Piibli Ramat,

se on keik

Wanna ja Ue Seädusse

Pühha Kirri.

Nüjorki linnas
Amerika-maa Piibli-kogudus,
alustatud 1816nel aastal.

1887.

[Reval-Esthonian, 12mo.]

Wanna Testament

ehk

Wanna Seädusse Ramat.

Keik ramatud, mis Wanna ja Ue Seädusse Ramatus on.

I. Wanna Seädusse Ramatud.

Prohwetid.

II. Ue Seädusse Ramatud.

6th Ed.

Essimenne Mosesse Ramat.

1. Peatük.

Kue päwaga loob Jummal taewast ja maad, walgust, la-utust, taewa-tähti, kallo ja lindo, lojuest ja innimest.

Algusses löi Jummal taewa ja ma.
Laul. 33. 6.
2. Ja ma olli tühhi ja paljas, ja
pimmedus olli süggawusse peäl, ja Jum-
mala Waim olli lähwitamas wee peäl.
3. Ja Jummal ütles: Sago walgus, ja
walgus sai. 2 Kor. 4. 6. Laul. 33. 9.
4. Ja Jummal näggi walgust, et se hea
olli, ja Jummal teggi wahhe walgusse
ja pimmedusse wahhele. Laul. 36. 10.
5. Ja Jummal nimmetas walgusse pä-
waks, agga pimmedusse nimmetas temma
öeks: siis sai öhto ja sai hommiko essi-
messeks päwaks.
6. Ja Jummal ütles: Sago la-utus
sees wet, ja se tehko wahhe wee ja wee
wahhele. Laul. 136. 5.
7. Ja Jummal teggi la-utusse, ja teggi
wahhe se wee, mis la-utusse al, ja se wee
wahhele, mis la-utusse peäl olli; ja se
sai nenda. Laul. 104. 3.
8. Ja Jummal nimmetas la-utusse tae-
waks; siis sai öhto ja sai hommiko teiseks
päwaks.
9. Ja Jummal ütles: Wessi koggugo
taewa al ühte paika, et kuiwa näikse; ja se
sai nenda. Job. 38. 8.
10. Ja Jummal nimmetas kuiwa maaks,
agga wee koggo nimmetas temma merreks;
ja Jummal näggi, et se hea olli.
11. Ja Jummal ütles: Maast tärkago
noor rohhi ülles, rohhud, mis semet kand-
wad, wiljalissed puud, mis wilja kand-
wad, omma sou järrele, kus nende seme
sees on ma peäl; ja se sai nenda.
12. Ja ma aias nore rohho ülles,
rohhud, mis semet kandwad omma sou jär-
rele, ja puud, mis wilja kandwad, kus
nende seme sees omma sou järrele. Ja
Jummal näggi, et se hea olli.
13. Siis sai öhto ja sai hommiko kol-
mandamaks päwaks.
14. Ja [illegible]
sed taewa la-utussesse, et nemmad wahhe
tewad päwa ja ö wahhele, et nemmad on
tähtedeks ja seätud aegeks ja päiwiks ja
aastaiks; Laul. 136. 7.
15. Et nemmad walgussiks on taewa
la-utusses walget andmas ma peäle; ja
se sai nenda.
16. Ja Jummal teggi kaks suurt wal-
gust, surema walgusse, mis päwal piddi
wallitsema, ja wähhema walgusse, mis öse
piddi wallitsema, ja tähhed. Jer. 31. 35.
17. Ja Jummal panni neid taewa la-
utussesse, et nemmad piddid walget andma
ma peäle,
18. Ja wallitsema päwal ja öse, ja
wahhe teggema walgusse, ja pimmedusse
wahhele. Ja Jummal näggi, et se hea olli.
19. Siis sai öhto ja sai hommiko nel-
jandamaks päwaks.
20. Ja Jummal ütles: Wessi siggitago
suur hulk ellawaid hingesid, kus ellaw hing
sees on, ja linnud lendko ma peäl taewa
la-utusse pole. Laul. 104. 25.
21. Ja Jummal löi sured wallaskallad,
ja keik suggu ellawaid hingesid mis ligu-
wad, mis wessi siggitab nende sou järrele,
ja keik suggu tiibadega lindo nende sou
järrele; ja Jummal näggi, et se hea olli.
Laul. 104. 26.
22. Ja Jummal önnistas neid ja ütles:
Tehke suggu, ja teid sago paljo, ja täitke
wessi, mis merres, ja lindo sago paljo
ma peäl.
23. Siis sai öhto ja sai hommiko wien-
damaks päwaks.
24. Ja Jummal ütles: Ma togo wälja
ellawad hinged nende sou järrele, lojuksed
ja romajad ja metsellajad nende sou jär-
rele; ja se sai nenda. Job. 12. 7. 8. 9.
25. Ja Jummal teggi metsellajad nende
sou järrele, ja lojuksed nende sou järrele,
ja keik romajad ma peal nende sou järrele;
ja Jummal näggi, et se hea olli.
26. Ja Jummal ütles; Tehkem inni-
messe enneste näo järrele enneste sarnat-
seks, et nemmad wallitsewad kallade ülle,
mis merres, ja lindude ülle, mis taewa
al, ja lojuste ülle, ja keige ma ülle, ja
[illegible] ma peäl roma-
wad.

27. Ja Jummal lõi innimesse omma
näo järrele, Jummala näo järrele lõi ta
tedda, mehheks ja naeseks lõi temma neid.
Kogg. 7, 29. Matt. 19, 4.
28. Ja Jummal önnistas neid, ja Jum-
mal ütles neile: Tehke suggu, ja teid sago
paljo, ja täitke ma, ja saatke sedda enneste
alla, ja wallitsege kallade ülle, mis merres,
lindude ülle, mis taewa al, ja keige ella-
jatte ülle, mis ma peäl liguwad.
29. Ja Jummal ütles: Wata ma ollen
teile annud keik rohhud mis semet kand-
wad, mis keige ma peäl on, ja keik puud,
kus peäl pu willi on, mis semet kannab,
se peab teile roaks ollema.
30. Ja keige ellajattele, mis ma peäl,
ja keige lindudele, mis taewa al, ja keigile,
mis romawad ma peäl, kus ellaw hing
sees on, ollen ma annud keik suggu hal-
jast rohto sömaaiaks; ja se sai nenda.
31. Ja Jummal watas keige se peäle,
mis ta olli teinud, ja wata se olli wägga
hea. Siis sai öhto ja sai hommiko kuen-
damaks päwaks. Laul. 111, 2. 3.

2. Peatük.

Hingamisse päwa pühhitseminne. Adamat luakse mullast, Ewat Adama küljeluust; nemmad sawad abbiellorahwaks.

1. Nenda on taewas ja ma, ja keik
nende wäggi walmis sanud.
2. Ja Jummal olli seitsmendal pä-
wal omma teggemisse löppetanud, mis
ta olli teinud, ja hingas seitsmendal pä-
wal keigest ommast teggemissest, mis ta
olli teinud. 2 Mos. 20, 11.
3. Ja Jummal önnistas seitsmet pä-
wa ja pühhitses tedda, et temma siis olli
hinganud keigest ommast teggemissest, mis
Jummal tehjes olli lonud.
4. Need on taewa ja ma sündimissed,
kui neid lodi, sel aial kui Jehowa Jum-
mal ma ja taewa teggi. Jlm. 4, 11.
5. Ja keik suggu pöösaid wäljal ep
olnud weel mitte ma peäl, ja keik suggu
wälja rohto ei olnud weel mitte tousnud:
sest Jehowa Jummal ei olnud mitte lask-
nud wihma saddada ma peäle, ja ei olnud
innimest maad harrimas.
6. Agga uddo tousis maast wälja ja
kastis keik maad.
7. Ja Jehowa Jummal walmistas in-
nimesse, kes pörm on, mullast, ja puhhus
temma ninnasse ellawat öhko: nenda sai
innimenne ellawaks hingeks.
1 Mos. 18, 27. Job. 33, 4. 6.
8. Ja Jehowa Jummal ehhitas rohho-
aia Edeni päwatousmisse pole, ja panni
senna innimesse, kedda ta olli walmis-
tanud.
9. Ja Jehowa Jummal laskis maast
tousta keik suggu puid, mis armsad ollid
peält nähha, ja head neist süa, ja ello pu
kesk aeda, ja hea ja kurja tundmisse pu.
10. Ja jöggi läks wälja Edenist sedda
rohhoaeda kastma, ja ta lahkus sealt ja
sai neljaks arruks.
11. Essimesse nimmi olli Pison, se jo-
seb ümber keige Hawilama, kus kulda on.
12. Ja selle ma kuld on hea, seäl on
Pedola ja Soami kiwwi.
13. Ja teise jöe nimmi on Kion, se joseb
ümber keige Kusima.
14. Ja kolmandama jöe nimmi on Jd-
dekel, se joseb hommiko pole Assurimaad;
ja neljas jöggi, se on Wrat.
15. Ja Jehowa Jummal wottis inni-
messe, ja panni tedda Edeni aeda, sedda
harrima ja sedda hoidma. Üll. L. 1, 6.
16. Ja Jehowa Jummal käskis inni-
mest ja ütles: keigist aia puist woid sa
kül süa:
17. Agga hea ja kurja tundmisse puust
ei pea sa mitte söma: sest mil päwal sinna
sest sööd, pead sa surma surrema.
18. Ja Jehowa Jummal ütles: Se ep
olle mitte hea, et innimenne üksi on; ma
tahhan temmale abbi tehha, mis temma
kohhane on. Kogg. 4, 9.
19. Sest Jehowa Jummal olli kül maast
walmistanud keik suggu ellajaid wälja
peäl, ja keik linnud mis taewa al, ja olli
neid innimesse jure saatnud, et ta saaks
nähha, kuida temma neid piddi nimme-
tama; ja kuida innimenne igga ellawa
hinge piddi nimmetama, nenda piddi
temma nimmi ollema.
20. Ja innimenne panni nimmed keigile
lojustele ja lindudele, mis taewa al, ja
keigile ellajattele, mis wälja peäl: agga
innimessele ei leidnud Ta mitte abbi, mis
temma kohhane olli.
21. Siis laskis Jehowa Jummal raske
unne innimesse peäle tulla, ja ta uinus
maggama: ja ta wottis ühhe temma kül-
jeluist ja panni kohha lihhaga jälle
kinni.
22. Ja Jehowa Jummal ehhitas kül-
jelu, mis ta innimessest olli wötnud, nae-
seks, ja satis tedda Adama jure.
1 Kor. 11, 8.
23. Siis ütles Adam: Se on nüüd lu
minno luist ja lihha minno lihhast; tedda
peab mehhenaeseks hüüdma, sest et ta meh-
hest on woetud.

24. Sepärrast jättab mees omma issa ja omma emma mahha ja hoiab omma naese pole, ja nemmad peawad üks lihha ollema. Matt. 19, 5.

25. Ja nemmad ollid mollemad allasti, Adam ja temma naene, ja ei häbbenend mitte. p. 3, 7.

3. Peatük.

Ewa ja Adama üllestminne, nende karristaminne, rõmustaminne ja wälja aiaminne aia seest.

1. Agga maddo olli kawwalam kui keik ellajad mis wälja peäl, mis Jehowa Jummal olli teinud, ja se ütles naese wasto: Kas se on, et Jummal sedda öölnud: teie ei pea ei ühhestki rohhoaia puust sõma?

2. Ja naene ütles mao wasto: Küll meie sõme rohhoaia pu wiljast;

3. Agga selle pu wiljast, mis kesk aeda, on Jummal üttelnud: Teie ei pea mitte sest sõma egga temma külge puutma, et teie ei surre.

4. Ja maddo ütles naese wasto: Teie ei pea mitte surma surrema.

5. Sest Jummal teab, mil päwal teie sest sõte, et teie silmad siis lahti sawad, ja sate kui Jummal, ja tunnete head ja kurja. Joan. 8, 44.

6. Ja naene näggi, et pu hea olli roaks, ja et ta silmadele himmo teggi, ja et pu olli armas, et ta piddi targaks teggema; siis wottis ta temma wiljast ja sõi, ja andis ühtlasi ka omma mehhele, ja temma sõi.

7. Siis said nende mollematte silmad lahti, ja nemmad tundsid endid allasti ollewad: ja nemmad õmblesid wigilehti kokko ja teggid ennestele põlled. p. 2, 25.

8. Ja nemmad kuulsid Jehowa Jummala healt, kes senna ja tenna käis rohhoaedas, kui pääw willuks läks, ja Adam ja temma naene puggesid Jehowa Jummala palle eest rohhoaia pude keskele. Laul. 139, 7.

9. Ja Jehowa Jummal hüdis Adamat ja ütles temma wasto: Kus sa olled? Luk. 15, 4. ja 19, 10.

10. Ja temma ütles: Ma kuulsin so healt rohhoaedas, ja kartsin, sest minna ollen allasti, sepärrast puggesin ma eest ärra.

11. Ja Ta ütles: Kes on sulle teäda annud, et sa allasti olled? olled sa sõnud puust, kellest minna sind keelsin sõmast? Jer. 3, 13.

12. Ja Adam ütles: Naene, kedda sa mulle abbikasaks andsid, sesamma andis mulle puust, ja minna söin.

13. Ja Jehowa Jummal ütles naese wasto: Miks sa sedda olled teinud? ja naene ütles: Maddo pettis mind, ja minna söin.

14. Ja Jehowa Jummal ütles mao wasto: Et sa sedda teinud, siis olled sinna ärranetud keikide lojuste seast, mis wälja peäl; omma kõhho peäl pead sa käima, ja põrmo sõma, keige omma ello aia.

15. Ja ma tahhan wihhawaeno tõsta sinno, ja naese wahhele, ja sinno seemne ja temma seemne wahhele; Sesamma peab so pea rõhhuma, ja sinna wõttad temmale kanna rõhhuda. Kal. 4, 4. 5.

16. Naese wasto ütles temma: Ma tahhan sulle wägga paljo wallo sata, kui sa käima peäl olled, walloga pead sa lapsed ilmale toma, ja sinno himmo peab so mehhe järrele ollema, ja sesamma peab sinno ülle wallitsema. 1 Tim. 2, 12–15.

17. Agga Adamale ütles temma: Et sa olled kuulnud omma naese sanna ja sõnud puust, kellest ma sind käsksin ja ütlesin: Sinna ei pea mitte sest sõma; ärranetud on ma sinno pärrast, waewaga pead sa sest sõma keige omma ello aia.

18. Ja kibbowitso ja ohhakaid peab ta sulle kaswatama, ja sinna pead wälja rohtusid sõma.

19. Omma palle higgi sees pead sa leiba sõma, senni kui sa jälle mullaks saad, sest sestsammast olled sa woetud: sest sinna olled põrm ja pead jälle põrmuks sama. 2 Tess. 3, 10.

20. Ja Adam panni omma naesele nimme Ewa, sest et temma keikide ellawatte emmaks sanud.

21. Ja Jehowa Jummal teggi Adamale ja temma naesele nahkrided, ja panni neid nende selga.

22. Ja Jehowa Jummal ütles: Wata Adam olli kui üks meist, et ta piddi teädma head ja kurja: agga nüüd et ta omma kät sinna külge ei pista, ja ei wõtta ka ello puust, ja ei sö ja iggaweste ei ella;

23. Siis saatis Jehowa Jummal tedda Edeni rohhoaiast wälja, et ta piddi maad harrima, kust ta olli woetud.

24. Ja aias Adama wälja, ja panni hommiko pole Edeni rohhoaeda Kerubid ja mõõga kui tullelegi, mis senna ja tenna ennast põris, et nemmad piddid ello pu teed hoidma. Ilm. 22, 14.

4. Peatük.

Kaini ja Abeli sündiminne ja ohwerdaminne. Kain tappab Abeli ärra; temma nuhtlus ja suggu wössa. Settist ja Enosest.

1. Ja Adam sai omma naese Ewaga ühte, ja se sai käima peäle ja töi Kaini ilmale, ja ütles: Ma ollen mehhe sanud, kes Jehowa on.

2. Ja temma töi ta ilmale temma wenna Abeli; ja Abel olli puddolojuste karjane, agga Kain olli pöllomees.

3. Ja se sündis pärrast mitto päwa, et Kain Jehowale roaohwri töi mawiljast,

4. Ja Abel töi ka omma puddolojuste essimessest soust ja nende raswast, ja Jehowa watis Abeli peäle ja temma roaohwri peäle. 3 Mos. 9, 24. Ebr. 11, 4.

5. Agga Kaini peäle ja temma roaohwri peäle ei waatnud Ta mitte. Siis süttis Kaini wihha wägga pöllema, ja ta langes ärra silmist.

6. Ja Jehowa ütles Kaini wasto: Miks süttib so wihha pöllema? ja miks sa nenda silmist ärralangenud?

7. Eks se olle nenda? kui sa head teed, siis saad sa andeks; agga kui sa ei te head, siis maggab pat ukse ees, ja temma himmo käib so peäle, agga sinna pead temma ülle wallitsema. Rom. 6, 12. 16.

8. Ja Kain räkis omma wenna Abeliga: ja se sündis, kui nemmad wäljal ollid, siis kippus Kain omma wenna Abeli peäle, ja tappis tedda ärra.

9. Ja Jehowa ütles Kaini wasto: Kus on so wend Abel? ja ta ütles: Ei ma tea; ollen minna omma wenna hoidja? Laul. 9, 13.

10. Ja Temma ütles: Mis sa olled teinud? sinno wenna werre heäl kissendab minno pole ma peält. Ilm. 6, 10. Ebr. 12, 24.

11. Agga nüüd, ärranetud olled sinna, siit ma peält, mis omma su lahti teinud, so wenna werd sinno käest wastowöttes.

12. Kui sa harrid maad, siis ei pea ta sulle omma rammo mitte ennam andma; hulkumas ja pöggenemas pead sa ma peäl ollema.

13. Ja Kain ütles Jehowa wasto: Mo üllekohhus on surem, kui et se saaks andeks. Esek. 33, 10. 11.

14. Wata sa olled mind tänna ärraaianud siit maalt ja ma pean sinno palle eest warjule minnema, ja ma peäl hulkumas ja pöggenemas ollema; ja se sünnib, et mind ärratappab iggaüks, kes mind leiab. Job. 15, 20—22. Jes. 48, 22.

15. Ja Jehowa ütles temmale: Sepärrast iggaüks, kes Kaini ärratappab, selle kätte peab seitsme wörra jälle makstetama. Ja Jehowa panni Kainile ühhe tähhe, et ükski ei piddand tedda mahhalöma, kes tedda piddi leidma. Luk. 11, 50.

16. Ja Kain läks ärra Jehowa palle eest, ja ellas Nodimaal hommiko pool Edenit.

17. Ja Kain sai omma naesega ühte, ja se sai käima peäle ja töi Anoki ilmale, ja ta ehhitas ühhe linna, ja panni sellele nimme omma poia Anoki nimme järrele.

18. Ja Anokile sündis Irad, ja Irad sünnitas Meujaeli, ja Meujael sünnitas Metusaeli, ja Metusael sünnitas Lemeki.

19. Ja Lemek wöttis ennesele kaks naest, teise nimmi olli Ada, ja teise nimmi olli Silla.

20. Ja Ada töi ilmale Jabali, sesamma olli nende issa, kes telkide sees ellasid, ja weiksid kaswatasid.

21. Ja temma wenna nimmi olli Jubal, se olli keikide kandlelöjatte ja pillipuhhujatte issa.

22. Ja Silla töi ka ilmale Tubalkaini, se öppetas tagguma keiti, kes wask-ja raudseppa tööd teggid; ja Tubalkaini ödde olli Naama.

23. Ja Lemek olli omma naeste, Ada ja Silla, wasto ütlelnud: Kuulge minno sanna, teie Lemeki naesed, pange tähhele minno könnet; kas ma ollen ühhe mehhe ärratapnud ennesele hawaks ja ühhe nore mehhe ennesele muhhuks?

24. Kui seitsme wörra Kaini pärrast makstakse kätte, siis Lemeki pärrast seitsme ja seitsme kümne wörra.

25. Ja Adam sai ta omma naesega ühte, ja temma töi poia ilmale ja panni temmale nimme Set, sest Jummal (ütles temma) on mulle teise sou Abeli assemele annud, et Kain tedda on ärratapnud.

26. Ja Settile sündis ka poeg, ja ta panni temmale nimme Enos. Sel aial hakkati Jehowa nimme kulutama.

5. Peatük.

Adama suggu wössad; Set, Enos, Kenan, Maalalel, Jered, Enok, Metusala, Lemek, Noa.

1. Se on Adama sünnitamiste ramat; sel päwal kui Jummal Adama löi, siis teggi temma tedda Jummala sarnatseks. 1 Aia r. 1, 1. 1 Mos. 1, 26.

2. Mehheks ja naeseks löi temma neid, ja ta önnistas neid, ja panni neile nimme innimenne, sel päwal, kui neid lodi.

3. Ja Adam ellas sadda ja kolmkümmend aastat, ja sünnitas ühhe lapse ennese

sarnatseks, omma näo järrele, ja panni
temmale nimme Set.
4. Ja Adama ellopäiwi olli pärrast
sedda, kui ta Setti sai sünnitanud, kahheksa
sadda aastat, ja ta sünnitas poege ja
tütrid.
5. Nenda olli keik Adama ellopäiwi,
mis ta ellas, ühheksa sadda ja kolmtüm-
mend aastat, ja surri ärra.
6. Ja Set ellas sadda ja wiis aastat,
ja sünnitas Enosse.
7. Ja Set ellas pärrast sedda, kui ta
Enosse sai sünnitanud, kahheksa sadda ja
seitse aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
8. Nenda olli keik Setti ellopäiwi üh-
heksa sadda ja kaksteistkümmend aastat,
ja ta surri ärra.
9. Ja Enos ellas ühheksakümmend aas-
tat, ja sünnitas Kenani.
10. Ja Enos ellas pärrast sedda, kui ta
Kenani sai sünnitanud, kahheksa sadda ja
wiisteistkümmend aastat, ja sünnitas poege
ja tütrid.
11. Nenda olli keik Enosse ellopäiwi
ühheksa sadda, ja wiis aastat, ja ta surri
ärra.
12. Ja Kenan ellas seitsekümmend aas-
tat, ja sunnitas Maalaleli.
13. Ja Kenan ellas pärrast sedda, kui
ta Maalaleli sai sünnitanud, kahheksa sad-
da ja nellikümmend aastat, ja sünnitas
poege ja tütrid.
14. Nenda olli keik Kenani ellopäiwi
ühheksa sadda ja kümme aastat, ja ta
surri ärra.
15. Ja Maalalel ellas kuuskümmend
ja wiis aastat, ja sünnitas Jeredi.
16. Ja Maalalel ellas pärrast sedda,
kui ta Jeredi sai sünnitanud, kahheksa sad-
da ja kolmkümmend aastat, ja sünnitas
poege ja tütrid.
17. Nenda olli keik Maalaleli ellopäi-
wi kahheksa sadda, ühheksakümmend ja
wiis aastat, ja ta surri ärra.
18. Ja Jered ellas sadda kuuskümmend
ja kaks aastat, ja sünnitas Enoki.
19. Ja Jered ellas pärrast sedda, kui
ta Enoki sai sünnitanud, kahheksa sadda
aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
20. Nenda olli keik Jeredi ellopäiwi
ühheksa sadda kuuskümmend ja kaks aas-
tat, ja ta surri ärra.
21. Ja Enok ellas kuuskümmend ja
wiis aastat, ja sünnitas Metusala.
22. Ja Enok köndis allati Jummalaga
pärrast sedda, kui ta Metusala sai sünni-
tanud, kolmsadda aastat, ja sünnitas poege
ja tütrid.
23. Nenda olli keik Enoki ellopäiwi,
kolm sadda, kuuskümmend ja wiis aastat.
24. Ja Enok köndis allati Jummalaga,
ja tedda ep olnud ennam, sest Jummal,
olli tedda ärrawötnud.
25. Ja Metusala ellas sadda, kahheksa-
kümmend ja seitse aastat, ja sünnitas Le-
meki.
26. Ja Metusala ellas pärrast sedda
kui ta Lemeki sai sünnitanud, seitse sadda,
kahheksakümmend ja kaks aastat, ja sün-
nitas poege ja tütrid.
27. Nenda olli keik Metusala ellopäi-
wi ühheksa sadda, kuuskümmend ja üh-
heksa aastat, ja ta surri ärra.
28. Ja Lemek ellas sadda, kahheksaküm-
mend ja kaks aastat, ja sünnitas ühhe
poia;
29. Ja panni temmale nimme Noa ja
ütles: Sesamma, peab meid trööstima
meie tö pärrast ja meie kätte waewa pär-
rast, ja ma pärrast, mis Jehowa on är-
raneednud.
30. Ja Lemek ellas pärrast sedda, kui
ta Noa sai sünnitanud, wiis sadda, üh-
heksakümmend ja wiis aastat, ja sünnitas
poege ja tütrid.
31. Nenda olli keik Lemeki ellopäiwi seitse
sadda, seitsekümmend ja seitse aastat, ja
ta surri ärra.
32. Ja Noa olli wiissadda aastad wan-
na, ja Noa sünnitas Semmi, Hammi ja
Jeweti.

6. Peatük.

Innimeste pahhad wisid; Jummala pitk meel ja
wihha. Noa saab armo, ehhitab laewa.

1. Ja se sündis, kui innimessi hakkas
paljo sama ma peäl, ja neile tütred sünd-
sid:
2. Siis waatsid Jummala lapsed inni-
meste tüttarde peäle, et nemmad illusad
ollid, ja wötsid ennestele naesed keigist,
kedda nemmad ärrawallitsesid. Matt. 24, 38.
3. Siis ütles Jehowa: Minno Waim
ei pea mitte iggaweste innimeste sees no-
mima, sest et nemmad agga lihha on; ja
nende päwad peawad ollema sadda ja
kakskümmend aastat. Rom. 2, 4. 5.
4. Neil päiwil ollid sured pitkad meh-
hed ma peäl, ja ka pärrast sedda, kui
Jummala lapsed innimeste tüttarde jure
heitsid, siis töid need neile lapsed ilmale;
needsammad on need wäggewad, kes am-
must aiast kulsad mehhed on.
5. Kui Jehowa näggi, et innimesse kur-
jus suur olli ma peäl, ja keik temma süd-

damé möttetto mötlemissed üsna kurjad
iggapääw: Matt. 15, 19.
6. Siis kahhetses Jehowa, et ta innimesse ma peäle olli teinud, ja ta süddá
teggi haiget. Jer. 18, 10.
7. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan innimesse, kedda minna ollen lonud, ma peält
ärrakautada, ni hästi innimessed kui
lojused ja romajad ja linnud, mis taewa
al: sest ma kahhetsen, et ma neid ollen
teinud.
8. Agga Noa leidis armo Jehowa silma ees.
9. Need on Noa sünnitamissed: Noa
olli üks öige mees, täieste wagga omma
pölwe rahwa seas; allati köndis Noa
Jummalaga.
10. Ja Noa sünnitas kolm poega, Semmi, Hammi ja Jeweti.
11. Ja ma olli Jummala ees ärrarikkutud, ja ma olli täis wäggewalda sanud.
12. Ja Jummal watas maad, ja wata,
se olli ärrarikkutud: sest keik lihha olli ommad wisid ma peäl ärrariknnud.
13. Sepärrast ütles Jummal Noa wasto: Keige lihha ots on minno ette tulnud,
sest ma on täis wäggewalda neist sanud;
sepärrast wata, ma tahhan neid maga
tükkis ärrarikkuda.
14. Te ennesele üks laew Koowri puust,
kambrittega pead sa laewa teggema; ja
seest-ja wäljastpiddi pead sa tedda piggiga törwama.
15. Ja sedda wisi pead sa sedda teggema: kolm sadda künart olgo laewa pikkus,
wiiskümmend künart temma laius, ja
kolmkümmend künart temma körgus.
16. Akna pead sa laewale teggema, ja
sedda walmistama üks künar üllewelt, ja
laewa uksse pannema temma külge; sinna
pead temmale teggema allumisse, teise ja
kolmandama lae.
17. Ja minna, wata minna tahhan ühhe weeuputusse ma peäle sata, et ma ärrarikkun taewa alt keik lihha, kus ellowaim
sees on; keik mis ma peäl on, peab hinge
heitma.
18. Agga sinnoga tahhan ma omma
seäduse tundlaste tehha, ja sa pead laewa peäle minnema, sinna ja sinno poiad,
ja sinno naene ja so poegade naesed sinnoga.
19. Ja keigest mis ellab, keigest lihhast
kaks iggastühhest, pead sa laewa wima, et
nemmad sinnoga ellusse jäwad: issane ja
emmane peawad need ollema.
20. Lindudest nende sou järrele ja lojustest nende sou järrele, keigist mis ma
peäl romawad nende sou järrele, keigist
peawad nemmad kahhekeste so jure tullema, et nemmad ellusse jäwad.
21. Ja sinna wotta ennesele keigest roast mis süätse, ja koggu ennese jure, et se
sinnule ja neile sömaaiaks on.
22. Ja Noa teggi sedda; keik sedda möda, kui Jummal tedda olli käsknud, nenda
teggi ta. p. 7, 5.

7. Peatük.

Noa lähhäb laewa. Weeuputus kautab keik ärra mis ellab, ja seisab 150 päwa.

1. Ja Jehowa ütles Noale: Minne
sinna ja keik so perre sinna laewa, sest
sind ollen ma näinud öige ollewad ennese
ees sesinnatse pölwe rahwa seas.
2 Peetr. 2, 5.
2. Keigist puhtaist lojustest wotta ennesele seitse pari, üks issane ja temma emmane; ja lojustest mis ei olle puhtad,
kaks, üks issane ja temma emmane.
3. Nisammoti lindudest mis taewa al,
seitse pari, üks issane ja emmane, et suggu ellusse jääks keige ma peäle.
4. Sest weel seitsme päwa pärrast tahhan minna ma peäle lasta wihma saddada nellikümmend päwa ja nellikümmend
ööd, ja tahhan ma peält ärrakautada keik,
mis ial on ollemas, mis ma ollen teinud.
5. Ja Noa teggi keik sedda möda, kui
Jehowa tedda olli käsknud.
6. Ja Noa olli kuus sadda aastat wanna, kui weeuputus, wessi ma peäle sai.
7. Ja Noa läks, ja temma poiad ja temma naene ja temma poegade naesed temmaga, laewa weeuputusse pärrast.
8. Puhtaist lojuksist, ja lojuksist, mis
puhtad ei olle, ja lindudest, ja keigest, mis
ma peäl romab,
9. Tullid kahhekeste Noa jure laewa,
issane ja emmane, nenda kui Jummal
Noat olli käsknud.
10. Ja se sündis seitsme päwa pärrast,
et upputusse wessi ma peäle sai.
11. Otse sel aastal, kui Noa kuussadda
aastat wannaks sai, teise ku seitsmeteistkümnemal päwal, otse selsammal päwal
löhkesid keik suure süggawusse hallikad, ja
taewa lugid tehti lahti.
12. Ja saddo sai ma peäle nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd.
13. Otse selsammal päwal läks Noa,
ja Noa poiad Sem, ja Ham, ja Jewet, ja
Noa naene ja kolm temma poegade naest
nendega, laewa.
14. Nemmad ja keik suggu ellajaid om-

ma son järrele, ja keik suggu lojuksid omma sou järrele, ja keik suggu romajaid, mis ma peäl romawad, omma sou järrele, ja keik suggu lindo omma sou järrele, keik suggu linnokessi, keik suggu mis tibadega on.

15. Ja nemmad tullid Noa jure laewa, kabbekeste keigest libhast, kus ellowaim sees olli.

16. Ja kui nemmad sisse läksid, siis tullid issane ja emmane keigest libhast, nenda kui Jummal tedda olli käsknud; ja Jehowa panni takka kinni. Jes. 26. 20.

17. Ja weeupputus sai nellikümmend päwa ma peäle, ja wet sai paljo, ja se töstis laewa ülles, nenda et sedda körgesse tösteti ma peält.

18. Ja wessi wottis woimust ja sedda sai wägga paljo ma peäl, nenda et laew käis wee peäl.

19. Siis wottis wessi üpris wägga woimust ma peäl, nenda et keik körged mäed, mis keige taewa al ollid, said kaetud.

20. Wiisteistkümmend künart wottis wessi woimust körguti, se mäed said kaetud.

21. Siis heitis keik libha hinge, mis ma peäl likus, ni hästi linnud kui lojuksed ja metsalissed ja keik romajad, mis ma peäl romawad, keik innimessed ka.

22. Keik, kelle ellowaimo öhk ta ninna sees olli, keigist mis kuiwa peäl olli, surri ärra.

23. Nenda kautati ärra keik, mis ial olli olnud ma peäl, ni hästi innimessed kui lojuksed, ja romajad ja linnud mis taewa al, ja neid kautati ma peält ärra, ja ei jänud ülle, kui agga Noa ja need, kes temmaga laewas ollid.

24. Ja wessi wottis woimust ma peäl sadda ja wiiskümmend päwa.

8. Peatük.

Wessi tabbeneb; Noa läbbäb laewast wälja, ohwerdab Jummalale ja saab armo keige mailma heaks.

1. Ja Jummal mötles Noa peäle, ja keige ellajatte ja keikide lojuste peäle, mis temmaga laewas ollid; ja Jummal lastis tulle ma tuult käia, ja wessi allanes ärra. Jes. 49. 15.

2. Ja süggawusse hallikad pandi kinni, ja taewa lugid, ja saddo taewast keeldi ärra.

3. Ja wessi läks taggasi, ma peält ärra, se läks ikka taggasi, ja wessi sai wähhemaks, kui sadda ja wiiskümmend päwa otsa said. Jos. 3. 16.

4. Ja laew jäi seisma seitsmenda ku seitsmeteistkümnemal päwal Araratti mäggede peäle. Jes. 37. 38.

5. Ja wessi sai ikka wähhemaks kümnema kuni, essimessel kümnema ku päwal paistsid mäggede otsad.

6. Ja se sündis, kui nellikümmend päwa otsa said, siis teggi Noa laewa akna lahti, mis ta teinud.

7. Ja lastis ühhe kaarna wälja, ja se läks wälja sinna ja tenna, senni kui wessi ma peält ärrakuiwis.

8. Siis lastis temma ühhe tuikesse ennese jurest wälja, et saaks nähha, kas wessi olli ma peält kabhanenud.

9. Agga tuike ei leidnud mitte omma jalla warwastele hingamisse maad, ja tulli temma jure taggasi laewa, sest et wessi weel olli keige ma peäl: siis pistis ta omma käe wälja ja wöttis tedda ja satis tedda ennese jure laewa.

10. Ja temma otis weel teist seitse päwa, ja lastis ta ühhe tuikesse laewast wälja;

11. Agga tuike tulli temma jure öhto aial, ja wata öllipu leht, mis ärramurtud, olli temma suus; ja Noa tundis, et wessi olli ma peält kabhanenud.

12. Ja ta otis weel teist seitse päwa, ja lastis ühhe tuikesse wälja, ja se ei tulnud ennam temma jure taggasi.

13. Ja se sündis essimessel aastal peäle kuesaa, essimessel essimesse ku päwal, et wessi kabhanes ärra ma peält; ja Noa wöttis laewa kattusse ärra ja watas, ja wata, ma olli tabhenend.

14. Ja seitsmendal teise ku päwal kolmatkümmend on ma kuiwaks sanud.

15. Ja Jummal rätis Noa wasto ja ütles:

16. Minne laewast wälja, sinna ja sinno naene, ja so poiad, ja so poegade naesed sinnoga.

17. Keik ellajad, mis sinno jures on, keigest libhast, ni hästi linnud kui lojuksed, ja keik romajad, mis ma peäl romawad, to ennesega wälja, et nemmad siggiwad ma peäl ja suggu teggewad, ja neid paljo saab ma peäl. p. 1, 22. 28. ja 9. 1. 7.

18. Siis läks Noa wälja, ja temma poiad, ja temma naene, ja temma poegade naesed temmaga.

19. Keik ellajad, keik romajad ja keik linnud, keik mis romab ma peäl omma suggu wössade järrele, läksid laewast wälja.

20. Ja Noa ehhitas Jehowale altari ülles, ja wöttis keigist puhtaist lojustest

ja keigist puhtaist lindudest, ja ohwerdas
pölletamissjeohwrid altari peäl.
Laul. 50, 14. 15.
21. Ja Jehowa haistis magguſat hai-
so, ja Jehowa mötles ommas süddames:
Ei ma tabba ennam maad ärrawandada
innimesse pärrast; sest innimesse süddame
mötlemissed on kurjad temma lapsepöl-
west: ja minna ei tabba ennam keik mis
ellab mahhalüa, nenda kui ma ollen tei-
nud. p. 6, 5. Jes. 54, 9.
22. Ei pea eddespiddi keigil mailma
päiwil mitte löpma ei semendaminne egga
leikus, ei külm egga pallaw, ei sui egga
talwe, ei pääw egga ö. Jer. 33, 20. 25.

9. Peatük.

Jummal önnistab, kelab tapmist, teeb Noaga seädust; Noa saab joobnuks; temma ello aeg ja surm;

1. Ja Jummal önnistas Noat ja tem-
ma poege, ja ütles neile: Tehke suggu ja
teid sago paljo ja täitke ma. p. 8, 17.
2. Ja teie kartus ja teie hirm sago keige
metsaliste peäle, ja keige lindude peäle mis
taewa al, keik mis ma peal ligub, ja keik
merre kallad, need on teie kätte antud.
p. 1, 28.
3. Keik mis ligub, mis ellus on, olgo
teile roaks, keik annan minna teile nenda,
kui halja rohho. p. 1, 29.
4. Kummatagi ei pea teie mitte libha
söma temma hingega, se on temma wer-
rega. 3 Mos. 3, 17.
5. Sest töeste ma tabban teie werd teie
hingede pärrast tagganouda: keikide ella-
jatte käest tabban ma sedda tagganouda,
ja innimesse käest, iggaühhe temma wen-
na käest tahhan ma innimesse hinge tag-
ganouda.
6. Kes innimesse werd ärrawallab, selle
werri peab innimesse läbbi sama ärrawal-
latud; sest Temma on innimesse Jummala
näo järrele teinud. 2 Mos. 21, 12.
7. Ja teie, tehke suggu ja teid sago pal-
jo, siggige ma peäl, ja teid sago paljo
seäl peäl.
8. Ja Jummal räkis Noa ja temma
poegade wasto, kes temma jures ollid, ja
ütles:
9. Ja minna, wata minna sean kind-
laste omma seädusse teiega, ja teie sougа
pärrast teid.
10. Ja igga ellawa hingega, mis teie
jures on, lindudega, lojustega, ja keige
metsalistega, mis teie jures, keikidega mis
laewast on wäljatulnud, keikide ellajatte-
ga, mis ma peäl.
11. Ja minna sean kindlaste omma seä-
dusse teiega, et ükski libha ei pea ennam
sama ärrakautud upputusse weega, ja
weeupputus ei pea ennam tullema maad
ärrarikkuma. p. 8. 21.
12. Ja Jummal ütles: Se on se seädusse
täht, mis minna pannen enneſe ning teie
wahhele, ja igga ellawa hinge wahhele,
mis teie jures on, iggawessest pölwest
sadik.
13. Omma wikkerkare ollen ma pilwesse
pannud, ja se peab seädusse tähheks olle-,
ma minno ja ma wahhel.
14. Ja se sünnib, kui ma pilwid pilwe-
tan ülle ma, siis peab wikkerkaart pilwes
nähtama.
15. Ja ma tahhan mele tulletada om-
ma seädust, mis minno ning teie wahhel
on, ja igga ellawa hinge wahhel keiges
libhas, et ei pea mitte ennam wessi sama
upputusseks, keik libha ärrarikkuda.
16. Ja wikkerkaar peab pilwes ollema,
et ma sedda nään, ja mele tulletan igga-
west seädust Jummala ja igga ellawa
hinge wahhel keiges libhas, mis ma
peäl on.
17. Ja Jummal ütles Noa wasto: Se
on se seädusse täht, mis ma kindlaste seäd-
nud enneſe ja keige libha wahhel, mis ma
peäl on.
18. Ja Noa poiad, kes laewast wäljatul-
lid, ollid Sem, ja Ham, ja Jewet; agga
Ham olli Kanaani issa.
19. Need kolm ollid Noa poiad, ja neist
on keik mailm laiale lautud.
20. Ja Noa hakkas sama pöllomehheks
ja istutas winamäe.
21. Ja ta jöi winast ja sai joobnuks,
ja teggi ennast paljaks seäl ommas telkis.
22. Ja Ham, Kanaani issa, näggi om-
ma issa paljast ibho, ja täetas sedda om-
ma kahhe wennale oues.
23. Ja Sem ja Jewet wötsid ühhe ride
ja pannid enneste mollematte öllade peä-
le, ja käisid taggaja, ja katsid omma issa
palja ihho kinni, ja nende silmad ollid
taggaja, et nemmad omma issa paljast
ihho ei näinud.
24. Ja Noa ärkas ommast winast üles,
ja sai teäda, mis temma norem poeg tem-
male olli teinud.
25. Siis ütles temma: Arranetud olgo
Kanaan, sago temma omma wendadele
sullaste sullaseks!
26. Weel ütles ta: Kidetud olgo Jeho-
wa, Semmi Jummal, ja Kanaan sago
temmale sullaseks.
27. Jummal awwatago Jeweti, ja tem-

ma ellago Semmi tellide sees, ja Kanaan
olgo temmale sullaseks.
28. Ja Noa ellas pärrast weeupputust
kolm sadda ja wiiskümmend aastat.
29. Ja keiki Noa ellopäiwi olli ühheksa
sadda ja wiiskümmend aastat, ja ta surri
ärra.

10. Peatük.

Jeweti, Hammi ja Semmi, Noa poegade, suggu-wössa.

1. Ja need on Noa poegade Semmi,
Hammi ja Jeweti sünnitamissed, ja neile
sündsid poiad pärrast weeupputust.
2. Jeweti poiad on: Komer, ja Magog,
ja Madai, ja Jawan, ja Tubal, ja Mesek,
ja Tiras. 1 Aia r. 1, 15.
3. Ja Komeri poiad on: Askenas, ja
Riwat, ja Togarma.
4. Ja Jawani poiad on: Elisa ja Tar-
sis, Kittim ja Todanim.
5. Neist on jaetud pagganatte sared
nende made sees, iggaüks omma kele jär-
rele, nende suggúwössade järrele nende
rahwa seas.
6. Ja Hammi poiad on: Kuus, ja
Mitsraim, ja Puut, ja Kanaan.
7. Ja Kusi poiad on: Seba, ja Hawi-
la, ja Sabta, ja Rama, ja Sabteka; ja
Rama poiad on: Seba ja Tedan.
8. Ja Kuus sünnitas Nimrodi, se hak-
kas wäggewaks sama ma peäl.
1 Aia r. 1, 10.
9. Se olli wäggew liñno aiamisse peä-
le Jehowa ees, sepärrast öldakse: Üks
wäggew mees liñno aiamisse peäle Jeho-
wa ees, nenda kui Nimrod.
10. Ja temma kunningrigi hakkatus
olli Babel, ja Erek, ja Akkad, ja Kalne
Sineari maal. Amos 6, 2.
11. Seält maalt tulli wälja Assur ja
ehhitas Ninewe ülles, ja Reoboti liñna,
ja Kala.
12. Ja Reseni, Ninewe ja Kala wah-
hele, se on üks suur lin. Jona 1, 2.
13. Ja Mitsraim sünnitas Ludid, ja
Anamid, ja Leabid, ja Nawtuhid.
1 Aia r. 1, 11.
14. Ja Patrusid, ja Kasluhid, kust
Wilisti ja Kawtorirahwas on wäljatul-
nud.
15. Ja Kanaan sünnitas Sidoni, omma
essimesse poia, ja Hetti.
16. Ja Jebusi, ja Emori, ja Kirgasi.
17. Ja Hiwwi, ja Arki, ja Sini.
18. Ja Arwadi, ja Semari, ja Ha-
mati, ja neist on pärrast laiale lautud Ka-
naani rahwa suggúwössad.
19. Ja Kanaani rahwa raia olli Si-
donist, kust Kerari minnakse, Assast sadik,
kust Sodoma, ja Komorra, ja Adma, ja
Seboimi minnakse, Lasast sadik.
20. Need on Hammi lapsed, omma sug-
guwössade järrele, omma keelte järrele,
omma made sees omma rahwa seas.
21. Ja Semmile sündsid ka lapsed, se
on keige Eberi laste issa, Jeweti,
wannema, wend. 1 Aia r. 1, 17.
22. Semmi poiad on Elam, ja Assur,
ja Arpaksad, ja Luud, ja Aram.
23. Ja Arami poiad on Uuts, ja Huul,
ja Keter, ja Mas.
24. Ja Arpaksad sünnitas Sela, ja
Sela sünnitas Eberi. p. 11, 12.
25. Ja Eberile sündsid kaks poega, teise
nimmi Peleg, et temma päiwil ma ärra-
jaeti, ja temma wenna nimmi olli Joktan.
1 Aia r. 1, 19.
26. Ja Joktan sünnitas Almodadi, ja
Selewi, ja Atsarmawetti, ja Jara.
27. Ja Hadorami, ja Usali, ja Tikla.
28. Ja Obali, ja Abimaeli, ja Seba.
29. Ja Owiri, ja Hawila, ja Jobabi;
keik need on Joktani poiad.
30. Ja nende elloasse olli Mesast, kust
Sewara minnakse, se on mäggi hommiko
pool.
31. Need on Semmi poiad omma sug-
guwössade järrele, omma keelte järrele,
omma made sees omma rahwa järrele.
32. Need on Noa laste suggúwössad
omma sündimiste järrele omma rahwa
seas; ja neist on rahwas ma peäle laiale
lautud, pärrast weeupputust.

11. Peatük.

Pabeli torn; kelemurde seggaminne. Semmi suggu.

1. Agga keigel mailmal olli üks kele-
murre ja ühhesugguset sannad.
2. Ja se sündis kui nemmad hommiko
poolt tele läksid, siis leidsid nemmad orro
Sineari maalt, ja jäid senna ellama.
3. Ja nemmad ütlesid üks teise wasto:
Et tehkem nüüd teilisliwwa ja pölletagem
neid öiete. Siis olli neile teilisliwwi
kiwwiks, ja mäewaik olli neile saueks.
4. Ja nemmad ütlesid: Et ehhitagem
nüüd ülles ennestele ühhe liñna ja torni,
ja temma otsa taewa liggi, ja tehkem en-
nestele nimme, et meid laiale ei pillutata
ülle keige ma.
5. Ja Jehowa tulli mahha waatma
liñna ja torni, mis innimesse lapsed ülles-
ehhitasid.
6. Ja Jehowa ütles: Wata üks rah-

was ja üks kelemurre on neil keigil, ja se
on, mis nemmad hakkanud teggema, ja
nüüd ei kela neid üksti keik sedda tegge-
mast, mis nemmad mõttelnud.
7. Et lätti nüüd alla, ja seggagem seäl
nende kelemurde ärra, et nemmad üks teise
kelemurret ei sa moista.
8. Ja Jehowa pillas neid seält laiale
ülle keige ma, ja nemmad jätsid liña
üllesehhitamatta.
9. Sepärrast pandi temmale nimmi Pa-
bel, et Jehowa seäl keige ma kelemurde
on ärraseggannud; ja seält pillas Jehowa
neid laiale ülle keige ma.
10. Need on Semmi sünnitamissed:
Sem olli sadda aastat wanna, ja sünnitas
Arpaksadi, kaks aastat pärrast weeuppu-
tust.
11. Ja Sem ellas pärrast sedda, kui
ta Arpaksadi sai sünnitanud, wiis sadda
aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
12. Ja Arpaksad olli ellanud kolmküm-
mend ja wiis aastat, ja sünnitas Sela.
p. 10, 24. 1 Aia r. 1, 18.
13. Ja Arpaksad ellas pärrast sedda,
kui ta Sela sai sünnitanud, nelli sadda ja
kolm aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
14. Ja Sela olli kolmkümmend aastat
ellanud, ja sünnitas Eberi.
15. Ja Sela ellas pärrast sedda, kui ta
Eberi sai sünnitanud, nelli sadda ja kolm
aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
16. Ja Eber olli kolmkümmend ja nelli
aastat ellanud, ja sünnitas Pelegi.
17. Ja Eber ellas pärrast sedda, kui ta
Pelegi sai sünnitanud, nelli sadda ja kolm-
kümmend aastat, ja sünnitas poege ja
tütrid.
18. Ja Peleg olli kolmkümmend aastat
ellanud, ja sünnitas Reu.
19. Ja Peleg ellas pärrast sedda, kui
ta Reu sai sünnitanud, kaks sadda ja üh-
heksa aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
20. Ja Reu olli ellanud kolmkümmend
ja kaks aastat, ja sünnitas Serugi.
21. Ja Reu ellas pärrast sedda, kui ta
Serugi sai sünnitanud, kaks sadda ja seitse
aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
22. Ja Serug olli ellanud kolmküm-
mend aastat, ja sünnitas Naori.
23. Ja Serug ellas pärrast sedda, kui
ta Naori sai sünnitanud, kaks sadda aas-
tat, ja sünnitas poege ja tütrid.
24. Ja Naor olli ellanud kakskümmend
ja ühheksa aastat, ja sünnitas Tera.
25. Ja Naor ellas pärrast sedda, kui ta
Tera sai sünnitanud, sadda ja ühheksateist-
kümmend aastat, ja sünnitas poege ja
tütrid.
26. Ja Tera olli ellanud seitsekümmend
aastat, ja sünnitas Abrami, Naori ja
Harani.
27. Ja need on Tera sünnitamissed:
Tera sünnitas Abrami, Naori ja Harani,
ja Haran sünnitas Lotti.
28. Ja Haran surri, enne kui ta issa
Tera, omma sündimisse male, Uri, Kal-
dea rahwa liña.
29. Ja Abram ja Naor wõtsid ennes-
tele naesed, Abrami naese nimmi olli Sa-
rai, ja Naori naese nimmi olli Milka, Ha-
rani tüttar, kes Milka issa ja Iska issa
olli.
30. Ja Sarai olli souta, ei temmal ol-
nud last.
31. Ja Tera wõttis omma poia Abra-
mi, ja Harani poia Lotti, omma poia
poia, ja Sarai, omma minnia, omma
poia Abrami naese; ja nemmad läksid
Urist, Kaldearahwa liñnast, Kanaani male,
ja tullid Haranist sadik, ja jäid senna el-
lama. p. 15, 7.
32. Ja Tera ello päiwi olli kakssadda
ja wiis aastat, ja Tera surri Harani ärra.

12. Peatük.

Abram lääb Kanaani-male; ellab kui wõõras Egiptusses.

1. Ja Jehowa olli Abrami wasto
ütelnud: Minne omma maalt, ja omma
suggulaste seltsist, ja omma issa koiast
ärra, senna male, mis ma sulle tahhan
näidata. p. 11, 31. Laul. 45, 11. 12.
2. Ja ma tahhan sind sureks rahwaks
tehha, ja sind önnistada, ja sinno nimme
sureks tehha, ja sa pead wägga önnistud
ollema.
3. Ja minna tahhan önnistada neid,
kes sind önnistawad, ja tahhan ärraneda
neid, kes sind ärrawañnuwad, ja sinno
sees peawad keik sugguwõssad ma peäl
önnistud sama. p. 18, 18.
4. Ja Abram läks ärra, nenda kui Je-
howa temma wasto olli ütelnud, ja Lot
läks temmaga; ja Abram olli seitsekküm-
mend ja wiis aastat wanna, kui ta Ha-
ranist wäljaläks.
5. Ja Abram wõttis omma naese Sa-
rai, ja Lotti, omma wenna poia, ja keik
nende warrandusse, mis nemmad ollid
kokkopannud, ja hinged, mis nemmad
ollid ennestele Haranis saatnud; ja
nemmad läksid wälja Kanaani male, ja
said Kanaani male.
6. Ja Abram käis ma läbbi Sekemi

kohhast sadik, More tammikust sadik; ja
Kanaani rahwas olli siis seäl maal.
7. Ja Jehowa näitis ennast Abramile
ja ütles: Sinno soule tahhan ma selle-
samma ma anda. Ja ta ehhitas senna
altari ülles Jehowale, kes temmale en-
nast olli näitnud. p. 23, 15.
8. Ja ta hakkas seält likuma mäe pole,
mis hommiko pool Petelit olli, ja löi sen-
na omma telki ülles; Petel olli öhto pool
ja Ai hommiko pool, ja senna ehhitas ta
Jehowale altari ülles, ja kulutas Jehowa
nimme.
9. Ja Abram läks tele, ja käis ikka peä-
le louna pole.
10. Agga nälg olli seäl maal; ja Abram
läks Egiptusse male alla, et temma seäl
kui wöeras piddi ellama, sest nälg olli
kange seäl maal.
11. Ja se sündis, kui ta Egiptusse male
minnes senna liggi sai, siis ütles ta
omma naese Sarai wasto: Et wata ma
tean, et sinna illus naene näust olled.
12. Ja se sünnib, kui Egiptusse rahwas
sind näwad, et nemmad ütlewad: Se on
temma naene; ja tappawad mind ärra ja
jätwad sind ellusse.
13. Et ütle ennast mo öe ollewad, et
mo käek sinno pärrast woiks hästi käia,
ja mo hing sinno pärrast ellusse jääks.
14. Ja se sündis, kui Abram Egiptusse
male sai, siis näggid Egiptusse rahwas
naest, et ta wägga illus olli.
15. Ja Warao würstid näggid tedda,
ja kiitsid tedda Warao ette ja naene woeti
Warao kotta.
16. Ja ta teggi Abramile head temma
pärrast; ja temmal olli puddolojuksid, ja
weiksid, ja eeslid, ja sullasid, ja ümmar-
dajaid, ja emmaeeslid, ja kamelid.
17. Ja Jehowa nuhtles suurte nuht-
lustega Waraut ja temma perret, Sarai,
Abrami naese pärrast. Laul. 105, 14.
18. Ja Warao kutsus Abrami ja ütles:
Mispärrast olled sa sedda mulle teinud?
mispärrast ei annud sa mulle teäda, et
temma so naene on?
19. Mispärrast ütlesid sinna: Temma
on mo öde? ja ma tahtsin tedda ennesele
naeseks wötta. Ja nüüd wata, seäl on
so naene, wötta tedda ja minne.
20. Ja Warao andis meestele kässo
temma pärrast, et nemmad piddid tedda
ärrasaatma, ja temma naese, ja keik, mis
temmal olli. Laul. 149, 8. 9.

13. Peatük.

Abram lahkub Lottist, omma wenna poiast; saab tootust.

1. Ja Abram läks Egiptusse maalt
ülles louna pole, temma ja temma naene,
ja keik mis temmal olli, ja Lot temmaga.
2. Ja Abram olli wägga rikkas lojus-
test, höbbedast, ja kullast.
3. Ja temma käis omma teekäimisi
louna poolt Peteli pole, senna paika, kus
temma telk essite olli olnud, Peteli ja Ai
wahhel.
4. Senna altari paika, mis ta essite olli
teinud; ja Abram kulutas seäl Jehowa
nimme.
5. Ja Lottil, kes Abramiga käis, olli
ka puddolojuksid, ja weiksid, ja telka.
6. Ja ma ei suutnud neid mitte kanda,
et nemmad olleksid woinud ühhes seäl
ellada, et nende warrandust olli paljo, se-
pärrast ei woinud nemmad mitte ühhes
ellada.
7. Ja Abrami lojuste karjaste ja Lotti
lojuste karjaste wahhel olli riid; ja Ka-
naani- ja Perissirahwas ellasid siis seäl
maal.
8. Ja Abram ütles Lotti wasto: Ärgo
olgo rido minno ja sinno wahhel, ja min-
no karjaste ja sinno karjaste wahhel, sest
meie olleme mehhed, kes wennaksed.
Laul. 133, 1.
9. Eks keik ma ei olle sinno ees tühhi?
Lahku nüüd minnust ärra; lähhäd sa was-
sakut kät, siis lähhän ma parramat kät,
ja lähhäd sa parramat kät, siis lähhän
ma wassakut kät.
10. Siis töstis Lot ommad silmad
ülles, ja watis keik Jordani laggeda kob-
ha läbbi, et keiges paikas wet olli; enne
kui Jehowa Sodoma ja Komorra ärra-
rikkus, olli se kui Jehowa rohhoaed, nen-
da kui Egiptus, kust Soari minnakse.
11. Ja Lot wallitses ennesele keik Jor-
dani laggeda kohha, ja Lot läks tele hom-
miko pole ärra, ja nemmad lahkusid teine
teisest ärra.
12. Abram jäi ellama Kanaani male,
ja Lot jäi ellama laggeda ma linnadesse,
ja panni ommad telgid ülles Sodomast
sadik.
13. Ja Sodoma mehhed olid wägga
kurjad ja pattused Jehowa wasto.
p. 18, 20.
14. Ja Jehowa ütles Abrami wasto
pärrast sedda, kui Lot sai temmast ärra-
lahkund: Töstâ nüüd ommad silmad ülles
ja wata sest paigast, kus sa olled, pohja

pole ja louna pole, ja hommiko pole ja
öhto pole.
15. Sest ma tabban keik ma, mis sa
näad, sinnule ja sinno soule iggawessets
aiaks anda. p. 12, 7. p. 15, 18.
16. Ja tabban so sou nenda panna kui
mulla pörmo; kui nüüd kegi woib mulla
pörmo ärraluggeda, siis peab sinno suggu
ka sama ärraloetud.
17. Wötta kätte, käi ma läbbi pitkuti
ja laiuti, sest sinnule tahhan ma sedda
anda.
18. Ja Abram wöttis sealt telgid ärra,
ja tulli ja ellas Mamre tammikus, mis
Hebroni jures on; ja ta ehhitas senna Je-
howale altari ülles. p. 18, 1.

14. Peatük.

Abram peästab Lotti wangist: Melkisedek önnistab tedda.

1. Ja se sündis Amraweli, Sineari
kunninga, Arjoki, Ellasari kunninga, Ke-
dorlaomeri, Elami kunninga, ja Tideali,
pagganatte kunninga päiwil,
2. Et nemmad söa töstsid Bera, Sodo-
ma kunninga ja Birsa, Komorra kunnin-
ga, Sineabi, Adma kunninga wasto, ja
Semeberi, Seboimi kunninga ja Bela
kunninga wasto, se on Soar.
3. Need keik koggusid ennast ühte Sid-
dimi orgo, se on nüüd sola merri.
4. Kaksteistkümmend aastat ollid nem-
mad Kedorlaomeri al olnud, ja kolme-
teistkümnemal aastal pannid nemmad
wasto.
5. Ja neljateistkümnemal aastal tulli
Kedorlaomer ja kunningad, kes temmaga
ollid, ja löid Rewai rahwa Astarot-Kar-
naimi mahha, ja Susid Hami, ja Emid
Sawe-Kirjataimi.
6. Ja Hori rahwa nende Seiri mäggise
male, Parani laggedikkust sadik, mis wasto
körbe on.
7. Ja nemmad läksid taggasi ja tullid
En-Mispati, se on Kades, ja löid keik
Amaleki wälja rahwa mahha ja ka Emeri
rahwa, mis Hatsatson-Tamaris ellas.
8. Ja Sodoma kunningas läks wälja,
ja Komorra kunningas, ja Adma kunnin-
gas, Seboimi kunningas, ja Bela kunnin-
gas, se on Soar; ja seädsid nende wasto
taplusse Siddimi orgus,
9. Kedorlaomeri, Elami kunninga was-
to, ja Tideali, pagganatte kunninga, ja
Amraweli, Sineari kunninga, ja Arjoki,
Ellasari kunninga wasto, nelli kunningat
wie wasto.
10. Ka Siddimi org olli täis mäewai-
go auka, ja Sodoma ja Komorra kunnin-
gas pöggenesid, ja paljo langsid senna
mahha, ja need kes üllejäid, pöggenesid
mäele.
11. Ja nemmad wötsid keik Sodoma
ja Komorra warrandusse ja keik nende
toidusse, ja läksid ärra.
12. Nemmad wötsid ka Lotti, Abrami
wenna poia, ja temma warrandusse, ja
läksid ärra; (sest ta ellas Sodomas.)
13. Ja üks, kes olli ärrapeäsnud, tulli
ja andis Abramile, kes Ebreameës, teä-
da, ja sesamma ellas Emorimehhe Mamre
tammikus, kes Eskoli ja Aneri wend olli,
ja nemmad ollid Abramiga seädusse tei-
nud. p. 35, 27.
14. Kui Abram kulis, et temma wend
olli wangi widud, siis satis ta ommad
öppetud mehhed wälja, kes temma perres
ollid sündinud, kolm sadda ja kahheksa-
teistkümmend, ja aias neid tagga Tanuist
sadik.
15. Ja isse jaggas ta ommad sullased
öse nende wasto, ja löi neid mahha, ja
aias neid tagga Hobast sadik, mis on
wassakut kät Tamaskust.
16. Ja töi keik warrandusse taggasi, ja
töi ka taggasi Lotti, omma wenna, ja
temma warrandusse, ja naesed ka, ja
mu rahwa.
17. Ja Sodoma kunningas läks wälja
temma wasto pärrast sedda, kui ta taggasi
tulnud, kui ta sai mahhalönud Kedorlao-
meri ja kunningad kes temmaga ollid,
Sawe orgo, mis on kunninga org.
18. Ja Melkisedek, Salemi kunningas,
wiis leiba ja wina wälja, ja temma olli
keige-körgema Jummala preester.
Laul. 110, 4.
19. Ja ta önnistas tedda ja ütles: Ön-
nistud olgo sa Abram keigekörgema Jum-
malale, kelle pärralt taewas ja ma on.
20. Ja kidetud olgo keigekörgem Jum-
mal, kes so waenlased sinno kätte ärra an-
nud. Ja ta andis temmale kümnesse
keigist.
21. Ja Sodoma kunningas ütles Abra-
mi wasto: Anna hinged minnule, ja war-
randus wötta ennesele.
22. Ja Abram ütles Sodoma kunnin-
ga wasto: Ma töstan omma käe ülles
Jehowa, keigekörgema Jummala pole,
kelle pärralt taewas ja ma on,
23. Et minna ei tahha ühte lönga otsa
egga kingapaela wötta keigest sest, mis
sinno pärralt on, et sa ei wötta öölda:
Minna ollen Abrami rikkaks teinud.
24. Ärgo sago se minno kätte, jägo se,

mis nored mehhed on sönud, ja meeste ossa, kes minnoga on käinud; Aner, Eskol ja Mamre, need wötko omma ossa.

15. Peatük.

Jummal tootab Abramile suggu: Abrami usk ja öigus.

1. Pärrast sedda luggu sai Jehowa sanna Abramile näggemisses, ja ütles: Arra karda Abram, Minna ollen sinnule kilbiks, ja sinno palk, mis wägga suur on.
Jes. 41, 10. 5 Mos. 33, 29.
2. Ja Abram ütles: Issand Jehowa, mis sa tahhad mulle anda? sest minna ellan ilma lapseta, ja sesamma, kes mo perre üllewataja, sesinnane on Elieser Damaskussest.
3. Ja Abram ütles: Wata, mulle ei olle sa mitte suggu annud, ja wata, mo perre poeg peab minno pärrija ollema.
4. Ja wata, Jehowa sanna sai temmale ja ütles: Se ei pea mitte so pärrija ollema, waid se kes so ihhust tulleb, se peab so pärrija ollema.
5. Ja Ta wiis tedda wälja oue ja ütles: Et wata taewa pole ja loe tähti; kas sa woid neid luggeda? ja Ta ütles temmale: Nenda peab so suggu ollema.
p. 22, 17.
6. Ja temma uskus Jehowat; ja Ta arwas sedda temmale öigusseks.
Rom. 4, 3.
7. Ja ta ütles temma wasto: Minna ollen Jehowa, kes sind Urist, Kaldea rahwa linnast ärratonud, et ma sinnule piddin andma sesinnatse ma, sedda pärrida.
p. 11, 31. Jos. 24, 3.
8. Ja ta ütles: Issand Jehowa, kust ma sedda pean tundma, et ma sedda pean pärrima?
9. Ja ta ütles temma wasto: Wötta mulle üks kolmeaastane puul, ja üks kolmeaastane kits, ja üks kolmeaastane jäär, ja üks turtlituike, ja üks tui poeg.
10. Ja ta wöttis neid keik ennese kätte, ja leikas neid keskelt löhki, ja panni igga tükki teise wasto, agga lindo ei leikand temma mitte löhki.
11. Ja kiskujad linnud tullid kehhade peäle, ja Abram pelletas neid ärra.
12. Kui pääw olli loja minnemas, siis langes raske unni Abrami peäle, ja wata jällestus ja suur pimmedus langes temma peäle.
13. Ja Temma ütles Abrami wasto: Sedda pead sa töeste teädma, et sinno suggu peab woöras ollema ühhe ma sees, mis nende pärralt ep olle, ja nemmad sunniwad neid tenima, ja waewawad neid, nelli sadda aastat. 2 Mos. 12, 40.
14. Ja Minna tahhan ka rahwast, kedda nemmad tenniwad, sundida, ja pärrast sedda peawad nemmad seält wäljaminnema sure warrandussega. 2 Mos. 3, 21. 22.
15. Ja sa pead rahhoga omma wannematte jure sama, sind peab heas wannusses mahha maetama. p. 25, 8.
16. Ja neljandama pölwe rahwas peawad seie taggasi tullema; sest Emori rahwa üllekohhus ei olle weel täis tännini.
17. Ja se sündis, kui pääw olli loja käinud ja olli pimme; ja wata siis olli üks petsahbi mis suitses, ja tulleleek, mis löhhutud tükkide wahhelt läbbiläks. Jer. 34, 18.
18. Selsammal päwal teggi Jehowa Abramiga seädusse ja ütles: Sinno soule tahhan ma sesinnatse ma anda, Egiptusse jöest sure jöeni, Wratti jöeni.
p. 13, 15. ja p. 17, 8.
19. Keni- ja Kenisi- ja Kadmonirahwa.
20. Ja Hitti- ja Perissi- ja Rewairahwa.
21. Ja Emori- ja Kanaani- ja Kirgasi- ja Jebusirahwa.

16. Peatük.

Sara ümmardaja Hagar saab käima peäle, põlgab emmandat ärra, põggeneb, tulleb taggasi Jehowa ingli kässo peäle, toob Ismaeli ilmale.

1. Ja Sarai, Abrami naene, ei tonud temmale last ilmale; ja temmal olli üks Egiptusse ma ümmardaja, Hagar nimmi.
2. Siis ütles Sarai Abrami wasto: Et wata, Jehowa on mind kinnipannud, et ma last ei sa; et heida minno ümmardaja jure, ehk minnule temmast suggu tulleb. Ja Abram wöttis Sarai sanna kuulda.
3. Ja Sarai, Abrami naene, wöttis omma ümmardaja Hagari, Egiptusse ma innimesse, pärrast sedda, kui Abram olli kümme aastat Kanaani maal ellanud, ja panni tedda omma mehhele Abramile naeseks.
4. Ja temma heitis Hagari jure, ja se sai käima peäle; ja kui ta näggi, et ta käima peäle sanud, siis olli ta emmand temma melest alw.
5. Ja Sarai ütles Abrami wasto: Mis mulle liga sünnib, tulleb sinno peäle; minna ollen omma ümmardaja so süllesse annud, ja et ta nääb, et ta käima peäle sanud, siis ollen ma alw temma melest; Jehowa moistko öigust minno ja sinno wahhel. p. 31, 53.
6. Ja Abram ütles Sarai wasto: Wa-

ta so ümmardaja on sinno käes, te temmaga, mis so melest hea on. Ja Sarai andis temmale hirmo, ja ta pöggenes temma jurest ärra.

7. Ja Jehowa ingel leidis tedda weehallika jurest, mis kõrbes, Suri tee hallika jurest.

8. Ja Ta ütles: Hagar, Sarai ümmardaja, kust sa tulled ja kuhho sa lähhäd? ja ta ütles: Minna ollen omma emmanda Sarai jurest ärrapöggenemas.

9. Ja Jehowa ingel ütles temmale: Minne taggasi omma emmanda jure, ja allanda ennast temma kätte alla.

10. Ja Jehowa ingel ütles temmale: Ma tahhan sinno sou wägga paljuks tehha, et sedda ei woi üllesarwata paljusse pärrast.

11. Ja Jehowa ingel ütles temmale: Wata sa olled ennast wasto ja pead poia ilmale toma, ja pead temmale nimme pannema Ismael, sest Jehowa on so willetsust kuulnud.

12. Ja temmast saab jultund innimenne, kui metsesel, temma kässi on keikide wasto, ja keikide kässi temma wasto, ja ta peab keige omma wendade ees ellama.

13. Ja ta hüdis Jehowa nimme, kes temma wasto räkis: Sinna olled Jummal kes watab; sest ta ütles: Ollen minna siin ka tedda takka näinud, kes mind watab?

14. Sepärrast hüdis ta kaewo Lahhai-Roi, ehk ellawa kaewuks, kes mind watis; wata se on Kadesi ja Peredi wahhel.
p. 24, 62. Joan. 4, 10. 14.

15. Ja Hagar töi Abramile poia ilmale, ja Abram panni omma poiale, kedda Hagar sai, nimme Ismael.

16. Ja Abram olli kahheksakümmend ja kuus aastat wanna, kui Hagar Abramile Ismaeli ilmale töi.

17. Peatük.

Jummal uendab seädust Abramiga: nimmetab ta nimme Abraamiks: kinnitab seädust ümberleikamissega.

1. Ja Abram olli üheksakümmend ja üheksa aastat wanna, ja Jehowa näitis ennast Abramile ja ütles temma wasto: Minna ollen keigewäggewam Jummal, käi minno palle ees ja olle täieste wagga.
p. 35, 11. ja 24, 40.

2. Ja ma tahhan omma seädusse ennese ja sinno wahhel tehha, ja sind üpris wägga siggitada.

3. Ja Abram heitis silmili mahha; ja Jummal räkis weel temmaga ja ütles:

4. Minna ollen se, wata minno seädus on sinnoga, ja sa pead rahwa hulga issaks sama.

5. Ja sinno nimme ei pea ennam Abramiks hütama, waid Abraam peab so nimmi ollema, sest ma ollen sind hulga rahwa issaks pannud. Reem. 9, 8. Jes. 51, 2.

6. Ja ma tahhan sulle wägga paljo suggu sata ja sind rahwaks tehha, ja kunningad peawad sinnust wäljatullema.

7. Ja ma tahhan omma seädusse kindlaste seäda ennese, ning sinno, ja sinno sou wahhel pärrast sind, nende pölwedes iggawesseks seädusseks; et ma ollen sinnule Jummalaks, ja sinno soule pärrast sind.

8. Ja ma tahhan sinnule, ja so soule pärrast sind se ma anda, kus sa wõoras sees olled, keik Kanaani ma iggawesseks pärrandusseks, ja minna tahhan neile Jummalaks olla. p. 15, 18. ja 24, 7.

9. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Ja sinna pead mo seädust piddama, sinna, ja sinno suggu pärrast sind omma pölwedes.

10. Se on minno seädus, mis teie peate piddama, minno ning teie, ja so sou wahhel pärrast sind: Keik meesterahwas peab teil ümberleigatama. 3 Mos. 12, 3.

11. Ja teie peate omma eestnahha lihha ümberleikama, ja se peab seädusse tähheks ollema minno ja teie wahhel.

12. Ja kahheksapäwane poeglaps peab teil ümberleigatama, keik, kes meesterahwas teie pölwedes, olgo perres sündinud, ehk rahha pärrast ostetud keige wöõra rahwa käest, mis sinno soust ei olle.

13. Mis so perres on sündinud, ja mis so rahha pärrast ostetud, peab wissist ümberleigatama; ja minno seädus peab teie lihha külges ollema iggawesseks seädusseks.

14. Ja meesterahwas, kennel eestnahk on, kelle eestnahha lihha ei sa ümberleigatud, se hing peab sama ärrakautud omma rahwa seast; ta on minno seädusse tühjaks teinud.

15. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Sarai so naese nimmi ei pea mitte ollema Sarai, waid Sara peab temma nimmi ollema.

16. Ja ma tahhan tedda önnistada, ja temmast sulle ka poia anda; ja tahhan tedda önnistada, ja ta peab sureks rahwaks sama, rahwa kunningad peawad temmast sündima.

17. Siis heitis Abraam silmili mahha ja naeris, ja ütles ommas süddames:

Kas peab mulle, kes ma saa-aastane ollen,
laps sündima? ja kas peab Sara, kes
übbeksakümneaastane on, lapse ilmale
toma? r. 18, 12. Luk. 1, 18.
18. Ja Abraam ütles Jummala wasto:
Oh et Ismael sinno ette jääks ellama!
19. Ja Jummal ütles: Töeste so naene
Sara peab sinnule poia ilmale toma, ja
sa peab temmale nimme pannema Isaak;
ja ma tahhan omma seädusse temmaga
kindlaste seäda, iggawesseks seädusseks
temma seule pärrast tedda. r. 21, 2. 3.
20. Ja Ismaeli pärrast ollen ma sind
wötnud kuulda, wata ma ollen tedda ön-
nistanud, ja tahhan temmale suggu sata
ja tedda üpris wägga siggitada; kaksteist-
kümmend würsti peab ta sünnitama, ja
ma tahhan tedda sureks rahwaks tehha.
r. 25, 16.
21. Ja omma seädusse tahhan ma kind-
laste seäda Isaakiga, kedda Sara sulle
peab ilmale toma, seätud aial tullewal
aastal.
22. Ja ta löppes temmaga räkimast,
ja Jummal läks ülles Abraami jurest
ärra.
23. Ja Abraam wöttis omma poia Is-
maeli ja keik need, kes temma perres ollid
sündinud, ja keik, kes temma rahha pär-
rast ollid ostetud, keik meesterahwa Abraa-
mi perrerahwa seast, ja leikas nende eest-
nahha libha ümbert ärra, otse selsammal
päwal, nenda kui Jummal temmaga olli
räkinud.
24. Ja Abraam olli üheksakümmend
ja üheksa aastat wanna, kui temma eest-
nahha libha ümberleigati.
25. Ja Ismael, temma poeg, olli kolm-
teistkümmend aastat wanna, kui temma
eestnahha libha ümberleigati.
26. Otse selsammal päwal leigati Abra-
am ja temma poeg Ismael ümber.
27. Ja keik ta perre meesterahwas, kes
perres ollid sündinud, ja rahha pärrast
ostetud, wöõra rahwa käest, need leigati
temmaga ümber.

18. Peatük.

Abraami woõraspiddo. Abraam teeb palwet Sodoma eest.

1. Ja Jehowa näitis ennast temmale
Mamre tammikus, ja ta istus telgi ukse
ees, kui pääw pallaw olli. r. 13, 18.
2. Ja ta töstis ommad silmad ülles ja
näggi, ja wata, kolm meest seisid temma
körwal, ja ta näggi neid, ja jooksis nende
wasto telgi ukse jurest, ja kummardas
mahha, r. 19, 1.
3. Ja ütles: Issand, kui ma armo lei-
an so silma ees, siis ärra minne mitte,
pallun ma, ommast sullasest möda.
Joan. 14, 23.
4. Et todago pissut wet, ja peske omma
jalgo, ja toetage endid seie pu alla.
5. Ja ma tahan leiwa pallokesse tua,
ja kinnitage omma süddant, pärrast woite
teie eddasi minna, sest sepärrast ollete teie
omma sullase jure tulnud. Ja nemmad
ütlesid: Te nenda kui sa olled räkinud.
6. Ja Abraam töttas senna telki Sara
jure, ja ütles: Joua ja wötta kolm moõto
peent jahho, sötku ja te kokisid.
7. Ja Abraam jooksis weiste jure, ja
wöttis ühhe immewa ja hea wassika, ja
andis poisi kätte, ja se töttis sedda wal-
mistama.
8. Ja Abraam wöttis woid ja pima, ja
wassika, mis ta olli walmistanud, ja
panni nende ette; ja temma seisis nende
jures seäl pu al, ja nemmad söid.
9. Ja nemmad ütlesid temma wasto:
Kus so naene Sara? ja ta ütles: Wata,
seäl telkis.
10. Ja Ta ütles: Ma tahhan wissist
jälle sinno jure tulla otse selsammal aasta
aial, ja wata Saral so naesel peab poeg
ollema; ja Sara kulis sedda telgi ukse
ees, ja se olli Issanda selja tagga.
11. Ja Abraam ja Sara ollid wannad
ja ellatand, ei olnud ennam Saral naes-
terahwa asjo ollemas.
12. Ja Sara naeris isseenneses ja
ütles: Pärrast sedda, kui ma ollen wan-
naks läinud, peab siis minnul himmo olle-
ma, ja mo issand on wanna. r. 17, 17.
13. Jo Jehowa ütles Abraami wasto:
Mispärrast naerab Sara ja ütleb: Kas
ma peaksin ka töeste lapse sama, ja minna
ollen jo wannaks sanud? Laul. 1, 9. 2. 3. 4.
14. Kas peaks nisuggune immeassi
ollema, mis Jehowa ei jouaks tehha? seä-
tud aial tahhan ma jälle sinno jure tulla
otse selsammal aasta aial, ja Saral peab
poeg ollema. Rom. 9, 9.
15. Ja Sara salgas ja ütles: Ei ma
olle mitte naernud; (sest ta kartis.) Agga
Temma ütles: Ei mitte, sest sa olled naer-
nud.
16. Ja mehhed tousid seält ülles, ja
waatsid Sodoma pole; ja Abraam läks
nendega, neid saatma.
17. Ja Jehowa ütles: Peaksin minna
Abraami eest sedda sallaja piddama, mis
minna tahhan tehha? Ames. 3, 7.
18. Ja Abraam peab wissist sureks ja
wäggewaks rahwaks sama, ja temma sees

peawad keik mailma rahwas önnistud sama. p. 12, 3. ja 22, 18.

19. Sest ma tunnen tedda se polest, et ta wöttab omma lapsi ja omma perret käskida, kes pärrast tedda on, et nemmad Jehowa teed peawad hoidma, et nemmad tewad öigust ja mis kohhus on; sepärrast et Jehowa Abraamile sadaks, mis Ta temma pärrast on räkinud. 5 Mos. 6, 7.

20. Ja Jehowa ütles: Et kissendamisse heäl Sodomast ja Komorrast suur on, ja et nende pattud wägga rasked on, p. 13, 13. ja 19, 4.

21. Sepärrast tahhan minna alla minna ja wadata, kas nemmad keikipiddi teinud sedda kissendamist möda, mis mo ette tulnud, woi mitte, et saaksin teäda.

22. Ja mehhed pörasid seält ja läksid Sodoma; ja Abraam jäi weel Jehowa ette seisma.

23. Ja Abraam astus liggi ja ütles: Kas sa tahhad ka öige ölaga löppetada?

24. Ehk on wahhest wiiskümmend öiget seäl linnas, kas sa siis tahhad löppetada ja ei mitte andeks anda paigale, nende wiekümne öige pärrast, mis seäl sees on?

25. Se olleks sulle teotuseks, kui sa sedda wisi teeksid, et sa tappaksid öige ölaga, ja öige peaks nenda ollema kui öäl, se olleks sulle teotuseks! eks keige mailma kohtomoistja ei peaks teggema, mis kohhus on? Malak. 3, 18.

26. Ja Jehowa ütles: Kui ma Sodomast, seält linnast, wiiskümmend öiget leian, siis tahhan ma nende pärrast keige paigale andeks anda.

27. Ja Abraam wastas ja ütles: Et wata, ma ollen ettewötnud Issandaga räkida, ja minna ollen pörm ja tuhk. p. 2, 7. ja 3, 19.

28. Ehk wiestkümnest öigest puduwad wiis, kas sa tahhad siis keik linna ärrarikkuda nende wie pärrast? ja Ta ütles: Ei ma tahha mitte ärrarikkuda, kui ma seält nellikümmend ja wiis saan leidnud.

29. Ja ta wöttis weel ennam temmaga räkida ja ütles: Ehk wahhest seält leitakse nellikümmend? ja Ta ütles: Ei ma tahha sedda mitte tehha neljakümne pärrast.

30. Ja ta ütles: Ma pallun, ärgo süttigo Issanda wihha mitte pöllema, et ma rägin: ehk wahhest seält leitakse kolmkümmend? ja Ta ütles: Ei ma tahha sedda mitte tehha, kui ma seält kolmkümmend saan leidnud.

31. Ja ta ütles: Et wata, ma ollen ettewötnud Issandaga räkida: ehk wahhest seält leitakse kakskümmend? ja Ta ütles: Ei ma tahha mitte neid ärrarikkuda kahhekümne pärrast.

32. Ja ta ütles: Ma pallun, ärgo süttigo Issanda wihha mitte pöllema, et ma agga se kord rägin: ehk wahhest seält leitakse kümme? ja Ta ütles: Ei ma tahha neid mitte ärrarikkuda kümne pärrast. Kohtom. 6, 39.

33. Ja Jehowa läks ärra, kui ta olli löpnud Abraamiga räkimast; ja Abraam läks taggasi omma paika.

19. Peatük.

Jehowa peästab Lotti Sodoma hukkatussest ärra Lotti pat.

1. Ja need kaks inglit ollid Sodoma sanud öhto, ja Lot istus Sodoma wärrawa suus, ja Lot näggi neid, ja tousis ülles nende wasto ja kummardas silmili mani. p. 18, 2.

2. Ja ta ütles: Et wadage minno issandad, tulge nüüd ärra omma sullase kotta ja wötke ömaia, ja peske omma jalgo, siis woite warra üllestousta ja omma teed minna; ja nemmad ütlesid: Ei mitte, sest meie tahhame ulitsa peäle öseks jäda. Ebr. 13, 2. p. 18, 4. ja 24, 32.

3. Ja ta käis wägga nende peäle, ja nemmad tullid ärra temma jure ja said temma kotta, ja ta walmistas neile jodud ja küpsetas hapnematta kokisid, ja nemmad söid.

4. Ei nemmad olnud weel mitte mahha heitnud, siis tullid linna mehhed, Sodoma mehhed, koia ümber, ni hästi nored kui wannad, keik rahwas wiimsest linna otsast, p. 18, 20. Esek. 16, 49.

5. Ja hüüdsid Lotti ja ütlesid temmale: Kus on mehhed, kes sinno jure öse tulnud? to neid wälja meie kätte, et meie nendega häbbematta tööd teme. Kohtom. 19, 22.

6. Ja Lot läks nende jure wälja ukse ette, ja panni ukse ennese tagga lukko.

7. Ja ütles: Ma pallun, mo wennad, ärge tehke mitte kurja.

8. Et wadage, mul on kaks tüttart, kes ei olle weel mitte mehhega ühte sanud, küll ma neid tahhan teie kätte wälja tua, ja tehke nendega, nenda kui teie melest hea on; agga meestele ärge tehke ühtegi, sest sepärrast on nemmad mo kattukse warjo alla tulnud.

9. Ja nemmad ütlesid: Astu liggemale; ja nemmad ütlesid: Se üks ainus on tulnud kui woöras ellama, ja tahhab öiete kohhut moista! nüüd tahhame sulle ennam kurja tehha kui neile. Siis tik-

pusid nemmad wägga mehhe Lotti peäle, ja tullid liggi, ust labtimurdma. 2 Petr. 2, 7.

10. Ja mehhed pistsid omma käe wälja ja saatsid Lotti enneste jure kotta, ja pannid ukse lukko.

11. Ja nemmad lõid mehhed, kes koia ukse tagga ollid, sure pimmedussega, ni bästi wähhemad kui sured, et nemmad ärrawässisid ust otsimast. 2 Kunn. 6, 18.

12. Ja mehhed ütlesid Lotti wasto: Kes sul weel siin on? ehk wäimees, ehk sinno poiad, ehk so tütred, ehk kes sul ial siin linnas on, wi neid siit paigast ärra.

13. Sest meie tahhame se paiga ärrariktuda; sest kissendaminne nende pärrast on suur Jehowa ees, ja Jehowa on meid läkkitanud sedda ärrariktuma.

14. Ja Lot läks wälja ja ütles omma wäimeeste wasto, kes temma tütred piddid wõtma, ja ütles: Wõtke kätte, minge siit paigast wälja, sest Jehowa rikkub linna ärra. Ja ta olli omma wäimeeste melest, kui heidaks temma nalja.
4 Mos. 16, 26. 2 Aia r. 30, 10.

15. Ja kui hakkas koitma, siis käskisid inglid Lotti jouda, ja ütlesid: Touse ülles, wõtta omma naene ja omma kaks tüttart, mis siin on, et sind linna üllekohto läbbi ei löppetata.

16. Kui ta wiwis, siis hakkasid mehhed temma käest ja temma naese käest ja temma kahhe tütre käest kinni, et Jehowa temmale armo andis: ja nemmad wisid tedda wälja ja jätsid tedda linna tahha.

17. Ja se sündis, kui nemmad neid ollid wälja winud, siis ütles temma: Katsu et sa omma hingega peäsed; ärra wata mitte ennese tahha, ja ärra jä mitte seisma keige laggeda peäle: katsu et sa peäsed sinna mäele, et sind ei löppetata. Laul. 121, 1.

18. Ja Lot ütles nende wasto: Ei mitte, pallun ma, Issand.

19. Et wata, so sullane on armo leidnud sinno silma ees, ja sa olled omma heldusse sureks teinud, mis sa mulle olled teinud, et sa mo hinge ellusse jätnud; ja minna ei woi mitte senna mäe peäle ärrapeäseda, et se önnetus minno külge ei putu, ja et ma ärra ei surre.

20. Et wata, sesinnane lin on liggi sinna põggeneda, ja sesamma on weike; lasse ma katsun, et ma senna peäsen: eks se polle weike, et mo hing woiks ellusse jäda?

21. Ja Ta ütles temma wasto; Wata ma pean luggu sinnust ka sellesinnatse asja sees, et ma linna ümber ei lö, kellest sa olled rääkinud.

22. Tötta, katsu et sa sinna peäsed, sest minna ei woi ühtegi tehha, enne kui sa senna saad; seppärrast pandi linnale nimmi Soar.

23. Pääw olli tousnud ma peäle, kui Lot Soari sai.

24. Ja Jehowa laskis Sodoma peäle, ja Komorra peäle saddada weewlit ja tuld Jehowa käest taewast. 5 Mos. 29, 23.

25. Ja löi needsammad linnad ümber ja keik laggeda kohha, ja keik linnade rahwa, ja mis maast olli kasnud.

26. Ja temma naene watas temma jurest taggasi, ja sai sola sambaks.

27. Ja Abraam tousis hommiko warra ülles, ja läks senna paika, kus ta Jehowa ees olli seisnud;

28. Ja watas Sodoma ja Komorra pole ja keige laggeda ma kohha pole, ja ta näggi ja wata, ma suits tousis kui ahjo suits.

29. Ja se sündis, kui Jummal laggeda kohha linno ärrarikkus, et Jummal Abraami peäle mõtles, ja satis Lotti kesk seält ümberlömissest ärra, kui Ta linno ümberlöi, kus Lot sees ellas.

30. Ja Lot läks Soarist ülles ja ellas mäe peäl, ja temma kaks tüttart temmaga, sest ta kartis Soaris ellada; ja ta ellas ühhe kopa sees, temma ja temma kaks tüttart.

31. Ja wannem ütles norema wasto: Meie issa on wanna, ja polle ühtegi meest ma peäl, kes meie jure heidaks keige mailma wisi järrele.

32. Tulle, jootkem omma issa winaga ja heitkem temma jure maggama, et meie ommast issast suggu ellus peame.
3 Mos. 18, 7.

33. Ja nemmad jootsid omma issa sel ösel winaga, ja wannem tulli ja heitis omma issa jure maggama; ja temma ei tunnud mitte, kui tüttar maggama heitis, egga kui ta üllestousis.

34. Ja se sündis teisel päwal, et wannem ütles norema wasto: Wata ma ollen eile omma issa jures magganud, jootkem tedda ka sel ösel winaga, ja minne, magga temma jures, et meie ommast issast suggu ellus peame.

35. Ja nemmad jootsid ka sel ösel omma issa winaga, ja norem wöttis kätte ja heitis maggama temma jure; ja ta ei tunnud mitte, kui tüttar maggama heitis, egga kui ta üllestousis.

36. Ja mollemad Lotti tütred said ommast issast endid wasto.

37. Ja wannem sai poia ja panni tem-

male nimme Moab, sesamma on Moabitte
issa tännapäwani.
38. Ja norem sai ka poia ja panni tem-
male nimme Penammi, sesamma on Am-
moni laste issa tännapäwani.

20. Peatük.

Jehowa hoiab Sarat Abimeleki jures roppo tö eest.

1. Ja Abraam läks tee peäle seält
ärra louna male, ja ellas Kadesi ja Suri
wahbel, ja ellas kui wööras Kereris.
2. Ja Abraam ütles ommast naesest
Sarast: Ta on minno ödde. Ja Abimelek,
Kerari kuningas, läkkitas senna, ja wöttis
Sara ärra.
3. Ja Jummal tulli Abimeleki jure
ösel unnes ja ütles temmale: Wata sa
pead surrema naese pärrast, mis sa olled
ärrawötnud, sest ta on mehhe naene.
4. Ja Abimelek ei sanud temma liggi,
ja ta ütles: Issand, tahhad sinna ka öige
rahwa ärratappa?
5. Eks ta olle mulle üttelnud: Temma
on mo öde? ja ta ütles ka isse: Temma
on mo wend! ma ollen sedda ommast
waggast süddamest ja omma ilmasüta kät-
tega teinud.
6. Ja Jummal ütles temma wasto
unnes; Minna tean ka, et sa sedda om-
mast waggast süddamest olled teinud, ja
minna ollen sind ka keelnud patto tegge-
mast minno wasto: sepärrast ei ma last-
nud sind mitte temma külge putuda.
7. Ja nüüd sada mehbe naene taggasi,
sest ta on prohwet, ja ta wöttab sinno eest
palluda, et sa ellusse jääd; ja kui sa ted-
da mitte taggasi ei sada, siis pead sa
teädma, et sa pead surma surrema, sinna
ja keik mis sul on. Laul. 105, 15. Job. 42, 8.
8. Ja Abimelek tousis hommiko warra
üles ja kutsus keik ommad sullased ja rä-
kis keiki neid sanno nende kuuldes, ja meh-
hed kartsid wägga.
9. Ja Abimelek kutsus Abraami ja üt-
les temmale: Mis olled sa meile teinud?
ja mis patto ollen minna so wasto tei-
nud, et sa olled sure patto minno peäle
ja mo kunningriigi peäle saatnud? sa olled
minnoga teinud, mis ei sünni tehha.
10. Ja Abimelek ütles Abraami was-
to: Mis sa olled näinud, et sa se asja olled
teinud?
11. Ja Abraam ütles: Et ma mötlesin:
ehk wahhest ei olle Jummala kartust siin
paikes, ja nemmad tappawad mind mo
naese pärrast.
12. Ja temma on ka töeste mo öde, ta
on minno issa tüttar, agga mitte mo em-
ma tüttar, ja on minnule naeseks sanud.
13. Ja se sündis, kui Jummal mind
omma issa maiast satis seäl ja teäl käi-
ma, siis ütlesin minna temma wasto;
Olgo se so heateggeminne, mis sa mulle
pead teggema: keikis paikus, kubbo meie
same, ütle minnust: ta on minno wend.
R. 12, 13.
14. Ja Abimelek wöttis puddolojuksid
ja weiksid ja sullasid ja ümmardajaid ja
andis Abraamile, ja andis temmale temma
naese Sara jälle taggasi.
15. Ja Abimelek ütles: Wata minno
ma on so ees, ella seäl, kus so melest
hea on.
16. Ja Sarale ütles temma: Wata ma
ollen so wennale tuhhat höbbetükki annud,
wata temma on sulle silmade katteks kei-
kide seas, kes so jures on: ja keik sedda
anti, et ta piddi märkust sama.
17. Ja Abraam pallus Jummalat, ja
Jummal parrandas Abimeleki ja temma
naese ja temma ümmardajad, et nemmad
lapsi said. Laul. 145, 19.
18. Sest Jehowa olli kowwaste kinni
pannud keik Abimeleki perre lapsekoiad
Sara, Abraami naese, pärrast.

21. Peatük.

Isaak tulleb ilmale: Ismael teotab tedda.

1. Ja Jehowa tulli Sarat katsma,
nenda kui ta olli üttelnud; ja Jehowa
teggi Sarale nenda kui ta olli räkinud.
2. Ja temma sai ennast wasto ja Sara
töi Abraamile poia ilmale, temma wanna
ea sees, seätud aial, mis Jummal tem-
maga olli räkinud. R. 17, 19. Ebr. 11, 11.
3. Ja Abraam panni omma poiale,
kes temmale olli sündinud, kedda Sara
temmale ilmale tonud, nimme Isaak.
4. Ja Abraam leikas omma poia Isa-
aki ümber, kui ta kahheksapäwane olli,
nenda kui Jummal tedda olli käsknud.
5. Ja Abraam olli sadda aastat wanna,
kui temma poeg Isaak temmale sündis.
6. Ja Sara ütles: Jummal on mulle
naero teinud, iggamees, kes sedda kuleb,
naerab minno pärrast.
7. Ja ta ütles: Kes olleks Abraamile
üttelnud, Sara immetab lapsi? sest et ma
ollen poia sanud temma wanna ea sees.
8. Ja laps kaswis ja wööruti ärra, ja
Abraam teggi sured jobud sel päwal kui
Isaaki ärrawööruti.
9. Ja Sara näggi Hagari, Egiptusse
ma naese, poia, kedda ta Abraamile il-
male tonud, naerawad; Kal. 4, 29.

10. Ja ta ütles Abraamile: Aia se ümmardaja ja temma poeg ärra; sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte minno poiaga Isaakiga pärrima.
Kal. 4, 30. Opp. Sann. 22, 10.

11. Ja se sanna olli Abraami melest wägga pabba temma poia pärrast.

12. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Ärge olgo se so melest pahha poisi pärrast, ja so ümmardaja pärrast: keikis mis Sara so wasto ütleb, wötta ta sanna kuulda, sest Isaakis peab sulle suggu nimmetadama.
Rom. 9, 7.

13. Ja ma tahhan ka ümmardaja poia ühheks rahwaks tehha, sest et ta sinno suggu on.
p. 16, 10. ja 17, 20.

14. Siis tousis Abraam hommiko warra üles ja wöttis leiba ja ühhe nahkläkkri wet ja andis Hagarile, panni temma selga, ja lapse ka, ja satis tedda ärra; ja temma läks ja ekfis ärra Peerseba körbes.

15. Ja wessi löppes ärra nahkläkkrist, ja ta heitis lapse pöösa alla,

16. Ja läks ja istus temma kohta ni kaugele, kui ammoga woib lasta, sest ta ütles: ei ma woi lapse surma nähha. Ja ta istus temma kohhal, ja töstis omma healt ja nuttis.

17. Ja Jummal kulis poisi healt, ja Jummala ingel hüdis Hagarit taewast ja ütles temmale: Mis sul on Hagar? ärra karda, sest Jummal on poisi healt kuulnud seäl, kus ta on.

18. Touse üles, wötta pois üles ja hakka omma käega temmast kinni, sest ma tahhan tedda sureks rahwaks tehha.

19. Ja Jummal teggi temma silmad lahti, ja ta näggi ühhe weekaewo, siis läks ta ja täitis nahkläkkri weega ja jotis poisi.

20. Ja Jummal olli poisiga ja ta kaswis, ja ellas körbes ja sai ammo laskjaks;

21. Ja ellas Parani körbes, ja temma emma wöttis temmale naese Egiptusse maalt.

22. Ja sel aial sündis, et Abimelek, Pikoli omma söawäe peälikoga, Abraami wasto rääkis ja ütles: Jummal on sinnoga keikis mis sa ial teed.
Laul. 46, 8. 12.

23. Ja nüüd wannu mulle siin Jummala jures, et sinna ei mulle, egga mo poiale, egga mo poia poiale walskust ei te; heateggemist möda, mis ma sulle ollen teinud, pead sa mulle teggema ja male, kus sa kui wööras sees ellad.

24. Ja Abraam ütles: Minna tahhan wanduda.

25. Ja Abraam nomis Abimelekit wee kaewo pärrast, mis Abimeleki sullased wäggise ollid ärrawötnud.

26. Ja Abimelek ütles: Ei ma tea mitte, kes sedda on teinud, ja sinnagi ei olle sedda mulle teäda annud, ei minnagi polle mitte kuulnud enne kui tänna.

27. Ja Abraam wöttis puddolojuksid ja weissid ja andis Abimelekile, ja kahhekeste teggid nemmad seädusse.

28. Ja Abraam panni senna seitse lambatalle issepäinis.

29. Ja Abimelek ütles Abraami wasto: Mis need seitse talle siin on, mis sa issepäinis seie olled pannud?

30. Ja ta ütles: Et sa need seitse talle pead mo käest wötma, sepärrast peawad nemmad mulle tunnistussels ollema, et minna se kaewo ollen kaewanud.

31. Sepärrast hüdis temma sedda samma paika Peersebaks, et nemmad mollemad seäl ollid wandunud.
p. 26, 33.

32. Ja nemmad teggid seädusse Peersebas, ja Abimelek tousis üles, Pikoli omma söawäe peälikoga, ja läksid taggasi Wilistitte male.

33. Ja Abraam istutas puid Peersebasse, ja kulutas Jehowa iggawesse Jummala nimme.
p. 12, 8. ja 13, 4.

34. Ja Abraam ellas kui wööras Wilistitte maal mitto päwa.

22. Peatük.

Jehowa käsib Isaaki tappa, ja kelab sedda pärrast.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Jummal Abraami kiusas ja ütles temma wasto: Abraam! ja ta ütles: Siin ma ollen.
Ebr. 11, 17.

2. Ja temma ütles: Et wötta omma poeg, kes sinno ainus, kedda sa armastad, Isaak, ja minne Moria male ja ohwerda tedda seäl pölletamisse ohwriks ühhe nende mäggede peäl, mis ma sulle tahhan öölda.

3. Ja Abraam tousis warra hommiko üles ja panni omma eesli saddulasse, ja wöttis kaks omma noort meest ennesega, ja omma poia Isaaki, ja löhkus pölletamisse ohwri puud ja wöttis kätte ja läks senna paika, mis Jummal temmale olli üttelnud.

4. Kolmandamal päwal töstis Abraam omnad silmad üles, ja näggi sedda paika kaugelt.

5. Ja Abraam ütles omma noorte meeste wasto: Jäge teie seie eesliga, ja

meie lähhäme poisiga sinna ja tahhame
kummardada, ja jälle taggasi teie jure tulla.
6. Ja Abraam wöttis pölletamisse ohw-
ri puud ja panni neid omma poia Isaaki
selga, ja wöttis ennese kätte tulle ja noa;
ja mollemad läksid ühtlasi.
7. Ja Isaak räkis omma issa Abraami
wasto ja ütles: Mo issa! ja ta ütles:
Siin ma ollen, mo poeg; ja ta ütles:
Wata siin on tulli ja puud, agga kus on
tal pölletamisse ohwriks?
8. Ja Abraam ütles: Küllap Jummal
katsub ennesele talle pölletamisse ohwriks,
mo poeg; ja nemmad läksid mollemad
ühtlasi.
9. Ja nemmad tullid senna paika, mis
Jummal temmale olli üttelnud, ja Abra-
am teggi senna altari ja seädis puud; ja
siddus omma poia Isaaki kinni, ja panni
tedda altari peäle, pude peäle.
10. Ja Abraam pistis omma käe wälja
ja wöttis noa, et ta piddi omma poia är-
ratapma. Jak. 2, 21.
11. Ja Jehowa Ingel hüdis temma
wasto taewast ja ütles: Abraam, Abra-
am! ja ta ütles: Siin ma ollen.
12. Ja ta ütles: Ärra pista omma kät
poisi külge, ja ärra te temmale middagi;
sest nüüd tean minna, et sinna Jummalat
kardad, ja et sa omma ainust poega ei
olle mulle mitte ärrakeelnud. Rom. 8, 32.
13. Ja Abraam töstis ommad silmad
üles ja näggi, ja wata üks jäär olli tem-
ma tagga ommast sarwist kinni räggadik-
kus, ja Abraam läks ja wöttis jära ja oh-
werdas tedda pölletamisse ohwriks omma
poia assemele.
14. Ja Abraam panni selle paigale nim-
me: Kül Jehowa nääb. Sepärrast ööldakse
weel tännagi: Kül tedda saab nähha Je-
howa mäe peäl.
15. Ja Jehowa Ingel hüdis Abraami
wasto teist korda taewast,
16. Ja ütles: Ma ollen ennese jures
wandunud, ütleb Jehowa, sepärrast et sa
se asja olled teinud, ja ei olle omma ai-
nust poegagi mulle mitte ärrakeelnud:
17. Siis tahhan ma sind töeste önnis-
tada, ja so sou wägga paljuks tehha, nen-
da kui taewa tähhed ja kui liwa, mis merre
äres, ja so suggu peab omma waenlaste
wärrawad pärrima. p. 15, 5. 2 Mos. 32, 13.
18. Ja sinno seemne sees peawad keik
mailma rahwas sama önnistud, sepärrast
et sa wötnud mo sanna kuulda.
p. 18, 18. ja 26, 4.
19. Ja Abraam läks jälle omma noorte
meeste jure, ja nemmad wötsid kätte ja
läksid ühtlasi Peerseba; ja Abraam ellas
Peersebas.
20. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et
Abraamile teäda anti ja öldi: Wata
Milka on ka so wennale Naorile poege
ilmale tonud, p. 11, 29.
21. Utsi omma esimesse poia, ja temma
wenna Pusi, ja Kemueli, Arami issa.
22. Ja Kesedi, ja Haso, ja Pildasse, ja
Jidlawi, ja Petueli;
23. (Ja Petuel sünnitas Rebekka) need
kahheksa töi Milka ilmale Naorile, Abra-
ami wennale. p. 24, 15.
24. Ja temma liignaene, Reuma nimmi,
se töi ka ilmale Teba, ja Kaami, ja Taas-
se, ja Maaka.

23. Peatük.

Sara surreb, ja tedda maetakse mahha: Abraam ostab hauda.

1. Ja Sara olli ellanud sadda, kaks-
kümmend ja seitse aastat, need ollid Sara
ello aastad.
2. Ja Sara surri ärra Kirjat-Arba, se
on Hebron, Kanaani maal: ja Abraam
tulli Sara pärrast kaebdust teggema ja
tedda nutma. p. 35, 27.
3. Ja Abraam tousis omma surno jurest
üles ja räkis Hetti laste wasto ja ütles:
4. Minna ollen woöras ja maialinne
teie jures, andke mulle pärris haud enneste
jures, et ma omma surno mattan omma
silma eest ärra.
5. Ja Hetti lapsed wastasid Abraamile
ja ütlesid temmale:
6. Kule meid, mo issand, sinna olled üks
Jummala würst meie seas, matta omma
surnud meie keigeparrama hauda, ei ükski
meie seast ei kela omma hauda sinnule, so
surno sinna mahhamatta. Laul. 68, 15.
7. Abraam tousis üles ja kummardas
ma rahwa, Hetti laste, ette,
8. Ja räkis nendega ja ütles: On se teie
mele pärrast, et ma omma surno omma
silma eest ärra mahhamattan, siis kuulge
mind ja wötke minno eest Ewronit, Soari
poega, palluda:
9. Et ta mulle annaks Makpela kopa,
mis temma pärralt on, mis ta wälja ot-
sas; täie rahha pärrast andko ta mulle
sedda teie seas pärris hauaks.
10. Ja Ewron ellas Hetti laste seas, ja
Ewron, Hetti ma mees, wastas Abraa-
mile Hetti laste kuuldes, keikide ees, kes
temma linna wärrawast sisselätsid, ja
ütles:
11. Ei mitte, mo issand, kule mind:
wälja annan ma sulle, ja kopa, mis seäl

sees on, se annan ma sulle, omma rahwa
laste silma ees annan ma sedda sulle,
matta senna omma surnud. 2 Sam. 24, 22.
12. Ja Abraam kummardas ma rahwa
ette,
13. Ja räkis ma rahwa kuuldes Ewro-
ni wasto ja ütles: Kuida! olled sa sesug-
gune? siis kule mind: ma annan rahha
wälja eest, wötta sedda minno käest, siis
tahhan ma omma surno siña matta.
14. Ja Ewron wastas Abraamile ja
ütles temmale:
15. Mo issand, kule mind! Ma maksab
nelli sadda höbbeseklit, mis se on minno
ja sinno wahhel? matta agga omma sur-
nud.
16. Ja Abraam kulis Ewroni sanna, ja
Abraam wagis Ewroni kätte rahha, mis
ta olli üttelnud, Hetti laste kuuldes, nelli
sadda höbbeseklit, mis kaupmeeste seas
jooksis.
17. Ja Ewroni wälli mis Makpelas on,
mis Mamre kohhal, wälli ja kobas seäl
sees, ja keik puud mis seäl wäljal, mis keik
temma raias ümberringi olli, p. 49, 31.
18. Se sai Abraami kätte pärris maaks,
Hetti laste nähhes, keikide ees, kes temma
liña wärrawast sissekäksid.
19. Ja pärrast sedda mattis Abraam
omma naese Sara mahha Makpela wälja
kora sisse, Kanaani male, Mamre kohta,
se on Hebron.
20. Ja wälli ja kobas, mis seäl sees, sai
Abraami kätte pärris hauaks, Hetti laste
käest.

24. Peatük.

Abraam murretseb Isaakile naest Elieseri läbbi.

1. Kui Abraam olli wanna ja ellatand,
ja Jehowa olli Abraami keikipiddi önnis-
tand,
2. Siis ütles Abraam omma sullase
wasto, kes keige wannem olli ta perres,
kes wallitses keige se ülle, mis temmal
olli: Et panne omma kässi mo pusa alla;
3. Ja ma tahhan sind panna wanduma
Jehowa, taewa Jummala ja ma Jum-
mala, jures, et sa mo poiale naest ei wöt-
ta Kanaani rahwa tütrist, kelle seas min-
na ellan. p. 28, 1.
4. Waid sa pead minno male ja mo sug-
gulaste jeltsi jure minnema, ja seält mo
poiale Isaakile naese wötma.
5. Ja sullane ütles temma wasto: Ehk
wahhest naene ei tahha mo järrele seie
male tulla; kas ma siis pean so poia siete
liña male taggasi wima, kust sa ärra-
tulnud?
6. Siis ütles Abraam temma wasto:
Hoia et sa mo poega mitte senna taggasi
ei wi.
7. Jehowa, taewa Jummal, kes mind
on wötnud mo issa koiast ja mo sündi-
misse maalt, ja kes mulle on räkinud ja
kes mulle wandunud ja üttelnud: Sinno
soule tahhan ma sesinnatse ma anda; küll
sesamma läkkitab omma ingli sinno ele, et
sa mo poiale seält naese wöttad.
p. 17, 8. ja 26, 3.
8. Ja kui naene ei tahha so järrele tulla,
siis olled sa sestsinnatsest minno wandest
lahti; agga mo poega ei pea sa mitte sen-
na taggasi wima.
9. Ja sullane panni omma käe omma
issanda Abraami pusa alla, ja wandus
temmale se asja pärrast.
10. Ja sullane wöttis kümme kamelit
omma issanda kamelittest ja läks ärra;
ja keik suggu temma issanda warra olli
temma käes, ja ta wöttis kätte ja läks
Mesopotamia male, Naori liña.
11. Ja ta laskis kamelid liña tahha
pölwede peäle endid mahhaheita wee kae-
wo jure öhto aial, sel aial kui weetojad
wälja tullid.
12. Ja ta ütles: Jehowa, minno issan-
da Abraami Jummal, et sada tänna se
naene mo wasto tullema, ja te head mo
issandale Abraamile.
13. Wata ma seisan wee hallika jures,
ja liña rahwa tütred tullewad wälja wet
toma:
14. Ja tüttarlaps, kelle wasto ma ütlen:
et lasse omma ömber mahha, et minna
joon; ja ta ütleb: jo sinna, ja ma tahhan
ka so kamelid jota: olgo se sesamma kedda
sa omma sullasele Isaakile olled tähhen-
danud, ja sest saan ma teäda, et sa mo is-
sandale olled head teinud.
15. Ja se sündis, ennego ta löppes räki-
mast, wata siis tulli Rebekka wälja, kes
olli sündinud Petuelile, Milka poiale, se
olli Naori, Abraami wenna naene; ja
temma ömber temma ölla peäl. p. 22, 23.
16. Ja tüttarlaps olli wägga illusa nä-
oga, üks neitsit, ja ta ei olnud ei ühhegi
mehhega ühte sanud: ja ta läks alla halli-
ka jure ja täitis omma ömbri ja tulli ülles.
17. Ja sullane jooksis temma wasto ja
ütles: Et anna mulle pissut wet ommast
ömbrist rüpada. Joan. 4, 7.
18. Ja ta ütles: Jo, mo issand; ja ta
laskis ussinaste omma ömbri omma käe
peäle mahha, ja andis temmale jua.
19. Ja kui ta sai temmale jua annud,
siis ütles temma: Ma tahhan ka sinno

kamelittele wet üllestommata, senni kui nemmad sawad jonud.

20. Ja ta wallas ussinaste omma ömbri wälja künna sisse, ja jooksis jälle kaewo jure wet üllestombama, ja tombas wet ülles keigile temma kamelittele.

21. Ja mees ehmatas temma pärrast ärra, ja jäi wait, et ta piddi teäda sama, kas Jehowa temma te olli korda saatnud, woi mitte.

22. Ja se sündis kui kamelid said jonud, siis wöttis mees ühhe kuldpeaotsaehte, se wagis pole seklit, ja kaks kässikede temma kätte ümber, mis kümme kuldseklit wagisid.

23. Ja ta ütles: Kelle tüttar sa olled? et anna mulle teäda, kas on so issa koias maad meile ömaiaks?

24. Ja ta ütles temma wasto: Ma ollen Petueli, Milka poia, tüttar, kedda temma on Naorile ilmale tonud.

25. Ja ta ütles temma wasto: Meil on ka ölgi kül, ka weiste sömaaega, ka maad ömaiaks.

26. Ja mees kummardas peaga ja heitis silmili mahha Jehowa ette.

27. Ja ütles: Kidetud olgo Jehowa, mo issanda Abraami Jummal, kes omma heldust ja omma töt ei olle mahhajätnud minno issandast: minna ollen se, kedda Jehowa tee peäle saatnud minno issanda wendade kotta.

28. Ja tüttarlaps jooksis ja andis sedda teäda omma emma perrele, nenda kui se olli sündinud.

29. Ja Rebekkal olli wend, Laban nimmi, ja Laban jooksis wälja mehhe jure hallika jure.

30. Sest se sündis, kui ta peaotsaehtet ja kässikesid omma öe kätte ümber olli näinud, ja kui ta omma öe Rebekka könned kuulnud, et ta ütlelnud: nenda on mulle mees räkind; siis tulli temma mehhe jure, ja wata, ta seisis kamelitte jures hallika jures.

31. Ja ta ütles: Tulle sinna Jehowast önnistud, mispärrast seisad sa wäljas? ja minna ollen koia walmistanud ja ma kamelittele. p. 26, 29.

32. Kui mees sinna kotta tulli ja kamelid lahti peästis, siis andis teine kamelittele ölgi ja weiste sömaaega, ja wet temma jalgo ja meeste jalgo pesta, kes temmaga ollid. p. 19, 2. ja 43, 24.

33. Ja roga pandi temma ette, ja ta ütles: Ei ma sö enne mitte, kui ma saan ommad asjad ärraräkinud; ja teine ütles: Rägi.

34. Siis ütles ta: Minna ollen Abraami sullane,

35. Ja Jehowa on minno issandat wägga önnistanud, ja ta on sureks sanud, ja Temma on temmale annud puddolojuksid ja weiksid, ja höbbedat ja kulda, ja sullasid ja ümmardajaid, ja kamelid ja eeslid.

36. Ja mo issanda naene Sara on mo issandale poia ilmale tonud, kui ta jo olli wannaks sanud, ja sellele on ta annud keik, mis temmal on.

37. Ja mo issand on mind pannud wanduma ja ütlelnud: Sinna ei pea mitte mo poiale naest wötma Kanaani rahwa tüttrist, kus maal ma ellan.

38. Waid sa pead minno issa kotta ja mo sugguwössa jure minnema, ja mo poiale naese seält wötma.

39. Ja ma ütlesin omma issanda wasto: Ehk wahhest naene ei tulle mo järrele?

40. Siis ütles ta mo wasto: Kül Jehowa, kelle ees ma ollen köndinud, läkkitab omma ingli sinnoga, ja sadab korda so tee, et sinna mo poiale naese wöttad minno sugguwössast ja mo issa koust. p. 17, 1. Jos. 22, 5.

41. Siis pead sinna mo wandest lahti ollema, kui sa minno sugguwössa jure tulled, ja kui nemmad sulle ei anna, siis pead sa mo wandest lahti ollema.

42. Ja ma tullin tänna hallika jure ja ütlesin: Jehowa mo issanda Abraami Jummal, kui sa nüüd tahhad korda sata mo te, mis minna käin:

43. Wata ma seisan wee hallika jures, kui nüüd üks neitsit, mis wälja tulleb wet toma, ja ma temmale ütlen: et anna mulle pissut wet ommast ömbrist jua;

44. Ja temma mo wasto ütleb: Jo agga sinna, ja ma tahhan so kamelittele ka wet ülles wötta; olgo se se naene, kedda Jehowa mo issanda poiale on tähhendanud.

45. Enne kui ma sedda ommas süddames sain möttelnud, wata, siis tulli Rebekka wälja, ja temma ömber temma ölla peäl, ja ta läks alla hallika jure ja wöttis wet üllеs, siis ütlesin ma temma wasto: Et anna mulle jua.

46. Ja ta lastis ussinaste omma ömbri ennese peält mahha ja ütles: Jo, ja ma tahhan so kamelid ka jota. Ja minna jöin, ja ta jotis ka mo kamelid.

47. Ja ma küssisin temma käest ja ütlesin: Kelle tüttar sa olled? ja ta ütles: Petueli, Naori poia, tüttar, kedda temmale Milka ilmale tonud; siis pannin ma peaotsaehte temma otsa ette, ja kässikeed temma kätte ümber;

48. Ja kummardasin peaga ja heitsin

silmili mahha Jehowa ette, ja kiitsin Jehowat, omma issanda Abraami Jummalat, kes mind öige tee peäle saatnud, et ma omma issanda wenna tütre temma poiale wöttan.

49. Ja nüüd, kui teie need ollete, kes tahhawad heldust ja truust üllesnäidata mo issanda wasto, siis andke mulle sedda teäda: agga kui mitte, siis andke mulle teäda, et ma ennast pöran parrama ehk pahhema pole.

50. Ja Laban wastas ja Betuel, ja ütlesid: Jehowast on se asfi wäljatulnud, meie ei woi sannagi lausta sinno wasto, ei kurja egga head.

51. Wata Rebekka on sinno ees, wötta tedda ja minne, et ta saaks so issanda poiale naeseks, nenda kui Jehowa on rääkinud.

52. Ja se sündis kui Abraami sullane nende sönned sai kuulnud, siis kummardas temma Jehowa ette mani.

53. Ja sullane wöttis höbberiistad ja kuldriistad ja rided wälja, ja andis Rebekkale, ja temma wennale ja temma emmale andis ta kallid asjo.

54. Ja nemmad söid ja jöid, temma ja mehhed, kes temmaga ollid, ja jäid senna ömaiale, ja tousid ülles hommiko, ja ta ütles: Saatke mind mo issanda jure minnema.

55. Ja temma wend ütles ja temma emma: Jägo tüttarlaps monned päwad ehk kümme päwa meie jure, pärrast woid sa miñna.

56. Ja ta ütles nende wasto: Ärge wiwitage mind mitte, sest Jehowa on mo te korda saatnud: saatke mind minnema, et ma omma issanda jure lähhän.

57. Ja nemmad ütlesid: Meie tahhame tüttarlapse hüda ja küssida temma suust.

58. Ja nemmad hüüdsid Rebekka ja ütlesid ta wasto: Kas sa tahhad selle mehhega miñna? ja ta ütles: Ma tahhan miñna.

59. Ja nemmad saatsid omma öe Rebekka ärra, ja temma amme ja Abraami sullase ja temma mehhed.

60. Ja nemmad önnistasid Rebekkat ja ütlesid temmale: Meie ödde, sago sa kümme tuhhat korda tuhhandeks, ja so suggu pärrigo nende wärrawad, kes sedda wihkawad. p. 22. 17.

61. Ja Rebekka tousis ülles ja temma tüdrukkud, ja nemmad söitsid kamelitte selgas ja läksid mehhe järrele: nenda wöttis sullane Rebekka ja läks ärra.

62. Ja Isaak tulli seält, kust tullakse Lahai-Roi kaewo jurest, sest ta ellas louna maal. p. 16. 14. ja 25. 11.

63. Ja Isaak olli öhto pole läinud wälja peäle Jummala asjo järrele mötlema, ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi, ja wata kamelid tullid.

64. Ja Rebekka töstis ommad silmad ülles ja näggi Isaaki, ja kargas kameli seljast mahha,

65. Ja ütles sullase wasto: Mis mees se on, sesamma, kes seäl wälja peäl meie wasto tulleb? ja sullane ütles: Se on mo issand; ja ta wöttis silmakatte ja kattis ennast.

66. Ja sullane juttustas Isaakile keik, mis ta olli teinud.

67. Ja Isaak wiis tedda omma emma Sara telki ja wöttis Rebekka, ja ta sai temmale naeseks, ja ta armastas tedda: ja Isaak sai trööstitud pärrast omma emma surma.

25. Peatük.

Abraami teine abbiello ja surm: Isaak saab kaks poega.

1. Ja Abraam wöttis jälle naese, Ketura nimmi.

2. Ja ta töi temmale ilmale Simrani, ja Joksani, ja Medani, ja Midjani, ja Isbaki, ja Sua. 1 Aia r. 1, 32. 33.

3. Ja Joksan sünnitas Seba ja Tedani, ja Tedani poiad ollid Assurim, ja Letusim, ja Leümim.

4. Ja Midjani poiad ollid Ewa, ja Ewer, ja Anok, ja Abida, ja Eldaa, keik need on Ketura poiad.

5. Ja Abraam andis keik mis temmal olli Isaakile.

6. Ja lianaeste lastele, mis Abraamil ollid, andis Abraam andid, ja satis neid omma poia Isaaki jurest ärra, kui ta alles ellus olli, päwatousmisse pole hommiko male.

7. Ja need on Abraami ello aasta päwad, mis ta ellas: sadda, seitsekümmend ja wiis aastat.

8. Ja Abraam heitis hinge ja surri ärra hea wannusse sees, wanna ja ellatand, ja tedda korristati omma rahwa jure. p. 15. 15.

9. Ja temma poiad Isaak ja Ismael matsid tedda mahha siñna Makpela kopasse, Hettimehhe Soari poia Ewroni wäljale, mis on Mamre kohhal;

10. Senna wäljale, mis Abraam Hetti laste käest ostnud, siñna maeti mahha Abraam ja temma naene Sara. p. 23, 16. 17.

11. Ja se sündis pärrast Abraami surma, et Jummal temma poega Isaaki

önnistas, ja Isaak ellas Lahai-Roi kaewo
jures. p. 16, 14.
12. Ja need on Ismaeli, Abraami poia,
sünnitamissed, kedda Egiptusse naene
Hagar, Sara ümmardaja, on Abraamile
ilmale tonud.
13. Ja need on Ismaeli laste nimmed
nende nimmede järrele nende sündimiste
järrele: Ismaeli essimenne poeg on Ne-
bajot, siis Kedar ja Adbeel, ja Mibsam,
14. Ja Misma, ja Duma, ja Massa,
15. Hadad, ja Tema, Jetur, Nawis ja
Kedma.
16. Need on Ismaeli poiad, ja need on
nende nimmed, nende küllade ja nende
tuggewa liñnade sees, kaksteistkümmend
würsti omma rahwa ülle. p. 17, 20.
17. Ja need on Ismaeli ello aastad:
sadda, kolmkümmend ja seitse aastat; ja
ta heitis hinge ja surri ärra, ja tedda kor-
ristati omma rahwa jure.
18. Ja nemmad ollid ellamas Hawilast
Surist sadik, mis on Egiptusse kohhal, kust
Assuri miñnakse; temma on keige omma
wendade ees omma maossa sanud.
19. Ja need on Isaaki, Abraami
poia, sünnitamissed: Abraam sünnitas
Isaaki.
20. Ja Isaak olli nellikümmend aastat
wanna, kui ta Siriamehhe Petueli tütre
Rebekka Mesopotamiast, Siriamehhe La-
bani öe, ennesele naeseks wöttis. p. 24, 67.
21. Ja Isaak pallus Jehowat raskeste
omma naese eest, sest ta olli souta, ja Je-
howa wöttis temma palwet kuulda, ja
temma naene Rebekka sai käima peäle.
22. Ja lapsed röhhusid teine teist temma
ihhus, siis ütles ta: Kui se nenda on,
miks ma siis sesuggune ollen? ja ta läks
Jehowa käest küssima.
23. Ja Jehowa ütles temmale: Kaks
rahwast on so ihhus, ja kaks rahwast pea-
wad so sissikonnast lahkuma, ja teine rah-
was peab wäggewam ollema teist, ja su-
rem peab wähhemat tenima. p. 27, 29. 40.
24. Kui temma päwad täis said, et ta
piddi mahhasama, wata siis ollid kaksikud
temma ihhus.
25. Ja essimenne tulli wälja, punnakas
ülleültse kui karrune kuub, ja nemmad
pannid temmale nimme Esaw.
26. Ja pärrast sedda tulli temma wend
wälja, ja temma kässi hakkas Esawi kañ-
nast kinni, ja ta panni temmale nimme
Jakob; ja Isaak olli kuuskümmend aastat
wanna, kui nemmad sündsid. Hos. 12, 4.
27. Ja poisid kaswasid ülles, ja Esaw
olli tark mees liñno aiamisse peäle ja
põllomees, ja Jakob olli wagga mees, kes
telkide sees ellas.
28. Ja Isaak armastas Esawit, sest met-
saliñnud ollid temma su pärrast, ja Re-
bekka armastas Jakobit.
29. Ja Jakob ketis leent, ja Esaw tulli
wäljalt, ja ta olli ärrawässinud.
30. Ja Esaw ütles Jakobi wasto: Et
anna mulle rüpada sest punnasest, sest
punnasest lemest, sest minna ollen ärra-
wässinud: (sepärrast pandi temmale nim-
mi Edom.)
31. Ja Jakob ütles: Müi mulle
tännapääw omma essimesse sündimisse
öigus.
32. Ja Esaw ütles: Wata ma lähhän
ärra surrema, mis on siis mulle sedda es-
simesse sündimisse öigust tarwis?
Laul. 49, 21.
33. Ja Jakob ütles: Wañnu mulle tän-
napä; ja ta wandus temmale, ja müüs
omma essimesse sündimisse öigusse Ja-
kobile. p. 27, 36.
34. Ja Jakob andis Esawile leiba ja
läätseleent, ja temma söi ja jöi, ja tousis
ülles ja läks ärra. Nenda ei pannud
Esaw mikski essimesse sündimisse öigust.

26. Peatük.

Isaaki järg Wilistitte jures: Temma nomib Abimelekit.

1. Ja seäl maal olli nälg, peale endise
nälja, mis Abraami päiwil olli: ja Isaak
läks Abimeleki, Wilistitte kunninga, jure
Kerari. p. 12, 10. ja 20, 2.
2. Ja Jehowa näitis ennast temmale ja
ütles: Ärra minne mitte alla Egiptusse,
ella seäl maal, mis ma sulle ütlen.
3. Ella kui wööras siin maal, ja ma
tahhan sinnoga olla ja sind önnistada,
sest sinnule ja so soule tahhan ma keik
need maad anda, ja tahhan töeks tehha
wande, mis minna so issale Abraamile
wandes ollen tootanud. p. 24, 7. ja 28, 13.
4. Ja ma tahhan so sou paljuks tehha
kui taewa tähhed, ja tahhan so soule keik
need maad anda, ja sinno seemne sees
peawad keik mailma rahwas sama önnis-
tud. p. 22, 18. ja 28, 14.
5. Sepärrast et Abraam on mo sanna
kuulnud ja on piddand, mis ma käsknud
piddada, mo käskusid, mo seädmissi ja
mo kässoöppetussi.
6. Ja Isaak jäi Kerari ellama.
7. Kui mehhed seäl paikas küssisid tem-
ma naese pärrast, siis ütles ta: Se on
mo ödde; sest ta kartis ölda: Se on mo
naene: et mehhed siin paikas mind ei tap-

pa Rebekka pärrast, sest ta olli illusa näoga. p. 12, 13.

8. Ja se sündis, kui ta olli sinna mitto päwa wibind, siis watis Abimelek, Wilistitte kunningas, aknast; kui ta näggi, wata siis mängis Isaak omma naese Rebekkaga.

9. Ja Abimelek kutsus Isaaki ja ütles: Wata, ta on töeste so naene, ja kuida olled sa üttelnud: temma on mo ödde? siis ütles Isaak temma wasto: Sepärrast et ma mötlesin: ehk ma saan surma temma pärrast. p. 20, 11.

10. Ja Abimelek ütles: Mispärrast olled sa sedda meile teinud? kül üks rahwa seast olleks pea woinud so naese jures maggada, ja sa olleksid meie peäle süüd saatnud. p. 20, 9.

11. Ja Abimelek andis käsko keige rahwale ja ütles: Kes selle mehhe ja temma naese külge putub, se peab ilma armota surma pandama.

12. Ja Isaak külwas seäl maal, ja sai sel aastal saawörra, sest Jehowa önnistas tedda. Laul. 1, 3.

13. Ja mees sai rikkaks ja läks pääw päwalt rikkamaks, senni kui ta wägga rikkaks sai.

14. Ja temmal olli puddolojuste warrandus ja weiste warrandus, ja paljo perret; ja Wilistid kaetsesid tedda.

15. Ja keik kaewud, mis temma issa sullased ollid kaewanud, temma issa Abraami päiwil, matsid Wilistid kinni ja täitsid neid mullaga.

16. Ja Abimelek ütles Isaaki wasto: Minne meie jurest ärra, sest sa olled paljo wäggewamaks sanud kui meie.

17. Ja Isaak läks seält ärra ja löi ommad telgid üles Kerari orgo, ja jäi senna ellama.

18. Ja Isaak kaewas jälle need weekaewud, mis nemmad ollid temma issa Abraami päiwil kaewanud, ja mis Wilistid pärrast Abraami surma kinnimatnud, ja panni neile needsammad nimmed, mis temma issa neile olli pannud.

19. Ja Isaaki sullased kaewasid seäl orgus, ja leidsid seält ühhe hallikawee kaewo.

20. Ja Kerari karjatsed riidlesid Isaaki karjastega ja ütlesid: Se wessi on meie pärralt; sepärrast panni temma kaewule nimme Esek, et nemmad temmaga riidus ollid.

21. Ja nemmad kaewasid ühhe teise kaewo, ja selle pärrast riidlesid nemmad ka, ja ta panni temmale nimme Sitna.

22. Ja ta wöttis seält ommad telgid üles, ja kaewas ühhe teise kaewo, ja selle pärrast ei ridelnud nemmad mitte, ja ta panni temmale nimme Rehhobot, ja ütles: Nüüd on jo Jehowa meile laiemad maad annud, et woime siin maal kossuda.

23. Pärrast läks ta seält üles Peerseba pole.

24. Ja Jehowa andis ennast temmale selsammal ösel nähha ja ütles: Minna ollen so issa Abraami Jummal; ärra karda, sest minna ollen sinnoga ja tahhan sind önnistada ja so sou paljuks tehha, omma sullase Abraami pärrast.

25. Ja ta ehhitas senna altari ja kulutas Jehowa nimme ja löi sinna omma telgi üles: ja Isaaki sullased kaewasid sinna kaewo.

26. Ja Abimelek läks Kerarist temma jure, ja temma söbber Ahussat, ja temma wäe pealik Pikol.

27. Ja Isaak ütles nende wasto: Mispärrast tullete teie minno jure? ja teie wihkate mind ja ollete mind enneste jurest ärrasaatnud.

28. Ja nemmad ütlesid: Meie näme öiete, et Jehowa on sinnoga, sepärrast ütlesime meie: et olgo wanne meie wahhel, meie ja sinno wahhel, ja meie tahhame seädusse sinnoga tehha:

29. Et sa meile kurja ei te, nenda kui meie ep olle sinno külge puutnud, ja nenda kui meie sulle agga head olleme teinud ja sind rahhoga saatnud; nüüd olled sinna Jehowast önnistud. p. 24, 31. Laul. 115, 15.

30. Ja ta teggi neile jodud ja nemmad söid ja jöid,

31. Ja tousid hommiko warra üles ja wandusid teine teisele, ja Isaak satis neid ärra, ja nemmad läksid temma jurest rahhoga ärra.

32. Ja selsammal päwal sündis, et Isaaki sullased tullid ja andsid temmale teäda kaewo pärrast, mis nemmad ollid kaewanud, ja ütlesid temmale: Meie olleme wet leidnud.

33. Ja ta panni temmale nimme Siba: sepärrast on linna nimmi Peerseba tänna päwani. p. 21, 31.

34. Ja Esaw olli nellikümmend aastat wanna ja wöttis naeseks Juditi, Hettimehhe Peri tütre, ja Basmati, Hettimehhe Eloni tütre.

35. Ja nemmad ollid Isaakile ja Rebekkale melehaigusseks.

27. Peatük.

Isaak önnistab Jakobit, ja härda pärrast ka Esawit.

1. Ja se sündis, kui Isaak sai wannaks ja temma silmad tüntsits läinud, et need

ei selletand, siis kutsus temma Esawi,
omma wannema poia, ja ütles temma
wasto: Mo poeg, ja ta ütles temma
wasto: Siin ma ollen.
2. Ja ta ütles: Et wata, ma ollen wan-
naks läinud, ma ei tea mitte omma sur-
ma päwa.
3. Ja nüüd, et wötta ommad riistad,
omma nool-tup ja omma amb, ja minne
wäljale, ja lasse mulle metsalindo,
4. Ja te mulle maggusat roga, nenda
kui mo mele pärrast on, ja to mulle, et
ma söön, et minno hing sind önnistaks,
enne kui ma surren.
5. Ja Rebekka kulis, kui Isaak omma
poia Esawi wasto rätis, ja Esaw läks
wäljale lindo laskma ja toma.
6. Ja Rebekka rätis omma poia Jakobi
wasto ja ütles: Wata ma kuulsin sinno
issa so wenna Esawi wasto rätiwad ja
ütlewad:
7. To mulle metsalindo ja te mulle
maggusat roga, et ma söön ja sind Jeho-
wa ees önnistan, enne kui ma surren.
8. Ja nüüd mo poeg, kule mo sanna
ses, mis minna sulle kässin.
9. Et minne puddolojuste jure ja wötta
mulle seält kaks head sikkuttalle, et ma
neid walmistan so issale maggusaks roaks,
nenda kui temma mele pärrast on.
10. Ja sinna pead neid omma issale
wima, et ta sööb, sepärrast et ta sind ön-
nistaks enne kui ta surreb.
11. Ja Jakob ütles omma emma Re-
bekka wasto: Wata mo wend Esaw on
karrune mees, ja minna ollen sille mees.
12. Ehk mo issa mind wahhest käega
katsub, siis olleksin minna temma melest
kui pettis, ja sadaksin ennese peäle ärra-
wandumist, ja ei mitte önnistust.
13. Ja temma emma ütles temmale:
Tulgo se minno peäle, mo poeg, kui sind
ärrawannutakse, kule agga mo sanna ja
minne, to mulle.
14. Ja ta läks ja wöttis ja töi omma
emma kätte, ja temma emma teggi ühhe
maggusa roa, nenda kui temma issa mele
pärrast olli.
15. Ja Rebekka wöttis omma wannema
poia Esawi kallid rided, mis temma jures
koddo ollid, ja panni neid omma norema
poia Jakobi selga.
16. Ja sikkuttallede nahhad panni ta
temma kätte ümber ja temma kaela üm-
ber, kus ta sille olli,
17. Ja andis maggusa roa ja leiwa,
mis ta olli teinud, omma poia Jakobi
kätte.

18. Ja ta tulli omma issa jure ja ütles:
Mo issa, ja ta ütles: Siin ma ollen, kes
sa olled, mo poeg?
19. Ja Jakob ütles omma issa wasto:
Minna ollen so essimenne poeg Esaw,
ma ollen teinud nenda kui sa olled mo
wasto rätinud, wötta nüüd kätte, istu ja
sö mo metsaliñnust, et sinno hing mind
wöttaks önnistada.
20. Ja Isaak ütles omma poia wasto:
Mo poeg, kust sa olled ni ussinaste leid-
nud? ja ta ütles: sest et Jehowa sinno
Jummal on sedda mo ette saatnud.
21. Ja Isaak ütles Jakobi wasto: Et
tulle liggi, et ma sind käega katsun mo
poeg, kas sinna sesamma mo poeg Esaw
olled woi ollematta.
22. Ja Jakob tulli liggi omma issa
Isaaki jure, ja ta katsus tedda käega, ja
ütles: Heäl on Jakobi heäl, agga käed on
Esawi käed.
23. Ja ta ei tunnud tedda mitte, sest
temma käed ollid karrused nenda kui ta
wenna Esawi käed; ja ta önnistas tedda,
24. Ja ütles: Olled sinna sesamma mo
poeg Esaw? ja ta ütles: Minna ollen.
25. Siis ütles temma: To mulle seie,
et ma söön omma poia metsaliñnust, et
minno hing sind önnistaks: ja ta töi tem-
ma ette ja ta söi, ja ta töi temmale wina
ja temma jöi.
26. Ja Isaak temma issa ütles temma
wasto: Et astu liggi mo poeg, ja anna
mulle suud.
27. Ja ta astus liggi ja andis temmale
suud; siis tundis ta temma riette haiso ja
önnistas tedda ja ütles: Wata minno
poia hais on kui wälja hais, mis Jeho-
wa on önnistanud.
28. Jummal andko nüüd sulle taewa
kastest ja ma rammust ka paljo wilja ja
wärsket wina.
29. Rahwas peawad sind tenima ja pal-
jo rahwast so ette kummardama: olle sa
omma wennade issand, ja so emma lapsed
peawad so ette kummardama: ärranetud
olgo kes sind ärraneedwad, ja önnistud
olgo kes sind önnistawad. p. 25. 23.
30. Kui se sündind, et Isaak sai Jakobit
önnistanud, kui ka sündind, et Jakob om-
ma issa Isaaki jurest sai otse wäljaläi-
nud: siis tulli temma wend Esaw ommast
liñnolaskmissest.
31. Ja ta teggi ka ühhe maggusa roa ja
wiis omma issa jure, ja ütles omma is-
sale: Wötko mo issa kätte ja sögo omma
poia metsaliñnust, et so hing mind wöt-
taks önnistada.

32. Ja temma issa Isaak ütles temma-
le: Kes sa olled? ja ta ütles: Minna ol-
len so poeg, so essimenne poeg Esaw.
33. Ja Isaak wärrises üpris wägga
sure wärrisemissega ja ütles: Kes on siis
se, kes linno olli lasknud ja töi mulle, ja
ma söin keigest, ennego sinna tullid, ja ma
önnistasin tedda: küll se jääb ka önnistud.
34. Kui Esaw omma issa sanno kulis,
siis kissendas temma üpris wägga sure
ja kibbeda kissendamissega ja ütles omma
issale: Önnista mind, mind ka, mo issa.
Ebr. 12. 17.
35. Ja ta ütles: So wend on kawwa-
lussega tulnud ja sinno önnistusse ärra-
wötnud.
36. Ja temma ütles: Eks temma nim-
me öiete Jakobiks ei hüta? sest ta on mind
jo kaks korda kawwalaste petnud; mo es-
simesse sündimisse öigusse wöttis ta ärra,
ja wata nüüd on ta minno önnistusse
ärrawötnud. Ja ta ütles: Eks sa polle
minnule önnistust isseärranis hoidnud?
p. 25, 33. Ebr. 12, 16.
37. Ja Isaak wastas ja ütles Esawile:
Wata ma ollen tedda so issandaks pan-
nud, ja keik temma wennad ollen ma tem-
male sullasiks annud, ja wilja ja wärsket
wina temmale murretsenud, ja mis pean
ma nüüd sulle teggema, mo poeg?
38. Ja Esaw ütles omma issa wasto:
Mo issa, ons sul agga se ainus önnis-
tus? önnista mind, mind ka, mo issa.
Ja Esaw töstis omma heält ja nuttis. s. 34.
39. Ja temma issa Isaak wastas ja üt-
les temma wasto: Wata so elloasse peab
rammus ma ollema ja taewa kastest ülle-
welt peab ta märga sama.
40. Ja ommast moögast pead sa ellama,
ja omma wenda tenima, ja peab sündi-
ma, kui sa saad woimust sanud, küll sa
aiad siis temma ikke omma kaela peält
ärra. 29. s. Obad. 10.
41. Ja Esaw wihkas Jakobit önnistus-
se pärrast, miska ta issa tedda olli önnis-
tanud; ja Esaw mötles ommas süddames:
Küll mo issa leinamisse päwad tullewad
liggi, ja ma tahhan omma wenna Jakobi
ärratappa.
42. Ja Rebekkale anti temma wannema
poia Esawi sannad teäda, ja ta läkkitas
ja kutsus omma norema poia Jakobi ja
ütles temma wasto: Wata so wend Esaw
trööstib ennast sega, et temma sind tah-
hab ärratappa.
43. Ja nüüd mo poeg, kule mo sanna
ja wötta kätte, pöggene Harani linna mo
wenna Labani jure,
44. Ja jä temma jure monneks päwaks,
senni kui so wenna tulline wihha saab
möda läinud:
45. Senni kui so wenna wihha sinno
pärrast saab möda läinud, ja temma sed-
da ärraunnustanud, mis sa temmale olled
teinud; ja ma tahhan läkkitada ja sind
lasta seält ärratua: mispärrast pean min-
na ka teist mollemaist ühhel päwal lahti
sama?
46. Ja Rebekka ütles Isaaki wasto:
Mul on tüddimus ommast ellust Hetti tüt-
tarde pärrast; kui Jakob naese wöttab
Hetti tütrist, sesinnatse ma tütrist, kuida
need on, mis mo ello siis maksab?

28. Peatük.

Jakob läbbäb minnema: Jehowa önnistab tedda: Jakobi tootus.

1. Ja Isaak kutsus Jakobi ja önnistas
tedda ja käskis tedda ja ütles temmale:
Sa ei pea mitte naest wötma Kanaani
ma tütrist. p. 24, 3.
2. Wötta kätte, minne Mesopotamia
male, Petueli, omma emma issa kotta,
ja wötta ennesele seält naene Labani, om-
ma emma wenna, tütrist.
3. Ja keige wäggewam Jummal önnis-
tago sind ja saatko sulle suggu ja siggi-
tago sind, et sa saad hulgaks rahwaks;
4. Ja ta andko sulle Abraami önnis-
tusse sinnule ja so soule sinnoga, et sa
se ma pärrid, kus sa kui wööras sees el-
lad, mis Jummal Abraamile on annud.
p. 12, 3.
5. Ja Isaak satis Jakobi ärra, ja ta
läks Mesopotamia male Labani, Petueli
Siria mehhe poia jure, kes Rebekka, Ja-
kobi ja Esawi emma, wend olli.
6. Ja Esaw näggi, et Isaak olli Jako-
bit önnistanud ja tedda ärrasaatnud Me-
sopotamia male, seält ennesele naest wöt-
ma, kui ta tedda sai önnistanud ja tem-
male kässo annud ja üttelnud: ei sa pea
mitte Kanaani ma tütrist naest wötma;
Hos. 12, 13.
7. Ja et Jakob omma issa ja omma
emma sanna olli kuulnud, ja Mesopota-
mia male ärraläinud:
8. Ja et Esaw näggi, et Kanaani ma
tütred temma issa Isaaki melest pahhad
ollid:
9. Siis läks Esaw Ismaeli jure ja wöt-
tis Mahhalati, Ismaeli, Abraami poia,
tütre, Nebajoti öe, omma endiste naeste
körwa ennesele naeseks.
10. Ja Jakob läks Peersebast ärra ja
läks Harani pole.

11. Ja sattus ühte paika ja jäi öse sin-
na, sest päaw olli loja läinud, ja wöttis
kiwwidest mis seäl ollid, ühhe ja panni
omma pea alla, ja heitis senna paika
maggama.
12. Ja ta näggi unnes ja wata, üks
reddel seisis ma peäl ja temma ots putus
taewasse, ja wata, Jummala inglid ollid
seäl peäl ülles minnemas ja mahhatulle-
mas. p. 35. 1.
13. Ja wata Jehowa seisis seäl peäl ja
ütles: Minna ollen Jehowa, so issa Abra-
ami Jummal ja Isaaki Jummal; ma,
mis peäl sa maggad, tahhan ma sulle ja
so soule anda. p. 26. 3. 2 Mos. 6. 8.
14. Ja sinno suggu peab sama kui mul-
la pörm, ja ennast laiale lautama öhto
pole ja hommiko pole ja pohja pole ja
louna pole, ja sinno sees ja so seemne
sees peawad keik mailma suggu wössad
sama önnistud. p. 26. 4. Laul. 72. 17.
15. Ja wata, Minna ollen sinnoga ja
tahhan sind hoida keiges paikas kus sa
lähhäd, ja tahhan sind seie male taggasi
sata: sest ma ei tahha sind mitte mahha-
jätta, senni kui ma saan teinud, mis ma
sulle ollen rätinud. Jes. 43. 2.
16. Kui Jakob ommast unnest ülles är-
kas, siis ütles ta: Töeste Jehowa on siin
paikas, ja minna ei teädnud sedda mitte.
17. Ja ta kartis ja ütles: Oh mis tar-
betaw on sesinnane paik? siin ei olle muud
kui Jummala kodda, ja siin on taewa
wärraw. 2 Mos. 3. 5. Jos. 5. 15.
18. Ja Jakob tousis hommiko warra
ülles ja wöttis kiwwi, mis ta olli omma
pea alla pannud, ja panni sedda sambaks
ja wallas ölli temma otsa peäle. p. 31. 13.
19. Ja ta panni sellesamma paigale
nimme Petel: sest ennemuiste olli selle
linna nimmi Luus.
20. Ja Jakob tootas ühhe tootusse ja
ütles: Kui Jummal minnoga on ja hoiab
mind siin te peäl, kus ma käin, ja annab
mulle leiba süa ja ridid selga panna:
2 Sam. 15. 8.
21. Ja kui ma saan rahhoga jälle tag-
gasi omma issa kotta, ja Jehowa mulle
Jummalaks jääb;
22. Siis peab se kiwwi, mis ma ollen
pannud sambaks, Jummala koiaks sama,
ja keigest sest, mis sa mulle ial annad,
tahhan ma töeste sulle kümnest anda.

29. Peatük.

Jakob saab kaks naest omma 14-aastase tenistusse eest.

1. Ja Jakob töstis ommad jallad ül-
les, ja läks hommikorahwa male.
2. Ja ta näggi, ja wata üks kaew olli
wäljal, ja wata sealsammas ollid kolm
puddolojuste karja, mis seäl maas mag-
gasid: sest sestsinnatsest kaewust jootsid
nemmad karjo, ja suur kiwwi olli kaewo
su peäl.
3. Ja keik karjad kogguti sinna, ja nem-
mad weretasid kiwwi kaewo su peält ärra
ja jootsid puddolojuksid, ja pannid kiwwi
kaewo su peäle jälle temma paika.
4. Ja Jakob ütles neile: Mo wennad,
kust teie ollete? ja nemmad ütlesid: Meie
olleme Haranist.
5. Ja ta ütles neile: Kas teie tunnete
Labanit, Naori poega? ja nemmad ütle-
sid: Küll meie tunneme.
6. Ja ta ütles neile: Kas temma käsi
hästi käib? ja nemmad ütlesid: Käib häs-
ti; ja wata seäl tulleb Rael, temma tüt-
tar, puddolojustega.
7. Ja ta ütles: Wata pääw on alles
körges, polle weel aeg karja kokkoaiada,
jootke puddolojuksed ja minge, saatke neid
söma.
8. Ja nemmad ütlesid: Ei meie woi
mitte enne, kui keik karjad sawad kokko, ja
kiwwi kaewo su peält ärraweretakse, siis
jodame meie puddolojuksed.
9. Kui ta alles nendega rääkis, siis tulli
Rael puddolojustega, mis temma issa
pärralt ollid, sest ta olli neid hoidmas.
10. Ja se sündis, kui Jakob Raelit, om-
ma emma wenna Labani tüttart, ja La-
bani, omma emma wenna puddolojuksid
näggi, siis läks Jakob liggi ja weretas
kiwwi kaewo su peält ärra ja jotis omma
emma wenna Labani puddolojuksed ärra.
11. Ja Jakob andis Raelile suud ja
töstis omma heält ja nuttis.
12. Ja Jakob andis Raelile teäda, et
ta temma issa suggulane, ja et ta Rebekka
poeg olli; ja temma jooksis ja andis om-
ma issale teäda.
13. Ja se sündis, kui Laban kulis neid
sannumid omma öe poiast Jakobist, siis
jooksis ta temma wasto ja kaklas temma
ümber kaela ja andis temmale suud, ja
wiis tedda omma kotta. Ja ta juttustas
Labanile keik need asjad.
14. Ja Laban ütles temmale: Töeste
sinna olled mo lu ja mo lihha: ja ta jäi
temma jure terwe ku.
15. Ja Laban ütles Jakobile: Kas sinna
seperrast, et sa mo suggulane olled, peak-
sid mind ilma tenima? nimmeta mulle
ülles, mis so palk peab ollema.
16. Ja Labanil olli kaks tüttart, wanne-
ma nimmi Lea, ja norema nimmi Rael.

17. Ja Leal ollid maddalad silmad, agga Rael olli illusa jumme ja illusa näoga.
18. Ja Jakob armastas Raelit ja ütles: Ma tahhan sind tenida seitse aastat so norema tütre Raeli pärrast.
19. Ja Laban ütles: Parram on tedda sulle anda, kui tedda teise mehhele anda, jä mo jure.
20. Ja Jakob tenis Raeli pärrast seitse aastat, ja need ollid temma melest kui üksikud päwad, et ta tedda armastas.
Hos. 12. 13.
21. Ja Jakob ütles Labani wasto: Anna mo naene kätte, sest minno päwad on täis, et ma temma jure heidan.
22. Ja Laban koggus keik selle paiga mehhed ja teggi joddud.
23. Ja se sündis öhto, et ta omma tütre Lea wöttis ja wiis tedda temma jure, ja ta heitis temma jure.
24. Ja Laban andis omma ümmardaja Silpa omma tütrele Leale ümmardajaks.
25. Ja se sündis hommiko, wata siis olli se Lea; ja ta ütles Labani wasto: Mis sa sedda mulle olled teinud? eks ma olle Raeli pärrast so jures teninud, ja mispärrast olled sa mind petnud?
26. Siis ütles Laban: Ei se sünni nenda siin meie paikas, et meie norema enne kui wannema mehhele panneme.
27. Pea temma pulma näddal ärra, küll siis anname sulle teise ka tenistusse pärrast, mis sinna weel teist seitse aastat mo jures pead tenima.
28. Ja Jakob teggi nenda ja piddas temma näddala ärra, ja ta andis omma tütre Raeli temmale naeseks.
29. Ja Laban andis omma ümmardaja Pilla omma tütrele Raelile ümmardajaks.
30. Ja ta heitis ka Raeli jure, ja armastas ka Raelit ennam kui Leat, ja tenis temma jures weel teist seitse aastat.
31. Ja kui Jehowa näggi, et Leat wihkati, siis teggi ta temma lapsekoia lahti, agga Rael olli siggimatta.
32. Ja Lea sai käima peäle ja sai poia ja panni temmale nimme Ruben, sest ta ütles: Et Jehowa on waatnud mo willetsusse peäle, sest nüüd wöttab mo mees mind armastada.
33. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Et Jehowa on kuulnud, et mind wihkati, siis on ta mulle selle ka annud; ja panni temmale nimme Simeon.
34. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Küll nüüd mo mees mind tagga hoiab, sest ma ollen temmale kolm poega ilmale tonud; sepärrast pandi temmale nimmi Lewi.
35. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Nüüd tahhan ma Jehowa auu üllestunnistada; sepärrast panni ta temmale nimme Juda; ja ta jäi seisma lapsi samast.

30. Peatük.

Jakobi lapsed: ta nimmetab omma palka, ja saab rikkaks.

1. Ja kui Rael näggi, et ta Jakobile lapsi ilmale ei tonud, siis kaetses Rael omma ödde ja ütles Jakobi wasto: Sada mulle lapsi, agga kui mitte, siis surren minna ärra.
2. Ja Jakobi wihha süttis Raeli wasto pöllema ja ta ütles: Ollen minna Jummala assemel, kes sulle ihho suggu-kelab?
2 Kunn. 5. 7.
3. Ja Rael ütles: Seäl on mo ümmardaja Pilla, heida temma jure, et ta mo pölwede peäle lapsi saab, et minnule ka temmast suggu tulleks.
4. Ja ta andis temmale omma ümmardaja Pilla naeseks, ja Jakob heitis temma jure.
5. Ja Pilla sai käima peäle ja töi Jakobile poia ilmale.
6. Ja Rael ütles: Jummal on mulle kohhut annud ja on ka mo heält kuulnud ja mulle poia annud; sepärrast panni ta temmale nimme Dan.
7. Ja Pilla, Raeli ümmardaja, sai ta käima peäle, ja töi Jakobile teise poia ilmale.
8. Ja Rael ütles: Ma ollen omma öega Jummala woitlemissega woitelnud ja ollen ärrawoitnud; ja ta panni temmale nimme Nawtali.
9. Kui Lea näggi, et ta löpnud lapsi samast, siis wöttis ta omma ümmardaja Silpa ja andis tedda Jakobile naeseks.
10. Ja Silpa, Lea ümmardaja, töi Jakobile poia ilmale.
11. Ja Lea ütles: Hulk tulleb; ja ta panni temmale nimme Gad.
12. Ja Silpa, Lea ümmardaja, töi Jakobile teise poia ilmale.
13. Ja Lea ütles: Mo önneks; sest tütred wötwad mind önsaks kita; ja ta panni temmale nimme Aser.
14. Ja Ruben läks nisso leikusse päiwil ja leidis wäljalt Tudaimi marjo ja töi neid omma emma Lea kätte; ja Rael ütles Lea wasto: Et anna mulle omma poia Tudaimi marjust.
15. Ja ta ütles temmale: Ons se wähhä, et sa mo mehhe olled ärrawötnud, sa

tahhad ka mo poia Tudaimi marjad wötta? ja Rael ütles: Sepärrast maggago temma sel öjel sinno jures so poia Tudaimi marjade eest.

16. Ja Jakob tulli öhto wäljalt, ja Lea läks'ta wasto ja ütles: Minno jure pead sa heitma, sest ma ollen sind palga pärrast palkanud mo poia Tudaimi marjade eest; ja ta maggas sel öjel temma jures.

17. Ja Jummal wöttis Leat kuulda, ja ta sai käima peäle, ja töi Jakobile wiendama poia ilmale.

18. Ja Lea ütles: Jummal on mulle mo palga annud, sepärrast et ma ollen omma ümmardaja omma mehhele annud; ja ta panni temmale nimme Jsaskar.

19. Ja Lea sai ta käima peäle, ja töi Jakobile kuendama poia ilmale.

20. Ja Lea ütles: Jummal on mulle hea anni kinkinud: nüüd wöttab mo mees mo jures maggada, sest ma ollen temmale kuus poega ilmale tonud; ja ta panni temmale nimme Sebulon.

21. Ja pärrast sai temma tütre, ja panni temmale nimme Tina.

22. Ja Jummal mötles Raeli peäle, ja Jummal wöttis tedda kuulda ja teggi temma lapsekoia lahti. 1 Sam. 1, 19.

23. Ja ta sai käima peäle, ja töi poia ilmale ja ütles: Jummal on mo teotusse hopis ärrawötnud.

24. Ja panni temmale nimme Josep, ja ütles: Jehowa andko mulle teise poia weel jure.

25. Ja se sündis, kui Rael sai Josepi ilmale tonud, siis ütles Jakob Labani wasto: Lasse mind lahti, et ma lähhän omma paika ja omma male.

26. Anna mo naesed ja mo lapsed, kelle pärrast ma ollen sind teninud, et ma ärralähhän: sest sa tead mo tenistust, kuida ma sind ollen teninud.

27. Ja Laban ütles ta wasto: Ollen ma nüüd armo leidnud so melest? ma ollen ärraarwanud, et Jehowa mind sinno pärrast on önnistanud.

28. Ja ta ütles: Nimmeta öiete mulle omma palka, siis ma tahhan sedda anda.

29. Ja ta ütles temma wasto: Sinna tead, kuida ma sind ollen teninud, ja kuida so lojuksed mo jures olnud.

30. Sest pissut olli sedda, mis sul enne mind olli, agga se on wägga paljuks sigginud; ja Jehowa on sind minno jalla waewa läbbi önnistanud: ja nüüd, millal pean minna ka omma perre heaks middagi teggema?

31. Siis ütles ta: Mis pean ma sulle andma? ja Jakob ütles: Sinna ei pea mulle ühtegi andma, kui sa agga mulle sedda teed, siis tahhan ma jälle so puddolojuksid söta ja hoida:

32. Ma tahhan tännapääw keik so puddolojuksed läbbikäia, ja seält ärralahhutada keik tähnelissed ja kirjud lambad ja keik suitsokarwa lambad tallede seast, ja kirjud ja tähnelissed kitste seast; ja se olgo minno palk.

33. Ja mo öigus peab mo eest kostma tullewal aial, kui luggu mo palga pärrast so ette tulleb: keik mis ei olle tähnelinne egga kirjo kitste seas, egga suitsokarwa tallede seas, se olgo mo kä kui warrastud.

34. Ja Laban ütles: Wata, olgo nenda so sanna järrele.

35. Ja ta lahhutas selsammal päwal lappilissed ja kirjud sikkud, ja keik tähnelissed ja kirjud kitsed, keik kus ial walget külges olli, ja mis ial suitsokarwa tallede seast, ja ta andis neid omma poegade kätte.

36. Ja panni kolme päwa te ennese ja Jakobi wahhele: ja Jakob olli teist Labani puddolojuksid hoidmas.

37. Ja Jakob wöttis ennesele torid libnepu ja lusipu ja armonipu keppisid, ja koris nende külge walged joned, et walget keppide külges olli nähha.

38. Ja ta panni keppid, mis ta olli ärrakorinud, weerennide ja künnade sisse, kubbo puddolojuksed piddid tullema joma, puddolojuste ette; ja nemmad ollid tined, kui nemmad tullid joma.

39. Kui nüüd puddolojuksed tined ollid keppide jures, siis teggid puddolojuksed talled, mis lappilissed ja tähnelissed ja kirjud ollid.

40. Ja Jakob lahhutas talled ärra, ja panni puddolojuste silmad nende pole, mis lappilissed ollid ja keikide pole, mis suitsokarwa, Labani puddolojuste seas; ja ta teggi ennesele karja issepäinis, ja ei pannud neid mitte Labani puddolojuste sekka.

41. Ja se sündis, ni mittokord kui kangemad puddolojuksed piddid tineks sama, et Jakob keppid rennide sisse panni puddolojuste silmade ette, et nemmad piddid tineks sama keppide jures.

42. Ja kui puddolojuksed wäetimad ollid, ei pannud temma mitte; ja wäetimad said Labanile ja kangemad Jakobile.

43. Ja mees kossus üpris wägga, ja temmal olli paljo puddolojuksid, ja ümmardajaid ja sullasid, ja kamelid ja eeslid.

31. Peatük.

Jakob lahkub ommast äiast Labanist naeste ja lastega.

1. Ja ta kulis Labani laste sönnesid, need ütlesid: Jakob on keik ärrawötnud mis meie issa pärralt olli, ja sest, mis meie issa pärralt, on ta keik se rikkusse ennesele saatnud.

2. Ja Jakob näggi Labani silmi, ja wata nemmad ei olnud mitte temma wasto kui eile ja enne.

3. Ja Jehowa ütles Jakobi wasto: Minne jälle taggasi omma wannematte male ja omma sugulaste seltsi jure, ja ma tahhan sinnoga olla.

4. Ja Jakob läkkitas sannumed ja käskis Raeli ja Lea kutsuda wäljale omma puddolojuste jure,

5. Ja ütles neile: Minna näan teie issa silmi, et nemmad ep olle mo wasto nenda kui eile ja enne, agga minno issa Jummal on mo jures olnud.

6. Ja teie teate, et ma keige omma rammoga ollen teie issa teninud.

7. Ja teie issa on mind narrinud ja mo palga kümme korda teist wisi seädnud; ja Jummal ei olle temmale melewalda annud mulle kurja tehha.

8. Kui ta nenda ütles: Tähnelissed peawad sulle palgaks ollema, siis teggid keik puddolojuksed tähnelissed talled; ja kui ta nenda ütles: Lappilissed peawad sulle palgaks ollema, siis teggid keik puddolojuksed lappilissed talled.

9. Nenda on Jummal teie issa lojuksed käest ärrawötnud, ja mulle annud.

10. Ja se sündis sel aial, kui puddolojuksed tineks said, et ma ommad silmad üllestöstsin ja unnes näggin, ja wata sikkud, mis puddolojuste peäle kargasid, ollid lappilissed, tähnelissed ja nasklikkud.

11. Ja Jummala Ingel ütles mo wasto unnes: Jakob, ja ma ütlesin: Siin ma ollen.

12. Ja ta ütles: Et tösta ommad silmad ülles ja wata, keik sikkud, mis kargawad puddolojuste peäle, on lappilissed, tähnelissed ja nasklikkud: sest ma ollen keik näinud, mis Laban sulle teeb.

13. Minna ollen Peteli Jummal, kus sinna kiwwisammast woidsid, kus sa mulle tootusse tootasid. Nüüd wötta kätte, minne siit maalt ärra ja minne taggasi omma sündimisse male. p. 28, 18. ja 35, 14.

14. Ja Rael ja Lea wastasid ja ütlesid temmale: Kas on meil weel jaggo ja pärrisossa meie issa koias?

15. Eks meie olle kui woörad innimessed temmast arwatud, sest ta on meid ärramünud ja ka ikka meie rahha ärrasönud.

16. Sest keik rikkus, mis Jummal on meie issa käest ärrakiskunud, se on meie ja meie laste pärralt; ja nüüd, keik mis Jummal so wasto üttelnud, sedda te.
Joan. 2, 5.

17. Ja Jakob wöttis kätte ja panni ommad lapsed ja ommad naesed kamelitte selga;

18. Ja satis keik ommad lojuksed ärra ja keik omma warrandusse, mis ta olli kokkopannud, lojuksed mis temma ommad, mis ta ennesele olli saatnud Mesopotamias, et ta piddi minnema omma issa Isaaki jure Kanaani male.

19. Ja Laban olli läinud omma puddolojuksid niitma; ja Rael warrastas Terawi kuiud ärra, mis temma issal ollid.

20. Ja Jakob warrastas Siria mehhe Labani süddame ärra, et ta temmale ei annud teäda, et ta piddi pöggenema.

21. Ja ta pöggenes, temma ja keik mis temmal olli, ja ta wöttis kätte ja läks ülle jöe, ja pöris ommad silmad Kileadi mäe pole.

22. Ja kolmandamal päwal anti Labanile teäda, et Jakob olli pöggenend.

23. Ja ta wöttis ommad wennad ennesega ja aias tedda tagga seitsme päwa teed, ja sai tedda kätte Kileadi mäe peäl.

24. Ja Jummal olli öse Siria mehhe Labani jure tulnud unnes ja temmale üttelnud: Hoia, et sa Jakobiga ei rägi ei head egga kurja. 29. s. Laul. 105, 15.

25. Ja Laban sai Jakobi kätte: ja Jakob olli omma telgi ülleslönud mäe peäle, ja Laban löi omma wendadega telgi ülles Kileadi mäe peäle.

26. Ja Laban ütles Jakobile: Mis olled sa teinud, et sa olled mo süddame ärrawarrastanud ja mo tütred ärrawinud, nenda kui olleksid nemmad mööga läbbi wangiks sanud?

27. Mispärrast olled sa sallaja ärrapöggenend, ja wargsel wisil minnust ärraläinud, ja ei olle sedda mulle teäda annud, et ma sind olleksin ärrasaatnud römoga ja lauludega, trummi ja kandlega?

28. Ja ei olle mind mitte lasknud mo poegadele ja mo tüttardele suud anda? Nüüd olled sa jöllebaste teinud sedda tehhes.

29. Küll olleks melewald minno käes teile kurja tehha; agga teie issa Jummal on eile minnoga räkinud ja üttelnud: Hoia, et sa Jakobiga ei head egga kurja ei rägi. 24. s.

30. Kui sa nüüd ommeti piddid ärra-
minnema, et sinnul omma issa maia jär-
rele ni suur himmo olli; mispärrast olled
sa mo jummalad warrastanud?
31. Ja Jakob wastas ja ütles Labanile:
Sepärrast et ma kartsin ja mötlesin, ehk
sa wahhest ommad tütred minno käest
piddid ärrarisuma.
32. Kelle jurest sa ommad jummalad
leiad, ärgo jägo se ellusse; meie wendade
ees katsu läbbi, mis mo käes on, ja wötta
omma ärra. Ja Jakob ei teädnud mitte,
et Rael neid olli warrastand.
33. Ja Laban läks Jakobi telki ja Lea
telki ja nende kahhe ümmardaja telki, ja
ei leidnud mitte; ja ta läks Lea telgist
wälja ja tulli Raeli telki.
34. Ja Rael olli Terawi kuiud ärrawöt-
nud ja neid kameli saddula alla pannud
ja istus nende peäl; ja Laban katsus kät-
tega keik telgi läbbi, ja ei leidnud mitte.
35. Ja ta ütles omma issa wasto: Är-
go sago mo issanda meel pahhaks, et ma
sinno ees ei woi üllestousta, sest mul on
naeste asjad; ja ta otsis keik läbbi ja ei
leidnud mitte Terawi kuiusid.
36. Ja Jakobi wihha süttis pöllema ja
ta waidles kowwaste Labaniga, ja Jakob
wastas ja ütles Labanile: Mis on mo
ülleastminne? mis on mo pat, et sa mind
ni kurjaste olled taggaaianud?
37. Sest sa olled keik mo riistad kättega
läbbikatsunud, mis olled sa leidnud keigist
omma maia riistadest? panne seie minno
wendade ja omma wendade ette, et nem-
mad meie mollematte wahhel moistwad,
mis öige.
38. Kakskümmend aastat ollen ma sinno
jures olnud, so lambad ja so kitsed ei olle
ärralonud, ja jära so karjast ei olle ma
mitte sönud.
39. Mis olli murtud, sedda ei olle ma
mitte so kätte tonud, minna piddin sedda
maksma, minno käest küssisid sa sedda,
mis päwal ärrawarrastati, ja mis öse
ärrawarrastati.
40. Nenda käis mo kässi, päwal wöttis
mind pallaw ja öse külm ärra, ja unni
läks mo silmist ärra.
41. Ma ollen sedda wisi kakskümmend
aastat olnud so koias; ma ollen sind teni-
nud nelliteistkümmend aastat so kahhe tü-
tre pärrast, ja kuus aastat so puddolo-
juste pärrast, ja mo palga olled sa küm-
mekorda teist wisi seädnud.
42. Kui ei olleks mo issa Jummal,
Abraami Jummal, kedda Isaak kardab,
mitte mo jures olnud, kül sa olleksid nüüd
mind tühjalt ärrasaatnud. Jummal on
mo häddа ja mo kätte waewa näinud, ja
sind eile nominud.
43. Ja Laban wastas ja ütles Jakobi
wasto: Tütred on minno tütred, ja poiad
on minno poiad; ja puddolojuksed on
minno lojuksed, ja keik mis sa nääd, se
on mo pärralt; ja mis pean ma tänna
neilesinnastele omma tüttardele teggema,
ehk nende poegadele, mis nemmad on il-
male tonud?
44. Ja nüüd tulle, tehkem seädusse, min-
no ja sinno wahhel.
45. Ja Jakob wöttis ühhe kiwwi ja pan-
ni sedda püsti ülles sambaks.
46. Jakob ütles omma wendadele: Nop-
pige kiwwa; ja nemmad wötsid kiwwa ja
teggid kiwwikangro, ja söid seäl kiwwi-
kangro peäl.
47. Ja Laban panni temmale nimme
Jegar-Sahaduta, ja Jakob panni temma-
le nimme Kalleed.
48. Ja Laban ütles: Se kiwwikangur
olgo tännapääw tunnistusseks minno ja
sinno wahhel; sepärrast panni ta temmale
nimme Kalleed,
49. Ja Mitspa, sest et ta ütles: Kül Je-
howa wahhib minno ja sinno wahhel, kui
meie teine teise jurest ärraolleme;
50. Kui sa mo tütrid waewad, ja kui sa
naesi wöttad mo tüttarde körwa, ükski inni-
menne ei olle meie jures; wata Jummal
on tunnistusmees minno ja sinno wahhel.
51. Ja Laban ütles Jakobile: Wata siin
on sesinnane kiwwikangur, ja wata siin
on sammas, mis ma ollen ülles pannud,
ennese ja sinno wahhele.
52. Se kiwwikangur olgo tunnistaja ja
sammas tunnistuseks, et ma ei tahha ülle
se kiwwikangro so jure tulla, ja et sinna
ei tahha ülle se kiwwikangro ja ülle se
samba mo jure tulla, kurja teggema.
53. Abraami Jummal ja Naori Jum-
mal, nende issa Jummal, moistko öigust
meie wahhel; ja Jakob wandus selle jures,
kedda temma issa Isaak kartis.
p. 16, 5. Kohtom. 11, 27.
54. Ja Jakob ohwerdas ohwri seäl mäe
peäl, ja kutsus ommad wennad leiba wöt-
ma, ja nemmad wötsid leiba ja jäid öseks
mäe peäle.

32. Peatük.

Jakobi kartus ja palwe; ta woitleb Jummalaga.

1. Ja Laban tousis hommiko warra ül-
les ja andis omma poegadele ja omma
tüttardele suud, ja önnistas neid; ja La-
ban läks ärra ja tulli taggasi omma paika.

2. Ja Jakob läks omma teed, ja Jum-
mala inglid sattusid temma wasto.
Laul. 34, 8.
3. Ja Jakob ütles, kui ta neid näggi:
Se on Jummala leer; ja panni selle pai-
gale nimme Maanaim. 2 Kunn. 6, 16. 17.
4. Ja Jakob läkkitas kässud ennese ele
omma wenna Esawi jure Seiri male, mis
Edomi wäljal olli,
5. Ja kässis neid ja ütles: Nenda peate
teie ütlema mo issandale Esawile: nenda
ütleb so sullane Jakob: Ma ollen kui wöö-
ras Labani jures ellanud ja ollen tän-
nini senna wibinud;
6. Ja mul on härge ja eeslid, pudbolo-
juksid ja sullasid ja ümmardajaid; ja ma
läkkitan omma issandale teäda andma, et
ma armo so melest piddin leidma.
7. Ja kässud tullid taggasi Jakobi jure
ja ütlesid: Meie saime so wenna Esawi
jure, ja ta tulleb ka so wasto, ja nelli-
sadda meest temmaga.
8. Siis kartis Jakob wägga ja temmal
olli kitsas kä, ja ta jaggas rahwa, mis
temmaga olli, ja pudbolojuksed ja weiksed
ja kamelid, kahheks hulgaks, Jes. 41, 14.
9. Ja ütles: Kui Esaw tulleb teise hul-
ga peäle ja lööb sedda mahha, siis woib
teine hulk, mis üllejääb, ärrapeäseda.
10. Ja Jakob ütles: Mo issa Abraa-
mi Jummal, ja mo issa Isaaki Jummal,
Jehowa, kes sa mo wasto üttelnud: min-
ne taggasi omma male ja omma suggu-
laste seltsi jure, ja ma tahhan sulle head
tehha; p. 31, 3. 13.
11. Minna ei olle middagi keikide hea-
teggemiste ja keige truusse wasto, mis sa
omma sullasele olled teinud; sest ma ol-
len omma keppiga ülle Jordani läinud,
ja nüüd ollen ma kahheks hulgaks sanud.
2 Sam. 7, 18. Laul. 128, 4.
12. Oh peästa mind ärra mo wenna
käest, Esawi käest, sest minna kardan ted-
da, et ta tulleb ja mind mahhalööb, em-
mad lastega tükkis.
13. Ja Sinna olled üttelnud: Ma tah-
han sulle töeste head tehha ja sinno sou
panna kui merre liwa, mis ei woi ärra-
luggeda paljusse pärrast.
p. 28, 13. 14. 15. Laul. 33, 4.
14. Ja sel öel jäi ta sinna öseks ja wöt-
tis sest, mis temma kätte sai, anni omma
wennale Esawile:
15. Kakssadda kitse ja kakskümmend sik-
ko, kakssadda emmalammast ja kakskümm-
mend jära.
16. Kolmkümmend immetajat kamelit ja
nende warsad, nellikümmend lehma ja
kümme wärsi, kakskümmend emmaeesli
ja kümme eesliwarsa.
17. Ja ta andis omma sullaste kätte
igga karja issepäinis, ja ütles omma sul-
laste wasto: Minge minno ele, ja jätke
maad igga karja wahhele.
18. Ja ta kässis essimest ja ütles: Kui
mo wend Esaw so wasto tulleb ja sinnult
küssib ja ütleb: Kelle pärralt sa olled, ja
kus sa lähhäd, ja kelle pärralt on need,
mis sinno ees on?
19. Siis ütle: Se on so sullase Jakobi
and, mis mo issandale Esawile läkkitakse,
ja wata temma isse on ka meie tagga.
20. Ja ta kässis ka teist, ka kolmat, ka
keiki neid, kes karjade järrel käisid, ja üt-
les: Sedda wisi peate teie rääkima Esawi
wasto, kui teie sate temma jure,
21. Ja üttelge: Wata sinno sullane Ja-
kob on ka meie tagga; sest ta ütles: Ma
tahhan tedda ärraleppitada anniga, mis
mo eel käib, ja pärrast sedda tahhan ma
temma silmi nähha, ehk ta wahhest luggu
minnust peab.
22. Ja and läks temma ele, ja ta isse
jäi sel ösel senna leri öseks,
23. Ja tousis selsammal ösel ülles ja
wöttis omma kaks naest ja omma kaks
ümmardajat ja omma üksteistkümmend
last, et ta piddi Jabboki koolmest läbbi
minnema.
24. Ja ta wöttis neid ja satis neid ülle
jöe, ja satis ülle keik, mis temmal olli.
25. Ja Jakob jäi üksipäinis järrele, siis
heitles üks Mees kangeste temmaga, sen-
ni kui hakkas koitma.
26. Kui Se näggi, et Ta ei sanud woi-
must temma peäle, siis putus Ta temma
pusa liikme külge, nenda et Jakobi pusa
lige assemelt ärra sai, kui Ta temmaga
kangeste heitles.
27. Ja Ta ütles: Lasse mind lahti, sest
koit on jo wäljas; ja temma ütles: Ei
ma lasse sind mitte, kui sa mind ei ön-
nista. Laul. 28, 9.
28. Siis ütles Ta temma wasto: Mis
so nimmi? ja temma ütles: Jakob.
29. Siis ütles temma: So nimme ei
pea ennam Jakobiks hütama, waid Is-
raeliks; sest sa olled kui würst woitelnud
Jummalaga ja innimestega, ja olled woi-
must sanud. p. 35, 10. Hos. 12, 4. 5.
30. Ja Jakob küssis ja ütles: Et anna
mulle omma nimmi teäda; ja Ta ütles:
Mis sa küssid mo nimme järrele? ja Ta
önnistas tedda seäl.
Kohtom. 13, 17. Laul. 145, 19.
31. Ja Jakob panni selle paigale nimme

Pniel; sest ta ütles: Ma ollen Jummalat pallest pallesse näinud, ja mo hing on peästetud.

32. Ja pääw tousis temmale ülles, kui ta Pnielist möda läks, ja ta lonkas ommast teisest pusast.

33. Sepärrast ei sö Israeli lapsed mitte pusasone libha, mis pusa liikme külges on, tännapäwani, sepärrast et Ta olli puutnud Jakobi pusa liikme ja pusasone külge.

33. Peatük.

Jakob ja Esaw leppiwad; Jakob ostab tükki maad.

1. Ja Jakob töstis ommad silmad ülles ja näggi, wata siis tulli Esaw ja temmaga nellisadda meest: siis jaggas temma lapsed Lea jure ja Raeli jure ja kahhe ümmardaja jure.

2. Ja ta panni ümmardajad ja nende lapsed ette, ja Lea ja temma lapsed pärrast, ja Raeli ja Josepi wimaks.

3. Ja ta läks nende ele ja kummardas seitsekorda mani, senni kui ta sai omma wenna jure.

4. Ja Esaw jooksis temma wasto ja hakkas temma ümber ja heitis temma ümber kaela ja andis temmale suud, ja nemmad nutsid.

5. Ja ta töstis ommad silmad ülles, ja näggi naesi ja lapsi ja ütles: Kes need on, kes so jures? ja ta ütles: Need on need lapsed, mis Jummal so sullasele on armust annud. p.48, 9. Laul. 127, 3.

6. Ja ümmardajad tullid liggi, nemmad ja nende lapsed, ja kummardasid.

7. Ja Lea tulli ka ja temma lapsed liggi, ja kummardasid, ja pärrast tulli Josep ja Rael liggi, ja kummardasid.

8. Ja ta ütles: Mis sa tahhad tedda keige sesinnatse karjaga, kelle wasto ma ollen tulnud? ja ta ütles: Et ma armo leian omma issanda melest.

9. Ja Esaw ütles: Mul on sedda kül, minno wend, pea sedda agga ennesele, mis sul on.

10. Ja Jakob ütles: Ei mitte, pallun ma, kui ma agga ollen armo leidnud so melest, siis wötta mo and minno käest: sest et ma ollen sinno silmi näinud, otse kui ollessin Jummala silmi näinud, ja sul on minnust hea meel olnud.

11. Et wötta nüüd minno önnistus, mis sulle on todud, sest Jummal on mulle sedda armust annud, ja mul on sest kül. Ja ta käis wägga temma peäle, ja ta wöttis sedda.

12. Ja ta ütles: Et käigem ja lähki, ja ma tahhan sinno eel käia.

13. Ja ta ütles temma wasto: Mo issand teab, et lapsed wäetimad ja et immetajad puddolojuksed ja lehmad mo kaela peäl on, ja kui neid ühhe päwa wägga aetakse, siis surreb keik karri ärra.

14. Mo issand mingo agga omma sullase ele, ja minna tahhan omma joudo möda aiada, nenda kui karri jouab käia, mis mo ees, ja kui lapsed jouawad käia, senni kui ma tullen omma issanda jure Seiri.

15. Ja Esaw ütles: Ma tahhan siis jätta sinno jure monned sest rahwast, mis mo jures on; ja ta ütles: Mispärrast sedda? kui ma agga armo leian omma issanda melest. Laul. 20, 8.

16. Ja Esaw läks selsammal päwal omma teed taggasi Seiri.

17. Ja Jakob läks minnema Sukkoti ja ehhitas ennesele hone, ja omma weistele teggi ta maiad, sepärrast panni ta selle paigale nimme Sukkot.

18. Ja Jakob tulli hea terwissega Sekemi liña, mis on Kanaani maal, kui ta tulli Mesopotamia maalt, ja löi telgid ülles liña ette.

19. Ja ta ostis wälja ossa, kus ta omma telgi ülles lönud Hamori, Sekemi issa laste käest, saa rahhatükki eest.

20. Ja ta ehhitas siña altari ja panni temmale nimme: Jummal on Israeli Jummal.

34. Peatük.

Tina saab horaks; Sekemi meesterahwast tappetakse keik.

1. Ja Tina, Lea tüttar, mis ta Jakobile olli ilmale tonud, läks wälja ma tütrid waatma. Matt. 5, 29.

2. Ja Hiwwimehhe Hamori, ma würsti poeg Sekem näggi tedda, ja wöttis tedda ja maggas temma jures ja naeris tedda ärra.

3. Ja temma süd da hoidis Tinat, Jakobi tüttart tagga, ja ta armastas tüttarlast ja rälis tüttarlapse mele pärrast.

4. Ja Sekem rälis omma issa Hamori wasto ja ütles: Wötta se tüttarlaps mulle naeseks.

5. Ja Jakob sai kuulda, et ta temma tütre Tina ärrateotanud; ja temma poiad ollid temma lojustega wäljal, ja Jakob olli wait, senni kui nemmad tullid.

6. Ja Hamor, Sekemi issa, läks wälja Jakobi jure, temmaga rälima.

7. Ja Jakobi poiad tullid wäljalt, kui

nemmad sedda kuulsid, siis sai meeste
meel haigeks ja nende wihha süttis wäg-
ga põllema, et ta olli Israelis naerotö
teinud ja Jakobi tütre jures magganud;
ja nedda ei piddand se mitte sündima.
8. Ja Hamor räkis nendega ja ütles:
Mo poia Sekemi hing armatseb wägga
teie tüttart; et andke tedda temmale nae-
seks.
9. Ja sage langukfiks meiega, andke
meile ommad tütred ja wötke ennestele
meie tütred.
10. Ja jäge meie jure ellama, ja ma on
teie ees tühhi, ellage ja kaupelge seäl sees
ja assuge seie.
11. Ja Sekem ütles temma issa ja ta
wendade wasto: Leian minna armo teie
melest, siis tahhan ma anda, mis teie
mulle ütlete.
12. Pange mo peäle kül paljo kasarahha
ja andid, ja ma tahhan anda, nenda kui
teie mulle ütlete; andke agga tüttarlaps
mulle naeseks.
13. Ja Jakobi poiad kostsid Sekemile ja
temma issa Hamorile kawwalussega ja
ütlesid: (sepärrast et ta nende öe Tina olli
ärrateotanud.)
14. Ja nemmad ütlesid nende wasto:
Ei meie woi sedda asja mitte tehha, et
meie omma öe anname ühhe mehhele, kel
eesnahk on, sest se olleks meile teotusseks.
15. Agga sedda wisi tahhame meie teie-
ga ühte nousse heita, kui teie sate nenda
kui meie, et teie lassete keik omma mees-
terahwa ümberleikada.
16. Siis tahhame meie ommad tütred
teile anda ja teie tütred ennestele wötta,
ja teiega ellada ja ühheks rahwaks sada.
17. Ja kui teie meid ei wötta mitte kuul-
da, et teie ei lasse endid ümberleikada:
siis wöttame meie omma tüttarlapse ja
lähhäme ärra.
18. Ja nende könned ollid head Hamori
melest ja Hamori poia Sekemi melest.
19. Ja noormees ei wibind mitte sedda
tehha, ja temma meel olli hea Jakobi
tütre pärrast, sest ta olli surema auu sees,
kui keik temma issa perre.
20. Ja Hamor ja temma poeg Sekem
tullid omma linna wärrawa jure, ja rä-
kisid omma linna meestega ja ütlesid:
21. Need mehhed on sündsad meie jures
ja nemmad tahhawad ellada siin maal,
ja kaupelda seäl sees, ja ma, waatke se
on keikipiddi lai kül nende ees; siis wöt-
kem nende tütred ennestele naesiks ja and-
kem omma tütred neile.
22. Agga sedda wisi tahhawad mehhed
meiega ühte noussе heita, et nemmad
meie jure jäwad ellama ja ühheks rah-
waks sawad, kui meie lasseme enneste
seast keik meesterahwa ümberleikada, nen-
da kui nemmad on ümberleigatud.
23. Nende weiksed, ja mis nende omma
on ja keik nende lojuksed, eks need olle
meie pärralt? heitkem agga nendega ühte
nousse, et nemmad meie jure jäwad el-
lama.
24. Ja nemmad wötsid Hamori ja tem-
ma poia Sekemi sanna kuulda, keik need
kes temma linna wärrawast wäljaläksid,
ja keik meesterahwas leigati ümber, keik
kes temma linna wärrawast wäljaläksid.
25. Ja se sündis kolmandamal päwal,
kui nemmad wallo tundsid, et Jakobi kaks
poega, Simeon ja Lewi, Tina wennad,
iggaüks omma mööga wötsid, ja läksid
julgeste linna ja tapsid keik meesterahwa
ärra. p. 49. 5. 6.
26. Ja nemmad tapsid Hamori ja tem-
ma poia Sekemi mööga terraga ärra, ja
wötsid Tina Sekemi koiast, ja läksid
ärra.
27. Siis tullid Jakobi poiad nende peä-
le, kes ollid mahha lödud, ja risusid linna
ärra, sepärrast et nemmad nende öe ollid
ärrateotanud.
28. Nemmad wötsid ärra nende puddo-
lojuksed, ja nende weiksed, ja nende ees-
lid, ja mis linnas, ja mis wäljal olli.
29. Ja keik nende warrandusse, ja keik
nende wäetimad lapsed, ja nende naesed
wisid nemmad wangi ärra ja risusid neid
ärra, ja keik mis iggas koias olli.
30. Jakob ütles Simeoni ja Lewi was-
to: Teie ollete mulle tülli teinud, et teie
pahha jutto mo peäle saatnud selle ma
rahwa, Kanaani ja Perissi rahwa seas;
ja minna ollen pisko rahwaga; kui nem-
mad endid mo wasto kogguwad ja mind
mahhalöwad, siis kautakse mind ja mo
perre ärra.
31. Ja nemmad ütlesid: Kas ta siis
meie öega kui horaga piddi teggema?

35. Peatük.

Jakob teeb altarit ülles Peteli; Raell ja Isaaki
surm.

1. Ja Jummal ütles Jakobi wasto:
Wötta kätte, minne ülles Peteli ja jä sen-
na, ja te senna altar Jummalale, kes sulle
ennast näitnud, kui sa pöggenesid omma
wenna Esawi eest. p. 28. 12. 19. ja 48. 3.
2. Ja Jakob ütles omma perre ja keiki-
de wasto, kes temmaga ollid: Saatke en-
neste jurest ärra wöörad jummalad mis

teie seas on, ja puhhastage endid ja wötke
teised rided omma selga. Jos. 24, 23. Jes. 1, 16.
3. Ja meie tahhame kätte wötta ja ülles-
minna Peteli, ja senna altari tehha Jum-
malale, kes mind mo ahhastusse aial on
wötnud kuulda ja on minnoga olnud seäl
te peäl, kus ma käisin.
4. Ja nemmad andsid Jakobile keik wöö-
rad jummalad, mis nende käes ollid, ja
ehted mis nende körwus ollid, ja Jakob
mattis neid mahha ühhe tamme alla, mis
Sekemi jures on.
5. Ja nemmad läksid tele; ja Jummala
hirm tulli linnade peäle, mis nende üm-
berkaudo, et nemmad Jakobi poege tagga
ei aiand. 2 Aiar. 14, 13.
6. Ja Jakob tulli Lusi, mis on Kanaa-
ni maal (se on Petel), temma ja keik rah-
was mis temmaga ollid.
7. Ja ta ehhitas senna altari, ja panni
selle paigale nimme El-Petel, et Jummal
temmale seäl ilmus, kui ta omma wenna
eest pöggenes.
8. Ja Tebora, Rebekka am, surri, ja teb-
da maeti Peteli jure ühhe tamme alla, ja
sellele pandi nimmi Allonbakut.
9. Ja Jummal andis ennast ta Jakobile
nähha, kui ta Mesopotamiast tulli, ja ön-
nistas tedda.
10. Ja Jummal ütles temmale: So
nimmi on Jakob; sinno nimme ei pea
mitte ennam Jakobiks hütama, waid Js-
rael peab so nimmi ollema; ja ta panni
temmale nimme Israel.
p. 32, 29. 1 Kunn. 18, 31.
11. Ja Jummal ütles temmale: Min-
na ollen keigewäggewam Jummal; te
suggu ja siggi, rahwas ja rahwa hulk
peab sinnust sama, ja kunningad peawad
sinno niuettest wäljatullema.
p. 17, 1. 2 Mos. 6, 3.
12. Ja ma, mis ma Abraamile ja Jsaa-
kile ollen annud, se tahhan ma sulle an-
da; ja so soule pärrast sind tahhan min-
na ma anda.
13. Ja Jummal läks ta jurest ülles seält
paigast, kus ta olli temmaga rääkinud.
14. Ja Jakob panni samba püsti senna
paika, kus ta olli temmaga rääkinud, kiw-
wisamba, ja wallas jomaehwri senna peä-
le, ja wallas ölli senna peäle. p. 28, 18.
15. Ja Jakob panni paigale, kus Jum-
mal olli temmaga rääkinud, nimme Petel.
16. Ja nemmad läksid Petelist ärra tele,
ja olli weel tük maad Ewrati minna, siis
sai Rael lapse, ja lapse saminne olli tem-
male raske.
17. Ja se sündis, kui lapsesaminne tem-
male raske olli, siis ütles ämm temmale:
Ärra karda, sest se poia peäd sa ka sama.
18. Ja se sündis, kui temma hing olli
seest wälja minnemas, sest ta surri ärra,
siis panni ta temmale nimme Penoni, ja
temma issa panni temmale nimme Pen-
jamin.
19. Nenda surri Rael ärra, ja tedda maeti
mahha Ewrati te äre, se on Petlem. p. 48, 7.
20. Ja Jakob panni samba temma haua
peäle püsti, sesamma on Raeli haua sam-
mas tännapäwani.
21. Ja Israel läks emale ja löi omma
telgi ülles teine pole Migdaleberit.
22. Ja se sündis, kui Israel seäl maal
ellas, siis läks Ruben ja maggas Pilla,
omma issa lianaese jures; ja Israel sai
sedda kuulda. Ja Jakobi poege olli kaks-
teistkümmend. p. 49, 4.
23. Lea poiad ollid Ruben, Jakobi es-
simenne poeg, ja Simeon, ja Lewi, ja
Juda, ja Jsaskar, ja Sebulon.
24. Raeli poiad ollid Josep ja Penjamin.
25. Ja Pilla, Raeli ümmardaja, poiad
ollid Tan ja Nawtali.
26. Ja Silpa, Lea ümmardaja, poiad
ollid Kad ja Aser. Need on Jakobi poiad,
kes temmale on sündinud Mesopotamias.
27. Ja Jakob tulli omma issa Jsaaki
jure Mamre, Kirjatarba linna, se on Heb-
ron, kus Abraam ja Jsaak ollid kui woö-
rad ellanud.
p. 23, 2. Jos. 14, 13. 15. p. 14, 13. Ebr. 11, 9.
28. Ja Jsaaki ello päiwi olli sadda ja
kahheksakümmend aastat.
29. Ja Jsaak heitis hinge ja surri ärra,
ja tedda korristati omma rahwa jure,
wanna ja ellatand, ja temma poiad Esaw
ja Jakob matsid tedda mahha.

36. Peatük.

Esawi suggurösa ja elloasse; Seiri, Horimehhe, suggu.

1. Ja need on Esawi, se on Edomi, sün-
nitamissed. p. 25, 30.
2. Esaw wöttis ommad naesed Kanaani
tütrist, Ada, Eloni, Hettimehhe tütre, ja
Olibama, Sibeoni, Hiwwimehhe tütre,
Ana tütre. p. 26, 34.
3. Ja Pasmati, Jsmaeli tütre, Neba-
joti öe. p. 28, 9.
4. Ja Ada töi Esawile Eliwa ilmale, ja
Pasmat töi Rueli ilmale.
5. Ja Olibama töi Jeusi ilmale, ja
Jalami ja Kora, need on Esawi poiad,
kes temmale on sündinud Kanaani maal.
6. Ja Esaw wöttis ommad naesed ja
ommad poiad ja ommad tütred ja keik

omma perre hinged, ja ommad weiksed
ja keik ommad lojuksed ja keik omma war-
randusse, mis ta olli Kanaani maal kok-
kopannud, ja läks teise male omma wen-
na Jakobi jurest ärra.
7. Sest nende warrandus olli ni suur,
et nemmad ei woinud ühhes ellada, sest
ma, kus nemmad kui woörad sees ellasid,
ei juutnud neid mitte kanda nende lojuste
pärrast.
8. Ja Esaw ellas Seiri mäggisel maal,
Esaw se on Edom. Jos. 24. 4.
9. Ja need on Esawi, Edomi rahwa issa,
sünnitamissed, Seiri mäggisel maal.
1 Aia r. 1. 35–42.
10. Need on Esawi poegade nimmed:
Eliwas, Esawi naese Ada poeg, Ruel,
Esawi naese Basmati poeg.
11. Ja Eliwa poiad ollid Teman,
Omar, Sewo ja Katam, ja Kenas.
12. Ja Timna olli Eliwa, Esawi poia,
liignaene ja töi Eliwale Amaleki ilmale.
Need on Esawi naese Ada poiad.
13. Ja need on Rueli poiad: Nahat ja
Sera, Samma ja Missa; need on Esawi
naese Basmati poiad.
14. Ja need on Esawi naese, Sibeoni
tütre, Ana tütre, Olibama poiad, ja se-
samma töi Esawile ilmale Jeusi, ja Jala-
mi ja Kera.
15. Need on Esawi poegade würstid:
Eliwa, Esawi essimesse poia poiad, würst
Teman, würst Omar, würst Sewo, würst
Kenas,
16. Würst Kora, würst Katam, würst
Amalek; need on Eliwa würstid Edomi
maal; need on Ada poiad.
17. Ja need on Rueli, Esawi poia,
poiad: Würst Nahat, würst Sera, würst
Samma, würst Missa; need on Rueli
würstid Edomi maal; need on Esawi
naese Basmati poiad.
18. Ja need on Olibama, Esawi naese,
poiad: Würst Jeus, würst Jalam, würst
Kera; need on Esawi naese, Ana tütre,
Olibama würstid.
19. Need on Esawi poiad ja need on
nende würstid; se on Edom.
20. Need on Horimehhe Seiri poiad,
kes seäl maal ellasid: Lotan, ja Sobal,
ja Sibeon, ja Ana,
21. Ja Tison, ja Etser, ja Tisan; need
on Hori rahwa Seiri poegade würstid
Edomi maal.
22. Ja Lotani poiad ollid Hori ja He-
mam, ja Lotani öddе olli Timna.
23. Ja need on Sobali poiad: Alwan,
ja Manaat, ja Ebal, Sewo ja Onam.
24. Ja need on Sibeoni poiad, Aija ja
Ana; se on se Ana, kes körwest bobbo-
eeslid leidis, kui ta omma issa Sibeoni
eeslid hoidis.
25. Ja need on Ana poiad: Tison, ja
Olibama olli Ana tüttar.
26. Ja need on Tisoni poiad: Emdan,
ja Esban, ja Jitran, ja Keran.
27. Need on Etseri poiad: Pillan, ja
Saawan ja Akan.
28. Need on Tisani poiad: Uts ja Aran.
29. Need on Hori würstid: Würst Lo-
tan, würst Sobal, würst Sibeon, würst
Ana,
30. Würst Tison, würst Etser, würst
Tisan; need on Hori würstid enneste
würstirikide sees Seiri maal.
31. Ja need on need kunningad, kes E-
domi maal on wallitsenud, enne kui weel
kunningas Israeli laste ülle wallitses.
1 Aia r. 1. 43.
32. Ja Peori poeg Pela olli kunningas
Edomis, ja temma liña nimmi olli Ti-
naba.
33. Ja Pela surri ärra, ja temma asse-
mele sai kunningaks Jobab, Sera poeg
Potsrast.
34. Ja Jobab surri ärra ja temma asseme-
le sai kunningaks Usam, Temani maalt.
35. Ja Usam surri ärra, ja temma asse-
mele sai kunningaks Adad, Pedadi poeg,
kes Midjani rahwa mahhalöi Moabi
wäljale; ja temma liña nimmi olli Awit.
36. Ja Adad surri ärra, ja temma asse-
mele sai kunningaks Samla Masrekast.
37. Ja Samla surri ärra, ja temma as-
semele sai kunningaks Saul Reobotist,
mis Wratti jöe äres olli.
38. Ja Saul surri ärra, ja temma as-
semele sai kunningaks Paalanan, Akbori
poeg.
39. Ja Paalanan, Akbori poeg, surri
ärra, ja temma assemele sai kunningaks
Adar, ja temma liña nimmi olli Pau,
ja temma naese nimmi Meetabeel, Me-
saabi tütre Matredi tüttar.
40. Ja need on Esawi würstide nimmed
nende sugguwössade järrele, nende pai-
kade järrele, nende nimmedega: Würst
Timna, würst Alwa, würst Jetet;
41. Würst Olibama, würst Ela, würst
Pinon,
42. Würst Kenas, würst Teman, würst
Mibsar,
43. Würst Magdiel, würst Iram; need
on Edomi würstid nende elloassemette
järrele nende pärrandusse maal. Se on
Esaw, Edomi rahwa issa.

37. Peatük.

Josepit kaetsetakse ja müakse Ismaelide kätte.

1. Ja Jakob ellas seäl maal, kus tem-
ma issa kui woöras olnud, Kanaani maal.
2. Need on Jakobi sündinud asjad: Jo-
sep olli seitseteistkümmend aastat wanna,
ja olli omma wendadega karja lojuksid
hoidmas, (ja ta olli pois omma issa
naeste Billa poegadega ja Silpa poega-
dega) ja Josep töi keik pahha könnet neist
nende issa ette.
3. Ja Israel armastas Josepit ennam
kui keiki omma poege, et ta olli temmale
wanna ea sees sündinud, ja teggi temmale
kirjo kue.
4. Kui temma wennad näggid, et nende
issa tedda ennam armastas, kui keiki
temma wendi, siis wihkasid nemmad ted-
da ja ei woind hea sannaga temmaga rä-
kida. Ap. T. 7, 9.
5. Ja Josep näggi unnenäo ja räkis
sedda omma wendadele ülles, ja nemmad
hakkasid tedda weel ennam wihkama.
6. Sest ta olli ütlelnud nende wasto:
Et kuulge unnenäggo, mis ma ollen un-
nes näinud:
7. Et wata, meie ollime siddumas wih-
kusid wäljal, ja wata minno wihk tousis
ülles ja jäi ka püsti seisma, ja wata teie
wihhud tullid temma ümber, ja kummar-
dasid minno wihho ette.
8. Ja temma wennad ütlesid temmale:
Peaksid sinna öiete kunningaks meie üle
sama? kas sa peaksid öiete wallitsema meie
üle? Ja nemmad wötsid tedda weel en-
nam wihkada, temma unnenäggude pär-
rast ja ta könnete pärrast.
9. Ja ta näggi weel unnes teise unne-
näo, ja juttustas sedda omma wendadele,
ja ütles: Wata ma ollen unnes weel
ühhe unnenäo näinud, ja wata pääw ja
ku ja ükstteistkümmend tähte kummardasid
minno ette.
10. Ja ta juttustas sedda omma issale
ja omma wendadele, ja ta issa söitles
tedda ja ütles temmale: Mis unnenäggo
se on, mis sa unnes näinud? kas minna
ja so emma ja so wennad peawad öiete
tullema, ja sinno ette kummardama mani?
11. Ja temma wennad kaetsesid tedda,
agga temma issa piddas sedda asja me-
les. Luk. 2, 51.
12. Ja ta wennad läksid omma issa
karja hoidma Sekemi.
13. Ja Israel ütles Josepi wasto:
Eks so wennad olle Sekemis karja
hoidmas? tulle, ma läkkitan sind nen-
de jure. Ja ta ütles temmale: Siin ma
ollen.
14. Ja ta ütles temmale: Et minne,
wata, kas so wendade käsi hästi käib, ja
kas hea luggu karjaga, ja to mulle san-
numed taggasi; ja ta läkkitas tedda Heb-
roni orrust, ja ta läks Sekemi.
15. Ja üks mees juhtus temma wasto,
ja wata ta olli ärraeksinud wälja peäl, ja
mees küssis temma käest ja ütles: Mis
sa otsid?
16. Ja ta ütles: Minna otsin omma
wendi; et anna mulle teäda, kus nemmad
on karja hoidmas.
17. Ja mees ütles: Nemmad on seält
emale läinud, sest ma kuulsin neid ütle-
wad: Läkki Totani. Ja Josep läks om-
ma wendade järrele ja leidis neid Totanis.
18. Ja nemmad näggid tedda kaugelt,
ja enne kui ta nende jure liggi sai, siis
piddasid nemmad kawwalaste nouu tem-
ma pärrast, tedda ärratappa.
Laul. 37, 12. 32. 33.
19. Ja ütlesid üks teise wasto: Wata,
seäl tulleb öige unnenäggija.
20. Et tulge nüüd, ja tapkem tedda ärra
ja wiskagem tedda ühte neisse auko ja
ütelgem: kurri ellajas on tedda ärrasöö-
nud; siis same nähha, mis temma unne-
näud on.
21. Ja Ruben kulis sedda ja peästis
tedda nende käest ärra ja ütles: Ärgem
wötkem temma hinge seest ärra. p. 42, 22.
22. Ja Ruben ütles nende wasto: Ärge
wallage werd ärra, wiskage tedda senna
auko, mis körbes on, ja ärge pistke mitte
kät temma külge; (et ta tedda nende käest
woiks ärrapeästa ja omma issa jure jälle
taggasi sata.)
23. Ja se sündis, kui Josep omma wen-
dade jure tulli, siis wötsid nemmad Jose-
pi kue temma seljast ärra, kirjo kue, mis
temma selgas olli.
24. Ja nemmad wötsid tedda ja wiska-
sid tedda auko, agga auk olli tühhi, ei ol-
nud wet sees.
25. Ja nemmad istusid mahha leiba
wötma, ja töstsid ommad silmad üles ja
näggid, wata siis tulli Ismaelide teselts
Kileadist, ja nende kamelid kandsid kallid
rohtusid ja kallist waiko, ja mirrid; need
läksid sedda Egiptusse male allawima.
26. Ja Juda ütles omma wendade
wasto: Mis kasso sest, et meie omma
wenna ärratappame ja mattame kinni
temma werre?
27. Tulge ja müügem tedda ärra Ismae-
lide kätte, ja ärgo sago mitte meie käsi

temma kälge, sest temma on meie wend, meie liha; ja temma wennad wötsid tedda kuulda.

28. Kui nüüd Midjani mehhed, kes kaupmehhed, mödaläksid, siis tombasid ja wötsid nemmad Josepi seält august üles, ja müsid Josepi ärra Ismaelide kätte kahhekümne böbbe sekli eest; ja need wisid Josepi Egiptusse male. Laul. 105, 17.

29. Kui nüüd Ruben jälle senna augo jure tulli, wata siis ei olnud Josepit aukus; siis kärristas ta ommad rided lõhki.

30. Ja ta tulli taggasi omma wendade jure ja ütles: Pois polle seäl mitte, ja minna, kuhho ma nüüd saan?

31. Ja nemmad wötsid Josepi kue, ja tapsid ühhe nore sikko ja kastsid kueweresse.

32. Ja nemmad läkkitasid ja saatsid kirjo kue omma issa kätte ja ütlesid: Sedda olleme leidnud; et tunnista, kas se so poia kuub on woi ollematta.

33. Ja ta tundis sedda ja ütles: Se on mo poia kuub! kurri ellajas on tedda ärrasönud, Josep on töeste ärramurtud.

34. Ja Jakob kärristas ommad rided lõhki, ja panni kottiride omma niuette ümber, ja leinas wägga omma poia pärrast mitto päwa.

35. Ja keik ta poiad ja keik temma tütred wötsid kätte tedda trööstida, ja ta ei annud ennast mitte trööstida ja ütles: Kül ma lähhän leinades omma poia jure hauda. Ja temma issa nuttis tedda.

36. Ja Midjanid müsid tedda ärra Egiptusses Potiwarile, kes olli Warao üllem tener, temma wahhimeeste pealik.

38. Peatük.

Juda pabhad ello wisid.

1. Ja se sündis sel aial, et Juda omma wendade jurest allaläks, ja käis ühhe Adullami mehhe jures, Hira nimmi.

2. Ja Juda näggi seäl ühhe Kanaani mehhe Sua tütre, ja ta wöttis tedda ja heitis temma jure.

3. Ja se sai käima peäle ja töi poia ilmale, ja ta panni temmale nimme Er.

4. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale, ja panni temmale nimme Onan.

5. Ja ta sai weel poia, ja panni temmale nimme Sela; ja Juda olli Kesibis, kui ta tedda ilmale töi.

6. Ja Juda wöttis Errile, omma essimesse poiale, naese, Tamar nimmi.

7. Ja Er, Juda essimenne poeg, olli pahha Jehowa silma ees, ja Jehowa surretas tedda ärra. Laul. 9, 6.

8. Ja Juda ütles Onani wasto: Heida omma wenna naese jure ja wötta tedda omma wenna assemel ennesele, ja sada omma wennale suggu. 5 Mos. 25, 5.

9. Kui Onan teädis, et se suggu ei piddand mitte temma omma ollema, siis sündis, kui ta omma wenna naese jure heitis, et ta mahha pillades sedda ärrarikkus, et ta ei piddand omma wennale suggu saatma.

10. Ja se olli Jehowa silma ees pahha, mis ta teggi, ja temma surretas ka tedda ärra.

11. Ja Juda ütles Tamarile omma minniale: Jä kui lesk ellama omma issa kotta, senni kui mo poeg Sela saab sureks; sest ta mötles; ehk wahhest sesamma surreb ka nenda kui temma wennad; siis läks Tamar ärra, ja jäi omma issa kotta.

12. Ja mitme päwa pärrast surri Sua tüttar, Juda naene. Kui Juda sai trööstitud, siis läks ta ülles Timnati, omma puddolojuste niitjatte jure, temma ja temma söbber Hira, Adullami mees.

13. Ja Tamarile anti teäda ja öldi: Wata sinno äi lähhäb ülles Timnati, omma puddolojuksid niitma.

14. Ja Tamar panni ommad lessepölwe rided ennese seljast ärra, ja kattis ennast kinni silmakattega ja mässis ennast kinni, ja istus te lahkmette äres, kust Timnati pole minnakse, sest ta olli näinud, et Sela sureks saanud, ja tedda ep olnud mitte pandud temmale naeseks.

15. Ja Juda näggi tedda ja mötles tedda hora ollewad, et ta olli ommad silmad kinnikatnud.

16. Ja ta kallas temma jure sinna te peäle ja ütles: Et lasse ma heidan so jure; (sest ta ei teädnud mitte, et se temma minnia olli) ja teine ütles: Mis sa mulle annad, et sa minno jure heidad? 3 Mos. 18, 15.

17. Ja ta ütles: Minna tahhan sulle läkkitada ühhe sikkuttalle karjast: ja ta ütles: Kui sa pandi annad, senni kui sa sedda läkkitad.

18. Ja temma ütles: Mis pant se on, mis ma sulle pean andma? siis ütles ta: So pitser ja so wö, ja sinno kep, mis so käes on; ja ta andis temmale ja heitis temma jure, ja teine sai temmast käima peäle.

19. Ja ta tousis ülles ja läks ärra ja panni omma silmakatte ennese peält ärra, ja panni omma lessepölwe rided jälle selga

20. Ja Juda läkkitas sikkuttalle omma
sõbra, Adullami mehhe läbbi, et ta piddi
pandi naese käest wõtma, ja ta ei leidnud
tedda mitte.
21. Ja ta küssis meeste käest seäl paikas
ja ütles: Kus se pordonaene on, kes te
lahkmette äres olli? ja nemmad ütlesid:
Ei siin polle pordonaest olnud.
22. Ja ta tulli Juda jure taggasi ja üt-
les: Ei ma olle tedda mitte leidnud, ja
mehhed seäl paikas ütlesid ka: Ei siin
polle pordonaest olnud.
23. Ja Juda ütles: Piddago temma
sedda ennesele, et meie ei sa laidetud; wa-
ta ma ollen talle läkkitand, ja sinna ei
olle tedda mitte leidnud.
24. Ja se sündis arwata kolme ku pär-
rast, et Judale anti teäda ja öeldi: Ta-
mar so minnia on horatööd teinud, ja
wata ta on ka horatööst käima peäle sa-
nud; ja Juda ütles: Toge tedda seie
ärrapölletada.
25. Kui tedda ette todi, siis läkkitas tem-
ma omma äia jure ja ütles: Sest mehhest,
kelle pärralt need riistad on, ollen minna
käima peäle sanud; ja ta ütles: Et tun-
nista, kelle se pitser, ja se wö ja se kep on.
26. Kui Juda sedda sai tunnistand, siis
ütles ta: Ta on öigem kui minna, sepär-
rast et ma tedda polle Selale omma poiale
pannud; ja ta ei sanud pärrast mitte en-
nam temmaga ühte.
27. Ja se sündis sel aial, kui ta piddi
mahhasama, wata siis ollid kaksikud ta
ihhus.
28. Ja se sündis, kui ta piddi lapse sa-
ma, siis andis üks kässi ennast wälja; ja
äm wöttis ja siddus temma käe ümber
elledapunnase lönga ja ütles: Se tulleb
esmalt wälja.
29. Ja se sündis, kui ta omma käe tag-
gasi wöttis, wata siis tulli temma wend
wälja, ja temma ütles: Kuida olled sa
lõhki aianud? sinno pärrast on se lõhki
aiaminne; ja temmale pandi nimmi Pe-
rets. 1 Aia r. 2. 4.
30. Ja pärrast tulli temma wend wälja,
kelle ümber ellepunnane löng olli, ja tem-
male pandi nimmi Sera.

39. Peatük.

Josepit kiusatakse abbiello rikkuma, ja ta saab wangi.

1. Ja Josep olli allawidud Egiptusse
male; ja Potiwar, Warao üllem tener,
kunninga wahhimeeste pealik, Egiptusse
ma mees ostis tedda Ismaelide käest, kes
tedda ollid sinna allatonud. p. 37, 28.
2. Ja Jehowa olli Josepiga, ja ta olli
mees, kellel keik asjad korda läksid, ja olli
omma issanda, Egiptusse, mehhe koias.
3. Ja ta issand näggi, et Jehowa temma-
ga olli, ia et Jehowa keik, mis ta teggi,
temma käe al laskis korda minna. Laul. 1. 3.
4. Ja Josep leidis armo temma melest
ja tenis tedda, ja ta panni tedda omma
koia ülle, ja keik, mis temmal olli, andis
ta temma kätte.
5. Ja se sündis sest aiast, kui ta tedda
olli omma koia ülle pannud ja keige üllе,
mis temmal olli, et Jehowa Egiptusse
mehhe kodda Josepi pärrast önnistas, ja
Jehowa önnistus olli keilis, mis temmal
olli koddo ja wäljal.
6. Ja ta jättis keik, mis temmal olli,
Josepi kätte, ja ta ei teädnud ühhestki
muust asjast, mis Josepi holeks antud,
kui agga leiwast, mis ta sõi; ja Josep
olli illusa jumme ja illusa näoga.
7. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et
temma issanda naene ommad silmad Jo-
sepi peäle heitis ja ütles: Magga minno
jures. Õpp. Sann. 7. 4. 5.
8. Agga ta ei tahtnud mitte, ja ütles
omma issanda naese wasto: Wata mo
issand ei tea ühhestki asjast, mis mo ho-
leks siin koias; sest keik mis temmal on,
on ta minno käe alla annud;
9. Ei olle ükski siin koias surem mind,
ja ta polle mulle muud ühtegi ärrakeelnud
kui sind, sepärrast et sinna ta naene olled:
ja kuida peaksin ma se sure kurja teggema
ja Jummala wasto patto teggema?
Laul. 111. 10.
10. Ja se sündis, kui ta Josepi wasto
iggapääw rägis, ja temma ta sanna ei
wötnud kuulda, et ta piddi temma jures
maggama ja temma kõrwas ollema:
Õpp. Sann. 5. 8.
11. Siis sündis nisuggusel päwal, kui
ta koio tulli omma teggemist teggema, ja
polnud keddagi perrerahwa seast seäl koddo;
12. Siis hakkas ta temma kuest kinni ja
ütles: Magga mo jures; ja ta jättis om-
ma kue temma kätte, ja pöggenes ja läks
wälja oue. 2 Tim. 2. 22.
13. Ja se sündis, kui ta näggi, et ta olli
omma kue temma kätte jätnud, ja et ta
pöggenend oue,
14. Siis hüdis ta omma perrerahwa ja
rägis neile ja ütles: Wadage, ta on Ebrea
mehhe meie jure tonud meid ärranaerma;
ta tulli mo jure minno jures maggama,
ja ma hüüdsin sure heälega.
15. Siis sündis, kui ta kulis, et ma heält
teggin ja hüüdsin, siis jättis ta omma kue
mo jure, ja pöggenes ja läks wälja oue.

16. Ja ta panni temma kue ennese kõrwa, senni kui temma issand koio tulli.

17. Ja ta rääkis nendasammoti temma wasto ja ütles: Ebrea sullane, kedda sa olled meie jure tonud, tulli mo jure mind ärranaerma.

18. Ja se sündis, kui ma heält teggin ja hüüdsin, siis jättis ta omma kue mo jure ja põggenes oue.

19. Ja se sündis, kui temma issand omma naese kõnnesid kulis, mis ta temma wasto rääkis ja ütles: Sedda wisi on so sullane mulle teinud; siis süttis ta wihha põllema.

20. Ja Josepi issand wõttis tedda ja panni tedda wangihonesse siñna paika, kus kunninga wangisid kinni petakse; ja ta olli seäl wangihones. Laul. 105, 18.

21. Agga Jehowa olli Josepiga, ja pöris omma heldusse temma pole ja teggi, et ta armas olli wangihone üllema melest. Laul. 73, 24. 25. 26.

22. Ja wangihone üllem andis Josepi kätte keik wangid, kes seäl wangihones ollid, ja keik, mis nemmad piddid teggema, olli temma seädmas.

23. Ei wangihone üllem ei watand ühhegi asja järrele, mis temma käes, sest et Jehowa temmaga olli, ja mis ta teggi, sedda laskis Jehowa korda miñna. s. 3.

40. Peatük.

Josep selletab wangihones kaks unnenäggo ärra.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Egiptusse kunninga keldritenner ja paggar omma issanda, Egiptusse kunninga, wasto eksisid.

2. Ja Warao sai omma kahhe üllema teenri peäle wägga kurjaks, keldriteenritte üllewataja ja paggaritte üllewataja peäle.

3. Ja ta panni neid wahhi alla kunninga wahhimeeste pealikko kotta, wangihonesse, siñna paika, kus Josep kinni olli.

4. Ja kunninga wahhimeeste pealik panni Josepi nende jure, et ta piddi nende käsil ollema, ja nemmad ollid mitto päwa wahhi al.

5. Ja nemmad mollemad näggid unnes unnenäo, iggaüks omma unnenäo ühhel ööl, iggaüks omma unnenäo ärraselletamisse järrele, keldritenner ja paggar, kes Egiptusse kunningal ollid, kes wangihones kinni ollid.

6. Ja Josep tulli hommiko nende jure ja näggi neid, ja wata nemmad ollid nukra näga.

7. Ja ta küssis Warao üllema teenritte käest, kes temmaga ollid wahhi al temma issanda koias, ja ütles: Mispärrast on teil tännapääw ni pahha näggo?

8. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Meie olleme unnenäo unnes näinud, ja keddagi ei olle, kes sedda ärraselletab; ja Josep ütles nende wasto: Eks selletussed olle Jummala kä? kummatagi juttustage mulle. p. 41, 16.

9. Ja keldriteenritte üllewataja juttustas omma unnenäo Josepile ja ütles temmale: Mo unnenäo sees olli nenda: wata seäl olli winapu minno ees,

10. Ja winapu külges ollid kolm oksa, ja need ollid pakkatamas, ta öied ollid wälja tulnud, ja temma kobbaratte külges ollid marjad walmis sanud.

11. Ja Warao karrikas olli mo käes, ja ma wõtsin winamarjad ja pigistasin neid Warao karrikasse, ja andsin karrika Warao kätte.

12. Ja Josep ütles temmale: Se on temma selletus: kolm oksa on kolm päwa.

13. Enne kui kolm päwa möda saab, töstab Warao so pea ülles, ja panneb sind jälle so ammeti peäle, ja sa annad Warao karrikat temma kätte endise wisi järrele, kui sa ollid ta keldri üllewataja.

14. Agga pea mind meles, kui so kässi hästi käib, ja te mulle, pallun ma, se hea, ja rägi minno pärrast Warao ette, ja sada mind siit honest wälja. Neem. 5, 19.

15. Sest ma ollen wargsel wisil Ebrea maalt ärrawarrastud, ja ma polle siingi middagi teinud, et nemmad mind seie auko on pannud.

16. Kui paggaritte üllewataja näggi, et ta hästi olli ärraselletand, siis ütles ta Josepi wasto: Ma ollen ka unnes näinud, ja wata kolm punnutud korwi ollid mo pea peäl.

17. Ja üllema korwi sees olli keiksuggu Waraule tehtud paggari roga ja linnud söid sedda korwist mo pea peält ärra.

18. Ja Josep wastas ja ütles: Se on temma selletus: kolm korwi on kolm päwa.

19. Ennego kolm päwa möda saab, wõttab Warao so pea otsast ärra ja poob sind üles puusse, ja linnud söwad so lihha sinno peält ärra.

20. Ja se sündis kolmandamal päwal Warao sündimisse päwal, kui ta keigile omma sullastele jobud teggi: siis töstis ta keldriteenritte üllewataja pea omma sullaste seast,

21. Ja panni keldriteenritte üllewataja temma keldriammeti peäle, ja temma andis karrikat Warao kätte.

22. Agga paggaritte üllewataja poos
ta üles, otse nenda kui Josep olli neile
ärraselletanud.
23. Ja keldriteenritte üllewataja ei pid-
dand mitte Josepit meles, waid unnus-
tas tedda ärra.

41. Peatük.

Josep pääseb wangist; tedda töstetakse surreks issandaks.

1. Ja se sündis kahhe aasta pärrast, et
Warao unnenäo näggi, ja wata, ta seisis
Nilusse jöe äres.
2. Ja wata jöest tousid seitse lehma ül-
les, illusad nähha ja lihhawad lihha po-
lest, ja söid aso peäl.
3. Ja wata teist seitse lehma tousid nen-
de järrele jöest üles, pahhad peält nähha
ja lahjad lihha polest, ja nemmad seisid
teiste lehmade körwas jöe äres.
4. Ja lehmad, mis pahhad peält nähha
ja lahjad lihha polest, söid ärra need seit-
se lehma, mis illusad nähha ja lihhawad
ollid; ja Warao ärkas üles.
5. Ja ta uinus maggama ja näggi teist
puhko unnes, ja wata seitse wiljapead
tousid ühhest körrest üles, jämmedad ja
head.
6. Ja wata seitse penikest ja hommikotu-
lest ärrakörwetud pead tousid nende jär-
rele üles.
7. Ja penikessed wiljapead nelasid need
seitse jämmedat ja täit pead ärra; ja Wa-
rao ärkas üles, ja wata se olli unnenäggo.
8. Ja se sündis hommiko, et temma waim
olli kui roidund, ja ta läkkitas ja kutsus
keik Egiptusse ma kunsimehhed ja keik
temma targad, ja Warao juttustas neile
omma unnenäo, ja üksi ei woinud sedda
Waraule ärraselletada.
9. Ja keldriteenritte üllewataja räkis
Waraoga ja ütles: Tännapääw tulletan
minna ommad pattud mele.
10. Warao sai wägga kurjaks omma
sullaste peäle, ja panni mind wahhi alla
kunninga wahhimeeste pealikko kotta,
mind ja paggaritte üllewataja.
11. Ja meie näggime ühhel öösel unnes
unnenäo, minna ja temma, iggaüks näg-
gime meie unnes unnenäo, omma unne-
näo selletusse järrele.
12. Ja seälsammas olli meiega üks Eb-
rea noormees ja kunninga wahhimeeste
pealikko sullane, ja meie juttustasime
temmale, ja ta selletas meile ärra meie
unnenäud, iggaühhele selletas ta ärra
temma unnenäo järrele.
13. Ja se sündis, nenda kui ta meile
ärraselletas, nenda sai se ka; minna ollen
jälle omma ammeti peäle sanud, ja teine
on üllespodud.
14. Ja Warao läkkitas ja kutsus Jose-
pit, ja nemmad saatsid tedda ussinaste
august wäljaminnema, ja ta aias omma
habbeme ärra, ja panni ommad teised ri-
ded selga, ja tulli Warao jure. Laul. 105, 20.
15. Ja Warao ütles Josepi wasto: Ma
ollen unnes unnenäo näinud, ja ükski ei
woi sedda ärraselletada; ja ma ollen sin-
nust kuulnud rägitawad, kui sa unnenäg-
go kuled, siis woid sa sedda ärraselletada.
16. Siis wastas Josep Waraule ja üt-
les: Ei se polle minno kä; küll Jummal
ommeti Waraule head kulutab.
p. 40, 8. Dan. 2, 28. 30.
17. Ja Warao ütles Josepi wasto:
Mo unnenäus olli se nenda: wata ma
seisin jöe äres.
18. Ja wata jöest tousid üles seitse
lehma, mis lihhawad lihha polest ja illu-
sad peält nähha, ja nemmad söid aso peäl.
19. Ja wata teist seitse lehma tousid
nende järrele üles, wäetimad ja wägga
pahhad peält nähha ja lahjad lihha po-
lest; ei ma polle keige Egiptusse maal
säbbärdusi pahho näinud.
20. Ja lahjad ja pahhad lehmad söid
need seitse essimest lihhawat lehma ärra.
21. Ja nemmad said nende köhto, ja ep
olnud tunda, et nemmad nende köhto sa-
nud, ja nende näggo olli pahha nenda
kui ennegi; ja ma ärkasin üles.
22. Pärrast näggin ma ommas unnes,
ja wata seitse wiljapead tousid üles üh-
hest körrest, täied ja head.
23. Ja wata seitse kuiwa, penikest, hom-
mikotulest ärrakörwetud pead tousid nende
järrele üles.
24. Ja penikessed wiljapead nelasid
need seitse head pead ärra; ja ma ollen
sedda kunsimeeste wasto ütelnud, ja üks-
ki ei woi mulle sedda teäda anda.
25. Ja Josep ütles Warao wasto:
Warao unnenäggo se on keik üks; Jum-
mal on Waraule teäda annud, mis ta
wöttab tehha.
26. Need seitse head lehma on seitse aas-
tat, ja need seitse head wiljapead on seitse
aastat, se on üks unnenäggo.
27. Ja need seitse lahjat ja pahha leh-
ma, mis nende järrele üllestousid, need
on seitse aastat, ja need seitse tühja hom-
mikotulest ärrakörwetud pead on seitse
nälja aastat.
28. Seep se assi on, mis ma ollen
Warao wasto räkinud; mis Jummal

wõttab tehha, sedda on ta Waraule näitnud.
29. Wata nende seitsme aasta sees, mis tullewad, peab suur wiljawarrandus ollema keige Egiptusse maal.
30. Ja nende järrele tullewad seitse nälja aastat, ja keik wiljawarrandus Egiptusses saab ärraunnustud, ja nälg löppetab ma ärra.
31. Ja ei olle ennam wiljawarrandust tundagi siin maal se nälja pärrast, mis se järrele tulleb, sest se on wägga kange.
32. Ja et unnenäggo Waraule on kaks korda olnud, on se, et se assi on Jummalast tössite seätud, ja et Jummal pea jouab sedda teggema.
33. Ja nüüd katsko Warao ennesele ühhe moistlikko ja targa mehhe, ja pango sedda Egiptusse ma ülle.
34. Warao tehko nenda, ja pango üllewatajaid ma ülle, ja wötko wiet ossa Egiptusse maal, neil seitsmel rohke wilja aastal;
35. Et nemmad keik tullewa hea aastade toidusse koggutwad, ja wilja kokkopannewad Warao käe alla toidusseks liñnade sisse, ja sedda hoidwad.
36. Ja se toidus woib warraks seista male nende seitsme nälja aasta tarwis, mis Egiptusse ma peäle tullewad, et ma nälja pärrast ei sa ärrakautud.
37. Ja se kõnne olli Warao melest ja keikide temma sullaste melest hea.
38. Ja Warao ütles omma sullaste wasto: Kas peaksime leidma ühhe nisuggust mehhe, kelle sees Jummala waim on?
39. Ja Warao ütles Josepi wasto: Et Jummal sinnule sedda keik on teäda annud, siis ei olle ükski ni moistlik ja tark kui sinna.
40. Sinna pead mo koia ülle ollema, ja keik mo rahwas peab so sufanna järrele üssin ollema; aujärje polest agga tahhan ma surem sind olla. Laul. 105, 21.
41. Ja Warao ütles Josepi wasto: Wata ma ollen sind keige Egiptusse ma ülle pannud.
42. Ja Warao wöttis omma sörmukse omma sörmest ärra, ja panni sedda Josepi sörme, ja panni kallid linnased rided temma selga, ja panni kuldkee temma kaela;
43. Ja laskis tedda ommas teises töldas sõita, mis temmal olli, ja kästis hüüda temma eel: Iggaüks heitko põlwili mahha! ja ta panni tedda keige Egiptusse ma ülle.
44. Ja Warao ütles Josepi wasto: Minna ollen Warao; agga ilma sinnota ei pea ükski ei omma kät egga omma jalga üllestöstma keige Egiptusse maal.
45. Ja Warao panni Josepile nimme Sownat Panea, ja panni temmale Asnati, Potiwera, üllema Onni ma wallitseja tütre naeseks; ja Josep läks wälja Egiptusse male.
46. Ja Josep olli kolmkümmend aastat wanna, kui ta Warao, Egiptusse kunninga ees seisis; ja Josep läks Warao jurest ärra ja käis keik Egiptusse ma läbbi.
47. Ja ma kandis nende seitsme rohke wilja aasta sees ühhest iwwast peotäie.
48. Ja ta koggus keik seitsme aasta wilja, mis Egiptusse maal olli, ja panni wilja liñnade sisse, igga liñna põllo wilja, mis seäl ümberkaudo olli, panni ta siñna sisse.
49. Ja Josep panni kokko wägga paljo wilja, nenda kui liwa merre äres, et ta ei woinud ennam arwata, sest se olli arwamatta.
50. Ja Josepile sündsid kaks poega, ennego nälja aasta tulli, mis Asnat, Potiwera, üllema Onni ma wallitseja, tüttar temmale ilmale töi.
51. Ja Josep panni essimesse poiale nimme Manasse; sest ta ütles: Jummal on mind lastnud ärraunnustuda keik mo waewa ja keik mo issa sou.
52. Ja teisele panni ta nimme Ewraim; sest ta ütles: Jummal on mulle suggu saatnud mo willetsusse maal.
53. Kui need seitse rohke wilja aastat said otsa, mis Egiptusse maal ollid,
54. Siis hakkasid seitse nälja aastat tullema, nenda kui Josep olli üttelnud; ja nälg olli keige made sees, agga keige Egiptusse ma sees olli leiba.
55. Kui nüüd keige Egiptusse maal ka nälg olli, siis kissendas rahwas Warao pole leiwa pärrast; ja Warao ütles keige Egiptusse rahwale: Minge Josepi jure, mis se teile ütleb, sedda tehke. Joan. 2, 5.
56. Ja nälg olli ülle keige ma, ja Josep teggi keik aidad lahti, kus wilja sees, ja müüs Egiptusse rahwale, sest Egiptusse maal wöttis nälg woimust.
57. Ja keik mailm tulli Egiptusse male, Josepi jure ostma, sest nälg olli woimust sanud keige made sees.

42. Peatük.

Josepi wend katsutakse läbbi, kas nemmad ausad on.

1. Kui Jakob näggi, et wilja Egiptusses olli, siis ütles Jakob omma poegadale: Mis teie üks teist wahhite?

2. Ja ta ütles: Wata ma ollen kuulnud, et Egiptusses peab wilja ollema; minge sinna alla ja ostke meile seält, et meie jäme ellama, ja mitte ärra ei surre.
3. Siis läksid kümme Josepi wenda sinna alla, Egiptussest wilja ostma.
4. Ja Jakob ei läkkitand mitte Penjamini, Josepi wenda, temma wendadega, sest ta ütles: Ehk wahhest temmale äppardus juhtub.
5. Ja Israeli poiad tullid muunde tullijatte seltsis, wilja ostma; sest nälg olli Kanaani maal.
6. Ja Josep olli wallitseja ma ülle, temma müüs keige ma rahwale; ja Josepi wennad tullid ja kummardasid temma ette silmili mani.
7. Ja Josep näggi omma wendi ja tundis neid, ja teggi ennast wööraks nende wasto, ja räkis nendega waljuste ja ütles nende wasto: Kust teie tullete? ja nemmad ütlesid: Kanaani maalt leiba ostma.
8. Ja Josep tundis omma wendi, agga nemmad ei tunnud tedda mitte.
9. Siis tullid Josepi mele unnenäud, mis ta neist olli unnes näinud; ja ta ütles nende wasto: Teie ollete sallajad ma kulajad, teie ollete tulnud waatma, kust poolt ma lahti on. p. 37, 5–9.
10. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Ei mitte, mo issand, so sullased on agga tulnud leiba ostma.
11. Meie keik olleme ühhe mehhe poiad, meie olleme öiged mehhed; sinno sullased polle mitte sallajad ma kulajad.
12. Ja ta ütles nende wasto: Ei mitte, sest teie ollete tulnud waatma, kust poolt ma lahti on.
13. Ja nemmad ütlesid: Meie so sullased ollime kaksteistkümmend wenda, ühhe mehhe poiad Kanaani maal, ja wata norem on tänna weel meie issa jures, ja üht ep olle ennam ollemas.
14. Ja Josep ütles nende wasto: Seep se on, mis ma teie wasto ollen räkinud ja ütteInud: Teie ollete sallajad ma kulajad.
15. Sest peate selgeks sama, ni töeste kui Warao ellab, teie ei pea siit mitte ärraminnema, enne kui teie norem wend saab seie tulnud.
16. Läkkitage üks enneste seast, et ta teie wenna toob, agga teie peate kinni jäma, et teie könned selgeks sawad, kas tödde teie jures on: agga kui mitte, siis ollete, ni töeste kui Warao ellab, sallajad ma kulajad.
17. Ja ta panni neid kolmeks päwaks wahhi alla.
18. Ja kolmandamal päwal ütles Josep nende wasto: Tehke sedda, siis jäte ellusse; minna kardan Jummalat.
19. Kui teie ollete öiged mehhed, siis jägo üks teie wendadest kinni teie wangihonesse, ja teie minge, wige wilja nälja pärrast, mis teie maiades,
20. Ja toge omma norem wend mo jure, siis sawad teie könned töeks, ja teie ei pea mitte surrema; ja nemmad teggid nenda,
21. Ja ütlesid üks teise wasto: Töeste meie olleme süallused omma wenna pärrast, kelle hinge kitsikust meie näggime, kui ta meid allandlikkult pallus, ja meie ei wötnud mitte kuulda, sepärrast on sesinnane kitsikus meie peäle tulnud. 2 Tess. 1, 6.
22. Ja Ruben wastas neile ja ütles: Eks minna räkinud teie wasto ja ütteInud: ärge tehke mitte patto poisi wasto, ja teie ei wötnud mitte kuulda: ja wata, nüüd noutakse ka temma werd tagga. p. 37, 21.
23. Ja nemmad ei teädnud mitte, et Josep sedda moistis, sest tulk käis nende wahhel.
24. Ja ta pöris nende jurest ärra ja nuttis; ja ta tulli jälle nende jure ja räkis nende wasto, ja wöttis Simeoni nende seast ärra, ja siddus tedda nende silmade ees kinni.
25. Ja Josep käskis, et nemmad piddid nende kottid wiljaga täitma, ja iggaühhe rahha jälle ta kotti pannema, ja neile teroga andma te peäle; ja nenda tehti neile.
26. Ja nemmad töstsid omma wilja omma eeslitte selga, ja läksid seält ärra.
27. Kui üks omma kotti lahti teggi, et ta ömaias piddi omma eeslile sömaaia ette andma, siis näggi ta omma rahha, ja wata, se olli temma kotti suus.
28. Ja ta ütles omma wendade wasto: Mo rahha on taggasi sanud, ja wata se on ka mo kottis; siis löppes nende südda ärra, ja nemmad wärrisesid üks teise wasto ütteldes: Miks on Jummal meile sedda teinud?
29. Ja nemmad tullid Kanaani male omma issa Jakobi jure ja andsid temmale keik teäda, mis neile olli juhtund ja ütlesid:
30. Se mees, ma issand, räkis meiega waljuste ja piddas meid sallajaks ma kulajaiks.
31. Ja meie ütlesime temma wasto: Meie olleme öiged mehhed, meie ei olle sallajad ma kulajad;
32. Meid on kaksteistkümmend wenda,

omma issa poiad, üht ei olle ennam ollemas, ja norem on tänna weel meie issa jures Kanaani maal.

33. Ja se mees, ma issand, ütles meie wasto: Sest tahhan ma tunda, kas teie öiged ollete; jätke üks ommast wendadest mo jure, ja wötke wilja nälja pärrast, mis teie maiades, ja minge ärra.

34. Ja toge omma norem wend seie minno jure, et ma teäda saan, et teie ei olle mitte sallajad ma kulajad, waid et teie öiged ollete: siis tahhan ma teie wenna teile anda, ja teie woite siin maal kaupelda.

35. Ja se sündis, kui nemmad omma kotta tühhendasid, wata siis olli iggaühhe rahha kukkur temma kottis, ja nemmad näggid omma rahha kukruid, nemmad ja nende issa, ja kartsid.

36. Ja nende issa Jakob ütles nende wasto: Teie tete mind lapsist lahti; Josepit ei olle ennam ja Simeoni ei olle ennam ollemas, ja Penjamini tahhate teie ka ärrawötta? keik se tulleb mo peäle.

37. Ja Ruben räkis omma issa wasto ja ütles: Surreta kaks mo poegadest, kui ma tedda so jure ei to; anna tedda minno kätte, ja minna toon tedda so jure taggasi.

38. Ja ta ütles: Mo poeg ei pea mitte teiega allaminnema; sest temma wend on surnud ja temma on ükspäinis üllejänud; kui temmale äppardus juhtub seäl te peäl, mis teie käite, siis sadate teie mo hallid juuksed murrega hauda.

43. Peatük.

Josepi wendade teine tekond Egiptusse male.

1. Ja nälg olli kange seäl maal.

2. Ja se sündis, kui nemmad wilja said ärrasönud, mis nemmad Egiptussest ollid tonud, et nende issa nende wasto ütles: Minge jälle meile pissut leiba ostma.

3. Ja Juda räkis temma wasto ja ütles: Se mees kinnitas meile wägga ja ütles: Teie ei pea mo silmi mitte nähha sama, kui teie wend ei olle teiega.

4. Kui sa meie wenna meiega läkkitad, siis tahhame meie allaminna ja sulle leiba osta.

5. Agga kui sa tedda ei tahha läkkitada, siis ei lähhä meie mitte alla; sest se mees ütles meie wasto: Teie ei pea mo silmi mitte nähha sama, kui teie wend ei olle teiega.

6. Ja Israel ütles: Mispärrast ollete teie se kurja mulle teinud, et teie selle mehhele teäda andsite, et teil weel üks wend on?

7. Siis ütlesid nemmad: Se mees küssis wägga meie ja meie suggulaste seltsi järrele ja ütles: Kas teie issa alles ellab? kas teil on weel üks wend? ja meie andsime temmale teäda sedda möda kui öldud: kas meie siis otse teädsime, et ta piddi ütlema: Toge omma wend seie alla?

8. Ja Juda ütles omma issa Israeli wasto: Sada pois minnoga, siis wöttame kätte ja lähhäme ärra, et meie jäme ellama ja ärra ei surre, ei meie egga sinna egga meie wäetimad lapsed.

9. Minna ollen temma eest käemees, minno käest pead sa tedda küssima; kui ma tedda so kätte ei to ja tedda so silma ette ei sada seisma, siis olgo ma iggapääw so ees süallune.

10. Sest kui meie ei olleks wiwinud, siis olleksime jo kakskorda taggasi sanud.

11. Ja Israel, nende issa, ütles nende wasto: Kui se nüüd nenda on, siis tehke sedda; wötke ma keige parramast wiljast omma kottide sisse ja wige selle mehhele meleheaks sinna, pissut kallist waiko ja pissut met, kallist rohto ja mirrid, kallid pähklaid ja mandlid.

12. Ja wötke kahhewörra rahha enneste kätte, ja se rahha, mis teie kottide suhho on taggasi sanud, wötke jälle omma kätte; ehk se on koggematta sündinud.

13. Ja wötke ka omma wend ja wötke kätte, minge jälle se mehhe jure.

14. Ja keigewäggewam Jummal andko teile hallastust se mehhe käest, et ta lasseks teie teise wenna ja Penjamini teiega ärratulla; agga minna saan lastest lahti, nenda kui ma ollen lahti sanud.

15. Ja mehhed wötsid se melehea, ja kahhewörra rahha wötsid nemmad omma kätte ja Penjamini, ja wötsid kätte ja läksid alla Egiptusse male ja seisid Josepi ees.

16. Ja Josep näggi Penjamini nendega ollewad, ja ütles sellele kes temma koia üle olli: Wi need mehhed senna kotta, ja tappa üks tappaweis ja walmista sedda, sest need mehhed peawad lounat minnoga söma.

17. Ja mees teggi nenda kui Josep olli ütlelnud; ja wiis mehhed Josepi kotta.

18. Ja nemmad kartsid, et neid Josepi kotta widi, ja ütlesid: Meid wiakse senna se rahha lou pärrast, mis essimessel korral meie kottide sisse taggasi sai, et ta meie peäle süüd weretaks, ja meie peäle kippuks ja meid sullasiks wöttaks ja meie eeslid ka.

19. Ja nemmad astusid selle mehhe jure,

kes Josepi koia üllе olli, ja räkſid temma wasto koia ukſe ees.
20. Ja ütlesid iggaüks: Ma pallun, mo issand, meie tullime öiete alla essimessel korral leiba ostma;
21. Ja se sündis, kui meie ömaiale saime ja ommad kottid lahti teggime, wata siis olli iggaühhe rahha temma kotti suus, meie rahha temma möödo järrele, ja meie olleme sedda taggasi tonud ommas käes.
22. Ja olleme teist rahha enneste käes alla tonud, leiba ostma; ei meie tea, kes meie rahha on meie kottide sisse pannud.
23. Ja ta ütles: Olge rahhul, ärge kartke; teie Jummal ja teie issa Jummal on teile sallaja warrandusse teie kottide sisse annud, teie rahha on minno kätte sanud; ja ta töi Simeoni wälja nende jure.
24. Ja mees wiis neid Josepi kotta; ja andis wet ja nemmad pessid omma jalgo, ja andis nende eeslittele sömaaega.
p. 24. 32. Kohtom. 19, 21.
25. Ja nemmad walmistasid melehead, senni kui Josep louna piddi tullema, sest nemmad ollid kuulnud, et nemmad seäl piddid leiba wötma.
26. Kui Josep koio tulli, siis wisid nemmad temmale melehea, mis nende käes olli, sinna kotta; ja nemmad kummardasid temma ette mani.
27. Ja ta küssis neilt, kuida kässi piddi käima ja ütles: Kas teie wanna issa kässi hästi käib? kellest teie rääksite; kas ta on alles ellus?
28. Ja nemmad ütlesid: So sullase, meie issa, kässi käib hästi, ta ellab alles; ja nemmad kummardasid peaga ja heitsid silmili mahha.
29. Ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi Penjamini omma wenda, omma emma poega, ja ütles: On se teie norem wend, kellest teie mo wasto rääksite? ja ta ütles: Jummal olgo sulle armolinne, mo poeg.
30. Ja Josep ruttas, sest temma halle meel pölles temma wenna pärrast, ja ta otsis kus ta woiks nutta, ja läks kambri ja nuttis seäl.
31. Kui ta ommad silmad sai ärra pessnud, siis tulli ta wälja, piddas ennast ja ütles: Pange leiba lauale.
32. Ja nemmad pannid temmale isseärranisse ja neile isseärranisse, ja Egiptusse rahwale, kes temma jures söid, isseärranisse; sest Egiptusse rahwas ei woi Ebrea rahwaga leiba wötta, sest se on Egiptusse rahwale hirmus asſi.
33. Ja nemmad istusid temma ees, wannem omma wannusse järrele, ja norem omma noordusse järrele; ja mehhed pannid sedda isseäskis immeks.
34. Ja roga tösteti temma eest nende ette; ja Penjamini ossa olli wiis korda surem, kui keikide teiste ossad, ja nemmad jöid ja said kül temmaga jua.

44. Peatük.

Josepi wendi katsutakse weel ennam läbbi.

1. Ja ta käskis sedda, kes temma koia ülle olli ja ütles: Täida meeste kottid wiljaga ni paljo, kui nemmad suutwad kanda, ja panne iggamehhe rahha temma kotti suhho.
2. Ja minno karrikas, höbbekarrikas, panne norema kotti suhho ja temma wilja rahha; ja ta teggi Josepi sanna järrele, mis ta olli rääkinud.
3. Kui hommiko walge sai, siis lasti mehhed ärraminna, neid ja nende eeslid.
4. Kui nemmad ollid linnast wäljaläinud ja kaugele ei sanud, siis ütles Josep selle wasto, kes temma koia ülle olli: Wötta kätte, aia mehhi tagga, ja kui sa neid kätte sanud, siis ütle nende wasto: Mispärrast tassute teie kurja hea eest?
5. Eks se polle se, kust seest mo issand joob, ja sest woib ta pea ärraarwata? kurjaste ollete teie teinud, mis teie ollete teinud.
6. Ja ta sai neid kätte ja rääkis nende wasto needsammad sannad.
7. Ja nemmad ütlesid iggamees temma wasto: Mispärrast rägib mo issand sedda wisi? se olleks so sullastele teotusseks, kui meie sedda olleksime teinud.
8. Wata rahha, mis meie omma kottide suust leidsime, töime meie Kanaani maalt jälle so kätte taggasi; kuida peaksime siis so issanda koiast höbbedat ehk kulda warrastama?
9. Se, kelle jurest so sullaste seast sedda leitakse, peab surrema, ja ka meie tahhame omma issandale sullasiks jäda.
10. Ja ta ütles: Olgo se nüüd nenda ka teie sannade järrele; kelle jurest sedda leitakse, se jägo mulle sullaseks, agga teie peate ilma süta ollema.
11. Ja nemmad joudsid ja töstsid iggaüks omma kotti ma peäle mahha, ja igga mees teggi omma kotti lahti.
12. Ja ta otsis neid läbbi, wannemast ta hakkas ja löppes noremast, ja karrikas leiti Penjamini kottist.
13. Ja nemmad kärristasid ommad ridded löhki, ja igga mees panni koorma omma eesli selga ja läksid taggasi linna.

14. Ja Juda tulli ja temma wennad
Josepi kotta, ja ta olli alles seäl, ja nem-
mad heitsid temma ette mahha.
15. Ja Josep ütles neile: Mis tö se on,
mis teie ollete teinud? eks teie tea, et ni-
suggune mees, kui minna ollen, woib pea
ärraarwata?
16. Ja Juda ütles: Mis peame meie
omma issandale ütlema? mis peame rä-
kima ja mis peame endid öigeks panne-
ma? Jummal on so sullaste üllekohto
leidnud; wata, meie jäme omma issandale
sullasiks, ni hästi meie, kui se, kelle käest
karrikas on leitud. p. 42, 21. 22.
17. Ja ta ütles: Se olleks mulle teotus-
seks, kui ma sedda teeksin; se mees, kelle
käest karrikas on leitud, se peab mulle
sullaseks jäma; agga teie, minge ülles
rahhoga omma issa jure.
18. Ja Juda astus temma liggi ja üt-
les: Ma pallun, mo issand, et lasse om-
ma sullane ühhe sanna räkida mo issanda
kõrwade ette, ja ärgo süttigo so wihha
põllema so sullase wasto, sest sa olled
nenda kui Warao.
19. Mo issand küssis omma sullaste
käest ja ütles: Ons teil weel issa ehk wend?
20. Ja meie ütlesime mo issanda was-
to: Meil on wanna issa ja üks noor poeg-
laps, kes temma wanna ea sees sündi-
nud, ja ta wend on surnud, ja ta on üksi
ommast emmast üllejänud, ja temma issa
armastab tedda.
21. Ja sa ütlesid omma sullaste wasto:
Toge tedda mo jure alla, ja ma tahhan
armelikkult temma peäle wadata.
22. Ja meie ütlesime omma issanda
wasto: Noormees ei woi mitte ommast
issast ärrajäda; kui ta ommast issast är-
rajääks, siis surreks temma ärra.
23. Ja sa ütlesid omma sullaste wasto:
Kui teie norem wend teiega alla ei tulle,
siis ei pea teie mo silmi mitte ennam
nähha sama.
24. Ja se sündis kui meie so sullase,
omma issa jure üllesläksime, ja temmale
teäda andsime omma issanda sönned,
25. Siis ütles meie issa: Minge jälle,
ostke meile pissut leiba.
26. Ja meie ütlesime: Meie ei woi mitte
allaminna; kui meie norem wend meiega
on, siis lähhäme alla, sest meie ei woi
mitte selle mehhe silmi nähha sada, kui
meie norem wend meiega ei olle.
27. Ja so sullane, mo issa, ütles meie
wasto: Teie teate, et mo naene mulle kaks
poega ilmale tonud.
28. Ja teine läks mo jurest ärra, ja ma
ütlesin: Töeste ta on ärramurtud; ja ma
polle tedda tännini weel mitte näinud.
29. Kui teie nüüd sesinnatse ka mo silma
eest ärrawöttate, ja temmale peaks äppar-
dus juhtuma, siis sadaksite teie mo hallid
juuksed önnetussega hauda.
30. Ja nüüd kui minna so sullase, om-
ma issa jure tulleksin, ja noormees ei
olleks mitte meiega (sest temma hing ar-
matseb temma hinge wägga.)
31. Siis sünnib kui ta nääb, et noor-
mees ei olle ka, et ta surreb, ja et so sulla-
sed sinno sullase, omma issa, hallid juuk-
sed murrega hauda saatwad.
32. Sest so sullane on käemees nore-
mehhe eest mo issa jures, sest ma ütlesin:
Kui ma tedda sinno jure mitte ei to, siis
olgo minna iggapääw omma issa ees
süallune.
33. Ja nüüd jägo, pallun ma, so sulla-
ne noremehhe assemele sullaseks omma
issandale, ja noormees mingo ülles om-
ma wendadega.
34. Sest kuida peaksin minna omma issa
jure ülles minnema, kui noormees ei
olleks minnoga; et ma sedda önnetust ei
sa nähha, mis mo issale juhtub.

45. Peatük.

Josep annab ennast omma wendadele tunda.

1. Ja Josep ei woinud ennast ennam
piddada keikide nende ees, kes temma ju-
res seisid, ja hüdis: Saatke iggamees mo
jurest wälja; ja ükski ei seisnud temma
jures, kui Josep ennast omma wendadele
teäda andis.
2. Ja ta teggi healt omma nuttoga, ja
Egiptusse rahwas kuulsid sedda ja Wa-
rao perre kulis ka.
3. Ja Josep ütles omma wendade was-
to: Minna ollen Josep; kas mo issa alles-
ellab? ja ta wennad ei woinud temmale
mitte wastada, sest nemmad tundsid wäg-
ga suurt hirmo temma silma ees.
4. Ja Josep ütles omma wendade was-
to: Et astuge minno liggi; ja nemmad
astusid liggi: ja ta ütles, Minna ollen
Josep, teie wend, kedda teie ollete Egip-
tusse ärramünud.
5. Ja nüüd ärgo sago teie meel haigeks
ja ärgo süttigo teie wihha põllema isse-
keskis, et teie mind ollete seie ärramünud;
sest ello üllespiddamisse pärrast on Jum-
mal mind teie ele säkkitanud.
6. Sest need kaks aastat on näljg jo ol-
nud siin maal, ja wiis aastat on weel, et
ei olle kündi egga leikust.
7. Agga Jummal on mind teie ele läkki-

tanud, et ta teile suggu üllejättaks ma
peäle ja teid ellus peaks sureks ärrapeäs-
tud hulgaks.
8. Ja nüüd teie ei olle mind seie läkki-
tanud, waid Jummal, ja temma on mind
pannud Waraule issaks ja keige temma
perrele issandaks ja wallitsejaks keige
Egiptusse ma ülle.
9. Joudke ja minge ülles mo issa jure
ja üttelge ta wasto: Nenda ütleb so poeg
Josep: Jummal on mind issandaks pan-
nud keige Egiptusse üle, tulle mo jure
alla, ärra wibi;
10. Ja sa peab Koseni maal ellama, ja
mo jures liggi ollema, sinna ja sinno
poiad ja so poegade poiad ja so puddolo-
jukſed ja so weiksed ja keik mis sul on.
11. Ja ma tahhan sind seälsammas toi-
ta, sest wiis aastat on weel nälg; et sa
kehwaks ei lähhä, sinna ja so perre ja keik
mis sul on.
12. Ja wata teie silmad näwad ja mo
wenna Penjamini silmad, et mo su teie
wasto rägib.
13. Ja andke mo issale teäda keik min-
no auu Egiptusse maal ja keik mis teie
ollete näinud, ja joudke ja toge mo issa
seie alla.
14. Ja ta hakkas omma wenna Penja-
mini ümber kaela ja nuttis, ja Penjamin
nuttis temma kaela ümber.
15. Ja ta andis keigile omma wendade-
le suud ja nuttis nendega; ja pärrast sed-
da räkſid temma wennad temmaga.
16. Ja sedda kõnnet kuuldi Warao koias
ja ööldi: Josepi wennad on tulnud; ja se
olli hea Warao melest ja temma sullaste
melest. Ap. Tegg. 7, 13.
17. Ja Warao ütles Josepi wasto:
Ütle omma wendade wasto: tehke sedda,
pange korem omma lojuste peäle ja min-
ge, et teie sate Kanaani male.
18. Ja wõtke omma issa ja ommad per-
red, ja tulge mo jure, siis tahhan ma teile
Egiptusse ma keigeparrama anda, ja sõge
keigeparramast ma wiljast.
19. Ja sul on käſk kä öölda: Sedda teh-
ke: wõtke eunestele Egiptusse maalt wank-
rid omma wäetima lastele ja omma naes-
tele, ja toge omma issa ärra ja tulge seie.
20. Ja teie silm ärgo andko mitte armo
teie maia riistadele, sest se mis keigepar-
ram keige Egiptusse maal peab teie pär-
ralt ollema.
21. Ja Israeli poiad teggid nenda, ja
Josep andis neile wankrid Warao sanna
peäle, ja andis neile teroga te peäle.
22. Neile keigile andis ta iggaühhele
üllikonna ridid, ja Penjaminile andis
temma kolm sadda hõbbesellit, ja wiis
üllikonda ridid.
23. Ja omma issale läkkitas ta nenda-
sammoti kümme eeslit, mis kandsid keige-
parramat Egiptusse ma warra, ja kümme
emmaeeslit, mis kandsid wilja ja leiba ja
roga te peäle temma issale.
24. Ja ta satis ommad wennad minne-
ma, ja nemmad läksid ärra, ja ta ütles
nende wasto: Ärge rielge mitte te peäl.
25. Ja nemmad läksid Egiptussest ülles
ja tullid Kanaani male omma issa Jako-
bi jure.
26. Ja andsid temmale teäda ja ütlesid:
Josep ellab alles ja temma on ka wallit-
seja keige Egiptusse ma üle; ja temma
südda kohmetas, sest ta ei uſkund neid
mitte.
27. Ja nemmad rääkſid temmale ülles
keik Josepi kõnned, mis ta nende wasto
olli räkinud; ja kui ta näggi wankrid, mis
Josep olli läkkitanud tedda ärratoma, siis
hakkas nende issa Jakobi waim jälle el-
lama.
28. Ja Israel ütles: Küll sest on; mo
poeg Josep ellab alles, ma tahhan miñna
ja tedda nähha, enne kui ma surren.
Laul. 97, 11.

46. Peatük.

Josepi issa Israel lähhäb Egiptusse male.

1. Ja Israel läks tele ja keik mis tem-
mal olli, ja tulli Peersebast, ja ohwerdas
ohwrid omma issa Isaaki Jummalale.
Laul. 50, 23.
2. Ja Jummal ütles Israeli wasto
näggemisses öse, sedda wisi: Jakob, Ja-
kob! ja ta ütles: Siin ma ollen.
3. Ja ta ütles: Minna ollen Jummal,
sinno issa Jummal, ärra karda allamiñ-
nes Egiptusse, sest ma tahhan sind seäl
sureks rahwaks tehha. p. 47, 27.
4. Minna tahhan sinnoga allamiñna
Egiptusse ja minna tahhan sind ka wis-
siste seie ülles sata, ja Josep peab omma
käe so silmade peäle pannema. p. 50, 1.
5. Ja Jakob hakkas Peersebast ärramin-
nema; ja Israeli poiad wisid omma issa
Jakobi ja ommad wäetimad lapsed ja
ommad naesed wankrittega, mis Warao
olli läkkitanud tedda ärratoma;
6. Ja nemmad wõtsid ommad lojukſed
ja omma warrandusse, mis nemmad ollid
Kanaani maal eunestele saatnud, ja tullid
Egiptusse, Jakob ja keik temma suggu
temmaga:
7. Ommad poiad ja omma poegade

poiad ennesega, ommad tütred ja omma
poegade tütred ja keik omma sou wiis ta
ennesega Egiptusse.
8. Ja need on Israeli laste nimmed,
kes Egiptusse tullid: Jakob ja temma
poiad; Jakobi essimenne poeg olli Ruben.
9. Ja Rubeni poiad ollid Anok, ja
Pallu, ja Etsron, ja Karmi.
10. Ja Simeoni poiad ollid Jemuel, ja
Jamin, ja Oad, ja Jakin, ja Soar, ja
Saul, Kanaani naese poeg.
11. Ja Lewi poiad ollid Kerson, Keat
ja Merari.
12. Ja Juda poiad ollid Er, ja Onan,
ja Sela, ja Perets, ja Sera; ja Er surri
ärra ja Onan Kanaani male; ja Peretsi
poiad ollid Etsron ja Hamul.
13. Ja Isaskari poiad ollid Tola, ja
Puwa, ja Joob, ja Simron.
14. Ja Sebuloni poiad ollid Sered, ja
Elon ja Jaleel.
15. Need on Lea poiad, kedda ta Jako-
bile ilmale töi Mesopotamias, ja temma
tütre Tina; keik temma poegade ja temma
tüttarde hinged neid olli kolm neljatküm-
mend.
16. Ja Kaddi poiad ollid Siwjon ja
Haggi, Suni ja Etsbon, Eri, ja Arodi,
ja Areli.
17. Ja Aseri poiad ollid Jimna, ja Jis-
wa, ja Jiswi, ja Peria, ja Sera nende
õdde; ja Peria poiad ollid Eber ja Mal-
kiel.
18. Need on Silpa poiad, kedda Laban
omma tütrele Leale andis, ja ta töi neid
ilmale Jakobile, kuusteistkümmend hinge.
19. Raeli, Jakobi naese, poiad on Jo-
sep ja Penjamin.
20. Ja Josepile sündsid Egiptusse maal
lapsed, mis Asnat, Potiwera, Onni ülle-
ma mawallitseja tüttar, temmale ilmale
töi, Manasse ja Ewraim.
21. Ja Penjamini poiad ollid Pela ja
Peker, ja Asbel, Kera ja Naaman, Ehi
ja Roos, Muppim, ja Uppim ja Ard.
22. Need on Raeli poiad, kes Jakobile
on sündinud, neid keiki olli nelliteistküm-
mend hinge.
23. Ja Tanni poiad on Usim.
24. Ja Nawtali poiad ollid Jatsel, ja
Kuni, ja Jetser, ja Sillem.
25. Need on Billa poiad, kedda Laban
omma tütrele Raelile andis, ja se töi neid
Jakobile ilmale; neid keiki olli seitse hinge.
26. Keik hinged, mis Jakobiga tullid
Egiptusse, mis temma niudist ollid wäl-
jatulnud, issе Jakobi poegade naesed, neid
olli kuuskümmend ja kuus.
27. Ja Josepi poiad, kes temmale ollid
sündinud Egiptusses, ollid kaks hinge;
keik Jakobi perre hinged, kes Egiptusse
tullid, ollid seitsekümmend. 2 Mos. 1, 5.
28. Ja ta läkkitas Juda ennese ele Jo-
sepi jure, et ta piddi tedda juhhatama Ko-
seni, ja nemmad tullid Koseni male.
29. Ja Josep laskis hobbosed omma
tõlla ette panna, ja läks ülles Koseni om-
ma issa Israeli wasto; kui ta tedda näg-
gi, siis hakkas ta temma ümber kaela ja
nuttis kaua temma kaelas.
30. Ja Israel ütles Josepi wasto:
Nüüd tahhan ma surra, et ma so silmi
ollen näinud, et sa alles ellus olled.
31. Ja Josep räkis omma wendade
wasto ja omma issa perre wasto: Ma
tahhan üllesminna ja Waraule teäda an-
da ja temma wasto öölda: Mo wennad
ja mo issa perre, kes Kanaani maal ollid,
on mo jure tulnud;
32. Ja nemmad on karjatsed, sest nem-
mad on lojustega öppind, ja nemmad on
ommad puddolojuksed ja ommad weiksed
ja keik mis neil on, ennestega tonud.
33. Kui se nüüd sünnib, et Warao teid
kutsub ja ütleb: Mis on teie ammet?
34. Siis üttelge: So sullased on lojus-
tega öppind ommast norest põlwest siit
sadik, ni hästi meie kui meie wannemad;
sepärrast et teie Koseni maal ellada saak-
site; sest keik karjatsed on Egiptusse rahwa
melest hirmsad.

47. Peatük.

Israel saab asset Egiptusses; seäl on alles suur nälg.

1. Ja Josep tulli ja andis Waraule
teäda ja ütles: Mo issa ja mo wennad,
ja nende puddolojuksed ja nende weiksed,
ja keik mis neil on, on tulnud Kanaani
maalt, ja wata nemmad on jo Koseni
maal.
2. Ja ta wõttis monningad omma wen-
dadest, wiis meest, ja panni neid seisma
Warao ette.
3. Ja Warao ütles temma wendade
wasto: Mis on teie ammet? ja nemmad
ütlesid Warao wasto: So sullased on
karjatsed, ni hästi meie kui meie wanne-
mad.
4. Ja nemmad ütlesid Warao wasto:
Meie olleme tulnud kui woörad ellama
seie male, sest seäl ei olle weiste sömaaega
karjale, mis so sullaste pärralt on, sest
kange nälg on Kanaani maal; ja nüüd
pallume, lasse ommad sullased Koseni
maal ellada.

5. Ja Warao räkis Josepi wasto ja ütles: Sinno issa ja so wennad on sinno jure tulnud.
6. Egiptusse ma on sinno ees, sada omma issa ja ommad wennad keigeparrama ma kohta ellama, ellago nemmad Koseni maal; ja kui sa tead, et nende seas wahwo mehhi on, siis panne neid lojuste üllewatajaiks, mis mo pärralt on.
7. Ja Josep wiis omma issa Jakobi sisse, ja panni tedda seisma Warao ette, ja Jakob önnistas Waraut.
8. Ja Warao ütles Jakobi wasto: Mitto on so ello aastatte päiwi?
9. Ja Jakob ütles Warao wasto: Neid ello aastatte päiwi, mis ma kui wöòras ollen ellanud, on sadda ja kolmkümmend aastat, pissut on mo ello aastatte päiwi olnud, ja kurjad on nemmad olnud, ja ei sa mitte mo wannematte ello aastatte päwade wasto neil päiwil, kui nemmad kui wöòrad ellasid. Job. 14, 1. 2. Laul. 12.
10. Ja Jakob önnistas Waraut ja läks Warao jurest ärra.
11. Ja Josep satis omma issale ja omma wendadele asseme, ja andis neile pärrandusse Egiptusse maal keigeparramas ma kohtas Ramsesse maal, nenda kui Warao olli käsknud.
12. Ja Josep toitis omma issa ja omma wendi ja keik omma issa perret leiwaga sedda möda, kui neil wäetimaid lapsi olli sömas.
13. Ja keigel seäl maal ei olnud leiba, sest nälg olli wägga kange, ja Egiptusse ma ja Kanaani ma nörkes ärra nälja pärrast.
14. Ja Josep koggus keik rahha kokko, mis Egiptusse maalt ja Kanaani maalt leiti, wilja eest, mis nemmad ostsid, ja Josep wiis rahha Warao kotta.
15. Ja rahha löppes ärra Egiptusse maal ja Kanaani maal ja keik Egiptusse rahwas tullid Josepi jure ja ütlesid: Anna meile leiba, ja mispärrast peame so ette surrema? sest rahha on otsas.
16. Ja Josep ütles: Andke ommad lojuksed ja ma annan teile teie lojuste eest, kui rahha otsas on.
17. Ja nemmad töid ommad lojukſed Josepi jure, ja Josep andis neile leiba hooste eest, ja puddolojuste sou eest, ja weiste eest, ja eeslitte eest, ja piddas neid ülles leiwaga keige nende lojuste eest sel aastal.
18. Kui se aasta sai löppend, siis tullid nemmad temma jure teisel aastal ja ütlesid temmale: Meie ei woi omma issandale ärrasallata, et, pärrast sedda kui rahha on löpnud ja lojuste warrandus meie issanda kätte sanud, ei olle meie issanda ette muud middagi üllejänud, kui meie kehha ja meie ma.
19. Mispärrast peame so silma ette ärrasurrema, ni hästi meie kui meie ma? osta meid ja meie ma leiwa eest, et meie omma maga Warao pärris sullasiks same, ja anna semet, et meie ellusse jäme ja mitte ärra ei surre, egga ma tühjaks ei jä.
20. Ja Josep ostis keik Egiptusse ma Waraule, sest Egiptusse rahwas müsid iggaüks omma wälja, sest nälg olli woimust wötnud nende peäle; ja ma sai Warao pärralt.
21. Ja rahwa wiis ta ärra linnade sisse ühhest Egiptusse ma raia otsast teise otsa.
22. Agga preestritte maad ei ostnud ta mitte, sest preestrittel olli ossa Warao käest, ja nemmad söid omma ossa, mis Warao neile olli annud; sepärrast ei münud nemmad enneste maad mitte ärra.
23. Ja Josep ütles rahwa wasto: Wata ma ollen tännapääw teid ja teie ma ostnud Waraule, wata siin on teile semet, ja külwage maad.
24. Ja sest, mis sest tulleb, peate teie wiendama ossa Waraule andma, ja nelli ossa peab teie kätte jäma pöllo seemneks, ja teie leiwaks ja neile kes teie perrette sees on, ja teie wäetima lastele leiwaks.
25. Ja nemmad ütlesid: Sinna olled meid ellus piddanud; lasse meid armo leida omma issanda melest, siis tahhame Warao pärris sullasiks jäda.
26. Ja Josep panni sedda seätud wisiks tännapäwani Egiptusse ma peäle, et Waraule piddi wies ossa sama, agga üksipäinis preestritte ma ei sanud mitte Warao kätte.
27. Ja Israel ellas Egiptusse maal Koseni maal, ja nemmad assusid senna, ja teggid suggu ja neid sai wägga paljo.
p. 46, 3. 2 Mos. 12, 37.
28. Ja Jakob ellas Egiptusse maal seitseteistkümmend aastat, ja Jakobi päiwi, temma ello aastaid, olli sadda nellikümmend ja seitse aastat.
29. Ja Israeli päwad said liggi, et ta piddi surrema, ja ta kutsus omma poia Josepi ja ütles temmale: Kui ma nüüd ollen armo leidnud so melest, siis panne omma kässi mo pusa alla, ja näita heldust ja truust üles mo wasto, ärra matta mind, pallun ma, mitte mahha Egiptusse.

30. Sest ma tahhan omma wannematte jures maggada, ja sa peab mind Egiptusest ärrawima ja mind nende hauda matma; siis ütles temma: Küll minna teen so sanna järrele.

31. Ja ta ütles: Wañnu mulle; ja ta wandus temmale; ja Israel kummardas wodi pea pole.

48. Peatük.

Israel önnistab Josepi poege.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Josepile ööldi: Wata so issa on haige; ja ta wöttis omma kaks poega ennesega, Manasse ja Ewraimi.

2. Ja Jakobile anti teäda ja ööldi: Wata sinno poeg Josep tulleb so jure; ja Israel kergitas ennast ja istus wodi peäl.

3. Ja Jakob ütles Josepi wasto: Keigewäggewam Jummal näitis ennast mulle Lusis, Kanaani maal ja önnistas mind,
p. 35, 1. Joan. 1, 52.

4. Ja ütles mo wasto: Wata minna tahhan sulle suggu sata, ja sind siggitada ja sind hulgaks rahwaks tehha, ja tahhan se ma sinno soule anda pärrast sind iggawesseks pärrandusseks.

5. Ja nüüd peawad so kaks poega, mis sulle Egiptusse maal on sündinud, enne *kui minna* so jure Egiptusse tullin, minno pärralt ollema; Ewraim ja Manasse peawad minno pärralt ollema, nenda kui Ruben ja Simeon.

6. Ja so suggurwössa, mis sa pärrast neid sünnitad, peab sinno pärralt ollema; neid peab nende wendade nimme pärrast nimmetama nende pärrisossas.

7. Ja kui minna Mesopotamiast tullin, siis surri Rael mo ette Kanaani male, te peäle, kui weel tük maad olli Ewrati miñna, ja ma matsin tedda senna Ewrati te äre, se on Petlem. p. 35, 19.

8. Ja Israel näggi Josepi poege ja ütles: Kes need on?

9. Ja Josep ütles omma issa wasto: Need on minno poiad, kedda Jummal mulle siin on annud; ja ta ütles: Et to neid mo jure, et ma neid önnistan. p. 33, 5.

10. Ja Israeli silmad ei selletand öiete wannusse pärrast, ei ta woinud mitte nähha; ja ta wiis neid temma jure, ja temma andis neile suud ja hakkas nende ümber kaela.

11. Ja Israel ütles Josepi wasto: Ei ma arwand mitte, et ma piddin so silmi nähha sama, ja wata Jummal on mind lasknud ka sinno suggu nähha.

12. Ja Josep panni neid ärra temma pölwede wahhelt, ja kummardas silmili mani.

13. Ja Josep wöttis mollemad, Ewraimi omma parrama käega, Israeli wassako käe wasto, ja Manasse omma wassako käega Israeli parrama käe-wasto, ja wiis neid temma jure,

14. Ja Israel sirrutas omma parrama käe wälja ja panni Ewraimi pea peäle, kes norem olli, ja omma wassako käe Manasse pea peäle; ta seädis ommad käed melega, sest muido olli Manasse essimenne poeg.

15. Ja ta önnistas Josepit ja ütles: Jummal, kelle silma ees mo wannemad Abraam ja Isaak on köndinud, Jummal, kes mind on toitnud sest aiast kui ma olnud, tannapäwani;
Laul. 37, 25. Matt. 6, 25–34.

16. Ingel, kes mind keigest kurjast peästnud, önnistago neid poisa, ja nende sees peab mo nimmi sama nimmetud, ja mo wannematte Abraami ja Isaaki nimmi; ja et nemmad paljusse polest kui kallad siggiwad seäl maal.
Job. 33, 23. 24. 2 Tim. 4, 18.

17. Kui Josep näggi, et temma issa omma parrama käe panni Ewraimi pea peäle, siis olli se pahha temma melest, ja ta hakkas omma issa käest kinni, et ta sedda piddi Ewraimi pea peält ärrapannema Manasse pea peäle.

18. Ja Josep ütles omma issa wasto: Ei mitte nenda mo issa, sest se on essimenne poeg; panne omma parram kässi temma pea peäle.

19. Ja ta issa ei tahtnud mitte ja ütles: Ma tean, mo poeg, ma tean, se peab ka ühheks rahwaks sama, ja temma peab ka sureks sama; agga kummatagi peab temma norem wend suremaks tedda sama, ja temma suggu peab suur hulk rahwast ollema.

20. Ja ta önnistas neid sel päwal ja ütles: Sinno sees wöttab Israel önnistada ja ölda: Jummal pango sind kui Ewraimi ja kui Manasse; ja ta panni Ewraimi Manasse ette. 5 Mos. 33, 17.

21. Ja Israel ütles Josepi wasto: Wata ma surren ärra, ja Jummal wöttab teiega olla ja teid taggasi wia teie wannematte male.

22. Ja minna ollen sulle tükki maad annud ennam kui so wendadele, mis ma ollen omma möögaga ja omma ammoga Emori rahwa käest ärrawötnud.
Jos. 24, 32.

49. Peatük.

Israel kulutab ette tullewaid asjo; surreb ärra.

1. Ja Jakob kutsus ommad poiad ja
ütles: Tulge kokko siis tahhan ma teile
teäda anda, mis teile wiimsil päiwil peab
sündima.
2. Kogguge ja kuulge Jakobi poiad ja
kuulge omma issa Israeli.
3. Ruben, sinna olled mo essimenne
poeg, mo rammo ja minno essimenne
joud, keigeüllem kõrgussest, ja keigeüllem
tuggewussest.
4. Oh mis nobbe olled sinna kui wessi
olnud! Sa ei pea mitte keigeüllemaks jä-
ma, sest sa olled omma issa sängi peäle
ülleslänud, siis olled sa sedda ärrateota-
nud; ta on mo wodi peäle ülleslänud!
p. 35, 22.
5. Simeon ja Lewi, wennaksed, nende
nouupiddamissed on wäewalla riistad.
p. 34, 25.
6. Ärgo tulgo mitte minno hing nende
sallaja nouusse, ärgo sago mo au mitte
nende seltsiga ühte! sest omma wihha sees
on nemmad mehhi ärratapnud, ja omma
mele pärrast on nemmad härge önglaso-
ned katkiraiunud. Laul. 5, 5. 7.
7. Ärranetud olgo nende wihha, et ta
tuggew on, ja nende hirmus wihha, et ta
kange on! ma tahhan neid ärrajaggada
Jakobi sekka ja neid laiale pillada Israeli
sekka. Jak. 1, 20.
8. Juda sind, sind! peawad so wennad
kiitma; sinno kässi peab ollema so waen-
laste kukla peäl; sinno ette peawad so is-
sa poiad kummardama.
9. Juda on loukoera kutsikas; sa olled
sagist ülles tulnud, mo poeg, ta heidab
röötsaküllе mahha ja seisab maas kui lou-
koer ja kui hirmus loukoer, kes woib ted-
da üllesaiada?
10. Ei pea wallitsusse kep Judast mitte
ärralahkuma egga kässoandja temma jal-
ge wahhelt, senni kui Silo [Rahhosaatja]
saab tulnud, ja selle sanna wõtwad rah-
was kuulda. Jes. 9, 5. 6. Joan. 1, 39.
11. Temma seub omma nore eesli wi-
napu külge ja omma emmaeesli warsa
keigeparrama winapu külge: ta pesseb
omma kube winaga, ja omma kattet wi-
namarjade werrega.
12. Temma silmad on punnakamad kui
wiin, ja hambad walgemad kui piim.
Ül. L. 5, 10. 12.
13. Sebulon peab ellama merre ranna
äres, ja sesamma ellab laewade saddama
jures, ja temma raia on Sidoni kõrwas.
14. Isaskar on kange luga esel, kes maas
seisab latris.
15. Ja ta näggi hingamisse paika, et se
hea, ja maad, et ta armas olli, ja ta hei-
tis omma õlla koormat kandma, ja sai
maksо alla.
16. Tan moistab kohhut omma rahwale,
nenda kui teinegi Israeli sugguarrudest.
17. Tan on maddo te peäl, sarwelinne
maddo teraa peäl, mis hobbose kando
hammustab, et se, kes ta selgas istub,
selliti mahha kukkub.
18. Jehowa, ma otan sinno önnistust.
Ap. Tegg. 4, 12. ja 10, 43.
19. Kad, selle peäle tulleb hulgaliste
söahulk ja temma tulleb hulgaliste nende
taggumisse seltsi peäle.
20. Aserist on temma hea wäggew leib,
ja kül temma annab kunninga maiussi
wälja.
21. Nawtali on üks lahtilastud emma-
ne hirw, ta annab mönnusaid sanno.
22. Josep on wiljakandja oks, wilja-
kandja oks hallika äres; iggaüks neist
okstest käib ülle müri.
23. Ja küttid tewad temmale kibbedat ja
lassewad ammoga ja wihkawad tedda.
24. Agga temma amb jääb tuggewaks
ja temma käewarred on wahwaks sanud
selle käest, kes Jakobis wäggew on; seält
on karjane, kes Israeli kiwwi.
25. Sinno issa Jummalast, kes sind
aitab, ja keigewäggewamast, kes sind ön-
nistab, mitme önnistamissega taewast
üllewelt, mitme önnistamissega sügga-
wussest, mis al maas on, mitme önnis-
tussega nissade ja lapsekoddade polest.
26. Sinno issa önnistamissed on wäg-
gewamad kui minno wannematte önnis-
tamissed, need käiwad himmoga iggawes-
te mäekünkaste järrel; need peawad sama
Josepi pea peäle ja selle pealae peäle, kes
ta wendade seast ärralahhutud.
27. Benjamin murrab kui hunt, hom-
miko sööb ta mis kistud ja öhto jaggab
ta sagi.
28. Keik need on Israeli sugguarrud
neid on kaksteistkümmend, ja se on mis
nende issa neile rätis, kui ta neid önnis-
tas; ta önnistas neid iggaühht temma ön-
nistamist möda.
29. Ja ta andis neile kässo ja ütles
nende wasto: Mind korristakse minno
rahwa jure, matke mind mahha mo wan-
nematte jure, senna kopasse, mis Ewroni,
Hetti mehhe, wäljal on,
30. Senna kopasse, mis Makpela wäl-
jal on, mis Mamre kohhal Kanaani maal,

mis Abraam ostnud wäljaga tükkis Ewroni, Hetti mehhe käest pärrishauaks.
p. 23, 17. ja 50, 13.
31. Sinna on nemmad matnud Abraami ja ta naese Sara, sinna on nemmad matnud Isaaki ja temma naese Rebekka, ja sinna ollen ma Lea matnud.
p. 25, 9. ja 23, 19. ja 35, 29.
32. Wälli ja kobas, mis seäl on, on ostetud Hetti laste käest.
33. Kui Jakob sai omma poegadele kässo annud, siis panni ta ommad jallad kokko wodisse, ja heitis hinge, ja tedda korristati temma rahwa jure.

50. Peatük.

Jakobi maetakse mahha. Josep on lahke omma wendade wasto.

1. Ja Josep heitis omma issa palle peäle ja nuttis temma peäl ja andis temmale suud. p. 46, 4.
2. Ja Josep käskis omme sullasid, kes arstid, et nemmad ta issa piddid kalli rohhoga woidma, ja arstid woidsid Israeli kalli rohhoga.
3. Ja neil olli nellikümmend päwa temmaga teggemist, sest nenda olli teggemist nendega, kedda kalli rohhoga woiti; ja Egiptusse rahwas nutsid tedda seitsekümmend päwa.
4. Kui need nutto päwad temma pärrast said möda läinud, siis räkis Josep Warao perre wasto ja ütles: Kui ma nüüd ollen teie melest armo leidnud, siis räkige, pallun ma, Warao kõrwade ette ja üttelge:
5. Mo issa panni mind wanduma ja ütles: Wata ma surren ärra, minno hauda, mis ma ennesele ollen walmis teinud Kanaani maal, senna pead sa mind mahhamatma; ja nüüd tahhan ma ülleswinna ja omma issa mahhamatta ja taggasi tulla. p. 47, 29. 30.
6. Ja Warao ütles: Minne ülles ja matta omma issa mahha, nenda kui ta sind pannud wanduma.
7. Ja Josep läks ülles omma issa mahhamatma ja keik Warao sullased, temma perre wannemad ja keik Egiptusse ma wannemad läksid temmaga ülles,
8. Ja keik Josepi perre ja temma wennad, ja ta issa perre; agga ommad wäetimad lapsed, ja ommad pudduloojuksed ja ommad weiksed jätsid nemmad Koseni male.
9. Ja temmaga läksid ülles ni hästi wankrid kui rüütlid, ja leer olli wägga suur.
10. Ja nemmad tullid Atadi rehhealluse jure, mis teine pool Jordanit on, ja teggid seäl suurt ja wägga rasket kaebdust; ja temma seädis omma issa pärrast leinamist seitse päwa.
11. Kui Kanaani rahwas, mis seäl maal ellasid, näggid sedda leinamist Atadi rehhealluse jures, siis ütlesid nemmad: Se on raske leinaminne Egiptusse rahwale; sepärrast pandi temmale nimmi: Abel-Mitsraim, mis teine pool Jordanit on.
12. Ja temma poiad teggid temmale nenda, kui ta neid olli käsknud.
13. Sest temma poiad wisid tedda Kanaani male ja matsid tedda mahha Makpela wälja kopasse, mis Abraam wäljaga olli ostnud pärrishauaks Ewroni, Hetti mehhe käest, Mamre kohhal.
p. 49, 30. Ap. Tegg. 7, 16.
14. Ja Josep läks taggasi Egiptusse, temma ja ta wennad ja keik need, kes temmaga üllesläinud temma issa mahhamatma, pärrast sedda, kui ta sai omma issa mahhamatnud.
15. Kui Josepi wennad näggid, et nende issa olli ärrasurnud, siis ütlesid nemmad: Ehk wahhest Josep meid wöttab wihkada, ja maksab öiete meie kätte keik kurja, mis meie temmale teinud.
16. Ja nemmad käsksid Josepile öölda: So issa käskis enne kui ta surri, ja ütles:
17. Nenda peate teie Josepile ütlema: Ma pallun, anna nüüd omma wendade ülleastminne ja nende pat andeks, et nemmad sulle on kurja teinud; ja nüüd, et anna omma issa Jummala sullaste ülleastminne andeks. Ja Josep nuttis, kui nemmad sedda temma wasto rääksid.
18. Ja ta wennad tullid ka ja heitsid temma ette mahha ja ütlesid: Wata meie jäme sinnule sullasiks.
19. Ja Josep ütles nende wasto: Ärge kartke, sest kas minna ollen Jummala asemel?
20. Ja teie mötlesite küll mo wasto kurja, agga Jummal mötles sedda heaks, et ta teeks nenda kui tännapääw on, ja paljo rahwast ellusse jättaks.
21. Ja nüüd ärge kartke mitte, ma tahhan teid ja teie wäetimaid lapsi toita; ja ta trööstis neid ja räkis nende mele pärrast.
22. Ja Josep jäi ellama Egiptusse, temma ja ta issa perre, ja Josep ellas sadda ja kümme aastat.
23. Ja Josep näggi Ewraimist kolmat pölwe, ka Manasse poia Makiri poiad sündsid Josepi pölwede peäle.
24. Ja Josep ütles omma wendade

wasto: Ma surren ärra, ja Jummal tulleb teid töeste katsma ja wiib teid siit maalt ülles senna male, mis ta Abraamile, Isaakile ja Jakobile on wandes tootand.

25. Ja Josep panni Israeli lapsed wanduma ja ütles: Jummal tulleb teid töeste katsma, siis peate teie minno luud siit ülleswima.

26. Ja Josep surri ärra, sadda ja kümme aastat wanna, ja nemmad woidsid tedda kalli rohhoga ja tedda pandi kirsto Egiptusses.

Mosesse Esimesse Ramato Ots.

Mosesse Teine Ramat.

1. Peatük.

Israeli lapsi sunnitakse wägga tagga teggo teggema.

1. Ja need on Israeli laste nimmed, kes Egiptusse ollid tulnud; nemmad tullid Jakobiga iggaüks omma perrega.

2. Ruben, Simeon, Lewi ja Juda.

3. Isaskar, Sebulon ja Penjamin.

4. Dan ja Nawtali, Gad ja Aser.

5. Ja keik hinged, mis Jakobi pusast wäljatulnud, neid olli seitsekümmend hinge; ja Josep olli enne Egiptusses. 1 Mos. 46, 27. 5 Mos. 10, 22.

6. Ja Josep surri ärra ja keik temma wennad ja keik se pölwe rahwas.

7. Ja Israeli lapsed teggid suggu ja siggisid ja neid sai paljo ja said üpris wägga wäggewaks et ma neid täis sai.

8. Ja uus kunningas tousis Egiptusses, kes Josepit ei tunnud.

9. Ja se ütles omma rahwa wasto: Wata Israeli laste rahwast on ennam ja nemmad on wäggewamad meid.

10. Et piddagem kawwalaste nou nende wasto, et neid paljo ei sa, sest se woib sündida, kui peaks södda tousma, et nemmad ka heitwad nende pole kes meid wihkawad, ja söddiwad meie wasto ja lähhäwad siit maalt ärra. Laul. 105, 25.

11. Siis pannid nemmad nende ülle sundijad, sepärrast et nemmad neid piddid waewama omma raske teoga; ja Waraule ehhitati warrandusse honette linnad, Pitom ja Raamses.

12. Ja midda ennam nemmad neid waewasid, sedda ennam neid sai, ja sedda ennam lautasid nemmad endid laiale; ja nemmad tüddisid ärra Israeli laste pärrast.

13. Ja Egiptusse rahwas sundsid Israeli lapsi teggo teggema, kange hirmoga.

14. Ja nemmad teggid nende ello tibbedaks kange teoga saue ja telliskiwwide kallal ja keige töga wäljal, keige omma teoga, mis nemmad neid sundsid teggema kange hirmoga.

15. Ja Egiptusse kunningas räkis Ebrea naeste ämmade wasto, (teise nimmi olli Siwra ja teise nimmi Pua.)

16. Ja ütles: Kui teie Ebrea naesi lapsewaewas aidate ja näte tolide peäl; kui se poeglaps on, siis surmage tedda ärra, agga kui se tüttarlaps on, siis jägo se ellusse.

17. Ja ämmad kartsid Jummalat, ja ei teinud mitte nenda kui Egiptusse kunningas nende wasto olli räkinud, ja nemmad jätsid poeglapsed ellusse.

18. Ja Egiptusse kunningas kutsus ämmad ja ütles neile: Mispärrast ollete teie se asja teinud ja jättate poeglapsed ellusse?

19. Ja ämmad ütlesid Warao wasto: Sepärrast et Ebrea naesed ei olle nisuggused, kui Egiptusse naesed; sest nemmad on wahwad; enne kui ämm nende jure saab, on nemmad jo lapse sanud.

20. Sepärrast teggi Jummal ämmadele head, ja rahwast sai paljo ja nemmad said wägga paksuks rahwaks.

21. Ja se sündis, et ämmad Jummalat kartsid, siis satis Ta neile sured perred.

22. Ja Warao andis keige omma rahwale kässo ja ütles: Keik poeglapsed mis sündiwad, peate teie jökke wiskama, ja keik tüttarlapsed ellusse jätma.

2. Peatük.

Moses sünnib, kaswab ülles, pöggeneb, saab naese.

1. Ja üks mees Lewi soust läks ja wöttis ühhe Lewi tütre naeseks.

2. Ja naene sai käima peäle ja sai poia, ja ta näggi tedda, et ta illus olli, ja pettis tedda eest ärra kolm kuud. Ap. Tegg. 7, 20.

3. Kui ta ei woinud tedda ennam mitte eest ärrapetta, siis wöttis ta temmale ühhe laeka pilliroost ja törwas sedda mäewaigoga ja piggiga, ja panni lapse sinna sisse ja panni sedda körkjatte sisse jöe äre.

4. Ja temma ödde jäi seisma emale, et ta saaks teäda, mis temmale piddi sündima.

5. Ja Warao tüttar läks alla ennast pessema jöe äre, ja temma nored naesterahwas köndisid jöe äres; kui ta näggi laegast körkjatte sees, siis läkkitas ta omma ümmardaja ja laskis sedda ärratua.

6. Kui ta sedda lahti teggi ja näggi last,

wata siis nuttis poeglaps, ja ta andis armo temmale ja ütles: Se on üks Ebrea rahwa poeglastest.

7. Ja temma öddе ütles Warao tütre wasto: Kas ma pean minnema ja sulle ühhe immetaja naese kutsma Ebrea naeste seast, et ta sulle last immetab?

8. Ja Warao tüttar ütles temmale: Minne. Ja neitsit läks ja kutsus lapse emma.

9. Ja Warao tüttar ütles temmale: Wötta se laps ja immeta tedda mulle, ja ma tahhan sulle palka anda; ja naene wöttis lapse ja immetas tedda.

10. Kui laps sai kangemaks, siis wiis ta tedda Warao tütrele, ja ta sai temmale poiaks; ja ta panni temmale nimme Moses ja ütles: Sest ma ollen tedda weest wäljatombanud.

11. Ja se sündis neil päiwil, kui Moses olli sureks sanud, et ta omma wendade jure wäljaläks ja näggi nende rasket teggo ja näggi ühhe Egiptusse mehhe pekswad ühtEbrea meest temma wendadest. Ebr. 11, 24.

12. Ja ta watas senna ja tenna ja näggi, et ei olnud keddagi seäl, siis löi ta Egiptusse mehhe mahha ja mattis tedda liwa sisse. Ap. Tegg. 7, 23–25.

13. Kui ta teisel päwal wäljaläks, wata siis tapleswad kaks Ebrea meest, ja ta ütles sälale: Miks sa peksad omma liggimest?

14. Ja temma ütles: Kes on sind üllewatajaks ja kohtomoistjaks meie ülle pannud? Kas sa mötled, et sa tahhad mind ärratappa, nenda kui sa olled Egiptusse mehhe ärratapnud? Ja Moses kartis ja mötles: Töeste assi on ilmunud.

15. Ja Warao kulis sedda luggu ja püdis Mosest ärratappa; agga Moses pöggenes Warao eest ärra, ja jäi ellama Midjani male ja istus ühhe kaewo jures. Ebr. 11, 27.

16. Ja Midjani preestril olli seitse tüttart, ja need tullid ja wötsid wet ja täitsid rennid, et nemmad piddid omma issa puddolojuksid jootma.

17. Ja karjatsed tullid ja aiasid neid ärra, siis wöttis Moses kätte ja aitas neid ja jotis nende puddolojuksed.

18. Ja nemmad tullid omma issa Reneli jure, ja ta ütles: Mispärrast ollete tänna nenda joudnud ärratulla?

19. Ja nemmad ütlesid: Üks Egiptusse mees peästis meid karjaste käest, ja wöttis ka wet kül meile ja jotis puddolojuksid.

20. Ja ta ütles omma tüttarde wasto: Kus ta siis on? Miks teie ollete mehhe senna jätnud? Kutsuke tedda leiba wötma.

21. Ja Moses wöttis ette selle mehhe jure jäda, ja ta andis omma tütre Sippora Mosessele naeseks.

22. Ja ta sai poia, ja temma panni temmale nimme Kersom, sest ta ütles: Ma ollen wööraks sanud wööral maal.

23. Ja se sündis mitme päwa pärrast, et Egiptusse kunningas ärrasurri, ja Israeli lapsed öhkasid teo pärrast ja kisendasid, ja nende kisendaminne tousis üles Jummala pole teo pärrast. Laul. 50, 15.

24. Ja Jummal kulis nende äggamist, ja Jummal mötles omma seädusse peäle Abraamiga, Isaakiga ja Jakobiga.

25. Ja Jummal watas Israeli laste peäle ja Jummal tundis nende häddа.

3. Peatük.

Jehowa käsib Mosest Israeli lapsed lahti sata.

1. Ja Moses olli Jitro, omma äia, Midjani preestri puddolojuksid hoidmas, ja ta aias puddolojuksed körwe tahha ja tulli Orebi Jummala mäe jure.

2. Ja Jehowa Ingel näitis ennast temmale tulleleekis seält kibbowitsa pöösast; ja ta näggi ja wata, kibbowitsa pöösas pölles tulles, ja kibbowitsa pöösas ei pöllend mitte ärra. 5 Mos. 33, 16.

3. Ja Moses mötles: Ma pean öiete senna minnema ja watama sedda suurt immenäggo, mispärrast kibbowitsa pöösas ärra ei pölle.

4. Ja Jehowa näggi, et ta senna tulli watama, siis hüdis Jummal temma wasto seält kibbowitsa pöösa seest ja ütles: Moses, Moses! ja ta ütles: Siin ma ollen.

5. Ja Ta ütles: Ärra tulle seie liggi, wötta kingad jallast ärra, sest paik, kus peäl sa seisad, on pühha ma. Jos. 5, 15.

6. Ja Ta ütles: Minna ollen so issa Jummal, Abraami Jummal, Isaaki Jummal ja Jakobi Jummal; ja Moses pistis ommad silmad warjule, sest ta kartis Jummala peäle wadata.

7. Ja Jehowa ütles: Küll ma ollen näinud omma rahwa willetsust, mis Egiptusses, ja ollen kuulnud nende kisendamist nende sundijatte pärrast, sest ma tean keik nende wallo, Laul. 12, 6.

8. Ja ollen mahhatulnud neid ärrapeästma Egiptusse rahwa käest, ja neid siit maalt ülleswima ühhe hea ja laia male, ühhe male mis piima ja met joseb, Kanaani, ja Hitti, ja Emori, ja Perissi, ja Hiwwi, ja Jebusi rahwa paika.

9. Ja nüüd wata, Israeli laste kisendaminne on mo ette tulnud, ja ma ollen ka hädda näinud, mis Egiptusse rahwas neile tewad.

10. Ja tulle nüüd, ja ma tahhan sind
läkkitada Warao jure, ja wi mo rahwas,
Israeli lapsed, Egiptussest wälja.
11. Ja Moses ütles Jummala wasto:
Kes minna ollen, et ma pean Warao ju-
re minnema, ja et ma pean Israeli lap-
sed Egiptussest wäljawima?
12. Ja Ta ütles: Ma tahhan tödste
sinnoga olla; ja se olgo sulle tähheks, et
minna sind ollen läkkitanud: kui sa saad
rahwa Egiptussest wäljawinud, siis peate
teie Jummalat tenima siin mäe jures.
13. Ja Moses ütles Jummala wasto:
Wata kui minna Israeli laste jure tullen
ja neile ütlen: Teie wannematte Jummal
on mind teie jure läkkitanud, ja nemmad
mulle ütlewad: Mis on temma nimmi?
Mis pean ma nende wasto ütlema?
14. Ja Jummal ütles Mosesse wasto:
Ma ollen kes ma ollen. Ja ütles: Nen-
da pead sa Israeli lastele ütlema: Ma
ollen, Se on mind teie jure läkkitanud.
15. Ja weel ütles Jummal Mosesse
wasto: Nenda pead sa Israeli laste
wasto ütlema: Jehowa teie wannematte
Jummal, Abraami Jummal, Isaaki Jum-
mal ja Jakobi Jummal on mind teie ju-
re läkkitanud; se on mo nimmi iggaweste,
ja nenda peab mind hütama pölwest pöl-
weni. Jes. 42, 8.
16. Minne ja koggu Israeli wannemad
ja ütle nende wasto: Jehowa teie wanne-
matte Jummal on ennast mulle näitnud,
Abraami, Isaaki ja Jakobi Jummal, ja
öölnud: Ma ollen tulnud teid töeste katsma
ja sedda mis teiega Egiptusses on tehtud.
17. Ja ma ollen ütelnud: Ma tahhan
teid Egiptusse willetsussest wäljawia sin-
na ülles Kanaani, ja Hitti, ja Emori, ja
Perissi, ja Hiwwi, ja Jebusi rahwa male,
sinna male, mis piima ja met joseb.
18. Ja nemmad wötwad so sanna kuul-
da, ja sinna ja Israeli wannemad, teie
peate Egiptusse kunninga jure minnema
ja ta wasto ütlema: Jehowa, Ebrea rah-
wa Jummal, on meie wasto tulnud; ja
nüüd, et lasse meid minna kolme päwa
teed körbe, et meie Jehowale omma Jum-
malale ohwerdame.
19. Ja Minna tean, et Egiptusse kun-
ningas ei lasse teid mitte minna, ei ka
mitte tuggewa käe läbbi.
20. Ja ma tahhan omma käe wälja pis-
ta ja Egiptust lüa keige omma immeteg-
gudega, mis ma seälsammas tahhan teh-
ha, ja pärrast sedda lasseb ta teid minna.
21. Ja ma tahhan selle rahwale armo
sata Egiptusse rahwa käest, ja se peab
sündima, kui teie ärralähhäte, et teie ei
pea mitte tühjalt ärraminnema.
p. 11, 2. 1 Mos. 15, 14.
22. Sest igga naene peab omma naab-
renaese käest ja selle käest, kes kui wööras
temma maias ellab, küssima hõbberiisto
ja kuldriisto ja ridid, ja teie peate neid
pannema omma poegade ja omma tüt-
tarde selga, ja Egiptusse rahwa käest är-
rawima.

4. Peatük.

Jehowa immetähhed; Moses törgub Egiptusse male minnes.

1. Ja Moses wastas ja ütles: Ent,
kui nemmad ei wötta mind uskuda, egga
mo sanna kuulda, sest nemmad wötwad
öölda: Jehowa ei olle ennast sulle mitte
näitnud.
2. Ja Jehowa ütles temma wasto: Mis
se, mis so käes? Ja ta ütles: Kep.
3. Ja Ta ütles: Wiska sedda mahha.
Ja ta wiskas sedda mahha, ja se sai
maoks, ja Moses põggenes selle eest ärra.
4. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Pista omma käsi wälja ja hakka temma
sawwasse kinni. Ja ta pistis omma käe
wälja ja hakkas temmast kinni, ja se sai
keppiks temma peus.
5. Sepärrast wötwad nemmad uskuda,
et Jehowa nende wannematte Jummal,
Abraami Jummal, Isaaki Jummal ja
Jakobi Jummal ennast sulle on näitnud.
6. Ja weel ütles Jehowa temmale: Et
panne omma käsi omma poue. Ja ta
panni omma käe omma poue, ja wöttis
sedda wälja ja wata, temma käsi olli
piddalitöbbine nenda kui lummi.
7. Ja Ta ütles: Panne omma käsi jälle
omma poue. Ja ta panni omma käe jälle
omma poue, ja wöttis sedda ommast
pouest wälja, ja wata, se sai jälle nenda
kui temma mu lihha.
8. Ja se peab sündima, kui nemmad sind
mitte ei ussu egga wötta kuulda essimesse
immetähhe sanna, siis wötwad nemmad
teise immetähhe sanna uskuda.
9. Ja se sünnib, kui nemmad ka neid
kaks immetähte ei ussu, egga wötta so
sanna kuulda, siis wötta Nilusse jöe seest
wet, ja walla sedda kuiwa ma peäle; ja
wessi mis sa jöest wöttad, peab siis wer-
reks sama kuiwa ma peäl.
10. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Ma
pallun, Issand, ei minna olle sannakas
mees ei eilsest egga endisest aiast, egga sest
aiast, kui sa omma sullasega olled rääki-
nud; sest mul on kange su ja kange keel.

11. Ja Jehowa ütles temma wasto: Kes on innimessele su teinud, ehk kes on keletuma ehk kurdi ehk näggija ehk pimmeda teinud? eks minna, Jehowa?
Jes. 40, 29.
12. Ja nüüd minne, ja Minna tahhan so suga olla ja sind öppetada, mis sa peab räkima. Laul. 143, 10.
13. Ja ta ütles: Ma pallun Issand, et läkkita sannumed, kellega sa tahhad läkkitada.
14. Ja Jehowa wihha süttis põllema Mosesse wasto ja ütles: Eks olle Aaron sinno wend, Lewi mees? Ma tean, et ta hästi rägib, ja wata, ta tulleb ka sinno wasto; kui ta sind nääb, siis saab temma ommast süddamest röömsaks.
15. Ja sa peab temma wasto räkima ja sannad ta suhho pannema, ja minna tahhan sinno suga olla ja temma suga, ja teid öppetada, mis teie peate teggema.
16. Ja temma peab so assemel rahwa wasto räkima, ja se peab nenda ollema: temma peab sulle suuks ollema, ja sinna peab temmale Jummalaks ollema.
17. Ja se keppi peab sa ennese kätte wötma, miska sa peab immetähhed teggema.
18. Ja Moses läks ärra ja tulli taggasi omma äia Jitro jure ja ütles temmale: Lasse ma läbbän, et ma taggasi saan omma wendade jure, kes Egiptusses on, et ma saan nähha, kas nemmad alles ellus on; ja Jitro ütles Mosessele: Minne rahbega.
19. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto Midjanis: Käi, minne taggasi Egiptusse male, sest keik need mehhed on ärrasurnud, kes so hinge peäle käisid.
20. Ja Moses wöttis omma naese ja ommad poiad ja panni neid eesli selga, ja läks taggasi Egiptusse male; ja Moses wöttis Jummala keppi omma kätte.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui sa läbbäd, ja taggasi saad Egiptusse, siis katsu, et sa keik immeteud, mis ma sinno kätte ollen annud, Warao ees teed; ja minna tahhan temma süddame kangeks tehha, et temma ei lasse rahwast mitte minna.
22. Ja sa peab Warao wasto ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Mo poeg, mo essimenne poeg on Israel.
23. Ja ma ütlen sulle: Lasse mo poeg minna, et ta mind tenib; kui sa kelad tedda minnemast, wata siis tahhan minna so poia, so essimesse poia ärratappa.
24. Ja seäl te peäl ömaias sündis, et Jehowa tulli temma wasto ja püdis tedda surretada.
25. Ja Sippora wöttis terrawa kiwwinoa, ja leikas omma poia eesnahha ärra ja panni temma jalgade ette, ja ütles: Töeste sinna olled mulle werre peigmehheks. Jos. 5, 2.
26. Ja ta seisis temmast rahho; siis ütles temma naene: Werre peigmees, ümberleikamisse pärrast.
27. Ja Jehowa ütles Aaronile: Minne Mosesse wasto körbe; ja ta läks ja sai temma wasto Jummala mäe jures, ja andis temmale suud.
28. Ja Moses andis Aaronile keik Jehowa sannad teäda, kes tedda olli läkkitand, ja keik immetähhed, mis Ta tedda käsknud tehha.
29. Ja Moses läks Aaroniga, ja nemmad koggusid keik Israeli laste wannemad.
30. Ja Aaron räkis keik sannad, mis Jehowa Mosesse wasto olli räkinud, ja ta teggi immetähhed rahwa silma ees.
31. Ja rahwas uskus; kui nemmad kuulsid, et Jehowa olli tulnud Israeli lapsi katsma, ja et ta nende willetsust olli näinud, siis kummardasid nemmad peaga ja heitsid silmili mahha. Laul. 10, 14.

5. Peatük.

Warao ei holi Jehowast; rahwast waewatakse wägga.

1. Ja pärrast tullid Moses ja Aaron ja ütlesid Warao wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Lasse mo rahwas minna, et nemmad mulle pühha peawad körbes.
2. Ja Warao ütles: Kes on Jehowa, kelle sanna ma pean kuulma, et ma Israeli pean laskma ärraminna? ei ma tunne Jehowat, egga tahha ka mitte Israeli lasta minna. Tan. 3, 15. Laul. 10, 4.
3. Ja nemmad ütlesid: Ebrea rahwa Jummal tulli meie wasto; lasse meie läbhäme kolme päwa teed körbe, et meie Jehowale omma Jummalale ohwerdame, et Ta meie peäle ei tulle ei katkoga egga möögaga.
4. Ja Egiptusse kunningas ütles nende wasto: Moses ja Aaron, mispärrast tahhate teie rahwa temma teggemissest lahti sata? minge omma raske tö kallale.
5. Weel ütles Warao: Wata rahwast on jo paljo siin maal, ja teie tahhate neid sata hingama nende raskest tööst?
6. Ja Warao käskis selsammal päwal rahwa sundijaid ja nende üllewatajaid ja ütles:

7. Teie ei pea rahwale ennam mitte ölgi andma teiliskiwwa tehha, nenda kui enne, mingo nemmad isse ja noppigo ennestele ölgi.
8. Ja teiliskiwwide arro, mis nemmad tännini on teinud, peate teie nende peäle pannema, teie ei pea sedda mitte wähhendama: sest nemmad on laisad, sepärrast kissendawad nemmad ja ütlewad: Meie tahhame miñna ohwerdama omma Jummalale.
9. Sago teggo raskemaks meeste peäle, et neil seäl teggemist on, et nemmad ei panne tähhele wallekönnesid.
10. Ja rahwa sundijad ja nende üllewaatjad läksid wälja ja räkksid rahwa wasto ja ütlesid: Nenda ütleb Warao: Ei ma anna teile mitte ölgi;
11. Minge teie, wötke ennestele ölgi, kust teie leiate, agga teie teust ei pea ühtegi wähhendatama.
12. Ja rahwas läks laiale keige Egiptusse male, et nemmad körsi piddid noppima ölge assemele.
13. Ja sundijad aiasid peäle ja ütlesid: Saatke täis omma tö, iggapäine ossa ommal päwal, nenda kui teil ölgi olli.
14. Ja Israeli laste üllewaatjaid, mis Warao sundijad nende ülle pannud, peksti ja öldi: Mispärrast ei sada teie omma seätud ossa mitte täis, teiliskiwwa tehhes, nüüd nenda kui ennegi?
15. Ja Israeli laste üllewatajad tullid ja kissendasid Warao pole ja ütlesid: Mispärrast teed sa nenda omma sullastele?
16. Ölgi ei anta so sullastele, ja siiski ütlewad nemmad meile: tehke teiliskiwwa; ja wata so sullasid peksetakse, et küll sinno ommal rahwal süi on.
17. Ja ta ütles: Teie ollete laisad, laisad ollete teie, sepärrast ütlete teie: Meie tahhame miñna ohwerdama Jehowale.
18. Ja nüüd minge, tehke omma teggo, agga ölgi ei pea teile mitte antama, ja teiliskiwwide arro peate teie täis saatma.
19. Ja Israeli laste üllewaatjad näggid ennestel pahha lou ollewad, sest et öldi: Teie ei pea ommast teiliskiwwidest, iggapäisest ossast ei ühhelgi päwal ühtegi wähhendama.
20. Ja nemmad tullid Mosesse ja Aaroni wasto, kes nende kohhal seisid, kui nemmad Warao jurest ärratullid.
21. Ja nemmad ütlesid nende wasto: Jehowa nähko teie kätte ja moistko öigust, et teie meie baiso pahhaks teinud Warao melest ja temma sullaste melest, et teie nende kätte mööga annud, meid ärratappa.
22. Ja Moses läks jälle Jehowa jure ja ütles: Issand, mispärrast olled sa rahwale kurja teinud? Mispärrast olled sa mind läkkitand?
23. Sest sest aiast kui ma Warao jure sanud, sinno nimmel rääkima, on ta rahwale kurja teinud ja sinna ei olle polegi omma rahwast peästnud. Jes. 55, 8—13.

6. Peatük.

Jehowa nimme selletakse ärra. Mosesse suggu.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Nüüd pead sa nähha sama, mis ma Waraule tahhan tehha, sest tuggewa käe läbbi peab ta neid laskma miñna, ja tuggewa käe läbbi peab ta neid omma maalt ärra aiama.
2. Ja Jummal räkis Mosesse wasto ja ütles temmale: Minna ollen Jehowa,
3. Ja ollen ennast näitnud Abraamile, Isaakile ja Jakobile, kui keigewäggewam Jummal; agga omma Jehowa nimme polest ei olle ma neile teäda sanud. 1 Mos. 17, 1. ja 35. 11.
4. Ja ma ollen ka omma seädusse nendega kindlaste seädnud, et ma neile Kanaani ma piddin andma, nende wöörapölwe ma, kus nemmad kui wöörad sees ellanud.
5. Ja minna ollen ka kuulnud Israeli laste äggamist, kedda Egiptusse rahwas sunniwad teggo teggema, ja ollen omma seädusse peäle mötlelnud.
6. Sepärrast ütle Israeli lastele: Minna ollen Jehowa, ja tahhan teid wäljawia Egiptusse rahwa raske teo alt ja teid peästa nende tenistussest ja teid lunnastada wäljasirrutud käewarrega ja öige suurte nuhtlustega.
7. Ja tahhan teid ennesele rahwaks wötta ja teile Jummalaks olla, ja teie peate tundma, et Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid on ärrawinud keige Egiptusse rahwa raske teo alt.
8. Ja ma tahhan teid wia senna male, mis pärrast ma ollen omma käe wandudes üllestöstnud, et ma sedda piddin andma Abraamile, Isaakile ja Jakobile; ja ma tahhan sedda teile anda pärrismaaks, Minna Jehowa. 1 Mos. 28, 13. 5 Mos. 34. 4.
9. Ja Moses räkis nenda Israeli laste wasto, agga nemmad ei kuulnud Mosest mitte waimo ahhastusse pärrast ja kange teo pärrast.
10. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
11. Minne, rägi Warao, Egiptusse kun-

ninga wasto, et ta lasseb Israeli lapsed omma maalt ärraminna.

12. Ja Moses räkis Jehowa ees ja ütles: Wata Israeli lapsed ei wötta mind kuulda, kuida siis peaks Warao wötma mind kuulda, ja minna ollen ümberleikamatta uultest.

13. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto, ja andis neile käsko Israeli laste kätte ja Warao, Egiptusse kunninga kätte, et nemmad piddid Israeli lapsed Egiptusse maalt wäljawima.

14. Need on nende wannematte perrette peamehhed: Rubeni, Israeli essimesse poia lapsed on Anok ja Pallu, Etsron ja Karmi, need on Rubeni suggguwössad.

15. Ja Simeoni poiad on Jemuel, ja Jamin, ja Oad, ja Jakin, ja Soar, ja Saul, Kanaani ma naese poeg; need on Simeoni suggguwössad.

16. Ja need on Lewi poegade nimmed, nende sündimiste järrele: Kerson, ja Keat, ja Merari; ja Lewi ello aastaid olli sadda ja kolmkümmend ja seitse aastat.

17. Kersoni poiad on Libni ja Simei omma suggguwössade järrele.

18. Ja Keati poiad on Amram, ja Jitsar, ja Ebron, ja Usfiel; ja Keati ello aastaid olli sadda kolmkümmend ja kolm aastat.

19. Ja Merari poiad on Mahli ja Musi, need on Lewi suggguwössad omma sündimiste järrele.

20. Ja Amram wöttis ennesele naeseks Jokebedi, omma issa suggulasse, ja ta töi temmale ilmale Aaroni ja Mosesse: ja Amrami ello aastaid olli sadda kolmkümmend ja seitse aastat.

21. Ja Jitsari poiad on Kora, ja Neweg, ja Sitri.

22. Ja Usfieli poiad on Misael, ja Eltsawan, ja Sitri.

23. Ja Aaron wöttis Eliseba, Amminadabi tütre, Nasoni öe, ennesele naeseks, ja ta töi temmale ilmale Nadabi ja Abiu, Eleasari ja Itamari.

24. Ja Kora poiad on Assir, ja Elkana, ja Abiasaw; need on Kora suggguwössad.

25. Ja Eleasar, Aaroni poeg, wöttis ennesele ühhe Putieli tüttardest naeseks ja se töi temmale ilmale Pinea; need on Lewitide wannematte peamehhed omma suggguwössade järrele.

26. Se on Aaron ja Moses, kellele Jehowa on üttelnud: Wige Israeli lapsed Egiptusse maalt wälja nende wäehulkadega.

27. Need on kes räkisid Warao Egiptusse kunninga wasto, et nemmad piddid Israeli lapsed Egiptussest wäljawima; se on Moses ja Aaron.

28. Ja se sündis sel päwal, kui Jehowa Mosesse wasto räkis Egiptusse maal,

29. Et Jehowa Mosesse wasto räkis sedda wisi: Minna ollen Jehowa, rägi Warao Egiptusse kunninga wasto keik sedda, mis minna so wasto rägin.

30. Ja Moses ütles Jehowa ees: Wata minna ollen ümberleikamatta uultest, kuida wöttab siis Warao mind kuulda?

7. Peatük.

Warao südda jääb kowwaks; essimenne nuhtlus, werri.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata ma ollen sind Waraule Jummalaks pannud, ja so wend Aaron peab so prohwet ollema.

2. Sinna pead räkima keik, mis ma sulle käsfin, ja Aaron so wend peab Warao wasto räkima, et ta Israeli lapsed lasseb omma maalt ärraminna.

3. Ja Minna tahhan Warao süddame lasta kowwaks minna, et ma woin omma immetähti ja omma immeteggusid paljo tehha Egiptusse maal.

4. Ja Warao ei wötta teid mitte kuulda, ja ma tahhan omma käe Egiptusse wasto panna ja wäljawia ommad wäehulgad, omma rahwa Israeli lapsed Egiptusse maalt öige suurte nuhtluste läbbi.

5. Ja Egiptusse rahwas peab tundma, et minna ollen Jehowa, kui ma omma käe Egiptusse ma ülle wäljasirrutan ja Israeli lapsed nende seast wäljawiin.

6. Ja Moses ja Aaron teggid nenda, kui Jehowa neid olli käsknud, nenda teggid nemmad.

7. Ja Moses olli kahheksakümmend aastat wanna, ja Aaron olli kahheksakümmend ja kolm aastat wanna, kui nemmad Waraoga räkisid.

8. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:

9. Kui Warao teie wasto rägib ja ütleb: Tehke üks immeteggo; siis pead sa Aaroni wasto ütlema: Wötta omma kep ja wiska Warao ette, et se lendwaks mauks saab.

10. Ja Moses tulli Aaroniga Warao jure, ja nemmad teggid nenda kui Jehowa olli käsknud, ja Aaron wiskas omma keppi Warao ette ja ta sullaste ette, ja se sai lendwaks mauks.

11. Ja Warao kutsus ka targad ja noiad, ja Egiptusse rahwa kunsimehhed isse teg-

gid ka nendasammoti omma silmamuun-
damistega.
12. Ja iggaüks wiskas omma keppi
mahha, ja nemmad said lendwaks maddu-
deks, ja Aaroni kep nelas nende keppid
ärra.
13. Ja Warao süddа jäi kangeks ja ei
wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Je-
howa olli rääkinud.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Warao südda on kange, ta kelab rahwast
ärraminnemast.
15. Minne hommiko Warao jure, wata
ta lähhäb wälja sinna wee äre, ja jä tem-
ma kohta seisma jöe äre, ja wötta omma
kätte kep, mis mauks olli mudetud.
16. Ja sa pead ta wasto ütlema: Jeho-
wa, Ebrea rahwa Jummal, on mind sin-
no jure läkkitanud ja ütleb: Lasse mo rah-
was minna, et nemmad mind teniwad
körbes; ja wata, ei sa olle tännini mitte
wötnud kuulda.
17. Nenda ütleb Jehowa: Sest pead sa
tundma, et Minna ollen Jehowa; wata
minna tahhan lüa keppiga, mis mo käes
on, wee peäle mis jöes, ja sedda peab
werreks mudetama.
18. Ja kallad mis jöes on, peawad sur-
rema, ja jöggi peab haisema, ja Egiptusse
rahwas peawad ärratüddima, jöest wet
jomast.
19. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Ütle Aaroni wasto: Wötta omma kep ja
sirruta omma kässi wälja Egiptusse ma
wette ülle, nende jöggede ülle, ja keige
nende wee koggude ülle, et nemmad wer-
reks sawad, ja olgo werri keigel Egiptusse
maal, ni hästi puastjatte sees, kui kiwwi-
riistade sees.
20. Ja Moses ja Aaron teggid nenda,
kui Jehowa olli käsknud, ja ta töstis kep-
pi ülles ja löi wee peäle, mis jöes olli,
Warao nähhes ja ta sullaste nähhes, ja
keik wessi mis jöes sai werreks mudetud.
21. Ja kallad, mis jöes ollid, surrid är-
ra, ja jöggi haises, ja Egiptusse rahwas
ei woind mitte jöest wet jua; ja werri olli
keigel Egiptusse maal. Laul. 78, 44.
22. Ja Egiptusse kunsimehhed teggid
nendasammoti omma silmamuundamiste-
ga; ja Warao südda jäi kangeks ja ei
wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Je-
howa olli rääkinud.
23. Ja Warao pöris ümber ja läks om-
ma kotta, ja ei pannud ka seddagi mitte
tähhele. Jer. 5, 3.
24. Ja keik Egiptusse rahwas kaewasid
jöe ümber, et nemmad saaksid wet jua;
sest nemmad ei woinud mitte jöe wet
jua.
25. Ja seitse päwa said täis, pärrast
sedda, kui Jehowa jögge sai lönud.
26. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Minne Warao jure ja ütle ta wasto:
Nenda ütleb Jehowa: lasse mo rahwas
ärraminna, et nemmad mind teniwad.
27. Ja kui sa neid kelad ärraminnemast,
wata siis tahhan minna keik so raia kon-
nadega nuhhelda.
28. Ja jöggi peab kihhisema konne, ja
need peawad üllestullema ja so kotta min-
nema ja sinno maggades kambrisse ja so
wodi peäle, ja so sullaste kotta ja so rah-
wa peäle ja sinno petsahjude sisse ja so
leiwa künnade sisse.
29. Ja konnad peawad üllestullema sin-
no peäle, ja so rahwa peäle, ja keige so
sullaste peäle.

8. Peatük.

Konnad; täid; keik suggu pahho linnud.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Ütle Aaroni wasto: Sirruta omma kässi
wälja omma keppiga jöggede ülle, jöear-
rude ülle ja järwede ülle, ja sada konne
üllestullema Egiptusse ma peäle.
2. Ja Aaron sirrutas omma käe wälja
Egiptusse wette ülle, ja konnad tullid
ülles ja katsid Egiptusse maad.
3. Ja kunsimehhed teggid nendasammoti
omma silmamuundamistega, ja saatsid
konne ülles tullema Egiptusse ma peäle.
4. Ja Warao kutsus Mosesse ja Aaroni
ja ütles: Palluge Jehowat raskeste, et ta
konnad minno ja mo rahwa peält ärra-
wöttab, siis tahhan ma rahwa lasta är-
raminna, et nemmad Jehowale ohwerda-
wad.
5. Ja Moses ütles Waraule: Wötta en-
nesele se au minno eest: millal pean ma
palwet teggema sinno eest, ja so sullaste
eest, ja so rahwa eest, et konnad ärrakau-
takse sinno ja so koia peält, et nemmad
agga jökke jäwad?
6. Ja ta ütles: Homme; siis ütles tem-
ma: Olgo so sanna järrele, et sa saad
tunda, et ei olle ükski nisugune, kui Je-
howa meie Jummal.
7. Ja konnad peawad ärraminnema sin-
no ja so koddade kallalt ja so sullaste ja
so rahwa kallalt; jökke agga peawad nem-
mad jäma.
8. Ja Moses läks wälja Aaroniga Wa-
rao jurest, ja Moses kissendas Jehowa
pole konnade pärrast, mis ta Warao peäle
olli pannud.

9. Ja Jehowa teggi Mosesse sanna järrele, ja konnad surrid ärra koddade seest, ouede peält ja wäljade peält.
10. Ja nemmad aiasid neid kokko hunniko wisi, ja ma haises.
11. Kui Warao näggi, et ta sai hingada, siis löi ta omma süddame kangeks, ja ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud. Rom. 2, 5.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ütle Aaroni wasto: Sirruta omma kep wälja ja lö ma pörmo, siis peab se täideks sama keigel Egiptusse maal.
13. Ja nemmad teggid nenda, ja Aaron sirrutas omma käe wälja omma keppiga, ja löi ma pörmo, siis sai hulk täisid innimeste ja weiste külge; keik ma pörm sai täideks keigel Egiptusse maal.
14. Ja kunsimehhed teggid nendasammoti omma silmamuundamistega, et nemmad täisid ette sadaksid, ja ei woinud mitte; (ja hulk täisid olli innimeste ja lojuste külges.)
15. Ja kunsimehhed ütlesid Warao wasto: Se on Jummala sörm; ja Warao süddа jäi kangeks ja ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud. Laul. 64, 10.
16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Touse hommiko warra ülles ja astu Warao ette, wata ta lähhäb wee jure, ja ütle temma wasto: Nenda ütleb Jehowa: Lasse mo rahwas ärraminna, et nemmad mind teniwad.
17. Sest kui sa minno rahwast ei lasse ärraminna, wata siis läkkitan ma sinno peäle, ja so sullaste peäle, ja so rahwa peäle, ja so koddade sisse keiksuggu pahha linno seltsi, ja Egiptusse rahwa koiad peawad täis sama sedda pahha linno seltsi, ja ka ma, mis peäl nemmad on.
18. Ja ma tahhan sel päwal immelikko wahhe tehha Koseni male, kus mo rahwas sees ellab, et seäl ei pea pahha linno seltsi ollema, et sa saad teäda, et minna ollen Jehowa siin maal.
19. Ja ma tahhan peästmist sata omma rahwa ja sinno rahwa wahhele; homme peab se immetäht sündima.
20. Ja Jehowa teggi nenda, ja üks raks pahha linno selts tulli Warao kotta ja temma sullaste kotta, ja keige Egiptusse maal rikkuti ma ärra pahha linno seltsist.
21. Ja Warao kutsus Mosesse ja Aaroni ja ütles: Minge, ohwerdage omma Jummalale siin maal.
22. Ja Moses ütles: Ei se sünni mitte nenda tehha, sest meie ohwerdaksime Jehowale omma Jummalale sedda, mis Egiptusse rahwa melest hirmus on; wata, kui meie sedda mis Egiptusse rahwa melest hirmus, nende silma ees ohwerdaksime, eks nemmad meid peaks kiwwidega surnuks wiskama?
23. Meie tahhame kolme päwa teed minna körbe, ja Jehowale omma Jummalale ohwerdada, nenda kui ta meie wasto ütleb.
24. Ja Warao ütles: Ma tahhan teid lasta minna, et teie Jehowale omma Jummalale ohwerdate körbes, agga et teie mitte wägga kaugele ärra ei lähhä; tehke palwet mo eest.
25. Ja Moses ütles: Wata ma lähhän sinno jurest ärra ja tahhan Jehowat raskeste palluda, et pahha linno selts homme ärrasaab Warao jurest, ta sullaste jurest ja ta rahwa jurest; ärgo wötko agga Warao ennam mitte narrida, et ta rahwast ei lasse ärraminna Jehowale ohwerdama.
26. Ja Moses läks Warao jurest ärra ja pallus raskeste Jehowat,
27. Ja Jehowa teggi Mosesse sanna järrele ja satis pahha linno seltsi Warao jurest, ta sullaste jurest, ja temma rahwa jurest ärra; ei jänud ühteainust ülle.
28. Ja Warao löi omma süddame kangeks ka se kord, ja ei lasknud rahwast mitte ärraminna.

9. Peatük.

Katk; kurjad paised; rahhe.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne Warao jure ja rägi temma wasto: Nenda ütleb Jehowa Ebrea rahwa Jummal: Lasse mo rahwas minna, et nemmad mind teniwad.
2. Sest kui sa kelad neid ärraminnemast ja neid weel kinnipead:
3. Wata siis peab Jehowa kässi ollema so lojuste wasto, mis wäljal on, hooste wasto, eeslitte, kamelitte, weiste ja puddolojuste wasto, wägga raske katkoga.
4. Ja Jehowa tahhab immelikko wahhe tehha Israeli lojuste ja Egiptusse rahwa lojuste wahhele, ja ei pea ühtegi surrema keigist, mis Israeli laste pärralt on.
5. Ja Jehowa märas aia ja ütles: Homme tahhab Jehowa sedda tehha siin maal.
6. Ja Jehowa teggi nenda teisel päwal, ja keik Egiptusse rahwa lojuksed surrid ärra; agga Israeli laste lojustest ei surnud ühteainustki.
7. Ja Warao läkkitas sinna, ja wata, Israeli lojustest ei olnud ärrasurnud ei ühteainustki; ja Warao südda jäi kangeks

ja ta ei lastnud rahwast mitte ärraminna.
8. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto ja Aaroni wasto: Wötke ennestele ommad mollemad peud täis tahma ahjust, ja Moses wiskago sedda laiale wasto taewast Warao nähhes;
9. Ja se peab ülle keige Egiptusse ma tolmuks sama, ja peab innimeste ja lojuste külge sama paiseks, mis ülles aiab willisid keigel Egiptusse maal.
10. Ja nemmad wötsid ahjo tahma ja astusid Warao ette, ja Moses wiskas sedda laiale wasto taewast, ja se sai paiseks, williks, mis ülles aias innimeste ja lojuste külges.
11. Ja kunsimehhed ei woinud seista Mosesse ees paisette pärrast; sest paised ollid kunsimeeste külges ja keige Egiptusse rahwa külges.
12. Ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks, ja ta ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa Mosesse wasto olli räkinud.
13. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Touse hommiko warra ülles ja astu Warao ette ja ütle ta wasto: Nenda ütleb Jehowa, Ebrea rahwa Jummal: Lasse mo rahwas miñna, et nemmad mind teniwad.
14. Sest se kord woiksin minna läkkitada keik omma nuhtlussed sinno süddame peäle, ja so sullaste peäle, ja so rahwa peäle, sepärrast et sa saaksid tunda, et minno sarnast ei olle keiges mailmas.
15. Kui ma nüüd olleksin omma käe wälja pistnud, ja sind ja so rahwast kattoga lönud, siis olleksid sinna ma peält ärrakautud olnud.
16. Agga otse sepärrast ollen ma sind üllespiddanud, et ma näidaksin omma rammo sinnule, ja et mo nimmi saaks ülleskulutud keiges mailmas.
17. Kui sinna weel mo rahwa wasto surustelled, et sa neid ei lasse ärramiñna:
18. Wata siis lassen ma homme sel aial wägga rasket rahhet saddada, mähhärdust ei olle olnud Egiptusse maal sest päwast, kui ta on raiatud tännini.
19. Ja nüüd läkkita, aia ommad lojuksed kokko ja keik mis sul wäljal on: keik innimessed ja lojuksed, mis wäljal leitakse ja ei olle koio korristud, kui rahhe nende peäle tulleb, siis nemmad surrewad ärra.
20. Kes Warao sullaste seast Jehowa sanna kartis, se aias ommad sullased ja ommad lojuksed koio.
21. Agga kes Jehowa sanna tähhele ei pannud, se jättis ommad sullased ja ommad lojuksed wäljale.
22. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sirruta omma kässi wälja wasto taewast, siis peab rahhe tullema keige Egiptusse male, innimeste peäle, ja lojuste peäle, ja keige wälja rohho peäle mis Egiptusse maal.
23. Ja Moses sirrutas omma keppi wälja wasto taewast, ja Jehowa andis pitkse mürristamissi ja rahhet, ja tulloke käis otse mani; ja Jehowa laskis rahhet saddada Egiptusse ma peäle.
24. Ja rahhe olli ja tulloke, mis rahhega seggaminne, wägga raske, mähhärdust ei olle olnud keigel Egiptusse maal sest aiast, kui nemmad üks rahwas olnud.
25. Ja rahhe löi keigel Egiptusse maal keik mahha, mis wäljal olli ni hästi innimessed kui lojuksed, ja rahhe löi keik wälja rohho mahha ja keik wälja puud pelsis ta katki.
26. Agga Koseni maal, kus Israeli lapsed ollid, polnud mitte rahhet.
27. Ja Warao läkkitas ja kutsus Mosesse ja Aaroni ja ütles nende wasto: Ma ollen se kord patto teinud, Jehowa on öige, agga minna ja mo rahwas mele olleme öälad.
28. Palluge Jehowat raskeste, et sest kül saaks, et sedda Jummala pitkse mürristamist egga rahhet ennam ei olleks, kül ma siis tahhan teid lasta miñna, ja teie ei pea mitte ennam siin seisma.
29. Ja Moses ütles temma wasto: Kui ma saan liñnast wäljaläinud, siis tahhan ma ommad käed Jehowa pole wäljalautada; pitkse mürristamissed peawad löpma, ja rahhet ei pea ennam mitte ollema, sepärrast et sa saad tunda, et ma Jehowa pärralt on.
30. Ja sinna ja so sullased, teid tean minna et teie weel mitte Jehowat Jummalat ei karda.
31. Ja linnad ja odrad löbi mahha, sest odrad ollid lonud, ja linnad ollid kupras.
32. Ja nisso ja okkasnisso ei lödud mitte mahha, sest need ollid hillised.
33. Ja Moses läks Warao jurest liñnast wälja ja lautas ommad käed wälja Jehowa pole, ja pitkse mürristamissed ja rahhe löpsid, ja wihma ei saddand ennam mahha.
34. Kui Warao näggi, et wihm ja rahhe ja pitkse mürristamissed löpsid, siis teggi ta weel ikka patto ja löi omma süddame kowwaks temma ja ta sullased.
35. Nenda jäi Warao südda kangeks, ja

ta ei lasknud Israeli lapsi mitte ärra-
miñna, nenda kui Jehowa Mosesse läbbi
olli räkinud.

10. Peatük.

Rohhotirtsud; pilkane pimmedus.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Minne Warao jure, sest minna ollen tem-
ma süddame ja ta sullaste süddamed lask-
nud kowwaks sada, et ma need omma im-
metähhed teeksin temma jures.
2. Ja sepärrast, et sa pead omma laste
ja omma laste laste kõrwade ette juttus-
tama, mis minna Egiptusse ollen tei-
nud, ja mo immetähti, mis ma nende
seas ollen teinud, et teie tunnete, et Min-
na ollen Jehowa.
3. Siis tullid Moses ja Aaron Warao
jure ja ütlesid ta wasto: Nenda ütleb
Jehowa Ebrea rahwa Jummal: Kui kaua
tõrgud sa minno ees ennast allandades?
Lasse mo rahwas miñna, et nemmad
mind tenniwad.
4. Sest kui sinna kelad mo rahwast ärra-
minnemast, wata siis tahhan ma homme
rohhotirtsusid so raia peäle tua.
5. Ja nemmad peawad ma pinna ärra-
katma, et ükski ei sa maad nähha, ja nem-
mad peawad ärrasöma sedda mis ülle-
jänud sest, mis ärrapeäsnud, mis teile
rahhest on üllejänud, ja nemmad peawad
pude peält keik ärrasöma, ja mis teile
wälja peäl üllesfaswanud.
6. Ja nemmad peawad täitma sinno
koiad ja keik so sullaste koiad, ja keige
Egiptusse rahwa koiad, mis so wannemad
ja so wannematte wannemad ei olle näi-
nud sest päwast, kui nemmad siin maal
on olnud tännapäwani; siis pöris ta üm-
ber ja läks wälja Warao jurest ärra.
7. Ja Warao sullased ütlesid temma
wasto: Kui kaua peab se meile wörguta-
misse paelaks ollema? Lasse mehhed
miñna, et nemmad Jehowat omma Jum-
malat teniwad; eks sa weel ei tunne, et
Egiptus on hukka läinud?
8. Ja Moses ja Aaron todi jälle Wa-
rao jure, ja ta ütles nende wasto: Min-
ge, tenige Jehowat omma Jummalat;
agga kes, ja missuggused peawad ärra-
minnema?
9. Ja Moses ütles: Meie tahhame ärra-
miñna omma nore ja omma wanna rah-
waga; omma poegadega ja omma tüttar-
tega, omma puddolojustega ja omma
weistega tahhame miñna, sest meil on
Jehowa pühha.
10. Ja ta ütles nende wasto: Jehowa
olgo siis nenda teie jures, kui ma teid ja
teie wäetimad lapsed lassen ärramiñna!
Wadage, teil on töeste pahha nou.
11. Ei mitte nenda, minge agga teie
mehhed ja tenige Jehowat: sest sedda ollete
teie otsinud; ja neid aeti Warao silma
eest ärra.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Sirruta omma kässi wälja ülle Egiptus-
se ma rohhotirtsude pärrast, et nemmad
üllestullewad Egiptusse peäle ja söwad
ärra keik ma rohho, keik sedda mis rahhe
on üllejätnud.
13. Ja Moses sirrutas omma keppi
wälja ülle Egiptusse ma, ja Jehowa sa-
tis hommiko tule ma peäle keik se päwa
ja keik se ö; kui hommiko sai, siis töi
hommiko tuul rohhotirtsud ülles.
Laul. 105, 34. 35.
14. Ja rohhotirtsud tullid ülles keige
Egiptusse ma peäle ja lastsid endid mah-
ha keige Egiptusse raia peäle, wägga
paksuste; enne neid ei olle nisuggusid
rohhotirtsusid olnud kui nemmad, egga
pärrast neid ei pea nenda ollema.
15. Ja nemmad katsid keige ma pinna,
nenda et ma pimmedaks sai, ja nemmad
söid keik ma rohho ärra ja keik pu wilja,
mis rahhe olli üllejätnud; ja keigel Egip-
tusse maal ei jänud ühtegi haljast ei pu-
desse egga rohtudesse mis wälja peäl.
16. Ja Warao laskis Mosesse ja Aaro-
ni ussinaste kutsuda ja ütles: Ma ollen
patto teinud Jehowa teie Jummala was-
to ja teie wasto.
17. Ja nüüd, et anna mulle agga se
kord mo pat andeks, ja palluge Jehowat,
omma Jummalat raskeste, et ta agga se
surma mo peält ärra sadab.
18. Ja ta läks wälja Warao jurest ärra
ja pallus Jehowat raskeste.
19. Ja Jehowa pöris tule wägga kange
öhto tuleks ja töstis rohhotirtsud ülles ja
peksis neid mahha kõrkjatte merresse; ei
jänud keige Egiptusse raia peäle ei ühte-
ainustki rohhotirtso mitte ülle.
20. Ja Jehowa teggi Warao süddame
kangeks, ja ta ei lasknud mitte Israeli
lapsi ärramiñna.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Sirruta omma kässi wälja wasto tae-
wast, ja pimmedus peab sama ülle Egip-
tusse ma, et pimmedusse pärrast peab
kättega ette katsuma.
22. Ja Moses sirrutas omma käe wälja
wasto taewast, ja pilkane pimme olli keigel
Egiptusse maal kolm päwa. Laul. 105, 28.
23. Üks ei näinud teist, ja ükski ei tous

nud omma assemelt ülles kolm päwa, ja keigil Israeli lastel olli walge nende ellomaiade sees.
24. Ja Warao kutsus Mosesse ja ütles: Minge, tenige Jehowat; agga teie pudbolojuksed ja weiksed peawad paigale jäma; ka teie wäetimad lapsed mingo teiega.
25. Ja Moses ütles: Sinna pead ka ohwrid ja pölletamisse ohwrid meie kätte andma, et meie neid Jehowale, omma Jummalale, ohwerdame.
26. Ja meie lojuksedki peawad meiega minnema; ei sörgagi pea järrele jäma, sest neist sammust peame wötma, miska meie Jehowat omma Jummalat tenime, ja meie ei tea mitte, miska meie Jehowat peame tenima, kunni meie senna same.
27. Ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks ja ta ei tahtnud neid mitte ärralasta.
28. Siis ütles Warao temmale: Minne minnust ärra! Hoia, et sa mo silmi ennam ei nä: sest mil päwal sinna mo silmi nääd, pead sa surrema.
29. Ja Moses ütles: Sa olled öiete räkinud, ei ma tahha so silmi teps ennam mitte nähha.

11. Peatük.

Jehowa ähwardab essimessed poeglapsed ärratappa.

1. Ja Jehowa olli Mosesse wasto öölnud: Ma tabban weel ühhe nuhtlusse Warao peäle ja Egiptusse peäle sata, pärrast sedda lasseb ta teid siit ärraminna; kui ta lasseb minna, siis aiab ta teid keik hopis ruttuste siit ärra.
2. Rägi nüüd rahwa kuuldes, et igga mees teise käest ja igga naene teise käest peab küssima hõbberiisto ja kuldriisto.
p. 3, 21. 22. ja 12. 35. 36.
3. Ja Jehowa sadab rahwale armo Egiptusse rahwa käest. Ka olli Moses wägga suur mees Egiptusse maal Warao sullaste melest ja rahwa melest.
4. Ja Moses olli öölnud: Nenda ütleb Jehowa: Kesk ö aial tabban minna wäljaminna Egiptusest läbbi.
5. Ja igga essimenne poeglaps Egiptusse maal peab ärrasurrema ni bästi Warao essimenne poeg, kes temma aujärje peäl istub, kui ümmardaja essimenne poeg, kes kässikiwwi tagga on; ja keik lojuste essimessed issased lomad.
p. 4, 23. ja 12. 29.
6. Ja keige Egiptusse maal peab suur kissendaminne ollema, mähhärdust ei olle olnud ja mähhärdust ei pea jälle sama.
7. Agga keige Israeli laste jures ei pea koergi omma keelt ligutama, ei innimeste egga lojuste wasto; et teie tunnete, et Jehowa on immelikko wahhe teinud Egiptusse rahwa ja Israeli wahhele.
Malak. 3. 18.
8. Ja keik need so sullased peawad minno jure allatullema ja mo ette kummardama ja ütlema: Minne wälja, sinna ja keik rahwas mis so järrel käib; ja pärrast sedda tabban ma wäljaminna. Ja ta läks Warao jurest ärra kange wihhaga.
9. Ja Jehowa olli Mosesse wasto üttelnud: Warao ei wötta teid mitte kuulda, sepärrast et mo immeteggusid paljo peab sündima Egiptusse maal.
10. Ja Moses ja Aaron teggid keik need immeteud Warao ees; ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks, et ta Israeli lapsi ei lasknud omma maalt ärraminna.

12. Peatük.

Paasatalle seätakse tappa ja süa; essimessi poeglapsi surmatakse; Israelid peäsewad Egiptusest.

1. Ja Jehowa olli Mosesse ja Aaroni wasto räkinud Egiptusse maal ja üttelnud:
2. Sesinnane ku peab teile essimene ku ollema; essimenne peab temma teile ollema aasta kude seast.
3. Räkige keige Israeli koggodusse wasto ja üttelge: Selle ku kümnemal päwal wötko iggaüks ennesele tal wannematte perrette peäle, üks tal perre peäle.
4. Ja kui perret pissut on ühhe talle tarwis, siis peab temma ja ta naber, kes temma maia jures liggi on, hingede arro järrele wötma; teie peate talle peäle arwama sedda möda kui iggaüks jouab süa.
5. Selge terwe, aastane, issane tal peab teil ollema; lammastest ja kitsest peate teie sedda wötma.
6. Ja peate sedda ennestele hoidma selle ku neljateistkümnema päwani, ja keik Israeli rahwa koggodusse selts peab tedda kest päwa aial ärratapma.
7. Ja nemmad peawad werrest wötma, ja kahhe piitjalla külge woidma ja ukse peälispu külge, koddade sees, kus nemmad sedda söwad.
8. Ja nemmad peawad lihha söma selsammal ösel, tulle äres küpsetud, ja happematta leiba, nemmad peawad sedda söma wihha rohtudega. 1 Kor. 5. 7.
9. Teie ei pea sest ühtegi torelt söma egga mis wee sees kedetud, kui agga tulle äres küpsetud, temma pea, ta jalgega ja ta sissikonnaga.
10. Ja teie ei pea sest middagi homseks

üllejätma, ja sedda, mis sest homseks üllejääb, peate teie tullega ärrapölletama.
11. Ja nenda peate teie sedda söma: wö peab teil wööl ollema, kingad jalges ja keg käes, ja peate sedda ruttoga söma; se on Pasa Jehowale.
12. Ja ma tahhan selsammal ösel Egiptusse ma läbbikäia ja keik essimesse sou Egiptusse maal mahhalüa ni hästi innimessed kui weiksed, ja keige Egiptusse jummalatte peäle tahhan ma nuhtlussed panna; Minna Jehowa. Laul. 136, 10.
13. Ja werri peab teile tähheks ollema koddade külges, kus sees teie ollete, ja kui ma sedda werd nään, siis lähhän ma teist möda, ja teie seas ei pea ühtegi nuhtlust ollema ärrarikkumisseks, kui ma Egiptusse ma mahhalöön.
14. Ja sesamma pääw peab teile mällestusseks ollema ja teie peate sedda pühhaks Jehowale piddama; teie tullewa pölwe rahwa seas iggawesseks seätud wisiks peate sedda pühhaks piddama.
15. Seitse päwa peate teie hapnematta leiba söma; agga essimessel päwal peate teie happotaigna omma koddade seest ärrasaatma: sest iggaüks kes hapnend leiba sööb, essimessest päwast seitsmendast päwast sadik, selle hing peab Israeli seast sama ärrakautud. R. 23, 15.
16. Ja essimessel päwal peab pühha koggodus ollema, ja seitsmendal päwal peab teile pühha koggodus ollema; neil päiwil ei pea mingisuggust tööd tehtama, muud kui mis igga hing wöttab süa, sedda peab teie jures üksipäinis tehtama.
17. Ja teie peate hapnematta leibade pühha piddama, sest otse selsammal päwal ollen ma teie wäehulgad Egiptusse maalt wäljawinud; ja teie peate seddasamma päwa piddama omma tullewa rahwa pölweni iggawesseks seätud wisiks.
18. Essimesse ku neljateistkümnemal päwal öhto peate hapnematta leiba söma, selle ku essimessest päwast sadik kolmatkümmend öhto aial. 3 Mos. 23, 5. n. t. s.
19. Seitse päwa ei pea teie koddade sees happotaignat leitama; sest iggaüks, kes sedda mis hapnend sööb, selle hing peab Israeli koggodussest sama ärrakautud, olgo woöras ehk omma ma innimenne.
20. Mis ial hapnend, sedda ei pea teie mitte söma; keige omma maiade sees peate hapnematta leiba söma.
21. Ja Moses kutsus keik Israeli wannemad ja ütles nende wasto: Minge ja wötke ennestele talled omma sugguwössade järrele ja tapke pasatal.
22. Ja wötke üks isopi kimboke ja kastke sedda werresse, mis kausis on, ja puutke sega ukse peälispu külge ja kahhe piitjalla külge werrega, mis kausis on; ja teie ei pea ükski omma koia uksest wälja minnema hommikoni. Laul. 51, 9.
23. Ja kui Jehowa mödalähhäb, Egiptusse rahwast nuhtlema, ja nääb werd ukse peälispu külges ja kahhe piitjalla külges: siis lähhäb Jehowa sest uksest möda, ja ei lasse mitte ärrarikkujat teie koddade sisse tulla teid nuhtlema.
24. Ja teie peate sedda asja piddama seätud wisiks ennestele ja omma lastele iggaweste.
25. Nenda peab se ollema, kui teie tullete senna male, mis Jehowa teile tahhab anda, nenda kui ta on räkinud: siis peate sedda tenistust piddama.
26. Kui sünnib, et teie lapsed teie wasto ütlewad: Mis tenistus on se teile?
R. 13, 8. 14.
27. Siis peate ütlema: Se on pasaohwer Jehowale, kes Israeli laste koddadest möda läks Egiptusses, kui ta Egiptusse rahwast nuhtles ja meie perred ärrapeästis. Siis kummardas rahwas peaga ja heitis silmili mahha.
28. Ja Israeli lapsed läksid ja teggid nenda; kui Jehowa olli Mosest ja Aaroni käsknud, nenda teggid nemmad.
29. Ja se sündis kesk ö aial, et Jehowa mahhalöi keik essimessed poeglapsed Egiptusse maal ni hästi Warao essimesse poia, kes temma aujärje peäl istus, kui wangi essimesse poia, kes wangihones olli, ja keik lojuste essimessed issased lomad. Laul. 105, 36.
30. Ja Warao tousis ülles ösel temma ja keik ta sullased ja keik Egiptusse rahwas; ja suur kissendaminne olli Egiptusses, sest ei olnud ühteainust kodda, kus ep olnud surnut sees.
31. Ja ta kutsus Mosesse ja Aaroni ösel ja ütles: Wötke kätte, minge mo rahwa seast ärra, ni hästi teie kui Israeli lapsed, ja minge, tenige Jehowat, nenda kui teie ollete räkinud.
32. Wötke ni hästi ommad puddolojuksed kui ommad weiksed, nenda kui teie ollete räkinud, ja minge; ja önnistage mind ka.
33. Ja Egiptusse rahwas käisid rahwa peäle, et nemmad piddid neid ussinaste seält maalt ärrasaatma, sest nemmad ütlesid: Meie surreme keik ärra.
34. Ja rahwas kandis omma taignat, enne kui se happuks sanud; nende leiwa

kinnad ollid nende selgas nende riette
sisse seutud.
35. Ja Israeli lapsed ollid teinud Mo-
sesse sanna järrele, ja Egiptusse rahwa
käest küssinud hōbberiisto ja kuldriisto ja
ridid. 1 Mos. 15. 14.
36. Ja Jehowa olli rahwale armo saat-
nud Egiptusse rahwa käest, et nemmad
teggid, mis teised küssisid, ja nemmad wi-
sid sedda Egiptusse rahwa käest ärra.
37. Ja Israeli lapsed läksid tele Ram-
sesest Sukkoti, liggi kuussadda tuhhat
meest, jallawägge, isse wäetimad lap-
sed.
38. Ja ka paljo alwa rahwast läksid
nendega ülles, ja puddolojuksed ja weik-
sed, wägga paljo lojuksid.
39. Ja nemmad teggid taignast, mis
nemmad Egiptussest ollid wäljatonud,
happnematta kokisid, sest ta polnud weel
mitte happnend; sest et neid Egiptussest
wäljaaeti, ja nemmad ei woinud mitte
wibida, ja ei woinud ka mitte teroga en-
nestele tehha.
40. Ja Israeli laste ellamisse aeg, mis
nemmad Egiptusses ellanud, on nellisad-
da ja kolmkümmend aastat.
1 Mos. 15. 13. Ap. Tegg. 7. 6.
41. Ja kui need nellisadda ja kolmküm-
mend aastat otsa said, siis sündis se otse
selsammal päwal, et keik Jehowa wäehul-
gad Egiptusse maalt wäljalätsid.
Laul. 124. 6. 7. 8.
42. Se on se ö, mis Jehowale peti, et
ta neid Egiptusse maalt wäljawiis; se on
se ö Jehowale, mis keik Israeli lapsed
piddid piddama omma tullewa rahwa
pölwest sadik.
43. Ja Jehowa olli öölnud Mosesse ja
Aaroni wasto: Se on Pasa seätud wiis:
ei ühhegi woöra rahwa laps ei pea sest
mitte söma.
44. Ja igga sullane, kes on rahha pär-
rast ostetud, kui sa tedda olled überleika-
nud, siis woib ta sest süa.
45. Maialinne ja palgalinne ei pea sest
mitte söma.
46. Koias peab sedda söma, lihhast ei
pea sa ühtegi koiast one wima, ja ühtegi
luud ei pea teie temmast kattimurdma.
4 Mos. 9. 12. Joan. 19. 36.
47. Keik Israeli koggodus peab sedda
teggema.
48. Ja kui üks woöras so jures on ella-
mas, ja ta tahhab Jehowale Pasa wal-
mistada, siis peab keik temma meesterah-
wa ümberleikama, ja siis tulgo ta liggi
sedda walmistama, ja ta peab ollema kui
omma ma innimenne; agga ükski ümber-
leikamatta ei pea sest söma.
49. Üks käsk peab ollema, omma ma in-
nimessele, ja woörale kes teie seas ellab.
50. Ja keik Israeli lapsed teggid nenda;
kuida Jehowa Mosest ja Aaroni olli käsk-
nud, nenda teggid nemmad.
51. Ja se sündis otse selsammal päwal,
et Jehowa Israeli lapsed Egiptusse maalt
wälja wiis nende wäehulkadega.

13. Peatük.

Essimessist poeglapsist pühhitsetakse Jehowale.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Pühhitse mulle keik essimessed poiad,
kes igga lapsekoia lahti tewad Israeli
laste seast, innimeste ja weiste seast; need
on minno pärralt. p. 22. 29.
3. Ja Moses ütles rahwa wasto: Möt-
telge se päwa peäle, kui teie Egiptussest,
orjusse koiast ollete wäljaläinud; sest Je-
howa on teid seält tuggewa käega wälja-
winud; sepärrast ei pea ühtegi mis happ-
nend södama.
4. Sel päwal ollete teie wäljaläinud
Abibi kuul.
5. Nenda peab se ollema: kui Jehowa
sind saab winud Kanaani, ja Hitti, ja
Emori, ja Hiwwi, ja Jebusi rahwa male,
mis ta sinno wannemaile wandunud sulle
anda, ma, mis pima ja met joseb, siis
pead sa sel kuul sedda tenistust piddama.
6. Seitse päwa pead sa happnematta lei-
ba söma, ja seitsmendal päwal on pühha
Jehowale.
7. Seitse päwa peab happnematta leiba
södama, ja mis happnend, ei pea so jures
nähtama, ja keige so raiade sees ei pea
happotaignat nähtama.
8. Ja sa pead selsammal päwal omma
poiale teäda andma ja ütlema: Se on se-
pärrast, mis mulle Jehowa on teinud, kui
ma Egiptussest wäljalätsin. p. 12. 26.
9. Ja se peab sulle tähheks ollema so
käe peäl, ja mällestusseks so silmade wah-
hel, et Jehowa käsosöppetus peab so suus
ollema, sepärrast et Jehowa sind tuggewa
käega Egiptussest on wäljawinud.
10. Ja sa pead seddasinnast seätud wisi
piddama ommal seätud aial igga aasta.
11. Nenda peab se ollema: kui Je-
howa sind saab winud Kanaani male,
nenda kui ta sulle ja so wannemattele
on wandunud, ja saab sulle sedda an-
nud;
12. Siis pead sa Jehowale wima keik,
mis lapsekoia lahti teeb; ja igga essimen-

ne issane loom, mis sinno lojustest kan-
takse, se peab Jehowa pärralt ollema.
13. Ja igga eeslitte essimesse loma, mis
täkkutwars, peab sa ühhe tallega lunnas-
tama, ja kui sa sedda ärra ei lunnasta,
siis raiu temma kaela ärra; agga igga
essimesse lapse, so poeglaste seas, peab
sa lunnastama.
14. Kui sünnib, et so poeg sinno käest
homme küssib ja ütleb: Mis se on? siis
peab sa temma wasto ütlema: Jehowa
on meid tuggewa käega Egiptusse maalt,
orjusse koiast wäljawinud.
15. Ja se sündis, kui Warao ennast
kowwaks teggi, et ta meid ei tahtnud är-
ralasta, siis tappis Jehowa keik essimesse
sou Egiptusse maal ni hästi innimesse
essimessed poeglapsed kui lojuste essi-
messed issased lomad; sepärrast ohwer-
dan minna Jehowale issased keigest, mis
lapsekoia labti teeb, ja iggaühhe essimesse
lapse omma poegest lunnastan minna.
16. Ja se peab tähheks ollema so käe
peäl ja mällestusse peaotsa naastuks so
silmade wahhel: et Jehowa meid on tug-
gewa käega Egiptussest wäljawinud.
17. Ja se sündis, kui Warao rahwa olli
lasknud ärramiñna, siis ei winud Jum-
mal neid mitte teed Wilistitte maast läb-
bi, et ta kül liggi olli; sest Jummal möt-
les: Ehk wahhest rahwas kahhetsewad, kui
nemmad sõddimist näwad, ja lähhäwad
jälle Egiptusse taggasi.
18. Sepärrast wiis Jummal rahwa kör-
be kaudo ümber körkjatte merre pole, ja
Israeli lapsed käisid ikka wiis körwoti
Egiptusse maalt.
19. Ja Moses wöttis Josepi luud enne-
sega, sest ta olli wandega Israeli lapsi
kowwaste käsknud ja ütlelnud: Jummal
tulleb teid töeste katsma, siis peate teie
me luud siit ennestega senna ülleswima.
1 Mos. 50, 25. 26. Jos. 24, 32.
20. Ja nemmad läksid Sukkotist ärra
ennale ja löid leri ülles Etamisse körwe
äre.
21. Ja Jehowa käis nende eel päwa
aial pilwe sambas, neile teed juhhatamas,
ja ö aial tulle sambas, neile walget tegge-
mas, et nemmad ööd ja päwad woitsid
käia. 4 Mos. 14, 14. Laul. 78, 14.
22. Ei pilwe sammas lahkund päwal,
egga tulle sammas öse rahwa eest ärra.
Laul. 91, 1. 2.

14. Peatük.

Israel käib merrest läbbi; Warao aiab neid tagga, ja uppub omma sõawäega ärra.

1. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto, et nem-
mad jälle taggasi lähhäwad ja leri ülles-
löwad Piiroti kohta, Migdoli ja merre
wahhele; Paalsewoni ette, senna kohta
peate teie leri üllesslöma merre äre.
4 Mos. 33, 7.
3. Sest Warao rägib Israeli lastest:
Nemmad on siin maal seggasekkis sanud;
körb peab neid kinni.
4. Ja ma tahhan Warao süddame kan-
geks tehha, et ta peab neid tagga aiama
ja mind peab auustadama Warao ja kei-
ge temma wäe pärrast, ja Egiptusse rah-
was peawad tundma, et Minna ollen
Jehowa: ja nemmad teggid nenda.
5. Ja Egiptusse kunningale anti teäda,
et rahwas olli põggenend; ja Warao ja
ta sullaste südda pöris ümber rahwa
wasto, ja nemmad ütlesid: Mispärrast
olleme sedda teinud, et meie Israeli rah-
wa olleme lasknud ärramiñna, et nemmad
meile teggo ei te?
6. Ja temma laskis hobbosed omma
tölla ette panna, ja wöttis omma rahwa
ennesega,
7. Ja wöttis kuus sadda ärrawallitsetud
söawankrit ja keik Egiptusse wankrid, ja
üllemad pealikkud, kes nende keikide ülle.
8. Ja Jehowa teggi Warao, Egiptusse
kunninga, süddame kangeks, et ta Israeli
lapsi tagga aias; ja Israeli lapsed ollid
körge käe läbbi wäljaläinud.
9. Ja Egiptusse rahwas aiasid neid tag-
ga ja said neid kätte, kui nemmad merre
äres leris ollid, keik Warao wankrihobbo-
sed ja temma rüütlid ja ta mu wäggi,
Piiroti jures Paalsewoni kohhal.
10. Kui Warao liggi sai, töstsid Israeli
lapsed ommad silmad ülles, ja wata Egip-
tusse rahwas ollid nende järrele tullemas,
ja Israeli lapsed kartsid wägga ja kissen-
dasid Jehowa pole,
11. Ja ütlesid Mosesse wasto: Olled sa
sepärrast, et ei olnud haudo Egiptusses,
meid ärratonud, et meie piddime körbe
ärrasurrema? Mispärrast olled sa sedda
meile teinud, et sa meid olled Egiptussest
wäljawinud?
12. Eks se olle se sanna, mis meie so
wasto rägisime Egiptusses ja ütlesime:
Seija meist rahho, sest meie tahhame Egip-
tusse rahwale teggo tehha, sest se on meile

parram, et meie Egiptusse rahwale teggo teme, kui et meie körbe ärrasurreme.

13. Ja Moses ütles rahwa wasto: Ärge kartke, jäge agga seisma ja wadage Jehowa ärrapeästmist, mis ta teile tännapääw sadab: sest Egiptusse rahwast, mis teie tännapääw näte, ei pea teie teps nähha sama ei ellades.

14. Kül Jehowa wöttab teie eest söddida ja teie peate wait seisma.

5 Mos. 1, 30. Laul. 46, 11.

15. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Mis sa mo pole kissendad? Rägi Israeli laste wasto, et nemmad eddasi lähhäwad.

16. Ja sinna tösta omma kep üles ja sirruta omma kässi wälja merre pole, ja löhhu tedda, et Israeli lapsed kuiwa peäl keskelt merrest läbbi käiwad.

17. Ja Minna, wata ma tahhan Egiptusse rahwa süddame kangeks tehha et nemmad nende järrele tullewad: ja mind peab auustadama Warao ja keige temma wäe pärrast, temma wankritte pärrast ja ta rüütlitte pärrast.

18. Ja Egiptusse rahwas peawad tundma, et Minna ollen Jehowa, kui mind auustakse Warao pärrast, temma wankritte ja ta rüütlitte pärrast.

19. Ja Jummala Ingel, kes Israeli leri eel käis, läks ja tulli nende tahha, ja pilwe sammas läks ka nende eest ärra ja seisis nende tagga, Jes. 63, 9.

20. Ja tulli Egiptusse rahwa leri ja Israeli leri wahhele, ja pilwe olli siis pimme Egiptusse rahwale, kui ta walgustasööd Israelile; ja teine ei saand teise liggi keik ö otsa.

21. Ja Moses sirrutas omma käe merre pole, ja Jehowa satis merre ärraminnema kange hommikotule läbbi keige ö, ja teggi merre kuiwaks, ja wessi andis ennast löhki ühhest ärra. Laul. 66, 6.

22. Ja Israeli lapsed käisid keskelt merrest läbbi kuiwa peäl, ja wessi olli neile müriks parramat ja pahhemat kät.

23. Ja Egiptusse rahwas aiasid neid tagga ja tullid nende järrele, keik Warao hobbosed, temma söawankrid ja ta rüütlid keik merd.

24. Ja se sündis hommiko wahhi aial, et Jehowa tulle ja pilwe sambast Egiptusse rahwa leri peäle watas, ja Egiptusse rahwa leri hirmutas.

25. Ja lükkas rattad nende wankritte alt ärra ja satis neid waewaga käima; ja Egiptusse rahwas ütlesid: Pöggenegem Israeli eest, sest Jehowa söddib nende eest Egiptusse rahwa wasto. 14. s.

26. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sirruta omma kässi wälja merre pole, et wessi jälle taggasi tulleb Egiptusse rahwa peäle, nende wankritte ja nende rüütlitte peäle.

27. Ja Moses sirrutas omma käe wälja merre pole, ja merri hakkas jälle koido aial kangeste jooksma, ja Egiptusse rahwas pöggenesid ta wasto, ja Jehowa aias Egiptusse rahwa kesk merd.

28. Ja wessi tulli jälle taggasi ja kattis wankrid ja rüütlid, keik Warao wäe, mis nende järrele tullid merresse; ei neist jänud üllè ei ühte ainustki.

29. Ja Israeli lapsed ollid kuiwa peäl käinud keskelt merrest läbbi, ja wessi olli neile müriks parramat ja pahhemat kät.

30. Nenda peästis Jehowa sel päwal Israeli Egiptusse rahwa käest, ja Israel näggi Egiptusse rahwa surnud ollewad merre äres.

31. Ja Israel näggi sedda suurt kät, mis Jehowa Egiptusse rahwa wasto olli üllesnäitnud, ja rahwas kartsid Jehowat ja uskfid Jehowat ja Mosest temma sullast. Laul. 106, 12.

15. Peatük.

Mosesse kitusselaul; rahwas käib Mara ja Elimi pool.

1. Siis laulis Moses ja Israeli lapsed sesinnatse laulo Jehowale ja ütlesid sedda wisi: Ma tahhan Jehowale laulda, sest ta on wägga körgeks sanud, hobbosed ja nende rüütlid on ta merresse heitnud.

2. Minno rammo ja laul on Jehowa ja ta on mulle ärrapeästmisseks; se on mo Jummal ja ma tahhan temmale asseme tehha, ta on minno issa Jummal, ja ma tahhan tedda körgeks tösta.

3. Jehowa on söamees, Jehowa on temma nimmi.

4. Ta on Warao wankrid ja temma wäe merresse heitnud, ja ta ärrawallitsetud üllemad pealikkud on körkjatte merresse wannud.

5. Merrehauad on neid katnud, nemmad läksid alla süggawusse nenda kui kiwwi.

6. Jehowa, so parram kässi on omma auu üllesnäitnud wäega, sinno parram kässi, Jehowa, murrab waenlasse kurjaste mahha.

7. Omma wägga suure körgusse läbbi toukad sa neid mahha, kes so wasto seiswad; sa lassed omma tullise wihha wälja, se pölletab neid ärra kui körred.

8. So ninna hinge läbbi on wessi körgesse tousnud, wolas wessi seisis kui

lumnik; merrehanad on tarretand kesk
paikas merres.
9. Waenlane ütles: Ma tahhan tagga
aiada, kätte sada, ja sagi ärrajaggada,
minno hing peab sest täis sama; ma tah-
han omma mõõga wäljatommata, mo
käsi peab neid ärra aiama.
10. Sa puhhusid omma tulega, merri
kattis neid; nemmad wausid pohja kui
seatinna sure kange wee sisse.
11. Kes on kui sinna wäggewatte seast
Jehowa? Kes on kui sinna, kes aulinne
pühhitsusses? Sa olled kardetaw ja ki-
tusse määrt, kes sa immet teed. Jer. 10, 6.
12. Sa sirrutasid omma parrama käe
wälja, ma nelas neid ärra.
13. Sinna juhhatasid omma heldussega
sedda rahwast, mis sa olled ärralunnas-
tand: sa saatsid neid tassa omma wäe
läbbi omma pühha hone jure.
14. Rahwas kuulsid, nemmad wärrise-
sid, abbastus wöttis Wilisti rahwa kinni.
15. Siis tundsid Edomi würstid hirmo,
Moabi sured issandad, neid wöttis wab-
bisseminne kinni, keik Kanaani rahwas
sullasid ärra.
16. Jällestus ja ehmatus langes nende
peäle, sinno sure käewarre läbbi jäid nem-
mad wait kui kiwwi, senni kui so rahwas,
oh Jehowa, läbbi käis, senni kui se rah-
was läbbi käis, mis sa olled ennesele
saatnud.
17. Küll sa wiid neid ja istutad neid
omma pärrisossa mäe peäle, senna paika,
mis sinna, Jehowa, ennese ellomaiaks
teed, senna pühha paika, mis sinno käed,
Issand, kinnitawad.
18. Jehowa on kunningas ikka ja igga-
weste. Laul. 146, 10.
19. Sest Warao hobbosed temma wank-
rittega ja temma rüütlittega läksid mer-
resse, ja Jehowa laskis merre wee jälle
taggasi tulla nende peäle, agga Israeli
lapsed käisid kuiwa peäl keskelt merrest
läbbi.
20. Ja Aaroni ödde Mirjam, kes proh-
wet olli, wöttis trummi ennese kätte, ja
keik naesed läksid wälja temma järrele
trummidega ja riddastikko.
21. Ja Mirjam wastas neile: Laulge
Jehowale, sest ta on wägga kõrgeks sanud,
hobbosed ja nende rüütlid on ta merresse
heitnud.
22. Ja Moses käskis Israeli rahwa
ärrajatte merre jurest eddasi minna, ja
nemmad läksid ärra Suri kõrbe, ja käisid
kolm päwa kõrbes ja ei leidnud mitte wet.
23. Ja nemmad tullid Mara ja ei woi-
nud Mara wet mitte jua, sest se olli wih-
ha: sepärrast pandi temmale nimmi Mara.
24. Ja rahwas nurrisesid Mosesse was-
to ja ütlesid: Mis peame joma?
Laul. 106, 13.
25. Ja ta kissendas Jehowa pole, ja
Jehowa näitis temmale üht puud, ja ta
heitis sedda sinna wette, ja wessi sai mag-
gusaks: seälsammas teggi Ta temmale
seädmisse ja kohtoseädusse, ja seälsammas
kiusas Ta tedda.
26. Ja ütles: Kui sa wöttad öiete Jeho-
wa omma Jummala sanna kuulda ja
tehha, mis öige on temma silma ees, ja
temma käskude pole omma kõrwa pöörda
ja keiki ta seädmissi piddada: siis ei tahha
minna ei ühte ainust neist többedest so
peäle panna, mis ma ollen Egiptusse
rahwa peäle pannud; sest Minna ollen
Jehowa, sinno arst.
27. Ja nemmad tullid Elimi ja seäl olli
kaksteistkümmend weehallikat ja seitseküm-
mend palmipuud, ja nemmad löid senna
leri ülles wee jure.

16. Peatük.

Jehowa söödab rahwast lindudega, mannaga.

1. Ja nemmad läksid Elimist emale, ja
keik Israeli laste koggodus sai Sinni
kõrbe, mis on Elimi ja Sinai wahhel,
teise ku wieteistkümnemal päwal pärrast
sedda, kui nemmad Egiptusse maalt wäl-
jatulnud.
2. Ja keik Israeli laste koggodus nurri-
ses Mosesse ja Aaroni wasto kõrbes.
3. Ja Israeli lapsed ütlesid nende was-
to: Oh et olleksime ärrasurnud Jehowa
käe läbbi Egiptusse male, kui meie lihha
pottide kallal istusime, kui meie leiba söi-
me omma kõhho täis: sest teie ollete meid
wäljawinud seie kõrbe, keik selle koggo-
dusse nälga surretada.
4. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Wata ma tahhan teile lasta leiba sadda
taewast, ja rahwas peab wäljaminnema
ja kogguma iggapäise ossa ommal pä-
wal, et ma neid kiusan, kas nemmad wöt-
wad mo käsko öppetusses käia, woi mitte.
5. Nenda peab se ollema kuendamal pä-
wal, et nemmad sedda walmistawad, mis
nemmad tonud, ja se peab kahhewörra
ennam ollema, kui se mis nemmad igga-
pääw kogguwad.
6. Ja Moses ütles Aaroniga keikide Is-
raeli laste wasto: Õhto siis peate tund-
ma, et Jehowa teid Egiptusse maalt on
wäljawinud.
7. Ja hommiko, siis peate teie Jehowa

auu näbha sama, sest et ta teie nurrisemissi Jehowa wasto on kuulnud; ja mis olleme meie, et teie meie wasto nurrisete?

8. Ja Moses ütles: Jehowa tahhab teile öhto lihha süa anda ja hommiko leiba, et teie kõht täis saab, et Jehowa teie nurrisemissi kuulnud, mis teie ta wasto ollete nurrisenud; ja mis olleme meie? Teie nurrisemissed ei olle meie wasto, waid Jehowa wasto.

9. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Ütle keige Israeli laste koggodussele: Tulge liggi Jehowa palle ette, sest ta on teie nurrisemissi kuulnud.

10. Ja se sündis, kui Aaron räkis keige Israeli laste koggodusse wasto, ja nemmad kõrwe pole pöörsid, wata siis nähti Jehowa auu pilwes.

11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

12. Ma ollen Israeli laste nurrisemissi kuulnud; rägi nende wasto ja ütle: Kesk päwa aial peate teie lihha sõma ja hommiko peawad teie kõhhud täis sama leiba, ja teie peate tundma, et Minna ollen Jehowa teie Jummal.

13. Ja se sündis öhto, et wuttid ülles-tullid ja katsid leri, ja hommiko olli ümber leri kastekord maas. Laul. 105, 40.

14. Kui kastekord tousis, wata siis olli kõrbes maas middagi penikest ümmargust, penikest kui hal maas.

15. Ja Israeli lapsed näggid sedda ja ütlesid üks teise wasto: Se on Man; sest nemmad ei teädnud mitte, mis se piddi ollema; ja Moses ütles nende wasto: Se on se leib, mis teile Jehowa on annud süa.

16. Seep se on, mis Jehowa on käsknud: koggyge sest iggamees, ni paljo kui ta jouab süa, kan iggamehhe peäle, teie hingede arro järrele, iggamees wötko neile, kes temma telkis on.

17. Ja Israeli lapsed teggid nenda, ja koggusid, üks sai paljo, ja teine sai pissut.

18. Ja nemmad möötsid kannoga, ja kes paljo olli koggonud, ei sanud ülle, ja sellel ei puudnud ärra, kes pissut olli koggonud; nemmad ollid koggunud iggamees ni paljo kui ta joudis ärra süa.

19. Ja Moses ütles nende wasto: Ärgo jätko ükski sest middagi homseks järrele.

20. Ja nemmad ei wötnud Mosesse sanna mitte kuulda, sest monningad jätsid sest middagi järrele homseks, ja se sai ussa täis ja haisis; ja Moses sai nende peäle wägga kurjaks.

21. Ja nemmad koggusid sedda igga hommiko, iggaüks ni paljo kui ta joudis ärrasüa; ja kui päike pallawaste paistis, siis sullas se ärra.

22. Ja se sündis kuendamal päwal, et nemmad koggusid kahhewörra leiba, iggamehhele kaks kanno; ja keik koggodusse üllemad tullid ja täetasid sedda Mosessele.

23. Ja ta ütles nende wasto: Se on, mis Jehowa on räkinud: homme on hingaminne, öige pühha hingamisse pääw Jehowale; ons teil leiba tehha, siis tehke sedda, ja mis teil on keta, sedda keetke, ja keik mis üllejääb, sedda pange ennestele ärra ja hoidke homseks.

24. Ja nemmad pannid sedda ärra homseks, nenda kui Moses olli käsknud, ja se ei läinud haisema, egga olnud ussa seäl sees.

25. Ja Moses ütles: Sööge sedda tänna, sest tänna on Jehowa hingamisse pääw, tänna ei leia teie sedda mitte wäljalt.

26. Kuus päwa peate teie sedda koggума, ja seitsmes pääw on hingamisse pääw, siis ei olle sedda mitte.

27. Ja se sündis seitsmendal päwal, et monningad rahwa seast wäljaläksid koggума, ja ei leidnud mitte.

28. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui kaua törkute teie mo käskusid ja mo käsoöppetussi piddades?

29. Wadage, et Jehowa teile hingamisse päwa on annud, sepärrast annab ta teile kuendamal päwal kahhe päwa leiwa; iggamees jägo paigale, ärgo mingo ükski seitsmendal päwal ommast paigast ärra.

30. Ja rahwas hingasid seitsmendal päwal.

31. Ja Israeli suggu panni temmale nimme Man, ja sesamma olli kui koriandri seme walge, ja ta maggo olli nenda kui meekokide maggo.

32. Ja Moses ütles: Seep se on, mis Jehowa on käsknud: täitke sellega üks kan, et se saaks hoitud teie tullewa pölwe rahwale, et nemmad leiba sawad näbha, miska minna teid ollen söötnud kõrbes, kui ma teid Egiptusse maalt sain wäljawinud.

33. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Wötta üks kuldkruus ja panne üks kanno täis Mannat sinna sisse, ja panne sedda ärra Jehowa ette, et se saaks teie tullewa pölwe rahwale.

34. Kuida Jehowa Mosest olli käsknud, nenda panni Aaron sedda ärra hoida tunnistusse laeka ette.

35. Ja Israeli lapsed söid Mannat nellikümmend aastat, senni kui nemmad tullid sinna male, kuhho rahwas piddi

assuma; nemmad söid Mannat senni kui nemmad said Kanaani ma pire peäle.
Jos. 5. 12.
36. Ja kan on kümnes ossa poolest wakkast.

17. Peatük.

Rahwast jodetakse kiwwikaljust; taplus Amaleki wasto.

1. Ja keik Israeli laste koggodus läks eddasi Sinni körwest ärra omma tekäimiste järrele Jehowa susanna järrele, ja löid leri üles Rewidimi, ja seäl ei olnud rahwal wet jua.
2. Ja rahwas riidlesid Mosessega ja ütlesid: Saatke meile wet, et same jua; ja Moses ütles neile: Mis teie riidlete minnoga? Mis teie Jehowat kiusate?
3. Ja rahwal olli seäl wee jänno, ja rahwas nurrises Mosesse wasto ja ütles: Mispärrast olled sa meid Egiptusfest seie ülleswinnud, et sa meid ja meie lapsed ja meie lojuksed jannusse ärrasurretad?
4. Ja Moses kissendas Jehowa pole ja ütles: Mis pean ma selle rahwaga teggema? pissut waiak, siis wiskawad nemmad mind kiwwidega surnuks.
5. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne rahwa ele ja wötta ennesega monningad Israeli wannemaist, ja omma kep, misga sa jöe peäle löid, wötta ennese kätte ja minne.
6. Wata ma tahhan seista seäl sinno ees Horebi kaljo peäl, ja sa pead wasto kaljo löma, ja wessi peab sest wäljatullema, et rahwas saab jua; ja Moses teggi nenda Israeli wannematte nähhes.
Laul. 15. 16.
7. Ja ta panni selle paigale nimme Massa ja Meriba, Israeli laste rio pärrast, ja et nemmad Jehowat ollid kiusanud ja öölnud: Ons Jehowa meie seas woi ollematta?
8. Ja Amalek tulli ja söddis Israeli rahwa wasto Rewidimis.
9. Ja Moses ütles Josua wasto: Wallitse meile mehhi ja minne wälja, söddi Amaleki wasto; homme tahhan minna seista mäetinka otsas, ja Jummala kep mo käes.
10. Ja Josua teggi nenda kui Moses temmale olli ütlenud, et ta piddi söddima Amaleki wasto; ja Moses, Aaron ja Uur läksid üles mäetinka otsa.
11. Ja se sündis, kui Moses omma käe üllestöstis, siis sai Israel woimust, ja kui ta omma käe mahhalaskis, siis sai Amalek woimust. 1 Tim. 2. 8.
12. Ja Mosesse käed ollid rasked, seppärrast wötsid nemmad kiwwi ja pannid temma alla, et ta temma peäle istus, ja Aaron ja Uur piddasid temma kässi üles, teine siit poolt ja teine seält poolt, ja temma käed ollid kindlaste seismas, senni kui pääw loja läks.
13. Ja Josua teggi Amaleki ja temma rahwa woimatumaks moöga terraga.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kirjota sedda mällestussets ramatusse, ja rägi Josua körwade ette, et ma tahhan Amaleki mällestusse taewa alt hopis ärrakautada. 5 Mos. 25. 19.
15. Ja Moses ehhitas altari üles ja panni temmale nimme: Jehowa minno lip.
16. Ja ta ütles: Et Amaleki kässi Jehowa aujärje wasto olnud, siis peab Jehowa södda Amaleki wasto ollema pölwest pölweni.

18. Peatük.

Mosesse äi Jitro tulleb ta jure, ja annab temmale head noun.

1. Kui Jitro, Midiani preester, Mosesse äi kulis keik sedda, mis Jummal Mosessele ja omma Israeli rahwale olli teinud, et Jehowa Israeli Egiptussest wäljawinud.
2. Siis wöttis Jitro, Mosesse äi, Mosesse naese Sippora, pärrast sedda kui ta olli taggasi läkkitud, p. 2. 21.
3. Ja temma kaks poega, teise nimmi olli Kersom, sest ta olli öölnud: Ma ollen wööras olnud wööral maal. p. 2. 22.
4. Ja teise nimmi olli Elieser, sest mo issa Jummal, ütles ta, on mulle abbiks olnud ja mind ärrapeästnud Warao moögast.
5. Ja Jitro, Mosesse äi, tulli Mosesse jure temma poegadega ja ta naesega, senna körbe, kus ta olli leris Jummala mäe jures.
6. Ja ta käskis Mosesse wasto öölda: Minna so äi Jitro tullen so jure, ja sinno naene ja ta kaks poega temmaga.
7. Ja Moses läks wälja omma äia wasto ja kummardas ja andis temmale suud; ja kui nemmad teine teise käest said küssinud, kas kässi bästi käinud, siis läksid nemmad telgi sisse.
8. Ja Moses juttustas omma äiale sedda keik, mis Jehowa Waraule ja Egiptusse rahwale olli teinud Israeli pärrast; keik äppardust, mis neile te peäl juhtund, ja kuida Jehowa neid olli peästnud.
Laul. 66. 16.
9. Ja Jitro olli römus keige hea pärrast,

mis Jehowa Israelile teinud, et ta tedda Egiptusse rahwa käest olli peästnud.

10. Ja Jitro ütles: Kidetud olgo Jehowa, kes teid Egiptusse rahwa käest ja Warao käest on peästnud, kes rahwa peästnud Egiptusse rahwa käe alt. Laul. 28, 9.

11. Nüüd tunnen minna, et Jehowa on surem kui keik jummalad; sest sepärrast, et nemmad uhked olnud, on Temma nende peäle tulnud. p. 15, 11.

12. Ja Jitro, Mosesse äi, wöttis ja töi pölletamisse- ja tappaohwrid Jummalale, ja Aaron tulli, keige Israeli wannemattega, leiba wötma Mosesse äiaga Jummala ees.

13. Ja se sündis teisel päwal, kui Moses istus rahwale kohhut moistmas, ja rahwas seisis Mosesse jures hommikust ohtoni,

14. Et Mosesse äi näggi keik, mis temma rahwale teggi, ja ütles: Mis assi se on, mis sa rahwale teed? Mispärrast istud sinna ükfipäinis ja keik rahwas seisab so jures hommikust öhtoni?

15. Siis ütles Moses omma äiale: Sest et rahwas mo jure tulleb Jummala käest nouu küssima.

16. Kui neil üks assi on, siis tullewad nemmad minno jure, ja ma moistan kohhut iggaühhe ja ta liggimesse wahhel ja annan teäda Jummala seädmissi ja temma käsio öppetussi.

17. Ja Mosesse äi ütles ta wasto: Se polle hea, mis sinna teed.

18. Sa nörked puhhas ärra, ni hästi sinna kui rahwas, mis sinno jures: sest se on sulle wägga raske; sinna ei woi sedda mitte ükfi ärratehha.

19. Kule nüüd mo sanna, ma tahhan sulle nouu anda, ja kül Jummal on sinnoga: olle sinna rahwa eest Jummala jures ja wi sinna asjad Jummala ette.

20. Ja selleta neile seädmissed ja käsio öppetussed ärra, ja anna neile teäda teed, mis peäl nemmad peawad käima, ja tööd, mis nemmad peawad teggema.

21. Ja sinna katsu keige rahwa seast wahhwo mehhi, kes Jummalat kartwad, tössisid mehhi, kes abnust wihkawad, ja neid panne nende ülle pealikkuiks igga tuhhande ülle, pealikkuiks igga saa ülle, pealikkuiks igga wiekümne ülle, ja pealikkuiks igga kümne ülle. 1 Tim. 6, 10.

22. Et nemmad iggal aial rahwale kohhut moistwad, ja se olgo nenda, et nemmad igga sure asja sinno ette towad, ja igga pisiokesse asja moistko nemmad isse ärra: nenda te ennesele korem kergemaks, ja nemmad kandko sedda sinnoga.

23. Kui sa sedda teed ja Jummal sulle käsio annab, siis woid sa wasto piddada, ja keik rahwas saab ka rahhoga omma paika.

24. Ja Moses wöttis omma äia sanna ja teggi keik, mis ta olli üttelnud.

25. Ja Moses wallitses ärra wahhwo mehhi keigest Israelist ja panni neid peamehhiks rahwa ülle, pealikkuiks igga tuhhande ülle, pealikkuiks igga saa ülle, pealikkuiks igga wiekümne ülle ja pealikkuiks igga kümne ülle,

26. Et nemmad rahwale iggal aial piddid kohhut moistma; raske asja piddid nemmad Mosesse ette toma, ja igga pisiokesse asja piddid nemmad isse ärramoistma.

27. Ja Moses satis omma äia ärraminnema, ja temma läks omma male.

19. Peatük.

Walmistaminne käsoöppetusse andmisse wasto.

1. Kolmandamal kuul pärrast sedda, kui Israeli lapsed ollid Egiptusse maalt wäljatulnud, selsammal päwal said nemmad Sinai körbe.

2. Sest nemmad ollid Rewidimist emale läinud ja tulnud Sinai körbe ja leri üllesloönud körbe; ja Israel olli seäl leris mäe kohhal.

3. Ja Moses läks ülles Jummala jure, ja Jehowa hüdis tedda ja ütles mäelt: Nenda pead sa Jakobi soule ütlema ja Israeli lastele kulutama.

4. Teie ollete näinud, mis minna Egiptusse rahwale ollen teinud, ja et ma teid ollen kotka tibade peäl kannud ja teid ennese jure tonud. p. 14, 30. 31. 5 Mos. 32, 11.

5. Ja nüüd, kui teie öiete wöttate mo sanna kuulda ja mo seädust piddada: siis peate teie mo omma ollema keige rahwa seast, sest keik mailm on minno pärralt. 5 Mos. 5, 29. Laul. 135, 4. Laul. 24, 1.

6. Ja teie peate mulle preestritte kunningrigiks ja pühhaks rahwaks ollema. Need on need sannad, mis sa Israeli lastele pead räkima. 1 Peetr. 2, 9.

7. Ja Moses tulli ja kutsus rahwa wannemad, ja räkis nende ette keik needsinnatsed sannad, mis Jehowa temmale olli käsknud.

8. Ja keik rahwas wastasid ühtlasi ja ütlesid: Keik mis Jehowa on räkinud, tahhame tehha; ja Moses wiis rahwa sannad jälle Jehowa ette.

9. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Watta minna tullen so jure paksus pilwes, et rahwas kuleb, kui ma sinnoga rägin,

ja ka sind uskwad iggaweste; ja Moses kulutas rahwa sannad Jehowale.
10. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne rahwa jure ja pühhitse neid tänna ja homme, ja pesko nemmad ommad rided ärra.
11. Ja olgo nemmad walmis kolmandama päwa wasto, sest kolmandamal päwal tulleb Jehowa mahha keige rahwa nähhes Sinai mäe peäle.
12. Ja te pire rahwale ümberringi ja ütle: Hoidke mäe peäle üllesminnemast ja temma allumisse kohha külge putumast: kes ial senna mäe külge putub, se peab armeta surma pandama.
13. Ühhegi kässi ei pea temma külge putma, muido peab tedda ni kohhe kiwwidega surnuks wissatama ehk mahhalastama, olgo lojus ehk innimenne, ta ei pea mitte ellusse jäma; kui sarwega pitka aetakse, siis peawad nemmad mäe peäle üllesminnema.
14. Ja Moses tulli mäe peält mahha rahwa jure ja pühhitses rahwa, ja nemmad pesid ommad rided ärra.
15. Ja ta ütles rahwa wasto: Olge walmis kolmandamaks päwaks; ärge minge naeje liggi.
16. Ja se sündis kolmandamal päwal, kui hommiko sai, siis ollid pitkse mürristamissed ja walgo lömissed, ja paks pilwe olli mäe peäl ja wägga kange passuna heäl, nenda et keik rahwas wärrises, mis leris olli.
17. Ja Moses wiis rahwa lerist wälja Jummala wasto, ja nemmad jäid senna mäe alla seisma.
18. Ja Sinai mäggi suitses keik, sepärrast et Jehowa tulle sees senna peäle mahhatulli, ja temma suits tousis ülles kui ahjo suits, ja keik mäggi wärrises wägga. Laul. 104, 32.
19. Ja passuna heäl käis ja sai ikka kangemaks; Moses räkis, ja Jummal wastas temmale heälega.
20. Ja Jehowa tulli mahha Sinai mäe peäle sinna mäe otsa; ja Jehowa kutsus Mosesse ülles mäe otsa, ja Moses läks ülles.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Astu mahha, kinnita rahwale, et nemmad ei tungi Jehowa jure watama, et neist paljo ei lange.
22. Ja ka preestrid, mis Jehowa jure tullewad, peawad endid pühhitsema, et Jehowa nende peäle wäggise ei tulle.
23. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Rahwas ei woi mitte Sinai mäe peäle üllestulla, sest sinna olled meile kinnitanud ja üttelnud: Te pire mäe ümber ja pühhitse sedda.
24. Ja Jehowa ütles ta wasto: Minne, astu mahha, pärrast peab sinna üllestullema ja Aaron sinnoga; agga preestrid ja rahwas ei pea mitte tungima Jehowa jure üllestullema, et ta nende peäle wäggise ei tulle.
25. Ja Moses läks mahha rahwa jure ja ütles sedda nende wasto.

20. Peatük.

Kümme kässo antakse Sinai mäe peäl.

1. Ja Jummal räkis keik needsinnatsed sannad, ja ütles:
2. Minna ollen Jehowa sinno Jummal, kes sind Egiptusse maalt, orjusse koiast, ollen wäljawinud. 5 Mos. 5, 6.
3. Sul ei pea mitte muid jummalaid ollema minno palle körwas. 1 Joann. 5, 21.
4. Sinna ei pea ennesele mitte teggema ei nikkerdud kuio egga mingisuggust näggo sest, mis taewas üllewel, ei sest, mis al ma peäl, egga sest, mis wees ma al on. 5 Mos. 4, 15–18.
5. Sinna ei pea nende ette mitte kummardama egga neid tenima, sest minna Jehowa so Jummal ollen üks pühha wihhaga Jummal, kes wannematte üllekohhut nuhtleb laste kätte kolmandamast ja neljandamast pölwest sadik, nende kätte, kes mind wihkawad; Jer. 32, 18.
6. Ja kes heldust üllesnäitab mitme tuhhandele neile, kes mind armastawad ja mo käskusid piddawad. Laul. 103, 17.
7. Sinna ei pea mitte Jehowa omma Jummala nimme ilma asjata suhho wötma: sest Jehowa ei pea tedda mitte ilmasüta, kes temma nimme ilmaasjata suhho wöttab. 5 Mos. 5, 11.
8. Mötle hingamisse päwa peäle, et sa sedda pühhitsed. p. 31, 14.
9. Kuus päwa peab sa tööd teggema ja keik omma teggemist teggema.
10. Agga seitsmes pääw on hingamisse pääw Jehowale sinno Jummalale, siis ei pea sa ühtegi teggemist teggema, ei sinna, ei so poeg egga so tüttar, ei so sullane egga so ümmardaja, ei so lojus, egga so wööras, kes so wärrawais on.
11. Sest kue päwaga on Jehowa taewa ja ma teinud, merre ja keik mis nende sees on, ja ta hingas seitsmendal päwal, sepärrast önnistas Jehowa hingamisse päwa ja pühhitses tedda. 1 Mos. 2, 2. 3. 2 Mos. 31, 17.
12. Auusta omma issa ja omma em-

ma, et sinno ello päwad saaksid pitkendatud seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab. 5 Mos. 5, 16.
13. Sa ei pea mitte tapma: Sa ei pea mitte abbiello ärrarikkuma: Sa ei pea mitte warrastama: Sa ei pea mitte räkima omma liggimesse wasto kui walle tunnistusmees.
Matt. 5, 21. 27. 28. Ewes. 4, 28. 5 Mos. 5, 17.
14. Sa ei pea himmustama omma liggimesse kodda; Sa ei pea mitte himmustama omma liggimesse naest, ei temma sullast egga ta ümmardajat, ei temma härga egga ta eeslit egga mingisuggust, mis so liggimesse pärralt on.
5 Mos. 5, 18. Rom. 7, 7.
15. Ja keik rahwas näggid ja kuulsid pitkse mürristamissi ja tulleleksid ja passuna heält ja mäe suitsewad; kui rahwas sedda näggid, siis wabbisesid nemmad ja jäid seisma emale,
16. Ja ütlesid Mosesse wasto: Rägi sinna meiega, ja meie tahhame kuulda, ja ärgo räkigo Jummal meiega, et meie ärra ei surre.
17. Ja Moses ütles rahwa wasto: Ärge kartke, sest Jummal on sepärrast tulnud, et ta teid piddi kiusama, ja temma kartus teie silma ees piddi ollema, et teie patto ei te.
18. Ja rahwas seisis emal; agga Moses läks liggi sure pimmedusse sisse, kus Jummal olli.
19. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Nenda pead sa Israeli laste wasto ütlema: Teie ollete näinud, et ma taewast ollen teiega räkinud.
20. Teie ei pea ühtegi mo körwa teggema; teie ei pea mitte teggema ennestele ei hõbbejummalaid, egga kuldjummalaid.
21. Mullast pead sa mulle altari teggema, et sa seäl peäl ohwerdad ommad põlletamisse ohwrid ja ommad tänno ohwrid, ommad puddolojuksed ja ommad weiksed; keikis paikus, kus ma kässin omma nimme kulutada, senna tahhan ma sinno jure tulla ja sind önnistada. 5 Mos. 12, 5.
22. Ja kui sa mulle kiwwist altari tahhad tehha, siis ei pea sa mitte sedda raiutud kiwwidest ehhitama; kui sa omma peitliga sedda raiud, siis teotad sa tedda ärra.
5 Mos. 27, 5.
23. Ja sinna ei pea mitte treppisid möda mo altari jure üllesastuma, et so paljast ihho ei sa temma ees nähha.

21. Peatük.

Kohtoseädussed: perrest, tapjaist, ja muist asjust.

1. Ja need on need kohtoseädussed, mis sa pead nende ette pannema.
2. Kui sa Ebrea sullase ostad, siis peab ta kuus aastat tenima: agga seitsmendal aastal peab ta ilma lahti sama.
5 Mos. 15, 12.
3. Kui ta omma kehhaga üksi on tulnud, siis peab ta omma kehhaga üksi ärraminnema: on ta naese mees olnud, siis peab ta naene temmaga ärraminnema.
4. Kui temma issand temmale naese annab ja sesamma temmale poege ehk tütrid ilmale toob, siis jäwad naene ja temma lapsed omma issanda pärralt, agga temma mees peab omma kehhaga üksi ärraminnema.
5. Ja kui sullane kindla melega ütleb: Ma armastan omma issandat, omma naest ja omma lapsi, minna ei tahha mitte lahti sada:
6. Siis wigo temma issand tedda kohtowannematte jure, pärrast wigo ta tedda ukse ehk ukse pütjalla jure; seäl peab temma issand ta körwa naaskliga läbbipistma, ja ta peab tedda tenima iggaweste.
7. Ja kui üks mees omma tütre ärramüüb ümmardajaks, siis ei pea ta mitte nenda ärraminnema kui sullased ärralähhäwad.
8. Kui ta omma issanda melest pahha on, et ta tedda ennesele ei kihla, siis peab ta tedda andma lunnastada: agga wööra ma rahwa kätte tedda ärramüa, ei olle temmal mitte melewalda, sepärrast et ta tedda ärrapölgnud.
9. Ja kui ta tedda omma poiale kihlab, siis peab ta tütre öigusse temmale teggema.
10. Kui ta weel teise naese temmale wöttab, siis ei pea ta temma toidussest, temma kattest egga ta juresmaggamissest ühtegi wähhendama.
11. Ja kui ta neid kolm asja temmale ei tahha tehha, siis peab ta ilma lahti sama, ilma rahhata.
12. Kes innimest lööb, et ta surreb, se peab armota surma pandama.
1 Mos. 9, 6. 3 Mos. 24, 17.
13. Agga kui ta tedda polle mitte taggakiusanud, waid Jummal on tedda ta kätte lasnud sattuda: siis sean ma sulle ühhe paiga, kuhho ta woib pöggeneda.
4 Mos. 35, 11.
14. Ja kui kegi omma liggimesse wasto riwate on, et ta tedda kawwalusse läbbi ärratappab, siis pead sa tedda ka mo

altari jurest ärrawötma, et ta peab sur-
rema.
15. Ja kes omma issa ehk omma emma
lööb, se peab armota surma pandama.
16. Ja kes innimesse warrastab kas ta
tedda ärramüüb, ehk tedda temma käest
leitakse, se peab armota surma pandama.
5 Mos. 24, 7.
17. Ja kes omma issa ja omma emma
ärrawannub, se peab armota surma pan-
dama.
18. Ja kui mehhed riidlewad, ja teine
lööb teist kiwwiga ehk rusikaga, nenda et
ta ei surre, agga wodis maas on;
19. Kui ta jälle jallale saab ja könnib
omma keppi naal oues: siis peab löja
ilma süta ollema, agga et ta maas olnud,
sedda peab temma tassuma, ja tedda öiete
laskma terweks tehha.
20. Ja kui kegi omma sullast ehk omma
ümmardajat keppiga lööb, et ta surreb
temma käe alla, siis peab töeste ta kätte
maksetama.
21. Agga kui ta weel päwa ehk kaks el-
lusse jääb, siis ei pea sedda ta kätte mitte
maksetama, sest se on temma rahhaga os-
tetud.
22. Ja kui mehhed taplewad ja löwad
ühte naest, kes käima peäl on, nenda et ta
lomolt ülle kätte lähhäb, ja ei olle muud
äppardust: siis peab tedda ommeti rahha
peäle säma nuhheldud sedda möda, kui
naese mees ta peäle panneb, -ja ta peab
sedda andma kohtowannematte läbbi.
23. Agga kui mu äppardus sünnib, siis
peab sa andma hinge hinge wasto,
3 Mos. 24. 19. n. t. s.
24. Silma silma wasto, hamba hamba
wasto, käe käe wasto, jalla jalla wasto,
25. Pölletamisse pölletamisse wasto,
hawa hawa wasto, muhho muhho wasto.
26. Ja kui kegi omma sullase silma ehk
omma ümmardaja silma lööb ja rikkub
sedda ärra: siis peab ta tedda temma sil-
ma pärrast lahti laskma.
27. Ja kui ta omma sullase hamba ehk
omma ümmardaja hamba suust wälja-
lööb: siis peab ta tedda temma hamba
pärrast lahti laskma.
28. Ja kui härg meest ehk naest kaewab,
nenda et ta surreb: siis peab härja kiwwi-
dega surnuks wiskama, ja ta lihha ei pea
södama, ja härja issand on süta.
29. Ja kui sesamma härg jo enne sedda
on kaewlik olnud, ja se on temma issan-
dale kinnitud, ja ta ei olle tedda mitte
hoidnud, ja ta tappab ühhe mehhe ehk
ühhe naese: siis peab härja kiwwidega
surnuks wiskama, ja temma issand peab
ka surma pandama.
30. Kui leppitusse rahha ta peäle pan-
nakse: siis peab ta omma hinge lunnas-
tamisse hinna andma keik sedda möda,
kui ta peäle pannakse.
31. Ehk ta poega kaewab ehk tüttart kae-
wab, siis peab sellesamma kohto seädusse
järrele temmaga tehtama.
32. Kui härg sullast ehk ümmardajat
kaewab, siis peab temma issandale kolm-
kümmend höbbesekliit antama, ja härja
peab kiwwidega surnuks wiskama.
33. Ja kui kegi ühhe augo lahti teeb,
ehk kui kegi ühhe augo kaewab ja ei katta
sedda kinni, ja härg ehk esel langeb senna
sisse:
34. Siis peab augo issand sedda ärra-
tassuma, ta peab temma issandale rahha
se eest andma, ja se, mis surnud, peab
temmale jäma.
35. Ja kui kellegi härg teise mehhe härga
kaewab, et ta surreb: siis peawad nem-
mad selle, mis ellus, ärramüma ja rahha
poleks jaggama, ja se, mis surnud, ka po-
leks jaggama.
36. Ehk kui on teäda olnud, et härg on
jo enne sedda kaewlik olnud, ja temma is-
sand ei olle tedda mitte hoidnud: siis peab
ta kowwaste härja härja wasto jälle and-
ma, ja se mis surnud peab temmale jäma.
37. Kui kegi härja ehk lamba warrastab
ja tappab sedda ehk müüb sedda ärra:
siis peab ta wiis härga ühhe härja wasto
jälle andma, ja nelli lammast ühhe lamba
wasto. 2 Sam. 12, 6.

22. Peatük.

Kohto seädussed; wargussest ja muist pattudest.

1. Kui warras leitakse middagi läbbi-
murdwad ja tedda lüakse, nenda et ta sur-
reb: siis ei olle teisel werresüüd.
2. Kui pääw ta ülle on tousnud, siis on
teisel werresü; küll warras olleks piddand
jälle puhhas ärratassuma: kui temmal ep
olleks ühtegi olnud, siis olleks tedda woi-
nud ta wargusse pärrast ärramüa.
3. Kui wargus (olgo härg ehk esel ehk
lammas) ellus alles temma käest leitakse:
siis peab ta kahhewörra jälle maksma.
4. Kui kegi pöllo ehk winamäe lasseb
ärrasöta, ja aiab omma lojukse senna sis-
se, ja södab teise mehhe pöllo ärra: se
peab keigeparrama ommast pöllust ja kei-
geparrama ommast winamäest jälle and-
ma.
5. Kui tulloke lahti saab ja hakkab kibbo-
witste külge ja wiljanabrad pölletakse

ärra, ehk leikamatta willi ehk põld: siis peab se, kes tulle on süütnud põllema, ikka tassuma, mis ärrapöllend.

6. Kui kegi omma liggimessele annab rahha ehk riisto hoida, ja sedda warrastakse selle mehhe maiast ärra; kui warras leitakse, siis peab ta kahhewörra maksma.

7. Kui warrast ei leita mitte, siis peab perremees kohtowannematte ette sama widud; kas ta ei olle omma kät omma liggimesse warra külge pistnud.

8. Keige ülleastmisse asja pärrast, härja pärrast, eesli pärrast, lamba pärrast, ride pärrast, iggaühhe ärrakaddunud asja pärrast, mis kegi ütleb, et se temma pärralt on, peab nende mollematte asfi kohtowannematte ette tullema; kumma kohtowannemad süallusseks moistwad, se peab omma liggimessele kahhewörra maksma.

9. Kui kegi omma liggimessele eesli ehk härja, ehk lamba ehk mingisugguse lojukse annab hoida, ja se surreb ehk saab wiggaseks ehk aetakse ärra ei ühhegi näbbes:

10. Siis peab wanne Jehowa ees nende kahhe wahhel ollema: kas ta on omma käe omma liggimesse warra külge pistnud? ja se kelle pärralt se on, peab wande wastowötma, ja teine ei pea sedda mitte jälle tassuma.

11. Agga kui se töe pärrast temma käest on warrastud, siis peab ta sellele, kelle pärralt se on, maksma.

12. Kui se töe pärrast murtud, siis peab ta se peäle tunnistusmehhe saatma; murtut ei pea ta mitte maksma.

13. Ja kui kegi omma liggimesse käest middagi laenab, ja se saab wiggaseks, ehk surreb ärra; kui se kelle pärralt se on, seäl jures ei olle, siis peab ta sedda ikka tassuma.

14. Kui se, kelle pärralt se on, seäl jures olnud, siis ei pea ta mitte maksma; kui se on numatud, siis jääb se numahinna ette.

15. Ja kui kegi üht neitsit melitab, kes ei olle kihlatud, ja maggab ta jures, siis peab ta warsi tötma tedda ennesele naeseks wötma. 5 Mos. 22, 28. 29.

16. Kui temma issa ei tahha paigast tedda temmale anda; siis peab ta rahha waegima ni paljo kui neitsitte kasarahha tulleb.

17. Noida ei pea sa mitte ellusse jätma. 3 Mos. 20, 27.

18. Iggaüks kes lojuksega ühtepeab, se peab armota surma pandama. 3 Mos. 18, 23.

19. Kes jummalattele ohwerdab ja ei mitte Jehowale ütsipäinis, se peab surmaks ärrakautadama. 5 Mos. 13, 13–16.

20. Ja sinna ei pea mitte woörast waewama egga temmale häbda teggema: sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal. p. 23, 9.

21. Teie ei pea mitte lesknaest egga waest last waewama. 5 Mos. 24, 17. Jak. 1, 27.

22. Kui sa neid milgi wisil waewad: kui nemmad siis minno pole süddamest kissendawad, siis wöttan ma nende kissendamist töeste kuulda;

23. Ja mo wihha süttib põllema, ja ma tappan teid moögaga ärra, ja teie naesed peawad leskeks ja teie lapsed waesiks lapsiks jäma.

24. Kui sa minno rahwale, mis so jures kehwa on, rahha laenab: siis ei pea sa mitte ta wasto ollema kui kassowötja; teie ei pea temma peäle mitte renti pannema. 3 Mos. 25, 36.

25. Kui sa ial omma liggimesse ride pandiks wöttad: siis pead sa sedda temmale jälle taggasi andma, enne kui päaw loja lähhäb. 5 Mos. 24, 12. 13.

26. Sest se on temma ainus katte, se on temma rie ta ihho tarwis, miska ta maggab, ja se sünnib, et minna kulen, kui ta mo pole kissendab sest ma ollen armolinne.

27. Kohtowannemaid ei pea sa mitte ärrawandunia, ja omma rahwa üllemat ei pea sa mitte ärraneedma. Ap. Tegg. 23, 5.

28. Omma walmis kuiwa ja märja wiljaga ei pea sa mitte wibima; essimesse lapse omma poegest pead sa mulle andma. p. 23, 19. ja 13, 2. ja 34, 19.

29. Nenda pead sa omma härgega ja omma puddolojustega teggema: seitse päwa peab se emma jures ollema, kahheksamal päwal pead sa tedda mulle andma. 3 Mos. 22, 27.

30. Ja teie peate mulle pühhad innimessed ollema: ja lihha, mis wälja peäl murtud, ei pea teie mitte söma, koertele peate teie sedda wiskama. 3 Mos. 22, 8.

23. Peatük.

Kohtust, pühhist, ja Kanaanide ärrakautamissest.

1. Sinna ei pea mitte tühja jutto wastawötma; ärra lö kät öälaga, et sa wäewaldseks tunnistusmehheks ei sa. 5 Mos. 19, 16. n. t. s.

2. Sinna ei pea mitte sure hulga järrel käima kurja tebbes, ja sa ei pea mitte kostma ühhe rioasja eest, et sa surema hulga pole heidad ja öigusse kowweraks pörad.

3. Ja ühhest alwast ei pea sa mitte luggu piddama temma rioasja sees.
3 Mos. 19, 15.
4. Kui sa sattud omma waenlase härja ehk ta eesli wasto, mis eksib: siis pead sa tedda wissist jälle temma kätte saatma.
5 Mos. 22, 1.
5. Kui sa omma wihhamehhe eesli nääd ta koorma al maas ollewad, siis ei pea sa mitte ärrajätma tedda mahhajättes; kas sa peaksid küll tedda mahhajätma ta jures olles?
6. Sinna ei pea mitte omma waese õigust köwweraks pöörama temma rioasja sees.
7. Jä kaugele walskusse asjast ärra; ja sedda kes ilmasüta on ja õiget ei pea sa mitte tapma, sest ma ei tahha õälat mitte õigeks arwata.
8. Ja sinna ei pea mitte meleháid wastowõtma, sest melehead tewad näggijad pimmedaks ja tewad õigette asjad seggaseks.
5 Mos. 16, 19.
9. Ja woõrale ei pea sa mitte häbda teggema, sest teie teate mis woöra süddа tunneb: sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal.
p. 22, 20. 3 Mos. 19, 33.
10. Ja kuus aastat pead sa omma maad külwama, ja mis sest tulleb, kogguma:
3 Mos. 25, 3. 4.
11. Agga seitsmendal aastal pead sa sedda korristamatta ja harrimatta jätma, et waesed so rahwa seast sawad süa, ja mis neist üllejääb peawad metsellajad sõma: nenda pead sa teggema omma winamäega ja omma öllipudega.
12. Kuus päwa pead sa omma tööd teggema, ja seitsmendal päwal hingama, et sinno härg ja so esel saaks seista, ja so ümmardaja laps ja woõras saaks hingada.
p. 20, 8–10.
13. Ja kandke hoolt igga asja pärrast mis ma teile ollen üttelnud; ja teiste jummalatte nimme peäle ei pea teie mitte mötlema, sinno suust ei pea sedda mitte kuuldama.
14. Kolm korda aastas pead sa mulle pühhi piddama.
5 Mos. 16, 16.
15. Hapnematta leibade pühha pead sa piddama: seitse päwa pead sa hapnematta leiba sõma, nenda kui ma sind ollen käsknud, seätud Abibi ku aial; sest siis olled sa Egiptussest wäljaläinud: ja mo palle ette ei pea mitte tühja käega tuldama.
p. 12, 15. ja 34, 18.
16. Ja leikusse pühha, sinno warratse wilja tö pühha, mis sa omma wäljale maha teind; ja wilja kokkopannemisse pühha, aasta löppetussеks, kui sa omma tö wälja peält kokkokorristand.
17. Kolm korda aastas peawad keik so meesterahwas Issanda Jehowa palle ette tullema.
18. Sinna ei pea mo tappaohwri werd happo leiwaga mitte ohwerdama, ja mo pühhade ohwri rasw ei pea ülle ö hommikoni mitte jäma.
19. Omma ma warratse wilja esfimesse ue wilja pead sa Jehowa omma Jummala kotta wima. Sinna ei pea kitsetalle temma emma pimas mitte keetma. p. 34, 26.
20. Wata minna läkkitan Ingli sinno ele, et ta sind te peäl hoiab ja sind wiib senna paika, mis ma ollen walmistanud.
21. Hoia temma eest ja kule temma sanna, ärra pahhanda temma meelt mitte, sest ta ei anna teie ülleastmist mitte andeks, sest minno nimmi on temma sees.
Jes. 63, 10. Joan. 14, 10.
22. Sest kui sa wöttad temma sanna õiete kuulda ja teed keik sedda, mis ma rägin: siis tahhan ma sinno waenlaste waenlane olla ja ahhastada neid, kes sind ahhastawad.
1 Peetr. 3, 13.
23. Kui mo Ingel lähhäb sinno ele ja wiib sind Emori, ja Hitti, ja Perisi, ja Kanaani, Hiwwi, ja Jebusi rahwa jure, ja ma neid ärrakautan:
24. Siis ei pea sa nende jummalatte ette mitte kummardama egga neid tenima, egga nende teggude järrele teggema; waid sa pead neid hopis mahhakiskma; ja nende ebbaussosambad keik katki murdma.
p. 20, 5.
25. Agga Jehowat omma Jummalat peate teie tenima, siis önnistab temma so leiba ja so wet; ja ma sadan töwwe so seast ärra.
26. Sedda ei pea so maal ollema, kes enneaegse lapse saab, ehk siggimatta on; sinno päwade arro tahhan ma täis sata.
5 Mos. 7, 14.
27. Omma hirmutusse tahhan ma sinno ele läkkitada, ja tahhan keik rahwa, kelle jure sa tulled, ärrahirmotada ja sata, et keik so waenlased sulle selja pörawad.
5 Mos. 11, 25.
28. Ja ma tahhan örrilasi sinno ele läkkitada, et nemmad so eest ärra aiawad Hiwwi, Kanaani, ja Hitti rahwa.
5 Mos. 7, 20.
29. Ei ma tahha neid so eest ühhel aastal ärra aiada, et ma tühjaks ei jä, ja metsellajaid paljo sinno wasto ei sa.
30. Pissut hawalt tahhan ma neid sin-

no eest ärra aiaba, senni kui sa suggu teinud, ja sa ma pärrisossaks sanud.
31. Ja ma tahhan so raia panna Körkjatte merrest Wilistitte merrest sadik ja körwest Wratti jöest sadik: sest ma tahhan neid, kes seäl maal ellawad, teie kätte anda, et sa neid ennese eest ärra aiad. 4 Mos. 34, 2. n. t. s.
32. Sa ei pea nendega egga nende jummalattega mitte seädust teggema. p. 34, 12.
33. Nemmad ei pea so maal mitte ellama, et nemmad sind ei sada patto mo wasto teggema: sest kui sa nende jummalaid tenid, siis saab se sulle wörgutamisse paelaks. 2 Kor. 6, 14–18.

24. Peatük.

Seädust tehhakse; Wannemad näwad Jehowa auu.

1. Ja Ta ütles Mosesse wasto: Astu üles Jehowa jure, sinna ja Aaron, Nadab ja Abiu ja seitsekümmend Israeli wannemaist, ja kummardage kaugelt.
2. Ja Moses üksi tulgo liggi Jehowa jure, agga ärgo tulgo teised mitte liggi; ja ärgo tulgo rahwas mitte temmaga üles.
3. Ja Moses tulli ja juttustas rahwale keik Jehowa sannad ja keik kohto seädussed; ja keik rahwas wastasid ühhe healega ja ütlesid: Keige sannade järrele, mis Jehowa on räkinud, tahhame meie tehha.
4. Ja Moses kirjotas keik Jehowa sannad üles, ja tousis hommiko warra üles ja ehhitas altari mäe alla ja kaksteistkümmend sammast, kahheteistkümne Israeli sugguarro järrele.
5. Ja ta läkkitas Israeli laste nored mehhed, ja nemmad ohwerdasid pölletamisse ohwrid, ja tapsid wärsa tänno ohwriks Jehowale.
6. Ja Moses wöttis pole werd ja panni sedda kausikeste sisse, ja pole werd ripputas ta altari peäle.
7. Ja ta wöttis seädusse ramato ja lugges rahwa kuuldes; ja nemmad ütlesid: Keik mis Jehowa on ütlelnud, tahhame tehha ja kuulda.
8. Ja Moses wöttis werre ja ripputas rahwa peäle ja ütles: Wata se on seädusse werri, mis Jehowa on teiega teinud keige nende sannade pärrast.
9. Ja Moses läks üles ja Aaron, Nadab ja Abiu ja seitsekümmend Israeli wannemaist.
10. Ja nemmad näggid Israeli Jummalat, ja temma jalge al olli kui Sahwiri kiwwist tehtud pörrand, ja kui taewas isse ommas selgusses.
11. Ja Ta ei pistnud mitte omma kät Israeli laste üllematte külge. Kui nemmad Jummalat said näinud, söid ja jöid nemmad.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Tulle üles minno jure mäele ja jä seie, ja ma tahhan sulle anda kiwwilauad ja kässo öppetusse ja kässo, mis ma ollen kirjotanud neid öppetada.
13. Ja Moses tousis Josua omma teenriga üles; ja Moses läks Jummala mäe peäle üles,
14. Ja ütles wannematte wasto: Jäge teie seie, senni kui meie jälle teie jure taggasi tulleme; ja wata Aaron ja Uur on teie jures, kellel middagi on teggemist, se mingo nende jure.
15. Ja Moses läks mäe peäle üles, ja pilwe kattis mäe.
16. Ja Jehowa au seisis Sinai mäe peäl, ja pilwe kattis sedda kuus päwa, ja seitsmendal päwal hüdis Ta Mosest pilwe seest.
17. Ja Jehowa auu näggo olli kui söja tulli mäe otsas Israeli laste nähhes. 5 Mos. 4, 24.
18. Ja Moses läks pilwe sisse, kui ta mäe peäle olli üles sanud, ja Moses olli mäe peäl nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd. 5 Mos. 9, 9.

25. Peatük.

Üllestöstmisse ohwer, seädusse laegas, laud ja küünlajalg.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto, et nemmad mulle üllestöstmisse ohwri wötwad; igga mehhe käest, kes ommast heast süddamest tahhab anda, peate teie minno üllestöstmisse ohwri wötma. p. 35, 5.
3. Ja se on se üllestöstmisse ohwer, mis teie peate nende käest wötma: kuld ja höbbe ja wask,
4. Ja sinnine, ja purpuri punnane, ja ellepunnane ja kallis linnane löng ja kitse karwad.
5. Ja punnased jära nahhad ja märä nahhad ja Sittimi puud.
6. Ölli walge tarwis, kallid rohhud woidmisse ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohhud suitsetamisse tarwis.
7. Soami kiwwid ja kiwwid mis kollude sisse pannakse käiksita kuekesse, ja rinnaillo tarwis.
8. Ja nemmad peawad mulle pühha maia teggema, ja minna tahhan nende seas ellada.
9. Keik sedda möda, kui minna sulle tah-

han näidata maia kuio ja keige temma riistade kuio, nenda peate teie teggema.
10. Ja nemmad peawad laeka Sittimi puust teggema, poolkolmat künart pitka, poolteist künart laia ja poolteist künart kõrge. p. 37, 1.
11. Ja sa pead tedda puhta kullaga karratama, seestpiddi ja wäljastpiddi pead sa sedda karratama, ja pead temma peäle ümberringi kuldkrantsi teggema.
12. Ja pead selle tarwis nelli kuldröngast wallama ja neid pannema temma nelja nurga külge, nenda et kaks röngast on temma teises külges ja kaks röngast temma teises külges.
13. Ja sa pead teggema kangid Sittimi puust ja neid kullaga karratama.
14. Ja pead kangid röngaste sisse pannema, mis laeka külges, laegast nendega kanda.
15. Laeka röngaste sees peawad kangid ollema, ei neid pea mitte seält wälja woetama.
16. Ja sa pead laeka sisse pannema kässo tunnistusse, mis ma sulle annan. p. 40, 20.
17. Ja pead ärraleppitamisse kane teggema puhtast kullast, poolkolmat künart pitka ja poolteist künart laia.
18. Ja sa pead kaks Kerubit kullast teggema, ühhest tükkist pead sa neid teggema, kummagi ärraleppitamisse kane otsa.
19. Ja te teine Kerub teise otsa siit poolt ja teine Kerub teise otsa seält poolt; ärraleppitamisse kanest pead sa Kerubid ülles teggema temma kummastki otsast.
20. Ja Kerubid peawad ommad mollemaid tibo senna ülle lautama, et nemmad katwad omma tibadega ärraleppitamisse kaant, ja nende silmad peawad teine teise wasto ollema; ärraleppitamisse kane wasto peawad Kerubitte silmad ollema.
21. Ja sa pead ärraleppitamisse kane senna ülles laeka peäle pannema, ja pead pannema laeka sisse kässo tunnistusse, mis ma sulle annan. 16. s. ja p. 26, 34.
22. Ja sinna tahhan ma sinnoga ühte tulla, ja ärraleppitamisse kane peält kahhe Kerubi wahhelt, mis tunnistusse laeka peäl on, sinnoga rääkida keik, mis ma tahhan sulle käskida Israeli laste õppetussseks.
23. Ja sa pead laua teggema Sittimi puust, kaks künart pitka, ühhe küünra laia ja poolteist künart kõrge. p. 37, 10.
24. Ja sa pead tedda puhta kullaga karratama ja kuldkrantsi temma ümber teggema,
25. Ja kämbla laiusse põõna temma ümber teggema, ja pead kuldkrantsi temma põõna ümber teggema.
26. Ja pead temmale nelli kuldröngast teggema ja röngad nelja nurga külge pannema, mis temma nelja jalla külges on.
27. Alt põõna liggi peawad röngad ollema kangide asseneks, lauda kanda.
28. Ja sa pead kangid Sittimi puust teggema ja neid kullaga karratama, et lauda nendega woib kanda.
29. Ja sa pead teggema temma waagnad ja temma suitsetamisse rohhokausid ja temma putked ja temma kahwlid, miska laud peab sama kaetud; puhtast kullast pead sa neid teggema. p. 37, 16.
30. Ja pead ettepannemisse leiwad senna laua peäle pannema minno palle ette allati.
31. Ja sa pead küünlajalla teggema puhtast kullast, ühhest tükkist peab küünlajalg tehtama, temma kehha ja ta arrud, temma kausikessed, ta pungad ja ta lillikessed peawad temmast wälja sama. p. 37, 17.
32. Ja kuus arro peawad temma küljest wäljakäima, kolm küünlajalla arro temma teisest küljest ja kolm küünlajalla arro ta teisest küljest.
33. Ühhes arrus peawad kolm kausikest ollema mandli wisi tehtud ja üks pung ja üks lillike, ja kolm kausikest mandli wisi tehtud teises arrus ja üks pung ja üks lillike: nenda peab ollema neil kuel arrul, mis küünlajalla küljest wäljakäiwad.
34. Ja küünlajalla külges peawad nelli kausikest ollema mandli wisi tehtud, ja temma pungad ja temma lillikessed.
35. Ja üks pung peab kahhe arro al kehha külges ollema, ja jälle peab üks pung kahhe arro al temma külges, ja jälle peab üks pung kahhe arro al temma külges ollema, neil kuel arrul, mis küünlajallast wäljakäiwad.
36. Nende pungad ja nende arrud peawad temmast wäljakäima; keik need peawad ühhest tükkist puhtast kullast ollema.
37. Ja sa pead temma seitse lampi walmistama, ja temma lambid peab süttama, et igga lamp walget teeb sissepiddi küünlajalla pole.
38. Ja temma küünlakärid ja temma tahhininna riistad peawad puhtast kullast ollema.
39. Ühhest puhta kulla talentist peab sedda tehtama, keige nende riistadega. p. 37, 24.
40. Ja wata ja te neid nende kuio järrele, mis sulle on näidetud mäe peäl. p. 26, 30.

26. Peatük.

Koggodusse telgi tekkid ja muud riistad.

1. Ja maia peab sa kümnest tekkist teggema, kallist korrotud linnasest lõngast, ja sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest lõngast; Kerubittega targaste seũna sisse koutud peab sa neid teggema. p. 36. 8. s.

2. Igga tekki pitkus peab ollema kahheksa kolmatkümmend künart, ja igga tekki laius nelli künart; üks moöt iggal tekkil.

3. Wiis tekki peawad ollema ühtepandud üks teise külge, ja jälle wiis tekki ühtepandud üks teise külge.

4. Ja te sinnised asad ühhe tekki äre senna otsa, kus sedda peab ühtepandama, nenda te ka selle tekki otsmisse äre, kus sedda teisega peab ühtepandama.

5. Wiiskümmend asa te essimesse tekki külge, ja wiiskümmend asa te teise tekki äre, kust sedda peab teisega sama ühtepandud; asad peawad üks teise wasto wastastikko ollema.

6. Te ka wiiskümmend kuldhaki, ja panne nende hakidega tekkid üks teise külge ühte, nenda et se saab ühheks maiaks.

7. Ja sa peab tekkid teggema kitse karwust maia ülle telgiks, üksteistkümmend tekki peab sa neid teggema. p. 36. 14.

8. Igga tekki pitkus peab ollema kolmkümmend künart, ja igga tekki laius nelli künart: üks moöt neil ühheteistkümnel tekkil.

9. Ja panne wiis tekki issepäinis ühte, ja jälle kuus tekki issepäinis ühte, ja panne kues tek kahhekordseks telgi su ette.

10. Ja te wiiskümmend asa ühhe tekki äre, senna otsmisse äre, kus tedda peab ühtepandama, ja jälle wiiskümmend asa teise tekki äre, kus tedda peab teisega sama ühtepandud. p. 36. 12.

11. Ja te wiiskümmend waskhaki ja panne hagid asade sisse; nenda panne telk ühte, et se ühheks maiaks saab. p. 36. 18.

12. Ja mis tekkidest liaks ülle on telgi peäl, pool tekki otsa, mis ülle on, peab ülle taggumisse telgi otsa rippuma.

13. Ja künar siit poolt ja künar seält poolt sest, mis telgi tekkide pitkussest ülle on, peab ülle maia külgede rippuma, siit poolt ja seält poolt sedda katta.

14. Ja te telgile katte punnakaist jära nahkadest, ja jälle teine katte mära nahkadest selle ülle. p. 36. 19.

15. Te ka maiale Sittimi puust lauad, mis peawad püsti seisma. p. 36. 20.

16. Igga laua pitkus peab ollema kümme künart, ja igga laua laius poolteist künart.

17. Kaks tappi peawad iggalühhel laual ollema kõrwastikko teine teise wasto; nenda peab sa teggema keikide maia laudadega.

18. Ja panne maia lauad nenda: kakskümmend lauda wasto lounat, parramat kät.

19. Ja te nellikümmend hõbbejalga kahhekümne laua alla, kaks jalga ühhe laua alla temma kahhe tappile, ja kaks jalga teise laua alla temma kahhe tappile.

20. Ja maia teisele pole, wasto pohja, kakskümmend lauda.

21. Ja nende nellikümmend hõbbejalga, kaks jälga ühhe laua alla, ja jälle kaks jalga teise laua alla.

22. Ja te maia küljele, wasto õhto, kuus lauda.

23. Ja kaks lauda te maia nurgalaudadeks kummagi külge.

24. Ja nemmad peawad kahhekeste alt ühhes ollema, ja peälmissest otsast ühhe rõngaga ühhes ollema kui terweb: nenda peab mollemail ollema; need peawad ollema neis kahhes nurkas.

25. Ja peawad kahheksa lauda ollema, ja nende hõbbejallad, kuusteistkümmend jalga, kaks jalga ühhe laua al ja kaks jalga teise laua al.

26. Ja te lattid Sittimi puust, wiis maia teise külje laudadele. p. 36. 31.

27. Ja wiis latti maia teise külje laudadele, ja wiis latti maia külje laudadele kummagi nurga külge õhto pole.

28. Ja keskminne lat peab kesk laudadest läbbi ja läbbi käima teisest otsast teise.

29. Ja karrata lauad kullaga, ja te nende rõngad kullast lattide assemeks, ja karrata ka lattid kullaga.

30. Ja ehhita maia ülles selle wisi järrele, mis sulle on näidetud mäe peäl. p. 25. 40. ja 27. 8.

31. Ja te wahhetek sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest ja kallist korrutud linnasest lõngast, Kerubitte kujudega, targema kangro tö wisil peab sedda tehtama.

32. Ja panne sedda nelja Sittimi pu samba peäle, mis kullaga karratud, ja nende hagid peawad kullast ollema ja nelja hõbbejalla peäl seisma.

33. Ja sa peab wahhetekki pannema hakide peäle, ja sinna, wahhetekki tahha, tunnistusse laeka wima, et wahhetek teile wahhet teeb pühha ja keigepühhama wahhel.

34. Ja panne ärraleppitamisse kaas

tunnistusse laeka peäle keigepühhama paika. p. 25. 21.

35. Ja laua pead sa pannema wahhetekki ette, ja küünlajalla laua kohta maia külge louna pole, ja laua pead sa pannema pohja külje pole. p. 40. 22.

36. Sinna pead ka katte maia ukse tarwis teggema sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast, mis wäljaömblejatte tehtud. p. 36. 37.

37. Ja katte tarwis pead sa teggema wiis sammast Sittimi puust, ja neid kullaga karratama, nende hagid peawad kullast ollema, ja sa pead neile wiis wasktjalga wallama.

27. Peatük.

Altar, maia oue, ja õlli lampide tarwis.

1. Ja sa pead altari teggema Sittimi puust, wiis künart pitka ja wiis künart laia, neljanurgane peab altar ollema, ja kolm künart temma kõrgus. p. 38. 1.

2. Ja sa pead temmale sarwed teggema ta nelja nurga peäle; temma sarwed peawad temmast wäljakäima, ja sedda pead sa karratama wassega: p. 38. 2.

3. Ja pead temmale pottid teggema temma tuhha ärrawõtta, ja temma labbidad ja ta kausid ja ta tulleworgid ja ta süttepannud: keik ta riistad pead sa wassest teggema.

4. Ja pead temmale wörgo teggema, wassest peab se wörgo tö ollema, ja pead wörgo külge nelli waskröngast teggema temma nelja otsa külge.

5. Ja sa pead sedda altari tulleasseme alla pannema allapiddi, ja wörk peab ullatama polest altarist sadik.

6. Ja sa pead altarile kangid teggema, Sittimi puust kangid, ja neid wassega karratama.

7. Ja temma kangid peab röngaste sisse pandama, ja kangid peawad ollema kummaski altari külges, kui sedda kantakse.

8. Sa pead tedda laudadest õne teggema, nenda kui Ta sulle sedda mäe peäl on näitnud, nenda peawad nemmad teggema. p. 26. 30. Ap. Tegg. 7. 44.

9. Ja sa pead maiale oue teggema, louna kare pool parramat kät peawad ouel ollema seina tekkid, kallist korrutud linnasest löngast, sadda künart pitkad ühhel pool. p. 38. 9.

10. Ja temma kakskümmend sammast ja nende kakskümmend wasktjalga, sammaste hagid ja wardad peawad höbbedast ollema.

11. Ja nenda peawad ollema pitkusses pohja kare pool seinatekkid, sadda künart pitkad, ja temma kakskümmend sammast ja nende kakskümmend wasktjalga; sammaste hagid ja wardad peawad höbbedast ollema.

12. Ja oue laius ohto kare pool peab ollema seinatekkidest wiiskümmend künart, nende kümme sammast ja kümme jalga.

13. Ja oue laius päwa tousmisse kare pool wasto hommikut peab wiiskümmend künart ollema.

14. Ja wiisteistkümmend künart seinatekkisid peab ollema teisel pool, nende kolm sammast ja kolm jalga,

15. Ja teisel pool wiisteistkümmend künart seinatekkisid, nende kolm sammast ja kolm jalga.

16. Ja oue wärrawal peab katte ollema kahhestkümnest küünrast, sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast, mis wäljaömblejatte tehtud; neil peab nelli sammast ja nelli jalga ollema.

17. Keigil sammastel oue ümber peawad wardad ollema höbbedast, nende hagid höbbedast, ja jallad wassest.

18. Oue pitkus peab sadda künart ollema, ja laius wiiskümmend iggalt poolt, ja kõrgus wiis künart kallist korrotud linnasest löngast, ja nende jallad wassest.

19. Keik maia riistad, keige temma tenistusse tarwis, ja keik waiad, ja keik oue waiad peawad wassest ollema.

20. Ja sa pead käskma Israeli lapsi, et nemmad so kätte towad õllipu õlli, mis selge ja toukatud on, walge tarwis, et lampisid woib allati süta,

21. Koggodusse telgi wahhetekki ees, mis tunnistusse laeka ees on, sedda peab Aaron ja ta poiad walmistama, õhtust hommikoni Jehowa palle ees: se peab iggawenne seätud wiis ollema tullewa põlwe rahwale Israeli laste seas.

28. Peatük.

Üllema preestri Aaroni ja temma poegade rided.

1. Ja sinna pead omma wenna Aaroni ja ta poiad temmaga ennese jure laskma tulla Israeli laste seast, et ta mo jures preestri ammeti peäl olleks: Aaroni, Nadabi ja Abiu, Eleasari ja Itamari, Aaroni poiad.

2. Ja sa pead Aaronile omma wennale pühhad rided teggema auuks ja illuks. p. 35. 19.

3. Ja pead räkima keikide nende wasto, kel tark meel on, kedda ma tarkusse wai-

moga ollen täitnud, et nemmad Aaroni rided tewad, et ta saaks pühhitsetud ja mo jures preestri ammeti peäl olleks.

4. Ja need on need rided, mis nemmad peawad teggema: üks rinnaillo ja käiksita kuke ja kuub ja kirjo pitk kuub, kübbar ja wö; ja nenda peawad nemmad so wennale Aaronile ja ta poegadele pühhad rided teggema, et ta mo jures preestri ammeti peäl olleks. p. 39, 1. n. t. s.

5. Ja nemmad peawad wötma kulda ja sinnist, ja purpuri punnast, ja elleda punnast, ja kallist linnast lönga.

6. Ja nemmad peawad käiksita kukesse teggema kuldsest, sinnisest ja purpuri punnasest, elleda punnasest ja kallist linnasest korrotud löngast targaste koutud.

7. Kaks öllapeälmist peawad temmal ollema, mis ühte weawad temma kumbaski otsas, et se ühte saab.

8. Ja temma targaste koutud wö, mis selle külges on, peab nisammoti ollema tehtud sestsammast ridest, kuldsest, sinnisest ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest ja kallist korrotud linnasest löngast.

9. Ja sa peab kaks Soami kiwwi wötma ja nende sisse tikkima Israeli laste nimmed.

10. Kuus nende nimmedest teise kiwwi sisse, ja teiste kuus nimme teise kiwwi sisse, nende sündimiste järrele.

11. Kallikiwwi seppa tö wisil peab sa pitserikirjad nende kahhe kiwwi sisse tikkima, Israeli laste nimmede järrele; sa peab neid teggema, et nemmad kuldkollude sees seiswad.

12. Ja sa peab need kaks kiwwi käiksita kukesse öllapeälmiste peäle pannema, mällestusse kiwwideks Israeli lastele, ja Aaron peab nende nimmesid kandma omma kahhe ölla peäl, Jehowa ees mällestusseks.

13. Ja sa peab kollud kullast teggema,

14. Ja kaks kede puhtast kullast, ühhepitkused peab sa neid teggema, keruliste tehtud, ja need kerulissed keed peab sa kollude külge pannema.

15. Ja peab kohto rinnaillo teggema, targaste koutud, nisammoti kui käiksita kuke tehtud, peab sa sedda teggema, kuldsest, sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast peab sa sedda teggema. p. 39, 8.

16. Neljanurgane ja kahhekordne peab se ollema, üks waks ta pitkus ja üks waks ta laius.

17. Ja kalli kiwwidega peab sa sedda täitma, nelli ridda kiwwa; üks ridda olgo Odemi, Pitta, ja Parekti kiwwi; se on essimenne ridda.

18. Ja teine ridda, Noweki, Sahwiri ja Temanti kiwwi.

19. Ja kolmas ridda, Lesemi, Sebo ja Ametüsti kiwwi.

20. Ja neljas ridda, Tarsisi ja Soami ja Jaspe kiwwi; neid peab kuldkollude sisse pandama ja nemmad peawad omma assemette sees seisma.

21. Ja kiwwid peawad ollema Israeli laste nimmede järrele, nende kahheteistkümne nimme järrele; pitseri kirjad peawad ollema kahheteistkümnel sugguarrul, iggaühhe nimme järrele.

22. Sa peab ka rinnaillo külge ühhepitkused keed teggema, mis keruliste tehtud, puhtast kullast.

23. Ja peab rinnaillo külge kaks kuldröngast teggema ja need kaks röngast pannema kahhe rinnaillo otsa külge.

24. Ja sa peab need kaks kuld kerulist kede kahhe rönga sisse pannema, rinnaillo otste külge.

25. Ja nende kahhe kerulisse kee mollemad otsad peab sa pannema kahhe kollo külge, ja peab neid pannema käiksita kukesse öllapeälmiste peäle temma eestpole.

26. Ja sa peab kaks kuldröngast teggema, ja neid rinnaillo kahhe otsa külge pannema, selle äre külge, mis seestpiddi käiksita kukesse wasto on. p. 39, 19.

27. Ja sa peab kaks kuldröngast teggema ja neid käiksita kukesse kahhe öllapeälmisse külge pannema altpiddi eestpoolt sinna liggi, kus ta ühtepandud, käiksita kukesse targaste koutud wö ülle.

28. Ja nemmad peawad rinnaillo, temma röngastega, käiksita kukesse röngaste külge kinnisiddumà sinnise nöriga, et ta käiksita kukesse targaste koutud wö külges on, nenda et rinnaillo käiksita kukesest lahti ei sa.

29. Ja Aaron peab kandma Israeli laste nimmesid kohto rinnaillo peäl omma süddame peäl, kui ta pühha paiga sisse lähhäb, mällestusseks Jehowa ees allati.

30. Sa peab ka kohto rinnaillo sisse Urimi ja Tummimi pannema, ja nemmad peawad Aaroni süddame peäl ollema, kui ta Jehowa palle ette tulleb: ja Aaron peab Israeli laste kohhut omma süddame peäl Jehowa ees kandma allati. 3 Mos. 8, 8.

31. Ja sa peab teggema kue mis käiksita kukesse al, keik sinnisest löngast. p. 39, 22.

32. Ja pea-auk peab ta keskel ollema;

augo ümber peab äär ollema kangro tö järrele, kui raudride pea-auk peab sel olle- ma, et ta löhki ei kärrise.
33. Ja temma pallistusse külge peab sa kranati ounad teggema sinnisest ja pur- puri punnasest, ja elleda punnasest lön- gast, temma pallistusse külge ümberringi, ja kuldkellokessed nende wahhele ümber- ringi.
34. Kuldkelloke ja kranati oun ja jälle kuldkelloke ja kranati oun, lühhikesse kue pallistusse al ümberringi.
35. Ja se peab Aaroni selgas ollema, kui ta ommas ammetis on, et heält tem- mast kuluksе, kui ta pühha paiga sisse lähhäb Jehowa ette, ja kui ta wälja tul- leb, et ta ärra ei surre.
36. Ja sa peab teggema öhhukesse pladi puhtast kullast, ja pitserikirja wisi sinna sisse tikkima need sannad: Jehowa püh- hitsus. p. 39, 30.
37. Ja peab sedda sinnise nöriga kinni- pannema, ja se peab kübbara külges olle- ma, kübbara ees peab se ollema.
38. Ja Aaroni peaotsas peab se ollema, et Aaron kannab pühhitsetud asjade ülle- kohut, mis Israeli lapsed wötwad püh- hitseda, keige andide polest, mis nemmad pühhitsewad; ja se peab allati temma peaotsas ollema, neid armsaks tehha Je- howa ees.
39. Sinna peab ka kirjo pitka kue tegge- ma kallist linnasest ridest, ja kübbara ka kallist linnasest ridest, ja wö peab sa teg- gema wäljaömblejatte tehtud. p. 39, 27.
40. Ja Aaroni poegadele peab sa kued teggema ja neile wööd teggema, ja neile mütsid teggema auuks ja illuks.
41. Ja peab neid pannema omma wen- na Aaroni ja temma poegade selga ni- sammoti, ja peab neid woidma, ja nende käed täitma, ja neid pühhitsema, et nem- mad mo jures preestri ammeti peäl ollek- sid. 3 Mos. 8, 12. 2 Mos. 29, 9.
42. Ja te neile linnased pütsid, nende palja ihho katteks, reitest pusadest sadik peawad nemmad ollema.
43. Ja need peawad Aaroni ja ta poe- gade jalges ollema, kui nemmad koggo- dusse telgi sisse lähhäwad, ehk kui nem- mad altari jure lähhäwad, pühhas paikas ammeti tööd tehhes, et nemmad omma üllekohto süüd ei kanna ja ärra ei surre; iggawenne seätud wiis olgo se temmale ja ta soule pärrast tedda.

29. Peatük.

Üllema preestri ja iggapäwane ohwer.

1. Ja se on se assi, mis sa neile peab teggema, et sa neid pühhitsed, et nemmad mo preestri ammeti peäle sawad: wötta üks wärs, mis noor weis, ja kaks selge terwet jära. 3 Mos. 8, 2.
2. Ja hapnematta leiba ja hapnematta kokisid ölliga seggatud, ja hapnematta öh- hukessi kokisid ölliga woitud; penikessest nissojahhust peab sa neid teggema.
3. Ja panne neid korwi sisse ja to neid korwiga sinna liggi, ja wärs ja kaks jära.
4. Ja se peab Aaroni ja ta poiad kog- godusse telgi ukse jure liggi toma ja neid weega pessema. p. 40, 12.
5. Ja sa peab rided wötma, ja Aaroni selga pannema pitka kue ja kue, mis käik- sita kuekesse al, ja käiksita kuekesse ja rin- naillo, ja peab käiksita kuekesse targaste koutud wö temma wöle pannema.
6. Ja peab kübbara temma pähhä pan- nema ja pühha otsaehte kübbara külge pannema. 3 Mos. 8, 9.
7. Ja sa peab woidmisse ölli wötma, ja temma pea peäle wallama ja tedda nenda woidma.
8. Ja sa peab temma poiad sinna liggi toma ja pitkad kued nende selga pannema.
9. Ja peab wö nende wöle pannema Aaroni ja ta poegade wöle, ja nende müt- sid ülles siddума, siis peab neil preestri ammet ollema iggawesseks seätud wisiks: ja sa peab Aaroni käe ja ta poegade käed täitma. p. 28, 4.
10. Ja peab wärsi koggodusse telgi ette toma, ja Aaron ja ta poiad peawad om- mad käed wärsi pea peäle toetama.
11. Ja sa peab wärsi Jehowa ees tap- ma koggodusse telgi ukse ees.
12. Ja peab wärsi werrest wötma, ja omma sörmega altari sarwede peäle pan- nema, ja keik muu werre peab sa altari pohja körwa wallama.
13. Ja sa peab keik maoraswa wötma, ja mu raswa, mis maksa liggi, ja molle- mad nerud ja raswa, mis nende külges on, ja neid altari peäl süütma pöllema. 3 Mos. 3, 3. 4. 10.
14. Ja wärsi lihha ja temma nahha ja ta sitta peab sa tullega ärrapölletama leri tagga, se on üks patto ohwer. 3 Mos. 4, 11. 12.
15. Ja sa peab teise jära wötma, ja Aaron ja ta poiad peawad ommad käed jära pea peäle toetama. 3 Mos. 8, 18.
16. Ja sa peab jära tapma ja temma

werrest wötma ja altari peäleripputama ümberringi.
17. Ja jära pead sa tükkideks katki raiuma, ja ta sisfikonna ja ta jallad ärra pessema, ja pannema temma tükkide ja ta pea peäle.
18. Ja sa pead keik jära süütma põllema altari peäl, se on põlletamisse ohwer Jehowale, se on üks maggus hais, tulleohwer Jehowale.
19. Ja sa pead teise jära wötma, ja Aaron ja ta poiad peawad ommad käed selle jära pea peäle toetama.
20. Ja sa pead jära tapma, ja ta werrest wötma ja pannema Aaroni parrama kõrwa lehhe peäle, ja ta poegade kõrwa lehhe peäle, ja nende parrama käe peigla peäle, ja nende parrama jalla sure warba peäle, ja sa pead werd altari peäle ümberringi ripputama. 3 Mos. 8, 23. 24.
21. Ja pead werrest wötma, mis altari peäl on, ja woidmisse ölli st, ja pead ripputama Aaroni peäle ja ta riette peäle ja ta poegade peäle ja ta poegade riette peäle nisammoti, et ta pühhaks saab, ja temma rided ja ta poiad ja ta poegade rided nisammoti.
22. Ja sa pead järast wötma raswa ja ja sawwa, ja maoraswa ja mu raswa, mis maksa liggi, ja mollemad nerud ja raswa, mis nende külges on, ja parrama sapso; sest se on täitmisse jäär.
23. Ja ühhe leiwa kakko ja ühhe ölli leiwa kogi ja ühhe öhhukesse kogi hapnematta leibade korwist, mis Jehowa palle ees on.
24. Ja sa pead pannema sedda keik Aaroni kätte peäle ja ta poegade kätte peäle, ja neid kõigutama kõigutamisse ohwriks Jehowa ees.
25. Ja sa pead neid wötma nende käest ja süütma põllema altari peäl põlletamisse ohwri peäl maggusaks haisuks Jehowa ees: se on tulleohwer Jehowale.
26. Ja sa pead Aaroni täitmisse ohwri järast rinna wötma ja sedda kõigutama kõigutamisse ohwriks Jehowa ees, ja se peab sulle ossaks ollema.
27. Ja sa pead kõigutamisse rinda pühhitsema ja üllestöstmisse sapso, mis on kõigutud, ja mis on üllestöstetud Aaroni ja temma poegade täitmisse ohwri järast.
28. Ja se peab Aaronile ja ta poegadele iggawesseks seätud wisiks sama Israeli laste käest: sest se on üllestöstmisse ohwer, ja üllestöstmisse ohwer peab sama Israeli laste käest nende tänno ohwritest; nende üllestöstmisse ohwer on Jehowa pärralt.
29. Ja pühhad rided, mis Aaronil on, peawad temma poegadele pärrast tedda jama, et neid nende sees woib woida ja nende sees nende kät täita.
30. Seitse päwa peab preester neid selga pannema, kes ta poegadest temma assemele saab, kes koggodusse telgi sisse läbbäb, seäl pühhas paikas ammeti tööd teggema.
31. Ja sa pead täitmisse jära wötma, ja ta libha pühhas kohtas keetma.
32. Ja Aaron ja ta poiad peawad jära libha söma, ja leiwa mis korwis, koggodusse telgi ukse ees.
33. Ja nemmad peawad sedda söma, miska ärraleppitaminne tehtud, et nende kässi täidetakse ja neid pühhitsetakse, agga wööras ei pea sest mitte söma, sest need on pühhad.
34. Ja kui täitmisse ohwri lihhast ja leiwast hommseks middagi üllejääb, siis pead sa sedda, mis üllejänud, tullega ärrapõlletama, sedda ei pea mitte södama, sest se on pühha assi.
35. Ja sa pead Aaronile ja ta poegadele nenda teggema keik sedda möda, mis ma sulle ollen käsknud, seitse päwa pead sa nende kät täitma.
36. Ja sa pead iggapääw ühhe wärsi patto ohwriks walmistama ärraleppitamisseks, ja patto ohwri teggema altari pärrast, kui sa ärraleppitamist teed temma peäl, ja sa pead sedda woidma, et sa sedda pühhitsed.
37. Seitse päwa pead sa altari pärrast ärraleppitamist teggema ja sedda pühhitsema, ja altar peab keigepühham ollema; keik, mis altari külge putub, saab pühhaks.
38. Ja se on, mis sinna altari peäl pead walmistama: kaks aastast talle iggapääw allati. 4 Mos. 28, 3.
39. Teise talle pead sa hommiko walmistama, ja teise talle pead sa walmistama kesk päwa aial.
40. Ja kanno peent jahho, seggatud kolme korteri tougatud ölliga, ja jomaohwriks kolm korterit wina, talle tarwis.
41. Ja teise talle pead sa walmistama kesk päwa aial; ja pead temmaga teggema nenda kui hommiko roaohwriga ja kui temma jomaohwriga, maggusaks haisuks; se on tulleohwer Jehowale.
42. Se peab üks allati põlletamisse ohwer ollema teie tullewa põlwe rahwale, koggodusse telgi ukse ees Jehowa ees, kus ma teiega tahhan ühte sada, et ma seäl teile rägin.
43. Ja seäl tahhan ma Israeli lastega

ühte sada, et sedda mo aun läbbi pühhit-
setakse. p. 20, 21.
44. Ja ma tahhan koggodusse telki ja
altarit pühhitseda, ja Aaroni ja temma
poege pühhitseda, et nemmad mo jures
preestri ammeti peäl on.
45. Ja ma tahhan Israeli laste seas
ellada ja neile Jummalaks olla.
3 Mos. 26, 11.
46. Ja nemmad peawad tundma, et
minna ollen Jehowa nende Jummal, kes
neid Egiptusse maalt wäljawinud, et ma
nende seas piddin ellama; Minna Jeho-
wa nende Jummal. 5 Mos. 4, 7. 8.

30. Peatük.

Suitsetamisse altar, ärraleppitamisse rahha, pessemisse riist, woitmisse öli ja suitsetamisse rohhi.

1. Ja sa pead suitsetamisse altari teg-
gema suitsetada, Sittimi puust pead sa
sedda teggema.
2. Künnar temma pitkus ja künnar temma
laius, neljanurgalinne peab ta ollema, ja
kaks künnart ta kõrgus; temma sarwed
peawad temmast wäljakäima.
3. Ja sa pead sedda puhta kullaga kar-
ratama, ta lae ja ta küljed ümberringi,
ja temma sarwed, ja siñna ümber pead sa
kuldkrantsi teggema.
4. Ja sa pead kaks kuldröngast temma
krantsi alla teggema, ta kahhe nurga äre
pead sa neid teggema, kumbagi külge; ja
neid peawad ollema kangide assemeks, et
sedda woib nendega kanda.
5. Ja kangid pead sa Sittimi puust teg-
gema ja neid kullaga karratama.
6. Ja sa pead sedda pannema wahhe-
teki ette, mis tunnistusse laeka ees on,
ärraleppitamisse kane ette, mis tunnis-
tusse laeka peäl on, kus ma sinnoga tah-
han ühte sada.
7. Ja Aaron peab ta peäl süütma põl-
lema magguja haisoga suitsetamisse roh-
tuid, igga hommiko, kui ta lambid hästi
walmistanud, peab ta sedda süütma põl-
lema.
8. Ja kui Aaron lambid on süütnud kest
päwa aial, siis peab ta sedda süütma põl-
lema: se peab alla suitsetamisse ohwer
ollema Jehowa ees teie tullewa põlwe
rahwale.
9. Teie ei pea mitte temma peäle wöö-
rast suitsetamisse rohto pannema, egga
põlletamisse ohwrit egga roaohwrit, ja
teie ei pea joomaohwrit ta peäle wallama.
10. Ja Aaron peab ükskord aastas ta
sarwede peäl ärraleppitamist teggema; ta
peab ärraleppitamisse patto ohwri werrest
ükskord aastas ärraleppitamist temma
peäl teggema teie tullewa põlwe rahwast
sadik: se on keigepühham Jehowale.
11. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja
ütles:
12. Kui sa Israeli laste peade arro
ülleswöttad neist, kes ärraloetud, siis peab
iggamees omma hinge leppitusse rahha
Jehowale andma, kui sa neid ärraloed, et
nende peäle nuhtlus ei tulle, kui sa neid
ärraloed.
13. Sedda peawad nemmad andma:
iggamees, kes nende sekka saab, kes on
ärraloetud, pole seklit pühha sekli järrele,
(kakskümmend kera on üks sekkel) pole
seklit ülleskōstmisse ohwriks Jehowale.
3 Mos. 27, 25.
14. Iggamees, kes saab nende sekka, kes
on ärraloetud, kes kakskümmend aastat
wanna ja peäle, se peab Jehowale ülles-
tōstmisse ohwri andma.
15. Kes rikkas, ei pea ennam andma, ja
kes kehwa, ei pea wähhem andma, kui
pole seklit, kui teie ülleskōstmisse ohwri
Jehowale annate, et teie ärraleppitamist
tete omma hingede eest.
16. Ja sa pead leppitusse rahha Israeli
laste käest wötma, ja sedda koggodusse
telgi tarwidusseks pannema, ja se peab
Israeli lastele mällestusseks ollema Je-
howa ees, et teie ärraleppitamist tete om-
ma hingede eest.
17. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja
ütles:
18. Sinna pead ka wask pessemisse riis-
ta teggema ja temma jalla wassest, pesse-
misse tarwis, ja sedda pannema koggo-
dusse telgi ja altari wahhele, ja wet siñna
sisse pannema.
19. Ja Aaron ja temma poiad peawad
omma kässi ja omma jalgo seält seest
pessema.
20. Kui nemmad koggodusse telgi sisse
lähhäwad, siis peawad nemmad endid
weega pessema, et nemmad ärra ei surre;
ehk kui nemmad altari jure liggi lähhä-
wad ammeti tööd teggema, et nemmad
tulleohwri süütwad põllema Jehowale.
21. Ja nemmad peawad kässi ja jalgo
pessema, et nemmad ärra ei surre; ja se
peab neile iggawesseks seätud wisiks olle-
ma, temmale ja ta soule nende tullewa
põlwe rahwale.
22. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja
ütles:
23. Ja sinna wötta ennesele keigeparra-
mat suggu kallist rohto, keigeselgemaid
mirrid wiis sadda seklit, ja kallist suggu

kaneli pool ossa, kaks sadda ja wiiskümmend, ja kallist suggu kalmust kaks sadda ja wiiskümmend.
24. Ja kasiat wiis sadda seklit, pühha sekli järrele, ja kolm topi ölliput ölli.
25. Ja sa peab sedda teggema pühha woidmisse öllits, salwiks mis targaste seggatud, ja apteekri wisi tehtud; olgo se pühha woidmisse öllits. p. 37, 29.
26. Ja sa peab sellega woidma koggodusse telki ja tunnistusse laegast.
27. Ja lauda ja keiki temma riisto, ja küünlajalga ja ta riisto ja suitsetamisse altarit,
28. Ja pölletamisse ohwri altarit ja keiki ta riisto, ja pessemisse riista ja temma jalga.
29. Nenda peab sa neid pühhitsema, ja nemmad peawad keigepühhamad ollema; keik, mis nende külge putub, saab pühhaks.
30. Ja sa peab Aaroni ja ta poega woidma ja neid pühhitsema, et nemmad mo jures preestri ammeti peäl on.
31. Ja sa peab Israeli laste wasto räkima ja ütlema: Se peab mulle pühha woidmisse öllits ollema, teie tullewa pölwe rahwale.
32. Mu innimesse ihho peäle ei pea sedda mitte wallatama, ja seddasugguſt, mis sedda wisi tehtud, ei pea teie mitte teggema; se on pühha, pühha peab se teile ollema.
33. Kes seddasugguſt salwi teeb, ja kes sest ühhegi wööra asja peäle panneb, se peab omma rahwa seast ärrakautadama.
34. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wötta ennesele magguſa haisoga rohtusid, Natawi, ja Seleti, ja Kalbana rohto, magguſa haisoga rohtusid, ja head selget wirukit, ühhest peab ni paljo ollema kui teisest.
35. Ja sa peab sedda teggema suitsetamisse rohhuks, mis seggatud ja apteekri wisi tehtud; sola peab seas ollema, se on puhhas pühha asi. p. 37, 29.
36. Ja sa peab sedda peneks toukama, ja sest tunnistusse laeka ette wima koggodusse telgi sisse, kus ma tahhan sinnoga ühte sada: se peab teile keigepühham ollema.
37. Ja suitsetamisse rohto, mis sa teed, ei pea teie mitte ennestele teggema seddasamma wisi; se peab so jures pühha ollema Jehowale.
38. Kes seddasugguſt teeb, et ta sega head haiso teeb, se peab omma rahwa seast ärrakautadama.

31. Peatük.

Pühha maia tö teggijad, hingamisse pääw, ja käsolauad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Wata ma ollen nimme pärrast kutsnud Huri poia Uri poia, Petsaleeli, Juda sugguarrust. p. 35, 30.
3. Ja ma ollen tedda Jummala waimoga täitnud, tarkussega, ja moistussega, ja tundmissega, et ta tark keige töle;
4. Et ta moistab keik targaste ärraarwata, ja tehha kullast ja hõbbedast ja wassest;
5. Ja kalli kiwwide sisse kirja tehha, mis kollude sisse pannakse, ja pu peäle kirjo leikada, et ta keik tööd ärrateeb.
6. Ja minna, wata ma ollen temma kõrwa pannud Oliabi, Ahisamaki poia, Tanni sugguarrust; ja iggaühhe süddamesse kel tark meel, ollen ma tarkusse annud, keik ärratehha, mis ma sulle ollen käsknud; p. 35, 34.
7. Koggodusse telgi ja tunnistusse laeka ja ärraleppitamisse kane, mis seäl peäl on, ja keik telgi riistad:
8. Ja laua ja temma riistad, ja puhtast kullast küünlajalla ja keik ta riistad, ja suitsetamisse altari;
9. Ja pölletamisse ohwri altari ja keik ta riistad, ja pessemisse riista ja temma jalla;
10. Ja ammeti rided ja preestri Aaroni pühhad rided, ja temma poegade rided, preestri ammeti tarwis;
11. Ja woidmisse ölli ja magguſa haisoga suitsetamisse rohhud pühha paiga tarwis, keik sedda möda, mis ma sulle ollen käsknud, peawad nemmad teggema.
12. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
13. Ja sinna, rägi Israeli laste wasto ja ütle: Teie peate kowwaste mo hingamisse päiwi piddama, sest se on tähheks minno ja teie wahhel teie tullewa pölwe rahwale, et nemmad sawad teäda, et minna ollen Jehowa, kes teid pühhitseb.
14. Piddage siis hingamisse päwa, sest se peab teile pühha ollema; kes sedda ärrateotab, se peab armota surma pandama: sest kes ial siis tööd teeb, selle hing peab ta rahwa seast ärrakautadama.
p. 20, 8. ja 35, 2.
15. Kuus päwa peab tööd tehtama, agga seitsmes pääw on öige hingamisse pääw, üks pühha Jehowale: kes ial hingamisse päwal tööd teeb, se peab armota surma pandama.

16. Sepärrast peawad Israeli lapsed
hingamisse päwa piddama, et nemmad
hingamisse päwa üllespeawad, omma
tullewa pölwe rahwa seas iggawessets
seädusseks.
17. Minno ja Israeli laste wahhel on
se täbbeks iggaweste: sest kue päwaga on
Jehowa taewa ja ma teinud, ja seitsmen-
dal päwal on ta seisnud ja hinganud.
p. 20, 11. 5 Mos. 5, 14.
18. Ja kui Jehowa Mosessega sai räki-
nud, Sinai mäe peäl, andis Ta temmale
kaks tunnistusse lauda: need ollid kiwwi-
lauad Jummala sõrmega kirjotud.

32. Peatük.

Kuldwassikat tehhakse; Jehowa nuhtlus selle pärrast.

1. Kui rahwas näggi, et Mosessele
aega läks mäe peält mahhatulles, siis
koggus rahwas Aaroni jure ja ütlesid ta
wasto: Wötta kätte, te meile jummalaid,
kes meie ees käiwad; sest Mosessest, sest
mehhest, kes meid Egiptusse maalt seie
üllestonud, ei tea meie mitte mis temmale
juhtnud. 5 Mos. 32, 5. 6.
2. Ja Aaron ütles nende wasto: Kis-
kuge ärra kuldehted, mis teie naeste, teie
poegade ja teie tüttarde kõrwus on, ja
toge mo kätte.
3. Ja keik rahwas kiskus warsti kuldeh-
ted ärra, mis nende kõrwus ollid, ja töid
neid Aaroni kätte.
4. Ja ta wöttis nende käest wasto ja
walmistas sedda terrawa rauaga, ja teg-
gi sedda wallatud wassikaks; siis ütlesid
nemmad: Need on so jummalad, Israel,
kes sind Egiptusse maalt seie üllestonud.
1 Kunn. 12, 28.
5. Ja Aaron näggi sedda ja ehhitas al-
tari temma ette, ja Aaron hüdis ja ütles:
Homme on üks pühha Jehowale.
6. Ja nemmad tousid teisel päwal war-
ta üles, ja ohwerdasid pölletamisse ohw-
rid ja töid tänno ohwrid; ja rahwas is-
tusid mahha söma ja joma, ja tousid üles
mängima. Laul. 106, 19–22. 1 Kor. 10, 7.
7. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto:
Minne, astu mahha; sest so rahwas, mis
sa Egiptusse maalt olled seie üllestonud,
on pahhaste teinud.
8. Nemmad on äkkitselt ärralahkund sealt
te peält, mis ma neile käskin; nemmad
on ennestele wallatud wassika teinud, ja
selle ette kummardanud ja temmale ohwer-
danud ja öölnud: Need on so jummalad,
Israel, kes sind Egiptusse maalt seie
üllestonud. 5 Mos. 9, 12.
9. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Ma nään sedda rahwast, ja wata, se on
üks kangekaelne rahwas.
10. Ja nüüd, lasse mind, et mo wihha
nende wasto süttib pöllema, et ma neile
otsa peäle teen, siis tahhan ma sind sureks
rahwaks tehha.
11. Ja Moses pallus allandlikkult Je-
howa omma Jummala pallet, ja ütles:
Jehowa, mispärrast süttib so wihha pöl-
lema sinno rahwa wasto, mis sa sure
rammoga ja tuggewa käega olled Egip-
tusse maalt wäljawinud. Laul. 106, 23.
12. Mispärrast peawad Egiptusse rah-
was räkima ja ütlema: Neile kahjuks on
ta neid wäljawinud, et ta neid mäggede
wahhele ärratappaks, ja et ta neid ma
peält ärralöppetaks? Pöra ommast tulli-
sest wihhast, ja wötta kahhetseda kurja,
mis sa omma rahwale piddid teggema.
4 Mos. 14, 13.
13. Mötle omma sullaste Abraami,
Isaaki ja Israeli peäle, kellele sa olled
isse ennese jures wandunud ja nende
wasto öölnud: Ma tahhan teie sou ni
paljuks tehha kui taewa tähhed, ja keik se
ma, mis ma ollen räkinud, tahhan ma teie
soule anda, et nemmad sedda pärrisossaks
sawad iggawesseks aiaks.
1 Mos. 22, 17. 5 Mos. 1, 10.
14. Ja Jehowa kahhetses kurja, mis ta
ähwardanud omma rahwale tehha.
15. Ja Moses pöris ümber ja läks mäe
peält mahha, ja kaks tunnistusse lauda
temma käes: lauad ollid mollemailt poolt
kirjotud, siit ja sealt poolt ollid nemmad
kirjotud.
16. Ja lauad ollid Jummala tehtud, ja
kirri olli Jummala kirjotud, mis laudade
peäle olli üllespandud. p. 31, 18.
17. Ja Josua kulis rahwa heält, et
nemmad öiskasid, ja ta ütles Mosesse
wasto: Söddimisse heäl on leris.
18. Ja ta ütles: Ei se olle mitte nende
heäl, kes wastastikko hüüdwad: Woimus
käes! egga nende heäl, kes wastastikko
hüüdwad: Hukkas keik! ma kulen nende
heält, kes wastastikko laulwad.
19. Ja se sündis, kui ta leri liggi sai ja
näggi wassikat, ja et nemmad riddas-
tikko tantsisid: siis hakkas Mosesse wihha
pöllema, ja ta wiskas lauad ommast käest
mahha, ja murdis neid katki mäe al.
5 Mos. 9, 17.
20. Ja wöttis wassika, mis nemmad
ollid teinud, ja pölletas sedda tullega
ärra ja jahwatas sedda, senni kui ta pe-
neks sai, ja ta külwas sedda wee peäle, ja
andis Israeli lastele jua.

21. Ja Moses ütles Aaroni wasto:
Mis on rahwas sulle teinud, et sa ni sure
patto nende peäle saatnud?
22. Ja Aaron ütles: Ärgo süttigo mo
issanda wihha pöllema; sa tunned rah-
wast, et nemmad kurja sees on.
23. Sest nemmad ütlesid mulle: Te mei-
le jummalaid, kes meie eel käiwad, sest
Mosesesest, sest mehhest, kes meid Egip-
tusse maalt seie üllestonud, ei tea meie
mitte, mis temmale juhtnud.
24. Ja ma ütlesin neile: Kel on kulda?
nemmad kiskusid warsti ärra ja andsid
mulle; siis wiskasin ma sedda tullesse, ja
se wassikas tulli wälja.
25. Ja Moses näggi rahwast, et ta lahti
sanud Jummalast, sest Aaron olli tedda
lahti teinud, teotusseks nende seas, kes
nende wasto seisid.
26. Ja Moses jäi leri wärrawasse seis-
ma ja ütles: Kes Jehowa pärralt on, se
tulgo mo jure; siis koggusid temma jure
keik Lewi poiad.
27. Ja ta ütles neile: Nenda ütleb Je-
howa Israeli Jummal: Iggaüks pango
omma möök wöle, minge sinna ja tenna
ühhest leri wärrawast teise, ja tapke igga-
üks omma wend, ja iggaüks omma söb-
ber, ja iggaüks omma suggulane.
28. Ja Lewi lapsed teggid Mosesse san-
na järrele, ja selsammal päwal langsid
rahwa seast liggi kolmtuhhat meest.
29. Sest Moses olli ütlelnud: Täitke
tänna ommad käed Jehowale, sest igga-
üks mingo omma poia ja omma wenna
peäle, ja sedda sepärrast, et Ta teile tän-
na önnistust annaks. 5 Mos. 33. 9.
30. Ja se sündis teisel päwal, et Moses
rahwa wasto ütles: Teie ollete wägga
sure patto teinud; ja nüüd tahhan ma
Jehowa jure üllesminna, ehk ma teen teie
patto pärrast ärraleppitamist.
31. Ja Moses tulli jälle Jehowa jure ja
ütles: Oh! se rahwas on wägga sure patto
teinud, ja kuldjummalaid ennesele teinud.
32. Ja nüüd, oh! kui sa nende pattud
andeks annaksid! ja kui mitte, siis kustu-
ta, pallun ma, mind ärra ommast rama-
tust, mis sa olled kirjotanud.
33. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Se tahhan ma ommast ramatust ärrakus-
tutada, kes ial mo wasto patto teinud.
Laul. 69, 29.
34. Ja nüüd minne, wi rahwas sinna,
kus ma sulle ütlelnud: wata mo Ingel
peab so eel käima; ja sel päwal kui ma
tullen katsma, siis maksan ma nende pat-
to nende kätte. p. 14, 19.

35. Ja Jehowa löi rahwast sepärrast, et
nemmad ollid wassika teinud, mis Aaron
teinud.

33. Peatük.

Jehowa arm lahkub Israelist; tootab jälle neile tulla.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto:
Käi, minne siit ülles, sinna ja rahwas,
mis sa Egiptusse maalt olled üllestonud,
sinna male, mis ma ollen wandes Abraa-
mile, Isaakile ja Jakobile tootand ja ööl-
nud: So soule tahhan ma sedda anda;
2. Ja ma tahhan läkkitada ingli sinno
ele ja wäljaaiada Kanaani, Emori, ja Hit-
ti, ja Perissi, ja Hiwwi ja Jebusi rahwa.
3. Sinna male, mis piima ja met joseb:
sest minna ei tahha mitte so seas ülles-
minna, sest et sa üks kangekaelne rahwas
olled, et ma sind te peäl ärra ei löppeta.
4. Kui rahwas sedda kurja könnet kulis,
leinasid nemmad wägga, ja ükski neist ei
pannud omma ehtet ennese ümber.
5. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Ütle Israeli laste wasto: teie ollete üks
kangekaelne rahwas; kui ma Teie seas
sinna ülleslähhän, siis teen ma teile otsa
peäle silmapiltmisse aial; ja nüüd pango
iggaüks omma ehte ennese ümbert ärra,
et ma tean, mis ma sulle pean teggema.
6. Siis kiskusid Israeli lapsed ommad
ehted enneste ümbert ärra, Orebi mäe ju-
rest ärraminnes.
7. Ja Moses wöttis telgi ja löi sedda
ennesele leri tahha ülles, kaugel leri jurest
ärra, ja panni temmale nimme koggodus-
se telk; ja se sündis, et keik, kes Jehowat
otsisid, wäljaläksid koggodusse telgi jure,
mis leri tagga olli.
8. Ja se sündis, kui Moses wäljaläks
telgi jure, siis tousis keik rahwas ülles,
ja iggaüks seisis omma telgi ukse ees, ja
waatsid Mosest tagga, senni kui ta telgi
sisse sai.
9. Ja se sündis, kui Moses telgi sisse
sai, siis tulli pilwe sammas mahha ja sei-
sis telgi ukse peäl ja Ta räkis Mosesega.
10. Kui keik rahwas pilwe sammast näg-
gid, mis telgi ukse peäl seisis: siis tousid
keik rahwas ülles ja kummardasid, igga-
üks omma telgi ukse peäl.
11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto
pallest pallesse, nenda kui mees omma
söbra wasto rägib; ja ta tulli jälle tag-
gasi leri, agga temma tener, Nuni poeg
noormees Josua ei lahkund mitte telgi
seest ärra. 4 Mos. 12, 8.
12. Ja Moses ütles Jehowa wasto:

Wata sa ütled mo wasto: Wi se rahwas
sinna üttes; agga sinna ei anna mulle
mitte teäda, kedda sa tahhad moga läkki-
tada; siiski olled sa üttelnud: Ma tun-
nen sind nimme pärrast, ja sa olled ka
armo leidnud mo silma eest.
13. Ja nüüd, kui ma siis ollen armo
leidnud so silma ees, siis öppeta mulle
omma teed, et ma sind saan tunda, et
ma armo leian so silma ees, ja wata, et
se rahwas on sinno rahwas.
Laul. 103, 7. Joan. 14, 6.
14. Ja Ta ütles: Kas ma isse pean
minnema, et ma sind sadan hingama?
Laul. 32, 8.
15. Ja ta ütles temma wasto: Kui sa
isse ei lähhä, siis ärra lasse meid mitte
siit sinna üllesminna.
16. Sest kust peab ial tuntama, et ma so
silma ees ollen armo leidnud, minna ja
so rahwas? eks sest, kui sa meiega läh-
häd? siis minna ja so rahwas same pal-
jo üllemaks kui keik rahwas, mis ma peäl
on.
17. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Ma tahhan ka sedda tehha, mis sa olled
üttelnud, sest sa olled armo leidnud mo
silma ees, ja ma tunnen sind nimme pär-
rast.
18. Ja ta ütles: Et näita mulle omma
au. Joan. 1, 14.
19. Ja Ta ütles: Ma tahhan lasta keik
omma headusse so silma eest mödaminna
ja kulutada nimme pärrast: Jehowa on
sinno ees; ja ma tahhan armo heita, kelle
peäle ma armo heidan, ja hallastada,
kelle peäle ma wöttan hallastada.
p. 34, 5. 7. Rom. 9, 13.
20. Weel ütles Ta: Sinna ei woi mo
pallet mitte nähha, sest ükski innimenne
ei woi mind nähha, ja ellusse jäda.
p. 19, 21.
21. Weel ütles Jehowa: Wata, siin on
paik mo jures, ja seäl peab sa kaljo peäl
seisma.
22. Ja se peab sündima, kui mo au
möda lähhäb, siis tahhan ma sind kaljo
prao sisse panna, ja omma käe so peäle
katta, senni kui ma saan möda läinud.
23. Ja kui ma omma käe saan ärrawöt-
nud, siis peab sa mind takka näggema,
agga mo pallet ei sa mitte nähtud.

34. Peatük.

Uued käskolauad; Jehowa seädus; Mosesse palle paistab.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Raiu ennesele kaks kiwwilauda, otse nenda
kui essimessed, ja ma tahhan laudade
peäle kirjotada sannad, mis essimeste
laudade peäl olnud, mis sa olled katki-
murdnud. 5 Mos. 10, 1.
2. Ja olle hommiko walmis, ja hommi-
ko tulle üles Sinai mäe peäle, ja seisa
seäl mo ees mäe otsas.
3. Ja ükski ei pea soga üllestullema, ja
ka ühtki innimest ei pea sama nähtud keige
mäe peäl; ärgo sögo ka mitte ei puddolo-
jukSed egga weiksed seäl mäe kohhal.
p. 19, 12.
4. Ja ta raius kaks kiwwilauda, nenda
kui essimessed, ja Moses tousis hommiko
warra üles ja läks üles Sinai mäe peä-
le, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud,
ja wöttis ennese kätte need kaks kiwwi-
lauda.
5. Ja Jehowa tulli pilwes mahha ja
astus senna temma jure ja kulutas nim-
me pärrast: Jehowa! Jes. 52, 6.
6. Ja Jehowa läks möda temma silma
eest ja kulutas: Jehowa! Jehowa! üks
hallastaja ja armolinne Jummal, pitka-
melega ja rikkas heldussest ja töest.
Laul. 103, 8.
7. Kes heldust peab mitme tuhhandele,
kes andeks annab üllekohto ja ülleastmis-
se ja patto, agga kes süallust ei panne
polegi waggaks, kes wannematte ülle-
kohto maksab laste kätte ja laste laste
kätte, kolmandama ja neljandama pölwe
kätte. 4 Mos. 14, 18. Mik. 7, 18. 19.
8. Siis töttas Moses ja kummardas
peaga mani ja heitis silmili mahha.
9. Ja ütles: Issand, ollen ma nüüd
armo leidnud so silma ees, siis mingo Is-
sand meie seas: sest se on üks kange-
kaelne rahwas: siiski anna andeks meie
üllekohhus ja meie pat, ja te meid om-
maks pärrisossaks.
10. Ja Ta ütles: Wata ma tahhan
seädusse tehha, keige so rahwa ees tahhan
ma immeasjo tehha, mis ei olle sündinud
ei ühhelgi maal egga ühhegi rahwa seas,
et keik rahwas kelle seas sa olled, peab
Jehowa tööd näggema, et se on karbetaw,
mis ma tahhan sinno jures tehha.
11. Hoia sedda, mis ma tänna sulle käs-
sin; wata ma aian so eest ärra Emori, ja
Kanaani, ja Hitti, ja Perissi, ja Hiwwi,
ja Jebusi rahwa.
12. Hoia, et sa ma rahwaga seädust ei
te, kuhho sinna saad, et nemmad sulle
wörgutamisse paelaks ei sa so seas.
p. 23, 32. 5 Mos. 7, 2.
13. Agga nende altarid peate teie
mahhakiskma ja nende ebbausso sam-

bad katkimurdma ja nende ied mahharaiuma.
14. Sest sa ei pea mitte teise jummala ette kummardama: sest Jehowa nimmi on: Se pühha wihhaga; pühha wihhaga Jummal on ta.
15. Hoia, et sa seädust ei te ma rahwaga, kui nemmad hora wisil omma jummalaid taggaboidwad ja ohwerdawad omma jummalattele ja kutsuwad sind, et sa pead nende ohwrist söma;
16. Ja nende tüttardest omma poegadele naesed wötma, ja kui nende tütred hora wisil omma jummalaid taggaboidwad, siis saatwad nemmad so poiad hora wisil omma jummalaid taggaboidma.
17. Wallatud jummalaid ei pea sa ennesele mitte teggema.
18. Hapnematta leibade pühha pead sa piddama, seitse päwa pead sa hapnematta leibo söma, kui ma sind ollen käsknud, Abibi ku seätud aial, sest Abibi kuul olled sa Egiptussest wäljaläinud.
p. 23, 15. 4 Mos. 28, 17.
19. Keik mis lapsekoia labti teeb, on minno pärralt, ja keik so lojukfed, mis isfased ja essimessed sündiwad, weiksest ehk puddolojuksest, need on mo pärralt.
p. 22, 28. 4 Mos. 3, 13.
20. Agga eesli essimesse loma, mis täkkutwars pead sa tallega lunnastama, ja kui sa mitte ei lunnasta, siis raiu temma kael ärra; igga essimesse lapse ennese poegadest pead sa lunnastama, ja mo palle ette ei pea tühja käega tuldama.
21. Kuus päwa pead sa tööd teggema, ja seitsmendal päwal hingama, ja künni ja leikusse aial pead sa hingama.
22. Sa pead ka näddalatte pühha, essimesse uudse nisso leikusse wilja pühha piddama, ja wilja kokkopannemisse pühha aasta löppetussel.
23. Kolmkorda aastas peab keik so meesterahwas Issanda Jehowa, Israeli Jummala, palle ette tullema.
p. 23, 17. 5 Mos. 16, 16.
24. Sest ma tahhan rahwa so eest ärra aiada ja so raia laiaks tehha, ja ükski ei pea so maad himmustama, kui sa ülleslähhäd, Jehowa omma Jummala palle ette tullema kolmkorda aastas.
25. Sinna ei pea mo tappaohwri werd mitte happo leiwaga ohwerdama, ja Pasapühha ohwer ei pea mitte ülle ö jäma hommikoni.
26. Omma ma essimesse warratse uudse wilja pead sa Jehowa omma Jummala kotta wima. Sa ei pea sikkutalle temma emma piimas mitte keetma.
p. 23, 19.
27. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kirjota ennesele needsinnatsed sannad, sest nende sannade järrele ollen ma sinnoga ja Israeliga seädusse teinud.
28. Ja ta olli seäl Jehowa jures nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd; ei ta sönud leiba egga jonud wet, ja Ta kirjotas laudade peäle seädusse sannad, need kümme käsjosanna.
5 Mos. 9, 18.
29. Ja se sündis kui Moses Sinai mäe peält alla tulli, ja kaks tunnistusse lauda Mosesse käes ollid, kui ta mäe peält mahhatulli, siis ei teädnud Moses mitte, et ta palle nahk hiilgas, et Jehowa temmaga olli räkinud.
30. Ja Aaron ja keik Israeli lapsed näggid Mosest, ja wata temma palle nahk hiilgas, ja nemmad kartsid temma liggi minna.
31. Ja Moses hüdis neid, ja Aaron ja keik koggodusse üllemad tullid jälle ta jure, ja Moses räkis nendega.
32. Ja pärrast sedda tullid keik Israeli lapsed liggi, ja ta käskis neile keik sedda, mis Jehowa temmaga olli räkinud Sinai mäe peäl.
33. Ja Moses löppes nendega räkimast, ja ta olli katte pannud omma palle peäle.
34. Ja kui Moses Jehowa palle ette tulli temmaga räkima, siis panni ta katte ärra, senni kui ta jälle wäljaläks, ja kui ta wäljatulli, siis räkis ta Israeli laste wasto sedda, mis olli kästud.
35. Ja Israeli lapsed näggid Mosesse pallet, et Mosesse palle nahk hiilgas, se pärrast panni Moses jälle katte omma palle peäle, senni kui ta sisseläks Temmaga räkima.

35. Peatük.

Hingamisse pääw; ülleskööstmisse ohwer; tötteggijatte nimmed.

1. Ja Moses koggus keik Israeli laste koggodusse kokko ja ütles nende wasto: Need on need sannad, mis Jehowa on käsknud, et nende järrele peab teggema.
2. Kuus päwa peab tööd tehtama, ja seitsmendal päwal peab teie jures pühha ollema; öige hingamisse pääw Jehowale; kes ial siis tööd teeb, se peab surma pandama.
p. 31, 14. 5 Mos. 5, 12.
3. Teie ei pea tuld üllesteggema, ei ühheski ommas maias, hingamisse päwal.
4. Ja Moses räkis keige Israeli laste koggodusse wasto ja ütles: Se on se sanna, mis Jehowa on käsknud ütteldes:

5. Wötke sest, mis teil on, üllestöstmisse ohwer Jehowale, iggaüks, kes ommast heast süddamest tahhab, toge Jehowa üllestöstmisse ohwriks kulda, ja höbbedat, ja waske, p. 25. 2.
6. Ja sinnist ja purpuri punnast ja elleda punnast ja kallist linnast lönga, ja kitse karwo.
7. Ja punnakaid jära nahko ja mära nahko ja Sittimi puid.
8. Ja ölli walge tarwis, ja kallist rohto woidmisse ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohto suitsetamisse tarwis.
9. Ja Soami kiwwa ja kiwwa, mis kollude sisse pannakse, käiksita kuekesse ja rinnaillo tarwis.
10. Ja iggaüks, kel teie seast tark meel on, peab tullema ja teggema keik, mis Jehowa on käsknud.
11. Maia, temma telgi ja ta katte, temma hagid ja ta lauad, temma lattid, ta sambad ja ta jallad: p. 39, 33.
12. Laeka ja ta kangid, ärraleppitamisse kane ja wahheteki, mis katteks,
13. Laua ja ta kangid ja keik ta riistad, ja ettepannemisse leiwad,
14. Ja küünlajalla walge tarwis, ja ta riistad ja ta lambid, ja ölli walge tarwis;
15. Ja suitsetamisse altari ja ta kangid, ja woidmisse ölli ja maggusa haisoga rohhud suitsetamisse tarwis, ja ukse katte, maia ukse tarwis.
16. Pölletamisse ohwri altari ja waskwergo, mis senna tarwis, temma kangid ja keik ta riistad, pessemisse riista ja ta jalla:
17. Oue seina tekkid, temma sambad ja iggaühhe jallad, ja oue wärrawa katte:
18. Maia waiad ja oue waiad ja nende nörid:
19. Ammeti rided, pühhas paikas ammeti töteggemisse tarwis, preestri Aaroni pühhad rided, ja ta poegade rided preestri ammeti tarwis. p. 28, 2.
20. Ja keik Israeli laste koggodus läks Mosesse jurest ärra.
21. Ja nemmad tullid iggamees, kelle südda tedda aias, ja iggaüks, kelle waim heal melel tahtis anda, need töid Jehowa üllestöstmisse ohwri, koggodusse telgi tö tarwis, ja keige temma tenistusse tarwis ja pühha riette tarwis. p. 36, 3.
22. Ja mehhed tullid naestega, iggamees, kes ommast heast süddamest tahtsid, need töid hakisid ja körwaehtid, ja sörmuksid, ja kuppudega wösid, keik suggu kuldriisto, ja iggamees, kes kullast köigutamisse ohwrit Jehowale köigutas,
23. Ja iggamees, kelle jurest leiti sinnist ja purpuri punnast, ja elleda punnast, ja kallist linnast lönga, ja kitse karwo, ja punnakaid jära nahko, ja mära nahko, need töid sedda.
24. Kes ial joudsid üllestöstmisse ohwrit höbbedast ehk wassest tua, töid Jehowale üllestöstmisse ohwri, ja kelle jurest ial Sittimi puid leiti, need töid keige tenistusse tö tarwis.
25. Ja keik naesed, kel tark meel olli, need kedrasid omma kättega ja töid kedratud sinnist, ja purpuri punnast, ja elleda punnast, ja kallist linnast lönga.
26. Ja keik naesed, kedda nende südda aias ja kes moistsid, need kedrasid kitse karwo.
27. Ja üllemad töid Soami kiwwa ja kallid kiwwa, mis kollude sisse pannakse, käiksita kuekesse ja rinnaillo tarwis.
28. Ja kallist rohto ja ölli, walge tarwis ja woidmisse ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohto suitsetamisse tarwis.
29. Israeli lapsed töid heameelelisse ohwri Jehowale, igga mees ja naene, kes ommast heast süddamest tahtsid wia keige tö tarwis, mis Jehowa Mosesse läbbi olli käsknud tehha.
30. Ja Moses ütles Israeli laste wasto: Wadage, Jehowa on kutsnud nimme pärrast Huri poia Uri poia, Petsaleeli Juda suggu-arrust: p. 31, 2.
31. Ja on tedda täitnud Jummala waimoga, tarkussega, moistussega ja tundmissega, keige töle;
32. Et ta moistab keik tööd targaste ärraarwata, ja tehha kullast ja höbbedast ja wassest;
33. Ja kalli kiwwide sisse, mis kollude sisse pannakse kirja tehha, ja pu peäle kirjo leigata, et ta moistab keik tööd targaste ärratehha.
34. Ta on ka temma süddamesse annud teisi öppetada, temmale ja Ooliabile Ahisamaki poiale, Tanni sugguarrust. p. 31, 6.
35. Ta on neid täitnud targa melega, et nemmad keik seppa ja targa kudduja ja wäljaömbleja tö sinnise, ja purpuri punnase, elleda punnase ja kalli linnase lönga ja kangro tö ärratewad: need tewad keik tö ärra ja moistwad targaste keik sedda ärraarwata.

36. Peatük.

Andid tuakse liaksi; maia ehk koggodusse telk saab walmis.

1. Ja Petsaleel ja Ooliab teggid tööd ja iggamees, kel tark meel olli, kelle sisse Je-

howa olli annud tarkust ja moistust, et nemmad moistsid ärrateggа keik tööd pühha maia tenistusse tarwis, keik sedda möda kui Jehowa olli käsknud.

2. Ja Moses kutsus Betsaleeli ja Oliabi ja keik mehhed, kel tark meel olli, kelle süddamesse Jehowa olli tarkust annud, iggaüks kelle südda tedda aias, tö kallale minema sedda teggema.

3. Ja nemmad wötsid Mosesse käest keik üllestöstmisse ohwri, mis Israeli lapsed ollid tonud pühha maia tenistusse tö tarwis, et nemmad sedda piddid teggema; ja nemmad wisid ta jure weel heameelissed ohwrid igga hommiko. p. 35. 21.

4. Ja keik targad tullid, kes piddid teggema keige pühha maia tööd, iggaüks omma tö kallalt, mis nemmad teggid,

5. Ja rääkisid Mosesse wasto ja ütlesid: Rahwas toob wägga paljo, ennam kui töteggemisse jure tarwis lähhäb, mis Jehowa käsknud tehha.

6. Ja Moses käskis, et piddi leris kuulutadama ja ööldama: Ükski mees egga naene ei pea ennam waewa näggema pühha maia üllestöstmisse ohwri pärrast; ja nenda sai rahwas ärrakeeldud ennam tomast.

7. Sest neil olli jo warra küll keige tö tarwis, mis piddi tehtama, ja siñna jäi weel ülle.

8. Ja keik, kel tark meel olli töteggijatte seast, need teggid maia kümnest tekkist, mis kallist korrotud linnasest ja sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest löngast, ja kuddusid Kerubitte kuiud targaste siñna sisse. p. 26. 1.

9. Igga tekki pitkus olli kahheksa kolmatkümmend künart, ja igga tekki laius nelli künart: üts moöt olli iggal tekkil.

10. Ja ta panni wiis tekki ühte üts teise külge ja panni ta ühte wiis tekki üts teise külge.

11. Ja teggi asad sinnisest löngast ühhe tekki äre siñna otsa, kus sedda piddi ühtepandama: nenda teggi ta teise tekki otsa äre, kust teine piddi ühtepandama.

12. Wiiskümmend asa teggi ta essimesse tekki külge, ja wiiskümmend asa teggi ta teise tekki otsa, kust sedda piddi ühtepandama: asad ollid wastastikko teine teise wasto. p. 26. 10.

13. Ja ta teggi wiiskümmend kuldhaki, ja panni hakidega tekkid üts teise külge ühte, et se ühheks maiaks sai.

14. Ja ta teggi tekkid kitsekarwust telgi tarwis maia peäle, ütsteistkümmend tekki teggi ta neid. p. 26. 7.

15. Igga tekki pitkus olli kolmkümmend künart, ja nelli künart igga tekki laius; üts moöt olli neil ühhelteistkümnel tekkil.

16. Ja ta panni wiis tekki issepäinis, ja kuus tekki issepäinis ühte.

17. Ja teggi wiiskümmend asa tekki äre siñna otsa, kust sedda piddi ühtepandama, ja wiiskümmend asa teggi ta teise tekki äre, kust sedda piddi ühtepandama.

18. Ja ta teggi wiiskümmend waskhaki, telgi ühtepanna, et se piddi ühheks sama. p. 26. 11.

19. Ja teggi telgile katte punnakaist jära nahhust, ja katte mära nahhust siñna peäle. p. 26. 14.

20. Ja teggi lauad maia tarwis Sittimi puust, mis piddid püsti seisma. p. 26. 15.

21. Kümme künart olli igga laua pitkus ja poolteist künart igga laua laius.

22. Kaks tappi olli iggal laual körwastikko teine teise kohhal: nenda teggi ta keigile maia laudadele.

23. Ja ta teggi lauad maia tarwis, kakskümmend lauda louna külje tarwis wasto lounat.

24. Ja teggi nellikümmend höbbejalga kahhekümne laua alla: kaks jalga essimesse laua alla temma kahhe tappile, ja kaks jalga teise laua alla temma kahhe tappile.

25. Ja maia teise külje tarwis pohja pole teggi ta kakskümmend lauda,

26. Ja nende nellikümmend höbbejalga, kaks jalga essimesse laua alla, ja kaks jalga teise laua alla. p. 26. 21.

27. Ja maia külge öhto pole teggi ta kuus lauda.

28. Ja teggi kaks lauda maia nurkade tarwis kumbaski külges.

29. Ja nemmad ollid alt kahhekesi ühtepandud, ja ollid ka peält ühtepandud röngaga: nenda teggi ta neile mollemaile kumbaski nurkas.

30. Nenda olli kahheksa lauda, ja nende höbbejallad kuusteistkümmend jalga: ikka kaks jalga ühhe laua al.

31. Ja ta teggi lattid Sittimi puust, wiis teise maia külje laudade tarwis, p. 26. 26.

32. Ja wiis latti teise maia külje laudade tarwis, ja wiis latti maia laudade tarwis kummalgi otsal öhto pool.

33. Ja teggi keskmisse latti, mis laudadest teisest otsast teise piddi läbbikäima.

34. Ja lauad karratas ta kullaga, ja

nende röngad teggi ta kullast lattide assemeks, ja karratas lattid kullaga.
35. Ja teggi wahhetekki sinnisest ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast, sedda teggi ta, Kerubitte kuiusid targaste senna sisse kuddudes. p. 26, 31.
36. Ja ta teggi temmale nelli sammast Sittimi puust, ja karratas neid kullaga: nende hagid ollid kullast, ja ta wallas neile nelli höbbejalga.
37. Ja ta teggi katte telgi ukse tarwis sinnisest ja purpuri punnasest ja elleda punnasest ja kallist korrotud linnasest löngast, mis wäljaömblejatte tehtud. p. 26, 36.
38. Ja temma wiis sammast ja nende hagid, ja karratas nende nuppud ja nende warbad kullaga, ja nende wiis jalga wassest.

37. Peatük.

Pühha laeka ehk loggotusse telgi riisto tehhakse.

1. Ja Betsaleel teggi laeka Sittimi puust, pool kolmat künart olli temma pitkus, ja poolteist künart ta laius, ja poolteist künart ta kõrgus. p. 25, 10.
2. Ja ta karratas sedda puhta kullaga seest ja wäljastpiddi, ja teggi kuldkrantsi senna ümber.
3. Ja wallas temmale nelli kuldröngast temma nelja nurga külge, ehk kaks röngast teise külge ja kaks röngast teise külge.
4. Ja ta teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga,
5. Ja panni kangid röngaste sisse laeka küljele, et woiks laegast kanda.
6. Ja teggi ärraleppitamisse kane puhtast kullast, pooltolmat künart pitka ja poolteist künart laia. p. 25, 17.
7. Ja ta teggi kaks Kerubit kullast, ühhest tükkist teggi ta neid ärraleppitamisse kane kumbagi otsa.
8. Teine Kerub olli teises otsas siit poolt ja teine Kerub teises otsas sealt poolt: ärraleppitamisse kanest teggi ta Kerubid wälja ta kummastki otsast.
9. Ja Kerubid ollid omma mollemaid tibo wäljalautamas üllespiddi, ja omma tiwadega katmas ärraleppitamisse kaant, ja nende silmad ollid teine teise wasto: ärraleppitamisse kane wasto ollid Kerubitte silmad. p. 25, 20.
10. Ja ta teggi laua Sittimi puust, kaks künart olli ta pitkus, ja üks künar ta laius, ja poolteist künart ta kõrgus. p. 25, 23.
11. Ja karratas tedda puhta kullaga ja teggi kuldkrantsi senna ümber.
12. Ja teggi temmale kämbla laiusse poöna ümberringi, ja teggi temma poöna ümber kuldkrantsi.
13. Ja ta wallas temmale nelli kuldröngast, ja panni röngad nelja nurga külge, mis temma nelja jalla külges ollid.
14. Alt poöna liggi ollid röngad kangide assemeks, et woiks lauda kanda.
15. Ja ta teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga et woiks lauda kanda.
16. Ja ta teggi riistad, mis laua peäl piddid ollema, temma waagnad ja ta suitsetamisse rohho kausid ja ta kahwlid ja putked, miska laud peab kattetama, sedda keik puhtast kullast. p. 25, 29.
17. Ja ta teggi küünlajalla puhtast kullast, ühhest tükkist teggi ta küünlajalla, temma kehha ja ta arrud, ta kausikessed, ta pungad, ja ta lillikessed käisid temmast wälja. p. 25, 31.
18. Ja kuus arro käisid ta küljest wälja, kolm küünlajalla arro temma teisest küljest, ja kolm küünlajalla arro ta teisest küljest.
19. Ühhes arrus ollid kolm kausikest mandli wisi tehtud, ja üks pung ja üks lillike, ja teises arrus ollid kolm kausikest mandli wisi tehtud, üks pung ja üks lillike, nenda ollid neil kuel arrul, mis küünlajallast wäljakäisid.
20. Ja küünlajalla kehha külges ollid nelli kausikest mandli wisi tehtud, temma pungad ja ta lillikessed,
21. Ja üks pung käis kahhe arro al temmast wälja, ja ta üks pung kahhe arro al temmast wälja, ja ta üks pung kahhe arro al temmast wälja: nenda olli neil kuel arrul, mis temmast wäljakäisid.
22. Nende pungad ja nende arrud käisid temmast wälja: se keik olli ühhest tükkist, puhtast kullast.
23. Ja ta teggi temma seitse lampi, ja ta küünlakärid ja ta tahhininna riistad puhtast kullast.
24. Ühhest puhta kulla talentist teggi ta sedda ja keik temma riistad. p. 25, 39.
25. Ja ta teggi suitsetamisse altari neljanurgalisse Sittimi puust, üks künar olli ta pitkus ja üks künar ta laius, ja kaks künart temma kõrgus: ta sarwed käisid temmast wälja. p. 30, 1.
26. Ja ta karratas sedda puhta kullaga, temma lae ja ta küljed ümberringi ja ta sarwed, ja teggi kuldkrantsi senna ümber.
27. Ja ta teggi temmale kaks kuldröngast ta krantsi alla temma mollema pole,

ta kumbagi külge kangide assemeks, et sedda nendega woiks kanda.
28. Ja ta teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga.
29. Ja teggi pühha woidmisse õlli, ja magguſa haisoga puhtad suitsetamisse rohhud apteekri wisi. p. 30, 23–25. ja 30, 35.

38. Peatük.

Altar ja maia ou. Kulla, höbbeda ja wasse arro, mis se tö tarwis kullutud.

1. Ja ta teggi põlletamisse ohwri altari Sittimi puust, wiis künart pitka ja wiis künart laia, neljanurgalisse, ja kolm künart kõrge. p. 27, 1.
2. Ja ta teggi temma sarwed ta nelja nurga peäle, ta sarwed käisid temmast wälja, ja ta karratas sedda wassega. p. 27, 2.
3. Ja ta teggi keik altari riistad, pottid, ja labbidad ja kausid, tullewergid ja süttepannud: keik temma riistad teggi ta wassest.
4. Ja teggi altarile wõrgo, wassest olli se wõrgo tö, temma tulle assеme al, altpiddi polest altarist sadik. p. 27, 4.
5. Ja ta wallas nelli rõngast wasswõrgo nelja otsa külge kangide assemeks,
6. Ja teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid wassega,
7. Ja panni kangid rõngaste sisse, mis altari külges, et sedda woiks nendega kanda, ta teggi sedda õõne laudadest.
8. Ja teggi wask pessemisse riista ja temma wasksjalla naeste peeglittest, kes hulgal kokkotullid, kes koggodusse telgi ukse ette hulgal kokkotullid. p. 30, 18.
9. Ja ta teggi oue; ja louna külje pole wasto lounat oue seinatekkid, kallist linnasest ridest, mis korrotud lõngast, sadda künart: p. 27, 9.
10. Nende kakskümmend sammast ja nende kakskümmend waskjalga; sammaste hagid, ja nende wardad hõbbedast.
11. Ja pohja külje pole sadda künart, nende kakskümmend sammast ja nende kakskümmend waskjalga; sammaste hagid ja nende wardad hõbbedast.
12. Ja õhto külje pole seinatekkisid wiiskümmend künart, nende kümme sammast ja nende kümme jalga; sammaste hagid ja nende wardad hõbbedast.
13. Ja hommiko külje pole, päwatousmisse wasto, wiiskümmend künart.
14. Seinatekkisid olli teisel pool wiisteistkümmend künart, nende kolm sammast ja nende kolm jalga.
15. Ja teisel pool, siit ja seält poolt oue wärrawat, seinatekkisid wiisteistkümmend künart, nende kolm sammast ja nende kolm jalga.
16. Keik seinatekkid oue ümber ollid kallist linnasest ridest mis korrotud lõngast.
17. Ja sammaste jallad ollid wassest, sammaste hagid ja nende wardad ollid hõbbedast ja nende nuppud hõbbedaga karratud, ja keige oue sammaste külges ollid hõbbewardad.
18. Ja oue wärrawa katte olli wäljaõmblejatte tehtud sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest lõngast, ja kakskümmend künart olli ta pitkus ja kõrgus laiusſega wiis künart, otse kui teised oue seinatekkid. p. 27, 16.
19. Ja nende nelli sammast ja nende nelli jalga ollid wassest, nende hagid hõbbedast, ja nende nuppude kard ja nende wardad ollid hõbbedast.
20. Ja keik waiad, maia ja oue ümberringi, ollid wassest.
21. Need on maia, tunnistusse maia, ärraloetud asjad, mis ärra loeti Mosesse sanna peäle, Lewitide tenistusseks, Itamari, preestri Aaroni poia käe läbbi.
22. Ja Betsaleel, Huri poia Uri poeg, Juda sugguarrust, teggi sedda keik, mis Jehowa Mosessele olli käsknud.
23. Ja temmaga Oliab, Ahisamaki poeg, Tanni sugguarrust, kes sep ja tark kudduja ja wäljaõmbleja sinnise, ja purpuri punnase, ja elleda punnase, ja kalli linnase lõngaga.
24. Keik kulda, mis tö jures ärratehti, keige pühha maia tö jures, kõigutamisse ohwri kulda olli ühheksa talenti kolmatkümmend, ja seitse sadda ja kolmkümmend seklit pühha sekli järrele.
25. Ja nende hõbbedat, kes koggodusse seast ollid ärraloetud, olli sadda talenti ja tuhhat, seitse sadda ja wiis seklit kahheksatkümmend, pühha sekli järrele.
26. Üks Beka mehhe peäle, se on pool seklit pühha sekli järrele, iggamehhe peäle, kes nende sekka sai kes ollid ärraloetud, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, kuus sadda tuhhat ja kolm tuhhat, wiis sadda ja wiiskümmend.
27. Ja seäl olli sadda talenti hõbbedat, pühha maia jallad ja wahhetekki jallad wallada, saast talentist sadda jalga, üks talent igga jalla tarwis.
28. Ja neist tuhhandest ja seitsmest saast ja wiest seklist kahheksatkümmend teggi ta sammaste hagid, ja karratas nende nuppud ja panni wardad nende külge.

29. Ja kigutamisse ohwri waske olli seitsekümmend talenti, kaks tuhhat ja nelli sadda sekkit.

30. Ja sest teggi ta koggodusse telgiukse jallad, ja waskaltari ja waskwörgo mis ta külges, ja keik altari riistad.

31. Ja oue jallad ümberringi, ja oue wärrawa jallad, ja keik maia waiad ja keik oue waiad ümberringi.

39. Peatük.

Pühhi kallid ridid tehhakse walmis; pühha maia riistade nimmed.

1. Ja sinnisest, ja purpuri punnasest ja elleda punnasest löngast teggid nemmad ammeti rided pühhas paikas ammeti töteggemisse tarwis: ja nemmad teggid pühhad rided, mis Aaronile tarwis, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud. p. 28.2. 4.

2. Ja ta teggi käiksita kuekesse kuldsest, sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast. p. 28. 6.

3. Ja nemmad taggusid kuldpladid öhhukesseks ja leikasid neid tradiks, ja nemmad pannid sedda sinnise ja purpuri punnase longa sekka ja elleda punnase ja kalli linnase longa sekka, targaste senna sisse koutud.

4. Nemmad teggid ka temmale öllapeälsed mis ühteweawad, kummastki otsast pandi neid ühte.

5. Ja targaste koutud wö, mis temma külges, olli sestsammast löngast nendasammoti tehtud: kuldsest, sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud. p. 28. 8.

6. Ja nemmad teggid Soami kiwwid walmis, ja kuldkollud nende ümber, kus sisse Israeli laste nimmed ollid tikkitud pitserikirja wisi.

7. Ja ta panni neid käiksita kuekesse öllapeäliste peäle mällestusse kiwwideks Israeli lastele, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

8. Ja ta teggi rinnaillo, targaste koutud, nendasammoti kui käiksita kueke tehtud, kuldsest, sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest, ja kallist korrotud linnasest löngast. p. 28. 15.

9. Se olli neljanurgalinne, kahhekordse teggid nemmad rinnaillo, waks olli ta pitkus ja waks ta laius, kahhekordne olli temma.

10. Ja nemmad täitsid sedda nelja rea kiwwidega: üks ridda olli Odemi, Topasiusse ja Parekti kiwwi; se on essimenne ridda.

11. Ja teine ridda olli Noweki, Sahwiri ja Temanti kiwwi.

12. Ja kolmas ridda olli Lesemi, Sebo ja Ametüsti kiwwi.

13. Ja neljas ridda olli Tarsisi, Soami ja Jaspe kiwwi; ja nende ümber tehti kuldkollud, kus neid sisse pandi.

14. Ja kiwwid ollid Israeli laste nimmede järrele, neid olli kaksteistkümmend nende nimmede järrele, pitseriwisi tikkitud, iggaühhe nimmi kahheteistkümne suguarro järrele.

15. Ja nemmad teggid rinnaillo külge ühhepitkused kerulissed keed, puhtast kullast.

16. Ja nemmad teggid kaks kuldkollo ja kaks kuldröngast, ja pannid need kaks röngast rinnaillo kahhe otsa külge,

17. Ja pannid need kaks kerolist kuldkede kahhe rönga sisse, rinnaillo otste külge.

18. Ja kahhe kerolisse kee kaks otsa pannid nemmad kahhe kollo külge, ja pannid neid käiksita kuekesse öllapeäliste peäle ta eestpole.

19. Ja nemmad teggid kaks kuldröngast, ja pannid neid rinnaillo kahhe otsa külge, temma äre külge, mis seestpiddi käiksita kuekesse wasto on. p. 28, 26.

20. Ja nemmad teggid kaks kuldröngast ja pannid neid käiksita kuekesse kahhe öllapeälse külge, altpiddi ta eestpoolt sinna liggi, kus sedda ühtepandi käiksita kuekesse targaste koutud wö ülle.

21. Ja nemmad siddusid kinni rinnaillo temma röngastega käiksita kuekesse röngaste külge sinnise nöriga, et ta käiksita kuekesse targaste koutud wö külges olli, nenda et rinnaillo käiksita kuekessest ei piddand lahti sama; nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

22. Ja ta teggi kue mis käiksita kuekesse al, koutud keik sinnisest löngast. p. 28. 31.

23. Ja kue pea-auk olli temma keskel nenda kui raudride su, pea-augo ümber olli koutud äär, et ta ei piddand löhki kärrisema.

24. Ja nemmad teggid kue pallistusse külge kranati ounad sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda punnasest korrotud löngast.

25. Ja nemmad teggid kellokessed puhtast kullast, ja pannid kellokessed kranati ounte wahhele, kue pallistusse külge ümberringi, kranati ounte wahhele.

26. üks kelloke ja üks kranati oun, ja üks kelloke ja üks kranati oun, kue pallis-

tusse külge ümberringi, ammeti tötegge-
misse tarwis, nenda kui Jehowa Mosest
olli käsknud.
27. Ja nemmad teggid pitkad kitsad
kued, kallist linnasest koutud ridest, Aaro-
nile ja temma poegadele, p. 28, 39.
28. Ja kübbara kallist linnasest ridest, ja
kännad mütsid kallist linnasest ridest, ja
linnased püksid kallist linnasest ridest, mis
korrotud löngast,
29. Ja wö kallist korrotud linnasest ja
sinnisest, ja purpuri punnasest, ja elleda
punnasest löngast, wäljaömblejatte teh-
tud, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
30. Ja nemmad teggid pühha kroni öh-
hukesse pladi puhtast kullast, ja kirjotasid
sinna sisse kirja, pitserikirja wisi need san-
nad: Jehowa pühhitsus. p. 28, 36.
31. Ja nemmad pannid senna külge
sinnise nöri, kübbara külge peält kinni-
panna, nenda kui Jehowa Mosest olli
käsknud.
32. Nenda löppetati keik koggodusse tel-
gi maia tö; ja Israeli lapsed ollid teinud
keik sedda möda, kui Jehowa Mosest olli
käsknud; nenda ollid nemmad teinud.
33. Ja nemmad wisid maia Mosesse
jure, telgi ja keik temma riistad, temma
hagid, ta lauad, ta lattid, ja ta sambad
ja ta jallad. p. 35, 11.
34. Ja tekki punnakaist jära nabbust, ja
tekki mära nahhust ja wahhetekki mis kat-
teks olli.
35. Tunnistusse laeka ja temma kangid
ja ärraleppitamisse kane:
36. Laua keige temma riistadega ja
ettepannemisse leiwad:
37. Küünlajalla, mis puhtast kullast,
temma lampidega, lambid mis piddi ülles-
seätama, ja keik temma riistad, ja ölli
walge tarwis:
38. Ja kuldaltari ja woidmisse ölli ja
maggusa haisoga suitsetamisse rohhud ja
telgi ukse katte:
39. Waskaltari ja waskwörgo mis seäl
külges, temma kangidega ja keige ta riis-
tadega, pessemisse riista ja temma jalla:
40. Oue seinatekkid, temma sambad ja
temma jallad, ja oue wärrawa katte, ta
nörid ja ta waiad, ja keik riistad koggo-
dusse telgi maia tenistusse tarwis:
41. Ammeti rided pühhas maias, am-
meti töteggemisse tarwis, preestri Aaroni
pühhad rided ja ta poegade rided preestri
ammeti tarwis.
42. Keik sedda möda kui Jehowa Mosest
olli käsknud, nenda ollid Israeli lapsed
keik se tö teinud.
43. Ja Moses watas keik sedda tööd, ja
wata nemmad ollid sedda teinud; kuida
Jehowa olli käsknud, nenda ollid nemmad
teinud; ja Moses önnistas neid.

40. Peatük.

Pühha maia tehhakse ülles; pilwe kattab sedda.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Essimessel essimesse ku päwal peab
sa koggodusse telgi maia ülleseteggema;
3. Ja panne sinna sisse tunnistusse
laegas, ja katta laegas wahhetekkiga.
4. Ja wi laud sinna sisse, ja sea sedda
mis sinna peäle tulleb seäda; ja wi küün-
lajalg sinna sisse, ja süta ta lambid
pöllema.
5. Ja panne kuldaltar suitsetamisse tar-
wis tunnistusse laeka ette, ja panne ukse
katte maia ette ülles.
6. Ja panne pölletamisse ohwri altar
koggodusse telgi maia ukse ette.
7. Ja panne pessemisse riist koggodus-
se telgi ja altari wahhele, ja panne wet
sinna sisse.
8. Ja sa peab oue ümberringi ülles pan-
nema, ja oue wärrawa katte ettepannema.
9. Ja wötta woidmisse ölli, ja woia
maia ja keik, mis seäl sees on, ja pühhitse
sedda ja keik ta riisto, et se pühhaks
saab.
10. Ja woia pölletamisse ohwri altarit,
ja keiki ta riisto, ja pühhitse altarit, et
altar saab keigepühhamaks.
11. Ja woia pessemisse riista ja selle
jalga, ja pühhitse sedda.
12. Ja wi Aaron ja temma poiad kog-
godusse telgi ukse jure liggi, ja pesse
neid weega, p. 29, 4.
13. Ja panne pühhad rided Aaroni sel-
ga, ja woia tedda ja pühhitse tedda, et ta
mo jures preestri ammeti peäl woib olla.
14. Ja wi temma poiad liggi, ja panne
kued nende selga,
15. Ja woia neid, nenda kui sa nende
issa olled woidnud, et nemmad mo jures
preestri ammeti peäl woiwad olla: ja se
peab sündima, et nende woidminne neile
peab ollema iggawesseks preestri amme-
tiks nende tullewa pölwe rahwa jures.
16. Ja Moses teggi keik; sedda möda
kui Jehowa tedda olli käsknud, nenda teg-
gi temma.
17. Ja se sündis teise aasta essimessel
essimesse ku päwal, et maia ülles tehti.
4 Mos. 7, 1.
18. Ja Moses teggi maia ülles ja seädis
temma jallad, ja panni ta lauad ülles, ja

panni ta lattid sisse ja panni ta sambad
ülles.
19. Ja ta lautas maia peäle telgi ja
panni sinna peäle telgi katte ülles, nenda
kui Jehowa Mosest olli käsknud.
20. Ja ta wöttis ja panni kässotunnis-
tusse laeka sisse, ja panni kangid laeka
külge, ja panni ärraleppitamisse kane
ülles laeka peäle. p. 25. 16. Ebr. 9. 4.
21. Ja ta wiis laeka maia sisse, ja pan-
ni wahhetekki ülles katteks, ja kattis tun-
nistusse laeka, nenda kui Jehowa Mosest
olli käsknud.
22. Ja ta panni laua koggodusse telgi
sisse, maia külge pohja pole wahhetekki
ette. p. 26. 35.
23. Ja ta seädis senna peäle leiwad
korra pärrast Jehowa palle ette, nenda
kui Jehowa Mosest olli käsknud. p. 25. 30.
24. Ja ta panni küünlajalla koggodusse
telgi sisse laua kohta, maia külge louna
pole.
25. Ja ta sütas pöllema lambid Jehowa
palle ees, nenda kui Jehowa Mosest olli
käsknud. p. 25. 37.
26. Ja ta panni kuldaltari koggodusse
telgi sisse wahhetekki ette.
27. Ja sütas temma peäle pöllema mag-
gusa haisega suitsetamisse rohhud, nenda
kui Jehowa Mosest olli käsknud. p. 30. 7.
28. Ja ta panni ukse katte maia ette,
29. Ja pölletamisse ohwri altari panni
temma koggodusse telgi maia ukse ette, ja
ohwerdas seäl peäl pölletamisse- ja roa-
ohwrid, nenda kui Jehowa Mosest olli
käsknud.
30. Ja ta panni pessemisse riista kog-
godusse telgi ja altari wahhele, ja panni
wet sinna sisse pesta. p. 30. 18.
31. Ja Moses ja Aaron ja ta poiad
pessid seält seest kässi ja jalgo.
32. Kui nemmad koggodusse telgi sisse
läksid, ja kui nemmad altari jure liggi
tullid, siis pessid nemmad endid, nenda
kui Jehowa Mosest olli käsknud.
33. Ja ta panni oue seinad maia ja al-
tari ümber ülles, ja panni oue wärrawa
katte ette: nenda löppetas Moses se tö.
34. Ja pilwe kattis koggodusse telgi, ja
Jehowa au täitis maia. 1 Kun. 8. 10. 11.
35. Ja Moses ei woind mitte koggodus-
se telgi sisse minna, sest pilwe jäi sinna
peäle seisma, ja Jehowa au täitis maia.
36. Ja kui pilwe maia peält üllesläks,
siis läksid Israeli lapsed käima keikis nen-
de tekäimistes. 4 Mos. 9. 17. n. t. s.
37. Ja kui pilwe mitte ülles ei läinud,
siis ei läinud nemmad mitte käima se pä-
wani, kui ta jälle üllesläks.
38. Sest Jehowa pilwe olli maia peäl
päwal, ja tulli olli öse seäl sees, keige Is-
raeli sou nähhes keikis nende tekäimistes.

Mosesse Teise Ramato Ots.

Mosesse Kolmas Ramat.

1. Peatük.

Pölletamisse ohwrid, mis heal melel antakse.

1. Ja Jehowa hüdis Mosest ja rääkis
temmaga koggodusse telgi seest ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle
neile: Kui innimenne teie seast Jehowale
wöttab ohwrianni tua lojustest, siis peate
teie lojustest, weistest ja puddolojustest
emma ohwrianni toma.
3. Kui temma ohwriand on pölletamisse
ohwer weistest, siis peab ta sedda toma,
mis issane ja selge terwe on; ta peab
sedda koggodusse telgi ukse ette toma, et
ta weils armas olla Jehowa ees.
4. Ja ta peab omma käe pölletamisse
ohwri pea peäle pannema, ja se peab
temma eest heaks wöetama, et ta eest saaks
ärraleppitamist tehtud.
5. Ja ta peab ühhe nore weikse ärratap-
ma Jehowa ees, ja Aaroni poiad, preest-
rid, peawad werre toma, ja sest werrest
ümberringi rippütama altari peäle, mis
koggodusse telgi ukse ees on.
6. Ja ta peab pölletamisse ohwri nah-
ha peält ärrawötma, ja sedda tükkideks
katki raiuma.
7. Ja preestri Aaroni poiad peawad tulle
altari peale pannema ja puud tulle peäle
seädma.
8. Ja preestrid, Aaroni poiad, peawad
seädma tükkid, pea ja raswa pude peäle,
mis tulle peäl on, mis altari peäl.
9. Ja sisikonna ja säred peab weega
ärrapessema; ja preester peab sedda keik
altari peäl süütma pöllema pölletamisse
ohwriks; se on tulleohwer, maggusaks
haisuks Jehowale.
10. Ja kui temma ohwriand on puddo-
lojustest ehk lammastest ehk kitstest, mis
pölletamisse ohwriks, siis peab ta sedda
toma mis issane ja selge terwe on.

11. Ja ta peab sedda ärratapma altari kõrwas pohja pool Jehowa ees, ja preestrid, Aaroni poiad, peawad selle werre rippütama ümberringi altari peäle.
12. Ja ta peab sedda tükkideks katki raiuma ja temma pea ja ta raswa, ja preester peab neid seädma pude peäle, mis tulle peäl on, mis altari peäl.
13. Ja sissikonna ja säred peab weega ärrapessema; ja preester peab sedda keik liggi wima ja altari peäl süütma pöllema; se on pölletamisse ohwer, tulleohwer maggusaks haisuks Jehowale.
14. Ja kui temma ohwriand on linnosoust, pölletamisse ohwriks Jehowale, siis peab ta omma ohwri turtlituikessist ehk tuipoegadest wima.
15. Ja preester peab sedda altari jure wima, ja temma pea künega ärranäppistama ja altari peäl süütma pöllema, ja selle werre peab wäljapigistama altari seina külge.
16. Ja temma puggu peab ta temma sulgedega ärrawima, ja sedda wiskama altari kõrwa hommiko pole tuhha paika.
17. Ja ta peab sedda lõhki leikama temma tibadega, ei ta pea sedda mitte ühhest ärralahhutama, ja preester peab sedda altari peäl süütma pöllema pude peäl, mis tulle peäl on; se on pölletamisse ohwer, tulleohwer maggusaks haisuks Jehowale.

2. Peatük.

Roaohwrid, mis beal melel antakse.

1. Ja kui üks hing ühhe roaohwri anni Jehowale tahhab tua, siis peab temma ohwriand penest jahhust ollema, ja ta peab õlli sinna peäle wallama ja wirukkit sinna peäle pannema.
2. Ja ta peab sedda wima, preestritte, Aaroni poegade kätte, ja üks peab peoga seält wõtma omma peo täie temma penest jahhust ja temma õllist keige ta wirukkiga, ja preester peab sedda mällestusse ohwriks süütma pöllema altari peäl; se on tulleohwer maggusaks haisuks Jehowale.
3. Ja mis roaohwrist üllejääb, se tulleb Aaronile ja temma poegadele; se on keigepühham Jehowa tulleohwrittest.
4. Ja kui sa tahhad tua roaohwri anni sest, mis petsahjus on küpsetud, siis peawad need ollema happnematta kogid, penest jahhust õlliga seggatud, ja happnematta õhhokessed kogid, õlliga woitud.
5. Ja kui so ohwriand on üks roaohwer pannus küpsetud, siis peab se ollema penest jahhust ilma happnematta, õlliga seggatud.
6. Sa peab sedda tükkideks murdma ja õlli senna peäle wallama; se on roaohwer.
7. Ja kui so ohwriand on üks roaohwer mis katlas kedetud, siis peab sedda penest jahhust õlliga tehtama.
8. Ja sa pead roaohwri mis neist tehhakse, Jehowale toma ja sedda preestri kätte andma ja ta peab sedda altari jure wima.
9. Ja preester peab roaohwrist mällestusse ohwri peält ärrawõtma ja altari peäl süütma pöllema; se on tulleohwer maggusaks haisuks Jehowale.
10. Ja mis roaohwrist üllejääb, se tulleb Aaronile ja temma poegadele; se on keigepühham Jehowa tulleohwrittest.
11. Ei ühtegi roaohwrit, mis teie Jehowale tahhate wia, ei pea sest tehtama, mis happnend, sest teie ei pea ühtegi happotaignat egga ühtegi met Jehowale tulleohwriks süütma pöllema.
12. Essimesse wilja ohwriannikś woite neid kül tua Jehowale, agga altari peäle ei pea nemmad mitte sama maggusaks haisuks.
13. Ja keik so roaohwri annid peab sa solaga solama, ja sa ei pea mitte omma Jummala seädusse sola ärrajätma ommast roaohwrist; keige omma ohwriandide peäle pead sa sola toma.
14. Ja kui sa essimessest uudsest wiljast roaohwri Jehowale tood, siis peab sa torid päid, mis tulle äres kuiwatud, ja roa torist, penets tougatud päist, ommast essimessest uudsest wiljast, roaohwriks toma.
15. Ja sa pead õlli senna peäle pannema ja wirukkit senna peäle pannema; se on roaohwer.
16. Ja preester peab mällestusse ohwrist süütma pöllema, temma peneks tougatud wiljast, ja temma õllist keige ta wirukkiga; se on tulleohwer Jehowale.

3. Peatük.

Tänno ohwrid.

1. Ja kui temma ohwriand on tänno ohwer, kui ta weistest toob, olgo issane ehk emmane, siis peab ta sedda mis selge terwe, Jehowa ette toma.
2. Ja ta peab omma käe omma ohwrianni pea peäle pannema ja sedda koggodusse telgi ukse ees ärratapma, ja preestrid, Aaroni poiad, peawad werre ümberringi altari peäle rippütama.
3. Ja ta peab tänno ohwrist tulleohwri Jehowale toma, maoraswa, ja keik raswa, mis sissikonna külges on.

p. 4, 8. 2 Mos. 29, 13.

4. Ja mollemad nerud ja raswa, mis
nende külges, ja mis soolte külges, ja
raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta
nerudega ärrawötma.
5. Ja Aaroni poiad peawad sedda altari
peäl süütma pöllema pölletamisse ohwri
peäl, mis pude peäl on, mis tulle peäl;
se on tulleohwer maggusaks haisuks Jeho-
wale.
6. Ja kui temma ohwriand on puddolo-
justest tänno ohwriks Jehowale, olgo is-
sane ehk emmane, siis peab ta sedda toma
mis selge terwe.
7. Kui ta lambatalle toob ommaks ohw-
rianniks, siis peab ta sedda Jehowa ette
toma.
8. Ja omma käe omma ohwri pea peäle
pannema ja sedda koggodusse telgi ees
ärratapma, ja Aaroni poiad peawad
temma werre altari peäle ümberringi rip-
putama.
9. Ja ta peab tänno ohwrist tulleohwri
Jehowale toma; temma raswa, terwe
sawwa, mis temma seljalu külges, peab
ta ärrawötma, ja maoraswa, ja keik ras-
wa mis sissikonna külges on.
10. Ja mollemad nerud ja raswa, mis
nende külges, ja mis soolte külges on, ja
raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta
nerudega ärrawötma.
11. Ja preester peab sedda altari peäl
süütma pöllema; se on tulleohwri roog
Jehowale.
12. Ja kui temma ohwriand kitse soust
on, siis peab ta sedda Jehowa ette toma.
13. Ja peab omma käe ta pea peäle
pannema, ja sedda koggodusse telgi ees
ärratapma, ja Aaroni poiad peawad tem-
ma werre altari peäle ümberringi rippu-
tama.
14. Ja ta peab sest omma anni tulle-
ohwriks Jehowale toma, maoraswa, ja
keik raswa, mis sissikonna külges on.
15. Ja mollemad nerud ja raswa mis
nende külges, ja mis soolte külges, ja
raswa mis maksa liggi, sedda peab ta
nerudega ärrawötma.
16. Ja preester peab neid altari peäl
süütma pöllema; se on tulleohwri roog
maggusaks haisuks: keik rasw tulleb Je-
howale.
17. Se olgo iggawesseks seätud wisiks
teie tullewa pölwe rahwale keige teie ello
maade sees: Teie ei pea ei ühtegi raswa
egga ühtegi werd söma.
p. 7, 26. 1 Mos. 9, 4.

4. Peatük.

Patto ohwrid.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle:
Kui üks hing koggematta ühhegi Jehowa
kässo wasto patto teeb, mis ei pea teh-
tama, ja teeb middagi Jehowa käskude
wasto;
3. Kui woitud preester patto teeb rah-
wa süüks: siis peab ta toma omma patto
pärrast, mis ta teinud, ühhe nore wärsi,
mis selge terwe on, Jehowale patto ohw-
riks.
4. Ja ta peab wärsi toma koggodusse
telgi ukse ette Jehowa ette, ja peab omma
käe wärsi pea peäle pannema ja wärsi
ärratapma Jehowa ees.
5. Ja woitud preester peab wärsi wer-
rest wötma ja sedda koggodusse telgi sisse
wima.
6. Ja preester peab omma sörme werre
sisse kastma ja werrest seitsekorda rippu-
tama Jehowa palle ette pühha maia wah-
hetekki pole.
7. Ja preester peab werrest pannema
Jehowa palle ette, altari sarwede peäle,
kus maggusa haisoga rohhud suitsetakse,
mis koggodusse telkis on, ja keik wärsi
werre peab ta pölletamisse ohwri altari
pohja körwa wallama, mis koggodusse
telgi ukse ees on.
8. Ja keik pattoohwri wärsi raswa peab
ta sest ärrawötma, maoraswa ja keik ras-
wa, mis sissikonna külges on.
p. 3, 3. ja 7, 4.
9. Ja mollemad nerud ja raswa, mis
nende külges, ja mis soolte külges, ja mu
raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta
nerudega ärrawötma.
10. Otse nenda kui tänno ohwri härjast
ärrawöetakse, ja preester peab neid süütma
pöllema pölletamisse ohwri altari peäl.
11. Agga wärsi nahha ja keik temma
lihha, ta peaga ja ta säärtega, ja ta sissi-
konna ja ta sitta, p. 8, 17. 2 Mos. 29, 14.
12. Ja keik wärsi peab ta leri tahha wi-
ma ühte puhta paika, kuhho tuhka mah-
hapuistetakse, ja peab sedda pude peäl
tullega ärrapölletama; seäl kus tuhka
mahhapuistetakse peab sedda ärrapölle-
tama.
13. Ja kui keik Israeli koggodus peaks
eksima, ja se asi olleks koggodusse silma
ees teädmatta, et nemmad middagi ühhegi
Jehowa kässo wasto teinud, mis ei pea
tehtama, ja süalluseks sanud; 5 Mos. 15, 24.

14. Ja pat saab teäda, miska nemmad on patto teinud; siis peab koggodus ühhe nore wärsi patto ohwriks toma, ja nemmad peawad sedda koggodusse telgi ette wima.
15. Ja koggodusse wannemad peawad ommad käed wärsi pea peäle pannema Jehowa ees, ja wärsi peab Jehowa ees ärratapma.
16. Ja woitud preester peab wärsi werrest koggodusse telgi sisse wima.
17. Ja preester peab omma sörme werre sisse kastma, ja seitsekorda Jehowa palle ette wahheteki pole ripputama.
18. Ja werrest peab ta pannema altari sarwede peäle, mis Jehowa palle ees on, mis koggodusse telkis, ja keik werre peab ta pölletamisse ohwri altari pohja körwa wallama, mis koggodusse telgi ukse ees on.
19. Ja keik temma raswa peab ta sest ärrawötma ja altari peäl süütma pöllema.
20. Ja ta peab wärsiga teggema, otse kui temma patto ohwri wärsiga teinud, nenda peab ta sellega teggema; ja preester peab nende eest ärraleppitamist teggema, ja peab neile andeks antama.
21. Ja ta peab wärsi leri tahha wima ja sedda ärrapölletama, nenda kui ta essimesse wärsi on ärrapölletand; se on koggodusse patto ohwer.
22. Kui üks würst peaks patto teggema, ja teeb koggematta ühhegi Jehowa omma Jummala kässo wasto, mis ei pea tehtama ja saab süalluseks;
23. Ehk kui temmale ta pat teäda antakse, miska ta patto teinud: siis peab temma ommaks ohwrianniks toma ühhe nore sikko, mis issane ja selge terwe.
24. Ja peab omma käe sikko pea peäle pannema ja sedda ärratapma seäl paikas, kus pölletamisse ohwrit tappetakse Jehowa ees; se on patto ohwer.
25. Ja preester peab omma sörmega pattoohwri werrest wötma ja pölletamisse ohwri altari sarwede peäle pannema, ja temma werre pölletamisse ohwri altari pohja körwa wallama.
26. Ja keik temma raswa peab ta altari peäl süütma pöllema, nende kui tänno-ohwri raswa, ja preester peab temma eest ta patto pärrast ärraleppitamist teggema, ja siis peab temmale andeks antama.
27. Ja kui üks hing mu ma rahwa seast peaks koggematta patto teggema, et ta teeb ühhegi Jehowa kässo wasto, mis ei pea tehtama, ja saab süalluseks:
28. Ehk kui temmale temma pat teäda antakse, miska ta patto teinud: siis peab ta ommaks ohwrianniks toma ühhe nore kitse, mis selge terwe ja emmane on, omma patto pärrast, mis ta teinud.
29. Ja peab omma käe patto ohwri pea peäle pannema, ja patto ohwri ärratapma pölletamisse ohwri paikas.
30. Ja preester peab omma sörmega selle werrest wötma, ja peab sedda pölletamisse ohwri altari sarwede peäle pannema, ja keik temma werre altari pohja körwa wallama.
31. Ja peab keik temma raswa ärrawötma, otse nenda kui rasw tänno ohwrist ärrawöetakse, ja preester peab sedda altari peäl süütma pöllema maggusaks haisuks Jehowale, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema, siis peab temmale andeks antama.
32. Ja kui ta ennese ohwrianniks lambatalle toob patto ohwriks, siis peab ta sedda wima mis emmane ja selge terwe.
33. Ja peab omma käe patto ohwri pea peäle pannema ja sedda ärratapma patto ohwriks seäl paikas, kus pölletamisse ohwer tappetakse.
34. Ja preester peab omma sörmega patto ohwri werrest wötma, ja pölletamisse ohwri altari sarwede peäle pannema, ja keik selle werre altari pohja körwa wallama.
35. Ja keik selle raswa peab ta ärrawötma, nenda kui lambatalle rasw tänno ohwrist ärrawöetakse, ja preester peab sedda altari peäl süütma pöllema Jehowa tulleohwritte peäl; ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast, miska ta patto teinud; siis peab temmale andeks antama.

5. Peatük.

Süohwrid.

1. Ja kui üks hing patto teeb, et ta wande heält on kuulnud ja ta on isse tunnistusmees, et ta sedda ehk näinud ehk teab, kui ta sedda ei anna teäda, siis peab ta omma süllekohto süüd kandma.
2. Ehk kui üks hing ühhegi rojase asja külge puutnud, olgo se rojase metsalisse raibe ehk rojase lojukse raibe, ehk rojase romaja raibe, ja se on temmal teädmatta: siis on ta rojane ja süallune.
3. Ehk kui ta putub ühhe innimesse rojase asja külge keige temma rojusse järrele, miska ta rojaseks saab, ja se on temmal teädmatta ja saab teäda, et ta süallune on;
4. Ehk kui üks hing wannub, et ta suust wälja aiab, et ta tahhab kurja tehha ehk

peab tehha, keige se järrele, mis innimenne ial wandega woib suust wälja aiada, ja se on temmal teädmatta, ja ta saab teäda, et ta süallune on ühhe nendesinnaste asjade pärrast:
5. Siis peab sündima, kui ta süallusseks saab ühhe nende asjade pärrast, et ta peab üllestunnistama, miska ta patto teinud.
6. Ja ta peab omma patto pärrast, mis ta teinud, Jehowale süöhwriks toma ühhe emmase puddolojustest, ühhe uttotalle ehk nore kitse patto ohwriks; ja preester peab temma eest ta patto pärrast ärraleppitamist teggema.
7. Ja kui temma joud ei anna puddolojust sada, siis peab ta ommaks süohwriks, et ta patto teinud, toma kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega Jehowale, teise patto ohwriks ja teise põlletamisse ohwriks.
8. Ja ta peab neid preestri jure wima ja essite toma se, mis patto ohwriks on, ja ta peab künega temma pea ärra näppistama ta kukla kohtas, agga ei mitte ühhest ärralabhutama.
9. Ja peab patto ohwri werrest altari seina külgeripputama, ja mis werrest üllejääb, se peab altari pohja kõrwa sama wäljaprigistud; se on patto ohwer.
10. Ja teise peab ta põlletamisse ohwriks teggema, seätud wisi järrele, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast, mis ta teinud, ja siis peab sedda temmale andeks antama.
11. Ja kui ta joud ei anna kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega sada, siis peab temma, et ta patto teinud, omma ohwri toma kaks topi peent jahho patto ohwriks; ta ei pea mitte õlli senna peäle pannema egga siñna peäle wirukkit pannema, sest se on patto ohwer.
12. Ja ta peab sedda preestri kätte wima, ja preester peab sest peoga wõtma omma peo täie mällestusse ohwriks ja altari peäl süütma põllema Jehowa tulleohwri peäl; se on patto ohwer.
13. Ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast mis ta teinud, ühhest neist asjust, siis peab temmale andeks antama: ja se peab preestrile sama nenda kui roaohwer.
14. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:
15. Kui üks hing pettust on teinud ja teggematta Jehowa pühha asjadega patto teinud: siis peab ta ommaks süohwriks Jehowale toma ühhe jära, mis selge terwe puddolojustest, mis so arwamisse järrele kaks hõbbesekklit wäärt, pühha sekli järrele, süohwriks.
16. Ja ta peab sedda, mis ta pühhas asjus patto teinud, jälle tassuma, ja peab sest wienda ossa senna jure pannema ja sedda preestrile andma, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema süohwri järaga, siis peab temmale andeks antama.
17. Ja kui üks hing patto teeb ja ühhegi Jehowa kässo wasto teinud, mis ei pea tehtama, ja ta ei teädnud sedda mitte: siis on ta süallune ja peab omma üllekohto süüd kandma.
18. Ja ta peab ühhe jära, mis selge terwe, wima puddolojustest so arwamisse järrele süohwriks preestri kätte, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma ekssitusse pärrast, mis ta ekssinud, ja isse sedda ei teädnud; siis peab temmale andeks antama.
19. Se on süohwer; ta on tõeste süallusseks sanud Jehowa ees.
20. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:
21. Kui üks hing patto teeb ja Jehowa wasto pettust teeb, ja salgab omma liggimesse wasto sedda, mis temma jure pandud seisma, ehk mis ta tootand kät lües, ehk mis risutud on, ehk ta on omma liggimessele liga teinud;
22. Ehk ta leidnud mis ärrakaddund ja salgab sedda ärra, ja on wallet wandunud ühhegi asja pärrast keikis, mis innimenne woib tehha, et ta sega patto teeb:
23. Siis peab sündima, kui ta patto teinud ja süallusseks sanud, et ta peab jälle tassuma risutud asjad, mis ta risunud, ehk lia asja mis ta temmale teinud, ehk asja mis temma jure on pandud seisma, ehk ärrakaddunud, mis ta leidnud.
24. Ehk keik sedda, mis pärrast ta wallet wandunud; siis peab ta sedda peawõllaga jälle maksma, ja siñna jure weel wienda ossa pannema; sellele kelle pärralt se on, peab ta sedda andma selsammal omma süohwri päwal.
25. Ja ta peab omma süohwri Jehowale wima preestri kätte ühhe jära mis selge terwe puddolojustest, so arwamisse järrele süohwriks.
26. Ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees, ja temmale peab andeks antama, iggaühhe pärrast keigest sest, mis ta on teinud, et ta selle pärrast süallusseks sanud.

6. Peatük.

Tulleke altari peäl allati; preestritte roaohwer pölletakse ärra; patto ohwrit süakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Käsſi Aaroni ja temma poege ja ütle: Se on käsk pölletamisse ohwri pärrast: pölletamisse ohwer peab tulleassëme peäl altari peäl keige ö hommikoni ollema, ja altari tulli peab siñna peäle jäma pöllema.
3. Ja preester peab omma linnase ride selga pannema, ja ommad linnased pükſid omma palja ihho külge jalga pannema ja tuhha ärratöstma, kui tulli pölletamisse ohwri saab altari peäl ärrapölletand, ja peab sedda altari körwa pannema.
4. Ja ta peab ommad rided seljast ärrawötma ja teised rided selga pannema, ja tuhha leri tahha wima ühte puhta paika.
5. Ja tulli altari peäl peab seäl pöllema, sedda ei pea mitte ärrakustutama, ja preester peab igga hommiko siñna peäle seädma pölletamisse ohwri, ja tänno ohwri raswa seäl peäl süütma pöllema.
6. Tulli peab allati altari peäle jäma pöllema, sedda ei pea mitte ärrakustutama.
7. Ja se on käsk roaohwri pärrast: Aaroni poiad peawad sedda toma Jehowa ette altari ette.
8. Ja ta peab peält ärrawötma omma peoga roaohwri peenest jahhust ja ta öllist ja keik wirukki, mis roaohwri peäl on, ja ta peab sedda altari peäl süütma pöllema magguſaks haisuks, mällestusse ohwriks Jehowale.
9. Ja mis sest üllejääb, sedda peawad Aaron ja temma poiad söma; hapnematta peab sedda södama pühhas paikas, koggodusse telgi oue peäl peawad nemmad sedda söma.
10. Tedda ei pea mitte hapnend tehtama leiwaks; sedda ollen ma nende ossaks annud omma tulleohwritteſt, se on keigepühham, nenda kui patto ohwer ja süohwer.
11. Keik meesterahwas Aaroni laste seast peawad sedda söma: se olgo iggawessets seätud wiſiks teie tullewa pölwe rahwale Jehowa tulleohwritteſt; mis ial nende külge putub, peab pühha ollema.
12. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
13. Se on Aaroni ja temma poegade ohwriand, mis nemmad peawad Jehowale toma sel päwal, kui tedda woitakse: kaks topi peent jahho peab allati roaohwriks ollema, pool ossa hommiko ja teine pool ossa öhto.
14. Sedda peab pannus öliga tehtama, küpsetud peab sa sedda toma; küpsetud roaohwri pallokesſed peab sa magguſaks haisuks Jehowale toma.
15. Ja preester, kedda temma poegadest ta assemele woitakse, peab sedda teggema; se olgo iggawessets seätud wiſiks, sedda peab hopis Jehowale süütma pöllema.
16. Ja keik preestri roaohwer peab hopis sama ärrapölletud, sedda ei pea mitte södama.
17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
18. Rägi Aaroni wasto ja temma poegade wasto ja ütle: Se on käsk patto ohwri pärrast: seäl paikas kus pölletamisse ohwer tappetakse, peab ka patto ohwer Jehowa ees ärratappetama; se on keigepühham.
19. Preester, kes sedda patto ohwriks toob, peab sedda söma, sedda peab pühhas paikas södama koggodusse telgi oue peäl.
20. Kes ial temma lihha külge putub peab pühha ollema, ja kui selle werrest rippukakse ühhe ride peäle, mis senna peäle rippukakse, sedda peab sa pühhas paikas ärrapessema.
21. Ja kiwwiriist, kus sees on kedetud, peab katki murtama; ja kui ta wasktriista sees on kedetud, siis peab sedda puhtaks nühkima ja weega loppukama.
22. Keik meesterahwas preestritte seast peawad sedda söma; se on keigepühham.
23. Ja ühtegi patto ohwrit ei pea mitte södama kelle werrest on koggodusse telgi sisse widud, pühha maia sees ärraleppitamist tehha; se peab tullega ärrapölletama.

7. Peatük.

Sü-tänno-ja kitusse ohwer.

1. Ja se on käsk süohwri pärrast: se on keigepühham.
2. Seäl paikas, kus nemmad pölletamisse ohwri tapwad, peawad nemmad süohwri ka ärratapma, ja temma werre peab ümberringi altari peäle rippukama.
3. Ja keik temma raswa peab ta sest ohwriks toma, sawwa ja maoraswa, p. 4, 8.
4. Ja mollemad nerud ja raswa, mis nende külges on, ja mis soolte külges, ja raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawötma.
5. Ja preester peab neid süütma pöllema altari peäl tulleohwriks Jehowale; se on süohwer.

6. Keik meesterahwas preestritte seast peawad sedda söma: sedda peab pühhas paikas södama: se on keigepühham.

7. Nenda kui patto ohwer, nenda on ka süüohwer, üks käsk olgo neile; preestrile, kes sega ärraleppitamist teeb, peab se sama.

8. Ja kui üks preester kellegi pölletamisse ohwri ohwerdab, siis peab pölletamisse ohwri nahk, mis ta on ohwerdanud, sellesamma preestrile sama.

9. Ja keik roaohwrid, mis petsahjus küpsetakse, ja keik mis katlas ja pannus tehhakse, peab sellesamma preestrile sama kes sedda ohwerdanud.

10. Ja keik roaohwrid, mis ölliga seggatud ehk kuiwad on, peawad keige Aaroni poegadele sama, ühhele ni hästi kui teisele.

11. Ja se on käsk tänno ohwri pärrast, mis Jehowale peab todama.

12. Kui kegi sedda kitusse ohwriga tahhab tua, siis peab ta kitusse ohwriks toma hapnematta kokisid ölliga seggatud, ja hapnematta öhhokessi kokisid ölliga woitud; ja ölliga seggatud kogid peawad ollema küpsetud penest jahhust.

13. Kokidega peab temma ka omma ohwrianni jures hapnend leiba toma omma tännokitusse ohwriga.

14. Ja ta peab ühhe kogi keigest ohwriannist ohwerdama Jehowale üllestöstmisse ohwriks; preestrile, kes tänno ohwri werd ripputab, sellele peab se sama.

15. Ja temma tännokitusse ohwri lihha peab ohwri päwal södama; sest ei pea ühtegi üllejätma hommikoni.

16. Ja kui temma tappaohwri and on üks tootusse ehk heamelelinne ohwer, siis peab sedda sel päwal, kui ta omma tappaohwri toob, södama, ja mis sest üllejääb, peab teisel päwal ka södama.

17. Ja mis tappaohwri lihhast weel üllejääb, sedda peab kolmandamal päwal tullega ärrapölletama.

18. Ja kui ta tänno ohwri lihhast kolmandamal päwal peaks södama, siis ei pea se, kes tedda on tonud, mitte armas ollema, ei sedda pea mitte temmale arwatama, üks pahha kölwato assi on se; ja igga hing mis sest sööb, peab omma üllekohto süüd kandma.

19. Ja lihha, mis ühhegi rojase asja külge putub, ei pea mitte södama, tullega peab sedda ärrapölletama; agga muud lihha, sedda woib iggaüks kes puhhas on, süa.

20. Ja missuggune hing tänno ohwri lihhast sööb, mis Jehowa pärralt on, kui temma rojus weel ta peäl on, sellesamma hinge peab ärrakautama temma rahwa seast.

21. Ja kui üks hing ühhegi rojase asja külge putub, olgo se innimesse rojus ehk rojane lojus ehk mis ial läila rojane assi, ja sööb tänno ohwri lihhast, mis Jehowa pärralt on, siis peab sellesamma hinge ärrakautama temma rahwa seast.

22. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

23. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Teie ei pea ühtegi härja, egga lamba, egga kitse raswa söma.

24. Ja raipe raswa ja selle raswa, mis murtud on, woib küll keige tö tarwis prukida; agga teie ei pea sedda paigast mitte söma.

25. Sest iggaüks, kes lojukse raswa sööb, kust ta Jehowale tulleohwri toob, selle hinge mis sest sööb, peab ärrakautama temma rahwa seast.

26. Ja teie ei pea ühtegi werd söma keige omma ellomaiade sees, olgo se linnust ehk lojuksest. p. 3, 17. ja 17, 10.

27. Igga hing, mis mingisuggust werd sööb, selle hinge peab ärrakautama temma rahwa seast.

28. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

29. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Kes omma tänno ohwri Jehowale toob, se peab omma ohwrianni ommast tänno ohwrist Jehowale wima.

30. Temma käed peawad Jehowa tulleohwrid wima, raswa rinnaga tükkis, sedda peab ta wima; rinna, et sedda peab köigutamisse ohwriks Jehowa ees köigutama.

31. Ja preester peab raswa altari peäl süütma pöllema, ja rind peab Aaronile ja temma poegadele sama.

32. Ja teie peate parrama sapso preestrile üllestöstmisse ohwriks andma omma tänno ohwrittest.

33. Kes Aaroni poegade seast ohwerdab tänno ohwri werre ja raswa, sellele peab ka parram saps ossaks sama.

34. Sest köigutamisse rinna ja üllestöstmisse sapso ollen ma Israeli laste käest nende tänno ohwrittest wötnud, ja ollen neid preestrile Aaronile ja temma poegadele annud iggawesseks seätud wisiks, Israeli laste käest.

35. Se on Aaroni woidmisse ossa ja ta poegade woidmisse ossa Jehowa tulleohwrittest, sel päwal kui neid widi, et nemmad piddid Jehowa ees preestri ammeti peäl ollema.

36. Mis Jehowa neile käskis anda Is-
raeli laste käest sel päwal, kui ta neid
woidis; se olgo iggawesseks seätud wisiks
nende tullewa rahwa põlweni.
37. Se on käsk põlletamisse-roa-ja pat-
toohwri pärrast, ja süohwri, ja täitmisse
ohwri ja tänno ohwri pärrast,
38. Mis Jehowa Mosessele Sinai mäe
peäl on käsknud sel päwal, kui ta Israeli
lapsed käskis Jehowale omma ohwrian-
nid tua Sinai kõrbes.

8. Peatük.

Aaroni, ja temma poege, ja pühha maia pühhit-
setakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Wötta Aaron ja temma poiad tem-
maga, ja rided ja woidmisse õlli, ja pat-
to ohwri wärs ja kaks jära ja hapnematta
leibade korw. 2 Mos. 29, 1.
3. Ja koggu keik koggodus koggodusse
telgi ukse ette.
4. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa
tedda olli käsknud, ja koggodus tulli kokko
koggodusse telgi ukse ette.
5. Ja Moses ütles koggodusse wasto:
Se on se asi, mis Jehowa on käsknud
tehha.
6. Ja Moses laskis Aaroni ja temma
poiad liggi tulla ja pessi neid weega.
7. Ja ta panni pitka kue temma selga ja
panni wö temma wöle, ja panni lühhi-
kesse kue temma selga ja panni käitsita
kuekesse sinna peäle, ja panni käitsita kue-
kesse targaste tehtud wö temma wöle, ja
panni sedda temma ümber.
8. Ja ta panni rinnaillo sinna peäle ja
panni Urimi ja Tummimi rinnaillo kül-
ge. 2 Mos. 28, 30.
9. Ja panni kübbara temma pähhä, ja
panni kübbara külge eest poolt kuldpladi,
pühha otsaehte, nenda kui Jehowa Mo-
sest olli käsknud. 2 Mos. 29, 6.
10. Ja Moses wöttis woidmisse õlli ja
woidis maia ja keik, mis seäl sees olli, ja
pühhitses neid.
11. Ja ta ripputas sest seitsekorda alta-
ri peäle, ja woidis altarit ja keik temma
riisto, ja pessemisse riista ja temma jal-
ga, et ta neid pühhitseks.
12. Ja ta wallas woidmisse õllist Aa-
roni pea peäle ja woidis tedda, et ta ted-
da pühhitseks. 2 Mos. 28, 41.
13. Ja Moses laskis Aaroni poiad lig-
gi tulla ja panni kued nende selga ja pan-
ni wööd nende wöle ja siddus nende mütsid
ülles, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
14. Ja ta töi pattoohwri wärsi, ja Aa-
ron ja temma poiad pannid ommad käed
pattoohwri wärsi pea peäle.
15. Ja sedda tappeti ärra, ja Moses
wöttis werre ja panni sest omma sõrmega
altari sarwede peäle ümberringi, ja puh-
hastas altarit, ja werre wallas temma
altari pohja kõrwa; nenda pühhitses ta
sedda, et ta ärraleppitamist temma eest
teeks.
16. Ja ta wöttis keik raswa, mis sissi-
konna külges on, ja raswa, mis maksa
liggi, ja mollemad nerud ja nende raswa,
ja Moses sütis sedda altari peäl põllema.
17. Agga wärsi ja temma nahha ja ta
lihha ja ta sitta põlletas ta tullega ärra
leri tagga, nenda kui Jehowa Mosest olli
käsknud. p. 4. 11. ja 9, 11.
18. Ja ta töi põlletamisse ohwri jära,
ja Aaron ja temma poiad pannid ommad
käed jära pea peäle. 2 Mos. 29, 15.
19. Ja sedda tappeti, ja Moses rippu-
tas werre altari peäle ümberringi.
20. Ja jära raius ta tükkideks, ja Mo-
ses sütis pea ja tükkid ja raswa põllema.
21. Ja sissikonna ja jallad pessi ta
weega ärra, ja Moses sütis keik jära al-
tari peäl põllema: se on põlletamisse oh-
wer magguşaks haisuks, se on tulleohwer
Jehowale, nenda kui Jehowa Mosest olli
käsknud.
22. Ja ta töi teise jära, täitmisse ohwri
jära, ja Aaron ja temma poiad pannid
ommad käed jära pea peäle.
23. Ja sedda tappeti, ja Moses wöttis
temma werrest ja panni Aaroni parrama
kõrwalehhe peäle ja temma parrama käe
peigla peäle ja temma parrama jalla sure
warba peäle. p. 14, 14. 17. 25. 28. 2 Mos. 29, 20.
24. Ja ta laskis Aaroni poiad liggi
tulla, ja Moses panni werrest nende par-
rama kõrwalehhe peäle ja nende parrama
käe peigla peäle ja nende parrama jalla
sure warba peäle; ja Moses ripputas
werre altari peäle ümberringi.
25. Ja ta wöttis raswa ja sawwa ja
keik raswa mis sissikonna külges on, ja
raswa mis maksa liggi, ja mollemad ne-
rud ja nende raswa ja parrama sapso.
26. Ja ta wöttis hapnematta leibade
korwist, mis Jehowa ees olli, ühhe hap-
nematta kogi, ja ühhe õlli leiwa kogi ja
ühhe öhhukesse kogi, ja panni neid raswa
peäle ja parrama sapso peäle.
27. Ja ta panni keik sedda Aaroni kät-
te peäle ja ta poegade kätte peäle, ja kõigu-
tas neid kõigutamisse ohwriks Jeho-
wa ees.

28. Ja Moses wöttis neid nende kätte peält ärra ja sütis neid altari peäl põllema, põlletamisse ohwri peäl; need ollid täitmisse ohwrid magguſaks haiſuks, se olli tulleohwer Jehowale.
29. Ja Moses wöttis rinna ja köigutas sedda köigutamisse ohwriks Jehowa ees; täitmisse ohwri järast sai Mosessele ossa, nenda kui Jehowa Moſest olli käsknud.
30. Ja Moses wöttis woidmisse öllist ja werrest, mis altari peäl olli, jaripputas Aaroni ja temma riette peäle ja ta poegade peäle, ja ta poegade riette peäle temmaga, ja ta pühhitses Aaroni ja temma ridid ja ta poege ja ta poegade ridid nisammoti.
31. Ja Moses ütles Aaroni ja temma poegade wasto: Keetke lihha koggodusse telgi ukse ees ja sögge sedda seäl, ja leiba mis täitmisse ohwri korwis on, nenda kui ma ollen käsknud ja üttelnud: Aaron ja temma poiad peawad sedda söma.
32. Ja sedda mis lihhast ja leiwast üllejääb, peate teie tullega ärrapölletama.
33. Ja koggodusse telgi uksest ei pea teie seitse päwa mitte wäljaminnema se päwani, kui teie täitmisse ohwri päwad täis sawad: sest seitse päwa peab teie kässi sama täidetud.
34. Nenda kui sel päwal tehti, nenda on Jehowa käsknud tehha, et teie eest piddi ärraleppitamist tehtama.
35. Ja teie peate koggodusse telgi ukse ette seitse päwa jäma ööd ja päwad, ja peate piddama, mis Jehowa käsknud piddada, et teie ärra ei surre; sest nenda on minno kästud.
36. Ja Aaron ja temma poiad teggid keik need asjad, mis Jehowa olli käsknud Mosesse läbbi.

9. Peatük.

Aaroni essimenne tenistusse tö.

1. Ja se sündis kahheksamal päwal, et Moses kutsis Aaroni ja temma poiad ja Israeli wannemad.
2. Ja ütles Aaroni wasto: Wötta ennesele üks noor wassikas patto ohwriks ja üks jäär pölletamisse ohwriks, mis selge terwed, ja to neid Jehowa ette.
3. Ja sa pead Israeli laste wasto räkima ja ütlema: Wötke üks noor sik patto ohwriks, ja üks wassikas ja üks lambatal, mis ühheaastased ja selge terwed, pöllетamisse ohwriks;
4. Ja üks härg ja üks jäär tänno ohwriks, Jehowa ees ohwerdada, ja roaohwer öliga seggatud; sest tänna annab Jehowa ennast teile nähha.
5. Ja nemmad wötsid sedda, mis Moses olli käsknud ja töid sedda koggodusse telgi ette, ja keik koggodus tulli sinna liggi ja seisid Jehowa ees.
6. Ja Moses ütles: Sedda, mis Jehowa on käsknud, peate teie teggema, siis annab Jehowa au ennast teile nähha.
7. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Minne altari liggi ja walmista omma patto ohwer ja omma pölletamisse ohwer, ja te ärraleppitamist ennese ja rahwa eest, ja walmista rahwa ohwriand ja te ärraleppitamist nende eest, nenda kui Jehowa on käsknud.
8. Ja Aaron läks altari liggi ja tappis patto ohwri wassika ärra, mis temma eest olli.
9. Ja Aaroni poiad töid werre temma jure, ja ta kastis omma sörme werresse ja panni altari sarwede peäle, ja werre wallas ta altari pohja körwa.
10. Ja raswa ja nerud ja raswa, mis maksa liggi patto ohwrist, sütis ta altari peäl põllema, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
11. Ja lihha ja nahha pölletas ta tullega ärra leri tagga. p. 8, 17.
12. Ja ta tappis pölletamisse ohwri ja Aaroni poiad töid werre temma kätte, ja ta ripputas sedda altari peäle ümberringi.
13. Ja nemmad töid temma jure pöllеtamisse ohwri ta tükkide järrele ja temma pea, ja ta sütis sedda põllema altari peäl.
14. Ja ta pessi sisſikonna ja säred ärra, ja sütis neid põllema pölletamisse ohwri peäl altari peäl.
15. Ja töi rahwa ohwrianni liggi, ja wöttis patto ohwri sikko, mis rahwa eest olli, ja tappis sedda ja teggi sedda patto ohwriks, nenda kui essimesse.
16. Ja töi pölletamisse ohwri liggi, ja teggi temmaga seätud wisil.
17. Ja ta töi roaohwri ja täitis temmast omma käe, ja sütis sedda altari peäl põllema hommiko pölletamisse ohwriga.
18. Ja ta tappis härja ja jära, mis rahwa eest olli, tänno ohwriks, ja Aaroni poiad töid werre temma kätte, ja ta ripputas sedda altari peäle ümberringi.
19. Ja raswa härjast, ja järast sawwa ja mis sissikonna kattab, ja nerud ja raswa, mis maksa liggi.
20. Ja nemmad pannid raswa rindade peäle, ja ta sütis raswa altari peäl põllema;
21. Ja rinnad ja parrama sapso köigu-

tas Aaron köigutamisse ohwriks Jehowa ees, nenda kui Moses olli käsknud.

22. Ja Aaron töstis omma käe rahwa pole ülles ja önnistas neid ja tulli mahha, kui ta patto ohwri, ja pölletamisse ohwri, ja tänno ohwri tö sai ärrateinud.

23. Ja Moses tulli ja Aaron koggodusse telgi sisse, ja tullid jälle wälja ja önnistasid rahwast, ja Jehowa au näitis ennast keige rahwale.

24. Ja tulleke tulli Jehowa eest wälja, ja söi ärra altari peält pölletamisse ohwri ja raswa, ja keik rahwas näggi ja öiskasid ja heitsid silmili mahha.
2 Aia r. 7, 1–3.

10. Peatük.

Nadabi ja Abiu öige nuhtlus.

1. Ja Aaroni poiad Nadab ja Abiu wötsid igga mees omma süttepanno, ja pannid tuld nende sisse, ja pannid suitsetamisse rohto sinna peäle, ja nemmad wisid woörast tuld Jehowa ette, mis ta neile ep olnud käsknud.

2. Siis läks tulli Jehowa eest wälja ja pölletas neid ärra, ja nemmad surrid Jehowa ette.

3. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Seep se on, mis Jehowa on räkinud ja üttelnud: ma tahhan ennast näidata pühha ollewad nende kallal, kes mo. liggi tullewad, ja tahhan keige rahwa silma ees auustud sada; ja Aaron olli wait.

4. Ja Moses kutsus Misaeli ja Eltsawani, Usieli, Aaroni issawenna, poiad, ja ütles nende wasto: Tulge liggi, kandke ommad wennad pühhast paigast ärra leri tahha.

5. Ja nemmad tullid ja kandsid neid nende kubbedega tükkis leri tahha, nenda kui Moses olli üttelnud.

6. Ja Moses ütles Aaronile ja temma poegadele Eleasarile ja Itamarile: Teie ei pea enneste pead mitte katmatta jätma, ja enneste ridid mitte üllesarrotama, et teie ärra ei surre, ja et Ta keige koggodusse peäle wägga ei wihhasta; agga teie wennad, keik Israeli suggu, woiwad pöllelust, mis Jehowa on pölletand, nutta.

7. Ja teie ei pea koggodusse telgi uksest mitte wäljaminnema, et teie ärra ei surre, sest Jehowa woidmisse ölli on teie peäl; ja nemmad teggid Mosesse sanna järrele.

8. Ja Jehowa räkis Aaroni wasto ja ütles:

9. Sa ei pea mitte wina egga kanget joomaaega joma, ei sinna egga so poiad sinnoga, kui teie koggodusse telgi sisse lähhäte, et teie ärra ei surre; se olgo iggawessets seädmissets teie tullewa pölwe rahwale. Esek. 44. 21.

10. Et teie wahhet tete pühha ja selle wahhel mis pühha ei olle, ja rojase ja puhta wahhel;

11. Ja et teie Israeli lastele öppetate keiki seädmissi, mis Jehowa Mosesse läbbi nende wasto on räkinud.

12. Ja Moses ütles Aaroni wasto ja Eleasari ja Itamari, temma poegade wasto, kes ollid järrele jännud: Wötke roaohwer, mis Jehowa tulleohwrittest üllejännud, ja söge sedda hapnematta leiwaga altari jures; sest se on keigepühham.

13. Ja teie peate pühhas paikas sedda söma, sest se on sinno seätud ossa ja so poegade seätud ossa Jehowa tulleohwrittest; sest nenda on mind käskud.

14. Ja köigutamisse rinna ja üllestöstmisse sapso peate teie puhtas paikas söma, sinna ja so poiad ja so tüttred sinnoga; sest so seätud ossaks ja so poegade seätud ossaks on need Israeli laste tänno ohwrittest antud.

15. Üllestöstmisse sapso ja köigutamisse rinna peawad nemmad tulleohwri raswaga toma, et nemmad sedda köigutawad köigutamisse ohwriks Jehowa ees; ja se peab sulle ja so poegadele sinnoga iggawessets seätud wisiks ollema, nenda kui Jehowa on käsknud.

16. Ja Moses kulas wägga patto ohwri sikko järrele, ja wata se olli ärrapölletud; ja ta wihhastas wägga Eleasari ja Itamari, Aaroni poegade peäle, kes järrele jännud, ja ütles:

17. Mispärrast ei olle teie mitte sönud patto ohwrit pühhas paikas? sest se on keigepühham, ja sedda on Ta teile annud, et teie koggodusse üllekohto süüd peate kandma, et teie nende eest ärraleppitamist tete Jehowa ees.

18. Wata temma werri ei olle mitte pühha paika sissewidud; teie piddite sedda missiste söma pühhas paikas, nenda kui ma ollen käsknud.

19. Ja Aaron ütles Mosesse wasto: Wata, tänna on nemmad omma patto ohwri ja omma pölletamisse ohwri Jehowa ees ohwerdanud, ja nisuggused asjad on mulle sündinud; ja kui ma tänna patto ohwri olleksin sönud, kas se olleks Jehowa melest hea olnud?

20. Ja Moses kulis sedda ja se olli hea temma melest.

11. Peatük.

Wahhe puhta ja rojase lojuste wahhel.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse ja Aaro-
ni wasto, ja ütles neile:
2. Rääkige Israeli laste wasto ja ütlelge:
Need on need ellajad, mis teie peate söma
keigist lojustest, mis ma peäl. 5 Mos. 14, 4.
3. Keik lojuste seast, kel sörrad, ja kelle
sörrad ühhest lahti on ja mis mälletseb
mällo, sedda peate teie söma.
4. Agga sedda ei pea teie mitte söma
neist mis mälletsewad mällo ehk kel sör-
rad: ei kamelit, sest ta mälletseb küll mal-
lo, agga sörge ei olle temmal, se olgo
teile rojane.
5. Egga mäerotti, sest ta mälletseb küll
mällo, agga sörge ei olle temmal, se olgo
teile rojane.
6. Egga jännest, sest ta mälletseb küll
mällo, agga sörge ei olle temmal, se olgo
teile rojane.
7. Egga sigga, sest temmal on küll sör-
rad, ja sörrad ühhest lahti, agga mällo ei
mälletse ta mitte, se olgo teile rojane.
8. Nende lihhast ei pea teie mitte söma
egga nende raipe külge puutma, need olgo
teile rojased.
9. Sedda woite teie süa keigest sest, mis
wees on: keik kel wees oimuksed ja somuk-
sed on, merres ja jöggede sees, neid woite
süa.
10. Ja keik, kel polle oimuksid egga so-
muksid merres ja jöggede sees, keigest sest,
mis wees ligub ja keigest ellawast hingest,
mis wees on, need on teile läila assi.
11. Ja need peawad teile läila assi olle-
ma: nende lihhast ei pea teie
mitte söma, ja nende raibe peab teile läila
ollema.
12. Keik kel wees polle oimuksid egga
somuksid, se olgo teile läila assi.
13. Ja need peawad teile läila assi olle-
ma lindude seast; neid ei pea mitte söda-
ma, need olgo teile läilad: kotkas ja lu-
kotkas ja merrekotkas.
14. Ja kaiakas ja kul omma souga.
15. Keik kaarnad omma souga.
16. Ja jaanalind, ja surispäkul, ja kal-
kakul, ja kannakul omma souga;
17. Ja ökul, ja tükker ja jännese hüüp,
18. Ja luik, ja puggohanni ja tonekurg;
19. Ja mustakas kurg, ja rütaja omma
souga, ja hebboräästas.
20. Keik romajad linnud, mis nelja jalla
peäl käiwad, peawad teile läila assi olle-
ma.
21. Agga neid woite teie süa keigist ro-
majaist lindubest, mis nelja jalla peäl
käiwad, kel pitkad säred on jalge peäl, et
nemmad nendega ma peäl woiwad hüp-
pada.
22. Neist woite teie needsinnatsed süa:
rohhotirtsud omma souga, ja solami
omma souga, ja argoli omma souga, ja
agabi omma souga.
23. Agga keik muud romajad linnud,
kel on nelli jalga, need olgo teile läila assi.
24. Ja neist tete teie endid rojasets; ig-
gaüks kes nende raipe külge putub, se on
rojane öhtoni.
25. Ja iggaüks, kes nende raipest mid-
dagi kannab, peab omma ridid pessema
ja rojane ollema öhtoni.
26. Keik lojuksed, kel sörrad, agga kelle
sörrad ei olle ühhest lahti, kes mällo ei
mälletse, need olgo teile rojased; iggaüks
kes nende külge putub, saab rojasets.
27. Ja keik mis omma käppade peäl
käiwad keikide ellajatte seast, mis nelja
jalla peäl käiwad, need olgo teile rojased;
iggaüks kes nende raipe külge putub, saab
rojasets öhtoni.
28. Ja kes nende raibet kannab, peab
omma ridid pessema ja rojane ollema öh-
toni, nemmad olgo teile rojased.
29. Ja need olgo teile rojased romajatte
seast, mis romawad ma peäl: müt ja hiir
ja kummikon omma souga.
30. Ja sissalik, ja rohhilinne sissalik, ja
masissalik, ja liwasissalik ja punnane sis-
salik.
31. Need olgo teile rojased keikide ro-
majatte seast; iggaüks kes nende külge
putub, kui nemmad on surnud, peab ro-
jane ollema öhtoni.
32. Ja keik, mis peäle üks neist langeb
mis surnud on, peab rojane ollema, mis
suggu puastja ehk rie ehk nahk ehk kot se
ial on, keiksuggu riisto, miska ial tööd
tehhakse, sedda peab wette wima ja se on
rojane öhtoni; pärrast on se puhhas.
33. Ja keik kiwwiriistad, kuhho sisse üks
neist langend, keik mis seäl sees on, peab
rojane ollema, ja teie peate sedda katki-
murdma.
34. Keik roog mis süakse, mis peäl ni-
suggune wessi tulleb, se on rojane, ja keik
jomaaeg, mis juakse, on keikis nisuggusis
riistus rojane.
35. Ja keik mis peäle üks nende raibe-
test langeb, se on rojane; petsahhi ja tulle-
assemed peab mahhakistama, need on ro-
jased ja peawad teile rojased ollema.
36. Agga hallikas ehk kaew, kuhho sisse
wet koggutakse, on puhhas; agga kes

nende raipe külge putub, peab rojane ollema.

37. Ja kui middagi nende raipest langeb mingisuggusse seemne wilja peäle, mis tulleb mahhatebha, se on puhhas.

38. Ja kui wet peaks seemne peäle pandama, ja siis middagi raipest se peäle peaks langema; siis olgo se teile rojane.

39. Ja kui üks neist lojustest, mis teile roaks on, ärrasurreb, siis peab se, kes temma raipe külge putub, rojane ollema õhtoni.

40. Ja kes temma raipest sööb, se peab omma ridid pessema ja on rojane õhtoni, ja kes temma raibet kannab, se peab omma ridid pessema ja on rojane õhtoni.

41. Ja keik romajad, mis ma peäl romawad, on läila assi, sedda ei pea mitte sõdama.

42. Keik mis käib kõht möda maad, ja keik mis nelja jalla peäl käib, ja keik kel paljo jalgo on keikide romajatte seast, mis ma peäl romawad, neid ei pea teie mitte sõma, sest need on läila assi.

43. Ärge tehke enneste hingesid mitte läilaks ühhegi romaja ellaja pärrast mis romab, ja ärge tehke endid mitte neist rojasteks, nenda et teie neist rojasets sate.

44. Sest minna ollen Jehowa teie Jummal, sepärrast pühhitsege endid, et teie pühhad ollete, sest Minna ollen pühha; sepärrast ärge tehke mitte enneste hingesid rojasets ühhegi romaja ellaja pärrast, mis ma peäl romab. p. 1, 9. 2.

45. Sest minna ollen Jehowa, kes teid Egiptusse maalt wäljawinud, et ma teile Jummalaks ollen; sepärrast peate pühhad ollema, sest Minna ollen-pühha.

46. Se on käsk lojuste ja lindude ja keikide ellawa hingede pärrast, mis wees likuwad, ja igga hinge pärrast, mis ma peäl romab:

47. Et teie wahhet tete rojase ja puhta wahhel, ja selle ellaja wahhel mis sünnib süa, ja selle ellaja wahhel mis ei sünni süa.

12. Peatük.

Naeste puhhastaminne, kes lapse wobis.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Kui naene sanud käima peäle ja saab poeglapse, siis on ta seitse päwa rojane; ta on rojane nenda kui neil päiwil, kui tedda temma haigusse pärrast issieärranis peti.

3. Ja kahheksamal päwal peab poeglapse eestnahha lihha ümberleigatama.
1 Mos. 17, 10. 12. Joan. 7, 22.

4. Ja emma peab kolmkümmend ja kolm päwa puhhastamisse werre pärrast koio jäma; ühhegi pühha assja külge ei pea ta mitte puutma egga pühha maia jure tullema, senni kui temma puhhastamisse päwad täis sawad.

5. Ja kui ta tüttarlapse saab, siis on ta kaks näddalit rojane, otse nenda kui tedda isseärranis peti; ja ta peab kuuskümmend ja kuus päwa puhhastamisse werre pärrast koio jäma.

6. Ja kui ta puhhastamisse päwad (olgo se poia ehk tütre pärrast) täis sawad: siis peab ta ühhe aastase lambatalle põlletamisse ohwriks, ja ühhe tuipoia ehk turtlituikesse patto ohwriks toma, koggodusse telgi ukse ette preestri kätte.

7. Ja se peab sedda ohwerdama Jehowa ees ja temma eest ärraleppitamist teggema, siis saab ta puhtaks ommast werre hallikast. Se on käsk selle pärrast kes lapse saab, olgo poeg-ehk tüttarlaps.

8. Ja kui temma joud ei anna ühte talle sada, siis peab ta wõtma kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega, teise põlletamisse ohwriks ja teise patto ohwriks, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema, siis on ta puhhas.

13. Peatük.

Mitmesuggune piddalitõrn innimeste ja riette külges.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:

2. Kui ühhe innimesse lihha nahha külges on üks muhk ehk paise ehk kärnatäht, ja se saab nenda kui piddalitõwwe wigga temma lihha nahha külges; siis peab tedda widama preestri Aaroni jure, ehk ühhe temma poia, preestri jure.

3. Kui preester nääb wigga lihha nahha külges, et karwad wigga sees lõnud walgeks ja wigga näitab maddalam ollewad, kui temma nu lihha nahk: siis on se piddalitõwwe wigga; ja kui preester tedda näinud, siis peab ta tedda rojaseks moistma.

4. Ja kui kärnatäht temma lihha nahha külges walge on, ja temma ei näita mitte maddalam ollewad kui nahk, ja karwad ei olle mitte walgeks lõnud: siis peab preester selle, kel wigga on, seitsmeks päwaks lukko tahha pannema.

5. Ja preester peab tedda watama seitsmendal päwal, ja wata kui wigga temma arwates weel nenda seisab, ja wigga nahha külges ei olle laiemaks lõnud: siis

peab preester tedda teistkorda seitsmeks
päwaks lukko tahha pannema.
6. Ja preester peab tedda seitsmendal
päwal teistkorda waatma, ja wata, kui
wigga on komale läinud, ja et wigga
nahha külges mitte laiemaks lõnud: siis
peab preester tedda puhtaks moistma; se
on paise, ja ta peab omma ridid pessema,
siis on ta puhhas.
7. Ja kui paise ikka laiemaks lööb nah-
ha külges, pärrast sedda kui ta saab en-
nast preestrile näitnud ommaks puhhas-
tamisseks, ja ennast teistkorda preestrile
näitnud;
8. Ja preester on tedda watanud, ja
wata paise on laiemaks lõnud nahha kül-
ges: siis peab preester tedda rojaseks
moistma; se on piddalitöbbi.
9. Kui piddalitöwwe wigga ühhe inni-
messe külges on, siis peab tedda preestri
jure widama.
10. Ja preester peab waatma, ja wata
kui üks walge muhk nahha külges on, ja
se karwad walgeks lõnud, ja werrine lih-
ha muhho sees on:
11. Se on üks wanna piddalitöbbi tem-
ma lihha nahha külges; sepärrast peab
preester tedda rojaseks moistma; ta ei pea
mitte tedda lukko tahha pannema, sest ta
on rojane.
12. Agga kui piddalitöbbi nahha külges
wägga ülleslööb ja piddalitöbbi kattab
keik tebbise nahka, peast jallust sadik, kus
ial preestri silmad watawad;
13. Kui preester watab ja wata, pidda-
litöbbi on keik temma lihha katnud: siis
peab ta selle, kel wigga on, puhtaks moist-
ma; ta on keik walgeks lõnud, ta on puhhas.
14. Ja kui watamisse päwal ta külges
werrist lihha on, siis on ta rojane.
15. Ja kui preester werrist lihha nääb,
siis peab ta tedda rojaseks moistma: wer-
rine lihha on rojane, se on piddalitöbbi.
16. Ehk kui werrine lihha teist wisi saab
ja lööb walgeks, siis peab ta preestri jure
tullema;
17. Ja kui preester tedda watab, ja wa-
ta wigga on walgeks lõnud; siis peab
preester wigga puhtaks moistma, ta on
puhhas.
18. Ja kui temma lihha nahha külges
paise on olnud ja ärraparranend;
19. Ja paise asemele walge muhk tul-
leb, ehk walgepunnakas kärnatäht: siis
peab ta ennast preestrile näitma.
20. Ja kui preester nääb, ja wata, se
näitab maddalam ollewad kui mu nahk,
ja ta karwad walgeks lõnud: siis peab
preester tedda rojaseks moistma, se on
piddalitöwwe wigga, se on paise läbbi
ülleslõnud.
21. Ja kui preester on sedda waatnud,
ja wata, seäl külges polle ühtegi walget
karwa, ja ei ollegi maddalam kui mu nahk
ja se on komale läinud; siis peab preester
tedda seitsmeks päwaks lukko tahha pan-
nema.
22. Ja kui ta ikka laiemaks lööb nahha
külges: siis peab preester tedda rojaseks
moistma, se on üks wigga.
23. Ja kui kärnatäht omma paigale jä-
nud seisma, ja ep olle laiemaks lõnud:
siis on se üks paisekärn, sepärrast peab
preester tedda puhtaks moistma.
24. Ehk kui lihha nahha külges tulle
põlletusse haaw on, ja ärraparranend
põlletusse haaw lööb walgepunnakaks
ehk selge walgeks kärnatähheks;
25. Ja preester watab sedda, ja wata,
kui karwad on walgeks lõnud kärnatähhe
sees, ja temma näitab maddalam ollewad
kui mu nahk, se on piddalitöbbi, ta on
põlletusse hawast ülleslõnud; ja preester
peab tedda rojaseks moistma, se on pidda-
litöwwe wigga.
26. Ja kui preester on sedda waatnud,
ja wata, kärnatähhe sees ei olle walget
karwa, ei ta olle ka maddalam kui mu
nahk, ja on komale läinud: siis peab
preester tedda seitsmeks päwaks lukko
tahha pannema.
27. Ja preester peab tedda seitsmendal
päwal watama, kui ta ikka laiemaks lööb
nahha külges, siis peab preester tedda ro-
jaseks moistma; se on piddalitöwwe wigga.
28. Ja kui kärnatäht omma paigale
jääb seisma, ja ep olle laiemaks lõnud
nahha külges, waid se on komale sanud:
siis on se põlletusse muhk, ja preester
peab tedda puhtaks moistma, sest se on
põlletusse hawa kärn.
29. Ja kui ühhe mehhe ehk naese külges
wigga on peas ehk habbemes;
30. Ja preester watab sedda wigga, ja
wata, temma näitab maddalam ollewad
kui mu nahk, ja koldsed uddokarwad seäl
külges on: siis peab preester tedda roja-
seks moistma, se on lubjakärn, se on pea
ehk habbeme piddalitöbbi.
31. Ja kui preester lubjakärna wigga
saab waatnud, ja wata, temma ei näita
mitte maddalam ollewad kui mu nahk, ja
ühtegi musta karwa ep olle seäl külges:
siis peab preester selle, kelle külges lubja-
kärna wigga on, seitsmeks päwaks lukko
tahha pannema.

32. Ja kui preester wigga seitsmendal
päwal watab, ja wata, lubjakärn ei olle
laiemaks lönud, ja koldsid karwo polle
seäl külges, ja lubjakärn ei näita mitte
maddalam ollewad kui mu nahk:
33. Siis peab ta ommad karwad ärra-
aiama, agga lubjakärna karwo ei pea ta
mitte ärraaiama; ja preester peab tedda,
kelle külges lubjakärn on, seitsmeks pä-
waks lukko tahha pannema teistkorda.
34. Ja kui preester lubjakärna seitsmen-
dal päwal watab, ja wata, lubjakärn ei
olle nahha külges laiemaks lönud ja ta
ei näita mitte maddalam ollewad kui mu
nahk: siis peab preester tedda puhtaks
moistma, ja ta peab omma ridid pessema,
siis on ta puhhas.
35. Ja kui lubjakärn ikka laiemaks lööb
nahha külges pärrast temma puhhasta-
mist;
36. Ja preester watab sedda, ja wata,
lubjakärn nahha külges on laiemaks lö-
nud: siis ei pea preester mitte katsuma
kollaste karwade järrele, ta on rojane.
37. Ja kui lubjakärn temma arwates on
jänud seisma, ja mustad karwad sinna
peäle kasnud, siis on lubjakärn ärrapar-
ranend, ta on puhhas, ja preester peab
tedda puhtaks moistma.
38. Ja kui ühhe mehhe ehk naese lihha
nahha külges on kärnatähti, mis walged
kärnatähhed;
39. Ja preester watab, ja wata, nende
lihha nahha külges on walgid kärnatähti
mis komale läinud, need on rakkud, mis
ülleslönud nahha seest; ta on puhhas.
40. Ja kui ühhe mehhe juuksed peast är-
ralähhäwad, siis on ta paljas pea, ta on
puhhas.
41. Ja kui juuksed temma peaotsa poolt
ärraläinud, siis on ta eestpoolt paljas
pea, ta on puhhas.
42. Ja kui paljas peas ehk paljas pea-
otsas on walgepunnakas wigga, siis on
se piddalitöbbi, mis ülleslönud temma
palja pähhä, ehk temma palja peaotsa.
43. Ja preester watab tedda, ja wata,
wigga muhk on walgepunnakas temma
paljas peas, ehk ta paljas peaotsas, se
on nenda kui piddalitöwwe näggo lihha
nahha külges:
44. Se mees on piddalitöbbine, ta on
rojane; preester peab tedda julgeste ro-
jaseks moistma; temma wigga on ta
peas.
45. Ja piddalitöbbine, kelle külges wig-
ga on, sellel peawad ülleskarrotud rided
ollema, ja ta pea peab katmatta ollema,
ja ta peab habbeme kinnimässima ja hüüd-
ma: Rojane, rojane!
46. Keik päwad, kui wigga temma kül-
ges on, peab ta rojane ollema, rojane on
temma; ta peab üksi ellama, leri tagga
olgo ta asset.
47. Ja kui ühhe ride külges on piddali-
töwwe wigga, olgo se willase ride ehk
linnase ride külges:
48. Ehk loime külges ehk koe külges, lin-
nasest ehk willasest löngast, ehk nahha kül-
ges, ehk ühhegi asja külges mis nahhast
tehtud;
49. Ja kui wigga on haljakas rohhilin-
ne ehk punnakas ride külges, ehk nahha
külges, ehk loime külges, ehk koe külges,
ehk mingisugguse nahkriista külges, se on
piddalitöwwe wigga, ja sedda peab preest-
rile näidetama.
50. Ja kui preester wigga saab waat-
nud, siis peab ta sedda, kus külges wigga
on, seitsmeks päwaks lukko tahha pannema.
51. Ja kui ta wigga watab seitsmendal
päwal, ja wigga laiemaks lönud ride kül-
ges, ehk loime külges, ehk koe külges, ehk
nahha külges, mingisugguse riista külges,
mis ial nahhast tehtud, siis on se söja
piddalitöwwe wigga, se on rojane.
52. Ja ta peab ride ärrapölletama, ehk
loime ehk koe, olgo se willane ehk linnane
ehk keik nahkriistad, kus wigga külges on;
sest se on söja piddalitöbbi, sedda peab
tullega ärrapölletama.
53. Ja kui preester watab, ja wata,
wigga polle mitte laiemaks lönud ei ride
külges, ei loime egga koe külges, egga
mingisugguse nahkriista külges:
54. Siis peab preester käskma, et nem-
mad sedda, kus külges wigga on, peawad
pessema, ja ta peab sedda teistkorda seits-
meks päwaks lukko tahha pannema.
55. Ja kui preester sedda watab pärrast
sedda, kui wigga saanud ärrapestud, ja
wata, wigga ep olle teist karwa sanud, ehk
wigga kül ei olle laiemaks lönud: se on
rojane, tullega peab sa sedda ärrapölleta-
ma; se on läbbisönud wäljastpoolt ja seest-
poolt.
56. Ja kui preester sedda watab, ja wa-
ta, wigga on pärrast sedda, kui ta on är-
rapestud, komale läinud, siis peab ta sed-
da ärrakärristama ridest, ehk nahhast, ehk
loimest, ehk koest.
57. Ja kui weel middagi näikse ride kül-
ges, ehk loime külges, ehk koe külges, ehk
mingisugguse nahkriista külges, siis on se
ülleslönud wigga: tullega peab sa sedda
ärrapölletama, kus külges wigga on.

58. Ja rie, ehk loime, ehk kudde, ehk keiksuggused nahkriistad, mis sa saad pesnud, ja wigga lahkub nende küljest; neid peab teistkorda pestama, siis on need puhtad.
59. Se on käsk piddalitöwwe wigga pärrast, mis on willase ehk linnase ride küljes, ehk loime, ehk koe, ehk mingisugguse nahkriista küljes, et sedda peab puhtaks moistma, ehk rojaseks moistma.

14. Peatük.

Piddalikärna puhhastaminne; koddade kärn.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Se peab käsk ollema piddalitöbbise pärrast temma puhhastamisse päwal, kui tedda preestri jure peab widama.
3. Ja preester peab leri tabha wäljaminnema, ja preester peab waatma, ja wata, piddalitöwwe wigga on ärraparranend piddalitöbbise küljest:
4. Ja preester peab käskma, et woetakse selle eest, kedda peab puhhastadama, kaks ellawat puhhast lindo, ja seedri puud, ja elleda punnast lönga ja isopit.
5. Ja preester peab käskma, et teine lind tappetakse kiwwiriista sisse hallikawee kohhal.
6. Ellawa linno peab ta wötma ja seedripuu ja elleda punnase lönga ja isopi, ja peab neid ja ellawa linno ärratappetud linno werresse kastma hallikawee kohhal.
7. Ja ta peab selle peäle, kes piddalitöwwest peab puhtaks sama, seitse korda ripputama ja tedda puhtaks moistma, agga ellawa linno peab ta wälja peäle lahtilaskma.
8. Ja se, kedda puhhastakse, peab omma ridid pessema ja keik ommad karwad ärraaiama ja ennast weega pessema, siis on ta puhhas, ja pärrast woib ta leri tulla, agga ta peab weel ommast telgist ärrajäma seitse päwa. 4 Mos. 12, 14.
9. Ja seitsmendal päwal peab sündima, et ta keik ommad karwad ärraaiab, omma pea juuksed ja omma habbeme ja omma silmakulmo karwad, ja keik ommad karwad peab ta ärraaiama, ja peab omma ridid pessema ja omma ihho weega loputama, siis on ta puhhas.
10. Ja kahheksamal päwal peab ta wötma kaks selge terwet oinikkalle ja ühhe selge terwe aastase uttetalle ja pole külmitte peent jahho roaohwriks ölliga seggatud, ja ühhe korteri ölli.
11. Ja preester kes tedda puhhastab, peab mehhe, kedda puhhastakse, ja teised asjad pannema seisma Jehowa ette koggodusse telgi ukse ette.
12. Ja preester peab teise talle wötma ja sedda ohwerdama süüohwriks, ja ölli korteri, ja peab neid köigutama köigutamisse ohwriks Jehowa ees.
13. Ja ta peab teise talle tapma seäl paikas, kus patto ohwer ja pölletamisse ohwer tappetakse, pühhas paikas; sest otse kui patto ohwer, nenda tulleb süüohwer preestrile, se on keigepühham.
14. Ja preester peab wötma süüohwri werrest, ja preester peab sedda pannema selle parrama körwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja ta parrama käe peigla peäle, ja ta parrama jalla sure warba peäle.
15. Ja preester peab wötma ölli korterist ja omma wassako peusse wallama.
16. Ja preester peab omma parrama sörme ölli sisse kastma, mis temma wassakus peus on, ja peab öllist omma sörmega ripputama seitsekorda Jehowa ette.
17. Ja öllist, mis temma peusse järrele jääb, peab preester pannema selle parrama körwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja temma parrama käe peigla peäle, ja ta parrama jalla sure warba peäle, süüohwri werre kohta.
18. Ja mis öllist üllejänud, mis preestri peus, se peab ta selle pea peäle pannema, kedda puhhastakse; ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees.
19. Ja preester peab patto ohwri ohwerdama ja selle eest ärraleppitamist teggema, kedda rojusest puhhastakse, ja pärrast peab ta pölletamisse ohwri tapma.
20. Ja preester peab pölletamisse ohwri ja roaohwri ohwerdama altari peäl: nenda peab preester ärraleppitamist teggema temma eest, siis on ta puhhas.
21. Agga kui ta kehwa on, et temma joud ei anna, siis peab ta wötma ühhe oinikkalle köigutamisse süüohwriks, et temma eest saaks ärraleppitamist tehtud, ja ühhe kanno peent jahho ölliga seggatud roaohwriks, ja ühhe korteri ölli.
22. Ja kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega, nenda kui temma joud annab, ja teine peab ollema patto ohwriks ja teine pölletamisse ohwriks.
23. Ja ta peab neid ommaks puhhastamisse preestri jure toma kahheksamal päwal koggodusse telgi ukse ette, Jehowa ette.
24. Ja preester peab wötma süüohwri

talle ja ölli korteri, ja preester peab neid kõigutama kõigutamisse ohwriks Jehowa ees.
25. Ja peab süohwri talle ärratapma, ja preester peab süehwri werrest wõtma ja selle parrama kõrwa lehhe peäle pannema, kedda puhhastakse, ja ta parrama käe peigla peäle, ja ta parrama jalla sure warba peäle.
26. Ja preester peab öllist omma wassako peusse wallama.
27. Ja preester peab omma parrama sõrmega ripputama öllist, mis ta wassakus peus on, seitsekorda Jehowa ette.
28. Ja preester peab öllist, mis temma peus, pannema selle parrama kõrwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja ta parrama käe peigla peäle ja ta parrama jalla sure warba peäle, süohwri werre kohta.
29. Agga mis öllist üllejääb, mis preestri peus on, peab ta selle pea peäle pannema, kedda puhhastakse, ja temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees.
30. Ja ta peab ohwerdama teise neist turtlituikessist ehk tuipoegest, sest, mis temma joud annab.
31. Sest mis temma joud annab, patto ohwriks teise, ja põlletamisse ohwriks teise, roaohwriga; nenda peab preester ärraleppitamist teggema selle eest, kedda puhhastakse, Jehowa ees.
32. Se on käsk selle pärrast, kelle külges piddalitõwwe wigga on, kelle joud omma puhhastamisse tarwis ennam ei anna.
33. Ja Jehowa rääkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
34. Kui teie sate Kanaani male, mis minna teile pärrandusseks annan, ja kui ma piddalitõwwe wigga pannen ühhegi teie pärrandusse ma koia külge:
35. Siis peab se, kelle pärralt kodda on, tullema ja preestrile teäda andma ja ütlema: Minno arwates on otsekui wigga mo koia külges;
36. Ja preester peab käskma, koia tühjaks tehha, enne kui preester tulleb wigga waatma, et ei sa rojaseks keik, mis koias on, ja pärrast sedda peab preester tullema kodda watama.
37. Ja kui ta wigga watab, ja wata, wigga on koia seinte külges, haljakad rohhilissed ehk punnakad augukessed, ja nemmad näitawad maddalamad ollewad kui sein:
38. Siis peab preester koiast wäljaminnema koia uksse ette, ja koia seitsmeks päwaks lukko pannema.
39. Ja preester peab seitsmendal päwal jälle tullema ja sedda watama, ja wata, wigga koia seinte külges on laiemaks lõnud:
40. Siis peab preester käskma, et nemmad kiwwid, kus külges wigga on, peawad wäljamurdma ja neid linnast wäljawiskama ühte rojase paika.
41. Agga koia peab ta laskma seestpiddi ümber ja ümber ärrakapida ja saue põrmo, mis nemmad ärrakapinud, linnast wäljawissata ühte rojase paika.
42. Ja nemmad peawad teised kiwwid wõtma ja neid pannema nende kiwwide assemele, ja peawad teise saue wõtma ja kodda woidma.
43. Ja kui wigga jälle tulleb ja koia külge ülleslööb, pärrast sedda kui nemmad kiwwid wäljamurdnud, ja koia on ärrakapinud ja woidnud:
44. Siis peab preester tullema ja sedda watama, ja wata wigga koia külges on laiemaks lõnud, siis on se sõja piddalitõbbi koia külges, se on rojane.
45. Ja ta peab koia mahhakiskma, temma kiwwid ja temma puud ja keik koia saue, ja peab sedda linnast wäljaweddama ühte rojase paika.
46. Ja kes senna kotta lähhäb keigil neil päiwil, kui ta sedda lukko pannud, se peab rojane ollema õhtoni.
47. Ja kes seäl koias maggab, se peab omma ridid pessema, ja kes seäl koias sööb, se peab omma ridid pessema.
48. Agga kui preester jälle sinna tulleb ja sedda watab, ja wata wigga ei olle koia külges laiemaks lõnud, pärrast sedda kui kodda on woitud: siis peab preester koia puhtaks moistma, sest et wigga ärraparranend.
49. Ja ta peab wõtma koia puhhastamisseks kaks lindo ja seedripuud ja elleda punnast lõnga ja isopit.
50. Ja ta peab teise linno ärratapma kiwwiriista sisse hallika wee kohhal.
51. Ja peab wõtma seedripu, ja isopi, ja elleda punnase lõnga, ja ellawa linno, ja peab neid kastma tappetud linno werresse ja hallika wee sisse, ja seitse korda koia peäle ripputama.
52. Nenda peab ta kodda puhhastama linno werrega ja jookswa weega ja ellawa linnoga ja seedripuga ja isopiga ja elleda punnase lõngaga.
53. Ja ta peab ellawa linno linnast wälja lahtilaskma wälja pole; nenda peab ta koia eest ärraleppitamist teggema, siis on se puhhas.
54. Se on käsk keigesugguse piddalitõwwe wigga ja lubjakärna pärrast,

55. Ja riette ja koddade piddalitöwwe pärrast,
56. Ja muhkude, ja paisette, ja kärnatähtede pärrast.
57. Oppetamisseks, millal kegi rojane ja millal ta puhhas on; se on käsk piddalitöwwe pärrast.

15. Peatük.

Meeste-ja naesterahwa rojus, ja puhhastaminne.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
2. Räkige Israeli laste wasto ja ütlege neile: Iggamees kui ta lihha walget joseb, siis on ta omma lihha jooksmisse pärrast rojane.
3. Agga se on temma rojastus, et ta lihha joseb, kui temma lihha sedda mis ta joseb, nenda kui illa wäljaajab, ehk kui temma lihha ommast jooksmissest on ummukses, se on temma rojastus.
4. Keik wodid, mis peäl se maggab, kelle lihha joseb, on rojased, ja keik riistad, mis peäl ta istub, on rojased.
5. Ja iggaüks, kes temma wodi külge putub, peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja rojane ollema öhtoni.
6. Ja kes istub riista peäl, mis peäl se istnud, kelle lihha joseb, se peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
7. Ja kes selle lihha külge putub, kelle lihha joseb, se peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
8. Ja kui se kelle lihha joseb, süllitab selle peäle, kes puhhas; siis peab puhhas omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
9. Ja igga saddul, kus peäl se, kelle lihha joseb, jöidab, se on rojane.
10. Ja iggamees, kes mingisugguse asja külge putub, mis temma al olnud, peab rojane ollema öhtoni; ja kes neid asjo kannab, peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
11. Ja iggaüks, kelle külge sesamma, kelle lihha joseb, putub, ja ta polle enne ennese käsi wette kastnud: se peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
12. Ja kiwwiriist, kus külge se, kelle lihha joseb putub, peab katkimurtama; agga keik puastjaid peab weega lopputama.
13. Ja kui se, kelle lihha jookseb, puhtaks saab ommast jooksmissest, siis peab ta ennesele luggema seitse päwa ommaks puhhastamisseks, ja peab omma ridid pessema ja omma ihho hallika weega lopputama, siis on ta puhhas.
14. Ja kahheksamal päwal peab ta ennesele wötma kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega, ja Jehowa ette minnema koggodusse telgi ukse ette, ja neid andma preestri kätte.
15. Ja preester peab neid ohwerdama, teise patto ohwriks ja teise pölletamisse ohwriks, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees, et ta lihha jooksnud.
16. Ja kui ühhest mehhest seme unnes jookseb, siis peab ta keik omma lihha weega lopputama ja temma on rojane öhtoni.
17. Ja keik rided ja keik nahhad, mis peäl seme on, neid peab weega pestama, ja need on rojased öhtoni.
18. Ja kui üks mees omma seemnega naese jures on magganud, need peawad endid weega lopputama ja rojased ollema öhtoni.
19. Ja kui ühhe naese lihha jookseb, kui temma lihha seest werri jookseb, siis peab ta seitse päwa isseärranis ollema, ja iggamees kes temma külge putub, se on rojane öhtoni.
20. Ja keik, mis peäl ta maggab, ni kaua kui ta isseärranis on, se on rojane, ja keik mis peäl ta istub, se on rojane.
21. Ja iggaüks, kes temma wodi külge putub, peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
22. Ja iggaüks, kes mingisuggusse riista külge putub, mis peäl se naene istnud, se peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
23. Ja kui middagi on wodis olnud ehk riista peäl, mis peäl ta istnud, kui ta selle külge putub, siis on ta rojane öhtoni.
24. Ja kui mees otse siis temma jures maggab, ja kui temma werrest hakkab middagi ta mehhe külge: siis on mees seitse päwa rojane, ja keik wodid, kus peäl ta maggab, on rojased.
25. Ja kui ühhe naese werre jooksminne mitto päwa joseb, kui ta isseärranis ollemisse aeg weel mitte ei olle, ehk kui se joseb ülle ta isseärranis ollemisse aia; siis on ta rojane keik omma roja jooksmisse päwad, nenda kui omma isseärranis ollemisse päiwil.
26. Igga wodi, mis peäl ta maggab keigil omma lihha jooksmisse päiwil, peab temmal ollema kui se wodi, kus peäl

ta isseärranis olli, ja keik riistad, mis peäl ta istnud, need sawad rojasets sedda rojastust möda, kui ta isseärranis olli.

27. Ja iggaüks kes nende külge putub, saab rojasets ja peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane õhtoni.

28. Ja kui naene ommast jooksmissest puhtaks saab, siis peab ta ennesele luggema seitse päwa, ja pärrast on ta puhhas.

29. Ja kahheksamal päwal peab ta ennesele wötma kaks turtlituikest ehk kaks tuipoega, ja neid preestri kätte wima koggodusse telgi ukse ette.

30. Ja preester peab teise ohwerdama patto ohwriks ja teise pölletamisse ohwriks, ja preester peab ta eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees temma rojase lihha jooksmisse pärrast.

31. Nenda peate teie Israeli lapsed ärralahhutama nende rojastussest, et nemmad ei surre omma rojastussega, kui nemmad rojasets tewad minno maia, mis nende seas on.

32. Se-on käsk selle pärrast kelle lihha joseb, ja kellest seme unnes jookseb, et ta se läbbi rojasets saab.

33. Ja ka haige naese pärrast, kui ta isseärranis on, ja selle pärrast, kel omma lihha jooksminne on, olgo meeste- ehk naesterahwas, ja mehhe pärrast, kes rojase naese jures maggab.

16. Peatük.

Ärraleppitamisse ohwer üksford aastas.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto, pärrast sedda kui need kaks Aaroni poega ollid ärrasurnud, kui nemmad Jehowa palle ette tullid ja ärrasurrid. p. 10, 1. 2.

2. Ja Jehowa ütles Mosessele: Rägi Aaroni omma wenna wasto, et ta mitte iggal aial pühha maia sisse ei lähhä wahhetekki tahha, ärraleppitamisse kane ette, mis laeka peäl on, et ta ärra ei surre; sest pilwe sees tahhan ma ennast anda nähha ärraleppitamisse kane peäl.

2 Mos. 30, 10. Ebr. 9, 7.

3. Sega peab Aaron pühha maia sisse minnema: ühhe nore wärsiga, patto ohwriks ja ühhe järaga pölletamisse ohwriks.

4. Ta peab pitka pühha linnase kue selga pannema, ja linnased püksid peawad ta jalgas ollema, ja peab linnase wö wöle pannema, ja linnase kübbaraga pea katma; need on pühhad rided, ja ta peab omma ihho weega lopputama, ja neid selga pannema.

5. Ja ta peab Israeli laste koggodusse käest wötma kaks noort sikko patto ohwriks, ja ühhe jära pölletamisse ohwriks.

6. Ja Aaron peab patto ohwri wärsi, mis temma eest on, liggi toma ja peab ärraleppitamist teggema ennese eest ja omma perre eest.

7. Ta peab ka wötma need kaks sikko, ja neid pannema Jehowa ette koggodusse telgi ukse ette seisma.

8. Ja Aaron peab nende kahhe sikko eest liisko heitma, teise liso Jehowale ja teise liso körbe sadetawa sikkule.

9. Siis peab Aaron liggi wima sikko, mis peäle liisk on langend, Jehowale, ja peab sedda walmistama patto ohwriks.

10. Agga selle sikko, mis peäle liisk on langend, tedda körbe sata, peab ta ellawalt Jehowa ette pannema seisma, et temma peäle saaks ärraleppitaminne tehtud, et sedda peab körbe lahtilaskma.

11. Ja Aaron peab patto ohwri wärsi, mis temma eest on, liggi toma ja ärraleppitamist teggema isseennese eest ja omma perre eest, ja peab patto ohwri wärsi, mis ta eest on, ärratapma.

12. Ja peab süttepanno täie ellawaid süsfi altari peält wötma Jehowa eest, ja peo täie peent magguſa haisoga suitsetamisse rohto, ja peab sedda wahhetekki tahha wima.

13. Ja ta peab suitsetamisse rohho tulle peäle pannema Jehowa ette, et suitsetamisse suitso pilwe kattab ärraleppitamisse kane, mis tunnistusse laeka peäl on, et ta ärra ei surre.

14. Ja ta peab wötma wärsi werrest, ja omma sörmega rippputama ärraleppitamisse kane wasto päwa tousmisse pole, ja ärraleppitamisse kane ette peab ta werrest rippputama seitsekorda omma sörmega.

15. Ja peab patto ohwri sikko ärratapma, mis rahwa eest on, ja peab selle werre wima wahhetekki tahha, ja selle werrega teggema, nenda kui ta wärsi werrega teinud, ja peab sedda rippputama ärraleppitamisse kane wasto ja ärraleppitamisse kane ette.

16. Nenda peab ta ärraleppitamist teggema pühha maia eest, Israeli laste rojuste ja nende ülleastmiste pärrast keige nende pattude järrele; ja nenda peab ta teggema koggodusse telgiga, mis nende seas seisab, nende rojuste seas.

17. Ja ükski innimenne ei pea koggodusse telkis ollema, kui ta sisselähhäb, pühha maia sees ärraleppitamist teggema, senni kui ta wäljatulleb: nenda peab ta ärraleppitamist teggema isseennese eest,

ja omma perre eest, ja keige Israeli kog-
godusse eest.
18. Ja ta peab wäljatullema sinna al-
tari jure, mis Jehowa ees on, ja temma
eest ärraleppitamist teggema, ja wötma
wärsi werrest ja sikko werrest, ja peab sed-
da altari sarwede peäle pannema ümber-
ringi.
19. Ja ta peab selle peäle omma sörme-
ga werrest ripputama seitsekorda, ja peab
tedda puhhastama, ja sedda pühhitsema
Israeli laste rojustest.
20. Kui ta saab ärraleppitamist teinud
pühha maia ja koggodusse telgi ja altari
eest; siis peab ta ellawa sikko sinna liggi
toma.
21. Ja Aaron peab ommad mollemad
käed ellawa sikko pea peäle pannema, ja
temma peäle üllestunnistama keik Israeli
laste üllekohto, ja keik nende ülleastmissed
keige nende pattude järrele, ja peab neid
pannema sikko pea peäle, ja peab tedda
lahtilaskma körbe ühhe mehhe läbbi kes
seks kölbab.
22. Ja sik peab ennese peäl kandma keik
nende üllekohto ühhe male, kuhho ükski
ei ja; ja ta peab sikko senna körbe lahti-
laskma.
23. Ja Aaron peab koggodusse telki
minnema, ja linnased rided seljast ärra-
wötma, mis ta selga pannud, kui ta püh-
ha maia sisse läks, ja peab neid sinna
jätma.
24. Ja peab omma ihho weega pühhas
paigas lopputama, ja ommad rided selga
pannema, ja wäljaminnema ja ohwerda-
ma omma pölletamisse ohwri, ja rahwa
pölletamisse ohwri, ja issiennese eest ja
rahwa eest ärraleppitamist teggema.
25. Ja peab patto ohwri raswa süütma
pöllema altari peäl.
26. Ja kes sikko lahtilaskis mis körbe
sabeti, se peab omma ridid pessema, ja
omma ihho weega ärralopputama, ja
pärrast sedda leri tullema.
27. Ja patto ohwri wärsi ja patto ohw-
ri sikko, kelle werri on widud et ärralep-
pitamist tehha pühhas maias, peab ta
wäljawima leri tahha, ja nende nahhad
ja nende lihha ja nende sitta peawad nem-
mad tullega ärrapölletama.
28. Ja se kes neid ärrapölletab peab
omma ridid pessema ja omma ihho wee-
ga lopputama, ja pärrast sedda leri tulle-
ma.
29. Ja se peab teile iggawesseks seätud
wisiks ollema: kümnemal seitsmenda ku
päwal peate teie omma hingesid waewa-
ma, ja ühtegi tööd ei pea teie teggema,
olgo omma ma innimenne ehk wööras
kes teie seas ellab.
30. Sest sel päwal peab ta teie eest är-
raleppitamist teggema ja teid puhhasta-
ma; keigist ommast pattudest peate teie
Jehowa ees puhtaks sama.
31. Se on teile keigeüllem hingamisse
pääw et teie omma hingesid waewate, se
olgo iggawesseks seätud wisiks.
32. Ja preester peab ärraleppitamist
teggema kes on woitud, ja kelle käsi täi-
detud, et ta preestri ammeti peäl peab ol-
lema omma issa assemel, ja ta peab lin-
nased rided, pühhad rided selga pannema.
33. Nenda peab ta ärraleppitama keige-
pühhama paiga, ja koggodusse telgi ja
altari peab ta ärraleppitama; ja preest-
ritte eest, ja keige koggodusse rahwa eest
ärraleppitamist teggema.
34. Ja se peab teile iggawesseks seätud
wisiks ollema, et teie Israeli laste eest
ärraleppitamist tete keige nende pattude
pärrast ükskord aastas. Ja ta teggi nen-
da kui Jehowa Mosest olli käsknud.

17. Peatük.

Ohwerdamisse paik; Jummal kelab werd sömast.

1. Ja Jehowa rägis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Rägi Aaroni ja ta poegade wasto,
ja keikide Israeli laste wasto, ja ütle
neile: Se on se assi mis Jehowa on käsk-
nud ja üttelnud:
3. Iggamees Israeli soust, kes härja,
ehk lambatalle, ehk kitse leris ärratappab,
ehk kes neid leri tagga tappab,
4. Ja ei wi tedda mitte koggodusse telgi
ukse ette, et ta sedda ohwrianniks toob
Jehowale, Jehowa maia ette: se werri
peab selle mehhele süüks arwatama, ta on
werd ärrawallanud, sepärrast peab se
mees omma rahwa seast ärrakautadama.
5. Sepärrast et Israeli lapsed peawad
ommad ohwrid, mis nemmad wäljal är-
ratapwad, toma, et nemmad neid Jeho-
wale koggodusse telgi ukse ette preestri
kätte peawad wima ja neid tänno ohwriks
tapma Jehowale.
6. Ja preester peab werre ripputama
Jehowa altari peäle koggodusse telgi ukse
ees, ja peab raswa süütma pöllema,
magguaks haisuks Jehowale.
7. Ja nemmad ei pea ennam mitte om-
ma tappaohwrid ohwerdama kurratittele,
kedda nemmad horawisil taggaboiawad:
se peab neile iggawenne seätud wiis olle-
ma nende tullewa rahwa pölweni.

8. Sepärrast peab sa nende wasto ütlema: Iggaüks Israeli soust ehk wooraist, kes nende seas asset on, kes pölletamisse ehk tappaohwri ohwerdab,

9. Ja ei wi sedda mitte koggodusse telgi uksse ette, et ta sedda Jehowale ohwerdab, se mees peab omma rahwa seast ärrakautadama.

10. Ja iggaüks Israeli soust ehk wooraist, kes nende seas asset on, kes mingisuggust werd söob, selle hinge wasto, kes werd sönud, tahhan ma omma palle panna ja tedda omma rahwa seast ärrakautada. p. 7, 26. 5 Mos. 12, 16. 23.

11. Sest lihha hing on werre sees, ja ma ollen sedda teile annud altari peäle, teie hingede eest ärraleppitamist tehha; sest werri on se, mis hinge eest ärraleppitamist teeb.

12. Sepärrast ollen ma Israeli lastele öölnud: Ei pea ütski hing teie seast werd söma, egga wooras kes teie seas asset on, ei pea werd söma.

13. Ja iggamees Israeli laste seast ja wooraste seast, kes nende seas asset on, kes püab ühhe ellawa lojukse ehk linno mis sünnib süa, se peab selle werre ärrawallama ja sedda mullaga katma.

14. Sest se on keige lihha hing: ta werri on temma hinge eest, ja ma ollen Israeli lastele ütlelnud: Teie ei pea ühhegi lihha werd söma, sest igga lihha hing on ta werri, iggaüks kes sedda söob, peab sama ärrakautud.

15. Ja igga hing kes raibet söob ehk mis murtud on, olgo omma ma innimenne ehk wooras, se peab omma ridid pessema ja ennast weega lopputama, ja rojane ollema öhtoni, siis on ta puhhas.

16. Ja kui ta ei pesse, egga omma ihho ei lopputa, siis peab ta omma üllekohto süüd kandma.

18. Peatük.

Ärrakeeldud abbiellud, ja roppud lihha pattud.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Minna ollen Jehowa teie Jummal.

3. Egiptusse ma wisi järrele, kus teie ollete ellanud, ei pea teie mitte teggema, ei pea teie ka mitte Kanaani ma wisi järrele teggema, kuhho ma teid tahhan wia, ja nende seädusse järrel ei pea teie mitte käima.

4. Minno kohtoseädusse järrele peate teie teggema ja mo seädmissi piddama, et teie nende järrel käite; Minna ollen Jehowa teie Jummal.

5. Sepärrast peate teie piddama mo seädmissi ja mo kohtoseädussi, ja se innimenne kes nende järrele teeb, se peab nende läbbi ellama; Minna ollen Jehowa.

6. Ei ütski innimenne ei pea omma liggema sugulase jure liggi sama, et ta temma häbbedusse paljaks wöttab; Minna ollen Jehowa.

7. Omma issa häbbedust ja omma emma häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; se on so emma, ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma.

8. Omma issa naese häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; se on so issa häbbedus. p. 20, 11.

9. Omma öe häbbedust, kes so issa tüttar ehk so emma tüttar on, olgo se perres sündinud ehk wäljas sündinud, ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma. p. 20. 17.

10. Omma poia tütre ehk omma tütre tütre häbbedust, nende häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; sest need on sinno häbbedus.

11. Omma issa naese tütre häbbedust, mis so issale on sündinud, (ta on so ödde) temma häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma.

12. Omma issa öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; ta on so issa liggem suggulane.

13. Omma emma öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; sest ta on so emma liggem suggulane. p. 20, 19.

14. Omma issa wenna häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma, ta naese jure ei pea sa mitte liggi tullema; ta on so issa suggulane. p. 20. 20.

15. Omma minnia häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma, ta on so poia naene; ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma.

16. Omma wenna naese häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; se on so wenna häbbedus. p. 20, 21. Mark. 6, 18.

17. Ühhe naese ja temma tütre häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; temma poia tüttart egga ta tütre tüttart ei pea sa mitte wötma, et sa ta häbbedusse paljaks wöttad; nemmad on liggemad suggulased; se on wägga pahha tö. p. 20, 14.

18. Ja sa ei pea mitte naese ödde teise körwa wötma tedda ahhastada, et sa temma häbbedusse paljaks wöttad teise körwas ta ello aial.

19. Ja naese jure, kes omma rojusse

pärrast isseärranis on, ei pea sa mitte liggi tullema, et sa temma häbbedusse paljaks wöttad. p. 20, 18.

20. Ja omma liggimesse naese jures ei pea sa mitte maggama, et sa suggu sadad, ja sa ta läbbi rojaseks saad. p. 20, 10. 2 Mos. 20, 13.

21. Ja ommast soust ei pea sa mitte andma Molekile wia, et sa omma Jummala nimme ei teota. Minna ollen Jehowa. p. 20, 2.

22. Ühhe meesterahwa jures ei pea sa mitte maggama, nenda kui sa naese jures maggad, se on üks hirmus assi. p. 20, 13.

23. Ja sa ei pea ühhegi lojuksega ühtepiddama, et sa temmast rojaseks saad; ja ükski naene ei pea mitte lojukse ees seisma, et temmal sellega on teggemist: se on üks hirmus seggane assi. p. 20, 15. 2 Mos. 22, 18.

24. Ärge tehke endid ühhegi nisugguse asjaga rojaseks; sest keige nisugguse asjaga on paggana endid rojaseks teinud, mis ma teie eest tahhan ärra aiada.

25. Sest ma on rojaseks sanud, ja ma tahhan ta üllekohto ta kätte maksta, nenda et ma wäljaokſendab need, kes seäl sees ellawad.

26. Agga teie peate mo seädmissi ja mo kohtoseädussi piddama, ja ei pea ühtegi neist hirmsaist asjust teggema, ni hästi omma ma rahwas, kui wööras, kes teie seas asset on.

27. Sest keik neid hirmsaid asjo on selle ma mehhed, kes enne teid olnud, teinud, ja ma on rojaseks sanud.

28. Et ma teid wälja ei okſenda, kui teie sedda rojaseks tete, nenda kui ta rahwa, mis enne teid olli, on wäljaokſendanud. p. 20, 22.

29. Sest iggaüks kes keigist nisugguſist hirmsaist asjust middagi teeb, need hinged kes sedda tewad, need peawad omma rahwa seast sama ärrakautud.

30. Sepärrast piddage sedda mis ma käsknud piddada, et teie ühtegi nende hirmsa wiſide järrele ei wötta tehha, mis enne teid tehtud, et teie endid nendega rojaseks ei te; Minna ollen Jehowa teie Jummal.

19. Peatük.

Käsfud pühhast ellust; wäljastpiddised seädmissed.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi keige Israeli laste koggodusse wasto ja ütle neile: Teie peate pühhad ollema, sest pühha ollen minna, Jehowa teie Jummal. p. 11, 44. ja 20, 7.

3. Teie peate iggaüks omma issa ja omma emma kartma, ja mo hingamisse päwi piddama; Minna ollen Jehowa teie Jummal. 2 Mos. 20, 12. 2 Mos. 20, 8.

4. Ärge pöörge mitte tühja jummalatte pole, ja wallatud jummalaid ei pea teie ennestele mitte teggema; Minna ollen Jehowa teie Jummal. 2 Mos. 20, 3. 4. 20.

5. Ja kui teie tappate tänno ohwri Jehowale, siis peate teie sedda tapma et teie temma melest armsaks sate. Laul. 51, 19.

6. Sedda peab södama sel päwal, kui teie sedda tappate ja teisel päwal; agga mis kolmandamaks päwaks üllejääb, peab tullega ärrapölletama.

7. Ja kui sest kolmandamal päwal ommeti süakse, se on pahha kölwato assi, ei se polle armas mitte ta melest.

8. Ja kes sedda sööb, peab omma üllekohto süüd kandma, sest et ta Jehowa pühha asja teotand, ja sesamma hing peab omma rahwa seast sama ärrakautud.

9. Ja kui teie omma leikust leikate omma ma peält, siis ei pea sa mitte omma pöllo nurke puhtaks ärraleikama, egga üllesnoppima, mis so leitussest tulleks noppida. p. 23, 22.

10. Ja omma winamägge ei pea sa mitte teist korda noppima, ja omma winamäe mahha kukkunud winamarjo ei pea sa mitte üllesnoppima; sa pead neid kehwale ja wöörale jätma. Minna ollen Jehowa teie Jummal.

11. Teie ei pea mitte warrastama, ja teie ei pea mitte walletama, ja teie ei pea mitte walskust teggema, ei ükski omma liggimesse wasto. 2 Mos. 20, 13.

12. Ja teie ei pea mitte mo nimme jures walskussega wanduma, sest sa teotad omma Jummala nimme; Minna ollen Jehowa. 2 Mos. 20, 7.

13. Sa ei pea mitte omma liggimessele liga teggema egga tedda risuma; palgalisse palk ei pea mitte ülle ö so kätte jäma hommikoni. 2 Mos. 23, 7. 5 Mos. 24, 14.

14. Sa ei pea kurti mitte ärrawanduma, egga pimmedale middagi kommistamisseks pannema: sest sa pead omma Jummalat kartma; Minna ollen Jehowa.

15. Teie ei pea mitte köwweruſt teggema kohtus! sa ei pea seäl mitte alwast luggu piddama egga surele auu teggema; öigussega pead sa omma liggimesse peäle kohhut moistma. 2 Mos. 23, 3. 6. 5 Mos. 1, 17.

16. Sa ei pea mitte kui kelekandja omma rahwa seas käima: sa ei pea mitte seisma

omma liggimesse werre wasto; Minna ollen Jehowa.
17. Sa ei pea mitte wihkama omma wenda ommas süddames; sa pead omma liggimest julgeste nomima, et sa temma pärrast patto ei kanna.
18. Sa ei pea kätte maksma egga wihha kandma omma rahwa laste wasto, ja pead omma liggimest armastama kui issesennast; Minna ollen Jehowa.
19. Mo seädmissi peate teie piddama: sa ei pea omma lojust mitte laskma teist suggu lojuksega joosta: omma wälja ei pea sa mitte külwama kahhesugguse wiljaga, ja kuub kahhesuggusest willasest ja linnasest löngast ei pea so selga sama.
20. Ja kui üks mees ühhe naesterahwa jures maggab, nenda et ta temmale suggu teeb, ja ta on ümmardaja, kes mehhest ärralaidetud ja ei olle polegi lunnastud, egga olle wallalist pölwe sanud: siis peab se kohto alla sama, neid ei pea mitte surma pandama, sest et naesterahwas ei olle wallale lastud.
21. Ja mees peab wima omma süohwri Jehowale koggodusse telgi ukse ette, ühhe jära süohwriks.
22. Ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema süohwri järaga Jehowa ees ta patto pärrast, mis ta teinud; siis antakse temma pat temmale andeks, mis ta teinud.
23. Kui teie ka sinna male sate, ja istutate keiksuggu wiljaliste puid, siis peate nende eestnahha se on nende wilja ümberleikamatta piddama; kolm aastat peawad nemmad teile kui ümberleikamatta ollema, neist ei pea södama.
24. Agga neljandamal aastal peab keik nende willi pühha ollema kitusse ohwriks Jehowale.
25. Ja wiendamal aastal peate teie nende wilja söma; et teie nende wilja woite teiste sekka panna: Minna ollen Jehowa teie Jummal.
26. Teie ei pea ühtegi werrega söma; teie ei pea mitte ussidega lausuma egga pilwest arwama.
27. Teie ei pea mitte enneste juuksid ärrapirama; sa ei pea ka mitte ennese habbeme otsa ärrarikkuma.
28. Ja teie ei pea mitte surno pärrast märki ennese ihho külge leikama; teie ei pea ka mitte nöälaga pistetud tähti ennese külge teggema; minna ollen Jehowa.
5 Mos. 14, 1.
29. Sa ei pea omma tüttart mitte teotama, et sa tedda lassed horatööd tehha, et ma horatööd ei te, ja et ma ei sa pahha tööd täis.
30. Mo hingamisse päiwi peate teie piddama, ja mo pühha paika kartma: Minna ollen Jehowa.
31. Teie ei pea mitte pöörma pommiseja noidade pole egga teädmameeste pole; ärge otsige neid, et teie neist rojaseks ei sa; Minna ollen Jehowa teie Jummal.
p. 20, 6. 27.
32. Ühhe wanna halli ees pead sa üllestousma ja wannale auu teggema, ja pead omma Jummalat kartma; Ma ollen Jehowa.
33. Ja kui wööras so jures asset on teie maal, siis ei pea teie tedda mitte waewama. 2 Mos. 23, 9. 5 Mos. 10, 18. 19.
34. Wööras kes teie jures asset on, peab teie seas kui teie omma ma innimenne ollema, ja sa pead tedda armastama kui issesennast; sest teie ollete wöörad olnud Egiptusse maal; Minna ollen Jehowa teie Jummal.
35. Teie ei pea köwwerust teggema kohtus ei küünrapuga, ei margapuga egga moödega. 5 Mos. 25, 13—15.
36. Öiged waekausid, öiged löed, öige wak ja öige kan peab teil ollema: Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid Egiptusse maalt wäljatonud.
37. Ja teie peate piddama keik mo seädmissi ja keik mo kohtoseädussi, et teie nende järrele tete. Minna ollen Jehowa.

20. Peatük.

Surmanuhtlussed monnesugguste pattude pärrast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Sa pead ka Israeli laste wasto ütlema: iggaüks Israeli laste seast ja wööraste seast, kes Israelis asset on, kes ommast soust Molekile annab, se peab armota surma pandama; ma rahwas peab tedda kiwwidega surnuks wiskama.
p. 18, 21. 5 Mos. 18, 10.
3. Ja minna tahhan omma palle nisugguse mehhe wasto panna ja tedda temma rahwa seast ärrakautada: sest et ta ommast soust Molekile annud, sepärrast et ta mo pühha paiga rojaseks teinud ja mo pühha nimme teotanud.
4. Ja kui ma rahwas ommad silmad nisugguse mehhe peält öiete ärrapörawad, kui ta ommast soust Molekile on annud, et nemmad tedda mitte ei surreta:
5. Siis tahhan minna isse omma palle nisugguse mehhe wasto panna ja ta sugguwössa wasto, ja tahhan nende rahwa

seast ärrakautada tedda ja keik kes tedda horawisil taggahoidwad, horawisil Molekit taggahoides.

6. Ja kui üks hing pommiseja noidade ja teädmameeste pole pörab neid horawisil taggahoides: siis tahhan ma nisuggust hinge wasto omma palle panna ja tedda ärrakautada ta rahwa seast. p. 19, 31.

7. Ja teie peate endid pühhitsema, et teie pühhad ollete; sest minna ollen Jehowa teie Jummal. p. 19, 2. 1 Peetr. 1, 16.

8. Ja teie peate mo seädmissi piddama ja nende järrele teggema; Minna ollen Jehowa kes teid pühhitseb.

9. Sest iggaüks kes omma issa ja omma emma ärrawannub, peab armota surma pandama: ta on omma issa ja omma emma ärrawandunud; ta werresüt on temma peäl. 2 Mos. 21, 17. 5 Mos. 27, 16.

10. Ja üks mees kes ühhe mehhe naesega abbiello ärrarikkub, kes omma liggimesse naesega abbiello rikkub, se abbiello rikkuja mees ja abbiello rikkuja naene peab armota surma pandama. p. 18, 20. 5 Mos. 22, 22.

11. Ja üks mees kes omma issa naese jures maggab, se on omma issa häbbedusse paljaks wötnud; neid peab mollemad armota surma pandama; nende werresüt on nende peäl. p. 18, 8. 5 Mos. 23, 1.

12. Ja kui üks mees omma minnia jures maggab, siis peab neid mollemad armota surma pandama, ühhe hirmsa seggase asja on nemmad teinud: nende werresüt on nende peäl. 5 Mos. 27, 23.

13. Ja kui üks mees meesterahwa jures maggab, nenda kui ta naesterahwa jures maggab, need mollemad on hirmsa asja teinud; neid peab armota surma pandama, nende werresüt on nende peäl. p. 18, 22.

14. Ja kui üks mees ühhe naesterahwa ja selle emma wöttab, se on wägga pahha tö; tedda ja neid peab tullega ärrapölletama, et wägga pahha tö ei jä teie sekka. p. 18, 17.

15. Ja kui üks mees lojuksega ühtepeab, se peab armota surma pandama, teie peate ka lojukse ärratapma. p. 18, 23. 5 Mos. 27, 21.

16. Ja kui üks naesterahwas ühhegi lojukse jure liggi tulleb, et temmal sellega on teggemist, siis pead sa naese tapma ja lojukse; neid peab armota surma pandama, nende werresüt on nende peäl.

17. Ja kui üks mees wöttab omma öe, omma issa tütre ehk omma emma tütre, ja watab temma häbbedust, ja temma öde watab temma häbbedust, se on tigge asi; sepärrast peab neid nende rahwa laste silma ees ärrakautama; ta on omma öe häbbedusse paljaks wötnud; ta peab omma üllekohto süüd kandma. p. 18, 9. 5 Mos. 27, 22.

18. Ja kui üks mees maggab ühhe naese jures, kel omma haigus on, ja wöttab ta häbbedusse paljaks, ta on temma hallika paljaks wötnud, ja naene on omma werre hallika lahti teinud; siis peawad mollemad omma rahwa seast sama ärrakautud. p. 18, 19. Esek. 18, 6.

19. Ja omma emma öe ja omma issa öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; sest ta on omma liggema suggulase häbbedusse paljaks wötnud, nemmad peawad omma üllekohto süüd kandma. p. 18, 12. 13.

20. Ja kui üks mees maggab omma onno naese jures, se on omma onno häbbedusse paljaks wötnud: omma patto peawad nemmad kandma, ilma lapsita peawad nemmad surrema. p. 18, 14.

21. Ja kui üks mees omma wenna naese wöttab, se on rop tö; ta on omma wenna häbbedusse paljaks wötnud; nemmad peawad ilma lapsita jäma. p. 18, 16.

22. Sepärrast peate teie piddama keiki mo seädmissi ja keiki mo kohtoseädussi, et teie nende järrele tete, et ma, kuhho minna teid wiin, et teie seäl sees ellate, teid mitte wälja ei oksenda. p. 18, 26–30.

23. Ja teie ei pea mitte rahwa wiside järrel käima, mis ma teie eest ärra aian; sest nemmad on keik sedda teinud, sepärrast on nemmad mo melest weidrad.

24. Ja ma ollen teile üttelnud: Teie peate nende ma pärrima, ja minna annan sedda teile pärrida, ma mis piima ja met joseb; Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid teiste rahwa seast ärralahhutand.

25. Sepärrast peate teie wahhet teggema puhta ja rojase lojukse wahhel, ja rojaste ja puhhaste lindude wahhel, ja ärge tehke omma hinge mitte läilaks ei lojustega, ei lindudega, egga sihhegiga, mis ma peäl romab, mis ma teile ollen ärralahhutand, et teie sedda peate rojaseks piddama.

26. Ja teie peate mulle pühhad ollema, sest minna Jehowa ollen pühha; ja ma ollen teid teiste rahwa seast ärralahhutand, et teie mo pärralt piddite ollema.

27. Ja kui ühhe mehhe ehk naese sees on pommiseja ehk teädmamehhe waim, need peab armota surma pandama; kiwwidega peab neid surnuks wissatama, nende werresüt on nende peäl. 2 Mos. 22, 17.

21. Peatük.

Preestrid peawad ilmawiggata ollema.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Rägi preestritte Aaroni poegade wasto ja ütle neile: Ühhe surno pärrast ei pea ükski neist ennast rojasèks teggema omma rahwa seas;
2. Kui agga omma suggulase pärrast, kes temmale keigeliggem on, omma emma pärrast ja omma issa pärrast, ja omma poia pärrast ja omma tütre pärrast, ja omma wenna pärrast;
3. Ja omma öe pärrast kes neitsit, kes ta liggem on, kes ei olle mehhele sanud, selle pärrast woib ta ennast rojasèks tehha.
4. Ta ei pea ennast mitte rojasèks teggema kui üllem omma rahwa seast, et ta ennast teotab.
5. Nemmad ei pea omma pead paljaks aiama, ja nemmad ei pea omma habbeme otsa mitte ärra aiama, ja omma ihho külge ei pea nemmad mitte märki leikama.
6. Pühhad peawad nemmad ollema omma Jummalale, ja ei pea mitte teotama omma Jummala nimme: sest nemmad ohwerdawad Jehowa tulleohwrid, omma Jummala leiba, sepärrast peawad nemmad öiete pühhad ollema.
7. Nemmad ei pea mitte wötma hora egga ärrateotud naest, nemmad ei pea ka mitte naest wötma, kes ommast mehhest ärra aetud; sest ta on pühha omma Jummalale.
8. Sepärrast pead sa tedda pühhitsema, sest ta ohwerdab omma Jummala leiba: pühha peab ta sulle ollema, sest minna Jehowa ollen pühha, kes teid pühhitseb.
9. Ja kui preestri tüttar hakkab horatööd teggema, se teotab omma issa, tullega peab tedda ärrapölletadama.
10. Ja üllem preester omma wendade seast, kelle pea peäle woidmisse ölli on wallatud ja kelle kässi on täidetud, et ta rided selga panneb, ei se pea omma pead mitte katmatta jätma egga ennese ridid üllesarrotama.
11. Ja ei pea ühhegi surno kehha jure tullema; omma issa ja omma emma pärrast ei pea ta mitte ennast rojasèks teggema.
12. Ja pühhast paigast ei pea ta mitte wäljaminnema, et ta omma Jummala pühha paika ei teota; sest temma Jummala otsaehte ja woidmisse ölli on ta peäl; minna ollen Jehowa.
13. Ja ta peab naese wötma temma neitsi pölwes.
14. Ei lesknaest egga ärraaetud egga ärrateotud hora, neid ei pea ta mitte wötma, waid ühhe neitsi omma rahwa seast peab ta naesèks wötma;
15. Et ta omma semet ei teota omma rahwa seas, sest minna ollen Jehowa kes tedda pühhitseb.
16. Ja Jehowa rägis Mosesse wasto ja ütles:
17. Rägi Aaroni wasto ja ütle: Se mees sinno soust teie tullewa pölwe rahwa seas, kelle külges wigga on, ei pea mitte liggi tullema omma Jummala leiba ohwerdama.
18. Sest ükski mees, kelle külges wigga on, ei pea mitte liggi tullema, olgo ta pimme ehk jallust wiggane ehk kel liikmid pudub ehk liaks on;
19. Ehk mees kel murtud jalg ehk murtud kässi on;
20. Ehk kel küür selgas ehk kes kuiwetand, ehk kel silma peäl kae, ehk kuiw kärn ehk mäddakärn on, ehk kel soled kubbemes käiwad.
21. Ei ükski kel wigga on preestri Aaroni soust, ei pea liggi tullema Jehowa tulleohwrid ohwerdama; tal on wigga külges, ta ei pea mitte liggi tullema, omma Jummala leiba ohwerdama.
22. Omma Jummala leiba, keigepühhamaist asjust ja pühhist asjust woib ta kül süa.
23. Agga wahhetekki jure ei pea ta mitte tullema egga altari jure liggi sama, sest tal on wigga, et ta mo pühha maia ei teota; sest minna ollen Jehowa, kes neid pühhitseb.
24. Ja Moses rägis sedda Aaroni wasto ja ta poegade wasto ja keige Israeli laste wasto.

22. Peatük.

Kel lubba on ohwrittest süa; missuggused ohwrid peawad ollema, mis tuakse.

1. Ja Jehowa rägis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Aaroni ja ta poegade wasto, et nemmad emale hoidwad pühhist Israeli laste asjust, mis nemmad mulle pühhitsewad, et nemmad mo pühha nimme ei teota; Minna ollen Jehowa.
3. Ütle nende wasto: Iggaüks teie tullewa pölwe rahwa seast, kes keigest teie soust liggi tulleb pühha ohwritte jure, mis Israeli lapsed Jehowale pühhitsewad, kui temma rojus ta peäl on, sesamma hing peab mo palle eest sama ärrakautud; Minna ollen Jehowa.

4. Ei ükski Aaroni soust, kes piddalitõbbine ehk kelle libha joseb, ei pea mitte pühhist asjust sõma, enne kui ta puhtaks saab; ja kes kellegi külge putub, kes surno kallal rojaseks sanud, ehk selle külge, kelle seme unnes jookseb;

5. Ehk kui kegi ühhegi romaja külge putub, kust ta rojaseks saab, ehk kes ühhe innimesse külge putub, kust ta rojaseks saab keige omma rojusse järrele:

6. Se hing, kes temma külge putub, se on rojane öhtoni, ja ta ei pea mitte sõma pühhist asjust, waid ta peab omma ihho wega lopputama.

7. Ja kui päew on loja läinud, siis on ta puhhas, ja pärrast woib ta kül süa pühhist asjust, sest se on temma roog.

8. Raibet ja mis ärramurtud ei pea ta mitte sõma, et ta sest rojaseks saab; Minna ollen Jehowa. 2 Mos. 22, 30.

9. Sepärrast peawad nemmad piddama, mis ma käsknud piddada, et nemmad ennese peäle patto ei sada egga sepärrast ei surre, kui nemmad sedda teotawad; Minna ollen Jehowa kes neid pühhitseb.

10. Ja ükski woöras ei pea pühhast asjast mitte sõma; preestri maialinne ja palgalinne ei pea pühhast asjast mitte sõma.

11. Ja kui preester on ühhe hinge omma rahha pärrast ostnud, se peab sest sõma, ja kes temma perres on sündinud, need woiwad ta leiwast süa.

12. Ja kui preestri tüttar on woöra mehhele sanud, jesamma ei pea pühhist üllestõstmisse ohwrittest mitte sõma.

13. Ja kui preestri tüttar lesk on ehk ärraaetud, ja tal ei olle suggu, ja tulleb taggasi omma issa kotta: siis woib ta omma issa leiwast süa, nenda kui ommas nores põlwes; agga ükski woöras ei pea sest mitte sõma.

14. Ja kui kegi koggematta pühhast asjast sööb, siis peab ta wienda ossa weel sinna jure pannema ja sedda preestrile pühha ossa kõrwa andma.

15. Et nemmad Israeli laste pühhi ohwrid ei teota, mis nemmad Jehowale üllestõstwad.

16. Ja nemmad saatwad enneste peäle üllekohhut ja süüd kui nemmad nende pühhist ohwrittest sõwad; sest minna ollen Jehowa, kes neid pühhitseb.

17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

18. Räggi Aaroni wasto ja ta poegade wasto ja keige Israeli laste wasto ja ütle neile: Iggaüks Israeli soust ja neist, kes woörad on Israeli seas, kes omma ohwrianni tahtwad tua, keige omma tootusse järrele, ja keige omma heameleliste ohwritte järrele, mis nemmad Jehowale tahtwad tua pölletamisse ohwriks:

19. Siis sate teie Jehowa melest armsaks, kui se on üks selge terwe isjane weiksist ehk lambaist ehk kitsest.

20. Keik sedda, kel ial wigga on, ei pea teie mitte ohwerdama, sest se ei te teid mitte armsaks Jehowa melest. 5 Mos. 15, 21.

21. Ja kui kegi ohwerdab tänno ohwri Jehowale, omma issetootusse ehk heamelisseks ohwriks, weiksist ehk puddolojustest: siis peab se selge terwe ollema, et se Jehowa melest armas olleks; ühtegi wigga ei pea selle külges ollema.

22. Mis pimme ehk murtud ehk wiggane, ehk kel solatükkad on, ehk kellel kuiw kärn ehk mäddakärn on, neid ei pea teie mitte Jehowale ohwerdama, ja neist ei pea teie ühtegi tulleohwrit altari peäle andma Jehowale.

23. Ja härja ehk puddolojukse, kel liad ehk wägga kassinad liikmed on, se woid sa kül ohwerdada heamelisseks ohwriks, agga tootusse ohwriks ei olle se mitte armas Jehowa melest.

24. Agga sedda mis pigistud ja tautud ja ärrakistud ehk leigatud, ei pea teie mitte Jehowale ohwerdama, ja sedda ei pea teie mitte ommal maal teggema.

25. Ja teie ei pea ühhegi woöra käest neist keigist omma Jummalale roaks ohwerdama; sest nemmad on ärrarikkutud, nende külges on wigga, need ei te teid mitte armsaks Jehowa melest.

26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

27. Kui härgwassikas ehk lamba=ehk kitsetal sünnib, siis peab se seitse päwa omma emma al ollema, agga kahheksamal päwal ja pärrast sedda on se armas tulleohwri anniks Jehowale. 2 Mos. 22, 29.

28. Ja teie ei pea mitte ühtegi härga egga puddolojust, ühtlasi temma poiaga ühhel päwal ärratapma.

29. Ja kui teie kitusse ohwri ohwerdate Jehowale, siis peate sedda ohwerdama, nenda et teie woilsite armsaks sada Jehowa melest.

30. Selsammal päwal peab sedda södama, teie ei pea sest ühtegi homseks üllejätma; Minna ollen Jehowa.

31. Ja teie peate mo käskusid piddama ja nende järrele teggema; Minna ollen Jehowa.

32. Ja teie ei pea mo pühha nimme mitte teotama, et ma saaksin Israeli laste

seas pühhitsetud; Minna ollen Jehowa
kes teid pühhitseb,
33. Kes teid Egiptusse maalt on wälja-
tonud, et ma teile Jummalaks olleksin;
Minna Jehowa.

23. Peatük.

Wanna seädusse pühhad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle nei-
le: Need on Jehowa seätud pühhad, mis
teie peate kulutama koggodusse pühhits;
need on minno seätud pühhad.
3. Kuus päwa peab tööd tehtama, agga
seitsmes pääw on öige hingamisse pääw,
üks koggodusse pühha; ühtegi tööd ei pea
teie teggema; se on hingamisse pääw Je-
howale keige teie ollomaiade sees.
2 Mos. 20, 8–10.
4. Need on Jehowa seätud pühhad, kog-
godusse pühhad, mis teie peate kulutama
nende seätud aial.
5. Neljateistkümnemal essimesse ku pä-
wal, kest päwa aial on Pasapühha Jeho-
wale. 2 Mos. 12, 8. 4 Mos. 9, 3.
6. Ja wieteistkümnemal selle ku päwal
on hapnematta leibade pühha Jehowale;
seitse päwa peate teie hapnematta leibo
söma.
7. Essimessel päwal peab teile koggo-
dusse pühha ollema, siis ei pea teie ühte-
gi orjatööd teggema.
8. Ja teie peate seitse päwa Jehowale
tulleohwrid toma: seitsmendal päwal on
koggodusse pühha, teie ei pea ühtegi orja-
tööd teggema.
9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
10. Rägi Israeli laste wasto ja ütle
neile: Kui teie sinna male sate, mis min-
na teile annan ja temma leikust leikate
siis peate ommast uudsest essimessest wil-
jast ühhe wihho preestritte kätte wima.
11. Ja ta peab sedda wihko Jehowa ees
köigutama, et teie armsaks sate Jehowa
melest, teisel päwal pärrast hingamisse
päwa peab preester sedda köigutama.
12. Ja sel päwal kui teie wihko köi-
gutate peate teie walmistama ühhe sel-
ge terwe aastase oinaktalle pölletamisse
ohwriks Jehowale.
13. Ja ta roaohwri, kaks kanno peent
jahho öliga seggatud tulleohwriks Jeho-
wale, maggusaks haisuks; ja ta joma-
ohwri winast kolm korterit.
14. Teie ei pea ka mitte söma leiba egga
kuiwatud wilja egga torest wilja enne kui
selsammal päwal, kui teie wite ohwrianni
omma Jummalale; se olgo iggawesseks
seätud wisiks teie tullewa pölwe rahwale
keige teie ellomaiade sees.
15. Ja teie peate ennestele luggema tei-
sest päwast pärrast hingamisse päwa, sest
päwast kui teie köigutamisse ohwri wihho
ollete tonud, seitse täit hingamisse päwa,
5 Mos. 16, 9. 10.
16. Teise päwani pärrast seitsmet hin-
gamisse päwa peate luggema wiiskümme-
mend päwa, ja siis peate teie ue roaohw-
ri Jehowale ohwerdama.
17. Teie peate omma ellomaiadest kaks
köigutamisse ohwri leiba toma, need pea-
wad kahhest kannust peenest jahhust ollema,
hapnend peab neid tehtama; se on uudne
essimenne willi Jehowale.
18. Ja teie peate leiwaga ohwerdama
seitse selge terwet aastast oinaktalle, ja üh-
he nore wärsi, ja kaks jära; need peawad
ollema Jehowale pölletamisse ohwriks
nende roaohwriga ja nende jomaohwrit-
tega, tulleohwriks maggusaks haisuks Je-
howale.
19. Ja teie peate ohwerdama ühhe nore
sikko patto ohwriks, ja kaks aastast oinak-
talle tänno ohwriks.
20. Ja preester peab neid köigutama
uudse essimesse wilja leiwaga köiguta-
misse ohwriks Jehowa ees, nende kahhe
oinaktallega; need peawad Jehowale püh-
ha assi ollema preestri pärralt.
21. Ja teie peate selsammal päwal ku-
lutama, et teile üks koggodusse pühha
peab ollema: teie ei pea ühtegi orjatööd
teggema; se olgo iggawesseks seätud wi-
siks keige teie ellomaiade sees teie tullewa
pölwe rahwa seas.
22. Ja kui teie omma ma leikust leikate,
siis ei pea sa mitte omma pöllo nurke
puhtaks ärraleikama, egga üllesnoppima
mis so leikussest sünnib noppida; kehwale
ja woörale pead sa neid jätma; Minna
ollen Jehowa teie Jummal.
p. 19, 9. 5 Mos. 24. 19.
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
24. Rägi Israeli laste wasto ja ütle:
Essimenne seitsmenda ku pääw peab teile
hingamisse pääw ollema, koggodusse püh-
ha, passuna healega kulutada. 4 Mos. 29, 1.
25. Teie ei pea ühtegi orjatööd teggema,
ja peate Jehowale tulleohwri ohwerdama.
26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
27. Agga kümnes seitsmenda ku pääw
peab ärraleppitamisse pääw ollema, üks

koggodusse pühha peab teil ollema ja teie peate omma hingesid waewama ja Jehowale tulleohwrid ohwerdama : p. 16, 29. 30.

28. Ja teie ei pea selsammal päwal ühtegi tööd teggema, sest se on ärraleppitamisse pääw, et teie eest ärraleppitamist tehhakse Jehowa teie Jummala palle ees.

29. Sest igga hing mis ennast selsammal päwal ei waewa, se peab omma rahwa seast sama ärrakautud.

30. Ja igga hing kes ial tööd teeb selsammal päwal, se hinge tahhan ma ta rahwa seast ärrahukkada.

31. Teie ei pea ühtegi tööd teggema, se olgo iggawesseks seätud wisiks teie tullewa pölwe rahwale keige teie ellomaiade sees.

32. Se olgo teile öigeks hingamisse päwaks, ja teie peate omma hingesid waewama : selle ku ühheksamal päwal öhto, öhtust öhtoni peate omma hingamisse päwal hingama.

33. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles :

34. Rägi Israeli laste wasto ja ütle : Wieteistkümnemal seitsmenda ku päwal peab lehtmaiade pühha Jehowale ollema seitse päwa. 5 Mos. 16, 13. n. t. s.

35. Essimessel päwal peab koggodusse pühha ollema; teie ei pea ühtegi orjatööd teggema.

36. Seitse päwa peate teie Jehowale tulleohwri ohwerdama : agga kahheksamal päwal peab teil koggodusse pühha ollema ja peate tulleohwri ohwerdama Jehowale; se on löppetusse pühha; teie ei pea ühtegi orjatööd teggema.

37. Need on Jehowa seätud pühhad, mis teie peate kulutama koggodusse pühhiks, et teie ohwerdate Jehowale tulleohwrid, pöllетamisse-ja roaohwrid, tappa-ja joomaohwrid, iggal päwal omma wisi järrele.

38. Peäle Jehowa hingamisse päwade, ja peäle teie andide ja peäle keige teie tootusse ohwritte, ja peäle keige teie heameliste ohwritte, mis teie Jehowale peate andma.

39. Agga wieteistkümnemal seitsmenda ku päwal, kui teie ma wilja sate korristanud, siis peate teie Jehowa pühha piddama seitse päwa : essimenne pääw peab hingamisse pääw ollema ja kahheksas pääw ka hingamisse pääw.

40. Ja teie peate ennestele essimessel päwal wötma kallist pu wilja, palmipu okse ja jämmeda pu okse ja jöerämblaid, ja teie peate Jehowa omma Jummala ees röömsad ollema seitse päwa,

41. Ja selle pühha Jehowale piddama seitse päwa aastas; se olgo iggawesseks seätud wisiks teie tullewa pölwe rahwale; seitsmendal kuul peate teie sedda piddama.

42. Lehtmaiade sees peate teie seitse päwa ellama, keik omma ma rahwas Israeli seas peawad lehtmaiade sees ellama.

43. Et teie tullewa pölwe rahwas saaks teäda, et ma Israeli lapsed ollen lasknud ellada lehtmaiade sees, kui ma neid Egiptusse maalt wäljatöin; Minna ollen Jehowa teie Jummal.

44. Nenda räkis Moses Jehowa seätud pühhist Israeli lastele.

24. Peatük.

Walgus ja leib pühhas maias; wanduja ja tapja nuhtlus.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles :

2. Käsk Israeli lapsi, et nemmad so kätte towad öllipu ölli, mis selge ja tougatud, walge tarwis, et lambid woib allati sütta pöllema. 2 Mos. 27, 20.

3. Tunnistusse wahhetekki ees koggodusse telgi sees peab Aaron sedda allati seädma öhtust hommikoni Jehowa ees : se olgo iggawesseks seätud wisiks teie tullewa pölwe rahwale.

4. Ta peab puhtast kullast küünlajalla peäle lambid seädma Jehowa ees allati.

5. Ja sa peab peent jahho wötma ja sest kaksteistkümmend koki teggema, kahhest kannust peab igga kook ollema.

6. Ja sa peab neid pannema kahte riddasse, kuus kumbagi riddasse, puhtast kullast laua peäle Jehowa ette.

7. Ja peab kummagi ridda peäle pannema wiruktit, mis selge, ja se peab ollema leiwa jures mällestusse ohwriks, tulleohwriks Jehowale.

8. Igga hingamisse pääw peab ta neid allati seädma Jehowa ette, Israeli laste käest wöttes iggawesseks seädusseks.

9. Ja se peab Aaronile ja ta poegadele sama ja nemmad peawad sedda söma pühhas paikas : sest se on temmale keigepühham Jehowa tulleohwrittest, iggawesseks seätud wisiks.

10. Ja ühhe Israeli naese poeg läks wälja, ja se olli ühhe Egiptusse mehhe poeg, Israeli laste seas, ja Israeli naese poeg ja üks teine Israeli mees riidlesid leris.

11. Ja Israeli naese poeg nimmetas (Jehowa) nimme kurjaste ülles ja wan-

dus sedda ärra, ja tedda widi Mosesse jure; ja temma emma nimmi olli Selomit, Tibri tüttar Tanni sugguarrust.

12. Ja tedda pandi wahhi alla, senni kui neile saaks Jehowa suust selletus.

13. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:

14. Wi ärrawanduja leri tabba, ja keik kunljad peawad ommad käed ta pea peäle pannema, ja keik koggodus peab tedda kiwwidega surnuks wiskama.

15. Ja Israeli laste wasto peab sa räkima ja ütlema: Iggaüks kes omma Jummala ärrawannub, se peab omma patto kandma.

16. Ja kes Jehowa nimme kurjaste üllesnimmetab, se peab armota surma pandama, keik koggodus peab tedda kiwwidega surnuks wiskama, olgo woöras ehk omma ma innime, kui ta nimme kurjaste üllesnimmetab, siis peab ta surma sama. 2 Mos. 20, 7.

17. Ja kui kegi ühhegi innimesse hinge mahhalööb, siis peab tedda armota surma pandama. 2 Mos. 21, 12. 4 Mos. 35, 31.

18. Ja kes lojukse hinge mahhalööb, se peab sedda ärratassuma, hing hinge wasto.

19. Ja kui kegi omma liggimessele wigga teeb, nenda kui ta on teinud, sedda wisi peab temmale tehtama.

2 Mos. 21, 23. 5 Mos. 19, 21.

20. Murdminne murdmisse wasto, silm silma wasto, hammas hamba wasto: nenda kui ta ühhe innimessele wigga teinud, nenda peab temmale tehtama.

21. Ja kes lojukse mahhalööb, se peab sedda ärratassuma; ja kes innimesse mahhalööb, se peab surma sama.

22. Üks öigus peab teile ollema, woörale peab se ollema nenda kui omma ma innimessele; sest Minna ollen Jehowa teie Jummal.

23. Ja Moses räkis sedda Israeli laste wasto, ja nemmad wisid ärrawanduja leri tabba ja wiskasid tedda kiwwidega surnuks; ja Israeli lapsed teggid nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

25. Peatük.

Hingamisse ja Jobeli aasta; waest peab aitma.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Sinai mäe peäl ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui teie sinna male sate, mis minna teile annan, siis peab ma hingamist piddama Jehowale.

3. Kuus aastat peab sa omma wälja küllwama, ja kuus aastat omma winamäe ärraleikama ja temma wilja kokkokorristama. 2 Mos. 23, 10.

4. Agga seitsmendal aastal peab male suur hingaminne ollema, hingaminne Jehowale: omma wälja ei pea sa mitte ärraleikama.

5. Mis siis isseennesest pärrast so leikust kaswand, sedda ei pea sa mitte leikama, ja winamarjo, mis ilma sinno harrimatta kaswanud, ei pea sa mitte ärraleikama; male peab se hingamisse aastaks ollema.

6. Ja ma hingamisse willi peab teile ollema roaks, sulle ja so sullasele ja so ümmardajale ja so palgalissele ja so maalisele kes so jures kui woöras ellab.

7. Ja so lojuksele ja metsalistele, mis sinno maal on, peab keik temma willi roaks ollema.

8. Ja sa peab ennesele luggema seitse hingamisse aastat, seitse aastat seitse korda, nenda et nende seitsme hingamisse aasta päiwi sulle peab ollema ühheksa wietkümmend aastat.

9. Ja sa peab kümnemal seitsmenda ku päwal passuna heäle lastma hüda; ärraleppitamisse päwal peate teie passuna läbi keige omma ma lastma hüda.

10. Ja peate wietkümnet aastat pühhitsema, ja seäl maal kulutama wallalist pölwe keigile kes seäl ellawad; se peab teile Jobeli aasta ollema, et teie jälle sate iggaüks omma pärrandusse peäle, ja peate iggaüks omma sugguwössa jure jälle sama. p. 27, 24.

11. Wieskümnes-aasta peab teil Jobeli aasta ollema; teie ei pea mitte küllwama egga leikama mis siis isseennesest kaswanud, egga ärraleikama winamarjo, mis siis harrimatta kasnud.

12. Sest se on Jobeli aasta, se peab teile pühha ollema; wälja peält woite teie temma wilja süa.

13. Jobeli aastal peate iggaüks omma pärrandusse peäle jälle sama.

14. Ja kui teie omma liggimessele middagi ärramüte, ehk omma liggimesse käest middagi ostate, siis ärge waewage üks teist mitte.

15. Aastatte arro järrele pärrast Jobeli aastat peab sa omma liggimesse käest ostma; wilja arro järrele, mis nende aastatte kohta tulleb, peab ta sulle müma.

16. Sedda möda kui paljo aastaid weel senna male on, peab sa omma ostmisse hinda kaswatama, ja sedda möda, kui pissut aastaid weel sinna male on, peab sa omma ostmisse hinda wähhendama;

sest wilja arro järrele, mis aasta kohta tulleb, peab ta sulle müma.

17. Ja ükski ei pea omma liggimest warwama, ja sa peab omma Jummalat kartma, sest Minna ollen Jehowa teie Jummal.

18. Ja teie peate mo seädmiste järrele teggema, ja mo kohtoseädussi piddama ja nende järrele teggema, et teie woite seäl maal julgeste ellada.

19. Ja ma peab omma wilja andma ja teie peate söma, et teie kül sate, ja peate julgeste seäl ellama.

20. Ja kui teie peaksite ütlema: Mis peame seitsmendal aastal söma? wata meie ei pea külwama egga omma wilja kokkokorristama.

21. Siis tahhan ma käskida omma önnistust teie pärrast kuendamal aastal, et ta teile kolmeks aastaks wilja peab andma. 5 Mos. 28, 8.

22. Ja kahheksamal aastal peate teie külwama ja wannast warrast söma üh-heksama aastani, senni kui selle aasta willi kätte saab, peate teie wanna söma.

23. Ja ma ei pea mitte sama müdud, et se iggaweste teise ommaks jääb, sest ma on minno pärralt; sest teie ollete woörad ja maialissed mo jures.

24. Ja teie peate keigel omma pärrandusse maal ma andma lunnastada.

25. Kui so wend saab kehwaks jäänd, ja ommast pärrandussest middagi ärramüüb, siis peab temma lunnastaja, kes ta liggem on, tullema ja lunnastama, mis ta wend on münud.

26. Ja kui ühhel mehhel ei olle sedda kes lunnatab, ja temma joud annab sada ja leiab ni paljo, kui ta lunnastamissseks tarwis on:

27. Siis peab ta omma ärramümisse aastaid arwama, ja sedda mis üllе on selle mehhele taggasi andma, kellele ta sedda on münud, ja ta peab omma pärrandusse peäle jälle sama.

28. Ja kui ta kässi ei leia mitte ni paljo, kui temmale tarwis on jälle tassuda, siis peab se mis ta ärramünud selle kätte jäma, kes sedda ostnud, Jobeli aastani; agga Jobeli aastal peab teine wäljaminnema, ja ta peab jälle omma pärrandusse peäle sama.

29. Ja kui kegi omma ellohone ühhes linnas, kus mürid ümber, ärramüüb, siis peab temmal lunnastamisse öigus ollema, kunni ta ärramümisse aasta täis saab: terwe aasta peab tal ollema lunnastamisseks.

30. Ja kui se ei sa lunnastud, senni kui terwe aasta täis saab, siis peab kodda, mis ühhes linnas kus mürid ümber, iggaweste selle ommaks jäma, ta tullewa pölwe rahwa kätte, kes sedda on ostnud; ei se pea mitte Jobeli aastal ta käest ärrasama.

31. Agga honed, mis küllade sees on kus ep olle mürisid ümber, neid peab arwatama ma wäljaks: temma kä peab lunnastamisse öigus ollema, ja Jobeli aastal peab se teise käest ärrasama.

32. Ja Lewitide linnade, nende pärrandusse linnade koddade luggu on se: iggawenne lunnastamisse öigus peab Lewitide kä ollema.

33. Ja kui kegi Lewitide käest middagi lunnastab, se peab müdud koiast ja ta pärrandusse linnast Jobeli aastal lahti sama; sest Lewitide linnade koiad, need on nende pärrandus Israeli laste seas.

34. Agga wälli, mis nende linnade allewi ees on, ei pea mitte sama ärramüdud, sest se on neile iggawesseks pärrandusseks.

35. Ja kui so wend saab kehwaks jäänd ja ta joud ei anna ühtegi ennam sada so jures: siis peab sa tedda kinnitama, olgo ta woöras, ehk maialinne, et ta so jures woiks ellada. 5 Mos. 15, 7. 8.

36. Sa ei pea temma käest mitte wötma rahharenti egga wiljakasso, sest sa peab omma Jummalat kartma, et so wend woiks sinno jures ellada.
2 Mos. 22, 24. 5 Mos. 23, 20.

37. Omma rahha ei pea sa mitte temmale pannema rendi peäle, ja omma wilja ei pea sa mitte andma kasso peäle.

38. Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid Egiptusse maalt wäljatonud, et ma teile annan Kanaani ma ja teile Jummalaks ollen.

39. Ja kui so wend sinno jures kehwaks jääb ja müüb ennast sulle ärra, siis ei pea sa mitte orjateggo ta peäle pannema.

40. Ta peab so jures ollema kui palgalinne, kui maialinne: ta peab so jures temma Jobeli aastani.

41. Siis peab ta so jurest ärraminnema, temma ja ta lapsed temmaga, et ta jälle omma suggurvössa jure saab, ja omma wannematte pärrandusse peäle jälle saab.

42. Sest need on mo sullased, kedda minna Egiptusse maalt ollen wäljatonud; neid ei pea mitte müdama nenda kui orja müakse.

43. Sa ei pea mitte temma üllе wallit-

sema kange hirmoga, sest sa peab omma Jummalat kartma. Ewes. 6, 9.

44. Ja kes sulle sullasels ja ümmardajaks peab sama, neid peate teie rahwa käest, mis teie ümberkaudo ellawad, ostma sullasiks ja ümmardajaiks.

45. Ja ka maialiste laste käest, kes teie jures kui woörad ellawad, woite kül osta, nende käest ja nende suggumössa käest, mis teie jures on, mis nemmad teie maal on sünnitanud, ja need peawad teile päris ollema.

46. Ja teie peate neid päris ossaks sama omma lastele pärrast teid, et nemmad neid pärrandussels pärriwad; nende peäle woite teie iggaweste teggo panna; agga omma wendade, Israeli laste seast, ei pea ükski omma wenna ülle wallitsema kange hirmoga.

47. Ja kui ühhe woöra ehk maialisse joud, kes so jures on, annab middagi sada, ja so wend on temma jures kehwaks jäänd ja müüb ennast woöra kätte, kes so jures kui maialinne on, ehk selle kätte kes woörast suggumössast on sündinud:

48. Siis peab lunnastamisse öigus, pärrast sedda kui ta ennast ärramünud, temma pärralt jäma; üks temma wendadest woib tedda lunnastada.

49. Ehk temma onno ehk ta onno poeg woib tedda lunnastada, ehk üks ta liggemaist suggulasist temma suggumössast woib tedda lunnastada, ehk kui ta ennese joud annab, siis woib ta isseennast lunnastada.

50. Ja ta peab arro üllesmötma sellega kes tedda ostnud, sest aastast kui ta ennast temmale on ärramünud Jobeli aastani, nenda et temma ärramümisse rahha aastatte arro järrele peab ollema; palgalisse päwade järrele peab luggu temmaga ollema.

51. Kui weel paljo aastaid sinna male on, siis peab ta nende arro järrele ta lunnastamisse rahha taggasi andma, sest rahhast, mis eest ta ostetud.

52. Agga kui pissut aastaid ülle on Jobeli aastani, siis peab ta temmaga arro üllesmötma; temma aastatte arro järrele peab ta temma lunnastamisse hinnast taggasi andma.

53. Ta peab aasta aastalt kui palgalinne ta jures ollema; ta ei pea mitte temma ülle wallitsema kange hirmoga sinno nähhes.

54. Ja kui ta sedda wisi ei sa lunnastud, siis peab ta lahti sama, temma ja ta lapsed temmaga Jobeli aastal.

55. Sest Israeli lapsed on mo sullased, minno sullased on nemmad, kedda minna Egiptusse maalt ollen wäljatonud; Minna ollen Jehowa teie Jummal.

26. Peatük.

Önnistaminne ja ärrasajatleminne.

1. Teie ei pea ennestele mitte teggema tühje jummalaid egga ühtegi nikkerdud kuio, ehk ebbausso sammast ei pea teie ennestele mitte püsti pannema, egga kiwwist tehtud kuio ei pea teie mitte pannema omma male, et teie nende ette kummardate: sest ma ollen Jehowa teie Jummal.

2. Mo hingamisse päiwi peate teie piddama ja mo pühha paika kartma; Minna ollen Jehowa.

3. Kui teie mo seädmiste järrel käite ja mo käskusid peate ja nende järrele tete:

4. Siis tahhan ma teile wihma ommal aial anda, ja ma peab omma wilja andma, ja puud peawad omma wilja andma.

5. Ja peksmisse aeg peab teile kestma winamarja leikussest sadik, ja winamarja leikus peab kestma külwi aiani, ja teie peate omma leiba söma, et teie kül sate, ja peate ommal maal julgeste ellama.

6. Ja ma tahhan seäl maal rahho anda, teie sate maggada ja ükski ei olle teid hirmutamas: ja ma tahhan ärralöppetada teie maalt pahhad metsaliksed, ja moök ei pea teie maad mitte läbbikäima.

7. Ja teie peate omma waenlast taggaaiama, ja nemmad peawad teie ette langema moöga läbbi.

8. Ja wiis teie seast peawad sadda taggaaiama, ja sadda teie seast peawad kümmetuhhat taggaaiama, ja teie waenlased peawad teie ette moöga läbbi langema.

9. Ja ma tahhan teie pole pöörda ja teile suggu sata, ja tahhan teid paljuks tehha, ja omma seädusse teiega kindlaste seäda.

10. Ja teie peate wanna warra söma mis wannaks sanud, ja wanna peate ne pärrast wäljawima.

11. Ja ma tahhan omma maia teie sekka panna, ja mo hing ei pea teie waste tülkama. 2 Mos. 29, 45. 4 Mos. 35, 34.

12. Ja ma tahhan teie seas köndida ja teile Jummalaks olla, ja teie peate mulle rahwaks ollema.

13. Ma ollen Jehowa teie Jummal kes teid Egiptusse maalt wäljatonud, et teie nende sullased ei piddand ollema, ja ma ollen teie ikke pu katki murdnud ja teid pannud püsti käima.

14. Ja kui teie ei wötta mind mitte

kuulda egga tehha keige nende käskude
järrele;
15. Ja kui teie mo seädmissed ärrapöl-
gate, ja kui teie hing mo kohtoseäduste
wasto tülkab, et teie ei wötta tehha keige
mo käskude järrele, et teie mo seädusse
tühjaks tete:
16. Siis tahhan ka minna teile sedda
tehha, ja tahhan teie peäle sata hirmo,
leeratöwwe ja soja töwwe, mis silmad
peäst ärrasöwad ja hingele wallo tewad;
ja teie peate ilmaaego omma seemne mah-
bateggema, ja teie waenlased peawad sed-
da sööma.
17. Ja ma tahhan ommad silmad teie
wasto panna, et teid teie waenlaste ette
mahhalüakse, ja teie wihhamehhed pea-
wad teie ülle wallitsema ja teie peate
pöggenema, kui ükski teid tagga ei aia.
18. Ja kui teie se peäle ei wötta mind
kuulda, siis tahhan ma teid teie pattude
pärrast weel seitsekorda ennam karris-
tada,
19. Ja tahhan teie kange körkusse mur-
da, ja teie taewa tehha kui raua, ja teie
ma kui wasse.
20. Ja teie rammo peab tühjalt kulluma,
ja teie ma ei pea mitte omma wilja and-
ma, ja ma puud ei pea omma wilja and-
ma.
21. Kui teie nüüd weel mulle tete wasto
oksa ja ei tahha mind mitte kuulda; siis
tahhan ma teid seitsekorda ennam nuh-
helda teie patto möda.
22. Ja tahhan teie peäle läkkitada mets-
ellajaid, kes teid peawad lapsist lahti teg-
gema ja teie lojuksed ärrakautama ja teid
wähhemaks teggema, ja teie teed peawad
tühjaks sama.
23. Ja kui teie sest weel ei lasse endid
minnust karristada ja tete mulle ikka was-
to oksa:
24. Siis tahhan ka minna teile wasto
oksa tehha, ja ma tahhan ka teid seitsekor-
da ennam nuhhelda teie pattude pärrast,
25. Ja tahhan teie peäle sata ühhe mö-
öga mis kätte maksab, mis seädusse pär-
rast tulleb kätte maksta, nenda et teie om-
ma linnade sisse peate kogguma; siis tah-
han ma katko teie sekka läkkitada, ja teid
peab waenlase kätte antama.
26. Kui ma teile leiwa toidusse saan
rikkunud, siis peawad kümme naest ühhes
ahjus teie leiba küpsetama, ja teie lei-
ba moodo järrele jälle andma, ja teie peate
söma ja köhhud ei pea täis sama.
27. Ja kui teie sest ei wötta weel mitte
kuulda, ja mulle tete ikka wasto oksa,
28. Siis tahhan minna ka teile wasto
oksa tehha wihhaga, ja ka minna tahhan
seitsekorda ennam teid karristada teie pat-
tude pärrast.
29. Ja teie peate söma omma poegade
lihha, ja omma tüttarde lihha peate söma.
30. Ja ma tahhan teie körged paigad
ärrakautada ja teie päikesse kujud ärra-
rikkuda, ja tahhan teie surnokehhad teie
sittajummalatte kehhade peäle panna, ja
mo hing peab teie wasto tülkama.
31. Ja ma tahhan teie linnad laggedaks
tehha ja teie pühhad paigad ärrahäwwi-
tada, ja teie maggusat haiso ei tahha ma
mitte haista.
32. Ja minna, ma tahhan ma ärrahäw-
witada, et teie waenlased, kes seäl sees
ellawad, peawad selle pärrast ärraehma-
tama.
33. Ja teid tahhan ma pagganatte sekka
ärrapillada ja möga wäljatommata teie
tagga, ja teie ma peab sama ärrahäwwi-
tud, ja teie linnad peawad laggedaks sama.
34. Siis peab male ommast hingamis-
sest hea meel sama keik ärrahäwwitamisse
päwad, kui teie omma waenlaste maal
ollete: siis peab ma hingama ja ommast
hingamissest hea mele sama.
35. Keik ärrahäwwitamisse aastad peab
ta hingama, sepärrast et ta ei sanud mitte
hingada teie hingamisse aastail, kui teie
seäl ellasite.
36. Ja kes teie seast üllejänud, nende
süddame tahhan ma arraks tehha nende
waenlaste maal, ja ühhe löddisewa lehhe
kabbisemisse peab neid taggaaiama, ja
nemmad peawad pöggenema nenda kui
möga eest pöggenetakse, ja peawad mah-
halangema kui ep olle taggaaiajat.
37. Ja nemmad peawad üks teise ülle
kommistama nenda kui möga ees, kui ep
olle taggaaiajat, ja teie ei sa omma waen-
laste ees mitte seista.
38. Ja teie peate pagganatte seas hukka
sama, ja teie waenlaste ma peab teid ar-
ralöppetama.
39. Ja need kes teie seast üllejänud pea-
wad ärrakuiwama omma üllekohto pär-
rast omma waenlaste maal, ja ka omma
wannematte üllekohto pärrast peawad
nemmad nendega ärrakuiwama.
40. Siis wötwad nemmad üllestunnis-
tada omma üllekohto ja omma wanne-
matte üllekohto ja omma wallatusse mis
nemmad mo wasto teinud, ja et nemmad
ka mulle wasto oksa on teinud.
41. Ka minna ollen piddand neile was-
to oksa teggema ja neid nende waenlaste

male wima; ehk siis nende ümberleikamatta südda saab allandatud, et nemmad siis omma üllekohto pärrast nuhtlusse heaks wötwad.
42. Siis tahhan ma omma seädusse peäle mötteldа Jakobiga, ja ka omma seädusse peäle Isaakiga, ja tahhan ka omma seädusse peäle mötteldа Abraamiga, ja tahhan ma peäle mötteldа.
43. Kui ma neist saab mahha jäetud, ja sellele ommast hingamissest hea meel sanud, sest et ta nende pärrast on ärrahäwwitud, ja nemmad ka nuhtlusse omma üllekohto pärrast heaks wötnud, aina se pärrast et nemmad mo kohto seädussed ärrapölgnud, ja nende hing mo seädmiste wasto tülkanud.
44. Ja segi on se assi, kui nemmad omma waenlaste maal ollid, ei olle ma neid mitte ärrapölgnud egga mo hing nende wasto tülkand, et ma olleksin neile otsa teinud, ja omma seädusse nendega tühjaks teinud; sest ma ollen Jehowa nende Jummal.
45. Ja ma tahhan nende heaks nende wannematte seädusse peäle mötteldа, kedda ma ollen Egiptusse maalt wäljatonud pagganatte nähhes, et ma neile Jummalaks piddin ollema, minna Jehowa.
46. Need on need seädmissed ja kohtoseädussed ja käsśo öppetussed, mis Jehowa on annud ennese ja Israeli laste wahhel, Sinai mäe peäl Mosesse läbbi.

27. Peatük.

Neid asjo arwatakse ärra, mis kegi tootand.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui kegi ühhe issetootusse tahhab tootada, siis peawad hinged Jehowa pärralt ollema so arwamisse järrele. 4 Mos. 30, 3.
3. Ja so arwaminne peab ollema ühhest meesterahwast kes kakskümmend aastat wanna, sest sadik, kes kuuskümmend aastat wanna on, ja so arwaminne peab ollema wiiskümmend hõbbeseklit pühha sekli järrele.
4. Ja kui se üks naesterahwas on, siis peab so arwaminne ollema kolmkümmend seklit.
5. Ja kui on sest kes wiis aastat wanna sest sadik, kes kakskümmend aastat wanna on; siis peab so arwaminne meesterahwast ollema kakskümmend seklit ja naesterahwast kümme seklit.
6. Ja kui on sest kes üks ku wanna sest sadik, kes wiis aastat wanna on: siis peab so arwaminne meesterahwast ollema wiis hõbbeseklit, ja so arwaminne naesterahwast kolm hõbbeseklit.
7. Ja kui kegi on kes kuuskümmend aastat wanna ja peäle, kui ta on meesterahwas: siis peab so arwaminne ollema wiisteistkümmend seklit ja kui naesterahwas on, kümme seklit.
8. Ja kui ta kehwam on kui so arwaminne moistab, siis peab tedda pannema preestri ette ja preester peab temma peäle arwama; sedda möda kui selle joud annab kes on tootand, peab preester temma peäle arwama.
9. Ja kui se üks lojus on, mis Jehowale ohwriks tuakse, siis peab keik, mis ta Jehowale tahhab anda, pühha ollema.
10. Ta ei pea mitte sedda wahhetama egga teist ta assemele pannema, head pahha eest, ehk pahha hea eest; ja kui ta ommetigi ühhe lojukse teise lojukse assemele panneb, siis peab se, ja mis ta assemele pandud, pühha ollema.
11. Ja kui mingisuggune rojane lojus on, mis ei sünni Jehowale ohwriannikstua: siis peab ta lojukse preestri ette pannema.
12. Ja preester peab sedda arwama, kas ta hea ehk pahha on; nenda kui sinna preester arwad, nenda peab se ollema.
13. Ja kui ta ommetigi sedda tahhab lunnastada, siis peab ta wienda ossa senna peäle pannema mis sa arwand.
14. Ja kui kegi omma koia saab pühhitsenud Jehowale pühhaks, siis peab preester sedda arwama, kas ta hea ehk pahha; nenda kui preester sedda arwab, nenda peab se jäma.
15. Ja kui se kes on omma koia pühhitsenud, sedda tahhab lunnastada: siis peab ta wienda ossa sest rahhast mis sa arwand, sinna peäle pannema, siis peab se ta kätte jama.
16. Ja kui kegi omma pärriswäljast Jehowale middagi saab pühhitsenud: siis peab so arwaminne ollema ta seemne järrele, wiis wakka odra semet wiekümne hõbbesekli peäle.
17 Kui ta omma pöllo pühhitseb Jobeli aastast, siis peab se jäma so arwamisse järrele.
18. Agga kui ta pärrast Jobeli aastat omma wälja pühhitseb, siis peab preester temma peäle arwama rahha aastatte arro järrele mis weel ülle on Jobeli aastani, ja se peab so arwamissest taggasi jäma.
19. Ja kui se, kes pöllo on pühhitsenud,

tahhab sedda ommetigi lunnastada: siis
peab ta wienda ossa sest rahhast mis sa
arwand, sinna peäle pannema, ja se peab
temmale jäma.
20. Agga kui ta põldo mitte ei tahha
lunnastada, ehk kui ta põllo ärramüüb
ühhe teise mehhele, siis ei pea se ennam
sama lunnastud.
21. Ja põld, kui se saab Jobeli aastal
lahti sanud, peab Jehowale pühha ollema
kui üks tootud põld, se peab preestrile ta
pärrandusseks sama.
22. Ja kui ta tahhab Jehowale pühhit-
seda ühhe põllo, mis ta ennesele ostnud,
ja se polle temma pärrispõldudest:
23. Siis peab preester omma arwamis-
se arro järrele temmale arwama Jobeli
aastani, ja ta peab selsammal päwal and-
ma, mis sa olled arwanud; se on pühha
Jehowale.
24. Jobeli aastal peab põld jälle sama
selle kätte, kelle käest ta sedda ostnud, selle
kätte kelle pärris ma se on. p. 25. 10.
25. Ja keik so arwaminne peab ollema
pühha sekli järrele, kakskümmend Kera
peab üks sekkel ollema.
1 Mos. 30, 13. 4 Mos. 3, 47.
26. Agga essimest issast suggu, mis Je-
howale kigge essite on sündinud lojuste
seast, sedda ei pea ükski pühhitsema; olgo
se härg ehk puddolojus, se on jo Jehowa
pärralt.
27. Ja kui se rojasest lojuksest on, siis
peab ta sedda so arwamisse järrele lun-
nastama, ja sest wienda ossa weel sinna
jure pannema; ja kui sedda mitte ei lun-
nastata, siis peab sedda so arwamisse
järrele müüdama.
28. Agga ühtegi tootut, mis kegi Jeho-
wale tootab, keigist mis temmal on, inni-
meste ja lojuste polest ja ta pärrispõllo
polest, ei sedda pea mitte ärramüüma egga
lunnastama; keik mis on tootud, se on
keigepühham Jehowale.
29. Ei ühtegi ärrakautawat hinge mis
innimeste seast sutumaks tulleb ärrakau-
tada, ei sedda woi lunnastada; tedda peab
ilma armota surma pandama.
30. Ja keik ma kümnes ni hästi ma seem-
nest kui pu wiljast, on Jehowa pärralt,
se on pühha Jehowale.
31. Ja kui kegi ommast kümnessest om-
metigi middagi tahhab lunnastada, siis
peab ta sest wienda ossa weel sinna jure
pannema.
32. Ja keik kümnes weistest ehk puddo-
lojustest, keik mis witsa al käinud, se
kümnes peab Jehowale pühha ollema.
33. Ta ei pea mitte järrele katsuma, mis
hea ehk pahha on, ta ei pea ka mitte teist
assemele pannema; ja kui ta ommeti teise
assemele panneb, siis peab se, ja mis as-
semele pandud, pühha ollema, se ei pea
mitte sama ärralunnastud.
34. Need on käsud, mis Jehowa Mo-
sessele on käsknud Israeli laste õppetus-
seks Sinai mäe peäl.

Mosesse Kolmandama Ramato Ots.

Mosesse Neljas Ramat.

1. Peatük.

Rahwast loetakse ülles, ilma nendeta, kes Lewitid.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto
Sinai kõrbes koggodusse telkis, teise ku
essimessel päwal, teisel aastal pärrast
sedda kui nemmad Egiptusse maalt said
wäljaläinud, ja ütles:
2. Wõtke arro ülles keigest Israeli laste
koggodussest, nende sugguwössade järre-
le, nende wannematte perrette järrele,
nimmede lou järrele, keigest meesterah-
wast nende peaarro järrele. p. 26. 2.
3. Neist kes kahhekümne aastased on ja
peäle, keik kes woiwad sõtta minna Is-
raeli seast, need peate teie nende wägge
mööda ärraluggema, sinna ja Aaron.
4. Ja teiega peab ollema igga suggu-
arrust üks mees, kes üks peawannem on
omma wannematte perres.
5. Ja need on nende meeste nimmed,
kes teie jures peawad seisma, Rubenist:
Elitsur, Sedeuri poeg.
6. Simeonist: Selumiel, Surisaddai
poeg.
7. Judast: Nason, Amminadabi poeg.
8. Isaskarist: Netaneel, Suari poeg.
9. Sebulonist: Eliab, Eloni poeg.
10. Josepi poegest, Efraimist: Elisa-
ma, Ammiudi poeg; Manassest: Kam-
liel, Pedatsuri poeg.
11. Penjaminist: Abidan, Kideoni poeg.
12. Tannist: Ahieser, Ammisaddai poeg.
13. Aserist: Pagiel, Ograni poeg.
14. Kaddist: Eliasaw, Teueli poeg.
15. Nawtalist: Ahira, Enani poeg.

16. Need ollid koggodussest kutsutud, omma wannematte sugguarrude würstid, need ollid peamehhed Israeli tuhhandette ülle.
17. Ja Moses ja Aaron wötsid needsammad mehhed, kes nimme pärrast ollid üllesnimmetud.
18. Ja nemmad koggusid keik koggodusse teise ku essimesse päwal, ja need ütlesid ülles, kellest nemmad sündinud omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, nende peaarro järrele.
19. Nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda lugges ta neid ärra Sinai körbes.
20. Ja Rubeni, Israeli essimesse poia, poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, nende peaarro möda, keik meesterahwas neist, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
21. Neid kedda Rubeni sugguarrust ärraloeti, olli kuus wietkümmend tuhhat ja wiis sadda.
22. Simeoni poegade sündimissed ollid omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda; kes neist ollid ärraloetud nimmede lou järrele, nende peaarro möda, keik meesterahwas neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
23. Neid kedda Simeoni sugguarrust ärraloeti, olli üttheksa kuetkümmend tuhhat ja kolm sadda.
24. Kaddi poegade sündimissed omma suggu wössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
25. Neid kedda Kaddi sugguarrust ärraloeti, olli wiis wietkümmend tuhhat kuus sadda ja wiiskümmend.
26. Juda poegade sündimissed omma suggu wössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
27. Neid kedda Juda sugguarrust ärraloeti, olli nelli kahheksatkümmend tuhhat ja kuus sadda.
28. Isaskari poegade sündimissed omma suggu wössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
29. Neid kedda Isaskari sugguarrust ärraloeti, olli nelli kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.
30. Sebuloni poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
31. Neid kedda Sebuloni sugguarrust ärraloeti, olli seitse kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.
32. Josepi poegade, Ewraimi poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
33. Neid kedda Ewraimi sugguarrust ärraloeti, olli nellikümmend tuhhat ja wiis sadda.
34. Manasse poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
35. Neid kedda Manasse sugguarrust ärraloeti, olli kaks neljatkümmend tuhhat ja kaks sadda.
36. Benjamini poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
37. Neid kedda Benjamini sugguarrust ärraloeti, olli wiis neljatkümmend tuhhat ja nelli sadda.
38. Tanni poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
39. Neid kedda Tanni sugguarrust ärraloeti, olli kaks seitsmetkümmend tuhhat ja seitse sadda.
40. Aseri poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
41. Neid kedda Aseri sugguarrust ärraloeti, olli üks wietkümmend tuhhat ja wiis sadda.
42. Nawtali poegade sündimissed omma suggu wössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede lou järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta minna;
43. Neid kedda Nawtali sugguarrust

ärraloeti, ollid kolm kuetkümmend tuhhat
ja nelli sadda.

44. Need on kes on ärraloetud, kedda
Moses ärralugges Aaroniga ja Israeli
würstidega, neid olli kaksteistkümmend
meest, üks mees olli omma wannematte
perrest.

45. Ja keik Israeli lapsed kedda ärra-
loeti, ollid omma wannematte perresid
möda, neist kes kakskümmend aastat
wannad ja peäle, keik kes Israelis woisid
sötta minna.

46. Nenda olli keiki kedda ärraloeti kuus
sadda tuhhat ja kolm tuhhat ja wiis sad-
da ja wiiskümmend. p. 2, 32.

47. Agga Lewitid omma wannematte
sugguarro järrele ei sanud mitte arwatud
nende sekka.

48. Sest Jehowa olli Mosesse wasto
räkinud ja öölnud:

49. Lewi sugguarro agga ei pea sa mitte
ärraluggema, egga nende peaarro ülles-
wötma Israeli laste seast.

50. Agga sinna, panne Lewitid tunnis-
tusse maia ja keige temma riistade ülle ja
keige ülle mis temma järrel on; nemmad
peawad kandma maia ja keiki ta riisto,
ja nemmad peawad seäl omma ammeti
tööd teggema ja maia ümber omma leri
ülleslöma.

51. Ja kui maia peab emale minnema,
siis peawad Lewitid sedda mahhawötma,
ja kui maia peab seisma jäma, siis pea-
wad Lewitid sedda üllespannema; agga
woöras, kes sinna liggi tulleb, peab sur-
ma sama.

52. Ja Israeli lapsed peawad leri ülles-
löma, iggaüks omma leri ja iggaüks om-
ma lippo jure, omma wäe hulke möda.

53. Ja Lewitid peawad leri ülleslöma
tunnistusse maia ümber, et suur wihha
ei ja Israeli laste koggodusse peäle; se-
pärrast peawad Lewitid tunnistusse maia
teggemisse ärrateggema.

54. Ja Israeli lapsed teggid nenda;
keige se järrele mis Jehowa olli Moses-
sele käsknud, nenda teggid nemmad.

2. Peatük.

Israeli laste wäggi seätakse korra pärrast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
Aaroni wasto ja ütles:

2. Israeli lapsed peawad iggamees
omma lippo jure, kus kuiud külges, leri
ülleslöma, omma wannematte perresid
möda, koggodusse telgi kohta peawad
nemmad ümberringi leri ülleslöma.

3. Kes nüüd hommiko pole wasto pä-
watousmist leri peawad ülleslöma, on
Juda leri lip omma wäe hulke möda; ja
Juda poegade würst on Nason, Ammi-
nadabi poeg.

4. Ja temma wäggi, kedda ärraloeti,
neid olli nelli kahheksatkümmend tuhhat
ja kuus sadda.

5. Ja temma körwa peab leri ülleslöma
Isaskari sugguarro, ja Isaskari poegade
würst on Netaneel, Suari poeg.

6. Ja temma wäggi, kedda ärraloeti,
neid olli nelli kuetkümmend tuhhat ja nelli
sadda.

7. Sebuloni sugguarro, ja Sebuloni
poegade würst on Eliab, Eloni poeg.

8. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid
olli seitse kuetkümmend tuhhat ja nelli
sadda.

9. Keik, kedda loeti Juda leriks, neid on
sadda tuhhat ja kuus ühheksattkümmend
tuhhat ja nelli sadda omma wäe hulkade
järrele; need peawad essimesses jaus
minnema tele.

10. Rubeni leri lip omma wäehulke
möda peab ollema louna pool, ja Rubeni
poegade würst on Elitsur, Sedeuri poeg.

11. Ja temma wäggi, kedda ärraloeti,
neid olli kuus wietkümmend tuhhat ja
wiis sadda.

12. Ja need kes temma körwa leri pea-
wad ülleslöma on Simeoni sugguarro,
ja Simeoni poegade würst on Selumiel,
Surisaddai poeg.

13. Ja temma wäggi, kedda ärraloeti,
neid olli ühheksa kuetkümmend tuhhat ja
kolm sadda.

14. Pärrast Kaddi sugguarro, Kaddi
poegade würst on Eljasaw, Reueli poeg.

15. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid
olli wiis wietkümmend tuhhat ja kuus
sadda ja wiiskümmend.

16. Keik kedda ärraloeti Rubeni leriks,
neid olli sadda tuhhat ja üks kuetkümmend
tuhhat ja nelli sadda ja wiiskümmend,
omma wäehulkade järrele; ja need pea-
wad teises jaus käima.

17. Siis peab koggodusse telk Lewitide
leriga tele minnema keskt leride wahhel;
sedda möda kui nemmad leri ülleslönud,
nenda peawad nemmad ka tele minnema,
iggaüks ommas kohtas omma lippude
järrele.

18. Ewraimi leri lip peab omma wäe-
hulke möda ollema öhto pool, ja Ewraimi
poegade würst on Elisama, Ammiudi
poeg.

19. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid
olli nellikümmend tuhhat ja wiis sadda.

20. Ja temma körwas peab ollema Manasse sugguarro, ja Manasse poegade würst on Kamliel, Pedatsuri poeg.
21. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid olli kaks neljatümmend tuhhat ja kaks sadda.
22. Pärrast Benjamini sugguarro, ja Benjamini poegade würst on Abidan, Kideoni poeg.
23. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid olli wiis neljatümmend tuhhat ja nelli sadda.
24. Keik, kedda loeti Ewraimi leriks, neid olli sadda tuhhat ja kahheksa tuhhat ja sadda omma wäebulkade järrele; ja nemmad peawad kolmandamas jaus käima.
25. Tanni leri lip peab pohja pool ollema omma wäebulke möda, ja Tanni poegade würst on Ahieser, Ammisaddai poeg.
26. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid olli kaks seitsmettümmend tuhhat ja seitse sadda.
27. Ja temma körwa peab omma leri ülleslöma Aseri sugguarro, ja Aseri poegade würst on Pagiel, Ograni poeg.
28. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid olli üks wietkümmend tuhhat ja wiis sadda.
29. Pärrast Nawtali sugguarro, ja Nawtali poegade würst on Ahira, Enani poeg.
30. Ja ta wäggi, kedda ärraloeti, neid olli kolm kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.
31. Keik kedda loeti Tanni leriks, neid olli sadda tuhhat ja seitse kuettümmend tuhhat ja kuus sadda: need peawad wiimses jaus käima omma lippude järrele.
32. Need on kes Israeli laste seast ärraloetud omma wannematte perresid möda: keik leride ärraloetud mehhed omma wäe hulke möda, neid olli kuus sadda tuhhat ja kolm tuhhat, wiis sadda ja wiiskümmend. p. 1, 46.
33. Agga Lewitid ei sanud mitte arwatud Israeli laste sekka, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
34. Ja Israeli lapsed teggid nenda; keik sedda möda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda löid nemmad leri ülles omma lippude järrele, ja nenda läksid nemmad tele iggaüks omma suggurössa järrele omma wannematte perresid möda.

3. Peatük.

Lewitide arro ja ammet; neid arwatakse esstmesste poeglaste asjemele.

1. Ja need on Aaroni ja Mosesse sündimissed, sel aial kui Jehowa Mosessega olli räkinud Sinai mäe peäl.
2. Ja need ollid Aaroni poegade nimmed: Nadab kes essimenne poeg ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
3. Need on preestritte Aaroni poegade nimmed, kes woitud ollid, kelle käed ta täitis, et nemmad piddid preestri ammeti peäl ollema.
4. Agga Nadab ja Abiu surrid ärra Jehowa palle ette, kui nemmad Jehowa ette wöörast tuld wisid Sinai körbes, ja neil ei olnud mitte lapsi: siis olli Eleasar Itamariga preestri ammeti peäl omma issa Aaroni körwas. 3 Mos. 10, 1. 2.
5. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
6. To Lewi sugguarro liggi ja panne sedda preestri Aaroni ette seisma, et nemmad tedda tenniwad;
7. Et nemmad tewad mis ta kässib tehha, ja keige koggodusse teggemist koggodusse telgi ees, et nemmad maia tööd tewad,
8. Ja hoiawad keiki koggodusse telgi riisto, ja Israeli laste teggemist tewad, et nemmad maia tööd tewad.
9. Ja sa peab Lewitid andma Aaronile ja ta poegadele; seks on nemmad antud, antud on nemmad temmale Israeli laste seast.
10. Ja Aaroni ja temma poiad peab sa seädma, et nemmad omma preestri ammetit ülles peawad; ja wööras kes sinna liggi tulleb, peab surma sama.
11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
12. Ja minna, wata ma ollen Lewitid Israeli laste seast wötnud igga essimesse poeglapse eest, mis lapsekoia lahti teeb Israeli laste seast, agga Lewitid peawad minno pärralt ollema. p. 8, 16.
13. Sest minno pärralt on igga essimenne poeglaps; sest päwast kui ma mahhalöin keik essimesse sou Egiptusse maal, ollen ma ennesele keik essimesse sou pühhitsenud Israelis, ni hästi innimessed kui loiukssed; minno pärralt peawad nemmad ollema; Minna ollen Jehowa. 2 Mos. 34, 19.
14. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Sinai körbes ja ütles:
15. Loe ärra Lewi poiad nende wanne-

mattc perresid möda, nende sugguwössade järrele keik meesterahwa, kes üks ku wanna ja peäle, need peab sa ärraluggema.
16. Ja Moses lugges neid ärra Jehowa sussanna järrele, nenda kui tedda kästi.
17. Ja need ollid Lewi poiad omma nimmede järrele: Kerson, ja Keat ja Merari.
18. Ja need on Kersoni poegade nimmed nende sugguwössade järrele, Libni ja Simei.
19. Ja Keati poiad omma sugguwössade järrele ollid Amram, ja Jitsar, Ebron ja Ussiel.
20. Ja Merari poiad omma sugguwössade järrele ollid Mahli ja Musi; need on Lewi sugguwössad omma wannematte perresid möda.
21. Kersonist on Libni rahwa sugguwössa ja Simei sugguwössa; need on Kersoni rahwa sugguwössad.
22. Neid tedda ärraloeti keige meesterahwa lou järrele, kes üks ku wanna ja peäle, neid tedda ärraloeti, olli seitse tuhhat ja wiis sadda.
23. Kersoni rahwa sugguwössad peawad maia tahha omma leri ülleslöma öhto pole.
24. Ja Kersoni rahwa issa perre würst on Eljasaw, Laeli poeg.
25. Ja Kersoni poegade holeks koggodusse telkis peab ollema maia ja telk, temma katte ja koggodusse telgi ukse katte.
26. Ja oue seina tekkid ja oue ukse katte, mis maia jures ja altari jures ümberringi on, temma nöridega keige temma tenistusse tarwis.
27. Ja Keatist on Amrami rahwa sugguwössa, ja Jitsari rahwa sugguwössa, ja Ebroni rahwa sugguwössa, ja Ossieli rahwa sugguwössa; need on Keati rahwa sugguwössad.
28. Keige meesterahwa lou järrele, kes üks ku wanna ja peäle, neid olli kahheksa tuhhat ja kuus sadda, kes piddid pühha maia teggemist teggema.
29. Keati poegade sugguwössad peawad leri ülleslöma maia körwa louna pole.
30. Ja Keati rahwa issa perre würst nende sugguwössade järrele on Elitsawan, Ussieli poeg.
31. Ja nende holeks peab ollema laegas ja laud ja küünlajalg ja altarid ja pühha maia riistad, miska nemmad ammeti tööd tewad, ja wahhetek ja keik mis temma tenistusseks tarwis.
32. Ja Lewitide würstide würst on Eleasar, preestri Aaroni poeg; selle üllewaatmisse ammet peab ollema nende ülle, kes piddid pühha maia teggemist teggema.
33. Merarist on Mahli rahwa sugguwössa ja Musi rahwa sugguwössa; need on Merari sugguwössad.
34. Ja neid tedda ärraloeti, keige meesterahwa lou järrele, kes üks ku wanna ja peäle, neid olli kuus tuhhat ja kaks sadda.
35. Ja Merari rahwa issa perre würst temma sugguwössade järrele on Suriel, Abihaili poeg; nemmad peawad leri ülleslöma maia körwa pohja pole.
36. Ja Merari poegade üllewaatmisse ammet peab ollema, et nemmad hoolt kandwad maia laudade ja selle lattide ja ta sammaste ja ta jalgade ja keige temma riistade eest, ja keige eest mis temma tenistusseks tarwis,
37. Ja postide eest mis oue ümber, ja jalgade ja waiade ja nöride eest.
38. Agga maia ette hommiko pole, koggodusse telgi ette wasto päwatousmist, peawad leri ülleslöma Moses ja Aaron ja temma poiad, kes pühha maia teggemist tewad, mis Israeli lastel olleks tehha; agga wööras kes sinna liggi tulleb, peab surma sama.
39. Keik kes Lewitide seast ollid ärraloetud, kedda Moses olli ärraluggenud Aaroniga Jehowa sussanna järrele, nende sugguwössade järrele, keik meesterahwas, kes üks ku wannad ja peäle, neid olli kaks kolmatkümmend tuhhat.
40. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Loe ärra keik essimessed poeglapsed Israeli laste seast, kes üks ku wannad ja peäle, ja wötta nende nimmede arro ülles.
41. Ja sa peab Lewitid mulle wötma; Minna ollen Jehowa, keikide essimeste poeglaste eest Israeli laste seast, ja Lewitide lojuksed, keige Israeli laste lojuste essimesse sou eest.
42. Ja Moses lugges ärra, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud, keik essimessed poeglapsed Israeli laste seast.
43. Ja keik essimessed poeglapsed nimmede lou järrele, need kes üks ku wannad ja peäle, neist kes loetud; neid olli kaks kolmatkümmend tuhhat kaks sadda ja kolm kahheksatkümmend.
44. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
45. Wötta Lewitid keikide essimeste poeglaste eest Israeli laste seast, ja Lewitide lojuksed teiste lojuste eest: sest Lewitid peawad minno pärralt ollema; Minna ollen Jehowa.
46. Agga need kaks sadda ja kolm kah-

hekšatkümmend, kes peawad sama lun-
nastud, kes Israeli laste essimesest
poeglastest üllejänud, ennam kui Lewiti-
sid olli;
47. Nende eest pead sa igga peaarro eest
wötma wiis seklit, pühha sekli järrele pead
sa wötma, kakskümmend Kera on üks sek-
kel. p. 18, 16. 3 Mos. 27, 25.
48. Ja sa pead se rahha andma Aaro-
nile ja ta poegadele, nende eest kedda peab
lunnastama neist, kes üllejänud.
49. Ja Moses wöttis lunnastamisse
rahha, neist kes üllejänud, kes Lewitide
wasto ollid lunnastud.
50. Israeli laste essimeste poeglaste
käest wöttis temma rahha, tuhhat ja
kolmsadda ja wiis seitsmetkümmend sek-
lit, pühha sekli järrele.
51. Ja Moses andis rahha mis ta sa-
nud nende eest, kes ollid ärralunnastud,
Aaronile ja temma poegadele, Jehowa
susanna järrele, nenda kui Jehowa Mo-
sest olli käsknud.

4. Peatük.

Lewitide ammet koggodusse telgi kallal te peäl.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto
ja Aaroni wasto ja ütles:
2. Wötta arro ülles Keati lastest, Lewi
laste seast, nende suggumössade järrele,
nende wannematte perresid möda.
3. Kes kolmkümmend aastat wannad
on ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend
aastat wannad, kes ial woiwad sötta
miñna ja tööd tehha koggodusse telgi
jures.
4. Se on Keati poegade tenistus koggo-
dusse telgi jures, mis keigepühham.
5. Kui leer tele läbbäb, siis peawad
Aaron ja temma poiad tullema ja mah-
hawötma wahhetekki mis kattets, ja pea-
wad sellega katma tunnistusse laeka.
6. Ja nemmad peawad siñna peäle pan-
nema katte märanahhast, ja lautama siñ-
na peäle ühhe selge sinnise ride, ja pea-
wad temma kangid siñna külge pannema.
7. Ja ettepannemisse laua peäle peawad
nemmad lautama ühhe sinnise ride, ja
siñna peäle pannema waagnad ja suitse-
tamisse rohhokausid ja kahwlid ja walla-
tud putked, ja allaleib peab seäl peäl
ollema.
8. Ja nemmad peawad siñna peäle lau-
tama ühhe elleda punnase ride ja sedda
katma märanahha tekkiga, ja peawad
temma kangid siñna külge pannema.
9. Ja peawad ühhe sinnise ride wötma
ja katma küünlajalla mis walget annab,
ja temma lambid ja ta küünlakärid ja ta
küünlatabbi riistad, ja keik ta ölli riis-
tad, miska nemmad seäl kallal ammeti
tööd tewad.
10. Ja nemmad peawad sedda ja keik
temma riistad pannema märanahha tekki
sisse ja rami peäle pannema.
11. Ja kuldaltari peäle peawad nemmad
lautama ühhe sinnise ride, ja sedda katma
märanahha kattega, ja peawad temma
kangid siñna külge pannema.
12. Ja peawad wötma keik ammeti riis-
tad, miska nemmad ammeti tööd tewad
pühhas paikas, ja ühhe sinnise ride sisse
pannema ja neid märanahha kattega kat-
ma ja rami peäle pannema.
13. Ja nemmad peawad tuhha altari
peält ärrawötma, ja siñna peäle lautama
ühhe purpuri punnase ride.
14. Ja nemmad peawad sinna peäle
pannema keik temma riistad, miska nem-
mad seäl jures ammeti tööd tewad, sütte-
pannud, tullewórgid ja labbidad ja kau-
sid, keik altari riistad, ja peawad siñna
peäle lautama märanahha katte ja ta
kangid siñna külge pannema.
15. Ja kui Aaron ja ta poiad sawad
pühha maia ja keik pühha maia riistad
kinnimässinud, kui leer tele läbbäb: siis
peawad pärrast sedda Keati poiad tullema
kandma, agga nemmad ei pea mitte puut-
ma pühha maia külge, muido surrewad
nemmad ärra; se on Keati laste koorm
koggodusse telgi jures.
16. Ja Eleasari, preestri Aaroni poia,
üllewatamisse ammet peab ollema ölli
ülle, mis walge tarwis, ja maggusa hai-
soga suitsetamisse rohho ülle, ja alla-
roaohwri ülle ja woidmisse ölli ülle; se
on üllewatamisse ammet keige maia ülle
ja keige selle ülle mis seäl sees on, pühha
maia ülle ja ta riistade ülle.
17. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto
ja Aaroni wasto ja ütles:
18. Ei teie pea mitte laskma ärrakautada
Keati suggumössade seltsi Lewitide seast.
19. Sepärrast tehke neile sedda, et nem-
mad jäwad ellama ja mitte ärra ei surre,
kui nemmad keigepühhama paiga liggi
sawad; Aaron ja temma poiad peawad
tullema ja iggaühhe temma tenistusse
jure pannema ja temma koorma jure.
20. Ja nemmad ei pea mitte tullema
waatma, kui pühha maia kinnimässitakse,
muido surrewad nemmad ärra.
21. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto
ja ütles:
22. Wötta ka Kersoni poegade peaarro

ülles, nende wannematte perresid möda, nende sugguwössade järrele.
23. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, need peab sa ärraluggema, keik kes woiwad sötta minna, et nemmad tenistust tewad koggodusse telgi kallal.
24. Se on Kersoni rahwa sugguwössade tenistus, mis nemmad peawad teggema ja kandma.
25. Ja nemmad peawad kandma maia telkisid ja koggodusse telki, temma kattet ja mära kattet, mis üllewel ta peäl on, ja koggodusse telgi ukse kattet.
26. Ja oue telkisid ja oue wärrawa ukse kattet, mis maia ümber on ja altari ümber, ja nende nörisid ja keik nende tenistusse riisto, ja keik mis neile tulleb tehha, sedda peawad nemmad teggema.
27. Aaroni ja ta poegade susanna järrele peab keik Kersoni rahwa poegade tenistus ollema, keige nende koorma järrele ja keige nende tenistusse järrele, ja teie peate keik nende koorma nende kätte luggema nende holeks.
28. Se on Kersoni poegade sugguwössade tenistus koggodusse telgi kallal, ja mis neile tulleb ärratehha, peab ollema Itamari, preestri Aaroni poia, käe al.
29. Merari poiad, need peab sa ärraluggema nende sugguwössade järrele, nende wannematte perresid möda.
30. Sa peab neid luggema kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, keik kes woiwad sötta minna, et nemmad tenistust tewad koggodusse telgi kallal.
31. Ja se koorem peab nende holeks ollema, keige nende tenistusse järrele koggodusse telgi kallal: maia lauad ja temma lattid ja ta sambad ja ta jallad,
32. Ja oue sambad ümberringi ja nende jallad ja nende waiad ja nende nörid, keige nende riistadega ja keik mis senna tarwis; ja nimmede pärrast peate teie ärraluggema koorma riistad mis nende holeks on.
33. Se on Merari poegade sugguwössade tenistus keige nende tenistusse järrele koggodusse telgi kallal, Itamari, preestri Aaroni poia, käe al.
34. Ja Moses lugges ärra ja Aaron ja koggodusse würstid Keati rahwa poiad, nende sugguwössade järrele ja nende wannematte perresid möda,
35. Kes ollid kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes ollid wiiskümmend aastat wannad, keik kes woisid sötta minna koggodusse telgi tenistusseks.
36. Ja neid, kedda ärraloeti omma sugguwössade järrele, olli kaks tuhhat seitse sadda ja wiiskümmend.
37. Need on kes Keati rahwa sugguwössade seast ärraloetud, keik kes teniwad koggodusse telgi jures, kedda Moses ärralugges ja Aaron, Jehowa susanna järrele Mosesse läbbi.
38. Ja Kersoni poegade seast on loetud nende sugguwössade järrele ja nende wannematte perresid möda,
39. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, keik kes woisid sötta minna koggodusse telgi tenistusseks.
40. Ja neid, kedda ärraloeti omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda, olli kaks tuhhat ja kuus sadda ja kolmkümmend.
41. Need on kes Kersoni poegade sugguwössade seast on loetud, keik kes teniwad koggodusse telgi jures, kedda Moses lugges Aaroniga Jehowa susanna järrele.
42. Ja need, kes Merari poegade sugguwössade seast ollid loetud, omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda,
43. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, keik kes woisid sötta minna, tenistusseks koggodusse telgi jures;
44. Ja neid, kedda ärraloeti omma sugguwössade järrele, olli kolm tuhhat ja kaks sadda.
45. Need on kes Merari poegade sugguwössade seast on loetud; kedda Moses lugges Aaroniga, Jehowa susanna järrele Mosesse läbbi.
46. Keik kes on loetud, kedda Moses lugges ja Aaron ja Israeli würstid Lewitide seast, nende sugguwössade järrele, ja nende wannematte perresid möda,
47. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, kes tullid omma tenistusse tööd ja koorma tenistust teggema koggodusse telgi jures,
48. Neid, kedda ärraloeti, olli kahheksa tuhhat ja wiis sadda ja kahheksakümmend.
49. Jehowa susanna järrele Mosesse läbbi loeti neid ärra, iggaüks omma tenistusse tarwis ja omma koorma tarwis; need on nüüd need ärraloetud, mis Jehowa Mosessele käskis.

5. Peatük.

Leri puhhastaminne; wölla peab tassuma; käst selle pärrast, kel kahtlane meel on omma naese pärrast.

1. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja ütles:

2. Käsfi Israeli lapsi et nemmad lerist ärrasaatwad keik piddalitöbbised, ja keik need kelle libba joseb, ja keik kes rojased on ühhe surno pärrast.

3. Ni hästi meesterahwa kui naesterahwa peate teie ärrasaatma, leri tahha peate neid ärrasaatma, et nemmad rojaseks ei te omma lerisid, kus minna sees ellan.

4. Ja Israeli lapsed teggid nenda ja saatsid neid ärra leri tahha; nenda kui Jehowa Mosesse wasto olli üttelnud, nenda teggid Israeli lapsed.

5. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja ütles:

6. Ütle Israeli laste wasto: Kui üks meeste-ehk naesterahwas ial ühhe neist pattudest saab teinud, mis ühhe innimesse wasto on, wallatust Jehowa wasto tehhes, ja sesamma hing nenda süalluseks sanud;

7. Siis peawad nemmad omma patto ülleftunnistama, mis nemmad on teinud, ja ta peab peawölla, sellesamma asja, mispärrast ta süalluseks sanud, taggasi andma, ja sest wienda ossa siñna jure pannema ja sellele andma, kelle pärrast ta süalluseks sanud. W. Sann. 28, 13.

8. Agga kui sel mehhel ep olle mitte pärrijat, et selle kätte wölla temmale woiks tassuda, siis peab wölg mis Jehowale piddi taggasi antama, preestri pärralt ollema, isse ärraleppitamisse jäär, miska ta eest peab ärraleppitamist tehtama.

9. Nendasammoti peab igga ülleftöstmisse ohwer keigist Israeli laste pühhist asjust, mis nemmad preestri jure wiwad, temmale sama.

10. Ja iggaühhe pühhitsetud asjad peawad temmale sama; mis kegi preestrile saab annud, peab temmale jäma.

11. Ja Jehowa rätis Mosesse wasto ja ütles:

12. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui kellegi mehhe naene on körwale läinud ja wallatust ta wasto teinud,

13. Et kegi on temma jures magganud juresmaggamisse seemnega, ja se on temma mehhe silma eest teädmatta, et se sallaja petud, ja ta on rojaseks sanud, ja ep olle tunnistusmeest temma wasto ja tedda ep olle leitud hora tö peält;

14. Ja kahtlase melega waim on temma peäle sanud, et temmal kahtlane meel ommast naesest on, kui ta on rojaseks sanud; ehk kahtlase melega waim on ta peäle sanud, et temmal kahtlane meel ommast naesest on, kui ta mitte polle rojaseks sanud:

15. Siis peab mees omma naese preestri jure wima ja peab ohwriannniks ta pärrast wima ühhe kañno odrajahho; ei ta pea mitte ölli siñna peäle wallama, egga wirukkit siñna peäle pannema, sest se on roaohwer kahtlase mele pärrast, üks mällestusse roaohwer, mis üllekohto mele tulletab.

16. Ja preester peab tedda liggi wima ja tedda Jehowa palle ette pannema seisma.

17. Ja preester peab pühha wet wötma ühhe kiwwiriista sisse, ja pörmust mis pühha maia pörranda peäl on, peab preester wötma ja wee sisse pannema.

18. Ja preester peab naese Jehowa palle ette pannema seisma ja naese pea paljaks teggema, ja peab mällestusse roaohwri ta kätte peäle pannema; se on roaohwer kahtlase mele pärrast: ja preestri käes peab wihha wessi ollema, mis ärraneedmist sadab.

19. Ja preester peab tedda ärrawañnutama ja naese wasto ütlema: Kui ep olle ükski mees so jures magganud, ja kui sa polle mitte omma mehhe jurest körwale läinud rojusse te peäle: siis ärgo olgo sulle ühtegi wigga sestsammast wihhast weest mis ärraneedmist sadab.

20. Agga kui sa omma mehhe jurest olled körwale läinud ja kui sa rojaseks sanud, ja weel üks teine mees on so jures maggand, kui sinno omma mees:

21. Siis peab preester sedda naest wañnutama sajatamisse wandega, ja preester peab naesele ütlema: Jehowa pango sind sajatamiseks ja wandeks so rahwa sekka, nenda et Jehowa lasseb so niuded windu ja so köhho pönni miñña;

22. Et sesinnane wessi mis ärraneedmist sadab, so sissikonna sisse lähhäb, et ta so köhho sadab pönni minnema ja so niuded lasseb windu; ja naene peab ütlema: Amen, Amen.

23. Ja preester peab needsinnatsed sajatamissed ühhe ramato peäle kirjotama ja neid ärrakustutama wihha weega.

24. Ja peab wihha wee mis ärraneedmist sadab, naesele andma jua, et wessi mis ärraneedmist sadab, temma sisse lähhäb wihhaks weeks.

25. Ja preester peab naese käest wötma wihha roaohwri, ja ta peab roaohwrit Jehowa palle ees köigutama ja sedda altari peäl ohwerdama.
26. Ja preester peab peoga roaohwrist ta mällestusse ohwriks wötma ja altari peäl süütma pöllema, ja pärrast peab ta wee naesele andma jua.
27. Ja kui ta temmale wee saab jua annud, siis peab sündima, kui ta rojaseks sanud ja wallatust teinud omma mehhe wasto, et wessi, mis ärraneedmist sadab, ta sisse wihhaks läbhäb, et temma köht peab minnema pönni ja temma niuded windama; ja naene peab omma rahwa seas sajatamisseks sama.
28. Agga kui naene ep olle mitte rojaseks sanud, waid puhhas on, siis peab ta ilma wiggata ollema ja töeste ennast wasto sama.
29. Se on käsk nisugguse kahtlase mele pärrast, kui üks naene omma mehhe jurest on körwale läinud ja rojaseks sanud.
30. Ehk kui mehhe peäle kahtlase melega waim on tulnud, et temmale omma naese pärrast kahtlane meel sanud, ja et ta naese Jehowa palle ette panneb seisma, ja preester teige sesinnatse käsjo järrele temmaga tehb.
31. Ja mees peab wagga ollema üllekohtust, agga sesamma naene peab omma üllekohto süüd kandma.

6. Peatük.

Käst selle pärrast, kes Nasir on; önnistaminne.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui üks meeste-ehk naesterahwas wöttab isseärranis Nasiri tootusse tootada, et ta tahhab Jehowale ärralahhutud olla:
3. Siis peab ta winast ja kangest jomajast ilma ollema, ei ta pea wiinädikat egga kange jomaaia ädikat joma, ei ta pea ka ühtegi jomaaega, mis wina marjust wäljapigistud, joma, ei ta pea ka torid winamarjo egga kuiwe söma.
4. Keigil omma Nasiri pölwe päiwil ei pea ta mingisuggust söma, mis winapuust tebbakse, ei kiwwikessigi egga nahka.
5. Keigil omma Nasiri pölwe päiwil, mis ta tootand, ei pea habbemenugga ta pea peäle sama; senni kui päwad täis sawad, kunniks ta ennast Jehowale on ärralahhutand, peab ta pühha ollema, ja omma juukse karwo kaswatama.
6. Keigil neil päiwil kunniks ta ennast Jehowale ärralahhutand, ei pea ta mitte surno kehha jure tullema.
7. Omma issa pärrast ja omma emma pärrast, omma wenna pärrast ja omma öe pärrast, nende pärrast ei pea ta mitte ennast rojaseks teggema, kui nemmad surrewad; sest Nasiri tootus Jummalale on ta pea peal.
8. Keik omma Nasiri pölwe päwad on ta Jehowale pühha.
9. Ja kui üks surnud peaks wägga äkkitselt temma jure ärrasurrema, et ta omma Nasiri pölwe pea rojaseks teinud: siis peab ta omma pea paljaks aiama omma puhhastamisse päwal, seitsmendal päwal peab ta sedda paljaks aiama.
10. Ja kahheksamal päwal peab ta wima kaks turteltuikest ehk kaks noort tuikest preestri jure koggodusse telgi ukse ette.
11. Ja preester peab teise patto ohwriks walmistama ja teise pölletamisse ohwriks, ja peab temma eest ärraleppitamist teggema sest, mis ta patto teinud surno kehha pärrast; nenda peab ta pühhitsema omma pead sellsammal päwal.
12. Ja ta peab Jehowale jälle ärralahhutama omma Nasiri pölwe päwad, ja peab wima ühhe aastase oinikkalle süühwriks, ja endisist päiwist polle arwata, sest et temma Nasiri pölli olli rojaseks sanud.
13. Ja se on käsk Nasiri pärrast: Kui ta Nasiri pölwe päwad on täis sanud, siis peab tedda wima koggodusse telgi ukse ette.
14. Ja ta peab Jehowale omma ohwri wima ühhe selge terwe aastase oinikkalle pölletamisse ohwriks ja ühhe selge terwe aastase uttotalle patto ohwriks, ja ühhe selge terwe jära tänno ohwriks.
15. Ja ühhe korwi täis hapnematta leiba, pene jahho kokisid, mis ölliga seggatud, ja hapnematta öhhokessi kokisid mis ölliga woitud, ja nende roaohwri ja nende jomaohwrid.
16. Ja preester peab sedda Jehowa ette wima ja temma patto ohwri ja ta pölletamisse ohwri ohwerdama.
17. Ja jära peab ta ohwerdama tänno ohwriks Jehowale hapnematta leibade korwiga, ja preester peab temma roaohwri ja ta jomaohwri ohwerdama.
18. Siis peab Nasir koggodusse telgi ukse ees omma Nasiri pölwe pea paljaks aiama, ja peab omma Nasiri pölwe pea juuksed wötma ja senna tulle peäle pannema mis tänno ohwri al on.
19. Ja preester peab keedetud sapso järast wötma, ja ühhe hapnematta kogi korwi seest ja ühhe hapnematta öhhokesse kogi,

ja peab Nasiri käe peäle pannema, pär-
rast sedda kui ta omma Nasiri pölwe juuk-
sed saab ärraaianud.
20. Ja preester peab neid köigutama
köigutamisse ohwriks Jehowa palle ees;
se peab pühha ollema preestrile köiguta-
misse rinnaga ja üllestöstmisse sapsoga;
siis woib Nasir pärrast wina jua.
21. Se on käsk Nasiri pärrast, kui ta
omma ohwrianni saab tootanud Jeho-
wale omma Nasiri pölwe pärrast, peäle
se mis ta joud annab sada; omma too-
tusse järrele mis ta tootab, nenda peab
ta teggema omma Nasiri pölwe kässo
järrele.
22. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
23. Rägi Aaroni wasto ja ta poegade
wasto ja ütle: Nenda peate teie önnista-
ma Israeli lapsi ja neile ütlema:
24. Jehowa önnistago sind ja hoidko
sind!
25. Jehowa lasko omma palle paista
sinno peäle, ja olgo sulle armolinne!
26. Jehowa töstko omma palle sinno
peäle ja andko sulle rahho!
27. Nenda peawad nemmad mo nimme
pannema Israeli laste peäle, ja minna
tahhan neid önnistada.

7. Peatük.

Würstide ohwer; Mosesse könne Jummalaga.

1. Ja se sündis sel päwal kui Moses
sai maia üllesteinud, ja sedda woidnud
ja sedda pühhitsend ja keik selle riistad, ja
altari ja keik selle riistad, ja sai neid ka
woidnud ja neid pühhitsend:
2 Mos. 40. 17. 18.
2. Siis ohwerdasid Israeli würstid om-
ma wannematte perrette peawannemad;
need ollid nende suggurrude würstid,
need ollid kes seisid nende ees kes said är-
raloetud.
3. Ja nemmad töid omma ohwrianni
Jehowa palle ette, kuus kummiga wank-
rit ja kaksteistkümmend härga, wanker
kahhe würsti eest ja härg iggaühhe eest,
ja nemmad töid neid senna maia ette.
4. Ja Jehowa räkis Mosessega ja ütles:
5. Wötta need asjad nende käest, ja need
peawad ollema koggodusse telgi tötegge-
misse tarwis, ja anna neid Lewitide kätte,
iggaühhe kätte nende tenistusse tarwi-
dusseks.
6. Ja Moses wöttis wankrid ja härjad
ja andis neid Lewitide kätte.
7. Kaks wankrit ja nelli härga andis ta
Kersoni laste kätte, nende tenistusse tar-
widusseks.
8. Ja nelli wankrit ja kahheksa härga
andis ta Merari lastele, nende tenistusse
tarwidusseks, Itamari, preestri Aaroni
poia kätte.
9. Ja Keati lastele ei annud ta ühtegi,
sest pühha maia tenistus on nende pär-
ralt, ölla peäl piddid nemmad kandma.
10. Ja würstid ohwerdasid altari püh-
hitsemisseks, sel päwal kui sedda woiti,
ja würstid wisid omma ohwrianni altari
ette.
11. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Igga würst peab ommal päwal senna
wima omma ohwrianni altari pühhitse-
misseks.
12. Siis olli essimessel päwal omma
ohwriandi ohwerdamas Nason, Ammi-
nadabi poeg, Juda sugguarrust.
13. Ja temma ohwriand olli üks höbbe-
wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend
sekkit, üks höbbekaus, seitsekümmend sekkit
raske, pühha sekli järrele; need mollemad
ollid täis peent jahho ölliga seggatud ro-
aohwriks.
14. Üks suitsetamisse rohho kaus, küm-
me kuldsekkit raske, täis suitsetamisse
rohto,
15. Üks noor wärs, üks jäär, üks aas-
tane oinikkal pölletamisse ohwriks,
16. Üks noor sik patto ohwriks,
17. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast oinikkalle;
se olli Nasoni, Amminadabi poia ohw-
riand.
18. Teisel päwal ohwerdas Netaneel,
Suari poeg, Isaskari würst.
19. Ta töi omma ohwrianni, ühhe höb-
bewaagna, se wagis sadda ja kolmküm-
mend sekkit, ühhe höbbekausi, seitseküm-
mend sekkit raske, pühha sekli järrele;
need mollemad ollid täis peent jahho ölli-
ga seggatud roaohwriks.
20. Ühhe suitsetamisse rohho kausi, küm-
me kuldsekkit raske, täis suitsetamisse
rohto.
21. Ühhe nore wärsi, ühhe jära, ühhe
aastase oinikkalle pölletamisse ohwriks,
22. Ühhe nore sikko patto ohwriks,
23. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast oinikkalle;
se olli Netaneeli, Suari poia ohwriand.
24. Kolmandamal päwal ohwerdas
Sebuloni poegade würst, Eliab, Eloni
poeg.
25. Temma ohwriand olli üks höbbe-
wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend

seklit, üks böbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks.
26. Üks suitsetamisse rohhokaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
27. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
28. Üks noor sik patto ohwriks,
29. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Eliabi, Eloni poia ohwriand.
30. Neljandamal päwal ohwerdas Rubeni poegade würst Elitsur, Sedeuri poeg.
31. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
32. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
33. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
34. Üks noor sik patto ohwriks,
35. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Elitsuri, Sedeuri poia ohwriand.
36. Wiendamal päwal ohwerdas Simeoni poegade würst Selumiel, Surisaddai poeg.
37. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
38. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto.
39. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
40. Üks noor sik patto ohwriks,
41. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Selumieli, Surisaddai poia ohwriand.
42. Kuendamal päwal ohwerdas Kaddi poegade würst Eljasaw, Teueli poeg.
43. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
44. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
45. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
46. Üks noor sik patto ohwriks,
47. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Eljasawi, Teueli poia ohwriand.
48. Seitsmendal päwal ohwerdas Ewraimi poegade würst Elisama, Ammiudi poeg.
49. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
50. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
51. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
52. Üks noor sik patto ohwriks,
53. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Elisama, Ammiudi poia ohwriand.
54. Kahheksamal päwal ohwerdas Manasse poegade würst Kamliel Pedatsuri poeg.
55. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
56. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
57. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,
58. Üks noor sik patto ohwriks,
59. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Kamlieli, Pedatsuri poia ohwriand.
60. Ühheksamal päwal ohwerdas Benjamini poegade würst Abidan, Kidoni poeg.
61. Temma ohwriand olli üks höbbewagen, se wagis sadda ja kolmkümmend seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roaohwriks,
62. Üks suitsetamisse rohho kaus, kümme kuldseklit raske, täis suitsetamisse rohto,
63. Üks noor wärs, üks jäär, üks aastane oiniktal pölletamisse ohwriks,

64. Üks noor sik patto ohwriks,
65. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast ainiktalle;
se olli Abidani, Kidoni poia ohwriand.
66. Kümnemal päwal ohwerdas Tanni
poegade würst Abieser, Ammisaddai poeg.
67. Temma ohwriand olli üks höbbe-
wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend
seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit
raske, pühha sekli järrele; need mollemad
ollid täis peent jahho ölliga seggatud
roaohwriks,
68. Üks suitsetamisse rohho kaus, küm-
me kuldseklit raske, täis suitsetamisse
rohto,
69. Üks noor wärs, üks jäär, üks aas-
tane ainiktal põlletamisse ohwriks,
70. Üks noor sik patto ohwriks,
71. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast ainiktalle;
se olli Ahieseri, Ammisaddai poia ohw-
riand.
72. Ühheteistkümnemal päwal ohwerdas
Aseri poegade würst Pagiel, Ograni poeg.
73. Temma ohwriand olli üks höbbe-
wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend
seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit
raske, pühha sekli järrele; need mollemad
ollid täis peent jahho ölliga seggatud
roaohwriks,
74. Üks suitsetamisse rohho kaus, küm-
me kuldseklit raske, täis suitsetamisse
rohto,
75. Üks noor wärs, üks jäär, üks aas-
tane ainiktal põlletamisse ohwriks,
76. Üks noor sik patto ohwriks,
77. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast ainiktalle;
se olli Pagieli, Ograni poia ohwriand.
78. Kahheteistkümnemal päwal ohwer-
das Nawtali poegade würst Ahira, Ena-
ni poeg.
79. Temma ohwriand olli üks höbbe-
wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend
seklit, üks höbbekaus, seitsekümmend seklit
raske, pühha sekli järrele; need mollemad
ollid täis peent jahho ölliga seggatud
roaohwriks,
80. Üks suitsetamisse rohho kaus, küm-
me kuldseklit raske, täis suitsetamisse
rohto,
81. Üks noor wärs, üks jäär, üks aas-
tane ainiktal põlletamisse ohwriks,
82. Üks noor sik patto ohwriks,
83. Ja tänno ohwriks kaks härga, wiis
jära, wiis sikko, wiis aastast ainiktalle;
se olli Ahira, Enani poia ohwriand.
84. Se olli altari pühhitseminne sel pä-
wal kui tedda woiti, Israeli würstide
käest: kaksteistkümmend höbbewaagnat,
kaksteistkümmend höbbekausi, kaksteist-
kümmend kuld suitsetamisse rohho kausi.
85. Sadda ja kolmkümmend seklit olli
igga höbbewagen raske, ja igga höbbe-
kaus seitsekümmend; keik riistade höbbe
olli kaks tuhhat ja nelli sadda seklit, püh-
ha sekli järrele.
86. Kaksteistkümmend kuld suitsetamisse
rohho kausi, täis suitsetamisse rohto, ig-
ga kaus olli kümme seklit raske, pühha
sekli järrele; keik kauside kuld olli sadda ja
kakskümmend seklit.
87. Keiki weiksid põlletamisse ohwriks
olli kaksteistkümmend wärsi, kaksteistküm-
mend jära, kaksteistkümmend aastast ai-
niktalle ja nende roaohwer, ja kaksteist-
kümmend noort sikko olli patto ohwriks,
88. Ja keiki weiksid tänno ohwriks olli
nelli kolmatkümmend wärsi, kuuskümmend
jära, kuuskümmend sikko, kuuskümmend
aastast ainiktalle; se olli altari pühhitse-
minne pärrast sedda, kui ta saand woitud.
89. Ja kui Moses koggodusse telki läks
temmaga räkima, siis kulis ta üht heält
mis temma wasto räkis ärraleppitamisse
kane peält, mis tunnistusse lacka peäl
olli, kahhe Kerubi wahhelt; ja nenda räkis
temma ta wasto.

8. Peatük.

Lewitide puhhastaminne ja ammet.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Rägi Aaroni wasto ja ütle temmale:
Kui sa lambid süttad põllema, siis peawad
need seitse lampi sissepiddi küünlajalla
pole walget teggema.
3. Siis teggi Aaron nenda; sissepiddi
küünlajalla pole süttis ta põllema lambid,
nenda kui Jehowa Mosesst olli käsknud.
4. Ja küünlajalg olli tehtud ühhest tük-
kist kullast, ta kehhast ta lillikessist sadik
olli ta ühhest tükkist; sedda näggo möda
mis Jehowa Mosessele olli näitnud, nen-
da teggi temma küünlajalla.
5. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
6. Wötta Lewitid Israeli laste seast ja
puhhasta neid.
7. Ja nenda pead sa nendega teggema,
et sa neid puhhastad: Rripputa nende
peäle puhhastamisse wet, ja nemmad pea-
wad habbeme noaga ülle keige omma ih-
ho aiama ja omma ridid pessema ja en-
did puhhastama.
8. Ja nemmad peawad wötma ühhe

nore wärsi, ja selle roaohwri, peent jabbo
õliga seggatud, ja sa pead ühhe teise no-
re wärsi wõtma patto ohwriks,
9. Ja pead Lewitid koggodusse telgi ette
liggi toma, ja keik Israeli laste koggo-
dusse siñna kogguma.
10. Ja pead Lewitid Jehowa ette liggi
toma, ja Israeli lapsed peawad ommad
käed Lewitide peäle pannema.
11. Ja Aaron peab kõigutama Lewitid
kõigutamisse ohwriks Jehowa ees, Is-
raeli laste seast, ja nemmad peawad olle-
ma teggemas Jehowa tenistust.
12. Ja Lewitid peawad ommad käed
wärside pea peäle pannema, ja teise oh-
werdama patto ohwriks ja teise põlleta-
misse ohwriks Jehowale, et sa ärraleppi-
tamist teeb Lewitide eest.
13. Ja sa pead Lewitid pannema seis-
ma Aaroni ette ja ta poegade ette, ja neid
kõigutama kõigutamisse ohwriks Jeho-
wale.
14. Ja sa pead Lewitid ärralahhutama
Israeli laste seast, et Lewitid mo om-
mals jäwad.
15. Ja pärrast sedda peawad Lewitid
tullema koggodusse telgi jure tenima, ja
sa pead neid puhhastama ja neid kõigu-
tamisse ohwriks kõigutama.
16. Sest nemmad on antud, antud on
nemmad mulle Israeli laste seast; igga-
ühhe eest kes lapsekoia lahti teeb, igga es-
simesse poeglapse eest Israeli laste seast
ollen ma neid ennesele wõtnud. p. 3, 12.
17. Sest minno pärralt on igga essi-
menne issane suggu Israeli laste seast,
innimeste seast ja lojuste seast; sest pä-
wast kui ma mahhalöin igga essimesse
poeglapse Egiptusse maal, ollen ma neid
ennesele pühhitsenud,
18. Ja wõtnud Lewitid igga essimesse
poeglapse eest Israeli laste seast.
19. Ja ollen Lewitid annud kui ärraan-
tud Aaronile ja ta poegadele Israeli las-
te seast, et nemmad peawad teggema Is-
raeli laste teggemist koggodusse telgi ju-
res, ja Israeli laste eest ärraleppitamist
teggema, et nuhtlust Israeli laste sekka ei
tu, kui Israeli lapsed pühha maia jure
liggi tullewad.
20. Ja Moses ja Aaron ja keik Israeli
laste koggodus teggi Lewitidega, keik sed-
da mööda kui Jehowa Mosest olli käsknud
Lewitide pärrast, nenda teggid ka Israeli
lapsed nendega.
21. Ja Lewitid puhhastasid endid ja
pesid omma ridid, ja Aaron kõigutas
neid kõigutamisse ohwriks Jehowa ees;
ja Aaron teggi ärraleppitamist nende eest
nende puhhastamissets.
22. Ja pärrast sedda tullid Lewitid teg-
gema omma teggemist koggodusse telgi
jure Aaroni ette ja temma laste ette, nen-
da kui Jehowa olli Mosest käsknud Lewi-
tide pärrast, nenda teggid nemmad nen-
dega.
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
24. Se on mis Lewitidele tulleb tehha:
kes wiis kolmatkümmend aastat wanna
ja peäle, se peab tullema teggemist tegge-
ma koggodusse telgi tõle.
25. Ja kes wiiskümmend aastat wan-
na, se peab teggemisse tenistussest lahti
sama ja ei pea ennam mitte tenima.
26. Agga omma wendadega peab ta
koggodusse telgi jures ammeti tenistust
teggema, et ta teeb mis muido on tegge-
mist, agga tööd ei pea ta mitte teggema:
nenda pead sa Lewitidega teggema se po-
lest, mis neil on teggemist.

9. Peatük.

Pasapühha; pilwe juhhataminne.

1. Ja Jehowa olli Mosesse wasto Si-
nai kõrbes teise aasta essimessel kuul,
pärrast sedda kui nemmad said ärratul-
nud Egiptusse maalt, rääkinud ja ütlelnud:
2. Et Israeli lapsed piddid Pasat pid-
dama temma seätud aial;
3. Sellesamma ku neljateistkümnemal
päwal kest päwa aial peate teie sedda pid-
dama ta seätud aial; keige temma seätud
wiside järrele ja keige ta kohtoseädusste
järrele peate teie sedda piddama.
p. 28, 16. 3 Mos. 23, 5.
4. Ja Moses olli Israeli laste wasto
ütlelnud, et nemmad piddid Pasat pid-
dama.
5. Ja nemmad piddasid Pasat essimesse
ku neljateistkümnemal päwal kest päwa
aial Sinai kõrbes; keik sedda mööda kui
Jehowa olli Mosest käsknud, nenda teg-
gid Israeli lapsed.
6. Ja seäl olli mehhi kes rojased ollid
innimesse surno kehha pärrast, ja nem-
mad ei woind mitte Pasat piddada sel-
sammal päwal; ja tullid Mosesse ette ja
Aaroni ette selsammal päwal,
7. Ja needsammad mehhed ütlesid ta
wasto: Meie olleme rojased innimesse
surno kehha pärrast; mispärrast peame
sest taggasi jäma, et meie ei sa Jehowale
ohwriandi tua temma seätud aial, Israeli
laste seas?
8. Ja Moses ütles nende wasto: Jäge

seisma, et ma saan kuulda, mis Jehowa
teie pärrast käsib.
9. Siis räkis Jehowa Mosesse wasto
ja ütles:
10. Rägi Israeli laste wasto ja ütle:
Igga mees kui ta rojane on surno kehha
pärrast, ehk on pitka te peäl, teie ehk teie
tullewa pölwe rahwa seast, peab siiski
Pasat Jehowale piddama;
11. Teise ku neljateistkümnemal päwal
kesk päwa aial peawad nemmad sedda
piddama, hapnematta leibade ja wihha
rohtudega peawad nemmad sedda söma.
12. Nemmad ei pea sest mitte üllejätma
homseks ja ei pea temmale luid murdma;
keige Pasa seätud wiside järrele peawad
nemmad sedda piddama. 2 Mos. 12, 46.
13. Agga se mees, kes puhhas on ja te
peäl ei olnud, ja jättab Pasa piddamat-
ta, se hing peab sama ärrakautud omma
rahwa seast, et ta ep olle Jehowa ohw-
riandi temma seätud aial tonud, omma
patto peab sesamma mees kandma.
14. Ja kui üks wööras teie jures asset
on ja peab Pasat Jehowale, siis peab ta
sedda Pasat seätud wisi järrele ja kohto-
seädusse järrele nenda piddama: üks seä-
tud wiis peab teil ollema ni hästi wööral
kui omma ma innimessel.
15. Ja sel päwal kui maia sai üllesteh-
tud, siis kattis pilwe maia tunnistusse
telgi kohhal, ja öhto näitas ta maia peäl
kui tulli hommikoni.
16. Nenda olli se ikka, pilwe kattis sedda,
ja kui tulli näitas ta öse.
17. Ja sedda möda kui pilwe üllestousis
telgi peält, siis läksid Israeli lapsed se
järrele tele; ja siña paika kus pilwe olli
seismas, senna löid Israeli lapsed leri
ülles. 2 Mos. 40, 36. n. t. s.
18. Jehowa susanna järrele läksid Is-
raeli lapsed tele, ja Jehowa susanna jär-
rele löid nemmad leri ülles; keik need pä-
wad, mis pilwe olli maia peäl seismas,
jäid nemmad leri.
19. Ja kui pilwe mitto päwa maia peäle
jäi, siis teggid Israeli lapsed, mis Jeho-
wa käskis tehha, ja ei läinud mitte emale.
20. Kui sündis et pilwe monne päwa
maia peäl olli, siis jäid nemmad Jehowa
susanna järrele leri, ja Jehowa susanna
järrele läksid nemmad tele.
21. Kui sündis et pilwe olli öhtust hom-
mikoni, ja et pilwe hommiko üllestousis,
siis läksid nemmad tele: ehk olli päwa ehk
ö aeg, kui pilwe üllestousis, siis läksid
nemmad tele.
22. Ehk kui pilwe jäi kaks päwa ehk
ühhe ku ehk aasta maia peäle, et ta sen-
na peäle jäi, siis jäid Israeli lapsed leri
ja ei läind mitte tele, ja kui se üllestousis,
siis läksid nemmad tele.
23. Jehowa susanna järrele jäid nem-
mad leri ja Jehowa susanna järrele läksid
nemmad tele: nemmad teggid mis Jeho-
wa käskis tehha, Jehowa susanna järrele
Mosesse läbbi.

10. Peatük.

Kaks trumpetit; rahwas lähwad ärra Sinai mäe jurest; Obabi selts; Mosesse palwe.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
2. Te ennesele kaks höbbetrumpetit, üh-
hest tükkist pead sa neid teggema, ja need
peawad sulle ollema seks, kui koggodus
kokko kutsutakse, ja kui lerid tele peawad
minnema.
3. Ja kui nemmad nendega pitka pubhu-
wad, siis peab so jure koggoma keik kog-
godus, koggodusse telgi ukse ette.
4. Ja kui nemmad ühhega pitka puhhu-
wad, siis peawad würstid so ette koggu-
ma, kes peamehhed Israeli tuhhandette
ülle.
5. Ja kui teie kärrebaste puhhute, siis
peawad need lerid mis päwatouso pool
leris on, tele minnema.
6. Ja kui teie teistkorda kärrebaste puh-
hute, siis peawad need lerid mis louna
pool leris, tele minnema; kärrebaste pea-
wad nemmad puhhuma, kui neile tulleb
miña tele.
7. Ja kui teie koggodusse koggute, siis
peate pitka puhhuma, agga ei mitte kär-
rebaste puhhuma.
8. Ja Aaroni poiad, kes preestrid, pea-
wad trumpetid puhhuma; ja need peawad
teile ollema iggawesseks seätud wisiks, ka
teie tullewa pölwe rahwale.
9. Ja kui teie sötta lähhäte ommal maal
waenlase wasto, kes teile kitsast teeb, siis
peate kärrebaste trumpetittega puhhuma,
et teie Jehowa omma Jummala mele tul-
lete ja sate omma waenlaste käest ärra-
peästetud.
10. Ja teie römustusse ja teie seätud
pühhade aeges ja teie ku hakkatusses
peate teie puhhuma trumpetittega omma
pölletamisse ohwritte jures ja omma tän-
no ohwritte jures, ja need peawad teile
ollema mällestusseks teie Jummala ees.
Minna ollen Jehowa teie Jummal.
11. Ja se sündis teisel aastal, teise ku
kahhekümnemal päwal, et pilwe tousis
tunnistusse maia peält ülles.

12. Ja Israeli lapsed läksid tele omma
tekäimiste järrele Sinai kõrwest, ja pilwe
jäi Parani kõrbe seisma.
13. Ja nemmad läksid essite tele Jeho-
wa sußanna järrele Mosesse läbbi.
14. Ja Juda laste leri lip läks tele es-
site, omma wäehulke möda, ja selle wäe
ülle olli Nason, Animinadabi poeg.
15. Ja Isaskari laste sugguarro wäe
ülle olli Netaneel, Suari poeg.
16. Ja Sebuloni laste sugguarro wäe
ülle olli Eliab, Heloni poeg.
17. Ja maia wõeti mahha, ja Kersoni
lapsed ja Merari lapsed läksid tele, need
kandsid maia.
18. Ja Rubeni laste leri lip läks tele
omma wäe hulke möda, ja selle wäe ülle
olli Elitsur, Sedeuri poeg.
19. Ja Simeoni laste sugguarro wäe
ülle olli Selumiel, Surisaddai poeg.
20. Ja Kaddi laste sugguarro wäe ülle
olli Eljasaw, Teueli poeg.
21. Ja Keati lapsed, kes pühha maia
riiste kandsid, läksid tele, et teised piddid
maia ülles ehhitama, senni kui nemmad
tullid.
22. Ja Ewraimi laste leri lip läks tele
omma wäehulke möda, ja selle wäe ülle
olli Elisama, Ammiudi poeg.
23. Ja Manasse laste sugguarro wäe
ülle olli Kamliel, Pedatsuri poeg.
24. Ja Penjamini laste sugguarro wäe
ülle olli Abidan, Kidoni poeg.
25. Ja Danni laste leri lip läks tele,
ja käis keige leride wiimses otsas omma
wäehulke möda, ja selle wäe ülle olli
Ahieser, Amisaddai poeg.
26. Ja Aseri laste sugguarro wäe ülle
olli Pagiel, Ograni poeg.
27. Ja Nawtali laste sugguarro wäe
ülle olli Ahira, Enani poeg.
28. Need ollid Israeli laste tekäimissed
nende wäehulke möda, kui nemmad tele
läksid.
29. Ja Moses olli räkinud Obabile,
Reueli poiale, Midjani ma mehhele, kes
Mosesse äi olli: Meie olleme teel senna
paika minnemas, kellest Jehowa on öel-
nud: sedda tahhan ma teile anda; et tulle
meiega, siis tahhame sulle head tehha,
sest Jehowa on head räkinud Israeli
pärrast.
30. Ja ta ütles temma wasto: Ei ma
lähhä mitte, sest ma lähhän omma male
ja omma suggulaste seltsi jure.
31. Ja ta ütles: Et ärra jätta meid
mitte mahha, sest et sa tead, kus meie
peame kõrbe leri ülleslöma, ja sa pead
meile silmade eest ollema.
32. Ja kui sünnib et sa meiega lähhäd,
ja se hea kätte tulleb, mis Jehowa meile
tahhab tehha, siis tahhame sulle ka head
tehha.
33. Ja nemmad läksid tele Jehowa mäe
jurest ärra kolme päwa teed, ja Jehowa
seädusse laegas olli nende ees käimas
kolme päwa teed, neile hingamisse asset
katsumas.
34. Ja Jehowa pilwe olli nende kohhal
päwa aial, kui nemmad tele lerist ärra-
läksid.
35. Ja se sündis, kui laegas tele läks,
siis ütles Moses: Touse ülles Jehowa,
sago so waenlased laiale pillatud, ja so
wihhamehhed wötko so eest ärrapöggene-
da. Laul. 68, 2.
36. Ja kui se jäi seisma, ütles ta: Tulle
jälle Jehowa Israeli tuhhande kümne
tuhhande jure. Laul. 132, 8.

11. Peatük.

Rahwa maiust nuhheldakse; 70 wannemat wal-
gustakse.

1. Ja rahwas olli kui nurrisemas, se
olli Jehowa kõrwade ees pahha; ja Je-
howa kulis sedda ja ta wihha süttis pöl-
lema, ja Jehowa tulli hakkas nende seas
põllema ja põlletas ärra leri otsa.
2. Ja rahwas kissendas Mosesse pole;
ja Moses pallus Jehowat, ja tulli jäi
soiko.
3. Siis panni ta selle paigale nimme
Tabera, et Jehowa tulli nende seas olli
põllenud.
4. Ja alwa rahwa peäle mis nende seas,
tulli wägga suur himmo, ja Israeli lap-
sed ka hakkasid ta nutma ja ütlesid: Kes
annab meile lihha süa? Laul. 106, 14.
5. Meie meles seisab kalla, mis meie
Egiptusse maal ilma söime, kõrwitsed ja
melonid, ja laugud ja sibbulad ja küüs-
laugud.
6. Ja nüüd on meie hing ärrakuinud, ei
olle nüüd ühtegi neist; meie silmad ei nä
muud kui mannat.
7. Agga manna olli kui Koriandri seme
ja peält nähha olli ta kui kallis waik.
8. Rahwas joksis sinna ja tenna, ja
kogguſid ja jahwatasid käsikiwwil, ehk
toukasid pencks mööri sees, ja keetsid
potti sees ja teggid sest kokisid, ja temma
maggo olli kui öllikogi maggo.
9. Ja kui kaste langes öse leri peäle,
siis langes manna senna peäle.
10. Ja Moses kulis rahwa nutwad om-

ma sugguwössade järrele, iggaühhe omma telgi ukse ees; ja Jehowa wihha süttis wägga pöllema, ja se olli Mosesse melest pahha.

11. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Mispärrast olled sa omma sullasele kurja teinud? ja mispärrast ei olle ma armo leidnud sinno silma ees, et sa keige selle rahwa koorma minno peäle pannud?

12. Kas minna keik sedda rahwast ommas ihhus kannud, ehk ollen minna sedda ilmale tonud? et sa mo wasto ütled: Kañna tedda ommas sülles, nenda kui lapsehoidja immewat last kannab, senna male, mis sa temma wannemattele olled wandunud anda.

13. Kust mul on lihha, keige selle rahwale anda? Sest nemmad nutwad minno ees ja ütlewad: Anna meile lihha, et same süa.

14. Ei suda minna üksi keik sedda rahwast kanda, sest se on mulle wägga raske.

15. Ja kui sa nenda minnoga teed, siis tappa mind otse ärra, kui ma ollen armo leidnud so silma ees, et ma ei sa omma önnetust nähha.

16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: koggu mulle seitsekümmend meest Israeli wannematte seast, kedda sa tead et nemmad rahwa wannemad on ja nende üllewatajad; ja neid pead sa koggodusse telgi jure wötma ja seäl peawad nemmad soga seisma.

17. Ja ma tahhan mahha tulla ja seäl sinnoga rälida, ja tahhan jaggada waimust mis so peäl on, ja nende peäle panna; et nemmad sind aitwad kanda rahwa koormat, et sinna üksi ei kañna.

18. Ja rahwa wasto pead sa ütlema: Pühhitsege endid homseks, siis peate lihha söma, sest teie ollete nutnud Jehowa körwade ees ja üttelnud: kes annab meile lihha süa? sest meil olli hea pölli Egiptusses; ja Jehowa tahhab teile lihha anda, et teie sate süa.

19. Teie peate söma ei mitte üht päwa egga kaks päwa, egga wiis päwa egga kümme päwa egga kakskümmend päwa;

20. Ühhe terwe ku, senni kui se teie ninnast wälja tulleb, ja se peab teile leägets sama, sepärrast et teie ollete pölgnud Jehowat, kes teie seas on, ja ollete nutnud ta palle ees ja öölnud: Mispärrast olleme Egiptusse maalt ärratulnud?

21. Ja Moses ütles: Kuus sadda tuhhat jallameest on sedda rahwast, kelle seas ma ollen, ja sa ütled: Ma tahhan neile lihha anda, et nemmad söwad ühhe terwe ku.

22. Kas peab neile puddolojuksid ja weiksid tapma, et neile sest küll saab? Kas keik merre kallad peaks neile koggutama, et neile sest küll saab?

23. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kas Jehowa käsi on lühhemaks sanud? Nüüd pead sa nähha sama, kas mo sanna saab so kätte, woi mitte. Jes. 59. 1.

24. Ja Moses läks ärra ja räkis rahwa wasto Jehowa sannad, ja koggus seitsekümmend meest rahwa wannematte seast ja panni neid telgi ümber seisma.

25. Siis tulli Jehowa mahha pilwe sees ja räkis ta wasto, ja jaggas waimust mis temma peäl, ja panni nende seitsmekümne mehhe peäle kes wannemad ollid; ja se sündis, kui waim nende peäl hingas, et nemmad prohweti wisil räkisid, agga pärrast sedda mitte ennam.

26. Ja kaks meest jäid järrele leri, teise nimmi Eldad ja teise nimmi Medad, ja waim hingas nende peäl, ja need ollid nende seast kes ülleskirjotud ja ei tulnud mitte telgi jure, ja nemmad räkisid prohweti wisil leris.

27. Ja üks pois jooksis ja kulutas Mosessele ja ütles: Eldad ja Medad rägiwad prohweti wisil leris.

28. Siis wastas Josua, Nuni poeg, Mosesse tener, üks neist kes temmast ärrawallitsetud ja ütles: Mo issand Moses, kela neid.

29. Ja Moses ütles temmale: Olled sinna se kes mo pärrast kaetsed? Jummal annaks, et keik Jehowa rahwas prohwetiks saaks! Töeste Jehowa panneb omma waimo nende peäle. Joel 3. 1. 2.

30. Ja Moses läks ühtlasi leri, temma ja Israeli wannemad.

31. Ja tuul tulli Jehowa käest ja kiskus wuttisid merre poolt, ja aias neid mahha leri, liggi päwa teed siit poolt ja liggi päwa teed seält poolt leri ümber, ja neid olli liggi kaks künnart körguti ma peäl. 2 Mos. 16. 13.

32. Ja rahwas wötsid kätte keige sesamma päwa ja keige ö ja keige teise päwa, ja koggusid wuttisid; kes pissut sai, koggus wiiskümmend wakka; ja nemmad laotasid neid ennestele hästi ühhest ärra leri ümber.

33. Lihha olli alles nende hammaste al, se ep olnud weel mitte ärralöppend, siis süttis Jehowa wihha pöllema rahwa wasto, ja Jehowa löi rahwast wägga suure nuhtlussega. Laul. 78. 29–31.

34. Siis pandi selle paigale nimmi Kibrottaawa, (se on: himmo hauad); et nem-

mad senna matsid rahwa kes himmokas olnud.
35. Kibrottaawast läksid rahwas ärra Atserot ja jäid senna Atseroti.

12. Peatük.

Mirjami ja Aaroni nurrin Mosesse wasto.

1. Ja Mirjam ja Aaron räkisid wasto Mosest, Kusi ma naese pärrast, kedda ta olli wötnud, et ta Kusi ma innimesse naeseks wötnud.
2. Ja nemmad ütlesid: Ons Jehowa ütsipäinis Mosesse läbbi räkinud? eks ta olle ka meie läbbi räkinud? ja Jehowa kulis.
3. Agga temma Moses olli wägga tassane, ennam kui keik innimessed kes ma peäl.
4. Siis ütles Jehowa äkkitselt Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja Mirjami wasto: Minge teie kolmekeste wälja koggodusse telgi jure; siis läksid nemmad kolmekeste wälja.
5. Ja Jehowa tulli mahha pilwe sambas ja seisis telgi ukse ees, ja kutsus Aaroni ja Mirjamit, ja mollemad tullid wälja.
6. Ja temma ütles: Et kuulge mo sanno: Kui üts prohwet teie seas on, siis tahhan minna Jehowa näggemisse sees ennast temmale teäda anda, unnenäus tahhan ma temmaga räkida.
7. Nisuggune ei olle mo sullane Moses, keiges mo koias on temma ustaw.
Ebr. 3, 2. 5.
8. Suud suud wasto rägin ma temmaga ja näggemisses, agga ei mitte moistetuste läbbi, ja Jehowa näggo nääb temma; ja mispärrast ei olle teie mitte kartnud wasto mo sullast Mosest räkida?
2 Mos. 33, 11.
9. Ja Jehowa wihha süttis pöllema nende wasto, ja Ta läks ärra.
10. Ja pilwe lahkus telgi peält ärra, ja ennä Mirjam olli piddalitöbbine kui lummi, ja Aaron pöris Mirjami pole ja wata ta olli piddalitöbbine. 5 Mos. 24, 9.
11. Ja Aaron ütles Mosesse wasto: Oh minno issand! ärra panne nüüd mitte meie peäle seddа patto, et meie olleme jölledad olnud ja et meie olleme patto teinud.
12. Ärgo olgo ta nüüd mitte kui üks surnud, kelle lihha, kui ta omma emma ihhust wäljatulleb, pool on ärrasödud.
13. Ja Moses kissendas Jehowa pole ja ütles: Oh Jummal! Ma pallun, et parranda tedda.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui ta issa temma silmi kohhe olleks süllitanud, eks ta peaks häbbenema seitse päwa? Lasse tedda lukko tahha panna seitsmeks päwaks leri tahha, ja pärrast sago ta wastowoetud. 3 Mos. 14, 8.
15. Ja Mirjam pandi lukko tahha leri tahha seitsmeks päwaks, ja rahwas ei läinud mitte tele, enne kui Mirjam sai wastowoetud.
16. Ja pärrast läksid rahwas tele Atserotist, ja löid leri ülles Parani körbe.

13. Peatük.

Sallajalb makulajaid läkkitakse wälja.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Läkkita mehhi et nemmad Kanaani maad läbbi katsuwad, mis minna Israeli lastele annan; ühhe mehhe iggastühhest nende wannematte sugguarrust peate teie läkkitama, iggaühhe kes würst on nende seas. 5 Mos. 1, 22.
3. Ja Moses läkkitas neid Parani körwest Jehowa sõnna järrele; keik need mehhed ollid Israeli laste peawannemad.
4. Ja need on nende nimmed: Rubeni sugguarrust Sammua, Sakkuri poeg.
5. Simeoni sugguarrust Sawat, Ori poeg.
6. Juda sugguarrust Kaleb, Jewunne poeg.
7. Isaskari sugguarrust Jigal, Josepi poeg.
8. Ewraimi sugguarrust Hosea, Nuni poeg.
9. Penjamini sugguarrust Palti, Rawu poeg.
10. Sebuloni sugguarrust Kaddiel, Sodi poeg.
11. Josepi sugguarrust, Manasse sugguarrust Kaddi, Susi poeg.
12. Tanni sugguarrust Ammiel, Kemalli poeg.
13. Aseri sugguarrust Setur, Mikaeli poeg.
14. Nawtali sugguarrust Nabi, Wowsi poeg.
15. Kaddi sugguarrust Keuel, Maki poeg.
16. Need on nende meeste nimmed kedda Moses läkkitas maad läbbikatsuma, ja Moses hüdis Hoseat, Nuni poega Josuaks.
17. Nenda läkkitas Moses neid Kanaani maad läbbikatsuma ja ütles nende wasto: Minge ülles senna louna pole ja minge ülles mäggise male.
18. Ja wadage maad, missuggune ta

on, ja rahwast mis seäl sees ellab, kas se wäggew on, kas wäeti, kas tedda pissut on, woi paljo.

19. Ja mis ma se on, kus rahwas sees ellab, kas ta hea on woi pahha, ja missugused liñnad on, kus ta sees ellab, kas leride sees woi tuggewa liñnade sees.

20. Ja mis ma se on, kas ta wäggew on woi lahja, kas seäl sees puid on woi ollematta; ja olge julged ja wötke ma wiljast. Ja aeg olli essimesse winamarja wilja aeg.

21. Ja nemmad läksid üles ja katsusid maad läbbi Sinni körwest Reobist sadik, kust Amati miñnakse.

22. Ja nemmad läksid üles louna pole ja tullid Ebroni, ja seäl ollid Ahiman, Sesai ja Talmai, Anaki poiad; ja Ebron olli seitse aastat enne üllesehhitud kui Egiptusse lin Soan.

23. Ja nemmad tullid Eskoli orgo, ja leikasid seält ühhe winawäni ja winamarja kobbara ärra, ja kandsid sedda körrendaga kahhekeste, ja kranationnust ja wigimarjust wötsid nemmad ka.

24. Seddasamma paika hüti kobbara orruks, kobbara pärrast, mis Israeli lapsed seält ärraleikasid.

25. Ja nemmad tullid taggasi maad läbbikatsumast, neljakümne päwa pärrast.

26. Ja nemmad läksid ärra ja tullid Mosesse jure, ja Aaroni jure, ja keige Israeli laste koggodusse jure, Parani körbe Kadesi liggi, ja nemmad töid sannumed taggasi neile ja keige koggodussele, ja näitsid neile ma wilja.

27. Ja nemmad juttustasid temmale ja ütlesid: Meie saime senna male kuhho sa meid läkkitasid, ja se joseb ka pima ja met, ja se on temma willi. 2 Mos. 3, 8. 17.

28. Sest agga wigga, et rahwas, mis seäl maal ellab, tuggew on ja liñnad tuggewad ja wägga sured, ja meie olleme ka Anaki poege seäl näinud.

29. Amaleki rahwas on seäl maal ellamas louna pool, ja Hitti, ja Jebusi, ja Emori rahwas on mäggisel maal ellamas, ja Kanaani rahwas on ellamas merre pool ja Jordani äres.

30. Ja Kaleb waigistas rahwast Mosesse ees ja ütles: Mingem julgeste ülles, sedda pärrima sest meie same kül woimust selle peäle.

31. Agga mehhed, kes temmaga senna üllesläinud, ütlesid: Ei meie woi mitte siña üllesmiñna rahwa wasto, sest se on wäggewam meid.

32. Ja nemmad töstsid Israeli laste ette pahha kõnnet ma peäle, mis nemmad ollid läbbi katsunud, ja ütlesid: Ma mis meie läbbi käinud, sedda läbbikatsumas, se on üks ma mis neid ärralöppetab kes seäl ellawad, ja keik rahwas mis meie seäl sees näinud, on pitkad mehhed.

33. Ja meie olleme seäl näinud suri pitki mehhi, Anaki poege, hirmsa suurte meeste suggu, ja meie ollime ommast melest kui rohhotirtsud, ja nenda ollime meie kül ka nende melest.

14. Peatük.

Rahwas nurriseb; Moses pallub; nende nuhtlus.

1. Ja keik koggodus kargas üles ja andis omma heält kuulda, ja rahwas nutsid selsammal ööl.

2. Ja keik Israeli lapsed nurrisesid Mosesse wasto ja Aaroni wasto, ja keik koggodus ütles nende wasto: Oh olleksime Egiptusse male ärrasurnud, ehk oh surreksime seie körbe!

3. Ja mispärrast wiib meid Jehowa senna male, et meie mööga läbbi langeme? meie naesed ja meie wäetimad lapsed sawad risutawaks; eks se olleks meile hea Egiptusse male taggasi miñna?

4. Ja nemmad ütlesid üks teise wasto: Töstkem keddagi pealikkuks ja lähme taggasi Egiptusse male.

5. Ja Moses ja Aaron heitsid silmili mahha keige Israeli laste koggodusse rahwa ette.

6. Ja Josua, Nuni poeg, ja Kaleb, Jewunne poeg, neist kes olnud maad läbbikatsumas, kärristasid ommad rided löhki,

7. Ja rääkisid keige Israeli laste koggodusse wasto ja ütlesid: Ma, mis meie olleme läbbi käinud sedda läbbikatsumas, on üpris wägga hea ma.

8. Ons Jehowa meel hea meie wasto, kül ta siis meid sadab senna male ja annab sedda meile, ma mis pima ja met joseb.

9. Agga ärge pange Jehowa wasto, ja teie, ärge kartke mitte ma rahwast, sest nemmad on meile leiwaks; nende warri on nende peält ärralahkunud ja Jehowa on meiega; ärge kartke neid mitte.

10. Siis ütles keik koggodus, et neid piddi kiwwidega surnuks wiskama; agga Jehowa au sai koggodusse telgi peäl keige Israeli lastele nähha.

11. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui kaua laidab mind sesinnane rahwas, ja kui kaua ei wötta nemmad minno sisse uskuda, keige immetähtede pärrast, mis ma nende seas ollen teinud?

12. Ma tahhan tedda mahhalülla katko tõwwega ja tedda ärralükkada, agga sind tahhan ma tehha suremaks rahwaks, ja wäggewamaks tedda.

13. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Agga kui Egiptusse rahwas sedda sawad kuulda, kelle seast sa se rahwa omma wäega olled seie üllestonud:

14. Siis wötwad nemmad öölda sesinnatse ma rahwa wasto, kes on kuulnud, et sinna Jehowa selle rahwa seas olled, et sind Jehowa! silmast silma on nähtud, ja et sinno pilwe nende kohhal seisab, ja et sa pilwe sambas päwal nende ees käid, ja öse tulle sambas.

2 Mos. 13, 21. Laul. 105, 39.

15. Kui sa se rahwa kui ühhe mehhe tappad, siis wötwad pagganad räkida, kes könnet sinnust on kuulnud, ja öölda:

16. Et Jehowa ei woinud sedda rahwast senna male wia, mis ta neile wandunud anda, seperrast on ta neid körbe tapnud.

17. Ja nüüd, et sago Issanda rammo sureks, nenda kui sa olled räkinud ja öölnud:

18. Jehowa on pitka melega ja rikkas heldusest, kes andeks annab üllekohto ja ülleastmisse; ja süallust ei arwa polegi wäggaks, kes wannematte üllekohto maksab laste kätte kolmandama ja neljandama pölwe kätte. 2 Mos. 34, 7. 5 Mos. 5, 9. 10.

19. Et anna andeks selle rahwa üllekohhus omma sure heldusse pärrast, ja nenda kui sa andeks annud selle rahwale Egiptusse maalt siit sadik.

20. Ja Jehowa ütles: Ma ollen andeks annud jo sanna järrele.

21. Agga ni töeste kui ma ellan, peab keik ma Jehowa auu täis sama.

Laul. 72, 19. Jes. 6, 3.

22. Sest keik mehhed kes näinud mo auu ja mo immetähti, mis ma Egiptusse maal ja körbes teinud, ja ommeti mind jo kümmelorda kiusanud ja ep olle mo sanna wötnud kuulda;

23. Need ei pea sama nähha maad, mis ma nende wannemattele wandunud anda, ja keik need, kes mind laitnud, ei pea sedda mitte nähha sama.

24. Agga mo sullase Kalebi, seperrast et teine waim temma jures olnud, ja et ta täieste mo järrel käinud, se tahhan ma senna male sata kus ta käinud, ja temma suggu peab sedda pärrima.

25. Amaleki ja Kanaani rahwas ellawad orgus; pörage homme ümber ja minge tele körwe pole körkjatte merre teed.

26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:

27. Kui kaua pean ma järrele andma selle kurja koggodussele, et nemmad mo wasto nurrisewad; Israeli laste nurrisemissi, mis nemmad mo wasto nurrisewad, ollen ma kuulnud.

28. Ütle neile: Ni töeste kui minna ellan, on Jehowa sanna, nenda kui teie ollete räkinud mo kuuldes, tahhan ma wissiste teile tehha. 2. s.

29. Seie körbe peawad teie kehhad langema, ja keik teie ärraloetud keige teie arro järrele, need kes kahhekümne-aastased ja peäle, kes teie ollete minno wasto nurrisenud;

30. Teie ei pea mitte sama senna male, mis pärrast ma ollen omma käe wandudes üllestöstnud, et ma piddin teid senna assutama, kui agga Kaleb, Jewunne poeg, ja Josua, Nuni poeg.

31. Ja teie wäetimad lapsed mis teie ütlesite risutawaks sawad; need tahhan ma senna sata, et nemmad sawad tunda maad, mis teie ollete ärrapölgnud.

32. Agga teie kehhad need peawad seie körbe langema.

33. Ja teie lapsed peawad karjatsed ollema körbes nellikümmend aastat ja teie horatö süüd kandma, kunni teie kehhad ärralöppetakse körbes. Laul. 95, 10. 11.

34. Päwade arro järrele, mis teie ollete sedda maad läbbi katsnud, se on nellikümmend päwa, igga päwa peäle tulleb aasta et teie peate omma üllekohhut kandma nellikümmend aastat, ja peate tundma, et ma teist ärratagganend.

35. Minna Jehowa ollen räkinud, et ma sedda tahhan töeste tehha keige selle kurja koggodussele, kes mo wasto koggunud; siin körbes peawad nemmad ärralöppema ja senna ärrasurrema.

36. Ja need mehhed kedda Moses läkkitanud maad läbbi katsuma, ja kes taggasi tulnud ja saatnud keik koggodusse temma wasto nurrisema, et nemmad pahha könnet ma peäle töstnud,

37. Need mehhed kes pahha könnet ma peäle töstnud, need surrid ärra nuhtlusse läbbi Jehowa ette.

38. Agga Josua, Nuni poeg ja Kaleb, Jewunne poeg, jäid ellama neistsammust mehhist, kes käisid maad läbbikatsumas.

39. Ja Moses räkis needsammad sannad ülles keige Israeli laste wasto, ja rahwas leinasid wägga.

40. Ja nemmad tousid warra hommiko ülles ja läksid ülles senna mäe otsa ja

ütlesid: Siin meie olleme ja lähhäme ülles senna paika, mis Jehowa on räkinud, sest meie olleme patto teinud.
41. Ja Moses ütles: Mispärrast astute teie ülle Jehowa susanna? ei se lähhä mitte korda.
42. Ärge minge mitte senna ülles, sest Jehowa ei olle teie seas, te teie ei sa hawo omma waenlaste käest.
43. Sest Amaleki ja Kanaani rahwas on seäl teie ees, ja teie sate langema mõõga läbbi; sest et teie Jehowa järrelt ärratagganend, ei olle ka Jehowa mitte teiega.
44. Ja nemmad kippusid üllemeelse süddamega mäe otsa üllesminnema, agga Jehowa seädusse laegas ja Moses ei likund kest lerist wälja.
45. Ja Amaleki ja Kanaani rahwas tulli mahha, kes seäl mäggise maal olli ellamas, ja nemmad löid neid mahha ja peksid neid ärra Ormast sadik.

15. Peatük.

Koggematta pattud; hingamisse päwa teotajat surmatakse: riette narmad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui teie senna male sate kus teie peate sees ellama, mis minna teile annan,
3. Ja tahhate ohwerdada Jehowale tulleohwri, põlletamisse ehk tappaohwri, ühhe isse tootusse, ehk heameelelissekso ohwriks ehk omma seätud pühhade aial, et teie Jehowale ohwerdate maggusat haiso weistest ehk puddolojustest:
4. Siis peab se kes omma ohwrianni tahhab tua, Jehowale wima roaohwriks kaks topi peent jahho, kolme korteri õlliga seggatud.
5. Ja wina jomaohwriks peab sa pannema kolm korterit põlletamisse ehk tappaohwri kõrwa ainiktalle peäle.
6. Ehk jära peäle peab sa pannema roaohwriks kaks kanno peent jahho, ühhe tobi õlliga seggatud,
7. Ja ühhe tobi wina jomaohwriks peab sa wima Jehowale maggusaks haisuks.
8. Ja kui sa ohwerdad nore weikse, põlletamisse ehk tappaohwriks, ühhe isse tootusse ehk tänno ohwriks Jehowale:
9. Siis peab nore weikse peäle wima roaohwriks pole küllimitto peent jahho, poleteise tobi õlliga seggatud.
10. Ja jomaohwriks peab sa wima wina poolteist topi tulleohwriks, maggusaks haisuks Jehowale.
11. Nenda peab tehtama härjaga ehk järaga ehk tallega, lammastest ehk kitsest.
12. Sedda arro möda kui teie ohwerdate, nenda peate teie iggaühhega teggema nende arro järrele.
13. Igga omma ma innimenne peab nenda ka sedda teggema, kui ta wiib tulleohwri maggusaks haisuks Jehowale.
14. Ja kui üks woöras teie jures asset on, ehk kes teie seas on teie tullewa rahwa põlweni, ja ohwerdab tulleohwri maggusaks haisuks Jehowale, otsekui teie tete, nenda peab ta ka teggema.
15. Koggodussel peab üks seätud wiis ollema ni hästi teil kui woöral, kes teie jures asset on; se peab iggawenne seätud wiis ollema Jehowa ees teie tullewa põlwe rahwal, ni teil kui woöral.
16. Üks käst ja üks kohhus peab ollema teil ja woöral, kes teie jures asset on.
17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
18. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui teie tullete senna male, kuhho minna teid sadan;
19. Ja se sünnib, et teie söte ma leiwast, siis peate teie üllestöstmisse ohwri Jehowale ohwerdama.
20. Ommast essimessest uudse wilja taignast peate ühhe kogi ohwerdama üllestöstmisse ohwriks, nenda kui reialluse üllestöstmisse ohwer on, nenda peate teie ka sedda ohwriks üllestöstma.
21. Ommast essimessest uudse wilja taignast peate teie Jehowale andma üllestöstmisse ohwri teie tullewa rahwa põlweni.
22. Ja kui teie eksite ja ei te mitte keiki neid käskusid möda, mis Jehowa Mosesse wasto räkinud,
23. Keik sedda mis Jehowa teile käsknud Mosesse läbbi, sest päwast kui Jehowa on käsknud ja eddespiddi teie tullewa rahwa põlweni:
24. Ja se sünnib, kui koggodusse teädmatta olleks middagi eksitusse läbbi tehtud: siis peab keik koggodus ohwerdama ühhe nore wärsi põlletamisse ohwriks, maggusaks haisuks Jehowale, ja temma roaohwri ja ta jomaohwri, nenda kui kohhus on, ja ühhe nore sikko patto ohwriks. 3 Mos. 4, 13.
25. Ja preester peab ärraleppitamist teggema keige Israeli laste koggodusse eest, ja neile peab andeks antama; sest se on eksitus, ja nemmad on omma anni winud tulleohwriks Jehowale ja omma patto ohwri Jehowa ette omma eksitusse pärrast.

26. Ja keige Israeli laste koggodussele
peab andeks antama, ka woörale, kes
nende seas asset on; sest keige rahwale
on se juhtund koggematta.
27. Ja kui üks hing peaks koggematta
patto teggema, siis peab ta wima ühhe
aastase emmase kitsetalle patto ohwriks.
28. Ja preester peab ärraleppitamist
teggema hinge eest mis on eksinud patto
läbbi, ja koggematta Jehowa ees; et ta
temma eest ärraleppitamist teeks, ja tem-
male saaks andeks antud.
29. Omma ma innimessel Israeli laste
seast ja woöral kes nende seas asset on,
teil peab üks käsk ollema, kui kegi kogge-
matta middagi teeb.
30. Ja hing, kes middagi teeb kurja me-
lega, olgo ta omma ma innimenne ehk
woöras, temma teotab Jehowat, se hing
peab sama ärrakautud omma rahwa seast.
31. Sest ta ei olle Jehowa sanna mitski
pannud ja on temma kässo tühjaks tei-
nud: se hing peab töeste sama ärrakau-
tud, temma üllekohhus on ta peäl.
32. Ja Israeli lapsed ollid seäl kõrbes,
ja leidsid ühhe mehhe kes puid pühhapä-
wal noppis.
33. Ja need kes tedda leidsid puid nop-
piwad, wisid tedda Mosesse jure ja Aa-
roni jure ja keige koggodusse jure.
34. Ja nemmad pannid tedda wahhi
alla, sest se ep olnud selgeste ööldud, mis
temmale piddi tehtama. 3 Mos. 24, 12.
35. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Se mees peab armota surma pandama,
keik koggodus peab tedda kiwwidega sur-
nuks wiskama leri tagga.
36. Ja keik koggodus wisid tedda wälja
leri tahha, ja nemmad wiskasid tedda
kiwwidega, et ta ärrasurri, nenda kui Je-
howa olli Mosest käsknud.
37. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto
ja ütles:
38. Rägi Israeli laste wasto ja ütle
neile, et nemmad peawad ennestele tegge-
ma narmust toppid omma riette ölmade
külge omma rahwale põlwest põlweni, ja
pannema iggaühhe ölma narmust toppi
külge ühhe sinnise paela. 5 Mos. 22, 12.
39. Ja se narmust top peab teile seks
ollema, et teie se peäle watate ja mele
tulletate keiki Jehowa käskusid, et teie
nende järrele tete; et teie ei kula omma
süddame nouu egga omma silmade him-
mo järrele, mis teie horawisil tagganouate.
40. Et teie meles peate ja tete keik mo
käskude järrele ja pühhad ollete omma
Jummalale.
41. Minna ollen Jehowa teie Jummal,
kes teid Egiptusse maalt ärratonud, et
ma teile Jummalaks ollen, Minna Jeho-
wa teie Jummal.

16. Peatük.

Kora ja keige rahwa haugutaminne; raske nuhtlus.

1. Ja Lewi poia Keati poia, Jitsari
poeg, Kora, ja Datan ja Abiram, Eliabi
poiad, ja On, Peleti poeg, kes Rubeni
poiad, wötsid ette,
2. Ja tousid Mosesse silma ees üles, ja
Israeli laste seast kaks sadda ja wiis-
kümmend meest, koggodusse würstid, ked-
da koggodusse jure kutsuti, kuulsad meh-
hed.
3. Ja nemmad tullid kokko Mosesse
wasto ja Aaroni wasto, ja ütlesid nende
wasto: Teie tete liga, sest keik koggodus,
nemmad keik on pühhad, ja Jehowa on
nende seas; mispärrast töstate teie siis
endid üle Jehowa koggodusse?
4. Ja Moses kulis sedda ja heitis sil-
mili mahha,
5. Ja rääkis Kora wasto ja keige temma
seltsi wasto ja ütles: Homme siis peab
Jehowa teäda andma sedda, kes temma
pärralt ja pühha on, ja kedda ta ennese
jure lasseb liggi tulla; ja kedda ta saab
ärrawallitsenud, lasseb ta ennese jure
liggi tulla.
6. Tehke sedda, wötke ennestele suitseta-
misse pannud, Kora ja keik temma selts,
7. Ja pange nende sisse tuld, ja pange
nende peäle suitsetamisse rohto Jehowa
ette homme: siis peab se nenda ollema:
Se mees kedda Jehowa saab ärrawallit-
send, se on pühha; teie tete liga Lewi
lapsed!
8. Ja Moses ütles Kora wasto: Et
kuulge wahhest Lewi poiad:
9. On se pissut teile, et Israeli Jum-
mal teid ärralahhutand Israeli koggo-
dussest, et ta teid ennese jure liggi lasseb
tulla, et teie Jehowa maia teggemist tete
ja seisate koggodusse ees, et teie nende eest
ammeti tööd tete?
10. Ja on sind ja keik so wennad, Lewi
lapsed, sinnoga ennese jure lasknud liggi
tulla? ja teie püüate ka preestri ammeti
peäle sada.
11. Sepärrast olled sinna se ja keik so
selts, kes Jehowa wasto kokkotulnud; ja
mis on Aaron, et teie temma wasto
nurrisete?
12. Ja Moses läkkitas kutsma Datanit

ja Abirami, Eliabi poege; ja nemmad ütlesid: Ei meie tulle senna ülles.
13. On se pissut, et sa meid seie ülles saatnud seält maalt, mis pima ja met joseb, meid körbe surretama? et sa weel püad meie ülle keikipiddi wallitseda.
14. Ei sa polle meid ka mitte ühhe male winud, mis pima ja met joseb, et sa meile ollekfid annud pöldude ja winamäggede pärrisossa; tahhad sa meeste silmad peast pista? ei meie tulle senna ülles.
15. Ja Mosesse wihha süttis wägga pöllema, ja ta ütles Jehowa wasto: Ärra pöra nende roaohwri pole! polle ma ühtegainust eeslit nende käest wötnud, egga ühhelegi nende seast kurja teinud.
16. Ja Moses ütles Kora wasto: Sinna ja keik so selts peawad Jehowa ees ollema, sinna ja nemmad ja Aaron, homme.
17. Ja wötke iggamees omma suitsetamisse pan, ja pange nende peäle suitsetamisse rohto, ja toge Jehowa ette iggamees omma suitsetamisse pan, kaks sadda ja wiiskümmend suitsetamisse panno; ja sinna ja Aaron kumbki omma suitsetamisse pannoga.
18. Siis wötsid nemmad iggamees omma suitsetamisse panno ja pannid senna sisse tuld, ja pannid senna peäle suitsetamisse rohto, ja jäid seisma koggodusse telgi ukse ette, ka Moses ja Aaron.
19. Ja Kora satis nende wasto kokko keik koggodusse koggodusse telgi ukse ette; ja Jehowa au näitis ennast keige koggodussele.
20. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:
21. Lahhutage endid ärra sestsinnatsest seltsist, siis tahhan ma neid ärralöppetada ühhe silmapilkmisse aegas.
22. Ja nemmad heitsid silmili mahha ja ütlesid: Jummal, keige libha waimude Jummal, üts mees teeb patto, ja sa peaksid keige koggodusse peäle ni wägga wihhastama!
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
24. Rägi koggodusse wasto ja ütle: minge seält Kora, Tatani ja Abirami maia ümbert ärra.
25. Siis tousis Moses ülles ja läks Tatani ja Abirami jure, ja Israeli wannemad käisid temma järrel.
26. Ja ta räkis koggodusse wasto ja ütles: Et lahkuge nendesinnaste öäla meeste telkide jurest ärra, ja ärge putuge mitte ühhegi asja külge, mis nende pärralt on, et teid wahhest ei kautata keige nende pattude pärrast.
1 Mos. 19. 14. Jes. 52. 11.
27. Ja nemmad tullid Kora, Tatani ja Abirami maia jurest seält ümbert ärra: agga Tatan ja Abiram tullid wälja ja seisid omma telkide ukse ees, ka nende naesed ja nende lapsed, ja nende wäetimad lapsed.
28. Ja Moses ütles: Sest peate teie tundma, et Jehowa mind läkkitand keiki neidsinnatsid teggusid teggema, et need ei tulle mo süddame nouust.
29. Kui need surrewad nenda kui keik muud innimessed surrewad, ja nuhtlus, mis keige muude innimeste peäle tulleb, nende peäle ka tulleb, ei siis polle Jehowa mind mitte läkkitand.
30. Agga kui Jehowa wöttab ühhe ue asja lua, et ma omma su lahti teeb, ja nelab ärra neid ja keik, mis nende pärralt on, et nemmad ellawalt hauda allaläbbäwad: siis peate teie tundma, et need mehhed Jehowat on laitnud.
31. Ja se sündis, kui ta sai räkinud keik need sannad, siis löhkes ma mis nende al olli, p. 26. 10.
32. Ja ma teggi omma su lahti ja nelas ärra neid ja nende maiad, ja keik innimessed kes Kora pärralt, ja keik warrandusse.
33. Nenda läksid nemmad ja keik, mis nende pärralt, ellawalt hauda, ja ma kattis neid peält kinni, ja nemmad kaddusid koggodusse seest ärra.
34. Ja keik Israeli rahwas, kes nende ümberkaudo ollid, pöggenesid ärra nende heäle pärrast, sest nemmad ütlesid: ehk wahhest ma meid ka ärranelab.
35. Ja tulli läks wälja Jehowa käest ja löppetas ärra need kaks sadda ja wiiskümmend meest, kes suitsetamisse rohto ohwerdasid.

17. Peatük.

Rahwas nurriseb; neid nuhheldakse ja leppitakse ärra; Aaroni kuiw kep haljandab.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Ütle Eleasari, preestri Aaroni poia wasto, et ta wöttab suitsetamisse pannud ülles pölletusse seest, ja aia tulli emale; sest need on pühhad;
3. Nende suitsetamisse pannud, kes patto teinud omma hinge wasto, ja nemmad peawad neist teggema öhhukessets tautud platisid altari katteks; sest nemmad on neid Jehowa ette tonud, sepärrast on need

pühhad, ja need peawad ollema tähheks
Israeli lastele.
4. Ja preester Eleasar wöttis waskſuitse-
tamisse pannud, mis need tonud kes ollid
ärrapöllenud, ja nemmad taggusid neid
öhbukesseks altari katteks:
5. Mällestusseks Israeli lastele, et üks-
ki woöras ei pea liggi tullema, kes ei olle
Aaroni soust, et ta suitsetamisse rohto
suitsetab Jehowa ees, et ta mitte ei saaks
niuggusseks kui Kora, ja kui temma selts;
nenda kui Jehowa temmale olli öölnud
Mosesse läbbi.
6. Ja keik Israeli laste koggodus nurri-
sesid teisel päwal Mosesse ja Aaroni
wasto öeldes: Teie ollete Jehowa rahwa
ärrasurretanud.
7. Ja se sündis kui koggodus kokkotulli
Mosesse ja Aaroni wasto ja watasid kog-
godusse telgi pole, wata siis kattis pilwe
sedda, ja Jehowa au sai nähtud.
8. Siis tulli Moses Aaroniga koggo-
dusse ette.
9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
10. Joudke siit koggodussest ärra, siis
tahhan ma neid ärralöppetada ühhe sil-
mapilkmisse aegas. Siis heitsid nemmad
silmili mahha.
11. Ja Moses ütles Aaroni wasto:
Wötta suitsetamisse pan ja panne tuld
senna sisse altari peält, ja panne suitse-
tamisse rohto peäle, ja minne ussinaste
koggodusse jure, ja te nende eest ärralep-
pitamist; sest suur wihha on wäljaläinud
Jehowa käest, jubba nuhtlus hakkand.
12. Ja Aaron wöttis sedda, nenda kui
Moses olli öölnud, ja jooksis koggodusse
sekka, ja wata nuhtlus olli jo hakkand
rahwa seas; ja ta panni suitsetamisse
rohto senna peäle ja teggi ärraleppita-
mist rahwa eest.
13. Ja temma seisis surnutte ja ellawat-
te wahhel, ja nuhtlus sai ärrakeeldud.
14. Ja neid kes sesse nuhtlussesse ärra-
surnud, olli nelliteistkümmend tuhhat ja
seitse sadda, issi need kes Kora sü pärrast
ollid ärrasurnud.
15. Ja Aaron tulli taggasi Mosesse ju-
re koggodusse telgi ukse ette, sest nuhtlus
olli ärrakeeldud.
16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja
ütles:
17. Rägi Israeli laste wasto ja wötta
nende käest igga wannema perrest üks kep,
keikide nende wannematte perrette würs-
tide käest kaksteistkümmend keppi, iggaüh-
he nimme pead sa ta keppi peäle kirjotama.
18. Ja Aaroni nimme pead sa kirjota-
ma Lewi keppi peäle; sest üks kep peab
ollema nende wannematte perrette pea-
wannema eest.
19. Ja sa pead neid pannema seisma
koggodusse telki, tunnistusse laeka ette,
kus ma teiega kokko tullen.
20. Ja se peab nenda ollema: Se mees
kedda ma ennesele tahhan ärrawallitseda,
selle kep peab tokeks sama, ja ma tahhan
waigistada Israeli laste nurrisemissi mo
wasto, mis nemmad teie wasto nurri-
senud.
21. Ja Moses räkis sedda Israeli laste
wasto, ja nemmad andsid temmale igga-
üks nende würstidest ühhe keppi, iggal
würstil olli kep omma wannematte per-
rette järrele, kaksteistkümmend keppi, ja
Aaroni kep olli nende keppide seas.
22. Ja Moses panni keppid Jehowa
ette seisma tunnistusse telki.
23. Ja se olli teisel päwal, et Moses
tulli tunnistusse telgi jure, ja wata Aa-
roni kep, mis Lewi perre pärrast, olli to-
keks sanud ja pakkatanud, ja olli omma
öitsemisse öitsenud ja walmis mandlid
kaswatanud. Ebr. 9, 4.
24. Ja Moses töi keik keppid Jehowa
eest wälja keige Israeli laste jure, ja
nemmad waatsid sedda ja wötsid iggaüks
omma keppi.
25. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Wi Aaroni kep jälle tunnistusse laeka
ette, senna seisma tähheks neile, kes was-
topannewad, et sa löppetad nende nurri-
semissed mis minno wasto, et nemmad
mitte ei surre.
26. Ja Moses teggi sedda; nenda kui
Jehowa tedda olli käsknud, nenda teggi
temma.
27. Ja Israeli lapsed räkisid Mosesse
wasto ja ütlesid: Ennä meie heidame hin-
ge, meie same hukka, meie keik same hukka.
28. Iggaüks kes ial Jehowa maia jure
liggi saab, se surreb ärra; kas meie pea-
me hinge heites ärralöpma?
Jes. 59, 2. Jak. 4, 8–10.

18. Peatük.

Preestritte ja Lewitide ammet ja toidus.

1. Ja Jehowa ütles Aaroni wasto:
Sinna ja so poiad, ja so issa perre sin-
noga, teie peate kandma pühha maia ülle-
kohhut; ja sinna ja so poiad sinnoga, teie
peate kandma omma preestri ammeti ülle-
kohhut.
2. Ja sa pead ka ommad wennad, Lewi
sugguarro, omma issa suggu wössa, en-

neiega sinna liggi wima, et need sulle
kässil on, ja nemmad peawad sind teni-
ma; agga sinna ja so poiad sinnoga pea-
te ollema tunnistusse telgi ees.
3. Ja nemmad peawad teggema, mis sa
kässid tehha ja keige telgi teggemist; agga
pühha paiga riistade jure ja altari jure
ei pea nemmad mitte liggi sama, et ei
nemmad egga teie ärra ei surre.
4. Ja need peawad sulle kässil ollema,
et nemmad tewad koggodusse telgi tegge-
mist keige telgi tenistusse tarwis; agga
wööras ei pea mitte teie liggi sama.
5. Ja teie peate pühha maia teggemist
teggema ja altari teggemist, et ei sa en-
nam suur wihha Israeli laste peäle.
6. Ja minna, ennä ma ollen teie wen-
nad, Lewitid, wötnud Israeli laste seast;
teile on nemmad anniks antud Jehowale,
koggodusse telgi tenistust teggema.
7. Ja sinna ja so poiad sinnoga, teie
peate üllespiddama omma preestri amme-
tit keige altari asja kallal, ja seäl kallal
mis wahhetekki tagga, ja teie peate selle
eest murretsema; preestri ammeti tenis-
tusse annan ma teile anniks, ja kes wöö-
ras senna liggi tulleb, se peab surma
sama.
8. Ja Jehowa räkis Aaroni wasto: Ja
minna, ennä ma ollen sulle annud mis
mo üllestöstmisse ohwrittest järrele jääb;
keik Israeli laste pühhad annid, need
ollen ma sulle annud woidmisse pärrast,
ja so poegadele iggawesseks seätud öigus-
seks.
9. Se peab sulle sama keigepühhamaist
andidest, mis tullest saab järrelejänud:
Keik nende ohwriannid keigist nende roa-
ohwrittest ja keigist nende patto ohwrit-
test ja keigist nende süi ohwrittest, mis
nemmad mulle ärratassuwad; keigepüh-
hamad annid peawad sulle ja so poega-
dele sama.
10. Keigepühhamas kohtas peab sa sed-
da söma, keik meesterahwas peab sedda
söma; se peab sulle pühhaks asjaks ollema.
11. Ja se saab ka sulle, nende anni ül-
lestöstmisse ohwer, keige Israeli laste
köigutamisse ohwrittega; sulle ollen ma
neid annud ja so poegadele ja so tüttar-
dele kes so jures, iggawesseks seätud öi-
gusseks; iggaüks kes puhhas so perres
woib sedda süa.
12. Keigeparrama ölli ja keigeparrama
wärske wina ja wilja, nende essimesse
uudse wilja, mis nemmad Jehowale and-
wad, sedda ollen ma sulle annud.
13. Keik essimenne uudne willi, mis
nende maal on, mis nemmad Jehowale
towad, peab sulle sama: iggaüks kes
puhhas so perres, woib sedda süa.
14. Keik tootud asjad Israelis peawad
sulle sama.
15. Keik mis lapsekoia lahti teeb, keigest
lihhast mis nemmad Jehowale towad,
innimeste ja weiste polest, se peab so pär-
ralt ollema; agga innimesse essimesse
poeglapse pead sa ikka andma lunnasta-
da, ja essimesse rojase weikse sou pead sa
ka andma lunnastada.
16. Ja sedda mis tulleb lunnastada
pead sa andma lunnastada, kui se üks ku
wanna, so arwamisse järrele wie sekli
rahha pärrast, pühha sekli järrele, se on
kakskümmend Kera. p. 3. 47. Esek. 45. 12.
17. Agga essimest härja suggu, ehk es-
simest lamba suggu, ehk essimest kitse sug-
gu ei pea sa mitte andma lunnastada,
need on pühhad: nende werre pead sa
ripputama altari peäle ja nende raswa
pead sa sütama pöllema, tulleohwriks
magguseks haisuks Jehowale.
18. Agga nende lihha peab sulle sama,
otsekui köigutamisse rind ja parram saps
se peab sulle sama.
19. Keik pühhad üllestöstmisse ohwrid,
mis Israeli lapsed Jehowale üllestöstes
ohwerdawad, ollen ma annud sulle ja so
poegadele, ja so tüttardele kes so jures,
iggawesseks seätud öigusseks; se olgo ig-
gawenne kindel seädus Jehowa ees sulle
ja so seule sinnoga.
20. Ja Jehowa ütles Aaroni wasto:
Nende maal ei pea sa mitte pärrisossa
sama, ja sul ei pea mitte jaggo ollema
nende seas; Minna ollen so jaggo ja so
pärrisossa Israeli laste seas.
5 Mos. 10. 9. Laul. 16. 5. 6.
21. Ja wata Lewi lastele ollen ma keik
kümnesse annud Israelis pärrisossaks,
nende tenistusse eest, et nemmad koggo-
dusse telgi tenistust murretsewad.
22. Ja Israeli lapsed ei pea ennam
mitte koggodusse telgi jure liggi sama,
patto enneste peäle saatma nenda et nem-
mad surrewad.
23. Ja Lewitid peawad koggodusse telgi
tenistust murretsema, ja nemmad peawad
omma üllekohhut kandma; iggawesseks
seätud wisiks peab se ollema teie tullewa
pölwe rahwale; ja Israeli laste seas ei
pea nemmad mitte pärrisossa pärrima.
24. Sest Israeli laste kümnesse, mis
nemmad ohwerdawad Jehowale üllestöst-
misse ohwriks, ollen ma Lewitidele annud
pärrisossaks; sepärrast ollen ma neile

kõlnud: Nemmad ei pea mitte Israeli laste seas pärrisossa sama.

25. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

26. Ja sa peab Lewitide wasto räkima ja neile ütlema: Kui teie kümnesse wastowõttate Israeli laste käest, mis ma teile ollen annud nende käest teie pärrisossa eest; siis peate teie sest ohwerdama Jehowa üllestõstmisse ohwri, kümnesse kümnessest.

27. Ja se peab teile sama arwatud teie üllestõstmisse ohwriks, wiljaks reieallussest ja walmis winaks surrotörrest.

28. Nenda peate ka teie Jehowa üllestõstmisse ohwri ohwerdama keigist ommast kümnessist, mis teie Israeli laste käest sate, ja peate sest Jehowa üllestõstmisse ohwri andma preestrile Aaronile.

29. Keigist ommast andist peate teie Jehowale ohwerdama, keigist üllestõstmisse ohwrist, keigest sest mis keigeparram, mis sest tulleb pühhitseda.

30. Ja sa peab nende wasto ütlema: Kui teie üllestõstes ohwerdate parrama sest, siis peab sedda Lewitidele arwatama reiallusse wiljaks ja surrotörre wiljaks.

31. Ja teie peate sedda sõma keiges paikas teie ja teie perre, sest se on teile palgaks teie tenistusse eest koggodusse telgi jures.

32. Ja teie ei pea mitte selle pärrast patto kandma, kui teie keigeparrama sest üllestõstes ohwerdate; ja teie ei pea mitte ärrateotama Israeli laste pühhi asjo, et teie ärra ei surre.

19. Peatük.

Tuhk punnasest lehmast; roja lahhutamisse wessi.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:

2. Se on se kässo seädminne, mis Jehowa käsknud õldes: Rägi Israeli laste wasto, et nemmad so jure towad ühhe punnase jelge terwe lehma, kelle külges ei olle wigga, kelle peäle ikket ei sanud. Ebr. 9,13.

3. Ja teie peate sedda preestrile Eleasarile andma, ja ta peab sedda wäljawima leri tahha, ja se peab tappetama ta silma ees.

4. Ja preester Eleasar peab wõtma ta werrest omma sõrmega, ja otsekohhe koggodusse telgi pole ripputama seitse korda temma werrest.

5. Ja ta peab lehma omma silma ees laskma ärrapõlletada, selle nahha ja lihha ja werre peab ta selle sittaga laskma ärrapõlletada,

6. Ja preester peab wõtma seedri puud ja Isopit ja elledapunnast lõnga, ja peab sedda wiskama kest senna kus lehma ärrapõlletakse.

7. Ja preester peab omma ridid pessema ja omma ihho ärraloppputama weega, ja pärrast peab ta leri tullema, ja preester on rojane õhtoni.

8. Ja se kes sedda ärrapõlletand, peab omma ridid weega pessema ja omma ihho weega lopputama, ja rojane ollema õhtoni.

9. Ja üks puhhas mees peab kokko korristama lehma tuhha ja sedda ühte puhta paika pannema leri tahha; ja se peab Israeli laste koggodussele ollema hoida roja lahhutamisse weeks: Se on üks patto ohwer.

10. Ja se kes lehma tuhha kokko korristab peab omma ridid pessema ja rojane ollema õhtoni; ja se peab Israeli lastele ja woörale, kes nende seas asset on, ollema iggawesseks seätud wisiks.

11. Kes ühhegi innimesse surno kehha külge putub, se peab rojane ollema seitse päwa.

12. Sesamma peab sellega ennast puhhastama kolmandamal päwal ja seitsmendal päwal, siis on ta puhhas; ja kui ta kolmandamal päwal ja seitsmendal päwal ennast ei puhhasta, siis ei olle ta mitte puhhas.

13. Iggaüks kes surno innimesse kehha külge putub, mis ärrasurnud, ja ei puhhasta ennast, se teeb Jehowa maia rojaseks, ja se hinge peab ärrakautama Israeli seast; sepärrast et roja lahhutamisse wessi ta peäle ei olle ripputud; ta on rojane, temma rojus on alles ta peäl.

14. Se on käst, kui innimenne telki surreb: iggaüks kes senna telki tulleb ja iggaüks kes telkis on, peab seitse päwa rojane ollema.

15. Ja keik riistad mis lahti, kus polle kaant peäl kinniseutud, need on rojased.

16. Ja iggaüks kes wälja peäl putub selle külge mis mõõgaga mahhalõdud ehk muido surnud, ehk ühhe innimesse lu ehk haua külge, se on rojane seitse päwa.

17. Ja nemmad peawad ühhe rojase pärrast wõtma ärrapõlletud patto ohwri põrmust, ja üks peab pannema senna peäle hallika wet ühhe riista sisse.

18. Ja üks puhhas mees peab Isopit wõtma ja sedda senna wette kastma, ja sedda telgi peäle ripputama ja keikide riistade peäle ja hingede peäle mis seäl on, ja selle peäle kes ühhe lu külge putund,

ehk kellegi külge kes mahhalöddud ehk muido surnud, ehk ühhe haua külge.

19. Ja se kes puhhas peab rojase peäle ripputama kolmandamal päwal ja seitsmendal päwal; ja ta peab tedda puhhastama seitsmendal päwal, ja ta peab omma ridid pessema ja weega lopputama; siis on ta puhhas öhto.

20. Ja se mees kes rojane, ja ep olle ennast puhhastand, sesamma hing peab sama ärrakautud koggodusse seest, et ta Jehowa pühha paiga rojaseks teinud; roja lahhutamisse wessi ei polle ta peäle ripputud, rojane on temma.

21. Ja se peab neile ollema iggawesseks seätud wisiks; ja kes roja lahhutamisse wee ripputab, peab omma ridid pessema, ja kes roja lahhutamisse wee külge putub, se on rojane öhtoni.

22. Ja iggaüks kelle külge se kes rojane on putub, on rojane; ja hing, mis selle külge putund, on öhtoni rojane.

20. Peatük.

Nurrin wee pärrast; Mosesse ja Aaroni kannatamatta meel; wessi joseb kaljust; Aaroni surm.

1. Ja Israeli lapsed, keik koggodus tullid Sinni kõrbe essimessel kuul, ja rahwas jäi Kadessi, ja Mirjam surri sinna ärra ja maeti sinna mahha.

2. Ja koggodussel ei olnud wet, ja nemmad tullid kokko Mosesse ja Aaroni wasto. 2 Mos. 17. 1. 2.

3. Ja rahwas riidles Mosessega ja rääkisid öldes: oh olleksime meie hinge heitnud, kui meie wennad Jehowa ees hinge heitsid.

4. Ja mispärrast ollete teie Jehowa koggodusse seie kõrbe winud, et meie seie ärrasurreme, meie ja meie lojuksed?

5. Ja mispärrast ollete teie meid seie ülles saatnud Egiptusse maalt, et teie meid winud seiesamma pahha paika? Polle se seemne egga wigimarja, ei winapu egga kranatiouna paik, ja wet ep olle ka mitte jua.

6. Siis tullid Moses ja Aaron koggodusse eest ärra koggodusse telgi ukse ette, ja heitsid silmili mahha, ja Jehowa au näitis ennast neile.

7. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

8. Wötta kep ja sada kokko koggodus, sinna ja so wend Aaron, ja teie peate kaljo wasto rätima nende nähhes, siis peab ta omma wee andma; ja sa peab neile wet wälja saatma kaljust ja koggodust jootma ja nende lojuksid.

9. Siis wöttis Moses keppi Jehowa eest ärra, nenda kui ta tedda olli käsknud.

10. Ja Moses ja Aaron koggusid koggodusse kokko kaljo ette, ja ta ütles neile: Et kulge wahhest teie wastopannijad: Kas meie peame sestsinnatsest kaljust teile wet wälja saatma? Laul. 106. 33.

11. Ja Moses töstis omma käe ülles ja löi kaljo omma keppiga kaks korda, ja paljo wet tulli wälja, ja koggodus sai jua ja nende lojuksed.

12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto ja Aaroni wasto: Et teie ei olle mitte minno sisse usknud, et teie mind piddite pühhitsema Israeli laste nähhes, sepärrast ei pea teie mitte koggodust senna male wima, mis ma neile ollen annud. 5 Mos. 32. 51.

13. Se on se riowessi, mispärrast Israeli lapsed rielnud Jehowaga, ja ta näitis ennast nende kallal pühha ollewad.

14. Ja Moses läkkitas käsjud Kadessist Edomi kunninga jure: Nenda ütleb so wend Israel, sa tead keik äppardust, mis meile juhtund.

15. Et meie wannemad Egiptusse male allaläinud, ja meie olleme mitto päwa Egiptusse maal ellanud, ja et Egiptusse rahwas kurja teinud meile ja meie wannemattele.

16. Ja meie olleme Jehowa pole kissendanud, ja ta on meie heält kuulnud ja ühhe Jngli läkkitand, ja se on meid Egiptusse maalt ärrasaatnud; ja wata meie olleme Kadessis ühhe linna jures so raia äres.

17. Et lasse meie lähhäme so maast läbbi, meie ei tahha mitte minna wäljast läbbi egga winamäest läbbi, ja meie ei tahha mitte kaewo wet jua: suurt maanteed möda tahhame meie minna, ei meie tahha mitte kallata parramat egga pahhemat kät, enne kui meie ülle so raia sanud.

18. Ja Edom ütles temma wasto: Ei sa pea mitte minno maast läbbi minnema, et ma mitte moögaga sinno wasto wälja ei tulle.

19. Ja Israeli lapsed ütlesid temma wasto: Meie tahhame maanteed möda senna üllesminna, ja kui meie so wesst jome, minna ja mo lojuksed, siis tahhame sedda maksta; agga ma ei tahha muud ühtegi kui jalla läbbiminna.

20. Agga temma ütles: Ei sa pea mitte läbbiminnema. Ja Edom läks wälja ta wasto suure rahwaga ja tuggewa wäega.

21. Nenda kelas Edom Israeli ennese

raiast läbbiminnemast; ja Israel kallas
ta jurest ärra.
22. Ja nemmad läksid Kadessist tele; ja
Israeli lapsed, keik koggodus, tullid Ori
mäe jure.
23. Siis räkis Jehowa Mosesse wasto
ja Aaroni wasto Ori mäe jures Edomi
ma raia peäl ja ütles:
24. Aaron peab korristud sama omma
rahwa jure, sest ta ei pea mitte senna ma-
le sama, mis ma ollen Israeli lastele an-
nud; sepärrast et teie ollete mo sussanna
wasto pannud riowee jures.
25. Wötta Aaron ja temma poeg Elea-
sar, ja wi neid ülles Ori mäele.
26. Ja wötta Aaroni rided seljast ärra
ja panne neid ta poia Eleasari selga, ja
Aaron peab sama korristud ja senna sur-
rema.
27. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa
olli käsknud, ja nemmad läksid ülles Ori
mäele keige koggodusse nähhes.
28. Ja Moses wöttis Aaroni rided sel-
jast ärra ja panni neid ta poia Eleasari
selga. Nenda surri Aaron senna mäe ot-
sa; siis tullid Moses ja Eleasar mäe
peält maha.
29. Ja kui keik koggodus näggi, et Aa-
ron olli hinge heitnud, siis nutsid nem-
mad Aaroni kolmkümmend päwa, keik
Israeli suggu.

21. Peatük.

Esimenne woimus Kanaanide peäle; waskmaddo; Sihoni ja Ogi peäle saab Israel woimust.

1. Kui Kanaani ma innimenne, Aradi
linna kunningas, kes louna pool ellas, ku-
lis, et Israel olli tulnud nende teed, kes
maad ollid läbbi katsunud, siis söddis ta
Israeli wasto ja wiis neist monned
wangi.
2. Siis tootas Israel ühhe tootusse
Jehowale ja ütles: Kui sa wissiste an-
nad se rahwa mo kätte, siis tahhan ma
nende linnad sutumaks ärrakautada.
3. Ja Jehowa wöttis Israeli heält
kuulda, ja andis Kanaanid nende kätte,
ja Israel kautas neid sutumaks ärra ja
nende linnad, ja ta panni selle paigale
nimme Orma.
4. Ja nemmad läksid Ori mäe jurest
ärra körkjatte merre teed, et nemmad pid-
dit Edomi ma ümber käima; ja rahwa
hing tüddis ärra seäl te peäl.
5. Ja rahwas räkis wasto Jummalat
ja Mosest: Mispärrast ollete teie meid
siit ülles tonud Egiptusse maalt, et meie
peame seie körbe ärrasurrema? Sest polle
leiba egga wet, ja meie hing tülkab ärra
wägga kerge leiwa wasto. 5 Mos. 32. 6. 7.
6. Siis läkkitas Jehowa rahwa sekka
tullised maud, ja nemmad hammustasid
rahwast, ja paljo rahwast surri Israelist
ärra.
7. Ja rahwas tulli Mosesse jure ja üt-
lesid: Meie olleme patto teinud, et meie
wasto Jehowat ja wasto sind räkinud;
pallu Jehowat, et ta meist ärrasadab need
maud; siis pallus Moses rahwa eest.
8. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Te ennesele üks tulline maddo ja panne
sedda ridwa otsa, siis peab sündima, et
kes ial on hammustud ja selle peale wa-
tab, se peab ellusse jäma. Joan. 3, 14.
9. Siis teggi Moses ühhe waskmao ja
panni sedda ridwa otsa; ja se sündis kui
maddo keddagi hammustas, ja ta watis
waskmao peäle, siis jäi ta ellusse.
10. Ja Israeli lapsed läksid tele ja löid
leri ülles Oboti.
11. Ja nemmad läksid tele Obotist ärra
ja löid leri ülles Abarimi küngaste jure,
senna körbe, mis Moabi kohhal on päwa
tousmisse pool.
12. Seält läksid nemmad tele ja löid
leri ülles Seredi jöe äre.
13. Seält läksid nemmad tele ja löid leri
ülles teine pole Arnoni jögge, mis körbes
on, mis touseb Emori rahwa raia jurest;
sest Arnon on Moabi ma raia, Moabi
ja Emori rahwa wahhel. Kohtom. 11, 18.
14. Sepärrast öeldakse Jehowa söddade
ramatus: Wahebi Suwas, ja Arnoni
jöed:
15. Ja jöggede jaggo mis kallab Ari
kohta ja jookseb wasto Moabi ma raia.
16. Ja seält said nemmad Peerisse, se
on se kaew kellest Jehowa Mosessele üt-
les: Koggu rahwas kokko, siis tahhan ma
neile wet anda.
17. Siis laulis Israel se laulo: Touse
kaew, laulge wastastikko temmast.
18. Kaew mis würstid kaewand, mis
rahwa üllemad ülleskaewand, käsosandja
läbbi omma keppidega. Ja seält körwest
läksid nemmad Mattana.
19. Ja Mattanast Naalieli, ja Naalie-
list Pamoti,
20. Ja Pamotist senna orgo mis Moa-
bi wäljal on, Pisga mäe otsa pole, ja
mis körwe pole paistab.
21. Ja Israel läkkitas käsksud Sihoni,
Emori rahwa kunninga jure ja ütles:
5 Mos. 2, 26.
22. Lasse ma läbbän so maast läbbi, ei
meie tahha kallata wäljast läbbi egga wi-

namäest läbbi, ei tahha meie kaewo wet jua, suurt maanteed möda tahhame meie minna, senni kui meie ülle so raia same.
23. Agga Sihon ei lasnud Israeli mitte ommast raiast läbbiminna, ja Sihon koggus kokko keik omma rahwa ja läks wälja Israeli wasto körbe, ja tulli Jatsa ja söddis Israeli wasto.
24. Agga Israel löi tedda mahha mööga terraga, ja pärris temma ma Arnonist Jabbokist sadik, Ammoni lastest sadik, sest Ammoni laste raia olli tuggew.
25. Ja Israel wöttis keik linnad ärra, ja Israel ellas keik Emori rahwa linnade sees, Esbonis ja keige ta wähhema linnade sees.
26. Sest Esbon on Sihoni, Emori rahwa kunninga lin, ja temma olli söddinud endise Moabi kunninga wasto, ja keik temma ma ta käest ärrawötnud Arnonist sadik.
27. Sepärrast ütlewad need, kes tähhendamisse sannaga rägiwad: Tulge Esboni, sago Sihoni lin üllesehhitud ja tuggewaks tehtud.
28. Sest söa tulloke on Esbonist wäljaläinud, tulleleek Sihoni linnast, se on Moabi linna Ari ärrapölletand, Arnoni körge paikade issandad.
29. Häddа sulle Moab, sa Kamosse rahwas olled hukkas; temma on ommad poiad, kes tahtsid ärrapeäseda, ja ommad tütred wangi annud Sihonile, Emori rahwa kunningale.
30. Ja nooltega olleme neid mahhalasknud, Esbon on hukka läinud Tibonist sadik, ja meie olleme neid ärrahäwwitanud Nowast sadik, mis Medebast sadik on.
31. Nenda ellas Israel Emori rahwa maal.
32. Ja Moses läkkitas sallaja kulama Jaseri linna, ja nemmad said selle wähhemad linnad kätte, ja ta aias Emori rahwa ärra mis seäl ollid.
33. Ja nemmad pöörsid ümber ja läksid ülles Pasani teed: siis läks Og, Pasani kunningas wälja nende wasto, temma ja keik ta rahwas sötta Edreisse. 5 Mos. 3, 1.
34. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Arra karda tedda, sest ma ollen tedda so kätte annud ja keik ta rahwa ja temma ma, ja sa pead temmale teggema, nenda kui sa olled Sihonile, Emori rahwa kunningale teinud, kes Esbonis ellas.
35. Ja nemmad löid mahha tedda ja ta poiad ja keik ta rahwa, kunni nemmad ei jätnud temmale suggugi järrele; ja nemmad pärrisid temma ma.

22. Peatük.

Palak kutsub Pileami; Jehowa kelab eesli läbbi.

1. Ja Israeli lapsed läksid tele ja löid leri ülles Moabi laggedatte peäle, seie pole Jordanit Jeriko kohta.
2. Kui Palak, Sippori poeg, näggi keik, mis Israel olli Emori rahwale teinud,
3. Ja et Moabi rahwas sedda rahwast wägga kartis, et tedda paljo olli; siis tulli Moabi rahwale hirm peäle Israeli laste pärrast.
4. Siis ütles Moab Midjani wannematte wasto: Nüd se selts nüüd keik paljats sööb mis meie ümberkaudo, nenda kui härg wälja rohho kunnaks kelega ärrawöttab; ja Palak, Sippori poeg, olli Moabi rahwa ülle kunningas selsammal aial.
5. Ja ta läkkitas käsjud Pileami, Peori poia jure Petori, mis jöe äres temma rahwa laste maal olli, tedda kutsuma, ja ütles: Wata rahwas on tulnud Egiptusse maalt ärra, wata ta kattab keik ma pinna ärra ja on seismas mo kohhal.
6. Ja nüüd tulle, pallun ma, nea mulle se rahwas ärra, sest ta on wäggewam meid, ehk ma saan wahhest woimust et meie tedda mahha löme, ja minna tedda siit maalt ärra aian; sest ma tean, kedda sa önnistad, se on önnistud, ja kedda sa ärranead, se on ärranetud.
7. Siis läksid Moabi wannemad ja Midjani wannemad, ja önne andjatte palk olli nende käes, ja nemmad tullid Pileami jure ja rätsid ta wasto Palaki sannad.
8. Ja temma ütles nende wasto: Jägе seie ömaiale seks ööks, siis tahhan ma teiega sannumed jälle läkkitada, nenda kui Jehowa saab mo wasto räkinud; siis jäid Moabi würstid Pileami jure.
9. Ja Jummal tulli Pileami jure ja ütles: Kes on needsammad mehhed, kes sinno jures?
10. Ja Pileam ütles Jummala wasto: Palak, Sippori poeg, Moabi kunningas on mo jure läkkitand ja öölnud:
11. Wata üks rahwas on Egiptusse maalt wäljatulnud, ja kattab keik ma pinna ärra; et tulle siis, wannu mulle tedda ärra, ehk ma wahhest saan woimust ta wasto söddides ja tedda ärra aian.
12. Ja Jummal ütles Pileami wasto: Ei sa pea mitte nendega minnema, ei sa pea mitte sedda rahwast ärranеedma, sest temma on önnistud.
13. Siis tousis Pileam hommiko ülles

ja ütles Palaki würstide wasto: Minge
omma male, sest Jehowa ei tahha mulle
mitte lubba anda teiega minna.
14. Ja Moabi würstid wötsid kätte ja
tullid Palaki jure ja ütlesid: Pileam ei
tahtnud mitte meiega tulla.
15. Ja Palak wöttis jälle läkkitada
würstid ennam ja ausamad, kui need ollid.
16. Kui nemmad Pileami jure tullid,
siis ütlesid nemmad temmale: Nenda üt-
les Palak, Sippori poeg, et ärra kela
mitte mo jure tullemast;
17. Sest ma tahhan sulle wägga sure
au tehha, ja keik mis sa mulle ütled, tah-
han ma tehha; et tulle, pallun ma, wan-
nu mulle sesamma rahwas ärra.
18. Siis wastas Pileam ja ütles Pa-
laki sullaste wasto: Kui Palak mulle an-
naks omma koia täie höbbedat ja kulda,
ei woiks ma Jehowa omma Jummala
ülle sanna mitte astuda, et ma teeksin
wähha ehk suurt.
19. Et jäge siis nüüd teie ka seie seks
öseks, et ma saan teäda, mis Jehowa weel
meiga wöttab räkida.
20. Ja Jummal tulli Pileami jure öse
ja ütles temmale: Kui mehhed on tulnud
sind kutsma, siis wötta kätte, minne nen-
dega; agga ommeti se asja, mis ma sulle
rägin, se pead sa teggema.
21. Ja Pileam tousis hommiko üles, ja
panni omma emmaeesli saddulasse ja
läks Moabi würstidega.
22. Ja Jummala wihha süttis pöllema,
et ta olli minnemas, ja Jehowa Ingel
tulli seisma te peäle temmale wastaseks,
ja ta olli söitmas omma emmaeesli sel-
gas, ja temma kaks poisi ollid temma-
ga.
23. Kui emmaesel näggi Jehowa Ingli
te peäl seiswad, ja temma möök olli pal-
jas ta käes, siis kallas emmaesel te peält
ärra ja läks wälja pole; siis löi Pileam
emmaeesli, et ta piddi sedda te peäle kal-
lama.
24. Agga Jehowa ingel seisis wina-
mäggede te raa peäl, kus sauest sein mol-
lemail pool.
25. Kui emmaesel Jehowa Inglit näg-
gi, siis pigistas ta ennast wasto seina, ja
pigistas Pileami jalla wasto seina, ja se
löi tedda weel ennam.
26. Ja Jehowa Ingel wöttis weel emale
minna, ja jäi seisma ühte kitsa kohta, kus
teed ei olnud kallata parramat egga pah-
hemat kät.
27. Kui esel Jehowa Inglit näggi, siis
heitis ta mahha Pileami alla, ja Pileami
wihha süttis pöllema ja ta löi emmaees-
lit keppiga.
28. Siis teggi Jehowa emmaeesli su
lahti, et ta Pileamile ütles: Mis ollen
ma sulle teinud et sa mind nüüd kolm
korda lönud? 2 Peetr. 2, 16.
29. Ja Pileam ütles emmaeeslile: Se-
pärrast et sa mind olled naernud; oh ol-
leks möök mo käes; töeste ma tappaksin
sind nüüd ärra.
30. Ja emmaesel ütles Pileami wasto:
Eks minna ei olle so emmaesel mis peäl
sa olled söitnud sest aiast kui sa hakkasid
tänna päwani? Ons mo wiis ial olnud
nenda sulle tehha? Ja temma ütles: Ei
mitte.
31. Kui Jehowa Pileami silmad lahti
teggi, ja ta näggi Jehowa Ingli te peäl
seiswad, ja ta möök olli paljas temma
käes; siis kummardas temma peaga ja
heitis silmili mahha.
32. Ja Jehowa Ingel ütles ta wasto:
Mispärrast olled sa omma emmaeeslit
nüüd kolm korda lönud? Wata, minna
ollen wäljatulnud sulle wastaseks, sest te
lähhäb minno eest körwale.
33. Ja emmaesel näggi mind ja kallas
mo eest ärra need kolm korda; kui ta ei
olleks wahhest mo eest ärrakallanud, ehk
ma nüüd sindki olleksin kapnud ja tedda
ellusse jätnud.
34. Siis ütles Pileam Jehowa Ingli
wasto: Ma ollen patto teinud, sest ma
polle mitte teädnud, et sa mo wasto seis-
nud te peäl; ja kui se nüüd pahha on so
melest, siis lähhän ma taggasi.
35. Ja Jehowa Ingel ütles Pileami
wasto: Minne meestega, agga se sanna
pead sa üksipäinis räkima, mis ma so
wasto tahhan räkida. Siis läks Pileam
Palaki würstidega.
36. Kui Palak kulis et Pileam tulli, siis
läks ta wälja temma wasto senna Moabi
linna, mis Arnoni raia äres, mis raia
wiimses otsas.
37. Ja Palak ütles Pileami wasto. Eks
ma olle küll so jure läkkitanud sind kuts-
ma? Miks sa polle mo jure tulnud? Eks
ma woi sulle öiete au tehha?
38. Ja Pileam ütles Palaki wasto:
Wata, ma ollen so jure tulnud; kas ma
woin küll nüüd middagi räkida? Se san-
na mis Jummal mo suhho panneb, se
tahhan ma räkida.
39. Siis läks Pileam Palakiga, ja
nemmad tullid Utsoti linna,
40. Ja Palak tappis weiksid ja puddo-

lojukſid, ja läkkitas Pileami ja würstide jure, kes temmaga ollid.
41. Ja se olli hommiko, ja Palak wöttis Pileami, ja wiis tedda ülles Paali körge paikade peäle, ja seält näggi ta rahwa taggumist otsa.

23. Peatük.

Pileami önnistaminne.

1. Ja Pileam ütles Palaki wasto: Ehhita mulle seie seitse altarit, ja walmista mulle siin seitse wärsi ja seitse jära.
2. Ja Palak teggi nenda kui Pileam olli räkinud, ja Palak ohwerdas Pileamiga ühhe wärsi ja jära igga altari peäl.
3. Ja Pileam ütles Palakile: Jä seisma omma pölletamisse ohwri jure, ja ma lähhän senna, ehk tulleb wahhest Jehowa mo wasto, ja se asja mis ta mulle annab nähha, tabban ma sulle teäda anda. Siis läks ta ühte koege mäe kohta.
4. Ja Jummal tulli Pileami wasto, ja Pileam ütles temma wasto: Seitse altarit ollen ma walmistand ja ollen ühhe wärsi ja jära igga altari peäl ohwerdanud.
5. Ja Jehowa panni se sanna Pileami suhho ja ütles: Minne taggasi Palaki jure ja ütle nenda.
6. Siis läks ta taggasi temma jure, ja wata ta seisis omma pölletamisse ohwri jures, temma ja keik Moabi würstid.
7. Ja ta hakkas omma tähhendamisse sanna ja ütles: Aramist töi Palak, Moabi kunningas mind, hommiko poolsist mäggedest ja ütles: Tulle, nea mulle Jakob ärra, ja tulle sajata Israeli.
8. Mis pean ma ärrawanduma kedda Jummal ärra ei wannu? Ja mis pean ma sajatama, kedda Jehowa ei sajata?
9. Kaljude otsast nään ma tedda, ja mäekünkastest watan ma temma peäle; ennä rahwast! Se peab issepäinis ellama ja tedda ei pea mitte pagganatte sekka arwatama.
10. Kes loeb ärra Jakobi pörmo, ja neljandama Israeli ossa arro? Minno hing surgo öiglaste surma, ja mo wiimne ots olgo nenda kui selle. 1 Mos. 13, 16.
11. Ja Palak ütles Pileami wasto: Mis olled sa mulle teinud? Ma ollen sind wötnud, et sa piddid mo waenlased ärrawanduma, ja wata sa olled neid peälegi önnistand.
12. Ja ta wastas ja ütles: Eks ma peaks sedda tähhele pannema, mis Jehowa mo suhho pannud, et ma sedda rägin?
13. Ja Palak ütles ta wasto: Tulle nüüd minnoga teise paika, kust sa tedda saad nähha, temma otsa saad sa ükſipäinis nähha, agga tedda keik ei sa sa mitte nähha; ja wannu tedda mulle seält ärra.
14. Ja ta wiis tedda wahhimeeste wäljale, Pisga mäe otsa, ja ehhitas seitse altarit, ja ohwerdas ühhe wärsi ja jära igga altari peäl.
15. Ja temma ütles Palaki wasto: Jä seie omma pölletamisse ohwri jure seisma, kül ma saan siin temma wasto.
16. Ja Jehowa tulli Pileami wasto ja panni sanna ta suhho ja ütles: Minne taggasi Palaki jure ja rägi nenda.
17. Ja ta tulli temma jure, ja wata, ta seisis omma pölletamisse ohwri jures, ja Moabi würstid temmaga; ja Palak ütles temmale: Mis räkis Jehowa?
18. Ja ta hakkas omma tähhendamisse sanna ja ütles: Touse ülles Palak ja kule, pöra omma körwad minno pole, Sippori poeg.
19. Jummal ei olle mees, et ta peaks walletama egga innimesse laps, et ta peaks kahhetsema; kas temma peaks ütlema ja ei peaks teggema? Ja peaks ta räkima ja ei peaks sedda töeks saatma? Laul. 33, 4.
20. Wata mind on kästud önnistada; et Jummal on önnistand, ei sa minna sedda ennam taggasi.
21. Ei tunta tühja Jakobis, ei nähta waewa Israelis; Jehowa temma Jummal on temmaga ja öiskaminne Kunninga pole on ta seas.
22. Jummal on neid Egiptusse maalt ärrasaatnud; temmal on ni paljo rammo kui metshärjal.
23. Ei aita lausuminne Jakobi wasto, egga önneandminne Israeli wasto; ommal aial peab Jakobist ja Israelist rölbama, mis Jummal on teinud.
24. Wata rahwas touseb ülles kui hirmus loukoer, ja aiab ennast püsti kui loukoer; ei ta heida mahha ennego ta saab sagi ärrasönud ja nende werre ärrajonud, kes mahhalödud.
25. Ja Palak ütles Pileami wasto: Ei sa pea tedda paigast mitte ärrawanduma egga paigast tedda önnistama.
26. Ja Pileam wastas ja ütles Palaki wasto: Eks ma polle sulle räkinud ja ütlenud: Keik mis Jehowa saab räkinud, sedda tahhan ma tehha.
27. Ja Palak ütles Pileami wasto: Et tulle nüüd, ma tahhan sind teise paika wia, ehk se wahhest öige on Jummala melest, ja wannu mulle tedda seält ärra.

28. Ja Balak wiis Pileami Peori mäe
otsa, mis paistab kõrwe pole.
29. Ja Pileam ütles Balaki wasto:
Ehhita mulle seie seitse altarit, ja wal-
mista mulle siin seitse wärsi ja seitse jära.
30. Ja Balak teggi nenda kui Pileam
olli öölnud, ja temma ohwerdas ühhe
wärsi ja jära igga altari peäl.

24. Peatük.

Pileam önnistab weel Iska, ja kulutab tullewaid
asjo.

1. Kui Pileam näggi, et se hea olli Je-
howa melest Israeli önnistada, siis ei
läinud ta mitte kui essimessel ja teisel
korral önneaudmist otsima, waid ta pöris
ommad silmad kõrwe pole.
2. Ja Pileam töstis ommad silmad ül-
les ja näggi Israeli seäl seiswad omma
suggu arrude järrele; ja Jummala Waim
sai ta peäle.
3. Ja ta hakkas omma tähhendamisse
sanna ja ütles: Pileam, Peori poeg, üt-
leb, se mees kelle silmad lahti tehtud üt-
leb. p. 23. 7. 18.
4. Se ütleb kes Jummala kõnnesid ku-
leb, kes keigewäggewama Jummala näit-
mist näeb, kes mahha heidab ja kelle sil-
mad lahti tehtud.
5. Mis head on sinno telgid Jakob, so
maiad Israel!
6. Kui jöed, mis kaugele jooksewad, kui
rohhoaiad jöe äres, kui Aalipuud, mis
Jehowa istutanud, kui seedripuud wee
äres.
7. Wessi peab jooksma temma ömbrette
seest, ja ta suggu kui suur wessi, ja ta
kunningas peab üllem ollema kui Agag,
ja temma kunningriik peab sama üllen-
datud.
8. Jummal on tedda Egiptusse maalt
ärratonud, temmal on ni paljo rammo
kui metsbärjal; ta sööb pagganad ärra
ommad waenlased ja murrab nende luud,
ja omma nooltega lasseb ta neid läbbi.
9. Ta on röötsakülle maas, ta maggab
maas kui lonkoer ja kui hirmus lonkoer,
kes woib tedda üllesaiada? Kes sind ön-
nistawad, need on önnistud, ja kes sind
ärraneedwad, need on ärranetud.
1 Mos. 49, 9.
10. Siis süttis Balaki wihha pöllema
Pileami wasto ja ta löi ommad käed kok-
ko: ja Balak ütles Pileami wasto: Ma
ollen sind kutsnud omma waenlasi ärra-
wandma, ja wata, sa olled neid peälegi
önnistanud jubba kolm korda.
11. Ja nüüd pöggene ärra omma paika;
ma ollin üttelnud: Ma piddin sulle öiete
auu teggema, agga wata Jehowa on sin-
nule keelnud auu,
12. Ja Pileam ütles Balaki wasto:
Eks ma polle ka so käskude wasto räki-
nud, kedda sa mo jure läkkitasid, ja öölnud:
13. Kui Balak mulle annaks omma koia
täie höbbedat ja kulda, ei woiks ma mitte
Jehowa ülle sasanna astuda, et ma teek-
sin head ehk kurja ommast süddamest; mis
Jehowa wöttab räkida, sedda tahhan ma
räkida. p. 22, 18. Mik. 6, 5.
14. Ja nüüd wata, ma lähhän omma
rahwa jure, tulle ma tahhan sulle kulu-
tada, mis se rahwas wöttab sinno rah-
wale tehha wiimsil päiwil.
p. 25. 1. 2. ja 31, 7. 17.
15. Ja ta hakkas omma tähhendamisse
sanna ja ütles: Pileam Peori poeg ütleb,
ja se mees, kelle silmad lahti tehtud, ütleb.
16. Se ütleb kes Jummala kõnnesid ku-
leb ja teab keigekörgema tundmist, kes kei-
gewäggewama näggemist näeb, kes mah-
ha heidab ja kelle silmad lahti tehtud.
17. Ma nään tedda, agga mitte nüüd,
ma watan temma peäle, agga mitte lig-
gidalt: Täht käib wälja Jakobist, ja kun-
ninga kep touseb ülles Israelist ja pek-
sab mahha Moabi ma würstid ja rikkub
ärra keik Setti lapsed. Matt. 2, 2. Ilm. 22, 16.
18. Ja Edom peab ollema pärris, ja
Seir peab omma waenlaste pärris olle-
ma; agga Israel peab wahwaste teg-
gema.
19. Ja se, kes Jakobist tulleb, peab wal-
litsema ja hukka saatma mis linnast jär-
rele jänud.
20. Ja ta näggi Amaleki, ja hakkas om-
ma tähhendamisse sanna ja ütles: Ama-
lek on essimenne pagganatte seast, ja ta
wiimne suggu saab hukka.
21. Ja ta näggi Keni rahwast, ja hak-
kas omma tähhendamisse sanna ja ütles:
Tuggew on so ellomaia ja kaljo peäle
olled sa pannud omma pessa.
22. Siiski peab Kain sama ärrapölle-
tud, kui Assur sind wangi wiib.
23. Ja ta hakkas omma tähhendamisse
sanna ja ütles: Oh! kes ellab siis kui
Jummal sedda wöttab tehha!
24. Agga Kitti rahwa käest tullewad lae-
wad, ja waewawad Assurit ja waewa-
wad Eberit, ja ta isse ka saab hukka.
25. Ja Pileam wöttis kätte ja läks är-
ra ja läks taggasi omma paika, ja Balak
läks ka omma teed.

25. Peatük.

Israeli horusse, ja woöra jummala tenistusse nuhtlus.

1. Ja Israel ellas Sittimis, ja rah-
was hakkas minnema horatööd teggema
Moabi tüttardega.
2. Ja need kutsusid rahwa omma jum-
malatte ohwritte jure, ja rahwas söi ja
nemmad kummardasid nende jummalatte
ette. p. 24, 14. ja 31, 16.
3. Ja Israel heitis Paalpeori pele; siis
süttis Jehowa wihha pöllema Israeli
wasto. 5 Mos. 4. 3.
4. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto:
Wötta keik rahwa peawannemad, ja po
neid ülles Jehowale päwa kätte, et Je-
howa tulline wihha Israelist pörab.
5. Ja Moses ütles Israeli kohtowan-
nematte wasto: Tapke iggaüks ommad
mehhed, kes heitnud Paalpeori pele.
6. Ja wata üks mees Israeli laste seast
tulli ja wiis omma wendade jure ühhe
Midjani naesterahwa, Mosesse nähhes
ja keige Israeli laste koggodusse nähhes,
kui nemmad ollid nutmas koggodusse tel-
gi ukse ees.
7. Kui Pineas, Eleasari poeg, preestri
Aaroni poeg, sedda näggi; siis tousis ta
ülles koggodusse seest ja wöttis pigi en-
nese kätte, Laul. 106, 30.
8. Ja läks se Israeli mehhe järrele ho-
rareddusse, ja pistis mollemad ni bästi
Israeli mehhe, kui naesterahwa, köhhust
läbbi; ja nuhtlus sai ärrakeeldud Israeli
laste peält.
9. Ja neid, kes sesse nuhtlusse ärrasur-
rid, olli nelli kolmatkümmend tuhhat.
10. Ja Jehowa rälis Mosesse wasto ja
ütles:
11. Pineas, preestri Aaroni poia Elea-
sari poeg on ärrapöranud mo tullise wih-
ha Israeli laste peält, et ta minno pühh-
ha wihhaga öiete wihhane olnud nende
seas, et ma mitte ei olle Israeli lapsi är-
rakautanud omma pühha wihha sees.
12. Sepärrast ütle: Wata ma annan
temmale omma rahho seädusse,
13. Et temmale ja ta seule temma jär-
rel peab ollema üks iggawesse preestri-
ammeti seädus: sepärrast et temma om-
ma Jummala eest öige wihhaga wihhas-
tand ja Israeli laste eest ärraleppitamist
teinud.
14. Ja mahhalöbud Israeli mehhe nim-
mi, kedda Midjani naesterahwaga mah-
halödi, olli Simri, Salu poeg, würst ühhe
wannema perre ülle Simeoni rahwa seas.
15. Ja mahhalöbud Midjani naeste-
rahwa nimmi olli Kosbi, Suri tüttar, kes
olli peaüllem ühhe wannema perre ülle
Midjani rahwa seas.
16. Ja Jehowa rälis Mosesse wasto ja
ütles:
17. Minne waenlase wisi Midjani rah-
wa peäle ja löge neid mahha.
18. Sest nemmad on kui waenlased teie
wasto olnud omma kawwala asjadega,
et nemmad kawwalaste teie wasto nou
piddanud Peori pärrast, ja Kosbi, Mid-
jani würsti tütre, nende öe pärrast, ked-
da mahhalödi nuhtlusse päwal, mis Pe-
ori pärrast olli.

26. Peatük.

Rahwast loetakse jälle ülles.

1. Ja se sündis pärrast nuhtlust, et Je-
howa räkis Mosesse wasto ja Eleasari,
preestri Aaroni poia wasto, ja ütles:
2. Wötke arro ülles keigest Israeli laste
koggodussest, neist kes kahhekümne asta-
sed ja peäle, nende wannematte perresid
möda, kes ial Israelis woiwad sötta
miñna. p. 1. 2.
3. Siis räkis Moses ja preester Eleasar
nendega Moabi laggedatte peäl, Jordani
äres Jeriko kohhal, ja ütles:
4. Neist kes kahhekümne aastased ja
peäle nenda kui Jehowa käsknud Mosest
ja Israeli lapsi, kes Egiptusse maalt är-
ratulnud:
5. Ruben olli essimenne Israeli poeg;
Rubeni poiad ollid Anok, sest on Anoki
rahwa suggurvössa; Pallust on Pallu
rahwa suggurvössa.
6. Etsronist on Etsroni rahwa suggu-
wössa, Karmist on Karmi rahwa suggu-
wössa.
7. Need on Rubeni laste suggurvössad;
ja neid kes ollid loetud, olli kolm wiet-
kümmend tuhhat ja seitse sadda ja kolm-
kümmend.
8. Ja Pallu poiad ollid Eliab,
9. Ja Eliabi poiad ollid Nemuel ja Ta-
tan, ja Abiram; Tatan ja Abiram ollid
need kes ollid kutsutud koggodussest, kes
Mosesse ja Aaroni wasto riidlesid Kora
seltsis, kui nemmad Jehowa wasto riid-
lesid,
10. Ja ma omma su lahti teggi ja ne-
las ärra neid ja Kora, kui se selts ärra-
surri, kui tulli ärrapölletas neid kaks sad-
da ja wiiskümmend meest, ja nemmad öp-
petusse tähheks said. p. 16, 31. 32. 5 Mos. 11, 6.
11. Agga Kora poiad ei surnud mitte
ärra.

12. Simeoni poiad, nende sugguwössade järrele: Nemuelist on Nemueli rahwa sugguwössa; Jaminist on Jamini rahwa sugguwössa; Jakinist on Jakini rahwa sugguwössa;

13. Serast on Sera rahwa sugguwössa, Saulist on Sauli rahwa sugguwössa;

14. Need on Simeoni laste sugguwössad, kaks kolmatkümmend tuhhat ja kaks sadda.

15. Kaddi poiad nende sugguwössade järrele: Sewonist on Sewoni rahwa sugguwössa, Aggist on Aggi rahwa sugguwössa, Sunist on Suni rahwa sugguwössa.

16. Osnist on Osni rahwa sugguwössa, Erist on Eri rahwa sugguwössa.

17. Arodist on Arodi rahwa sugguwössa, Areelist on Areeli rahwa sugguwössa.

18. Need on Kaddi poegade sugguwössad, need kedda ärraloeti, nellikümmend tuhhat ja wiis sadda.

19. Juda poiad ollid Er ja Onan, agga Er ja Onan surrid Kanaani male.

20. Ja need on Juda poiad, nende sugguwössade järrele: Selast on Sela rahwa sugguwössa, Peretsist on Peretsi rahwa sugguwössa, Serast on Sera rahwa sugguwössa.

21. Ja need on Peretsi poiad: Etsronist on Etsroni rahwa sugguwössa, Amulist on Amuli rahwa sugguwössa.

22. Need on Juda sugguwössad, need kedda ärraloeti, kuus kahheksatkümmend tuhhat ja wiis sadda.

23. Isaskari poiad, nende sugguwössade järrele on Tola, sest on Tola rahwa sugguwössa, Puwast on Puwa rahwa sugguwössa.

24. Jasubist on Jasubi rahwa sugguwössa, Simronist on Simroni rahwa sugguwössa.

25. Need on Isaskari sugguwössad, need kedda ärraloeti, nelli seitsmetkümmend tuhhat ja kolm sadda.

26. Sebuloni poiad on omma sugguwössade järrele: Seredist on Seredi rahwa sugguwössa, Elonist on Eloni rahwa sugguwössa, Jalelist on Jaleli rahwa sugguwössa.

27. Need on Sebuloni rahwa sugguwössad, need kedda ärraloeti, kuuskümmend tuhhat ja wiis sadda.

28. Josepi poiad on omma sugguwössade järrele, Manasse ja Ewraim.

29. Manasse poiad on need: Makirist on Makiri rahwa sugguwössa, ja Makir sünnitas Kileadi; Kileadist on Kileadi rahwa sugguwössa.

30. Need on Kileadi poiad: Jeser, sest on Jeseri rahwa sugguwössa, Elekist on Eleki rahwa sugguwössa;

31. Ja Asriel, sest on Asrieli rahwa sugguwössa, ja Sekem, sest on Sekemi rahwa sugguwössa;

32. Ja Semida, sest on Semida rahwa sugguwössa, ja Ewer, sest on Eweri rahwa sugguwössa.

33. Ja Selowadil, Eweri poial, ei olnud poege, kui agga tütred, ja Selowadi tüttarde nimmed ollid Mala ja Noa, Ogla, Milka ja Tirtsa.

34. Need on Manasse sugguwössad, ja neid kedda ärraloeti olli kaks kuetkümmend tuhhat ja seitse sadda.

35. Need on Ewraimi poiad, omma sugguwössade järrele: Sutelast on Sutela rahwa sugguwössa, Pekerist on Pekeri rahwa sugguwössa, Taanist on Taani rahwa sugguwössa.

36. Ja need on Sutela poiad: Eranist on Erani rahwa sugguwössa.

37. Need on Ewraimi poegade sugguwössad, need kedda ärraloeti, kaks neljatkümmend tuhhat ja wiis sadda; need on Josepi poiad omma sugguwössade järrele.

38. Penjamini poiad on omma sugguwössade järrele: Pelast on Pela rahwa sugguwössa, Asbelist on Asbeli rahwa sugguwössa, Ahiramist on Ahirami rahwa sugguwössa.

39. Sewuwamist on Suwami rahwa sugguwössa, Uwamist on Uwami rahwa sugguwössa.

40. Ja need on Pela poiad: Ard ja Naaman; sest on Ardi rahwa sugguwössa, Naamanist on Naamani rahwa sugguwössa.

41. Need on Penjamini poiad, omma sugguwössade järrele, ja neid kedda ärraloeti olli wiis wietkümmend tuhhat ja kuus sadda.

42. Need on Tanni poiad, omma sugguwössade järrele: Suamist on Suami rahwa sugguwössa; need on Tanni sugguwössad, omma sugguwössade järrele.

43. Keik Suami rahwa sugguwössad, need kedda ärraloeti, neid olli nelli seitsmetkümmend tuhhat ja nelli sadda.

44. Aseri poiad, omma sugguwössade järrele: Jimnast on Jimna rahwa sugguwössa, Jiswist on Jiswi rahwa sugguwössa, Periast on Peria rahwa sugguwössa.

45. Peria poegadest: Eberist on Eberi

rahwa sugguwössa, Malkielist on Malkieli rahwa sugguwössa.
46. Ja Aseri tütre nimmi olli Sara.
47. Need on Aseri poegade sugguwössad, need kedda ärraloeti, kolm kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.
48. Nawtali poiad omma sugguwössade järrele: Jaseelist on Jaseeli rahwa sugguwössa, Kunist on Kuni rahwa sugguwössa.
49. Jetserist on Jetseri rahwa sugguwössa, Sillemist on Sillemi rahwa sugguwössa.
50. Need on Nawtali sugguwössad, nende sugguwössade järrele, ja neid kedda ärraloeti olli wiis wietkümmend tuhhat ja nelli sadda.
51. Need on need Israeli laste ärraloetud kuuskorda sadda tuhhat ja üks tuhhat, seitse sadda ja kolmkümmend.
52. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
53. Neile peab ma sama ärrajaggatud pärrisossaks, nende nimmede arro järrele.
54. Neile kedda paljo on, pead sa paljo pärrisossaks andma, ja neile, kedda pissut on, pead sa pissut pärrisossaks andma; iggaühhele peab ta pärrisossa antama temma ärraloetud arro järrele.
55. Agga liso läbbi peab ma sama jaggatud, omma wannematte sugguarrude nimmede järrele peawad nemmad pärrisossa sama.
56. Liso järrele peab nende pärrisossa sama jaggatud, nende wahhele kedda paljo kedda pissut on.
57. Ja need on kes Lewi lastest ärraloetud omma sugguwössade järrele: Kersonist on Kersoni rahwa sugguwössa, Keatist Keati rahwa sugguwössa, Merarist Merari rahwa sugguwössa.
58. Need on Lewi sugguwössad: Libni rahwa sugguwössa, Ebroni rahwa sugguwössa, Mali rahwa sugguwössa, Musi rahwa sugguwössa, Kori rahwa sugguwössa; ja Keat sünnitas Amrami.
59. Ja Amrami naese nimmi olli Jokebed, Lewi tüttar, kedda Lewi naene ilmale tonud Egiptusemaal, ja Jokebed töi Amramile ilmale Aaroni ja Mosesse ja nende öe Mirjami.
60. Ja Aaronile sündis Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
61. Agga Nadab ja Abiu surrid ärra, kui nemmad woorast tuld wisid senna liggi Jehowa ette. 3 Mos. 10, 2.
62. Ja neid ärraloetud olli kolm kolmatkümmend tuhhat, keik meesterahwas, kes ühhe kuused ja peäle; sest nemmad ei sanud mitte arwatud Israeli laste sekka, sest neile ei antud mitte pärrisossa Israeli laste sekka.
63. Need on need, kes Mosesest on ärraloetud ja preestrist Eleasarist, kes Israeli lapsed ärraluggesid Moabi laggedatte peäl, Jordani äres Jeriko kohhal.
64. Ja nende seas ep olnud keddagi, neist, kes Mosesest ja preestrist Aaronist ollid ärraloetud, kes Israeli lapsed ollid ärraluggenud Sinai körbes.
65. Sest Jehowa olli neile öölnud: Nemmad peawad surma surrema körbe; ja polnud neist keddagi ennam üllejänud, kui agga Kaleb, Jewunne poeg ja Josua, Nuni poeg. P. 14, 23.

27. Peatük.

Pärrimisse wiis; Josuat seätakse üllemaks pärrast Mosesse surma.

1. Ja senna tullid Selowadi tütred, kes olli Eweri poeg, se olli Kileadi poeg, se olli Makiri poeg, se olli Manasse poeg, Josepi poia Manasse sugguwössade seast; ja need ollid temma tüttarde nimmed: Mala, Noa, ja Ogla, ja Milka ja Tirtsa.
2. Ja nemmad astusid Mosesse ette ja preestri Eleasari ette ja würstide, ja keige koggodusse ette, koggodusse telgi ukse ees, ja ütlesid:
3. Meie issa on körbe ärrasurnud, ja ta ei olnud mitte nende seltsis, kes koggusid Jehowa wasto Kora seltsist, sest ta on omma patto pärrast ärrasurnud, ja temmal ei olnud mitte poege.
4. Mispärrast peab meie issa nimmi mahhajäma temma sugguwössa seast, et temmal poega ei olnud? Anna meile pärrandus meie issa wendade sekka.
5. Siis wiis Moses nende kohtoasja Jehowa ette.
6. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
7. Selowadi tütred rägiwad öiete, wist pead sa neile andma pärrisossa pärrandusseks nende issa wendade sekka, ja sa pead nende issa pärrisossa neile kätte saatma,
8. Ja Israeli laste wasto räkima ja ütlema: Kui üks mees surreb ja temmal ei olle mitte poega, siis peate teie temma pärrisossa ta tütre kätte saatma,
9. Ja kui temmal ei olle mitte tüttart, siis peate teie temma pärrisossa andma ta wendadele.
10. Ja kui temmal ep olle wendi, siis

peate teie temma pärrisossa andma ta issa wendadele.

11. Ja kui temma issal ep olle wendi, siis peate temma pärrisossa andma ta lähhema suggulasele temma suggowössast, ja ta peab sedda pärrima; ja se peab Israeli lastele ollema kohtoseädmisseks, nenda kui Jehowa Mosest on käsknud.

12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne ülles seie Abarimi mäe peäle, ja wata maad, mis ma Israeli lastele annud. 5 Mos. 32, 48. 49.

13. Ja sa peab sedda näggema ja ärrakorristud sama omma rahwa jure, nenda kunnagi kui so wend Aaron sai ärrakorristud. p. 20, 28.

14. Sest et teie ollete mo sanna wasto pannud Sinni körbes, kui koggodus ritus olli, kui teie mind piddite pühhitsema wee pärrast nende nähhes. Need on Kadesi rio weed Sinni körbes.

15. Ja Moses räkis Jehowa wasto ja ütles:

16. Jehowa, waimude Jummal keige lihha ülle, saatko ühhe mehhe koggodusse ülle,

17. Kes nende ees wäljalähhäb ja kes nende ees sissetulleb, ja kes neid wäljawiib ja kes neid sissewiib, et ei olle Jehowa koggodus kui karri, kennel ep olle karjast.

18. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wötta Nuni poeg Josua, se on mees kelle sees Waim on, ja panne omma kässi ta peäle.

19. Ja panne tedda preestri Eleasari ette ja keige koggodusse ette seisma, ja anna temmale kästo nende nähhes.

20. Ja panne nenda ommast auust ta peäle, et keik Israeli laste koggodus tedda wötwad kuulda.

21. Ja se peab preestri Eleasari ees seisma, ja ta peab temma eest küssima Urimi moistmisse läbbi Jehowa ees; temma susanna järrele peawad nemmad wäljaminnema, ja ta susanna järrele peawad nemmad sissetullema, temma ja keik Israeli lapsed temmaga ja keik koggodus.

22. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa tedda käsknud, ja wöttis Josua ja panni tedda preestri Eleasari ette ja keige koggodusse ette seisma.

23. Ja ta panni ommad käed ta peäle ja andis temmale kästo, nenda kui Jehowa olli Mosesse läbbi räkinud.

28. Peatük.

Esimesse pole aasta pühhad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Käsſi Israeli lapsi ja ütle nende wasto: Mo ohwriandi, mo leiba tulleohwriks, mulle maggusaks haisuks, peate teie tähhele pannema, et teie sedda omma seätud aial mulle tote.

3. Ja ütle neile: Se on se tulleohwer, mis teie peate Jehowale toma, kaks aastast selge terwet oiniktalle iggapääw, allapölletamisse ohwriks. 2 Mos. 29, 38. 39.

4. Teise talle peab sa hommiko ohwerdama, ja teise talle peab sa ohwerdama kesk päwa aial.

5. Ja kaks topi peent jahho roaohwriks, seggatud kolme korteri tougatud ölliga.

6. Se on se allapölletamisse ohwer, mis on Sinai mäe jures ohwerdatud, maggusaks haisuks, tulleohwriks Jehowale.

7. Ja temma jomaohwer peab ollema kolm korterit ühhe talle peäle; pühhas paikas peab sa kange jomaaia jomaohwri wallama Jehowale.

8. Ja teise talle peab sa ohwerdama kesk päwa aial, nenda kui hommiko roaohwri, ja kui ta jomaohwri peab sa sedda ohwerdama tulleohwriks, maggusaks haisuks Jehowale.

9. Agga hingamisse päwal peab ollema kaks selge terwet aastast oiniktalle, ja kaks kanno peent jahho roaohwriks, ölliga seggatud ja ta jomaohwer.

10. Se on hingamisse päwa pölletamisse ohwer, igga hingamisse pääw, isse allapölletamisse ohwer ja selle jomaohwer.

11. Ja teie kude hakkatusses peate teie pölletamisse ohwriks Jehowale toma kaks noort wärsi ja ühhe jära, seitse selge terwet aastast oiniktalle,

12. Ja pole küllimitto peent jahho roaohwriks ölliga seggatud, wärsi peäle, ja kaks kanno peent jahho roaohwriks ölliga seggatud jära peäle.

13. Ja üks kan peent jahho roaohwriks ölliga seggatud ühhe talle peäle: se on pölletamisse ohwer maggusaks haisuks, tulleohwriks Jehowale.

14. Ja se on nende jomaohwer: poolteist topi wina peab ollema wärsi peäle, ja üks toop jära peäle, ja kolm korterit talle peäle. Se on nore ku pölletamisse ohwer igga ku, aasta kude sees.

15. Ja ühhe nore sikko patto ohwriks peab Jehowale, peale allapölletamisse ohwri, ohwerdama, ja selle jomaohwri.

16. Ja neljateistkümnemal essimesse ku
päwal on Pasa Jehowale. 2 Mos. 12, 18.
17. Ja selle ku wieteistkümnemal päwal
on pühha. Seitse päwa peab hapnemat-
ta leiba söddama.
18. Essimesel päwal on koggodusse
pühha; ei teie pea ühtegi orjatööd teggema.
19. Agga teie peate tulleohwri, pölleta-
misse ohwriks Jehowale toma, kaks noort
wärsi ja ühhe jära; ja seitse selge terwet,
aastast oiniktalle peawad teil ollema.
20. Ja nende roaohwri, peent jahho öl-
liga seggatud, pole küllimitto wärsi peäle,
ja kaks kanno jära peäle, peate teie pan-
nema.
21. Igga talle peäle neist seitsmest tal-
lest pead sa pannema ühhe kanno.
22. Ja üks sik peab ollema patto ohw-
riks, et teie eest ärraleppitamist tehhakse.
23. Peäle hommiko pölletamisse ohwri
mis allapölletamisse ohwriks on, peate
teie neid ohwerdama.
24. Seitse päwa peate teie sedda möda
iggapääw leiba ohwerdama tulleohwriks,
magguſaks haisuks Jehowale; peäle alla-
pölletamisse ohwri, ja temma jomaohw-
ri, peab sedda ohwerdatama.
25. Ja seitsmendal päwal peab teile
koggodusse pühha ollema, ühtegi orjatööd
ei pea teie teggema.
26. Ja essimesse uudse wilja päwal,
kui teie uudse roaohwri Jehowale tote
omma näddalatte pühhade aeges, siis
peab koggodusse pühha teil ollema, ühte-
gi orjatööd ei pea teie teggema.
27. Ja teie peate pölletamisse ohwri to-
ma, magguſaks haisuks Jehowale, kaks
noort wärsi, ühhe jära, seitse aastast oi-
niktalle.
28. Ja nende roaohwer peab ollema
peent jahho ölliga seggatud pool külli-
mitto wärsi peäle, kaks kanno jära peäle.
29. Kan igga talle peäle neist seitsmest
tallest.
30. Üks noor sik, et teie eest ärraleppi-
tamist tehhakse.
31. Peäle allapölletamisse ohwri ja ta
jomaohwri peate sedda ohwerdama; sel-
ge terwed peawad need teil ollema omma
jomaohwrittega.

29. Peatük.

Teise pole aasta pühhad.

1. Ja essimesel seitsmenda ku päwal
peab koggodusse pühha teil ollema, ühtegi
orjatööd ei pea teie teggema, se peab teile
passuna heäle pääw ollema. 3 Mos. 23, 24.
2. Ja teie peate pölletamisse ohwri oh-
werdama, magguſaks haisuks Jehowale,
ühhe noore wärsi, ühhe jära, seitse selge
terwet, aastast oiniktalle.
3. Ja nende roaohwri peent jahho ölli-
ga seggatud, pole küllimitto wärsi peäle,
kaks kanno jära peäle,
4. Ja ühhe kanno igga talle peäle neist
seitsmest tallest,
5. Ja ühhe nore sikko patto ohwriks, et
teie eest ärraleppitamist tehhakse.
6. Peäle nore ku pölletamisse ohwri ja
selle roaohwri, ja allapölletamisse ohwri
ja selle roaohwri ja nende jomaohwritte,
kui kobbus nendega tehha, magguſaks hai-
suks, tulleohwriks Jehowale.
7. Ja kümnemal seitsmenda ku päwal
peab teil koggodusse pühha ollema, ja
teie peate omma hingesid waewama, üh-
tegi tööd ei pea teie teggema.
8. Ja teie peate pölletamisse ohwri to-
ma, Jehowale magguſaks haisuks, ühhe
nore wärsi, ühhe jära, seitse aastast oi-
niktalle, mis selge terwed, peawad teil
ollema.
9. Ja nende roaohwri peent jahho ölli-
ga seggatud, pole küllimitto wärsi peäle,
kaks kanno jära peäle;
10. Ühhe kanno igga talle peäle neist
seitsmest tallest;
11. Ühhe nore sikko patto ohwriks, peäle
ärraleppitamisse patto ohwri, ja allapöl-
letamisse ohwri ja selle roaohwri, ja nen-
de jomaohwritte.
12. Ja wieteistkümnemal seitsmenda ku
päwal peab koggodusse pühha teil ollema,
ühtegi orjatööd ei pea teie teggama; ja
teie peate sedda pühha piddama seitse pä-
wa Jehowale,
13. Ja peate pölletamisse ohwri toma
tulleohwriks, magguſaks haisuks Jeho-
wale, kolmteistkümmend noort wärsi, kaks
jära, nelliteistkümmend aastast oiniktalle,
selge terwed peawad need ollema;
14. Ja nende roaohwri peent jahho öl-
liga seggatud, pole küllimitto igga wärsi
peäle, neist kolmestteistkümnest wärsist,
kaks kanno igga jära peäle, neist kahhest
järast.
15. Ja ühhe kanno igga talle peäle, neist
neljastteistkümnest tallest.
16. Ja ühhe nore sikko patto ohwriks,
peäle allapölletamisse ohwri, selle roa-
ohwri ja selle jomaohwri.
17. Ja teisel päwal kaksteistkümmend
noort wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend
selge terwet, aastast oiniktalle,
18. Ja nende roaohwri ja nende joma-
ohwrid wärsíde peäle, jäärte peäle ja tal-

lede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus;
19. Ja ühhe nore sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri, ja selle roaohwri ja nende jomaohwritte.
20. Ja kolmandamal päwal üksteistkümmend wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend selge terwet aastast oiniktalle.
21. Ja nende roaohwri ja nende jomaohwrid wärside peäle, jäärte peäle ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus;
22. Ja ühhe sikke patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri ja selle roaohwri ja selle jomaohwri.
23. Ja neljandamal päwal kümme wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend selge terwet, aastast oiniktalle.
24. Nende roaohwri ja nende jomaohwrid wärside peäle, jäärte peäle ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus;
25. Ja ühhe nore sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri ja selle roaohwri ja selle jomaohwri.
26. Ja wiendamal päwal ühheksa wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend selge terwet, aastast oiniktalle.
27. Ja nende roaohwri ja nende jomaohwrid wärside peäle, jäärte peäle ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus,
28. Ja ühhe sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri, ja selle roaohwri ja selle jomaohwri.
29. Ja kuendamal päwal kahheksa wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend selge terwet, aastast oiniktalle,
30. Ja nende roaohwri ja nende jomaohwrid wärside peäle, jäärte peäle ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus,
31. Ja ühhe sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri, selle roaohwri ja selle jomaohwritte.
32. Ja seitsmendal päwal seitse wärsi, kaks jära, nelliteistkümmend selge terwet, aastast oiniktalle.
33. Ja nende roaohwri ja nende jomaohwrid wärside peäle, jäärte peäle, ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus nendega tehha.
34. Ja ühhe sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri, selle roaohwri ja selle jomaohwri.
35. Kahheksamal päwal peab teil ollema löppetusse pühha; ühtegi orjatööd ei pea teie teggema.
36. Ja teie peate pölletamisse ohwri toma tulleohwriks, maggusaks haisuks Jehowale, ühhe wärsi, ühhe jära, seitse selge terwet, aastast oiniktalle;
37. Nende roaohwrid ja nende jomaohwrid wärsi peäle, jära peäle ja tallede peäle, nende arro järrele, nenda kui kohhus.
38. Ja ühhe sikko patto ohwriks, peäle allapölletamisse ohwri ja selle roaohwri ja selle jomaohwri.
39. Neid peate teie ohwerdama Jehowale omma seätud pühhade aeges, peäle omma tootuste ja omma heameleliste andide, omma pölletamisse- ja omma roa- ja omma joma- ja omma tänno-ohwritteks.

30. Peatük.

Tootussist üllepüldse ja isseärranis.

1. Ja Moses räkis Israeli laste wasto keik sedda möda, kui Jehowa Mosest olli käsknud.
2. Ja Moses räkis Israeli laste suggu-arrude peawannematte wasto ja ütles: Se on se assi mis Jehowa käsknud:
3. Kui üks meesterahwas tootusse tootand Jehowale, ehk wande wandunud, et ta ühhe kindla nouu omma hinge peäle wötnud; siis ei pea ta mitte omma sanna ärrateotama, keik sedda möda kui temma suust wäljatulnud, peab ta teggema.
3 Mos. 27, 2. 5 Mos. 23, 22.
4. Ja kui üks naesterahwas tootusse tootand Jehowale, ja wötnud ühhe kindla nouu omma issa koias ommas nores pölwes;
5. Ja ta issa kuulnud temma tootust ja kindlat nouu, mis ta omma hinge peäle wötnud, ja temma issa ei lausu sannagi ta wasto: siis peawad keik temma tootussed jäma seisma, ja keik kindel nou mis ta omma hinge peäle wötnud, peab seisma jäma.
6. Ja kui ta issa tedda ärrakelab sel päwal kui ta sedda kuulnud; siis ei pea ühtegi temma tootussist ja ta kindlaist nouudest, mis ta omma hinge peäle wötnud, jäma seisma; ja Jehowa annab temmale andeks, sest ta issa on tedda ärrakeelnud.
7. Ja kui ta jo mehhele sanud ja temma tootus on ta peäl, ehk mis ta suust wäljaiannud, mis ta omma hinge peäle wötnud,
8. Ja temma mees on sedda kuulnud ja sel päwal kui ta kuulnud, ei lausnud sanna temmale: siis peawad ta tootussed jäma seisma, ja temma kindlad nouud, mis

ta omma hinge peäle wötnud, peawad jäma seisma.

9. Ja kui temma mees sel päwal kui ta sedda kuulnud, tedda ärrakelab, siis on ta temma tootusse tühjaks teinud, mis ta peäl olli, ja mis temma ommast suust wäljaaiand, mis ta wötnud omma hinge peäle, ja Jehowa annab temmale andeks.

10. Ja ühhe lesse ehk ärraaetud naese tootus, keik mis ta omma hinge peäle wötnud, se peab ta peäle jäma seisma.

11. Ja kui ta omma mehhe koias on middagi tootand, ehk ühhe kindla nouu wötnud omma hinge peäle wandega,

12. Ja temma mees sedda kuulnud ja ei lausnud sanna temmale, egga tedda ärrakeelnud: siis peawad seisma jäma keik ta tootussed, ja keik kindel nou, mis ta omma hinge peäle wötnud, peab jäma seisma.

13. Ja kui temma mees neid koggoni tühjaks teeb sel päwal kui ta kuleb; siis ei pea ühtegi sest mis ta suust wäljatulnud, ta tootussist ja kindlast nouust, mis ta omma hinge peäle wötnud, jäma seisma; ta mees on neid tühjaks teinud, ja Jehowa annab temmale andeks.

14. Keik tootus ja keik kindla nouu wanne, hinge waewada, sedda woib temma mees jätta seisma, ehk ta mees woib sedda tühjaks tehha.

15. Ja kui temma mees ei ühteainust sannagi temmale lausu pääw päwalt, siis jättab ta keik temma tootusse seisma, ehk keik ta kindla nouu mis temma peäl on; ta on neid jätnud seisma, sest ta polle sanna temmale lausnud sel päwal, kui ta sedda kulis.

16. Ja kui ta neid koggoni tühjaks teeb pärrast sedda, kui ta kuulnud, siis peab temma naese üllekohto süüd kandma.

17. Need on need seädmissed, mis Jehowa Mosessele kästis mehhe ja ta naese wahhel, issa ja ta tütre wahhel, kui temma nores pölwes omma issa koias on.

31. Peatük.

Midjanitte kätte makstakse.

1. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Maksa Israeli laste pärrast Midjani rahwa kätte; pärrast pead sa omma rahwa jure sama ärrakorristud. p. 25, 17.

3. Siis rääkis Moses rahwa wasto ja ütles: Sago teie seast mehhi söa tarwis walmistud, et nemmad lähhäwad Midjani rahwa wasto ja Jehowa polest Midjani rahwa kätte makswad.

4. Tuhhat igga sugguarrust, keigist Israeli sugguarrudest peate teie sötta läkkitama.

5. Ja Israeli tuhhandist pandi wälja tuhhat igga sugguarrust, keiges kaksteistkümmend tuhhat, kes walmistud söa tarwis.

6. Ja Moses läkkitas neid sötta igga sugguarrust tuhhat, neid ja preestri Eleasari poia Pinea sötta, ja pühhad riistad ja hellebad trumpetid ollid temma käes.

7. Ja nemmad söddisid Midjani rahwa wasto, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud, ja tapsid keik meesterahwa ärra.

8. Nende hulkas tedda mahhalöödi, tapsid nemmad ka Midjani kunningad, Ewi ja Rekemi ja Suri ja Uri ja Reba, wiis Midjani kunningat, nemmad tapsid ka Peori poia Pileami, moögaga.

Jos. 13. 21. 22.

9. Ja Israeli lapsed wisid Midjani ma naesterahwa ja nende wäetimad lapsed wangi, ja risusid ärra keik nende lojuksed ja keik nende weiksed ja keik nende warrandusse,

10. Ja pölletasid tullega ärra keik nende liñnad ja nende ellomaiad ja keik nende tuggewad liñnad.

11. Ja nemmad wötsid keik sagi, ja mis ial sündis wötta innimestest ja lojustest,

12. Ja wisid leri Mosesse ja preestri Eleasari jure, ja Israeli laste koggodusse jure wangid, ja mis sündind wötta, ja sagi, Moabi laggedatte peäle, mis on Jordani äres wasto Jerikut.

13. Ja Moses ja preester Eleasar, ja keik koggodusse würstid tullid wälja nende wasto leri tahha.

14. Ja Moses wihhastas wägga wäeüllematte peäle, kes ollid pealikkud igga tuhhande ülle ja pealikkud igga saa ülle, kes söast ja taplussest tulnud.

15. Ja Moses ütles nende wasto: Kas ollete keik naesterahwa jätnud ellama?

16. Wata need on Pileami sanna peäle Israeli lapsed saatnud wallatusse sisse Jehowa wasto Peori pärrast, et nuhtlus Jehowa koggodusse peäle sai.

p. 25. 1. 2. Ilm. 2. 14.

17. Siis tapke nüüd ärra keik meesterahwas wäetima laste seast, ja keik naesterahwas kes mehhega ühte sanud, meesterahwa jures maggades, tapke ka ärra.

p. 24. 14.

18. Ja keik wäetimad lapsed naesterahwa seast, mis ei olle tunnud meesterahwa jures maggamist, jätke ennestele ellusse.

19. Ja teie, löge leer ülles leri tahha

seitsmeks päwaks; teie peate iggamees, kes ühhe innimesse ärratapnud, ja iggamees, kes ühhe külge neist kes mahhalöddud on puutnud, endid puhhastama, teie ja teie wangid kolmandal ja seitsmendal päwal.

20. Ja keiki ridid ja keiki nahkriisto ja keik mis kitsekarwust tehtud ja keiki puastjaid peate teie puhhastama.

21. Ja preester Eleasar ütles sõameeste wasto, kes ollid käinud sõas: Se on se kässo seädminne, mis Jehowa Mosessele on käsknud;

22. Agga kulda ja hõbbedat, waske, raudu, kowwa tinna ja seatinna,

23. Keik, mis tullest woib läbbikäia, laske tullest läbbimiñna, siis on se puhhas; agga se peab ka sama puhhastud roja labbutamisse weega, ja keik mis tullest ei woi läbbikäia, sedda laske weest läbbimiñna.

24. Ja teie peate omma ridid pessema seitsmendal päwal, siis ollete puhtad, ja pärrast woite teie leri tulla.

25. Ja Jehowa rääkis Mosesse wasto ja ütles:

26. Wõtta arro ülles sest mis sündind, wõtta wangidest ja lojustest, sinna ja preester Eleasar, ja koggodusse wannematte peamehhed.

27. Ja jagga sedda mis woetud poleks neile, kes olnud taplemas, kes sõas käinud, ja keige koggodussele.

28. Pärrast pead sa isse ossa wõtma Jehowale sõameeste käest, kes sõas käinud, üks hing wiest saast, innimestest ja weistest ja eeslittest ja puddolojustest.

29. Nende polest jaust peate teie wõtma ja preestri Eleasari kätte andma, üllestõstmisse anniks Jehowale.

30. Ja Israeli laste polest jaust pead sa wõtma ühhe wiestkümnest mis kätte tulleb, innimestest, weistest, eeslittest ja puddolojustest, keigist lojustest, ja pead neid andma Lewitide kätte, kes Jehowa maia teggemist tewad.

31. Ja Moses ja preester Eleasar teggid nenda, kui Jehowa Mosest olli käsknud.

32. Ja mis nemmad ollid wõtnud, mis üllejänud sagist, mis sõarahwas risunud, sedda olli kuus sadda tuhhat ja wiis kahheksatkümmend tuhhat puddolojust.

33. Ja kaks kahheksatkümmend tuhhat härga,

34. Ja üks seitsmetkümmend tuhhat eeslit,

35. Ja innimeste hingesid naesterahwa seast, kes ep olnud mehhega ühte sanud meesterahwa jures maggades, keiki hingesid olli kaks neljatkümmend tuhhat.

36. Ja pool jaggo nende ossaks kes sõas käinud, puddolojuste arro olli kolm sadda tuhhat ja seitse neljatkümmend tuhhat ja wiis sadda.

37. Ja Jehowale sai isseossa puddolojustest, kuus sadda ja wiis kahheksatkümmend.

38. Ja härgade arro olli kuus neljatkümmend tuhhat, ja neist sai Jehowale isseossa kaks kahheksatkümmend.

39. Ja eeslitte arro olli kolmkümmend tuhhat ja wiis sadda, ja neist sai Jehowale isseossa üks seitsmetkümmend.

40. Ja innimeste hingede arro olli kuusteistkümmend tuhhat, ja neist sai Jehowale isseossa kaks neljatkümmend hinge.

41. Ja Moses andis Jehowa üllestõstmisse anni ossa preestri Eleasari kätte, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

42. Ja Israeli laste polest jaust, mis Moses neile olli jagganud meeste käest, kes olnud sõddimas,

43. Olli ka koggodusse pool jaggo puddolojustest, kolmsadda tuhhat ja seitse neljatkümmend tuhhat ja wiis sadda.

44. Ja härgade arro olli kuus neljatkümmend tuhhat,

45. Ja eeslitte arro olli kolmkümmend tuhhat ja wiis sadda,

46. Ja innimeste hingede arro olli kuusteistkümmend tuhhat.

47. Ja Moses wõttis Israeli laste polest jaust ühhe wiestkümnest, mis kätte tulli innimestest ja lojustest, ja andis neid Lewitide kätte, kes Jehowa maia teggemist tewad, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

48. Ja wäeüllemad kes ollid sõawäe tuhhandette ülle, pealikkud igga tuhhande ülle ja pealikkud igga saa ülle, tullid Mosesse jure,

49. Ja ütlesid Mosesse wasto: Sinno sullased on arro ülleswõtnud sõamehhist kes meie käe al, ja neist ei olle ühte ainustki waia.

50. Sepärrast olleme Jehowale ohwrianni tonud, iggamees mis ta sanud kuldriisto, käewarre ehtid, ja kässileesid, sõrmutsid, kõrwa ehtid ja kuldnuppusid, et meie enneste hingede eest Jehowa ees ärraleppitamist teme.

51. Ja Moses ja preester Eleasar wõtsid kulla nende käest, keiksuggu tehtud riisto.

52. Ja keik üllestõstmisse anni kulda, mis nemmad Jehowale üllestõstsid, olli

kunsteistkümmend tuhhat, seitse sadda ja wiiskümmend seklit, neist kes pealikkud tuhhandette ülle ja neist kes pealikkud igga saa ülle.
53. Söamehhed ollid iggaüks issennesele risunud.
54. Ja Moses ja preester Eleasar wötsid kulla pealikkude käest, kes ollid tuhhandette ülle ja igga saa üllc, ja wisid sedda koggodusse telki, Israeli laste mällestusseks Jehowa ette.

32. Peatük.

Poolkolmat suggu-arro pärrisossa siin pool Jordanit.

1. Ja Rubeni lastel ja Kaddi lastel olli üpris wägga paljo lojuksid, ja nemmad näggid Jaseri maad ja Kileadi maad, ja wata, se makoht olli öige lojuste ma.
2. Ja Kaddi lapsed ja Rubeni lapsed tullid ja räkisid Mosesse ja preestri Eleasari wasto, ja koggodusse würstide wasto ja ütlesid:
3. Atarot, ja Tibon, ja Jaser, ja Nimra, ja Esbon, ja Elale, ja Sebam, ja Nebo, ja Peon,
4. Ma mis Jehowa Israeli koggodusse ette on mahhalönud, se on öige lojuste ma, ja so sullastel on lojuksed.
5. Ja nemmad ütlesid weel: Kui meie armo so silmade ees olleme leidnud, siis sago se ma so sullastele antud pärrandusseks, ärra lasse meid mitte ülle Jordani miñna.
6. Ja Moses ütles Kaddi lastele ja Rubeni lastele: Kas teie wennad peawad sötta minnema ja teie tabbate siin jäda?
7. Ja mispärrast sadate teie Israeli laste süddame tagganema, et nemmad ei pea üllesminnema siñna male, mis Jehowa neile on annud?
8. Nenda teggid teie wannemad, kui ma neid Kadesbarneast läkkitasin maad watama;
9. Ja nemmad läksid Eskoli orgo ja näggid maad, ja saatsid Israeli laste süddame tagganema, et nemmad mitte ei tahtnud miñna senna male, mis Jehowa neile olli annud. p. 13, 27–33.
10. Ja Jehowa wihha süttis pöllema sel päwal, ja ta wandus ja ütles:
11. Need mehhed kes Egiptusse maalt on üllestulnud, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, ei need pea sama nähha maad, mis ma Abraamile, Isaakile ja Jakobile wandunud anda, sest nemmad ei käinud täieste minno järrel;
12. Mund kui Jewunne, Kenissimehhe poeg, Kaleb, ja Nuni poeg Josua; sest nemmad on täieste Jehowa järrel käinud.
13. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Israeli wasto ja ta panni neid hulkuma körbes nellikümmend aastat, kunni keik se pölwe rahwas löppes, mis kurja Jehowa silma ees olli teinud.
14. Ja wata teie, üks suur hulk pattusid innimessi, ollete üllestousnud omma wannematte assemele, et teie Jehowa tullist wihha weel ennam Israeli wasto kaswatate.
15. Kui teie temma järrelt ärratagganete, siis wöttab ta weel rahwa körbe jätta, ja teie rikkute keik rahwa ärra.
16. Ja nemmad tullid temma jure ja ütlesid: Meie tahhame siin tarrad ülles tehha puddolojustele ja omma weistele, ja liñnad omma wäetima lastele.
17. Ja meie tahhame endid kermeste walmistada Israeli laste eel käia, kunni meie neid sinne saatnud paigale, ja meie wäetimad lapsed woiwad jäda tuggewa liñnade sisse, ma rahwa pärrast.
18. Meie ei tahha mitte taggasi miñna omma koio, enne kui Israeli lapsed iggamees omma pärrisossa kätte sanud.
19. Sest meie ei tahha nendega pärrida teine pool Jordanit egga emal, kui meie pärrisossa meile saab siin pool Jordanit, hommiko pool.
20. Ja Moses ütles nende wasto: Kui teie tahhate sedda wisi tehha, kui teie Jehowa ees endid walmistate söa tarwis,
21. Ja kui iggamees kes teie seast walmis, wöttab ülle Jordani miñna Jehowa ees, kunni ta ommad waenlased ennese eest saab ärraajanud;
22. Ja kui ma saab teie alla sanud Jehowa ees, siis woite teie pärrast taggasi miñna, ja teie ollete ilma süta Jehowa ees ja Israeli ees, ja sesinnane ma peab teile pärrandusseks jäma Jehowa ees.
23. Agga kui teie mitte ei te nenda, wata siis tete teie patto Jehowa wasto, ja sate tunda omma patto süüd, kui se teie peäle tulleb.
24. Ehhitage omma wäetima lastele liñnad ülles ja omma lojustele tarrad, ja tehke sedda mis teie suust wäljaläinud.
25. Ja Kaddi lapsed ja Rubeni lapsed räkisid Mosesse wasto ja ütlesid: So sullased tahhawad tehha, nenda kui meie issand käsib.
26. Meie wäetimad lapsed, meie naesed, meie weiksed ja keik meie lojuksed peawad siin Kileadi liñnade sisse jäma.

27. Ja iggaüks sinno sullasist, kes walmistud söa tarwis, peab üllesminnema sötta Jehowa ees, nenda kui mo issand räkib.

28. Siis andis Moses kässo nende pärrast preestrile Eleasarile ja Nuni poiale Josuale, ja Israeli laste sugguarrude wannematte peameestele.

29. Ja Moses ütles nende wasto: Kui Kaddi lapsed ja Rubeni lapsed teiega ülle Jordani lähhäwad Jehowa ees, iggamees kes söa tarwis walmistud, ja ma jääb teie alla sanud: siis peate teie neile Kileadi ma pärrandusseks andma.

30. Agga kui need kes walmistud, ei tahha mitte teiega üllesminna, siis peawad nemmad teie seas Kanaani maal pärrandusse sama.

31. Ja Kaddi lapsed ja Rubeni lapsed wastasid ja ütlesid: Meie tahhame tehha nenda, kui Jehowa so sullaste wasto on üttelnud,

32. Meie tahhame Kanaani male üllesminna Jehowa ees söariistad kä, ja meie pärrisesja pärrandus jägo meile seie pole Jordanit.

33. Ja Moses andis neile, Kaddi lastele ja Rubeni lastele, ja Josepi poia Manasse pole sugguarrule Emori kunninga Sihoni kunningrigi, ja Pasani kunninga Ogi kunningrigi, ma temma linnade ja raiadega, ma linnad ümberkaudo. 5 Mos. 3. 12. n. t. s.

34. Ja Kaddi poiad ehhitasid ülles Tiboni ja Ataroti ja Aroeri,

35. Ja Atrotsowani ja Jaseri ja Jogbea,

36. Ja Petnimra ja Petarani, tuggewad linnad ja lojuste tarrad.

37. Ja Rubeni poiad ehhitasid ülles Esboni ja Elale ja Kirjatami,

38. Ja Nebo ja Paalmeoni (need said teised nimmed) ja Sibma, ja pannid nimme pärrast linnadele nimmed, mis nemmad üllesehhitasid.

39. Ja Manasse poia Makiri poiad läksid Kileadi ja said sedda kätte, ja aiasid ärra Emori rahwa, mis seäl olli.

40. Ja Moses andis Kileadi Manasse poiale, Makirile, ja ta ellas seäl.

41. Ja Manasse poeg Jair läks ja sai nende küllad kätte, ja nimmetas neid Jairi külladeks. Kohtum. 10. 4.

42. Ja Noba läks ja wöttis ärra Kenati linna ja selle wähhemad linnad, ja Noba nimmetas sedda omma nimme järrele.

33. Peatük.

Israeli teläimissed, ja leri kohhad körbes.

1. Need on Israeli laste teläimissed, kuida nemmad Egiptusse maalt on wäljaläinud omma wäehulkadega, Mosesse ja Aaroni läbbi.

2. Ja Moses kirjotas Jehowa susanna järrele ülles, kuida nemmad wäljaläinud ja teel käinud; ja need on nende teläimissed ja kuida nemmad on wäljaläinud.

3. Ja nemmad läksid tele Ramesest essimessel kuul, essimesse ku wieteistkümnemal päwal; teisel päwal pärrast Pasat läksid Israeli lapsed wälja wäggewa käe läbbi keige Egiptusse rahwa nähhes. 2 Mos. 12. 37.

4. Ja Egiptusse rahwas matsid mahha keik essimessed poeglapsed, kedda Jehowa nende seast olli mahhalönud, ja Jehowa panni öiged nuhtlussed nende jummalatte peäle.

5. Ja Israeli lapsed läksid minnema Rameseft ja löid leri ülles Sukkoti.

6. Ja nemmad läksid Sukkotist ärra ja löid leri ülles Etami, mis körwe pire liggi. 2 Mos. 13. 20.

7. Ja nemmad läksid Etamist ärra ja kallasid Piiroti pole, mis Paal Sewoni kohhal, ja löid leri ülles Migdoli ette. 2 Mos. 14. 2.

8. Ja nemmad läksid Piiroti jurest ärra ja läksid keskelt merrest läbbi körbe, ja käisid kolme päwa teed Etami körbes, ja löid leri ülles Mara. 2 Mos. 15. 23.

9. Ja läksid Marast ärra ja said Elimi, ja Elimis ollid kaksteistkümmend weehallikat ja seitsekümmend palmipuud, ja löid leri sinna ülles. 2 Mos. 15. 27.

10. Ja läksid Elimist ärra ja löid leri ülles körkjatte merre äre.

11. Ja läksid körkjatte merrest ärra, ja löid leri ülles Sini körbe.

12. Ja läksid Sini körwest ärra ja löid leri ülles Dowka.

13. Ja läksid Dowkast ärra ja löid leri ülles Alusi.

14. Ja läksid Alusist ärra ja löid leri ülles Rewidimi, ja seäl ei olnud rahwal wet jua. 2 Mos. 17. 1.

15. Ja nemmad läksid Rewidimist ärra ja löid leri ülles Sinai körbe. 2 Mos. 19. 1.

16. Ja läksid Sinai körwest ärra ja löid leri ülles Kibrottaawa. p. 11. 34. 35.

17. Ja läksid Kibrottaawast ärra ja löid leri ülles Aatseroti.

18. Ja läksid Aatserotist ärra ja löid leri ülles Ritma.

19. Ja läksid Ritmast ärra ja löid leri ülles Rimmonperetsi.
20. Ja läksid Rimmonperetsist ärra ja löid leri ülles Libna.
21. Ja läksid Libnast ärra ja löid leri ülles Rissa.
22. Ja läksid ärra Rissast ja löid leri ülles Keelati.
23. Ja läksid ärra Keelatist ja löid leri ülles Seweri mäe jure.
24. Ja läksid Seweri mäe jurest ärra ja löid leri ülles Arada.
25. Ja läksid Aradast ärra ja löid leri ülles Makeloti.
26. Ja läksid Makelotist ärra ja löid leri ülles Taati.
27. Ja läksid ärra Taatist ja löid leri ülles Tara.
28. Ja läksid ärra Tarast ja löid leri ülles Mitka.
29. Ja läksid ärra Mitkast ja löid leri ülles Asmona.
30. Ja läksid ärra Asmonast ja löid leri ülles Moseroti.
31. Ja läksid ärra Moserotist ja löid leri ülles Pneejaakani.
32. Ja läksid ärra Pneejaakanist ja löid leri ülles Orkidgadi.
33. Ja läksid ärra Orkidgadist ja löid leri ülles Jotbata.
34. Ja läksid ärra Jotbatast ja löid leri ülles Abrona.
35. Ja läksid ärra Abronast ja löid leri ülles Etsjonkeberi.
36. Ja läksid ärra Etsjonkeberist ja löid leri ülles Sinni körbe, se on Kades. p. 20, 1.
37. Ja läksid ärra Kadessest ja löid leri ülles Ori mäe jure, Edomi ma pire liggi.
38. Ja preester Aaron läks Ori mäe peäle Jehowa sujanna peäle ja surri senna ärra, neljakümnemal aastal pärrast sedda, kui Israeli lapsed Egiptusse maalt ollid wäljaläinud, essimesel wiendama ku päwal. p. 20. 25. 28. 5 Mos. 32, 50.
39. Ja Aaron olli sadda ja kolm kolmatkümmend aastat wanna, kui ta Ori mäe peäle ärrasurri.
40. Ja Kanaani ma innime, Aradi linna kunningas, kes Kanaani maal louna pool ellas, kulis, et Israeli lapsed tullid.
41. Ja nemmad läksid Ori mäe jurest ärra ja löid leri ülles Salmona.
42. Ja läksid ärra Salmonast ja löid leri ülles Wunoni.
43. Ja läksid ärra Wunonist ja löid leri ülles Oboti. p. 21, 10.
44. Ja läksid ärra Obotist ja löid leri ülles Abarimi küngaste jure, Moabi raia äre. p. 21, 11.
45. Ja läksid ärra küngaste jurest ja löid leri ülles Tibonkadi.
46. Ja läksid ärra Tibonkadist ja löid leri ülles Almontiblataimi.
47. Ja läksid ärra Almontiblataimist ja löid leri ülles Abarimi mäggede jure, Nebo kohta.
48. Ja läksid ärra Abarimi mäggede jurest ja löid leri ülles Moabi laggedatte peäle, Jordani äre Jeriko kohta.
49. Ja nemmad löid leri ülles Jordani äre, Petjesimotist Abelsittimist sadik, Moabi laggedatte peäle. p. 25, 1.
50. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Moabi laggedatte peäl Jordani äres Jeriko kohhal, ja ütles:
51. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui teie ülle Jordani lähhäte Kanaani male,
52. Siis peate teie keik ma rahwa enneste eest ärraaiama, ja keik nende malitud kuiud hukka saatma, ja peate keik nende wallatud kuiud hukka saatma ja keik nende körged paigad ärrakautama.
53. Ja peate ma rahwa ärraaiama ja sinna assuma, sest ma ollen teile ma annud sedda pärrida.
54. Ja teie peate ma liso läbbi pärrisossaks sama omma suggukonnade järrele; neile kedda paljo on, peate teie paljo pärrisossaks andma, ja neile kedda pissut on, peate wähhema pärrisossa andma; kuhho temmale liisk langeb, se peab temmale sama; omma wannematte sugguarrude järrele peate teie pärrisossa sama.
p. 26, 54. 55. Jos. 14, 2.
55. Ja kui teie ma rahwast enneste eest ärra ei aia: siis peawad need, kedda teie neist järrele jättate, sama kibbowitsuks teie silmadele ja okkaiks teie külgedele, ja teile kitsast teggema seäl maal, kus teie sees ellate.
56. Ja siis sünnib, et ma teile teen, mis mo mötte olli neile tehha.

34. Peatük.

Mis Würstide läbbi Kanaani ma piddi jaggatama.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Käsi Israeli lapsi ja ütle neile: Kui teie sate Kanaani male, se on se ma, mis teile pärrisossaks langeb, Kanaani ma omma raiade järrele.
3. Ja lounapool nurk peab teil ollema Sinni körwest Edomi ma körwas, nende

et lounapoolne raia teil on sola merre otsast hommiko pole.

4. Ja louna poolt raia pörab siñna, kust üllesmiñnakse Akrabbimi, ja jookseb Sinni pole, ja temma otsad on louna poolt Kadesbarnea pole, ja se lähhäb wälja Atsaraddari ja jookseb Atsmona pole.

5. Ja raia pörab Atsmonast Egiptusse jöe pole ja temma otsad on öhto pole.

6. Ja öhtopoolne raia peab teil ollema suur merri ja temma raia; se on teil öhtopoolne raia.

7. Ja se on teil pohjapoolne raia: surest merrest pange ennestele märgid Ori mäeni.

8. Ori mäest pange märgid kunni saab Amati pole, ja raia otsad on Sedadi pole.

9. Ja raia lähhäb wälja Siwroni ja ta otsad on Atsarenani jures, se on teile pohjapoolne raia.

10. Ja teie peate ennestele raia märgid pannema hommiko pole, Atsarenanist Sewami pole.

11. Ja raia tulleb mahha Sewamist Ribla pole, hommiko poolt wasto Aini, ja raia tulleb mahha ja putub Kinnereti merre äre hommiko pole.

12. Ja raia tulleb mahha Jordani pole ja temmad otsad on sola merre äres; se on teil ma omma raiadega ümberringi.

13. Ja Moses kästis Israeli lapsi ja ütles: Se on se ma mis teie liso läbbi ennestele peate pärrisossaks sama, mis Jehowa on käsknud anda neile ühheksa suguarrule ja ühhe pole sugguarrule.

14. Sest Rubeni laste sugguarro, omma wannematte perresid möda, ja Kaddi laste sugguarro, omma wannematte perresid möda, on pärrisossa sanud, ja Manasse pool sugguarro on omma pärrisossa sanud.

15. Kaks sugguarro ja pool sugguarro on omma pärrisossa sanud siin pool Jordanit, Jeriko kohhal hommiko pool, wasto päwatousmist.

16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

17. Need on nende meeste nimmed, kes teile ma pärrisossaks peawad ärrajaggama, preester Eleasar ja Nuni poeg Josua.

18. Ja ühhe würsti peate teie iggast sugguarrust wötma, maad pärrisossadeks ärrajaggama.

19. Ja need on meeste nimmed: Juda sugguarrust Jewunne poeg Kaleb,

20. Ja Simeoni laste sugguarrust Ammiudi poeg Semuel.

21. Benjamini sugguarrust Kisloni poeg Elidad.

22. Ja Tanni laste sugguarrust würst Bukki, Jogli poeg.

23. Josepi lastest, Manasse laste sugguarrust würst Anniel, Ewodi poeg.

24. Ja Ewraimi laste sugguarrust würst Kemuel, Siwtani poeg.

25. Ja Sebuloni laste sugguarrust würst Elisawan, Parnaki poeg.

26. Ja Isaskari laste sugguarrust würst Paltiel, Assani poeg.

27. Ja Aseri laste sugguarrust würst Ahiud, Selomi poeg.

28. Ja Nawtali laste sugguarrust würst Pedael, Ammiudi poeg.

29. Need on, kedda Jehowa kästis Israeli lastele pärrisossa ärrajaggada Kanaani maal.

35. Peatük.

Lewitide liñnad; mehhetapjatte pelgoliñnad, ja nende nuhtlus.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Moabi laggedatte peäl, Jordani äres Jeriko kohhal ja ütles:

2. Käsси Israeli lapsi, et nemmad omma pärrandusse pärrisossast Lewitidele liñnad andwad seäl sees ellada, agga allewid nende liñnade ümber peate teie Lewitidele ka andma.

3. Ja liñnad peawad neile ollema seäl sees ellada, ja nende allewid olgo nende lojuste ja nende warrandusse ja keige nende ellajatte tarwis.

4. Ja liñnade allewid, mis teie Lewitidele annate, peawad liñna mürist wäljastpiddi ärra ollema tuhhat künart ümberringi.

5. Ja teie peate wäljaspool liñna möötma hommikopoolsest nurgast kakstuhhat künart, ja lounapoolsest nurgast kakstuhhat künart, ja öhtopoolsest nurgast kakstuhhat künart, ja pohjapoolsest nurgast kakstuhhat künart; ja lin peab kesk paika ollema; se ma peab neile liñnade allewits ollema.

6. Ja kuus liñna neist, mis teie Lewitidele annate, peawad pelgoliñnuks ollema, neid peate teie andma, et, kes tapja, siñna woib pöggeneda, ja peäle nende peate teie kaks wietkümmend liñna andma.

7. Keik liñnad, mis teie Lewitidele annate, neid peab ollema kahheksa wietkümmend liñna, need ja nende allewid.

8. Ja liñnad, mis teie Israeli laste pärrandussest annate, neid peate selle käest kel paljo on, paljo wötma, ja selle käest

kel pissut on, pissut wötma; iggaüks peab omma pärrisossa möda mis ta pärrisossaks saab, Lewitidele ommast liñnadest andma.

9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

10. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui teie ülle Jordani lähhäte Kanaani male;

11. Siis peate ennestele liñnad seädma keigeparraja paika, need peawad teile ollema pelgoliñnuks, et siña woib pöggeneda kes tapja, kes ühhe hinge koggematta mahhalööb. 6. s. Jos. 20, 2.

12. Ja need liñnad peawad teile ollema pelgopaigaks selle eest, kes werd taggakulab, et tapja ei surre, enne kui ta saab kohtus seisnud koggodusse ees.

13. Ja liñnadest mis teie annate, peawad teile kuus pelgoliñnuks ollema.

14. Kolm liñna peate teie andma siin pool Jordanit, ja kolm liñna peate andma Kanaani maal; need peawad pelgoliñnuks ollema.

15. Israeli lastele ja neile kes nende seas woörad ja maialissed on, peawad need kuus liñna ollema pelgopaigaks: et senna woib pöggeneda iggaüks, kes ühhe hinge koggematta mahhalööb.

16. Ja kui ta tedda raudriistaga mahhalööb, et ta surreb, siis on ta tapja, tapja peab armota surma pandama.

17. Ja kui ta ühhe kiwwiga mis kätte juhtund, kust kegi woib surra, tedda mahhawiskab, et ta surreb, siis on ta tapja; tapja peab armota surma sama.

18. Ehk ta on ühhe puriistaga mis kätte juhtund, kust kegi woib surra, tedda mahhalönud, et ta surreb, siis on ta tapja; tapja peab armota surma sama.

19. Werre taggakulaja peab tapja surmama; kui ta temma peäle sattub, siis peab ta tedda surmama.

20. Ja kui ta wihha pärrast tedda lükkab, ehk warritsedes middagi ta peäle wiskab, et ta surreb;

21. Ehk ta lööb tedda wihhawaeno läbbi omma käega mahha, et ta surreb, siis peab mahhalöja armota surma sama, ta on tapja: werre taggakulaja peab tapja surmama, kui ta temma peäle sattub.

22. Ja kui ta äkkitselt ilma wihhawaenota tedda lükkab, ehk mingisugguse riistaga tedda wiskab, ei mitte warritsedes,

23. Ehk mingisugguse kiwwiga, kust kegi woib surra, et ta teist ei näinud, ja on tedda ta peäle lasknud langeda, et ta surreb; ja ta polle temma wihhamees olnud, egga püüdnud temmale kurja tehha;

24. Siis peab koggodus kohhut moistmo mahhalöja ja werre taggakulaja wahhel, nendesinnaste kohtoseäduste järrele.

25. Ja koggodus peab tapja werre taggakulaja käest peästma, ja koggodus peab tedda taggasi saatma temma pelgoliñna, kuhho ta olli pöggenend; ja ta peab seäl ellama üllema preestri surmani, kes pühha öliga olli woitud.

26. Ja kui tapja ommeti wäljalähhäb ülle omma pelgoliñna raia, kuhho ta pöggenend,

27. Ja werre taggakulaja leiab tedda ülle temma pelgoliñna raia ollewad, ja werre taggakulaja tappab tapja: siis ep olle temmal werresüüd.

28. Sest tapja peab omma pelgoliñna jäma, üllema preestri surmani, ja pärrast üllema preestri surma omma pärrandusse male taggasi sama.

29. Ja need peawad teile ollema kohtoseädusseks teie tullewa pölwe rahwale, kus teie ial ellate.

30. Iggaüks kes hinge mahhalööb, se tapja peab tunnistusmeeste susanna peäle ärratappetama; agga üks ainus tunnistusmees ei pea wastama ühhe hinge wasto, et ta peab surrema.

31. Ja teie ei pea mitte tapja hinge eest lunnastamisse hinda wötma, sest temma on surma süallune; sepärrast peab tedda armota surma pandama.

3 Mos. 24, 17. 5 Mos. 19, 21.

32. Ja teie ei pea mitte lunnastamisse hinda wötma ühhegi eest, et ta saaks pöggenema omma pelgoliñna, et ta saaks tullema ellama siñna male, kunni üllem preester surreb.

33. Ja teie ei pea mitte maad, kus teie sees ollete, rojaseks teggema sest werresü teeb ma rojaseks; sest ma ei sa muido werre pärrast, mis seäl ärrawallatud, ärraleppitamist, kui agga selle werre läbbi kes tedda ärrawallab.

34. Ja teie ei pea maad mitte rojaseks teggema, kus teie sees ellamas ollete, kus minna sees ellan; sest minna Jehowa ollen ellamas Israeli laste seas.

3 Mos. 26, 11. Laul. 22, 4.

36. Peatük.

Tütred pärriwad ja koswad ommas sugguwösas.

1. Ja wannematte peamehhed Kileadi poegade sugguwösast, kes olli Manasse poia Makiri poeg, Josepi laste suggu-

wössast, tullid liggi ja räkisid Mosesse ette ja würstide ette, kes ollid Israeli laste wannematte peamehhed.

2. Ja ütlesid: Jehowa on mo issanda käsknud, ma liso läbbi Israeli lastele pärrisossaks anda, ja mo issand on Jehowa käest kässo sanud, meie wenna Selowadi pärrisossa temma tütrile anda;

3. Ja kui nemmad naesiks sawad ühhele Israeli laste sugguarrude poegadest, siis kistakse nende pärrisossa meie wannematte pärrisossast ärra, ja se kaswab selle sugguarro pärrisossa jure, kelle seltsi nemmad sawad; ja sedda kistakse meie pärrisossa lisust ärra.

4. Ja kui Jobeli aasta Israeli laste kätte tulleb, siis kaswab nende pärrisossa selle sugguarro pärrisossa jure, kelle seltsi nemmad sawad, ja nende pärrisossa kistakse ärra meie wannematte sugguarro pärrisossast.

5. Ja Moses käskis Israeli lapsi Jehowa sanna järrele ja ütles: Josepi laste sugguarro rägib öiete.

6. Se on se sanna mis Jehowa on käsknud Selowadi tüttarde pärrast ja öölnud: Saggo nemmad naesiks sellele kes hea on nende melest; agga nemmad peawad neile, kes nende issa sugguarro sugguwössast on, naesiks sama.

7. Et Israeli laste pärrisossa ei sa ühhest sugguarrust teise; sest iggaüks Israeli laste seast peab omma wannematte sugguarro pärrisossa seltsi jäma.

8. Ja igga tüttarlaps kes Israeli laste sugguarrudest ühhe pärrisossa pärrib, se peab ühhele omma issa sugguarro sugguwössast naeseks sama, et iggaüks Israeli laste seast omma wannematte pärrisossa saab pärriba.

9. Et pärrisossa ei sa ühhest sugguarrust teise; sest iggaüks Israeli laste sugguarrudest peab omma pärrisossa seltsi jäma.

10. Nenda kui Jehowa Mosest käskis, nenda teggid Selowadi tütred.

11. Ja Mala, Tirtsa, ja Ogla, ja Milka ja Noa, Selowadi tütred, said naesiks omma issawendade poegadele.

12. Nemmad said naesiks neile, kes ollid Josepi poia, Manasse poegade sugguwössast, ja nende pärrisossa jäi nende issa sugguwössa sugguarro jure.

13. Need on käsud ja kohtoseädussed mis Jehowa Mosesse läbbi Israeli lastele käskis Moabi laggedatte peäl, Jordani äres Jeriko kohhal.

Mosesse Neljandama Ramato Ots.

Mosesse Wies Ramat.

1. Peatük.

Jehowa heateggemissed; Israel on tännamatta.

1. Need on need sannad, mis Moses keige Israeli wasto räkis siin pool Jordanit kõrbes laggeda peäl, Suwa kohhal, Barani, ja Toweli, ja Labani, ja Atseroti ja Disahabi wahhel.

2. Üksteistkümmend päwa Orebist Seiri mäe te peäl, Kadesbarneast sadik.

3. Ja se sündis neljakümnemal aastal, essimessel ühheteistkümnema ku päwal, et Moses räkis Israeli wasto keik, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud nende wasto räkida.

4. Pärrast sedda kui ta Siboni, Emori kunninga, sai mahhalönud, kes Esbonis ellas, ja Basani kunninga Ogi, kes Astarotis ellas Edreis. 4 Mos. 21. 24. 33. 35.

5. Siin pool Jordanit Moabi maal wöttis Moses ette, kässoöppetust ärraselletada ja ütles:

6. Jehowa meie Jummal räkis meie wasto Orebis ja ütles: Teil on küll olnud seismist sesinnatse mäe jures.

7. Kallage ja minge eddasi, ja minge Emori mäele ja keige ta liggirahwa jure, mäe laggeda peäle, ja mäealluse ma ja louna pole, ja merre ranna pole, Kanaani male ja Libanoni pole, surest jöest sadik, se on Wratti jöggi.

8. Wata ma ollen ma teie ette annud, minge ja pärrige ma, mis Jehowa on wandunud teie wannemaile Abraamile, Isaakile ja Jakobile, sedda anda neile ja nende soule pärrast neid.

9. Ja ma räkisin teie wasto sel aial ja ütlesin: Ei ma suda üksi teid kanda;
2 Mos. 18. 18. 4 Mos. 11. 14.

10. Jehowa teie Jummal on teid paljuks teinud, ja wata teie ollete tännapääw kui taewa tähhed paljusse polest.
p. 10. 22. 2 Mos. 32. 13.

11. Jehowa teie wannematte Jummal kaswatago weel teie jure tuhhande wörra ennam, kui teie nüüd ollete,

ja önnistago teid nenda, kui ta teile rä-
kinud.
12. Kuida pean ma ükfi kandma teie
waewa, ja teie koormat ja teie rido?
13. Saatke ennestele targad mehhed ja
moistlikkud ja tundjad omma sugguarru-
dest, et ma neid pannen teie peawanne-
maiks.
14. Ja teie wastasite mulle ja ütlesite:
Se on üks hea asfi, mis sa olled käsknud
tehha.
15. Ja ma wötsin teie sugguarrudest
peawannemad, targad mehhed ja tund-
jad, ja pannin neid peawannemaiks teie
üle, pealikkuiks igga tuhhande üle, ja
pealikkuiks igga saa üle ja pealikkuiks
igga wiekümne üle, ja pealikkuiks igga
kümne üle, ja üllewatajaiks teie suggu-
arrude üle. 2 Mos. 18, 25. 4 Mos. 11, 16.
16. Ja ma käsksin teie kohtomoistjaid sel
aial ja ütlesin: Kulage teie wendade wah-
hel ja moistke kohhut öiete wenna ja wen-
na wahhel, ja wööra wahhel kes ta jures.
17. Ei teie pea mitte luggu piddama
kohtus ühhestki, ni wähhemat kui suurt
peate teie kuulma; ei teie pea keddagi
kartma, sest kohhus on Jummala pärralt;
ja se asja, mis wägga raske teile on,
peate teie minno ette toma, et minna sed-
da saan kuulda. p. 16, 19. 3 Mos. 19, 15.
18. Ja ma käsksin teile sel aial keik need
asjad, mis teie piddite teggema.
19. Ja meie läksime ärra Orebist, ja käi-
sime keik se sure ja jälleda körwe läbbi,
mis teie ollete näinud, Emori mäe teed,
nenda kui Jehowa meie Jummal meid
olli käsknud, ja meie saime Kadesbarnea.
20. Ja ma ütlesin teie wasto: Teie ol-
lete tulnud Emori mäggisest maast sadik,
mis Jehowa meie Jummal meile annab.
21. Wata Jehowa so Jummal on ma
so ette annud; minne senna üles, pärri
sedda, nenda kui Jehowa so wannematte
Jummal sulle rääkinud; ärra karda ja
ärra ehmata mitte ärra.
22. Ja teie keik tullite mo jure ja ütle-
site: Läkkitagem mehhi enneste ele, et nem-
mad meile maad läbbikatsuwad, ja meile
sannumed jälle taggasi towad te pärrast,
mis meie peame minnema, ja linnade
pärrast, kubbo meie peame minnema.
23. Ja se asfi olli hea mo melest, ja ma
wötsin teie seast kakskeistkümmend meest,
igga sugguarrust ühhe mehhe.
4 Mos. 13, 2. 3.
24. Ja need kallasid ja läksid senna ülles
mäele ja tullid Eskoli orgo, ja nemmad
kulasid sedda sallaja läbbi,

25. Ja wötsid omma kätte ma wiljast
ja töid meie jure alla, ja töid meile san-
numed jälle ja ütlesid: Ma on hea, mis
Jehowa meie Jummal meile annab.
26. Agga teie ei tahtnud mitte senna
üllesminna, ja pannite Jehowa omma
Jummala sujanna wasto.
27. Ja teie nurrisesite omma telkide sees
ja ütlesite: Et Jehowa meid wihkab, on
ta meid Egiptusse maalt ärrotonud, et ta
meid piddi andma Emoritte kätte, meid
ärrakautada.
28. Kubbo peame senna üllesminnema?
Meie wennad on meie süddame sullaks
teinud ja öölnud: Surem ja körgem meid
on rahwas, sured ja tuggewad on linnad
taewani, ja meie olleme ka Enaki lapsi
seäl näinud.
29. Ja ma ütlesin teie wasto: Ärge
hirmuge ja ärge kartke neid mitte.
30. Jehowa teie Jummal, kes teie eel
käib, se wöttab teie eest söddida, keik sedda
möda kui ta teiega Egiptusses teinud teie
silma ees, 2 Mos. 14, 14.
31. Ja siin körbes, kus sa olled näinud,
kuida Jehowa so Jummal sind kannud,
nenda kui mees omma poega kannab,
keige te peäl, mis teie ollete käinud, senni
kui teie seie paika sanud.
32. Ja sest ei usknud teie mitte Jehowat
omma Jummalat.
33. Kes teie eel käinud te peäl, teile as-
set katsumas, kus teie piddite leri ülles-
löma, öse tulle sees teile teed näitmas,
kus peäl teie piddite käima, ja päwal pil-
we sees.
34. Kui Jehowa teie sannade healt ku-
lis, siis wihhastas ta wägga ja wandus
ja ütles:
35. Ei pea ükski neist mehhist, sest pahha
pölwe rahwast, sama nähha sedda head
maad, mis ma ollen wandunud teie wan-
nemattele anda. 4 Mos. 14, 23.
36. Ei mu kui Kaleb, Jefunne poeg, se
peab sedda nähha sama, ja sellele tahhan
ma ma anda, kus ta käinud, ja temma
lastele; sepärrast et ta täieste Jehowa
järrel käinud. 4 Mos. 14, 30.
37. Ka minno peäle sai Jehowa wihha-
seks teie pärrast ja ütles: Ei sinnagi pea
sinna sama. 4 Mos. 20, 12.
38. Josua, Nuni poeg, kes so ees seis-
nud, se peab senna sama; kinnita tedda,
sest temma peab Israelile sedda pärris-
osfaks andma. p. 3, 28.
39. Ja teie wäetimad lapsed, kedda teie
ütlesite risutawaks sawad, ja teie lapsed,
mis ei tea tänna head egga kurja, need

peawad senna tullema, ja neile tahhan
ma sedda anda, et nemmad sedda pärri-
wad. 4 Mos. 14, 31.
40. Ja teie pöörge ja minge eddasi kör-
we pole, körkjatte merre teed.
41. Ja teie wastasite ja ütlesite mo
wasto: Meie olleme patto teinud Jehowa
wasto, meie tahhame üllesminna ja södi-
dida, keik sedda möda kui Jehowa meie
Jummal meid käsknud; ja teie pannite
iggaüks ommad söariistad wöle, ja ollite
walmis mäele üllesminnema.
42. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ütle
neile: Teie ei pea mitte üllesminnema
egga söddima; sest minna ei olle mitte
teie seas, et teid mitte mahha ei löda om-
ma waenlaste ette.
43. Ja ma räkisin teie wasto, agga teie
ei wötnud mitte kuulda, ja pannite Jeho-
wa sujanna wasto, ja ollite uhked ja läk-
site ülles senna mäele.
44. Ja Emorid tullid wälja, kes seäl
mäggisel maal ellasid, teie wasto ja aia-
sid teid tagga, nenda kui messilased te-
wad, ja nemmad peksid teid ärra Seiris,
Hormast sadik. 4 Mos. 14, 45.
45. Ja teie tullite jälle taggasi ja nut-
site Jehowa ees, ja Jehowa ei wötnud
mitte teie peält kuulda, egga pannud teid
tähhelegi.
46. Ja teie jäite Kadesi mitto päwa,
päwade järrele mis teie enne seäl seisite.
p. 2, 14.

2. Peatük.

Teiste maraiade möödaminnemissest; woimussest Sihoni peäle.

1. Ja meie pöörsime ümber ja läksime
körwe pole körkjatte merre teed, nenda kui
Jehowa mo wasto olli räkinud; ja meie
läksime Seiri mäe ümber mitto päwa.
4 Mos. 21, 4.
2. Ja Jehowa räkis mo wasto ja ütles:
3. Küll teie ollete se mäe ümber käinud,
pörage nüüd pohja pole.
4. Ja käsi rahwast ja ütle: Teie peate
omma wendade, Esawi poegade, raiast
läbbiminnema, kes Seiris ellawad, ja
nemmad kartwad teid, agga teie peate
wägga hoidma.
5. Ärge tappelge mitte nende wasto,
sest ma ei tahha teile anda nende maast
ei üht jallatäit mitte: sest Seiri mäggise
ma ollen ma Esawile pärrandussets an-
nud. 1 Mos. 36, 8.
6. Roga peate teie nende käest ostma
rahha pärrast, et sate süa, ja ka wet peate
nende käest rahha pärrast ostma, et sate jua.
7. Sest Jehowa so Jummal on sind
önnistanud, keiges so käe töös, ta teab so
käimist siin sures körbes; need nellikümm-
mend aastat on Jehowa so Jummal sin-
noga olnud, polle sul pudo olnud ei üh-
hestki asjast.
8. Ja meie läksime omma wendadest,
Esawi lastest, möda, kes Seiris ellawad,
laggeda te peält Elatist ja Etsjongaberist,
ja pörasime ümber ja läksime ärra Moa-
bi körwe teed.
9. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ärra
olle kui waenlane Moabi wasto, ja ärra
taple nende wasto söas, sest ma ei anna
temma maast sulle ei ühtegi pärrandus-
seks; sest Lotti lastele ollen ma Ari ma
annud pärrandussets.
10. Emid ellasid ennemuiste seälsam-
mas, üks suur ja paks ja pitk rahwas kui
Enakid.
11. Neid petakse ka Rewaideks, nenda
kui Enakid, ja Moabi rahwas hüawad
neid Emi rahwaks.
12. Ja Seiris ellasid ennemuiste Hori
rahwas, ja Esawi lapsed pärrisid nende
ma, ja kautasid neid ärra enneste eest, ja
jäid senna ellama nende assemele; nenda
kui Israel on teinud omma pärris maga,
mis Jehowa neile annud.
1 Mos. 14, 6. ja 36, 20.
13. Wötke nüüd kätte ja minge ärra
ülle Seredi jöe; ja meie läksime ülle Se-
redi jöe.
14. Ja sedda aega, mis meie läksime Ka-
desbarneast, senni kui saime ülle Seredi
jöe, on kabheksa neljatkümmend aastat,
senni kui leri seest sai löpnud keik se pölwe
rahwas, kes söamehhed, nenda kui Jeho-
wa neile olli wandunud.
4 Mos. 14, 23. 29. 33. ja 26, 65.
15. Ja Jehowa kässi olli ka nende was-
to, et ta neid hirmoga ärralükkas leri seest,
senni kui nemmad löpsid.
16. Ja se sündis, kui keik söamehhed said
ärralöpnud, et nemmad rahwa seast ärra-
surrid;
17. Siis räkis Jehowa mo wasto ja
ütles:
18. Sa lähhäd tänna Moabi ma raiast,
Arist läbbi.
19. Kui sa Ammoni laste jure liggi
saad, siis ärra olle kui waenlane nende
wasto ja ärra taple nende wasto; sest ma
ei tahha sulle ei ühtegi anda Ammoni
laste maast pärrandussets, sest ma ollen
sedda Lotti laste pärrandussets annud.
20. Sedda petakse ka Rewaide maaks;
Rewaid ellasid ennemuiste seälsammas,

ja Ammonid hüüdsid neid Samsumiks;
21. Üks suur ja paks ja pitk rahwas kui Enakid, ja Jehowa kautas neid nende eest ärra, ja nemmad pärrisid nende ma ja ellasid nende assemel.
22. Nenda kui ta Esawi lastega teinud, kes Seiris ellawad, kelle eest ta Hori rahwa ärrakautas, ja nemmad pärrisid nende ma ja on jänud ellama nende assemele tännapäwani.
23. Ja Kawtori rahwas, kes Kawtorist wälja tulnud, on Awwi rahwa, kes Atserimis, Assast sadik, ellasid, ärrakautanud, ja on nende assemele jänud ellama.
24. Wötke kätte, minge tele ja minge ülle Arnoni jöe; wata ma ollen so kätte annud Sihoni, Esboni kunninga, Emori ma mehhe ja temma ma, hakkage sedda pärrima ja tappelge ta wasto söas.
25. Sel päwal tahhan ma hakkata so hirmo ja so kartust pannema rahwa peäle, mis keige taewa al, kes kõnnet sinnust kuulwad, ja nemmad peawad wärrisema ja nödraks sama sinno ees.
26. Ja ma läkkitasin kässud Kedemoti körwest Sihoni, Esboni kunninga jure rahho sannumettega ja ütlesin:
4 Mos. 21, 21. Kohtom. 11, 19.
27. Ma tahhan so maast läbbiminna, otsekohhe teed möda tahhan ma käia, ei tahha ma kallata ei parramat egga pahhemat kät.
28. Mü mulle roga rahha pärrast, et ma saan süa, ja anna mulle wet rahha pärrast, et ma saan jua; jalla tahhan ma ütsipäinis läbbiminna;
29. Nenda kui mulle on teinud Esawi lapsed, kes Seiris ellawad, ja Moabi rahwas, kes Aris ellawad, senni kui ma saan ülle Jordani sinna male, mis Jehowa meie Jummal meile annab.
30. Ja Sihon Esboni kunningas ei tahtnud meid mitte lasta ennese maast läbbiminna, sest Jehowa so Jummal olli lasknud ta waimo kowwaks ja ta süddame kangeks minna, et ta sedda piddi so kätte andma, nenda kui tännapääw on.
31. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wata ma ollen hakkand so kätte andma Sihonit ja temma maad; hakka sedda pärrima, et sa temma ma pärrisossaks saad.
32. Ja Sihon tulli wälja meie wasto, temma ja keik ta rahwas sötta Jatsa.
33. Ja Jehowa meie Jummal andis tedda meie kätte, ja meie löime tedda mahha, ja ta lapsed ja keik ta rahwa.
34. Ja meie wötsime käest ärra keik ta linnad sel aial, ja kautasime sutumaks ärra keik linnamehhed, ka naesed ja wäetimad lapsed; ei meie jätnud suggugi järrele.
35. Lojuksed üksi risusime ennestele ja linnade sagi, mis meie kätte saime.
36. Aroerist, mis Arnoni jöe äres, ja linnast, mis jöe jures, Kileadist sadik, ei polnud linna, mis olleks joudnud meie wasto seista; keik sedda andis Jehowa meie Jummal meie kätte.
37. Agga Ammoni laste ma liggi ei olle sa mitte sanud, ei ühhegi Jabboki jöe kohta, ei mäggise ma linnade, egga ühhegi ma liggi, mis Jehowa meie Jummal olli keelnud.

3. Peatük.

Woimussest Ogi peäle, kes Pasanis.

1. Ja meie pöörsime ümber ja läksime ülles Pasani teed, ja Og, Pasani kunningas, tulli meie wasto wälja, temma ja keik ta rahwas sötta Edrei. 4 Mos. 21, 33.
2. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ärra karda tedda, sest ma ollen so kätte annud tedda, ja keik ta rahwa ja temma ma; ja sa pead temmale teggema nenda, kui sa olled teinud Sihonile Emori rahwa kunningale, kes Esbonis ellas.
3. Ja Jehowa meie Jummal andis ka meie kätte Ogi, Pasani kunninga, ja keik ta rahwa; ja meie löime tedda mahha, senni kui meie temmale suggugi et jätnud.
4. Ja meie wötsime sel aial ärra keik ta linnad, ei polnud linna, mis meie nende käest ärra ei wötnud, kuuskümmend linna, keik Argobima kohha, Ogi kunningrigi Pasanis.
5. Keik need linnad ollid tuggewaste ehhitud körge müriga, wärrawatte ja pommidega, isse weel marahwa linnad, mis suur hulk olli.
6. Ja meie kautasime neid sutumaks ärra, nenda kui meie Sihonile, Esboni kunningale, teggime, kui meie sutumaks ärrakautasime keik linna mehhed, naesed ja wäetimad lapsed.
7. Agga keik lojuksed ja linnade sagi risusime ennestele,
8. Ja meie wötsime sel aial kahhe Emori kunninga käest ärra se ma, mis siin pool Jordanit olli, Arnoni jöest, Hermoni mäest sadik.
9. (Sidonid hüawad Hermonit Sirioniks, ja Emorid hüawad tedda Seniriks.)
10. Keik laggeda ma linnad, ja keik Kileadi ja keik Pasani, Salkast ja Edreist sadik, Ogi kunningrigi linnad Pasanis.

11. Sest Og, Pasani kunningas, olli üksi üllejänud Rewaide soust; wata temma wodi on raudwodi, eks ta polle Rabbatis, Ammoni laste liñnas? ühheksa künnart on ta pitkus ja nelli künnart ta laius, mehhe küünra järrele.

12. Ja se ma pärrisime meie sel aial; Aroerist, mis Arnoni jöe äres, ja pole Kileadi mäggist maad, ja selle liñnad ollen ma annud Rubeni ja Kaddi lastele.
4 Mos. 32. 33. Jos. 13, 8.

13. Ja mu Kileadi, ja keik Pasani, Ogi kunningrigi, andsin ma pole Manasse suggurule; keik makoht Argobist, keigest Pasanist sadik, sedda hütakse Rewaide maaks.

14. Jair, Manasse poeg, wöttis keik Argobi makohha ärra, Kesuri ja Maakati rahwa raiast sadik, ja ta hüdis omma nimme järrele Pasanit Jairi küllადeks tännapäwani.

15. Ja Makirile andsin ma Kileadi.

16. Ja Rubeni ja Kaddi lastele andsin ma Kileadist, Arnoni jöest sadik, pole jögge raiaks, ja Jabboki jöest sadik, mis Ammoni laste raia on;

17. Ja laggeda, ja Jordani ja ta raia, Kinneretist ja laggeda merrest, se on solamerrest sadik, Pisga kaljopealse ma al, päwatousu pool.

18. Ja ma käsksin teid sel aial ja ütlesin: Jehowa teie Jummal on teile sesinnatse ma annud sedda pärrida; keik wahwad mehhed, minge teie, söariistad kä, omma wendade, Israeli laste, ees.

19. Teie naesed ükski ja teie wäetimad lapsed ja teie lojuksed (ma tean et teil paljo lojuksid on) peawad teie liñnade sisse jäma, mis ma teile annud;

20. Senni kui Jehowa teie wendadele saab hingamist annud nenda kui teilegi, ja nemmad ka sanud pärrida ma, mis Jehowa teie Jummal neile annab teine pool Jordanit; siis peate teie jälle taggasi tullema iggaüks omma pärrandusse jure, mis ma teile annud.

21. Ja ma käsksin Josuat sel aial ja ütlesin: So silmad on näinud keik sedda, mis Jehowa teie Jummal on teinud neile kahhe kunningale; nenda wöttab Jehowa ka keigile kunningriikidele tehha, kust sa läbbikäid.

22. Ärge kartke neid mitte, sest Jehowa teie Jummal, se söddib teie eest.

23. Ja ma pallusin Jehowat allandlikkult sel aial ja ütlesin:

24. Issand Jehowa, sa olled hakkand omma sullasele näitma omma surust ja omma tuggewat kät; sest missugune Jummal on taewas ja ma peäl, kes jouaks tehha, nenda kui sinno teud ja so wäggewad kombed on?

25. Lasse, ma pallun, mind miñna ja nähha sedda head maad, mis teine pool Jordanit, seddasinnast head mäggist maad ja Libanoni.

26. Ja Jehowa sai wägga wihhaseks mo peäle teie pärrast, ja ei wötnud mind mitte kuulda; ja Jehowa ütles mo wasto: Sest olgo sulle kül! ärra rägi ennam teps sest asjast mo wasto.

27. Minne ülles Pisga mäe otsa, ja tösta ommad silmad öhto pole, ja louna pole ja hommiko pole, ja wata omma silmaga; sest sa ei pea mitte ülle Jordani sama.

28. Ja anna Josuale käsko, ja te tedda wahwaks ja kinnita tedda, sest temma peab rahwa ees siit ülle minnema, ja peab neile pärrisossaks andma ma, mis sa nääd. p. 1, 38.

29. Ja meie jäime senna orgo Petpeori kohta.

4. Peatük.

Manitsus käsoöppetusse sannakuulmisse pole.

1. Ja nüüd, Israel! kule seädmissi ja kohtoseädussi, mis minna teile öppetan, et teie nenda tete, et teie ellaksite ja senna saaksite ja pärriksite ma, mis Jehowa teie wannematte Jummal teile annab.

2. Ei teie pea mitte siñna sanna jure middagi kaswatama, mis ma teile kässin, egga sest ärrakautama, et teie peate Jehowa omma Jummala käskusid, mis minna teile kässin. p. 13, 1.

3. Teie silmad on näinud, mis Jehowa on teinud Paalpeoriga; sest Jehowa so Jummal on iggaühhe, kes Paalpeori järrel käinud, so seast ärrakautanud.
4 Mos. 25, 3. Jos. 22, 17.

4. Ja teie, kes hoidsite Jehowa omma Jummala pole, teie keik ollete tännapääw ellus.

5. Wata ma ollen teile öppetanud seädmissi ja kohtoseädussi, nenda kui Jehowa mo Jummal mind käsknud, et teie nenda tete seäl maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.

6. Ja teie peate keik sedda piddama ja teggema; sest se on teie tarkus ja teie moistus rahwa silma ees, kes keigist neistsinnatsist seädmissist sawad kuulda, ja nemmad wötwad öölda: Sesinnane suur rahwas on töeste üks tark ja moistlik rahwas.

7. Sest missuggune suur rahwas on, kelle jures jummalad ni liggi on, kui Jehowa meie Jummal, ni mitto korda kui meie temma pole hüame.
8. Ja missuggune suur rahwas on, kel ni öiged seädmissed ja kohtoseädussed on, kui keik se kässoöppetus, mis ma tänna teie kätte annan.
9. Agga katsu ennese ette ja hoia omma hinge wägga, et sa ei unnusta neid asjo, mis so silmad näinud, ja et nemmad so süddamest ärra ei lahku keik so ello aeg otsa, ja kuluta neid omma lastele ja omma laste lastele,
10. Mis sel päwal sündis, kui sa seisid Jehowa omma Jummala ees Orebis, kui Jehowa mo wasto ütles: Koggu mulle rahwas, ja ma tahhan neid lasta kuulda omma sanno, mis nemmad peawad öppima, et nemmad mind kartwad keik päwad, mis nemmad ma peäl ellawad, ja peawad neid omma lastele öppetama.
11. Ja teie tullite liggi ja seisite mäe al, ja mäggi pölles tulle sees kesk taewani; pimmedus, pilwed ja suur pimme olli seäl.
12. Ja Jehowa rääkis teie wasto kesk tulle seest; teie kuulsite sannade heält, agga ühtegi kuio ei näinud teie mitte, ei olnud muud kui heäl.
13. Ja ta andis teile teäda omma seädusse, mis ta teid käskis tehha, need kümme sanna, ja ta kirjotas neid kahhe kiwwilaua peäle.
14. Ja Jehowa käskis mind sel aial teile öppetada seädmissi ja kohtoseädussi, et teie nende järrele piddite teggema seäl maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.
15. Ja teie peate wägga omma hingesid hoidma, sest teie ei olle mitte ühtegi kuio näinud sel päwal, kui Jehowa teie wasto rääkis Orebis, kesk tulle seest.
16. Et teie mitte pahhaste ei te, egga ennestele ei te, mis nikkerdud on, mis ial kuio sarnane, olgo se meeste-ehk naesterahwa näggo; p. 5, 8.
17. Mis ial ühhe lojukse näggo, mis ma peäl; mis ial ühhe tibadega linno näggo, mis taewa al lennab;
18. Mis ial selle näggo, mis möda maad romab; mis ial ühhe kalla näggo, mis wees ma al.
19. Ja et sa mitte omma silmi ülles ei tösta taewa pole, ja ei wata päwa, ja ku ja tähtede, keige taewa wäe peäle, et sind ei kihhutata, et sa nende ette kummardad ja neid tenid, mis Jehowa so Jummal on seädnud keige rahwale, keige taewa al. 1 Mos. 1, 16, 17.
20. Agga teid on Jehowa wastowötnud, ja teid wäljawinud raudahjust, Egiptussest, et teie piddite temmale ollema pärrisrahwaks, nenda kui tännapääw on.
21. Ja Jehowa sai mo peäle wihhaseks teie asjade pärrast, ja wandus, et ma ei piddand mitte minnema ülle Jordani, ja et ma ei piddand sama senna hea male, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärrisossaks.
22. Sest ma pean seie male surrema, ei ma lähhä mitte ülle Jordani, agga teie lähhäte ülle ja pärrite se hea ma.
23. Hoidke, et teie ärra ei unnusta Jehowa omma Jummala seädust, mis ta teiega teinud, et teie ennestele ei te, mis nikkerdud, ei ühhegi asja kuio, mis Jehowa so Jummal sind keelnud.
24. Sest Jehowa so Jummal on üks pöllew tulli, üks pühha wihhaga Jummal. 2 Mos. 24, 17. Ebr. 12, 29.
25. Kui sa saad lapsi ja laste lapsi sünnitanud, ja teie seäl maal ollete wannaks sanud, ja tete pahhaste ja tete mingisuggune asja nikkerdud kuio, ja tete, mis on kurri Jehowa so Jummala melest, et teie tedda ärritate:
26. Siis kutsun ma teie wasto tännapääw tunnistussoks taewast ja maad, et teie töeste peate pea ärrakaddumа seält maalt, kuhho teie ülle Jordani lähhäte sedda pärrima; teie ei pea seäl mitte omma päiwi pitkendama, waid teid peab töeste ärrakautadama.
27. Ja Jehowa pillab teid laiale mitme rahwa sekka, ja teid peab pissut rahwast üllejäma pagganatte sekka, kuhho Jehowa teid wiib.
28. Ja seäl wöttate teie jummalaid tenida, mis innimesse kätte tö on, pu ja kiwwi, mis ei nä egga kule, egga sö, egga haiso ei tunne.
29. Siis wöttate teie seält Jehowat omma Jummalat otsida, ja sa pead tedda leidma, kui sa tedda otsid keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.
30. Kui sul kitsas kä ja keik needsinnatsed asjad tullewad so kätte, siis pörad sa wiimsil päiwil Jehowa omma Jummala pole ja wöttad temma sanna kuulda.
31. Sest Jehowa so Jummal on üks hallastaja Jummal, ei ta jätta sind mitte mahha egga rikku sind ärra, ja ta ei unnusta mitte ärra so wannematte seädust, mis ta neile wandunud.
32. Sest küssi agga endiste päwade järrele, mis enne sind olnud, sest päwast kui Jummal innimesse löi ma peäle, ja teisest

taewa otsast teise taewa otsani, kas ni-
suggune suur assi on sündinud, ehk kas
selle sarnast on kuuldud:
33. Kas ükski rahwas on Jummala
heäle kuulnud kest tulle seest räkiwad, nen-
da kui sinna olled kuulnud, ja ellusse jänud.
34. Ehk kas Jummal on katsnud tulla,
ennesele wötma ühtgi rahwast, rahwa
seast kiusatuste läbbi, immetähtede ja im-
meteggude läbbi, ja söa ja wäggewa käe
läbbi, ja wäljasirrutud käewarre läbbi, ja
mitme sure hirmo läbbi, keik sedda möda
kui Jehowa teie Jummal teile teinud
Egiptusses teie nähhes.
35. Sinna olled sanud nähha, et sa pead
tundma, et Jehowa on Jummal; muud
ep olle ennam kui ta üksi.
36. Taewast on ta sind lasknud kuulda
omma heält, et ta sind öppetas; ja ma
peäl on ta sulle annud nähha omma suurt
tuld, ja sa olled temma sanno kuulnud
kest tulle seest.
37. Ja sepärrast et ta so wannemaid on
armastanud, ja pärrast neid nende sou
ärrawallitsenud: siis on ta sind wäljawi-
nud omma pallega, omma sure rammoga
Egiptussest.
38. Et ta piddi so eest ärraaiama rahwa,
mis suremad ja wäggewamad sind on, ja
sind sinna wima, ja sulle nende ma and-
ma pärrisossiaks, nenda kui tännapä on.
39. Siis pead sa tänna teädma, ja ikka
jälle omma süddamesse pannema, et Je-
howa on Jummal taewas üllewel ja al
ma peäl; muud polle ennam.
40. Ja sa pead ta seädmissi piddama ja
ta käskusid, mis minna sulle tänna kässin,
et sul ja sinno lastel pärrast sind woiks
hea pölli olla, ja et sa woiksid omma päi-
wi pikkendada seäl maal, mis Jehowa so
Jummal sulle annab, keige so elloaia.
41. Siis wallitses Moses kolm linna är-
ra siin pool Jordanit päwatousо pool;
42. Et senna woiks pöggeneda tapja, kes
omma liggimesse tapnud ei mitte melega,
kui ta ei wihkand tedda mitte enne, et ta
ühte neisse linna woiks pöggeneda ja el-
lusse jäda.
43. Betseri, körbes laggedal maal, mis
Rubeni laste pärralt; ja Ramoti, Kilea-
dis, mis Kaddi laste pärralt; ja Kolani,
Basanis, mis Manasse laste pärralt olli.
44. Ja se on kässoöppetus, mis Moses
Israeli laste ette panni.
45. Need on need tunnistussed ja seäd-
missed ja kohtoseädussed, mis Moses rä-
kis Israeli laste wasto, kui nemmad
Egiptussest ollid wäljatulnud.
46. Siin pool Jordanit orgus Petpeori
kohhal, Sihoni, Emori kunninga maal,
kes Esbonis ellas, kedda Moses ja Is-
raeli lapsed mahhalöid, kui nemmad Egip-
tussest wäljatullid.
47. Ja pärrisid temma ma ja Ogi, Ba-
sani kunninga ma, kahhe Emori kunnin-
gatte, kes siin pool Jordanit päwatouso
pool ollid.
48. Aroerist, mis Arnoni jöe äres, ja
Sioni mäest sadik, se on Hermon.
49. Ja keik laggeda ma siin pool Jor-
danit, hommiko pool ja laggeda merrest
sadik, Pisga kaljopeälse ma al.

5. Peatük.

Jummala 10. kässo woetakse ueste ülles, neid peab petama.

1. Ja Moses kutsus keik Israeli ja üt-
les nende wasto: Kule Israel seädmissi
ja kohtoseädussi, mis ma tänna teie kuul-
des rägin, ja neid peate teie öppima ja
piddama, et teie nende järrele tete.
2. Jehowa meie Jummal on meiega
seädusse teinud Orebis.
3. Ei polle Jehowa sedda seädust meie
wannemattega teinud, waid meiega, kes
meie siin keik tänna ellus olleme.
4. Pallest pallesse on Jehowa teiega rä-
kind mäe peäl, kest tulle seest,
5. (Minna seisin Jehowa ja teie wahhel
sel aial, et ma teile piddin kulutama Je-
howa sanna, sest teie kartsite tuld, ja ei
läinud mitte ülles mäe peäle) kui ta ütles:
6. Minna ollen Jehowa so Jummal,
kes sind on wäljatonud Egiptusse maalt,
orjusse koiast. 2 Mos. 20, 2. Laul. 81, 11.
7. Sul ei pea mitte muid jummalaid
ollema minno Palle körwas.
8. Sa ei pea ennesele ühtegi nikkerdud
kuio, kel ühhegi asja näggo on, teggema,
ei sest mis on taewas üllewel, egga sest
mis on al ma peäl, egga sest mis wees
ma al on. 2 Mos. 20, 4.
9. Sa ei pea nende ette mitte kummar-
dama egga neid tenima: sest minna Je-
howa so Jummal ollen üks pühha wih-
haga Jummal, kes wannematte üllekoh-
hut nuhtleb laste kätte kolmandamast ja
neljandamast pölwest sadik, nende kätte
kes mind wihkawad,
10. Ja kes head teeb mitme tuhhandele,
neile kes mind armastawad ja mo käsku-
sid piddawad. 4 Mos. 14, 18. Neem. 9, 17.
11. Sa ei pea mitte Jehowa omma
Jummala nimme ilmaasjata suhho wöt-
ma: sest Jehowa ei pea tedda mitte ilma-

silta, kes temma nimme ilmaasjata suhho wöttab. 2 Mos. 20, 7.
12. Pea hingamisse päwa, et sa sedda pühhitsed, nenda kui Jehowa so Jummal sind käsknud. 2 Mos. 20, 8. Esek. 20, 12.
13. Kuus päwa pead sa tööd teggema ja keik omma teggemist teggema.
14. Agga seitsmes pääw on hingamisse pääw Jehowale so Jummalale; ei sa pea ühtegi teggemist teggema, ei sinna, ei so poeg egga so tüttar, ei so sullane egga so ümmardaja, ei so härg egga so esel, ei ükski so lojustest, egga so wööras, kes so wärrawatte sees on; et so sullane ja so ümmardaja saaks hingada nenda kui sinna. 2 Mos. 31, 17. Ebr. 4, 4.
15. Ja sa pead mötlema se peäle, et sa olled orri olnud Egiptusse maal, ja Jehowa so Jummal on sind seält wäljatonud wäggewa käega ja sirrutud käewarrega; sepärrast on Jehowa so Jummal sind käsknud hingamisse päwa piddada.
16. Auusta omma issa ja omma emma, nenda kui Jehowa so Jummal sind käsknud, et so ello päwad sawad pitkendatud, ja et so kässi hästi käib seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab. 2 Mos. 20, 12.
17. Sa ei pea mitte tapma. Ja sa ei pea mitte abbiello ärrarikkuma. Ja sa ei pea mitte warrastama. Ja sa ei pea mitte omma liggimesse wasto rätima kui walle tunnistusmees. 2 Mos. 20, 13.
18. Ja sa ei pea mitte himmustama omma liggimesse naest. Ja sa ei pea mitte ihhaldama omma liggimesse kodda, ei temma pöldo, ei ta sullast egga ta ümmardajat, ei ta härga egga ta eeslit, egga mingisuggust, mis so liggimesse pärralt on. 2 Mos. 20, 14.
19. Need sannad räkis Jehowa keige teie koggodusse wasto mäe peäl kest tulle, pilwe ja sure pimmedusse seest; sure heälega, ja ta ei pannud ühtegi sinna jure; ja ta kirjotas neid kahhe kiwwilaua peäle ja andis neid mo kätte.
20. Ja se sündis kui teie sedda heält kuulsite kest pimmedusse seest, ja mäggi tulles pölles: siis tullite teie mo jure, keik teie sugguarrude peamehhed ja teie wannemad.
21. Ja teie ütlesite: Wata Jehowa meie Jummal on meile näitnud omma auu ja omma surust, ja ta heält olleme meie kuulnud kest tulle seest; sel päwal olleme näinud, et Jummal innimessega rägib, ja ta jääb ellusse.
22. Ja nüüd mispärrast peame meie surrema? Sest meid pölletab se suur tulli ärra; kui meie weel ikka Jehowa omma Jummala heält kuleme, siis surreme ärra. 2 Mos. 20, 16.
23. Sest missuggune lihha on ial olnud, mis ellawa Jummala heäle kuulnud räkiwad kest tulle seest, nenda kui meie, ja on ellusse jänud?
24. Minne sinna liggi ja kule keik sedda, mis Jehowa meie Jummal ütleb; ja sinna pead meie wasto räkima keik sedda, mis Jehowa meie Jummal so wasto rägib, ja meie tahhame sedda kuulda ja tehha. 2 Mos. 19, 8.
25. Ja Jehowa kulis teie sannade heält, kui teie mo wasto räkisite, ja Jehowa ütles mo wasto: Ma ollen kuulnud selle rahwa sannade heält, mis nemmad so wasto öölnud; se on hea keik, mis nemmad räkinud.
26. Oh et nende süddа sesuggune neil olleks, et nemmad mind wöttaksid karta ja piddada keiki mo käskusid keige ello aia; et nende ja nende laste kässi hästi käiks iggaweste. p. 32, 29.
27. Minne, ütle neile: Minge jälle taggasi omma telkide jure.
28. Ja sinna, seisa sa siin mo jures, ja ma tahhan so wasto räkida keik käskusid, ja seädmissed ja kohtoseädussed, mis sa neile pead öppetama, et nemmad teggewad seäl maal, mis ma neile annan pärrida.
29. Katske siis tehha, nenda kui Jehowa teie Jummal teid käsknud; ärge lahkuge ei parramat egga pahhemat kät.
30. Käige keige te peäl, mis Jehowa teie Jummal teid käsknud, et teie ellusse jäte ja teie kässi hästi käib, ja et teie omma ello päiwi pitkendate seäl maal, mis teie pärrite. Jlm. 22, 14.

6. Peatük.

Jehowa käsko ja wissisid peab ka lastele kinnitama.

1. Ja need on need käskud, seädmissed ja kohtoseädussed, mis Jehowa teie Jummal käskis teile öppetada tehha seäl maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.
2. Et sa Jehowat omma Jummalat kardad, et sa pead keiki temma seädmissi ja ta käskusid, mis ma sulle käsknud, sinna, ja so poeg ja so poia poeg, keige omma ello aia, ja et so päwad saaksid pitkendatud. p. 4, 40. ja 5, 30.
3. Ja kule Israel ja katsu sedda tehha, et so kässi hästi käib ja et teid wägga paljo saab, nenda kui Jehowa so wanne-

matte Jummal sulle räkinud, seäl maal, mis piima ja met joseb.

4. Kule Israel: Jehowa meie Jummal, Jehowa on üks.

5. Ja sa pead Jehowat, omma Jummalat, armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast wäest. Mark. 12, 29. 30.

6. Ja needsinnatsed sannad, mis ma sulle tänna käsfin, peawad so süddames ollema.

7. Ja sa pead neid omma lastele kowwaste kinnitama ja neist räkima, kui sa ommas koias istud, ja kui sa teed käid, ja kui sa maggama heidad, ja kui sa üllestõused. p. 4, 10. 1 Mos. 18, 19.

8. Ja sa pead neid siddume tähheks omma käe peäle, ja need peawad so silmade wahhel peaotsa naastuks ollema.

9. Ja sa pead neid kirjotama omma koia piitjalge ja omma wärrawatte peäle.

10. Ja se peab sündima, kui Jehowa so Jummal sind saab winud senna male, mis ta wandunud so wannemattele Abraamile, Isaakile ja Jakobile, sulle anda, sured ja head linnad, mis sa polle ehhitanud;

11. Ja koiad keik head täis, mis sa ei olle täitnud, ja raiutud kaewud, mis sa ei olle raiunud, winamäed ja ölipuaiad, mis sa ei olle istutanud; ja sa saad sönnud ja so köht täis sanud:

12. Hoia, et sa mitte ärra ei unnusta Jehowat, kes sind wäljatonud Egiptusse maalt, orjusse koiast.

13. Sa pead Jehowat omma Jummalat kartma ja tedda tenima ja temma nimme jures wanduma.

14. Teie ei pea mitte teiste jummalatte järrel käima rahwa jummalaist, kes teie ümberkaudo on.

15. Sest Jehowa so Jummal on pühha wihhaga Jummal so seas, et Jehowa so Jummala wihha ei sütti so wasto pöllema, ja sind ei kauta ma peält ärra.

16. Teie ei pea mitte Jehowat omma Jummalat kiusama, nenda kui teie Massas kiusasite. 2 Mos. 17, 7.

17. Teie peate öiete piddama Jehowa omma Jummala käskusid, ja temma tunnistussi ja ta seädmissi, mis ta sulle käsknud.

18. Ja sa pead teggema, mis öige ja mis hea Jehowa silma ees, et sul hea pölli woiks olla, et sa tulled ja pärrid se hea ma, mis Jehowa so wannemattele on wandudes tootand,

19. Et ta piddi ärralükkama nenda keik so waenlased sinno eest kui Jehowa on räkinud. 2 Mos. 23, 27. 28.

20. Kui so poeg sult homme peaks küssima ja ütlema: Mis tunnistussed ja seädmissed ja kohtoseädussed on need, mis Jehowa meie Jummal teile käsknud?

21. Siis pead sa omma poiale ütlema: Meie ollime Warao sullased Egiptusses, ja Jehowa on meid Egiptussest wäljatonud wäggewa käega. 2 Mos. 1, 13. 14. ja 2 Mos. 14, 8.

22. Ja Jehowa teggi immetähti ja suri ja kurje immeteggusid, Egiptusse Warao wasto ja keige ta perre wasto meie silma ees.

23. Agga meid wiis ta seält wälja, et ta meid piddi saatma, ja meile andma ma, mis ta meie wannemattele wandudes tootand.

24. Ja Jehowa käskis meid keige nendesinnaste seädmiste järrele tehha, et meie piddime kartma Jehowat omma Jummalat, enneste heaks keige ello aia, et ta meid piddi ellus hoidma, nenda kui tännapääw.

25. Ja se peab meile öigusseks ollema, kui meie katsume tehha keige nende käskude järrele, Jehowa omma Jummala ees, nenda kui ta meid käsknud.

7. Peatük.

Jehowa kautab Kanaanid ärra omma wäe läbbi.

1. Kui Jehowa so Jummal sind saab winud sinna male, kuhho sa tulled sedda pärrima, ja paljo rahwast so eest ärralükkand, Hitti, ja Kirgasi, ja Emori, ja Kanaani, ja Perissi, ja Hiwwi, ja Jebusi rahwa, seitse rahwast, mis suremad ja wäggewamad on kui sinna;

2. Ja Jehowa so Jummal neid saab so kätte annud ja sa neid saab mahhalönud: siis pead sa neid öiete sutumaks ärrakautama, ei sa pea mitte nendega seädust teggema, egga nende peäle armo heitma. 2 Mos. 34, 12.

3. Ja sa ei pea mitte nendega langukstks sama; omma tüttart ei pea sa mitte ta poiale andma, ja temma tüttart ei pea sa mitte omma poiale wötma.

4. Sest ta sadab so poiad minno järrelt ärra, et nemmad teisi jummalaid teniwad, ja Jehowa wihha süttib pöllema teie wasto, ja ta kautab teid ussinaste ärra.

5. Agga nenda peate teie neile teggema: Nende altarid peate teie mahhakiskuma ja nende ebbausso sambad katkimurdma, ja nende ied peate ärraraiuma ja nende nikkerdud kuiud tullega ärrapölletama.

6. Sest sa olled üks pühha rahwas Jehowale omma Jummalale; sind on Jehowa so Jummal ärrawallitsenud, et sa temmale pead ollema üks isserahwas, keige rahwa seast mis ma peäl on.

7. Ei mitte sepärrast, et teid ennam on kui keik muud rahwast, polle Jehowa teid ni wägga armatsenud ja teid ärrawallitsenud; sest teie ollete wähhem keige rahwa seast.

8. Waid sepärrast et Jehowa teid armastas, ja et ta piddi wannet piddama, mis ta teie wannemattele wandunud, on Jehowa teid wäljatonud wäggewa käega, ja orjusse koiast sind lunnastanud, Warao Egiptusse kunninga käest.

9. Ja sa pead teädma, et Jehowa so Jummal on Jummal, ustaw Jummal, kes seädust peab ja heldust tuhhandest pölwest sadik, neile, kes tedda armastawad ja ta käskusid peawad.

10. Ja kes nende kätte tassub kes tedda wihkawad, iggaühhele temma silmi, et ta tedda hukka sadab; ei ta wiwi mitte selle wasto kes tedda wihkab, ta silma ees tassub ta temma kätte.

11. Siis pea käsko, ja seädmissi ja kohtoseädussi, mis järrele ma tänna sind käsknud tehha.

12. Ja se peab sündima, sepärrast et teie wöttate kuulda neidsinnatsid kohtoseädussi ja piddada ja nende järrele tehha, et Jehowa so Jummal sulle peab seädust ja heldust, mis ta so wannemattele on wandudes tootand.

13. Ja ta wöttab sind armastada, ja sind önnistada ja sind siggitada, ja önnistada so ihho suggu ja so ma wilja, so wilja, ja so wärsket wina ja so ölli, so weikse suggu ja puddolojuste karjo seäl maal, mis ta so wannemattele wandunud, sulle anda.

14. Önnistud pead sa ollema ennam kui keik mu rahwas, ei pea so seas ollema siggimatta meest egga naest, egga so lojuste seas. 2 Mos. 23, 26.

15. Ja Jehowa tahhab sinnust ärrasata keik haigusse, ja ei ühtegi Egiptusse rahwa pahhast többedest (mis sa tead) so peäle panna; agga ta panneb neid keikide nende peäle, kes sind wihkawad.

16. Ja sa pead ärrakautama keik rahwa, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ei so silm pea armo neile andma; ja sa ei pea nende jummalaid mitte tenima, sest se tulleb sulle wörgutamisse paelaks.

17. Kui sa ütled ommas süddames: Neid rahwast on ennam kui mind, kuida woin ma neid ärraaiada?

18. Ei sa pea neid mitte kartma; tulleta ikka mele, mis Jehowa so Jummal teinud Waraule ja keige Egiptusse rahwale,

19. Ja suri kiusatussi, mis so silmad näinud, ja immetähti ja immeteggusid, ja wäggewat kät ja wäljasirrutud kässiwart, miska Jehowa so Jummal sind wäljawinud; nenda wöttab Jehowa so Jummal keige neile rahwale tehha, kedda sinna kardad.

20. Ja Jehowa so Jummal läkkitab ka örrilassed nende peäle, senni kui need kauwad, kes üllejänud, ja kes so eest warjule läinud. 2 Mos. 23. 28. Jos. 24. 12.

21. Ärra hirmu ärra nende pärrast, sest Jehowa so Jummal on so seas, suur ja kardetaw Jummal.

22. Ja Jehowa so Jummal lükkab se rahwa sinno eest ärra pissut hawal; ei sa joua neid ussinaste kautada, et so peäle metsellajaid wägga paljo ei siggine.

23. Ja Jehowa so Jummal annab neid so kätte, ja hirmutab neid sure kärrinaga ärra, senni kui neid ärrakautakse.

24. Ja ta annab nende kunningad so kätte, et sa ärrakautad nende nimme taewa alt; ei sa ükski sinno wasto seista, senni kui sa neid saad ärrakautanud.

25. Nende nikkerdud jummalad peate teie tullega ärrapölletama; ei sa pea mitte himmustama höbbedat ja kulda mis nende peäl on, egga ennesele wötma, et sind sega ei wörgutata; sest se on hirmus assi Jehowale so Jummalale.

26. Ja sa ei pea mitte ühtegi hirmust assja omma kotta wima, et sa saad ärrakautawaks, nenda kui se on; se peab keggoni jälk ja wägga hirmus so melest ollema, sest se on üks ärrakautaw assi.

8. Peatük.

Jehowa kiusab heateggemissega.

1. Keige käskude järrele, mis ma sulle tänna kässin, peate teie katsma tehha, et teie ellusse jäte ja paljuks sate, ja tullete ja pärrite ma, mis Jehowa teie wannemattele wandudes tootand.

2. Ja sa pead mele tulletama keik teed, mis Jehowa so Jummal sind saatnud need nellikümmend aastat körbes, et ta sind piddi allandama ja sind kiusama, et saaks teäda mis so süddames, kas sa wöttaksid temma käskusid piddada woi mitte.

3. Ja ta allandas sind ja laskis sind nälga tunda, ja sötis sind mannaga, mis sa ei tunnud, egga so wannemad tunnud,

et ta sulle annaks teäda, et innimenne ei
ella üksipäinis leiwast, waid innimenne
ellab keigest sest, mis Jehowa suust wäl-
jatulleb.
4. So rided ei läind mitte wannaks so
selgas, ja so jallad ei paistetand mitte
need nellikümmend aastat.
5. Ja sa pead tundma ommas südda-
mes, et nenda kui mees karristab omma
poega, nenda karristab sind Jehowa so
Jummal.
6. Ja sa pead Jehowa omma Jummala
käskusid piddama, et sa käid temma tede
peäl ja et sa tedda kardad.
7. Sest Jehowa so Jummal wiib sind
hea male, mis wee jöggede, hallikatte ja
järwede ma on, mis wäljatullewad orgu-
de seest ja mäggede peält,
8. Nisso, ja odra, ja wina, ja wigipude
ja granatiouna pude ma, öllimarja pude
ja mee ma;
9. Ma, kus sa mitte kehwa wisi ei sa
leiba söa, kus ei pea ühtegi puduma; ma,
kelle kiwwid täis rauda on, ja kelle mäg-
gede seest sa saad waske wäljaraiuda.
10. Kui sa saad sönud ja so köht täis sa-
nud, siis pead sa Jehowat omma Jum-
malat kiitma hea ma pärrast, mis ta sulle
annud.
11. Hoia, et sa mitte Jehowat omma
Jummalat ärra ei unnusta, kui sa ei pea
temma käsko ja ta kohtoseädussi ja ta
seädmissi, mis ma tänna sulle kässin:
12. Et kui sa sööd ja so köht saab täis,
ja ehhitad head koiad ja ellad seäl sees,
13 Ja so weiksed ja so puddolojuksed
siggiwad, ja sa saad paljo höbbedat ja
kulda, ja keik, mis sul on, siggib,
14. Ja so südda mitte ei läbbä surelis-
seks, ja sa ei unnusta Jehowat omma
Jummalat ärra, kes sind Egiptusse maalt,
orjusse koiast, wäljatonud;
15. Kes sind saatnud sures ja jällebas
körbes, kus tullised maud ja korpionid ol-
lid, ja poud, kus ep olnud wet; kes sulle
laskis wee wäljatulla keigekowwema kiw-
wikaljust;
16. Kes sind mannaga sötis körbes, mis
so wannemad ei tunnud, et ta sind piddi
allandama ja sind kiusama, et ta sulle
wimaks head teeks;
17. Ja et sa ei mötleks ommas südda-
mes: Mo rammo ja mo käe wäggi on
mulle se warrandusse saatnud.
18. Siis pead sa Jehowat omma Jum-
malat omma mele tulletama, et temma se
on, kes sulle annab rammo warrandust
sada, et ta omma seädusse kinnitab, mis
ta so wannemattele wandudes tootand,
nenda kui tännapääw on.
19. Ja se peab sündima, kui sa koggoni
Jehowa omma Jummala ärraunnustad,
ja teiste jummalatte järrel käid ja neid
tenid ja nende ette kummardad: siis ma
tunnistan tänna teie wasto, et teie wis-
siste peate hukka sama;
20. Nenda kui rahwas, mis Jehowa
teie eest hukka sadab, nenda peate teie huk-
ka sama, sepärrast et teie ei wötta kuulda
Jehowa omma Jummala sanna.

9. Peatük.

Jehowa aiab pagganad ärra nende öälusse pärrast.

1. Kule Israel, sa läbbäd tänna ülle
Jordani, et sa tulled pagganatte maad
pärrima, kes suremad ja wäggewamad
sind on; linno, mis sured ja tuggewaks
tehtud taewani.
2. Mis üks suur ja pitk rahwas, Enaki
lapsed, on, mis sa tunned, ja olled kuul-
nud: kes woib seista Enaki laste ees?
3. Ja sa pead tänna teädma, et Jeho-
wa so Jummal, se kes sinno eel käib, üks
pöllew tulli on, se kautab neid ärra ja se
rudjub neid mahha so silma ees; siis aia
neid ärra ja hukka neid ussinaste ärra,
nenda kui Jehowa sulle räkinud.
4. Ärra ütle ommas süddames, kui Je-
howa so Jummal neid saab so eest ärra-
lükkanud, egga mötle: Minno öigusse
pärrast on Jehowa mind saatnud sedda-
sinnast maad pärrima; et kül nende rah-
wa öälusse pärrast Jehowa neid so eest
ärraaiab.
5. Ei mitte so öigusse pärrast, egga so
süddame waggadusse pärrast olled sa tul-
nud nende maad pärrima; waid nende
rahwa öälusse pärrast aiab Jehowa so
Jummal neid so eest ärra, ja et ta töeks
teeb se sanna, mis Jehowa wandunud so
wannemattele, Abraamile, Isaakile ja
Jakobile.
6. Ja sa pead teädma, et Jehowa so
Jummal sulle mitte so öigusse pärrast ei
anna seddasinnast head maad, sedda pär-
rida, sest sa olled üks kangekaelne rahwas.
7. Tulleta omma mele, ärra unnusta
mitte ärra, kuida sa Jehowat omma Jum-
malat olled körbes wägga wihhastand;
sest päwast, kui sa Egiptusse maalt wäl-
jatullid, senni kui teie seie kohta saite, ol-
lete teie wastopannijad olnud Jehowa
wasto.
8. Ja Orebis ollete teie wägga Jeho-
wat wihhastand, ja Jehowa sai wihha-

seks teie peäle, et ta teid piddi ärrakautama. 2 Mos. 32, 1–10.
9. Kui ma ülles mäe peäle läksin wötma kiwwilaudo, seädusse laudo, mis Jehowa teiega teinud, ja ma jäin mäe peäle nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, ei sönud ma mitte leiba egga jonud ma wet. 2 Mos. 24, 18.
10. Ja Jehowa andis mo kätte need kaks kiwwilauda, mis Jummala sörmega kirjotud, ja nende peäl ollid keik sannad, mis Jehowa olli teiega rääkinud mäe peäl, kesk tulle seest koggodusse päwal.
11. Ja se sündis pärrast neljakümmend päwa ja neljakümmend ööd, et Jehowa mo kätte andis need kaks kiwwilauda, seädusse lauad.
12. Ja Jehowa ütles mo wasto: Touse ülles, minne ussinaste siit mahha, sest so rahwas mis sa Egiptussest wäljatonud, on pahhaste teinud; nemmad on äkkitselt ärralahkund te peält, mis ma neile käsksin, nemmad on ennestele ühhe wallatud kuio teinud.
13. Ja Jehowa räkis mo wasto ja ütles: Ma ollen seddasinnast rahwast näinud, ja wata temma on üks kangekaelne rahwas.
14. Seisa must rahho, siis tahhan ma neid ärrakautada, ja nende nimme ärrakustutada taewa alt, ja tahhan sind tehha wäggewaks ja suureks rahwaks, ennam kui nemmad on.
15. Siis ma pöörsin taggasi ja läksin mäe peält mahha, (agga mäggi pölles tulle sees,) ja kaks seädusse lauda ollid mo kahhes käes.
16. Ja ma näggin ja wata, teie ollite Jehowa omma Jummala wasto patto teinud, teie ollite ennestele teinud ühhe wallatud wassika, teie ollite äkkitselt ärralahkund te peält, mis Jehowa teile käsknud.
17. Ja ma bakkasin neist kahhest lauast kinni ja wiskasin neid ommast kahhest käest mahha, ja murdsin neid katki teie silma ees. 2 Mos. 32. 19.
18. Ja ma heitsin Jehowa ette mahha, nenda kui enne nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, leiba ei sönud ma mitte egga jonud ma wet, keige teie patto pärrast mis teie ollite teinud, et teie sedda kurja Jehowa silma ees tehhes tedda ärritasite. 2 Mos. 34, 28.
19. Sest ma kartsin wihha ja tullist wihha, et Jehowa teie peäle olli wägga kurjaks sanud, et ta teid piddi ärrakautama; ja Jehowa wöttis mind kuulda ka se kord.
20. Ja Aaroni peäle sai Jehowa wägga wihhaseks, et ta tedda piddi ärrakautama, ja ma pallusin ka Aaroni eest sel aial.
21. Ja teie patto, wassika, mis teie ollite teinud, wötsin minna ja pölletasin sedda ärra tullega, ja örusin peneks ja jahwatasin sedda hästi, senni kui ta peneks sai kui pörm, ja ma wiskasin ta pörmo jökke, mis mäest mahha joseb. 2 Mos. 32, 20.
22. Ja Taberas, ja Massas, ja Kibrettaawas wihhastasite teie wägga Jehowat. 4 Mos. 11, 1. 3. 2 Mos. 17, 7. 4 Mos. 11, 34.
23. Ja kui Jehowa teid läkkitas Kadesbarneast ja ütles: Minge ülles ja pärrige ma, mis ma teile annud: siis pannite teie Jehowa omma Jummala sussanna wasto, ja ei usknud tedda mitte egga wötnud ta sanna kuulda. 4 Mos. 13, 3. 31.
24. Teie ollete wastopannijad olnud Jehowa wasto, sest päwast kui ma teid tunnud.
25. Ja ma heitsin Jehowa ette mahha need nellikümmend päwa ja need nellikümmend ööd, kui ma mahha heitsin; sest Jehowa olli öölnud, et ta teid piddi ärrakautama. 2 Mos. 32, 11.
26. Ja ma pallusin Jehowat ja ütlesin: Issand Jehowa! ärra rikku mitte ärra omma rahwast ja omma pärrisossa mis sa olled lunnastand omma surussega, mis sa wäljatonud Egiptussest wäggewa käega.
27. Mötle omma sullaste Abraami, Isaaki ja Jakobi peäle, ärra wata mitte selle rahwa kangusse peäle egga ta öälusse peäle, egga ta patto peäle;
28. Et ei ütle ma rahwas, kust sa meid wäljatonud: Sepärrast et Jehowa ei woind mitte neid wia senna male, kellest ta neile rääkinud, ja et ta neid wihkas, on ta neid wäljawinud, et ta neid piddi körbe surmama.
29. Ja nemmad on so rahwas ja so pärrisossa, mis sa omma suure rammoga ja omma wäljasirrutud käewarrega olled wäljatonud.

10. Peatük.

Kümne käsko lauad; Lewi suggu arro lahhutamissest; Jummala käskude lühhike öppetus.

1. Sel aial ütles Jehowa mo wasto: Raiu ennesele kaks kiwwilauda kui endised, ja tulle ülles mo jure seie mäe peäle, ja te ennesele üks pulaegas. 2 Mos. 25, 10. ja 34, 1.
2. Ja ma tahhan laudade peäle kirjotada

sannad, mis endiste laudade peäl ollid, mis sa olled katkimurdnud, ja sa pead neid laeka sisse pannema.

3. Ja ma teggin laeka Sittimi puust, ja raiusin kaks kiwwilauda, nenda kui endised; ja ma läksin üles mäe peäle ja need kaks lauda ollid mo käes.

4. Ja ta kirjotas laudade peäle, endise kirja järrele kümme sanna, mis Jehowa teie wasto olli räkind mäe peäl, kest tulle seest koggodusse päwal, ja Jehowa andis neid mo kätte.

5. Ja ma pöörsin ümber ja läksin mäe peält mahha, ja pannin laeka sisse lauad, mis ma ollin teinud, ja nemmad jäid senna, nenda kui Jehowa mind olli käsknud.

6. Ja Israeli lapsed läksid tele, Perot-Benejaakanist Mosera; senna surri Aaron ja senna maeti tedda mahha, ja Eleasar, temma poeg, sai preestriammeti peäle ta assemele. 4 Mos. 20, 27. 28.

7. Seält nemmad läksid tele Kudgoda, ja Kudgodast Jotbata, mis üks jöggede ma on.

8. Sel aial labbutas Jehowa Lewi suggwarro ärra, et nemmad piddid Jehowa seädusse laegast kandma, Jehowa palle ees seisma, tedda tenima ja temma nimmel önnistama tännapäwani. 4 Mos. 3, 11. n. t. s.

9. Sepärrast ep olle Lewitidel jaggo egga pärriosa omma wendadega; Jehowa, se on nende pärriosa, nenda kui Jehowa so Jummal temmale räkinud. 4 Mos. 18, 20. Jos. 13, 33.

10. Ja ma seisin mäe peäl, nenda kui endisil päiwil, nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, ja Jehowa wöttis mind kuulda ka se kord; Jehowa ei tahtnud sind mitte ärrarikkuda. 2 Mos. 32, 11. 12.

11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wötta kätte, minne te peäle rahwa ees, et nemmad tullewad ja pärriwad ma, mis ma nende wannematele ollen wandunud neile anda.

12. Ja nüüd Israel, mis küssib Jehowa so Jummal sinno käest? Ei muud kui et sa pead kartma Jehowat omma Jummalat, et sa käid keige temma tede peäl, ja et sa tedda armastad ja Jehowat omma Jummalat tenid keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest,

13. Et sa pead Jehowa käskusid ja ta seädmissi, mis minna sulle tänna käsksin sulle heaks.

14. Wata Jehowa so Jummala pärralt on taewas ja taewaste taewas, ma ja keik mis seäl sees.

15. Ükspäinis so wannemaid on Jehowa ihhaldanud, et ta neid armastas, ja on nende sou, pärrast neid, ärrawallitsenud, teid keige rahwa seast, nenda kui tännapääw on.

16. Ja teie peate omma süddame eestnahha ümberleikama, ja omma kaela ei pea teie mitte ennam kangeks teggema.

17. Sest Jehowa teie Jummal on jummalatte Jummal ja issandatte Issand, suur, wäggew Jummal, kes kardetaw, kes ei pea ühhestki luggu ja ei wötta melehead wasto.

18. Kes öigust teeb waese lapsele ja lesse naesele, ja armastab wöörast, et ta temmale annab leiba ja ridid.

19. Ja teie peate wööraid armastama, sest teie ollete wöörad olnud Egiptusse maal. p. 24, 17. 18. 3 Mos. 19, 33. 34.

20. Jehowat omma Jummalat pead sa kartma, tedda pead sa tenima ja temma pole hoidma ja ta nimme jures wanduma.

21. Temma on so kitus ja temma on so Jummal, kes so jures teinud sured ja kardetawad asjad, mis so silmad näinud.

22. Seitsmekümne hingega läksid so wannemad alla Egiptusse male, ja nüüd on Jehowa so Jummal sind taewa tähtede sarnatseks teinud paljusse polest. 1 Mos. 46, 27. p. 1, 10. 1 Aia r. 27. 23.

11. Peatük.

Jehowat peab kartma temma sure wäe ja armo pärrast.

1. Ja sa pead Jehowat omma Jummalat armastama ja piddama temma käskmissi, ja ta seädmissi, ja ta kohtoseädussi ja ta käskusid keige ello aia.

2. Ja teie teate tänna, et ma ei rägi mitte teie lastega, kes ei tea, ja kes ei olle näinud Jehowa teie Jummala karristust, temma surust, ta wäggewat kät ja ta wäljasirrutud käewart;

3. Ja ta immetähti ja temma teggusid, mis ta teinud Egiptusses Waraule, Egiptusse kunningale, ja keige ta male.

4. Ja mis ta teinud Egiptusse söawäele, temma hoostele ja ta söawankrittele, kuida ta on lasknud körkjatte merre wee nende peäle joosta, kui nemmad teid tagga aiasid, ja Jehowa neid ärrahukkas tännapäwani, 2 Mos. 14, 25. 27.

5. Ja mis ta teile teinud körbes, senni kui teie seie kohta saite.

6. Ja mis ta teinud Tatanile ja Abiramile, Eliabi poegadele, kes Rubeni poeg olli, kuida ma omma su lahti teinud ja ärranelanud neid, ja nende perre ja nende

telgid, ja keik warrandusse, mis ial nende
pärralt olli keige Israeli seas.
4 Mos. 16, 31.32. Laul. 106, 17.
7. Sest teie silmad on keiki Jehowa suri
tösid näinud, mis ta teinud.
8. Sepärrast peate teie keiki käskusid
piddama, mis ma teile tänna kässin, et
teie saaksite kinnitud ja tulleksite ja pärrik-
site ma, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.
9. Ja et teie woiksite pitkendada ello päi-
wi seäl maal, mis Jehowa teie wanne-
mattele wandunud, neile ja nende soule
anda, ühhe ma mis pima ja met joseb.
10. Sest ma, kuhho sa tulled sedda pär-
rima, ei olle mitte kui Egiptusse ma, kust
teie ollete wäljatulnud, mis sa külwasid
omma seemnega, ja kastsid omma waewa-
ga kui rohhoaia.
11. Waid ma, kuhho teie lähhäte sedda
pärrima, on mäggine ja orrune ma; ta
joob wet taewa wihmast;
12. Ma, mis järrele Jehowa so Jum-
mal kulab; Jehowa so Jummala silmad
on allati seäl peäl, aasta hakkatussest
aasta löppetussest sadik.
13. Ja peab sündima, kui teie öiete wöt-
tate kuulda mo käskusid, mis minna teile
tänna kässin, et teie armastate Jehowat
omma Jummalat ja tedda tenite keigest
ommast süddamest ja keigest ommast hin-
gest:
14. Siis tahhan minna teie male wihma
anda ommal aial, warratse ja hillise wih-
ma, ja sa pead kokko korristama omma
wilja, ja omma wärske wina ja omma ölli.
15. Ja ma tahhan rohto anda so wälja
peäle so lojustele, ja sa pead söma ja so
köht peab täis sama.
16. Hoidke, et teie südda ei lasse ennast
melitada, et teie ärrataggannete, ja tenite
teisi jummalaid ja nende ette kummardate.
17. Ja Jehowa wihha süttib pöllema
teie wasto ja ta panneb taewa kinni, et
mitte wihma ei saa, ja ma ei anna omma
wilja, ja teie peate pea ärrakaddumma hea
ma peält, mis Jehowa teile annab.
18. Ja teie peate needsinnatsed mo san-
nad omma süddamesse ja omma hingesse
pannema, ja neid siddumma tähheks omma
käe peäle, ja nemmad peawad peaotsa
naastuks ollema teie silmade wahhel.
19. Ja teie peate neid omma lastele öp-
petama ja neist räkima, kui sa ommas
koias istud, ja kui sa teed käid, ja kui sa
mahhaheidad, ja kui sa üllestoused.
20. Ja sa pead neid kirjotama omma
koia piitjalge peäle ja omma wärrawatte
peäle,
21. Et teie päiwi ja teie laste päiwi pal-
jo saab seäl maal, mis Jehowa teie wan-
nemattele wandunud neile anda, nenda
kui taewa päiwi ma peäl.
22. Sest kui teie öiete peate keiki neidsin-
natsid käskusid, mis ma teile käsknud, et
teie nende järrele tete, et teie armastate
Jehowat omma Jummalat ja käite keige
ta tede peäl ja hoiate temma pole:
23. Siis aiab Jehowa keik need rahwa
teie eest ärra, ja teie peate rahwa pärri-
ma, mis suremad ja wäggewamad teid on.
24. Keik kohhad, kus teie jalge tallad
peäle astuwad, peawad teie pärralt olle-
ma, siit körwest ja Libanonist, jöe, Wratti
jöe jurest taggumisest merrest sadik, peab
teie raia ollema.
25. Ei pea ükski jäma teie ette seisma:
teie hirmo ja teie kartusse tahhab Jehowa
teie Jummal panna keige ma peäle, mis
peäle teie astute, nenda kui ta teile räki-
nud. 2 Mos. 23, 27.
26. Wata ma pannen tänna teie ette
önnistusse ja ärrawandumisse.
p. 30, 1.15.19.
27. Önnistusse, kui teie wöttate kuulda
Jehowa omma Jummala käskusid, mis
ma teile tänna kässin.
28. Ja ärrawandumisse, kui teie mitte
ei wötta kuulda Jehowa omma Jummala
käskusid, kui teie ärralahkute te peält, mis
ma teile tänna kässin, et teie wöttate teis-
te jummalatte järrel käia, mis teie ep olle
tunnud.
29. Ja peab sündima, kui Jehowa so
Jummal sind saab senna male winud,
kuhho sa lähhäd sedda pärrima: siis pead
sa önnistusse andma Krisimi mäe peäl,
ja ärrawandumisse Ebali mäe peäl.
30. Eks need olle teine pool Jordanit,
te tagga, päwa waundusse pool, Kanaa-
nide maal, kes laggeda peäl ellawad, Kil-
gali kohhal, More tammiko jures?
31. Sest teie lähhäte ülle Jordani, et
teie sate pärrida ma, mis Jehowa teie
Jummal teile annab, ja teie peate sedda
pärrima ja seäl ellama.
32. Katsuge nüüd tebba, keige seädmiste
ja kohtoseäduste järrele, mis ma tänna
teie ette pannen.

12. Peatük.

Ebbausk on pabba; öige Jummala tenistusse paik ja wiis.

1. Need on need seädmissed ja kohtoseä-
dussed, mis järrele teie peate katsuma tebba
seäl maal, mis Jehowa so wannematte

Jummal sulle annab sedda pärrida, keige ello aia, mis teie ma peäl ellate.

2. Teie peate koggoni kautama keik paigad, kus rahwas, kelle ma teie pärrite, on omma jummalaid teninud, kõrge mäggede peäl, ja mäekünkaste peäl ja keikide halja pude al.

3. Ja teie peate nende altarid mahhakiskuma, ja nende ebbausso sambad katkimurdma, ja nende ied tullega ärrapölletama, ja nende nikkerdud jummalad mahharaiuma, ja nende nimme seält kohhast kautama.

4. Teie ei pea mitte nenda teggema Jehowale omma Jummalale.

5. Waid paiga järrele, mis Jehowa teie Jummal ärrawallitsenud keigist teie sugguarrudest, et ta senna omma nimme panneb, temma maia järrele peate teie küssima ja senna tullema. s. 11. 2 Mos. 20, 21.

6. Ja sinna peate teie wima ommad põlletamisse ja ommad tappaohwrid, ja ommad kümnessed ja omma käe üllestöstmisse ohwri, ja ommad tootusse ja ommad heamelelissed ohwrid, ja omma weiste ja omma puddolojuste essimesse issast sou.

7. Ja seäl peate teie söma Jehowa omma Jummala ees, ja röömsad ollema keige se pärrast, kus külge teie ja teie perred omma käe pistnud, sest et Jehowa so Jummal sind on önnistanud.

8. Ei teie pea ühtegi teggema sedda mööda, kui meie siin tänna teme, iggaüks keik, mis ta melest öige on.

9. Sest teie ep olle tännini weel mitte tulnud hingamisse paika ja pärrisossa peäle, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

10. Ja teie peate ülle Jordani minnema ja jäma senna male, mis Jehowa teie Jummal teile pärrisossaks annab, ja ta lassab teile hingamist keige teie waenlaste eest seäl ümberkaudo, ja teie peate julgeste ellama.

11. Ja üks paik peab ollema, mis Jehowa teie Jummal wöttab ärrawallitseda, et ta omma nimme sinna assutab, sinna peate teie wima keik sedda, mis ma teid käsin, ommad põlletamisse ja ommad tappaohwrid, ommad kümnessed ja omma käe üllestöstmisse ohwri, ja keik teie pärramad tootusse ohwrid, mis teie Jehowale tootate.

12. Ja teie peate röömsad ollema Jehowa omma Jummala ees, teie, ja teie poiad ja teie tütred, ja teie sullased ja teie ümmardajad, ja Lewit, kes teie wärrawatte sees; sest temmal ep olle jaggo egga pärrisossa teiega.

13. Hoia, et sa omma põlletamisse ohwrit ei ohwerda keiges paikas, mis sa näed;

14. Waid seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb ühhest so sugguarrude seast, seäl pead sa ohwerdama ommad põlletamisse ohwrid, ja seäl pead sa teggema keik sedda, mis ma sulle käsin.

15. Agga keige omma hinge himmo pärrast pead sa tapma, ja lihha söma Jehowa omma Jummala önnistamisse järrele, mis ta sulle annud keikis so wärrawais; kes rojane ja kes puhhas, peab sedda söma, nenda kui weikese ja sure hirwe lihha.

16. Agga werd ei pea teie mitte söma; ma peäle pead sa sedda wallama nenda kui wet. 3 Mos. 17, 10.

17. Ei sa woi mitte omma wärrawatte sees süa omma wilja, ja omma wärsket wina ja omma õlli kümnest, ei omma weiste, egga omma puddolojuste essimest issast suggu, ei ühtegi omma tootusse ohwrist, mis sa tootad, ei omma heamelelissest ohwrist, egga omma käe üllestöstmisse ohwrist;

18. Waid Jehowa omma Jummala ees pead sa sedda söma seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, sinna, ja so poeg ja so tüttar, ja so sullane ja so ümmardaja, ja Lewit, kes so wärrawais, ja pead rõmus ollema Jehowa omma Jummala ees keige se pärrast, kus külge sa omma käe pistad.

19. Hoia keik omma ello aeg otsa, et sa mitte Lewitisid mahha ei jätta, ommal maal.

20. Kui Jehowa so Jummal so raia laiemaks teeb, nenda kui ta sulle rääkinud, ja sa ütled: ma tahhan lihha süa, sest et so hing iggatseb lihha süa; siis pead sa keige omma hinge himmo pärrast lihha söma.

21. Kui paik kaugel sust ärra on, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta senna omma nimme panneb, siis pead sa tapma ommast weistest ja ommast puddolojustest, mis Jehowa sulle annud, nenda kui ma sind käsknud, ja söma omma wärrawatte sees, keige omma hinge himmo pärrast.

22. Agga nenda kui weikese ja sure hirwe lihha süakse, nenda pead sa sedda söma; kes rojane ja kes puhhas, woib sedda ühtlasi süa.

23. Agga olle wahwa, et sa mitte werd ei sö, sest werri on hing, ja sa ei pea mitte hinge söma lihhaga. 3 Mos. 17, 10. 5 Mos. 15, 23.

24. Ei sa pea sedda mitte söma, ma peäle pead sa sedda wallama kui wet.

25. Sa ei pea sedda mitte söma, et sinno ja so laste kässi pärrast sind hästi käib, kui sa teed, mis Jehowa melest öige on.

26. Agga ommad pühhad asjad, mis sul woitsid olla, ommad tootusse ohwrid pead sa wötma ja tullema siñna paika, mis Jehowa ärrawallitseb.

27. Ja sa pead ommad pölletamisse ohwrid, lihha- ja werre ohwerdama Jehowa omma Jummala altari peäl, ja so tappaohwritte werri peab sama ärrawallatud Jehowa so Jummala altari peäle, ja lihha pead sa söma.

28. Panne tähhele ja kule keik neid sanno, mis ma sulle kässin, et sinno ja so laste kässi pärrast sind hästi käib iggaweste, sest et sa teed, mis hea ja öige Jehowa so Jummala melest.

29. Kui Jehowa so Jummal wöttab ärrakautada so eest rahwa, kuhho sa lähhäd neid pärrima, ja sa saad neid pärrida ja nende maal ellada:

30. Hoia, et sind ei wörgutata nende järrel, pärrast sedda kui nemmad so eest on ärrakautud, ja et sa nende jummalaid tagga ei noua, egga ütle: Kuida need rahwas omma jummalaid teninud, nenda tahhan minnagi tehha.

31. Ei sa pea mitte nenda Jehowale omma Jummalale teggema; sest keik, mis Jehowale hirmsaks asjaks on, mis ta wihkab, sedda on nemmad omma jummalattele teinud; sest nemmad on ka ommad poiad ja ommad tütred tullega omma jummalattele ärrapölletand.

13. Peatük.

Walleprohwetitte ja wallenou wötjatte nuhtlus.

1. Keige sannade järrele, mis minna teile kässin, peate teie katsuma tehha; ei sa pea mitte senna jure middagi kaswatama egga sest ärrakautama. p. 4, 2.

2. Kui prohwet ehk unnenäggija peaks so seas tousma, ja ta lubbab sulle ühhe tähhe ehk immeteo,

3. Ja se tähht ehk immeteggo tulleb, mis ta so wasto räkinud, ja ta ütleb: lähme teiste jummalatte järrele, mis sa ei tunne, ja tenigem neid:

4. Ei pea sa mitte selle prohweti ehk selle unnenäggija sanna wötma kuulda; Jehowa teie Jummal kiusab teid, et saaks teäda, kas teie ollete need, kes armastawad Jehowat omma Jummalat keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

5. Jehowa omma Jummala järrel peate teie käima, ja tedda kartma ja temma käskusid piddama, ja ta sanno kuulma, ja tedda tenima ja temma pole hoidma.

6. Ja sesamma prohwet ehk sesamma unnenäggija peab surma pandama, sest ta on ärratagganemist räkinud Jehowa teie Jummala wasto, kes teid wäljatonud Egiptusse maalt ja sind lunnastand orjusse koiast; et ta sind ärraukkutaks te peält, mis Jehowa so Jummal sulle käsknud, et sa seäl piddid käima; nenda pead sa kurja ennese seast ärrasaatma. p. 18, 20.

7. Kui so wend, so emma poeg, ehk so poeg, ehk so tüttar, ehk so naene, kes so sülles, ehk so söbber, kes kui so hing on, sallaja sind kihhutab ja ütleb: lähme ja tenime teisi jummalaid, mis ei sinna egga so wannemad ei tunnud,

8. Rahwa jummalaist, mis teie ümberkaudo on, kes liggi so jures ehk kaugel so jurest ärra, ühhest ma otsast teise:

9. Ei pea sa mitte temma nou wötma egga tedda wötma kuulda, ja so silm ei pea mitte ta peäle hallastama, egga armo andma, egga tedda warjul hoidma;

10. Waid sa pead ja pead tedda tapma, so kässi peab keigeessite temma peäl ollema tedda tapmas, ja pärrast keige rahwa kässi.

11. Ja sa pead tedda kiwwidega wislama, et ta surreb; sest ta on sind püüdnud ukkutada Jehowa so Jummala jurest ärra, kes sind wäljatonud Egiptusse maalt orjusse koiast.

12. Et keik Israelid kuulwad ja kartwad, ja mitte ennam ei te sesinnatse kurja asja järrele sinno seas.

13. Kui sa ühhes ommas liñnas, mis Jehowa so Jummal sulle annab, et sa seäl ellad, saad kuulda rägitawad:
2 Mos. 22, 19.

14. Mehhed, kes pahharetti suggu, on so seast wäljaläinud ja omma liñna rahwast ukkutanud ja öölnud: lähme ja tenime teisi jummalaid, mis teie ei tunne;

15. Siis pead sa järrele kulama ja tagga urima ja hästi järrele küssima, ja wagta se on tössi, se assi on öige, se hirmus assi on so seas sündinud:

16. Sesinnatse liñna rahwa pead sa hopis mööga terraga mahhalöma, ja pead sedda ja keik mis seäl sees, ja ta lojuksed sutumaks ärrakautama mööga terraga.

17. Ja keik ta sagi pead sa koggума temma turro peäle, ja tullega keik ruhhas ärrapölletama, liñna ja keik temma sagi Jehowale omma Jummalale, ja se peab ollema iggawesseks kiwwiwar-

reks, ei sedda pea ennam üllesehhita-
dama.
18. Ja ei pea ühtegi so käe külge hakka-
ma sest ärrakautawast asjast, et Jehowa
pörraks ommast tullisest wihhast, ja hei-
daks armo so peäle ja hallastaks so peäle
ja sind siggitaks, nenda kui ta so wanne-
mattele wandudes tootand.
19. Kui sa wöttad kuulda Jehowa om-
ma Jummala sanna, et sa pead keiki tem-
ma käskusid, mis ma tänna sind kässin
tehha, mis öige Jehowa so Jummala
melest on.

14. Peatük.

Leinamissest; mis kolbab süa; kümnessest.

1. Teie ollete Jehowa omma Jumma-
la lapsed, teie ei pea mitte märki leikama
ennaste ihho külge egga ennast paljaks
ajama omma silmade wahhel, surno pär-
rast. 3 Mos. 19. 27. 28.
2. Sest sinna olled üks pühha rahwas
Jehowale omma Jummalale, ja sind on
Jehowa ärrawallitsend, et sa temmale
pead ollema isserahwaks keige rahwa
hulgast, mis ma peäl on.
3. Ei sa pea ühtegi söma, mis hirmus
asji on.
4. Need on lojuksed, mis teie peate sö-
ma: härg, lamba suggu ja kitse suggu:
3 Mos. 11, 2. n. t. s.
5. Hirw ja weike hirw ja pödra suggu
ja metskits ja metskits ja metshärg ja se-
meri suggu.
6. Ja keik lojuksed, kel sörrad ja sörrad
ühhest lahti, mis kahhe sörraga, mis mäl-
lo mälletsewad lojuste seast, neid peate
teie söma.
7. Agga sedda ei pea teie mitte söma,
mis üksipäinis mällo mälletseb ja kel üksi-
päinis sörrad, mis ühhest lahti on: ei ka-
melit egga jännest egga mäerotti, et nem-
mad kül mällo mälletsewad, siiski ep olle
neil sörge; rojased olgo nemmad teile.
8. Ja sigga, et temmal sörrad on, agga
mitte mällo, se on teile rojane; nende lih-
hast ei pea teie mitte söma, ja nende rai-
pe külge ei pea teie mitte putuma.
9. Sedda peate söma keigest, mis wees
on: keik, kel oimuksed ja somuksed, peate
teie söma.
10. Ja keik sedda, kel ep olle oimuksid
egga somuksid, ei pea teie mitte söma, ro-
jane olgo se teile.
11. Keiki puhtaid lindo peate teie söma.
12. Agga se on, mis teie ei pea mitte neist
söma: kotkas ja lukotkas ja merrekotkas,
13. Ja kaiakas ja kul, ja must kul,
14. Ja keik kaarnad omma sougu,
15. Ja jaanalind, ja surispäkul, ja kal-
lakul, ja kannakul omma souga;
16. Ja ökul, ja jänneshüüp, ja luik,
17. Ja puggobanni ja toneturg ja tüker,
18. Ja mustakas kurg, ja rütaja omma
souga, ja hobboräästas ja nahkhiir,
19. Ja keik liñnud, mis romawad, pea-
wad teile rojased ollema, ei neid pea mitte
södama.
20. Keiki puhtaid lindo peate teie söma.
21. Ühtegi raibet ei pea teie söma; woö-
rale, kes so wärrawais on, woid sa sed-
da anda, et ta sedda sööb, ehk mü mu ma
innimesele; sest sa olled pühha rahwas
Jehowale, omma Jummalale. Sikkut-
tallé ei pea sa mitte keetma temma emma
piimaga.
22. Sa pead ikka keigest wiljast, mis sa
külwand, kümnest andma, mis igga aasta
pöld wälja annab.
23. Ja Jehowa omma Jummala ees
seäl paikas, mis ta wöttab ärrawallitse-
da, et ta omma nimme senna asjutab,
seäl pead sa söma omma wilja, omma
wärsket wina, ja omma ölli kümnest, ja
omma weiste ja omma puddolojuste es-
simest issast suggu; et sa öppid Jehowat
omma Jummalat kartma keige ello aia.
24. Ja kui sul wägga pitk te on, et sa ei
woi sedda siñna wia, et se paik sust kaugel
ärra on, mis Jehowa so Jummal ärra-
wallitseb omma nimme senna panna, et
Jehowa so Jummal sind önnistand:
25. Siis pead sa sedda rahha pärrast
ärraandma, ja seu rahha kokko ja wötta
omma kätte ja minne siñna paika, mis
Jehowa so Jummal ärrawallitseb;
26. Ja anna rahha keige se eest, mis so
hing ihhaldab, weiste eest ja puddolojus-
te eest, ja wina eest, ja kange jomaaia
eest, ja keige eest, mis so hing so käest kut-
sub, ja sö seäl Jehowa omma Jummala
ees ja olle römus, sinna ja so perre.
27. Ja Lewiti, kes so wärrawais, ei pea
sa mitte mahhajätma, sest temmal polle
jaggo egga pärrisossa sinnoga.
28. Igga kolme aasta tagga pead sa
ärrawima keik omma wilja kümnesse,
mis sel aastal on, ja pannema seisma
omma wärrawatte sisse.
29. Siis peab tullema Lewit (sest et
temmal ep olle jaggo egga pärrisossa
sinnoga) ja woöras, ja waene laps, ja
lesk naene, kes so wärrawatte sees, ja
peawad söma, et nende köht täis saab;
et Jehowa so Jummal sind önnistab
keiges so käe töös, mis sa wöttad tehha.

15. Peatük.

Järrelejätmisse aasta.

1. Seitsme aasta tagga peab sa järrelejätmisse aastat piddama;
2. Ja se on se järrelejätmisse assi: igga wöllaissand peab järrele andma, kes omma liggimessele kasso peäle laenanud, ei ta pea mitte omma liggimest egga omma wenda tagga aiama, sest et järrelejätmisse aeg on kulutud Jehowale.
3. Woöra ma innimesse wölga woid sa tagga aiada, agga mis sul on omma wenna jures, sedda peab so kässi järrele andma.
4. Ommeti ei peaks santi ollema so seas, sest Jehowa tahhab sind kül önnistada seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärrisossaks sedda pärriba;
5. Kui sa agga öiete wöttad Jehowa omma Jummala sanna kuulda, et sa katsud tehha keige nendesinnaste käskude järrele, mis ma sulle tänna kässin.
6. Sest Jehowa so Jummal önnistab sind, nenda kui ta sulle räkinud, et sa woid hulga rahwale pandi peäle laenada, agga sinna ei sa mitte pandi peäle wötta, ja peab mitme rahwa ülle wallitsema, agga sinno ülle ei pea nemmad mitte wallitsema.
7. Kui üks sant sinno seas, üks so wendadest, ühhes so wärrawas so maal on, mis Jehowa so Jummal sulle annab: siis ei pea sa mitte omma süddant kowwaks teggema, egga omma kät kinni piddama omma wenna eest, kes sant on.
3 Mos. 25, 35. 1 Joan. 3, 17.
8. Waid sa peab temmale omma kät rohkeste lahti teggema ja temmale ikka laenama, mis temmal puudub, ni paljo kui ta tarwidussess tarwis.
9. Hoia, et so süddames ep olle pabbaretti möttet, et sa mötled: seitsmes aasta, järrelejätmisse aasta jouab liggi; et so silm kurri on omma wenna wasto, kes sant on, ja sa ei anna temmale mitte, siis hüab ta so pärrast Jehowa pole, ja se tulleb sulle pattuks.
10. Sa peab temmale ikka andma, ja so südda ei pea mitte kurri ollema, kui sa temmale annad; sest se assja pärrast önnistab sind Jehowa so Jummal keiges so töös ja keiges, kuhho külge sa omma käe pistad.
11. Sest sandid ei löppe mitte ärra seält maalt; sepärrast kässin ma sind ja ütlen: Sa peab rohkeste omma kät lahti teggema omma wennale, omma häddalissele ja omma sandile ommal maal.
12. Kui sulle müakse so wend, kes Ebreamees ehk Ebreanaene on, siis peab ta sind kuus aastat tenima, ja seitsmendal aastal peab sa tedda ennese jurest lahti ärralaskma. 2 Mos. 21, 2. Jer. 34, 14.
13. Ja kui sa tedda ennese jurest lahti ärralassed, siis ei pea sa tedda mitte tühjalt ärralaskma.
14. Sa peab rohkeste temma ölla peäle pannema ommast puddolojustest, ja ommast rehheallusest ja ommast surrotörrest; miska Jehowa so Jummal sind önnistand, sest peab sa temmale andma.
15. Ja peab omma mele tulletama, et sa olled orri olnud Egiptusse maal, ja Jehowa so Jummal on sind peästnud: sepärrast kässin ma sulle tänna seddasamma assja.
16. Agga kui sünnib, et ta so wasto ütleb: ei ma tahha mitte so jurest ärraminna, sest et ta sinno kodda armastab, et temmal hea pölli so jures on:
17. Siis peab sa naaskli wötma, ja temma körwast läbbi ja ukse külge pistma, ja ta peab sulle sullaseks ollema iggaweste; ja omma ümmardajale peab sa ka nenda teggema.
18. Ei pea mitte so melest raske ollema, kui sa tedda ennesest lahti ärralassed, sest pälisse kahhekordse palga eest on ta kuus aastat sind teninud; siis önnistab sind Jehowa so Jummal keikis mis sa teed.
19. Keik essimesse issase sou, mis sünnib so weiste ja so puddolojuste seas, peab sa Jehowale omma Jummalale pühhitsema; ei sa pea mitte tööd teggema omma härjaga mis essimenne wassikas, ei sa pea ka mitte omma puddolojusse essimest oinikkalle niitma.
20. Jehowa omma Jummala ees peab sa sedda söma igga aasta seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb, sinna ja so perre.
21. Agga kui wigga ta külges, et ta lonkab ehk pimme on, mis pabha wigga ial on: siis ei pea sa mitte sedda Jehowale omma Jummalale ohwerdama.
3 Mos. 22, 20.
22. Omma wärrawatte sees peab sa sedda söma, kes rojane ja kes puhhas ühtlasi, nenda kui weikese ja sure hirwe libba.
23. Agga ta werd ei pea sa mitte söma, ma peäle peab sa sedda wallama kui wet.
p. 12, 23. 1 Sam. 14, 33. 34.

16. Peatük.

Kolm suurt pühha; kohtowannemad; ärrakeeldud ietullad.

1. Panne Abibi kuud tähhele, et sa Pasat pead Jehowale omma Jummalale; sest Abibi kuul on Jehowa so Jummal sind Egiptusjest wäljawinud öse.
3 Mos. 23. 5.

2. Ja sa pead Pasat tapma Jehowale omma Jummalale, puddolojuksid ja weiksid seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb, et ta omma nimme senna asjutab.

3. Ei sa pea mitte se jures söma mis hapnend; seitse päwa pead sa se jures söma hapnematta, hädda leiba; sest ruttoga olled sa Egiptusse maalt wäljaläinud; sepärrast pead sa mötlema päwa peäle, kui sa Egiptusse maalt wäljaläinud, keige omma ello aia.

4. Ja juretaignat ei pea mitte so jures nähtama, keige so raia sees, seitse päwa, ja lihhast, mis sa tappad essimesse päwa öhto, ei pea mitte ülle ö jäma hommikoni.

5. Ei sa woi Pasatalle mitte tappa ühhe omma wärrawatte sees, mis Jehowa so Jummal sulle annab;

6. Waid seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta omma nimme sinna asjutab, seäl pead sa Pasatalle tapma öhto, kui pääw loja lähhäb, seätud aial kui sa Egiptusjest wäljaläksid.

7. Ja sa pead küpsetama ja söma seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, ja woid hommiko omma maiasse taggasi minna.

8. Kuus päwa pead sa hapnematta leiba söma; ja seitsmendal päwal on löppetusse pühha Jehowale so Jummalale, tööd ei pea sa mitte teggema.

9. Seitse näddalat pead sa ennesele luggema; sest kui sirp hakkand wilja sisse, pead sa hakkama luggema seitse näddalat.

10. Ja pead näddalatte pühha piddama Jehowale omma Jummalale, ja hea melega omma käega makso toma, mis sa pead andma, sedda möda kui Jehowa so Jummal sind önnistanud.

11. Ja sa pead Jehowa omma Jummala ees römus ollema, sinna, ja so poeg ja so tüttar, ja so sullane ja so ümmardaja, ja Lewit, kes so wärrawais, ja wööras, ja waene laps, ja lesk naene, kes so seas on, seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta omma nimme senna asjutab.

12. Ja sa pead omma mele tulletama, et sa olled sullane olnud Egiptusses, ja pead katsuma tehha nendesinnaste seädmiste järrele.

13. Lehtmaiade pühha pead sa piddama seitse päwa, kui sa saad kokko korristanud ommast rehheallusest ja ommast surrotörrest.
3 Mos. 23, 34.

14. Ja sa pead römus ollema ommal pühhal, sinna, ja so poeg ja so tüttar, ja so sullane ja so ümmardaja, ja Lewit, ja wööras, ja waene laps, ja lesk naene, kes so wärrawais on.

15. Seitse päwa pead sa pühha piddama Jehowale omma Jummalale, seäl paikas mis Jehowa ärrawallitseb; sest Jehowa so Jummal tahhab sind önnistada keige so wiljaga ja keige so kätte töga, ja sa pead agga römus ollema.

16. Kolm korda aastas peab tullema keik so meesterahwas Jehowa omma Jummala ette senna paika, mis ta ärrawallitseb, hapnematta leibade pühhal, ja näddalatte pühhal ja lehtmaiade pühhal; ja sa ei pea mitte tühja käega Jehowa ette tullema.
2 Mos. 23, 14.

17. Iggaüks, nenda kui ta joud annab, Jehowa omma Jummala önnistamist möda, mis ta sulle annud.

18. Kohtomoistjad ja üllewatajad pead sa ennesele pannema keige omma wärrawatte sisse, mis Jehowa so Jummal sulle annab so sugguarrude sees, ja nemmad peawad rahwale kohhut moistma, mis öige kohhus.

19. Öigust ei pea sa mitte köwweraks pöörma; ei sa pea ühhestki luggu piddama, ja melehead ei pea sa wastowötma, sest melehea teeb tarkade silmad pimmedaks ja teeb öigette asjad seggaseks.
p. 1, 17. 2 Mos. 23, 8.

20. Öigust, öigust pead sa taggaoudma, et sa jääd ellusse ja pärrid ma, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

21. Ei sa pea ennesele ühtegi iet istutama, ei mingisuggusest puust, Jehowa omma Jummala altari jure, mis sa ennesele saad teinud.

22. Ja sa ei pea ennesele mitte ebbausso sammast ülles pannema, mis Jehowa so Jummal wihkab.

17. Peatük.

Ebbausso nuhtlus; kohtoasjad; mis kunninga kohhus.

1. Ei sa pea Jehowale omma Jummalale mitte ohwerdama weist egga puddolojust kelle külges wigga on, mis ial pahha asji on, sest se on Jehowale so Jummalale üks hirmus asji. p. 15, 21.

2. Kui leitakse teie seas ühhes teie wärrawaist, mis Jehowa so Jummal sulle annab, üks meeste-ehk naesterahwas, kes wöttab tehha, mis pahha Jehowa so Jummala melest, et ta ülle ta seädusse astunud,

3. Ja läinud ja teninud teisi jummalaid ja nende ette kummardanud, ja päwa ette ehk ku ette ehk keige taewa wäe ette, mis ma ei käsknud;

4. Ja sedda kulutakse sulle ja sa kuled sedda: siis pead sa hästi järrele kulama, ja wata kui se on tössi, se on töeste nenda, sesuggune hirmus asji on Israelis tehtud:

5. Siis pead sa sellesamma meeste-ehk naesterahwa, kes sellesinnatse kurja asja teinud, ommast wärrawast wäljawima, meeste-ehk naeste-rahwa, ja neid kiwwidega wiskama, et nemmad surrewad.

6. Kahhe tunnistusmehhe ehk kolme tunnistusmehhe sanna peäle peab tedda, kel surma sü, surma pandama; ei tedda pea mitte surma pandama ühhe tunnistusmehhe sanna peäle.

7. Tunnistusmeeste kässi peab essite ta peäle sama tedda ärrasurmama, ja keige rahwa kässi pärrast, ja sa pead keik kurja ennese seast ärrasaatma.

8. Kui sulle üks asji ni immelinne on, et sa ei joua sedda ärrameista kohtus werre ja werre wahhel, kohtoasja ja kohtoasja wahhel, ja hawa ja hawa wahhel, mis rio asjad so wärrawais: siis pead sa kätte wötma ja üllesminnema sinna paika, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb.

9. Ja pead tullema preestritte, lewitide ja kohtomoistja jure, kes neil päiwil on, ja sa pead järrele kulama, ja nemmad peawad sulle teäda andma kohtomoistusse lou.

10. Ja sa pead nende susanna järrele teggema se asja, mis nemmad sulle teäda andwad seält paigast, mis Jehowa ärrawallitseb, ja sa pead katsuma tehha keik sedda möda, kui nemmad sind öppetawad.

11. Kässoöppetusse sanna järrele, mis nemmad sulle öppetawad, ja kohtoseädusse järrele, mis nemmad sulle ütlewad, pead sa teggema; ei sa pea mitte lahkuma sannast, mis nemmad sulle teäda andwad, ei parramat egga pahhemat kät.

12. Ja se mees, kes ülkusse pärrast teeb, et ta mitte preestrit, kes seisab seäl Jehowat se Jummalat tenimas, egga kohtomoistjat ei wötta kuulda; sesamma mees peab surrema, ja sa pead keik kurja Israelist ärrasaatma:

13. Et keik rahwas sawad kuulda, ja kartwad, ja ei olle ennam ulked.

14. Kui sa senna male saad, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ja sa pärrid sedda ja ellad seäl, ja sa wöttad öölda: ma tahhan ennese ülle ühhe kunninga tösta, nenda kui keik rahwas, mis mo ümberkaudo:

15. Siis pead sa ikka ennese ülle töstma kunningaks, kedda Jehowa so Jummal ärrawallitseb; omma wendade seast pead sa ennese ülle kunninga töstma, ei sa wei mitte ennese ülle panna üht woöra ma meest, kes ep olle sinno wend.

16. Agga ta ei pea mitte ennesele paljo hobbosid saatma, egga rahwast Egiptusse jälle taggasi wima, et ta ennesele paljo hobbosid sadaks; sest Jehowa on teile öölnud: Teie ei pea teps ennam sedda teed jälle taggasi minnema.

17. Ja ta ei pea ennesele paljo naesi wötma, et ta süddä ärra ei taggane, ja ei pea ennesele wägga paljo höbbedat ja kulda saatma.

18. Ja se peab sündima, kui ta omma kunningrigi aujärje peäl istub, siis peab ta ennesele kirja kässoöppetussest ümberkirjotama ühhe ramatusse, sest, mis preestritte ja lewitide kä on.

19. Ja se peab ta jures ollema, ja ta peab seält seest luggema keige omma ello aia, et ta öppib Jehowat omma Jummalat kartma, et ta peab keiki kässoöppetusse sanno ja seädmissi, et ta nende järrele teeb;

20. Et temma süddä ei surusta omma wendade ülle, ja et ta ei lahku kässust, ei parramat egga pahhemat kät, et ta omma päiwi pitkendab omma kunningrigi peäl, temma ja ta poiad Israelis.

18. Peatük.

Preestritte ossa; kurjad kunstid; prohwet Kristus.

1. Preestrittel, lewitidel, keigel Lewi sugguarrul ei pea mitte jaggo egga pärrisossa ollema Israeliga; Jehowa tulleohwrid ja ta pärrisossa peawad nemmad söma.

2. Agga pärrisossa ei pea temmal mitte ollema temma wendade seas, Jehowa se on ta pärrisossa, nenda kui ta temmale öölnud.

3. Ja se peab preestritte kohhus ollema rahwa käest sada, nende käest, kes ohwrid ohwerdawad, olgo weis ehk puddolojus,

et ta peab preestrile andma sapso ja kats
louga ja mao.
4. Omma wilja, omma wärske wina ja
omma ölli essimesse uudse sou, ja omma
essimesse puddolojuste nido pead sa tem-
male andma.
5. Sest tedda on Jehowa so Jummal
keige so sugguarrude seast ärrawallitsend,
et ta seisab tenimas Jehowa nimmel,
temma ja ta poiad keige ello aia.
6. Ja kui üks Lewit tulleb ühhest so wär-
rawaist keigest Israelist, kus ta kui woö-
ras ellab, ja tulleb keige omma hinge ih-
haldamisse järrele sinna paika, mis Je-
howa ärrawallitseb,
7. Ja tenib Jehowa omma Jummala
nimmel, kui keik ta wennad, lewitid, kes
seäl seisawad Jehowa ees:
8. Siis peawad nemmad ühhesuggust
ossa sömma peäle se, mis ta wannematte
pelest münud.
9. Kui sa senna male tulled, mis Jeho-
wa so Jummal sulle annab, siis ei pea
sa mitte öppima teggema pagganatte
hirmsa asjade järrele.
10. Ei so seas ei pea leitama, kes om-
ma poia ja omma tütre tullest lasseb läb-
bikäia, ei önneandjat, egga sedda, kes pil-
west lausub, ei ussidega lausujat egga
noida, 3 Mos. 20, 2. Jer. 7, 31.
11. Egga wallowötjat egga sedda, kes
noia käest küssib, egga teädmameest, egga
sedda kes surnutte käest küssib.
12. Sest iggamees, kes sedda teeb, on
Jehowale hirmus, ja nende hirmsa asja-
de pärrast aiab Jehowa sinno Jummal
neid ärra so eest.
13. Sa pead täieste wagga ollema Je-
howa omma Jummalaga.
14. Sest pagganad, kedda sa ärraaiad,
kuulwad neid, kes pilwest lausuwad, ja
önneandjaid; agga sulle, sulle ei olle Je-
howa so Jummal mitte nenda lubba an-
nud tehha.
15. Ühhe sesugguse kui minna ollen, so
seltsist, so wendade seast, tahhab Jehowa
so Jummal sulle prohwetiks tösta, tedda
peate teie kuulma. Joan. 6, 14.
16. Keik sedda möda mis sa Jehowa
omma Jummala käest küssinud Orebis,
koggodusse päwal, öeldes: Ei ma woi
ennam Jehowa omma Jummala heält
mitte kuulda, egga sedda suurt tuld ennam
nähha, et ma ei surre. 2 Mos. 20, 16.
17. Ja Jehowa ütles mo wasto: Se
on hea, mis nemmad räkind.
18. Ühhe prohweti tahhan ma neile sa-
ta tousma nende wendade seast, nenda
kui sinna olled, ja ma tahhan ommad
sannad Ta suhho panna, ja ta peab nen-
de wasto räkima keik sedda, mis ma ted-
da käsin. Joan. 1, 46.
19. Ja se peab sündima: se mees, kes
mo sanna ei kule, mis ta mo nimmel rä-
gib, selle käest tahhan minna sedda nouda.
20. Agga prohwet, kes surustab ja üt-
leb ühhe sanna minno nimmel, mis ma
tedda ei olle käsknud räkida, ja ta rägib
sedda teiste jummalatte nimmel, sesamma
prohwet peab surrema. p. 13, 6.
21. Ja kui sa ommas süddames ütled:
Kuida peame sanna teädma, mis Jehowa
ei olle räkinud?
22. Kui prohwet rägib Jehowa nimmel,
ja se assi ei sünni egga tulle: se on se san-
na, mis Jehowa ei olle räkinud; uhkusse
pärrast on prohwet sedda räkinud; sa ei
pea tedda mitte kartma.

19. Peatük.

Pelgoliñnade ja tunnistusmeeste luggu.

1. Kui Jehowa so Jummal saab ärra-
kautanud rahwa, kelle ma Jehowa so
Jummal sulle annab, ja sa pärrid neid,
ja ellad nende liñnade sees ja nende kod-
dade sees:
2. Siis pead sa ennesele kolm liñna är-
rawallitsema keskel omma maad, mis Je-
howa so Jummal sulle annab pärrida.
2 Mos. 21, 13.
3. Te pead sa ennesele walmis teggema,
ja kolmeks ossaks jaggama omma ma
raia, mis Jehowa so Jummal sulle pär-
risossaks annab, ja se peab ollema seks,
et igga tapja senna woib pöggeneda.
4. Ja se on luggu tapjaga, kes siñna
pöggeneb, et ta ellusse jääb: kes omma
liggimesse mahhalööb ilma teädmatta, ja
ta ei olle tedda mitte wihkand enne sedda;
5. Ja kes omma liggimessega metsa
lähhäb puid raiuma, ja temma kässi tao-
tab kirwega puud raiuda, ja raud kukkub
warre otsast ärra ja putub ta liggimesse
külge, et ta surreb: se peab ühte neisse
liñna pöggenema, et ta ellusse jääb;
6. Et se, kes werd taggakulab, tapjat
tagga ei aia, kui ta südda wihha pärrast
kippitab, ja tedda kätte ei sa (sest et te
kaugel ärra on) ja ei lö tedda surnuks;
ja ta ep olle surma wäärt, sest et ta ei
wihkand tedda enne sedda.
7. Sepärrast käsin ma sind ja ütlen:
Kolm liñna pead sa ennesele ärrawallit-
sema.
8. Ja kui Jehowa so Jummal so raia
laiemaks teeb, nenda kui ta so wannemat-

tele wandudes tootand ja annab sulle keik
ma, mis ta lubbanud anda so wanne-
mattele,
9. Kui sa wöttad piddada keiki neidsin-
natsid käskusid, et sa sedda teed, mis ma
tänna sulle kässin, et sa armastad Jeho-
wat omma Jummalat ja käid temma tede
peäl keige ello aia: siis pead sa ennesele
weel kolm liña jure seädma peale nende-
sinnaste kolme.
10. Et ühhe wagga werri ei sa ärrawal-
latud sinno maal, mis Jehowa so Jum-
mal sulle annab pärrisossaks, ja werresü
ei sa sinno peäle.
11. Ja kui üks mees on, kes omma lig-
gimest wihkab ja warritseb tedda ja kip-
pub ta peäle ja annab temmale surma
hobi, et ta surreb, ja se pöggeneb ühte
neisse liña:
12. Siis peawad temma liña wanne-
mad senna läkkitama ja tedda seält ärra-
wötma, ja nemmad peawad tedda werre
taggakulaja kätte andma, et ta surma
saab.
13. So silm ei pea temmale mitte armo
andma, ja sa pead wagga werre sü ärra-
saatma Israelist, et so kässi hästi käib.
14. Ei sa pea mitte omma liggimesse
raia ülle aiama, mis endine rahwas on
raiaks pannud so pärrisossas, mis sa
saad seäl maal, mis Jehowa so Jummal
sulle annab pärrida. p. 27, 17.
15. Üks tunnistusmees ei pea mitte
tousma ei ühhegi wasto, ei ühhegi ülle-
kohto egga ühhegi patto pärrast keigist
pattudest, mis kegi woib tehha; kahhe tun-
nistusmehhe sanna peäl ehk kolme tunnis-
tusmehhe sanna peäl peab assi selge olle-
ma. 4 Mos. 35, 30.
16. Kui üks walle tunnistusmees kelle-
gi wasto touseb, temma wasto tunnista-
ma et ta ärratagganend: 2 Mos. 23, 1.
17. Siis peawad need kaks meest, kes
ridus, seisma Jehowa ees, preestritte ja
kohtomoistjatte ees, kes neil päiwil on.
18. Ja kohtomoistjad peawad hästi jär-
rele kulama, ja wata kui tunnistusmees
on üks walle tunnistusmees, kui ta on
wallet tunnistanud omma wenna peäle:
19. Siis peate teie temmale nenda teg-
gema, kui ta mötles omma wennale teh-
ha, ja sa pead keik kurja ärrasaatma en-
nese seast;
20. Et teised kuulwad ja kartwad, ja teps
ennam ei te sesinnatse kurja asja järrele
so seas.
21. Ja so silm ei pea mitte armo and-
ma; hing hinge eest, silm silma eest, ham-
mas hamba eest, kässi käe eest, jalg jalla
eest. 4 Mos. 35, 31. 1 Kunn. 2, 33.

20. Peatük.

Käsud sõa aial.

1. Kui sa sötta wäljalähhäd omma
waenlaste wasto, ja nääd hobbosid ja
söawankrid ja rahwast, mis ennam on kui
sinud, siis ei pea sa neid mitte kartma; sest
Jehowa so Jummal on sinnoga, kes sind
Egiptusse maalt wäljatonud.
2. Nenda peab se ollema: kui teie pea
lähhäte taplema, siis peab preester liggi
tullema ja rahwa wasto räkima,
3. Ja neile ütlema: Kule Israel, teie
lähhäte tänna pea taplema omma waen-
laste wasto, ärgo sago teie südda mitte
arraks, ärge kartke, ja ärge wärrisege ja
ärge hirmuge mitte nende pärrast.
4. Sest Jehowa teie Jummal käib teie-
ga, et ta teie eest teie waenlastega tapleb,
et ta teid ärrapeästab.
5. Ja üllewatajad peawad rahwa was-
to räkima ja ütlema: Se mees, kes ühhe
ue hone üllesehhitanud, ja polle weel läi-
nud sinna sisse ellama, se mingo ja pöör-
go taggasi omma koio, et ta sötta ei surre,
ja et üks teine mees ei lähhä senna sisse
ellama.
6. Ja se mees, kes ühhe winamäe istu-
tand, ja polle weel ta wiljast kasso sanud,
se mingo ja pöörgo jälle taggasi omma
koio, et ta sötta ei surre, ja et üks teine
mees ei sa temmast kasso.
7. Ja se mees, kes naese on kihlanud, ja
polle tedda ennesele wötnud, se mingo ja
ja pöörgo taggasi omma koio, et ta sötta
ei surre, ja et üks teine mees tedda enne-
sele ei wötta.
8. Ja üllewatajad peawad weel rahwa
wasto räkima ja ütlema: Se mees, kes
kardab ja arra süddamega on, se mingo
ja pöörgo jälle taggasi omma koio, et
temma wendade südda ärra ei sulla, nen-
da kui temma südda.
9. Nenda peab se ollema: kui üllewata-
jad sawad rahwa wasto räkinud, siis
peawad nemmad söawäe pealikkud seäd-
ma rahwa ette.
10. Kui sa tulled ühhe liña liggi, selle
wasto söddima, siis pead sa temmale
rahho pakkuma.
11. Kui se sünnib, et ta rahho so käest
wasto wöttab ja teeb sulle wärrawad
lahti: siis peab keik rahwas, mis seäl sees
leitakse, sulle makso maksma ja sinno al-
lamaks sama.
12. Agga kui ta sinnoga rahho ei te-

waid wõttab so wasto söddida: siis pead
sa kui waenlane sinna peäle hakkama.
13. Ja kui Jehowa so Jummal sedda
se kätte annab, siis pead sa keik ta mees-
terahwa moöga terraga mahhalöma.
14. Agga naesterahwa ja wäetimad
lapsed ja lojuksed ja keik, mis seäl linnas
on, keik temma saak risu ennesele ja sö
omma waenlaste sagist, mis Jehowa so
Jummal sulle annab.
15. Nenda pead sa teggema keige linna-
dele, mis wägga kaugel sust ärra on, mis
ei olle nendesinnaste pagganatte linnade
seast.
16. Agga sellesinnatse rahwa linnade
seest, mis Jehowa so Jummal sulle pär-
riseesaks annab, ei pea sa ühteainust
hinge ellusse jätma.
17. Sest sa pead öiete sutumaks ärra-
kautama Hitti, ja Emori, Kanaani ja Pe-
risi, Hiwwi ja Jebusi rahwa, nenda kui
Jehowa so Jummal sind on käsknud.
18. Sepärrast et nemmad teid ei öppeta
teggema keik omma hirmust tööd möda,
mis nemmad teinud omma jummalattele,
ja teie ei wötta patto tehha Jehowa om-
ma Jummala wasto.
19. Kui sa mitto päwa ühhe linna al
olled temma wasto söddimas, et sa sedda
woiksid ärrawötta: siis ei pea sa mitte ta
puid ärrarikkuma, et sa kirwest nende kal-
lale wiid, sest sinna woid sest süa, sepär-
rast ärra raiu neid mitte mahha; sest oh
innimenne, wäljal on puud, mis so ette
sünniwad kantsiks.
20. Agga puud, mis sa tead, et neist
puist ei sa süa, need rikku ja raiu mahha
ja ehhita kants ülles linna wasto, mis so
wasto wöttab söddida, kunni temma müür
mahhatulleb.

21. Peatük.

Ohwerus sest kes tappetud; naesest kes wangis; es-
simesse poia õigusest; sannakuulmatta poiast; sest,
kes üllespodud.

1. Kui üks ärratappetud leitakse seält
maalt, mis Jehowa so Jummal sulle an-
nab pärrida, et ta wälja peäl maas on,
ning ei olle teäda, kes tedda on mahhalö-
nud:
2. Siis peawad so wannemad ja so koh-
tomoistjad wäljaminnema ja linnade wah-
hed möötma, mis selle ärratappetud üm-
berlaude on.
3. Nenda peab se ollema: seäl linnas,
mis ärratappetud innimessele lähhem on,
peawad linna wannemad weiste soust
ühhe mullika wötma, miska ep olle
tööd tehtud, mis ep olle ikke alla sa-
nud,
4. Ja linna wannemad peawad mullika
allawima ühte kowwa orgo, mis ei sünni
harrida egga semet peäle külwada; ja seäl
orgus peawad nemmad mullika kaela är-
raraiuma.
5. Ja preestrid, Lewi poiad, peawad sin-
na tullema, (sest neid on Jehowa so Jum-
mal ärrawallitsenud, et nemmad tedda
teniwad ja Jehowa nimmel önnistawad,
ja nende sussanna järrele peab keik rioassi
ja keik wigga sama ärraselletud.)
6. Ja keik selle linna wannemad, kes ärra-
tappetud innimessele lähhemad on, pea-
wad omma kässi loppputama mullika koh-
hal, kelle kael seäl orgus on ärraraiutud;
7. Ja peawad enneste eest kostma ja üt-
lema: Meie käed ep olle sedda werd är-
rawallanud, egga meie silmad sedda näi-
nud;
8. Te ärraleppitamist omma Israeli
rahwa eest, mis sa, Jehowa, olled ärra-
lunnastanud, ja ärra panne ilmasüta
werd süüks omma Israeli rahwa peäle!
Siis peab werresüü nende eest sama ärra-
leppitud.
9. Nenda peab sa ilmasüta werre ennese
seast ärrasaatma: sest siis teed sa, mis
öige on Jehowa melest.
10. Kui sa wäljalähhäd sötta omma
waenlaste wasto, ja Jehowa so Jummal
neid so kätte annab, ja sinna wiid neist
wangisid wangi,
11. Ja nääd wangide hulkas ühhe illu-
sa näoga naese, ja sa armatsed tedda
wägga, et sa tedda ennesele naeseks tah-
had wötta,
12. Siis pead sa tedda omma kotta wi-
ma: ja ta peab omma pea paljaks aiama
ja lasima ommad künned pitkaks kaswada.
13. Ja ta peab omma wangipölwe kue
ennese seljast ärrapannema ja so kotta jä-
ma, ja omma issa ja omma emma nutma
ühhe ku päwad; ja pärrast sedda pead sa
temma jure heitma ja ollema temma mees
ja temma so naene.
14. Nenda peab se ollema: kui ta polle
mitte so mele pärrast, siis lasse tedda
minna, kuhho ta tahhab; agga sa ei pea
tedda paigast mitte ärramüma rahha pär-
rast; sa ei pea temmast mitte püüdma
kasso sada, sepärrast et sa tedda olled är-
ranaernud.
15. Kui mehhel on kaks naest, teist ar-
mastab ja teist wihkab temma, ja nem-
mad towad temmale poeglapsed ilmale,
se, kedda ta armastab ja se, kedda ta wih-

kab; ja se kedda ta wihkab, saab essite
poeglapse,
16. Siis peab se nenda ollema: sel pä-
wal, kui ta omma poegadele, mis temmal
on, pärrisossa jaggab, ei woi ta mitte
selle naese poia, kedda ta armastab, essi-
messeks poeglapsets piddada, ni kaua kui
selle essimenne poeg, kedda ta wihkab,
alles on.
17. Sest ta peab selle naese poia, kedda
ta wihkab, essimessets poeglapseks arwa-
ma, ja temmale kaks ossa andma keigist,
mis ta käes leitakse, sest et ta temma es-
simenne joud on; temma pärralt on essi-
messe sündimisse öigus.
18. Kui kellelgi on poeg, kes kangekael-
ne ja wastopanneb, ei wötta omma issa
egga omma emma sanna kuulda, ja nem-
mad karristawad tedda ja ta ei kule siisgi
nende sanna:
19. Siis peawad temma issa ja ta em-
ma tedda kätte wötma, ja tedda wima
omma liñna wannematte jure, ja siñna
wärrawa jure, kus paikas ta on,
20. Ja omma liñna wannematte wasto
ütlema: Se meie poeg on kangekaelne ja
panneb wasto, ei ta kule mitte meie san-
na, prassib ja lakkub.
21. Siis peawad keik ta liñna mehhed
tedda kiwwidega wiskama, et ta surreb;
ja sa pead keik kurja ennese seast ärra-
saatma, et keik Israeli lapsed kuulwad ja
kartwad.
22. Ja kui kegi patto teeb, mis surma
wäärt, ja tedda surmatakse, nenda et sa
tedda puusse pood:
23. Ei pea ta kehha mitte ösets puusse
jäma; sest sa pead tedda wissiste sellsam-
mal päwal maddamatma, sest kes üllespodud, se on Jummala meelest üks ärra-
wannutud; et sa ei te rojasets omma
maad, mis Jehowa so Jummal sulle pär-
risossaks annab.

22. Peatük.

Monnesuggused kässud, issearranis reppe tö pär-
rast. Kahtlane meel naese pärrast, horussest ja
abbiellorikmisest.

1. Ei sa pea mitte omma wenna härga
egga ta puddolojust peält agga watama,
kui nemmad on ärrapelletud, et sa ennast
nende eest körwale hoiad; sa pead neid
jalla peält omma wenna kätte jälle saat-
ma. 2 Mos. 23. 4.
2. Ja kui so wend ep olle so liggi, ja sa
ei tunne tedda mitte, siis pead sa sedda
omma perresse korristama ja olgo se
sinno jures, kunni so wend sedda tagga-
nouab, ja siis peab sa sedda jälle ta kätte
andma.
3. Ja nenda te temma eesliga, ja nen-
da te ta kuega, ja nenda te keige omma
wenna ärrakaddunud asjadega, mis tem-
ma käest ärrakaddunud ja mis sa olled leid-
nud; sa ei woi ennast mitte körwale hoida.
4. Ei sa pea mitte omma wenna eeslit
egga ta härga peält agga watama, kui
need te peäl maas on, et sa ennast nende
eest körwale hoiad; sa pead jalla peält
sedda temmaga üllestöstma. 2 Mos. 23. 5.
5. Naesterahwa selgas ei pea meeste-
rahwa rided mitte ollema, ei pea ka mees-
terahwas naesterahwa kube selga panne-
ma; sest iggaüts, kes sedda teeb, on hir-
mus Jehowa so Jummala meelest.
6. Kui te peäl üks liñno pessa so ette
juhtub mingisugguse pu peäl ehk ma peäl,
olgo poiad ehk munnad, ja emma seisab
handumas poegade ehk munnade peäl, ei
pea sa mitte emma ärrawötma poegade-
ga tükkis;
7. Sa peab warsi emma lahti laskma,
ja poiad wötta ennesele, et so kässi hästi
käib ja et sa ello päiwi pitkendad.
8. Kui sa uut honet üllesehhitad, siis
pead sa kässipuud omma kattukse ümber
teggema, et sa ei sada werresüüd omma
hone peäle, kui kegi seält mahhalangeb.
9. Ärra külwa omma winamägge mitte
kahhesugguse wiljaga, et ei sa pühhaks
selle seemne walmis willi, mis sa külwad
ja mis so winamäggi wälja annab.
10. Sa ei pea mitte härja ja eesliga
ühtlasi kündma.
11. Sa ei pea mitte selga pannema pool-
keest riet, willasest ja linnasest ühte kootud.
12. Sa pead ennesele nörid teggema
omma kue nelja ölma otsa, miska sa en-
nast kattad. 4 Mos. 15. 38. 39.
13. Kui üks mees naese wöttab ja hei-
dab ta jure, ja wihkab tedda pärrast,
14. Ja sadab tühje könnesid temma peä-
le ja ütleb: Se naese ollen ma wötnud ja
ollen temma liggi sanud, ja ei olle tedda
mitte leidnud neitsi ollewad:
15. Siis peab selle tüttarlapse issa ja
ta emma wötma ja wälja toma tüttarlap-
se neitsipölwe märgid liñna wannematte
ette wärrawasse;
16. Ja tüttarlapse issa peab ütlema
wannematte wasto: Ma ollen omma tüt-
re selle mehhele naeseks annud ja ta wih-
kab tedda,
17. Ja wata ta on tühje könnesid ta
peäle saatnud ja öölnud: minna ei olle so
tüttart leidnud neitsi ollewad, ja mo tütre

neitsipölwe märgid on siin; ja nemmad peawad linna liñna wannematte ette wäljalaotama.

18. Ja liñna wannemad peawad se mehhe wötma ja tedda karristama,

19. Ja sadda höbbe seklit makso ta peäle pannema, ja tüttarlapse issale andma, sest et ta on pahha jutto töstnud ühhe Israeli neitsi peäle; ja ta peab temma naeseks jäma, ta ei woi keik omma ello aeg otsa tedda mitte ärralükkada.

20. Agga kui se könne on tössi: neitsipölwe märgid ei olle tüttarlapse jurest leitud:

21. Siis peawad nemmad tüttarlapse temma issa koia ukse ette wima, ja liñna mehhed peawad tedda kiwwidega wiskama, et ta surreb; sepärrast et ta jölledust Israelis teinud, et ta omma issa koias herra ellus ellanud; nenda pead sa keik kurja ennese seast ärrasaatma.

22. Kui meesterahwas leitakse maggamas ühhe naesterahwa jures, kel mees on: siis peawad nemmad ka mollemad surma sama, mees kes naese jures maggab, ja naene; nenda pead sa keik kurja Israelist ärrasaatma. 3 Mos. 20. 10.

23. Kui üks tüttarlaps, kes neitsit, on mehhele kihlatud, ja teine mees leiab tedda linnas ja maggab ta jures:

24. Siis peate teie neid mollemad liñna wärrawa jure wima ja neid kiwwidega wiskama, et nemmad surrewad, tüttarlapse, sepärrast, et ta ei olle liñnas kissendanud, ja mehhe sepärrast, et ta omma liggimesse naese on ärranaernud; nenda pead sa keik kurja ennese seast ärrasaatma.

25. Ja kui mees ühhe kihlatud tüttarlapse wälja peäl leiab, ja mees hakkab temmast kinni ja maggab temma jures: siis peab mees, kes ta jures maggand, üksi surma sama.

26. Ja tüttarlapsele ei pea sa middagi teggema; tüttarlapsel ep olle patto, mis surma wäärt; sest otsego mees omma liggimesse peäle kippub ja wöttab ta hinge seen ärra, nenda on sesinnane luggu.

27. Sest ta leiab tedda wälja peäl, kihlatud tüttarlaps kissendab ja ep olle sedda, kes temmale appi tulleb.

28. Kui üks mees leiab ühhe tüttarlapse, mis neitsit on ja ei olle kihlatud; ja wöttab tedda kätte ja maggab ta jures, ja neid leitakse ühhes ollewad:

29. Siis peab mees, kes ta jures maggas, tüttarlapse issale andma wiiskümmend höbbe seklit, ja ta peab temma naeseks jäma, sepärrast et ta tedda on ärranaernud; temma ei woi tedda mitte ärralükkada keik omma ello aeg otsa.
2 Mos. 22. 15.

23. Peatük.

Mennesugguseд puhhastusse ja armastusse käsud.

1. Ükski ei pea omma issa naest wötma, egga omma issa naese ölma ülles wötma. 3 Mos. 18. 8. 1 Kor. 5. 1.

2. Ei pea se, kes on kohhitsetud, olgo ta leigatud ehk tautud, Jehowa koggodusse tullema.

3. Wärdias ei pea mitte Jehowa koggodusse tullema, egga kümnemas pölweski ei pea ta Jehowa koggodusse tullema.

4. Ei Ammoni egga Moabi suggu ei pea Jehowa koggodusse tullema, ei kümnemas pölweski ei pea nemmad Jehowa koggodusse tullema, ei iggaweste mitte;

5. Sepärrast et nemmad ep olle teie ette joudnud te peäle ei leiwa egga weega, kui teie Egiptussest wäljalätsite, ja et ta Peori poia Pileami so wasto palkas Petorist, Mesopotamiast, sind ärrawandma;
4 Mos. 22. 5. n. t. s.

6. Ja Jehowa so Jummal ei tahtnud mitte Pileami sanna kuulda, ja Jehowa so Jummal pöris ärrawañnutamisse sulle önnistusseks, sest et Jehowa sinno Jummal sind armastas.

7. Ärra noua nendega rahho egga neile head tehha keik omma ello aeg otsa, ei iggaweste mitte.

8. Edomi ma innimenne ei pea mitte hirmus so melest ollema, sest ta on sinno wend; Egiptusse ma innime ei pea mitte hirmus so melest ollema; sest sa olled woöras nende maal olnud.

9. Lapsed, mis neile sünniwad kolmandas pölwes, need peawad Jehowa koggodusse tullema.

10. Kui söawäggi wäljalähhäb so waenlaste wasto, siis pead sa keige kurja asja eest hoidma.

11. Kui so seas on üks mees, kes ei olle puhhas, et temmale öśel middagi juhtnud: siis peab ta wälja minnema leri tahha, ta ei pea mitte leri sisse tullema.

12. Nenda peab se ollema: kui öhto kätte jouab, siis peab ta ennast weega loppputama, ja kui pääw loja läinud, siis tulgo ta leri.

13. Ja üks koht peab sul ollema leri tagga, et sa siñna wäljalähhäd omma asjale.

14. Ja wai peab sul ollema omma söariistade jures, ja se peab sündima, kui sa wöttad mahha istuda omma asjale, et sa

pead sega augukesse ülleskaewama ja omma roja jälle kinnikatma.
15. Sest Jehowa so Jummal käib allati so leri sees, et ta sind peästab ja annab so waenlased so kätte; sepärrast peab so leer pühha ollema, et ta so seas ei sa roppo asja nähha ja ei taggane sust ärra.
16. Sa ei pea sullast mitte ta issanda kätte kinni andma, kes omma issanda käest on peäsnud sinno jure.
17. Ta jägo sinno jure so perre sekka sinna paika, mis ta wallitseb, ühte linna so wärrawaist, mis ta melest hea on; sa ei pea tedda mitte waewama.
18. Pordonaest ei pea Israeli tüttarde seas mitte ollema, egga pordomeest pea Israeli poeglaste seas ollema.
19. Sa ei pea mitte hora palka, egga koera hinda Jehowa omma Jummala kotta wima ei ühhekski tootusse ohwriks, sest need on mollemadki üks hirmus asi Jehowa so Jummala ees.
20. Sa ei pea mitte omma wennale kasso peäle andma, ei mitte rahha kasso peäle, egga leiba kasso peäle, egga kasso peäle mingisuggust asja, kust kasso woib sada. 3 Mos. 25. 36. Laul. 15. 5.
21. Woörale woid sa kasso peäle anda, agga omma wehnale ei pea sa mitte kasso peäle andma, et Jehowa so Jummal sind woiks önnistada keikis, kuhho sa omma käe külge pistad seäl maal, kus sa lähhäd sedda pärrima.
22. Kui sa Jehowa omma Jummalale ühhe tootusse tootad, ei pea sa mitte wibima sedda tassuda: sest Jehowa so Jummal nouab sedda töeste so käest, ja se tulleb sulle pattuks. 4 Mos. 30. 3. Laul. 50. 14.
23. Agga kui sa ei wötta mitte tootada, siis ei tulle se mitte sulle pattuks.
24. Mis so uultest wäljatulleb, sedda pead sa piddama ja teggema, nenda kui sa Jehowale omma Jummalale hea melega olled tootand, mis sa omma suga rääkinud.
25. Kui sa omma liggimesse winamäele tulled, siis woid sa omma himmo järrele winamarjo süa, kunni so köht täis saab, agga omma kallitsasse ei pea sa ühtegi pannema.
26. Kui sa omma liggimesse leikamatta wilja jure saad, siis woid sa omma käega wiljapäid katkuda, agga sirpi ei pea sa mitte omma liggimesse wilja liggi pistma.

24. Peatük.

Abbiello lahhutussest; muud kässud armastussest.

1. Kui üks mees naese wöttab ja saab ta mehheks, ja se sünnib, kui naene ta silma ees ei leia armo, et mees ühhe roppo asja temmast leiab, ja kirjotab temmale lahhutamisse ramato ja annab temma kätte, ja lasseb tedda ommast koiast ärraminna;
2. Ja naene lähhäb ta koiast wälja ja tulleb ja saab teise mehhele;
3. Ja se wiimne mees wihkab tedda ka, ja kirjotab temmale lahhutamisse ramato ja annab ta kätte, ja lasseb tedda ommast koiast ärraminna, ehk kui se wiimne mees surreb, kes tedda ennese naeseks wöttis:
4. Siis temma essimenne mees, kes tedda laskis ärraminna, ei woi tedda mitte ennesele jälle wötta, et ta temma naeseks saaks, pärrast sedda kui ta on rojaseks sanud, sest se on Jehowa ees üks hirmus asi; et sa ei sada patto süüd ma peäle, mis Jehowa so Jummal sulle pärrisosaks annab. Jer. 3. 1.
5. Kui üks mees ue naese wöttab, ei pea ta mitte sötta minnema; ei peagi mingisuggust asja ta peäle pandama; ta peab malsust ilma ollema ommas koias ühhe aasta, ja omma naest römustama, kedda ta wötnud. p. 20. 7.
6. Ükski ei pea allumist egga peälmist weskikiwwi pandiks wötma, sest ta wöttab hinge pandiks.
7. Kui leitakse üks mees, kes warrastab ühhe innimesse omma wendade käest Israeli laste seast, ja püab temmast kasso sada ja müüb tedda ärra: siis peab warras surma sama, nenda pead sa keik kurja ennese seast ärrasaatma. 2 Mos. 21. 16.
8. Hoidke piddalitöwwe wigga eest, et teie wägga katsute tehha keik sedda möda, mis preestrid, Lewitid, teile wötwad öppetada, otsekui ma neid ollen käsknud, nenda peate teie katsuma tehha. 3 Mos. 13. 2. 8.
9. Tulleta mele sedda, mis Jehowa so Jummal Mirjamile teggi seäl te peäl, kui teie Egiptussest ollite wäljatulnud. 4 Mos. 12. 10.
10. Kui sa omma liggimessele mingisugguse asja wöllaks annad, ei pea sa mitte ta kotta minnema, ta käest panti wötma.
11. Oues pead sa seisma, ja mees, kellele sa laenad, peab pandi so kätte wälja toma oue.
12. Ja kui ta kehwa mees on, ei pea sa

mitte maggama heitma temma panti pidbades.

13. Sa pead pandi temmale warsi jälle taggasi andma, kui pääw saab loja läinud, et ta omma ride peäl woib maggada ja sind önnistada; ja se peab sulle öigusseks tullema Jehowa so Jummala ees.
2 Mos. 22. 25.

14. Sa ei pea mitte liga teggema palgalissele, kes kehwa ja sant on, olgo ta se wendade ehk so woöraste seltsist, kes on sinno maal ehk so wärrawais.
3 Mos. 19. 13. Jer. 22. 13.

15. Igga pääw pead sa ta palga temmale andma, ja pääw ei pea enne sedda loja minnema, sest ta on kehwa, ja ta himmustab wägga se järrele; et ta Jehowa pole ei hüa so pärrast, sest se tulleb sulle pattuks.

16. Issad ei pea sama surmatud laste pärrast, egga lapsed pea sama surmatud issade pärrast; iggamees peab sama surmatud omma patto pärrast.
Esek. 18, 4. 18. 19. 20.

17. Sa ei pea mitte woöra waese lapse kohhut köwweraks pöörma, egga lesse naese kube panditeks wötma. p. 27, 19.

18. Ja sa pead mele tulletama, et sa olled Egiptusses orri olnud, ja et Jehowa so Jummal sind seält on lunnastand; sepärrast kässin ma sind sedda tehha.
p. 10. 19.

19. Kui sa wöttad omma leikust leikada omma wäljal, ja unnustad wäljale ühhe peotäie: siis ei pea sa mitte taggasi minnema sedda wötma, jägo se woöra, waese lapse ja lesse naese pärralt, et Jehowa so Jummal sind saaks önnistada keige so kätteto sees.
3 Mos. 19, 9.

20. Kui sa omma öllipuud rapputad, ei pea sa otse mitte pärrast jälle nuustma, jägo se woöra, waese lapse ja lesse naese pärralt.

21. Kui sa omma winamäel saad winamarjad ärraleikand, siis ärra lasse ennesele mitte järrele noppida mis üllejänud; jägo se woöra, waese lapse ja lesse naese pärralt.

22. Ja sa pead mele tulletama, et sa olled orri olnud Egiptusse maal; sepärrast kässin ma sind, sedda tehha.

25. Peatük.

Kässut öigusest; Amalekid peab ärrakautama.

1. Kui riiasi on meeste wahhel ja nemmad tullewad kohto ette, et kohtowannemad neile peawad kohhut moistma: siis peawad nemmad sellele öigust moistma, kel öigus on, ja süallusseks moistma se, kes süallune.

2. Ja kui süallune on peksmisse wäärt, siis peab kohtomoistja tedda käskma mahhaheita, ja tedda peksta omma silma ees, et ta omma sü pärrast ni paljo saab kui tarwis.

3. Nellikümmend hopi peab temmale andama, ei mitte ennam, et ta ei lasse paljo hopa ennam peäle nende temmale anda, muido saab so wend waeseks so silma ees.

4. Sa ei pea härja suud kinnisiddumа, kui ta pahmast tallab.

5. Kui wennad ühhes ellawad, ja üks neist surreb ja temmal ei olle poega: siis ei pea surno naene mitte wälja sama woöra mehhele; temma küddi peab ta jure heitma ja tedda ennesele naeseks wötma, ja temmale teggema, mis küddi kohhus on.

6. Ja se peab nenda ollema: essimenne poeg, mis ta ilmale toob, sedda peab temma surno wenna poiaks arwatama, et temma nimmi Israeli seast ei sa ärrakustutud.

7. Agga kui polle selle mehhe mele pärrast omma wenna naest wötta: siis peab temma wenna naene wärrawasse minnema wannematte ette ja ütlema: Mo küddi ei tahha mitte omma wennale nimme sata Israeli seas; temma ei tahha mulle tehha, mis küddi kohhus on.

8. Ja liñna wannemad peawad tedda kutsuma ja temmaga rääkima; ja kui ta seäl seisab ja ütleb: ei olle mo mele pärrast tedda wötta:

9. Siis peab ta wenna naene wannematte nähhes ta jure tullema, ja temma kinga ta jallast peästma, ja temma silmi süllitama, ja wastama ja ütlema: Nenda peab selle mehhele tehtama, kes ei tahha omma wennale suggu sata.

10. Ja temma nimme peab Israelis hütama: palja jallaga perreks.

11. Kui mehhed teine teisega riidlewad, ja teise naene tulleb liggi omma meest ärrapeästma selle käest, kes tedda peksab, ja pistab omma käe wälja ja hakkab ta häbbedussest kinni:

12. Siis pead sa temma käe ärraraiuma; ei pea so silm mitte armo andma.

13. Sul ei pea mitte kahhesuggust waenaela so kukrus ollema, teine suur, teine pisoke. 3 Mos. 19. 35. 36.

14. Sul ei pea mitte so koias kahhesuggust wakka ollema, teine suur, teine pisoke.

15. Terwe ja öige waenael peab sul ollema, terwe sa öige wak peab sul ollema;

et so päwad saaksid pitkendatud seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

16. Sest Jehowa so Jummala ees on hirmus iggaüks, kes sedda teeb, iggaüks kes köwweruſt teeb.

17. Mötle se peäle, mis Amalek sulle teggi te peäl, kui teie Egiptusſest wäljatullite,

18. Kes so wasto tulli te peäle ja löi so wiimsest seltsist mahha keik, kes so tagga nödraks läinud, ja kui sa ollid nörk ja ärrawässinud, sest ta ei kartnud Jummalat.

19. Ja kui sünnib, et Jehowa so Jummal sulle annab hingada keigist so waenlastest ümberkaudo seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärrisossaks sedda pärrida: siis pead sa Amaleki mällestusse ärrakustutama taewa alt; ärra unnusta sedda mitte ärra.

2 Mos. 17, 14. 1 Sam. 15, 2. 3.

26. Peatük.

Essimesse uudse wilja andist; mis se seädusse luggu.

1. Nenda peab se ollema, kui sa siña male tulled, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärrisossaks, et sa sedda pärrid ja seäl ellad:

2. Sa pead wötma keigest ma essimessest uudsest wiljast, mis sa tabbad annikstua omma ma peält, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ja sedda korwi pannema ja minnema siña paika, mis Jehowa so Jummal saab ärrawallitsend, omma nimme siña assutada.

3. Ja minne preestri jure, kes neil päiwil seäl on, ja ütle ta wasto: Ma kulutan tänna Jehowale so Jummalale, et ma ollen sanud seie male, mis Jehowa meie wannemaile on wandunud meile anda.

4. Ja preester peab so käest korwi wastowötma, ja sedda Jehowa so Jummala altari ette mahhapannema,

5. Ja sinna pead wastama ja ütlema Jehowa omma Jummala ees: Mo issa olli hukkas kui Siriamees, ja läks alla Egiptusse, ja ellas seäl kui woöras pisko innimestega, ja sai seäl sureks, wäggewaks ja hulgalisseks rahwaks.

6. Ja Egiptusse rahwas teggid meile pahha ja waewasid meid, ja pannid kange teo meie peäle.

7. Ja meie kissendasime Jehowa omma wannematte Jummala pole, ja Jehowa kulis meie heält ja näggi meie willetsust ja meie waewa ja meie häbda.

8. Ja Jehowa wiis meid wälja Egiptussest wäggewa käega ja wäljasirrutud käewarrega, ja sure hirmoga, ja immetähtega ja immeteggudega,

9. Ja on meid saatnud seie paika ja sesinnatse ma meile annud, ma, mis pima ja met joseb.

10. Ja nüüd wata ma ollen tonud ma essimesse uudse wilja, mis sa, Jehowa, mulle olled annud. Ja sa pead sedda jätma Jehowa omma Jummala ette, ja kummardama Jehowa omma Jummala ette,

11. Ja pead römus ollema keige hea pärrast, mis Jehowa so Jummal sulle ja so perrele annud, sinna ja Lewit ja woöras, kes so jures on.

12. Kui sa saad kümnesse annud, keik so wilja kümnesse, kolmandal aastal, se on kümnesse aasta, ja saad annud Lewitile, woörale, waese lapsele ja lesse naesele, et nemmad so wärrawais söwad ja nende köhhud täis sawad:

13. Siis pead sa Jehowa omma Jummala ees ütlema: Ma ollen ommast koiast ärrasaatnud, mis püdda, ja ollen sedda ka annud Lewitile ja woörale, waese lapsele ja lesse naesele, keik so käsko möda, mis sa mulle olled käsknud; ma polle läinud so ülle kelo egga sedda ärraunnustand.

14. Ma polle ommas kurbdusses sest sönud, egga sest middagi ärrasaatnud rojase asja jure, egga sest annud surno tarwis; ma ollen Jehowa omma Jummala sanna kuulnud, ja teinud keik sedda möda, mis sa mulle olled käsknud.

15. Wata omma püdda ello assemelt taewast, ja önnista omma Israeli rahwast ja maad, mis sa meile annud, nenda kui sa wandudes meie wannemaile tootanud, maad, mis pima ja met joseb.

16. Tännapääw käsib Jehowa so Jummal sind, et sa teed nendesinnaste seädmiste ja kohtoseädusste järrele, ja katsud nende järrele tebba keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

17. Sa olled teinud, et Jehowa tänna öölnud, et ta tabbab sulle olla Jummalaks, ja et sa pead ta tede peäl käima ja piddama temma seädmissi ja ta käskusid ja ta kohtoseädussi, ja kuulma ta sanna.

18. Ja Jehowa on teinud, et sa tänna ütled, et sa tabbad olla Temmale isserahwaks, nenda kui ta sulle on räkinud, ja et sa tabbad keiki temma käskusid piddada:

19. Et ta sind woiks üllemaks tösta kui keik paggand, kedda ta teinud, kitusseks ja nimmeks ja illuks, ja et sa Jehowa

omma Jummalale üks pühha rahwas pead ollema, nenda kui ta rääkinud.

27. Peatük.

Kahte önnistamisse ja ärrawandumisse mägge.

1. Ja Moses, Israeli wannemattega, andis rahwale käsko ja ütles: Piddage keik käskusid, mis ma teile tänna käsfin.

2. Nenda peab se ollema, kui teie ülle Jordani läbbäte sinna male, mis Jehowa so Jummal sulle annab: sa pead sured kiwwid üllestikko pannema ja neid lubjaga lubjama,

3. Ja nende peäle kirjotama keik sellesinnatse käsoöppetusse sannad, kui sa ollad ülle läinud: et sa woiksid sada sinna male, mis Jehowa so Jummal sulle annab, male, mis piima ja met joseb, nenda kui Jehowa so wannematte Jummal sulle on räkinud.

4. Nenda peab se ollema: kui sate ülle Jordani läinud, siis peate teie need kiwwid, mis ma tänna teile käsfin, üllestikko pannema Ebali mäe peäle, ja neid lubjaga lubjama.

5. Ja pead sinna altari üllesteggema Jehowale omma Jummalale, kiwwidest altari, ja ei pea mitte raudriista nende külge pistma. 2 Mos. 20. 22.

6. Terwist kiwwidest pead sa Jehowa omma Jummala altari üllesteggema, ja pölletamisse ohwrid seäl peäl ohwerdama Jehowale omma Jummalale.

7. Ja pead tänno ohwrid tapma, ja seäl söma ja römus ollema Jehowa omma Jummala ees.

8. Ja pead kiwwide peäle keik sellesinnatse käsoöppetusse sannad hästi selgeste kirjotama.

9. Ja Moses räkis, ja preestrid ja Lewitid, keige Israeli wasto ja ütles: Olle wait ja kule Israel: tännapääw olled sa rahwaks sanud Jehowale omma Jummalale.

10. Ja sa pead Jehowa omma Jummala sanna kuulma, ja teggema temma käskude ja ta seädmiste järrele, mis ma sulle tänna käsfin.

11. Ja Moses andis sel päwal rahwale käsko ja ütles:

12. Kui teie sate ülle Jordani läinud, siis peawad need Krissimi mäe peäl seisma rahwast önnistamas: Simeon ja Lewi ja Juda ja Jsaskar ja Josep ja Penjamin. p. 11, 29.

13. Ja teised peawad Ebali mäe peäl seisma ärrawannutamist kulutamas: Ruben, Kad ja Aser ja Sebulon, Tan ja Nawtali.

14. Ja Lewitid peawad wastama ja ütlema igga Israeli mehhe wasto kõrge heälega:

15. Ärranetud olgo iggamees, kes teeb ühhe nikkerdud ehk wallatud kuio, mis hirmus assi on Jehowa melest, mis seppa kätte tö, ja peab neid sallaja; ja keik rahwas peab wastama ja ütlema: Amen. 2 Mos. 20. 4. 5.

16. Ärranetud olgo, kes omma issa ja omma emma alwaks panneb; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 3 Mos. 20. 9. Öpp. Sann. 20. 20.

17. Ärranetud olgo, kes omma liggimesse raia ülle aiab; ja keik rahwas üttelgo: Amen. p. 19. 14. Öpp. Sann. 22. 28.

18. Ärranetud olgo, kes teeb, et pimme te peäl eksib; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 3 Mos. 19. 14.

19. Ärranetud olgo, kes ühhe woöra, waese lapse ja lesse naese kohto köwweraks pörab; ja keik rahwas üttelgo: Amen. p. 24. 17. 2 Mos. 22. 20. 21.

20. Ärranetud olgo, kes omma issa naese jures maggab, sest ta on omma issa naese ölmaülleswötnud; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 3 Mos. 18. 8.

21. Ärranetud olgo, kes ühhegi weikse ga ühte peab; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 2 Mos. 22. 18.

22. Ärranetud olgo, kes omma öe jures maggab, kes temma issa tüttar ehk ta emma tüttar on; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 3 Mos. 18. 9.

23. Ärranetud olgo, kes omma ämma jures maggab; ja keik rahwas üttelgo: Amen. 3 Mos. 20. 21.

24. Ärranetud olgo, kes omma liggimesse sallaja mahhalööb; ja keik rahwas üttelgo: Amen.

25. Ärranetud olgo, kes melehead wöttab, et ta ühhe innimesse mahhalööb kes wagga werri; ja keik rahwas üttelgo: Amen.

26. Ärranetud olgo, kes ei pea keiki sellesinnatse käsoöppetusse sanno, kes nende järrele ei te; ja keik rahwas üttelgo: Amen. Laul. 119. 21.

28. Peatük.

Önnistaminne ja ärrawanduminne.

1. Ja se peab sündima, kui sa Jehowa omma Jummala sanna öiete kuled, ja katsud tehha keige temma käskude järrele, mis ma sulle tänna käsfin: et Jehowa so

Jummal sind üllemaks tõstab, kui keik
mailma paggana**d**.
2. Ja keik need õnnistamissed tullewad
so peäle ja sawad sind kätte, kui sa Jeho-
wa omma Jummala sanna wõttad kuulda:
3. Õnnistud olled sa liñnas ja õnnis-
tud olled sa maal,
4. Õnnistud on so ibbo suggu ja so ma
willi ja so lojuste suggu, so bärgade sug-
gu ja so puddolojuste karjad.
5. Õnnistud on so korwid ja so leiwa-
künnad.
6. Õnnistud olled sa sisse tulles, ja õn-
nistud olled sa wälja minnes.
7. Jehowa annab so waenlased, kes so
peäle kippuwad, so kätte mahhalüa: üht
teed tullewad nemmad kül so wasto, ag-
ga seitse teed peawad nemmad so eest
põggenema.
8. Jehowa annab siis kässo so pärrast
õnnistamissele so rehbeallnste sees ja
keikis, kubbo sa omma käe külge pistad,
ja õnnistab sind seäl maal, mis Jehowa
so Jummal sulle annab. 3 Mos. 25, 21.
9. Jehowa wõttab sind ennesele tõsta
pühhaks rahwaks, nenda kui ta sulle on
wandunud; kui sa Jehowa omma Jum-
mala käskusid pead ja käid temma tede
peäl.
10. Ja keik mailma rahwas sawad näh-
ha, et Jehowa nimmi so peäle on pan-
nud, ja wõtwad sind karta.
11. Ja Jehowa annab sulle head, kül
so ibbo sou polest, ja so lojuste sou po-
lest, ja so ma wilja polest seäl maal, mis
Jehowa so wannemaile on wandunud
sulle anda.
12. Jehowa tahhab sulle omma hea
warrandusse, taewa lahti tehha, ja so
male wihma anda ommal aial, ja keik so
kätte tööd õnnistada, et sa mitme rahwa-
le woid laenada, ja sulle ei olle tarwis
laenuks wõtta.
13. Ja Jehowa panneb sind peaks ja
mitte sawwaks, et sa saad ikka üllemale
ja ei sa allamale, kui sa wõttad Jehowa
omma Jummala käskusid kuulda, mis
ma sind tänna kässin piddada ja tehha.
14. Ja sinna ei pea mitte ärrataggane-
ma keigist sannust, mis ma tänna teile
kässin, ei parramat egga pahhemat kät,
teiste jummalatte järrel käies, et sa neid
tenid.
15. Agga se peab sündima, kui sa Je-
howa omma Jummala sanna mitte ei
kule, egga katsu tehha keige temma käsku-
de ja ta seädmiste järrele, mis ma tänna
sulle kässin: et so peäle tullewad keik
need ärrawandumissed ja sawad sind kät-
te. Dan. 9, 11.
16. Ärranetud olled sa liñnas, ja ärra-
netud olled sa maal.
17. Ärranetud on so korw ja so leiwa-
künna.
18. Ärranetud on so ibbo suggu ja so
ma willi, so bärgade suggu ja so puddo-
lojuste karjad.
19. Ärranetud olled sa sissetulles, ja är-
ranetud olled sa wäljaminnes.
20. Jehowa wõttab so peäle läkkitada
ärraneedmist, kärrinat ja sõitlust keikis,
kubbo sa omma käe külge pistad, mis sa
wõttad tehha, kunni sa ärrakaud ja kunni
sa äkkiste hukka lähhäd, omma teggude
kurjusse pärrast, et sa mind olled mahha-
jätnud.
21. Jehowa teeb siis, et katkotõbbi se
külge kinnihakkab, kunni se sind ärralõp-
petab seält ma peält, kubbo sa lähhäd
sedda pärrima.
22. Jehowa wõttab sind liia koera- ja
sojatõwwega ja süddame põlletussega ja
kumatõwwega ja penaga ja wilja kõrwe-
tussega ja roostendboga, ja need aiawad
sind tagga, kunni sa hukka saad.
23. Ja taewas, mis so pea kohhal on,
peab ollema kui wask, ja ma, mis so al
on, kui raud.
24. Jehowa teeb siis, et so ma wihm on
pihho ja põrm; se peab taewast so peäle
mahhatullema, kunni sind ärrakautakse.
25. Jehowa teeb, et sind mahhalüakse
so waenlaste ette; üht teed tulled sa wäl-
ja nende wasto, ja seitse teed pead sa nen-
de eest põggenema, ja sind wintsutakse
mõda keiki mailma kunningrikisid.
26. Ja so kehha peab sama roaks keige
lindudele taewa al ja lojustele ma peäl,
ja ükski ei pelleta neid.
27. Jehowa lööb sind Egiptusse paise-
ga, ja kõrge muhkudega, ja kuiwa kärna-
ga, ja süggelistega, mis ei woi parra-
neda. 2 Mos. 9, 9.
28. Jehowa nuhtleb sind hullo melega
ja sõggedussega, ja südbame ehmatussega.
29. Ja sa pead louna aial kässi kaudo
katsuma, otsekui pimme hirmsas mustas
pimmedusses kässi kaudo katsub, et sa ei
woi omma teed korda sata; ja siis tehhak-
se sulle agga liga ja sind riisutakse igga-
pääw, ja ükski ei tulle sulle appi.
30. Sa kihlad ennast ühhe naesterah-
waga, ja teine mees naerab tedda ärra;
sa ehhitad koia ülles, agga sa ei jä sinna
sisse ellama; sa istutad winamäe, ja ei sa
temma wiljast kasso.

31. So härg tappetakse so silma ees, ja sinna ei sa temmast süa; so esel risutakse so silma eest ärra, ja ei sa taggasi so kätte; so puddolojuksed antakse so waenlastele, ja ükski ei tulle sulle appi.

32. Sinno poiad ja so tütred antakse teise rahwale, ja so silmad näwad ja löpwad ärra nende peäle wadates iggapääw, ja so käes ei olle ühtegi rammo.

33. Üks rahwas, mis sa ei olle tunnud, söeb ärra so ma wilja ja keik so werre waewa, ja sa olled agga se, kellele liga tehhakse ja kedda ärraröhhutakse iggapääw.

34. Ja lähhäd hulluks omma silma näggemisse pärrast, mis sa nääd.

35. Jehowa wöttab sind lüa kurja paisega pölwede külges ja särelude külges, et sa ei woi parramaks sada, so jallatallast so pealaest sadik.

36. Jehowa sadab sind ja so kunninga, kedda sa ennese ülle töstad, minnema ühhe rahwa jure, kedda ei sinna egga so wannemad ei olle tunnud; ja sa wöttad seäl tenida teisi jummalaid, mis puud ja kiwwid.

37. Ja sa pead ehmatusseks, tähhendamisseks ja naerojuttuks ollema keige rahwa seas, kuhho Jehowa sind wiib.

38. Kül sa wiid paljo semet wälja põllule, agga pissut saad sa kogguda, sest et rohhotirtsud sedda ärrakautawad.

39. Kül sa istutad ja harrid winamäggesid, agga wina ei sa sinna jua egga kokkokorjada, sest ussid söwad sedda ärra.

40. Sul on kül öllipuid keige so raiade peäl, agga sinna ei sa ennast ölliga woida, sest et so öllipuud ommad marjad mahhaiawad.

41. Kül sa sünnitad poege ja tütrid, agga need ei jä sinnule, sest nemmad peawad wangi minnema.

42. Keik so puud ja so ma wilja peawad rohhotirtsud ärranärrima.

43. Woöras, kes so jures on, peab paljo üllem ollema kui sinna; agga sinna peab ikka allamale minnema.

44. Temma woib sulle laenada, agga sinna ei woi temmale laenada; temma saab peaks ja sinna saad sawwaks.

45. Ja so peäle tullewad keik need ärrawandumissed ja aiawad sind tagga ja sawad sind kätte, kunni sind ärrakautakse: et sa Jehowa omma Jummala sanna ei wötnud kuulda, egga piddada temma käsko egga ta seädmissi, mis ta sulle käsknud;

46. Ja peawad ollema immetähheks ja immeteoks sinno ja so sou seas iggaweste.

47. Sepärrast et sa ei olle Jehowat omma Jummalat teninud röömsa ja hea süddamega, keige rohke hea eest.

48. Siis pead sa omma waenlasi, kedda Jehowa so peäle läkkitab, tenima nälgas ja jannus ja allasti, ja kui sul keigist puddo on; ja ta panneb so kaela peäle raudikke, kunni ta sind saab ärrakautanud.

49. Jehowa toob kaugelt mailma otsast so peäle ühhe rahwa, otsekui suur kotkas lennab, rahwa, kelle keelt sa ei moista;

50. Jultund rahwa, kes wannast ei pea luggu, ja ei heida armo nore peäle,

51. Ja sööb ärra so lojuste sou ja so ma wilja, kunni sa ärrakaud; kes sulle ei jätta järrele wilja, ei wärsket wina egga ölli, ei so härgade suggu egga so puddolojuste karjo, kunni ta sind saab hukka saatnud.

52. Ja teeb sulle kitsast kätte keikis so wärrawais, kunni so kõrged ja kindlad müürid mahhatullewad, mis peäle sa lodad keigel ommal maal; ja teeb sulle kitsast kätte keikis so wärrawais, keigel so maal, mis Jehowa so Jummal sulle annud.

53. Ja sinna sööd omma ihho suggu, omma poegade ja omma tüttarde lihha, kedda Jehowa so Jummal sulle on annud; siis kui liin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab.

54. Selle mehhe silm, kes so jures el ja wägga himmokas olli, on kurri omma wenna peäle, ja naese peäle kes ta sülles, ja omma üllejänud laste peäle mis temmale järrele jänud:

55. Et ta ühhelegi neist ei anna omma laste lihhast mis ta sööb, et ta ei jätta temmale middagi, kui liin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab keikis so wärrawais.

56. El ja himmokas naene so jures, kes ei olle öppind omma jallatalla mahhapannema, et ta maias on ja ennast ellitab, selle silm on kurri mehhe peale, kes ta sülles, ja omma poia peäle ja omma tütre peäle:

57. Ja sedda omma pärrimiste pärrast, mis ta jalge wahhelt wäljatullewad, ja omma laste pärrast, mis ta ilmale toob; sest ta tahhab isse neid sallaja süa, et temmal keigist puddo on, kui liin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab so wärrawais.

58. Kui sa mitte ei katsu tehha keige sellesinnatse kässoöppetusse sannade järrele, mis seie ramatusse on kirjotud, et sa kardad Jehowa omma Jummala nimme, mis aulinne ja kardetaw.

59. Siis wöttab Jehowa immelissiks tehha so nuhtlussed ja so sou nuhtlussed, sured ja iggawad nuhtlussed, ja kurjad ja iggawad haigussed;

60. Ja sadab jälle so peäle keik Egiptusse töwwe, mis sa kardad, ja need jäwad so külge.

61. Jehowa sadab so peäle ka keik haigussed ja keik nuhtlussed, mis ep olle sellesinnatse kässoöppetusse ramatusse kirjotud, kunni sa ärrakaud.

62. Ja teist jäwad järrele pissut innimessi, se wasto, et teie ollite olnud kui taewa tähhed paljusse polest; sest teie ei olle mitte Jehowa omma Jummala sanna kuulnud.

63. Ja se peab sündima: otsekui Jehowa on römus olnud teie pärrast teile head tehhes ja teid wägga siggitades; nenda wöttab Jehowa teie pärrast römus olla teid hukka sates ja teid ärrakautades, ja teid kistakse ärra seält ma peält, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.

64. Ja Jehowa pillab sind laiale keige rahwa sekka, ühhest ma otsast teise; ja sa wöttad seäl teisi jummalaid tenida, mis ei sinna egga so wannemad polle tunnud, mis puud ja kiwwid.

65. Ja nende rahwa seas ei sa sinna hingada, ei ollegi hingamisse asset so jallatallal; ja Jehowa annab sulle seäl tartlikko süddame ja silmade löppetusse ja hinge nörgastusse.

66. Ja sinno ello on so kohhal otsekui üllespodud, ja sa wärrised ööd ja päwad, ja ei olle julge omma ello peäle.

67. Hommiko ütled sa: kes annab öhto! ja öhto ütled sa: kes annab hommikut nähha! omma süddame wärristusse pärrast, mis sa wärrised, ja omma silmade näggemisse pärrast, mis sa nääd.

68. Ja Jehowa sadab sind jälle taggasi laewadega Egiptusse sedda teed, mis ma sulle ollen üttelnud: sa ei pea sedda mitte ennam jälle sama nähha; siis tahhatsite teie endid seäl omma waenlaste kätte ärramüa sullasiks ja ümmardajaiks, ja polle sedda, kes ostab.

69. Need on selle seädusse sannad, mis Jehowa Mosesse käskis tehha Israeli lastega Moabi maal; peäle selle seädusse, mis ta nendega teggi Orebi mäe jures.

29. Peatük.

Seädusse uendaminne.

1. Ja Moses hüdis keige Israeli rahwa wasto ja ütles neile: Teie ollete keik näinud, mis Jehowa teie silma ees teinud Egiptusse maal Waraule ja keige ta sullastele ja keige ta male;

2. Suri kiusatussi, mis so silmad näinud; immetähti ja suri immeteggusid.

3. Ja Jehowa ep olle teile annud süddant ärratunda, egga silmi nähha egga körwo kuulda, tännapäwani.

4. Ja ma saatsin teid nellikümmend aastat körbes; teie rided ei olle wannaks läinud teie selgas, ja teie kingad ei olle wannaks läinud teie jalges.

5. Leiba polle teie sönud, ja wina ja kanget jomaaega ei olle teie jonud; et teie piddite teäda sama, et minna ollen Jehowa teie Jummal.

6. Ja teie saite seie paika, ja Sihon, Esboni kunningas, ja Og, Basani kunningas, tullid meie wasto söddima, ja meie löime neid mahha, 4 Mos. 21. 21-35.

7. Ja wötsime nende ma ja andsime sedda Rubeni ja Gaddi ja Manasse pole suguarrule pärrisossaks. 4 Mos. 32. 33.

8. Ja teie peate piddama sellesinnatse seädusse sanno ja nende järrele teggema, et teie woitsite targaste tehha keik, mis teie tete.

9. Teie, teie keik seisate tänna Jehowa omma Jummala ees, peamehhed teie suguarrude ülle, teie wannemad ja teie üllewatajad, keik Israeli mehhed.

10. Teie wäetimad lapsed, teie naesed ja so woöras, kes on so leri sees, pu raiujast wee tojast sadik.

11. Et sa pead Jehowa omma Jummala wandega ta seädusse alla sama, mis Jehowa so Jummal tänna soga teeb;

12. Et ta sind ennesele rahwaks töstab, ja temma tahhab sulle Jummalaks olla, nenda kui ta sulle on rääkinud, ja nenda kui ta wandunud so wannemaile Abraamile, Isaakile ja Jakobile.

13. Ma teen selle seädusse selle wandega ei mitte teiega, teiega üksi;

14. Waid sellega, kes meiega tänna siin seisab Jehowa meie Jummala ees, ja sellega, kes ei olle mitte tänna siin meie jures.

15. Sest teie teate, kuida meie Egiptusse maal olleme ellanud, ja kuida olleme pagganatte seast läbbitulnud, kellest teie ollete läbbi tulnud.

16. Ja ollete näinud nende läilaid ja sitta jummalaid, puist ja kiwwidest, höbbedast ja kullast, mis nende külges on.

17. Katske, et teie seas ei olle wahhest meeste ehk naesterahwast, ehk suggurwössa, ehk sugguarro, kelle südda pöraks tänna Jehowa omma Jummala jurest ärra, ja läbhäts tenima pagganatte jummalaid,

et teie seas ei olle wahhest juurt, mis surma ja koirohto kaswatab,

18. Ja se sünnib, kui ta selle sajatamisse sanno kuleb, et ta ommas süddames issennast önnistab ja ütleb: kül mul on rahho, kui ma omma süddame arwamisse järrele ellan! et ta kautab sedda, kel märga kül, sellega tükkis, kel janno on.

19. Jehowa ei tahha temmale mitte andeks anda, sest siis suitseb Jehowa wihhastus ja temma öige wihha selle mehhe wasto, ja ta peäle sawad keik sajatamissed, mis on kirjotud sellesinnatse ramatusse, ja Jehowa wöttab ta nimme taewa alt ärrakustutada.

20. Ja Jehowa lahhutab tedda ärra önnetussele keigist Israeli sugguarrudest, keik se seädusse sajatamissi möda mis sellesinnatse kässoöppetusse ramatusse on kirjotud.

21. Ja se pölwe rahwas, mis pärrast tulleb, ütleb, teie lapsed, kes teie järrele tullewad, ja wöörama rahwas, kes kaugelt maalt tullewad ja näwad selle ma nuhtlussi ja temma haigussi, mis Jehowa neid pannud pöddema;

22. Ja näwad, et keik ma weewlist ja solast on ärrakörwetud, et sinna ei külwata egga aia se wösso ülles, egga mingisuggust rohto ei tärka sest ülles, nenda kui Sodom ja Komorra, Adma ja Seboim ümberlöödi, mis Jehowa omma wihhaga ja omma tullise wihhaga on ümberlönud.
1 Mos. 19, 23–25. Hos. 11, 8.

23. Ja keik pagganad ütlewad: Mispärrast on Jehowa nenda teinud selle male? Mis suur tulline wihha on se?

24. Siis öeldakse: Sepärrast et nemmad mahhajätsid Jehowa omma wannematte Jummala seädusse, mis ta nendega teinud, kui ta neid Egiptusse maalt wäljatonud;

25. Ja nemmad läksid ja tenisid teisi jummalaid ja kummardasid nende ette, jummalaid, mis nemmad ei tunnud, ja ükski neist ei jaggand neile middagi;

26. Ja Jehowa wihha süttis pöllema se ma peäle, ja ta satis ta peäle keik ärrawandumissed, mis on kirjotud sellesinnatse ramatusse.

27. Ja Jehowa on neid nende ma peält ärrakiskunud wihhastussega ja tullise ja suure wihhaga, ja neid ärrawiskanud teise male, nenda kui tännapääw on nähha.

28. Sallajad asjad on Jehowal meie Jummalal teäda: agga mis on ilmutud, se on meile ja meie lastele ilmutud iggawesseks aiaks, et meie keige selle kässoöppetusse sannade järrele peame teggema.

30. Peatük.

Tullew Israeli pattustpöörminne; surma ja ello pannakse ette.

1. Ja se peab sündima, kui so kätte tullewad keik needsinnatsed sannad, önnistaminne ja ärrawandaminne, mis ma so ette ollen pannud, et sa ommas süddames taggasi mötled keikide pagganatte seas, kuhho Jehowa so Jummal sind saab ärralükkanud,

2. Ja kui sa pörad Jehowa omma Jummala pole, ja kuled temma sanna keik sedda möda, mis ma tänna sulle kässin, sinna ja so lapsed keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest:

3. Siis sadab Jehowa so Jummal so wangid jälle taggasi, ja hallastab so peäle, ja wöttab sind jälle kogguda keige rahwa seast, kuhho Jehowa so Jummal sind olli laiale pillanud.

4. Kui sa olleksid ärralükkatud taewa otsani, siis koggub Jehowa so Jummal sind seält ja wöttab sind seält ärra.

5. Ja Jehowa so Jummal wiib sind sinna male, mis so wannematte pärrisma olli, et sa sedda pärrid; ja teeb sulle head ja siggitab sind ennam kui so wannemaid.

6. Ja Jehowa so Jummal wöttab ümberleikada so süddame ja so sou süddame, et sa Jehowat omma Jummalat armastad keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest, et sa woid ellada.
p. 10, 16. Jer. 4, 4.

7. Ja Jehowa so Jummal panneb keik need sajatamissed so waenlaste peäle ja nende peäle, kes sind wihkawad, kes sind taggakiusawad;

8. Agga sinna pörad ümber ja kuled Jehowa sanna, ja teed keige temma kässkude järrele, mis ma tänna sulle kässin.

9. Ja Jehowa so Jummal teeb, et sul keik rohkeste on so kätte töös, so ihho sou polest, ja so lojuste sou polest ja so ma wilja polest so heaks; sest Jehowa on siis jälle römus sinno pärrast so heaks, nenda kui ta römus olnud so wannematte pärrast.

10. Kui sa wöttad kuulda Jehowa omma Jummala sanna, et sa pead temma käskusid ja ta seädmissi, mis on kirjotud selle kässoöppetusse ramatusse, kui sa saad pöörnud Jehowa omma Jummala pole keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

11. Sest sesinnane käsk, mis ma tänna

sulle käsin, se ei olle mitte immelinne moista, egga se olle kaugel ärra.

12. Ei se olle taewas, et sa ütleksid: kes meile lähhäb üsses taewa ja wöttab ja toob sedda meile, ja kulutab meile sedda, et meie sedda woime tehha? Rom. 10, 6.7.8.

13. Egga se olle teine pool merd, et sa ütleksid: kes meile lähhäb ülle merre ja wöttab ja toob sedda meile, ja kulutab meile sedda, et sedda woime tehha?

14. Sanna on wägga liggi so jures, sinno suus ja so süddames, et sa se järrele woid tehha.

15. Wata ma ollen tänna so ette pannud ello ja hea, ja surma ja kurja.

16. Sest ma käsin sind tänna, et sa Jehowat omma Jummalat armastad, et sa temma tede peäl wöttad käia, ja piddada temma käskusid ja ta seädmissi ja ta kohtoseädussi, et sa woid ellada ja siggida, ja Jehowa, so Jummal, sind woib önnistada seäl maal, kus sa lähhäd sedda pärrima.

17. Agga kui so südda taggasi pörab ja sa ei kule mitte, ja sind kihhutakse, et sa teiste jummalatte ette kummardad ja neid tenid:

18. Siis annan ma teile tänna teäda, et teie peate sutumaks bukka minnema; ei teie sa ellopäiwi pitkendada seäl maal, kus teie lähhäte ülle Jordani, et teie sinna sate sedda pärrima.

19. Ma kutsun tänna teie wasto tunnistajaks taewast ja maad: ma ollen so ette pannud ello ja surma, önnistamisse ja ärrawandumisse; wallitse nüüd ello, et sinna ja so suggu woiks ellada.

20. Et sa Jehowat omma Jummalat armastad ja kuled temma sanna ja hoiad ta pole; sest temma on so ello ja so päwade pitkus, et sa jääd ellama sinna male, mis Jehowa on wandunud so wannemaile Abraamile, Isaakile ja Jakobile neile anda.

31. Peatük.

Josua ammetit kinnitakse Mosesse assemele.

1. Ja Moses läks ja räkis needsinnatsed sannad keige Israeli wasto,

2. Ja ütles neile: Ma ollen tänna sadda ja katskümmend aastat wanna, ei ma woi ennam wäljaminna egga sissetulla; ja Jehowa on mo wasto öölnud: sa ei pea mitte ülle Jordani minnema.

3. Jehowa so Jummal lähhäb ülle so ees, temma wöttab needsinnatsed paggana so ees ärrakautada, et sa nende ma pead pärrima; Josua se lähhäb ülle so ees nenda kui Jehowa on räkinud.

4. Ja Jehowa wöttab neile tehha, nenda kui ta teinud Sihonile ja Ogile, Emori kunningattele, ja nende male, mis ta ärrakautas. 4 Mos. 21, 21–35.

5. Ja Jehowa annab neid teie kätte, et teie neile peate teggema keik sedda käsko möda, mis ma teile käsknud. p. 7, 2. 3.

6. Olge wahwad ja tuggewad, ärge kartke ja ärge hirmuge nende pärrast; sest Jehowa so Jummal käib sinnoga, temma ei jä sinnust mahha egga jätta sind mahha.

7. Ja Moses hüdis Josua ja ütles ta wasto keige Israeli nähhes: Olle wahwa ja tuggew, sest sinna pead selle rahwaga minnema sinna male, mis Jehowa nende wannemaile on wandunud neile anda, ja sinna pead sedda neile pärrisossaks andma.

8. Ja Jehowa se käib so eel, temma on sinnoga, ta ei jä sinnust mahha egga jätta sind mahha; sa ei pea kartma egga ärraehmatama.

9. Ja Moses kirjotas selle käsoöppetusse ülles, ja andis sedda preestrittele Lewi poegadele, kes Jehowa seädusse laegast kandwad, ja keige Israeli wannemattele.

10. Ja Moses andis neile käsko ja ütles: Seitsme aasta tagga, se on, lahtilaskmisse aasta seätud aial, lehtmajade pühhal,

11. Kui keik Israel tulleb Jehowa omma Jummala ette sinna paika, mis ta ärrawallitseb: siis pead sa se käsoöppetusse luggema keige Israeli ette nende kuuldes.

12. Koggu kokko rahwas, mehhed ja naesed ja wäetimad lapsed, ja so woörad, kes so wärrawais on, et nemmad kuulwad ja et nemmad öppiwad, ja kartwad Jehowat teie Jummalat, ja katsuwad tehha keige selle käsoöppetusse sannade järrele;

13. Ja et nende lapsed, kes ei olle sedda teäda sanud, kuulwad ja öppiwad Jehowat teie Jummalat kartma, iggapäwa mis teie ellate seäl maal, kuhho teie lähhäte ülle Jordani sedda pärrima.

14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata so päwad joudwad liggi, et sa pead surrema: hüa Josua ja minge seisma koggodusse telgi ette, siis tahhan ma temmale käsko anda; ja Moses läks Josuaga, ja nemmad jäid seisma koggodusse telgi ette.

15. Ja Jehowa andis ennast nähha telkis ühhes pilwesambas, ja pilwesammas seisis telgi ukse peäl.

16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata sa lähhäd maggama omma wanne-

mattega, ja sesinnane rahwas wöttab
kätte ja hoiab hora wisil wööra ma jum-
malaid tagga seäl maal, kuhho ta nüüd
läbhäb, ja ta jättab mind mahha ja teeb
mo seädusse tühjaks, mis ma nendega
teinud:
17. Siis süttib mo wihha pöllema nen-
de wasto sel päwal, ja ma jättan neid
mahha, ja pannen omma palle warjule
nende eest, ja temma saab ärrasödud, ja
paljo kurja ja abbastussi tullewad ta kät-
te, siis ütleb ta sel päwal: eks needsinnat-
sed kurjad asjad ei olle mo kätte tulnud
sepärrast, et mo Jummal ei olle mo jures?
18. Agga minna tahhan weel ikka om-
ma palle nende eest warjule panna sel
päwal, keige kurja pärrast, mis ta teinud,
et ta on taggasi pöörnud teiste jumma-
latte pole.
19. Ja nüüd kirjotage ennestele sesinna-
ne laul, ja öppeta sinna sedda Israeli
lastele ja panne sedda nende suhho, et se
laul mulle woib olla tunnistajaks Israe-
li laste wasto.
20. Sest ma tahhan neid wia sinna ma-
le, mis ma nende wannemaile wandudes
tootand, mis pima ja met joseb; ja nem-
mad sööwad ja nende köhhud sawad täis
ja nemmad läbbäwad lihhawaks, ja pöör-
wad taggasi teiste jummalatte pole ja te-
nirwad neid, ja laitwad mind ja tewad
mo seädusse tühjaks.
21. Ja se sünnib, kui paljo kurja ja ab-
bastussi nende kätte tullewad, et sesinna-
ne laul peab nende silmi wastama kui
üks tunnistaja; sest sedda ei pea mitte un-
nustadama nende sou suust; sest ma tun-
nen nende mötlemist mis nemmad tänna
mötlewad, ennego ma neid sinna male
wiin, mis ma neile ollen wandudes too-
tanud.
22. Ja Moses kirjotas se laulo ülles
sesinnatsel päwal, ja öppetas sedda Is-
raeli lastele.
23. Ja Jummal andis Josuale, Nuni
poiale, käsjo ja ütles: Olle wahwa ja
tuggew; sest sinna pead Israeli lapsed
wima sinna male, mis ma neile ollen
wandudes tootand, ja minna ollen sin-
nuga.
24. Ja se sündis, kui Moses sai kirjo-
tanud ramatusse sellesinnatse kässoöppe-
tusse sannad, kunni need järsko otsa said:
25. Siis käskis Moses Lewitisid, kes
Jehowa seädusse laegast kandwad, ja
ütles:
26. Wötke se kässoöppetusse ramat, ja
pange sedda Jehowa omma Jummala
seädusse laeka körwa, et se seäl on tunnis-
tajaks sinno wasto.
27. Sest minna tean so wastopanne-
mist ja so kangekaelust; wata et ma alles
tänna ellan teiega, siis ollete teie wasto-
pannijad olnud Jehowa wasto, agga
paljo ennam pärrast mo surma.
28. Kogguge kokko mo jure keik omma
sugguarrude wannemad ja ommad ülle-
watajad, siis tahhan ma nende kuuldes
need sannad räkida, ja nende wasto tun-
nistajaks wötta taewa ja ma.
29. Sest ma tean, et pärrast mo surma
teie wöttate wägga pahhaste tehha ja är-
ralahkuda te peält, mis ma teile ollen
käsknud: ja siis tulleb kurri pölli teie kätte
wiimsel päwade aial, kui sate teinud, mis
kurri on Jehowa silma ees, tedda ärrita-
des omma kätte töga.
30. Ja Moses räkis keige Israeli kog-
godusse kuuldes sellesinnatse laulo san-
nad, kunni need järsko otsa said.

32. Peatük.

Mosesse kitusse-ja öppetusselaul.

1. Pange tähhele, taewad, sest ma tah-
han räkida, ja sinna ma, kule mo su kön-
nesid.
2. Mo öppetus tilkugo kui wihm, mo
könne jookso kui kaste; kui penike wihm
nore rohho peäle, ja kui wihma pisad
rohho peäle.
3. Sest ma kulutan ülles Jehowa nim-
me; andke suurt auu meie Jummalale.
4. Temma on kaljo, kelle tö on laitmat-
ta: sest keik temma teed on, ni kui kohhus,
Jummal on ustaw ja ilma köwwerus-
seta; öige ja öiglane on temma.
5. Ons temma nende wasto pahhaste
teinud? Ei mitte! temma lapsed on isse
ennestele häbbiks; se on üks pörane ja
ärrapöördud suggu.
6. Kas teie nenda sedda Jehowale tas-
sute? sa jölle ja tarkusseta rahwas! Eks
temma olle so issa, kes sind on ennesele
saatnud? Temma on sind teinud ja sind
walmistanud.
7. Tulleta mele ennemuistsid päiwi,
pange tähhele aastaid pölwest teise: küssi
omma issa käest, ja se annab sulle teäda,
omma wanna rahwa käest, ja nemmad
räkiwad sinnule.
8. Kui Keigeüllem rahwale pärrisossa
jaggas, kui ta Adama lapsed ühhest ärra-
lahhutas, seädis ta rahwa raiad Israeli
laste arro järrele.
9. Sest Jehowa jauks on temma rah-
was, Jakob on ta pärrisossa nöör.

10. Ta leidis tedda körwe ma peält, ja tühjast paigast ja lanest, kus bullumist; ta piras temma ümber, ta andis temmale moistust, ta hoidis tedda kui omma silmaterra.

11. Nenda kui kotkas omma pessakonda warjab ja lähwitab omma poegade kohhal, ta lautab ommad tiwad, wöttab tedda ja kannab tedda omma tiwa sulgede peäl. 2 Mos. 19, 4. Laul. 36, 8.

12. Nenda Jehowa üksi juhhatas tedda, ja ükski woöras jummal polnud temmaga.

13. Ta lastis tedda ülle keigekörgema ma kohtade söita, ja temma söi wilja wälja peält, ja ta immetas tedda meega kaljust ja ölliga keigekowwema kiwwikaljust;

14. Woiga weistest ja pimaga puddolojustest, tallede ja Pasana ma jäärte ja sikkude raswaga, nissoga, mis kui raswased nerud; ja sa jöid selget winamarja werd.

15. Ja kui Jesurun libbawaks sai, löi ta takka ülles; ta on libbawaks, paksuks ja täis raswa sanud; ja ta jättis Jummala mahha, kes tedda teinud, ja teotas omma önnistusse kaljo ärra.

16. Ja teggi woöra jummalatte läbbi, et ta pühha wihhaga wihhastas; omma hirmsa teggudega ärritasid nemmad tedda.

17. Nemmad wisid ohwrid kurja waimudele, ei mitte Jummalale; jummalattele, kedda nemmad ei tunnud, neile, kes ued ollid, mis bilja töstetud, kelle pärrast teie wannematte peäle jällestus ei tulnud.

18. Sa jätsid melest mahha se kaljo, mis sind sünnitas, ja Jummala, kellest sa waewaga sündinud, unnustasid sa ärra.

19. Kui Jehowa sedda näggi, siis laitis ta neid, et ta meel olli pahha ta poegade ja ta tüttarde pärrast,

20. Ja ta ütles: Ma tahhan omma palle nende eest warjule panna ja näbba, mis pölli wimaks nende kätte tulleb; sest nemmad on üks wägga pörane suggu, lapsed, kelle sees polle tössidust.

21. Nemmad saatwad mind pühha wihhaga wihhastama se läbbi, mis ei olle jummal, nemmad ärritawad mind omma tühja teggudega; ja minna tahhan neid sata wihhastama se läbbi, mis ei olle rahwas, ühhe jölleda rahwa läbbi tahhan ma neid ärritada.

22. Sest tulli on süttud pöllema ma wihha sees, ja pölleb keige allama hanani, ja kautab ma ja ta wilja ärra, ja pölletab ärra mäggede allussed, kui tulleleek.

23. Ma tahhan paljo kurja nende peäle kogguda, ommad noled keik tahhan ma nende peäle lasta.

24. Näljg peab neid ärrawötma, ja nemmad peawad willi ja kibbeda surma tödwe roaks sama, ja ma tahhan metsaliste hambad nende peäle sata, salla maddude wihhaga, mis pörmus.

25. Wäljas peab möök neid ärrahäwwitama ja seest jällestus, ni hästi nored mehhed kui neitsid, immewad lapsed halli meestega.

26. Ma olleksin pea ütteluud: ma tahhan neile otsa tehha, ma tahhan nende mällestusse kautada innimeste seast;

27. Kui mul ei olleks kartust waenlaste melepahhandusse pärrast, et nende waenlased ei arwa sedda ühhe woöra tö ollewad, et nemmad ei ütle: meie kässi on püsti olnud, ja Jehowa polle se, kes keik sedda teinud.

28. Sest se on üks rahwas, kelle nou on hukkas, ja kelle sees ep olle moistust.

29. Ob et nemmad targad olleksid, targaste sedda ärraarwaksid ja moistaksid, mis pölli wimaks nende kätte tulleb;
p. 5. 26. Laul. 81, 14. 15.

30. Kuida üks aiab tuhhat tagga, ja kaks saatwad kümme tuhhat pöggenema? Eks se olle sest, et nende kaljo neid ärramünud, ja et Jehowa neid on ülleannud?

31. Sest meie kaljo ei olle mitte kui nende kaljo, ja meie waenlased on sest kohtomoistjad.

32. Sest nende winapu on Sodoma winapuust ja Komorra wäljadest; nende winamarjad on sappised winamarjad, neil on wägga wihhad kobbarad.

33. Nende wiin on lendwa maddude wihha, ja keigewihhasema maddude wägga hirmus wihha.

34. Eks se polle minno jures warjul? mo warrandusses pitseriga kinnipandud?

35. Minno käes on kättemaksminne ja tassuminne; ommal aial peab nende jalg wäratama; sest nende hukkatusse päw on liggi, ja se töttab, mis neile on walmistud.

36. Sest Jehowa tahhab omma rahwale kohhut moista, ja omma sullaste pärrast kahhetseda, kui ta nääb, et nende wäggi täest ärraläinud ja nurja sanud, mis kallis ja mis alw olli.

37. Kui öeldakse: kus on nende jummalad, kaljo, kelle jure nemmad kippusid?

38. Kelle tappaohwritte raswa nemmad söid ja nende jomaohwritte wina? Tousko nemmad ülles ja aitko teid, olgo nemmad teile warjopaigaks.

39. Katske nüüd, et minna, minna ollen
sesamma, ja muud jummalat ei olle min-
no kõrwas; Minna surretan ja teen ella-
waks; ma peksan katti ja Minna teen ter-
weks, ja polle keddagi, kes mo käest peäs-
tab.
40. Sest ma tõstan omma käe taewa
pole ja ütlen: ni töeste kui ma ellan ig-
gawesti:
41. Kui ma ihhun omma mõöka mis
kui walk on, ja mo kässi kohto ette wõt-
tab, siis tabban ma omma waenlaste
kätte maksta, ja nende kätte tassuda, kes
Mind wihkawad.
42. Ma tahhan ommad noled joobnuks
tehha werrest, ja mo mõök peab lihha sõ-
ma, nende werrest, kes mahhalöödud ja
kes wangis on, waenlaste üllematte pead.
43. Õiskage pagganad, kes temma rah-
was, sest ta tahhab omma sullaste werre
kätte maksta, ja omma waenlaste kätte
jälle maksta, ja ta teeb ärraleppitamist
omma ma ja omma rahwa eest.
44. Ja Moses tulli ja räkis keik sellesin-
natse laulo sannad rahwa kuuldes, tem-
ma ja Nunni poeg Josua.
45. Kui Moses sai räkinud keik need san-
nad keige Israeli wasto,
46. Siis ütles ta nende wasto: Pange
tähhele keik sanno, mis ma tänna teie
wasto tunnistan, mis teie peate käskma
omma lastele, et nemmad keige sellesin-
natse käsoöppetusse sannade järrele kat-
suwad tehha.
47. Sest se ei pea teie melest mitte üks
tühhi sanna ollema; sest se on teie ello, ja
selle sanna läbbi pitkendate teie omma
ello päwi seäl maal, kuhho teie lähhäte
üllе Jordani, sedda pärrima.
48. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto
otse sellsammal päwal ja ütles:
49. Minne üllеs seie Abari mäe peäle,
se on Nebo mäggi, mis Moabi maal on,
mis Jeriko kohhal; ja wata Kanaani
maad, mis ma Israeli lastele annan pär-
randusseks. 4 Mos. 27, 12.
50. Ja surre senna mäe peäle, kuhho
peäle sa lähhäd, ja sind peab so rahwa
jure korristadama, nenda kui so wend
Aaron surri Ori mäe peäle, ja korristati
omma rahwa jure. 4 Mos. 20, 25. 28.
51. Sepärrast et teie mo wasto walla-
tust teinud Israeli laste seas, Meriba
wee jures, Kadesis, Sinni kõrbes; sepär-
rast et teie mind ei olle pühhitsend Is-
raeli laste seas.
52. Sest ennese kohhal peab sa maad
näggema, agga mitte sinna tullema,
sinna male, mis minna annan Israeli
lastele.

33. Peatük.

Mosesse õnnistaminne ja ettekulutaminne.

1. Ja se on se õnnistaminne, miska
Moses, Jummala mees, Israeli lapsi õn-
nistas enne omma surma.
2. Ja ütles: Jehowa on tulnud Sinai
mäe peält ja tousnud neile Seirist; ta on
paistnud Parani mäe peält, ja tulnud
mitme kümne tuhhande pühha seltsist;
temma parramal käel anti neile tulline käsk.
3. Ommeti kannab ta rahwast sülles,
keik temma pühhad on so käes; agga need
heidawad so jalge ette mahha, iggaüks
wõttab sinno sannadest ja ütleb:
4. Moses on meile käsoöppetusse an-
nud, Jakobi koggodusse pärranduseks.
5. Ja ta olli kunningas Jesuruni seas,
kui rahwa peamehhed koggusid ühtlasi
Israeli sugguarrudega.
6. Ellago Ruben ja ärgo surgo ta mitte
nenda, et temmast pissut innimessi jär-
rele jäwad. 1 Mos. 49, 3.
7. Ja se on, mis ta Judast ütles: Je-
howa kule Juda heält ja sada tedda tem-
ma rahwa jure: temma kätte rammust
saab temmale küll; olle sinna agga abbiks
temma waenlaste wasto. 1 Mos. 49, 10.
8. Ja Lewist ütles temma: Sinno Tum-
mim ja so Urim olgo selle mehhele, kes
so melest armas, kedda sa, Israel, olled
kiusanud Massas, ja temmaga rielnud
Meriba wee jures.
9. Kes ütleb ommast issast ja ommast
emmast: ei ma nä tedda; ja kes omma
wendi ei tunne ja omma lapsist ei tea:
need piddawad töeste so sanna ja hoia-
wad so seädust. 2 Mos. 32, 27–29.
10. Need peawad Jakobile öppetama so
kohtoseädussi ja Israelile so käsoöppe-
tust; nemmad pannewad suitsetamisse
rohto so ninnasse ja põlletamisse ohwri
so altari peäle.
11. Õnnista, Jehowa, temma warran-
dust, ja ta kätte tööst olgo sul hea meel;
peksa katti nende niuded, kes ta peäle kip-
puwad ja kes tedda wihkawad, ni pea kui
nemmad peäle kippuwad.
12. Benjaminist ütles temma: Jehowa
armoke ellab ta jures julgeste, ta kaitseb
tedda igga pääw, ja ta ellab temma öl-
lade wahhel.
13. Ja Josepist ütles temma: Õnnistud
olgo Jehowast temma ma, kalli taewa
wilja polest, kastest, ja süggawast ma koh-
hast, mis ma al on, 1 Mos. 49, 22–26.

14. Ja kalli wilja polest, mis päike ette toob ja kalli wilja polest, mis igga ku kaswatab.
15. Ja wanna mäggede üllema wilja polest ja iggaweste mäekünga ste kalli wilja polest.
16. Ja kalli ma wilja ja temma täiusse polest; ja selle bea meel, kes pöösas ellas, tulgo Josepi pea peäle, ja selle pealae peäle, kes omma wendade seast on ärralahhutud.
17. Temmal on au otsego temma essimessel härja soul, ja ta sarwed on kui metsbärja sarwed: nendega kaewab ta rahwast ühtlasi ma otsani, ja need on Ewraimi mitto kümmend tuhhat, ja need on Manasse mitto tuhhat.
18. Ja Sebulonist ütles temma: Olle römus Sebulon, kui sa wäljaläbhäd; ja Isaskar omma telkide sees. 1 Mos. 49, 15.
19. Nemmad kutsuwad rahwa kokko mäele, seäl ohwerdawad nemmad öigusse ohwrid; sest nemmad immewad merre rohke warrandusse, ja mahhapandud warrandussed liwas.
20. Ja Kaddist ütles temma: Kidetud olgo, kes Kaddile laia ma annab; ta ellab kui hirmus loukoer ja murrab käewarre, ka pealae.
21. Ja ta katsus ennesele essimesse ma ossa, sest seäl olli ta warjo al seäl jaus, mis käsoandja andis, ja ta läks rahwa peameestega, ta satis Jehowa öigusse ja ta öiged nuhtlussed korda Israeli rahwaga.
22. Ja Tannist ütles temma: Ta on loukoera kutsikas, kes Pasanist ülleskargab.
23. Ja Nawtalist ütles temma: Nawtalil on sedda kül, mis ta süddä kutsub, ja ta on täis Jehowa önnistamist: pärri sinna öhto-ja lonnapoolne ma.
24. Ja Aserist ütles temma: Aser olgo önnistud laste polest; temma wendadel olgo temmast bea meel, ja ta kastko omma jalla ölli sisse.
25. So kinga al on rauda ja waske, ja ni kaua jääb sinno rahho, kui so ello päwad.
26. Oh Jesurun, ükski ei olle kui Jummal, kes söidab taewas sinno abbiks ja omma kõrge au sees üllemais pilwettes. Laul. 115, 3.
27. Jummal, kes wannast, on üks öige elloasse, ja temma iggawessed käewarred on al ma peäl, ja ta aiab so eest ärra waenlasse ja ütleb: kauta ärra.
28. Ja Israel saab julgeste ellada ükspäinis Jakobi kaewo jures, wilja ja wärske wina maal; ka temma taewas tilgutab kastet. Laul. 46, 5.
29. Oh wägga önnis olled sa Israel! kes on so sarnane? Üks rahwas, mis abbi saab Jehowa käest, kes so abbi kilp ja kes so kõrge au mõõk on, ja so waenlased räkiwad so su pärrast, ja sinna tallad nende kõrge paikade peäle.
1 Mos. 15, 1. 2 Sam. 22, 31.

34. Peatük.

Mosesse surm, Josua saab ta assemele.

1. Ja Moses läks ülles Moabi wäljalt Nebo mäe peäle Pisga otsa, mis Jeriko kohhal on; ja Jehowa näitis temmale keik Kileadi maad, Tanni maast sadik,
2. Ja keik Nawtali ja Ewraimi ja Manasse maad, ja keik Juda maad, taggumissest merrest sadik,
3. Ja louna maad ja Jeriko laggeda orro kohta, palmipude linna, Soarist sadik.
4. Ja Jehowa ütles ta wasto: Se on se ma, mis ma wandes ollen tootand Abraamile, Isaakile ja Jakobile, ja öölnud: se tahhan ma sinno soule anda; ma ollen sedda sulle annud nähha so silmaga, agga ei sa pea mitte sinna sama.
2 Mos. 6, 8. Jos. 21, 43.
5. Ja Jehowa sullane Moses surri senna Moabi male, Jehowa sosanna järrele.
6. Ja ta mattis tedda sinna orgo, Moabi male, Petpeori kohta, ja ükski ei tea temma hauda tännapäwani.
7. Ja Moses olli sadda ja kakskümmend aastat wanna, kui ta surri; ta silmad ei läinud tüntsiks, ja ta rammo ei löpnud ärra.
8. Ja Israeli lapsed nutsid Mosest Moabi wäljal, kolmkümmend päwa, ja nenda said Mosesse pärrast nutto ja leinamisse päwad otsa.
9. Ja Josua, Nuni poeg, olli täis tarkusse waimo: sest Moses olli ommad käed ta peäle pannud, ja Israeli lapsed kuulsid temma sanna, ja teggid nenda, kui Jehowa Mosest olli käsknud.
10. Agga Israelis ei tousnud ennam nisuggust prohwetit kui Moses, kedda Jehowa olleks tunnud pallest pallesse,
4 Mos. 12, 8.
11. Keige immetähtede ja immeteggude polest, kedda Jehowa olli läkkitand neid teggema Egiptusse maal Warao ja keikide ta sullaste ja keige temma ma wasto;
12. Ja keige tuggewa käe ja keige surre hirmo polest, mis Moses olli teinud keige Israeli rahwa silma ees.

Josua Ramat.

1. Peatük.

Josua ammeti kinnitaminne ja hakkatus.

1. Ja se sündis pärrast Jehowa sullase
Mosesse surma, et Jehowa Nuni poia Jo-
sua, Mosesse teenri, wasto räkis ja ütles:
2. Moses mo sullane on surnud, ja
nüüd wötta kätte, minne ülle selle Jor-
dani jöe, sinna ja keik se rahwas senna
male, mis ma Israeli lastele annan.
5 Mos. 34, 5.
3. Keik kohhad, kus teie jalla tallad peäle
astuwad, need ollen ma teile annud, nenda
kui ma Mosesse wasto ollen räkinud.
5 Mos. 11, 24.
4. Körwest ja siit Libanonist surest jöest,
se on Phratti jöest sadik, keik Hitti ma
suremerrest sadik, päwa lojaminnemisse
pole, peab teie raia ollema.
5. Keik so ello aeg otsa ei pea ükski
mees so wasto jäma seisma; nenda kui
ma ollen Mosessega olnud, tahhan ma
sinnoga olla: ei tahha ma sinnust mahha-
jäda, egga sind mahhajätta.
5 Mos. 31, 8. Ebr. 13, 5.
6. Olle wahwa ja tuggew, sest sinna pead
selle rahwale pärrisossaks andma ma,
mis ma nende wannemaile ollen wan-
dunud neile anda.
7. Olle agga wahwa ja hästi tuggew,
et sa katsud tehha keige käsjoöppetusse
järrele, mis mo sullane Moses sulle on
käsknud; ärra lahku sest ei parrama egga
pahhema pole, et sa weiksid targaste teh-
ha keikipiddi kubbo sa lähhäd. 1 Kunn. 2, 3.
8. Ärgo lahkugo sellesinnatse käsjoöp-
petusse ramat mitte so suust ärra, waid
mötle sedda järrele ööd ja päwad, et sa
weiksid katsuda tehha keik sedda möda, mis
senna sisse on kirjotud; sest siis woid sa
ommad teed korda sata, ja siis targaste
omma asjo aiada. Ilm. 22, 14.
9. Eks ma olle sind käsknud: Olle wah-
wa ja tuggew? Ärra hirmu ja ärra eh-
mata mitte ärra; sest Jehowa so Jum-
mal on sinnoga keikipiddi kubbo sa lähhäd.
10. Ja Josua andis rahwa üllewata-
jattele kässo ja ütles:
11. Minge lerist läbbi ja andke rahwale
käsk ja üttelge: Walmistage ennestele
mona; sest kolme päwa pärrast peate teie
ülle Jordani minnema, et teie tullete pär-
rima maad, mis Jehowa teie Jummal
teile annab pärrida.
12. Agga Rubeni, ja Kaddi, ja Manasse
pole suguarrule räkis Josua ja ütles;
13. Tulletage mele sanna, mis Jehowa
sullane Moses teile on käsknud ja ööl-
nud: Jehowa teie Jummal on teile hin-
gamist saatnud ja sellesinnatse ma teile
annud. 4 Mos. 32, 20. 28.
14. Teie naesed, teie wäetimad lapsed
ja teie lojuksed jäwad seie male, mis
Moses teile siin pool Jordanit annud;
agga teie keik, kes wäggewad, wahwad
ollete, peate wiis körwastikko omma wen-
dade ees ülle jöe minnema ja neid aitma:
15. Kunni Jehowa saab teie wendadele
hingamist saatnud, nenda kui teile, ja
kunni nemmad ka sawad pärrinud ma,
mis Jehowa teie Jummal neile annab;
siis peate omma pärrismale jälle taggasi
minnema ja sedda pärrima, mis Jehowa
sullane Moses teile on annud siin pool
Jordanit päwatousо pole.
16. Ja nemmad wastasid Josuale ja
ütlesid: Meie tahhame keik tehha, mis sa
meile olled käsknud, ja keiki paiko minna
kubbo sa meid läkkitad.
17. Otsekui meie olleme Mosesse sanna
keikis kuulnud, nenda tahhame sinno san-
na kuulda: olgo agga Jehowa so Jummal
sinnoga, nenda kui ta olnud Mosessega.
18. Iggamees, kes sinno su sanna was-
to panneb ja ei wötta kuulda so sanno
keikis, mis sa temmale käsсid, peab surma
pandama; olle agga wahwa ja tuggew.

2. Peatük.

Sallajald ma kulajaid läkkitakse wälja.

1. Ja Josua, Nuni poeg, läkkitas salla-
ja Sittimist kaks meest sallaja kulama, ja
ütles: Minge, wadage ma ja Jeriko lin
ärra, ja nemmad läksid ja tullid ühhe
naese kotta, se olli hoor, Raab nimmi, ja
jäid senna.
2. Ja Jeriko kunningale rägiti ja ööldi:
Wata mehhed Israeli laste seast on öse
seie tulnud maad läbbikatsuma.
3. Ja Jeriko kunningas läkkitas Raabi
jure ja käskis öölda: To mehhed wälja,
kes so jure tulnud, kes so kotta tulnud:
sest nemmad on tulnud keik maad läbbi-
katsuma.
4. Ja naene olli need kaks meest wöt-
nud ja neid eest ärrapeitnud, ja ütles nen-
da: Mehhed on mo jure tulnud ja minna
ei teädnud, kust nemmad ollid.

5. Ja kui wärraw piddi kinni pandama kui pimme sai, siis läksid mehhed wälja; ei ma tea kuhho mehhed on läinud; aiage ussinaste neid tagga, sest teie sate neid küll kätte.

6. Agga temma olli neid ülleswinud kattukse peäle, ja neid warjule pannud linnawarte alla, mis ta olli lautanud kattukse peäle.

7. Ja mehhed aiasid neid tagga Jordani teed koolme jure; agga nemmad pannid wärrawa kinni, pärrast sedda kui need said wäljaläinud, kes neid taggaaiasid.

8. Agga nemmad ei olnud weel maggama heitnud, kui temma nende jure üllesläks kattukse peäle.

9. Ja ütles meeste wasto: Ma tean, et Jehowa teile ma on annud, ja et hirm teie pärrast meie peäle langend, ja et keik, kes siin maal ellawad, teie pärrast sullaks läinud.

10. Sest meie olleme kuulnud, kuida Jehowa körkjatte merre wee teie ees on ärrakuiwatand, kui teie Egiptusse maalt wäljatullite, ja mis teie ollete teinud kahhe Emori rahwa kunningale, kes ollid teine pool Jordanit, Sihonile ja Ogile, kedda teie ollete sutumaks ärrakautanud.

11. Ja meie olleme sedda kuulnud, ja meie süddа on ärrasullanud, ja süddant ei olle teps ühhegi sees teie pärrast; sest Jehowa teie Jummal on üks Jummal üllewel taewas ja al ma peäl.

12. Ja sepärrast wanduge mulle nüüd Jehowa jures, sest et ma teile ollen head teinud, et teie ka tahhate mo issa perrele head tehha, ja andke mulle üks ustaw märk,

13. Et teie tahhate mo issa, ja mo emma, ja mo wennad, ja mo öed ja keik, mis nende pärralt on, ellusse jätta, ja meie hinged surmast peästa.

14. Ja mehhed ütlesid temmale: Meie hing sago teie assemel surma (kui teie sedda meie asja ei anna teäda:) ja se peab sündima kui Jehowa meile ma annab, et meie sulle tahhame head ja truust üllesnäidata.

15. Ja ta laskis neid mahha nöriga aknast läbbi, sest temma kodda olli müri külges ja ta ellas müri peäl.

16. Ja ta ütles neile: Minge senna mäe peäle, et need kes teid taggaaiawad, ei juhtu teie wasto, ja hoidke endid seäl warjul kolm päwa, kunni taggaaiajad jälle taggasi tullewad, ja pärrast woite omma teed miñna.

17. Ja mehhed ütlesid ta wasto: Siis olleme meie sestsinnatsest so wandest lahti, mis sa meid olled pannud wanduma.

18. Wata kui meie seie male tulleme, siis peab sa se nöri, mis elledast punnasest löngast, akna külge kinnisiddumа, kust läbbi sa meid olled mahhalasknud, ja peab omma issa, ja omma emma, ja ommad wennad ja keik omma issa perre ennese jure kotta kogguma.

19. Siis peab se nenda ollema: iggaühhe werresil, kes so koia uksest oue lähhäb, peab ta pea peäl ollema, agga meie olleme ilmasüta; ja iggaühhe werresü, kes sinnoga koias on, tulgo meie pea peäle, kui kellegi kässi temma külge putub.

20. Ja kui sinna sesinnatse meie asja ülleskulutad, siis olleme meie wandest lahti mis sa olled pannud meid wanduma.

21. Ja ta ütles: Olgo se nenda teie sannade järrele; ja ta laskis neid miñna ja nemmad läksid ärra, ja ta siddus elleda punnase nöri akna külge kinni.

22. Ja nemmad läksid ärra, ja tullid mäe peäle ja jäid senna kolm päwa, kunni need, kes neid taggaaiasid, jälle taggasi tullid: sest need, kes taggaaiasid, ollid neid keige tede peäl otsinud, agga ei leidnud mitte.

23. Ja need kaks meest, kui nemmad said mäe peält mahhatulnud, siis läksid nemmad taggasi, ja läksid ülle Jordani, ja tullid Nuni poia Josua jure ja juttustasid temmale keik, mis neile olli juhtund.

24. Ja nemmad ütlesid Josua wasto: Jehowa on töeste keik ma meie kätte annud, ja keik, kes seäl maal ellawad, on meie pärrast sullaks läinud.

3. Peatük.

Israel käib Jordani jöest läbbi.

1. Ja kui Josua sai hommiko warra üllestousnud, siis läksid nemmad Sittimist ärra ja tullid Jordani jure, temma ja keik Israeli lapsed, ja jäid öseks senna, ei nemmad läinud weel mitte ülle jöe.

2. Ja se sündis kolme päwa pärrast, et üllewatajad läksid lerist läbbi,

3. Ja andsid rahwale käsko ütteldes: Kui teie Jehowa omma Jummala seädusse laegast näte ja preestrid, kes Lewitid, sedda kandwad: siis peate teie omma assemelt ärraminnema ja selle järrel käima.

4. Agga teie ja laeka wahhel peab wahhet ollema liggi kaks tuhhat öiget künnart; ärge minge selle liggi, et teie woite tunda teed, mis teie peate käima, sest teie ep olle ennegi sedda teed käinud.

5. Ja Josua ütles rahwa wasto: Pühhitsege endid; sest Jehowa wöttab homme teie seas immeasjo tehha.

6. Ja Josua räkis preestritte wasto ja ütles: Kandke seädusse laegast ja minge rahwa ele; ja nemmad töstsid seädusse laeka üsles ja läksid rahwa ele.

7. Ja Jehowa ütles Josuale: Selsinnatsel päwal hakkan minna sind suureks teggema keige Israeli nähhes; et nemmad sawad teäda, et minna ollen sinnoga, nenda kui ma ollen Mosessega olnud.

8. Ja sa peab kässo andma preestrittele, kes seädusse laegast kandwad, ja ütlema: Kui teie sate Jordani wee äre, siis jäge Jordani jure seisma.

9. Ja Josua ütles Israeli laste wasto: Tulge seie ja kuulge Jehowa omma Jummala sanno.

10. Ja Josua ütles: Sest peate teäda sama, et ellaw Jummal teie seas on, ja wötab teie eest töeste ärraaiada Kanaani, ja Hitti, ja Hiwwi, ja Perissi, ja Girgasi, ja Emori, ja Jebusi rahwa.

11. Wata keige mailma Issanda seädusse laegas käib teie eel Jordanis.

12. Ja nüüd wötke ennestele Israeli suggguarrudest kaksteistkümmend meest, iggast suggguarrust üks mees.

13. Ja se peab sündima, kui preestritte jalge tallad, kes Jehowa, keige mailma Issanda seädusse laegast kandwad, hingama jäwad Jordani wee äre, et Jordani wessi peab ühhest ärralahkuma, wessi, mis üllemalt poolt mahhajosseb, se peab seisma ühhes hunnikkus.

14. Ja se sündis kui rahwas omma maiade seest ärratullid, et nemmad piddid üsse Jordani minnema, ja preestrid seädusse laegast rahwa eel kandsid,

15. Ja kui need, kes laegast kandsid, Jordani äre tullid, ja preestritte jallad, kes laegast kandsid wee sisse piddid sama, (agga keik Jordani kaldad on täis wet iggal leikusse aial)

16. Siis jäi wessi, mis üllemalt poolt mahhatulli, seisma ja tousis ühte hunnikko wägga kaugele Adama linna jure, mis on Zartani linna körwas, ja wessi mis mahha jooksis laggeda merresse ehk sola merresse, kaddus toggoni ärra, ja rahwas läksid läbbi Jeriko kohta.

17. Agga preestrid, kes Jehowa seädusse laegast kandsid, jäid kesk Jordanit kuiwa peäle seisma püsti paigale, ja keik Israeli rahwas läksid läbbi kuiwalt, kunni keik rahwas sai üsse Jordani läinud.

4. Peatük.

12 kiwwi pannakse üllestikko seisma Jordani läbbikäimisse mällestussest.

1. Ja se sündis kui keik rahwas sai üsse Jordani läinud, siis räkis Jehowa Josua wasto ja ütles:

2. Wötke ennestele kaksteistkümmend meest rahwa seast, iggast suggguarrust üks mees.

3. Ja andke neile käsk ja üttelge: Wötke ennestele siit kesk Jordanist, seält kus preestritte jallad seisnud, ja walmistage kaksteistkümmend kiwwi, ja wige neid ennestega ja pange neid senna ömaiale, kuhho teie sel ösel ömaiaks jäte.

4. Ja Josua kutsus kaksteistkümmend meest, kedda ta Israeli laste seast olli seädnud, iggast suggguarrust ühhe mehhe.

5. Ja Josua ütles neile: Minge Jehowa omma Jummala laeka ees kesk Jordanit, ja töstke ennestele iggamees üks kiwwi omma ölla peäle, Israeli laste suggguarrude lou järrele,

6. Et se woiks teie seas märgiks olla, kui teie lapsed tullewal aial küssiwad ja ütlewad: Mis need kiwwid teile on?

7. Et teie neile peate ütlema, et Jordani wessi Jehowa seädusse laeka eest ühhest ärralahkunud; kui se üsse Jordani läks, lahkus Jordani wessi ühhest ärra. Ja need kiwwid peawad Israeli lastele iggaweste mällestussest ollema.

8. Ja Israeli lapsed teggid nenda, kui Josua käskis, ja wisid kaksteistkümmend kiwwi kesk Jordanist, nenda kui Jehowa Josua wasto olli räkinud, Israeli laste suggguarrude lou järrele, ja wisid neid ennestega ja pannid neid senna kohta, kus nemmad ömaial ollid.

9. Ja kaksteistkümmend kiwwi panni Josua üllestikko kesk Jordanit senna, kus preestritte jallad ollid seisnud, kes seädusse laegast kandsid, ja need on seäl tännapäwani.

10. Ja preestrid, kes laegast kandsid, seisid kesk Jordanit, kunni se keik sai tehtud, mis Jehowa olli Josua käsknud rahwa wasto räkida, keik sedda möda kui Moses olli Josuale kässo annud; ja rahwas läks ruttuste seält läbbi.

11. Ja se sündis kui keik rahwas sai läbbiläinud, siis läks Jehowa laegas ka läbbi, ja preestrid käisid rahwa eel.

12. Ja Rubeni lapsed, ja Kaddi lapsed, ja Manasse pool suggguarro, käisid wiis körwastikko Israeli laste ees, nenda kui Moses nende wasto olli räkinud,

4 Mos. 32. 21. 29.

13. Liggi nellikümmend tuhhat kes walmistud sõa tarwis, läksid Jehowa palle ees sõtta, Jeriko laggedatte peäle.

14. Sel päwal teggi Jehowa Josua sureks keige Israeli nähhes, ja nemmad kartsid tedda, nenda kui nemmad Mosest keik temma ello aia ollid kartnud.

15. Ja Jehowa rääkis Josua wasto ja ütles:

16. Käsi preestrid, kes tunnistusse laegast kandwad, et nemmad Jordanist ülles tullewad.

17. Ja Josua andis preestrittele käsko ja ütles: Tulge Jordanist ülles.

18. Ja se sündis, kui preestrid, kes Jehowa seädusse laegast kandsid, kesk Jordanist üllestullid, ja preestritte jallatallad seält ärra said kuiwa male: siis tulli Jordani wessi jälle taggasi omma paika, ja jooksis kui enne sedda keitide temma kallaste tassa.

19. Ja rahwas tulli ülles Jordanist essimesse ku kümnemal päwal, ja lõid leri ülles Kilgali, Jeriko pire peäle päwatousopole.

20. Ja need kaksteistkümmend kiwwi, mis nemmad Jordanist wõtsid, panni Josua üllestikko Kilgali,

21. Ja rääkis Israeli laste wasto ja ütles: Kui teie lapsed homme omma wannematte käest küssiwad ja ütlewad: Mis kiwwid need on?

22. Siis peate omma lastele teäda andma ja ütlema: Israel on kuiwalt siit Jordanist läbbiläinud.

23. Sest et Jehowa teie Jummal Jordani wee teie eest ärrakuiwatand, kunni teie saite läbbiläinud, nenda kui Jehowa teie Jummal teggi kõrkjatte merrega, mis ta meie eest ärrakuiwatas, kunni meie saime läbbiläinud. 2 Mos. 14. 21. 22.

24. Et keik mailma rahwas piddid Jehowa kät tundma, et se tuggew on, et teie Jehowat, omma Jummalat, iggal aial wõttaksite karta. Laul. 33, 8.

5. Peatük.

Ümberleikamist ja pasatalle seätakse jälle uueste: Jehowa ilmutab ennast Josuale.

1. Ja se sündis, kui keik Emori rahwa kunningad, kes siin pool Jordanit päwa lojaminnemisse pole, ja keik Kanaani kunningad, kes merre liggi ellasid, said kuulda, et Jehowa Jordani wee Israeli laste eest olli ärrakuiwatand, kunni nemmad läbbiläinud: siis sullas nende süddame ärra, ja neil ei olnud teps süddant sees Israeli laste pärrast.

2. Sel aial ütles Jehowa Josua wasto: Te ennesele terrawad kiwwinoad, ja leika ümber jälle teistkorda Israeli lapsed.

3. Ja Josua teggi ennesele terrawad kiwwinoad, ja leikas ümber Israeli lapsed Araloti mäekünka jures.

4. Ja se on se assi, mispärrast Josua neid ümberleikas: keik meesterahwas, mis Egiptusse maalt ollid wäljatulnud, keik sõamehhed ollid te peäl kõrbe ärrasurnud, kui nemmad Egiptusse maalt said wäljatulnud.

5. Sest keik rahwas, mis wäljatulli, olli ümberleigatud; aga keik rahwast, mis kõrbes te peäl sündsid, ei olnud nemmad mitte ümberleikanud, kui nemmad Egiptusse maalt said wäljatulnud.

6. Sest Israeli lapsed ollid nellikümmend aastat kõrbes käinud, kunni keik rahwas, kes sõamehhed, ärralõpsid, kes Egiptusse maalt wäljatullid, kes ei wõtnud Jehowa sanna kuulda: sepärrast olli Jehowa neile wandunud, et ta ei tahtnud neile nähha anda maad, mis Jehowa nende wannemaile olli tootand neile anda, maad, mis piima ja met joseb. 4 Mos. 14. 23.

7. Agga nende lapsed panni Jehowa nende assemele, neid leikas Josua ümber, sest nemmad ollid eestnahhaga, et nemmad neid te peäl ei olnud ümberleikanud.

8. Ja se sündis, kui keik rahwas olli saand ümberleigatud, siis jäid nemmad leri omma paigale, kunni nemmad terweks said.

9. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Tänna ollen ma Egiptusse rahwa teotusse teie peält ärraweretand; ja ta panni selle paigale nimme Kilgal tännapäwani.

10. Ja kui Israeli lapsed Kilgalis leris ollid, siis piddasid nemmad Pasapühha selle ku neljateistkümnemal päwal õhto, Jeriko laggedatte peäl.

11. Ja nemmad sõid ma muldsest wiljast teisel päwal pärrast Pasat, hapnematta leiba ja tulle äres kuiwatud wiljapäid selsammal päwal.

12. Ja Manna lõppes ärra teisel päwal pärrast sedda kui nemmad ma muldsest wiljast said sõnud, ja Mannat ei olnud ennam Israeli lastel, ja nemmad sõid Kanaani ma tännawosest wiljast. 2 Mos. 16. 35.

13. Ja se sündis, kui Josua Jeriko laggeda peäl olli, ja ommad silmad üllestõstis ja näggi, wata siis seisis üks Mees ta kohhal, kel paljas mõõk kä olli; ja Josua läks ta jure ja ütles temmale: Kas-

ja olled meie seltsist woi meie waenlaste
seltsist?
14. Ja ta ütles: Ei mitte, sest minna
ollen Jehowa söawäe Würst, ma ollen
nüüd tulnud; ja Josua heitis silmili mah-
ha ja kummardas ja ütles temmale: Mis
rägib mo Issand omma sullasele?
15. Ja Jehowa söawäe Würst ütles
Josua wasto: Peästa ommad kingad
ommast jallast ärra; sest paik, kus sa peäl
seisad, se on pühha; ja Josua teggi nen-
da. 2 Mos. 3, 5.

6. Peatük.

Jeriko linna woetakse ja hämwitakse ärra.

1. (Ja Jeriko rahwas panni wärrawa
kinni, ja se jäi kinni pandud Israeli laste
pärrast, üksi ei sanud wäljaminna egga
sissetulla.)
2. Ja Jehowa ütles Josuale: Wata
ma ollen Jeriko ja temma kunninga ja
wäggewad wahwad mehhed so kätte an-
nud.
3. Ja teie peate linna ümber käima,
keik kes söamehhed, linna ümber piirdes
üks kord; nenda pead sa kuus päwa teg-
gema.
4. Ja seitse preestrit peawad seitse jära-
sarwe passunat laeka ees kandma: ja
seitsmendal päwal peate teie seitse korda
linna ümber käima, ja preestrid puhhugo
passunattega.
5. Ja se peab nenda ollema, kui nem-
mad alles järasarwega pitka aiawad, kui
teie passuna heält kulete, et siis keik rah-
was sure healega peab karjuma, ja linna
müür peab omma paiga peält mahha-
langema, ja rahwas iggamees ennese koh-
hal üllesminnema.
6. Ja Nuni poeg Josua kutsus preestrid
ja ütles nende wasto: Kandke seädusse
laegast, ja seitse preestrit kandko seitse jä-
rasarwe passunat Jehowa laeka ees.
7. Ja ta ütles rahwa wasto: Minge ja
käige linna ümber, ja kes walmistud söa
tarwis, se käigo Jehowa laeka ees.
8. Ja se sündis, kui Josua sai rahwa
wasto rälinud, sis wötsid seitse preestrit
seitse järasarwe passunat Jehowa ees
kanda, nemmad läksid ja puhhusid pas-
sunattega, ja Jehowa seädusse laegas
käis nende järrel.
9. Ja kes walmistud söa tarwis, käis
preestritte ees, kes passunattega puhhusid;
ja tagguminne hulk käis laeka järrel, ja
preestrid käisid ikka peäle ja puhhusid pas-
sunattega.
10. Ja Josua andis rahwale käsko ja
ütles: Ärge karjuge, ja ärge andke omma
heält kuulda, ja ärgo tulgo sannagi teie
suust wälja, se päwani, kui ma teie wasto
ütlen: Karjuge! siis karjuge.
11. Ja ta satis Jehowa laeka linna
ümber käima, ja nemmad piirsid üks kord
ümber, ja tullid leri ja jäid öseks leri.
12. Ja Josua tousis hommiko warra
ülles, ja preestrid kandsid Jehowa laegast.
13. Ja seitse preestrit kandsid seitse jä-
rasarwe passunat Jehowa laeka ees, nem-
mad käisid ühte puhko ja puhhusid passu-
nattega, ja kes walmistud söa tarwis
käis nende ees, ja tagguminne hulk käis
Jehowa laeka järrel, ja preestrid käisid
ühte puhko ja puhhusid passunattega.
14. Ja nemmad käisid teisel päwal üks
kord linna ümber ja tullid jälle taggasi
leri; nenda teggid nemmad kuus päwa.
15. Ja se sündis seitsmendal päwal, et
nemmad warra üllestousid, kui koit wäl-
jas olli, ja käisid selsammal kombel seitse
korda linna ümber: sel päwal üksipäinis
käisid nemmad seitse korda linna ümber.
16. Ja se sündis seitsmendal korral,
kui preestrid passunattega puhhusid, et
Josua rahwale ütles: Karjuge, sest Je-
howa on linna teie kätte annud.
17. Ja lin ja keik mis seäl sees, peab
sutumaks sama ärrakautud Jehowale:
hoor Raab üksipäinis peab ellusse jäma,
temma ja keik mis koias temma jures on;
sest et ta kässud, kedda meie ollime wäl-
jaläkkitand, on hästi eest ärrapeitnud.
P. 2, 1–19.
18. Agga hoidke agga ärrakautawa eest,
et teie ei hakka sutumaks ärrakautama, ja
wöttate siiski ärrakautawast, ja sadate är-
rakaddumist Israeli leri peäle, ja tete
temmale tülli.
19. Agga keik höbbe, ja kuld, ja wask-
ja raudriistad, need on Jehowale pühhad;
keik se peab Jehowa warrandusse sekka
sama.
20. Ja rahwas karjus ja preestrid puh-
husid passunattega, ja se sündis, kui rah-
was passuna heält kulis, ja rahwas sure
healega karjus, et müür sinna paika mah-
halanges, ja rahwas läks ülles linna,
iggamees ennese kohhal, ja said linna
kätte.
21. Ja kautasid sutumaks ärra keik, mis
linnas olli, mööga terraga ni hästi meh-
hed kui naesed, ni hästi poisid kui wannad,
ja härjad, ja puddolojuksed ja eeslid.
22. Ja Josua ütles neile kahhe mehhele,
kes ollid maad sallaja kulanud: Minge
hora naese kotta ja toge seält wälja naene

ja keik, mis temmal on, nenda kui teie
temmale ollete wandunud. p. 2, 12. n. t. s.
23. Ja poismehhed, kes ollid olnud
maad sallaja kulamas, tullid ja töid wälja
Raabi ja temma issa, ja ta emma, ja ta
wennad ja keik mis temmal olli, ja keik
ta sugguwössa töid nemmad wälja, ja
jätsid neid Israeli leri tabba.
24. Ja pölletasid linna ärra tullega ja
keik, mis seäl sees olli; üksipäinis hõbbe-
da ja kulla, ja wask=ja raudriistad pannid
nemmad Jehowa koia warrandusse sekka.
25. Agga hora Raabi, ja temma issa
perre ja keik, mis temmal olli, jättis Jo-
sua ellusse; ja ta ellab Israeli seas tän-
napäwani: sepärrast et ta käsjud olli
eest ärrapeitnud, kedda Josua läkkitas Je-
rikut sallaja waatma.
26. Ja Josua wandus sel aial ja ütles:
Ärranetud on se mees Jehowa ees, kes
ettewöttab seddasinnast Jeriko linna ülles-
ehhitada; omma essimesse poia eest raiab
ta sedda, ja omma norema eest panneb
ta selle wärrawa ette. 1 Kun. 16, 34.
27. Ja Jehowa olli Josuaga, ja ta olli
kulus keigel seäl maal.

7. Peatük.

Israeli aetakse taggasi Aii linna jurest; Akani luggu.

1. Ja Israeli lapsed ollid ühhe sure
wallatusse teinud ärrakautawaga; sest
Sera poia, Sabdi poia, Karmi poeg Akan,
Juda sugguarrust olli middagi wötnud
ärrakautawast; sepärrast süttis Jehowa
wihha pöllema Israeli laste wasto.
2. Ja Josua läkkitas mehhi Jerikult
Aii linna pole, se on Petaweni liggi pä-
watouso pool Petelit, ja rätis nende
wasto ja ütles: Minge ülles ja kulage
sallaja maad; ja mehhed läksid ülles ja
waatsid Aii sallaja.
3. Ja nemmad tullid taggasi Josua jure
ja ütlesid ta wasto: Ärgo mingo keik rah-
was; kaks tuhhat meest, ehk kolm tuhhat
meest mingo ülles ja lögo Aii rahwa
mahha; ärra wässita keik rahwast senna
minnes, sest neid on pissut.
4. Ja liggi kolm tuhhat meest läksid rah-
wa seast senna ülles, ja nemmad pögge-
nesid Aii meeste eest.
5. Ja Aii mehhed löid neist mahha liggi
kuus meest neljatkümmend, ja aiasid neid
tagga wärrawa eest Sebarimist sadik, ja
löid neid mahha järso mäe murde peäle;
ja rahwa südda sullas ärra ja sai otsego
wessi.
6. Ja Josua kärristas ommad rided löh-
ki, ja heitis silmili mahha Jehowa laeka
ette öhtoni temma ja Israeli wannemad,
ja pannid iggaüks pörmo omma pea
peäle.
7. Ja Josua ütles: Oh JEsand Jeho-
wa, mispärrast olled sa sellesinnatse rah-
wa saatnud ni kobbe ülle Jordani min-
nema, et sa meid annad Emori rahwa
kätte meid ärrahukkada? Oh et olleksime
ettewötnud teine pole Jordanit jäda.
8. Ma pallun JEsand! mis ma pean
ütlema, pärrast sedda kui Israel selja
pöörnud omma waenlaste pole?
9. Kui Kanaani ja keik mu rahwas seäl
maal sedda sawad kuulda, siis tullewad
nemmad meie ümber, ja kautawad meie
nimme ma peält ärra; ja mis teed sa
omma sure nimmele?
10. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Et
touse ülles! Miks sa olled silmili maas?
11. Israel on patto teinud ja ka ülle
mo seädusse läinud, mis ma neile käsknud,
ja on ka ärrakautawast wötnud, ja ka
warrastand, ja ka petnud, ja sedda ka
omma riistade sekka pannud.
p. 6, 18. 5 Mos. 13, 18.
12. Sepärrast ei woi Israeli lapsed
omma waenlaste ees seista, nemmad pea-
wad omma waenlaste pole selja pöörma,
sest nemmad on ärrakaddunisse alla sa-
nud. Minna ei wötta teps teiega olla,
kui teie sedda, mis ärrakautaw, enneste
seltsist ärra ei kauta.
13. Touse ülles, pühhitse rahwast ja
ütle: Pühhitsege ennast homseks; sest nen-
da on Jehowa Israeli Jummal öölnud:
Üks ärrakautaw asji on so seas, Israel;
sa ei woi mitte omma waenlaste ees seista,
kunni teie enneste seast ärrakautawa asja
ollete ärrasaatnud. Öpp. Sann. 28, 13.
14. Ja teie peate homme omma sug-
guarrusid möda seie liggi tullema, ja se
peab sündima, et sugguarro mis Jehowa
kätte saab, peab liggi tullema sugguwös-
sasid möda, ja sugguwössa mis Jehowa
kätte saab, peab liggi tullema perresid
möda, ja perre mis Jehowa kätte saab,
peab liggi tullema mees hawal.
15. Ja se peab nenda ollema, et se kedda
kätte saab ärrakautawa asjaga, peab tul-
lega sama ärrapölletud, temma ja keik
mis temmal on; sest et ta on ülle Jehowa
seädusse astunud, ja et ta Israelis on
jölledust teinud.
16. Ja Josua tousis hommiko warra
ülles, ja kästis Israeli rahwa liggi tulla
omma sugguarrusid möda; ja Juda sug-
guarro sadi kätte.
17. Ja ta kästis Juda sugguarro liggi

tulla, ja sai Sarri suggnwössa kätte; pärrast käskis ta Sarri sugguwössa liggi tulla, mees hawal, siis jadi Sabdi kätte.

18. Ja ta käskis temma perre liggi tulla mees hawal, ja Sera poia, Sabdi poia, Karmi poeg Akan jadi kätte Juda sugguarrust.

19. Ja Josua ütles Akani wasto: Mo poeg, et anna Jehowale Israeli Jummalale auu, ja tunnista temma ette ja rägi nüüd mulle ülles, mis sa olled teinud; ärra salga mo eest ärra.

20. Ja Akan wastas Josuale ja ütles: Töeste ma ollen Jehowa Israeli Jummala wasto patto teinud, ja nenda ja nenda ollen ma teinud.

21. Kui ma ühhe Sineari ma pitka kue sagi seas näggin, ja kaks sadda höbbeseklit ja ühhe kuldkele, se wagis ni paljo kui wiiskümmend höbbeseklit: siis himmustasin ma neid ja wötsin neid, ja wata, need on mahha pandud kesk paika mo maiasse, ja höbbe on seäl al.

22. Ja Josua läkkitas käsjud ja need jooksid senna maiasse, ja wata, se olli ta maiasse mahha pandud ja höbbe seäl al.

23. Ja nemmad wötsid neid maia seest ja wiisid neid Josua ja keige Israeli laste kätte, ja puistasid neid wälja Jehowa ette.

24. Ja Josua wöttis Akani, Sera poia, ja höbbeda, ja pitka kue, ja kuldkele, ja temma poiad, ja ta tütred, ja ta härjad, ja ta eeslid ja ta puddolojuksed ja ta maia ja keik mis temmal olli; ja keik Israeli rahwas olli temmaga, ja wisid neid Akori orgo.

25. Ja Josua ütles: Miks olled sa meile tülli teinud? Jehowa wöttab sulle tülli tehha sel päwal; ja keik Israel wiskas tedda kiwwidega surnuks ja pölletasid neid ärra tullega, kui nemmad neid kiwwidega said surnuks wiskanud.

26. Ja teggid ülles ühhe sure kiwwihunnikko temma peäle tännapäwani; ja Jehowa pöris ommast tullisest wihhast; sepärrast pandi selle paigale nimmi Akori org tännapäwani.

8. Peatük.

Israel saab Aii kätte; altarit tehhakse Ebali mäe peale.

1. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Ärra karda, ja ärra ehmata mitte ärra; wötta keik söarahwas ennesega, ja touse, minne ülles Aii pole; wata ma ollen Aii kunninga, ja temma rahwa, ja ta liñna ja ta ma so kätte annud.

2. Ja sa pead Aiile ja temma kunningale teggema, nenda kui sa Jerikule ja ta kunningale teinud: temma sagi ja ta lojuksed peate teie ülksipainis ennestele risuma; panne ennesele warritsejad liñna tahha. p. 6, 21. 24.

3. Ja Josua wöttis kätte ja keik söarahwas ja läksid ülles Aii liñna, ja Josua wallitses kolmkümmend tuhhat wäggewat, wahwa meest ja läkkitas neid öse ärra,

4. Ja andis neile käsko ja ütles: Wadage teie peate liñna tagga warritsema liñna; ärge minge wägga kaugele liñna jurest ärra, ja olge keik walmis.

5. Ja minna ja keik rahwas, mis minnoga, tahhame liñna liggi tulla, ja se peab nenda ollema, kui nemmad wäljatullewad meie wasto, nenda kui essimessel korral, et meie nende eest ärrapöggeneme.

6. Siis nemmad tullewad wälja meie järrele, kunni meie neid same emale winud liñnast ärra, sest nemmad ütlewad: Nemmad pöggenewad meie eest ärra, nenda kui essimessel korral; ja meie pöggeneme ka nende eest ärra: p. 7, 4.

7. Siis peate teie warritsemast üllestousma ja liñna peäle hakkama; sest Jehowa teie Jummal on sedda teie kätte annud.

8. Ja se peab nenda ollema, kui teie liñna kätte sate, et teie peate liñna süttama pöllema tullega; tehke Jehowa sanna järrele: wadage ma ollen teile käsko annud.

9. Ja Josua läkkitas neid ärra, ja nemmad läksid warritsema, ja jäid Peteli ja Aii wahhele, öhto pole Aii; ja Josua olli sel ösel ömaial rahwa seas.

10. Ja Josua tousis bommiko warra ülles ja lugges rahwa ülles; ja temma ja Israeli wannemad läksid ülles rahwa ees Aii pole.

11. Ja keik söarahwas, mis temmaga, läksid ülles, ja said liggi ja tullid liñna kohta, ja löid leri ülles pohja pole Aii, ja org olli nende ja Aii wahhel.

12. Ja ta wöttis liggi wiis tuhhat meest, ja panni neid warritsema Peteli ja Aii wahhele, öhto poole liñna.

13. Ja rahwas seädis keik leri mis pohja pool liñna, ja temma taggumisse seltsi öhto pole liñna; ja Josua läks sel ösel orrust läbbi.

14. Ja se sündis, kui Aii kunningas sedda näggi, et nemmad joudsid ja bommiko warra üllestousid, ja liñna mehhed wäljaläksid Israeli wasto söddima, temma ja keik temma rahwas seätud aial laggeda ette; ja ta ei teädnud mitte, et temmal warritsejad ollid liñna tagga.

15. Ja Josua ja keik Israel teggi nenda, kui olleksid nemmad nende ees hawo sanud, ja pöggenesid teed kõrwe pole.

16. Ja keik rahwas mis liñnas olli kutsuti kokko, neid taggaaiama, ja nemmad aiasid Josuat tagga ja said kaugele liñna jurest ärra.

17. Ei jänud ühteainustki meest Aii egga Betelisse, kes ei olleks wäljaläinud Israeli järrele, ja nemmad jätsid liñna lahti ja aiasid Israeli tagga.

18. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Aia odda püsti, mis so kä on, Aii wasto, sest ma tahhan sedda so kätte anda; ja Josua aias odda püsti mis temma kä olli, liñna wasto.

19. Siis tousid need, kes warritsesid, ruttuste omma paiga peält ülles, ja jooksid, kui ta omma käe sai wälja sirrutanud, ja läksid liñna sisse ja said sedda kätte, ja nemmad süütsid ruttuste liñna tullega põllema.

20. Kui Aii mehhed taggasi waatsid, siis näggid nemmad, ja wata, liñna suits läks ülles taewa pole, ja neil ei olnud joudo pöggeneda senna ehk tenna; ja rahwas, mis pöggenes kõrwe pole, pöörsid ümber nende pole, kes neid taggaaiasid.

21. Sest Josua ja keik Israel näggid, et need, kes warritsesid, ollid liñna kätte sanud, ja et liñna suits tousis; sepärrast pöörsid nemmad ümber ja löid Aii mehhed mahha.

22. Agga teised tullid liñnast wälja nende wasto, et nemmad Israeli wahhel ollid, teised ollid siit poolt ja teised seält poolt; ja löid neid mahha kunni nemmad ei jätnud neile suggugi ülle, kes olleks ärrapeäsnud.

23. Agga Aii kunninga wötsid nemmad ellawalt kinni, ja wisid tedda Josua jure.

24. Ja se sündis, kui Israel keik Aii rahwa sai ärratapnud wälja peäl seäl kõrbes, kus nemmad neid taggaaiasid, ja nemmad keik ollid mõõga terra läbbi langend, kunni nemmad otsa said: siis pöris keik Israel ümber Aii pole ja löi selle rahwa mahha mõõga terraga.

25. Ja keik kes sel päwal langsid, ni hästi mehhed kui naesed, neid olli katsteistkümmend tuhhat, keik Aii mehhed.

26. Sest Josua ei tommand omma kät mitte taggasi, mis ta oddaga sirrutanud, kunni ta keik Aii rahwa sutumats sai ärrakautand.

27. Agga lojuksed ja selle liñna sagi risusid Israeli rahwas ennestele Jehowa sanna möda, mis ta Josuale käsknud.

28. Ja Josua põlletas Aii liñna ärra ja teggi sedda iggawesseks ärrahäwwitud kiwwiwarreks tännapäwani.

29. Ja Aii kunninga poos ta puusse ülles öhto aiani, ja kui pääw loja läks, käskis Josua, et nemmad ta kehha puust piddid mahhawötma ja sedda wiskama liñna wärrawa ette, ja nemmad teggid ühhe sure kiwwihunniko ülles temma peäle tännapäwani.

30. Siis ehhitas Josua altari ülles Jehowale, Israeli Jummalale, Ebali mäe peäle. 5 Mos. 27, 4.

31. Nenda kui Jehowa sullane Moses Israeli lapsi olli käsknud, sedda möda kui kirjotud on Mosesse kässoöppetusse ramatusse, altari terwist kiwwidest, mis külge ep olnud mitte raudriista pistetud: ja nemmad wisid selle peäle põlletamisse ohwrid, ja ohwerdasid tänno ohwrid Jehowale.

32. Ja ta kirjotas selle ümber kiwwide peäle Mosesse käsoöppetusse, mis ta olli kirjotand Israeli lastele.

33. Ja keik Israel, ja temma wannemad, ja üllewatajad ja ta kohtomoistjad seisid siin ja seäl pool laegast preestritte ees, kes Lewitid, kes Jehowa seädusse laegast kandsid, ni hästi woörad kui omma ma innimessed; pool ossa neist Krissimäe kohhal, ja teine pool ossa Ebali mäe kohhal, nenda kui Jehowa sullane Moses olli käsknud, Israeli rahwast essimest korda önnistada. 5 Mos. 11. 29.

34. Ja pärrast kulutas temma keik käsoöppetusse sannad, önnistamisse ja ärrawandumisse sannad, keik sedda möda, mis käsoöppetusse ramatusse olli kirjotud.

35. Ei olnud sannagi keigist, mis Moses olli käsknud, mis Josua ei olleks kulutand keige Israeli koggodusse, ja naeste, ja wäetima laste ja woöraste ette, kes nende seas ellasid.

9. Peatük.

Kibeonide kawwal nou.

1. Ja se sündis, kui keik kunningad kuulsid, kes ollid siin pool Jordanit, mäggise ja mäealluse ma peäl, ja keikis sure merre randades Libanoni kohhal, Hitti, ja Emori, Kanaani, Perissi, Hiwwi ja Jebusi rahwas,

2. Siis koggusid nemmad kokko ühhel melel, et nemmad piddid söddima Josua ja Israeliga. Laul. 2. 3. ja 48. 5.

3. Agga Kibeoni rahwas ollid kuulnud, mis Josua Jerikule ja Aiile olli teinud.

4. Siis teggid nemmad ka kawwalaste,
ja läksid ja teggid endid käskusiks, ja
wötsid wannad kottid omma eeslitte sel-
ga, ja wannad ja katkised ja kokkoseutud
nahk wina astjad,
5. Ja wannad lappitud kingad ollid
nende jalges, ja wannad rided nende sel-
gas, ja keik nende leiwad, mis teroaks,
ollid ärrakuinud ja ärraballitand.
6. Ja nemmad läksid Kilgali leri Josua
jure, ja ütlesid temma wasto ja Israeli
meeste wasto: Meie tulleme kaugelt
maalt, et tehke nüüd seädus meiega.
7. Ja Israeli mehhed ütlesid Hiwwi
rahwa wasto: Ehk sa wahhest ellad meie
keskel, kuida woime siis sinnoga seädust
tehha?
8. Ja nemmad ütlesid Josua wasto:
Meie olleme so sullased; ja Josua ütles
nende wasto: Kes teie ollete ja kust tullete?
9. Ja nemmad ütlesid temma wasto:
So sullased on wägga kaugelt maalt tul-
nud Jehowa so Jummala nimme pärrast:
sest meie olleme sanud kuulda, kui kulus
temma on, ja keik mis ta Egiptusses on
teinud,
10. Ja keik mis ta kahhe Emori kunnin-
gale teinud, kes ollid teine pool Jordanit,
Sihonile, Esboni kunningale, ja Ogile,
Basani kunningale, kes olli Astarotis.
4 Mos. 21, 21–35.
11. Ja meie wannemad ja keik meie ma
rahwas räkisid meie wasto ja ütlesid:
Wötke enneste kätte mona te peäle, ja
minge nende wasto ja ütlege neile: Meie
olleme teie sullased, et tehke nüüd seädus
meiega.
12. Se on meie leib, sojalt olleme meie
sedda teroaks ennestele wötnud omma
koddade seest, sel päwal kui meie wälja-
läksime, et meie teie jure piddime tullema,
ja wata, nüüd on se ärrakuinud ja ärra-
ballitand.
13. Ja nahk wina astjad, mis meie olli-
me täitnud, ollid ued, ja wata need on
katki läinud, ja need meie rided ja meie
kingad on wannaks läinud wägga pitka
tega.
14. Ja mehhed wötsid nende teroast ar-
wata, ja ei küssind mitte Jehowa susanna.
Opp. Sann. 2, 6.
15. Ja Josua teggi nendega rahho, ja
teggi nendega seädusse, et ta neid tahtis
ellusse jätta, ja koggodusse üllemad wan-
dusid neile.
16. Ja kolme päwa pärrast sündis, kui
nemmad ollid nendega seädusse teinud, et
nemmad kuulda said, et nemmad nende
liggi piddid ollema ja nende keskel el-
lama.
17. Ja Israeli lapsed läksid eddasi ja
said kolmandamal päwal nende liñnade
jure; agga nende liñnad ollid Kibeon, ja
Kewira, ja Peerot, ja Kirjatjearim.
18. Agga Israeli lapsed ei lönud neid
mitte mahha, sest et koggodusse üllemad
neile ollid wandunud Jehowa Israeli
Jummala jures; agga keik koggodus nur-
rises üllematte wasto.
19. Siis ütlesid keik üllemad keige kog-
godusse wasto: Meie olleme neile wan-
dunud Jehowa, Israeli Jummala jures,
sepärrast ei woi meie nüüd mitte nende
külge putuda.
20. Sedda tahhame neile tehha, et meie
neid ellusse jättame, et suur wihha mitte
meie peäle ei tulle wande pärrast, mis
meie neile olleme wandunud.
21. Ja üllemad ütlesid nende wasto:
Jägo nemmad ellusse, et nemmad pea-
wad puid raiuma ja wet toma keige kog-
godussele, nenda kui üllemad neile on rä-
kinud.
22. Ja Josua kutsus neid ja räkis nende
wasto ja ütles: Mispärrast ollete meid
petnud ja öölnud: meie olleme wägga
kaugelt teie jurest ärra, ja teie ellate meie
keskel?
23. Sepärrast ollete teie nüüd ärranetud,
ja teie seast ei pea mitte ärralöpma sulla-
sed, kes puid raiuwad ja wet towad, mo
Jummala koia tarwis.
24. Ja nemmad wastasid Josuale ja
ütlesid: Sest et so sullastele öiete teäda
sai, mis Jehowa so Jummal omma sul-
lasele Mosessele olli käsknud, keik ma teile
anda, ja keik, kes siin maal ellawad, teie
eest ärrakautada; sepärrast kartsime meie
teid wägga omma ello pärrast, ja olleme
sedda teinud.
25. Ja nüüd wata, meie olleme sinno kä,
te meile kuida tunned hea ja öige ollewad.
26. Siis teggi ta neile nenda, ja peäs-
tis neid Israeli laste käest, et nemmad
neid ei tapnud.
27. Ja Josua seädis neid sel päwal, et
nemmad piddid puid raiuma ja wet toma
koggodusele, ja Jehowa altari tarwis
tännapäwani, senna paika mis Jehowa
piddi ärrawallitsema.

10. Peatük.

Immelik woimus wie kunninga peäle; sest jääb päike paigale seisma.

1. Ja se sündis kui Adonisedek, Jeru-
salemma kunningas, kulis, et Josua olli

Aii kätte sanud ja sedda sutumaks ärrakautanud, et ta Aiile ja temma kunningale olli teinud otse nenda, kui ta Jerikule ja ta kunningale teinud, ja et Kibeoni rahwas ollid rahho teinud Israeli rahwaga, ja et nemmad nende seas ollid:

2. Siis kartsid nemmad wägga, sest et Kibeon olli suur lin, kui üks kunningrigi liñnadest, ja et ta surem olli kui Aii lin, ja keik temma mehhed wäggewad.

3. Ja Adonisedek, Jerusalemma kunningas, läkkitas Oami, Ebroni kunninga jure, ja Pirami, Jarmuti kunninga jure, ja Jawia, Latisi kunninga jure, ja Debiri, Egloni kunninga jure ja käskis ölda:

4. Tulge ülles mo jure ja aitke mind, et meie Kibeoni mahhalöme, sepärrast et ta Josuaga ja Israeli lastega on rahho teinud.

5. Siis koggusid nemmad kokko ja tullid üles wiis Emori kunningat, Jerusalemma kunningas, Ebroni kunningas, Jarmuti kunningas, Latisi kunningas, Egloni kunningas, nemmad ja keik nende wäggi, ja löid leri üles Kibeoni ümber ja söddisid temma wasto.

6. Ja Kibeoni mehhed läkkitasid Josua jure Kilgali leri ja ütlesid: Ärra wötta omma kät omma sullastest taggasi; tulle ruttuste üles meie jure ja peästa meid ja aita meid, sest keik Emori kunningad, kes mäggise ma peäl ellawad, on meie wasto koggunud.

7. Ja Josua läks üles Kilgalist, temma ja keik söarahwas temmaga, ja keik wäggewad wahwad mehhed.

8. Ja Jehowa olli Josua wasto ütlenud: Ärra karda neid mitte, sest ma ollen neid sinno kätte annud, ei ükski neist ei pea so ees seisma.

9. Ja Josua tulli äkkitselt nende peäle, keige ö olli ta Kilgalist üllesläinud.

10. Ja Jehowa hirmutas neid ärra Israeli eest, ja löi neid mahha sure taplussega Kibeoni jures ja aias neid tagga teed, kust Petoronist üllesminnakse, ja löi neid mahha Asekast sadik ja Makkedast sadik.

11. Ja se sündis, kui nemmad Israeli eest pöggenesid, ja ollid Petoroni järso mäe murde peäl, et Jehowa sured rahheterrad taewast nende peäle wiskas Asekast sadik, et nemmad ärrasurrid; neid olli ennam kes rahheterradest surrid, kui neid, kedda Israeli lapsed moögaga ärratapsid.

12. Siis räkis Josua Jehowale sel päwal, kui Jehowa Emori rahwa Israeli laste kätte andis, ja ütles Israeli nähhes: Päike seisa paigal Kibeonis, ja ku Aijaloni orgus.

13. Ja päike seisis paigal, ja ku jäi seisma, kunni rahwas omma waenlaste kätte olli maksnud; eks se olle kirjotud Öiglase ramatusse? ja päike seisis keskt taewast ja ei töttand mitte loja minnema pea ühhe terwe päwa otsa.

14. Ja ei olnud selle päwa sarnast enne sedda egga pärrast sedda, et Jehowa ühhe mehhe sanna wötnud kuulda; sest Jehowa söddis Israeli eest. Laul. 145, 19.

(15. Ja Josua ja keik Israel temmaga tulli jälle taggasi Kilgali leri.)

16. Agga need wiis kunningat ollid pögenend ja ärrapuggenud ühhe kopasse, mis Makkedas.

17. Ja sedda kulutati Josuale ja öldi: Need wiis kunningat on leitud, need on ärrapuggenud ühhe kopasse, mis Makkedas.

18. Ja Josua ütles: Weretage sured kiwwid kopa su ette, ja pange mehhed siñna ette neid hoidma.

19. Agga teie ärge seiske, aiage omma waenlast tagga, ja löge nende wiimne selts mahha; ärge laske neid mitte nende liñnade sisse sada; sest Jehowa, teie Jummal, on neid teie kätte annud.

20. Ja se sündis, kui Josua ja Israeli lapsed neid said wägga sure taplussega mahhalönud, kunni nemmad otsa said, ja üllejänud ossa, mis neist üllejäi, sai tuggewa liñnade sisse sanud:

21. Siis tulli keik rahwas rahhoga jälle taggasi Josua jure leri Makkeda, ükski ei weind omma keelt ligutada ühhegi wasto Israeli laste seast.

22. Ja Josua ütles: Tehke lahti kopa su, ja toge wälja mo jure need wiis kunningat kopast.

23. Ja nemmad teggid nenda, ja töid need wiis kunningat kopast wälja temma jure, Jerusalemma kunninga, Ebroni kunninga, Jarmuti kunninga, Lakisi kunninga, Egloni kunninga.

24. Ja se sündis, kui nemmad need kunningad said wäljatonud Josua jure, et Josua keik Israeli mehhed kutsus, ja ütles söameeste pealikkutte wasto, kes temmaga ollid läinud: Tulge liggi, pange ommad jallad nende kunningatte kaelte peäle; ja nemmad tullid liggi, ja pannid ommad jallad nende kaelte peäle.

25. Ja Josua ütles nende wasto: Ärge kartke ja ärge ehmatage, olge wahwad ja tuggewad; sest nenda tahhab Jehowa kei-

gile teie waenlastele tehha, kellega teile tulleb tappelda.

26. Ja pärrast sedda löi Josua neid mahha, ja teggi neile surma, ja poos neid ülles wie puusse, ja nemmad rippusid puis öhtoni.

27. Ja se sündis sel aial kui pääw loja läks, et Josua käskis neid pudest mahha-wötta; ja nemmad wiskasid neid sennа koopasse, kubho nemmad ollid puggend, ja pannid sured kiwwid kopa su ette, mis tännapäwani.

28. Ja Josua sai sel päwal Makkeda kätte, ja löi selle rahwa mahha mööga terraga, ja kautas sutumaks ärra temma kunninga nendega, ja keik hinged mis seäl sees ollid, ei ta jätnud suggugi ülle; ja teggi Makkeda kunningale, nenda kui ta Jeriko kunningale olli teinud. p. 6. 21.

29. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga Makkedast Libna, ja söddis Libna wasto.

30. Ja Jehowa andis ka se ja selle kunninga Israeli kätte, ja ta löi mööga terraga mahha selle rahwa ja keik hinged mis seäl sees ollid, ei ta jätnud suggugi sennа järrele; ja teggi temma kunningale, nenda kui ta Jeriko kunningale olli teinud.

31. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga Libnaast Lakisi ja löi leri ülles temma ümber, ja söddis ta wasto.

32. Ja Jehowa andis Lakisi Israeli kätte, ja ta sai sedda kätte teisel päwal, ja löi temma rahwa mahha mööga terraga ja keik hinged, mis seäl sees ollid, keik sedda möda, kui ta Libnale olli teinud.

33. Siis olli Keseri kunningas Oram Lakisile appi läinud, ja Josua löi tedda ja ta rahwa mahha, kunni ta temmale ei jätnud suggugi järrele.

34. Ja Josua ja keik Israel temmaga läks eddasi Lakisist Egloni, ja nemmad löid ta ümber leri ülles ja söddisid temma wasto.

35. Ja said sedda selsammal päwal kätte, ja löid temma rahwa mahha mööga terraga, ja ta kautas sel päwal keik hinged, mis seäl sees ollid, sutumaks ärra, keik sedda möda, kui ta Lakisile olli teinud.

36. Pärrast läks Josua ja keik Israel temmaga ülles Eglonist Ebroni ja söddisid temma wasto.

37. Ja said sedda kätte, ja löid temma rahwa mahha mööga terraga, ja temma kunninga ja keik ta liñnad ja keik hinged, mis seäl sees ollid: ei ta jätnud suggugi järrele, keik sedda möda kui ta Eglonile teinud; ja kautas sedda sutumaks ärra ja keik hinged, mis seäl sees ollid.

38. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga taggasi Tebiri pole, ja söddis temma wasto.

39. Ja sai sedda kätte, ja temma kunninga, ja keik ta liñnad, ja nemmad löid neid mahha mööga terraga ja kautasid keik hinged, mis seäl sees, sutumaks ärra, ei ta jätnud suggugi ülle, otsekui ta Ebronile teinud, nenda teggi ta Tebirile ja temma kunningale, ja nenda kui ta olli Libnale ja ta kunningale teinud.

40. Nenda löi Josua keik mäggise ja lounapoolse, ja mäealluse ja kaljopeälse ma rahwa mahha, ja keik nende kunningad, ta ei jätnud suggugi ülle, ja kautas sutumaks ärra keik, kel hing sees olli, nenda kui Jehowa Israeli Jummal olli käsknud. 5 Mos. 20. 16.

41. Ja Josua löi neid mahha Kades-barneast Assast sadik, ja keik Koseni ma Kibeonist sadik.

42. Ja keik need kunningad ja nende maad sai Josua kätte ühhel hobil; sest Jehowa, Israeli Jummal, söddis Israeli eest.

43. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga jälle taggasi Kilgali leri.

11. Peatük.

Josua wiimsed waenlaste ärrawoitmissed.

1. Ja se sündis kui Atsori kunningas Jabin sedda kulis, et ta läkkitas Madoni kunninga Jobabi jure ja Simroni kunninga jure ja Atsawi kunninga jure,

2. Ja kunningatte jure, kes ollid pohja pool mäggise ja laggeda ma peäl, Kinnerotis louna pool, ja mäealluse ma peäl, ja Tori rikide sees öhto pool;

3. Kanaani rahwa jure hommiko pole ja öhto pole, ja Emori, ja Hitti, ja Perissi, ja Jebusi rahwa jure, kes mäggisel maal, ja Hiwwi rahwa jure, kes Ermoni mäe al, Mitspa maal.

4. Ja needsinnatsed läksid wälja ja keik nende söawäggi nendega, paljo rahwast, ni paljo kui liiw, mis merre äres, ja wägga paljo hobbosid ja söawankrid.

5. Ja keik need kunningad said ühte kokko, ja tullid ja löid ühtlasi leri ülles Meromi wee äre, et nemmad piddid Israeli wasto söddima.

6. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Ärra karda neid mitte, sest homme sel aial annan minna neid keik Israeli kätte mahhalüa; nende hooste önglasoned peab sa

katki raiuma, ja nende söawankrid tullega ärrapölletama.
7. Ja Josua ja keik söarahwas temmaga tulli äkkitselt nende peäle Meromi wee äre, ja hakkasid nende peäle.
8. Ja Jehowa andis neid Israeli kätte, ja nemmad löid neid mahha, ja aiasid neid tagga surest Sidonist sadik, ja Misrewootmaimist sadik, ja Mitspa orrust sadik hommiko pole, ja nemmad löid neid mahha, kunni nemmad neist ei jätnud suggugi järrele.
9. Ja Josua teggi neile nenda kui Jehowa temmale olli üttelnud, nende hooste önglasoned raius ta katki, ja nende söawankrid pölletas ta ärra tullega.
10. Ja Josua läks sel aial jälle taggasi, ja sai Atsori linna kätte, ja temma kunninga löi ta moögaga mahha; sest Atsor olli ennemuiste keige nende kunningrikide pealin.
11. Ja nemmad löid keik hinged, mis seäl sees ollid, mahha, ja kautasid neid ärra moöga terraga; ei jänud ühtegi hinge ülle, ja Atsori pölletas ta ärra tullega.
12. Ja keik nende kunningatte linnad ja keik nende kunningad sai Josua kätte, ja ta löi neid mahha moöga terraga, ja kautas neid ärra, nenda kui Jehowa sullane Moses olli käsknud.
13. Agga keik linnad, kelle mürid püsti seisid, neid ei pölletand Israel mitte ärra, kui agga Atsori üksipäinis pölletas Josua ärra.
14. Ja keik nende linnade sagi ja lojuksed risusid Israeli lapsed ennestele: agga keik innimessed löid nemmad moöga terraga mahha, kunni nemmad neid said ärrakautanud; ei nemmad jätnud ühtegi hinge ülle.
15. Nenda kui Jehowa omma sullast Mosest olli käsknud, nenda olli Moses Josuat käsknud, ja nenda teggi Josua; ei ta kautand ei üht sannagi keigest sest ärra, mis Jehowa Mosessele olli käsknud.
16. Nenda wöttis Josua keik se ma ärra, mäggise, ja keik lounapoolse, ja keik Koseni ma, ja mäealluse, ja laggeda, ja Israeli mäggise ja temma mäealluse ma,
17. Seält paljast mäest, mis joseb Seiri pole Baalkadist sadik, mis Libanoni orgus Ermoni mäe al, ja keik nende kunningad sai ta kätte, ja löi neid mahha, ja tappis neid ärra.
18. Kaua aega olli Josual taplemist keige nende kunningattega.
19. Ei olnud linna, mis olleks Israeli lastega rahho teinud, muud kui Hiwwi rahwas mis Kibeonis ellasid; nemmad wötsid keik söaga käest ärra.
20. Sest se olli Jehowast, et nemmad omma süddame kangeks teggid, ja läksid Israeli wasto söddima, et nemmad neid sutumaks piddid ärrakautama, et neile ei piddand mitte armo sama; waid et nemmad neid piddid ärrakautama, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
21. Ja Josua tulli sel aial, ja kautas ärra Enakid seält mäggiselt maalt, Ebronist, Tebirist, Anabist ja keige Juda mäggise ma peält, ja keige Israeli mäggise ma peält; nende linnadega tükkis kautas Josua neid sutumaks ärra. 5 Mos. 1, 28.
22. Israeli laste male ei jänud Enakid ülle; agga Assa, Katti, ja Asdodi jäid nemmad ülle.
23. Ja Josua wöttis keik ma ärra, keik sedda möda, kui Jehowa olli Mosesse wasto räkinud, ja Josua andis sedda Israeli lastele pärrisossaks, nenda kui neile sedda jaggati nende sugguarrusid möda, ja maal olli rahholinne assi söa polest.

12. Peatük.

Kunningatte ja rikide arro, kelle peäle Josua woimust sanud.

1. Ja need on ma kunningad, kedda Israeli lapsed mahha löid, ja pärrisid nende ma siin pool Jordanit päwatousmisse pool, Arnoni jöest Ermoni mäest sadik, ja keik laggedad maad hommiko pool.
2. Sihon, Emori rahwa kunningas, kes Esbonis ellas, ja wallitses Aroerist, mis on Arnoni jöe äres, ja kesk jöest ja polest Kileadist, Jabboki jöest sadik, mis Ammoni laste raia: 4 Mos. 21, 24.
3. Ja laggedast maast, Kinneroti järwest sadik hommiko pole, kus te läbbäb Petjesimoti pole, ja louna pool, mis Pisga kaljopeälse ma al.
4. Ja Pasani kunninga Ogi raia, kes Rewaide soust olli üllejänud, ja Astarotis ja Edreis ellas, 4 Mos. 21, 33.
5. Ja wallitses Ermoni mäe ülle, ja Salka ülle, ja keige Pasani, Kesuri ja Maakati rahwa raiast sadik, ja pole Kileadi ülle, Sihoni, Esboni kunninga, raiast sadik.
6. Moses, Jehowa sullane, ja Israeli lapsed on neid mahhalönud, ja Moses, Jehowa sullane, andis se ma Rubeni ja Kaddi ja Manasse pole sugguarrule pärrismaaks. 4 Mos. 32, 33.
7. Ja need on selle ma kunningad, kedda Josua ja Israeli lapsed mahhalöid,

mis siin pool Jordanit õhto pool, Paal-
kadist Libanoni orgus paljast mäest sadik,
mis Seiri pole jõseb, ja Josua andis sed-
da Israeli sugguarrudele pärrismaaks,
nenda kui sedda neile jaggati.
8. Mäggise ja mäeallune ma peäl, ja
laggeda ja kaljopeälse ma peäl, ja kõrbes,
ja lounapoolse ma sees, Hitti, Emori ja
Kanaani, Perissi, Hiwwi ja Jebusi rah-
wa maad.
9. Jeriko kunningas, üks; Aii kunnin-
gas, (se lin on Peteli kõrwas) üks.
p. 6, 2. ja 8, 29.
10. Jerusalemma kunningas, üks; Eb-
roni kunningas, üks. p. 10, 1–3.
11. Jarmuti kunningas, üks; Lakisi
kunningas, üks. p. 10. 3.
12. Egloni kunningas, üks; Keseri kun-
ningas, üks. p. 10, 3. ja 33.
13. Tebiri kunningas, üks; Kederi kun-
ningas, üks. p. 10, 39.
14. Corma kunningas, üks; Aradi kun-
ningas, üks.
15. Libna kunningas, üks; Adullami
kunningas, üks. p. 10. 29. 30.
16. Makkeda kunningas, üks; Peteli
kunningas, üks. p. 10, 28.
17. Tappua kunningas, üks; Eweri
kunningas, üks.
18. Aweki kunningas, üks; Lassaroni
kunningas, üks.
19. Madoni kunningas, üks; Atsori
kunningas, üks. p. 11, 1. ja 10.
20. Simronmeroni kunningas, üks; Ak-
sawi kunningas, üks. p. 11, 1.
21. Taanaki kunningas, üks; Megiddo
kunningas, üks.
22. Kedesi kunningas, üks; Joknami
kunningas, Karmeli mäe jures, üks;
23. Tori kunningas, Tori rigi jures,
üks; Kojimi kunningas, Kilgali jures, üks.
p. 11, 2.
24. Tirtsa kunningas, üks. Neid kun-
ningaid on keiges üks neljatkümmend.

13. Peatük.

Kanaani ma laggamisse hakkatus.

1. Kui Josua wanna ja ellatand olli,
siis ütles Jehowa ta wasto: Sa olled
wannaks sanud ja ellatand, ja wägga
paljo maad on üllejänud, mis tulleb pär-
rida.
2. Se on se ma mis on üllejänud:
keik Wilistitte raiad ja keik Kesuri ma.
3. Sieri jöest, mis Egiptusse kohhal on,
Ekroni raiast sadik pohja pool, mis Ka-
naani rahwa pärralt arwatakse, wiis Wi-
listitte würsti, Assati ja Asdodi, Eske-
loni, Kitti ja Ekroni, ja Awwi rahwa
maad.
4. Louna pool keik Kanaani ma ja Mea-
ra, mis Sidoni rahwa pärralt on, Awe-
kast sadik, Emori raiast sadik.
5. Ja Kibli ma ja keik Libanon päwa-
tousmisse pool, Paalkadist Ermoni mäe
al, kust tullakse Amati pole.
6. Keik kes mäggise ma peäl ellawad,
Libanonist Misrewotmaimist sadik, keik
Sidoni rahwa, neid tahhan ma Israeli
laste eest ärraaiada: agga jagga sedda
liso läbbi Israelile pärrisossaks nenda
kui ma sind ollen käsknud.
7. Sepärrast jagga nüüd sesinnane ma
pärrisossaks ühheksa sugguarrule ja Ma-
nasse pole sugguarrule.
8. Temma teise pole sugguarroga on
Rubeni ja Kaddi lapsed omma pärrisossa
sanud, mis Moses neile annud teine pool
Jordanit hommiko pool, otse nenda kui
Jehowa sullane Moses neile on annud.
p. 22, 4. 7. 4 Mos. 32, 2. 3.
9. Aroerist, mis on Arnoni jõe äres,
linna, mis kesk jögge on, ja keik Meedba
laggeda ma Tibonist sadik.
10. Ja keik Emori kunninga Sihoni
linnad, kes Esbonis wallitses, Ammoni
laste raiast sadik.
11. Ja Kileadi, ja Kesuri ja Maakati
rahwa raia, ja keik Ermoni mäe, ja keik
Pasani, Salkast sadik.
12. Keik Ogi kunningrigi Pasanis, kes
wallitses Astarotis ja Edreis, se olli teis-
test Rewaidest üllejänud, agga Moses löi
neid mahha ja aias neid ärra. 5 Mos. 3, 11.
13. Ja Israeli lapsed ei aiand mitte
Kesuri ja Maakati rahwast ärra, sepär-
rast ellab Kesuri ja Maakati rahwas Is-
raeli seas tännapäwani.
14. Agga Lewi sugguarrule ei annud ta
mitte pärrisossa: Jehowa Israeli Jum-
mala tulleohwrid, need on nende pärris-
ossa, nenda kui ta temmale räkinud.
15. Ja Moses olli annud Rubeni laste
sugguarrule, nende sugguwössasid möda,
16. Et nende raia olli Aroerist, mis Ar-
noni jõe äres, ja lin, mis kesk jögge on,
ja keik lagge ma Meedba jures.
17. Esbon ja keik ta linnad, mis lagge-
da ma peäl, Tibon ja Pamotbaal, ja
Petbaalmeon.
18. Ja Jatsa, ja Kedemot ja Mewaat.
19. Ja Kirjataim, ja Sibma ja Seret-
sahar, orro mäe peäl.
20. Ja Petpeor, ja Asdodpisga ja Pet-
jesimot.
21. Ja keik laggeda ma linnad, ja keik

Emori kunninga Siboni kunningriik, kes
Esbonis wallitses, kedda Moses olli mah-
halönud, tedda ja Midjani üllemad, Ewi
ja Rekemi, ja Suri, ja Uri, ja Reba, Si-
boni würstid, kes seäl maal ellasid.
4 Mos. 31, 8.
22. Ja Israeli lapsed ollid ka Pileami,
Peori poia, kes önneandja olli, möögaga
ärratapnud nendega, kedda neist mahha-
lödi.
23. Ja Rubeni laste raia olli Jordan
ja temma raia, se on Rubeni laste pär-
risossa, nende suggurwössasid möda, liñ-
nad ja nende küllad. 4 Mos. 34, 12.
24. Ja Moses olli Kaddi sugguarrule,
Kaddi lastele, nende sugguwössasid mö-
da annud,
25. Et nende raia olli Jaeser ja keik Ki-
leadi liñnad, ja Ammoni laste pool maad
Aroerist sadik, mis Rabba kohhal on.
26. Ja Esbonist Ramatmitspest sadik,
ja Petonim, ja Maanaimist, Tebiri raiast
sadik.
27. Ja orgus Petaram ja Petnimra, ja
Sukkot ja Sawon, mis olli üllejäänud Es-
boni kunninga Siboni kunningrigist, Jor-
dan ja ta raia Kinnereti merre otsa teine
pool Jordanit hommiko pool.
28. Se on Kaddi laste pärrisossa, nen-
de sugguwössasid möda, linnad ja nende
küllad.
29. Ja Moses olli Manasse pole sug-
guarrule annud, et piddi Manasse laste
pole sugguarrule sama, nende sugguwös-
sasid möda:
30. Et nende raia olli Maanaimist keik
Pasan, keik Pasani kunninga Ogi kun-
ningriik, ja keik Jairi küllad mis on Pa-
sanis, kuuskümmend liña.
31. Ja pool Kileadi, ja Astarot, ja Ed-
rei, Ogi kunningrigi liñnad Pasanis;
need ollid Manasse poia, Makiri laste
pärralt, pole Makiri laste seltsi pärralt,
nende sugguwössasid möda.
32. Need on, mis Moses olli pärrisos-
saks annud Moabi laggedatte peäl, teine
pool Jordanit Jeriko kohhal hommiko pool.
33. Agga Lewi sugguarrule ei annud
Moses mitte pärrisossa; Jehowa, Is-
raeli Jummal, sesamma on nende pärris-
ossa, nenda kui ta neile räkinud.
4 Mos. 18, 20. Esek. 44, 28.

14. Peatük.

Kalebi pärrisossa.

1. Ja se on mis Israeli lapsed Kanaa-
ni maal on pärrisossaks sanud, mis
preester Eleasar, ja Nuni poeg Josua, ja
nende sugguarrude peawannemad Israeli
lastele annud pärrisossaks.
2. Nende pärrisossa liso läbbi, nenda
kui Jehowa olli käsknud Mosesse läbbi,
ühheksa sugguarrule ja pole sugguarrule
anda. 4 Mos. 33, 54.
3. Sest Moses olli kahhe sugguarro ja
pole sugguarro pärrisossa annud teine
pole Jordanit: agga Lewi sugguarrule ei
olnud ta mitte nende sekka pärrisossa an-
nud.
4. Sest Josepi lapsi olli kaks sugguarro
Manasse ja Ewraim, ja nemmad ei an-
nud Lewitidele mitte jaggo maast, kuid
agga liñnad nende sees ellada, ja nende
allewid, nende lojuste ja nende warran-
dusse tarwis.
5. Nenda kui Jehowa Mosest olli käsk-
nud, nenda teggid Israeli lapsed ja jag-
gasid ma ärra.
6. Ja Juda lapsed tullid Josua jure
Kilgali, ja Kaleb, Jewunne poeg, Kenissi
soust, ütles temma wasto: Sinna tead
sanna, mis Jehowa Mosesse, Jummala
mehhe, wasto on räkinud Kadesbarneas,
minno ja sinno pärrast. 4 Mos. 14, 24.
7. Ma ollin nellikümmend aastat wan-
na, kui Moses, Jehowa sullane, mind
läkkitas Kadesbarneast, maad sallaja
waatma, ja minna temmale sannumed
taggasi töin, nenda kui mo süddames olli.
8. Ja mo wennad, kes minnoga ülles-
älsid, sullatasid rahwa süddame ärra; ag-
ga minna käisin täieste Jehowa omma
Jummala järrel.
9. Sepärrast wandus Moses selsammal
päwal ja ütles: Ma, kus peäle so jal-
lad tallanud, peab töeste sulle ja sinno
lastele pärrisossaks sama iggaweste, et
sa Jehowa mo Jummala järrel olled
täieste käinud.
10. Ja nüüd, wata Jehowa on mind
ellus piddand, nenda kui ta räkinud; nüüd
on wiis aastat wietkümmend sest aiast,
kui Jehowa se sanna Mosesse wasto rä-
kis, kui Israel körbes käis, ja wata nüüd
ollen ma tännapääw wiis aastat wanna
üdheksattümmend.
11. Ma ollen tännapääw alles ni wah-
wa, kui sel päwal, kui Moses mind wäl-
jaläkkitas; kuida mo rammo siis olli, nen-
da on mo rammo nüüd ka, et ma wein
wäljaminna ja tulla söddima.
12. Ja anna mulle nüüd se mäggine
ma, mis Jehowa sel päwal on räkinud:
sest sinna olled sel päwal kuulnud, et seäl
on Enakid ja sured tuggewad liñnad;

Jehowa on moga, et ma neid ärraaian,
nenda kui Jehowa on räkinud.
13. Ja Josua önnistas tedda ja andis
Ebroni, Jewunne poiale Kalebile pärris-
ossaks.
14. Sepärrast sai Ebron pärrisossaks
Jewunne poia Kalebi, Kenissi mehhe
kätte tännapäwani; et temma Jehowa
Israeli Jummala järrel täieste käinud.
15. Ja Ebroni nimmi olli ennemuiste
Arba lin, se olli üks suur innimenne Ena-
kitte seast. Ja maal olli rahholinne assi
söa polest.

15. Peatük.

Juda suggoarro pärrisossa.

1. Ja Juda laste suggoarrule sai ossa,
nende suggowössasid möda, Edomi raia
jures Sinni körb louna pool, lounapool-
sest pirrest.
2. Ja nende raia louna pool olli sola
merre wiimne ots, merresilmast mis lou-
na pole läbbäb.
3. Ja läbbäb wälja louna poolt senna,
kust üllesminnakse Akrabbimi, ja käib
Sinnist läbbi, ja lähhäb louna poolt ül-
les Kadesbarnea, ja käib Etsronist läbbi,
ja läbbäb ülles Addari ja pirab Karkaa
ümber,
4. Ja käib Atsmonast läbbi, ja läbbäb
wälja Egiptusse jöe pole, ja raia wiimsed
otsad on merre pool: se olgo teie raia
louna pool.
5. Ja raia hommiko pool on sola merri,
Jordani ärest sadik, ja raia pohja kare
pool merresilmast, Jordani ärest.
6. Ja raia läbbäb ülles Petogla, ja
käib pohja poolt läbbi Petarabast, ja raia
läbbäb ülles Rubeni poia Poani kiwwist
sadik.
7. Ja raia läbbäb ülles Tebiri, Akori
orro jurest, ja läbbäb pohja pole Kilgali,
mis on ma kohhal, kust üllesminnakse
Adummimi pole, mis on louna pool Kid-
roni jögge; ja raia käib Ensemesi weest
sadik, ja temma wiimsed otsad on Enro-
geli jures.
8. Ja raia läbbäb ülles Innomi poia
orrust läbbi, louna pool Jebusi linna, se
on Jerusalem; ja raia läbbäb ülles mäe
otsa peäle, mis on Innomi orro kohhal
öhto pool, mis on Rewaide orro otsas
pohja pool,
9. Pärrast kerab raia mäe otsast New-
toi weekaewo pole ja joseb Ewroni mäe
linnade jure, ja raia kerab Paala pole, se
on Kirjatjearim.
10. Ja raia pirab Paalast öhto pole,
Seiri mäe jure, ja joseb läbbi Jearimi
mäe körwast pohja pole, se on Kesalon,
ja tulleb mahha Petsemesi, ja käib Tim-
nast läbbi.
11. Ja raia joseb Ekroni körwast pohja
pole, ja raia kerab Sikkerona jure, ja käib
ülle Paala mäe, ja joseb Jabneeli jure,
ja raia wiimsed otsad on öhto pool.
12. Ja öhtopoolne raia sure merre ja
temma raia pool. Se on Juda laste raia
ümberringi nende suggowössasid möda.
13. Agga Jewunne poiale Kalebile olli
ta Juda laste sekka jaggo annud Jehowa
sanna järrele Josua wasto; Arba, Ena-
ki issa linna, se on Ebron. p. 14, 13.
14. Ja Kaleb aias seält ärra Enaki
kolm poega Sesai, ja Ahimani, ja Tal-
mai, kes Enakist sündinud.
15. Ja ta olli seält üllesläinud nende
jure, kes Tebiris ellasid, (ja Tebiri nim-
mi olli ennemuiste Kirjatsewer.)
16. Ja Kaleb olli üttelnud: Kes Kirjat-
seweri rahwa mahhalööb, ja saab linna
kätte, kül ma sellele tahhan omma tütre
Aksa naeseks panna.
17. Ja Kalebi wenna Kena poeg Otniel
sai sedda kätte, ja temma panni omma
tütre Aksa temmale naeseks.
18. Ja se sündis kui Aksa temmale sai,
siis kihhutas ta tedda omma issa käest
pöldo palluma, ja kargas eesli seljast
mahha, ja Kaleb ütles ta wasto: Mis
sul on?
19. Ja temma ütles: Anna mulle üks
and; et sa mulle olled kuiwa ma annud,
siis anna mulle ka weekaewusid; ja ta an-
dis temmale körgid kaewusid ja madda-
laid kaewusid.
20. Se on Juda laste suggoarro pär-
risossa, nende suggowössasid möda.
21. Ja Juda laste suggoarro pärralt
ollid linnad, wiimsest otsast Edomi raia
liggi louna pool, Kabseel, ja Eder, ja Ja-
gur,
22. Ja Kina, ja Timona, ja Adada,
23. Ja Kedes, ja Atsor, ja Jitnan,
24. Siw ja Telem, ja Pelaot,
25. Ja Atsor-Adatta, ja Kerijot, Ets-
ron, se on Atsor.
26. Amam ja Sema, ja Molada,
27. Ja Atsarkadda, ja Esmon, ja Pet-
pelet,
28. Ja Atsarsual ja Peerseba ja Pis-
jotja,
29. Paala ja Ijim, ja Etsem,
30. Ja Eltolat, ja Kesil, ja Orma,
31. Ja Siklag, ja Madmanna, ja San-
sanna,

32. Ja Lebaot, ja Silim, ja Ain, ja Rimmon; keiki linno on ühheksa kolmatkümmend ja nende küllad.
33. Mäeallusel maal on Estaol, ja Sorra, ja Asna,
34. Ja Sanoa ja Engannim, Tappua ja Enam,
35. Jarmut ja Adullam, Soko ja Aseka.
36. Ja Saaraim, ja Aditaim, ja Kedera, ja Kederotaim; nelliteistkümmend liña ja nende küllad.
37. Senan ja Adasa, ja Migdalgad,
38. Ja Tilan, ja Mitspa, ja Jokteel,
39. Lakis ja Potskat, ja Eglon,
40. Ja Kabbon, ja Lahmas, ja Kitlis,
41. Ja Kederot, Pettagon ja Naama, ja Makkeda, kuusteistkümmend liña ja nende küllad.
42. Libna ja Eter, ja Asan,
43. Ja Jiwta, ja Asna, ja Netsib,
44. Ja Keila, ja Aksib, ja Maresa, ühheksa liña ja nende küllad.
45. Ekron ja ta wähhemad liñnad, ja ta küllad.
46. Ekronist õhto pole, keik mis Asdodi kõrwal, ja nende küllad.
47. Asdod, ta wähhemad liñnad ja ta küllad; Asa, ta wähhemad liñnad ja ta küllad Egiptusse jõest sadik, ja suur merri on ta raia.
48. Ja mäggise ma peäl Samir ja Jattir, ja Soko,
49. Ja Tanna, ja Kirjatsanna, se on Debir.
50. Ja Anab, ja Estemo, ja Anim.
51. Ja Kosen, ja Olon, ja Kilo, ükskeistkümmend liña ja nende küllad.
52. Arab ja Tuma, ja Esan,
53. Ja Janum, ja Pettapua, ja Aweka,
54. Ja Umta, ja Kirjat-Arba, se on Ebron, ja Sior, ühheksa liña ja nende küllad.
55. Maon, Karmel ja Siw, ja Juta.
56. Ja Jisreel, ja Jokdeam, ja Sanoa.
57. Kain, Kibea ja Timna; kümme liña ja nende küllad.
58. Aalul, Petsur ja Kedor,
59. Ja Maarat, ja Petanot, ja Eltekon, kuus liña ja nende küllad.
60. Kirjatpaal, se on Kirjatjearim ja Rabba, kaks liña ja nende küllad.
61. Kõrbes olli Petaraba, Middin ja Sekaka.
62. Ja Nibsan, ja Irmela, ja Engedi, kuus liña ja nende küllad.
63. Agga Juda lapsed ei woinud Jebusi rahwast, kes Jerusalemmas ellasid, mitte ärraaiada; sepärrast ellasid Jebusi rahwas Juda lastega ühhes Jerusalemmas tännapäwani.

16. Peatük.

Ewraimide pärrisossa raiad.

1. Pärrast tulli Josepi laste lisoossa wälja Jordanist Jeriko kohhalt, Jeriko wee jurest hommiko pole, kõrb mis Jerikult ülleskäib, Peteli mäggise ma ülle.
2. Ja lähhäb Petelist Lusa pole, ja käib Arki raiast sadik Ataroti pole,
3. Ja tulleb mahha õhto pole Jawleti rahwa raia pole, allumisse Petoroni raiast sadik ja Keserist sadik, ja ta wiimsed otsad on õhto pool.
4. Nenda said Josepi lapsed, Ewraim ja Manasse, pärrisossa.
5. Ja Ewraimi laste raia olli nende suggukõssasid mõda, ja nende pärrisossa raia olli hommiko pool Atrotaddar, üllemast Petoronist sadik.
6. Ja raia käib wälja õhto pole Mikmetati liggi pohja pool, ja raia pirab ümber hommiko wasto Taanatsilo pole, ja käib temmast läbbi hommiko pool Janoat.
7. Ja tulleb Janoast mahha Ataroti ja Naarati pole, ja putub Jerikusse, ja käib wälja Jordani pole.
8. Tappuast käib raia õhto pool Kana jõgge, ja ta wiimsed otsad on õhto pool; se on Ewraimi laste suggnarro pärrisossa, nende suggukõssasid mõda.
9. Agga liñnad, mis isseärranis Ewraimi lastele anti, ollid Manasse laste pärrisossa sees, keik liñnad ja nende küllad.
10. Ja nemmad ei aiand mitte Kanaani rahwast ärra, mis Keseris ellas, ja Kanaani rahwas ellab Ewraimi seas tännapäwani ja sai orjaks ja makso alla.

17. Peatük.

Manasse suggnarro pärrisossa.

1. Manasse suggnarrule sai ka lisoossa, et temma Josepi essimenne poeg olli; Makirile, kes Manasse essimenne poeg olli ja Kileadi issa: et temma sõamees olli, siis sai temmale Kilead ja Pasan.
2. Ja ossa sai ka teistele Manasse lastele, nende suggukõssasid mõda, Abieseri lastele, ja Eleki lastele, ja Asrieli lastele, ja Sekemi lastele, ja Eweri lastele, ja Semida lastele; need on Josepi poia Manasse lapsed, meesterahwas nende suggukõssasid mõda.
3. Agga Selowadil, kes olli Manasse poia, Makiri poia, Kileadi poia Eweri

poeg, ei olnud mitte poege, muud kui tütred, ja need on temma tüttarde nimmed: Mala ja Noa, Ogla, Milka ja Tirtsa.
4 Mos. 26. 33.

4. Ja need tullid preestri Eleasari ette, ja Nuni poia Josua ette, ja üllematte ette, ja ütlesid: Jehowa on Mosesse käsknud, meile pärrisossa anda meie wendade sekka; ja ta andis neile Jehowa susanna järrele pärrisossa nende issa wendade sekka.
4 Mos. 27. 1–7.

5. Ja Manasse ossaks sai kümme nöri, peäle Kileadi ja Pasani ma, mis on teine pool Jordanit.

6. Sest Manasse tütred said ennestele pärrisossa temma poegade seas, agga Kileadi ma olli Manasse teiste poegade pärralt.

7. Ja Manasse raia olli Aserist Mikmetati pool, mis on Sekemi kohhal, ja raia läib parramat kät nende jure, kes Entappuas ellawad.

8. Manasse kätte sai Tappua ma, agga Tappua lin, mis Manasse raia jures on, sai Ewraimi laste kätte.

9. Ja raia tulleb mahha Kana jöe jure louna pole jögge; need linnad on Ewraimi pärralt Manasse liñnade seas, ja Manasse raia on pohja pool jögge, ja ta wiimsed otsad on öhto pool.
p. 16, 9.

10. Louna pool on Ewraimi pärralt, ja pohja pool Manasse pärralt, ja merri on temma raia, ja nemmad putuwad pohja poolt Aseri, ja hommiko poolt Isaskari maasse.

11. Ja Isaskari ja Aseri maal on Manasse pärralt: Petsean ja ta wähhemad liñnad, ja Ibleam ja ta wähhemad liñnad, ja kes Toris ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Endoris ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Taanakis ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Megiddus ellawad ja selle wähhemad liñnad, kolm riki.

12. Ja Manasse lapsed ei woind mitte nende liñnade rahwast ärraaiada, sest Kanaani rahwas wötsid ette seäl maal ellada.

13. Ja se sündis, kui Israeli lapsed wäggewaks said, siis pannid nemmad Kanaani rahwa peäle makso, ja ei aiand neid polegi mitte ärra.

14. Ja Josepi lapsed räkisid Josuaga ja ütlesid: Mispärrast olled sa mulle pärrisossaks annud ühhe liso ja ühhe nöri ossa? ja meid on paljo rahwast, et Jehowa mind tännini on önnistand.

15. Ja Josua ütles nende wasto: Et teid paljo rahwast on, siis minne ülles metsa sisse ja raiu sedda mahha ennesele, Perissi ja Rewaide rahwa male, et Ewraimi mäggine ma sulle kitsas on.

16. Ja Josepi lapsed ütlesid: Mäggine ma ei sa mitte meie kätte; sest keigel Kanaani rahwal, kes orgus ellawad, on raudwankrid, neil, kes Petseanis on ja nende wähhemail liñnadel, ja neil, kes Jisreeli orgus on.

17. Ja Josua ütles Josepi sou wasto, Ewraimi ja Manasse wasto sedda wisi: Teid on paljo rahwast, ja teil on suur wäggi, sul ei pea mitte üks lisoossa ollema.

18. Sest mäggine ma peab sinno pärralt ollema, et ta küll metsne on; raiu agga sedda mahha, siis peawad ta wiimsed otsad so pärralt ollema, sest sa pead Kanaani rahwa ärraaiama, sepärrast et temmal raudwankrid on, et ta kange on.

18. Peatük.

Nonu petakse weel jao pärrast. Peniamini ma raiad.

1. Ja keik Israeli laste koggodus tulli Silusse kokko, ja panni senna koggodusse telgi ülles, kui ma sai nende alla sanud.

2. Ja seitse sugguarro ollid üllejänud Israeli laste seast, kes omma pärrisossa ep olnud ärrajagganud.

3. Ja Josua ütles Israeli laste wasto: Kauaks teie ni löddwad ollete, et teie ei lähhä pärrima maad, mis Jehowa, teie wannematte Jummal, teile on annud?

4. Andke iggast sugguarrust kolm meest, et ma neid läkkitan, et nemmad kätte wötwad ja ma läbbikäiwad, ja sedda kirja üllespannewad omma pärrisossa arro möda, ja mo jure taggasi tullewad.

5. Ja nemmad peawad sedda seitsmeks jauks ärrajaggama: Juda peab omma raia peäle jäma louna pool, ja Josepi suggu peab omma raia peäle jäma pohja pool.

6. Ja teie peate ma kirja üllespannema seitsmeks jauks, ja seie mo kätte toma, et ma siin teile liisko heidan Jehowa, meie Jummala ees.

7. Sest Lewitidel ei olle jaggo teie seas, sest Jehowa preestriammet on nende pärrisossa: agga Kad ja Ruben, ja Manasse pool sugguarro on omma pärrisossa wötnud teine pool Jordanit, hommiko pool, mis Jehowa sullane Moses neile on annud.
4 Mos. 18. 20. ja 32. 33.

8. Ja mehhed wötsid kätte ja läksid ärra, ja Josua andis kässo neile, kes läksid maad kirja üllespannema, ja ütles: Min-

ge ja käige ma läbbi, ja pange sedda ül-
les kirja, ja tulge mo jure jälle taggasi,
siis tahhan ma teile siin liisko heita Je-
howa ees Silus.
9. Ja mehhed läksid ja käisid ma läbbi,
ja pannid sedda ülles kirja, linno möda,
seitsmeks jauks ühhe ramatusse, ja tullid
Josua jure leri Silusse.
10. Ja Josua heitis neile liisko Jehowa
ees Silus, ja Josua jaggas seäl Israeli
lastele ma ärra, nende jaggusid möda.
11. Ja Penjamini laste sugguarro liso-
ossa tulli wälja nende sugguwössasid
möda: ja nende lisoossa raia tulli wälja
Juda laste ja Josepi laste wahhele.
12. Ja neil olli raia pohja kare pool
Jordanist, ja raia käib ülles Jeriko kör-
wast pohja pole, pärrast läib se ülle mäe
öhto pole, ja ta wiimsed otsad on Peta-
weni körwe pool.
13. Ja raia käib seält Lusa, Lusa kör-
wast louna pole, se on Petel: ja raia jo-
seb mahha Atrotaddari, mäe jure, mis on
louna pool allumist Petoroni.
14. Ja raia kerab ja pirab öhto kare
pole wasto lounat seält mäest, mis on
Petoroni kohhal louna pool, ja temma
wiimsed otsad on Kirjatpaali jures, se on
Kirjatjearim, Juda laste lin; se on öhto-
kaar.
15. Ja louna pool kaar on Kirjatjeari-
mi otsast; ja raia tulleb wälja öhto pole,
ja joseb Newtoa weekaewo jure.
16. Ja raia joseb mahha mäe otsa jure,
mis on Innomi poia orro kohhal, mis
on Rewaide orgus pohja pool, ja joseb
mahha Innomi orrust läbbi Jebusi rah-
wa körwa louna pole, ja jookseb mahha
Rogeli kaewo jure,
17. Ja kerab pohja poolt, ja tulleb wäl-
ja Ensemesi, ja läbbäb wälja Keliloti,
mis seäl kohhal, kus ülles minnakse Adum-
mimi, ja joseb mahha Rubeni poia Poa-
ni kiwwi jure,
18. Ja käib läbbi Araba körwast pohja
pole, ja joseb mahha Araba.
19. Ja raia käib Petogla körwast pohja
pole, ja temma, raia wiimsed otsad on
sola merre silma jures mis pohja pool,
Jordani louna pool otsas; se on louna-
poolne raia.
20. Ja Jordan on raia hommiko kare
pool: se on Penjamini laste pärrisossa,
temma raiadega ümberringi, nende sug-
guwössasid möda.
21. Ja Penjamini laste sugguarrul ollid
linnad, nende sugguwössasid möda: Je-
riko ja Petogla ja Emekketsits,
22. Ja Petaraba, ja Semaraim, ja Petel,
23. Ja Awwim, ja Para, ja Owra,
24. Ja Kewarammonai, ja Owni, ja
Kaba, kaksteistkümmend linna ja nende
küllad.
25. Kibeon ja Rama, ja Peerot,
26. Ja Mitspa, ja Kewira, ja Motsa,
27. Ja Rekem, ja Irpeel, ja Tarala,
28. Ja Sela, Elew ja Jebus, se on Je-
rusalem, Kibat, Kirjat, nelliteistkümmend
linna ja nende küllad; se on Penjamini
laste pärrisossa, nende sugguwössasid
möda.

19. Peatük.

Weel kue sugguarro ja Josua pärrisossa.

1. Pärrast tulli teine lisoossa wälja
Simeonile: Simeoni laste sugguarrule,
nende sugguwössasid möda; ja nende pär-
risossa olli Juda laste pärrisossa sees.
2. Ja neile sai nende pärrisossaks Peer-
seba, ja Seba, ja Molada,
3. Ja Atsarsual, ja Pala, ja Etsem,
4. Ja Eltolad, ja Petul, ja Orma,
5. Ja Siklag, ja Petmarkabot, ja At-
sarsusa,
6. Ja Petlebaot, ja Saruen: kolmteist-
kümmend linna ja nende küllad.
7. Ain, Rimmon ja Eter, ja Asan, nelli
linna ja nende küllad.
8. Ja keik küllad, mis nende linnade
ümber ollid, Paalatpeerist ehk Ramatist
sadik louna pool; se on Simeoni laste
sugguarro pärrisossa, nende sugguwös-
sasid möda.
9. Juda laste nöriossast on Simeoni
laste pärrisossa, sest Juda laste jagge
olli surem kui neile tarwis; sepärrast said
Simeoni lapsed pärrisossa nende pärris-
ossa sees.
10. Ja kolmas lisoossa tulli ülles Se-
buloni lastele, nende sugguwössasid mö-
da, ja nende pärrisossa raia olli Saridist
sadik.
11. Ja nende raia käib ülles merre pole
ja Marala, ja putub Dabbasetisse, ja pu-
tub jöe äre, mis on Jokneami kohhal.
12. Ja pörab Saridist hommiko päwa-
tousmisse pole Kislottabori raia jure, ja
läbbäb wälja Dabratisse, ja läbbäb ülles
Jawia pole.
13. Ja seält käib se läbbi wasto hom-
miko päwatousse pole Kittaeweri ehk Itta-
kaatsini pole, ja tulleb wälja Rimmonme-
toari ehk Nea jure.
14. Ja raia pirab pohja pool Hannato-
ni, ja temma wiimsed otsad on Jiwtaeli
org.

15. Ja Kattat, ja Naalal, ja Simron, ja Idala ja Petlem; kaksteistkümmend liñna ja nende küllad.

16. Se on Sebuloni laste pärrisossa, nende suggukwössasid möda, liñnad ja nende küllad.

17. Neljas lisoossa tulli wälja Isaskarile, Isaskari lastele, nende suggukwössasid möda.

18. Ja nende raia olli Jisreel ja Kesullot, ja Sunem,

19. Ja Awaraim, ja Sion, ja Anaarat,

20. Ja Rabbit, ja Kisjon, ja Ebets,

21. Ja Remet, ja Engannim, ja Enaddes, ja Petpatsets.

22. Ja raia putub Taborisse ja Saatsimasse ja Petsemesse, ja nende raia wiimsed otsad on Jordani äres; kuusteistkümmend liñna ja nende küllad.

23. Se on Isaskari laste sugguarro pärrisossa, nende suggukwössasid möda, liñnad ja nende küllad.

24. Ja wies lisoossa tulli wälja Aseri laste sugguarrule, nende suggukwössasid möda.

25. Ja nende raia olli Elkat ja Ali, ja Peten, ja Aksaw,

26. Ja Alammelek, ja Amad ja Misal, ja putub Karmelisse öhto pool ja Siorilibnatisse.

27. Ja pörab wasto päwatousmist Petdageni pole, ja putub Sebulonisse ja Jiwtaeli orro külge pohja pole, Petemeki ja Neieli, ja läbbäb wälja Kabuli jure wassakut kät.

28. Ja Ebron, ja Reob, ja Ammon ja Kana, surest Sidonist sadik.

29. Ja raia pörab Rama pole ja Tirusse tuggewast liñnast sadik, siis pörab raia Osa pole, ja ta wiimsed otsad on merre äres Aksiba rigi pool.

30. Ja Umma ja Awek ja Reob: kaksteistkümmend liñna ja nende küllad.

31. Se on Aseri laste sugguarro pärrisossa, nende suggukwössasid möda, liñnad ja nende küllad.

32. Nawtali lastele tulli kues lisoossa wälja, Nawtali lastele nende suggukwössasid möda.

33. Ja nende raia on Elewist, Allonist Saanannimi pool, ja Adaminekeb ja Jabneel, Lakkumist sadik, ja ta wiimsed otsad on Jordani äres.

34. Ja raia pörab öhto pole Asnottaborri, ja läbbäb sealt Ukkoka, ja putub Sebuloni louna poolt, ja putub Aserisse öhte poolt, ja Juda liggi Jordani äre päwatousmisse pole.

35. Agga tuggewad liñnad on Siddim, Ser ja Ammat, Rakkat ja Kinneret,

36. Ja Adama, ja Rama, ja Atsor,

37. Ja Kedes, ja Edrei, ja Enatsor,

38. Ja Iron, ja Migdalel, Orem ja Petanat, ja Petsemes, ühheksateistkümmend liñna ja nende küllad.

39. Se on Nawtali laste sugguarro pärrisossa, nende suggukwössasid möda, liñnad ja nende küllad.

40. Seitsmes lisoossa tulli wälja Tanni laste sugguarrule, nende suggukwössasid möda.

41. Ja nende pärrisossa raia on Sora ja Estaol, ja Irsemes,

42. Ja Saalabbin, ja Aijalon, ja Jitla,

43. Ja Elon, ja Timnata, ja Ekron,

44. Ja Elteke, ja Kibbeton, ja Paalat,

45. Ja Jeud, ja Peneparak, ja Katrimmon,

46. Ja Mejarkon, ja Rakkon, raiaga Jawo kohhal.

47. Agga Tanni laste raia olli neile wägga kassinaste wäljatulnud; sepärrast läksid Tanni lapsed ülles, ja söddisid Lesemi wasto ja said sedda kätte, ja löid sedda mahha mööga terraga, ja pärrisid sedda, ja ellasid seäl, ja nimmetasid Lesemit Tanni liñnaks, omma issa Tanni nimme järrele.

48. Se on Tanni laste sugguarro pärrisossa nende suggukwössasid möda, liñnad ja nende küllad.

49. Kui nemmad jo ma said pärrisossaks sanud temma raiasid möda, siis andsid Israeli lapsed Nuni poiale Josuale pärrisossa enneste sekka.

50. Jehowa sussanna peäle andsid nemmad temmale liñna, mis ta tahtis, Timnatsera, Ewraimi mäggisel maal, ja ta ehhitas liñna ülles ja ellas seäl sees.

51. Need on need pärrisossad, mis preester Eleasar ja Nuni poeg Josua, ja peawannemad Israeli laste sugguarrudele liso läbbi pärrisossaks andsid Silus, Jehowa ees, koggodusse telgi ukse ees: ja nemmad löppetasid ma ärrajaggamisse.

20. Peatük.

Kuus linna seätakse pelgolinnuks.

1. Ja Jehowa räkis Josua wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Andke pelgoliñnad, mis ma teie wasto ollen räkinud Mosesse läbbi.

4 Mos. 35, 11. n. t. s.

3. Et senna woiks pöggeneda tapja, kes innimesse koggematta mahhalööb, ei mitte

melega; ja need peawad teile ollema pelgjuks selle eest, kes werd taggakulab.

4. Ja kes ühte neisse liñna pöggeneb se peab liñna wärrawa tagga seisma, ja liñna wannematte körwade ette ommad asjad üllesrätima; siis peawad nemmad tedda enneste jure liñna wastowötma ja temmale asseme andma, et ta nende jures woiks ellada.

5. Ja kui se, kes werd taggakulab, tedda taggaaiab, siis ei pea nemmad tapjat mitte ta kätte kinniandma; sest et ta omma liggimest ei olle melega mahhalönud, ja et ta tedda enne sedda ei olle wihkanud.

6. Ja ta peab seäl liñnas ellama, senni kui ta koggodusse ees saab kohtus seisnud, senni kui üllem preester, kes sel aial on, surreb: siis peab tapja jälle taggasi minnema, ja tullema omma liñna ja omma kotta, sinna liñna, kust ta olli ärrapöggenend.

7. Siis pühhitsesid nemmad Kedesi Kalileas, Nawtali mäggisel maal, ja Sekemi, Ewraimi mäggisel maal, ja Kirjat-Arba, se on Ebron, Juda mäggisel maal.

8. Ja teine pool Jordanit Jeriko kohhal hommiko pool andsid nemmad Betseri körbes laggeda ma peäl, Rubeni suggu-arrust, ja Ramoti Kileadis, Kaddi suggu-arrust, ja Kolani Basanis, Manasse sugguarrust.

9. Need on need liñnad, mis on seätud keigile Israeli lastele ja woörale, kes asset on nende seas, et senna piddi pöggenema iggaüks kes innimesse koggematta olli mahhalönud, et ta ei piddand surrema selle käe läbbi, kes werd taggakulab, enne kui ta koggodusse ees saab seisnud.

21. Peatük.

Preestritte ja Lewitide linnad.

1. Siis tullid Lewitide peawannemad preestri Eleasari jure, ja Nuni poia Josua jure, ja Israeli laste sugguarrude peawannematte jure,

2. Ja rääkisid nende wasto Silus, Kanaani maal ja ütlesid: Jehowa on Mosesse läbbi käsknud, meile liñno anda nende sees ellada, ja nende allewid meie lojustele. 4 Mos. 35, 2.

3. Ja Israeli lapsed andsid Lewitidele ommast pärrisossast Jehowa sujanna järrele, liñnad ja nende allewid.

4. Siis tulli lisoossa wälja Keatide suggu-wössadele, ja preestri Aaroni lastele, kes Lewi soust, Juda sugguarrust, ja Simeoni sugguarrust, ja Benjamini sugguarrust liso läbbi kolmteistkümmend liñna.

5. Ja teiste Keati lastele, Ewraimi sugguarro sugguwössadest, ja Tanni sugguarrust, ja Manasse polest sugguarrust, liso läbbi kümme liñna.

6. Ja Kersoni lastele sai Isaskari sugguarro sugguwössadest, ja Aseri sugguarrust, ja Nawtali sugguarrust, ja Manasse polest sugguarrust Basanis, liso läbbi kolmteistkümmend liñna.

7. Merari lastele sai nende sugguwössasid möda Rubeni sugguarrust, ja Kaddi sugguarrust, ja Sebuloni sugguarrust, katsteistkümmend liñna.

8. Nenda andsid Israeli lapsed Lewitidele liñnad ja nende allewid, nenda kui Jehowa olli Mosesse läbbi käsknud, liso läbbi.

9. Ja nemmad andsid Juda laste sugguarrust ja Simeoni laste sugguarrust need liñnad, mis nemmad nimme pärrast nimmetasid;

10. Et need piddid Aaroni laste pärralt ollema, Keatide sugguwössadest, Lewi lapsist; sest nende pärralt olli essimenne liist.

11. Ja nemmad andsid neile Arba, Anaki issa, liñna, se on Ebron, mis Juda mäggisel maal, ja temma allewid ta ümber.

12. Ja selle liñna wäljad ja temma küllad andsid nemmad Jewunne poiale Kalebile temma pärrandusseks.

p. 14. 13. 14. ja 15, 13.

13. Ja preestri Aaroni lastele andsid nemmad tapja pelgoliñna, Ebroni ja ta allewid, ja Libna ja ta allewid,

14. Ja Jattiri ja ta allewid, ja Estemoa ja ta allewid,

15. Ja Oloni ja ta allewid, ja Tebiri ja temma allewid,

16. Ja Aini ja ta allewid, ja Jutta ja ta allewid, Betsemesi ja ta allewid: ühheksa liñna neist kahhest sugguarrust.

17. Ja Benjamini sugguarrust Kibeoni ja ta allewid, Keba ja ta allewid,

18. Anatoti ja temma allewid, ja Almoni ja ta allewid, nelli liñna.

19. Keik preestritte Aaroni laste liñnad, neid olli kolmteistkümmend liñna ja nende allewid.

20. Agga Keati laste sugguwössadele teiste Lewitidele Keati lapsist, said ka nende lisoossa liñnad Ewraimi sugguarrust.

21. Ja nemmad andsid neile tapja pelgoliñna Sekemi ja temma allewid, mis Ewraimi mäggisel maal, ja Keseri ja ta allewid.

22. Ja Kibsaimi ja ta allewid, ja Pettoroni ja ta allewid, nelli liñna.

23. Ja Tanni sugguarrust Elteke ja ta allewid, Kibbetoni ja temma allewid.

24. Aijaloni ja ta allewid, Katrimmoni ja ta allewid, nelli liñna.

25. Ja Manasse polest sugguarrust Taanaki ja ta allewid, ja Katrimmoni ja ta allewid, kaks liñna.

26. Keiki neid liñno olli kümme ja nende allewid, teiste Keati laste sugguwössjade pärralt.

27. Ja Kersoni lastele, Lewitide sugguwössjadest, sai Manasse polest sugguarrust tapja pelgolin Kolan mis Pasanis, ja temma allewid, ja Peestera ja ta allewid, kaks liñna.

28. Ja Jjaskari sugguarrust Kisjon ja ta allewid, Taberat ja ta allewid,

29. Jarmut ja temma allewid, Enganuim ja ta allewid, nelli liñna.

30. Ja Ajeri sugguarrust Misal ja ta allewid, Abdon ja ta allewid,

31. Elkat ja ta allewid, ja Reob ja ta allewid, nelli liñna.

32. Ja Nawtali sugguarrust tapja pelgolin Kedes, mis Kalileas, ja ta allewid, ja Ammottor ja ta allewid, ja Kartan ja temma allewid, kolm liñna.

33. Keik Kersoni laste liñnad nende sugguwössjaid möda, neid on kolmteistkümmend liñna ja nende allewid.

34. Agga teiste Lewitide, Merari laste sugguwössjadele, sai Sebuloni sugguarrust Jokneam ja temma allewid, Karta ja ta allewid,

35. Timna ja ta allewid, Naalal ja ta allewid, nelli liñna.

36. Ja Rubeni sugguarrust Petser ja ta allewid, ja Jatsa ja ta allewid,

37. Kedemot ja ta allewid, ja Mewaat ja ta allewid, nelli liñna.

38. Ja Kaddi sugguarrust tapja pelgolin Ramot Kileadis ja temma allewid, ja Maanaim ja ta allewid.

39. Esbon ja ta allewid, Jaser ja ta allewid, keik on nelli liñna.

40. Keik need liñnad ollid teiste Merari laste pärralt, kes Lewitide sugguwössadest, nende sugguwössasid möda; ja nende lijoozia olli kaksteistkümmend liñna.

41. Keik Lewitide liñnad Israeli laste pärrandusses neid olli kabheksa liñna wierkümmend ja nende allewid. 4 Mos. 35. 7.

42. Need liñnad ollid igga lin ja temma allewid seäl ümber, nenda olli se keigil liñnadel.

43. Ja Jehowa andis Israelile keik ma, mis ta olli wandunud nende wannemaile anda, ja nemmad pärrisid sedda ja ellasid seäl. 1 Mos. 12, 7. Neem. 9, 8.

44. Ja Jehowa andis neile hingamist seäl ümberkaudo, keik sedda möda, kui ta olli wandunud nende wannemaile; ja keigist nende waenlastest ei joudnud ükski nende wasto seista; Jehowa andis keik nende waenlased nende kätte. 5 Mos. 11, 25.

45. Ei sannagi kaddund ärra keigist häist sannust, mis Jehowa Israeli soule olli räkinud, keik se sündis. p. 23, 14. Laul. 33, 4.

22. Peatük.

Poolkolmat sugguarro läbwad omma pärrisossasse; teised waidlewad nendega, et nemmad altari teinud.

1. Siis kutsus Josua Rubeni ja Kaddi, ja Manasse pole sugguarro,

2. Ja ütles nende wasto: Teie ollete keik piddanud, mis Jehowa sullane Moses teile on käsknud, ja ollete minno sanna kuulnud keikis, mis ma teile ollen käsknud. 4 Mos. 32, 20. 5 Mos. 3, 18.

3. Teie ei olle enneste wendi ni mitmel aastal mitte mahhajätnud tännapäwani, waid teie ollete piddanud mis kohhus piddada, Jehowa omma Jummala käsko.

4. Ja nüüd on Jehowa, teie Jummal, teie wendadele hingamist annud, nenda kui ta neile räkinud; ja nüüd pöörge ümber ja minge omma telkide jure, omma pärrandusse male, mis Jehowa sullane Moses teile on annud teine pool Jordanit. 4 Mos. 32, 33.

5. Agga katsuge kowwaste tehha käsko ja käsoöppetust möda, mis Jehowa sullane Moses teile on käsknud, et teie wöttate Jehowat omma Jummalat armastada ja keige temma tede peäl käia, ja ta käskusid piddada, ja ta pole hoida, ja tedda tenida keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.
5 Mos. 8, 6. 1 Mos. 24, 40. 1 Kunn. 2, 3.

6. Ja Josua önnistas neid ja laskis neid ärramiñna, ja nemmad läksid omma telkide jure.

7. Sest Manasse pole sugguarrule olli Moses pärrandusse annud Pasanis, ja temma teise polele andis Josua nende wendadega siin pool Jordanit ühto pool; ja kui Josua neid laskis ärramiñna nende telkide jure, siis önnistas temma neid ka. 4 Mos. 32, 33.

8. Ja ta räkis nende wasto ja ütles: Minge jälle taggasi omma telkide jure, sure hea nosiga ja wägga sure hulga lo-

justega, höbbedaga ja kullaga, ja wasse-
ga, ja rauaga, ja wägga sure hulga riet-
tega; jaggage omma waenlaste saak isse-
keskis omma wendadega.
9. Ja Rubeni lapsed, ja Kaddi lapsed,
ja Manasse pool sugguarro läksid jälle
taggasi, ja tullid ärra Israeli laste jurest
Silust, mis on Kanaani maal, et nem-
mad piddid minnema Kileadi male, omma
pärrandusse male, mis nemmad ollid
pärrandusseks sanud Jehowa susanna
järrele Mosesse läbbi.
10. Kui nemmad Jordani jõe kännde ju-
re said, mis Kanaani maal on, siis ehhi-
tasid Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed ja
Manasse pool sugguarro sennasamma
altari ülles Jordani äre, ühhe altari, mis
suur olli nähha.
11. Ja Israeli lapsed kuulsid rägitawad:
Wata Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed, ja
Manasse pool sugguarro on altari ülles-
ehhitanud Kanaani ma kohta, Jordani
kännde jure, Israeli laste kohta.
12. Kui Israeli lapsed sedda kuulsid,
siis tulli keik Israeli laste koggodus kokko
Silusse, et nemmad nende wasto piddid
senna üllesminnema söddima.
13. Ja Israeli lapsed läkkitasid Rubeni
laste ja Kaddi laste, ja Manasse pole
sugguarro jure Kileadi male, preestri
Eleasari poia Pinea,
14. Ja temmaga kümme würsti, igga-
ühhe issa soust ühhe würsti keigist Is-
raeli sugguarrudest, ja iggaüks neist olli
omma wannematte sou peamees, Israeli
tuhhandette ülle.
15. Kui nemmad Rubeni laste ja Kaddi
laste, ja Manasse pole sugguarro jure
tullid Kileadi male, siis rääkisid nemmad
nendega ja ütlesid:
16. Nenda ütleb keik Jehowa koggodus:
Mis wallatus on se, mis teie ollete Is-
raeli Jummala wasto teinud, et teie tän-
na Jehowa järrelt ärrataggenete; et teie
altari ennestele ollete üllesehhitanud, et
teie tänna Jehowa wasto pannete?
17. Kas Peori üllestohhus meile wähhä
on? Sest meie ei olle endid tännapäwani
puhhastand, ja siis tulli nuhtlus Jehowa
koggodusse peäle. 4 Mos. 25, 3. Hos. 9, 10.
18. Ja teie tagganete tänna Jehowa
järrelt ärra, ja se woib sündida, kui teie
tänna Jehowa wasto pannete, et ta hom-
me keige Israeli koggodusse peäle wägga
wihhastab.
19. Agga kui teie pärrandusse ma roja-
ne on teie melest, siis tulge Jehowa pär-
randusse male, kus Jehowa maia paigal
on, ja wötke pärrandus meie seast; ja är-
ge pange Jehowa wasto, et teie ennestele
altari üllesehhitate, peäle selle altari, mis
Jehowa meie Jummala pärralt.
20. Eks Sera poeg Akan wallatust tei-
nud ärrakautawa asja kallal, ja suur wih-
ha tulli keige Israeli koggodusse peäle,
mees heitis hinge omma üllekohte pärrast,
agga ei mitte temma üksi. p. 7, 1. 5. 20-25.
21. Ja Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed,
ja Manasse pool sugguarro wastasid, ja
rääkisid peameestega Israeli tuhhandette
ülle:
22. Wäggew Jummal Jehowa, wäggew
Jummal Jehowa se teab, ja Israel se
peab teäda sama: kui se wastopannemisse
läbbi, ja kui se wallatusse läbbi on teh-
tud Jehowa wasto, siis ärra aita sa, Is-
sand, meid tännapääw mitte.
23. Kui meie ennestele altari üllesehhi-
tanud, et meie Jehowa järrelt piddime
ärrataggenema, ja kui se sels on tehtud,
et pölletamisse- ja roaohwrid seäl peäl
piddi ohwerdama, ja kui se seks on teh-
tud, et tänno ohwrid temma peäl piddi
walmistama: siis wötko Jehowa meie
kätte nõuda.
24. Ja kui meil ep olle se murre olnud
ja seppärrast sedda teinud, et meie ütlesime:
homme ehk wötwad teie lapsed meie las-
tele räkida ja öölda: Mis teil on Jehowa,
Israeli Jummalaga, teggemist?
25. Sest Jehowa on Jordani meie ja
teie wahhele raiaks pannud, oh Rubeni
lapsed ja Kaddi lapsed! teil ei olle ossa
Jehowast; ja teie lapsed woiksid keela-
meie lapsi, Jehowat kartmast.
26. Seppärrast ütlesime: Et wötkem sed-
da ennestele heaks tehha, et meie altari ül-
lesehhitame, ei mitte pölletamisse eg-
ga mu ohwri tarwis:
27. Waid tunnistajaks olgo se meie ja
teie wahhel, ja meie rahwa sou wahhe
pärrast meid, et meie same Jehowale te
nistust tehha temma ees omma pölleta
misse ohwrittega, ja omma muude ohw
rittega, ja omma tänno ohwrittega; e
teie lapsed ei ütle homme meie lastele
teil ep olle ossa Jehowast.
28. Seppärrast ütlesime meie: Kui sa
tuks, et nemmad peaksid nenda ütlem
homme meie wasto ja meie tullewa pö
we rahwa wasto; siis woime öölda: W
dage Jehowa altari kujo, mis meie wa
nemad on teinud, ei mitte pölletamis
egga mu ohwriks, waid tunnistaja on
meie ja teie wahhel.
29. Se olleks meile teotusseks, kui m

peaksime Jehowa wasto pannema ja tänna Jehowa järrelt ärrataggancma ja altari ülleseebbitama pölletamisse, roa, ja mu ohwriks; peäle selle altari mis Jehowa meie Jummala pärralt, mis temma maja ees on.

30. Ja preester Pineas ja koggodusse wöörstid, ja peamehhed Israeli tuhhandette üllc, kes temmaga ollid, kuulsid sönnasid, mis Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed, ja Manasse lapsed räkisid, ja se olli hea nende melest.

31. Ja preestri Eleasari poeg Pineas ütles Rubeni laste wasto ja Kaddi laste wasto: Tänna tunneme meie, et Jehowa meie seas on, et teie sedda wallatust mitte ei olle teinud Jehowa wasto; nüüd ollete teie Israeli lapsed ärrapeästnud Jehowa käest.

32. Ja preestri Eleasari poeg Pineas ja wöörstid läksid jälle taggasi Rubeni laste ja Kaddi laste jurest Kileadi maalt Kanaani male Israeli laste jure, ja töid neile wastusse taggasi.

33. Ja se könne olli hea Israeli laste melest, ja Israeli lapsed kiitsid Jummalat, ja ei käsknud ennam mitte üllesminna nende wasto söddima, ja maad ärrarikkuma, kus Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed sees ellasid.

34. Ja Rubeni lapsed ja Kaddi lapsed nimmetasid altarit, et se on tunnistaja meie wahhel, et Jehowa on Jummal.

23. Peatük.

Josua kõnne, kui keik Israeli üllemad koos ollid.

1. Ja mitme päwa pärrast sündis, pärrast sedda kui Jehowa sai Israelile hingamist jaatnud keigist nende waenlasist seal ümberkaudo, ja Josua olli wannaks läind ja ellatand, p. 21. 44.

2. Siis kutsus Josua keik Israeli, nende wannemad ja nende peamehhed, ja nende kohtomoistjad ja nende üllewatajad, ja ütles nende wasto: Ma ollen wannaks läind ja ellatand;

3. Ja teie ollete näinud keik, mis Jehowa teie Jummal on teinud keigile neile paggauattele teie silma ees; sest Jehowa teie Jummal on se, kes teie eest on söddinud.

4. Wadage ma ollen pagganad, mis on üllejänud, teile liso läbbi jagganud pärrisossaks, teie jugguarrusid möda, Jordanist ja keik pagganad, mis ma ollen ärrakautanud, ja surest merrest päwa lojaminnemisse pole.

5. Ja Jehowa teie Jummal se tahhab neid teie eest ärralükkada ja neid teie eest ärraaiada, ja teie peate nende ma pärrima, nenda kui Jehowa teie Jummal teile räkinud.

6. Ja teie olge hästi wahwad, et teie katsute tehha keik, mis Mosesse kässoöppetusse ramatusse on kirjotud, et teie sest ei lahku ei parrama egga pahhema pole. Jes. 30. 21.

7. Et teie ei heida pagganatte seltsi, kes on üllejänud teie jure; ja nende jummalatte nimmesid ei pea teie mitte üllesnimmetama egga nende jures wandunia, egga neid tenima, egga nende ette kummardama.

8. Waid Jehowa omma Jummala pole peate teie hoidma, nenda kui teie ollete tännapäwani teinud,

9. Ja Jehowa on teie eest ärraaianud sured ja wäggewad pagganad, ja ükski ei jobunud tännapäwani teie wasto seista.

10. Üks ainus mees teie seast peab tuhhat taggaaiama, sest Jehowa teie Jummal se söddib teie eest, nenda kui ta teile räkinud. 3 Mos. 26. 8.

11. Ja katske hästi omma hingede pärrast, et teie Jehowat omma Jummalat armastate.

12. Agga kui teie ommeti ärrataggancte ja hoiate pagganatte pole, kes teie jure on üllejänud, ja sate nendega langukfiks, ja heidate nende seltsi, ja nemmad teie seltsi:

13. Siis peate wissiste teädma, et Jehowa teie Jummal ei wötta ennam neidsinnatsid pagganaid teie eest ärraaiada, ja nemmad sawad teile köieks ja wörgutamisse paelaks ja nahkpiitsaks, teie külgi rihmada, ja okkaks teie silmade sees, kunni teie hukka lähhäte sesinnatse hea ma peält, mis Jehowa teie Jummal teile on annud.

14. Ja wata ma lähhän tänna keige mailma teed; ja teie teate keiges ommas süddames ja keiges ommas hinges, et ei olle mahhalangenud üksainus sanna keigist häist sannust, mis Jehowa teie Jummal teie pärrast on räkinud: keik on teie kätte sanud, ei olle sest üksainus sanna mahhalangend. p. 21. 45.

15. Ja se sünnib, otsekui teie kätte sanud keik se hea, mis Jehowa teie Jummal teie wasto on räkinud; nenda sadab Jehowa teie peäle keik kurja, kunni temma teid siit hea ma peält ärrakautab, mis Jehowa teie Jummal teile on annud.

16. Kui teie Jehowa omma Jummala seädusse ülle astute, mis ta teile on käsk-

nud, ja läbbäte ja tenite teisi jummalaid, ja kummardate nende ette: siis süttib Jehowa wihha pöllema teie wasto, ja teie läbbäte pea hukka hea ma peält, mis ta teile on annud.

24. Peatük.

Josua wiimne könne; Josua ja Eleasari surm.

1. Ja Josua koggus keik Israeli sugguarrud kokko Sekemi, ja hüdis Israeli wannemad ja nende peamehhed, ja nende kohtomoistjad, ja nende üllewatajad, ja nemmad tullid Jummala ette seisma.

2. Ja Josua ütles keige rahwa wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Teine pool Wratti jögge, ellasid teie wannemad ennemuiste, Abraami issa ja Naori issa Tara, ja tenisid teisi jummalaid.

3. Ja minna wötsin teie issa Abraami teine poolt jögge, ja pannin tedda käima keige Kanaani maal, ja andsin temmale paljo suggu ja andsin temmale Isaaki.
1 Mos. 15, 7. Neem. 9, 7.

4. Ja andsin Isaakile Jakobi ja Esawi, ja andsin Esawile Seiri mäggise ma, sedda pärrida, ja Jakob ja temma lapsed läksid alla Egiptusse.
1 Mos. 36, 8. ja 46, 1. n. t. s.

5. Ja ma läkkitasin Mosesse ja Aaroni, ja nuhtlesin Egiptusse maad, nenda kui ma seälsammas ollen teinud, ja pärrast saatsin ma teid seält wälja. 2 Mos. 3, 10.

6. Ja ma saatsin teie wannemad wälja Egiptusse maalt, ja teie tullite merre jure, ja Egiptusse rahwas aiasid teie wannemaid tagga söawankrittega ja hobbosewäega körkjatte merrest sadik.
2 Mos. 12, 33. 37.

7. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, ja ta panni musta pimmeda teie ja Egiptusse rahwa wahhele, ja satis merre nende peäle tullema, ja kattis neid weega; ja teie silmad on näinud, mis minna Egiptusses ollen teinud; ja teie ellasite körbes mitto päwa. 2 Mos. 14, 19–31. 4 Mos. 32, 13.

8. Ja ma wisin teid Emori rahwa male, mis teine pool Jordanit ellas, ja nemmad söddisid teie wasto, ja ma andsin neid teie kätte, ja teie pärrisite nende ma, ja ma kautasin neid ärra teie eest.
4 Mos. 21, 21–31.

9. Ja Sippori poeg Palak, Moabi kunningas, wöttis kätte ja söddis Israeli wasto, ja läkkitas ja kutsus Peori poia Pileami, teid ärrawandma. 4 Mos. 22, 5.

10. Agga minna ei tahtnud Pileami kuulda, ja ta piddi teid ühte luggu önnistama, ja ma peästsin teid temma käest ärra. 4 Mos. 23. 8–21.

11. Ja teie läksite üllë Jordani ja saite Jeriko pole, ja Jeriko koddanikkud, Emori ja Perissi, ja Kanaani, ja Hitti, ja Kirgasi, Hiwwi ja Jebusi rahwas söddisid teie wasto, ja minna andsin neid teie kätte.

12. Ja ma läkkitasin teie ele örrilased, ja need aiasid neid ärra teie eest, kaks Emori kunningat; ei mitte sinno mõõga läbbi egga sinno ammoga. 5 Mos. 7, 20.

13. Ja ma andsin teile ma, mis kallal teie ei olle waewa näinud, ja linnad, mis teie ei olle üllesehhitanud, ja teie ellate nende sees; teie söte winamäggedest ja öllipuist, mis teie polle istutand.

14. Ja nüüd kartke Jehowat, ja tenige tedda wagga ja tössise süddamega, ja saatke ärra jummalad, mis teie wannemad on teninud teine pool Wratti jögge ja Egiptusses, ja tenige Jehowat.

15. Ja kui se teie melest pahha on Jehowat tenida, siis wallitsege enestele tänna, kedda teie tahhate tenida, kas neid jummalaid, kedda teie wannemad teninud, kes ollid teine pool jögge, ehk Emori rahwa jummalaid, kelle maal teie ellate; agga minna ja minno perre meie tahhame Jehowat tenida.

16. Ja rahwas wastas ja ütles: Se olleks meile teotusseks, kui meie Jehowa mahhajättaksime, et meie teisi jummalaid teniksime.

17. Sest Jehowa, meie Jummal, on se kes meid üllestonud ja meie wannemad Egiptusse maalt orjusse koiast, ja kes meie silma ees on teinud need sured immetähhed, ja on meid hoidnud keige te peäl, kus meie käinud, ja keige rahwa seas, kust meie keskelt läbbiläinud.

18. Ja Jehowa on keik rahwa ja Emori rahwa, kes siin maal ellasid, meie eest ärraaianud: ka meie tahhame Jehowat tenida, sest temma on meie Jummal.

19. Ja Josua ütles rahwa wasto: Teie ei woi mitte Jehowat tenida, sest temma on üks pühha Jummal, üks pühha wihhaga Jummal on temma; temma ei woi teie üllëastmissi ja teie patto mitte andeks anda.

20. Kui teie Jehowa mahhajättate ja wöörald jummalaid tenite, siis wöttab ta teile jälle pahha tebba ja teid ärrakautada, pärrast sedda kui ta teile saab head teinud.

21. Ja rahwas ütles Josua wasto: Ei mitte! sest meie tahhame Jehowat tenida.

22. Ja Josua ütles rahwa wasto: Teie

ollete tunnistusmehhed isseenneste wasto,
et teie ollete ennestele ärrawallitsenud Je-
howa, tedda tenida; ja nemmad ütlesid:
Tunnistusmehhed olleme.
23. Ja nüüd saatke ärra woörad jum-
malad, mis teie seas on, ja pöörge omma
südda Jehowa Israeli Jummala pole.
1 Mos. 35, 2. 1 Sam. 7, 3.
24. Ja rahwas ütles Josua wasto:
Meie tahhame Jehowat omma Jumma-
lat tenida ja temma sanna kuulda.
25. Ja Josua teggi sel päwal Sekemis
seäduse rahwaga, ja panni sedda temma
ette seädmisseks ja kohtoseädusseks.
26. Ja Josua kirjotas need sannad
Jummala käsoöppetusse ramatusse, ja
wöttis ühhe sure kiwwi ja panni sedda
senna püsti ühhe tamme alla, mis Je-
howa pühha maia liggi olli.
27. Ja Josua ütles keige rahwa wasto:
Wata sesinnane kiwwi peab meie wahhel
tunnistuseks ollema, et se on kuulnud
keik Jehowa sannad, mis ta meiega räki-
nud; ja peab ollema teie seas tunnistus-
seks, et teie wahhest ei wötta omma Jum-
malat ärrasallata.
28. Ja Josua laskis rahwa minna, ig-
galühhe omma pärrisossa peäle.
29. Ja se sündis pärrast sedda, et Nuni
poeg Josua, Jehowa sullane, ärrasurri,
sadda ja kümme aastat wanna.
30. Ja nemmad matsid tedda mahha
temma pärrisossa raiasse Timnat Se-
rasse, mis Ewraimi mäggisel maal on,
pohja pool Kaasi mägge. p. 19, 50.
31. Ja Israel tenis Jehowat keik Jo-
sua päwad ja keik wannematte päwad,
kes omma ello päiwi pärrast Josuat pit-
kendasid, ja kes keik Jehowa teud ärra-
teädsid, mis ta Israelile olli teinud.
32. Ja Josepi luud, mis Israeli lapsed
Egiptusse maalt ollid üllestonud, matsid
nemmad Sekemisse mahha, wälja ossa
peäle, mis Jakob Sekemi issa Emori
laste käest olli ostnud saa rahhatükki pär-
rast, ja se olli sanud Josepi laste pär-
risossaks. 1 Mos. 48, 22. Joan. 4, 5.
33. Ja Eleasar, Aaroni poeg, surri
ärra, ja nemmad matsid tedda Kibea tem-
ma poia Pinea linna, mis temmale anti
Ewraimi mäggisel maal.

Josua Ramato Ots.

Kohtomoistjatte Ramat.

1. Peatük.

Israeli järg pärrast Josua surma.

1. Ja pärrast Josua surma sündis, et
Israeli lapsed Jehowalt küssisid ja ütle-
sid: Kes peab meie seast esmalt Kanaa-
nide wasto üllesminnema, et meie nende
wasto söddime?
2. Ja Jehowa ütles: Juda peab ülles-
minnema; wata minna ollen ma ta kätte
annud.
3. Siis ütles Juda Simeonile, omma
wennale: Tulle moga ülles minno li-
soossa peäle, ja meie tahhame Kanaa-
nide wasto söddida, ja ma tahhan jälle
sinnoga sinno lisoossa peäle tulla; ja Si-
meon läks temmaga.
4. Ja Juda läks ülles, ja Jehowa an-
dis Kanaani ja Perissi rahwa nende kätte,
et nemmad neid mahhalöid Peseki, kümme
tuhhat meest.
5. Ja nemmad leidsid Adonipeseki Pe-
sekis ja söddisid ta wasto, ja löid Kanaani
ja Perissi rahwa mahha.
6. Agga Adonipesek pöggenes, ja nem-
mad aiasid tedda tagga, ja wötsid tedda
kinni, ja raiusid ärra temma kätte peiglad
ja ta jalge sured warbad.
7. Ja Adonipesek ütles: Seitsekümmend
kunningat, kelle peiglad käest ja sured war-
bad jallust ollid ärraraiutud, ollid mo
laua al rasokessi korristamas; kuida min-
na ollen teinud, nenda on Jummal mo
kätte maksnud: ja nemmad wisid tedda
Jerusalemma, ja ta surri senna ärra.
2 Mos. 21, 24. Mark. 4, 24.
8. Ja Juda lapsed söddisid Jerusalemma
wasto ja wötsid sedda ärra, ja löid selle
rahwa surnuks mööga terraga, ja linna
pannid nemmad pöllema.
9. Ja pärrast läksid Juda lapsed alla,
Kanaanide wasto söddima, kes mäggisel
maal ja louna pool ja mäeallusel maal
ellasid.
10. Ja Juda olli läinud Kanaanide
wasto, kes Ebronis ellasid; agga Ebroni
nimmi olli ennemiste Kirjatarba; ja
nemmad ollid mahhalönud Sesai ja Ahi-
mani ja Talmai. Jos. 15, 13. 14.
11. Ja seält olli ta läinud Tebiri rahwa
wasto; agga Tebiri nimmi olli enne-
muiste Kirjatsewer.

12. Ja Kaleb olli üttelnud: Kes Kirjat-seweri rahwa mahhalööb ja liñna kätte saab, sellele tahhan ma panna Aksa, omma tütre, naeseks.

13. Ja Otniel, Kalebi wenna Kena poeg, (kes norem tedda) sai sedda kätte; ja temma panni omma tütre Aksa temmale naeseks. Jos. 15, 17. 18.

14. Ja se sündis, kui Aksa temmale sai, siis kibbutas ta tedda, omma issa käest pöldo palluma, ja kargas eesli seljast mahha; ja Kaleb ütles ta wasto: Mis sul on?

15. Ja ta ütles temmale: Anna mulle üks and: et sa mulle olled kuiwa ma annud, siis anna mulle ka weetaewusid; ja Kaleb andis temmale körgid kaewusid ja maddalaid kaewusid.

16. Ja Mosesse äia Kenimehhe lapsed ollid ülles tulnud palmipu liñnast Juda lastega Juda körbe, mis louna pool Arabit; ja temma olli tulnud ja ellas rahwa jures. p. 4, 11. 4 Mos. 10, 29.

17. Ja Juda läks Simeoni omma wennaga ja nemmad löid Kanaanid mahha, kes Sewatis ellasid, ja kautasid sedda sutumaks ärra; ja ta panni linnale nimme Orma.

18. Ja Juda sai Assa ja temma raia kätte, ja Askeloni ja ta raia, ja Ekroni ja ta raia.

19. Ja Jehowa olli Judaga, et temma mäggise ma rahwa ärraaias; sest ta ei jounud neid, kes orgus ellasid, ärraaiada, et neil raudwankrid ollid.

20. Ja nemmad andsid Kalebile Ebroni, nenda kui Moses olli rätinud, ja ta aias seält ärra kolm Anaki poega. 4 Mos. 14, 24. Jos. 14, 13.

21. Ja Penjamini lapsed ei aiand mitte ärra Jebusi rahwast, mis Jerusalemmas ellas, ja Jebusi rahwas ellab Penjamini lastega Jerusalemmas tännapäwani.

22. Ja needki, kes Josepi soust, läksid ülles Peteli pole, ja Jehowa olli nendega.

23. Ja Josepi suggu katsus sallaja Petelit läbbi, ja liñna nimmi olli ennemuiste Luus.

24. Ja wahhimehhed näggid ühhe mehhe seält liñnast wäljatullewad, ja ütlesid temmale: Et näita meile, kust meie liñna sisse woime sada, siis tahhame sulle head tehha.

25. Ja ta näitis neile, kust nemmad woisid liñna sisse sada, ja nemmad löid liñna rahwa mahha mööga terraga, agga mehhe ja keik temma sugguwössa laskid nemmad miñna.

26. Ja mees läks Hittide male ja ehhitas ühhe liñna ja panni sellele nimme Luus; se on temma nimmi tännapäwani.

27. Ja Manasse ei aianud mitte ärra Petseani egga temma wähhema liñnade rahwast, ei Taanaki egga ta wähhema liñnade rahwast, ei Tori egga ta wähhema liñnade rahwast, ei Jibleami egga ta wähhema liñnade rahwast, ei Megiddo egga ta wähhema liñnade rahwast; ja Kanaanid wötsid ette seäl maal ellada.

28. Ja se sündis, kui Israel kangemaks sai, siis pannid nemmad Kanaanide peäle makso, ja ei aianud neid polegi ärra.

29. Ja Ewraim ei aianud mitte ärra Kanaanisi, kes Keseris ellasid, waid Kanaanid ellasid temma jures Keseris.

30. Sebulon ei aianud mitte ärra Kitroni rahwast egga Naloli rahwast; waid Kanaanid ellasid temma jures, ja said makso alla.

31. Aser ei aianud mitte ärra neid, kes Akkus ellasid, egga neid, kes Sidonis ellasid, ei Alabi egga Aksibi, ei Elba, egga Awiki egga Reobi rahwast.

32. Ja Aseri rahwas ellas Kanaanide seas, kes seäl maal ellasid, sest temma ei aianud neid mitte ärra.

33. Nawtali ei aianud mitte ärra neid, kes Petsemesis ellasid, egga neid, kes Petanatis ellasid, ja ta ellas Kanaanide seas, kes seäl maal ellasid: agga need, kes Petsemesis ja Petanatis ellasid, piddid neile makso maksma.

34. Ja Emorid sundsid wäggise Tanni lapsi mäe peäle jäma; sest nemmad ei lasnud neid mitte mahha orgo tulla.

35. Ja Emorid wötsid ette ellada Erese mäe peäl Aijalonis ja Saalbimis: agga Josepi sou käsi sai wägga raskeks neile, et nemmad said makso alla.

36. Ja Emoritte raia on, kust ülles-miñnakse Akrabbimi, seält kaljust ja üllemale.

2. Peatük.

Israeli sõiteldakse; nende turius, nuhtlus ja abbi

1. Ja Jehowa Ingel tulli Kilgalist ülles Pokimi ja ütles: Ma ollen teid Egiptusest seie ülleskonnud ja teid seie male saatnud, mis ma teie wannemaile olle wandes tootanud ja wölnud: minna ei tahha omma seädust teiega ei iggawest mitte tühjaks tehha.

2. Ja teie ei pea mitte seädust teggema nendega, kes siin maal ellawad, nende altarid peate teie mahhakiskuma; agga

teie ep olle mo sanna mitte kuulnud; mispärrast ollete teie sedda teinud?

2 Mos. 23, 31. 32.

3. Sepärrast ütlen Minna ka: ei ma tahha neid mitte teie eest ärraaiada, ja nemmad peawad teie külgedele ollema okkaiks, ja nende jummalad peawad teile wörgutamisse paelaks sama. Jos. 23. 13.

4. Ja se sündis, kui Jehowa Ingel needsinnatsed sannad sai rätinud keige Israeli laste wasto, siis töstsid rahwas omma healt ja nutsid.

5. Ja nemmad nimmetasid sedda paika Bokimiks, ja ohwerdasid seäl Jehowale.

1 Sam. 15. 22.

6. Kui Josua sai rahwa lasknud ärraminna, ja Israeli lapsed said läinud iggaüks omma pärrisossa peäle senna male pärrima:

7. Siis tenisid rahwas Jehowat, keige Josua ello aia ja keige wannematte ello aia, kes omma ello päiwi pitkendasid pärrast Josuat, kes ollid näinud keik Jehowa suri teggusid, mis ta teinud Israelile.

8. Agga kui Josua Nuni poeg, Jehowa sullane, sai ärrasurnud sadda ja kümme aastat wanna,

9. Ja nemmad tedda said mahhamattnud omma pärrisossa raia peäle Timnaterechi Ewraimi mäggise male, pohja pool Kaasi mägge; Jos. 24. 29. 30.

10. Kui ka keik se pölwe rahwas olli sanud ärrakorristud omma wannematte jure: siis tousis pärrast neid üks teise pölwe rahwas, kes Jehowat ei tunnud egga neid teggusid, mis ta Israelile olli teinud.

11. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees ja tenisid Paalid;

12. Ja jätsid mahha Jehowa omma wannematte Jummala, kes neid olli Egiptusse maalt wäljatonud, ja käisid teiste jummalatte järrel, kes nende rahwa jummalatte seast, mis nende ümberkaudo, ja kummardasid nende ette ja ärritasid Jehowat.

13. Kui nemmad Jehowa mahhajätsid, siis tenisid nemmad Paalit ja Astaroti.

14. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Israeli wasto ja temma andis neid risujatte kätte, et nemmad neid piddid ärrarisuma, ja müüs neid ärra nende waenlaste kätte ümberkaudo; ja nemmad ei woinud omma waenlaste ees seista.

15. Kubbo nemmad ial wäljaläksid, seäl olli Jehowa kässi nende wasto önnetusseks, nenda kui Jehowa olli räkinud ja nenda kui Jehowa neile wandunud; ja neil olli wägga kitsas kä. 3 Mos. 26, 17.

16. Ja Jehowa töstis neile kohtomoistjad, ja need peästsid neid nende käest, kes neid ollid risunud.

17. Ja nemmad ei wötnudki omma kohtomoistjaid kuulda, sest nemmad hoidsid horawisil teisi jummalaid tagga ja kummardasid nende ette; nemmad lahkusid pea ärra te peält, mis nende wannemad ollid käinud Jehowa käsko kuuldes; nenda ei teinud nemmad mitte.

18. Ja kui Jehowa neile kohtomoistjad töstis, siis olli Jehowa kohtomoistjaga ja peästis neid nende waenlaste käest, keige kohtomoistja ello aia: sest Jehowa meel teggi haiget nende äggamisse pärrast ja nende pärrast, kes neile hädda teggid ja nende peäle tungisid.

19. Ja se sündis, kui kohtomoistja surri, et nemmad jälle pahha teggid ennam kui nende wannemad, teiste jummalatte järrel käies, neid tenides ja nende ette kummardades: nemmad ei jätnud ühtegi mahha enneste kurjest teggudest egga ommast kangekaelsest wisist.

20. Siis süttis Jehowa wihha pöllema Israeli wasto, ja ta ütles: Et sesinnane rahwas on mo seädusse ülle astunud, mis ma nende wannemattele ollen käsknud, ja ei kule minno sanna mitte;

21. Sepärrast ei tahha minnagi mitte ennam ei ühteainust nende eest ärraaiada pagganatest, kedda Josua on järrele jätnud, kui ta ärrasurri. 3 s.

22. Et ma Israeli nende läbbi kiusan, kas nemmad wötwad Jehowa teed hoida, seäl peäl käies, nenda kui nende wannemad ollid hoidnud, ehk mitte.

23. Ja Jehowa jättis need pagganad järrele, et ta neid mitte ei aiand ruttuste ärra, ja ei annud neid ka mitte Josua kätte.

3. Peatük.

Otniel, Ehud, ja Samgar peästwad Israeli waenlasist.

1. Ja need on need rahwas, mis Jehowa järrele jättis, et ta nende läbbi piddi Israeli kiusama, keik need, kes ei teädnud ühhestki Kanaani ma söast;

2. Sepärrast agga et Israeli laste suggugwössad saaksid teäda, et ta neid piddi öppetama söddima; agga need, kes enne neid, ei tunnud neid:

3. Wiis Wilistitte würsti ja keik Kanaani, ja Sidoni, ja Hiwwi rahwas, kes Libanoni mäggisel maal ellasid, Paal Ermoni mäest, seält sadik, kust Amati minnakse.

4. Sest need jäid, et Israel nende läbbi

piddi sama kiusatud, et saaks teäda, kas nemmad piddid Jehowa käskusid kuulma, mis ta nende wannemattele olli käsknud Mosesse läbbi.

5. Ja Israeli lapsed ellasid Kanaani, Hitti, ja Emori, ja Perissi, ja Hiwwi, ja Jebusi rahwa seas,

6. Ja wötsid nende tütrid ennestele naeseks, ja andsid omma tütrid nende poegadele ja tenisid nende jummalaid.

7. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees, ja unnustasid Jehowa omma Jummala ärra ja tenisid Paalid ja issi.

8. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Israeli wasto ja ta andis neid ärra Kusanrisataimi, Mesopotamia kunninga kätte, ja Israeli lapsed tenisid Kusanrisataimi kahheksa aastat.

9. Siis kissendasid Israeli lapsed Jehowa pole, ja Jehowa töstis Israeli lastele ühhe ärrapeästja, kes neid peästis, se olli Otniel Kalebi wenna Kena poeg, kes norem tedda. Jos. 15, 17.

10. Ja Jehowa waim sai temma peäle ja ta moistis Israelile kohhut, ja läks wälja sötta, ja Jehowa andis Kusanrisataimi, Siria kunninga, temma kätte, et ta kässi Kusanrisataimi peäle woimust sai.

11. Ja maal olli rahholinne assi nellikümmend aastat, ja Kena poeg Otniel surri ärra.

12. Ja Israeli lapsed wötsid weel kurja tehha Jehowa silma ees, ja Jehowa kinnitas Eglonit, Moabi kunningat, Israeli wasto, sepärrast et nemmad kurja ollid teinud Jehowa silma ees.

13. Ja ta koggus Ammoni lapsed ja Amaleki rahwa ennese jure, ja läks ja löi Israeli mahha ja nemmad pärrisid palmipuliñna ärra. 5 Mos. 34, 3.

14. Ja Israeli lapsed tenisid Moabi kunningat Eglonit kahheksateistkümmend aastat.

15. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole, ja Jehowa töstis neile ühhe ärrapeästja, Ehudi, kes Jemini poia Kera poeg, kes omma parrama käega ei woinud ühtegi tehha, ja Israeli lapsed läkkitasid temma käe läbbi anni Eglonile, Moabi kunningale.

16. Ja Ehud olli ennesele lasknud moöga tehha, ja se olli kahhe terraga, küünra pitkune, ja ta panni sedda wöle omma riette alla omma parrama pusa.

17. Ja temma wiis aññi Egloni, Moabi kunninga kätte, ja Eglon olli wägga paks mees.

18. Ja se sündis, kui ta aññi keik sai kätte annud, siis laskis ta rahwa ärraminna, kes andi ollid kandnud.

19. Ja temma tulli jälle taggasi Pesilimist, mis Kilgali liggi on, ja ütles: Kunningas, mul on middagi sallaja sinnoga räkimist; ja temma ütles: Olle wait! Ja keik, kes temma jures seisid, läksid ta jurest ärra.

20. Ja Ehud tulli ta jure, ja temma istus üllemas willus toas, kus ta üksi olli: ja Ehud ütles: Mul on Jummala sanna sulle räkida: siis tousis ta äkkiste ülles omma aujärje peält.

21. Ja Ehud pistis omma wassako käe wälja, ja wöttis moöga omma parrama pusa küljest ja aias sedda temma köhto.

22. Ja west läks ka palja moöga järrele sisse, et rasw palja moöga ümber kinni läks; sest temma et tommand moöka ta köhhust mitte wälja; agga se läks takka wälja.

23. Ja Ehud läks wälja eestuppa, ja panni üllema toa uksed kinni ennese tagga, ja panni neid lukko.

24. Ja kui ta sai wäljaläinud, siis tullid temma sullased sisse, ja nemmad näggid, ja wata üllema toa uksed ollid lukkus, ja nemmad ütlesid: Wist on ta willuse kambrisse omma asjale läinud.

25. Ja nemmad ootsid, kunni nemmad hakkasid häbbenema, ja wata ükski ei teinud üllema toa ust lahti; ja nemmad wötsid wötme ja teggid lahti, ja wata nende issand olli surnud maas.

26. Ja Ehud olli ärrapeäsnud, senni kui nemmad ollid köhwelenud; ja ta olli Pesilimist möda läinud ja peäsnud Seira.

27. Ja se sündis, kui ta senna tulli, siis puhhus ta passunat Ewraimi mäe peäl; ja Israeli lapsed läksid temmaga alla mäggise ma peält ja temma nende ees.

28. Ja ta ütles nende wasto: Aiage minno järrele, sest Jehowa on teie waenlased, Moabid, teie kätte annud; ja nemmad läksid alla temma järrele ja said Jordani koolmed kätte, mis Moabi pole, ja ei lasknud keddagi läbbiminna.

29. Ja nemmad löid sel aial Moabid mahha liggi kümme tuhhat meest, kes keik tuggewad ja keik wahwad mehhed, et ei peäsnud ühteainustki.

30. Nenda sai Moabi rahwas allandatud sel päwal Israeli käe alla; ja maal olli rahholinne assi kahheksakümmend aastat.

31. Ja temma järrel olli Anati poeg

Samgar, ja se löi Wilistitteft kuus sadda meest mahha härja astla warrega, ja temma peästis ka Israeli.

4. Peatük.

Ärrapeästminne Debora ja Paraki läbbi; Jaeli julgus.

1. Ja Israeli lapsed wötsid weel kurja tehha Jehowa silma ees, kui Ehud sai ärrasurnud.

2. Ja Jehowa andis neid ärra Kanaani kunninga Jabini kätte, kes Atsoris wallitses, ja ta söawäe pealik olli Sisera; ja temma ellas paggananatte Arosetis.

3. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole, sest temmal olli ühheksa sadda raudwankrit, ja ta teggi Israeli lastele häddä kangusega kakskümmend aastat.

4. Ja üks naene Debora, kes prohwet, Lappidoti naene, se moistis Israelile kohhut sellsammal aial.

5. Ja se ellas Debora palmipu al, Rama ja Peteli wahhel, Ewraimi mäggisel maal, ja Israeli lapsed läksid ülles ta jure kohtusse.

6. Ja ta läkkitas ja kutsus Paraki, Abinoami poia, Kedest Nawtalist, ja ütles ta wasto: Eks Jehowa, Israeli Jummal, olle käsknud: minne wäega Tabori mäe peäle, ja wötta ennesega kümme tuhhat meest Nawtali lastest ja Sebuloni lastest.

7. Sest ma tahhan Kisoni jöe äre so jure tommata Sisera, Jabini söawäe pealikko, ja temma söawankrid ja ta rahwa hulga, ja tahhan tedda so kätte anda.

8. Ja Parak ütles ta wasto: Kui sa mulle tulled, siis ma lähhän, agga kui sa mitte minnoga ei tulle, ei ma siis lähhä.

9. Ja teine ütles: Wist tahhan ma soga tulla, agga sulle ei sa sest auu te peäl, mis sa wöttad käia: sest Jehowa annab Sisera ärra ühhe naese kätte; ja Debora wöttis kätte ja läks Parakiga Kedesi.

10. Ja Parak hüdis Kedesi kokko Sebuloni ja Nawtali, ja kümme tuhhat meest läksid ülles temma järrele, ja Debora läks temmaga ülles.

11. Ja Kenimees Eber olli Kainist lahkunud Mosesse äia Obabi lastest, ja olli ommad telgid üllesslönud Saannaimi tammikust sadik mis Kedesi jures on.

p. 1. 16.

12. Ja nemmad kulutasid Siserale, et Abinoami poeg Parak olli ülleslälnud Tabori mäe peäle.

13. Siis hüdis Sisera kokko keik omma söawankrid, ühheksa sadda raudwankrit ja keik rahwa, kes temmaga ollid, Kisoni jöe jure pagganatte Arosetist.

14. Ja Debora ütles Paraki wasto: Hakka peäle, se on se pääw, et Jehowa Sisera so kätte annab; eks Jehowa sinno ele wäljaläinud? Ja Parak läks mahha Tabori mäe peält ja kümme tuhhat meest temma järrele.

15. Ja Jehowa hirmutas ärra Sisera ja keik temma söawankrid ja keik ta söawäe moöga terra läbbi Paraki eest, ja Sisera astus mahha tölla peält ja pöggenes ärra jalla.

16. Ja Parak aias söawankrid ja söawägge tagga pagganatte Arosetist sadik, ja keik Sisera söawäggi langes moöga terra läbbi; ei jäunud ühteainustki ülle.

17. Agga Sisera olli jalla ärrapöggenend Kenimehhe Eberi naese Jaeli telki: sest Atsori kunningal Jabinil ja Kenimehhe Eberi seltsil olli issekeskis rahho.

18. Ja Jael tulli wälja Sisera wasto ja ütles temmale: Tulle körwale, mo issand, tulle körwale mo jure sisse, ärra karda; ja ta läks temma jure sisse senna telki, ja Jael kattis tedda kinni willase waibaga.

19. Ja Sisera ütles temma wasto: Anna, pallun ma, nattoke wet mulle jua, sest mul on janno; ja ta teggi omma pima nahkastja lahti, ja andis temmale jua ja kattis tedda kinni.

20. Ja Sisera ütles ta wasto: Seisa telgi ukse ees, ja kui se sünnib, et kegi tulleb ja küssib sult ja ütleb: kas siin kegi on? siis ütle: ei keddagi.

21. Ja Eberi naene Jael wöttis ühhe telgi waija, ja wöttis haamri ennese kätte, ja läks hiljokeste ta jure ja löi waija temma silmataggusse sisse, et se ma sisse läks; ja temmal olli raske unni peäl ja ta olli wässinud, ja surri ärra.

22. Ja wata kui Parak Siserat taggaaias, siis läks Jael wälja ta wasto ja ütles temmale: Tulle seie, siis tahhan ma sulle näidata meest, kedda sa otsid; ja ta tulli sisse temma jure, ja wata Sisera olli surnud maas, ja wai ta silmataggusses.

23. Nenda allandas Jummal sel päwal Jabini, Kanaani kunninga, Israeli laste ees.

24. Ja Israeli laste käsi läks ikka kangemaks Kanaani kunninga Jabini peäle, kunni nemmad Jabini, Kanaani kunninga, ärrakautasid.

5. Peatük.

Debora ja Paraki kitusse-ja tännolaul.

1. Siis laulis Debora Paraki Abinoami poiaga seljammal päwal ja ütles:

2. Kiitke Jehowat, et ta häšti on waenlaste kätte maksnud Israeli maal, kui rahwas hea melega ennast walmistas. Laul. 124, 6–8.

3. Kuulge kunningad, pange tähhele würstid, minna, minna tahhan Jehowale laulda, ma tahhan Jehowale, Israeli Jummalale, kitusselaulo laulda.

4. Jehowa, kui sa wäljatullid Seirist, kui sinna Edomi wälja peält eddasi läksid: siis wärrises ma, ka taewas tilkus, ka pilwed tilgutasid wet.

5. Mäed sullasid Jehowa palle ees, Sinai isse Jehowa, Israeli Jummala, pärrast.

6. Anati poia Samgari päiwil, Jaeli päiwil löpsid tekäimissed ärra, ja kes piddid jalgtesid minnema, need käisid kowweraid tesid. p. 3, 31.

7. Küllade rahwas löpsid ärra Israelist, nemmad löpsid ärra, kunni minna Debora tousin, kui ma tousin kui emma Israelis.

8. Kui ta usi jummalaid ennesele wallitses, siis olli södda wärrawais; kas kilpi ehk piki nähti Israeli neljakümne tuhhande seas?

9. Mo meel on hea Israeli kässoandjatte peäle, kes endid hea melega walmistand rahwa seas; kiitke Jehowat!

10. Teie, kes walge emmaeeslitte selgas söidate, kes teie istute kohtus ja teie, kes käite te peäl, möttelge se peäle.

11. Nende heäle pärrast, kes weekünnade wahhel karja ühhest ärralahhutawad, seäl kõnnelego nemmad Jehowa surest õigussest, temma küllarahwa õigussest Israeli seas; siis läksid Jehowa rahwas alla wärrawaisse.

12. Ärka ülles, ärka ülles Debora, ärka ülles, ärka ülles, rägi ülles üts laul: wötta kätte Parak ja wi ommad wangid wangi, sinna Abinoami poeg.

13. Siis on temma need, kes üllejänud, nende alla saatnud, kes rahwa seast auliksed on, Jehowa on minno alla saatnud selle, kes üllejänud wäggewatte seast.

14. Ewraimist olli nende juur Amaleki wasto, sinno järrel olli Penjamin so rahwa seas; Makirist on kässoandjad mahhatulnud, ja Sebulonist on need, kes rahwa kokkosaatwad kirjotaja sulle läbbi.

15. Ja minno würstid Jsaskaris ollid Deboraga, ja kui Jsaskar, nenda sai Parak jalla läkkitud orgo; Rubeni ossade sees ollid, kes omma süddame möttette sees surelissed.

16. Mispärrast jäid sa latritte wahhele, karjade mätimist kuulma? Rubeni ossade sees ollid, kes süddame järrelemötlemisses surelissed.

17. Kilead jäi teine pole Jordanit ellama, ja mispärrast kartis Dan laewo? Aser ellas merre saddama jures, ja jäi omma laggunud kohtade sisse.

18. Sebulon on üks rahwas, kes omma hinge ärrapölgnud surmani, Nawtali ka, wäljade körge paikade peäl.

19. Kunningad tullid, nemmad söddisid, siis söddisid Kanaani kunningad Taanakis, Megiddo wee jures, höbbedat ei wötnud nemmad mitte kassuks.

20. Taewa seest tappeldi, tähhed taplesid omma paikade seest Sisera wasto.

21. Kisoni jöggi weretas neid ärra, wägga wolas jöggi, Kisoni jöggi: nenda, mo hing, tallasid sinna waenlase wägga mahha.

22. Siis on täkkude kabjad neid ärraröhhunud, kui nemmad nelja aiasid, kui nende wäggewad nelja aiasid.

23. Needke ärra Meros, ütles Jehowa Ingel, needke hopis ärra need, kes seäl ellawad: sest nemmad ei tulnud mitte, kui Jehowa abbiks olli, ei mitte kui Jehowa abbiks olli, wäggewatte läbbi.

24. Önnistud olgo Jael, Kenimehhe Eberi naene, ennam kui muud naesed, önnistud olgo ta ennam kui muud naesed, kes teltide sees.

25. Teine küssis wet, ta andis pima, kalli kausiga töi temma pettipima.

26. Temma kässi hakkas waijast ja temma parram kässi töteggijatte haamrist kinni, ja röhhus Sisera mahha, ta löi temma pea russuks, ja pelsis waija sisse ja aias temma silmataggusest läbbi. p. 4, 21.

27. Ta jalge wahhel weddas temma ennast kokko, ta langes, ta jäi mahha; ta weddas ennast kokko ta jalge wahhel, ta langes mahha; kus ta ennast kokko weddas, senna langes ta, otsas ta olli.

28. Sisera emma wahtis aknast ja karjus trellist läbbi: Mispärrast läbbäb temma töllale aega tulles? mispärrast wibiwad temma wankritte jäljed?

29. Temma targemad würstinaesed wastasid temmale: ta wastas ka isse omma kõnnette peäle isseennesele:

30. Eks nemmad ei peaks saki leidma ja ärrajaggama? üht tüdrukkut ehk kaks

tüdrukkut iggamehhe peäle, mitmesuggust karwa sakki Siserale, mitmesuggust karwa wäljaömmeldud sakki, mitmesuggust karwa riet mollemail pool wäljaömmeldud, mis nende kaela ümber, kes sakki kannawad.

31. Jehowa, nenda peawad hukka sama keik so waenlased, agga kes tedda armastawad peawad ollema nenda kui päwäw tousteb ommas jures selgusses. Ja male olli rahholinne assi nellikümmend aastat.

6. Peatük.

Jehowa kutsub Kideoni Israeli ärrapeästma.

1. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees, ja Jehowa andis neid Midjanitte kätte seitsmeks aastaks.

2. Ja kui Midjanitte kässi woimust sai Israeli peäle, siis teggid Israeli lapsed ennestele Midjanitte pärrast önid paiko, mis mäggede sees, ja kopaid ja tuggewaid lampsid.

3. Ja se sündis, kui Israel külwas, siis tulli Midjani ja Amaleki ja hommikoma rahwas ja läksid ülles nende wasto,

4. Ja löid leri ülles nende wasto, ja rikkunud ärra ma wilja senna male, kust Assa minnakse, ja ei jätnud toidust järrele Israelile, ei puddolojuksid ei weiksid egga eslid.

5. Sest nemmad tullid ülles omma lojustega ja omma telkidega, neid tulli ni paljo kui suur hulk rohhotirtsusid, ja neid ja nende kamelid olli ilma arwamatta paljo; ja nemmad tullid senna male, sedda ärrarikkuma.

6. Nenda sai Israel wägga kehwaks Midjanitte pärrast, ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole.

7. Ja se sündis, kui Israeli lapsed Jehowa pole kissendasid Midjanitte pärrast:

8. Siis läkkitas Jehowa ühhe prohweti Israeli laste jure ja ütles neile: Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal, minna ollen teid seie üllessaatnud Egiptussest ja teid wäljatonud orjusse koiast,

9. Ja teid ärrapeästnud Egiptusse rahwa käest ja keikide käest, kes teile hädda teggid, ja ollen neid teie eest ärraaianud ja nende ma teile annud.

10. Ja ütlesin teile: minna ollen Jehowa, teie Jummal, ärge kartke mitte Emori jummalaid, kelle maal teie ellate; agga teie ep olle mitte mo sanna wötnud kuulda.

11. Ja Jehowa Ingel tulli ja istus mahha ühhe tamme alla mis Owras, mis Abiesrimehhe Joasse pärralt olli, ja temma poeg Kideon olli nisso peksmas surrotörre jures, et ta sedda piddi körwale saatma Midjanitte pärrast.

12. Ja Jehowa Ingel andis ennast temmale nähha ja ütles ta wasto: Jehowa on sinnoga, sa wäggew wahwa mees!

13. Ja Kideon ütles temma wasto: Oh mo Issand! kui Jehowa meiega on, mispärrast on siis keik se meile juhtund? ja kus on keik temma immeasjad, mis meie wannemad meile juttustanud ja üttelnud: eks Jehowa meid ei olle seie üllestonud Egiptussest? ja nüüd on Jehowa meid mahhajätnud ja meid Midjanitte kätte annud.

14. Ja Jehowa pöris ta pole ja ütles: Minne sellesinnatse omma rammo sees, ja sinna pead Israeli Midjanitte käest peästma; eks ma sind ei läkkita?

15. Ja Kideon ütles temma wasto: Oh mo Issand, miska pean ma Israeli peästma? Wata minno tuhhat on alwem Manasse seas, ja minna ollen wähhem omma issa sous.

16. Ja Jehowa ütles ta wasto: Et minna tahhan soga olla, siis pead sa Midjanid mahhalöma kui ühhe ainsa mehhe.

17. Ja Kideon ütles ta wasto: Kui ma nüüd ollen armo so silmade ees leidnud, siis te mulle üks immetäht, et sinna se olled, kes moga rägib.

18. Ma pallun, ärra lahku siit ärra, kunni ma so jure tullen ja toon omma roaohwri wälja ja pannen so ette; ja ta ütles: Ma tahhan jäda, senni kui sa jälle taggasi tulled.

19. Ja Kideon tulli ja walmistas ühhe sikkuttalle, ja poolest wakkast jahhust hapnematta kokisid, libha panni ta korwi sisse ja leme panni ta potti sisse, ja töi sedda Temma jure wälja, senna tamme alla ja panni senna.

20. Ja Jummala Ingel ütles ta wasto: Wötta libha ja hapnematta kogid, ja panne sellesinnatse kaljo peäle ja walla leem wälja; ja ta teggi nenda.

21. Ja Jehowa Ingel pistis sana wälja, mis ta kä, ja putus otsaga libha ja hapnematta kokide külge, ja tulleke tulli kaljust wälja ja pölletas ärra libha ja hapnematta kogid; ja Jehowa Ingel läks ta silma eest ärra.

22. Kui Kideon näggi, et se Jehowa Ingel olli, siis ütles Kideon: Oh Issand Jehowa! ma surren, sest et ma ollen Jehowa Inglit näinud pallest pallesse.

23. Ja Jehowa ütles temmale: Rahho olgo sulle, ärra karda, ei sa pea mitte ärrasurrema.

24. Ja Kideon ehhitas senna altari ülles Jehowale, ja Jehowa panni temmale nimme: rahho; se on alles tännapäwani Abiesri rahwa Owra linna jures.

25. Ja se sündis sel ösel, et Jehowa temmale ütles: Wötta üts wärs, mis täis kaswnud härg, mis so issa pärralt, ja teine seitsmeaastane härg, ja kissu Paali altar mahha, mis so issa pärralt, ja raiu iis mahha, mis seäl körwas;

26. Ja te üks altar ülles Jehowale omma Jummalale seie tuggewa paiga otsa, kus wäggi seisab, ja wötta teine härg ja ohwerda pölletamisse ohwer ie pudega, mis sa olled ärraraiund.

27. Ja Kideon wöttis kümme meest omma sullaste seast, ja teggi nenda kui Jehowa ta wasto olli räkinud; ja se sündis, et ta omma issa perret ja linnamehhi kartis sedda päwa aial tehhes, sepärrast teggi ta sedda öse.

28. Ja linnamehhed tousid hommiko warra ülles, ja wata Paali altar olli mahhakistud, ja iis, mis seäl körwas, ärraraiutud, ja teine härg olli ohwerdatud altari peäl, mis ülles ehhitud.

29. Ja nemmad ütlesid üks teise wasto: kes on sedda asja teinud? ja kui nemmad järrele kulasid ja otsisid, siis öldi: Joasse poeg Kideon on sedda teinud.

30. Ja linnamehhed ütlesid Joasse wasto: To omma poeg wälja, et ta surma saab; et ta on Paali altari mahhakiskunud, ja et ta ie ärraraiunud, mis seäl körwas.

31. Ja Joas ütles keigile, kes temma wasto seisid: Kas teie tahhate Paali pärrast rielda? Kas teie tahhate tedda aidata? kes temma pärrast riidleb, se peab weel tänna hommiko surma sama: ons ta Jummal, siis rielgo ta isseennese eest, et ta altar on mahhakistud.

32. Sepärrast panni ta temmale nimme Jerubbaal sel päwal ja ütles: Rielgo Paal temma wasto, et ta temma altari on mahhakiskunud.

33. Ja keik Midjani ja Amaleki ja hommiko ma rahwas ollid ühtekokko koggunud, ja käisid ma läbbi ja löid leri ülles Jsraeli orgo.

34. Ja Jehowa waim ehhitas ennast Kideoniga kui ridega, ja temma puhhus passunat, ja Abieseri mehhed hüti kokko ta järrele.

35. Ja ta läkkitas käsjud keige Manasse rahwa jure ja neid hüti ka kokko ta järrele, ja ta läkkitas ka käsjud Aseri ja Sebuloni ja Nawtali jure, ja nemmad tullid ülles teiste wasto.

36. Ja Kideon ütles Jummala wasto: Kui sa tahhad Jsraeli minno käe läbbi peästa, nenda kui sa olled räkinud:

37. Wata siis tahhan ma nidetud willo rehhealluse peäle panna; kui kaste saab senna willade peäle üksi ja keik ma on kuiw, siis tunnen ma, et sa Jsraeli minno käe läbbi tahhad peästa, nenda kui sa olled räkinud.

38. Ja se sündis nenda; ja kui ta teisel päwal warra üllestousis, siis pigistas temma willad wälja ja wänas kaste willust wälja ühhe kausi täie wet.

39. Ja Kideon ütles Jummala wasto: Ärgo süttigo so wihha mo wasto pöllema, et ma agga se kord rägin, ma tahhan nüüd agga se kord willadega katsuda: et olgo nüüd willad kuiwad üksi, ja keige ma peäl olgo kaste. 1 Mos. 18. 32.

40. Ja Jummal teggi nenda sel ösel, ja naht olli üksi kuiw, ja keige ma peäl olli kaste.

7. Peatük.

Ärrapeästminne Kideoni läbbi.

1. Ja Jerubbaal, se on Kideon, tousis warra ülles ja keik rahwas, kes temmaga, ja löid leri ülles Arodi hallika jure, ja Midjani leer olli temmale pohja pool More mäeküngast, mis orgus. R. 6. 32.

2. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: Rahwast, mis soga, on paljo ennam, kui et ma nende kätte Midjanid annaksin, et Jsrael ei kiitle mo wasto ütteldes: mo kässi on mulle abbi saatnud.

3. Ja nüüd, et kuluta rahwa kuuldes ja ütle: kes kardab ja wärriseb, se mingo taggasi ja ruttago ussinaste Kileadi mäe peält; ja rahwast läks taggasi kakstuhhat kolmatkümmend, ja kümme tuhhat jäid järrele. 5 Mos. 20. 8.

4. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: Rahwast on weel paljo; wi neid alla wee jure, siis tahhan minna neid seäl sulle läbbikatsuda; ja se olgo nenda: kellest ma so wasto ütlen: se mingo soga, se peab sinnoga minnema; agga keik need, kellest ma so wasto ütlen; ärgo mingo se mitte sinnoga, ei need pea soga minnema.

5. Ja ta wiis rahwa alla wee jure. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: Jggamees, kes omma kelega wet lakkub, nenda kui koer lakkub, se panne issepäinis, ja iggamees, kes omma pölwede peäle mahhaheidab joma.

6. Ja nende arro, kes ommast käest ennese suhho ollid lakkunud, olli kolm sadda

meest, ja keik teine rahwas olli omma
põlwede peäle mahhaheitnud wet joma.
7. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto:
Ma tahhan teid peästa nende kolme saa
mehhe läbbi, kes on lakkunud, ja tahhan
Midjanid so kätte anda; ja keik mu rah-
was mingo iggamees omma paika.
1 Sam. 14, 6. 2 Aia r. 14, 10.
8. Ja rahwas wöttis mona ennese kätte
ja ommad passunad; agga keik muud Is-
raeli mehhed laskis ta minna iggamehhe
omma maiasse, ja kolm sadda meest pid-
das ta ennesele; ja Midjani leer olli
temma ees al orgus.
9. Ja se sündis sel ösel, et Jehowa ta
wasto ütles: Touse üles, minne alla
senna leri, sest ma ollen sedda so kätte
annud.
10. Agga kui sinna kardad allaminna,
siis minne sinna alla omma poisi Puraga
senna leri.
11. Et sa saad kuulda, mis nemmad
räggiwad, ja pärrast sawad so käed kinni-
tud, et sa alla läbbäd senna leri; ja tem-
ma läts alla omma poisi Puraga leri
otsa jure, kus wahhimehhed ollid,
12. Ja Midjani ja Amaleki ja keik hom-
mikko ma rahwas ollid seäl orgus maas
kui rohhotirtsud paljusse polest, ja nende
kamelid ollid ilma arwamatta paljusse
polest, kui liiw, mis merre äres.
13. Ja Kideon tulli, ja wata teine jut-
tustas teisele ühht unnenäggo ja ütles:
Wata ma näggin unnes, ja wata üks
küppetud odraleib weretas ennast Midja-
nine leri, ja kui se telkide külge sai, siis
löi ta neid, et nemmad mahhalangsid, ja
löi allumisse pole peäle, ja telgid ollid
maas.
14. Ja teine wastas ja ütles: Se ep
olle muud mitte, kui Israeli mehhe Joasse
poia Kideoni moök; Jummal on ta kätte
annud Midjani rahwa ja keik leri.
15. Ja se sündis, kui Kideon unnenäo
jutto kulis ja selle selletust, siis kummar-
das temma ja läks taggasi Israeli leri
ja ütles: Touske üles, sest Jehowa on
Midjani leri teie kätte annud.
16. Ja ta jaggas need kolm sadda meest
kolmeks hulgaks, ja andis keikide kätte
passunad ja tühjad krusid, ja törwaksed
krusside sisse.
17. Ja ütles nende wasto: Wadage
minnust ja tehke nenda; ja wata, kui
minna jaan leri otsa tulnud, siis peab se
sündima, et teie nenda tete kui minna
teen;
18. Kui ma passunat puhhun, minna
ja keik kes moga on; siis peate ka teie
passunat puhhuma keige leri ümber ja
ütlema: Jehowa eest ja Kideoni eest!
19. Ja Kideon tulli ja sadda meest, kes
temmaga, leri otsa jure, kui keskminne
öwahhi aeg hakkas, kui nemmad otse
ollid wahhimehhed seädnud; ja nemmad
puhhusid passunattega ja wiskasid krusid
katki, mis nende kä ollid.
20. Siis puhhusid need kolm hulka pas-
sunattega ja murdsid krusid katki, ja pid-
dasid törwaksid ommas pahhemas käes ja
passunaid ommas parramas käes, et ne-
mad puhhusid, ja hüüdsid: Jehowa ja
Kideoni moök!
21. Ja iggamees jäi seisma omma
paika leri ümber, ja keik leer jooksis ja
karjus, ja pöggenes.
22. Ja nemmad puhhusid kolme saa
passunaga, ja Jehowa panni ühhe moöga
teise wasto, ja sedda keik seäl leris, ja leer
pöggenes Betsitti Sererati pole, Abel-
meola raiast sadik, mis Tabbati jures.
23. Ja Israeli mehhed hüti kokko Naw-
talist ja Aserist ja keigest Manassest, ja
nemmad aiasid Midjani rahwast tagga.
24. Ja Kideon läkkitas käsksud keige Ew-
raimi mäggise male ja ütles: Tulge mah-
ha Midjani wasto ja wötke nende eest
ärra weekoolmed Betbarast sadik, mis
Jordanis; nenda hüti keik Ewraimi meh-
hed kokko, ja nemmad wötsid weekoolmed
ärra Betbarast sadik, mis Jordanis.
25. Ja nemmad said kaks Midjani
würsti kätte, Orebi ja Seebi, ja tapsid
Orebi ärra Orebi kaljo peäl, ja Seebi
tapsid nemmad ärra Seebi surrotörres, ja
aiasid Midjani rahwast tagga, ja töid
Orebi ja Seebi pea Kideoni jure seie
pole Jordanit.

8. Peatük.

Monned sündinud asjad pärrast sedda, kui Kideon sai woimust sanud waenlaste peäle.

1. Ja Ewraimi mehhed ütlesid temma
wasto: Mis assi on se, mis sa meile tei-
nud, et sa meid ei kutsnud, kui sa läksid
söddima Midjani rahwa wasto? ja nem-
mad riidlesid kangeste temmaga.
2. Ja temma ütles nende wasto: Mis
ollen ma nüüd teinud nenda kui teie?
Eks Ewraimi üllejännud winamarja nop-
piminne parram ei olle, kui Abieseri rah-
wa winamarja leikus?
3. Jummal on teie kätte annud Mid-
jani würstid Orebi ja Seebi, ja mis ollen
minna woind tehha nenda kui teie? Siis

jäi nende pahha meel temmast mahha, kui temma se sanna rätis.

4. Ja Kideon tulli Jordani pole; temma läks ülle ja need kolm sadda meest, kes temmaga, nemmad ollid wässinud ja aiasid tagga.

5. Ja ta ütles Sukkoti meestele: Andke, pallun ma, monned leiwakakkud rahwale, mis mo järrel käib, sest nemmad on wässinud, ja minna aian Midjani kunningaid Sebat ja Salmunat tagga.

6. Ja Sukkoti üllemad ütlesid: Kas on nüüd jo Seba ja Salmuna kässi so peus, et meie so wäele peame leiba andma?

7. Ja Kideon ütles: Kui Jehowa Seba ja Salmuna mo kätte annab, siis tabban ma sepärrast teie lihha peksta kibbowitstega körwest ja terrawa ohhakattega.

8. Ja ta läks seält ülles Penueli ja rägis nende wasto nisammoti; ja Penueli mehhed wastasid temmale nenda, kui Sukkoti mehhed ollid wastanud.

9. Ja temma rägis ka Penueli meeste wasto ja ütles: Kui ma rahhoga taggasi tullen, siis tahhan ma se torni mahhalikkuda.

10. Ja Seba ja Salmuna ollid Karkoris, ja nende wäggi nendega liggi wiisteistkümmend tuhhat, need ollid keik, kes üllejänud keigest hommikoma wäest; agga neid, kes langend, olli sadda ja kakskümmend tuhhat meest, kes mööga wäljatomband.

11. Ja Kideon läks ülles nende teed möda, kes telkide sees ellawad hommiko pool Nobat ja Johbeat, ja löi leri mahha, sest leer olli julge.

12. Ja Seba ja Salmuna pöggenesid ärra, ja temma aias neid tagga, ja sai Midjani kaks kunningat Seba ja Salmuna kätte ja pelletas keik leri ärra.

13. Ja Kideon Joasse poeg tulli taplussest taggasi enne päwa tousmist.

14. Ja ta sai ühhe poisi kätte Sukkoti meeste seltsist ja küssis temmalt, ja pois kirjotas temmale ülles Sukkoti üllemad ja selle wannemad, seitse meest kahheksatkümmend.

15. Ja ta tulli Sukkoti meeste jure ja ütles: Wata siin on Seba ja Salmuna, kelle pärrast teie mind teotasite ja ütlesite: kas on nüüd jo Seba ja Salmuna kässi so peus, et meie peame leiba andma so meestele, kes on wässinud?

16. Ja ta wöttis linna wannemad ja kibbowitso körwest jo terrawaid ohhakaid, ja andis Sukkoti meestele neid katsta.

17. Ja Penueli torni kiskus ta mahha ja tappis linna mehhed ärra.

18. Ja ta ütles Seba ja Salmuna wasto: Missugused ollid need mehhed, kedda teie tapsite Taboris? Ja nemmad ütlesid: Nemmad ollid otse nende kui sinna, iggaühhel olli teggomood kui kunninga lapsel.

19. Ja temma ütles: Need ollid mo wennad mo emma poiad; ni töeste kui Jehowa ellab, ei ma tappaks teid mitte ärra, kui teie neid ellekſite ellusse jätnud.

20. Ja ta ütles omma essimesse poia Jeteri wasto: Wötta kätte, tappa neid ärra; agga pois ei tomband omma mööka mitte wälja, sest ta kartis, et ta alles pois olli.

21. Ja Seba ja Salmuna ütlesid: Tousse sinna ülles ja tulle meie peäle, sest nenda kui mees, nenda on ta rammo; ja Kideon wöttis kätte ja tappis Seba ja Salmuna ärra, ja wöttis kaela-illud ärra, mis nende kamelitte kaela ümber ollid.

22. Ja Israeli mehhed ütlesid Kideoni wasto: Wallitse meie ülle ni hästi sinna kui so poeg, so poia poeg ka, sest sa olled meid Midjanitte käest peästnud.

23. Ja Kideon ütles nende wasto: Minna ei tahha mitte teie ülle wallitseda, ja mo poeg ei pea ka mitte teie ülle wallitsema: Jehowa peab teie ülle wallitsema.

24. Ja Kideon ütles nende wasto: Ma tahhan ühhe pallumisse teie käest palluda, et andke mulle iggamees ommast sagist üks otsaehte; sest neil ollid kuld otsaehted, et nemmad Ismaeli rahwas ollid.

25. Ja nemmad ütlesid: Meie tahhame heal melel anda; ja nemmad lautasid ühhe ride laiale, ja heitsid senna iggamees ühhe otsaehte ommast sagist.

26. Ja need kuld otsaehted, mis ta küssis, wagisid tuhhat ja seitse sadda kuldsekkelit, peäle kaela-illude ja rohbotside ja purpuririette, mis Midjani kunningad kandsid, ja peäle kedede, mis nende kamelitte kaela ümber ollid.

27. Ja Kideon teggi sest ühhe käikkesse kuckesse ja panni sedda omma Owra linna, ja keik Israel hoidsid seäl hora wisil sedda tagga, ja se sai Kideonile ja temma soule wörgutamisse paelaks.

28. Ja Midjani rahwas allandati Israeli laste ees ja ei sanud mitte ennam omma pead üllestösta; ja male olli rahholinne assi nellitümmend aastat Kideoni päiwil.

29. Ja Joasse poeg Jerubbaal läks ja ellas ommas koias.

30. Ja Kideonil olli seitsekümmend poe-
ga, kes temma pussast wäljatulnud, sest
temmal olli paljo naesi.
31. Ja temma liignaene, kes Sekemis,
tõi temmale ka poia ilmale, ja ta panni
temmale nimme Abimelek.
32. Ja Joasse poeg Kideon surri ärra
heas wannadusses, ja tedda maeti mahha
temma issa Joasse hauda, Abieseri rah-
wa Owra linna.
33. Ja se sündis, kui Kideon sai surnud,
siis wõtsid Israeli lapsed jälle hora wisil
Baalid tagga hoida, ja pannid ennestele
Baalberiti jummalaks.
34. Ja Israeli lapsed ei möttelnud
mitte Jehowa omma Jummala peäle, kes
näid keige nende waenlaste käest peästnud,
kes nende ümberkaudo.
35. Ja ei teinud head Jerubbaali ehk
Kideoni soule keik head möda, mis ta Is-
raelile olli teinud.

9. Peatük.

Abimeleki riggedus, üllekohtune wallitsus ja surm.

1. Ja Jerubbaali poeg Abimelek läks
Sekemi omma emma wendade jure, ja
rääkis nende wasto ja keige omma emma
issa perre sugguwössa wasto ja ütles:
2. Et rägige keige Sekemi koddanikkude
kuuldes: Kumb on teile parram, kas se
et seitsekümmend meest, keik Jerubbaali
poiad, teie ülle wallitsewad, ehk et üks
mees teie ülle wallitseb? Möttelge ka se
peäle, et minna ollen teie lu ja teie lihha.
3. Ja temma emma wennad rätisid ta
pärrast keige Sekemi linna meeste kuul-
des keiki neidsammo sanno, ja nende süd-
da kallas Abimeleki järrele, sest nemmad
ütlesid: Ta on meie wend.
4. Ja nemmad andsid temmale seitse-
kümmend höbbeseklit Baalberiti koiast, ja
Abimelek palkas sellega tühhilasi ja wal-
latumaid mehhi, ja need läksid temma
järrele.
5. Ja ta tulli Owra, omma issa kotta,
ja tappis ommad wennad ärra, Jerub-
baali poiad, seitsekümmend meest ühhe
kiwwi peäl: agga Jotam, Jerubbaali
noorem poeg, jäi ülle, sest ta olli eest ärra-
puggenud.
6. Ja keik Sekemi koddanikkud ja keik
Millo rahwas koggusid ja läksid, ja töst-
sid Abimeleki kunningaks kiwwisamba
tammikko jures, mis Sekemis.
7. Ja sedda kulutati Jotamile, ja ta
läks ja seisis Kerissimi mäe otsas, ja
töstis omma healt, ja hüdis ja ütles neile:
Kuulge mind Sekemi koddanikkud, et
Jummal teid wöttaks kuulda.
8. Üiskord läksid puud enneste ülle kun-
ningat woidma, ja ütlesid öllipule: Olle
kunningas meie ülle.
9. Ja öllipu ütles neile: Kas ma pean
omma raswase ölli mahhajätma, mis
Jummal ja innimessed minnust kiitwad,
ja minnema pude kohhal hultuma?
10. Ja puud ütlesid wigipule: Tulle
sinna, olle kunningas meie ülle.
11. Ja wigipu ütles neile: Kas ma
pean omma magguse ja hea wilja mah-
hajätma, et ma lähhän ja pude kohhal
hulgun?
12. Siis ütlesid puud winapule: Tulle
sinna, olle kunningas meie ülle.
13. Ja winapu ütles neile: Kas ma
pean omma wärske wina mahhajätma,
mis Jummalat ja innimessi römustab,
ja minnema, et ma pude kohhal hulgun?
14. Siis ütlesid keik puud orjawitsa
wasto: Tulle sinna, olle kunningas meie
ülle.
15. Ja orjawits ütles pude wasto: Kui
teie töe polest mind wöttate kunningaks
woida enneste ülle, siis tulge, kippuge mo
warjo alla: agga kui mitte, siis mingo
tulli wälja orjawitsast ja pölletago Liba-
noni seedripuud ärra.
16. Ja nüüd kui teie ollete sedda tössise
ja täieste wagga süddamega teinud, et teie
Abimeleki ollete kunningaks töstnud, ja kui
teie Jerubbaalile ja temma soule ollete
head teinud, ja kui ollete temmale sedda
möda teinud, kui ta kätte tö wäärt,
17. Et mo issa teie eest on söddinud, ja
on omma hinge ennesest ärraheitnud, ja
teid peästnud Midjanitte käest;
18. Ja teie ollete tänna mo issa perre
peäle kippunud, ja temma poiad, seitse-
kümmend meest, ühhe kiwwi peäl ärra-
tapnud, ja ta ümmardaja poia Abimeleki
kunningaks töstnud Sekemi koddanikkude
ülle, et ta teie wend on:
19. Ja kui teie tännapääw tössise ja
täieste wagga süddamega Jerubbaali
wasto ja ta sou wasto teinud: siis olge
röömsad Abimeleki pärrast, ja temma ol-
go ka römus teie pärrast.
20. Agga kui mitte, siis mingo tulli Abi-
melekist wälja, ja pölletago ärra Sekemi
koddanikkud ja Millo rahwa, ja tulli min-
go wälja Sekemi koddanikkude ja Millo
rahwa käest, ja pölletago Abimeleki ärra.
21. Ja Jotam pöggenes ärra ja läks
laddudes Beeri, ja jäi senna omma wenna
Abimeleki pärrast.

22. Kui Abimelek kolm aastat kui würst Israeli ülle olli wallitsend:
23. Siis lätkitas Jummal ühhe kurja waimo Abimeleki ja Sekemi koddanikkude wahhele, ja Sekemi koddanikkud teggid Abimeleki wasto pettust:
24. Et wägginwald, mis Jerubbaali seitsmekümne poiale sündinud, piddi nende kätte sama, ja et Jummal nende weresü piddi pannema nende wenna Abimeleki peäle, kes neid ärratapnud, ja Sekemi koddanikkude peäle, kes temma kässi ollid kinnitanud, et ta ommad wennad ärratappis.
25. Ja Sekemi koddanikkud pannid temmale warritsejaid mäggede otsa ja risusid ärra keik, kes neist möda lätsid te peäl; ja sedda kulutati Abimelekile.
26. Ja Kaal, Ebedi poeg, tulli, ja temma wennad ka, ja nemmad said Sekemi, ja Sekemi koddanikkud lootsid ta peäle.
27. Ja nemmad lätsid wälja wäljale ja leikasid winamarjad ärra omma winamäggede peäl, ja nemmad sõtkusid neid jalgega, ja teggid kitusse laulusid, ja lätsid omma jummala kotta, ja söid ja jöid, ja sajatasid Abimelekit.
28. Ja Kaal, Ebedi poeg, ütles: Kes on Abimelek, ja mis on Sekem et meie tedda peame tenima? Eks ta olle Jerubbaali poeg, ja Sebul temma üllem pealik? Tenige Sekemi issa Hamori mehhi, sest mispärrast peame meie tedda tenima?
29. Oh et rahwas saaks minno käe alla! Küll ma tahhaksin Abimeleki ärrasata; siis ööldi Abimelekile: Sada weel ennam omma söawäe jure ja minne wälja.
30. Kui Sebul, kes linna ülle, Ebedi poia Kaali juttusid kulis, siis süttis ta wihha põllema,
31. Ja ta lätkitas käsjud Abimeleki jure kawwalaste ja käskis öölda: Wata Kaal, Ebedi poeg, ja temma wennad on Sekemi tulnud, ja wata, nemmad peawad liñna kinni sinno wasto.
32. Ja nüüd touse öse ülles, sinna ja rahwas mis soga, ja warritse wäljal.
33. Ja se peab nenda ollema, et sa hommiko warra, kui pääw touseb, üllestouseb, ja pead keigilt poolt liñna peäle tullema, ja wata, kui temma ja rahwas, mis temmaga on, so wasto wäljatullewad, siis te temmale nenda kui so kässi leiab.
34. Ja Abimelek tousis öse ülles ja keik rahwas, mis temmaga, ja nemmad warritsesid Sekemi wasto neljas hulkas.
35. Ja Ebedi poeg Kaal läks wälja ja seisis liñna wärrawa suus, ja Abimelek tousis ülles warritsemisse kohhast ja rahwas, mis temmaga.
36. Kui Kaal rahwast näggi, siis ütles ta Sebuli wasto: Wata üks rahwas tulleb alla mäggede otste peält; ja Sebul ütles ta wasto: Sa nääd mäggede warjo, kui olleks seäl mehhi.
37. Ja Kaal rääkis weel ennam ja ütles: Wata üks rahwas tulleb alla kõrgest ma kohhast, ja üks hulk tulleb Meonenimi tammikko teed.
38. Ja Sebul ütles ta wasto: Kus nüüd on sinno su, kui sa ütlesid: kes on Abimelek, et meie tedda peame tenima? eks se polle se rahwas, mis sa olled ärrapõlganud? et minne nüüd wälja ja söddi temma wasto.
39. Ja Kaal läks wälja Sekemi koddanikkude ees ja söddis Abimeleki wasto.
40. Ja Abimelek aias tedda tagga ja Kaal põggenes ta eest, ja mahhalöddud langsid hulgani wärrawa suust sadik.
41. Ja Abimelek jäi Aruma, ja Sebul aias Kaali ja ta wennad ärra, et nemmad ei sanud Sekemis ellada.
42. Ja teisel päwal sündis, kui rahwas wäljaläks wäljale, et sedda Abimelekile kulutati.
43. Siis wõttis ta rahwa, ja jaggas neid kolmeks hulgaks, ja olli wäljal warritsemas; ja ta watis, ja wata, rahwas tulli liñnast wälja, siis läks ta nende peäle ja löi neid mahha.
44. Ja Abimelek ja hulgad, mis temmaga, tullid keigilt poolt peäle ja seisid liñna wärrawa suus, ja kaks hulka tullid keikide peäle, kes wäljal ollid, ja löid neid mahha.
45. Ja Abimelek söddis keige se päwa liñna wasto, ja sai liñna kätte, ja tappis rahwa ärra, mis seäl sees olli, ja kiskus liñna mahha, ja küllwas sola senna peäle.
46. Kui keik Sekemi torni koddanikkud sedda kuulsid, siis tullid nemmad kantsi, Periti jummala kotta.
47. Kui sedda Abimelekile kulutati, et keik Sekemi torni mehhed ollid endid koggunud:
48. Siis läks Abimelek ülles Salmoni mäe peale, temma ja keik rahwas mis temmaga, ja Abimelek wõttis kirwe ennese kätte ja raius puust ühhe oksa mahha, ja wõttis sedda ülles ja panni omma õlla peäle, ja ütles rahwa wasto, mis temmaga: Mis teie ollete näinud mind teggewad, sedda tehke ka teie ruttuste kui minna.

49. Siis raius ka keik rahwas iggamees ühhe oksa mahha, ja läksid Abimeleki järrele ja pannid sedda kantsi liggi, ja süütsid kantsi nende peäl tullega põllema, et ka keik Sekemi torni mehhed ärrasurrid, liggi tuhhat meest ja naest.

50. Ja Abimelek läks Tebetsi ja löi leri ülles Tebetsi alla, ja sai sedda kätte.

51. Ja üks tuggew torn olli keskel linna, ja senna põggenesid keik mehhed ja naesed, ja keik koddanikkud, ja pannid uksed ennéste tagga lukko ja läksid ülles torni katlukse peäle.

52. Siis läks Abimelek torni jure ja söddis se wasto; ja kui ta torni ukse liggi sai, et ta sedda piddi tullega ärrapõlletama:

53. Siis wiskas üks naene peälmisse weskikiwwi tükki Abimeleki pähhä, ja röhhus temma pealae katki.

54. Ja ta hüdis ussinaste poisi, kes temma söariisto kandis, ja ütles temmale: Tomba omma möök wälja ja surma mind ärra, et nemmad minnust ei ütle: Naene on tedda ärratapnud; siis pistis ta pois tedda läbbi, et ta surri.

55. Agga kui Israeli mehhed näggid, et Abimelek surnud olli, siis läksid nemmad iggamees omma paika.

56. Nenda maksis Jummal Abimeleki kurjusse ta kätte, mis ta olli omma issa wasto teinud, et ta omma seitsekümmend wenda olli ärratapnud. Laul. 64, 8. 9. 10.

57. Ja keik Sekemi meeste kurjusse sattis Jummal nende pea peäle, ja Jerubbaali poia Jotami ärrawanduminne tulli nende peäle. 20. s.

10. Peatük.

Israeli wöörad jummalad, nuhtlus, palwe ja pöörminne.

1. Ja Dodo poia Pua poeg Tola, Isaskari soust, tousis pärrast Abimelekit, et ta piddi Israeli peästma, ja temma ellas Samiris Efraimi mäggisel maal.

2. Ja ta moistis Israelile kohhut kolm aastat kolmatkümmend, ja surri ärra ja tedda maeti mahha Samiri.

3. Ja pärrast tedda tousis Jair, Kileadimees, ja moistis Israelile kohhut kaks kolmatkümmend aastat.

4. Ja temmal olli kolmkümmend poega, need söitsid kolmekümne eesli sällo selgas, ja neil olli kolmkümmend linna, neid hüüdsid nemmad Jairi külladeks tännapäwani, need on Kileadi maal.

5. Ja Jair surri ärra, ja tedda maeti mahha Kamoni.

6. Ja Israeli lapsed wõtsid jälle kurja tehha Jehowa silma ees, ja teenisid Paalid ja Astaroti, ja Siria ma jummalaid, ja Sidoni jummalaid, ja Moabi jummalaid, ja Ammoni laste jummalaid, ja Wilistitte jummalaid, ja jätsid Jehowa mahha, ja ei teenind tedda mitte.

7. Ja Jehowa wihha süttis põllema Israeli wasto, ja ta andis neid ärra Wilistitte kätte ja Ammoni laste kätte.

8. Ja nemmad wõtsid kurjaste waewada ja röhhuda Israeli lapsi selsammal essimesel aastal; ja nenda kahheksateistkümmend aastat keiki Israeli lapsi, kes teine pool Jordanit, Emori maal, mis on Kileadis.

9. Ja Ammoni lapsed läksid ülle Jordani, et nemmad ka Juda ja Penjamini, ja Efraimi sou wasto piddid söddima, ja Israelil olli wägga kitsas kä.

10. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole ja ütlesid: Meie olleme so wasto patto teinud, sepärrast et meie omma Jummala olleme mahhajätnud ja Paalid teninud.

11. Ja Jehowa ütles Israeli laste wasto: Eks ma olle teid peästnud Egiptusse ja Emori rahwa, Ammoni laste ja Wilistitte käest,

12. Ja Sidoni, ja Amaleki, ja Maoni rahwa käest, kes teile hädda teggid, kui teie mo pole kissendasite, eks ma teid nende käest peästnud?

13. Ja teie ollete mind mahhajätnud, ja teisi jummalaid teninud, sepärrast ei tahha minna mitte ennam teid ärrapeästa.

14. Minge ja kissendage nende jummalatte pole, kedda teie ollete ärrawallitsenud, saatko need teile abbi teie ahhastusse aial.

15. Ja Israeli lapsed ütlesid Jehowa wasto: Meie olleme patto teinud, te sinna meile nenda, kui sa ial tunned hea ollewad; peästa meid agga nüüd sel aial.

16. Ja nemmad saatsid wöörad jummalad enneste seast ärra, ja tenisid Jehowat; ja temma hing ei sudand ennam Israeli waewa sallida. p. 2, 18.

17. Ja Ammoni lapsed hüti kokko, ja nemmad löid leri ülles Kileadi, ja Israeli lapsed koggusid ja löid leri ülles Mitspa.

18. Siis ütlesid rahwas ja Kileadi pealikkud üks teise wasto: Mis mees on se, kes hakkab Ammoni laste wasto söddima? Se peab peamehheks sama keikide ülle, kes Kileadis ellawad.

11. Peatük.

Jehwta peästab rahwast waenlaste käest.

1. Ja Jehwta, Kileadimees, olli wäggew wahwa mees, ja ta olli ühhe horanaese poeg, ja Kilead olli Jehwta sünnitand.

2. Ja Kileadi naene töi temmale weel poege ilmale; kui naese poiad üllceskaswasid, siis aiasid nemmad Jehwta ärra ja ütlesid temmale: Sa ei pea mitte pärrisossa sama meie issa koias, sest sinna olled teise naese poeg.

3. Ja Jehwta pöggenes omma wendade eest ärra ja ellas Tobi maal; ja tühjad mehhed koggusid Jehwta jure ja läksid temmaga wälja.

4. Ja se sündis aasta pärrast, et Ammoni lapsed Israeli wasto söddisid.

5. Ja se sündis, kui Ammoni lapsed Israeli wasto söddisid, siis läksid Kileadi wannemad Jehwtat Tobi maalt ärratoma.

6. Ja nemmad ütlesid Jehwtale: Tulle ja olle meile pealikkuks, et meie söddime Ammoni laste wasto.

7. Ja Jehwta ütles Kileadi wannemaile: Eks teie mind ei wihka, ja ollete mind mo issa koiast ärraaiand? Ja niispärrast tullete teie nüüd mo jure, kui teil kitsas kä on?

8. Ja Kileadi wannemad ütlesid Jehwta wasto: Sepärrast tulleme nüüd jälle so jure, et sa meiega pead tullema ja Ammoni laste wasto söddima, ja meile peamehheks ollema keikide ülle, kes Kileadis ellawad.

9. Ja Jehwta ütles Kileadi wannematte wasto: Kui teie mind taggasi wite Ammoni laste wasto söddima, ja Jehowa annab neid minno ette, kas ma siis pean teie peamees ollema?

10. Ja Kileadi wannemad ütlesid Jehwta wasto: Jehowa olgo kuulmas meie wahhel, kui meie nenda ei te so sanna järrele.

11. Ja Jehwta läks Kileadi wannemattega, ja rahwas pannid tedda enneste ülle peamehheks ja pealikkuks; ja Jehwta räkis keiki omma asjo Jehowa ees Mitspas.

12. Ja Jehwta läkkitas käsjud Ammoni laste kunninga jure ja käskis ölda: Mis mul on sinnoga teggemist, et sa mo jure tulled, mo ma wasto söddima?

13. Ja Ammoni laste kunningas ütles Jehwta käskude wasto: Sepärrast et Israel, kui ta Egiptusse maalt üllestulli, mo maa ärrawötnud Arnonist Jabbokist sadik ja Jordanist sadik, siis anna nüüd need maad rahhoga taggasi.

14. Agga Jehwta wöttis jälle käsjud läkkitada Ammoni laste kunninga jure,

15. Ja ütles temmale: Nenda ütleb Jehwta, Israel ep olle mitte Moabi maad egga Ammoni laste maad ärrawötnud.

16. Sest kui nemmad Egiptusse maalt üllestullid, siis läks Israel körbe törkjatte merrest sadik ja tulli Kadesi.

17. Siis läkkitas Israel käsjud Edomi kunninga jure ja ütles: Lasse mind, pallun ma, so maast läbbiminna: agga Edomi kunningas ei wötnud kuulda: ja Israel läkkitas ka Moabi kunninga jure, ja temma ei tahtnud mitte, siis jäi Israel Kadesi. 4 Mos. 20, 14. n. t. s.

18. Siis käis ta körbes ja läks Edomi ma ja Moabi ma ümber, ja tulli päwatousmisse poolt Moabi ma liggi, ja löi leri ülles teine pole Arnonit, ja ei tulnud mitte ülle Moabi raia, sest Arnon on Moabi raia. 4 Mos. 21, 13.

19. Ja Israel läkkitas käsjud Emori kunninga Siboni, Esboni kunninga jure, ja Israel ütles temmale: Et lasse, meie läbbhäme sinno maast läbbi omma paika. 4 Mos. 21, 21. n. t. s.

20. Agga Sihon ei usknud mitte Israeli, et ta temma raiast piddi läbbiminnema; ja Sihon koggus keik omma rahwa kokko, ja need löid leri ülles Jatsa, ja ta söddis Israeli wasto.

21. Ja Jehowa, Israeli Jummal, andis Siboni ja keik ta rahwa Israeli kätte, et nemmad neid mahhalöid, ja Israel pärris keik Emoritte ma, kes seäl maal ellasid.

22. Ja nemmad pärrisid keik Emoritte raia Arnonist Jakkobist sadik, ja körbest Jordanist sadik.

23. Siis on nüüd Jehowa, Israeli Jummal, Emorid omma Israeli rahwa eest ärraaianud, ja sinna tahhad sedda pärrida?

24. Eks sa mitte ei wöttaks sedda pärrida, mis sinno jummal Kemos sulle annaks pärrida? Siis tahhame meie ka keik sedda pärrida, kust Jehowa meie Jummal meie eest on rahwa ärraaianud.

25. Ja nüüd kas sinna olled paljo parram kui Sippori poeg Balak, Moabi kunningas? Kas temma on ial Israeliga rielnud, kas ta ial nende wasto söddinud ma pärrast? 4 Mos. 22, 2.

26. Et Israel jo saab ellanud kolm sadda aastat Esbonis ja temma wäbbema linnade sees, ja Aroeris ja ta wäbbema linnade sees ja keige linnade sees, mis Ar-

nemi äres on; mispärrast ei olle teie siis mitte ses aegas maad käest ärrawötnud?
27. Ja minna ei olle mitte so wasto patto teinud ja sinna teed pahhaste mo wasto, et sa mo wasto söddid: Jehowa, kohtomoistja, moistko tänna kohhut Israeli laste ja Ammoni laste wahhel.
1 Mos. 31. 53. 1 Sam. 24, 13. 16.
28. Ja Ammoni laste kunningas ei wötnud Jehwta sanno kuulda, mis ta temmale läkkitas.
29. Ja Jehowa waim sai Jehwta peäle, ja ta läks Kileadist ja Manassest läbbi, ta läks ka Mitspast, Kileadi liñnast, läbbi ja Kileadi Mitspast läks ta Ammoni laste jure.
30. Ja Jehwta tootas ühhe tootusse Jehowale ja ütles: Kui sa Ammoni lapsed teggoni mo kätte annad,
31. Siis peab se, mis mo koia ukse wäljatulleb mo wasto, kui ma rahhoga Ammoni laste jurest jälle taggasi tullen, se temma peab Jehowale sama, ehk ma tahhan sedda pölletamisse ohwriks ohwerdada.
32. Ja Jehwta läks Ammoni laste jure nende wasto söddima, ja Jehowa andis neid temma kätte.
33. Ja temma löi neid mahha Aroerist kunni sab Minniti pole, kakskümmend liñna, Abelist sadik, mis winamäggede jures, wägga sure taplussega; ja Ammoni lapsed jaid allandatud Israeli laste ees.
34. Ja Jehwta tulli Mitspa ommo koio, ja wata temma tüttar tulli wälja ta wasto trummidega ja riddastikko, ja ta olli agga ainus laps, ei olnud temmal ennesest muud poega egga tüttart.
35. Ja se sündis, kui ta tedda näggi, siis kärristas ta ommad rided löhki ja ütles: Oh mo tüttar, sa olled mind wägga kõwwertanud, ja sa olled nende seast, kes mulle tülli tewad: sest minna ollen omma su lahti teinud Jehowa wasto, ja ma ei woi mitte tagganeda.
36. Ja tüttar ütles temma wasto: Mo issa, olled sa omma su lahti teinud Jehowa wasto, siis te mulle, nenda kui so suust wäljatulnud, sepärrast et Jehowa sulle on annud, so waenlaste kätte, Ammoni laste kätte maksta.
37. Ja ta ütles omma issa wasto: Se asi sündko mulle, seisa agga minnust tabbe kaks kuud, et ma woin miñna ja käia mäggede peäl ja omma neitsipölwe nutta, minna ja mo naesterahwa selts.
38. Ja temma ütles: Minne; ja ta lassis tedda miñna kahheks kuuks, ja temma läks omma naesterahwa seltsiga, ja nuttis omma neitsipölwe mäggede peäl.
39. Ja se sündis kahhe ku pärrast, et ta jälle taggasi tulli omma issa jure, ja issa teggi temmale omma tootusse järrele, mis ta olli tootand; ja tüttar ei olnud ühhestki mehhest teädnud ja se sai seätud wisiks Israeli seas,
40. Igga aasta läksid Israeli tütred ülles, Kileadimehhe Jehwta tütrega kõnnelema, nelli päwa aasta kohta.

12. Peatük.

Jehwta riidleb Ewraimidega; Ibsan, Elon, ja Abdon on kohtomoistjad.

1. Ja Ewraimi mehhed hüti kokko, ja nemmad läksid pohja pole ja ütlesid Jehwtale: Mispärrast olled sa läinud söddima Ammoni laste wasto ja ep olle meid mitte hüüdnud, et meie olleksime sinnoga läinud? Meie tahhame so koia sinno peält tullega ärrapölletada.
2. Ja Jehwta ütles nende wasto: Minnul ja mo rahwal olli suur riid Ammoni lastega, ja ma hüüdsin teid, ja teie ei peästnud mind mitte nende käest.
3. Kui ma näggin, et teie mind ei peästnud, siis pannin ma omma hinge ennese peusse ja läksin Ammoni laste wasto, ja Jehowa andis neid mo kätte: ja mispärrast tullete teie ülles mo jure tännapääw, mo wasto söddima?
4. Ja Jehwta koggus kokko keik Kileadimehhed ja söddis Ewraimi wasto, ja Kileadimehhed löid Ewraimi rahwa mahha, et nemmad ütlesid: Teie ollete Ewraimi jurest ärrakargand, Kilead on kesk Ewraimi ja Manasse maad.
5. Ja Kileadimehhed said Jordani koolmed kätte, kust miñnakse Ewraimi pole; ja se sündis, kui need kes Ewraimist ärrapeäsnud ütlesid: Lasse ma lähhän ülle; siis ütlesid Kileadimehhed temmale: Olled sa Ewraimimees? ja kui ta ütles: Ei olle,
6. Siis ütlesid nemmad temmale: Et ütle Skibbolet, siis ütles temma: Sibbolet; sest ta ei woinud mitte õiete nenda öölda, siis wötsid nemmad tedda kätte ja tapsid tedda ärra Jordani koolmette jures; ja selsammal aial langsid Ewraimi seast kaks tuhhat wietkümmend.
7. Ja Jehwta moistis kohhut Israelile kuus aastat, ja Jehwta, Kileadimees, surri ärra, ja tedda maeti mahha ühte Kileadi liñna.
8. Ja pärrast tedda moistis Israelile kohhut Ibsan Petlemmast.
9. Ja temmal olli kolmkümmend poega,

ja kolmkümmend tüttart panni ta wälja mehhele, ja kolmkümmend tüttart töi ta wäljast sisse omma poegadele, ja moistis Israelile kohhut seitse aastat.

10. Ja Ibsan surri ärra, ja tedda maeti mahha Petlemma.

11. Ja pärrast tedda moistis Israelile kohhut Elon, Sebulonimees, ja ta moistis Israelile kohhut kümme aastat.

12. Ja Elon, Sebulonimees, surri ärra, ja tedda maeti mahha Aijaloni Sebuloni male.

13. Ja pärrast tedda moistis Israelile kohhut Illeli poeg Abdon, Piratonist.

14. Ja temmal olli nellikümmend poega ja kolmkümmend poegade poega, need söitsid seitsmekümne eesli sällo selgas ja temma moistis Israelile kohhut kahheksa aastat.

15. Ja Illeli poeg Abdon, Piratonist, surri ärra ja tedda maeti mahha Piratoni, Ewraimi male, Amaleki mäggise male.

13. Peatük.

Simsoni sündiminne; temma nore ea järg.

1. Ja Israeli lapsed wötsid jälle kurja tedda Jehowa silma ees, ja Jehowa andis neid Wilistitte kätte neljatekümnets aastaks.

2. Ja üks mees olli Sorast, Tanni sugguwössast, Manoa nimmi, ja temma naene olli siggimatta, ja ei sannud last.

3. Ja Jehowa Ingel andis ennast naesele nähha ja ütles temma wasto: Et wata, sa olled siggimatta, ja ei olle last sanud, agga sa pead ennast wasto sama ja poia ilmale toma.

4. Ja nüüd et hoia, et sa ei jo wina egga kanget jomaaega, ja ärra sö ühtegi, mis rojane on.

5. Sest wata sinna saad ennast wasto ja toed poia ilmale, ja habbemenugga ei pea temma pea peäle sama, sest poeglaps peab emma ihhust Jummalale ollema ärralahhutud, ja temma peab hakkama Israeli peästma Wilistitte käest.
4 Mos. 6, 5. 1 Sam. 1, 11.

6. Ja naene tulli ja rälis omma mehhele ja ütles: Üks Jummala mees tulli mo jure, ja ta näggo olli kui Jummala Ingli näggo wägga kardetaw, ja minna ei küssind temmalt, kust ta piddi ollema, ja ta ei annud omma nimme mulle mitte teäda.

7. Ja ta ütles mulle: Wata sa pead ennast wasto sama ja poia ilmale toma; siis ärra jo nüüd mitte wina egga kanget jomaaega, ja ärra sö ühtegi, mis rojane on; sest poeglaps peab emma ihhust Jummalale ollema ärralahhutud, senna pääwani kui ta surreb.

8. Ja Manoa pallus Jehowa ja ütles: Oh Issand! et tulgo Jummala mees, kedda sa olled läkkitand, weel ükskord meie jure, et ta meid öppetab, mis meie peame teggema poeglapsele, kes peab sündima.

9. Ja Jummal kulis Manoa heält, ja Jummala Ingel tulli jälle naese jure, kui ta wäljal istus, ja temma mees Manoa ei olnud ta jures.

10. Ja naene jooksis ruttuste ja kulutas omma mehhele ja ütles ta wasto: Wata, se mees on ennast mulle nähha annud, kes teista mo jure tulli.

11. Ja Manoa wöttis kätte ja läks omma naese järrele, ja tulli mehhe jure ja ütles temmale: Olled sinna se mees, kes naese wasto räkinud? ja ta ütles: Ma ollen sesamma.

12. Ja Manoa ütles: Kui se nüüd tulleb, mis sa räkinud, mis peab siis poeglapse kohhus ja temma tö ollema?

13. Ja Jehowa Ingel ütles Manoa wasto: Naene peab keige se eest hoidma, mis ma ta wasto ollen ütlenud:

14. Ei ta pea mingisuggust söma, mis winamarjapuust wäljatulleb, ei wina egga kanget jomaaega joma, egga mingisuggust, mis rojane, söma; keik, mis ma temmale käsknud, peab ta piddama.
4 Mos. 6, 3. 4.

15. Ja Manoa ütles Jehowa Ingli wasto: Et lasse meie peame sind enneste jures, et meie sinnule ühhe sikkuttalle walmistame.

16. Ja Jehowa Ingel ütles Manoa wasto: Et sa mind küll siin pead, ei ma siiski ei sö so leiba: agga kui sa tahhad ühhe pölletamisse ohwri walmistada, siis woid sa Jehowale sedda ohwerdada (sest Manoa ei teädnud mitte, et se Jehowa Ingel olli).

17. Ja Manoa ütles Jehowa Ingli wasto: Mis on so nimmi, et meie sind woime austada, kui se tulleb, mis sa räkind. 1 Mos. 32, 30.

18. Ja Jehowa Ingel ütles temmale: Mispärrast küssid sa nenda mo nimme järrele, ja se on immelik. Jes. 9, 5.

19. Ja Manoa wöttis ühhe sikkuttalle ja roaohwri, ja Ingel ohwerdas Jehowale kaljo peäl, ja teggi sedda immelikkult; agga Manoa ja ta naene waatsid peält.

20. Ja se sündis, kui leek altari peält tousis taewa pole, siis läks Jehowa In-

gel altari lekis ülles, ja Manoa ja ta
naene näggid sedda ja heitsid silmili mahha.
21. Ja Jehowa Ingel ei wötnud mitte
ennam ennast näidata Manoale egga
temma naesele: siis tundis Manoa, et se
Jehowa Ingel olnud.
22. Ja Manoa ütles omma naese was-
te: Meie peame surma surrema, sest meie
olleme Jummalat näinud.
23. Ja ta naene ütles temmale: Kui Je-
howal olleks meel meid surmada, siis ei
olleks ta mitte meie käest wastowötnud ei
pölletamisse egga roaohwrit ja ei olleks
mitte keik sedda meile annud nähha, egga
keddasugguſt selsinnatsel aial meid last-
nud kuulda.
24. Ja naene tõi poia ilmale ja panni
temmale nimme Simson; ja poeglaps
kaswis ja Jehowa önnistas tedda.
25. Ja Jehowa Waim hakkas tedda
ajama Tanni leris, mis Sora ja Estaoli
wahhel.

14. Peatük.

Simsoni kosjaminne ja kaks essimest wahwa teggo.

1. Ja Simson läks alla Timnati, ja
näggi Timnatis ühhe naesterahwa Wi-
listitte tüttarde seast.
2. Ja ta läks ülles ja kulutas sedda om-
ma issale ja omma emmale ja ütles: Ma
ollen ühhe naesterahwa Wilistitte tüttar-
de seast Timnatis näinud, ja nüüd wötke
tedda mulle naeseks.
3. Ja temma issa ütles temmale ja tem-
ma emma ka: Eks olle naesterahwast so
wendade tüttarde seas ja keige mo rahwa
seas, et sinna lähhäd naest wötma ümber-
leikamatta Wilistitte seast? Ja Simson
ütles omma issa wasto: Wötta tedda
mulle, sest temma on öiete mo mele pär-
rast.
4. Ja temma issa ja ta emma ei teäd-
nud mitte, et se Jehowast olli; sest ta ot-
sis süüd Wilistitte peäle, ja sel aial wal-
litsesid Wilistid Israeli ülle.
5. Ja Simson läks alla Timnati ja
temma issa ja ta emma ka, ja nemmad
tullid Timnati winamäggede jure, ja üks
noor loukoer tulli möirates temma wasto.
6. Ja Jehowa Waim tulli kermeste
temma peäle, ja ta kiskus sedda löhki,
nenda kui kitsetalle löhki kistakse, et kül
ühtegi temma käes ei olnud: agga temma
ei kulutand omma issale egga omma em-
male sedda mitte, mis ta teinud.
7. Kui ta alla sai, siis räkis ta naeste-
rahwaga, ja temma olli öiete Simsoni
mele pärrast.
8. Ja aasta pärrast tulli ta taggasi ted-
da wötma, ja läks körwale waatma lou-
koera raibet, ja wata, messilaste perre
olli loukoera kehha sees ja met.
9. Ja ta wöttis sest omma peusse, ja
käis ikka peäle ja söi, ja ta läks omma
issa jure ja omma emma jure ja andis
neile ka, ja nemmad söid: agga ta ei an-
nud neile mitte teäda, et temma loukoera
kehhast mee olli wötnud.
10. Ja kui temma issa allatulli naeste-
rahwa jure, siis teggi Simson seäl jodud:
sest nenda teggid poismehhed.
11. Ja se sündis, kui nemmad tedda
näggid, siis wötsid nemmad kolmkümmend
seltsimeest, et need piddid ta jures ollema.
12. Ja Simson ütles neile: Ma tahhan
nüüd ühhe moistetusse anda teile ärra-
moista; kui teie mulle sedda öiete woite
üllesräkida, et teie sedda oskate neis seits-
mes jodo päwas, siis tahhan ma teile
kolmkümmend särki ja kolmkümmend ülli-
konda ridid anda.
13. Agga kui teie mitte ei woi sedda
mulle üllesräkida, siis peate teie mulle
andma kolmkümmend särki ja kolmküm-
mend üllikonda ridid. Ja nemmad ütle-
sid temmale: Anna omma moistetus är-
ramoista, et same sedda kuulda.
14. Ja ta ütles neile: Söjast tulli roog
wälja ja tuggewast tulli magguſat wälja;
ja nemmad ei woinud mitte sedda mois-
tetust ärramoista kolmes päwas.
15. Ja se sündis seitsmendal päwal, et
nemmad Simsoni naesele ütlesid: Melita
omma meest, et ta meile üllesrägib se
moistetusse, et meie ei pölleta sind ja sin-
no issa koia ärra tullega; kas teie ollete
meid kutsnud, et teie meie omma tahhate
pärriba, eks olle mitte?
16. Ja Simsoni naene nuttis temma
jures ja ütles: Ei se polle muud, sa wih-
kad mind, ja ei armasta mind mitte, sa
olled mo rahwa lastele ühhe moistetusse
annud ärramoista ja ei polle mulle sedda
üllesräkinud; ja ta ütles temmale: Wata
ei ma polle omma issale egga omma em-
male sedda üllesräkinud, ja ma piddin
sulle sedda üllesräkima?
17. Ja naene nuttis temma ees need
seitse päwa, kui neil jodud ollid; ja se sün-
dis seitsmendal päwal, et ta temmale sed-
da üllesräkis, sest ta teggi temmale kitsast
kätte: ja naene andis moistetusse omma
rahwa lastele ülles.
18. Ja linna mehhed ütlesid temmale
seitsmendal päwal, enne kui pääw loja
läks: Mis on magguſam kui messi, ja

mis tuggewam kui loukoer? ja ta ütles neile: Kui teie ei ollets mo pulaga künnud, ei teie olleks mo moistetust mitte osfand.

19. Ja Jehowa Waim tulli kermeste temma peäle, ja ta läks alla Askeloni ja löi neist mahha kolmkümmend meest, ja wöttis nende rided seljast ärra ja andis neid üllikonna ridiks neile, kes moistetusse ollid üllesräkinud; ja ta wihha süttis põllema ja ta läks ülles omma issa kotta.

20. Ja Simsoni naene sai temma seltsimehhele, kes temmale seltsimehheks olnud.

15. Peatük.

Simsoni kossimisse kurri luggu.

1. Ja se sündis aasta pärrast, nisso leikusse päiwil, et Simson tulli omma naest katsma ühhe sikkuttallega, ja mötles: Ma tahhan kambri omma naese jure minna; ja selle issa ei lasknud tedda sisseminna.

2. Ja temma issa ütles: Ma ollen ikka mõttelnud, et sa tedda wägga pidid wihkama, siis andsin ma tedda so seltsimehhele; eks ta norem õdde olle illusam tedda? Olgo se sinno pärralt temma assemel.

3. Ja Simson ütles neile: Minna ollen se kord ilma süta Wilistitte ees, kui ma neile pahha teen.

4. Ja Simson läks ja wöttis kolmsadda rebbast kinni, ja wöttis törwalsid ja panni sabba sawwa wasto, ja panni ühhe törwakse keik kahhe sawwa wahhele.

5. Ja süttis törwalsed tullega põllema, ja laskis neid lahti Wilistitte leikamatta wilja sisse, ja süttis põllema ni hästi nabrad kui leikamatta wilja, ja winamäed ja õllipuud.

6. Ja Wilistid ütlesid; Kes on sedda teinud? Siis öeldi: Timnatimehhe wäimees Simson, sepärrast et temma äi ta naese ärrawötnud ja tedda temma seltsimehhele annud; ja Wilistid tullid ülles ja põlletasid naese ja temma issa tullega ärra.

7. Ja Simson ütles neile: Kas teie nisuggust asja wöttate tehha? Kui minna teie kätte saan maksnud, siis tahhan ma wast rahho seista.

8. Ja temma löi neid mahha, säred ja pusad jure taplussega; ja ta läks ja ellas Etami kaljo nurga al.

9. Ja Wilistid tullid ülles ja löid leri ülles Juda wasto, ja lautasid endid laiale Lehhis.

10. Ja Juda mehhed ütlesid: Mispärrast ollete teie üllestulnud meie peäle? Ja nemmad ütlesid: Meie olleme üllestulnud Simsonit kinni siddama, et meie temmale teme nenda, kui ta meile on teinud.

11. Ja kolmtuhhat meest Juda seast läksid alla Etami kaljo nurga jure ja ütlesid Simsonile: Eks sa tea, et Wilistid meie ülle wallitsewad? ja miks olled sa sedda meile teinud? Ja ta ütles neile: Nenda kui nemmad mulle teinud, ollen ma neile teinud.

12. Ja nemmad ütlesid temmale: Meie olleme allatulnud sind kinnisiddama, et meie sind Wilistitte kätte anname; ja Simson ütles neile: Wanduge mulle, et teie ei tahha mo peäle kippuda.

13. Ja nemmad räkisid temmale ja ütlesid: Ei mitte, sest meie tahhame sind hästi kinnisidduda ja sind nende kätte anda, agga meie ei tahha sind polegi surretada: ja nemmad siddusid tedda kahhe ue köiega, ja wisid tedda ülles seält kaljust.

14. Temma tulli Lehhist sadik ja Wilistid öiskasid ta wasto; ja Jehowa Waim tulli kermeste ta peäle, ja köied, mis ta käewarte ümber, ollid kui linnased lõngad, mis tulles põllewad, ja temma köied ollid otsego ta kätte peält ärrasullamas.

15. Ja ta leidis ühhe tore eesli louallu, ja pistis omma käe senna ja wöttis sedda, ja löi sellega mahha tuhhat meest.

16. Ja Simson ütles: Ühhe eesli louaLuga on maas siin üks hulk, seäl kaks hulka, ühhe eesli louluga ollen ma tuhhat meest mahhalönud.

17. Ja se sündis, kui ta sai räkinud, siis wiskas temma louallu ommast käest mahha, ja panni selle paigale nimme Ramat-Lehhi.

18. Ja temmal olli wägga suur janno, ja ta hüdis Jehowa pole ja ütles: Sa olled omma sullase käe läbbi se sure abbi saatnud, ja nüüd pean ma jannusse surrema, ja langema ümberleikamatta kätte.

19. Ja Jehowa löhkus öne kohha, mis Lehhis, ja wessi tulli seält wälja ja ta jöi, ja temma waim sai jälle ta jure, ja ta hakkas ellama: sepärrast panni ta sellele nimme: Selle kaew, kes appi hüab, mis Lehhis on, tännapäwani.

20. Ja ta moistis Israelile kohhut kaks kümmend aastat Wilistitte aial.

16. Peatük.

Simsoni wiimsed sündinud asjad ja surm.

1. Ja Simson läks Assati, ja nägi seäl ühhe horanaese, ja heitis ta jure.

Opp. Sann. 22. 1

2. Siis öldi Assati rahwale: Simson
on seie tulnud; ja nemmad tullid linna
ümber ja warritsesid tedda keige ö linna
wärrawas, ja seisid wait keige ö ja ütle-
sid: Kui hommiko walge saab, siis tahha-
me tedda ärratappa.
3. Ja Simson maggas kesk öni, ja tou-
sis kesk ööd üllés ja hakkas kahhe polega
linnawärrawast ja mollemaist sambaist
kinni, ja töstis neid wälja pomiga tükkis,
ja panni neid omma öllade peäle, ja wiis
neid üllés mäe otsa, mis Ebroni kohhal on.
4. Ja se sündis pärrast sedda, et ta üht
naest wöttis armatseda Soreki jöe äres,
ja selle nimmi olli Delila. Opp. Sann. 7. 4. 5.
5. Ja Wilistitte würstid tullid üllés ta
jure ja ütlesid temmale: Melita tedda ja
wata, kus temmal se suur rammo on, ja
miska meie ta peäle woime woimust sada,
et meie tedda kinniseume ja tedda ram-
matuks teme, siis tahhame meie iggamees
tuhat ja sadda höbbeseklit anda.
p. 14. 15.
6. Ja Delila ütles Simsoni wasto: Et
anna mulle teäda, kus sul se suur rammo
on, ja miska sind woib kinnisiddu da ja
nörkaks tehha.
7. Ja Simson ütles ta wasto: Kui
mind seutakse seitsme tore nine köiega,
mis ei olle ärrakuinud, siis saan ma nöd-
raks, ja ollen kui mu innimenne.
8. Ja Wilistitte würstid töid temmale
üllés seitse torest nine köit, mis ei olnud
ärrakuinud, ja temma siddus tedda nen-
dega kinni.
9. Ja warritsejad jäid temma jure ühte
kambri, ja Delila ütles Simsoni wasto:
Simson, Wilistid tullewad so peäle! Ja
ta kiskus köied katki, nenda kui takkust
lönga katki kistakse, kui se tulle haiso tun-
neb: nenda ei saand temma rammo mitte
teäda. p. 15. 14.
10. Ja Delila ütles Simsoni wasto:
Wata sa olled mind narrinud ja wallet
mo wasto rääkinud; et anna nüüd mulle
teäda, miska sind woib kinnisiddu da.
11. Ja ta ütles temma wasto: Kui
mind ennete kinniseutakse ute köitega, mis-
ka ep olle tööd tehtud, siis saan ma nöd-
raks, ja ollen kui mu innimenne.
12. Ja Delila wöttis usi köisi ja siddus
tedda nendega kinni ja ütles ta wasto:
Wilistid tullewad so peäle Simson! (ja
warritsejad jäid kambri) ja temma kiskus
neid omma käewarte peält katki kui niti.
13. Ja Delila ütles Simsoni wasto:
Siit sadik olled sa mind narrinud ja wal-
let mo wasto rääkinud; anna mulle teäda,
miska sind woib kinnisiddu da; ja ta ütles
temma wasto: Kui sa mo seitse kahharat
juukse tukka koud kanga sisse.
14. Ja ta löi sedda naelaga kinni ja üt-
les ta wasto: Wilistid tullewad so peäle
Simson! Ja ta ärkas üllés ommast un-
nest, ja tombas naela koe ja loimega tük-
kis wälja.
15. Ja Delila ütles ta wasto: Kuida
woid sa ölda: Ma armastan sind, ja so
südda ep olle minnoga? Need kolmkorda
olled sa mind narrinud, ja ei olle mulle
üllesrääkinud, kus sul se suur rammo on.
16. Ja se sündis, kui ta temmale igga-
pääw omma sannadega kitsast kätte teggi
ja wägga ta peäle käis: siis tüddis tem-
ma hing ärra surmani. Opp. Sann. 7. 21. 22.
17. Ja ta andis temmale teäda keik, mis
ta süddames olli, ja ütles temmale: Hab-
bemenugga ei olle sanud mo pea peäle,
sest ma ollen ärralahhutud Jummalale
omma emma ihhust; kui mo pea peaks
paljaks aetama, siis mo rammo lahkuks
minnust ärra, ja ma saaksin nödraks ja
olleksin kui keik muud innimessed.
18. Kui Delila näggi, et ta temmale olli
teäda annud keik, mis ta süddames olli,
siis läkkitas temma ja kutsus Wilistitte
würstid ja ütles: Tulge üllés seks kor-
raks, sest ta on mulle keik teäda annud,
mis temma süddames on; ja Wilistitte
würstid tullid üllés ta jure, ja töid rahha
ommas käes.
19. Ja Delila panni tedda maggama
omma pölwede peäle, ja kutsus ühhe meh-
he, ja laskis temma seitse kahharat juukse
tukka ärraaiada, ja hakkas tedda rammaks
teggema, ja ta rammo lahkus temmast
ärra.
20. Ja ta ütles: Wilistid tullewad so
peäle Simson! Ja ta ärkas ommast un-
nest üllés ja mötles: ma tahhan wälja-
minna ja ennast lahtipuistada kui enne
sedda; agga ta ei teädnud, et Jehowa
temmast olli ärralahkund.
21. Ja Wilistid wötsid tedda kinni, ja
pissid temma silmad peast, ja wisid tedda
alla Assati ja pannid tedda kinni kahhe
waskahhelaga, ja ta piddi wangi koias
jahwatama.
22. Ja temma juuksed hakkasid jälle kas-
wama, pärrast sedda kui need ollid ärra-
aetud.
23. Ja Wilistitte würstid tullid kokko,
suurt ohwrit ohwerdama omma jumma-
lale Dagonile, ja römo pärrast, ja ütle-
sid: Meie jummal on Simsoni, meie
waenlase, meie kätte annud.

24. Ja kui rahwas tedda näggid, siis kiitsid nemmad omma jummalat, sest nemmad ütlesid: Meie jummal on meie waenlase meie kätte annud, kes meie ma paljaks teggi ja meid paljo mahhalöi.

25. Ja se sündis, kui nende südda rõmus olli, et nemmad ütlesid: Hüüdke Simson, et ta meile mängib: ja nemmad hüüdsid Simsoni wangi koiast, ja ta mängis nende ees, ja nemmad pannid tedda sammaste wahhele seisma.

26. Ja Simson ütles poisi wasto, kes tedda käest kinnipiddas: Lasse mind minna ja sada mind sambaist kinnihakkama, kus peäle hone on kinnitud, et ma nende külge toetan.

27. Ja hone olli täis mehhi ja naesi, ja seäl ollid keik Wilistitte würstid, ja kattukse peäl olli liggi kolmtuhhat meeste- ja naesterahwast waatmas, kui Simson mängis.

28. Ja Simson hüdis Jehowa pole ja ütles: Issand Jehowa, mõtle, pallun ma, mo peäle, ja kinnita mind nüüd weel seks korraks, oh Jummal, et ma jouaksin weel üks kord mo kahhe silma pärrast Wilistitte kätte bästi maksta.

29. Ja Simson hakkas kahhest keskmissest sambast kinni, mis peäle hone olli kinnitud, ja mis peäle se olli toetud, teisest omma parrama ja teisest omma pahhema käega.

30. Ja Simson ütles: Mo hing surgo ärra Wilistittega; ja ta tombas ennast kummarkülle keigest wäest, siis langes hone würstide peäle ja keige rahwa peäle, mis seäl sees, et surnuid, kedda ta ommas surmas surretas, ennam olli, kui neid, kedda ta omma ello aial olli surmanud.

31. Siis tullid ta wennad alla ja keik temma issa perre, ja wõtsid tedda üles, ja wisid ja matsid tedda mahha Sora ja Estaoli wahhele temma issa Manoa bauda: ja ta olli Israelile kohhut moistnud kakskümmend aastat. p. 13, 25.

17. Peatük.

Woõra jummala tenistus Mika koias.

1. Ja üks mees olli Ewraimi mäggisest maalt Mika nimmi.

2. Ja ta ütles omma emmale: Need tuhhat ja sadda hõbbeseklit, mis so käest ärrawoetud, mispärrast sa olled sajatellend ja mo kuuldes ka rääkinud; wata, rahha on mo jures, ma ollen tedda ärrawõtnud; siis ütles temma emma: Õnnistud olgo mo poeg Jehowa ees.

3. Ja ta andis need tuhhat ja sadda hõbbeseklit jälle omma emma kätte, ja ta emma ütles: Ma ollen rahha keik Jehowale pühhitsenud ennese käest mo poia eest, et nikkerdud ja wallatud kuio peab tehtama; sepärrast annan ma sulle sedda taggasi.

4. Agga ta andis rahha omma emmale taggasi, ja ta emma wõttis kakssadda hõbbeseklit ja andis neid kullaseppale, ja se teggi sest nikkerdud ja wallatud kuio, ja se olli Mika koias. Jes. 40, 19. 1 Joan. 5, 21.

5. Ja sel mehhel Mikal olli üks jummala kodda, ja ta teggi käiksita kuekesse ja Terawi kuiud, ja täitis ühhe omma poia käe, ja se sai temmale preestriks.

6. Neil päiwil ei olnud kunningat Israelis; iggamees teggi, mis temma melest õige olli.

7. Ja üks noormees olli Petlemmast Juda maalt, Juda sugguwössast, ja temma olli Lewiit ja ellas seäl kui woõras.

8. Jo se mees läks linnast ärra, Petlemmast Juda maalt, et ta piddi kui woõras ellama, kust ta ial woiks asset leida, ja tulli Ewraimi mäggise male Mika kotta, et ta piddi omma teed eddasi minnema.

9. Ja Mika ütles temmale: Kust sa tulled? ja Lewiit ütles ta wasto: Ma ollen Lewiit, Petlemmast Juda maalt, ja minna lähhan kui woõras ellama, kust ma ial asset leian.

10. Ja Mika ütles temmale: Jä mo jure ja olle mulle issaks ja preestriks, siis tahhan ma sulle aasta kohta anda kümme hõbbeseklit ja seätud rided, ja so toidusse; ja Lewiit läks sinna.

11. Ja Lewiit wõttis ette mehhe jure jäda, ja noormees olli ta jures otsekui üks temma lastest.

12. Ja Mika täitis Lewiti käe, ja noormees jäi temmale preestriks, ja olli Mika koias.

13. Ja Mika ütles: Nüüd ma tean, et Jehowa wõttab mulle head tehha, et üks Lewiit mulle preestriks on.

18. Peatük.

Mika woõrast jummalat wiakse Tanni linna.

1. Neil päiwil ei olnud kunningat Israelis, ja Tanni sugguarro otsis neil päiwil ennesele pärrisossa, kus ta wois ellada; sest tännapäwani ei langenud temmale middagi pärrisossaks teisest jaust Israeli sugguarrude seas.

2. Ja Tanni lapsed läkkitasid ommast sugguwössast wiis meest enneste seast, kes wahwad mehhed, Sorast ja Estaolist, maad sallaja watama ja sedda läbbikat-

suma, ja ütlesid nende wasto: Minge,
katsuge maad läbbi, ja nemmad tullid
Efraimi mäggise male Mika koia jure,
ja jäid öseks sinna.
3. Kui nemmad Mika koia jures ollid,
siis tundsid nemmad nore mehhe, Lewiti
healt, ja läksid sinna körwale ja ütlesid
temmale: Kes on sind seie tonud, ja mis
teed sa siin, ja mis on sul siin?
4. Ja ta ütles nende wasto: Nenda ja
nenda on Mika mulle teinud, ja on mind
palkand, et ma piddin temmale preestriks
ollema.
5. Ja nemmad ütlesid temmale: Et küssi
Jummalalt, et meie teäda same, kas meie
te peaks korda minnema, mis meie käime.
6. Ja preester ütles neile: Minge rah-
hoga! Jehowa ees on teie te, mis teie käite.
7. Ja need wiis meest läksid ja tullid
Laisi, ja näggid, et rahwas, mis seälsam-
mas, julgeste ellas; Sidonitte wisi jär-
rele rahholiste ja julgeste, ja pärriswal-
litsejat ei olnud, kes ühhegi asja pärrast
olleks seäl maal kellelegi häbbi teinud, ja
nemmad ollid kaugel Sidonittest ärra, ja
neil ei olnud ühhegi innimessega teggemist.
8. Ja nemmad tullid omma wendade
jure Zora ja Estaoli, ja nende wennad
ütlesid neile: Mis teie rägite?
9. Ja nemmad ütlesid: Wötkem kätte ja
lähme ülles nende wasto, sest meie olleme
maad näinud, ja wata, se on wägga hea;
ja teie seisate wait? Ärge olge laisad min-
nes, et teie tullete maad pärrima.
10. Kui teie tullete sinna, siis tullete üh-
he holetuma rahwa jure, ja ma on keiki-
piddi lai kül: sest Jummal on sedda teie
kätte annud, ühhe makohha, kus ei olle
puudo ei ühhestki asjast, mis siin maal on.
11. Siis läksid seält Tanni sugguwös-
sast Zorast ja Estaolist ärra kuussadda
meest söariistad wöös.
12. Ja nemmad läksid ja löid leri ülles
Kirjatjearimi Juda male: sepärrast nim-
metasid nemmad sedda paika Tanni leriks
tännapäwani, wata se on Kirjatjearimi
taggа.
13. Ja nemmad läksid seält ärra Efrai-
mi mäggise male, ja tullid Mika koia jure.
14. Siis rägisid need wiis meest, kes ol-
lid läinud Laisi maad sallaja watama, ja
ütlesid omma wendade wasto: Kas teie
teate, et nendesinnaste koddade sees on üks
käitsita kuke ja Terawi kuiud, ja nikker-
dud ja wallatud kuio? Siis moistke nüüd,
mis teie tahhate tehha. p. 17, 4. 5.
15. Ja nemmad läksid sinna körwale, ja
tullid nore mehhe, Lewiti koia jure Mika
kotta ja küssisid temmalt, kas ta kässi
piddi hästi käima.
16. Ja kuussadda meest, kes ollid Tanni
lastest, kellel söariistad wööl ollid, seisid
wärrawa suus.
17. Ja need wiis meest, kes ollid läinud
maad sallaja watama, läksid ülles; nem-
mad tullid sinna, wötsid ärra nikkerdud
kuio ja käitsita kuekesse ja Terawi kuiud
ja wallatud kuio, ja preester seisis wär-
rawa suus ja need kuussadda meest, kellel
söariistad wööl ollid.
18. Kui need ollid Mika kotta tulnud ja
ärrawötnud nikkerdud kuio, käitsita kue-
kesse, ja Terawi kuiud ja wallatud kuio:
siis ütles preester nende wasto: Mis teie
tete?
19. Ja nemmad ütlesid temmale: Olle
wait, panne omma kässi omma su peäle,
ja tulle meiega, ja olle meile issaks ja
preestriks; ons parram, et sa preester ol-
led ühhe mehhe koias, woi et sa preester
olled ühhe sugguarro ja ühhe sugguwössa
seas Israelis?
20. Ja preestri meel sai heaks, ja temma
wöttis käitsita kuekesse ja Terawi kuiud,
ja nikkerdud kuio, ja tulli rahwa sekka.
21. Ja nemmad pöörsid ümber ja läksid
ärra, ja pannid wäetimad lapsed ja lo-
juksed ja trossid enneste eel käima.
22. Kui nemmad tükki maad Mika koia
jurest ärrasaid, siis hüti mehhed kokko, kes
koddade sees, mis Mika koia jures ollid,
ja nemmad said Tanni lapsed tagga.
23. Ja nemmad hüüdsid Tanni lapsi
tagga, siis pöörsid need ommad silmad
ümber ja ütlesid Mikale: Mis sul on, et
teid on ühte kokko hütud?
24. Ja temma ütles: Teie ollete ärra-
wötnud mo jummala, mis ma ollen tei-
nud, ja preestri, ja lähhäte ärra, ja mis
on mul nüüd ennam? ja mis se on, et
teie mulle ütlete: Mis sul wigga?
25. Ja Tanni lapsed ütlesid ta wasto:
Ärra lasse omma healt kuulda meie jures,
et mehhed, kelle süddа wihha täis, so peä-
le ei kippu, ja et sa ei sada omma hinge
hukka egga omma perre hinge.
26. Ja Tanni lapsed läksid omma teed,
ja kui Mika näggi, et nemmad wäggewa-
mad ollid tedda, siis pöris ta ümber ja
läks taggasi omma koio.
27. Ja nemmad wötsid sedda ärra, mis
Mika teinud, ja preestri, kes temmal olli
olnud, ja tullid Laisi peäle, ühhe rahwa
peäle, kel rahholinne ja julge asi olli, ja
löid neid mahha mööga terraga, ja linna
pölletasid nemmad ärra tullega.

28. Ja keddagi ei olnud, kes neid olleks
ärrapeästnud, sest lin olli kaugel Sidonist
ärra, ja neil polnud ühhegi innimessega
teggemist, ja lin olli seäl orgus, mis Reo-
bi perre liggi; ja nemmad ehhitasid lin-
na ülles, ja ellasid seäl sees.
29. Ja nemmad pannid liñnale nimme
Tan, omma issa Tanni nimme järrele,
kes olli Israelile sündinud: agga enne-
muiste olli liñna nimmi Lais. Jos. 19, 47.
30. Ja Tanni lapsed pannid ennestele
ülles nikkerdud kuio, ja Manasse poia
Kersomi poeg Jonatan, temma ja ta
poiad ollid preestrid Tanni sugguarrule
se päwani, kui ma wangi widi.
31. Nenda ollid nemmad ennestele ül-
lespannud Mika nikkerdud kuio, mis ta
olli teinud, keigeks sels aiaks, kui Jum-
mala kodda Silus olli.

19. Peatük.

Kibeamehhed tewad hirmust tööd ühhe Lewiti
lianaesega.

1. Ja se sündis neil päiwil, kui kun-
ningat ei olnud Israelis, et üks Lewi-
mees olli kui woöras ellamas Ewraimi
mäggise ma kõrwas, ja olli ennesele lia-
naese wötnud Petlemmast Juda maalt.
2. Ja temma liignaene teggi hora wisil
ta wasto, ja läks temma jurest ärra om-
ma issa kotta Petlemma, Juda male, ja
olli seäl ühhe aasta ja nelli kuud.
3. Ja temma mees wöttis kätte ja läks
ta järrele, et ta piddi temma mele pärrast
rätima ja tedda taggasi toma, ja ta pois
olli temmaga ja üks paar eeslit; ja naes-
terahwas wiis tedda omma issa kotta, ja
kui norikko issa tedda sai nähha, siis läks-
ta römoga temma wasto.
4. Ja temma äi, norikko issa, piddas
tedda seäl, et ta kolm päwa ta jure jäi, ja
nemmad söid ja jöid ja ollid seäl ömaial.
5. Ja se sündis neljandal päwal, et
nemmad hommiko warra üllestousid, ja
ta wöttis kätte ärramiñna, ja norikko is-
sa ütles omma wäimehhe wasto: Toeta
omma süddа leiwa pallokessega, ja pär-
rast woite teie miñna.
6. Ja nemmad istusid mahha, ja molle-
mad söid ühhes seltsis ja jöid, ja norikko
issa ütles mehhe wasto: Et wötta ette ja
jä seie öseks, ja so meel olgo hea.
7. Ja mees tousis ülles, et ta piddi
minnema, ja temma äi sundis tedda pal-
ludes, et ta jälle öseks siñna jäi.
8. Ja ta tousis wiendamal päwal hom-
miko warra ülles, et ta piddi minnema,
ja norikko issa ütles: Et toeta omma süd-
da; ja nemmad wiitsid aega, kunni pääw
hakkas werema, ja nemmad söid molle-
mad.
9. Ja mees tousis ülles, et ta piddi
minnema, temma ja ta liignaene ja ta
pois, ja temma äi, naesterahwa issa, üt-
les temmale: Et wata, pääw on maddа-
lal, ja öhto jouab kätte, et jäge seie öseks,
wata, pääw hakkab warjule minnema: jä
seie öseks ja so meel olgo hea, ja touske
homme warra ülles, et teie omma teed
lähhäte, et sa saad omma maiasse.
10. Ja mees ei tahtnud mitte öseks siñ-
na jäda, sepärrast wöttis ta kätte ja läks
ärra, ja tulli Jebusi liñna kaudo, se on
Jerusalem, ja ta jures olli paar eeslit
saddulas, ja ta liignaene olli temmaga.
11. Kui nemmad Jebusi jures ollid, siis
olli pääw wägga maddalal, ja pois ütles
omma issanda wasto: Et tulle ja lähme
kõrwale siñna Jebusi liñna öseks.
12. Ja ta issand ütles temma wasto:
Meie ei tahha mitte kõrwale miñna woö-
ra liñna, mis ei olle Israeli lastest; waid
meie tahhame ennale miñna Kibeasse.
13. Ja ta ütles omma poisile: Minne,
et meie siñna ühte neisse paika same, ja
öseks woime jäda Kibeasse ehk Ramasse.
14. Ja nemmad läksid möda ja käisid
eddasi, ja päike läks neile loja Kibea lig-
gi, mis Penjamini pärralt.
15. Ja nemmad kallasid siñna, et nem-
mad piddid siñna sama ja öseks jäma Ki-
beasse; ja ta tulli siñna ja jäi liñna tur-
ro peäle, sest keddagi ei olnud, kes neid
omma kotta wastowöttis ömaiale.
16. Ja wata üks wanna mees tulli
öhto wäljalt omma tö kallalt ärra, ja se
mees olli Ewraimi mäggiselt maalt, ja ta
ellas kui woöras Kibeas, ja mehhed seäl
paikas ollid Penjamini lapsed.
17. Kui ta ommad silmad üllestöstis ja
näggi liñna turro peäl meest, kes teekäija,
siis ütles wanna mees: Kuhho sa lähhäd,
ja kust sa tulled?
18. Ja ta ütles temma wasto: Meie
olleme minnemas Petlemmast, Juda
maalt, Ewraimi mäggise ma pole, sest ma
ollen seält; agga ma käisin Petlemmas
Juda maal, ja ma lähhän Jehowa koia
pole, ja ükski ei wötta mind wasto omma
kotta.
19. Ja meil on ka ölgi ja sömaaega
omma eeslittele, ja leiba ja wina on ka
mul ja so ümmardajal ja poisil, kes so
sullaste jures; ei olle ühhestki asjast
pudo.
20. Ja wanna mees ütles: Rahho olgo

sulle! keik mis sulle agga waiak, se on mo kä, ärra jä agga mitte öseks turro peäle.

21. Ja ta wiis tedda omma kotta ja leggas eeslittele sömaaega, ja nemmad pessid omma jalgo, ja söid ja jöid.

1 Mos. 43. 24. 1 Sam. 25. 41.

22. Kui nende meel hea olli, wata siis piirsid koia ümber linna mehhed, kes pahharetti suggu, ja koppntasid ukse peäle, ja räkisid wanna mehhe, koia issanda wasto ja ütlesid: To wälja se mees, kes so kotta tulnud, et meie temmaga häbbematta tööd teme. 1 Mos. 19. 4. 5.

23. Ja mees, koia issand, läks wälja nende jure ja ütles nende wasto: Ei mitte mo wennad, et ärge tehke mitte kurja, sepärrast et sesinnane mees on mo kotta tulnud, ärge tehke sedda jölledust mitte.

24. Wata seäl on mo tüttar üks neitsit, ja temma liignaene, küll ma tahhan neid wäljatua, ja neid naerge ärra ja tehke nendega, mis teie melest hea on; agga selle mehhega ärge tehke sedda jölledat asja mitte.

25. Agga mehhed ei tahtnud temma sanna kulda; siis hakkas mees ommast liasnaesest kinni ja wiis tedda wälja nende kätte oue, ja nemmad said temmaga ühte ja teggid immet temmaga keige ö hommikoni, ja lasksid tedda minna, kui hakkas koitma.

26. Ja naene tulli koido aial ja langes mehhe koia ukse ette mahha, kus temma issand sees olli, kunni walge sai.

27. Ja temma issand tousis hommiko ülles, ja teggi koia uksed lahti ja läks wälja, et ta piddi omma teed käima; ja wata, naesterahwas, ta liignaene, olli maas koia ukse ees, ja temma käed läwwe peäl.

28. Ja ta ütles temmale: Touse ülles ja lähme ärra, agga ta ei wastand mitte; siis wöttis ta tedda eesli selga, ja mees wöttis kätte ja läks omma paika.

29. Ja kui ta omma koio sai, siis wöttis ta noa ja hakkas ommast liastnaesest kinni, ja leikas tedda temma luliikmid möda katki kahheksteistkümneks tükkiks, ja läkkitas tedda keige Israeli raiadesse.

30. Ja se sündis, et iggaüks, kes sedda näggi, ütles: Seddasuggust asja ei olle sündind egga nähtud sest päwast, kui Israeli lapsed Egiptusse maalt üllestulnud tännapäwani; arwage sest asjast, andke nou ja räkige.

20. Peatük.

Hirmus södda, mis Kibeamestte hirmsa tö pärrast tousnud Penjamini sugguarro wasto.

1. Siis läksid keik Israeli lapsed wälja, ja koggodus Tanni poolt, Peerseba ja Kileadi maast sadik tulli kokko kui üks mees, Mitspa Jehowa jure.

2. Ja keige rahwa üllemad, keik Israeli sugguarrud, seisid Jummala rahwa koggodusses, nellisadda tuhhat jallameest, kes mööka wäljatombasid.

3. Agga Penjamini lapsed kuulsid, et Israeli lapsed ollid Mitspa tulnud; ja Israeli lapsed ütlesid: Räkige ülles, kuida on sesinnane kurri tö sündinud?

4. Ja Lewimees, ärratappetud naese mees, wastas ja ütles: Minna tullin omma lianaesega Kibeasse, mis Penjamini pärralt, ömaiale. p. 19. 15. n. t. s.

5. Siis kippusid Kibea koddanikkud mo peäle, ja piirsid öse mo pärrast koia ümber; mind tahtsid nemmad ärratappa, ja mo lianaese on nemmad ärranaernud, nenda et ta ärrasurri.

6. Ja ma wötsin omma lianaese kätte ja leikasin tedda katki, ja läkkitasin tedda keige Israeli pärrisossa male; sest nemmad on wägga pahha ja jölleda tö teinud Israelis.

7. Wata siin ollete teie Israeli lapsed keik, räkige issekeskis ja andke siin nouu.

8. Ja keik rahwas wöttis kätte kui üks mees ja ütles: Meie ei tahha ükski omma maiasse minna, egga ükski siit ärralahkuda omma kotta,

9. Ja nüüd se on se asi, mis meie tahhame Kibeale liso läbbi ta wasto tehha:

10. Sest meie tahhame kümme meest igga saast keigist Israeli sugguarrudest wötta, ja sadda tuhhandest, ja tuhhat kümnest tuhhandest, et nemmad rahwale mona wötwad; et nemmad woiksid neile tehha, kui nemmad sawad Penjamini Kibea rahwa jure, sedda möda kui keik se jölledus wäärt, mis nemmad Israelis on teinud.

11. Nenda koggusid keik Israeli mehhed senna linna jure, ja heitsid ühte nouusse kui üks mees.

12. Ja Israeli sugguarrud läkkitasid, mehhi keige Penjamini sugguwössade jure ja ütlesid: Mis kurri tö on se, mis teie seas sündinud?

13. Ja nüüd andke need mehhed, pahharetti suggu, mis Kibeas on, meie kätte, et meie neid surma panneme ja kurja Israeli seast ärrasadame; agga Penjamini

lapsed ei tahtnud mitte omma wendade, Israeli laste, sanna kuulda.

14. Ja Penjamini lapsed koggusid lin̄nade seest Kibeasse, et nemmad piddid wäljaminnema sötta Israeli laste wasto.

15. Ja Penjamini lapsi, kes lin̄nadest ollid, loeti ärra selsammal päwal kuus kolmatkümmend tuhhat meest, kes mööka wäljatombasid, isse weel Kibea lin̄na rahwas, neid loeti ärra seitsesadda ärrawallitsetud meest.

16. Keigest rahwast olli seitsesadda ärrawallitsetud meest, kes omma parrama käega ei woind ühtegi tehha, keik need wiskasid lingoga kiwwi ühhe karwa peäle, ja ei eksind mitte.

17. Agga Israeli mehhi, peäle nende kes Penjaminist, loeti ärra nellisadda tuhhat meest, kes mööka wäljatombasid, keik need ollid söamehhed.

18. Ja nemmad wötsid kätte ja läksid ülles Peteli ja küssisid Jummala käest, ja Israeli lapsed ütlesid: Kes peab essite meist üllesminnema sötta Penjamini laste wasto? Ja Jehowa ütles: Juda essite.

p. 1, 1. 2.

19. Ja Israeli lapsed tousid hommiko ülles ja löid leri ülles Kibea alla.

20. Ja Israeli mehhed läksid wälja söddima Penjamini wasto, ja Israeli mehhed seädsid nende wasto taplusse Kibea jures.

21. Ja Penjamini lapsed läksid Kibeast wälja ja rikkusid selsammal päwal Israeli seast kaks kolmatkümmend tuhhat meest, ja löid neid mahha.

22. Ja rahwas, Israeli mehhed, kinnitasid endid ja wötsid jälle endid seäda taplema seäl paikas, kus nemmad ollid endid seädnud essimesel päwal.

23. Ja Israeli lapsed läksid ülles ja nutsid Jehowa ees öhtoni, ja küssisid Jehowa käest ja ütlesid: Kas meie peame weel minnema söddima omma wendade, Penjamini laste wasto? Ja Jehowa ütles: Minge ülles nende wasto.

24. Ja kui Israeli lapsed Penjamini laste wasto teisel päwal läksid:

25. Siis tullid Penjamini lapsed wälja nende wasto Kibeast teisel päwal, ja rikkusid Israeli laste seast sutumaks ärra weel kahheksateistkümmend tuhhat meest, need keik tombasid mööka wälja.

26. Siis läksid keik Israeli lapsed ja keik rahwas ülles, ja tullid Peteli ja nutsid ja jäid senna Jehowa ette, ja paastusid selsammal päwal öhtoni, ja ohwerdasid pölletamisse ja tänno ohwrid Jehowa ees.

27. Ja Israeli lapsed küssisid Jehowalt, sest Jummala seädusse laegas olli seäl neil päiwil.

28. Ja Aaroni poia Eleasari poeg Pineas seisis Temma ees neilsammul päiwil ja ütles: Kas ma pean weel wäljaminnema söddima omma wenna Penjamini laste wasto, ehk taggasi jäma? Ja Jehowa ütles: Minge ülles, sest homme tahhan ma neid teie kätte anda.

29. Ja Israel panni warritsejad Kibea ümberkaudo.

30. Ja Israeli lapsed läksid kolmandal päwal ülles Penjamini laste wasto, ja seädsid taplusse Kibea wasto kui essimesel ja teisel korral.

31. Ja Penjamini lapsed tullid wälja rahwa wasto ja said emale lin̄nast ärra, ja hakkasid monda rahwa seast mahhalöma ja ärratapma, kui essimesel ja teisel korral, maantede peäl, kus teine üllesläheb Peteli, ja teine Kibea seäl wäljal, liggi kolmkümmend meest Israeli seast.

32. Ja Penjamini lapsed ütlesid: Nemmad on meie ette mahhalöddud nenda kui enne; ja Israeli lapsed ütlesid: Pöggenegem ja saatkem neid emale ärra lin̄na juurest maante peäle.

33. Ja keik Israeli mehhed tousid ülles ommast paigast ja seädsid taplusse Paaltamaris, ja Israeli warritsejad kargasid wälja ommast paigast Kibea kopa seest.

34. Ja kümme tuhhat ärrawallitsetud meest keige Israeli seast tullid Kibea kohta, ja taplus läks langeks; ja Penjamini lapsed ei teädnud mitte, et kurri luggu nende kätte piddi tullema.

35. Ja Jehowa löi Penjamini lapsed Israeli ette mahha, ja Israeli lapsed rikkusid ärra Penjamini seast sel päwal wiis kolmatkümmend tuhhat ja sadda meest, keik need tombasid mööka wälja.

36. Ja Penjamini lapsed näggid, et nemmad ollid mahhalöddud; ja Israeli mehhed andsid Penjamini lastele maad, sest nemmad lootsid warritsejatte peäle, kedda nemmad ollid pannud Kibea wasto.

37. Ja warritsejad töttasid ja tullid keigilt poolt Kibea peäle, ja warritsejad andsid endid senna pole, ja löid keik lin̄na rahwa mahha mööga terraga.

38. Ja Israeli meestel olli üks seätud aeg warritsejattega, kellele öeldud: panget suurt körget suitso lin̄na seest üllestousma.

39. Ja Israeli mehhed pöörsid taplusses ümber, kui Penjamini lapsed ollid hakkanud mahhalöma ja ärratapma liggi kolmkümmend meest Israeli seast; sest

nemmad mötlesid; nemmad on töeste meie ette mahhalöDud kui endises taplusses.

40. Ja suits hakkas körgeste üllestousma liñna seest kui suitso sammas; ja Penjamin pöris taggasi, ja wata keik lin läks tullega ärra taewani.

41. Kui Israeli mehhed ümberpöörsid, siis tundsid Penjamini mehhed suurt hirmo, sest nemmad näggid, et kurri luggu nende kätte tulnud.

42. Ja nemmad pöörsid ümber Israeli meeste eest körwe te pole, ja taplus sai neid tagga; ja kes liñnade seest ollid, neid rikkusid nemmad ärra enneste wahhel.

43. Nemmad piirsid Penjamini meeste ümber ja aiasid neid tagga, tallasid neid jalgoga ärra senni kui Kibea kohta päwatousmisse pool.

44. Ja Penjamini mehhi langes mahha kahheksateistkümmend tuhhat; need keik ollid wahwad mehhed.

45. Siis pöörsid nemmad ümber ja pöggenesid körbe Rimmoni kaljo jure, ja noppisid neist, kes üllejänud, maantede peält ärra wiistuhhat meest, ja said neid tagga Kidomini sadik, ja löid neist weel mahha kakstuhhat meest.

46. Ja keik, kes sel päwal Penjaminist langsid, neid olli wiis tuhhat meest kolmattkümmend, kes mööka wäljatombasid, need keik ollid wahwad mehhed.

47. Ja kuus sadda meest pöörsid ümber ja pöggenesid körbe Rimmoni kaljo jure, ja jäid Rimmoni kaljo jure nelli kuud.

48. Ja Israeli mehhed läksid taggasi Penjamini laste jure ja löid neid mahha mööga terraga ni hästi innimessed kes liñnas, kui lojuksed, ja keik, mis nende kätte juhtus; ka keik liñnad, mis nende kätte jäid, pannid nemmad pöllema.

21. Peatük.

Israeli murre Penjamini sugguarro siggitamisse pärrast, mis seäl söas pea olleks otsa sanud.

1. Ja Israeli mehhed ollid Mitspas wandunud ja üttelnud: Ei pea ükski meie seast omma tüttart Penjamini meestele naeseks andma.

2. Ja rahwas tullid Peteli ja jäid senna öhtoni Jummala ette, ja töstsid omma heält ja nutsid suurt nutto,

3. Ja ütlesid: Jehowa Israeli Jummal, mispärrast on se Israelis sündinud, et tänna Israeli seast üks sugguarro on ärra kaddunud?

4. Ja se sündis teisel päwal, et rahwas warra üllestousid ja senna altari ehhitasid, ja ohwerdasid pölletamisse ja tänno ohwrid.

5. Ja Israeli lapsed ütlesid: Kes on koggodusses, kes ei olle keigist Israeli sugguarrudest üllestulnud Jehowa jure? Sest üks suur wañne olli selle peäle pandud, kes ei piddand üllestullema Mitspa Jehowa jure, ja olli ööldud: Tedda peab töeste surma pandama.

6. Ja Israeli lapsed kahhetsesid omma wenna Penjamini pärrast ja ütlesid: Tänna on üks sugguarro Israelist ärraraiutud.

7. Mis peame meie naeste polest neile teggema, kes üllejänud? Sest meie olleme wandunud Jehowa jures, et meie ei tahha ommast tüttardest neile ei ühteainust naeseks anda.

8. Ja nemmad ütlesid: Kas on kegi Israeli sugguarrudest, kes ep olle Mitspa, Jehowa jure, üllestulnud? Ja wata ei ükski Kileadi Jabesist ei olnud tulnud leri koggodusse jure.

9. Ja rahwas loeti ärra, ja wata keddagi ei olnud seäl neist, kes Kileadi Jabesis ellasid.

10. Ja koggodus läkkitas senna kaksteistkümmend tuhhat meest wahwust mehhist, ja andis neile käsko ja ütles: Minge ja löge neid mahha mööga terraga, kes Kileadi Jabesis ellawad, ja naesed ja wäetimad lapsed.

11. Ja se on, mis teie peate teggema: keik meesterahwa ja keik naesterahwa, kes meesterahwa jures magganud, peate teie sutumaks ärrakautama.

12. Ja nemmad leidsid neist, kes Kileadi Jabesis ellasid, nellisadda tüttarlast, kes neitsid ollid, kes meestega ühhes ei ellanud meesterahwa jures maggades; ja nemmad töid neid leri Silusse, mis on Kanaani maal.

13. Ja keik koggodus läkkitas, ja käskis räkida Penjamini laste wasto, kes ollid Rimmoni kaljus, ja neile rahho kulutada.
p. 20, 47.

14. Ja Penjamini mehhed tullid taggasi sel aial, ja nemmad andsid neile naeseks need, kedda nemmad ollid ellusse jätnud Kileadi Jabesi naesterahwa seast; ja nemmad ei leidnud nenda neile mitte kül.

15. Ja rahwas kahhetses Penjamini pärrast, et Jehowa olli löhkumisse teinud Israeli sugguarrude seas.

16. Ja koggodusse wannemad ütlesid: Mis peame meie naeste polest teggema neile, kes üllejänud? Sest naesterahwas on Penjamini seast ärrakautud.

17. Weel ütlesid nemmad: Pärrandus
jääb nende pärralt, kes Penjamini lastest
ärrapeäsnud, et mitte üks sugguarro Is-
raelist ei sa ärrakustutud.
18. Ja meie ei woi neile ei ühteainust
ommast tütrist naeseks anda, sest Israeli
lapsed on wandunud ja ütlenud: ärra-
netud olgo se, kes naese Penjamini las-
tele annab.
19. Ja nemmad ütlesid: Wata Jehowa
pühha on igga aasta Silus, mis on poh-
ja pool Petelit päwatousо pool, maante
äres, mis Petelist ülleslähhäb Sekemi,
ja louna pool Lebonat.
20. Ja nemmad andsid Penjamini las-
tele kässo ja ütlesid: Minge ja warritsege
winamäggede peäl.
21. Ja katsuge, ja wata kui Silo tütred
wäljatullewad riddastikko tantsima: siis
tulge teie winamäggedest wälja, ja wötke
wäggise iggamees ennesele omma naese
Silo tütrist, ja minge Penjamini male.
22. Ja kui se sünnib, et nende issad ehk
nende wennad tullewad meie jure rüdle-
ma, siis tahhame nende wasto ütteldа:
Olge armolissed meie ja nende wasto,
sest meie ep olle mitte iggamehhele omma
naest wötnud selle söa sees; sest teie ei olle
neile mitte annud, et teie nüüd sel aial
peaksite süüllused ollema.
23. Ja Penjamini lapsed teggid nenda
ja wötsid omma arro järrele neist, kes
tantsisid, naesed, kedda nemmad wäggise
ärrakiskusid ja läksid ärra, ja tullid jälle
taggasi omma pärrisossa male, ja ehhi-
tasid linnad ülles ja ellasid nende sees.
24. Ja Israeli lapsed läksid sel aial
seält ärra iggamees omma sugguarro ju-
re ja omma suggurvössa jure, ja tullid
seält wälja iggamees omma pärrisossa
male.
25. Neil päiwil ei olnud kunningat Is-
raelis; iggamees teggi, mis temma me-
lest öige olli.

Kohtomoistjatte Ramato Ots.

Rutti Ramat.

1. Peatük.

Rutti lesseponli; ta lähhäb omma ämmaga Kanaani male.

1. Ja neil päiwil sündis, kui kohto-
moistjad kohhut moistsid, et näлg olli Ju-
da maal, ja üks mees läks Petlemmast
Juda maalt ärra, et ta piddi kui wöoras
Moabi wällisel maal ellama, temma, ja
ta naene ja ta kaks poega.
2. Ja selle mehhe nimmi olli Elimelek ja
ta naese nimmi Noomi, ja temma kahhe
poia nimmi Mahlon ja Kiljon, Ewrati-
mehhed Petlemmast Juda maalt, ja nem-
mad tullid Moabi wällise male ja ollid
seäl.
3. Ja Elimelek, Noomi mees, surri ärra,
ja temma jäi järrele omma kahhe poiaga.
4. Ja nemmad wötsid ennestele Moabi
ma naesed, teise nimmi olli Orpa ja teise
nimmi Rut; ja nemmad ellasid seäl liggi
kümme aastat.
5. Ja Mahlon ja Kiljon mollemad sur-
rid ka ärra, ja naene jäi järrele ommast
kahhest poiast ja ommast mehhest.
6. Ja temma wöttis kätte omma min-
niattega, ja läks taggasi Moabi wällisest
maalt ärra, sest ta sai kuulda Moabi wäl-
lisel maal, et Jehowa olli tulnud katsma
omma rahwast, ja neile leiba annud.
7. Ja ta läks ärra seält kohhast, kus ta
olli olnud, ja temma kaks minniat tem-
maga, ja nemmad käisid te peäl, et nem-
mad piddid jälle taggasi minnema Juda
male.
8. Ja Noomi ütles omma kahhe min-
niale: Minge, pöörge taggasi iggaüks
omma emma kotta; Jehowa tehko teile
head, nenda kui teie ollete teinud neile,
kes ärrasurnud, ja mulle. Ebr. 6. 10.
9. Andko Jehowa teile, et teie leiate hin-
gamisse asseme iggaüks omma mehhe
maiast; ja ta andis neile suud, ja nem-
mad töstsid omma healt ja nutsid,
10. Ja ütlesid temmale: Meie lähhäme
ikka soga taggasi so rahwa jure.
11. Ja Noomi ütles: Minge taggasi
mo tütred, miks teie tahhate minnoga
tulla? Kas mo sisfikondas on weel poe-
ge, et nemmad teile woiksid mehhiks
sada?
12. Minge taggasi, mo tütred, minge;
sest ma ollen wannaks läinud, et ma ei
woi mehhele minna; kui ma ütleksin, mul
on lotus, ehk ma olleksin sel ööl mehhe
jures ja tooksin ka poege ilmale;
13. Kas teie sepärrast tahhaksite odata,
kunni nemmad ülleskaswaksid? Kas tah-
hate sepärrast wiwida mehhele minna? Ei
mitte, mo tütred, sest se on mulle palio

kibbedam kui teile, et Jehowa käsi on mo
wasto wäljaläinud.
14. Ja nemmad tõstsid omma heält ja
nutsid weel ennam; ja Orpa andis omma
ämmale suud, ja Rut jäi temma seltsi,
15. Ja ta ütles: Wata so käli on om-
ma rahwa jure taggasi läinud ja omma
jummalatte jure, minne sinna taggasi om-
ma käli järrele.
16. Ja Rut ütles: Ärra käi mo peäle,
et ma sind pean mahhajätma ja so jurest
jälle taggasi minnema: sest kus sinna
läbbäd, senna läbbän minna ka, ja kus
sinna jääd, senna tahhan ma ka jä-
da, sinno rahwas on minno rahwas ja
sinno Jummal on minno Jummal.
17. Kus sinna surred, senna tahhan ma
ka surra ja sinna peab mind mahhamae-
tama; nenda tehko Jehowa mulle ja nen-
da weel peälegi; sest surm peab mind ja
sind ühhest ärralahhutama.
18. Kui ta näggi, et temmal kindel nou
olli temmaga minna, siis jättis ta räki-
misse temma wasto järrele.
19. Ja nemmad läksid mollemad ärra,
kunni nemmad said Petlemma; ja se sün-
dis, kui nemmad Petlemma said, siis olli
kogguni linn nende pärrast likumas, ja naeste-
rahwas ütlesid: Kas se on Noomi?
20. Ja temma ütles neile: Ärge hüüdke
mind Noomiks, hüüdke mind Maraks,
sest kõigewäggewam Jummal on mulle
wägga kibbedat teinud.
21. Minna läksin täis ärra, ja tühjalt
on mind Jehowa taggasi tonud: miks teie
mind Noomiks hüate? Sest Jehowa on
wasto mind kostnud, ja kõigewäggewam
Jummal on mulle pahha teinud.
22. Nenda tulli Noomi taggasi ja tem-
maga Rut, Moabi ma naene, temma
minnia, kes ärratulli Moabi maalt: ja
nemmad tullid Petlemma odra leikusse
hakkatusses.

2. Peatük.

Rut noppib päid Poasse põllul.

1. Ja seäl olli Noomil ta mehhe suggu-
lane, üks wäggew wahwa mees Elimeleki
suggurõssast, Poas nimmi.
2. Ja Moabinaene Rut ütles Noomi
wasto: Lasse ma läbbän põllule ja nop-
pin päid selle tagga, kelle melest ma armo
leian; ja ta ütles temmale: Minne mo
tüttar.
3. Ja ta läks ja tulli ja noppis põllo
peäl leikajatte tagga; ja üks põllo ossa
juhtus loggematta temma ette, mis Poas-
se pärralt, kes olli Elimeleki suggurõssast,
4. Ja wata Poas tulli Petlemmast ja
ütles leikajattele: Jehowa olgo teiega!
Ja nemmad ütlesid temmale: Jehowa
önnistago sind. Õpp. Sann. 3, 33. Jer. 17, 7.
5. Ja Poas ütles omma poisile, kes lei-
kajatte ülle olli pandud: Kelle pärralt on
se norik?
6. Ja pois, kes leikajatte ülle olli pan-
dud, wastas ja ütles: Se norik on Moa-
binaene, kes Noomiga on taggasi tulnud
Moabi maalt.
7. Ja ta ütles: Lasse ma noppin ja
korjan kokko parmaste jures leikajatte
tagga; ja ta on tulnud ja jänud hommiko
aiast siit sadik; pissut agga on ta koddo
olnud.
8. Ja Poas ütles Rutti wasto: Eks sa
kule mo tüttar, ärra minne noppima teise
põllo peält, ärra minne ka mitte siit ärra
ja jä seie mo tüdrukutte seltsi.
9. So silmad olgo põllul, kus nemmad
leikawad, et sa nende järrel käid; eks ma
olle käsknud poisa, et nemmad ei pea sin-
no külge putuma? ja kui sul janno on,
siis minne senna läkkritte jure, ja jo sest,
mis poisid towad.
10. Ja ta heitis silmili mahha ja kum-
mardas mani ja ütles ta wasto: Mis-
pärrast ollen ma armo leidnud so melest,
et sa mind tutwaks pead, ja ma ollen
wõõras?
11. Ja Poas wastas ja ütles temmale:
Küll mulle on teäda antud keik, mis sa
omma ämmale teinud pärrast omma meh-
he surma, ja olled mahhajätnud omma
issa ja omma emma ja omma sündimisse
ma, ja olled tulnud ühhe rahwa jure,
kedda sa enne sedda mitte tunnud.
12. Jehowa tassugo sinno tö, ja so palk
sago täide Jehowast, Israeli Jumma-
last, kelle tibade alla sa tulnud warjo
sama.
13. Ja Rut ütles: Lasse mind armo
leida ommast melest, mo issand, sest sa
olled mind trööstinud, ja sa olled räki-
nud omma ümmardaja mele pärrast, ehk
ma küll mitte ei olle kui üks so ümmar-
dajaist.
14. Ja Poas ütles temmale: Söma
aial tulle seie ja sö sest leiwast ja kasta
omma palloke senna ädikasse; ja ta istus
mahha leikajatte körwa, ja temma andis
ta kätte tangopudro, ja temma söi ja ta
köht sai täis ja ta jättis muist ülle.
15. Ja ta tousis ülles noppima, ja Poas
käskis omma poisa ja ütles: Ta peab ka
parmaste wahhelt noppima, ja teie ei pea
temmale mitte häbbi teggema.

16. Ja tombage ka küll temmale middagi wihtudest wälja ja jätke sedda mahha, et ta üllesnoppib, ja ärge söitlege tedda mitte.

17. Ja ta noppis seal pöllul öhtoni, ja peksis wälja sedda, mis ta noppinud, ja sest sai liggi pool wakka odre.

18. Ja ta wöttis sedda ärra ja tulli linna, ja temma äm näggi sedda, mis ta olli noppinud; ja ta wöttis wälja ja andis temmale sest, mis ta üllejätnud, kui ta köht täis sanud.

19. Ja temma äm ütles temmale: Kus sa tänna olled noppinud ja kus sa olled tööd teinud? Olgo se önnistud, kes sind tutwaks piddanud: ja ta andis teäda omma ämmale, kelle jures ta olli tööd teinud ja ütles: Mehhe nimmi, kelle jures ma tänna tööd teinud, on Poas.

20. Ja Noomi ütles omma minniale: Olgo ta önnistud Jehowale, kes ei olle mahhajätnud omma heldust ei ellawatte egga surnutte wasto; ja Noomi ütles temmale: Se mees on meie lähhem suggulane, ta on neist, kes meid ja meie ma woib lunnastada.

21. Ja Moabinaene Rut ütles: Ta ütles ka mo wasto: jä poiste seltsi, kes mo pärralt, senni kui nemmad keik leikusse sawad löppetanud, mis mo pärralt.

22. Ja Noomi ütles Rutti omma minnia wasto: Se on bea mo tüttar, et sa wäljalähhäd temma tüdrukkuttega, et nemmad teise wälja peäl ei kippu so peäle.

23. Siis jäi ta Poasse tüdrukkutte seltsi noppima, kunni ärralöppes odraleikus ja nissoleikus; ja ta jäi omma ämma jure.

3. Peatük.

Rut püab Poast ennesele mehheks; Poas tootab tedda naeseks wötta.

1. Ja temma äm Noomi ütles temmale: Mo tüttar, eks ma pea sulle hingamist otsima, et so kässi woiks hästi käia?

2. Ja nüüd, eks olle Poas meie suggulane, kelle tüdrukkuttega sa olled olnud? Wata ta wiskab sel ösel omma rehhealluses odre.

3. Siis lopputa ennast, ja woia ennast ja panne ommad rided selga, ja minne alla temma rehhealusse, et sinna ei sa mehhele teäda, enne kui ta löppeb sömast ja jomast.

4. Nenda peab se ollema: kui ta mahhaheidab, siis pead sa tähhele pannema paika, kus ta mahhaheitnud, siis minne ja wötta temma jalge katte ülles ja heida mahha; küll ta siis sulle annab teäda, mis sa pead teggema.

5. Ja temma ütles ta wasto: Keik mis sa mulle ütled, tahhan ma tehha.

6. Ja ta läks alla rehhealusse jure ja teggi keik sedda möda, kui temma äm olli käsknud.

7. Ja kui Poas sai sönud ja jonud ja ta meel hea olli, siis läks ta ja heitis mahha wirna otsa, ja Rut tulli hiljokeste ja wöttis temma jalge katte ülles ja heitis mahha.

8. Ja se sündis kesk ö aial, et mees hakkas wärrisema ja löi ennast kokko, ja wata üks naesterahwas maggas temma jalge katte al.

9. Ja ta ütles: Kes sa olled? Ja temma ütles: Ma ollen Rut, so ümmardaja; lauta nüüd omma ölm omma ümmardaja peäle, sest sinna olled lunnastaja.

10. Ja ta ütles: Önnistud olgo sa Jehowale mo tüttar, sa olled omma wimse hea töga parreminne teinud kui essimesega, et sa ei olle mitte poismeeste järrele läinud, ei kehwa egga rikka järrele.

11. Ja nüüd mo tüttar, ärra karda, keik, mis sa mulle ütled, tahhan ma sulle tehha: sest keik mo linna rahwas teab, et sa wahwa naene olled.

12. Ja nüüd se on küll tössi, et minna lunnastaja ollen: agga üks lunnastaja on ka, kes liggem on mind.

13. Jä sels öösse seie, ja se sünnib homme warra, kui temma sind tahhab lunnastada, hea küll! siis lunnastago temma; ja kui ei olle ta mele pärrast sind lunnastada, ni töeste kui Jehowa ellab; magga hommikoni.

14. Ja ta maggas temma jalge katte jures hommikoni, ja tousis ülles, enne kui teine teist woib tunda; ja Poas ütles: Ärgo sago teäda, et üks naesterahwas siin rehhealluses käinud,

15. Ja ütles: To tenna rie, mis so peäl on, ja pea sedda; ja ta piddas sedda, ja temma möötis kuus mööto odre ja pani temma selga ja läks linna.

16. Ja temma tulli omma ämma jure, ja ta ütles: Kuida se on soga mo tüttar? Ja teine andis temmale teäda keik sedda, mis mees temmale olli teinud.

17. Ja ütles: Need kuus mööto odre on ta mulle annud, sest ta ütles mo wasto: Ärra minne mitte tühja käega ämma jure.

18. Ja äm ütles: Jä seie mo tüttar, kunni sa teäda saad, kuida assi saab käima; sest se mees ei seisa rahho, olgo siis, et ta tänna asja saab toime saatnud.

4. Peatük.

Poas wöttab Rutti ennesele naeseks.

1. Ja Poas läks ülles wärrawa suhho
ja istus senna mahha; ja wata lunnas-
taja läks mödda kellest Poas olli räkinud,
ja Poas ütles: Tulle körwale sinna, mis
se nimmi, ja istu seie mahha; ja ta läks
senna ja istus mahha.
2. Ja Poas wöttis kümme meest linna
wannemaist ja ütles: Istuge seie; ja
nemmad istusid mahha.
3. Ja ta ütles lunnastajale: Pöllo jag-
go, mis meie wenna Elimeleki pärralt,
on Noomi ärramünud, kes taggasi tulnud
Moabi wällisselt maalt.
4. Siis ma möttlesin, et ma tahtsin so
kuldes räkida ja öölda: Osta nende ees,
kes siin istwad, ja mo rahwa wannematte
ees; kui sa tahhad lunnastada, siis lun-
nasta, agga kui sedda ei tahheta lunnas-
tada, siis anna mulle teäda, sest ma tean,
et ükski mu kui sinna, woib lunnastada,
ja minna ollen so järgminne; ja temma
ütles: Ma tahhan lunnastada.
5. Ja Poas ütles: Sel päwal, kui sa
ostad pöllo Noomi käest, siis ostad sa ka
sedda ärrasurno mehhe naese, Rutti, Moa-
binaese käest, et sa ärrasurno mehhele pead
nimme saatma ta pärrisossa peäle.
6. Siis ütles lunnastaja: Ei ma woi
sedda ennesele lunnastada, et ma mitte
omma pärrisossa ärra ei rikku: lunnasta
sinna ennesele, mis ma piddin lunnasta-
ma, sest ma ei woi lunnastada.
7. Ja se wiis olli wannast Israelis lun-
nastamisse ja wahhetamisse jures, et keik
asjad jäaksid toime: mees wöttis omma
kinga jallast ärra ja andis teisele; ja se
olli tunnistusseks Israelis. 5 Mos. 25, 9.
8. Ja lunnastaja ütles Poassele: Osta
ennesele; ja wöttis omma kinga jallast
ärra.
9. Ja Poas ütles wannemaile ja keige
rahwale: Teie ollete tänna tunnistusmeh-
hed, et ma ollen ostnud Noomi käest keik,
mis Elimeleki pärralt ja keik, mis Kiljoni
ja Mahloni pärralt olnud.
10. Ja ta Moabinaese Rutti, Mahloni
naese, ollen ma ennesele naeseks ostnud,
et ma surno mehhele nimme sadan ta pär-
risossa peäle, et surno nimmi ei sa ärra-
kautud wendade seast egga temma paiga
wärrawast: teie ollete tänna tunnistus-
mehhed.
11. Ja keik rahwas, mis wärrawa suus,
ja wannemad ütlesid: Meie olleme tun-
nistusmehhed; tehko Jehowa naese, kes
so kotta tulleb, Raeli ja Lea sarnatseks,
kes mollemad siggitanud Israeli suggu;
ja te wahwaste Ewratis ja sada ennesele
üks kulus nimmi Petlemmas.
1 Mos. 29, 32. n. t. s. p. 30, 22. n. t. s.
12. Ja sago so suggu kui Peretsi suggu,
kedda Tamar Judale ilmale töi, soust,
mis Jehowa sulle annab sestsinnatsest no-
rikust.
13. Ja Poas wöttis Rutti ja ta sai tem-
male naeseks ja Poas heitis ta jure; ja
Jehowa andis temmale, et ta käima peäle
sai ja töi poia ilmale.
14. Ja naesed ütlesid Noomi wasto:
Jehowa olgo kiddetud, kes on teinud, et
tänna sulle polle lunnastajat waia, ja
temma nimmi sago kuulsaks Israelis.
15. Ja ta sago sulle hinge jahhutajaks,
ja kes sind toidab so wanna ea sees; sest
so minnia, kes sind armastab, on tedda
ilmale tonud, sesamma minnia on sulle
parram kui seitse poega.
16. Ja Noomi wöttis lapse ja panni
sedda omma süllesse ja sai temmale kui-
waks ammeks.
17. Ja naabrenaesed pannid temmale
nimme ja ütlesid: Noomile on poeg sün-
dinud; ja pannid temmale nimme Obed,
se on Isai issa, kes Taweti issa.
18. Ja need on Peretsi sündimissed:
Perets sünnitas Etsroni; 1 Mos. 46, 12.
19. Ja Etsron sünnitas Rammi, ja
Ram sünnitas Amminadabi;
20. Ja Amminadab sünnitas Nasoni,
ja Nason sünnitas Salma;
21. Ja Salma sünnitas Poasse, ja Poas
sünnitas Obedi;
22. Ja Obed sünnitas Isai, ja Isai
sünnitas Taweti. 1 Sam. 16, 11. n. t. s.

Rutti Ramato Ots.

Samueli Essimenne Ramat.

1. Peatük.

Samueli sündiminne.

1. Seäl olli üks mees Sowi Rawatai-
mist Ewraimi mäggiselt maalt, Elkana
nimmi, Jeroami poeg, kes Eliu poeg, kes
Tohu poeg, kes Ewratimehhe Suwi poeg.
2. Ja tal olli kaks naest, teise nimmi
Anna, ja teise nimmi Peninna; ja Penin-
nal olli lapsi, agga Annal ei olnud lapsi.
3. Ja sesinnane mees läks ommast lin-
nast ülles igga aasta kummardama ja
ohwerdama wäggede Jehowale Silus;
ja seäl ollid kaks Eli poega, Owni ja Pi-
neas, Jehowa preestrid.
4. Ja se sündis sel päwal, kui Elkana
ohwerdas, et ta andis omma naesele Pe-
ninnale, ja keigile omma poegadele ja
tüttardele ossad.
5. Agga Annale andis ta ühhe öige
nähtawa ossa; sest ta armastas Annat;
agga Jehowa olli temma lapsekoia kinni-
pannud.
6. Ja temma wastane ärritas tedda
wägga peälegi, sepärrast et ta piddi tedda
saatma nurrisema; sest et Jehowa olli ta
lapsekoia kinnipannud.
7. Ja nenda tehti igga aasta, ni mitto
korda kui Anna üllesläks Jehowa kotta,
siis ärritas ta tedda nenda; agga Anna
nuttis, ja ei sönud mitte.
8. Ja temma mees Elkana ütles tem-
male: Anna, miks sa nuttad, ja miks sa
ei sö mitte? Ja mispärrast on so meel ni
pahha? Eks minna olle sulle parram kui
kümme poega?
9. Siis tousis Anna ülles, pärrast kui
ta Silus sai sönud, ja pärrast kui ta sai
jonud; ja preester Eli istus istme peäl
Jehowa templi samba jures.
10. Ja Anna olli wägga süddamest kurb
ja pallus Jehowat ja nuttis wägga.
11. Ja temma tootas ühhe tootusse ja
ütles: Oh wäggede Jehowa, kui sa öiete
wöttad omma ümmardaja willetsusse peä-
le wadata, ja mo peäle möttelda, ja ei
unnusta omma ümmardajat mitte ärra,
ja annad omma ümmardajale poeglapse;
siis tahhan ma tedda jälle Jehowale an-
da keigeks temma ello aiaks, ja habbeme-
nugga ei pea mitte ta pea peäle sama.
12. Ja se sündis, kui ta kaua Jehowa
ees pallus, et Eli temma suud tähhele
panni.
13. Sest Anna räkis ommas süddames,
agga ta uled likusid ütsipäinis, agga ta
heält ei olnud kuulda mitte: sepärrast ar-
was Eli tedda joobnud ollewad.
14. Ja Eli ütles temma wasto: Kui
kaua tahhad sa kui joobnud olla? Lasse
omma wiin ennesest lahkuda.
15. Ja Anna wastas ja ütles: Ei mitte,
mo issand, ma ollen raske süddamega
naene, ja wina ja kanget jomaaega polle
ma mitte jonud: agga omma hinge iggat-
semisse ollen ma Jehowa ette wäljawal-
lanud. Laul. 62, 9.
16. Ärra pea omma ümmardajat wal-
haretti lapseks; sest ma ollen ommast su-
rest kaebdussest ja ommast melehaigussest
tännini räkinud.
17. Ja Eli wastas ja ütles: Minne
rahhoga, kül Israeli Jummal annab sul-
le so palwe järrele, mis sa temmalt olled
pallund. Laul. 145, 19.
18. Ja ta ütles: Lasse omma ümmar-
daja ennese melest armo leida; siis läks
naene omma teed ja söi, ja näggo ei ol-
nud ennam temmal kurb.
19. Ja nemmad tousid hommiko warra
ülles ja kui nemmad said kummardand
Jehowa ette, siis läksid nemmad taggasi,
ja said omma koio Rama; ja Elkana sai
omma naese Annaga ühte, ja Jehowa
mötles temma peäle. 1 Mos. 30, 22.
20. Ja se sündis, kui päwad said mööda
läinud, siis sai Anna käima peäle ja sai
poia, ja panni temmale nimme Samuel,
sest Anna ütles: Ma ollen tedda Jeho-
walt pallunud.
21. Ja mees Elkana läks ülles ja keik
temma perre, iggaaastast ohwrit, ja mis
ta tootand, Jehowale ohwerdama.
22. Ja Anna ei läinud mitte ülles: sest
ta ütles omma mehhele: Kui poisike on
saand ärrawoörutud, siis tahhan ma ted-
da wia, et ta peab Jehowa ette tullema
ja senna jäma iggaweste.
23. Ja ta mees Elkana ütles temmale:
Te, mis so melest hea, jä seie, senni kui
sa tedda ärrawoörutad; Jehowa agga
kinnitago omma sanna. Ja naene jäi
siña ja immetas omma poega, senni kui
ta sai tedda ärrawoörutand.
24. Ja ta wiis tedda ennesega ülles
kui ta tedda ärrawoörutand, kolme wär-
siga ja pole wakka jahhoga, ja ühhe kru

winaga, ja wiis tedda Jehowa kotta Si-
lusse, ja pois olli noroke.
25. Ja nemmad tapsid ühhe wärsi ärra,
ja töid poisi Eli jure.
26. Ja Anna ütles: Oh mo issand, ni
tötteste kui so hing ellab, mo issand, min-
na ollen se naene, kes siin seisis so jures
Jehowat pallumas.
27. Selle poisi pärrast ollen ma pallu-
nud, ja Jehowa on mulle annud mo pal-
we järrele, mis ma temmalt pallunud.
28. Sepärrast annan ma tedda, kes pal-
wega sadud, ka Jehowa kätte; keige aia,
mis ta ellus on, peab ta ollema Jehowa
pärralt, et ta palwega sadud. Ja ta kum-
mardas seäl Jehowat.

2. Peatük.

Anna kiitusselaul. Eli seule kulutakse nende ärra-
rikkumist, ja temma kahhe poia surma.

1. Ja Anna lugges ja ütles: Mo süd-
da hüppab römo pärrast Jehowa sees,
mo sarw on Jehowa sees üllendatud, mo
su on laiale lahti läinud mo waenlaste
wasto, sest ma ollen römus so önnistusse
pärrast. Luk. 1, 47.
2. Ei olle ükski ni pühha kui Jehowa,
sest muud ei olle kui sinna, ja ep olle
muud kaljo kui meie Jummal. Jer. 10, 6. 7.
3. Ärge rägige paljo ni wägga uhkeste,
ärge laske, mis kowwa, teie suust wälja;
sest Jehowa on Jummal, kes keik ärrateab,
ja temmast arwatakse keik teud öiete ärra.
4. Kes ammoga wäggewad, need ehma-
tawad ärra, ja kes kommistawad, nende
ümber pannakse rammo.
5. Need, kel leiba kül olli, lassewad en-
did palkada, ja kel nälg olli, neilt löppeb
nälg ärra, kunni siggimatta seitse last sai,
ja se, kel paljo lapsi olli, rammaks sai.
Luk. 1, 53.
6. Jehowa surretab ja teeb ellawaks,
wiib alla hauda ja toob jälle ülles.
5 Mos. 32, 39. Laul. 30, 4. ja 71, 20.
7. Jehowa teeb kehwaks ja teeb rik-
kaks, ta allandab, temma üllendab ka.
Laul. 75, 8.
8. Ta töstab waese ülles pörmust, ta
üllendab sandi sönniko peält, et ta neid
üllematte körwa panneb istuma, ja an-
nab aujärje neile pärrisossaks: sest ma
ilmase teed on Jehowa pärralt, ja nende
peäle on ta pannud ma, kus ellatakse peäl.
Laul. 113, 7. 8.
9. Ta hoiab omma waggade jalgo, ag-
ga öälad peawad pimmedusses wait olle-
ma; sest rammo läbbi ei sa ükski woimust.
Laul. 91, 11. 12.
10. Need peawad ärraehmatama, kes
Jehowa wasto riidlewad, taewast mür-
ristab temma nende wasto. Jehowa mois-
tab mailma otste peäle kohhut, ja annab
rammo omma kunningale, ja üllendab
omma Messia sarwe. Rom. 9, 20. Laul. 2, 6.
11. Ja Elkana läks omma koio Rama;
ja pois olli Jehowat tenimas preestri
Eli ees.
12. Ja Eli poiad ollid pahharetti suggu,
nemmad ei tunnud Jehowat.
13. Ja nendesinnaste preestritte wiis
rahwa wasto olli se: kui kegi ial ohwrit
ohwerdas, siis tulli preestri pois, kui lihha
kedeti, ja kolmearrolinne ahhing olli ta käes;
14. Ja sega pistis temma pessemisse
riista, ehk paiasse ehk katlasse ehk panno;
keik, mis ta ahhingaga üllestombas, sed-
da wöttis preester; nendasammoti teggid
nemmad keigile Israeli lastele, kes senna
Silo tullid.
15. Nisammoti, ennego nemmad raswa
süütsid põllema, siis tulli preestri pois ja
ütles iggaühhele, kes ohwerdas: Anna lih-
ha, sedda preestrile küpsetada; sest ta ei wöt-
ta mitte sult keedetud lihha, ei muud kui toorest.
16. Kui mees temma wasto ütles: Süüt-
ko nemmad öiete, kuida tänna kohhus on,
rasw põllema, ja wötta siis ennesele, nen-
da kui so hing kutsub; siis ütles ta tem-
male: Nüüd waid pead sa andma, ja kui
mitte, siis ma wöttan wäggise.
17. Sepärrast olli noorte meeste pat
Jehowa ees wägga suur, sest innimessed
laitsid Jehowa roaohwrit.
18. Agga Samuel tenis Jehowa ees, poi-
sike olli linnase käitsita kuekessega ehhitud.
19. Ja ta emma teggi temmale pissi-
kesse kue, ja wiis sedda temmale ülles ig-
ga aasta, kui ta ülles läts omma mehhe-
ga, iggaaastast ohwrit ohwerdama.
20. Ja Eli önnistas Elkanat ja ta naest
ja ütles: Jehowa andko sulle sest naesest
suggu, palwega sadud poia asjemele, ked-
da ta palwega sanud ja Jehowa kätte an-
nud; ja nemmad läksid ärra omma paika.
21. Kui Jehowa tulli Annat katsma, siis
sai ta käima peäle, ja töi kolm poega ja
kaks tüttart ilmale. Agga pois Samuel
kaswis ülles Jehowa jures.
22. Ja Eli olli wägga wanna, ja kulis
keik, mis temma poiad keige Israelile teg-
gid, ja et nemmad naeste jures magga-
sid, kes hulgal kokkotullid koggodusse tel-
gi ukse jure.
23. Ja Eli ütles neile: Mispärrast tete
teie nisuggusid asjo? et minna teist kulen
neid kurje asjo keige se rahwa käest.

24. Ei mitte nenda, mo poiad; sest se jut
polle mitte hea, mis ma kulen; teie sadate
Jehowa rahwa ülle käsfo astma.
25. Kui kegi teise wasto patto teeb, siis
moistab Jummal selle peäle kohhut; ag-
ga kui kegi Jehowa wasto teeb, kes woib
temma eest palluda? Agga nemmad ei
wötnud mitte omma issa sanna kuulda,
et Jehowa neid tahtis surretada.
26. Ja pois Samuel läks ikka kange-
maks, ja olli armas ni hästi Jehowa kui
ka innimeste melest.
27. Ja üks Jummala mees tulli Eli ju-
re ja ütles ta wasto: Nenda ütleb Jeho-
wa, eks ma polle ennast selgeste so issa
soule ilmutanud, kui nemmad alles Egip-
tusses ollid Warao koias;
28. Ja ollen tedda ärrawallitsend keigest
Israeli sugguarrudest ennesele preestriks,
et ta piddi mo altari peäl ohwerdama, suit-
setamisse rohto süütma pöllema, ja käissita
kuekest kandma mo ees; ja ma andsin so
issa soule keik Israeli laste tulleohwrid.
29. Mispärrast löte teie takka ülles mo
tapmisse- ja mo roaohwri wasto, mis
ma ollen käsknud siin maias? Ja sa auus-
tad omma poege ennam kui mind, et teie
endid södate minno Israeli rahwa par-
ramast keige roaohwritte ossast.
30. Sepärrast ütleb Jehowa Israeli
Jummal: Ma ollen kül üttelnud: Sinno
suggu ja so issa suggu peawad mo ees
iggaweste käima; agga nüüd ütleb Jeho-
wa: Se olleks mulle teotusseks, sest kes
mind auustawad, neid tahhan ma auus-
tada, ja kes mind mikski ei panne, neid
peab alwaks petama. Matt. 10, 32. 33.
31. Wata päwad tullewad, et ma tah-
han sinno käewarre ja so issa sou käe-
warre ärraraiuda, et so sous ei pea ükski
wanna ollema. 1 Kunn. 2, 27.
32. Ja sa pead peält waatma, kui pühha
maiale kitsas kätte tulleb, keige se eest, mis
temma Israelile piddi head teggema, ja
ei pea ellades ükski wanna so sous ollema.
33. Ja iggamees, kedda ma sinnust om-
ma altari jurest mitte ärra ei kauta, se
löppetab so silmad peast ärra ja pinab so
hinge; ja keik so suggulaste hulk peab
surrema, kui nemmad mehheks sawad.
34. Ja se olgo sulle tähheks, mis so
kahhe poia peäle peab tullema, Owni ja
Pinea peäle: ühhel päwal peawad nem-
mad mollemad surrema. p. 4, 11.
35. Ja ma tahhan ennesele ühhe usta-
wa preestri sata, temma peab nenda teg-
gema, kui mo süddames ja mo hinges on;
ja ma tahhan temmale kindla sou sata, et
ta mo woitud kunninga ees peab järgeste
käima iggapääw.
36. Ja se peab sündima, et iggaüks, kes
so soust järrele jääb, peab tullema ja ta
ette kummardama ühhe höbbetinga ja lei-
wa kakkokesse pärrast ja ütlema: Et wöt-
ta mind ka abbimehheks preestri ammeti
jure, et ma saaksin leiwa pallokesse süa.

3. Peatük.

Jehowa ilmutab ennast Samuelile, ja töstab tedda Israeli prohwetiks.

1. Kui pois Samuel Jehowat tenis Eli
ees, siis olli Jehowa sanna neil päiwil
kallis, ei prohwetitte näggemist ilmund.
2. Ja se sündis sel päwal, et Eli mag-
gas omma asseme peäl ja temma silmad
hakkasid tüntsiks jäma, ei ta selletand en-
nam mitte.
3. Ja Jummala lamp ei olnud weel är-
rakustutud Jehowa templis, kus Jum-
mala laegas olli; (ja Samuel maggas.)
4. Siis hüüdis Jehowa Samueli, ja ta
ütles: Siin ma ollen.
5. Ja ta jooksis Eli jure ja ütles: Siin
ma ollen, sest sa olled mind hüüdnud;
agga temma ütles: Ei ma polle hüüdnud,
heida jälle mahha. Siis läks ta ärra ja
heitis mahha.
6. Ja Jehowa wöttis jälle hüda: Sa-
muel! siis tousis Samuel ülles ja läks Eli
jure ja ütles: Siin ma ollen, sest sa olled
mind hüüdnud; agga temma ütles: Ei
ma polle hüüdnud, mo poeg, heida jälle
mahha.
7. Ja Samuel ei tunnud weel mitte Je-
howat, ja Jehowa sanna polnud weel
mitte temmale ilmutud.
8. Ja Jehowa wöttis jälle Samueli hü-
da kolmatkorda, ja ta tousis ülles ja läks
Eli jure ja ütles: Siin ma ollen, sest sa
olled mind hüüdnud. Siis moistis Eli,
et Jehowa poisi olli hüüdnud.
9. Ja Eli ütles Samuelile: Minne är-
ra, heida mahha, ja kui se sünnib, et kegi
sind hüab, siis ütle: Jehowa rägi, sest so
sullane kuleb. Ja Samuel läks ärra ja
heitis mahha omma asseme peäle.
10. Ja Jehowa tulli ja jäi senna seis-
ma, ja hüdis kui essimessel ja teisel kor-
ral: Samuel, Samuel! ja Samuel ütles:
Rägi, sest so sullane kuleb.
11. Ja Jehowa ütles Samueli wasto:
Wata, minna teen ühhe asja Israelis
iggaüks kes sedda kuleb, selle mollemad
körwad peawad hellisema.
12. Selsammal päwal tahhan ma Eli
peäle keik sata, mis ma temma sou

wasto räkinud, ma tahhan hakkada ja
lõppetada.
13. Sest ma ollen temmale kulutand, et
ma tahhan kohhut moista ta sou peäle
iggaweste se üllekohto pärrast, et ta kül
teädis, et temma poiad ärrawandumist
enneste peäle saatsid, ja ei waatnudki
werriti nende peäle.
14. Ja sepärrast ollen ma Eli sou wasto
wandunud: Ei pea Eli sou nuhtlus mitte
temma ärraleppitud, ei tappa-egga roaohwa-
riga ei ellades.
15. Ja Samuel maggas hommikoni
ja teggi Jehowa koia uksed lahti; agga
Samuel kartis se näggemisse üllesräkida
Eli wasto.
16. Siis hüdis Eli Samueli ja ütles:
Samuel mo poeg! ja ta ütles: Siin ma
ollen.
17. Ja Eli ütles: Mis sanna olli se,
mis Temma so wasto räkis? Ärra salga
mitte minno ette; nenda tehko sulle Jum-
mal, ja nenda weel peälegi, kui sa mid-
dagi mo ette salgad keigist sannust, mis
ta so wasto räkinud.
18. Siis andis Samuel temmale teäda
keik sannad, ja ei salgand temma ette üh-
tegi; ja Eli ütles: Temma on Jehowa,
ta tehko, mis hea on temma melest.
19. Ja Samuel läks kangemaks, ja Je-
howa olli temmaga, ja ei lasknud ei ainust
keigist ommast sannadest mitte mahha-
langeda.
20. Ja keik Israel, Tannist Peersebast
tadik, sai teäda et Samuel olli ustawaks
prohweiks sanud Jehowale.
21. Ja Jehowa andis ennast weel en-
nam nähha Silus, sest Jehowa ilmutas
ennast Samuelile Silus Jehowa sanna
läbbi.
Laul. 25, 14.

4. Peatük.

Rahwas, mis Jummal ähwardanud, saab tõels.

1. Ja Samueli sanna tulli keige Is-
raeli kätte. Ja Israel läks wälja Wilis-
titte wasto sõtta, ja nemmad löid leri
ülles Ebeneseri jure, ja Wilistid löid leri
ülles Apeki.
2. Ja Wilistid seädsid endid taplussele
Israeli wasto, ja taplus läks laiale, et
Israel sai Wilistitte ette mahhalödud,
ja need löid labbingis mahha senna wälja
peäle liggi nelli tuhhat meest.
3. Ja rahwas tulli leri, ja Israeli wan-
nemad ütlesid: Mispärrast on meid Je-
howa tänna Wilistitte ette mahhalönud?
Wötkem enneste jure Jehowa seädusse
laeka Silust, ja käigo temma kesk meie
seas, et ta meid meie waenlaste käest
päestaks.
4. Ja rahwas läkkitas Silo, ja nem-
mad töid seält ärra wäggede Jehowa
seädusse laeka, kes Kerubitte peäl istub;
ja seäl ollid kaks Eli poega Jummala
seädusse laekaga, Owni ja Pineas.
5. Ja se sündis, kui Jehowa seädusse
laegas leri sai, siis öiskas keik Israel
sure öiskamissega, et ma müddises.
6. Kui Wilistid öiskamisse heält kuul-
sid, siis ütlesid nemmad: Missuggune
suur öiskamisse heäl on se Ebrea rahwa
leris? Ja nemmad said teäda, et Jehowa
laegas olli leri tulnud.
7. Ja Wilistid kartsid, sest nemmad üt-
lesid: Jummal on leri tulnud; ja nem-
mad ütlesid: Häddа meile, sest seddasug-
gust ei olle mitte enne sedda sündinud.
8. Hädda meile! kes peab meid nende-
sinnaste wäggewa Jummalatte käest är-
rapeästma? Need on needsinnatsed Jum-
malad, kes Egiptust löid keigesugguse
nuhtlussega ning ka körbes.
9. Olge wahwad ja olge kui mehhed,
teie Wilistid, et teie ei sa Ebrea rahwast
tenida, nenda kui nemmad teid tenisid:
sepärrast olge kui mehhed ja söddige.
10. Ja Wilistid söddisid, ja Israel sai
lödud, et nemmad pöggenesid iggaüks
omma telki, ja mahhalöminne olli wägga
suur: sest Israelist langes kolmkümmend
tuhhat jallameest.
11. Ja Jummala laegas woeti ärra, ja
Owni ja Pineas, kaks Eli poega, surrid
ärra. p. 2, 34.
12. Ja üks Penjamini mees jooksis lah-
hingist ärra, ja tulli selsammal päwal
Silusse, ja temma rided ollid löhki kär-
ristud, ja mulda ta pea peäl.
13. Kui ta tulli, wata, siis istus Eli
istme peäl te äres ja wahtis, sest ta südda
wärrises Jummala laeka pärrast; ja kui
mees tulli, sedda linna kulutama, siis kis-
sendas keik lin.
14. Ja Eli kulis kissendamisse heält ja
ütles: Mis kärrina heäl on se? Siis rut-
tas mees, ja tulli ja kulutas Elile.
15. Ja Eli olli ühheksakümmend ja kah-
heksa aastat wanna, ja ta silmad ollid
tuhnid, et ta ei woinud nähha.
16. Ja mees ütles Eli wasto: Minna
ollen, kes labbingist tulleb, sest ma ol-
len tänna lahhingist ärrapöggenend; ja
temma ütles: Kuida luggu olli, mo
poeg?
17. Siis kostis se, kes sannumed töi,
ja ütles: Israel on Wilistitte eest ärra-

põggenend ja peälegi on üks suur mahhalöminne olnud rahwa seas, ja so mollemad poiad, Owni ja Pineas on surnud, ja Jummala laegas ärrawoetud.

18. Ja se sündis, kui ta Jummala laegast nimmetas, siis langes Eli taggasi istme peält mahha wärrawa kõrwa, ja murdis omma kaela ja surri ärra, sest mees olli wanna ja raske; ja Israelile olli ta nellitümmend aastat kohtut moistnud.

19. Ja temma minnia, Pinea naene, olli raske jalla peäl, et ta pea piddi mahhasama, ja kui ta sedda jutto kulis, et Jummala laegas olli ärrawoetud, ja et temma äi ärrasurnud ja temma mees: siis weddas ta ennast kokko ja sai lapse, sest ta waewad tullid ta peäle.

20. Ja otse ta surremisse aegas ütlesid temma wasto need, kes ta jures seisid: Ärra karda, sest sa olled poia sanud. Agga temma ei kostnud ühtegi egga pannud tähhelegi.

21. Ja ta panni poeglapsele nimme Ikabod ja ütles: Au on Israelist läinud! et Jummala laegas olli ärrawoetud, ja omma äia ja omma mehhe pärrast.

22. Ja ta ütles weel: Au on Israelist läinud, sest Jummala laegas on ärrawoetud.

5. Peatük.

Wilistitte nuhtlus Jehowa seädusse laeka pärrast.

1. Ja Wilistid wõtsid Jummala laeka ärra ja wisid sedda Ebeneserist Asdodi liñna.

2. Ja Wilistid wõtsid Jummala laeka, ja tõid sedda Dagoni kotta ja pannid sedda Dagoni kõrwa seisma.

3. Kui Asdodi rahwas teisel päwal warra üllestousid, wata, siis olli Dagon silmili maas Jehowa laeka ees, ja nemmad wõtsid Dagoni ja pannid tedda jälle ta paika.

4. Kui nemmad teisel päwal hommiko warra üllestousid, wata, siis olli Dagon silmili maas Jehowa laeka ees, ja Dagoni pea ja ta mollemad käed ollid läwwe peäl ärraraiutud, üksipäinis Dagoni kehha jäi temmale järrele.

5. Sepärrast ei astu Dagoni preestrid ja keik, kes Dagoni kotta tullewad, mitte Dagoni läwwe peäle Asdodis tännapäwani.

6. Ja Jehowa kässi olli Asdodi rahwa peäl raske ja häwwitas neid ärra; ja temma lõi neid werripaisettega, Asdodit ja ta raia rahwast.

7. Kui nüüd Asdodi mehhed näggid, et se nenda sündis, siis ütlesid nemmad: Israeli Jummala laegas ei pea mitte meie jure jäma, sest temma kässi on meie wasto ja Dagoni meie jummala wasto kowwa.

8. Ja nemmad läkkitasid wälja, ja koggusid keik Wilistitte würstid enneste jure kokko ja ütlesid: Mis peame meie Israeli Jummala laekaga teggema? ja nemmad ütlesid: Sago Israeli Jummala laegas Katti liñna ärrawidud; ja nemmad wisid Israeli Jummala laeka ärra.

9. Ja se sündis, pärrast sedda kui nemmad sedda said ärrawinud, siis olli Jehowa kässi liñna wasto wägga sure hirmoga, ja ta lõi liñnamehhi ni hästi pissikesi kui suri; ja neile sündisid sallajad werripaised.

10. Siis läkkitasid nemmad Jummala laeka Ekroni, ja se sündis, kui Jummala laegas Ekroni sai, siis kissendasid Ekroni rahwas ja ütlesid: Nemmad on Israeli Jummala laeka mo jure tonud, mind ja mo rahwast ärrasurretama.

11. Ja nemmad läkkitasid, ja koggusid keik Wilistitte würstid kokko ja ütlesid: Laske Israeli Jummala laegas ärramiñna, et ta saab taggasi omma paika, et ta ei tappa mind egga mo rahwast; sest surma hirm olli keige liñna sees, Jummala kässi olli seäl wägga raske.

12. Ja need innimessed, kes ei surnud ärra, said werripaisettega lödud: ja liñnarahwa kissendaminne läks ülles taewa pole.

6. Peatük.

Wilistid läkkitawad seädusse laegast taggasi.

1. Ja Jehowa laegas olli seitse kuud Wilistitte wällisel maal.

2. Ja Wilistid kutsusid preestrid ja enneandjad ja ütlesid: Mis peame Jehowa laekaga teggema? Et õppetage meid, miska meie sedda peame temma paika läkkitama.

3. Ja nemmad ütlesid: Kui teie tahhate Israeli Jummala laeka ärraläkkitada, siis ärge läkkitage sedda tühjalt, sest teie peate töeste temmale ühhe süüohwri tassuma; siis sate teie terweks ja teile saab teäda, mispärrast temma kässi teist ärra ei lahku.

4. Ja nemmad ütlesid: Mis süüohwer on se, mis meie temmale peame maksma? Siis ütlesid nemmad: Wilistitte würstide arro järrele makske temmale wiis kuld werripaiset ja wiis kuldhiirt; sest üks nuhtlus on neil keigil ja teie würstidel olnud.

5. Ja tehke omma werripaisette kuiud ja omma hiirte kuiud, mis maad rikkuwad, ja andke Israeli Jummalale auu; ehk ta wahhest woib teie enneste peält ja teie jummalatte peält ja teie ma peält omma kät kergemaks tehha.
6. Ja mispärrast tahhate teie ommad süddamed kowwaks tehha nenda kui Egiptusse rahwas ja Warao ommad süddamed kowwaks teggid? Eks olle nenda? Kui ta sai immet teinud nendega, siis laskfid nemmad Israeli lapsed minna, et nemmad ärrasaid.
2 Mos. 8. 15. ja 12. 31. n. t. s.
7. Sepärrast wötke nüüd ja tehke üks uus wanker, ja wötke kaks immetawat lehma, kelle peäle ep olle weel mitte ikket tunnud, ja pange lehmad wankri ette, ja wassikad wige nende järrelt koio.
8. Ja wötke Jehowa laegas, ja pange sedda wankri peäle, ja kuldriistad, mis teie süüohwriks temmale tahhate tassuda, pange karbi sisse ta körwa, ja laske sedda ärraminna, et ta ärrasaab.
9. Ja katske, kui ta teed omma raia pole üllesläbbäb Petsemessi, siis on temma meile selle sure kurja teinud: agga kui mitte, siis same meie teäda, et temma käsi ep olle meie külge mitte puutnud, se on meile koggematta sündinud.
10. Ja mehhed teggid nenda ja wötsid kaks immetawat lehma, ja pannid neid wankri ette, agga nende wassikad pannid nemmad koio kinni.
11. Ja pannid Jehowa laeka senna wankri peäle, ja karbi, ja kuldhired, ja omma paisette kuiud.
12. Ja lehmad käisid otsekohhe te peäl teed Petsemessi pole, nemmad käisid üht maanteed ikka peäle ja ammusid, ja ei laskund ei parrama egga pahhema pole: ja Wilistitte würstid käisid nende järrel Petsemessi raiani.
13. Ja Petsemessi rahwas ollid nisso leikamas orgus, ja töstsid ommad silmad ülles ja näggid laegast, ja ollid röömsad, et nemmad sedda said nähha.
14. Ja wanker tulli Josua, Petsemessimehhe wälja peäle ja jäi senna seisma, ja seäl olli suur kiwwi; ja nemmad löhkusid wankri puud, ja ohwerdasid lehmad Jehowale pölletamisse ohwriks.
15. Ja Lewitid ollid Jehowa laeka mahhatöstnud ja karbi, mis ta körwas, kus kuldriistad sees, ja pannud sure kiwwi peäle, ja Petsemessimehhed ohwerdasid pölletamisse ohwrid ja tapsid tappaohwrid sel päwal Jehowale.
16. Ja kui need wiis Wilistitte würsti sedda said näinud, läksid nemmad taggasi Ekroni selsammal päwal.
17. Ja need on need kuldpaised, mis Wilistid Jehowale süühwriks tassusid: Asdodi eest ühhe, Assa eest ühhe, Askeloni eest ühhe, Katti eest ühhe, Ekroni eest ühhe.
18. Ja kuldhired keige Wilistitte linnade arro järrele, nende wie würsti eest ni hästi tuggewa linnade kui tallopoegade küllade eest, surest Abeli kiwwist sadik, mis peäle nemmad Jehowa laeka pannid, se on alles tännapäwani Josua, Petsemessimehhe, wälja peäl.
19. Ja muist Petsemessimehhi löbi mahha, et nemmad waatsid Jehowa laeka peäle, ja ta löi rahwa seast wiiskümmend tuhhat ja seitsekümmend meest mahha: ja rahwas leinasid, et Jehowa sure lömissega rahwa olli mahhalönud. 4 Mos. 4. 20.
20. Ja Petsemessimehhed ütlesid: Kes woib Jehowa, pühha Jummala ees seista, ja kelle jure peab ta meie jurest üllesminnema?
21. Ja nemmad läkkitasid käsjud Kirjatjearimi rahwa jure ja ütlesid: Wilistid on Jehowa laeka taggasi tonud, tulge alla, wige sedda ülles enneste jure.

7. Peatük.

Samueli teggeminne ja asjad.

1. Ja Kirjatjearimi mehhed tullid ja wisid Jehowa laeka ülles, ja töid sedda Abinadabi kotta mäe peäle, ja pühhitsesid temma poega Eleasari, et ta piddi Jehowa laegast hoidma.
2. Ja se sündis, et sest päwast, kui laegas Kirjatjearimi jäi, paljo aega läks, et kakskümmend aastat olli; ja keik Israeli suggu kaebas ärdaste omma hädda Jehowa järrel käies. Matt. 15. 22. 23.
3. Agga Samuel räkis keige Israeli sou wasto ja ütles: Kui teie keigest ommast süddamest pörate Jehowa pole, siis saatke woörad jummalad ja Astarot enneste seast ärra, ja walmistage omma süddant Jehowa wasto, ja tenige tedda ütsi, siis wöttab ta teid Wilistitte käest peästa. 1 Mos. 35. 2.
4. Ja Israeli lapsed saatsid Paalid ja Astaroti ärra, ja tenisid Jehowat ütsi.
5. Ja Samuel ütles: Koggunge keik Israel Mitspa kokko, siis tahhan ma Jehowat teie eest palluda.
6. Ja nemmad koggusid kokko Mitspa, ja töid wet ja wallasid sedda Jehowa ette wälja, ja paastsid sel päwal ja ütlesid seäl: Meie olleme Jehowa wasto patto

teinud; ja Samuel moistis Israeli lastele kohhut Mitspas.

7. Ja kui Wilistid kuulsid, et Israeli lapsed ollid Mitspa kokkotulnud, siis tullid Wilistitte würstid ülles Israeli wasto, ja Israeli lapsed kuulsid sedda ja kartsid Wilistitte pärast.

8. Ja Israeli lapsed ütlesid Samueli wasto; Ärra olle mitte wait meie eest Jehowa meie Jummala pole kissendamast, et ta wöttaks meid Wilistitte käest peästa. Jak. 5. 16.

9. Siis wöttis Samuel ühhe pimatalle ja ohwerdas sedda hopis pölletamisse ohwriks Jehowale, ja Samuel kissendas Jehowa pole Israeli eest, ja Jehowa kulis tedda.

10. Ja kui Samuel pölletamisse ohwrit ohwerdas, siis tullid Wilistid liggi Israeli wasto söddima; ja Jehowa mürristas sel päwal suure mürrinaga Wilistitte peäle ja hirmutas neid, ja neid löbi mahha Israeli ette.

11. Ja Israeli mehhed läksid Mitspast wälja ja aiasid Wilistid tagga, ja löid neid mahha senna Petkari alla.

12. Ja Samuel wöttis kiwwi ja panni Mitspa ja Seni wahhele, ja panni temmale nimme Eben Eser ja ütles: Seie male on Jehowa meid aitnud.

13. Ja nenda allandati Wilistid, et nemmad ei wötnud ennam Israeli raia peäle tulla; ja Jehowa kässi olli Wilistitte wasto keige Samueli ello aia.

14. Ja liñnad, mis Wilistid Israeli käest ollid ärrawötnud, said jälle Israeli kätte taggasi, Ekronist Kattist sadik, ja nende raia wöttis Israel Wilistitte käest ärra; ja rahho olli Israeli ja Emori rahwa wahhel.

15. Ja Samuel moistis kohhut Israelile keige omma ello aia.

16. Ja ta käis igga aasta, ja läks Peteli, ja Kilgali, ja Mitspa läbbi, ja moistis Israelile kohhut keikis neis paikus.

17. Ja ta tulli jälle taggasi Rama, sest seäl olli temma kodda, ja seäl moistis ta Israelile kohhut, ja siñna ehhitas ta altari Jehowale.

8. Peatük.

Judid püüdwad ja sawad kunningat ennesle ülle.

1. Ja se sündis, kui Samuel wannaks jäi, siis panni ta ommad poiad kohtomoistjaiks Israeli ülle.

2. Ja ta essimesse poia nimmi olli Joel, ja temma teise poia nimmi Abia; nemmad ollid kohtomoistjad Peersebas.

3. Ja ta poiad ei käinud mitte temma tede peäl, waid nemmad noudsid kasso tagga, ja wötsid melehead, ja pöörsid öigusse köwweraks.

4. Ja keik Israeli wannemad koggusid ja tullid Samueli jure Rama,

5. Ja ütlesid ta wasto: Wata, sa olled wannaks läinud, ja so poiad ei käi mitte so tede peäl: panne nüüd üks kunningas meie ülle, kes meile kohhut moistab, nenda kui keigel muul rahwal on.

6. Ja se sanna olli Samueli melest pahha, kui nemmad ütlesid: Anna meile üks kunningas, kes meile kohhut moistab; ja Samuel pallus Jehowat.

7. Ja Jehowa ütles Samueli wasto: Kule rahwa sanna keikis, mis nemmad so wasto ütlewad: sest nemmad ei olle sind pölgnud, waid mind on nemmad pölgnud, et ma ei pea nende ülle kunningas ollema.

8. Keiki teggusid möda, mis nemmad on teinud sest päwast, kui ma neid Egiptussest üllestöin tännapäwani, ja on mind mahhajätnud ja teisi jummalaid teninud: nendasammoti tewad nemmad ka sulle.

9. Ja nüüd kule nende sanna: ommeti, kui sa neile saad kowwaste tunnistand, siis kuluta neile ka kunninga öigust, kes nende ülle peab wallitsema.

10. Ja Samuel ütles keik Jehowa sannad rahwa wasto, kes temmalt kunningat küssisid.

11. Ja ta ütles: Se on kunninga öigus, kes teie ülle peab wallitsema: Teie poiad wöttab temma ja panneb omma söawankritte jure, ja omma hobbosewäe alla, ja nemmad peawad temma tölla ees jooksma.

12. Ja ta seab ennesele pealikkud igga tuhhande ülle ja pealikkud igga wiekümne ülle, ja et nemmad peawad ta kündmi kündma ja ta leikust leikama, ja temma söariistad ja ta waukririistad teggema.

13. Ja teie tütred wöttab ta rohho walmistajaiks ja kokkeks ja paggariks.

14. Ja teie parramad wäljad, ja tei winamäed, ja teie öllipu aiad wöttab t ärra ja annab omma sullastele.

15. Ja keigest teie seemnest ja teie win mäggedest wöttab ta kümnest, ja annab om ma üllema teenrittele ja omma sullaste

16. Ja teie sullased, ja teie ümmard jad, ja teie parramad nored mehhed, teie eeslid wöttab ta ärra, ja pann omma tö kallale.

17. Teie puddolojustest wöttab ta kü nest, teie peate temma sullased ollema.

18. Ja kui teie sel päwal kissendate
omma kuninga pärrast, kedda teie en-
nestele sate ärrawallitsenud: siis ei wötta
Jehowa teid mitte sel päwal kuulda.
19. Agga rahwas törkusid Samueli
sanno kuuldes ja ütlesid: Ei mitte, waid
üks kunningas peab meie ülle ollema:
20. Et meie ka olleksime nenda, kui keik
mu rahwas, ja meie kunningas meile
kohhut moistaks, ja läbhäks wälja meie
ees, ja söddiks meie söddimissi.
21. Ja Samuel kulis keiki rahwa sanno
ja räkis neid Jehowa körwade ette.
22. Ja Jehowa ütles Samueli wasto:
Kule nende sanna ja panne üks kunningas
nende ülle wallitsema; ja Samuel ütles
Israeli meeste wasto: Minge iggaüks
omma liñna.

9. Peatük.

Jehowa sadab sallaja nouuga kunningrikki Sauli
kätte.

1. Ja üks mees olli Penjamini soust,
Kis nimmi, kes Abieli poeg, kes Serori
poeg, kes Pekorati poeg, kes Awia poeg,
kes Jeminimehhe poeg olli, üks wäggew
rahwa mees.
2. Ja temmal olli poeg, Saul nimmi,
üks noor ja illus mees, ja ei olnud ükski
Israeli laste seast illusam tedda: temma
ollast üllespiddi olli ta pitkem kui keik mu
rahwas.
3. Ja Kisi, Sauli issa emmaeeslid ollid
ärrakaddunud, ja Kiis ütles omma poia
Sauli wasto: Et wötta üks poisidest en-
nesega ja wötta kätte, minne, otsi ülles
emmaeeslid.
4. Ja ta läks Ewraimi mäggise ma
läbbi ja läks Salisa ma läbbi, ja nem-
mad ei leidnud mitte; ja nemmad läksid
Salimi ma läbbi, ja ei olnud mitte; ja
ta läks Jemini ma läbbi ja nemmad ei
leidnud mitte.
5. Kui nemmad tullid Suwi male, siis
ütles Saul omma poisi wasto, kes tem-
maga: Tulle ja lähme taggasi, ehk mo
issa ei holi emmaeeslittest, ja on murres
meie pärrast.
6. Ja pois ütles temmale: Et wata,
siin liñnas on üks Jummala mees ja se
on aulinne, keik mis ta ial rägib, se sün-
nib töeste; lähme nüüd siñna, ehk ta an-
nab meile teäda meie te, mis meie peame
käima.
7. Ja Saul ütles omma poisile: Et
wata, meie woime küll miñna, agga mis
peame mehhele wima? Sest leib on meie
kottidest ärrakullunud, ja andi polle meil
mitte wia Jummala mehhele, mis on
meil?
8. Ja pois wastas jälle Saulile ja
ütles: Wata mo käes on weel neljas ossa
höbbeseklit, ja sedda tahhan ma Jum-
mala mehhele anda, et ta meile annaks
teäda meie te.
9. Ennemuiste on iggaüks Israelis
nenda üttelnud, kui ta läks Jummalat
küssima: tulge ja lähme näggija jure;
sest kedda nüüd prohwetiks hütakse, sedda
hüti ennemuiste näggijaks.
10. Ja Saul ütles omma poisile: So
sanna on hea, tulle, lähme ärra; ja nem-
mad läksid siñna liñna, kus Jummala
mees olli.
11. Kui nemmad üllesläksid seält, kust
liñna üllesminnakse, siis leidsid nemmad
tüttarlapsi, kes wäljatullid wet toma, ja
nemmad ütlesid neile: Kas näggija on
siin?
12. Ja nemmad kostsid neile ja ütlesid:
On jah, wata seäl sinno ees: rutta nüüd,
sest ta tulli tänna liñna, sest tänna on
rahwal üks tappaohwer seäl körges pai-
kas.
13. Kui teie liñna sate, siis leiate tedda,
enne kui ta üllesläbhäb senna körge paika
söma: sest rahwas ei sö enne mitte kui ta
tulleb, sest temma peab tappaohwrit önnis-
tama; pärrast sedda söwad need, kes kut-
sutud; sepärrast minge nüüd ülles, sest
praego leiate teie tedda.
14. Ja nemmad läksid ülles liñna; kui
nemmad kesk liñna said, wata siis tulli
Samuel wälja nende wasto, et ta piddi
senna körge paika üllesminnema.
15. Ja Jehowa olli Samueli körwa il-
mutand pääw enne, kui Saul tulli, ja öél-
nud:
16. Homme sel aial tahhan ma ühhe
mehhe Penjamini maalt so jure läkkitada,
ja sa pead tedda woidma würstiks mo
rahwa Israeli ülle, ja ta peab mo rahwa
Wilistitte käest ärrapeästma: sest ma ollen
omma rahwa peäle watanud, sest nende
kissendaminne on mo jure sanud.
17. Ja kui Samuel Sauli näggi, siis
kostis Jehowa temmale: Wata, se on se
mees, kellest ma sinno wasto ollen rä-
kinud: Se peab mo rahwa seas wallit-
suse sama.
18. Ja Saul tulli Samueli liggi wär-
rawa suus ja ütles: Et anna mulle teäda,
kus näggija kodda on?
19. Ja Samuel kostis Saulile ja ütles:
Minna ollen se näggija, minne ülles mo
ele senna körge paika, ja teie peate tänna

minnoga sõma, ja hommе warra lassen
ma sind minna, ja keik mis so süddames,
sedda tahhan ma sulle teäda anda.
20. Ja emmaeeslitte pärrast, mis so
käest on ärraladdunud, tänna kolmas
pääw, ärra holi nende pärrast, sest need
on leitud; ja kelle peäle käib keik Israeli
iggatseminne? Eks sinno peäle ja keige
so issa sou peäle?
21. Ja Saul kostis ja ütles: Eks min-
na olle Jemini poeg, keigewähhemast Is-
raeli sugguarrust? ja minno suggu wössa
on keigist Benjamini sugguarro suggu-
wössadest wähhem; ja mispärrast olled
sa nisugguse könne mo wasto rääkinud?
22. Ja Samuel wöttis Sauli ja temma
poisi ja wiis neid sömatuppa, ja andis
neile üllema paiga nende seas, kes kut-
sutud, ja neid olli liggi kolmkümmend
meest.
23. Ja Samuel ütles kokkale: Anna seie
se ossa, mis ma sulle andsin, kellest ma
ütlesin sinno wasto: Panne sedda ennese
jure ärra.
24. Ja kok töstis übbe labbalu ja mis
seäl külges, ja panni Sauli ette, ja Sa-
muel ütles: Wata, mis üllejänud, wötta
ennese ette, sö, sest se on öigeks aiaks
sulle hoitud, kui ma ütlesin: Ma ollen
rahwast kutsnud; ja Saul söi Samueliga
selsammal päwal.
25. Ja nemmad läksid seält körgest pai-
gast alla linna, ja temma rääkis Sauliga
kattukse peäl.
26. Ja nemmad tousid warra ülles, ja
se sündis, kui hakkas koitma, siis kutsus
Samuel Sauli kattukse peäle ja ütles:
Touse ülles, et ma sind lassen ärraminna;
ja Saul tousis ülles ja nemmad läksid
mollemad, temma ja Samuel, oue.
27. Kui nemmad allatullid linna otsa,
siis ütles Samuel Sauli wasto: Ütle
poisile, et ta meie ele lähhäb: (ja ta läks
ele) agga sinna jä nüüd seisma, et ma
sulle kulutan Jummala sanna.

10. Peatük.

Sauli woitakse sallaja, ja töstetakse awwalikkult kunningaks.

1. Ja Samuel wöttis ölikrusi ja wal-
las temma pea peäle ja andis temmale
suud ja ütles: Eks nenda, et Jehowa
sind on woidnud würstiks omma pär-
risossa ülle.
2. Kui sa tänna mo jurest ärralähhäd,
siis leiad sa kaks meest Raeli haua jures,
mis Benjamini raia peäl Seltsas, ja
nemmad ütlewad so wasto: Emmaeeslid
on leitud, mis sa läinud otsima, ja wata
so issa on emmaeeslitte asja mahhajät-
nud ja on murres teie pärrast ja ütleb,
mis pean ma omma poia pärrast teg-
gema?
3. Ja kui sa seält saad möda ja emale
läinud ja tulled Tabori tammiko jure,
siis tullewad so wasto seäl kolm meest,
kes Jummala jure Jummala kotta ülles-
lähhäwad, üks kannab kolm sikkuttalle, ja
üks kannab kolm leiwakakko, ja üks kan-
nab winakrusi.
4. Ja nemmad küssiwad sult, kas käsi
hästi käib, ja annawad sulle kaks leiba,
ja sa pead neid nende käest wötma.
5. Pärrast sedda tulled sa Jummala
mäe peäle, kus Wilistitte linnawäggi on,
ja se sünnib, kui sa senna linna tulled, et
sa juhtud prohwetitte hulka, kes seält kör-
gest paigast alla tullewad, ja nende ees
on nablimängid ja trummid ja willed ja
kandled, ja nemmad wötwad prohweti
wisil rääkida.
6. Ja Jehowa waim tulleb kermeste
sinno peäle, et sa nendega hakkad proh-
weti wisil rääkima, ja sind mudetakse teisels
mehheks.
7. Nenda peab se ollema: kui need täh-
hed so kätte tullewad, siis te keik, mis
so kätte juhtub, sest Jummal on sinnoga.
8. Ja sa pead mo ele allaminnema Kil-
gali, ja wata, minna tullen alla so jure
pölletamisse ohwrid ohwerdama ja tänno
ohwrid tapma; seitse päwa pead sa ootma,
kunni ma sinno jure tullen, siis tahhan
ma sulle teäda anda, mis sa pead teg-
gema.
9. Ja se sündis, kui ta omma selja pö-
ris, et ta piddi Samueli jurest ärramin-
nema, siis mutis Jummal temma süd-
dame teisels; ja keik need tähhed tullid
selsammal päwal ta kätte.
10. Ja nemmad said senna mäe peäle,
ja wata, hulk prohwetid tulli ta wasto;
ja Jummala waim tulli kermeste ta peäle,
ja ta hakkas prohweti wisil nende seas
rääkima.
11. Ja se sündis, et keik, kes tedda enne
sedda tunnud, sedda näggid, ja wata, ta
rääkis prohweti wisil prohwetittega: siis
ütles rahwas üks teise wasto: Mis se
on, mis Kisi poiale sündinud? Kas Saul
ka on prohwetitte seas?
12. Ja teine wastas seält ja ütles: Kes
siis nende issa on? Sepärrast on se
wannaks sannaks sündinud: kas Saul ka
on prohwetitte seas?

13. Ja kui ta sai prohweti wisil räki-
nud, siis tulli ta kõrge paika.
14. Ja Sauli issa wend ütles temma
ja ta poisi wasto: Kus teie ollete käinud?
ja ta ütles: Emmaeeslid otsimas, ja kui
meie näggime, et neid kussagi ei olnud,
siis läksime Samueli jure.
15. Ja Sauli issa wend ütles: Et anna
mulle teäda, mis ütles Samuel teile?
16. Ja Saul ütles omma issa wenna
wasto: Temma andis meile õiete teäda,
et emmaeeslid ollid leitud; (agga kunning-
riki asja ei kulutand ta temmale mitte,
mis Samuel üttelnud.)
17. Ja Samuel hüdis rahwa kokko Je-
howa jure Mitspa,
18. Ja ütles Israeli laste wasto: Nen-
da ütleb Jehowa, Israeli Jummal,
minna ollen Israeli Egiptussest ülles-
tonud, ja ollen teid Egiptusse rahwa käest
ja keige rikide käest, mis teile häbda teg-
gid, ärrapeästnud.
19. Agga teie ollete tänna omma Jum-
mala ärrapölgnud, kes teile on ärrapeäst-
jaks olnud keigest teie õnnetussest ja teie
ahhastussest, ja ollete temmale üttelnud:
Sa pead nüüd ühhe kunninga meie ülle
pannema; ja nüüd tulge Jehowa ette
seisma omma sugguarrusid möda ja om-
ma tuhhandid möda.
20. Ja Samuel käskis keik Israeli sug-
guarrud liggi tulla, ja Penjamini sug-
guarro sadi lätte lisso läbbi.
21. Ja ta käskis Penjamini sugguarro
nende suggulwössasid möda liggi tulla,
ja Matri suggulwössa sadi kätte; ja Kisi
poeg Saul sadi kätte, ja nemmad otsi-
sid tedda, agga tedda ei leitud mitte.
22. Ja nemmad küssisid weel Jeho-
walt: Kas mees weel seie tulleb? ja Je-
howa ütles: Wata temma on riistade
sekka eest ärrapuggenend.
23. Ja nemmad jooksid sinna ja töid
tedda sealt ärra, ja ta seisis rahwa seas,
ja ta olli ommast õllast üllespiddi pitkem
kui keik rahwas. p. 9, 2.
24. Ja Samuel ütles keige rahwa was-
to: Kas teie näte, kedda Jehowa on är-
rawallitsend? sest temma sarnast ei olle
keige rahwa seas. Siis öiskasid keik rah-
was ja ütlesid: Ellago kunningas!
25. Ja Samuel rääkis rahwa wasto kun-
ningriigi õigust ja kirjotas sedda ramatusse
ja panni Jehowa ette; ja Samuel laskis keik
rahwa ärraminna iggaühhe omma koio.
26. Ja Saul läks ka omma kotta Kibea,
ja temmaga läks söawäggi, kelle süd-
dant Jummal olli kihwatand.
27. Agga pahharetti suggu ütles: Mis
peab sesinnane meile abbi saatma? Ja
ei pannud tedda mikski ja ei tonud temmale
mitte andi; agga temma olli otsekui kurt.

11. Peatük.

Sault esimenne wahwa taplus Jabesi linna al.

1. Ja Nahas, Ammoni kunningas,
läks ülles ja löi leri ülles Kileadi Jabesi
liña alla; ja keik Jabesi mehhed ütlesid
Nahasse wasto: Te leppitus meiega, siis
tahhame sind tenida.
2. Ja Nahas, Ammoni kunningas, üt-
les nende wasto: Sedda wisi tahhan ma
teiega leppida et ma teilt igga parrama
silma pistan peast, ja pannen sedda keige
Israeli peäle teotusseks.
3. Ja Jabesi wannemad ütlesid temma
wasto: Seisa meist rahho seitse päwa,
et meie woime läkkitada käsud keik Is-
raeli raiad läbbi, ja kui ep olle keddagi,
kes meile abbi sadab, siis tahhame so jure
wäljatulla.
4. Ja käsud tullid Sauli liña Kibea
ja räkisid need sannad rahwa kuuldes, ja
keik rahwas tõstsid omma heält ja nutsid.
5. Ja wata, Saul tulli wäljalt härgade
tagga, ja Saul ütles: Mis rahwal on,
et nemmad nutwad? Ja nemmad juttus-
tasid temmale Jabesi meeste sannad.
6. Ja Jummala waim tulli kermeste
Sauli peäle, kui ta neidsinnatsid sanno
kulis, ja ta wihha süttis wägga põllema.
7. Ja ta wöttis pari härgi ja raius neid
tükkideks katki, ja läkkitas neid käskudega
keik Israeli raiad läbbi, ja ütles: Kes
ial ei tahha Sauli ja Samueli järrele
wäljamiña, selle härgadele peab nisam-
moti tehtama; ja Jehowa hirm langes
rahwa peäle, et nemmad wäljalätsid otsego
üks mees.
8. Ja ta lugges neid Pesekis ülles, ja
Israeli lapsi olli kolmsadda tuhhat, ja
Juda mehhi olli kolmkümmend tuhhat.
9. Ja nemmad ütlesid käskudele, kes
ollid tulnud: Nenda peate teie Kileadi
Jabesi meestele ütlema: homme peab teile
abbi sama, kui pääw pallawaste paistab;
ja käsud tullid ja kulutasid sedda Jabesi
meestele, ja nemmad said rõõmsaks.
10. Ja Jabesi mehhed ütlesid: Meie
tahhame homme teie jure wäljatulla, ja
tehke meile keik sedda möda, kui teie melest
hea on.
11. Ja teisel hommikul sündis, et Saul
rahwa kolme hulka panni, ja nemmad
tullid hommiko wahhi aial keskleri ja löid
Ammoni rahwa mahha, kunni pääw pal-

lawaks läks; ja se sündis, et need, kes
järrele jäid, said laiale pillatud, ja nende
seast ei jänud mitte kaks ühte kokko.
12. Ja rahwas ütles Samueli wasto:
Kes se on, kes ütles: Kas Saul peaks
meie üle kunningas ollema? andke need
mehhed seie, et meie neid surmame.
13. Ja Saul ütles: Selsinnatsel päwal
ei pea ükski sama surmatud: sest tänna
on Jehowa Israelis abbi saatnud.
14. Ja Samuel ütles rahwa wasto:
Tulge ja läkki Kilgali, ja uendagem seäl
kunningrigi.
15. Ja keik rahwas läksid Kilgali, ja
töstsid Sauli Jehowa ees kunningaks seäl
Kilgalis, ja ohwerdasid seäl Jehowa ees
tänno ohwrid; ja Saul ja keik Israeli
mehhed ollid seäl üpris wägga röömsad.

12. Peatük.

Samueli kõnne rahwa koggodusses Kilgalis.

1. Ja Samuel ütles keige Israeli was-
to: Ennä, ma ollen teie sanna kuulnud
keik sedda möda, kui teie mulle ollete üttel-
nud, ja ollen kunninga teie ülle töstnud.
2. Ja nüüd wata kunningas käib teie
ees, ja minna ollen wannaks ja hallliks
läinud, ja mo poiad, wata nemmad on
teie jures; agga minna ollen ommast no-
rest pölwest tännapäwani teie ees käinud.
3. Siin ma ollen, kostke mo wasto Je-
howa ees, ja temma woitud mehhe ees,
kelle weikse ma ollen wötnud ja kelle eesli
ma wötnud ja kellele ma liga teinud, ked-
da ma ollen allaröhhunud ja kelle käest
ma melehead wötnud, et ma sepärrast
olleksin ta eest ommad silmad ärrapetnud;
siis tahhan ma teile sedda jälle tassuda.
4. Ja nemmad ütlesid: Ei sa olle mitte
meile liga teinud, egga meid allaröhhu-
nud, ja sa polle kellegi käest middagi
wötnud.
5. Ja ta ütles nende wasto: Jehowa
olgo tunnistusmehheks teie wasto ja
temma woitud mees olgo tunnistusmeh-
heks sel päwal, et teie ei olle middagi mo
käest leidnud; ja nemmad ütlesid: Olgo
Temma tunnistajaks.
6. Ja Samuel ütles rahwa wasto: Je-
howa on se, kes Mosesse ja Aaroni teinud,
ja kes teie wannemad Egiptusse maalt
ülleswtonud.
7. Ja nüüd tulge seie seisma, ja ma
tahhan teiega kohhut käia Jehowa ees,
keige Jehowa öige teggude pärrast, mis
ta teile ja teie wannemaile teinud.
8. Kui Jakob sai Egiptusse tulnud, ja
teie wannemad kissendasid Jehowa pole,
siis läkkitas Jehowa Mosesse ja Aaroni,
ja nemmad on teie wannemad Egiptus-
sest wäljatonud ja neid saatnud seie paika
ellama. 2 Mos. 3. 7. 8.
9. Ja nemmad unnustasid Jehowa
omma Jummala ärra, ja ta andis neid
ärra Sisera, Atsori söawäe pealikko, kätte
ja Wilistitte kätte ja Moabi kunninga
kätte, ja need söddisid nende wasto.
Kohtom. 4, 2. ja 10, 7. ja 3. 12. 13.
10. Ja nemmad kissendasid Jehowa
pole ja ütlesid: Meie olleme patto teinud,
et meie olleme Jehowa mahhajätnud ja
Paalid ja Astaroti teninud; ja nüüd
pästa meid meie waenlaste käest, et meie
sind tenime.
11. Ja Jehowa läkkitas Jerubbaali, ja
Pedani, ja Jehwta ja Samueli ja peästis
teid teie waenlaste käest ärra, kes seäl
ümberkaudo, ja teie saite julgeste ellada.
Kohtom. 7, 1. n. t. s. ja 11. 2. 29.
12. Ja teie näggite, et Nahas, Ammoni
laste kunningas, teie wasto tulli, ja ütle-
site mulle: Ei mitte, waid kunningas peab
meie ülle wallitsema; ehk kül Jehowa,
teie Jummal, teie kunningas olli.
13. Ja nüüd wata siin on kunningas,
kedda teie ollete ärrawallitsenud, kedda
teie ennestele küssinud, ja wata, Jehowa
on teie ülle kunninga annud.
14. Kui teie Jehowat kardate ja tenite
tedda ja wöttate temma sanna kuulda, ja
ei panne mitte Jehowa susanna wasto:
siis wöttate ni hästi teie kui teie kunnin-
gas, kes teie ülle wallitseb, Jehowa om-
ma Jummala järrel käia.
15. Agga kui teie ei wötta mitte Je-
howa sanna kuulda, ja pannete Jehowa
susanna wasto: siis wöttab Jehowa käsi
teie wasto ja teie kunninga wasto olla.
16. Jäge nüüd ka seie seisma ja wa-
dage seddasinnast suurt asja, mis Jehowa
wöttab teie silma ees tehha.
17. Eks olle nüüd jo nisso leikusse aeg?
Ma tahhan Jehowa pole hüda, ja ta
wöttab pitkse mürristamist ja wihma an-
da; ja öppige tundma ja wadage, et teie
kurjus suur on, mis teie Jehowa silma
ees teinud, et teie kunningat ennestele
ollete küssinud.
18. Ja Samuel hüdis Jehowa pole,
ja Jehowa andis pitkse mürristamist ja
wihma selsammal päwal; ja keik rahwas
kartis wägga Jehowat ja Samueli.
19. Ja keik rahwas ütlesid Samueli
wasto: Pallu omma sullaste eest Jeho-
wat omma Jummalat, et meie ärra ei
surre, sest meie olleme keige omma pat

tude jure weel se kurjusse lissanud, et meie olleme kunningat ennestele küssinud.

20. Ja Samuel ütles rahwa wasto: Ärge kartke, teie ollete keik se kurja teinud, agga ärge tagganege mitte Jehowa järrelt ärra, waid tenige Jehowat keigest ommast süddamest.

21. Ärge tagganege ärra; muido käite teie tühja asja järrel, mis ei kölba egga woi peästa, sest nemmad on tühhised.

22. Sest Jehowa ei jätta mitte omma rahwast mahha omma sure nimme pärrast, sest Jehowa on ettewötnud, teid ennesele rahwaks tehha.

23. Ka minno polest olleks se mulle teotusseks, kui ma Jehowa wasto patto teeksin, kui ma ärra jääksin teie eest pallumast, waid ma tahhan teile head ja öiget teed öppetada.

24. Agga kartke Jehowat ja tenige tedda tões keigest ommast süddamest: sest wadage, mis suri asjo temma teile teinud.

25. Ja kui teie ikka tahhate kurja tehha, siis sate ni hästi teie kui teie kunningas otsa.

13. Peatük.

Saul walmistab ennast sötta Wilistitte wasto.

1. Saul olli ühhe aasta omma kunningrigi peäl olnud; ja kui teine aasta olli, et ta Israeli ülle wallitses,

2. Siis wallitses Saul ennesele kolmtuhhat meest Israelist, ja kakstuhhat ollid Samuliga Mikmasis ja Peteli mäggisel maal, ja Jonataniga ollid tuhhat Penjamini Kibeas; ja mis sest rahwast ülle olli, neid laskis ta iggamehhe omma maiasse minna.

3. Ja Jonatan löi Wilistitte linnawäe mahha, mis Kebas olli, ja Wilistid kuulsid sedda; ja Saul laskis pasunat puhhuda keigel seäl maal ja öölda: Sago Ebrea rahwas sedda kuulda.

4. Ja keik Israel kuulsid rägitawad: Saul on Wilistitte linnawäe mahha lönud, ja Israel on läinud haisema Wilistitte melest; ja rahwas hüti kokko Sauli järrele Kilgali.

5. Ja Wilistid koggusid kokko Israeli wasto söddima kolmkümmend tuhhat söawankrit ja kuustuhhat rüütlit, ja rahwas olli kui liiw, mis merre äres, paljusse polest; ja nemmad läksid ja löid leri ülles Mikmasi, päwatousso pole Petawenit.

6. Ja kui Israeli mehhed näggid, et neil kitsas kä, sest rahwas olli kimpus: siis puggesid rahwas ärra kobaste ja kibbowitsa pöösade ja kaljude sisse ja kantside ja aukude sisse.

7. Ja Ebrea rahwas läksid ülle Jordani Kaddi ja Kileadi male, ja Saul olli alles Kilgalis, ja keik rahwas tullid wärristes ta järrele.

8. Ja Saul otis seitse päwa selle aiani, mis Samuel olli seädnud, ja Samuel ei tulnud mitte Kilgali, ja rahwas läks ta jurest ärra laiale.

9. Ja Saul ütles: Toge minno jure pöllетamisse- ja tännoohwrid; ja ta ohwerdas ühhe pölletamisse ohwri.

10. Ja se sündis kui ta sai pölletamisse ohwri ohwerdanud, wata, siis tulli Samuel, ja Saul läks temma wasto tedda terretama.

11. Ja Samuel ütles: Mis sa olled teinud? Ja Saul ütles: Kui ma näggin, et rahwas mo jurest laiale ärraläks, ja sinna ei tulnud mitte neil päiwil seätud aial, ja Wilistid koggusid Mikmasi,

12. Ja ma mötlesin: nüüd tullewad Wilistid alla mo wasto Kilgali, ja ma polle mitte Jehowa pallet allandlikkult pallunud: siis piddasin ma ennast waljuste, pärrast wast ohwerdasin ma pölletamisse ohwri.

13. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Sa olled jöllедaste teinud, et sa polle mitte Jehowa omma Jummala käsko piddanud, mis ta sulle käsknud: sest nüüd olleks Jehowa so kunningrigi Israeli ülle kinnitanud iggawesseks.

14. Agga nüüd ei pea so kunningriik mitte jäma seisma: Jehowa on ennesele otsind ühhe mehhe omma süddame järrele, ja Jehowa on tedda käsknud würstiks jäda omma rahwa ülle, sest et sinna mitte ei piddanud, mis Jehowa sulle käsknud.

15. Ja Samuel wöttis kätte ja läks Kilgalist ülles Penjamini Kibea; ja Saul lugges rahwa ülles, mis temma jures olli, liggi kuussadda meest.

16. Ja Saul, ja Jonatan, ta poeg, ja rahwas, kes nende jures olli, jäid Penjamini Kibea, agga Wilistid ollid leri Mikmasi ülleslönud.

17. Ja Wilistitte lerist läks üks ärrarikkuja selts wälja kolmes hulkas, üks hulk pöris Orra te peäle Suali male,

18. Ja üks hulk pöris Pettoroni te peäle, ja üks hulk pöris selle raia te pole, mis Seboimi orgu wasto körbe läbbäb.

19. Ja seppa ei leitud mitte keigelt Israeli maalt, sest Wilistid ollid üttelnud: et Ebrea rahwas ei sa mööka egga piki tehha.

20. Ja keik Israelid piddid Wilistitte
jure allaminnema iggaüks omma sabba-
rauda ja omma kablisid ja omma kirwest
ja omma raudlabbidast kerpima.
21. Neil olli agga wiil, mis raud labbi-
datte ja kablide ja kolmearroliste harkide
ja kirweste tarwis, ja astlaid terrawaks
tehha.
22. Ja se sündis sõa aial, et keige rah-
wa käes ei leitud moõka egga piki, kes
Sauli ja Jonataniga olli, agga Saulil
ja Jonatanil, ta poial, olli.
23. Ja Wilistitte liñnawäggi läksid wäl-
ja siñna kitsa te kohta Mikmasi.

14. Peatük.

Wilistid lüakse mahha; Sauli üllemad söddimisseb.

1. Ja se sündis ühhel päwal, et Sauli
poeg Jonatan poisi wasto, kes ta sõa-
riisto kandis, ütles: Tulle ja lähme siñ-
na ülles Wilistitte liñnawäe jure, mis
seäl teine pool on: agga ta ei annud om-
ma issale sedda mitte teäda.
2. Ja Saul jäi wiimse Kibea otsa ühhe
granati ounapu alla, mis Migronis on;
ja rahwast, mis temmaga, olli liggi kuus-
sadda meest.
3. Ja Eli poia, Pinea poia, Ikabodi
wenna Ahitubi poeg Ahia olli Jehowa
preester Silus ja kandis käitsita kuekest;
ja rahwas ei teädnud mitte, et Jonatan
olli ärraläinud.
4. Ja kitsa tekohtade wahhel, kust Jona-
tan püdis Wilistitte liñnawäe peäle miñ-
na, olli järsk kaljo koht siin pool, ja järsk
kaljo koht teine pool, ja teise nimmi olli
Potsets ja teise nimmi Senne.
5. Teine järsk koht olli kantsiks pohja
pool Mikmasi kohhal ja teine louna pool
Keba kohhal.
6. Ja Jonatan ütles poisi wasto, kes ta
sõariisto kandis: Tulle ja lähme ülles
ümberleikamatta liñnawäe jure, ehk wah-
hest Jehowa wõttab meie eest middagi
tehha: sest polle ühtegi, mis Jehowat
woib keelda aitmast sure läbbi ehk pisko
läbbi. Laul. 147, 10. 11.
7. Siis ütles temma sõariistade kandja
temmale: Te keik, mis so süddames, käi
peäle, wata siin ma ollen sinnoga so süd-
dame nou järrele.
8. Ja Jonatan ütles: Wata, meie läh-
häme ülles meeste jure ja same neist näh-
tud;
9. Kui nemmad nenda ütlewad meie
wasto: Jäge seisma, senni kui meie teie
jure same; siis tahhame omma paika jäda
ja ei mitte nende jure üllesmiñna.
10. Agga kui nemmad nenda ütlewad:
Tulge ülles meie jure; siis tahhame ülles-
miñna, sest Jehowa on neid meie kätte
annud, ja se olgo meile märgiks.
11. Ja kui nemmad mollemad Wilistit-
te liñnawäest said nähtud siis ütlesid Wi-
listid: Ennä! Ebrea rahwas tullewad
aukude seest wälja, kuhho nemmad ollid
puggend.
12. Ja liñnawäe mehhed hüüdsid Jona-
tani ja ta sõariistade kandja wasto, ja
ütlesid: Tulge ülles meie jure, kül meie
tahhame sedda asja teile õppetada; siis
ütles Jonatan omma sõariistade kandja
wasto: Tulle ülles mo järrele, sest Jeho-
wa on neid Israeli kätte annud.
13. Ja Jonatan rönnis ülles omma
kätte ja omma jalge peäl, ja temma sõa-
riistade kandja ta järrele; ja Wilistid
langsid Jonatani ette mahha, ja temma
sõariistade kandja tappis neid temma
tagga.
14. Ja se olli essimenne taplus, kus
Jonatan ja ta sõariistade kandja mahha-
löid liggi kakskümmend meest, ühhe põllo-
jao pole wao ma peäle.
15. Ja wärristus tulli leri peäle wälja
ja keige rahwa peäle, liñnawäggi ja är-
rarikkuja selts, ka need hakkasid wärrise-
ma, ja ma wärrises, ja se wärristus olli
Jummala käest.
16. Ja Sauli wahhimehhed Penjamini
Kibeas näggid, ja wata hulk sullas ärra
üks teist ikka peäle röhhudes.
17. Ja Saul ütles rahwale, mis tem-
maga olli: Et luggege ülles ja wadage,
kes meie jurest on ärraläinud; ja nemmad
luggesid ülles, ja wata ep olnud Jona-
tani seäl egga ta sõariistade kandjat.
18. Siis ütles Saul Ahiale: Sada
Jummala laegas seie; (sest Jummala
laegas olli sel päwal Israeli laste jures.)
19. Ja se sündis, kui Saul alles preestri
wasto rätis, siis läks kärrin, mis Wilis-
titte leris olli, ikka suremaks; ja Saul
ütles preestri wasto: Wõtta omma käsi
taggasi.
20. Ja Saul ja keik rahwas, mis tem-
maga, hüiti kokko, ja nemmad tullid söd-
dima; ja wata ühhe moõk olli teise was-
to, kärrin olli wägga suur.
21. Ja monned Ebrea rahwa seast ollid
Wilistitte seltsis kui enne sedda, kes nen-
dega ollid seält ümberkaudo leri tulnud,
ja need heitsid ka Israelide seltsi, kes
Sauli ja Jonataniga ollid.
22. Ja kui keik Israeli mehhed, kes Ew-
raimi mäggise male ärrapuggend, kuulsid,

et Wilistid ärrapöggenend: siis said ka
nemmad neid tagga taplusses.
23. Ja Jehowa aitis Israeli sel päwal,
ja taplus läks emale Petawenist sadik.
24. Ja Israeli mehhed ollid sel päwal
kimpus, sest Saul panni rahwale wande
peäle ja ütles: Ärranetud olgo se mees,
kes enne öhto leiba söob, et ma omma
waenlaste kätte maksan; ja keik rahwas ei
maitsnud mitte leiba.
25. Ja keik ma rahwas tullid sinna met-
sa, ja seäl olli met wälja peäl.
26. Ja rahwas tullid metsa sisse ja wa-
ta seäl jooksis met, agga ükski ei olnud,
kes omma kät omma su liggi pistis, sest
rahwas kartis wande pärrast.
27. Ja Jonatan ei kuulnud mitte, kui
temma issa rahwale wande peäle panni,
sepärrast pistis ta keppi otsa, mis ta kä
olli, ja kastis sedda kerjemee sisse; ja kui
ta omma käe omma su liggi jälle satis,
siis lähksid temma silmad selgeks.
28. Ja üks rahwa seast hakkas ütlema:
Se issa on rahwa peäle sure wande pan-
nud ja üttelnud: Ärranetud olgo se mees
kes tänna leiba söob, ja rahwas olli är-
rawässinud.
29. Ja Jonatan ütles: Mo issa on meie
maale tülli teinud; et wadage, kuida mo
silmad on selgeks sanud, et ma pissut sed-
da met maitsesin.
30. Kui paljo ennam, kui rahwas olleks
tänna omma waenlaste sagist, mis ta
leidnud, hästi sönud: sest nüüd ep olle
mahhalöminne Wilistitte seas mitte su-
remaks sanud.
31. Ja nemmad löid Wilistid sel päwal
Mikmasist Aijalonist sadik, ja rahwas olli
wägga ärrawässinud.
32. Ja rahwas kippus sagi kallale, ja
wötsid puddolojuksid ja weiksid ja nori
weiksid, ja tapsid maas ärra, ja rahwas
söi sedda werrega. 3 Mos. 7. 26.
33. Ja Saulile anti teäda ja öldi:
Wata rahwas tewad patto Jehowa was-
to libba werrega sües; ja temma ütles:
Teie ollete pettust teinud, weretage nüüd
mo jure üks suur kiwwi.
34. Ja Saul ütles: Minge senna ja
tenna rahwa sekka ja üttelge neile: Toge
mo jure iggaüks omma härg ja iggaüks
omma puddolojus, ja tapke siin ja söge, et
teie mitte Jehowa wasto patto ei te werrega
sedda sües: ja keik rahwas töid iggaüks
omma härja omma käega sel ösel, ja tap-
sid seäl ärra. 5 Mos. 15. 23. Esek. 33. 25.
35. Ja Saul ehhitas altari ülles Jeho-
wale, se olli essimenne altar, mis ta Je-
howale ülles ehhitas.
36. Ja Saul ütles: Lähme alla Wilis-
titte järrele öse ja risugem neid hommiko
walgeni, et meie neist ühteainust järrele
ei jätta; ja nemmad ütlesid: Te keik, mis
so melest hea on; ja preester ütles: Läh-
me seie liggi Jummala jure.
37. Siis küssis Saul Jummalalt: Kas
ma pean Wilistitte järrele allaminnema?
kas sa tahhad neid Israeli kätte anda?
Agga Jummal ei kostnud temmale sel
päwal mitte.
38. Siis ütles Saul: Keik rahwa ülle-
mad, tulge seie, ja tundke ja wadage,
miska se pat tänna on sündinud;
39. Sest ni tööste kui Jehowa ellab,
kes Israeli on peästnud, kui se ka olleks
Jonatani mo poia sü, siis peab ta surma
surrema; ja ükski ei wastand temmale
keige rahwa seast.
40. Ja Saul ütles keige Israeli wasto:
Olge teie siin pool, ja minna ja mo poeg
Jonatan tahhame seäl pool olla; ja rah-
was ütlesid Sauli wasto: Te, mis so
melest hea.
41. Ja Saul ütles Jehowa, Israeli
Jummala wasto: Sada ette, kes waggal
siis sadi Jonatan ja Saul liso läbbi kät-
te, agga rahwas said lahti.
42. Ja Saul ütles: Heitke minno ja
mo poia Jonatani wahhel liisko; siis sa-
di Jonatan kätte.
43. Ja Saul ütles Jonatani wasto:
Anna mulle teäda, mis sa olled teinud?
Ja Jonatan andis temmale teäda, ja üt-
les: Tööste ma ollen keppi otsaga, mis
minno kä, pissut met maitsnud: et wata,
peaksin minna selle pärrast surrema?
44. Ja Saul ütles: Jummal tehko mul-
le nenda ja weel peälegi, sest sa pead sur-
ma surrema, Jonatan.
45. Agga rahwas ütles Sauli wasto:
Kas Jonatan peaks surrema, kes se sure
abbi Israelis on saatnud? Se olleks teo-
tusseks; ni tööste kui Jehowa ellab, ei
pea temma peast juukse karwagi mahha
werema; sest temma on Jummalaga sel-
sinnatsel päwal sedda teinud. Nenda
peästsid rahwas Jonatani ärra, et ta sur-
ma ei sanud.
46. Ja Saul läks Wilistitte järrelt ül-
les, ja Wilistid läksid omma paika.
47. Ja kui Saul sai kuningrigi Israeli
ülle kätte sanud, siis söddis ta seäl üm-
berkaudo keikide omma waenlaste wasto,
Moabitte ja Ammoni laste wasto ja
Edomitte ja Soba kuningatte, ja Wilis-

titte wasto; ja kubbo ta ial pöris, seäl hukkas ta waenlased ärra.

48. Ja ta teggi wahwaste ja löi Amalekid mahha, ja peästis Israeli iggaühhe käest, kes neid risus.

49. Ja Sauli poiad ollid Jonatan ja Jiswi ja Malkisua, ja ta kahhe tütre nimmi olli, wannema nimmi Merab, ja noorema nimmi Mikal.

50. Ja Sauli naese nimmi olli Abinoam, Ahimaatsi tüttar, ja ta söawäe pealikko nimmi Abner, Sauli issawenna Neri poeg.

51. Ja Kiis olli Sauli issa, ja Neer Abneri issa, Abieli poeg.

52. Ja kange söbda olli Wilistitte wasto keige Sauli ello aia; ja kus Saul ial näggi ühht wäggewat meest, ja kes ial wahwa mees olli, seäl korristas ta tedda ennese jure.

15. Peatük.

Sauli söbda Amalekide wasto.

1. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Jehowa on mind läkkitand sind temma rahwa Israeli ülle kunningaks woidma; siis kule nüüd Jehowa sanna, mis ta rägib.

2. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ma ollen ettewötnud kätte maksta, mis Amalek Israelile teinud, kuida ta te peäl temma wasto pannud, kui ta Egiptussest üllestulli. 3 Mos. 17, 8. n. t. s.

3. Minne nüüd ja lö Amalek mahha ja kauta sutumaks ärra keik, mis temmal on, ja ärra anna temmale armo, ja surma ärra ni hästi mehhed kui naesed, ni hästi kangemad kui immewad lapsed, ni hästi weiksed kui puddolojuksed, ni hästi kamelid kui eeslid.

4. Ja Saul hüdis rahwa kokko ja lugges neid ärra Telaimis, kakssadda tuhhat jallameest ja kümme tuhhat, kes Judamehhed.

5. Ja Saul tulli Amaleki linna jure, ja panni warritsejad orgo.

6. Ja Saul käskis Keni rahwale öölda: Minge, lahkuge ärra, minge alla Amalekide seast, et ma teile nendega tükkis otsa ei te, sest teie ollete keigile Israeli lastele head teinud, kui nemmad Egiptussest üllestullid: ja Keni rahwas lahkus ärra Amaleki seast.

7. Ja Saul löi Amaleki mahha, Awilast senni kui tullakse Suri, mis Egiptusse kohhal,

8. Ja wöttis Agagi, Amaleki kunninga, ellawalt kinni, ja kautas keik rahwa sutumaks ärra mööga terraga.

9. Ja Saul ja rahwas andsid armo Agagile ja neile, mis parramad ollid puddolojuste ja weiste seast ja mis nende järgmissed, ja talledele ja keigele, mis hea olli, ja nemmad ei tahtnud mitte neid sutumaks ärrakautada: agga keik sedda, mis kölwato ja wäeti olli, kautasid nemmad sutumaks ärra.

10. Ja Jehowa sanna sai Samueli kätte ja ütles:

11. Ma kahhetsen, et ma ollen Sauli kunningaks töstnud, sest ta on Minno järrelt ärrataggamend, ja mo sanna ei olle ta mitte piddanud: ja Samueli meel sai pahhaks, ja ta kissendas keige ö Jehowa pole.

12. Ja Samuel tousis hommiko warra ülles ja läks Sauli wasto: ja Samuelile anti teäda ja ööldi: Saul on Karmeli tulnud, ja wata, ta on ennesele woidomärgi üllesseädnud ja taggasi pöörnud, ja seält läbbikäinud ja alla Kilgali tulnud.

13. Kui Samuel Sauli jure tulli, siis ütles Saul temmale: Önnistud olgo sinna Jehowale, ma ollen Jehowa sanna kowwaste piddanud.

14. Ja Samuel ütles: Agga mis se puddolojuste mäkiminne on mo körwus, ja weiste rökiminne, mis minna kulen?

15. Ja Saul ütles: Nemmad on neid tonud Amalekide käest, et rahwas armo andis sellele, mis keigeparram olli puddolojuste ja weiste hulgast, et neid Jehowale so Jummalale piddi ohwerdatama, agga teised olleme sutumaks ärrakautand.

16. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Ota! sest ma tahhan sulle teäda anda, mis Jehowa tänna öse mo wasto rääkinud; ja Saul ütles temmale: Rägi.

17. Ja Samuel ütles: Eks sinna, kui sa pissike alles ollid ommast melest, Israeli sugguarrudele peaks ei sanud, ja Jehowa woidis sind kunningaks Israeli ülle? P. 9, 21.

18. Ja Jehowa läkkitas sind te peäle ja ütles: Minne ja kauta sutumaks ärra pattused, Amalekid, ja söddi nende wasto, kunni sa neid saad ärralöppetanud.

19. Ja mispärrast ei wötnud sa siis mitte Jehowa sanna kuulda? waid kippusid sagi kallale, ja teggid se kurja Jehowa silma ees.

20. Ja Saul ütles Samueli wasto: Ma ollen jo Jehowa sanna kuulnud ja sedda teed käinud, kubbo Jehowa mind läkkitanud, ja Agagi, Amaleki kunninga, ollen

ma seie tonud ja Amalekid sutumaks är-
rakautand.
21. Ja rahwas on sagist puddolojuksid
ja weilsid wötnud, parrama sest ärrakau-
tawast, et ta sedda piddi Jehowale, so
Jummalale Kilgalis ohwerdama.
22. Ja Samuel ütles: Kas Jehowal
peaks pölletamisse-ja tappaohwritteſt ni
hea meel ollema, kui sest kui kegi Jehowa
sanna kuleb: Wata sanna kuulminne on
en parram kui tappaohwer; tähbele pan-
nemminne on parram, kui jäärte rasw.
Os. 6, 6.
23. Sest wastopanneminne on önneand-
misse pat, ja wastotörkuminne on wööra
jummala ja Terawikuinde tenistus: se-
pärrast et sinna olled Jehowa sanna är-
rapölgnud, on ta sind jälle ärrapölgnud,
et sa ei jä kunningaks. 3 Mos. 18, 19.
24. Ja Saul ütles Samueli wasto:
Ma ollen patto teinud, et ma ollen Je-
howa junsanna ja sinno sannade ülle ast-
nud, et ma rahwast kartsin ja kuulsin
nende sanna.
25. Agga nüüd anna, pallun ma, min-
no pat andeks ja tulle minnoga taggasi,
et ma Jehowat kummardan.
26. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Ei
ma tulle soga taggasi, sest sa olled Jeho-
wa sanna ärrapölgnud, ja Jehowa pöl-
gab sind ka ärra, et sa ei pea Israeli ülle
kunningaks mitte jäma.
27. Ja Samuel pöris taggasi ärramin-
nema: agga Saul hakkas ta kue ölmast
kinni, et se löhki kärrises.
28. Ja Samuel ütles temma wasto:
Jehowa on tänna sinno peält Israeli
kunningrigi löhki kärristand, ja annud
sedda so liggimessele, kes parram sind.
29. Ja ka Israeli löpmatta Joud ei
walleta egga kahbetse mitte: sest ta polle
mitte innimenne, et ta peaks kahbetsema.
4 Mos. 23, 19.
30. Ja temma ütles: Ma ollen patto
teinud; et austa mind nüüd mo rahwa
wannematte ees ja Israeli ees, ja tulle
moga jälle taggasi, et ma Jehowat, so
Jummalat kummardan.
31. Ja Samuel läks taggasi Sauli jär-
rele, ja Saul kummardas Jehowat.
32. Ja Samuel ütles: Saatke Agag,
Amaleki kunningas, seie mo jure: ja
Agag läks röömsaste temma jure, ja
Agag ütles: Töeste surma kibbedus on
ärralahkund.
33. Ja Samuel ütles: Nenda kui sinno
möök on saatnud naesed nende lastest
lahti, nenda peab naeste seast so emma
lahti sama ennese lastest: ja Samuel
raius Agagi löhki Jehowa ees Kilgalis.
34. Ja Samuel läks Rama, ja Saul
läks üles omma kotta Sauli Kibeasse.
35. Ja Samuel ei läinud mitte ennam
Sauli waatma omma surma päwani;
siiski leinas Samuel Sauli pärrast, et
Jehowa piddand kahbetsema, et ta Sauli
olli Israeli ülle kunningaks töstnud.

16. Peatük.

Jehowa käskib Tawetit woida, ja kättab Sauli mabba.

1. Ja Jehowa ütles Samueli wasto:
Kui kaua leinad sinna Sauli pärrast, ked-
da minna ollen ärrapölgnud, et ta mitte
ei pea Israeli ülle kunningaks jäma?
Täida omma sarw ölliga ja minne, ma
tahhan sind Isai, Petlemmamehhe jure
läkkitada, sest ma ollen temma poegade
seast ennesele ühhe kunninga ärranäinud.
2. Ja Samuel ütles: Kuida pean ma
minnema? Saab Saul sedda kuulda, siis
tappab ta mind ärra; ja Jehowa ütles:
Wötta üks lehmikwassikas ennese kätte
ja ütle: Ma ollen tulnud Jehowale oh-
werdama.
3. Ja kutsu Isai ohwrile, ja minna tah-
han sulle teäda anda, mis sa pead tegge-
ma, ja woia mulle se, kellest ma sinno
wasto tahhan öölda.
4. Ja Samuel teggi, mis Jehowa olli
räkinud, ja tulli Petlemma; ja linna
wannemad läksid ta wasto wärristes, ja
ütlesid: Kas on rahho, et sa tulled?
5. Ja temma ütles: Rahho on, ma tul-
len Jehowale ohwerdama; pühhitsege en-
did ja tulge moga ohwrile; ja ta pühhit-
ses Isait ja temma poege, ja kutsus neid
ohwrile.
6. Ja se sündis, kui nemmad tullid, et
temma Eliabi näggi, ja mötles: wist on
se Jehowa ees, kedda ta tahhab woida.
7. Siis ütles Jehowa Samueli wasto:
Ärra wata mitte ta näo peäle egga ta su-
re pitkusse peäle, sest ma ollen tedda är-
rapölgnud, sest se ep olle middagi, mis
innimenne nääb, sest innimenne nääb,
mis silma ees, agga Jehowa nääb, mis
süddames. Laul. 147, 10. 11.
8. Ja Isai hüüdis Abinadabi ja laskis
tedda Samueli eest mödaminna: agga ta
ütles: Jehowa ep olle ka sedda mitte är-
rawallitsend.
9. Ja Isai laskis Samma mödaminna,
ja temma ütles: Egga sedda polle Jeho-
wa ärrawallitsenud.
10. Ja Isai laskis omma seitse poega

Samueli eest mödaminna, ja Samuel
ütles Isai wasto: Neid ep olle Jehowa
ärrawallitsend.
11. Ja Samuel ütles Isai wasto: Kas
poisid on keik siin? ja ta ütles: Norem
on alles ärra, ja wata ta hoiab lambaid;
ja Samuel ütles Isai wasto: Läkkita ja
sada tedda seie, sest meie ei istu mitte
lauda, enne kui ta seie tulleb.
1 Kor. 1, 27. 28.
12. Ja ta läkkitas ja laskis tedda tulla,
ja temma olli punnakas, illusad silmad
peas ja kauni näoga; ja Jehowa ütles:
Wötta kätte, woia tedda, sest se on se-
samma.
13. Ja Samuel wöttis ölli sarwe ja
woidis tedda ta wendade seas, ja Jeho-
wa waim tulli kermeste Taweti peäle sest-
sammast päwast ja eddespiddi; ja Sa-
muel tousis ülles ja läks Rama.
14. Ja Jehowa waim lahkus Saulist
ärra, ja üks kurri waim Jehowa käest
teggi temmale hirmo.
15. Ja Sauli sullased ütlesid temma
wasto: Et wata üks kurri waim Jum-
mala käest teeb sulle hirmo.
16. Üttelgo nüüd meie issand, et so sul-
lased, kes sinno ees, ühhe mehhe otsiwad,
kes moistab kannelt lüa, ja kui se sünnib,
et kurri waim Jummala käest so peäl on,
siis ta mängib omma käega, et sa parra-
maks saad.
17. Ja Saul ütles omma sullastele: Et
katske mulle siis üks mees, kes häesti
moistab mängida, ja toge mo jure.
18. Ja üks poiste seast kostis ja ütles:
Wata ma ollen Isai, Petlemmamehhe
poegest ühte näinud, kes moistab mängi-
da ja ta on wäggew wahwa ja söamees
ja moistlik keige asjade peäle ja näggis
mees, ja Jehowa on temmaga.
19. Ja Saul läkkitas käsfud Isai jure
ja ütles: Läkkita omma poeg Tawet min-
no jure, kes lambais on.
20. Ja Isai wöttis ühhe eesli leiwaga
ja nahkläbtri wina ja ühhe sikkuttalle, ja
läkkitas sedda Taweti, omma poiaga,
Sauli kätte.
21. Ja Tawet tulli Sauli jure ja seisis
temma ees, ja temma armastas tedda
wägga, ja ta sai temma söariistade kand-
jaks.
22. Ja Saul läkkitas Isai jure ja käs-
kis üttelda: Et lasse Tawet mo ees seis-
ta, sest ta on mo melest armo leidnud.
23. Ja se sündis, kui waim Jummala
käest Sauli peäl olli, siis wöttis Tawet
kandle ja mängis omma käega, ja Saul
sai hingada ja sai parramaks, ja kurri
waim lahkus ta peält ärra.

17. Peatük.

Tawet tappleb Koliatiga.

1. Ja Wilistid koggusid omma söawäe
sötta, ja tullid kokko Soko, mis Juda pär-
ralt, ja löid leri Soko ja Asefa wahhele
ülles Ewestammimi.
2. Ja Saul ja Israelimehhed tullid kok-
ko ja löid leri ülles tammeorgo, ja seädsid
endid Wilistitte wasto taplusfele.
3. Ja Wilistid seisid ühhe mäe peäl siin
pool, ja Israeli lapsed seisid ühhe mäe
peäl seäl pool, ja org olli nende wahhel.
4. Ja Wilistitte leridest tulli üks mees
wälja, kes teist kutsus taplema, Koljat
nimmi Katti linnast, ta olli kuus künnart
ja üks waks pitk.
5. Ja waskkübbar olli ta peas, ja se-
muste wisil tehtud raudrie ta selgas, ja
se raudrie olli raske wiistuhhat sekkit
waske.
6. Ja temma jalgas ollid waskpladid, ja
waskodda ta pihha peäl.
7. Ja ta pigi wars olli kui löngapoom,
ja temma pigi terra wagis kuussadda sek-
lit rauda; ja ta kilbi kandja käis temma
ees.
8. Ja ta seisis ja hüdis Israeli seätud
söawäe hulkade wasto ja ütles neile:
Mispärrast ollete teie wäljaläinud endid
taplusfele seädma? eks minna olle Wilis-
timees ja teie Sauli sullased? wallitsege
ennestele üks mees ärra, et ta allatulleb
mo jure.
9. Kui ta woib minno wasto tappelda
ja lööb mind mahha, siis tahhame meie
teile sullasiks jäda: agga kui minna tem-
ma peäle woimust saan ja löön tedda
mahha, siis peate teie meile jäma sullasiks,
ja meid tenima.
10. Ja Wilistimees ütles: Minna ollen
tännapääw Israeli söawäe hulke laima-
nud, andke m'ulle üks mees wälja, et meie
teine teisega tapleme.
11. Ja Saul ja keik Israel kuulsid neid
Wilistimehhe sanno, ja ehmatasid ärra ja
kartsid wägga.
12. Ja Tawet olli Ewratimehhe poeg,
Petlemmast Juda maalt, kelle nimmi olli
Isai, ja tal olli kahhelsa poega, ja mees
olli Sauli päiwil wanna ja ellatand.
13. Ja Isai kolm wannemat poega ollid
ärraläinud, nemmad käisid Sauli järrel
söas, ja temma kolme poia nimmed, kes
sötta läinud, ollid: Eliab, keigewannem, ja
ta järgminne Abinadab, ja Samma kolmas.

14. Ja Tawet olli norem; ja kolm wan-
nemat ollid Sauli järrele läinud.
15. Agga Tawet olli Sauli jurest jälle
taggasi läinud, omma issa lambaid hoid-
ma, Petlemma.
16. Ja Wilistimees tulli hommiko ja
õhto nende liggi, ja nenda tulli ta sinna
seisma nellikümmend päwa.
17. Ja Isai ütles omma poiale Tawe-
tile: Et wötta ja wi omma wendadele se
peel wakka tango ja need kümme leiba,
ja wi joostes neid leri omma wendadele,
18. Ja need kümme pimajuusto pead sa
pealiktule wima, kes tuhhande ülle; ja
katsu, kas so wendade kässi hästi käib, ja
wötta neist üks täht.
19. Ja Saul ja nemmad ja keik Israeli
mehhed ollid tammeorgus söddimas Wi-
listitte wasto.
20. Ja Tawet tousis hommiko warra
üles ja jättis puddolojuksed hoidja kätte,
ja wöttis keik sedda ja läks ärra, nenda
kui Isai tedda olli käsknud; ja ta tulli
wankritte leri jure, ja wäggi läks wälja
wasto seädma taplussele ja öislasid tap-
lussele.
21. Ja Israel ja Wilistid ollid endid
taplussele seädnud, wäehulgad wäehulka-
de wasto.
22. Ja Tawet jättis riistad ennese peält
selle kätte, kes riisto hoidis, ja jooksis
wäehulka, ja tulli ja küssis omma wenda-
de käest, kas nende kässi piddi hästi käima.
23. Ja kui ta alles nendega rätis, wata
siis tulli se, kes teist kutsus taplema, Wi-
listimees Kattist, Koljat nimmi, Wilis-
titte wäehulkadest ja rätis needsammad
sannad, ja Tawet kulis peält.
24. Ja kui keik Israeli mehhed meest
näggid, siis pöggenesid nemmad ta eest
ärra ja kartsid wägga.
25. Ja üks Israeli seast ütles: Kas ol-
lete sedda meest näinud, kes üllestulleb?
sest ta tulleb ülles Israeli laimama. Ja
se peab sündima, et kunningas tahhab
sure rikkussega rikkaks tehha se mehhe, kes
tedda mahhalööb, ja tahhab omma tütre
temmale panna ja temma issa maia mak-
susest ilma jätta Israelis.
26. Ja Tawet rätis meeste wasto, kes
ta jures seisid, ja ütles: Mis peab selle
mehhele sündima, kes Wilistimehhe mah-
halööb ja se laimamisse Israeli peält
ärrawötab? Sest mis on se Wilistimees,
sesinnane ümberleikamatta, et ta ellawa
Jummala wäehulke laimab?
27. Ja rahwas kostis temmale need-
sammad sannad ja ütles: Nenda peab
selle mehhele sündima, kes tedda mahha-
lööb.
28. Ja Eliab temma wannem wend ku-
lis, kui ta nenda meeste wasto rätis, ja
Eliabi wihha süttis pöllema Taweti was-
to ja ta ütles: Mispärrast olled sa seie
allatulnud, ja kelle kätte olled sa need pis-
sut puddolojuksid senna körbe jätnud?
Ma tunnen kül so uhkust ja so süddame
kurjust: et sa olled sepärrast allatulnud,
et sa taplust piddid näbha sama.
29. Ja Tawet ütles: Mis ma nüüd
ollen teinud? eks mul olle asja?
30. Ja ta pöris temma jurest ärra ühhe
teise wasto ja ütles nisammoti; ja rah-
was kostsid temmale nisammoti, kui enne
olli rägitud.
31. Ja kui need sannad said kuuldud,
mis Tawet rätis, siis kulutasid nemmad
sedda Sauli ette, ja ta laskis tedda tua.
32. Ja Tawet ütles Sauli wasto: Är-
go löpko ühhegi innimesse südda ärra
selle pärrast; so sullane tahhab minna ja
Wilistimehhega tappelda.
33. Ja Saul ütles Taweti wasto: Ei
sa woi Wilistimehhe wasto minna tem-
maga taplema, sest sa olled noor mees,
agga temma on sömees ommast norest
pölwest.
34. Ja Tawet ütles Sauli wasto: So
sullane olli karjane omma issa jures lam-
bais, ja üks loukoer tulli ühhe karroga ja
wiis ühhe lamba karjast ärra;
35. Ja ma läksin wälja ta järrele ja
löin tedda mahha ja peästsin sedda ta
suust ärra; ja kui ta mo peäle kippus,
siis hakkasin minna ta habbemest kinni, ja
löin tedda mahha ja teggin temmale surma.
36. So sullane on ni hästi loukoera kui
karro mahhalönud; ja Wilistimees, se-
sinnane umberleikamatta, on kui üks neist,
sest ta on ellawa Jummala wäehulke
laimanud.
37. Ja Tawet ütles: Jehowa, kes mind
loukoera käest ja karro käest peästnud, kül
sesamma mind ka peästab Wilistimehhe
käest; ja Saul ütles Taweti wasto:
Minne ja Jehowa olgo sinnoga.

Laul. 91, 13. 14.

38. Ja Saul panni ommad rided Ta-
weti selga, ja andis waskkübbara ta päh-
hä ja panni raudride ta selga.
39. Ja Tawet panni temma mööga wö-
le omma riette peäle ja tahtis käia, sest
ta ei olnud nendega öppind; ja Tawet
ütles Sauli wasto: Ei ma woi nendega
käia, sest ma polle nendega öppind; ja
Tawet panni neid ennese peält ärra,

40. Ja wöttis omma keppi ennese kätte, ja wallitses ennesele wiis silledat kiwwi jöest, ja panni neid karjatse pauna, mis temmal olli, ehk kotti sisse, ja temma ling olli ta kä, ja läks Wilistimehhe liggi.

41. Ja Wilistimees läks ja tulli ikka liggemale Taweti jure, ja mees, kes ta kilpi kandis, käis temma ees.

42. Ja Wilistimees watis ja näggi Tawetit ja ei pannud tedda mikski, sest temma olli noor mees ja punnakas, illusa näoga.

43. Ja Wilistimees ütles Taweti wasto: Kas minna ollen koer, et sinna keppidega mo jure tulled? Ja Wilistimees sajatas Tawetit omma jummalatte jures.

44. Ja Wilistimees ütles Taweti wasto: Tulle mo jure, siis tahhan ma so lihha lindudele, mis taewa al, ja ellajattele, mis wälja peäl, anda.

45. Ja Tawet ütles Wilistimehhe wasto: Sinna tulled mo jure mööga ja pigiga ja oddaga; agga minna tullen so jure wäggede Jehowa, Israeli wäehulkade Jummala, nimmel, kedda sinna olled laimanud. Laul. 44, 6. 7. 8.

46. Selsinnatsel päwal tahhab Jehowa sind mo kätte kinni anda, et ma sind mahhalöön ja so pea otsast ärrawöttan, ja annan Wilistitte söawäe kehhad selsinnatsel päwal lindudele, mis taewa al, ja metsalistele, mis ma peäl: et keik mailm saab teäda, et Israelil on üks Jummal;

47. Ja et keik sesinnane koggodus peab teäda sama, et Jehowa ei sada abbi mööga läbbi egga pigi läbbi: sest Jehowa kä on taplus, ja ta annab teid meie kätte. Laul. 20, 8.

48. Ja se sündis, et Wilistimees hakkas minnema ja liggi tullema Taweti wasto, ja Tawet jooksis ruttuste wäehulga pole Wilistimehhe wasto.

49. Ja Tawet pistis omma käe pauna, ja wöttis seält kiwwi wälja, ja wiskas lingoga ja oskas Wilistimehhe peaotsa, ja kiwwi läks ta peaotsa sisse, et ta silmili mahhalanges.

50. Ja Tawet sai lingo ja kiwwiga woimust Wilistimehhe peäle, ja löi Wilistimehhe mahha ja teggi temmale surma, ja mööka polnud mitte Taweti kä.

51. Ja Tawet jooksis liggi ja astus Wilistimehhe jure, ja wöttis temma mööga ja tombas sedda tuppest wälja, ja teggi temmale surma ja raius sega ta pea otsast ärra: ja kui Wilistid näggid, et nende wäggew mees olli ärrasurnud, siis pöggenesid nemmad ärra.

52. Ja Israeli ja Juda mehhed tousid üles, ja öiskasid ja aiasid Wilistid tagga, senni kui orgo saab ja Ekroni wärrawaist sadik; ja need, kes Wilistitte seast ollid mahhalöödud, langsid Saaraimi te peäle mahha Kattist sadik ja Ekronist sadik.

53. Ja Israeli lapsed läksid jälle taggasi Wilistid tagga aiamast ja risusid nende lerid ärra.

54. Ja Tawet wöttis Wilistimehhe pea ja wiis sedda Jerusalemma, ja ta söariistad panni ta omma maiasse.

55. Ja kui Saul näggi Taweti Wilistimehhe wasto wäljaminnewad, ütles ta wäe pealikko Abneri wasto: Kelle poeg on se noor mees, Abner? ja Abner ütles: Ni töeste kui so hing ellab, oh kunningas, ei ma tea mitte.

56. Ja kunningas ütles: Küssi sinna, kelle poeg se poismees on.

57. Ja kui Tawet taggasi tulli Wilistimeest mahhalömast, siis wöttis Abner tedda ja wiis tedda Sauli ette, ja Wilistimehhe pea olli ta kä.

58. Ja Saul ütles ta wasto: Kelle poeg olled sa, noor mees? ja Tawet ütles: Ma ollen so sullase Isai, Petlemmamehhe poeg.

18. Peatük.

Taweti kiusatusse kakkatus.

1. Ja se sündis, kui ta sai löpnud Sauli wasto räkimast, siis sai Jonatani hing Taweti hingega kui ühteseutud, ja Jonatan armastas tedda kui omma hinge.

2. Ja Saul wöttis tedda selsinnatsel päwal ennese jure, ja ei lasknud tedda mitte ta issa kotta taggasi minna.

3. Ja Jonatan ja Tawet teggid ühhe seädusse, sest ta armastas tedda kui omma hinge.

4. Ja Jonatan wöttis kue, mis ta selgas, ärra, ja andis sedda Tawetile, ja ommad muud rided, ja omma mööga, ja omma ammo ja omma wö.

5. Ja Tawet läks wälja, ja keikis paikus, kuhho Saul tedda läkkitas, aias ta omma asjo targaste, ja Saul panni tedda söameeste ülle, ja ta olli armas keige rahwa melest ja ka Sauli sullaste melest.

6. Ja se sündis, kui nemmad ollid kodo pole tullemas, pärrast sedda kui Tawet taggasi sai Wilistimeest mahhalömast siis läksid naesed keigist Israeli linnadest wälja laulma ja riddastikko käima kunningas Sauli wasto trummidega, römoga ja mängidega.

7. Ja naesed, kes mängisid, need laulsid

wastastikko, ja ütlesid: Saul on lönud
omma tuhhat, agga Tawet omma küm-
metuhhat.
8. Ja Sauli wihha süttis wägga pölle-
ma, ja sesinnane kõnne olli ta melest pah-
ha, ja ta ütles: Nemmad on Taweti peä-
le kümmetuhhat arwanud, agga minno
peäle on nemmad tuhhat arwanud; kül
temmale weel ikka kunningriik saab.
9 Ja Saul wahtis Tawetit sest päwast
ja pärrast.
10. Ja se sündis teisel päwal, et kurri
waim Jummala käest Sauli peäle ker-
mikste tulli, ja ta rääkis prohweti wisil
kojas, ja Tawet mängis omma käega,
kuida temma wiis iggapääw olli, ja Sau-
li kä olli piik,
11. Ja Saul wiskas pigi ja mötles:
Ma tahhan Tawetist läbbi ja seina sisse
aida; ja Tawet pöris ennast kakskorda
temma eest kõrwale.
12. Ja Saul kartis Tawetit, sest Je-
howa olli temmaga ja olli Saulist ärra-
lahkunud.
13. Ja Saul satis tedda ennese jurest
ärra, ja panni tedda pealikkuks ühhe tuh-
hande üle, ja ta läks wälja ja tulli sisse
rahwa ees.
14. Ja Tawet aias keiki omma asjo
targaste omma tede peäl, ja Jehowa olli
temmaga.
15. Ja Saul näggi, et ta omma asjo
wägga targaste aias ja kartis tedda.
16. Ja keik Israeli ja Juda rahwas
armastasid Tawetit, sest ta läks wälja ja
tulli sisse nende ees.
17. Ja Saul ütles Taweti wasto: Wa-
ta, omma wannema tütre Merabi, tah-
han ma sulle panna naeseks, agga olle
mulle wahwa mees ja söddi Jehowa
sõddimissi. (Sest Saul mötles: Ärgo
olgo minno kässi ta wasto, agga Wilis-
titte kässi sago ta wasto.)
18. Ja Tawet ütles Sauli wasto: Mis
ollen minna ja mis on mo ello, mis on
mo issa sugguwössa Israelis, et ma peak-
sin kunningale wäimehheks sama?
19. Ja se sündis, kui aeg kätte sai, et
Merab, Sauli tüttar, piddi Tawetile nae-
seks pandama, siis anti tedda Adrielile,
Meolatimehhele, naeseks.
20. Ja Mikal, Sauli tüttar, armastas
Tawetit, ja nemmad andsid sedda Saulile
teäda, ja se olli õige assi temma melest.
21. Ja Saul ütles: Ma tahhan kül ted-
da temmale panna, agga ta peab temma-
le wörgutamisse paelaks ollema, ja Wi-
listitte käsi peab ta wasto ollema; ja
Saul ütles Taweti wasto: Teisega peab
sa tänna mo wäimehheks sama.
22. Ja Saul käskis omma sullasid:
Räkige Taweti wasto sallaja ja ütelge:
Wata kunningal on hea meel sinnust, ja
keik ta sullased armastawad sind: sepär-
rast hei da nüüd kunninga wäimehheks.
23. Ja kui Sauli sullased need sannad
said Taweti kuuldes räkinud, siis ütles
Tawet: On se teie melest alw assi, kun-
ninga wäimehheks sada? ja minna ollen
üks kehwa ja alw mees.
24. Ja Sauli sullased andsid sedda tem-
male teäda ja ütlesid: Need ja need san-
nad on Tawet räkinud.
25. Ja Saul ütles: Teie peate nenda
Tawetile ütlema: Kasarahhast ei holi kun-
ningas, kui agga saast Wilistitte eestnah-
hast, et saaks kunninga waenlaste kätte
makstud. (Agga Saul mötles sedda sa-
ta, et Tawet Wilistitte käe läbbi piddi
langema.)
26. Ja temma sullased andsid Tawetile
teäda needsammad sannad, ja se assi olli
Taweti melest õige, et ta piddi kunninga
wäimehheks sama; ja päwad ei olnud
weel täis sanud.
27. Siis wöttis Tawet kätte ja läks är-
ra, temma ja ta mehhed, ja löi Wilistitte
kakssadda meest mahha; ja Tawet töi
nende eestnahhad ja nende täis arro sai
kunningale, et ta piddi kunninga wäimeh-
heks sama; ja Saul panni temmale Mi-
kali, omma tütre, naeseks.
28. Ja Saul näggi ja tundis, et Jeho-
wa olli Tawetiga, ja Mikal, Sauli tüttar,
armastas tedda.
29. Ja Saul wöttis weel ennam Tawe-
tit karta, ja Saul olli Taweti waenlane
keige ello aia.
30. Ja Wilistitte würstid tullid wälja,
ja se sündis, ni mitto korda kui nemmad
wäljatullid, aias Tawet omma asjo tar-
geminne kui keik Sauli sullased, ja ta
nimmi sai wägga kallliks petud.

19. Peatük.

Tawetit kiusatakse weel ennam tagga.

1. Ja Saul räkis Jonatani, omma
poia, ja keikide omma sullaste wasto, et
nemmad piddid Taweti surma saatma;
ja Tawet olli wägga armas Sauli poia
Jonatani melest.
2. Ja Jonatan andis Tawetile teäda ja
ütles: Mo issa Saul püab sind surmata,
ja nüüd hoia homme warra, ja olle war-
jul ja peida ennast ärra.
3. Ja ma tahhan wäljaminna ja omma

issa körwas seista seäl wälja peäl, kus sinna olled, ja ma tahhan omma issa wasto so pärrast räkida; kui ma saan nähha, mis sünnib, siis tahhan sulle teäda anda.

4. Ja Jonatan räkis head Tawetist omma issa Sauli wasto, ja ütles ta wasto: Ärgo tehko kuningas mitte patto omma sullase Taweti wasto, sest ta polle mitte so wasto patto teinud, ja peälegi on temma teggemissed sulle wägga head.

5. Ja ta on omma hinge pannud omma pensse ja lönud Wilistimehhe mahha, ja Jehowa on ta läbbi suurt abbi keige Israelile saatnud, sa olled sedda isse näinud ja römus olnud; ja mispärrast tahhad sa ilmasüta werre wasto patto tehha, et sa wöttaksid Taweti ilmaasjata surmata?

6. Ja Saul wöttis Jonatani sanna kuulda, ja Saul wandus: Ni töeste kui Jehowa ellab, ta ei pea mitte sama surmatud.

7. Ja Jonatan kutsus Taweti, ja Jonatan kulutas temmale keik need sannad, ja Jonatan wiis Taweti Sauli jure, ja ta olli temma ees nenda kui enne sedda.

8. Ja södda hakkas jälle tousma, ja Tawet läks wälja ja söddis Wilistitte wasto ja löi neid mahha sure mahhalömissega, et nemmad ta eest ärrapöggenesid.

9. Ja kurri waim Jehowa käest sai Sauli peäle, ja temma istus omma koias ja temma piik temma kä, ja Tawet männgis käega.

10. Ja Saul püdis piki Tawetist läbbi ja seina sisse aiada, agga ta jondis Sauli eest ärra; siis aias ta pigi seina sisse; ja Tawet pöggenes ja peäsis ärra selsammal öjel.

11. Ja Saul läkkitas käsjud Taweti koia jure tedda hoidma ja tedda hommiko surmama; ja Mikal, ta naene, andis Tawetile teäda ja ütles: Kui sa mitte omma hinge sel öjel ei peästa, siis surmatakse sind homme ärra. Laul. 59, 1. n. t. s.

12. Ja Mikal laskis Taweti mahha aknast läbbi, ja ta läts ja pöggenes ja peäsis ärra.

13. Ja Mikal wöttis ühhe Terawi kuio ja panni sedda wodisse, ja panni ühhe peapadja kitse nahhast ta pea alla, ja kattis sedda ridega.

14. Ja Saul läkkitas käsjud Tawetit ärratoma; agga Mikal ütles: Ta on haige.

15. Ja Saul läkkitas need käsjud Tawetit waatma ja ütles: Toge tedda üüles mo jure wodiga, et ma tedda ärrasurman.

16. Ja käsjud tullid, ja wata Terawi kuio olli wodis, ja peapaddi kitse nahha olli ta pea al.

17. Ja Saul ütles Mikali wasto: Mispärrast olled sa nenda mind petnud, ja laskund mo waenlase ärraminna, et ta ärrapeäsnud? ja Mikal ütles Sauli wasto: Ta ütles mo wasto: Lasse mind minna, mispärrast pean ma sind ärratapma?

18. Ja Tawet pöggenes ja peäsis ärra ja tulli Samueli jure Rama, ja kulutas temmale keik, mis Saul temmale olli teinud; ja ta läks ärra Samueliga ja nemmad jäid Najoti.

19. Ja sedda anti Saulile teäda ja öldi: Wata, Tawet on Najotis, Rama jures.

20. Ja Saul läkkitas käsjud Tawetit ärratoma, ja nemmad näggid prohweti seltsi, kes prohweti wisil räkisid, ja Samuel seisis kui üllewataja nende ülle; ja Jummala waim tulli Sauli käskude peäle, et nemmad ka prohweti wisil räkisid.

21. Ja sedda kulutati Saulile, ja ta läkkitas teised käsjud, ja need räkisid ka prohweti wisil; siis läkkitas Saul weel kolmandad käsjud ja need räkisid ka prohweti wisil.

22. Ja ta läks ka isse Rama, ja ta tulli senna sure kaewo jure, mis Setus on, ja küssis ja ütles: Kus on Samuel ja Tawet? siis öldi: Wata, Najotis, mis Rama liggi.

23. Ja ta läks Najoti, Rama liggi, ja Jummala waim sai ka temma peäle, ja ta käis ikka peäle ja räkis prohweti wisil, senni kui ta tulli Najoti, Rama liggi.

24. Ja temma wöttis issegi ommad rided seljast ärra, ja temma räkis ka prohweti wisil Samueli ees, ja olli allasti maas keige se päwa ja keige se ö; sepärrast öldakse: Kas Saul ka prohwetitte seas? p. 10. 11.

20. Peatük.

Taweti ja Jonatani könnelemine issekeskis; Saul kiusab Tawetit tagga.

1. Ja Tawet pöggenes ärra Najotist, mis Rama liggi, ja tulli ja ütles Jonatanile: Mis ollen ma teinud? mis on mo ülletohhus ja mis on mo pat sinno issa ees, et ta mo hinge püab?

2. Ja ta ütles temmale: Se olleks teotusseks! sa ei pea mitte surrema; wata mo issa ei te suurt asja egga wähhemat asja, mis ta ei peaks ilmutama minno körwadele; ja mispärrast peaks mo issa sedda asja mo eest kinnipiddama? Sedda ep olle mitte.

3. Ja Tawet wandus jälle ja ütles:

Küll so issa teab, et ma so melest armo
leidnud, sest mötleb temma, Jonatan ei
pea sest asjast ühtegi teäda sama, et tem=
ma meel haigeks ei lähhä; ja se on tössi,
ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing el=
lab, et agga üks sam maad on minno ja
surma wahhel.
4. Ja Jonatan ütles Taweti wasto:
Mis so hing mötleb, sedda tahhan ma
sulle tehha.
5. Ja Tawet ütles Jonatani wasto:
Wata, homme on noor ku, ja ma peaksin
küll kunninga jures istuma ja söma: ag=
ga lasse mind ärraminna, et ma warjule
lähhän wälja peäle kolmandama öhtoni.
6. Kui so issa mo järrele wägga küssib,
siis ütle: Tawet pallus mind wägga, et
ta saaks Petlemma omma linna joosta,
sest iggaaastane ohwer on seäl keigel
temma sugguwössal.
7. Kui ta nenda ütleb: Se on hea, siis
on so sullasel rahho; agga kui ta wihha
wägga süttib põllema, siis olgo sulle teä=
da, et kurri nou temmast on kowwaste
ettewoetud.
8. Siis te omma sullasele se hea, sest sa
olled omma sullase saatnud Jehowa seä=
dusse sisse ennesega, ja kui mo sees ülle=
kohhut on, siis surma sinna mind ärra;
ja mispärrast tahhad sa mind omma issa
ette wia?
9. Ja Jonatan ütles: Ärgo sedda sulle
sündko! Sest kui ma ial teäda saan, et
kurri nou mo issast kowwaste on ettewoe=
tud, sinno peäle tulla, eks ma peaks sulle
sedda mitte üllesräkima?
10. Ja Tawet ütles Jonatani wasto:
Kes annab mulle teäda, mis kowwa san=
na wahhest so issa sulle saab wastand?
11. Ja Jonatan ütles Taweti wasto:
Tulle ja lähme ärra wälja peäle; ja nem=
mad läksid mollemad wälja peäle.
12. Ja Jonatan ütles Taweti wasto:
Jehowa, Israeli Jummal! kui ma om=
ma issa käest homme sel aial ehk tunna=
homme saan kulanud, ja wata, temmal
olleks hea meel Taweti wasto, ja ma siis
ei läkkitaks so jure, egga ilmutaks sedda
so kõrwadele:
13. Siis tehko Jehowa Jonatanile nen=
da ja nenda weel peälegi; kui kurri nou
so wasto mo issa mele pärrast on, siis
tahhan ma sedda so kõrwadele ilmutada
ja sind ärralasta, et sa rahhoga woid är=
raminna; agga Jehowa olgo sinnoga,
nenda kui ta mo issaga olnud.
14. Eks sinna (kui ma alles ellus ollen)
eks ja mitte ei wöttaks mulle Jehowa
pärrast sedda head tehha, et minna ei
surre.
15. Ja ärra kauta mitte omma heldust
mo soust ärra ei ellades, egga siis kui
Jehowa Taweti waenlased iggaühhe siit
ma peält ärrakautab.
16. Ja Jonatan teggi Taweti songa
seädusse, et Jehowa piddi sedda Taweti
waenlaste käest noudma.
17. Ja Jonatan panni Taweti weel
wanduma, et ta tedda armastas, sest ta
armastas tedda nenda kui ta omma hin=
ge armastas.
18. Ja Jonatan ütles temmale: Hom=
me on noor ku, siis sind leitakse waia
ollewad, sest et so asse tühhi on.
19. Ja kolme päwa pärrast tulle rut=
tuste alla ja minne senna paika, kus sa
woid warjul olla sel päwal, kui se asji
sünnib, ja jä sinna Eseli kiwwi jure.
20. Ja minna tahhan kolm noolt kör=
wale lasta, otsego ma lasseksin märki.
21. Ja wata ma läkkitan ühhe poisi
öldes: Minne, katsu et sa leiad noled;
kui ma öiete ütlen poisile: wata, noled
on sinnust ärra ja siin pool; siis wötta
sedda tähheks ja tulle, sest sul on rahho
ja ep olle ühtegi karta, ni töeste kui Je=
howa ellab.
22. Agga kui ma nenda ütlen nore meh=
hele: Wata noled on so ees emal: minne
siis ärra, sest Jehowa lasseb sind minna.
23. Agga se sanna polest, mis minna
ja sinna olleme räkinud; wata, Jehowa
on minno ja sinno wahhel iggaweste.
24. Ja Tawet läks warjule wälja peäle:
ja noor ku tulli ja kunningas istus mah=
ha leiba wötma.
25. Ja kui kunningas omma istme peäl
istus, kuida enne sedda, istme peäl wasto
seina: siis tousis Jonatan üsles ja Abner
istus mahha Sauli körwa, ja Taweti
asse olli tühhi.
26. Ja Saul ei räkind sel päwal mid=
dagi, sest ta mötles: temmale on middagi
juhtund, ta polle puhhas, wist ep olle ta
puhhas.
27. Ja se sündis teisel päwal, teisel no=
re ku päwal, et Taweti asse tühhi olli,
ja Saul ütles omma poia Jonatani was=
to: Mispärrast ep olle Isai poeg ei eile
egga tänna leiwale tulnud?
28. Ja Jonatan kostis Saulile: Tawet
pallus mind wägga, et ta saaks Petlem=
ma minna,
29. Ja ütles: Ma pallun, lasse ma läh=
hän, sest üks sugguwössa ohwer on meil
seäl linnas, ja mo wend isse on mind

käsknud; ja nüüd pallun ma, kui ma so melest ollen armo leidnud, siis lasse mind warsi ärraminna, et ma saan omma wendi waatma; sepärrast ep olle ta mitte kunninga laua jure tulnud.

30. Ja Sauli wihha süttis pöllema Jonatani wasto, ja ta ütles temmale: Sinna pörane, kangekaelne poeg! eks ma tea, et sa olled Isai poia ärrawallitsenud ennese häbbiks ja omma emma häbbedusse häbbiks?

31. Sest ni kaua kui Isai poeg ma peäl ellab, ei sa sinna egga so kunningriik kinnitud: ja nüüd läkkita senna ja to tedda mo jure, sest temma on surma wäärt.

32. Ja Jonatan kostis omma issale Saulile ja ütles ta wasto: Mispärrast peab tedda surmama? mis ta on teinud?

33. Ja Saul wiskas pigi ta järrele, et ta tedda piddi läbbiaiama: siis tundis Jonatan, et se nou olli ta issast kowwaste ettewoetud, Tawetit surmata.

34. Ja Jonatan tousis ülles lauast tullise wihhaga, ja ei wötnud mitte leiba teisel nore ku päwal, sest temma meel olli haige Taweti pärrast, et ta issa temmale häbbi teinud.

35. Ja se sündis hommiko, et Jonatan ärraläks wälja peäle sel aial, mis ta Tawetile seädnud, ja üks weike pois temmaga.

36. Ja ta ütles omma poisile: Jose, et katsu et sa leiad noled, mis minna lassen; pois jooksis, ja temma isse laskis ühhe nole, et se temmast möda läks.

37. Ja kui pois senna paika tulli, kus nool olli, mis Jonatan lasknud, siis hüüdis Jonatan poisi tagga ja ütles: Ets nool olle so ees emal?

38. Ja Jonatan hüüdis poisi tagga: Joua ussinaste, ärra seisa! Ja Jonatani pois noppis noled ülles ja tulli omma issanda jure.

39. Ja pois ei teädnud middagi: Jonatan ja Tawet ükspäinis teädsid sedda asja.

40. Ja Jonatan andis ommad riistad omma poisile, ja ütles temmale: Minne, wi neid linna.

41. Pois läks ärra, ja Tawet tousis ülles louna poolt ja heitis silmili mahha ja kummardas kolmkorda, ja nemmad andsid teine teisele suud ja nutsid teine teisega, senni kui Tawet üpris wägga nuttis.

42. Ja Jonatan ütles Tawetile: Minne rahhoga, jägo nenda, mis meie mollemad olleme wandunud ja Jehowa nimmel ütelnud: Jehowa olgo tunnistusmehheks minno ja sinno wahhel, ja minno sou ja sinno sou wahhel iggaweste.

21. Peatük.

Tawet pöggeneb Nobe ja Katti, Ahimelekki ja Akisi jure.

1. Ja temma wöttis kätte ja läks ärra ja Jonatan tulli jälle linna.

2. Ja Tawet tulli Nobe preestri Ahimeleki jure, ja Ahimelek läks wärristes Taweti wasto ja ütles temmale: Mispärrast olled sinna üksi, ja keddagi ep olle sinnoga?

3. Ja Tawet ütles preestrile Ahimelekile: Kunningas on mulle ühhe asja käsknud ja mo wasto ütelnud: Ärra lasse keddagi mitte sest asjast middagi teäda sada, mis pärrast ma sind läkkitan ja mis ma sulle ollen käsknud: ja poisid ollen ma käsknud minna senna ühte teätawa paika.

4. Ja nüüd mis on sinno käes? Anna mo kätte wiis leiba, ehk mis kätte putub.

5. Ja preester kostis Tawetile ja ütles: Leiba, mis iggapääw süakse, ep olle mitte mo käes, kui agga pühha leiba on minnul; kui poisid agga olleksid naesterahwa eest hoidnud.

6. Ja Tawet kostis preestrile ja ütles temmale: Jah, ka naesterahwas on meie eest keeldud olnud eile ja tunnaeile, kui ma wäljaläksin, ja poiste teriistad on pühhad: ja leib on nisuggune, mis iggapääw süakse, ja sedda enneminne sünnib sedda anda, sepärrast et sedda peab pühhaste petama tänna nenda riistade sees.

7. Ja preester andis temmale pühhad leiwad, sest seäl ei olnud muud leiba, kui ettepannemisse leiwad, mis Jehowa eest ollid ärrawoetud, et wärsked leiwad piddi ettepandama sel päwal, kui neid ärrawoeti.

8. Ja seäl olli üks mees Sauli sullastest selsammal päwal, kes Jehowa palle ees paigal seisis, Toeg nimmi, kes Edomimees ja Sauli karjaste üllem olli.

9. Ja Tawet ütles Ahimeletile: Eks siin olle mitte so kä üks piik ehk moök? sest ma polle ei omma moöka egga omma söariisto ennese kätte wötnud, sest kunninga sanna olli ruttus.

10. Ja preester ütles: Wilistimehhe Koljati moök, kedda sa tammeorgo mahhalöid, wata se on siin ühhe ride sisse mässitud käiksita kuekesse tagga; kui sa sedda ennesele tahhad wötta, siis wötta; sest muud ep olle siin kui se: ja Tawet ütles: Temma sarnast ei olle, anna sedda mulle. p. 17, 50. 51.

11. Ja Tawet wöttis kätte ja pöggenes

sel päwal Sauli eest ärra, ja tulli Katti
kunninga Akisi jure. Laul. 56. 1. n. t. s.
12. Ja Akisi sullased ütlesid ta wasto:
Eks se olle Tawet, Juda ma kunningas?
eks nemmad temmast wastastikko laul-
nud, riddastikko käies, ja üttelnud: Saul
on omma tuhhat mahhalönud, agga Ta-
wet omma kümmetuhhat.
13. Ja Tawet wöttis need sannad om-
ma süddamesse panna, ja kartis wägga
Katti kunningat Akisit.
14. Ja teggi ennast üllapiks nende sil-
ma ees, ja teggi ennast hulluks nende
käes, ja teggi riipsusid wärrawa poolte
peäle, ja lastis omma illa omma habbe-
me sisse joosta. Laul. 34. 1. n. t. s.
15. Ja Akis ütles omma sullaste was-
to: Wata teie näte, et se mees hullutab,
mikspärrast tote tedda mo jure?
16. Kas mulle neid waiak, kes hullud
on, et teie tedda ollete seie tonud mo jures
hullutama? Kas sesinnane peab minno
kotta tullema?

22. Peatük.

Tawet pöggeneb emale; Saul tappab preestrid hirmsal wisil ärra.

1. Ja Tawet läks seält ärra ja peäsis
Adullami koppasse, ja temma wennad ja
keik ta issa juggu kuulsid sedda, ja läksid
senna alla ta jure. Laul. 57. 1. n. t. s.
2. Ja temma jure koggusid kokko keik
need, kel kitsas kä, ja keik need, kel walli
wölla taggaaiaja olli, ja keik need, kes
hingest kurwad ollid, ja ta sai nende ülle
pealikkuks: ja liggi nellisadda meest olli
temmaga.
3. Ja Tawet läks seält ärra Mitspa,
Moabi male, ja ütles Moabi kunninga
wasto: Lasse, pallun ma, minno issa ja
mo emma teie jures ellada, kunni ma
teäda saan, mis Jummal minnoga wöt-
tab tehha.
4. Ja ta töi neid Moabi kunninga ette,
ja nemmad ellasid temma jures keik pä-
wad, kui Tawet kantsis olli.
5. Ja prohwet Gad ütles Taweti wasto:
Ärra jä seie kantsi, tulle ja minne Juda
male; ja Tawet läks ja tulli Areti metsa.
Laul. 63. 1. n. t. s.
6. Ja Saul kulis, et Tawet ja mehhed,
kes temmaga, ollid teäda, ja Saul istus
Gibeas ühhe pu al ühhes körges paikas,
ja temma piik olli ta kä, ja keik ta sulla-
sed seisid temma jures.
7. Ja Saul ütles omma sullastele, kes
ta jures seisid: Et kuulge teie Jemini
poiad, kas Isai poeg peaks teile keigile ka
wäljad ja winamäed andma? kas ta
teid keik pealikkuiks panneb tuhhandette
ülle ja pealikkuiks saddade ülle;
8. Et teie keik sallajat kurja nouu mo
wasto peate, ja ükski ei ilmuta sedda mo
körwa ette, et ka minno poeg Isai poiaga
seädusse teinud, ja ep olle ühhegi meel
teie seast haige minno pärrast, et ta mo
körwa ette ilmutaks; sest mo poeg on tei-
nud, et mo sullane mo peäle kippub kui
warritseja, nenda kui tännapääw on.
9. Siis wastas Edomimees Doeg, kes
Sauli sullaste jures seisis, ja ütles: Ma
näggin Isai poia Nobe tullewad Ahitubi
poia Ahimeleki jure.
p. 21, 8. Laul. 52, 2. n. t. s.
10. Ja temma küssis Jehowalt ta eest,
ja andis temmale teroga, ja andis tem-
male Koljati, Wilistimehhe, moöga.
11. Ja kunningas läkkitas kutsma preest-
rit Ahimelekit, Ahitubi poega, ja keik ta
issa juggu, kes preestrid Nobes ollid, ja
nemmad tullid keik kunninga jure.
12. Ja Saul ütles: Et kule, sa Ahitubi
poeg; ja ta ütles: Siin ma ollen, mo is-
sand.
13. Ja Saul ütles ta wasto: Mispär-
rast ollete teie sallajat kurja nouu mo
wasto piddanud, sinna ja Isai poeg? et
sa temmale leiba ja moöga annud, ja
Jummalalt küssinud temma eest, et ta
mo peäle kui warritseja piddi kippuma,
nenda kui tännapääw on.
14. Ja Ahimelek kostis kunningale ja
ütles: Kes siis on keige so sullaste seast
ni ustaw kui Tawet? kes kunninga wäi-
mees, kes enne muud so tahtmisse järre-
le teeb, se on so koias aulinne.
15. Kas ma tänna wast ollen hakkanud
ta eest Jummalalt küssima? Se olleks
mulle teotusseks! Ärgo pango kunningas
sedda asja omma sullasele mitte süüks
keige mo issa sou sees: sest so sullane ep
olle keigest sest middagi teädnud, ei wäh-
hä egga suurt.
16. Ja kunningas ütles: Sa pead sur-
ma surrema, Ahimelek, sinna ja keik so
issa suggu.
17. Ja kunningas ütles kardiwäele, kes
ta jures seisid: Pöörge senna ja tehke
Jehowa preestrittele surma, sest nende
kässi on ka Tawetiga, ja et nemmad teäd-
nud, et ta ärrapöggenes, ja nemmad ei
olle sedda mitte mo körwa ette ilmutanud:
agga kunninga sullased ei tahtnud omma
kät mitte külge pista, et nemmad piddid
Jehowa preestritte peäle minnema.
18. Ja kunningas ütles Doegile: Pöra

siñna ja minne preestritte peäle; ja Edo-
mimees Toeg, pöris senna ja läks isse
preestritte peäle, ja tappis selsinnatsel pä-
wal wiis ühheksatkümmend meest, kes lin-
nast käiksita kuetest kandsid.
19. Ja ta löi preestritte liñna Nobe
moöga terraga mahha, ni hästi mehhed
kui naesed, ni hästi kangemad kui imme-
wad lapsed, ka weiksed ja eeslid ja pud-
dolojuksed moöga terraga.
20. Ja üks, Ahitubi poia Abimeleki
poeg, Abjatar nimmi, peäsis ja pöggenes
ärra Taweti järrele.
21. Ja Abjatar andis Tawetile teäda,
et Saul olli Jehowa preestrid ärratapnud.
22. Ja Tawet ütles Abjatarile: Küll
ma teädsin sedda sel päwal, kui Edomi-
mees Toeg seäl olli, et ta piddi sedda wist
Saulile teäda andma; minna ollen sedda
keikide so issa sou hingede peäle saatnud.
23. Jä mo jure, ärra karda mitte; sest
kes minno hinge püab, se püab ka sinno
hinge, sest sinna pead mo holeks jäma.

23. Peatük.

Tawet peästab Keila rahwast Wilistitte käest; tedda aetakse tagga; Saulile täetakse, kus Tawet on.

1. Ja Tawetile kulutati ja öeldi: Wa-
ta, Wilistid söddiwad Keila wasto ja
nemmad risuwad rehhealusid.
2. Ja Tawet küssis Jehowalt ja ütles:
Kas pean ma minnema ja Wilistid mah-
halöma? Ja Jehowa ütles Taweti was-
to: Minne, sest sa pead Wilistid mahha-
löma ja Keila peästma.
3. Ja Taweti mehhed ütlesid ta wasto:
Wata, meie kardame siin Juda maal ol-
les, kui paljo ennam, kui lähhätsime Kei-
la, Wilistitte wäehulkade wasto.
4. Ja Tawet küssis weel Jehowalt, ja
Jehowa kostis temmale ja ütles: Wötta
kätte, minne alla Keila, sest minna annan
Wilistid so kätte.
5. Ja Tawet läks omma meestega Kei-
la ja söddis Wilistitte wasto, ja wiis
nende lojuksed ärra, ja löi neid sure mah-
halömissega mahha, ja Tawet peästis
neid, kes Keilas ellasid.
(6. Ja se olli sündinud, kui Abjatar, Abi-
meleki poeg, Taweti jure pöggenes Keila,
siis tulli ta alla, käiksita kuete ta käes.)
7. Ja Saulile anti teäda, et Tawet olli
Keila tulnud; ja Saul ütles: Jummal
on tedda mo kätte ärraannud, sest ta on
kinni, et ta läinud ühte liñna, kel wärra-
wad ja pomid on.
8. Ja Saul hüdis keik rahwa kokko söt-
ta, et nemmad piddid allaminnema Keila,
ja Taweti ja temma meeste ümber piirma.
9. Ja Tawet sai teäda, et Saul kurja
nou ta wasto piddas, ja ütles preestri
Abjatari wasto: To seie käiksita kueke.
10. Ja Tawet ütles: Jehowa, Israeli
Jummal, so sullane on töeste kuulnud,
et Saul püab Keila tulla, liñna minne
pärrast ärrarikkuma;
11. Kas Keila koddanikkud peaksid mind
temma kätte kinniandma? Kas Saul peaks
allatullema, nenda kui so sullane kuul-
nud? Oh Jehowa, Israeli Jummal! an-
na, pallun ma, omma sullasele teäda; ja
Jehowa ütles: Ta tulleb alla, jah!
12. Ja Tawet ütles: Kas Keila kodda-
nikkud peaksid mind ja mo mehhed Sauli
kätte kinniandma? ja Jehowa ütles: An-
wad kinni, jah!
13. Ja Tawet ja temma mehhed, liggi
kuussadda meest, wötsid kätte ja läksid
Keilast wälja ja läksid, kuhho nemmad
joudsid. Kui sedda Saulile anti teäda, et
Tawet olli Keilast ärrapeäsnud, siis jäi
ta ärra wäljaminnemast.
14. Ja Tawet jäi körbe tuggewa kant-
side sisse, ja jäi ühhe mäe peäle Siwi
körbe; ja Saul otsis tedda tagga keik
aia, agga Jummal ei annud tedda mitte
ta kätte. 2 Pet. 2, 9.
15. Ja Tawet näggi, et Saul olli wäl-
jaläinud temma hinge püüdma; ja Tawet
olli Siwi körbes, lanes.
16. Ja Jonatan, Sauli poeg, wöttis
kätte ja läks lane Taweti jure, ja kinnitas
temma kät Jummalas,
17. Ja ütles ta wasto: Ärra karda, sest
mo issa Sauli käsi ei sa sind mitte leida,
ja sinna saad kunningaks Israeli ülle,
ja minna tahhan so järgminne olla, ja
mo issa Saul teab seddasamma.
18. Ja nemmad mollemad teggid seä-
dusse Jehowa ees, ja Tawet jäi lane,
agga Jonatan läks omma kotta.
19. Ja Siwi rahwas läksid ülles Sauli
jure Kibea ütlema: Eks Tawet hoia en-
nast meie jures warjul kantside sees lanes,
Akila mäekünka peäl, mis on parramal
kät Jesimoni kohhal.
20. Ja tulle nüüd alla kunningas! keik
sedda möda, kui so hing iggatseb allatul-
la, ja meie kohhus on tedda kunninga
kätte kinnianda.
21. Ja Saul ütles: Önnistud ollete
Jehowale, et teie mo peäle ollete armo
heitnud.
22. Et minge, seädke weel ja katske jär-
rele, ja wadage paika, kus temma kä-

minne on, ja kes tedda seäl näinud; sest
mo wasto on öeldud, et ta wägga kaw-
walaste omma asjo aiab.
23. Ja wadage ja katske järrele keiki
peddusid, kubbo ta poeb, ja tulge jälle
mo jure taggasi, kui öiete teäda on, siis
tahhan ma teiega minna; ja se peab sün-
dima, kui ta siin maal on, et ma tedda
keige Juda tuhhandette seast tahhan ülles-
otsida.
24. Ja nemmad wötsid kätte ja läksid
Siwi pole Sauli ele, ja Tawet ja ta meh-
hed ollid Maoni körbes ühhe laggeda ma
peäl parramat kät Jesimoni kohhal.
25. Ja Saul läks omma meestega ot-
sima, ja sedda anti Tawetile teäda, ja ta
läks alla ühhe kaljo peäle ja jäi Maoni
körbe; ja Saul kulis sedda ja aias Ta-
wetit tagga Maoni körbes.
26. Ja Saul käis siin pool mägge ja
Tawet omma meestega teine pool mägge;
ja se sündis, et Tawet ruttas Sauli eest
ärraminnema, ja Saul ja ta mehhed ol-
lid Taweti ja temma meeste ümber piir-
mas, et nemmad piddid neid kinniwötma.
27. Siis tulli üks käsk Sauli jure ja
ütles: Jouа ja tulle ärra, sest Wilistid
on ennast laiale lönud möda meie maad.
28. Ja Saul läks jälle taggasi Tawetit
taggaaiamast, ja läks Wilistitte wasto;
seepärrast hüüdsid nemmad sedda paika
ärralahkumisse kaljuks.

24. Peatük.

Tawetit aetakse tagga Engeddi körbes.

1. Ja Tawet läks seält ülles, ja jäi
Engeddi kantside sisse.
2. Ja se sündis, kui Saul Wilistitte
järrelt taggasi tulli, siis anti temmale
teäda ja öldi: Wata, Tawet on Engeddi
körbes.
3. Ja Saul wöttis kolmtuhhat meest,
kes keigest Israelist ollid ärrawallitsetud,
ja läks Tawetit ja ta mehhi taggaotsima
kitsewiltste kaljude peäle.
4. Ja ta tulli puddolojuste aedade jure
mis te äres, ja seäl olli üks kobas, ja
Saul läks sinna sisse omma asjale, ja
Tawet ja ta mehhed istsid seäl kopas kör-
wal.
5. Ja Taweti mehhed ütlesid ta wasto:
Wata, se on sepääw, mis Jehowa so wasto
on ütelnud, wata, ma annan so waen-
lase so kätte, ja te temmale, nenda kui so
melest hea on; ja Tawet wöttis kätte ja
leikas sallaja Sauli kue ölma ärra.
6. Ja pärrast sedda sündis, et Taweti
süddа tedda löi, sepärrast et ta Sauli
ölma ärraleikanud.
7. Ja ütles omma meestele: Se olleks
mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma
sedda omma issandale teeksin, kes Jehowa
woitud mees on, et ma omma käe ta kül-
ge pistaksin: sest temma on Jehowa
woitud mees.
8. Ja Tawet hoidis ommad mehhed
sannadega taggasi, ja ei lasknud neid mitte
Sauli peäle tippuda; ja Saul tousis ko-
past ülles ja läks te peäle.
9. Ja pärrast sedda wöttis Tawet kätte
ja läks kopast wälja, ja hüdis Sauli tag-
ga ja ütles: Oh kunningas, mo issand!
Siis watas Saul ennese tahha, ja Ta-
wet heitis silmili mahha ja kummardas.
10. Ja Tawet ütles Saulile: Mispär-
rast wöttad sa innimeste juttusid kuulda,
kes ütlewad: Wata, Tawet otsib so ön-
netust.
11. Wata tännapääw on so silmad näi-
nud, et Jehowa sind tänna mo kätte an-
nud siin kopas, ja öldi, et ma sind pid-
din tapma, agga sulle on armo antud, ja
ma ütlesin: Ei ma pista mitte omma kät
omma issanda külge, sest ta on Jehowa
woitud mees.
12. Ja mo issa, wata, et wata omma
kue ölma, mis minno kä; sest kui ma so
kue ölma ärraleikasin, siis ep olle ma sind
mitte tapnud; tunne ja wata, et mo käes
ei olle ühtegi kurja egga ülleastmist, ja
ma polle mitte so wasto patto teinud,
ja sinna aiad mo hinge ommeti tagga,
et sa tahhad sedda seest ärrawötta.
13. Kül Jehowa moistab minno ja sin-
no wahhel kohhut, ja Jehowa maksab
minno pärrast so kätte; agga minno käsi
ei pea mitte so liggi sama. Kohtom. 11, 27.
14. Nenda, kui wanna rahwa wanna
sanna käib: Öäla käest tulleb öäl tö wäl-
ja; agga minno käsi ei pea mitte so liggi
sama.
15. Kelle järrele on Israeli kunningas
wäljaläinud, kedda aiad sa tagga? üht
surnut koera ehk üht kirpo aiad sa tagga.
16. Ja Jehowa peab kohtomoistja olle-
ma, ja minno ja sinno wahhel kohhut
moistma: kül temma näab ja selletab mo
rioasja ärra, ja kui kohtomoistja peästab
ta mind sinno käest.
17. Ja se sündis, kui Tawet need san-
nad sai räkinud Sauli wasto, siis ütles
Saul: Kas se on sinno heäl, mo poeg
Tawet? Ja Saul töstis omma heält ja
nuttis;
18. Ja ütles Taweti wasto: Sinna

olled öigem mind, sest sa olled mulle
head tassunud, ja minna ollen sulle kurja
tassunud.
19. Ja sinna olled tänna teäda annud,
mis head sa mulle olled teinud, et kül
Jehowa mind so kätte tinniannud, siiski
ei olle sa mind mitte tapnud.
20. Ja kui kegi omma waenlase leiaks,
kas ta lasseks tedda heaga ärraminna?
Sepärrast wötko Jehowa sulle head tas-
suda sellesinnatse päwa eest, et sa olled
mulle head teinud.
21. Ja nüüd wata, ma tean, et sa töeste
kunningaks saad, ja Israeli kunningriik
jääb sinno kätte seisma.
22. Ja nüüd wannu mulle Jehowa
jures, et sa mo suggu ei tahha mitte löp-
petada pärrast mind, ja et sa minno nim-
me mo issa soust ei tahha ärrakautada.
23. Ja Tawet wandus Saulile; ja Saul
läks omma kotta, ja Tawet ja ta mehhed
läksid ülles kantsi.

25. Peatük.

Nabali pahhad, ja temma naese head kombed Taweti wasto.

1. Ja Samuel surri ärra, ja keik Is-
raeli lapsed koggusid kokko ja teggid kaeb-
bust ta pärrast ja matsid tedda mahha ta
koia jure Ramasse; ja Tawet wöttis kätte
ja läks alla Parani körbe.
2. Ja üks mees olli Maonis, ja ta teg-
geminne olli Karmelis, ja se mees olli
wägga rikkas, ja temmal olli kolmtuhhat
lammast ja tuhhat kitse, ja ta olli omma
puddolojuksid niitmas Karmelis.
3. Ja mehhe nimmi olli Nabal ja ta
naese nimmi Abigail, ja naesel olli hea
moistus ja illus näggo; agga mees olli
kowwa ja kurri teggude polest, ja ta olli
Kalebimees.
4. Ja kui Tawet körbes kulis, et Nabal
omma puddolojuksid nitis:
5. Siis läkkitas Tawet kümme noort
meest, ja Tawet ütles noorte meestele:
Minge ülles Karmeli, ja kui teie Nabali
jure tullete, siis küssige temmalt mo nim-
mel, kas ta kässi hästi käib.
6. Ja ütlelge nenda: Terre! ja rahho
olgo sinnule ja rahho so perrele ja rahho
keigele, mis so pärralt on.
7. Ja nüüd, ma ollen kuulnud, et sul
niitjad on: nüüd on karjatsed, kes sinno
pärralt, meie jures olnud, meie ep olle
neile mitte häbbi teinud, ja ep olle mid-
dagi nende käest ärrasanud keik se aeg
otsa, mis nemmad Karmelis olnud.
8. Küssi omma poiste käest, kül nem-
mad sulle kulutawad; et nored mehhed
armo leiaksid so melest, sest meie olleme
heal päwal tulnud; et anna omma sullas-
tele, mis so kätte putub, ja omma poiale
Tawetile.
9. Ja Taweti nored mehhed tullid ja
räkisid Nabali wasto keik needsammad
sannad Taweti nimmel, ja jäid seisma.
10. Ja Nabal kostis Taweti sullastele
ja ütles: Kes on Tawet, ja kes on Isai
poeg? Nüüd on paljo sullasid, kes ärra-
kargawad, iggamees omma issanda ju-
rest.
11. Ja ma peaksin omma leiwa ja om-
ma wee ja ommad lojuksed, mis ma om-
ma niitjattele ollen tapnud, ärrawötma ja
innimestele andma, kedda minna ei tunne,
kust nemmad on?
12. Ja Taweti nored mehhed kallasid
ümber omma te peäle ja läksid jälle tag-
gasi, ja tullid ja kulutasid temmale keik
needsammad sannad,
13. Ja Tawet ütles omma meestele:
Pange iggaüks omma möök wöle; ja
nemmad pannid iggaüks omma mööga
wöle, ja Tawet panni ka omma mööga
wöle: ja nemmad läksid ülles Taweti
järrele liggi nellisadda meest, ja kakssadda
jäid riistade jure.
14. Ja Abigailile, Nabali naesele, an-
dis üks pois nende poiste seast teäda ja
ütles: Wata, Tawet on kässud körwest
läkkitand meie issandale paljo terwist wi-
ma, ja ta jaggas neile sanno.
15. Ja mehhed ollid wägga head meie
wasto, ja meile ei olle neist häbbi tehtud
egga middagi meie käest ärrasanud keik se
aeg otsa, mis meie nendega ümberkäisime,
kui ollime wälja peäl.
16. Nemmad on ni hästi ö kui päwa aial
kui müür meie ümber olnud keige aia,
mis meie nende jures ollime puddolojuk-
sid hoidmas.
17. Ja nüüd moista ja wata, mis sa
teed; sest kurri luggu on kowwaste seätud
meie issanda wasto ja keige ta perre was-
to; ja temma on üks pahharetti laps, et
ei woi temmaga rääkida.
18. Siis ruttas Abigail ja wöttis kaks-
sadda leiba ja kaks krusi wina, ja wiis
walmistud lammast ja wiis möödo tange,
ja sadda rosina kobbarat ja kakssadda
wigimarja kakko, ja panni keik eeslitte
selga.
19. Ja ütles omma poistele: Minge
minno ele, wata, ma tullen teie järrele:
agga omma mehhele Nabalile ei annud
ta sedda mitte teäda.

20. Ja se sündis, kui ta eesli selgas istis ja sai mäe warjo alla, wata, siis tullid Tawet ja ta mehhed alla temma wasto, ja Abigail tulli nende wasto.

21. Ja Tawet olli üttelnud: Töeste ma ollen ilmaasjata keik sedda hoidnud, mis körbes selsinnatsel olli, et keigest, mis temmal olli, ühtegi ärra ei sanud, ja temma on mulle hea eest kurja tassunud.

22. Nenda tehko Jummal Taweti waenlastele ja nenda weel peälegi, kui ma järrele jättan keigist, mis temma pärralt on, hommiko walgeni, mis wasto seina kusseb.

23. Ja kui Abigail Tawetit näggi, siis astus ta ussinaste eesli seljast mahha, ja heitis Taweti ette silmili mahha ja kummardas mani.

24. Ja langes temma ümber jalge ja ütles: Minno, minno peäle langego sü, mo issand, ja lasse, pallun ma, omma ümmardaja so kuuldes rääkida, ja kule omma ümmardaja sönnesid.

25. Oh ärgo pango mitte mo issand omma süddant sellesinnatse pahharetti mehhe wasto, Nabali wasto, sest kuida ta nimmi, nende on ta isse; Nabal on ta nimmi ja jölledus on temma jures: agga minna, so ümmardaja, ep olle mitte omma issanda nori mehhi näinud, kedda sa ollid läkkitand.

26. Ja nüüd mo issand, ni töeste kui Jehowa ellab ja sinno hing ellab, on Jehowa sind keelnud tullemast werd ärrawallama, et so omma kässi sinnule ei piddand abbi saatma: ja nüüd sago kui Nabal so waenlased, ja need, kes mo issandale püüdwad kurja tehha.

27. Ja nüüd se on se and, mis so ümmardaja omma issandale tonud, et se noorte meestele saaks antud, kes mo issanda järrel käiwad.

28. Anna, pallun ma, omma ümmardajale ülleastminne andeks; sest Jehowa teeb töeste mo issandale ühhe kindla hone ülles, sest mo issand söddib Jehowa söddimisest, ja sinnust ei pea kurja leitama so ello aeg otsa.

29. Ja kui üks innimenne kätte wöttaks sind taggaaiada ja so hinge peäle kippuda: siis peab mo issanda hing ellawatte kimbo sees ollema kinniseutud Jehowa, so Jummala jures; agga so waenlaste hinge wöttab ta lingopessa seest wäljawissata.

30. Ja se peab sündima, kui Jehowa mo issandale teeb keik sedda head möda, mis ta sinno pärrast on räkinud, ja kässib sind, et sa pead Israeli üllé würst ollema,

31. Et se ei sa sulle mitte warumisseks, egga süddame kommistamisseks mo issandale, kui mo issand ilmasüta olleks werd ärrawallanud ja isseennesele abbi saatnud; kui Jehowa se hea mo issandale teeb, kül sa siis mötled omma ümmardaja peäle.

32. Ja Tawet ütles Abigailile: Önnistud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes sind selsinnatsel päwal on minno wasto läkkitand;

33. Ja önnistud olgo so tark meel ja önnistud sinna isse, kes sa mind sel päwal olled keelnud tullemast werd ärrawallama, ja et mo kässi ei olle mulle abbi saatnud.

34. Ja töe polest, ni töeste, kui Jehowa, Israeli Jummal, ellab, kes mind on keelnud sulle kurja teggemast; kui sa mitte ei olleks joudnud mo wasto tullema, siis ei olleks töeste Nabalile mitte järrele jänud hommiko walgeni ei ükski, kes wasto seina kusseb.

35. Ja Tawet wöttis temma käest sedda, ta mis temmale tonud, ja ütles temmale: Minne ülles omma kotta rahhoga, wata, ma ollen so sanna kuulnud ja so silmad üllestöstnud.

36. Ja Abigail tulli Nabali jure, ja wata, temmal ollid ommas koias jodud, kui ühhed kunninga jodud, ja Nabali süddа olli römus isseennesses ja ta isse olli otse wägga joobnud: agga Abigail ei annud temmale ühtegi teäda ei wähhä egga suurt, hommiko walgeni.

37. Ja se sündis hommiko, kui wiin Nabali peast ärraläinud, siis andis ta naene temmale need asjad teäda; ja ta südda surri ärra temma sees, ja temma olli otsekui kiwwi.

38. Ja liggi kümne päwa pärrast sündis, et Jehowa Nabalit nuhtles, et ta ärrasurri.

39. Ja kui Tawet kulis, et Nabal olli ärrasurnud, siis ütles temma: Önnistud olgo Jehowa, kes selletand mo teotusse riasja, mis Nabali käest tulli, ja omma sullase ärra keelnud kurja teggemast, agga Nabali kurjusse on Jehowa ta pea peäle tassunud. Ja Tawet läkkitas wälja ja kästis Abigailiga rääkida, et ta piddi tedda ennesele naeseks wötma.

40. Ja Taweti sullased tullid Abigaili jure Karmeli, ja räkisid ta wasto ja ütlesid: Tawet on meid sinno jure läkki-

tand, et ta sind ennesele tahhab naeseks wötta.

41. Ja ta tousis üllcs ja kummardas silmili mani ja ütles: Wata, so ünmarbaja sago orjaks, kes omma issanda sullaste jalgo pesseb.

Kohtom. 19, 21. Joan. 13, 5. n. t. s.

42. Ja Abigail töttis, ja tousis ülles ja söitis eesli selgas, ja temma wiis tüdrukkut, kes ta järrel käisid, ja ta läks Taweti käskude järrele ja sai temmale naeseks.

43. Ja Tawet wöttis Ahinoami Jisreelist, ja nemmad ollid mollemad temmale naesiks.

44. Ja Saul olli omma tütre Mikali, Taweti naese, ärraannud Paltile, Laisi poiale, kes Kallimist olli.

26. Peatük.

Saul aiab Tawetit wimist korda tagga Siwi kõrbes.

1. Ja Siwi rahwas tullid Sauli jure Kibea ja ütlesid: Eks Tawet ennast warjul ei hoia Akila mäekünka peäl Jesimoni kohhal? p. 23, 19. Laul. 54, 2. n. t. s.

2. Ja Saul wöttis kätte ja läks alla Siwi kõrbe, ja temmaga kolmtuhhat meest, kes Israelist ollid ärrawallitsetud, Tawetit Siwi kõrbes taggaotsima.

3. Ja Saul löi leri ülles Akila mäekünka peäle, mis Jesimoni kohhal on te äres: agga Tawet jäi kõrbe ja näggi, et Saul olli tulnud temma järrele kõrbe.

4. Ja Tawet läkkitas sallajad kulajad, ja sai teäda, et Saul tulli teätawa paika.

5. Ja Tawet wöttis kätte ja tulli sinna paika, kuhho Saul olli leri üllespannud, ja Tawet näggi paika, kus Saul Abneri, Neri poia, omma wäe peälikkoga maggas; ja Saul maggas wankritte leris ja rahwas ollid ta ümber leris.

6. Ja Tawet hakkas rääkima Hittimehhe Ahimeleki wasto, ja Abisai, Seruja poia, Joabi wenna wasto ja ütles: Kes tahhab minnoga Sauli jure allatulla leri? ja Abisai ütles: Küll minna tullen sinnoga alla.

7. Ja Tawet tulli Abisaiga rahwa jure öſel: ja wata, Saul olli maas maggamas wankritte leris, ja ta piik olli ma sisse lödud ta peakohta, ja Abner ja rahwas ollid maggamas temma ümber.

8. Ja Abisai ütles Taweti wasto: Jummal on tänna so waenlase sinno kätte kinniannud, sepärrast, et lasse, ma aian ühhe hobiga pigi temmast läbbi ja ma sisse, et mulle polle teist korda tarwis temmale sedda tehha.

9. Ja Tawet ütles Abisai wasto: Ärra rikku tedda mitte ärra; sest kes on omma käe Jehowa woitud mehhe külge pistnud ja ilmasüta jänud?

10. Ja Tawet ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, kui Jehowa tedda ei lö, ehk kui ta pääw ei tulle, et ta surreb, ehk ku ta sötta ei lähhä, et ta otsa saab:

11. Siis olleks se mulle teotusseks Jehowa ees kui ma omma käe Jehowa woitud mehhe külge pistaksin: sepärrast wötta nüüd ärra piik, mis ta peakohhal, ja weekarrikas ja lähme omma teed.

12. Ja Tawet wöttis pigi ja weekarrika Sauli peakohhalt ärra, ja nemmad läksid omma teed: ja ükski ei näinud, ei teädnud egga ärkanud ülles, sest nemmad maggasid keik, sepärrast et Jehowa käsk raske unni olli nende peäle langend.

13. Ja Tawet läks ülles teine pole ja jäi kaugel seisma mäe otsa; paljo maad olli nende wahhel.

14. Ja Tawet hüüdis rahwa wasto ja Neri poia Abneri wasto ja ütles: Eks sa ei kosta Abner? ja Abner kostis ja ütles: Kes sinna olled, et sa kunninga wasto hüad?

15. Ja Tawet ütles Abneri wasto: Eks sinna olle mees? Ja kes on sinno sarnane Israelis? Ja mispärrast ei olle sa kunninga, omma issanda, jure wahti pannud? Sest üks rahwa seast läks kunningat, so issandat ärrarikkuma.

16. Se assi polle mitte hea, mis sa olled teinud; ni töeste kui Jehowa ellab, teie ollete töeste surma wäärt, et teie ei olle mitte omma issanda, Jehowa woitud mehhe, jure wahti pannud: ja nüüd wata, kus kunninga piik ja weekarrikas on, mis ta peakohhal olli.

17. Ja Saul tundis Taweti heäle ärra ja ütles: Kas se on sinno heäl, mo poeg Tawet? ja Tawet ütles: Jah on mo heäl, mo issand kunningas.

18. Ja ta ütles: Mispärrast aiab mo issand omma sullast tagga? sest mis ollen ma teinud? ja mis kurri on minno kä?

19. Ja nüüd, pallun ma, kuulgo mo issand kunningas omma sullase sanno: on Jehowa sind mo wasto kihhutanud, siis jago ta roahwri haiso tunda; agga kui innimesse lapsed kihhutawad, siis on nemmad Jehowa ees ärraneetud, et nemmad mind tänna wäljalükkawad, et ma ei sa Jehowa pärrisossa seltsis olla, otsego ütlesid nemmad: Minne ärra, teni teisi jummalaid.

20. Ja nüüd ärgo langego mo werri

mitte mahha Jehowa ette: sest Israeli
kunningas on wäljaläinud übtainust kirpo
taggaotsima, otsego wöttaks ta üht püüd
wäggede peäl taggaaiada.
21. Ja Saul ütles: Ma ollen patto tei-
nud, tulle taggasi, mo poeg Tawet, sest
ma ei tahha ennam mitte sulle kurja teh-
ha, sepärrast et mo hing on selsinnatsel
päwal so melest kallis olnud: wata, ma
ollen jölledaste teinud ja üpris wägga
eksinud.
22. Ja Tawet kostis ja ütles: Wata,
siin on kunninga piik, et tulgo üks norist
mehhist ja wötko sedda ärra.
23. Ja Jehowa tassub iggaühhele tem-
ma öigust möda ja ta truust möda: sest
Jehowa olli sind tänna mo kätte annud,
agga minna ei tahtnud mitte omma kät
Jehowa woitud mehhe külge pista.
24. Ja wata, otsego sinno hing tänna
mo melest suur olnud, nisammoti olgo min-
no hing Jehowa melest suur, ja ta peäst-
ko mind ärra keigest abhastussest.
25. Ja Saul ütles Taweti wasto: Ön-
nistud olgo sinna, mo poeg Tawet; kül
sa teed ommad asjad korda ja saad ka
wägga woimust. Ja Tawet läks omma
teed, ja Saul läks taggasi omma paika.

27. Peatük.

Tawet põggeneb jälle Wilistitte jure.

1. Ja Tawet mötles ommas süddames:
Üks pääw saan ma ommeti otsa Sauli
käe al; ei olle mul parramat nouu, kui et
ma ommeti katsun Wilistitte male siit
ärrapeäseda, et Saul minno pärrast ärra-
tüddiks, mind ennam otsimast keige Js-
raeli raiade peält; nenda peäsen ma ta
käest ärra.
2. Ja Tawet wöttis kätte ja läks ärra
ja kuus sadda meest, kes temmaga ollid,
Maoki poia Akisi, Katti kunninga jure.
p. 21, 11.
3. Ja Tawet jäi Akisi jure Katti, temma
ja ta mehhed, iggaüks omma perrega,
Tawet ja ta kaks naest Abinoam, Jis-
reelinaene, ja Abigail Nabali Karme-
limehhe naene.
4. Ja Saulile anti teäda, et Tawet olli
Katti ärrapöggenend, ja ta ei wötnud
mitte ennam tedda taggaotsida.
5. Tawet ütles Akisi wasto: Kui ma
nüüd ollen so melest armo leidnud, siis
lasse mulle asseme anda ühhes wällise
ma linnas, et ma seäl woiksin ellada; ja
mispärrast peab so sullane asset ollema
sinnega kunningrigi liñnas.
6. Ja Akis andis temmale selsammal
päwal Siklagi liñna: sepärrast jäi Siklag
Juda kunningatte pärralt tännapäwani.
7. Ja päwade arro, mis Tawet Wi-
listitte wällisel maal ellas, olli üks aasta
ja nelli kuud.
8. Ja Tawet läks ülles omma meeste-
ga, ja nemmad läksid Kesuri ja Kirsi ja
Amaleki rahwa peäle, sest nemmad on
need, kes iggaweste siin maal ellanud,
kunni Suri jure ja Egiptusse maast sadik
miñnakse.
9. Ja Tawet löi ma rahwa mahha ja
ei jätnud ei meeste-egga naesterahwast
ellusse, ja wöttis ärra puddolojuksed ja
weiksed, ja eeslid ja kamelid, ja rided,
ja läks taggasi ja tulli Akisi jure.
10. Ja Akis ütles: Eks teie ei olle tän-
na olnud wäljaminnemas? Ja Tawet üt-
les: Jah olleme louna pool Juda, ja
louna pool Jerahmeeli, ja louna pool
Keni maal käinud.
11. Ja Tawet ei jätnud ei meeste-egga
naesterahwast ellusse, et ta olleks neid
Katti tonud, sest ta mötles: Ehk nemmad
wahhest meist ülleskulutawad ja ütlewad:
Nenda on Tawet teinud, ja nenda olli ta
wiis keik se aeg otsa, mis ta Wilistitte
wällisel maal ellas.
12. Ja Akis uskus Tawetit ja mötles:
Ta on ennast omma rahwa seas Israelis
wägga saatnud haisema, sepärrast jääb
ta mulle sullaseks iggawesseks aiaks.

28. Peatük.

Saul küssib nouu noianaese käest, kes Endoris.

1. Ja se sündis neil päiwil, et Wilis-
tid omma söawäe kokkoggusid sötta, Js-
raeli wasto södima; ja Akis ütles Ta-
weti wasto: Sa pead töeste teädma, et
sa pead moga wäljaminnema leri, sinna
ja so mehhed.
2. Ja Tawet ütles Akisi wasto: Se-
pärrast pead sa teäda sama, mis so sul-
lane tahhab tehha; ja Akis ütles Taweti
wasto: Sepärrast tahhan ma sind omma
peaboidjaks tösta keigeks ello aiaks.
3. Ja Samuel olli surnud, ja keik Js-
rael olli ta pärrast kaebdust teinud ja
tedda Ramasse, temma liñna mahhamat-
nud; ja Saul olli lausujad ja teädma-
mehhed seält maalt ärrasaatnud. p. 25, 1.
4. Ja Wilistid koggusid kokko, ja tullid
ja löid leri ülles Sunemi; ja Saul kog-
gus keik Israeli lapsed, ja nemmad löid
leri ülles Kilboa.
5. Ja Saul näggi Wilistitte leri, ja
kartis ja ta südda wärrises wägga.
6. Ja Saul küssis Jehowalt, agga Je-

howa et wastand temmale mitte, ei unnenäggude, egga Urimi, egga prohwetitte läbbi. Öpp. Sann. 1, 28. 29. 30.

7. Ja Saul ütles omma sullastele: Otsige mulle ülles üks naesterahwas, kel lausuja waim, et ma temma jure lähhän ja ta käest nou küssin; ja temma sullased ütlesid ta wasto: Wata, Endoris on üks naene, kellel lausuja waim on.

8. Ja Saul teggi ennast teist wisi, ja panni teised rided selga, ja läks isse ja kaks meest temmaga, ja nemmad tullid öse naese jure, ja ta ütles: Anna mulle önne, pallun ma, lausuja waimo läbbi, ja sada, et se minno ette tulleb, kellest ma so wasto rägin.

9. Ja naene ütles ta wasto: Wata sa tead, mis Saul on teinud, et ta lausujad ja teädmamehhed siit maalt on ärrakautanud, mispärrast tahhad sinna siis mo hinge wörko, ja mind surma sata?

10. Ja Saul wandus temmale Jehowa jures ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, se asja pärrast ei pea sa mitte nuhtlusse alla sama.

11. Ja naene ütles: Kedda pean ma saatma, et ta so ette tulleb? Ja ta ütles: Sada Samuel mo ette tullema.

12. Ja naene näggi Samueli ja kissendas sure healega, ja naene rätis Saulile ja ütles: Miks olled sa mind petnud? Sinna olled jo Saul.

13. Ja kunningas ütles temmale: Ärra karda, ütle agga, mis sa nääd? Ja naene ütles Sauli wasto: Ma nään jummalaid maast üllestullewad.

14. Ja ta ütles temmale: Mis temma näggo on? ja temma ütles: Üks wanna mees tulleb ülles ja temmal on kuub selgas; siis moistis Saul, et se olli Samuel ja ta heitis silmili mahha ja kummardas.

15. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Miks olled sa mulle tülli teinud ja saatnud mind üllestullema? Ja Saul ütles: Mull olli wägga kitsas kä, sest Wilistid söddiwad mo wasto, ja Jummal on minnust ärralahkunud ja ei wasta mulle ennam ei prohwetitte läbbi egga unnenäggude läbbi; sepärrast ollen ma sind hüüdnud, et sa mulle pead teäda andma, mis ma pean teggema.

16. Ja Samuel ütles: Ja mispärrast küssid sa minnult, kui Jehowa sust on ärralahkund ja on so waenlane?

17. Küll Jehowa teeb nenda, kui ta minno läbbi räkinud, ja Jehowa kissub kunningrigi so käest ärra, ja annab sedda so liggimessele Tawetile.

18. Otsekui sinna ep olle mitte kuulnud Jehowa sanna, ja polle mitte ta tullist wihha möda Amaleki wasto teinud, sepärrast on Jehowa sesamma asja sulle selsinnatsel päwal teinud.

19. Ja Jehowa tahhab Israeli ka soga Wilistitte kätte anda, ja homme pead sinna ja so poiad mo jures ollema; ja peälegi annab Jehowa Israeli leri Wilistitte kätte.

20. Siis ruttas Saul ja langes, ni pitk kui ta olli, ma peäle, ja kartis wägga Samueli sannade pärrast; ka rammo ep olnud mitte temma sees, sest ta ep olnud leiba sönud keik se päew ja keik se ö otsa.

21. Ja naene tulli Sauli jure, ja näggi, et ta suurt hirmo tundis, ja ta ütles ta wasto: Wata, so ümmardaja on so sanna kuulnud, ja ma ollen omma hinge omma peusse pannud, ja so sanna kuulnud, mis sa mo wasto räkisid.

22. Sepärrast kule sinna ka, pallun ma omma ümmardaja sanna; ja ma pannen so ette pallokesse leiba, ja sö, et sa rammo saad, kui sa tele läbbäd.

23. Ja ta ei tahtnud mitte ja ütles: Ei ma sö mitte; siis käisid temma sullased ja ka naene ta peäle, et temma wöttis nende sanna kuulda; ja ta tousis maast ülles ja istus wodi peäle mahha.

24. Ja naesel olli nuumwassikas koddo, ja ta tappis sedda ruttuste ärra, ja wöttis jahho ja sötkus ja teggi sest hapnematta leibo.

25. Ja ta töi Sauli ette ja temma sullaste ette ja nemmad söid, ja tousid ülles ja läksid ärra sel ösel.

29. Peatük.

Wilistid ei usu Tawetit mitte.

1. Ja Wilistid koggusid keik omma wäe Aweki jure kokko, ja Israeli lapsed ollid leris Ajinis, mis Jisreeli jures.

2. Ja Wilistitte würstid käisid sadda hawal ja tuhhat hawal, ja Tawet temma mehhed käisid taggumisses otsas Akisiga.

3. Ja Wilistitte würstid ütlesid: Mis Ebreamehhed need on? Ja Akis ütles Wilisti würstide wasto: Eks se olle Tawet, Sauli, Israeli kunninga, sullane, kes need päwad ehk need aastad mo jures olnud? ja ma polle temmast ühtegi süüd leidnud sest päwast, kui ta neist ärrakargand, siit päwast sadik.

4. Ja Wilistitte würstid said temma peäle wägga kurjaks ja Wilistitte würstid ütlesid temmale: Lasse mees taggasi minna, et ta saab jälle omma paika, kus olle sa tedda üllewatajaks pannud, et ta ei sa meiega sötta alla tulla, et temma ei sa söas meie wastaseks; ja miska woiks ta ennast omma issanda melepärralisseks tehha? Eks nende meeste peadega?

5. Eks ta olle mitte se Tawet, kellest nemmad riddastikko wastastikko laulsid ja ütlesid: Saul on omma tuhhat, ja Tawet omma kümmetuhhat mahhalönud.

p. 18, 7.

6. Ja Akis kutsus Taweti ja ütles ta wasto: Ni töeste kui Jehowa ellab, sinna olled õiglane ja se on mo melest hea, et sa minnoga wäljalähhäd ja sissetulled leri, sest ma ei olle sust ühtegi kurja leidnud sest päwast, kui sa mo jure tullid tännapäwani; agga würstide melest ei olle sa mitte hea.

7. Ja nüüd pöra taggasi ja minne rahhoga ärra, et sa mitte kurja ei te Wilisti würstide melest.

8. Ja Tawet ütles Akisi wasto: Mis ollen ma siis teinud, ja mis olled sa omma sullasest leidnud sest päwast, kui ma sinno ees ollen olnud, tännapäwani, et ma ei pea tullema, omma issanda kunninga waenlaste wasto söddima?

9. Ja Akis kostis ja ütles Taweti wasto: Ma tean, et sinna mo melest hea olled kui üks Jummala ingel; agga Wilistitte würstid on üttelnud: Ta ei pea mitte meiega sötta üllesminnema.

10. Ja nüüd touse hommiko warra üllės omma issanda sullastega, kes soga tulnud, ja kui teie hommiko warra sate üllestousnud, siis minge ärra, kui teile walge tulleb.

11. Ja Tawet tousis warra üllės, temmä ja temma mehhed, et nemmad piddid hommikul ärraminnema ja Wilistitte male taggasi minnema; agga Wilistid läksid ülles Jisreeli pole.

30. Peatük.

Amaleki risuwad ja põlletawad Siklagi linna ärra; Tawet saab keik, mis risutud, nende käest jälle.

1. Ja se sündis, kui Tawet omma meestega kolmandamal päwal Siklagi sai, siis ollid Amaleki rahwas louna pole ja Siklagi peäle tulnud, ja Siklagi mahhalönud ja tedda tullega ärrapölletand.

2. Ja ollid naesterahwa, mis seäl sees, wangi winud, ni hästi pissikessed kui sured: agga nemmad ei tapnud kedda̱gi, waid wisid neid ärra ja läksid omma teed.

3. Ja Tawet tulli senna liñna omma meestega, ja wata, se olli tullega ärrapölletud, ja nende naesed, ja nende poiad ja nende tütred ollid wangi widud.

4. Siis töstis Tawet ja rahwas, mis temmaga, omma heält ja nutsid, senni kui nemmad ei joudnud ennam nutta.

5. Ja Taweti mollemad naesed ollid ka wangi widud, Abinoam, Jisreelinaene, ja Abigail, Nabali Karmelimehhe naene.

6. Ja Tawetil olli wägga kitsas kä, sest rahwas käskſid tedda kiwwidega surnuks wissata, sest keigel rahwal olli süddame kurbdus, iggaühhel omma poegade ja omma tüttarde pärrast: agga Tawet kinnitas ennast Jehowa omma Jummala sees. Jes. 40, 31.

7. Ja Tawet ütles preestri Abjatari, Abimeleki poia wasto: Et to mulle seie käilsita kueke; ja Abjatar töi käilsita kuekesse Taweti jure.

8. Ja Tawet küssis Jehowalt ja ütles: Kas ma pean sedda söahulka taggaaiama? Kas ma sedda kätte saan? Ja Jehowa ütles temmale: Aia tagga, sest sa pead neid wissiste kätte sama ja keik töeste ärrapeästma.

9. Ja Tawet läks ärra, temma ja kuussadda meest, kes temmaga, ja tullid Pesori jöest sadik, ja muist jäid senna seisma.

10. Ja Tawet aias tagga, temma ja nellisadda meest, ja kaksadda meest jäid seisma, kes ollid nenda ärrawässinud, et nemmad ei sudand ülle Pesori jöe miñna.

11. Ja nemmad leidsid ühhe Egiptussemehhe wälja peält ja wisid tedda Taweti jure, ja andsid temmale leiba, et ta söi, ja nemmad andsid temmale wet jua.

12. Ja andsid temmale ühhe tükki wigimarja kakko ja kaks rossina kobbarat, ja ta söi, ja temma waim sai jälle ta jure ellama, sest et ta polnud kolm päwa ja kolm ööd otsa leiba sönud egga wet jonud.

13. Ja Tawet ütles temmale: Kelle pärralt sa olled, ja kust sinna olled? Ja ta ütles: Minna ollen Egiptusse pois, ühhe Amalekimehhe sullane, ja mo issand on mind mahhajätnud, sepärrast et tänna kolmas pääw, kui ma haigeks sain.

14. Meie olleme louna pole Keretit ja senna male, mis Juda pärralt on, ja louna pole Kalebi maad laiale läinud, ja Siklagi liñna tullega ärrapölletanud.

15. Ja Tawet ütles temma wasto: Kas sa tahhad mind selle hulga jure allawia?

Ja ta ütles: Wañnu mulle Jummala
jures, et sa mind ei tabba tappa egga
mind anda mo issanda kätte tinni; siis
tahhan ma sind selle hulga jure allawia.
16. Ja ta wiis tedda alla, ja wata nem-
mad ollid keige ma peäl maas laiali, sö-
mas ja jomas ja tantsimas keige sure sa-
gi pärrast, mis nemmad Wilisti maalt ja
Juda maalt ollid ärrawötnud.
17. Ja Tawet löi neid mabba pubtest
teise päwa öhtoni, ja neist ei peäsnud
ükski mu ärra, kui nellisadda noort meest,
kes kamelitte selgas söitsid ja ärrapögge-
nesid.
18. Ja Tawet peästis keik ärra, mis
Amaleki rahwas ollid wötnud; ommad
mollemad naesed peästis Tawet ka ärra.
19. Ja ei jänud neile ühtegi waiak ei
wähhäst egga surest, ei poegadest egga
tüttardest, ei sagist egga mingisugguseft,
mis nemmad ollid neilt ärrawötnud: keik
töi Tawet jälle taggasi.
20. Ja Tawet wöttis keik puddolojuksed
ja weiksed ärra; nemmad käisid neid saat-
mas teiste lojuste eel ja ütlesid: Se on
Taweti saak.
21. Ja Tawet tulli nende kahhesaa meh-
he jure, kes ollid ärrawässinud, et nem-
mad ei sudand Taweti järrel käia, ja ted-
da nemmad ollid jätnud Besori jöe jure;
ja nemmad läksid Taweti wasto wälja ja
rahwa wasto, mis temmaga: ja Tawet
tulli rahwa jure ja küssis neilt, kas nende
käsfi piddi hästi käima.
22. Ja keik kurjad ja pabbaretti mehhed
nende meeste seast, kes Tawetiga ollid
läinud, hakkasid ütlema: Sepärrast et
nemmad ei olle meiega läinud, ei tabba
meie neile sagist, mis meie olleme ärra-
peästnud, muud ühtegi anda, kui agga
iggamehhele temma omma naese ja ta lap-
sed, neid wigo nemmad ja mingo ärra.
23. Ja Tawet ütles: Ärge tehke nen-
da, mo wennad, sega, mis Jehowa meile
on annud, ja ta on meid hoidnud ja söa-
hulga meie kätte annud, mis meie peäle
tulnud.
24. Ja kes peaks teie sanna kuulma selle
asja sees? Sest missuggune selle ossa
on, kes sötta allaläinud, nisuggune peab
ka selle ossa ollema, kes riistade jure jä-
nud: nemmad peawad ühhetassa jag-
gama.
25. Ja se sündis sest päwast ja pärrast,
et ta sedda panni seädmisseks ja kohtoseä-
dusseks Israelile tännapäwani.
26. Ja Tawet tulli Siklagi, ja läkkitas
sagist Juda wannemattele omma söbra-
dele, ja käskis ölda: Wata, siin on teile
önnistus Jehowa waenlaste sagist.
27. Ta läkkitas neile, kes Betelis, ja kes
Ramotis louna pool ja kes Jatiris,
28. Ja neile, kes Aroeris, ja kes Sim-
motis, ja kes Estemoas,
29. Ja kes Rakalis, ja kes Jerahmeeli
liñnades, ja kes Keni liñnades,
30. Ja kes Ormas, ja kes Korasanis ja
kes Atakis.
31. Ja kes Ebronis ja keiki paiko, kus
Tawet isse ja temma mehhed ollid käinud.

31. Peatük.

Wilistitte södda; Israeli lüakse mahha; Sauli
surm.

1. Ja Wilistid söddisid Israeli wasto:
ja Israeli mehhed pöggenesid Wilistitte
eest ärra, ja mahhalödud langsid Kilboa
mäe peäle.
2. Ja Wilistid kippusid Sauli ja ta
poegade peäle, ja Wilistid löid mahha
Jonatani ja Abinadabi ja Malkisua,
Sauli poiad.
3. Ja taplus olli Sauli wasto raske,
ja ambudega küttid leidsid tedda, ja ta
kartis wägga küttisid.
4. Ja Saul ütles omma söariistade
kandja wasto: Tomba omma möök wälja
ja pista mind sega läbbi, et needsinnatsed
ümberleikamatta ei tulle ja ei pista mind
läbbi ja ei te immet moga; agga temma
söariistade kandja ei tahtnud mitte, sest
ta kartis wägga; ja Saul wöttis mööga
ja langes isse selle sisse. 2 Saul. 1, 6. 10.
5. Ja kui ta söariistade kandja näggi,
et Saul olli surnud: siis langes temma
ka isse omma mööga sisse ja surri ärra
temmaga.
6. Nenda surri Saul ärra, ja temma
kolm poega, ja ta söariistade kandja, ja
keik temma mehhed sel päwal ühtlasi.
7. Kui Israeli mehhed, kes siin pool
orgo ja kes siin pool Jordanit ollid, näg-
gid, et Israeli mehhed ärrapöggenesid, ja
et Saul ja ta poiad ollid surnud: siis jät-
sid nemmad liñnad mahha ja pöggenesid
ärra, ja Wilistid tullid ja ellasid nende
sees.
8. Ja se sündis teisel päwal, et Wilis-
tid tullid mahhalödud paljals risuma; ja
nemmad leidsid Sauli ja ta kolm poega
maast Kilboa mäe peält,
9. Ja raiusid temma pea otsast ärra ja
riisusid ta söariistad ärra, ja läkkitasid
Wilistitte male ümberkaudo, nende ebba-
jummalatte koias ja rahwale röömsaid
sannumid kulutama.

10. Ja pannid temma söariistad Asta-
reti kotta, ja ta kehha posid nemmad ülles
Petsani linna müri külge.
11. Ja kui Kileadi Jabesi rahwas sest
said kuulda, mis Wilistid Saulile ollid
teinud,
12. Siis wötsid keik wahwad mehhed
kätte ja läksid keige ö, ja wötsid Sauli
kehha ja ta poegade kehhad Petsani müri
küllest mahha, ja tullid Jabesi ja pölleta-
sid neid seäl ärra.
13. Ja wötsid nende luud ja matsid üh-
he pu alla Jabesi, ja paastusid seitse pä-
wa.

Samueli Esimesse Ramato Ots.

Samueli Teine Ramat.

1. Peatük.

Taweti wagga meel Sauli ja Jonatani wasto.

1. Ja pärrast Sauli surma sündis, kui
Tawet olli taggasi tulnud Amaleki rah-
wast mahhalömast, ja Tawet kaks päwa
Ziklagi olli jänud:
2. Siis sündis kolmandal päwal, wata,
siis tulli üks mees lerist Sauli jurest, ja
temma rided löhki kärristud ja muld ta
pea peäl; ja se sündis, kui ta Taweti lig-
gi sai, siis heitis ta ma peäle mahha ja
kummardas.
3. Ja Tawet ütles temmale: Kust poolt
sa tulled? Ja temma ütles ta wasto: Ma
ollen Israeli lerist ärrapeäsnud.
4. Ja Tawet ütles ta wasto: Mis lug-
ga seäl on olnud? ma pallun, rägi mulle
ülles; ja ta ütles, et rahwas söast olli
ärrapöggenend, et ka rahwa seast paljo
langenud ja ärrasurnud, et Saul ka ja
temma poeg Jonatan ollid surnud.
5. Ja Tawet ütles nore mehhe wasto,
kes temmale sedda teäda andis: Kuida
tead sa, et Saul on surnud ja ta poeg
Jonatan?
6. Ja noor mees, kes temmale sedda
teäda andis, ütles: Ma juhtusin kogge-
matta Kilboa mäele, ja wata, Saul toe-
tas omma pigi peäle, ja wata, söawank-
rid ja hoostewäe pealikkud said tedda
tagga.
7. Ja ta watis ennese tahha ja näggi
mind, ja hüdis mind, ja ma ütlesin: Siin
ma ollen.
8. Ja ta ütles mulle: Kes sa olled? Ja
ma ütlesin ta wasto: Ma ollen Amale-
kimees.
9. Ja ta ütles mo wasto: Seisa, pal-
lun ma, mo wasto ja te mulle surma, sest
wäljaömmeldud kuub on mind ärrakeel-
nud, et mo hing alles terwe mo sees on.
10. Sepärrast seisin ma temma wasto
ja teggin temmale surma; sest ma teäd-
sin, et ta ei woind ellusse jäda, pärrast
sedda kui ta olli mahhalangend; ja ma
wötsin kroni, mis ta peas, ja käewarre
ehte, mis ta käewarre ümber, ja ollen
neid siin omma issanda jure tonud.
11. Ja Tawet hakkas omma ridist kinni
ja kärristas neid löhki, ja nisammoti keik
mehhed, kes temma jures ollid,
12. Ja teggid kaebdust ja nutsid ja paas-
tusid öhtoni Sauli pärrast ja ta poia Jo-
natani pärrast, ja Jehowa rahwa pär-
rast ja Israeli sou pärrast, et nemmad
mööga läbbi ollid langenud.
13. Ja Tawet ütles nore mehhe wasto,
kes temmale sedda olli teäda annud: Kust
poolt sa olled? Ja ta ütles: Ma ollen
ühhe wööra Amalekimehhe poeg.
14. Ja Tawet ütles ta wasto: Kuida ei
olle sa mitte kartnud omma kät wäljapis-
tes, et sa Jehowa woitud mehhe ärrarik-
kunud?
15. Ja Tawet kutsus ühhe norist meh-
hist ja ütles: Tulle tenna, minne ta peä-
le; ja temma löi tedda mahha, et ta surri.
16. Sest Tawet olli temmale ütlelnud:
Sinno werri olgo so pea peäl, sest sinno
su on so wasto tunnistanud ja ütlelnud:
Minna ollen Jehowa woitud mehhele
surma teinud.
17. Ja Tawet laulis Sauli pärrast ja
ta poia Jonatani pärrast sedda nutto-
luggu,
18. Ja ütles, et Juda lapsi pidi am-
mule öppetadama: (wata se on kirja pan-
dud öiglase ramatusse.)
19. Israeli illo on so körge paikade
peäle mahhalödud; kuida on wäggewad
langenud!
20. Ärge andke sedda teäda Katti linna;
ärge wige röömsaid sannumid Askeloni
ulitsatte peäle, et Wilistitte tütred ei sa
röömsaks, et ümberleikamatta meeste tüt-
red römo pärrast ei hüppa.
21. Kilboa mäed! ärgo tulgo teie peäle
ei kastet egga wihma, ja ärge jäge ülles-
töstmisse ohwritte pölluks; sest seäl on

wäggewatte kilp läilaks läinud, Sauli
kilp, otsego polleks ta mitte ölliga woitud.
22. Mahhalödud innimeste werrest,
wäggewatte raswast polle Jonatani amb
mitte taggasi tagganend, ja Sauli moök
ei tulnud tühjalt taggasi.
23. Saul ja Jonatan, kes armastud ja
löbbusad olnud ommas ellus, polle ka mit-
te ommas surmas lahhutud; nemmad
ollid kergemad kui kotkad, ja wäggewa-
mad kui lonkoerad.
24. Israeli tütred! nutke Sauli pärrast,
kes elleda punnase riettega ellaste teid eh-
hitanud, kes kuldehte teie riette peäle satis.
25. Kuida on wäggewad langenud keskt
taplusses! Jonatan on so kõrge paikade
peäle mahhalödud.
26. Oh mo wend Jonatan! mul on kit-
sas kä sinno pärrast, sa ollid mulle wäg-
ga löbbus; sinno armastaminne on mul
immelinne hea olnud, ennam kui naeste
armastaminne.
27. Kuida on wäggewad langenud, ja
söariistad hukka sanud!

2. Peatük.

Tawetit töstetakse kunningaks Juda ülle, ja Isboseti Israeli ülle, teine teise wasto.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet
Jehowalt küssis ja ütles: Kas ma pean
üllesminnema ühte neisse Juda linna?
Ja Jehowa ütles ta wasto: Minne ül-
les; ja Tawet ütles: Kuhho ma lähhän?
Ja ta ütles: Ebroni.
2. Ja Tawet läks sinna ülles ja temma
kaks naest ka, Ahinoam, Jisreelinaene,
ja Abigail, Karmelimehhe Nabali naene.
3. Tawet satis ka ommad mehhed, kes
ta jures ollid, üllesminnema, iggamehhe
omma perrega, ja nemmad ellasid Ebro-
ni linnades.
4. Siis tullid Juda mehhed ja woidsid
Taweti seäl kunningaks Juda sou ülle.
Nemmad andsid ka Tawetile teäda ja üt-
lesid: Kileadi Jabesi mehhed on need, kes
Sauli mahhamatnud. 1 Sam. 31, 11. 12. 13.
5. Ja Tawet läkkitas käsjud Kileadi Ja-
besi meeste jure, ja käskis neile öölda:
Onnistud olgo teie Jehowale, kes teie se
hea ollete teinud omma issandale Saulile
ja ollete tedda mahhamatnud.
6. Sepärrast näitko Jehowa teile heldust
ja truust ülles, ja minna tahhan ka teile
sedda head möda tehha, et teie sedda ollete
teinud.
7. Ja nüüd olgo teie käed tuggewad, ja
olge wahwad, ehk kül teie issand Saul
on surnud; sest Juda suggu on mind
ennese ülle kunningaks woidnud.
8. Ja Neri poeg Abner, kes Sauli wä-
pealik olli, wöttis Sauli poia Isbose-
ja wiis tedda ärra Maanaimi.
1 Sam. 14. 5
9. Ja töstis tedda kunningaks Kileadi
ja Aseri ülle, ja Jisreeli ja Efraimi üll
ja Penjamini ja keige Israeli ülle.
10. Nellikümmend aastat olli Sau
poeg Isboset wanna, kui ta kunningal-
sai Israeli ülle, ja wallitses kaks aastat
agga Juda suggu käis Taweti järrel.
11. Ja aia arro, mis Tawet Juda so
ülle Ebronis kunningas olnud, on seits
aastat ja kuus kuud.
12. Ja Neri poeg Abner läks wälja, ja
Sauli poia Isboseti sullased Maanaimist
Kibeoni.
13. Ja Seruja poeg Joab ja Taweti
sullased läksid ka wälja, ja nemmad said
teine teise wasto Kibeoni tigi jures, ja
teised jäid seie pole tiki, ja teised teine pe-
le tiki.
14. Ja Abner ütles Joabi wasto: Et
lasse nored mehhed hakkata peäle ja meie
ees mängida; ja Joab ütles: Hakkago kül!
15. Siis hakkasid nemmad arro pärrast
minnema, kaksteistkümmend Penjamini
ja Sauli poia Isboseti polest, ja kaksteist-
kümmend Taweti sullasist.
16. Ja nemmad hakkasid teised teine peast
kinni ja pissid omma moöga teine teise
külje sisse, ja langsid ühtlasi surnud mah-
ha: sest pandi selle paigale nimmi Ellat-
surim, mis Kibeoni jures.
17. Ja üks wägga kange söddiminne
sündis selsammal päwal, ja Abner ja
Israeli mehhed lödi Taweti sullaste ette
mahha.
18. Ja seäl olli kolm Seruja poega,
Joab ja Abisai ja Asael; ja Asaelil ollid
kerged jallad otsego weikest suggu hirwel,
mis wäljal.
19. Ja Asael aias Abnerit tagga, ja ei
kallanud mitte Abneri takka ärra ei parra-
mat egga pahhemat kät.
20. Ja Abner watis taggasi ja ütles:
Olled sa Asael? ja ta ütles: Ma ollen.
21. Ja Abner ütles temmale: Kalla
sinna omma parramat ehk pahhemat kät,
ja hakka ühhest norist mehhist kinni ja
wötta temma rided seljast ennesele ärra;
agga Asael ei tahtnud mitte temma takka
ärralahkuda.
22. Ja Abner wöttis weel Asaeli wasto
to öölda: Lahku mo takka ärra; mispär-
rast pean ma sind mahhalöma? ja kuida

weikſin ma ommad ſilmad ülleſtöſta ſo
wenna Joabi waſto?
23. Agga temma ei tahtnud mitte ärra-
lahkuda, ja Abner aias taggumisse pigi
otſaga temma wiendamaſt küljeluuſt läb-
bi, et piik takka temmaſt wälja tulli, ja ta
langes ſenna mahha ja ſurri ſinna paika
ärra; ja ſe ſündis, et keik, kes ſenna paika
tullid, kus Aſael mahhalangenud ja ſur-
nud olli, jäid ſeisma.
24. Ja Joab ja Abiſai aiaſid Abnerit
tagga; ja pääw läks loja, kui nemmad
temma mäekünka jure ſaid mis Kia koh-
bal on Kibeoni körwe te äres.
25. Ja Penjamini lapſed kogguſid Ab-
neri tahha, et nemmad ühheks hulgaks
ſaid, ja ſeiſid ühhe mäekünka otſas.
26. Ja Abner hüdis Joabi waſto ja
ütles: Kas ſiis möök peab ühte puhko
rahwa ärralöppetama? Eks ſa ei tea, et
wimaks meel läbbäb wihhaks? Kui kaua
ſa ſiis mitte rahwale ei ütle, et nemmad
omma wendade takka peawad jälle taggaſi
minnema?
27. Ja Joab ütles: Ni töeste kui Jum-
mal ellab, olleksid ſinna nenda räkinud,
kül olleks jo tänna hommiko rahwas wi-
nud iggaüks omma wenna takka ärra.
28. Ja Joab puhhus paſſunat, ja keik
rahwas jäi ſeisma, ja ei aiand mitte en-
nam Israeli tagga, egga wötnud ennam
tappelda.
29. Ja Abner ja ta mehhed käiſid keige
ſe öö laggedaſt maaſt läbbi, ja läkſid
ülle Jordani ja käiſid keik Pitroni läbbi
ja ſaid Maanaimi.
30. Ja Joab pöris ümber Abneri jär-
relt, ja koggus keik rahwa kokko; ja Ta-
weti ſullaſiſt leiti waia ollewad ühheksa-
teiſtkümmend meeſt ja Aſael.
31. Ja Taweti ſullaſed ollid Penjamini
ja Abneri mehhiſt mahhalönud, et kolm-
ſadda ja kuuskümmend ſurnuks jäid.
32. Ja nemmad töſtſid Aſaeli ülles ja
matſid tedda ta isſa hauda mahha, mis
Petlemmas olli; ja Joab ja ta mehhed
käiſid, ja walge tulli neile Ebronis.

3. Peatük.

Tawet läbbäb ikka üllemale; Abnerit tappetakſe.

1. Ja Sauli ja Taweti ſou wahhel olli
pitkalinne ſödda: agga Tawet ſai ikka
peäle langemaks, ja Sauli ſuggu läks
ikka alwemaks.
2. Ja Tawetile ſündiſid poiad Ebronis,
ja ta eſimenne poeg olli Amnon, Ahi-
noamist Jisreelinaeſeſt.
3. Ja temma teine poeg Kileab, Abigai-
liſt Karmelimehhe Nabali naeſeſt, ja kol-
mas Abſalom, Maakaſt, Keſuri kunninga
Talmai tütreſt.
4. Ja neljas olli Adonia, Aggiti poeg,
ja wies Sewatja, Abitali poeg.
5. Ja kues Jitream Eglaſt, kes ka Ta-
weti naene: need on Tawetile ſündinud
Ebronis.
6. Ja ſe ſündis, kui ſödda olli Sauli ja
Taweti ſou wahhel, ſiis kinnitas Abner
ennaſt Sauli ſou heaks.
7. Ja Saulil olli liignaene olnud, Rits-
pa nimmi, Aija tüttar; ja Isboſet ütles
Abneri waſto: Mispärraſt heidad ſa mo
isſa lianaeſe jure?
8. Ja Abneri wihha ſüttis pöllema Is-
boſeti könne pärraſt ja ta ütles: Kas ma
ſiis koera pea ollen, kes Juda rahwa pär-
ralt? weel tännapääw teen ma head ſo
isſa Sauli ſoule, ta wendadele ja ta ſöb-
radele, ma polle ſind ka mitte Taweti kät-
te ärraannud; ja ſa arwad tänna naeſe
pärraſt üllekohto ſüüd mo peäle?
9. Jummal tehko Abnerile nenda ja nen-
da weel peälegi, kui minna ei wötta mit-
te töeste tehha, nenda kui Jehowa Ta-
wetile on wandunud:
10. Et ma kunningrigi Sauli ſou käeſt
ärraſadan, ja Taweti aujärje kinnitan
Israeli ülle ja Juda ülle Tanniſt Peer-
ſebaſt ſadik.
11. Ja ta ei woinud üht ſannagi en-
nam Abnerile koſta, et ta tedda kartis.
12. Ja Abner läkkitas käsſud enneſe
eeſt Taweti jure ütlema: Kelle pärralt on
ma? ja käskis weel öölda: Te omma ſeä-
dus minnoga, wata, ſiis peab mo käsſi
ſoga ollema, et ma keik Israeli ſo pole
pöran.
13. Ja Tawet ütles: Se on hea, ma
tahhan ſoga ſeädusſe tehha; agga üht as-
ja pallun ma ſult ja ütlen: Sa ei pea
mitte mo ſilmi näbba ſama, kui ſa ei ſada
Sauli tüttart Mikalit mo kätte, enne kui
ſa tulled mo ſilmi waatma.
14. Tawet läkkitas ka käsſud Isboſeti,
Sauli poia jure, kes piddid ütlema: An-
na mo naene Mikal, kedda ma ſaa Wi-
liſtitte eeſtnahhaga enneſele ollen ärra-
kihlanud. 1 Sam. 18, 25. 27.
15. Ja Isboſet läkkitas ja wöttis ted-
da mehhe käeſt, Paltieli Laiſi poia käeſt
ärra. 1 Sam. 25, 44.
16. Ja temma mees läks temmaga ja
käis ühtepuhko nuttes ta järrel Pahhuri-
miſt ſadik; ſiis ütles Abner ta waſto:
Minne ärra taggaſi, ja ta läks taggaſi.
17. Ja Abner räkis Israeli wannemat-

tega ja ütles: Teie ollete jo enne sedda
püüdnud Tawetit ennestele kunningaks
sada.

18. Siis tehke sedda nüüd; sest Jehowa
on Taweti pärrast rätinud ja öölnud:
Taweti, mo sullase, käe läbbi tahhan ma
omma Israeli rahwa ärrapeästa Wilis-
titte käest ja keikide nende waenlaste käest.

19. Ja Abner rätis ka Penjamini laste
kuuldes; ja Abner läks ka Ebroni Taweti
körwade ette rätima keik, mis Israeli me-
lest ja keige Penjamini sou melest hea olli.

20. Kui Abner Taweti jure tulli Ebroni
ja kakskümmend meest temmaga, siis teg-
gi Tawet joddud Abnerile ja meestele, kes
temmaga.

21. Ja Abner ütles Taweti wasto: Ma
tahhan kätte wötta ja ärraminna ja keik
Israeli omma issanda kunninga jure kog-
guda, et nemmad soga seädusse tewad, et
sa kui kunningas saad wallitseda keikis,
nenda kui so hing himmustab; ja Tawet
laskis Abneri minna, ja ta läks rahhoga
ärra.

22. Ja wata, Taweti sullased ja Joab
tullid söawäe hulgast ärra ja töid ennes-
tega suure sagi, ja Abner ei olnud ennam
Taweti jures Ebronis, sest ta olli tedda
lasknud minna, et ta rahhoga ärraläinud.

23. Kui Joab ja keik wäggi, mis tem-
maga olli, senna tullid, siis andsid nem-
mad Joabile teäda ja ütlesid: Neri poeg
Abner tulli kunninga jure, ja ta laskis
tedda minna, et ta rahhoga ärräläks.

24. Ja Joab läks kunninga jure ja üt-
les: Mis olled sa teinud? Wata Abner
on so jure tulnud, mispärrast olled sa
tedda lasknud minna, et ta keelmatta är-
raläinud?

25. Sa tunned Neri poega Abnerit, sest
ta on tulnud sind melitama, ja et ta teä-
da saaks so wäljaminnemist ja so sisse-
tullemist, ja moistaks, mis sa igganes
teed.

26. Ja Joab läks Taweti jurest wälja,
ja läkkitas käsfud Abneri järrele, ja need
töid tedda Sira kaewo jurest taggasi, ja
Tawet ei teädnud sedda mitte.

27. Kui Abner jälle Ebroni taggasi sai,
siis wiis Joab tedda körwale keskt paika
wärrawa alla, et ta piddi sallaja temma-
ga könnelema; ja ta pistis omma wenna
Asaeli werre pärrast tedda seäl wienda-
mast külljeluust läbbi, et ta surri. p. 2. 23.

28. Kui Tawet sedda pärrast sai kuulda,
siis ütles temma: Ma ollen ilmasüta ja
mo kunningriik Jehowa ees iggaweste,
Neri poia Abneri werre polest.

29. Se jägo Joabi pea peäle ja keige
issa sou peäle, et Joabi soust ei ial är
ei kau se, kelle libha joseb, ei se kes pidd
litöbbine, egga se kes keppi warral kä
ja mööga läbbi langeb ja kel leiba pudu!
Laul. 5. 5. 6.

30. Ja Joab ja ta wend Abisai oll
Abneri ärratapnud, sepärrast et ta nem
wenna Asaeli Kibeonis taplusses olli ä
rasurmanud.

31. Ja Tawet ütles Joabi wasto ja ke
ge rahwa wasto, mis temma jures: Kä
ristage ommad rided löhki ja pange k
tirided enneste ümber, ja tehke kaebdu
Abneri pärrast; ja kunningas Tawet is
käis surnorami tagga.

32. Ja kui nemmad Abnerit Ebron
mahhamatsid, siis töstis kunningas om-
ma heält ja nuttis Abneri haua jures, ja
keik rahwas nutsid ka.

33. Ja kunningas laulis nuttes Abneri
pärrast ja ütles: Kas Abner on surnud,
kui üks jölle surreb?

34. Sinno käed polle mitte kinniseutud,
ja so jallad polle mitte waskahhelattega
kinnipandud olnud: sa olled langend, et-
sego kegi pöraste innimeste ette langeb.
Ja keik rahwas wötsid weel ennam tedda
nutta.

35. Ja keik rahwas tullid Tawetile lei-
ba pakkuma süa, kui alles walge olli; ag-
ga Tawet wandus ja ütles: Nenda tehke
Jummal mulle ja nenda weel peäleg,
kui ma, enne kui pääw saab loja läinud,
leiba ehk mingisuggust muud suhho pis-
tan.

36. Kui keik rahwas sedda tundsid, siis
olli se hea nende melest; nenda kui keik,
mis kunningas teggi, keige rahwa melest
hea olli,

37. Ja keik rahwas ja keik Israel said
teäda sel päwal, et se ei olnud mitte kun-
ninga polest, et Neri poeg Abner olli är-
rasurmatud.

38. Ja kunningas ütles omma sullaste
wasto: Eks teie tea, et sel päwal üks
würst ja suur mees Israelis on langenud?

39. Ja minna ollen tännapääw alles
nödder, ja hilja woitud kunningas, ja
needsinnatsed mehhed, Seruja poiad, on
kangemad mind: Jehowa maksko selle
kätte, kes kurja teeb, ta kurjust möda.
Laul. 62, 13.

4. Peatük.

Isbosett tappetakse ärra.

1. Kui Sauli poeg kulis, et Abner Eb-
roni olli ärrasurnud, siis said temma

läed lödwaks, ja keik Israel tundis hir-
mo.
2. Ja Sauli poial olli kaks meest, kes
wäebulkade pealikkud, teise nimmi Paana
ja teise nimmi Rekab: Rimmoni Peeroti-
mehhe poiad, Penjamini lastest; (sest
Peeroti liñna arwatakse ka Penjamini
järrele.)
3. Ja Peeroti rahwas ollid Kittaimi
põggenend, ja on seäl kui woörad ella-
mas tännapäwani.
4. Jonatanil, Sauli poial, olli ka üks
poeg jallust wiggane, se olli wiis aastat
wanna; kui sannum Sauli ja Jonatani
surmast Jisreelist tulli, siis wöttis temma
amm tedda süllesse ja pöggenes; ja se sün-
dis, kui ta ruttuste piddi pöggenema, et
laps mahhalanges ja hakkas lonkama, ja
ta nimmi olli Mewiboset.
5. Ja Rimmoni, Peerotimehhe poiad,
Rekab ja Paana, läksid ja tullid Isboseti
kotta, kui pääw pallaw olli, ja ta maggas
wodis lounat.
6. Ja nemmad tullid senna kesk kotta
nisio toma, ja pistsid tedda wiendamast
küljeluust läbbi; ja Rekab ja temma wend
Paana peäsesid ärra.
7. Sest nemmad ollid kotta tulnud, kui
ta maggas omma wodi peäl omma mag-
gades kambris, ja löid tedda mahha ja
tapsid tedda ärra, ja raiusid ta pea otsast
ärra, ja wötsid temma pea ja läksid lag-
geta ma teed keige ö.
8. Ja nemmad wisid Isboseti pea Ta-
weti jure Ebroni, ja ütlesid kunninga
wasto: Ennä siin on so waenlase Isbo-
seti, Sauli poia, pea, kes so hinge püdis:
Nenda on Jehowa mo issanda kunninga
pärrast sel päwal Sauli ja ta sou kätte
maksnud.
9. Ja Tawet wastas Rekabile ja Paa-
nale ta wennale, Rimmoni Peerotimehhe
poegadele, ja ütles neile: Ni töeste kui
Jehowa ellab, kes mo hinge keigest ah-
hastusest on ärrapeäsnud;
10. Kui üks mulle kulutas ja ütles:
Wata, Saul on surnud, ja sesamma olli
ennast melest röömsa sannume toja: siis
wötsin ma tedda kinni ja tapsin tedda
Siklagis ärra, kellele ma röömsa sannu-
me palga piddin andma. p. 1, 15.
11. Kui paljo ennam need ösälad meh-
hed, kes ühhe wagga mehhe temma koias
ta wodi peäl on ärratapnud; eks ma siis
nüüd ei peaks temma werd teie käest noud-
ma ja teid ma peält ärrasaatma?
12. Ja Tawet käskis nori mehhi, ja
need tapsid neid ärra ja raiusid nende käed
ja nende jallad ärra, ja posid neid Ebro-
nis tigi jures ülles; ja Isboseti pea wöt-
sid nemmad ja matsid sedda mahha Ab-
neri hauda Ebronis.

5. Peatük.

Tawetit töstetakse kunningaks keige Israeli üllе.

1. Ja keik Israeli sugguarrud tullid
Taweti jure Ebroni ja räkisid ja ütlesid:
Wata meie, meie olleme sinno lu ja so
lihha.
2. Jubba enne sedda, kui Saul meie ülle
kunningas olli, olled sinna Israeli ol-
nud wälja ja sisse saatmas, ja Jehowa
on sulle üttelnud: Sinna pead mo Israe-
li rahwast kui karjane hoidma, ja sinna
pead würst ollema Israeli ülle.
1 Sam. 16, 1. 13.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid kun-
ninga jure Ebroni, ja kunningas Tawet
teggi nendega seädusse Ebronis Jehowa
ees, ja nemmad woidsid Taweti kunnin-
gaks Israeli ülle.
4. Kolmkümmend aastat wanna olli Ta-
wet, kui ta kunningaks sai; nellikümmend
aastat on ta kunningas olnud.
5. Ebronis wallitses ta Juda ülle seitse
aastat ja kuus kuud, ja Jerusalemmas
wallitses temma kolmkümmend ja kolm
aastat keige Israeli ja Juda ülle.
6. Ja kunningas olli omma meestega
läinud Jerusalemma Jebusitte wasto, kes
seäl maal ellasid; ja nemmad räkisid Ta-
weti wasto ja ütlesid: Ei sinna sa mitte
seie sisse, sest pimmedad, ja lonkajad aia-
wad sind taggasi; sest nemmad piddid üt-
lema: Tawet ei sa mitte seie sisse.
7. Ja Tawet sai Sioni kantsi kätte, se
on Taweti lin.
8. Sest Tawet olli selsammal päwal
öölnud: Kes ial Jebusid mahhalööb ja
tulleb kaewandust sadik, saab woimust
lonkajatte ja pimmedatte peäle, kedda Ta-
weti hing wihkab. Sepärrast ööldakse:
Pimme ja lonkaja ei pea mitte siñna kot-
ta sama.
9. Ja Tawet ellas kantsis ja nimmetas
sedda Taweti liñnaks, sest Tawet ehhitas
ümberringi walli, seest poolt müri.
10. Ja Tawet läts ikka suremaks, sest
Jehowa, wäggede Jummal, olli temma-
ga. Laul. 128, 4. 5.
11. Ja Iram, Tirusse kunningas, läk-
kitas käsud Taweti jure, ja seedripuid
ja puseppi, ja müri tarwis kiwwiseppi, et
nemmad Tawetile koia piddid ehhitama.
12. Ja Tawet moistis, et Jehowa ted-
da olli kinnitanud kunningaks Israeli

ülle, ja et ta temma kunningriki olli üllendanud omma rahwa Israeli pärrast.

13. Ja Tawet wöttis weel ennam liignaesi ja naesi Jerusalemmast, pärrast sedda kui ta Ebronist sai tulnud; ja Tawetile sündis weel ennam poege ja tütrid.

14. Ja need on nende nimmed, kes temmale Jerusalemmas sündsid: Sammua, ja Sobab, ja Natan ja Salomo,

15. Ja Jibbar, ja Elisua, ja Neweg ja Jawia,

16. Ja Elisama, ja Eljada ja Eliwelet.

17. Kui Wilistid kuulsid, et nemmad Taweti ollid woidnud kunningaks Israeli ülle, siis läksid keik Wilistid ülles Tawetit taggaotsima; ja Tawet kulis sedda ja läks alla ühte kantsi.

18. Ja Wilistid tullid ja lautasid endid laiale Rewaimi orgus.

19. Ja Tawet küssis Jehowalt ja ütles: Kas ma pean Wilistitte wasto üllesminnema? Kas sa annad neid mo kätte? Ja Jehowa ütles Taweti wasto: Minne ülles, sest ma tahhan Wilistid töeste so kätte anda.

20. Ja Tawet tulli Paalperatsimi, ja Tawet löi neid senna mahha ja ütles: Jehowa on mo eel mo waenlased löhkunud, otsego wessi lähhisööb; sepärrast panni ta selle paigale nimme Paalperatsim.

21. Ja nemmad jätsid senna ommad ebbajummalad mahha, ja Tawet ja ta mehhed wötsid neid ülles.

22. Ja ta tullid Wilistid ülles ja lautasid endid laiale Rewaimi orgus.

23. Ja Tawet küssis Jehowalt, ja ta ütles: Sa ei pea mitte üllesminnema; minne ümber nende tahha, et sa nende jure saad Pekamarja pude kohhal.

24. Ja kui sünnib, et sa Pekamarja pude ladwus mühhisemist kuled, siis hakka likuma, sest Jehowa on siis so ele wäljaläinud, Wilistitte leri mahhalöma.

25. Ja Tawet teggi, nenda kui Jehowa tedda käsknud, ja löi Wilistid mahha Kebast senni kus Keseri tullakse.

6. Peatük.

Seädusselaegast wiakse Taweti linna.

1. Ja Tawet koggus ta keik ärrawallitsetud mehhed Israelist kokko, kolmkümmend tuhhat.

2. Ja Tawet wöttis kätte ja läks keige rahwaga, mis temma jures, Juda Paalimist, et ta seält piddi üllestoma Jummala laeka, kelle jures nimme appi hüitakse, wäggede Jehowa nimme, kes istub Kerubitte kohhal.

3. Ja nemmad weddasid Jummala laegast ühhe ue wankriga ja töid sedda Abinadabi koiast ärra, mis Kibeas olli; ja Usa ja Ahjo, Abinadabi poiad, käisid uut wankrit saatmas. 1 Sam. 7, 1.

4. Ja kui nemmad sedda ärrawisid Abinadabi koiast, mis Kibeas, Jummala laekaga, ja Ahjo laeka ees käis:

5. Siis mängisid Tawet ja keik Israeli suggu Jehowa ees keigesugguste mängide peäl mändsest puust, ja kanneldega ja nabblidega, ja trummidega ja Menaani ja Seltseli mängidega.

6. Ja kui nemmad said Nakoni rehhealluse jure, siis pistis Usa omma käe Jummala laeka külge ja piddas sedda kinni, sest weiksed heitsid körwale.

7. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Usa wasto, ja Jummal löi tedda senna mahha eksitusse pärrast, et ta senna Jummala laeka jure ärrasurri.

8. Ja Taweti meel sai pahhaks, et Jehowa Usa kallal olli lahhutust teinud, ja panni selle paigale nimme Perets Usa tännapäwani.

9. Ja Tawet kartis Jehowat sel päwal ja ütles: Kuida woib Jehowa laegas minno jure tulla?

10. Ja Tawet ei tahtnud mitte lasta Jehowa laegast ennese jure tua Taweti linna, waid Tawet wiis sedda körwale Obededomi, Kittimehhe kotta.

11. Ja Jehowa laegas olli Obededomi, Kittimehhe, koias kolm kuud, ja Jehowa önnistas Obededomit ja keik ta kodda.

12. Siis anti kunningale Tawetile teäda ja öldi: Jehowa on Obededomi kodda ja keik, mis temmal on, Jummala laeka pärrast önnistanud; sepärrast läks Tawet ja töi Jummala laeka Obededomi koiast ülles Taweti linna römoga.

13. Ja se sündis, kui need, kes Jehowa laegast kandsid, kuus sammo maad ollid eddasi läinud, siis ohwerdas ta härgi ja nuumweiksid.

14. Ja Tawet hüppas keigest wäest Jehowa ees, ja Tawetil olli linnane käiksita kuete selgas.

15. Ja Tawet ja keik Israeli suggu wisid Jehowa laeka ülles öiskamisse ja passuna healega.

16. Ja se sündis, kui Jehowa laegas Taweti linna sai, et Mikal, Sauli tüttar, aknast watis ja näggi kunninga Taweti wahhwaste hüppawad Jehowa ees; ja ta ei pannud tedda mikski ommas süddames.

17. Ja kui nemmad Jehowa laeka said

sisse tonud, ja sedda temma paika pannud keik paika telki, mis Tawet temmale olli üllestönud: siis ohwerdas Tawet pölletamisse ja tänno ohwrid Jehowa ees.
18. Ja kui Tawet sai löppend pölletamisse ja tänno ohwrid ohwerdamast, siis önnistas ta rahwast wäggede Jehowa nimmel.
19. Ja jaggas wälja keige rahwale, keige Israeli hulkadele, ni hästi meestele kui naestele, iggaühhele ühhe leiwakakko ja ühhe tanni lihhatükki ja ühhe plasko wina: siis läks keik rahwas iggamees omma koio.
20. Ja kui Tawet jälle tulli omma perret önnistama, siis läks Mikal, Sauli tüttar, Taweti wasto ja ütles: Mis aulinne on tänna Israeli kunningas olnud! kes tänna omma sullaste ümmardajatte silma ees on allasti olnud, otsego kegi tühjest mehhist ennast koggoni allasti teeb.
21. Ja Tawet ütles Mikali wasto: Jehowa ees, kes mind on ärrawallitsenud sinno issa eest ja keige ta sou eest, et ta mind käskis olla Jehowa rahwa ülle, Israeli ülle würstiks, jah, Jehowa ees ollen ma mänginud.
22. Ja ma tahhan weel alwemaks sada kui nenda, ja allandlik olla ommast melest: ja ümmardajattega, kellest sa räkinud, nendega tahhan ma aulisseks sada.
23. Ja Mikalil, Sauli tütrel, ei olnud last ta surma päwani.

7. Peatük.

Tawet peab nou templi üllesehhitamisse pärrast, ja saab kallid tootust Jehowa käest.

1. Ja se sündis, kui kunningas ommas koias ellas ja Jehowa temmale olli hingamist annud keige temma waenlaste polest ümberkaudo:
2. Siis ütles kunningas prohweti Natani wasto: Et wata, minna ellan Seedrirru koias, ja Jummala laegas seisab telkide al.
3. Ja Natan ütles kunninga wasto: Minne, te keik, mis so süddames, sest Jehowa on sinnoga.
4. Ja selsammal ösel sündis, et Jehowa sanna Natani kätte sai ja ütles:
5. Minne ja ütle mo sullase Taweti wasto: Nenda ütleb Jehowa, kas sinna mulle koia peaksid üllesehhitama, kus ma sees ellan?
6. Sest ma polle mitte koias ellanud sest päwast, kui ma Israeli lapsed Egiptussest ollen üllestonud, ei tännagi päwani, waid ollen telgi ja maia sees käinud.
7. Kus ma ial keige Israeli lastega ollen käinud, kas ma ühhe sanna ollen lausnud ühhelegi Israeli suggguarrudest, kedda ma ollen käsknud omma Israeli rahwast kui karjane hoida, ja öölnud: Mispärrast ei ehhita teie mulle mitte ühte kodda Seedripuust?
8. Sepärrast peab sa nenda mo sullase Tawetile ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa, ma ollen sind lammaste karjaaiast puddolojuste järrelt wötnud, et sa piddid mo rahwa ülle, Israeli ülle, würstiks ollema.
9. Ja ollen soga olnud keikis paikus, kus sa käinud, ja ollen keik so waenlased so eest ärrakautanud, ja sulle sure nimme teinud, kuida suurte nimmi on, kes ma peäl.
10. Ja omma rahwale Israelile tahhan ma ühhe paiga seäda ja tedda istutada, et ta ommal assemel ellab, ja seält ennam ei ligu, ja pöratsed innimessed ei pea tedda mitte ennam waewama, nenda kui ennemuiste,
11. Ja neil päiwil, kui ma seädsin kohtomoistjad omma Israeli rahwale; ja tahhan sulle hingamist anda keige so waenlaste polest; ja Jehowa kulutab sulle, et Jehowa sulle tahhab ühhe sure perre sata.
12. Kui so päwad täis sawad ja sa omma wannemattega maggama läinud, siis tahhan ma so sou, mis sinno sissikonnast wäljatulleb, so järrele sata tousma ja selle kunningriki kinnitada. 1 Kunn. 8, 19. 20.
13. Sesamma peab mo nimmele ühhe koia üllesehhitama, ja ma tahhan temma kunningrigi aujärje kinnitada iggaweseks aiaks.
14. Minna tahhan temmale issaks olla, ja temma peab mulle poiaks ollema: kui ta köwwerust teeb, siis tahhan ma tedda innimeste witsaga ja innimeste laste nuhtlustega karristada. Ebr. 2, 5–11.
15. Ja mo heldus ei pea mitte ta jurest ärralahkuma, nenda kui ma sedda Sauli käest ollen ärralahhutanud, kedda ma sinno eest ärrasaatnud. 1 Sam. 15, 26. 28. 29.
16. Ja so suggu ja so kunningriik peab iggaweste kindel ollema sinno ees, so aujärg peab tuggew ollema iggaweste.
17. Nenda kui keik needsinnatsed sannad ja keik se näggeminne olli, nenda räkis Natan Taweti wasto.
18. Ja kunningas Tawet tulli ja jäi Jehowa ette ja ütles: Kes ollen minna Issand Jehowa, ja mis on minno suggu, et sa mind siit sadik olled saatnud? 1 Mos. 32, 11.
19. Ja se on weel wähhä so melest, Is-

sand Jehowa, sa olled ka omma sullase
sou pärrast jo räkinud sest, mis pitka aia
pärrast peab sündima, ja sedda innimesse
wisil, Issand Jehowa! Rom. 9. 5.
20. Ja mis peab Tawet weel ennam
so wasto räkima? Sest sinna tunned om-
ma sullast, Issand Jehowa!
21. Omma sanna pärrast ja omma süd-
dame järrele olled sa keik se sure asja tei-
nud, et sa omma sullasele sedda piddid
teäda andma.
22. Sepärrast olled sinna suur, oh Je-
howa Jummal! sest ükski polle so sarna-
ne, polle ka muud Jummalat kui sinna,
keik sedda möda mis meie omma körwade-
ga olleme kuulnud.
23. Ja kes on kui sinno rahwas, kui
Israel, üks ainus rahwas siin ma peäl?
Kedda Jummal on läinud ennesele lun-
nastama rahwaks, ja ennesele nimme teg-
gema; ja et sa, oh Jummal, isseennese
pärrast olled omma male teinud suri ja
kardetawaid asjo, omma rahwa pärrast,
mis sa ennesele olled lunnastand Egip-
tussest, ja pagganatte ja nende jumma-
latte käest. 5 Mos. 4, 7. 8. Laul. 33, 12.
24. Ja sa olled omma Israeli rahwa
kinnitanud ennesele rahwaks iggaweseks
aiaks, ja sinna Jehowa, olled neile Jum-
malaks sanud.
25. Ja nüüd Jehowa Jummal! kinnita
iggaweste sanna, mis sa omma sullase
pärrast ja ta sou pärrast räkinud, ja te
nenda kui sa olled räkinud:
26. Et so nimmi surels saaks iggaweste,
ja saaks öeldud: Wäggede Jehowa on
Jummal Israeli ülle, ja so sullase Ta-
weti suggu peab so ees kindlaste seis-
ma.
27. Sest sinna, wäggede Jehowa, Is-
raeli Jummal, olled omma sullase körwa
ilmutanud ja ütelnud: Ma tahhan sulle
ühhe sure perre sata; sepärrast on so sulla-
ne omma süddame leidnud, et ta sesinnat-
se palwega sind woib palluda.
28. Ja nüüd Issand Jehowa! sinna
olled sesamma Jummal, ja sinno sannad
sawad töeks, et sa omma sullase wasto
sedda head olled räkinud.
29. Ja nüüd wötta ette ja önnista om-
ma sullase suggu, et se iggaweste so ette
jääks: sest sinna, Issand Jehowa! olled
räkinud, ja sinno önnistamissest önnis-
takse so sullase suggu iggaweste.

8. Peatük.

Tawet saab woimust mitme waenlase peäle, ja
saab omma rigi laiemaks.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet
Wilistid mahhalöi ja neid allandas; ja
Tawet wöttis pealinna Wilistitte käest
ärra. 1 Aia r. 18, 1.
2. Temma löi ka Moabid mahha ja
möötis neid nöriga ärra, kui ta neid
wasto maad sai mahhaheitnud: agga ta
möötis kaks ossa ärra, mis piddi surma
pandama, ja ühhe terwe ossa, mis piddi
ellusse jäetama; ja Moabid said Taweti
allamaiks, kes temmale piddid andid toma.
3. Ja Tawet löi Reobi poia Adadeseri,
Soba kunninga mahha, kui ta tulli om-
ma wallitsust Wratti jöeni taggasi sama.
4. Ja Tawet sai temma käest kätte tuh-
hat ja seitsesadda rüütlit ja kakskümmend
tuhhat meest jallawägge; ja Tawet raius
katki keik söawankri hooste öngla soned,
ja jättis neist agga sadda wankritäit ülle.
5. Ja Siria rahwas Damaskussest tul-
lid Adadeserile, Soba kunningale appi:
agga Tawet löi Siria rahwa seast kaks
kolmatkümmend tuhhat meest mahha.
6. Ja Tawet panni linnawäe Damas-
kusse Siria male, ja Siria rahwas said
Tawetile allamaiks, kes temmale piddid
andid toma: sest Jehowa satis Tawetile
abbi keikis paikus, kuhho ta läks.
7. Ja kuldkilbid, mis Adadeseri sullaste
pärralt ollid olnud, wöttis Tawet ja wiis
neid Jerusalemma.
8. Ja Betast ja Berotaist, Adadeseri
linnade seest, wöttis kunningas Tawet
wägga paljo waske.
9. Kui Toi, Hamati kunningas, sai kuul-
da, et Tawet keik Adadeseri wäe olli mah-
halönud:
10. Siis läkkitas Toi omma poia Jo-
rami kunninga Taweti jure, temma käest
küssima, kas ta käsi piddi hästi käima,
ja temmale paljo terwist wima, et ta Ada-
deseri wasto olli söddind ja tedda mahha-
lönud, (sest Adadeseril olli ikka söddimist
Toi wasto) ja temma käes olli höbberiis-
to, ja kuldriisto ja waskriisto.
11. Neid pühhitses kunningas Tawet ka
Jehowale, höbbeda ja kullaga, mis ta
olli pühhitsend keigist pagganaist, kedda
ta ennese alla saatnud:
12. Siria ja Moabi rahwa käest, ja
Ammonitte käest, ja Wilistitte ja Amale-
kide käest, ja Reobi poia Adadeseri, Soba
kunninga saagist.
13. Ja Tawet teggi ennast kuulsaks, kui

ta taggasi tulli, ja solaorgo Siria rahwast kahheksateistkümmend tuhhat olli mahhalönud;

14. Ja panni Edomi male linnawäe, keige Edomi male panni ta linnawäe, et keik Edomid Tawetile allamaiks said: sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kuhho ta läks.

15. Nenda olli Tawet kunningas keige Israeli üle, ja Tawet satis kohhut ja öigust keige omma rahwale.

16. Ja Joab, Seruja poeg, olli wäe üle, ja Josawat, Ahiludi poeg, olli üllem nouandja.

17. Ja Sadok, Ahitubi poeg, ja Ahimelek, Abjatari poeg, ollid preestrid, ja Seraja olli kirjotaja,

18. Ja Penaja, Jojada poeg, olli Kreti- ja Pletiwäe üle, ja Taweti poiad ollid üllemad mawallitsejad.

9. Peatük.

Taweti arm Jonatani poia Mewiboseti wasto.

1. Ja Tawet ütles: Kas on weel kegi, kes Sauli soust üllejänud, siis tahhan ma temmale head tehha Jonatani pärrast. 1 Sam. 20, 15.

2. Ja Sauli soul olli sullane, Siba nimmi, ja nemmad kutsusid tedda Taweti jure; ja kunningas ütles ta wasto: Olled sinna Siba? Ja temma ütles: Ollen so sullane jah!

3. Ja kunningas ütles: Eks olle keddagi ennam Sauli soust, et ma temmale Jummala pärrast head teen? Ja Siba ütles kunninga wasto: Üks Jonatani poeg on alles, kes jallust wiggane.

4. Ja kunningas ütles temmale: Kus ta on? ja Siba ütles kunninga wasto: Wata temma on Makiri, Ammieli poia koias Lodebaris.

5. Ja kunningas Tawet läkkitas sinna ja wöttis tedda Makiri, Ammieli poia, koiast Lodebarist ärra.

6. Kui Mewiboset, Jonatani poeg, Sauli poia poeg, Taweti jure tulli, siis heitis ta silmili mahha ja kummardas; ja Tawet ütles: Mewiboset! ja ta ütles: Siin ma ollen so sullane.

7. Ja Tawet ütles temmale: Ärra karda, sest ma tahhan töeste sulle head tehha Jonatani, so issa pärrast, ja keik so issa Sauli põllud sulle taggasi anda, ja sinna isse pead allati minno laudas leiba söma.

8. Ja temma kummardas ja ütles: Mis on so sullane, et sa olled waatnud ühhe surnud koera peäle, nenda kui minna ollen.

9. Ja kunningas hüüdis Siba, Sauli sullase, ja ütles ta wasto: Keik, mis ial Sauli ja keige ta sou pärralt on olnud, ollen ma so issanda poiale annud.

10. Ja sa pead temmale maad harrima, sinna ja so poiad ja so sullased, ja pead temma kätte towa, et se sinno issanda poiale leiwaks saab, mis ta sööb; ja Mewiboset, so issanda poeg, peab allati mo laudas leiba söma: (agga Sibal olli wiisteistkümmend poega ja kakskümmend sullast.)

11. Ja Siba ütles kunninga wasto: Keik sedda möda, kui mo issand kunningas omma sullast käskib, nenda tahhab so sullane tehha; ja Tawet ütles: Mewiboset peab mo laudas söma kui üks kunninga lastest.

12. Ja Mewibosetil olli üks pissokenne poeg, Mika nimmi; ja keik, kes Siba maias ellasid, ollid Mewiboseti sullased.

13. Ja Mewiboset ellas Jerusalemmas, sest et ta allati kunninga laudas söi, ja ta lonkas mollemaid jalgo.

10. Peatük.

Södda Ammonitte wasto, ja mis sü pärrast se tousnud.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Ammonitte kunningas ärrasurri, ja ta poeg Anun sai kunningaks temma assemele.

2. Ja Tawet ütles: Ma tahhan Anunile, Naasse poiale, head tehha, nenda kui temma issa mulle head on teinud; ja Tawet läkkitas ommad sullased ta issa pärrast tedda trööstima, ja Taweti sullased tullid Ammonitte male.

3. Ja Ammonitte würstid ütlesid Anuni, omma issanda wasto: Kas peaks Tawet sinno issa so silma ees austama, et ta trööstijad so jure on läkkitanud? eks Tawet ei olle sepärrast ommad sullased so jure läkkitanud, et ta saaks linna hopis ärrakulata, ja sedda sallaja wadata ja sedda ümberlüa?

4. Ja Anun wöttis Taweti sullased ja aias nende habbeme poleks ärra, ja leikas nende rided nende perseni poleks ärra, ja laskis neid ärraminna.

5. Kui sedda Tawetile teäda anti, siis läkkitas ta nende wasto, sest meestele olli suur häbbi tehtud; ja kunningas ütles: Jäge Jeriko, kunni teie habbe saab jälle kasnud, siis tulge taggasi.

6. Kui Ammonid näggid, et nemmad Taweti melest ollid läinud haisema; siis läkkitasid Ammonid ja palkasid Siria rahwast Petrehobist ja Siria rahwast Sobast,

kakskümmend tuhhat jallameest, ja Maaka kunninga käest tuhhat meest, ja Tobi meeste käest kaksteistkümmend tuhhat meest.

7. Kui Tawet sedda sai kuulda, siis läkkitas ta Joabi ja keige söawäe wäggewamad.

8. Ja Ammonid läksid wälja ja seädsid endid taplussele wärrawa tahha, ja Siria rahwas Sobast ja Rehobist, ja Tobi ja Maaka mehhed ollid isseärranis seäl wäljal.

9. Kui Joab näggi, et taplus temma wasto olli eest ja takka: siis wallitses ta ärra keigist Israeli ärrawallitsetud mehhist, ja seädis neid Siria rahwa wasto ülles.

10. Ja mu rahwa andis ta omma wenna Abisai kätte, et ta neid Ammonitte wasto piddi üllesseädma.

11. Ja ta ütles: Kui Siria rahwas peaksid mo peäle woimust sama, siis tulle sa mulle appi, ja kui Ammonid so peäle peaksid woimust sama, siis tahhan ma sulle appi tulla.

12. Olle julge, ja olgem wahwad omma rahwa eest ja omma Jummala liñnade eest, ja Jehowa tehko mis ta melest hea on.

13. Ja Joab läks senna ja rahwas, mis temmaga, Siria rahwa wasto taplema, ja nemmad pöggenesid ta eest ärra.

14. Kui Ammonid näggid, et Siria rahwas pöggenesid, siis pöggenesid nemmad Abisai eest ka ärra ja läksid liñna: ja Joab läks taggasi taplemissest Ammonitte wasto ja tulli Jerusalemma.

15. Kui Siria rahwas näggi, et nemmad Israeli ette ollid mahhalöddud, siis koggusid nemmad ühtlasi kokko.

16. Ja Adareser läkkitas ja laskis Siria rahwa, mis teine pool Wratti jögge on, wäljatulla, ja nemmad tullid Elami, ja Sobak, Adareseri wäe pealik, olli nende ees.

17. Ja Tawetile anti sedda teäda, ja ta koggus keik Israelid kokko ja läks ülle Jordani ja tulli Elami; ja Siria rahwas seädsid endid taplussele Taweti wasto ja söddisid temmaga.

18. Ja Siria rahwas pöggenes Israeli eest ärra, ja Tawet tappis Siria rahwast seitse sadda wankritäit ärra, ja nellikümmend tuhhat rüütlit, ja ta löi Sobaki, temma wäe pealikko mahha et ta siñna paika ärrasurri.

19. Kui keik kunningad, kes Adareseri allamad ollid, näggid, et nemmad Israeli ette ollid mahhalöddud, siis teggid nemmad rahho Israeliga ja jäid nende allamaiks; ja Siria rahwas kartsid Ammonittele ennam appi minna.

11. Peatük.

Taweti abbiellorikminne Batsebaga, ja Uria tapminne.

1. Ja se sündis aasta pärrast sel aial, kui kunningad sötta wäljaläbbäwad, et Tawet Joabi, ja ommad sullased temmaga ja keik Israelid wäljaläkkitas, et nemmad Ammonid piddid ärrarikkuma ja Rabba liñna alla minnema, agga Tawet jäi Jerusalemma.

2. Ja se sündis öhto aial, et Tawet ommast wodist üllestousis, ja kunninga koia kattukse peäl köndis, ja kattukse peält näggi ühhe naese ennast pessewad, ja naene olli wägga illusa näoga. Matt. 5, 28.

3. Ja Tawet läkkitas ja küssis naese järrele; siis öeldi: Eks se olle Batseba, Eliami tüttar, Hittimehhe Uria naene?

4. Ja Tawet läkkitas käsjad ja käskis tedda tua, ja kui temma ta jure sai tulnud, siis maggas ta temma jures; ja naene olli wast ennast puhhastanud ommast rojussest; pärrast läks ta taggasi omma kotta.

5. Ja naene sai käima peäle, ja läkkitas ja andis Tawetile teäda ja ütles: Minna ollen käima peäle sanud.

6. Ja Tawet läkkitas Joabi jure ja ütles: Läkkita mo jure Hittimees Uria; ja Joab läkkitas Uria Taweti jure.

7. Kui Uria temma jure sai, siis küssis Tawet, kas Joabi kässi ja kas rahwa kässi piddi hästi käima, ja kas hea luggu söaga piddi ollema.

8. Ja Tawet ütles Uria wasto: Minne alla omma kotta ja pesse omma jalge; ja kui Uria kunninga koiast sai wäljaläinud, siis tulli ta järrele kunninga roog.

9. Ja Uria heitis kunninga koia ukse ette maggama, keikide omma issanda sullaste jure, ja ei läind mitte alla omma kotta.

10. Ja nemmad andsid Tawetile teäda ja ütlesid: Uria polle mitte allaläinud omma kotta; ja Tawet ütles Uria wasto: Eks sa te peält ei olle tulnud? Miks sa siis polle allaläinud omma kotta?

11. Ja Uria ütles Taweti wasto: Laegas, ja Israel ja Juda jäwad telkide sisse, ja mo issand Joab ja mo issanda sullased on wäljal leris, ja minna peaksin omma kotta minnema söma ja joma, ja omma naese jures maggama? Ni töeste

kui sinna ellab, ja so hing ellab, ei te ma
sedda asja mitte.
12. Ja Tawet ütles Uria wasto: Jä
tänna ka seie, ja homme sadan ma sind
ärra; ja Uria jäi Jerusalemma seks pä-
waks ja teiseks päwaks.
13. Ja Tawet kutsus tedda, et ta piddi
temma ees sömа ja joma, ja ta teggi ted-
da joobnuks; ja öhto läks ta wälja om-
ma wodi peäle maggama omma issanda
sullaste jure, ja ei läinud mitte omma
kotta.
14. Ja se sündis hommiko, et Tawet
ramato kirjotas Joabile ja läkkitas sedda
Uriaga ärra.
15. Ja ta olli ramatusse kirjotanud ja
ja öelnud: Pange Uria keigekangema tap-
lusse kohta ja tagganege temma takka är-
ra, et tedda mahhalüakse, et ta surreb.
16. Ja se sündis, kui Joab liñna jure
wahhi panni, et ta Uria senna paika pan-
ni, kus ta teädis, wahwo mehhi ollewad.
17. Ja liñnamehhed tullid wälja ja tap-
lesid Joabi wasto, ja monned rahwa
seast, Taweti sullasist, langsid mahha, ja
Hittimees Uria surri ka ärra.
18. Ja Joab läkkitas ja andis Tawetile
keik söa lou teäda.
19. Ja temma käskis sedda kes käst
olli, ja ütles: Kui sa saad keik söa lou
kunningale räkinud,
20. Ja kui se sünnib, et kunningale wih-
ha tousep ja ütleb sulle: Mispärrast olle-
tenni liggi läinud liñna jure taplema? Eks
teie teädnud, et nemmad müri peält last-
wad?
21. Kes löi Abimeleki, Jerubeseti poia
mahha? Eks üks naene wiskand ühhe
wesk peälmisse kiwwi tükki müri peält
ta peäle, et ta Tebetsi surri? Mispärrast
ollete teie müri liggi läinud? Siis ütle:
Se sullane, Hittimees Uria, on ka surnud.
Kohtom. 9, 53.
22. Ja käst läks, ja tulli ja andis Ta-
wetile teäda sedda keik, mispärrast Joab
tedda olli läkkitand.
23. Ja käst ütles Taweti wasto: Kui
mehhed meie peäle woimust said ja meie
peäle wäljatullid wäljale, siis ollime pär-
rast nende kaela peäl wärrawa suust sadik.
24. Ja küttid lastsid sinno sullaste peäle
müri peält, et monningad kunninga sul-
lasist surrid, ja so sullane, Hittimees Uria,
on ka surnud.
25. Ja Tawet ütles käsko wasto: Nen-
da pead sa Joabi wasto ütlema: Ärgo
olgo se assi mitte pahha so melest, sest
moöl sööb ni hästi üht kui teist; söddi
sinna agga wahwaste liñna wasto ja
kissu sedda mahha. Nenda kinnita tedda.
26. Kui Uria naene sai kuulda, et tem-
ma mees Uria ärrasurnud, siis teggi ta
kaebdust omma mehhe pärrast.
27. Ja kui leinamisse aeg sai möda läi-
nud, siis läkkitas Tawet ja korristas ted-
da omma kotta, ja ta sai temmale naeseks
ja töi temmale poia ilmale; ja se assi, mis
Tawet teggi, olli pahha Jehowa melest.

12. Peatük.

Taweti süddamelik pöörminne, ja mis sündinud pärrast.

1. Ja Jehowa läkkitas Natani Taweti
jure, ja temma tulli ta jure ja ütles tem-
male: Kaks meest olli ühhes liñnas, teine
rikkas ja teine kehwa.
2. Rikkal olli wägga paljo lambaid ja
weiksid.
3. Agga kehwal ei olnud muud middagi,
kui agga üks ainus pissike uttotal, mis
ta olli ostnud ja toitis sedda, et se temma
jures ja ta laste jures ühtlasi üllekas-
wis: se söi ta pallokessest ja jöi ta karrika
seest, ja maggas temma sülles ja olli ta
jures kui tüttar.
4. Kui rikka mehhe jure üks tekäija tul-
li, siis ei raatsind ta mitte wötta ennese
lammastest egga ennese weiksist teküijale,
kes ta jure tulnud, roga tehha, waid ta
wöttis kehwa mehhe uttotalle, ja walmis-
tas mehhele, kes ta jure olli tulnud.
5. Ja Taweti wihha süttis wägga põl-
lema mehhe wasto, ja ta ütles Natani was-
to: Ni töeste kui Jehowa ellab, se mees,
kes sedda teinud, se on töeste surma wäärt.
6. Ja ta peab uttotalle neljawörra jälle
ärramaksma, sepärrast et ta sedda on tei-
nud, ja ei olle mitte armo annud.
2 Mos. 21, 37. Luk. 19, 8.
7. Ja Natan ütles Taweti wasto: Sin-
na olled se mees! Nenda ütleb Jehowa
Israeli Jummal, minna ollen sind Is-
raeli ülle kunningaks woidnud, ja sind
Sauli käest ärrapeästnud.
8. Ma ollen sulle ka so issanda perre
annud ja so issanda naesed sinno sülleſse,
ja ollen sulle Israeli ja Juda sou an-
nud: ja kui se wähhä on, siis olleksin ma
sulle woinud ni hästi seddasuggust kui
weel muud jure anda.
9. Mispärrast ei olle sa Jehowa sanna
mikski pannud, et sa teggid, mis ta me-
lest pahha on? Hittimehhe Uria olled sa
moögaga mahhalönud, ja ta naese enne-
sele naeseks wötnud, ja tedda olled sa
Ammonitte moögaga ärratapnud.

10. Sepärrast ei pea ka mõök so soust ärralahkuma ei ellades, se eest et sa mind ei olle mikski pannud, ja Hittimehhe Uria naese wõtnud, et ta sulle naesels piddi ollema.

11. Nenda ütleb Jehowa: Wata ma tahhan so omma soust kurja so peäle sata, ja sinno naesed so silma eest wõtta ja so liggimessele anda, ja se wõttab so naeste jures maggada sellesinnatse päwa paistes.

p. 16, 22.

12. Sest sinna olled sedda sallaja teinud, agga minna tahhan sedda tehha keige Israeli ees ja päikesse ees.

13. Ja Tawet ütles Natani wasto: Ma ollen patto teinud Jehowa wasto; ja Natan ütles Taweti wasto: Jehowa on ka so patto lasknud mödaminna, sinna ei pea mitte surrema.

Laul. 51, 1–21. 1 Joan. 1, 9.

14. Ommeti et sa se asja läbbi Jehowa waenlased olled saatnud kurjaste laimama, siis peab ka poeg, kes sulle on sündinud, wissiste surrema. p. 11, 27.

15. Ja Natan läks omma kotta, ja Jehowa löi last, mis Uria naene Tawetile ilmale tonud, et ta wägga haigeks jäi.

16. Ja Tawet otsis Jummalat poeglapse pärrast, ja Tawet paastus kowwaste, ja tulli ja olli ö ma peäl maas.

17. Ja ta koia wannemad mehhed astusid temma jure tedda maast üllestöstma, agga ta ei tahtnud mitte, egga wötnud nendega leiba.

18. Ja seitsmendal päwal sündis, et laps ärrasurri, ja Taweti sullased kartsid temmale üllesräkida, et laps surnud, sest nemmad ütlesid: Ennä kui laps alles ellus olli, siis räkisime ta wasto, ja temma ei kuulnud meie sanna mitte; kuida peame meie nüüd temmale ütlema, laps on ärrasurnud? Ehk ta teeb wahhest ennesele kahjo.

19. Kui Tawet näggi, et temma sullased issekeskis pommisesid, siis moistis Tawet, et laps olli surnud; ja Tawet ütles omma sullaste wasto: Kas laps on surnud? Ja nemmad ütlesid: On surnud!

20. Ja Tawet tousis maast ülles, ja pessi ja woidis ennast ja panni ommad teised rided selga, ja läks Jehowa kotta ja kummardas, ja tulli jälle omma kotta ja küssis süa, ja nemmad pannid leiba ta ette ja ta söi.

21. Ja temma sullased ütlesid ta wasto: Mis assi se on, mis sa olled teinud lapse pärrast? Kui ta ellus olli, paastsid ja nutsid sa, ja pärrast sedda, et laps on surnud, toused sa ülles ja wöttad leiba.

22. Ja ta ütles: Kui laps alles ellus olli, siis paastusin ja nutsin ma, sest ma mötlesin, kes teab, ehk Jehowa heidab armo mo peäle, et laps ellusse jääb.

23. Agga nüüd on ta surnud; mispärrast pean ma paastma? Kas ma tedda weel woin jälle taggasi tua? Küll minna lähhän temma jure, agga temma ei tulle mitte minno jure taggasi.

24. Ja Tawet trööstis omma naest Patsebat, ja läks temma jure ja maggas ta jures, ja temma sai poia, ja Tawet panni temmale nimme Salomo, ja Jehowa armastas tedda,

25. Ja ta läkkitas tedda prohweti Natani käe alla, ja büdis ta nimme ka Jedidja, Jehowa pärrast.

26. Ja Joab söddis Rabba, Ammonitte linna wasto, ja sai ühhe kunninglikko linna ossa kätte.

27. Ja Joab läkkitas kässud Taweti jure ja käskis öölda: Ma ollen Rabba wasto söddinud ja ollen weelinna kätte sanud.

28. Sepärrast koggu teine rahwas kokko, ja lö leri ülles linna alla ja wötta sinna sedda ärra, et minna linna ärra ei wötta, ja et minno nimmi selle pärrast kuulsaks ei sa.

29. Ja Tawet koggus keik rahwa kokko, ja läks Rabba, ja söddis temma wasto ja sai sedda kätte.

30. Temma wöttis ka nende kunninga kroni ta peast ärra, mis ühhe talenti kulda wagis kalli kiwwidega, ja se sai Taweti pähhä; temma töi ka seält linnast wägga paljo saki wälja.

31. Ja rahwa, mis seäl sees, wiis ta wälja ja panni neid sagidega, ja raudäkkettega ja kirwestega tööd teggema, kui ta neid teiliskiwwi ahjust sai lasknud läbbiminna: ja nenda teggi ta keigile Ammonitte linnadele; ja Tawet läks taggasi ja keik rahwas Jerusalemma.

13. Peatük.

Amnoni wäggise horatö omma öega.

1. Ja pärrast sedda sündis, kui Absalomil, Taweti poial, illus öde olli Tamar nimmi, et Amnon, Taweti poeg, tedda armatses.

2. Ja Amnonil olli kitsas kä, et ta haigeks pöddema Tamari omma öe pärrast. Sest ta olli neitsit; sepärrast olli se Amnoni melest kui immeassi, et ta temmale middagi piddi teggema.

3. Ja Amnonil olli üks söbber Jonadab nimmi, kes Simea, Taweti wenna poeg; ja Jonadab olli wägga tark mees.

4. Ja se ütles temmale: Sa kunninga poeg, miks sa igga hommiko ni lahja olled? Eks sa ei tahha mulle sedda ülleskäkida? Ja Amnon ütles temmale: Ma armatsen Tamarit, omma wenna Absalomi ödde.

5. Ja Jonadab ütles temmale: Heida omma wodisse mahha ja te ennast haigeks; kui so issa tulleb sind waatma, siis ütle ta wasto: Ma pallun, lasse mo ödde Tamar tulla, et ta mind södaks leiwaga ja mo silma ees roa walmis teeks, et ma nään ja temma käest söön.

6. Ja Amnon heitis mahha ja teggi ennast haigeks; ja kui kunningas tulli tedda waatma, siis ütles Amnon kunninga wasto: Lasse, ma pallun, mo ödde Tamar tulla, et ta mo silma ees kaks maggusat koki teeb ja minna ta käest söön.

7. Ja Tawet läkkitas Tamari jure kotta ja käskis ölda: Et minne omma wenna Amnoni kotta ja te temmale roga.

8. Ja Tamar läks omma wenna Amnoni kotta ja temma olli maas; ja ta wöttis taignat ja sötkus sedda ja teggi maggusad kogid ta silma ees, ja küpsetas neid.

9. Ja ta wöttis ühhe panno ja wallas neid temma nähhes wälja, ja temma ei tahtnud mitte süa; ja Amnon ütles: Saatke keik rahwas mo jurest wäljaminnema; ja keik rahwas läksid ta jurest wälja.

10. Ja Amnon ütles Tamari wasto: To roog kambri, et ma sinno käest söön; ja Tamar wöttis maggusad kogid, mis ta olli teinud, ja wiis neid kambri omma wenna Amnoni kätte.

11. Kui ta neid temma jure wiis, et ta piddi söma, siis hakkas ta temmast kinni ja ütles temmale: Tulle, magga mo jures, mo ödde.

12. Ja temma ütles temmale: Ei mitte mo wend, ärra naera mind mitte ärra! Sest nenda ei sünni tehha mitte Israelis; ärra te mitte sedda jölledust.

13. Ja minna, kuhho peaksin minna omma häbbi ärrasaatma, ja sinna olled siis kui üks jölledaist Israelis; ja nüüd rägi agga kunningaga, sest temma ei kela mind mitte sulle.

14. Agga temma ei tahtnud mitte ta sanna kuulda, waid sai woimust temma peäle ja naeris tedda ärra, et ta temma jures maggas.

15. Ja Amnon wihkas tedda üpris sure wihhaga, sest wihha, miska ta tedda wihkas, olli surem kui armastus, miska ta tedda olli armastand; ja Amnon ütles temmale: Touse üles, minne ärra.

16. Ja temma ütles temmale: Ärra pea mitte ühhe kurja süüd ennese peäle wötta, mis surem on kui teine, mis sa mulle olled teinud, et sa mind tahhad wäljaaiada; ja ta ei tahtnud tedda kuulda,

17. Ja hüüdis omma poisi, omma teenri, ja ütles: Et aiage tedda mo jurest wälja oue, ja panne uks temma tagga lukko.

18. (Ja temmal olli kirjo kuub selgas, sest kunninga tütred, kes neitsid ollid, kandsid sesuggusid kubesid:) ja temma tener satis tedda wälja, ja panni ukse temma tagga lukko.

19. Ja Tamar wöttis tuhka omma pea peäle panna, ja kärristas kirjo kue, mis ta selgas, löhki, sa panni omma käe ennese pea peäle ja käis ühte puhko ja kissendas.

20. Ja Absalom, temma wend, ütles ta wasto: Kas so wend Amnon so jures on olnud? Ja nüüd, mo ödde, olle wait, temma on so wend, ärgo seisko so südda se asja peäle; ja Tamar jäi kui üks ärrateotud omma wenna Absalomi kotta.

21. Kui kunningas Tawet keiki neidsinnatsid asjo sai kuulda, siis olli temmal wägga pahha meel.

22. Ja Absalom ei räkind middagi Amnoniga ei kurja egga head, sest Absalom wihkas Amnonit se asja pärrast, et ta temma öe Tamari olli ärranaernud.

23. Ja kahhe aasta pärrast sündis, et Absalomil lambaniitjad ollid Paalhatsoris, mis Ewraimi jures, ja Absalom kutsus keik kunninga lapsed senna.

24. Absalom tulli ka kunninga jure ja ütles: Et wata, so sullasel on lambaniitjad, siis tulgo, pallun ma, kunningas omma sullastega omma sullase jure.

25. Ja kunningas ütles Absalomi wasto: Ei mitte mo poeg, ärra lasse meid mitte keik minna, ei meie sulle tülliks ei olle; ja temma käis ta peäle, agga ta ei tahtnud mitte tulla, waid önnistas tedda.

26. Ja Absalom ütles: Kui mitte, tulgo siis mo wend Amnon meiega; ja kunningas ütles temmale: Miks peab temma soga minnema?

27. Kui Absalom temma peäle käis, siis laskis ta Amnoni ja keik kunninga lapsed temmaga minna.

28. Ja Absalom käskis omma poisa ja ütles: Et wadage, kui Amnoni meel hea on winast ja minna teile ütlen: Löge Am-

noni mahha, siis tehke temmale surma,
ärge kartke! Eks se polle kül, et minna
sedda teile ollen käsknud? Olge tuggewad
ja olge wahwad mehhed.
29. Ja Absalomi poisid teggid Amno-
nile, nenda kui Absalom käsknud: siis
tousid keik kunninga poiad ülles ja söitsid
iggamees omma hobboeesli selgas ja
pöggenesid ärra.
30. Ja se sündis, kui nemmad te peäl
ollid et se jut Taweti jure sai, et ööldi:
Absalom on keik kunninga poiad mahha-
lönud, ja polle mitte üht ainust neist ülle-
jänud.
31. Ja kunningas tousis ülles, ja kärris-
tas ommad rided löhki ja heitis ma peäle
mahha, ja keik ta sullased seisid kärristud
rided selgas.
32. Ja Taweti wenna Simea poeg Jo-
nadab kostis ja ütles: Ärgo möttelgo mo
issand mitte, et nemmad keik nored meh-
hed, kunninga poiad, on ärratapnud,
waid Amnon üksi on surnud: sest sest pä-
wast, kui ta omma öe Tamari sai ärra-
naernud, olli se otsego Absalomi näo peä-
le pandud.
33. Sepärrast ärgo pango mo issand
kunningas mitte omma süddamesse sedda
asja, et ta mötleks: Keik kunninga poiad
on ärrasurnud; sest Amnon on ükfi sur-
nud.
34. Ja Absalom pöggenes ärra: ja noor
mees wahhi peäl töstis ommad silmad
ülles ja näggi, ja wata siis tullid paljo
rahwast te peält üks teise järrele mäe
körwalt,
35. Ja Jonadab ütles kunninga wasto:
Ennä kunninga poiad tullewad, nenda
on se sündind, kui so sullane rätis.
36. Ja se sündis kui ta sai räkinud,
wata siis tullid kunninga poiad, ja töstsid
omma heält ja nutsid, ja kunningas ka
ja keik ta sullased nutsid wägga suurt
nutto.
37. Ja Absalom olli ärrapöggenend ja
tulli Ammiuri poia Talmai, Kesuri kun-
ninga, jure: ja Tawet leinas omma poia
pärrast keik need päwad. p. 3, 3.
38. Kui nüüd Absalom sai ärrapögge-
nenud ja Kesuri läinud, siis olli ta seäl
kolm aastat.
39. Ja kunningas Tawet jättis järrele
Absalomi wasto wäljaminnemisse, sest
ta olli ennast trööstinud Amnoni pärrast,
kes ärrasurnud.

14. Peatük.

Absalom leppib issaga: tulleb taggasi Jerusa-
lemma.

1. Ja Joab, Seruja poeg, meistis, et
kunninga südda Absalomi wasto olli.
2. Ja Joab läkkitas Tekoa liñna, ja
laskis seält ühhe targa naese tua ja üt-
les temma wasto: Et panne ennast lei-
nama ja panne nüüd leinarided selga, ja
ärra woia ennast mitte ölliga, ja olle kui
naene kes monda päwa surno pärrast
leinanud.
3. Minne siis kunninga jure sisse ja
rägi ta wasto sedda wisi: (ja Joab pan-
ni sannad ta suhho.)
4. Ja Tekoa naene räkis kunninga
wasto, kui ta silmili ma peäle mahhaheit-
nud ja kummardanud, ja ütles: Kunnin-
gas, sada abbi.
5. Ja kunningas ütles temmale: Mis
sul on? Ja ta ütles: Ma ollen öige lesk
naene, sest minno mees on surnud.
6. Ja so ümmardajal olli kaks poega ja
need kabbekesi taplesid wäljal, ja et nen-
de wahhel lahhutajat ei olnud, siis teine
löi teise mahha ja teggi temmale surma.
7. Ja wata keik suggurvössa kippub so
ümmardaja peäle ja ütlewad: Anna se
wälja, kes omma wenna mahhalönud, et
meie tedda surma panneme ta wenna
hinge eest, kedda temma on ärratapnud,
et meie pärrija ka kautame: siis kustuta-
wad nemmad mo söe ka ärra, mis ülle-
jänud, et nemmad mo mehhele ei nimme
egga suggu ülle ei jätta ma peäle.
8. Ja kunningas ütles naese wasto:
Minne omma kotta, sest ma tahhan käsko
sinno pärrast anda.
9. Ja Tekoa naene ütles kunninga was-
to: Mo issand kunningas, üllekohhus
jägo minno peäle ja mo issa sou peäle,
agga kunningas ja ta aujärg olgo ilma
süta.
10. Ja kunningas ütles: Kes so wasto
rägib, se to minno jure, ja ta ei pea mitte
ennam sinno külge puutma.
11. Ja temma ütles: Möttelgo siis kun-
ningas Jehowa omma Jummala peäle,
et werre taggakulaja mitte wägga ärra ei
rikku, ja et nemmad mo poega ärra ei
kauta; ja temma ütles: Ni töeste kui Je-
howa ellab, ei pea so poia peast ei kar-
wagi mitte mahhawerema.
12. Ja naene ütles: Lasse omma üm-
mardaja ühhe sanna omma issanda kun-
ninga wasto räkida; ja ta ütles: Rägi.
13. Ja naene ütles: Agga mispärrast

mötleb sa sesuggust Jummala rahwa wasto? Sest et kunningas se sanna on rääkinud, on temma kui süallune, sepärrast et kunningas omma ärralükkatud ei lasse taggasi tulla.

14. Sest meie surreme tööste ärra ja olleme kui wessi, mis ma sisse wogab, mis ei woi jälle kogguda; ja Jummal ei wötta mitte hinge ärra, ja mötleb ümber, et ta ei lükka ennesest ärra, kes olli ärralükkatud.

15. Ja nüüd et ma ollen tulnud sedda sanna kunninga omma issanda wasto räkima, on sepärrast, et rahwas mulle kartust teinud, ja se ümmardaja mötles, ma tahhan otse kunninga wasto räkida, ehk wahhest kunningas wöttab tehha, mis ta ümmardaja rägib,

16. Kui kunningas wöttab kuulda, et ta omma ümmardaja peästab mehhe käest, kes mind ja mo poia ühtlasi piddi ärrakautama Jummala pärrisossast.

17. Ja sinno ümmardaja mötles: Küll mo issanda kunninga sanna saab mulle troostimisseks: sest otsego Jummala ingel, nenda on mo issand kunningas, et ta head ja kurja kuleb; ja Jehowa so Jummal olgo sinnoga.

18. Ja kunningas kostis ja ütles naese wasto: Et ärra salga mulle mitte sedda asja, mis ma so käest küssin; ja naene ütles: Mo issand kunningas rägigo, pallun ma.

19. Siis ütles kunningas: Kas Joabi kässi on ioga keiges ses asjas? Ja naene kostis ja ütles: Ni tööste kui so hing ellab, mo issand kunningas, ei woi ükski parrema egga pahhemat kät kallale keigest sest, mis mo issand kunningas on rääkinud: sest so sullane Joab on mind käsknud, ja se on keik need sannad so ümmardaja suhhe pannud:

20. Et ma könne sedda wisi piddin pöörma, sepärrast on Joab so sullane sedda teinud, ja mo issand on tark Jummala ingli tarkust möda, et ta moistab keik, mis ma peäl.

21. Ja kunningas ütles Joabi wasto: Wata nüüd ma ollen sedda teinud: siis minne, to noor mees Absalom taggasi.

22. Ja Joab heitis silmili mahha ma peäle, ja kummardas ja önnistas kunningat: ja Joab ütles: Tännapääw tunneb so sullane, et ma ollen armo leidnud so melest, mo issand kunningas, sest et kunningas omma sullase sanna järrele teinud.

23. Ja Joab wöttis kätte, ja läks Kesuri ja töi Absalomi Jerusalemma.

24. Ja kunningas ütles: Mingo ta jälle omma kotta, sest mo silmi ei pea ta mitte nähha sama; siis läks Absalom jälle omma kotta ja ei saand kunninga silmi mitte nähha.

25. Ja keiges Israelis ei olnud illusamat meest mitte, kedda nemmad ni wäggа kiitsid, kui Absalom; temma jallatallast ta pealaeni ei olnud temmal wigga.

26. Ja kui ta ommad juuksed ärraleikas, (agga se sündis igga aasta löppetussel, et ta neid ärraleikas, sest need ollid temmale wägga rasked, sepärrast leikas ta neid ärra) siis wagisid ta juuksed kakssadda seklit kunninga wae järrele.

27. Ja Absalomile sündis kolm poega ja üks tüttar, Tamar nimmi, se olli üks illusa näoga naesterahwas.

28. Kui Absalom kaks terwet aastat Jerusalemmas olli ellanud ja ei saand mitte kunninga silmi nähha:

29. Siis läkkitas Absalom Joabi jure, et ta tedda piddi kunninga jure läkkitama: agga temma ei tahtnud mitte ta jure tulla; ja ta läkkitas weel teist korda, agga ta ei tahtnud tulla.

30. Siis ütles ta omma sullaste wasto: Wadage Joabi pöllojaggo on minno pöllo körwas ja tal on seäl odrad peäl, minge ja süütke sedda pöllema; ja Absalomi sullased süütsid pöllojao pöllema tullega.

31. Siis wöttis Joab kätte, ja tulli Absalomi jure ta kotta ja ütles ta wasto: Mispärrast on so sullased pöllo ossa, mis minno pärralt, tullega süütnud pöllema?

32. Ja Absalom ütles Joabi wasto: Ennä ma läkkitasin so jure ja käsksin ölda: Tulle seie, et ma sind läkkitan kunninga jure, ütlema: Mispärrast ollen ma Kesurist ärratulnud? Se olleks mulle hea, kui ma alles seäl olleksin. Ja nüüd tahhaksin minna kunninga silmi nähha sada, agga kui mo sees on üllekohhut, siis surma mind ärra.

33. Siis läks Joab kunninga jure ja andis temmale sedda teäda, ja hüdis Absalomi, ja ta tulli kunninga jure sisse ja kummardas silmili mahha kunninga ette, ja kunningas andis Absalomile suud.

Luk. 15, 20.

15. Peatük.

Tawet pöggeneb omma kangekaelse poia Absalomi eest.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Absalom ennesele satis tölla ja hobbosed ja

wiiskümmend meest, kes temma ees jooksid.

2. Ja Absalom tousis warra ülles ja seisis wärrawa te äres, ja se sündis, et Absalom iggamehhe, kel rioassi olli, et ta kunninga jure piddi minnema kohtusse, enneise jure kutsus ja ütles: Kus linnast sa olled? Kui ta ütles: So sullane on ühhest Israeli sugguarrust:

3. Siis ütles Absalom ta wasto: Wata so kohtoassi on hea ja öige, agga kunninga poolest polle sul kulajat ühtegi.

4. Ja Absalom ütles: Oh et minna saaksin pandud kohtomoistjaks seie male, et iggamees, kel rio ehk kohtoassi on, mo jure tulleks, et minna temmale öigust moistaksin.

5. Ja se sündis, kui kegi ta liggi tulli temma ette kummardama, siis sirrutas ta omma käe wälja ja hakkas temmast kinni ja andis temmale suud.

6. Ja sedda wisi teggi Absalom keige Israeli rahwale, kes kunninga jure kohtusse tullid: nenda warrastas Absalom Israeli meeste süddame ärra.

7. Ja se sündis neljakümne aasta pärrast, et Absalom kunninga wasto ütles: Ma pallun, lasse mind minna ja omma tootusse, mis ma Jehowale tootanud, Ebronis ärratassuda.

8. Sest so sullane on ühhe tootusse tootand, kui ma Kesuris Siria maal ellasin, ja öölnud: Kui Jehowa mind wabbest jälle taggasi wiib Jerusalemma, siis tahhan ma Jehowat tenida.

9. Ja kunningas ütles temmale: Minne rahhoga. Ja ta wöttis kätte ja läks Ebroni.

10. Ja Absalom läkkitas sallakulajad keige Israeli sugguarrude jure ja käskis öölda: Kui teie passuna heält sate kuulda, siis üttelge: Absalom on Ebronis kunningaks sanud.

11. Ja Absalomiga läksid kaksadda meest Jerusalemmast, kes ollid kutsutud, need läksid ommas waggadusses, ja ei teadnud ühtegi sest assjast.

12. Ja Absalom läkkitas Kilonimehhe Ahitoweli, Taweti nouandja, temma linnast Kilust wälja, kui ta tappaohwrid ohwerdas; ja se sallaja kurri nouupiddaminne läks tuggewaks ja rahwast tulli ikka ennam Absalomi jure.

13. Ja üks tulli, kes Tawetile teäda andis ja ütles: Israeli meeste südda käib Absalomi järrel.

14. Ja Tawet ütles keigile omma sullastele, kes temmaga Jerusalemmas: Wötkem kätte ja pöggenegem ärra, sest muido ei peäse meie kubhogi Absalomi eest: minge ruttuste, et temma ei joua ja meid kätte ei sa, ja meie peäle kurja ei lükka, ja linna mööga terraga mahha ei lö.

15. Ja kunninga sullased ütlesid kunninga wasto: Wata so sullased on walmis keikis, mis meie issand kunningas ärrawallitseb tehha.

16. Ja kunningas läks jalla wälja ja keik temma perre; ja need kümme liignaest jättis ta kodda hoidma. Laul. 3. 1–9.

17. Ja kui kunningas sai jalla wäljaläinud keige rahwaga, siis jäid nemmad ühhe koia jure seisma, mis kaugel ärra olli.

18. Ja keik temma sullased läksid ta körwast möda, ja keik Kreti- ja keik Pletiwäggi ja keik Kitti mehhed, kuussadda meest, kes temma järrele ollid Katrist tulnud, läksid kunninga eest möda.

19. Ja kunningas ütles Kittimehhe Ittai wasto: Mispärrast tahhad sinna ka meiega tulla? Minne taggasi ja jä kunninga jure, sest sa olled wöōras ja meid ka jälle omma paika minna.

20. Eile olli so tulleminne ja tänna peaksin ma sind pannema meiega hulkuma ühhest paigast teise? Sest minna lähhän, kuhho ma saan; minne taggasi ja wi ommad wennad ennesega taggasi heldusse ja trusega.

21. Ja Ittai wastas kunningale ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja mo issand kunningas ellab, seäl paikas, kus mo issand kunningas on, olgo surmaks ehk elluks, seäl peab so sullane ka ollema.

22. Ja Tawet ütles Ittai wasto: Tulle ja minne möda; ja Kittimees Ittai läks möda ja keik ta mehhed ja keik wäetimad lapsed, kes temmaga.

23. Ja keik ma rahwas nutsid sure heälega ja keik rahwas, mis mödaläksid; ja kunningas läks ülle Kidroni jöe, ja keik rahwas läksid körwe te pole.

24. Ja wata ka Sadok olli seäl ja keik Lewitid temmaga, need kandsid Jummala seädusselaegast ja pannid Jummala laeka seisma; ja Abjatar ohwerdas, kunni keik rahwas sai linna seest ülleläinud.

25. Ja kunningas ütles Sadokile: Wi Jummala laegas jälle linna: kui ma armo leian Jehowa meelest, siis sadab ta mind jälle taggasi, ja annab mulle sedda ja omma maia nähha.

26. Agga kui ta nenda ütleb: Mul polle sinnust hea meel; siin ma ol-

len, tehko ta mulle, nenda kui ta melest
hea on.
27. Ja kunningas ütles preestri Sadoki
wasto: Sinna näggija minne rahhoga
taggasi liña, ja teie kaks poega teiega,
Ahimaats, sinno poeg, ja Jonatan, Ab-
jatari poeg.
28. Wata ma tahhan wibida kõrbe lag-
geda peäle, kunni teie käest sanna tulleb,
et teie mulle teäda annate.
29. Ja Sadok wiis Abjatariga Jum-
mala laeka jälle Jerusalemma, ja nem-
mad jäid siña.
30. Ja Tawet läks üles õllipude mäe
peäle ühte puhko nuttes, ja ta pea olli
kinnikattud ja temma käis ilma kingata;
ja keik rahwas, mis temmaga, ollid ig-
gamees omma pea katnud, ja läksid üles
ühte puhko nuttes.
31. Ja Tawetile anti teäda ja öldi:
Ahitowel on nende seas, kes sallajat kur-
ja nouu peawad Absalomiga, ja Tawet
ütles: Oh Jehowa, te pallun ma, Ahito-
weli nou jõlledaks.
p. 17, 14. 23. Laul. 145, 19. 20.
32. Kui Tawet mäe otsa sai tulnud, kus
ta Jummalat kummardas, wata siis tulli
ta wasto Arkimees Usai; temma kuub
olli läbbi kärristud ja mulda temma pea
peäl.
33. Ja Tawet ütles temmale: Kui sa
mo'ga lähhäd, siis olled sa mulle koormaks.
34. Agga kui sa jälle liña lähhäd ja
Absalomile ütled: Kunningas, sinno sul-
lane tahhan ma olla; tännini ollen ma
küll so issa sullane olnud, agga nüüd tah-
han ma ka sinno sullane olla: siis woik-
sid sinna mo heaks Ahitoweli nouu tüh-
jaks tehha.
35. Eks olle ka seälsammas sinnoga
preestrid Sadok ja Abjatar? Nenda woib
sündida, et sa keik asjad, mis sa kunninga
kotjast kuled, preestrittele Sadokile ja Ab-
jatarile teäda annad.
36. Wata nende kaks poega on seäl nen-
de jures, Ahimaats, Sadoki poeg, ja Jo-
natan, Abjatari poeg, ja nende läbbi
wötte teie keik sannumed, mis teie kulete,
mo kätte läkkitada.
37. Ja Usai Taweti söbber, läks liña,
ja Absalom tulli Jerusalemma.

16. Peatük.

Siba lawwalus; Simei tiggedus; Absalomi hirmus tö.

1. Kui Tawet nattukesse maad mäe ot-
sast sai eddasi läind, wata siis tulli Siba,
Mewiboseti sullane, ta wasto, ja paar
eeslit, mis saddulas, ja nende selgas olli
kakssadda leiba, ja sadda rossina kobba-
rat, ja sadda wigikakko ja lähker wina.
2. Ja kunningas ütles Siba wasto:
Kuhho tarwis on need sulle? Ja Siba
ütles: Eeslid peawad ollema kunninga
perrele söita, ja leiwad ja wigikakkud pois-
tele süa, ja wiin neile jua, kes kõrbes
peaksid ärrawässima.
3. Ja kunningas ütles: Kus siis so is-
sanda poeg on? Ja Siba ütles kunninga
wasto: Wata temma jäi Jerusalemma,
sest ta ütles: Tänna wöttab Israeli sug-
gu mulle mo issa kunningrigi jälle sata.
4. Ja kunningas ütles Sibale: Wata
keik, mis Mewiboseti pärralt on, annan
ma sulle; ja Siba ütles: Ma kummardan,
lasse mind armo leida so melest, issand
kunningas.
5. Ja kui kunningas Tawet Pahurimi
läks, wata siis tulli seält üks mees wäl-
ja, kes Sauli seltsi sugguwössast, ja ta
nimmi olli Simei, Kera poeg, se tulli
wälja ja sajatas ühte puhko,
6. Ja wiskas Tawetit ja keiki kunninga
Taweti sullasid kiwwidega, ja keik rahwas
ja keik wäggewad ollid ta parramal ja ta
pahhemal pool.
7. Ja Simei ütles nenda, kui ta saja-
tas: Minne wälja, minne wälja, sinna
werrimees ja pahharetti mees.
8. Jehowa on so kätte maksnud keik
Sauli sou werre, kelle assemele sa olled
kunningaks sanud; nüüd on Jehowa kun-
ningrigi so poia Absalomi kätte annud,
ja wata sa olled ommas önnetusses, sest
sa olled üks werrimees.
9. Ja Seruja poeg Abisai ütles kun-
ninga wasto: Mispärrast peab sesinnane
surnud koer mo issandat kunningat saja-
tama? Et lasse ma lähhän ja kissun ta
pea otsast ärra.
10. Agga kunningas ütles: Mis mul
on teiega teggemist, Seruja poiad? saja-
tago temma nenda peäle, sest nenda on
Jehowa temmale üttelnud: Sajata Ta-
wetit! Ja kes woib öölda: Mispärrast
teed sa nenda?
11. Ja Tawet ütles Abisai wasto ja
keikide omma sullaste wasto: Wata mo
poeg, kes mo sissikonnast on wäljatul-
nud, käib mo hinge peäle; ja kui paljo
ennam nüüd Jemini poeg? Jätke tedda,
et ta sajatab, sest Jehowa on temmale
sedda üttelnud.
12. Ehk Jehowa wöttab mo willetsusse
peäle wadata, et Jehowa mulle head tas-
sub temma tännapäwase sajatamisse eest.

13. Nenda käis Tawet ja ta mehhed te peäl, ja Simei käis ikka mägge möda ta kobbal ja sajatas ühte puhko, ja wiskas kiwwidega temma kohta ja tolmotas mullatükkidega.

14. Ja kunningas tulli senna keige rahwaga, mis temma jures, ja nemmad ollid ärrawässinud, ja ta bingas seäl.

15. Ja Absalom ja keik rahwas, Israeli mehhed, ollid tulnud Jerusalemma, ja Ahitowel temmaga.

16. Ja se sündis, kui Arkimees Usai, Taweti söbber, Absalomi jure tulli, et Usai Absalomi wasto ütles: Ellago kunningas, ellago kunningas! p. 15, 37.

17. Ja Absalom ütles Usai wasto: On se sinno heldus omma söbra wasto? Miks sa polle läinud omma söbraga?

18. Ja Usai ütles Absalomi wasto: Ei mitte, waid kedda Jehowa ärrawallitseb, ja sesinnane rahwas ja keik Israeli mehhed, eks ma peaks ollema ja jäma temma jure.

19. Ja teiseks, kedda ma peaksin tenima? Eks mitte temma poia ees? Nenda kui ma so issa ees ollen teninud, nenda tahhan ka sinno ees olla.

20. Ja Absalom ütles Ahitoweli wasto: Piddage nou issekeskis, mis meie peame teggema.

21. Ja Ahitowel ütles Absalomi wasto: Heida omma issa lianaeste jure, kedda temma on jätnud kodda hoidma, et keik Israel saab kuulda, et sa omma issa melest olled haisema läinud, siis sawad keikide nende käed, kes soga on, tuggewaks. p. 15, 16.

22. Siis löid nemmad Absalomile ühhe telgi ülles kattukse peäle, ja Absalom heitis omma issa lianaeste jure keige Israeli nähhes. p. 12, 11. 12.

23. Ja Ahitoweli nou, mis ta andis neil päiwil, olli otsego olleks kegi Jummala sanna küssinud; nenda olli keik Ahitoweli nou ni hästi Taweti kui Absalomi melest.

17. Peatük.

Ahitoweli surm; Tawetit hoitakse pelgus.

1. Ja Ahitowel ütles Absalomi wasto: Lasse mind nüüd kaksteistkümmend tuhhat meest ärrawallitseda, et ma kätte wötta ja sel ösel Tawetit taggaaian;

2. Et ma ta peäle tullen, kui ta ärrawässinud on ja temma käed on lödwaks läinud, et ma temmale hirmo teen, et keik rahwas, mis ta jures, ärrapöggeneb; ja siis tahhan ma kunninga üksi mahhalüa.

3. Ja keik rahwa tahhan ma so jure taggasi sata; kui keik mehhed sawad taggasi tulnud, kedda sa otsid, siis jääb keik rahwas rahhusse.

4. Ja se sanna olli öige Absalomi melest ja keige Israeli wannematte melest.

5. Ja Absalom ütles: Hüa ommeti Arkimees Usai ka seie, et meie kuleme, mis nou ka temma suus on.

6. Ja Usai tulli Absalomi jure, ja Absalom räkis ta wasto ja ütles: Sedda wisi on Ahitowel räkinud, kas peame temma sanna möda teggema? kui mitte, siis rägi sinna.

7. Ja Usai ütles Absalomi wasto: Se nou ei olle mitte hea, mis Ahitowel se kord on annud.

8. Ja Usai ütles: Sa tunned omma issa ja temma mehhi, et nemmad wäggewad ja nende südda wihha täis on, kui karro, kelle käest poiad wäljal ärrawetud; ja so issa on söamees, ja ei jä mitte ömaiale rahwaga.

9. Wata ehk ta on puggenud kussagi ühhe koewandusse sisse ehk teise nisugguse paika; ja kui se sünnib, et hakkatusses monningad neist langewad, et iggaüks, kes sedda kuleb, ütleb: Muist rahwast, mis Absalomi järrel käib, on mahhalödud:

10. Siis ka keigewahwam mees, kel südda on kui loukoera südda, sullab hopis ärra: sest keik Israel teab, et so issa wäggew ja et need, kes temmaga, wahwad mehhed on.

11. Sepärrast annan ma se nou, et keik Israelid Tannist Persebast sadik ussinaste so jure koggutakse ni paljo kui liiw, mis merre äres, ja et sa isse lahhingisse lähhäd.

12. Siis tulleme temma peäle ühte nisugguse paika, kus tedda leitakse ja same temma kaela peäle, otsego kaste ma peäle mahha langeb, et temmast ja keigist mehhist, kes temmaga, ei ka ühtainust järrele ei jä.

13. Ja kui ta ühte linna koggub, siis peawad keik Israeli lapsed selle linna külge köied pannema, ja tahhame sedda jöeni weddada, senni kui seält ei leita ei kiwwi hunnikukki.

14. Ja Absalom ütles ja keik Israeli mehhed: Arkimehhe Usai nou on parram kui Ahitoweli nou: (sest Jehowa olli käsknud Ahitoweli hea nou tühjaks tehha, sepärrast et Jehowa Absalomi peäle piddi önnetust saatma.) p. 15, 31.

15. Ja Usai ütles preestritte Sadoki ja Abjatari wasto: Nenda ja nenda on Abi-

tewel Absalomile ja Israeli wannematele nouu annud, ja nenda ja nenda ollen minna nouu annud.
16. Sepärrast läkkitage ussinaste ja andke Tawetile teäda ja üttelge: Ärra jä mitte sel öjel kõrwe laggeda peäle, waid minne wissiste ülle Jordani, et ei neelta kunningat ärra ja keik rahwast, mis temmaga.
17. Ja Jonatan ja Ahimaats seisid Rogeli kaewo jures, ja üks ümmardaja läks ja kulutas neile sedda, et nemmad piddid minnema ja kunningale Tawetile teäda andma; sest nemmad ei julgend mitte endid nähha anda, et nemmad piddid liñna minnema.
18. Agga üks pois näggi neid ja andis sedda teäda Absalomile; ja mollemad läksid ussinaste ja tullid Pahurimi, ühhe mehhe kotta, kel ommas oues kaew olli, ja siñna astusid nemmad sisse.
19. Ja naene wöttis ja lautas waiba kaewo su peäle, ja lautas tango laiale senna peäle, ja assi jäi teädmatta.
20. Ja Absalomi sullased tullid naese jure kotta ja ütlesid: Kus on Ahimaats ja Jonatan? Ja naene ütles neile: Nemmad läksid ülle weeoia; ja kui nemmad said otsinud ja ei mitte leidnud, siis läksid nemmad Jerusalemma taggasi.
21. Ja se sündis pärrast, kui nemmad said ärraläinud, siis tullid nemmad kaewust ülles ja läksid ja kulutasid kunningale Tawetile, ja ütlesid Taweti wasto: Wötke kätte ja minge nobbedaste ülle wee, sest Ahitowel on sedda wisi teie wasto nouu annud.
22. Siis wöttis Tawet ja keik rahwas, mis temmaga, kätte ja läksid ülle Jordani: nemmad läksid hommiko walgeni, kunni ei mitte ühtainust ülle ei jänud, kes ei olleks ülle Jordani läinud.
23. Kui Ahitowel näggi, et temma nouu järrele ei tehtud mitte, siis panni ta eesli saddulasse, ja wöttis kätte ja läks omma liñna, ja kui ta omma koia pärrast sai seädmisse teinud, siis poos ta ennast ülles ja surri ärra, ja tedda maeti ta issa hauda mahha.
24. Ja Tawet sai Mahanaimi, ja Absalom läks ülle Jordani, temma ja keik Israeli mehhed temmaga.
25. Ja Absalom olli Amasa Joabi assemele wäe ülle pannud; ja Amasa olli ühhe mehhe poeg, kelle nimmi Jitra, ühhe Israelimehhe, kes Abigali, Naasse tütre, Seruja, Joabi emma õe jure olli heitnud.
26. Ja Israel ja Absalom löid leri ülles Kileadi male.
27. Ja se sündis, kui Tawet Mahanaimi tulli, et Sobi, Naasse poeg, Rabbast, Ammoni laste liñnast, ja Makir, Ammieli poeg, Lodebarist, ja Parsillai, Kileadimees Rogelimist,
28. Maggadesridid, ja kausa, ja kiwwiriisto, ja nisso, ja odre, ja jahho, ja küpsetud wilja, ja küpsetud ubbe, ja läätsid,
29. Ja met, ja woid, ja puddolojuksid ja lehmajuusto Taweti jure töid ja rahwa jure, kes temmaga, neile süa; sest nemmad ütlesid: Rahwas on nälgas ja ärrawässinud ja jannus lörbes.

18. Peatük.

Absalom saab hukka, ja Tawet nuttab.

1. Ja Tawet lugges rahwa ärra, mis temma jures, ja panni nende ülle pealikkud igga tuhhande ülle ja pealikkud igga saa ülle.
2. Ja Tawet läkkitas rahwa wälja, kolmandama ossa Joabi käe al, ja kolmandama ossa Abisai, Seruja poia, Joabi wenna käe al, ja kolmandama ossa Kittimehhe Ittai käe al; ja kunningas ütles rahwa wasto: Ma tahhan ommeti isse ka teiega wäljamiñna.
3. Ja rahwas ütles: Sa ei pea mitte wäljaminnema; sest kui meie peaksime hopis põggenema, siiski ei holi nemmad meie pärrast middagi, ja ehk kül pool ossa meist peaks surma sama, siiski ei holi nemmad meie pärrast ühtegi, sinna üksi olled kui meist kümmetuhhat; sepärrast on nüüd parram, et sa meile liñnast appi tulled.
4. Ja kunningas ütles nende wasto: Ma tahhan tehha, mis teie melest hea on; ja kunningas jäi wärrawa kõrwa seisma, agga keik rahwas läksid wälja sadda hawal ja tuhhat hawal.
5. Kunningas käskis ka Joabit ja Abisait ja Ittait ja ütles: Olge mulle pehmed nore mehhe Absalomi wasto: ja keik rahwas kuulsid, kui kunningas keigile pealikkuttele Absalomi pärrast käsko andis.
6. Ja rahwas läks wälja peäle Israeli wasto, ja taplus hakkas Ewraimi metsas.
7. Ja Israeli rahwas löödi senna Taweti sullaste ette mahha, ja sel päwal olli seäl suur mahhalöminne, et kakskümmend tuhhat meest langsid.
8. Ja taplus läks senna laiale ülle keige ma, ja mets löppetas ennam rahwast ärra, kui moök sel päwal olli ärralöppetand.

9. Ja Absalom sattus Taweti sullaste wasto, ja Absalom sõitis hobboesli selgas, ja kui hobboesel ühhe sure tamme alla sai, kel kerud oksad ollid, siis hakkas ta pea tammest kinni, ja temma jäi taewa ja ma wahhele rippuma, ja hobboesel mis temma al, läks omma teed.

10. Ja üks mees näggi sedda ja räkis Joabile ja ütles: Wata, ma näggin Absalomi ühhes tammes rippuwad.

11. Ja Joab ütles mehhe wasto, kes temmale sedda teäda andis: Wata, kui sa sedda näggid, mispärrast ei lönud sa siis tedda mitte sinna mahha? Siis olleks minno kohhus olnud, sulle kümme hobbesekklit ja üht wööd anda.

12. Ja mees ütles Joabi wasto: Kui minna ka omma kätte peäle tuhhat hõbbesekklit wagiksin, ommeti ei pistaks ma omma kät mitte kunninga poia külge; sest kunningas andis käsko sulle ja Abisaile ja Ittaile meie kuuldes ja ütles: Pange, kes se ial on, noort meest Absalomi tähhele.

13. Ehk kui ma omma hinge peäle olleksin kawwalust teinud, ja et ükski asi ei jä kunninga eest warjule, siis sinna isse seisaksid mo wasto.

14. Ja Joab ütles: Ei ma woi nenda so ees odata; ja ta wöttis kolm odda ennese kätte ja aias neid Absalomi süddame sisse, kui ta alles ellas tammes.

15. Ja kümme poisi, kes Joabi söariisto kandsid, tullid temma ümber ja löid Absalomi mahha ja teggid temmale surma.

16. Ja Joab puhhus passunat, ja rahwas pöörsid taggasi Israeli tagga aiamast, sest Joab kelis rahwa ärra.

17. Ja nemmad wötsid Absalomi ja wiskasid tedda metsa ühhe sure kaewandusse, ja teggid ülles ta peäle ühhe wägga sure kiwwi hunnikko: ja keik Israeli lapsed pöggenesid iggamees omma telki.

18. Ja Absalom olli wötnud ja lasknud omma ello aegas ennesele ühhe ausamba üllestehha, mis kunninga orgus on; sest ta ütles: Mul ei olle poega, mo nimme mällestusseks; ja ta nimmetas se samba omma nimme järrele, sest tännapäwani hütakse sedda Absalomi märgiks.

19. Ja Ahimaats, Sadoki poeg ütles: Et lasse ma josen ja wiin kunningale röömsad sannumed, et Jehowa temmale ta waenlaste käest öigust on saatnud.

20. Ja Joab ütles temmale: Ei sa olle sel päwal mitte röömsa sannume toja, ja teisel päwal woid sa röömsad sannumed wia, agga nüüd sel päwal ei pea sa mitte sannumid wima, sepärrast et kunninga poeg on surnud.

21. Ja Joab ütles Kusile: Minne, anna kunningale teäda, mis sa olled näinud; ja Kusi kummardas Joabi ette ja jooksis peäle.

22. Ja Ahimaats, Sadoki poeg, wöttis weel Joabi wasto öölda: Olgo mis ial on, lasse ma josen ka Kusi järrele; ja Joab ütles: Miks sinna tahhad joosta, mo poeg? ja sul ep olle mitte häid sannumid wia.

23. Ta ütles: Et olgo mis tahhab, ma jooksen; siis ütles ta temmale: Et jookse; ja Ahimaats jooksis laggeda ma teed ja sai Kusist möda.

24. Ja Tawet istus kahhe wärrawa wahhel, ja wahhimees läks wärrawa katukse peäle, müri peäle, ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi ja wata, üks mees jooksis üksi.

25. Ja wahhimees hüdis ja andis kunningale teäda, ja kunningas ütles: Kui ta üksi on, siis on head sannumed temma suus; ja ta läks ikka liggemale.

26. Kui wahhimees näggi teise mehhe jookswad, siis hüdis wahhimees wärrawa hoidja pole ja ütles: Ennä weel üks mees jookseb üksi; ja kunningas ütles: Ka se toob head sannumed.

27. Ja wahhimees ütles: Ma nään essimesse jooksmist, se on nenda kui Ahimaatsi, Sadoki poia jooksminne. Siis ütles kunningas: Se on üks hea mees ja ta tulleb hea sannumega.

28. Ja Ahimaats hüdis ja ütles kunninga wasto: Rahho! ja kummardas kunninga ette silmili mahha, ja ta ütles: Kiddetud olgo Jehowa so Jummal, kes mehhed on kinniannud, kes omma käe mo issanda kunninga wasto üllestöstnud.

29. Ja kunningas ütles: Kas nore mehhe Absalomi käsi hästi käib? Ja Ahimaats ütles: Ma näggin suurt kärrinat, kui Joab kunninga sullase ja mind sinno sullase seie läkkitas, ja ma ei tea mitte, mis se olli.

30. Ja kunningas ütles: Minne körwale, jä sinna seisma; ja ta läks senna körwale ja jäi seisma.

31. Ja wata Kusi tulli, ja Kusi ütles: Wötko mo issand kunningas häid sannumid kuulda, sest Jehowa on sel päwal sulle öigust saatnud keikide käest, kes so peäle kippusid.

32. Ja kunningas ütles Kusi wasto: Kas nore mehhe Absalomi käsi hästi käib? Ja Kusi ütles: Mo issanda kun-

ninga waenlased ja keik need, kes so peäle
kippuwad sulle kurja teggema, sago nore
mehhe sarnatseks.

19. Peatük.

Taweit leinab ja kaebab Absalomi pärrast, ja saab
jälle omma kunningrigi peäle.

1. Ja kunninga süddа kihwatas, ja
temma läks ülles wärrawa üllema tuppa
ja nuttis ja kui ta senna läks, ütles ta
nenda: Mo poeg Absalom, mo poeg, mo
poeg Absalom! Oh et ma olleksin ärra-
surnud, minna sinno asseme! Oh Absa-
lom, mo poeg, mo poeg!
2. Ja Joabile anti teäda: Wata kun-
ningas nuttab ja leinab wägga Absalomi
pärrast.
3. Ja ärrapeästmisse rööm läks sel pä-
wal leinamisseks keige rahwale: sest rah-
was jäi sel päwal kuulda, et öldi: Kun-
ninga meel on ta poia pärrast kurwaks
iänud.
4. Ja rahwas wöttis sel päwal wargsel
wisil linna tulla, otsego rahwas wargsel
wisil tulleb, kel häbbi on, kui nemmad
sõddast ärrapöggenend.
5. Ja kunningas olli ommad silmad kin-
nikatnud, ja kunningas kissendas sure
heälega: Mo poeg Absalom, Absalom
mo poeg, mo poeg!
6. Ja Joab läks kunninga jure kotta ja
ütles: Sa olled tännapääw keikide omma
sullaste silmad häbbi täis teinud, kes tän-
napääw sinno hinge, ja so poegade ja so
tüttarde hinge, ja so naeste hinge ja so
liignaeste hinge on ärrapeästnud;
7. Et sa armastad neid, kes sind wihka-
wad, ja neid wihkad, kes sind armasta-
wad: sest tänna olled sa teäda annud, et
sa pealikkuist ja sullasist ei holi; sest ma
tunnen tänna, et kui Absalom ellaks, ja
meie keik tänna surnud ollelsime, kül se
siis se melest öige olleks.
8. Sepärrast touse üllеs, minne wälja
ja räägi omma sullaste mele pärrast; sest
ma wannun Jehowa jures, kui sa ei tulle
mitte wälja, siis ei jä sedda ööd mitte üks-
ainus mees so jure; se on sul siis weel
pahhem kui keik önnetus, mis so peäle on
tulnud so norest pölwest siit sadik.
9. Ja kunningas tousis üllеs ja istus
wärrawa suhbo, ja keige rahwale anti
teäda ja öldi: Wata kunningas istub
wärrawa suus; siis tulli keik rahwas kun-
ninga ette; agga Israel olli pöggenend
iggamees omma telki.
10. Ja keik rahwas keige Israeli sug-
guarrude sees waidlesid ja ütlesid: Kun-
ningas on meid meie waenlaste käest är-
rapeästnud, temma on meid ka Wilistitte
käest lahtiteinud, agga nüüd on ta pid-
danud siit maalt Absalomi eest ärrapögge-
nema.
11. Ja Absalom, kedda meie enneste
ülle ollime woidnud, on sötta ärrasurnud;
mispärrast teie siis nüüd wait seisate, et
teie kunningat taggasi ei to?
12. Ja kunningas läkkitas preestritte
Sadoki ja Abjatari jure ja laskis öölda:
Räkige Juda wannematte wasto ja üttel-
ge: Mispärrast tahhate teie wiimsed olla,
kunningat jälle omma kotta toma? (sest
keige Israeli könned ollid kunninga ette
sanud temma kotta).
13. Teie ollete mo wennad, teie ollete
mo lu ja mo lihha, ja mispärrast tahhate
teie wiimsed olla, kunningat taggasi toma?
14. Ja Amasale üttelge: Eks sa olle mo
lu ja mo lihha? Nenda tehko Jummal
mulle ja nenda weel peälegi! Sinna pead
mo ees keik ello aeg otsa Joabi assemel
wäepealik ollema.
15. Ja ta pöris keikide Juda meeste
süddame, kui ühhe ainsa mehhe süddame,
et nemmad kunninga jure läkkitasid ööl-
des: Tulle taggasi sinna ja keik so sulla-
sed.
16. Siis läks kunningas taggasi ja tulli
Jordani jure, ja Juda rahwas olli Kil-
galj tulnud, et nemmad kunninga wasto
piddid minnema ja kunninga ülle Jorda-
ni saatma.
17. Ja Jemini poia Kera poeg Simei,
kes Pahurimist olli, joudis ka ja tulli alla
Juda meestega kunninga Taweti wasto.
1 Kunn. 2, 8.
18. Ja tuhhat meest Benjaminist tem-
maga, ja Siba, Sauli koia sullane, ja
temma wiisteistkümmend poega ja ta kaks-
kümmend sullast temmaga, need läksid
kermeste kunninga ele ülle Jordani.
19. Ja parw läks ülle kunninga perret
toma ja teggema, mis ta melest hea; ja
Simei, Kera poeg, heitis kunninga ette
mahha, kui ta ülle Jordani piddi minne-
ma.
20. Ja ta ütles kunninga wasto: Ärgo
arwago mo issand mulle mitte sedda ül-
lekohhut süüks ja ärra mötle mitte se peäle,
mis üllekohhut so sullane on teinud sel
päwal, kui kunningas, mo issand, Jeru-
salemmast wäljaläks, nenda et kunningas
sedda omma süddamesse peaks pannema.
21. Sest so sullane tunneb, et ma ollen
patto teinud; wata sepärrast ollen ma
tänna tulnud, keigeessimenne keigest Jo-

sepi soust, et ma piddin omma issanda
kunninga wasto seie allatullema.
22. Ja Abisai, Seruja poeg, wastas
ja ütles: Eks Simeit ei peaks selle pär-
rast mitte surma pandama, et ta Jehowa
woitud meest on sajatand?
23. Ja Tawet ütles: Mis mul teiega
teggemist, Seruja poiad! et teie mulle
tänna tahhate wastaseks olla; kas peaks
tänna keddagi Israelist surma pandama?
Sest eks ma ei tea, et ma tännapääw Is-
raeli ülle jälle kunningaks saan?
24. Ja kunningas ütles Simei wasto:
Sa ei pea mitte surrema; ja kunningas
wandus temmale.
25. Mewiboset, Sauli poeg, tulli ka
alla kunninga wasto, agga temma ei ol-
nud ennese jalgo pesnud egga omma hab-
bet ärraaianud, ja ennese ridid ei olnud
ta pesnud sest päwast, kui kunningas olli
ärraläinud, sinna päwani, kui ta rahho-
ga jälle tulli.
26. Ja se sündis, kui ta tulli Jerusa-
lemma kunninga wasto, et kunningas
temmale ütles: Mewiboset, miks sa polle
minnoga läinud?
27. Ja ta ütles: Mo issand kunnin-
gas, mo sullane on mind petnud, sest so
sullane ütles: Ma tahhan ennesele ühhe
eesli lasta saddulasse panna, et ma ta
selgas söidan ja kunningaga lähhän; sest
so sullane lonkab jalgo.
28. Ja ta on mo issanda kunninga ette
so sullase peäle keelt kannud: agga mo
issand kunningas on kui Jummala ingel;
sepärrast te, mis so melest hea on.
29. Sest keik mo issa suggu polle muud
kui surma wäärt olnud mo issanda kun-
ninga ees; siiski olled sa omma sullase
nende seltsi pannud, kes so laudas sö-
wad: mis mul siis ennam öigust on, ehk
ennam kissendamist kunninga pole?
30. Ja kunningas ütles temmale: Miks
sa ennam omma asjo rägid? Ma ollen
öölnud, sinna ja Siba jaggage wäljad.
31. Ja Mewiboset ütles kunninga was-
to: Wötko ta kül sedda hopis ärra nüüd,
et mo issand kunningas rahhoga omma
kotta on taggasi tulnud.
32. Ja Parsillai, Kileadimees, tulli alla
Rogelimist ja läks kunningaga ülle Jor-
dani, et ta tedda ülle Jordani sadaks.
33. Ja Parsillai olli wägga wanna,
kahheksakümne aastane mees, ja sesamma
olli kunningat toitnud, kui ta Mahanai-
mis seisis; sest ta olli üks wägga rikkas
mees. ☛ p. 17, 27–29.
34. Ja kunningas ütles Parsillai was-
to: Tulle sa moga ülle jöe, sest ma tah-
han sind ennese jures Jerusalemmas toita.
35. Ja Parsillai ütles kunninga wasto:
Kui paljo on ennam mo ello aasta päi-
wi, et ma kunningaga Jerusalemma pean
üllesminnema?
36. Ma ollen tännapääw kahheksaküm-
mend aastat wanna, kas ma peaksin wah-
het teädma hea ja kurja wahhel? Kas so
sullane woib maitsta, mis ma söön ehk
mis ma joon? Kas ma woin ennam kuul-
da laulja meeste ja naeste heält? Mis-
pärrast peaks siis so sullane omma issan-
dale kunningale ennam koormaks ollema?
37. So sullane lähhäb agga nattukest
maad kunningaga ülle Jordani; mispär-
rast peaks siis kunningas sesugguse tas-
sumissega mulle ärratassuma?
38. Lasse, pallun ma, omma sullane
taggasi minna, et ma omma linna ärra-
surren omma issa ja omma emma haua
jure; ja wata so sullane Kimmam woib
mo issanda kunningaga sinna ülleminna,
ja sellele te, mis so melest hea.
39. Ja kunningas ütles: Tulgo Kim-
mam siis moga sinna ülle, ja minna tah-
han temmale tehha, mis so melest hea on,
ja keik, mis sa mo käest tahhad, tahhan
ma sulle tehha.
40. Kui keik rahwas ülle Jordani olli
läinud ja kunningas ka ülleläinud, siis
andis kunningas Parsillaile suud ja ön-
nistas tedda, ja ta läks taggasi omma
paika.
41. Ja kunningas läks Kilgali ja Kim-
mam läks temmaga; ja keik Juda rah-
was ja ka pool Israeli rahwast ollid kun-
ninga üllesaatnud.
42. Ja wata keik Israeli mehhed tullid
kunninga jure ja ütlesid kunninga wasto:
Mispärrast on meie wennad, Juda meh-
hed, sind wargsel wisil ärrawinud, et
nemmad kunninga ja ta perre ülle Jor-
dani saatnud ja keik Taweti söamehhed
nendega?
43. Ja keik Juda mehhed kostsid Israeli
meeste wasto: Sepärrast et kunningas
meile liggem on; agga miks süttib teile
se asja pärrast wihha pöllema? Kas meie
olleme ka kunninga käest süa sanud? Kas
meile andid on kingitud?
44. Ja Israeli mehhed kostsid Juda
meeste wasto ja ütlesid: Meil on kümme
ossa kunningas, ja ka Tawetis on meil
ennam kui teil; mispärrast ollete teie siis
meid alwaks pannud? Ja eks meie sanna
ei olle essimenne olnud meile, et meie om-
ma kunninga piddime jälle taggasi toma?

Ja Juda meeste sanna olli kowwem, kui Israeli meeste sanna.

20. Peatük.

Seba ukkutab rahwast; Amasat tappetakse.

1. Ja sinna juhtus üks pahharetti mees Seba nimmi, Pikri poeg, Jeminimees, ja se puhhus passunat ja ütles: Meil ei olle ühtegi ossa Tawetis, egga meil olle pärrisossa Isai poias; Israel, mingo iggamees omma telki.

2. Siis läksid keik Israeli mehhed Taweti järrelt ärra Pikri poia Seba järrele; ja Juda mehhed hoidsid omma kunninga pole Jordanist Jerusalemmast sadik.

3. Ja Tawet tulli Jerusalemma omma kotta; ja kunningas wöttis need kümme naest, liadnaesed, kedda ta olli jätnud kodda hoidma, ja panni neid ühte kotta hoida ja toitis neid, agga ta ei heitnud mitte nende jure; ja nemmad ollid kinni omma surma päwani kui lesseppölwes keik ello aeg otsa.

4. Ja kunningas ütles Amasa wasto: Kutsu mulle keik Juda mehhed kokko kolmandaks päwaks, ja olle sinna siis ka siin.

5. Ja Amasa läks Judat kokko hüüdma, ja wibis üle aia, mis ta temmale olli seadnud.

6. Ja Tawet ütles Abisai wasto: Nüüd teeb Seba, Pikri poeg, meile ennam kurja kui Absalom; wötta sinna omma issanda sullased ja aia tedda tagga, et ta ennesele ei leia tuggewaid liñno ja meie silma eest ärra ei peäse.

7. Ja temma järrele läksid wälja Joabi mehhed ja Kreti- ja Pletiwäggi ja keik wäggewad; ja nemmad läksid Jerusalemmast wälja, Sebat, Pikri poega, taggaaiama.

8. Nemmad ollid sure kiwwi jures, mis Kibeoni liggi, ja Amasa tulli nende ette; (ja Joabi kue ümber, mis ta selgas, olli wö ja seäl peäl wö moögaga, mis ta niuette külges olli kinni ommas tuppes; kui temma eddasi läks, siis langes moök tuppest wälja.)

9. Ja Joab ütles Amasale: Kas so lässi hästi käib mo wend? Ja Joabi parram kässi hakkas Amasa habbemest kinni, et ta temmale piddi suud andma.

Laul. 28, 3.

10. Ja Amasa ei hoidnud ennast mitte moöga eest, mis Joabi käes, ja ta pistis tedda sellega wiendamast küljeluust läbbi, et ta omma sissikonna wäljaaias ma peäle, ja temma ei pistnud tedda mitte teist korda, ja ta surri ärra. Ja Joab aias omma wenna Abisaiga Sebat, Pikri poega, tagga.

11. Ja üks mees Joabi poisidest jäi ta jure seisma, kes piddi ütlema: Kel Joabist hea meel on ja kes Taweti poolt on, se mingo Joabi järrele.

12. Ja Amasa weres werres kest maanteed; kui mees näggi, et keik rahwas jäid seisma, siis satis ta Amasa te peält körwale wäljale, ja wiskas ühhe ride ta peäle: sest et ta näggi, et keik, kes ta jure tullid, seisma jäid.

13. Kui ta maante peält olli körwale saadetud, siis läks iggamees möda Joabi järrele, Sebat, Pikri poega, taggaaiama.

14. Sest ta läks keigist Israeli suggurudest läbbi Petmaaka Abeli ja keige Peri rahwa jure; agga teised koggusid ja tullid ka temma järrele.

15. Ja nemmad tullid ja pannid tedda kinni Petmaaka Abelis ja teggid walli ülles liñna wasto, et se jo müri liggi seisis, ja keik rahwas, mis Joabiga ollid, rikkusid keik ärra, mis ees olli, et nemmad piddid müri mahha sama.

16. Ja üks tark naene hüdis liñna seest: Kuulge, kuulge, et üttelge Joabi wasto: Tulle seie liggi, et ma sinnoga woin räkida.

17. Kui ta temma liggi tulli, siis ütles naene: Olled sa Joab? Ja ta ütles: Ma ollen; ja ta ütles temmale: Kule omma ümmardaja sönnet; ja temma ütles: Ma kulen.

18. Ja temma räkis ja ütles: Nemmad olleksid piddand essite öiete räkima ja ütlema: Sago Abelis hästi järrele küssitud; ja nenda olleksid asjad korda läinud.

19. Minna ollen üks rahholistest truist Israeli liñnadest; sinna püad ärrarikkuda üht liñna, mis Israelis üks emmalin on; mispärrast tahhad sa Jehowa pärrisossa ärraneelda?

20. Ja Joab kostis ja ütles: Se olleks teotusseks, teotusseks olleks se mulle, kui ma peaksin ärraneelma ehk ärrarikkuma;

21. Polle luggu mitte nenda, waid üks mees Ewraimi mäggiselt maalt, Seba nimmi, Pikri poeg, on omma käe üllestöstnud kunninga Taweti wasto; andke tedda üksi wälja, siis lähhän ma liñna alt ärra: ja naene ütles Joabi wasto: Wata ta pea peab so kätte ülle müri wissatamā.

22. Ja naene tulli omma tarkussega keige rahwa jure, ja nemmad raiusid Seba, Pikri poia, pea otsast ärra ja wiskasid Joabi kätte; ja ta puhhus passunat,

ja nemmad läksid laiale linna alt ärra iggamees omma telki; ja Joab läks jälle Jerusalemma kunninga jure.

23. Ja Joab olli keige Israeli wäe ülle, ja Penaja, Jojada poeg, Kreti- ja Pletiwäe ülle,

24. Ja Adoram makso ülle, ja Josawat, Ahiludi poeg, olli üllem nouandja.

25. Ja Seja kirjotaja, ja Sadok ja Abjatar preestrid;

26. Ja ka Ira, Jairimees, olli Taweti üllem mawallitseja.

21. Peatük.

Kibeonist leppitakse ärra; södda Wilistitte wasto.

1. Ja Taweti aial olli nälg kolm aastat, aasta aasta järrele, ja Tawet otsis Jehowa pallet, ja Jehowa ütles: Se on Sauli pärrast ja werre sou pärrast; et ta Kibeoni rahwa on ärrasurmand.

2. Ja kunningas kutsus Kibeoni rahwa ja ütles nende wasto: (Ja Kibeoni rahwas ei olnud mitte Israeli laste seast, waid neist, kes Emoritteſt üllejänud, ja Israeli lapsed ollid neile wandunud, ja Saul püdis neid mahhalüa, kui ta Israeli ja Juda laste eest omma wihha üllesnäitis.) Jos. 9. 15. 19.

3. Tawet ütles nüüd Kibeoni rahwa wasto: Mis ma teile pean teggema, ja miska pean ma ärraleppitamist teggema, et teie Jehowa pärrisossa wöttate önnistada?

4. Ja Kibeoni rahwas ütlesid temmale: Meile polle höbbedat egga kulda tarwis ei Sauli egga temma sou käest, meile polle ka tarwis, keddagi Israelis ärrasurmada; ja ta ütles: Mis teie siis rägite? ma tahhan teile sedda tehha.

5. Ja nemmad ütlesid kunninga wasto: Selle mehhe käest, kes meid tahtnud löppetada ja kes meie wasto möttelnud kurja, et meid piddi ärrakautadama, et meie ei piddand paigale jäma ühhegi Israeli raia peäle:

6. Selle laste seast sago meile seitse meest antud, et meie neid Jehowale üllespome Sauli Kibeas, kes Jehowast olli ärrawallitsetud; ja kunningas ütles: Ma tahhan anda.

7. Ja kunningas andis armo Mewibosetile, Sauli poia Jonatani poiale, Jehowa wande pärrast, mis nende wahhel olli, Taweti ja Sauli poia Jonatani wahhel.

8. Ja kunningas wöttis kaks Ritspa, Aija tütre poega, kedda ta Saulile ilmale tonud, Armoni ja Mewiboseti, ja wiis Sauli tütre Mikali poega, kedda ta Adrielile, Parsillai Meholatimehhe, poiale, olli ilmale tonud,

9. Ja ta andis neid Kibeoni rahwa kätte, ja nemmad posid neid mäe peäl Jehowa ees ülles, et nemmad langsid seitsmekessi ühtlasi, ja neid pandi surma, leikusse aia essimessil päiwil, odra leikusse hakkatusses.

10. Ja Ritspa, Aija tüttar, wöttis kottiride ja löi sedda kaljo peäle ennesele telgiks ülles leikusse hakkatusses, kunni wessi taewast nende peäle saddas, ja ei lasknud mitte taewa lindo nende peäl seista päwa aial, egga metsalissi ö aial.

11. Ja Tawetile anti sedda teäda, mis Ritspa, Aija tüttar, Sauli liignaene, olli teinud.

12. Ja Tawet läks ja wöttis Sauli luud ja Jonatani temma poia luud, Kileadi Jabesi koddanikkude käest, mis nemmad Petsani ulitsa peält ollid wargsel wisil ärrawötnud, kus Wilistid neid ollid üllesponud sel päwal, kui Wilistid Sauli Kilboa mahhalöid. 1 Sam. 31. 12.

13. Ja ta töi Sauli luud ja Jonatani ta poia luud seält ülles, ja nemmad korristasid nende luud, kes ollid üllespodud.

14. Ja nemmad matsid mahha Sauli ja ta poia Jonatani luud Penjamini male Selasse, temma issa Kisi hauda, ja teggid keik, mis kunningas olli käsknud; ja Jummal wöttis palwet ma eest pärrast sedda kuulda.

15. Ja södda olli ta Wilistittel Israeliga, ja Tawet läks alla ja ta sullased temmaga ja söddisid Wilistitte wasto, et Tawet ärrawässis.

16. Ja Jisbi Nobis, kes Rawa lastest ja kelle odda ots kolmsadda wasksekklit wagis, ja temmal olli uus möök wööl, se mötles Tawetit mahhalüa.

17. Agga Abisai, Seruja poeg, aitis tedda ja löi Wilistimehhe mahha ja löi tedda surnuks; siis wandusid Taweti mehhed temmale ja ütlesid: Sinna ei pea mitte ennam meiega sötta wäljatullema, et sa Israeli lampi ärra ei kustuta.

18. Ja pärrast sedda sündis, et jälle södda olli Kobis Wilistittega; siis löi Sibkai, Usatimees mahha Sappi, kes Rawa lastest olli.

19. Ja ta tousis södda Kobis Wilistittega; siis löi Elanan Jaareoregimi poeg Petlemmast Kittimehhe Koljati mahha; ja ta pigi wars olli kui kangro poom.

20. Ja weel tousis södda Kattis, seäl olli üls suur pitk mees, kel kuus sörme

olli kummaski käes ja kuus warwast kummaski jalgas, nellikolmatkümmend keiges, ja se olli ka Rawale sündinud.

21. Ja ta laimas Israeli: agga Jonatan, Simea, Taweti wenna, poeg löi tedda mahha.

22. Need nelli ollid Rawale Kattis sündind, ja langsid Taweti käe läbbi ja ta sullaste käe läbbi.

22. Peatük.

Taweti tännolaul.

1. Ja Tawet räkis sellesinnatse laulo sannad Jehowale sel aial, kui Jehowa tedda keikide ta waenlaste käest ja Sauli käest olli ärrapeästnud.

2. Ja ütles: Jehowa on mo kaljo ja minno tuggew lin ja mo ärrapeästja.

Laul. 18, 3. n. t. s.

3. Jummal on mo kaljo, kelle jure ma toppun, minno kilp ja mo abbisarw, mo körge warjopaik ja mo pöggenemisse paik; mo ärrapeästja, sa peästad mind wäggiwallast ärra.

4. Ma hüan appi Jehowat, kes kitusse wäärt, siis peästetakse mind mo waenlaste käest ärra.

5. Sest surma laened said minno ümber, pahharetti jöed teggid mulle hirmo.

6. Surmarigi nörid tullid mo ümber, surma wörgutamisse paelad joudsid mo ette.

7. Kui mul kitsas kä olli, siis hüüdsin ma Jehowat appi ja hüüdsin omma Jummala pole, ja temma kulis mo heält ommast templist, ja mo kissendaminne tulli temma körwu.

8. Siis pörrus ja wabbises ma, taewa allused wärrisesid, ja nemmad pörrusid, kui temma wihha süttis pöllema.

9. Suits tousis ta wihhast, ja tulloke temma suust teggi laggedaks, ellawad süed pöllesid temma seest.

10. Ja temma nötkutas taewast ja tulli mahha, ja suur pimme olli temma jalge al.

11. Ja ta söitis Kerubi peäl ja lendis, ja tedda nähti tule tibade peäl.

12. Ja ta panni pimmedusse ennese ümberringi ommaks maiaks, mustad wed, üllemad paksud pilwed.

13. Selgusest, mis temma ees, pöllesid tullised süed.

14. Jehowa panni pitkse taewast hüüdma, ja Keigekörgem andis omma heält kuulda.

15. Ja ta laskis noli mahha ja pillas waenlased laiale; walko, ja hirmutas neid ärra.

16. Ja merre hauad nähti, mailma allussed ilmusid Jehowa söitlusse läbbi, temma wihha tule öhho pärrast.

17. Ta läkkitas üllewelt körgest, ta wöttis mind kätte, ta tombas mind surest weest wälja.

18. Ja peästis mind mo tuggewa waenlase käest ärra, nende käest kes mind wihkasid, et nemmad ollid tuggewamad mind.

19. Nemmad joudsid mo ette mo hukkatusse päwal, agga Jehowa olli mulle toeks.

20. Ja satis mind wälja laia ma peäle, ta peästis mind ärra, sest temmal olli minnust hea meel.

21. Jehowa tassus mulle head mo ögust möda, mo kätte puhtust möda tassus temma mulle.

22. Sest ma hoian Jehowa teed, ja ep olle öälaste ommast Jummalast ärralahkund.

23. Sest keik ta kohtoseädussed on mo ees, ja ma polle mitte ühhestki temma seädmissist ärralahkunud.

24. Ma püüdsin täieste wagga olla temma ees, ja hoida teädwa ülletohto eest.

25. Ja Jehowa tassub mulle mo öigust möda, mo puhtust möda, mis ta silma ees.

26. Wagga wasto näitad sa ennast wagga, ühhe täieste wagga wäggewa mehhe wasto näitad sa ennast täieste wagga ollewad.

27. Puhta wasto näitad sa ennast puhta, ja pöratse wasto näitad sa ennast weidra ollewad. Rom. 6, 12.

28. Ja willetsa rahwa peästad sa, ja so silmad on sureliste wasto, kedda sa allandad.

29. Sest sinna, oh Jehowa, olled mo lamp, ja Jehowa panneb mo pimmedusse paistma.

30. Sest sinnoga woin ma wäe hulga peäle joosta, omma Jummalaga kargan ma ülle müri.

31. Jummala te on ilmalaitmatta, Jehowa sönne on selge kui sullatud, temma on kilbiks keigile, kes ta jure tikkuwad.

5 Mos. 33, 29. Laul. 3, 4.

32. Sest kes on Jummal, muido kui Jehowa? ja kes on kaljo, muido kui meie Jummal?

33. Jummal on mo tuggew paik ja wäggi, ja walmistab mo ello wisi, et se ilmalaitmatta on.

34. Temma teeb mo jallad emmahirwede jalge sarnatseks, ja panneb mind mo körge paikade peäle seisma.

35. Ta öppetab mo kässi söddima, ja wautab waskammo mo käewarre alla.

36. Ja sinna olled mulle omma abbi-

kilbi annud, ja kui sa allandad, siis teed sa mind sureks.

37. Sa teed mo alla laia maad mo sammule, et mo lupeksed ei liugu.

38. Ma tahhan omma waenlasi taggaaiada ja neid kautada, ja ei tahha enne taggasi tulla, kui ma neid saan ärralöppetand.

39. Ja ma tahhan neid ärralöppetada ja neid mahhapeksta, et nemmad ei pea üllestousma, et nemmad mo jalge alla langewad.

40. Ja sa panned rammo mo wöle söddimisse tarwis, sa teed et mo alla endid kokko weawad need, kes mo wasto seisid.

41. Ja sa sadad, et mo waenlased mulle selja pöörwad, ja et ma neid, kes mind wihkawad, ärrakautan.

42. Nemmad waatsid ümber, agga ei olnud ärrapeästjat, Jehowa pole, agga ta ei wastand neile.

43. Ja ma tahhan neid pihhuks toukada kui ma tolmo, kui reja, mis ulitsatte peäl, tahhan ma neid peneks tehha ja neid wäljalautada.

44. Ja sa peästad mind mo rahwa riidlemistest, sa hoiad mind pagganatte peaks, üks rahwas, mis ma ei tunnud, tenib mind.

45. Woöra rahwa lapsed on kawwalaste libbedad mo wasto, körwa kuuldes wötwad nemmad mo sanna kuulda.

46. Woöra rahwa lapsed puddenewad mahha, ja nemmad pannewad endid walmis omma wangihonettest wäljatullema.

47. Jehowa ellab, ja mo kaljo olgo kidetud ja mo önnistusse kaljo Jummal sago körgeks petud;

48. Jummal, kes mulle annab hästi kätte maksta ja rahwa mo alla sadab,

49. Ja kes mind mo waenlaste käest ärrawiib; sa üllendad mind nende käest, kes mo wasto seiswad; sa peästad mind ärra selle käest, kes wäggiwalda teeb.

50. Sepärrast tahhan ma, Jehowa, so auu üllestunnistada pagganatte seas ja so nimmele kites laulda.

51. Kes omma kunninga önnistusseb sureks teeb ja head teeb omma woitud mehhele Tawetile ja ta soule iggaweste.

23. Peatük.

Taweti wiimsed sannad; temma wahwad pealikkud.

1. Ja need on Taweti wiimsed sannad: Isai poeg Tawet ütleb, ja se on selle mehhe sanna, kes körgesse töstetud, Jakobi Jummala woitud mees, ja kes löbbus on Israeli kitusselauludega.

2. Jehowa Waim on mo sees rääkinud, ja temma könne on mo kele peäl.

3. Israeli Jummal on öölnud, mulle on Israeli kaljo rääkinud: Wallitseja inimeste ülle, öige, kes wallitseb Jummala kartusses;

4. Ja temma on kui hommiko walge, kui pääw touseb hommiko ilma paljo pilwita, kui paistussest pärrast wihma noor rohhi maast tärkab.

5. Sest eks mo suggu ei olle kindel Jummalaga? Sest ta on mulle iggawesse seädusse annud, mis keikis hästi seätud ja hoitud on: sest temma on minno önnistus, ja sedda ma himmustan et kurri ei siggineks:

6. Agga keik pahharetti lapsed peab hopis ärrasadetama kui kibbewitsad, sest neid ei woi mitte palja käega ärrawötta.

7. Ja se kes nende külge tahhab puutuda, sel olgo raud ja pigiwars käes; siis pölletakse neid hopis tullega ärra seäl, kus nemmad on.

8. Need on nende wäggewatte nimmed, kes Tawetil ollid: Josebbasebet, Takkemonimees, se olli üllema pealikkutte seast keigeüllem, sesamma on Adino Etsnimees, ta tulli kahheksasaa mehhe peäle, mis ta ühhe hobiga mahhalöi.

9. Ja temma järrel olli Eleasar, Abei poia Todo poeg, se olli nende kolme wäggewa seas Tawetiga, kui nemmad Wilistid laimasid, kes senna ollid kokkotulnud söddima, ja Israeli mehhed läksid ärra sinna ülles.

10. Temma wöttis kätte ja löi Wilistitte selka, kunni ta käsi ärrawässis, ja ta käsi jäi kangeks mööga külge, ja Jehowa satis suurt abbi sel päwal, sest rahwas läksid taggasi temma järrele aggarisuma.

11. Ja temma järrel olli Samma, Age poeg, Ararimees; kui Wilistid ühheks hulgaks ollid kokkotulnud ja seäl üks pöllojaggo olli täis läätsid, ja rahwas pöggenes Wilistitte eest:

12. Siis jäi ta keskk pöllojaggo seisma, ja peästis sedda ärra ja löi Wilistid mahha: nenda satis Jehowa suurt abbi.

13. Ja need kolm, kes keigeüllemad neist kolmestkümnest, läksid alla ja tullid leikusse aial Taweti jure Adullami koppasse, ja Wilistitte hulk olli leris Rewaimi orgus.

14. Ja Tawet olli siis kantsis, ja Wilistitte linnawäggi olli siis Petlemmas.

15. Ja Taweti peäle tulli himmo, et ta ütles: Kes annab mulle wet jua Petlemma kaewust, mis wärrawa suus on?

16. Siis tungisid need kolm wäggewat wäggise Wilistitte lerist läbbi ja wötsid wet Petlemma kaewust, mis wärrawa juures on, ja kandsid ja töid sedda Taweti kätte, agga ta ei tahtnud sedda mitte jua, waid wallas sedda wälja Jehowale,

17. Ja ütles: Se olleks mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma sedda teeksin! Kas ma nende meeste werd peaksin joma, kes omma hinge eest on senna läinud? Seperrast ei tahtnud ta sedda mitte jua. Sedda teggid need kolm wäggewat meest.

18. Ja Seruja poia Joabi wend Abisai olli nende kolme peamees, ja temma töstis omma pigi ülles kolme saa wasto ja löi neid mahha; ja ta olli kulus nende kolme seast.

19. Eks temma olnud auu sees nende kolme seast? ja olli neile pealikkuks: agga ta ei saand mitte nende kolme essimesse wasto.

20. Ja Penaja, Jojada poeg, kes Kabtseelist, ühhe wahwa mehhe poeg, olli ka suur teggude pärrast: temma löi kaks Moabi wäggewat meest mahha, ja temma läks alla ja löi ühhe loukoera otse kaewandusse mahha lumme aial.

21. Ja ta löi ühhe Egiptussemehhe mahha, kes suur pitk mees, ja Egiptussemehhe käes olli piik, ja ta läks keppiga ta jure alla, ja kiskus pigi Egiptussemehhe käest wäggise ärra, ja tappis tedda ärra ta omma pigiga.

22. Sedda teggi Penaja, Jojada poeg, sepärrast olli ta kulus nende kolme wäggewa seast.

23. Ta olli nende kolmekümne seast auu sees, agga nende kolme wasto ei saand ta mitte; ja Tawet panni tedda omma üllema wäe ülle.

24. Nende kolmekümne seas olli Asael, Joabi wend; Ellanan, Todo poeg Petlemmast;

25. Samma, Arodimees; Elika, Arodimees;

26. Elets, Paltimees; Ira, Ikkesi poeg Tekoamees;

27. Abieser, Anetotimees; Mebunnai, Usatimees;

28. Salmon, Ahoimees; Maarai, Netowatimees;

29. Eleb, Paana poeg, Netowatimees; Ittai, Ribai poeg, Kibeast Penjamini laste linnast.

30. Penaja, Piratonimees; Iddai Naalelaasist;

31. Abialbon, Arbatimees; Asmawet, Parumimees;

32. Eljaba, Saalbonimees; Penejasen ja Jonatan;

33. Samma, Ararimees; Ahiam, Sarari poeg Ararimees;

34. Eliwelet, Maakatimehhe poia Ahasbai poeg; Eliam, Ahitoweli Kilonimehhe poeg;

35. Etsrai, Karmelimees; Paarai, Arbimees;

36. Jiggal, Natani poeg Sobast; Pani, Kadimees;

37. Selek, Ammonimees; Naarai, Peerotimees, Seruja poia Joabi söariistade kandja;

38. Ira, Jitrimees; Kareb, Jitrimees;

39. Uria, Hittimees: üllepea seitse neljatkümmend.

24. Peatük.

Tawet läskib meesterahwa üllesluggeda; Jummala wits se peäle.

1. Ja Jehowa wihha süttis weel pöllema Israeli wasto, ja ta kihhutas Tawetit nende wasto et ta ütles: Minne, loe Israeli ja Juda rahwas ärra.

2. Ja kunningas ütles wäepealikko Joabi wasto, kes ta jures olli: Et minne keik Israeli sugguarrud läbbi Tannist Peersebast sadik, ja loe rahwas ärra, et ma rahwa arro teäda saan.

3. Ja Joab ütles kunninga wasto: Jehowa so Jummal lissago kül senna rahwa jure saawörra ennam, kui neid praego on, et mo issanda kunninga silmad sedda nähha sawad: agga mispärrast on mo issandal kunningal sest asjast hea meel?

4. Ja kunninga sanna woöbus ennam kui Joabi ja wäepealikkutte sanna. Ja Joab läks wälja ja wäepealikkud kunninga nähhes, Israeli rahwast ärraluggema.

5. Ja nemmad läksid ülle Jordani ja löid leri ülles Aroeri, parrama pole linna, mis kesk Kaddi jögge ja Jaeseri jures on.

6. Ja nemmad tullid Kileadi ja Odsi allumisse male; seält said nemmad Tanni, Jaani ja ümberkaudo Sidoni jure.

7. Ja nemmad said tuggewa Tirusse linna jure, ja keik Hiwwi ja Kanaani rahwa linnade jure, ja tullid wälja lounapoolse Juda male Peersebа jure.

8. Nenda käisid nemmad keik ma läbbi, ja tullid Jerusalemma ühheksa ku ja kahhekümne päwa pärrast.

9. Ja Joab andis ärraloetud rahwa arro kunninga kätte, ja Israelis olli kahheksasadda tuhhat wahwa meest, kes moö-

ka wäljatombasid, ja Juda mehhi olli
wiissadda tuhhat meest.
10. Ja Taweti süddа kihwatas temma
sees pärrast sedda, kui ta rahwa sai ärra-
luggenud; ja Tawet ütles Jehowa wasto:
Ma ollen sure patto teinud sega mis ma
teinud; agga nüüd, Jehowa, lasse, pallun
ma, omma sullase üllekohhus mödaminna,
sest ma ollen wägga jölledaste teinud.
11. Ja Tawet tousis hommiko üllеs, ja
Jehowa sanna sai prohweti Kaddi kätte,
kes Taweti näggija, ja ütles:
12. Minne ja rägi Taweti wasto: Nen-
da ütleb Jehowa, kolm asja pannen ma
so ette, wallitse ennesele üks neist ärra,
mis ma sulle pean teggema.
13. Ja Kad tulli Taweti jure, ja andis
temmale sedda teäda ja ütles temmale:
Kas peab sulle so male seitse aastat nälg
tullema? woi tahhad sa kolm kuud omma
waenlaste eest pöggeneda, et nemmad sind
taggaaiawad? ehk kas peab katk kolm pä-
wa so maal ollema? Moista nüüd ja
wata, mis wastusse ma sellele pean wi-
ma, kes mind läkkitanud.
14. Siis ütles Tawet Kaddi wasto:
Mul on wägga kitsas kä; langegem om-
meti Jehowa kätte, sest temma hallastus
on suur; agga innimeste kätte ei tahha
ma mitte langeda.
15. Ja Jehowa satis katko Israeli sekka
hommikust seätud aiani, et rahwa seast,
Tannist Peersebast sadik, seitsekümmend
tuhhat meest ärrasurrid.
16. Kui ingel omma käe piddi Jerusa-
lemma külge pistma sedda ärrarikkuma,
siis kahhetses Jehowa sedda kurja ja üt-
les inglile, kes rahwa seas ärrarikkus:
Küll jo! wötta nüüd omma kässi taggasi;
ja Jehowa ingel olli Arawna, Jebusi-
mehhe rehheallusse jures. Jer. 18, 7. 8.
17. Ja Tawet räkis Jehowa wasto, kui
ta inglit, kes rahwa sekka olli lönud, näh-
ha sai, ja ütles: Wata minna ollen pat-
to teinud ja minna ollen üllekohhut tei-
nud; agga mis on need lambad teinud?
Et olgo so kässi minno wasto ja mo issa
sou wasto.
18. Ja Kad tulli Taweti jure sel päwal
ja ütles temmale: Minne üllеs, te Jeho-
wale altar üllеs Arawna, Jebusimehhe
rehheallusse jure.
19. Ja Tawet läks Kaddi sanna peäle
üllеs, nenda kui Jehowa olli käsknud.
20. Ja kui Arawna watis ja näggi kun-
ninga temma sullastega ennese jure tulle-
wad, siis läks Arawna wälja ja kummar-
das kunninga ette silmili mahha.
21. Ja Arawna ütles: Mispärrast tul-
leb mo issand kunningas omma sullase
jure? ja Tawet ütles: Et ma rehheal-
lusse so käest ostan ja Jehowale altari
üllesehhitan, et nuhtlus rahwa peält saaks
ärrakeeldud.
22. Ja Arawna ütles Taweti wasto:
Mo issand kunningas wötko ja ohwer-
dago, nenda kui ta melest hea on; wata,
siin on weiksed pölletamisse ohwriks ja
pahmareed ja weiste künntriistad pude
tarwis.
23. Sedda keik andis Arawna kunnin-
gale; ja Arawna ütles kunninga wasto:
Jehowal so Jummalal olgo hea meel
sinnust.
24. Ja kunningas ütles Arawna was-
to: Ei mitte, waid ma tahhan öiete hin-
na eest sedda so käest osta, ja ma ei tahha
mitte Jehowale omma Jummalale pölle-
tamisse ohwrit ohwerdada, mis ma ollen
ilma sanud; ja Tawet ostis rehheallusse
ja weiksed wiekümne höbbesekli eest.
25. Ja Tawet ehhitas senna Jehowale
altari üllеs ja ohwerdas pölletamisse ja
tänno ohwrid; ja Jehowa wöttis palwet
ma eest kuulda, ja nuhtlus sai Israeli
peält ärrakeeldud.

Samueli Teise Ramato Ots.

Essimenne Kunningatte Ramat.

1. Peatük.

Tawett igga; Adonia töstab ennast ilmaaego kun-
ningaks; Salomonit seätakse kunningaks.

1. Kui kunningas Tawet wannaks sai
ja ellatand, siis katsid nemmad tedda
riettega kinni, agga temma ei sanud
soja.
2. Siis ütlesid temma sullased temmale:
Otsigo nemmad mo issandale kunningale
ühhe tüttarlapse kes neitsit, se seisko kun-
ninga ees ja olgo temmale abbiks, ja
maggago so sülles, et mo issand kunnin-
gas soja saaks.
3. Ja nemmad otsisid ühhe illusa tüttar-
lapse keigest Israeli raiast, ja leidsid Abi-

sagi Sunamiti siinnast, ja töid tedda kun-
ninga jure.
4. Ja tüttarlaps olli üpris wägga illus,
ja olli kunningale abbiks ja tenis tedda;
agga kunningas ei elland temmaga mitte
ühhes.
5. Ja Aggiti poeg Adonia töstis ennast
jurreks ja ütles: Ma tahhan kunningaks
jada; ja satis ennesele wankrid ja rüüt-
lid, ja wiiskümmend meest, kes temma
ees jooksid. 2 Sam. 3, 4.
6. Ja ta issa ei teinud temmale mele-
haigust omma ello aial, et ta olleks ööl-
nud: Mispärrast teed sa nenda? ja ta
olli ka wägga hea näoga, ja ta emma olli
tedda ilmale tonud pärrast Absalomi.
7. Ja ta aias omma asjo Seruja poia
Joabiga ja preestri Abjatariga, ja nem-
mad aitsid Adoniat temma pole hoides.
8. Agga preester Sadok, ja Jojada
poeg Penaja, ja prohwet Natan, ja Si-
mei, ja Rei ja wäggewad, kes Tawetil
ollid, ei olnud mitte Adonia seltsis.
9. Ja kui Adonia puddolojuksid, ja weik-
sid ja nuumweiksid tappis Soeleti kiwwi
jures, mis Rogeli kaewo körwas on: siis
kutsus ta keik ommad wennad, kunninga
poiad, ja keik Juda mehhed, kes kunninga
sullased;
10. Agga ta ei kutsnud mitte prohwetit
Natanit egga Penajat, ei wäggewaid eg-
ga omma wenda Salomoni.
11. Ja Natan rääkis Salomoni emma,
Patseba wasto ja ütles: Eks sa olle kuul-
nud, et Aggiti poeg Adonia kunningaks
sanud? ja meie issand Tawet ei tea sest
ühtegi.
12. Sepärrast tulle, küll ma tahhan sulle
nou anda; ja peästa omma hing ja om-
ma poia Salomoni hing ärra.
13. Tulle ja minne kunninga Taweti
jure ja ütle ta wasto: Eks sinna, mo is-
sand kunningas, ei olle wandunud omma
ümmardajale ja öölnud: Sinno poeg
Salomon peab wissiste pärrast mind
kunningas ollema, ja temma peab mo
aujärje peäl istuma; mispärrast on siis
Adonia kunningaks sanud?
14. Wata, kui sa alles seäl olled räki-
mas kunningaga, siis tahhan minna so
järrele sissetulla ja so jutto otsani ärra-
täita.
15. Ja Patseba läks kunninga jure
kambri, ja kunningas olli wägga wanna,
ja Abisag, Sunamist, tenis kunningat.
16. Ja Patseba nikkutas pead ja kum-
mardas kunninga ette; ja kunningas üt-
les: Mis sul on?
17. Ja ta ütles temmale: Mo issand,
sa olled Jehowa, omma Jummala jures
omma ümmardajale wandunud: so poeg
Salomon peab wissiste kunningas olle-
ma pärrast mind, ja temma peab mo au-
järje peäl istuma.
18. Agga nüüd wata, Adonia on kun-
ningaks sanud, ja nüüd mo issand kun-
ningas, sa ei tea sest ühtegi.
19. Ja ta on paljo härgi ja nuumweik-
sid ja puddolojuksid tapnud, ja kutsnud
keik kunninga poiad ja preestri Abjatari
ja wäepealikko Joabi: agga so sullast
Salomoni ei olle ta mitte kutsnud.
20. Ja sinna mo issand kunningas, kei-
ge Israeli silmad watawad so peäle, et
sa neile peab teäda andma, kes mo issan-
da kunninga aujärje peäl peab istuma
pärrast tedda.
21. Muido sünnib se, kui mo issand
kunningas läbbäb maggama omma wan-
nemattega, et minna ja mo poeg Salo-
mon peame süteggijad ollema.
22. Ja wata, kui ta alles olli räkimas
kunningaga, siis tulli prohwet Natan
senna.
23. Ja nemmad kulutasid kunningale ja
ütlesid: Wata prohwet Natan on siin; ja
ta tulli kunninga ette ja kummardas sil-
mili mahha kunninga ette.
24. Ja Natan ütles: Mo issand kun-
ningas, olled sa ütlelnud: Adonia peab
pärrast mind kunningas ollema, ja tem-
ma peab mo aujärje peäl istuma?
25. Sest ta on tänna allaläinud ja pal-
jo härgi ja nuumweiksid ja puddolojuksid
tapnud, ja kutsunud keik kunninga poiad
ja wäepealikkud ja preestri Abjatari; ja
wata, nemmad on sömas ja jomas tem-
ma ees, ja ütlewad: Ellago kunningas
Adonia!
26. Agga mind, so sullast, ja preestrit
Sadokit, ja Jojada poega Penajat ja so
sullast Salomoni ei olle ta mitte kutsnud.
27. On sesinnane assi mo issandast kun-
ningast sündinud? ja sa polle sedda om-
ma sullasele mitte teäda annud, kes mo
issanda kunninga aujärje peäl peab is-
tuma pärrast tedda.
28. Ja kunningas Tawet wastas ja
ütles: Kutsuge mulle Patseba! Ja ta tulli
kunninga ette ja seisis kunninga ees.
29. Ja kunningas wandus ja ütles:
Ni töeste kui Jehowa ellab, kes mo hinge
keigest ahhastussest on peästnud,
30. Töeste nenda kui ma Israeli Jum-
mala Jehowa jures sulle ollen wandunud
ja öölnud: so poeg Salomon peab wis-

siste kunningas ollema pärrast mind, ja temma peab istuma mo aujärje peäl mo assemel, töeste nenda tahhan ma tännapääw tehha.

31. Ja Patseba nikkutas pead, heitis silmili mahha ja kummardas kunninga ette ja ütles: Mo issand kunningas Tawet ellago iggaweste.

32. Ja kunningas Tawet ütles: Kutsuge mulle preester Sadok, ja prohwet Natan ja Jojada poeg Penaja; ja nemmad tullid kunninga ette.

33. Ja kunningas ütles neile: Wötke ennestega omma issanda sullased, ja pange mo poia Salomoni mo omma emmase hobboeesli selga, ja wige tedda alla Kioni jöe jure.

34. Ja preester Sadok ja prohwet Natan peawad tedda seäl kunningaks woidma Israeli ülle, ja teie peate passunat puhhuma ja ütlema: Ellago kunningas Salomon.

35. Ja teie peate ta järrele üllestullema, ja ta peab tullema ja mo aujärje peäl istuma, ja temma peab kunningas ollema minno assemel; ja tedda ollen ma käsknud, et ta peab Israeli ülle ja Juda ülle würstiks ollema.

36. Siis wastas Jojada poeg Penaja kunningale ja ütles: Amen! Nenda üttelgo ka Jehowa, mo issanda kunninga Jummal.

37. Nenda kui Jehowa mo issanda kunningaga olnud, nenda olgo temma Salomoniga ja tehko temma äujärje suremaks, kui mo issanda kunninga Taweti aujärg on.

38. Ja preester Sadok läks alla, ja prohwet Natan, ja Jojada poeg Penaja, ja Kreti- ja Pletiwäggi, ja pannid Salomoni kunninga Taweti emmase hobboeesli selga, ja wisid tedda Kioni jöe jure.

39. Ja preester Sadok wöttis öllisarwe pühha telgi seest ja woidis Salomoni, ja nemmad puhhusid passunat, ja keik rahwas ütlesid: Ellago kunningas Salomon!

40. Ja keik rahwas läksid üles temma järrele, ja rahwas aiasid willet ja ollid üpris wägga röömsad, nenda et ma nende heälest löhkes.

41. Ja Adonia kulis sedda ja keik kutsutud, kes ta jures, ja nemmad ollid jo löpnud sömast; ja Joab kulis passuna heält ja ütles: Mispärrast on se heäl linnas kui kärrin?

42. Kui ta alles räkis, wata siis tulli preestri Abjatari poeg Jonatan, ja Adonia ütles: Tulle sisse, sest sa olled wahwa mees ja tood häid sannumid.

43. Ja Jonatan wastas ja ütles Adoniale: Töeste, meie issand kunningas Tawet on Salomoni kunningaks töstnud.

44. Ja kunningas on temmaga läkkitanud preestri Sadoki, ja prohweti Natani, ja Jojada poia Penaja ja Kreti- ja Pletiwäe, ja nemmad on tedda kunninga emmase hobboeesli selga pannud;

45. Ja preester Sadok ja prohwet Natan on tedda kunningaks woidnud Kioni jures, ja on seält röömsad üllestulnud, et lin on likumas keik; se on se heäl, mis teie kuulnud.

46. Ja Salomon istub ka kunningriigi aujärje peäl.

47. Ja kunninga sullased on ka tulnud, meie issandat kunningat Tawetit önnistama, ja üttelnud: Sinno Jummal tehko Salomoni nimme üllemaks kui sinno nimme, ja töstko ta aujärje suremaks kui sinno aujärg on; ja kunningas on wodis kummardand.

48. Ja kunningas on ka nenda üttelnud: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes tänna ühhe on annud, kes mo aujärje peäl istub, et mo silmad sedda näwad.

49. Siis hakkasid wärrisema ja tousid üles keik need, kes kutsutud, kes Adonia jures, ja läksid ärra iggamees omma teed.

50. Ja Adonia kartis Salomoni, ja wöttis kätte ja läks ärra, ja hakkas altari sarwedest kinni.

51. Ja Salomonile anti teäda ja öldi: Wata Adonia kardab kunningat Salomoni, ja wata, ta peab altari sarwedest kinni ja ütleb: Wandugo kunningas Salomon mulle tänna, et ta ei tahha omma sullast moögaga surmada.

52. Siis ütles Salomon: Kui ta wahwaks mehheks jääb, siis ei pea temma peast ei karwagi mahha weerma; kui agga kurja temmast leitakse, siis peab ta surrema.

53. Ja kunningas Salomon läkkitas ja laskis tedda allatua altari jurest, ja ta tulli ja kummardas kunninga Salomoni ette, ja Salomon ütles temmale: Minne omma kotta.

2. Peatük.

Taweti wiimne kõnne Salomoni wasto enne temma surma; Salomoni wallitsusse hakkatus.

1. Kui Taweti päwad liggi tullid, et ta piddi surrema, siis andis ta omma poiale Salomonile kässo ja ütles:

2. Minna läbbän keige mailma teed, olle siis wahwa ja olle kui mees.

3. Ja pea sedda mis Jehowa so Jummal käsknud piddada, et sa käid temma tede peäl, et sa pead temma seädmissi, ta käskusid, ja ta kohtoseädussi, ja ta tunnistussi; nenda kui Mojesse kässoöppetusse sisse on kirjotud, et sa woid targaste tehha keik, mis sa wöttad tehha, ja keik, kuhho pole sa pörad. Jos. 22. 5.

4. Et Jehowa omma sanna woiks kinnitada mis ta mo pärrast räkinud ja ütlenud: Kui so poiad omma teed hoiawad, et nemmad mo ees käiwad töe sees keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest; siis ei pea, ütles temma, mitte pärrijat sulle ärralöpma Israeli aujärje peält.

5. Ja sinna tead ka sedda, mis Seruja poeg Joab mulle teinud, mis ta teinud kahhe Israeli wäepealikkule, Neri poiale Abnerile, ja Jeteri poiale Amasale, et ta neid tapnud, ja rahho aial söawerd ärrawallanud, ja pannud söawerd omma wö külge, mis ta wööl on, ja omma kingade külge, mis ta jalgas. 2 Sam. 3, 27. ja 20, 9. 10.

6. Sepärrast te omma tarkust möda, ja ärra lasse temma halli pead mitte rahhoga alla hauda minna.

7. Agga Kileadimehhe Parsillai lastele pead head tehha, et nemmad sawad nende seltsis, kes so laudas söwad: sest nemmad tullid nenda mo jure mind toitma, kui ma so wenna Absalomi eest põggenesin. 2 Sam. 17, 27–29. ja 19. 32. 33.

8. Ja wata, so jures on Jemini poia Kera poeg Simei, Pahurimist, kes mind kibbeda sajatamissega sajatas sel päwal, kui ma Mahanaimi läksin, ja ta tulli alla mo wasto Jordani jure, ja ma wandusin temmale Jehowa jures ja ütlesin: Ei ma tahha sind mitte möögaga surmada: 2 Sam. 16, 5. n. t. s. ja 19, 24.

9. Agga nüüd ärra lasse tedda mitte ilmasüta olla, sest sa olled tark mees ja tead küll, mis sa temmale pead teggema, et sa ta halli pea werrega alla hauda satad.

10. Ja Tawet läks maggama omma wannemattega, ja tedda maeti mahha Taweti linna.

11. Ja sedda aega, mis Tawet on kunningas olnud Israeli ülle, on nellikümmend aastat; seitse aastat wallitses ta Ebronis, ja Jerusalemmas wallitses ta kolm aastat neljatkümmend. 2 Sam. 5. 4.

12. Ja Salomon istus omma issa Taweti aujärje peäl, ja ta kunningriik sai wägga kindlaks.

13. Ja Aggiti poeg Adonia tulli Patseba, Salomoni emma jure, ja Patseba ütles: Kas on rahho, et sa tulled? Ja ta ütles: Rahho on.

14. Weel ütles temma: Mul on sulle middagi räkimist; ja Patseba ütles: Rägi.

15. Ja ta ütles: Sa tead, et kunningriik mo kä olli, ja minno peäle ollid keik Israeli rahwas ommad silmad heitnud, et ma piddin kunningaks sama: agga kunningriik on teisiti sanud ja mo wenna kätte sanud, sest se on Jehowa käest temmale sanud.

16. Ja nüüd on üks ainus palluminne, mis ma so käest pallun, ärra sada mind mitte ilma taggasi; ja Patseba ütles ta wasto: Rägi.

17. Ja temma ütles: Et rägi kunninga Salomoniga (sest ta ei sada sind ilma taggasi) et ta Abisagi Sunamist mulle naeseks annab.

18. Ja Patseba ütles: Se on hea, ma tahhan so pärrast kunningaga räkida.

19. Ja Patseba läks kunninga Salomoni jure, Adonia pärrast temmaga räkima, ja kunningas tousis ülles temma wasto, ja kummardas temma ette ja istus mahha omma aujärje peäle, ja üks aujärg pandi kunninga emmale, ja Patseba istus mahha temma parramat kät,

20. Ja ütles: Mul on üks ainus pissoke palluminne, mis ma so käest pallun, ärra sada mind ilma taggasi; ja kunningas ütles temmale: Pallu mo emma, sest ma ei tahha sind mitte ilma taggasi sata.

21. Ja Patseba ütles: Sago Abisag Sunamist so wennale Adoniale naeseks antud.

22. Ja kunningas Salomon wastas ja ütles omma emmale: Agga mispärrast pallud sa Abisagi Sunamist Adoniale? Pallu ka temmale kunningriki, sest ta on mo wend, kes wannem mind; pallu ka temmale ja preestrile Abjatarile ja Seruja poiale Joabile.

23. Ja kunningas Salomon wandus Jehowa jures ja ütles: Nenda tehko mulle Jummal ja nenda peälegi! kui Adonia ep olle sedda sanna wasto omma hinge räkinud.

24. Ja nüüd ni töeste kui Jehowa ellab, kes mind on kinnitand ja mo issa Taweti aujärje peäle pannud, ja kes mulle übbe koia teinud nenda kui ta räkinud, Adonia peab ilma armota tännа surma pandama.

25. Ja kunningas Salomon läkkitas Jojada poia Penaja, ja se hakkas temma peäle, et ta ärrasurri.

26. Ja kunningas ütles preestrile Abjatarile: Minne Anatoti omma pöllo jure, sest sa olled mees, kes surma wäärt, agga ma ei tahha sind tännapääw mitte surmada: sest sa olled mo issa Taweti ees Jehowa Issanda laegast kannud, ja sa olled kannatanud keikis paikus, kus mo issa on kannatanud.

27. Nenda aias Salomon Abjatari ärra, et ta ei piddand Jehowa preester ollema, et Jehowa sanna piddi töeks sama, mis ta Silus olli räkinud Eli sou pärrast.
1 Sam. 2, 31. n. t. s.

28. Ja se jut tulli Joabi ette (sest Joabi meel olli Adonia peäle käinud, agga Absalomi peäle ei käinud ta meel mitte) siis pöggenes Joab Jehowa telgi jure ja hakkas altari sarwedest kinni.

29. Ja kunningale Salomonile anti teäda, et Joab olli pöggenend Jehowa telgi jure, ja wata, ta on altari jures: siis läkkitas Salomon Jojada poia Penaja ja ütles: Minne, hakka ta peäle.

30. Ja kui Penaja Jehowa telgi jure sai, siis ütles ta temma wasto: Nenda ütleb kunningas, tulle wälja; ja ta ütles: Ei mitte, sest ma tahhan seie ärrasurra; ja Penaja wiis kunningale wastusse ja ütles: Nenda on Joab räkinud ja nenda on ta mulle wastanud.

31. Ja kunningas ütles temmale: Te nenda kui ta räkind, ja hakka ta peäle ja matta tedda mahha, et sa mo peält ja mo issa sou peält ärrasadad ilmasüta werre, mis Joab on ärrawallanud.

32. Siis wöttab Jehowa temma werre jälle taggasi sata temma pea peäle, et ta hakkand kahhe mehhe peäle, kes öigemad ja parramad tedda, ja on neid möögaga ärratapnud, (ja mo issa Tawet ei teädnud sest mitte,) Neri poia Abneri, Israeli wäe pealikko, ja Jeteri poia Amasa, Juda wäepealikko. 5. s.

33. Ja nende werri sago Joabi pea peäle ja ta sou pea peäle iggaweste: agga Tawetile, ja temma soule, ja ta perrele ja ta aujärjele tulgo Jehowa käest rahho iggaweste. 5 Mos. 19, 21. Matt. 26, 52.

34. Siis läks Jojada poeg Penaja üles, ja hakkas ta peäle ja teggi temmale surma, ja tedda maeti mabba ta koia jure körbe.

35. Ja kunningas panni Jojada poia Penaja temma assemele söawäe ülle, ja preestri Sadoki panni kunningas Abjatari assemele.

36. Ja kunningas läkkitas, ja kutsus Simei ja ütles temmale: Ehhita ennesele kodda Jerusalemma ja ella seäl, ärra minne mitte seält wälja ei senna egga tenna.

37. Ja se peab sündima sel päwal, kui sa wäljas käid ja lähhäd ülle Kidroni jöe, siis olgo sulle öiete teäda, et sa ilma armota pead surrema: sinno werri sago so pea peäle.

38. Ja Simei ütles kunningale: Se sanna on hea; nenda kui mo issand kunningas on räkinud, nenda tahhab so sullane tehha; ja Simei ellas mitto päwa Jerusalemmas.

39. Ja se sündis kolme aasta pärrast, et kaks sullast Simei jurest ärrakargasid Katti kunninga, Maaka poia Akisi jure, ja nemmad kulutasid Simeile ja ütlesid: Wata so sullased on Kattis.

40. Siis wöttis Simei kätte, ja panni omma eesli saddulasse ja läks Katti Akisi jure omma sullasid otsima: nenda läks Simei ja töi ommad sullased ärra Kattist.

41. Siis anti Salomonile teäda, et Simei olli Jerusalemmast Katti läinud ja taggasi tulnud.

42. Siis läkkitas kunningas, ja kutsus Simei ja ütles ta wasto: Eks ma olle Jehowa jures sind wandega käsknud ja sind kowwaste maenitsenud ja ütlenud: Sel päwal, kui sa wäljas käid ja lähhäd senna ehk tenna, siis olgo sulle öiete teäda, et sa ilma armota pead surrema, ja sa ütlesid mo wasto: Se sanna on hea, mis ma kuulnud.

43. Mispärrast polle sa siis mitte Jehowa wannet piddanud, egga käsko, mis ma sulle käsknud?

44. Weel ütles kunningas Simei wasto: Sa tead keik kurja, mis so süddames on teäda, mis sa mo issa Tawetile teinud: sepärrast on Jehowa so kurjusse jälle taggasi saatnud so pea peäle.
8. s. Laul. 51, 7.

45. Agga kunningas Salomon on önnistud ja Taweti aujärg peab Jehowa ees kindel ollema iggaweste.

46. Ja kunningas andis Jojada poiale Penajale kässo, ja ta läks wälja ja hakkas temma peäle, et ta surri, ja kunningriik sai kindlaks Salomoni käes.

3. Peatük.

Salomon pallub ja saab tarkust; temma tarkusse märk.

1. Ja Salomon sai Egiptusse kunninga Waraoga langukseks ja wöttis Warao

nütre naeseks, ja wiis tedda Taweti liñna,
kunni ta piddi walmis ehhitama omma
koia ja Jehowa koia ja Jerusalemma mü-
ri ümberringi.
2. Agga rahwas ohwerdasid alles körge
paikade peäl, sest Jehowa nimmele ei ol-
nud kodda mitte üllesehhitud seie aiani.
3. Ja Salomon armastas Jehowat, et
ta käis omma issa Taweti seädmiste sees;
agga ta ohwerdas alles ja suitsetas körge
paikade peäl.
4. Ja kunningas läks Kibeoni, senna
ohwerdama, sest se olli suur körge paik;
tuhhat pölletamisse ohwrit ohwerdas Sa-
lomon seäl altari peäl.
5. Kibeonis näitis ennast Jehowa Sa-
lomonile öse unnes, ja Jummal ütles:
pallu, mis ma sulle pean andma.
6. Ja Salomon ütles: Sa olled omma
sullasele, mo issale Tawetile, sure heateg-
gemisse teinud, nenda kui ta käinud so
ees tões, ja öigusses ja öiglasse südda-
mega sinnoga, ja Sinna olled temmale
hoidnud seddasinnast suurt heateggemist
ja temmale poia annud, kes ta aujärje
peäl istub, nenda kui tännapääw on.
7. Ja nüüd, Jehowa mo Jummal, sa
olled omma sullase kunningaks töstnud
mo issa Taweti assemele, ja ma ollen
üks pissikenne pois, ei ma moista wälja-
minna egga sissetulla.
8. Ja so sullane on so rahwa seas, mis
sa olled ärrawallitsenud, se on üks suur
rahwas, mis ei woi üllesarwata egga ül-
lesluggeda paljusse pärrast.
9. Wötta nüüd omma sullasele anda
ühhe süddame, mis sanna kuleb, et ta so
rahwale woiks kohhut moista ja ärra-
moista, mis hea, mis kurri on: sest kes
woib sellesinnatse so sure rahwale kohhut
moista.
10. Ja se sanna olli hea Issanda me-
lest, et Salomon seddasinnast asja pallus.
11. Ja Jummal ütles ta wasto: Se-
pärrast et sa olled seddasinnast asja pal-
lunud, ja ep olle ennesele pallunud ei pit-
ka igga, egga ennesele pallunud rikkust,
egga pallunud omma waenlaste hinge;
waid olled ennesele pallunud, et sa mois-
taksid öigust järrelekulada:
12. Wata, ma ollen so sanna järrele
teinud, wata, ma ollen sulle annud targa
ja meistlikko süddame, et enne sind ep
olle so sarnast olnud, ja pärrast sind ei
pea so sarnast tullema.
13. Ja seddagi, mis sa mitte ei pallund,
ollen ma sulle annud, ni hästi rikkust
kui au, et ükski kunningatte seast ei
pea so sarnane ollema keik so ello aeg
otsa. Matt. 6, 33.
14. Ja kui sa wöttad käia Minno tede
peäl, et sa pead mo seädmissi ja mo käs-
kusid, nenda kui so issa Tawet on käinud,
siis tahhan ma so ello päiwi pikkendada.
p. 6, 12.
15. Kui Salomon üllesärkas, wata, siis
olli se unnenäggo; ja ta tulli Jerusalem-
ma ja seisis Issanda seädusse laeka ees,
ja ohwerdas pölletamisse ohwrid ja wal-
mistas tänno ohwrid, ja teggi jodud kei-
ge omma sullastele.
16. Siis tulli kaks horanaest kunninga
jure ja seisid ta ees.
17. Ja teine naene ütles: Oh mo is-
sand, minna ja sesinnane naene ellasime
ühhes koias, ja minna sain seäl koias
lapse temma jures.
18. Ja se sündis kolmandamal päwal
pärrast, kui ma sain lapse sanud, et ka se-
sinnane naene lapse sai ja meie ollime
ühhes, ei olnud wöörast meie jures seäl
koias, muud kui meie mollemad ollime
seäl koias.
19. Ja sellesinnatse naese poeg surri öse
ärra, et ta tedda olli ärramagganud.
20. Ja ta tousis kesk ööd ülles ja wöt-
tis mo poia mo körwast ärra, kui so üm-
mardaja maggas, ja panni tedda omma
sülle, ja omma surnud poia panni ta min-
no sülle.
21. Kui ma hommiko üllestousin omma
poega immetama, wata, siis olli ta sur-
nud, ja ma tunnistasin tedda hommiko,
ja wata, se ep olnud mitte mo poeg, mis
ma ilmale tonud.
22. Ja teine naene ütles: Ei mitte nen-
da, minno poeg ellab ja sinno poeg on
surnud; agga teine ütles: Ei mitte nen-
da, so poeg on surnud ja mo poeg ellab;
nenda räkisid nemmad kunninga ette.
23. Ja kunningas ütles: Teine ütleb,
sesinnane on mo poeg, mis ellus, ja so
poeg on surnud; ja teine ütleb: Ei mitte
nenda, so poeg on surnud, ja mo poeg
ellus.
24. Ja kunningas ütles: Toge mulle
üks möök; ja nemmad töid mööga kun-
ninga ette.
25. Ja kunningas ütles: Raiuge poleks
laps, mis ellus, ja andke teine pool tei-
sele ja teine pool teisele.
26. Ja naene, kelle poeg ellus olli, rä-
kis kunninga wasto (sest ta südda pölles
ta sees ta poia pärrast) ja ütles: Oh mo
issand, andke temmale laps, mis ellus,
ja ärge surmage tedda paigast mitte ärra;

ja teine ütles: Se ei pea egga mulle egga sulle sama, raiuge tedda pooleks.
27. Ja kunningas wastas ja ütles: Andke teisele laps, mis ellus, ja ärge surmage tedda paigast mitte ärra; sesamma on ta emma.
28. Ja keik Israeli rahwas kuulsid kohhut, mis kunningas olli moistnud, ja kartsid kunningat; sest nemmad näggid, et Jummala tarkus ta sees olli öigust tehha.

4. Peatük.

Salomoni üllemad teenrid; iggapäwane toidusse luggu, ja wägga suur tarkus.

1. Ja kunningas Salomon olli kunningas keige Israeli ülle.
2. Ja need ollid need würstid, mis temmal ollid: Sadoki poeg Asarja olli üllem mawallitseja.
3. Eliorew ja Ahia, Sisa poiad, ollid kirjotajad, Ahiludi poeg Josawat olli üllem nouuandja.
4. Ja Jojada poeg Penaja olli wäe ülle, ja Sadok ja Abjatar ollid preestrid.
5. Ja Natani poeg Asarja olli üllewatajatte ülle, ja Natani poeg Sabud, kes kunninga söbber, se olli üllem mawallitseja.
6. Ja Abisar olli kunninga koia ülle, ja Abda poeg Adoniram makso ülle.
7. Ja Salomonil olli kaksteistkümmend maüllewatajat keige Israeli ülle, kes kunningale ja temma perrele toidust murretsesid; iggalühhel olli üks ku aastas toidusse murretsemist.
8. Ja need ollid nende nimmed: Uri poeg olli Ewraimi mäggisel maal;
9. Dekeri poeg Makatsis, ja Saalbimis, ja Petsemesis ja Elonpetaananis:
10. Esedi poeg Arubbotis, temmal olli Soko ja keik Eweri ma.
11. Abinadabi poial olli keik Dori riik; Salomoni tüttar Tawat sai temmale naeseks.
12. Abiludi poeg Paana olli Taanakis, ja Megiddus ja keiges Petseanis, mis Sartana körwas, seäl al Jisreeli pool Petseanist Abelmeolast sadik teine pool Jokmeami.
13. Keberi poeg olli Ramotis, mis Kileadis, temmal ollid Manasse poia Jairi küllad, mis Kileadis; temmal olli Argobi makohht, mis Pasanis, kuuskümmend suurt liñna müridega ja waskpomidega.
14. Iddo poeg Ahinadab olli Mahanaimis.
15. Ahimaats olli Nawtali maal; sesamma wöttis ka Salomoni tütre Pasmati naeseks.
16. Usai poeg Paana olli Aseris ja Alotis;
17. Parua poeg Josawat Isaskari maal;
18. Ela poeg Simei Penjamini maal;
19. Uri poeg Keber Kileadi maal, Emori kunninga Sihoni maal ja Pasani kunninga Ogi maal; ja ta olli ainus üllewataja, kes seäl maal.
20. Juda ja Israeli rahwast olli palju kui liwa, mis merre äres, paljusse pärrast; nemmad söid ja jöid ja ollid röömsad.

5. Peatük.

Salomoni wägga suur tarkus. Mis templi ülleseh hitamisse tarwis walmistasse.

1. Ja Salomon olli wallitseja keige kunningrikide ülle Wratti jöest Wilistitte maast Egiptusse raiast sadik: nemmad töid andid ja ollid Salomoni allamad keik ta ello aeg otsa.
2. Ja Salomoni ühhe päwa moon olli wiiskümmend tündrit nissojahho ja sadda tündrit muud jahho:
3. Kümme nuumweist, ja kakskümmend karjaweist ja sadda lammast, isse jures hirwed, ja weikesed hirwed ja pödrad, ja keik suggu lindo, mis södetud.
4. Sest ta wallitses keikis paikus Tiwsast siin pool Wratti jögge Asjast sadik, keige kunningatte ülle siin pool jögge; ja temmal olli rahho keigilt poolt seäl ümberkaudo.
5. Ja Juda ja Israeli rahwas ellas julgeste, iggamees omma winapu al ja omma wigipu al, Dannist Peersebast sadik, keige Salomoni ello aia.
6. Ja Salomonil olli nellikümmend tuhhat latrit hoostele, mis ta töldade tarwis, ja kaksteistkümmend tuhhat rüütlit.
7. Ja needsinnatsed üllewatajad murretsesid kunningale Salomonile toidust, ja keigile, kes kunninga Salomoni laua jure said, iggamees ommal kuul, nemmad ei jätnud middagi waiak.
8. Ja odre ja ölgi hoostele ja kerme hoostele töid nemmad senna paika, kus ta olli, iggamees nenda kui ta kohhus.
9. Ja Jummal andis Salomonile tarkust ja wägga palju moistust ja süddame rohket ärratundmist, nenda kui liwa, mis merre äres.
10. Ja Salomoni tarkust olli palju ennam, kui keige hommikoma rahwa tarkust, ja kui keige Egiptusse rahwa tarkust.
11. Ja ta olli targem kui keik innimesed, kui Etan, Esrahimees, ja Eman ja

Kalkol ja Tarda, Maoli poiad, ja ta olli
kullus keige pagganatte seäs ümberkaudo.
12. Ja ta räkis ülles kolmtuhhat öppe-
tussesanna, ja temma laulusid olli tuhhat
ja wiis.
13. Ja ta räkis puist, seedripuust, mis
Libanoni peäl, isopist sadik, mis müri
külgest touseb; ja ta räkis lojustest, ja
linnudest, romajaist ja kallust.
14. Ja nemmad tullid keige rahwa seast,
Salomoni tarkust kuulma, keige ma kun-
ningatte seast, kes ta tarkussest kuulnud.
15. Ja Tirusse kunningas Iram läkki-
tas ommad sullased Salomoni jure, sest
ta olli kuulnud, et nemmad tedda kun-
ningaks woidnud ta issa assemele: sest
Iram armastas Tawetit keige ello aia.
16. Ja Salomon läkkitas Irami jure
ja ütles:
17. Sinna tead mo issast Tawetist, et
ta ei woinud Jehowa omma Jummala
nimmele mitte kodda üllesehhitada sõa
pärrast, miska nemmad keigilt poolt ta
peäle tullid, kunni Jehowa neid temma
jalge tallade alla andis.
18. Ja nüüd on Jehowa mo Jummal
mulle hingamist annud siin ümberkaudo,
ei olle wastast egga kurja, mis kelaks.
19. Ja wata, mo meles on Jehowa om-
ma Jummala nimmele üht kodda ülles-
ehhitada, nenda kui Jehowa mo issa Ta-
wetti wasto räkind ja öölnud: So poeg,
kedda ma so assemele pannen so aujärje
peäle, sesamma peab mo nimmele ühhe
koia üllesehhitama. 2 Sam. 7, 13.
20. Sepärrast käsši, et nemmad mulle
seedripuid raiuwad Libanonist, ja mo
sullased peawad so sullastega ollema, ja
palga tahhan ma sulle anda so sullaste
eest keik sedda möda, kui sa ütled: Sest
sinna tead, et meie seas ei olle sedda meest,
kes moistab puid raiuda, nenda kui Si-
doni mehhed.
21. Ja se sündis kui Iram Salomoni
sanno kulis, siis sai ta wägga röömsaks
ja ütles: Tänna olgo Jehowa kidetud,
kes Tawetile targa poia on annud sesin-
natse suure rahwa ülle.
22. Ja Iram läkkitas Salomoni jure
ja ütles: Ma ollen sedda kuulnud, mis-
pärrast sa mo jure läkkitand, ma tahhan
keige so hea mele pärrast tehha seedripude
polest ja männipude polest.
23. Mo sullased peawad neid Libano-
nist allasaatma merre äre, ja ma tahhan
neid parwe wisil merre peäle panna ja
sata sinna paika, kus sa mind käsid läk-
kitada, ja seäl tahhan ma neid ühhest är-
rawötta, et sa neid woid ärrawia; agga
sinna peab mo mele pärrast teggema, et
sa mo perrele leiba annad.
24. Ja Iram andis Salomonile seed-
ripuid ja männipuid keige ta mele pär-
rast.
25. Ja Salomon andis Iramile tuhhat
kolmsadda ja ühheksa sellitest ühheksat-
kümmend nissojahho, leiwaks ta perrele,
ja kahheksa kolmatkümmend wati ja kah-
heksa kanno tougatud ölli: nenda andis
Salomon Iramile igga aasta.
26. Ja Jehowa andis Salomonile tar-
kust, nenda kui ta temmale olli räkinud;
ja rahho olli Irami ja Salomoni wah-
hel, ja nemmad teggid teine teisega seä-
dusse.
27. Ja kunningas Salomon panni kei-
ge Israeli peäle teo, ja senna teo tarwis
läks kolmkümmend tuhhat meest.
28. Ja ta läkkitas neid Libanoni peäle
kümmetuhhat igga ku korra pärrast, ühhe
ku ollid nemmad Libanoni peäl ja kaks
kuud omma koddo; ja Adoniram olli teo
ülle.
29. Ja Salomonil olli seitsekümmend
tuhhat, kes koormat kandsid ja kahheksa-
kümmend tuhhat, kes raiusid mäe peäl.
30. Isse weel Salomoni üllewatajatte
üllemad, kes tö ülle, neid olli kolmtuhhat
ja kolmsadda, kes wallitsesid rahwa ülle,
mis tööd teggid.
31. Ja kunningas käskis, et nemmad
piddid toma suri kiwwa, kallid kiwwa, et
nemmad raiutud kiwwid koia allusseks
piddid pannema.
32. Ja Salomoni hone-ehhitajad ja
Irami hone-ehhitajad ja Kiblimehhed
raiusid neid walmis, ja walmistasid puid
ja kiwwa koia ehhitamisse tarwis.

6. Peatük.

Templit hakkatakse üllesehhitama.

1. Ja se sündis neljasaa kahheksakküm-
nemal aastal pärrast sedda, kui Israeli
lapsed ollid Egiptusse maalt wäljatulnud,
neljandal aastal pärrast sedda, kui Salo-
mon sai kunningaks sanud Israeli ülle,
Siwi kuul, se on teine ku, siis wöttis ta
Jehowale koia ehhitada.
2. Ja koia pitkus, mis kunningas Sa-
lomon Jehowale ehhitas, olli kuuskümme-
mend künart, ja ta laius kakskümmend
ja ta körgus kolmkümmend künart.
3. Ja eestkodda koia templi ees, selle pit-
kus olli kakskümmend künart koia laiust
möda, kümme künart olli ta laius koia
essimesses otsas.

4. Ja ta teggi aknad koiale, mis seestpiddi kitsad ja wäljastpiddi laiad ollid.

5. Ja ta ehhitas koia müri külge ühhe maddala hone ümberringi, koia müride külge ümberringi, templi ja keigepühhama paiga külge, ja teggi küljekambrid ümberringi.

6. Allumisse korra laius olli wiis künart, ja keskmisse korra laius kuus künart, ja kolmanda laius olli seitse künart; sest ta teggi koia müri korrad komale ümberringi wäljastpiddi, et nemmad koia mürist kinni ei piddand.

7. Ja kodda, kui sedda ülleseehhiti, tehti ülles walmis raiutud kiwwidest, mis senna jure todi; ei kuuldud mitte ei haamrid egga kirwid, ei mingisuggust raudriista koia kallal, kui sedda ülleseehhiti.

8. Keskmiste küljekambritte uks olli koia parramal pool, ja treppisid möda mindi ülles keskmisse hone korra peäle, ja keskmissest kolmandama peäle.

9. Nenda ehhitas temma koia ja teggi sedda walmis, ja kattis koia kummidega ja seedrittega riddamissi.

10. Ja ta teggi lae ülle keige koia, selle körgus olli wiis künart, ja se piddas koiast seedripudega kinni.

11. Ja Jehowa sanna sai Salomoni kätte sedda wisi:

12. Sesinnatse koia pärrast, mis sa üllesehhitad, kui sa Minno seädmiste järrel käid, ja mo kohtoseädmiste järrele teed, ja keik mo käskusid pead, et sa nende järrel käid: tahhan ma omma sanna sulle töeks tehha, mis ma so issale Tawetile ollen räkinud. p. 3. 14.

13. Ja ma tahhan Israeli laste seas elada, ja ei tahha omma Israeli rahwast mitte mahhajätta. 2 Mos. 29. 45.

14. Ja Salomon ehhitas koia ülles ja sai sedda walmis.

15. Ja ta ehhitas koia mürid seestpiddi seedri laudadega koia pörrandust laest sadik, mis müride peäl, ta woderdas neid seestpiddi puga, ja teggi koia pörrando mändsist laudadest.

16. Ja ta ehhitas kakskümmend künart koia taggumissest küljest seedri laudadest; pörrandust müride üllema otsast sadik, ja sedda ehhitas ta seestpiddisets kohhaks, mis keigepühham paik.

17. Ja kodda olli nellikümmend künart pitk, se on se tempel, mis eestpiddi.

18. Ja seedrid seestpiddi seäl koias ollid nikkerdud metskörwitsette ja lillikeste wisi, mis lahtilönud; keik se olli seedripuust kiwwi ei nähtud mitte.

19. Ja ta walmistas keigepühhama paiga koias seestpiddi, et Jehowa seädusse laegas senna piddi pandama.

20. Ja keigepühhama paiga seestpiddisse pool olli pitkuti kakskümmend künart, ja laiuti kakskümmend künart, ja ta körgus kakskümmend künart: ja ta kattis sedda selgema kullaga; ta kattis ka seedripuust altari.

21. Ja Salomon kattis koia seestpiddi selgema kullaga ja teggi wahheseina kuldkededega ühte keigepühhama paiga ette, ja kattis sedda kullaga.

22. Ja keik koia kattis ta kullaga, senni kui keik kodda walmis sai, ja keik altari, mis keigepühhama paiga ees, kattis ta kullaga.

23. Ta teggi ka keigepühhama paika kaks Kerubit öllipuust; kümme künart olli iggaühhe körgus. 2 Mos. 25. 18. n. t. s. ja 37. 7.

24. Ja teise Kerubi tiib olli wiis künart ja teise Kerubi tiib wiis künart pitk, teise tiwa otsast teise tiwa otsast sadik olli kümme künart.

25. Teisel Kerubil olli ka kümme künart: üks moöt ja üks näggo olli mollemail Kerubittel.

26. Teise Kerubi körgus olli kümme künart ja nisammoti teise Kerubi körgus.

27. Ja ta panni Kerubid koia seestpiddise kohta, ja Kerubitte tiwad ollid laiale lautud, ja teise tiib putus seina külge, ja teise Kerubi tiib putus teise seina külge; ja nende tiwad putusid kesk kodda tiib tiwa külge.

28. Ja ta kattis Kerubid kullaga.

29. Ja keige koia seinte peäle laskis ta nikkerdada Kerubid, ja palmipuid ja lahtilönud lillikessi ümberringi, tikkimisse ja nikkerdamisse wisi, seestpiddi ja wäljastpiddi.

30. Ja kattis koia pörrando kullaga, seestpiddi ja wäljastpiddi.

31. Ja keigepühhama paiga uksse tarwis teggi ta uksse poled öllipuust; piitjalg ja postid ollid wie nurgaga.

32. Ja mollemad uksse poled ollid öllipuust, ja ta laskis nende peäle nikkerdada nikkerdud Kerubid, ja palmipuid ja lahtilönud lillikessi, ja kattis neid kullaga, ja wennitas kulla Kerubitte ja palmipude peäle.

33. Nenda teggi ta ka templi uksse tarwis postid öllipuust nelja nurgaga.

34. Ja kaks uksse poolt mändsest puust, teisel uksse polel olli kaks poolt hingidega ühhes, ja kaks nikkerdud poolt olli teisel uksse polel hingidega ühhes.

35. Ja ta laskis nende peäle nikkerdada

Kerubid, ja palmipuid ja lahtilönnud lilli-
leesi, ja kattis sedda kullaga öiete tasja
senna peäle, mis olli nikkerdud.
36. Ja ta ehhitas seestpiddise oue kolme
reaga raiutud kiwwidest, ja ühhe reaga
walmis raiutud seedri palkidest.
37. Neljandamal aastal pandi Jehowa
koia allune Siwi kuul,
38. Ja ühheteistkümnemal aastal Puli
kuul, (se on kahheksas ku) sai ta koia wal-
mis keik sedda möda, kui sinna tarwis, ja
keik sedda möda, kui ta kohhus: nenda
ehhitas ta seäl kallal seitse aastat.

7. Peatük.

Salomoni suur kunninglik kodda; templi riistad.

1. Ja omma koia kallal ehhitas Salo-
mon kolmteistkümmend aastat, siis sai ta
keik omma koia walmis.
2. Ja ta ehhitas koia Libanoni metsast,
sadda künart olli temma pitkus, ja wiis-
kümmend künart ta laius ja kolmküm-
mend künart ta körgus: seedri sammaste
nelja rea peäle, ja walmis raiutud seedri
palgid ollid sammaste peäl.
3. Ja se olli woderdud seedri laudadega
peäl tubbade peäl, mis sammaste peäl
seisid: neid olli wiiswietkümmend, wiis-
teistkümmend ühhes reas.
4. Ja kolm ridda aknalukisid, et üks ak-
naluuk olli teise peäl kolmes kordas.
5. Ja keik uksed ja postid ollid nelja
nurgaga ühte wisi, ja üks aknaluuk olli
teise kohhal kolmes kordas.
6. Ta teggi ka eestkoia sammastest, wiis-
kümmend künart pitkuti ja kolmkümmend
künart laiuti, ja eestkodda olli nende koh-
hal ja sambad ja paksud palgid ollid
nende kohhal.
7. Ta teggi ka ühhe kohtojärje eestkoia
kohtoeestkoiaks, kus ta kohhut moistis,
ja woderdas seedripuga teisest pörrandust
teisest pörrandust sadik.
8. Ja koial, kus sees ta ellas, olli teine
ou seestpiddi eestkoia kahhal, se olli sedda-
samma wisi tehtud; ta teggi ka Warao
tütrele, kedda Salomon ennesele wötnud,
ühhe koia, mis sesinnatse eestkoia sarnane.
9. Keik need ollid kallist kiwwidest, mis
möödo järrele raiutud ja saega saetud
seest- ja wäljastpiddi, ja ni hästi allus-
sed, kui kämbla laiussed kiwwid, mis
wäljastpiddi ja sures oues.
10. Ja allus tehti kallist kiwwidest ja
suurtest kiwwidest, kümnekünnrasist kiw-
widest, ja kahheksakünnrasist kiwwidest.
11. Ja seäl peäl olli kallid kiwwa möö-
do järrele raiutud, ja seedrid.
12. Ja sure oue ümber olli kolm ridda
raiutud kiwwa ja üks ridda raiutud seed-
ripalka; ja nenda olli ka Jehowa koia
seestpiddise oue ümber ja koia eestkoia
müris.
13. Ja kunningas Salomon olli läkki-
tanud ja lasknud Irami Tirussest tua.
14. Se olli ühhe leskuaese poeg, Naw-
tali suggurrust, ja ta issa olli Tirusse-
mees olnud, ta olli waskiep ja olli täis
tarkust ja moistust, ja teädis keiksuggu
tööd tehha wassest; ja ta tulli kunninga
Salomoni jure ja teggi keik temma tööd
ärra.
15. Ja ta walmistas kaks waskfammast,
kahheksateistkümmend künart olli igga
samba körgus, ja üks kahheteistkümne
künnrane nöör läks kummagi samba üm-
ber.
16. Ja ta teggi kaks nuppo wassest wal-
latud, mis sammaste otsa piddi panda-
ma: teise nuppo körgus olli wiis künart,
ja teise nuppo körgus wiis künart.
17. Wörgo wisil tehtud waskwörgud ja
kee wisil tehtud nörid tehti nuppude tar-
wis, mis sammaste otsas; neid olli seitse
teise nuppo ja seitse teise nuppo ümber.
18. Ja ta teggi sambad nenda, et kaks
ridda olli ühhe wörgo peäl ümberringi
nuppude katteks, mis kranatiounte otsas,
ja nenda teggi ta teise nuppule.
19. Ja nuppud, mis sammaste otsas,
ollid lillikesse wisil tehtud nenda kui eest-
koias, nelli künart körguti.
20. Ja nuppudel kahhe samba peäl, olli
ka peält, mao kohhal, wörgo külges kaks-
sadda kranatiouna riddamissi ümberrin-
gi, ni hästi teise kui teise nuppo peäl.
21. Ja ta panni sambad püsti seisma
templi eestkoia ette, ja panni samba, mis
parramat kät, püsti, ja panni sellele nim-
me Jakin, ja panni samba, mis wasfakut
kät, püsti, ja panni sellele nimme Boas.
22. Ja sammaste otsas olli se lillikesse
wisil tehtud: nenda sai sammaste tö wal-
mis.
23. Ja ta teggi ühhe wallatud pesse-
misse astja, kümme künart olli se om-
mast teisest ärest teise, ümmargunne üm-
berringi, ja wiis künart temma körgus,
ja üks kolmekümne-künnrane nöör läks
selle ümber.
24. Ja metskörwitsed ümberringi ollid
temma äre al ta ümber, kümme igga
künnra peäl, need ollid astja ümberringi,
kahhes reas ollid metskörwitsed ühhes
tükkis sega wallatud.
25. Ta seisis kahheteistkümne härja peäl,

kolm waatsid pohja ja kolm waatsid õhto pole, ja kolm waatsid louna ja kolm waatsid hommiko pole: ja astja olli üllewel nende peäl, ja keik nende persed ollid seestpiddi.

26. Ja ta olli kämblapaksune ja temma äär olli tehtud kui karrika äär, kui lillikesse õis; senna mahtus kaksadda üks ühheksatkümmend wati ja kuusteistkümmend kanno.

27. Ta teggi ka kümme waskjalga, nelli künnart olli igga jalla pitkus, ja nelli künnart ta laius, ja kolm künnart ta kõrgus.

28. Agga jallad ollid sedda wisi tehtud: neil ollid poönad, ja poönad ollid krantside wahhel.

29. Ja poönte peäl, mis krantside wahhel, ollid loukoerad, weiksed ja Kerubid, ja krantside peäl olli nendasammoti üllespiddi, ja loukoerte ja weiste al ollid liigtükkid räästa wisil tehtud.

30. Ja igga jallal olli nelli waskrattast waskassidega, ja neljas nurkas ollid neil õllad, ja pessemisse riista alla ollid õllad wallatud iggaühhe liatükki kohhal.

31. Ja riista su seestpiddi kroni ja üllespiddi, olli üks künnar, ja kroni su olli ümmargunne jalla wisil tehtud poolteist künnart; ja temma su peäl ollid ka tikkitud kuiud, agga nende poönad ollid neljanurgalissed, ei mitte ümmargussed.

32. Ja need nelli rattast ollid poönte al ja rattaste assid jalla al, ja igga ratta kõrgus olli poolteist künnart.

33. Ja rattad ollid tehtud wankri ratta wisi, nende assid, ja nende põiad, ja nende rummud ja nende koddarad ollid keik wallatud.

34. Ja nelli õlla olli igga jalla nelja nurga külges, iggast jallast käisid ta õllad wälja.

35. Ja jalla peälmisses otsas olli ta pea pool künnart ümmargunne ümberringi, ja jalla peälmisses otsas ollid temma käed, ja selle poönad käisid temmast wälja.

36. Ja ta tikkis temma kätte platide peäle ja ta poönte peäle Kerubid, loukoere ja palmipuid, kus ial ümberringi paljas koht ta liigtükkide peäl olli.

37. Sedda wisi teggi ta need kümme jalga; need keik ollid ühte wisi wallatud, ühhe moödo järrele, ühti wisi tikkitud.

38. Ja ta teggi kümme wask pessemisse riista, wiis wati ja nellikümmend kanno mahhutas igga pessemisse riist, üks pessemisse riist olli nelli künnart lai: igga jalla peäl neist kümnest jallast olli üks pessemisse riist.

39. Ja ta panni jallad seisma wiis koia parrama pole ja wiis koia pahhema pole, ja astja panni ta koia parrama pole hommiko pole, louna kohta.

40. Ja Iram teggi pessemisseriistad, ja labbidad ja kausid, ja Iram lõppetas keik teggemisse, mis ta kunninga Salomonile Jehowa koia tarwis piddi teggema.

41. Kaks waskesammast ja kaks kronide nuppo, mis sammaste otsas, ja kaks wõrko, mollemad kronide nuppud katta, mis sammaste otsas ollid.

42. Ja nellisadda kranationna kahhe wõrgo külge, kaks ridda kranationno kummagi wõrgo külge, mollemad kronide nuppud katta, mis sammaste peäl ollid.

43. Ja kümme jalga ja kümme pessemisse riista jalge peäl.

44. Ta teggi ka ühhe pessemisse astja ja kaksteistkümmend weist astja alla.

45. Ja pottid ja labbidad ja kausid, ja keik needsinnatsed riistad, mis Iram kunningale Salomonile teggi Jehowa koia tarwis, need ollid hiilgawast waskest.

46. Jordani lodus laskis kunningas neid wallada sitke ma sisse, Sukkoti ja Sartani wahhel.

47. Ja Salomon jättis keik riistad waggimatta, et neid üpris wägga paljo olli; ei sanud järrele katsutud, mis wask wagis.

48. Salomon teggi ka keik riistad, mis Jehowa koia tarwis, kuldaltari ja laua kullast, kus peäl ettepannemisse leiwad ollid.

49. Ja küünlajallad, wiis parramat ja wiis pahhemat kät, keigepühhama paiga ette selgemast kullast, ja lillikessed ja lambid ja küünlakärid kullast.

50. Ja kausid, ja noad, ja weekausid, ja suitsetamisserohho kausid ja süttepannud selgemast kullast, ja hingihagid seestpiddise koia ukse poolte külges keigepühhama paiga pool, ja templi koia ukse poolte külges, ollid kullast.

51. Nenda sai keik tö walmis, mis kunningas Salomon Jehowa koia kallal teggi: ja Salomon wiis sinna sisse, mis ta issa Tawet olli pühhitsenud; höbbeda ja kulla ja riistad panni ta Jehowa koia warranduste jure.

8. Peatük.

Templit pühhitsetakse.

1. Siis koggus Salomon Israeli wannemad ja keik suguarrude peamehhed, kes wannematte würstid Israeli laste seas, kunninga Salomoni jure Jerusalemma, et Jehowa seädusse laegas piddi üllestodama Taweti linnast; se on Sion.

2. Ja keik Israeli mehhed tullid kokko

kunninga Salomoni jure Etanimi kuul
pühhiks; se on seitsmes ku.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid, ja
preestrid kandsid laegast.
4. Ja nemmad töid Jehowa laeka ülles
ja koggodusse telgi, ja keik pühha paiga
riistad, mis telgis, ja preestrid ja Lewitid
töid neid ülles.
5. Ja kunningas Salomon ja keik Is-
raeli koggodus, mis ta jure kokkotulnud,
ollid temmaga laeka ees; nemmad ohwer-
dasid puddolojuksid ja weiksid, mis olli
ilma arwamatta, ja mis ei woind ärra-
luggeda paljusse pärrast.
6. Ja preestrid töid Jehowa seädusse
laeka ta paika, sinna koia kohta, mis kei-
gepühham paik, Kerubitte tibade alla.
7. Sest Kerubid lautasid tibo laiale lae-
ka paiga kohhal, ja Kerubid katsid laegast
ja ta kangisid üllewelt.
8. Ja nemmad lükkasid wälja kangid
ettewiddi, ja kangide otse nähti pühha
paiga poolt keigepühhama paiga ees, ja
neid ei nähtud mitte wäljast poolt, ja need
on seäl tännapäwani.
9. Laeka sees ep olnud muud mitte kui
kaks kiwwilauda, mis Moses Orebis sen-
na sisse olli pannud, kui Jehowa Israeli
lastega seädusse teggi, kui nemmad Egip-
tusse maalt wäljatullid.
10. Ja se sündis, kui preestrid seält püh-
hast paigast wäljatullid, siis täitis pilwe
Jehowa koia.
11. Ja preestrid ei woind mitte seista
egga omma tenistust tehha pilwe pärrast:
sest Jehowa Au olli Jehowa koia täitnud.
2 Mos. 40. 34.
12. Siis ütles Salomon: Jehowa on
üttelnud, et ta piddi sures pimmedas el-
lama.
13. Ma ollen sulle öiete koia teinud el-
leaskemeks, ja asseme, kus sa iggaweste
piddid jäma.
14. Ja kunningas pöris ommad silmad
ja önnistas keik Israeli koggodust, (ja
keik Israeli koggodus seisis.)
15. Ja ta ütles: Kidetud olgo Jehowa,
Israeli Jummal, kes omma suga mo
issa Tawetiga räkinud ja omma käega
töeks teinud, kui ta üttelnud:
16. Sest päwast, kui ma omma Israeli
rahwa Egiptussest ollen wäljatonud, ei
olle ma mitte ärrawallitsend ühht linna
keigist Israeli suggusarrudest, ühht kodda
teggema, kus mo nimmi woiks olla; agga
Taweti ollen ma ärrawallitsend, et ta mo
Israeli rahwa ülle piddi ollema.
17. Mo issa Taweti süddames olli küll
Jehowa, Israeli Jummala, nimmele kod-
da üllesehhitada;
18. Agga Jehowa ütles mo issa Taweti
wasto: Et so süddames on mo nimmele
kodda üllesehhitada, sest olled sa hästi
teinud, et se so süddames olnud.
19. Ommeti ei pea sinna mitte sedda
kodda üllesehhitama; waid so poeg, kes
so niudist wäljatulleb, se peab mo nim-
mele koia üllesehhitama. 2 Sam. 7. 5. 13.
20. Ja Jehowa on kindlaste piddanud
omma sanna, mis ta räkinud, ja ma ol-
len tousnud omma issa Taweti assemele
ja istun Israeli aujärje peäl, nenda kui Je-
howa on räkinud, ja ollen koia üllesehhita-
nud Jehowa, Israeli Jummala nimmele:
21. Ja ollen senna asseme teinud lae-
kale, kus Jehowa seädus sees on, mis ta
meie wannemattega teinud, kui ta neid
Egiptusse maalt wäljatöi.
22. Ja Salomon seisis Jehowa altari
ees keige Israeli koggodusse kohhal, ja
lautas ommad käed laiale taewa pole,
23. Ja ütles: Jehowa, Israeli Jum-
mal, ei olle sinno sarnast Jummalat ei
taewas üllewel egga al ma peäl, kes sa
pead seädust ja heldust omma sullastele,
kes käiwad keigest ommast süddamest so ees.
24. Kes sa olled omma sullasele, mo is-
sale Tawetile, sedda piddanud, mis sa
temmale räkinud; ja olled räkinud om-
ma suga ja omma käega töeks teinud,
nenda kui tännapääw on.
25. Ja nüüd Jehowa, Israeli Jummal,
pea omma sullasele, mo issale Tawetile,
mis sa temmale räkinud ja öölnud: Sin-
nust ei pea ärralöpma pärrijat minno
eest, kes istub Israeli aujärje peäl; kui
agga so poiad omma teed hoiawad, et
nemmad käiwad mo ees, nenda kui sinna
mo ees käinud. p. 2. 4. 2 Sam. 7. 16.
26. Ja nüüd Israeli Jummal, et sago
so sanna töeks, mis sa omma sullasele,
mo issale Tawetile räkinud.
27. (Sest kas peaks Jummal töeste ma
peäl ellama? Wata taewas ja taewaste
taewad ei mahhuta sind enneste sisse, weel
wähhem se kodda, mis ma ollen ülles-
ehhitanud.)
28. Ja wata omma sullase palwe peäle
ja ta allandlikko pallumisse peäle, Jehowa
mo Jummal, et sa kuled kissendamist ja
palwet, mis so sullane tänna so ees pallub.
29. Et so silmad woiksid lahti olla selle koia
ülle ööd ja päwad, selle paiga ülle, kellest sa
olled üttelnud: Mo nimmi peab seäl olle-
ma, et sa kuled palwet, mis so sullane siin
paikas pallub.

30. Et sa kuled omma sullase ja omma Israeli rahwa allandlikko pallumist, mis nemmad siin paikas palluwad; ja wötta sinna kuulda seäl paikas, kus sa ellad taewas, ja kule ja anna andeks.

31. Mis ial kegi omma liggimesse wasto saab patto teinud, ja panneb ta peäle wande, et ta tedda wañnutab, ja wanne tulleb so altari ette seie kotta:

32. Siis kule sinna taewast, ja te ja moista kohhut omma sullastele, et sa öälat öälaks moistad, ja annad temma wisid ta pea peäle; ja öigele öigust moistad, ja annad temmale ta öigust möda.

33. Kui so Israeli rahwas waenlaste ette mahhalüakse, et nemmad so wasto patto teinud, ja nemmad so pole ümberpöörwad ja tunnistawad so nimme üles, ja loewad ja palluwad sind allandlikkult siin koias:

34. Siis kule sinna taewast ja anna andeks omma Israeli rahwa pat, ja to neid jälle taggasi seie male, mis sa nende wannemattele olled annud.

35. Kui taewas kinni petakse, et ei olle wihma, kui nemmad so wasto sawad patto teinud, ja nemmad palluwad siin paikas, ja tunnistawad so nimme üles ja pöörwad ommast pattust, kui sa neid saad waewanud:

36. Siis wötta sa taewast kuulda, ja anna andeks omma sullaste ja omma Israeli rahwa pat, kui sa neid saad öppetanud hea tele, mis nemmad peawad käima: et sa wihma annad omma male, mis sa omma rahwale pärrisossaks annud.

37. Kui nälg on ma peäl, kui katk on, kui on wiljatörwetus, roosteuddo, rohhotirtsud, asilitirtsud, kui ta waenlane temmale kitsast teeb ta wärrawatte maal, kui mingisuggune wigga, mingisuggune haigus on:

38. Keiki palwid, keiki allandlikkusi pallumissi, mis ial ükskeski innimessest tehhakse keige so Israeli rahwa seast, kui nemmad iggaüks omma süddame wigga tundwad ja lautawad ommad käed sesinnatse koia pole laiale;

39. Wötta sinna kuulda taewast seält paigast, kus sa ellad, ja anna andeks ja te, ja anna iggaühhele keige temma wiside järrele, kuida sa temma süddant tunned; sest sinna, sa ütsi tunned keikide innimeste laste süddame ärra.

40. Et nemmad sind wöttaksid karta igga pääw, mis nemmad ellawad siin maal, mis sa meie wannemattele annud.

41. Ja kule ka woöra ma innimest, kes ep olle mitte so Israeli rahwa seast, ja tulleb kaugelt maalt sinno nimme pärrast,

42. (Sest et so suurt nimme ja so wäggewat kät ja so wäljasirrutud käewart saab kuulda;) ja tulleb ja pallub seie koia pole:

43. Wötta sa kuulda taewast seält paigast, kus sa ellad, ja te keik sedda möda, kui woöras sinno pole hüab; et keik mailma rahwas so nimme saaksid tunda ja sind karta, nenda kui so Israeli rahwas, ja tunneksid, et so nimmi on pandud selle koia peäle, mis ma ollen ehhitanud.

44. Kui so rahwas saab wäljaläinud sötta omma waenlase wasto, sedda teed, kubbo sa neid läkkitad, ja nemmad palluwad Jehowat liñna te pole, mis sa olled ärrawallitsend, ja koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud:

45. Siis wötta taewast kuulda nende palwet ja nende allandlikko pallumist, ja sada neile öigust.

46. Kui nemmad patto tewad sinno wasto (sest sedda innimest ei olle, kes patto ei te) ja sa saad wihhaseks nende peäle ja annad neid waenlase kätte, et nemmad neid ärrawiwad, kedda nemmad wangi wötnud, waenlase male, mis kaugel ehk liggi;

47. Ja nemmad mötlewad taggasi ommas süddames seäl maal, kubbo neid on wangi widud, ja pöörwad ümber ja palluwad sind allandlikkult nende maal, kes neid wangi winud, ja ütlewad: Meie olleme patto teinud ja üllekohhut teinud, ja öälad olnud;

48. Ja nemmad pörawad so pole keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest omma waenlaste maal, kes neid on wangi winud, ja palluwad sind omma ma te pole, mis sa nende wannemattele olled annud, liñna pole, mis sa ärrawallitsenud, ja koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud:

49. Siis wötta taewast kuulda seält paigast, kus sa ellad, nende palwet ja nende allandlikko pallumist, ja sada neile öigust.

50. Ja anna andeks omma rahwale, mis so wasto patto teinud, ja keik nende üllеastmissed, miska nemmad so wasto ülleastunud, ja sada neile hallastust nende ees, kes neid wangi winud, et nemmad nende peäle hallastawad.

51. Sest nemmad on so rahwas ja so pärrisossa, mis sa Egiptusest olled wäljatonud, raudahjo seest.

52. Et so silmad woiksid lahti olla so sullase allandlikko pallumisse peäle, ja so

Israeli rahwa allandlikko pallumisse
peäle, et sa neid kuled keikis, mispärrast
nemmad sind appi hüawad.
53. Sest sinna olled neid ennesele pär-
riddusseks ärralahhutanud keige mailma
rahwa seast, nenda kui sa olled omma
sullase Mosesse läbbi räkinud, kui sa meie
wannemad Egiptusseſt wäljawisid, oh
Issand Jehowa!
54. Ja se sündis, kui Salomon keik se-
sinnatse palwe ja allandlikko pallumisse
Jehowa pole sai löppetand, tousis ta Je-
howa altari eest ülles omma pölwi nöt-
kutamast, ja ta käed ollid taewa pole wäl-
jalautud olnud.
55. Ja ta seisis ja önnistas keik Israeli
koggodust, ja ütles sure heälega:
56. Kidetud olgo Jehowa, kes omma
Israeli rahwale hingamist annud keik
sedda möda, mis ta räkinud! Ei olle üks-
ainus sanna mahhalangenud keigist ta
häst sannust, mis ta omma sullase Mo-
sesse läbbi räkinud.
57. Olgo Jehowa meie Jummal meie-
ga, nenda kui ta meie wannemattega ol-
nud: ärgo jätko ta meid mahha, ja ärgo
andko ta meid mitte ülle.
58. Et ta meie süddame ennese pole kä-
nak, et meie keige ta tede peäl käime, ja
peame temma käskusid ja ta seädmissi ja
ta kohtoseädussi, mis ta meie wannemaile
käsknud.
59. Ja needsinnatsed mo sannad, mis
ma Jehowa ees allandlikkult pallunud,
jägo liggi Jehowa meie Jummala jure
ööd ja päwad; et ta omma sullasele öigust
ja omma Israeli rahwale öigust sadaks,
mis ommal aial tarwis.
60. Et keik mailma rahwas sawad teäda,
et Jehowa sesamma Jummal on, ei mu
ükski.
61. Ja teie südda olgo heakohtlane Je-
howa meie Jummalaga, et teie wöttate
temma seädmiste sees käia ja ta käskusid
piddada, nenda kui tännapääw.
62. Ja kunningas ja keik Israel tem-
maga ohwerdasid tappaohwrid Jehowa
ees.
63. Ja Salomon ohwerdas tänno ohw-
ri, mis ta Jehowale olli tapnud, kakskol-
matkümmend tuhhat weist ja sadda ja
kakskümmend tuhhat puddolojust; nenda
pühhitsesid kunningas ja keik Israeli lap-
sed Jehowa kodda.
64. Sel päwal pühhitses kunningas
keskmist oue kohta, mis Jehowa koia ees,
sest ta ohwerdas seäl pölletamisse-ja
roaohwri ja tänno ohwri raswad: sest
waskaltar, mis Jehowa ees, olli senna
tarwis pissokenne, et pölletamisse-ja
roaohwer ja tänno ohwri rasw et mah-
tund sinna peäle.
65. Ja Salomon piddas sel aial pühha
ja keik Israeli rahwas temmaga, üks suur
koggodus seält kus Amati minnakse Egip-
tusse jöeni, Jehowa meie Jummala ees
seitse päwa ja weel seitse päwa, se on nelli-
teistkümmend päwa.
66. Kahheksamal päwal laskis ta rah-
wa minna, ja nemmad önnistasid kun-
ningat ja läksid ärra omma telkide jure,
röömsad ja hea melega keige hea pärrast,
mis Jehowa omma sullasele Tawetile ja
omma Israeli rahwale olli teinud.

9. Peatük.

Jehowa ilmutab ennast teist korda Salomonile; temma mitmesuggune ehhitamisse tö.

1. Ja se sündis, kui Salomon sai löp-
petand Jehowa koia ülleschhitamisse, ja
kunninga koia ja keik Salomoni ihbalda-
misse järrele, mis ta mele pärrast olli
tehha:
2. Siis andis Jehowa ennast Salomo-
nile teist korda nähha, nenda kui ta ennast
temmale olli Kibeonis annud nähha.
p. 3, 5.
3. Ja Jehowa ütles ta wasto: Ma ollen
kuulnud so palwet ja so allandlikko pallu-
mist, mis sa allandlikkult pallunud mo
palle ees; ma ollen seddasinnast kodda
pühhitsenud, mis sa üllesehhitanud, et ma
omma nimme sinna pannen iggawesseks
aiaks, ja mo silmad ja mo südda peawad
seäl ollema igga pääw.
4. Ja kui sa mo palle ees wöttad käia,
nenda kui so issa Tawet käinud täieste
wagga ja öiglase süddamega, et sa teed
keik sedda möda, mis ma sulle käsfin, ja
pead mo seädmissi ja mo kohtoseädussi:
5. Siis tahhan ma so kunningrigi au-
järge kinnitada Israeli ülle iggaweste,
nenda kui ma so issa Taweti wasto ollen
räkinud ja öölnud: Sinnust ei pea mitte
ärralöpma pärrijat Israeli aujärje peält.
6. Agga pörate teie ja teie lapsed kog-
goni mo järrelt ärra, ja ei wötta mo käs-
kusid egga mo seädmissi piddada, mis ma
teie kätte annud, ja lähhäte ja tenite teisi
jummalaid ja kummardate nende ette:
5 Mos. 8, 19. Jos. 23, 16.
7. Siis tahhan ma Israeli rahwa ärra-
kautada ma peält, mis ma neile ollen
annud, ja koia, mis ma omma nimmele
ollen pühhitsend, tahhan ma omma palle
eest ärraheita; ja Israel peab sama täh-

hendamisse-ja naerojuttuks keige rahwa seas. 5 Mos. 4, 26.
8. Ja sesinnatse koia pärrast, mis körge olnud, wöttab iggaüks kes seält möda lähhäb, ärraehmatada, ja willistada ja öölda: Mispärrast on Jehowa nenda teinud selle male ja selle koiale? 5 Mos. 29, 23.
9. Siis ööldakse: Sepärrast et nemmad Jehowa omma Jummala mahhajätnud, kes nende wannemad Egiptusse maalt wäljatonud, ja et nemmad teisi jummalaid kätte wötnud, ja nende ette kummardand ja neid teninud; sepärrast on Jehowa keik se kurja nende peäle saatnud.
10. Ja kahhekümne aasta löppetus olli kä, kui Salomon need kaks kodda, Jehowa koia ja kunninga koia sai üllesehhitand;
11. (Tirusse kunningas Iram olli Salomonile kinkinud seedripuid ja männipuid ja kulda keik temma hea mele pärrast) siis andis kunningas Salomon Iramile kakskümmend liñna Kalilea maal.
12. Ja Iram läks Tirussest wälja neid liñno waatma, mis Salomon temmale olli annud, agga need ei olnud ta melest öiged.
13. Ja ta ütles: Mis liñnad on need, mo wend, mis sa mulle olled annud? ja neid nimmetati Kabuli maaks tännapäwani.
14. Ja Iram olli kunningale läkkitand sadda ja kakskümmend talenti kulda.
15. Ja se luggu olli teoga, mis kunningas Salomon olli peäle pannud, Jehowa koia, ja omma koia, ja Millo, ja Jerusalemma müri, ja Aatsori, ja Megiddo ja Keseri üllesehhitamisseks.
16. Egiptusse kunningas Warao olli üllestulnud ja olli Keseri ärrawötnud ja sedda tullega ärrapölletanud, ja Kanaanid, kes seäl liñnas ellasid, ärratapnud, ja olli sedda omma tütrele, Salomoni naesele, kasaanniks annud.
17. Ja Salomon ehhitas Keseri üllesja allumisse Pettoroni,
18. Ja Paalati ja Tadmori, mis körbes seäl maal,
19. Ja keik warrandusse honette liñnad, mis Salomonil ollid, ja söawankritte liñnad ja rüütlitte liñnad Salomoni ihbaldamisse järrele, mis ta ihbaldas ehhitada Jerusalemma ja Libanoni peäle, ja keige omma wallitsusse male.
20. Keik rahwas, mis üllejänud Emorittest, Hittidest, Perisittest, Hiwwidest ja Jebusittest, need kes ei olnud Israeli laste seast:
21. Nende lapsed, kes nende järrele üllejänud siñna male, kedda Israeli lapsed mitte ei woind sutumaks ärrakautada, nende peäle panni Salomon teggo tehha tännapäwani.
22. Agga Israeli lastest ei teinud Salomon keddagi orjaks, sest nemmad ollid söamehhed ja temma sullased ja ta würstid ja ta üllemad pealikkud, ja ta söawankritte ja temma rüütlitte pealikkud.
23. Needsinnatsed ollid üllewatajatte üllemad, kes Salomoni tö ülle, neid olli wiissadda ja wiiskümmend, kes wallitsesid rahwa ülle, kes tööd teggid.
24. Agga Warao tüttar tulli ülles Taweti liñnast omma kotta, mis Salomon temmale olli üllesehhitanud; siis ehhitas ta Millo ülles.
25. Ja Salomon ohwerdas kolmkorda aastas pölletamisse ja tänno ohwrid altari peäl, mis ta Jehowale üllesehhitanud, ja suitsetas seäl peäl, mis Jehowa ees olli; nenda sai ta koia walmis.
26. Ja kunningas Salomon laskis ka laewo tehha Etsjonkeberis, mis Eloti jures körkjatte merre äres Edomi maal.
27. Ja Iram läkkitas laewadega ommad sullased, kes laewa mehhed ja merre asjo moistsid, Salomoni sullastega.
28. Ja nemmad tullid Owiri ja töid seält kulda nellisadda ja kakskümmend talenti, ja wisid sedda kunninga Salomoni jure.

10. Peatük.

Arabia kunningrigi emmand tulleb Salomoni katsma.

1. Ja kui Seba kunninga emmand jutto Salomonist kulis Jehowa nimme pärrast; siis tulli ta tedda kiusama möistatustega.
2. Ja tulli Jerusalemma wägga surre wäega, kamelittega, mis kallid rohtusid kandsid ja wägga paljo kulda ja kallid kiwwa; ja kui ta Salomoni jure tulli, siis rääkis ta temma wasto keik, mis ta süddames olli.
3. Ja Salomon räkis temmale ülles keik, mis ta küssis; ei olnud kunningal ühtegi teädmatta, mis ta temmale ei olleks üllesräkinud.
4. Kui Seba kunninga emmand näggi keik Salomoni tarkust, ja kodda, mis ta olli üllesehhitanud,
5. Ja roga, mis ta laua peäl, ja ta sullaste honid, ja temma teenritte ammetit, ja nende ridid, ja ta keldriteenrid, ja ta üllesminnemisse paika, kust ta üllesläks Jehowa kotta; siis sai temma hing kui tuimaks.

6. Ja ta ütles kunninga wasto: Könne on tössi olnud, mis ma ommal maal ollen kuulnud sinno asjust ja so tarkussest.

7. Ja minna ei uskunud mitte sedda könnet, senni kui ma tulnud ja mo silmad isse näinud; ja wata, ei olle mulle poolteki üllesrägitud; so tarkus ja headus on üllem, kui jut, mis ma kuulnud.

8. Önsad on so mehhed, önsad on needsinnatsed so sullased, kes allati so ees seiswad, kes sinno tarkust kuulwad.

9. Kidetud olgo Jehowa so Jummal, kel hea meel sinnust on, et ta sind pannud Israeli aujärje peäle; et Jehowa Israeli armastab iggaweste, seperrast on ta sind kunningaks pannud, et sa teed mis kohhus ja öigus.

10. Ja temma andis kunningale sadda ja kakskümmend talenti kulda, ja wägga paljo kallid rohtusid ja kallid kiwwa; ei tulnud mitte paljusse polest ennam senna seddasuggust rohto, mis Seba kunninga emmand kunninga Salomonile andis.

11. Ja Irami laewad, mis Owirist kulda töid, töid ka Owirist wägga paljo Almugi puud ja kallid kiwwa.

12. Ja kunningas teggi Almugi puust toeste käepiddemed Jehowa koia ja kunninga koia tarwis, ja kandled ja nablimängid laulsjattele: ei tulnud seddasuggust Almugi puud senna, egga olle nähtud tännapäwani.

13. Ja kunningas Salomon andis Seba kunninga emmandale keik, mis ta mele pärrast, mis ta pallus; isse se, mis ta temmale andis kunninga Salomoni joudo mödda; ja ta läks jälle taggasi omma male, temma ja ta sullased.

14. Ja kulla raskus, mis Salomoni kätte tulli ühhes aastas, olli kuussadda ja kuussekstmetkümmend talenti kulda:

15. Isse se, mis surist kaupmehhist ja kauplejatte kaubast, ja keigist Arabia kunningaist ja mawallitsejaist tulli.

16. Ja kunningas Salomon teggi kakssadda suurt kilpi tautud kullast, kuussadda seklit kulda läks ühhe kilbi tarwis.

17. Ja kolmsadda wähhemat kilpi tautud kullast, kolm naela kulda läks ühhe kilbi tarwis, ja kunningas panni neid Libanoni metsa kotta.

18. Ja kunningas teggi suure aujärje elewantiluust, ja kattis sedda puhtama kullaga.

19. Kuus treppi olli aujärjel, ja peälminne ots aujärje külges olli taggant ümmarguane, ja käepiddemed kummalgi pool seäl tehtas, kus istumisse asse, ja kaks loukoera olli käepiddemette körwas seismas.

20. Ja kaksteistkümmend loukoera olli seäl seismas kue treppi peäl kummalgi pool; ei seddasuggust olle tehtud ei ühhesti kunningrikis.

21. Ja keik kunninga Salomoni joma-riistad ollid kullast, ja keik Libanoni metsa koia riistad ollid selgemast kullast; hōbbe ei maksnud middagi Salomoni aial.

22. Sest kunningal olli Tarsisi laewo merre peäl, Irami laewadega; ükskord kolmes aastas tullid Tarsisi laewad ja töid kulda, ja hōbbedat, elewantiluid, ja merrekassa ja waualindo.

23. Ja kunningas Salomon sai suremaks kui keik mailma kunningad rikkusse ja tarkusse polest.

24. Ja keik mailma rahwas püüdsid Salomoni silmi nähha sada, et nemmad piddid sama temma tarkust kuulda, mis Jummal ta süddamesse olli annud.

25. Ja nemmad töid iggamees ommad annid, hōbberiisto, ja kulbriisto, ja ridid, ja söariisto, ja kallid rohtusid, hobbosid ja hobboeeslid, igga aasta omma ossa.

26. Ja Salomon koggus söawankrid ja rüütlid, ja temmal olli tuhhat ja nellisadda wankrit ja kaksteistkümmend tuhhat rüütlit, ja ta satis neid wankritte linnade sisse ja kunninga jure Jerusalemma.

27. Ja kunningas satis hōbbedat Jerusalemma ni paljo kui kiwwa, ja seedrid satis ta ni paljo kui metswigipuid, mis mäealluse ma peäl.

28. Ja hobbosed, mis Salomonil ollid, todi Egiptussest, ja linnase ridega olli se luggu: linnast riet töid kunninga kaupmehhed hinna eest.

29. Ja Egiptussest todi ülles, ja tulli üks töld kuesaa hōbbesekli eest, ja üks hobbone saa ja wiekümne sekli eest: ja nenda todi keige Hittide kunningattele ja Siria kunningattele nende käe läbbi.

11. Peatük.

Salomon armatseb liaks naesterahwast; tenib woöraid jummalaid, ja mis kurri luggu temmale sest juhtunud.

1. Ja Salomon armatses paljo woöra ma naesterahwast ja neid Warao tütre körwas, Moabi, Ammoni, Edomi, Sidoni, Hitti naesi; 5 Mos. 17. 17.

2. Paggānaist, kellest Jehowa Israeli laste wasto olli ütlelnud: teie ei pea mitte nende sekka tullema, ja nemmad ei pea mitte teie sekka tullema, nemmad wötwad töeste teie süddame omma jummalatte

järrele känata; nende pole hoidis Salomon armatsemissega.
2 Mos. 34, 16. 5 Mos. 7, 3.

3. Ja temmal olli seitsesadda würstisuggu emmandat ja kolmsadda liignaest; ja temma naesed känasid ta süddame enneste pole.

4. Ja se sündis Salomoni wanna eas sees, et ta naesed ta süddame känasid teiste jummalatte järrele, ja temma südda ei olnud mitte heakohtlane Jehowa omma Jummala wasto, nenda kui ta issa Taweti südda.

5. Ja Salomon käis Sidonitte jummala Astaroti järrel ja Ammonitte läila jummala Milkomi järrel.

6. Ja Salomon teggi kurja Jehowa silma ees, ja ei käinud täieste Jehowa järrel, nenda kui ta issa Tawet.

7. Siis ehbitas Salomon kõrge paiga ülles Kamossele, Moabi läila jummalale, senna mäe peäle, mis Jerusalemma ees, ja Molekile, Ammoni laste läila jummalale.

8. Ja nenda teggi ta keigile omma woöra ma naestele, kes omma jummalattele suitsetasid ja ohwerdasid.

9. Siis sai Jehowa Salomoni peäle wihhaseks, et ta omma süddame olli ärrakänand Jehowa, Israeli Jummala jurest, kes ennast temmale olli kakskorda nähha annud, p. 3, 5. ja 9, 2.

10. Ja kässo temmale annud sellesinnatse asja pärrast, et ta mitte ei piddand teiste jummalatte järrel käima, ja et ta ei piddanud mitte, mis Jehowa käsknud.

11. Ja Jehowa ütles Salomonile: Sepärrast et se sinnust on sündinud, et sa ei olle piddand mo seädust egga mo seädmissi, mis ma sulle käsknud; siis tahhan ma wissiste kunningrigi so käest ärrakiskuda ja sedda so sullasele anda.

12. Agga ma ei tahha sedda mitte sinno päiwil tehha so issa Taweti pärrast; so poia käest tahhan ma sedda ärrakiskuda.

13. Agga keik kunningriki ei tahha ma mitte ärrakiskuda; ühhe sugguarro tahhan ma so poiale anda, omma sullase Taweti pärrast ja Jerusalemma pärrast, mis ma ärrawallitsenud.

14. Ja Jehowa tõstis ühhe wastase Salomonile, Adadi ühhe Edomimehhe, se olli kunninga soust Edomi maal.

15. Ja se olli sündinud, kui Tawet Edomis olli, kui wäepealik Joab ülleskäks neid, kes mahhalöddud, mahhamatma; siis löi ta keik meesterahwa mahha, mis Edomis. 2 Sam. 8, 14.

16. Sest Joab jäi senna kuus kuud ja keik Israel, senni kui ta sai ärrakautand keik meesterahwa, mis Edomis olli.

17. Ja Adad põggenes ärra, temma ja monned Edomi mehhed ta issa sullaste seast temmaga, et nemmad piddid Egiptusse minnema, ja Adad olli pissokenne pois.

18. Ja nemmad wõtsid Midjanist ärraminna ja tullid Parani, ja wõtsid mehhi ennestega Paranist ja tullid Egiptusse male, Egiptusse kunninga Warao jure; ja ta andis temmale ühhe koia, ja seädis temmale toidust ja andis temmale maad.

19. Ja Adad leidis suurt armo Warao ees ja ta andis omma naese õe, kunninga emmanda Tappenesse õe temmale naeseks.

20. Ja Tappenesse õdde tõi temmale temma poia Kenubati ilmale, ja Tappenes woörutas tedda ärra Warao koias; ja Kenubat olli Warao poegade seas.

21. Kui Adad Egiptusses kulis, et Tawet olli läinud maggama omma wannemattega, ja et wäepealik Joab olli surnud: siis ütles Adad Warao wasto: Lasse mind minna, et ma saan omma male.

22. Agga Warao ütles temmale: Mis sul siis mo jures waia on, et sa nüüd püad omma male minna? Ja ta ütles: Ei ühtegi; ommeti lasse mind nüüd ärraminna.

23. Jummal tõstis temmale weel ühhe wastase, Eljada poia Resoni, kes ommast issandast, Soba kunningast Adadeserist olli ärrakargand.

24. Ja temma olli ennese jure mehhi koggunud, ja hulga pealikkuks sanud, kui Tawet neid olli ärratapnud; ja nemmad lätsid Damaskusse, ja ellasid seäl ja wallitsesid Damaskusses.

25. Ja temma olli Israeli wastane keik Salomoni ello aeg otsa, ja se tulli senna kurja kõrwa, mis Adadist sündis; ja' Israel olli läila ta melest, kui ta Siria ülle olli kunningaks sanud.

26. Ja Jarobeam, Nabati poeg, Ewratimees Sereda linnast, (ja ta emma nimmi Serua üks leskinaene) olli Salomoni sullane, ja tõstis omma käe kunninga wasto ülles;

27. Ja se olli se assi, mispärrast ta omma käe kunninga wasto üllestõstis: Kui Salomon Millut üllesehbitas, siis panni ta omma issa Taweti linna müri augo kinni.

28. Ja Jarobeam olli wäggew, wahwa mees; ja Salomon näggi nore mehhe ussina ollewad tööd teggema; siis panni ta tedda keige Josepi koia raske tö ülle.

29. Ja sel aial sündis, et Jarobeam Je-
rusalemmast wäljaläks, ja prohwet Abia,
Silonimees, juhtus temma wasto seäl te
peäl, ja temmal olli uus kuub selgas, ja
nemmad ollid üksi wäljal.
30. Ja Abia hakkas uest kuest kinni, mis
temma selgas, ja kärristas sedda löhki
kabbeteistkümneks tükkiks.
31. Ja ütles Jarobeamile: Wötta enne-
sele kümme tükki; sest nenda ütleb Jehowa
Israeli Jummal: Wata, ma tahhan kun-
ningrigi Salomoni käest ärrakiskuda, ja
sulle kümme sugguarro anda.
32. Ja üks sugguarro peab ta pärralt
jäma, mo sullase Taweti pärrast ja Jeru-
salemma linna pärrast, mis ma ärra-
wallitsenud keige Israeli sugguarrude
seast.
33. Sepärrast et nemmad mind on mah-
hajätnud, ja Sidoni jummala Astaroti,
Moabi jummala Kamosse, ja Ammoni
laste jummala Milkomi ette kummarda-
nud, ja ep olle käinud minno tede peäl,
egga teinud, mis öige mo silma ees, ei
mo seädmiste egga mo kohtoseäduste jär-
rele, nenda kui temma issa Tawet.
34. Minna ei tahha ka mitte keik kun-
ningrigi ta käest ärrawötta, sest ma tahhan
tedda würstiks panna keigeks ta ello ajaks,
omma sullase Taweti pärrast, kedda ma
ollen ärrawallitsend, kes mo käskusid ja
mo seädmissi on piddanud.
35. Agga ta poia käest tahhan ma kun-
ningrigi ärrawötta, ja sedda sulle anda,
kümme sugguarro.
36. Ja temma poiale tahhan ma ühhe
sugguarro anda, et mo sullasel Tawetil
weils kunningrigi lamp olla iggal aial
mo ees Jerusalemmas, seäl linnas, mis
ma ennesele ärrawallitsenud, et ma omma
nimme senna pannin.
37. Ja ma tahhan sind wötta, et sa pead
kunningaks sama keige ülle, mis so hing
iggatseb; ja pead kunningas ollema Is-
raeli ülle.
38. Ja se peab sündima, kui sa wöttad
kuulda keik, mis ma sulle kässin, ja käid
mo tede peäl, ja teed, mis öige mo silma
ees, et sa pead mo seädmissi ja mo käs-
kussid, nenda kui mo sullane Tawet on
teinud: siis tahhan ma sinuga olla ja sulle
suggu sata, nenda kui ma Tawetile ollen
teinud, ja tahhan Israeli rahwa sulle
anda.
39. Ja ma tahhan Taweti suggu wae-
wata sedda pärrast; agga mitte ikka.
40. Ja Salomon püdis Jarobeami sur-
mada; agga Jarobeam wöttis kätte ja
kargas ärra Egiptusse male Egiptusse
kunninga Sisaki jure, ja jäi Egiptusse,
senni kui Salomon sai ärrasurnud.
41. Ja mis weel tulleks Salomonist
ölda, ja keik mis ta teinud, ja temma tar-
kus, eks need asjad olle kirjotud Salomo-
ni asjade ramatusse?
42. Ja aega, mis Salomon keige Is-
raeli ülle kunningas olnud Jerusalemmas,
on nellikümmend aastat.
43. Ja Salomon läks maggama omma
wannemattega, ja tedda maeti mahha
temma issa Taweti linna, ja temma poeg
Reabeam sai kunningaks ta assemele.

12. Peatük.

Juda ja Israeli kunningriki jaetakse kabbeks.

1. Ja Reabeam läks Sekemi, sest keik
Israel olli tulnud Sekemi, tedda kunnin-
gaks tõstma.
2. Ja se sündis, et Jarobeam Nebati
poeg sedda kulis, sest ta olli alles Egip-
tusses, kuhho ta olli ärrakargand kun-
ninga Salomoni eest, ja Jarobeam ellas
Egiptusses.
3. Ja nemmad läkkitasid ja kutsusid ted-
da, ja Jarobeam tulli ja keik Israeli kog-
godus, ja rääkisid Reabeami wasto ja üt-
lesid:
4. So issa on meie peäle kange ikke
pannud, ja nüüd te sinna omma issa
kange tenistus ja ta raske ikke kergemaks,
mis ta meie peäle on pannud, siis tahha-
me so allamaiks jäda.
5. Ja ta ütles nende wasto: Minge weel
kolmeks päwaks, ja tulge siis taggasi mo
jure; ja rahwas läksid ärra.
6. Ja kunningas Reabeam piddas nou
wannemattega, kes ta issa Salomoni ees
ollid seisnud, kui ta ellus olli, ja ütles:
Mis nou annate teie, et ma woin selle
rahwale middagi wastada.
7. Ja nemmad rääkisid temma wasto ja
ütlesid: Kui sa tänna selle rahwale sulla-
seks olled ja neid tenid, ja wastad neile
ja rägid nende wasto häid sanno; siis
jäwad nemmad sulle sullasiks iggapääw.
8. Agga ta jättis wannematte nou
mahha, mis nemmad temmale andsid, ja
piddas nou norematega, kes temmaga
ülleskaswand, kes temma ees seisid.
9. Ja ta ütles nende wasto: Mis nou
teie peate? et meie middagi woime was-
tada selle rahwale, mis mo wasto rääki-
nud ja üttelnud: Te ikke kergemaks, mis
so issa meie peäle pannud!
10. Ja noremad, kes temmaga ülles-
kaswand, rääkisid ja ütlesid ta wasto:

Nenda pead sa selle rahwale ütlema, kes so wasto räkinud ja öölnud: So issa on raske ikke meie peäle pannud, ja sinna te meile sedda kergemaks; nenda pead sa nende wasto räkima: Mo wähhem sörm on jämmedam, kui mo issa reied.

11. Ja nüüd, mo issa on teie peäle pannud raske ikke, agga minna tahhan weel teie ikke peäle lissada; mo issa karristas teid nahkpiitsadega, agga minna tahhan teid karristada ostaliste piitsadega.

12. Ja Jarobeam tulli keige rahwaga Reabeami jure kolmandamal päwal, nenda kui kunningas olli käsknud ja ütelnud: Tulge jälle mo jure kolmandamal päwal.

13. Ja kunningas wastas rahwale waljuste, ja jättis wannematte nouu mahha, mis nemmad temmale ollid annud.

14. Ja rägis nende wasto noorematte nouu järrele ja ütles: Mo issa on raske ikke teie peäle pannud; agga minna tahhan weel teie ikke peäle lissada; mo issa on teid karristanud nahkpiitsadega, agga minna tahhan teid karristada ostaliste piitsadega.

15. Ja kunningas ei wötnud mitte rahwast kuulda, sest se luggu tulli Jehowa käest, et ta omma sanna piddi töeks teggema, mis Jehowa olli räkinud Silomehhe Ahia läbbi, Nebati poia Jarobeami wasto. p. 11, 30. 31.

16. Ja kui keik Israel näggi, et kunningas ei wötnud neid kuulda, siis wastasid rahwas kunningale se sanna ja ütlesid: Mis jaggo on meil Tawetis? ei ollegi meil pärrisossa Isai poias; Israel minne omma telkide sisse! nüüd katsu sinna Tawet omma sou pärrast! ja Israel läks omma telkide sisse.

17. Ja Israeli laste üllе, kes Juda linnade sees ellasid, olli Reabeam kunningas.

18. Ja kunningas Reabeam läkkitas Adorami, kes masso üllе olli, ja keik Israel wiskasid tedda kiwwidega, et ta surri; ja kunningas Reabeam astus kermeste tölda ja pöggenes Jerusalemma.

19. Nenda taggancs Israel Taweti soust ärra tännapäwani.

20. Ja se sündis, kui keik Israel kulis, et Jarobeam taggasi tulnud, siis läkkitasid nemmad ja hüüdsid tedda koggodusse jure, ja töstsid tedda kunningaks keige Israeli üllе; Taweti sou järrel ei olnud muud, kui Juda sugguarro üksi.

21. Ja Reabeam tulli Jerusalemma, ja koggus keik Juda sou ja Penjamini sugguarro kokko, sadda ja kahheksakümmend tuhhat, kes ärrawallitsetud, kes sötta kölbasid, et ta piddi söddima Israeli souga, et nemmad kunningrigi piddid jälle saatma Salomoni poia Reabeami kätte.

22. Ja Jummala sanna sai Jummala mehhe Semaja kätte ja ütles:

23. Rägi Salomoni poia Reabeami, Juda kunninga wasto, ja keige Juda ja Penjamini sou ja teise rahwa wasto, ja ütle:

24. Nenda ütleb Jehowa: Teie ei pea mitte üllesminnema egga söddima omma wendade Israeli laste wasto; minge taggasi iggamees omma koio, sest sesinnane assi on minno käest sündinud; ja nemmad wötsid Jehowa sanna kuulda ja läksid taggasi Jehowa sanna järrele.

25. Ja Jarobeam ehhitas Sekemi üllеs Ewraimi mäe peäle ja ellas seäl, ja läks seält wälja ja ehhitas Penueli üllеs.

26. Ja Jarobeam mötles ommas süddames: kunningriik saab nüüd Taweti sou kätte taggasi.

27. Kui rahwas ülleslähhäb ohwrid ohwerdama Jehowa koias Jerusalemmas, ja sellesinnatse rahwa südda pörab omma issanda pole, Juda kunninga Reabeami pole: siis tapwad nemmad mind ärra ja pöörwad Juda kunninga Reabeami pole.

28. Ja kunningas piddas nouu ja teggi kaks kuldwassikat, ja ütles rahwa wasto: Sest saab teile kül, et ei olle tarwis üllesminna Jerusalemma; wata Israel, siin on sinno Jummal, kes sind Egiptusse maalt on ärratonud. 2 Mos. 32, 4.

29. Ja ta panni teise Peteli, ja teise panni ta Tanni linna.

30. Ja se assi sai pattuks, et rahwas läksid ühhe wassika ette Tannist sadik.

31. Ja ta teggi ühhe körge paikade koia, ja teggi preestrid alwa rahwa seast, kes ei olnud Lewi lastest.

32. Ja Jarobeam seädis pühha wieteistkümnemal kahheksama ku päwal, otsekui pühha, mis Juda maal olli, ja ohwerdas altari peäl; nisammoti teggi ta Petelis, et ta ohwerdas wassikattele, mis ta teinud, ja seädis Petelis preestrid körge paikade tarwis, mis ta teinud.

33. Ja ta ohwerdas altari peäl, mis ta Petelis olli teinud, wieteistkümnemal kahheksama ku päwal, sel kuul, mis ta ommast peast olli töstnud, ja seädis Israeli lastele pühha, ja ohwerdas ja suitsetas seäl altari peäl.

13. Peatük.

Jarobeami nomitakse ühhest prohwetist; selle prohweti nuhtlus.

1. Ja wata üks Jummala mees tulli
Juda maalt Peteli Jehowa sanna peäle
ja Jarobeam seisis altari jures, et ta pid-
di suitsetama.
2. Ja ta hüdis altari wasto Jehowa
sanna peäle ja ütles: Altar, altar, nenda
ütleb Jehowa, wata Taweti soule peab
poeg sündima Josia nimmi, ja temma
peab so peäle tapma kõrge paikade preest-
rid, kes so peäl suitsetawad, ja innimeste
luid peab so peäl ärapölletadama.
2 Kunn. 23, 16.
3. Ja ta teggi sel päwal ühhe immeasja
ja ütles: Se on se immeassi, mis Jehowa
on rääkinud, wata, altar peab lõhkema ja
tuhk sama ärrapillatud, mis seäl peäl.
4. Ja se sündis, kui kunningas Jum-
mala mehhe sanna kulis, mis ta hüdis
altari wasto Petelis, siis pistis Jaro-
beam omma käe wälja altari poolt ja
ütles: Wötte tedda kinni; ja ta kässi, mis
ta temma wasto wäljapistis, kuiwis ärra,
ja ta ei woind sedda mitte ennese pole
taggasi sada.
5. Ja altar läks lõhki ja tuhk pillati al-
tari peält ärra, immeasja järrele, mis
Jummala mees teggi Jehowa sanna peäle.
6. Ja kunningas hakkas ütlema Jum-
mala mehhe wasto; Et hüa Jehowa om-
ma Jummala pallet appi ja pallu mo eest,
et mo kässi mulle saaks taggasi; ja Jum-
mala mees hüdis Jehowa pallet appi, ja
kunninga kässi sai temmale taggasi ja olli
kui enne sedda.
7. Ja kunningas ütles Jummala mehhe
wasto: Tulle minnoga koio ja wötta lei-
ba, siis tabban ma sulle anni anda.
8. Ja Jummala mees ütles kunninga
wasto: Kui sa mulle omma pole koddo
annaksid, ei läbbaks ma siiski soga, ja
minna ei woi leiba süa egga wet jua siin
paikas.
9. Sest nenda on mind Jehowa sanna
läbbi käskud ja öeldud: Sa ei pea mitte
leiba söma egga wet joma, egga taggasi
minnema sedda teed, mis sa olled käinud.
10. Ja ta läks teist teed ja ei läinud
taggasi sedda teed, mis ta tulnud Peteli.
11. Ja üks wanna prohwet ellas Pete-
lis, ja ta poeg tulli ja juttustas temmale
keik, mis Jummala mees tänna Petelis
olli teinud, ja sannad, mis ta kunninga
wasto rääkinud; ja nemmad juttustasid
sedda keik omma issale.
12. Ja nende issa rääkis nende wasto:
Mis teed läks temma? ja ta poiad ollid
teed näinud, mis Jummala mees läinud,
kes Juda maalt tulnud.
13. Ja ta ütles omma poegade wasto:
Pange mulle esel saddulasse: ja nemmad
pannid eesli temmale saddulasse, ja ta
istus temma selga,
14. Ja läks Jummala mehhe järrele ja
leidis tedda istwad ühhe tamme al ja üt-
les ta wasto: Kas sa olled se Jummala
mees, kes Juda maalt tulnud? ja ta üt-
les: Ma ollen.
15. Ja temma ütles ta wasto: Tulle
moga koio ja sö leiba.
16. Ja ta ütles: Ei ma woi soga tag-
gasi pöörda egga soga minna, ei ma sö
leiba egga jo wet sinnoga seäl paikas.
17. Sest mo kätte on sanna sanud Je-
howa sanna läbbi: Sa ei pea leiba söma
egga seäl wet joma, ei sa pea mitte jälle
taggasi minnema sedda teed, mis sa olled
senna läinud.
18. Ja ta ütles temmale: Ma ollen ka
prohwet kui sinna, ja ingel on mo wasto
Jehowa sanna läbbi rääkinud ja ütlenud:
Wi tedda ennesega taggasi omma kotta,
et ta saab leiba süa ja wet jua; agga ta
walletas temma ette.
19. Ja ta läks temmaga taggasi, ja söi
ta koias leiba ja jöi wet.
20. Ja se sündis, kui nemmad laudas
istusid, et Jehowa sanna sai prohweti
kätte, kes tedda olli taggasi tonud.
21. Ja ta hüdis Jummala mehhe wasto
kes Juda maalt tulnud, ja ütles: Nenda
ütleb Jehowa, et sa olled Jehowa sussanna
wasto pannud ja ei olle käsko mitte pidda-
nud, mis Jehowa so Jummal sulle käsknud,
22. Ja olled taggasi tulnud; ja leiba sö-
nud ja wet jonud seäl paikas, kellest ta so
wasto rääkinud: Ärra sö leiba ja ärra jo
mitte wet: sepärrast ei pea so kehha mitte
sama so wannematte bauda.
23. Ja se sündis pärrast, kui ta sai lei-
ba sönud, ja pärrast kui ta sai jonud, et
ta eesli saddulasse panni prohwetile, ked-
da ta olli taggasi tonud.
24. Ja ta läks ärra, ja loukoer juhtus
ta wasto te peäl ja surmas tedda, ja ta
surnud kehha olli wissatud te peäle, ja
esel seisis temma kõrwas, ja loukoer seisis
kehha kõrwas. p. 20, 36.
25. Ja wata, mehhed läksid möda ja
näggid kehha te peäle wissatud ollewad,
ja loukoera kehha kõrwas seiswad, ja tul-
lid ja rääkisid seäl linnas, kus wanna proh-
wet sees ellas.

26. Ja kui prohwet, kes tedda te peält olli taggasi tonud, sedda kulis, siis ütles ta: Se on se Jummala mees, kes Jehowa susanna wasto pannud, ja Jehowa on tedda annud loukoera kätte, et se tedda piddi mahhamurdma ja tedda surmama Jehowa sanna järrele, mis ta temmale räkinud.
27. Ja ta räkis omma poegade wasto ja ütles: Pange mulle esel saddulasse; ja nemmad pannid saddulasse.
28. Ja ta läks ja leidis ta kehha te peäle mahhawissatud ollewad, ja esel ja loukoer seisid kehha körwas; loukoer ei olnud kehhast sönud egga eeslit mahhamurdnud.
29. Ja prohwet töstis Jummala mehhe kehha ülles, ja panni sedda eesli selga ja wiis tedda taggasi; ja wanna prohwet tulli linna, kaebdust teggema ja tedda mahhamatma.
30. Ja ta panni temma kehha omma hauda, ja nemmad teggid kaebdust temma pärrast: Oh mo wend!
31. Ja se sündis, kui ta tedda sai mahhamatnud, et ta omma poegade wasto räkis ja ütles: Kui ma surren, siis matke mind mahha sinna hauda, kus Jummala mees on mahhamaetud; pange minno luud temma lude körwa.
32. Sest se assi sünnib töeste, mis ta Jehowa sanna peäle on hüüdnud altari wasto, mis Petelis, ja keige körge paikade koddade wasto, mis Samaria linnade sees on.
33. Pärrast sedda asja ei pöörnud Jarobeam mitte omma kurja te peält, sest ta teggi jälle körge paikade preestrid alwa rahwa seast; kes tahtis, selle käe täitis temma, et nemmad piddid körge paikade preestrid ollema.
34. Ja selle asja pärrast sai se Jarobeami soule pattuks, et sedda ärralöppetati ja ärrakautati ma peält. p. 12, 30.

14. Peatük.

Jarobeami wiimsed asjad; Reabeami wallitsus.

1. Sel aial olli Jarobeami poeg Abia haige,
2. Ja Jarobeam ütles omma naese wasto: Wötta, pallun ma, kätte ja te ennast woöraks, et nemmad ei tunne, et sa Jarobeami naene olled, ja minne Silo; wata, seäl on prohwet Abia, sesamma on minnust räkinud, et ma piddin kunningaks sama sesinnatse rahwa ülle. p. 11, 29. n. t. s.
3. Ja wötta omma kätte kümme leiba, ja korpisid ja lähker met, ja minne temma jure: küll ta sulle kulutab, kuida poeglapse käsi peab käima.
4. Ja Jarobeami naene teggi nenda, ja wöttis ja läks ärra Silo, ja tulli Abia kotta; ja Abia ei woind nähha, sest ta silmad ollid küntsid wannusse pärrast.
5. Ja Jehowa olli Abia wasto ütelnud: Wata, Jarobeami naene tulleb, so käest middagi küssima omma poia pärrast, sest temma on haige: nenda ja nenda pead sa ta wasto räkima; agga se sünnib, kui ta tulleb, et ta ennast wooraks teeb.
6. Ja se sündis, kui Abia ta jalge kibkamist kulis, kui ta uksest sissetulli, siis ütles temma: Tulle sisse Jarobeami naene! miks sa teed ennast wooraks? agga mind on so jure läkkitud kowwa sannaga.
7. Minne, ütle Jarobeamile: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, et ma sind ollen rahwa seast töstnud ja sind würstiks pannud omma Israeli rahwa ülle,
8. Ja ollen kunningrigi Taweti sou käest ärrakiskunud ja sulle sedda annud; ja sinna ep olle olnud kui mo sullane Tawet, kes mo käskusid piddas ja kes mo järrel käis keigest ommast süddamest, ja sedda agga teggi, mis öige olli mo melest.
9. Waid sa olled wötnud ennam kurja tehha kui keik, kes enne sind olnud, ja olled läinud ja teinud ennesele teisi jummalaid ja wallatud kuiusid, et sa mind ärritad, ja olled Mind omma selja tahha wiskanud.
10. Sepärrast wata, ma tahhan kurja sata Jarobeami sou peäle ja Jarobeamile ärrakautada, mis wasto seina kusseb, mis kallis ja alw on Israeli seas, ja tahhan ärrapühkida Jarobeami sou järrel, otsego sitta ärrapühhitakse, senni kui se ärralöppeb.
11. Kes Jarobeamile surreb linna, sedda peawad koerad ärrasöma, ja kes wäljale surreb, sedda peawad linnud, mis taewa al, ärrasöma; sest Jehowa on sedda räkinud.
12. Ja sinna, wötta kätte minne omma kotta; kui so jallad linna sawad, siis surreb poeglaps ärra.
13. Ja keik Israel tewad kaebdust ta pärrast ja matwad tedda mahha, sest temma ütsipäinis peab Jarobeamile hauda sama, sepärrast et middagi head on leitud temmast Israeli Jummala Jehowa wasto Jarobeami sous.
14. Ja Jehowa wöttab ennesele ühhe kunninga tösta Israeli ülle, kes Jarobeami sou peab ärrakautama sel päwal; ja mis on nüüdki? p. 15, 29.

15. Ja Jehowa lööb Israeli mahha,
nenda kui pilliroog wees kaksipiddi aetakse,
ja kitkub Israeli ärra se hea ma peält,
mis ta nende wannemaile on annud, ja
pillab neid laiale teine pole Wratti jögge,
seperrast et nemmad omma issi on kas-
watand, ja Jehowat ärritanud;
2 Kunn. 17, 23.
16. Ja annab Israeli ärra Jarobeami
pattude pärrast, mis ta teinud, ja miska
ta Israeli saatnud patto teggema.
17. Ja Jarobeami naene wöttis kätte ja
läks ärra, ja tulli Tirtsa; ja kui ta tulli
koia läwwe jure, siis surri poeglaps
ärra.
18. Ja nemmad matsid tedda mahha ja
keik Israeli teggi kaebdust ta pärrast Je-
howa sanna järrele, mis ta räkinud om-
ma sullase prohweti Abia läbbi.
19. Ja mis weel tullecks Jarobeamist
öelda, kuida ta söddinud ja kuida ta wallit-
senud, wata, need asjad on üllestirjotud
Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.
2 Aia r. 13, 2. n. t. s.
20. Ja neid päiwi, mis Jarobeam kun-
ningas olnud, olli kaks aastat kolmat-
kümmend, ja ta läks maggama omma
wannemattega, ja ta poeg Nadab sai kun-
ningaks ta assemele.
21. Ja Salomoni poeg Reabeam olli
kunningas Juda maal: Reabeam olli
wanna üks aasta wietkümmend, kui ta
kunningaks sai, ja olli kunningas seitse-
teistkümmend aastat Jerusalemmas, seäl
linnas, mis Jehowa keige Israeli sug-
guarrude seast olli ärrawallitsenud, et ta
omma nimme sinna piddi pannema; ja
ta emma nimmi olli Naama, Ammoni
ma naene.
22. Ja Juda rahwas teggi kurja Jeho-
wa silma ees ja wihhastasid tedda, en-
nam kui keik se, mis nende wannemad tei-
nud omma pattudega, mis nemmad teggid.
23. Ja nemmad ehhitasid ka ennestele
ülles körgid paiko, ja ebbausso sambaid
ja issi, igga körge mäekünka peäle ja igga
halja pu alla.
24. Ja pordomehhi olli ka siin maal:
nemmad teggid keige pagganatte hirmsa
wisi järrele, kedda Jehowa Israeli las-
te eest olli ärraaianud.
25. Ja se sündis kunninga Reabeami
wiendal aastal, et Egiptusse kunningas
Sisak üllestulli Jerusalemma wasto,
26. Ja wöttis Jehowa koia warrandus-
sed, ja kunninga koia warrandussed, ta
wöttis keik hopis ärra; ta wöttis ka keik
kuldkilbid, mis Salomon olli teinud.
27. Ja kunningas Reabeam teggi nen-
de assemele wasktilbid, ja andis neid kar-
diwäe pealikkutte holeks, kes wahtis ollid
kunninga koia ukse ees.
28. Ja se sündis, ni mitto korda kui
kunningas tulli Jehowa kotta, siis kandis
neid kardiwäggi ja wiis neid jälle taggasi
kardiwäe tuppa.
29. Ja mis weel tullecks Reabeamist
öelda, ja keik, mis ta teinud, eks need as-
jad olle üllestirjotud Juda kunningatte
asjade aiaramatusse? 2 Aia r. 12, 1–15.
30. Ja söbda olli olnud Reabeami ja
Jarobeami wahhel keik ello aeg otsa.
31. Ja Reabeam läks maggama omma
wannemattega ja tedda maeti mahha ta
wannematte jure Taweti liñna, ja ta em-
ma nimmi olli Naama, Ammoni ma
naene, ja ta poeg Abiam sai kunningaks
ta assemele.

15. Peatük.

Abiam ja Asa Juda ülle; Nadab ja Baesa Israeli ülle kunningad.

1. Ja Nebati poia Jarobeami kun-
ninga kahheksateistkümnemal aastal sai
Abiam kunningaks Juda ülle.
2. Kolm aastat wallitses ta Jerusalem-
mas, ja ta emma nimmi olli Maaka Abi-
salomi tüttar.
3. Ja ta käis keige omma issa pattude
sees, mis ta olli enne tedda teinud; ja ta
süddа ei olnud mitte heatohtlane Jehowa
omma Jummala wasto, kuida temma
issa Taweti südda.
4. Sest Taweti pärrast andis Jehowa
ta Jummal temmale kunningrigi lambi
Jerusalemmas, ja töstis temma poia ta
järrele kunningaks ja kinnitas Jerusa-
lemma. p. 11, 36.
5. Sest et Tawet olli teinud, mis öige
Jehowa silma ees, ja ei lahknud mitte är-
ra keik omma ello aeg otsa ei ühhestki as-
jast, mis Jehowa temmale kästnud, muud
kui Hittimehhe Uria luggu mahha arwa-
tud. 2 Sam. 12, 9.
6. Ja söbda olli olnud Reabeami ja Ja-
robeami wahhel keik temma ello aeg otsa.
7. Ja mis weel Abiamist tullecks öelda,
ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle
üllestirjotud Juda kunningatte asjade
aiaramatusse; ja söbda olli olnud Abia-
mi ja Jarobeami wahhel. 2 Aia r. 13, 2–17.
8. Ja Abiam läks maggama omma
wannemattega, ja nemmad matsid tedda
mahha Taweti liñna, ja ta poeg Asa sai
kunningaks ta assemele.
9. Ja Jarobeami, Israeli kunninga

kahhekümnemal aastal sai Asa kunningaks Juda ülle.
10. Ja ta wallitses Jerusalemmas ühhe aasta wietkümmend, ja ta issa emma nimmi olli Maaka, Abisalomi tüttar.
11. Ja Asa teggi, mis Jehowa silma ees öige, nenda kui ta issa Tawet.
12. Ja ta satis porbomehhed seält maalt ärra ja kautas keik tühjad jummalad ärra, mis ta wannemad ollid teinud.
13. Ja ta wöttis ka omma issa emma Maaka käest wallitsusse ärra, sest et ta ühhe hirmsa kuio olli teinud ie jure, ja Asa kautas temma hirmsa kuio ärra ja pölletas sedda ärra Kidroni jöe äres.
14. Agga körged paigad ei saand mitte ärra; ommeti olli Asa süddа heakohtlane Jehowa wasto keige ta ello aia.
15. Ja temma wiis, mis ta issa olli pühhitsenud, ja mis temmast pühhitsetud, höbbeda ja kulla ja muud riistad Jehowa kotta.
16. Ja södda olli Asa ja Paesa Israeli kunninga wahhel keik nende ello aeg otsa.
17. Ja Israeli kunningas Paesa tulli ülles Juda rahwa wasto ja ehhitas Rama ülles, et ta ei piddand laskma keddagi wäljaminna egga sissetulla Juda kunninga Asa jure.
18. Ja Asa wöttis keik höbbeda je kulla, mis Jehowa koia warrandustest järrele jänud ja kunninga koia warrandustest, ja andis neid omma sullaste kätte, ja kunningas Asa läkkitas neid Siria kunninga Pennadadi jure, kes olli Esjoni poia Tabrimmoni poeg, kes Damaskusses ellas, ja ütles:
19. Seädus on minno ja sinno wahhel, mo issa ja so issa wahhel; wata, ma läkkitan sulle andeks höbbedat ja kulda; minne, te tühjaks omma seädus, mis sul on Israeli kunninga Paesaga, et ta mo kaela peält ärrasaaks.
20. Ja Pennadad wöttis kunninga Asa sanna kuulda, ja läkkitas Israeli liñnade wasto wäehulkade pealikkud, kes temmal ollid, ja löi mahha Joni, ja Danni, ja Abelbetmaaka, ja keik Kinneroti keige Nawtali maga.
21. Ja se sündis, kui Paesa sedda kulis, et ta mahhajättis Rama liñna üllesehhitamisse ja ellas Tirtsas.
22. Ja kunningas Asa kästis kuluta da keige Juda rahwale, (üksti ei peäsnud) siis wisid nemmad ärra Rama kiwwid ja temma puud, miska Paesa piddi Rama üllesehhitama; ja kunningas Asa ehhitas neist ülles Penjamini Keba ja Mitspa.
23. Ja keik mis weel tulleks Asast öölda, ja keik ta wäggi, ja keik mis ta teinud, ja liñnad mis ta üllesehhitand, eks need asjad olle üllestirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse? agga omma wanna ea sees pöddes ta jalgo.
2 Aia r. 14, 2. n. t. s.
24. Ja Asa läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure ta issa Taweti liñna, ja ta poeg Josawat sai kunningaks ta assemele.
25. Ja Jarobeami poeg Nadab sai Israeli ülle kunningaks, Juda kunninga Asa teisel aastal, ja wallitses Israeli ülle kaks aastat.
26. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis omma issa te peäl ja temma patto sees, miska ta saatnud Israeli patto teggema.
27. Ja Ahia poeg Paesa, Isaskari soost piddas sallajat kurja nouu ta wasto, ja Paesa löi tedda mahha Kibbetoni jure, mis Wilistitte pärralt, sest Nadab ja keik Israel olli Kibbetoni al.
28. Ja Paesa surmas tedda ärra Juda kunninga Asa kolmandal aastal, ja sai kunningaks ta assemele.
29. Ja se sündis, kui ta kunningaks sanud, siis löi ta keik Jarobeami sou mahha, ei ta jätnud ülle ei üht hingegi Jarobeamile, kunni ta sedda sai ärrakautanud, Jehowa sanna järrele, mis ta rääkinud omma sullase Silomehhe Ahia läbbi,
r. 14. 10.
30. Jarobeami pattude pärrast, mis ta teinud, ja miska ta satis Israeli patto teggema, omma ärritamissega, miska ta Jehowat, Israeli Jummalat, olli ärritand.
31. Ja mis weel Nadabist tulleks öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle üllestirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?
32. Ja södda olli Asa ja Paesa, Israeli kunninga wahhel keik nende ello aeg otsa.
33. Juda kunninga Asa kolmandamal aastal sai Paesa, Ahia poeg, kunningaks keige Israeli ülle, ja wallitses Tirtsas nelli aastat kolmatkümmend.
34. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis Jarobeami te peäl ja temma patto sees, miska ta Israeli saatnud patto teggema.

16. Peatük.

Wiis Israeli wägga pahha kunningat: Paesa, Ela, Simri, Omri, Ahab.

1. Ja Jehowa sanna sai Anani poia Jeu kätte Paesa wasto ja ütles:

2. Sepärrast et ma sind põrmust üllestõstnud ja sind pannud würstiks mo Israeli rahwa ülle, ja sa käid Jarobeami te peäl ja sadad mo Israeli rahwa patto teggema, et nemmad mind omma pattudega ärritawad: p. 14, 7.

3. Wata, siis tahhan ma Paesa tagga ja ta sou tagga ärrapühkida, ja tahhan so sou tehha Nebati poia Jarobeami sou sarnatseks. p. 15, 29.

4. Kes Paesale liñna surreb, tedda peawad koerad ärrasöma, ja kes temmale surreb wälja peäle, tedda peawad liñnud, mis taewa al, ärrasöma.

5. Ja mis weel Paesast tulleks öölda, ja mis ta teinud ja ta wäggi, eks need olle üllesfirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse? 2 Aiar. 16, 1. n. t. s.

6. Ja Paesa läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Tirtsa, ja ta poeg Ela sai kunningaks ta assemele.

7. Ja Jehowa sanna olli ka sanud Paesa wasto ja ta sou wasto, prohweti Anani poia Jeu läbbi, keige kurja pärrast, mis ta teinud Jehowa silma ees, et ta tedda ärritas omma kätte tööga, et ta olli Jarobeami sou sarnane, ja sepärrast et ta tedda olli mahhalönud.

8. Juda kunninga Asa kuendal aastal kolmattümmend wallitses Paesa poeg Ela kui kunningas Israeli ülle Tirtsas kaks aastat.

9. Ja ta sullane Simri, pealik pole söawankritte arro ülle, piddas sallajat kurja nou ta wasto, ja temma, Ela, jöi ennast Tirtsas joobnuks Artsa koias, kes temma koia ülle olli Tirtsas. p. 15, 27. Mark. 4, 24.

10. Ja Simri tulli, ja löi tedda mahha ja surmas tedda ärra Juda kunninga Asa seitsmendal aastal kolmattümmend, ja sai kunningaks temma assemele.

11. Ja se sündis, kui ta kunningas olli, kui ta istus omma aujärje peäl, siis löi ta mahha keik Paesa sou, ja temma suggulased ja ta söbrad; ei ta jätnud temmale ülle sedda, kes wasto seina kusjeb.

12. Ja Simri kautas keik Paesa sou ärra Jehowa sanna möda, mis ta rääkinud Paesa wasto prohweti Jeu läbbi,

13. Keige Paesa pattude pärrast ja ta poia Ela pattude pärrast, mis nemmad teinud, ja miska nemmad ollid Israeli saatnud patto teggema, et nemmad Jehowat, Israeli Jummalat ärritasid omma tühja asjadega.

14. Ja mis weel tulleks Elast öölda, ja keik asjad, mis ta teinud, eks need olle üllesfirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

15. Juda kunninga Asa seitsmendal aastal kolmattümmend wallitses Simri kui kunningas Tirtsas seitse päwa, ja rahwas olli leris Kibbetoni al, mis Wilistitte pärralt.

16. Ja rahwas, mis leris olli, kulis, et öldi: Simri on sallajat kurja nou piddanud ja ka kunninga mahhalönud: ja keik Israel töstis selsammal päwal leris kunningaks Omri, kes olli söawäe pealik Israeli ülle.

17. Ja Omri tulli ülles ja keik Israel temmaga Kibbetonist, ja pannid Tirtsa liñna kinni.

18. Ja se sündis, kui Simri näggi, et lin olli ärrawoetud, siis läks ta sure honesse, mis kunninga kodda, ja pölletas ennese peält tullega ärra kunninga koia, ja surri ärra.

19. Omma pattude pärrast, mis ta teinud, et ta kurja teggi Jehowa silma ees, et ta käis Jarobeami te peäl ja temma patto sees, mis ta olli teinud, et ta Israeli satis patto teggema.

20. Ja mis weel tulleks Simrist öölda, ja ta sallaja kurri nou, mis ta teistega piddas, eks need olle üllesfirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?

21. Siis jaeti Israeli rahwas polèks; pool rahwast olli Kinati poia Tibni järrel, tedda kunningaks töstmas, ja teine pool olli Omri järrel.

22. Ja se rahwas, mis Omri järrel käis, sai woimust se rahwa peäle, mis Kinati poia Tibni järrel käis, ja Tibni surri ärra ja Omri jäi kunningaks.

23. Juda kunninga Asa essimessel aastal neljatkümmend sai Omri kunningaks Israeli ülle, ja wallitses kaksteistkümmend aastat, ta wallitses Tirtsas kuus aastat.

24. Ja ta ostis Samaria mäe Semeri käest kahhe höbbetalenti eest, ja ehhitas liñna senna mäe peäle, ja nimmetas liñna nimme, mis ta ülleshehhitas, Samariaks, mäe issanda Semeri nimme järrele.

25. Ja Omri teggi kurja Jehowa silma ees, ja teggi ennam kurja kui keik need, kes enne tedda olnud.

26. Ja käis keige Jarobeami, Nebati poia tede peäl ja ta patto sees, miska ta Israeli satis patto teggema, et nemmad

Jehowat, Israeli Jummalat, ärritasid omma tühja asjadega.

27. Ja mis Omrist weel tullcks öölda, mis ta teinud ja temma wäggi, mis ta ennesele saatnud, eks need olle üllestirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

28. Ja Omri läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Samaria, ja ta poeg Ahab sai kunningaks ta asjemele.

29. Ja Omri poeg Ahab sai kunningaks Israeli ülle, Juda kunninga Asa kahheksamal aastal neljatkümmend; ja Omri poeg Ahab wallitses Israeli ülle Samarias kaks aastat kolmatkümmend.

30. Ja Omri poeg Ahab teggi kurja Jehowa silma ees ennam kui keik, kes enne tedda olnud.

31. Ja se sündis, (kas se pissut olli, et ta Nebati poia Jarobeami pattude sees käis?) et ta Sidonitte kunninga Etbaali tütre Isebeli naeseks wöttis, ja läks ja tenis Paalit, ja kummardas temma ette.

32. Ja teggi altari ülles Paalile, Paali kotta, mis ta üllesehhitas Samaria.

33. Ja Ahab teggi ühhe ie, ja Ahab teggi ikka weel, Jehowa Israeli Jummala ärritamiseks, ennam kui keik Israeli kunningad, kes enne tedda olnud.

34. Temma päiwil ehhitas üks Petelimees Hiel, Jeriko ülles, ta raias sedda omma essimesse poia Abirami eest, ja panni ta wärrawad ette Segubi omma norema eest, Jehowa sanna möda, mis ta olli räkinud Nuni poia Josua läbbi.

Jos. 6. 26.

17. Peatük.

Suur poud; Eliast toidetakse kaarnaist, ja ühhest waesest lesknaesest.

1. Ja Elias, Tisbemees Kileadi ma rahwa seast, ütles Abia wasto: Ni töeste kui Jehowa Israeli Jummal ellab, kelle ees ma seisan, ei pea kastet egga wihma neil aastail ollema kui agga mo sanna peäle.

2. Ja Jehowa sanna sai temma kätte ja ütles:

3. Minne siit ärra ja pöra ennast hommiko pole, ja olle warjul Kritti jöe äres, mis on Jordani kohhal.

4. Ja sa pead jöest joma, ja kaarnad ollen ma käsknud sind seäl toita.

5. Ja ta läks ja teggi Jehowa sanna järrele, ja läks ja jäi ellama Kritti jöe äre, mis Jordani kohhal.

6. Ja kaarnad töid temmale leiba ja libba hommiko, ja leiba ja libba öhto, ja temma jöi jöest. Laul. 145. 15. 16.

7. Ja se sündis aasta pärrast, et jöggi ärrakuiwis, sest seäl maal ei olnud wihma.

8. Ja Jehowa sanna sai temma kätte ja ütles:

9. Wötta kätte, minne Sarepta, mis Sidoni maal, ja jä sinna ellama, wata, ma ollen seäl ühhe lesjenaese käsknud sind toita.

10. Ja ta wöttis kätte, ja läks Sarepta ja tulli sinna wärrawa ette, ja wata, seäl olli üks lesknaene puid noppimas; ja ta hüdis tedda ja ütles: Wötta, pallun ma, ja to mulle pissut wet ühhe riistaga, et ma saan jua.

11. Ja ta läks toma; siis hüdis Elias tedda tagga ja ütles: To ommas käes, pallun ma, üks palloke leiba.

12. Ja naene ütles: Ni töeste kui Jehowa so Jummal ellab, ep olle mul kakkokeski, kui agga peotäis jahho wakkas ja pissut ölli krusis, ja wata, ma ollen korjand kaks halgo, ja lähhan ja teen sedda leiba ennesele ja omma poiale, et meie sedda söme, ja pärrast surreme ärra.

13. Ja Elias ütles ta wasto: Ärra karda; minne, te omma sanna järrele; agga te mulle sest esmalt üks pissoke kook ja to mo kätte, ja pärrast te ennesele ja omma poiale. Jes. 58. 7. 8. Matt. 25. 40.

14. Sest nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Jahho ei pea mitte wakkast löpma egga ölli krusist wähhenema se päwani, kui Jehowa wihma annab ma peäle.

15. Ja ta läks ja teggi Elia sanna järrele, ja Elias söi, ja naene ja ta perre ühhe aasta:

16. Jahho ei löppend wakkast ärra, egga ölli ei wähhenend krusist, Jehowa sanna järrele, mis ta Elia läbbi räkinud.

Laul. 33. 4.

17. Ja kui need asjad said sündinud, siis jäi koia emmanda poeg haigeks, ja ta haigus wöttis wägga weimust, senni kui hinge ei jänud ta sisse.

18. Ja ta ütles Elia wasto: Mis mul sinnoga teggemist, sa Jummala mees? Sa olled mo jure tulnud, et sa mo üllekohto mele tulletad ja mo poega surmad.

19. Ja Elias ütles ta wasto: Anna omma poeg mo kätte: ja ta wöttis tedda temma süllest ja wiis tedda üllema tuppa, kus ta sees ellas, ja panni tedda mahha omma wodi peäle,

20. Ja hüdis Jehowa pole ja ütles;

Jehowa, mo Jummal, kas sa olled ka
lesknaesele, kelle jures minna ikka kui
woöras asjet ollen, pahha teinud, et sa ta
poia surmanud!
21. Ja ta sirrutas ennast poisi peäle
kolmkorda, ja hüdis Jehowa pole ja ütles:
Jehowa mo Jummal, tulgo, pallun ma,
selle poisi hing jälle ta sisse!
22. Ja Jehowa kulis Elia sanna, ja
poisi hing tulli jälle ta sisse, ja ta sai ella-
wals.
23. Ja Elias wöttis poisi ja wiis tedda
üllemast toast mahha kotta, ja andis ted-
da temma emmale, ja Elias ütles: Wata
so poeg on ellus.
24. Ja naene ütles Elia wasto: Nüüd
tunnen minna, et sa Jummala mees olled,
ja et Jehowa sanna so suus on tödde.

18. Peatük.

Elias tappab 450 Paali preestrit; suur wihma woog.

1. Ja mitme päwa pärrast sai Jehowa
sanna Elia kätte kolmandamal aastal ja
ütles: Minne, näita ennast Ahabile, ja
ma tahhan wihma anda ma peäle.
2. Ja Elias läks ennast näitma Aha-
bile, ja lange nälg olli Samarias.
3. Ja Ahab hüdis Obadja, kes ta koia
ülle olli, ja Obadja kartis wägga Jeho-
wat.
4. Ja se sündis, kui Isebel Jehowa
prohwetid wöttis ärrakautada, et Obadja
wöttis sadda prohwetit ja peitis neid eest
ärra, wiiskümmend meest kumbagi kopas-
se, ja toitis neid leiwaga ja weega.
5. Ja Ahab ütles Obadja wasto: Min-
ne ma läbbi keige weehallikatte ja keige
jöggede jure; ehk leiame rohto, et meie
hobbosed ja hobboeeslid ellus peame, et
meie ühtegi ei lasse lojuksist hukka minna.
6. Ja nemmad jaggasid ma issekeskis,
mis nemmad piddid läbbikäima; Ahab
läks teist teed issepäinis, ja Obadja läks
teist teed issepäinis.
7. Ja Obadja olli te peäl, ja wata,
Elias tulli ta wasto, ja Obadja tundis
tedda ja heitis silmili mahha ja ütles:
Olled sinna se, mo issand Elias?
8. Ja ta ütles temmale: Ollen! Minne,
ütle omma issandale, wata Elias on siin.
9. Ja temma ütles: Mis patto ollen ma
teinud, et sa omma sullase Ahabi kätte
annad, et ta mind ärrasurmab?
10. Ni töeste kui Jehowa so Jummal
ellab, ep olle rahwast egga kunningriki,
kuhho mo issand ep olleks läkkitand, sind
otsima, ja nemmad ütlesid: Ei olle tedda
siin; ja ta laskis kunniggrigi ja rahwa
se peäle wanduda, et nemmad sind ei woi-
nud leida.
11. Ja nüüd ütled sa: Minne, ütle om-
ma issandale: wata, Elias on siin.
12. Ja se sünniks, kui ma sinnust ärra-
lähhän, et Jehowa waim sind ärrawiib,
ei ma tea kuhho pole; ja minna tullen
Ahabile teäda andma, ja ta ei leia sind
mitte, siis ta tappab mind ärra, ja so
sullane kardab Jehowat ommast noorest
pölwest.
13. Eks olle mo issandale kulutud, mis
ma ollen teinud, kui Isebel Jehowa proh-
wetid ärratappis? et ma Jehowa proh-
wetittest sadda meest eest ärrapeitsin, wiis-
kümmend meest kumbagi kopasse, ja toit-
sin neid leiwaga ja weega.
14. Ja nüüd ütled sa: Minne, ütle om-
ma issandale: Wata Elias on siin; ja ta
tappab mind ärra.
15. Ja Elias ütles: Ni töeste kui wäg-
gede Jehowa ellab, kelle ees ma seisan,
tänna tahhan ma ennast temmale näi-
data.
16. Ja Obadja läks Ahabi wasto ja
kulutas sedda temmale, ja Ahab tulli Elia
wasto.
17. Ja se sündis, kui Ahab Eliast näg-
gi, siis ütles Ahab ta wasto: Olled sinna
se, kes Israelile tülli teeb?
18. Ja temma ütles: Ei minna te Is-
raelile tülli, agga sinna ja so issa suggu,
et teie Jehowa käsfud mahhajättate, ja
sinna käid Paali järrel.
19. Ja nüüd läkkita, koggu ennese jure
keik Israel kokko Karmeli mäe jure, ja
need nellisadda ja wiiskümmend Paali
prohwetit, ja need nellisadda ie prohwetit,
kes Isebeli laua peält söwad.
20. Ja Ahab läkkitas keige Israeli laste
jure, ja koggus prohwetid Karmeli mäe
jure kokko.
21. Ja Elias tulli keige rahwa jure ja
ütles: Kui kaua teie ollete lonkamas kah-
hes mõttes? ons Jehowa Jummal, siis
käige temma järrel; agga kui Paal se on,
siis käige temma järrel; ja rahwas ei
wastand temmale ei sannagi.
22. Ja Elias ütles rahwa wasto: Min-
na üksi ollen Jehowale üllejänud proh-
wetiks, ja Paali prohwetid on nellisadda
ja wiiskümmend meest.
23. Ja andko nemmad meile kaks wärsi,
ja nemmad wallitsego ennestele ärra üks
wärs ja raiugo sedda tükkideks, ja pango
pude peäle, agga tuld ärgo pango nem-
mad mitte liggi; ja minna tahhan teise

wärsi walmis tehha ja pude peäle panna, ei minnagi tahha tuld liggi panna.

24. Ja teie, wötke omma jummala nimme appi hüüda, ja minna tahhan Jehowa nimme appi hüüda; ja se Jummal, kes tullega wastab, sesamma on Jummal: ja keik rahwas kostis ja ütles: Se assi on hea.

25. Ja Elias ütles Paali prohwetittele: Wallitsege ennestele üks wärs ärra, ja tehke sedda esmalt walmis, sest teid on paljo; ja hüüdke omma jummala nimme appi, ja ärge pange tuld liggi.

26. Ja nemmad wötsid wärsi, mis ta neile andis, ja teggid sedda walmis, ja hüüdsid Paali nimme appi hommikust lounast sadik ja ütlesid: Paal wasta meile! agga heält ei olnud egga sedda, kes wastas; ja nemmad tantsisid altari ümber, mis olli tehtud.

27. Ja se sündis louna aial, et Elias neid pilkas ja ütles: Hüüdke sure heälega, et ta jummal on; sest ehk ta on möttes, ja ehk ta körwale läinud ja ehk temmal on tekond, ehk wahhest on maggamas, et ta üllesärkaks.

28. Ja nemmad hüüdsid sure heälega ja tökkisid endid möökadega ja pikidega omma wisi järrele, kunni nemmad endid ülleüldse werriseks teggid.

29. Ja se sündis, kui louna aeg sai möddaläinud, et nemmad prohwetitte wisi järrele teggid, kunni roaohwer piddi ohwerdatama; agga ei olnud heält egga sedda, kes wastas egga kes tähhele panni.

30. Ja Elias ütles keige rahwa wasto: Tulge seie minno jure; ja keik rahwas tulli sinna ta jure, ja ta parrandas Jehowa altari, mis olli mahhakistud.

31. Ja Elias wöttis kaksteistkümmend kiwwi Jakobi laste sugguarrude arro järrele, kellele Jehowa sanna sai, ja ütles: Israel peab so nimmi ollema.

1 Mos. 35, 10. 2 Kunn. 17, 35.

32. Ja ehhitas kiwwidest altari Jehowa nimmele, ja teggi altari ümber kaewandikko, mis küllimitto seemet mahhutas.

33. Ja seädis puud, ja raius wärsi tükkideks ja panni sedda pude peäle,

34. Ja ütles: Täitke nelli krusi weega ja wallage nemmad sedda pölletamisse ohwri peäle ja pude peäle; ja ta ütles: Tehke sedda teist korda, ja nemmad teggid teist korda; ja ta ütles: Tehke kolmat korda, ja nemmad teggid kolmat korda.

35. Ja wessi jooksis altari ümber ja ka kaewandik sai täis wet.

36. Ja se sündis, kui roaohwer piddi ohwerdatama, et prohwet Elias sinna jure tulli ja ütles: Jehowa! Abraami, Isaaki ja Israeli Jummal! Sago tänna teäda, et sinna olled Jummal Israelis ja et minna ollen so sullane, ja et ma so sanna peäle keik need asjad teinud.

37. Wasta mulle, Jehowa! wasta mulle, et rahwas saaks teäda, et sinna olled Jehowa Jummal, et sinna pörad nende süddame taggasi.

38. Ja Jehowa tulleke langes mahha ja söi ärra pölletamisse ohwri, ja puud, ja kiwwid ja pörmo, ja lakkus wee ärra, mis kaewandikkus olli.

39. Ja keik rahwas näggi ja heitsid silmili mahha ja ütlesid: Jehowa on Jummal, Jehowa on Jummal!

40. Ja Elias ütles neile; Wötke Paali prohwetid kinni, et ükski neist ei peäse; ja nemmad wötsid neid kinni, ja Elias wiis neid alla Kisoni jöe äre ja tappis neid seäl ärra.

41. Ja Elias ütles Ahabile: Minne ülles, sö ja jo, sest sure sao kohhisemminne tulleb.

42. Ja Ahab läks ülles söma ja joma, ja Elias läks ülles Karmeli mäe otsa ja laskis ennast kummuliste mahha, ja panni ommad silmad pölwede wahhele,

43. Ja ütles omma poisile: Et minne, wata merre pole; ja ta läks ülles ja wataas, ja ütles: Polle middagi; ja Elias ütles; Minne jälle seitse korda.

44. Ja se sündis seitsmendal korral, et ta ütles: Wata, üks pissoke pilwe kui mehhe kämmal touseb ülles merre poolt; ja Elias ütles: Minne ülles, ütle Ahabi wasto: Panne hobbosed ette ja minne alla, et saddo sulle ei te wiwitust.

45. Ja se sündis se wahhel, et taewas löi mustaks paksust pilwettest ja tulest, ja suur saddo tulli; ja Ahab istus tölda ja läks ärra Jisreeli linna.

46. Ja Jehowa kässi sai Elia peäle, ja ta panni omma wö wöle ja jooksis Ahabi ele, senni kus tullakse Jisreeli.

19. Peatük.

Elia tekäimissed, paastminne ja näggeminne; Elisa, prohwet.

1. Ja Ahab andis Isebelile teäda keik, mis Elias teinud, ja keik sedda, et ta olli keik prohwetid möögaga ärratapnud.

2. Ja Isebel läkkitas käsko Elia jure ja ütles: Nenda tehko jummalad ja nenda weel peälegi, kui ma töeste homme sel aial sinno hingega ei te, nenda kui iggaühhe hingega nende seast tehtud!

3. Kui ta sedda näggi, siis wöttis ta kätte ja läks ärra omma hinge pärrast, ja tulli Peerseba, mis Juda pärralt, ja jättis omma poisi sinna.

4. Ja isse käis ta körbes ühhe päwa teed, ja tulli ja istus mahha kaddaka alla, ja pallus ommas hinges, et ta saaks surra ja ütles: Küll sest saab! Wötta nüüd Jehowa! mo hing, sest ma polle parram kui mo wannemad.

5. Ja ta heitis mahha ja uinus kaddaka alla maggama; ja wata, üks ingel putus temma külge ja ütles temmale: Touse ülles, sö!

6. Ja ta watas peäle ja wata, temma peatsis olli üks süttega küpsetud tuhhakook ja kruus wet; ja ta söi ja jöi ja heitis jälle maggama.

7. Ja Jehowa ingel tulli jälle teist korda ja putus temma külge ta ütles: Touse üles, sö; sest teed on ennam kui sa suddaks käia.

8. Ja ta tousis ülles ja söi ja jöi, ja käis selle sömisse rammoga nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd Jummala mäeni Orebist sadik.

9. Ja ta tulli sinna ühte kopasse ja jäi sinna öels; ja wata, Jehowa sanna sai ta kätte ja ütles temmale; Mis sul on siin teggemist, Elias?

10. Ja temma ütles: Ma ollen öige wihhaga wihhane olnud Jehowa, wäggede Jummala pärrast; sest Israeli lapsed on so seädusse mahhajätnud, so altarid mahhakiskunud ja so prohwetid moöga ärratapnud; ja minna ollen üksi üllejänud, ja nemmad püawad mo hinge ärrawötta seest.

11. Ja Jummal ütles: Tulle wälja ja seisa mäe peäl Jehowa ees; ja wata, Jehowa läks möda, ja suur ja kange tuul, mis mäed löbki kissub ja kiwwikaljud katki murrab, olli Jehowa ees; Jehowa ei olnud mitte tule sees; ja tule järrel olli maa wärriseminne; Jehowa ei olnud mitte maa wärrisemisses.

12. Ja ma wärrisemisse järrel olli tullele, Jehowa ei olnud mitte tulle sees; ja tulle järrel olli üks waikne tasjane heäl.

13. Ja se sündis, kui Elias sedda kulis, et ta ommad silmad omma pitka kuega kinnikattis, ja läks wälja ja seisis kopa suus, ja wota, üks heäl sai ta kätte ja ütles: Mis sul on siin teggemist Elias?

14. Ja ta ütles: Ma ollen öige wihhaga wihhane olnud Jehowa wäggede Jummala pärrast, et Israeli lapsed so seädusse on mahhajätnud, so altarid mahhakiskunud ja so prohwetid moögaga ärratapnud: ja minna ollen üksi ülle jänud, ja nemmad püawad mo hinge ärrawötta seest.

15. Ja Jehowa ütles ta wasto: Minne, pöra taggasi omma teed körbe, Tamaskusse pole, ja tulle ja woia Asael kunningaks Siria ma ülle.

16. Ja woia Nimsi poeg Jeu kunningaks Israeli ülle, ja Sawati poeg Elisa, kes Abelmeolast, woia prohwetiks omma assemele.

17. Ja se peab sündima, kes Asaeli moöga eest ärrapeäseb, tedda peab Jeu ärrasurmama, ja kes Jeu moöga eest ärrapeäseb, tedda peab Elisa surmama.

18. Ja ma ollen teinud, et seitsetuhhat on üllejänud Israeli, keik pölwed, mis ei olle mahhaheitnud Paali ette, ja keik suud, mis ei olle temmale suud annud.

19. Ja ta läks seält ärra ja leidis Sawati poia Elisa, ja ta olli kündmas, kaksteistkümmend pari olli ta ees, ja temma kä olli kaksteistkümnes paar, ja Elias läks temma jure ja heitis omma pitka kue ta peäle.

20. Ja ta jättis weiksed mahha ja jooksis Elia järrele ja ütles: Ma tahhan, pallun ma, omma issale ja omma emmale suud anda, ja siis so järrel käia; ja Elias ütles temmale: Minne, tulle taggasi, sest mötle, mis ma sulle ollen teinud!

21. Ja ta läks taggasi ta jurest, ja wöttis pari weiksid ja tappis neid, ja weiste künniriistadega ketis ta nende lihha ja andis rahwale, ja nemmad söid; ja ta wöttis kätte ja käis Elia järrel, ja olli temmale teenriks.

20. Peatük.

Ahab woidab waenlast ärra kaks korda.

1. Ja Siria kunningas Pennadad koggus keik omma wäe, ja kaks kunningat neljatkümmend ollid temmaga ja hobbosed ja söawankrid; ja ta tulli ülles, ja panni Samaria linna kinni ja söddis ta wasto.

2. Ja läkkitas kässud linna, Israeli kunninga Ahabi jure,

3. Ja ütles temmale: Nenda ütleb Pennadad, so hõbbe ja so kuld se on minno pärralt, ja so naesed ja so parramad poiad, need on minno pärralt.

4. Ja Israeli kunningas wastas ja ütles: Olgo so sanna järrele, mo issand kunningas, ma ollen so pärralt ja keik, mis mul on.

5. Ja käsfud tullid jälle taggasi ja ütlesid: Nenda rägib Pennadad ja ütleb: Ma ollen kül so jure läkkitanud ja öölnud: Sa pead omma hōbbeda, ja omma kulla, ja ommad naesed ja ommad poiad mulle andma;

6. Agga homme, sel aial, siis tahhan ma ommad sullased so jure läkkitada, ja need peawad so koia ja so sullaste koiad läbbiotsima; nenda peab se ollema, nemmad peawad keik, mis so melest keigearmsam on, enneste kätte wötma ja ärratoma.

7. Ja Israeli kunningas kutsus keik ma wannemad ja ütles: Et moistke ja wadage, et temma kurja püab tehha, sest ta on mo jure läkkitanud mo naeste, ja mo poegade, ja mo hōbbeda ja mo kulla pärrast, ja minna ep olle temmale keelnud.

8. Ja keik wannemad ja keik rahwas ütlesid ta wasto: Et sinna pea sedda mitte wötma kuulda egga beaks kiitma.

9. Ja ta ütles Pennadadi käskudele: Üttelge mo issandale kunningale, keik, mispärrast sa esmalt omma sullase jure läkkitasid, tahhan ma tehha, agga seddasinnast asja ei woi ma mitte tehha: ja käsfud läksid ärra ja wisid temmale sanna taggasi.

10. Siis läkkitas Pennadad ta jure ja ütles: Nenda tehko mulle jummalad ja nenda weel peälegi, kui Samaria pörmust kül saab, et keik rahwas peotäie saaks, mis mo järrel käib.

11. Ja Israeli kunningas wastas ja ütles: Üttelge: ärgo kitelgo se, kes möögawöle panneb, nenda kui se, kes sedda lahti peästab. Laul. 33. 16. 17.

12. Ja se sündis, kui Pennadad sedda sanna kulis ja temma jöi, temma ja kunningad maiade sees, siis ütles ta omma sullaste wasto: Pange walmis! Ja nemmad pannid keik walmis liñna wasto.

13. Ja wata, üks prohwet tulli siñna Ahabi, Israeli kunninga jure ja ütles: Nenda ütleb Jehowa: Eks sa olle sedda suurt hulka rahwast näinud? Wata, ma annan sedda tänna so kätte, et sa teäda saad, et minna ollen Jehowa.

14. Ja Ahab ütles: Kelle läbbi? Ja ta ütles: Nenda ütleb Jehowa; So ma wallitsejatte noorte meeste läbbi; ja Ahab ütles: Kes peab taplust hakkama? Ja temma ütles: Sinna.

15. Ja ta lugges ma wallitsejatte nored mehhed ärra, ja neid olli kakssadda ja kaks neljatkümmend, ja pärrast neid lugges ta ärra keik rahwa, keik Israeli lapsed, neid olli seitsetuhhat.

16. Ja nemmad läksid wälja louna aial, ja Pennadad jöi ennast joobnuks maiade sees, temma ja need kaks neljatkümmend kunningat, kes temmale abbiks tulnud.

17. Ja ma wallitsejatte nored mehhed läksid esmalt wälja; ja Pennadad, kui temmale kulutati ja öeldi: Mehhed tullewad Samariast wälja! läkkitas sanna,

18. Ja ütles: Kui nemmad rahho pärrast wäljatulnud, siis wötke neid ellawalt kinni, ehk ~~kui~~ nemmad taplusse pärrast wäljatulnud, wötke neid ka ellawalt kinni.

19. Ja need, kes liñnast wäljatullid, ollid ma wallitsejatte nored mehhed, ja wäggi, mis nende järrel käis.

20. Ja iggamees löi omma wastase mehhe mahha, ja Siria rahwas pöggenes, ja Israel aias neid tagga, ja Siria kunningas Pennadad peäsis ärra hobbose selgas rüütlittega.

21. Ja Israeli kunningas läks wälja ja löi mahha hobbosed ja söawankrid, ja löi Siria rahwa sure mahhalömissega mahha.

22. Ja prohwet tulli siñna Israeli kunninga jure ja ütles temmale: Minne, te omma südda kowwaks, ja panne tähhele ja wata, mis sa wöttad tehha; sest Siria kunningas tulleb ülles so wasto aasta pärrast.

23. Ja Siria kunninga sullased ütlesid ta wasto: Nende Jummalad on mäggede Jummalad, sepärrast on nemmad meie peäle woimust sanud; agga töeste tappelgem nendega laggeda peäl; katsu siis, kas meie ei sa woimust nende peäle.

24. Ja te sedda wisi: Sada kunningad iggamees omma ammeti peält ärra ja panne ma wallitsejad nende assemele.

25. Ja sinna loe ennesele ärra wäggi, kui se wäggi, mis langes so omma rahwa seast; ja hobbosed, kui need hobbosed, ja söawankrid, kui need wankrid; ja meie tahhame nendega tappelda laggeda peäl: katsu kas meie ei sa woimust nende peäle; ja ta kulis nende sanna ja teggi nenda.

26. Ja se sündis aasta pärrast, et Pennadad Siria rahwa ärralugges ja ülles läks Aweki liñna, Israeliga söddima.

27. Ja Israeli lapsed loeti ärra, ja tullid keik kokko ja läksid nende wasto; ja Israeli lapsed löid leri ülles nende kohta kui kaks kitse karja, agga Siria rahwas täitsid ma.

28. Ja Jummala mees tulli siñna ja räkis Israeli kunninga wasto, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa: Sepärrast et Siria rahwas üttelnud: Jehowa on mäggede Jummal, agga ta ep olle mitte orgude

Jummal; siis tahhan ma sesinnatse sure
hulga so kätte anda, et teie peate tundma,
et minna ollen Jehowa.
29. Ja nemmad ollid leris nende kohhal
seitse päwa, ja se sündis seitsmendal pä-
wal, et taplus liggi sai, ja Israeli lap-
sed löid ühhel päwal Siria rahwa mahha
sadda tuhhat jallameest.
30. Ja need, kes üllejänud, pöggenesid
Aweki linna, ja müür langes kahhetüm-
ne ja seitsme tuhhande mehhe peäle, kes
ollid üllejänud: ja Pennadad pöggenes
linnast ühhest kambrist teise.
31. Ja temma sullased ütlesid ta wasto:
Et wata, meie olleme kuulnud, et Israeli
sou kunningad on helded kunningad; et
pangem kottirided enneste niuette ümber,
ja nörid omma pea ümber, ja lähki wälja
Israeli kunninga jure, ehk ta jättab so
hinge ellusse.
32. Ja nemmad pannid kottirided omma
niuette ümber ja nörid omma pea ümber
ja tullid Israeli kunninga jure ja ütlesid:
So sullane Pennadad ütleb: Jägo, pal-
lun ma, mo hing ellusse; ja Ahab ütles:
Kas ta alles ellus, siis on ta mo wend.
33. Ja mehhed arwasid sedda kermeste
ärra ja püüdsid selgeste teäda sada, kas
se sanna ta süddame seest olli, ja ütlesid:
So wend Pennadad ellab; ja ta ütles:
Minge, wötke ja toge tedda seie; ja Pen-
nadad tulli wälja ta jure, ja ta kästis
tedda tölda astuda.
34. Ja Pennadad ütles temma wasto:
Linnad, mis mo issa so issa käest on är-
rawötnud, tahhan ma jälle taggasi anda,
ja te ennesele ulitsad Damaskusse, nenda
kui mo issa Samariasse teinud; ja min-
na, ütles Ahab, tahhan sind se seädussega
lahtilasta; ja ta teggi temmaga seädusse
ja lastis tedda lahti.
35. Ja üks mees prohwetitte lastest üt-
les omma liggimesse wasto Jehowa san-
na peäle; Et lö mind; ja mees ei tahtnud
tedda lüa.
36. Ja ta ütles temmale: Sepärrast et
sa mitte ei olle Jehowa sanna kuulnud,
wata, kui sa minnust ärraläbbäd, siis peab
üks loukoer sind mahhamurdma; ja ta
läks temmast ärra, ja loukoer juhtus ta
peäle ja murdis tedda mahha. p. 13, 24.
37. Ja ta leidis ühhe teise mehhe ja üt-
les: Et lö mind; ja mees löi tedda wal-
juste ja hawas tedda.
38. Ja prohwet läks ja seisis kunninga
ees te peäl, ja ta teggi ennast teist wisi
tuhhaga omma silmade peäl.
39. Ja kui kunningas olli möddaminne-
mas, siis kissendas ta kunninga wasto
ja ütles: So sullane läks sötta, ja wata,
üks mees tulli körwale ja töi teise mehhe
mo kätte, ja ütles: Hoia sedda meest: kui
tedda ial ei olle mitte, siis peab sinno
hing ta hinge assemel ollema, ehk sa pead
talenti hõbbedat maksma.
40. Ja so sullasel olli siin ja seäl tegge-
mist, ja sedda meest ei olnud kusagi;
ja Israeli kunningas ütles ta wasto:
Nenda on so kohhus, kui sa isse moist-
nud.
41. Ja temma pühkis ruttuste tuhha
omma silmade peält ärra, ja Israeli kun-
ningas tundis tedda, et ta prohwetitte
seltsist olli.
42. Ja ta ütles temmale: Nenda ütleb
Jehowa: Et sa se mehhe, kes mo sanna
peäle piddi sama ärrakautud, olled käest
lahtilasknud, sepärrast peab so hing tem-
ma hinge assemel ollema ja sinno rahwas
temma rahwa assemel.
43. Ja Israeli kunningas läks omma
koio pole pahha ja nukra melega, ja tulli
Samaria.

21. Peatük.

Ahabi ja Isebell üllekohhus Naboti wasto.

1. Ja pärrast neid asjo sündis, et Na-
botil, ühhel Jisreelimehhel, kes Jisreelis
ellas, winamäggi olli Samaria kunninga
Ahabi kunninglikko koia körwas.
2. Ja Ahab rägis Naboti wasto ja üt-
les: Anna mulle omma winamäggi, et
se mul olleks rohhoaiaks, sest se on liggi
mo koia jures, ja ma tahhan sulle se eest
ühhe parrama winamäe anda, kui se
on; ehk kui so melest parram on, siis
tahhan sulle rahha anda, mis temma
hind on.
3. Ja Nabot ütles Ahabi wasto: Se
olleks mulle teotusseks Jehowa ees, kui
ma omma wannematte pärrisossa sulle
annaksin.
4. Ja Ahab tulli omma kotta pahha ja
nukra melega sanna pärrast mis Jisreeli-
mees Nabot ta wasto rääkinud ja üttel-
nud: Ei ma anna sulle mitte omma wan-
nematte pärrisossa; ja ta heitis omma
wodi peäle mahha, ja pöris ommad sil-
mad ärra ja ei sönud leiba.
5. Ja ta naene Isebel tulli ta jure ja
rägis temma wasto: Mikspärrast so waim ni
nukker on, et sa ei sö leiba?
6. Ja ta ütles temma wasto: Sepärrast
et ma Jisreelimehhe Naboti wasto räki-
sin ja ütlesin temmale: Anna mulle om-

ma winamäggi rahha pärrast, ehk kui se so mele pärrast on, tahhan ma sulle ühhe winamäe ta assemele anda; ja ta ütles: Ei ma anna sulle mitte omma winamägge.

7. Ja ta naene Isebel ütles temma wasto: Sinna, kas sa nüüd wallitsed kunningriikis Israeli ülle? Touse ülles, sö leiba, ja sul olgo hea meel; minna tahhan sulle Jisreelimehhe Naboti winamäe sata.

8. Ja ta kirjotas ramatud Ahabi nimmel ja panni neid kinni temma pitseriga, ja läkkitas ramatud wannematte ja suurt suggu rahwa kätte, kes Nabotiga temma liñnas ellasid.

9. Aga ramatusse olli ta kirjotanud ja öölnud: Kulutage wälja paasto päew, ja pange Nabot rahwa ette üllema paika seisma,

10. Ja pange kaks pahharetti meest ta kohta seisma, et nemmad ta peäle tunnistawad ja ütlewad: Sinna olled Jummalat ja kunningat teotanud; ja wige tedda wälja ja wiskage tedda kiwwidega surnuks.

11. Ja temma liñna mehhed, wannemad ja suurt suggu rahwas, kes ta liñnas ellasid, teggid nenda kui Isebel olli sanna nende kätte läkkitand, nenda kui kirjotud ramatusse, mis ta nende kätte läkkitas.

12. Nemmad kulutasid wälja paasto päwa, ja pannid Naboti rahwa ette seisma üllema paika.

13. Ja need kaks pahharetti meest tullid ja istusid temma kohta, ja pahharetti mehhed tunnistasid ta peäle, Naboti peäle rahwa ees ja ütlesid: Nabot on Jummalat ja kunningat teotand: ja nemmad wisid tedda wälja liñna tahha ja wiskasid tedda kiwwidega surnuks.

14. Ja nemmad läkkitasid Isebeli jure ja ütlesid: Nabot on kiwwidega wissatud ja ärrasurnud.

15. Ja se sündis kui Isebel kulis, et Nabot olli kiwwidega wissatud ja ärrasurnud, siis ütles Isebel Ahabi wasto: Touse ülles, pärri Jisreelimehhe Naboti winamäggi, mis ta sulle ei tahtnud anda rahha pärrast, sest Nabot ei olle ellus, waid on surnud.

16. Ja se sündis, kui Ahab kulis, et Nabot olli surnud, siis tousis Ahab ülles, et ta piddi allaminnema, Jisreelimehhe Naboti winamäele, sedda pärrima.

17. Ja Jehowa sanna sai Elia kätte, kes Tisbe liñna mees, ja ütles:

18. Touse ülles, minne alla Israeli kunninga Ahabi wasto, kes Samarias; wata, ta on Naboti winamäel, kuhho ta allaläinud, sedda pärrima.

19. Ja sa pead ta wasto räkima ja ütlema: Nenda ütleb Jehowa, kas sa olled ärratapnud ja ka pärrinud? Siis pead sa ta wasto räkima ja ütlema: Nenda ütleb Jehowa, se eest, et koerad Naboti werd on lakkunud, peawad koerad sinno, ka sinno werd lakkuma.

20. Ja Ahab ütles Elia wasto: Olled sa mind leidnud, mo waenlane? ja temma ütles: Ma ollen leidnud, seppärrast et sa ennast olled ärramünud kurja teggema Jehowa silma ees.

21. Wata, ma tahhan kurja so peäle sata ja ärrapühkida sinno tagga, ja Ahabile ärrakautada, mis wasto seina kusseb, ja mis kallis ja alw on Israeli seas.
2 Kunn. 9, 8.

22. Ja ma tahhan so sou Nebati poia Jarobeami sou sarnatseks tehha, ja Abia poia Baesa sou sarnatseks, melepahhandusse pärrast, miska sa mind ärritanud, ja olled Israeli saatnud patto teggema.
p. 16, 3.

23. Ja Jehowa räkis ka Isebeli pärrast ja ütles: Koerad peawad Isebeli ärrasöma Jisreeli müri tagga.

24. Kes Ahabile surreb liñna, tedda peawad koerad ärrasöma, ja kes wäljale surreb, tedda peawad linnud, mis taewa al, ärrasöma,

25. Sest Ahabi sarnast ep olle olnud, kes olleks ennast ärramünud, kurja teggema Jehowa silma ees, sest et ta naene Isebel tedda kihhutas.

26. Ja ta teggi wägga hirmsaid asjo, käies tühja jummalatte järrel keik sedda möda, mis Emorid teinud, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

27. Ja se sündis, kui Ahab neid sanno kulis, et ta ommad rided lõhki kärristas, ja kottirided omma ihho ümber panni ja paastus, ja maggas kottirides ja käis pissi.

28. Ja Jehowa sanna sai Elia kätte, kes Tisbest pärrit, ja ütles:

29. Kas sa olled näinud, et Ahab en ennast allandanud mo ees? Seppärrast et ta mo ees ennast allandanud, siis ei tahha ma kurja sata temma päiwil; ta poia päiwil tahhan ma kurja sata ta sou peäle.

22. Peatük.

Ahabi önneto söddiminne. Josawat ning Ahasia, Juda ning Israeli kunningad.

1. Ja nemmad ellasid kolm aastat rah-
ho sees, ei olnud södda Siria rahwa ja
Israeli wabbel.
2. Ja se sündis kolmandamal aastal, et
Josawat, Juda kunningas, allaläks Is-
raeli kunninga jure.
3. Ja Israeli kunningas ütles omma
sullaste wasto: Eks teie tea, et Ramot
Kileadi maal on meie pärralt, ja meie
seisame wait, et meie sedda ei wötta Si-
ria kunninga käest.
4. Ja ta ütles Josawati wasto: Kas sa
tahhad minnoga sötta minna Ramoti Ki-
leadi male? ja Josawat ütles Israeli
kunninga wasto: Otse kui sinna, nenda
ollen minna, kui sinno rahwas, nenda
minno rahwas, kui so hobbosed, nenda
minno hobbosed.
5. Ja Josawat ütles Israeli kunninga
wasto: Küssi, pallun ma, sel päwal Je-
howa sanna.
6. Ja Israeli kunningas koggus kokko
prohwetid liggi nellisadda meest, ja ütles
nende wasto: Kas ma pean minnema
Kileadi male, Ramoti wasto söddima,
ehk kas pean rabbo seisma? ja nemmad
ütlesid: Minne üles, sest Issand annab
sedda kunninga kätte.
7. Ja Josawat ütles: Eks siin olle weel
üks Jehowa prohwet, et meie temma käest
woiksime küssida?
8. Ja Israeli kunningas ütles Josawa-
ti wasto: Siin on weel üks mees, Jimla
poeg Mika, et woiks temma käest Jehowa
nou küssida; agga ma wihkan tedda, sest
ta ei kulluta mulle head, muud kui kurja;
ja Josawat ütles: Ärgo rägigo kunnin-
gas nenda!
9. Ja Israeli kunningas kutsus ühhe
üllema teenri ja ütles: Sada ruttuste
siia Jimla poeg Mika.
10. Ja Israeli kunningas ja Juda kun-
ningas Josawat istusid iggamees omma
aujärje peäl kalli riettega ehhitud laia
platsi peäl Samaria wärrawa suus, ja
keik prohwetid kulutasid prohweti wisil
nende ees.
11. Ja Kenaana poeg Sidkia olli enne-
sele raudsarwed teinud ja ütles: Nenda
ütleb Jehowa, nisugguste ga pead sa Si-
ria rahwast kaewama, kunni sa neid saad
ärrakaotanud.
12. Ja keik prohwetid kulutasid nenda
ja ütlesid: Minne üles Kileadi male Ra-
moti, ja aia omma asjo hästi, sest Jeho-
wa annab sedda kunninga kätte.
13. Ja käsk, kes läks Mikat kutsma, rä-
kis ta wasto ja ütles: Et wata, prohwe-
titte sannad on head ühhest suust kunnin-
ga wasto; et olgo so sanna nenda, kui
iggaühhe sanna nende seast, ja rägi head.
14. Ja Mika ütles: Ni töeste kui Je-
howa ellab, siis tahhan ma sedda öölda,
mis Jehowa mo wasto rägib.
15. Ja ta tulli kunninga jure, ja kun-
ningas ütles ta wasto: Mika! kas peame
meie minnema Kileadi male Ramoti was-
to söddima, ehk kas peame rahho seisma?
ja temma ütles ta wasto: Minne üles
ja aia omma asjo hästi, sest Jehowa an-
nab sedda kunninga kätte.
16. Ja kunningas ütles ta wasto: Kui
mitto korda pean ma pannema sind wan-
duma, et sa mo wasto ei pea muud räki-
ma kui tött Jehowa nimmel?
17. Ja temma ütles: Ma näggin keik Is-
raeli laiale pillatud ollewad mäggesid mö-
da kui puddolojuksed, kel ei olle karjast: ja
Jehowa ütles: Eks neil olle issandaid? Ig-
gaüks mingo rahhoga taggasi omma koio.
18. Ja Israeli kunningas ütles Josa-
wati wasto: Eks ma so wasto üttelnud,
temma ei kuluta mulle head, muud kui kurja?
19. Ja Mika ütles: Seppärrast kule Je-
howa sanna: ma näggin Jehowa istu-
wad omma aujärje peäl ja keik taewa
söawäe ta körwas seiswad temma parra-
mal ja ta pahhemal pool.
20. Ja Jehowa ütles: Kes tahhab Aha-
bit melitada, et ta üllesläbhäb ja langeb
Ramoti, mis Kileadis? ja üks ütles sed-
da wisi, ja teine ütles teist wisi.
21. Ja üks waim tulli wälja ja seisis
Jehowa ees ja ütles: Minna tahhan ted-
da melitada; ja Jehowa ütles ta wasto:
Miska?
22. Ja ta ütles: Ma tahhan wäljamin-
na ja walle waim olla keige ta prohwe-
titte suus; ja Jehowa ütles: Küll sinna
tedda melitad ja saad ka woimust, minne
wälja ja te nenda.
23. Ja nüüd, wata, Jehowa on walle
waimo annud keige nendesinnaste so proh-
wetitte suhho, ja Jehowa on so peäle
kurja räkind.
24. Ja Kenaana poeg Sidkia tulli liggi,
ja löi Mikat körwa äre ja ütles: Mil wi-
sil on Jehowa Waim mo jurest ärraläi-
nud, et ta sinnoga piddi räkima?
25. Ja Mika ütles: Wata, sinna saad
nähha sel päwal, kui sa ühhest kambrist
teise lähhäd, eest ärrapuggema.

26. Ja Israeli kunningas ütles: Wötta Mika ja wi tedda taggasi liñna, pealikko Ammoni jure ja kunninga poia Joasse jure,
27. Ja ütle neile: Nenda ütleb kunningas, pange tedda wangikotta ja söötke tedda waewalt leiwaga ja waewalt weega, kunni ma rahhoga taggasi tullen.
28. Ja Mika ütles: Kui sinna hästi taggasi tulled rahhoga, ei olle Jehowa mitte mo läbbi räkinud; ja temma ütles: Kuulge keik rahwas!
29. Ja Israeli kunningas läks üles ja Juda kunningas Josawat Ramoti, mis Kileadis.
30. Ja Israeli kunningas ütles Josawati wasto: Ma tahhan teised rided selga panna ja nenda sötta miñna, agga sinna panne ommad rided selga; ja Israeli kunningas panni teised rided selga ja läks sötta.
31. Ja Siria kunningas olli käsko annud söawankritte pealikkuttele, neid olli temmal kaksneljatkümmend, ja ütlenud: Teie ei pea mitte söddima ei wähhema egga surema wasto, muud kui Israeli kunninga wasto üksi.
32. Ja se sündis, kui söawankritte pealikkud näggid Josawati, et nemmad ütlesid: Se on wist Israeli kunningas; ja läksid körwale ta wasto söddima, ja Josawat kissendas.
33. Ja se sündis, kui söawankritte pealikkud näggid, et temma ei olnud Israeli kunningas, siis läksid nemmad taggasi ta jurest ärra.
34. Ja üks mees laskis ammoga ommast waggast melest ja oskas Israeli kunningat siñna wahhele, kus raudrie olli ühtepandud; ja temma ütles omma söitjale: Kalla ümber ja wi mind leerist wälja, sest ma ollen hawa sanud.
35. Ja taplus olli kange sel päwal, ja kunningas piddi jäma omma tölda Siria rahwa wasto, ja surri öhto ärra; ja hawa werri olli joosnud tölla pohja.
36. Ja kissendamisse heäl käis leri läbbi, kui pääw sai loja läinud, ja öldi: Iggamees mingo omma liñna ja iggamees omma male.
37. Ja kunningas olli surnud ja tedda widi Samaria, ja nemmad matsid kunninga Samaria.
38. Ja kui tölda Samaria tigi jures lopputati, siis lakkusid koerad temma werd, kus horad endid pessid, Jehowa sanna möda, mis ta olli räkinud. p. 21, 19.
39. Ja mis weel Ahabist tulleks öölda, ja keik mis ta teinud, ja kodda, mis ta üllesehhitanud elewantiluga, ja keik liñnad, mis ta üllesehhitanud, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?
40. Ja Ahab läks maggama omma wannemattega, ja Ahasja, ta poeg, sai kunningaks temma assemele.
41. Ja Josawat, Asa poeg, olli kunningaks sanud Juda ülle neljandal Ahabi, Israeli kunninga aastal.
42. Josawat olli wiis neljatkümmend aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas wiis kolmatkümmend aastat, ja ta emma nimmi olli Asuba, Silli tüttar.
43. Ja ta käis keige omma issa Asa te peäl, ei ta sest mitte ärra ei lahkund, ta teggi, mis öige olli Jehowa melest.
44. Agga körged paigad ei sanud mitte ärra, rahwas ohwerdasid alles ja suitsetasid körge paikade peäl.
45. Ja Josawat teggi rahho Israeli kunningaga.
46. Ja mis weel Josawatist tulleks öölda, ja ta wäggi; mis ta teinud, ja kuida ta söddinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse? 2 Aia r. 18, 1. n. t. s.
47. Ja üllejänud pordomehhed, kes temma issa Asa päiwil üllejänud, satis temma seält maalt ärra.
48. Ja Edomis ei olnud kunningat, üks mawallitseja olli kunninga assemel.
49. Josawatil olli kümme Tarsisi laewa, et need piddid Owiri minnema kulda toma, ja ei saand siñna, sest laewad läksid hukka Etsjonkeberis.
50. Siis olli Ahabi poeg Ahasja ütlenud Josawati wasto: Mingo mo sullased sinno sullastega laewade peäle; agga Josawat ei tahtnud mitte.
51. Ja kui Josawat sai maggama läinud omma wannemattega ja omma wannematte jure mahhamaetud, omma issa Taweti liñna, siis sai ta poeg Joram kunningaks ta assemele.
52. Ahabi poeg Ahasja sai kunningaks Israeli ülle, Samarias, Juda kunninga Josawati seitsmeteistkümnemal aastal, ja wallitses Israeli ülle kaks aastat.
53. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees ja käis omma issa te peäl ja omma emma te peäl, ja Nebati poia Jarobeami te peäl, kes satis Israeli patto teggema.
54. Ja ta tenis Paalit ja kummardas temma ette, ja ärritas Jehowat, Israeli Jummalat, keik sedda möda, kui ta issa teinud.

Essimesse Kunningatte Ramato Ots.

Teine Kunningatte Ramat.

1. Peatük.

Ahasja haigus; tulli taewast sööb 102 meest ärra.

1. Ja Moabi rahwas tagganesid Israelist ärra pärrast Ahabi surma.

2. Ja Ahasja langes omma üllema toa treppidest mahha, mis Samarias, ja sai haigeks, ja läkkitas käsfud ja ütles nende wasto: Minge, küssige Paalsebubilt, Ekroni jummalalt, kas ma terweks saan sest haigussest.

3. Ja Jehowa Ingel räkis Tisbemehhe Elia wasto: Wötta kätte, minne ülles Samaria kunninga käskude wasto, ja ütle neile: Kas teie seppärrast, otsekui ei olleks mitte Jummalat Israelis, lähhäte Paalsebubilt, Ekroni jummalalt küssima?

4. Ja separrast ütleb Jehowa nenda: Sealt wodi pealt, kus peäle sa olled mahhaheitnud, ei sa sinna mitte ärra, waid sa pead wissiste surrema; ja Elias läks sinna.

5. Ja käsfud tullid ta jure taggasi, ja ta ütles nende wasto: Miks teie tullete taggasi?

6. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Üks mees tulli ülles meie wasto ja ütles meile: Minge jälle taggasi kunninga jure, kes teid läkkitanud, ja rägige ta wasto: Nenda ütleb Jehowa, kas sinna seppärrast, otsekui ei olleks mitte Jummalat Israelis, läkkitad Paalsebubilt, Ekroni jummalalt küssima? seppärrast ei sa sinna mitte sealt wodi pealt ärra, kus peäle sa mahhaheitnud, sest sa pead wissiste surrema.

7. Ja ta ütles nende wasto: Mis wisi olli se mees, kes teie wasto üllestulli ja need sannad teile räkis?

8. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Se olli üks karrune mees, ja temmal olli nahkwö nahkwö wööl; siis ütles temma: Se on Tisbemees Elias.

9. Ja ta läkkitas temma jure pealikko wiekümne üle ja temma wiiskümmend meest: ja se läks ülles ta jure, ja wata, ta istus mäe otsas, ja teine ütles temma wasto: Jummala mees, kunningas ütleb: Tulle mahha.

10. Ja Elias wastas ja ütles pealikko wasto wiekümne üle: Ja kui ma ollen üks Jummala mees, siis langego tulli taewast mahha ja pölletago sind ärra ja so wiiskümmend meest; ja tulloke langes mahha taewast ja pölletas tedda ärra ja ta wiiskümmend meest.

11. Ja ta läkkitas jälle temma jure ühhe teise pealikko wiekümne üle ja temma wiiskümmend meest, ja se wastas ja ütles ta wasto: Jummala mees, nenda ütleb kunningas: Tulle kermeste mahha.

12. Ja Elias wastas ja ütles nende wasto: Kui ma ollen Jummala mees, siis langego tulli taewast mahha, ja pölletago sind ärra ja so wiiskümmend meest; siis langes Jummala tulloke taewast mahha, ja pölletas tedda ärra ja ta wiiskümmend meest.

13. Siis läkkitas ta jälle ühhe pealikko kolmandama wiekümne üle ja temma wiiskümmend meest, ja kolmas pealik wiekümne üle läks ülles, ja tulli ja heitis pölwili mahha Elia ette, ja pallus tedda allandlikkult ja ütles ta wasto: Oh Jummala mees, olgo, pallun ma, mo hing ja so sullaste, nende wiekümne, hing kallis so melest.

14. Wata, tulli on taewast mahhalangend, ja kaks essimest pealikko kahhe essimesse wiekümne üle ja nende wiiskümmend ärrapölletand; olgo nüüd agga mo hing kallis so melest.

15. Ja Jehowa Ingel räkis Elia wasto: Minne alla temmaga, ärra karda tedda; ja ta tousis ülles ja läks temmaga alla kunninga jure.

16. Ja ta ütles temma wasto: Nenda ütleb Jehowa, et sa olled käsfud läkkitanud Paalsebubilt, Ekroni jummalalt küssima: (kas seppärrast, otsekui ep olleks Jummalat Israelis, kelle sanna woiks küssida?) seppärrast ei sa sinna mitte ärra sealt wodi pealt, kus peäle sa olled mahhaheitnud, sest sa pead wissiste surrema.

17. Ja ta surri ärra Jehowa sanna järrele, mis Elias räkis; ja Joram sai kunningaks ta assemele, Juda kunninga Josawati poia Jorami teisel aastal; sest temmal ei olnud poega.

18. Ja mis weel tulleks Ahasjast öölda, mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?

2. Peatük.

Elias lääb taewa ellawalt: Elisa saab temma assemele.

1. Ja se sündis kui Jehowa tahtis Elia kanges tules ülles taewa wia,

siis läksid Elias ja Elisa Kilgalist ärra.
2. Ja Elias ütles Elisa wasto: Et jä
seie, sest Jehowa on mind Peteli läkkita-
nud; agga Elisa ütles: Ni töeste kui Je-
howa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta
sind mitte mahha; ja nemmad läksid alla
Peteli.
3. Ja prohwetitte lapsed, kes Petelis,
tullid wälja Elisa jure ja ütlesid ta was-
to: Kas sa tead, et Jehowa tänna so is-
sanda so pea peält ärrawöttab? ja ta üt-
les: Kül minna ka tean, olge wait.
4. Ja Elias ütles temmale: Elisa, et jä
seie, sest Jehowa on mind läkkitand Jeri-
ko; ja temma ütles: Ni töeste kui Jeho-
wa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta sind
mitte mahha; ja nemmad tullid Jeriko.
5. Ja prohwetitte lapsed, kes Jerikus,
tullid Elisa jure ja ütlesid ta wasto: Kas
sa tead, et Jehowa tänna so issanda so
pea peält ärrawöttab? ja ta ütles: Kül
ma ka tean, olge wait.
6. Ja Elias ütles temmale: Et jä seie,
sest Jehowa on mind Jordani jure läkki-
tand; ja temma ütles: Ni töeste kui Je-
howa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta
sind mitte mahha; ja nemmad läksid
mollemad.
7. Ja wiiskümmend meest prohwetitte
lastest läksid ka ja seisid kaugel nende
kohhal, ja need seisid mollemad Jordani
äres.
8. Ja Elias wöttis omma pitka kue ja
mässis sedda kokko, ja löi wet, ja se lah-
kus übbest ärra muist sinna, muist tenna,
ja need läksid mollemad kuiwalt läbbi.
9. Ja se sündis, kui nemmad läbbiläk-
sid, siis ütles Elias Elisa wasto: Pallu,
mis ma sulle pean teggema, ennekui mind
so jurest ärrawoetakse; ja Elisa ütles:
Ma pallun, et kaks osja sinno waimo
mulle saaks.
10. Ja temma ütles: Sa olled rasket
asja pallunud, kui sa mind nääd ärra-
woetawad ennese jurest, siis sünnib sulle
nenda; agga kui mitte, siis ei sünni se.
11. Ja se sündis, kui nemmad übte jär-
gi käisid ja räkisid, wata, siis olli seäl üks
tulline wanker ja tullised hobbosed, ja
need lahhutasid mollemad übbest ärra, ja
Elias läks kanges tules ülles taewa.
12. Ja Elisa näggi sedda ja temma kis-
sendas: Mo issa! mo issa! Israeli söa-
wankrid ja temma rüütlid! Ja ta ei näi-
nud tedda teps, ja ta hakkas ennese ridist
kinni jo kärristas neid lohki kahheks tük-
kiks. p. 13. 14.
13. Ja ta wöttis Elia pitka kue ülles,
mis ta seljast olli mahhalangenud, ja läks
taggasi ja seisis Jordani äres,
14. Ja wöttis Elia pitka kue, mis ta
seljast olli mahhalangenud, ja löi wet ja
ütles: Kus on Jehowa Elia Jummal?
nenda löi temma ka wet, ja se lahkus üb-
hest ärra muist senna muist tenna, ja Eli-
sa läks läbbi.
15. Ja prohwetitte lapsed, kes Jerikus,
näggid tedda seält kohhalt ja ütlesid: Elia
waim hingab Elisa peäl; ja nemmad tul-
lid ta wasto ja kummardasid temma ette
mahha,
16. Ja ütlesid temma wasto: Et wata,
so sullasid on wiiskümmend meest, wah-
wad mehhed; et mingo need ja otsigo so
issandat, ehk wahhest on Jehowa waim
tedda ärrawinud ja tedda wiskanud übbe
mäe peäle ehk übte orgo; ja temma üt-
les: Ärge laske mitte minna.
17. Ja nemmad käisid ta peäle, kunni
ta hakkas häbbenema, siis ütles ta: Läk-
kitage siis; ja nemmad läkkitasid wiiskümm-
mend meest, ja need otsisid kolm päwa,
ja ei leidnud tedda mitte.
18. Ja nemmad tullid ta jure taggasi,
sest ta olli Jeriko jänud; ja temma ütles
nende wasto: Eks ma üttelnud teile: är-
ge minge mitte!
19. Ja linna mehhed ütlesid Elisa was-
to: Et wata, linna paik on hea, nenda
kui mo issand nääb, agga wessi on pah-
ha, ja ma on sant.
20. Ja temma ütles: Wötke ja toge
mulle üks uus kaus ja pange sola sinna
sisse; ja nemmad töid temmale.
21. Ja ta läks wälja hallika jure, ja
wiskas senna sisse sola ja ütles: Nenda
ütleb Jehowa, ma ollen se wee terweks
teinud, seält ei pea mitte ennam surma
egga sedda, mis siggimattaks teeb, wälja-
tullema.
22. Ja wessi sai terweks tännapäwani
Elisa sanna järrele, mis ta räkis.
23. Ja ta läks seält ülles Peteli, ja kui
ta olli sedda teed üllesminnemas, siis tul-
lid pissikesed poisid linnast wälja, ja
pilkasid tedda ja ütlesid temmale: Tulle
ülles sa paljas pea, tulle ülles sa paljas
pea!
24. Ja kui ta taggasi watis ja neid näg-
gi, siis wandus ta neid ärra Jehowa
nimmel; ja kaks karro tullid metsast wäl-
ja, ja kiskusid neist lohki kaks poisi wiet-
kümmend.
25. Ja ta läks seält ärra Karmeli mäe
peäle, ja seält läks ta taggasi Samaria.

3. Peatük.

Kunningas Joram söddib ja woidab Moabit ärra.

1. Ja Ahabi poeg Joram sai kunnin-
gaks Israeli ülle Samarias, Juda kun-
ninga Josawati kahheksateistkümnemal
aastal, ja wallitses kaksteistkümmend
aastat.
2. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ag-
ga mitte nenda kui ta issa ja kui ta em-
ma: sest temma satis ärra Paali ebbaus-
so samba, mis ta issa olli teinud.
3 Agga ta jäi Nebati poia Jarobeami
pattude külge kinni, kes Israeli satis pat-
to teggema; ei ta neist ärra ei lahkund.
1 Kunn. 15, 26. 34.
4. Ja Moabi kunningas Mesa kaswa-
tas paljo lojuksid ja maksis Israeli kun-
ningale saddatuhhat talle ja saddatuhhat
jära willaga.
5. Ja se sündis, kui Ahab olli ärrasur-
nud, et Moabi kunningas Israeli kun-
ningast ärrataggancs.
6. Ja kunningas Joram läks wälja sel-
sammal päwal Samariast ja lugges ärra
keik Israeli.
7. Ja ta läks, ja läkkitas Juda kunnin-
ga Josawati jure ja ütles: Moabi kun-
ningas on minnust ärrataggancnd; kas
sa tahhad mega tulla Moabi wasto söd-
dima? Ja temma ütles: Ma tahhan ül-
lestulla, ma ollen nenda kui sinna, min-
no rahwas on nenda kui so rahwas, mo
hobbosed nenda kui so hobbosed.
8. Ja ta ütles: Mis teed peame sinna
üllesminnema? ja ta ütles: Edomi kör-
we teed.
9. Siis läks Israeli kunningas ja Ju-
da kunningas ja Edomi kunningas, ja
kui nemmad seitsme päwa te said ärra-
käinud, siis ei olnud wet söawäel egga
lojustel, mis nende järrel käisid.
10. Ja Israeli kunningas ütles: Oh
wiisi on Jehowa needsinnatsed kolm kun-
ningat kutsnud, et ta neid Moabitte kätte
piddi andma.
11. Ja Josawat ütles: Eks siin ei olle
Jehowa prohwetit, et meie temmalt Je-
howa sanna küssime? Ja üks Israeli
kunninga sullastest wastas ja ütles: Siin
on Samati poeg Elisa, kes Elia kätte peä-
le wet wallas.
12. Ja Josawat ütles: Jehowa sanna
on temmal; ja Israeli kunningas, ja Jo-
sawat ja Edomi kunningas läksid alla ta
jure.
13. Ja Elisa ütles Israeli kunninga
wasto: Mis mul on teggemist sinnoga?
minne omma issa prohwetitte jure ja
omma emma prohwetitte jure. Ja Is-
raeli kunningas ütles temmale: Ei mitte,
sest Jehowa on needsinnatsed kolm kun-
ningat kutsunud, et ta neid Moabitte kät-
te tahhab anda.
14. Ja Elisa ütles: Ni tõeste kui wäg-
gede Jehowa ellab, kelle ees ma seisan,
tõeste, kui ma Juda kunningast Josawa-
tist ei peaks luggu, ei ma holiks sinnust
egga ma wataks so peäle.
15. Siis toge mulle nüüd üks mängi-
mees; ja se sündis, kui mängimees kan-
nelt löi, siis sai Jehowa kässi ta peäle.
16. Ja ta ütles: Nenda ütleb Jehowa,
tehke seie orgo kaewandikkusi senna ja
tenna.
17. Sest nenda ütleb Jehowa: Teie ei
sa tuult nähha egga wihma nähha, siiski
peab se org täis wet sama, et teie sate
jua, ja teie weiksed ja teie lojuksed.
18. Segi on kerge assi Jehowa melest,
temma tahhab ka Moabid teie kätte anda.
19. Ja teie peate keik tuggewad liñnad
ja keik parramad liñnad mahhalöma, ja
keik head puud ärraraiuma ja keik weekae-
wud kinnimatma, ja keik head põllud kiw-
widega ärraraiskama.
20. Ja se sündis hommiko, roaohw-
ri aial, wata, siis tulli wessi Edomi teed
möda, ja ma sai täis wet.
21. Kui keik Moabid kuulsid, et kunnin-
gad üllestulnud nende wasto söddima,
siis hüti kokko keik, kes joudsid wööd wöle
panna, ja sedda wannemad weel, ja nem-
mad seisid raia peäl.
22. Ja kui nemmad hommiko warra
üllestousid ja päike paistis wee peäle, siis
näggid Moabid enneste kohhal wee pun-
nase ollewad kui werre,
23. Ja ütlesid: Se on werri; kunningad
on issekeskis endid mõõgaga ärraraiska-
nud ja üks teise mahhalönud; ja nüüd
Moab sagile!
24. Ja nemmad tullid Israeli leri, ja
Israeli mehhed wötsid kätte ja löid Moa-
bid mahha, ja need pöggenesid nende eest
ärra; ja nemmad häwwitasid ma ärra ja
löid Moabid mahha.
25. Ja liñnad kiskusid nemmad mahha,
ja iggamees wiskas omma kiwwi igga
hea põllo peäle ja täitsid neid, ja keik wee-
kaewud matsid nemmad kinni ja keik head
puud raiusid nemmad ärra, senni kui nem-
mad agga Areseti liña kiwwid müri ük-
sipäinis üllejätsid; ja lingowiskajad tul-
lid temma ümber ja piddid sedda mahha-
löma.

26. Ja kui Moabi kunningas näggi, et
taplus weimust ta peäle sai, siis wöttis
ta ennesega seitsesadda meest, kes mööka
wäljatombasid, et ta piddi Edomi kun-
ninga wäest läbbitungima, agga nemmad
ei woinud mitte.
27. Siis sai ta Edomi kunninga essi-
messe poia kätte, kes ta asemele piddi
kunningaks sama ja ohwerdas tedda pöl-
letamisse ohwriks müri peäl; ja suur
kange wibba tulli Israeli peäle, ja nem-
mad läksid ta kallalt ärra ja tullid tag-
gasi omma male.

4. Peatük.

Elisa monnesugguseb immeteud.

1. Ja üks naene, prohwetitte laste
naesteft, kissendas Elisa pole ja ütles:
So sullane, mo mees, on ärrasurnud, ja
sa tead, et so sullane Jehowat kartis, ja
se, kellega temmal wölgo olli, tulleb, mo
kaks poega ennesele sullasiks wötma.
2. Ja Elisa ütles ta wasto: Mis ma
pean sulle teggema? Anna mulle teäda,
mis sul on so koias; ja ta ütles: So üm-
marbajal polle koias middagi muud, kui
ölikruus.
3. Ja temma ütles: Minne, pallu en-
nesele wäljast astjaid keige omma naab-
rette käest, tühje astjaid, ärra pallu pissut.
4. Ja tulle ja panne uks lukko ennese
tagga ja omma poegade tagga, ja walla
keige nende astjatte sisse, ja panne kör-
wale, mis täis on.
5. Ja naene läks ta jurest ärra ja pan-
ni ukse lukku ennese tagga ja omma poe-
gade tagga; nemmad töid astjad ta kätte,
ja temma wallas sisse.
6. Ja se sündis, kui astjad täis said, et
ta ütles omma poia wasto: To mo kätte
weel üks astja; ja ta ütles ta wasto:
Polle ennam astjat; ja öli jäi seisma.
7. Ja ta tulli ja kulutas sedda Jumma-
la mehhele, ja se ütles: Minne, müi öli
ärra ja tasu omma wölg ärra, agga
sinna ja so poiad ellago sest, mis üllejääb.
8. Ja se sündis ühhel päwal, et Elisa
Sunemi läks, ja seäl olli üks rikkas nae-
ne, ja se piddas tedda, et ta piddi leiba
wötma; ja se sündis, ni mittokorda kui
ta seält läbbikäis, siis läks ta sinna sisse
leiba wötma.
9. Ja temma ütles omma mehhe was-
to: Et wata, ma tean, et Jummala mees
pühha on, kes allati meist möbaläbbäb.
10. Et tehkem pissikesse üllema toa
wahheseinaga, ja pangem temmale senna
wodi, ja laua, ja istme ja küünlajalla,
siis sünnib, et ta sinna woib sisseminna,
kui ta meie jure tulleb.
11. Ja se sündis ühhel päwal, et ta
senna tulli, siis läks ta sinna üllema tup-
pa ja maggas seäl.
12. Ja ta ütles omma poisi Keasi was-
to: Hüa se Sunemi liña naene; ja ta
hüdis tedda, ja temma tulli ja seisis ta ees.
13. (Sest ta olli Keasile üttelnud: Et
ütle ta wasto, wata, sa olled meie pär-
rast keik sedda waewa näinud; mis peab
sulle jälle tehtama? Kas so pärrast on
middagi räkimist kunninga wasto, ehk
söapealikko wasto? Ja ta olli üttelnud:
Ma ellan rahhul omma rahwa seas.
14. Ja Elisa olli üttelnud: Mis meie
woime siis temmale tehha? ja Keasi olli
öölnud: Ennä temmal ei olle poega, ja
ta mees on wanna.
15. Sepärrast olli ta öölnud: Hüa ted-
da; ja ta hüdis tedda, ja naene tulli ja
seisis ukse peäl)
16. Siis ütles Elisa: Seätud sellesam-
ma aasta aial pead sa ühhe poia kalla-
ma ümber kaela; ja ta ütles: Ei mitte
mo issand, sa Jummala mees, ärra wal-
leta omma ümmarbaja wasto.
17. Ja naene sai ennast wasto ja töi
poia ilmale sellesamma aasta seätud aial,
mis Elisa ta wasto olli räkinud.
18. Ja laps kaswis üles, ja se sündis
ühhel päwal, et ta wäljaläks omma issa
jure, leikajatte jure.
19. Ja ta ütles omma issa wasto: Oh
mo pead, mo pead! Ja se ütles poisi
wasto: Kañna tedda ta emma jure.
20. Ja ta kandis tedda ja wiis tedda
temma emma jure; ja ta istus temma
pölwe peäl lounast sadik, siis surri ta
ärra.
21. Ja ta emma läks üles ja heitis ted-
da Jummala mehhe wodi peäle maggama,
ja panni ukse temma tagga lukko ja läks
wälja,
22. Ja hüdis omma mehhe ja ütles:
Läkkita mulle, pallun ma, üks poistest ja
üks emmaeeslitest, siis tahhan ma rut-
tuste Jummala mehhe jure minna ja jäl-
le taggasi tulla.
23. Ja ta mees ütles: Miks sa tänna
ta jure läbbäd? nüüd ei olle nore ku püh-
ha egga hingamisse pääw; ja ta ütles:
Hästi keik.
24. Ja ta laskis emmaeesli saddulasse
panna ja ütles omma poisi wasto: Aia
peäle ja minne, ärra te mulle wiwitust
söites, olgo siis et ma sulle ütlen.
25. Ja ta läks ja tulli Jummala meh-

de jure Karmeli mäe peäle, ja se sündis, kui Jummala mees tedda näggi ennese koddal, siis ütles ta omma poisi Keasi wasto: Wata, se on se Suneminaene.

26. Et jose nüüd temma wasto ja ütle temmale: Kas sinno käesi, kas so mehhe käesi, kas so poia käesi hästi käib? ja ta ütles: Hästi keik.

27. Ja ta tulli Jummala mehhe jure mäe peäle ja hakkas ta jallust kinni, ja Keasi tulli tedda ärralükkama; ja Jummala mees ütles: Seija temmast rahho; sest ta südda on temmal kurb ja Jehowa on sedda mulle teädmatta jätnud ja ep olle mulle teäda annud.

28. Ja naene ütles: Kas ma ollen omma issanda käest poega pallunud? eks ma öölnud: Ärra petta mind mitte?

29. Ja ta ütles Keasile: Panne omma wö wöle ja wötta mo sau ennesele kätte ja minne; kui kegi so wasto juhtub, siis ärra terreta tedda mitte, ja kui kegi sind terretab, siis ärra wasta temmale mitte, ja panne mo sau poisikesse silmade peäle.

30. Ja poisikesse emma ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta sind mitte mahha; siis wöttis ta kätte ja läks temma järrele.

31. Ja Keasi olli nende ele ärraläinud ja sau poisikesse silmade peäle pannud; agga ei olnud heält egga tähhelepannemist; ja ta tulli taggasi ta wasto ja andis temmale teäda ja ütles: Poisike ep olle üllesärkand.

32. Ja Elisa tulli senna kotta, ja wata, poisike olli surnud ja temma wodi peäle pandud.

33. Ja ta tulli ja panni ukse lukko mollematte tagga ja pallus Jehowat;

34. Ja läks ülles ja heitis lapse peäle, ja panni omma su temma su peäle, ja ommad silmad temma silmade peäle, ja ommad käed temma kätte peäle, ja heitis kummuliste ta peäle, et lapse ihho soja jai.

35. Ja ta tulli jälle ja käis koias ükskord sinna ja ükskord tenna, ja läks ülles ja heitis kummuliste temma peäle; siis aewastas poisike seitsekorda, pärrast teggi poisike ommad silmad lahti.

36. Ja ta hüdis Keasi ja ütles: Hüa se Suneminaene; ja ta hüdis tedda, ja ta tulli temma jure; ja Elisa ütles: Wötta omma poeg ärra.

37. Ja ta tulli, ja heitis temma ümber jalge, ja kummardas mahha, ja wöttis omma poia ärra ja läks wälja.

38. Ja Elisa tulli taggasi Kilgali, ja nälg olli seäl maal, ja prohwetitte lapsed istusid temma ees, ja ta ütles omma poisile: Panne suur pot tullele ja keda leent prohwetitte lastele.

39. Ja üks läks wäljale rohto noppima, ja leidis metskörwitse pu ja noppis seält peält marjo omma kue täis, ja tulli ja leikas neid löhki leme potti sisse, sest nemmad ei tunnud neid.

40. Ja nemmad wallasid wälja meestele süa, ja se sündis, kui nemmad lemest söid, et nemmad kissendasid ja ütlesid: Oh Jummala mees, surm pottis! ja nemmad ei woind mitte süa.

41. Ja temma ütles: Toge siis jahho; ja ta wiskas potti ja ütles: Walla wälja rahwa ette, et nemmad söwad; siis ei olnud middagi kurja pottis.

42. Ja üks mees tulli Paalsalisast ja töi Jummala mehhele essimesest uudsest wiljast kakskümmend odraleiba ja torest wilja temma keega tükkis; ja Elisa ütles: Anna rahwa kätte, et nemmad söwad.

43. Ja temma tener ütles: Mis ma sedda pean andma saa mehhele? Agga temma ütles: Anna rahwale, et nemmad söwad; sest nenda ütleb Jehowa: Sest saab süa ja jääb weel ülle,

44. Ja ta panni nende ette, ja nemmad söid ja jätsid ülle, Jehowa sanna järrele.

5. Peatük.

Siria üllem pealik saab piddalitöwwest terweks.

1. Ja Siria kunninga söapealik Naaman olli üks suur mees omma issanda ees ja auustud, sest temma läbbi olli Jehowa Siria rahwale abbi saatnud, ja ta olli üks wäggew wahwa mees, agga piddalitöbbine.

2. Ja Siria rahwas ollid wäljaläinud hulgaliste ja Israeli maalt pissikesse tüttarlapse wangi tonud, ja se olli Naamani naest tenimas.

3. Ja se ütles omma emmanda wasto: Oh et mo issand olleks prohweti ees, kes Samarias; kül se siis wöttaks ta piddalitöwwe temmast ärra.

4. Ja Naaman läks ja kulutas omma issandale, ja ütles: Nenda ja nenda on tüttarlaps räkinud, mis Israeli maalt.

5. Ja Siria kunningas ütles: Minne kül, tulle, sest ma tahhan ramato läkkitada Israeli kunninga kätte; ja ta läks ärra ja wöttis ennese kätte kümme talenti höbbedat ja kuustuhhat kuldseklit, ja kümme üllikonda ridid.

6. Ja ta wiis ramato Israeli kunninga kätte, ses öldi: Ja nüüd, kui sesinnane

ramat so kätte tulleb, wata, ma ollen om-
ma sullase Naamani so jure läkkitanud,
et sa peab ta piddalitöwwe temmast ärra-
wötma.
7. Ja se sündis, kui Israeli kunningas
ramatut sai luggenud, siis kärristas ta
ommad rided löhki ja ütles: Kas minna
ollen Jummal, et ma woin surmata ja
ellawaks tehha? et sesinnane mo jure läk-
kitab, et ma mehhest temma piddalitöwwe
pean ärrawötma; sest moistke agga nüüd
ja wadage, et ta minnule süüd otsib.
1 Mos. 30. 2.
8. Ja se sündis, kui Jummala mees
Elisa kulis, et Israeli kunningas ommad
rided olli löhki kärristanud, siis läkkitas
ta kunninga jure ja ütles: Miks sa om-
mad rided olled löhki kärristanud? et tul-
go ta minno jure, et ta saaks tunda, proh-
weti Israelis ollewad.
9. Siis tulli Naaman omma hooste ja
omma töllaga, ja jäi Elisa uksse ette seis-
ma.
10. Ja Elisa läkkitas kässo ta jure ja
ütles: Minne ja pesse ennast seitsekorda
Jordanis, siis saab so lihha jälle terweks,
ja sa saad puhtaks.
11. Ja Naaman sai wägga kurjaks, ja
läks ärra ja ütles: Wata, ma mötlesin,
wist ta tulleb mo jure wälja, ja seisab
siin, ja hüab Jehowa omma Jummala
nimme appi, ja katsub omma käega kohta
ja wöttab nenda minnust piddalitöwwe
ärra.
12. Eks olle Damaskusse jöed Abana
ja Warwar parramad, kui keik Israeli
weed? Eks ma nende sees ennast ei woi
pesta, et ma puhtaks saaksin? Ja ta pö-
ris ümber ja läks ärra tullise wihhaga.
13. Siis läksid temma sullased liggi, ja
räkisid ta wasto ja ütlesid: Mo issa, ol-
leks prohwet suurt asja so wasto räki-
nud, eks sa olleks sedda teinud? kui paljo
ennam nüüd, et ta so wasto öölnud:
Pesse ennast, siis saad sa puhtaks.
14. Ja ta läks alla ja kastis ennast Jor-
dani sisse seitsekorda Jummala mehhe
sanna järrele; ja temma lihha sai jälle
terweks, kui pissikesse poisi lihha, ja ta
sai puhtaks.
15. Ja ta läks taggasi Jummala mehhe
jure, temma ja keik ta wäggi, ja tulli ja
seisis ta ees, ja ütles: Et wata, ma tean,
et ep olle keiges mailmas muud Jumma-
lat kui Israelis, sepärrast et wötta nüüd
se and omma sullase käest.
16. Ja Elisa ütles: Ni töeste kui Jeho-
wa ellab, kelle ees ma seisan, minna ei
wötta mitte; ja ta aias wägga temma
peäle, et ta piddi wötma, agga ta ei taht-
nud mitte.
17. Ja Naaman ütles: Kui mitte; et
lasse siis omma sullasele ni paljo mulda
anda, kui kaks hobboeesli suutwad kan-
da; sest so sullane ei tahha mitte ennam
pölletamisse-egga tappaohwrid teiste jum-
malattele ohwerdada, waid Jehowale.
18. Selle asja pärrast wötko Jehowa so
sullasele andeks anda, kui mo issand
Rimmoni kotta lähhäb sinna kummarda-
ma, ja toetab ennast mo käe peäle, ja
minna Rimmoni koias kummardan; kui
ma Rimmoni koias pean kummardama,
siis andko Jehowa so sullasele andeks sel-
le asja pärrast.
19. Ja Elisa ütles temmale: Minne
rahhoga; ja temma sai tükki maad ta ju-
rest ärra.
20. Siis mötles Keasi, Jummala meh-
he Elisa pois: Wata, mo issand on Si-
riamehhe Naamani wasto keelnud temma
käest wötmast, mis ta olli tonud: ni töes-
te kui Jehowa ellab, ma josen ta järrele
ja wöttan middagi temma käest.
21. Ja Keasi aias Naamani tagga; kui
Naaman tedda näggi ennese järrele joks-
wad, siis kargas ta tölla seest wälja ta
wasto ja ütles: Kas keik hästi?
22. Ja temma ütles: Hästi keik, mo is-
sand läkkitas mind ja käskis öölda: Wa-
ta, otse nüüd tullid mo jure Ewraimi
mäggise maalt kaks poisi prohwetitte las-
test; anna, pallun ma, neile üks talent
höbberahha ja kaks üllikonda ridid.
23. Ja Naaman ütles: Wötta heaks,
wötta kaks talenti; ja ta aias wägga tem-
ma peäle ja siddus kaks talenti höbberah-
ha kahhe kukrusse, ja kaks üllikonda ridid,
ja ta andis sedda omma kahhe poisile, et
nemmad temma ees piddid kandma.
24. Ja kui ta mäekünka peäle sai, siis
wöttis ta sedda nende käest ja panni kot-
ta seisma, ja laskis mehhed minna, ja
nemmad läksid ärra.
25. Ja temma tulli ja seisis omma is-
sanda jures, ja Elisa ütles ta wasto:
Kust sa tulled Keasi? ja ta ütles: So sul-
lane ep olle käinud ei siin egga seäl.
26. Ja ta ütles ta wasto: Eks mo süd-
da ka käinud, kui mees omma tölla peält
so wasto pöris? Kas nüüd aeg olli höb-
bedat wötta, ja ridid wötta, ja ölipuae-
do, ja winamäggesid, ja puddolojuksid,
ja weiksid, ja sullasid ja tüdrukkuid?
27. Sepärrast peab Naamani piddali-
többi sinno külge ja so sou külge jäma

iggamehte; ja Keasi läks ta jurest ärra ja
olli piddalitöbbine kui lummi.

6. Peatük.

Elisa panneb rauda uiuma; inglitte wäe leer; Samaria liñna suur nälja häbda, kui Siria wäggi seäl al olli.

1. Ja prohwetitte lapsed ütlesid Elisa
wasto: Et wata, kobt, kus meie sinno ees
ellame, on meile wägga kitsas.
2. Et lasse meid Jordani jure miñna,
et meie seält iggamees ühhe palgi tome,
ja ennestele senna asseme walmistame,
kus meie woime ellada; ja ta ütles:
Minge.
3. Ja üks ütles: Wötta ette, ma pal-
lun, tulle omma sullastega; ja ta ütles:
Küll ma tullen.
4. Ja ta läks nendega; ja nemmad tul-
lid Jordani jure ja raiusid puid mahha.
5. Ja kui üks olli palki mahharaiumas,
siis langes raud wette, ja ta kissendas ja
ütles: Oh mo issand, segi on laenuks
wöetud!
6. Ja Jummala mees ütles: Kus ta
langes? Ja ta näitis temmale paika, ja
leikas ühhe pu walmis, ja pistis siñ-
na ja teggi, et raud uius.
7. Ja ta ütles: Wötta se ennesele ülles;
ja ta pistis omma käe siñna, ja wöttis
sedda.
8. Ja Siria kunningas olli söddimas
Israeli wasto; ja piddas nouu omma
sullastega ja ütles: Nimmetamatta pai-
kas peab mo leri asse ollema.
9. Ja Jummala mees läkkitas Israeli
kunninga jure ja ütles: Hoia, et sa sest
paigast möda ei lähhä, sest Siria rahwas
tullewad senna seisma.
10. Ja Israeli kunningas läkkitas sen-
na paika, mis Jummala mees temmale
ütelnud ja tedda maenitsenud, et ta en-
nast seäl piddi hoidma; ja sedda ei mitte
üttskord egga kakskorda.
11. Ja Siria kunninga süddä sai segga-
seks sesinnatse asja pärrast, ja kutsus om-
mad sullased ja ütles nende wasto: Eks
teie ei tahha mulle teäda anda, kes on
meie seast Israeli kunninga poolt?
12. Ja üks temma sullasist ütles: Ei
ükski, mo issand kunningas, waid proh-
wet Elisa, kes Israelis, annab Israeli
kunningale teäda need sannad, mis sa
ommas maggadeskambris rägid.
13. Ja ta ütles: Minge ja wadage, kus
ta on, et ma senna läkkitan ja lassen ted-
da ärratua; ja temmale anti teäda ja
öeldi: Wata, ta on Dotanis.
14. Ja ta läkkitas siñna hobbosed ja
söawankrid ja söawäe, ja nemmad tullid
öse ja piirsid liñna ümber.
15. Ja Jummala mehhe tener joudis
warra üllestousma, ja läks wälja, ja
wata, wäggi olli liñna ümber ja hobbo-
sed ja wankrid; ja ta pois ütles temma
wasto: Oh mo issand, mis peame nüüd
teggema?
16. Ja ta ütles: Ärra karda, sest en-
nam on neid, kes meie jures, kui neid,
kes nende jures. Laul. 3, 7. ja 27, 3.
17. Ja Elisa palles ja ütles: Jehowa,
te, pallun ma, ta silmad lahti, et ta nääb!
Ja Jehowa teggi poisi silmad lahti ja ta
näggi, ja wata, mäggi olli täis tullisid
hobbosid, ja wankrid Elisa ümber.
1 Mos. 32, 2.
18. Ja kui nemmad ta jure allatullid,
siis pallus Elisa Jehowat ja ütles: Et lö
seddasinnast rahwast sure pimmedussega
Elisa sanna järrele. 1 Mos. 19, 11.
19. Ja Elisa ütles nende wasto: Se
polle se te, egga siin polle se lin; tulge
mo järrele, siis tahhan teid sata meh-
ho jure, kedda teie otsite; ja ta satis neid
Samaria liñna.
20. Ja se sündis, kui nemmad Samaria
said, et Elisa ütles: Jehowa, te nende
silmad lahti, et nemmad näwad! Ja Je-
howa teggi nende silmad lahti, ja nem-
mad näggid, ja wata, nemmad ollid kesk
Samariat.
21. Ja Israeli kunningas ütles Elisa
wasto, kui ta neid näggi: Mo issa, kas
ma pean neid mahhalöma, kas pean lö-
ma?
22. Ja ta ütles: Ei sa pea mitte mah-
halöma; kas sa neid mahhalööd, kedda
omma mööga läbbi ja omma ammo läb-
bi wangiks saad? Panne leiba ja wet
nende ette, et nemmad söwad ja jowad,
ja ärralähhäwad omma issanda jure.
Opp. Saan. 25, 21. 22.
23. Ja ta walmistas neile sure söma-
aia, ja nemmad söid ja jöid; siis laskis
ta neid miñna, ja nemmad läksid omma
issanda jure; ja Siria wäehulgad ei wöt-
nud mitte ennam Israeli male tulla.
24. Agga pärrast sedda sündis, et Si-
ria kunningas Pennadad keik omma söa-
wäe koggus, ja läks ülles ja tulli Sama-
ria alla.
25. Ja suur nälg olli Samarias, ja
wata nemmad ollid seäl al, kunni üks
eesli pea maksis kahheksakümmend böbbe-
seklit, ja üks korter wilja allumist wiis
höbbeseklit.

26. Ja se sündis, kui Israeli kunningas
müri peäl mödaläks, siis kissendas üks
naene ta wasto ja ütles: Sada abbi, mo
issand kunningas!
27. Ja ta ütles: Kui Jehowa sulle abbi
ei sada, kust minna pean sulle abbi saat-
ma? kas rehhealluseſest ehk surrotörrest?
28. Ja kunningas ütles temmale: Mis
sul on? Ja ta ütles: Se naene ütles mo
wasto: Anna omma poeg, et meie tedda
tänna ärrasöme, ja minno poia tahhame
homme süa.
29. Ja meie keetsime minno poia ja söi-
me tedda ärra; ja ma ütlesin teisel päwal
temma wasto: Anna omma poeg, et meie
tedda ärrasöme: agga ta on omma poia
eest ärrapistnud.
30. Ja se sündis, kui kunningas naese
sanno kulis, et ta ommad rided löhki kär-
ristas, et ta kül müri peäl käis; ja rah-
was näggi, ja wata, kottirie olli al was-
to ihho seestpiddi.
31. Ja ta ütles: Nenda tehko mulle
Jummal ja nenda weel peälegi, kui Sa-
wati poia Elisa pea tänna peab seisma
jäma ta otsa!
32. Ja Elisa istus ommas koias, ja
wannemad istusid ta jures; ja kunningas
läkkitas ühhe mehhe ennese ele; ennego
käsk ta jure tulli, siis olli ta jo wanne-
matte wasto öelnud: Kas ollete näinud,
et selle tapja poeg on läkkitanud mo pead
otsast ärrakistma? wadage, kui käsk tulleb,
siis pange uks lukko ja seiske ulsega ta
wasto; eks ta issanda jalge klihkaminne
ei olle ta tagga?
33. Ta olli alles nendega räkimas, wa-
ta, siis tulli käsk alla ta jure, ja kunningas
ütles: Wata, se önnetus tulleb Jehowa
käest, mis pean ma weel Jehowa käest
ootma?

7. Peatük.

Elisa kulutab ette wilja samist alwa hinnaga.

1. Ja Elisa ütles: Kuulge Jehowa
sanna, nenda ütleb Jehowa, homme sel
aial peab pool küllimitto peent jahho üh-
he selli, ja küllimit odre ühhe selli maks-
ma Samaria wärrawa suus.
2. Ja üllem pealik, kelle käe peäle kun-
ningas ennast toetas, wastas Jummala
mehhele ja ütles: Wata, kui Jehowa
teeks lukisid taewa külge, kas se assi peaks
sündima? ja ta ütles: Wata, sa saad om-
ma silmaga näbba, agga mitte sest süa.
3. Ja nelli piddalitöbbist meest olli wär-
rawa tagga, ja need ütlesid üks teise was-
to: Mis meie siin istume, senni kui meie
ärrasurreme?
4. Ehk meie mötlekſime: Meie tahhame
linna sisse minna; siis on linnas nälg ja
meie surreme senna ärra; ja kui meie siie
jäme, siis surreme ka; sepärrast lähme ja
kargagem Siria rahwa leri, kui nemmad
meid ellusse jätwad, siis jäme ellusse, ja
kui nemmad meid surmawad, siis olleme
surnud.
5. Ja nemmad tousid pubte üllès, et
nemmad piddid Siria rahwa leri minne-
ma; ja nemmad tullid Siria leri otsa, ja
wata, seäl ei olnud ühtegi meest.
6. Ja Issand olli Siria söawäe lasknud
kuulda wankritte mürrinat, ja hooste lab-
binat ja sure wäe kärrinat, et nemmad
ütlesid üks teise wasto: Wata, Israeli
kunningas on meie wasto palkanud Het-
tide kunningad ja Egiptusse kunningad,
et nemmad meie peäle tullewad.
7. Ja nemmad wötsid kätte ja pöggene-
sid pubte ärra ja jätsid ommad telgid, ja
hobbosed ja eeslid mahha leri, nenda kui
se olli, ja pöggenesid omma binge eest.
8. Ja kui need piddalitöbbised tullid lin-
na leri otsa, siis läksid nemmad ühte telki
ja söid ja jöid, ja kandsid seält ärra höb-
bedat, ja kulda ja ridid, ja läksid ja mat-
sid mahha; ja nemmad tullid taggasi ja
läksid teise telki ja kandsid ka seält ärra,
ja läksid ja matsid mahha.
9. Ja nemmad ütlesid üks teise wasto:
Ei meie te mitte, mis öige; sesinnane päaw
on üks hea sannume päaw; kui meie wait
jäme ja otame, kunni hommiko walge saab,
siis meie üllekohhus saab meid kätte; sepär-
rast tulge ja lähme, et meie sedda kunnin-
ga kotta teäda anname.
10. Ja nemmad tullid ja hüüdsid linna
wärrawa hoidjat ja kulutasid temmale ja
ütlesid: Meie tullime Siria leri, ja wata,
seäl ei olnud keddagi egga innimeste
heält, ei muud kui hobbosed kinniseutud
ja eeslid kinniseutud, ja telgid, nenda kui
peawad ollema.
11. Ja ta hüdis teist wärrawa hoidjaid,
et nemmad sedda piddid kunninga kotta
teäda andma.
12. Ja kunningas tousis öse üllès ja
ütles omma sullaste wasto: Ma tahhan
teile nüüd teäda anda, mis Siriamehhed
meile tewad: nemmad teädwad, et meil
nälg on, sepärrast on nemmad lerist wäl-
jaläinud, eest ärrapuggema wäljale, ja
mötlewad: Kui need linnast wäljatulle-
wad, siis tahhame neid ellawalt kinniwöt-
ta ja linna sisse minna.

13. Ja üks temma sullastest wastas ja
ütles: Et wötto nemmad nüüd wiis üllejänud hoostest, mis seie üllejänud; (wata, need on nälgas, nenda kui keik Israeli hulgad, mis seie üllejänud; wata,
need on otsas, nenda kui keik Israeli hulgad, mis otsa sanud) et läkkitagem neid,
et same nähha.
14. Ja nemmad wötsid kaks hoostega wankrit, ja kunningas läkkitas Siria wäe järrele ja ütles: Minge ja wadage.
15. Ja nemmad läksid nende järrele Jordanist sadik, ja wata, keik te olli täis ridid ja riisto, mis Siriamehhed ollid mahha wiskanud, kui nemmad ärraruttasid;
ja käsjud tullid taggasi ja andsid kunningale teäda.
16. Ja rahwas läksid wälja ja risusid Siria leri ärra, ja pool küllimitto peent jahho maksis ühhe sekli, ja üks küllimit odre ühhe sekli, Jehowa sanna järrele.
s. 1. Laul. 33, 4.
17. Ja kunningas panni üllema pealikko, kelle käe peale ta ennast toetas, wärrawa üllewatajaks, agga rahwas tallasid tedda ärra wärrawa suus, et ta surnuks jäi, nenda kui Jummala mees olli räkinud, mis ta siis räkis, kui kunningas alla tulli ta jure.
18. Ja se sündis sedda möda, kui Jummala mees räkinud kunninga wasto ja üttelnud: Üks küllimit odre peab maksma ühhe sekli, ja pool küllimitto peent jahho ühhe sekli, homme sel aial Samaria wärrawa suus.
19. Ja üllem pealik olli Jummala mehhele wastand ja üttelnud: Wata, kui Jehowa teeks lukisid taewa, kas se asji peaks sündima? ja Elisa olli öölnud: Wata, sa saad sedda omma silmaga nähha, agga mitte sest süa. s. 2.
20. Ja se sündis temmale nenda: sest rahwas tallasid tedda ärra wärrawa suus, et ta surnuks jäi.

8. Peatük.

Seitsmeaastane nälg; Pennadad küssib nou Elisa käest.

1. Ja Elisa olli naese wasto, kelle poia ta ellawaks teinud, räkinud ja üttelnud: Wötta kätte ja minne ärra, sinna ja so perre, ja jä ellama kui wööras, kubbo sa ial woid asset sada: sest Jehowa wöttab wälja hüda, ja se tulleb ka seie male seitsmeks aastaks.
2. Ja naene wöttis kätte ja teggi Jummala mehhe sanna järrele, ja temma läks ärra omma perrega ja jäi Wilistitte male kui wööras ellama seitse aastat.
3. Ja se sündis seitsme aasta pärrast, et naene Wilistitte maalt taggasi tulli, ja läks wälja kunninga pole kissendama omma koia ja omma pöllo pärrast.
4. Ja kunningas räkis Jummala mehhe poisi Keasiga ja ütles: Et juttusta mulle keik sured asjad, mis Elisa on teinud.
5. Ja kui ta kunningale sedda juttustas, et ta ühhe surno olli ellawaks teinud, wata, siis kissendas naene, kelle poia ta olli ellawaks teinud, kunninga pole omma koia ja omma pöllo pärrast; ja Keasi ütles: Mo issand kunningas, se on se naene ja se on temma poeg, kedda Elisa ellawaks teinud.
6. Ja kunningas küssis naese käest, ja ta juttustas temmale keik; siis andis kunningas temma kasa ühhe üllema teenri ja ütles: Sada keik ta omma jälle temma kätte ja keik, mis pöllust tulnud sest päwast, kui ta ma on mahhajätnud siit sadik.
7. Ja Elisa tulli Damaskusse, ja Siria kunningas Pennadad olli haige, ja temmale anti teäda ja öldi: Jummala mees on seie tulnud.
8. Ja kunningas ütles Asaeli wasto: Wötta üks and ennese kätte ja minne Jummala mehhe wasto, ja küssi ta käest Jehowa wastust ja ütle: Kas ma sest haigussest peaksin terweks sama?
9. Ja Asael läks temma wasto, ja wöttis anni ennese kätte ja keiksuggust Damaskusse warra, ni paljo kui nellikümmend kamelit suutsid kanda, ja tulli ja seisis temma ees ja ütles: So poeg Pennadad, Siria kunningas, on mind so jure läkkitand ja ütleb: Kas ma peaksin sest haigussest terweks sama?
10. Ja Elisa ütles ta wasto: Minne, ütle temmale: Küll sa woiksid terweks sada! Agga Jehowa on mulle näitnud, et ta wissiste surma saab.
11. Ja ta watis üksi silmi Asaeli peäle, kunni temma hakkas häbbenema; ja Jummala mees hakkas nutma.
12. Ja Asael ütles: Mispärrast nuttab mo issand? Ja ta ütles: Et ma tean, mis kurja sa wöttad Israeli lastele tehha; nende tuggewad linnad pistad sa pöllema, ja nende nored mehhed tappad sa ärra möögaga, ja wöttad nende nored lapsed wasto kiwwi paiskada ja löhki löhkuda neid, kes käima peäl on.
13. Ja Asael ütles: Mis on siis so sullane, se koer, et ta ni sure asja peaks teggema? ja Elisa ütles: Jehowa on

mulle näitnud, et sa kunningaks saad Si-
ria ma ülle. 1 Kunn. 19, 15.
14. Ja ta läks Elisa jurest ärra ja tulli
omma issanda jure, ja se ütles temmale:
Mis ütles sulle Elisa? Ja ta ütles: Tem-
ma ütles mulle, sa woitsid küll terweks
sada.
15. Ja se sündis teisel päwal, et Asael
waiba wöttis ja kastis sedda wette, ja
lautas Pennadadi silmade peäle, et ta
ärrasurri; ja Asael sai kunningaks temma
assemele.
16. Ja Israeli kunninga, Ahabi poia
Jorami wiendal aastal, kui Josawat Ju-
da kunningas olnud, siis wallitses Josa-
wati poeg Joram kui Juda kunningas.
17. Ta olli kaks aastat neljatkümmend
wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallit-
ses kahheksa aastat Jerusalemmas.
18. Ja käis Israeli kunningatte te peäl,
nenda kui Ahabi suggu olli teinud, sest
Ahabi tüttar olli temmale naeseks, ja ta
teggi kurja Jehowa silma ees.
19. Agga Jehowa ei tahtnud Juda är-
rarikkuda omma sullase Taweti pärrast,
nenda kui ta temmale olli tootanud anda
ühhe kunningrigi lambi ta poegadele ig-
gal aial. 1 Kunn. 11, 36.
20. Temma aial tagganesid Edomid
Juda wallitsusse alt ärra ja töstsid kun-
ninga enneste ülle.
21. Sest Joram olli sinna Sairi läinud
ja keik söawankrid temmaga, ja se sündis,
et ta öse üllestousis ja löi Edomid mah-
ha, kes temma ümber ollid, ja söawank-
ritte pealikkud; ja rahwas pöggenes ärra
omma maiadesse.
22. Sepärrast tagganes Edomi rahwas
Juda wallitsusse alt ärra tännapäwani;
siis sel aial tagganes Libna ka ärra.
23. Ja mis weel tullets Joramist ööl-
da, ja keik mis ta teinud, eks need asjad
olle üllestirjotud Juda kunningatte asja-
de aiaramatusse?
24. Ja Joram läks maggama omma
wannemattega ja tedda maeti mahha ta
wannematte jure Taweti linna, ja ta poeg
Ahasja sai kunningaks ta assemele.
25. Israeli kunninga Jorami, Ahabi
poia, kahheteistkümnemal aastal, sai Ahas-
ja, Jorami poeg, Juda kunningaks.
26. Ahasja olli kaks aastat kolmatküm-
mend wanna, kui ta kunningaks sai, ja
wallitses ühhe aasta Jerusalemmas, ja
ta emma nimmi olli Atalja, Israeli kun-
ninga Omri tüttar.
27. Ja ta käis Ahabi sou te peäl ja
teggi kurja Jehowa silma ees, otsekui
Ahabi suggu, sest ta olli wäimees Ahabi
soust.
28. Ja ta läks Ahabi poia Joramiga
sötta, Siria kunninga Asaeli wasto, Ra-
moti, mis Kileadis: agga Siriamehhed
löid Jorami wäe mahha.
29. Ja kunningas Joram läks taggasi,
et ta piddi ennast laskma parrandada ha-
wust, mis ta Siriameeste käest sanud Ra-
mas, kui ta Siria kunninga Asaeli wasto
söddis; ja Juda kunningas Ahasja, Jo-
rami poeg, tulli alla Jisreeli, Ahabi poe-
ga Joramit waatma, sest ta olli haige.

9. Peatük.

Jeut woitakse kunningaks; temma essimenne bige wihha.

1. Ja prohwet Elisa hüdis ühhe proh-
wetitte lastest ja ütles temmale: Panne
wö omma wöle, ja wötta se öllikruus en-
nese kätte ja minne Ramoti, mis Kileadis.
2. Ja kui sa sinna tulled, siis wata, kus
Nimsi poia Josawati poeg Jeu on, ja min-
ne sisse ja kässi tedda üllestousta ta wenda-
de seast, ja wi tedda taggumisse kambri,
3. Ja wötta öllikruus, ja walla ta pea
peäle ja ütle: Nenda ütleb Jehowa: ma
ollen sind kunningaks woidnud Israeli
ülle; siis te uks lahti ja pöggene, ja är-
ra ota mitte.
4. Ja noormees, prohweti pois, läks
Ramoti, mis Kileadis.
5. Kui ta sinna tulli, wata, siis istusid
söapealikkud seäl, ja temma ütles: Pea-
lik! mul on sulle middagi räkimist; ja Jeu
ütles: Kellele meie keikide seast? ja ta üt-
les: Sulle, pealik.
6. Ja ta tousis üles ja läks senna ho-
nesse, ja teine wallas ölli ta pea peäle ja
ütles temmale: Nenda ütleb Jehowa,
Israeli Jummal: ma ollen sind kunnin-
gaks woidnud Jehowa rahwa ülle, Is-
raeli ülle.
7. Ja sinna pead omma issanda Ahabi
sou mahhalöma, et ma omma sullaste,
prohwetitte werre, ja keikide Jehowa sul-
laste werre saan Isebeli kätte maksta.
8. Ja keik Ahabi suggu peab hukka sa-
ma, ja ma tahhan Ahabile ärrakautada,
mis wasto seina kusseb, ja mis kallis ja
alw Israelis.
9. Ja wöttan Ahabi sou Nebati poia
Jarobeami sou sarnatseks tehha, ja Ahia
poia Paesa sou sarnatseks. 1 Kunn. 16, 3. 4.
10. Ja koerad peawad Isebeli ärrasö-
ma Israeli pöllo peäl, ja tedda ei pea
mahhamaetama. Ja ta teggi ukse lahti
ja pöggenes ärra.

11. Ja kui Jeu wäljaläks omma issanda sullaste jure, siis öldi temmale: Ons keik hästi? mispärrast on se hul so jure tulnud? Ja ta ütles nende wasto: Teie tunnete meest ja temma kõnnet.

12. Ja nemmad ütlesid: Walle! Et rägi meile üles! Siis ütles ta: Nenda ja nenda on ta mo wasto räkinud ja üttelnud: Nenda ütleb Jehowa, ma ollen sind kunningaks woidnud Israeli ülle.

13. Ja nemmad wõtsid ruttuste iggamees omma kue ja pannid ta alla üllema treppi peäle, ja puhhusid passunat ja ütlesid: Jeu on kunningaks sanud!

14. Ja Nimsi poia Josawati poeg Jeu piddas sallajat nouu Jorami wasto; ja Joram olli Ramotit, mis Kileadis, hoidmas, temma ja Israel, Siria kunninga Asaeli eest.

15. Ja kunningas Joram olli taggasi tulnud, et ta ennast piddi laskma parrandada Jisreelis hawust, mis ta Siriameestest sanud, kui ta söddis Siria kunninga Asaeli wasto; ja Jeu ütles: Ons teil se meel, siis ärge laske keddagi wäljaminna, egga linnast ärrapeäseda, et ta ei lähhä ja teäda ei anna Jisreeli. p. 8, 29.

16. Ja Jeu söitis tõldas ja läks Jisreeli; sest Joram olli seäl maas, ja Juda kunningas Ahasja olli allatulnud Joramit waatma.

17. Ja waht seisis torni peäl Jisreelis ja näggi Jeu hulga tullewad, ja ütles: Ma nään ühhe hulga; ja Joram ütles: Wõtta üks rüttel ja läkkita nende wasto, ja se üttelgo: Ons rahho?

18. Ja se, kes hobbose selgas söitis, läks nende wasto ja ütles: Nenda ütleb kunningas, ons rahho? Ja Jeu ütles: Mis sul rahhoga teggemist? põra mo tahha; ja waht andis teäda ja ütles: Käsk sai nende jure, agga ta ei tulle taggasi.

19. Ja ta läkkitas teise ratsa hobbosega, ja se tulli nende jure ja ütles: Nenda ütleb kunningas: Ons rahho? Ja Jeu ütles: Mis sul rahhoga teggemist? põra mo tahha.

20. Ja waht andis teäda ja ütles: Ta sai nende jure, agga ta ei tulle taggasi, ja se aiaminne on kui Nimsi poia Jeu aiaminne, sest ta aiab, otsekui olleks ta hul.

21. Ja Joram ütles: Pange hobbosed ette; ja nemmad pannid tõlla ette; ja Israeli kunningas Joram läks wälja ja Juda kunningas Ahasja, iggamees ommas tõldas, ja lätsid wälja Jeu wasto ja said ta wasto Jisreelimehhe Naboti põllo peal.

22. Ja se sündis, kui Joram Jeut näggi, et ta ütles: Ons rahho Jeu? Ja temma ütles: Mis rahho! ni kaua kui so emma Isebeli horussi ja noidussi ni paljo on!

23. Siis kallas Joram ümber ja põggenes, ja ütles Ahasja wasto: Ahasja siin on kawwalus!

24. Ja Jeu tombas omma käega ammo üles ja laskis Jorami peäle ta öllade wahhele, ja nool tulli ta süddamest wälja ja ta weddas ennast kokko ommas tõldas.

25. Ja Jeu ütles omma üllema pealikko Pidkari wasto: Wõtta, wiska tedda Jisreelimehhe Naboti põllo peäle wäljale; sest mo mele tulleb, kui minna ja sinna kõrwoti ratsa söitsime temma issa Ahabi tagga, et Jehowa ta peäle sesinnatse raske ettekulutamisse panni: 1 Kunn. 22, 38.

26. Kül ma ollen Naboti werd ja temma laste werd eile näinud, ütleb Jehowa, ja tahhan so kätte tassuda siin põllo peäl, ütleb Jehowa; ja nüüd wõtta, wiska tedda sinna põllo peäle, Jehowa sanna järrele.

27. Kui Juda kunningas Ahasja sedda näggi, siis põggenes ta rohhoaia hone pole teed; agga Jeu aias tedda tagga ja ütles: Löge tedda ka mahha tõlda senna, kus ülles minnakse Kuri, mis Jibleami jures, ja ta põggenes Megiddo ja surri sinna ärra.

28. Ja ta sullased wisid tedda tõllaga Jerusalemma ja matsid tedda mahha temma hauda ta wannematte jure Taweti linna.

29. Ja Ahabi poia Jorami ühheteistkümnemal aastal sai Ahasja kunningaks Juda ülle.

30. Ja Jeu tulli Jisreeli, ja Isebel kulis, ja wärwis ommad silmad ärra, ja teggi omma pea kännaks ja watis aknast wälja.

31. Kui Jeu wärrawasse sai, siis ütles Isebel: Kas Simri kässi hästi käis, kes omma issanda ärratappis?
1 Kunn. 16, 10. 18.

32. Ja Jeu töstis ommad silmad üles akna pole ja ütles: Kes on minno poolt? kes? Siis waatsid kaks ehk kolm üllemat teenrit temma pole.

33. Ja temma ütles: Kukkutage tedda mahha; ja nemmad kukkutasid tedda, et muist ta werd seina peäle ja hooste peäle wirtsus, ja tedda tallati ärra.

34. Ja ta tulli, ja söi ja jöi, ja ütles: Et katske sesinnatse ärranetud järrele, ja matke tedda mahha, sest ta on kunninga tüttar.

35. Ja nemmad läksid tedda mahhamatma, agga nemmad ei leidnud temmast mitte muud, kui pealae luud ja kaks jalga ja kaks kämmalt.

36. Ja nemmad läksid taggasi ja andsid temmale teäda, ja ta ütles: Se on Jehowa sanna, mis ta räkinud omma sullase Elia, Tisbemehhe läbbi ja üttelnud: Koerad peawad Jisreeli pöllo peäl Isebeli libha ärrasöma. 1 Kunn. 21, 23.

37. Ja Isebeli surnud kehha olli kui sit wälja peäl, Jisreeli pöllo peäl, et ütsti ei woind öölda: Se on Isebel.

10. Peatük.

Jeu kautab Ahabi suggukwössa, ja Paali pappisid ärra.

1. Ja Ahabil olli seitsekümmend poega Samarias, ja Jeu kirjotas ramatud ja läkkitas Samaria, wannematte, Jisreeli üllematte kätte, ja Ahabi laste kaswatajatte kätte ja ütles:

2. Ni pea kui sesinnane ramat teie kätte saab, et teie issanda lapsed teie jures, ja söawankrid ja hobbosed teie jures on, ja tuggew lin ja söariistad teie kä;

3. Siis wadage, kes parram ja öiglasem on teie issanda poegade seast, ja pange tedda temma issa aujärje peäle, ja söddige omma issanda sou eest.

4. Ja nemmad kartsid üpris wägga ja ütlesid: Wata, kaks kunningat ei woinud ta wasto seista, kuida meie siis woime seista?

5. Ja kes koia ülle olli, ja liña üllem pealik, ja wannemad ja laste kaswatajad läkkitasid Jeu jure ja ütlesid: Meie olleme so sullased ja tabbame keik tehha, mis sa meile ütled; meie ei tahha keddagi kunningaks tösta, te sinna, mis so melest hea.

6. Ja ta kirjotas teise ramato nende kätte ja ütles: Kui teie minno poolt ollete ja tahhate mo sanna kuulda, siis wötke nende meeste, omma issanda poegade pead otsast ärra, ja tulge mo jure homme sel aial Jisreeli; ja kunninga poiad, seitsekümmend meest, ollid liña üllematte jures, kes neid üllestaswatasid.

7. Ja se sündis, kui ramat nende kätte sai, siis wötsid nemmad kunninga poiad ja tapsid ärra seitsekümmend meest, ja pannid nende pead korwide sisse ja läkkitasid neid ta jure Jisreeli.

8. Ja käik tulli, ja andis temmale teäda ja ütles: Nemmad on kunninga poegade pead tonud; ja temma ütles: Pange neid kahte hunnikusse wärrawa tahha homseks.

9. Ja se sündis hommiko, et ta wäljaläks ja jäi seisma ja ütles keige rahwa wasto: Kas teie ollete öiged? Wata, ma ollen sallajat nou piddanud omma issanda wasto ja tedda ärratapnud, agga kes on keik needsinnatsed mahhalönud?

10. Moistke nüüd, et ühtegi polle Jehowa sannast mahhalangenud, mis Jehowa Ahabi sou wasto räkinud, ja Jehowa on teinud, mis ta omma sullase Elia läbbi räkinud. 1 Kunn. 21, 19. 22.

11. Ja Jeu löi mahha keik, mis Ahabi soust üllejänud Jisreeli, ja keik ta üllemad, ja temma tutwad ja ta preestrid, senni kui ta temmale ei suggugi järrelejätnud.

12. Ja ta wöttis kätte ja tulli ärra, et ta piddi Samaria minnema; kui ta olli karjaste nido hone jures, te äres,

13. Siis leidis Jeu Juda kunninga Ahasja wennad ja ütles: Kes teie ollete? Ja nemmad ütlesid: Meie olleme Ahasja wennad ja lähhäme alla watama, kas kunninga poegade ja kunninga emmanda poegade kässi hästi käib.

14. Ja ta ütles: Wötke neid ellawalt kinni! Ja nemmad wötsid neid ellawalt kinni ja tapsid neid ärra seäl nido hone kaewo jures, kaks meest wietkümmend, ja ta ei jätnud neist ei ühteainust järrele.

15. Ja ta läks seält ärra ja leidis Rekabi poia Jonadabi ennese wasto tullewad, ja terretas tedda ja ütles ta wasto: Ons so südda öiglane, nenda kui mo südda on sinno süddame wasto? Ja Jonadab ütles: On jah! nenda on, anna siis omma kässi; ja ta andis omma kät ja lastis tedda ennese jure tölda astuda.

16. Ja Jeu ütles: Tulle moga ja wata mo öige wihha Jehowa pärrast; ja nemmad lastsid tedda temma töldas söita.

17. Ja ta tulli Samaria ja löi mahha keik, mis Ahabile Samaria üllejänud, kunni ta tedda ärrakautas Jehowa sanna järrele, mis ta Elia wasto räkinud. s. 10.

18. Ja Jeu koggus keik rahwa kokko ja ütles nende wasto: Ahab on Paalit pissut teninud, Jeu tahhab tedda paljo ennam tenida.

19. Sepärrast kutsuge keik Paali prohwetid, keik ta teenrid ja keik ta preestrid mo jure, et ütsti ei pudu, sest mul on suur ohwer Paalile tehha, ütsti ei pea ellusse jäma, kes ärrajääb; agga Jeu tegi sedda kawwalussega, et ta piddi neid ärrahukkama, kes Paalit tenisid.

20. Ja Jeu ütles: Pühhitsege pühha Paalile! Ja nemmad kulutasid sedda.

21. Ja Jeu läkkitas keige Israelile sannumed; siis tullid keik Paali teenrid, ja ei ühtegainust ei jänud taggasi, kes ei olleks tulnud; ja nemmad läksid Paali kotta, ja Paali kodda sai täis teisest otsast teise.
22. Ja ta ütles riette hoidjale: To riided wälja keigile, kes Paalit tenniwad; ja temma töi rided neile wälja.
23. Ja Jeu tulli Rekabi poia Jonadabiga Paali kotta, ja ta ütles Paali teenrittele: Kulage ja wadage järrele, et siin wahhel ei olle teie jures keddagi Jehowa sullasist, waid et need üksi on, kes Paalit tenniwad.
24. Ja nemmad tullid sisse tappa- ja pölletamisse ohwrid ohwerdama; ja Jeu olli ennesele oue kabbetsakümmend meest seädnud ja ütles: Kui ial üks neist mehhist ärrapeäseb, kedda ma ollen teie kätte saatnud, siis peab teie hing temma hinge asjemel ollema.
25. Ja se sündis, kui ta sai pölletamisse ohwri ohwerdanud, siis ütles Jeu kardiwäele ja üllema pealikkuttele: Tulge, löge neid mahha, et ükski ei sa wäljaminna; ja nemmad löid neid mahha möga terraga, ja kardiwäggi ja üllemad pealikkud wiskasid neid ärra ja läksid Paali koia linna,
26. Ja töid Paali koia ebbausso sambad wälja ja pölletasid neid ärra.
27. Ja nemmad kiskusid Paali ebbausse samba mahha, Paali koia kiskusid nemmad ka mahha ja teggid sedda peldikkuks tännapäwani.
28. Ja Jeu kautas Paali Israelist ärra.
29. Agga Nebati poia Jarobeami pattudest, miska ta Israeli satis patto teggema, neist ei labkund Jeu mitte ärra, kuldwassikaist, mis Petelis ja mis Tannis. 1 Kunn. 12. 28—30.
30. Ja Jehowa ütles Jeu wasto: Et sa wötnud hästi tehha, mis öige mo melest, ja olled keik sedda möda, mis mo süddames olli, teinud Ahabi soule: sepärrast peawad so poiad neljandamast pölwest saddik Israeli aujärje peäl istuma.
31. Agga Jeu ei kannud hoolt, et ta olleks Jehowa, Israeli Jummala kässoöppetusse järrel käinud keigest omnast süddamest; ei ta labkund ärra Jarobeami pattust, miska ta satis Israeli patto teggema.
32. Neil päiwil hakkas Jehowa Israeli wähhemaks teggema, sest Asael löi neid mahha keikide Israeli raiade peäle,
33. Jordanist päwatousmisse pole, keik Kileadi, Kaddi ja Rubeni ja Manassema, Aroerist, mis on Arnoni jöe äres, ja Kileadi ja Pasani.
34. Ja mis weel tulleks Jeust öölda, ja keik mis ta teinud, ja keik ta wäggi, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?
35. Ja Jeu läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Samaria, ja ta poeg Joahas sai kunningaks temma asjemele.
36. Ja neid päiwi, mis Jeu Samarias kunningas olli Israeli ülle, olli kahheksa aastat kolmatkümmend.

11. Peatük.

Ataljat tappetakse; Joast töstetakse kunningaks.

1. Ja Atalja, Ahasja emma, kui ta näggi, et ta poeg surnud olli, siis wöttis ta kätte ja hukkas ärra keik kunninglikko sou.
2. Ja Ahasja ödde Joseba, kunninga Jorami tüttar, wöttis Ahasja poia Joasse, ja warrastas tedda ärra kunninga poegade seast, kedda ärratappeti, ja panni tedda ja temma amme ühhe maggadeskambrisse; ja nemmad piddasid tedda sallaja Atalja eest, et ta ei sanud surma.
3. Ja ta olli Jehowa koias, kus ta warjul seisis kuus aastat, agga Atalja wallitses ma ülle.
4. Ja seitsmendal aastal läkkitas Jojada ja wöttis üllemad igga saa ülle pealikkutte ja kardiwäe seltsi, ja laskis neid tulla ennese jure Jehowa kotta, ja teggi seädusse nendega, ja panni neid wandumа Jehowa koias ja näitis neile kunninga poega.
5. Ja andis neile kässo ja ütles: Se on se asi, mis teie peate teggema: kolmas ossa teie seltsist, kes hingamisse päwal tullewad, peawad wahti piddama kunninga koia jures.
6. Ja teine kolmas ossa Suri wärrawa suus, ja kolmas kolmandik seäl wärrawa suus, mis kardiwäe tagga, ja teie peate wahti piddama koia jures, et teie wastoseisate.
7. Ja kaks ossa teie seast, keik, kes hingamisse päwal wäljalähhäwad, need peawad wahti piddama Jehowa koias kunninga jures.
8. Ja teie peate kunninga ümber piirma ümberringi, iggalmehhel ta söariistad kä, ja kes nende riddade sisse tulleb, se peab surma pandama; ja olge teie kunninga jures, kui ta wäljalähhäb ja kui ta sissetulleb.

9. Ja üllemad igga saa ülle teggid keik sedda möda, kui preester Jojada olli käsknud, ja wötsid iggamees ommad mehhed, kes hingamisse päwal sissetullid, nendega, kes sel hingamisse päwal wäljaläksid, ja läksid sisse preestri Jojada jure.

10. Ja preester andis üllemattele igga saa ülle pigid ja kilbid, mis kunninga Taweti pärralt olnud, mis Jehowa koias.

11. Ja kardiwäggi seisis, iggamehhel ollid ta söariistad kä, koia parrama külje poolt koia pahhema külje pole, altari ja koia liggi, kunninga jures ümberringi.

12. Ja ta töi kunninga poia wälja, ja panni kroni ta pähhä ja andis tunnistusse ramato ta kätte, ja nemmad töstsid tedda kunningaks ja woidsid tedda, ja laksutasid kässi ja ütlesid: Ellago kunningas!

13. Kui Atalja kulis kardiwäe ja rahwa heält, siis tulli ta rahwa jure Jehowa kotta,

14. Ja näggi, ja wata, kunningas seisis ausamba jures, nenda kui wiis olli, ja üllemad ja trumpetid kunninga jures, ja keik ma rahwas olli römus ja puhhus trumpetid; ja Atalja kärristas ommad riided löhki ja hüdis: Sallaja kurri nou, sallaja kurri nou!

15. Ja preester Jojada käskis pealikkuid igga saa ülle, kes wäe ülle ollid, ja ütles nende wasto: Wige tedda riddade seest wälja, ja kes ta järrele lähhäb, sedda surmage moögaga; sest preester olli üttelnud: Tedda ei pea mitte Jehowa kotta surmama.

16. Ja nemmad teggid temmale maad, ja ta tulli sinna, kust hobbosed sisselähhäwad kunninga kotta, ja senna surmati tedda ärra.

17. Ja Jojada teggi seädusse Jehowa ja kunninga ja rahwa wahhel, et nemmad piddid Jehowale rahwaks ollema, ja jälle kunninga ja rahwa wahhel.

18. Ja keik ma rahwas läksid Paali kotta ja kiskusid sedda mahha, ja murdsid temma altarid ja ta kuiud sutumaks katki, ja tapsid Mattani, Paali preestri, ärra altaritte ees; ja preester seädis ammetid Jehowa koias.

19. Ja ta wöttis üllemad igga saa ülle, pealikkud ja kardiwäe ja keik ma rahwa, ja nemmad wisid kunninga Jehowa koiast alla, ja tullid teed kardiwäe wärrawast läbbi kunninga kotta, ja ta istus kunningatte järje peäle.

20. Ja keik ma rahwas olli römus ja linnal olli rahholinne asi, kui nemmad Atalja said ärratapnud moögaga kunninga koia jures.

12. Peatük.

Joasse, Juda kunninga wallitsus.

1. Joas olli seitse aastat wanna, kui ta kunningaks sai.

2. Jeu seitsmendal aastal sai Joas kunningaks, ja wallitses Jerusalemmas nellikümmend aastat, ja ta emma nimmi olli Sibja, Peersebast.

3. Ja Joas teggi, mis öige Jehowa melest, keige omma ello aia, ni kaua kui preester Jojada tedda öppetas.

4. Agga körged paigad ei saand mitte ärra; rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles körge paikade peäl.

5. Ja Joas ütles preestritte wasto: Keik rahha pühhitsetud asjade eest, mis tuakse Jehowa kotta, rahha, mis joseb, hingede rahha, mis iggamees annab sedda möda, kui ta peäle on arwatud, keik rahha, mis kegi süddamest ette wöttab tua Jehowa kotta,

6. Sedda peawad preestrid enneste heleks wötma, iggaüks omma tutwa käest, ja nemmad peawad laggunud koia kohhad kohhendama, mis seält ial leitakse laggunud ollewad.

7. Ja se sündis kunninga Joasse kolmandamal aastal kolmatkümmend, et preestrid ep olnud koia laggunud kohte kohhendanud.

8. Siis kutsus kunningas Joas preestri Jojada ja teised preestrid, ja ütles nende wasto: Mispärrast ei kohhenda teie seäl koias, mis laggunud? Sepärrast ärge wötke nüüd rahha omma tutwatte käest, waid andke sedda koia laggunud kohtade tarwis.

9. Ja preestrid kiitsid nouu heaks, et nemmad ei piddand rahha rahwa käest wötma, egga koia laggunud kohte kohhendama.

10. Ja preester Jojada wöttis ühhe kirsto ja laskis augo kane sisse, ja panni sedda altari körwa parramat kät, kui kegi Jehowa kotta lähhäb, ja preestrid, kes läwwe jures wahtis ollid, pannid sinna sisse keik rahha, mis Jehowa kotta todi.

11. Ja se sündis, kui nemmad näggid et paljo rahha kirstus olli, siis tulli kunninga kirjotaja ülles üllema preestriga ja siddusid sedda kokko, kui nemmad said ärraluggenud rahha, mis Jehowa koias leiti.

12. Ja nemmad andsid ärrawagitud rahha nende kätte, kelle holeks se olli,

Jehowa koia üllewatajad, ja need wisid sedda puseppadele ja hone ebhitajattele, kes Jehowa koia kallal tööd teggid,

13. Ja müriseppadele ja kiwwiseppadele, ja ostsid se eest puid ja raiutud kiwwa, et Jehowa koia laggunud kohhad piddid sama kohhendud, ja keigeks seks, mis koia kohhendamiseks tarwis läks.

14. Agga hõbbekausa, nugge, weekausa, trumpetid, ei mingisuggust kuldriista egga hõbberiista ei tehtud mitte Jehowa koia tarwis sest rahhast, mis Jehowa kotta todi.

15. Waid nemmad andsid sedda nende kätte, kelle holeks tö olli, et nemmad sega Jehowa kodda piddid kohhendama.

16. Ja nemmad ei piddanud arro nende meestega, kelle kätte nemmad rahha andsid, et nemmad piddid andma neile, kes tööd teggid; sest nemmad teggid keik truiste.

17. Süi ohwri rahha ja patto ohwri rahha ei widud mitte Jehowa kotta, se jäi preestritte pärralt.

18. Siis tulli Siria kunningas Asael üles, ja söddis Katti wasto ja sai sedda kätte, ja Asael pöris ommad silmad üllesminna Jerusalemma.

19. Ja Juda kunningas Joas wöttis keik pühhitsetud warrandussed, mis Juda kunningad, temma wannemad Josawat ja Joram ja Ahasja ollid pühhitsenud, ja mis ta isse pühhitsenud, ja keik kulla, mis Jehowa koia warrandussest ja kunninga koiast leiti, ja läkkitas Siria kunninga Asaeli kätte, siis läks ta Jerusalemma alt ärra.

20. Ja mis weel tulleks Joassest öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse?

21. Ja ta sullased wötsid kätte ja piddasid sallajat kurja nou ja löid Joasse mahha Millo kotta, kust allaminnakse maante peäle.

22. Ja Simeati poeg Josakar ja Someri poeg Josabad, ta sullased, ollid need, kes tedda mahhalöid, et ta surri; ja tedda maeti mahha ta wannematte jure Taweti linna, ja Amatsja, temma poeg, sai kunningaks temma assemele.

13. Peatük.

Joahas ja Joas Israeli kunningad.

1. Juda kunninga Ahasja poia Joasse kolmandamal aastal kolmatkümmend sai Jeu poeg Joahas kunningaks Israeli üle Samarias, ja olli seitseteistkümmend aastat.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis Nebati poia Jarobeami pattude järrel, kes Israeli satis patto teggema, ei ta lahkund mitte sest ärra.

3. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Israeli wasto, ja Ta andis neid Siria kunninga Asaeli kätte, ja Asaeli poia Pennadadi kätte keige se aia.

4. Ja Joahas pallus Jehowa pallet allandlikkult, ja Jehowa wöttis tedda kuulda, sest Ta näggi Israeli häbda, et Siria kunningas neile häbda teggi.

5. Ja Jehowa andis Israelile ühhe ärrapeästja, et nemmad Siria käe alt lahti said, ja Israeli lapsed said omma maiade sees ellada kui ennegi.

6. Agga nemmad ei lahkund mitte ärra Jarobeami sou pattudest, kes olli saatnud Israeli patto teggema, neis käisid nemmad, ja iis jäi ka Samaria seisma.

7. Sest temma ei jätnud Joahassele ülle mitte ennam rahwast, kui wiiskümmend rüütlit, ja kümme söawankrit ja kümmetuhhat jallameest; sest Siria kunningas olli neid ärrahukkanud ja neid pörmuks peksnud.

8. Ja mis weel tulleks Joahassest öölda, ja keik mis ta teinud, ja temma wäggi, eks need asjad olle üllestirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?

9. Ja Joahas läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda Samaria mahha, ja ta poeg Joas sai kunningaks ta assemele.

10. Juda kunninga Joasse seitsmendal aastal neljatkümmend sai Joahasse poeg Joas kunningaks Israeli ülle Samarias, ja olli kuusteistkümmend aastat.

11. Ja teggi kurja Jehowa silma ees; ei ta lahkund ei ühhestki Nebati poia Jarobeami pattust, kes Israeli satis patto teggema; neis ta ellas.

12. Ja mis weel tulleks Joassest öölda, ja keik mis ta teinud, ja temma wäggi, kuida ta Juda kunninga Amatsja wasto söddinud, eks need asjad olle üllestirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?

13. Ja Joas läks maggama omma wannemattega, ja Jarobeam istus ta aujärje peäle, ja Joas maeti mahha Samaria, Israeli kunningatte jure.

14. Ja Elisa olli ommas tõwwes haige, sesse ta ka surri; ja Israeli kunningas Joas tulli alla ta jure, ja nuttis

temma ees ja ütles: Mo issa, mo issa! Israeli söawankrid ja nende rüütlid!
p. 2, 12.

15. Ja Elisa ütles temmale: Wötta amb ja noled; ja ta wöttis ennese kätte ammo ja noled.

16. Ja temma ütles Israeli kunningale: Panne omma kässi ammo peäle; ja ta panni omma käe peäle, ja Elisa panni ommad käed kunninga kätte peäle.

17. Ja ta ütles: Te akken lahti hommiko pole; ja ta teggi lahti, ja Elisa ütles: Lasse; ja ta laskis, ja Elisa ütles: Üks abbi nool Jehowa käest ja üks abbi nool Siria rahwa wasto! ja sa pead Siria rahwa mahhalöma Aweki, senni kui sa neid ärrakautad.

18. Ja ta ütles: Wötta noled, ja ta wöttis; siis ütles ta Israeli kunningale: Lasse senna ma pole; ja ta laskis kolm korda ja jäi seisma.

19. Ja Jummala mees sai wägga kurjaks ta peäle ja ütles: Sa olleksid piddand wiis ehk kuus korda laskma, siis olleksid sinna Siriarahwa sutumaks mahhalönud; nüüd saad sa agga Siria rahwa kolm korda mahhalüa.

20. Ja Elisa surri ärra, ja nemmad matsid tedda mahha; ja Moabi hulgad tullid siñna male, kui aasta hakkas.

21. Ja se sündis, kui nemmad ollid ühte meest mahhamatmas, wata, siis näggid nemmad wäehulga ja heitsid mehhe Elisa hauda; kui mees senna sai ja Elisa lude külge putus, siis sai ta ellusse ja tousis ülles omma jalge peäle.

22. Ja Siria kunningas Asael teggi Israelile hädda keige Joahasse ello aia.

23. Agga Jehowa heitis nende peäle armo ja hallastas nende peäle ja pöris nende pole omma seädusse pärrast, Abraami, Isaaki ja Jakobiga, ja ei tahtnud neid mitte ärrarikkuda egga neid ärrawissata omma palle eest siit sadik.

24. Ja Siria kunningas Asael surri ärra, ja ta poeg Pennadad sai kunningaks ta assemele.

25. Ja Joahasse poeg Joas wöttis Asaeli poia Pennadadi käest liñad jälle ärra, mis ta temma issa Joahasse käest söaga olli ärrawötnud; kolm korda löi Joas tedda mahha ja satis Israeli liñad taggasi.

14. Peatük.

Amatsja Juda ülle, ja Jarobeam Israeli ülle kunningas.

1. Israeli kunninga Joahasse poia Joasse teisel aastal hakkas Amatsja, Joasse poeg, Juda kunningas wallitsema.

2. Ta olli wanna wiis kolmatkümmend aastat, kui ta kunningaks sai, ja wallitses ühheksa aastat kolmatkümmend Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Joadan Jerusalemmast.

3. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, agga mitte nenda kui ta issa Tawet; sedda möda teggi ta keik, kui temma issa Joas olli teinud.

4. Agga körged paigad ei saand mitte ärra, rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles körge paikade peäl.

5. Ja se sündis, kui kunningriik temma kätte olli kinnitud, siis löi ta ommad sullased mahha, kes kunninga, ta issa, ollid mahhalönud.

6. Agga tapjatte lapsi ei pannud ta mitte surma, nenda kui kirjotud on Mosesse kässoöppetusse ramatusse, mis Jehowa käsknud ja ütlelnud: Issasid ei pea mitte surma pandama laste pärrast, ja lapsi ei pea mitte surma pandama issade pärrast, waid iggaüks peab omma patto pärrast surma pandama. 5 Mos. 24, 16.

7. Temma löi ka Edomi rahwast kümme tuhhat mahha solaorgo, ja wöttis Sela liñna söaga ärra, ja panni temmale nimme Jokteel, tännapäwani.

8. Siis läkkitas Amatsja kässud Joasse jure, kes Joahasse poeg, kes Israeli kunninga Jeu poeg olli, ja ütles: Tulle, katsugem teine teise silmi.

9. Ja Israeli kunningas Joas läkkitas Juda kunninga Amatsja jure ja ütles: Libanoni orjawits läkkitas Libanoni seddripu jure ja ütles: Anna omma tüttar mo poiale naeseks; agga Libanoni metsalissed tullid ta peäle ja tallasid orjawitsa ärra.

10. Sa olled Edomi rahwa wahwaste mahhalönud, sepärrast teeb so südda sind surelisseks; pea sedda auu ennesele, ja jä omma kotta, ja mispärrast tahhad sa tappelda ennese önnetusseks, et sa langed, sinna ja Juda rahwas sinnoga.

11. Agga Amatsja ei wötnud kuulda, ja Israeli kunningas Joas tulli ülles, ja nemmad katsusid teine teise silmi, temma ja Juda kunningas Amatsja, Petsemesis, mis Juda pärralt.

12. Ja Juda lödi mahha Israeli ette,

ja nemmad pöggenesid ärra iggamees omma telki.
13. Ja Israeli kunningas Joas wöttis Petjemesis kinni Juda kunninga Amatsja, Ahasja poia Joasse poia, ja tulli Jerusalemma ja kiskus nellisadda künart Jerusalemma müürist mabba Ewraimi wärrawast nurga wärrawast sadik.
14. Ja wöttis ärra keik kulla ja hõbbeda ja keik riistad, mis leiti Jehowa koiast ja kunninga koia warrandustest, ja wöttis mehhi pandiks ja läks taggasi Samaria.
15. Ja mis weel tulleks Joasjest öölda, mis ta teinud, ja temma wäggi, ja kuida ta söddinud Juda kunninga Amatsja wasto, eks need asjad olle kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?
16. Ja Joas läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti Samaria mabba Israeli kunningatte jure, ja ta poeg Jarobeam sai kunningaks ta assemele.
17. Ja Juda kunningas, Joasse poeg Amatsja, ellas wiisteistkümmend aastat pärrast sedda, kui Israeli kunningas, Joahasse poeg Joas, sai surnud.
18. Ja mis weel Amatsjast tulleks öölda, eks need asjad olle kirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse?
19. Ja nemmad piddasid sallajat kurja nõu ta wasto Jerusalemmas, ja ta pöggenes ärra Lakisi, ja nemmad läkkitasid ta järrele Lakisi ja surmasid tedda senna ärra.
20. Ja nemmad wisid tedda ärra hoostega, ja tedda maeti Jerusalemma mabba ta wannematte jure Taweti linna.
21. Ja keik Juda rahwas wötsid Asarja (ja ta olli kuusteistkümmend aastat wanna) ja töstsid tedda kunningaks ta issa Amatsja assemele.
22. Temma ebbitas Elati ülles ja satis tedda jälle Juda kätte, pärrast sedda kui kunningas, ta issa, sai maggama läinud omma wannemattega.
23. Juda kunninga, Joasse poia Amatsja wieteistkümnemal aastal sai Israeli kunninga Joasse poeg Jarobeam kunningaks Samarias, ja olli ühhe aasta wietkümmend.
24. Ja teggi kurja Jehowa silma ees; ei ta lahkund ärra ei ühhestki Nebati poia Jarobeami pattust, kes Israeli satis patto teggema.
25. Temma satis jälle kätte Israeli raia, sealt kust tullakse Amati laggeda ma merresi sadik, Jehowa Israeli Jummala sanna järrele, mis ta olli räkinud Amittai poia Jona, omma sullase, prohweti läbbi, kes olli Katteweriist.
26. Sest Jehowa näggi Israeli willetsust, et se wägga kibbe ja otsas olli, mis kallis ja mis alw, ja abbimeest ei olnud Israelil.
27. Ja Jehowa ei olnud mitte räkinud, et ta tahtis Israeli nimme ärrakustutada taewa alt, ja satis neile abbi Joasse poia Jarobeami läbbi.
28. Ja mis weel tulleks Jarobeamist üttelda, ja keik mis ta teinud, ja temma wäggi, kuida ta söddinud, ja kuida temma Damaskusse ja Amati, mis Juda pärralt, Israeli kätte jälle saatnud; eks need asjad olle kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse?
29. Ja Jarobeam läks maggama omma wannemattega, Israeli kunningattega; ja ta poeg Sekarja sai kunningaks ta assemele.

15. Peatük.

Kunningad Juda ülle Asarja ja Jotam. Israeli ülle: Sekarja, Sallum, Menaem, Pekahja ja Peka.

1. Israeli kunninga Jarobeami seitsmendal aastal kolmatkümmend sai Juda kunninga Amatsja poeg Asarja kunningaks.
2. Kuusteistkümmend aastat olli ta wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas kaks aastat kuetkümmend, ja ta emma nimmi olli Jekolja, Jerusalemmast.
3. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda, kui ta issa Amatsja olli teinud.
4. Agga kõrged paigad ei saand mitte ärra, rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles kõrge paikade peäl.
5. Ja Jehowa nuhtles kunningat, et ta piddalitöbbiseks jäi omma surma päwani, ja ta ellas issekoias, ja kunninga poeg Jotam olli ta koia ülle, ja moistis rahwale kohhut seäl maal.
6. Ja mis weel tulleks Asarjast öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse.
7. Ja Asarja läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda ta wannematte jure Taweti linna, ja ta poeg Jotam sai kunningaks temma assemele.
8. Juda kunninga Asarja kahheksamal aastal neljatkümmend sai Jarobeami poeg Sekarja kunningaks Israeli ülle Samarias, ja olli kuus kuud.

9. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, nenda kui ta wannemad teinud, ei ta lahkund ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.

10. Ja Jabesi poeg Sallum piddas sallajat kurja nou ta wasto, ja löi tedda rahwa ette mahha ja tappis tedda ärra, ja sai kunningaks temma assemele.

11. Ja mis weel tulleks Sekarjast öölda, wata, need asjad on üllesskirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

12. Se on Jehowa sanna, mis ta Jeu wasto olli räkinud ja üttelnud: So poiad peawad neljandamast pölwest sadik Israeli aujärje peäl istuma; ja se sündis nenda. p. 10, 30.

13. Juda kunninga Usia ühheksamal aastal neljatkümmend sai Jabesi poeg Sallum kunningaks, ja wallitses ühhe ku Samarias.

14. Ja Kaddi poeg Menaem tulli ülles Tirtsast ja läks Samaria, ja löi Jabesi poia Sallumi mahha Samaria, ja surmas tedda ärra, ja sai kunningaks ta assemele.

15. Ja mis weel Sallumist tulleks öölda, ja temma sallaja kurri nou, mis ta olli piddanud, wata, need asjad on ülleskirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

16. Siis löi Menaem Tiwsa linna mahha ja keik, mis seäl sees, ja nende raiad Tirtsa poolt, et nemmad wärrawaid temmale lahti ei teinud, sepärrast löi ta neid mahha, ja nende raske jallaga naesed löhkus ta löhki.

17. Juda kunninga Asarja ühheksamal aastal neljatkümmend sai Kaddi poeg Menaem kunningaks Israeli ülle Samarias, ja olli kümme aastat.

18. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund keik omma ello aeg otsa ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.

19. Assuri kunningas Wuul tulli sinnamale ja Menaem andis Wulile tuhhat talenti höbbedat, et temma käed piddid temmaga ollema ja kunningrigi ta kätte kinnitama.

20. Ja Menaem satis rahha wälja Israeli käest, keige nouka rikkaste käest, et nemmad Assuri kunningale piddid andma wiiskümmend höbbeseklit iggamehhe kohta; ja Assuri kunningas läks taggasi ja ei jänud sinna male.

21. Ja mis weel tulleks Menaemist öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

22. Ja Menaem läks maggama omma wannemattega, ja ta poeg Pekahja sai kunningaks ta assemele.

23. Juda kunninga Asarja wiekümnemal aastal sai Menaemi poeg Pekahja kunningaks Israeli ülle Samarias, ja olli kaks aastat.

24. Ja teggi kurja Jehowa silma ees; ta ei lahkund ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.

25. Ja Remalja poeg Peka temma üllem pealik piddas sallajat kurja nou ta wasto, ja löi tedda Samaria mahha kunninga koia sure honesse, Argobi ja Arjega, ja temmaga olli wiiskümmend meest Kileadi lastest; ja ta surmas tedda ärra ja sai kunningaks ta assemele.

26. Ja mis weel tulleks Pekahjast üttelda, ja keik mis ta teinud, wata, need asjad on kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

27. Juda kunninga Asarja teisel aastal kuetkümmend sai Remalja poeg Peka kunningaks Israeli ülle Samarias, ja olli kakskümmend aastat,

28. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.

29. Israeli kunninga Peka päiwil tulli Assuri kunningas Tiglatpileser ja wöttis ärra Joni, ja Abelbetmaaka, ja Janoa, ja Kedesi, ja Atsori, ja Kileadi ja Kalilea, keik Nawtali ma, ja wiis neid ärra Assuri male.

30. Ja Ela poeg Osea piddas sallajat kurja nou Remalja poia Peka wasto, ja löi tedda mahha ja surmas tedda ärra, ja sai kunningaks temma assemele, Usia poia Jotami kahhekümnemal aastal.

31. Ja mis weel tulleks Pekast öölda, ja keik mis ta teinud, wata, need asjad on kirjotud Israeli kunningatte asjade aiaramatusse.

32. Israeli kunninga Remalja poia Peka teisel aastal hakkas Juda kunningas Usia poeg Jotam wallitsema.

33. Wiis aastat kolmatkümmend olli ta wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmend aastat Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Jerusa, Sadoki tüttar.

34. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, ta teggi keik sedda möda, kui temma issa Usia olli teinud.

35. Agga körged paigad ei saand ärra,

rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles
kõrge paikade peäl; temma ehhitas Jeho-
wa koia üllema wärrawa ülles.
36. Ja mis weel tulleks Jotamist öölda,
ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle
kirjotud Juda kunningatte asjade aiara-
matusse?
37. Neil päiwil hakkas Jehowa Juda
peäle läkkitama Siria kunningat Retsinit
ja Remalja poega Pekat.
38. Ja Jotam läks maggama omma
wannemattega ja tedda maeti mahha ta
wannematte jure ta issa Taweti liñna, ja
temma poeg Ahas sai kunningaks ta as-
semele.

16. Peatük.

Juda kunningas Ahas.

1. Remalja poia Peka seitsmeteistküm-
nemal aastal hakkas Jotami poeg Ahas,
Juda kunningas wallitsema.
2. Ahas olli kakskümmend aastat wan-
na, kui ta kunningaks sai, ja wallitses
kuusteistkümmend aastat Jerusalemmas,
ja ta ei teinud mitte, mis öige Jehowa
temma Jummala silma ees, ei nenda kui
ta issa Tawet.
3. Ja ta käis Israeli kunningatte te
peäl, ja laskis peälegi omma poia tullest
läbbikäia pagganatte hirmsaid teggusid
möda, keddа Jehowa Israeli laste eest olli
ärraaianud.
4. Ja ta ohwerdas ja suitsetas kõrge pai-
kade peäl, ja mäekünkaste peäl ja keige
haljaste puude al.
5. Siis tulli Siria kunningas Retsin
ülles ja Remalja poeg Peka, Israeli kun-
ningas, Jerusalemma wasto söddima, ja
pannid Ahasse liñna kinni, agga nem-
mad ei saand woimust söddides.
6. Sel aial satis Siria kunningas Ret-
sin Elati jälle Siria rahwa kätte, ja lük-
kas Judid Elatist ärra, ja Siria rahwas
tullid Elati ja jäid siñna ellama tänna-
päwani.
7. Ja Ahas läkkitas kässud Assuri kun-
ninga Tiglatpileseri jure ja ütles: Ma
ollen so sullane ja so poeg, tulle ülles ja
peästa mind Siria kunninga käest ja Is-
raeli kunninga käest, kes mo peäle kippu-
wad.
8. Ja Ahas wöttis hõbbeda ja kulla,
mis Jehowa koiast ja kunninga koia war-
randustest leiti, ja läkkitas Assuri kun-
ningale meleheaks.
9. Ja Assuri kunningas wöttis temma
sanna kuulda, ja Assuri kunningas tulli
ülles Tamaskusse wasto ja wöttis sedda
ärra, ja wiis rahwa ärra Kiri, ja surmas
Retsini ärra.
10. Ja kunningas Ahas läks Tamas-
kusse, Assuri kunninga Tiglatpileseri
wasto, ja kui ta näggi altarit, mis Ta-
maskusses olli, siis läkkitas kunningas
Ahas preestri Uria kätte altari kuio ja
temma munstri, keik sedda möda, kui se
olli tehtud.
11. Ja preester Uria ehhitas altari ül-
les, keik sedda möda, kui kunningas Ahas
olli Tamaskussest sanna läkkitanud; nen-
da teggi preester Uria, kunni kunningas
Ahas Tamaskussest ärratulli.
12. Kui kunningas sai tulnud Tamas-
kussest, ja kunningas sai näinud altarit,
siis kunningas läks liggi altari jure ja
ohwerdas se peäl.
13. Ja ta sütas põllema omma põlleta-
misse ohwri ja omma roaohwri ja wal-
las omma jomaohwri wälja, jaripputas
tänno ohwritte werre, mis temmal olli,
siñna altari peäle.
14. Agga waskaltari, mis Jehowa ees
olli, kästis ta koia eest ärra kõrwale pan-
na, teise altari ja Jehowa koia wahhelt,
ja panni sedda omma altari kõrwa pohja
pole.
15. Ja kunningas Ahas andis preestrile
Uriale kässo ja ütles: Süta sure altari
peäl põllema hommiko põlletamisse ohwer,
ja õhto roaohwer, ja kunninga põlleta-
misse-ja ta roaohwer, ja keige ma rahwa
põlletamisse-ja nende roaohwer ja nende
jomaohwrid; ja ripputa keik põlletamisse
ohwri werri ja keik tappaohwri werri
temma peäle; agga waskaltar peab mulle
jäma kulamisse peäle.
16. Ja preester Uria teggi keik sedda
möda, kui kunningas Ahas olli käsknud.
17. Ja kunningas Ahas raius ärra jal-
gade pöönad, ja wöttis nende peält ärra
pessemisse riista, ja kästis astja mahha-
wötta waskweiste peält, mis seäl al, ja
panni sedda kiwwi põrmando peäle.
18. Ja hingamisse päwa katte, mis nem-
mad siñna kotta ollid ehhitanud, ja wär-
rawa, kust kunningas wäljastpiddi sisse-
tulli, satis ta ärra Jehowa koia pole As-
suri kunninga pärrast.
19. Ja mis weel Ahassest tulleks öölda,
mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud
Juda kunningatte asjade aiaramatusse?
20. Ja Ahas läks maggama omma
wannemattega ja tedda maeti mahha tem-
ma wannematte jure Taweti liñna, ja ta
poeg Hiskia sai kunningaks ta assemele.

17. Peatük.

Wiimne Israel kunningas Osea; temma aial wiakse Israeli wangi Assiria male.

1. Juda kunninga Ahasse kahheteistkümnemal aastal sai Ela poeg Osea kunningaks Samarias Israeli ülle, ja olli ühheksa aastat.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ommeti mitte nenda kui Israeli kunningad, kes enne tedda ollid.

3. Salmaneser, Assuri kunningas, tulli ülles ta wasto, ja Osea sai temma allamaks, et ta temmale piddi maksu maksma.

4. Agga kui Assuri kunningas leidis Osea sallajat kurja nouu piddawad, et ta olli käsjud läkkitand Egiptusse kunninga So jure, ja et ta ei laskuud Assuri kunningale maksu wia, kuida enne igga aasta: siis panni Assuri kunningas tedda kinni ja laskis tedda kinnisiddnda wangikoias.

5. Sest Assuri kunningas tulli ülles keige ma läbbi, ja läks ülles Samaria ja jäi senna alla kolm aastat.

6. Osea ühheksamal aastal sai Assuri kunningas Samaria kätte, ja wiis Israeli wangi Assuri male, ja panni neid ellama Ala ja Abori, mis Kosani jõe äres, ja Madai rahwa linnade sisse.

7. Ja se sündis sepärrast, et Israeli lapsed Jehowa omma Jummala wasto patto teggid, kes neid Egiptusse maalt üllestonud Egiptusse kunninga Warao käe alt, ja kartsid teisi jummalaid,

8. Ja käisid pagganatte seädmiste järrel, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud, ja Israeli kunningatte seädmiste järrel, mis nemmad teinud.

9. Ja Israeli lapsed katsid need asjad kinni, mis ei olnud õiged, Jehowa omma Jummala wasto, ja ehhitasid ennestele ülles kõrgid paiko keikide omma linnadesse, ni hästi hoidjatte tornide jure kui tuggewa linnade sisse.

10. Ja nemmad teggid ennestele ülles ebbausso sambaid ja issi igga kõrge mäekünka peäle ja keige halja pude alla.

11. Ja suitsetasid seäl keige kõrge paikade peäl, nenda kui pagganad, kedda Jehowa nende eest olli ärrasaatnud, ja teggid kurje asjo ja ärritasid Jehowat.

12. Ja tenisid tühje jummalaid, kelle pärrast Jehowa neile olli öölnud: Teie ei pea sedda asja mitte teggema.

13. Ja Jehowa laskis Israelis ja Judas keige prohwetitte ja iggaühhe näggija läbbi tunnistada ja ütteldа: Pöörge ümber omma kurja tede peält ja piddage mo käskusid, mo seädmissi, keik kässoõppetuse möda, mis ma ollen käsknud teie wanne maile, ja mispärrast ma teie jure sanna läkkitanud omma sullaste, prohwetitte läbbi.

14. Agga nemmad ei wõtnud mitte kuulda ja teggid omma kaela kangeks, nenda kui nende wannematte kael olli, kes mitte ei uskund Jehowa omma Jummala sisse.

15. Ja nemmad põlgsid temma seädmissi ja ta seädust, mis ta nende wannemattega teinud, ja temma tunnistussi, mis ta nende seas laskis tunnistada, ja käisid tühja järrel, et nemmad isse tühhiseks said, ja pagganatte järrel, kes nende ümberkaudo ollid, kelle pärrast Jehowa neid käsknud, et nemmad ei piddand teggema, kui needsammad.

16. Ja jätsid keik Jehowa omma Jummala käsjud mahha, ja teggid ennestele wallatud kniud, kaks wassikat; ja kasmatasid issi ja kummardasid keige taewa wäe ette ja tenisid Paalit.

17. Ja laskid ommad poiad ja ommad tütred tullest läbbikäia, ja prukisid ennemustamist ja laususid ussidega, ja müsid endid ärra kurja teggema Jehowa silma ees, ja ärritasid tedda.

18. Ja Jehowa sai wägga wihhaseks Israeli wasto ja satis neid ärra omma palle eest, ei jänud muud ülle, kui Juda suggu arro ütsi.

19. (Issegi Juda ei piddanud mitte Jehowa omma Jummala käskusid, waid käisid Israeli seädmiste sees, mis nemmad teinud.)

20. Ja Jehowa põlgas ärra keik Israeli sou ja waewas neid, ja andis neid ärra risujatte kätte, sennikui ta neid omma palle eest ärrawiskas.

21. Sest Israeli olli ennast Taweti soust lahti kärristanud, ja Nebati poia Jarobeami ennesele kunningaks tõstnud: ja Jarobeam aias Israeli ärra Jehowa järrelt, ja satis neid suurt patto teggema.

22. Ja Israeli lapsed käisid keige Jarobeami pattude sees, mis ta teinud, et nemmad lahkund neist mitte ärra.

23. Sennikui Jehowa Israeli omma palle eest ärrasatis, nenda kui ta olli rääkinud keige omma sullaste, prohwetitte läbbi; nenda piddi Israel ommalt maalt wangi ärraminnema Assuri male tännapäwani. 1 Kunn. 14. 15.

24. Ja Asjuri kunningas laskis tulla
rahwa Pabelist, ja Kutast, ja Awwast, ja
Amatist ja Sewarwaimist, ja panni neid
Samaria liñnade sisse ellama Israeli
laste asjemele, ja nemmad pärrisid Sa-
maria ja ellasid selle liñnade sees.
25. Ja se sündis, kui nemmad hakkasid
seäl ellama ja ei kartnud Jehowat, et Je-
howa loukoere nende sekka läkkitas, ja
need tapsid neid ärra.
26. Ja Asjuri kunningale rägiti ja
öldi: Pagganad, mis sa ärrawinud ja
pannud ellama Samaria liñnade sisse,
ei tea mitte ma Jummala wisi, ja ta on
nende sekka läkkitanud loukoere, ja wata,
need surmawad neid ärra, sest et nemmad
ei tea ma Jummala wisi.
27. Ja Asjuri kunningas käskis ja üt-
les: Wige senna üks preestritteſt, kedda
teie seält ollete ärratonud, ja meie rah-
was mingo ja ellago seäl, ja temma öp-
petago neile ma Jummala wisi.
28. Ja preestritteſt, kedda nemmad Sa-
mariast ärrawinud, tulli üks ja jäi Peteli
ellama, ja öppetas neid, kuida nemmad
Jehowat piddid kartma.
29. Ja igga rahwas teggi ommad jum-
malad ja pannid neid seisma kõrge pai-
kade kotta, mis Samaria rahwas teinud,
igga rahwas omma liñnades, kus sees
nemmad ellasid.
30. Ja Pabeli mehhed teggid Sukkot-
benoti ja Kuta mehhed teggid Nergali,
ja Amati mehhed teggid Asima.
31. Ja Awwi rahwas teggid Nibbasse
ja Tartaki, ja Sewardid põlletasid om-
mad lapsed ärra tullega Adrammelekile
ja Anammelekile, Sewarwaimi jumma-
lattele.
32. Nemmad kartsid ka Jehowat, ja teg-
gid ennestele kõrge paikade preestrid om-
ma alwa rahwa seast, kes nende eest pid-
did ohwerdama kõrge paikade koias.
33. Nemmad kartsid Jehowat ja tenisid
omma jummalaid pagganatte wisi järrele,
kust nemmad neid ollid ärrawinud.
34. Tännapäwani tewad nemmad en-
diste wiside järrele: nemmad ei karda Je-
howat egga nemmad te omma seädmiste
ja omma wisi järrele; ei kässoöppetusse
egga kässo järrele, mis Jehowa olli käsk-
nud Jakobi lastele, kellele ta panni nim-
me Israel. 1 Kunn. 18, 31.
35. Sest Jehowa olli nendega seädusse
teinud, ja neid käsknud ja üttelnud: Teie
ei pea mitte teisi jummalaid kartma, egga
nende ette kummardama, egga neid teni-
ma egga neile ohwerdama;
36. Waid Jehowat, kes teid Egiptusse
maalt on ärratonud sure wäega ja wälja-
sirrutud käewarrega, tedda peate teie kart-
ma, ja tedda kummardama ja temmale
ohwerdama.
37. Ja seädmissi, ja kohtoseädussi, ja
kässoöppetust ja kästo, mis ma teile kirja
pannud, peate teie piddama, ja teggema
keige ello aia, ja teisi jummalaid ei pea
teie mitte kartma.
38. Ja ärge unnustage seädust, mis ma
teiega ollen teinud; ärge kartke teisi jum-
malaid,
39. Waid Jehowat omma Jummalat
peate teie kartma, ja temma woib teid kei-
ge teie waenlaste käest ärrapeästa.
40. Agga nemmad ei wötnud kuulda,
waid nemmad teggid omma endise wisi
järrele.
41. Nenda kartsid ka needsinnatsed pag-
ganad Jehowat, ja tenisid omma nikker-
dud kuiusid, ka nende lapsed ja nende laste
lapsed, otsekui nende wannemad teinud,
nenda tewad nemmad tännapäwani.

18. Peatük.

Hiskiat kidetakse ja kiusatakse Sanneribi läbbi.

1. Ja Israeli kunninga Ela poia Osea
kolmandal aastal sündis, et Ahasse poeg
Hiskia Juda kunningaks sai.
2. Ta olli wanna wiis aastat kolmat-
kümmend, kui ta kunningaks sai, ja wal-
litses ühheksa aastat kolmatkümmend Je-
rusalemmas, ja ta emma olli Abi, Se-
karja tüttar.
3. Ja ta teggi, mis õige Jehowa silma
ees, keik sedda möda, kui ta issa Tawet
olli teinud.
4. Temma satis kõrged paigad ärra ja
murdis ebbausso sambad katki ja raius
ie mahha, ja örus waskmao penets, mis
Moses olli teinud; sest neitstsinnatsist päi-
wist sadik ollid Israeli lapsed temmale
suitsetanud; ja ta hüdis sedda Neustaniks.
4 Mos. 21, 8. 9.
5. Ta lotis Jehowa, Israeli Jummala
peäle, ja pärrast tedda ei olnud ta sarnast
mitte keikide Juda kunningatte seas, ja kes
enne tedda olnud.
6. Ja ta hoidis Jehowa pole, ei ta lah-
kund temma järrelt ärra, ja piddas temma
käskusid, mis Jehowa Mosesjele käsk-
nud.
7. Ja Jehowa olli temmaga: keikis, kus
ta läks, aias ta omma asjo targaste, ja
ta panni Asjuri kunninga wasto ja ei
jänud mitte temma allamaks.
8. Ta löi Wilistid mahha Asjast ja selle

raiadest sadik, ni hästi hoidjatte tornid kui tuggewad liñnad.

9. Ja se sündis, kunninga Hiskia neljandamal aastal, se on Israeli kunninga Osea, Ela poia, seitsmes aasta, et Asjuri kunningas Salmaneser üllestulli Samaria wasto ja jäi siñna alla,

10. Ja sai sedda kätte kolmanda aasta löppetussel Hiskia kuendal aastal, se on Israeli kunninga Osea ühheksas aasta, kui Samaria ärrawoeti.

11. Ja Asjuri kunningas wiis Israeli ärra Asjuri male ja satis neid Ala ja Abori, mis Kosani jöe äres, ja Madai rahwa liñnade sisse.

12. Sepärrast et nemmad ei wötnud Jehowa omma Jummala sanna kuulda, ja ollid ülle ta seädusse astunud, ülle keige, mis Jehowa sullane Moses käsknud, ja nemmad ei wötnud sedda kuulda egga tehha.

13. Ja Hiskia kunninga neljateistkümnemal aastal tulli Asjuri kunningas Sanherib ülles keige Juda tuggewa liñnade wasto ja wöttis neid ärra.

14. Ja Juda kunningas Hiskia läkkitas Asjuri kunninga jure Lakisi ja ütles: Ma ollen patto teinud, minne mo jurest taggasi; mis sa mo peäle panned, sedda tahhan ma kanda; ja Asjuri kunningas panni Juda kunninga Hiskia peäle kolmsadda talenti höbbedat ja kolmkümmend talenti kulda.

15. Ja Hiskia andis keik höbbeda, mis Jehowa koiast ja kunninga koia warrandusteſt leiti.

16. Sel aial leikas Hiskia kulla ärra Jehowa templi uste peält ja sammaste peält, mis Juda kunningas Hiskia olli kuldkarraga katnud, ja andis sedda Asjuri kunningale.

17. Ja Asjuri kunningas läkkitas Tartani, ja Rabsarisi ja Rabsake Lakisist suure wäega Hiskia kunninga jure Jerusalemma, ja nemmad läksid ülles ja tullid Jerusalemma; ja kui nemmad said ülleskäinud ja tulnud, siis jäid nemmad üllema tigi kaewando jure seisma, mis on uhhutaja wälja silla äres.

18. Ja nemmad hüüdsid kunninga wasto; ja Ilkia poeg Eljakim, kes koia ülle, läks wälja nende jure, ja kirjotaja Sebna ja üllem nouuandja Asawi poeg Joa.

19. Ja Rabsake ütles nende wasto: Et üttelge Hiskia wasto, nende ütleb suur kunningas, Asjuri kunningas: Mis lotus on se, mis sa lodad?

20. Sa ütled: (agga se on mokkade jut) Nou ja wäggi on, et woib söddida! Kelle peäle lodad ja nüüd, et sa mo wasto olled pannud?

21. Nüüd wata, kas sa lodad selle katkiröbbutud pilliroogse keppi peäle, Egiptusse peäle? Kui kegi ta peäle ennast toetab, siis läbhäb se temma kätte ja teeb augo käe sisse; nisuggune on Egiptusse kunningas Warao keigile, kes temma peäle lootwad.

22. Ja kui teie mo wasto ütlete: Meie lodame Jehowa omma Jummala peäle; eks se olle sesamma, kelle körged paigad ja kelle altarid Hiskia ärrasaatnud ja ütlelnud Juda ja Jerusalemma rahwale: Seie altari ette peate teie kummardama, mis Jerusalemmas?

23. Ja nüüd, et wea kihla Asjuri kunninga mo issandaga, ja ma tabban sulle katstuhhat hoost anda, kas sa jouad ennesele sata neid, kes nende selgas seitwad?

24. Ja kuida sa woid ühhe mo issanda wähhema sullaste pealikko taggasi aiada? ja sinna lodad Egiptusse peäle söawankritte ja rüütlitte pärrast!

25. Kas ma nüüd ollen ilma Jehowata üllestulnud sesinnatse paiga wasto sedda ärrarikkuma? Jehowa on mo wasto ütelnud: Minne ülles siñna male ja rikku sedda ärra.

26. Siis ütles Ilkia poeg Eljakim, ja Sebna ja Joa Rabsake wasto: Et rägi omma sullaste wasto Siriakele, sest meie moistame sedda, ja ärra rägi meiega Juda kele rahwa kuuldes, mis müri peäl.

27. Ja Rabsake ütles nende wasto: Kas mo issand mind on läkkitanud so issanda jure ja sinno jure, et ma needsinnatsed sannad piddin räkima? eks mitte ka nende meeste jure, kes müri peäl istuwad? et nemmad teiega omma roja peawad söma ja omma kust joma.

28. Ja Rabsake jäi seisma ja hüüdis Judakele suure heälega ja räkis ja ütles: Kuulge suure kunninga Asjuri kunninga sanna!

29. Nenda ütleb kunningas: Ärge laske Hiskiat teid mitte petta, sest temma ei woi teid mitte mo käest ärrapeästa.

30. Ja ärgo pango Hiskia teid mitte tühja lootma Jehowa peäle, kui ta ütleb: Jehowa wöttab meid töeste ärrapeästa, ja sesinnane lin ei pea mitte Asjuri kunninga kätte sama.

31. Ärge kuulge mitte Hiskia sanna; sest nenda ütleb Asjuri kunningas: Leppige moga makso pärrast, ja tulge wälja mo

jure ja söge iggamees omma winapuust
ja iggamees omma wigipuust, ja joge ig-
gamees wet ommast kaewust;
32. Kunni ma tullen ja wöttan teid wia
ühhe male, mis on kui teie ma, üks wilja
ja magguja wina ma, üks leiwa ja wina-
mäggede ma, üks öllimarja pude ja mee
ma, siis peate ellusse jäma ja ei mitte
ärrasurrema; ärge kuulge nüüd mitte His-
kia sanna, sest ta kibbutab teid, kui ta üt-
leb: Jehowa wöttab meid ärrapeästa.
33. Kas pagganatte jummalad, iggaüks
omma ma on milgi wisil ärrapeästnud
Assuri kunninga käest?
34. Kus on Amati ja Arpadi jumma-
lad? Kus on Sewarwaimi, Ena ja Iwwa
jummalad? Kas nemmad Samaria mo
käest ärrapeästnud?
35. Kes on keige made jummalatte seast,
kes ommad maad mo käest ärrapeästnud?
et Jehowa peaks Jerusalemma mo käest
ärrapeästma.
36. Ja rahwas jäid wait ja ei wastand
temmale sannagi: sest se olli kunninga
käsk, mis ta öölnud: Teie ei pea temmale
mitte wastama.
37. Siis tulli Ilkia poeg Eljakim, kes
koia ülle, ja kirjotaja Sebna ja üllem
ammandja Asawi poeg Joa Hiskia jure,
ommi kärristud rided selgas, ja kulutasid
temmale Rabsake sannad.

19. Peatük.

Jehowa tootab ja sabab Hiskiale abbi immeliktult.

1. Ja se sündis, kui kunningas Hiskia
sedda kulis, et ta ommad rided löhki kär-
ristas, ja ennast kottiridega kattis ja Je-
howa kotta läks. Jes. 37. 1. n. t. s.
2. Ja läkkitas Eljakimi, kes koia ülle
olli, ja kirjotaja Sebna, ja preestritte
wannemad, kottiriettega kaetud, Amotsi
poia Jesaia, prohweti, jure.
3. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Nenda
ütleb Hiskia, sesinnane pääw on abhas-
misse ja söitlemisse ja laimamisse pääw;
sest lapsed on tulnud lapsekoiast wälja, ja
ramme ep olle, neid ilmale tua.
4. Ehk Jehowa so Jummal wöttaks keik
Rabsake sannad kätte maksta, kedda As-
suri kunningas temma issand läkkitanud
ellawat Jummalat laimama ja söitlema
sannadega, mis Jehowa so Jummal on
kuulnud; ja te palwet nende eest, kes on
üllejänud, kedda weel leitakse.
5. Ja Hiskia kunninga sullased tullid
Jesaia jure,
6. Ja Jesaia ütles neile; Nenda üttelge
omma issanda wasto: Nenda ütleb Je-
howa: ärra karda sannade pärrast, mis
sa kuulnud, miska Assuri kunninga poi-
sid mind on teotanud.
7. Wata, ma tahhan temma sisse ühhe
waimo anda, et ta peab jutto kuulma ja
omma male taggasi minnema, ja tahhan
tedda temma maal lasta langeda moöga
läbbi.
8. Ja Rabsake läks taggasi ja leidis As-
suri kunninga söddiwad Libna wasto, sest
ta olli kuulnud, et ta Lakisist ärraläinud.
9. Ja ta kulis Mora ma kunningast,
Tirrakast, et öeldi: Wata, temma on
wäljatulnud sinnoga taplema; siis läkki-
tas ta jälle kässud Hiskia jure ja ütles:
10. Nenda peate teie Juda kunninga
Hiskiaga rääkima ja ütlema: Ärra lasse
omma Jummalat sind petta, kelle peäle
sa lodad ja ütled: Jerusalem ei pea mitte
Assuri kunninga kätte sama.
11. Wata, sa olled kuulnud, mis Assuri
kunningad keige madele teinud ja neid
sutumaks ärrakautanud, ja sind peaks
peastetama?
12. Kas pagganatte jummalad neid on
ärrapeästnud, kedda mo wannemad ärra-
rikkunud? Kosani, ja Arani, ja Retsewi,
ja Edeni rahwa, mis on Telassaris.
13. Kus on Amati kunningas ja Arpadi
kunningas ja Sewarwaimi linna kunnin-
gas? kus on Ena ja Iwwa?
14. Ja Hiskia wöttis ramatud käskude
käest ja lugges neid, ja läks ülles Jehowa
kotta, ja Hiskia lautas neid laiale Jeho-
wa ette.
15. Ja Hiskia pallus Jehowa ees ja üt-
les: Jehowa, Israeli Jummal, kes sa
istud Kerubitte peäl, sinna olled üksi
Jummal keige mailma kunningrikide ülle,
sinna olled taewa ja ma teinud.
16. Käna, Jehowa, omma körw ja kule,
te ommad silmad lahti, Jehowa, ja wata,
ja kule Sanheribi sanno, kes tedda on
läkkitand ellawat Jummalat laimama.
17. Tössi se on, Jehowa; Assuri kun-
ningad on paljaks teinud pagganad ja
nende ma,
18. Ja nende jummalad tullesse heit-
nud; sest need ei olnud jummalad, waid
innimesse kätte tö, pu ja kiwwi; sepärrast
on nemmad neid ärrahäwwitanud.
19. Ja nüüd, Jehowa meie Jummal,
peästa, pallun ma, meid temma käest, et
keik mailma kunningrigid sawad teäda, et
sinna üksi Jehowa Jummal olled.
20. Ja Amotsi poeg Jesaia läkkitas His-
kia jure ja ütles: Nenda ütleb Jehowa,

Israeli Jummal, ma ollen kuulnud, mis sa mo käest Assuri kunninga Sanheribi pärrast olled pallunud.

21. Se on se sanna, mis Jehowa ta wasto rägib: Neitsit Sioni tüttar ei panne sind mikski, ta irwitab sind; Jerusalemma tüttar wangutab pead so tagga.

22. Kedda olled sa laimanud ja teotanud? ja kelle wasto olled sa heält töstnud? Sa töstad ommad silmad körgesse selle wasto, kes pühha Israelis.

23. Omma käskude läbbi olled sa Issandat laimanud ja öölnud: Ma ollen omma söawankritte sure hulgaga ülleslänud körge mäggede peäle, Libanoni külgede peäle, ja tahhan ta pitkemad seedrid ja ta ärrawallitsetud männad mahharaiuda ja tulla ta üllema maiade otsa, kus mets on, ja temma harritud pöllud.

24. Ma ollen kaewanud ja jonud wöörast wet, ja tahhan omma jalgetalladega keik Egiptusse jöed tahhedaks tehha.

25. Eks sa olle kuulnud ammust aiast, et Minna sedda teinud endisist päiwist, et minna sedda walmistanud? Nüüd sadan ma sedda, et sa pead tuggewad liñnad raiskama kiwwiwarreks.

26. Ja kes nende sees ellasid, on kätte polest nödraks läinud, ärraehmatand ja häbbi sisse sanud; nemmad on kui pöllo rohhi ja haljas noor rohhi, kui kattuste rohhi, ja ärrakörwend orras enne kui ta lonud.

27. Ja ma tean, kus sa istud ja kust sa wäljatulled ja kuhho sa lähhäd, ja et sa mo wasto wihhastad.

28. Sepärrast et sa mo wasto wihhastad ja so liig julgus touseb mo körwade ette: siis tahhan ma omma önge so ninnasse panna ja omma sulisse so mokkade wahhele, ja sind taggasi wia sedda teed, mis sa olled tulnud.

29. Ja se olgo sulle, Hiskia, märgiks: teie peate sel aastal söma, mis isseennesest kaswab, ja teisel aastal, mis sest jälle kaswab, ja kolmandamal aastal külwage ja leikage, ja istutage winamäggesid ja söge nende wilja.

30. Ja mis Juda soust peäseb ja üllejääb, wöttab alt juurduda ja peält wilja kanda.

31. Sest Jerusalemmast peab wäljatullema, mis üllejänud, ja Sioni mäelt, mis ärrapeäsnud; Wäggede Jehowa pühha wihha wöttab sedda tehha.

32. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Assuri kunninga pärrast: Ei ta pea mitte seie liñna tullema, egga noli senna laskma, egga kilbiga siñna ette joudma, egga walli ta wasto üllesteggema.

33. Sedda teed, mis ta tulnud, sedda peab ta taggasi minnema, agga seie liñna ei pea ta mitte tullema, ütleb Jehowa.

34. Ja ma tahhan seddasinnast liñna kaitsta ja sedda ärrapeästa, isseennese pärrast ja omma sullase Taweti pärrast.

35. Ja se sündis sel öösel, et Jehowa ingel wäljaläks ja löi Assuri leri mahha sadda ja wiis ühheksakümmend tuhhat; ja nemmad tousid hommiko warra ülles, ja wata, keik need ollid surnud kehhad.

36. Ja Assuri kunningas Sanherib hakkas minnema ja läks taggasi, ja jäi Niniwe liñna.

37. Ja se sündis, kui ta omma jummala Nisroki koias kummardas, et Adrammelek ja Saretser temma poiad tedda möögaga mahhalöid; ja nemmad peäsid ärra Ararati male, ja temma poeg Esaraddon sai kunningaks ta asjemele.

20. Peatük.

Hiskia elloaega pitkendakse.

1. Neil päiwil jäi Hiskia haigeks surremisse peäle; ja Amotsi poeg, prohwet Jesaia, tulli ta jure ja ütles ta wasto: Nenda ütleb Jehowa: Anna käsko omma koiale, sest sa pead surrema ja ei mitte ellama. Jes. 38, 1. n. t. s.

2. Ja ta pöris ommad silmad seina pole ja pallus Jehowat ja ütles:

3. Oh Jehowa, et mötle, kuida ma sinno ees ollen ellanud töe sees ja hea kohtlase süddamega, ja teinud, mis so melest hea; ja Hiskia nuttis sure nuttoga.

4. Ja Jesaia ei olnud weel mitte keskmissest ouest wäljaläinud, siis sai Jehowa sanna ta kätte ja ütles:

5. Minne taggasi ja ütle mo rahwa würstile Hiskiale: Nenda ütleb Jehowa, so issa Taweti Jummal: Ma ollen so palwet kuulnud, ma ollen so silmawet näinud; wata, ma tahhan sind terweks tehha, kolmandamal päwal pead sa üllesminnema Jehowa kotta.

6. Ja ma tahhan so päwade jure lisfada wiisteistkümmend aastat, ja sind ja sesinnatse liñna Assuri kunninga käest ärrapeästa, ja liñna kaitsta isseennese pärrast ja omma sullase Taweti pärrast.

7. Ja Jesaia ütles: Wötke wigimarjakak; ja nemmad wötsid ja pannid paise peäle, ja ta sai terweks.

8. Ja Hiskia olli öölnud Jesaia wasto: Mis on märgiks, et Jehowa mind ter-

weks teeb, ja et ma kolmandal päwal saan üllesminna Jehowa kotta?

9. Ja Jesaia ütles: Se olgo sulle märgiks Jehowa käest, et Jehowa se asja teeb, mis ta räkinud: Kas warri peab kümme püggalat eddasi minnema, ehk kümme püggalat taggasi minnema?

10. Ja Hiskia ütles: Se on kerge asja warjule, et ta kümme püggalat eddasi läbbäb, ei mitte nenda, waid mingo warri jälle taggasi kümme püggalat.

11. Ja prohwet Jesaia hüdis Jehowa pole, ja ta laskis warjo püggalaist, mis ta Ahasse tunnipakkus olli eddasi läinud, jälle taggasi minna kümme püggalat.

12. Sel aial läkkitas Perodak Paladan, Pabeli kunninga Paladani poeg, ramato ja andid Hiskia kätte, sest ta olli kuulnud, et Hiskia haige olnud. Jes. 39. 1. n. t. s.

13. Ja kui Hiskia nende kõnne sai kuulnud, siis näitis ta neile keik omma warandusse kodda, hõbbedat, ja kulda, ja kallid rohtusid ja parramat õlli, ja keik sedda kodda, kus ta sõariistad sees ollid, ja keik, mis ta warranduste sees olli; ei olnud middagi, mis Hiskia neile ep olleks näitnud ommas koias ja keiges ommas wallitsusses.

14. Siis tulli prohwet Jesaia kunninga Hiskia jure ja ütles ta wasto: Mis rägiwad need mehhed, ja kust nemmad so jure tullewad? Ja Hiskia ütles: Nemmad on kaugelt maalt Pabelist tulnud.

15. Ja temma ütles: Mis on nemmad so koias näinud? Ja Hiskia ütles: Nemmad on keik näinud, mis mo koias, ei olle middagi, mis ma polleks neile näitnud omma warranduste seast.

16. Ja Jesaia ütles Hiskia wasto; Kuule Jehowa sanna.

17. Wata, päwad tullewad, et keik, mis so koias on, ja mis so wannemad kokkopannud tännapäwani, peab Pabeli ärrawiddama; ei pea ühtegi üllejäma, ütleb Jehowa. p. 20. 13. 14.

18. Ja nemmad wõtwad monned so poegadest, kes so ihhust wäljatullewad, mis sinna sünnitad, ja need peawad üllemaiks teenriks ollema Pabeli kunninga kunninglikkus koias.

19. Ja Hiskia ütles Jesaia wasto: Jehowa sanna on hea, mis sa olled räkinud; ja ütles: Et olgo agga rahho ja tõssidus minno päiwil.

20. Ja mis weel tulleks Hiskiast öölda, ja keik ta wäggi, ja kuida ta tigi teinud ja weelaewando, ja wee saatnud linna sisse joosma; eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse?

21. Ja Hiskia läks maggama omma wannemattega, ja ta poeg Manasse sai kunningaks temma assemele.

21. Peatük.

Kaks Juda kunningat: Manasse ja temma poeg Amon.

1. Manasse olli kaksteistkümmend aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses wiis aastat kuetkümmend Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Ewsiba.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, pagganatte hirmsaid teggusid möda, kedda Jehowa Israeli laste eest ärraaianud.

3. Ja ta ehbitas jälle ülles kõrged paigad, mis ta isja Hiskia olli ärrarikkunud; ja teggi altarid ülles Paalile, ja kaswatas iit, nenda kui Israeli kunningas Ahab teinud, ja kummardas keige taewa wäe ette ja tenis neid.

4. Ja ta ehbitas altarid ülles Jehowa kotta, kellest Jehowa olli ütlelnud: Jerusalemma tahhan ma omma nimme panna.

5. Temma ehhitas ka altarid ülles keige taewa wäele Jehowa koia kumbagi oue.

6. Ja laskis omma poia tullest läbbikäia, ja lausus pilwist ja ussidega, ja seädis pommisejaid noide ja teädmamehhi, ta teggi wägga paljo kurja, Jehowa silma ees ja ärritas tedda.

7. Ta panni ka ie nikkerdud kuio, mis ta teinud, sinna kotta, kellest Jehowa olli öölnud Taweti ja ta poia Salomoni wasto: Seie kotta ja Jerusalemma, mis ma keigist Israeli sugguarrudest ollen ärrawallitsenud, tahhan ma omma nimme panna iggawesseks aiaks.

8. Ja ma ei tahha mitte ennam Israeli jalga lasta likuda siit maalt, mis ma nende wannemaile ollen annud, kui nemmad agga wõtwad piddada ja tehha, keik sedda möda, mis ma neile käsknud, ja keik käsoõppetust möda, mis mo sullane Moses neile on käsknud.

9. Agga nemmad ei wõtnud kuulda; sest Manasse satis neid eksima, et nemmad kurja teggid ennam kui pagganad, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärrakautanud.

10. Ja Jehowa räkis omma sullaste, prohwetitte läbbi ja ütles:

11. Et Juda kunningas Manasse needsinnatsed hirmsad asjad on teinud mis pahhemad on kui keik se, mis Emorid teinud, kes enne tedda olnud, ja on ka Juda

saatnud patto teggema omma tühja jummalattega:

12. Sepärrast ütleb Jehowa, Israeli Jummal, nenda: Wata, ma tahhan kurja Jerusalemma ja Juda peäle sata, et keikide mollemad kõrwad, kes sedda kuulwad, peawad kummisema.

13. Ja tahhan Samaria nöri tombada Jerusalemma peäle, ja Ahabi koia lodi, ja Jerusalemma ärrapühkida, nenda kui waagnat ärrapühhitakse; sedda pühhitakse ärra, ja pöratakse kummuliste.

14. Ja tahhan mahhajätta, mis mo pärrisossast üllejänud, ja neid nende waenlaste kätte anda: ja nemmad peawad sama risutawaks ja pupaljaks keigile omma waenlastele.

15. Sepärrast et nemmad kurja on teinud minno silma ees, ja mind ärritanud sest päwast, kui nende wannemad Egiptussest wäljatulnud tännapäwani.

16. Ja Manasse wallas ka üpris wäggaga paljo wagga werd ärra, senni kui ta Jerusalemma teisest otsast teise täitis, peäle temma patto miska ta Juda satis patto teggema, et nemmad Jehowa silma ees kurja teggid.

17. Ja mis weel tulleks Manassest ütelda, ja keik mis ta teinud, ja temma pattud, mis ta teggi, eks need asjad olle kirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse?

18. Ja Manasse läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha temma koia rohhoaeda, Usa rohhoaeda: ja temma poeg Amon sai kunningaks ta assemele.

19. Amon olli kaks aastat kolmatkümmend wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kaks aastat Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Mesullemet, Arutsi tüttar, Jotbast.

20. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, nenda kui ta issa Manasse olli teinud.

21. Ja käis keige te peäl, mis peäl ta issa käinud, ja tenis tühje jummalaid, kedda ta issa olli teninud, ja kummardas nende ette.

22. Ja ta jättis Jehowa omma wannematte Jummala mahha, ja ei käinud mitte Jehowa te peäl.

23. Ja Amoni sullased piddasid sallajat kurja nou ta wasto ja tapsid kunninga ärra temma koias.

24. Ja ma rahwas löi keik need mahha, kes sallajat kurja nou piddanud kunninga Amoni wasto, ja ma rahwas töstsid temma poia Josia kunningaks ta assemele.

25. Ja mis weel tulleks Amonist öölda, mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Juda kunningatte aiaramatusse?

26. Ja tedda maeti mahha temma hauda Usa rohhoaeda, ja ta poeg Josia sai kunningaks temma assemele.

22. Peatük.

Josia kallis wallitsusse hakkatus.

1. Josia olli kahheksa aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses ühhe aasta neljatkümmend Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Jedida, Adaja tüttar, Potskatist.

2. Ja ta teggi mis õige Jehowa silma ees, ja käis keige omma issa Taweti te peäl, ja ei lahkund mitte ärra ei parremat egga pahhemat kät.

3. Ja se sündis Josia kunninga kahheksateistkümnemal aastal, et kunningas läkkitas Mesullami poia, Atsalja poia Sawani, kirjotaja, Jehowa kotta, ja ütles:

4. Minne üles üllema preestri Ilkia jure, et ta peab keik rahha ühte arwama, mis on todud Jehowa kotta, mis läwwehoidjad rahwa käest koggunud:

5. Ja et nemmad sedda nende kätte andwad, kelle boleks tö on, kes Jehowa koia üllewatajad on, et need sedda andwad neile, kes tewad Jehowa koias tööd, et nemmad kohhendawad koia laggunud kohhad,

6. Puseppadele ja hone ehhitajattele ja müriseppadele, ja et nemmad ostwad puid ja tahhutud kiwwa, et nemmad kodda wötwad kohhendada.

7. Agga nendega ei petud mitte arro, rahha anti nende kätte; sest nemmad teggid keik truiste.

8. Ja üllem preester Ilkia ütles kirjotaja Sawani wasto: Ma ollen kässoöppetusse ramato leidnud Jehowa koiast; ja Ilkia andis ramato Sawani kätte ja ta lugges sedda.

9. Ja kirjotaja Sawan tulli kunninga jure ja töi kunningale wastusse taggasi ja ütles: So sullased on rahha wäljapuistanud, mis seält koiast leitud, ja sedda annud nende kätte, kelle boleks tö on, kes Jehowa koia üllewatajad.

10. Ja kirjotaja Sawan andis kunningale teäda ja ütles: Preester Ilkia on mulle ramato annud; ja Sawan lugges sedda kunninga ette.

11. Ja se sündis, kui kunningas kässoöppetusse ramato sanno kulis, et ta ommad rided löhki kärristas.

12. Ja kunningas käskis preestrit Ilkiat,

ja Sawani poega Abikami, ja Mikaja
poega Akborit, ja kirjotajat Sawanit, ja
kunninga sullast Asajat ja ütles:
13. Minge, küssige Jehowalt minno eest,
ja rahwa eest ja keige Juda eest sesinnatse
ramato sannade pärrast, mis leitud; sest
Jehowa tulline wihha on suur, mis meie
wasto süttind põllema, sepärrast et meie
wannemad et olle selle ramato sanno
kuulnud, et nemmad olleksid teinud keik
sedda mööda, mis on ülleskirjotud meie
ette.
14. Siis läks preester Ilkia, ja Abi-
kam, ja Akbor, ja Sawan, ja Asaja ühhe
prohweti naesterahwa Hulda jure, kes
olli Arasse poia, Tikwa poia, riette hoidja
Sallumi naene (ja ta ellas Jerusalem-
mas teises liña jaus) ja rääkisid tem-
maga;
15. Ja temma ütles nende wasto: Nen-
da ütleb Jehowa, Israeli Jummal, üt-
telge selle mehhele, kes teid mo jure läkki-
tand:
16. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma
tahhan kurja sata sesinnatse paiga peäle
ja temma rahwa peäle, keiki ramato san-
no mööda, mis Juda kunningas on lug-
genud.
17. Se eest et nemmad mind on mahha-
jätnud ja teiste jummalattele suitsetanud,
et nemmad mind ärritanud keige omma
kätte tööga; sest on mo tulline wihha süt-
tind põllema sesinnatse paiga wasto, ja
ei pea mitte ärrakustuma.
18. Agga Juda kunninga wasto, kes
teid on läkkitand Jehowalt küssima, selle
wasto üttelge nenda: Nenda ütleb Jeho-
wa, Israeli Jummal, sannust, mis sa
kuulnud:
19. Sepärrast et so süddа on pehmeks
lönud, ja sa olled ennast Jehowa ees al-
landanud, kui sa kuulsid, mis ma selle-
sinnatse paiga wasto rääkinud ja liña
rahwa wasto, et nemmad peawad ärra-
häwwitamisse ja ärrawandumisse alla
sama, ja olled ommad rided lõhki kärris-
tanud ja mo ees nutnud: siis ollen ma
sind ka kuulnud, ütleb Jehowa.
20. Sepärrast wata, ma tahhan sind
ärrakorristada so wannematte jure, ja sa
pead omma bauda sama korristud rahho
sees, et so silmad ei pea näbha sama keik
kurja, mis ma sesinnatse paiga peäle tah-
han sata. Ja nemmad tõid kunningale
wastusse taggasi.

23. Peatük.

Josia püab wägga omma allamatte parrandamist; temma asemele saab Joahas, kes wägga kurri.

1. Ja kunningas läkkitas neid, kes keik
Juda ja Jerusalemma wannemad temma
jure piddid koggama.
2. Ja kunningas läks ülles Jehowa
kotta, ja keik Judamehhed ja keik Jerusa-
lemma rahwas temmaga, ja preestrid ja
prohwetid ja keik rahwas, ni hästi wäh-
hemad kui suremad: ja ta lugges nende
kuuldes keiki seädusse ramato sanno, mis
Jehowa koiast leitud.
3. Ja kunningas seisis ausamba jures
ja teggi seädusse Jehowa ees, et nemmad
piddid käima Jehowa järrel ja piddama
temma käskusid, ja ta tunnistussi ja ta
seädmissi keigest süddamest ja keigest hin-
gest, ja kindlaste piddama selle seä-
dusse sanno, mis kirjotud on selle rama-
tusse; ja keik rahwas heitsid seädusse
alla.
4. Ja kunningas käskis üllemat preest-
rit Ilkiat ja preestrid, kes ollid teisest kor-
rast, ja läwwehoidjaid, et nemmad piddid
Jehowa templist wäljatoma keik riistad,
mis ollid tehtud Paalile, ja iele ja keige
taewa wäele; ja ta põlletas neid ärra Je-
rusalemma tagga Kidroni wäljade peäl,
ja laskis nende põrmo Peteli wia.
5. Ja kautas ärra pappid, kedda Juda
kunningad ollid seädnud suitsetama kõrge
paikade peäl Juda liñade sees ja Jeru-
salemma ümberkaudo; ja need, kes suitse-
tasid Paalile, päikessele ja kule, ja taewa
tähtedele ja keige taewa wäele.
6. Ja ta laskis ie kuio Jehowa koiast
wäljawia Jerusalemma tahha Kidroni
jõe jure, ja põlletas sedda ärra Kidroni
jõe jures ja teggi sedda pihhuks põrmuks,
ja wiskas põrmo alwa innimeste hauda-
de peäle.
7. Ja kiskus pordomeeste maiad mah-
ha, mis ollid Jehowa koia liggi, kus nae-
sed kangast kudusid, ie kuiule maiaks.
8. Ja ta laskis keik preestrid tulla Juda
liñadest, ja teggi rojaseks kõrged paigad,
kus preestrid ollid suitsetanud Kebast Peer-
sebast sadik; ja ta kiskus mahha kõrged
paigad wärrawatte jures, mis liña ülle-
ma Josua wärrawa su ees, mis pahhemat
kät on sel, kes liña wärrawast sisselähh-
häb.
9. Agga kõrge paikade preestrid ei oh-
werdanud mitte Jerusalemmas Jehowa
altari peäl, waid nemmad said omma
wendade seas hapnematta leibo süa.

10. Ta teggi ka Toweti paiga rojasseks, mis Innomi laste orgus, et ükski ei piddand lastma omma poega egga omma tüttart käia tullest läbbi Molekile.

11. Ta löppetas ka ärra hobbosed, mis Juda kunningad ollid pannud päikessele sinna, kust Jehowa kotta minnakse, üllema teenri Netanmeleki toa jures, kes Parwarimis; ja päikesse wankrid pölletas ta tullega ärra.

12. Ja altarid, mis Ahasse üllema toa kattusse peäl, mis Juda kunningad ollid teinud ja altarid, mis Manasse olli teinud Jehowa koia kahhe oue peäle, kiskus kunningas mahha; ja läks ruttuste seält ärra ja lastis nende pörmo wissata Kidroni jökke.

13. Ja kunningas teggi rojasseks kõrged paigad mis Jerusalemma ees, mis ollid parramat kät Massiti mäe pool, mis Israeli kunningas Salomon olli üllesehhitand Astarotile, Sidonitte läila jummalale, ja Kamossele, Moabi läila jummalale, ja Milkomile, Ammoni laste hirmsa jummalale. 1 Kunn. 11, 7. n. t. s.

14. Ta murdis ka ebbausso sambad katki ja raius ied ärra, ja täitis nende asseme innimeste ludega.

15. Ja ta kiskus ka mahha altari, mis Petelis, kõrge paiga, mis Nebati poeg Jarobeam olli teinud, kes Israeli satis patto teggema, ni hästi altari kui kõrge paiga; ja pölletas kõrge paiga ärra, ta teggi sedda pihhuks pörmuks, ja pölletas ie ärra.

16. Ja Josia olli taggasi waatnud ja näinud haudo, mis mäe peäl, ja ta läkkitas sinna ja lastis luud nende haudade seest tua, ja seäl altari peäl pölletada, ja nenda teggi ta sedda rojasseks, Jehowa sanna järrele, mis Jummala mees olli hüüdnud, kes need sannad hüdis. 1 Kunn. 13, 2.

17. Ja ta ütles: Mis märgitähte on se, mis ma nään? Ja linna mehhed ütlesid ta wasto: Se on Jummala mehhe haud, kes Juda maalt tulli ja hüdis need sannad, mis järrele sinna olled teinud altariga Petelis. 1 Kunn. 13, 30.

18. Ja ta ütles: Laske tedda seista; ükski ärgo ligutago temma luid; nenda peästsid nemmad temma luud ja prohweti luud, kes Samariast tulnud.

19. Ja Josia satis ka ärra keik kõrge paikade koiad, mis Samaria linnade sees, mis Israeli kunningad ollid teinud ärritamisseks, ja teggi nendega keik teggemist möda, mis ta olli Petelis teinud.

20. Ja temma tappis altaritte peäl keik kõrge paikade preestrid, kes seäl ollid, ja pölletas ärra innimeste luid nende peäl, ja läks taggasi Jerusalemma.

21. Ja kunningas käskis keik rahwast ja ütles: Piddage Pasat Jehowale, omma Jummalale, nenda kui kirjotud on sesinnatse seädusse ramatusse.

22. Sest nisuggust Pasat ei olle petud kohtomoistjatte aiast, kes Israelile kohhut moistsid, egga keige Israeli kunningatte ja Juda kunningatte aial.

23. Agga kahheksateistkümnemal Josia kunninga aastal peti seddasinnast Pasat Jehowale Jerusalemmas.

24. Ja Josia pühkis ka ärra pommisejad noiad, ja teädmamehhed, ja Terawiluiud, ja tühjad jummalad ja keik läilad jummalad, kedda nähti Juda maal ja Jerusalemmas: et ta piddi kinnitama käsoöppetusse sanno, mis kirjotud ramato sisse, mis preester Ilkia Jehowa koiast leidis.

25. Ja temma sarnast kunningat ei olnud enne tedda, kes nenda olleks Jehowa pole pöörnud keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest ja keigest ommast wäest, keik Mosesse käsoöppetust möda; ja pärrast tedda ei olle ta sarnast tousnud.

26. Ommeti ei pöörnud Jehowa mitte ommast surest tullisest wihhast, misla temma wihha süttis pöllema Juda wasto, keige ärritamisse pärrast, miska Manasse tedda ärritanud.

27. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan ka Juda omma palle eest ärrasata, nenda kui ma Israeli ollen ärrasaatnud; ja tahhan sesinnatse Jerusalemma linna, mis ma ollin ärrawallitsenud, ärrapölgada ja koia, kellest ma ollen öölnud: Seäl peab mo nimmi ollema.

28. Ja mis weel tulleks Josiast öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Juda kunningatte asjade aiaramatusse?

29. Temma päiwil läks Egiptusse kunningas Warao Neko ülles Assuri kunninga wasto Wratti jöe jure; ja kunningas Josia läks temma wasto, ja Neko surmas tedda ärra Megiddusse, kui ta tedda sai näinud.

30. Ja ta sullased wisid tedda töldas surnult ärra Megiddust ja töid tedda Jerusalemma, ja nemmad matsid tedda mahha ta hauda; ja ma rahwas wötsid Josia poia Joahasse ja wöidsid tedda ja töstsid tedda kunningaks temma issa asfemele.

31. Joahas olli wanna kolm aastat kol-
matkümmend, kui ta kunningaks sai, ja
wallitses kolm kuud Jerusalemmas, ja ta
emma nimmi olli Amutal, Jirmeja tüt-
tar, Libnast.
32. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees
keik sedda möda, kui ta wannemad ollid
teinud.
33. Ja Warao Neko laskis tedda kinni-
sidduda Riblas, Amati maal, et ta ei
piddand Jerusalemmas wallitsema; ja
panni ma peäle rabbamakso, sadda talenti
hõbbedat ja ühhe talenti kulda.
34. Ja Warao Neko töstis Josia poia
Eljakimi kunningaks ta issa Josia asse-
mele, ja panni temmale teise nimme Jo-
jakim; agga Joahasse wöttis ta ennesega,
ja kui ta Egiptusse male sai, siis surri ta
senna ärra.
35. Ja Jojakim andis hõbbeda ja kulla
Waraule; agga ta arwas ma rahwa
peäle, et nemmad piddid rabba Warao
sanna möda andma, sedda möda kui ig-
gamehhe peäle arro tehti, aias ta ma
rahwa käest ülles hõbbeda ja kulla, et ta
woiks Waraule Nekule anda.
36. Jojakim olli wanna wiis aastat
kolmatkümmend, kui ta kunningaks sai;
ja wallitses üksteistkümmend aastat Je-
rusalemmas, ja ta emma nimmi olli Se-
buda, Pedaja tüttar, Rumast.
37. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees
keik sedda möda, kui ta wannemad ollid
teinud.

24. Peatük.

Juddide wangipölli Jojakimi ja Jojakini ja
Sidkia aial.

1. Temma päiwil tulli Pabeli kunnin-
gas Nebukadnetsar ülles, ja Jojakim sai
temmale allamaks kolmeks aastaks; ja
ta tagganes ärra ja panni temma wasto.
2. Ja Jehowa läkkitas ta peäle Kaldea
wäehulgad ja Siria wäehulgad ja Moabi
wäehulgad ja Ammoni laste wäehulgad,
ja läkkitas neid Juda wasto, neid ärra-
hukkama, Jehowa sanna järrele, mis ta
omma sullaste, prohwetitte läbbi olli rä-
kinud.
3. Sest se sündis Jehowa susanna jär-
rele Juda wasto, et ta neid omma palle
eest piddi ärrasaatma Manasse pattude
pärrast, keik sedda möda, kui ta olli tei-
nud; p. 21, 10. n. t. s.
4. Ja ka wagga werre pärrast, mis ta
ärrawallanud ja Jerusalemma wagga
werrega täitnud, ja Jehowa ei tahtnud
mitte andeks anda.
5. Ja mis weel tulleks Jojakimist öölda,
ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle
kirjotud Juda kunningatte asjade aiara-
matusse?
6. Ja Jojakim läks maggama omma
wannemattega, ja temma poeg Jojakin
sai kunningaks ta assemele.
7. Ja Egiptusse kunningas ei wötnud
mitte ennam ommalt maalt wäljatulla:
sest Pabeli kunningas olli Egiptusse jöest
Wratti jöest sadik keik käest ärrawötnud,
mis Egiptusse kunninga pärralt olli olnud.
8. Jojakin olli kahheksateistkümmend
aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja
wallitses kolm kuud Jerusalemmas, ja ta
emma nimmi olli Neusta, Elnatani tüt-
tar, Jerusalemmast.
9. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees
keik sedda möda, kui ta issa teinud.
10. Sel aial tullid Pabeli kunninga Ne-
bukadnetsari sullased ülles Jerusalemma,
ja lin sai kinnipandud.
11. Ja Pabeli kunningas Nebukadnet-
sar tulli liñna wasto, kui ta sullased liñ-
na al òllid.
12. Ja Juda kunningas Jojakin läks
wälja Pabeli kunninga wasto, temma
isse, ja ta emma, ja ta sullased, ja ta
pealikkud ja ta üllemad teenrid; ja Pa-
beli kunningas wöttis tedda ennesega
ärra omma wallitsusse kahheksamal aas-
tal.
13. Ja laskis seält ärrawia keik Jeho-
wa koia warrandussed ja kunninga koia
warrandussed, ja raius katki keik kuldriis-
tad, mis Israeli kunningas Salomon
olli teinud Jehowa templisse, nenda kui
Jehowa olli räkinud. p. 20, 17. n. t. s.
14. Ja ta wiis ärra keik Jerusalemma
rahwa, ja keik würstid ja keik wäggewad
wahwad mehhed, kümmetuhhat wangi, ja
keik puseppad ja raudseppad; ei jänud
muud järrele kui alwad ma rahwas.
15. Ta wiis ka Jojakini ärra Pabeli, ja
kunninga emma, ja kunninga naesed, ja
ta üllemad teenrid ja ma sured issandad
wiis ta wangi Jerusalemmast Pabeli.
16. Ja wahwo mehhi olli keiges seitse-
tuhhat, ja puseppi ja raudseppi tuhhat;
keik need ollid wäggewad mehhed, kes
sötta kölbasid, ja Pabeli kunningas wiis
neid wangi Pabeli.
17. Ja Pabeli kunningas töstis Ma-
tanja, ta issa wenna, temma assemele
kunningaks ja panni temmale teise nim-
me Sidkia.
18. Sidkia olli üks aasta kolmatküm-
mend wanna kui ta kunningaks sai ja

wallitses üksteistkümmend aastat Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Amutal, Jirmeja tüttar, Libnast.
19. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees keik sedda mööda, kui Jojakim teinud.
20. Sest se sündis nenda Jerusalemmaga ja Judaga Jehowa wihha pärrast, senni kui ta neid omma palle eest ärraheitis; ja Sidkia panni Pabeli kunninga wasto.

25. Peatük.

Jerusalemma ärrahäwwitaminne; Jutisid wiakse wangi.

1. Ja se sündis temma wallitsusse üh-heksamal aastal kümnema ku kümnemal päwal, et Pabeli kunningas Nebukadnetsar tulli, temma ja keik ta wäggi Jerusalemma wasto, ja löi leri temma wasto ülles: ja nemmad ehhitasid ülles putornid temma wasto ümberringi.
2. Ja nemmad pannid liñna kinni kunninga Sidkia ühheteistkümnemast aastast sadik.
3. Selle ku ühheksamal päwal sai nälg woimust liñnas, ja ma rahwal ei olnud leiba.
4. Siis tungisid nemmad wäggise liñna sisse, ja keik söamehhed pöggenesid öse teed märrawa pole kahhe müri wahhel, mis kunninga rohhoaia jures, (ja Kaldea rahwas ollid ümberringi liñna wasto) ja kunningas läks laggeda ma teed.
5. Ja Kaldea wäggi aias kunningat tagga ja said tedda kätte Jeriko laggeda ma peäl, ja keik temma wäggi läks laiale ta jurest ärra.
6. Ja nemmad wötsid kunninga kinni ja wisid tedda ülles Pabeli kunninga jure Ribla, ja moistsid temma peäle kohhut.
7. Ja Sidkia poiad tapsid nemmad ta silma ees ärra, ja Sidkia silmad laskis ta pimmedaks tehha, ja tedda kahhe waskahhelaga kinnipanna ja tedda Pabeli wia.
8. Ja wiendama ku seitsmendal päwal, se on Pabeli kunninga, Nebukadnetsari kunninga ühheksasteistkümnes aasta, tulli kunninga wahtide pealik Nebusaradan, Pabeli kunninga sullane, Jerusalemma,
9. Ja pölletas ärra Jehowa koia ja kunninga koia ja keik Jerusalemma koiad, ja keik suurte issandatte koiad pölletas ta ärra tullega.
10. Ja keik Kaldea wäggi, mis kunninga wahtide pealikkul olli, kiskusid Jerusalemma mürid ümberringi mahha.
11. Ja mu rahwa, mis liñna üllejänud, ja kargajad, kes ollid ärrakarganud Pabeli kunninga jure, ja mis mu rahwas olli, wiis Nebusaradan, kunninga wahtide pealik, wangi.
12. Ja ma alwast rahwast jättis kunninga wahtide pealik monned järrele winamäggede ja pöldude harrijaiks.
13. Ja waskisambad, Jehowa koias, ja jallad ja waskastja, Jehowa koias, murdsid Kaldeamehhed katki ja wisid nende wasse Pabeli.
14. Ja pottid, ja labbidad, ja noad, ja suitsetamisse rohho kausid ja keik waskriistad miska tenistust tehti, wötsid nemmad ärra.
15. Ja süttepannud ja kausid, mis selgest kullast ja selgest höbbedast ollid, wöttis kunninga wahtide pealik ärra.
16. Kaks sammast, ühhe astja ja jallad, mis Salomon olli lasnud tebba Jehowa koia tarwis, keige nende riistade wasle ei woind ärrawagida.
17. Samba körgus olli kahheksateistkümmend künart, ja nup temma peäl olli wassest, ja nuppo körgus olli kolm künart, ja wörk ja granationad nuppo külges ümberringi ollid keik wassest; ja nisammasuggune olli teine sammas wörgega.
18. Ja kunninga wahtide pealik wöttis ka ärra üllema preestri Seraja ja preestri Sewanja teisest korrast, ja kolm läwwehoidjat.
19. Ta wöttis ka liñnast ühhe üllema teenri, kes olli üllewataja söameeste ülle, ja wiis meest neist, kes ikka kunninga silma ees ollid, kedda liñnast leiti, ja wäepealikko kirjotaja, kes ma rahwast söa tarwis ülleskirjotas, ja kuuskümmend meest ma rahwast, kedda liñnast leiti.
20. Ja kunninga wahtide pealik Nebusaradan wöttis neid ja wiis neid Pabeli kunninga jure Ribla.
21. Ja Pabeli kunningas löi neid mahha ja surmas neid ärra Riblasse, Amati male; nenda läks Juda ommalt maalt wangi.
22. Ja rahwa ülle, mis Juda male üllejäeti, mis Nebukadnetsar, Pabeli kunningas, üllejättis, panni ta üllemaks Sawani poia, Ahikami poia, Kedalja.
23. Ja kui keik Juda wäe pealikkud said kuulda, nemmad ja nende mehhed, et Pabeli kunningas olli Kedalja üllemaks pannud, siis tullid nemmad Kedalja jure Mitspa; kui: Netanja poeg Ismael, ja Karei poeg Joanan, ja Tanhumeti poeg Seraja Netowatimees, ja Maakati poeg Jaasanja, nemmad ja nende mehhed.

24. Ja Kedalja wandus neile ja nende
meestele ja ütles neile: Ärge kartke Kal-
dea rahwa allamad olles, jäge seie male
ja jäge Pabeli kunninga allamaiks, siis
peab teil hea põlli ollema.
25. Ja se sündis seitsmendal kuul, et
Ismael tulli, Netanja poeg, kes Elisama
poeg, kunninglikkust seust, ja kümme meest
temmaga, ja lõid Kedalja mahha sur-
nuks, ja Judid ja Kaldeamehhed, kes ta
jures ollid Mitspas.
26. Siis wõtsid keik rahwas kätte, ni
hästi wähhemad kui suremad ja wäepea-
liknud, ja tullid Egiptusse; sest nemmad
kartsid Kaldea rahwast.
27. Ja se sündis seitsmendal aastal
neljatkümmend, pärrast sedda, kui Juda
kunningas Jojakin olli wangi widud,
kahheteistkümnema ku seitsmendal päwal
kolmatkümmend, et Pabeli kunningas
Ewilmerodak sel aastal, kui ta kunnin-
gaks sai, Juda kunninga Jojakini pea
wangikoiast üllestöstis,
28. Ja räkis temmaga lahkeste ja pan-
ni temma aujärje kunningatte aujärje ülle,
kes ta jures Pabelis.
29. Ja ta wahhetas omma wangipõlwe
rided, ja sõi allati leiba temma ees keige
omma ello aia.
30. Ja ta toidussega olli se luggu: tem-
ma toidust anti temmale allati kunninga
käest, iggapääw päwa ossa keik temma
ello aeg otsa.

Teise Kunningatte Ramato Ots.

Esimenne Aia Ramat.

1. Peatük.

Esimeste peawannematte sugguwõssa arro.

1. Adam, Set, Enos.
1 Mos. 5. 1. n. t. s. Luk. 3, 38.
2. Kenan, Maalalel, Jered,
3. Enok, Metusala, Lemek,
4. Noa, Sem, Ham ja Jewet.
5. Jeweti poiad on Komer ja Magog,
ja Madai, ja Jawan, ja Tubal, ja Me-
sek ja Tiras. 1 Mos. 10, 2. n. t. s.
6. Ja Komeri poiad on Askenas, ja Ti-
vat ja Togarma.
7. Ja Jawani poiad on Elisa ja Tar-
sisa, Kittim ja Todanim.
8. Hammi poiad on Kuus ja Mitsraim,
Puut ja Kanaan. 1 Mos. 10. 6. n. t. s.
9. Ja Kusi poiad on Seba, ja Hawila
ja Sabta, ja Rama ja Sabteka, ja Rama
poiad on Seba ja Tedan.
10. Ja Kuus sünnitas Nimrodi, se hak-
kas wäggewaks sama ma peäl.
11. Ja Mitsraim sünnitas Ludimi, ja
Anamimi, ja Leabimi, ja Nawtuhimi.
12. Ja Patrusimi, ja Kasluhimi (kust
senst Wilistid wäljatulnud) ja Kawtorimi.
13. Ja Kanaan sünnitas Sidoni omma
esimesse poia, ja Hetti,
14. Ja Jebusi, ja Emori, ja Kirgasi,
15. Ja Hiwwi, ja Arki, ja Sini.
16. Ja Arwadi, ja Semari, ja Hamati.
17. Semmi poiad on Elam, ja Asur,
ja Arpaksad, ja Luud, ja Aram, ja Uuts,
ja Huul, ja Keter ja Mesek.
1 Mos. 10, 21. 22. n. t. s.
18. Ja Arpaksad sünnitas Sela, ja
Sela sünnitas Eberi.
19. Ja Eberil sündis kaks poega, essi-
messe nimmi olli Peleg, sest temma aeges
jaeti ma ärra, ja ta wenna nimmi olli
Joktan.
20. Ja Joktan sünnitas Almodadi, ja
Sewi, ja Hatsarmaweti, ja Jara,
21. Ja Adorami, ja Usali, ja Tikla,
22. Ja Ebali, ja Abimaeli, ja Seba,
23. Ja Owiri, ja Awila ja Jobabi;
keik need on Joktani poiad.
24. Sem, Arpaksad, Sela,
25. Eber, Peleg, Reu,
26. Serug, Naor, Tara,
27. Abram, sesamma on Abraam.
1 Mos. 17. 5.
28. Abraami poiad on Isaak ja Is-
mael.
29. Need on nende sünnitamissed: Is-
maeli essimenne poeg on Nebajot, ja Ke-
dar, ja Adbeel, ja Mibsam,
1 Mos. 25, 12. n. t. s.
30. Misma ja Tuma, Massa, Adad, ja
Tema,
31. Jetur, Nawis ja Kedma, needsam-
mad on Ismaeli poiad.
32. Ja Ketura, Abraami liignaese poiad
on need: temma töi ilmale Simrani, ja
Joksani, ja Medani ja Midjani, ja Is-
baki ja Sua; ta Joksani poiad on Seba
ja Tedan. 1 Mos. 25. 2. n. t. s.
33. Ja Midjani poiad on Ewa, ja
Ewer, ja Anok, ja Abida ja Eldaa, need
keik on Ketura poiad.

34. Ja Abraam sünnitas Isaaki, Isaaki poiad ollid Esaw ja Israel.

35. Esawi poiad ollid Eliwas, Ruel, ja Jeus, ja Jalam ja Kora.
1 Mos. 36. 10. n. t. s.

36. Eliwa poiad ollid Teman ja Omar, Sebi ja Katam, Kenas, ja Timna ja Amalek.

37. Rueli poiad ollid Nahat, Sera, Samma ja Missa.

38. Ja Seiri poiad ollid Lotan, ja Sobal, ja Sibon, ja Ana ja Tison, ja Etser ja Tisan.

39. Ja Lotani poiad on Hori ja Hemam, ja Lotani ödde olli Timna.

40. Sobali poiad ollid Alwan, ja Manaat, ja Ebal, Sewi ja Onam, ja Siboni poiad ollid Aja ja Ana.

41. Ana poiad ollig Tison, ja Tisoni poiad Amran, ja Esban, ja Jitran ja Keran.

42. Etseri poiad ollid Pilhan, ja Saawan ja Akan; Tisani poiad ollid Uuts ja Aran.

43. Ja needsinnatsed on kunningad, kes Edomi maal wallitsenud, enne kui kunningas wallitses Israeli laste ülle: Pela Peori poeg, ja temma liñna nimmi olli Tinnaba.
1 Mos. 36, 31. n. t. s.

44. Ja Pela surri ärra, ja temma assemele sai kunningaks Sera poeg Jobab, Potsrast.

45. Ja Jobab surri, ja ta assemele sai kunningaks Usam, Temani maalt.

46. Ja Usam surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Pedadi poeg Adad, kes Midjani mahhalöi Moabi wäljal, ja temma liñna nimmi olli Awit.

47. Ja Adad surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Samla, Masrekast.

48. Ja Samla surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Saul, Reobotist, mis jõe äres.

49. Ja Saul surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Akbori poeg Paallanan.

50. Ja Paallanan surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Adad, ja temma liñna nimmi olli Pai, ja ta naese nimmi Meetabeel, Matredi tüttar, kes olli Meahabi tüttar.

51. Kui Adad ärrasurri, siis said würstiks Edomi male, würst Timna, würst Alja, würst Jetet,

52. Würst Oolibama, würst Ela, würst Pinon,

53. Würst Kenas, würst Teman, würst Mibsar,

54. Würst Magdiel, würst Iram: need ollid Edomi würstid.

2. Peatük.

Jakobi poiad; Juda sugguwössa arro.

1. Need ollid Israeli poiad: Ruben, Simeon, Lewi ja Juda, Isaskar ja Sebulon.
1 Mos. 35, 23. n. t. s.

2. Tan, Josep ja Penjamin, Nawtali, Kad ja Aser.

3. Juda poiad ollid Er, ja Onan ja Sela; need kolm sündsid temmale Patsuast, Kanaaninaesest; ja Er, Juda essimenne poeg, olli Jehowa silma ees kurri, sepärrast surmas Ta tedda. 1 Mos. 38. 3. n. t. s.

4. Ja Tamar, temma minnia, tõi temmale ilmale Peretsi ja Sera; keiki Juda poege olli wiis. 1 Mos. 38. 29. Matt. 1. 3.

5. Peretsi poiad ollid Etsron ja Hamul.

6. Ja Sera poiad ollid Simri, ja Etan, ja Eman ja Kalkol ja Tara; keiki neid olli wiis.

7. Ja Karmi poiad Akan, kes Israelile tülli teggi, kes wallatust teggi ärrakautawa asjaga.
Jos. 7, 1. n. t. s.

8. Ja Etani poiad Asarja.

9. Ja Etsroni poiad kes temmale sündsid, ollid Jerameel, ja Ram ja Kelubai.
Rutt. 4, 19. n. t. s.

10. Ja Ram sünnitas Amminadabi, ja Amminadab sünnitas Nahsoni, Juda laste würsti.

11. Ja Nahson sünnitas Salma, ja Salma sünnitas Poasse,

12. Ja Poas sünnitas Obedi, ja Obed sünnitas Isai,

13. Ja Isai sünnitas omma essimesse poia Eliabi ja teise Abinadabi ja kolmandama Simea, 1 Sam. 16. 6. n. t. s.

14. Neljandama Netaneeli, wiendama Raddai,

15. Kuendama Otsemi, seitsmenda Taweti.

16. Ja nende öed ollid Seruja ja Abigail; ja Seruja poiad ollid Abisai, ja Joab, ja Asael kolmekeste. 2 Sam. 2, 18.

17. Ja Abigail tõi ilmale Amasa, ja Amasa issa olli Jeter, Ismaelimees.
2 Sam. 17, 25.

18. Ja Kaleb, Etsroni poeg, sünnitas omma naese Asubaga ja Jeriotiga, ja needsinnatsed ollid temma poiad: Jeser ja Sobab ja Ardon.

19. Ja Asuba surri ärra, ja Kaleb wõttis ennesele Ewrati naeseks, ja se tõi temmale ilmale Huri.

20. Ja Huur sünnitas Uri, ja Uri sünnitas Petsaleeli.

21. Ja pärrast heitis Etsron Makiri, Kileadi issa tütre jure ja temma wöttis tedda naeseks, kui ta kuuskümmend aastat wanna olli, ja se töi temmale Segubi ilmale.

22. Ja Segub sünnitas Jairi ja temmal olli kolm kolmatkümmend linna Kileadi maal. Kohtom. 10, 3. n. t. s.

23. Ja Kesuri ja Siria rahwas wötsid Jairi küllad nende käest ärra, Kenati ja ta wähhemad linnad, kuuskümmend linna; keik need on Kileadi issa Makiri poiad.

24. Ja kui Etsron sai ärrasurnud Kalebi Ewrata, siis töi Etsroni naene Abia temmale ka ilmale Asburi, Tekoa issa.

25. Ja Etsroni essimesse poia Jerameeli poiad ollid: essimenne poeg Ram, ja Puna, ja Oren, ja Otsem ja Abia.

26. Ja Jerameel sai teise naese, Atara nimmi, so olli Onami emma.

27. Ja Rammi, Jerameeli essimesse poia poiad ollid Maats, ja Jamin ja Eker.

28. Ja Onami poiad ollid Sammai ja Jada, ja Sammai poiad ollid Nadab ja Abisur.

29. Ja Abisuri naese nimmi olli Abihail, ja se töi temmale ilmale Ahbani ja Molidi.

30. Ja Nadabi poiad ollid Seled ja Appaim, ja Seled surri ärra ilma lapsita.

31. Ja Appaimi poiad Jisi, ja Jisi poiad Sesan ja Sesani poiad Ahlai.

32. Ja Jada, Sammai wenna poiad ollid Jeter ja Jonatan, ja Jeter surri ärra ilma lapsita.

33. Ja Jonatani poiad ollid Pelet ja Sasa; need ollid Jerameeli poiad.

34. Ja Sesanil ei olnud poege, waid tütred; ja Sesanil olli üks Egiptusse sullane, Jarra nimmi.

35. Ja Sesan andis omma tütre Jarrale, omma sullasele, naeseks, ja se töi temmale ilmale Attai.

36. Ja Attai sünnitas Natani, ja Natan sünnitas Sabadi.

37. Ja Sabad sünnitas Ewlali, ja Ewlal sünnitas Obedi.

38. Ja Obed sünnitas Jeu, ja Jeu sünnitas Asarja.

39. Ja Asarja sünnitas Eletsi, ja Elets sünnitas Elasa.

40. Ja Elasa sünnitas Sismai, ja Sismai sünnitas Sallumi.

41. Ja Sallum sünnitas Jekamja, ja Jekamja sünnitas Elisama.

42. Ja Jerameeli wenna Kalebi poiad ollid Mesa, temma essimenne poeg, (se on Siwi issa) ja Maresa, Ebroni issa poiad.

43. Ja Ebroni poiad ollid Kora, ja Tappua, ja Rekem ja Sema.

44. Ja Sema sünnitas Raami, Jorkeami issa, ja Rekem sünnitas Sammai.

45. Ja Sammai poeg olli Maon, ja Maon olli Petsuri issa.

46. Ja Ewa, Kalebi liignaene, töi ilmale Arani, ja Motsa ja Kasesi, ja Aran sünnitas Kasesi.

47. Ja Jedai poiad ollid Regem, ja Jotam, ja Kesan, ja Pelet, ja Ewa ja Saaw.

48. Maaka Kalebi liignaene töi ilmale Seberi ja Tirrana.

49. Ja töi ka ilmale Saawi, Madmanna issa, Sewa, Makbena issa ja Kibea issa: ja Kalebi tüttar olli Aksa.

50. Need ollid Kalebi poiad: Huri poia Ewrata essimesse poia poiad: Sobal, Kirjatjearimi issa,

51. Salma, Petlemmi issa, Arew, Petkaderi issa.

52. Ja Kirjatjearimi issa Sobali poiad ollid Haroe, Atsimenuod.

53. Ja Kirjatjearimi suggurwössad ollid Jitri ja Puti ja Sumati ja Misrai rahwas: neist on tulnud Sarati ja Estauli rahwas.

54. Salma poiad ollid, Petlemma ja Netowati rahwas, Atrot, Petjoab ja Atsimanati ja Sori rahwas.

55. Ja kirjotajatte suggurwössad, kes ellasid Jabetsis, ollid Tiratid, Simatid, Sukatid; need on Kenitid, kes tullid Ammatist, Rekabi perre issast.

3. Peatük.

Taweti suggurwössa arro.

1. Ja needsinnatsed ollid Taweti poiad, kes temmale sündsid Ebronis: essimenne Amnon, Ahinoamist Jisreelinaesest; teine Taniel Abigailist Karmelinaesest.

2 Sam. 3, 2. n. t. s.

2. Kolmas Absalom, Maaka, Talmai Kesuri kunninga tütre poeg; neljas Adonia, Aggiti poeg.

3. Wiis Sewatja Abitalist, kues Jitream, temma naesest Eglast.

4. Kuus sündsid temmale Ebronis, ja ta olli kunningas seäl seitse aastat ja kuus kuud, ja Jerusalemmas olli ta kunningas kolmkümmend ja kolm aastat.

5. Ja needsinnatsed sündsid temmale Jerusalemmas: Simea, ja Sobab, ja Na-

tan ja Salomon, neljakeste Patsuast, Ammieli tütrest. 2 Sam. 5, 14.
6. Ja Jibhar, ja Elisama ja Eliwelet,
7. Ja Noga, ja Neweg, ja Jawia,
8. Ja Elisama, ja Eljada ja Eliwelet, ühheksa.
9. Need on keik Taweti poiad, arwamatta liignaeste poiad; ja Tamar olli nende ödde; 2 Sam. 13, 1.
10. Ja Salomoni poeg olli Reabeam, selle poeg Abia, selle poeg Asa, selle poeg Josawat, 1 Kunn. 11, 43.
11. Selle poeg Joram, selle poeg Ahasja, selle poeg Joas,
12. Selle poeg Amatsja, selle poeg Asarja, selle poeg Jotam,
13. Selle poeg Ahas, selle poeg Hiskia, selle poeg Manasse,
14. Selle poeg Amon, selle poeg Josia.
15. Ja Josia poiad ollid: essimenne Joanan, teine Jojakim, kolmas Sidkia, neljas Sallum.
16. Ja Jojakimi poiad ollid: Jekonja ta poeg, Sidkia ta poeg.
17. Ja Jekonja poiad, kedda wangi woeti, ollid: Sealtiel temma poeg,
18. Ja Malkiram, ja Pedaja, ja Senatsar, Jekamja, Osama ja Nebadja.
19. Ja Pedaja poiad ollid Serubabel ja Simei, ja Serubabeli poiad ollid Mesullam, ja Amanja ja Selomit nende ödde,
20. Ja Hasuba, ja Ohel, ja Perekja ja Asadja Jusabbesed, wiekeste.
21. Ja Ananja poiad ollid: Pelatja ja Jesaja, Rewaja poiad, Arnani poiad, Obadja poiad, Sekanja poiad.
22. Ja Sekanja poiad Semaja, ja Semaja poiad ollid: Attus, ja Jigal, ja Paria, ja Nearja ja Sawat, kuekeste.
23. Ja Nearja poeg Eljoenai, ja Hiskia ja Asrikam, kolmekeste.
24. Ja Eljoenai poiad ollid: Odawaja, ja Eljasib, ja Pelaja, ja Akkub, ja Joanan, ja Delaja, ja Anani, seitsmekeste.

4. Peatük.

Juda suggurwössad, kelle soust Kristus ep olle sündinud; Simeoni suggurwössa arro, ja nende assemed.

1. Juda poiad ollid Perets, Etsron, ja Karmi, ja Huur ja Sobal.
2. Ja Sobali poeg Reaja sünnitas Jaati, ja Jaat sünnitas Ahumai ja Laadi; need on Sorati rahwa suggurwössad.
3. Ja need on Etami issa poiad: Jisreel, ja Jisma ja Jidbas, ja nende öe nimmi olli Atslelponi.
4. Ja Penuel Kedori issa, ja Eser Husa issa, need on Ewrata essimesse poia Huri poiad, kes Petlemma rahwa issa.
5. Ja Ashuril, Tekoa issal, olli kaks naest, Ela ja Naara.
6. Ja Naara töi temmale ilmale Ahusami, ja Eweri, ja Temeni ja Ahastari; need on Naara poiad.
7. Ja Ela poiad ollid Seret, Jetsoar ja Etnan.
8. Ja Kots sünnitas Annubi ja Atsebeba, ja Arumi poia Aharreli suggurwössad.
9. Ja Jabets olli surema auu sees kui ta wennad, ja ta emma panni temmale nimme Jabets ja ütles: Sest ma ollen tedda waewaga ilmale tonud.
10. Ja Jabets hüdis Israeli Jummalat appi ja ütles: Oh önnista mind rohkeste ja aia mo raiad laiaks; olgo so kässi minnoga, ja peästa mind kurjast, et se mulle mele haigust ei te! Ja Jummal satis, mis ta pallus.
11. Ja Sua wend Kelub sünnitas Mehiri, se on Estoni issa.
12. Ja Eston sünnitas Petrawa, ja Pasea, ja Tebinna, Irnaasse issa; need on Reka mehhed.
13. Ja Kenasse poiad ollid Otniel ja Seraja, ja Otnieli poiad Atat:
Kohtom. 1, 13.
14. Ja Meonatai sünnitas Owra, ja Seraja sünnitas Joabi, seppade orro rahwa issa, sest nemmad ollid seppad.
15. Ja Jewunne poia Kalebi poiad ollid Iru, Ela ja Naam, ja Ela poiad Kenas.
16. Ja Jealleleli poiad ollid Siiw ja Siwa, Tirja ja Asareel.
17. Ja Esra poiad ollid Jeter, ja Mered, ja Ewer ja Jalon, ja Meredi naene töi ilmale Mirjami, ja Sammai, ja Jisha, Estemoa issa.
18. Ja ta naene Juda soust töi ilmale Jeredi, Kedori issa, ja Eberi, Soko issa ja Jekutieli, Sanoa issa; ja need on Warao tütre Pitja poiad, kedda Mered olli naeseks wötnud.
19. Ja Odia naese, Keila üllesehhitaja Naami öe poiad ollid: Karmi ja Estemoa, Maakatimees.
20. Ja Simoni poiad ollid Amnon ja Rinna, Pennanan ja Tilon, ja Jisi poiad ollid Soet ja Pensoet.
21. Juda poia Sela poiad ollid; Er, Leka issa, ja Laeda, Maresa issa, ja selle perre suggurwössad, kes kallist linnast riet teggid, Asbe sous.
22. Ja Jokim, ja Koseba mehhed, ja

Joas ja Saraw, kes Moabitte issandad
ollid, ja Jasubilehem; agga need on wan-
nad asjad.
23. Nemmad ollid pottiseppad ja ellasid
Netaimis ja Kederas, nemmad jäid senna
kunninga jure temma töle.
24. Simeoni poiad ollid Nemuel ja Ja-
min, Jarib, Sera, Saul. 1 Mos. 46. 10.
25. Selle poeg Sallum, selle poeg Mib-
sam, selle poeg Misma.
26. Ja Misma poiad, selle poeg Ham-
muel, selle poeg Sakkur, selle poeg Simei.
27. Ja Simeil olli kuusteistkümmend
poega ja kuus tüttart, agga temma wen-
nadel ei olnud paljo poege, ja keik nende
suggumössad ei sanud ni paljuks, kui
Juda lapsed.
28. Ja nemmad ellasid Peersebas, ja
Moladas ja Atsarsualis,
29. Ja Pillas, ja Etsemis ja Toladis,
30. Ja Petuelis, ja Ormas ja Siklagis.
31. Ja Petmarkabotis, ja Atsarsusimis,
ja Petbiris ja Saaraimis: need ollid
nende linnad, sennikui Tawet kunningaks
sai.
32. Ja nende küllad ollid Etam ja Ajin,
Rimmon, ja Token ja Asan, wiis linna.
33. Ja keik nende küllad, mis nendesin-
natse linnade ümberkaudo, ollid Paalist
sadik; need on nende ello assemed ja nen-
de suggumössa üllesarwaminne nende
seas.
34. Ja Mesobab, ja Jamlek, ja Josa
Amatsia poeg.
35. Ja Joel ja Jeu, Josibja poeg, kes
Seraja poeg, kes Asieli poeg.
36. Ja Eljoenai, ja Jaakoba, ja Jesoa-
ja, ja Asaja, ja Adiel, ja Jesimiel ja Be-
naja.
37. Ja Sisa, Siwi poeg, kes Alloni
poeg, kes Jedaja poeg, kes Simri poeg,
kes Semaja poeg.
38. Needsinnatsed said nimme pärrast
üllespandud kui würstid omma suggu-
mössade sees, ja nende wannematte per-
rest lautasid endid wägga laiale.
39. Ja nemmad läksid sinna, kust Kedori
minnakse, orro pole hommiko wasto, kar-
jamaad omma puddolojustele otsima.
40. Ja nemmad leidsid wäggewa ja hea
karjama, ja ma olli keikipiddi lai, ja seäl
olli rahholinne ja waikne assi; sest Ham-
mi sowist ollid need, kes seäl ennemuiste
ellasid.
41. Ja need, kes nimme pärrast on ülles-
kirjotud, tullid Juda kunninga Hiskia aial
ja löid nende telgid ja nende honed, kedda
seält leiti, mahha, ja kautasid neid sutu-
maks ärra tännapäwani, ja ellasid nende
assemel; sest seäl olli nende puddolojus-
tel karjama.
42. Ja nende seast, Simeoni poegadest,
läksid Seiri mäggise male wiissadda meest,
ja Pelatja, ja Nearja, ja Rewaja ja Usiel,
Jisi poiad, ollid nende peamehhed.
43. Ja nemmad löid mahha neid, kes
üllejänud, ja peäsnud Amaleki seltsist, ja
ellasid seäl tännapäwani.

5. Peatük.

Rubeni, Kaddi, ja Manasse pole sugguarro arrud.

1. Ja Rubeni, Israeli essimesse poia
poiad (sest temma olli essimenne poeg,
agga kui ta omma issa sängi sai ärrateo-
tanud, siis anti temma essimesse sündi-
misse õigus Israeli poia Josepi poega-
dele, ja temma suggumössa ei arwatud
mitte ülles essimesse poia õigusse kohta.
1 Mos. 35. 22. p. 49. 3. 4.
2. Sest Juda sai wäggewaks omma wen-
dade seas ja sai würstiks temma asse-
mele, ja essimesse poia õigus sai Jose-
pile.)
3. Israeli essimesse poia Rubeni poiad
ollid: Anok ja Pallu, Etsron ja Karmi.
2 Mos. 6. 14.
4. Joeli poiad ollid: selle poeg Semaja,
selle poeg Koog, selle poeg Simei,
5. Selle poeg Mika, selle poeg Reaja,
selle poeg Paal,
6. Selle poeg Peera, kedda Tiglat Pil-
neser, Assuri kunningas, wangi wiis,
sesamma olli würst Rubeni laste seas.
7. Ja ta wendade seas, ta suggumössa-
sid möda, kui neid üllesarwati nende sün-
dimiste järrele, ollid peawannemad Jeiel
ja Sekarja.
8. Ja Pela, Asasse poeg, kes Sema
poeg, kes Joeli poeg, se ellas Aroeris,
Nebust Paalmeonist sadik.
9. Ja ta ellas hommiko pool sest sadik,
kus körbe minnakse Wratti jöe jurest; sest
nende weiksid olli paljo Kileadi maal.
10. Ja Sauli aial söddisid nemmad
Hagriittega, ja need langsid nende käe
läbbi, ja nemmad ellasid nende telkide sees
keige Kileadi hommiko ma pool.
11. Ja Kaddi poiad ellasid nende kohhal
Pasani maal Salkast sadik.
12. Joel olli peawannem ja Sawan
temma järgminne, ja Jaenai ja Sawat
ellasid Pasanis.
13. Ja nende wennad nende wanne-
matte perrest ollid: Mikael, ja Mesullam,
ja Seba, ja Jorai ja Jaekan, ja Sia, ja
Eber, seitsmekeste.

14. Need ollid Abihaili poiad, kes Uri
poeg, kes Jaroa poeg, kes Kileadi poeg,
kes Mikaeli poeg, kes Jesisai poeg, kes
Jaddo poeg, kes Pusi poeg.
15. Ahi, Abdieli poeg, kes Kuni poeg,
nende wannematte perres peawannem.
16. Ja nemmad ellasid Kileadis, Pa-
sanis ja nende wähhema linnade sees, ja
keige Saroni allewitte sees, nende raiast
sadik.
17. Keik nende sugguwössad arwati ülles
Juda kunninga Jotami päiwil, ja Is-
raeli kunninga Jarobeami päiwil.
18. Rubeni ja Kaddi poiad ja pool Ma-
nasse sugguarro, kes wahwad mehhed,
mehhed kes kilpi ja mööka kandsid, ja kes
ambo üllestombasid ja sõa peäle ollid öp-
petud, neid olli nelliwietkümmend tuhhat
seitsesadda ja kuuskümmend, kes woisid
sötta minna.
19. Ja nemmad söddisid Hagriittega, ja
Jeturi, ja Nawisi ja Nodabiga.
20. Ja nemmad said abbi nende wasto,
ja Hagriid anti nende kätte ja keik, kes
nendega ollid; sest nemmad kissendasid
Jummala pole taplusses, ja ta wöttis
nende palweb wasto, sest nemmad lootsid
temma peäle.
21. Ja nemmad wisid ärra nende lojuk-
sed, kamelid wiiskümmend tuhhat, ja pud-
dolojuksid kakssadda ja wiiskümmend
tuhhat, ja eeslid kakstuhhat, ja innimeste
hingesid saddatuhhat.
22. Sest paljo on mahhalöbud ja lange-
nud; sest Jummalast olli se söddiminne,
ja nemmad ellasid nende assemel, senni
kui neid wangi widi.
23. Ja pole Manasse sugguarro poiad
ellasid seäl maal, Pasanist Paalhermonist,
ja Senirist ja Hermoni mäest sadik siggi-
sid nemmad.
24. Ja need ollid nende wannematte
perrette peawannemad: kül Ewer, ja Jisi,
ja Eliel, ja Asriel ja Jirmeja, ja Odawja
ja Jahtiel, wäggewad wahwad mehhed,
kuulsad mehhed, omma wannematte per-
rette peawannemad.
25. Ja nemmad teggid wallatust omma
wannematte Jummala wasto, ja hoidsid
hora wisil ma rahwa jummalaid tagga,
kedda Jummal nende eest olli ärrakautanud.
26. Ja Israeli Jummal ärratas Wuli,
Assuri kunninga waimo nende wasto, ja
Tiglat Pilneseri, Assuri kunninga waimo,
ja wiis neid ärra wangi, Rubeni ja Kad-
di lapsed, ja pole Manasse sugguarro, ja
satis neid Ala, ja Abori, ja Ara ja Kosani
jöe pole tännapäwani. 2 Kunn. 15, 29.

27. Lewi poiad ollid: Kerson, Keat ja
Merari. 2 Mos. 6. 16. n. t. s.
28. Ja Keati poiad ollid: Amram, Jit-
sar, ja Ebron ja Usiel.
29. Ja Amrami lapsed ollid: Aaron, ja
Moses ja Mirjam; ja Aaroni poiad ollid:
Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
4 Mos. 26, 59. 2 Mos. 6. 23.
30. Eleasar sünnitas Pinea, Pineas
sünnitas Abisua.
31. Ja Abisua sünnitas Puki, ja Puki
sünnitas Usi.
32. Ja Usi sünnitas Serahja, ja Se-
rahja sünnitas Merajoti.
33. Merajot sünnitas Amarja, ja Amar-
ja sünnitas Abitubi.
34. Ja Abitub sünnitas Sadoki, ja Sa-
dok sünnitas Abimaatsi.
35. Ja Abimaats sünnitas Asarja, ja
Asarja sünnitas Joanani.
36. Ja Joanan sünnitas Asarja; sesa
se on, kes olli preestriammeti peäl seäl
koias, mis Salomon üllesehhitas Jerusa-
lemma.
37. Ja Asarja sünnitas Amarja, ja
Amarja sünnitas Abitubi.
38. Ja Abitub sünnitas Sadoki, ja Sa-
dok sünnitas Sallumi.
39. Ja Sallum sünnitas Ilkia, ja Il-
kia sünnitas Asarja.
40. Ja Asarja sünnitas Seraja, ja Se-
raja sünnitas Jotsadaki.
41. Ja Jotsadak läks ka, kui Jehowa
Juda ja Jerusalemma rahwa laskis wan-
gi wia Nebukadnetsari käe läbbi.
2 Kunn. 25, 11.

6. Peatük.

Lewi sugguwössa arro, nende teggemissed ja assemed.

1. Lewi poiad ollid: Kersom, Keat ja
Meari. 1 Mos. 46. 11. n. t. s.
2. Ja need on Kersomi poegade nim-
med: Libni ja Simei;
3. Ja Keati poiad ollid: Amram, ja
Jitsar, ja Ebron ja Usiel.
4. Merari poiad ollid: Mahli ja Musi;
ja need on Lewi sugguwössad nende
wannematte seas.
5. Kersomist olli: selle poeg Libni, selle
poeg Jahhat, selle poeg Simma.
6. Selle poeg Joa, selle poeg Iddo, selle
poeg Sera, selle poeg Jeatrai.
7. Keati poiad ollid: selle poeg Ammi-
nadab, selle poeg Kora, selle poeg As-
sir.
8. Selle poeg Elkana, ja selle poeg Eb-
jasaw, ja selle poeg Assir.

9. Selle poeg Tabhat, selle poeg Uriel
selle poeg Usia, ja selle poeg Saul.
10. Ja Elkana poiad ollid: Amasai ja
Ahimot.
11. Elkana, Elkana poiad ollid: selle
poeg Sowai, ja selle poeg Nahbat.
12. Selle poeg Eliab, selle poeg Jero-
ham, selle poeg Elkana.
13. Ja Samueli poiad ollid: essimenne
Vasni ja Abia.
14. Merari poiad ollid: Mahli, selle
poeg Libni, selle poeg Simei, selle poeg
Usa.
15. Selle poeg Simea, selle poeg Ag-
gia, selle poeg Asaja.
16. Ja needsinnatsed on, kedda Tawet
seädis laulokordade tarwis Jehowa kotta,
sest aiast kui laegas sai hingamisse as-
seme.
17. Ja nemmad tenisid maia ees, kog-
godusse telgi ees laulmissega, senni kui
Salomon Jehowa koia üllesehhitas Je-
rusalemma, ja nemmad seisid omma wisi
järrele ommas tenistusses.
18. Ja need on, kes seäl seisid ja nende
poiad: Keati laste poegadest laulja Eman,
kes Joeli poeg, kes Samueli poeg,
19. Kes Elkana poeg, kes Jeroami poeg,
kes Elieli poeg, kes Toa poeg,
20. Kes Suwi poeg, kes Elkana poeg,
kes Mahhati poeg, kes Amasai poeg,
21. Kes Elkana poeg, kes Joeli poeg,
kes Asarja poeg, kes Sewanja poeg,
22. Kes Tahhati poeg, kes Assiri poeg,
kes Ebjasawi poeg, kes Kora poeg.
23. Kes Jitsari poeg, kes Keati poeg,
kes Lewi poeg, kes Israeli poeg.
24. Ja temma wend Asaw seisis ta par-
remal pool: Asaw olli Pereksjau poeg,
kes Simea poeg,
25. Kes Mikaeli poeg, kes Paaseja poeg,
kes Malkia poeg,
26. Kes Etni poeg, kes Sera poeg, kes
Adaja poeg,
27. Kes Etani poeg, kes Simma poeg,
kes Simei poeg,
28. Kes Jahhati poeg, kes Kersomi poeg,
kes Lewi poeg.
29. Ja Merari poiad, nende wennad,
ollid pahhemal pool: Etan Kisi poeg, kes
Abdi poeg, kes Malluki poeg,
30. Kes Asabja poeg, kes Amatsja poeg,
kes Jilkia poeg,
31. Kes Amtsi poeg, kes Pani poeg, kes
Semeri poeg,
32. Kes Mahli poeg, kes Musi poeg, kes
Merari poeg, kes Lewi poeg.
33. Ja nende wennad, Lewitid, ollid
seätud keigesugguse Jummala koia maia
tenistusse tarwis.
34. Agga Aaron ja ta poiad suitsetasid
pölletamisse ohwri altari peäl ja suitse-
tamisse altari peäl, keige tö jures keige-
pühhamas paikas, ja piddid ärraleppita-
mist teggema Israeli eest keik sedda möda,
kui Moses Jummala sullane olli käsknud.
35. Ja needsinnatsed ollid Aaroni poiad:
selle poeg Eleasar, selle poeg Pineas, selle
poeg Abisua,
36. Selle poeg Buki, selle poeg Usi,
selle poeg Serahja,
37. Selle poeg Merajot, selle poeg
Amarja, selle poeg Ahitub,
38. Selle poeg Sadok, selle poeg Ahi-
maats.
39. Ja need ollid nende elloassemed,
nende tuggewad liñnad, nende raiade sees,
mis Aaroni poegadele, Keati laste sug-
guwössale anti, sest neile sai essimenne
liisk. Jos. 21, 10.
40. Ja neile anti Ebron Juda maal ja
temma allewid ta ümber.
41. Agga liñna wälja ja ta küllad and-
sid nemmad Jewunne poia Kalebile.
Jos. 21, 12.
42. Ja Aaroni poegadele andsid nem-
mad pelgoliñnad, Ebroni ja Libna ja selle
allewid, ja Jattiri, ja Estemoa ja selle
allewid, Jos. 21. 13.
43. Ja Oloni ja ta allewid, Debiri ja
ta allewid,
44. Ja Asani ja ta allewid, ja Petse-
mesi ja ta allewid.
45. Ja Penjamini sugguarrust, Keba ja
ta allewid, ja Allemeti ja ta allewid, ja
Anatoti ja ta allewid; keiki nende liñno
olli kolmteistkümmend liñna nende sug-
guwössade sees.
46. Ja teiste Keati poegadele, selle sug-
guarro sugguwössast, anti pole Manasse
teisest sugguarro polest, liso läbbi kümme
liñna.
47. Ja Kersomi poegadele, nende suggu-
wössasid möda, anti Isaskari sugguar-
rust, ja Aseri sugguarrust, ja Nawtali
sugguarrust ja Manasse sugguarrust, Pa-
sanist kolmteistkümmend liñna.
48. Merari poegadele, nende sugguwös-
sasid möda, anti Rubeni sugguarrust ja
Kaddi sugguarrust, ja Sebuloni sugguar-
rust, liso läbbi kaksteistkümmend liñna.
49. Agga Israeli lapsed andsid Lewiti-
dele liñnad ja nende allewid.
50. Ja nemmad andsid Juda laste sug-
guarrust, ja Simeoni laste sugguarrust,
ja Penjamini laste sugguarrust, liso läbbi

needsinnatsed liñnad, mis nemmad nimme pärrast nimmetasid.

51. Ja teistele, kes Keati laste sugguwössadest, said nende raia liñnad Ewraimi sugguarrust antud.

52. Ja nemmad andsid neile pelgoliñnad: Sekemi ja ta allewid Ewraimi mäggisel maal, ja Keseri ja ta allewid,

53. Ja Jokmeami ja ta allewid, ja Petoroni ja ta allewid,

54. Ja Aijaloni ja ta allewid, ja Katrimmoni ja ta allewid.

55. Ja Manasse polest sugguarrust anti Aner ja ta allewid, ja Pilam ja ta allewid teistele, kes Keati laste sugguwössast.

56. Kersomi poegadele sai teisest Manasse sugguarro polest Kolan Pasanis ja ta allewid, ja Astarot ja ta allewid.

57. Ja Isaskari sugguarrust Kedes ja ta allewid, Tobrat ja ta allewid.

58. Ja Ramot ja ta allewid, ja Anem ja ta allewid.

59. Ja Aseri sugguarrust Masal ja ta allewid, ja Abdon ja ta allewid.

60. Ja Ukok ja ta allewid, ja Reob ja ta allewid.

61. Ja Nawtali sugguarrust Kedes, mis Kalileas, ja ta allewid, ja Ammon ja ta allewid, ja Kirjataim ja ta allewid.

62. Teiste Merari poegadele sai Sebuloni sugguarrust Rimmono ja ta allewid, Tabor ja ta allewid.

63. Ja teine pool Jordanit, Jeriko kohhal, Jordani hommiko pool Rubeni sugguarrust, Petser körbes ja ta allewid, ja Jatsa ja ta allewid.

64. Ja Kedemot ja ta allewid, ja Mewaat ja ta allewid.

65. Ja Kaddi sugguarrust Ramot, mis Kileadis, ja ta allewid, ja Maanaim ja ta allewid,

66. Ja Esbon ja ta allewid, ja Jaaser ja ta allewid.

7. Peatük.

Teiste kue sugguarro sugguwössade arro, ja nende asemed.

1. Ja Isaskari poiad ollid: Tola ja Wua, Jasub ja Simron, neljakeste.
1 Mos. 46. 13. n. t. s.

2. Ja Tola poiad ollid: Usi, ja Rewaja, ja Jeriel, ja Jamai, ja Jibsam ja Samuel, peawannemad omma wannematte perrette sees, need ollid Tolast wäggewad wahwad mehhed omma sündimiste järrele; ja nende arro olli Taweti päiwil kaks kolmatkümmend tuhhat ja kuussadda.

3. Ja Usi poiad ollid: Jisraja, ja Jisraja poiad ollid Mikael ja Obadja ja Joel, Jissija; keik need wiis ollid peawannemad.

4. Ja nendega ollid nende sugguwössasid möda, nende wannematte perrette sees söawäe hulgad, neid olli kuus neljatkümmend tuhhat; neil olli paljo naesi ja poege.

5. Ja nende wennad, keige Isaskari sugguwössade sees, kes wäggewad wahwad mehhed, neid olli seitse ühhekjatkümmend tuhhat, kes keik sugguwössja möda üllesarwati.

6. Penjamini poiad ollid: Pela ja Peker ja Jediael, kolmekeste. 1 Mos. 46. 21. n. t. s.

7. Ja Pela poiad ollid: Etsbon, ja Usi, ja Usiel, ja Jerimot ja Iri, wiekeste wannematte perrette peawannemad, wäggewad wahwad mehhed, ja nende sugguwössast arwati ülles kaks kolmatkümmend tuhhat ja nelli neljatkümmend.

8. Ja Pekeri poiad ollid: Semira, ja Joas, ja Elieser, ja Eljoenai, ja Omri, ja Jeremot, ja Abia, ja Anatot ja Alamet; keik need ollid Pekeri poiad.

9. Ja nende sugguwössast, nende sündimissi möda, nende wannematte perrette peawannemaid, kes wäggewad wahwad mehhed, arwati ülles, ja neid olli kakskümmend tuhhat ja kakssadda.

10. Ja Jediaeli poeg olli Pillan, ja Pillani poiad ollid: Jeus ja Penjamin, ja Ehud, ja Kenaana, ja Setan, ja Tarsis ja Ahisaar.

11. Need keik ollid Jediaeli poiad, nende wannematte peawannematte seas wäggewad wahwad mehhed, neid olli seitseteistkümmend tuhhat ja kakssadda, kes woisid sötta miñna söddima.

12. Ja Suwim ja Uwim ollid Iri poiad, Usim olli Ahheri poegadest.

13. Nawtali poiad ollid: Jatsiel ja Kuni ja Jetser ja Sallum, Pilla poiad.
1 Mos. 46. 24. n. t. s.

14. Manasse poiad ollid: Asriel, kedda ta öige naene ilmale töi; temma liignaene Siria naene töi ilmale Makiri Kileadi issa.

15. Ja Makir wöttis naeseks Uwimi ja Suwimi öe, ja nende öe nimmi olli Maaka, ja Manasse teise poia nimmi olli Selowad, ja Selowadil olli tütrid.
4 Mos. 27. 1.

16. Ja Maaka, Makiri naene, töi poia ilmale ja panni temmale nimme Peres, ja temma wenna nimmi olli Seres, ja selle poiad ollid Ulam ja Rekem.

17. Ja Ulami poiad Pedan: needsin-

natsed on Kileadi poiad, kes Makiri poeg,
kes Manasse poeg.
18. Ja temma ödde Moleket töi ilmale
Issodi, ja Abieseri ja Mahla.
19. Ja Semida poiad ollid Ahjan ja
Sekem, ja Likki, ja Aniam.
20. Ja Ewraimi poiad ollid: Sutela,
ja selle poeg Bered, ja selle poeg Tahhat,
ja selle poeg Elada, ja selle poeg Tahhat,
4 Mos. 26, 35.
21. Ja selle poeg Sabad, ja selle poeg
Sutela, ja Eser, ja Elad; ja Katti meh-
hed, kes seäl maal sündinud, tapsid neid
ärra, sest nemmad ollid allaläinud, nende
lojuksid ärrawötma.
22. Ja Ewraim, nende issa, leinas mit-
te aega, ja temma wennad tullid tedda
trööstima.
23. Ja ta heitis omma naese jure, ja se
sai läima peäle, ja töi poia ilmale, ja tem-
ma panni temmale nimme Peria, et olli
önnetust temma koias.
24. Ja temma tüttar olli Seera, ja se
ehhitas allumisse ja üllemisse Pettoroni
ja Ussenseera.
25. Ja selle poeg Rewa, ja selle poeg
Resew, ja selle poeg Tela, ja selle poeg
Tahhan.
26. Selle poeg Ladan, selle poeg Am-
mihud, selle poeg Elisama,
27. Selle poeg Nun, selle poeg Josua.
4 Mos. 13, 8. 16.
28. Ja nende pärrandus ja nende ello-
assemed ollid Betel ja ta wähhemad lin-
nad, ja hommiko pool Naaran, ja öhto
pool Keser ja ta wähhemad linnad, ja
Sekem ja ta wähhemad linnad, Assast ja
ta wähhemaist linnadest sadik.
29. Ja Manasse poegade made pool
olli Betsean ja ta wähhemad linnad, Taa-
nak ja ta wähhemad linnad, Megiddo ja
ta wähhemad linnad, Tor ja ta wähhe-
mad linnad; nende sees ellasid Israeli
poia Josepi lapsed.
30. Aseri poiad ollid: Jimna, ja Jis-
wa, ja Jiswi, ja Peria, ja Sera nende
ödde.
1 Mos. 46, 17. n. t. s.
31. Ja Peria poiad ollid: Eber, ja Mal-
kiel, se on Birsawiti issa.
32. Ja Eber sünnitas Jawleti, ja So-
meri, ja Otami, ja Sua, nende öe.
33. Ja Jawleti poiad ollid: Pasak, ja
Bimmal ja Aswat: need on Jawleti
poiad.
34. Ja Semeri poiad ollid: Ahi ja Rog-
ga, Jehuba ja Aram.
35. Ja ta wenna Elemi poiad ollid:
Sowa, ja Jimna, ja Seles, ja Amal.
36. Sowa poiad ollid: Sua, ja Arne-
wer, ja Sua, ja Beri, ja Jimra,
37. Betser, ja Hod, ja Samma, ja Sil-
sa, ja Jitran, ja Beera.
38. Ja Jeteri poiad ollid: Jewunne, ja
Pispa ja Ara.
39. Ja Ulla poiad ollid Ara, ja Anniel,
ja Ritsja.
40. Need keik on Aseri poiad, nende
wannematte perrette peawannemad, ärra-
wallitsetud wäggewad wahwad mehhed,
kes üllemad würstide seast; ja nende sug-
guwössa arwati ülles söawäe ja söddi-
misse tarwis, nende arro olli kuus kolmat-
kümmend tuhhat meest.

8. Peatük.

Penjamini sugguwössa laiem arro Sauli pärrast.

1. Ja Penjamin sünnitas Bela omma
esimesse poia, Asbel olli teine ja Ahra
kolmas, p. 7, 6.
2. Noa neljas, ja Rawa wies.
3. Ja Belal ollid poiad, Addar, ja Ke-
ra, ja Abiud,
4. Ja Abisua, ja Naaman, ja Ahoa,
5. Ja Kera, ja Sewuwan, ja Uram.
6. Ja need on Ehudi poiad: need on
wannematte peawannemad nende seas,
kes ellawad Kebas, ja neid widi Manaati.
7. Ja Naaman, ja Ahia, ja Kera, sesin-
nane wiis neid ärra; ja ta sünnitas Usa
ja Abiudi.
8. Ja Saaraim sünnitas lapsi Moabi
wällisel maal (pärrast kui ta teised sai
lasknud ärraminna) Usimiga ja Paaraga
omma naestega.
9. Ja ta sünnitas Odesi, omma naese-
ga, Jobabi, ja Sibja, ja Mesa, ja Mal-
kami.
10. Ja Jeutsi, ja Sobja, ja Mirma,
needsinnatsed ta poiad ollid wannematte
peawannemad.
11. Ja Usimiga sünnitas ta Abitubi ja
Elpaali.
12. Ja Elpaali poiad ollid: Eber, ja
Misam, ja Semer, se ehhitas Ono ülles
ja Lodi ja selle wähhemad linnad.
13. Ja Peria, ja Sema, need ollid wan-
nematte peawannemad nende seas, kes
Aijalonis ellasid, need aiasid Katti rah-
wa ärra.
14. Ja Ahjo, Sasak ja Jeremot,
15. Ja Sebadja, ja Arad, ja Eder,
16. Ja Mikael, ja Jispa, ja Joa ollid
Peria poiad.
17. Ja Sebadja, ja Mesullam, ja Jski,
ja Eber,

18. Ja Jismerai, ja Jislia, ja Jobab
ollid Elpaali poiad.
19. Ja Jakim, ja Sikri, ja Sabdi,
20. Ja Elienai, ja Siltai, ja Eliel,
21. Ja Adaja, ja Peraja, ja Simrat
ollid Simei poiad.
22. Ja Jispan, ja Eber, ja Eliel,
23. Ja Abdon, ja Sikri, ja Anan,
24. Ja Ananja, ja Elam, ja Antotia,
25. Ja Jiwdeja, ja Penuel ollid Sasa-
ki poiad.
26. Ja Samserai, ja Searja, ja Atalja,
27. Ja Jaaresja, ja Elia, ja Sikri ol-
lid Jeroami poiad.
28. Needsinnatsed ollid wannematte
peawannemad, omma sündimiste järrele
peawannemad; need ellasid Jerusalem-
mas.
29. Ja Kibeonis ellasid Kibeoni issa, ja
ta naese nimmi olli Maaka.
30. Ja ta essimenne poeg Abdon, ja
Sur, ja Kiis, ja Paal, ja Nadab,
31. Ja Kedor, ja Ahjo, ja Seker.
32. Ja Miklot sünnitas Simea, ja need-
sinnatsed ellasid ka omma wendade koh-
hal, Jerusalemmas omma wendadega.
33. Ja Neer sünnitas Kisi, ja Kiis sün-
nitas Sauli, ja Saul sünnitas Jonata-
ni, ja Malkisua, ja Abinadabi, ja Es-
baali. 1 Sam. 14, 51.
34. Ja Jonatani poeg olli Meribbaal,
ja Meribbaal sünnitas Mika.
35. Ja Mika poiad ollid, Piton, ja Me-
lek, ja Tarea, ja Abas.
36. Ja Ahas sünnitas Joadda, ja Joad-
da sünnitas Alemeti, ja Asmaweti, ja
Simri; ja Simri sünnitas Motsa.
37. Ja Motsa sünnitas Pinea; selle
poeg olli Rawa, selle poeg Elasa, selle
poeg Atsel.
38. Ja Atselil olli kuus poega, ja need
ollid nende nimmed: Asrikam, Pokru ja
Ismael, ja Searja, ja Obadja, ja Anan;
keik need ollid Atseli poiad.
39. Ja Eseki, temma wenna poiad ollid,
Ulam ta essimenne poeg, teine Jeus, ja
kolmas Eliwelet.
40. Ja Ulami poiad ollid wäggewad
wahwad mehhed, kes ambo üllesiomba-
sid, ja neil olli paljo poege ja poegade
poege, sadda ja wiiskümmend; keik need-
sinnatsed on Penjamini poegadest.

9. Peatük.

Rahwas, mis Jerusalemmas ja Kibeonis ellanud.

1. Ja keik Israeli suggurössad arwati
ülles, ja wata, need on kirjotud Israeli
kunningatte ramatusse, ja Juda rahwas
olli wangi widud Pabeli omma walla-
tusse pärrast. 2 Kunn. 24, 15. 16. ja 25, 11.
2. Ja essimessed, kes seäl ellasid, kes
omma pärrandusse sees ollid ja omma
liñnade sees, need ollid Israeli rahwas,
preestrid, Lewitid ja Netinid.
3. Ja Jerusalemmas ellasid nemmad
Juda lastest, ja Penjamini lastest, ja
Ewraimi, ja Manasse lastest.
4. Utai olli Ammiudi poeg, kes Omri
poeg, kes Imri poeg, kes Pani poeg, Ju-
da poia Peretsi poegadest.
5. Ja Silonist olli Asaja essimenne
poeg ja temma poiad.
6. Ja Sera poegadest olli Jeuel ja ta
wennad, kuussadda ja ühheksakümmend.
7. Ja Penjamini poegadest olli Sallu,
Mesullami poeg, kes Odawja poeg, kes
Asnua poeg.
8. Ja Jibneja, Jeroami poeg, ja Ela,
Usi poeg, kes Mikri poeg, ja Mesullam,
Sewatja poeg, kes Reueli poeg, kes Jib-
nia poeg.
9. Ja nende wennad, nende suggurös-
sasid möda, ühheksasadda ja kuus kuetküm-
mend: keik need mehhed ollid wannematte
peawannemad omma wannematte perre-
te sees.
10. Ja preestritte seast ollid Jedaja ja
Jojarib, ja Jakin.
11. Ja Jummala koias olli würst Asar-
ja, Ilkia poeg, kes Mesullami poeg, kes
Sadoki poeg, kes Merajoti poeg, kes Ahi-
tubi poeg.
12. Ja Adaja, Jeroami poeg, kes Pas-
suri poeg, kes Malkia poeg, ja Maesai
Adieli poeg, kes Jasera poeg, kes Mesul-
lami poeg, kes Mesillemiti poeg, kes Im-
meri poeg.
13. Ja nende wennad, kes peawanne-
mad omma wannematte perrette sees,
tuhhat ja seitsesadda ja kuuskümmend,
wäggewad wahwad mehhed, Jummala
koia tenistusse teggemisse jures.
14. Ja Lewitide seast ollid Semaja As-
subi poeg, kes Asrikami poeg, kes Asabja
poeg, Merari poegadest.
15. Ja Pakbakar, Eres ja Kalal, ja Ma-
tanja Mika poeg, kes Sikri poeg, kes Asa-
wi poeg.
16. Ja Obadja, Semaja poeg, kes Ka-
lali poeg, kes Jedutuni poeg; ja Perekja,
Asa poeg, kes Elkana poeg, kes Netowa-
tide küllade sees ellas.
17. Ja wärrawa hoidjad ollid Sallum,
ja Akkub, ja Talmon, ja Ahiman, ja nen-
de wennad, Sallum olli peamees.
18. Ja siit sadik ollid nemmad kunninga

wärrawas hommiko pool wärrawa hoid-
jad Lewi laste lerisid möda.
19. Ja Sallum, Kore poeg, kes Ebja-
sabi poeg, kes Kora poeg, ja temma wen-
nad ta issa perrest, Kora lapsed, ollid te-
nistusse teggemisse kallal telgiläwwe
hoidjad; ja nende wannemad ollid Jeho-
wa leri ümber ja hoidsid paika, kust sisse-
mindi.
20. Ja Pineas, Eleasari poeg olli enne-
muiste würst nende ülle; Jehowa olli
temmaga. 4 Mos. 25, 7–12.
21. Sekarja, Meselemja poeg, olli wär-
rawa hoidja koggodusse telgi ukse jures.
22. Keik need ollid ärrawallitsetud wär-
rawa hoidjaiks läwwede jures, kakssadda
ja kaksteistkümmend; nemmad ollid om-
ma küllade sees, omma sugguwössasid
möda, üllesarwatud; neid olli Tawet ja
näggija Samuel seädnud nende truusse
pärrast.
23. Ja nemmad ja nende poiad ollid
Jehowa koia wärrawatte jures, telgi
maia jures wahtis.
24. Nelja tule pool ollid nemmad wär-
rawatte hoidjad, hommiko, öhto, pohja ja
louna pool.
25. Ja nende wennad ollid omma kül-
lade sees, et nemmad igga seitsme päwa
pärrast, ühhest aiast teise, piddid tullema
nendega.
26. Sest nemmad ollid truid, need nelli,
kes üllemad wärrawa hoidjatte seast, ja
need ollid Lewitid, ja nemmad ollid kamb-
ritte ja Jummala koia warrandusse ülle.
27. Nemmad jäid ka öse Jummala koia
ümber, sest nende holeks olli wahhikord,
ja nemmad ollid wötmette ülle igga hom-
miko.
28. Ja neist ollid monningad tenistusse
riistade ülle; sest arro pärrast wisid nem-
mad neid sisse ja töid neid ka arro pär-
rast wälja.
29. Ja monned neist ollid seätud riis-
tade ülle ja keige pühha paiga riistade
ülle, ja peenema nissojahho, ja wina, ja
ölli, ja wiroki ja kalli rohtude ülle.
30. Ja preestritte poegadest ollid mon-
ned, kes salwi kallist rohtudest piddid seg-
gama apteekri wisil.
31. Ja Mattitja, Lewitidest (se olli Sal-
lumi essimenne poeg Kora lastest) olli
truusse pärrast se ülle, mis pannude sees
tehti.
32. Ja Keati laste poegadest, nende
wendadest, ollid seädusse leibade ülle, et
nemmad neid igga hingamisse päwa pid-
did üllespannema.

33. Ja needsinnatsed ollid lauljad wan-
nematte peawannemad Lewitide seas, kes
kambritte sees; need ollid muust ammetist
lahti, sest neil olli ööd ja päwad tegge-
mist laulmisse tööga.
34. Needsinnatsed ollid Lewitide seast
wannematte peawannemad, peamehhed
omma suggu wössade sees; need ellasid
Jerusalemmas.
35. Ja Kibeonis ellasid Kibeoni issa
Jeiel, ja ta naese nimmi olli Maaka,
36. Ja ta essimenne poeg Abdon, siis
Suur ja Kis, ja Baal, ja Neer, ja Na-
dab,
37. Ja Kedor, ja Ahjo, ja Sekarja, ja
Miklot.
38. Ja Miklot sünnitas Simami, ja ka
needsinnatsed ellasid omma wendade koh-
hal Jerusalemmas omma wendadega.
39. Ja Neer sünnitas Kisi, ja Kis sün-
nitas Sauli, ja Saul sünnitas Jonata-
ni, ja Malkisua ja Abinadabi, ja Es-
baali. p. 8, 33.
40. Ja Jonatani poeg olli Meribbaal,
ja Meribbaal sünnitas Mika.
41. Ja Mika poiad ollid Piton, ja Me-
lek ja Tabrea.
42. Ja Ahas sünnitas Jaera, ja Jaera
sünnitas Alemeti, ja Asmaweti, ja Sim-
ri, ja Simri sünnitas Motsa.
43. Ja Motsa sünnitas Pinea, ja selle
poeg olli Rewaja, selle poeg Elasa, selle
poeg Atsel.
44. Ja Atselil olli kuus poega, ja need
on nende nimmed: Asrikam, Pokru, ja
Ismael, ja Searja, ja Obadja, ja Anan:
need on Atseli poiad.

10. Peatük.

Sauli surm ja wallitsusse ots.

1\. Ja Wilistid söddisid Israeli was-
to, ja Israeli mehhed püggenesid Wilis-
titte eest ärra, ja kedda mahhalöödi, lang-
sid Kilboa mäe peäle. 1 Sam. 31, 1. n. t. s.
2. Ja Wilistid aiasid Sauli ja temma
poege tagga, ja Wilistid löid Jonatani,
ja Amminadabi, ja Malkisua, Sauli
poiad mahha.
3. Ja taplus olli Sauli wasto raske,
ja need, kes laskšid ammoga, juhtusid ta
peäle, ja ta kartis küttide pärrast.
4. Ja Saul ütles omma söariistade
kandja wasto: Tomba omma möök wäl-
ja ja pista mind sega läbbi, et needsin-
natsed ümberleikamatta ei tulle ja ei te
immet minnoga; agga temma söariista-
de kandja ei tahtnud mitte, sest ta kartis

wägga; ja Saul wöttis moöga ja langes
isse selle sisse.
5. Ja kui ta söariistade kandja näggi,
et Saul olli surnud, siis langes temma
ka isse moöga sisse ja surri ärra.
6. Nenda surri Saul ärra ja ta kolm
poega, ja keik temma suggu surrid ühtlasi
ärra.
7. Kui keik Israeli mehhed, kes orgus
ollid, näggid, et nemmad ärrapöggenesid,
ja et Saul ja ta poiad ollid surnud, siis
jätsid nemmad ommad linnad mahha ja
pöggenesid ärra, ja Wilistid tullid ja el-
lasid nende sees.
8. Ja se sündis teisel päwal, et Wilis-
tid tullid mahhalödud paljaks risuma, ja
nemmad leidsid Sauli ja ta poiad maast
Kilboa mäe peält.
9. Ja nemmad risusid tedda paljaks, ja
wötsid ta pea ja ta söariistad ärra, ja
läkkitasid Wilistitte male ümberkaudo, et
nemmad piddid omma ebbajummalattele
ja rahwale röömsad sannumed kulutama.
10. Ja nemmad pannid temma söariis-
tad omma jummalatte kotta, ja ta pealae
löid nemmad Dagoni koia külge.
11. Kui keik, kes Jabesis, mis Kileadis,
sedda keik kuulsid, mis Wilistid Saulile
ollid teinud:
12. Siis wötsid keik wahwad mehhed
kätte, ja töid Sauli kehha ja ta poegade
kehhad ärra, ja wisid neid Jabesi ja mat-
sid nende luud ühhe tamme alla, mis Ja-
besis, ja paastusid seitse päwa.
13. Nenda surri Saul ärra omma wal-
latussesse, mis ta Jehowa wasto teinud,
ja Jehowa sanna wasto, mis ta mitte ei
piddand, ja ka, et ta noia käest küssis ja
nouu otsis, 1 Sam. 15, 11. n. t. s. ja 28, 8.
14. Ja ei noudnud Jehowat mitte, se-
pärrast surmas Ta tedda, ja satis kun-
ningrigi Taweti, Isai poia kätte.

11. Peatük.

Tawetit töstetakse kunningaks Israeli ülle, ta saab
Sioni linna kätte; temma wahwad pealikkud.

1. Ja keik Israeli rahwas koggusid
Taweti jure Ebroni, ja ütlesid: Wata,
meie olleme sinno lu ja sinno lihha.
2 Sam. 5, 1. n. t. s.
2. Jubba ennegi, jubba siis kui Saul
kunningas olli, saatsid sinna Israeli wäl-
jaminnema ja sissetullema; ja Jehowa,
sinno Jummal, on sulle öölnud: Sinna
pead mo Israeli rahwast kui karjane
hoidma, ja sinna pead mo Israeli rah-
wa ülle würst ollema.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid
kunninga jure Ebroni, ja Tawet teggi
nendega seädusse Ebronis, Jehowa ees;
ja nemmad woidsid Taweti kunningaks
Israeli ülle, Samueli läbbi rägitud Je-
howa sanna möda. 1 Sam. 16, 13. 2 Sam. 2, 4.
4. Ja Tawet läks keige Israeliga Jeru-
salemma, se on Jebus, sest seäl ollid Je-
busid, kes seäl maal ellasid.
2 Sam. 5, 6. n. t. s.
5. Ja Jebusi rahwas ütlesid Tawetile:
Ei sinna sa mitte seie sisse; ja Tawet sai
Sioni tuggewa kantsi kätte, se on Taweti
lin.
6. Ja Tawet olli üttelnud: Kes ial es-
simenne on Jebusid mahhalöma, se peab
peamehheks ja pealikkuks sama; ja Joab,
Seruja poeg, sai esmalt senna ülles, ja
ta sai peamehheks.
7. Ja Tawet ellas tuggewas kantsis,
sepärrast nimmetati sedda Taweti linnaks.
8. Ja ta ehhitas linna ümberringi Mil-
lust, senni kui ümber ja ümber; ja Joab
kohhendas sedda, mis linnast järrelejänud.
9. Ja Tawet läks ikka suremaks, ja
wäggede Jehowa olli temmaga.
10. Ja needsinnatsed on wäggewatte
peamehhed, kes Tawetil ollid, kes temma
jures wahwad ollid ta kunningrikis keige
Israeliga, et nemmad tedda piddid kun-
ningaks töstma, Jehowa sanna möda Is-
raeli pärrast.
11. Ja se on wäggewatte arro, kes Ta-
wetil ollid: Jasobeam, Akmoni poeg, kes
üllema pealikkutte peamees olli; se tös-
tis omma pigi ülles kolme saa wasto,
kedda ta ühhe hobiga mahhalöi.
2 Sam. 23, 8. n. t. s.
12. Ja ta järgminne olli Eleasar, Dodo
poeg, Ahohimees, se olli nende kolme
wäggewa seast.
13. Sesamma olli Tawetiga Pasdam-
mimis, ja Wilistid ollid senna koggunud
taplema, ja üks pölloossa olli täis odre,
ja rahwas olli ärrapöggenend Wilistitte
eest.
14. Ja nemmad jäid seisma kesk pöllo-
ossa, ja peästsid sedda ärra ja löid Wi-
listid mahha, ja Jehowa satis suurt abbi.
15. Ja need kolm neist kolmestkümnest
peamehhest läksid senna alla kaljo peäle
Taweti jure, Adullami kopasse, kui Wi-
listitte wäggi Rewaimi orgus leris olli.
16. Ja Tawet olli siis tuggewas kant-
sis, ja Wilistitte linna wäggi olli siis
Petlemmas.
17. Ja Taweti peäle tulli himmo, et ta
ütles: Kes annaks mulle wet jua Petlem-
ma kaewust, mis wärrawa suus on?

18. Siis tungisid need kolm wäggise Wi-
listitte lerist läbbi, ja wötsid wet Petlem-
ma kaewust, mis wärrawa suus, ja kand-
sid ja töid sedda Taweti kätte; agga Ta-
wet ei tahtnud sedda mitte jua, waid wal-
las sedda mahha Jehowale,
19. Ja ütles: Se olleks mulle teotus-
seks mo Jummala ees, kui ma sedda teek-
sin; kas ma peaksin nende hinge eest nen-
desinnaste meeste werd joma? sest nem-
mad on omma hinge eest se wee tonud;
separrast ei tahtnud ta sedda jua. Sedda
teggid need kolm wäggewat meest.
20. Ja Abisai, Joabi wend, se olli nen-
de kolme peamees, ja temma töstis omma
pigi ülles kolme saa wasto ja löi neid
mahha, ja ta olli kulus nende kolme
seast.
21. Nende kolme seast teisest arrust olli
ta auu sees ja olli neile pealikkuks: agga
ta ei sanud mitte nende kolme essimesse
wasto.
22. Penaja Jojada poeg, kes Kabseelist,
ühhe wahwa mehhe poeg, olli ka suur teg-
gude pärrast: temma löi kaks Moabi wäg-
gewat meest mahha, ja ta läks alla ja löi
ühhe loukoera otse kaewandusse mahha,
lumme aial.
23. Ja ta löi ühhe wägga pitka Egip-
tusemehhe mahha, kes wiis künart pitk,
ja Egiptusemehhe käes olli piik kui kön-
gapoom, ja ta läks alla temma wasto
keppiga, ja kiskus pigi Egiptusemehhe
käest wäggise ärra ja tappis tedda ärra
ta omma pigiga.
24. Sedda teggi Penaja, Jojada poeg;
separrast olli ta kulus nende kolme wäg-
gewa seast.
25. Wata, nende kolmekümne seast olli
temma auu sees, agga nende kolme was-
to ei sanud ta mitte; ja Tawet panni ted-
da omma üllema wäe ülle.
26. Ja wäehulkade wäggewad ollid,
Asael, Joabi wend, Ellanan, Todo poeg
Petlemmast.
27. Sammot, Arorimees, Elets, Pelo-
nimees.
28. Ira, Ikkesi poeg, Tekoamees, Abie-
ser, Antotimees.
29. Sibkai, Usatimees, Ilai, Ahoimees.
30. Maarai, Netowatimees, Eled, Paa-
na poeg, Netowatimees.
31. Itai, Ribai poeg, kes Penjamini
laste Kibeast, Penaja, Pirratonimees.
32. Urai, Kaasi jöggedest, Abiel, Arba-
timees.
33. Asmawet, Paarumimees, Eljabba,
Saalbonimees.
34. Kisonimehhe Asemi poiad ollid Jo-
natan, Sage poeg, Ararimees.
35. Ahiam, Sakari poeg, Ararimees,
Eliwal, Uri poeg.
36. Ewer, Mekeratimees, Ahia, Peloni-
mees.
37. Etsro, Karmelimees, Naarai, Esbai
poeg.
38. Joel, Natani wend, Mibbar, Agri
poeg.
39. Selek, Ammonimees, Narai, Pero-
timees, Joabi, Seruja poia, söariistade
kandja.
40. Ira, Jitrimees, Kareb, Jitrimees.
41. Uria, Hittimees, Sabad, Ahlai poeg.
42. Adina, Sisa poeg, Rubenimees,
Rubeni laste peamees, ja kolmkümmend
ollid temmaga.
43. Anan, Maaka poeg, ja Josawat,
Mitnimees,
44. Usia, Asteratimees, Sama ja Jeil,
Otami, Aroerimehhe poiad.
45. Jediael, Simri poeg, ja Joa, tem-
ma wend, Tiitsimees.
46. Eliel, Ammabawim, ja Jeribai, ja
Josawja, Elnaami poiad, ja Jitma, Moa-
bimees.
47. Eliel, ja Obed, ja Jaasiel Metso-
bajast.

12. Peatük.

Wahwad mehhed, kes Taweti pole heitnud.

1. Ja need ollid, kes Taweti jure tullid
Siklagi, kui ta weel piddi hoidma Sauli,
Kisi poia eest, ja need ka ollid wäggewat-
te seast, kes söas aitsid.
2. Kes ammoga ehhitud, ja laskid par-
rama ja pahhema käega kiwwa ja noli
ammo peält; nemmad ollid Sauli wen-
dest Penjaminist.
3. Peamees olli Ahieser ja Joas, Se-
maa, Kibeatimehhe poiad, ja Jesiel, ja
Pelet, Asmaweti poiad, ja Peraka, ja
Jeu, Antotimees.
4. Ja Jismaja, Kibeonimees, wäggew
nende kolmekümne seast ja nende kolme-
kümne üllem, ja Jirmeja, ja Jaasiel, ja
Joanan, ja Josabad, Kederatimees.
5. Elusai, ja Jerimot, ja Pealja, ja
Semarja, ja Sewatja, Aruwimees.
6. Elkana, ja Jissia, ja Asarel, ja Joe-
ser, ja Jasobam, Korrimehhed.
7. Ja Joela ja Sewadja, Jeroami poiad,
Kedorist.
8. Ja Kaddimehhist lahkusid ärra Taweti
seltsi senna tuggewa kantsi körbe, wägge-
wad wahwad söale öppetud söamehhed,
kes oskasid kilbi ja pigi peäle, ja nende

silmad ollid kui loukoerte silmad, ja nemmad ollid ni kerged joolsma, kui weikesed hirwed mäggede peäl.
9. Eser essimenne, Obadja teine, Eliab kolmas,
10. Mismanna neljas, Jirmeja wies,
11. Attai kues, Eliel seitsmes,
12. Joanan kahheksas, Elsabad ühheksas,
13. Jirmeja kümnes, Makbanni ükskeistkümnes.
14. Need ollid Kaddi poegadest wäe peamehhed, üks wähhemaist olli saa ülle, ja suremaist tuhhande ülle.
15. Need on needsammad, kes ülle Jordani lätsid essimesel kuul, kui se ülle keige kallaste wet täis olli, ja aiasid ärra keik orgude rahwa, kes hommiko ja öhto pool.
16. Ja monned Penjamini ja Juda lastest tullid sinna tuggewa kantsi Taweti jure.
17. Ja Tawet läks wälja nende wasto, ja rääkis ja ütles neile: Kui teie tullete rahhoga minno jure mind aitma, siis peab mo süddа teiega ollema ühhes nouus; agga kui tullete mind kawwalaste saatma mo waenlaste kätte, et kül minno kä ei olli wäggiwalda, siis nähko meie wannematte Jummal ja nomigo teid.
18. Ja waim täitis bopis Amasai süddame; kes üllema pealikkutte peamees, et ta ütles: Sinno pärralt olleme, Tawet, ja sinnoga, Isai poeg! rahho, rahho olgo sulle, ja rahho olgo sellele, kes sind aitab, sest sinno Jummal on sind aitnud; ja Tawet wöttis neid wasto ja panni neid wäehulkade peamehhiks.
19. Ja Manasse lastest heitsid Taweti seltsi, kui ta tulli Sauli wasto sötta Wilistittega, agga nemmad ei aitnud neid; sest Wilistitte würstid ollid tedda nouga ärrasaatnud ja öölnud: Kül se maksaks meie pead, kui ta heidaks omma issanda Sauli seltsi. 1 Sam. 29. 3. n. t. s.
20. Kui ta läks Siklagi, siis heitsid temma seltsi Manasse soust Adna, ja Josabad, ja Jedioel, ja Mikael, ja Josabad, ja Elin, ja Siltai, peamehhed igga tuhhande ülle, kes Manassel ollid.
21. Ja needsammad aitsid Tawetit söahulkade wasto; sest nemmad keik ollid wäggewad wahwad mehhed ja said wäe ülle pealikkuiks.
22. Sest sel aial tulli neid paljo pääw päwalt Taweti jure, tedda aitma, senni kui ta söawäggi ni sureks sai, kui Jummala wäggi.
23. Ja se on peameeste arro, kes söa tarwis walmistatud, kes tullid Taweti jure Ebroni, Sauli kunningriki temma kätte saatma, Jehowa sujanna järrele.
24. Juda lapsed, kes kilpa ja pilisid kandsid, neid olli kuustuhhat ja kahheksasadda, kes söa tarwis walmistud.
25. Simeoni lastest, kes wäggewad wahwad söas, olli seitsetuhhat ja sadda.
26. Lewi lastest nellituhhat ja kuussadda.
27. Ja Jojada olli würst Aaroni soust, ja temmaga kolmtuhhat ja seitsesadda.
28. Ja Sadok, üks wäggew wahwa noormees, ja ta issa soust kaks kolmatkümmend üllemat. 2 Sam. 15. 24.
29. Ja Penjamini lastest, Sauli wendadest, olli kolmtuhhat; sest siit sadik hoidis nende surem hulk Sauli sou pole.
30. Ja Ewraimi lastest olli kakskümmend tuhhat ja kahheksasadda wäggewat wahwa kulust meest omma wannematte sous.
31. Ja Manasse polest sugguarrust kahheksateistkümmend tuhhat, kes nimme pärrast üllesnimmetud, et nemmad piddid tullema, Tawetit kunningaks töstma.
32. Ja Isaskari lastest, kes moistsid parrast aega targaste arwata, mis Israel piddi teggema; nende peamehhi olli kaks sadda, ja keik nende wennad käisid nende sujanna järrel.
33. Sebulonist, kes sötta woisid minna, kes tapplust moistsid seäda keigesugguste söariistadega, neid olli wiiskümmend tuhhat, kes tössise süddamega wisi pärrast ollid.
34. Ja Nawtalist tuhhat pealikkut, ja nendega olli kilpide ja pilidega seitse neljatkümmend tuhhat.
35. Ja Tanni lastest, kes moistsid tapplust seäda, olli kahheksa kolmattkümmend tuhhat ja kuussadda.
36. Ja Aserist, kes sötta woisid minna ja moistsid tapplust seäda, olli nellikümmend tuhhat.
37. Ja teine pool Jordanit, Rubeni ja Kaddi, ja Manasse pole sugguarro lastest keigesugguste söariistadega tapplusse tarwis, neid olli sadda ja kakskümmend tuhhat.
38. Keik needsinnatsed ollid söamehhed kes tapplusses wisi pärrast ollid, need tullid heatahtlase süddamega Ebroni, Tawetit kunningaks töstma keige Israeli ülle ja keigil muil Israeli rahwal olli ka üksmeel, Tawetit kunningaks tösta.
39. Ja nemmad ollid seäl Taweti jure

kolm päwa sömas ja jomas, sest nende wennad ollid neile sedda walmistanud.

40. Ja ka need, kes nende jures liggi ollid Isaskarist, ja Sebulonist, ja Nawtalist sadik, töid leiba eeslitte, ja kamelitte, ja hobboeeslitte selgas, ja weistega paljo jabboroga, wigimarja kakkusid, ja ressinakobbaraid, ja wina, ja ölli, ja weisid, ja puddolojuksid: sest rööm olli Israelis.

13. Peatük.

Seädusse laegast tuakse ärra Kirjatjearimist.

1. Ja Tawet piddas nouu pealikkuttega igga tuhhande ülle ja igga saa ülle, keige würstidega. 2 Sam. 6, 1. n. t. s.

2. Ja Tawet ütles keige Israeli koggodusse wasto: Kui se teie melest hea on, ja on se Jehowa meie Jummala käest: siis käigem peäle, läkkitagem omma teiste wendade jure keige Israeli made sisse, ja preestritte ja Lewitide jure, kes nende jures, linnadesse, kus nende allewid, et nemmad meie jure kogguwad.

3. Ja togem omma Jummala laeka jälle enneste jure; sest meie ei olle tedda mitte noudnud Sauli päiwil.

4. Ja keik koggodus käskis nenda tehha; sest se assi olli keige rahwa melest öige.

5. Ja Tawet koggus keik Israeli rahwa Siori jöest, mis Egiptusses, seält sadik, kust Amati minnakse, et nemmad piddid Jummala laeka Kirjatjearimist ärratoma.

6. Ja Tawet läks ülles ja keik Israel Baala Kirjatjearimi pole, mis Juda maal, seält üllestoma Jehowa Jummala laegast, kes istub Kerubitte kohhal, kus nimme appi hütakse.

7. Ja nemmad wisid Jummala laeka ue wankriga Abinadabi koiast, ja Usa ja Ahjo saatsid sedda wankriga.

8. Ja Tawet ja keik Israel mängisid Jummala ees keigest wäest kül laulude ja kanneldega, ja nablimängidega, ja wasktrummidega ja trumpetittega.

9. Ja kui nemmad tullid Kidoni rehheallussest sadik, siis pistis Usa omma käe wälja, et ta piddi laegast kinni piddama, sest weiksed heitsid körwale.

10. Ja Jehowa wihha süttis põllema Usa wasto ja ta löi tedda mahha, seperrast et ta omma käe olli laeka külge pistnud; ja ta surri sinna paika ärra Jummala ette. 2 Sam. 6. 7.

11. Ja Taweti meel sai pahhaks, et Jehowa Usa kallal olli löhkumist teinud, ja panni selle paigale nimme Perets Usa tännapäwani.

12. Ja Tawet kartis Jummalat sel päwal ja ütles: Kuida woin ma Jummala laeka ennese jure wia?

13. Ja Tawet ei lasknud mitte ennese jure laegast tua Taweti linna, waid laskis sedda körwale wia Obededomi Kittimehhe kotta.

14. Ja Jummala laegas jäi Obededomi Kittimehhe kotta, senna temma kotta kolm kuud, ja Jehowa önnistas Obededomi kodda ja keik, mis temmal olli.

14. Peatük.

Iram; Taweti poiad; ta saab wöimust Wilistitte peäle.

1. Ja Iram, Tirusse kunningas, läkkitas käsud Taweti jure, ja seedripuid, ja müriseppi ja puseppi, temmale kodda ehhitama. 2 Sam. 5, 11.

2. Ja Tawet tundis, et Jehowa tedda olli kinnitand kunningaks Israeli ülle; sest temma kunningriik sai körgeks ta Israeli rahwa pärrast.

3. Ja Tawet wöttis weel naesi Jerusalemmas, ja Tawet sünnitas weel poege ja tütrid.

4. Ja need on temma laste nimmed, kes temmale said Jerusalemmas: Sammua ja Sobab, Natan ja Salomon, 2 Sam. 5, 14.

5. Ja Jibbar, ja Elisua, ja Elpelet,

6. Ja Noga, ja Neweg, ja Jawia,

7. Ja Elisama, ja Peeljada ja Eliwelet.

8. Kui Wilistid said kuulda, et Tawet olli kunningaks woitud keige Israeli ülle, siis läksid keik Wilistid ülles, Tawetit otsima; ja kui Tawet sedda kulis, siis läks ta nende wasto. 2 Sam. 5. 17. n. t. s.

9. Ja Wilistid tullid ja lautasid endid laiale Rewaimi orgo.

10. Ja Tawet küssis Jummala käest ja ütles: Kas ma pean Wilistitte wasto üllesminnema, ja kas sa neid mo kätte annad? Ja Jehowa ütles temmale: Minne ülles, sest ma tahhan neid so kätte anda.

11. Ja kui nemmad said ülleslainud Paalperatsimi, siis löi Tawet neid senna mahha, ja Tawet ütles: Jummal on mo käe läbbi minno waenlased löhkunud, otsego wessi läbbisööb; seperrast pandi selle paigale nimmi Paalperatsim.

12. Ja nemmad ollid senna jätnud ommad jummalad, ja Tawet käskis neid tullega ärrapölletada.

13. Ja Wilistid wötsid jälle tulla, ja lautasid endid laiale senna orgo.

14. Ja Tawet küssis ta Jummala käest;

ja Jummal ütles temmale: Sinna ei pea mitte nende järrele üllesminnema, minne ümber neist möda, et sa nende jure saad Pekamarja pude kohta.

15. Ja kui sünnib, et sa Pekamarja pude ladwus mühhisemist kuled, siis minne wälja söddima, sest Jummal on so ele wäljaläinud, Wilistitte wägge mahhalöma.

16. Ja Tawet teggi, nenda kui Jummal tedda käsknud; ja nemmad löid Wilistitte wäe mahha Kibeonist Kejerist sadik.

17. Ja Tawet sai kuulsaks keige made sees, ja Jehowa panni omma hirmo keige pagganatte peäle.

15. Peatük.

Seädusse laegast wiakse Sioni.

1. Ja temma teggi ennesele koiad Taweti linna, ja walmistas asseme Jummala laekale ja löi temmale telgi ülles.

2. Siis ütles Tawet, et Jummala laegast ei piddand ükski mu kandma, kui Lewitid, sest need on Jehowa ärrawallitsenud, et nemmad Jummala laegast peawad kandma ja tedda tenima iggaweste.

3. Ja Tawet koggus keik Israeli kokko Jerusalemma, Jehowa laegast üllestoma senna paika, mis ta temmale olli walmistanud.

4. Ja Tawet koggus Aaroni poiad ja Lewitid kokko.

5. Keati poegadest olli üllem Uriel, ja ta wennad, neid olli sadda ja kakskümmend.

6. Merari poegadest üllem Asaja, ja ta wennad, neid olli kakssadda ja kakskümmend.

7. Kersomi poegadest üllem Joel, ja ta wennad, neid olli sadda ja kolmkümmend.

8. Elitsawani poegadest üllem Semaja, ja ta wennad, neid olli kakssadda.

9. Ebroni poegadest üllem Eliel, ja ta wennad, neid olli kahheksakümmend.

10. Usieli poegadest üllem Amminadab, ja ta wennad, neid olli sadda ja kaksteistkümmend.

11. Ja Tawet kutsus preestrid Sadoki ja Abjatari, ja Lewitid Urieli, Asaja ja Joeli, Semaja ja Elieli, ja Amminadabi.

12. Ja ütles neile: Teie ollete Lewitide wannematte peawannemad, pühhitsege endid teie isse ja teie wennad, et teie Jehowa, Israeli Jummala laeka üllestote senna paika, mis ma temmale ollen walmistanud.

13. Sest sepärrast, et teie essimesel korral ei olnud kandmas, siis teggi Jehowa meie Jummal löhkumisse meie seas, et meie tedda ei noudnud, nenda kui kohhus. p. 13. 10.

14. Ja preestrid ja Lewitid pühhitsesid endid, et nemmad Jehowa, Israeli Jummala laeka piddid üllestoma.

15. Ja Lewitide poiad kandsid Jummala laegast, nenda kui Moses Jehowa sanna järrele olli käsknud, omma ölla peäl kangidega, mis selle külges. 4 Mos. 4. 15. n. t. s.

16. Ja Tawet ütles Lewitide üllemattele, et nemmad piddid ommast wendadest lauljaid seädma laulo mängiriistadega, nablimängide, ja kannelde ja wasktrummidega, et nemmad piddid wahwaste heält teggema römuks.

17. Ja Lewitid seädsid Joeli poia Emani, ja ta wendadest Perekja poia Asawi, ja enneste wendadest, Merari poegadest, Etani, Kusaja poia.

18. Ja ommad wennad nendega teisest korrast, Sekarja, Peni ja Jaasieli, ja Semiramoti, ja Jehieli, ja Uni, Eliabi ja Penaja, ja Maaseja, ja Matitja, ja Eliweleu, ja Mikneja, ja Obededomi, ja Jeieli, kes wärrawa hoidjad.

19. Ja lauljad Eman, Asaw ja Etan teggid heält wasktrummidega.

20. Ja Sekarja, ja Asiel, ja Semiramot, ja Jehiel, ja Uni, ja Eliab, ja Maaseja ja Penaja nablimängidega, Alamoti wisi.

21. Ja Matitja, ja Eliweleu, ja Mikneja, ja Obededom, ja Jeiel, ja Asasja kanneldega, Seminiti wisil ühte luggu.

22. Ja Lewitide üllem Kenanja olli louwiside ülle, ja öppetas louwisisid piddama, sest ta olli moistlik.

23. Ja Perekja ja Elkana ollid wärrawa hoidjad laeka jures.

24. Ja preestrid Sebanja, ja Josawat, ja Netaneel, ja Amasai, ja Sekarja, ja Penaja, ja Elieser, aiasid trumpetittega Jummala laeka ees, ja Obededom ja Jehia ollid wärrawa hoidjad laeka jures.

25. Nenda ollid Tawet ja Israeli wannemad, ja pealikkud igga tuhhande ülle minnemas, Jehowa seädusse laegast üllestoma Obededomi koiast römoga. 2 Sam. 6. 12. n. t. s.

26. Ja se sündis, kui Jummal Lewitisid aitis, kes Jehowa seädusse laegast kandsid, siis ohwerdasid nemmad Jehowale seitse wärsi ja seitse jära.

27. Ja Taweti selgas olli kallis linnane kuub, ja ka keige Lewitide selgas, kes laegast kandsid, ja lauljatte selgas, ja Ke-

nanja selgas, kes laulowiside üllе olli
lauljatte seas; agga Taweti selgas olli
ka linnane käikfita kuefe.
28. Ja keik Israeli rahwas töid Jehowa
seädusse laeka ülles öiskamissega ja
passinna healega, ja trumpetittega, ja
waskitrummidega, ja teggid heält nablimängidega
ja kanneldega.
29. Ja se sündis, kui Jehowa seädusse
laegas sai Taweti linna jure, siis watis
Mikal, Sauli tüttar, aknast, ja näggi
kunninga Taweti hüppawad ja mängiwad,
ja temma ei pannud tedda mikski
ommas süddames. 2 Sam. 6, 16. 21.

16. Peatük.

Taweti kitusselaul; seädminne seädusse laeka jures.

1. Ja nemmad wisid Jummala laeka
ja pannid sedda telki seisma, mis Tawet
temmale olli ülleslönud; ja nemmad töid
kanna pölletamisse ja tänno ohwrid Jummala
ette.
2. Ja kui Tawet sai pölletamisse ja tänno
ohwrid ohwerdand, siis önnistas temma
Jehowa nimmel rahwast.
3. Ja ta jaggas igga Israeli mehhele,
nii hästi mehhele kui naesele, iggaühhele,
leiwakakko ja kauni tükki lihha, ja plasko
wina.
4. Ja ta seädis Jehowa laeka ette monned
Lewitide seast tenima, Jehowa Israeli
Jummala nimme kulutama, ja tännama
ja kiitma.
5. Asaw olli üllem, ja Sekarja temma
järgminne, Jeiel, ja Semiramot, ja Jehiel,
ja Matitja, ja Eliab, ja Penaja, ja
Obededom ja Jeiel nablimängidega ja
kanneldega, ja Asaw teggi heält waskitrummidega.
6. Ja preestrid Penaja ja Jaasiel trumpetittega
allati Jummala seädusse laeka ees.
7. Selsammal päwal andis Tawet essimest
korda Asawi ja ta wendade holeks,
et nemmad piddid Jehowat kiitma:
8. Tännage Jehowat, hüüdke temma
nimme appi, andke teäda temma teggusid
rahwa seas. Laul. 105, 1. s. n. t. s.
9. Laulge temmale, laulge kites temmale,
möttelge keik ta immeasjo järrele.
10. Kitelge temma pühha nimme pärrast,
nende südda sago röömsaks, kes Jehowat
otsiwad.
11. Noudke Jehowat ja temma rammo,
otsige allati temma pallet.
12. Piddage meles ta immeasjo, mis
ta teinud, temma immeteggusid ja kohtoasjo,
mis temma su räkind.
13. Oh teie Israeli, temma sullase suggu,
Jakobi, temma ärrawallitsetud sullase,
poiad!
14. Temma on Jehowa meie Jummal,
keiges mailmas on ta kohtoasjad.
15. Piddage iggaweste meles temma
seädust, sanna, mis ta on käsknud tuhhandest
pölwest sadik,
16. Mis ta on teinud Abraamiga, ja
piddage meles wannet, mis ta wandunud
Isaakile,
17. Ja pannud Jakobile seädmisseks,
Israelile iggawesseks seädusseks,
18. Ja öölnud: Sulle tahhan ma Kanaani
ma teie pärrisossa jauks anda.
19. Kui teid arro polest pissut olli, ja
teie kui maddalad ja woörad ellasite seälsammas.
20. Kui nemmad käisid ühhest rahwast
teise, ja ühhest kunningrigist teise rahwa
jure.
21. Temma ei lasnud keddagi neile liga
tehha, ja nomis nende pärrast kunningaid.
22. Ärge putuge mo woitud rahwa külge,
ja ärge tehke mitte kurja mo prohwetittele!
23. Laulge Jehowale keik mailm, kulutage
röömsaste pääw päwalt temma abbi.
24. Juttustage pagganatte seas temma
auu, keige rahwa seas ta immeasjo.
25. Sest suur on Jehowa ja wägga kitusse
wäärt, ja ta on kardetaw ennam,
kui keik muud jummalad.
26. Sest keik mu rahwa jummalad on
tühjad jummalad; agga Jehowa on taewa
teinud.
27. Suur au ja auustus on temma ees,
rammo ja rööm on temma pühhas paikas.
28. Andke Jehowale, oh rahwa suggusöffad!
andke Jehowale auu ja rammo.
29. Andke Jehowale temma nimme auu,
wige andid ja tulge ta ette, kummardage
Jehowat pühhas ehtes.
30. Wärrisego Temma ees keik ilmama;
mailm jääb ka kindlaks, et se ei köigu.
31. Taewad römustago, ja ma olgo
wägga römus, ja sago pagganatte seas
öölbud: Jehowa on kunningas.
32. Merri ja keik temma täius kohhisego,
wälli hüppago römo pärrast, ja keik
mis seäl peäl on.
33. Siis öiskago metsa puud Jehowa
ees; sest ta tulleb kohhut moistma mailma
peäle.
34. Tännage Jehowat, sest temma on
hea, sest ta heldus kestab iggaweste.
35. Ja üttelge: Sada meile abbi, meie
ärrapeästmisse Jummal, ja koggu meid

ja peästa meid pagganatte seast ärra, et woime so pühha nimme tännada, ja sinno kitusses kitelda.

36. Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, ikka ja iggaweste, ja keik rahwas üttelgo Amen! ja kiitko Jehowat.

37. Ja ta jättis sinna Jehowa seädusse laeka ette Asawi ja temma wennad, et nemmad piddid tenima laeka ees allati, päwa teggemist iggapääw tehhes.

38. Ja Obededom ja temma wennad, neid olli kuuskümmend ja kahheksa, ja Obededom Jedutuni poeg ja Osa said wärrawa hoidjaiks,

39. Ja preestri Sadoki ja ta wennad, preestrid, jättis ta Jehowa maia ette senna kõrge paika, mis Kibeonis,

40. Et nemmad piddid põlletamisse ohwrid ohwerdama Jehowale põlletamisse ohwri altari peäl allati, hommiko ja õhto; ja keik sedda mööda kui on kirjotud Jehowa kässoöppetussesse, mis ta Israeli kätte käsknud.

41. Ja nendega olli Eman ja Jedutun, ja teised, kes ärrawallitsetud, kes nimme pärrast ollid üllesnimmetud, et nemmad piddid Jehowat tännama, et ta heldus iggaweste kestab.

42. Nenda ollid nende jures Eman ja Jedutun, trumpetitte ja wasktrummidega heält teggemas, ja Jummala laulo mängidega, ja Jedutuni poiad ollid wärrawa jures.

43. Ja keik rahwas läksid iggamees omma koio, ja Tawet läks taggasi omma perret õnnistama.

17. Peatük.

Taweti nou templi pärrast; Jehowa tootab suri asjo.

1. Ja se sündis, kui Tawet ommas koias ellas, siis ütles Tawet prohweti Natani wasto: Wata, minna ellan ühhes seedripu koias, ja Jehowa seädusse laegas seisab tekkide al. 2 Sam. 7, 2. n. t. s.

2. Ja Natan ütles Taweti wasto: Te keik, mis so süddames, sest Jummal on sinnoga.

3. Ja selsammal öösel sündis, et Jummala sanna Natani kätte sai ja ütles:

4. Minne ja ütle mo sullase Taweti wasto: Nenda ütleb Jehowa, sa ei pea mulle mitte kodda üllesehhitama ellomaiaks.

5. Sest minna ep olle ühheski koias ellanud sest päwast, kui ma Israeli rahwa ollen üllestonud, tännapäwani, waid ollen olnud minnemas ühhest honest teise ja ühhest maiast teise.

6. Kus ma ial keige Israeli lastega ollen käinud, kas ma ühhe sanna lausnud ühhelegi Israeli kohtomoistjale, kedda ma ollen käsknud omma rahwast kui karjane hoida, ja ütteldud: Mispärrast ei ehhita teie mulle mitte ühht kodda seedripuust?

7. Sepärrast peab sa nenda mo sullase Tawetile ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa: ma ollen sind karjaaiast puddolojuste järrelt wötnud; et sa piddid mo rahwa Israeli ülle würstiks ollema.

8. Ja ollen sinnoga olnud keikis paikus, kus sa ial käinud, ja ollen keik so waenlased so eest ärrakautanud ja sulle nimme teinud, kui suurte nimmi on, kes ma peäl.

9. Ja omma rahwale Israelile tahhan ma ühhe asseme tehha ja tedda istutada, et ta ommas paikas ellab ja seält ennam ei liigu; ja põratsed innimessed ei pea tedda mitte ennam waewama, nenda kui ennemuiste.

10. Sest neist päiwist, kui ma käsko andsin kohtomoistjattele omma rahwa Israeli pärrast, ollen ma allandanud keik so waenlased, ja minna Natan annan sulle teäda, et Jehowa sulle tahhab ühhe sure sou sata.

11. Ja peab sündima, kui sinno päwad täis sawad, et sa omma wannemattega läinud maggama, siis tahhan Minna so sou sata tousma so järrele, kes so poegest peab sama, ja selle kunningriki kinnitada.

12. Sesamma peab Mulle koia üllesehhitama, ja ma tahhan temma aujärge kinnitada iggawesseks aiaks.

13. Minna tahhan temmale issaks olla, ja temma peab mulle poiaks ollema, ja omma heldust ei tahha ma mitte temmast ärralahhutada, nenda kui ma ollen ärralahhutanud sest, kes enne sind olnud.

14. Ja tahhan tedda seisma panna omma kotta, ja omma kunningriki iggaweste, ja ta aujärg peab kindel ollema iggaweste.

15. Nenda räkis Natan Taweti wasto keige nendesinnaste sannade järrele, ja keige se näggemisse järrele.

16. Ja kunningas Tawet tulli, ja jäi Jehowa ette ja ütles: Kes ollen minna Jehowa Jummal! ja mis on minno suggu, et sa mind siit sadik olled saatnud?

17. Ja se on weel wähhä so meelest Jummal; Sa olled ka omma sullase soo pärrast räkinud sest, mis pitka aia pärrast peab sündima, ja olled minno peäle waat

und innimesse wisil, kes keigekörgem, Jehowa Jummal.

18. Mis peab Tawet weel ennam so wasto räkima auust, mis sa omma sullasele teed? sest sinna tunned omma sullast.

19. Jehowa, omma sullase pärrast, ja omma süddame järrele olled sa keik se sure asja teinud, et sa keik need sured asjad piddid teäda andma.

20. Jehowa, ükski polle so sarnane, polle ka muud Jummalat kui sinna, keik sedda möda, kui meie omma körwadega olleme kuulnud.

21. Ja kes on kui sinno Israeli rahwas, üks ainus rahwas siin ma peäl, kedda Jummal on läinud ennesele lunnastama rahwaks, et sa ennesele piddid ühhe nimme teggema nende asjade läbbi, mis sured ja kardetawad, ja pagganad ärraajama omma rahwa eest, mis sa Egiptussest olled lunnastanud.

2 Sam. 7, 23. n. t. s.

22. Ja olled omma Israeli rahwa ennesele rahwaks seädnud iggawesseks aiaks, ja sinna, Jehowa, olled neile Jummalaks sanud.

23. Ja nüüd, oh Jehowa, sanna, mis sa olled omma sullase pärrast ja ta sou pärrast räkinud, sago se töeks iggaweste, ja te nenda kui sa olled räkinud.

24. Ja se sago töeks ja so nimmi sureks iggaweste, et jaaks ööldud: Wäggede Jehowa, Israeli Jummal, on töeste Israelile Jummalaks; ja so sullase Taweti suggu peab kindel ollema so ees.

25. Sest sinna, mo Jummal, olled omma sullase körwa ilmutanud, et sa temmale tahhad ühhe sure sou sata: sepärrast on so sullane omma süddame leidnud, et ta so ees woib luggeda.

26. Ja nüüd, Jehowa, sinna olled sesamma Jummal, ja olled omma sullase pärrast sedda head räkinud.

27. Ja nüüd olled sa ettewötnud omma sullase suggu önnistada, et se iggaweste sinnu ette jääks, sest sinna, Jehowa, ollid sedda önnistanud, ja se jääb önnistud iggaweste.

18. Peatük.

Taweti wiekordne södda, woimus ja temma teenrid.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet Wilistid mahhalöi ja neid allandas, ja ta wöttis Katti ja ta wähhemad linnad Wilistitte käest ärra. 2 Sam. 8, 1. n. t. s.

2. Ta löi ka Moabid mahha, ja Moabid said Taweti allamaiks, kes temmale piddid makso maksma.

3. Ja Tawet löi Adareseri, Soba kunninga mahha Amati jure, kui ta läks omma wägge pannema Wratti jöe jure.

4. Ja Tawet sai temma käest kätte tuhhat söawankrit, ja seitsetuhhat ratslit, ja kakskümmend tuhhat meest jallawägge; ja Tawet raius katki keik söawankritte hooste önglasoned, ja jättis neist agga sadda wankri täit ülle.

5. Ja Siria rahwas Tamaskussest tullid Adareserile, Soba kunningale appi: agga Tawet löi Siria rahwa seast kakskümmend ja kaks tuhhat meest mahha.

6. Ja Tawet panni wäe Tamaskussesse Siria male ja Siria rahwas said Tawetile allamaiks, et nemmad piddid makso maksma, sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kubbo ta läks.

7. Ja kuldkilbid, mis Adareseri sullastel ollid, wöttis Tawet ja wiis neid Jerusalemma.

8. Ja Tibbatist ja Kunist, Adareseri linnade seest wöttis Tawet wägga paljo waske; sest teggi Salomon waskastja, ja sambad, ja muud waskriistad.

1 Kunn. 7, 23.

9. Kui Tou, Amati kunningas sai kuulda, et Tawet keik Adareseri, Soba kunninga wäe olli mahhalönud,

10. Siis läkkitas ta omma poia Adorami kunninga Taweti jure, temmalt küssima, kas ta kässi piddi hästi käima, ja temmale paljo terwist wima, et ta olli Adareseri wasto söddinud ja tedda mahhalönud: (sest Adareseril olli ikka söddimist Tou wasto) ja läkkitas keiksuggu kuld-ja höbbe-ja waskriisto.

11. Ka neid pühhitses kunningas Tawet Jehowale höbbeda ja kullaga, mis ta keige pagganatte käest Edomi, ja Moabi, ja Ammonitte ja Wilistitte, ja Amaleki rahwa käest, olli ärrawötnud.

12. Ja Seruja poeg Abisai löi Edomimehhi sola orgo kahhetsateistkümmend tuhhat mahha.

13. Ja panni Edomi male mawäe seisma; ja keik Edomi rahwas said Taweti allamaiks, sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kubbo ta läks.

14. Ja Tawet olli kunningas keige Israeli ülle, ja satis kohhut ja öigust keige omma rahwale.

15. Ja Joab, Seruja poeg, olli wäe ülle, ja Josawat, Ahiludi poeg, olli üllem nouuandja.

16. Ja Sadok, Ahitubi poeg, ja Abime-

lek, Abjatari poeg, ollid preestrid, ja Sawsa olli kirjotaja.

17. Ja Penaja, Jojada poeg, olli Kreti ja Pleti wäe ülle, ja Taweti essimessed poiad ollid kunninga käsfil.

19. Peatük.

Tawet maksab Ammonitte wallatust nende kätte.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Nahas, Ammonitte kunningas ärrasurri, ja ta poeg sai kunningaks ta asseméle.
2 Sam. 10, k. n. t. s.

2. Ja Tawet ütles: Ma tahhan Anunile, Nahasse poiale, head tehha; sest ta issa on mulle head teinud; ja Tawet läkkitas käsfud ta issa pärrast, tedda trööstima, ja Taweti sullased tullid Ammonitte male, Anuni jure, tedda trööstima.

3. Ja Ammonitte würstid ütlesid Anunile: Kas peaks Tawet so arwates sinno issa auustama, et ta trööstijad so jure on läkkitanud? Eks ta sullased olle tulnud so jure sepärrast, et nemmad peawad meie maad läbbikatsma, ja ümberlöma, ja sallaja waatma?

4. Ja Anun wöttis Taweti sullased ja aias nende habbemed ärra, ja leikas nende rided poleks perseni, ja lastis neid ärraminna.

5. Ja nemmad läksid ärra, ja teised andsid sedda Tawetile teäda meeste pärrast; siis läkkitas ta nende wasto, sest mehhed ollid wägga ärrateotud; ja kunningas ütles: Jäge Jeriko, kunni teie habbe saab jälle kaswanud, siis tulge taggasi.

6. Kui Ammonid näggid, et nemmad endid ollid haisewaks teinud Taweti melest: siis läkkitas Anun ja Ammonid tuhhat talenti hõbbedat, ja palkasid ennestele Mesopotamia maalt, ja Maaka Siria maalt, ja Sobast söawankrid ja rüütlid.

7. Ja nemmad palkasid ennestele kaks neljatkümmend tuhhat söawankrit ja Maaka kunninga ja temma rahwa, ja tullid ja löid leri ülles Medba ette; ja Ammonid koggusid kokko omma linnadest ja tullid söddima.

8. Kui Tawet sedda kuulda sai, siis läkkitas ta Joabi ja keik söawäe omma wäggewattega.

9. Ja Ammonid tullid wälja ja seädsid endid taplussele wärrawa tahha, ja kunningad, kes abbiks tulnud, ollid isseärranis seäl wäljal.

10. Kui Joab näggi, et taplus ta wasto olli eest ja takka, siis wallitses ta ärra keigist Israeli ärrawallitsetud mehhist, ja seädis neid Siria rahwa wasto ülles.

11. Ja mu rahwa andis ta omma wenna Abisai kätte, et nemmad endid Ammonitte wasto piddid ülles seädma.

12. Ja ta ütles: Kui Siria rahwas peaksid minno peäle woimust sama, siis tulle sinna minnule appi; ja kui Ammonid sinno peäle peaksid woimust sama, siis tahhan minna sulle appi tulla.

13. Olle julge, ja olgem wahwad omma rahwa eest ja omma Jummala linnade eest, ja Jehowa tehko, mis ta melest hea on.

14. Ja Joab läks senna ja rahwas, mis temmaga, Siria rahwa wasto taplema, ja nemmad pöggenesid temma eest ärra.

15. Kui Ammonid näggid, et Siria rahwas pöggenes, siis pöggenesid nemmad ka Abisai ta wenna eest, ja läksid linna, ja Joab läks Jerusalemma.

16. Kui Siria rahwas näggi, et nemmad Israeli ette ollid mahhalöddud, siis läkkitasid nemmad kässud ja saatsid wälja Siria rahwa, kes teine pool Wratti jögge ollid, ja Sowak, Adareseri söapealik, olli nende ees.

17. Ja sedda anti Tawetile teäda, ja ta koggus keik Israeli rahwa kokko, ja läks ülle Jordani, ja tulli nende jure ja seädis taplusse nende wasto; ja kui Tawet Siria rahwa wasto olli taplusse seädnud, siis taplesid nemmad temma wasto.

18. Ja Siria rahwas pöggenes Israeli eest ja Tawet tappis Siria rahwast seitsetuhhat wankri täit, ja nellikümmend tuhhat meest jallawägge; temma surmas ka wäepealikko Sowaki ärra.

19. Kui Adareseri sullased näggid, et nemmad Israeli ette ollid mahhalöddud: siis teggid nemmad rahho Tawetiga ja said temma allamaiks; ja Siria rahwas ei tahtnud ennam mitte Ammonittele appi tulla.

20. Peatük.

Tawet woidab Ammonid ärra, ja Wilistid lööb korda.

1. Ja se sündis aasta pärrast sel aial, kui kunningad sötta wäljalähhäwad, siis wiis Joab söawäe wälja ja rikkus Ammonitte ma ärra, ja läks ja sai Rabba linna alla; agga Tawet jäi Jerusalemma; ja Joab löi Rabba linna mahha ja kiskus sedda mahha.

2. Ja Tawet wöttis nende kunninga kroni ta peast ärra, ja sedda leiti ühhe talenti kulda wagiwad, ja temma külges olli kallid kiwwa, ja se olli Taweti peas; temma töi ka seält linnast wägga paljo saki wälja.
2 Sam. 12. 30. n. t. s.

3. Agga rahwa, mis seäl sees, wiis ta

wälja ja satis neid ärra sagidega, ja raudäkkettega, ja kirwestega tööd teggema, ja nenda teggi Tawet keigile Ammonitte linnadele; ja Tawet läks keige rahwaga taggasi Jerusalemma.

4. Ja se sündis pärrast sedda, et södda tousis Keseris Wilistittega; siis löi Sibekai, Husatimees, Sippai mahha, kes olli Rawa lastest, ja nemmad said allandatud.

5. Ja jälle tulli södda Wilistittega, ja Elanan, Jairi poeg, löi mahha Koljati Kittimehhe wenna Lahmi, ja ta piggi wars olli kui löngapoom. 2 Sam. 21, 19.

6. Ja weel tousis södda Kattis, ja seäl olli üks pitk mees ja tal olli kuus sörme kummaski käes, warwastega kokko olli neid katskümmend ja nelli, ja se olli ka Rawale sündinud. 2 Sam. 21, 20.

7. Ja ta laimas Israeli, ja Taweti wenna Simea poeg Jonatan löi tedda mahha.

8. Need ollid Rawale Kattis sündinud, ja langsid Taweti käe läbbi ja ta sullaste käe läbbi.

21. Peatük.

Tawet käskib meesterahwa üllesluggeda: Jummala wits se peäle.

1. Ja Sadan seisis Israeli wasto, ja kihhutas Tawetit, et ta Israeli rahwa piddi ärraluggema. 2 Sam. 24, 1. n. t. s.

2. Ja Tawet ütles Joabi wasto ja rahwa würstide wasto: Minge luggege Israel ärra Peersebast Tannist sadik, ja toge mo kätte, et ma nende arro saan teäda.

3. Ja Joab ütles: Jehowa lissago omma rahwa jure saawörra ennam, kui neid on: eks need, mo issand kunningas, ep olle keik mo issanda sullased? Mispärrast püab mo issand sedda? Mispärrast peab se Israelile süüks tullema?

4. Agga kunninga sanna woõdus ennam kui Joabi; ja Joab läks wälja ja käis keik Israeli läbbi, ja tulli jälle Jerusalemma.

5. Ja Joab andis ärraloetud rahwa arro Taweti kätte, ja keiki Israeli mehhi olli üksteistkümmend saddakorda tuhhat, kes weisid mööka wäljatombada, ja Juda mehhi nellisadda ja seitsekümmend korda tuhhat, kes weisid mööka wäljatombada.

6. Agga Lewi ja Penjamini lapsi ei luggend ta mitte ärra nende sekka; sest kunninga sanna olli Joabi melest üks hirmus asi.

7. Ja sesinnane asi olli pahha Jummala melest, sepärrast löi ta Israeli mahha.

8. Ja Tawet ütles Jummala wasto: Ma ollen sure patto teinud, et ma ollen sedda teinud; agga nüüd lasse, pallun ma, omma sullase üllekohtus mödaminna, sest ma ollen wägga jölledaste teinud. 2 Sam. 24, 10. n. t. s.

9. Ja Jehowa räkis Taweti näggija Kaddi wasto ja ütles:

10. Minne ja rägi Taweti wasto ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, kolm asja pannen ma so ette, wallitse ennesele üks neist ärra, mis ma sulle pean teggema.

11. Ja Kad tulli Taweti jure ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, wötta ennesele ärrawallitseda.

12. Kas kolm aastat peab nälg tullema? ehk kas kolm kuud sind peab ärrakautadama so wihhameeste eest, et so waenlaste moök sind kätte saab? ehk kas Jehowa moök ja katk kolm päwa siin maal peab ollema, et Jehowa ingel keige Israeli raiade peäl ärrarikkumist teeb? ja nüüd wata, mis wastusse pean ma sellele jälle wima, kes mind läkkitand?

13. Siis ütles Tawet Kaddi wasto: Mul on wägga kitsas kä; ommeti tabban ma Jehowa kätte langeda, sest temma hallastus on üpris wägga suur, agga inimeste kätte ei tahha ma mitte langeda.

14. Ja Jehowa satis katko Israeli sekka, ja Israelist langsid seitsekümmend tuhhat meest.

15. Ja Jummal läkkitas ingli Jerusalemma pole, sedda ärrarikkuma; ja kui ta piddi ärrarikkuma, watis Jehowa ja kahhetses sedda kurja, ja ütles ärrarikkuja inglile: Küll jo, wötta nüüd omma kässi taggasi; ja Jehowa ingel seisis Ornani, Jebusimehhe rehhealusse jures.

16. Ja Tawet töstis ommad silmad ülles ja näggi Jehowa ingli ma ja taewa wahhel seiswad, ja temma paljas moök, mis ta kä, olli Jerusalemma peäle wäljasirrutud; siis heitis Tawet ja wannemad silmili mahha kottiribed selgas.

17. Ja Tawet ütles Jummala wasto: Eks minna olle käsknud rahwa ärraluggeda? ja minna ollen sesamma, kes patto teinud ja öiete kurja teinud; agga mis on needsinnatsed lambad teinud? Oh Jehowa mo Jummal! et olgo so kässi minno wasto ja mo issa sou wasto, agga mitte so rahwa wasto nuhtlussiks.

18. Ja Jehowa ingel ütles Kaddi wasto, et ta Tawetile piddi ütlema, et Tawet piddi üllesminnema, altarit üllesteggema Jehowale, Jebusimehhe Ornani rehhealusse kohta. 2 Sam. 24, 18. n. t. s.

19. Ja Tawet läks Kaddi sanna peäle ülles, mis ta Jehowa nimmel rälinud.
20. Kui Ornan ennast ümberpöris, siis näggi temma inglit, ja ta nelli poega puggesid temmaga eest ärra; agga Ornan olli nisso peksmas.
21. Kui Tawet Ornani jure tulli, siis watis Ornan ja näggi Tawetit, ja läks rehhealluseest wälja ja kummardas Taweti ette silmili mahha.
22. Ja Tawet ütles Ornani wasto: Anna mulle se rehhealluse kohk, et ma altari Jehowale senna peäle woin ülles-ehhitada: sa peab sedda mulle täie rahha pärrast andma, et nuhtlus rahwa peält saaks ärrakeeldud.
23. Ja Ornan ütles Taweti wasto: Wötta sedda ennesele, ja mo issand kunningas tehko, mis temma melest bea; wata, ma annan weiksed põlletamisse ohwriks, ja pahmareed pude tarwis, ja nisso roaohwriks; keik sedda annan minna.
24. Ja kunningas Tawet ütles Ornanile: Ei mitte, sest ma tahhan öiete täie rahha eest sedda osta, sest ma ei tahha sedda mitte, mis sinno pärralt, Jehowale wötta, egga põlletamisse ohwrit ohwerdada, mis ma ilma sanud.
25. Ja Tawet andis Ornanile paiga eest kulda, mis kuussadda seklit wagis.
26. Ja Tawet ehhitas sinna altari ülles Jehowale, ja ohwerdas põlletamisse-ja tänno ohwrid; ja ta hüdis Jehowa pole, ja temma wastas temmale tullega taewast põlletamisse ohwri altari peäle.
27. Ja Jehowa ütles inglile, et ta omma mööga piddi tuppe pistma.
28. Sel aial, kui Tawet näggi, et Jehowa temmale olli wastand Jebusimehhe Ornani rehhealluses, siis ohwerdas ta seäl.
29. Agga Jehowa maia, mis Moses körbes olli teinud, ja põlletamisse altar olli sel aial körge paiga peäl Kibeonis.
30. Ja Tawet ei woind mitte senna ette minna Jummalat noudma, sest ta olli ärraehmatand Jehowa ingli mööga pärrast.

22. Peatük.

Tawet annab paljo templi ehhitamisse tarwis.

1. Ja Tawet ütles: Siin peab Jehowa Jummala kodda, ja siin peab põlletamisse altar ollema Israelile.
2. Ja Tawet käskis koggoda woörad, kes Israeli maal ollid, ja seädis kiwwiseppi, kes piddid kiwwa silledaks raiuma, Jummala koia üllesehhitamisse tarwis.
3. Ja Tawet satis paljo rauda naeluks wärrawatte uste tarwis, ja seks, mis piddi kokkolödama, ja paljo waske, mis ei woind ülleswagida.
4. Ja seedripuid ilmaarwamatta, sest Sidoni-ja Tirussemehhed töid Tawetile paljo seedripuid.
5. Ja Tawet ütles: Mo poeg Salomon on alles noor ja örn, ja kodda, mis Jehowale tulleb üllesehhitada, peab sama sureks körgeks, kuulsaks ja illuks keiges mailmas; siis tahhan ma nüüd selle tarwis middagi kokkosata; ja Tawet satis paljo kokko, ennekui ta ärrasurri.
6. Ja ta hüdis Salomoni omma poia ja käskis tedda, Jehowale, Israeli Jummalale, koia üllesehhitada.
7. Ja Tawet ütles Salomonile: Mo poeg, mul olli mo süddames, Jehowa omma Jummala nimmele kodda üllesehhitada;
8. Agga Jehowa sanna sai mo kätte ja ütles: Sa olled paljo werd ärrawallanud ja suri söddimissi söddinud; sinna ei pea mitte mo nimmele kodda üllesehhitama, sest sa olled paljo werd ärrawallanud ma peäle mo silma ette.
9. Wata, üks poeg peab sulle sündima, se peab rahhelinne mees ollema, ja ma tahhan temmale hingamist sata keige ta wihhameeste polest seält ümberkaudo: sest ta nimmi peab ollema Salomon, ja ma tahhan rahho ja hingamist anda Israelile temma päiwil.
10. Sesamma peab koia mo nimmele üllesehhitama, ja sesamma peab mulle poiaks ollema, ja Minna tahhan temmale isaks olla, ja kinnitada temma kunningriki aujärge Israeli ülle iggaweste. 1 Kunn. 5, 19.
11. Nüüd, mo poeg, Jehowa olge sinnoga, et sa woiksid hästi korda sada ja Jehowa omma Jummala koia üllesehhitada, nenda kui ta sinnust on rääkinud.
12. Küll Jehowa annab sulle targa mele ja moistusse, ja kässib sind Israeli pärrast, et sa peab Jehowa omma Jummala kässoöppetust.
13. Siis sa saab korda, kui sa katsud tehha seädmiste ja kohtoseäduste järrele, mis Jehowa Mosessele on käsknud Israeli kätte. Olle wahwa ja tuggew, ärra karda ja ärra ehmata mitte.
14. Ja wata, ma ollen ommas willetsusses Jehowa koia tarwis kokkosaatnud saddatuhhat talenti kulda, ja tuhhatkorda tuhhat talenti höbbedat, ja waske ja rauda ei woi üllesiwagida, sest sedda on paljo: ma ollen ka kokkosaatnud puid ja kiwwa, ja sinna woid weel sinna jure lissada.
15. Ja neid on paljo so jures, kes tegge-

mist woiwad tehha, kiwwiseppi ja kes kiwwi ja pu kallal seppa tööd tewad, ja keik sugguſid tarko keigesugguse tö peäle.
16. Kulda, ja höbbedat, ja waske, ja raūda on ilmaarwamatta; wötta kätte ja te, ja Jehowa olgo sinnoga.
17. Ja Tawet käskis keik Israeli würstid, et nemmad temma poiale Salomonile piddid aitma:
18. Eks Jehowa teie Jummal olle teiega? ja ta annab teile hingamist siit ümberkaudo; sest temma on ma rahwa mo kätte annud, ja ma on mo alla sanud Jehowa ees ja temma rahwa ees.
19. Pange nüüd omma süddame ja omma hing Jehowat omma Jummalat noudma, ja wötke kätte ja ehhitage ülles Jehowa Jummala pühha hone, et Jehowa seädusse laegast ja pühhi Jummala riisto weib wia sinna kotta, mis Jehowa nimmele peab sama üllesehhitud.

23. Peatük.

Lewitide arro, ammet, ja korrad.

1. Kui Tawet wanna ja ellatand olli, siis töstis ta omma poia Salomoni kunningaks Israeli ülle.
2. Ja ta koggus keik Israeli würstid, ja preestrid ja Lewitid.
3. Ja Lewitid arwati ülles, kes kolmkümmend aastat wannad ollid ja peäle, ja nende arro olli nende pea lou järrele lugguda neljatkümmend tuhhat meest.
4. Neist ollid, kes Jehowa koia tööd taggajaundsid, nelli kolmatkümmend tuhhat, ja kuustuhhat üllewatajat ja kohtomoistjat,
5. Ja nellituhhat wärrawa hoidjat ja nellituhhat, kes Jehowat kiitsid mängidega, mis ma (ütles Tawet) ollen teinud kiitmisse tarwis.
6. Ja neid jaggas Tawet korde möda, Lewi laste, Kersomi, Keati ja Merari laste arro järrele.
7. Kersomi lastest ollid Laedan ja Simei.
8. Laedani poiad ollid Jehiel, peawannem, ja Setam ja Joel, need kolm.
9. Simei poiad Selomit ja Asiel ja Aran, need kolm; need ollid wannematte peawannemad Laedanist.
10. Ka ollid Simei poiad, Jahhat, Sina, ja Jeus ja Peria; need nelli ollid Simei poiad.
11. Ja Jahhat olli peawannem ja Sisa teine; agga Jeussel ja Perial ei olnud mitte paljo poege, sepärrast arwati neid nende issa sous ühte.
12. Keati poiad ollid: Amram, Jitsar, Ebron ja Usiel, need nelli.
13. Amrami poiad ollid: Aaron ja Moses; agga Aaron lahhuti ärra, et ta pühhamat paika piddi pühhitsema, temma ja ta poiad iggaweste, ja suitsetama Jehowa ees, tedda tenima ja temma nimmel önnistama iggaweste.
14. Agga Mosesse, Jummala mehhe poiad, arwati Lewi sugguarro jure.
15. Mosesse poiad ollid: Kersom ja Elieser.
16. Kersomi poiad ollid: Sebuel, peawannem.
17. Ja Elieseri poiad ollid: Reabja peawannem, ja Elieseril ei olnud teisi poege: agga Reabja poege olli wägga paljo.
18. Jitsari poiad ollid: Selomi, peawannem:
19. Ebroni poiad ollid: Jeria, peawannem, Amarja teine, Jaasiel kolmas, ja Jekameam neljas.
20. Usieli poiad ollid: Mika, peawannem ja Jissia teine.
21. Merari poiad ollid Mahli ja Musi; Mahli poiad Eleasar ja Kiis.
22. Ja Eleasar surri ärra ja temmal ei olnud poege, waid tütrid, ja Kisi poiad, nende suggulased, wötsid neid naeseks.
23. Musi poiad ollid Mahli, ja Eder, ja Jeremot, need kolm.
24. Need on Lewi poiad omma wannematte perresid möda, wannematte peawannemad, sedda möda kui neid ärraloeti nimmede lou järrele, nende pea arro möda; kes teggemist teggid Jehowa koia tenistusse tarwis, kes ollid kahhekümneaastased ja peäle.
25. Sest Tawet ütles: Jehowa, Israeli Jummal, on omma rahwale hingamist annud ja wöttab Jerusalemmas ellada iggaweste.
26. Ja Lewitid ei piddand ka ennam mitte maia, egga mingisuggust ta riistust kandma temma tenistusse tarwis.
27. Sest Taweti wimiste sannade järrele ollid jo Lewi poegade arrus need, kes kahhekümne aastased ollid ja peäle.
28. Sest nende ammet piddi ollema, et nemmad piddid Aaroni poegadele käsil ollema Jehowa koia tenistusse tarwis, ouede sees, ja kambritte sees ja keige pühha asjade puhhastamisseks, ja seks, mis Jummala koia tenistusses olli tehha.
29. Ja leiwa tarwis, mis laudade peäle seäti, ja pene jahho tarwis roaohwri ja happnematta öbhokeste kokide tarwis, ja selle tarwis, mis pannus kedetakse, ja mis küpsetakse, ja keigesugguse möödo ja möötmisse tarwis.

30. Ja et nemmad igga hommiko piddid seisma, ja Jehowat tännama ja kiitma, nenda ka öhto;
31. Je keige Jehowa pölletamisse ohwritte ohwerdamisse jures hingamisse päiwil, nore ku päiwil ja seätud pühhade aeges arro möda, nenda kui allati nende kohhus olli, Jehowa ees.
32. Ja et nemmad piddid teggema koggodusse telgi teggemist, ja pühha paiga teggemist, ja mis nende wendadest Aaroni poegadest neile kästi Jehowa koia tenistusse tarwis.

24. Peatük.

Tawet seab 20. preestritte korda, ja nende Lewitisid.

1. Ja Aaroni poegadel ollid ommad korrad; Aaroni poiad ollid: Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
2. Ja Nadab ja Abiu surrid enne ärra, kui nende issa, ja neil ei olnud poege, ja Eleasar ja Itamar ollid preestri ammeti peäl. 3 Mos. 10. 1. 2.
3. Ja Tawet seädis nende korrad, ja Sadoki Eleasari poegadest, ja Ahimeleki Itamari poegadest, nende ammeti järrele nende tenistusses.
4. Ja Eleasari poege leiti ennam ollewad meeste pea arro järrele, kui Itamari poege, kui nemmad neid seädsid: Eleasari poegadest olli peawannemaid wannematte perres kuusteistkümmend, ja Itamari poege wannematte perres olli kahheksa.
5. Ja nemmad seädsid nende korrad liiskude läbbi, ühhed ni hästi kui teised; sest üllemaid olli pühhas paikas, ja üllemaid Jummala ees Eleasari poegadest, ja Itamari poegadest.
6. Ja Netaneli poeg Semaja, Lewi soust, kirjotaja, kirjotas neid üles, kunninga, ja üllematte, ja preestri Sadoki, ja Abjatari poia Ahimeleki, ja wannematte peawannematte ees, preestritte ja Lewitide seast; teine issaperre sai liso läbbi Eleasarile, ja teine sai Itamarile korra pärrast.
7. Ja essimenne liisk tulli wälja Jojaribile, teine Jedajale,
8. Kolmas Arimile, neljas Seorimile,
9. Wies Malkiale, kues Mijaminile,
10. Seitsmes Akkotsile, kahheksas Abiale,
11. Üheksas Jesuale, kümnes Sekanjale,
12. Ütsteistkümnes Eljasibile, kaksteistkümnes Jakimile,
13. Kolmasteistkümnes Upale, neljasteistkümnes Jesebabile,
14. Wiesteistkümnes Pilgale, kuesteistkümnes Immerile,
15. Seitsmesteistkümnes Esirile, kahheksasteistkümnes Pitsersile,
16. Ühheksasteistkümnes Petajale, kakskümnes Jeeskelile,
17. Essimenne kolmatkümmend Jakinile, teine kolmatkümmend Kamulile,
18. Kolmas kolmatkümmend Telajale, neljas kolmatkümmend Maasjale.
19. Se on nende ammet nende tenistusses, et nemmad peawad Jehowa kotta minnema omma korra wisi järrele, omma issa Aaroni juhhatamisse läbbi, nenda kui Jehowa Israeli Jummal tedda olli käsknud.
20. Ja teisist Lewi poegadest ollid: Amrami poegadest Subael, Subaeli poegadest Jedeja.
21. Reabjast: Reabja poegadest olli Jissia peawannem.
22. Jitsari poegadest olli Selomot, Selomoti poegadest Jahhat.
23. Ja Ebroni poiad ollid: Jeria, Amarja teine, Jaasiel kolmas, Jekamam neljas.
24. Usieli poiad ollid: Mika, Mika poegadest olli Samir.
25. Mika wend olli Jissia, Jissia poegadest olli Sekarja.
26. Merari poiad ollid Mahli ja Musi, Jaasia poiad olli Beno.
27. Merari poiad Jaasiast ollid Beno, ja Soam ja Sakkur ja Ibri.
28. Mahlist olli Eleasar, ja temmal polnud mitte poege.
29. Kisist ollid, Kisi poiad Jerameel.
30. Ja Musi poiad ollid Mahli, ja Eder, ja Jerimot; need on Lewi lapsed omma wannematte perresid möda.
31. Ja needsinnatsed heitsid ka liisko, otse nenda kui nende wennad Aaroni poiad, kunninga Taweti, ja Sadoki, ja Ahimeleki, ja wannematte peawannematte ees, preestritte ja Lewitide seast, wannemad ja peawannem otse nenda, kui ta wähhem wend.

25. Peatük.

Templi laulomehhed.

1. Ja Tawet wäepealikkuttega lahhutas ärra tenistusse tarwis Asawi, ja Emani, ja Jedutuni poegadest, kes piddid prohweti öppetussi laulma kanneldega, nablimängidega ja wasktrummidega; ja nende arrus olli mehhi, kes töle kölbasid, ommas tenistusses.
2. Asawi poegadest olli Sakkur, ja Jo-

seph, ja Netanja, ja Asarela, Asawi poiad;
need ollid Asawi juhhatamisse al, kes
kuninga juhhatamisse al prohweti öppe-
tussi laulis.
3. Jedutunist: Jedutuni poiad ollid Ke-
dalja, ja Seri, ja Jesaia, Asabja ja Ma-
titja, need kuus; need ollid kanneldega
omma issa Jedutuni juhhatamisse al, kes
prohweti öppetussi laulis, Jehowat tän-
nades ja kites.
4. Emanist: Emani poiad ollid Pukia,
Matanja, Usiel, Sebuel ja Jerimot,
Ananja, Anani, Eliata, Kiddalti, ja Ro-
mamtieser, Josbekasa, Malloti, Otir,
Maasiot.
5. Need keik ollid Emani poiad, kes kun-
ninga näggija Jummala sannade sees, et
nemmad piddid sarwe üllendama; sest
Jummal olli Emanile annud nelliteist-
kümmend poega ja kolm tüttart.
6. Need keik ollid omma issa juhhata-
misse al laulmas, Jehowa koias wask-
trummide, nablimängide ja kanneldega,
teenistusses Jummala koias, kuninga,
Asawi ja Jedutuni, ja Emani juhhata-
misse al.
7. Ja nende arro olli nende wendadega,
kes ollid öppetud laulude peäle Jehowa
auks: keiki neid, kes sedda moistsid, olli
kakssadda ja kahheksa ühheksatkümmend.
8. Ja nemmad beitsid liisko teggemisse
pärrast, wastastikko wähhemale otse nen-
da kui suremale, sellele, kes öppetas ni-
sammoti kui sellele, kes olli öppimas.
9. Ja essimenne liisk tulli wälja Asawi
peäle Josepile; teine Kedaljale ja temma
wendadele ja temma poegadele, neid olli
kaksteistkümmend.
10. Kolmas Sakkurile, temma poegadele
ja temma wendadele, neid olli kaksteist-
kümmend.
11. Neljas Jitsrile, temma poegadele,
ja temma wendadele, neid olli kaksteist-
kümmend.
12. Wies Netanjale, temma poegadele
ja temma wendadele, neid olli kaksteist-
kümmend.
13. Kues Pukiale, temma poegadele ja
temma wendadele, neid olli kaksteistküm-
mend.
14. Seitsmes Jesarelale, ta poegadele
ja ta wendadele, neid olli kaksteistkümmend.
15. Kahheksas Jesaiale, temma poegadele
ja temma wendadele, neid olli kaksteist-
kümmend.
16. Ühheksas Matanjale, temma poega-
dele ja temma wendadele, neid olli kaks-
teistkümmend.
17. Kümnes Simeile, temma poegadele
ja temma wendadele, neid olli kaksteist-
kümmend.
18. Üksteistkümnes Asarelile, temma
poegadele ja temma wendadele, neid olli
kaksteistkümmend.
19. Kaksteistkümnes Asabjale, temma
poegadele ja temma wendadele, neid olli
kaksteistkümmend.
20. Kolmasteistkümnes Subaelile, tem-
ma poegadele ja temma wendadele, neid
olli kaksteistkümmend.
21. Neljasteistkümnes Matitjale, temma
poegadele ja temma wendadele, neid olli
kaksteistkümmend.
22. Wiesteistkümnes Jerimotile, temma
poegadele ja temma wendadele, neid olli
kaksteistkümmend.
23. Kuesteistkümnes Ananjale, temma
poegadele ja temma wendadele, neid olli
kaksteistkümmend.
24. Seitsmesteistkümnes Josbekasale,
temma poegadele ja temma wendadele,
neid olli kaksteistkümmend.
25. Kahheksasteistkümnes Ananile, tem-
ma poegadele ja temma wendadele, neid
olli kaksteistkümmend.
26. Ühheksasteistkümnes Mallotile, tem-
ma poegadele ja temma wendadele, neid
olli kaksteistkümmend.
27. Kakskümnes Elijatale, temma poe-
gadele ta temma wendadele, neid olli kaks-
teistkümmend.
28. Essimenne kolmatkümmend Otirile,
temma poegadele ja temma wendadele,
neid olli kaksteistkümmend.
29. Teine kolmatkümmend Kiddaltile,
temma poegadele ja temma wendadele,
neid olli kaksteistkümmend.
30. Kolmas kolmatkümmend Maasiotile,
temma poegadele ja temma wendadele,
neid olli kaksteistkümmend.
31. Neljas kolmatkümmend Romamti
Eserile, temma poegadele ja temma wen-
dadele, neid olli kaksteistkümmend.

26. Peatük.

Templi wärrawa hoidjad.

1. Wärrawa hoidjatte korrad ollid: Ko-
ra poegadest olli Meselemja, Kore poeg,
Asawi poegadest.
2. Ja Meselemja poiad ollid, Sekarja
essimenne poeg, Jediael teine, Sebadja
kolmas, Jatniel neljas,
3. Elam wies, Joanan kues, Eljoenai
seitsmes.
4. Ja Obededomi poiad ollid, Sema-
ja essimenne poeg, Josabad teine, Joa

kolmas ja Sakar neljas ja Netanel
wies,
5. Ammiel kues, Isaskar seitsmes, Peul-
tai kahheksas; sest Jummal olli tedda
önnistanud.
6. Ja temma poiale Semajale sündsid
poiad, kes omma issa perres wallitsesid;
sest nemmad ollid wäggewad wahwad
mehhed.
7. Semaja poiad ollid, Otni, ja Rewael,
ja Obed, Elsabad: temma wennad ollid
wahwad mehhed, Elin ja Semakja.
8. Keik need ollid Obededomi poegadest,
nemmad ja nende poiad ja nende wen-
nad, wahwad mehhed, wahrad tenistus-
ses, neid olli kaks seitsmetkümmend Obed-
edomist.
9. Ja Meselemjal olli kahheksateistküm-
mend poega ja wenda, kes wahwad mehhed.
10. Ja Osal, kes Merari poegadest, ollid
poiad, Simri, peawannem, et ta kül es-
simenne poeg ei olnud, ommeti panni ta
issa tedda peawannemaks.
11. Ilkia teine, Tebalja kolmas, Sekarja
neljas; keiki Osa poege ja wendi olli kolm-
teistkümmend.
12. Neil ollid wärrawa hoidjatte korrad
meeste pea arro järrele wahtis, otse kui
nende wendadel, Jehowa koias tenimas.
13. Ja nemmad heitsid liisko, ni hästi
wähhemale kui suremale nende wanne-
matte perresid möda, iggaühhe wärrawa
pärrast.
14. Ja liisk hommiko pole sai Selem-
jale; ja ta poiale Sekarjale, kes targa
melega nouuandja olli, heideti liisko, ja
temma liisk tulli wälja pohja pole;
15. Obededomile louna pole, ja ta poe-
gadele sai warrandusse hone.
16. Supimile ja Osale öhto pole Salle-
keti wärrawa jure, prüggitud ulitsa jure,
mis ülleslähhäb, kus waht wahhi kohhal
olli.
17. Hommiko pool olli kuus Lewiti,
pohja pool igga pääw nelli, louna pool
igga pääw nelli, ja warrandusse hone
jures kaks hawal.
18. Parbari jures öhto pool olli nelli
prüggitud ulitsa jures, kaks teise Parbari
jures.
19. Need on wärrawa hoidjatte korrad
Kora poegadest ja Merari poegadest.
20. Ja Lewitide seast olli Abija Jum-
mala koia warranduste ülle, ja pühhit-
setud asjade warranduste ülle.
21. Laedani poiad, Laedani Kersoni
poia poiad wannematte peawannemad,
Kersoni poiast Laedanist olli Jehieli.
22. Jehieli poiad Setam, ja Joel tem-
ma wend ollid Jehowa koia warrandusse
ülle.
23. Nenda ka Amrami, Jitsari, Ebroni
ja Osieli poiad.
24. Ja Mosesse poia Kersomi poeg Se-
buel olli würst warranduste ülle.
25. Ja temma wennad Elieserist ollid:
selle poeg Reabja, ja selle poeg Jesaia,
ja selle poeg Joram, ja selle poeg Sikri,
ja selle poeg Selomit.
26. Sesamma Selomit ja ta wennad
ollid keige pühha asjade warrandusse ülle,
mis kunningas Tawet pühhitsenud, ja
wannematte peawannemad pealikkuist ig-
ga tuhhande ülle, ja igga saa ülle, ja wäe
pealikkuist.
27. Ja nemmad ollid sedda sõast ja sa-
gist pühhitsend, et nemmad piddid ka teist
kinnitama Jehowa koia üllesehhitamis-
seks.
28. Ja keik, mis näggija Samuel olli
pühhitsend, ja Kisi poeg Saul, ja Neri
poeg Abner, ja Seruja poeg Joab, keik se,
mis kegi olli pühhitsenud, olli Selomiti
ja ta wendade käe al.
29. Jitsarist ollid Kenanja ja ta poiad
wäljaspiddise teggemisse jures Israeli
ülle, üllewatajad ja kohtomoistjad.
30. Ebroni poegadest olli Asabja ja ta
wennad, kes wahwad mehhed, neid olli
ükstuhhat ja seitsesadda, kes Israeli ülle-
watajad siin pool Jordanit öhto pool,
keige Jehowa teggemisse tarwis ja kun-
ninga tenistusse tarwis.
31. Ebroni poegadest olli Jeria peawan-
nem, Ebroni poegadest temma sündimisse
möda wannematte seast. Taweti kunning-
rigi neljakümnemal aastal nouti neid,
ja nende seas olli wäggewaid wahwo
mehhi Kileadi Jaseris.
32. Ja ta suggulassi, kes wahwad meh-
hed, olli kakstuhhat ja seitsesadda wanne-
matte peawannemat, ja kunningas Tawet
panni neid üllewatajaiks Rubeni, ja Kad-
di, ja Manasse pole suggu arro laste ülle,
keige Jummala asja ja kunninga asja
tarwis.

27. Peatük.

Taweti üllemad pealikkud, üllewatajad, ja
nouuandjad.

1. Ja need on Israeli lapsed nende
arro järrele, wannematte peawannemad
ja pealikkud igga tuhhande ülle, ja igga
saa ülle, ja nende üllewatajad, kes kun-
ningat tenisid keige korbade asja järrele
teised tullid sisse, teised läksid wälja igga

ku, keik aasta kuud läbbi; iggal korral
olli nellitubbat kolmatkümmend meest.
2. Essimesse korra ülle essimessel kuul
olli Jasobam, Sabdieli poeg, ja temma
kordas olli nellitubbat kolmatkümmend.
3. Ta olli Peretsi seltsi peawannem kei-
ge wäepealikkutte ülle essimessel kuul.
4. Ja teise ku korra ülle olli Dodai,
Ahoimees, ja temma kordas olli ka würst
Miklot, ja temma kordas olli nellitubbat
kolmatkümmend. 2 Sam. 23. 9.
5. Kolmas wäepealik kolmandamal kuul
olli Jojada poeg Penaja, üllem pealik, ja
ta kordas olli nellitubbat kolmatküm-
mend.
6. Sesinnane Penaja olli wäggew mees
nende kolmekümne seast ja kolmekümne
ülle, ja ta kordas olli Ammisabad temma
poeg. 2 Sam. 23. 22.
7. Neljas, neljandamal kuul olli Joabi
wend Asael, ja temma poeg Sebadja ta
järrel, ja ta kordas olli nellitubbat kol-
matkümmend.
8. Wies, wiendamal kuul olli Jisrai-
mees Sammut, pealik, ja ta kordas olli
nellitubbat kolmatkümmend.
9. Kues, kuendamal kuul olli Ikkesi
poeg Ira, Tekoamees, ja ta kordas olli
nellitubbat kolmatkümmend.
10. Seitsmes, seitsmendal kuul olli
Eles, Pelonimees, Ewraimi poegadest,
ja ta kordas olli nellitubbat kolmatküm-
mend.
11. Kahheksas, kahheksamal kuul olli
Sibkai, Usatimees, Sarri soust, ja ta kor-
das olli nellitubbat kolmatkümmend.
12. Ühheksas, üheksamal kuul olli
Abieser, Antotimees, Penjamini soust, ja
ta kordas olli nellitubbat kolmatkümmend.
13. Kümnes, kümnemal kuul olli Maa-
rai, Netowatimees, Sarri soust, ja ta
kordas olli nellitubbat kolmatkümmend.
14. Üksteistkümnes, ühheteistkümnemal
kuul olli Penaja, Piratonimees, Ewrai-
mi poegadest, ja ta kordas olli nellitubbat
kolmatkümmend.
15. Kaksteistkümnes, kahheteistkümnemal
kuul olli Eldai, Netowatimees, Otnielist,
ja ta kordas olli nellitubbat kolmatküm-
mend.
16. Ja Israeli sugguarrude ülle olli
Rubeni lastest würst Elieser, Sikri poeg;
Simeoni lastest Sewatja, Maaka poeg.
17. Lewi lastest olli Asabja, Kemueli
poeg; Aaroni soust olli Sadok.
18. Juda lastest olli Eliu, Taweti wen-
nadest; Isaskari lastest olli Omri, Mi-
kaeli poeg.
19. Sebuloni lastest olli Ismaja, Obad-
ja poeg; Nawtali lastest olli Jerimot,
Asrieli poeg.
20. Ewraimi poegadest olli Osea, Asas-
ja poeg, Manasse polest sugguarrust olli
Joel, Pedaja poeg.
21. Polest Manassest Kileadist olli Id-
do, Sekarja poeg, Penjamini lastest olli
Jaasiel, Abneri poeg.
22. Tanni lastest olli Asareel, Jeroami
poeg; need on Israeli sugguarrude würs-
tid.
23. Ja Tawet ei wötnud nende arro
ülles, kes kahhekümne-aastased ollid ja
nende järgmissed; sest Jehowa olli toota-
nud Israeli ni paljuks tehha, kui taewa
tähhed. 5 Mos. 10. 22. Neem. 9. 23.
24. Seruja poeg Joab olli hakkand är-
raluggema, ja ei löppetand mitte; sest
Jehowa suur wihha sai Israeli peäle;
sepärrast ei sanud se arro mitte Taweti
kunninga asjade aiaramato sisse.
25. Ja kunninga warranduste ülle olli
Asmawet, Adieli poeg, ja nende warran-
duste ülle, mis maal linnade sees, ja kül-
lade sees ja tornide sees olli Jonatan,
Usia poeg.
26. Ja nende ülle, kes pöllo tööd teggid
ja maad harrisid, olli Esri, Kelubi poeg.
27. Ja winamäggede ülle olli Simei,
Ramamees, ja se ülle, mis winamäest
tulli wina warrandusse tarwis, olli Sab-
di, Siwetimees.
28. Ja öllipude ja metswigipude ülle,
mis mäealluse ma peäl, olli Paalanan,
Kederimees, ja ölli warrandusse ülle
Joas.
29. Ja weiste ülle, mis Saronis ollid
karjas, olli Sitrai, Saronimees, ja weiste
ülle, mis orgude sees, olli Sawat, Adlai
poeg.
30. Ja kamelitte ülle olli Obil, Ismae-
limees, ja emmaeeslitte ülle olli Jedeja,
Meronotimees.
31. Ja puddolojuste ülle olli Jasis,
Hagerimees; keik need ollid üllemad war-
ra ülle, mis kunningal Tawetil olli.
32. Ja Jonatan, Taweti onno poeg, olli
nouandja, sesamma olli moistlik mees
ja kirjotaja, ja Jehiel, Akmoni poeg, olli
kunninga poegade jures.
33. Ja Ahitowel olli kunninga nou-
andja ja Usai, Arkimees, olli kunninga
söbber. 2 Sam. 15. 12. 2 Sam. 15. 37.
34. Ja pärrast Ahitowelit olli Penaja
poeg Jojada, ja Abjatar, ja kunninga
wäepealik Joab.

28. Peatük.

Tawet kutsub wimaks keiki omma üllemaid pea-likkuid ja teenrid kokko, ja annab kunningriki Salomoni kätte.

1. Ja Tawet koggus Jerusalemma kokko keik Israeli üllemad, sugguarrude üllemad, ja kordade üllemad, kes kunningat tenisid, ja pealikkud igga tuhhande ülle, ja pealikkud igga saa ülle, ja kes keige kunninga ja ta poegade warra ja lojuste ülle, üllema teenritte ja wäggewattega, ja keige wäggewa wahwa meestega.

2. Ja kunningas Tawet tousis üller jalge peäle ja ütles: Kuulge mind, mo wennad ja mo rahwas: Mo meel olli, hingamisse kodda üllesehhitada Jehowa seädusse laekale ja meie Jummala jalgealluseks järjeks, ja ma ollin ehhitamisse tarwis keitsuggu kokkosaatnud.

3. Agga Jummal ütles mulle: Ei sa pea mo nimmele mitte kodda üllesehhitama, sest sa olled söamees ja olled werd ärrawallanud.

2 Sam. 7, 5. n. t. s. 1 Kunn. 8, 19.

4. Ja Jehowa, Israeli Jummal on mind ärrawallitsenud keigest mo issa perrest, et ma piddin Israeli ülle kunningas ollema iggaweste; sest ta on Juda würstiks ärrawallitsenud ja Juda soust mo issa perre, ja mo issa laste seast on temmal hea meel minnust olnud, et ta mind keige Israeli ülle kunningaks töstis.

5. Ja keigist mo poegadest (sest Jehowa on mulle paljo poege annud) on ta ka mo poia Salomoni ärrawallitsenud, et ta Jehowa kunningrigi aujärje peäl peab istuma Israeli ülle.

6. Ja ta on mulle öölnud: Salomon so poeg, se peab minno koia ja mo oued üllesehhitama, sest ma ollen tedda ennesele poiaks ärrawallitsend, ja minna tahhan temmale issaks olla, 2 Sam. 7, 13.

7. Ja ta kunningriki kinnitada iggaweste, kui ta wahwa on teggema minno käskude ja mo kohtoseäduste järrele, nenda kui tännapääw.

8. Ja nüüd, keige Israeli, Jehowa koggodusse silma ees ja meie Jummala körwade ees pallun ma; piddage ja noudke keiki Jehowa omma Jummala käskusid, et teie woiksite se hea ma pärrida, ja pärrisossaks omma lastele jätta enneste järrele iggaweste.

9. Ja sinna, mo poeg Salomon, öppi omma issa Jummalat tundma, ja teni tedda heakohtlase süddamega, ja heameleliese hingega; sest Jehowa otsib läbbi keik süddamed, ja keik möttette mötlemissed moistab temma ärra: kui sa tedda wöttad nouda, siis leiad sa tedda; agga kui sa tedda mahhajättad, siis heidab ta sind ärra iggawesseks aiaks.

10. Wata nüüd, sest Jehowa on sind ärrawallitsend, et sa pead ühhe koia üllesehhitama pühhaks honeks: Olle wahwa ja te sedda.

11. Ja Tawet andis omma poiale Salomonile eestkoia, ja tubbade, ja warrandusse kambritte, ja üllema tubbade, ja seestpiddiste kambritte, ja ärraleppitamisse kane koia munstri.

12. Ja munstri keigest sest, mis ta meles olli, Jehowa koia ouedest, ja keigist kambrittest, mis ümberringi, Jummala koia warranduste ja pühhitsetud asjade warranduste tarwis.

13. Ja preestritte ja Lewitide kordadest ja keigest Jehowa koia tenistusse teggemissest, ja keigist Jehowa koia tenistusse riistust.

14. Kulda wagis ta ülles kuldriistade tarwis, keigesugguste iggaühhe tenistusse riistade tarwis, keige höbberiistade tarwis moödo järrele, keigesugguste iggaühhe tenistusse riistade tarwis.

15. Ta wagis ka kulda kuld-küünlajalgade ja nende kuldlampide tarwis, iggaühhe küünlajalla ja ta lampide moödo järrele, ja höbbe-küünlajalgade tarwis moödo järrele, küünlajalla ja ta lampide tarwis, iggaühhe küünlajalla tarwidusseks.

16. Ja kulda wagis ta ülles laudade tarwis, kus leiwad peäle seäti, igga laua tarwis, ja höbbedat höbbelaudade tarwis.

17. Ja puhtamat kulda, kahwlitte ja kaussíde, ja putkede tarwis, ja kuld kanega karrikatte tarwis, igga karrika moödo järrele, ja höbbe kanega karrikatte tarwis, igga karrika moödo järrele.

18. Ja selgeks sullatud kulda suitsetamisse altari tarwis moödo järrele, ja kuldkerubitte asseme kuio tarwis, kes tib laiale lautasid ja Jehowa seädusse laega katsid.

19. Sest keigest on mulle kirjas Jehowa käest tarkus antud, keigest selle kuio töö

20. Ja Tawet ütles omma poiale Salomonile: Olle wahwa ja tuggew, ja t sedda; ärra karda ja ärra ehmata ärra sest Jehowa Jummal, minno Jummal o sinnoga, ei ta jä sinnust mahha egga jä ta sind mahha, kunni keik Jehowa k tenistusse teggeminne saab ärratehtud.

21. Ja wata, seäl on preestritte ja Lewitide korrad keige Jummala koia tenistusse tarwis, ja so jures on keige teggemisse tarwis keigesugqusid, kes hea melega tarkussega keige tenistusse tarwis on, ja würstid ja keik rahwas keige so asjade tarwis.

29. Peatük.

Tawetí wiimne kõnne ja rohked annid templi tarwis.

1 Ja kunningas Tawet ütles keige koggodussele: Mo poeg Salomon on üksi kedda Jummal on ärrawallitsenud, ta on noor ja örn, ja tö on suur, sest se suur lodda ep olle mitte innimestele, waid Jehowale Jummalale.

2. Ja ma ollen keik omma joudo möda omma Jummala koia tarwis kokkosaatnud kulda, mis kullast, ja hõbbedat, mis hõbbedast, ja waske, mis wassest, rauda, mis rauast, ja puid, mis puust peab tehtama, Soami kiwwa, ja kiwwa, mis kolladesse pannakse, hiilgawaid ja kirjusid kiwwa, ja keigesuggusid kallid kiwwa, ja walgid marmori kiwwa, ja neid otse hulga.

3. Ja weel, et mul hea meel mo Jummala koiast, siis on mul üks isse kulla ja hõbbeda warrandus, mis ma peälegi omma Jummala koia tarwis annan, isse keik se, mis ma pühha koia tarwis ollen kokkosaatnud.

4. Kolmtuhhat talenti kulda Owiri kullast, ja seitsetuhhat talenti selgeks sullatud hõbbedat, honette mürid sega karratada.

5. Kulda, mis kullast, ja hõbbedat, mis hõbbedast tulleb tehha, ja keige tö tarwis, mis seppad tewad; ja kellel on hea meel omma kät tänna Jehowale täita?

6. Siis wõtsid hea melega anda wannematte üllemad, ja Israeli sugguarrude üllemad, ja pealikkud igga tuhhande ülle ja igga saa ülle, ja üllemad kunninga tö ülle.

7. Ja nemmad andsid Jummala koia tarwidusseks kulda wiistuhhat talenti, ja kümmetuhhat adarkoni, ja hõbbedat kümmetuhhat talenti, ja waske kahheksateistkümmend tuhhat talenti, ja rauda saddakorda tuhhat talenti.

8. Ja mis kallist kiwwidest kellegi jures leiti, sedda andsid nemmad Jehowa koia warrandusse tarwis Jehieli käe alla, kes Kirsoni poegadest.

9. Ja rahwas ollid rõõmsad, et nemmad ollid hea melega annud, sest nemmad ollid heakohtlasest süddamest hea melega Jehowale annud, ja kunningas Tawet olli ka üpris wägga rõmus.

10. Ja Tawet kitis Jehowat keige koggodusse silma ees, ja Tawet ütles: Kidetud olgo sinna Jehowa, meie issa Israeli Jummal, ikka ja iggaweste.

11. Jehowa, sul on surus, ja wäggi, ja illo, ja woimus, ja suur au, kül keik, mis taewas ja ma peäl; sinno pärralt, Jehowa on kunningriik, ja sa töstad ennast üllemaks ülle keige asjade.

12. Ja rikkus ja au tulleb sinno käest, ja sinna wallitsed keikide ülle, ja sinno kä on rammo ja wäggi, ja sinno kä on keik sureks tehha ja kinnitada.

13. Ja nüüd, meie Jummal, meie tänname sind, ja kidame so aulist nimme.

14. Ja kes ollen minna kül, ja mis on mo rahwas, et meil joud olleks, sedda wisi hea melega anda? Sest sinno käest on keik, ja sinno käest olleme sulle annud.

15. Sest meie olleme woörad so ees ja maialissed, nenda kui keik meie wannemad: meie päwad siin ma peäl on kui warri, ja ei olle jädawat. Ebr. 13, 14.

16. Jehowa meie Jummal, keik sesinnane suur warrandus, mis meie olleme kokkosaatnud, et meie sulle koia so pühha nimmele üllesehhitame, se on so käest, ja so pärralt on keik.

17. Ja ma tean, mo Jummal, et sinna süddant läbbikatsud ja öiged wisid on so mele pärrast; minna ollen omma öiglasest süddamest keik sedda hea melega annud, ja nüüd ollen ma rõmoga näinud, et so rahwas, mis siin on, hea melega sulle on annud. Laul. 139, 1. n. t. s.

18. Jehowa, meie wannematte Abraami, Isaaki ja Israeli Jummal, hoia sedda iggaweste omma rahwa süddame mõttette mõtlemisses, ja walmista nende südda ennese pole.

19. Ja anna mo poiale Salomonile üks heakohtlane südda, et ta peab sinno käskusid, so tunnistussi ja so seädmissi, ja et ta sedda keik teeb, ja üllesehhitab se sure koia, mis tarwis ma ollen keik kokkosaatnud.

20. Ja Tawet ütles keige koggodussele: Et kiitke Jehowat omma Jummalat; ja keik koggodus kiitsid Jehowat omma wannematte Jummalat, ja nemmad nöttkutasid pead, ja kummardasid Jehowa ja kunninga ette.

21. Ja nemmad ohwerdasid Jehowale tappaohwrid ja ohwerdasid Jehowale pölletamisse ohwrid teisel päwal pärrast

sedda päwa tuhhat wärsi, tuhhat jära, tuhhat oinikkalle, nende jomaohwrittega, ja paljo tappaohwrid keige Israeli eest.
22. Ja nemmad söid ja jöid selsammal päwal surre römoga Jehowa ees, ja töstsid Taweti poia Salomoni teistkorda kunningaks, ja woidsid tedda Jehowale würstiks, ja Sadoki preestriks.
23. Ja Salomon istus Jehowa aujärje peäl kui kunningas omma issa Taweti assemel, ja sai hästi korda, ja keik Israel wöttis temma sanna kuulda.
24. Ja keik würstid, ja wäggewad, ja ka keik kunninga Taweti poiad pannid omma käe kunninga Salomoni alla.
25. Ja Jehowa teggi Salomoni üpris wägga sureks keige Israeli silma ees ja panni ta peäle suurt kunninglikko auu, missugqust ei olnud enne ühhegi kunninga peäl, kes enne tedda Israeli ülle wallitses.
26. Nenda on Isai poeg Tawet kunningas olnud keige Israeli ülle.
27. Ja sedda aega, mis ta kunningas olnud Israeli ülle, on nellikümmend aastat: Ebronis olli ta kunningas seitse aastat, ja Jerusalemmas olli ta kunningas kolm neljatkümmend aastat.
1 Kunn. 2, 11.
28. Ja ta surri ärra hea wanna ea sees, temmal olli olnud kül igga, rikkust ja auu, ja ta poeg Salomon sai kunningaks ta assemele.
29. Ja kunninga Taweti essimessed ja wiimsed asjad, wata, need on üllestirjotud näggija Samueli asjade ja prohweti Natani asjade ja näggija Kaddi asjade ramatusse,
30. Keige temma kunningrigiga, ja temma wäega, ja keige selle aia luggu, mis temmale, ja Israelile, ja keige made kunningrikidele on juhtunud.

Essimesse Aia-Ramato Ots.

Teine Aia-Ramat.

1. Peatük.

Salomoni wallitsusse hakkatus, tarkus ja rikkus.

1. Ja Salomon, Taweti poeg, kinnitas ennast ommas kunningrikis, ja Jehowa temma Jummal olli temmaga ja teggi tedda wägga sureks. 1 Kunn. 2, 12. 46.
2. Ja Salomon räkis keige Israeliga, pealikkuttega igga tuhhande ülle, ja igga saa ülle, ja kohtomoistjattega, ja keige würstidega keige Israeli ülle, ja peawannemattega.
3. Ja Salomon ja keik koggodus temmaga läksid senna körge paika, mis Kibeonis; sest seäl olli Jummala koggodusse telk, mis Jehowa sullane Moses körbes olli teinud.
4. Agga Tawet olli Jummala laeka üllestonud Kirjatjearimist sinna paika, mis Tawet temmale walmistand, sest ta olli sellele telgi üllestönud Jerusalemma.
5. Ja wasskaltar, mis Petsaleel, Huri poia Uri poeg, olli teinud, se olli seäl Jehowa maia ees; ja Salomon ja koggodus läksid tedda noudma. 2 Mos. 38, 1.
6. Ja Salomon ohwerdas seäl wasskaltari peäl Jehowa ees, mis koggodusse telkis, ja ohwerdas seäl peäl tuhhat pölletamisse ohwrit.
7. Selsammal öfel näitis ennast Jummal Salomonile ja ütles temmale: Pallu, mis ma sulle pean andma.
1 Kunn. 3, 5. n. t. s.
8. Ja Salomon ütles Jummalale: Sinna olled Tawetile, mo issale, paljo head teinud, ja mind ta assemele kunningaks töstnud.
9. Nüüd, Jehowa Jummal, sago se sanna töeks, mis Tawetile mo issale sanud; sest sinna olled mind kunningaks töstnud ühhe sure rahwa ülle, mis ni on, kui pörm ma peäl.
10. Anna nüüd mulle tarkust ja moistust, et ma wäljaläbbän selle rahwa ees, ja sissetullen; sest kes woib sellesinnatse so sure rahwale kohhut moista?
11. Ja Jummal ütles Salomonile: Seperrast et se so süddames on olnud, et sa polle mitte pallunud ei rikkust, egga warrandust egga auu, egga nende hinge, kes sind wihkawad, egga olle ka mitte pitka igga pallund, waid olled ennesele tarkust ja moistust pallund, et sa mo rahwale woiksid kohhut moista, kelle ülle ma sind kunningaks töstnud:
12. Tarkus ja moistus olgo sulle antud, ja rikkust, ja warrandust ja auu tahhan ma sulle anda, mis ei olle nenda olnud kunningattel, kes enne sind olnud egga peagi pärrast sind nenda ollema.
13. Ja Salomon tulli seält körge paiga

Mält, mis Kibeonis, Jerusalemma, seält
koggodusse telgi eest ärra, ja wallitses
Israeli ülle.
14. Ja Salomon koggus söawankrid ja
rüütlid, ja temmal olli tuhhat ja nelli-
sadda wankrit ja kaksteistkümmend tuhhat
rüütlit, ja ta panni neid wankritte liñna-
de sisse seisma ja kunninga jure Jerusa-
lemma.
15. Ja kunningas satis höbbedat ja kul-
da Jerusalemma ni paljo, kui kiwwa, ja
seedrid satis ta ni paljo, kui metswigi-
puid, mis mäealluse ma peäl kaswawad.
16. Ja hobbojed, mis Salomonil ollid,
todi Egiptusseest, ja linnase ridega olli se
luggu: linnast riet töid kunninga kaup-
mehhed hinna eest.
17. Ja nemmad tullid ülles ja töid
Egiptusseest igga tölla kue saa höbbeseckli
eest, ja igga hobbose saa ja wiekümne
höbbeseckli eest: ja nenda töid nemmad
leige Hittide kunningattele ja Siria kun-
ningattele omma käe läbbi.
18. Ja Salomon mötles se peäle, et ta
Jehowa nimmele koia piddi ehhitama ja
ta ennesele kunninglikko koia.

2. Peatük.

Puid ja töteggijaid sadetakse templi tarwis.

1. Ja Salomon lugges ärra seitsekküm-
mend tuhhat meest, kes piddid kandma,
ja kahheksakümmend tuhhat meest, kes
piddid raiuma mäe peäl, ja kolmtuhhat
ja kuussadda, kes neid tagga sundsid.
1 Kunn. 5, 29. n. t. s.
2. Ja Salomon läkkitas Tirusse kun-
ninga Urami jure ja ütles; Neudasam-
moti kui sa mo issale Tawetile olled tei-
nud ja temmale seedripuid läkkitanud, et
ta ennesele koia ehhitas, kus ta sees ellas:
1 Kunn. 5, 16. n. t. s.
3. Wata, minna tahhan ehhitada Jeho-
wa omma Jummala nimmel ühhe koia,
temmale sedda pühhitseda, temma ees
suitsetada magguia haisoga suitsetamisse
rohtusid, ja mis allati tulleb walmistada,
ja pölletamisse ohwrid hommiko ja öhto
igga hingamisse pääw, ja iggal norel
kuul ja Jehowa meie Jummala seätud
aegus: se on Israeli kohhus igga-
weste.
4. Ja kodda, mis ma tahhan ehhitada,
peab suur ollema; sest surem on meie
Jummal, kui keik jummalad.
5. Ja kel peaks joudo küll ollema Tem-
male kodda ehhitada? Sest taewad ja tae-
wasse taewad ei mahhuta Tedda enneste
sisse; ja kes ollen minna, et ma Tem-
male koia ehhitan, ei muud kui agga suit-
setamisse pärrast Temma ees.
6. Ja nüüd läkkita mulle üks tark mees,
kes woib kulla, ja höbbeda, wasse, ja
raua, ja tummeda punnase, ja tuhnja
punnase, ja walwakasinnise lönga tööd
tehha, ja kes moistwad pitseri kirjo tikkida,
targa meestega, kes minno jures on Ju-
da maal ja Jerusalemmas, kedda mo issa
Tawet on kokkojaatnud.
7. Ja läkkita mulle seedripuid, mända
ja algumi puid Libanonist: sest ma tean,
et so sullased moistwad puid raiuda Liba-
nonist, ja wata, minno sullased peawad
so sullastega ollema.
8. Ja et nemmad mulle paljo puid wal-
mis tewad, sest kodda, mis minna tahhan
ehhitada, peab suur ja immelinne ollema.
9. Ja wata, raiujattele, kes puid mahha
lassewad, so sullastele, tahhan ma anda
tuhhat kolmsadda ja ühheksa sellitest üh-
heksatkümmend nisso, ja tuhhat kolm-
sadda ja ühheksa sellitest ühheksatküm-
mend odre, ja kakstuhhat kahheksasadda
ja pool kolmatteistkümmend wati wina, ja
kakstuhhat kahheksasadda ja pool kolmat-
teistkümmend wati ölli, raiumisse eest.
10. Ja Tirusse kunningas Uram was-
tas kirja läbbi ja läkkitas Salomoni jure:
Sest et Jehowa omma rahwast armas-
tab, on ta sind pannud nende ülle kun-
ningaks.
11. Ja Uram ütles: Kidetud olgo Je-
howa Israeli Jummal, kes on teinud
taewa ja ma, kes kunningale Tawetile
targa poia annud, kel tark meel ja mois-
tus on, et ta woib koia Jehowale ja kun-
ninglikko koia ennesele ülleshhitada.
12. Sepärrast läkkitan ma ühhe targa
mehhe Uramabi, kellel moistust on.
13. Kes ühhe naese poeg Tanni tüttar-
dest, ja temma issa Tirussemees, se mois-
tab kulla ja höbbeda, wasse, raua, kiwwide
ja pude tööd, tummeda punnase, walwa-
kasinnise ja kalli linnase ride, ja tuhnja
punnase lönga tööd tehha, ja keitsuggu
pitseri kirja tikkimist tikkida, ja moistab
keik targaste ärraarwata, mis temma kätte
antakse sinno targa meestega, ja so issa
Taweti, mo issanda targa meestega.
14. Ja nüüd läkkita omma sullastele
nissud ja odrad, ölli ja wiin, mis mo is-
sand rälinud.
15. Ja meie tahhame puid raiuda Li-
banonist keik sedda möda, kui sulle tar-
wis on, ja tahhame neid sulle tua parwe
wisil merd möda Jawo, agga sinna sada
neid ülles Jerusalemma.

16. Ja Salomon lugges keik woörad mehhed ärra, kes Israeli maal, selle luggemisse järrele, kui ta issa Tawet neid olli ärraluggenud, ja neid leiti sadda ja wiiskümmend tuhhat ja kolmtuhhat ja kuussadda.
17. Ja ta panni neist seitsekümmend tuhhat kandma, ja kahheksakümmend tuhhat kiwwa raiuma mäe peäl, ja kolmtuhhat ja kuussadda, kes rahwast taggasundsid tööd teggema.

3. Peatük.

Templi ehhitamisse hakkatus.

1. Ja Salomon hakkas Jehowa kodda ehhitama Jerusalemma Moria mäe peäle, mis Tawetile ta issale olli näidetud, mis ta walmistas Taweti paiga peäle Ornani, Jebusimehhe rehhealluse kohta.
1 Kunn. 6, 1. n. t. s. 2 Sam. 25, 24. 25.
2. Ja ta hakkas ehhitama teise ku teisel päwal, omma wallitsusse neljandamal aastal.
3. Ja sedda wisi panni Salomon allusse, kui ta Jummala koia wöttis ehhitada: pitkus olli (endise künarde moödo järrele) kuuskümmend künart, ja laius kakskümmend künart.
4. Ja eestkodda, mis essimesses otsas, olli pitkusse polest nenda, kui koia laius, kakskümmend künart, ja körgus sadda ja kakskümmend künart; ja ta kattis sedda seestpiddi puhtama kullaga.
5. Ja sure koia woderdas ta mändse puga, ja kattis sedda parrama kullaga, ta teggi ta peäle palmisid ja kedesid.
6. Ja ta panni senna koia külge kallid kiwwa illuks, ja kuld olli Parwaimi kuld.
7. Ja ta kattis koia palgid, piitjallad ja temma mürid, ja ta uksed kullaga, ja tikkis sisse Kerubid seinte peäle.
8. Ja ta teggi keigepühhama paiga, ta pitkus olli koia laiusse järrele kakskümmend künart, ja ta laius kakskümmend künart, ja ta kattis sedda parrama kullaga, sedda olli kuussadda talenti.
9. Ja naelad wagisid wiiskümmend kuldsellit, ja üllemad toad kattis ta kullaga.
10. Ja temma teggi keigepühhama paika kaks Kerubit, et neid sündis ühhest ärrawötta, ja neid kaeti kullaga.
11. Ja Kerubitte tibade pitkus olli kakskümmend künart, teine tiib wiis künart, se putus koia seina, ja teine wiiekünnrane tiib putus teise Kerubi tiba.
12. Ja teise Kerubi wiekünnrane tiib putus koia seina, ja teine wiekünnrane tiib olli teise Kerubi tiwa otsaga ühhes.
13. Kerubitte laiale lautud tiwad ollid kakskümmend künart, ja isse seisid nemmad enneste jalge peäl, ja nende silmad ollid koia pole.
14. Ja ta teggi ühhe wahhetekki walwakasinnisest, ja tummeda punnasest, ja tuhnja punnasest, ja kallist linnasest löngast, ja teggi ta peäle Kerubid,
15. Ja ta teggi koia ette kaks sammast, mis kolmkümmend ja wiis künart pitkad, ja nup, mis ta otsas, olli wiekünnrane.
1 Kunn. 7, 15. n. t. s.
16. Ja ta teggi kedesid nenda kui need, mis keigepühhamas paikas, ja panni sammaste otsa, ja ta teggi sadda kranationa ja panni kedede wahhele.
17. Ja panni sambad püsti seisma templi ette, teise parramat ja teise pahhemat kät, ja panni sellele, mis parramal pool, nimme Jakin, ja sellele, mis pahhemal pool, nimme Boas.

4. Peatük.

Templi riistad.

1. Ja ta teggi waskaltari, kakskümmend künart olli ta pitkus, ja kakskümmend künart ta laius, ja kümme künart ta körgus.
2. Ta teggi ka wallatud pessemisse astja, kümme künart temma teisest äärest teise, mis ümmargunne ümberringi, ja wiis künart olli ta körgus, ja kolmekümnekünnrane nöör käis temma ümberringi.
1 Kunn. 7, 23. n. t. s.
3. Ja härja kujusid olli ta äre al ümberringi, need ollid ta ümber kümme igga künnra peäl; need ollid astja ümberringi, kahhes reas ollid need härjad, ühhes tükkis sellega wallatud.
4. Temma seisis kahheteistkümne härja peäl, kolm waatsid pohja pole, ja kolm waatsid öhto pole, ja kolm waatsid lonna pole, ja kolm waatsid hommiko pole, ja astja olli üllewel nende peäl, ja keik nende persed ollid seestpiddi.
5. Ja se olli kämbla paksune, ja temma äär kui karrika äär, kui lillikesse öis, selle sisse läks paljo Patti moötusid, neid läks kolmtuhhat sisse.
6. Ja ta teggi kümme pessemisse riista, ja panni wiis parramat ja wiis pahhemat kät, nende sees pesta, mis pölletamisse ohwri tarwis, sedda piddid nemmad nende sees ärraloputama; agga astja olli preestrittele, selle sees endid pesta.
1 Kunn. 7, 38.
7. Ja ta teggi kümme kuld-künnlajalga nende wisi järrele, ja panni neid templi

sisse, wiis parramat ja wiis pahhemat
kät. 1 Kunn. 7, 49.
8. Ja ta teggi kümme lauda ja ta panni
neid templi seisma, wiis parramat ja wiis
pahhemat kät; ja ta teggi sadda kuld-
kausi.
9. Ja ta teggi preestritte oue ja sure oue,
ja teggi oue uksed, ja uksed kattis ta was-
sega.
10. Ja astja panni ta parramat kät
hommiko pole wasto lounat.
11. Ja Uram teggi pottid, ja labbidad,
ja kausid, ja Uram löppetas tö, mis ta
kunninga Salomonile Jummala koia tar-
wis teggi.
12. Kaks waskfammast ja kaks nuppo
ja kroni mollema sammaste otsa, ja kaks
wörko, mis mollemaid kronide nuppusid
katsid, mis sammaste otsas.
13. Ja nellisadda kranatiouna kahhe
wörgo külge, kaks ridda kranatiouno kum-
magi wörgo külge, mollemaid kronide
nuppusid katta, mis sammaste peäl ollid.
14. Ja ta teggi jallad, ja pessemisse
riistad teggi ta jalgade peäle,
15. Ühhe pessemisse astja, ja kaksteist-
kümmend härga senna alla.
16. Ja pottid, ja labbidad, ja tullewor-
gid, ja keik nende riistad teggi Uramabiw
kunningale Salomonile, Jehowa koia
tarwis, hiilgawast wassest.
17. Jordani lodus laskis kunningas
neid wallada sitke ma sisse Sukkoti ja
Seredata wahhel.
18. Ja Salomon teggi keiki neid riisto
wägga paljo: sest ei sanud järrele katsu-
tud, mis wask wagis.
19. Ja Salomon teggi keik riistad, mis
Jummala koia tarwis, ja kuldaltari ja
lauad ja nende peäl ollid ettepannemisse
leiwad.
20. Ja küünlajallad ja nende lambid
selgemast kullast, et neid piddi sütama
pöllema keigepühhama paiga ees, nenda
kui kohhus.
21. Ja öied, ja lambid, ja küünlakärid
kullast, se olli keigeselgem kuld.
22. Ja noad, ja kausid, ja suitsetamis-
serebbo kausid, ja süttepannud selgemast
kullast, ja koia uksed, ni hästi seestpiddised
keigepühhama paiga uksed, kui templi
koia uksed, kullast.

5. Peatük.

Seädusse laegast wiakse templisse laulo ja
mängiga.

1. Nenda sai keik tö walmis, mis Sa-
lomon Jehowa koia kallal teggi; ja Sa-
lomon wiis sinna sisse keik, mis ta issa
Tawet olli pühhitsenud ja hōbbeda, ja
kulla, ja keik riistad panni ta Jummala
koia warranduste jure.
2. Siis koggus Salomon kokko Israeli
wannemad, ja keik sugguarrude peawan-
nemad, kes wannematte würstid Israeli
laste seas, Jerusalemma, et Jehowa seä-
dusse laegas piddi üllestodama Taweti
linnast, se on Sion.
3. Ja keik Israeli mehhed tullid kokko
kunninga jure pühhiks, se olli seitsmes ku.
4. Ja keik Israeli wannemad tullid, ja
Lewitid kandsid laegast,
5. Ja wisid laeka üles ja koggodusse
telgi, ja keik pühhad riistad, mis telkis
ollid, need wisid üles preestrid, kes Le-
witid.
6. Ja kunningas Salomon ja keik Is-
raeli koggodus, kes temma jure kokkotul-
nud, ollid laeka ees, nemmad ohwerdasid
puddolojuksid ja weiksid, mis ollid ilma
arwamatta ja ilma luggematta paljusse
pärrast.
7. Ja preestrid töid Jehowa seädusse
laeka ta paika, senna koia kohta, mis kei-
gepühham paik, Kerubitte tibade alla.
8. Ja Kerubid lautasid tibo laiale laeka
paiga kohhal, ja Kerubid katsid laegast ja
selle kangisid üllewelt.
9. Ja nemmad lükkasid wälja kangid
ettepiddi, ja kangide otse nähti laekast
wälja keigepühhama paiga ees, ja neid
ei nähtud mitte wäljastpoolt, ja se on seäl
tännapäwani.
10. Laeka sees ep olnud muud mitte, kui
need kaks lauda, mis Moses Orebis sin-
na sisse olli pannud, kui Jehowa Israeli
lastega seädusse teggi, kui nemmad Egip-
tussest wäljatullid.
11. Ja se sündis, kui preestrid pühhast
paigast wäljatullid, (sest keik preestrid, kes
seäl ollid, ollid endid pühhitsenud, ei sa-
nud korradki tähhele pandud.
12. Ja Lewitid, kes laulomehhed keikide
seast, Asawi, Emani, Jedutuni, ja nende
laste, ja nende wendade seltsis, ollid eh-
hitud kalli linnaste riettega, need seisid
waskitrummide ja nablimängide ja kannel-
dega, hommiko pool altarit, ja nende ju-
res sadda ja kakskümmend preestrit, kes
trumpetittega puhhusid.
13. Ja se olli kui üks heäl, kui nemmad
trumpetittega puhhusid ja laulsid ühtlast
heält tehhes, kites ja tännades Jehowat;
ja kui nemmad heält töstsid trumpetitte ja
waskitrummide ja laulomängidega, ja kui
nemmad kiitsid Jehowat, et ta on hea, et

temma heldus iggaweste kestab:) siis sai kodda, Jehowa kodda, täis pilwest.

14. Ja preestrid ei woind mitte seista egga omma tenistust tehha pilwe pärrast: sest Jehowa au olli Jummala koia täitnud. 2 Mos. 40, 34.

6. Peatük.

Salomon pühhitseb templit.

1. Siis ütles Salomon: Jehowa on üttelnud, et ta piddi sures pimmedas ellama. 1 Kunn. 8, 12.

2. Ja minna ollen sulle koia teinud ellomaiaks ja asseme, kus sa iggaweste piddid jäma.

3. Ja kunningas pöris ommad silmad ja önnistas keik Israeli koggodust, ja keik Israeli koggodus seisis.

4. Ja temma ütles: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes omma suga mo issa Tawetiga räkind, ja omma kättega töeks teinud, kui ta üttelnud:

5. Sest päwast kui ma omma rahwa Egiptusse maalt ollen wäljatonud, ei olle ma mitte ärrawallitsend üht linna keigist Israeli sugguarrudest, kus piddi kodda ehhitadama, kus mo nimmi wöiks olla; ei olle minna ka mitte üht meest ärrawallitsend, et ta mo rahwa Israeli ülle piddi würst ollema. 2 Sam. 7, 6.

6. Agga Jerusalemma ollen ma ärrawallitsend, et mo nimmi piddi seäl ollema, ja Taweti ollen ma ärrawallitsend, et temma mo rahwa Israeli ülle piddi ollema.

7. Mo issa Taweti süddames olli kül, Jehowa Israeli Jummala nimmele kodda üllesehhitada:

8. Agga Jehowa ütles mo issa Taweti wasto: Et so süddames on mo nimmele kodda üllesehhitada, sest olled sa hästi teinud, et se so süddames olnud.

9. Ommeti ei pea sinna mitte kodda üllesehhitama, waid so poeg, kes se niudist wäljatulleb, se peab mo nimmele koia üllesehhitama.

10. Ja Jehowa on kindlaste piddanud omma sanna, mis ta on räkinud, ja ma ollen tousnud omma issa Taweti assemele ja istun Israeli aujärje peäl, nenda kui Jehowa on räkinud, ja ollen koia üllesehhitand Jehowa Israeli Jummala nimmele.

11. Ja ollen senna pannud laeka, kus Jehowa seädus sees on, mis ta Israeli lastega teinud.

12. Ja temma seisis Jehowa altari ees keige Israeli koggodusse kohhal ja lautas ommad käed laiale.

13. Sest Salomon olli teinud ühhe sure körge waskitoli ja olli sedda kesk oue pannud, wiis künart olli ta pitkus, ja wiis künart ta laius, ja kolm künart ta körgus; ja ta seisis seäl peäl ja heitis pölwili mahha keige Israeli koggodusse nähhes, ja lautas ommad käed taewa pole laiale.

14. Ja ütles: Jehowa Israeli Jummal! ei olle sedda sarnast Jummalat ei taewas egga ma peäl, kui sinna, kes sa pead seädust, ja heldust omma sullastele, kes käiwad keigest ommast süddamest sinno ees.

15. Kes sa olled omma sullasele mo issale Tawetile sedda piddanud, mis sa temmale räkinud, ja olled räkinud omma suga ja omma käega töeks teinud, nenda kui tännapääw on.

16. Ja nüüd, Jehowa Israeli Jummal, pea omma sullasele mo issale Tawetile, mis sa temmale olled räkinud ja öölnud: Sinnust ei pea mitte ärralöpma üks mees minno eest, kes istud Israeli aujärje peäl; kui agga so poiad omma teed hoiawad, et nemmad käiwad mo käsoöppetusses, nenda kui sinna minno ees käinud.

17. Ja nüüd, Jehowa Israeli Jummal, sago so sanna töeks, mis ta omma sullasele Tawetile räkinud.

18. Sest kas peaks Jummal töeste ellama innimestega ma peäl? Wata, taewad ja taewaste taewad ei mahhuta sind ennaste sisse, weel wähhem se kodda, mis ma ollen üllesehhitanud.

19. Ja wata omma sullase palwe peäle ja ta allandlikko pallumisse peäle, Jehowa mo Jummal, et sa kuled kissendamist ja palwet, mis so sullane sinno ees pallub.

20. Et so silmad woiksid lahti olla selle koia kohhal, ööd ja päwad, selle paiga kohhal, kellest sa olled üttelnud, et sa omma nimme sinna panned, ja kuled palwet, mis so sullane siin paikas pallub.

21. Et sa kuled omma sullase ja omma Israeli rahwa allandlikkusi pallumissi, mis nemmad siin paikas palluwad; ja wötta sinna kuulda sest paigast, kus sa ellad, taewast, ja kule ja anna andeks.

22. Kui kegi saab patto teinud omma liggimesse wasto, ja panneb ta peäle wande, et ta tedda panneb wandumа, ja wanne tulleb so altari ette seie kotta:

23. Siis kule sinna taewast, ja te ja moista kohhut omma sullastele, et sa öäla kätte tassud ja annad temma wisid ta pea peäle, ja öigele öigust moistab ja annab temmale ta öigust möda.

24. Ja kui so Israeli rahwas waenlase ette mahhalüakse, et nemmad so wasto patto teinud, ja nemmad pörawad ümber ja tunnistawad so nimme ülles, ja loewad ja palluwad allandlikkult sinno ees sin koias:
25. Siis wötta sa taewast kuulda ja anna andeks omma Israeli rahwa pat, ja to neid jälle taggasi seie male, mis sa neile ja nende wannemattele olled annud.
26. Kui taewas kinnipetakse, et ei olle wihma, kui nemmad so wasto sawad patto teinud, ja nemmad palluwad siin paikas, ja tunnistawad so nimme ülles ja pöörwad ommast pattust, kui sa neid saad waewanud:
27. Siis wötta sa taewast kuulda ja anna andeks omma sullastele ja omma Israeli rahwa pat, kui sa neid saad öppetand hea tele mis peäl nemmad peawad käima, et sa wihma annad omma ma peäle, mis sa omma rahwale pärrisossaks olled annud.
28. Kui nälg on ma peäl, kui katk on, wäljalörwetus ja roosteuddo, kui rohhotirtsud ja Asilitirtsud on, kui ta waenlased temmale kitsast tewad ta wärrawatte maal, kus mingisuggune wigga, ehk mingisuggune haigus on;
29. Keiki palwid, keiki allandlikkust pallumissi, mis ial ühhest innimessest tehhakse ja keige so Israeli rahwa seast, kui nemmad iggaüks omma wigga ja omma wallo tundwad ja lautawad ommad käed seie koia pole laiale:
30. Wötta sa siis kuulda taewast, seält paigast, kus sa ellad, ja anna andeks ja anna iggaühhele keige ta tede järrele; kuida sa temma süddant tunned; sest sinna, sa üksi tunned innimeste laste süddame ärra.
31. Et nemmad sind wöttaksid karta ja so tede peäl käia igga pääw, mis nemmad ellawad siin maal, mis sa meie wannemattele annud.
32. Ja kule ka wööra ma innimest, kes ep olle mitte so Israeli rahwa seast, ja tulleb kaugelt maalt so sure nimme pärrast, ja so wäggewa käe ja so wäljasirrutud käewarre pärrast, ja tullewad ja palluwad seie koia pole:
33. Siis wötta sa kuulda taewast, seält paigast, kus sa ellad, ja te keik sedda möda, kui wööra ma innimenne so pole hüab; et keik mailma rahwas so nimme jalsid tunda ja sind karta, nenda kui so Israeli rahwas, ja tunneksid, et so nimmi on pandud selle koia peäle, mis ma ollen üllesehhitanud.
34. Kui so rahwas saab wäljaläinud sötta omma waenlaste wasto sedda teed, kuhho sa neid läkkitand, ja nemmad palluwad sind selle liñna te pole, mis sa olled ärrawallitsenud, ja koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud:
35. Siis wötta taewast kuulda nende palwet ja nende allandlikko pallumist ja saba neile öigust.
36. Kui nemmad patto tewad so wasto, (sest sedda innimest ei olle kes patto ei te) ja sinna saab wihhaseks nende peäle ja annad neid ülle waenlase ette, et nemmad neid ärrawiwad, kedda nemmad wangi wötnud, ühhe male, mis kaugel ehk liggi on:
37. Ja nemmad mötlewad taggasi ommas süddames seäl maal, kuhho neid on wangi widud, ja pörawad ümber ja palluwad sind allandlikkult omma wangi maal ja ütlewad: Meie olleme patto teinud, ja üllekohhut teinud ja öälad olnud!
38. Ja nemmad pörawad Sinno pole keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest omma wangi maal, kuhho neid on wangi widud, ja palluwad omma ma te pole, mis sa nende wannemattele olled annud, ja liñna pole, mis sa ärrawallitsend, ja koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud:
39. Siis wötta taewast kuulda, seält paigast, kus sa ellad, nende palwet ja nende allandlikko pallumist, ja saba neile öigust ja anna andeks omma rahwale, mis so wasto on patto teinud.
40. Nüüd, mo Jummal! olgo, pallun ma, so silmad lahti, ja so körwad pango tähhele palwet siin paikas.
41. Ja nüüd touse ülles, Jehowa Jummal ommaks hingamisseks, sinna ja so rammo laegas; so preestrid, Jehowa Jummal, sago önnistussega ehhitud, ja so waggad römustago hea pärrast.
4 Mos. 10, 35. 36. Laul. 132. 8. 9.
42. Jehowa Jummal, ärra pöra mitte ärra omma woitud mehhe silmi; mötle heateggemiste peäle, mis sa omma sullasele Tawetile teinud. 2 Sam. 7. 13. 19.

7. Peatük.

Jehowa kidab templi pühhitsemist heaks, ja wöttab Salomoni palwet kuulda.

1. Ja kui Salomon sai löppetanud omma palwe, siis tulli tullote taewast mahha ja pölletas ärra pölletamisse ohw-

ri, ja tapmisse ohwrid, ja Jehowa au täitis koia. 3 Mos. 9, 24.

2. Ja preestrid ei woind mitte Jehowa kotta minna, sest Jehowa au täitis Jehowa koia.

3. Ja keik Israeli lapsed näggid, kui tulloke mahhatulli ja Jehowa au koia kohhal olli, ja nemmad heitsid silmili mahha pörmando peäle, ja kummardasid ja tännasid Jehowat, et temma hea, ja et ta heldus iggaweste kestab.

4. Ja kunningas ja keik rahwas ohwerdasid tappaohwrid Jehowa ees. 1 Kunn. 8, 62.

5. Ja kunningas Salomon ohwerdas weiksid tappaohwriks kakskümmend ja kaks tuhhat, ja puddolojuksid sadda ja kakskümmend tuhhat; nenda hakkasid kunningas ja keik rahwas Jummala kodda pühhitsema.

6. Ja preestrid seisid ommas ammetis ja Lewitid Jehowa laulomängidega, mis kunningas Tawet olli teinud, et nendega piddi Jehowat tännama, et ta heldus iggaweste kestab, kui Tawet nendega kitis; ja preestrid puhhusid trumpetittega nende kohhal, ja keik Israel seisis.

7. Ja Salomon pühhitses keskmist oue kohta, mis Jehowa koia ees; sest ta ohwerdas seäl pölletamisse ohwrid ja tännoohwritte raswa; sest waskaltari peäle, mis Salomon teinud, ei mahtund mitte pölletamisse- ja roaohwrid ja rasw.

8. Ja Salomon piddas pühha sel aial seitse päwa ja keik Israel temmaga, üks wägga suur koggodus, seält kust Amati minnakse Egiptusse jöeni.

9. Ja nemmad piddasid kahheksamal päwal löppetusse päwa; sest altari pühhitsemist piddasid nemmad seitse päwa ja pühha seitse päwa.

10. Ja seitsmenda ku kolmandal päwal kolmatkümmend laskis temma rahwa nende maiadesse ärraminna, röömsad ja hea melega hea pärrast, mis Jehowa olli teinud Tawetile, ja Salomonile ja omma Israeli rahwale.

11. Nenda löppetas Salomon Jehowa koia ja kunninga koia, ja keik mis Salomoni süddamesse olli tulnud Jehowa koia kallal ja omma koia kallal tehha, sedda satis ta hästi korda.

12. Ja Jehowa näitis ennast Salomonile öse ja ütles temmale: Ma ollen so palwet kuulnud ja se paiga ennesele ärrawallitsend ohwri koiaks. 1 Kunn. 9, 2. n. t. s.

13. Wata, kui ma taewa kinnipannen, et wihma ei saa, ja wata, kui ma kässin Agabilinnud ma paljaks süa, ja kui ma katko läkkitan omma rahwa peäle,

14. Ja mo rahwas ennast allandab, kelle peäle mo nimmi on pandud, ja palluwad ja otsiwad minno pallet, ja pörawad omma kurja tede peält: siis tahhan ma taewast kuulda ja nende patto andeks anda, ja nende maad parrandada.

15. Nüüd peawad mo silmad lahti ollema ja mo körwad tähhele pannema keiki palwid siin paikas.

16. Ja nüüd ollen ma se koia ärrawallitsend ja pühhitsenud, et mo nimmi peab seäl ollema iggaweste, ja mo silmad ja mo südda peawad seäl ollema iggapääw.

17. Ja sinna, kui sa Minno ees käid, nenda kui so issa Tawet on käinud, ja teed keik sedda möda, kui ma sind ollen käsknud, ja pead mo seädmissi ja mo kohtoseädussi:

18. Siis tahhan ma so kunningriigi järge kinnitada, nenda kui ma so issa Tawetiga ollen seädusse teinud ja öölnud: Ei pea sinnust mitte ärralöpma üks mees, kes Israeli ülle wallitseb.

19. Agga kui teie ärratagganete ja jättate mahha mo seädmissed ja mo käsfud, mis ma teie kätte annud, ja lähhäte ja tenite teisi jummalaid, ja kummardate nende ette:

20. Siis tahhan ma neid ärrakitkuda omma ma peält, mis ma neile ollen annud, ja selle koia, mis ma omma nimmele pühhitsenud, tahhan ma omma palle eest ärraheita, ja tedda panna tähhendamisse- ja naerojuttuks keige rahwa seas.

21. Ja sesinnatse koia pärrast, mis körge olnud, wöttab iggaüks, kes seält mödalähhäb, ärraehmatada ja ütelda: Mispärrast on Jehowa nenda teinud selle male ja selle koiale? 1 Kunn. 9, 8.

22. Siis öldakse: Sepärrast et nemmad Jehowa omma wannematte Jummala mahhajätnud, kes neid Egiptusse maalt wäljatonud, ja et nemmad teisi jummalaid seädnud ja nende ette kummardand ja neid teninud: sepärrast on ta keik se kurja nende peäle saatnud.

8. Peatük.

Salomoni muud ehhitamissed ja meereasjad: kunninga ja templi teenrid.

1. Ja se sündis kahhekümne aasta pärrast, kui Salomon Jehowa koia ja omma koia sai üllesehhitanud: 1 Kunn. 9, 10.

2. Et Salomon linnad, mis Uram Salomonile olli annud, üllesehhitas, ja sinna panni Israeli lapsed ellama.

3. Ja Salomon läks Amatsoba ja sai
weimust selle peäle.
4. Ja ta ehhitas Tadmori, mis körbes,
ja keik warrandusse honette liñnad, mis
ta Amati ehhitas.
5. Ja ta ehhitas üles üllema Pettoroni
ja allumisse Pettoroni, tuggewad liñnad
müridega, wärrawatte ja pomidega.
6. Ja Paalati ja keik warrandusse ho-
nette liñnad, mis Salomonil ollid, ja keik
söawankritte liñnad ja rüütlitte liñnad,
ja keik Salomoni ihhaldamisse järrele,
mis ta ihhaldas ehhitada Jerusalemma
ja Libanoni peäle ja keige omma wallit-
susse male.
7. Keik rahwas, mis üllejänud Hittidest,
ja Emorittest, ja Perisittest, ja Hiwwidest
ja Jebusittest, kes ei olnud Israeli seast,
8. Nende lapsed, kes nende järrele ülle-
jänud senna male, kedda Israeli lapsed
mitte ei olnud ärralöppetand, neid panni
Salomon teggo teggema tännapäwani.
Jos. 16, 10.
9. Agga Israeli lastest ei teinud Salo-
mon ei keddagi orjaks omma tö jure; sest
nemmad ollid söamehhed ja temma pea-
liikme pealikkud, ja ta söawankritte ja ta
rüütlitte pealikkud.
10. Ja üllewatajatte üllemad, kes kun-
ningal Salomonil ollid, neid olli kaks-
sadda ja wiiskümmend, kes rahwa ülle
wallitsesid.
11. Ja Warao tütre satis Salomon
Taweti liñnast üles siñna kotta, mis ta
temmale olli üllesehhitand, sest ta ütles:
Mo naene ei pea mulle mitte ellama Is-
raeli kunninga Taweti koias, sest et need
paigad pühhad on, kus Jehowa laegas
sisse jannud.
12. Siis ohwerdas Salomon Jehowale
pölletamisse ohwrid Jehowa altari peäl,
mis ta üllesehhitand eestkoia ette.
13. Ja mis igga pääw päwa ossaks
tulli ohwerdada Mosesse kässo järrele
hingamisse päiwil, ja nore ku pühhis, ja
seätud pühhade aial kolmkorda aastas,
happnematta leibade pühhal, ja näddalat-
te pühhal, ja lehtmaiade pühhal.
14. Ta seädis ka omma issa Taweti
seädmisse järrele, preestritte korrad nende
tenistusse peäle ja Lewitid nende tenis-
tusse peäle, kiitma ja tenima preestritte
ees päwa teggemist möda igga pääw, ja
wärrawa hoidjad nende korde möda igga
wärrawa jure: sest nenda olli Taweti,
Jummala mehhe käsk.
15. Ja nemmad ei lahkund mitte kun-
ninga käsjust ärra, preestritte ehk Lewi-
tide polest: ei mingisugguse asja egga
warranduste polest.
16. Ja keik Salomoni tö sai walmis,
sest päwast, kui Jehowa koia allus pan-
di, sest sadik kui tö löppetati; nenda sai
Jehowa kodda öiete walmis.
17. Siis läks Salomon Etsjonkeberi ja
Eloti merre randa, mis Edomi maal.
18. Ja Uram läkkitas temmale omma
sullaste läbbi laewo ja sullasid, kes merre
asjo moistsid, ja need tullid Salomoni
sullastega Owiri, ja töid seält nellisadda
ja wiiskümmend talenti kulda, ja wisid
sedda kunninga Salomoni jure.

9. Peatük.

Salomoni tarkus ja au, kitus ja rikkus.

1. Ja kui Seba kunninga emmand jut-
to Salomonist kulis, siis tulli ta Jerusa-
lemma, Salomoni kiusama moistatuste-
ga, wägga sure wäega ja kamelittega,
mis kallid rohtusid kandsid, ja paljo kulda
ja kallid kiwwa; ja kui ta Salomoni jure
tulli, siis räkis ta temmaga keik, mis ta
süddames olli. 1 Kunn. 10, 1. n. t. s.
2. Ja Salomon räkis temmale ülles
keik temma sannad, ja Salomonil ei ol-
nud ühtegi teädmatta, mis ta temmale
polleks üllesräkinud.
3. Kui Seba kunninga emmand näggi
Salomoni tarkust ja kodda, mis ta olli
üllesehhitand,
4. Ja roga, mis ta laua peäl, ja ta sul-
laste honid, ja ta teenritte ammetid ja
nende ridid, ja temma keldrisullasid ja
nende ridid, ja ta üllesminnemisse paika,
kust ta üllesläks Jehowa kotta, siis ehma-
tas temma ärra.
5. Ja ta ütles kunninga wasto: Könne
on tössi, mis ma ommal maal ollen kuul-
nud sinno asjust ja so tarkussest.
6. Ja minna ei uskund mitte nende kön-
nesid, enne kui ma sain tulnud ja mo sil-
mad isse näinud, ja wata, ei olle mulle
pooltki üllesrägitud so surest tarkussest;
sa olled üllem kui jut olli, mis ma kuul-
nud.
7. Önsad on so mehhed ja önsad on
needsinnatsed so sullased, kes allati so ees
seiswad ja so tarkust kuulwad.
8. Kidetud olgo Jehowa so Jummal,
kel hea meel sinnust on, et ta sind pannud
omma aujärje peäle kunningaks Jehowa-
le sinno Jummalale; et so Jummal Is-
raeli armastab, et ta tedda kinnitaks ig-
gaweste, sepärrast on ta sind pannud
nende üllé kunningaks, et sa teed, mis koh-
hus ja öigus.

9. Ja temma andis kunningale sadda ja kakskümmend talenti kulda, ja wägga paljo kallid rohtusid, ja kallid kiwwa; ja ei olnud mitte seddasuggust rohto, mis Seba kunninga emmand kunninga Salomonile andis.

10. Ja Urami sullased ja Salomoni sullased, kes Owirist kulda töid, töid ka algumipuid ja kallid kiwwa.

11. Ja kunningas teggi algumipuust treppid Jehowa kotta, ja kunninga kotta, ja kandled, ja nablimängid lauljattele; ja ei olle neidsuggusid mitte enne nähtud Juda maal.

12. Ja kunningas Salomon andis Seba kunninga emmandale keik, mis ta mele pärrast, mis ta pallus, agga mitte seddasuggust, mis ta olli kunningale tonud; ja ta pöris ümber ja läks ärra omma male, temma ja ta sullased.

13. Ja kulla raskus, mis Salomoni kätte tulli ühhe aasta sees, olli kuussadda ja kuuskümmend ja kuus talenti kulda.

14. Isse se, mis surist kaupmehhist ja kauplejaist todi, ja keik Arabia kunningad ja mawallitsejad töid Salomonile kulda ja hõbbedat.

15. Ja kunningas Salomon teggi kakssadda kilpi tautud kullast, kuussadda seklit tautud kulda läks ühhe kilbi tarwis.

16. Ja kolmsadda wäbbemat kilpi tautud kullast, kolmsadda seklit kulda läks ühhe kilbi tarwis, ja kunningas panni neid seedripu kotta.

17. Ja kunningas teggi sure aujärje elewantiluust ja kattis sedda selge kullaga.

18. Ja kuus treppi olli aujärjel ja üks jallaallune kullast aujärje külge ühtepandud, ja käepiddemed kummalgi pool, kus istumisse asse, ja kaks loukoera olli käepiddemette körwas seismas.

19. Ja kaksteistkümmend loukoera olli seäl seismas kue treppi peäl kummalgi pool; ei seddasuggust olle tehtud ei ühheski kunningrikis.

20. Ja keik kunninga Salomoni joma-riistad ollid kullast, ja keik Libanoni metsast raiutud koia riistad ollid selgemast kullast; hõbbe ei maksnud middagi Salomoni aial.

21. Sest kunninga laewad käisid Tarsisis Urami sullastega, ükskord kolmes aastas tullid Tarsisi laewad, ja töid kulda ja hõbbedat, elewantiluid ja perdikuid ja waualindo.

22. Ja kunningas Salomon sai suremaks, kui keik mailma kunningad rikkusse ja tarkusse polest.

23. Ja keik mailma kunningad püüdsid Salomoni silmi nähha, et nemmad piddid sama temma tarkust kuulda, mis Jummal ta süddamesse olli annud.

24. Ja nemmad töid iggamees ommad annid, hõbberiisto ja kuldriisto ja ridid, söariisto ja kallist rohto, hobbosid ja hobboeslid, igga aasta omma ossa.

25. Ja Salomonil olli nellitubhat hobbuste talli ja wankrit ja kaksteistkümmend tuhhat rüütlit, ja ta panni neid seisma wankritte linnade sisse ja kunninga jure Jerusalemma.

26. Ja ta wallitses keige kunningatte ülle Wratti jöest Wilistitte maast sadik ja Egiptusse raiani.

27. Ja kunningas satis hõbbedat Jerusalemma ni paljo kui kiwwa, ja satis seedrid ni paljo kui metswigipuid, mis mäeallusse ma peäl.

28. Ja nemmad töid Salomonile hobbosid wälja Egiptussest ja keige made seest.

29. Ja se mis weel tulleks Salomoni essimessist ja wiimsist asjust öölda, eks need asjad olle ülleskirjotud prohweti Natani asjade ramatusse, ja Ahia Silomehhe ettekulutamisse ramatusse, ja Jedo näggemiste ramatusse, mis ta näggi Nebati poiast Jarobeamist.

30. Ja Salomon wallitses Jerusalemmas keige Israeli ülle nellikümmend aastat.

31. Ja Salomon läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha ta issa Taweti linna; ja temma poeg Reabeam sai kunningaks ta assemele.

10. Peatük.

Israeli ja Juda kunningriki jaetakse kahheks.

1. Ja Reabeam läks Sekemi, sest Sekemi olli keik Israel tulnud tedda kunningaks tõstma.

2. Ja se sündis, kui Jarobeam, Nebati poeg, sai kuulda (sest ta olli Egiptusses, kuhho ta kunninga Salomoni eest olli ärrakargand) siis tulli Jarobeam Egiptussest taggasi. 1 Kunn. 11, 40. p. 12, 2. n. t. s.

3. Ja nemmad läkkitasid ja kutsusid tedda, ja Jarobeam tulli ja keik Israel, ja rääkisid Reabeami wasto ja ütlesid:

4. So issa on meie peäle raske ikke pannud, ja nüüd te omma issa kange tenistus ja ta raske ikke kergemaks, mis ta meie peäle pannud, siis tahhame so allamaiks jäda.

5. Ja temma ütles nende wasto: Kol-

me päwa pärrast, siis tulge jälle taggasi
mo jure; ja rahwas läks ärra.
6. Ja kunningas Reabeam piddas nouu
wannemattega, kes ta issa Salomoni ees
ollid seisnud, kui ta ellus olli, ja ütles:
Mis nouu annate teie, et ma woin selle
rahwale middagi wastada?
7. Ja nemmad räkisid ta wasto ja ütle-
sid: Kui sa hea olled selle rahwa wasto,
ja nende mele pärrast teed, ja rägid nen-
de wasto häid sanno, siis jäwad nemmad
ikka so allamaiks.
8. Ja ta jättis wannematte nouu mah-
ha, mis nemmad temmale andsid, ja pid-
das nouu noremattega, kes temmaga ül-
leskaswand, ja temma ees seisid.
9. Ja ta ütles nende wasto: Mis nouu
teie annate, et meie woime middagi was-
tada selle rahwale, mis mo wasto on rä-
kinud ja üttelnud: Te ikke kergemaks, mis
so issa meie peäle pannud.
10. Ja noremad, kes temmaga ülleskas-
wand, räkisid temmaga ja ütlesid: Nenda
pead sa rahwale ütlema, kes so wasto rä-
kinud ja üttelnud: So issa on raske ikke
meie peäle pannud, ja sinna te meile sedda
kergemaks; nenda pead sa nende wasto
ütlema: Mo wähhem sörm on jämmedam,
kui mo issa reied.
11. Ja nüüd, mo issa on teie peäle pan-
nud raske ikke, agga minna tahhan teie
ikke peäle weel lissada; mo issa karristas
teid nahkpiitsadega, agga minna karristan
teid okkaliste piitsadega.
12. Ja Jarobeam tulli keige rahwaga
Reabeami jure kolmandal päwal, nenda
kui kunningas olli käsknud ja üttelnud:
Tulge jälle mo jure kolmandal päwal.
13. Ja kunningas wastas neile wal-
juste, ja kunningas Reabeam jättis wan-
nematte nouu mahha,
14. Ja räkis nende wasto noorematte
nouu järrele ja ütles: Mo issa on raske
ikke teie peäle pannud, agga minna tah-
han sinna peäle lissada; mo issa on teid
karristand nahkpiitsadega, agga minna
karristan teid okkaliste piitsadega.
15. Ja kunningas ei wötnud mitte rah-
wa sanna kuulda, sest se luggu tulli Jum-
mala käest, et Jehowa omma sanna piddi
tötteks teggema, mis ta olli räkinud Silo-
mehhe Ahia läbbi Nebati poia Jarobeami
wasto. 1 Kunn. 11, 29. 31.
16. Kui keik Israel näggid, et kunnin-
gas ei wötnud neid kuulda, siis wastasid
rahwas kunningale ja ütlesid: Mis jag-
go on meil Tawetis? ei ollegi meil pär-
risse Isai poias! Iggaüks mingo om-
ma telkide sisse, Israel! Nüüd katsu sin-
na, Tawet, omma sou pärrast! Ja keik
Israel läks omma telkide sisse.
1 Kunn. 12, 16. n. t. s.
17. Ja Israeli laste ülle, kes Juda lin-
nade sees ellasid, olli Reabeam kunnin-
gas.
18. Ja kunningas Reabeam läkkitas
Adorami, kes matso ülle olli, ja Israeli
lapsed wiskasid tedda kiwwidega, et ta
surri; ja kunningas Reabeam astus ker-
meste tölda ja pöggenes Jerusalemma.
19. Nenda taggajes Israeli rahwas
Taweti soust ärra tännapäwani.

11. Peatük.

Reabeami wallitsusse hakkatus.

1. Ja Reabeam tulli Jerusalemma ja
koggus kokko Juda ja Penjamini sou,
sadda ja kahheksakümmend tuhhat, kes ol-
lid ärrawallitsetud, kes sötta költasid, et
ta piddi söddima Israeli wasto, et nem-
mad kunningrigi piddid jälle saatma Rea-
beami kätte. 1 Kunn. 12, 21. n. t. s.
2. Ja Jehowa sanna sai Jummala meh-
he Semaja kätte ja ütles:
3. Rägi Salomoni poia Reabeami, Ju-
da kunninga wasto ja keige Israeli was-
to, kes Juda ja Penjamini maal, ja ütle:
4. Nenda ütleb Jehowa: Teie ei pea
mitte ülleswinnema egga söddima omma
wendade wasto; minge taggasi iggamees
omma kotta, sest sesinnane asji on minno
käest sündind. Ja nemmad wötsid Jeho-
wa sanna kuulda ja läksid taggasi ja ei
läind mitte Jarobeami wasto.
5. Ja Reabeam ellas Jerusalemmas ja
ehhitas tuggewad linnad Juda male.
6. Ja ta ehhitas Petlemma, ja Etami,
ja Tekoa,
7. Ja Petsuri, ja Soko, ja Adullami,
8. Ja Katti, ja Maresa, ja Siwi,
9. Ja Adoraimi, ja Lakisi, ja Aseka,
10. Ja Sora, ja Aijaloni, ja Ebroni,
mis Juda ja Penjamini maal, tuggewad
linnad.
11. Ja ta kinnitas tuggewaid linno ja
panni nende sisse würstid, roa-, ja ölli-,
ja winawarra,
12. Ja iggaühte linna kilpa ja pikisid,
ja kinnitas neid wägga hästi, ja Juda ja
Penjamin jäid temma pärralt.
13. Ja preestrid ja Lewitid, kes keiges
Israelis, tullid sinna temma jure keigist
ommast raiadest.
14. Sest Lewitid jätsid ommad allewid
ja omma pärrandusse mahha ja läksid
Juda male ja Jerusalemma; sest Jaro-

beam ja ta poiad lükkasid neid ärra, et nemmad preestriammetis ei piddand mitte ollema Jehowa ees.

15. Ja ta seädis ennesele preestrid kõrge paikade peäle ja kurja waimudele, ja wassikattele, mis ta olli teinud.

16. Ja keigist Israeli sugguarrudest, kes omma süddame andsid Jehowat Israeli Jummalat otsima, need tullid nende järrele Jerusalemma, Jehowale ommá wannematte Jummalale ohwerdama.

17. Ja kinnitasid nenda Juda kunningriki, ja teggid tuggewaks Salomoni poia Reabeami kolm aastat; sest nemmad käisid Taweti ja Salomoni te peäl kolm aastat.

18. Ja Reabeam wõttis ennesele naeseks Maalati, Taweti poia Jerimoti tütre kõrwa, ka Abihaili, Isai poia Eliabi tütre.

19. Ja se tõi temmale poiad ilmale Jeusse, ja Semarja ja Sabbami.

20. Ja temma järrele wõttis ta Absalomi tütre Maaka, ja se tõi temmale ilmale Abia, ja Attai, ja Sisa ja Selomiti.

21. Ja Reabeam armastas Absalomi tüttart Maakat ennam kui keiki omma naesi ja omma liignaesi; sest ta olli kahheksateistkümmend naest wõtnud ja kuuskümmend liignaest, ja sünnitas kahheksa kolmatkümmend poega ja kuuskümmend tüttart.

22. Ja Reabeam seädis Abia, Maaka poia, üllemaks ja würstiks ta wendade seas, et ta tedda kunningaks piddi tõstma.

23. Ja ta teggi targaste ja lautas monned keigist ommast poegadest laiale keige Juda ja Penjamini male, keige tuggewa linnade sisse, ja andis neile toidust küll ja kossis neile hulga naesi.

12. Peatük.

Reabeam tagganeb Jummalast; nuhtlus selle pärrast.

1. Ja se sündis, kui Reabeam sai kunningrigi kinnitand ja wäggewaks sanud, siis jättis ta Jehowa kässoõppetusse mahha, ja keik Israel temmaga.

2. Ja se sündis kunninga Reabeami wiendamal aastal, et Sisak, Egiptusse kunningas, üllestulli Jerusalemma wasto, sest nemmad ollid wallatust teinud Jehowa wasto, 1 Kunn. 14, 22–25. n. t. s.

3. Tuhhande ja kahhesaa sõawankriga ja kuekümne tuhhande rüütliga, ja rahwas olli ilmaarwamatta, mis temmaga Egiptussest tullid, Libia, Suki ja Mora rahwas.

4. Ja ta sai tuggewad liñnad kätte, mis Juda maal, ja tulli Jerusalemmast sadik.

5. Ja prohwet Semaja tulli Reabeami ja Juda würstide jure, kes ollid Jerusalemma koggunud Sisaki pärrast, ja ütles neile: Nenda ütleb Jehowa: Teie ollete mind mahhajätnud, ja nüüd ollen ka minna teid mahhajätnud Sisaki kätte.

6. Siis allandasid endid Israeli würstid kunningaga ja ütlesid: Jehowa on õige.

7. Ja kui Jehowa näggi, et nemmad endid allandasid, sai Jehowa sanna Semaja kätte ja ütles: Nemmad on endid allandand, ei ma tahha neid mitte ärrarikkuda, waid tahhan neile nattokesse aia pärrast ärrapeästmisse sata, ja mo tulline wihha ei pea mitte sama wäljawallatud Jerusalemma peäle Sisaki läbbi.

8. Agga nemmad peawad temmale allamaiks sama, et nemmad õppiwad tundma minno tenistust ja mailma kunningrikide tenistust.

9. Ja Sisak, Egiptusse kunningas, tulli Jerusalemma wasto ja wõttis Jehowa koia warrandussed ja kunninga koia warrandussed, keik wõttis temma ärra; ta wõttis ka kuldkilbid ärra, mis Salomon olli teinud.

10. Ja kunningas Reabeam teggi nende assemele waskkilbid ja andis neid kardiwäe pealikkutte holeks, kes wahtis ollid kunninga koia ukse ees.

11. Ja se sündis, ni mitto korda kui kunningas tulli Jehowa kotta, tulli kardiwäggi ja kandsid neid ja wisid neid jälle taggasi kardiwäe tuppa.

12. Ja et ta ennast allandas, siis põris Jehowa wihha temmast ärra, et ta tedda mitte sutumaks ei lasknud ärrarikkuda, sest Juda maal olli weel häid asjo.

13. Ja kunningas Reabeam kinnitas ennast Jerusalemmas ja wallitses seäl; sest Reabeam olli wanna üks aasta wietkümmend, kui ta kunningaks sai, ja wallitses seitseteistkümmend aastat Jerusalemmas, seäl liñnas, mis Jehowa keige Israeli sugguarrude seast ärrawallitsenud, et ta omma nimme senna piddi pannema; ja ta emma nimmi olli Naama, Ammoni naesterahwas.

14. Ja ta teggi kurja, sest et ta mitte ei walmistand omma süddant, et ta Jehowat olleks noudnud.

15. Ja Reabeami essimessed ja wiimsed asjad, eks need olle ülleskirjotud prohweti Semaja ja näggija Iddo asjade ramatusse, kus sees sugguwõsjad on ülles-

arwatud; ja Reabeami ja Jarobeami sõddimissed mis ollid keik temma ello aeg otsa?
16. Ja Reabeam läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Taweti linna, ja ta poeg Abia sai kunningaks temma asjemele.

13. Peatük.

Abia saab woimust Jarobeami peäle.

1. Kunninga Jarobeami kahheksateistkümnemal aastal, sai Abia kunningaks Juda ülle. 1 Kunn. 15, 1. n. t. s.
2. Kolm aastat olli ta kunningas Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Mikaja, Urieli tüttar Kibeast; ja sõdda tousis Abia ja Jarobeami wahhele.
3. Ja Abia hakkas sõdda wäggewa sõameeste wäega, neid olli nellisadda tuhhat ärrawallitsetud meest; ja Jarobeam seädis taplusse temma wasto kahheksasaa tuhhande ärrawallitsetud wäggewa, wahwa mehhega.
4. Ja Abia tulli Semaraimi mäest mahha, mis Efraimi mäggisel maal, ja ütles: Kuulge mind Jarobeam ja keik Israel!
5. Eks teil ei olle teäda, et Jehowa Israeli Jummal kunningrigi Tawetile Israeli ülle on annud iggawesseks aiaks, temmale ja ta poegadele kindla seädussega?
6. Agga Jarobeam, Nebati poeg, Taweti poia Salomoni sullane, on tousnud ja pannud omma issanda wasto,
7. Ja temma jure on koggunud tühjad mehhed, pahharetti suggu, ja on wägge wõtnud Salomoni poia Reabeami wasto: Agga Reabeam olli noor ja arra süddamega, ja ei kinnitand ennast mitte nende wasto.
8. Ja nüüd mõtlete teie endid kinnitada Jehowa kunningrigi wasto, mis Taweti poegade kä, ja teid on suur hulk ja teiega kuldwassikad, mis Jarobeam teile jummalaiks on teinud.
9. Eks teie ei olle Jehowa preestrid, Aaroni poiad ja Lewitid, ärralükkanud, ja ollete ennestele preestrid teinud kui muunde made rahwas? Kes agga tulleb omma kät lastma täita ühhe wärsiga ja seitsme järaga, se saab preestriks neile, kes ei olle jummalad.
·p. 11, 14. 1 Kunn. 12, 31. n. t. s.
10. Agga Jehowa on meie Jummal, ja meie polle tedda mitte mahhajätnud, ja preestrid, kes Jehowat tenniwad, Aaroni poiad ja Lewitid, on tenistusse jures, Matt. 7, 21.
11. Ja süütwad Jehowale põlletamisse ohwri põllema igga hommiko ja igga õhto ja suitsetamisse magguſa haisoga rohhud, ja seädwad leiwad puhta laua peäle, ja kuld-küünlajalla, et nemmad ta lambid sütawad põllema igga õhto: sest meie peame, mis Jehowa meie Jummal käsknud piddada, agga teie ollete tedda mahhajätnud.
12. Sest wata, meiega on eestotsas Jummal ja ta preestrid, ja helleda heälega trumpetid, et need helledaste teie wasto hüüdwad. Israeli lapsed, ärge tappelge mitte Jehowa, omma wannematte Jummala wasto, sest ei se lähhä teile mitte korda.
13. Ja Jarobeam wiis warritsejad ümber, et nemmad nende peäle takka piddid minnema, ja muist ollid Judameeste ees, ja warritsejad nende tagga.
14. Ja kui Judamehhed taggasi waatsid, wata, siis olli neil taplemist eest ja takka, ja nemmad kissendasid Jehowa pole, ja preestrid puhhusid trumpetittega.
15. Ja Judamehhed karjusid; ja se sündis, kui Judamehhed karjusid, et Jummal Jarobeami ja keik Israeli Abia ja Juda ees mahhalöi.
16. Ja Israeli lapsed põggenesid Juda eest, ja Jummal andis neid nende kätte.
17. Ja Abia ja ta rahwas löid neid mahha suure mahhalömissega, ja neid, kedda Israelist mahhalödi ja kes mahhalangsid, olli wiiesadda tuhhat ärrawallitsetud meest.
18. Ja Israeli lapsed allandati sel aial, ja Juda lapsed wõtsid wägge, sest nemmad toetasid endid Jehowa omma wannematte Jummala peäle.
19. Ja Abia aias Jarobeami tagga ja sai temma käest ärra linno, Peteli ja ta wähhemad linnad, ja Jesana ja ta wähhemad linnad, ja Efroni ja ta wähhemad linnad.
20. Ja Jarobeam ei sanud ennam mitte rammo Abia aial, ja Jehowa löi tedda, et ta surri.
21. Ja kui Abia sai ennast kinnitand, siis wõttis ta ennesele nelliteistkümmend naest ja sünnitas kaks kolmatkümmend poega ja kuusteistkümmend tüttart.
22. Ja mis weel Abiast tulleks öölda, ja temma teed ja ta asjad, need on ülleskirjotud prohweti Iddo sündinud asjade ramatusse.
23. Ja Abia läks maggama omma wannemattega ja nemmad matsid tedda mahha Taweti linna, ja Asa temma poeg

sai kunningaks ta assemele; temma aial olli rahholinne assi seäl maal kümme aastat.

14. Peatük.

Asa kautab ebbausso tööd; woidab Mora rahwast ärra.

1. Ja Asa teggi, mis hea ja öige olli Jehowa omma Jummala silma ees.

1 Kunn. 15, 11. n. t. s.

2. Ja ta satis woörad altarid ja körged paigad ärra, ja murdis ebbausso sambad katki ja raius ied ärra,

3. Ja ütles Juda rahwa wasto, et nemmad piddid Jehowat omma wannematte Jummalat noudma ja teggema kässoöppetusse ja kästude järrele.

4. Ja ta satis keigist Juda liñnadest ärra körged paigad ja päikesse kuiud, ja kunningrigil olli rahholinne assi temma al.

5. Ja ta ebbitas tuggewad liñnad Juda male, sest seäl maal olli rahholinne assi ja ühtegi södda ei olnud ta wasto neil aastail, sest Jehowa andis temmale hingada.

6. Ja ta ütles Judale: Ebbitagem liñnad ülles ja tehkem mürid senna ümber ja tornid, wärrawad ja pomid, ni kaua kui ma weel meie ees on, sest meie olleme Jehowat omma Jummalat noudnud, meie olleme tedda noudnud ja temma on meile annud hingada ümberkaudo; ja nemmad ehhitasid, ja se läks neile korda.

7. Ja Asal olli söawäggi, mis kilpa ja pikisid kandis, Judast kolmsadda tuhhat, ja Penjaminist, kes kilpi kandsid ja ambo woisid üllestombada, kakssadda ja kahheksakümmend tuhhat, keik need ollid wäggewad wahwad mehhed.

8. Ja nende wasto läks Moramees Sera ühhe wäega, mis tuhhat kord tuhhat, ja kolme saa söawankriga, ja tulli Maresani.

9. Ja Asa läks temma wasto, ja nemmad seädsid taplusse Sewata orgus Maresa jures.

10. Ja Asa hüdis Jehowa omma Jummala pole ja ütles: Jehowa se ep olle middagi sinno ees, et sa aitad sedda, kel ep olle rammo selle wasto, kel paljo on; aita meid, Jehowa meie Jummal, sest sinno peäle toetame meie endid ja sinno nimmel olleme tulnud selle hulga wasto: sinna olled Jehowa meie Jummal, ärgo sago sant innimenne joudo sinno wasto.

Saul. 20. 8.

11. Ja Jehowa löi Moramehhed mahha Asa ees ja Juda ees, ja Moramehhed pöggenesid ärra.

12. Ja Asa aias neid tagga ja rahwas, mis temmaga, Kerarist sadik, ja Moramehhist langsid ni paljo, et neil ello ennam ei olnud, sest neid tehti woimatumaks Jehowa ees ja temma leri ees; ja nemmad wisid wägga paljo saki seält ärra.

13. Ja nemmad löid keik liñnad Kerari ümberkaudo mahha, sest Jehowa hirm olli nende peäl; ja nemmad risusid keik liñnad ärra, sest paljo saki olli nende sees.

p. 27. 10. 1 Mos. 35. 5.

14. Ja nemmad löid ka nende weiste maiad mahha, ja wisid paljo puddelojuksid ja kamelid ärra, ja tullid taggasi Jerusalemma.

15. Peatük.

Asa püab weel parrandada; uendab seädust Jummalaga.

1. Ja Asarja, Odedi poia peäle tulli Jummala Waim,

2. Ja ta läks wälja Asa wasto ja ütles temmale: Kuulge mind Asa ja keik Juda ja Penjamini rahwas, Jehowa on teiega, et teie temmaga ollete; ja kui teie tedda nouate, siis annab ta ennast teist leida, ja kui teie tedda mahhajättate, siis jättab ta teid mahha.

3. Ja mitto päwa tullewad Israelile, et neil ei olle tössist Jummalat, egga preestrit, kes öppetab, egga kässoöppetust.

4. Ja kui temmal kitsas kä, siis pörab temma Jehowa, Israeli Jummala pole ja otsib tedda, siis annab ta ennast neist leida.

5 Mos. 4. 29.

5. Ja neis aegus ep olle rahho sel, kes wäljalähhäb, egga sel, kes sissetulleb; sest paljo kärrinat tulleb keikide peäle, kes male peäl ellawad.

6. Ja üks rahwas pekseta̋kse teisest ärra ja üks lin teisest liñnast, sest Jummal hirmutab neid keigesugguse ahhastussega.

7. Ja teie, olge wahwad ja ärge laske enneste kässi järrele anda, sest palk on teie tö eest.

8. Ja kui Asa neid sanno kulis ja prohweti Odedi ettekulutamist, siis kinnitas ta ennast ja satis ärra läilad asjad keik seält Juda ja Penjamini maalt ja liñnadest, mis ta Efraimi mäggiselt maalt olli kätte sanud, ja uendas Jehowa altari, mis Jehowa eeskoia ees olli.

9. Ja ta koggus keik Juda ja Penjamini rahwa ja woörad, kes nende jures Efraimist ja Manassest ja Simeonist;

sest palju Israeli seast heitsid temma po-
le, kui nemmad näggid, et Jehowa ta
Jummal temmaga olli.
10. Ja nemmad koggusid Jerusalemma
kolmandamal kuul, Asa kunningrigi wie-
teistkümnemal aastal.
11. Ja ohwerdasid Jehowale sel päwal
saagist, mis nemmad ollid tonud, seitsesad-
da weist ja seitsetuhhat puddolojust.
12. Ja nemmad tullid se seädusse alla,
et nemmad Jehowat, omma wannematte
Jummalat piddid noudma keigest ommast
süddamest ja keigest ommast hingest.
13. Ja kes ial Jehowat, Israeli Jum-
malat, mitte ei piddand noudma, se piddi
surma pandama, ni hästi wähhemad kui
suremad, ni hästi mehhed kui naesed.
14. Ja nemmad wandusid Jehowale
sure heälega ja öiskamissega, ja trumpe-
tittega, ja passunattega.
15. Ja keik Juda rahwas olli römus
wande pärrast, sest nemmad ollid wan-
dunud keigest ommast süddamest, ja otsi-
sid tedda keige omma hea melega, ja ta
andis ennast neist leida, ja Jehowa andis
neile hingada seäl ümberkaudo.
16. Ja kunningas Asa wöttis ka omma
[illegible]emma Maaka käest wallitsusse är-
ra, et ta ühhe hirmsa kuio olli teinud ie
jure; ja Asa kautas temma hirmsa kuio
ärra, ja teggi peneks ja pölletas sedda
ärra Kidroni jöe äres.
17. Agga körged paigad ei saand mitte
ärra Israeli seast, ommeti olli Asa südda
heakohtlane keige ta ello aia.
18. Ja ta wiis, mis temma issa olli
pühhitsenud ja mis temmast pühhitsetud,
Jummala kotta, höbbedat ja kulda ja
muid riisto.
19. Ja södda ep olnud mitte Asa kun-
ningrigi kolmekümne ja wiendamast aas-
tast sadik.

16. Peatük.

Asa pattud ja nuhtlus.

1. Asa kunningrigi kuendamal aastal
neljatkümmend tulli Paesa, Israeli kun-
ningas, Juda wasto ja ehhitas Rama
ülles, et ta ei piddand laskma keddagi
wäljaminna egga sissetulla Juda kunnin-
ga Asa jure.
2. Ja Asa töi wälja höbbedat ja kulda
Jehowa koia ja kunninga koia warran-
dussist, ja läkkitas Pennadadi Siria kun-
ninga jure, kes Tarmesekis ellas ja üt-
les:
1 Kunn. 15, 18. n. t. s.
3. Seädus on minno ja sinno wahhel,
ja mo issa ja so issa wahhel; wata, ma
läkkitan sulle höbbedat ja kulda, minne,
te tühjaks omma seädus, mis sul on Is-
raeli kunninga Paesaga, et ta mo kaela
peält ärrasaaks.
4. Ja Pennadad wöttis kunninga Asa
sanna kuulda ja läkkitas Israeli liñnade
wasto wäehulkade pealikkud, kes temmal
ollid, ja nemmad löid mahha Ijoni, ja
Tanni, ja Abelmaimi, ja keik Nawtali
warrandusse honette liñnad.
5. Ja se sündis, kui Paesa sedda kulis,
et ta jättis Rama üllesehhitamatta ja
jättis järrele omma tö.
6. Ja kunningas Asa wöttis keik Juda
rahwa, et nemmad piddid ärrawima Ra-
ma kiwwid ja temma puud, miska Paesa
piddi Rama üllesehhitama, ja ehhitas
neist ülles Keba ja Mitspa.
7. Ja sel aial tulli näggija Anani Ju-
da kunninga Asa jure ja ütles ta wasto:
Et sa olled ennast toetanud Siria kunnin-
ga peäle, ja ep olle mitte ennast toetanud
Jehowa omma Jummala peäle, sepär-
rast on Siria kunninga söawäggi so käest
ärrapeäsnud.
8. Ets Mora ja Libia rahwas olnud üks
suur söawäggi wägga paljo söawankritte
ja rüütlittega? Ja kui sa ennast toetasid
Jehowa peäle, siis andis ta neid so kätte.
p. 14, 8.
9. Sest Jehowa silmad käiwad keik ma
läbbi, et ta ennast nende wasto näitab
kindla ollewad, kelle südda heakohtlane
on temma wasto: sest olled sa jölledaste
teinud; sest södda peab sest aiast so wasto
ollema.
10. Ja Asa meel sai pahhaks näggija
peäle ja ta panni tedda kitsa wangiho-
nesse, sest temma meel sai nukraks ta
wasto selle pärrast; ja Asa röhhus mon-
ned rahwa seast alla sel aial.
11. Ja wata, Asa essimessed ja wiim-
sed asjad, wata, need on ülleskirjotud Ju-
da ja Israeli kunningatte ramatusse.
12. Ja Asa haktas omma kunningrigi
ühheksamal aastal neljatkümmend ennese
jalgo pöddema, temma haigus wöttis
wägga weimust; ja ommas haigusses
ei ta noudnud Jehowat, waid arstisid.
13. Ja Asa läks maggama omma wan-
nemattega ja surri ärra omma wallit-
susse essimessel aastal wietkümmend.
14. Ja nemmad matsid tedda mahha
temma hauda, mis ta ennesele walmis
teinud Taweti linna, ja pannid tedda
senna wodi peäle, mis olli täidetud kalli
rohtude ja keigesugguste magguda rohtu-
dega, ja targaste seggatud salwidega, ja

põlletasid temma pärrast wägga sure põl-
letamisse.

17. Peatük.

Josawati jummalakartus ja wäggi.

1. Ja Josawat, temma poeg, sai kun-
ningaks temma assemele ja kinnitas en-
nast Israeli wasto. 1 Kunn. 15, 24.
2. Ja panni sõawäe keige Juda tugge-
wa liñnade sisse ja panni wäe seisma
Juda male ja Ewraimi liñnade sisse, mis
temma issa Asa olli kätte sanud.
3. Ja Jehowa olli Josawatiga, sest ta
käis omma issa Taweti endiste tede peäl,
ja ei noudnud mitte Paalid:
4. Waid ta noudis omma issa Jumma-
lat ja käis temma käskude järrel, ja ei
mitte Israeli teggude järrel.
5. Ja Jehowa kinnitas kunningrigi
temma kätte, ja keik Juda rahwas andsid
andid Josawatile, ja tal olli paljo rikkust
ja auu.
6. Ja temma süddа sai wapraks Jeho-
wa tede peäl, ja ta satis weel peälegi är-
ra kõrged paigad ja ied Juda maalt.
7. Ja omma wallitsusse kolmandamal
aastal läkkitas ta ommad würstid Pen-
naili ja Obadja, ja Sekarja, ja Netaneli,
ja Mikaja, Juda liñnade sees õppetama.
8. Ja nendega Lewitid Semaja, ja Ne-
tanja, ja Sebadja, ja Asaeli, ja Semira-
moti, ja Jonatani, ja Adonia, ja Tobia,
ja Tobadonia, kes Lewitid, ja nendega
Elisama ja Jorami, kes preestrid.
9. Ja nemmad õppetasid Juda maal,
ja nende kä olli Jehowa käsſoõppetusse
ramat, ja nemmad käisid keik Juda liñ-
nad läbbi ja õppetasid rahwast.
10. Ja Jehowa hirm tulli keige made
kunningrikide peäle, mis seäl Juda üm-
berkaudo, et nemmad ei sõddind Josawati
wasto. p. 14, 13.
11. Ja Wilistitte seast töid monned Jo-
sawatile andid ja rahhamaksо, ka Arabid
töid temmale puddolojuksid, seitsetuhhat
ja seitsesaddа järа ja seitsetuhhat ja seit-
sesadda sikko.
12. Ja Josawat sai ikka ennam ja en-
nam suremaks, ja ehhitas ülles Juda
male tuggewad kantsid ja warrandusse
honette liñnad.
13. Ja temmal olli suur tö Juda liñ-
nade sees, ja wäggewad wahwad sõameh-
hed ollid Jerusalemmas.
14. Ja se olli nende ärraloetud arro
nende wannematte perresid möda: Juda
rahwa seas ollid pealikkud igga tuh-
hande ülle, pealik Adna, ja temmaga
kolmsadda tuhhat wäggewat wahwat
meest.
15. Ja temma kõrwas olli pealik Joa-
nan, ja temmaga kaksſadda ja kahheksa-
kümmend tuhhat.
16. Ja ta kõrwas olli Amasja, Sikri
poeg, kes hea melega ennast Jehowale
olli annud, ja temmaga kaksſadda tuhhat
wäggewat wahwat meest.
17. Ja Penjamini seast olli Eljada üks
wäggew wahwa mees, ja temmaga kaks-
sadda tuhhat, kes ammo ja kilbiga ollid
ehhitud.
18. Ja temma kõrwas olli Josabad, ja
temmaga sadda ja kahheksakümmend tuh-
hat, kes walmistud sõa tarwis.
19. Need ollid kunningat tenimas, isse
need, kedda kunningas panni keige Juda
tuggewa liñnade sisse seisma.

18. Peatük.

Josawati õnneto languksaminne.

1. Ja Josawatil olli paljo rikkust ja
auu, ja ta sai Ahabiga languksels.
2. Ja ta läks monne aasta pärrast alla
Ahabi jure Samaria, ja Ahab tappis
temmale paljo puddolojuksid ja weissid
ja rahwale, mis temmaga, ja kihhutas
tedda üllesminnema Ramoti, mis Kilea-
dis: 1 Kunn. 22, 2. n. t. s.
3. Ja Ahab, Israeli kunningas, ütles
Josawati, Juda kunninga wasto: Kas
sa tahhad minnoga tulla Ramoti Kileadi
male? ja ta ütles temmale: Otse kui sin-
na, nenda ollen minna, ja kui sinno rah-
was, nenda on minno rahwas, ja tahhan
sinnoga sõtta minna.
4. Ja Josawat ütles Israeli kunninga
wasto: Küssi, pallun ma, tännapääw
Jehowa sanna.
5. Ja Israeli kunningas koggus kokko
prohwetid nellisadda meest ja ütles nende
wasto: Kas meie peame minnema sõddi-
ma Ramoti wasto, mis Kileadis, ehk kas
ma pean järrele jätma? Ja nemmad üt-
lesid: Minne ülles, sest Jummal annab
sedda kunninga kätte.
6. Ja Josawat ütles: Eks siin olle weel
üks Jehowa prohwet, et meie temma käest
woiksime küssida?
7. Ja Israeli kunningas ütles Josa-
wati wasto: Siin on weel üks mees, et
woiks ta käest Jehowa nouu küssida, ag-
ga ma wihkan tedda, sest temma ei kulu-
ta mulle head, waid kurja keige omma ello
aia, se on Jimla poeg Mika: ja Josawat
ütles: Ärgo räkigo kunningas nenda.
1 Kunn. 22, 8. n. t. s.

8. Ja Israeli kunningas kutsus ühhe
üllema teenri ja ütles: Sada ruttuste
seie Jimla poeg Mika.
9. Ja Israeli kunningas ja Juda kun-
ningas Josawat istusid iggamees omma
aujärje peäl kalli riettega ehhitud, ja is-
tusid laia platsi peäl Samaria wärrawa
ees, ja keik prohwetid kulutasid prohweti
wisil nende ees.
10. Ja Kenaana poeg Sidkia olli enne-
sele raudsarwed teinud ja ütles: Nenda
ütleb Jehowa, nisuggustega pead sa Si-
ria rahwast kaewama, kunni sa neid saad
ärrakautanud.
11. Ja keik prohwetid kulutasid nenda
ja ütlesid: Minne ülles Ramoti, mis Ki-
leadi maal, ja se läbbäb sulle önneks, sest
Jehowa annab sedda kunninga kätte.
12. Ja käsk, kes läks Mikat kutsma, rä-
kis temma wasto ja ütles: Wata, proh-
wetitte sannad on head ühhest suust kun-
ninga wasto, et olgo nüüd sinno sanna
nenda, kui ühhe nende seast, ja rägi head.
13. Ja Mika ütles: Ni töeste kui Jeho-
wa ellab, tahhan ma sedda öölda, mis
minno Jummal rägib.
14. Ja ta tulli kunninga jure ja kunnin-
gas ütles ta wasto: Mika, kas peame
minnema Kileadi Ramoti wasto söddima,
ehk kas ma pean rahho seisma? Ja tem-
ma ütles: Minge ülles, se läbbäb teile
önneks, sest neid antakse teie kätte.
15. Ja kunningas ütles ta wasto: Kui
mittokorda pean ma sind wannutama, et
sa mo wasto ei pea muud räkima, kui töt,
Jehowa nimmel?
16. Ja ta ütles: Ma näggin keik Is-
raeli laiale pillatud ollewad mäggesid
mööda kui puddolojuksed, kel ep olle kar-
jast, ja Jehowa ütles: Eks neil olle is-
sandaid? iggaüks mingo rahhoga taggasi
omma koio.
17. Ja Israeli kunningas ütles Josa-
wati wasto: Eks ma so wasto üttelnud,
temma ei kuluta mulle head, kui agga
kurja.
18. Ja Mika ütles: Sepärrast kuulge
Jehowa sanna! Ma näggin Jehowa is-
tuwad omma aujärje peäl ja keik taewa
söawäe seiswad temma parramal ja ta
pahhemal pool.
19. Ja Jehowa ütles: Kes tahhab Aha-
bit Israeli kunningat melitada, et ta ül-
les läbbäb ja langeb Kileadi Ramoti? ja
Mika räkis weel: Üks ütles sedda wisi,
ja teine ütles teist wisi. 1 Kunn. 22, 20. n. t. s.
20. Ja üks waim tulli wälja ja seisis
Jehowa ees ja ütles: Minna tahhan ted-
da melitada; ja Jehowa ütles ta wasto:
Miska?
21. Ja ta ütles: Ma tahhan wäljaminn-
na ja walle waim olla keige temma proh-
wetitte suus; ja Jehowa ütles: Küll sin-
na tedda melitad ja saad ka woimust,
minne wälja ja te nenda.
22. Ja nüüd wata, Jehowa on walle
waimo annud nendesinnaste sinno proh-
wetitte suhho, ja Jehowa on so peäle kur-
ja räkinud.
23. Ja Kenaana poeg Sidkia tulli lig-
gi, ja löi Mikat körwa äre ja ütles: Mis
teed on Jehowa waim mo jurest ärraläi-
nud, et ta sinnoga piddi räkima?
24. Ja Mika ütles: Wata, sa saad näh-
ha sel päwal, kui sa ühhest kambrist teise
läbbäd eest ärrapuggema.
25. Ja Israeli kunningas ütles: Wötke
Mika ja wige tedda taggasi linna üllema
Ammoni jure ja kunninga poia Joasse
jure,
26. Ja üttelge: Nenda ütleb kunningas,
pange tedda wangikotta ja söötke tedda
waewalt leiwaga ja waewalt weega, kunni
ma rahhoga taggasi tullen.
27. Ja Mika ütles: Kui sa hästi tag-
gasi tulled rahhoga, ei olle Jehowa mitte
mo läbbi räkinud; ja ta ütles: Kuulge
keik rahwas!
28. Ja Israeli kunningas läks ülles ja
Juda kunningas Josawat Kileadi Ra-
moti.
29. Ja Israeli kunningas ütles Josa-
wati wasto: Ma tahhan teised rided sel-
ga panna ja nenda sötta minna, agga
sinna, panne ommad rided selga; ja Is-
raeli kunningas panni teised rided selga,
ja nemmad läksid sötta.
30. Ja Siria kunningas olli kässo an-
nud söawankritte pealikkuttele, kes tem-
mal ollid, ja üttelnud: Teie ei pea mitte
söddima ei wähhema egga surema wasto,
kui agga Israeli kunninga wasto üksi.
31. Ja se sündis, kui söawankritte pea-
likkud näggid Josawati, et nemmad ütle-
sid: Se on Israeli kunningas; ja nem-
mad pörasid ümber temma wasto söddi-
ma; ja Josawat kissendas ja Jehowa
aitis tedda, ja Jummal kohhutas neid
ärra temma kallalt.
32. Ja se sündis, kui söawankritte pealik-
kud näggid, et ta ei olnud Israeli kun-
ningas, siis läksid nemmad taggasi ta ju-
rest ärra.
33. Ja üks mees laskis ammoga om-
mast waggast melest, ja oskas Israeli
kunningat sinna wahhele, kus raudrie olli

ühtepandud, ja ta ütles kutsarile: Kalla ümber ja wi mind lerist wälja, sest ma ollen hawa sanud.

34. Ja taplus olli kange sel päwal, et Israeli kunningas piddi tölda jäma Siria rahwa wasto öhtoni, ja ta surri ärra sel aial, kui pääw loja läks.

19. Peatük.

Josawati nomitakse, ja ta teeb Jehowa mele pärrast.

1. Ja Josawat, Juda kunningas, läks taggasi omma kotta rahhoga Jerusalemma.

2. Ja Anani poeg, näggija Jeu, tulli wälja ta wasto ja ütles kunninga Josawati wasto: Kas öälat peab aitma, ja armastad sa neid, kes Jehowat wihkawad? Ja sepärrast peaks Jehowa käest suur wihha sinno peäle tullema.

3. Ommeti on häid asjo so jurest leitud, et sa ied olled ärrasaatnud siit ma peält ja omma süddant walmistand Jummalat noudma. p. 17. 3. n. t. s.

4. Ja Josawat ellas Jerusalemmas ja läks jälle wälja rahwa sekka Peersebast Ewraimi mäggisest maast sadik, ja satis neid jälle Jehowa, nende wannematte Jummala pole.

5. Ja seädis kohtomoistjad senna male keik Juda tuggewa liñnade sisse, iggaühhe liñnale.

6. Ja ütles kohtomoistjatte wasto: Wadage, mis teie tete, sest teie ei moista mitte innimessele kohhut, waid Jehowale, ja temma on teiega kohto asjas.

7. Ja nüüd olgo Jehowa hirm teie peäl, hoidke ja tehke, sest Jehowa meie Jummala jures ep olle mitte köwwerust egga luggupiddamist innimessist, egga annette wastowötmist.

8. Ja ka Jerusalemma seädis Josawat Lewitidest, ja preestrittest ja Israeli wannematte peamehhist Jehowa kohto tarwis ja rioasjade tarwis, kui nemmad said taggasi tulnud Jerusalemma.

9. Ja ta kästis neid ja ütles: Nenda peate teie teggema Jehowa kartusses, truusses ja heakohtlasest süddamest,

10. Ja keige rioasja pärrast, mis teie ette tulleb teie wendadest, kes omma liñnade sees ellawad, werre ja werre wahhel, käsoöppetusse ja käsko, seädmiste ja kohtoseäduste wahhel peate teie neid maenitsema, et nemmad ei sa süallusets Jehowa ees, ja ei sa suur wihha teie peäle ja teie wendade peäle; nenda peate teie teggema, et teie ei sa süallusets.

11. Ja wata, üllem preester Amarja on teie jures keige Jehowa asjade sees, ja Sebadja, Ismaeli poeg, Juda sou würst keige kunninga asjade sees, ja üllewatajad, kes Lewitid, on teie ees: olge wahwad ja tehke, mis kohhus, ja Jehowa on öiglasega.

20. Peatük.

Josawat saab abbi Jehowa käest waenlaste wasto.

1. Ja se sündis pärrast sedda, et Moabi lapsed ja Ammoni lapsed ja nendega need, kes Ammonittest palgatud, tullid Josawati wasto söddima;

2. Ja nemmad tullid ja andsid Josawatile teäda ja ütlesid: Sinno peäle tulleb suur hulk teine poolt merd ja Siria maalt, ja wata, nemmad on Atsetsontamaris, se on Engeddi.

3. Ja temma kartis, ja Josawat pöris ommad silmad Jehowat noudma, ja laskis wälja kulutada paastopäwa keige Juda maal.

4. Ja Juda rahwas koggusid kokko Jehowa käest abbi otsima; nemmad tullid ka keigist Juda liñnadest Jehowat otsima.

5. Ja Josawat seisis Juda ja Jerusalemma koggodusses Jehowa koias ue oue ees,

6. Ja ütles: Jehowa, meie wannematte Jummal, eks sinna olle sesamma Jummal taewas? Ja sinna olled wallitseja keige rahwa kunningriikide ülle, ja sinno käes on rammo ja wäggi, ja ükski ei woi sinno wasto seista.

7. Eks sinna meie Jummal olle sellesinnatse ma rahwa omma Israeli rahwa eest ärraaianud, ja sedda annud iggawessets aiaks omma söbra Abraami soule?

8. Ja nemmad on seäl ellanud, ja sulle siñna ehhitanud pühha hone sinno nimmele ja ütelnud:

9. Kui meie peäle tulleb önnetus, mök, nuhtlus ja katk ja nälg, siis tahhame meie seista siin koia ees ja sinno ees, sest so nimmi on siin koias; ja meie tahhame kissendada so pole ommast kitsikussest, siis wötta kuulda ja abbi sata. r. 6. 28.

10. Ja nüüd wata, Ammonid ja Moabid, ja Seiri mäggise ma rahwas, kelle maalt sa ei lasknud Israeli läbbikäia, kui nemmad Egiptusse maalt tullid; sest nemmad läksid neist möda, ja ei kautand neid mitte ärra.

11. Ja wata, needsammad maksawad meie kätte, et nemmad tullewad meid wäljaaiama sinno pärrismaalt, mis sa meile annud pärrida.

12. Meie Jummal, eks sa tahha nende peäle kohhut moista? Sest meie sees ep olle rammo selle sure hulga wasto, mis meie peäle tulleb, ja meie ei tea mitte, mis meie peame teggema, waid sinno peäle watawad meie silmad.

13. Ja keik Juda olli seismas Jehowa ees, ka nende wäetimad lapsed, nende naesed ja nende lapsed.

14. Ja Jaasieli peäle, kes Asawi lastest, Lewiti Matanja poia Jeieli poia Benaja poia Sekarja poeg olli, temma peäle tulli Jehowa Waim koggodusse keskel.

15. Ja ta ütles: Pange tähhele keik Juda ja Jerusalemma rahwas ja kunningas Josawat, nenda ütleb Jehowa teile: Ärge teie kartke ja ärge ehmatage mitte ärra selle sure hulga pärrast, sest se polle teie, waid Jummala taplus.

16. Homme minge alla nende wasto; wata, nemmad on üllestullemas sinna, kust Sitsist üllesminnakse, ja teie sate nende wasto orro otsas, mis Jerueli körwe ees.

17. Teile ep olle seäl söddimist tarwis; astuge senna, seiske ja wadage Jehowa abbi, kes teiega, oh Juda ja Jerusalemma rahwas; ärge kartke ja ärge ehmatage ärra, minge homme wälja nende wasto, sest Jehowa on teiega.

18. Ja Josawat kummardas silmili mahha, ja keik Juda ja Jerusalemma rahwas heitsid Jehowa ette mahha ja kummardasid Jehowat.

19. Ja Lewitid, Keati lastest sa Kora lastest, wötsid kätte Jehowat Israeli Jummalat sure heälega körgeste kita.

20. Ja nemmad tousid hommiko warra ülles ja läksid wälja Tekoa körwe pole, ja kui nemmad wäljaläksid, seisis Josawat ja ütles: Kuulge mind Juda ja Jerusalemma rahwas, uskuge Jehowa omma Jummala sisse, siis sate teie kinnitud; uskuge temma prohwetid, siis lähhäwad teie asjad hästi korda. Ebr. 11, 1. n. t. s.

21. Ja ta piddas rahwaga nouu ja seädis need, kes laulsid Jehowale ja kes kiitsid Temma pühha auu, kui nemmad wäljaläksid walmistud söameeste ees, ja ütlesid: Tunnistage Jehowa auu ülles, sest temma heldus kestab iggaweste. –

22. Ja sel aial, kui nemmad hakkasid öiskama ja kiitma, satis Jehowa warritsejad Ammoni laste, Moabi ja Seiri mäggise ma rahwa wasto, kes ollid tulnud Juda wasto, ja neid lödi mahha.

23. Ja Ammonid ja Moabid seisid Seiri mäggise ma rahwa wasto neid sutumaks ärrakautamas ja ärrahukkamas, ja kui nemmad Seiri rahwa said ärralöppetanud, siis aitsid nemmad teine teist ärrarikkuda.

24. Ja kui Juda tulli wahhitorni jure körwe pole, siis waatsid nemmad hulga pole, ja wata, nemmad ollid surnud kehhad, need maggasid maas, ja ükski ei peäsend ärra.

25. Ja Josawat tulli omma rahwaga nende saki ärrarisuma ja nemmad leidsid nende jurest paljo, ni hästi warrandust, kui surno kehhasid ja kallid riisto, ja nemmad wötsid ennestele seält ärra ni paljo, et nemmad ei sudand kanda, ja nemmad ollid kolm päwa saki risumas, sest sedda olli paljo.

26. Ja neljandamal päwal koggusid nemmad kitusse orgo, sest seäl kiitsid nemmad Jehowat, sepärrast pannid nemmad selle paigale nimme: kitusse org, tännapäwani.

27. Ja keik Juda ja Jerusalemma mehhed läksid taggasi ja Josawat nende eestotsas, et nemmad taggasi piddid tullema Jerusalemma römoga, sest Jehowa olli neid römustanud nende waenlaste pärrast.

28. Ja nemmad tullid Jerusalemma nablimängide ja kannelde ja trumpetittega Jehowa kotta.

29. Ja Jummala hirm sai keige made kunningrikide peäle, kui nemmad kuulsid, et Jehowa Israeli waenlaste wasto olli söddind.

30. Ja Josawati kunningrikis olli rahholinne assi, ja temma Jummal andis temmale hingada seäl ümberkaudo.

31. Ja Josawat wallitses Juda ülle; wiis aastat neljatkümmend olli ta wanna, kui ta kunningaks sai, ja wiis aastat kolmatkümmend wallitses temma Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Asuba, Silli tüttar. 1 Kunn. 22, 42.

32. Ja ta käis omma issa Asa te peäl, ja ei lahkund mitte ärra seält peält, ja teggi, mis öige Jehowa silma ees.

33. Agga körged paigad ei sanud mitte ärra, sest rahwas ei olnud weel mitte omma süddant walmistanud omma wannematte Jummala pole.

34. Ja mis weel tulleks Josawati essimessist ja wiimsist asjust öölda, wata, need on ülleskirjotud Anani poia Jeu asjade sekka, mis üllespandud Israeli kunningatte ramatusse.

35. Ja pärrast sedda heitis Josawat, Juda kunningas, ühte nouusse Ahasja,

Israeli kunningaga, se teggi öiete öälat tööd.
36. Ta heitis agga temmaga ühte nouus-
se laewo teggema, mis piddid Tarsisi min-
nema, ja nemmad teggid laewad Etsjon-
keberis.
37. Ja Todawa poeg Elieser Maresast
räkis prohweti wisil Josawati wasto ja
ütles: Et sa olled ühte nouusse heitnud
Ahasjaga, siis on Jehowa so tö ärralöh-
kunud; ja laewad said hukka, ja ei saand
mitte Tarsisi minna. 1 Kunn. 22. 49.

21. Peatük.

Juda kunninga Jorami kurjad asjad ja teud.

1. Ja Josawat läks maggama omma
wannemattega ja tedda maeti mahha ta
wannematte jure Taweti linna, ja temma
poeg Joram sai kunningaks ta assemele.
2 Kunn. 8. 16.
2. Ja temmal ollid wennad, kes Josa-
wati poiad, Asarja, ja Jehiel, ja Sekar-
ja, ja Asarja, ja Mikael, ja Sewatja;
need keik ollid Israeli kunninga Josawa-
ti poiad.
3. Ja nende issa olli neile paljo andid
annud, hõbbedat ja kulda ja kallid asjo
ja tuggewaid linno Juda maal, agga kun-
ningrigi andis ta Joramile, sest ta olli
essimenne poeg.
4. Ja kui Joram omma issa kunning-
rigi peäle sai ja ennast olli kinnitanud,
siis tappis ta keik ommad wennad ärra
moögaga, ja ka monned Israeli würs-
tidest.
5. Kaks aastat neljatkümmend olli Jo-
ram wanna, kui ta kunningaks sai, ja
kahheksa aastat wallitses temma Jerusa-
lemmas.
6. Ja käis Israeli kunningatte te peäl,
nenda kui Ahabi suggu olli teinud; sest
Ahabi tüttar olli temmale naeseks; ja ta
teggi kurja Jehowa silma ees.
7. Ja Jehowa ei tahtnud mitte Taweti
suggu ärrarikkuda seädusse pärrast, mis
ta teinud Tawetiga, ja nenda kui ta olli
öölnud, et ta tahtis anda lambi temmale
ja ta poegadele iggal aial. 2 Sam. 7. 12.
8. Temma aial tagganesid Edomid Ju-
da wallitsusse alt ärra ja töstsid kunninga
enneste ülle.
9. Sest Joram olli läinud omma würs-
tidega ja keik söawankrid temmaga, ja se
sündis, et ta öse üllestousis ja löi Edo-
mid mahha, kes temma ümber ollid, ja
nende söawankritte pealikkud.
10. Siiski tagganesid Edomid Juda
wallitsusse alt ärra tännapäwani: siis
sel aial tagganes Libna temma wallitsus-
se alt ka ärra, sest ta olli Jehowa omma
wannematte Jummala mahajätnud.
11. Ta teggi ka körgid paiko Juda mäg-
gede peäle, ja satis Jerusalemma rahwa
horatööd teggema, ja kihhutas ka Judat
sedda teggema.
12. Ja temma kätte sai kirri prohweti
Elia käest, ses öldi: Nenda ütleb Jeho-
wa, so issa Taweti Jummal, sepärrast et
sa ep olle käinud omma issa Josawati te-
de peäl egga Juda kunninga Asa tede
peäl;
13. Waid olled käinud Israeli kunnin-
gatte te peäl, ja olled Juda ja Jerusalem-
ma rahwa saatnud horatööd teggema,
nenda kui Ahabi suggu on saatnud hora-
tööd teggema, ja olled ka ommad wennad
omma issa perrest, kes parramad sid,
ärratapnud.
14. Wata, Jehowa wöttab sure nuht-
lussega nuhhelda sinno rahwast, ja so
poege ja so naest, ja keik so warrandust,
15. Ja sind raske haigustega, so sissi-
konda haigussega, senni kui so sissikond
haigusse pärrast pääw päwalt wäljaläh-
häb.
16. Ja Jehowa ärratas Jorami wasto
Wilistitte ja Arabitte waimo, kes Mora
rahwa körwas.
17. Ja nemmad tullid ülles Juda male
ja tungisid wäggise senna sisse, ja wisid
wangi keik warrandusse, mis kunninga
koiast leiti, ja ka temma poiad ja ta nae-
sed, ja temmale ei jänud mitte poega jär-
rele, kui agga temma wähhem poeg Joa-
has.
18. Ja pärrast keik sedda nuhtles Jeho-
wa tedda sissikonna haigussega, mis ei
woind parraneda.
19. Ja se olli nenda ühhest päwast teise,
ja kui kahhe aasta aeg otsa sai, läks tem-
ma sissikond- ta haigussega wälja, ja ta
surri ärra pahha töwwesse; ja temma
rahwas ei teinud temmale mitte pölleta-
mist, kui ta wannemattele pölletaminne
olnud.
20. Kaks aastat neljatkümmend olli ta
wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallit-
ses kahheksa aastat Jerusalemmas; ja ta
läks omma teed, ükski ei holind temmast,
ja nemmad matsid tedda mahha Taweti
linna, agga ei mitte kunningatte hauda-
de sisse.

22. Peatük.

Ahasja kurjad teud; ta emma Atalja nisamma hea.

1. Ja Jerusalemma rahwas töstsid temma norema poia Ahasja kunningaks ta asemele; sest wäebulgad, mis Juda leri tullid Arabittega, ollid keik essimessed poiad ärratapnud, sepärrast sai Jorami poeg Ahasja Juda kunningaks. 2 Kunn. 8, 24.

2. Kaks aastat wietkümmend olli Ahasja wanna, kui ta kunningaks sai, ja ühhe aasta wallitses temma Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Atalja, Omri tüttar.

3. Temma käis ka Ahabi sou tede peäl, sest ta emma olli ta nouuandja, et ta öälat tööd teggi.

4. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees nenda kui Ahabi suggu, sest nemmad ollid temma nouuandjad pärrast temma issa surma temma hukkatusseks.

5. Temma käis ka nende nouus ja läks Israeli kunninga Ahabi poia Joramiga sötta Asaeli, Siria kunninga wasto Kileadi Ramoti, ja Siriamehhed löid Jorami mahha.

6. Ja ta läks taggasi, et ta ennast piddi laskma parrandada Jisreelis, sest temmal ollid hawad, mis nemmad temmale lönud Ramas, kui ta sõddis Asaeli, Siria kunninga wasto; ja Jorami poeg Asarja, Juda kunningas, tulli alla Joramit, Ahabi poega watama Jisreelis, sest ta olli haige.

7. Ja Jummalast tulli, Ahasja hukkatusseks, et ta tulli Jorami jure; ja kui ta tulli, läks ta wälja Joramiga Nimsi poia Jeu wasto, kedda Jehowa olli woidnud, et ta piddi Ahabi sou ärrakautama. 2 Kunn. 9, 7. 8.

8. Ja se sündis, kui Jeu piddi Ahabi suggu nuhtlema, siis leidis ta Juda würstid ja Ahasja wendade poiad, kes Ahasja teenrid ollid, ja tappis neid ärra. 2 Kunn. 10, 13.

9. Ja ta otsis Ahasjat ja nemmad wötsid tedda kinni, sest ta olli warjule puggenud Samaria, ja nemmad wisid tedda Jeu jure, ja surmasid tedda ärra ja matsid tedda mahha, sest nemmad ütlesid: Temma on Josawati poeg, kes Jehowat noudis teigest ommast süddamest; ja Ahasja soul ep olnud keddagi, kel rammo olleks olnud kunningriki üllespiddada.

10. Kui Atalja, Ahasja emma, näggi, et temma poeg olli surnud: siis wöttis ta kätte ja tappis kui katk keik Juda seltsi kunningliko sou ärra. 2 Kunn. 11, 1. n. t. s.

11. Ja Josabat, kunninga tüttar, wöttis Ahasja poia Joasse, ja warrastas tedda kunninga poegade seast, kedda surmati, ärra, ja panni tedda ja temma amme ühte maggades-kambrisse; ja nenda panni Josabat, kunninga Jorami tüttar, preestri Jojada naene, tedda warjule (sest ta olli Ahasja öde) Atalja eest, et ta tedda mitte ei sanud surmata.

12. Ja ta olli nende jures Jummala koias, kus ta warjul seisis, kuus aastat, ja Atalja wallitses ma ülle.

23. Peatük.

Joasi töstetakse kunningrigi peäle; Atalja surm.

1. Ja seitsmendal aastal kinnitas ennast Jojada ja wöttis ennesega seädusse alla pealikkud igga saa ülle, Jeroami poia Asarja, ja Joanani poia Ismaeli, ja Obedi poia Asarja, ja Adaja poia Maaseja, ja Sikri poia Elisawati. 2 Kunn. 11, 4. n. t. s.

2. Ja nemmad käisid Juda ma läbbi ja koggusid kokko Lewitid keigist Juda linnadest, ja Israeli wannematte peamehhed, ja tullid Jerusalemma.

3. Ja keik koggodus teggi seädusse Jummala koias kunningaga; ja Jojada ütles neile: Wata, kunninga poeg peab kunningaks sama, nenda kui Jehowa on räkinud Taweti poegade pärrast.

4. Se on se assi, mis teie peate teggema: kolmas ossa teist, kes tullewad pühhapäwal, preestrittest ja Lewitidest, peawad wärrawa läwwe hoidjad ollema,

5. Ja teine kolmas ossa kunninga koias, ja kolmas ossa pohja wärrawas, ja keik rahwas Jehowa koia ouede sees.

6. Ja ärgo mingo Jehowa kotta ükski mu, kui preestrid ja Lewitid, kes tenistust tewad, need mingo sisse, sest nemmad on pühhad, ja keik rahwas piddago Jehowa wahti.

7. Ja Lewitid peawad ümberringi kunninga piirma, iggalmehhel olgo ta söariistad temma käes, ja kes koia sisse tulleb, se peab surma pandama; ja olge teie kunninga jures, kui ta sissetulleb ja wäljaläbbäb.

8. Ja Lewitid ja keik Juda rahwas teggid keik sedda möda, kui preester Jojada olli käsknud, ja wötsid iggamees ommad mehhed, kes hingamisse päwal sissetullid nendega, kes sel hingamisse päwal wäljalässid; sest preester Jojada ei lasknud neid korralissi mitte lahti.

9. Ja preester Jojada andis pealikkut-
tele igga saa ülle pigid ja wähhemad ja
suremad kilbid, mis kunninga Taweti
pärralt olnud, mis Jummala koias ollid.
10. Ja ta seädis keik rahwa, ja iggaühhe
kä olli temma wiskodda koia parrama
külje poolt koia pahhema külje pole, altari
ja koia liggi kunninga jure ümberringi.
11. Ja nemmad töid kunninga poia
wälja ja pannid kroni ta pähhä ja and-
sid tunnistussferamato temma kätte, ja
töstsid tedda kunningaks, ja Jojada ja
temma poiad woidsid tedda ja ütlesid:
Ellago kunningas!
12. Kui Atalja kulis rahwa heält, kes
kokkojooksid ja kunningat kiitsid; siis tulli
ta rahwa jure Jehowa kotta,
13. Ja näggi, ja wata, kunningas seisis
omma ausamba jures, kust sissemiñnakse,
ja pealikkud ja trumpetid kunninga jures,
ja keik ma rahwas olli römus ja puhhus
trumpetittega, ja lauljad laulomängidega
ja andsid teäda, et piddi kiitma; ja Atal-
ja kärristas ommad rided löhki ja ütles:
Sallaja kurri nou, sallaja kurri nou!
14. Ja preester Jojada satis wälja pea-
likkud igga saa ülle, kes wäe ülle ollid, ja
ütles nende wasto: Wige tedda riddade
seest wälja, ja kes ta järrele lähhäb, se peab
moögaga surma pandama; sest preester
ütles: Teie ei pea tedda mitte Jehowa
kotta surmama.
15. Ja nemmad teggid temmale maad,
ja ta tulli siñna, kust hooste wärrawast
sisseminnakse kunninga kotta, ja nemmad
surmasid tedda siñna ärra.
16. Ja Jojada teggi seädusse ennese ja
keige rahwa, ja kunninga wahhel, et nem-
mad piddid Jehowale rahwaks ollema.
17. Ja keik rahwas tullid Paali kotta ja
kiskusid sedda mahha ja murdsid temma
altarid ja ta kuiud katki, ja Paali preestri
Mattani tapsid nemmad ärra altaritte
ees. 2 Kunn. 11. 18.
18. Ja Jojada seädis ammetid Jehowa
koias preestritte läbbi, kes Lewitid, kedda
Tawet olli jagganud Jehowa koia ülle,
et nemmad Jehowa pölletamisse ohwrid
piddid ohwerdama, nenda kui kirjotud
Mosesse käsoöppetussesse, römoga ja
lauloga, Taweti seädmisse järrele.
19. Ja ta seädis wärrawa hoidjad Je-
howa koia wärrawatte ülle, et ei piddand
sissesama, kes rojane ühhegi asja pär-
rast.
20. Ja ta wöttis pealikkud igga saa ülle
ja suresugguseд, ja rahwa wallitsejad, ja
keik ma rahwa, ja wiis kunninga Jehowa
koiast alla, ja nemmad läksid üllemast
wärrawast läbbi kunninga kotta, ja pan-
nid kunninga istuma kunningrigi aujärje
peäle.
21. Ja keik ma rahwas ollid röömsad,
ja liñnal olli rahholinne asi, kui nem-
mad Atalja moögaga said surmanud.

24. Peatük.

Joasse hea ja kurri wallitsus, uhkus, nuhtlus, surm.

1. Seitse aastat olli Joas wanna, kui
ta kunningaks sai, ja wallitses nellitüm-
mend aastat Jerusalemmas, ja ta emma
nimmi olli Sibja Peersebast.
2 Kunn. 12. 1. n. t. s.
2. Ja Joas teggi, mis öige Jehowa
silma ees, keige preestri Jojada ello aia.
3. Ja Jojada wöttis temmale kaks naest,
ja ta sünnitas poege ja tütrid.
4. Ja pärrast sedda sündis, et Joasse
süddames nou olli, Jehowa kodda par-
randada.
5. Ja ta koggus kokko preestrid ja Le-
witid, ja ütles neile: Minge wälja Juda
liñnade sisse ja kogguge keige Israeli
käest rahha, omma Jummala kodda koh-
hendada, ni paljo kui igga aasta jouab,
ja teie ruttage selle asjaga; agga Lewitid
ei ruttand mitte.
6. Ja kunningas kutsus Jojada, kes
üllem preester, ja ütles temmale: Miks
ei kula sa Lewitide järrele, et nemmad
Judast ja Jerusalemmast toolsid makso,
mis Jehowa sullane Moses seädnud, ja
Israeli koggodus tonud tunnistusse telgi
tarwis. 2 Mos. 30. 12. 13.
7. Sest iggise öäla Atalja poiad ollid
Jummala koiale kahjo teinud, ja kullutasid
ka keik, mis Jehowa koiale olli pühhitse-
tud, Paalitte tarwis.
8. Ja kunningas ütles, et nemmad ühhe
laeka piddid teggema ja sedda pannema
Jehowa koia wärrawasse wäljaspiddi.
9. Ja nemmad andsid sannumed Juda
ja Jerusalemma rahwale, et nemmad
piddid toma Jehowale makso, mis Mo-
ses, Jummala sullane, Israeli peäle olli
pannud körbes.
10. Ja keik würstid ollid röömsad ja
keik rahwas, ja töid ja wiskasid sedda laek-
kasse, kunni nemmad keik said annud.
11. Ja se sündis sel aial, kui laegas
kunninga üllewatajatte jure sai widud
Lewitide läbbi, ja kui nemmad näggid, et
paljo rahha sees olli: siis läks kunninga
kirjotaja, ja kes üllemast preestrist seätud,
ja tühjendasid laeka, ja kandsid sedda ja

pannid sedda jälle temma paigale; nenda teggid nemmad pääw päwalt ja koggusid paljo rahha.
12. Ja kunningas ja Jojada andsid sedda neile, kelle holeks Jehowa koia tenistusse tö olli, ja nemmad palkasid kiwwiseppi ja puseppi, kes Jehowa kodda piddid parrandama, ja ka raud- ja waskseppi, kes Jehowa kodda piddid kohhendama.
13. Ja need, kelle holeks tö olli, teggid et tö korda läks nende läbbi; ja nemmad seatsid Jummala koia walmis, nenda kui se piddi ollema, ja teggid sedda tuggewaks.
14. Ja kui nemmad tö said löppetanud, tõid nemmad kunninga ja Jojada ette, mis rahhast ülle olli, ja temma laskis sest tehha riisto Jehowa koia tarwis, tenistusse ja ohwerdamisse riisto ja suitsetamisse rohho kausa ja kuld- ja höbberiisto; ja nemmad ohwerdasid pölletamisse ohwrid Jehowa koias allati, ni kaua kui Jojada ellas.
15. Ja Jojada sai wannaks ja küll ellanud, ja surri ärra, sadda ja kolmkümmend aastat olli ta wanna, kui ta ärrasurri.
16. Ja nemmad matsid tedda mahha Taweti linna kunningatte jure, sest ta olli head teinud Israelis Jummala ja temma koia kohta.
17. Ja pärrast Jojada surma tullid Juda würstid ja kummardasid kunninga ette; siis wöttis kunningas neid kuulda.
18. Ja nemmad jätsid mahha Jehowa omma wannematte Jummala koia, ja tenisid issi ja ebbajummalaid; ja suur wihha tulli Juda ja Jerusalemma peäle sesinnatse nende sü pärrast.
19. Ja ta läkkitas nende jure prohwetid, neid pöörma Jehowa pole, ja nemmad maenitsesid neid kowwaste, agga nemmad ei wötnud kuulda.
20. Ja Jummala waim panni kui ride ennese ümber Sekarja, preestri Jojada poia, ja ta seisis üllewel rahwa ees, ja ütles neile: Nenda ütleb Jummal: Mispärrast astute teie ülle Jehowa käskude? Ja se ei läbbä teile mitte korda, sest teie ollete Jehowa mahhajätnud, sepärrast jättab Ta teid mahha.
21. Ja nemmad piddasid sallajat kurja nou temma wasto, ja wiskasid tedda kiwwidega surnuks kunninga käsko järrele Jehowa koia oues.
22. Ja kunningas Joas ei mötlelnud mitte heateggemisse peäle, mis teise issa Jojada temmale olli teinud, ja tappis temma poia ärra; ja Sekarja ütles, kui ta surri: Küll Jehowa nääb ja kulab järrele.
23. Ja se sündis, kui aasta ümber sai, et Siria söawäggi temma wasto ülles tulli, ja nemmad tullid Juda male ja Jerusalemma ja rikkusid keik rahwa üllemad ärra rahwa seast, ja keik omma sagi läkkitasid nemmad Tamaskusse kunninga jure.
24. Sest pisko meestega tulli Siria wäggi, ja Jehowa andis wägga sure wäe nende kätte; sest nemmad ollid Jehowa, omma wannematte Jummala mahhajätnud, ja teised pannid Joasse peäle öiged nuhtlussed.
25. Ja kui nemmad temma jurest ärralätsid, (sest nemmad jätsid tedda suurte haiguste sisse,) siis piddasid temma sullased sallajat kurja nou ta wasto, preestri Jojada poegade werre pärrast, ja tapsid tedda ärra temma wodi peäl, et ta ärrasurri; ja nemmad matsid tedda mahha Taweti linna, agga nemmad ei matnud tedda mitte mahha kunningatte haudade sisse. 2 Kunn. 12. 20. 21.
26. Ja need kes temma wasto sallajat kurja nou piddanud, ollid Sabad, Simati Ammoninaese poeg, ja Josabad, Simriti Moabinaese poeg.
27. Ja temma poiad, ja ni mitto rasket ettekulutamist temma wasto, ja Jummala koia ehhitaminne, wata, need asjad on üllestirjotud kunningatte sündinud asjade ramatusse; ja Amatsja, temma poeg, sai kunningaks ta assemele.

25. Peatük.

Amatsja head ja kurjad asjad ja teud.

1. Wiis aastat kolmatkümmend olli Amatsja wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas ühheksa aastat kolmatkümmend, ja ta emma nimmi olli Joadan Jerusalemmast.
2 Kunn. 14. 1. 2. n. t. s.
2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, agga mitte heakohtlasest süddamest.
3. Ja se sündis, kui kunningriik temmale sai kinnitud, siis tappis ta ommad sullased ärra, kes kunninga, temma issa ollid mahhalönud. p. 24. 25. 26.
4. Agga nende lapsi ei tapnud ta mitte ärra, waid nenda kui kirjotud on kässoöppetussesse, Mosesse ramatusse, kus Jehowa käsknud ja üttelnud: Issad ei pea surrema laste pärrast, ja lapsed ei pea mitte surrema issade pärrast, waid

nemmad peawad surrema iggamees omma patto pärrast. 5 Mos. 24, 16.

5. Ja Amatsja koggus Juda kokko ja seädis neid wannematte perresid möda pealikkutte alla igga tuhhande ülle ja pealikkutte alla igga saa ülle, keige Juda ja Penjamini rahwa seas, ja lugges ärra neid, kes kahhekümne-aastased ja peäle, ja leidis neid kolmsadda tuhhat ärrawallitsetud meest, kes woisid sötta minna ja piki ja kilpi kanda.

6. Ja ta palkas Israelist sadda tuhhat wäggewat wahwat meest saa höbbetalenti eest.

7. Ja üks Jummala mees tulli ta jure ja ütles: Kunningas, ärgo mingo mitte Israeli wäggi sinnoga; sest Jehowa ei olle mitte Israeliga, ei ühhegi Ewraimi lapsega.

8. Waid minne sinna üksi, te hästi, olle wahwa söddima; muido lasseb Jummal sind kommistada waenlaste ette; sest Jummala kä on rammo aidata ja lasta kommistada.

9. Ja Amatsja ütles Jummala mehhele: Mis pean ma teggema nende saa talentiga, mis ma Israeli wäehulkadele ollen annud? Ja Jummala mees ütles; Jehowa kä on paljo ennam sulle anda kui sedda.

10. Ja Amatsja lahhutas neid ärra, wäehulgad, mis temma jure tulnud Ewraimist, et nemmad omma paika piddid minnema; ja nende wihha süttis wägga pöllema Juda wasto, ja nemmad läksid taggasi omma paika tulise wihhaga.

11. Ja Amatsja kinnitas ennast, ja wiis omma rahwa wälja, ja läks sola orgo, ja löi Seiri lapsist kümmetuhhat mahha. 2 Kunn. 14, 7.

12. Ja Juda lapsed wötsid wangi kümmetuhhat ellawalt ja wisid neid ühhe kaljo otsa, ja wiskasid neid kaljo otsast mahha, ja need keik läksid lõhki.

13. Ja wäehulkade mehhed, kedda Amatsja laskis taggasi minna, et nemmad ei piddand temmaga sötta tullema, need tullid keigilt poolt Juda linnade sisse Samariast Pettoronist sadik, ja löid neist mahha kolmtuhhat ja risusid paljo saki ärra.

14. Ja se sündis pärrast sedda, kui Amatsja sai tulnud Edomid mahhalömast, siis töi temma Seiri laste jummalad ja panni neid ennesele jummalaiks, ja kummardas nende ette ja suitsetas neile.

15. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Amatsja wasto, ja ta läkkitas temma jure ühhe prohweti ja ütles temma wasto: Mispärrast olled sa selle rahwa jummalaid noudnud, kes omma rahwast ep olle mitte peästnud sinna käest?

16. Ja se sündis, kui prohwet temma wasto räkis, siis ütles ta temmale: Kas sind on pandud kunninga nouuandjaks? Et seisa rahho! mispärrast peab sind lödama? Ja prohwet jäi rahho seisma ja ütles: Ma tunnen, et Jummal on nouu piddanud, sind ärrarikkuda, et sa sedda olled teinud ja ei wötta mo nouu mitte kuulda.

17. Ja Amatsja, Juda kunningas, piddas nouu ja läkkitas Israeli kunninga Jeu poia Joahasse poia Joasse jure, ja ütles: Tulle, katsugem teine teise silmi. 2 Kunn 14, 8.

18. Ja Israeli kunningas Joas läkkitas Juda kunninga Amatsja jure ja ütles: Orjawits, mis Libanonis, läkkitas seedripu jure mis Libanonis, ja ütles: Anna omma tüttar mo poiale naeseks; agga metsellajad, mis Libanonis, tullid ta peäle ja tallasid orjawitsa ärra.

19. Sa mötled, wata, sa olled Edomid mahhalönud, sepärrast aiab sind so süddame ennam auu püüdma; jä nüüd omma kotta istuma, mispärrast tulled sa taplema ennese kahjuks, et sa langed, sinna ja Juda sinnoga.

20. Agga Amatsja ei wötnud kuulda, sest Jummalast olli se, et ta neid piddi andma Joasse kätte, et nemmad Edomi jummalaid ollid noudnud.

21. Ja Joas Israeli kunningas tulli üles, ja nemmad katsusid teine teise silmi, temma ja Amatsja, Juda kunningas, Petsemesis, mis Juda pärralt.

22. Ja Juda lödi mahha Israeli ette, ja nemmad pöggenesid ärra iggamees omma telki.

23. Ja Israeli kunningas Joas wöttis kinni Joahasse poia Joasse poia Amatsja, Juda kunninga, Petsemesis, ja wiis tedda Jerusalemma, ja murdis nellisadda künart Jerusalemma mürist mahha Ewraimi wärrawast nurga wärrawast sadik.

24. Ja wöttis keik kulla ja höbbeda ja keik riistad, mis Jummala koiast leiti Obed-edomi jurest ja keik kunninga koia warrandusse, ja wöttis mehhi pandiks, ja läks taggasi Samaria.

25. Ja Joasse poeg Amatsja, Juda kunningas, ellas pärrast sedda kui Joahasse poeg Joas, Israeli kunningas, sai surnud, wiisteistkümmend aastat.

26. Ja mis weel tulleks öölda Amatsja

essimessist ja wiimsist asjust, wata, eks
need olle ülleskirjotud Juda ja Israeli
kunningatte ramatusse?
27. Ja sest aiast, kui Amatsja Jehowa
järrelt ärralahkus, piddasid nemmad sal-
lajat kurja nouu ta wasto Jerusalemmas,
ja ta pöggenes ärra Lakisi, ja nemmad
läkkitasid temma järrele Lakisi ja surmasid
tedda siñna ärra.
28. Ja nemmad wisid tedda hoostega
ärra ja matsid tedda mahha ta wanne-
matte jure Juda liñna.

26. Peatük.

Usia essite wagga, pärrast uhke; temma nuhtlus.

1. Ja keik Juda rahwas wötsid Usia,
ja temma olli kuusteistkümmend aastat
wanna, ja töstsid tedda kunningaks tem-
ma issa Amatsja assemele. 2 Kunn. 14, 21.
2. Temma ehhitas Eloti ja satis sedda
jälle Juda kätte, pärrast sedda kui kun-
ningas sai maggama läinud omma wan-
nemattega.
3. Usia olli kuusteistkümmend aastat
wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallit-
ses kaks aastat kuekümmend Jerusalem-
mas, ja ta emma nimmi olli Jekolja Je-
rusalemmast.
4. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma
ees, keik sedda möda kui ta issa Amatsja
olli teinud.
5. Ja ta olli Jummalat noudmas Se-
karja päiwil, kes tark olli Jummala näg-
gemisse peäle; ja neil päiwil, kui ta Je-
howat noudis, laskis Jummal temmale
keik korda miñna.
6. Ja ta läks wälja ja söddis Wilistitte
wasto, ja kiskus mahha Katti müri, ja
Jabne müri, ja Asdodi müri, ja ehhitas
liñno Asdodi ja Wilistitte jure.
7. Ja Jummal aitis tedda Wilistitte
wasto ja Arabitte wasto, kes ellasid Kur-
baalis ja Meunitte wasto.
8. Ja Ammonid andsid Usiale andid, ja
temma nimmi läks kuulsaks siñna male,
kust Egiptusse miñnakse, sest ta kinnitas
ennast üpris wägga.
9. Ja Usia ehhitas tornid Jerusalem-
ma nurga wärrawa peäle ja orro wärra-
wa peäle, ja keige nurkade peäle, ja kin-
nitas neid.
10. Ja ta teggi torna körbe ja kaewas
paljo kaewusid; sest temmal olli paljo lo-
jussid ni hästi mäeallusse kui laggeda ma
peäl, ja põllomehhi ja winamäe-mehhi
mäggede peäl ja Karmelis, sest ta armas-
tas pello tööd.
11. Ja Usial olli söawäggi, kes sötta
kölbasid ja woisid sötta miñna hulga wisi,
nende ärraluggemisse arro järrele kirjo-
taja Jeieli läbbi, ja üllewataja Maaseja
läbbi Ananja käe al, kes olli kunninga
würstidest.
12. Keik wannematte peameeste arro,
kes wäggewad wahwad, neid olli kakstuh-
hat ja kuussadda.
13. Ja nende käe al olli söawäggi, kolm-
sadda tuhhat ja seitsetuhhat ja wiissadda
meest, kes sötta kölbasid wahwa rammoga,
kunningat aitma waenlaste wasto.
14. Ja Usia walmistas neile, keige
wäele, kilpa ja pikkisid, ja raudkübbaraid,
ja raudridid, ja ambusid, ja lingokiwwa.
15. Ja teggi Jerusalemma targa meist-
ri targaste tehtud riistad, et nemmad pid-
did ollema tornide peäl ja müri nurkade
peäl, nooltega ja suurte kiwwidega lasta;
ja ta nimmi sai kuulsaks kaugele, sest ta
sai abbi immelikko wisi, senni kui ta wäg-
gewaks sai.
16. Ja kui ta wäggewaks saand, surus-
tas temma süddа, et ta hakkas pahhaste
ja wallatust teggema Jehowa omma Ju-
mala wasto; ja ta tulli Jehowa templisse
suitsetama suitsetamisse altari peäl.
17. Ja preester Asarja, tulli ta järrele,
ja temmaga kahheksakümmend Jehowa
preestrit, wahwad mehhed.
18. Ja nemmad seisid kunninga Usia
wasto ja ütlesid temmale: Ei se sünni
sulle Usia, Jehowale suitsetada, waid
preestrittele, Aaroni poegadele, kes pühhit-
setud, et nemmad peawad suitsetama;
minne pühhast paigast wälja, sest sa olled
wallatust teinud, ja se ei tulle sulle mitte
auuks Jehowast Jummalast. 4 Mos. 18, 7.
19. Ja Usia meel sai nukraks, ja tem-
ma käes olli suitsetamisse pan suitsetada,
ja kui temma meel nukraks sai preestritte
pärrast, siis tousis piddalitöbbi temma
pea otsa preestritte ees, kes Jehowa koias
suitsetamisse altari jures.
20. Ja üllem preester Asarja watis tem-
ma peäle, ja keik preestrid, wata, temma
olli piddalitöbbine omma pea otsas, ja
nemmad saatsid tedda ussinaste seält är-
ra, ja temma issegi teggi joudo wälja-
miñnes, sest Jehowa olli tedda nuhhel-
nud.
21. Ja kunningas Usia olli piddalitöb-
bine omma surma päwani, ja ellas isse-
koias piddalitöbbine, sest ta olli ärralah-
hutud Jehowa koiast, ja Jotam, temma
poeg, olli kunninga koia ülle ja moistis
ma rahwale kohhut. 2 Kunn. 15, 5.
22. Ja mis weel tulleks ölda Usia es-

simesist ja wiimsist asjust, sedda on Amotsi poeg, prohwet Jesaia, ülleskirjotanud.

23. Ja Usia läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha ta wannematte jure senna haua wäljale, mis kunningatte pärralt; sest nemmad ütlesid: Temma on piddalitöbbine; ja Jotam, temma poeg, sai kunningaks ta assemele.

27. Peatük.

Jotam wagga kunningas; saab Ammonitte peäle woimust.

1. Jotam olli wiis aastat kolmatkümmend wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmend aastat Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Jerusa, Sadoki tüttar. 2 Kunn. 15. 32. 33.

2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda kui ta issa Usia olli teinud, agga ta ei tulnud mitte Jehowa templi sisse, ja rahwas rikkus ennast weel ikka ärra.

3. Temma ehhitas Jehowa koia üllema wärrawa ülles ja Oweli müri kallal ehhitas ta paljo.

4. Ja ehhitas liñno Juda mäggise male, ja ehhitas tuggewaid kantsisid ja torna laante sisse.

5. Ja ta söddis Ammonitte kunninga wasto ja sai woimust nende peäle, ja Ammonid andsid temmale sel aastal sadda höbbetalenti ja kümmetuhhat kunssadda ühheksakümmend ja pool wiet sellitest nisso, ja odre kümmetuhhat: sedda töid temmale jälle Ammonid ka teisel ja kolmandal aastal.

6. Ja Jotam kinnitas ennast, sest ta walmistas omma tesid Jehowa omma Jummala ees.

7. Ja mis weel tulleks Jotamist öölda, ja keik ta söddimissed ja temma teed, wata need on ülleskirjotud Israeli ja Juda kunningatte ramatusse.

8. Ta olli wiis aastat kolmatkümmend wanna kui ta kunningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmend aastat Jerusalemmas.

9. Ja Jotam läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liñna, ja temma poeg Ahas sai kunningaks ta assemele.

28. Peatük.

Ahas on jummalakartmatta.

1. Ahas olli kakskümmend aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmend aastat Jerusalemmas, ja ta ei teinud mitte, mis öige Jehowa silma ees, nenda kui ta issa Tawet.

2 Kunn. 16. 2. n. t. s.

2. Ja ta käis Israeli kunningatte tede peäl, ja teggi ka wallatud kuiusid Paalitele.

3. Ta suitsetas ka isse Penhinnomi orgus ja pölletas ommad lapsed ärra tullega pagganatte hirmsaid teggusid möda, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

4. Ja ta ohwerdas ja suitsetas körge paikade peäl, ja mäekünkaste peäl, ja keige halja pude al.

5. Ja Jehowa, ta Jummal, andis tedda Siria kunninga kätte, ja nemmad löid tedda mahha, ja wisid temmast wangi sure hulga, ja wisid neid Tarmeseli; ja tedda anti ka ärra Israeli kunninga kätte, et ta tedda löi sure mahhalömissega.

6. Ja Peka, Remalja poeg, tappis Judast seast sadda ja kakskümmend tuhhat ühhe päwaga, keik wahwad mehhed, se pärrast et nemmad Jehowa, omma wannematte Jummala ollid mahhajätnud.

7. Ja Sikri, üks wäggew mees Ewraimist, tappis kunninga poia Maaseja, ja koia würsti Asrikani ja Elkana, kes kunninga järgminne.

8. Ja Israeli lapsed wisid omma wendadest wangi kakssadda tuhhat naest, poega ja tüttart, ja risusid nende käest ka palju saki, ja wisid sagi Samaria.

9. Ja seäl olli üks Jehowa prohwet, Oded nimmi, ja se läks wäe wasto, mis Samaria pole tulli, ja ütles neile: Wata, Jehowa, teie wannematte Jummala tullise wihha pärrast Juda wasto on ta neid annud teie kätte, ja teie ollete neid wihhase melega ärratapnud, se on taewasse ullatand.

10. Ja nüüd mötlete teie Juda ja Jerusalemma lapsi enneste alla sata sullasiks ja ümmardajaiks; eks teil ennestel ei olle süüd kül Jehowa, teie Jummala ees?

11. Ja nüüd wötke mind kuulda ja wige taggasi wangid, kedda teie omma wendadest ollete wangi tonud, sest Jehowa tulline wihha on teie peäl.

12. Ja Ewraimi laste peamehhist tousid mehhed üles, Asarja, Joanani poeg, Peretja, Mesillemoti poeg, ja Jehiskia, Sallumi poeg, ja Amasa, Adlai poeg, nende wasto, kes söast tullid,

13. Ja ütlesid neile: Teie ei pea mitte wangisid seie toma, sest teie mötlete sedda, mis meie peäle süüks tulleb Jehowa ees, et teie meie pattude ja meie sü jure weel

ennam lissate, et meil kül süüd paljo on,
ja tulline wihha on Israeli peäl.
14. Ja sõamehhed jätsid wangid ja sagi
würstide ja keige koggodusse ette.
15. Ja mehhed tousid ülles, kes nimme
pärrast on üllesnimmetud, ja wötsid wan-
gid ja pannid rided sagist keige nende sel-
ga, kes neist allasti ollid, ja andsid neile
rided ja pannid kingad nende jalga, ja
andsid neile süa ja jua, ja woidsid neid,
ja wisid neid eeslittega ärra, keik need, kes
nödrad, ja saatsid neid Jeriko palmipude
liña nende wendade jure, ja läksid tag-
gasi Samaria.
16. Selsammal aial läkkitas kunningas
Ahas Asjuri kunningatte jure, et nem-
mad tedda piddid aitma.
17. Sest Edomid ollid jälle tulnud, ja
Juda seast monned mahhalönud ja mon-
ned wangi winud.
18. Ja Wilistid ollid endid laiale lönud
Juda mäealluse ja lounapoolse ma liñ-
nade pole, ja kätte sanud Petsemesi ja
Aijaloni, ja Kederoti, ja Soko ja ta wäh-
hemad liñnad, ja Timna ja ta wähhemad
liñnad, ja Kimso ja ta wähhemad liñnad,
ja jäid senna ellama.
19. Sest Jehowa allandas Juda rah-
wast Israeli kunninga Ahasse pärrast, et
temma Juda olli ülleannetumaks teinud,
nenda et ta paljo wallatust Jehowa wasto
teggi.
20. Ja temma jure tulli Tilgatpilneser,
Asjuri kunningas, ja teggi temmale kit-
sast kätte, agga ta ei tinnitand tedda
mitte.
21. Sest Ahas wöttis muist Jehowa
koiast ja muist kunninga ja würstide kod-
dadest, ja andis Asjuri kunningale; ag-
ga se ei olnud temmale mitte abbiks.
22. Ja sel aial, kui temmale kitsast
kätte tehti, teggi ta weel ennam walla-
tust Jehowa wasto, sesamma kunningas
Ahas.
23. Ja ohwerdas Tarmeseki jummalat-
tele, kes tedda ollid mahhalönud, ja ütles:
Sest et Siria kunningatte jummalad neid
aitwad, tahhan ma neile ohwerdada, et
nemmad mind ka aitwad, ja needsammad
ollid temmale need, kes tedda saatsid kom-
mistama, tedda ja keik Israeli.
24. Ja Ahas koggus Jummala koia
riistad kokko, ja raius Jummala koia riis-
tad katki, ja panni Jehowa koia uksed
lukko, ja teggi ennesele altarid igga nurka
Jerusalemmas.
25. Ja igga Juda liñna teggi ta körged
paigad, et ta teiste jummalattele piddi
suitsetama, ja ärritas Jehowat, omma
wannematte Jummalat.
26. Ja mis weel tulleks temmast öölda,
ja keik temma essimessed ja wiimsed teed,
wata, need on ülleskirjotud Juda ja Is-
raeli kunningatte ramatusse.
27. Ja Ahas läks maggama omma
wannemattega, ja nemmad matsid tedda
mahha Jerusalemma liña: sest nemmad
ei winud tedda mitte Israeli kunningatte
haudade sisse; ja Hiskia temma poeg sai
kunningaks ta assemele.

29. Peatük.

Hiskia püab omma allamatte ellowisist parrandada.

1. Hiskia sai kunningaks, kui ta wiis-
kolmatkümmend aastat wanna olli, ja
wallitses Jerusalemmas ühheksa aastat
kolmatkümmend, ja ta emma nimmi olli
Abia, Sekarja tüttar. 2 Kunn. 18. 1. n. t. s.
2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma
ees, keik sedda möda kui ta issa Tawet
olli teinud.
3. Temma teggi omma wallitsusse es-
simesse aasta essimessel kuul Jehowa
koia uksed lahti ja kohhendas neid.
4. Ja temma töi preestrid ja Lewitid, ja
koggus neid platsi peäle mis päwatouso
pool,
5. Ja ütles neile: Kuulge mind Lewi-
tid, nüüd pühhitsege endid ja pühhitsege
Jehowa omma wannematte Jummala
kodda, ja wige roe wälja pühhast paigast.
6. Sest meie wannemad on wallatust ja
kurja teinud Jehowa meie Jummala sil-
ma ees, ja on tedda mahhajätnud, ja on
ommad silmad Jehowa maia poolt ärra-
pörand ja selja pörand ta pole.
7. Nemmad on ka eestkoia uksed lukko
pannud ja lambid ärrakustutand, ja ep
olle mitte suitsetamisse rohto suitsetand,
egga pölletamisse ohwrit pühhas kohtas
ohwerdanud Israeli Jummalale.
8. Sepärrast on Jehowa suur wihha
sanud Juda ja Jerusalemma peäle, ja on
neid ärraannud wintsutada, ärrahäwwi-
tada ja nende peäle willistada, nenda kui
teie omma silmaga näte.
9. Ja wata, meie wannemad on langend
moöga läbbi, ja meie poiad ja meie tüt-
red, ja meie naesed on sepärrast wangis
olnud. p. 28. 8. n. t. s.
10. Nüüd on mo süddames Jehowa,
Israeli Jummalaga seädust tehha, et ta
tulline wihha meist ärrapöraks.
11. Mo poiad, ärge eksige nüüd ennam
mitte, sest teid on Jehowa ärrawallitsenud,

et teie temma ees peate seisma, tedda teenima ja temmale teenriks ollema, ja suitsetama.

12. Ja Lewitid, Mabbat, Amasai poeg ja Joel, Asarja poeg Keati poegadest; ja Merari poegadest Abdi poeg Kiis ja Asarja, Jealleleli poeg, ja Kersoni poegadest Joa, Simma poeg ja Eden, Joa poeg.

13. Ja Elisawani poegadest Simri ja Jeiel, ja Asawi poegadest Sekarja ja Matanja.

14. Ja Emani poegadest Jebiel ja Simi, ja Jedutuni poegadest Semaja ja Usial, need wötsid kätte,

15. Ja koggusid ommad wennad ja pühhitsesid endid, ja tullid kunninga kässo järrele Jehowa sanna pärrast, Jehowa kodda puhtaks teggema.

16. Ja preestrid läksid senna sisse Jehowa kotta, sedda puhtaks teggema, ja töid wälja keik roja, mis nemmad Jehowa templist leidsid, Jehowa koia oue, ja Lewitid wötsid ja wisid sedda wälja Kidroni jökke.

17. Ja nemmad hakkasid essimessel essimesse ku päwal pühhitsema, ja selle ku kahheksamal päwal läksid nemmad Jehowa eestkotta, ja pühhitsesid Jehowa kodda kahheksa päwa, ja löppetasid kueteistkümnemal essimesse ku päwal.

18. Ja nemmad läksid senna sisse kunninga Hiskia jure ja ütlesid: Meie olleme keik Jehowa koia puhtaks teinud ja pölletamisse ohwritte altari ja keik ta riistad, ja laua, mis peäle leiwad seätakse, ja keik ta riistad.

19. Ja keik riistad, mis kunningas Ahas omma wallitsusse aial olli ärraheitnud, kui temma wallatust teggi, neid olleme meie walmistand ja pühhitsend, ja wata, need on Jehowa altari ees.

20. Ja kunningas Hiskia tousis warra üles ja koggus linna üllemad kokko ja läks üles Jehowa kotta.

21. Ja nemmad töid seitse wärsi ja seitse jära, ja seitse oinikkalle ja seitse sikko patto ohwriks kunningrigi eest ja pühha paiga eest ja Juda eest; ja temma ütles Aaroni poegadele, preestrittele, et nemmad Jehowa altari peäl piddid ohwerdama.

22. Ja nemmad tapsid weilsed, ja preestrid wötsid werre wasto ja ripputasid altari peäle, ja tapsid järad ja ripputasid werre altari peäle, ja tapsid oinikkalled ja ripputasid werre altari peäle.

23. Ja töid patto ohwri sikkud kunninga ja koggodusse ette ja pannid ommad käed nende peäle.

24. Ja preestrid tapsid neid ja puhhastasid nende werrega altari, et nemmad piddid ärraleppitamist teggema keige Israeli eest; sest kunningas olli käsknud keige Israeli eest ohwerdada pölletamisse ja patto ohwri.

25. Ja ta seädis Lewitid Jehowa kotta wasktrummidega, nablimängide ja kanneldega, Taweti ja kunninga näggija Kaddi ja prohweti Natani kässo järrele; sest se käsk olli Jehowa käest ta prohwetitte läbbi.

1 Aia r. 25. 1. n. t. s.

26. Ja Lewitid seisid Taweti mängiriistadega ja preestrid trumpetittega.

27. Ja Hiskia käskis pölletamisse ohwri altari peäl ohwerdada; ja sel aial kui pölletamisse ohwer hakkas, siis hakkas Jehowa laul ja trumpetid, mis Israeli kunninga Taweti mängide jures.

28. Ja keik koggodus kummardas, ja lauljatte laul ja trumpeti puhhujatte peäl kestis keik, senni kui pölletamisse ohwer löppes.

29. Ja kui nemmad said löppetanud ohwerdamisse, heitsid pölwili mahha kunningas ja keik need, kes ta jurest leiti, ja kummardasid.

30. Ja kunningas Hiskia ja üllemad ütlesid Lewitidele, et nemmad piddid Jehowat kiitma Taweti ja näggija Asawi sannadega; ja nemmad kiitsid römoga ja nötkutasid pead ja kummardasid.

31. Ja Hiskia wastas ja ütles: Nüüd ollete teie omma käe täitnud Jehowale, tulge seie ja toge tappa- ja kitusse ohwrid Jehowa kotta; ja koggodus töi tappa- ja kitusse ohwrid, ja iggaüks, kes heast süddamest tahtis, töi pölletamisse ohwrid.

32. Ja pölletamisse ohwritte arro, mis koggodus töi, olli seitsekümmend weist, sadda jära, kakssadda oinikkalle: keik need ollid Jehowale pölletamisse ohwriks.

33. Ja keik, mis pühhitseti, olli kuussadda weist ja kolmtuhhat puddolojust.

34. Agga preestrid olli pissut, et nemmad ei woind mitte keiki pölletamisse ohwrid ärranülgida; ja nende wennad, Lewitid, aitsid neid wahwaste, senni kui tö löppes, ja senni kui preestrid endid said pühhitsenud: sest Lewitid ollid öiglased süddamest endid pühhitsema, ennam kui preestrid.

35. Ja pölletamisse ohwrid olli ka paljo tänno ohwritte raswadega ja joma ohwrittega pölletamisse ohwritte tarwis; ja nenda kinnitati Jehowa koia teenistus.

36. Ja Hiskia olli römus ja keik rahwas selle pärrast, mis Jummal rah-

wale olli walmistand, sest se assi sündis
äkkitselt.

30. Peatük.

Hiskia maenitsus ja Pasapühha piddaminne.

1. Ja Hiskia läkkitas keige Israeli ja
Juda jure ja kirjotas ka Ewraimi ja Ma-
nasse jure ramatud, et nemmad piddid
Jehowa kotta tullema Jerusalemma, Pa-
sat piddama Jehowale, Israeli Jumma-
lale.
2. Ja kunningas piddas nouu omma
würstidega ja keige koggodussega Jeru-
salemmas, et nemmad Pasa piddid pid-
dama teisel kuul.
3. Sest nemmad ei woind sedda mitte
sel aial piddada, sepärrast et preestrid ei
olnud endid mitte kül pühhitsenud, ja et
rahwas ei olnud mitte koggunud Jerusa-
lemma.
4. Ja se assi olli õige kunninga melest
ja keige koggodusse melest.
5. Ja nemmad seädsid nenda, et sanna
piddi käima keik Israeli ma läbbi Peerse-
bast Tannist sadik, et nemmad piddid tul-
lema Pasat piddama Jehowale, Israeli
Jummalale Jerusalemmas; sest nemmad
ei olnud surema hulga polest mitte sedda
piddanud nenda, kui kirjotud on.
6. Ja jooksjad käsjud läksid ramatuttega
kunninga ja temma würstide käest keik
Israeli ja Juda ma läbbi, ja kunninga
käsko järrele, ja ütlesid: Israeli lapsed,
pöörge jälle Jehowa, Abraami, Isaaki
ja Israeli Jummala pole, siis pörab
ta nende pole, kes ärrapeäsnud, mis teile
üllejänud Assuri kunningatte käest.
7. Ja ärge olge mitte kui teie wanne-
mad ja kui teie wennad olnud, kes walla-
tust teinud Jehowa omma wannematte
Jummala wasto; sepärrast on ta neid
ärraannud ärrahäwwitada, nenda kui teie
näte.
8. Ärge tehke nüüd omma kaela mitte
kangeks, nenda kui teie wannemad; andke
kät Jehowale ja tulge temma pühha pai-
ka, mis ta pühhitsenud iggaweste, ja te-
nige Jehowat omma Jummalat, siis pö-
rab ta tulline wihha teie peält ärra.
9. Sest kui teie Jehowa pole pörate siis
saawad teie wennad ja teie lapsed hallas-
tust leidma nende eest, kes neid wangis
peawad, et nemmad taggasi tullewad seie
male; sest Jehowa teie Jummal on ar-
molinne ja halleda süddamega, ja ei pöra
omma pallet teie poolt mitte ärra, kui
teie temma pole pörate.
10. Ja jooksjad käsjud käisid ühhest
linnast teise Ewraimi ja Manasse ma
läbbi Sebulonist sadik: ja nemmad naer-
sid neid ja hirwitasid neid.
p. 36, 16. 1 Mos. 19, 14.
11. Agga monned mehhed Aserist ja
Manassest ja Sebulonist allandasid endid,
ja tullid Jerusalemma.
12. Ka Juda seas olli Jummala kässi
ja andis neile ühhesugguse süddame, et
nemmad kunninga ja würstide käsko jär-
rele teggid Jehowa sanna möda.
13. Ja Jerusalemma koggusid paljo
rahwast, hapnematta leibade pühha pid-
dama teisel kuul, üks wägga suur koggo-
dus.
14. Ja nemmad wötsid kätte ja saatsid
ärra altarid, mis Jerusalemmas ollid, ja
saatsid ärra keik suitsetamisse riistad ja
wiskasid neid Kidroni jökke.
15. Ja tapsid Pasatalle neljateistküm-
nemal teise ku päwal, ja preestrid ja Le-
witid ollid häbbi pärrast ärrapunnastand
ja endid pühhitsenud, ja töid pölletamisse
ohwrid Jehowa kotta.
16. Ja seisid omma paiga peäl omma
wisi järrele Mosesse, Jummala mehhe
kässoöppetust möda; preestridripputasid
werd Lewitide käest.
17. Sest koggodusses olli paljo neid,
kes endid ei olnud pühhitsenud, ja Lewi-
tid ollid Pasatallede tapmisse ülle keikide
eest, kes ep olnud puhtad, et nemmad
neid piddid Jehowale pühhitsema.
18. Sest suur hulk rahwast keige enna-
miste Ewraimist ja Manassest, Isaskarist
ja Sebulonist, ei olnud endid mitte puh-
hastand, waid söid Pasatalle ei mitte
nenda, kui kirjotud on; agga Hiskia pal-
lus nende eest ja ütles: Jehowa, kes hea
on, se teeb nende eest ärraleppitamist,
2 Mos. 12, 3. n. t. s.
19. Iggaühhe eest, kes omma süddame
on walmistand Jummalat Jehowat, om-
ma wannematte Jummalat noudma, et
se kül mitte pühha paiga puhhastusse
järrele ei olle petud.
20. Ja Jehowa wöttis Hiskiat kuulda
ja teggi rahwa terweks.
21. Ja Israeli lapsed, kedda Jerusa-
lemmas leiti, piddasid hapnematta leiba-
de pühha seitse päwa sure römoga, ja Le-
witid ja preestrid kiitsid Jehowat igga-
pääw waljo mängiriistadega Jehowa
ees.
22. Ja Hiskia räkis keige Lewitide mele
pärrast, kes moistsid Jehowale hea targa
melega laulda, ja söid seätud pühha ohw-
rid seitse päwa ja ohwerdasid tänno ohw-

rid ja tunnistasid Jehowa, omma wannematte Jummala auu ülles.

23. Ja keik koggodus piddasid nou, weel teist seitse päwa piddada ja piddasid ka need seitse päwa römoga.

24. Sest Hiskia, Juda kunningas, andis üllestöstmisse ohwriks koggodussele tuhhat wärsi ja seitsetuhhat puddolojust; ja würstid andsid koggodussele üllestöstmisse ohwriks tuhhat wärsi ja kümmetuhhat puddolojust, ja paljo preestrid pühhitsesid endid.

25. Ja keik Juda koggodus ja preestrid ja Lewitid ja keik koggodus, mis Israelist tulnud, ja woörad, kes tulnud Israeli maalt ja kes ellasid Juda maal, ollid röömsad.

26. Ja suur rööm olli Jerusalemmas; sest Salomoni, Taweti poia, Israeli kunninga päiwist siit sadik ei olnud nisuggust asja Jerusalemmas.

27. Ja preestrid, kes Lewitid, need wötsid kätte ja önnistasid rahwast, ja Jehowa wöttis nende heält kuulda, ja nende palwe tulli temma pühha maiasse taewa.

31. Peatük.

Hiskia sadab Jehowa tenistust ja muid asjo korda.

1. Ja kui nemmad sedda keik said löppetanud, läks keik Israel wälja, kedda seält leiti, Juda linnadesse ja murdsid ebbausso sambad katki ja raiusid ied mahha ja kiskusid körged paigad ja altarid mahha, keige Juda ja Benjamini ja Ewraimi ja Manasse maalt, senni kui keik otsa sai; ja keik Israeli lapsed läksid taggasi, iggaüks omma pärrandussele omma linnade sisse. 5 Mos. 7, 5.

2. Ja Hiskia seädis preestritte ja Lewitide korrad nende korde möda, iggaühhe, nenda kui temma tenistus olli, preestritest ja Lewitidest, pölletamisse ja tänno ohwritte tarwis, et nemmad piddid tenima ja tännama ja kiitma Jehowat leri wärrawais.

3. Ta seädis ka kunninga ossa ommast warrandussest pölletamisse ohwritte tarwis, hommiko ja öhto pölletamisse ohwritte tarwis, ja pölletamisse ohwrid hingamisse päiwil ja nore ku pühhis ja seätud pühhade aial, nenda kui kirjotud on Jehowa kässoöppetusse.

4. Ja ta ütles rahwale, kes Jerusalemmas ellasid, et nemmad preestritte ja Lewitide ossa piddid andma, et nemmad saaksid Jehowa kässoöppetusses kinnitud.

5. Kui nüüd se sanna teäda sai, siis andsid Israeli lapsed paljo essimest udist wilja, wärsket wina ja ölli ja met ja keiksuggu pöllo wilja, ja töid paljo kümnest keigist.

6. Ja Israeli ja Juda lapsed, kes Juda linnade sees ellasid, ka need töid kümnesse weikfist ja puddolojustest, ja kümnesse pühhast asjust, mis pühhitsetud Jehowale nende Jummalale, ja teggid mitto hunnikut.

7. Kolmandamal kuul hakkasid nemmad hunnikkusse pannema, ja seitsmendal kuul löppetasid nemmad.

8. Ja Hiskia ja würstid tullid ja näggid hunnikuid, ja kiitsid Jehowat ja önnistasid temma rahwast Israeli.

9. Ja Hiskia küssis preestrittelt ja Lewitidelt hunnikutte pärrast.

10. Ja üllem preester Asarja, Sadoki soust, räkis temma wasto ja ütles: Sest aiast kui üllestöstmisse ohwrit hakkati Jehowa kotta toma, olleme sönud ja meie köht on täis sanud ja olleme paljo üllejätnud, sest Jehowa on omma rahwast önnistand, sepärrast on se suur hulk üllejänud.

11. Ja Hiskia ütles, et nemmad kambrid piddid walmistama Jehowa koia körwa; ja nemmad walmistasid neid,

12. Ja wisid sisse üllestöstmisse ohwrid ja kümnesse ja pühhitsetud asjad truiste; ja nende ülle olli würst Kananja, Lewiit, ja ta wend Simei teiseks.

13. Ja Jehiel, ja Asasja, ja Nahhat, ja Asael, ja Jerimot, ja Josabad, ja Eliel, ja Ismakja, ja Mahhat, ja Benaja ollid üllewatajad Kananja ja ta wenna Simei käe al, kunninga Hiskia ja Asarja, Jummala koia würsti kässo järrele.

14. Ja Kore, Lewiti Imna poeg, ukse hoidja hommiko pool, olli annette ülle, mis hea melega Jummalale todi, et ta Jehowa üllestöstmisse ohwri ja keigepühhamad asjad piddi wäljaandma.

15. Ja temma käe al ollid Eden, ja Minjamin, ja Jesua, ja Semaja, Amarja ja Sekanja preestritte linnadest truiste, et nemmad piddid andma korde möda omma wendadele ni hästi suremale kui wähhemale.

16. Peäle se ka neile, kedda sugguwössade arrus arwati meesterahwa sekka neist, kes kolm aastat wannad ja peäle, keigist kes Jehowa kotta piddid tullema, iggapäwaseks teggemisseks ommal päwal, omma tenistust teggema ommas wahtis omma korde möda.

17. Ja neile, kedda preestritte sugguwössa arrusse arwati omma wannematte perrette polest, ja Lewitidele, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, ommas wahtis omma korde möda.

18. Ja neile, kedda sugguwössa arrusse arwati keige omma wäetima lastega omma naestega ja omma poegadega ja omma tüttardega keigest koggodussest: sest nemmad ollid endid truiste pübbitsenud.

19. Ja mebbed, kedda enneste üllesnimmetati, andsid Aaroni poegadest preestrittele, kes nende liñnade allewitte wäljade peäl ellasid, igga liñna arro järrele, igga meesterahwale preestritte seltsist temma ossa kätte, ja nendasammoti keigile, kedda Lewitide sugguwössa arrusse arwati.

20. Ja Hiskia teggi nenda keigel Juda maal, ja teggi, mis hea ja öige ja tössine Jehowa omma Jummala ees.

21. Ja keiges töös, mis ta Jummala koia tenistusses ja kässoöppetusses ja käskus hakkas teggema omma Jummalat nöudes, sedda teggi ta keigest ommast süddamest, ja se läks temmale hästi korda.

32. Peatük.

Jehowa peästab Hiskiat Sanheribi käest.

1. Pärrast neid asjo ja sedda tössist tööd tulli Sanherib, Assuri kunningas, ja läks Juda male ja löi omma leri ülles tuggewa liñnade alla, ja mötles wäggise nende sisse tungida ja neid ennese kätte sada. 2 Kunn. 18, 13. n. t. s. Jes. 36, 1. n. t. s.

2. Ja kui Hiskia näggi, et Sanherib tulli ja ommad silmad pöris Jerusalemma wasto söddima:

3. Siis piddas ta nouu omma würstide ja omma wäggewattega, et nemmad kaewo weed piddid kinnimatma, mis liñna ees, ja nemmad aitsid tedda.

4. Ja paljo rahwast koggusid ja matsid keik kaewud kinni ja jöe, mis keskelt maast läbbi jookseb, ja ütlesid: Mispärrast peawad Assuri kunningad tullema ja paljo wet leidma?

5. Ja ta kinnitas ennast ja ehhitas ülles keik mürid, mis löhkenud, ja teggi neid torni kõrgusseks, ja wäljastpiddi ühhe teise müri, ja kinnitas Millo, Taweti liñna, ja teggi paljo wiskoddasid ja kilpa.

6. Ja panni söapealikkud rahwa ülle ja koggus neid ennese jure siñna turro peäle liñna wärrawa jure, ja kinnitas nende süddant ja ütles:

7. Olge wahwad ja tuggewad, ärge kartke ja ärge ehmatage mitte ärra Assuri kunninga eest ja keige se hulga eest, mis temmaga; sest meiega on üks surem, kui se kes temmaga on.

8. Temmaga on lihhane kässiwars, ja meiega Jehowa, meie Jummal, meid aitmas ja meie söddimissi ärrasöddimas; ja rahwas toetasid Hiskia, Juda kunninga sannade peäle.

9. Pärrast sedda läkkitas Sanherib, Assuri kunningas, ommad sullased Jerusalemma (ja temma olli Lakisi al ja keik ta wallitsejad temmaga) Hiskia Juda kunninga jure, ja keige Juda rahwa jure, mis Jerusalemmas, ja ütles:

10. Nenda ütleb Sanherib, Assuri kunningas: Mis peäle lodate teie, et teie tuggewa Jerusalemma sisse jäte?

11. Eks Hiskia teid ei kihhuta, et ta teid sadab surrema nälga ja janno, ja ütleb: Jehowa meie Jummal wöttab meid ärrapeästa Assuri kunninga käest.

12. Eks temma ei olle sesamma Hiskia, kes temma körged paigad ja temma altarid on ärrasaatnud, ja räkinud Juda ja Jerusalemma rahwa wasto ja ütlelnud: Ühhe altari ette peate teie kummardama ja seäl peäl suitsetama.

13. Eks teie tea, mis ma ollen teinud, minna ja mo wannemad keige made rahwale? Kas made pagganatte jummalad mingi wisil woinud nende maad mo käest ärrapeästa?

14. Kes on keikide pagganatte jummalatte seast, kedda mo wannemad on sutumaks ärrakautanud, kes on woinud omma rahwa minno käest ärrapeästa, et teie Jummal peaks woima teid ärrapeästa mo käest?

15. Ja nüüd, ärge laske Hiskiat teid mitte ärrapetta egga sedda wisi teid kihhutada, ja ärge uskuge tedda mitte: sest ei ühhegi rahwa egga kunningrigi jummal polle woinud omma rahwast ärrapeästa minno käest, egga mo wannematte käest, paljo wähhem woiwad teie Jummalad teid mo käest ärrapeästa.

16. Ja temma sullased räkisid weel Jehowa Jummala wasto ja Hiskia, ta sullase wasto.

17. Ja ta kirjotas ramatud, et ta piddi Jehowat, Israeli Jummalat laimama, ja räkis temmast ja ütles: Nenda kui made rahwa jummalad on, kes omma rahwast ei woind peästa minno käest, nendasammoti ei woi Hiskia Jummal omma rahwast mo käest ärrapeästa.

18. Ja nemmad hüüdsid sure healega Juda kele Jerusalemma rahwa wasto, kes müri peäl, et nemmad neile piddid

kartust teggema ja neile hirmo teggema, et nemmad liñna kätte saaksid.

19. Ja nemmad räkisid Jerusalemma Jummala wasto, nenda kui mu ma rahwa jummalatte wasto, mis innimeste kätte tö ollid.

20. Ja kunningas Hiskia ja prohwet Jesaia, Amotsi poeg, pallusid selle pärrast ja kissendasid taewa pole.

21. Ja Jehowa läkkitas ühhe ingli ja kautas ärra keik wäggewad wahwad mehhed ja pealikkud ja würstid Assuri kunninga leris; ja temma läks taggasi silmad häbbi täis omma male, ja läks omma jummala kotta, ja kes temma sissikonnast ollid wäljatulnud, löid tedda senna mahha möögaga.

22. Nenda peästis Jehowa Hiskia ja Jerusalemma rahwa Assuri kunninga Sanheribi käest ja keikide käest, ja andis neile rahho ümberringi.

23. Ja paljo töid andid Jehowale Jerusalemma ja kallid asjo Juda kunningale Hiskiale, ja ta sai sureks pärrast sedda keige pagganatte silma ees.

24. Neil päiwil sai Hiskia haigeks surremisse peäle, ja ta pallus Jehowat, ja temma wastas temmale ja andis temmale immeteggo nähha. 2 Kunn. 20, 1. n. t. s.

25. Agga Hiskia ei teinud mitte jälle nenda kui temmale head tehti; sest temma südda surustas, ja suur wihha tulli temma peäle ja Juda ja Jerusalemma peäle.

26. Agga Hiskia allandas ennast omma süddame ülbusse pärrast, temma ja Jerusalemma rahwas; ja Jehowa suur wihha ei tulnud mitte nende peäle Hiskia päiwil.

27. Ja Hiskial olli wägga paljo rikkust ja auu, ja ta satis ennesele sure warrandusse höbbedast ja kullast ja kallist kiwwidest ja kallist rohtudest ja kilpidest ja keigesuggusist kallist riistust,

28. Ja warrandusse honed wilja ja wina ja ölli warra tarwis, ja laudad keigesugguse lojuste tarwis ja söimed karjadele.

29. Ja ta teggi ennesele liñnad ja satis ennesele sure karja puddolojuksid ja weiksid: sest Jummal andis temmale wägga paljo warrandust.

30. Ja sesamma Hiskia mattis Kihhoni üllemad wee hallikad kinni ja satis neid allajooksma öhto pole Taweti liñna; ja Hiskiale läks keik temma tö hästi korda.

31. Agga kui Pabeli würstide käsjud temma jure ollid läkkitud järrelekulama immeteo pärrast, mis seäl maal olnud, siis jättis tedda Jummal mahha, ja kiusas tedda, et piddi teäda sama keik, mis ta süddames. 2 Kunn. 20, 12. n. t. s.

32. Ja mis weel tulleks Hiskiast öölda ja ta head teud, wata, need onülleskirjotud prohweti Jesaia, Amotsi poia, näggemisse, Juda ja Israeli kunningatte ramatusse.

33. Ja Hiskia läks maggama omma wannemattega ja nemmad matsid tedda mahha Taweti laste haudade üllema paika, ja keik Juda ja Jerusalemma rahwas teggid temmale auu temma surmas; ja Manasse, temma poeg, sai kunningaks ta assemele.

33. Peatük.

Manasse kurjus ja pattustpöörminne; ta poeg Amon.

1. Manasse olli kaksteistkümmend aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses wiis kuetkümmend aastat Jerusalemmas. 2 Kunn. 21, 1. n. t. s.

2. Ja teggi kurja Jehowa silma ees pagganatte hirmsaid teggusid möda, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

3. Ja ta ehhitas jälle ülles körged paigad, mis temma issa Hiskia olli mahhakiskunud, ja teggi altarid ülles Paalittele ja teggi isi ja kummardas keige taewa wäe ette ja tenis neid.

4. Ja ehhitas altarid ülles Jehowa kotta, kellest Jehowa olli ütelnud: Jerusalemmas peab mo nimmi ollema iggaweste.

5. Ja ehhitas altarid ülles keige taewa wäele mollema Jehowa koia ouedesse.

6. Ja temma laskis ommad poiad tullest läbbi miñna Hinnomi poia orgus, ja lausus pilwist ja ussidega, ja noidis ja piddas pommisejaid noide ja teädmamehhi; temma teggi paljo kurja Jehowa silma ees tedda ärritades.

7. Ja ta panni nikkerdud kuio, mis ta teinud, Jummala kotta, kellest Jummal Taweti wasto ja ta poia Salomoni wasto olli ütelnud: Seie kotta ja Jerusalemma, mis ma keigist Israeli sugguarrudest ärrawallitsenud, tahhan ma omma nimme panna iggaweste.

8. Ja minna ei tahha mitte ennam Israeli jalga ärralükkada siit ma peält, mis ma ollen seädnud teie wannemattele, kui nemmad agga katsuwad tehha keik, mis ma neile käsknud Mosesse läbbi, keik käsoöppetust ja seädmissi ja kohtoseädussi möda.

9. Ja Manasse satis Juda ja Jerusa-

temma rahwa eksima, et nemmad ennam kurja teggid kui pagganad, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärrakautanud.

10. Ja Jehowa räkis Manasse wasto ja ta rahwa wasto; agga nemmad ei pannud tähhele. Jes. 26, 10.

11. Ja Jehowa tõi nende peäle sõapealikkud, kes Assuri kunninga pärralt, ja nemmad wötsid Manasse kinni orjawitsa pöösas, ja siddusid tedda kahhe waskahhelagi kinni ja wisid tedda Babeli.

12. Ja kui temmal kitsas kä olli, pallus ta Jehowa omma Jummala pallet, ja allandas ennast wägga omma wannematte Jummala ees.

13. Ja pallus tedda wägga, ja temma wöttis ta palwe wasto ja kulis ta allandlikko pallumist, ja satis tedda taggasi Jerusalemma temma kunningrigi peäle: siis tundis Manasse, et Jehowa Jummal olli.

14. Ja pärrast sedda ehhitas temma wäljaspoolse müri Taweti liñna ümber õhto pole Kihhoni wasto sinna orgo ja sealt sadik, kus kallawärrawast sissemiñnakse, ja teggi sedda mäekünka ümber ja teggi sedda wägga kõrge, ja panni wäepealikkud keige Juda ma tuggewa liñnade sisse.

15. Ja satis ärra woöra ma jummalad ja kuio Jehowa koiast, ja keik altarid, mis ta olli ehhitanud Jehowa koia mäe peäle ja Jerusalemma, wiskas ta linnast wälja.

16. Ja ehhitas Jehowa altari ja ohwerdas seäl peäl tänno ja kitusse ohwrid, ja käskis Juda rahwa Jehowat, Israeli Jummalat tenida.

17. Agga rahwas ohwerdasid alles kõrge paikade peäl, agga ommeti Jehowale omma Jummalale.

18. Ja mis weel tulleks Manassest öölda ja temma palwe omma Jummala pole, ja näggijatte sannad, kes ta wasto räkisid Jehowa Israeli Jummala nimmel, wata, need on Israeli kunningatte asjade seas. 2 Kunn. 21, 1. n. t. s.

19. Ja temma palwe ja kuida ta palwed kuuldud, ja keik ta pattud ja ta wallatus, ja kohhad, kus peäle ta kõrged paigad ülleseebbitas, ja ied ja nikkerdud kuiud seisma panni, enne kui ta ennast allandas; wata, need on ülleskirjotud Osai asjade ramatusse.

20. Ja Manasse läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha temma koia jure, ja Amon ta poeg sai kunningaks ta assemele.

21. Kaks aastat kolmatkümmend olli Amon wanna, kui ta kunningaks sai ja wallitses kaks aastat Jerusalemmas. 2 Kunn. 21, 19. n. t. s.

22. Ja teggi kurja Jehowa silma ees nenda kui ta issa Manasse olli teinud, ja keigile nikkerdud kuiudele, mis ta issa Manasse teinud, ohwerdas Amon ja tenis neid.

23. Ja ta ei allandand ennast mitte Jehowa ees, nenda kui temma issa Manasse ennast olli allandanud, waid sesamma Amon teggi paljo süüd.

24. Ja ta sullased piddasid sallajat kurja nouu temma wasto ja surmasid tedda ärra ta kotta.

25. Ja ma rahwas löib mahha keik need, kes ollid sallajat kurja nouu piddanud kunninga Amoni wasto; ja ma rahwas töstsid temma poia Josia kunningaks ta assemele.

34. Peatük.

Josia püab kurje rahwa ellowisisid parrandada.

1. Josia olli kahheksa aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses ühhe aasta neljatkümmend Jerusalemmas. 2 Kunn. 22. 1. n. t. s.

2. Ja ta teggi, mis õige Jehowa silma ees ja käis omma issa Taweti tede peäl, ja ei lahkund mitte ärra ei parramat egga pahhemat kät.

3. Ja temma wallitsusse kahheksamal aastal, kui ta alles noor mees olli, hakkas ta omma issa Taweti Jummalat noudma, ja kahheksateistkümnemal aastal hakkas ta Judat ja Jerusalemmat puhhastama kõrgist paigust ja iest ja nikkerdud ja wallatud kuiudest.

4. Ja nemmad piddid ta silma ees Baalitte altarid mahhakiskuma, ja päikesse kuiud, mis üllewal nende peäl ollid, raius ta mahha, ja ied ja nikkerdud ja wallatud kuiud murdis ta mahha ja teggi neid peneks ja külwas nende haudade peäle, kes neile ollid ohwerdanud.

5. Ja preestritte luud põlletas ta ärra altaritte peäl, ja puhhastas Juda ja Jerusalemma,

6. Ja Manasse ja Ewraimi ja Simeoni liñnades, Nawtalist sadik, nende paljaks tehtud paikus seäl ümberkaudo.

7. Ta kiskus ka mahha altarid, ja ied, ja nikkerdud kuiud toukas ta peneks, ja keik päikesse kuiud raius ta mahha keigel Israeli maal, ja läks taggasi Jerusalemma.

8. Ja temma wallitsusse kahheksateistkümnemal aastal, kui ta ma ja koia sai

puhhastanud, siis läkkitas ta Sawani, Asalja poia, ja Maaseja, liña üllema, ja Joahi, Joahasse poia, üllema nouuandja, Jehowa omma Jummala kodda kohhendama.

9. Ja nemmad tullid üllema preestri Ilkia jure ja andsid rahha, mis Jummala kotta olli todud, mis Lewitid, kes läwwehoidjad, koggunud Manasse ja Ewraimi ja keige mu Israeli ja keige Juda ja Penjamini rahwa käest, kui nemmad said Jerusalemma taggasi tulnud.

10. Ja nemmad andsid nende kätte, kelle holeks tö olli, kes Jehowa koia ülle ollid seätud, ja need andsid sedda neile, kes tööd teggid, kes Jehowa koia kallal tööd teggid, et nemmad piddid koia parrandama ja kohhendama.

11. Ja nemmad andsid puseppadele ja hone-ehhitajattele, et nemmad piddid raiutud kiwwa ostma ja puid haanpalkideks, ja koddade laed teggema, mis Juda kunningad ollid ärrarikkunud.

12. Ja mehhed teggid truiste tööd, ja nende ülle ollid seätud Jahhat ja Obadja, kes Lewitid, Merari poegadest, ja Sekarja ja Mesullam, Keati poegadest, et nemmad piddid taggasundima; ja Lewitid ollid keik öppetud mängiriistade peäle.

13. Ja nemmad ollid ka kandjatte ülle ja sundsid tagga keiki, kes tööd teggid keigesugguse tö jures; ja Lewitidest ollid kirjotajad ja üllewatajad ja wärrawa hoidjad.

14. Ja kui nemmad rahha, mis Jehowa kotta olli todud, wäljawötsid, siis leidis preester Ilkia Jehowa kässoöppetusse ramato, mis Mosesse läbbi antud.

15. Ja Ilkia hakkas ütlema kirjotaja Sawani wasto: Kässoöppetusse ramato ollen ma leidnud Jehowa koiast; ja Ilkia andis ramato Sawani kätte.

16. Ja Sawan wiis ramato kunninga jure ja töi weel kunningale wastusse taggasi ja ütles: Keik, mis so sullaste kätte on antud, tewad nemmad.

17. Ja nemmad on rahha wäljapuistanud, mis Jehowa koiast leitud, ja sedda annud üllewatajatte kätte ja nende kätte, kes tööd tewad.

18. Ja kirjotaja Sawan andis kunningale teäda ja ütles: Preester Ilkia on mulle ramato annud; ja Sawan lugges seält seest kunninga ette.

19. Ja se sündis, kui kunningas kässoöppetusse sanno kulis, et ta ommad rided löbki kärristas.

20. Ja kunningas käskis Ilkiat ja Sawani poega Ahikami ja Mika poega Abdonit ja kirjotajat Sawanit ja Asajat, kunninga sullast, ja ütles:

21. Minge, küssige Jehowalt minno eest ja nende eest kes Israelist ja Judast on üllejänud, ramato sannade pärrast, mis leitud; sest Jehowa tulline wihha on suur, mis meie peäle on wäljawallatud, sepärrast et meie wannemad mitte ei olle piddanud Jehowa sanna, egga teinud keik sedda möda, mis sesse ramatusse ülleskirjotud,

22. Ja Ilkia läks nendega, kes kunninga polest, prohweti Ulda jure, kes olli Asra poia Tokeati poia Sallumi, riette hoidja, naene (ja ta ellas Jerusalemmas teises liña jaus) ja nemmad rätisid nenda temma wasto.

23. Ja ta ütles neile: Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal, üttelge selle mehhele, kes teid mo jure läkkitanud:

24. Nenda ütleb Jehowa: Wata, minna tahhan kurja sata sesinnatse paiga peäle ja temma rahwa peäle, keiki sajatamissi möda, mis ramatusse on ülleskirjotud, mis nemmad Juda kunninga ette luggenud,

25. Se eest, et nemmad mind on mahhajätnud ja teiste jummalattele suitsetanud, et nemmad mind ärritanud keige omma kätte töga: peab ka mo tulline wihha sama wäljawallatud sesinnatse paiga peäle, ja ei pea mitte ärrakustuma.

26. Agga Juda kunninga wasto, kes teid on läkkitand Jehowalt küssima, selle wasto üttelge nenda: Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal, neist sannust, mis sa kuulnud:

27. Sepärrast et so südda on pehmeks lönud ja olled ennast Jummala ees allandanud, kui sa kuulsid temma sanne sesinnatse paiga wasto ja ta rahwa wasto; ja olled ennast allandanud mo ees ja ommad rided löbki kärristand ja mo ees nutnud: siis ollen minna sind ka kuulnud, ütleb Jehowa.

28. Wata, ma tahhan sind ärrakorristada so wannematte jure, ja sa pead omma hauda rahho sees sama korristud, et so silmad ei pea näbha sama keik kurja, mis minna sesinnatse paiga ja selle rahwa peäle tahhan sata. Ja nemmad töid kunningale wastusse taggasi.

29. Ja kunningas läkkitas ja koggus kokko keik Juda ja Jerusalemma wannemad. 2 Kunn. 23. 1. n. t. j.

30. Ja kunningas läks ülles Jehowa kotta, ja keik Juda mehhed ja Jerusalemma rahwas ja preestrid ja Lewitid ja keik

rahwas, ni hästi suremad kui wähhemad; ja lugges nende kuuldes keik seädusse ramato sanno, mis Jehowa koiast leitud.

31. Ja kunningas seisis omma assemel ja teggi seädusse Jehowa ees, et nemmad piddid käima Jehowa järrel ja piddama temma käskusid ja ta tunnistussi ja ta seädmissi keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest, ja teggema seädusse sannade järrele, mis on üllestirjotud selle ramatusse.

32. Ja ta satis seisma ses seädusses keik, kedda Jerusalemmast leiti ja Penjaminist, ja Jerusalemma rahwas teggid Jummala, omma wannematte Jummala seädusse järrele.

33. Ja Josia satis ärra keik hirmsad assjad keige made sees, mis Israeli laste pärralt ollid, ja satis tenima keik, kedda Israelist leiti, et nemmad Jehowat omma Jummalat piddid tenima: keige ta ello aia ei tagganend nemmad mitte Jehowast omma wannematte Jummalast ärra.

35. Peatük.

Josia Pasapühha piddaminne, ja muud assjad surmani.

1. Ja Josia piddas Jerusalemmas Pasa Jehowale, ja nemmad tapsid Pasatalle neljateistkümnemal essimesse ku päwal.
2 Kunn. 23, 21. n. t. s.

2. Ja ta seädis preestrid nende ammetitte peäle ja kinnitas neid Jehowa koia tenistusseks,

3. Ja ütles Lewitidele, kes keik Israeli öppetasid ja pühhad ollid Jehowale: Pange pühha laegas senna kotta, mis Salomon, Taweti poeg, Israeli kunningas, on ehhitanud; teie ei pea sedda mitte ennam öllade peäl kandma; nüüd tenige Jehowat omma Jummalat ja temma rahwast Israeli.

4. Ja seädke endid omma wannematte perrette järrele omma korde möda, Taweti Israeli kunninga kirja järrele ja temma poia Salomoni kirjotamisse järrele.

5. Ja seiske pühhas paikas wannematte perrette jaggude järrele, omma wendade seas, kes rahwa lapsed, ja wannematte perrette korda möda Lewitide seas.

6. Ja tapke Pasatal ja pühhitsege endid ja walmistage omma wendadele, et teie tette Jehowa sanna järrele, mis Mosesse läbbi käskud.

7. Ja Josia andis üllestöstmisse ohwriks rahwa lastele puddolojuksid, oinikkallesid ja sikkuttallesid (keik Pasaohwriks keigile, kedda seält leiti) kolmkümmend tuhhat, ja kolmtuhhat weist lou järrele, se olli kunninga warrandussest.

8. Ja temma würstid andsid hea melega üllestöstmisse ohwriks rahwa eest, preestritte ja Lewitide eest, need on Ilkia ja Sekarja ja Jehiel Jummala koia üllemad, need andsid preestrittele Pasaohwriks kakstuhhat ja kuussadda talle ja kolmsadda weist.

9. Ja ta wennad Kananja, ja Semaja, ja Netaneel, ja Asabja, ja Jehiel, ja Josabad, Lewitide üllemad, andsid Lewitidele Pasa üllestöstmisse ohwriks wiistuhhat talle ja wiissadda weist.

10. Ja nenda walmistati tenistust, ja preestrid seisid omma assemel ja Lewitid omma kordade sees kunninga kässo järrele.

11. Ja tapsid Pasatalle, ja preestrid ripputasid omma käest, ja Lewitid nülgisid neid.

12. Ja wötsid peält ärra pölletamisse ohwri, et nemmad sedda piddid rahwa lastele andma wannematte perrette jaggude järrele, Jehowale ohwerdada, nenda kui kirjotud on Mosesse ramatusse; ja nenda olli luggu weistega.

13. Ja nemmad küpsetasid Pasatalle tulle äres wisi pärrast, ja pühhitsetud assjad keetsid nemmad pottide sees ja katlatte sees ja pannude sees, ja jaggasid ussinaste keige rahwa lastele.

14. Ja pärrast walmistasid nemmad ennestele ja preestrittele; sest preestrid, Aaroni poiad, ollid öni ohwerdamas pölletamisse ohwrid ja raswo, ja Lewitid walmistasid ennestele ja preestrittele Aaroni poegadele.

15. Ja laulјad, Asawi poiad, ollid omma assemel Taweti, ja Asawi, ja Emani, ja Jedutuni, kunninga näggija kässo järrele, ja wärrawa hoidjad igga wärrawas, ei neile olnud tarwis ärralahkuda ommast tenistussest, sest nende wennad, Lewitid, walmistasid neile.

16. Ja keik Jehowa tenistus sai sellsammal päwal walmistud, et Pasa piddi pettama ja pölletamisse ohwrid ohwerdatama Jehowa altari peäl kunninga Josia kässo järrele.

17. Ja Israeli lapsed, kes seäl ollid, piddasid sellsammal aial Pasa ja hapnematta leibade pühha seitse päwa.

18. Ja nisuggust Pasat ep olnud petud Israelis prohweti Samueli päiwist, ja keik Israeli kunningad ep olnud mitte nisuggust Pasat piddanud, kui Josia piddas ja preestrid ja Lewitid ja keik Juda

ja kes seäl ollid Israelist, ja Jerusalemma rahwas.

19. Kahheksateistkümnemal Josia wallitsusse aastal on sesamma Pasa petud.

20. Pärrast sedda keik, kui Josia koia sai walmistand, tulli Neko, Egiptusse kunningas, ülles sõddima Karkemisi wasto, mis Wratti äres; ja Josia läks wälja ta wasto. 2 Kunn. 23, 29.

21. Ja temma läkkitas ta jure käsjud ja ütles: Mis on mul sinnoga teggemist Juda kunningas? Ei ma olle tänna sinno wasto, waid ühhe sou wasto, mis minno wasto sõddib; ja Jummal on mind käsknud ussinaste jouda: seisa rahho Jummalast, kes moga on, et ta sind ärra ei rikku.

22. Ja Josia ei pörand omma silmi mitte temmast ärra, waid panni teised rided selga ja läks ta wasto sõddima, ja ei wötnud mitte Neko sanna kuulda Jummala suust, ja tulli sõddima Megiddo orgo.

23. Ja küttid laskfid kunningat Josiat, ja kunningas ütles omma sullastele: Wige mind ärra, sest ma ollen wägga hawatud.

24. Ja ta sullased wötsid tedda ärra töllast ja pannid tedda teise tölda istuma, mis temmal olli, ja wisid tedda Jerusalemma, ja ta surri ärra, ja tedda maeti mahha ta wannematte hauda, ja keik Juda ja Jerusalem leinasid Josiat.

25. Ja Jeremia teggi nuttolaulo Josia pärrast, ja keik laulomehhed ja laulonaesed räkisid omma nuttolaulude sees Josiast tännapäwani, ja pannid sedda seädmisseks Israelis, ja wata need on kirjotud nuttolaulude ramatusse. Jer. 22, 10. 11.

26. Ja mis weel tulleks öölda Josiast ja temma head teud, nenda kui kirjotud on Jehowa kässoöppetusse;

27. Ja ta essimessed ja wiimsed asjad, wata, need on üllesskirjotud Israeli ja Juda kunningatte ramatusse.

36. Peatük.

Nelli wimist Juda kunningat; wangiwiminne Pabeli.

1. Ja ma rahwas wötsid Josia poia Joahasse ja tõstsid tedda kunningaks ta isja assemele Jerusalemmas. 2 Kunn. 23, 30. n. t. s.

2. Joahas olli kolm kolmatkümmend aastat wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kolm kuud Jerusalemmas.

3. Ja Egiptusse kunningas lükkas tedda wallitsusse peält ärra Jerusalemmas, ja panni ma peäle rahhamakso sadda talenti höbbedat ja ühhe talenti kulda.

4. Ja Egiptusse kunningas tõstis temma wenna Eljakimi Juda ja Jerusalemma ülle kunningaks, ja panni temmale teise nimme Jojakim; agga Joahasse, temma wenna, wöttis Neko ja wiis tedda Egiptusse. 2 Kunn. 23, 34. n. t. s.

5. Jojakim olli wanna wiis aastat kolmatkümmend, kui ta kunningaks sai, ja wallitses üksteistkümmend aastat Jerusalemmas, ja teggi kurja Jehowa omma Jummala silma ees.

6. Pabeli kunningas Nebukadnetsar tulli ülles temma wasto ja siddus tedda kahhe waskahhelaga, et ta tedda piddi Pabeli wima.

7. Ja Jehowa koia riistust wiis Nebukadnetsar Pabeli ja panni neid omma templi mis Pabelis.

8. Ja mis weel tulleks Jojakimist öölda ja ta hirmsad teud, mis ta teinud ja mis süüd temmast leiti, wata, need asjad on üllesskirjotud Israeli ja Juda kunningatte ramatusse, ja temma poeg Jojakin sai kunningaks ta assemele. 2 Kunn. 24, 6. n. t. s.

9. Jojakin olli wanna kahheksa aastat, kui ta kunningaks sai, ja wallitses kolm kuud ja kümme päwa Jerusalemmas, ja teggi kurja Jehowa silma ees.

10. Ja kui aasta ümber sai, läkkitas kunningas Nebukadnetsar ja laskis tedda tua Pabeli, Jehowa koia kalli riistadega, ja tõstis Sidkia, temma wenna kunningaks Juda ja Jerusalemma ülle.
2 Kunn. 24, 10. 12. n. t. s.

11. Sidkia olli wanna ühhe aasta kolmatkümmend, kui ta kunningaks sai, ja wallitses üksteistkümmend aastat Jerusalemmas. Jer. 52, 1. n. t. s.

12. Ja teggi kurja Jehowa omma Jummala silma ees, ei ta allandand ennast mitte prohweti Jeremia ees, kes räkis Jehowa suust.

13. Ja ta panni ka kunninga Nebukadnetsari wasto, kes tedda pannud wandunma Jummala jures, ja ta teggi omma kaela kangeks ja teggi omma süddame kowwaks, et ta mitte ei pöörnud Jehowa, Israeli Jummala pole.

14. Ka keik preestritte üllemad ja rahwas teggid wägga palje wallatust keik paggauatte hirmsaid teggusid möda, ja teggid Jehowa koia rojaseks, mis ta Jerusalemmas olli pühhitsenud.

15. Ja Jehowa, nende wannematte Jummal, läkkitas sanna nende jure omma käskude läbbi, warra hilja; sest ta

andis armo omma rahwale ja omma
maiale.
16. Ja nemmad hirwitasid Jummala
käskusid ja ei pannud nende sanno mikski
ja elsitasid isseendid ärra temma prohwe-
tid pilkades, senni kui Jehowa tulline
wihha omma rahwa peäle tousis, nenda
et ei olnud parrandamist.
p. 30. 10. Öpp. Sann. 1. 24. n. t. s.
17. Ja ta satis nende peäle tullema Kal-
dea rahwa kunninga, ja se tappis ärra
nende nored mehhed moögaga nende pühh-
he paiga koias, ja ei annud armo pois-
meestele egga neitsittele, ei wannadele
egga neile, kes ellatand, keik andis tem-
ma ta kätte.
18. Ja keik Jummala koia riistad, sure-
mad ja wähhemad, ja Jehowa koia war-
randussed ja kunninga ja ta würstide
warrandussed, need keik wiis temma Pa-
beli.
2 Kunn. 25. 13. n. t. s.
19. Ja nemmad pölletasid Jummala
koia ärra ja kiskusid Jerusalemma müri
mahha ja pölletasid keik temma sured koiad
tullega ärra, ja keik temma kallid riistad
rikkuti ärra.
20. Ja mis moögast üllejäi, wiis ta
Pabeli ja nemmad ollid temmale ja ta
poegadele sullasiks, senni kui Persia kun-
ningrigi wallitsus algas.
21. Et Jehowa sanna Jeremia suust
piddi töeks sama, senni kui sel maal tem-
ma hingamisse päiwist küll sai; se hingas
keik need päwad, kui se ärrahäwwitud ol-
li, senni kui seitsekümmend aastat täis
said.
Jer. 25. 11. n. t. s.
22. Agga essimessel Persia kunninga
Koresse aastal, et Jehowa sanna Jere-
mia suust piddi korda sama, ärratas Je-
howa Persia kunninga Koresse waimo,
et temma laskis keiges ommas kunning-
rikis kulutada ja ka kirja läbbi öölda:
Esr. 1. 1. Jes. 44. 28.
23. Nenda ütleb Kores Persia kunnin-
gas: Jehowa, taewaste Jummal, on
mulle keik ma kunningrigid annud, ja
temma on mulle käsko annud ennesele
koia üllesehhitada Jerusalemma, mis Ju-
da maal; kes teie seas on keige temma
rahwa seast, sellega olgo Jehowa temma
Jummal, ja se mingo ülles.

Teise Aia-Ramato Ots.

Esra Ramat.

1. Peatük.

Kores annab awwalikko ramato läbbi Juda rah-
wale lubba Juda male taggasi minna.

1. Ja Koresse, Persia kunninga essi-
messel aastal, et Jehowa sanna Jeremia
suust piddi korda sama: siis ärratas Je-
howa Koresse, Persia kunninga waimo,
et ta laskis keiges ommas kunningrikis
kulutada ja ka kirja läbbi öölda:
2 Aia r. 36. 22. Jer. 25. 11.
2. Nenda ütleb Persia kunningas Ko-
res: Jehowa, taewaste Jummal, on
mulle keik ma kunningrigid annud, ja ta
on mulle käsko annud, ennesele koia ülles-
ehhitada Jerusalemma, mis Juda maal.
3. Kes teie seas on keige ta rahwa seast,
sellega olgo temma Jummal ja se mingo
ülles Jerusalemma, mis Juda maal, ja
ehhitago ülles Jehowa Israeli Jumma-
la koddo, sesamma on Jummal, kes Je-
rusalemmas.
4. Ja iggaüht, kes üllejänud igga pai-
ka, kus ta kui woöras on, peawad selle
paiga mehhed aitma hõbbedaga ja kulla-
ga ja muu warrandussega ja lojustega,
sellega, mis iggaüks hea melega tahhab
anda Jummala koia tarwis, mis Jeru-
salemmas.
5. Siis wötsid ette Juda ja Penjamini
wannematte peamehhed ja preestrid ja
Lewitid, iggaüks, kelle waimo Jummal
ärratas, üllesminna Jehowa kodda ülles-
ehhitama, mis Jerusalemmas.
6. Ja keik, kes nende ümberkaudo, kin-
nitasid nende kässi hõbberiistadega, kulla-
ga, muu warrandussega ja lojustega ja
kalli asjadega, sellega, mis iggaüks hea
melega andis.
7. Ja kunningas Kores laskis Jehowa
koia riistad ettetua, mis Nebukadnetsar
Jerusalemmast olli ärratonud, ja omma
jummala kotta pannud.
8. Ja Kores, Persia kunningas, kästis
neid ettetua Mitredati käe läbbi, kes war-
randusse üllewataja, ja temma lugges
neid Sesbatsari Juda rahwa würsti
kätte.
9. Ja se olli nende arro: kolmkümmend
kuldkausi, tuhhat hõbbewaagnat, ühheksa
kolmattkümmend nugga;
10. Kolmkümmend kuld kanega karrikat,

nellisadda ja kümme teist suggu höbbe kanega karrikat, muid riisto tuhhat.
11. Kuld- ja höbberiisto olli keiges wiistuhhat ja nellisadda; keik need wiis Sesbatsar ülles, wangidega, kedda Pabelistülleswidi Jerusalemma.

2. Peatük.

Rende arro, kes Kaldeast taggasi läksid Juda male.

1. Ja need on Juda rigi rahwas, kes wangist ülleslätsid, kedda Nebukadnetsar, Pabeli kunningas, olli Pabeli ärrawinud, ja taggasi läksid Jerusalemma ja Juda male igga mees omma linna.
2. Kes tullid Serubabeliga, Jesuaga, Neemiaga, Serajaga, Reelajaga, Mordekaiga, Pilsaniga, Mispariga, Pigwaiga, Reumiga ja Paenaga; Israeli rahwa meeste arro on se:
3. Parosi lapsi olli kakstuhhat ükssadda ja kaks kahheksatkümmend.
4. Sewatja lapsi, kolmsadda ja kaks kahheksatkümmend.
5. Ara lapsi, seitsesadda ja wiis kahheksatkümmend.
6. Pahatmoabi lapsi, Joabi poia Jesua lastest, kakstuhhat kahheksasadda ja kaksteistkümmend.
7. Elami lapsi, ükstuhhat kakssadda ja nelli kuetkümmend.
8. Sattu lapsi, ühheksasadda ja wiis wietkümmend.
9. Sakkai lapsi, seitsesadda ja kuuskümmend.
10. Pani lapsi, kuussadda ja kaks wietkümmend.
11. Pebai lapsi, kuussadda ja kolm kolmatkümmend.
12. Asgadi lapsi, ükstuhhat kakssadda ja kaks kolmatkümmend.
13. Adonikami lapsi, kuussadda ja kuus seitsmetkümmend.
14. Pigwai lapsi, kakstuhhat ja kuus kuetkümmend.
15. Adini lapsi, nellisadda ja nelli kuetkümmend.
16. Ateri lapsi, Jskiast, ühheksakümmend ja kahheksa.
17. Petsai lapsi, kolmsadda ja kolm kolmatkümmend.
18. Jora lapsi, ükssadda ja kaksteistkümmend.
19. Ajumi lapsi, kakssadda ja kolm kolmatkümmend.
20. Kibbari mehhi, ühheksakümmend ja wiis.
21. Petlema mehhi, sadda ja kolm kolmatkümmend.
22. Netowa mehhi, kuus kuetkümmend.
23. Anatoti mehhi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.
24. Asmaweti mehhi, kaks wietkümmend.
25. Kirjatarimi, Kewira ja Peroti mehhi, seitsesadda ja kolm wietkümmend.
26. Rama ja Kaba mehhi, kuussadda ja üks kolmatkümmend.
27. Mikmasi mehhi, sadda ja kaks kolmatkümmend.
28. Peteli ja Ai mehhi, kakssadda ja kolm kolmatkümmend.
29. Nebo mehhi, kaks kuetkümmend.
30. Magbisi mehhi, sadda ja kuus kuetkümmend.
31. Teise Elami mehhi, tuhhat kakssadda ja nelli kuetkümmend.
32. Arimi mehhi, kolmsadda ja kakskümmend.
33. Lodi, Adidi ja Ono mehhi, seitsesadda ja wiis kolmatkümmend.
34. Jeriko mehhi, kolmsadda ja wiis wietkümmend.
35. Senaa mehhi, kolmtuhhat ja kuussadda ja kolmkümmend.
36. Preestritte arro on: Jedaja lapsi, Jesua perrest, olli ühheksasadda ja kolm kahheksatkümmend.
37. Immeri lapsi, tuhhat ja kaks kuetkümmend.
38. Passuri lapsi, ükstuhhat kakssadda ja seitse wietkümmend.
39. Arimi lapsi, ükstuhhat ja seitseteistkümmend.
40. Lewitide arro on: Jesua ja Kadmieli lapsi, Odawja lastest, nelli kahheksatkümmend.
41. Lauljatte arro on: Asawi lapsi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.
42. Wärrawa hoidjatte lapsi, Sallumi lapsi, Ateri lapsi, Talmoni lapsi, Akkubi lapsi, Atita lapsi, Sobai lapsi, neid olli keiges sadda ja ühheksa neljatkümmend.
43. Netinid Kibeoni sousi ollid: Sia lapsed, Asuwa lapsed, Tabbaoti lapsed,
44. Kerosi lapsed, Siaa lapsed, Padoni lapsed,
45. Lebana lapsed, Agaba lapsed, Akkubi lapsed,
46. Agabi lapsed, Samlai lapsed, Anani lapsed,
47. Kiddele lapsed, Kahhari lapsed, Reaja lapsed,
48. Retsini lapsed, Nekoda lapsed, Kassami lapsed,

49. Ussa lapsed, Pasea lapsed, Pesai lapsed,
50. Asna lapsed, Meunimi lapsed, Newusimi lapsed,
51. Pakbubi lapsed, Akuwa lapsed, Arruri lapsed,
52. Patsluti lapsed, Mehida lapsed, Arsa lapsed,
53. Parkosi lapsed, Siseta lapsed, Tama lapsed,
54. Netsia lapsed, Atiwa lapsed.
55. Salomoni sullaste lapsed on: Sotai lapsed, Sowereti lapsed, Weruda lapsed, 1 Kunn. 9, 20. 21.
56. Jaala lapsed, Tarkoni lapsed, Kiddeli lapsed,
57. Sewatja lapsed, Attili lapsed, Wokeretsewaimi lapsed, Ami lapsed.
58. Netinisid ja Salomoni sullaste lapsi olli keiges kolmsadda ja ühheksakümmend ja kaks.
59. Ja need on, kes üllestullid Telmelast Tellarsast: Kerub, Addan, Immer; agga nemmad ei woind mitte omma wannematte suggu egga nende suggumössa üllesnäidata, kas nemmad Israeli seast pärrid ollema.
60. Telaja lapsi, Tobia lapsi, Nekoda lapsi, olli kuussadda ja kaks kuetkümmend.
61. Ja preestritte lastest ollid, Obaja lapsed, Kotsi lapsed, Parsillai lapsed, kes olli naese wötnud Parsillai, Kileadimehhe tütrist, ja nimmetas ennast nende nimme järrele.
62. Need otsisid omma kirja, et nemmad omma suggumössa piddid üllesarwama, agga nemmad ei leidnud mitte; sepärrast said nemmad preestriammetist kui rojased lahti.
63. Ja mawallitseja ütles neile, et nemmad ei piddand mitte keigepühhamaist ohwritteſt söma, ennego saaks üks üllem preester seisma Urimi ja Tummiga.
64. Keige koggodusse arro olli ülle pea kaks wietkümmend tuhhat, kolmsadda ja kuuskümmend;
65. Issc nende sullased ja nende ümmardajad, neid olli seitsetuhhat kolmsadda ja seitse neljatkümmend; ja neil olli kaksadda laulomeest ja laulonaest.
66. Nende hobbosid olli seitsesadda ja kuus neljatkümmend; nende hobboeeslid kaksadda ja wiis wietkümmend.
67. Nende kamelid olli nellisadda ja wiis neljatkümmend; eeslid kuustuhhat seitsesadda ja kakskümmend.
68. Ja monned wannematte peameeste seast, kui nemmad Jehowa koia jure tullid, mis Jerusalemmas olli, andsid hea melega Jummala koia tarwis, et sedda temma asseme peäle piddi üllestehtama.
69. Nemmad andsid omma joudo möda selle tö warraks üks seitsmetkümmend tuhhat kuldtarkemoni, ja höbbedat olli wiistuhhat naela, ja sadda preestritte kube.
70. Ja preestrid ja Lewitid, ja mu rahwas, ja lauljad ja wärrawa hoidjad ja Netinid ellasid omma liñnade sees, ja keik Israel omma liñnade sees.

3. Peatük.

Jehowa tenistust uendakse; teise templi raiaminne.

1. Ja kui seitsmes ku kätte sai ja Israeli lapsed liñnade sees ollid, siis tulli rahwas kui üks mees Jerusalemma kokko.
2. Ja Jesua, Jotsadaki poeg, wöttis kätte ja preestrid, ta wennad, ja Serubabel, Sealtieli poeg, ja temma wennad, ja ehhitasid ülles Israeli Jummala altari, et nemmad piddid seäl peäl pölletamisse ohwrid ohwerdama, nenda kui kirjotud on Mosesse, Jummala mehhe kässoöppetussesse.
3. Ja nemmad teggid altari walmis temma raia peäle, sest hirm olli nende peäl made rahwa pärrast; ja nemmad ohwerdasid seäl peäl pölletamisse ohwrid Jehowale, pölletamisse ohwrid hommiko ja öhto.
4. Ja nemmad piddasid lehtmaiade pühha, nenda kui kirjotud on, ohwerdasid pölletamisse ohwrid iggapääw lou pärrast wisi järrele, iggapäwast ossa ommal päwal.
5. Ja pärrast sedda allapölletamisse ohwrid, ja nore ku pühhade ja keige Jehowa seätud pühhade ohwrid, mis ollid pühhitsetud, ja iggaliht ohwrit, kes heameleliſt ohwrit hea melega andis Jehowale.
6. Essimessest seitsmenda ku päwast hakkasid nemmad Jehowale pölletamisse ohwrid ohwerdama, ja Jehowa templi allus ep olnud weel mitte pandud.
7. Ja nemmad andsid rahha müri- ja puseppadele, ja roga ja jomaaega ja ölli Sidoni ja Tirusse rahwale, et nemmad piddid toma seedripuid Libanonist möda merd Jawo liñna, Koresse, Persia kunninga loaga, mis neile antud.
8. Ja teisel teise aasta kuul, pärrast kui nemmad said Jummala koia jure Jerusalemma tulnud, siis hakkasid Serubabel, Sealtieli poeg, ja Jotsadaki poeg Jesua ja nende teised wennad, kes preestrid ja Lewitid, ja keik kes ollid wangist tulnud

Jerusalemma, seädma Lewitisid, kes kahhekümneaastased ja peäle, et nemmad piddid Jehowa koia tööd taggasundima:

9. Siis seisis Jesua, temma poiad ja ta wennad, Kadmiel ja ta poiad, Juda lapsed, kui üks mees, neid tagga aiamas, kes Jummala koia kallal tööd teggid, ja ka Enadadi poiad, nende poiad ja nende wennad, kes Lewitid.

10. Ja kui hone ehhitajad Jehowa templi allust pannid, siis pannid nemmad preestrid senna seisma, ammeti rided selgas, trumpetittega, ja Lewitid, Asawi poiad, waskitrummidega Jehowat kiitma, Israeli kunninga Taweti seädmisse järrele.

11. Ja nemmad laulsid wastastikko Jehowat kites ja tännades, et temma on hea, et temma heldus iggaweste kestab Israeli ülle; ja keik rahwas karjusid sure öiskamissega Jehowat kites, et Jehowa koia allus olli pandud.

12. Ja paljo preestrid ja Lewitisid ja wannematte peamehhi, kes wannad ollid, kes ollid endise koia näinud omma allusse peäl seiswad, kui sesinnane kodda nende silma ees olli, nutsid sure heälega; agga paljo töstsid omma heält öiskamisse ja römoga:

13. Et rahwas ei woind mitte römoöiskamisse heält ärratunda rahwa nutto heäle pärrast, sest rahwas öiskasid sure öiskamissega, ja heält kuuldi kaugele.

4. Peatük.

Jutide waenlased keelwad templi ehhitamist ärra.

1. Agga kui Juda ja Penjamini waenlased said kuulda, et need, kes wangis olnud, Jehowale, Israeli Jummalale, templit üllesehhitasid:

2. Siis tullid nemmad Serubabeli ja wannematte peameeste jure ja ütlesid neile: Meie tahhame teiega ehhitada, sest meie nouame teie Jummalat, nenda kui teie, ja meie ep olle mitte sest aiast, kui Esaraddon, Assuri kunningas, meid seie üllestonud, ohwerdand.

3. Ja Serubabel ütles neile, ja Jesua ja teised Israeli wannematte peamehhed: Meil polle teiega teggemist meie Jummala kodda üllesehhitades, sest meie issekestis tahhame Jehowale, Israeli Jummalale, koia üllesehhitada, nenda kui meid Persia kunningas Kores on käsknud.

4. Ja ma rahwas teggid Juda-rahwa käed lödwaks ja teggid neile hirmo, et nemmad ei piddand ehhitama.

5. Ja palkasid nende wasto nouandjaid, kes piddid nende nouu tühjaks teggema keige Persia kunninga Koresse aia, Persia kunninga Tariawesse wallitsusseni sadik.

6. Sest Ahaswerusse wallitsusse aial, temma wallitsusse hakkatusses, kirjotasid nemmad ühhe kaebdusse Juda ja Jerusalemma rahwa peäle.

7. Ja Artasasta aial kirjotas Pislam, Mitredat, Tabeel ja muud temma seltsist, Artasasta, Persia kunninga kätte, ja ramato kirri olli Siria kele kirjotud ja Siria kele üllespandud.

8. Reum, üllem nouuandja, ja kirjotaja Simsai kirjotasid ühhe ramato Jerusalemma wasto kunninga Artasasta kätte, nenda kui tulleb öölda:

9. Siis kirjotasid üllem nouuandja Reum ja kirjotaja Simsai ja muud nende seltsist, Tina ja Awarsatka, Tarpela, Awarsa, Arkewa, Pabeli, Susanka, Tea, Elami rahwa üllemad.

10. Ja muud rahwas, kedda suur ja kulus mees Osnappar olli ärrawinud, ja pannud Samaria liñna ellama, ja teised teine pool Wratti jögge, ja nenda eddasi.

11. Se olli selle ramato kirri, mis nemmad läkkitasid temma kätte, kunninga Artasasta kätte: Sinno sullased, mehhed, kes siin pool Wratti jögge, ja nenda eddasi.

12. Kunningale olgo teäda, et Judid, kes so jurest on üllestulnud, meie jure sanud Jerusalemma; need on üllesehhitamas wastopannijat ja pahha liñna, ja püawad mürisid walmis tehha ja ta allusid kinnitada.

13. Nüüd olgo kunningale teäda, kui se lin saab üllesehhitud ja mürid walmis sawad, siis ei anna nemmad mitte ei kohtorahha, ei tolli egga muud makso, ja se teeb kunningatte warrandussele kahjo.

14. Sest et meie nüüd palka same so kunninglikkust koiast, ja meile mitte ei sünni kunninga teotust nähha, sepärrast olleme läkkitanud ja kunningale teäda annud:

15. Et woiks järrele katsuda wannematte sündinud asjade ramatus, kül sa siis sest sündinud asjade ramatust leiad ja saad teäda, et se lin üks wastopannija lin on, mis kunningattele ja riikidele kahjo teinud, ja et nemmad seäl liñnas wannast aiast on sallajat kurja nouu piddanud; se sü pärrast sai se lin ka paljaks tehtud.

16. Meie anname kunningale teäda, et kui se lin üllesehhitakse ja temma mürid walmis tehhakse; siis se ossa, mis siin

pool Wratti jögge, ei olle sepärrast mitte sinno pärralt.

17. Kunningas läkkitas wastusse üllemma nouuandja Reumi ja kirjotaja Simsai ja teiste kätte siin pool Wratti jögge: Rabbo olgo teile! ja muud sannad.

18. Ramat, mis teie ollete minno kätte läkkitanud, on selgeste mo ette ülles loetud.

19. Ja minnust on käsk antud, ja nemmad on otsinud ja leidnud, et se lin wannast aiast kunningatte wasto surustand ja wastopannud, ja sallaja kurri nou seäl sees petud.

20. Wäggewad kunningad on ka Jerusalemmas olnud, kes ka keige ma ülle teine pool Wratti jögge wallitsenud, et kohtorahha, tolli ja muud maksjo neile on antud.

21. Nüüd andke käsk, et need mehhed ärrakeeltakse, et se lin ei sa üllesehhitud, enne kui minnust saab käsk antud.

22. Ja olge holelikkud, et teie ei eksi, et teie sedda möda tete selle asja sees; miks pahha peab kaswama, et kunningattele kahjo peaks tullema?

23. Ni pea kui nüüd kunninga Artasasta ramato kirri Reumi ja kirjotaja Simsai ja nende seltsi ette sai loetud, siis läksid nemmad ruttoga Jerusalemma Jutide jure, ja keelsid neid ärra wäggewa käewarrega.

24. Siis jäi Jummala koia tö mahha, mis Jerusalemmas, ja olli ka maas Persia kunninga Tarjawesse wallitsusse teisest aastast sadik.

5. Peatük.

Uus templi ehhitamisse hakkatus.

1. Ja siis räkis prohweti wisil prohwet Aggai ja Sakaria, Iddo poiapoeg, kes ollid prohwetid Jutide jures, kes Juda maal ja Jerusalemmas, Israeli Jummala nimmel nende wasto.
Agg. 1, 1. Sakar. 1, 1. 7.

2. Siis wötsid kätte Serubabel, Sealtieli poeg, ja Jesua, Jotsadaki poeg, ja hakkasid Jummala kodda, mis Jerusalemmas, üllesehhitama, ja nendega ollid Jummala prohwetid, kes neid toetasid.

3. Sel aial tulli nende jure Tatnai, mawallitseja siin pool jögge, ja Setarbosnai ja nende selts, ja ütlesid neile nenda: Kes teile on kässo annud sedda kodda üllesehhitada ja temma müri walmis tehha?

4. Siis ütlesime meie neile sedda wisi, mis nende meeste nimmed ollid, kes sedda ehhitamist ehhitasid.

5. Ja nende Jummala silm olli Jutide wannematte peäl, et teised ärra ei keland, kunni assi piddi Tarjawesse ette sama; ja siis saatsid nemmad jälle ramato se asja pärrast.

6. Se on selle ramato kirri, mis Tatnai, mawallitseja siin pool Wratti jögge, ja Setarbosnai ja temma selts, Awarseka rahwas, kes siin pool jögge, kunninga Tarjawesse kätte läkkitasid.

7. Temma kätte läkkitasid nemmad sanna, ja sedda wisi olli senna sisse kirjotud: Kunninga Tarjawessele olgo paljo rahho.

8. Kunningale olgo teäda, et meie ülles läksime Judariki sure Jummala koia jure ja sedda ehhitakse surist kiwwidest, ja palka pannakse seinte sisse; ja tö jouab ja läbbäb hästi korda nende käe läbbi.

9. Siis küssisime meie wannemailt, ja ütlesime neile sedda wisi: Kes on teile kässo annud, sedda kodda üllesehhitada ja ta müri walmis tehha?

10. Ja meie olleme ka nende nimme neilt küssinud, et meie sinnule teäda annaksime, et meie woiksime kirjotada nende meeste nimmed, kes nende seas peamehhed on.

11. Ja sedda wisi andsid nemmad meile wastust jälle ja ütlesid: Meie olleme taewa ja ma Jummala sullased, ja ehhitame sedda kodda ülles, mis jo mitmest aastast ehhitud olli; ja üks suur Israeli kunningas olli sedda üllesehhitanud ja walmis teinud. 1 Kunn. 6, 1.

12. Agga sest aiast et meie wannemad taewa Jummalat on wihhastanud, on ta neid Nebukadnetsari, Pabeli kunninga, Kaldeamehhe kätte annud, ja se kistus se koia mahha ja rahwa wiis temma ärra Pabeli. 2 Kunn. 25, 8. 9. n. t. s.

13. Agga Koresse, Pabeli kunninga essimessel aastal andis kunningas Kores kässo, sedda Jummala kodda üllesehhitada. p. 1, 1. s.

14. Ja ka Jummala koia riistad, mis kullast ja höbbedast ollid, mis Nebukadnetsar olli ärrawötnud templist, mis Jerusalemmas, ja senna templi ärrawinud, mis Pabelis, neid wöttis kunningas Kores ärra seält templist, mis Pabelis, ja need said antud ühhele, kelle nimmi Sesbatsar, kedda ta olli mawallitsejaks pannud.

15. Ja ütles temmale: Need on need riistad, wötta, minne, wi neid ärra sinna templi, mis Jerusalemmas; ja Jummala kodda peab sama üllesehhitud omma paika.

16. Siis tulli sesamma Sesbatsar ja
panni Jummala koia allusse, mis Jeru-
salemmas; ja sest aiast siit sadik ehhitakse
sedda ja ep olle mitte walmis sanud.
17. Ja sepärrast kui se kunninga melest
hea on, siis katsugo nemmad järrele seal
kunninga warrandusse koias, mis Pabe-
lis, kas nenda olnud, et kunningast Ko-
ressest käsk antud, Jummala kodda üllesehhitada Jerusalemma, ja sest asjast läk-
kitago kunningas meile omma tahtmisse.

6. Peatük.

Tempel saab walmis Tarjawesse aial; Pasapühha petakse.

1. Siis andis kunningas Tarjawes
käsko, et nemmad piddid järrele katsuma
ramato koias, kuhho warrandussed ollid
pandud Pabelis.
2. Siis leiti kunninglikkus koias, mis
Meda rikis, ühhest laekast üks ramat ja
senna sisse olli nenda mällestussoks üllestkirjotud:
3. Kunninga Koresse essimessel aastal
andis kunningas Kores käsko: Jummala
kodda, mis Jerusalemmas on, peab sama
üllesehhitud ühheks paigaks, kus ohwrid
peawad ohwerdatud sama, ja temma al-
lussed peawad kindlad ollema; temma
kõrgus peab kuuskümmend künart ollema,
ja ta laius kuuskümmend künart.
4. Temma kolm toa korda üllestikko su-
rist kiwwidest, ja kord ussist palkidest; ja
mis tulleb kullutada, sedda peab kunnin-
ga warrandussest antama.
5. Ja ka Jummala koia kuld-ja hõbbe-
riistad, mis Nebukadnetsar templist, mis
Jerusalemmas olli, ärrawöttis ja Pabeli
ärrawiis, neid peawad nemmad taggasi
andma, et nemmad sawad senna templi,
mis Jerusalemmas, omma paika; agga
sinna pead neid Jummala kotta allawima.
6. Sepärrast sinna mawallitseja Tatnai,
kes teine pool jögge, ja sinna Setarbos-
nai ja nende selts, Awarseka rahwas, kes
teine pool jögge, olge kaugel seält ärra.
7. Jätke neid Jummala koia tö kallale:
Jutide mawallitseja ja Jutide wannemad
peawad Jummala koia üllesehhitama
temma paika.
8. Ja minnust on käsk antud selle pär-
rast, mis teie peate nende Jutide wanne-
mattele teggema selle Jummala koia eh-
hitamissets; ja kunninga warrandussest,
mis kohto rahhast teine pool Wratti jög-
ge saab, peab nende meeste kätte sedda,
mis tulleb kullutada, ruttuste antama, et
tö mahha ei jä.
9. Ja mis neile tarwis on, nori härgi
ja järo ja lambatallesid, taewa Jumma-
lale põlletamisse ohwriks, nisso, sola,
wina ja õlli, nenda kui preestrid, kes Je-
rusalemmas on, küssiwad, peab neile an-
tama pääw päwalt, et ühtegi ei pudu;
10. Et nemmad woiksid taewa Jumma-
lale ohwerdada maggusaks haisuks, ja
palluda kunninga ja ta laste ello pärrast.
11. Ja minnust on käsk antud, et igga
innimesse honest, kes sellesinatse sanna
teiseks pörab, peab üks palk sama wälja-
kistud ja püsti pandud, ja tedda peab
senna külge üllespodama, ja ta kodda
peab selle pärrast sitta hunnikkuks sama.
12. Ja Jummal, kes omma nimme sin-
na pannud ellama, se lükkago mahha keik
kunningad ja rahwa, kes omma käe liggi
pistawad se Jummala koia jälle ärrarik-
kuda, mis Jerusalemmas. Minna Tar-
jawes ollen selle käsko annud, mis rut-
tuste peab tehtama.
13. Siis teggid sedda möda ussinaste
Tatnai, mawallitseja teine pool Wratti
jögge, Setarbosnai ja nende selts, sest et
kunningas Tarjawes selle käsko olli läk-
kitanud.
14. Ja Jutide wannemad ehhitasid sed-
da ülles, ja tö läks neile hästi korda,
prohweti Aggai ja Sekarja, Iddo poia-
poia, prohweti kulutamisse läbbi; ja nem-
mad ehhitasid ja teggid tö walmis Is-
raeli Jummala käsko järrele, ja Koresse
ja Tarjawesse ja Artasasta, Persia kun-
ningatte käsko järrele.
15. Nenda sai se kodda täieste walmis
kolmandamal Adari ku päwal, se olli kun-
ninga Tarjawesse wallitsusse kues aasta.
16. Ja Israeli lapsed, preestrid ja Le-
witid ja teised kes wangis olnud, pühhit-
sesid se Jummala koia römoga.
17. Ja nemmad ohwerdasid Jummala
koia pühhitsemisseks sadda härga, kaks-
sadda jära, nellisadda oinktalle, ja kaks-
teistkümmend sikkuttalle patto ohwriks kei-
ge Israeli eest, Israeli sugguarrude ku
järrele.
18. Ja nemmad pannid preestrid seis-
ma nende jaggusid möda, ja Lewitid nen-
de korde möda, Jummala tenistusse tar-
wis, mis Jerusalemmas, nenda kui Mo-
sesse ramatusse on kirjotud.
19. Ja need, kes wangis olnud, pidda-
sid Pasa neljateistkümnemal essimesse ku
päwal.
20. Sest preestrid ja Lewitid ollid ennast
kui üks ainus mees puhhastand, nemmad
ollid keik puhtad, ja tapsid Pasatalle kei-

tide eest, kes wangis olnud, ja preestritte, omma wendade eest ja isseenneste eest.
21. Ja Israeli lapsed, kes wangist taggasi tulnud, söid sedda, ja keik, kes ma pagganatte rojussest ollid ärralahkund nende seltsi, ja Jehowat, Israeli Jummalat noudsid.
22. Nenda piddasid nemmad hapnematta leibade pühha seitse päwa römoga; sest Jehowa römustas neid, ja pöris Assuri kunninga süddame nende pole, et ta nende kässi kinnitas Jummala, Israeli Jummala koia tö kallal.

7. Peatük.

Kunningas annab Esrale ramatut.

1. Ja pärrast neid asjo Artasasta Persia kunninga wallitsusse aial tulli Esra, kes Seraja poeg, kes Asarja poeg, kes Ilkia poeg,
2. kes Sallumi poeg, kes Sadoki poeg, kes Abitubi poeg,
3. kes Amarja poeg, kes Asarja poeg, kes Merajoti poeg,
4. kes Seraja poeg, kes Usi poeg, kes Bukki poeg,
5. kes Abisua poeg, kes Pineasse poeg, kes Eleasari poeg, kes üllema preestri Aaroni poeg.
6. Seesamma Esra tulli Pabelist ülles, ja seesamma olli üks wapper kirjatundja Mosesse kässoöppetusse peäle, mis Jehowa Israeli Jummal olli annud; ja kunningas andis temmale keik, mis ta küssis, Jehowa temma Jummala kät möda, mis temma ülle olli.
7. Ja Israeli lastest ja preestritest ja Lewitidest ja lauljattest ja wärrawa hoidjattest ja Netinidest tullid ülles Jerusalemma kunninga Artasasta seitsmendal aastal.
8. Ja ta tulli Jerusalemma wiendamal kuul, mis kunninga seitsmes aasta olli.
9. Sest essimessel essimesse ku päwal hakkati Pabelist üllesminnema, ja essimessel wiendama ku päwal tulli ta Jerusalemma, omma Jummala kät möda, mis hea temma wasto olli.
10. Sest Esra walmistas omma süddant, Jehowa kässoöppetust noudma ja teggema, ja öppetama Israeli seas seädmist ja kohtoseädust.
11. Ja se on se ramato kirri, mis kunningas Artasasta andis Esrale, preestrile ja kirjatundjale, kes kirjatunda Jehowa kässo sannade ja ta seädmiste sees olli Israeli rahwale.
12. Artasasta kunningatte kunningas preestrile Esrale, kes kirjatundja taewa Jummala kässoöppetusses hästi öppetud; ja muud sannad.
13. Minnust on käst antud, et iggaüks, kes heal melel mo kunningrikis Israeli rahwa seast ja temma preestritte ja Lewitide seast tahhab Jerusalemma minna, se mingo sinnoga.
14. Sest et sa kunningast ja temma seitsmest nouuandjast olled läkkitud Juda male ja Jerusalemma, järrelekatsuma omma Jummala kässoöppetust, mis sinno kä on;
15. Ja wima hõbbedat ja kulda, mis kunningas ja ta nouuandjad heal melel annud Israeli Jummalale, kelle maia Jerusalemmas.
16. Ja keik hõbbedat ja kulda, mis sa keigest Pabeli rigist leiad, rahwa ja preestritte heamelelisse anniga, kes heal melel andwad omma Jummala koia tarwis, mis Jerusalemmas.
17. Sepärrast pead sa se rahha eest ussinaste ostma härgi, järo, oinikkallesid ja nende roa-ja nende jomaohwrid, et sa neid ohwerdad teie Jummala koia altari peäl, mis Jerusalemmas.
18. Ja mis sinna ja so wennad heaks arwawad mu hõbbeda ja kullaga tehha, sedda tehke omma Jummala tahtmisse järrele.
19. Ja riistad, mis sulle omma Jummala koia tenistusseks on antud, need anna täieste Jerusalemma Jummala ette.
20. Ja mis muud tarwis on so Jummala koiale, mis sulle tulleb wäljaanda, sedda pead sa kunninga warrandusse koiast andma.
21. Sest minnust, kes ollen kunningas Artasasta, on käst keige makso korjajattele antud, kes teine pool Wratti jögge, et mis ial Esra, preester ja taewa Jummala kässoöppetusse tundja teilt küssib, sedda peab ussinaste tehtama.
22. Olleks ka sadda hõbbetalenti, olleks ka seitse sellitest nisso ja ühheksasadda kanno wina, ja ühheksasadda kanno õlli, sola agga ilma arwamatta.
23. Keik mis taewa Jummala käst on, peab holega tehtama taewa Jummala koia tarwis; sest miks peab suur wihha tullema kunningrigi, kunninga ja ta laste peäle?
24. Ja teile anname meie teäda, et teil ei pea mitte melewalda ollema, kohtorahha, tolli, egga muud makso panna ei ühhegi preestri, egga Lewiti, laulomehhe, wärrawa hoidja, Netini, egga ühhegi Jummala koia teenri peäle.

25. Ja sinna Esra, panne omma Jummala tarkust möda, mis so kä on, kohtomoistjad ja kohtowannemad, kes kohhut moistwad keige rahwale, kes teine pool jögge, neile keigile, kes so Jummala kässoöppetussi tundwad; agga kes ei tea, neile anna sedda teäda.

26. Ja iggaühhe peäle peab warsi kohhut moistetama, kes ei te so Jummala kässoöppetusse egga kunninga kässo järrele; olgo surmaks ehk ärraaiamisseks, ehk rahha makso peäle ehk wangiks.

27. Kidetud olgo Jehowa meie wannematte Jummal, kes sesuggust asja kunninga süddamesse annud, Jehowa kodda illusaste ehhitada, mis Jerusalemmas;

28. Ja on omma heldusse mo pole pöörnud kunninga ja ta nouuandjatte ja keige kunninga würstide ja wäggewatte ees; ja minna kinnitasin ennast Jehowa omma Jummala kät möda, mis mo ülle, ja ma kogguşin Israelist peamehhed, et need minnoga piddid üllesminnema.

8. Peatük.

Esra tulleb omma seltsiga Pabelist Jerusalemma.

1. Ja need on nende wannematte peamehhed ja nende suggurwössade üllesarwaminne, kes minnoga Pabelist kunninga Artasasta wallitsusse aial üllesläksid.
2. Pineasse lastest olli Kerson, Itamari lastest, Taniel, Taweti lastest, Attus.
3. Sekanja lastest, Parosi lastest, Sekarja, ja temmaga, mis meesterahwa seast suggurwössa arrusse arwati, sadda ja wiiskümmend.
4. Pahatmoabi lastest, Eljoenai, Seraja poeg, ja temmaga kakssadda meesterahwast.
5. Sekanja lastest, Jaasieli poeg, ja temmaga kolmsadda meesterahwast.
6. Ja Adini lastest, Jonatani poeg Ebed, ja temmaga wiiskümmend meesterahwast.
7. Ja Elami lastest, Atalja poeg Jesaja, ja temmaga seitsekümmend meesterahwast.
8. Ja Sewatja lastest, Mikaeli poeg Sebadja, ja temmaga kahheksakümmend meesterahwast.
9. Joabi lastest, Jehieli poeg Obadja, ja temmaga kakssadda ja kahheksateistkümmend meesterahwast.
10. Ja Selomiti lastest, Josiwja poeg, ja temmaga sadda ja kuuskümmend meesterahwast.
11. Ja Pebai lastest, Pebai poeg Sekarja, ja temmaga kahheksa kolmatkümmend meesterahwast.
12. Ja Asgadi lastest, Katani poeg Joanan, ja temmaga sadda ja kümme meesterahwast.
13. Ja Adonikami lastest, kes wimaks tullid, ja need on nende nimmed: Elimelet, Jehiel ja Semaja, ja nendega kuuskümmend meesterahwast.
14. Ja Pigwai lastest, Utai ja Sabbud, ja nendega seitsekümmend meesterahwast.
15. Ja ma kogguşin neid kokko jöe jure, mis Ahawa pole jookseb, ja meie ollime seäl leris kolm päwa; ja kui minna rahwast ja preestrid tähhele pannin, siis minna ei leidnud seält keddagi Lewi lastest.
16. Siis läkkitasin ma Elieseri, Arieli, Semaja, ja Elnatani, ja Jaribi, ja Elnatani, ja Natani, ja Sekarja, ja Mesullami, kes peamehhed, ja Jojaribi, ja Elnatani, kes öppetajad.
17. Ja andsin neile kässo Iddo, peamehhe kätte Kasiwja paika, ja pannin nende suhho sannad, mis nemmad piddid räkima Iddo ja ta wenna wasto, kes Netinid ollid, Kasiwja paikas, et nemmad meile piddid saatma teenrid meie Jummala koia tarwis.
18. Ja nemmad saatsid meile meie Jummala kät möda, mis meie wasto hea olli, Isekeli, Israeli poia Lewi poia, Mahli lastest, ja Serebja ja ta poiad ja ta wennad, neid olli kahheksateistkümmend.
19. Ja Asabja, ja temmaga Jesaja, Merari lastest, ta wennad ja nende poiad, neid olli kakskümmend.
20. Ja Netinidest, mis Tawet ja würstid ollid annud Lewitisid tenima, olli kakssadda ja kakskümmend, need keik ollid nimmede pärrast nimmetud.
21. Ja ma kulutasin seäl Ahawa jöe äres paastopäwa, et meie endid piddime omma Jummala ees allandama, ja temma käest öiget teed palluma ennestele ja omma wäetima lastele ja keige omma warrandussele.
22. Sest mul olli häbbi kunninga käest jallawägge ja rüütlid küssida, et nemmad meile piddid abbiks ollema waenlaste wasto te peäl; sest meie räkisime kunningale ja ütlesime: Meie Jummala käsi on hea keikide ülle, kes tedda otsiwad, ja temma wäggi ja ta wihha keikide peäl, kes tedda mahhajätwad.
23. Ja meie paastusime, ja otsisime k

asja pärrast abbi omma Jummala käest,
ja ta wöttis meie palwet kuulda.
24. Ja ma labbutasin kaksteistkümmend
ärra preestritte üllemaist, Serebja, Asab-
ja ja nendega nende wendade seast kümme.
25. Ja ma wagisin nende kätte höbbeda
ja kulla ja riistad, meie Jummala koia
üllestöstmisse ohwriks, mis kunningas
ja ta nouuandjad ja ta würstid ja keik
Israel, mis seäl olli, üllestöstmisse ohw-
riks andsid.
26. Ja ma wagisin nende kätte höbbe-
dat kuussadda ja wiiskümmend talenti,
ja höbberiisto sadda talenti, ja kulda
sadda talenti.
27. Ja kakskümmend kuld kanega karri-
kat, tuhhat adarkoni rasked, ja kaks head
hiilgawat waskriista, ni kallid kui kuld.
28. Ja ma ütlesin nende wasto: Teie
ollete pühhad Jehowale, ja riistad on ka
pühhad, ja höbbe ja kuld on heamelelin-
ne and Jehowale, teie wannematte Jum-
malale.
29. Walwage ja hoidke sedda, kunni teie
preestritte ja Lewitide üllematte ja Is-
raeli wannematte würstide kätte waete
Jerusalemmas, Jehowa koia kambritte
sisse.
30. Siis wötsid preestrid ja Lewitid wa-
gitud höbbeda ja kulla ja riistad wasto,
et nemmad neid piddid Jerusalemma meie
Jummala kotta wima.
31. Ja meie läksime Ahawa jöe jurest
ärra kabbeteistkümnemal essimesse ku pä-
wal Jerusalemma minnema, ja meie
Jummala kässi olli meie üllo, ja peästis
meid waenlaste ja nende käest, kes te peäl
warritsesid.
32. Kui meie nüüd Jerusalemma tulli-
me, siis jäime senna kolm päwa.
33. Ja neljandamal päwal waeti höbbe
ja kuld ja riistad meie Jummala kotta,
preestri Meremoti, Uria poia, kätte, ja
temmaga olli Eleasar, Pineasse poeg, ja
nendega Lewitid, Josabad, Jesua poeg,
ja Noadja, Binnui poeg.
34. Keik arro ja raskusse järrele, ja keik
se mis waeti, sai sel aial ülleskirjotud.
35. Wangirahwas, kes wangist ollid
tulnud, ohwerdas pölletamisse ohwrid
Israeli Jummalale, kaksteistkümmend
härga keige Israeli eest, ühheksakümmend
ja kuus jära, seitse kabheksatkümmend
winikalle, kaksteistkümmend sikko patto
ohwriks: keik pölletamisse ohwriks Je-
howale.
36. Ja nemmad andsid kunninga käsko
kunninga mawallitsejatte ja üllewatajatte
kätte siin pool jögge ja nemmad aitsid
rahwast ja Jummala kodda.

9. Peatük.

Esra palwe ja suur kurbdus nende Judide pärrast, kes wöörast maast naesed wötnud.

1. Ja kui need asjad said korda sanud,
siis astusid mo jure würstid ja ütlesid:
Israeli rahwas ja preestrid ja Lewitid
ep olle mitte ärralahhutud made rahwa
seltsist, Kanaani, Hitti, Perissi, Jebusi,
Ammoni, Moabi, Egiptusse ja Emori
rahwa hirmsaist teggudest.
2. Sest nemmad on nende tütrist ennes-
tele ja omma poegadele naesed wötnud,
ja on pühha seemne ärrasegganud made
rahwaga; ja würstide ja üllematte käsi
on essimenne olnud sellesinnatse walla-
tusse sees.
3. Ja kui ma sedda asja kuulsin, siis
kärristasin ma ommad rided ja kue löhki,
ja katkusin omma juuksid ja habbet, ja is-
tusin maas ärraehmatud.
4. Ja keik, kes Israeli Jummala san-
nade pärrast wärrisesid, nende wallatusse
pärrast, kes wangis olnud, tullid minno
jure kokko, ja minna istusin ärraehmatud
öhtoohwrist sadik.
5. Ja öhtoohwri aial tousin ma ommast
waewast ülles, kui ma ommad rided ja
omma kue ollin löhki kärristand, ja lang-
sin pölwili mahha ja lautasin ommad
käed Jehowa, omma Jummala pole,
6. Ja ütlesin: Mo Jummal, ma häb-
benen ja mul on suur häbbi, omma silmi
sinno pole üllestöstes, mo Jummal! Sest
meie üllekohto tenud on ülle meie pea kas-
wand, ja meie sü on sureks sanud taewast
sadik.
7. Omma wannematte päiwist tänna-
päwani olleme meie sure sü allused, ja
meie üllekohto teggude pärrast olleme
meie, meie kunningad ja meie preestrid
teiste made kunningatte kätte antud, möö-
ga kätte, wangipölwe ja risumisse kätte
ja silmade häbbi sisse, nenda kui tänna-
pääw on.
8. Ja nüüd on ürrikesseks ja silmapilk-
misse aiaks Jehowa meie Jummala käest
arm meile sanud, et ta meile on järrele-
jätnud, kes ärrapeäsnud, ja meile annud
ühhe waija ommas pühhas paikas, ja
meie silmi walgustanud, oh meie Jum-
mal! ja meile nattokesse parrama ello-
korra annud meie orjapölwes.
9. Sest meie ollime orjad, ja meie Jum-
mal ep olle meid meie orjapölwes mah-
hajätnud, waid pöris meie pole omma

heldusse Persia kuningatte ees, et nemmad meile ello andsid, meie Jummala koia üllesehhitada, ja üllestehha, mis sest paljaks tehtud, ja et nemmad meile Juda maal ja Jerusalemmas warjo andsid.

10. Ja nüüd, meie Jummal, mis peame pärrast sedda ütlema, et meie olleme so kässud mahhajätnud?

11. Kedda sa olled omma sullaste, prohwetitte läbbi käsknud ja ütlelnud: Se ma, mis teie tullete pärrima, on üks rop ma made rahwa roppusse pärrast, nende hirmsa teggude pärrast, missugguse omma rojussega nemmad sedda otsast otsani on täitnud. 3 Mos. 18, 24. 25.

12. Sepärrast ei pea teie mitte omma tütrid nende poegadele andma, egga nende tütrid omma poegadele wötma; ja teie ei pea nende rahho eggu nende headust mitte noudma ei ellades, et teie saaksite kinnitud ja woilsite ma headussest süa ja sedda omma lastele iggawesseks pärrandusseks jätta. 5 Mos. 7, 2. 3.

13. Ja pärrast keik, mis meie peäle tulnud meie kurja teggude pärrast ja meie sure sü pärrast, (sest sinna, meie Jummal, olled ärrakeelnud, et meie ep olle alla wannud omma üllekohto pärrast, waid olled meid saatnud ärrapeäsema kuida nüüd kä on)

14. Kas peaksime jälle so kässud tühjaks teggema, ja endid langulsiks heitma nendesinnatse hirmsa rahwaga? Eks sa siis wöttaks wihhaseks sada meie peäle, kunni meie ärralöppeksime, et ei keddagi olleks, kes üllejääks ja ärrapeäseks?

15. Jehowa, Israeli Jummal! sa olled öige, sest meie, kes ärrapeäsnud, olleme üllejänud, nenda kui tännapääw on; wata, meie olleme sinno ees omma sü al, sest meie ei woi sepärrast mitte sinno ees seista.

10. Peatük.

Woöra ma naest lahhutakse ärra.

1. Ja kui Esra lugges ja kui ta pattusid üllestunnistas nuttes ja mahhaheites Jummala koia ette, siis koggusid temma jure Israelist wägga paljo rahwast, mehhi ja naesi ja lapsi; sest rahwas nutsid suurt nutto.

2. Ja Jehieli poeg Sekanja, Elami lastest, wastas ja ütles Esrale: Meie olleme omma Jummala wasto wallatust teinud, et meie woöra ma naesterahwast ma rahwast olleme ennestele naesed wötnud; ja nüüd on weel lotus Israelil selle asja jures.

3. Sepärrast tehkem seädusse omma Jummalaga, et meie tahhame ärrasata keik naesed, ja kes neist on sündinud, Issanda ja nende nouu järrele, kes wärrisewad meie Jummala kässo pärrast, ja se peab kässoöppetust möda tehtama.

4. Touse ülles, sest se assi on sinno holeks ja meie olleme sinnoga, olle wahwa ja te sedda.

5. Ja Esra tousis ülles ja panni preestritte, Lewitide ja keige Israeli üllemad wanduma, et nemmad piddid teggema sedda sanna möda; ja nemmad wandusid.

6. Ja Esra tousis ülles Jummala koia eest, ja läks Eljasibi poia Joanani kambri; ja ta läks sinna, ei ta sönud leiba egga jonud wet; sest ta leinas nende wallatusse pärrast, kes wangis olnud.

7. Ja nemmad lasksid Juda maal ja Jerusalemmas keigile, kes wangis olnud, kulutada, et nemmad piddid Jerusalemma kokkotullema.

8. Ja kes ial ei piddand tullema kolme päwa aias würstide ja wannematte nouu järrele, keik selle warrandus piddi kässi sama ärrakautud, ja ta isse piddi sama ärralahhutud koggodussest, mis wangis olnud.

9. Siis koggusid keik Juda ja Benjamini mehhed kolme päwa aias Jerusalemma, se olli ühheksas ku, selle ku kahhekümnemal päwal; ja keik rahwas istusid platsi peäl Jummala koia ees, ja wärrisesid se asja pärrast ja sure wihma pärrast.

10. Ja preester Esra tousis ülles ja ütles nende wasto: Teie ollete wallatust teinud, et teie woöra ma naesterahwast ollete ennestele naesed wötnud, ja sega süüd Israeli peäle kaswatanud.

11. Ja nüüd tunnistage pattud ülles Jehowale omma wannematte Jummalale, ja tehke temma mele pärrast, ja lahhutage endid ma rahwa seast ja woöra ma naesist.

12. Ja keik koggodus wastas ja ütles sure healega: Meie kohhus on tehha, nenda kui sa olled öölnud.

13. Agga rahwast on paljo ja wihmane aeg, ja meie ei suda siin wäljas seista, ja se ep olle mitte ühhe egga kahhe päwa tö, sest sedda üllcastmist on paljo, mis meie olleme teinud sessinnatses asjas.

14. Jägo nüüd meie würstid seie keige koggodusse eest, agga iggaüks, kes meie linnade sees ellab, kes ühhe woöra ma naesterahwa naeseks wötnud, tulgo seätud aial, ja nendega iggaühhe linna wan-

nemmad ja selle kohtomoistjad; kunni meie omma Jummala tullise wihha enneste peält ärrakäname, mis siit sadik sesinnatse asja pärrast on,

15. Agga Asaeli poeg Jonatan ja Tikwa poeg Jaseja seäti selle asja ülle, ja Mesullam ja Lewiit Sabtai ollid neile abbiks.

16. Ja nende lapsed, kes wangis olnud, teggid nenda, ja preester Esra ja monned mehhed, wannematte peamehhed, omma wannematte perresid möda lahhutati jeks ärra, ja need keik nimme pärrast, ja istusid mahha essimessel kümnema ku päwal, sedda asja järrelekulama.

17. Ja nemmad said üllepea korda meestega, kes ollid woöra ma naesterahwast ennestele naesed wötnud, essimessel essimesse ku päwal.

18. Siis leiti preestritte poegadest, kes ollid woörast suggu naesi tonud ennestega ellama, Jotsadaki poia, Jesua poegadest ja ta wendadest, Maaseja, ja Elieser, ja Jarib, ja Kedalja.

19. Ja nemmad andsid se peäle omma kät, et nemmad piddid ommad naesed ärsaatma, ja need, kes süallused, andsid ühhe jära puddolojustest omma sü eest.

20. Ja Immeri poegadest olli Anani ja Sebadja.

21. Ja Arimi poegadest, Maaseja, ja Elija, ja Semaja, ja Jebiel, ja Usia.

22. Ja Pasjuri poegadest, Eljoenai, Maaseja, Ismael, Netaneel, Josabad, ja Elasa.

23. Ja Lewitidest, Josabad, ja Simei, ja Kelaja, se on Kelita, Petaja, Juda, ja Elieser.

24. Ja lauljattest, Eljasib, ja wärrawa hoidjattest, Sallum, ja Telem, ja Uri.

25. Ja Israelist, Parosi lastest olli Ramja, ja Issia, ja Malkia, ja Miamin, ja Eleasar, ja Malkia, ja Penaja.

26. Ja Elami poegadest, Mattanja, Sekarja, ja Jehiel, ja Abdi, ja Jeremot, ja Elia.

27. Ja Sattu poegadest, Eljoenai, Eljasib, Mattanja, ja Jeremot, ja Sabad, ja Asisa.

28. Ja Pebai poegadest, Joanan, Ananja, Sabbai, Atlai.

29. Ja Pani poegadest, Mesullam, Malluk, ja Adaja, Jasub, ja Seal, ja Jeremot.

30. Ja Pahatmoabi poegadest, Adna, ja Kelal, Penaja, Maaseja, Mattanja, Petsalel ja Pinnui, ja Menasse.

31. Ja Arimi poegadest, Elieser, Issia, Malkia, Semaja, Simeon,

32. Penjamin, Malluk, Semarja.

33. Asumi poegadest, Mainai, Mattatta, Sabad, Eliwelet, Jeremai, Menasse, Simei.

34. Pani poegadest, Maadai, Amram, ja Uel,

35. Penaja, Pedja, Kelui,

36. Wanja, Meremot, Eljasib,

37. Matanja, Matnai, ja Jaasaw,

38. Ja Pani, ja Pinnui, Simei,

39. Ja Selemja, ja Natan, ja Adaja,

40. Maknadbai, Sasai, Sarai,

41. Asarel, ja Selemja, Semarja,

42. Sallum, Amarja, Josep.

43. Nebo poegadest, Jeiel, Mattitja, Sabad, Sebina, Jaddaw, ja Joel, Penaja.

44. Keik need ollid woöra ma naesi wötnud, ja monnil ollid naesed, kellega nemmad lapsi sanud.

Esra Ramato Ots.

Neemia Ramat.

1. Peatük.

Neemia on kurb ja teeb palwet Israeli laste eest.

1. Neemia, Akalja poia sündinud asjad. Ja se sündis Kislewi kuul kahhekümnemal aastal, et ma ollin Susanis kunninglikkus koias.

2. Siis tulli Anani, üks minno wendadest, temma ja muud mehhed Juda maalt; ja ma küssisin neilt Jutide pärrast, kes ärrapeäsnud, kes wangidest järrelejänud, ja Jerusalemma pärrast.

3. Ja nemmad ütlesid mulle: Need kes wangidest järrelejänud, on seäl Juda riikis sures önnetusses ja teotusses, ja Jerusalemma müürid on löhki ja ta wärrawad tullega ärrapölletud.

4. Ja se sündis, kui ma neid sanno kuulsin, istusin ma mahha ja nutsin ja leinasin mitto päwa, ja ollin paastumas ja pallumas taewa Jummala ees.

5. Ja ma ütlesin: Oh Jehowa, taewa Jummal, suur ja karbetaw Jummal, kes

sa pead omma seädusse ja heldusse neile, kes sinnd armastawad ja sinno käskusid piddawad.

6. Olgo, pallun ma, so körw täbbele pannemas ja so silmad lahti omma sullase palwet kuulma, mis ma nüüd ööd ja päwad sinno ees Israeli laste, so sullaste pärrast pallun, ja tunnistan ülles Israeli laste pattusid, mis meie so wasto olleme teinud; minnagi ja mo issa suggu olleme patto teinud.

7. Meie olleme wägga pahhaste teinud so wasto, ja ep olle mitte käskusid ja seädmissi ja kohtoseädussi piddanud, mis sa Mosessele, omma sullasele olled käsknud.

8. Ma pallun, tulleta ennese mele se sanna, mis sa Mosessele, omma sullasele olled käsknud ja ütlelnud: Kui teie wallatust tete, siis pillan minna teid laiale mitme rahwa sekka. 5 Mos. 28, 64.

9. Agga kui teie mo pole pörate ja mo käskusid peate ja nende järrele tete: kui teie olleksite ka taewa otsa ärralükkatud, siis tabban ma teid seält kogguda ja teid siñna paika wia, mis ma ollen ärrawallitsend, et ma pannin omma nimme senna ellama. 5 Mos. 30, 4. n. t. s.

10. Ja need on so sullased ja so rahwas, kedda sa olled omma suure rammoga ja omma wäggewa käega lunnastanud.

11. Oh Issand! olgo so körw, pallun ma, täbbele pannemas omma sullase palwet ja omma sullaste palwet, kes heal melel sinno nimme kartwad, ja lasse tänna, pallun ma, omma sullase nou hästi korda miñna, ja anna temmale sesinnatse mehhe ees, et ta temma peäle hallastab; sest minna ollin kunninga keldrisullaste üllewataja.

2. Peatük.

Neemia läbbäb Jerusalemma kunninga loaga, ja seab keik hästi selle tarwis, mis weel olli ebbitada.

1. Ja Nisani kuul, kahhekümnemal kunninga Artasasta aastal olli wiin temma ees, ja ma wötsin wina ja andsin kunninga kätte; ja minna ei olnud ial kurb olnud temma silma ees.

2. Siis ütles kunningas mulle: Mispärrast olled sa kurwa näoga? ja sa polle ommeti mitte haige; se ei olle muud kui süddame kurbdus. Agga ma kartsin üpris wägga,

3. Ja ütlesin kunningale: Kunningas ellago iggaweste! mispärrast ei peaks ma mitte ollema kurwa näoga? Sest se liñ, kus mo wannematte haudade asse, se on paljaks tehtud ja ta wärrawad tullega ärrapölletud.

4. Siis ütles kunningas mulle: Mis sinna siis tahbad? Agga ma pallusin taewa Jummalat,

5. Ja ütlesin kunningale: Kui se kunninga melest hea, ja kui so sullane sinno mele pärrast on, et sa mind wöttaksid Juda male läkkitada, senna liñna, kus mo wannematte hauad sees; siis woin ma sedda üllesehhitada.

6. Ja kunningas ja kunninga emmand, kes temma körwas istus, ütles mulle: Kui paljo aega wöttab so teekäiminne, ja millal tulled sa taggasi? Ja se olli kunninga mele pärrast, ja ta läkkitas mind, ja ma nimmetasin temmale märatud aega.

7. Ja ma ütlesin kunningale: Kui se hea on kunninga melest, siis andko nemmad mulle ramatud mawallitsejatte kätte, kes teine pool Wratti jögge, et nemmad mind siñna üllessaatwad, kunni ma Juda male saan;

8. Ja ühhe ramato Asawi kätte, kes kunninga metsa waht on, et ta mulle puid annab suure koia wärrawatte katteks, mis Jummala koia tarwis ja liñna müri tarwis ja selle koia tarwis, kus ma pean sisse sama; ja kunningas andis mulle sedda mo Jummala käe läbbi, mis hea olli minno ülle.

9. Ja ma tullin mawallitsejatte jure, kes teine pool jögge, ja andsin kunninga ramatud nende kätte; ja kunningas olli minnoga läkkitanud wäepealikkuid ja rüütlid.

10. Kui Sanballat, Oronimees, ja Tobia, kunninga tener, Ammonimees, sedda kuulsid: siis sai nende meel wägga pahhaks, et üks innimenne olli tulnud, head otsima Israeli lastele.

11. Ja ma sain Jerusalemma ja jäin senna kolm päwa.

12. Ja ma tousin öse ülles, minna ja monned mehhed minnoga, ja ma ei rääkind ei ühhelegi innimessele ülles, mis mo Jummal mo süddamesse olli annud, Jerusalemmaga tehha; ja muud lojust ei olnud moga, kui agga se lojus, kelle selgas ma söitsin.

13. Ja ma läksin öse orrowärrawast wälja lendwa mao kaewo pole, ja sittawärrawa jure; ja ma waatsin Jerusalemma mürid ärra, mis alles löhki ollid, ja ta wärrawad, mis tullega ärrapölletud.

14. Ja seält läksin ma kaewowärrawa pole ja kunninga tiigi pole; agga mo lo-

juskel ep olnud maad minno al seält mö-
da minna.
15. Ja nenda läksin ma öse jöe äärt
möda ülles ja waatsin müri ärra, ja tul-
lin jälle orrowärrawast sisse, ja nenda
sain ma taggasi.
16. Ja üllemad ei teädnud mitte, kuhho
ma läksin ja mis minna teggin; sest min-
na ei olnud tännini sedda üllesräkind ei
Judidele egga preestrittele, ei suurtsuggu
rahwale egga üllemattele, egga mu rah-
wale, kes tööd teggi.
17. Siis ütlesin ma neile: Teie näte
önnetust, kus meie sees olleme, et Jeru-
salem on paljaks tehtud, ja ta wärrawad
tullega ärrapölletud; lähme ja ehhitagem
Jerusalemma müri, et meie ennam ei jä
teotud.
18. Ja ma räkisin neile ülles omma
Jummala käe, mis hea olli mo wasto,
ja kunninga sönned ka, mis ta mulle olli
ütlenud; ja nemmad ütlesid: Wötkem
ette ja ehhitagem müri ülles: ja nemmad
kinnitasid omma kässi selle hea tö tarwis.
19. Kui Sanballat, Oronimees, ja To-
bia, kunninga tener, Ammonimees, ja
Gesem, Arabiamees, sedda kuulsid, siis
pilkasid nemmad meid ja ei pannud
meid mitski ja ütlesid: Mis asi se on,
mis teie tete? Kas teie tahhate kunninga
wasto panna?
20. Agga minna wastasin neile ja ütle-
sin neile: Küll temma, taewa Jummal,
jädab meie asjad korda; sest meie, temma
sullased, wöttame kätte ja ehhitame müri
ülles; agga teil polle jaggo, egga öigust,
egga mällestust Jerusalemmas.

3. Peatük.

Müriste ja wärrawaid woetakse ette üllesehhitada.

1. Siis wöttis üllem preester Eljasib
kätte ja temma wennad, preestrid, ja eh-
hitasid ülles lambawärrawa; nemmad
pühhitsesid sedda ja pannid temma wär-
rawad ette, ja pühhitsesid müri Mea tor-
nist sadik, Ananeli tornist sadik.
2. Ja temma körwas ehhitasid Jeriko
linna mehhed; ka ehhitas ta körwas Sak-
kur, Imri poeg.
3. Ja kallawärrawa ehhitasid Senaa
mehhed; nemmad teggid katte sinna peäle
ja pannid ta wärrawad ette, ta lukkud ja
temma pomid.
4. Ja nende körwas kohhendas Mere-
mot, Kotsi poia Urija poeg, ja nende kör-
was kohhendas Mesullam, Mesesabeli
poia Berekja poeg; ja nende körwas koh-
hendas Sadok, Baana poeg.
5. Ja nende körwas kohhendasid Tekoa
mehhed; agga nende suresuggused ei an-
nud mitte omma kaela omma issandatte
tenistusse alla.
6. Ja wanna wärrawa kohhendasid Pa-
sea poeg Jojada, ja Mesullam, Besodja
poeg; nemmad teggid katte sinna peäle,
ja pannid ta wärrawad ette, ja ta lukkud
ja temma pomid.
7. Ja nende körwas kohhendas Melat-
ja, Kibeonimees, ja Jadon, Meronoti-
mees, Kibeoni ja Mitspa mehhed, ma-
wallitseja kohtokoiast sadik, kes siin pool
jögge olli.
8. Temma körwas kohhendas Usiel, Ar-
raja poeg, kes kullasep, ja temma körwas
kohhendas Ananja, kes apteekritte suggu;
sest waenlased ollid Jerusalemma terweks
jätnud laiast mürist sadik.
9. Ja nende körwas kohhendas Rewa-
ja, Hori poeg, üllem pole Jerusalemma
rigi ülle.
10. Ja nende körwas kohhendas Jeda-
ja, Arumawi poeg, ja se olli temma koia
wasto; ja temma körwas kohhendas At-
tus, Asabneja poeg.
11. Teist ossa kohhendas Malkia, Ari-
mi poeg ja Assub, Pahatmoabi poeg, ja
ka petsahjo torni.
12. Ja temma körwas kohhendas Sal-
lum, Alloesi poeg, üllem Jerusalemma
teise pole rigi ülle, temma ja temma tüt-
red.
13. Orrowärrawa kohhendas Anun ja
Sanoa rahwas; nemmad ehhitasid sedda
ülles ja pannid ta wärrawad ette, temma
lukkud ja ta pomid, ja ka tuhhat künart
müri sittawärrawast sadik.
14. Ja sittawärrawa kohhendas Malkia,
Rekabi poeg, Betkalemi rigi üllem; ta eh-
hitas sedda ja panni ta wärrawad ette,
ta lukkud ja temma pomid.
15. Ja kaewowärrawa kohhendas Sal-
lun, Kolose poeg, Mitspa rigi üllem;
temma ehhitas sedda ja kattis sedda ja
panni ta wärrawad ette, temma lukkud ja
ta pomid; ja ka Siloa tigi müri, kunnin-
ga aia jures ja treppidest sadik, mis Ta-
weti linnast allalähhäwad.
16. Temma järrel kohhendas Neemia
Asbuki poeg, üllem Betsuri pole rigi ül-
le, Taweti haudade kohta, ja tehtud tigist
sadik ja wäggewatte honest sadik.
17. Temma järrel kohhendasid Lewitid,
Reum, Bani poeg; temma körwas koh-
hendas Asabja, Keila pole rigi üllem,
omma rigi ossa järrele.
18. Temma järrel kohhendasid nende

wennad, Pawwai, Enadabi poeg, Keila teise pole rigi üllem.

19. Ja temma körwas kohhendas Eser, Jesua poeg, Mitspa üllem, teist ossa senna wasto, kust söariistade torni üllesmiñnakse, seäl nurkas.

20. Temma järrel kohhendas sure hoolega Sabbai poeg Paruk teist ossa, nurgast Eljasibi, üllema preestri koia uksest sadik.

21. Temma järrel kohhendas Meremot, Kotsi poia Uria poeg, teist ossa Eljasibi koia uksest ja Eljasibi koia otsast sadik.

22. Ja temma järrel kohhendasid preestrid, kes laggeda ma mehhed.

23. Nende järrel kohhendas Penjamin ja Asjub enneste koia kohhal; nende järrel kohhendas Ananja poia Maaseja poeg Asarja omma koia körwa.

24. Temma järrel kohhendas Pinnui, Enadabi poeg, teist ossa, Asarja koiast, nurgast sadik, ja nurga otsast sadik.

25. Palal, Usai poeg, kohhendas nurga ja torni kohhal, mis kunninga üllemast koiast wäljakäib, mis wahhi oue körwas olli; temma järrel Pedaja, Parosi poeg.

26. Ja Netinid ellasid mäekünkas hommiko pool weewärrawa kohhast sadik, ja kus torn on, mis seält wäljakäib.

27. Temma järrel kohhendasid teist ossa Tekoa rahwas, sure torni kohhalt, mis seält wäljakäib mäekünka mürist sadik.

28. Hooste wärrawast kohhendasid preestrid, iggaüks omma koia kohhal.

29. Pärrast sedda kohhendas Sadok, Immeri poeg, omma koia kohhal; ja temma järrel kohhendas Sekanja poeg Semaja, kes hommikowärrawa hoidja olli.

30. Temma järrel kohhendas Ananja, Selemja poeg, ja Salawi kues poeg Anun, teist ossa; temma järrel kohhendas Mesullam, Perekja poeg, omma kambri kohhal.

31. Temma järrel kohhendas Malkia, kullaseppa poeg, Netinide ja kaupmeeste koiast sadik, kohtowärrawa kohhal seält sadik, kust miñnakse nurga otsa pole.

32. Ja seäl wahhel, kust miñnakse nurga otsa pole lambawärrawa jure, kohhendasid kullaseppad ja kaupmehhed.

33. Ja se sündis, kui Sanballat kulis, et meie müri ehhitasime, siis süttis temma wihha pöllema, ja ta meel sai wägga pahhaks ja ta hirwitas Judisid.

34. Ja ta rääkis omma wendade ja Samaria wäe ette ja ütles: Mis need wäetimad Judid tewad? Kas se neile nenda peaks jäma? Kas nemmad peaksid sama ohwerdama? Kas sedda ühhel päwal peaksid löppetama? Kas peaksid nemmad kiwwid kölbawaks teggema, mis pörmo hunnikkutte al ja ärrapöllend?

35. Ja Ammonimees Tobia olli temma jures ja ütles: Peaks agga rebbane senna peäle minnema, mis nemmad üllesehhitawad, siis kissuks ta nende kiwwi müri mahha.

36. Oh meie Jummal, kule et meid wägga laidetakse, ja maksa nende laimaminne nende pähhä ja panne neid risutawaks wangimale.

37. Ja ärra katta nende üllekohhut kinni, ja ärra lasse mitte ärrakustuda nende patto, mis so palle ees; sest nemmad on ehhitajatte ees, neid ärritamas.

38. Agga meie ehhitasime müri, ja keik müür sai polest sadik üllesehhitud, ja rahwas sai süddame tööd tehha.

4. Peatük.

Neemiat kiusatakse temma tö jures, ja ta saab woimust.

1. Ja se sündis, kui Sanballat ja Tobia ja Arabia mehhed ja Ammoni ja Asdodi mehhed kuulsid, et Jerusalemma müri tö olli korda sanud, et mahhakistud kohhad hakkand kinnisama: siis süttis nende wihha wägga pöllema.

2. Ja nemmad piddasid keik ühtlasi sallajat kurja nouu, et nemmad piddid tullema Jerusalemma wasto söddima ja temmale tülli teggema.

3. Agga meie pallusime omma Jummalat, ja pannime nende wasto wahhimehhed ööd ja päwad nende pärrast.

4. Ja Juda rahwas ütles: Kandjatte rammo on nödraks läinud, sest pörmo on paljo, et meie ei woi müri ehhitada.

5. Agga meie waenlased mötlesid: Nemmad ei pea mitte teädma egga näggema, ennego meie nende sekka same, ja neid ärratappame ja sadame, et tö mahhajääb.

6. Ja se sündis, kui Judid, kes nende jures ellasid, tullid ja meile kül kümme korda ütlesid: keigist paigust, peate meie jure tullema;

7. Siis pannin ma mehhi allama paikade peäle müri tabba prüggist puhhastud kohtade peäle, sest ma pannin rahwa senna seisma nende sugguwössasid möda, nende moökadega, nende pikidega ja nende ambudega.

8. Ja ma waatsin ja wötsin kätte, ja ütlesin suurtsuggu rahwa wasto ja üllematte wasto ja mu rahwa wasto: Ärge kartke neid, möttelge sure ja karde-

tawa Issanda peäle, ja söddige omma wendade, omma poegade ja omma tüttarde, omma naeste ja omma koddade eest.

9. Ja se sündis, kui meie waenlased said kuulda, et se meile olli teäda sanud, siis teggi Jummal nende nouu tühjaks, ja meie läksime keik jälle müri kallale, iggaüks omma tööle.

10. Ja sest päwast sündis, et poled mo norist mehhist ollid tööd teggemas, ja poled neist piddasid ni hästi pikisid, kilpa, kui ka ambusid ja raudridid; ja würstid ollid keige Juda sou tagga,

11. Kes müri üllesehhitasid ja kes koormat kandsid, kes koormat peäle pannid; omma teise käega teggid nemmad tööd, ja teisega piddasid nemmad wiskodda.

12. Ja neil, kes ehhitasid, olli iggalühhel omma mook wööl, nenda ehhitasid nemmad; ja se, kes passunat puhhus, olli minno jures.

13. Ja ma ütlesin suurtsuggu rahwa wasto ja üllematte wasto ja mu rahwa wasto: Tö on suur ja lai, ja meie olleme laiali ühhest ärra müri peäl, ja kaugel üks teisest ärra.

14. Senna paika, kus teie passuna healt kulete, senna peate teie meie jure tullema: küll meie Jummal söddib meie eest.

15. Nenda ollime meie tö kallal, ja poled neist piddasid pikisid sest aiast, kui koit wälja sai, kunni tähhed hakkasid paistma.

16. Sel aial ütlesin minna ka rahwa wasto: Iggaüks peab omma sullasega Jerusalemma öseks jäma, et nemmad meile öse wahhiks ja päwal tööl woiwad olla.

17. Ja ei minna egga mo wennad, ei mo sullased egga wahhimehhed, kes mo tagga, ei meie wötnud enneste ridid mitte seljast; iggalmehhel olli omma wiskodda ja wessi.

5. Peatük.

Hea säädminne kasso, ja waeste waewamisse pärrast.

1. Ja rahwa ja nende naeste kissendaminne olli suur omma wendade, Judide wasto.

2. Ja monned ollid, kes ütlesid: Meie poege ja meie tütrid, meid on paljo, seppärrast peame meie wilja toma, et meie same süa ja ellusse jäme.

3. Ja neid olli, kes ütlesid: Meie panneme ommad põllud ja ommad winamäed ja ommad koiad pandiks, et meie wilja wöttame nälja pärrast.

4. Ja neid olli, kes ütlesid: Meie olleme rahha laenuks wötnud kunninga kohto rahha tarwis omma põldude ja omma winamäggede peäle.

5. Ja nüüd on meie ihho nenda kui meie wendade ihho, meie poiad kui nende poiad; ja wata, meie heidame ommad poiad ja ommad tütred orjaks; jubba on ka monned meie tüttardest teiste alla sanud, ja ep olle joudo meie kä, ja meie põllud ja meie winamäed sawad teiste kätte.

6. Ja mo wihha süttis wägga põllema, kui ma nende kissendamist ja neidsinnatsid sanno kuulsin.

7. Ja ma wötsin ommas süddames nouu piddada, ja riidlesin suurtsuggu rahwaga ja üllemattega, ja ütlesin neile: Kas teie wöttate kasso üks teise käest? Ja ma säädsin nende wasto sure koggodusse,

8. Ja ütlesin neile: Meie olleme ommad wennad, Judid, mis pagganatte kätte ollid ärramüüdud, lunnastand, nenda kui meil joud olli; ja teie tahhate ka ommad wennad ärramüa? Kas nemmad peawad endid meie kätte ärramüma? Agga nemmad jäid wait ja ei leidnud wastust.

9. Ja ma ütlesin: Se ep olle mitte üks hea asti, mis teie tete; eks teie piddand meie Jummala kartusses käima, pagganatte, meie waenlaste laimamisse pärrast?

10. Kas olleme minna, mo wennad ja mo sullased, neile kasso peäle annud rahha ja wilja? Et jätkem se kasso mahha.

11. Andke, pallun ma, neile weel tänna taggasi nende põllud, nende winamäed, nende öllipu aiad ja nende koiad, ja ka saandes ossa rahhast ja wiljast, wärskest winast ja öllist, mis teie ollete neile kasso peäle annud.

12. Siis ütlesid nemmad: Meie tahhame taggasi anda, ja meie ei tahha nende käest ühtegi küssida; meie tahhame tehha, nenda kui sa ütled. Agga ma hüüdsin preestrid ja pannin neid wanduma, et nemmad sedda sanna möda piddid teggema.

13. Ma puistasin ka omma poue ja ütlesin: Nenda puistago Jummal iggaühhe, kes ei wötta sedda sanna kindlaste piddada, temma koiast ja temma werrewaewast ärra; ja nenda jägo ta ärrapuistatud ja tühjaks: ja keik koggodus ütles: Amen! ja kiitsid Jehowat, ja rahwas teggi se sanna järrele.

14. Ka sest päwast, kui mind kästi Juda ma ülle wallitseja olla, kahhetümnemast aastast teisest aastast sadik neljatkümmend kunninga Artasasta aial, se tulleb kaksteistkümmend aastat, ei olle minna egga mo wennad mawallitseja mona sönud.

15. Agga endised mawallitsejad, kes enne mind olnud, on raske makso rahwa peäle pannud, ja wötnud leiwa- ja winamona nende käest, peäle se weel nellikümmend höbbeseklit; nende sullastel olli ka melewald olnud rahwa ülle: agga minna polle mitte nenda teinud Jummala kartusse pärrast.

16. Ja ma ollen ka hakkand sesinnatse müri tööd kohhendama, meie ep olle ka ennestele pöldo ostnud, ja keik mo sullased ollid seäl kous tö kallal.

17. Ja mo laudas ollid sömas Jutisid ja üllemaid sadda ja wiiskümmend meest, ja need, kes meie jure tullid pagganatte seast, kes meie ümberkaudo.

18. Ja mis ühhekS päwaks walmistati, olli üks härg, kuus ärrawallitsetud lammast, ja lindu, neid walmistati mulle ka, ja kümne päwa tagga keiksuggu wina kül; ei ma siiski püüdnud mawallitseja mona, sest tenistus sesinnatse rahwa peäl olli raske.

19. Arwa mulle heaks, mo Jummal, keik, mis ma ollen selle rahwale teinud.

6. Peatük.

Waenlased kiusawad Neemiat ikka peäle.

1. Ja se sündis, kui Sanballat ja Tobia ja Kesem, Arabiamees, ja teised meie waenlased said kuulda, et ma ollin müri ehhitanud, ja et ei jänud ennam praggo järrele siñna sisse (et ma kül wärrawatte uksi ei olnud weel mitte tännini wärrawa ette pannud),

2. Siis läkkitas Sanballat ja Kesem mo jure, ja käksid öölda: Tulle, et meie ühtlasi kokko same ühhe küllasse Ono orgo; (agga nemmad mötlesid mulle kurja tehha.)

3. Agga minna läkkitasin käsjud nende jure ja ütlesin: Ma ollen suurt tööd teggemas, ja ma ei woi mitte allatulla; mispärrast peab tö jäma seisma, kui ma sedda mahhajättan ja teie jure allatullen?

4. Ja nemmad läkkitasid sedda wisi nelli korda mo jure, ja ma wastasin neile sedda wisi.

5. Ja Sanballat läkkitas sedda wisi wiet korda omma sullase mo jure, ja lahti ramat olli ta käes.

6. Senna sisse olli kirjotud: Pagganad on kuulda sanud, ja Kasmu ütleb: Sinna ja Judid mötlewad mässamist tehha, sepärrast ehhitad sinna müri, ja sinna tahhad neile kunningaks sada, nenda kui jut käib.

7. Et sa ka prohwetid olled seädnud, et nemmad peawad sinnust Jerusalemmas kulutama ja ütlema: Ta on kunningas Juda maal! ja kunningas saab nüüd sedda kuulda sedda jutto möda; ja tulle ja piddagem ühtlasi nouu.

8. Agga ma läkkitasin temma jure ja ütlesin: Polle se sedda jutto möda sündind, mis sinna rägid, sest sa olled sedda ommast peast töstnud.

9. Sest nemmad keik tahtsid meile kartust tehha ja mötlesid: Kül nende käed jätwad tö mahha, et se ei sa tehtud; sepärrast oh Jummal! kinnita minno käsi.

10. Ja minna tullin Meetabeli poia Telaja poia Semaja kotta (ja ta olli lukko tagga kambris) ja ta ütles mulle: Tulgem kokko Jummala kotta kesk templit ja pangem templi uksed lukko, sest nemmad tullewad sind ärratapma, öiete öse tullewad nemmad sind ärratapma.

11. Ja minna ütlesin: Kas nisuggune mees, kui minna, peab pöggema? ja kas on sesuggune, kui minna, kes wöttaks templi miñna, et ta ellusse jääks? ei ma lähhä senna.

12. Ja ma tundsin, ja wata, Jummal ei olnud tedda mitte läkkitanud; sest ta räkis sedda kül minno wasto kui prohweti sanna, agga Tobia ja Sanballat ollid tedda palkanud.

13. Sepärrast olli ta palgatud, et ma piddin kartma ja nenda teggema ja patto teggema, et nemmad woiksid kurja könnet mo peäle tösta, et nemmad mind saaksid laimada.

14. Mötle, mo Jummal, Tobia ja Sanballati peäle nendesinnaste nende teggude järrele ja ka prohweti Noadja peäle, kes naesterahwas, ja teiste prohwetitte peäle, kes mulle tahtsid kartust tehha.

15. Nenda sai müür walmis wiendamal Eluli ku päwal kolmatkümmend, wiekümne ja kahhe päwaga.

16. Ja se sündis, kui keik meie waenlased sedda kuulsid, siis kartsid keik pagganad, kes meie ümberkaudo ollid, ja nende julgus löppes wägga ärra; sest nemmad tundsid, et sesinnane tö olli meie Jummalast tehtud.

17. Neil päiwil kirjotasid ka suurtsuggu rahwas Juda soust paljo ramatuid, mis Tobia kätte widi; ja mis Tobia käest tullid, said nende kätte.

18. Sest paljo Juda rahwa seast ollid

temmale wandunud, sest ta olli Sekanja, Ara poia wäimees, ja temma poeg Joanan olli Peretja poia Mesullami tütre naeseks wõtnud.

19. Nemmad rääkisid ka minno ette temma heateggemissi, agga minno sönnesid wisid nemmad temma ette: siis läkkitas Tobia ramatud, et ta mulle piddi kartust teggema.

7. Peatük.

Jerusalemma linna rahwa suggu wössade arro ja annid.

1. Ja se sündis, kui müür olli üllesehhitud, siis pannin ma wärrawad ette, ja wärrawa hoidjad ja lauljad ja Lewitid said seätud.

2. Ja ma andsin Ananile, omma wennale ja Ananjale, kunninglikko koia üllemale Jerusalemma pärrast kässo, sest temma olli ustaw mees, ja kartis Jummalat ennam kui mitto muud.

3. Ja ma ütlesin neile: Jerusalemma wärrawaid ei pea lahti tehtama, ennego päiw pallawaste paistab, ja kui nemmad seäl seiswad, peab wärrawad lukko pandama, siis piddage neid kinni, ja pandage wahhid Jerusalemma rahwa seast, iggamees omma wahhi peäle ja iggamees omma koia kohta.

4. Ja lin olli keikipiddi lai ja suur, agga wähhä rahwast seäl sees, ja koiad ep olnud üllesehhitud.

5. Ja mo Jummal andis mo süddamesse, et ma koggusin suurtsuggu rahwa ja üllemad ja mu rahwa, et ma nende suggu wössa piddin üllesarwama; ja ma leidsin ühhe suggu wössa üllesarwamisse ramato neist, kes ollid essimest korda üllestulnud, ja leidsin senna sisse kirjotud ollewad.

6. Need on sellesinnatse rigi mehhed, kes wangist on üllestulnud neist, kes wangi widud, kedda Pabeli kunningas Nebukadnetsar olli wangi winud, ja kes Jerusalemma ja Juda male taggasi tulnud iggamees omma liñna,

7. Kes ollid tulnud Serubbabeli, Jesua, Neemia, Asarja, Raamja, Naamani, Mordekai, Pilsani, Misperati, Pigwai, Neumi ja Baanaga; se on Israeli rahwa meeste arro;

8. Parosi lapsi olli kakstuhhat üksadda ja kaks kahheksatkümmend.

9. Sewatja lapsi, kolmsadda ja kaks kahheksatkümmend.

10. Ara lapsi, kuussadda ja kaks kuetkümmend.

11. Pahatmoabi lapsi, Jesua ja Joabi lastest, kakstuhhat kahheksasadda ja kahheksateistkümmend.

12. Elami lapsi, tuhhat kaksadda ja nelli kuetkümmend.

13. Sattu lapsi, kahheksasadda ja wiis wietkümmend.

14. Sakkai lapsi, seitsesadda ja kuuskümmend.

15. Pinnui lapsi, kuussadda ja kahheksa wietkümmend.

16. Pebai lapsi, kuussadda ja kahheksa kolmatkümmend.

17. Asgadi lapsi, kakstuhhat kolmsadda ja kaks kolmatkümmend.

18. Adonikami lapsi, kuussadda ja seitse seitsmetkümmend.

19. Pigwai lapsi, kakstuhhat ja seitse seitsmetkümmend.

20. Adini lapsi, kuussadda ja wiis kuetkümmend.

21. Ateri lapsi, Iskiast ühheksakümmend ja kahheksa.

22. Asumi lapsi, kolmsadda ja kahheksa kolmatkümmend.

23. Petsai lapsi, kolmsadda ja nelli kolmatkümmend.

24. Ariwi lapsi, sadda ja kaksteistkümmend.

25. Kibeoni liñna mehhi, ühheksakümmend ja wiis.

26. Petlemma ja Netowa mehhi, sadda ja kahheksa ühheksatkümmend.

27. Anatoti mehhi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.

28. Petasmaweti mehhi, kaks wietkümmend.

29. Kirjatjearimi, Kewira ja Peeroti mehhi, seitsesadda ja kolm wietkümmend.

30. Rama ja Kaba mehhi, kuussadda ja üks kolmatkümmend.

31. Mikmasi mehhi, sadda ja kaks kolmatkümmend.

32. Peteli ja Ai mehhi, sadda ja kolm kolmatkümmend.

33. Teise Nebo mehhi, kaks kuetkümmend.

34. Teise Elami lapsi, tuhhat kaksadda ja nelli kuetkümmend.

35. Arimi lapsi, kolmsadda ja kakskümmend.

36. Jeriko liñna mehhi, kolmsadda ja wiis wietkümmend.

37. Lodi, Adidi ja Ono mehhi, seitsesadda ja üks kolmatkümmend.

38. Senaa mehhi, kolmtuhhat ühheksasadda ja kolmkümmend.

39. Preestrid ollid: Jedaja lapsi, Jesua soust, ühheksasadda ja kolm kahheksatkümmend.

40. Immeri lapsi, tuhhat ja kaks kuetkümmend.
41. Pasturi lapsi, tuhhat kakssadda ja seitse wietkümmend.
42. Arimi lapsi, tuhhat ja seitseteistkümmend.
43. Lewitid ollid: Jesua lapsi, Kadmielist, Odawa lastest, nelli kahheksatkümmend.
44. Lauljad ollid: Asawi lapsi, sadda ja kahheksa wietkümmend.
45. Wärrawa hoidjad ollid: Sallumi lapsed, Ateri lapsed, Talmoni lapsed, Akkubi lapsed, Atita lapsed, Sobai lapsed, keiges sadda ja kahheksa neljatkümmend.
46. Netinid ollid: Sia lapsed, Asuwa lapsed, Tabbaoti lapsed,
47. Kerosi lapsed, Sia lapsed, Padoni lapsed,
48. Lebana lapsed, Agaba lapsed, Salmai lapsed,
49. Anani lapsed, Kiddeli lapsed, Kahhari lapsed,
50. Reaja lapsed, Retsini lapsed, Nekoda lapsed,
51. Kassami lapsed, Usa lapsed, Pasea lapsed,
52. Pesai lapsed, Meunimi lapsed, Newusimi lapsed,
53. Pakbuki lapsed, Akuwa lapsed, Arruri lapsed,
54. Patsliti lapsed, Mehida lapsed, Arsa lapsed,
55. Parkosi lapsed, Sisera lapsed, Tama lapsed,
56. Netsia lapsed, Atiwa lapsed,
57. Salomoni sullaste lapsed ollid: Sotai lapsed, Sowereti lapsed, Perida lapsed,
58. Jaala lapsed, Tarkoni lapsed, Kiddeli lapsed,
59. Sewatja lapsed, Attili lapsed, Pokeret Sebaimi lapsed, Amoni lapsed.
60. Netinisid ja Salomoni sullaste lapsi olli keiges kolmsadda ühheksakümmend ja kaks.
61. Ja need, kes Telmelast, Tellarsast ollid üllestulnud, Kerub, Addon ja Immer, ei woind mitte omma wannematte suggu egga nende sugguwössa ülleснäidata, kas nemmad piddid Israeli seast olleма.
62. Telaja lapsi, Tobia lapsi, Nekoda lapsi, olli kuussadda ja kaks wietkümmend.
63. Ja preestrittest ollid Obaja lapsed, Kotsi lapsed, Parsillai lapsed, kes olli naese wötnud Parsillai Gileadimehhe tütt-
tardest, ja nimmetas ennast nende nimme järrele. Esr. 2.61.
64. Need otsisid omma kirja, et nemmad omma sugguwössa piddid üllesarwama, agga sedda ei leitud mitte; sepärrast said nemmad preestriammetist kui rojased lahti.
65. Ja mawallitseja ütles neile, et nemmad ei piddand mitte keigepühhamast ohwrist söma, ennego saaks üks üllem preester seisma Urimi ja Tumimiga.
66. Keige koggodusse arro olli ülle pea kaks wietkümmend tuhhat kolmsadda ja kuuskümmend.
67. Isse nende sullased ja nende ümmardajad, neid olli seitsetuhhat kolmsadda ja seitse neljatkümmend, ja neil olli kaksadda ja wiis wietkümmend laulomeest ja laulonaest.
68. Nende hobbosid olli seitsesadda ja kuus neljatkümmend; nende hobbosid kaksadda ja wiis wietkümmend;
69. Kamelid nellisadda ja wiis neljatkümmend; eeslid kuustuhhat seitsesadda ja kakskümmend.
70. Ja monned wannematte peameeste seast andsid senna tö tarwis: mawallitseja andis warruks tuhhat kuldtarkemoni, wiiskümmend kausi, wiissadda ja kolmkümmend preestri kube.
71. Ja monned wannematte peameeste seast andsid tö warruks kakskümmend tuhhat kuldtarkemoni, ja höbbedat olli kakstuhhat ja kakssadda naela.
72. Ja mis teised rahwas andsid, olli kakskümmend tuhhat kuldtarkemoni ja höbbedat kakstuhhat naela, ja kuuskümmend ja seitse preestri kube.
73. Ja preestrid ja Lewitid ja wärrawa hoidjad ja lauljad ja mu rahwas ja Netinid ja keik Israel ellasid omma linnade sees; ja kui seitsmes ku liggi sai, jubba siis ollid Israeli lapsed omma linnade sees.

8. Peatük.

Esra ja Neemia kulutawad kässo-ja armoöppetust.

1. Ja keik rahwas tulli kokko kui üks mees sinna turro peäle, mis weewärrawa ees, ja ütlesid kirjatundja Esrale, et ta piddi toma Mosesse käsoöppetusse ramato, mis Jehowa Israelile olli käsknud.
2. Ja preester Esra töi kässoöppetusse koggodusse ette, ni hästi meeste kui naeste ette, ja iggaühhe ette, kes moistis kuulda, essimessel seitsmenda ku päwal.
3. Ja ta lugges seält seest turro peäl, mis weewärrawa ees on, kui walge sai polest päwast sadik, meeste ja naeste ja

nende ette, kes moistsid; ja keige rahwa kõrwad ollid tähhele pannemas kässoöppetusse ramatut.
4. Ja kirjatundja Esra seisis ühhe pu kantsli peäl, mis seks olli ehhitud, ja temma kõrwas seisis Mattitja ja Sema, ja Anaja, ja Uria, ja Ilkia, ja Maaseja ta parramal pool; ja temma pahhemal pool Pedaja, ja Misael, ja Malkia, ja Asum, ja Asbaddana, Sekarja, Mesullam.
5. Ja Esra wöttis ramato keige rahwa silma ees lahti, sest ta seisis kõrgemal kui keik rahwas; ja kui ta sedda lahti wöttis, seisis keik rahwas püsti.
6. Ja Esra kitis Jehowat, suurt Jummalat; ja keik rahwas wastasid, omma kässi üllestõstes: Amen, Amen! ja nõtkutasid pead ja kummardasid silmili mahha Jehowa ette.
7. Ja Jesua, Pani, Serebja, Jamin, Akkub, Sabtai, Odia, Maaseja, Kelita, Asarja, Josabad, Hanan, Pelaja ja Lewitid öppetasid rahwale kässoöppetust, ja rahwas seisis paigal.
8. Ja nemmad luggesid ramato seest Jummala kässoöppetust selgeste, ja selletasid sedda ärra, et nemmad moistsid, mis loeti.
9. Ja Neemia, sesamma kes mawallitseja, ütles, ja preester Esra, kirjatundja, ja Lewitid, kes rahwast öppetasid, ütlesid keige rahwale: Sesinnane pääw on pühha Jehowale teie Jummalale; ärge leinage ja ärge nutke; sest keik rahwas nutsid, kui nemmad kässoöppetusse sanno kuulsid. p. 7, 70.
10. Ja temma ütles neile: Minge, söge sedda, mis raswane, ja joge maggusat joomaega ja läkkitage ossa sellele, kellele ep olle ühtegi walmistud; sest se pääw on meie Issandale pühha; ja ärgo olgo teie meel haige, sest rööm Jehowa pärrast on teie rammo.
11. Ja Lewitid käskisid keik rahwa wait olla ja ütlesid: Olge wait, sest se pääw on pühha, ja ärgo olgo teie meel haige.
12. Ja keik rahwas läks söma ja joma, ja läkkitasid ossa teistele ja piddasid suurt rõmo; sest nemmad moistsid neid sanno, mis neile ollid teäda antud.
13. Ja teisel päwal tullid jälle keige rahwa wannematte peamehhed kokko, preestrid ja Lewitid kirjatundja Esra jure, et nemmad piddid kässoöppetusse sanno tähhele pannema.
14. Ja nemmad leidsid kässoöppetusses ülleskirjotud seiswad, mis Jehowa Mosesse läbbi olli käsnud, et Israeli lapsed piddid seitsmendal kuul pühhade aeges lehtmaiade sees ellama; 3 Mos. 23, 39–43.
15. Ja et nemmad piddid kulutama ja sanna läkkitama keige omma linnade sisse ja Jerusalemma, ja ütlema: Minge wälja mäggede peäle, ja toge õllipu okse ja waigopu okse ja mirtipu okse ja palmipu okse ja tähharaist puist okse, et teie saaksite tehha lehtmaiad, nenda kui kirjotud on.
16. Ja rahwas läksid wälja ja töid, ja teggid ennestele lehtmaiad iggaüks omma kattukse peäle, ja omma oue ja Jummala koia oue, ja weewärrawa turro peäle ja Efraimi wärrawa turro peäle.
17. Ja keik koggodus, mis wangist olli taggasi tulnud, teggid lehtmaiad ja ellasid lehtmaiade sees, sest Josua, Nuni poia aiast tännapäwani ei olnud Israeli lapsed nenda teinud; ja neil olli wägga suur rööm.
18. Ja Jummala kässoöppetusse ramatust loeti iggapääw, essimesest päwast wiimsest päwast sadik; ja nemmad piddasid pühha seitse päwa, ja kahheksamal päwal olli löppetus seätud wisi järrele.

9. Peatük.

Jutide pattustpöörmisse-ja paastopääw.

1. Ja sellesinnatse ku neljandamal päwal kolmattkümmend koggusid Israeli lapsed paastuma ja kottiriided selgas, ja nenda pea peäl olli mulda.
2. Ja Israeli lapsed lahhutasid endid keige wöõra ma rahwa laste seast, ja nemmad seisid ja tunnistasid ommad pattud ülles ja omma wannematte üllekohto.
3. Ja nemmad jäid omma paika seisma, ja luggesid Jehowa omma Jummala kässoöppetusse ramatust kolm tundi, ja kolm tundi tunnistasid nemmad pattusid ülles, ja kummardasid Jehowat omma Jummalat.
4. Ja Jesua ja Pani, Kadmiel, Sebanja, Punni, Serebja, Pani, Kenani läksid ülles Lewitide kõrge asseme peäle, ja kissendasid sure healega Jehowa omma Jummala pole.
5. Ja Lewitid Jesua, ja Kadmiel, Pani, Hasabneja, Serebja, Odia, Sebanja, Petaja ütlesid: Touske ülles, kiitke Jehowat omma Jummalat iggaweste iggawesseks aiaks! ja keik kiitko sinno au nimme, mis üllem on kui keige surem kitus.
6. Sinna olled sesamma Jehowa, sa üksi; sinna olled teinud taewa, taewaste taewad ja keik nende wäe, ma ja keik, mis

seäl peäl, merred ja keik, mis nende sees, ja sinna pead ka neid keiki ellus, ja taewa wäed kummardawad sind.

7. Sinna olled sesamma Jummal Jehowa, kes sa Abrami olled ärrawallitsenud ja tedda Urist, Kaldea rahwa linnast wäljatonud, ja temmale nimme pannud Abraam, Jos. 24.3. Ap. Tegg. 7.3. 1 Mos. 17.5.

8. Ja sa leidsid temma süddame ennese ees trui ollewad, ja teggid temmaga seädusse, et sa Kanaanide, Hittide, Emoritte, ja Perisitte, ja Jebusitte, ja Kirgasitte ma piddid temma soule andma, ja olled ommad sannad töeks teinud, sest sa olled öige. Jos. 21.43. Ap. Tegg. 7.5.

9. Ja sa näggid meie wannematte willetsust Egiptusses ja kuulsid nende kissendamist Körkjatte merre äres. 2 Mos. 3.7.

10. Ja sa teggid immetähti ja immetegusid Warao ja keige ta sullaste ja keige temma ma rahwa wasto; sest sa teädsid, et nemmad uhked ollid nende wasto; ja olled ennesele nimme teinud, nenda kui tännapääw on.

11. Sest sa olled merre nende ees löhki lönud, ja nemmad läksid keskelt merrest läbbi kuiwa peäl, ja nende taggaaiajad olled sa süggawama kohtade sisse wiskanud, otsekui kiwwi kange woolsa wee sisse.

12. Ja pilwesambaga saatsid sa neid päwa aial, ja tullesambaga öse, et sa neile piddid walget teggema te peäl, mis nemmad piddid käima. 2 Mos. 13.21.

13. Ja Sinai mäe peäle tullid sa mahha, ja räkisid nendega taewast, ja andsid neile öiged kohtoseädussed ja tössised kässoöppetussed, head seädmissed ja kässud. 2 Mos. 19.18.20. n. t. s.

14. Ja omma pühha hingamisse päwa andsid sa neile teäda, ja andsid neile kässud ja seädmissed ja kässoöppetusse omma sullase Mosesse läbbi.

15. Ja taewast andsid sa neile nende nälja pärrast leiba, ja kaljust saatsid sa neile wet wälja nende janno pärrast, ja ütlesid neile, et nemmad piddid tullema sedda maad pärrima, mis pärrast sa olled omma käe wandudes üllestöstnud, et sa neile sedda piddid andma. 2 Mos. 16.4.14. 2 Mos. 17.6. 4 Mos. 20.11.

16. Ja nemmad ja meie wannemad ollid uhked, ja läksid kangekaelseks ja ei kuulnud mitte so käskusid.

17. Ja nemmad törkusid kuuldes ja ei tulletand sinno immelikkusi asjo mitte mele, mis sa neile teinud, ja nemmad läksid kangekaelseks, ja ommas wastopannemisses töstsid nemmad ennestele pealikko, et nemmad piddid taggasi minnema omma orjapölwe: agga sinna olled Jummal kes paljo andeks annab, üks armolinne ja hallastaja, pitka melega ja rikkas heldusest, ja ei jätnud neid mitte mahha. 5 Mos. 5.10. Jer. 32.18.

18. Ja et nemmad kül ennestele wallatud wassika teggid, ja ütlesid: Se on sinno Jummal, kes sind Egiptussest on üllestonud ja teggid suri laimamissi; 2 Mos. 32.4.

19. Ei sinna siiski ei jätnud neid körbe mahha omma sure hallastusse pärrast: pilwesammas ei lahkund neist mitte ärra päwa aial, neid te peäle juhhatamast, egga tullesammas öse, neile walget teggemast seäl te peäl, mis nemmad käisid.

20. Ja sa andsid neile omma hea waimo neid targaks tehha, ja omma manna ei keelnud sa neid mitte sömast, ja wet andsid sa neile nende janno tarwis.

21. Ja nellikümmend aastat toitsid sa neid körbes, neil polnud pudo, nende rided ei saand wannaks, egga nende jallad paisend. 5 Mos. 8.4.

22. Ja sa andsid nende kätte kunningrigid ja paljo rahwast, ja jaggasid neile keik ma nurgast sadik, et nemmad Sihoni ma ja Esboni kunninga ma ja Ogi, Basani kunninga ma pärrisid. 4 Mos. 21.21–35.

23. Ja nende lapsed teggid sa ni paljuks kui taewa tähhed, ja wisid neid sinna male, kubbo sa olled nende wannemad käsknud tulla sedda pärrima. 1 Mos. 15.5.

24. Ja nende lapsed tullid ja pärrisid ma, ja sa allandasid nende ees Kanaani rahwa, kes seäl maal ellasid, ja andsid neid ärra nende kätte, ja nende kunningad ja ma rahwa, et nemmad piddid nendega teggema enneste mele järrele.

25. Ja nemmad said tuggewad linnad kätte ja wäggewa ma, ja pärrisid koiad, mis ollid täis keiksuggust head, wäljaraiutud kaewud, winamäed ja öllipu aiad ja wiljalissed puud ja neid paljo; ja nemmad söid ja nende köht sai täis, ja said libbawaks ja ellasid ellaste so sure headusse läbbi.

26. Ja nemmad teggid wasto okka ja pannid sinno wasto, ja wiskasid sinno kässoöppetusse omma selja tahha, ja tapsid so prohwetid, kes neid kowwaste manitsesid, et nemmad sinno pole neid piddid pöörma: agga nemmad teggid paljo so teotamisseks.

27. Sepärrast andsid sa neid nende waenlaste kätte, kes neile kitsast kätte teg-

gid, ja sel aial, kui neil kitsas kä, kissen-
dasid nemmad sinno pole, ja sa kuulsid
taewast, ja andsid neile omma wägga su-
re hallastusse pärrast ärrapeästjad, ja
need peästsid neid ärra nende waenlaste
käest. Kohtom. 3, 9. 15.
28. Ja kui nemmad said hingada, siis
wötsid nemmad jälle kurja tehha sinno
ees, ja sa jätsid neid nende waenlaste
kätte, et nemmad nende ülle said wallit-
seda; ja nemmad kissendasid jälle so pole,
ja sinna kuulsid taewast ja peästsid neid
ärra omma hallastusse pärrast mitmel
aial.
29. Ja sa maenitsesid neid kowwaste, et
sa neid piddid pöörma omma kässoöppe-
tusse pole: agga nemmad ollid ühked ja
ei kuulnud mitte so kästo, ja teggid patto
so kohtoseädusste wasto, kelle läbbi inni-
menne ellab, kui ta neid peab; ja ommad
ölad wötsid nemmad alt ärra, ja läksid
kangekaelseks ja ei kuulnud mitte.
30. Ja sa kannatasid nendega mitto
aastat, ja maenitsesid neid kowwaste om-
ma Waimoga omma prohwetitte läbbi:
agga nemmad ei wötnud mitte kuulda,
pärrast andsid sa neid teiste made rah-
wa kätte.
31. Agga omma wägga sure hallastus-
se pärrast ei teind sa neile otsa peäle egga
jätnud neid mahha: sest sa olled üks ar-
molinne ja hallastaja Jummal.
32. Ja nüüd meie Jummal, sinna suur
wäggew ja kardetaw Jummal, kes seä-
dusse ja heldusse peab, ärgo olgo sinno
ees wähhe keik se äppardus, mis meile on
juhtund, meie kunningattele, meie würs-
tidele ja meie preestrittele ja meie proh-
wetittele ja meie wannemattele ja keige
so rahwale, Assuri kunningatte aiast tän-
napäwani.
33. Agga sa olled öige keige se pärrast,
mis meie peäle tulnud, sest sa olled tei-
nud mis öigus, agga meie olleme öälaste
teinud.
34. Ja meie kunningad, meie würstid,
meie preestrid ja meie wannemad ep olle
mitte so kässoöppetust möda teinud, ja ei
pannud tähhele sinno käskusid egga so
tunnistussi, mis sa nende seas olled last-
nud tunnistada.
35. Ja nemmad ep olle sind mitte teni-
nud ommas kunningriikis, egga so suurte
hea annette sees, mis sa neile annud, eg-
ga seäl laial ja wäggewal maal, mis sa
nende kätte olled annud, ep ollegi endid
mitte enneste kurjest teggudest pöörnud.
36. Wata, meie olleme nüüd sullased,
ja seäl maal, mis sa meie wannemattele
olled annud, et nemmad piddid temma
wiljast ja ta headussest söma, wata, meie
olleme nüüd sullased.
37. Ja ma sadab paljo wilja kunnin-
gattele, kedda sa meie pattude pärrast meie
ülle olled pannud, ja nemmad wallitsewad
meie ihho ülle ja meie lojuste ülle omma
mele pärrast, ja meil on wägga kitsas kä.

10. Peatük.

Judid uendawad seädust Jehowaga.

1. Ja keige se asja pärrast teme meie
kindla seädusse ja kirjotame; ja pitseriga
kinnitamas on siin meie würstid, meie
Lewitid, meie preestrid.
2. Ja nende seas, kes sedda pitseriga
kinnitasid olli mawallitseja Neemia, Akal-
ja poeg, ja Sidkia.
3. Seraja, Asarja, Jirmeja,
4. Passur, Amarja, Mallia,
5. Attus, Sebanja, Malluk,
6. Arim, Meremot, Obadja,
7. Taniel, Kinton, Paruk,
8. Mesullam, Abia, Miamin,
9. Maasja, Pilgai, Semaja; need on
preestrid.
10. Ja Lewitid ollid need: Jesua, Asan-
ja poeg, Pinnui, Enadadi lastest Kad-
miel.
11. Ja nende wennad Sebanja, Odia,
Kelita, Pelaja, Anan,
12. Mika, Reob, Asabja,
13. Sakkur, Serebja, Sebanja,
14. Odia, Pani, Peninu.
15. Rahwa peamehhed ollid Paros,
Pahatmoab, Elam, Sattu, Pani,
16. Puni, Asgad, Pebai,
17. Adonia, Pigwai, Adin,
18. Ater, Iskia, Assur,
19. Odia, Asum, Petsai,
20. Ariw, Anatot, Nebai,
21. Magpias, Mesullam, Esir,
22. Mesesabel, Sadok, Jaddua,
23. Pelatja, Anan, Anaja,
24. Osea, Ananja, Assub,
25. Alloes, Pilla, Sobek,
26. Reum, Asabna, Maaseja,
27. Ja Abia, Hanan, Anan,
28. Malluk, Arim, Paana.
29. Ja teised rahwas, preestrid, Lewitid,
wärrawa hoidjad, lauljad, Netinid ja ig-
gaüks, kes olli ärralahhutud made rahwa
seltsist Jummala kässoöppetusse pole,
nende naesed nende poiad ja nende tütred,
iggaüks, kes kästo teädis ja moistis;
30. Need kinnitasid endid omma wenda-
dega, omma suresugguustega, et nemmad

ärrawañnutamisse ja wandega enneste peäle wötsid, Jummala kässoöppetusse järrel käia, mis Mosesse, Jummala sullase läbbi antud, ja katsuda tehha keik Jehowa, omma Issanda käskude ja ta kohtoseäduste ja temma seädmiste järrele.

31. Ja et meie ei piddand omma tütrid mitte andma ma rahwale, egga nende tütrid omma poegadele wötma.

32. Ja kui ma rahwas towad kaupa ja keiksuggust wilja hingamisse päwal müa, siis ei tahha meie mitte sedda wötta ei hingamisse päwal egga muul pühhal päwal, ja tahhame seitsmendal aastal maad mahhajätta ja keige wölla ramatud.

33. Ja meie teggime ennestele kässud, ja pannime ennestele peäle kolmanda sekli ossa aasta kohta, meie Jummala koia tenistusse tarwis;

34. Leiwaks, mis laudade peäle seäti, ja allati roaohwriks ja allati pölletamisse ohwriks hingamisse päiwil, nore ku, muunde seätud pühhade päiwil, ja pühha asjade ja patto ohwritte tarwis, miska Israeli eest ärraleppitamist woib tehha, ja keige mu meie Jummala koia teggemisse tarwis.

35. Ja meie, preestrid, Lewitid ja mu rahwas heitsime liisko pude tomisse pärrast et meie neid omma Jummala koia tarwis piddime saatma omma wannematte perresid möda, igga aasta ommal seätud aial, et neid woiks süta pöllema Jehowa, meie Jummala altari peäl, nenda kui kässoöppetussesse on kirjotud.

36. Ja et meie piddime igga aasta wima omma ma essimest udist wilja, ja keiksuggu essimest udist wilja keigist puist Jehowa koia jure.

37. Ja et meie piddime ommad essimessed poeglapsed ja omma lojuste essimesse issase sou, nenda kui kässoöppetussesse kirjotud, ja omma weiste essimessed härrikwassikad ja omma puddolojuste essimessed issased talled toma omma Jummala koia jure preestrittele, kes meie Jummala koias teniwad.

38. Meie tahhame ka omma uudse wilja essimessest taignast ja omma üllestöstmisse ohwrittest ja keigesuggusse pu, wärske wina ja ölli wiljast wia preestrittele omma Jummala koia kambritte sisse, ja omma ma kümnesse Lewitidele, ja Lewitid peawad kümnesse kogguma keigist liñnadest, kus meie maad prugime.

39. Ja üks preester Aaroni soust peab Lewitide jures ollema, kui Lewitid kümnest kogguwad, ja Lewitid peawad kümnesse ommast kümnessest üllestwima meie Jummala koia jure warrandusse koia kambritte sisse.

40. Sest Israeli lapsed ja Lewi lapsed peawad wilja, wärske wina ja ölli üllestöstmisse ohwri wima kambritte sisse, sest seäl on pühha paiga riistad ja preestrid, kes teniwad, ja wärrawa hoidjad ja lauljad: ja meie ei tahha mitte omma Jummala kodda mahhajätta.

11. Peatük.

Rahwast assutakse linna ja male.

1. Ja rahwa würstid ellasid Jerusalemmas, ja teised rahwas heitsid liisko, et nemmad piddid saatma ühhe mehhe kümnest Jerusalemma pühha liñna ellama, ja ühheksa ossa teiste liñnadesse.

2. Ja rahwas önnistasid keiki mehhi, kes hea melega tullid Jerusalemma ellama.

3. Ja need on rigi peamehhed, kes Jerusalemmas ellasid, ja Juda liñnade sees ellasid, iggaüks ommas pärrandusses omma linna sees: Israeli rahwas, preestrid, ja Lewitid, ja Netinid, ja Salomoni sullaste lapsed.

4. Ja Jerusalemmas ellasid monned Juda lastest, ja monned Penjamini lastest; Juda lastest Peretsi soust Ataja, Usia poeg, kes Sekarja poeg, kes Amarja poeg, kes Sewatja poeg, kes Maalaleli poeg.

5. Ja Maaseja, Paruki poeg, kes Kolose poeg, kes Asaja poeg, kes Adaja poeg, kes Jojaribi poeg, kes Sekarja poeg, kes Siloni poeg.

6. Keik Peretsi lapsed, kes Jerusalemmas ellasid, neid olli nellisadda ja kahheksa seitsmetkümmend wahwa meest.

7. Ja need on Penjamini lapsed: Sallu, kes Mesullami poeg, kes Joedi poeg, kes Pedaja poeg, kes Kolaja poeg, kes Maaseja poeg, kes Itieli poeg, kes Jesaja poeg.

8. Ja temma järrel Kabbai, Sallai, ühheksasadda ja kahheksa kolmatkümmend.

9. Ja Joel, Sikri poeg, olli nende üllewataja ja Juda, Asnua poeg, olli teine liñna ülle.

10. Preestrittest ollid Jojaribi poeg Jedaja, Jakin.

11. Seraja Ilkia poeg, kes Mesullami poeg, kes Sadoki poeg, kes Merajoti poeg, kes Abitubi poeg, Jummala koia würst.

12. Ja nende wennad, kes koia teggemist teggid, neid olli kahheksasadda ja kaks kolmatkümmend; ja Adaja, Jerohami poeg, kes Pelalja poeg, kes Amtsi poeg,

kes Sekarja poeg, kes Passuri poeg, kes
Malkia poeg.
13. Ja temma wennad, kes wannematte
peamehhed, neid olli kakssadda ja kaks
wietkümmend; ja Amassai, Asareli poeg,
kes Absai poeg, kes Mesillemoti poeg,
kes Immeri poeg.
14. Ja nende wennad, kes wäggewad
mehhed, neid olli sadda ja kahheksa kol-
metkümmend, ja nende üllewataja olli
Sabdiel, Kedolimi poeg.
15. Ja Lewitidest olli Semaja, Assubi
poeg, kes Asrikami poeg, kes Asabja
poeg, kes Puni poeg.
16. Ja Sabtai ja Josabad, Lewitide
peamehhist, ollid Jummala koia wäljast-
pidise teggemisse ülle.
17. Ja Mattanja, Mika poeg, kes Sab-
di poeg, kes Asawi poeg, olli se peamees,
kes hakkas tänno teggema palwes, ja Ab-
da Sammua poeg, kes Kalali poeg, kes
Jedutuni poeg.
18. Lewitisid pühhas liñnas olli keiges
kakssadda ja nelli ühheksatkümmend.
19. Ja wärrawa hoidjad ollid Akkub,
Talmon ja nende wennad, kes wärrawat-
te wahhid ollid, neid olli sadda ja kaks
kahheksatkümmend.
20. Ja teised Israeli rahwas, preestrid
ja Lewitid ollid keikide Juda liñnade
sees, iggaüks ommas pärris ossas.
21. Ja Netinid ellasid mäekünka peäl,
ja Sia ja Kispa ollid Netinide ülle.
22. Ja Lewitide üllewaatja Jerusalem-
mas olli Usi, Pani poeg, kes Asabja
poeg, kes Mattanja poeg, kes Mika poeg;
Asawi lastest ollid lauljad Jummala
koia teggemisse tarwis.
23. Sest nende pärrast olli kuninga
käsk ja üks kindel seädus lauljatte pärrast,
mis iggapäwane ossa ommal päwal pid-
di ollema.
24. Ja Petaja Mesesabeli poeg Sera
lastest, kes Juda poeg, se olli kunnin-
ga käsil keikis asjus Juda rahwa pär-
rast.
25. Ja küllade sees, omma wäljade ju-
res, ellasid monned Juda laste seast Kir-
jatarbas ja ta wähhema liñnade sees, ja
Tibonis ja ta wähhema liñnade sees, ja
Jekabieelis ja ta küllade sees,
26. Ja Jesuas, ja Moladas, ja Petpa-
letis,
27. Ja Atsarsualis, ja Peersebas, ja ta
wähhema liñnade sees.
28. Ja Siklagis ja Mekonas ja ta wäh-
hema liñnade sees;
29. Ja Enrimmonis ja Soras, ja Jar-
mutis,
30. Sanoas, Adullamis ja nende külla-
de sees, Lakisis ja ta wäljade peäl, Ase-
kas ja ta wähhema liñnade sees; ja nem-
mad löid leri üles Peersebast Innomi
orrust sadik.
31. Ja Penjamini lapsed Kebast ellasid
Mikmasis, ja Ajas ja Petelis ja ta wäh-
hema liñnade sees;
32. Anatotis, Nobis, Ananjas,
33. Atsoris, Ramas, Kittaimis,
34. Adidis, Seboimis, Neballatis,
35. Lodis ja Onus seppade orgus.
36. Ja monned Lewitide seast said Ju-
da ja Penjamini maal jao.

12. Peatük.

Preestritte ja Lewitide nimmed; müürist pühhitsetakse.

1. Ja need on need preestrid ja Lewitid,
kes ollid Serubbabeli, Sealtieli poiaga ja
Jesuaga üllestulnud: Seraja, Jirmeja,
Esra,
2. Amarja, Malluk, Attus,
3. Sekanja, Reum, Meremot,
4. Iddo, Kintoi, Abia,
5. Miamin, Maadja, Pilga,
6. Semaja ja Jojarib, Jedaja,
7. Sallu, Amok, Illia, Jedaja; need
ollid preestritte ja nende wendade pea-
mehhed Jesua aial.
8. Ja Lewitid ollid Jesua, Pinnui, Kad-
miel, Serebja, Juda, Mattanja; se olli
tännoteggemisse ülle, temma ja ta wennad.
9. Ja Palbukja ja Unni, nende wen-
nad, ollid nende kohhal wahtis.
10. Ja Jesua sünnitas Jojakimi, ja
Jojakim sünnitas Eljasibi, ja Eljasib
sünnitas Jojada.
11. Ja Jojada sünnitas Jonatani ja
Jonatan sünnitas Jaddua.
12. Ja Jojakimi päiwil ollid preestrid
wannematte peamehhed: Serajast olli
Meraja, Jirmejast Ananja,
13. Esrast Mesullam, Amarjast Joanan,
14. Melikust Jonatan, Sebanjast Jo-
sep,
15. Arimist Adna, Merajotist Elkai,
16. Iddust Sekarja, Kintonist Mesul-
lam,
17. Abiast Sikri, Minjaminist Moad-
jast Piltai,
18. Pilgast Sammua, Semajast Jona-
tan,
19. Jojaribist Matnai, Jedajast Usst,
20. Sallaist Kallai, Amokist Eber,
21. Ilkiast Asabja, Jedajast Netanel.

22. Lewitid; nende wannematte pea-
mehhed on Eljasibi, Jojada ja Joanani
ja Jaddua päwil ülleskirjotud, ja preest-
rid Tarjawesje, Persia kunninga wallit-
sussest sadik.
23. Lewi lapsed, kes wannematte pea-
mehhed, on ülleskirjotud aiaramatusse
Eljasibi poia Joanani aiast sadik.
24. Ja Lewitide peamehhed ollid Asab-
ja, Serebja ja Jesua, Kadmieli poeg, ja
nende wennad nende kohhal kiitmas ja
tännamas Jummala mehhe Taweti kässo
järrele, et nemmad korra pärrast piddid
wahtis ollema.
25. Mattanja ja Pakbukja, Obadja,
Mesullam, Talmon, Akkub, nemmad pid-
dasid kui wärrawa hoidjad wahti wärra-
watte warrandusse kambritte jures.
26. Need ollid Jotsadaki poia Jesua
poia Jojakimi päwil ja mawallitseja
Neemia ja preestri ja kirjatundja Esra
päwil.
27. Ja Jerusalemma müri pühhitse-
misse tarwis otsisid nemmad Lewitid ül-
les keigist nende paigust, et nemmad neid
piddid Jerusalemma wima, pühhitsemist
ja römo piddama, ja sedda tännamisse
ja laulmissega, waskitrummide, nablimän-
gide ja kanneldega.
28. Ja lauljatte lapsed tullid kokko ni
hästi laggeda ma peält Jerusalemma
ümberkaudo kui Netowatitte külladest,
29. Ja Kilgali koiast, ja Keba ja As-
maweti wäljade peält; sest lauljad ollid
ennestele küllasid ehhitand Jerusalemma
ümberkaudo.
30. Ja preestrid ja Lewitid puhhastasid
endid, ja puhhastasid rahwa ja wärra-
wad ja müri.
31. Ja ma käskin Juda würstid ülles-
miñna müri peäle, ja pannin seisma kaks
suurt tännoseltsi, kes piddid käima müri
peäl parramat kät sittawärrawa pool.
32. Ja nende järrel käis Osaja ja poled
Juda würstidest,
33. Ja Asarja, Esra ja Mesullam,
34. Juda, ja Penjamin, ja Semaja, ja
Jirmeja.
35. Ja preestritte poegadest käisid trum-
petittega Sekarja, Jonatani poeg, kes
Semaja poeg, kes Mattanja poeg, kes
Mikaja poeg, kes Sakkuri poeg, kes Asa-
wi poeg.
36. Ja temma wennad Semaja ja Asa-
rel, Milalai, Kilalai, Maai, Netanel ja
Juda, Anani, Taweti, Jummala mehhe
mängiriistadega; ja kirjatundja Esra
nende ees.
37. Ja kaewowärrawa pool, mis nende
kohhal, läksid nemmad ülles Taweti liñ-
na treppisid möda, kust ülles miñnakse
müri peäle, ja seält Taweti koia körwast
weewärrawast sadik hommiko pole.
38. Ja teine tännoselts läks teise pole,
ja minna ta järrele ja pool rahwast, mis
müri peäl, petsahjude tornist möda, laiast
mürist sadik.
39. Ja Ewraimi wärrawast möda ja
wanna wärrawa pole, ja kallawärrawa
ja Ananeli torni ja Mea torni pole lam-
bawärrawast sadik; ja nemmad jäid seis-
ma wahhiwärrawasse.
40. Ja pärrast jäid mollemad tänno-
seltsid Jummala kotta seisma, ja minna
ka ja poled üllemaist minnoga.
41. Ja preestrid Eljakim, Maaseja,
Minjamin, Mikaja, Eljoenai, Sekarja,
Ananja trumpetittega.
42. Ja Maaseja, ja Semaja, ja Elea-
sar, ja Ussi, ja Joanan, ja Malkia, ja
Elam, ja Aser, ja lauljad teggid heält, ja
Jisraja olli üllewataja.
43. Ja selsammal päwal ohwerdasid
nemmad sured ohwrid ja ollid röömsad,
sest Jummal olli neid römustand sure
römoga, ja naesed ja lapsed ollid ka
röömsad, ja Jerusalemma rööm sai kuul-
dud kaugele male.
44. Ja sel päwal seäti mehhed kambritte
ülle warranduste pärrast üllestöstmisse
ohwritte pärrast, essimesse udse wilja
pärrast ja kümneste pärrast, et nemmad
piddid siñna sisse kokko pannema liñnade
wäljade peält keik se ossa, mis kässoöppe-
tusses seätud preestrittele ja Lewitidele;
sest preestritte ja Lewitide pärrast, kes seäl
ammetis seisid, ollid Juda rahwas rööm-
sad.
45. Sest nemmad teggid omma Jum-
mala teggemist ja puhhastamisse tegge-
mist; nendasammoti lauljad ja wärrawa
hoidjad Taweti ja temma poia Salomo-
ni kässo järrele.
46. Sest jubba wannast, Taweti ja Asa-
wi aial, ollid lauljattel peamehhed, ja ki-
tusse- ja tännolaulud Jummalale.
1 Kiar. 25. 1. n. t. s.
47. Ja keik Israeli rahwas andsid Se-
rubabeli aial ja Neemia aial, mis laul-
jattele ja wärrawa hoidjattele olli seätud,
iggapäwase ossa ommal päwal; ja
nemmad pühhitsesid sedda Lewitidele, ja
Lewitid pühhitsesid sedda Aaroni lastele.

13. Peatük.

Neemia kelab ja sadab ärra, mis pahhad wisid ollid.

1. Sel päwal loeti Mosesse ramatust
rahwa kuuldes, ja leiti senna sisse kirjo-
tud ollewad, et Ammoni ja Moabi rah-
was ei piddand ellades Jummala koggo-
dusse sisse tullema. 5 Mos. 23. 4.
2. Sest et nemmad Israeli laste ette ei
jenund leiwa ja weega, ja et nemmad
nende wasto palkanud Pileami, neid är-
rawandma: agga meie Jummal pöris
ärrawandumisse önnistamisseks.
4 Mos. 22. 5. n. t. s.
3. Ja se sündis, kui nemmad sedda käs-
sooppetust kuulsid, siis lahhutasid nem-
mad keik teist suggu rahwa Israelist ärra.
4. Ja enne sedda olli preester Eljasib,
kes meie Jummala koia kambri ülle seä-
tud, Tobia lang;
5. Ja olli temmale sure kambri teinud;
ja senna ollid nemmad ennemuiste pan-
nud roaohwrid, wiroki ja riistad, ja wil-
ja, wärske wina ja ölli kümnesse, mis
käsk anda Lewitidele, ja lauljattele ja
wärrawa hoidjattele, ja preestritte ülles-
tõstmisse ohwrid.
6. Agga keige se asja jures ep olnud ma
mitte Jerusalemmas, sest Artasasta, Pa-
beli kunninga teisel aastal neljatkümmend
läksin ma kunninga jure, ja ühhe aasta
pärrast pallusin ma lubba kunninga käest,
7. Ja ma tullin Jerusalemma ja tund-
sin pahha asja ärra, mis Eljasib Tobia
pärrast olli teinud, et ta temmale olli
kambri Jummala koia oue teinud.
8. Ja mul olli sest wägga pahha meel,
ja ma wiskasin keik Tobia maia riistad
sealt kambrist oue.
9. Ja käsksin kambrid puhtaks tehha, ja
wisin jälle senna sisse Jummala koia
riistad, roaohwrid ja wiroki.
10. Siis sain ma teäda, et Lewitidele
osja kätte ei antud, sepärrast ollid nemmad
ärrakargand iggaüks omma pöllule, Le-
witid ja lauljad, kes teggemist piddid teg-
gema.
11. Agga minna riidlesin üllemattega
ja ütlesin: Mispärrast on Jummala kod-
da mahhajäetud? Ja ma koggusin neid
kokko ja pannin neid nende ammeti peäle.
12. Ja keik Juda rahwas töid wilja ja
wärske wina ja ölli kümnesse warran-
dusse kambritte sisse.
13. Ja ma pannin warrandusse hoid-
jaiks warrandusse ülle preestri Selemja,
ja kirjatundja Sadoki, ja Pedaja Lewiti-
de seast, ja nende kässile Anani, Sakkuri
poia, kes Mattanja poeg; sest neid ar-
wati ustawad ollewad, ja nende kohhus
olli omma wendadele jaggada.
14. Mötle, mo Jummal, minno peäle
se asja pärrast, ja ärra kustuta mitte är-
ra mo heateggemissi, mis ma teinud om-
ma Jummala koia tarwis ja temma teg-
gemisse tarwis.
15. Neil päiwil näggin ma Juda seas
monningaid, kes hingamisse päwal sur-
rotörsi tallasid, ja kes wilja wihkusid töid
ja eeslitte peäle koormaid pannid, ja ka
wina ja wigimarjo ja keiksuggust koormat
Jerusalemma sisse wisid hingamisse pä-
wal; ja ma maenitsesin neid kowwaste
sel päwal, kui nemmad keiksuggu wilja
müsid.
16. Ja Tirusse rahwas ellasid seäl, kes
kalla ja keiksuggust kaupa töid, ja müsid
Juda ja Jerusalemma rahwale hinga-
misse päwal.
17. Siis riidlesin minna Juda suurt-
suggu rahwaga, ja ütlesin neile: Mis
pahha assi se on, mis teie tete, et teie hin-
gamisse päwa ärrateotate?
18. Eks teie wannemad olle nenda tei-
nud, ja meie Jummal on lasknud keik sel-
le önnetusse meie peäle ja sesinnatse lin-
na peäle tulla; ja teie kaswatate kanget
wihha Israeli peäle, hingamisse päwa
ärrateotades.
19. Ja se sündis, kui Jerusalemma wär-
rawais pimme sai hingamisse päwa was-
to, siis käsksin minna, et wärrawad pid-
did lukko pandama, ja ütlesin, et nemmad
neid ei piddand mitte lahti teggema enne
kui pärrast hingamisse päwa; ja pannin
monned omma sullasteft wärrawatte jure
seisma, et ei piddand ükski koorem hinga-
misse päwal sissetullema.
20. Siis jäid kaupmehhed ja kes keik-
suggust kaupa müsid, öseks Jerusalem-
ma wärrawa tahha üks kord ehk kaks
korda.
21. Siis maenitsesin ma neid kowwaste
ja ütlesin nende wasto: Miks teie jäte
öseks müri tahha? Kui teie sedda teist kor-
da tete, siis tabban ma omma käe teie kül-
ge pista. Sest aiast ei tulnud nemmad
mitte hingamisse päwal.
22. Ja ma ütlesin Lewitidele, et nem-
mad piddid endid puhhastama ja tullema
wärrawaid hoidma, et pühha pääw saaks
pühhitsetud. Minno Jummal, mötle ka
se asja pärrast mo peäle, ja anna mulle
armo omma rohke heldusse pärrast.
23. Ma näggin ka neil päiwil Judisid,

kes ollid Asdodi, Ammoni ja Moabi naesterahwast naesed wötnud.

24. Ja nende lapsed rääkisid polliti Asdodi keelt, ja ei moistnud Juda keelt rääkida, waid iggaübbe rahwa keelt möda.

25. Ja ma riidlesin nendega ja wandusin neid ärra, ja pelsin monningaid neist, ja katkusin nende karwo, ja pannin neid wanduma Jummala jures, öldes: Teie ei pea mitte omma tütrid nende poegadele andma, egga nende tütrist omma poegadele egga ennestele naest wötma.

26. Eks Salomon, Israeli kunningas, olle se läbbi patto teinud? Et küll mitme rahwa seas ep olnud kunningat, kes temma sarnane, ja ta olli ka armas omma Jummala melest, et Jummal tedda keige Israeli ülle kunningaks töstis: ka tedda saatsid woöra ma naesterahwas patto teggema. 1 Kunn. 11, 3.

27. Kas meie siis peaksime teie sanna kuulma, et meie se sure pahha asja teeksime, omma Jummala wasto wallatust tehhes, et meie woöra ma naesterahwast naesed wöttaksime.

28. Ja üks üllema preestri Eljasibi poia Jojada poegadest olli Sanballati, Oronimehhe wäimees; agga ma aiasin tedda ennese jurest ärra.

29. Mo Jummal, mötle nende peäle, et nemmad preestri ammetit, ja preestri ammeti ja Lewitide seädust on teotanud.

30. Nenda puhhastasin minna neid keigest woörast soust, ja seädsin wahhikorrad preestrittele ja Lewitidele, iggamehhe omma tö kallale,

31. Ja pude tomisse tarwis seätud aial, ja essimesse nudse wilja tarwis. Minno Jummal mötle mo peäle mo heaks.

Neemia Ramato Ots.

Estri Ramat.

1. Peatük.

Kunninga Ahasweruse suur woöraspiddo; ta lahhutab ennast Wastist, ommast emmandast.

1. Ja se sündis Ahasweruse aial (se on sesamma Ahaswerus, kes wallitses India maast Mora maast sadik seitsme kolmatkümmend peäle saa rigi ülle.)

2. Neil päiwil, kui kunningas Ahaswerus istus omma kunningrigi aujärje peäl, mis Susanis kunninglikkus koias olli,

3. Omma wallitsusse kolmandamal aastal teggi ta jobud keigile omma würstidele ja omma sullastele: Persia ja Meda söawäe pealikkud, sured issandad ja rikide würstid ollid temma ees,

4. Et ta omma kunningrigi au rikkust ja omma surusse kallist illo piddi üllesnäitma, mitto päwa ehk sadda ja kahheksakümmend päwa.

5. Ja kui need päwad täis saad, teggi kunningas jobud keige rahwale, mis Susanist kunninglikkust koiast leiti, ni hästi suremattele kui wähhemattele, seitse päwa kunninga koia rohhoaia oues.

6. Seäl ollid walged, rohhilissed ja walwakasinnised tekkid, kalli linnaste ja purpuripunnaste paelte külge ömmeldud hõbberöngaste sees ja marmorikiwwi sammaste peäl; sömapingid ollid kullast ja hõbbedast, punnase ja walge ja klasikarwa ja musta marmorikiwwi pörmando peäl.

7. Ja jua anti kuldriistade seest, ja riistad ollid monnesugguSed, ja kunninglikko wina olli paljo kunninga jonodo möda.

8. Ja jomisse pärrast olli nenda käetud, et ükski ei piddand keddagi sundima; sest kunningas olli keigile omma koia üllemattele nenda kinnitand, et nemmad iggaübbe mele pärrast piddid teggema.

9. Kunninga emmand Wasti teggi ka jobud naesterahwale kunninglikkus koias, mis kunninga Ahaswerusse pärralt olli.

10. Seitsmendal päwal, kui kunninga südda winast römus olli, ütles ta Meumani, Pista, Ardona, Pigta ja Abagta, Setari ja Karkasse, seitsme üllema teenri wasto, kes kunningat Ahaswerust allati teenisid,

11. Et nemmad piddid kunninga emmanda Wasti kunninga ette toma kunninglikko kroniga, et temma rahwale ja würstidele temma illo piddi näitma, sest ta olli illusa näoga.

12. Agga kunninga emmand Wasti törkus tulles kunninga sanna peäle, mis üllema teenritte kä olli; siis wihhastas kunningas wägga ja temma tulline wihha pölles temma sees.

13. Ja kunningas ütles tarkadele, kes moistsid, mis ommal aial tarwis, (sest

nenda aeti kunninga asjo keikide ees, kes kässo-ja kohtoasjo moistsid.

14. Ja keigelähhemad temma jures ollid Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, Memukan, seitse Persia ja Meda ma würsti, kes ikka kunninga silmi näggid, kes istsid üllemas paikas kunningrikis.)

15. Mis piddi tehtama kässo järrele kunninga emmanda Wastiga, sest et ta mitte teinud kunninga Ahaswerusse sanna järrele, mis üllema teenritte kä.

16. Siis ütles Memukan kunninga ja würstide ette: Kunninga emmand Wasti ep olle mitte ütsipäinis kunninga wasto üllekohhut teinud, waid ka keige würstide ja keige rahwa wasto, kes keige kunninga Ahaswerusse rikide sees on.

17. Sest kunninga emmanda tö saab teäda keige naestele, et nemmad omma mehhi ka wötwad ärrapölgada ommas meles ja öölda: Kunningas Ahaswerus käskis ennese ette tua kunninga emmanda Wasti, agga temma ei tulnud mitte.

18. Ja selsinnatsel päwal woiksid Persia ja Meda würsti emmandad keige kunninga würstide wasto nenda ka öölda, kui nemmad sedda kunninga emmanda tööd kulwad; siis saab ärrapölgmist ja suurt wihha kül.

19. Kui se kunninga melest hea on, siis tulgo üks kunninglik kässosanna temma käest wälja ja sago kirjotud Persia ja Meda kästude ramatusse, kellest ükski ei pea ülleastuma: et Wasti mitte ei pea kunninga Ahaswerusse silma ette tullema; ja kunningas andko temma kunninglikko auu temma liggimessele, kes parram tedda.

20. Kui nenda kunninga käsk, mis ta lasseb tehha, saab kuuldawaks keiges temma kunningrikis, (sest se on suur) siis wötwad keik naesed omma meestele auu tehha ni hästi suremad kui wähhemad.

21 Ja se sanna olli hea kunninga ja würstide melest, ja kunningas teggi Memukani sanna järrele.

22. Ja läkkitas ramatud keige kunninga rikidele, iggaühhe rigile temma kirja järrele ja iggaühhe rahwale temma kele järrele, et iggamees piddi kui würst ollema ommas koias, ja räkima omma rahwa keelt.

2. Peatük.

Estrit wöetakse kunninga emmandaks.

1. Pärrast sedda, kui se olli sündinud, kui kunninga Ahaswerusse tulline wihha jahtund, mötles temma Wasti peäle ja se peäle, mis ta teinud, ja se peäle, mis temma peäle olli moistetud.

2. Siis ütlesid kunninga nored mehhed, kes tedda tenisid: Otsigo nemmad kunningale tüttarlapsi, kes neitsid on illusa näoga.

3. Ja kunningas pango üllewatajad keige omma kunningrigi rikide sisse, et nemmad koggutwad keik tüttarlapsed, kes neitsid illusa näoga, Susani kunninglikko kotta, naesterahwa kotta, Egai, kunninga üllema teenri käe alla, kes naesterahwast hoiab, ja temma andko neile sedda, miska nemmad ehhid woiwad kassida.

4. Ja se tüttarlaps, mis kunninga melest hea, sago kunninga emmandaks Wasti assemele; ja se sanna olli hea kunninga melest, ja ta teggi nenda.

5. Üks Judamees olli Susanis kunninglikkus koias, Mordekai nimmi, Jairi poeg, kes Simei poeg, kes Kisi poeg, kes Jeminimees;

6. Kes Jerusalemmast olli wangi ärrawidud wangidega, kedda wangi widi Jekonja, Juda kunningaga, kedda Nebukadnetsar Pabeli kunningas olli wangi winud.

7. Ja ta kaswatas ülles Adassat, se on Ester, omma suggulase tüttart, sest temmal ep olnud issa egga emma; ja se tüttarlaps olli illusa jummega ja illusa näoga; ja kui ta issa ja emma ärrasurrid, siis wöttis tedda Mordekai ennesele tütreks.

8. Ja se sündis, kui kunninga sanna ja temma käsk kuuldi, ja kui paljo tüttarlapsi kogguti Susani kunninglikko kotta, Egai käe alla, siis woeti ka Ester kunninga kotta Egai käe alla, kes naesterahwast hoidis.

9. Ja tüttarlaps olli temma melest hea, ja ta leidis heldust temma eest, ja temma satis ruttuste temmale, miska ta ennast piddi kassima, ja andis temmale ta toidusse ossa ja kunninga koiast seitse ümmardajat, kes kölbasid temmale anda; ja panni tedda ja temma ümmardajad parrama paika, mis naesterahwa koias.

10. Ester ei räkind ülles omma rahwast egga omma suggulaste seltsi, sest Mordekai olli tedda käsknud, et ta ei piddand sedda täetama.

11. Agga Mordekai köndis iggapääw naesterahwa koia oue ees, et ta piddi teäda sama, kas Estri kässi piddi hästi käima, ja mis temmale piddi sündima.

12. Ja kui iggaühhe tüttarlapse kord kätte tulli, et ta kunninga Ahaswerusse

jure piddi tullema, kui temmale kaksteistkümmend kuud otsa said, naesterahwa seätud wisi järrele, (sest nenda said nende kassimisse päwad täis, kuus kuud mirri õlliga, ja kuus kuud kalli rohtudega ja naesterahwa kassimissega;)

13. Siis läks neitsit kunninga jure; mis ta ial ütles, sedda anti temmale, et ta sellega piddi naesterahwa koiast kunninga kotta minnema.

14. Õhto läks temma sisse ja hommiko tulli ta taggasi teise naesterahwa kotta, Saasgasse kunninga üllema teenri käe alla, kes liignaesi hoidis; ta siis ei tulnud ennam kunninga jure, enne kui kunningas tedda tahtis ja tedda nimme pärrast kutsuti.

15. Kui nüüd Estri Abihaili, Mordekai suggulase tütre (kes tedda ennesele tütreks wõtnud) kord tulli, et ta kunninga jure piddi minnema, ei küssind ta middagi muud, kui mis Egai kunninga üllem tener ütles, kes naesterahwast hoidis; agga Ester leidis armo keikide eest, kes tedda näggid.

16. Ja Ester woeti kunninga Ahaswerusse jure temma kunninglikko kotta kümnemal kuul, se on Tebeti ku, temma kunningrigi seitsmendal aastal.

17. Ja kunningas armastas Estrit ennam kui keik naesterahwast, ja ta leidis armo ja heldust temma eest ennam, kui keik teised neitsid; ja temma panni kunninglikko kroni temma pähhä, ja töstis tedda kunninga emmandaks Wasti assemele.

18. Ja kunningas teggi sured jodud keigile omma würstidele ja omma sullastele, jodud Estri pärrast; ja jättis maksud järrele rikidele, ja jaggas andid wälja kunninga jõudo mõda.

19. Kui nüüd neitsid teist korda kogguti, siis istus Mordekai kunninga wärrawa suus.

20. Ester ei täetand omma suggulaste seltsi egga omma rahwast, nenda kui Mordekai tedda olli käsknud: sest Ester teggi Mordekai sanna möda nendasammoti kui siis, kui ta temma kaswatik olli.

21. Neilsammul päiwil, kui Mordekai kunninga wärrawa suus istus, wihhastasid Bigtan ja Teres, kaks kunninga üllemat teenrit neist, kes läwwehoidjad ollid, wägga, ja püüdsid kät kunninga Ahaswerusse külge pista.

22. Ja sedda nouu sai Mordekai teäda, kes sedda Estrile, kunninga emmandale, teäda wiis, ja Ester räkis sedda kunningale Mordekai nimmel.

23. Kui sedda asja järrele kulati ja sedda leiti nenda ollewad, siis said nemmad mollemad pu külge podud, ja se on kirjotud aiaramato sisse kunninga ette.

3. Peatük.

Amant uhkus ja kurri nou Jutide wasto.

1. Pärrast sedda kui se olli sündinud, teggi kunningas Ahaswerus Amani, Medata poia, Agagi soust, sureks, ja üllendas tedda ja panni temma aujärje ülle keige würstide, kes temma jures:

2. Ja keik kunninga sullased, kes kunninga wärrawas ollid, heitsid põlwili mahha ja kummardasid Amani ette, sest nenda olli kunningas temma pärrast käsknud; agga Mordekai ei heitnud mitte põlwili mahha egga kummardanud.

3. Siis ütlesid kunninga sullased, kes kunninga wärrawas ollid, Mordekaile: Miks sinna kunninga kässo ülle astud?

4. Ja se sündis, kui nemmad sedda ta wasto iggapääw ollid üttelnud, ja temma ei wõtnud neid kuulda, siis räkisid nemmad sedda Amanile ülles, et nemmad saaksid nähha, kas Mordekai kõnned temmale piddid korda minnema; sest ta olli neile üllesräkind, ennast Judimehhe ollewad.

5. Ja Aman näggi, et Mordekai põlwili mahha ei heitnud, egga temma ette kummardand, ja Aman sai täis tullist wihha.

6. Agga se polnud middagi temma melest, et ta Mordekai külge ütsipäinis piddi kät pistma, (sest nemmad ollid Mordekai rahwa temmale üllesräkind) sepärrast püüdis Aman keiki Jutisid, Mordekai rahwast, mis keige Ahaswerusse kunningrikis olli, ärrakautada.

7. Essimessel kuul, se on Nisani ku, kahheteistkümnemal kunninga Ahaswerusse aastal, heideti Puri, se on liisko, Amani eest iggapääw, ja essimessest kuust kahhesteistkümnemast kuust sadik, se on Adari ku.

8. Ja Aman ütles kunninga Ahaswerusse wasto: Üks rahwas on, mis laiale pillatud ja ärralahhutud teiste rahwa seas keige so kunningrigi rikide sees; ja nende käsud on teist wisi kui keige muu rahwa, ja nemmad ei te mitte kunninga käskude järrele: sepärrast ep olle sest kunningale kasso neid ellusse jätta.

9. Kui se kunninga melest hea on, siis käsi kirjotada, et neid peab ärrahukkama,

siis tahhan ma kümme tuhhat talenti hõb-
bedat wagida nende kätte, kes neid asjo
aiawad, et nemmad sedda wiwad kunnin-
ga warranduste sekka.
10. Siis wõttis kunningas omma sõr-
mukse ärra omma sõrmest, ja andis sed-
da Amanile, Medata poiale Agagi soust,
Jutide waenlasele.
11. Ja kunningas ütles Amanile: Se
hõbbe olgo sulle antud, ja rahwas, et sa
temmaga teed, mis so melest hea on.
12. Siis said kunninga kirjotajad kutsu-
tud kolmeteistkümnemal essimesse ku pä-
wal, ja sai kirjotud keik sedda mõda, kui
Aman käskis, kunninga üllema würstide
ja mawallitsejatte kätte, kes igga rigi ül-
le, ja igga rahwa würstide kätte igga ri-
gi sees temma kirja järrele ja igga rah-
wale temma kele järrele: kunninga Ahas-
werusse nimmel sai se kirjotud ja kunnin-
ga sõrmukse pitseriga kinnipandud.
13. Ja ramatud läkkitati jooksja käsku-
dega keikide kunninga rikide sisse, et nem-
mad piddid ärrakautama, ärratapma ja
ärrahukkama keik Judid, ni hästi nored
kui wannad mehhed, ni hästi wäetimad
lapsed kui naesed ühhel päwal, kolmeteist-
kümnemal kahheteistkümnema ku päwal,
se on Adari ku; ja et nende warra piddi
ärrarisutama.
14. Kirri käis lühhidelt sedda wisi, et
üks käsk igga rigi sees olli antud awwa-
litkult keige rahwale, et nemmad sel pä-
wal piddid walmis ollema.
15. Jooksjad käsud läksid wälja ja teg-
gid joudo kunninga sanna peäle; ja kui
käsk kulutati Susani linnas, siis istusid
kunningas ja Aman ja jõid, agga Susa-
ni lin olli seggane.

4. Peatük.

Jutide üllearlikne kaebdus; Mordekai maenitseb Estrit, et ta Amani kurja nouu tühjaks teeks kunninga jures.

1. Ja kui Mordekai teäda sai keik, mis
olli sündinud, siis kärristas Mordekai om-
mad rided lõhki ja panni kottiride selga ja
tuhka, ja läks wälja keik linna ja teggi
suurt ja kibbedat kissendamisse heält.
2. Ja ta tulli kunninga wärrawa ette,
sest lubba ei olnud kottirides kunninga
wärrawast sisse minna.
3. Ja igga rikis seäl paikas, kus kun-
ninga sanna ja temma käsk sai, olli Ju-
tidel suur leinaminne ja paastminne ja
nut ja kaebdus; kottirie ja tuhk olli mit-
mele asemeks.
4. Ja Estri ümmardajad ja ta üllemad
teenrid tullid ja räkisid temmale sedda ül-
les, ja kunninga emmand tundis sest suurt
wallo, ja läkkitas rided Mordekaile, et ta
neid piddi selga pannema ja omma kot-
tiride seljast ärrawõtma, agga ta ei wõt-
nud neid mitte wasto.
5. Siis kutsus Ester Ataki, ühhe kun-
ninga üllemaist teenritteſt, kedda kun-
ningas temmale olli seädnud, ja andis
temmale kässo Mordekai pärrast, et ta
teäda saaks, mis se piddi ollema ja mis-
pärrast.
6. Ja Atak läks wälja Mordekai jure
linna ulitsa peäle, mis kunninga wärra-
wa ees olli.
7. Ja Mordekai andis temmale teäda
keik, mis temmale sündinud, ja hõbbeda
nimmetamissest, mis Aman olli nimme-
tand kunninga warranduste sekka wagida
Jutide pärrast, et neid piddid ärrahuk-
kama.
8. Ja ta andis temmale kässoramato,
mis Susani linnas olli antud ja käis lüh-
hidelt sedda wisi, et neid piddi ärrakauta-
ma; sedda piddi ta Estrile näitma ja tem-
male täetama ja tedda käskma, et ta pid-
di kunninga jure sisseminnema, temma
käest armo palluma, ja abbi ta käest otsi-
ma omma rahwa pärrast.
9. Ja Atak tulli ja kulutas Estrile Mor-
dekai sannad.
10. Ja Ester ütles Atakile ja käskis ted-
da Mordekai wasto öölda:
11. Keik kunninga sullased ja kunninga
rikide rahwas teadwad, et iggaüks, kes
kunninga jure sisselähhäb seestpiddise oue,
kes ep olle kutsutud, olgo se meeste-ehk
naesterahwas, selle peäl on üks käsk, et
tedda peab surmama; olgo siis se, et kun-
ningas omma käe kuld-wallitsussekeppiga
temma pole sirrutab, et ta ellusse jääks:
ja on jo kolmkümmend päwa et mind
polle kutsutud kunninga jure tullema.
12. Ja nemmad kulutasid Mordekaile
Estri sannad.
13. Ja Mordekai käskis Estrile wasta-
da: Ärra mõtle ommas meles, et sa kun-
ninga koias ärrapeäsed enneminne kui keik
muud Judid.
14. Sest kui sinna tahhad koggoni wait
olla selsinnatsel aial, siis tulleb Jutidele
abbi ja ärrapeästminne maialt, agga sin-
na ja so issa suggu lähbäte hukka; ja kes
teab, kas sa ep olle sesinnatse kurja aia
pärrast kunningrigi peäle sanud.
15. Siis käskis Ester Mordekaile was-
tada:
16. Minne, koggu kokko keik Judid, kes

leitakse Susanist, ja paastuge minno pärrast, nenda et teie kolm päwa ei wötta silla egga jua ei ööd egga päwad; ma tahhan ka nenda paastuda omma ümmardajattega; ja sedda wisi tahhan ma kunninga jure minna, et se kül polle mitte kässo järrele, ja kui ma hukka saan, siis saan ma hukka.

17. Ja Mordekai läks ärra ja teggi keik sedda möda, kui Ester tedda olli käsknud.

5. Peatük.

Ester kutsub kunningat ja Amanit sömaaiaks kats korda.

1. Ja se sündis kolmandamal päwal, et Ester kunninglikkud rided selga panni ja jäi seisma seestpiddise kunninga koia oue, kunninga koia kohta ja kunningas istus omma kunninglikko aujärje peäl kunninglikkus koias koia ukse kohhal.

2. Ja se sündis, kui kunningas kunninga emmanda Estri näggi oues seiswad, leidis ta armo temma silma eest, et kunningas omma käe kuld-wallitsusekeppiga, mis temma käes, Estri pole sirrutas, ja Ester astus liggi ja putus keppi otsa külge.

3. Ja kunningas ütles temmale: Mis sul on Ester, kunninga emmand, ja mis sa palluд? ehk olleks se pool kunningriki, siis peab sedda sulle antama.

4. Ja Ester ütles: Kui se kunninga mele pärrast on, siis tulgo kunningas ja Aman tänna senna joto, mis ma temmale ollen walmistanud.

5. Ja kunningas ütles: Saatke Aman ussinaste, et ta teeb, mis Ester on ütelnud; ja kunningas tulli Amaniga senna joto, mis Ester olli walmistand.

6. Ja kunningas ütles Estrile, kui ta wina jöi: Mis on sul küssimist? ja se peab sulle antama; ja mis on sul pallumist? se peab sündima, olleks se ka pool kunningriki.

7. Ja Ester kostis ja ütles: Mo küssiminne ja mo palluminne on:

8. Kui ma kunninga silma eest ollen armo leidnud ja kui se kunninga melest hea on anda, mis ma küssin, ja tehha, mis ma pallun, siis tulgo kunningas ja Aman senna joto, mis ma neile tahhan walmistada; siis tahhan ma homme tehha kunninga sanna järrele.

9. Ja Aman läks sel päwal wälja römus ja meel olli hea; agga kui Aman Mordekait näggi kunninga wärrawa suus, et ta ülles ei tousnud egga likund temma pärrast; siis sai Aman täis tullist wihha Mordekai waste.

10. Ja Aman piddas ennast, ja kui ta omma kotta sai, siis läkkitas ta wälja ja kästis ommad söbrad ja Seresse omma naese tulla.

11. Ja Aman juttustas nende ette omma rikkusse au ja omma poegade hulka, ja keik, kuida kunningas tedda olli sureks teinud, ja kuida ta tedda üllendand ülle würstide ja kunninga sullaste.

12. Weel ütles Aman: Ka kunninga emmand Ester ep olle leddagi muud laskund kunningaga tulla joto, mis ta walmistanud, kui mind, ja homseks on mind ka kutsutud ta jure kunningaga.

13. Agga keik se polle mulle kassuks, ni kaua kui ma nään Judamehhe Mordekai istuwad kunninga wärrawa suus.

14. Ja temma naene Seres ütles ja keik ta söbrad temmale: Lasse tehha üks pu wiiskümmend künart körge, ja ütle homme kunningale, et Mordekai senna saaks podud; minne siis kunningaga römus joto: ja se sanna olli Amani melest hea ja ta kässis pu walmis tehha.

6. Peatük.

Mordekait töstetakse sureks issandaks.

1. Selsammal ösel ei sanud kunningas und, ja ta ütles, et mällestusseks ülles-pandud aiaramat piddi ettetodama, ja sest loeti kunninga ette.

2. Ja leiti ülleskirjotud ollewad, et Mordekai olli teäda annud Pigtana ja Teresse nende kahhe kunninga üllema teenri pärrast, kes läwwe hoidsid, et nemmad ollid püüdnud kunninga Ahaswerusse külge kät pista. p. 2. 22. 23.

3. Ja kunningas ütles: Mis auustus ja au on se peäle Mordekaile tehtud? Ja kunninga nored mehhed, kes tedda tenisid, ütlesid: Polle temmale ei mingisuggust tehtud.

4. Ja kunningas ütles: Kes on oues? (ja Aman olli tulnud kunninga koia wäljastpiddise oue, kunningale ütlema, et Mordekai pu külge piddi podama, mis ta temmale olli käsknud walmistada.)
Laul. 37. 32. 33.

5. Ja kunninga nored mehhed ütlesid temma waste: Ennä Aman seisab oues; ja kunningas ütles: Tulgo ta sisse.

6. Ja Aman tulli sisse ja kunningas ütles temmale: Mis peab selle mehhega teggema, kelle auustussest kunningal hea meel on? Siis mötles Aman ommas

süddames: Kellele peaks kunningas hea
melega ennam auu teggema kui mulle?
7. Ja Aman ütles kunninga wasto:
Selle kätte, kelle auustussest kunningal
hea meel on,
8. Peab toddama kuninglik rie, mis kun-
ninga selgas käib, ja hobbone, kelle sel-
gas kunningas söidab, ja temma pähhä
peab kuninglik kroon pandama.
9. Ja rie ja hobbone peab antama ühhe
kunninga würsti kätte, kes on surist issan-
daist, ja nemmad pango sedda selle mehhe
selga, kelle auustussest kunningal hea
meel on, ja nemmad peawad tedda wima
hobbose selgas liñna ulitsatte peäle ja
temma ees hüüdma: Nenda peab selle
mehhega tehtama, kelle auustussest kun-
ningal hea meel on.
10. Ja kunningas ütles Amanile: Joua,
wötta rie ja hobbone, nenda kui sa olled
öölnud, ja te nenda Judamehhe Morde-
kaiga, kes kunninga wärrawa suus istub;
et sa ühtegi sanna ei kauta keigist, mis sa
olled räkinud!
11. Ja Aman wöttis ride ja hobbose ja
panni Mordekai selga, ja wiis tedda hob-
bose selgas liñna ulitsatte peäle ja hüdis
temma ees: Nenda peab selle mehhele
tehtama, kelle auustussest kunningal hea
meel on.
12. Ja Mordekai pöris taggasi kunnin-
ga wärrawa jure; ja Aman teggi miñnes
joudo omma kotta leinades ja kinnikaetud
peaga.
13. Ja Aman juttustas Seressele om-
ma naesele ja keigile omma söbradele keik,
mis temmale juhtund, siis ütlesid temma
targad ja ta naene Seres temmale: Kui
Mordekai, kelle ees sa hakkand langema,
Judide soust on, siis ei sa sinna temma
wasto mitte, waid sa langed töeste tem-
ma ette.
14. Kui nemmad alles temmaga räkisid,
siis tullid kunninga üllemad teenrid sen-
na, ja ruttasid wägga Amanit senna jo-
ke wima, mis Ester olli walmistand.

7. Peatük.

Estri teine sömaaeg: Amanit puakse pitka pu külge.

1. Ja kunningas tulli Amaniga Estri,
kunninga emmanda jure joto.
2. Ja kunningas ütles Estrile ka teisel
pääwal, kui ta wina jöi: Mis sul on küs-
simist, Ester, kunninga emmand? ja se
peab sulle antama; ja mis sul on pallu-
mist? ja se peab sündima, olleks se ka
pool kunningriki.
3. Ja kunninga emmand Ester, kostis
ja ütles: Kui ma ollen armo so silma eest
leidnud, oh kunningas, ja kui se kunnin-
ga melest hea on, siis sago mulle mo ello
antud mo palwe pärrast, ja mo rahwas
mo küssimisse pärrast.
4. Sest meie, minna ja mo rahwas, ol-
leme ärramüdud, et meid peab ärrakau-
tama, ärratapma ja ärrahukkama; ja kui
olleksime ärramüdud sullasiks ja ümmar-
dajaiks, siis ma olleksin wait olnud; sest
waenlane ei joua mitte kunninga kahjo
ärratassuda.
5. Ja kunningas Ahaswerus räkis ja
ütles Estrile, kunninga emmandale: Kes
se on, ehk kus se on, kes omma süddame
täitnud nouuga, sedda tehha?
6. Ja Ester ütles: Se mees, se waen-
lane ja wihhamees on sesinnane kurri
Aman; siis ehmatas Aman kunninga ja
kunninga emmanda ees ärra.
7. Ja kunningas tousis ülles omma tul-
lise wihha sees wina jomissest, ja läks
kunninga koia rohhoaeda, ja Aman jäi
seisma ja pallus armo Estri, kunninga
emmanda käest omma ello pärrast, sest ta
näggi kül, et üks kurri luggu kunninga
käest temma wasto olli kowwaste ette-
woetud.
8. Ja kunningas tulli taggasi koia roh-
hoaiast senna kotta, kus winajodud ollid,
ja Aman olli maas sömapingi jures, kus
Ester istus; siis ütles kunningas: Kas
ta tahhab ka kunninga emmanda minno
jures siin koias ennese alla sundida? Kui
se sanna kunninga suust tulli, kaeti Ama-
ni silmad kinni.
9. Ja Arbona üks üllemaist teenritest
räkis kunninga ette: Ennä seäl on ka pu,
mis Aman on lasknud tehha Mordekai
pärrast, kes kunninga pärrast head räki-
nud, se seisab Amani koia jures, wiiskiüm-
mend künart körge; ja kunningas ütles:
Poge tedda senna külge.
10. Siis posid nemmad Amani senna
pu külge, mis ta Mordekaile olli lasknud
walmistada; siis jahtus kunninga tulline
wihha. Laul 7, 16. 17.

8. Peatük.

Kunningas teeb ue käsko läbbi Amani nouu tühjaks.

1. Selsammal aial andis kunningas
Ahaswerus kunninga emmandale Estrile
Amani, Judide waenlase, koia, ja Morde-
kai tulli kunninga ette, sest Ester olli tä-
tanud, mis suggulane ta temmaga olli.
2. Ja kunningas wöttis omma sörmukse
ärra, mis ta Amani käest olli ärrawöt-

nud, ja andis sedda Mordekaile; ja Ester
panni Mordekai Amani koia ülle.
3. Ja Ester räkis weel kunninga ette ja
heitis ta jalge ette mahha ja nuttis ja
pallus armo temmalt, et ta piddi ärra-
keelma Amani, Agagimehhe kurjusse ja
temma mötted, mis ta Jutide wasto olli
möttelnud.
4. Siis sirrutas kunningas omma käe
kuldkeppiga Estri pole, ja Ester tousis
ülles ja jäi kunninga ette seisma,
5. Ja ütles: Kui se kunninga meelest hea
on ja kui ma ollen armo ta silma eest leid-
nud, ja se assi kunninga ees öige on ja
kui minna hea ollen temma meelest: siis
lasse kirjotada, et Amani, Medata poia
Agagimehhe ramatud ja mötted taggasi
sawad, mis ta kirjotand, et piddi Judid
ärrahukkama, kes keige kunninga rikide
sees on.
6. Sest kuida ma jouan nähha sedda
önnetust, mis mo rahwa peäle peab tul-
lema? ja kuida jouan ma nähha omma
sugqulaste seltsi hukkatust?
7. Ja kunningas Ahaswerus ütles kun-
ninga emmandale Estrile ja Judamehhele
Mordekaile: Wata, ma ollen Amani koia
Estrile annud ja tedda ennast on nemmad
pu külge ponud, sepärrast et ta omma käe
Jutide külge olli pistnud.
8. Siis kirjotage teie Jutide pärrast kun-
ninga nimmel, nenda kui hea on teie me-
lest, ja pange sedda kunninga sörmukse
pitseriga kinni; sest kirja, mis kunninga
nimmel kirjotud ja kunninga sörmukse
pitseriga kinni pandud, ei woi ükski tag-
gasi wötta.
9. Siis kutsuti selsammal aial kunninga
kirjotajad kolmandal kuul, se on Siwani
ku, selle ku kolmandal päwal kolmatküm-
mend, ja kirjotati keik sedda möda, kui
Mordekai kässkis Jutide kätte ja üllema
würstide ja mawallitsejatte ja rikide würs-
tide kätte, kes ollid India maast Mora
maast sadik, sadda ja seitse kolmatküm-
mend riki, igga rigile temma kirja järrele,
ja igga rahwale temma kele järrele; ja
Jutide kätte kirjotati nende kirja ja nende
kele järrele.
10. Ja sedda kirjotati kunninga Ahas-
werusse nimmel ja pandi kinni kunninga
sörmukse pitseriga, ja ramatud läkkitati
jooksja käskude läbbi ratsa, kes söitsid
kerge hooste selgas, hobboeeslitte selgas,
mis märradest sündinud.
11. Et kunningas Jutidele lubba andis
iggasühhes liñnas kokkotulla ja omma
ello eest seista, ärrakautada, ärratappa ja
ärrahukkada keik rahwast ja rikide wägge,
kes neile piddid kitsast teggema, waeti-
maid lapsi ja naesi, ja nende warra ärra-
risuda.
12. Ühhel päwal keige kunninga Ahas-
werusse rikide sees, kolmeteistkümnemal
kahheteistkümnema ku päwal, se on Ada-
ri ku.
13. Kirri käis lühhidelt sedda wisi, et
käsk olli antud igga rigi sees awwalikkult
keige rahwale, et Judid sel päwal piddid
walmis ollema, omma waenlaste kätte
maksma.
14. Jooksjad käsud, kes söitsid kerge
hooste selgas ja hobboeeslitte selgas, läk-
sid wälja suure ruttoga ja teggid joudo
kunninga sanna peäle; ja käsk kulutati
Susani kunninglikkus koias.
15. Ja Mordekai tulli wälja kunninga
jurest kunninglikko ridega, mis walwala-
sinnist ja walget karwa olli, ja suure kuld-
kroniga ja kalli linnase ja purpuripun-
nase ridest tehtud kübbaraga; ja Susani
lin hüdis helleda heälega ja olli römus.
16. Jutidel olli walgus ja röõm ja rö-
mustus ja auustus.
17. Ja iggasühhes rikis ja iggasühhes
liñnas, seäl paikas, kuhho kunninga sanna
ja temma käsk tulli, olli Jutidel röõm ja
römustus, jodud ja head päwad, ja paljo
ma rahwast heitsid Jutide usko, sest Ju-
tide hirm langes nende peäle.

9. Peatük.

Jutide hädda löppeb; Puride pühha seätakse.

1. Ja kahheteistkümnemal kuul, se on
Adari ku, selle ku kolmeteistkümnemal pä-
wal, kui aeg olli liggi sanud, et kunninga
sanna ja temma käsko möda piddi tehta-
ma, sel päwal, kui Jutide waenlased loot-
sid nende peäle woimust sawad, siis se
assi pöris teisiti, sest Judid said woimust
nende peäle, kes neid wihkasid.
2. Judid tullid kokko omma liñnade sisse
keige kunninga Ahaswerusse rikide sees,
et nemmad piddid ommad käed pistma
nende külge, kes nende önnetust püüdsid,
ja ükski ei seisnud nende wasto; sest nen-
de hirm olli langend keige rahwa peäle.
3. Ja keik rikide würstid ja üllemad
würstid ja mawallitsejad, ja kes kunnin-
ga asjo aiasid, üllendasid Jutisid, sest
Mordekai hirm olli nende peäle langend.
4. Sest Mordekai olli suur kunninga
koias ja ta olli kulus keige rikide sees; sest
se mees Mordekai sai ikka suuremaks.
5. Ja Judid löid keik ommad waenlased
mahha, moögaga mahhalöes ja tappes

ja hukkates, ja teggid omma wihhameestega omma mele järrele.

6. Ja Susani kuninglikkus koias tapsid Judid ja hukkasid ärra wiissadda meest.

7. Ja Parsandata, ja Dalwoni, ja Aspata,

8. Ja Porata, ja Adalja, ja Aridata,

9. Ja Parmasta, ja Arisai, ja Aridai, ja Wajesata,

10. Jutide waenlase Medata poia Amani kümme poega tapsid nemmad ärra; agga temma warra külge ei pistnud nemmad mitte omma kät.

11. Selsammal päwal tulli kunninga ette nende arro, kes Susanis kunninglikkus linnas ärratappetud.

12. Ja kunningas ütles kunninga emmanda Estri wasto: Susanis, kunninglikkus liñnas, on Judid ärratapnud ja ärrahukkanud wiissadda meest ja kümme Amani poega; mis siis nemmad muunde kunninga rikide sees kül teinud? Kui sul nüüd weel küssimist, siis peab sedda sulle antama, ja kui sul weel pallumist, siis peab se sündima.

13. Ja Ester ütles: Kui se kunninga melest hea on, siis antago ka homme lubba Judidele, kes Susanis, sel wisil kui tänna tehha; et nemmad kümme Amani poega pu külge powad.

14. Ja kunningas ütles, et nenda piddi tehtama, ja käsk anti Susanis; ja nemmad posid kümme Amani poega üles.

15. Ja Judid, kes Susanis, tullid ka neljateistkümnemal Adari ku päwal, ja tapsid Susanis ärra kolmsadda meest; agga nende warra külge ei pistnud nemmad mitte omma kät.

16. Ja muud Judid, kes kunninga rikide sees, tullid kokko ja seisid omma hinge eest, ja said hingada omma waenlaste eest, kui nemmad said tapnud omma wihhajaid wiis kahheksatkümmend tuhhat; agga nende warra külge ei pistnud nemmad mitte omma kät.

17. Kolmeteistkümnemal Adari ku päwal sündis se assi, ja selle ku neljateistkümnemal päwal hingasid nemmad, ja teggid sedda jodo-ja römopäwaks.

18. Agga Judid, kes Susanis, tullid kokko selle ku kolmeteistkümnemal ja neljateistkümnemal päwal, ja selle ku wieteistkümnemal päwal hingasid nemmad ja teggid sedda jodo-ja römopäwaks.

19. Sepärrast seädsid Judid, kes mamehhed ollid, kes ma liñnade sees ellasid, Adari ku neljateistkümnema päwa ennestele römuks ja joduks ja heaks päwaks, ja läkkitasid üks teisele roga.

20. Ja Mordekai kirjotas need asjad üles ja läkkitas ramatud keige Jutide kätte, kes keige kunninga Ahaswerusse rikide sees, kes liggilähhidel ja kaugel ollid.

21. Ja kinnitas neile, et nemmad Adari ku neljateistkümnema päwa ja selle ku wieteistkümnema päwa piddid iggas aastas piddama:

22. Neid päiwi möda, kui Judid ollid sanud hingada omma waenlaste eest, ja sedda kuud möda, kui nende kurbdus jälle römuks ja leinaminne heaks päwaks olli pöördud: et nemmad neid jodo-ja römopäwaks piddid piddama ja läkkitama üks teisele roga ja waestele andid.

23. Ja Judid wötsid piddada, mis nemmad ollid hakkanud teggema, ja mis Mordekai nende kätte olli kirjotand.

24. Et Medata poeg Aman, Agagimees, keige Jutide waenlane, olli möttelnud keiki Jutisid ärrahukkada, ja olli Puri, se on liisko, heitnud, et ta neid piddi hirmutama ja neid ärrahukkama.

25. Ja kui se kunninga ette sanud, olli ta ramato läbbi käsknud, et ta kurri mötte, mis temma möttelnud Jutide wasto, piddi ta ennese pähhä tullema; ja nemmad on tedda ja ta poiad pu külge ponud.

26. Sepärrast nimmetasid nemmad neid päiwi Puriks, Puri nimme peäle, sepärrast, otse keige selle ramato sannade pärrast, ja mis nemmad neist asjust ollid näinud ja mis nende peäle tulnud.

27. Judid kinnitasid ja wötsid sedda piddada ennestele ja omma soule ja keigile, kes nende seltsi piddid heitma; et selle wasto ei piddand mitte tehtama, et nemmad needsinnatsed kaks päwa piddid piddama, nende kirjotud seädmisse ja nende märatud aia järrele iggas aastas.

28. Et needsinnatsed päwad piddid meles seisma ja petud sama igga pölwe rahwa, igga sugguwössa jures, igga rigi sees ja igga liñna sees; ja et Puride päwad ei piddand ial mahhajäma Jutidest, ja et nende mällestus ei piddand löpma nende sou jures.

29. Siis kirjotas kunninga emmand Ester, Abihaili tüttar, ja Judamees Mordekai, öiete kowwaste, ja kinnitas sellesinnatse teise ramato Puride päiwist.

30. Ja ramatud läkkitati keige Jutide kätte Ahaswerusse kunningrigi saa ja seitsme riki kolmatkümmend, rahho ja töe sannadega:

31. Et nemmad Puride päwad piddid

kindlaste piddama nende märatud aial,
nenda kui Judamees Mordekai ja kunnin-
ga emmand Ester sedda neile kinnitand,
ja nenda kui nemmad omma hinge peäle
ja omma sou peäle, paastumisse ja nen-
de kissendamisse lou ollid kinnitanud.
32. Ja Estri sanna kinnitas Puride pä-
wade lou ja se sai ramatusse kirjotud.

10. Peatük.

Ahaswerusse wallitsusse luggu Mordekai aial.

1. Ja kunningas Ahaswerus panni
makso made ja merre saarte peäle.
2. Ja keik temma wäggewad tööd ja ta
woimus, ja Mordekai suur au, miska
kunningas tedda olli üllendand; eks need
asjad olle kirjotud Meda ja Persia kun-
ningatte aiaramatusse?
3. Sest Judamees Mordekai olli kun-
ninga Ahaswerusse järgminne, ja suur
Jutide jures, ja armas omma wen-
dade hulga meleft, kes omma rahwale
head püdis ja räkis, mis keige temma soule
rahhuks tulli.

Estri Ramato Ots.

Jobi Ramat.

1. Peatük.

Jobi hea põlli, ja õnnetuma põlwe hakkatus.

1. Utsi maal olli üks mees, Job nimmi,
ja sesamma mees olli täieste wagga ja
õiglane, ja kartis Jummalat ja tagganes
kurjast ärra.
2. Ja temmale olli sündinud seitse poe-
ga ja kolm tüttart.
3. Ja temma lojuksid olli seitsetuhhat
puddolojust, ja kolmtuhhat kamelit, ja
wiissadda pari weitsid ja wiissadda em-
maeeslit, ka wägga paljo perret; ja se-
samma mees olli üllem kui keik hommiko-
ma rahwas.
4. Ja temma poiad läksid ja teggid jo-
dud iggamehhe koias ommal päwal; ja
läkkitasid ja kutsusid ommad kolm õdde
ennestega sõma ja joma.
5. Ja se sündis kui jodo päwad korra
pärrast said mödda läinud, siis läkkitas Job
nende järrele ja pühhitses neid, ja tousis
hommiko warra ülles ja ohwerdas põlle-
tamisse ohwrid nende keikide arwo möda;
sest Job mõtles; ehk mo poiad wahhest on
patto teinud ja Jummala ommas süddames
mahhajätnud. Nenda teggi Job kei-
gil päiwil.
6. Ja ühhel päwal, kui Jummala lap-
sed tullid seisma Jehowa ette, siis tulli
ka Sadan nende sekka.
7. Ja Jehowa ütles Sadana wasto:
Kust sa tulled? Ja Sadan wastas Jeho-
wale ja ütles: Ma tullen möda maad
hulkumast ja sedda läbbitäimast senna ja
tenna. 1 Peetr. 5, 8.
8. Ja Jehowa ütles Sadana wasto:
Kas sa olled mo sullast Jobit tähhele
pannud? Sest temma sarnast ei olle siin
maal, ta on täieste wagga mees ja õig-
lane, kes Jummalat kardab ja kurjast är-
ratagganeb.
9. Ja Sadan wastas Jehowale ja üt-
les: Kas Job ilma asjata Jummalat
kardab?
10. Eks sa polle warjo ümberringi tei-
nud temma ümber, ja temma koia ümber
ja keige ümber mis temmal on? Temma
kätte tööd olled sa õnnistanud ja ta lojuk-
sed on wägga siggind siin maal.
11. Agga pista wahhest omma kässi
temma külge ja putu keige sesse, mis tem-
mal on; katsu kas ta sind jummalaga ei
jätta so su sisse.
12. Ja Jehowa ütles Sadana wasto:
Wata, keik mis temmal on, olgo so kä;
ärra pista agga mitte omma kät temma
külge. Ja Sadan läks Jehowa palle eest
ärra.
13. Ja ühhel päwal, kui ta poiad ja ta
tütred ollid sömas ja wina jomas omma
wannema wenna koias:
14. Siis tulli käsk Jobi jure ja ütles:
Weiksed ollid kündmas ja emmaeeslid sõ-
mas ommas paikus.
15. Siis tullid Seba rahwas peäle ja
wisid neid ärra, ja löid poisid mahha
moöga terraga; ja minna ollen agga ütsi
ärrapeäsnud sulle toma teäda.
16. Se olli alles räkimas, siis tulli jo
teine ja ütles: Jummala tullokె langes
taewast mahha, ja sütis puddolojuksed ja
poisid põllema, ja lõppetas neid ärra; ja
minna ollen agga ütsi ärrapeäsnud sulle
toma teäda.
17. Se olli alles räkimas, siis tulli teine
ja ütles: Kaldeamehhed teggid kolm hul-
ka ja tullid keigelt poolt kamelitte peäle ja

wisid neid ärra ja löid poisid moöga terraga mahha; ja minna ollen agga ütsi ärrapeäsnud sulle toma teäda.

18. Se olli alles räkimas, siis tulli teine ja ütles: So poiad ja so tütred ollid sömas ja wina jomas omma wannema wenna koias;

19. Wata, siis tulli suur tuul körwe poolt ja putus koia nelja nurka, et se mahhalanges noorte meeste peäle, et nemmad ärrasurrid; ja minna ollen agga ütsi ärrapeäsnud sulle toma teäda.

20. Siis tousis Job ülles ja kärristas omma kue löhki ja ajas omma pea paljaks ja heitis mahha ma peäle ja kummardas,

21. Ja ütles: Allasti ollen ma omma emma ihhust wäljatulnud, ja läbbän allasti jälle sinna taggasi; Jehowa on andnud ja Jehowa on ärrawötnud: Jehowa nimmi olgo kidetud.

22. Keige se asja sees ei teinud Job mitte patto, ja ei moistnud jölledaste Jummalale ühtegi süüd.

2. Peatük.

Sadana, Jobi, ja temma naese, ja söbrade wiis ja nou.

1. Ju ühhel päwal, kui Jummala lapsed tullid seisma Jehowa ette, siis tulli ka Sadan nende sekka Jehowa ette seisma.

2. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Kust sa tulled? ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Ma tullen möda maad hulkumast ja sedda läbbikäimast senna ja tenna. p. 1, 7.

3. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Kas sa olled tähhele pannud mo sullast Jobit? Sest temma sarnast ei olle siin maal, ta on täieste wagga mees ja öiglane, kes Jummalat kardab ja tagganeb kurjast ärra, ja peab weel kinni ommast täiest waggadussest, et sa kül ollen mind kihhutanud temma wasto, et ma tedda ilma asjata piddin ärraneelma.

4. Ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Nahk nahha eest, ja keik, mis mehhel on, annab ta omma hinge eest.

5. Et pista wahhest omma kässi ta külge ja putu temma luusse ja ta lihhasse; katsu kas ta sind jummalaga ei jätta so su sisse.

6. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Wata, ta on so kä; jätta agga temma hing rahhule.

7. Ja Sadan läks wälja Jehowa palle eest, ja löi Jobi kurja paisettega temma jallatallast ta pealaeni.

8. Ja ta wöttis ennesele pottitükki, sellega ennast kapida; ja temma istus tuhha sees.

9. Ja temma naene ütles temmale: Kas sa weel ommast täiest waggadussest kinnipead? Kida ikka peäle Jummalat ja surre ommeti ärra.

10. Agga ta ütles temma wasto: Sa rägid kui jölledad naesed räkiwad; peame meie siis head Jummala käest ütsipäinis wastowötma, agga kurja ei peaks meie mitte wastowötma? Keige se asja sees ei teinud Job mitte patto omma uultega.

11. Kui Jobi kolm söbra kuulsid keik sedda kurja, mis ta peäle olli tulnud, siis tullid nemmad iggamees ommast paigast, Eliwas, Temanimees, ja Bildad, Suamees ja Sowar Naamamees; ja nemmad tullid ühtlasi kokko et nemmad piddid minnema, ärda melega temmaga räkima ja tedda trööstima.

12. Ja kui nemmad emalt ommad silmad üllestöstsid ja tedda mitte ei tunnud; siis töstsid nemmad omma heäle ja nutsid, ja kärristasid iggamees omma kue löhki ja ripputasid tuhka omma peade peäle wasto taewast.

13. Ja istusid temmaga maas seitse päwa ja seitse ööd, ja ütski ei lausnud temma wasto sannagi, sest nemmad näggid, et wallo wägga suur olli.

3. Peatük.

Jobi kannatamatta meel ja könne.

1. Pärrast sedda teggi Job omma su labti ja wandus ärra omma sündimisse päwa.

2. Ja Job hakkas räkima ja ütlema:

3. Kaddugo se pääw, millal ma ollen sündinud, ja se ö, millal üöldi: Üks poeglaps on lodud.

4. Sago se pääw otse pimmedaks, ärgo holigo Jummal üllewelt sest mitte, ja ärgo paistko walgus temmale.

5. Pimmedus ja surmawarri tehko sedda roppuks, pilwed katko sedda kui telk; must päwa uddo tehko temmale hirmo.

6. Must pimme wötko se ö kinni; ärgo sago ta mitte arwatud römo päwade sekka, ärgo tulgo ta mitte kude arruesse.

7. Wata sesamma ö olgo üksik, ärgo tulgo öiskamist temmale.

8. Wandugo sedda ärra päwa ärraneedjad, kes walmis on krokodilli ärratama.

9. Sago temma puhte tähhed pimmedaks: ootko ta walget, ja ärgo tulgo mitte, ja ärgo sago ta koido piirt nähha.

10. Et ta ei pannud emma ibho ust kin-
ni, et ta ei pannud warjule waewa min-
no silma eest!
11. Mispärrast ei surnud ma lapsekot-
ta! Miks ei heitnud ma hinge, emma ih-
hust wäljatulles.
12. Mispärrast joudsid pölwed mo ette,
ja mis tarwis ollid rinnad, et ma piddin
immema?
13. Sest nüüd maggaksin ma maas ja
seisaksin rahho; ma maggaksin, siis olleks
mul hingaminne,
14. Kunningattega ja mailma nounand-
jattega, kes ennestele hauad üllesehhi-
tasid;
15. Ehk würstidega, kellel kulda on, kes
ommad koiad höbbedaga täitwad.
16. Ehk kui sallaja enneaegne lomoke,
polleks mind ilmas olnud, otsekui nored
lapsed, mis ei saand walget nähha.
17. Seuna jätwad öälad tülli teggemis-
se mahha, ja seäl hingawad, kes kange tö
läbbi rammaks läinud.
18. Need, kedda kinnipeti, on hopis seäl
rahhul, nemmad ei sa kuulda sundija heält.
19. Pissokesed ja sured on seäl ühhe-
sugguused, ja sullane on ommast issandast
lahti.
20. Mispärrast antakse waewalissele
walgus, ja ello neile, kelle hinges kibbe-
dus on?
21. Kes surma iggatsewad, ja ta ei tulle
mitte, ja kes sedda üllesfaewaksid ma süg-
gawustest.
22. Kes öiskawad, kes römustawad, kui
nemmad haua leidwad.
23. Miks selle mehhele, kelle te on war-
jul, ja kelle ümber Jummal willetsusse
aia teinud?
24. Sest mo öhkaminne tulleb, enne kui
ma leiba wöttan, ja mo oigamissed wo-
lawad kui wessi.
25. Sest ma tunnen suurt hirmo, ja se
tulleb mo kätte; ja mis ma kardan, se
saab mulle.
26. Mul ei olle mitte önne egga rahho,
egga hingamist, ikka tulleb uus tülli.

4. Peatük.

Eliwa essimenne könne Jobi hääbast.

1. Siis hakkas Eliwas Temanimees
räkima ja ütles:
2. Kas sünnib sanna öölda so wasto,
et sa jo olled ärratüddind? Agga kes
woib räkimatta seista?
3. Wata, sinna öppetasid mitto ja kin-
nitasid lödwo kässi;
4. So könned töstsid sedda ülles, kes
kommistas, ja nötkuwaid pölwi teggid sa
tuggewaks.
5. Et se nüüd sinno kätte tulleb, siis tüd-
did sa ärra; et se sinnusse putub, sest tun-
ned sa hirmo.
6. Eks so jummalakartus polle sinno
lotus? ja so laitmatta wisid so otus?
7. Et mötle, kes on ilmasüta hukka läi-
nud? ja kus on öiglased ärrakautud?
8. Nenda kui ma ollen näinud, kes wal-
lo künnawad, ja kes waewa külwawad,
leikawad sedda ka.
9. Jummala öhhust sawad nemmad hul-
ka, ja temma wihha waimust sawad nem-
mad otsa.
10. Loukoera möiraminne ja tömmo
loukoera heäl, ja noorte loukoerte ham-
bad sawad pihhuks katki.
11. Wanna loukoer saab hukka, et ep
olle saki, ja hirmsa loukoera kutsikad pea-
wad ühhest ärralahkuma.
12. Sallaja sai mo kätte sanna, ja kum-
minat sai mo körw sest kuulda,
13. Mitmesugguses möttes ö näggemis-
te pärrast, kui raske unni innimeste peäle
langeb;
14. Siis tulli mo liggi hirm ja wärris-
tus, ja hirmutas keik mo lukondid ärra.
15. Ja üks waim läks mo silmist möda,
ta panni mo ihho karwad püsti seisma.
16. Ta seisis, agga ma ei tunnud ta
teggomodo, üks kuio olli mo silma ees,
waikne assi olli, ja ma kuulsin ühhe
heäle:
17. Kas waene innimenne öigem on kui
Jummal? Kas mees puhtam on kui tem-
ma loja?
18. Wata, omma sullasidki ei ussu ta
mitte, ja omma käskude peäle töstaks Ta
jölledusse süüd.
19. Paljo ennam nende peäle, kes sau-
este honette sees ellawad, kelle allus on
pörm, mis mahharöhhutakse enneminne
kui koi.
20. Hommikust öhtoni on nemmad rus-
suks pekstud; enne kui kegi tähhele pan-
neb, lähhäwad nemmad hukka iggaweste.
21. Nende keigeüllem järg saab otsa,
nemmad surrewad ärra, agga ilma tar-
kussesta.

5. Peatük.

Eliwas könneleb weel ikka.

1. Et hüa, kas on kegi kes sulle kostab?
ja kelle pole pühhade seast tahhad sa en-
nast pöörda?
2. Sest meletuma tappab melepahhan-
dus, ja kaddedus surretab rummala.

3. Ma näggin ühhe meletuma, kes olli juurdunud, agga ma wandusin kohhe temma elloasseme ärra.
4. Temma lapsed on kaugel önnistussest ärra, ja neid röhhuti mahha wärrawas, ja ükski ei peästnud neid ärra.
5. Temma leikusse söi näljane ärra ja wöttis sedda ärra temma leiwakorwist, ja mertsukad ahmisid ärra temma warrandusse.
6. Sest pörmust ei tulle willetsus wälja, ja mullast ei touse waew.
7. Ommeti innimenne on sündinud waewals, otsego süttesäddemed wötwad ülleslenda körgesse.
8. Agga ma tahhan Jummalat nouda ja omma könne Jummala pole pöörda,
9. Kes suri asjo teeb, mis ei woi ärramoista, ta teeb immeasjo, mis ei woi üllesarwada.
10. Kes wihma annab ma peäle ja sadab wee ulitsatte peäle.
11. Kes allandlikkud panneb körgesse, ja kurwad üllendab önnistusse läbbi.
12. Kes kawwalatte mötlemissed tühjaks teeb, et nende käed ei woi tehha tössist asja.
13. Kes targad kinniwöttab nende kawwalusse sees, et sallalikkude nou lähhäb üllepea ülle kaela.
14. Et nemmad päwa aeges tullewad pimmedusse wasto, ja louna aial käsikaudo katsuwad otsego öse.
15. Nenda peästab ta waese moögast, nende suust, ja wäggewa käest.
16. Nenda on alwal lotus, ja köwwer meel peab omma su kinnipiddama.
17. Wata, wägga önnis on se innimenne, kedda Jummal nomib; sepärrast ärra pölga mitte Keigewäggewama karristust.
Jak. 1, 12.
18. Sest temma sadab wallo, agga seub hawad kinni; ta peksab waeseks, agga temma käed parrandawad.
19. Kue ahhastusse seest peästab ta sind ärra, ja kui seitsmes kä, ei pea ei middagi kurja sinnusse puutma.
20. Nälgas lunnastab ta sind surmast, ja södas moöga käest.
21. Kelepeksmisse eest pead sa sama eest ärrapuggeda, ja mitte ärraraiskamist kartma, kui se tulleb.
22. Arrahäwwitamisse ja tühjal aial woid sa naerda, ja ei karda siis metsellajaid.
23. Sest sul on ka seädus kiwwidega wäljal, ja metsalistel on rahho sinnoga.
24. Süs saad sa tunda, et so maias on rahho; kui sa omma elloasseme järrele watad, siis ei leia sa middagi wigga.
25. Ja saad nähha, et so suggu paljo on, ja so suggowössa kui rohhi ma peäl.
26. Sa lähhäd wägga ellatand hauda, otsego nabra üllestehhakse ommal aial.
27. Wata, sedda olleme meie järrele-urinud, nenda se on! Kule sedda ja wötta sedda ennesele tähhele panna.

6. Peatük.

Job wastab ennese eest Elihwa könne peäle.

1. Siis wastas Job ja ütles:
2. Oh et mo melehaigus saaks öiete ülleswagitud, ja mo önnetus ühtepandud waekausside peäle!
3. Töeste se olleks nüüd raskem kui liiw merre äres. Sepärrast on mo sannad kannatamatta.
4. Sest Keigewäggewama noled on mo sees, nende wihha joob mo waim ennese sisse; Jummala kohhutamissed tullewad kui wäehulgaga mo peäle. Laul 38, 3.
5. Kas metsesel hirnub nore rohho peäl? Kas härg inniseb omma sulbi jures?
6. Kas maggedat roga süakse ilma solata? Kas on maggo munna walgel?
7. Mo hing ei wötta neisse sannusse putuda, need on mulle kui läge leib.
8. Et tulleks mis ma pallun! Et Jummal annaks, mis ma otan!
9. Et Jummal ettewöttaks mind mahharöhhuda, ja peästaks omma käe lahti mo ello ärraleikama.
10. Se olleks weel mo troost; ma römustaksin ommas wallus, kui ta armo ei annaks: sest ma polle Pühha sanno mitte ärrasalganud.
11. Mis on mo rammo, et ma weel tahhaksin odata? ja mis on mo ots, et ma omma ello tahhaksin pitkendada?
12. Kas mo rammo on kui kiwwide rammo? Kas mo lihha on waskne?
13. Eks olle nenda, et mul abbi ep olle mo sees? et lotus on mo jurest ärralükkatud.
14. Willetsa wasto peab temma söbber helde ollema, muido temma jättab mahha Keigekörgema kartusse.
15. Mo wennad tewad pettust kui jöggi, ja kuiwawad ärra kui jöggede oiad,
16. Mis jeast mustad, mis kohhisewad, kui lummi langeb nende sisse.
17. Ni pea kui nemmad pallawat tundwad, löpwad nemmad ärra; kui nemmad sojaks sawad, siis kadduwad nemmad omma assemelt ärra.

18. Nende teraad käiwad kõwweriti, nemmad lähwad kõrbe ja kadduwad ärra.
19. Temani tekäijad waatwad nende peäle, ja Seba woörad ootwad neid.
20. Nemmad häbbenewad, et iggamees se peäle lotis; nemmad said sinna, agga sawad häbbi sisse.
21. Nenda ollete teie ka nüüd kui ei ühtegi; teie näte hirmo ja kardate.
22. Ons nenda, et ma ollen üttelnud: Andke mulle ja kinkige mo eest ommast warrandussest.
23. Ja peästke mind waenlase käest, ja lunnastage mind wägga waljude käest.
24. Öppetage mind, siis tahhan ma wait olla, ja andke mulle moista, mis ma ollen eksinud.
25. Kuida on öiglase mele sannad kibbedad? ja kuida woib kegi teie seast itka peäle nomida?
26. Kas teie mötlete mo sanno nomida? ja kas selle kõnned kes raiskus, on tule kätte rägitud?
27. Kas tahhate waese lapse peäle lasta middagi langeda, ja omma söbra wasto auko kaewada?
28. Ja nüüd wötke ette, wadage mo peäle, siis sate nähha, kas ma walletan.
29. Et katske jälle, ärge olge teil kõwwerust, ja katske jälle, mo õigus on seäl!
30. Kas mo kele peäl on kõwwerus? Eks mo sulaggi ei peaks ärratundma, mis äppardussed on?

7. Peatük.

Waewalinne ello luggu siin ilmas.

1. Eks waesel innimessel ei olle otsekui söddimisse waewa ma peäl? ja eks ta päwad olle kui palgalisse päwad?
2. Otsego sullane iggatseb päwa warjo, ja kui palgalinne otab omma tö palka:
3. Nenda ollen ma tühjad kuud ennese pärrisossaks sanud, ja waewalissed ööd on mo kätte arwatud.
4. Kui ma maas ollen, siis mötlen: Millal saan ma üllestousta, ja millal öhto otsa saab? ja ma tüddin ärra pöörledes pühtest sadik.
5. Mo lihha on ussidega ja kui mulla kammaraga kaetud; mo nahk on urmane ja sant peält nähha.
6. Mo päwad on kermemad kui süstpu, ja on ärraläppend, et ei olle lotust.
7. Mötle, et mo ello on üks tuul, ei sa mo silm jälle head nähha.
8. Selle silm, kes mind nüüd näab, ei sa mind ennam nähha; kui so silmad mo peäle waatwad, siis ep olle mind teps.
9. Pilwe kaub ja lähhäb; nenda ei tulle se ülles, kes allalähhäb hauda.
10. Ei se tulle ennam taggasi omma kotta, ja temma asse ei tunne tedda ennam.
11. Ei ma tahha ka mitte omma suud keelda; ma tahhan räkida omma waimo ahhastusses, ma tahhan kõnnelda omma hinge kibbedusses.
12. Ollen ma merri ehk wallaskalla, et Sa wahhi mo wasto panned?
13. Kui ma mötlen: Mo säng peab mind trööstima, mo wodi peab middagi kandma mo kaebdussest:
14. Siis ehmatad Sa mind ärra unnenäggudega ja teed mulle hirmo näggemistega.
15. Ja mo hing tahhaks, et ta saaks ärrakägistud, surma enneminne, kui mo luudkondid.
16. Agga sedda ma põlgan; ei ma wei iggaweste ellada; seija minnust rahhe, sest mo päwad on otse aur.
17. Mis on waene innimenne, et Sa tedda sureks pead, ja et Sa tedda tähhele panned?
18. Ja olled tedda katsumas igga hommiko, ja wöttad tedda kiusada igga silmapilkmisse aial.
19. Kui kaua ei tahha Sa mitte mo peält ärrawadata? Sinna ei jä minnust rahho, senni kui ma omma sülje weiksu sissenelda.
20. Ollen ma patto teinud, mis ma sulle pean teggema, oh Sa innimeste hoidja? Mispärrast olled sa mind pannud ennesele märgiks, et ma isseennesele koormaks ollen?
21. Ja miks Sa ei anna andeks mo ülleastmist? ja miks Sa ei lasse mo üllekohhut mödaminna? Sest nüüd lähhän ma mulda maggama, ja Sa otsid mind aegsaste, ja mind ei olle teps.

8. Peatük.

Pildad kiusab Jobit kangeste.

1. Ja Suamees Pildad wastas ja ütles:
2. Kui kaua tahhad sa nisuggusid kõnnesid räkida? ja kui kaua peawad so su sannad kui hooplikko tulikad kõnned ollema?
3. Kas Jummal peaks kohto kõwweraks teggema? ja kas Keigewäggewam peaks öigusse kõwweraks pöörma?
4. Kui so lapsed temma wasto patto teinud, siis on Ta neid saatnud nende ülleastmisse kätte.
5. Kui sinna wöttad Jummalat aegsas-

te otsida ja Keigewäggewamat allandlikkult palluda;

6. Kui sa olled selge ja öiglane; kül Ta nüüd töeste ärkab ülles sinno pärrast, ja sadab rahho so elloassemele, kus öigus sees.

7. Ja et so hakkatus kül olleks wähhä, siiski saaks so wiimne pölli wägga kossuma.

8. Sest küssi agga endise pölwe rahwa käest ja wötta nende wannematte luggu hästi järreleurida.

9. Sest meie olleme hillisest aiast, ja ei tea middagi; sest meie päwad on üks warri ma peäl.

10. Eks need ei woi sind öppetada ja sulle räkida, ja ommast süddamest könnesid wäljatua.

11. Kas körkjas sureks kaswab, kus ei olle mudda? Kas asorohhi kossub, kus ep olle wet?

12. Kui need alles haljad on, eks neid ärra ei nideta? ja nemmad kuiwawad ärra ennekui keik mu rohhi.

13. Nenda käib keikide kässi, kes Jummalat ärraunnustawad, ja sallalikko lotus läbbäb hukka.

14. Et temmale tüddimus tulleb omma halbist lotussest, ja kui ämbliko wörk on temma kinnitus.

15. Ta toetab ennast omma koia peäle, agga se ei jä seisma; ta hakkab kül temmast kinni, agga ei sedda kinnitata.

16. Ta on haljas enne päwa tousmist, ja temma wössud kaswawad laiale ta aedas.

17. Temma jured aiawad endid ristati ja peigiti kiwwikangro sisse, temma saab kiwwisid kohte nähha.

18. Kui tedda ärraneeltakse ta assemelt, siis salgab se tedda ärra ja ütleb: Ei ma polle sind näinud!

19. Wata, se röömm tulleb temma wisist; ja teised kaswawad mullast ülles.

20. Wata, Jummal ei pölga sedda mitte ärra, kes täieste wagga, ja tiggedatte käest ei hakka Ta kinni.

21. Ta täidab weel sinno su naermissega ja so huled öiskamissega.

22. Kes sind wihkawad, neid peawad häbbiga endid katma, ja öälatte maia ei olle teps.

9. Peatük.

Jobi wastus Bildadi wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:

2. Ma tean töeste, et se nenda on! Ja mis peaks waene innimenne öige ollema Jummala wasto?

3. Kui temmal meel olleks temmaga waidelda, siis ei woiks ta Temmale wastada ei mitte ühhe ainsa sanna peäle tuhhande seast.

4. Ta on tark süddamest ja tuggew rammust, kes woib Temma wasto kowwa olla ja ärrapeäseda?

5. Kes mäed assemelt ärralükkab, et nemmad ei tunnegi, kes neid ommas wihhas ümberlööb.

6. Kes ma porrutab temma assemelt ärra, et ta sambad wabbisewad.

7. Kes käskib päikest, et se ei pea tousma, ja tähtede ette pitseri panneb.

8. Kes taewa üksi wäljalautab, ja könnib merre körge paikade peäl.

9. Kes teeb wankri- warda- ja söälatähhed ja lounapoolsed tähtede assemed.

10. Kes suri asjo teeb, mis ei woi ärramoista, ja immeasjo, mis ei woi ärraarwada.

11. Wata, Ta läbbäb minnust möda, ja ma ei nä; ja käib teises paikas, ja minna ei tunnegi Tedda.

12. Wata, Temma kissub käest ärra; kes woib tehha, et Ta taggasi annab? kes woib Temma wasto ütelda: Mis Sa teed?

13. Jummal ei wötta omma wihha mitte taggasi, temma alla peawad endid allandama torredad abbimehhed.

14. Paljo wähhem woin minna Temmale wastada, ehk ma ka wöttaksin ommad sannad ärrawallitseda Temma wasto.

15. Kui ma öige olleksin, ei woiks ma mitte wastada; tahhaksin allandlikkult omma kohtomoistjat palluda.

16. Et ma kül hüaksin, ja temma mulle wastaks; ei ma siiski ei ussuks, et Ta mo heält wöttaks kuulda.

17. Ta röhhuks mind mahha kange tulega ja teeks mo hawo rohkemaks ilma asjata.

18. Ei Ta annaks mulle hingada, waid täidaks mind kibbeda walloga.

19. Kui rammo maksaks, wata, siis on Ta tuggewam: ja kui kohhus maksaks, kes wöttab mind temmaga kohtusse kutsuda?

20. Olleksin ma öige, siis moistaks mo su mind hukka; olleksin ma täieste wagga, siis moistaks Ta mind põratse ollewad.

21. Olleksin ma täieste wagga, ei ma peaks omma hinge mitte tundma! Ma pölgan omma ello ärra!

22. Se on se ainus assi, mispärrast ma räkinud: Ta teeb otsa sellele, kes täieste wagga, ja kes öäl on.

23. Kui raske nuhtlus äkkitselt surre-

tab, siis irwitab Sa nende kiusatust, kes ilmasüta.

24. Ma antakse õäla kätte, selle kohtowannematte silmad kattab Sa kinni; kui nüüd Jummal sedda ei te, kes siis mu?

25. Ja mo päwad on kermemad olnud kui jooksja, nemmad on ärrapöggenend, ei olle nemmad head näinud.

26. Nemmad on möddaläinud kui kerged laewad, kui kotkas lendab söda peäle.

27. Kui ma mötlen: Ma tahhan omma kaebdusse ärraunnustada, ma tahhan omma kurwa näo mahhajätta ja ennast kergitada:

28. Siis kardan ma keige omma wallo pärrast; ma tean, et Sa mind mitte ei arwa ilma süta ollewad.

29. Olgo ma siis õäl! Mispärrast pean ma tühja waewa näggema ennast wabbandades?

30. Kui ma ennast lumme weega lopputaksin ja pesseksin ommad käed puhtaks sebiga:

31. Siis pistaksid Sa mind sombi auko, et mo rided mind hirmsaks teeksid.

32. Sest Jummal ei olle mitte mees kui minna, et ma temmale woiksin wastada, et meie ühtlasi kohtus peaksime käima.

33. Ei olle wahhemeest meie wahhel, kes omma käe meie mollematte wahhele panneks.

34. Saatko Sa omma witsa mo peält ärra, ja ärgo tehko temma hirmutaminne mulle mitte hirmo.

35. Siis woiksin ma räkida, ja ei kardaks Teda mitte; sest minna ei olle mitte nisuggune ennese melest.

10. Peatük.

Job rägib Jehowaga, palludes; ta tunnistab ülles, mis Jehowa temmale head teinud, ja kaebab omma hädda.

1. Mo hingel on tüddimus mo ellust; ma tahhan omma kaebdussele maad anda, ma tahhan räkida omma hinge kibbedusses.

2. Ma tahhan Jummala wasto öölda: Ärra moista mind mitte hukka; anna mulle teäda, mispärrast Sa minno wasto kowwaste waidled!

3. Ons hea so melest, et Sa liga teed, et Sa pölgad omma kätte tööd ja õälatte nouu heaks kidad?

4. Ons sul lihhalikkud silmad! kas sinna nääd kuida waene innimenne nääb?

5. Ons sinno päwad kui waese innimesse päwad? ons sinno aastad kui mehhe aastad?

6. Et Sa mo üllekohhut üllesotsid ja mo patto taggaпouad;

7. Et sulle küll teäda on, et ma ei olle õäl, ja keddagi ep olle, kes so käest ärrapeästab.

8. So käed on mind sure holega walmistanud ja mind teinud keik ümberringi; ja nüüd nelad Sa mind ärra.

9. Et mötle, et Sa mind olled teinud kui saue, ja nüüd sa wiid mind jälle pörmo.

10. Eks Sa mind olle kui pima kurnanud ja kui juusto lasknud wannuda?

11. Nahha ja lihhaga katsid Sa mind, ja lukontide ja soontega pannid Sa mind ühte.

12. Ello ja head teggid Sa mulle, ja so üllewaatminne hoidis mo waimo.

13. Ja need asjad olled Sa omma süddamesse warjule pannud; ma tean nüüd, et se so nou olli;

14. Et kui ma piddin patto teggema, siis tahtsid Sa mind kinnihoida, ja mind mitte arwata ilmasüta ollewad mo üllekohto pärrast,

15. Kui ma õäl ollen, hädda mulle! ja kui ma öige ollen, ei julge ma omma pead üllestösta, waid pean täis sama häbbinaero, ja peält waatma omma willetsust!

16. Ja kui wötsin omma pea üllestösta, tahtsid Sa mind taggaaiada kui tömmo loukoer, ja jälle immet moga tehha;

17. Ikka ueste ommad tunnistusmehhed mo wasto tua, ja kaswatada omma melepahhandust mo wasto, ja willetsusse wahhetamissi ja suurt waewa mo kallale saata!

18. Agga mispärrast olled Sa mind lapsekeiast wäljatonud? Oh et ma olleksin hinge heitnud! et ei ühhegi silm mind olleks nähha sanud!

19. Siis ollelsin ma nenda kui ei olleks ma ilmas olnud, ehk olleks mind emma ihhust hauda widud.

20. Eks mo päiwi olle pissut? Seppärrast seisa rahho; ja jä minnust järrele, et ma nattukesse woiksin ennast kergitada;

21. Ennego ma ärraläbbän ilma taggasi tullematta, pimmedusse ja surmawarjo male;

22. Senna male kus suur pimme otsego must pimmedus, kus surmawarri, ja ei olle ühtegi korra pärrast, ja kus paiste on otsego must pimme.

11. Peatük.

Sowar panneb Jobi wasto omma sõnnega.

1. Ja Sowar, Naamamees wastas ja ütles:
2. Eks peaks wastama ni mitme sanna peäle? ja kas lobba peaks õige ollema?
3. Kas innimessed peawad so tühja juttude jures wait seisma, et sa irwitad, ja ükski ei peaks sulle häbbi teggema?
4. Sest sa ütled: Mo õppetus on selge, ja ma ollen puhhas so silma ees.
5. Siiski agga; oh! et Jummal rägiks ja teeks ommad uled lahti so wasto,
6. Ja annaks sulle teäda tarkusse sallajad asjad, et tössine assi on kahhewörra ennam; siis sulle saaks teäda, et Jummal wöttab paljo ärraunnustada sinno üllekohtust!
7. Kas sa woid leida, Jummala tundmisse süggawusse? Kas sa woid leida, Keigewäggewama täiusse?
8. Need on taewa kõrgussed, mis sa woid tehha? On süggawainad kui süggawamad makohhad, mis sa woid ärrateäda?
9. Nende moöt on pitkem kui ma ja laiem kui merri.
10. Kui ta sind kätte saab ja kinnipanneb, ja kohto ette sadab, kes tedda siis woib taggasi sata?
11. Sest temma tunneb tühje innimessi, ja nääb nende nurjatumat tööd, ja ei peaks sedda tähhele pannema?
12. Siis saaks ka moistmatta mees oido, ja metseesli wars sünniks innimesseks.
13. Oh kui sa omma süddame olleksid walmistannud ja lautaksid ommad käed laiale temma pole!
14. Kui tühhi tö so kä on, sada sedda kaugele ärra, ja ärra lasse omma maiadesse mitte kõwwerust jäda.
15. Sest siis woid sa ommad silmad üllestösta ilma wiggata, ja saad tuggewaks, ja sulle ep olle tarwis karta.
16. Kül sinna waewa ärraunnustad, ehk mötled selle peäle, otsego wee peäle, mis möda joosnud!
17. Ja so elloaeg touseb selgeminne kui louna aeg; suur pimmedus saab sulle kui hommiko walgus.
18. Siis woid sa se peäle julge olla, et lotus on; ja ehk kül nüüd häbbi sees, saad sa siis julgeste hingada.
19. Ja kui sa saad mahhaheitnud, siis ei olle keddagi kes pelletab, ja paljo wötwad sind allandlikkult palluda,
20. Agga õälatte silmad löppewad ärra, ja põggenemisse koht kaub nende eest ärra, ja nende lotus on kui hinge aur.

12. Peatük.

Job kostab ennese eest omma söbrade wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:
2. Tössi on, et teie õiete ollete rahwas, ja teiega surreb tarkus ärra.
3. Mul on ka südda nenda kui teilgi, ei minna lange mitte teist mahha; ja kellel ei olle mitte nisuggust asjo teäda?
4. Ma ollen kui se, kes omma liggimessele naeruks, kes Jummala pole hüab, ja Ta kuleb tedda; naeruks on õige, kes täieste wagga!
5. Willets on ärrapöltud uhkette möttes, ja se, kes seisab, nende möttes kes jallaga liuguwad.
6. Arraraiskajatte maiadel on waikne assi, ja wägga julge assi on neil, kes Jummalat wihhastawad, sellel, kes omma käe rammo Jummalaks peab.
7. Et küssi agga ka lojuste käest, kül need sind öppetawad, ja lindude käest mis taewa al, kül need andwad sulle teäda.
8. Ehk pöösaste käest mis ma peäl, kül need sind ka öppetawad ja kallad merres wötwad sulle sedda juttustada.
9. Kes neist keigist sedda ei tea, et Jehowa kässi sedda on teinud?
10. Kelle kä keik ellawad hinged on ja igga lihhase innimesse waim.
11. Eks körw läbbi ei katsu sanno? ja eks sulaggi ei maitse, mis roog temmal on?
12. Tarkus on neil kes wägga ellatand, ja moistus neil kel pitk igga.
13. Temma jures on tarkus ja wäggi, temmal on nou ja moistus.
14. Wata, kui Ta mahha kissub, siis ei sa se mitte üllesehhitud; kui Ta innimesse kinnipanneb, siis ei sa ta mitte lahti.
15. Wata, kui ta wee kinnipeab, siis kuiwab se ärra, ja kui Ta sedda lahtilasseb, siis lööb se ma ümber.
16. Temma kä on tuggewus ja tössine assi; temma pärralt on kes eksija ja eksitaja.
17. Ta sadab mele nouuandjatte käest ärra, ja teeb kohtomoistjad bulluks.
18. Kunningatte karristusse hirmo peästab Ta lahti, ja panneb köie nende wöle.
19. Ta wiib üllemad nouuandjad wangi, ja sadab wäggewad langema.
20. Ta sadab kele ärra nende käest kes ustawad ollid, ja wöttab wannade targa mele ärra.
21. Ta wallab teotust würstide peäle, ja teeb tuggewatte wö lödwaks.

22. Ta ilmutab süggawamad asjad
pimmedussest, ja sadab walge ette sur-
mawarjo.
23. Kes rahwast kossutab ja sadab neid
jälle hukka; kes rahwa laiale lautab ja
juhhatab neid jälle taggasi.
24. Kes ma rahwa peameeste süddame
ärrawöttab ja sadab neid ekssima tühjas
paikas, kus ep olle teed.
25. Nemmad käiwad kässikaudo pimme-
dusses, ja neil ep olle walgust, ja ta pan-
neb neid ekssima kui joobnud.

13. Peatük.

Job haugutab ueste omma söbro; rägib Jehowaga.

1. Wata, keik sedda on mo silm näi-
nud, mo körw on kuulnud ja sedda täh-
hele pannud.
2. Nenda kui teie teate, tean minna ka;
ei ma lange mitte teist madda.
3. Agga ma tahhaksin Keigewäggewa-
maga räkida, ja heal melel Jummala ees
ommad asjad selgeks tehha.
4. Agga teie ollete, kes üht wallet teise
külge paikate; teie keik ollete ühhed tühjad
arstid.
5. Oh, et teie öiete wait olleksite, siis se
tulleks teile tarkusseks!
6. Et kuulge mo nomimist, ja pange täh-
hele mo uulte waidlemissi.
7. Kas tahhate Jummala eest kömwe-
raste räkida? ehk temma eest kawwalaste
räkida?
8. Kas tahhate temmast luggu piddada?
Kas tahhate Jummala eest waidelda?
9. On se hea, kui ta teid läbbikatsub?
Kas tahhate tedda narrida nenda kui
innimest narritakse?
10. Ta wöttab teid hästi nomida, kui
teie tahhate sallaja luggu piddada.
11. Eks temma körge au teile hirmo ei
te? ja eks temma hirm ei lange teie peäle?
12. Teie öppetusse sannad on tuhha
sarnatsed, teie kindlussed on saueseb kind-
lussed.
13. Seiske wait minnust, et minna saan
räkida, tulgo minno peäle mis tahhes!
14. Mispärrast pean ma omma lihha
omma hammaste wahhele wötma, ja om-
ma hinge omma peusse pannema?
15. Wata, Ta tappab mind ärra; polle
mul lota ühtegi! Ma ei tahha muud,
kui ommad teed Temma ees selgeks
tehha.
16. Temma on ka mulle ärrapeästjaks;
sest se, kes sallalik, ei tulle mitte temma
palle ette.
17. Kuulge hästi mo sönnet, ja omma
körwadega, mis ma tahhan täetada.
18. Et wata, ma sean omma kohto kor-
da, ma tean, et ma öige ollen.
19. Kes on se, kes moga tahhab kow-
waste waidelda? sest ma pean pea wait
jäma ja hinge heitma.
20. Ommeti ärra te mulle mitte kaht
asja, siis ei tahha ma mitte so eest war-
jule minna.
21. Saba omma kässi kaugele minnust
ärra, ja ärgo tehko sinno hirmutus mulle
mitte hirmo.
22. Hüa siis, ja ma tahhan wastada;
ehk minna tahhan räkida, ja wasta Sin-
na mulle jälle.
23. Kui sured on keik mo üllekohhus ja
pattud? Anna mulle mo ülleastmist ja
mo patto teäda.
24. Mispärrast panned sa omma palle
warjule, ja arwad mind ommaks waen-
laseks?
25. Tahhad sa üht tule aetud lehte hir-
mutada ja taggaaiada ärrakuinud kört?
26. Sest sa kirjotad mo peäle kibbedaid
asjo, ja annad mulle pärrida mo nore
pölwe üllekohto teud.
27. Ja panned mo jallad pakko, ja pan-
ned keiki mo teraddasid tähhele, ja olled
ikka mo kannul.
28. Ja ma saan wannaks kui üks ärra-
mäddanend asi, kui üks rie, mis koi
ärraaiab.

14. Peatük.

Innimeste ello waewalinne ja tühhine luggu.

1. Innimessel, kes naesest sündinud, on
lühhikessed ello päwad ja tülli küll.
2. Ta touseb kui lillike ja leigatakse är-
ra, ja pöggeneb ärra kui warri, ja ei jä
mitte seisma. Laul. 103, 15. 16.
3. Ommeti teed sa ommad silmad ni-
suggust peäle lahti, ja wiid mind ennese-
ga kohto ette?
4. Kes woib ühhe puhta sata rojase seest?
ei olle ühtegi!
5. Sest temma päwad on jo ärramära-
tud, temma kude arro on sinno kä, temma
seätud aia olled Sa märanud, et ta ei
woi se ülle minna.
6. Siis wata temma peält ärra, et ta
saaks hingada; kunni temmal hea meel
on otsego päilissel ommast päwast.
7. Sest puulgi on lotus; kui tedda
mahharaiutakse, siis woib ta jälle ueste
wössuda, ja temma wössud ei löppe
mitte ärra.
8. Kui temma juur ma sees wannaks

läinud, ja temma känd muldas on ärra-
surremas;
9. Siis hakkab ta haljandama wee hai-
sust, ja aiab wösusid, otsego olleks ta
wast istutud.
10. Agga mees surreb ärra ja saab woi-
matumaks, ja innimenne heidab hinge,
kus on temma siis?
11. Otsekui wessi merrest allaneb, ja
jöggi tahhaneb ja kuiwab ärra:
12. Nenda heidab innimenne mahha ja
ei touse üllES; sennikui taewast ei olle teps,
ei ärka nemmad üllES, egga neid ärrata-
ta üllES nende unnest.
13. Oh, et Sa mind surnutte paika tal-
lele pannekssid, ja warjule, kunni so wih-
ha pöraks; et Sa mulle seätud aia pan-
neksid, ja siis mo peäle mötleksid!
14. Kui mees surreb, kas ta jälle ellusse
saab? Siis minna tahhaksin keige omma
jure waewa päiwil oota, kunni tulleks et
minno pölw saaks mudetud.
15. Sa hüaksid, ja ma wastaksin sulle;
sul sul olleks himmo omma kätte tö jär-
rele.
16. Agga nüüd arwad sa ülles mo sam-
mud; eks sa panne mo patto tähhele?
17. Mo üleastminne on pitseriga kinni-
pantud kotrusse, ja Sinna seud mo ülle-
kohto kimpo.
18. Agga ka mäggi, mis ümberlangeb,
laggub ärra, ja kaljo lükkatakse omma
asemelt ärra.
19. Wessi sööb kiwwid ärra, wolas
wessi wiib mamulla ärra; nenda lassed
sa waese innimesse lotusse hukka miñna.
20. Kas Sa tahhad ikka wäggise woi-
must ta peäle wötta, kunni ta omma teed
läbbäb? Sa mudad temma teggomoo ja
lassed tedda ärramiñna.
21. Ehk temma lapsi auustakse, siis
temma ei teagi; ehk nemmad on alwad,
siis ta ei tunnegi neid.
22. Temma lihha agga tunneb wallo
temma ennese pärrast, ja temma hing
leinab temma ennese pärrast.

15. Peatük.

Eliwa teine kõnne.

1. Ja Eliwas, Temanimees, wastas
ja ütles:
2. Kas tark mees peab wastama tule
sarnatse moistussega, ja omma köhho
täitma hommiko tulega?
3. Et ta tahhab selgeks tehha sannadega,
mis ei kölba, ja kõnnettega, miska ta kas-
so ei saa.
4. Tõeste sa teed jummalakartusse tüh-
jaks, ja wähhendad süddame palwet
Jummala ees.
5. Sest sinno su öppetab so üllekohhut,
ja sa wallitsed ennesele kawwalatte kele.
6. So su moistab sind hukka ja ei mitte
minna, ja so uled wastawad so wasto.
7. Olled sa essimenne innimeste seast
sündinud ja enne mäekünkaid sünnitatud?
8. Kas sa Jummala sallaja nouupidda-
misses middagi kuulnud, ja olled keik tar-
kusse ennese pole kiskunud?
9. Mis sa tead, mis meie ei peaks teäd-
ma? Mis sa moistad, mis ei peaks meie
kä ollema?
10. Ni hästi halla kui muid wägga el-
latand mehhi on meie seas, kes üllemad
on ea polest kui sinno issa.
11. Ons Jummala trööstimissed wäh-
hä so melest? ja ons Temma omma san-
na kinnikatnud so jures?
12. Kuhho so südda sind weab? ja kuh-
ho so silmad sihhiwad?
13. Et sa omma waimo Jummala was-
to pörad, ja aiad ommast suust kõnnesid
wälja.
14. Mis on waene innimenne, et ta
peaks selge ollema, ja et se peaks öige ol-
lema, kes naesest sündinud?
15. Wata, omma pühhasidki ei ussu
temma mitte, ja taewad ei olle selged
temma melest.
16. Paljo wähhem, kes hirmsaks sanud
ja haisema läinud, se mees kes köwweruft
joob kui wet.
17. Ma tahhan sulle üllesfulutada, kule
mind; ja mis ma ollen näinud, sedda
tahhan ma juttustada;
18. Mis targad mehhed teäda annud,
ja ei olle mitte ärrasalganud, mis nem-
mad ommalt wannemailt kuulda sanud,
19. Kellele üksi ma olli antud, ja woõ-
ras ei olle nende seas käinud.
20. Öäl waewab ennast keige ello aia,
ja aastatte arro on wägga waljo eest är-
rapeidetud.
21. Selge hirmo heäl on temma kõr-
wus: et rahho aial tulleb ärraraiskaja
temma peäle.
22. Ei ta ussu mitte, et ta saab jälle
taggasi pimmedussest, ja ta on ärrawa-
datud mõögale.
23. Ta on hulkumas leiwa pärrast, kus
sedda ial on; ta teab, et pimmedusse
pääw temma kätte on walmistud.
24. Ahhastus ja hädda wötwad tem-
male hirmo tehha; se wöttab wäggise
woimust ta peäle kui kunningas, kes on
walmis taplussele.

25. Sest ta sirrutab omma käe wälja Jummala wasto, ja tabhab kui mees olla Keigewäggewama wasto.

26. Ta jootseb temma wasto kael püsti, omma patso körge kilpidega.

27. Ehk ta ommad silmad omma raswaga kattab, ja kaswatab maoraswa sissikonna ümber,

28. Ja ellab liñnade sees, mis on ärrakautud, koddade sees, kus ei pea ellatama sees, mis kiwwiwarreks walmistud:

29. Ei ta sa rikkaks, ja temma warrandus ei kesta kauaks, ja temma suur ön ei sa eddasi ma peäl.

30. Temma ei lahku pimmedussest ärra, temma sugguwössa körwetab tulleleek ärra, ja temma (Jummala) su waimo läbbi peab ta lahkuma.

31. Ärgo lootko ta tühja peäle; ta saab pettetud; sest tühhine assi saab temmale tassumisseks.

32. Enne temma aega tulleb se temma kätte, ja temma oksad ei haljanda mitte.

33. Ta aiab wäggise ommad küpsmatta kobbarad mahha kui winapu, ja wiskab ommad öied mahha kui öllipu.

34. Sest sallalikkude selts peab üksikuks jäma, ja tullote pölletab ärra nende maiad, kes meleheab wötwad.

35. Ta on käima peäle sanud kurja möttega, ja toob tühja tö ilmale; ja nende ihho walmistab kawwalust.

16. Peatük.

Job kostab teist korda ennese eest Eliwa wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:

2. Ma ollen paljo seddasuggust kuulnud; teie ollete keik ühhed waewalissed trööstijad!

3. Kas tule sarnatsed sannad sawad wahhest otsa? Ehk mis teeb sulle kibbedat, et sa wastad?

4. Minna tabhaksin ka räkida kui teie, kui teie hing ollels minno hinge assemel; ma tabhaksin teie wasto sanno ühtepanna ja omma pead wangutada teie pärrast.

5. Ma woitsin omma suga teid woita, ja omma uli keelda ärda melega räkimast.

6. Kui ma rägin, ei jä mo wallo mahha; ja kui ma rabbo seisan, mis wallo lähhäb minnust ärra?

7. Nüüd on Jummal töeste mind ärrawässitanud; keik mo tunnistusmehhed teed sa keletumaks.

8. Sa seud mind; kelepeksja saab mo wasto tunnistajaks, ta astub ette ja wastab mo silmi.

9. Temma wihha kissub mind ja ta wihkab mind, ja kirristab omma hambaid mo peäle; ta lasseb ommad silmad wallusaste mo peäle käia kui mo waenlane.

10. Nemmad aiawad su mo wasto laiale lahti ja löwad teotamissega mo louge, nemmad kogguwad hulgaliste mo wasto ühte.

11. Jummal on mind kinniannud üllekohtuse kätte ja kukkutab mind öälatte kätte.

12. Mul olli waikne assi, agga Ta aias mind löhki, ja hakkas mo kullast kinni ja peksis mind lommaks, ja panni mind ennesele märgiks ülles.

13. Temma küttid piirwad mo ümber, Ta löhhub mo nerud ja ei anna arme, Ta wallab mo sappi ma peäle mahha.

14. Ta tulleb wäggise mo peäle, hoop hobi peäle, Ta jootseb mo peäle kui kange söamees.

15. Kottiride ömblesin ma kokko omma nabha ümber, ja omma pea pannin ma pörmo.

16. Mo silmad on roppuks sanud nuttust, ja mo silma laugude peäl on surmawarri.

17. Sepärrast, et mo kässi puhhas wäekauba tööst ja mo palwe selge on.

18. Sinna ma, ärra katta mitte mo werd, ja ärgo olgo asset mo kissendamissele!

19. Ka nüüd wata, mo tunnistusmees on taewas, kes üllewel körges mulle tunnistust annab.

20. Mo söbrad on mo pilkajad; mo silm joseb wet Jummala pole;

21. Et ta mo waese mehhe asjad selgeks teeks Jummala jures, ja innimesse poia asjad omma söbra jures.

22. Sest need pissut aastaid sawad otsa, ja ma lähhän sedda teed, mis ma ei tulle taggasi.

17. Peatük.

Job kaebab omma hädda pärrast.

1. Mo hing haiseb kurjaste, mo päwad on ärrakustutud, hauad on mo pärralt.

2. Eks pilkamissed ei käi mo kallal, ja mo silm jääb öse nende kibbeda könne pärrast nutma.

3. Et olle wahhemees ja seisa kui käemees minno eest; kes on muido, kes moga kät lööb?

4. Sest sa olled nende süddame eest moistusse ärrapeitnud; sepärrast ei woi sa neid mitte üllendada.

5. Kes söbrad ülles kulutab jäuks, selle laste silmad ka löppewad ärra.

6. Temma panneb mind ka rahwa juttuks, ja ma ollen iggine jälle nende melest.

7. Ja mo silm on tüntsiks läinud melepahhandusse pärrast, ja keik mo liikmed on kui warri.

8. Se asja pärrast ehmatawad õiglased ärra, ja ilmasüta wõttab sallalikko kaetseda.

9. Ja õige peab ommeti omma teed kinni, ja kes puhhas kässist, wõttab ennam wägge.

10. Agga teie keik pöörge kül taggasi, ja tulge agga; sest ma ei leia mitte tarka teie seast.

11. Mo päwad on mödaläinud; mo mõtted on ärrakistud, mis mo süddames pärris ollid.

12. Need tewad õ päwaks, walgus on liggi kui pimmedus kätte jouab.

13. Ehk ma otan, siis on haud ommeti mo kodda; pimmedussesse ollen ma omma asseme teinud.

14. Ma hüan haua auko: Sa olled mo issa; ja ussa hüan ma ommaks emmaks ja ommaks õeks.

15. Ja kus on nüüd mo lotus, ja kes saab mo lotust nähha?

16. Se lähhäb haua pomide tahha alla, kui mul hopis põrmus rahho on.

18. Peatük.

Pildadi teine kõnne.

1. Ja Pildad, Suamees, wastas ja ütles:

2. Kauaks tahhate teie kõnnedega wõrgutada? Moisike meid; pärrast rägigem ennam weel.

3. Mispärrast petakse meid lojuksiks ja roppuks teie nähhes?

4. Kes sa omma hinge lõhki kissud ommas wihhas; kas sinno pärrast ma peaks mahhajäetama, ja kaljud omma assemelt ärranihhutadama?

5. Wist kustutakse õälatte walgus ärra, ja temma tulleleek ei paista.

6. Walgus saab pimmedaks temma maias, ja temma lamp kustub ta peält ärra. p. 21, 17.

7. Temma joudsad sammud lähhäwad kitsaks, ja temma nou wiskab tedda maha.

8. Sest tedda heidetakse temma jalgega wõrko, ja temma kõnnib sassitud lõnga sees.

9. Kõis hakkab temma kanda kinni, ja poel ilmib tedda.

10. Temmale on kõis sallaja pandud ma peäle wõrgutamisseks, ja paelad ta ette jalgte peäle.

11. Suur hirm kohhutab tedda ümberringi, ja pillab tedda laiale, kus ta jallad liguwad.

12. Temma joud on ärranälgend, ja hukkatus on walmistud temma küljele.

13. Haigus sööb temma nahha luudkondid ärra, surma essimenne poeg sööb temma luudkondid ärra.

14. Temma maia peält kistakse temma lotus ärra, ja se aiab tedda minnema surre hirmo kunninga jure.

15. Temma maias wõttab hirm ellada, et ühtegi ei jä temmale ülle; temma elloasseme peäle külwatakse weewlit.

16. Temma jured kuiwawad alt ärra, ja peält leigatakse temma oksad ärra.

17. Temma mällestus saab hukka ma peält, ja temmal ei olle nimme ulitsa peäl.

18. Nemmad lükkawad tedda walgussest pimmedusse sisse, ja saatwad tedda mailmast ärra.

19. Temmal ep olle poega egga lapse last temma rahwa seas, ja ükski ei jä temmale ülle ta ellamisse paika.

20. Tullewa põlwe rahwas ehmatawad wägga ärra temma õnnetusse päwa pärrast, ja kes enne elland, neid wõttab jällestus kinni.

21. Tõeste, nisugguсed on kõwwera innimesse honed, ja se on selle paik, kes Jummalat ei tunne!

19. Peatük.

Job kostab wiettorda ennese eest omma sõbrade wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:

2. Kui kaua kurwastate teie mo hinge ja rõhhute mind mahha sannadega?

3. Teie tete mulle häbbi jo kümmekorda; teie ei häbbene, teil on häbbematta julgus mo wasto.

4. Ja kui ma ka tõeste olleksin eksinud, siis jääks mo eksitus minno peäle.

5. Kui teie ommeti mo wasto surustellete ja tahhate mo teotusse mo wasto selgeks tehha:

6. Siis olgo teile nüüd teäda, et Jummal mind on rikkunud ja omma wõrgoga mo ümber piirnud.

7. Wata, ma kissendan: Wäggiwald sünnib mulle! agga ei mulle wastata; ma hüan, ja ep olle kohhut.

8. Ta on mo teraa ümber aia teinud, et ma ei peäse minnema, ja panneb pimmedusse mo jallatede peäle.

9. Ta on mo auu mo peält ärrakiskunud, ja on kroni mo peast ärrawötnud.

10. Ta kissub mind mahha ümberringi, et ma omma teed lähhän; ja on mo lotusse ärrawinud kui ühhe pu.

11. Ja on omma wihha süütnud pöllema mo wasto, ja arwab mind ennese meelest monneks waenlaseks.

12. Temma wäehulgad tullewad ühtlasi ja aiawad teed mo wasto, ja tewad leri mo maia ümber.

13. Mo wennad on ta kaugele minnust ärrasaatnud, ja mo tuttawad on minnust öiete wöraks sanud.

14. Mo läbbemad jäwad minnust mahha, ja mo tuttawamad on mind ärraunnustand.

15. Mo koddakondsed ja mo ümmarbajad arwawad mind wöraks; ma ollen wöra ma mehheks nende melest sanud.

16. Ma hüan omma sullast, ja ta ei wasta mitte, ma pean tedda allandlikkult palluma omma suga.

17. Mo hing on pahhaks sanud mo naesele, ja mul on halle meel mo lihhaste laste pärrast.

18. Ka wäetimad pölgwad mind ärra; kui ma üllestousen, siis rägiwad nemmad mo wasto.

19. Mo liggisöbrad arwawad mind hirmsaks, ja need, kedda ma armastan, on teist wisi ma wasto sanud.

20. Mo luud on mo nahha ja mo lihha külges kinni, ja nahk mo hammaste ümber on karwato.

21. Heitke armo mo peäle, heitke armo mo peäle, teie mo söbrad; sest Jummala kässi on minnusse puutnud.

22. Mispärrast aiate teie mind tagga, nenda kui Jummal, et teie mo lihhast et woi täis sada?

23. Oh et mo sönned saaksid ülleskirjotud! et need ramatusse saaksid üllespandud!

24. Et need raudorraga tinna sisse ja iggaweste kaljo sisse saatsid raiutud!

25. Sest minna tean, et mo lunnastaja ellab, ja temma jääb wiimseks pörmo peäle seisma.

26. Ehk kül ussid mo nahhaga se lihha sawad ärrakorinud, siiski saan ma omma lihha seest Jummalat nähha.

27. Kedda minna saan ennesele nähha, ja minno silmad sawad tedda nähha, ja mitte wöras; mo nerud löppewad ärra mo sisikondas iggatsemisse pärrast.

28. Siis teie mötlete: Mispärrast aiasime tedda tagga! Sest selle asja juur leitakse mo seest.

29. Kartke mööga eest, sest tulline wihha on mööga wäärt üllekohhus; et teie teate, et kohhus tulleb!

20. Peatük.

Sowari teine könne kaddowast öälatte önnest.

1. Ja Sowar, Naamamees, wastas ja ütles:

2. Sepärrast et mo mötted pannewad mind kostma, ja sepärrast et mul rutto on mo sees!

3. Ma ollen nomimist kuulnud ommaks teotusseks; agga waim peab mo eest kostma minno moistussest.

4. Kas sa sedda tead? Iggawessest aiast, sest aiast, kui innimessed ma peäle pandud,

5. On öälatte öiskaminne ürrikesseks ja sallalikko röm on silmapilkmisse aiaks.

6. Kui temma körge pölli taewa pole üllesläbbäks, ja temma pea putuks pilwe külge:

7. Siiski läbbäks ta iggaweste hukka, kui hagganad; kes tedda näinud, ütlewad: Kus ta on?

8. Ta lendab ärra, kui unnenäggo, ja tedda ei leita mitte; ja ta kaub kui ö näggeminne.

9. Silm, mis tedda pissut aimas, ei aima tedda teps, ja temma paik ei sa tedda ennam nähha.

10. Temma lapsed püawad alwade mele pärrast olla, ja temma käed peawad ta warrandusse jälle ärraandma.

11. Temma luudkondid on täis temma sallajat patto, ja need heitwad temmaga maggama pörmo.

12. Ehk kurjus kül temma suus maggus on, siiski panneb ta sedda omma kele alla warjule,

13. Ja ehk ta sellele kül armo annab, ja ei tahha sedda mitte mahhajätta, waid peab sedda kinni omma sulaes:

14. Siiski saab temma leib teist wisi temma sisikondas, ja saab keige wihhasema maddude sappiks kest temma sees.

15. Teiste warrandust on ta sisseneelnud, agga ta peab sedda wäljaokſendama, Jummal aiab sedda ta köhhust wälja.

16. Ta immeb wihhaiema maddude wihha, wägga kurja mao keel tappab tedda ärra.

17. Ei ta sa römo nähha jöe soontest, egga mee ja woi jöe arrudest.

18. Ta peab teiste werrewaewa taggasi andma, ja ei mitte sisseneelma; sedda möda

kui ta warra risunud, peab ta jälle tas-
suma, ja ei sa sest römo tunda.
19. Sest ta on alwad allarõhhunud ja
mahhajätnud; ta on ennese pole koddasid
ärrakisknud, mis ta ep olle mitte ehhi-
tanud.
20. Sest ta ei tunnud waikist asja om-
mas kõhtus; ei ta peäse omma kallima
asjaga.
21. Ei temmale jä järrele, mis ta sööks,
seepärrast ei kesta temma hea õn kauaks.
22. Saab temma täieste, mis ta iggat-
senud, siis tulleb temmale kitsas kätte,
igga waewalisse käsi tulleb ta peäle.
23. Et ta omma kõhho täidaks, siis läk-
kitab Jummal temma sisse omma tullise
wihha ja laseb sedda ta peäle saddada
temma toidusse rammo sisse.
24. Ta põggeneb ärra raudsõariistade
eest; emmeti lasseb tedda waskamb läbbi.
25. Ta tombab mõõga wälja, agga se
läbbäb temma ihhust läbbi; ja hiilgaw
mõõk läbbäb temma sappist läbbi, jälles-
tus tulleb temma peäle.
26. Keik pimmedussed ollid temmale
warjuls tallele pandud, õhhutamatta tul-
li sööb tedda ärra; mis temma maiasse
üllejääb, peetakse russuks.
27. Taewad ilmutawad temma süllekoh-
to, ja ma seisab ta wasto.
28. Temma koia warrandus wiakse är-
ra, ja jullab ärra temma wihha päwal.
29. Se on õäla innimesse jäggo Jum-
mala käest, ja pärris ossa ta kõnne pär-
rast Jummala käest.

21. Peatük.

Job kostab teistkorda ennese eest omma sõbrade
wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:
2. Wötke öiete mo kõnnesid kuulda, ja
se olgo mulle teie trööstimiste eest.
3. Sallige mind, siis tahhan minna rä-
kida, ja pärrast, kui ma saan räkinud,
woid ja irwitada.
4. Ja minna, kas mo kaebdus on inni-
messe peäle? Mispärrast siis ei peaks mo
waim mitte ärratüddinema?
5. Wadage minno peäle, ja ehmatage
wägga ärra, ja pange omma kässi su
peäle.
6. Sest kui ma mõtlen se peäle, siis tun-
nen ma hirmo, ja jällestus hakkab mo
lihhast kinni.
7. Mispärrast jäwad õälad ellusse?
nemmad sawad wannaks, ja sawad wäg-
gewaks ka warrandusse polest.
8. Nende suggu on nende nähhes nende
jures kinnitud, ja nende sugguwössa on
nende silmade ees.
9. Nende koddadel on rahho hirmust, ja
Jummala wits ei käi nende peäl.
10. Nende sõnnid josewad lehmadega,
ja ei tüddi mitte ärra; nende lehmad
poegewad, ja ei lo mitte ärra.
11. Nemmad lasséwad ommad nored
lapsed wälja kui puddolojuksed, ja nende
kangemad lapsed hüppawad.
12. Nemmad karjuwad trummiga ja
kandlega, ja on rõõmsad, kui pil hüab.
13. Nemmad kullutawad omma päiwi
õnnega, ja silmapilkmisse aial lähhäwad
nemmad alla hauda,
14. Ja ütlewad Jummalale: Taggane
meist ärra, sest sinno tede tundminne ep
olle meie mele pärrast.
15. Mis on Keigewäggewam, et meie
tedda peame tenima? ja mis kasso on
meil, et meie temma pole kippume?
16. Wata, nende õn ep olle nende kä;
õälatte nou on kaugel minnust ärra olnud.
17. Kui mittokorda kustub ka õälatte
lamp ärra, ja tulleb nende hukkatus nen-
de peäle; ja jaggab ta paljo wallo neile
omma wihha sees?
18. Et nemmad sawad kui õlled tule
ees, ja kui hagganad, mis tulispä äkkit-
selt ärrawiib?
19. Jummal panneb temma lastele
temma üllekohto tallele; ta tassub temma
kätte, nenda et ta tunneb.
20. Temma silmad sago temma hukka-
tust nähha, ja Keigewäggewama tullisest
wihhast sago ta jua.
21. Sest mis melehea on temmal om-
mast koiast pärrast tedda? Sest temma
kude arro saab liso järrele temma kätte.
22. Kas kegi woib Jummalale öppeta-
da tundmist, kes isse kõrgette peäle koh-
hut moistab?
23. Teine surreb otse omma keigeparra-
jal põlwel, temmal on rahholinne ja
waikne asi keik.
24. Temma lüpsikud on pima täis, ja
ta lukontide üddi kastetakse.
25. Ja teine surreb kibbeda hingega, ja
ei sanud tundagi headust.
26. Ühtlasi nemmad lähhäwad mulda
maggama, ja ussid katwad neid.
27. Wata, ma tean teie mõtted ärra, ja
nound, mis ka teie minno wasto wäggi-
walda tete.
28. Sest teie mõttate öölda? Kus on
wäggiwaldse kodda? ja kus on õälatte el-
lomaia telgid?
29. Eks teie polle nende käest küssinud

kes sedda teed käinud? ja eks teie ei tunne nende jälgi?

30. Kes kurri, sedda hoitakse hukkatusse päwaks, neid wetakse ärra wägga hirmsa wihha päwal.

31. Kes kulutab temma su sisse temma teed? ja mis ta teinud, kes sedda ta kätte tassub?

32. Ja tedda wiakse haudade sisse, ja illusa haua ette peab ta suurt murret.

33. Maggusad on temmale orro pangad, ja ta weab keik innimessed ennese järrele, ja kes enne tedda, need on arrutumad.

34. Agga kuida woite teie mind tühjalt trööstida? Teie kostmiste jure jääb wallatus järrele.

22. Peatük.

Eliwas panneb omma könnega Jobi wasto.

1. Ja Eliwas, Temanimees, wastas ja ütles:

2. Kas Jummalale peaks ükski mees kasso saatma? Igga moistlik mees sadab isseennesele kasso.

3. Ons Keigewäggewamal head sest, et sa öige olled? ja sest kasso, kui so teed ilmalaitmatta on?

4. Kas Ta so kartusse pärrast nomib? Kas lähhäb ta sinnoga kohhut käima?

5. Eks sinno kurjust ep olle paljo, ja so üllekohto wisidel polle otsa peäl?

6. Et sa olled omma wendade käest ilmaaego panti wötnud, ja nende rided, kes allasti, seljast ärrawötnud.

7. Wet ep olle sa jua annud sellele, kes wässinud, ja näljatsele olled sa leiba keelnud.

8. Agga kes wäggew mees olli, kül selle pärralt olli ma, ja kes auustud, kül se sai seäl ellada.

9. Lesjed naesed olled sa lasknud tühjalt ärraminna, ja waeste laste käewarred said ärraröhhutud.

10. Sepärrast on so ümberringi köisi, ja hirm on sind äkkitselt ärraehmatand,

11. Ehk pimmedus, et sa ei nä, ja weehulgad katwad sind.

12. Eks Jummal ep olle körges taewas? Eks ta wata tähtede üllema otsa, mis körges?

13. Sepärrast sa mötled: Mis teab Jummal? Kas ta surest pimmedussest läbbi woib kohhut moista?

14. Pilwed on temmale warjuks, et ta mitte ei nä, ja taewa pires könnib temma.

15. Kas sa tahhad wanna teed hoida, mis tühjad innimessed on käinud?

16. Kes on kortso läinud enne aega; kelle allusse peäle on jöggi wäljawallatud.

17. Kes Jummalale ütlesid: Taggane meist ärra! ja mis peaks Keigewäggewam neile teggema?

18. Ja temma on ommeti nende koiad täitnud headussega! Sest on öälatte nou kaugel minnust ärra.

19. Öiged sawad nähha ja römustada, ja kes süta, birwitab neid.

20. Eks meie wastane ep olle ärrakautud? ja eks tulloke ei sönud ärra, mis neist üllejänud?

21. Öppi siis temmaga olleme, ja olle rahho; se läbbi tulleb sulle hea pölli.

22. Et wötta temma suust käsoöppetust, ja panne temma sönned omma süddamesse.

23. Kui sa Keigewäggewama pole pörad; kül siis sind ehhitatse ülles; kui sa sadad kaugele ennese telkidest ärra köwwerusse;

24. Siis saab sa kulda panna pörmo peäle, ja Owiri kulda jöggede kaljude peäle.

25. Siis on Keigewäggewam sinno rohke kuld ja so wäggew höbbe.

26. Sest siis on Keigewäggewam sinno rööm, ja sinna woid ommad silmad üllestösta Jummala pole.

27. Sa wöttad tedda palluda, ja ta wöttab sind kuulda, ja sa tassud ärra ommad tootussed.

28. Ja kui sa wöttad ühhe asja ette, siis lähhäb se sulle korda, ja sinno tede peäl paistab walgus.

29. Kui teised sind allandawad, siis ütled sa: Se on üllendaminne! Sest kes silmist allandlik on, sellele sadab ta abbi.

30. Ta wöttab ärrapeästa ka selle, kes ep olle ilmasüta, ja tedda peästetakse ärra sinno kätte puhhastusse pärrast.

23. Peatük.

Job kostab seitsmetkorda ennese eest Eliwa wasto.

1. Ja Job wastas ja ütles:

2. Ons ka tänna mo kaebdus üks wastopanneminne? kässi, mis mo peäl, on rastem, kui mo öhkaminne.

3. Oh, et ma saaksin teäda ja leida tedda, et ma ta kohtojärje ette saaksin:

4. Siis tahhaksin ma öigusse temma ette seäda, ja omma su täita selge wastamistega.

5. Ma tahhaksin teäda neid sanno, mis Ta mulle wastaks, ja ärramoista, mis Ta mulle peaks ütlema.

6. Kas ta omma sure wäe järrele peaks

moga kowwaste waidlema? Ei mitte! Waid Ta wöttaks mind tähhele panna!
7. Seäl woib öiglane temmaga selgeks sada, ja minna peäsetsin iggaweste omma kohtomoistja käest.
8. Wata, lähhän ma eddasi, siis ep olle tedda seäl; ja taggasi, siis ma ei tunne tedda.
9. Teeb ta middagi seäl pahhemal pool, siis ma ei woi peäle wadata: kattab Ta ennast parramal käel, siis ei sa ma tedda nähha.
10. Sest ta teab mo teed; wötko Ta mind läbbi katsuda; ma tullen wälja kui kuld!
11. Mo jalg on ta jäljist kinnipiddanud; ma ollen temma teed piddanud, ja ep olle kõrwale läinud.
12. Temma uulte käsſust ep olle ma mitte ärratagganend; ennam kui omma seädmisse ollen ma temma susannad tallele pannud.
13. Agga Ta on üks ikka; kes panneb tedda küll tagganema? ja mis ta hing ihhaldab, sedda teeb temma.
14. Mo seätud ossa sadab Ta mo kätte; ja seddasuggust on weel paljo temma käes.
15. Sepärrast tunnen ma hirmo temma eest; kui ma ümbermötlen, siis wärrisen ma temma eest.
16. Ja Jummal on mo süddame arraks teinud, ja Keigewäggewam on mulle hirmo teinud.
17. Et ma polle ärralöppend enne pimmedust, et Ta minno eest olleks ärrakattnud musta pimmeda!

24. Peatük.

Jobi kinnitab waeste häddast, ja öälatte önnest ja otsast.

1. Mispärrast ei olle kättemaksmisse päwad mitte Keigewäggewamast eest ärrapetteтud, et need, kes tedda tundwad, ei sa temma päwi nähha?
2. Teised rikkuwad raia ärra, risuwad karja ja hoiawad sedda kui omma.
3. Waeste laste eesli wiwad nemmad ärra, lesse naese härja wötwad nemmad pandiks.
4. Waesed saatwad nemmad te peält kõrwale, willetsad seäl maal puggewad hopis eest ärra.
5. Wata, kui metseeslid kõrbes lähhäwad nemmad wälja omma töle, warratsed en nemmad peatoidusse peäle; kõrb en neile leiwaks ja nende poistele.
6. Nemmad peawad wäljal öäla wilja ärraleikama, ja temma winamäe peawad nemmad ärranoppima.
7. Allasti seiswad nemmad öse ilma ridita, ja külmas ilma katteta.
8. Waljust mäggede saust sawad nemmad märjaks; ja et ep olle warjopaika, siis hakkawad nemmad kaljo ümber.
9. Nemmad risuwad emma nissa jurest ärra waese lapse, ja mis willetsa selgas, wötwad nemmad pandiks.
10. Sedda, kes allasti, lassewad nemmad käia ilma ridita, ja näljatsed kandwad nende wilja wihkusid.
11. Nende müride wahhel peawad nemmad ölli wäljawautama, ja surro törsi tallades, peawad nemmad jannus ollema.
12. Kes surremas on äggawad, ja nende hinged, kes mahhalöödud, kissendawad, ja Jummal ei panne jöllebust mitte nende ette.
13. Needsammad on nende seast, kes walgusse wasto pannewad; nemmad ei tunne mitte selle tesid, egga jä temma jallatede peäle.
14. Koido aial touseb tapja ülles, ta tappab ärra willetsa ja waese, ja öse on ta kui warras.
15. Ja abbiellorikkuja silm panneb puhte aega tähhele ja mötleb: Mind ei sa ükski silm nähha! ja silma katteks panneb ta ööd.
16. Pimmedas kaewawad nemmad koddadest läbbi, päwa aial on nemmad lukko tagga warjul; walgust ei tunne nemmad mitte.
17. Sest hommiko aeg on neile hopis kui surmawarri, sest nemmad on tutwad surmawarjo hirmoga.
18. Nemmad on kerged kui wee peäl, ehk küll nende jäggo ma peäl on ärrawannutud, egga nemmad ausatte teed tähhele ei panne.
19. Nenda kui poud ja päwa pallaw wötwad lumme wee ärra, nenda lähhäb pattune hauda.
20. Temma emma ihho unnustab tedda ärra, ussid on temmale magguſad, ei tedda mälletata ennam; kõwwer meel murtakse nenda katki kui pu.
21. Temma kurwastas siggimatta naest, mis lapsi ei sanud, ja lessele ei teinud ta head.
22. Omma rammo läbbi weddas ta wäggewaid; tousis ta ülles, siis ep olnud lota ello peäle.
23. Jummal lasseb tedda julge olla; siis toetab temma se peäle; agga temma silmad watawad temma tede peäle.

24. Ürrikesseks aiaks üllendakse neid, ja pea ep olle neid teps, ja nemmad löpwad ärra, nenda kui teik muud; neid pannakse kinni hauda; ja kui wiljapea ots leigatakse neid ärra.

25. Agga eks ep olle siis nenda? Kes woib mind wallelikkuks tehha ja minno kõnned tühjaks tehha?

25. Peatük.

Pildadi kolmas kõnne Jobi wasto.

1. Siis wastas Pildad, Suamees, ja ütles:

2. Wallitsus ja hirm on temma kä, ta teeb rahho ennese kõrgis paikus.

3. Kas on arro ta wäehulkadel? ja kelle ülle ei touse ta walgus?

4. Kuida woib siis waene innimenne õige olla Jummala wasto? ja kuida woib se puhhas olla, kes naesest sündinud?

5. Wata, kuust sadik ei lö temma ennese telki ülles; tähhedki polle temma silmade ees selged. p. 15. 15.

6. Weel wähhem waene innimenne, kes us, ja innimesse laps, kes ussike on.

26. Peatük.

Job tunnistab Jehowa kallist suurt auu ülles.

1. Ja Job wastas ja ütles:

2. Kuida olled sa rammotumat aitnud! Kuida olled sa abbi saatnud käewarrele, kel tuggewust ep olnud!

3. Kuida olled sa nou annud sellele, kel tarkust ei olle, ja töesist asja rohkeste teäda annud!

4. Kellele olled sa kulutanud kõnnesid? ja kelle waim on sinnust wäljatulnud?

5. Kaddunud on sures waewas wette al, ja need, kes seäl ellawad.

6. Surnutte paik on temma ees paljas, ja hukkatusse kohhal ep olle kattet.

7. Kes pohjakare wännitab tühja peäle, kes ma üllespannud rippuma ei ühhegi asja külge.

8. Kes weed kokkoseub omma pilwette sisse, ja ei lähhä ükski pilwe lõhki nende al.

9. Kes ühhes peab aujärje, ja lautab senna ülle omma pilwe.

10. Weele on ta seätud raia pannud kui sirkliga, walgusse ni hästi kui pimmedusse löppetussest sadik.

11. Taewa sambad wärrisewad ja ehmatawad ärra temma söitlemissest.

12. Omma rammo läbbi ligutab temma merd, ja omma moistusse läbbi peksab ta mahha temma torredusse.

13. Omma waimo läbbi on ta taewa illusaks teinud; temma käsi aiab läbbi pohja mao.

14. Wata, se on pissut agga temma wisidest, ja mis sanna kummin on se, mis meie sest kuulnud? Agga kes woib temma wäe pikse heäle ärramoista?

27. Peatük.

Job tunnistab, et õälus on hirmus asi temma melest.

1. Ja Job räkis weel ommad öppetusse sannad ülles ja ütles:

2. Ni töeste kui Jummal ellab, kes mo õigusse ärrasaatnud, ja Keigewäggewam, kes mo hingele kibbedat teinud;

3. Ni kaua kui ial mo õhk minno sees, ja Jummala waim mo ninnas on:

4. Ei pea mo uled mitte kõwwerust räkima, egga minno keel pettust kõnnelema.

5. Se olleks mulle teotusseks, kui minna teile peaksin õigust andma; senni kui ma hinge heidan, ei lasse ma omma täit waggadust mitte ennesest ärralahkuda.

6. Ommast õigussest pean ma kinni, ja ei jätta sedda mitte mahha; ei wötta mo südda mind mitte laita mo ello päwade pärrast.

7. Mo waenlane olgo kui õäl, ja mo wastane kui pörane.

8. Sest mis on sallalikko lotus, kui Jummal ta ello arraleikab, kui ta temma hinge wäljawiskab?

9. Kas Jummal peaks temma kissendamist kuulma, kui temmale kitsas kätte tulleb?

10. Kas Keigewäggewam on ta melest armas? kas ta Jummalat appi hüab iggal aial?

11. Ma tahhan teile öppetada Jummala kät; mis Keigewäggewama nou on, ei tahha ma mitte ärrasallata.

12. Wata, teie keik ollete näinud; ja mispärrast siis lähhäte teie ni koggoni tühhiseks?

13. Se on õäla innimesse jäggo Jummala käest, ja wägga waljude pärris ossa, mis nemmad sawad Keigewäggewama käest.

14. Kui temmal paljo lapsi on, need sawad moöga kätte, ja temma sugguwössa ei sa leiba kül.

15. Kes temmast üllejäwad, neid maetakse surmast, ja temma leskuaesed ei nutta mitte.

16. Kui ta höbbedat kokkopanneb kui pörmo, ja ennesele ridid walmistab kui saue:

17. Siis walmistab ta neid kül, agga

õige panneb neid selga, ja ilmasüta jag-
gab temma hõbbeda ärra.
18. Ta ebbitab kui koi omma koia, ja
kui wahhimees ennesele asma teeb.
19. Rikkas ta on mahhaheites, polle
middagi temma käest ärrawidud; teeb
temma ommad silmad lahti, siis ei olle
temmal ei ühtegi.
20. Suur hirm saab tedda kinni kui
wessi, öse wiib tulispä tedda ärra äkkit-
selt. p. 21, 18.
21. Päwatousso tuul wöttab tedda ärra,
et ta omma teed lähhäb, ja wiib tedda
wäggise temma paiga peält ärra.
22. Ja temma röhhub temma peäle ja
ei anna armo; temma käe eest peab ta
ärrapöggenema äkkitselt.
23. Nende pärrast plaksutab iggaüks
käsi, ja willistab nende pärrast ommast
paigast.

28. Peatük.

Tössine tarkus on keige üllem ja kallim asi.

1. Hõbbeda koht leiti, ja kulla koht,
mis süllatakse.
2. Raud wöetakse mulla seest, ja kiw-
wist wallatakse wask.
3. Otsa panneb innimenne pimmedus-
sele, ja keikipiddi katsub temma läbbi
musta pimmedusse kaljo ja surma warjo.
4. Ta kaewab sone mäeallusest läbbi;
temma jalg unnustab omma asseme är-
ra; ta rippub ja eksib seäl, kus innimest
ei olle ollemas.
5. Ma seest tulleb leib wälja, ja temma
allumiste kohtade sees on nenda, kui tulli
werimas.
6. Sawiri koht on temma kiwwid, ja
kulla põrm on temmal.
7. Temma jalgteed ei tea kiskuja lind,
ja kulli silm ep olle sedda aimanudki.
8. Se peäle ep olle metsaliste poiad tal-
lanud, ei tõmmo loukoer ep olle se peäl
kõndinud.
9. Keigekõwwema kiwwi külge pistab
ta omma käe, mäed lööb ta jureni ümber.
10. Kaljusid lõhkudes, sadab ta wee jõed
wälja, ja keik mis kallis on, nääb temma
silm.
11. Ta panneb jõed kinni, et tilgukestki
ei jookse, ja sadab walgusse ette, mis sal-
laja on:
12. Agga kust leitakse tarkus, ja kus on
moistusse paik?
13. Ei tea waene innimenne, mis ta
maksab, ja sedda ei leita mitte ellawatte
ma peält.
14. Süggawus ütleb: Ei sedda polle
minno sees; ja merri ütleb: Ei polle
minno jures.
15. Ei woi kulda selle eest anda, egga
hõbbedaga ärrawagida temma hinda.
16. Ei sedda woi ärraarwata keigekalli-
ma Owiri kulla wasto, ei kalli Soami-ja
Sawirikiwwi wasto. 1 Mos. 2, 12.
17. Ei maksa kuld egga hiilgawam te-
mantikiwwi selle wasto, ja sedda ei wah-
hetada selgema kuldriista wasto.
18. Ramoti-ja Kabisikiwwi ei tulle nim-
metada selle wasto, ja tarkusse saak on
ennam kui perlid.
19. Ei maksa Mora ma kallis Pittati-
kiwwi selle wasto, kallima puhta kulla
wasto ei tulle sedda arwata.
20. Kust tulleb siis tarkus, ja kus on
moistusse paik?
21. Küll temma on warjule pandud ella-
watte silmade eest, ja taewa lindude eest
on ta ärrapeidetud.
22. Hukkatusse koht ja surm ütlewad:
Omma kõrwadega olleme jutto temmast
kuulnud.
23. Jummal moistab ärra temma te,
ja temma teab temma paiga.
24. Sest temma watab ma otste peäle,
Ta nääb, mis keige taewa al.
25. Kui Ta tulele moödo teggi, ja weed
moödo järrele wagis;
26. Kui Ta wihmale seädmisse teggi, ja
te pitkse wälgule:
27. Siis näggi temma tedda ja juttus-
tas sedda; siis walmistas Ta tedda, ja
arwas tedda läbbi.
28. Ja ütles innimessele: Wata, Is-
sanda kartus se on tarkus, ja kurjast är-
ralahkuma se on möistus.

29. Peatük.

Jobi endine hea põlli, mis ta isse on üllesräkinud.

1. Ja Job räkis weel ommad öppetus-
se sannad ülles ja ütles:
2. Oh, et ma olleksin kui endiste kude
sees, kui neil päiwil, kui Jummal mind
hoidis!
3. Kui ta laskis mo pea peäle omma
lampi paista, et ma temma walgussega
pimmedusses käisin:
4. Nenda kui ma ollin omma nore ea
päiwil, kui Jummala sallaja nou mo tel-
gi peäl olli.
5. Kui Keigewäggewam alles mo jures
olli, ja mo poisid mo ümber keiges pai-
kas ollid.
6. Kui ma omma käimisse kohte pessin
woiga, ja kui kaljo, mis mo jures, õlli
jöggesid jooksis!

7. Kui ma wärrawa jure läksin linnast
läbbi, kui ma omma kohto järge lasksin
walmistada turro peäle,
8. Nored mehhed puggesid ärra, mind
nähhes, ja ellatand mehhed tousid ülles
ja seisid.
9. Pealikkud piddasid ommad sönned
kinni, ja pannid omma käe omma su peäle.
10. Würstide heäled jäid kinni, ja nen-
de keel hakkas nende sulakke kinni.
11. Kelle körw mind kulis, se kitis mind
önsaks, ja kelle silm mind näggi, se andis
mulle head tunnistust.
12. Sest ma peästsin willetsa, kes kis-
sendas, ja waese lapse, kel ep olnud ab-
bimeest.
13. Selle önnistaminne, kes olli hukka
minnemas, tulli mo peäle, ja lesse süd-
dame teggin ma öiskama.
14. Öigusse pannin ma ennese ümber
katteks, kohhus olli mulle kueks ja küb-
baraks.
15. Pimmedale ollin ma silmaks, ja
jallaks ollin ma lonkajale.
16. Waestele ollin ma issaks, ja woöra
rioasja kulasin ma järrele.
17. Ja ma murdsin katki köwweratte
purrihambad, ja nende hammaste wah-
helt kiskusin ma sagi ärra.
18. Sepärrast mötlesin minna: Kül ma
heidan ommas pessas hinge, ja saan ni
paljo päiwi, kui liwa.
19. Kül minno juur jääb lahti, et ta
märja wastawöttab, ja kaste jääb keige
ö mo wilja peäle.
20. Minno au on uus mo jures, ja mo
amb saab mo kä ikka tuggewamaks.
21. Nemmad wötsid mind kuulda ja ota-
sid, ja ollid wait mo nouuandmisse järrele.
22. Ei nemmad lausnud ennam sanna-
gi pärrast minno sanna, ja minno sönne
tilkus nende peäle.
23. Ja nemmad ootsid mind kui wih-
ma, ja teggid omma su lahti, kui hillise
wihma pärrast.
24. Kui ma naersin nende wasto, siis ei
usknud nemmad sedda mitte, ja mo sil-
made walgust ei lasknud nemmad mitte
näotumaks minna.
25. Kui ma nende teed ärrawallitsesin,
siis istusin ma üllemas paikas, ja ellasin
kui kunningas wäehulga seas, kui leina-
jatte trööstija.

30. Peatük.

Job kulutab hädda üllés, mis temmal nüüd kä olli.

1. Agga nüüd naerwad mind need, kes
noremad mind, kelle issasid minna ei ar-
wand wäärt omma pubbolojuste koerte
körwa panna.
2. Ka nende kätte joud, mis se olleks
mulle olnud? nendega wannadus on
hukkas:
3. Tühja ja nälja pärrast on nemmad
ärrakuiwand; nemmad närriwad ärra
poudse ma, kus hilja olnud ärrahäwwi-
taminne ja ärraraiskaminne.
4. Kes noppiwad maltsa lehti wösso-
dikkust, ja kaddaka juur on neile leiwaks.
5. Neid aeti ärra teiste seltsist, nende
peäle karjuti, kui warga peäle.
6. Et nemmad peawad orgude urkade
sees ellama, mulla ja kaljude aukude sees.
7. Pöösaste sees hirnuwad nemmad;
nöggeste alla kogguwad nemmad,
8. Jölledatte lapsed ja alwa rahwa lap-
sed, kes siit maalt on ärrapekstud.
9. Ja nüüd ollen ma nende mängilau-
luks sanud, ja ollen neile juttuks sanud.
10. Ma ollen hirmus nende melest, nem-
mad läbbäwad kaugele mo jurest ärra, ja
ei pea endid mitte mo wasto wäljasülli-
tamast!
11. Sest temma on lahtipeästnud mo
ammo nöri ja mind waewanud, ja nem-
mad on waljad mo silma eest mahha
aianud.
12. Parramal käel seisawad mo wasto
nored mehhed; mo jallad lükkawad nem-
mad alt ärra, ja tewad omma hukkatusse
teraad walmis mo wasto.
13. Nemmad on mo jallate ärrarikku-
nud; mo kahjuks touswad nemmad; polle
mul abbimeest nende wasto.
14. Nenda kui laiast praust läbbi tulle-
wad nemmad, otsego ärrahäwwitamisse
tulega weretawad nemmad endid mo
peäle.
15. Keik on teist wisi minnoga sanud!
Suur hirm aiab kui tuul mo au tagga,
ja mo önnis pölli on kui pilwe möda-
läinud.
16. Ja nüüd sullab mo hing mo sees, wil-
letsusse päwad on minnust kinni hakkand.
17. Öse pistab Ta mo luudkondid läbbi
minno sees, ja mo werresoned ei seisa rahho.
18. Ta sure rammo pärrast saab mo
kuub teist wisi; kui mo kue krae panneb
Ta mo ümber hädda.
19. Saue sisse on Ta mind mahhawis-
kanud, ja ma ollen pörmo ja tuhha sar-
natseks sanud.
20. Ma kissendan So pole, agga ei Sa
wasta mulle mitte; ma seisan, agga Sa
watad peält agga mo peäle.
21. Sa olled ennast mo wasto hirmsaks

teinud, omma wäggewa käega wihkad Sa mind.

22. Sa töstad mind ülles tule kätte, Sa lasied mind ärrawia, ja sullatad mind hopis ärra.

23. Sest ma tean, et Sa mind surma satad, keikide ellawatte koggodusse kotta.

24. Egga ta läbbi kät pistma haua külge! Kas seälgi on willetsusse karjumist?

25. Eks minna ep olle nutnud selle pärrast, kel kowwa aeg olnud? Eks mul ärras meel ei olnud waese pärrast?

26. Ma ootsin head, agga önnetus tulli, ja ootsin walget, ja must pimme tulli.

27. Mo sissikond on kui kupputud, ja ei seisa wait; willetsusse päwad on mo ette jondnud.

28. Ma käin musta silmadega, ei mitte päwa pallawast; ma tousen koggodusses üllee ja karjun.

29 Ma ollen lendwa maddude wennaks, ja Jaana linno poegade seltsimehheks sanud.

30. Minno nahk on mo peäl mustaks sanud, ja mo luudkondid on ärrapöllend pallawast.

31. Ja minno kannel on leinamisseks sanud, ja mo pil nutjatte oigamisseks.

31. Peatük.

Job kallab mitto süüd ennese peält ärra.

1. Ma teggin seädusse omma silmadega: sest miks ma piddin ühhe neitsi peäle wahtima?

2. Ja mis jäggo olleks mulle muido olnud Jummalast üllewelt, ja mis pärris ossa Keigewäggewamast körgest?

3. Eks hukkatus ei tulle pöratsele, ja ärralahkuminne neile, kes nurjatumat tööd tewad?

4. Eks temma nä minno teed, ja eks ta ärra ei loe keik mo sammud?

5. Kas ma ollen kühjaga ümberkäinud, ehk minno jalg ruttand kawwalusse pole?

6. Temma wagigo öigusse waekausidega mind üllee! Agga Jummal tunneb mo täit waggadust!

7. Kui mo sammud körwale kallanud te peält ärra, ja mo südda silmade järrele käinud, ja mo peusse hakkand middagi kinni:

8. Siis sago ma külwama, ja teine söma sedda ärra, ja minno wössud sago jureni ärrakistud.

9. Kui mo südda ennast lasknud awwatada ühhegi naese jure, ja omma liggimesse ukse tagga warritsenud:

10. Siis sago mo naene teisele jahwatama, ja teised heitko röötsakülle temma peäle!

11. Sest se on wägga pahha tö, ja üllekohhus, mis kohtomoistjatte ette peab tullema.

12. Sest se olleks tulloke, mis pölletab hukkatusse kohhast sadik, ja rikkuks ärra jureni keik mo woe.

13. Kas ma ollen ärrapölgnud omma sullase ja omma ümmardaja öigusse, kui neil on minnoga rioassi olnud?

14. Mis ma siis olleksin teinud, kui Jummal olleks üllestousnud? Ja kui ta olleks tulnud katsma, mis ma olleksin temmale kostnud?

15. Eks mitte se, kes mind teinud, ka tedda teinud emmaihhus, ja tedda walmistanud ühhes lapsekoias?

16. Kas ma ollen ärrakeelnud, mis alwad tahtnud, ehk teinud, et ühhegi lesknaese silmad peast ärralöpnud?

17. Ehk kas ma ollen omma pallokest üksi sönud, et ep olle ka waene laps mitte sest sönud?

18. Sest mo norest east on ta mo jures kaswanud kui issa jures, jo omma emma ihhust ollen ma tedda juhhatanud.

19. Kas ma ollen keddagi näinud hukka minnewad, et temmal ep olnud ridid, ja et waesel ep olnud kattet?

20. Eks temma niuded polle mind önnistanud? ja eks ta polle minno tallede nidust soja sanud?

21. Kui ma ollen omma kät ligutanud waese lapse peäle, et ma näggin wärrawas omma abbi:

22. Siis langego mo saps öllast ärra, ja mo kässiwars murdugo katki öllanukkast sadik.

23. Sest hirm olli mo peäl Jummala hukkamisse pärrast, ja temma körgusse wasto ei woinud minna mitte.

24. Kas ma ollen kulla pannud ommaks lotusseks, ja keigekallima kullale öölnud: Sa olled mo julgus.

25. Kas ma ollen römus olnud, et mul paljo warrandust olli, ja et mo kässi wägga paljo joudis?

26. Kas minna ollen päwa walgusse peäle waatnud, et ta nenda paistab, ja ku peäle, et ta ni selgeste käib?

27. Ja kas mo südda on sallaja ennast lasknud petta, ehk mo kässi suud annud mo sule?

28. Se on ka üllekohhus, mis kohtomoistjatte ette peab tullema; sest ma olleksin Jummala, kes üllewel, ärrasalganud.

29. Kas ma ollen römus olnud omma

wihhamebbe willetsusse pärrast? Ja kas ma röömsaste üllesärkanud, kui önnetus temmale juhtus?
30. Minna ep olle melewalda annud omma sulaele patto tehha, et ma ollekſin sajatamissega temma hinge peäle kurja pallunud!
31. Eks minno maia rahwas polle ennemiunne öölnud: Oh! kes annaks meile temma lihhast, ei saaks meie ommeti mitte täis!
32. Woöras ei jänud öseks mitte ulitsa peäle, omma wärrawa teggin ma teläisale lahti.
33. Kas ma ollen kui Adam ommad üllearstmissed kinnikatnud, et ma ollekſin omma üllekohto omma sülle warjule pannud?
34. Sest ma olleksin piddand kartma wägga suurt hulka rahwast, ja suggowössade laitminne olleks mind ärrahirmutanud; ma olleksin piddand wait ollema, ja ei uksestki wälja minnema.
35. Oh, et mul olleks kegi, kes mind kuleks! Wata, siin on mo täht! Et Keigewäggewam se peäle wastusse annaks, ja mo wastane ühhe kaebdusse ramato kirjotaks!
36. Ma wöttaksin sedda omma ölla peäle, ma panneksin sedda ennese pea ümber kroniks.
37. Küll ma annaksin temmale omma sammude arro teäda, ma astuksin temma ette kui würst!
38. Kas minno ma mo wasto kissendab? Ja kas ühtlasi temma waud nutwad?
39. Kas minna selle rammo ilma rahhata sönud, ja neid hingetumaks waewanud, kelle kä ma olli?
40. Siis tousko nisso eest orjawitso, ja odra eest umbrohto. Jobi sannad on otsas.

32. Peatük.

Neljas Jobi söbber Eliu, ja temma könne hakkatus.

1. Ja need kolm meest löppesid Jobile wastamast, et temma ommast melest öige olli.
2. Agga Pusimebbe, Rami suggowössast, Parakeli poia Eliu wihha süttis pöllema; Jobi wasto süttis temma wihha pöllema; et temma ennast öigemaks arwas, kui Jummalat.
3. Ja temma kolme seltsimehhe wasto süttis temma wihha pöllema, sepärrast et nemmad wastust ei olnud leidnud, ja siiski Jobi hukka moistnud.
4. Ja Eliu olli ootnud, sennikui Job sai räkinud; sest teised ollid wannemad tedda ea polest.
5. Ja kui Eliu näggi, et nende kolme mehhe suus wastust ei olnud, siis süttis temma wihha pöllema.
6. Ja Pusimehhe Parakeli poeg Eliu wastas ja ütles: Minna ollen keigenorem, agga teie wägga ellatand; sepärrast ollen ma wihinud ja kartnud teile ülleskulutada, mis ma ärratunnen.
7. Ma mötlesin: Rägigo wannad, ja kes mitto aastat ellanud, need andko tarkust teäda.
8. Töeste, waim on innimesse sees, ja Keigewäggewama öhk annab neile moistusse.
9. Ei sured olle ikka targad, egga wannad moista ikka, mis kohhus.
10. Sepärrast ütlen minna: Kule mind, ma tahhan ka üllleskulutada, mis minnagi ärratunnen.
11. Wata, ma ollen teie könnesid järrele ootnud, ma ollen tähhele pannud, mis teie piddite moistma, senni kui teie piddite könnesid järrele urima.
12. Ja ma katsusin teid öiete ärra, ja wata, ei olnud ükski, kes Jobile selgeste wastas, kes teie seast temma könnette peäle kostis.
13. Et teie wahhest ei ütle: Meie olleme tarkusse leidnud; Jummal lükkab tedda mahha, ei mitte innimenne!
14. Ja temma ei olle mitte könnet minno wasto seädnud; sepärrast ei tahha ma ka teie sannadega temmale kosta.
15. Nemmad on ärraehmatand, ei nemmad kosta ennam, könned on nende käest ärrasanud.
16. Et ma ollen ootnud, kui nemmad ennam ei räkinud, sest nemmad seiswad, ei nemmad woi teps kosta:
17. Siis tahhan minna ka omma ossa wastada, minna tahhan üllleskulutada, mis minnagi ärratunnen.
18. Sest ma ollen sanno täis; waim teeb mo ihhule kitsast kätte.
19. Wata, mo ihho on kui wiin, mis ep olle lahti tehtud, se aiab ned nahklastjad löhki.
20. Ma pean räkima, et ma ennesele hinge saan, ma pean ommad uled lahtiteggema ja wastama.
21. Ei ma nüüd tahha ühhestki luggu piddada, egga ühhegi su pärrast räkida.
22. Sest minna ei tea mitte, kui ma su pärrast rägiksin, ehk se, kes mind teinud, wöttab mind ärra ürrikesse aia pärrast.

33. Peatük.

Elihu kinnitab Jummala öigust Jobi arwamisse wasto.

1. Et kule nüüd agga, Job, mo kõnnesid, ja panne keiki mo sanno tähhele.
2. Wata, nüüd ma ollen omma su lahti teinud, mo keel rägib mo sulae alt.
3. Mo sannad tullewad mo öiglasest süddamest, ja mo uled peawad sedda, mis ma ärratunnen, selgeste räkima.
4 Jummala waim on mind teinud, ja Keigewäggewamma öhk on mulle ello annud. 1 Mos. 2. 7. 1 Kor. 15. 45.
5. Kui sa woid, siis wasta mulle, sea ennast mo wasto, jä seisma.
6. Wata, ma ollen Jummala pärralt, nenda kui sinna, sauest ollen minna ka wöetud.
7. Wata, hirmutus mo pärrast ei pea sulle mitte hirmo teggema, ja minno käsfi ei pea so peäl mitte raske ollema.
8. Töeste sa olled mo kõrwade ette üttelnud, ja ma kuulsin nende sannade healt:
9. Ma ollen selge ilma üllеastmissеta; ma ollen puhhas ja üllekohhut polle mul.
10. Wata, Ta otsib minnust süüd ja arwab mind ommaks waenlaseks.
11. Ta panneb mo jallad pakko, ja panneb keiki mo teraddasid tähhele.
12. Wata, seep se on: Sest sul on süt, wastan ma sulle: sest Jummal on ennam kui waene innimenne.
13. Mispärrast olled sa temma wasto kowwaste waidelnud? Sest temma ei wasta mitte keige omma asjade pärrast.
14. Sest Jummal rägib ükskord, ja ei wata sedda mitte teistkorda järrele.
15. Unnenäus ehk näggemisses öse, kui raske unni innimeste peäle tulleb, tukkumisses wodi peäl:
16. Siis teeb temma innimeste kõrwad lahti ja panneb kui pitseriga kinni nende kärristusse;
17. Et innimenne kurja tö ärrasadaks, et ta innimesse kõrkusse ärrawöttaks.
18. Temma kelab temma hinge hukka minnemast, ja temma ello, et ta wistodda siesse mitte ei läbhä.
19. Ja tedda nomitakse wallo sees temma wodi peäl, ja keik temma luudkondid lange pinaga.
20. Ja temma ello teeb, et südda tülkab leiwa wasto, ja temme hing örna roa wasto.
21. Temma lihha löppeb ärra näotumaks, ja temma luudkondid seisawad püsti, et kolle on näbha.
22. Ja temma hing saab hukkatusse liggi, ja temma ello surmajatte liggi.
23. Kui temma jures siis on üks Ingel eestkostjaks, üks tuhhande seast, et temma innimessele omma öigust kulutab;
1 Joann. 2. 1.
24. Kui Jummal heidab armo temma peäle ja ütleb: Lunnasta tedda, et temma alla ei läbhä auko, ma ollen ärraleppitamisse hinna leidnud:
25. Siis temma lihha saab wapramaks, kui nores eas, temma saab omma nore mehhe põlwe jälle kätte.
26. Ta wöttab Jummalat raskeste palluda, siis on temmal temmast hea meel, ja ta saab temma pallet näbha öiskamissega, ja Ta tassub innimessele temma öigusse kätte.
27. Ta wöttab innimeste peäle wabata ja öölda: Ma ollen patto teinud, ja mis öige, köwweraks teinud; agga ei se tulnud mulle mitte heaks.
28. Temma on mo hinge lunnastand, et se ei läinud mitte hukkatusse sisse, ja mo ello nääb rõmoga walgust.
29. Wata, sedda keik teeb Jummal kaks ehk kolmkorda innimessega.
30. Et ta temma hinge taggast sadaks hukkatussest, et ta saaks walgustud ellawatte wahgussega.
31. Panne tähhele Job, kule mind, olle wait, et minna saan räkida.
32. Agga on sul middagi räkimist, siis kosta mulle: rägi, sest ma tahhaksin heal melel sind öigeks arwata.
33. Kui agga mitte, siis kule sinna mind; olle wait, siis tahhan ma sulle tarkust öppetada.

34. Peatük.

Elihu söitleb Jobi kõnnet, ja kinnitab, et Jummal öige on.

1. Ja Elihu räkis weel ja ütles:
2. Kuulge teie targad minno kõnnesid, ja teie moistlikkud pöörge ommad kõrwad mo pole.
3. Sest kõrw kiusab kõnnet läbbi, ja sulaggi tunneb, mis kölbab süa.
4. Wallitsegem ennestele, mis öige on, tundkem ärra issekeskis, mis hea on.
5. Sest Job on üttelnud; Ma ollen öige, ja Jummal kelab mulle mo öigust.
p. 13. 28. ja p. 27. 2.
6. Ma pean walletama omma öigusse jures, mo nole haaw ei woi parraneda, ja ep olle ülleastmist. p. 21. 27. 28. p. 27. 6.

7. Missuggune mees on kui Job, kes
hirwitamist joob kui wet;
8. Ja lähhäb nende seltsi, kes nurjatu-
mat tööd tewad, ja lähhäb käima öäla
rahwaga.
9. Sest ta on ütlelnud: Ei polle ühhel-
gi sest kasso, kui temmal hea meel on
Jummalast.
10. Sepärrast, teie targa süddamega
mehhed, kuulge mind: Oäl tö olleks
Jummalale, ja köwwerus Keigewägge-
wamale teotusseks.
11. Sest innimesse teggo möda tassub
Ta temma kätte, ja iggaühhe teed möda
sadab Ta temma kätte.
12. Jah töeste, Jummal ei te mitte
öälat tööd, ja Keigewäggewam ei te köw-
weraks, mis öige on.
13. Kes on mailma temma holeks an-
nud? Ja kes on keik ilmama seädnud?
14. Kui Ta omma süddame temma
wasto panneks, siis korristaks Ta tem-
ma waimo ja temma hinge öhho ennese
jure.
15. Keik lihha heidaks hopis hinge, ja
innimenne saaks jälle pörmuks.
16. Kui sul nüüd moistust on, siis kule
sedda, pöra omma körw mo sannade
heäle pole.
17. Kas se, kes kohhut wihkab, peaks
küll omma wihha tallitsema? Ja kas sa
tahhad sedda, kes öige ja keigesurem on,
öälaks moista?
18. Kes kunninga wasto ütleb: Sinna
pahharet! ja würstide wasto: Sinna
öäl!
19. Kes ei pea luggu würstidest, egga
tunne suurtsuggu innimest ennam kui
alwa; sest nemmad on keik Temma kätte tö.
20. Silma pilkmisse aial sawad nem-
mad surrema; kesk ööd rahwas koikuwad
ja löpwad ärra ja wäggewad kautakse
ärra näggematta käe läbbi.
21. Sest Temma silmad on iggaühhe
tede peäl, ja ta nääb keiki temma sam-
musid.
22. Ei olle mitte sedda pimmedust egga
surmawarjo, kubbo woitsid warjule minna
need, kes nurjatumat tööd tewad.
23. Sest eks Ta peaks weel woima in-
nimesse peäle panna, et ta peab Jum-
mala jure kohtusse minnema?
24. Ta peksab rusuks hooplikkud, ilma
läbbi kulamatta, ja panneb teisi nende
assemele.
25. Sepärrast et Ta nende teggusid tun-
neb, siis pörab Ta neid öse ümber, et
neid mahharöhhutakse,
26. Ta lööb neid kokko kui öälad, sinna
paika, kus watajaid on.
27. Sepärrast et nemmad Temma jär-
relt on ärrataganend, ja ei olle ühtai-
nust temma wisidest wötnud moista.
28. Et ta alwa kissendamisse temma
peäle toob, sest Ta kuleb willetsatte kis-
sendamist.
29. Kui Temma rahholist annab,
kes tahhab siis rahho kautada? Kui Ta
ommad silmad warjule panneb, kes saab
siis tedda nähha? Olgo se ühhe rahwa
ülle, ehk ühhe ainsa innimesse ülle,
30. Et sallalik ei peaks wallitsema egga
rahwale peaks wörgutamisse paela panna.
31. Sest kes julgeb Jummala wasto
öölda: Ma ollen sureks sanud, ei ma sa
raisko!
32. Mis ma ei nä, öppeta sinna mulle;
kui ma ollen köwwerust teinud, ei tahha
ma ennam tehha.
33. Kas Ta peab sulle kätte maksma so
teggude järrele, et sa Tedda pölgasid?
Sinna pead ärrawallitsema, ja ei mitte
minna; mis sa siis tead, sedda rägi.
34. Küll targa süddamega mehhed räki-
wad mo ees, ja tark mees wöttab mind
kuulda.
35. Job rägib ilma moistusseta, ja
temma sannad ei olle mitte moistlikkud.
36. Mo issa, lasse Jobi sada kiusatud
ikka peäle, sepärrast et ta wastand, kui
nurjatumad mehhed.
37. Sest omma patto jure lissab ta weel
ülleastmist, ta plaksutab käsi meie seas,
ja rägib paljo Jummala wasto.

35. Peatük.

Elin kolmas kõnne Jobi kabtlase mötlemisse wasto: mis mul kasso on mo waggadussest?

1. Ja Elin räkis weel ja ütles:
2. Arwad sa sedda öigeks, et sa olled
ütlelnud: Mul on ennam öigust kui Jum-
malal?
3. Sest sa ütled: Kuhho se sulle kölbab?
Mis kasso saan ma, et ma küll patto
ei te?
4. Minna tahhan sannadega sulle kos-
ta ja so seltsimeestele, kes sinnoga.
5. Wata ülles taewa pole, ja wötta
nähha, ja katsu üllemaid pilwid, mis
körgemad on kui sinna.
6. Kui sa patto teed, mis sa tahhad ta
wasto ettewötta? Ja kui so ülleastmissi
paljo on, mis woid sa temmale tehha?
7. Kui sa öige olled, mis annad sa tem-
male? Ehk mis ta saab so käest?
8. Sesugguse mehhele, kui sinna olled,

teek so sāl ō pabha, ja innimesse lapsele teeb so õigus head.

9. Kel liga sünnib, neid on paljo kissendamas, nemmad karjuwad suurte kāewarre pārrast.

10. Ja ükski ei ütle: Kus on Jummal, kes mind teinud, kes öse annab kites laulda;

11. Kes mind öppetab ennam kui lojuksid ma peāl, ja teeb meid targemaks kui linnud, mis taewa al?

12. Seāl hüüdwad nemmad, agga Temma ei wasta mitte, kurjade körkusse pārrast.

13. Töeste, Jummal ei kule mitte tühja, ja Keigewäggewam ei wata mitte sinna peāle.

14. Kui sa ka ütled, et sa Tedda ei nä; kohbus on Temma ees, ota agga tedda.

15. Ja nüüd, et temma wihha ei maksa kedda ühhegi kätte, ja ta ei holiks mitte ni wägga ülleannetumast ellust,

16. Siis teeb Job tühjalt omma su lahti, ja teeb paljo sanno ilma moistussetta.

36. Peatük.

Jummal kannab armust hoolt omma usklikkude eest, ka sis, kui nemmad risti ja willetsust kannatawad.

1. Ja Elin ütles weel:

2. Ota mind pissut, siis tahhan ma sulle üllestulutada, et weel sanno on Jummala eest.

3. Ma tahhan omma tundmisse kaugelt ettetua, ja öigust anda sellele, kes mind teinud.

4. Sest minno sannad ei olle, töe polest! walle, so polest ollen ma täieste wagga, nenda kui ma ial tunnen.

5. Wata, Jummal on keigesurem, agga Temma ei pölga keddagi, keigesurem on Temma süddame rammo polest.

6. Öälat ei jätta ta mitte ellusse, agga willetsattele annab Ta öigust.

7. Ei Ta kalla ennese silmi mitte öige peält ärra, ja kunningattega aujärje peäl panneb Ta neid ikka istuma, et nemmad üllemaks sawad.

8. Ja kui nemmad ahhelattega kinni on, kui nemmad on willetsusse köisis wangis.

9. Siis tulutab Ta neile nende tööd, ja üllekohtmissi, et need woimust wötnud.

10. Ja ta teeb nende körwad lahti karristussele, ja kässib neid nurjatumast töest pörda.

11. Kui nemmad wötwad kuulda ja tedda teniva, siis löppetawad nemmad ommad päwad heaga, ja ommad aastad armsa asjadega.

12. Kui nemmad agga mitte ei wötta kuulda, siis lähhäwad nemmad süstodda sisse ja heitwad hinge ilma moistussetta.

13. Ja kes süddamest sallalikkud on, süütwad Jummala wihha; ei nemmad kissenda, et Ta neid siddunud.

14. Nende hing surreb nore ea sees, ja nende ello on pordomeeste hulkas.

15. Nenda Ta kissub willetsa wälja temma willetsussest, ja teeb häbda sees temma körwad lahti.

16. Nenda sadaks temma ka sind kitsikusse august wälja laia rumi peäle, kus ep olle ahhastust mitte, ja mis so laua peäle pannakse, saaks raswa täis.

17. Siis saad sa täieste nähha öäla kohhut; Jummala kohhus ja öigus wötwad sind toetada.

18. Et tulline wihha so peäle siis ei katsu, et temma sind mitte ühhe hobiga ärra ei sada: ja ärra lasse mitte ennast körwale sata, sure ärraleppitamisse hinna pärrast.

19. Peaks sinno karjuminne middagi maksma, et ei peaks sulle kitsast kätte tullema? Ja kas maksaks keik keigekangem rammo?

20. Ärra iggatse mitte ööd, kubbo rahwas omma assemelt peawad ärraminnema.

21. Hoia nurjatuma tö peäle waatmast; sest sedda olled sa ennesele ärrawallitsenud willetsusse pärrast.

22. Wata, Jummal üllendab omma rammoga, kes on sesuggune öppetaja kui temma?

23. Kes on Temmale käsknud temma teed? ja kes julgeb öölda: Sa olled köwwerust teinud?

24. Mötle, et sa sureks töstnud temma tööd; sedda laulwad ka innimessed.

25. Keik innimessed on sedda näinud, waene innimenne watab sedda kaugelt.

26. Wata, Jummal on keigeüllem, ja meie ei tunne Tedda mitte ärra, temma aastatte arrogi on ilmaarwamatta.

27. Kui Ta wee pisad wähhemaks teeb, siis wallawad nemmad kone mürristamissega wihma,

28. Mis üllemad pilwed tilkuwad ja tibbawad rohkeste innimeste peäle,

29. Kas kegi moistab pilwette lautamissi ja temma maia mürrinat?

30. Wata, ta lautab senna ülle omma wälgo walgusse, ja kattab merre pohjad sellega.

31. Sest se läbbi moistab Ta kohhut rahwa peäle, ja annab ka toidust sure hulgale.
32. Kättega kattab ta wälgo walgusse kinni, ja annab selle pärrast kässo omma waenlase wasto.
33. Ta kulutab temmale omma sõbra, ja omma wihha öälatte wasto.

37. Peatük.

Mitto immeasja on Jehowa sure wäe ja tarkusse märgid.

1. Mo süddä wärriseb ka sepärrast ja kargab üllès ennese assemelt.
2. Kuulge öiete temma pikse mürrisemist ja kõnnelemist, mis temma suust wäljatulleb.
3. Sedda lasseb Ta wälja keige taewa alla, ja temma wälgo walgusse mailma otsani.
4. Selle järrele möirab pikne, Ta mürristab omma kõrge mürrinaga, ja ei anna temmale wahhet, kui temma mürrin kuulukse.
5. Jummal mürristab omma heälega immelikkult, Ta teeb suri asjo, ja meie ei tunne neid mitte ärra.
6. Sest Ta ütleb lummele, ja wihma saule, ja omma kange wihma saule: Olle ma peäl!
7. Siis panneb Ta keikide innimeste käed kui pitseriga kinni, et keik temma tehtud innimessed sedda peawad tundma.
8. Siis lähhäb igga metsalinne warritsemisse paika, ja jäwad omma pessade sisse.
9. Louna poolt tulleb tulispä, ja pohja poolt külm.
10. Jummala öhhust tulleb jeä, ja panneb laiad weed külmetama.
11. Ta aiab ka paksud pilwed ärra, et ilm selgeks saab, ta pillab omma walgusse pilwed laiale.
12. Ja Ta isse pörab neid omma targa nouuga nende piirte sees, nende teggemisse järrele, keilis asjus, mis Temma neid kässib mailmas ja ma peäl.
13. Ta lasko sedda tulla ehk witsaks, ehk omma ma tarwis, ehk heateggemiseks.
14. Panne sedda tähhele Job, seisa ja mötle ümber Jummala immeasjo.
15. Kas sa tead, kui Jummal neid seab, ja lasseb omma pilwette seest wälgo walgusse paista?
16. Tead sa ärra, kuida paksud pilwed endid wäljalautawad, ja selle immeasjad, kes ilmalaitmatta keik ärratunneb?
17. Tead sa sedda, kui sojad so rided on, kui ma wait seisab louna poolt?
18. Kas sa temmaga üllemad pilwed wäljalautad, mis kindlad on kui üks wallatud wask pegel?
19. Anna meile teäda, mis meie Temmale peame ütlema; meie ei sa sannagi üllès pimmedusse pärrast.
20. Kas peab sedda Temmale juttustadama, kui ma rägin? Kas innimenne julgeks öölda? sest ta saaks ärraneeldud.
21. Ja nüüd, ei nähta walgust, sest et se selge on üllema pilwette sees; kui tuul saab läbbikäinud ja neid selletand,
22. Kui kuld tulleb pohja poolt, siis Jummala jures on suur kardetaw au.
23. Se on Keigewäggewam, kedda meie ei woi kätte sada: Ta on keigeüllem rammo polest, ja Temma ei waewa mitte kohto ja sure õigusse läbbi.
24. Sepärrast peawad innimessed Tedda kartma; keik neid, kes enneste melest targad on, ei woi ta mitte nähha.

38. Peatük.

Jehowa isse annab omma wägge ja tarkust teäda.

1. Ja Jehowa hakkas räkima Jobile kange tule seest, ja ütles:
2. Kes on se, kes mo nouu pimmedaks teeb moistmatta sannadega?
3. Et panne ennesele wö wöle kui mees, ja ma tahhan sult küssida, ja anna sa mulle teäda.
4. Kus ollid sinna, kui minna mailma raiasin? Rägi üllès, kui sa tead ja moistad.
5. Kes on temma mõõdud seädnud? Kas sa tead? Ehk kes on temma ülle nöri weddanud?
6. Kus peäle on temma allumissed raiad mahhapandud? Ehk kes on temma nurgakiwwi allapannud,
7. Kui hommikotähhed ühhes öiskasid, ja keik Jummala lapsed römoga karjusid?
8. Ja kes on merre ustega kinnipannud, kui se wäljakargas, ja otsego lapsekeiast wäljatulli?
9. Kui ma pilwed temma katteks, ja sure pimmedusse temma mähkmeks teggin.
10. Kui ma temma pärrast omma kindla seädmisse teggin, ja temmale pomid ja uksed pannin.
11. Ja kui ma ütlesin: Siit sadik peab sa tullema, ja ei mitte emale; ja seie sadik peawad so laened tousma.
12. Olled sa ennese päiwil hommikule

käsko annud? Olled sa koidule temma asseme teäda annud?

13. Et ta ma otstest kinnihakkab, et õälad sealt saaksid wäljapuistetud.

14. Kui se mudetakse kui pitseriga märgitud sau, ja jääb seisma nenda kui rie.

15. Ja kui õälattele ärrakeeltakse nende walgus, ja kõrge käsiwars katkimurtakse.

16. Olled sa sanud merre künkade jure, ja süggawusse pohjas kõndinud?

17. Ons surma wärrawad sulle ilmunud? ja olled sa surmawarjo wärrawaid näinud?

18. Olled sa ümbermõttelnud, kui lai ma on? Rägi ülles, kui sa sedda keik tead!

19. Kus on te, kus walgus asset on? ja kus on pimmedusse paik?

20. Et sa sedda woiksid sata temma raia jure, ja et sa moistaksid temma koia jallateed.

21. Tead sa sedda? Sa ollid siis jo sündinud, ja so päwade arro on suur!

22. Olled sa lumme warrandusse paikade jure sanud, ja rahhe warrandusse paike näinud,

23. Mis ma ollen hoidnud kitsa aia tarwis, sõddimisse ja sõa päwa tarwis?

24. Kus on te, kus walgus jaetakse, kus hommiko tuul ennast ülle ma laiale lautab?

25. Kes on wee wallamissele kaewandud leikanud, ja te pitkjele ja wälgo lõmissele?

26. Et ta lasseb wihma saddaba senna ma peäle, kus keddagi ei olle, ja kõrbes, kus ühti innimest ep olle.

27. Et ta täidab lühhe ärrahäwwitud ja ärraraisatud paiga, ja lasseb nore rohho ladwad kaswada.

28. Ons wihmal issa? ehk kes on kaste pisaraid sünnitanud?

29. Kelle kõhhust on jea wäljatulnud? ja kes on taewa hallad sünnitand,

30. Kui wessi poeb kui kiwwi alla, ja süggawusse peälsed läbhäwad ühte?

31. Kas sa woid illusad sõälatähhed kokkoseldmida, ehk wardatähtede siddemed lahtipeästa?

32. Kas sa woid sawwaga tähhed wäljajaota ommal aial? ehk woid sa wankritähti nende poegega juhhatada?

33. Kas sa ärratead taewa seädmissed? Kas sa sead temma wallitsusse ma peäl?

34. Woid sa omma heäle pakko pilwette pole üllestõsta, et suur wee hulk sind kattab?

35. Woid ta wälgud wäljalasta, et nemmad eddasi lähhäwad, ja sulle ütlewad: Wata siin meie olleme!

36. Kes on tarkusse pannud süddame pohja? ehk kes on melele moistusse annud?

37. Kes woib tarkussega üllemaist pilwettest juttustada? ja kes woib taewa lähkrid wäljawallada,

38. Kui põrm kastetakse, et ta ühte jookseb, et pangad üks teise külge kinnihakkawad?

39. Woid sa hirmsa loukoera kätte saki aiada, ja noorte loukoerte himmo täita,

40. Kui nemmad pessades maas on, ja ommas maias warritsemas?

41. Kes walmistab kaarnale temma roga, kui ta poiad Jummala pole karjuwad, kui nemmad hulkuwad ilma sömatta?

39. Peatük.

Jummala immeasjad keiksuggu ellajatte polest.

1. Kas sa tead sedda aega, millal kaljosikkud talled tewad? Olled sa tähhele pannud kui hirwed on poegmas?

2. Olled sa üllesluggenud, mitto kuud nemmad tined on? ja tead sa nende poegmisse aega?

3. Nemmad tombawad enbid kõwweraks, ja lassewad ommad wassikad lõhkumissega wälja, ja sadawad ärra omma wallo;

4. Nende poiad kossuwad, nemmad sawad rammo wiljast, nemmad lähhäwad wälja ja ei tulle taggasi nende jure.

5. Kes on metseesli wallale lasknud? ja kes on metseesli juttad lahtipeästnud,

6. Kelle assemeks ma ollen laggedad maad seädnud, ja temma ellopaigaks pahhad nõmme maad?

7. Ta naerab liñna hulka, taggasundija mürrinat ei kule ta mitte.

8. Ta saab toidust mäggesid läbbikäies, ja nouab sedda keik tagga, mis haljas on.

9. Kas metsbärg wõttab sind tenida? Kas ta jääb õseks so sõime jure?

10. Kas sa woid metsbärja köiega waule sidduda? Kas ta äästab orromaad so järrele?

11. Woid sa ta peäle lota, et temmal suur rammo on, ja omma tö temma holeks jätta?

12. Kas sa ussud tedda, et ta so seemne koio sadab ja so reiallusesse koggub?

13. Kas sa sadad Kenanilinno waprad tiwad? Kas temmal on õiete tonekurre tiwa sulled ja uddo sulled?

14. Ta jättab ommad munnad ma peäle, ja lasseb neid põrmus sojaks sada,

15. Ja unnustab ärra, et jalg neid woib katkitallada, ja metsellajas neid woib katki peksta.
16. Ta on kowwa omma poegade wasto, kui ep olleks need mitte temma ommad; ta on ilma kartusseta, et ta waew raisko lähhäb.
17. Sest Jummal on tedda lasknud tarkusse ärraunnustada, ja ei olle temmale ühtegi moistust jagganud.
18. Sel aial kui ta lendo touseb, naerab ta hoost ja sedda, kes temma selgas.
19. Woid sa hobbosele wäe anda? Woid sa ta kaela ehhitada kange hirnumissega?
20. Woid sa tedda panna hüppama kui rohhotirtsud? Temma surelinne noorskaminne on hirmutus.
21. Ta tammub orgus ja on wägga rõmus rammus, ta lähhäb wälja söariistade wasto.
22. Ta naerab hirmo, ja ei kohku mitte, egga taggane moöga eest,
23. Temma wasto kolliseb noletup, hiilgawad pigid ja oddad.
24. Mürrinaga ja noorskamissega aiab ta mulda ülles, ja ei holi sest, et passunad hüüdwad.
25. Kui passunad waljuste hüüdwad, siis ütleb ta hiba! ja haistab kaugelt söddimist, pealikkutte mürristamist ja öiskamist.
26. Kas sinno moistusse läbbi kul sulled heidab, ja lautab ommad tiwad louna pole?
27. Kas so susanna peäle kotkas körgesse ülleslendab, ja teeb omma pessa körgesse?
28. Ta ellab ja jääb öseks kaljo peäle ja tuggewa kaljo ninna peäle.
29. Seält katsub ta roa järrele, ta silmad näwad kaugele.
30. Ja temma poiad rüpawad werd, ja kus mahhalödud kehhad, seäl on temma.

40. Peatük.

Jehowa suur wäggi tunnukse Peemoti ellajast.

1. Ja Jehowa räkis weel Jobile ja ütles:
2. Kas sünnib Keigewäggewamaga waidelda, kes karristab? Kes Jummalat nomis, se wastago!
3. Siis wastas Job Jehowale ja ütles:
4. Wata, ma ollen kui ei ühtegi; mis pean ma sulle kostma? Ma pannen omma käe omma su peäle.
5. Ütskord ollen ma räkinud, agga ei ma tahha mitte ennam räkida; ka kakskorda, agga ei ma ennam tahha.
6. Ja Jehowa wastas Jobile kange tule seest ja ütles:
7. Et panne ennesele wö wöle kui mees, ma tahhan sult küssida, ja anna sa mulle teäda.
8. Kas sa peaksid ka mo öigusse tühjaks teggema? Peaksid sa mind öälaks moistma, et sa woiksid öige olla?
9. On sul siis käsiwars kui Jummalal? ja woid sa mürristada heälega kui Temma?
10. Et ehhita ennast körgussega ja surussega, ja panne ennese ümber suurt au ja auustust!
11. Pilla laiale omma hirmus wihha, ja wata keige körkide peäle ja allanda neid.
12. Wata keige körkide peäle, rudju neid mahha, ja röhhu öälad ärra nende paikas.
13. Panne neid pörmo sisse hopis mahha, seu nende silmad kinni sallajas paikas.
14. Siis tahhan ka minna sind kita, et so parram kässi sulle woib abbi sata!
15. Et wata Peemoti, mis ma teinud ni hästi kui sind; rohto söob temma kui weis.
16. Et wata temma rammo, mis temma reite sees on, ja ta wägge mis temma köhho nawwas.
17. Ta aiab omma sawwa rüsi, mis muido ni kange kui seedripu, temma reite soned on ristati kasnud.
18. Temma luud on kui waskputked, ta kondid on kui raudpomid.
19. Temma on Jummala tede keigeüllem tö; kes tedda teinud, panni temmale moöga külge.
20. Mäed andwad temmale toidust, ja keik metsalissed mängiwad seäl.
21. Ta maggab warjoliste poösaste al, pilliroo reddus ja muddas.
22. Warjolissed poösad katwad tedda temma warjumisseks, temma ümber on jöe ränıblad.
23. Wata, kui jöggi temma ülle käib, siis temma ei wärrise mitte; ta on julge, ehk Jordan kül ta suhho kargab.
24. Kas woib kegi tedda kinniwötta temma nähhes? ehk köitega temma ninna läbbi pista?
25. Woid sa krokodilli öngega wäljatommata, ehk önge ja nöriga temma keelt alla wautada?
26. Woid sa körkja temma ninnasse panna, ja okkaga ta louad läbbiuristada?
27. Kas ta sind peaks paljo allandlik-

kult pallema? ehk peaks ta libbedaid san-
ne so wasto räkima?
28. Peaks ta soga seädusse teggema?
Jonaksid sinna tedda pärrissullaseks
wötta?
29. Woid sa temmaga mängida kui
linnoga, ehk tedda siddoda omma tüttar-
laste külge?
30. Kas kallameeste selts wöttab temma
pärrast sömaaia walmistada, ja tedda
kaupmeestele jaggada?
31. Woid sa temma nahha terrawa nool-
tega läbbi ja läbbi lasta, ja temma pea
ahhingiga?
32. Pista omma kässi ta külge; mötle
taplusse peäle, ei sa küll wötta ennam
sedda ette.

41. Peatük.

Missuggune Lewiatan ehk krokodil on.

1. Wata, selle lotus pettab tedda! Kas
ta ka, tedda nähhes, mahha heidab?
2. Eks ta olle wägga hirmus, kui tedda
üllesärratakse? Kes on siis se, kes minno
ees woib seista?
3. Kes on mo ette joudnud, et ma pean
temmale tassuma? Mis keige taewa al,
se on minno pärralt!
4. Ei ma tahha mitte wait olla temma
liikmetest, egga sest, mis ta surest ram-
must tulleks räkida, egga sest, kui illusa
wisiga temma on tehtud.
5. Kes on temma peälmisse katte ülles-
wötnud? Kes tahhab temma kahhekordse
suitse wahhele minna?
6. Kes on ta silmade wärrawad lahti-
teinud? Temma hammaste ümber on
hirmutus!
7. Temma kanged somuksed on körgid;
kui pitseriga kitsaste kinnipandud.
8. Üks on teise liggi, et tuul nende
wahhele ei sa käia.
9. Üks on teise külges kinni; nemmad
seiswad koos, ja ei lahku paigast ühhest
ärra.
10. Temma aewastamissed saatwad
walge paistma, ja temma silmad on kui
leido riipsud.
11. Ta suust käiwad otsego törwaksed
wälja, tulle säddemed kargawad wälja.
12. Ta ninna söörmist käib suits wäl-
ja, nenda kui kewast paiast ja katlast.
13. Temma öhk sütab söed pöllema, ja
temma suust käib tulleleek wälja.
14. Ta kaela jääb ikka tuggewus, ja
temma ees kargab hirm.
15. Ta tailihha kohhad on ühhes kinni,
se on kowwa ta peäl, ei se ligu.
16. Ta süddа on ni kowwa kui kiwwi,
ja ni kowwa kui alluminne weskikiwwi.
17. Kui ta touseb, siis kartwad wägge-
wad; temma murdmisse pärrast pögge-
newad nemmad ärra.
18. Kui ta peäle kipputakse möögaga, ei
se hakka temmasse, ei piik, ei wiskodda,
egga nool.
19. Ta peab rauda hölleks, ja waske
räppastand puuks.
20. Ei ammo nool ei sada tedda pögge-
nema; lingo kiwwid sawad temma wasto
körreks.
21. Wemblaid tulleb arwata temma
wasto körreks, ja ta naerab odda kär-
rinat.
22. Temma al on terrawad kiwwitük-
kid, temma teeb ennesele asseme terrawa
peäle, kui mudda peäle.
23. Ta teeb süggawa kohha kema kui
potti, ta teeb merre kui salwi.
24. Temma tagga on walge ta käimisse
koht, et innimene süggawust arwaks hallіks.
25. Ei olle pörmo peäl temma sarnast,
temma on tehtud, et ta ei kohku.
26. Ta watab keik, mis körge on, ta on
kunningaks keige surema metsaliste poe-
gade üllе.

42. Peatük.

Job allandab ennast Jehowa ees; saab önne kahhewörra.

1. Ja Job wastas Jehowale ja ütles:
2. Ma tean, et sa keik ärrendad, ja mitte
ühteainust möttet ei woi sinno eest
peita.
3. Kes on se, kes so nouu julgeb warjule
panna ilma moistussеta? Sepärrast ol-
len ma ülles räkinud, mis ma ei moista,
asjo, mis mulle wägga immelikkud ja
mis ma ei tunne.
4. Kule, pallun ma, siis tahhan minna
räkida; ma tahhan sult küssida, ja sinna
anna mulle sedda teäda.
5. Ma ollen sind kuulnud körwa kuul-
des, ja nüüd on mo silm sind näinud.
6. Sepärrast tahhan ma sedda pölgada
ja kahhetseda pörmus ja tuhkas!
7. Ja se sündis, pärrast kui Jehowa
need sannad Jobi wasto sai räkinud, et
Jehowa Temanimehhe Eliwasi wasto
ütles: Mo wihha on süttind pöllema
sinno wasto ja ko kahhe söbra wasto;
sest teie ep olle mitte nenda öigust räki-
nud, mis öige, kui mo sullane Job.
8. Sepärrast wötke nüüd ennesele seitse
wärsi ja seitse jära, ja minge mo sullase
Jobi jure, ohwerdage pöllletamisohw-

rid enneste eest, ja mo sullane Job pal-
lugo teie eest; sest temmast tahhan ma
luggu piddada, et ma teile mitte ei te teie
jölledust möda, sest teie ei olle mitte nen-
da minnust rääkinud, mis öige, kui mo
sullane Job.
9. Ja Temanimees Eliwas ja Suamees
Pildad ja Naamamees Sowar läksid ja
teggid sedda möda, kui Jehowa nende
wasto olli räkinud; ja Jehowa piddas
Jobist luggu.
10. Ja Jehowa pöris Jobi wangipöl-
we, kui ta omma söbrade eest pallus; ja
Jehowa tassus keik, mis Jobil olnud,
kahhewörra. Laul 97, 11.
11. Ja temma jure tullid keik ta wen-
nad, ja keik ta öed ja keik, kes tedda enne
ollid tunnud, ja wötsid temmaga temma
koias leiba, ja räkisid ärda melega tem-
maga ja trööstisid tedda keige se önne-
tusse pärrast, mis Jehowa olli temma
peäle saatnud; ja iggaüks andis temmale
ühhe sure rahhatükki, ja iggaüks ühhe
kuldrönga.
12. Ja Jehowa önnistas Jobi wimist
pölwe ennam kui ta essimest; ja temmal
ollid nelliteistkümmend tuhhat puddolo-
just, ja kuustuhhat kamelit, ja tuhhat pari
weilsid, ja tuhhat emmaeeslit.
13. Ja temmale sai seitse poega ja kolm
tüttart.
14. Ja ta panni ühhele nimme Jemima,
ja teisele nimme Ketsia, ja kolmandale
Kärennappuk.
15. Ja keigel seäl maal ei leitud mitte
ni illusat naesterahwast, kui Jobi tütred
ollid; ja nende issa andis neile pärris
ossa nende wendadega.
16. Ja pärrast sedda ellas Job sadda
ja nellikümmend aastat, ja näggi omma
lapsi ja omma laste lapsi, nelli pölwe.
17. Ja Job surri ärra wanna ja ella-
tand.

Jobi Ramato Ots.

Laulo-Ramat.

1. Laul.

Öppetusse laul, mis öige önnis, mis önneto pölli on.

1. Wägga önnis on innimenne, kes ei
käi öälatte nonu järrel, egga seisa pat-
tuste te peäl, egga istu pilkjatte tildas.
Laul 128, 1.
2. Waid kel hea meel on Jehowa kässo-
öppetussest, ja kes urib ta kässoöppetust
järrele ööd ja päwad. Laul 119, 1. n. t. s.
3. Siis on temma otsego pu, mis wee
soonte äre istutud, mis omma wilja an-
nab ommal aial, ja kelle lehhed ei pud-
dene; ja keik, mis ta wöttab tehha, läh-
häb korda. Jer. 17, 8. Jos. 1, 8.
4. Agga nenda ep olle öälad; waid
nemmad on kui hagganad, mis tuul laiale
aiab.
5. Sepärrast ei woi öälad mitte kohtus
seista, egga pattused öigette koggodusses.
6. Sest Jehowa tunneb öigette teed;
agga öälatte te lähhäb hukka. Matt. 7, 13.

2. Laul.

Laul, mis Kristusse kunningriki ette kulutab.

1. Mispärrast jooksewad pagganad
murdo kokko, ja rahwas mötlewad tühja?
2. Miks mailma kunningad seiswad
wasto, ja würstid peawad nonu üht-
lasi Jehowa ja temma woitud mehhe
wasto: Jes. 8, 10.
3. Et kiskugem katki nende juttad, ja
wiskagem ennestest ärra nende köied?
4. Kes taewas istub, naerab; Issand
irwitab neid. Öpp. Sann. 1, 26.
5. Siis wöttab ta räkida nende wasto
ommas wihhas, ja ommas kanges wih-
has neile hirmo tehha.
6. Agga minna ollen woidnud omma
Kunninga omma pühha Sioni mäe ülle.
7. Ma tahhan seädmissest juttustada:
Jehowa on mo wasto ütlelnud: Sa olled
mo Poeg, tänna ma sünnitasin sind.
8. Küssi minnult, siis tahhan ma pag-
ganad so pärrisossaks anda ja mailma
otsad so pärrandusseks.
9. Sa pead neid russuks peksma raud-
keppiga, kui pottiseppa riistad pead sa
neid katki wiskama.
10. Sepärrast teie kunningad, aiage
omma asjo targaste, teie mailma kohto-
moistjad, laske endid nomida.
11. Tenige Jehowat kartussega, ja olge
wägga röömsad wärrisemissega.
12. Andke sund Poiale, et ta mitte wih-
haseks ei sa, et teie hukka ei sa omma te
peäl; sest temma wihha süttib pea pölle-
ma; wägga önsad on keik, kes temma
jure kippuwad. 1 Sam. 10, 1.

3. Laul.

Pallumisse laul, et Jehowa waenlaste eest kaitseks.

1. Taweti laul kui ta omma poia Absalomi eest ärrapöggenes.
2 Sam. 15. 14. n. t. s.
2. Jehowa, kui paljo on mo waenlasi! Paljo seiswad mo wasto!
3. Paljo ütlewad mo hingele: Polle temmal abbi Jummala käest, Sela.
4. Agga sinna Jehowa olled üks kilp minno ees, minno au, ja kes mo pea üllestöstab. 1 Mos. 15. 1.
5. Omma heälega hüan ma Jehowa pole, ja ta wastab mulle omma pühha mäe peält, Sela.
6. Ma heitsin mahha ja uinusin maggama: ma ärkasin üles, sest Jehowa toetas mind.
7. Ei ma karda ni mitto kümmend tuhhat rahwa seast, kes ümberringi mo wasto pannewad. Laul 27. 3.
8. Touse üles, Jehowa, peästa mind, mo Jummal; sest sa lööd keik mo waenlasi loua peäle, sa murrad katki öälatte hambad.
9. Jehowa käes on ärrapeästminne, so rahwa peäle jägo sinno önnistus, Sela.

4. Laul.

Kinnitusse palwe, mailma laste tühhise ello wasto.

1. Taweti laul keeltega mängide peäl, üllema mängimehhele antud.
2. Kui ma hüan, siis wasta mulle, mo öigusse Jummal! kui kitsas kä olli, teggid sa mulle ruumi; olle mulle armolinne ja kule mo palwet.
3. Teie suurtsuggu mehhed, kui kaua peab mo au teotusseks ollema? kauaks armastate tühja, ja otsite wallet? Sela.
4. Agga moistke, et Jehowa tedda immelikkul wisil sadab, kes temma melest armas on; Jehowa kuleb, kui ma ta pole hüan.
5. Wärrisege, ärge tehke mitte patto; rägige ommas süddames ommas wodis, ja seiske rahho, Sela.
6. Ohwerdage öigusse ohwrid, ja lootke Jehowa peäle.
7. Paljo ütlewad: Kes annab meile head näha? Jehowa, tösta omma palle walgus meie peäle.
8. Sa olled ennam römo mo süddamesse annud, kui sel aial, kui teiste wilja ja nende wärsket wina paljo on.
9. Rahho sees tahhan ma ühtlasi mahhaheita ja uinuda maggama, sest sinna Jehowa üksi sadab, et ma julgeste woin ellada. Laul 3, 6.

5. Laul.

Kristi koggodusse palwe walleöppetajatte wasto.

1. Taweti laul, üllema mängimehhele antud, Nehilotimängi peäl.
2. Jehowa! wötta kuulda mo sanno, wötta ärramoista mo iggatsemisse.
3. Panne tähhele mo kissendamisse heält, minno kunningas ja mo Jummal, sest sind ma pallun.
4. Jehowa, kule warra mo heält, warra tahhan ma ennast so pole walmistada ja sind pitki silmi odata.
5. Sest sinna ep olle mitte Jummal, kel hea meel on öälussest; kes pahha, se ei woi so jures asset olla. Laul 34. 17.
6. Hullutajad ei jä so silma ette seisma, sa wihkad keik, kes nurjatumat tööd ettewötwad.
7. Sa hukkad neid ärra, kes wallet rägiwad, Jehowa melest on se hirmus, kel werresü, ja kes kawwal on.
8. Agga minna tahhan sinno sure helldusse pärrast so kotta minna, ja kummardada so pühha templi pole sinno kartusses.
Laul 84. 11.
9. Jehowa! juhhata mind ommas öigusses mo warritsejatte pärrast, te omma te mo ette tassasets.
10. Sest nende suus ep olle mitte, mis öige, nende seestpiddine on selge tiggedus; nende kurk on üks lahti haud, omma keelega libbawad nemmad.
11. Moista neid süallusets, Jummal, langego nemmad omma nouude pärrast; nende mitme ülleastmisse pärrast lükka neid ärra, sest nemmad pannewad so wasto.
12. Agga röömsad olgo keik, kes so jure kippuwad, iggaweste öiskago nemmad, sest sa warjad neid; ja römoga hüppago sinno sees need, kes so nimme armastawad.
13. Sest sinna Jehowa! önnistad öiget; hea melega ehhitad sa tedda nenda kui kilbiga.

6. Laul.

Ühhe abhastud süddame pattustpöörmisse palwe.

1. Taweti laul, üllema mängimehhele antud keeltega mängide peäl Seminiti wisi.
2. Jehowa! ärra nomi mind mitte ommas wihhas, ja ärra karrista mind mitte ommas tullises wihhas. Laul 38. 2.

3. Jehowa, olle mulle armolinne, sest ma ollen rammoto; te mind terweks, Jehowa, sest mo luudkondid wabbisewad.
4. Ja mo hinge röhhutakse mahha, ja sinna Jehowa! kui kaua?
5. Pöra, Jehowa! mo pole, kissu mo hing häddast wälja, peästa mind omma helduse pärrast.
6. Sest surmas ep olle sinnust mällestust; kes woib haudas sinno auu üllestunnistada? Jes. 38. 18.
7. Ma ollen ärrawässinud ommas äggamises, keige ö uiutan ma omma wodit, omma silmaweega leutan ma omma sängi.
8. Mo silmad on ärrakuinud melehaiguse pärrast, need on wannaks läinud keikide mo waenlaste pärrast. Laul 39. 12.
9. Tagganege minnust ärra keik, kes teie nurjatumat tööd tete, sest Jehowa kuleb mo nutmise heält.
10. Jehowa kuleb mo allandlikko palwet, Jehowa wöttab mo palwe wasto.
11. Sago keik mo waenlased häbbiks ja tundko suurt hirmo, tagganego nemmad ärra ja häbbenego äkkitselt.

7. Laul.

Palwe usso waenlaste ja taggakiusajatte wasto.

1. Taweti ahhastusse laul, mis ta laulis Jehowale, Kusimehhe, Jemini poia sannade pärrast. 2 Sam. 16. 5. 11.
2. Jehowa, mo Jummal, sinno jure kippun ma, peästa mind ärra keikide käest, kes mind taggakiusawad, ja kissu mind wälja.
3. Et ta mitte wahhest kui lowkoer mo hinge ei kissu, egga murra, kui ep olle peästjat.
4. Jehowa mo Jummal! ollen ma sedda teinud, ons köwwerus mo kässis,
5. Ollen ma tasunud kurja sellele, kes rahho moga piddand: (kül ma ollen enneminne peästnud se, kes mulle ilma aego kitsast teggi!)
6. Siis aiago waenlane mo hinge tagga, ja sago sedda kätte, ja tallago mo ello mahha, ja pango mo auu pörmo sisse mahha, Sela.
7. Touse ülles, Jehowa omma wihha sees, astu körgesse minno ahhastajatte hirmsa wihha pärrast, ja ärka ülles minno abbiks, kässi kohhut!
8. Rahwa koggodus seisab so ümber, pöra temma ülle taggasi körgesse!
9. Jehowa annab kohhut rahwale; moista mulle kohhut, Jehowa, mo öigusse järrele ja mo waggadusse järrele sündko mulle!
10. Löpko wahhest öälatte kurjus, ja kinnita öiget; sest sa katsud läbbi süddamed ja nerud, sa öige Jummal. Laul 139. 1. 2.
11. Mo kilp on Jummala jures, kes abbi sadab öiglastele süddamest; Laul 3. 4.
12. Jummal on öige kohtomoistja ja üks Jummal, kelle meel iggapääw wägga pahha,
13. Kui innimenne mitte ei pöra; siis wöttab ta omma mooka ihhuda, omma ammo tombab ta ülles ja walmistab sedda;
14. Ja walmistab temmale surma riistad; ta wöttab ommad noled seäda nende wasto, kes teisi kurjaste taggakiusawad.
15. Wata, temma on lapse waewas nurjatuma himmoga, ja on waewamissega käima peäl, ja kannab tuult ilmale.
16. Augo on ta kaewanud ja sedda öeldeks teinud, ja langeb omma ennese tehtud laewandusse.
17. Temma waewaminne peab ta pähhä jälle taggasi tullema, ja temma wäekauba tö ta pealae peäle mahhatullema.
18. Ma tahhan Jehowat aunustada temma öigusse eest, ja keigekörgema Jehowa nimme kites laulda.

8. Laul.

Kristusse alwast ja aupölwest ja kunningriigist.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud Kittitimängi peäl.
2. Oh Jehowa meie Issand! mis auulinne on so nimmi keiges mailmas, kes sa omma sure auu pannud ülle taewaste.
3. Noorte ja immewa laste suust olled sa ühhe wäe kindlaste seädnud ennese waenlaste pärrast, et sa piddid löppetama wihhamehhe ja se, kes püab kätte maksta. Matt. 21. 16.
4. Sest ma nään so taewast, so sörmede tööd, kuud ja tähti, mis sa olled walmistand:
5. Mis on waene innimenne, et sa temma peäle mötled? ja innimesse poeg, et sa temma eest hoolt kannad? Ebr. 7. 17. Laul 144. 3.
6. Kül sa olled tedda wähhä Jummalast lasnud allam olla: agga auu ja aunustussega wöttad sa tedda kui kroniga ehhitada. Matt. 27. 46. Ebr. 2. 6–9.
7. Sa olled tedda pannud wallitsema omma kätte tö ülle; keik olled sa temma jalge alla pannud:

8. Puddolojuksed ja härjad keik puhhas, ja ka metsa lojuksed:

9. Linnud, mis taewa al, ja kallad, mis merres, mis merre kohhad läbbikäiwad.

10. Oh Jehowa meie Issand! mis aulinne on so nimmi keiges mailmas.

9. Laul.

Tännolaul woimusse eest keige usso waenlaste peäle.

1. Taweti laul üllema mängimehhele, Mutlabeni körwas laulda.

2. Ma tahhan Jehowat kita keigest ommast süddamest, ma tahhan keiki ta immeasjo juttustada.

3. Ma tahhan römus olla ja römo pärrast öiskada sinno sees, ma tahhan so nimme kites laulda, sa Keigekörgem!

4. Et mo waenlased on taggasi läinud, nemmad on kommistand ja ärrakaddunud so palle eest.

5. Sest sa olled mo öigussele ja mo kohtoasjale otsusse teinud, sa olled kohtojärje peäl istnud, öigusse moistja!

6. Sa olled pagganaid söitelnud, sa olled öäla hukka saatnud, nende nimme olled sa ärrakustutand ikka ja iggaweste.

7. Sa waenlane! paljaks tehtud on so assemed iggaweste; ja sinna, Jummal, olled linnad ärrakitkunud, nende mällestus on kaddund nendega hopis.

8. Agga Jehowa jääb iggaweste, temma on omma aujärje walmistanud kohto tarwis. Laul 103, 19.

9. Ja ta isse moistab kohhut ilma male öigusses; ta sellatab rahwale kohtoasja ärra öiget wisi. Laul 96, 13.

10. Ja Jehowa on körge warjopaik waewalisele, körge warjopaik öigel aial, kui kitsas kä on. Laul 37, 39.

11. Sest lodawad so peäle, kes so nimme tundwad; sest ei sa olle neid mitte mahhajätnud, kes sind noudwad, Jehowa!

12. Kites laulge Jehowale, kes Sionis ellab, kulutage keige rahwa seas temma teggusid.

13. Sest ta kulab nende werresüüd järrele, nende peäle mötleb temma; ei ta unnusta mitte häddaliste kisjendamist ärra. 5 Mos. 32, 43.

14. Heida armo minno peäle, Jehowa, wata mo willetsusse peäle, mis mo wihhameestest tulleb, sinna, kes sa mind üllendad surma wärrawaist.

15. Siis tahhan ma juttustada keiki so kitust, ja Sioni tütre wärrawais wägga römsaks sada sinno abbi pärrast.

16. Pagganad on waunud senna auko, mis nemmad teinud; nende jalg on hakkand wörko, mis nemmad sallaja pannud. Laul 7, 10.

17. Kulus on Jehowa, et tä öigust teinud: öäl on wörgutud omma kätte tö sees; et mötle se peäle, Sela.

18. Öälad lähhäwad taggasi surma walda, keik pagganad, kes Jummala ärraunnustanud.

19. Sest waest ei unnustata mitte löpmatta ärra; kas willetsatte lotus peaks iggaweste hukkaminnema?

20. Touse üües, Jehowa, et innimenne mitte woimust ei sa; sago kohhus pagganatte peäle moistetud so palle ees.

21. Jehowa, panne hirmo nende peäle, et pagganad tunneksid, et nemmad waesed innimessed on, Sela.

10. Laul.

Ristikoggodusse palwe omma taggakiusajatte wasto.

1. Jehowa! mispärrast seisad sa ni kaugel, ja seisad warjul sel aial, kui kitsas kä?

2. Uhkusses kiusab öäl willetsat kurjaste tagga, et neid peab kinniwöetama nende kurja nouude läbbi, mis nemmad on ärramöttelnud.

3. Sest öäl kiitleb omma hinge iggatsemisse pärrast, ja ahne lahkub ärra, ja laimab Jehowat.

4. Öäl ei holi middagi; ta aiab omma ninna püsti; keik temma mötted on, et ep olle Jummalat.

5. Temma wisid tewad wallo iggal aial; sinno öiged nuhtlussed on körges temma melest ärra; keikide omma waenlaste wasto turtsub temma.

6. Ta mötleb ommas süddames: Ei minna küll köigu, ei ma sa pölwest pölweni kurja nähha.

7. Temma su on täis sajatamist ja pettust ja kawwalust; temma kele al on waewaminne ja nurjato tö. Rom. 3, 8.

8. Temma istub warritsemas ouede tagga, sallajas paikas tappab ta se, kes ilmasüta: temma silmad wahtiwad kehwa.

9. Temma warritseb sallajas paikas, nenda kui lonkoer ommas pessas, ta warritseb, et ta woiks tabbada willetsa, ta tabbab willetsa, kui ta tedda omma wörko tombab. Laul 37, 32.

10. Nenda röhhutakse, wautakse alla, ja langeb kehwade selts wäggewatte küünte alla.

11. Ta mötleb ommas süddames: Jum-

mal on teise ärraunnustanud, ta on om-mad silmad warjule pannud, ei ta nä ellades. Laul 94. 7–10. Job. 22. 13.

12. Touse üles, Jehowa, tösta omma käsi üles, oh Jummal: ärra unnusta mitte willetsaid ärra!

13. Mispärrast peab öäl Jummalat laimama? Ta mötleb ommas süddames, et sinna sest ei holi.

14. Kül sa nääd, sest sa watad waewa ja meleḥaigust, et sa kätte tassud omma käe läbbi; kehwa jättab so ḥolets, sinna olled waese lapse abbimees. Laul 68. 6.

15. Murra öälatte kässiwars katki, ja kula kurja öälust järrele, nenda et sa sedda teps ei leia.

16. Jehowa on kunningas ikka ja igga-weste, pagganad kadduwad temma ma peält ärra. Jer. 10. 10.

17. Häddaliste iggatsemist kuled sa Je-howa, nende süddant kinnitad sinna, so körw panneb täḥbele. Laul 145. 19.

18. Et sa kohḥut moistad waese lapsele ja waewalissele, et waene innimenne, kes mullast on, mitte ennam ei sa sinno wasto hakkada.

11. Laul.

Ussolaul, wagga hinge kinnitussets waenlaste wasto.

1. Taweti laul üllema mängimehḥele antud. Jehowa jure kippun minna! Kui-da teie siis mulle ütlete: Minne hullu-ma ommaste mäe peäle, kui lind; Laul 56. 8.

2. Sest wata, öälad tommawad ammo üles, nemmad seädwad ommad nooled nöri peäle, mustas pimmedas lasta neid, kes süddamest öiglased on;

3. Sest töe allussed kiskakse maḥha, mis woib se teḥha, kes öige?

4. Jehowa on ommas pühhas templis, Jehowal on ta aujärg taewas, temma silmad näwad sedda, ta silmalaud katsu-wad Adama lapsed läbbi.

5. Jehowa katsub läbbi öiglase, agga öälat, ja kes wäekauba tööd armastab, sedda wihkab Temma hing. Laul 5. 5.

6. Ta lassieb öälatte peäle sajddada jäm-medat raḥbet, tuld ja weewlit, ja körweta-ja tuul on nende ossa.
3 Mos. 29. 23. Jes. 13. 19.

7. Sest Jehowa on öige, ta armastab öigust, temma silmad waatwad öiglase peäle.

12. Laul.

Kaebdus, et walle söbrad suurt kahjo tewad.

1. Taweti laul kandle körwas laulda, mängimehḥele antud.

2. Sada abbi Jehowa! sest pühḥad on löpnud, ja ustawad on wähḥenend inni-messe laste seast. Jes. 57. 1. 2.

3. Nemmad rägiwad tühja üks teisega; nemmad rägiwad libbeda uultega, kaw-walast süddamest.

4. Kautago Jehowa ärra keik libbedad uled, keel, mis körki asjo rägib.

5. Kes ütlewad: Omma kelele tahhame meie woimust sata, meie uled on meie kä, kes on meile issandaks?

6. Agga et willetsaid ärraraisatakse, et waesed äggawad, taḥhan ma nüüd ülles-tousta, ütleb Jehowa, ma taḥhan abbi sata sellele, kelle wasto turtsutakse.
Jes. 66. 2.

7. Jehowa sönned on puhtad sönnad, kui selgeks sullatud höbbe sauese potti sees, mis seitsekorda ärrasullatud.

8. Sinna Jehowa! kaitsed neid, sa hoiad tedda sesinnatse pölwe raḥwa eest igga-weste. Laul 50. 15.

9. Öälad köndiwad torredaste keikis pai-kus ümber; agga Adama laste teotussets neid üllendakse. Opp. S. 28. 12.

13. Laul.

Kaebdus ja palwe hinge kurbdusses, kui kiusat[...].

1. Taweti laul üllema mängimeḥbele antud.

2. Kui kaua unnustad sinna mind ko-pis ärra, oh Jehowa! kui kaua panned sa ennese palle minno eest warjule?
Laul 77. 8.

3. Kui kaua pean ma nouu piddama ommas hinges, ja murret ommas süd-dames keige päwa? Kui kaua peab mo waenlane mo wasto ennast sureks töstma?

4. Wata seie, wasta mulle Jehowa mo Jummal! walgusta mo silmi, et ma ei uinu surma maggama.

5. Et mo waenlane ei ütle: ma ollen woimust ta peäle sanud! ja mo wastased ei sa wägga röömsaks, kui ma köigun.

6. Agga minna lodan so heldusse peäle, mo südda peab wägga röömsaks sama so abbi pärrast; ma taḥhan Jehowale laul-da, et ta mulle head teeb.

14. Laul.

Oppetus, et pat innimesst wägga rikkunud; abbi on tarwis.

1. Taweti laul üllema mängimehḥele antud. Öäl mötleb ommas süddames: ei polle Jummalat; nemmad tewad nurja-tumaid ja hirmsaid teggusid, ei olle sedda, kes head teeb. Laul 53. 2. n. t. j.

2. Jehowa watab taewast Adama laste peäle, et ta saaks nähha, kas kegi moistlik olleks, kes Jummalat nouaks;
3. Kas nemmad on keik ärratagganend? ühtlasi on nemmad läinud haisema; ei olle sedda, kes head teeb, ei ühtainustki.
4. Eks sedda ei tahha tunda keik need, kes nurjatumat tööd tewad, kes mo rahwast söwad, kui nemmad leiba söwad? Jehowat ei hüa nemmad mitte appi.
5. Agga siis tundwad nemmad suurt hirmo, kui Jummal on öigette seltsis.
6. Willetsa nouule tete teie häbbi, et Jehowa temma warjopaik on.
7. Kes sadab Sionist Israelile ärrapeästmisse? Kui Jehowa omma rahwa wangipölwe pörab, siis saab Jakob wäggä römsaks, Israel römustab.
Laul 53, 7.

15. Laul.

Öppetus, missuggune se on, kes armoriikis ellab.

1. Taweti laul. Jehowa! Kes woib sinnu woöraks tulla sinno telki? Kes peab assot ollema so pühha mäe peäl?
2. Kes ilmalaitmatta ellab ja öigust teeb, ja töt rägib ommast süddamest.
Jes. 33, 15. 16.
3. Kes keelt ei peksa, omma seltsimehhele kurja ei te, egga laimamist omma liggimehhe peäle wasto ei wötta.
1 Peetr. 3. 10. 11.
4. Kelle melest se on ärrapölgtud, kes Jummalast mikski ei pandud; agga kes auustab neid, kes Jehowat kartwad; kes ennese kahjuks wannub, ja ei taggane sest.
5. Kes omma rahha ei anna kasso peäle, egga meleheab ei wötta selle wasto, kes ilmasüta: kes sedda teeb, ei se köigu elladès.
Laul 72, 13. 14.

16. Laul.

Kristusse lannatamissest ja üllestousmissest.

1. Taweti kullatükki laul. Kaitse mind Jummal! sest ma kippun so jure.
2. Ma ollen Jehowale üttelnud: Minno Issand olled sinna, minno üllem hea; ilma sinnota ei olle middagi!
3 Kes pühhad ma peäl, neist mul üpris wägga hea meel on. Laul 147, 11.
4. Agga nende wallo läbhäb suremaks, kes woöra järrele tötwad: ei ma tahha ohwerdada nende werrisid jomaohwrid, egga nende nimmesid omma uulte peäle wötta.
5. Jehowa on mo jao ossa ja mo karrikas; sinna pead mo liso ossa ülles.
6. Nörid on mulle armsa paikade peäle langend, ka on pärris ossa illus mo melest.
7. Ma tahhan Jehowat kita, kes mulle nouu annud; ka igga öse öppetab mind mo südda.
8. Ma pean Jehowat allati omma silmade ees; et temma on mo parramal pool, sest ma ei woi köikuda.
9. Sepärrast römustab mo südda, ja mo hing on wägga römus, mo ihho peab ka hingama julgeste.
10. Sest sinna ei jätta mo hinge mitte hauda, egga salli, et se, kes so melest armas, peab ärramäddanemist näggema.
Ap. Tegg. 2, 27–31.
11. Sa olled mulle teäda annud ello teradda: römo on rohkeste so palle ees, löbbusaid asjo on so parramas käes löppematta.

17. Laul.

Kristusse ja temma ristikoggodusse palwelaul.

1. Taweti palwe. Kule, Jehowa, mo öigust, panne tähhele mo kanget hüüdmist, wötta mo palwet kuulda, mis ei tulle kawwalaist nultest.
2. Mo kohtomoistus tulgo sinno käest wälja, so silmad wadago öige wisi peäle.
Laul 43, 1.
3. Sa olled mo süddame läbbikatsnud, sa olled sedda öse tulnud katsma, sa olled mind ärrasullatand; ei sa polle middagi leidnud; ma ollen ettewötnud, et mo su ei pea ülleastuma. Laul 7, 10.
4. Innimeste teggemiste jures ollen ma so uulte sanna läbbi hoidnud ülleannetumatte teraddade eest.
5. Pea mo sammud hästi kinni omma teäälgede peäl, et mo jallad ei köigu.
6. Ma hüan so pole, sest sa wastad mulle, oh Jummal! käna omma körw mo pole, kule mo könnet.
7. Näita immelikkult omma heateggemissi, sinna, kes sa peästad neid, kes so jure kippuwad, nende pärrast, kes so parrama käe wasto seisawad.
8. Hoia mind kui silmaterrakest, mis silma munnas; omma tibade warjo alla panne mind warjule,
9. Öälatte eest, kes mind ärraraiskawad, mo werriwaenlaste eest, kes mo ümber piirwad.
10. Nemmad pannewad omma süddame kinni, omma suga rätiwad nemmad körkusega.
11. Nemmad tullewad nüüd meie ümber, kus meie jalla panneme; ommad

silmad pannewad nemmad sinna, et nemmad meid mahha aiawad.
12. Temma on otse nenda kui loukoer, kel himmo on murda, ja kui noor loukoer, kes maas seisab sallajas paikus.
13. Touse ülles Jehowa, joua temma ette, kömwerda tedda; peästa mo hing öäla käest omma moögaga,
14. Innimeste käest omma käega, oh Jehowa; innimeste käest, kes siit mailmast, kelle jaggo on siin ellus, kelle kõhbo sa täidad omma warraga, kelle lapsed rohkeste sawad, kes pannewad tallele omma laste lastele, mis neile üllejääb.
15. Minna saan so pallet nähha õigusses, kül ma saan keik rohkeste so näust, kui ma üllesärkan.

18. Laul.

Tännolaul, Jehowa abbi eest mitmesuggusses häddas.

1. Üllema mängimehhele antud, Jehowa sullase Taweti laul, kes sellesinnatse laulo sanno Jehowale räkis sel aial, kui Jehowa tedda keikide ta waenlaste käest ja Sauli käest olli ärrapeästnud,
2 Sam. 22, 1. n. t. s.
2. Siis ütles temma: Jehowa! sind armastan ma süddamest, minno wäggi;
3. Jehowa on mo kaljo, ja mo tuggew lin, ja mo ärrapeästja; mo Jummal on mo kaljo, kelle jure ma kippun, minno kilp ja mo abbisarw, mo kõrge warjopaik.
4. Ma hüan Jehowat appi, kes kitusse wäärt, siis peästetakse mind mo waenlaste käest ärra.
5. Surma nörid said mo ümber, ja pahharetti jöed teggid mulle hirmo.
6. Pörgohauda nörid tullid mo ümber, surma wörgutamisse paelad joudsid mo ette.
7. Kui mul kitsas kä olli, siis hüüdsin ma Jehowat appi ja kissendasin omma Jummala pole; ta kulis mo heält ommast templist, ja mo kissendaminne temma ees tulli temma kõrwu. Laul 50, 15.
8. Siis põrrus ja wabbises ma, ja mäe allussed wärrisesid ja põrrusid, kui ta wihha süttis põllema.
9. Suits tousis temma wihha seest, ja tulloke temma suust teggi laggedaks, ellawad söed põllesid temma seest.
Laul 97, 2—6.
10. Ja ta nötkutas taewast ja tulli mahha ja suur pimme olli ta jalge al.
11. Ja ta söitis Kerubi peäl ja lendis, ja ta lendis tule tibade peäl.
12. Pimmedusse panni ta ommaks warjuks, ennese ümberringi ommaks maiaks mustad weed, ja üllemad paksud pilwed.
Jes. 50, 2. 3.
13. Selgusse eest, temma ees, läksid ta paksud pilwed möda, rahhe ja tulle süttega.
14. Ja Jehowa panni pitkse taewas hüüdma, ja Keigekörgem andis omma heält kuulda rahhe ja tulle süttega.
15. Ja ta wiskas ommad noled mahha, ja pillas neid laiale, ja taples wälgoldmistega ja hirmutas neid.
16. Siis nähti wette hauad, ja mailma allussed ilmusid sinno söitlussest Jehowa! so ninna tule öhho pärrast.
17. Ta läkkitas üllewelt kõrgest, ta wöttis mind kätte, ta tombas mind surest weest wälja.
18. Ta peästis mind mo tuggewa waenlase käest ärra ja nende käest, kes mind wihkasid, et nemmad ollid tuggewamad mind.
19. Nemmad joudsid mo ette mo hukkatusse päwal, agga Jehowa olli mulle toeks;
20. Ja satis mind wälja laia ma peale, ta peästis mind ärra, sest temmal olli minnust hea meel. Jes. 62, 4.
21. Jehowa tassus mulle head mo õigust möda; mo kätte puhtust möda tassus ta mulle.
22. Sest ma hoian Jehowa teed, ja ep olle öälaste ommast Jummalast ärralahkund.
23. Sest keik temma kohtoseädussed on mo ees ja ta seädmisst ei tahha ma mitte ennesest ärralahhutada.
24. Ja ma tahhan temmaga täieste wagga olla, ja ennast lasta hoida omma patto himmo eest.
25. Siis Jehowa tassub mulle mo õigust möda, mo kätte puhtust möda, mis temma silma ees.
26. Wagga wasto näitad sa ennast wagga ollewad, täieste wagga mehhe wasto näitad sa ennast täieste wagga ollewad.
27. Puhta wasto näitad sa ennast puhta ollewad, ja põratsega woitled sa kui wastane. 3 Mos. 26, 23. 24.
28. Sest sinna peästad willetsat rahwast, ja allandad surelissi silmi.
29. Sest sinna walgustad mo lampi; Jehowa mo Jummal panneb mo pimmedusse paistma.
30. Sest sinnoga murran ma wäehulga mahha, ja omma Jummalaga kargan ma üllе müri. Laul 60, 14.

31. Jummala te on ilmalaitmatta, Jehowa sõnne on selgeks sullatud, ta on kilbiks keigile, kes ta jure kippuwad.
Laul 12, 7.
32. Sest kes mu on Jummal kui Jehowa? ja kes mu on kaljo kui meie Jummal?
33. Jummal panneb rammo mo wõle, ja teeb mo te tassaseks.
34. Ta teeb mo jallad emmahirwede jalge sarnatseks, ja panneb mind mo kõrge paikade peäle seisma.
35. Ta õppetab mo kässi sõddima, ja waotab waskammo mo käewarte alla.
36. Ja sa olled mulle omma abbi kilbi annud, ja so parram kässi toetab mind, ja so allandaminne teeb mind sureks.
Jak. 4, 6.
37. Sa teed mo alla laia maad mo sammule, et mo lupekfed ei liugu.
38. Ma tahhan omma waenlasi tagga aiada ja neid kätte sada, ja ei tahha enne taggasi tulla, kui ma neid saan ärrakautanud.
39. Ma tahhan neid mahha peksta, et nemmad ei pea woima üllestousta, nemmad peawad mo jalge alla langema.
40. Ja sa panned rammo mo wõle sõddimisse tarwis, sa teed, et minno alla enda lokko peawad need, kes mo wasto seisid.
41. Ja sa sadad, et mo waenlased mulle selja pöörwad, ja et ma neid, kes mind wihkawad, ärrakautan.
42. Nemmad kissendasid, agga ei olnud ärrapeästjat, Jehowa pole, agga ta ei wastand neile.
43. Ja ma tahhan neid pihhuks toukada kui tolmo tule ees; kui roja, mis ulitsatte peäl, tahhan ma neid rüüstada.
44. Sa peästad mind rahwa riidlemissest, sa panned mind pagganatte peaks; üks rahwas, mis ma ei tunnud, tenib mind.
45. Kõrwa kuuldes wõttawad nemmad mo sanna kuulda, woöra rahwa lapsed ka sawwalaste libbedad mo wasto.
46. Woöra rahwa lapsed puddenewad mahha, ja tullewad wärristes omma wangihoonist wälja.
47. Jehowa ellab, ja mo kaljo olgo kiidetud, ja mo önnistusse Jummal sago kõrgeks petud;
48. Jummal, kes mulle annab hästi kätte maksta, ja rahwa mo alla sadab.
49. Kes sa mind mo waenlaste käest peästad, sa üllendad mind ka nende käest, kes mo wasto seiswad, sa peästad mind ärra selle käest, kes wäggiwalda teeb.
50. Sepärrast tahhan ma, Jehowa, so auu üllestunnistada pagganatte seas, ja so nimmele kites laulda. Rom. 15, 9.
51. Kes omma kunninga önnistussed sureks teeb, ja head teeb omma woitud mehhele Tawetile ja temma soule iggaweste.

19. Laul.

Ettekulutamisse laul Kristusse armo õppetussest.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Taewad juttustawad Jummala auu, ja taewa lautus kulutab temma kätte tööd.
3. Pääw aiab päwale rohkeste sõnnet wälja, ja ö kulutab öle ülles, mis tulleb ärratunda. Rom. 1, 20.
4. Ei polle sõnnet egga sanno, kus nende heält ei peaks kuuldama.
5. Nende heäl käib keik ma läbbi ja nende sannad mailma otsani; päikessele on ta senna maia teinud. Rom. 10, 18.
6. Ja sesamma tulleb kui peigmees omma katte alt wälja, ta on rõmus kui wäggew mees, et ta teradda peab jooksma.
7. Temma wäljatulleminne on teisest taewa otsast, ja ta ümberpiirminne selle teisest otsast sadik, ja ep olle ühtegi ta pallawa eest warjul.
8. Jehowa kässoõppetus on laitmatta, ja jahhutab hinge, Jehowa tunnistus on tössine, ja teeb rummala targaks.
Laul 119, 50. 104. n. t. s.
9. Jehowa käskmissed on õiged, mis süddant rõmustawad: Jehowa käsk on selge, mis silmi walgustab.
10. Jehowa kartus on puhhas, mis ikka seisab; Jehowa kohtoseädussed on tõdde isse, õiged on nemmad hopis.
11. Neid tulleb ennam ihhaldada kui kulda, ja kui paljo selgemat kulda, ja nemmad on maggusamad kui messi ja kui messi, mis kerjede seest joseb.
Laul 119, 72. 103. 127.
12. Ka sinno sullast maenitsetakse nende läbbi; kui neid petakse, siis tulleb suur palk. Laul 106, 3. Ilm. 22, 14.
13. Kes moistab keik eksitussed ärra? Sallajast pattudest moista mind puhtaks.
14. Ka uhkist pattudest kela omma sullane ärra, et nemmad mo ülle ei wallitse; siis ollen ma laitmatta, ja ilmasüta mitmest ülleastumissest.
15. Olgo mo su sõnned ja mo süddame järrelemõtleminne so mele pärrast

sinno ees, Jehowa mo kaljo! ja mo lunnastaja!

20. Laul.

Palwe Kristusse kalli lunnastamisse tö pärrast.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Jehowa wötko sind kuulda sel päwal, kui kitsas kä; Jakobi Jummala nimmi pango sind kõrge warjopaika. Õpp. Sann. 18, 10.

3. Ta läkkitago sulle abbi seält pühhast paigast ja toetago sind Sionist.

4. Ta möttelgo keige so roaohwritte peäle, ja so pölletamisse ohwrit arwago ta raswaseks, Sela. Ebr. 5, 7.

5. Ta andko sulle, mis so süddа kutsub; ja lasko keik so nouu korda minna. Laul 21, 3. Laul 37, 4.

6. Siis tahhame sinno woimusse pärrast öiskada, ja omma Jummala nimmel lippo üllestösta: Jehowa tehko täieste keik, mis sa pallud. Laul 124, 8.

7. Nüüd tean minna, et Jehowa omma woitud mehhele abbi sadab; ta kuulgo tedda ommast pühhast taewast: temma parrama käe abbi tulleb sure wäega.

8. Ühhed lootwad wankritte, ja teised hooste peäle; agga meie mötleme Jehowa omma Jummala nimme peäle. Laul 44, 7. 8.

9. Nemmad on endid kokkoweddanud ja langenud; agga meie seisame püsti, ja olleme alles ollemas.

10. Jehowa sada abbi! kunningas wötko meid kuulda sel päwal, kui meie hüame. Laul 12, 2.

21. Laul.

Kristusse woimust waenlaste peäle kulutakse ette.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Jehowa! sinno tuggewusses römustab kunningas, ja kui wägga röömsaks saab temma so abbi pärrast!

3. Sa olled temmale temma süddame iggatsemisse järrele annud, ja mis ta omma uultega püab, ei polle sa keelnud, Sela. Laul 20, 5.

4. Sest sa jouad keigesuggust hea önnega temma ette; sa panned kroni selgemast kullast ta pähhä. Laul 132, 18.

5. Ello on ta sinno käest pallunud, sa olled temmale sedda annud, pitka ea ikka ja iggaweste.

6. Suur on temma au sinno abbi pärrast, suurt auu ja auustust olled sa ta peäle pannud.

7. Sest sa panned tedda sureks önneks iggawesieks aiaks: sa teed tedda röömsaks omma palle römoga.

8. Sest kunningas lodab Jehowa peäle, ja Keigekörgema heldusse läbbi ei köigu ta mitte.

9. Kül sinno kässi leiab keik so waenlased, kül so parram kässi leiab neid, kes sind wihkawad. Luk. 19, 27.

10. Sa teed neid petsahjo sarnatseks, mis kööb, sel aial kui sa kätte nääd; Jehowa nelab neid omma wihha sees ärra, ja tulloke pölletab neid ärra. Malak. 3, 19.

11. Nende suggurwössad hukkad sa ma peält ärra, ja nende sou innimeste laste seast. Matt. 3, 10.

12. Sest nemmad on püüdnud kurja sulle tehha; nemmad on kurja nouu piddanud, agga neil ep olnud joudo. 1 Mos. 50, 20.

13. Sest ja teed, et nemmad selja pöörwad, omma ammo nöriga taotad sa nende wasto silmi.

14. Tösta ennast körgeks, Jehowa! ommas tuggewusses: meie tahhame laulda ja kites laulda sinno woimust.

22. Laul.

Ettekulutaminne Kristusse kannatamissest ja [illegible]

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud emmase hirwe pärrast, mis keige aial aetakse.

2. Mo Jummal! mo Jummal! mispärrast olled sa mind mahhajätnud? Mo oigamisse sannad on kaugel minno abbisamissest ärra. Matt. 27, 46.

3. Mo Jummal! päwal hüan minna, agga sa ei wasta! ja öiegi ei olle minna mitte wait.

4. Agga sa olled pühha, kes sa ellad Israeli kitusse-laulude seas. 4 Mos. 35, 34. Esek. 37, 27.

5. Sinno peäle lootsid meie wannemad, nemmad lootsid, ja sa peästsid neid ärra.

6. Sinno pole kissendasid nemmad ja peäsid, sinno peäle lootsid nemmad, ja ei sanud häbbisse. Laul 23, 2. 3.

7. Agga minna ollen ussikenne, ja ei mitte mees, innimeste teotus, ja ei mikski pandud rahwa melest. Jes. 53, 3.

8. Keik, kes mind näwad, hirwitawad mind; nemmad aiawad su ammuli, ja wangutawad pead.

9. Ta on ikka Jehowa peäle omma asja weretanud, se peästko tedda, temma kiskugo tedda häddast wälja, kui temmal hea meel temmast on.

10. Sest sa olled se, kes mind emma ihhust wäljasaatnud, ja lotust mulle annud mo emma rindus. Laul 71, 6.

11. Sinno peäle ollen ma heidetud lapsekeiast, mo emma ihhust olled sinna mo Jummal.

12. Ärra olle kaugel minnust ärra, sest hädda on liggi, et ep olle abbimeest.

13. Paljo wärsa on mo ümber tulnud, Basani sönnid on mo ümber piirnud.

14. Nemmad on mo wasto omma suud ammutanud, kui loukoer, mis murrab ja mörrab.

15. Kui wessi ollen ma ärrawallatud, ja keik mo luud kondid on ühhest ärralahkund; mo südda on sanud kui meewahha, ta on ärrasullanud mo sissikondas.

16. Mo rammo on kui pottitük ärrakuiwanud, ja minno keel on mo sulae külges kinni, ja sa panned mind surma pörmo.

17. Sest koerad on mo ümber tulnud, tiggedatte selts on mo ümber piirnud; minno käed ja mo jallad on nemmad läbbi uristand.

18. Keik ommad luud kondid woin ma ärralugged: nemmad wahhiwad ja watawad mo peäle.

19. Nemmad jaggawad mo rided issekeskis, ja mo kue pärrast heidawad nemmad liisko. Joan. 19, 23. 24.

20. Agga sinna, Jehowa, ärra olle mitte kaugel; minno wäggi, tötta mulle appi.

21. Peästa mo hing moögast, koera käest mo hing, mis üksik on.

22. Peästa mind loukoera suust, ja kule, ja te mind lahti metshärja sarwedest.

23. Ma tahhan so nimme omma wendadele juttustada, kesk koggodusse sees tahhan ma sind kita. Ebr. 2, 11. 12.

24. Teie, kes Jehowat kardate, kiitke tedda, keik Jakobi suggu! austage tedda, ja keik Israeli suggu! kartke tedda.

25. Sest temma ep olle mitte laitnud egga läilaks piddand willetsa willetsust, ja ep olle mitte omma silmi temma eest warjule pannud, waid on kuulnud, kui ta temma pole kissendas. Joan. 11, 42.

26. Sinnust peab mo kitus ollema; sures koggodusses tahhan ma ommad tootussed tasuda nende ees, kes tedda kartwad.

27. Häddalissed peawad söma ja küll sama, Jehowat peawad kiitma, kes tedda nöudwad; teie südda peab iggaweste ellama. Matt. 11, 28. 29.

28. Keik ma otsad peawad mele tulletama, ja Jehowa pole pöörma, ja sinno ette peawad keik pagganatte suggawössad kummardama.

29. Sest Jehowa pärralt on kunningriik, ja ta wallitseb pagganatte seas.

30. Keik wäggewad ma peäl peawad söma ja kummardama; temma ette peawad pölwili mahhaheitma keik, kes pörmo sisse allalähhäwad, ja kes omma hinge ellus ei woind piddada.

31. Mo suggu peab tedda tenima, sedda peab Issanda ommaks pölwest pölweni arwatama.

32. Nemmad tullewad ja kulutawad temma tössidust tullewa pölwe rahwale, mis temma on teinud.

23. Laul.

Kristusse kallist ja ustawast karjatse ammetist.

1. Taweti laul. Jehowa on mo karjane, ei mulle polle ühtegi waia. Joan. 10, 14.

2. Nore rohho made peäle assutab ta mind, ta sadab mind hingamisse wee jure.

3. Ta jahhutab mo hinge, ta sadab mind öigusse jälgede peäle, omma nimme pärrast. Jer. 31, 25. Matt. 11, 28.

4. Ka siis, kui ma käin surma warjo orgus, ei karda ma kurja, sest et sinna moga olled; sinno kep ja so sau, needsammad trööstiwad mind. Luk. 12, 32.

5. Sa walmistad mo ette ühhe laua mo waenlaste nähhes; sa woiad mo pead öliga, mo karrikas on hästi täis.

6. Headus ja heldus agga peawad mind tagga aiama keige mo ello aia, ja ma jään Jehowa kotta kauaks aiaks. Joan. 10, 10.

24. Laul.

Kristusse kunningrigist, ja neist, kes temma allamad.

1. Taweti laul. Jehowa pärralt on ma ja selle täius, mailm ja kes seäl peäl ellawad.

2. Sest temma isse on temma allusse pannud merrede äre, ja jöggede äre on ta sedda kinnitand. Kolos. 1, 15. 16.

3. Kes lähhäb üles Jehowa mäe peäle, ja kes jääb seisma ta pühha paiga peäle? Laul 15, 1. 2.

4. Kelle käed ilmasüta, ja kelle südda puhhas, kelle hing tühja ei himmusta, egga pettisel wisil ei wannu:

5. Se peab önne sama Jehowa käest, ja armo annid omma önnistusse Jummala käest.

6. Se on se pölwe rahwas, kes tedda

noudwad, kes so pallet otsiwad, Jakobi suggu on se, Sela.

7. Teie wärrawad! tõstke ommad pead ülles, ja teie iggawessed uksed! laske endid üllestõsta, et auu kunningas woib sissetulla. Laul 68, 5.

8. Kes on se auu kunningas? Jehowa, tuggew ja wäggew Jehowa, wäggew sõas.

9. Teie wärrawad! tõstke ommad pead ülles ja teie iggawessed uksed! tõstke endid ülles, et auu kunningas woib sissetulla.

10. Kes on sesamma auu kunningas? wäggede Jehowa, sesamma on auu kunningas, Sela.

25. Laul.

Jehowa käest pallutakse juhhatamist, armo, ja abbi.

1. Taweti laul. Jehowa! sinno pole ma tõstan omma hinge.

2. Mo Jummal! sinno peäle lodan ma, ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada, ärra lasse mo waenlasi mitte rõmoga hüppada minno pärrast.

3. Ei sa ka mitte häbbisse ei ükski neist, kes sind otawad; häbbisse sawad ussopölgjad sallalikkud.

4. Jehowa! anna mulle teäda ommad teed, öppeta mulle omma teraddasid. Laul 27, 11.

5. Sada mind käima ommas tões ja öppeta mind; sest sinna olled mo önnistusse Jummal, sind ma otan keige päwa.

6. Mötle, Jehowa! omma mitmesugguse hallastusse ja omma helduste peäle, sest need on iggawessest aiast.

7. Ärra mötle mitte mo nore ea pattude peäle egga mo üllearstmiste peäle; omma heldusse järrele mötle sinna mo peäle, omma headusse pärrast, oh Jehowa!

8. Hea ja öiglane on Jehowa, sepärrast sadab temma ärraeksinud jälle te peäle.

9. Ta sadab allandlikkud käima, nenda kui kohhus ja öppetab allandlikkusi omma tele.

10. Keik Jehowa teraad on heldus ja tödde neile, kes ta seädust ja temma tunnistussi piddawad.

11. Omma nimme pärrast, Jehowa, et anna andeks mo üllekohhus, sest sedda on paljo.

12. Kes on se mees, kes Jehowat kardab? ta öppetab tedda tele, mis ta peab ärrawallitsema. Laul 32, 8.

13. Temma hing peab allati hea pölwe jäma, ja ta suggu peab ma pärrima.

14. Jehowa sallaja assi on neil, kes tedda kartwad, ja ta seädus, et ta sedda neile tahhab teäda anda. Matt. 13, 11.

15. Mo silmad on allati Jehowa pole, sest temma sadab mo jallad wörgust wälja.

16. Wata mo peäle, ja olle mulle armolinne, sest üksik ja willets ollen minna.

17. Mo süddame kitsitussed on endid laiale lautand; sada mind wälja mo mitmesugguse abbastusse seest.

18. Wata mo willetsust ja mo waewa, ja anna andeks keik mo pattud.

19. Wata mo waenlasi, et neid paljo on, kes mind wihkawad wäggiwaldse wihhawaenoga.

20. Hoia mo hinge ja peästa mind; ärra lasse mind mitte häbbisse sada, sest ma kippun so jure.

21. Ilmalaitmatta ja öiglane meel hoidko mind, sest ma otan sind.

22. Lunnasta oh Jummal! Israel keigest temma kitsikussest.

26. Laul.

Tawet pallub abbi, ja tunnistab, et ta on ilmasüta.

1. Taweti laul. Moista mulle kohhut Jehowa! sest ma ellan ommas laitmatta meles, ja lodan Jehowa peäle, sepärrast ei liugu ma mitte.

2. Katsu mind läbbi Jehowa! ja kiusa mind, sullata mo nerud ja mo südda. Laul 139, 23.

3. Sest so heldus on mo silma ees, ja ma könnin sinno tõe sees.

4. Ei ma olle istunud Jummala pölgjatte inimeste jures, ja sallalikkudega ei käi ma mitte ümber.

5. Ma wihkan tiggedatte seltsi, ja öälatte jures ei istu ma mitte. Tit. 3, 10. 11.

6. Ma pessen omma kässi ilmasüta elloga, ja käin so altari ümber, oh Jehowa!

7. Et ma lassen tännamisse healt kulda, ja juttustan keiki so immeasjo.

8. Jehowa! ma armastan so koia elloasset ja sinno aumaia paika. Laul 27, 4.

9. Ärra korrista mo hinge mitte ärra pattustega, egga mo ello nende meestega, kel werre sü.

10. Kelle kässis on wägga pahha tö, ja kelle parram kässi täis meleheab on.

11. Agga minna tahhan weel ellada ommas laitmatta meles; lunnasta mind, ja olle mulle armolinne.

12. Mo jalg seisab tassase te peäl, koggodusste sees tahhan ma sind kita, oh Jehowa!

27. Laul.

Usklikko hinge ustlik palwe ja rõmus lotus.

1. Taweti laul. Jehowa on mo walgus ja mo abbi, keddа pean ma kartma? Jehowa on mo ello kinnitus, kelle pärrast pean ma wärrisema?

Laul 91, 1. n. t. s.

2. Kui tiggedad mo liggi tullid, et nemmad saaksid mo libha süa, mo wihhamehhed ja mo waenlased, nemmad kommistasid ja langesid mahha.

3. Kui sõawäggi leri mo wasto peaks ülleslöma, ei karda siiski mitte mo süddа; kui sõdda mo wasto touseb, siis lodan minna temma peäle. Laul 3, 7.

4. Üht asja ollen ma Jehowa käest pallunud, sedda ma otsin, et ma saaksin jäda Jehowa kotta keige omma ello aia, et ma saaksin nähha Jehowa lõbbusaid wisisid, ja temma templis neid järrelearwada.

5. Sest ta peidab mind eest ärra omma maiasse kurja aial; ta panneb mind warjule omma telgi warjopaika, ta tõstab mind ülles kaljo peäle. Laul 31, 21.

6. Ja nüüd peab mo pea sama üllestöstetud mo waenlaste ülle, kes mo ümberringi, ja ma tahhan temma telkis ohwerdada õiskamisse ohwrid; ma tahhan laulda ja kites laulda Jehowale.

7. Jehowa! kule mo heält, kui ma hüan, ja olle mulle armolinne ja wasta mulle.

8. Mo süddа ütleb sulle, et sa öölnud: Otsige mo pallet; siis otsin ma, Jehowa, sinno pallet.

9. Ärra panne omma pallet mitte mo eest warjule, ärra lükka omma sullast mitte ärra wihha sees: sa olled mo abbi olnud, ärra anna mind mitte ärra, ja ärra jätta mind mahha, mo õnnistusse Jummal.

10. Sest mo issa ja mo emma on mind mahhajätnud, agga Jehowa on mind korristanud.

11. Õppeta mind Jehowa! omma tele, ja juhhata mind tassase teraa peäle mo wärritsejatte pärrast. Laul 25, 4. ja 86, 11.

12. Ärra anna mind mitte mo wihhameeste melewalda; sest mo wasto on tousnud walle tunnistusmehhi, kes wihhast turtsuwad.

13. Ma ussun, et ma weel pean rõmoga Jehowa headust näggema ellawatte ma peäl.

14. Ota Jehowat, olle wahwa, siis kinnitab ta sinno süddant, oh! ota Jehowat! Laul 31, 25.

28. Laul.

Usklikkude wiis, kui Jehowa õälatte kätte maksab.

1. Taweti laul. Sinno pole, Jehowa, hüan minna, mo kaljo! Ärra olle mitte wait mo wasto! et, kui sa mo wasto sanna ei lausu, minna wahhest nende sarnatseks ei sa, kes allalähhäwad auko.

Laul 143, 7.

2. Kule mo allandlikko palwette heält, kui ma sinno pole kissendan, kui ma ommad käed üllestöstan so pühha hone pühhama paiga wasto. Ewes. 6, 18.

3. Ärra kissu mind ärra õälattega ja nendega kes nurjatumat tööd tewad; kes rahho räkiwad omma liggimestega, agga nende süddames on kurjus.

4. Anna neile nende teggemist möda, ja nende kurje teggusid möda; nende kätte tö järrele anna neile, maksa jälle nende kätte, mis nemmad wäärt on.

5. Sest nemmad ei panne tähhele Jehowa teggemissi, egga temma kätte tööd; ta kissub neid mahha, ja ei ehhita neid mitte ülles.

6. Kidetud olgo Jehowa, sest ta on kuulnud mo allandlikko palwette heält.

7. Jehowa on mo tuggewus ja mo kilp, temma peäle lodab mo süddа ja mulle on abbi tulnud; ja mo süddа hüppab rõmo pärrast, ja ma tahhan omma lauloga temma auu üllestunnistada. Jes. 12, 2.

8. Jehowa on neile tuggewusseks, ja keige omma woitud mehhe õnnistusse kinnitus on ta isse.

9. Sada omma rahwale abbi, ja õnnista omma pärris ossa, ja hoia neid kui karjane, ja üllenda neid iggawesseks aiaks. Laul 29, 11.

29. Laul.

Õppetus, kui wäggew Jehowa sanna on, ka mürristamisse läbbi.

1. Taweti laul. Andke Jehowale teie wäggewad, andke Jehowale auu ja tuggewust. Laul 96, 7. 8.

2. Andke Jehowale temma nimme auu, pühhas ehtes kummardage Jehowat.

Laul 72, 11. 12.

3. Jehowa heäl on wette peäl; auu Jummal panneb pittse hüüdma, Jehowa, kes suurte wette peäl on.

4. Jehowa heäl käib rammoga, Jehowa heäl auustussega.

5. Jehowa heäl murrab katki sedri puud, ja Jehowa murrab katki Libanoni sedrid.

6. Ja sadab neid kargama kui wassika, Libanoni ja Sirjoni nenda kui metshärja poia.

7. Jehowa heäl raiub läbbi, kui tullelegid.
8. Jehowa heäl sadab körwele lapsewaewa, Jehowa sadab Kadesi körwele lapsewaewa.
9. Jehowa heäl sadab emmahirwed poegema, ja teeb metsad paljaks; agga temma templis ütleb keik ta rahwas: Au olgo.
10. Jehowa istub weeupputust saatmas, ja Jehowa jääb kunningaks iggawesseks aiaks.
11. Jehowa annab tuggewust omma rahwale, Jehowa önnistab omma rahwast rahhoga. Jes. 40, 29–31.

30. Laul.

Kitus ja tänno, kui kurbdusseft röôm jälle tulleb.

1. Taweti koia pühhitsemisse laul ja luggu.
2. Ma tahhan sind Jehowa! sureks tösta, sest sa olled mind ärrapeästnud, ja sa polle mo waenlasi mitte mo pärrast römustand.
3. Jehowa mo Jummal ma ollen so pole kissendanud, ja sa olled mind terweks teinud.
4. Jehowa! sa olled mo hinge saatnud üllestullema surmawallust, sa olled mind ellus piddanud, et ma mitte allaläinud auko. Laul 116, 3. 4.
5. Kites laulge Jehowale teie, kes temma meleft armsad, ja tunnistage ta au ülles, temma pühhastusse mällestust. Laul 97, 12.
6. Sest temma wihha on silmapilkmisseks; agga hea ello on ta heast meleft; öhto jääb nut ömaiale, agga hommiko on öiskaminne. Jes. 54, 7. 8.
7. Agga minna mötlesin, kui mul waikne assi olli: Ei ma sa ellades köikuda.
8. Jehowa! omma hea mele pärrast pannid sa mo mäe tuggewaste seisma: kui sa omma palle warjule pannid, siis tundsin ma hirmo.
9. Jehowa! sinno pole hüan minna, ja pallun Jehowat allandlikkult.
10. Mis kasso on mo werreft, kui ma allalähbän hauda? Kas pörm wöttab so au üllestunnistada? Kas ta wöttab so töt kulutada?
11. Kule Jehowa, ja olle mulle armolinne, olle mulle abbimehheks, Jehowa.
12. Sa olled mulle mo kaebdusse pöörnud römomängiks; sa olled mo kottiride seljast ärrawötnud ja römo mo wöle pannud.
13. Mo hing peab sind kites laulma: ja ei mitte wait jäma; Jehowa mo Jummal, sind tahhan ma auustada iggawesseks aiaks.

31. Laul.

Taweti ja Kristusse kindel lotus kannatamisse aial.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Sinno jure kippun ma, Jehowa! ärra lasse mind häbbisse sada ei ellades, omma öigusse pärrast peästa mind. Laul 25, 2.
3. Pöra omma körw mo pole, kissu mind ussinaste wälja, olle mulle tuggewaks kaljuks, kindlaks koiaks, ja sada mulle abbi. Laul 71, 2. 3.
4. Sest sinna olled mo kaljo ja mo tuggew kants, ja omma nimme pärrast juhhata mind ja sada mind.
5. Sada mind wörgust wälja, mis nemmad mulle sallaja pannud, sest sinna olled mo kinnitus.
6. Sinno kätte pannen ma tallele omma waimo, sa olled mind lunnastand, oh Jehowa, sa töe Jummal!
7. Ma wihkan neid, kes ebbausko piddawad, agga minna lodan Jehowa peäle.
8. Ma ollen wägga römus ja römustan so heldusse pärrast, et sa watad mo willetsusse peäle: sa tunned, kui mo hingel wägga kitsas kä on.
9. Ja sinna ei anna mind mitte kinni waenlase kätte, sa olled mo jallad pannud seisma laia ma peäle.
10. Olle mulle armolinne Jehowa! sest mul on kitsas kä; melehaigusse pärrast on ärrakuinud mo silmad, minno hing ja mo ihho.
11. Sest mo ello on ärra kullunud murres ja mo aastad öhkamisses; mo rammo on ärralangend mo üllekohto pärrast, ja mo luud kondid ärrakuinud. Laul 39. 12.
12. Keikide omma wihhameeste pärrast ollen ma sanud ka omma naabrile teotusseks üpris wägga, ja hirmuks omma tutwattele; kes mind näwad wäljas, need pöggenewad mo eest ärra.
13. Ma ollen süddameft ärraunnustud kui üks surnud, ma ollen sanud kui üks hukkaläinud riist.
14. Sest ma ollen kuulnud mitme pahha könnet, keikipiddi on kartust; et nemmad ühtlasi mo wasto nou peawad; nemmad mötlewad mo hinge käest ärrawötta.
15. Agga minna lodan sinno peäle, Jehowa! ma ütlen: Sinna olled mo Jummal.

16. Sinno kä on keik mo aeg, peästa mind mo waenlaste ja mo taggaaiajatte käest.
17. Lasse omma palle paista omma sullase peäle, sada mulle abbi omma helduse läbbi.
18. Jehowa! ärra lasse mind mitte häbbisse sada, sest ma hüan sind appi; lasse öälad häbbisse sada, olgo nemmad wait surma walda minnes.
19. Piddago walskid uled su kinni, kes öige wasto räkiwad waljusid sanno surussega ja pölgdussega.
20. Kui suur on sinno headus, mis sa tallele pannud neile, kes sind kartwad, mis sa olled teinud neile, kes so jure kippanud innimeste laste nähhes. Laul 17, 7.
21. Sa panned neid warjule omma palle warjo alla iggaühhe kawwala nouu eest; sa peidad neid ühhe maiasse eest ärra keelte rio eest.
22. Kiddetud olgo Jehowa, et ta omma heldust immelikko wisi mulle on üllesnäitnud, kui ühhes tuggewas linnas.
23. Ja ma ütlesin ommas wärrisemisses: Ma ollen ärraleigatud so silma eest; siiski tuled sa mo allandlikko pallumisse peäle, kui ma sinno pole kissendan.
Laul 116, 11.
24. Armastage Jehowat keik, kes temma melest armsad; Jehowa hoiab tössiseid, agga ta maksab rohkeste selle kätte, kes jurrustab.
25. Olge wahwad, siis teeb temma teie süddame tuggewaks, keik, kes teie Jehowa peäle lodate.

32. Laul.

Mele parrandamissest, ja patto andeksandmissest.

1. Taweti öppetusse laul. Wägga önnis on se, kelle ülleastminne on andeks antud, kelle pat on kinnikaetud.
Rom. 4, 7. 8.
2. Wägga önnis on innimenne, kellele Jehowa üllekohhut ei arwa süüks, ja kelle waimo sees ei olle kawwalust.
3. Kui ma patto kinnipiddasin, siis läksid mo luud kondid wannaks iggapääw minno oigamisse pärrast.
4. Sest so kässi olli raske mo peäl ööd ja päwad, mo toidusse rammo on ärramuud otsego suise pouua läbbi, Sela.
5. Omma patto andsin ma sulle teäda, ja omma üllekohhut ep olle ma kinnikatnud; mo ütlesin: Ma tahhan isseennese peäle ommad ülleastmissed tunnistada Jehowale; siis andsid sinna mo patto üllekohto andeks, Sela. Öpp. Sann. 28, 13.

6. Sepärrast wöttwad sind palluba keik waggad armo aial; töeste, kui suur wessi tousseb, ei ullata se nende liggi.
7. Sinna olled mulle warjuks, sa hoiad mind abbastusse eest; sa annad mulle rohkeste römoga laulda, et sa mind peästad, Sela.
8. Sa ütled: Ma tahhan sind targaks tehha, ja sulle öppetada teed, mis sa pead käima, ma tahhan sulle nouu anda omma silmaga sind juhhatades. Laul 25, 12.
9. Ärge olge kui hobbone, kui hobbo-esel; need on moistmatta; nende suus on sulissed ja waljad, neid taltsiks tehha, ei nemmad muido ei tulle so liggi.
Öpp. Sann. 26, 3.
10. Paljo wallo on öälal: agga kes Jehowa peäle lodab, saab rohkeste heldust.
Jes. 48, 22.
11. Römustage Jehowa sees, ja olge wägga röömsad, teie öiged! ja laulge röömsaste keik, kes süddamest öiglased ollete. Wilipp. 4, 4.

33. Laul.

Ustlikkud kiitwad Jummala heateggemist.

1. Laulge röömsaste, teie öiged! Jehowa sees, öiglastele on kitus üks kaunis asji.
2. Tunnistage Jehowa auu külles kandlega, kümne kele nablimängiga, laulge temmale kites. Ewes. 5, 20.
3. Laulge temmale uus laul, mängige hästi keelte peäl öiskamissega.
Luk. 1, 46. 47.
4. Sest Jehowa sanna on öige, ja keik temma tö on tössidusses. 2 Kor. 1, 20.
5. Temma armastab öigust ja kohhut, ma on täis Jehowa heldust.
6. Jehowa sanna läbbi on taewad tehtud, ja temma su Waimo läbbi keik nende wäggi. 1 Mos. 1, 1. Laul 102, 26.
7. Kes merre wee koggub kui hunnikusse, kes merre hauad panneb wee warrandusse paiguks.
8. Keik ma kartko Jehowat, keik, kes mailma peäl ellawad, kartko tedda.
9. Kui temma ütleb, siis se sünnib; kui temma kässib, siis se seisab walmis.
1 Mos. 1, 3. Laul 148, 5.
10. Jehowa teeb pagganatte nouu tühjaks, ta kelab ärra rahwa mötlemissed.
Job. 5, 13. 14.
11. Jehowa nou jääb seisma iggawesté, temma süddame mötted pölwest pölweni.
12. Wägga önnis on rahwas, kelle

Jummal on Jehowa, rahwas, mis ta ennesele pärris ossaks ärrawallitsenud.
13. Jehowa watab taewast, ta nääb keiki innimeste lapsi.
14. Ommast kindlast assemest watab ta üksi silmi keikide peäle, kes ma peäl ellawad.
15. Kes nende süddame walmistab üllekildse, ja moistab ärra keik nende teud.
Öpp. Sann. 21. 1.
16. Ei kunningas sa abbi sure wäe läbbi, wäggew mees ei peäse mitte sure rammo läbbi.
17. Hooste abbi on tühhine, ja need ei woi peästa omma sure wäe läbbi.
18. Wata, Jehowa silm käib nende peäl, kes tedda kartwad, kes ta heldusse peäle lootwad,
19. Et ta peästab surmast nende hinge, ja neid ellus peab nälgas.
20. Sepärrast otab meie hing Jehowat, meie abbi ja meie kilp on temma.
Laul 20. 8.
21. Sest temma sees römustab meie südda, sest meie lodame temma pühha nimme peäle.
22. Sinno heldus, Jehowa! olgo meie peäl, nenda kui meie so peäle lodame.

34. Laul.

Öppetusse ja tänno laul, et Jehowa ommaksid kaitseb ja keigest häddast ärrapeästab.

1. Taweti laul, kui ta ennast melest ärra teggi Abimeleki ees, ja temma tedda ärraaias, et ta ärraläks. 1 Sam. 21. 13.
2. Ma tahhan Jehowat kita iggal aial, allati olgo temma kitus mo suus.
3. Jehowast kiitleb mo hing, häddalissed kuulwad, ja sawad röömsaks.
4. Tehke Jehowat surets minnoga, ja töstkem temma nimme ühtlast körgeks.
5. Ma ollen Jehowat noudnud, ja ta on mulle kostnud ja mind keigest sest ärrapeästnud, mis ma kartsin.
6. Kes temma peäle watawad ja jookswad kokko temma jure, nende silmad ep olle mitte häbbisse sanud.
7. Sesinnane willets hüdis, ja Jehowa kulis ja peästis tedda keigest temma ahhastussest.
8. Jehowa ingel lööb leri ülles nende ümber, kes tedda kartwad, ja peästab neid lahti. 1 Mos. 32. 2. 3. Laul 91. 11.
9. Maitske ja wadage, et Jehowa hea on, wägga önnis on mees, kes ta jure kippub.
10. Kartke Jehowat, teie temma pühhad! sest neil, kes tedda kartwad, ep olle puddo ühtegi. Laul 37. 19.
11. Nored loukoeradki on kehwad ja nälgas; agga kes Jehowat noudwad, neile ei puddo ühtegi head. Luk. 1. 53.
12. Tulge, lapsed, kuulge mind, ma tahhan teile öppetada Jehowa kartust.
13. Kes on se innimenne, kes head ello tahhab, kes armastab päiwi, et ta saaks head nähha? 1 Peetr. 3. 10. z. t. s.
14. Hoia omma keelt kurja eest, ja omma uli pettust räkimast.
15. Taggane kurjast ärra ja te head, otsi rahho ja aia sedda tagga.
16. Jehowa silmad on öigette pole, ja ta körwad nende kissendamisse pole.
17. Jehowa silmad on nende wasto, kes kurja tewad, et ta nende mällestusse ma peält ärrakautaks.
18. Öiged kissendawad, ja Jehowa kuleb ja peästab neid keigist nende ahhastustest.
19. Jehowa on liggi neile, kes röhhutud süddamest, ja peästab neid, kes russuks pekstud waimust. Luk. 18. 13. 14.
20. Kes öige, sel on paljo önnetust, agga Jehowa kissub tedda neist keigist wälja. Matt. 16. 24.
21. Ta hoiab keiki temma lukonta, ei ühteainustki neist ei pea katkimurtama.
22. Önnetus wöttab öäla surmaba, ja kes öiget wihkawad, need peawad süallused ollema.
23. Jehowa peästab omma sullaste hinge, ja keik need ei pea mitte süallused ollema, kes temma jure kippuwad.

35. Laul.

Kristusse palwe waenlaste wasto, kui ta kannatas.

1. Taweti laul. Söddi, Jehowa, nende wasto, kes mo wasto södda töstwad; taple nende wasto, kes mo wasto taplewad.
2. Ebbita sötta ja wötta kilp kätte, ja touse ülles mulle abbiks.
3. Ja wötta piik wälja, ja warja mind mo taggaaiajatte eest; ütle mo hingele: Minna ollen sinno peästja.
4. Häbbenego nemmad ja punnastago häbbi pärrast, kes mo hinge peäle käiwad; tagganego nemmad ikka taggasi, ja sago häbbisse need, kelle mötted käiwad mo önnetusse peäle. Laul 70. 3.
5. Olgo nemmad kui bagganad tule ees, ja Jehowa ingel lükkago neid ärra.
6. Nende te olgo pimme ja wägga libbe, Jehowa ingel aiago neid tagga.
7. Sest nemmad on ilmaasjata kautaja

wärgo mulle sallaja pannud, ilmaasjata on nemmad augo kaewanud mo hingele. Jerem. 18, 20.
8. Ärrahäwwitaminne tulgo temma kätte, ennego ta mötleb; ja temma wörk, mis ta sallaja pannud, wötko tedda kinni; senna ärrahäwwitamisse sisse langego temma.
9. Agga minno hing peab wägga röömsaks sama Jehowa sees, ta peab römustama temma abbi pärrast.
10. Keik mo luud kondid peawad ütlema: Jehowa! kes on so sarnane? kes sa peästad willetsa selle käest, kes wäggewam tedda, ja willetsa ja waese selle käest, kes tedda risub. Job. 36, 15. 16. Laul. 34, 7.
11. Wäggiwaldsed tunnistusmehhed tousswad ülles; mis ma ei tea, sedda küssiwad nemmad minno käest.
12. Nemmad makswad kurja mo kätte hea eest, et mo hing peab lapsist lahti jäma.
13. Agga minna, kui nemmad haiged ollid, siis olli mul kottiriidne kuub selgas, ma waewasin omma hinge paastmissega, ja ma pallusin pea kummarkülle rinnus.
14. Ma käisin ikka, kui olleks teine mo sebber ja wend olnud; ma käisin kurwalt ja kummarkülle kui se, kes omma emma leinab.
15. Agga mo willetsusse pärrast on nemmad röömsad ja tullewad kokko, ka pillajad tullewad kokko mo wasto, kedda minna ei tunnudki, nemmad tahtwad mind löhki kiskuda, ja ep olle wait.
16. Sallalikkude seas, kes kakkokesse pärrast irwitawad, kirristawad nemmad omma hambaid mo peäle.
17. Issand, kui kaua watad sa peält? Sada mo hing jälle nende ärrahäwwitamissest ärra, mo üksik hing norist louwidest.
18. Ma tahhan sind auustada sures koggodusses, hulga rahwa seas tahhan ma sind kita.
19. Ärgo sago röömsaks mo pärrast, kes walskussega mo waenlased on; kes mind ilmaasjata wihkawad, ärgo pilgutago nemmad silmi. Joan. 15, 25.
20. Sest nemmad ei tahha rääkida, mis rahhuks tulleb; waid mötlewad ärra pettisid sanno nende wasto, kes waiksed ma peäl on. Laul 36, 5.
21. Ja nemmad ammutawad omma sund mo wasto, nemmad ütlewad: Hästi! hästi! meie silm on sedda näinud!
22. Sinna Jehowa! olled näinud, ärra olle wait! Issand! ärra olle kaugel minnust ärra.
23. Ärka üles ja hakka walwama mo kohtoasja pärrast ja mo rioasja pärrast, mo Jummal ja Issand!
24. Moista mulle kohhut omma öigust möda, Jehowa mo Jummal! ja ärgo sago nemmad röömsaks minno pärrast. Laul 43, 1.
25. Ärgo ütlelgo nemmad ommas süddames: Hästi! sedda meie hing tahtis! ärgo ütlelgo nemmad: Meie olleme tedda ärraneelnud.
26. Häbbenego ja sago häbbisse hopis need, kes römustawad mo önnetusse pärrast; sago need häbbi ja teotussega kattetud, kes mo wasto surustellewad.
27. Öiskago ja sago röömsaks need, kel hea meel on mo öigusse pärrast, ja ütlelgo allati: Jehowa sago sureks, kes heal melel omma sullase rahho tahhab. Laul 40, 17.
28. Ja mo keel peab so öigussest könnelema keige päwa so kitussest.

36. Laul.

Hälatte wisid; Jummal teeb waggadele wägga head.

1. Jehowa sullase Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Däla üllcastmisse sanna on mo süddame pohjas teäda: temma silma ees ei olle hirmo Jummala eest.
3. Sest ta teeb isseennast heaks ommas meles, et ta omma üllekohto woiks kätte sada, ja wihkada, mis hea.
4. Temma su sannad on nurjatumad ja pettised, ta ei holi ennam targaks saamast egga head teggemast. Laul 59, 13.
5. Ta mötleb nurjatumaid asjo omma wodi peäl, ta jääb seisma te peäle, mis ep olle hea, ta ei pölga mitte kurja ärra.
6. Jehowa! so heldus on taewas, so tössidus on üllemaist pilwist sadik. Laul 57, 11.
7. So öigus on kui Jummala mäed, so kohtoseädussed on kui suur süggawus; Jehowa, sa sadad abbi innimestele ja lojustele.
8. Kui kallis on so heldus, oh Jummal! et innimeste lapsed so tibade warjo alla kippuwad. Laul 118, 8. 9.
9. Nemmad sawad kül so koia rohkist andist, ja sa jodad neid omma maggusa armo jöega.
10. Sest sinno jures on ello hallikas, sinno walgusses same meie walgust nähha. 1 Mos. 1, 4. Jes. 2, 5.
11. Näita ikka peäle omma heldust nei-

le, kes sind tundwad, ja omma öigust neile, kes öiglased süddamest.
12. Ärgo tulgo surelisse jalg mo peäle, ja ärgo pango öälatte kässi mind hulkuma.
13. Senna langewad, kes nurjatumat tööd tewad; neid lükkatakse mahha, et nemmad ei woi üllestousta. Jer. 50, 32.

37. Laul.

Öälatte õn kaub pea ärra; waggadel on öige önnis põlli.

1. Taweti laul. Ärra wihhasta tiggedatte pärrast: ärra kaetse neid, kes köwwerust tewad. Opp. Sann. 24, 19. 20.
2. Sest neid leigatakse ärra, ni pea kui rohhi, ja närtsiwad ärra kui haljas noor rohhi.
3. Loda Jehowa peäle ja te head, ella ommal maal, ja toida ennast rahho sees. Hosea 12, 6. 7.
4. Ja Jehowa olgo so üllem rööm, siis annab ta sulle, mis so südda kutsub.
5. Wereta Jehowa peäle ommad teed ja loda temma peäle; kül ta toimetab keik hästi, 1 Peetr. 5, 7.
6. Ja toob sinno öigusse ette kui walge, ja so kohto kui louna selgusse.
7. Olle wait Jehowa ees, ja ota tedda ikka; ärra wihhasta selle pärrast, kelle te korda lähhäb, egga se mehhe pärrast, kes teeb kurja nouude järrele.
8. Seisa wihhast ja jätta tulline wihha mahha; ärra wihhasta nenda, et sa isse ka kurja teed. Ewes. 4, 26. 31.
9. Sest tiggedad kautakse ärra; agga kes Jehowat ootwad, need pärriwad ma. Matt. 5, 5.
10. Nattukesse aia pärrast, ja öälat ep olle teps; sa wöttad temma asset kulata, ja ep olle sedda kussagi.
11. Agga allandlikkud peawad ma pärrima ja römo tundma sure önnistusse pärrast.
12. Öäl walmistab kurja öigele, ja kiristab hambaid ta peäle. Job. 16, 9.
13. Issand naerab tedda, sest ta nääb, et temma hukkatusse pääw tulleb.
14. Öälad tombawad moöga wälja, ja tombawad omma ammo ülles, et nemmad püüdwad langetada willetsat ja waest, ja wisidest öigid ärratappa.
15. Nende moök lähhäb nende omma süddamesse, ja nende ammud murtakse katki.
16. Nattoke, mis öigel on, se on parram, kui mitme öäla suur warrandus.
17. Sest öälatte käewarred murtakse katki; agga Jehowa toetab öigid.
18. Jehowa tunneb täieste waggade päwad ärra, nende pärris ossa jääb iggaweste.
19. Nemmad ei sa häbbisse kurjal aial, ja nälja aial on neil kül. Laul 33, 19.
20. Sest öälad sawad hukka, ja Jehowa waenlased sawad otsa kui raswased jörad, nemmad kauwad ärra kui suits.
21. Öäl wöttab laenuks, ja ei tassu jälle ärra: agga öige on armolinne ja annab.
22. Sest temma önnistud pärriwad ma, ja temma ärrawannutud kautakse ärra.
23. Jehowast kinnitakse mehhe sammusid, ja temma te on ta mele pärrast.
24. Kui ta langeb, ei heideta tedda mitte ärra, sest Jehowa toetab temma kät. Laul 145, 14.
25. Ma ollin noor ja sain wannaks; agga ma polle mitte näinud, et öige on mahhajäetud, ja et temma suggu on leiba otsinud.
26. Iggapääw on ta armolinne ja laenab wälja, ja ta suggu on önnistud.
27. Lahku ärra kurjast ja te head, siis ellad sa iggaweste.
28. Sest Jehowa armastab öigust ja ei jätta mitte mahha ennese waggasid, neid hoitakse iggaweste: agga öälatte suggu kaub ärra.
29. Öiged pärriwad ma ja ellawad sel peäl ikka.
30. Öige su könneleb tarkust, ja temma keel rägib, mis kohhus on.
31. Temma Jummala kässoöppetus on temma süddames, temma sammud ei libgu mitte.
32. Öäl wahhib öiget, ja püab tedda ärratappa.
33. Jehowa ei jätta tedda mitte ta kätte, ja ei moista tedda mitte hukka, kui temma peäle kohhut moistetakse.
34. Ota Jehowat, ja hoia temma teed, siis ta sind üllendab, et sa saad ma pärrida, sa saad nähha, kui öälaid ärrakautakse.
35. Ma ollen ühhe öäla näinud, kes wägga walli, ennast laiale lautawad kui haljas pu, mis parraja ma sees kasnud.
36. Agga ta kaddus ärra, ja wata, tedda polnud teps; ja ma otsisin tedda tagga, ja tedda ep olnud leida. Job. 4, 20.
37. Hoia, mis ilmalaitmatta, ja wata se peäle, mis öige; sest selle mehhe wiimne järg on rahho. 25. s.
38. Agga ülleastujad kautakse hopis

ärra, õälatte wiimne järg kaub är-
ra. Laul 73, 19.
39. Agga õigette õnnistus tulleb Jeho-
wa käest, temma on nende tuggew paik
ahhastusse aial.
40. Ja Jehowa aitab neid ja peästab
neid ärra, ta peästab neid ärra õälatte
käest, ja sadab neile abbi; sest et nemmad
temma jure kippuwad.

38. Laul.

Kristusse ja igga uskliko hinge palwe, kui rasket patto koormat tunnukse.

1. Taweti laul antud mällestussets.
2. Jehowa! ärra nomi mind mitte om-
mas sures wihhas, ja ärra karrista mind
mitte ommas tullises wihhas.
Laul 6, 2. Jer. 10, 24.
3. Sest sinno noled on mo sisse läinud,
ja so kässi mo peäle tulnud. Job. 6, 4.
4. Ep olle terwist ühtegi mo lihhas so
sure pahhandusse pärrast; ei olle rahho
mo lukontides sees mo patto pärrast.
Jes. 1, 6.
5. Sest keik mo üllekohhus on ülle mo
pea läinud; kui raske koorem on need läi-
nud raskemaks, kui ma sudan kanda.
6. Mo muhhud haisewad pahhaste, ja
mäddanewad mo meletuma wisi pärrast.
7. Ma tönnin otse wägga kürus ja kum-
markülle, ma käin kurwalt keige päwa.
8. Sest mo pusad on täis põlletusse ha-
wo, ja ep olle terwist ühtegi mo lihhas.
9. Ma ollen rammaks ja koggoni wäe-
tumaks läinud; ma oigan omma süddame
kohhisemisse pärrast.
10. Issand, keik mo iggatseminne on
sul teäda, ja mo õhkaminne ep olle so eest
warjul.
11. Mo süddа põritab wägga, mo ram-
mo on minnust löpnud, ja mo silmade
selgus, ei sedda polle mul polegi.
12. Kes mind armastawad ja mo sõb-
rad on, need hoidwad kõrwale mo wigga
pärrast, ja mo suggulased seiswad kaugel.
Job. 19, 14.
13. Ja kes mo hinge püüdwad, seäd-
wad mulle sallajaid wõrkusid, ja kes mo
önnetust noudwad, räkiwad hukkamist, ja
iggapäwa mõtlewad nemmad kawwalus-
se peäle.
14. Ja minna ollen otsego kurt, ei ma
kule, ja kui üks keleto, kes ei te omma
suud lahti. Jes. 53, 7.
15. Ja minna ollen kui se, kes ei kule,
ja kelle suus ei polle selgid wastamissi.
1 Peetr. 2, 23.
16. Agga sinno peäle, Jehowa! lodan
minna, küll sinna Issand, mo Jummal,
wõttad kuulda.
17. Sest ma ollen üttelnud: Ärgo sago
nemmad rõõmsaks minno pärrast; kui mo
jalg peaks wäratama, siis surustellekssid
nemmad mo wasto.
18. Sest ma ollen panud lonkama, ja
mo wallo on allati mo ees.
19. Sest ma rägin omma üllekohhut ül-
les; mo pattud tewad mulle hirmo.
20. Agga mo waenlastel on hea ello,
nemmad on wäggewad, ja neid on paljo,
kes mind ilmaasjata wihkawad.
21. Ja kes hea eest mulle kurja tassu-
wad, need on mo wastased, sepärrast et
ma head tagganouan.
22. Ärra jätta mind mitte mahha, Je-
howa; mo Jummal, ärra olle minnust
kaugel ärra.
23. Tõtta mulle appi, oh Issand, mo
önnisteggija. Laul 40, 14.

39. Laul.

Palwe, et hinge heaks surma peäle wõiks mõtelda.

1. Taweti laul üllema mängimehhele
Jedutunile antud.
2. Ma ollen mõttelnud: Ma tahhan
omma ellowisisid hoida patto teggemast
omma kelega; ma tahhan omma su kinni
hoida otsekui wänoga, ni kaua kui õäl
mo ees on. Laul 141, 3.
3. Ma piddasin su kinni, ei ma laus-
nud sannakest, ei headki; siiski mo wallo
hakkas põllema.
4. Mo südda kees mo sees; kui ma se
peäle mõtlesin, põlles tulloke mo sees sa
ma piddin räkima.
5. Jehowa! anna mulle teäda mo ello
otsa ja mo päwade mooto, missuggune
se on, et ma tunnen, kui sant ma ollen.
Laul 90, 12.
6. Wata, sa olled mo ello päwad pan-
nud kämbla laiusseks, mo ello kord on
kui ei ühtegi sinno ees; igga innime on
kül koggoni tühhine, se on terwe tõssi,
Sela. Laul 90, 5.
7. Kül iggaüks taotab warjo; kül nem-
mad möllawad tühjalt; iggaüks panneb
kokko, ja ei tea mitte, kes sedda ärrakor-
ristab. Luk. 12, 18–20.
8. Agga mis pean ma nüüd ootma, oh
Issand? mo lotus, se on sinno peäl.
9. Peästa mind ärra keigist mo ülleast-
mistest, ärra panne mind jöllеdatte teo-
tusseks.
10. Ma pean su kinni, ei ma tahha om-
ma suud lahti tehha, sest sinna olled sed-
da teinud.

11. Sada mo peält ärra omma nuhtlus; so käe peksmisse pärrast ollen ma ärralöppend.

12. Kui sa innimest karristad nomimistega üllekohto pärrast, siis lassed sa ärrasullada, mis temma melest kallis, otsekui koi ride ärraaiab; küll igga innimenne on tühhine, Sela.

13. Jehowa! kule mo palwet ja wötta kuulda mo kissendamist; ärra seisa wait mo silmawee pärrast, sest ma ollen woöras sinno ees, üks maialinne kuida keik mo wannemad.

14. Seisa minnust, et ma saan römustud, ennego ma ärralähhän, ja mind ep olle teps. Matt. 11, 28.

40. Laul.

Kristussel on hea meel keik Jummala tahtmisse järrele tehha innimeste ärralunnastamisseks.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Ma otasin kowwaste Jehowat, ta pöris mo pole ja kulis mo kissendamist.

3. Ja wöttis mind ülles ärrahäwwitamisse august ja muddasest rojast, ja panni mo jallad seisma kaljo peäle, ja kinnitas mo sammusid. Laul 69, 3.

4. Ja panni mo suhho ue laulo meie Jummalale kitusseks; paljo näwad sedda, ja wötwad karta, ja Jehowa peäle lota.

5. Wägga önnis on mees, kes Jehowat panneb ommaks lotusseks, ja ei wata taggasi ei torredatte egga nende peäle, kes körwale kallawad walle pole.

6. Sured on so immeasjad ja so mötted, mis sinna, Jehowa mo Jummal, meie pärrast olled teinud; ei maksa so wasto ühtegi; kui ma neid tahhan ülleskulutada ja üllesräkida, siis on neid paljo ennam, kui et ma jouan üllesarwada.

7. Tappa- ja roaohwer ep olle mitte so mele pärrast; körwad olled sa mulle lahti teinud, pölletamisse ja patto ohwrit ei tahtnud sa mitte. Laul 51, 18. Ebr. 10, 5.

8. Siis ütlesin minna: Wata, ma tullen: kokkokeertud ramato sisse on minnust kirjotud; Joan. 5, 39. Ebr. 10, 7.

9. Ma tahhan heal melel tehha sinno mele pärrast, mo Jummal! ja mo süddame pohjas on so kässoöppetus. Jes. 50, 5.

10. Ma kulutan öigust kui röömsaid sannumid sures koggodusses; wata, ma ei tahha ennese uli mitte kinnipiddada, Jehowa! sinna tead sedda.

11. So öigust ei katta ma kinni ommas süddames, so tössidust ja so abbi rägin ma ülles, so heldust ja so tõi ei salga ma mitte ärra sure koggodusse ees.

12. Sinna Jehowa! ärra wötta omma hallastust mo eest kinni piddada; so heldus ja so tödde hoidko mind allati.

13. Sest mitto önnetust sai mo ümber, nenda et sedda ei woi üllesarwada, keik mo üllekohhus wöttis mind kinni, nenda et ma ei woi nende otsa ärranähha; neid on paljo ennam, kui mo juuste karwo, ja mo südda jättis mind mahha.

14. Jehowa! So hea meel olgo mind ärrapeästa, Jehowa! tötta mulle appi.

15. Häbbenego hopis ja sago häbbisse need, kes mo hinge peäle käiwad, et sellele otsa tehha; tagganego nemmad taggasi, ja punnastago häbbi pärrast need, kel hea meel on mo önnetussest. Laul 70, 3.

16. Sago ärraehmatama omma häbbitö pärrast need, kes mulle ütlewad: Hästi, hästi!

17. Olgo röömsad ja römustago sinno sees keik, kes sind otsiwad; kes so önnistust armastawad, need üttelgo allati: Sureks sago Jehowa!

18. Agga minna ollen willets ja waene; Issand mötleb mo peäle; sinna olled mo abbi ja mo ärrapeästja; ärra wiwi mitte, mo Jummal. Laul 109, 21. 22.

41. Laul.

Kristusse palwe, kui ta ennast allandas, ja kannatas.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Wägga önnis on se, kes kehwa eest hoolt kannab; Jehowa peästab tedda ärra önnetusse päwal. Opp. Sann. 19, 17. Luk. 6, 38.

3. Jehowa wöttab tedda hoida ja tedda ellus piddada; tedda peab önsaks petama ma peäl; ei sa anna tedda mitte ta waenlaste melewallale.

4. Jehowa toetab tedda haigusse wodis, keik temma maasmaggamisse pörad sa heaks temma haigusses.

5. Ma ütlen: Jehowa! olle mulle armolinne, te mo hing terweks, sest ma ollen so wasto patto teinud.

6. Mo waenlased räkiwad minnust kurja: Millal surreb ta, ja millal kaub ta nimmi ärra?

7. Ka kui kegi mind tulleb waatma, siis rägib ta tühja paljast, temma südda koggub ennesele nurjatumaid asjo, temma lähhäb wälja ja rägib neid ülles.

8. Keik, kes mind wihkawad, pommise-

wad issikeskis minnust, nemmad mõtlewad mo peäle mulle kurja tehha.

9. Pahharetti nouu on nemmad minno pärrast wõtnud; kui ta maas on, ei pea ta mitte ennam üllestousma.

10. Ka se mees, kellega ma rahho sees ellasin, kelle peäle ma lootsin, kes mo leiba sööb, se tõstab kanda mo wasto suresti. Joan. 13, 18.

11. Agga sinna, Jehowa, olle mulle armolinne ja aita mind üles; siis tahhan ma nende kätte tassuda.

12. Sest saan ma teäda, et ma so mele pärrast ollen, et mo waenlane ei sa õiskada mo pärrast.

13. Agga mind, mind peab sinna ülles mo laitmatta meles, ja panned mind enneste ette seisma iggaweste. 1 Kun. r. 17, 27.

14. Kiddetud olgo Jehowa Israeli Jummal iggawessest aiast iggaweste, Amen ja amen! Luk. 1, 68.

42. Laul.

Tawet kõnneleb Jummalaga ja issẽennesega.

1. Kora laste õppetusse laul, üllema mängimehhele antud.

2. Otsekui hirw kissendab weeoiade järrele, nenda kissendab mo hing sinno järrele,

3. Mo hingel on janno Jummala järrele, ellawa Jummala järrele; millal tullen ma senna, kus ma Jummala palle ette saan? Laul 143, 6.

4. Mo silmawessi on mulle leiwaks ööd ja päwad, et mo wasto iggapääw öldakse: Kus on so Jummal? Laul 79, 10.

5. Se tulleb mo mele ja siis tahhab mo süddą ärrasullada, et ma läksin pakso rahwa seas ja käisin hiljukeste nendega Jummala kotta õiskamisse ja tänno heälega hulga seas, mis pühhi piddasid.

6. Mis sa ennast allawautad, mo hing, ja kohhised mo sees? Ota Jummalat, sest ma tahhan tedda weel tännada, temma palle on selge õnnistus. Laul 43, 5.

7. Mo Jummal! mo hing wautab ennast alla mo sees; sepärrast tulletan ma sind mele Jordani maalt ja Hermoni ja Misari mäelt.

8. Seäl süggawus hüab süggawusse pole, sinno laewanduste kohhisemisses; kõik sinno weewoud ja so laened käiwad mo ülle.

9. Päwal wõttab Jehowa omma heldusele kästo anda; ja öösel on temma laul mo jures, mo palwe touseb mo ello Jummala pole.

10. Ma ütlen Jummala omma kaljo wasto: Mispärrast olled sa mind ärraunnustanud? mispärrast pean ma kurwalt käima, kui waenlane mulle häddą teeb?

11. Se on otsego surmahaaw mo lukontide sees, et mo ahhastajad mind teotawad, kui nemmad iggapääw mo wasto ütlewad: Kus on so Jummal?

12. Mis sa ennast allawautad, mo hing, ja mis sa kohhised mo sees? Ota Jummalat, sest ma tahhan tedda weel tännada, ta on mo palle suur õnnistus ja mo Jummal. 6. s. Laul 116, 7.

43. Laul.

Tawet kõnneleb weel Jummalaga ja issẽennesega.

1. Moista, oh Jummal! mulle kohhut ja selleta mo rioassi hallastamatta rahwa wasto ärra; peästa mind ärra pettise ja põratse mehhe käest. Laul 26, 1.

2. Sest sinna olled mo Jummal, mo tuggew paik; mispärrast olled sa mind ärraheitnud? Mispärrast pean ma ikka kurwalt käima, kui waenlane mulle häddą teeb? Laul 44, 10.

3. Läkkita omma walgus ja omma tõdde, need juhhatago mind, need saatko mind so pühha mäe jure ja so maiade jure. Laul 15, 1.

4. Et ma woin tulla Jummala altari jure, Jummala jure, kes mo üpris suur rõõm on, ja kandlega sind tännada, oh Jummal! minno Jummal!

5. Mis sa ennast allawautad, mo hing! ja mis sa mo sees kohhised? Ota Jummalat, sest ma tahhan tedda weel tännada, ta on mo palle suur õnnistus ja mo Jummal. Laul 42, 12.

44. Laul.

Ristikoggodus pallub abbi ja ohto waenlaste wasto.

1. Kora laste õppetusse laul, üllema mängimehhele antud.

2. Jummal! meie olleme omma kõrwadega kuulnud, meie wannemad on meile juttustanud, mis tööd sa olled teinud ennemuiste nende päiwil. 5 Mos. 6, 21. n. t. s.

3. Sinna olled pagganad omma käega ärraaianud, agga neid assutanud; sa olled mitme rahwale kurja teinud ja neid ärralükkanud. 5 Mos. 7, 1. n. t. s.

4. Sest nemmad ei pärrinud mitte omma mõögaga maad, egga nende kässiwars ei saatnud neile mitte abbi, waid sinno parram kässi ja sinno kässiwars ja sinno palle walgus; et sul neist hea meel olli. Jes. 53, 1.

5. Sinna olled sesamma mo kunningas ja minno Jummal; kinnita keik önnistust Jakobile.
6. Sinno läbbi tabhame ommad waenlased mahhatoukada; so nimmel tahhame meie ommad wastased ärratallada. Laul 60, 4.
7. Sest ma ei loda mitte omma ammo peäle, ja minno moök ei sada mulle woimust. Laul 20, 8.
8. Waid sinna peästsid meid meie waenlaste käest, ja saatsid häbbisse meie wihkajad.
9. Meie kiitleme iggapääw Jummalast, ja tänname so nimme iggaweste, Sela.
10. Ommeti heidad sa meid ärra ja teed meile häbbi, ja ei lähhä mitte wälja meie söawäega.
11. Sa panned meid tagganema waenlaste eest, ja kes meid wihkawad, need risuwad meie warra ennestele.
12. Sa panned meid kui puddolojuksed roaks, ja pillad meid laiale pagganatte sekka.
13. Sa müüd omma rahwa ärra ilma maksota ja ei wötta suurt hinda nende eest. 5 Mos. 32, 30.
14. Sa panned meid teotusseks meie naabrittele, irwitamisseks ja pilkamisseks neile, kes meie ümber on.
15. Sa panned meid täbbendamisse sannaks pagganatte seas, et keik rahwas pead wangutad.
16. Mo teotus on iggapääw mo ees, ja mo silmade häbbi kattab mind, Laul 69, 20.
17. Selle kõnne pärrast, kes laimab ja teotab; waenlase pärrast ja selle pärrast, kes kurjaste kätte maksab.
18. Se keik on meie peäle tulnud, ja meie ep olle sind mitte ärraunnustanud egga walskust teinud so seädusse wasto.
19. Meie süddа ep olle taggasi taggaпend, egga meie jalla sammud kõrwale kalland so teraa peält,
20. Et sa meid olled mahharöbhunud lendwa maddude paikas, ja meid katnud surma warjoga.
21. Kui meie olleksime omma Jummala nimme ärraunnustand, ja ommad käed wöõra jummala pole wäljalautand:
22. Eks Jummal peaks sedda järrele kulama? Sest temma teab ärra süddame sallajad asjad.
23. Sest sinno pärrast tappetakse meid iggapääw, meid arwatakse tappalambaiks. Rom. 8, 36.
24. Arka üller, mispärrast maggad sa, Jssand? hakka walwama, ärra heida meid mitte ärra löpmatta.
25. Mispärrast boiad sa omma palle warjul, ja unnustad ärra meie willetsust ja meie häddа?
26. Sest meie hing on põrmo sisse allawautud, meie ibbo on ma külges kinni.
27. Touse üles meile appi, ja lunnasta meid omma heldusse pärrast.

45. Laul.

Ettekulutamisse laul Kristusest ja temma prudist.

1. Armokeste öppetus ja laul kueleelje mängiga üllema mängimehhele antud Kora lastele.
2. Mo süddа kebab wälja hea sanna; ma ütlen: Mo tehtud laul on kunninga auuks; mo keel on kui ussina kirjotaja raudsulg. Joan. 18, 37.
3. Sa olled illusam kui innimesse lapsed, arm on wäljawallatud so uulte sisse, sepärrast önnistab sind Jummal iggaweste. Ül. L. 5, 10. n. t. s.
4. Oh wäggew söamees! panne omma moök, ja omma suur au ja omma auustus wöle.
5. Ja ommas auustusses sada keik hästi korda, söddi tõe pärrast ja öigusse pärrast; küll so parram käsi öppetab sind, mis tulleb karta.
6. So terrawad noled, rahwas heidad so alla, tungiwad kunninga waenlaste süddame sisse.
7. So aujärg, oh Jummal! jääb ikka ja iggaweste, so kunningrigi kep on öigusse kep. Ebr. 1, 8.
8. Sa armastad öigust ja wihkad öälust; sepärrast on sind, oh Jummal! so Jummal woidnud römo ölliga ennam kui se seltsimehhi. Jes. 61, 1.
9. Keik so rided on selge mirri, aloe ja kaatsia, sest aiast kui sa elewanti luist tehtud surist honist olled römmustud.
10. Kunningatte tütred on ehhitud se kalli ehtettega, kunninga emmand seisab so parramal käel Owiri kallima kullaga ehhitud.
11. Kule tüttar ja wata, ja pöra omma kõrw, ja unnusta ärra omma rahwas ja omma issa kodda. 1 Mos. 12, 1. Matt. 19, 29.
12. Siis ibhaldab kunningas wägga so illo; sest temma on so Jssand sepärrast kummarda tedda.
13. Siis wötwad Tirusse tütred, ka rikkamad rahwa seast sind allandlikkult palluda annettega. Laul 72, 10.
14. Keik kunninga tütre au on seest-

pidbi, temma rie on kullast kilpsilmi koutud.

15. Tedda wiakse wälja ömmeldud riette sees kunninga jure; neitsid, kes temma järrel, kes ta söbrad, neid wiakse so jure.

16. Neid wiakse römo ja römustellemissega, nemmad tullewad sinna kunninglikko kunninga kotta.

17. Omma wannematte asjemele sawad sinno lapsed; sa töstad neid würstideks keige ma ülle. Ebr. 2, 13.

18. Ma tahhan so nimme mele tulletada igga pölwe rahwa seas; sepärrast peawad sind auustama keik rahwas ikka ja iggaweste.

46. Laul.

Ristikoggodusse röm ja julgus.

1. Laul üllema mängimehhele antud Kora lastele Alamoti mängiga laulda.

2. Jummal on meile warjopaigaks ja tuggewusseks; ta annab ennast küll leida kui abbimees keiges ahhastusses. Laul 68, 20. 21.

3. Sepärrast ei karda meie mitte, kui ma asemelt liguks, ja kui mäed kõigutsid merrede pohjas. Laul 91, 1. 2.

4. Kui keik nende wessi kohhiseks ja seggaseks läbbäks, kui mäed merre tousmisse pärrast wöttaksid wärriseda, Sela.

5. Siiski römustawad jöggi ja temma jöed Jummala linna, ja Keigekörgema pühhi maiasid. Laul 48, 9.

6. Jummal on seäl keſt paikas, se ei pea kõikuma; Jummal aitab tedda, kui hommiko jouab.

7. Pagganad möllawad, kunningrigid kõikuwad; teeb ta heält, siis sullab ma ärra.

8. Wäggede Jehowa on meiega, Jakobi Jummal on meile warjopaigaks, Sela. Rom. 8, 31.

9. Minge ja wadage Jehowa teggusid, kes ma peäle sadab ärrahäwwitamissed. Laul 66, 5.

10. Kes söddimissed löppetab ma otsani; ta murrab ammo katki ja raiub pigi otsast ärra, söawankrid põlletab ta ärra tullega. Laul 76, 4. n. t. s.

11. Seiske! Tundke, et minna ollen Jummal; ma tahhan körgeks sada pagganatte seas, körgeks sada ma peäl.

12. Wäggede Jehowa on meiega, Jakobi Jummal on meile körgeks warjopaigaks, Sela. 2 Aia r. 13, 12. 18.

47. Laul.

Römo laul Kristusse taewaminnemissest, ja aurigist.

1. Laul üllema mängimehhele antud Kora lastele laulda.

2. Laksutage kässi, keik rahwas! karjuge römoga Jummalale öiskamisse heälega.

3. Sest Jehowa on keigekörgem ja kardetaw, üks suur kunningas keige ma ülle. Sak. 14, 9.

4. Ta sadab rahwad meie alla ja rahwa seltsid meie jalge alla.

5. Ta wallitseb ärra meie heaks meie pärris ossa, Jakobi körgusse, kedda ta armastab, Sela.

6. Jummal lähhäb ülles öiskamissega, Jehowa passuna heälega. Laul 68, 19. Ewes. 4, 8–10.

7. Kites laulge Jummalale, kites laulge; kites laulge meie kunningale, kites laulge.

8. Sest Jummal on kunningas keige ma ülle, laulge kites, kes ial moistab.

9. Jummal on kunningas pagganatte ülle; Jummal istub omma pühha aujärje peäl.

10. Rahwa üllemad kogguwad kui Abraami Jummala rahwas; sest Jummala pärralt on ka made kaitsjad, temma on wägga körgeks töstetud. Laul 45, 7.

48. Laul.

Kristusse ristikoggodusse au ja kindel asi U. S. A.

1. Laul ja luggu Kora lastele antud laulda.

2. Suur on Jehowa ja wägga kitusse wäärt meie Jummala linnas, temma pühha mäe peäl. Laul 145, 3.

3. Illusam körgus, keige ma röm on Sioni mäggi, temma pohjapoolne on ühhe suure kunninga lin.

4. Jummal on temma suurte koddade sees, tedda tunnukse körge warjopaik ollewad.

5. Sest wata, kunningad tullid ühte ja läksid hopis möda.

6. Nemmad näggid, kogguid, kahwatasid ja pöggenesid ruttuste ärra.

7. Wärristus wöttis neid seäl kinni, nisuggune wallo kui sel, kes lapsewaewas.

8. Sa murrad katki Tarsisi laewad hommiko tulega.

9. Otsego meie olleme kuulnud, nenda näggime wäggede Jehowa linnas, omma Jummala linnas; Jummal wöttab sedda kinnitada iggaweste, Sela. Laul 46, 5.

10. Meie mötleme, oh Jummal! so heldusse peäle keik paikas so templi sees.

11. Jummal! Ma otsani kidetakse sind nenda, kui so nimmi on, so parram käsi on täis öigust.

12. Sioni mäggi olgo römus, Juda tütred olgo wägga röömsad so kohtoseäduste pärrast. Ilm. 14, 1.

13. Tulge Sioni ümber ja piirge temma ümber, luggege ülles ta tornid.

14. Pange hästi tähhele ta eestmüri, arwage ärra temma sured koiad, et teie woite juttustada tullewa pölwe rahwale.

15. Sest sesinnane Jummal on meie Jummal ikka ja iggaweste, ta sadab meid surma ülle. Jes. 25, 9.

49. Laul.

Mailm läbbäb hukka, ja temma himmo: agga kes Jummala tahtmisse järrele teeb, se jääb iggaweste.

1. Laul üllema mängimehhele antud Kora lastele laulda.

2. Kuulge sedda keik rahwas! pange tähhele keik, kes teie mailmas ellate.

3. Ni hästi alwad kui suurtsuggu rahwas, rikkad ja waesed ühtlasi.

4. Mo su peab räkima mitmesuggust tarkust, ja mis mo südda järrelemötleb, se on selge moistus.

5. Ma tahhan omma körwa pöörda tähhendamisse sanna pole, ja awwalikkult kandlega teäda anda omma moistetusse.

6. Mispärrast pean ma kartma kurjal aial, kui nende üllekohhus, kes mind jalge alla tallawad, mo ümber tulleb?

7. Kes omma warrandusse peäle lootwad, ja omma suurt rikkust kiitlewad.

8. Ükski ei woi mitte wenda lunnastada, egga Jummalale lunnastamisse hinda temma eest anda.

9. Ja nende hinge lunnastaminne on ni kallis, et se peab mahhajäma iggaweste, Matt. 16, 26.

10. Et ta weel löpmatta peaks ellama, ja ärramäddanemist mitte näggema.

11. Sest temma nääb: targad surrewad, halbid ja totrad läbbäwad hopis hukka, ja jätwad omma warrandusse teistele. Kogg. 6, 2.

12. Nende meel on, et nende suggowösse peaks iggaweste jäma ja nende honed pölwest pölweni; ommad nimmed tewad nemmad kuulsaks iggal maal.

13. Agga innimenne ei jä mitte allati auu sisse, ta on lojuste sarnane, mis ärraladduwad. Laul 73. 18–20.

14. Sesinnane nende wiis on neile üks halp lotus, siiski nende järreletullijattel on hea meel.

15. Neid pannakse pörgo kui puddolojuksed, surm sööb neid ärra, ja öiglased wallitsewad nende ülle hommikul, ja pörgo kullutab nende auu kaljo, et sellele asset ei jä.

16. Agga Jummal wöttab mo hinge lunnastada pörgo käest, sest ta wöttab mind wasto, Sela. Hosea 13. 14.

17. Ärra karda, kui kegi rikkaks saab, kui temma souu au surek saab. Laul 37, 1. 35. 36.

18. Sest ta ei wötta ühtegi ennesega ommas surmas; ta au ei lähhä alla ta järrele; 1 Tim. 6. 7.

19. Et ta küll omma hinge önsaks kidab ommas ellus, ja teised sind kiitwad, et sa ennesele head teed.

20. Agga ta hing tulleb temma wannematte seltsi jure, kes ei sa ei ial walgust nähha.

21. Innimenne auu sees, kes ei moista, on lojuste sarnane, mis ärraladduwad. 13. s.

50. Laul.

Kristus ilmutab, mis tössine Jummala teenistus on.

1. Asawi laul. Wäggew Jummal Jehowa rägib ja hüab mailma päwa tousmist päwa loja minnemissest sadik.

2. Sionist paistab wälja täis illo, Jummal. 5 Mos. 3, 2.

3. Meie Jummal tulleb ja ep olle wait, tulloke pölletab temma eel ärra, ja temma ümber käib wägga kange tuul. Laul 96. 13.

4. Ta kutsub taewast üllewelt, ja maad et ta omma rahwale tahhab kohhut moista. 5 Mos. 31. 28.

5. Kogguge mulle mo waggad, kes mo seädusse järrele tewad ohwri jures. 1 Sam. 15. 22.

6. Ja taewad peawad temma öigust kulutama, sest Jummal on isse kohtomoistja, Sela.

7. Kule, mo rahwas! siis tahhan ma räkida; kule Israel! siis tahhan ma so wasto tunnistada: Jummal, sinno Jummal ollen minna.

8. Ei ma sind nomi so ohwritte pärrast, ja so pölletamisse ohwrid on mo ees allati. Jer. 7, 22. 23.

9. Ei ma tahha so koiast wärsa wötta egga sikkusid so tarrade seest.

10. Sest keik metsa lojuksed on mo pärralt, metsa lojuksed mäggede peäl tuhhande kaupa.

11. Ma tunnen keiki lindo, mis mäggede peäl, ja lojuksid, mis wälja peäl on mo jures.
12. Kui mul olleks nälg, ei ma ütleks sulle; sest mailm ja ta täius on minno pärralt.
13. Kas ma söön wäggewa härgade lihha ehk joon sikkude werd?
14. To Jummalale tunnistust ohwriks, ja tassu ärra Keigekörgemale ommad tootussed.
15. Ja hüa mind appi ahhastusse päwal; siis tahhan ma sind sest wäljakiskuda, ja sinna peab mind auustama. Joel 3. 5.
16. Agga öäla wasto ütleb Jummal: Mis sul on teggemist, et sa mo seädmissist juttustad, ja wöttad mo seädusse omma suhho?
17. Ja siiski sinna wihkad öppetust, ja heidad mo sannad ennese tahha.
18. Kui sa warrast nääd, siis tahhad sa heal melel temmaga olla, ja abbiello rikkujattega on sul ossa.
19. Omma su lasseb sa kurja pole minna, ja so keel sadab pettust kokko.
20. Sa istud ja rägid omma wenna wasto, sa walmistad langmist omma emma poiale.
21. Seddä keik olled sa teinud, ja ma ollen wait olnud; sa mötled, et ma öiete peaks ollema kui sinna; agga ma tahhan sind nomida, ja keik so silma ette seäda. Rom. 2. 4.
22. Et moistke seddä, kes teie Jummalat unnustate, et ma teid ei kissu, ja ep olle seddä, kes peästab. Laul 78. 11.
23. Kes ohwriks toob tunnistust, se auustab mind, ja walmistab teed, et ma temmale woin Jummala önnistust anda nähha römoga.

51. Laul.

Ee pörab öiete pattust, kes nenda pörab kui Tawet.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud,
2. Kui prohwet Natan ta jure tulli, pärrast seddä kui temma Patseba jure olli heitnud. 2 Sam. 12, 1–13.
3. Jummal olle mulle armolinne omma heldusse pärrast, kustuta mo ülleastmissed omma rohke hallastusse pärrast.
4. Pesse mind hästi mo üllekohtust, ja puhhasta mind mo pattust.
5. Sest minna tunnen omma ülleastmissed, ja minno pat on mo ees allati.
6. Sinno, sinno wasto üksipäinis ollen ma patto teinud, ja seddä, mis so silma ees pahha, ollen ma teinud; sepärrast olled sa öige, kui sinna rägid, sa olled puhhas, kui sa kohhut moistad.
7. Wata, üllekohto sees ollen ma sünnitud, ja patto sees on mo emma mind sojalt sanud. Joan. 3. 6.
8. Wata, sul on hea meel töest, mis on süddame pohjas, ja sa annad mulle sallajas tarkust teäda.
9. Puhhasta mind pattust Issopiga, et ma puhtaks saan; pesse mind, et ma lähhän walgemaks kui lummi.
3 Mos. 14. 6. 4 Mos. 19. 6.
10. Anna mulle römustusse ja römo sannumid kuulda, et wägga röömsaks sawad mo luudkondid, mis sa olled ärrarölhunud.
11. Panne ommad silmad mo pattude eest warjule, ja kustuta ärra keik mo üllekohhus.
12. Lo mulle, Jummal, üks puhhas südda, ja uenda mo sees üks kindel waim.
13. Ärra heida mind mitte ärra omma palle eest, ja ärra wötta omma pühha Waimo mitte minnult ärra.
14. Anna mulle jälle omma önnistusse römustus, ja heamelelinne waim toetago mind.
15. Ma tahhan sinno wisisid öppetada ülleastujaile, et pattused so pole pöörwad. Luk. 22, 32.
16. Oh Jummal! mo önnistusse Jummal! peästa mind ärra werresüüst; siis mo keel laulab röömsaste so öigussest.
17. Issand te lahti mo uled, siis peab mo su sinno kitust kulutama.
18. Sest tappaohwrid ep olle so mele pärrast, muido ma annaksin neid; pölletamisse ohwrist ei olle sul mitte head meelt.
19. Jummala melepärralissed ohwrid on üks röhhutud waim, üht röhhutud ja russuks pekstud süddant ei laida sa mitte, Jummal! Laul 34. 19. Jes. 57. 15.
20. Te head omma hea mele pärrast Sionile, ehhita Jerusalemma müürid.
21. Siis on so mele pärrast öigusse ohwrid, ja ohwer, mis hopis ärrapölletakse, siis wiakse wärsa so altari peäle.
Malak. 3. 3. 4.

52. Laul.

Öiget usso on tarwis wäggewa waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse laul üllema mängimehhele antud.
2. Kui Toeg Edomimees olli tulnud ja Saulile täetand, ja temmale üttelnud: Tawet on tulnud Ahimeleki kotta.
1 Sam. 22. 9. n. t. s.

3. Mis sa kurjast kiitled, sa wäggi-
waldne mees? Jummala heldus on ig-
gapäiw.
4. Sinno keel mötleb kahjo peäle; otse-
go terraw habbemenugga teed sa kawwa-
lust.
5. Sa armastad kurja ennam kui head,
walskust ennam, kui et sa öigust rägid,
Sela.
6. Sa armastad keiksuggu kautajaid
sanno, ja pettist keelt.
7. Jummal wöttab ka sind mahhakisku-
da iggaweste, ta wöttab sind ärra ja kis-
sub sind ärra so telgist, ja jureni kautab
temma sind ellawatte maalt ärra, Sela.
Laul 5, 7.
8. Ja öiged näwad sedda ja kartwad;
agga temma pärrast naerawad nemmad.
9. Ennä sedda meest, kes Jummalat
mitte ommaks kinnitusseks pannud, waid
lotis omma sure rikkusse peäle; ta sai
tuggewaks omma tiggedusse läbbi.
10. Agga minna ollen kui haljas öllipu
Jummala kojas, ma lodan Jummala
heldusse peäle ikka ja iggaweste.
Laul 92, 13. 14.
11. Ma tahhan sind tännada iggawes-
te, et sa sedda teinud, ja tahhan ikka sind
odata, sest se on hea so waggade ees.
Laul 37, 5. ja 39. 10.

53. Laul.

Öppetus, et pat innimesse wägga riknud; abbi on tarwis.

1. Taweti öppetusse laul Maalati män-
gi peäl üllema mängimehhele antud.
2. Öäl ütles ommas süddames: Ei
polle Jummalat; nemmad tewad nurja-
tumaid teggusid ja hirmust köwwerust, ei
olle sedda, kes head teeb. Laul 14. 2. s. n. t. s.
3. Jummal watab taewast innimesse
laste peäle, et ta saaks nähha, kas kegi
moistlik olleks, kes Jummalat nouaks;
4. Kas nemmad on keik ärratagganend?
Ühtlast on nemmad läinud haisema, ei
polle sedda, kes head teeb, ei ühteainustki.
Rom. 3, 12.
5. Eks sedda tahha tunda need, kes nur-
jatumat tööd tewad? kes mo rahwast sö-
wad, nenda kui nemmad leiba söwad?
Jummalat ei hüa nemmad mitte appi.
6. Agga seäl tundwad nemmad suurt
hirmo, kus ep olle hirmo; sest Jummal
wöttab laiale pillada selle luud kondid,
kes so wasto leri ülles lööb; sa sadad
neid häbbisse, et Jummal neid on ärra-
pölgnud.
7. Kes sadab Sionist Israelile ärra
peästmisse? Kui Jummal omma rahwa
wangipölwe pörab, siis saab Jakob wäg-
ga röömsaks, Israel römustab. Laul 14. 7.

54. Laul.

Palwe abbi pärrast üllekohtuste waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse laul keeltega män-
gide peäl üllema mängimehhele antud,
2. Kui Siwi rahwas tullid ja ütlesid
Saulile: Eks Tawet ei olle ennast war-
jule peitnud meie jure? 1 Sam. 26, 1. s. n. t. s.
3. Jummal peästa mind omma nimme
pärrast ja anna mulle kohhut omma wäe
läbbi. Laul 79. 7.
4. Jummal kule mo palwet, pöra omma
körw mo su sönnette pole.
5. Sest waenlased kippuwad mo peäle,
ja wägga waljud püawad mo hinge;
nemmad ei panne Jummalat mitte en-
neste ette, Sela.
6. Wata, Jummal on mulle abbimeh-
heks, Issand on nende seas, kes mo hin-
ge toetawad. Laul 37. 39.
7. Küll ta kallab önnetust taggasi mo
warritsejatte peäle; kauta neid ärra om-
ma töe läbbi.
8. Hea melega tahhan ma sulle ohwer-
dada; so nimme, Jehowa, tahhan ma
üllestunnistada, sest se on hea.
9. Sest ta on mind keigest abbastussest
wälja kiskunud, ja mo waenlastest on mo
silm römo näinud.

55. Laul.

Kristusse ja usklikkude palwe waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse laul keeltega män-
gide peäl üllema mängimehhele antud.
2. Jummal! pöra omma körw mo pal-
wele, ja ärra hoia mitte körwale mo al-
landlikko palwe eest.
3. Panne mind tähhele ja wasta mulle:
ma jään kowwaste omma kaebdussesse,
ja wingun waljuste. Laul 31. 8.
4. Waenlase heäle pärrast, öäla abbas-
tamisse pärrast; sest nemmad lükkawad
mo peäle nurjatumaid asjo, ja wihkawad
mind kurjaste.
5. Mo südda wabbiseb mo sees, ja sur-
ma hirmutamissed on langenud mo peäle.
6. Kartus ja wabbisemminne tulled mo
peäle, ja jällestus kattab mind.
7. Ma ütlen: Kes annab mulle kui tiwad?
ma lennaksin ärra, et ma asset saaksin.
8. Wata, ma pöggeneksin ärra kaugele,
ma jäätsin allati körbe, Sela.

9. Ma tekkisin joudo, et ma ärrapeäseksin tule tuhhina ja kurja ilma eest.

10. Nela neid ärra, Issand, segga nende keelt; sest ma nään wäekauba tööd ja ride linnas.

11. Ööd ja päwad käiwad nemmad selle ümber ta müri peäl, ja nurjato tö ja wäew on temma keskel.

12. Tiggedussed on temma keskel, ja lammalus ja pettus ei taggane ta ulitsatte peält ärra.

13. Sest waenlane ei laima mind, muido ma kannatalsin; se ei surusta mo wasto, kes mind wihkab, muido lähhäksin ma temma eest warjule.

14. Agga sinna mees, kedda auustati kui mind, mo tuttaw, kellega ma öppind, Laul 41, 20.

15. Kes meie issekeskis sallajast asjust kaswatud räkisime, ja Jummala kotta läksime jure seltsiga!

16. Kippugo surm kui wölgnik nende peäle, mingo nemmad alla pörgusse ellawalt; sest selge kurjus on nende maias, seestpiddi nende sees. 4 Mos. 16, 33.

17. Minna tahhan Jummala pole hüda, ja Jehowa wöttab mind peästa.

18. Öhto ja hommiko ja louna tahhan ma kaebada ja waljuste winguda, küll ta wöttab mo heält kuulda.

19. Ta on mo hinge rahho sees lunnastand mo tutwattest, kes mo waenlaste hulkas mo kallal on.

20. Jummal wöttab kuulda ja neid waewada, temma kes kohtojärje peäl on ammust aiast, Sela; sest nemmad ei sa teisiks innimessiks, ja ei karda mitte Jummalat. Laul 102. 27.

21. Ta pistab ommad käed nende külge, kes temmaga rahho piddasid, ta teotab omma seädusse ärra.

22. Libbedamad on temma susannad kui woi, agga ta süddames on söddiminne; temma sannad on pehmemad kui ölli, needsammad on ommeti paljad moögad.

23. Heida Jehowa peäle omma korem, ja temma peab sind ülles, temma ei lasse mitte iggaweste köikuda sedda, kes öige on. Laul 37, 5.

24. Agga sinna, oh Jummal, wöttad neid mahhalükkada hukkatusse auko; mehhed, kel werresüüd ja pettust on, need ei sa omma ello päiwi polelegi; agga minna lodan sinno peäle.

56. Laul.

Lotusse palwe, et Jummal wöttaks appi tulla.

1. Taweti kullatükki laul üllema mängimehhele antud waikjest tuist nende seas, kes kaugel ärra on; kui Wilistid tedda kinniwötsid Kattis. 1 Sam. 21, 11.

2. Olle mulle armolinne, Jummal, sest innimessed püüdwad mind ärraneelda; iggapääw teeb tapleja mulle hädda.

3. Mo warritsejad püüdwad mind ärraneelda iggapääw, sest neid on paljo, kes mo wasto taplewad kõrgest paigast.

4. Sel päwal, kui ma kardan, tahhan ma sinno peäle lota.

5. Jummala sees tahhan ma kita temma sanna, Jummala peäle lodan minna; ei ma karda, mis woib lihha mulle tehha? Laul 118, 6.

6. Iggapääw pörawad nemmad otse mo sannad teisiti, keik nende mötted on mo wasto, kurja tehha. Laul 120, 7.

7. Nemmad tullewad kokko, peitwad endid eest ärra, ja pannewad mo kando tähhele otsego need, kes mo hinge warritsewad.

8. Kas nemmad peaksid omma kurjussega ärrapeäsema? Wihhaga lükka se rahwas mahha, oh Jummal!

9. Mo hulkumisse olled sinna üllesarwand, mo silmawessi panne omma nahkkotti; eks need so ramatus ei olle?

10. Siis tagganewad mo waenlased sel päwal, kui ma hüan: sedda ma tean, et Jummal seisab mo eest!

11. Jummala sees tahhan ma kita temma tootust, Jehowa sees tahhan ma kita temma sanna.

12. Jummala peäle ollen ma lootnud, ei ma tahha mitte karta; mis woib mulle innimenne tehha? Ebr. 13, 6.

13. Jummal! minno peäl on need tootussed, mis ma sulle tootand; ma tassun sulle tänno ohwrid.

14. Sest sa olled mo hinge surmast ärrapeästnud, eks sa mo jallad peästnud kommistamissest? et ma woin köndida Jummala ees ellawatte walgusses. Laul 116, 8. 9.

57. Laul.

Jehowa abbi otsitakse palwes waenlaste wasto.

1. Taweti kullatükki laul, wisil: ärra kauta! laulda, üllema mängimehhele antud, kui ta Sauli eest ärrapöggenes kopasse. 1 Sam. 22, 1. p. 24, 4.

2. Olle mulle armolinne, Jummal! olle mulle armolinne, sest sinno jure kip-

pub mo hing, ja so tibade warjo alla tahhan ma kippuda, kunni äppardus saab mödaläinud. Laul 17, 8.

3. Ma tahhan hüda keigekörgema Jummala pole, Jummala pole, kes hea otsusse mulle sadab.

4. Küll ta läkkitab taewast ja peästab mind, ta sadab häbbisse tedda, kes mind püdis ärraneelda, Sela; küll Jummal läkkitab omma heldusse ja omma töe.

5. Mo hing on hirmsa loukoerte keskel, ma maggan nende seas, kes legitsewad wihhast: innimeste laste hambad on pigid ja noled, ja nende keel on terraw moök. Laul 55, 22.

6. Jummal! üllenda ennast ülle taewaste, ja omma au ülle keige mailma.

7. Wörgo on nemmad walmistanud mo sammudele, mo hinge köwwerdab iggamees: nemmad on mo ette augo kaewanud, agga isse on nemmad otsekohhe senna sisse langenud, Sela.

8. Mo südda on walmis, oh Jummal! mo südda on walmis, ma tahhan laulda ja kites laulda.

9. Ärka ülles mo waim, ärka ülles, sa nablimäng ja kannel, koido ma ärratan ülles.

10. Ma tahhan sind tännada rahwa seas, Issand! ma tahhan sind kites laulda rahwa seas.

11. Sest suur on so heldus taewast sadik, ja so tödde üllemaist pilwist sadik. Laul 36, 6.

12. Jummal! üllenda ennast ülle taewaste, ja omma au ülle keige mailma.

58. Laul.

Kristusse ja ustlikkude palwe üllekohtuste wasto.

1. Taweti kullatükki laul üllema mängimehhele antud wisil: ärra kauta! laulda.

2. Kas teie töt rägite öigusses, teie kohtomoistjad? Kas teie öigel wisil kohhut moistate, oh innimesse lapsed? Jes. 56, 10. 11.

3. Küll teie wöttate süddames köwwerust ette; siin maal wagite teie ärra omma kätte wäekauba tö teiste kätte.

4. Öälad tagganewad ärra lapsekoiast sadik; walle rälijad eksiwad ärra emma ihhust. Ewes. 4, 18.

5. Neil on tulline wihha, mis mao tullise wihha sarnane; otsego wihhasem kurt maddo, mis ommad körwad kinnisullub,

6. Et ta ei sa kuulda pommiseja noidade heält, kes lausumisse peäle hästi on öppetud.

7. Jummal! kissu ärra nende hambad nende suust; noorte loukoerte purrihambad kissu wälja, oh Jehowa!

8. Mönago nemmad kui wessi, mingo nemmad sinna ja tenna: kui ta taotab omma nooltega, siis sago nemmad otsekui ärraleigatud.

9. Otsego seatiggo mingo nemmad ärrasullades hukka, otsego enneaegne naese lomote ärgo sago nemmad mitte päwa nähha.

10. Ennekui teie kibbowitsad tunnukse pōsaks sawad, ni pea wöttab ta neid otse ellawalt otsego kanges wihhas kange tuulega ärraaiada.

11. Öige wöttab römustada, kui ta saab nähha kättemaksmist, ta wöttab öäla werres omma jalgo pesta. Laul 68, 24.

12. Ja innimenne wöttab öölda: Ommeti on öigel kasso! Jummal on ommeti kohtomoistja ma peäl.

59. Laul.

Palwe abbi pärrast waenlaste tiggedusse wasto.

1. Taweti kullatükki laul üllema mängimehhele antud wisil: ärra kauta! laulda, kui Saul neid läkkitas, kes piddid temma kodda hoidma, ja tedda surmama. 1 Sam. 19, 11.

2. Peästa mind mo waenlastest, mo Jummal! Sada mind ülles ühte körge paika nende eest, kes mo peäle kippuwad.

3. Peästa mind nurjatuma tö teggiaist, ja sada mulle abbi nende wasto, kel werresüü on.

4. Sest wata, Jehowa! need warritsewad mo hinge; tuggewad tullewad kokko mo wasto; polle mul ülleastmisse egga patto süüd. Laul 56, 7.

5. Ilma mo üllekohtota jooksewad nemmad ja walmistawad endid; ärka ülles mo pole, ja wata!

6. Ja sinna Jehowa, wäggede Jummal! Israeli Jummal! hakka walwama, ja tulle keiki pagganaid katsma; ärra olle armolinne neile keigile, kes nurjatumat pettist tööd tewad, Sela.

7. Nemmad tullewad öhto taggasi, haukuwad kui koerad, ja käiwad ümber linna.

8. Wata, nemmad aiawad ommast suust wälja, moögad on nende uulte sees; sest nemmad mötlewad: kes kuleb?

9. Agga sinna, Jehowa! naerad neid, sa irwitad keiki pagganaid. Laul 2, 4.

10. Nende tuggewusse wasto tahhan ma sinno pole hoida, sest Jummal on mo körge warjopaik.

11. Mo helde Jummal jouab mo ette, Jummal annab mulle rõmo nähha mo warritsejaist;

12. Ärra tappa neid mitte, et mo rahwas wahhest ei unnusta; panne neid hulkuma omma wäe läbbi, Issand meie kilp! ja lükka neid mahha.

13. Nende su teeb patto kui nende uled räkiwad; sepärrast wõetakse neid kinni nende kõrkusses, ja sedda sajatamisse ja walle pärrast, mis nemmad juttustawad. Laul 36, 4.

14. Lõppeta neid ärra tullise wihhaga, lõppeta neid, et neid teps ei olle, et nemmad tundwad, et Jummal on wallitseja Jakobis mailma otsani, Sela.

15. Siis tulgo nemmad õhto taggasi, ja haukugo kui koerad, ja käigo ümber linna.

16. Hulkugo nemmad roa pärrast ilma sömata ja õmaiata.

17. Agga minna tahhan laulda so tuggewussest, ja rõõmsaste laulda hommiko se heldusse pärrast; sest sa olled mulle kõrgeks warjopaigaks sanud, ja põggenemisse paigaks sel päwal, kui mul kitsas käen.

18. Mo rammo! ma laulan sind kites; sest Jummal on mo kõrge warjopaik; mo helde Jummal.

60. Laul.

Usso palwe Jummala armo ja abbi pärrast.

1. Taweti kullatükki laul õppetusseks üllema mängimehhele antud, Susan Eduti wisil laulda;

2. Kui ta sai tappelnud Siria rahwaga, Mesopotamiast ja Sobast, kui Joab taggasi tulli ja olli solaorgo kaksteistkümmend tuhhat Edomimeest mahhalönnud. 2 Sam. 8, 5. 13.

3. Jummal, sa heitsid meid ärra ja lõhkusid meid, sa ollid wihhane, põra ennast jälle meie pole.

4. Sa teggid ma wabbisema, sa kiskusid sedda lõhhest ärra; parranda temma praud, sest ta kõigub.

5. Sa andsid omma rahwale kowwa luggu nähha: sa jootsid meid winaga, et meie meel põritas. Laul 75, 9.

6. Sa pannid neile, kes sind kartwad, lippo püsti, kus nemmad ammo eest warjul ollid, Sela.

7. Et so armokessed saaksid peästetud: sada abbi omma parrama käega, ja wasta meile.

8. Jummal on räkinud ommas pühhas paikas; ma tahhan rõmo pärrast hüppada, ma tahhan Sekemi ärrajaggada, ja Sukkoti orro ärramõõta.

9. Kilead on minno pärralt, ja Manasse mo pärralt, ja Ewraim mo pea kinnitus; Juda on mo kässoandja.

10. Moab on mo pessemisse pot, Edomi rahwa peäle heidan ma omma kinga; Wilistitte ma diskago minno pärrast.

11. Kes sabab mind tuggewa liñna sisse? Kes juhhatab mind Edomist sadik?

12. Eks mitte sinna, Jummal! kes sa meid ollid ärraheitnud ja ei läinud mitte wälja, oh Jummal, meie sõawäega. Laul 44, 10.

13. Saba meile abbi ahhastussest, sest innimesse abbi on tühhine. Laul 108, 13.

14. Jummalaga tahhame meie wahwaste tehha, ja temma wõttab meie waenlased ärratallada.

61. Laul.

Taweti palwe; ta otsib Jehowa käest abbi.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud keeltega mängiga laulda.

2. Oh Jummal! kule mo kissendamist, panne tähhele mo palwet.

3. Mailma otsast hüan ma sinno pole, kui mo süddа arranõrkeb: Sa tõstsid mind kaljo peäle, Sa isse saatsid mind.

4. Sest sinna ollid mulle warjopaigaks, ja tuggewaks torniks mo waenlaste wasto. Laul 71, 3.

5. Ma tahhan so telkis iggaweste asset olla, ma tahhan kippuda so tibade warjo alla, Sela. Laul 36, 8.

6. Sest sinna, Jummal, kuulsid mo tootussi, sa andsid pärrandusse neile, kes so nimme kartwad.

7. Sa kaswatad päiwi kunninga päwade jure: temma aastad on otsego põlwest põlweni.

8. Temma istub iggaweste Jummala ees; walmista heldust ja tõt, et need tedda hoidwad.

9. Nenda tahhan ma kites laulda so nimmele ikka, et ma iggapääw ärratassun, mis ma ollen tootanud.

62. Laul.

Kannatus risti ja kiusatusse al sabab palio kasso.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud kes Jedutuni seltsi ülle.

2. Uksipäinis Jummala jures on mo hing wait, temma käest tulleb mulle abbi. Laul 131, 2.

3. Temma on üksipäinis mo kaljo ja mo õnnistus, mo kõrge warjopaik, minna ei sa wägga kõikuda. Laul 18, 2. 3.

4. Kui kaua karjute ühhe mehhe wasto? Kui kaua tungite temma peäle, kui wäljawaund seina, kui langewa müri peäle?
5. Nemmad piddawad agga nou, tedda temma körgest auust mahhalükkada, wallest on neil hea meel; omma suga önnistawad nemmad, agga ommas süddames wanduwad nemmad ärra, Sela.
6. Ükspäinis Jummala jures olle, mo hing, wait, sest temma käest tulleb, mis ma otan.
7. Ükspäinis temma on mo kaljo ja mo abbi, mo körge warjopaik, ei ma sa köikuda.
8. Jummala jures on mo önnistus ja mo au; mo tuggew kaljo, mo warjopaik on Jummala sees. Laul 61, 4.
9. Lootke temma peäle iggal aial, oh rahwas! wallage wälja omma südda temma ette: Jummal on meile warjopaigaks; Sela.
10. Agga tühjad paljad keik on innimesse lapsed, suurtsuggu lapsed on wallelikkud; kui need sawad waekausside peäle, siis on nemmad hopis kergemad kui tühhi paljas. Jes. 40, 15.
11. Ärge lootke liateggemisse peäle, ja ärge minge tühhisels jest, mis on risutud; kui warra kossub, siis ärge pange mitte süddant sinna külge. 1 Tim. 6, 17.
12. Üht asja on Jummal räkinud, sedda ollen ma kakskorda kuulnud, et Jummalal on tuggewus;
13. Ja et sinnul, oh Issand, on heldus; sest sinna tassud iggaühhele temma tö järrele. Rom. 2, 6.

63. Laul.

Ukslikkude palwe willetsusses waenlaste wasto.

1. Taweti laul, kui ta olli Juda körbes. 1 Sam. 23, 14. ja 24, 1.
2. Jummal, sinna olled minno Jummal, ma tahhan sind warra otsida; mo hingel on janno so järrele, mo lihha ihhaldab sind poudse ma sees, mis märga tahhab, et ep olle wet. Laul 42, 3. 4.
3. Nenda ollen ma sinno järrele waatnud pühhas paikas, et ma saaksin so tuggewust ja so auu nähha.
4. Sest so heldus on parram kui ello; minno uled kiitwad sind.
5. Nenda tahhan ma sind kita ommas ellus, so nimmel tahhan ma omma kässi üllestösta.
6. Mo hing saab täidetud otsekui selge raswaga: sepärrast peab mo su sind kiitma öiskamisse nultega.
7. Kui minna sind omma mele tulletan ommas sängis, siis mötlen ma wahhikorrade aeges sinno peäle.
8. Sest sa olled mulle abbiks olnud, ja so tiwade warjo al tahhan ma öiskada.
9. Mo hing hoiab sinno pole so järrel käies, so parram kässi peab mind üllal. Jes. 41, 10.
10. Agga need, kes püüdwad mo hinge ärrahäwwitada, need peawad maaalusse paiko minnema.
11. Neid peab ärraantama mööga kätte; rebbaste ossaks peawad nemmad sama.
12. Agga kunningas on römus Jummala sees; iggaüks, kes temmale truust wannub, peab kiitlema; sest nende su peab kinnipandama, kes walskust räkiwad.

64. Laul.

Ukslikkude palwe taggakiusajatte wasto.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Jummal! kule mo healt, kui ma kaeban, hoia mo ello waenlasse hirmo eest.
3. Panne mind warjule tiggedatte sallaja nouu eest, nende sohhi eest, kes nurjatumat tööd tewad.
4. Kes omma keelt kui möka ihhuwad, kes kibbeda sannadega kui omma nooltega sihhiwad.
5. Et nemmad sallajas paikas mahha lasseksid se, kes täieste wagga on: äkkitselt lasswad nemmad tedda, ja ei karda mitte. Laul 11, 2. 3.
6. Nemmad kinnitawad endid sesse kurjasse asjas, nemmad juttustawad, et nemmad tahtwad sallajaid wörgutamisse paele panna; nemmad ütlewad: Kes neid nääb?
7. Nemmad otsiwad süüd; meie olleme ilmasüta; nemmad otsiwad hoolsaste innimesse seestpiddist ja mehhe süddame süggawust läbbi.
8. Agga Jummal lasseb neid mahha; äkkitse noole läbbi tullewad nende nuhtlussed.
9. Ja nemmad saatwad isseenese üksteise peäle kommistama omma kele läbbi; keik, kes neid näwad, wötwad neist ärrapöggeneda. Laul 7, 16.
10. Ja keik innimessed peawad kartma ja Jummala tööd kulutama, ja temma teggusid targaste ärraarwama.
11. Öige römustab Jehowa sees, ja kippub temma jure, ja keik süddamest öiglased kiitlewad. Laul 68, 4.

65. Laul.

Kitus Jummala heateggemiste pärrast.

1. Taweti laul ja luggu üllema mängimehhele antud.

2. Waikne kannatus sinno sees kidab sind, Sioni Jummal, ja tassub sulle tootussed ärra.

3. Sinna kuled palwet, sinno jure tulleb keik lihha. Laul 145, 18.

4. Minno pattud waewawad mind wägga; wötta sinna meie ülleastmissed ärra-leppitada.

5. Wägga önnis on se, kedda sinna ärrawallitsed, ja sadad liggi tullema, et ta saaks ellada so ouede sees; küll meid täidetakse so koia, so pühha templi headussest. Laul 84, 3. 11.

6. Sa wastasid meile öigusses hirmsal wisil, oh meie önnistusse Jummal! sinna keige mailma otste ja ka wiimse merre äre lotus;

7. Kes wäggesid omma rammo läbbi kinnitab, ja kelle ümber wäggi kui wö on;

8. Kes waigistab merre kohhisemist, lainette kohhisemist ja rahwa möllamist. Matt. 8, 26.

9. Et need, kes ma otsas ellawad, wöttawad karta so immetähti; sa panned neid römustaete laulma, kes hommiko ja öhto wäljatullewad.

10. Sa tulled maad katsma, ja käid sedda laiaipiddi läbbi, ja teed sedda wägga rikkaks; Jummala weesoned on täis wet; sa walmistad nende wilja, kui sa ma öiete saad walmistand. Laul 36, 9. 10. ja 46, 5.

11. Sa kastad rohkeste temma waggusid ja panned ta pangad laggunema; wihma piiskadega teed sa sedda sullaks, ja önnistad, mis ta kaswatab.

12. Sa ehhitad omma head aastat kui kroniga, ja so jäljed tilkuwad raswa.

13. Nemmad tilkuwad rohhomade peäle körbes, ja römustelleminne on küngaste ümber kui wö.

14. Karjamaad on üllenüldse täis puddolojuksid, ja orrud on wiljaga kaetud; nemmad öiskawad, nemmad laulwad ka.

66. Laul.

Jummala suri teggusid kidetakse: ta hoiab ja peästab.

1. Laul ja luggu üllema mängimehhele antud. Hiskage Jummalale römoga keik mailma rahwas!

2. Laulge kites temma nimme auu, andke auu temma kitussele.

3. Üttelge Jummalale: Mis kardetawad on so teud! So sure wäe pärrast räkiwad so waenlased libbeda kelega so ees. Laul 130, 14.

4. Keik ma kummardago sind ja laulgo sind kites, ta laulgo kites so nimme, Sela.

5. Tulge ja wadage Jummala teggusid: tedda tulleb karta sest, mis ta teeb innimeste laste jures. Laul 46, 9. n. t. s.

6. Ta teeb merre tahhedaks maaks, nemmad käiwad jalla jöest läbbi; seäl römustame meie temma sees. 2 Mos. 14, 21. n. t. s.

7. Ta wallitseb omma wäega iggaweste, ta silmad wahhiwad pagganatte peäle, kangekaelsed ei sa endid körgeks tösta, Sela.

8. Rahwas! kitke meie Jummalat, ja laske kitusse heält temmast kuulda.

9. Kes meie hinge hea ellusse saatnud, ja ei lasnud meie jalgo mitte köikuda.

10. Sest sa olled meid läbbikatsnud, oh Jummal! sa olled meid sullatanud, otsego höbbe selgeks sullatakse. Sakar. 13, 9.

11. Sa olled meid lasknud wörgo sisse minna, sa olled wautusse pannud meie niuette peäle.

12. Sa olled sandid innimessed lasknud meie pea peäl söita; meie olleme tulle ja wee sisse sanud; agga sa olled meid wäljasaatnud, et meie keik rohkeste sanud. Jes. 43, 1. 2.

13. Ma lähhän so kotta pölletamisse ohwrittega; ma tassun sulle ommad tootussed. Laul 50, 14.

14. Mis minno uled on üllesräkinud ja mo su üttelnud, kui mul kitsas kä olli.

15. Ma tahhan sulle lihhawaid pölletamisse ohwrid ohwerdada järade ärrapölletamissega; ma tahhan weiksid sikkudega ohwriks walmistada, Sela.

16. Tulge, kuulge keik, kes teie Jummalat kardate, sest ma tahhan juttustada, mis temma mo hingele teinud.

17. Ma hüüdsin temma pole omma suga, ja tedda üllendati mo kele al.

18. Kui ma ommas süddames olleksin nurjatuma asja peäle waatnud, siis ei olleks Issand mitte kuulnud. Öpp. S. 15, 29. ja 28, 9.

19. Jummal on töeste kuulnud, ta on mo palwe heält tähhele pannud. Laul 145, 18. 19.

20. Kidetud olgo Jummal, kes ei olle mo palwet ärralükkand, egga omma heldust minnust ärrapöörnud.

67. Laul.

Tänno Kristusse önnistusse ja hea wallitsusse eest.

1. Laul ja luggu üllema mängimehhele antud keeltega mängide peäl.
2. Jummal olgo meile armolinne ja önnistago meid, ja lasko omma palle paista meie peäle, Sela.
3. Et ma peäl sinno wisi tunnukse, keige pagganatte seas so önnistust.
4. Jummal! sind wötwad tännada rahwas, sind wötwad tännada keik rahwas. Laul 117, 1. 2.
5. Rahwas on röömsad ja laulwad röömsaste, sest sinna moistad rahwale öigusses kohhut, ja juhhatad rahwast ma peäl, Sela.
6. Jummal! sind wötwad rahwas tännada, sind wötwad tännada keik rahwas.
7. Ma annab omma kasso wälja, Jummal, meie Jummal önnistago meid. 3 Mos. 26, 4.
8. Jummal önnistago meid, et keik mailma otsad wöttaksid tedda karta. Laul 33, 8.

68. Laul.

Kristusse suur woimus, temma suur wäggi armoriktis.

1. Taweti laul ja luggu üllema mängimehhele antud.
2. Küll Jummal touseb üiles, temma waenlased sawad ärrapillatud, ja temma wihkajad peawad temma eest ärrapöggenema. 4 Mos. 10, 35.
3. Sa aiad neid ärra, otsego suits ärraaetakse; kui meewahha tullest ärrasullab, nenda lähhäwad öälad Jummala eest hukka.
4. Agga öiged römustawad ja hüppawad römo pärrast Jummala ees, ja on wägga röömsad.
5. Laulge Jummalale, laulge kites temma nimme, parrandage teed sellele, kes söidab nömme ma peäl; temma nimmi on Jehowa, hüppage römo pärrast temma ees. Jes. 57, 14. p. 62, 10.
6. Ta on waeste laste issa ja lesknaeste kohtomoistja, Jummal ommas pühhas ellomaias,
7. Jummal, kes üksikkud assutab maiasse, kes wangid wäljawiib rikka kohha peäle; agga kangekaelsed ellawad poudses paikas.
8. Jummal! kui sa omma rahwa ees wäljalätsid, kui sa tühjas lanes eddasi käisid, Sela:
9. Siis wärrises ma, taewad tilkusid ka Jummala ees, sesinnane Sinai ka Jummala, Israeli Jummala ees. 2 Mos. 19, 16. 18.
10. Nüüd lassed sa, Jummal! rohket wihma saddada, ja kinnitad omma nörgaks läinud pärris ossa. Esek. 34, 26. n. t. s.
11. Sinno ommaste selts ellab seäl, sinna Jummal kinnitad omma headusse läbbi willetsat. Laul 36, 8—10.
12. Issand annab sanna, hea sannumette kulutajaid on suur wäggi.
13. Wäggede kunningad pöggenewad ja pöggenewad, jubba perre-emma jaggab saki.
14. Kui teie kitsa kohtade wahhel maas ollete, siis ollete kui tuikesse tiwad, mis höbbedaga kattetud, ja kelle tiwa sulled on walwaka koldse kulla karwa.
15. Kui Keigewäggewam kunningad temma sees laiale pillutab, siis on se lumme karwa ka pimmedas.
16. Basani mäggi on Jummala mäggi, Basani mäggi on üks mäggi täis mäekünkaid.
17. Mispärrast warritsete teie ükski silmi, teie mäeküngastega mäed? Sedda mägge on Jummal ihhaldanud omma elloassemeks, ikka tahhab Jehowa seäl ellada löpmatta.
18. Jummala söawankrid on kakskümmend tuhhat, mitto tuhhat korda tuhhat; Issand on nende seas Sinai pühhastusses. Tan. 7, 10.
19. Sinna läksid körgesse üles, sa wisid wangihulga wangi, sa said andid innimeste seas, ka kangekaelsedki, et sinna, Jehowa Jummal, pead siin ellama. Ewes. 4, 8—10.
20. Kidetud olgo Issand iggapääw! ta panneb koorma meie peäle, sesamma Jummal, kes meie ärrapeästja on, Sela.
21. Meie Jummal on ärrapeästja, ja Jehowa Issand jadab surmast wälja.
22. Agga omma waenlaste pea pekşab Jummal katki, ja selle karruse pealae, kes omma süga eddasi lähhäb.
23. Issand on üttelnud; ma toon Basanist taggasi, ma toon süggawaist merre kohtadest monned taggasi,
24. Et sa wautad omma jalla werresse ja so koerad waenlastest omma kele ossa kätte sawad.
25. Nemmad on näinud so sissetullemissi, oh Jummal! sinno sissetullemist, minno Jummal ja mo kunningas, pühha paika.
26. Lauljad käisid ees, mängimehhed tagga, neitsid, kes trummi löid, keskel.

27. Kiitke Jummalat koggoduste sees, kiitke Jssandat Jsraeli hallika pärrast.

28. Seäl on norem Benjamin, kes nende ülle wallitseb; Juda würstid omma koggodussega; Sebuloni würstid, Nawtali würstid.

29. Sinno Jummal on so kunningrigi tuggewaks teinud; oh Jummal! kinnita sedda, mis sa ettewötnud meile tehha.

30. Sinno templi pärrast, mis Jerusalemmas on, peawad sulle kunningad andid toma. Laul 72, 10.

31. Söitle ellajat pillirogus, ja wäggewa härgade hulka rahwa wassikattega; söitle neid, kes jalge ette mahhaheitwad hõbbetükkide pärrast: Jummal pillab laiale rahwa, kel södimissest hea meel on.

32. Würstid Egiptussest tullewad, Mohrama sirrutab ruttoga ommad käed Jummala pole. Jes. 19, 21. Ap Tegg. 8, 27.

33. Teie mailma kunningrigid laulge Jummalale, laulge Jssandat kites, Sela.

34. Kes söidab taewaste taewas, mis wannast aiast olnud: wata, temma töstab waljo healt.

35. Andke Jummalale woimus; temma kergus on Jsraeli ülle ja temma tuggewus ülle ma pilwette sees.

36. Jummal! sa olled kardetaw omma pühha paikade sees; Jsraeli Jummal, se annab tuggewust ja rammo kül rahwale; kidetud olgo Jummal.

69. Laul.

Kristusse palwe kannatamisse aial, kitus ja tänno.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud kuekeelse mängi peäl.

2. Jummal! peästa mind ärra, sest weed on mo hingest sadik tousnud.

3. Ma ollen süggawa mudda sisse waunud, kus ei woi seista; ma ollen wee süggawussesse sanud, ja wolas wessi upputab mind ärra.

4. Ma ollen ärrawässinud hüüdmast, mo kurk on ärrakuiwand; mo silmad on ärralõpnud omma Jummalat otes.

5. Neid, kes mind ilmasüta wihkawad, on ennam kui mo juuste karwo: need on wäggewaks sanud, kes mind püawad ärrakautada, kes ilmaaego mo waenlased on; ma pean siis maksma, mis ma polle wäggise käest ärrakisknud. Joan. 15, 25.

6. Oh Jummal! kül sinna muidogi tunned mo meletumat wisi, ja mo süüd ep olle so eest warjul.

7. Ärra lasse mo pärrast häbbisse sada neid, kes ootwad sind, Jssand wäggede Jehowa; ärra lasse häbbi pärrast ärrapunnastada neid, kes mo peäle lotes sind otsiwad, oh Jsraeli Jummal!

8. Sest sinno pärrast kannan ma laimamist; teotus on mo silmi katnud.

9. Ma ollen woöraks läinud omma wendadele ja woöra ma innimesseks omma emma lastele. Joan. 7, 5.

10. Sest pühha wihha so koia pärrast on mind ärrasönud, ja nende laimamissed, kes sind laimasid, on mo peäle langenud. Joan. 2, 17. Röm. 15, 3.

11. Ja minna ollen nutnud ja paastnud ommas hinges; agga se on mulle sureks laimamisseks läinud.

12. Ja minna ollen kottiride ennese selga pannud; agga ma ollen neile tähhendamisse sannaks sanud.

13. Need, kes wärrawas istwad, aiawad minnust jutto, ja ma ollen nende mäng, kes kanget jomaaega jowad.

14. Agga minna, mo palwe käib sinno pole, Jehowa! sel aial, mis so mele pärrast, Jummal! so sure heldusse pärrast, wasta mulle omma tössist abbi möda.

15. Kissu mind rojast wälja, et ma sisse ei wau: sada, et ma peäsen omma wihkajatte käest ja süggawast weest.

16. Ärgo upputago wolas wessi mind ärra, ja ärgo neelgo süggawus mind mitte ärra, ja ärgo pango kaew omma suud minno ülle mitte kinni.

17. Wasta mulle Jehowa! sest so heldus on hea; wata mo peäle omma rohket hallastust möda.

18. Ja ärra panne omma pallet mitte omma sullase eest warjule, sest mul on kitsas kä; kule mind ussinaste.

19. Tulle liggi mo hingele, lunnasta tedda; peästa mind ärra mo waenlaste pärrast.

20. Sa tead mo häbbi ja mo teotust, ja kuida mind laimatakse; keik mo wihhamehhed on so ees.

21. Laimaminne murrab mo süddant, ja mind hulgutakse kaksipiddi; ma ootsin, kel piddi ärras meel ollema, ja polle kussagi; ja trööstijaid, ja ma ei leia mitte.

22. Waid nemmad on sappi mulle roaks annud, ja mo jannus mind ädikaga jootnud. Matt. 27, 34. 48.

23. Nende laud sago nende ees köieks, ja kättemaksmisseks ja wörgutamisse paelaks.

24. Nende silmad sago pimmedaks, et nemmad ei nä, ja panne nende pusad allati wäratama.

25. Walla omma suur melepahhandus

nende peäle wälja, ja so tulline wihha wötko neid kinni.

26. Nende tuggew lin sago laggedaks: ärgo olgo nende telkide sees, kes seäl ellab.

27. Sest nemmad aiawad tedda tagga, kedda sinna olled peksnud, ja aiawad jutto nende walluks, kes sinnust on hawatud. Jes. 53, 4.

28. Lasse neid üllekohhut üllekohto peäle tehha, ja ärra lasse neid mitte tulla omma öigusse jure.

29. Sago nemmad ello ramatust ärrakustutud, ja ärgo sago nemmad öigettega ülleskirjotud.

30. Agga minna ollen willets ja wallus; so abbi, oh Jummal! saatko mind körge warjopaika.

31. Ma tahhan Jummala nimme laulega kita, ja tänno lauloga tedda üllendada.

32. Küll se parram on Jehowa meleft kui härg ehk wärs, kel sarwed ja sörrad on.

33. Häddalissed näwad sedda, ja sawad römsaks; teie, kes Jummalat nouate, teiegi südda peab ellama. Laul 22, 27.

34. Sest Jehowa kuleb waesi, ja ei laida neid mitte, kes temma pärrast on kinniköidetud.

35. Kiitko tedda taewas ja ma, merri ja keik, mis seäl sees ligub.

36. Sest Jummal tahhab Sioni ärrapeästa, ja Juda linnad üllesehhitada, et nemmad seäl peawad ellama ja sedda pärrima. Laul 51, 20.

37. Ja temma sullaste suggu peab sedda pärris ossaks sama, ja kes temma nimme armastawad, need peawad seäl ellama. Laul 102, 29.

70. Laul.

Kristusse palwe, kui ta kannatas.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud mälletada.

2. Oh Jummal! tötta mind peästma; Jehowa tötta mulle appi!

3. Häbbenego ja sago häbbisse, kes mo hinge püawad; tagganego taggasi ja punnastago häbbi pärrast ärra, kel hea meel on mo önnetussest.

4. Mingo need taggasi omma häbbi pärrast, kes ütlewad: Hästi, hästi! Laul 40, 14–18.

5. Olgo römsad ja römustago sinno sees keik, kes sind otsiwad; ja kes so önnistust armastawad, ütlelgo allati: Jummal sago sureks. Laul 35, 27.

6. Agga minna ollen willets ja waene: oh Jummal tötta mo jure! sinna olled mo abbi ja mo ärrapeästja; Jehowa ärra wiwi mitte.

71. Laul.

Tawet pallub, kui tedda taggakiusati.

1. Jehowa! sinno jure kippun minna, ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada ei iggaweste.

2. Peästa mind omma öigusse läbbi ja kissu mind wälja; käna omma körw mo pole, ja sada mulle abbi.

3. Olle mulle kaljopeälseks honeks, et ma allati wein sisseminna, sa olled käsknud mulle abbi sata: sest sa olled mo kaljo ja mo tuggew lin. Laul 33, 4.

4. Mo Jummal! peästa mind öäla käest, ja püratse ja ülleannetuma käest.

5. Sest sinna olled mo otus, Issand Jehowa! sa olled mo lotus mo norest pölwest.

6. Sinno peäle ollen ma ennast toetanud emma ihhust, sinna olled mo wäljatoja mo emma sissikonna seest; sinnust on allati mo kiitminne.

7. Ma ollen mitmele kui immeassi olnud; agga sinna olled mulle tuggewaks warjopaigaks. Esek. 24, 24. 27.

8. Sago mo su täis so kitust ja so au iggapääw.

9. Ärra heida mind ärra wannal eal; ärra jätta mind mahha, kui mo ramme löppeb.

10. Sest mo waenlased räkiwad mo wasto, ja kes mo hinge wahhiwad, need piddawad nou ühhes,

11. Ütteldes: Jummal on tedda mahhajätnud, aiage tagga ja wötke tedda kinni, ei olle temmal ärrapeästjat.

12. Oh Jummal! ärra olle kaugel minnust ärra; mo Jummal tötta mulle appi!

13. Sago nemmad häbbisse ja ärrakautud, kes mo hinge wastased on; sago need laimamissega ja teotussega kaetud, kes mo önnetust otsiwad.

14. Agga minna tahhan allati lota, ja keige so kitusse jure weel lissada.

15. Mo su peab so öigust juttustama, ja so ärrapeästmist iggapääw; sest nende arro ei tea ma mitte.

16. Ma tahhan tulla Issanda Jehowa sures wäes; ma tahhan sinno öigust üksi mele tulletada.

17. Jummal! sa olled mind norelt öpetanud, ja siit sadik ollen ma sinno immeasjo kulutanud.

18. Sepärrast ärra jätta mind ka mitte

mahha, oh Jummal! kui ma wannaks ja hallils läbbän, kunni ma selle pölwe rahwale so käewart kulutan, ja so wäggge keigile, kes järrele tullewad.

19. Sest so öigus ullatab taewasse, oh Jummal! kes sa suri asjo teed; Jummal! kes on kui sinna? Laul 36, 7.

20. Kes sa mind olled lasnud paljo abbastust ja önnetust nähha; te mind jälle ellawaks ja tomba mind jälle ma süggawussest üles.

21. Kaswata mo surust, ja trööfti mind kaitpiddi.

22. Minna tabban sind ka nablimängiga tännada so töe eest; mo Jummal! ma tabban sind kites laulda kandle peäl, oh Pühha Israelis!

23. Mo uled peawad öiskama, kui ma sind kites laulan, ja minno hing, mis sa olled lunnastand.

24. Mo keel peab ka iggapäaw so öigussest tönnelema, sest jubba häbbenesid, jubba saiwad häbbisse, kes mo önnetust otsisid.

72. Laul.

Selletus se palwe peäle: sinno riik tulgo. Luk. 11, 2.

1. Salomonist. Jummal! anna ommad kohtoseädussed kunningale, ja omma öigus kunninga poiale.

2. Siis moistab temma kohhut so rahwale öigusses, ja so willetsattele, nenda kui kohhus on. Matt. 11, 28.

3. Mäed ja mäekingud towad rahwale rahho. Jes. 52, 7.

4. Öigussega moistab temma willetsattele rahwa seas kohhut, ta sadab sandi lastele abbi, ja röhhub selle mahha, kes liga teeb. Laul 45, 5.

5. Nemmad wötwad sind karta, ni kaua kui päike, ja ni kaua kui ku paistab pölwest pölweni.

6. Ta tulleb mahha kui wihm häddalisse rohho peäle, nenda kui wihma pisad pallatand ma peäle. Jes. 45, 8.

7. Temma päiwil öitseb se, kes öige on, ja suur rahho on, kunni kuud teps ei olle.

8. Ja temma wallitseb merrest merresse, ja jöest ma otsani. Laul 89, 26. Sakar. 9, 10.

9. Temma ette heitwad pölwili mahha pendie ma rahwas, ja temma waenlased lakkuwad pörmo. Jes. 49, 23.

10. Sure merre ja saarte kunningad towad andid: Arabia ja Seba kunningad towad melebead. Laul 68, 30. Jes. 60, 9. 10.

11. Ja keik kunningad kummardawad tedda, keik pagganad teniwad tedda.

12. Sest ta peästab ärra waese, kes kissendab, ja willetsa ja se, kel ep olle abbimeest. Job. 36, 15. Laul 35, 10.

13. Temma annab armo alwale ja waesele, ja sadab waeste hingedele abbi.

14. Ta lunnastab nende hinged kawwalussest ja wäewallast, ja nende werri on kallis temma melest. Laul 9, 13.

15. Ja temma peab ellama, ja temmale antakse Seba kullast, ja temma eest tehhakse palwet allati, iggapäaw önnistakse tedda. Joan. 14, 19.

16. Wiljakord on ma peäl, ja mäggede otsas ta kahhiseb kui Libanon, ja öitseb linnast wälja, kui rohhi ma peäl.

17. Temma nimmi jääb iggaweste; ni kaua kui päike seisab, petakse temma nimme üles laste läbbi, ja nemmad sawad önnistud temma sees; keik pagganad kiitwad tedda önsaks, ja ütlewad: 1 Mos. 28, 14.

18. Kidetud olgo Jehowa Jummal, Israeli Jummal, kes üksipäinis immeasjo teeb.

19. Kidetud olgo ka temma aulinne nimmi iggaweste ja keik mailm sago temma auu täis. Amen! ja Amen! Jes. 6, 3.

20. Taweti, Isai poia, palwed on otsas.

73. Laul.

Rist on sallaja asst; ei sünni ennast sest pahhandada.

1. Asawi laul. Jummal on siiski hea Israelile, neile, kes puhtad on süddamest. Matt. 5, 8.

2. Agga minno jallad olleksid pea körwale läinud, mo tallad olleksid nikohhe libbistanud.

3. Sest ma kaetsesin neid, kes hulluste hooplesid, kui ma ölatte rahhopölwe näggin. Job. 21, 7. n. t. s. Jer. 12, 1. n. t. s.

4. Sest nemmad ep olle kimpus omma surmani, waid nende rammo seisab terwe.

5. Nemmad ep olle waewas kui muud waesed innimessed, ja neid ei pinata kui muid innimessi.

6. Sepärrast on surustus nende ümber kui keed, wägginald kattab neid kui ehte.

7. Sedda näitse nende lihhawaist silmist, nemmad tewad ennam pahha, kui südda woib ärramötelda.

8. Nemmad nülgiwad teisi, ja rägiwad liateggemist kurjast melest, nemmad rägiwad ülle rinna.

9. Nende su rägib kui taewast mahha ja nende keel käib ülle keige ma.

10. Sepärrast pörab rahwas seie; siin sawad nemmad rohkeste wet jua.

11. Ja nemmad ütlewad: Kuida peaks

Jummal sedda teädma? ja kas Keigekõrgem peaks sedda tundma?
12. Wata need on õälad, ja neil on waikne assi siin ilmas, ja nemmad kaswatawad warrandust.
13. Agga ilmaasjata ollen ma puhhastand omma süddant, ja ilmasüta tõga omma kässi pesnud;
14. Ja ollen waewatud olnud iggapääw, ja mind nomitakse igga hommiko.
15. Kui ma olletsin mõttelnud: Ma tahhan nenda juttustada kui nemmad; wata siis olleksin ma pettust so laste sou wasto teinud.
16. Sepärrast noudsin ma sedda ärramoista: agga se olli mo melest üks waewalinne assi.
17. Senni kui ma sain Jummala pühha paika, ja pannin tähhele nende wimist otsa.
18. Sinna panned neid tõeste libbeda peäle, sa lassed neid langeda sure ärrahäwwitamisse sisse. Job. 21, 17. n. t. s.
19. Kuida häwwitakse neid ärra silma pilkmissel! Nemmad sawad otsa, nemmad löpwad ärra sure hirmo pärrast. Laul 37, 38.
20. Otsego kaub selle unnenäggo, kes üllesärkab, nenda ei panne sinna miksti, Issand! nende näggo liñnas.
21. Kui mo südda seisis paistetud, ja mind kihwati mo nerude sees:
22. Siis ollin ma totter ja ei moistnud sedda polegi: ma ollin kui selge lojus sinno ees.
23. Siiski ollen ma ikka so jures! sa hakkad kinni mo parramast käest.
24. Omma nouuga juhhatad sa mind, ja wõttad mind wimaks auuga wasto. Laul 143, 10.
25. Kes on mulle taewas armsam kui sinna? Kui ma sinno jures ollen, ei himmusta ma ühtegi siin ma peäl.
26. Kui mo libha ärralöppeb ja mo südda ka, siis olled sa, Jummal! mo süddame kaljo ja mo ossa iggaweste.
27. Sest wata, kes sinnust kaugel ärra on, lähhäwad hukka; sa kautad ärra keik, kes hora wisil sinnust ärralahkuwad.
28. Agga mulle on se hea Jummala liggi olles; Jehowa Issanda peäle pannen ma omma lotusse, et ma juttustan keiki sinno teggemissi.

74. Laul.

Ristikoggodusse palwe, et Jehowa sedda hoiaks.

1. Asawi õppetusse laul. Oh Jummal! mispärrast heidad sa ärra löpmatta? Miks suitseb so wihha sinno karjama lammaste wasto? Laul 44, 24.
2. Mõtle omma koggodusse peäle, mis sa wannast ennesele olled saatnud, mis sa omma pärris ossa sugguarruks lunnastand; mõtle Sioni mäe peäle, kus sa ellad.
3. Käna ommad sammud paikade pole, mis weel ikka on ärrahäwwitud; waenlane on keik ärrarikkunud pühhas paikas.
4. So wihhamehhed moirawad so koggodusses, nemmad on ommad ebbausse tähhed tähtedeks pannud.
5. Neid näikse kirwid üllestõstwad, kui räggadikko kallale.
6. Ja nüüd on nemmad temma nikkerdud asjad ühtlasi kirwe ja haamrittega russuks lõnud.
7. Nemmad on so pühha hone pannud tullega põllema; mani teotawad nemmad so nimme ellomaia ärra.
8. Nemmad mõtlewad ommas süddames: Wautagem neid hopis mahha! nemmad põlletawad keik Jummala koggodusse koiad seäl maal ärra.
9. Omma tähti ei nä meie mitte; prohwetit ei olle ennam, ja ükski ep olle meie seas, kes teaks, kui kaua.
10. Jummal! kui kaua peab wihhamees laimama? Kas waenlane peab löpmatta so nimme laitma?
11. Miks sa wõttad omma käe, omma parrama käe taggasi? Wõtta sedda otse wälja ommast pouest.
12. Agga Jummal on mo kunningas wannast, kes paljo õnnistust sadab seie ma peäle. Laul 68, 21.
13. Sinna aiad merre lõhki omma tuggewusse läbbi; sa murrad wallaskallade pea katki wee sees.
14. Sinna rõhhud krokodilli pea katki; sa annad neid poudse ma rahwale roaks.
15. Sa lõhkud hallikad ja jõed, sa teed woolsad jõed kuiwaks.
16. Sinno pärralt on pääw, õ on ka so pärralt; sinna olled walge ja päikesse walmistand.
17. Sinna olled keik ma raiad seädnud; suwwe ja talwe, neid olled sinna teinud.
18. Mõtle se peäle; Waenlane laimab Jehowat, ja jölle rahwas laidab so nimme.
19. Ärra anna mitte omma turteltuikesse hinge metsellajale; omma willetsatte ello ärra unnusta mitte löpmatta ärra.
20. Wata seädusse peäle; sest ma pimmedad paigad on täis ello assemid, kus wäggiwald sees on.

21. Ärra lasse waewalist mitte häbbiga taggasi tulla; willetsad ja waesed kiitko so nimme.

22. Touse ülles Jummal! selleta omma riidassi ärra; mötle, kuida jölle sind iggapäw laimab. Jes. 49, 4.

23. Ärra unnusta mitte omma wihhameeste healt ärra; nende mürrin, kes so wasto seiswad, lähhäb allati rohkemaks.

75. Laul.

Jehowa immetegguſid kiidetakse: ta maksab õälatte kätte.

1. Asawi laul ja luggu üllema mängimehhele antud, wisil: ärra kauta! laulda.

2. Meie tänname sind, Jummal! meie tänname, et so nimmi liggi on; so immeasjo juttustakse üües: 5 Mos. 30, 10–12.

3. Kui ma seätud aia kätte saan, siis tahhan minna öiget wisi kohhut moista.

4. Ma ja keik, kes seäl peäl ellasid, ollid ärrasullanud: agga minna ollen temma sambad kinnitanud, Sela.

5. Ma ollen hullutajattele ütelnud: Ärge hullutage, ja õälattele: Ärge töstke sarwe üües.

6. Ärge töstke omma sarwe körgesse, ärge rägige mitte, mis kowwa, pea selgas.

7. Et ep olle middagi karta ei päwatousmisse poolt egga öhto poolt egga mäggede körwe poolt.

8. Sest Jummal on kohtomoistja; üht ta allandab, ja teist ta üllendab. 1 Sam. 2, 7. Tan. 5, 21.

9. Sest Jehowa käes on karrikas, kange wiin, seggatud ja täis, ja temma wallab seält seest wälja; agga keik õälad ma peäl peawad temma pärmi tilgatumaks ärrajoma. Laul 60, 5.

10. Ja minna tahhan sedda kulutada iggaweste, ma tahhan Jakobi Jummalat kites laulda.

11. Ja keik õälatte sarwed tahhan ma mahharaiuda: agga öiglaste woimust peab üllendatama.

76. Laul.

Jehowa on ristikoggodusse kaitsja uhkette wasto.

1. Asawi laul ja luggu üllema mängimehhele antud keeltega mängidega laulda.

2. Jummal on Juda seas tuttaw, Israelis on temma nimmi suur,

3. Ja Salemis on temma maia ja temma ello asse Sionis.

4. Seäl murrab ta katki ammo tulliseid nooled, kilbi ja moöga ja söariistad, Sela.

5. Sinna aulinne olled paljo selgem, kui risumisse mäed.

6. Sure süddamega mehhed andwad endid risutawaks, nemmad tukkuwad ommas unnes, ja keik wahwad mehhed ei leia enneste kässi.

7. Sinno söitlusse pärrast, oh Jakobi Jummal! said raske unne sisse ni hästi rüütlid kui hobbosed.

8. Sinna, sinna olled karbetaw, ja kes jouab sinno palle ees seista sest aiast, kui so wihha touseb? Laul 90, 7.

9. Sa annad kohto sanna kuulda taewast: Ma kardab ja temmale saab rahholinne assi.

10. Kui Jummal touseb kohhut moistma, et ta abbi sadab keige häddalistele ma peäl, Sela.

11. Sest innimeste tulline wihha peab so auu üllestunnistama; sa wöttad, mis surest tullisest wihhast järrele jänud, kui wö wöle panna.

12. Tootage ja tassuge Jehowale omma Jummalale; keik, kes temma ümber, togo andid sellele, kedda peab kartma.

13. Ta leikab würstide waimo kui winamarjad ärra, tedda peawad kunningad ma peäl kartma.

77. Laul.

Ristikoggodusse palwe sures häddas; rööm Jummalast.

1. Asawi laul üllema mängimehhele antud, kes Jedutuni seltsi üües.

2. Mo heäl käib Jummala pole ja ma kissendan; mo heäl käib Jummala pole, ja temma pörab omma körwa minno pole.

3. Sel päwal, kui mul kitsas kä, nouan ma Issandat; mo kässi on öse wäljasirrutud, ja ei anna järrele, mo hing ei tahha ennast lasta trööstida. Jes. 26, 16.

4. Kui ma Jummala peäle mötlen, siis wingun ma waljuste; kui järrele mötlen, siis mo waim nörkeb ärra, Sela.

5. Sinna piddasid mo silmad, et nemmad walwasid; ma ollen roidund, et ma ei joua rääkida.

6. Ma mötlen päwade peäle, mis wannast, aastatte peäle, mis ammust aiast.

7. Ma tulletan omma mele öse omma keeltega mängi; omma süddamega mötlen ma järrele, ja mo waim otsib sedda läbbi.

8. Kas Issand iggaweste ärralükkab ja kas temmal polle ennam head meelt.

9. Kas temma heldus on aina otsas? Kas tootusse sanna on löpnud pölwest pölweni?

10. Kas Jummal on unnustanud armolinne olla? Kas ta wihha sees omma hallastusse on kinnipannud? Sela.
11. Ja minna ütlesin: Se teeb mind nödraks, Keigekörgema parram kässi woib teist wisi seäda.
12. Ma tahhan Jehowa teggusid mele tulletada, kül ma tahhan mele tulletada so immeasjo, mis wannast sündinud,
13. Ja tahhan järrele möttelda keik sinno tööd, ja könnelda so teggudest.
14. Jummal! sinno wiis on pühha; kes on ni suur Jummal, kui meie Jummal?
15. Sinna olled se Jummal, kes immet teeb, sa olled omma tuggewust rahwa seas teäda annud.
16. Ja olled omma käewarrega lunnastanud omma rahwa, Jakobi ja Josepi lapsed, Sela.
17. Wessi näggi sind, Jummal, wessi näggi sind ja kartis, süggawussed wärrisesid ka.
18. Paksud pilwed wallasid wet wälja, üllemad pilwed teggid heält; sinno noled lätsid ka sinna ja tenna.
19. So pitkse mürrin käis tule kerutamisses; wälgud teggid mailma walgeks; ma wärrises ja wabbises.
20. Sinno te olli merres ja so terabba sures wees; agga so jäljed ep olnud tundagi.
21. Sa juhhatasid kui puddolojuste karja omma rahwast Mosesse ja Aaroni läbbi.

78. Laul.

Jummala heateggemissed ja nuhtlussed Judide peäl.

1. Asawi öppetusse laul. Panne tähhele, wo rahwas, minno kässoöppetust, pöörge ommad körwad mo su könnette pole.
2. Ma tahhan omma su lahti tehha tähhendamisse sannadega, ma tahhan moistetussi, mis wannast, rohkeste ette sata,
3. Mis meie olleme kuulnud, ja mis meie teame, ja meie wannemad meile on juttustanud.
4. Meie ei tahha neid mitte nende laste eest ärrasallata; meie tahhame tullewa pölwe rahwale Jehowa kitusse wäärt teggusid juttustada, ja temma tuggewust ja temma immeasjo, mis ta teinud;
5. Et temma kindlaste seädnud ühhe tunnistusse Jakobis, ja annud kässoöppetusse Israelis, mis ta meie wannemattele kässkis, et nemmad neid omma lastele piddid teäda andma.
6. Et sedda piddid tundma tullewa pölwe rahwas, lapsed, mis piddid sündima; kui need piddid tousma, et nemmad ka omma lastele sedda piddid juttustama,
7. Et nemmad Jummala peäle omma lotusse piddid pannema, ja ei mitte Jummala tööd ärraunnustama, waid temma kässud piddama.
8. Et nemmad ei piddand säma, kui nende wannemad, kangekaelseks ja wastopannijaks rahwaks, ühheks rahwaks, kes omma süddant ei olle kinnitand, ja kelle waim ep olnud ustaw Jummala waste.
5 Mos. 32. 5. 6. 28.
9. Ewraimi lapsed, kes ollid ehhitud sea tarwis nendega, kes ammoga lastsid, need pöörsid selja söddimisse päwal.
10. Nemmad ei piddand mitte Jummala seädust, ja törkusid temma kässoöppetusse järrel käies.
11. Ja unnustasid temma teud ja ta immeasjad ärra, mis ta neile annud näbba.
12. Nende wannematte ees teggi temma immet Egiptusse maal Soani wäljal.
13. Ta löhkus merre, ja satis neid läbbiminnema, ja panni wee seisma kui hunnikko. 2 Mos. 14. 21. 22. n. t. s.
14. Ja temma juhhatas neid päwa aial pilwega ja keige ö tulle walgega.
15. Ta löhkus kaljud körbes, ja jotis neid otsego suurte merrehaudade seest.
2 Mos. 17. 6.
16. Ja satis weesoned wälja kaljust, ja panni wee jooksma kui jöed.
17. Siiski teggid nemmad weel ennam patto temma wasto, et nemmad kuiwas körbes Keigekörgema wasto pannid,
18. Ja kiusasid Jummalat ommas süddames, et nemmad sömist küssisid omma himmo pärrast. 4 Mos. 11. 4.
19. Ja nemmad räkisid Jummala wasto, nemmad ütlesid; Kas Jummal woib körbes söma lauda walmistada?
20. Ennä ta on kaljo lönud, et weed jooksid ja jöed wolasid; kas ta woib ka leiba anda? Kas ta woib lihha omma rahwale walmistada?
21. Sepärrast kulis Jehowa, ja sai wäggaga wihhaseks, ja tulli süttis pöllema Jakobis, ja wihha tulli ka Israeli peäle,
22. Et nemmad Jummala sisse ei usknud, ja ei lootnud mitte temma abbi peäle.
23. Ja ta andis kässo üllema pilwettele üllewal, ja teggi taewa uksed lahti.
24. Ja lastis Manna nende peäle saddada roaks, ja andis neile taewa wilja.
2 Mos. 16. 4–15.

25. Iggamees sõi wäggewatte leiba, ta läkkitas neile toidust küll.
26. Ta panni päwatouso tule taewa al käima, ja aias omma tuggewussega louna tule ülles.
27. Ja laskis libba neile sabbaba kui põrmo, ja tibadega lindo, kui liwa merre äres.
28. Ja laskis neid langeda kesk nende leri nende maiade ümber. 4 Mos. 11. 31.
29. Ja nemmad sõid ja nende kõht sai wägga täis, ja ta satis, mis nemmad iggatsesid nende kätte.
30. Nemmad ei sanud weel mitte ommast iggatsemissest lahti, nende roog olli alles nende suus:
31. Siis tulli Jummala wihha nende peäle, ja tappis neid nende rohke sömaaia jures, ja löi Israeli nored mehhe mahha. 4 Mos. 11. 33.
32. Peäle keige selle teggid nemmad weel patto, ja ei uskmud mitte temma immeasjo.
33. Sepärrast löppetas ta nende päwad tühja käimissega, ja nende aastad hirmoga.
34. Kui ta neid tappis, siis noudsid nemmad tedda, ja pöörsid endid ja otsisid Jummalat aegsaste.
35. Ja tulletasid mele, et Jummal nende kaljo ja keigekörgem Jummal nende lunnastaja olli.
36. Ja nemmad räkisid libbedaste omma suga, ja omma kelega walletasid nemmad temma ette.
37. Agga nende süddа ei jänud mitte kindlaste temma jure, ja nemmad ei olnud mitte ustawad ta seädusses.
38. Agga temmal olli halle meel; ta leppitas nende üllekohto ärra, ja ei riknud neid mitte ärra, ja pöris mittokorda omma wihha ärra, ja ei lasnud mitte keik omma tullist wihha tousta.
39. Sest ta mötles se peäle, et nemmad lihha on, üks öhk, mis ärralähhäb ja ei tulle taggasi.
40. Kui mitto korda pannid nemmad ta wasto kõrbes, ja teggid nemmad temmale meleha igust tühjas lanes!
41. Ja nemmad kiusasid Jummalat jälle, ja tahtsid Israeli pühha lunnastajale mära panna.
42. Nemmad ei möttelnud mitte temma käe peäle sel päwal, kui ta neid waenlaste käest ärralunnastas.
43. Kenda kui ta ommad immetähhed Egiptusses olli teinud ja ommad immetend Soani wäljal,
44. Kui ta nende jöed ja nende weesoned werreks mutis, et nemmad ei sanud jua. 2 Mos. 7. 20.
45. Ta läkkitas nende sekka keiksuggu pahha linbude seltsi, mis neid ärrasöid, ja konne, mis neid ärrarikkusid. 2 Mos. 8. 2. 20.
46. Ja andis nende wilja asililindudele, ja nende werrewaewa rohhotirtsudele.
47. Ta löi mahha nende winapuud rahhega, ja nende metswigi puud jämmeda rahhega.
48. Ja andis nende lojuksed ärra rahhe kätte, ja nende weiksed tulliste noolte kätte.
49. Ta läkkitas nende peäle omma tullise hirmsa wihha, ja suurt melepahhandust ja ahhastust, ja laskis kurjad inglid lahti.
50. Ta teggi te lahti omma wihhale, ta ei keelnud nende hingesid mitte surma minnemast, ja andis nende ellajad ärra katko kätte.
51. Ja ta löi keik essimessed poeglapsed Egiptusses mahha, keik essimesse jouo, mis Hami maiade sees. 2 Mos. 12. 29.
52. Ja laskis omma rahwa kui puddolojukſed te peäle minna, ja satis neid kui karja kõrbes,
53. Ja juhhatas neid julgeste, et nemmad hirmo ei tunnud; agga merri kattis nende waenlased. 2 Mos. 14. 19–27.
54. Ja temma wiis neid omma pühha raia peäle, sinna mäele, mis ta parram kässi olli saatnud,
55. Ja aias pagganad nende eest ärra, ja jaggas nende ma nöri läbbi pärris ossaks, ja panni Israeli sugguarrud nende maiade sisse ellama.
56. Agga nemmad kiusasid ja wihhastasid keigekörgemat Jummalat wägga, ja ei piddand mitte temma tunnistussi,
57. Ja tagganesid ja teggid pettust, nenda kui nende wannemad, ja heitsid kõrwale kui amb, mis pettab.
58. Ja ärritasid tedda omma körge paikadega, ja omma nikkerdud kuiudega teggid nemmad, et temma pühha wihhaga wihhastas.
59. Jummal kulis ja wihhastas wägga, ja pölgas Israeli wägga ärra.
60. Ja temma jättis mahha maia, mis Silus, telgi, mis ta innimeste seas olli maiaks teinud.
61. Ja andis nende tuggewusse wangi, ja nende illo waenlaste kätte. 1 Sam. 4. 11.
62. Ja andis omma rahwa ärra mööga

kätte, ja wihhastas wägga omma pärris ossa peäle.

63. Tulli söi ärra nende nored mehhed, ja nende neitsid ei saand pulma illo.

64. Nende preestrid langsid mööga läbbi, ja nende lesknaesed ei sanud nutta.

65. Ja Issand ärkas ülles kui unnest, kui wäggew mees, kes winast öiskab,

66. Ja löi omma waenlasi takka, ta teggi neile iggawesse teotusse. 1 Sam. 5. 6.

67. Ja pölgas ärra Josepi maiad, ja ei wallitsend mitte Ewraimi sugguarro ärra.

68. Agga Juda sugguarro wallitses ta ennesele, Sioni mäe, mis ta armastab.

69. Ja temma ehhitas ülles omma pühha maia, kui körged honed, kui mailma, mis ta kindlaste raianud iggaweste,

70. Ja wällitses omma sullase Taweti ärra, ja wöttis tedda puddolojuste lautade jurest ärra: 1 Sam. 16. 11. 12.

71. Immetaja lammaste järrelt töi ta tedda ärra, et ta kui karjane piddi hoidma temma Jakobi rahwast ja Israeli, temma pärris ossa.

72. Ja ta hoidis neid kui karjane omma süddame waggadusse järrele, ja juhhatas neid moistlikko wisi omma kättega.

79. Laul.

Kistkoggodus kaebab; pallub abbi waenlaste wasto.

1. Asawi laul. Jummal! pagganad on sinno pärris ossa sisse tulnud, nemmad on so pühha templi rojasteks teinud, ja Jerusalemma kiwwiwarrekts pannud.

2. Nemmad on so sullaste kehhad linnudele, mis taewa al, roaks annud, ja so waggade lihha metsellajattele.

3. Nemmad on wallanud nende werre Jerusalemma ümber kui wet, ja ep olnud sedda, kes mahhamattis.

4. Meie olleme omma naabrittele laimamisseks jänud, irwitamisseks ja pilkamisseks neile, kes meie ümber on. Laul 44. 14. s.

5. Jehowa, kui kaua tahhad sa löpmatta wihhane olla? So pühha wihha pölleb nenda kui tulli.

6. Walla omma tulline wihha pagganatte peäle, kes sind ei tunne, ja kunningritide peäle, kes sinno nimme appi ei hüa.

7. Sest Jakob on ärrasödud, ja temma elloasseme on nemmad ärrahäwwitanud.

8. Ärra tulleta omma mele keik meie endist üllekohhut: jona pea meie wasto omma hallastussega, sest meie olleme wägga alwaks janud.

9. Aita meid, meie önnistusse Jummal! omma nimme auu pärrast, ja peästa meid ärra, ja te ärraleppitaminne meie pattude eest omma nimme pärrast.

10. Mispärrast peawad pagganad ütlema: Kus on nende Jummal? Sago teäda meie silma ees pagganatte seas, et nende kätte makstakse so sullaste werri, mis on ärrawallatud. Laul 115. 2.

11. Tulgo so palle ette wangide äggaminne: omma sure käewarre järrele jätta ülle neid kedda piddi surmatama.

12. Ja tassu meie naabritte kätte seitsmewörra nende sülle nende laimaminne, miska nemmad sind, Issand! on laimanud.

13. Agga meie, sinno rahwas ja so karja lambad, tänname sind iggaweste; meie tahhame pölwest pölweni so kitust juttustada.

80. Laul.

Palwe, et Jehowa koggodusse häddast peästaks, hoiaks.

1. Asawi laul üllema mängimehhele antud kuekeelse mängiga Eduti wisil laulda.

2. Sinna Israeli karjane! wötta kuulda, kes sa Josepi sadad kui lambad, kes sa Kerubitte peäl istud, paista ette!

3. Ärrata ülles omma wäggi Ewraimi ja Penjamini ja Manasse ees, ja tulle meid ärrapeästma.

4. Jummal! pöra meid ja walgusta omma pallet, siis same meie abbi. Jes. 54. 8. 1 Mos. 32. 31.

5. Jehowa wäggede Jummal! kui kaua peab so wihha suitsema so rahwa palwe wasto?

6. Sa södad neid nutto leiwaga, ja jodad neid rohke silmawee mööduga.

7. Sa panned meid meie naabrittele riuks, ja meie waenlased irwitawad meid.

8. Wäggede Jummal! pöra meid ja walgusta omma pallet, siis same meie abbi.

9. Sa olled ühhe winapu Egiptussest seie tonud; sa olled pagganad ärraaianud, ja sedda istutand.

10. Sa olled temma ees teed walmistand ja pannud temma jured juurduma, et ta ma on täitnud.

11. Mäed on temma warjoga kattetud, ja temma oksad on kui Jummala seedrid.

12. Ta lautab omma wäned merrest sadik, ja ommad wösud Wratti jöeni.

13. Mispärrast olled sa temma kiwwiaiad mahhakisknud? et keik need, kes

sedda teed möda lähhäwad, tedda paljaks noppiwad.

14. Metssigga on tedda ärratustind, ja lojuksed wälja peäl on tedda paljaks sönud.

15. Wäggede Jummal! et pöra: wötta nähha taewast ja wata, ja tulle katsma sedda winapuud,

16. Ja wösso, mis so parram kässi on istutanud, ja sedda Poia pärrast, kedda sa ennesele olled kinnitanud.

17. Winapu on ärrapölletud tullega, mahha on se raiutud; nemmad on so palle söitlusse pärrast hukka läinud.

18. Sinno kässi olgo so parrama käe mehhe ülle, innimesse poia ülle, kedda sa ennesele olled kinnitanud.

19. Siis ei tahha meie sinnust ärratagganeda: te meid ellawaks, siis tahhame meie so nimme appi hüda.

20. Jehowa, wäggede Jummal! pöra meid, walgusta omma pallet, siis same meie abbi.

81. Laul.

Manitsus, et rahwas peab tännamatta melest pöörma.

1. Asawi laul üllema mängimehhele antud, Kittiti mängiga laulda.

2. Öiskage Jummalale, kes meie tuggewus on; hüüdke römoga Jakobi Jummala pole.

3. Wötke ette kites laulda, ja andke tenna trummid, ja kaunid kandled nablimängidega.

4. Puhhuge norel kuul passunat, täiel kuul meie lehtmaiade pühhade päwal.

5. Sest se on Israelis üks seätud wiis, ja üks kohhus Jakobi Jummalale.

6. Se on ta Josepi sou sees seädnud tunnistusseks, kui ta Egiptusse ma waste wäljaläks: seäl kuulsin ma üht keelt, mis minna mitte ei moistnud.

7. Minna saatsin temma ölla koorma alt ärra, temma käed said korwide kallalt ärra.

8. Kui kitsas kä, siis hüüdsid sinna, ja minna peästsin sind lahti: ma wastasin sulle pitkse warjo sees, ma katsusin sind läbbi Meriba wee jures, Sela.

9. Kule, mo rahwas, ja ma tahhan so sees tunnistada; Israel, oh et sinna mo sanna kuleksid!

10. Ei pea so seas woörast jummalat ollema, ei pea sinna ka mitte ühhe woöra ma jummala ette kummardama.

11. Minna ollen Jehowa so Jummal, kes sind Egiptusse maalt on üllestonud: te omma su laiale lahti, siis tahhan ma sedda täita. 5 Mos. 5,6. Hos. 13,4.

12. Agga mo rahwas ei wötnud mo sanna mitte kuulda, ja Israel ei tahtnud mind mitte.

13. Sepärrast ollen ma neid jätnud nende süddame arwamisse sisse, et nemmad omma nouupiddamiste järrel käisid. Jer. 6,9.

14. Oh et mo rahwas mo sanna kuleks! oh et Israeli lapsed wöttaksid mo tede peäl käia! 5 Mos. 32,29. Jes. 48,18.

15. Kui pea tahhaksin minna nende waenlased mahharudjuda, ja nende wihhameeste wasto omma käe pöörda.

16. Kes Jehowat wihkawad, need wöttaksid temmale libbedaid sanno anda; agga nende aeg kestaks iggaweste.

17. Ja temma söödaks tedda keigeparrama nissoga, ja minna täidaksin sind meega kaljust.

82. Laul.

Pöratsid ma-ja kohtowannemaid nomitakse.

1. Asawi laul. Jummal on üllewataja Jummala koggodusses, ta moistab kohhut jummalatte seas.

2. Kui kaua tahhate teie köwweraste kohhut moista, ja öälattest luggu pidada? Sela. 5 Mos. 1,17.

3. Moistke kohhut alwale ja waese lapsele, saatke öigust willetsale ja kehwale. Jes. 1,17.

4. Peästke se, kes alw ja waene on, kiskuge neid ärra öälatte käest.

5. Nemmad ei tea egga moista sedda mitte; nemmad käiwad ikka peäle pimmedusses; sepärrast peawad keik ma allussed köikuma.

6. Minna ollen ütlelnud: Teie ollete jummalad, ja teie keik ollete Keigekörgema lapsed. Joan. 10,34.

7. Ommeti peate teie surrema kui mu innimenne, ja kui üks würstidest langema.

8. Jummal! wötta kätte ja moista kohhut ma peäle, sest sinna saad pärris ossa keikide pagganatte seas.

83. Laul.

Ristikoggodus pallub abbi mitme waenlase wasto.

1. Asawi laul ja luggu.

2. Jummal! ärra olle ni wait, ärra seisa ni rahhul, ärra wibi aidata, mo Jummal! Laul 28,1.

3. Sest wata, so waenlased möllawad, ja so wihkajad töstwad ommad pead ülles.

4. Nemmad aiawad sallaja ja kawwalaste omma asja so rahwa wasto, ja piddawad nouu nende wasto, kes so warjo al on.
5. Nemmad ütlewad: Lähme ja kautagem neid ärra, et nemmad ei jä ennam rahwaks, et Israeli nimme ennam ei mälletatagi.
6. Sest nemmad peawad nouu isseskeskis süddames, ja tewad seädusse sinno wasto.
7. Edomitte maiade rahwas, ja Ismaeli, Moabi ja Hagri rahwas.
8. Kebali ja Ammoni ja Amaleki rahwas, Wilistid Tirusse rahwaga.
9. Assur on ka nende seltsi heitnud, ja on Lotti lastele abbiks sanud, Sela.
10. Te neile kui Midjani rahwale, kui Siserale, kui Jabinile Kisoni jöe jures.
Kohtem. 7, 22. ja 4, 21. ja 4, 23.
11. Neid kautati ärra Endoris; nemmad on sönnikuks sanud ma peäl.
12. Panne nende würstid Orebi ja Sebi sarnatseks, ja keik nende mawallitsejad Seba ja Salmuna sarnatseks.
Koht. 7, 25. Koht. 8, 21.
13. Kes ütlewad: Meie tahhame Jummala ello assemed ennestele pärrida.
14. Mo Jummal! panne neid keruma kui pörm, kui körs tule ees.
15. Nenda kui tulli ärrapölletab metsa, ja kui tulleleek panneb mäed legitsema:
16. Nenda aia neid tagga omma kange tulega, ja te neile hirmo omma tulispäga.
17. Täida nende silmad häbbinaeroga, et nemmad so nimme otsiwad, Jehowa!
18. Häbbenego nemmad ja tundko hirmo ikka iggaweste, ja sago nemmad häbbisse, ja ningo hukka.
19. Siis nemmad tundwad, et sinna Jehowa, sinna üksi omma nimmega olled keigekörgem ülle keige mailma.

84. Laul.

Ustlik hing himmustab Jehowa jures olla ja ellada.

1. Kora laste laul Kittiti mängiga laulda, üllema mängimehhele antud.
2. Kui armsad on sinno honed, wäggede Jehowa!
3. Jehowa ouesid ihbaldab mo hing, et ta ka ärranörkeb; mo südda ja mo lihha, need hüüdwad suure heälega ellawa Jummala pole. Laul 27, 4.
4. Lind on ka asseme, ja päsoke ennesele pessa leidnud, kus ta ommad poiad panneb; sinno altaritte jure, wäggede Jehowa, mo kunningas ja minno Jummal!
5. Wägga önsad on need, kes sinno kojas ellawad, need wötwad sind allati kita, Sela.
6. Wägga önnis on innimenne, kel tuggewus on sinno sees, kelle süddames on üks parrandatud te.
7. Kes nutto orrust läbbi käiwad, tewad sedda kaewuks; öppetaja kattab neid jure önnistussega.
8. Nemmad käiwad ühhest wäest teise; iggaüks näikse Jummala jures ollewad Sionis.
9. Jehowa, wäggede Jummal! kule mo palwet, wötta kuulda Jakobi Jummal, Sela.
10. Meie kilp, Jummal! wötta nähha, ja wata omma woitud mehhe palle peäle.
11. Sest üks päw so ouede sees on parram, kui muid tuhhat; ma tahhan enneminne läwwe jures seista omma Jummala kojas, kui kaua seista maiades, kus öälus sees on.
12. Sest Jehowa Jummal on päike ja kilp; küll Jehowa annab armo ja auu, ei ta wötta keelda head neile, kes ilmalaitmatta ellawad.
13. Wäggede Jehowa! wägga önnis on innimenne, kes sinno peäle lodab.

85. Laul.

Jutide suur hädda, palwe ja pöörminne wimsel aial.

1. Kora laste laul üllema mängimehhele antud.
2. Jehowa! sul on so maast hea meel olnud, sa olled Jakobi wangipölwe pöörnud.
3. Sa olled omma rahwa üllekohto andeks annud, sa olled keik nende pattud kinnikatnud, Sela.
4. Sa olled omma hirmsa wihha hopis ärrawötnud, sa olled ennast pöörnud ommast tullisest wihhast.
5. Pöra meid meie önnistusse Jummal! ja löppeta omma meleppahhandus, mis meie wasto olnud.
6. Kas sa iggaweste tahhad meie peäle wihhane olla, ja omma wihha ühte luggu piddada pölwest pölweni?
7. Eks sa mitte ei tahha meid jälle ellawaks tehha, et so rahwas woitsid römustada sinno sees?
8. Jehowa! anna meile omma heldust nähha, ja anna meile omma abbi.
9. Ma tahhan kuulda, mis Jummal

Jehowa rägib; sest ta wöttab rahho räkida omma rahwa wasto, ja omma waggade wasto, et nemmad mitte ei pöra jöllедuse pole.

10. Agga temma önnistus on liggi neile, kes tedda kartwad, et meie maal au ellaks. Laul 145, 18. 19.

11. Heldus ja töddе tullewad teine teise wasto; öigus ja rahho andwad teine teisele suud.

12. Töddе kaswab üllеs ma seest, ja öigus watab taewast mahha.

13. Ka Jehowa annab head, siis annab meie ma omma wilja.

14. Öigus saab temma eel käima, ja temma panneb ommad jäljed te peäle ärrapeästmisseks.

86. Laul.

Taweti palwe, kui ta uеsto kannatamisse aial pallub.

1. Taweti palwe. Jehowa! pöra omma körw ja kule mind, sest minna ollen willetsеs ja waene.

2. Hoia mo hinge, sest minna ollen so meelest armas; peästa sinna, mo Jummal, omma sullane, kes sinno peäle lodab.

3. Issand! olle mulle armolinne, sest ma hüan so pole keige päwa.

4. Römusta omma sullase hinge, sest ma hirnmustan sind wägga, Issand!

5. Sest sinna, Issand! olled hea ja andeksandja, ja rikkas heldussest keikide wasto, kes sind appi hüüdwad.

6. Wötta kuulda, Jehowa! mo palwet; ja panne tähhele mo allandlikko pallumisse healt.

7. Omma ahhastusse päwal hüan ma sind appi, sest sinna kuled mind. Laul 50. 15.

8. Issand! sinno sarnast ei olle jummalatte seas, ja ep olle neid teggusid, kui sinnul.

9. Keik paggana̋d, kedda sa olled teinud, peawad tullema ja so ette kummardama, Issand! ja sinno nimme auustama.

10. Sest sinna olled suur ja teed immeasjo, sinna olled Jummal, sinna üksi.

11. Öpweta mulle, Jehowa! omma teed, siis tahhan ma sinno töes käia; ühhenda mo südda ennesega, et ma sinno nimme kardan. Laul 139. 24.

12. Siis tahhan ma sind tännada, Issand mo Jummal! keigest ommast südamest, ja so nimme auustada iggawest.

13. Sest so heldus on suur mo wasto, ja sa olled mo hinge allumissest pörgust ärrakiskuud.

14. Jummal! uhked kippuwad mo peäle; ja wägga waljude selts püüdwad mo hinge; ja nemmad ei panne sind mitte enneste ette.

15. Agga sinna Issand! olled üks hallastaja ja armolinne Jummal, pitka meelega ja rikkas heldussest ja töest. 2 Mos. 34. 6. 7. Laul 145, 8.

16. Pöra minno pole, ja olle mulle armolinne; anna omma sullasele omma tuggewus, ja sada abbi omma ümmardaja poiale.

17. Te mulle täht mo heaks, et need, kes mind wihkawad, saaksid nähha ja häbbeneda, et sinna, Jehowa! mind olled aitnud ja mind trööstinud.

87. Laul.

Kristusse ristikoggodusse au.

1. Kora laste laul ja luggu. Temma allus on pühha mäggede peäl.

2. Jehowa armastab Sioni wärrawaid ennam kui keiki Jakobi honid.

3. Sinno sees rägitakse auustamisse wäärt asjo, sinna Jummala lin! Sela.

4. Ma teen, et peab mötlema torreda Egiptusse ja Babeli peäle, kui nisugguste peäle, kes mind tundwad; wata, Wilistid ja Tirusse rahwas Mora rahwaga, need peawad seäl sündima.

5. Ja Sionile peab öeldama: Se ja teine on seäl sündinud, ja temma isse, Keigekörgem kinnitab tedda. Ap. Tegg. 10. 34. 35.

6. Jehowa loeb ülles, kui rahwast ülleskirjotakse; sesinnane on ka seälsammas üllewelt sündind, Sela. Joan. 3, 3. 5. 7. 8.

7. Ja lauljad on kui need, kes riddastikko tantsiwad; keik mo hallikad on sinno sees.

88. Laul.

Kristusse palwe surma häddа sees.

1. Luggu ja laul Kora lastele; Esramehhe Hemani öppetusse laul, üllema mänginехhele antud, Mahhalati mängiga wastastikko laulda.

2. Jehowa, mo önnistusse Jummal! päwa aeges kissendan ma, öse ollen ma sinno ees.

3. Tulgo mo palwe so ette, pöra omma körw mo kange hüüdmisse pole.

4. Sest mo hing on önnetust küll sanud ja mo ello on haua liggi joudnud.

5. Mind arwatakse nende sekka, kes alla-

lähhäwad auko; ma ollen sanud kui mees, kel ep olle rammo.

6. Surnutte seas ollen ma kui sinnust lahti; kui need, kes mahhalödud, kes haudas maggawad, kelle peäle sinna ennam ei mötle, ja kes so käega ärraleigatud.

7. Sinna olled mind allumisse auko pannud, pimmeda ja süggawa kohtade sisse.

8. So tulline wihha toetab mo peäle, ja keige omma laenettega waewad sa mind, Sela.

9. Mo tutwad olled sa kaugele minnust ärrasaatnud, sa olled mind nende melest teinud hirmsaks asjaks, ma ollen kinni ja ei sa wälja. Laul 13. 12. ja 38. 12.

10. Mo silm on oimato mo willetsusse pärrast; Jehowa, sind hüan ma appi keige päwa, ma lautan ommad käed so pole laiale.

11. Kas sinna surnutte kallal immet teed? Kas kaddunud üllestouswad, ja sind tännawad? Sela.

12. Kas hauasees so heldust juttustakse ja hukkatusses so tössidust?

13. Kas tunnukse so immetööd pimmedas, ja so öigust unnustusse maal?

14. Agga minna kissendan sinno pole, Jehowa! ja mo palwe jouab warratselt sinno ette.

15. Miks sinna Jehowa heidad mo hinge ärra, ja panned omma palle mo eest warjule?

16. Ma ollen willets ja heidan hinge pörrumisse pärrast; ma kannan so hirmutussi, et minna kabbe wabbel ollen.

17. So suur kange wihha käib mo peäle, so hirmutamissed löppetawad mind hopis ärra.

18. Keige päwa on nemmad mo ümber kui wessi, nemmad piirwad mo ümber hopis.

19. Sa olled mo head söbrad ja seltsimehhed kaugele minnust ärrasaatnud, mo tuttawad on pimmedusses.

89. Laul.

Ullikkud iggatsewad ommas sures häddas Kristust.

1. Etani Esramehhe öppetusse laul.

2. Ma tahhan Jehowa surest heldusfest iggaweste laulda; pölwest pölweni tahhan ma so tössidust omma suga teäda anda.

3. Sest ma ütlesin: Heldus peab sama üllesehhitud iggawesseks aiaks; taewaste sees, seäl kinnitad sa omma tössidust.

4. Ma ollen seädusse teinud sellega, kedda ma ärrawallitsenud, ma ollen Tawetile omma sullasele wandunud: 2 Sam. 7. 12. 13.

5. Ma tahhan iggaweste so suggu kinnitada, ja so aujärje üllesehhitada pölwest pölweni, Sela.

6. Ja taewad tunnistawad so immetööd ülles, Jehowa! ka sinno tössidust pühhade koggodusses.

7. Sest kedda tulleb Jehowa wasto arwata üllema pilwette sees? Kes on Jehowa sarnane wäggewatte laste seas?

8. Jummalat tulleb wägga karta sures pühhade sallajas koggodusses, ja ta on kardetaw keikide jures, kes temma ümber on.

9. Jehowa, wäggede Jummal! kes on ni wäggew, kui sinna, oh Jehowa! So tössidus on sinno ümber.

10. Sinna wallitsed merre tousmisse ülle; kui ta omma laenid töstab, siis waigistad sinna neid.

11. Sa röhhud mahha neid, kel torre meel on, nenda kui neid, kes mahhalödud; omma tuggewa käewarrega pillad sa ärra ommad waenlased.

12. Sinno pärralt on taewad, ka sinno pärralt on ma; mailmale ja selle täiusfele, neile olled sinna allusse pannud.

13. Pohja ja louna, neid olled sinna lonud; Tabori ja Ermoni mäggi, need laulwad röömsaste so nimmele.

14. Sinnul on wäggew käsiwars, sinno kässi on tuggew, so parram kässi on sureks töstetud.

15. Öigus ja kohhus on so aujärje kinnitus, heldus ja töde käiwad so palle eel. Laul 97. 2.

16. Wägga önnis on rahwas, mis pühha öiskamist tunneb; Jehowa! sinno palle walgusses käiwad nemmad.

17. Nemmad on sinno nimmel wägga röömsad iggapääw, ja sinno öigusse sees töstetakse neid sureks.

18. Sest sinna olled nende tuggewusse illo, ja so hea mele pärrast töstetakse meie sarw sureks.

19. Sest Jehowa on meie kilp, ja pühha Israeli lunnastaja on meie kunningas.

20. Siis räkisid sa omma waggadele näggemisses, ja ütlesid: Ma ollen abbiks seädnud ühhe wäggewa mehhe, ma ollen ühhe ärrawallitsetud mehhe rahwa hulgast sureks töstnud.

21. Ma ollen Taweti, omma sullase leidnud, omma pühha ölliga ollen ma tedda woidnud.

22. Sest mo kässi peab tedda kinnitama,

mo käsiwars peab tedda ka tuggewaks
teggema.
23. Waenlane ei pea tedda mitte petma,
ja pörane innimenne ei pea tedda mitte
rammaks teggema;
24. Waid temma waenlased tahhan ma
ta eest ärrapeksta, ja temma wihkajad
tahhan ma mahhalüa.
25. Agga mo tössidus ja mo heldus on
temmaga, ja temma sarwe peab mo nim-
mel surels töstetama.
26. Ja temma käe tahhan ma merre
peäle panna, ja ta parrama käe jöggede
peäle.
27. Temma peab mind hüüdma: Sinna
olled mo issa, mo Jummal ja mo önnis-
tusse kaljo.
28. Minna tahhan tedda ka essimesseks
peiaks tehha, ja keigekörgemaks mailma
kunningatte seas.
29. Iggaweste tahhan ma temmale om-
ma heldust hoida, ja mo seädus peab
temmale tössiseks jäma.
30. Ja ma tahhan temma sou seäda ig-
gawesseks aiaks, ja temma aujärje, nen-
da kui taewa päwad.
31. Kui temma lapsed mo kässoöppe-
tusse mahhajätwad, ja mo kohtoseädmiste
järrel ei käi;
32. Kui nemmad mo seädmissi teotawad
ja mo käskusid ei pea:
33. Siis tahhan ma küll nende ülleast-
missi witsaga nuhhelda, ja nende üllekoh-
tut hawadega;
34. Agga omma heldust ei tahha ma
mitte tühjaks tehha temma jures, egga
mahhajätta omma tössidust. Jes. 54. 10.
35. Ei ma tahha omma seädust mitte
teotada, egga sest tagganeda, mis mo suust
tulnud wäljaläinud.
36. Ma ollen ükskord omma pühhas-
tusse jures wandunud: Ei ma tahha Ta-
wetile walletada.
37. Temma suggu peab iggaweste jä-
ma, ja temma aujärg kui päike minno ees.
38. Nenda kui ku peab ta iggaweste
kindlaks jäma, ja kui tössine tunnistus-
mees pilwes, Sela. 1 Mos. 9. 9. 17.
39. Agga nüüd sinna lükkad tedda ärra
ja pölgad tedda, sa wihhastad wägga
omma woitud mehhe peäle.
40. Sa heidad omma sullase seädus-
se ärra, sa teotad temma kroni mani
ärra.
41. Sa kissud keik temma kiwwiaiad
mahha, sa panned temma tuggewad lin-
nad ehmatusseks.
42. Keik, kes sedda teed möda lähhä-
wad, need risuwad tedda paljaks; ta on
teotusseks sanud omma naabrittele.
43. Sa töstad sureks temma wihha-
meeste parrama käe, sa teed keige temma
waenlastele römo.
44. Sa olled ka temma moöga terra tag-
gasi pöörnud, ja ei anna temmale mitte
joudo taplusses seista.
45. Temma puhtusse lassed sa ärralöp-
peda, ja temma aujärje lükkad sa mahha.
46. Sa lühhendad temma nore ea päi-
wi, ja kattad tedda häbbiga, Sela.
47. Kui kaua tahhad sa, Jehowa! ikka
warjul olla? Kui kaua peab so tulline
wihha kui tulleke pöllema?
48. Mötle, mis elloiord mul on; mis-
pärrast ollelsid sinna keik innimesse lap-
sed piddand ilma aego loma?
49. Mis mees peaks ellama, ja mitte
surma näggema? kes omma ello haua
käest woiks ärrapeästa? Sela.
50. Kus on so endised heldussed, Is-
sand! mis sa Tawetile omma tössidusse
jures olled wandunud!
51. Mötle Issand! omma sullaste teo-
tusse peäle, mis ma keigest surest rah-
wast ommas sülles kannan.
52. Et so waenlased sind, Jehowa! lai-
mawad, et nemmad so woitud mehhe jäl-
gi laimawad.
53. Kidetud olgo Jehowa iggaweste,
Amen ja Amen!

90. Laul.

Innimeste ello on wägga waene siin kaddumas
mailmas.

1. Mosesse, Jummala mehhe palwe.
Issand! sa olled meile elloasseneks ol-
nud pölwest pölweni.
2. Enne kui mäed sündsid, ja kui ma ja
mailm lodi, olled sinna, Jummal, igga-
wessest iggaweste.
3. Sinna teed, et innimenne jälle pör-
muks saab, ja ütled: Tulge taggasi inni-
messe lapsed!
4. Sest tuhhat aastat on sinno melest
kui eilne pääw, kui se saab mödaläinud,
ehk kui wahhikord öse.
5. Sa wöttad neid ärra kui suur wessi,
nemmad on kui unni; ta kaub warratselt
ärra kui rohhi. Jes. 40. 6.
6. Temma öitseb hommiko ja on haljas,
öhto leigataksc tedda ärra, ja ta kuiwab
ärra.
7. Sest so wihha läbbi löppeme meie
ärra, ja so tullise wihha läbbi tunneme
meie hirmo.
8. Sa panned keik meie üllekohto ennese

ette, meie teädmatta patto omma palle walguse ette.
9. Sest keik meie päwad lähhäwad ärra so hirmsa wihha läbbi, meie löppetame ommad aastad jutto wisi.
10. Meie aastatte päiwi on seitsekümmend aastat, ja kui kegi wägga tuggew on, siis on neid kahheksakümmend aastat, ja nende üllem assi on waewalinne ja willets: sest need sawad otsego äkkitselt ärranidetud, ja meie lähhäme lendes ärra.
Job. 14. 1. 2.
11. Kes tunneb sinno kanget wihha, ja so hirmust wihha, nenda kui kohhus on sind karta?
12. Öppeta meid meie päiwi üllesarwama, et meie tarkust süddamesse same.
13. Pöra jälle Jehowa? Oh kui kaua? ja wötta kahhetseda omma sullaste pärrast.
14. Täida meid warratselt omma heldussega, siis tahhame röömsaste laulda, ja römustada keige omma ello aia.
15. Römusta meid neid päiwi möda, kui sa meid olled waewand, neid aastaid möda, kui meie olleme önnetust näinud.
16. Sago sinno tö nähha so sullastele, ja nende lastele so auustus.
17. Issandal, meie Jummalal olgo lahke meel meie wasto; ta kinnitago meie kätte tööd meie jures; meie kätte tööd kinnitago temma.

91. Laul.

Jehowa kaitseb wäggewaste neid, kes töeste usswad.

1. Kes keigekörgema Jummala kaitsmisse al ellab, ja allati Keigewäggewama warjo alla jääb, Laul 36. 8.
2. Se ütleb Jehowale: Sinna olled mo warjopaik ja mo tuggew lin; mo Jummal, kelle peäle ma lodan. Laul 142. 6.
3. Sest temma peästab sind ärra linnopüüdja paelast, kahjoteggewa katko käest.
4. Omma tiwa sulgedega kattab ta sind, ja temma tibade alla woid sa kippuda; temma tödde on kilp ja söariist.
5. Ei sa pea mitte kartma ö hirmo, egga noolt, mis päwa aial lendab,
6. Ei katko, mis mustas pimmedas käib, egga surmatöbbe, mis louna aial ärraraiskab.
7. Ehk tuhhat langewad sinno kõrwa, ja kümmetuhhat so parrama pole, ei pea se mitte so liggi sama.
8. Agga omma silmaga pead sa waatma ja nähha sama, kuida ölatte kätte maksetakse.
9. Sest sinna, Jehowa! olled mo warjopaik; sinna, mo hing, olled Keigekörgema omma elloassemeks wötnud.
10. Ei lasta önnetust so peäle tulla, ja wigga ei pea mitte so maia liggi sama.
11. Sest temma tahhab omma inglid sinno pärrast käskida, et nemmad sind peawad hoidma keige so tede peäl.
Laul 34. 8. Ebr. 1. 14.
12. Kätte peäl peawad nemmad sind kandma, et sa omma jalga wasto kiwwi ei touka.
13. Tömmo loukoerte ja wihhaseme maddude peäle pead sa tallama; sa pead noored loukoerad ja lendwad maud ärratallama.
14. Sest ta armatseb mind wägga, sepärrast tahhan ma tedda ärrapeästa; ma tahhan tedda üllendada, sest ta tunneb mo nimme.
15. Temma hüab mind appi, ja ma tahhan temmale wastada; minna ollen temma jures ahhastusses, ma tahhan tedda wäljakiskuda ja tedda auustada.
Jes. 41. 10.
16. Pitka eaga tahhan ma tedda täita, ja omma önnistust temmale nähha anda.

92. Laul.

Jummala kitus; waggade ön on iggawenne kui ölatte ön.

1. Laul ja luggu hingamisse päwal.
2. Se on hea, et Jehowat tännatakse, ja sinno nimme lauldakse kites, sa Keigekörgem!
3. Et so heldust hommiko, ja so tössidust ö aegus kulutakse,
4. Kümnekeelse mängi peäl ja nablimängi peäl, kandle peäl Higgajoni wisil.
5. Sest sinna, Jehowa! olled mind omma töga römustand, so kätte teggemiste pärrast tahhan ma röömsaste laulda.
6. Kui sured on so teud, Jehowa! wägga süggawad on so mötted.
Laul 104. 24. ja 139. 17.
7. Häl mees ei tunne sedda mitte, ja halp ei moista sedda mitte.
8. Kui ölad haljandawad kui rohhi, ja keik, kes nurjatumat tööd tewad, öitsewad, siis nemmad peawad iggaweste sama ärrakautud. Laul 37. 35. 36.
9. Agga sinna olled körges iggaweste, Jehowa!
10. Sest wata, so waenlased, Jehowa! sest wata, so waenlased sawad hukka, need keik, kes nurjatumat tööd tewad, lahhutakse ärra.
11. Agga minno sarwe olled sa üllen-

danud kui metshärjal, mind woitakse wärske õlliga.
12. Ja mo silm saab rõmo nähha neist, kes mind warritsewad, mo kõrwad kuulwad rõmo tiggedaist, kes mo peäle kippuwad.
13. Se, kes õige, peab haljandama kui palmipu, ta peab kossuma kui seedripu Libanonis. Laul 52. 10.
14. Kes Jehowa kotta on istutud, need sawad meie Jummala ouede sees haljandama.
15. Nures wannusses peawad nemmad weel kossuma, nemmad peawad rammokad ja haljad ollema.
16. Et nemmad kulutawad, et Jehowa õige on; temma on mo kaljo, ei olle ühtegi kõwwerust temma sees.

93. Laul.

Ettekulutaminne Kristusse kunningriigist.

1. Jehowa on kunningaks sanud, temma on kõrgusega ennast ehhitanud; Jehowa on ennast ehhitand, ta on tuggewusse ennese wõle pannud; mailm on kinnitud, et ta ei kõigu. Laul 97. 1.
2. Wannast aiast on sinno aujärg kinnitud, sinna olled iggawessest aiast.
3. Jõed tõstwad, Jehowa! jõed tõstwad omma kohhisemist, jõed tõstwad omma laksumist. Laul 65. 8.
4. Jehowa on kõrges wäggewam kui suure wee kohhisemissed, kui kanged merre laened.
5. Sinno tunnistussed on wägga tössised, sinno koias on illus pühhastus, oh Jehowal pitkaks aiaks.

94. Laul.

Palwe ristikoggodusse waenlaste wasto.

1. Jehowa Jummal! kelle pärralt kättemaksmissed on, Jummal! kelle pärralt kättemaksmissed on, paista ette. Rom. 12. 19.
2. Touse ülles, sinna mailma kohtomoistja! maksa kõrkide kätte, mis nemmad wäärt on.
3. Jehowa! kui kaua peawad õälad, kui kaua peawad õälad rõmo pärrast hüppama?
4. Nemmad aiawad suust wälja ja räkiwad waljusid sanno; keik, kes nurjatumat tööd tewad, aiawad omma woimust.
5. Jehowa! nemmad röhhuwad sinno rahwa mahha, ja waewawad so pärris ossa.
6. Leskenaesed ja woõrad tapwad nemmad ärra, ja löwad waesed lapsed surnuks;
7. Ja mötlewad: Jehowa ei nä, ja, Jakobi Jummal ei märka mitte.
8. Et moistke teie totrad rahwa seast: ja teie halbid, millal tahhate teie omma asjo targaste aiada? Laul 92. 7.
9. Kes kõrwa istutand, eks se peaks kuulma? Kes silma walmistand, eks se peaks näggema?
10. Kes pagganaid karristab, eks se peaks nomima? kes innimessele öppetab sedda, mis ta teab?
11. Jehowa teab innimesse mötted ärra, et nemmad tühjad on. Jer. 17. 10.
12. Wägga önnis on mees, kedda sinna Jehowa karristad, ja öppetad tedda omma kässoöppetussest. Laul 119. 71.
13. Et sa temmale rahho sadad kurjal aial, kunni õälale auk kaewatakse.
14. Sest Jehowa ei heida omma rahwast mitte ärra, ja ei jätta omma pärris ossa mitte mahha. Luk. 18. 7. 8.
15. Sest kohhus tulleb jälle, nenda kui õigus on, ja selle järrel käiwad keik, kes õiglase süddamega on.
16. Kes seisab mo eest tiggedatte wasto? Kes seisab mo kõrwas nende wasto, kes nurjatumat tööd tewad? 2 Kunn. 6. 16.
17. Kui Jehowa mulle ei olleks abbiks olnud, siis olleks mo hing pea mahhaheitnud sinna waikse paika. Laul 124. 2. 3.
18. Kui ma mötlesin: Mo jalg wäratab; siis sinno heldus, Jehowa! toetas mind.
19. Kui mul paljo raskid möttid olli, siis sinno trööstimissed jahhutasid mo hinge.
20. Kas järg, mis kahjo teeb, sinno seltsi sünnib? se wöttab ommast peast waewa, ja rikkub ärra, mis sinna seädsid. Jes. 24. 5.
21. Nemmad kippuwad hulgaliste õiglase hinge peäle, ja moistwad wagga werre hukka.
22. Agga Jehowa on mulle kõrgeks warjopaigaks ja mo Jummal mulle kaljuks sanud, kuhho ma kippun.
23. Temma sadab nende nurjatuma tö nende peäle taggasi, ja nende kurjusse pärrast wöttab ta neid ärrakautada, Jehowa meie Jummal wöttab neid ärrakautada. Laul 55. 24.

95. Laul.

Kristust peab kiitma, kummardama ja ta sanna kuulma.

1. Tulge, öiskagem Jehowale, hüüdkem römoga omma önnistusse kaljo pole.

2. Joudkem temma palle ette tännamissega, kitusse lauludega öiskagem temmale.
3. Sest Jehowa on suur Jummal, ja suur kunningas ülle keige jummalatte.
Laul 96. 4.
4. Kelle kä on süggawamad ma kohhad, ja keigeüllemad mäggede otsad on temma pärralt.
5. Temma pärralt on merri, ja temma isse on sedda teinud, ja temma käed on kuiwa ma walmistanud.
6. Tulge, kummardagem ja nikkutagem, heitkem põlwili mahha Jehowa palle ette, kes meid on teinud.
7. Sest temma on meie Jummal, ja meie temma karja rahwas ja lambad, mis ta käe al; tänna, kui teie temma sanna kulete,
8. Ärge tehke omma süddant mitte kowaks, nenda kui Meribas, kui kiusamisse päwal kõrbes: 2 Mos. 17. 2. 7.
9. Kui teie wannemad mind kiusasid, katsusid mo peäle, ja näggid ka minno tööd.
10. Nellikümmend aastat olli mul tüddimus selle põlwe rahwa pärrast, ja ma ütlesin: Need on üks rahwas, mis süddames eksib, ja nemmad ei tunne mo wisisid,
11. Et minna omma wihha sees wandusin: nemmad ei pea mitte mo hingamisse sisse tullema. 4 Mos. 14, 34. 35.

96. Laul.

Kitusse laul Kristusse wallitsussest ja aurigist.

1. Laulge Jehowale uus laul, laulge Jehowale keik mailm.
2. Laulge Jehowale, kiitke temma nimme, kulutage röömsaste pääw päwalt temma õnnistust. 1 Aia r. 16. 23. 24.
3. Juttustage pagganatte seas temma auu, temma immeasjo keige rahwa seas.
4. Sest Jehowa on suur, ja tedda tulleb wägga kita, temma on kardetaw ennam kui keik jummalad.
5. Sest keik mu rahwa jummalad on tühjad jummalad; agga Jehowa on taewad teinud.
6. Suur au ja auustus on temma palle ees, tuggewus ja illo on temma pühhas paikas.
7. Teie rahwa suggu wössad, andke Jehowale, andke Jehowale au ja woimus.
8. Andke Jehowale temma nimme au, toge andid ja tulge temma oue de peäle.
9. Kummardage Jehowat pühhas ehtes, keik mailm kartko wärristes temma palle ees.
10. Üttelge pagganatte seas: Jehowa on kunningaks sanud, mailm on kinnitud, ei ta kõigu; ta wõttab rahwale õigel wisil kohhut moista.
11. Taewad rõmustago, ja ma olgo wägga rõmus, merri ja ta täius kohhisego.
12. Wäljad hüppago rõmo pärrast ja keik, mis seäl peäl; öiskago keik metsa puud,
13. Jehowa palle ees; sest ta tulleb, sest temma tulleb keige male kohhut moistma; ta moistab kohhut mailmale õigusses ja rahwale ommas tössidusses. Laul 98. 9.

97. Laul.

Õppetus Kristusse armo- ja auu-kunningrigist.

1. Jehowa on kunningas, ma olgo wägga rõmus; rõmustago saarte hulk.
Laul 93. 1.
2. Pilwed ja suur pimme on temma ümber, õigus ja kohhus on ta aujärje kinnitus.
3. Tulli käib temma palle eel, ja süttab temma waenlased ümberkaudo põllema.
Laul 50. 3.
4. Temma wälgud tewad mailma walgeks, ma nääb ja tunneb wallo.
5. Mäed sullawad ärra kui meewahha Jehowa ees, keige mailma Issanda ees.
Mik. 1. 4.
6. Taewad kulutawad temma õigust, ja keik rahwas näwad temma auu.
7. Häbbi sisse sawad keik, kes nikkerdud kuiusid teniwad, kes kiitlewad tühja jummalatte pärrast; kummardage tedda keik jummalad!
8. Sion kuleb sedda ja rõmustab, ja Juda tütred on wägga röömsad sinno õige nuhtluste pärrast, oh Jehowa!
9. Sest sinna, Jehowa, olled keigekõrgem ülle keige ilmama, wägga üllendatud ülle keige jummalatte.
10. Kes teie Jehowat armastate, et wihkage kurja; temma hoiab omma waggade hingesid, õälatte käest peästab ta neid ärra.
11. Walgus on külwatud õigele, ja rööm neile, kes õiglased süddamest on.
Laul 112. 4.
12. Rõmustage, teie õiged! Jehowa sees, ja tunnistage temma auu ülles temma pühhastusse mällestusseks.

98. Laul.

Kitusse- ja rõmolaul Kristusse ärrapeästmissest.

1. Laul. Laulge Jehowale uus laul, sest ta on immeasjo teinud: temma par-

ram kässi ja temma pühha kässiwars on temmale abbi saatnud. Jes. 52. 10.
2. Jehowa annab omma önnistust teäda, temma ilmutab omma öigusse pagganatte silma ees.
3. Ta on mele tulletand omma heldust ja omma tössidust Israeli sou wasto, keik ma otsad sawad meie Jummala önnistust nähha. Luk. 1. 72–74.
4. Öiskage Jehowale keige ma rahwas: tehke healt ja laulge röömsaste, ja laulge kites.
5. Laulge Jehowat kites kandlega, kandle ja kitusse laulo healega.
6. Trumpetitte ja passuna healega öiskage kunninga Jehowa ees.
7. Kohhisego merri ja ta täius, mailm ja kes seäl peäl ellawad.
8. Jöed laksutago kässi, mäed öiskago ühtlasi,
9. Jehowa ees; sest ta tulleb keige ma rahwale kohhut moistma, ta moistab kohhut mailmale öigusses, ja rahwale öigel wisil. Laul 9. 9.

99. Laul.

Kristusse kunninggriik on wägga suur ja pühha.

1. Jehowa on kunningaks sanud; rahwas wärrisewad; ta istub Kerubitte peäl; ma wärriseb.
2. Jehowa on Sionis suur, ja körge on temma ülle keige rahwa. Laul 48. 2.
3. Nemmad tunnistago sinno nimme ma ülles, mis suur ja kardetaw, se on pühha.
4. Tuggew kunningas armastab kohhut; sinna kinnitad öigid wisisid, sinna teed, mis kohhus ja öigus, Jakobis.
5. Töstke surels Jehowat meie Jummalat, ja kummardage temma jalge allusse ette; temma on pühha.
6. Moses ja Aaron temma preestritte seast, ja Samuel nende seast, kes temma nimme appi hüüdwad, nemmad hüüdsid Jehowa pole, ja ta wastas neile.
7. Pilwe sambas rälis ta nende wasto; nemmad hoidsid temma tunnistussi, ja seädmisse andis ta neile. 2 Mos. 33. 9.
8. Sinna, Jehowa meie Jummal! wötsid neid kuulda; sa olled nende seas olnud üks Jummal, kes andeks annud, ja kes nende tööd nende kätte maksnud.
9. Töstke surels Jehowat meie Jummalat, ja kummardage temma pühha mäe ette, sest Jehowa meie Jummal on pühha.

100. Laul.

Kristusse sisse peab uskma, tedda kitma ja tännama.

1. Tänno laul. Öiskage Jehowale keige ma rahwas.
2. Tenige Jehowat römoga, tulge temma ette röömsa lauloga.
3. Öppige tundma, et Jehowa Jummal on; temma on meid teinud, ja ei mitte meie isse, ommaks rahwaks ja omma karja lambaiks. Laul 95. 7.
4. Tulge ta wärrawaist sisse tännoga, temma ouedest sisse kitussega; tännage tedda, kiitke temma nimme.
5. Sest Jehowa on hea, temma heldus kestab iggaweste, ja temma tössidus pölwest pölweni.

101. Laul.

Missuggused ma- ja kohtowannemad ausad ja öiged on.

1. Taweti laul. Heldussest ja kohtust tahhan ma laulda, ja sind, Jehowa! kites laulda.
2. Ma tahhan targaste omma asjo aiada ilmalaitmatta te peäl; millal tulled sa mo jure? Ma tahhan omma süddame waggadusses käia ommas koias.
3. Ei ma tahha pahharetti asja omma silma ette panna: ma wihkan nende tööd, kes körwale lähhäwad, ei need pea mitte mo seltsi jäma. Laul 139. 21.
4. Pörane südda peab minnust ärralahkuma, ei ma tahha mitte holida sest, kes kurri on.
5. Kes sallaja omma liggimesse peäle keelt peksab, tedda tahhan ma ärrakautada; ei ma salli sedda, kel ülbed silmad ja hooplik südda on.
6. Mo silmad watawad nende järrele, kes ma peäl ustawad, et nemmad minno jures ellawad: kes ilmalaitmatta te peäl käib, se peab mo tener ollema.
7. Ei pea se mitte mo kotta jäma, kes pettust teeb; kes walskust rägib, se ei pea mo silma ette mitte ikka jäma.
8. Igga hommiko kautan minna keik öälad siit maalt ärra, et ma Jehowa linna seest keik ärrahukkan, kes nurjatumat tööd tewad.

102. Laul.

Kristusse ja igga willetsa kaebdus, palwe ja rööm.

1. Willetsa palwe, kui ta wägga kurb on, ja omma kaebdust Jehowa ette wäljawallab.
2. Jehowa! kule mo palwet, ja mo kissendaminne tulgo so ette.

3. Ärra panne omma pallet mitte warjule minno eest sel aial, kui mul kitsas kä on; pöra omma körw mo pole, kule mind pea sel päwal, kui ma hüan.
4. Sest mo päwad on löpnud nenda kui suits, ja mo luudkondid on ärrapöllend kui tulle sütis.
5. Mo sübda on mahhalöDud ja ärrakuinud kui rohhi, et ma unnustan omma leiba süa.
6. Minno luud on mo lihha külges kinni, mo öhkamisse heäle pärrast. Iob. 19. 20.
7. Ma ollen körwe linno sarnatseks sanud, ma ollen kui ökul ärrahäwwitud kohtades.
8. Ma walwan ja ollen kui ütsik lind kattusse peäl.
9. Mo waenlased laimawad mind keige päwa: kes kui hullud mo peäle käiwad, need wannuwad mo nimmega. Ier. 29. 22.
10. Sest ma söön tuhka kui leiba, ja seggan omma jomaaega nuttoga, Laul 80. 6.
11. Sinno sure melepahhandusse ja so wihha pärrast; sest sa olled mind ülles-töstnud, ja mind wasto maad wiskand.
12. Mo päwad on kui warri, mis pitkemaks lähhäb, ja minna kuiwan ärra kui rohhi. Laul 90. 5. 6.
13. Agga sinna, Jehowa! jääd iggaweste, ja sinno mällestus pölwest pölweni.
14. Kül sa tosed ülles ja hallastad Sioni peäle; sest aeg on, et sa temma peäle armo heidad, sest seätud aeg on kätte sanud.
15. Sest sinno sullastel on hea meel temma kiwwidest, ja neil on halle meel temma pörmo pärrast. Laul 51. 20.
16. Siis wötwad pagganad Jehowa nimme karta, ja keik ma kunningad sinno auu:
17. Kui Jehowa saab Sioni ehhitanud, ja näbtud omma auu sees,
18. Kui ta saab waatnud nende palwe peäle, kes üksi jäetud, ja nende palwet mitte laitnud.
19. Se peab kirja pandama tullewa pölwe rahwale: siis rahwas, mis luakse, woib Jehowat kita.
20. Sest temma on üllewelt ommast pühhast paigast näinud, Jehowa on taewast waatnud ma peäle,
21. Et ta wangide äggamist wöttaks kuulda, ja lahtipeästa surma lapsed, Laul 79. 11.
22. Et nemmad Sionis peawad juttustama Jehowa nimme ja Jerusalemmas temma kitust;
23. Kui rahwas kokko koggutakse, ja kunningrigid, et nemmad Jehowat tenniwad.
24. Ehk temma kül mo rammo te peäl rammalaks teinud, ja mo päiwi lühhendanud;
25. Siiski ütlen minna: Mo Jummal! ärra korrista mind mitte ärra kesk mo ea sees; sinno aastad kestwad pölwest pölweni.
26. Sa olled jo wannast male allusse pannud, ja taewad on so kätte tö.
Laul 33. 6. Jes. 45. 12.
27. Nemmad lähhäwad hukka, agga sinna jääd seisma, ja keik need sawad wannaks kui kuub; sa wöttad neid muta nenda kui ride, ja nemmad sawad muudetud.
28. Agga sinna olled sesamma, ja so aastad ei löppe mitte ärra.
29. So sullaste lapsed sawad asseme, ja nende suggu peab sinno ees kinnitud sama.

103. Laul.

Jehowa heldust kidetakse neist, kes tedda kartwad.

1. Taweti laul. Mo hing! kida Jehowat, ja keik mis minno sees, temma pühha nimme.
2. Mo hing! kida Jehowat, ja ärra unnusta mitte temma heateggemissi ärra,
3. Temma on se, kes keik so üllekohte andeks annab, kes ärraparrandab keik so wiggadussed. 1 Joan. 1. 9.
4. Kes so ello lunnastab hukkatussest, kes sind ehhitab heldusse ja hallastusega kui kroniga.
5. Kes sinno su täidab heaga, et so igga uueks saab kui kotkal.
6. Jehowa teeb öigust, ja annab kohhut keigile, kellele liga tehhakse.
7. Ta on Mosessele ommad wisid teäda annud, Israeli lastele ommad teud.
8. Hallastaja ja armolinne on Jehowa, pitka melega ja rikkas heldussest.
2 Mos. 34. 6. Laul 86. 15.
9. Ei ta wötta löpmatta kowwaste waidelda, egga iggaweste wihha piddada.
Mik. 7. 18. 19.
10. Temma ei te meile mitte meie patto möda, ja ei tassu mitte meie kätte keik meie üllekohhut möda.
11. Sest ni körge kui taewas on ülle ma, nenda wöttab temma heldus woimust nende ülle, kes tedda kartwad.
12. Otsekui hommiko pool kaugel on öhto poolt ärra, ni kaugele sadab ta meie ülleastmissed meist ärra.

13. Otsekui issa laste peäle hallastab,
nenda hallastab Jehowa nende peäle, kes
tedda kartwad. Jes. 49, 15. 16.
14. Sest ta teab meie sündimist, se on
temma meles, et meie pörm olleme.
15. Waese innimesse päwad on kui roh-
hi, ta öitseb nenda kui öieke wäljal;
16. Kui tuul temma ülle läbbäb; siis
ep olle tedda ennam, ja temma asse ei
tunne tedda mitte ennam. Job. 14, 2.
17. Agga Jehowa heldus on iggawes-
sest iggaweste nende peäl, kes tedda kart-
wad, ja temma öigus jääb laste lastele,
Luk. 1, 50.
18. Neile, kes temma seädust piddawad,
ja kes mötlewad temma käskmiste peäle,
et nemmad nende järrele tewad.
19. Jehowa on omma aujärge taewas
kinnitanud, ja temma kunningriik wallit-
seb keikide ülle.
20. Kiitke Jehowat, teie temma inglid,
teie wäggewad wahwad, kes teie temma
sanna järrele tete, temma sanna heält
kuuldes.
21. Kiitke Jehowat keik temma wäed, tem-
ma teenrid, kes teie temma mele pärrast tete.
22. Kiitke Jehowat keik temma teud kei-
kis temma wallitsusse paikus! Kida, mo
hing! Jehowat.

104. Laul.

Jehowa teggusid kiidetakse, et ta keik hästi lonud.

1. Kida, mo hing! Jehowat. Jehowa
mo Jummal! sinna olled wägga suur,
surre auu ja auustussega olled sa ennast
kui ridega ehhitanud.
2. Ta kattab ennast walgussega kui
kuega, ta lautab taewad kui tekki wälja.
3. Ta kummitab weega ommad üllemad
toad, ta teeb paksud pilwed ommaks töl-
laks, ta käib tule tibade peäl.
1 Mos. 1, 7. Laul 148, 4.
4. Ta teeb ommad inglid tuleks, om-
mad teenrid legitsewaks tulleks.
5. Ta on ma kindlaste raianud temma
alluste peäle, et se ei pea köikuma ei ial,
ei iggaweste.
6. Süggawusse kohha olled sa katnud
otsekui kuega; wessi seisis mäggede peäl.
7. Sinno söitlusse pärrast pöggenesid
nemmad ärra, sinno kowe mürristamis-
sest ruttasid nemmad ärra.
8. Nemmad tousid mäggedeks, nemmad
waiusid orgudeks, sinna paika, mis sa
nende allusseks olled pannud.
9. Sa olled raia pannud, ei nemmad
läbbä sinna ülle, ei nemmad sa taggasi
maad ärrakatma. Job. 38, 8. n. t. s. Laul 136, 6.

10. Sinna sadad hallikad orgude seest
wälja, nemmad jooksewad mäggede
wahhel.
11. Nemmad jootwad keiki metsalissi,
metseeslid aiawad omma janno ärra.
12. Linnud, mis taewa al, tewad nende
äre pessa, okste wahhel laulwad nem-
mad.
13. Ta kastab mäggesid omma ülle-
maist tubbadest; sinno tehtud asjust saab
sesinnane ma kül.
14. Ta lasseb rohho kaswada lojustele,
ja orrakssed innimeste tarwidusseks, et ta
ma seest leiba wäljasadab.
15. Et wiin waese innimesse süddant
römustab, ja temma palle röömsaks teeb
ommast rammust, ja leib waese innimesse
süddant kinnitab.
16. Jehowa puud sawad rammo kül,
Libanoni seedrid, mis ta istutand;
17. Kus linnud pessa tewad; tonekur-
gede maiad on männad.
18. Körged mäed on kiwwikitsede ja kal-
jud mäerottide warjopaigad.
19. Ta on teinud ku aegade arruks;
päike teab omma lojaminnemist.
20. Sa teed pimmeda, et ö saab, siis
romawad wälja keik metsellajad,
21. Nored loukoerad, kes möirawad, et
saaksid murda, ja et nemmad otsiksid
Jummala käest omma toidust.
22. Touseb pääw, siis läbbäwad nem-
mad omma teed, ja heitwad mahha om-
ma pessasse.
23. Siis läbbäb innimenne wälja omma
töle, ja omma teggemist teggema öhtoni.
24. Kui sured on sinno teud, Jehowa!
sa olled neid keik targaste teinud: Ma on
täis sinno pärrandussi. Laul 92, 6.
25. Siin on suur merri ja lai keigelt
poolt! Seäl on ellajaid likumas ilmaar-
wamatta paljo, pissokessi ja suri.
26. Seäl käiwad laewad; wallaskalla,
mis sinna walmistand, et ta seäl sees
peab mänginia.
27. Keik need ootwad sind, et sa nende
roa annad ommal aial. Laul 145, 15. 16.
28. Annad sa neile, siis korjawad nem-
mad kokko; teed sa omma käe lahti, siis
sawad nende köhhud täidetud heaga.
29. Panned sa omma palle warjule, siis
tundwad nemmad hirmo; korristad sa
ärra nende waimo, siis heitwad nemmad
hinge ja sawad jälle pörmuks.
30. Lassed sa omma waimo wälja, siis
luakse neid, ja sinna teed ma näo ueks.
31. Au olgo Jehowale iggawestel Jeho-
wa wöttab römustada omma teggude sees.

32. Kui ta watab ma peäle, siis se wabbiseb; Ta putub mäggede külge, siis suitsewad nemmad.
33. Ma tahhan Jehowale laulda omma ello aia, ja omma Jummalat kites laulda, kunni ma alles ollen.
34. Olgo mo järrelemötleminne temma melest armas; minna tahhan Jehowa sees römustada.
35. Löpko pattused ma peält ärra ja öälad ärgo olgo ennam teps. Kida, mo hing! Jehowat, Halleluja. Laul 37. 20.

105. Laul.

Kitus ja tänno se eest, et Jummal Israelile head teinud.

1. Tännage Jehowat, kulutage temma nimme, andke teäda rahwa seas temma teggusid.
2. Laulge temmale, laulge tedda kites, könnelege keigist ta immeasjust.
3. Küitlege temma pühha nimme pärrast, römustago nende süddа, kes Jehowat otsiwad. Laul 33. 21.
4. Noudke Jehowat ja temma tuggewust, otsige temma pallet allati.
5. Piddage meles ta immeasjad, mis temma teinud, temma immeteud ja ta kohtoasjad, mis temma su rälind.
6. Teie Abraami, temma sullase, suggu, Jakobi, ta ärrawallitsetud sullase, lapsed!
7. Temma on Jehowa meie Jummal, temma kohtomoistmissed on keige ma peäl.
8. Temma peab iggaweste omma seädust meles, sanna, mis ta tootanud tuhhandest pölwest sadik, 2 Mos. 2. 24.
9. Mis ta teinud Abraamiga, ja omma wannet, mis ta wandunud Isaakile, 1 Mos. 26. 3.
10. Ja on sedda pannud Jakobile seätud wisiks, Israelile iggawesseks seädusseks,
11. Ja öölnud: Sinnule tahhan ma Kanaani ma anda teie pärris ossa jauks.
12. Kui neid pissut innimessi olli, wägga pissut ja nemmad wöörad ollid seälsammas,
13. Ja nemmad käisid ühhest rahwast teise, ühhest kunningrigist teise rahwa jure. 1 Mos. 12. 1. 10. ja 13. 18.
14. Ei ta lasknud ei üht innimest neile liga tehha, ja nomis kunningaid nende pärrast: 1 Mos. 20. 3. 7.
15. Ärge putuge mo woitud rahwa külge, ja ärge tehke mitte kurja mo prohwetittele.
16. Ja temma kutsus nälja ma peäle, ta wöttis keik leiwa jätko ärra.
17. Ta läkkitas nende ele ühhe mehhe: Josep müdi sullaseks ärra. 1 Mos. 37. 28.
18. Nemmad waewasid temma jalgo pakkus, tedda ennast pandi raudo,
19. Seks aiaks, kui temma sanna töeks sai, kui Jehowa sanna tedda olli selgeks sullatanud.
20. Siis läkkitas kunningas, ja laskis tedda lahtipeästa; kes mitme rahwa ülle wallitses, se teggi tedda lahti. 1 Mos. 41. 14.
21. Temma seädis tedda issandaks omma koia ülle, ja wallitsejaks keige omma pärrandusse ülle. 1 Mos. 41. 40. 41. Ap. Tegg. 7. 10.
22. Et ta temma würstid piddi omma tahtmisse järrele kinnisiddumа, ja temma wannemaile tarkust öppetama.
23. Ja Israel tulli Egiptusse, ja Jakob olli kui wooras Hami maal. 1 Mos. 46. 1. n. t. s.
24. Ja Jummal satis omma rahwale paljo suggu, ja teggi tedda wäggewamaks kui temma waenlased. 2 Mos. 1. 9—12.
25. Ta pöris nenda nende süddame, et nemmad temma rahwast wihkasid, et nemmad temma sullaste wasto kawwalaste nouu piddasid.
26. Ta läkkitas omma sullase Mosesse ja Aaroni, kedda ta olli ärrawallitsenud. 2 Mos. 3. 1.
27. Need teggid temma kästud immetähhed nende seas, ja immeteud Hami maal. 2 Mos. 7. 9. 10. n. t. s.
28. Ta läkkitas pimmedusse ja teggi keik pimmedaks, ja nemmad ei pannud temma sanna wasto. 2 Mos. 10. 22.
29. Ta muutis nende wee werreks, ja surretas nende kallad. 2 Mos. 7. 20.
30. Nende ma kihhises täis konne nende kunningatte kambritte sees. 2 Mos. 8. 2.
31. Ta käskis, ja keiksuggu pahha linnude selts tulli, ja täid keige nende raiade peäle. Laul 78. 45.
32. Ta teggi nende wihma rahheks, ja satis tullelegid nende male. 2 Mos. 9. 25.
33. Ja löi nende winapuud ja nende wigipuud mahha, ja murdis puud katki nende raia peäl.
34. Ta käskis, siis tulli rohhotirtsusid, ja putlasi ilmaarwamatta. 2 Mos. 10. 13. 14.
35. Ja nemmad söid keik rohho nende maal ärra, ja söid nende pöllo wilja ärra.
36. Temma löi ka keik essimessed poeglapsed mahha, mis nende maal, keik nende essimesse jouu, 2 Mos. 12. 29.
37. Ja satis neid hōbbeda ja kullaga

wälja, ja ei olnud wiggast ühtegi nende suggukarrude seas. 2 Mos. 12. 35.
38 Egiptus sai röömsaks, kui nemmad ärralätsid, sest hirm nende pärrast olli nende peäle langenud.
39. Ta lautas übbe pilwe wälja katteks, ja tulle, mis piddi walget näitma öse.
2 Mos. 13. 21.
40. Nemmad pallusid, ja ta laskis tulla wutwuttid, ja taewa leiwaga täitis ta neid. 2 Mos. 16. 13.
41. Ta teggi kaljo lahti, et wessi wäljajooksis, se jooksis kui jöggi möda pouast maad. 2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20. 11.
42. Sest temma mötles omma pühha sanna peäle, ja omma sullase Abraami peäle. 1 Mos. 22. 16. 17.
43. Ja satis omma rahwa römustussega wälja, ja ommad ärrawallitsetud öiskamissega,
44. Ja andis neile pagganatte maad, et nemmad teise rahwa werrewaewa pärrisid. Jos. 1. 3. 4. 6.
45. Sepärrast et nemmad temma seädmissi piddid piddama, ja ta kässoöppetussi tähhele pannema, Halleluja.

106. Laul.

Tännamatta Israel peab Jehowat kiitma, et ta helde.

1. Halleluja. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus kestab iggawesseks aiaks.
2. Kes woib Jehowa wäggewad teud üllesrätida, ja keik temma kitust kulutada?
3. Wägga önsad on need, kes hoidwad, mis kohhus on, ja kes öigust tewad iggal aial. Ilm. 22. 14.
4. Mötle mo peäle, Jehowa! nenda kui sul hea meel on ommast rahwast; tulle mind katsma omma önnistussega,
5. Et ma saan nähha so ärrawallitsetud rahwa head pölwe, et ma saan römustada so rahwa römoga, et ma kiitlen so pärris ossaga.
6. Meie olleme patto teinud omma wannemattega, meie olleme üllekohhut teinud, meie olleme ölaste teinud. Dan. 9. 5.
7. Meie wannemad Egiptusses ep olle mitte tarkaste ärraarwanud so immeasjo, ei nemmad polle meles piddanud so wägga suurt heldust, ja nemmad pannid wasto merre äres, körkjatte merre äres.
8. Agga temma peästis neid ärra omma nimme pärrast, et ta omma wäe piddi teäda andma.
9. Ja temma söitles körkjatte merd, siis sai se tahhedaks, ja satis neid minnema süggawamaist kohtadest läbbi, nenda kui körbes. 2 Mos. 14. 21.
10. Ja peästis neid selle käest, kes neid wihkas ja lunnastas neid waenlase käest.
11. Ja wessi kattis nende waenlased, ei jänud ühtainust neist ülle. 2 Mos. 14. 28.
12. Siis usksid nemmad temma sanno, nemmad laulsid temma kitust.
13. Nemmad unnustasid pea ärra temma teud, ei nemmad ootnud temma tootust.
14. Agga suur himmo tulli nende peäle körbes, ja nemmad kiusasid Jummalat tühjas lanes. 4 Mos. 11. 4.
15. Ja temma andis neile, mis nemmad pallusid; agga ta läkkitas koeratöwwe nende hinge himmo peäle.
16. Ja nemmad kaetsesid leris Mosest, ja Aaroni, pühha Jehowa meest.
4 Mos. 16. 1–3.
17. Ma teggi ennast lahti, ja nelas Tatani ärra, ja mattis Abirami seltsi kinni.
4 Mos. 16. 31–33.
18. Ja tulloke pölles nende seltsis, tulleleek panni ölalad pöllema. 4 Mos. 16. 35.
19. Nemmad teggid wassika Orebi mäe jures, ja kummardasid wallatud kuio ette.
2 Mos. 32. 4.
20. Ja nemmad pannid omma au assemele härja kuio, mis rohto sööb.
21. Nemmad unnustasid ärra Jummala omma ärrapeästja, kes suri asjo teggi Egiptusses,
22. Immeasjo Hami maal, karbetawaid asjo körkjatte merre äres. Laul 105. 27.
23. Ja temma käskis neid ärrakautada, kui ep olleks Moses, temma ärrawallitsetud, temma palle ees seisnud läbbimurdmisse wasto, et ta piddi ärrapöörma temma tullise wihha, et ta neid mitte ärra ei rikkund. 2 Mos. 32. 10. 11.
24. Ja nemmad pölgasid ärra iggatsetud ma; ei nemmad usknud temma sanna mitte,
25. Waid nurrisesid omma telkide sees: ei nemmad wötnud Jehowa sanna kuulda.
26. Ja temma töstis omma käe ülles nende wasto, et ta neid piddi laskma körbe langeda, 4 Mos. 14. 23.
27. Ja et ta piddi nende sou ärraheitma pagganatte sekka, ja neid laiale wiskama made sisse.
28. Ja nemmad heitsid Baalpeori pole, ja söid surno jummalatte ohwrid.
4 Mos. 25. 3.
29. Ja nemmad ärritasid Jehowat omma teggudega, nenda et nuhtlus wäggise nende peäle tulli.

30. Siis seisis Pineas ja teggi kohhut, ja nuhtlus sai ärrakeeldud. 4 Mos. 25, 7.
31. Ja se on temmale öigusseks arwatud pölwest pölweni iggawesseks aiaks.
32. Nemmad wihhastasid ka Tedda wägga Meriba wee jures, ja Mosessele tulli pahha luggu nende pärrast. 2 Mos. 17, 3–7.
33. Sest nemmad wihhastasid wägga temma waimo, nenda et ta omma uulte seest sanno wäljaaias. 4 Mos. 20. 10.
34. Ei nemmad kautand rahwast mitte ärra, mis Jehowa neile olli üttelnud; Kohtom. 1, 21. 27. 29. 30. 31. 33. 5 Mos. 7. 1. 2. ja 12. 2. 3.
35. Waid nemmad seggasid endid pagganattega, ja öppisid nende teggusid.
36. Ja nemmad tenisid nende ebbajummalaid, ja need said neile wörgutamisse paelaks.
37. Ja nemmad ohwerdasid omma poegi ja omma tütrid kurja waimudele.
38. Ja wallasid ärra wagga werd, omma poegade ja omma tüttarde werd, mis nemmad Kanaani ma ebbajummalattele ohwerdasid: ja ma sai roppuks werresü läbbi.
39. Ja nemmad teggid endid rojaseks omma teggemistega, ja ellasid hora wisil omma teggudega.
40. Siis süttis Jehowa wihha pöllema omma rahwa wasto, ja temma pärris ossa olli hirmus temma melest. Kohtom. 2, 14. p. 3, 8.
41. Ja temma andis neid pagganatte kätte, et nende ülle wallitsesid need, kes neid wihkasid.
42. Ja nende waenlased teggid neile häddä, ja neid allandati nende käe alla.
43. Mitto korda peästis temma neid; agga nemmad teggid wasto oksa omma nouuga, ja said wäetimaks omma üllekohto pärrast.
44. Ja temma näggi, kui neil kitsas kä olli, kui ta nende karjumist kulis;
45. Ja mötles omma seädusse peäle nende pärrast, ja kahhetses omma sure heldusse järrele.
46. Ja temma andis neile hallastust nende keikide ees, kes neid wangis piddasid.
47. Peästa meid, Jehowa meie Jummal! ja koggu meid pagganatte seast, et meie so pübba nimme tänname, ja kiitleme sinno kitussest.
48. Kidetud olgo Jehowa, Israeli Jummal, iggawessest aiast iggawesseks aiaks, ja keik rahwas üttelgo: Amen! Halleluja.

107. Laul.

Tännolaul, et Jehowa monne häddast peästnud.

1. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus on iggawesseks aiaks.
2. Sedda üttelgo Jehowa ärralunnastud, kedda temma on waenlase käest ärralunnastand,
3. Ja on neid koggunud nende-made seest, hommiko poolt ja öhto poolt, pohja poolt ja louna poolt.
4. Nemmad eksisid ärra körbes tühjalane te peäl, ja ei leidnud mitte üht liñna, kus nemmad piddid ellama.
5. Neil olli nälg ja janno, nende hing nörkes nende sees ärra.
6. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, kui neil kitsas kä olli: temma peästis neid nende abbastussest,
7. Ja satis neid öige te peäle käima, et nemmad läksid siñna liñna, kus nemmad piddid ellama.
8. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja temma immeasjade pärrast innimeste laste ees.
9. Sest temma annab kül hingele, mis püab sada, ja täidab näljatse hinge heaga. Luk. 1, 53.
10. Need, kes istusid pimmedusses ja surmawarjus, kinni willetsusses ja raudus,
11. Sepärrast et nemmad Jummala sannade wasto pannid, ja laitsid Keigekörgema nouu.
12. Sest ta rudjus nende süddame wahha waewaga; nemmad kommistasid, ja ep olnud abbimeest.
13. Siis kissendasid nemmad Jehowa pole, kui neil kitsas kä olli, ja temma peästis neid nende abbastussest;
14. Ta satis neid wälja pimmedussest ja surma warjust, ja kiskus katki nende juttad.
15. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.
16. Sest temma on waskuksed katkimurdnud, ja raudpomid on ta katkiraiunud.
17. Jölledaid waewati nende üllеastmisse pärrast, mis nemmad wisiks wötnud, ja nende sure üllekohto pärrast;
18. Keik roog olli hirmus nende melest, ja nemmad said surma wärrawatte liggi.
19. Siis kissendasid nemmad Jehowa pole, kui neil kitsas kä, ja temma peästis neid nende abbastussest;
20. Ta läkkitas omma sanna ja parran-

das neid, ja peästis neid nende hukkatusse aukude seest.

21. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.

22. Ja ohwerdago nemmad tänno ohwrid, ja juttustago nemmad temma teggusid öiskamissega.

23. Kes laewadega merre peäl käiwad, kes omma asjo aiawad suure wee peäl;

24. Need näggid Jehowa teggusid, ja ta immeasjo süggawusses;

25. Sest temma ütles, ja satis kange tulle tousma, ja töstis selle laened körgesse;

26. Nemmad läksid üles taewa pole, nemmad läksid alla merre haudadesse, et nende hing ärrasullas önnetusses;

27. Nende meel käis ümber, ja nemmad warusid kui joobnud, ja keik nende arrus nelati ärra.

28. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, kui neil kitsas kä, ja ta satis neid nende abbatusse seest wälja; Matt. 8. 25.

29. Ta pöris kange tulle waikseks ilmaks, nenda et nende laened waiko jäid.

30. Siis römustasid nemmad, et laened waiko sanud, ja et ta neid saatnud sinna saddamasse, kuhho nemmad tahtsid.

31. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.

32. Ja nemmad töstko tedda sureks rahwa koggodusses, ja kiitko nemmad tedda seäl, kus wannemad istuwad.

33. Jöed teggi temma körweks, ja weehallikad kuiwaks maaks:

34. Wilja ma pabbaks nömmemaaks nende kurjusse pärrast, kes seäl ellawad.

35. Ta teggi körwe järweks, ja pouase ma hallikaks.

36. Ja ta panni sinna ellama näljatsed, et nemmad linna piddid walmistama ello asemeks.

37. Ja nemmad küllwasid pöldusid, ja istutasid winamäggesid, ja nemmad pannid wilja kokko.

38. Ja temma önnistas neid, et neid sai wägga paljo, ja nende lojuksid ei wähhendand temma mitte.

39. Agga kui neid wähhendakse, et nemmad peawad mahha kummardama kurjade abbastamisse ja murre pärrast;

40. Siis wallab ta laitmist würstide peäle, ja sadab neid eksima tühja male, kus ep olle teed.

41. Agga ta üllendab waese willetsusse seest, ja panneb temma sugguwössa siggima kui puddolojuksed.

42. Öiglased näwad sedda, ja sawad röömsaks, ja igga pörane meel peab omma su kinnipiddama.

43. Kes on tark, ja hoiab sedda, et nemmad Jehowa suurt heldust woiksid tähhele panna?

108. Laul.

Usklikkud iggatsewad Kristusse kunningriigi tullemist.

1. Taweti laul ja luggu.

2. Walmis on mo süddа, Jummal! ma tahhan laulda, ja kites laulda, ja minno hing ka. Ap. Tegg. 2. 26.

3. Arka üles nablimäng ja kannel; ma tahhan koido üllesärratada.

4. Ma tahhan sind tännada, Jehowa! rahwa seas, ja sind kites laulda innimeste seas.

5. Sest suur on so heldus taewast sadik, ja so tödde üllemaist pilwist sadik. Laul 57. 11. 12.

6. Jummal! üllenda ennast ülle taewaste, ja omma au ülle keige mailma.

7. Et so armokessed saaksid ärrapeästetud, peästa omma parrama käega, ja wasta mulle. Laul 60. 7. n. t. s.

8. Jummal on räkinud ommas pühhas paikas; ma tahhan römo pärrast hüppada, ma tahhan Sekemi ärrajaggada ja Sukoti orro ärramoöta.

9. Kilead on minno pärralt, Manasse on minno pärralt, ja Ewraim mo pea kinnitus, Juda on mo käsjoandja.

10. Moab on mo pessoriist, Edomi rahwa peäle heidan ma omma kinga; ma öiskan Wilistitte pärrast.

11. Kes wiib mind tuggewa linna sisse? Kes juhhatab mind Edomist sadik?

12. Eks mitte sinna, Jummal? kes sa meid ollid ärraheitnud, ja ei läinud mitte wälja, oh Jummal! meie söawäega.

13. Anna meile abbi waenlaste wasto, sest innimesse abbi on tühhine. Laul 146. 3. 4.

14. Jummalaga tahhame meie wahwaste tehha, ja temma wöttab meie waenlased ärratallada.

109. Laul.

Kristus kaebab Judise ja Juda pärrast; nende nuhtlus.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud. Mo kitusse Jummal! ärra olle wait!

2. Sest nemmad on öäla su ja pettise su mo wasto lahtiteinud, nemmad on minnoga räkinud walskusse kelega,

3. Ja wihkamisse sannadega on nem-

mad mo ümber tulnud, ja taplewad mo wasto ilmaasjata.

4. Se eest, et ma neid armastan, on nemmad mo wastased; agga ma ollen ikka palwes. Matt. 5. 44. 45.

5. Ja nemmad tewad mulle kurja hea eest, ja wihkawad mind mo armastamisse eest.

6. Panne üks öäl temma ülle, ja Sadan seisko temma parramal käel..

7. Kui ta peäle kohhut moistetakse, siis mingo ta wälja kui öäl, ja temma palwe olgo pattuks.

8. Temma päiwi olgo pissut, temma ammeti sago üks teine.

9. Temma lapsed sago waesiks lapsiks, ja temma naene lesknaeseks.

10. Temma lapsedki hulkugo ikka ümber ja kerjago, omma ärrahäwwitud kohtadest ärrapellelud.

11. Sago kassowötja arrawötma keik, mis temmal on, ja woörad risugo ärra temma werrewaewa.

12. Ärgo olgo temmal ei keddagi, kes temma wasto ikka helde olleks, ja ärgo olgo keddagi, kes temma waeste laste peäle armo heidaks.

13. Temma suggurvössa sago pärrast tedda ärrakautud, ja teises pölwes sago nende nimmi ärrakustutud.

14. Nende wannematte üllekohhus seisko Jehowa meles, ja ärgo sago temma emma pat mitte ärrakustutud.

15. Olgo need Jehowa ees allati, ja Temma kautago ma peält nende mällestusse ärra.

16. Sepärrast et temma meles ei olnud head tehha, waid ta kiusas tagga willetsat ja waest meest, kel russuts pekstud süddia olli, et ta tedda piddi ärrasurmama.

17. Temma on ärrawandumist armastanud, ja se on ka temma kätte tulnud; ja temmal ei olnud head meelt önnistamissest, ja se on kaugele temmast ärraläinud.

18. Ja temma on ärrawandumisse kui kue selga pannud, ja se on kui wessi temma sissikonna sisse läinud, ja kui ölli temma lukontide sisse.

19. Se olgo temmale kui kuub, miska ta ennast kattab, ja kui wö, mis ta allati wöle panneb.

20. Se on nende palk Jehowa käest, kes mo wastased on, ja kes kurja räkiwad mo hinge wasto.

21. Ja sinna, Jehowa Issand! seisa mo eest omma nimme pärrast, sest so heldus on mo trööstija, peästa mind.

22. Sest minna ollen willets ja waene, ja mo süddia on läbbipistetud mo sees.

23. Ma pean ärrajouvdma kui warri, mis pitkemaks läbhäb, ma saan ärraaetud kui robbotirts.

24. Mo pölwed nötkuwad paastumissest, ja mo lihha löppeb ärra, kui ölli lambist.

25. Ma ollen neile teotusseks sanud; kes mind näwad, wangutawad pead.

26. Aita mind, Jehowa mo Jummal! peästa mind omma heldusse järrele.

27. Et nemmad tundwad, et se sinno käsi on, et sinna Jehowa sedda teed.

28. Kui nemmad ärrawanduwad, siis önnistad sinna; kui nemmad peälekippuwad, siis peawad nemmad häbbenema; agga so sullane sago röömsaks.

29. Mo wastased wötko teotusse kui kue enneste selga, ja katko endid omma häbbiga, kui kuega.

30. Ma tahhan Jehowat wägga tännada omma suga, ja rahwa hulga seas tedda kita:

31. Sest ta seisab waese parramal pool, et ta tedda peästab neist, kes temma hinge peäle kohhut moistwad. Laul 91. 14. 15.

110. Laul.

Kristus on meie kunningas, prohwet ja üllem preester.

1. Taweti laul. Jehowa on üttelnud mo Issandale: Istu mo parrama käele, senni kui ma saan so waenlased pannud so jalgeallusseks järjeks. Matt. 22. 44.

2. Sinno tuggewa wallitsusse keppi läkkitab Jehowa Sionist, wallitse keft omma waenlaste hulkas.

3. So rahwas walmistab römoga pühhas ehtes ohwrid so woido päwal; se noored söddijad on kui kaste sündinud koido lapsekoiast. Jak. 1. 18. 1 Joan. 2. 12. 13.

4. Jehowa on wandunud, ja temma ei kahhetse sedda mitte: sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele.

1 Mos. 14. 18. Ebr. 5. 5. 6.

5. Issand, kes so parramal käel on, wöttab kunningad omma wihha päwal mahhapeksta.

6. Temma moistab kohhut pagganatte seas, ta täidab keik surno kehhadega; ta peksab mahha pea, mis sure ma ülle on.

7. Temma joob jöest te äres; sepärrast töstab ta omma pea ülles.

111. Laul.

Jehowa tööd kiidetakse, ihho, hinge polest.

1. Halleluja. Ma tännan Jehowat keigest süddamest öiglaste sallajas nouupiddamisses ja koggodusses.

2. Sured on Jehowa teud; neid nouwakse keigist, kennel neist hea meel on.

1 Mos. 1. 31.

3. Temma tö on suur au ja auustus, ja temma õigus seisab iggaweste.
4. Temma on ühhe mällestusse teinud omma immeasjadele: armolinne ja hallastaja on Jehowa.
5. Temma annab toidust neile, kes tedda kartwad, temma mõtleb iggaweste omma seädusse peäle. Laul 34, 10. ja 37, 19.
6. Omma teggude rammo kulutab temma omma rahwale, et ta neile annaks pagganatte pärris ossa.
7. Temma kätte tööd on tõdde ja kohhus: tössised on keik temma käskmissed;
8. Neid toetakse ikka ja iggaweste; neid anti tões ja õigusse wisil.
9. Temma läkkitas ärralunnastamisse omma rahwale, temma kinnitas omma seädusse iggawesseks; pühha ja kardetaw on temma nimmi.
10. Jehowa kartus on tarkusse hakkatus; hea moistus on keigil, kes sedda tewad; Temma käskmiste titus seisab iggaweste. Iob. 28, 28.

112. Laul.

Sel önnis pölli, kes Jehowat süddamest kardab.

1. Halleluja. Wägga õnnis on mees, kes Jehowat kardab, kel wägga hea meel on temma käskudest. Laul 128, 1.
2. Temma suggu peab wäggew ollema ma peäl; õiglaste suggu peab ollema õnnistud. Opp. Sann. 20, 7.
3. Warra ja rikkus on temma koias, ja ta õigus seisab ikka.
4. Pimmedusses touseb walgus õiglastele; armolinne ja hallastaja ja õige on Jummal. Laul 97, 11.
5. Õnnis on mees, kes armolinne on, ja laenuks annab; kes omma asjo ülles peab, nenda kui kohhus on. Opp. Sann. 19, 17.
6. Sest ta ei pea ial mitte kõituma; õige jääb iggawesseks mällestusseks.
7. Kurja könnet ei karda temma mitte; kindel on temma südda ja lodab Jehowa peäle.
8. Toetud on temma südda, ei ta karda mitte senni kui ta saab nähha omma waenlastest, mis ta tahhab.
9. Ta külwab ja annab waestele; temma õigus seisab ikka; temma sarw töstetakse surreks auu sees. Jes. 58, 7. 8.
10. Õäl nääb sedda, ja temma meel lähhäb pahhaks, ta kirristab hambaid, ja sullab ärra; õälatte iggatseminne lähhäb hukka.

113. Laul.

Jehowa auu kidetakse; ta annab allandlikkudele armo.

1. Halleluja. Kiitke, Jehowa sullased! kiitke Jehowa nimme.
2. Jehowa nimmi olgo kidetud nüüd ja iggaweste.
3. Päwa tousmissest temma lojaminnemissest sadik olgo kidetud Jehowa nimmi.
4. Jehowa on kõrge ülle keige pagganatte, temma au on ülle taewaste.
5. Kes on sesuggune kui Jehowa meie Jummal, kes kõrgeste läinud istuma?
6. Kes ennast allandab waatma, mis taewas ja ma peäl on. Laul 138, 6. Jes. 57, 15.
7. Kes üllestöstab põrmo seest alwa, kes santi üllendab sönnikko peält,
8. Et ta panneb tedda istuma üllematte jure, omma rahwa üllematte jure.
9. Kes sadab, et se, kes siggimatta koias ellab, saab rõõmsaks laste emmaks. Halleluja.

114. Laul.

Kuida Israel Egiptusse maalt on wäljawidud.

1. Kui Israel Egiptussest wäljaläks, ja Jakobi suggu umbkeelse rahwa jurest,
2. Siis sai Juda temma pühhaks rahwaks, ja Israel temma wallitsusse rahwaks.
3. Merri näggi ja põggenes: Jordan pöris ümber taggasi. 2 Mos. 14, 21. 22. Jos. 3, 13. 16.
4. Mäed hüppasid nenda kui järad, mäekingud nenda kui lamba talled.
5. Mis sul olli, merri, et sa põggenesid? sinna Jordan, et sa ümberpöörsid taggasi?
6. Teie mäed, et teie hüppasite, kui järad, teie mäekingud kui lamba talled?
7. Oh sinna ma! karda wärristes Issanda pallet, Jakobi Jummala pallet.
8. Kes mutis kaljo järweks, keigekowwema kiwwikaljo weehallikaks. 2 Mos. 17, 6. 4 Mos. 20, 11.

115. Laul.

Jehowa on auu wäärt, kes meid woib ja tahhab önnistada.

1. Ei mitte meile, Jehowa! ei mitte meile, waid omma nimmele anna auu, omma heldusse pärrast, omma tõe pärrast.
2. Mispärrast peawad pagganad ütlema: Kus on nüüd nende Jummal?
3. Agga meie Jummal on taewas, temma teeb keik, mis ta tahhab. Laul 135, 6.
4. Nende ebbajummalad on hõbbe ja kuld, innimeste kätte tö. Laul 135, 15. u. t. s.

5. Su on neil, ja nemmad ei rägi mitte; silmad on neil, ja nemmad ei nä mitte.
6. Körwad on neil, ja nemmad ei kule mitte; ninna on neil, ja nemmad ei tunne haiso.
7. Käed on neil, ja nemmad ei woi katsuda; jallad on neil, ja nemmad ei könni; nemmad ei könnele omma kurgoga.
8. Otsekui nemmad on, nenda on need, kes neid tewad, ja iggaüks, kes nende peäle lodab.
9. Israel! loda Jehowa peäle; sesamma on nende abbi ja nende kilp.
10. Aaroni suggu, lootke Jehowa peäle; sesamma on nende abbi ja nende kilp.
11. Kes teie Jehowat kardate, lootke Jehowa peäle; sesamma on nende abbi ja nende kilp.
12. Jehowa mötleb meie peäle, temma önnistab; temma önnistab Israeli suggu, ta önnistab Aaroni suggu.
13. Ta önnistab neid, kes Jehowat kartwad, pissokessi ni häšti kui suri.
14. Jehowa lissago teile weel önne jure, teile ja teie lastele.
15. Teie ollete Jehowa önnistud, kes taewa ja ma on teinud. 1 Mos. 26. 29.
16. Taewas, taewas on Jehowa pärralt, ja ma on ta annud inimeste lastele.
17. Surnud ei kida mitte Jehowat, egga need keik, kes allalähwad siñna waikse wooga paika.
18. Agga meie tahhame Jehowat kita nüüd ja iggaweste. Halleluja.

116. Laul.

Palwe willetsusse aial; tänno, kui Issand peästab.

1. Ma armastan, et Jehowa kuleb mo healt, ja mo allandlikkust pallumissi.
2. Et ta omma körwa mo pole pörab, tahhan minna omma ello aia tedda appi hüda. Laul 65. 3.
3. Paljo surma wallo sai mo ümber, ja pörgo ahhastussed juhtusid mulle; ma leidsin kitsikust ja murret.
4. Agga ma hüüdsin Jehowa nimme appi: oi! oi! Jehowa peästa mo hing!
5. Armolinne on Jehowa ja öige, ja meie Jummal on hallastaja.
6. Kohtlasi hoiab Jehowa; ma ollen alwaks sanud, ja ta satis mulle abbi. Opp. Sann. 2. 7. 8.
7. Pöra ümber, mo hing! omma hingamisse jure, sest Jehowa teeb sulle head.
8. Sest sinna kissud mo hinge surmast ärra, mo silmad silmaweest, mo jalla takkitsemissest.
9. Ma tahhan ikka käia Jehowa ees ellawatte made peäl.
10. Ma ussun, sest rägin minna, ma ollin sures waewas.
11. Ma ütlesin ommas wärrisemisses: Keik innimessed on wallelikkud.
12. Mis pean ma Jehowale tassuma keige temma heateggemiste eest minno wasto?
13. Sure önnistusse karrika tahhan ma wötta, ja Jehowa nimme appi hüda.
14. Ommad tootussed tahhan ma Jehowale tassuda, kül keige ta rahwa nähhes.
15. Kallis on Jehowa melest temma waggade surm.
16. Oh Jehowa! ma ollen jo so sullane, minna ollen so sullane, so ümmardaja poeg; sa olled mo juttad lahtipeästnud.
17. Sulle tahhan ma ohwerdada tänno ohwri, ja Jehowa nimme appi hüda.
18. Ommad tootussed tahhan ma Jehowale tassuda, kül keige ta rahwa nähhes,
19. Jehowa koia oue peäl keskpaikas sinno ees, oh Jerusalem! Halleluja.

117. Laul.

Kristusse armoriik tulleb pagganatte lassiks.

1. Kiitke Jehowat keik pagganad! auustage tedda keik rahwas!
2. Sest temma heldus on meie ülle woimust wötnud, ja Jehowa tödde jääb iggawesseks aiaks. Halleluja. Laul 100. 5.

118. Laul.

Tänno Kristusse heldusse ja lunnastamisse eest.

1. Tännage Jehowat, sest ta on hea, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
2. Et üttelgo nüüd Israel, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
3. Et üttelgo nüüd Aaroni suggu, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
4. Et üttelgo nüüd kes Jehowat kartwad, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
5. Kitsikussest ollen ma Jehowat appi hüüdnud; Jehowa wastas mulle ja satis mind laia paiga peäle. Laul 31. 9. ja 77. 4.
6. Jehowa on minnoga, ei ma karda mitte; mis woib innimenne mulle tehha? Laul 56. 5. Ebr. 13. 6.
7. Jehowa on mulle nende assemel, kes mind aitwad; seppärrast saan ma nähha neist, kes mind wihkawad, mis ma tahhan.
8. Parram on Jehowa jure kippuda, kui innimesse peäle lota.
9. Parram on Jehowa jure kippuda, kui würstide peäle lota. Laul 146. 3. 4.
10. Keik pagganad on mo ümber tullnud; Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.

11. Nemmad on mo ümber tulnud, küll nemmad on mo ümber tulnud; Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.
12. Nemmad on mo ümber tulnud kui messilased, nemmad on ärrakustutud kui kibbewitsa tulleke: Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.
13. Mind lükkati waljuste, et ma piddin langema; agga Jehowa aitas mind.
14. Jehowa on mo tuggewus ja kitusse laul; jest temma on mulle abbiks sanud.
15. Öiskamisse ja woido laul on öigette maiade sees: Jehowa parram kässi teeb köik wahwaste.
16. Jehowa parram kässi on ennast surels töstnud, Jehowa parram kässi teeb köik wahwaste.
17. Ei ma küll surre, waid jään ellama, ja tahhan Jehowa teggusid juttustada.
18. Jehowa karristab mind rängaste; agga ta ei anna mind mitte surma kätte.
Laul 94. 12. ja 119. 71.
19. Tehke mulle öigusse wärrawad lahti: ma tahhan neist sissemiñna, ja Jehowat tännada.
20. Se on Jehowa wärraw; öiged lähhäwad sealt sisse.
21. Ma tahhan sind tännada, et sa mind wötnud kuulda, ja olled mulle abbiks sanud.
22. Se kiwwi, mis hone ehhitajad on ärrapölgnud, se on nurgakiwwiks sanud.
Matt. 21. 42.
23. Jehowa käest on se sündinud, se on immeassi meie silma ees.
24. Se on se päew, mis Jehowa on teinud: olgem wägga röömsad, ja römustagem temmast.
25. Oh Jehowa! et peästa nüüd ärra, oh Jehowa! et sada sedda hästi korda.
Joan. 12. 13.
26. Önnistud olgo se, kes tulleb Jehowa nimmel; meie önnistame teid Jehowa koiast.
27. Se on Jummal Jehowa, kes meile on paistnud kui walgus; siddoge ohwer köitega altari sarwedest sadik. Luk. 1. 78. 79.
28. Sinna olled mo Jummal, ja minna tahhan sind tännada, mo Jummal! sind tahhan ma sureks tösta.
29. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.

119. Laul.

Jummala sanna ja jummalakartlik ello kidetakse.

1. Wägga önsad on need, kelle ellote on ilmalaitmatta, kes käiwad Jehowa käsoöppetusse järrel. Laul 1. 1. 2.
2. Wägga önsad on, kes temma tunnistussi piddawad, ja keigest süddamest tedda tagganouwad.
3. Need ei te töeste mitte köwwerust, ja käiwad temma tede peäl.
4. Sinna olled käsknud omma käskmissi sure holega piddada.
5. Oh et mo elloteed saaksid kinnitud, et sinno seädmissed saaksid petud!
6. Siis ei sa minna häbbiks, kui ma keige so käskude peäle watan.
7. Ma tahhan sind öiglasest süddamest tännada, kui ma öppin so öigusse kohtoseädussi.
8. Ma tahhan piddada so seädmissi, ärra jätta mind mitte kauaks mahha.
9. Miska teeb noor innimenne omma teraa selgeks? kui ta ennast peab sinno sanna järrele. Kegg. 12. 1.
10. Ma nouan sind keigest ommast süddamest tagga, ärra lasse mind eksida ommast käskudest.
11. Ma pannen so sanna tallele omma süddamesse, et ma patto ei te sinno wasto.
12. Kidetud olgo sinna, Jehowa! öppeta mulle omma seädmissi.
13. Omma uultega juttustan ma keik sinno susanna kohtoseädussi.
14. Mul on rööm so tunnistuste te pärrast, ennam kui keigesugguse rikkusse pärrast.
15. Ma mötlen järrele so käskmissi, ja watan sinno teraddade peäle.
16. Ma jahhutan ennast so seädmistega, ei ma unnusta mitte ärra sinno sanna.
17. Te head omma sullasele, et ma ellan ja hoian sinno sanna.
18. Te lahti mo silmad, et ma nään Sinno immeasjo so käsoöppetussest.
19. Ma ollen woöras ma peäl, ärra panne ennese käsko mitte minno eest warjule. Laul 39. 13.
20. Minno hing on russuks läinud iggatsemisse pärrast so kohtoseäduste järrele iggal aial.
21. Sa söitled neid, kes uhked ja ärranetud on, kes eksiwad so käskudest.
22. Wereta mo peält ärra laimaminne ja laitminne, sest ma pean so tunnistussi.
23. Würstidki istuwad ja könnelewad issekeskis minno wasto; agga so sullane mötleb järrele sinno seädmissi. Laul 2. 2.
24. So tunnistussed on ka mo römustajad, ja mo nounandjad.
25. Mo hing on pörmo külges kinni; te mind ellawaks omma sanna järrele.
Laul 103. 14.
26. Sulle ma juttustan omma tesid, ja

sa kuleb mind; öppeta mulle omma seädmissi.

27. Anna omma käskmiste wisid mulle ärramoista; siis tahhan ma so immeasjo järrele möttelda.

28. Mo hing nörkeb ärra melehärmi pärrast; kinnita mind omma sanna järrele.

29. Walskusse wisid sada minnust ärra, ja anna mulle armust omma kässoöppetus. Laul 139, 24.

30. Ma ollen ärrawallitsenud tössidusse wisid, ma ollen ennese ette seädnud so kohtoseädussed.

31. Ma pean kinni so tunnistussist: Jehowa! ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada.

32. Ma jooksen so käskude teed, sest sa olled mo süddamele laia maad teinud.

33. Öppeta mind, Jehowa! omma seädmiste tele, et ma sedda hoian otsani. Laul 143. 10.

34. Anna mulle moistust, et ma pean so käsoöppetust, ja sedda hoian keigest süddamest.

35. Tallota mind omma käskude jalgte peäle, sest mul on hea meel sestsammast.

36. Käna mo südda omma tunnistuste pole, ja ei mitte ahnusse pole.

37. Pöra mo silmad ärra tühja waatmast, te mind ellawaks omma te peäl.

38. Kinnita omma sanna omma sullasele, se sadab sind kartma.

39. Sada ärra mo teotus, mis ma kardan, sest so kohtoseädussed on head.

40. Wata, ma iggatsen so käskmissi järrele; te mind ellawaks omma öigusse läbbi.

41. So heldus tulgo mulle, Jehowa! ja so önnistus so sanna järrele.

42. Et ma woin kosta ühhe sanna sellele, kes mind laimab; sest ma lodan so sanna peäle. 1 Peetr. 3, 15.

43. Ärra kissu ial minno suust töesanna, sest ma lodan so kohtoseädusse peäle. Jer. 15, 16.

44. Ja ma tahhan hoida so käsoöppetust allati, ikka ja iggaweste.

45. Ja tahhan ikka käia laia ma peäl, sest ma nouan so käskmissi.

46. Ja ma tahhan räkida so tunnistussist kunningatte ette, ja ei mitte häbbeneda.

47. Ja ma tahhan ennast jahhutada sinno käskudega, mis ma armastan.

48. Ja ma töstan ommad käed ülles so käskude pole, mis ma armastan, ja möttlen järrele so seädmissi.

49. Mälleta omma sullase heaks omma tootusse sanna, mis peäle sa mind olled pannud lootma.

50. Se on mulle tröösstimisseks mo willetsusses, et so sanna mind ellawaks teeb. Laul 19, 8.

51. Uhked pilkawad mind üpris wägga, siiski ei kalla ma mitte ärra so käsoöppetussest.

52. Ma ollen möttelnud, Jehowa! so öige nuhtlusse peäle wannast aiast, ja ollen tröösstitud.

53. Jällestus on mind kinniwötnud öälatte pärrast, kes so käsoöppetusse mahhajätwad.

54. So seädmissed on mo kitusse laulud olnud minno woörapölwe koias.

55. Ma tulletan, Jehowa! öse so nimme omma mele, ja hoian so käsoöppetust. Laul 63, 7.

56. Se on mulle olnud römuks, et ma ollen sinno käskmissi piddanud.

57. Jehowa on mo ossa; sedda ollen ma öölnud, et ma so sanno hoian.

58. Ma pallun so pallet allandlikkult keigest süddamest, olle mulle armolinne omma sanna järrele.

59. Ma arwan ärra omma tesid, ja pöran ommad jallad jälle so tunnistuste pole.

60. Ma töttan, ja ei wiwi so käskusid piddada.

61. Öälatte hulgad kogguwad mo ümber: agga minna ei unnusta mitte so käsoöppetust.

62. Kesk ööd tousen ma üles, sind tännama so öige kohtoseäduste pärrast. Laul 42, 9.

63. Minna ollen nende keikide seltsimees, kes sind kartwad, ja so käskmissi hoiawad.

64. Jehowa! mailm on täis sinno heldust; öppeta mulle omma seädmissi. Laul 33, 5.

65. Sinna, Jehowa! olled head teinud omma sullasele omma sanna järrele.

66. Öppeta mulle head moistust ja tundmist, sest ma ussun so käskusid.

67. Ennego mind allandati, eksisin minna: agga nüüd hoian ma sinno sanna. 71. [illegible]

68. Sinna olled hea, ja teed head; öppeta mulle omma seädmissi.

69. Uhked siddumad mo wasto wallet kokko: agga minna pean keigest süddamest so käskmissi.

70. Nende südda on angunud kui rasw: agga ma jahhutan ennast so käsoöppetussega:

71. Se on mulle hea, et mind on allandatud, et ma so seädmissi öppin. Laul 116, 18.

72. So su käsſoöppetus on mulle kallim, kui mitto tuhhat kulla-ja höbbetükki.
Laul 19, 11.

73. Sinno käed on mind teinud ja mind walmistanud; anna mulle moistust, et ma öppin sinno käskusid.

74. Kes sind kartwad, näwad mind ja römustawad, et minna so sanna peäle ollen lootnud.

75. Ma tean, Jehowa! et so nuhtlussed on selge öiged, ja et sa mind ustawast melest olled allandanud.

76. Et olgo so heldus mind trööstimas, nenda kui sinna omma sullasele olled räkinud.

77. So hallastussed tulgo minno peäle, et ma ellan, sest so käsſoöppetus on mo jahhutamissed.

78. Sago häbbisse uhked, et nemmad mind tahtwad walskussega rikkuda: agga minna mötlen järrele so käskmissi.

79. Siis tullewad jälle minno jure need, kes sind kartwad, ja so tunnistussi tundwad.

80. Mo südda olgo täieste wagga so seädmiste sees, et ma ei sa häbbisse.

81. Mo hing on ärralöpnud so abbi ootes: ma loodan so sanna peäle.
1 Mos. 49, 18.

82. Mo silmad on ärralöpnud so sanna ootes, et ma ütlen: Millal tahhad sa mind trööstida?

83. Sest ma ollen kui nahkastja suitsus; so seädmissi ei unnusta ma mitte ärra.

84. Mitto päwa on weel so sullasel? Millal moistad sa kohhut nende peäle, kes mind taggakiusawad.
Laul 79, 10. Ilm. 6, 10.

85. Uhked on kaewanud mulle auka, ei sünni se sinno käsſoöppetussega ühte.

86. Keik so käsſud on tössidus: nemmad kiusawad mind tagga walskussega, aita mind.

87. Nemmad tewad pea mulle otsa peäle ma peäl! agga minna ei jätta mitte mahha so käskmissi.

88. Omma heldusse järrele te mind ellawaks, et ma hoian so su tunnistust.

89. Sinna, Jehowa! jääd iggaweste, so sanna jääb kindlaste seisma taewas.
Jes. 40, 8.

90. Pölwest pölweni kestab so tössidus: sa olled ma kinnitanud, ja se seisab.
Laul 89, 12.

91. So kohtoseäduste pärrast seiswad nemmad weel tännapäwani, sest need keik on sinno sullased.

92. Kui sinno käsſoöppetus ep olleks mo jahhutaminne olnud, siis olleksin ma ommas willetsusses hukka läinud.
Laul 94, 19.

93. Minna ei tahha ial so käskmissi ärraunnustada, sest nende läbbi olled sa mind ellawaks teinud.

94. Sinno pärralt ollen minna, peästa mind, sest ma nouan so käskmissi.

95. Öälad wahhiwad mind, et nemmad woiksid mind hukka sata: agga ma pannen tähhele so tunnistussi.

96. Igga keigekallima asja otsa ollen ma näinud; agga sinno käsk on otsata lai.
Kogg. 1, 14.

97. Kui wägga armastan minna so käsſoöppetust! iggapääw mötlen ma sedda järrele.

98. Omma käskude läbbi teed sa mind targemaks, kui mo waenlased on, sest need on mo kä iggaweste. Laul 19, 8.

99. Ma ollen targem kui keik need, kes mind öppetasid, sest ma mötlen järrele so tunnistussi.

100. Ma moistan ennam kui wannad, sest ma pean so käskmissi.

101. Ma kelan ommad jallad ärra keige kurja teraa eest, et ma woiksin hoida sinno sanna.

102. Minna ei lahku so kohtoseädussist, sest sinna öppetad mind.

103. Kui maggusad on so sannad mo sulaele, need on ennam kui messi mo suus.

104. So käskmiste seest ollen ma moistust sanud, sepärrast wihkan ma keiki walle teraddasid.

105. Sinno sanna on mo jallale lambiks, ja walgusseks mo jalgte peäl.
Laul 19, 9. 2. Peetr. 1, 19.

106. Ma ollen wandunud, ja sedda kindlaste piddanud, et ma piddin hoidma so öigid kohtoseädussi.

107. Ma ollen üpris wägga allandud; Jehowa! te mind ellawaks omma sanna järrele.

108. Et olgo sul hea meel sest, mis ma heal melel tootan, Jehowa! ja öppeta mulle omma kohtoseädussi. Laul 19, 15.

109. Mo hing on allati mo peus, ja minna ei unnusta so käsſoöppetust mitte ärra.

110. Öälad on mulle köie pannud: agga minna ei eksi mitte ärra so käskmistest.

111. So tunnistussed ollen ma pärris osſaks sanud iggaweste, sest need on mo süddame römustus.

112. Ma ollen omma süddame kallanud so seädmiste järrele teggema iggaweste otsani.

113. Ma wihkan seggasid mõttid; agga so kässoõppetust armastan minna. Laul 31, 7.

114. Sinna olled mo warjopaik ja mo kilp: ma lodan so sanna peäle.

115. Lahkuge minnust ärra teie tiggedad, sest minna pean omma Jummala käskusid.

116. Toeta mind omma sanna järrele, et ma ellan, ja ärra lasse mind mitte mo ootmisses häbbisse sada.

117. Toeta mind, et ma peäsen, siis watan ma rõmoga so seädmiste peäle allati.

118. Sa tallad mahha keik, kes so seädmistest ärraekssiwad, sest nende kawwalus on walle.

119. Sa rüüstad ärra keik õälad ma peält kui hõbbeda sitta; sepärrast armastan ma sinno tunnistussi. Laul 37, 10.

120. So hirmo pärrast tulleb jällestus mo lihha peäle, ja ma kardan so õigid nuhtlussi.

121. Ma teen, mis kohhus ja õigus on; ärra jätta mind mitte nende kätte, kes mulle liga tewad.

122. Olle käemees omma sullase heaks, et uhked mulle ei te liga.

123. Mo silmad lõpwad ärra, so abbi ja so õigusse sanna otes. 81. s.

124. Te omma sullasega omma heldusse järrele, ja õppeta mulle omma seädmissi. Laul 143, 2.

125. Minna ollen so sullane, anna mulle moistust, et ma tunnen so tunnistussi.

126. Aeg on, et Jehowa õigust teeb: nemmad on tühjaks teinud sinno kässoõppetusse.

127. Sepärrast armastan minna so käskusid ennam, kui kulda ja selgemat kulda. 72. s.

128. Sepärrast arwan ma keiki so käskmissi keitipiddi õigeks; ma wihkan keiki walskusse teraddasid.

129. So tunnistussed on immelikkud, sepärrast peab neid minno hing.

130. Kui so sanna ilmub, siis ta walgustab, ja annab moistust neile, kes kohtlased on. 2 Tim. 3, 15. 16.

131. Ma teen omma su laiale lahti ahmides, sest ma iggatsen so käskusid järrele.

132. Wata minno pole, ja olle mulle armolinne, nenda kui kohhus on nende wasto, kes so nimme armastawad.

133. Kinnita mo sammusid omma sanna sees, ja ärra lasse ühtegi nurjatumat wissi mo üllé melewalda sada.

134. Lunnasta mind innimesse käest, kes liga teeb, siis tahhan ma so käskmissi hoida.

135. Walgusta omma pallet omma sullase peäle, ja õppeta mulle omma seädmissi.

136. Weesoned jooksewad mo mööda silmi, sepärrast et nemmad ei hoia so kässoõppetust. Jer. 8, 23.

137. Sinna olled õige, Jehowa! ja so kohtoseädussed on õiged.

138. Sa olled käsko annud omma tunnistuste õigusse ja tössidusse pärrast kowwaste.

139. Mo õige wihha on mind ärralõppetand, et mo waenlased so sannad on ärraunnustanud. Laul 69, 10.

140. So sanna on wägga selgeks sullatud, ja so sullane armastab sedda. Laul 12, 7.

141. Ma ollen alw ja ei mikski pandud; siiski ei unnusta minna so käskmissi mitte ärra.

142. So õigus on õigus iggaweste, ja sinno kässoõppetus on tödde.

143. Kitsikus ja ahhastus on mo kätte tulnud; agga so käsud jahhutawad mind.

144. So tunnistuste õigus jääb iggaweste; anna mulle moistust, et ma ellan.

145. Ma hüan keigest süddamest, kosta mulle, Jehowa! ma tahhan so seädmissi piddada.

146. Ma hüan so pole, peästa mind, et ma so tunnistussi hoian.

147. Ma jouan enne puhte, ja kissendan; sinno sanna otan minna.

148. Mo silmad jouawad wahhikordade ette, et ma so sanna järrelemõtlen.

149. Kule mo heält omma heldusse pärrast: Jehowa! te mind ellawaks omma kohtoseädusse järrele.

150. Mo liggi tullewad need, kes wägga pahha tööd taggaaiawad: nemmad on kaugel so kässoõppetussest ärra.

151. Sinna olled liggi, Jehowa! ja keik so käsud on tödde. Laul 145, 18.

152. Wannast tean ma jo sinno tunnistussist, et sa neid iggaweste olled kinnitand.

153. Wata mo willetsust, ja kissu mind sest wälja, sest ma ei unnusta mitte so kässoõppetust.

154. Selleta mo rioasjad ärra, ja lunnasta mind; te mind ellawaks omma sanna järrele. Jer. Nutt Laul 3, 58.

155. Õälatest on õnnistus kaugel ärra, sest nemmad ei holi so seädmissist.

156. So hallastus on suur, Jehowa! te mind ellawaks omma kohtoseädusle järrele.
157. Neid on paljo, kes mind taggakiusawad ja mo waenlased on; agga minna ei kalla ärra so tunnistussist.
Laul 3, 2. 7.
158. Ma nään neid, kes pettust tewad, ja mul on tüddimus, et nemmad so sanna ei hoia.
159. Wata, et ma so käskmissi armastan; Jehowa! te mind ellawaks omma heldusse pärrast.
160. So sanna hakkatus on tödde, ja keik so öigusse kohhus jääb iggaweste.
Joan. 17, 17.
161. Würstid kiusawad mind tagga ilmaasjata; agga mo süddame tunneb hirmo so sannast.
162. Ma ollen römus so sanna pärrast kui se, kes paljo saki leiab.
163. Ma wihkan walskust, ja se on mo meelest hirmus: agga sinno kässoöppetust armastan minna.
164. Ma kidan sind seitsekorda päwas so öigusse kohtoseäduste pärrast.
165. Suur rahho on neil, kes so kässoöppetust armastawad, ja nemmad ei kommista mitte.
Kal. 6, 16.
166. Ma otan so önnistust, Jehowa! ja teen so käskude järrele.
167. Mo hing hoiab so tunnistussi, ja ma armastan neid wägga.
168. Ma hoian so käskmissi ja so tunnistussi, et keik mo teed on sinno ees.
Laul 139, 2–3. 4.
169. Tulgo mo kange hüüdminne sinno ette liggi, Jehowa! anna mulle moistust omma sanna järrele.
170. Tulgo mo allandlik pallumminne so ette; peästa mind omma sanna möda.
171. Minno uled peawad kitust rohkeste ette saatma, kui sa mulle saad öppetanud ommad seädmissed.
172. Mo keel peab so sanna kuulutama, sest keik so kässud on öigus. Kol. 3, 16.
173. Olgo so kässi mind aitmas, sest ma ollen so käskmissed ärrawallitsennud.
174. Ma iggatsen sinno önnistust, Jehowa! ja so kässoöppetus jahhutab mind.
175. Ellago minno hing, et ta sind kidab, ja so kohtoseädus aitko mind.
176. Ma ollen eksinud, otsi omma sullast kui ärrakaddunud lammast, sest minna ei unnusta mitte ärra so käskusid.
1 Peetr. 2, 25. Jes. 53, 6.

120. Laul.

Wägga hinge järg kurja ja pöratse rahwa seas.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Kui mul wägga kitsas kä olli, hüüdsin ma Jehowa pole, ja temma wöttis mind kuulda. Laul 50, 15. s.
2. Jehowa! peästa mo hing walskusse uultest, ja pettisest keelest. Laul 109, 2. 3.
3. Mis woib temma sulle anda, ehk mis woib pettis keel sulle weel ennam tehha?
4. Need on kui wäggewa mehhe terrawad noled, nisammoti kui tullised kaddaka söed.
5. Oh hädda on mul! et ma kui woöras ellan Meseki rahwa seas, et ma ollen Kedari rahwa maiade jures. Laul 84, 11.
6. Mo hing on kaua ellanud selle jures, kes rahho wihkab.
7. Minna ollen rahho noudja; agga kui ma rägin, siis on nemmad walmis taplema. Laul 56, 6.

121. Laul.

Jehowa kä on keigeüllem abbi; ta on parras warjopaik.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Ma töstan ommad silmad ülles mäggede pole, kust mo abbi tulleb.
Laul 123, 1.
2. Mo abbi tulleb Jehowa käest, kes taewa ja ma teinud. Laul 124, 8.
3. Ei ta lasse so jalga wäratada; ei se tukku, kes sind hoiab. Laul 91, 11. 12.
4. Wata, ei se tukku egga uinu maggama, kes Israeli hoiab.
5. Jehowa on, kes sind hoiab, Jehowa on so warri so parramal käel.
6. Päwal ei pea päike sind waewama, egga ku öse.
7. Jehowa hoiab sind keige kurja eest, temma hoiab so hinge. Laul 54, 6.
8. Jehowa hoiab so wäljaminnemist ja sinno sissetullemist nüüd ja iggaweste.

122. Laul.

Römus meel Jerusalemma önsa pölwe pärrast.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Ma römustan nende pärrast, kes mulle ütlewad: Lähme Jehowa kotta.
Laul 84, 2. 3.
2. Meie jallad on seisma sanud so wärrawatte sees, oh Jerusalem!
3. Jerusalem on ehhitud nenda kui lin, mis hästi ühte on ehhitud.
Laul 87, 1–3.
4. Sest sinna lähhäwad suggud

ülles, Jehowa sugguarrud Israelile tunnistussets, Jehowa nimme tännama.
5. Sest sinna on seätud aujärjed kohtomoistmissets, Taweti sou aujärjed.
6. Palluge Jerusalemmale rahho: waikne assi olgo neile, kes sind armastawad.
Jes. 66. 10. 11.
7. Rahho olgo so müri wahhel, waikne assi so suurte koddade sees. Jes. 52. 7.
8. Omma wendade ja omma söbrade pärrast tahhan ma nüüd räkida rahhust, mis sinno sees on.
9. Jehowa meie Jummala koia pärrast tahhan ma otsida, mis sulle heaks tulleb.

123. Laul.

Kust waggad abbi otsiwad mailma teotusse wasto.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Ma töstan ommad silmad ülles sinno pole, kes sa taewas istud. Laul 121. 1.
2. Wata, otsekui sullaste silmad watawad omma issandatte käe peäle; otsekui tüdrukko silmad watawad omma emmanda käe peäle: nenda watawad meie silmad Jehowa meie Jummala peäle, kunni temma armo meie peäle heidab.
Mik. 7. 7.
3. Olle meile armolinne, Jehowa! olle meile armolinne, sest meie olleme wägga täis laitmist sanud.
4. Meie hing on wägga täis sanud holetumatte irwitamist, ja körkide laitmist.

124. Laul.

Kitus, et Jehowa keigesuremast häddast peästab.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Kui ep olleks Jehowa se, kes meie jures olnud, üttelgo Israel,
2. Kui ep olleks Jehowa se, kes meie jures olnud, kui innimessed meie peäle kippusid: Laul 46. 6. 8.
3. Siis olleksid nemmad meid ellawalt ärraneelnud, kui nende wihha süttis meie wasto pöllema,
4. Siis olleksid weed meid ärraupputanud, jöggi olleks ülle meie hinge läinud,
5. Siis olleksid uhked weed ülle meie hinge läinud.
6. Jehowa olgo kidetud, kes ep olle meid annud nende hammaste roaks.
7. Meie hing on kui lind ärrapeäsnud linnopüüdjatte paelast: pael on katki läinud, ja meie olleme ärrapeäsnud.
Joan. 8. 36.
8. Meie abbi on Jehowa nimme sees, kes taewa ja ma on teinud. Laul 121. 2.

125. Laul.

Jehowa on ustliklude warjopaik: öälad sawad hukka.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Kes Jehowa peäle lootwad, need on kui Sioni mäggi, mis ei köigu, mis iggaweste seisab. Laul 21. 8.
2. Jerusalemma ümber on mäed, ja Jehowa on omma rahwa ümber nüüd ja iggaweste. Laul 34. 8.
3. Sest öäla wallitsusse kep ei pea mitte jäma öigette liso ossa peäle, et öiged mitte enneste käsi ei pista kõwwerusse külge. Laul 37. 17.
4. Jehowa! te head neile, kes head on, ja neile, kes öiglased on ommas südames. Laul 112. 4.
5. Agga kes kallawad omma köwwerattede peäle, neid sadab Jehowa ärraminnema nendega, kes nurjatumat tööd tewad. Rahho olgo Israeli ülle.
Kal. 6. 16.

126. Laul.

Ustliklude kurbdus muudetakse wimaks römuks.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Kui Jehowa saab taggasi saatnud neid, kedda Sioni seltsist peab taggasi sadetama, siis peame olleme kui unnistajad.
Laul 14. 7.
2. Siis saab meie su naermist, ja meie keel öiskamist täis; siis ööldakse paggannatte seas: Jehowa on suri asjo neile teinud.
3. Jehowa on suri asjo meile teinud, sest olleme röömsad.
4. Sada meie wangid taggasi, Jehowa! nenda kui weeojad louna pool.
5. Kes silmaweega külwawad, need leikawad öiskamissega. Jes. 61. 3.
6. Kes käib ikka peäle ja nuttab, semet külwi tarwis kandes, se tulleb töeste öiskamissega, ja kannab omma wihkusid.
Jes. 66. 13. 14.

127. Laul.

Jehowa on keige önne ja önnistusse halliks.

1. Salomoni laul templi treppide peäl laulda. Kui Jehowa ei ehhita kodda, siis bone ehhitajad näwad seäl kallal waewa ilmaaego; kui Jehowa ei hoia linna, siis walwab waht ilmaaego. 1 Peetr. 5. 7.
2. Ilmaaego on se teile, et teie warra üllestousete, ja kaua üllewel istute, ja söte leiba sure walloga; nenda se on: Jehowa annab omma armokessele unnes.

3. Wata, lapsed on Jehowa pärris ossa, ihho suggu on armopalk.
1 Mos. 33, 5. ja 48, 9.
4. Otsego noled wäggewa mehhe käes, nenda on nore põlwe poiad.
5. Wägga õnnis on mees, kes omma noleturpe nendega täitnud; ei sa nemmad häbbisse, kui nemmad waenlastega rääkiwad wärrawa suus.

128. Laul.

Selle õnnis põlli abbiellus, kes Jummalat kardab.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Wägga õnnis on iggamees, kes Jehowat kardab, kes temma tede peäl käib.
Laul 112, 1.
2. Kui sa omma kätte waewast sööd, siis olled sa wägga õnnis, ja sul on hea põlli.
3. So naene on kui winapu, mis wilja kannab so koia müride külges; so poiad on kui õllipu wössud so laua ümber.
4. Wata, nenda õnnistakse wissiste sedda meest, kes Jehowat kardab.
1 Mos. 32, 11.
5. Jehowa wöttab sind õnnistada Sionist, ja sago sinna Jerusalemma head näbba kigge omma ello aia. Laul 134, 3.
6. Ja sago sinna omma laste lapsi näbba. Rahho olgo Israeli ülle.
Laul 125, 5.

129. Laul.

Kiusattud peäseb ikka keige waenlaste käest.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Nemmad on mulle wägga kitsast teinud mo norest põlwest, üttelgo nüüd Israel,
2. Nemmad on mulle wägga kitsast teinud mo norest põlwest: ommeti ep olle nemmad mitte woimust mo peäle sanud.
Laul 34, 20. 21.
3. Mo selja peäl on kündjad künnud, nemmad on ommad waud pitkaks aianud.
4. Jehowa on õige, ja on õälatte köied katki leikanud.
5. Häbbisse peawad sama, ja taggasi tagganema keik, kes Sionit wihkawad.
6. Nemmad peawad ollema kui kattuste rohhi, mis ärrakuiwab, enne kui sedda ärrakitkutakse, Jes. 37, 27.
7. Mista leikaja ei täida omma kät, ja sidduja ei sa sülletäit,
8. Ja kellest, kes mödalähhäwad, mitte ei ütle: Jehowa õnnistus olgo teie peäl, meie õnnistame teid Jehowa nimmel.

130. Laul.

Selle usklik palwe ja wiis, kes öiete pattust pörab.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Pohjatuma häbda seest hüan minna sinno pole, Jehowa!
2. Issand! kule mo healt, sinno körwad pango tähhele mo allandlikko pallumiste healt.
3. Kui sinna, Jehowa! tahhaksid keik üllekohhut meles piddada, kes siis jouaks, Issand! so ees seista? Laul 143, 2.
4. Sest sinno kä on andeksandminne, et sind peab kardetama. Jes. 55, 7.
5. Minna otan Jehowat, mo hing otab, ja ma lodan temma sanna peäle.
6. Mo hing otab Issandat ennam, kui wahhimehhed hommikut, kes hommikoni wahtis on.
7. Israel! loda Jehowa peäle, sest Jehowa jures on heldus, ja temma jures on keigerohkem lunnastus.
8. Sesamma lunnastab Israeligi keigest temma üllekohtust. 2 Tim. 4, 18.

131. Laul.

Taweti allandlik meel wiblab uhkust.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Jehowa! mo südda ep olle ülbe, ja mo silmad ep olle körgid, ja minna ei olle mitte noudnud asjo, mis mulle wägga sured ja immelikkud on. Luk. 1, 51. 52.
2. Kui ma omma hinge ei tallitsend egga waigistand, siis olli minno hing mo jures otsego ärrawoörotud, nenda kui ärrawoörotud laps omma emma jures.
Laul 116, 7.
3. Israel! loda Jehowa peäle nüüd ja iggaweste.

132. Laul.

Palwe, hea hinge ja ihho põlwe pärrast: Kristussest.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Jehowa! mötle Taweti peäle, keige temma willetsusse peäle,
2. Kes Jehowale on wandunud, Jakobi wäggewa Jummalale tootanud:
3. Ei ma lähhä omma koia warjo alla, ei ma astu omma wodi asseme peäle,
4. Ei ma anna und omma silmile, egga tukkumist omma silmalaugudele;
5. Kunni ma saan leidnud ühhe paiga Jehowale ja honed wäggewa Jakobi Jummalale. 2 Sam. 7, 2.
6. Ennä meie olleme sedda kuulnud Ewratas ollewad, meie olleme sedda leidnud metsa wäljade peält.

7. Meie tabhame minna temma honette jure, meie tabhame kummardada temma jalgealluse järje ette.
8. Touse ülles, Jehowa! omma hingamissele, sinna ja so tuggewusse laegas.
4 Mos. 10. 35. 36.
9. Sinno preestrid ebhitago endid öigusega, ja so waggad öiskago.
10. Omma sullase Taweti pärrast, ärra pöra omma woitud mebhe pallet mitte häbbisse.
11. Jehowa on Tawetile töeste wandnud, temma ei taggane sest mitte: so ihho sou tabhan ma panna so aujärje peäle. Laul 89. 4.
12. Kui so lapsed piddawad minno seädust ja mo tunnistussi, mis ma neile tabhan öppetada: siis peawad ka nende poiad iggaweste istuma so aujärje peäl.
13. Sest Jehowa on Sioni ärrawallitsenud, ja tedda ennesele elloasseme ks ihhaldanud.
14. Se on mo hingaminne iggaweste: seie tabhan ma jäda, sest ma ollen sedda ihhaldanud.
15. Ma tabhan temma toidust rohkeste önnistada, temma waesed tabhan ma leiwaga täita, Laul 37. 19.
16. Ja temma preestrid önnistussega ebhitada, ja temma waggad peawad wägga öiskama.
17. Seäl tabhan ma lasta ühhe sarwe Tawetile üllestaswada; ma ollen ühhe lambi seädnud omma woitud mebhele.
Luk. 1. 69.
18. Temma waenlased tabhan ma katta häbbiga; agga temma peäl peab temma kroon öitsma. Laul 35. 26.

133. Laul.

Tössine armastus ja rahho on wägga kallis asst.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Wata, mis hea ja mis löbbus on se, et wennad ka ühhes ellawad.
1 Mos. 13. 8. Rom. 12. 10.
2. Nenda kui hea ölli pea peäl, mis mahhajoseb habbeme sisse, Aaroni habbeme sisse, mis ullatab temma peälmiste riette pallistussesse,
3. Kui Ermoni kaste, mis mahhalangeb Sioni mäggede peäle; sest seäl on Jehowa tootanud anda önne ja ello iggawesseks aiaks.

134. Laul.

Jehowa sullaste ammet on Jehowat palluda ja kita.

1. Laul templi treppide peäl laulda. Wata, kiitke Jehowat keik Jehowa sullased! kes teie seisate Jehowa koias ö aegus.
2. Töstke ülles ommad käed pühha paiga pole, ja kiitke Jehowat. 1 Tim. 2. 8.
3. Jehowa önnistago sind Sionist, kes taewa ja ma teinud.

135. Laul.

Jehowa heldus ja wäggi tulleb ülle keige asjade kita.

1. Halleluja. Kiitke Jehowa nimme, teie Jehowa sullased, kiitke.
2. Kes teie seisate Jehowa koias, meie Jummala koia ouedes,
3. Kiitke Jehowat, sest Jehowa on hea: laulge kites temma nimme, sest se on löbbus. Laul 118. 1.
4. Sest Jehowa on Jakobi ennesele ärrawallitsenud, Israeli ommaks isserahwaks. 2 Mos. 19. 5.
5. Sest minna tean, et Jehowa on suur, ja meie Issand surem kui keik jummalad.
6. Keik, mis Jehowa tahhab, teeb temma taewas ja ma peäl, merrede ja keikide süggawuste sees. Laul 115. 3.
7. Ta sadab pilwed tousma ma otsast; wälgud teeb ta wihmale, ta toob tule wälja omma warrandusse paigust.
Jer. 10. 13.
8. Ta löi mahha Egiptusse rahwa essimessed issased lomad, ni hästi innimessist kui weitsist. 2 Mos. 12. 29.
9. Ta läkkitas immetähti ja immeteggusid sinno sekka, sa Egiptusse rahwas! Warao peäle ja keige ta sullaste peäle.
10. Ta löi mahha paljo pagganaid, ja tappis ärra wäggewad kunningad.
Laul 136. 18.
11. Sihoni, Emoritte kunninga, ja Ogi, Basani kunninga, ja keik Kanaani kunningrigid. Laul 136. 19.
12. Ja andis nende ma pärris ossaks, pärris ossaks omma Israeli rahwale.
13. Jehowa! sinno nimmi jääb iggaweste: Jehowa! so mällestus kestab pölwest pölweni. Laul 102. 13.
14. Sest Jehowa annab kohhut omma rahwale, ja omma sullaste peäle on temmal halle meel.
15. Pagganatte ebbajummalad on hõbbe ja kuld, innimesse kätte tö. Laul 115. 4.
16. Su on neil, ja nemmad ei rägi mitte; silmad on neil, ja nemmad ei nä mitte.

17. Kõrwad on neil, ja nemmad ei kule
mitte, ei olle ka hinge nende suus.
18. Otsekui nemmad, nenda on need, kes
neid tewad, ja iggaüks, kes nende peäle
lodab. Jes. 42, 17.
19. Israeli suggu! kiitke Jehowat;
Aaroni suggu! kiitke Jehowat;
20. Lewi suggu! kiitke Jehowat; kes teie
Jehowat kardate, kiitke Jehowat.
21. Kidetud olgo Jehowa Sionist, kes
ellab Jerusalemmas, Halleluja.

136. Laul.

Jehowa heldus on arwamatta suur, ja tänno wäärt.

1. Tännage Jehowat, sest ta on hea,
sest temma heldus jääb iggawesseks
aiaks.
2. Tännage jummalatte Jummalat, sest
temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
3. Tännage issandatte Issandat, sest
temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
4. Tännage tedda, kes üksi suri imme-
asjo teeb, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks. Laul 72. 18.
5. Kes taewad teinud moistussega, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.
1 Mos. 1, 7. Jer. 10, 12.
6. Kes on wäljalautand ma ülle wee,
sest temma heldus jääb iggawessets aiaks.
Laul 104, 9. Jer. 5, 22.
7. Kes on teinud sured walgussed, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.
1 Mos. 1, 14. 16.
8. Päikesse wallitsussets päwa aial, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.
Jer. 31, 35.
9. Ku ja tähhed wallitsussets öse, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.
10. Kes mahhalönud Egiptusse rahwa
essimessed poiad, sest temma heldus jääb
iggawessets aiaks. 2 Mos. 12. 29. Ebr. 11, 28.
11. Ja on wäljatonud Israeli rahwa
nende keskelt, sest temma heldus jääb ig-
gawessets aiaks. 2 Mos. 12. 41.
12. Wäggewa käega ja wäljasirrutud
käewarrega, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks.
13. Kes körkjatte merre on kabbeks lei-
kanud, sest temma heldus jääb iggawes-
sets aiaks; 2 Mos. 14, 21.
14. Ja lasknud Israeli rahwa seält
läbbiminna, sest temma heldus jääb ig-
gawessets aiaks.
15. Ja on Warao ja temma wäe körk-
jatte merresse aianud, sest temma heldus
jääb iggawessets aiaks. Laul 106, 11.
16. Kes on saatnud omma rahwa kör-
best läbbi, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks.
17. Kes on mahhalönud wäggewad
kunningad, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks;
18. Ja on ärratapnud suurtsuggu kun-
ningad, sest temma heldus jääb iggawes-
sets aiaks.
19. Siboni, Emori rahwa kunninga,
sest temma heldus jääb iggawessets aiaks;
4 Mos. 21, 21–24.
20. Ja Ogi, Basani kunninga, sest tem-
ma heldus jääb iggawessets aiaks.
4 Mos. 21, 33–35.
21. Ja on annud nende ma pärris os-
saks, sest temma heldus jääb iggawessets
aiaks;
22. Pärris ossaks omma sullasele Is-
raelile, sest temma heldus jääb iggawessets
aiaks.
23. Kes meie peäle mötelnud meie al-
landusses, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks.
2 Mos. 3, 7. 8.
24. Ja on meid ärrakisknud meie waen-
laste käest, sest temma heldus jääb igga-
wessets aiaks.
25. Kes keige lihhale roga annab, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.
26. Tännage taewa Jummalat, sest
temma heldus jääb iggawessets aiaks.

137. Laul.

Israeli rahwa nuttolaul Babeli wangipölwes.

1. Babeli jöggede kaldas, seäl istusime
meie, meie nutsime ka, kui mötlesime Sioni
peäle.
2. Meie pannime rippuma ommad kand-
led remmalde külge, mis seälsammas.
3. Sest seäl küssisid need, kes meid wan-
gi winud, meie käest laulo sanno, ja kes
meid ärraraiskasid, römolaulo: laulge
meile üks laul Sionist.
4. Kuida woiksime laulda Jehowa laulo
wööra rahwa maal?
5. Kui minna sind unnustan, Jerusa-
lem! siis unnustago mo parram kässi is-
seennast ärra. Jer. 51, 50.
6. Jäggo mo keel minno sulae külge kin-
ni, kui ma sinno peäle ei mötle, kui min-
na ei lasse Jerusalemma ennese keige-
üllemaks römuks sada.
7. Tulleta omma mele, Jehowa! Edo-
mi lapsed, kes Jerusalemma hukkatusse
päwal ütlesid: Tehke paljaks, tehke pal-
jaks allusseft sadik, mis seäl sees on.
8. Sa Babeli tüttar! kes peab ärraraisa-
tud sama, wägga önnis on se, kes sulle tas-

sub sedda möda, kui sa wäärt olled, mis
sinna meile teinud.

9. Wägga önnis on se, kes so nored
lapsed kätte wöttab, ja wasto kaljo rab-
bab.

138. Laul.

Tänno Jummala armo ja töe eest Jesusses Kristusses.

1. Taweti laul. Ma tahhan sind tän-
nada keigest ommast süddamest; jumma-
latte ees tahhan ma sind kites laulda.
Laul 9. 2.

2. Ma tahhan kummardada so pühha
templi wasto, ja so nimme tännada so
heldusse pärrast, ja sinno töe pärrast; sest
sa olled omma nimme ülle keige asjade
surefs teinud, omma tootust möda.

3. Sel päwal, kui ma hüüdsin, siis was-
tasid sinna mulle: Sa olled mind julgeks
teinud: mo hinge sees on tuggewus.

4. Sind, Jehowa! tännawad keik ma
kunningad, kui nemmad sawad kuulnud
sinno su sanno. Laul 68. 32. 33.

5. Ja laulwad Jehowa tede peäl käies,
et Jehowa au suur on.

6. Sest Jehowa on körge, ja watab mad-
dala peäle: agga ülbed tunneb ta kaugelt
ärra. Laul 113. 5. 6.

7. Kui ma käin kesk kitsikusses, teed sin-
na mind ellawaks; mo waenlaste wihha
wasto sirrutad sa omma käe, ja so par-
ram kässi peästab mind. Jes. 26. 16.

8. Jehowa sadab mulle head otsust; Je-
howa! so heldus jääb iggawesseks aiaks,
ärra jätta omma kätte tööd mitte mahha.

139. Laul.

Jehowa teab keik ja murretseb keikide eest.

1. Taweti laul üllema mängimehhele
antud. Jehowa! sa kiusad mind läbbi,
ja tunned mind ärra. Jer. 17. 10.

2. Sinna tead mo maggamist ja mo
üllestousmist; sinna moistad mo mötted
kaugelt ärra. Ilm. 2. 23.

3. Sa pirad mo käimisse ja mo maas-
ollemisse ümber, ja olled keik mo teed öp-
pind ärrakatsuma.

4. Kui ep olle weel sannagi mo kele peäl,
wata, siis tead sinna Jehowa! sedda keik
ärra. Laul 94. 9.

5. Takka ja eest olled sa wägga liggi mo
ümber, ja panned omma käe mo peäle.

6. Se tundminne on wägga immelik
minno melest; se on wägga körge, ei ma
sa sedda kätte.

7. Kuhho pean ma minnema sinno
Waimo eest? ja kuhho pean ma pöggene-
ma so palle eest? 1 Mos. 3. 8.

8. Kui ma astuksin taewa, siis olled sin-
na seäl: kui ma peaksin asseme teggema
surma walda, wata, siis olled sinna seäl.
Amos 9. 2.

9. Kui ma wöttaksin koido tiwad, ja el-
laksin wiimses merre otsas;

10. Siis seälgi so kässi mind juhhataks,
ja sinno parram kässi peaks mind kinni.

11. Ja kui ma wöttaksin ütteldа: Om-
meti woib pimmedus mind katta; siis ö
on walgus minno ümber.

12. Ei te ka pimmedus sinno ees ööd
pimmedaks, ja ö teeb walget kui päw,
pimmedus on nenda kui walgus.
Jak. 1. 17.

13. Sest sinna walmistasid mo seestpid-
dise, sa katsid mind mo emma ihhus.

14. Ma tännan sind, sepärrast et ma ni
immelikkult ollen tehtud, et ehmatus peäle
tulleb; immelikkud on sinno teud, ja mo
hing teab sedda hästi küll. Laul 119. 73.

15. Minno luud ei olnud so eest warjul,
kui mind tehti sallajas paikas, kui mind
illusaste tehti allumais ma paikus.

16. So silmad on mo ihho näinud, kui
ta seggane alles olli, ja so ramatusse ol-
lid kirjotud keik päwad, mis piddid sama,
ja ühteainuski neist ep olnud weel mitte.

17. Kui kallid on sepärrast mo melest
sinno mötted, oh Jummal! kui wägga
suur on nende arro! Laul 92. 6.

18. Kui ma peaksin neid üllesarwama,
siis on neid ennam kui liwa; kui ma ülles-
ärkan, siis ollen ma alles sinno jures.

19. Oh et sa wöttaksid ärratappa selle,
kes öäl on! Teie mehhed, kel werresü on,
lahkuge minnust ärra,

20. Kes räkiwad so wasto kurja nouuga;
so waenlased surustellewad ilmaaego.

21. Jehowa! eks ma peaks wihkama
neid, kes sind wihkawad? ja eks mul peaks
tüddimus ollema neist, kes so waste seis-
wad? Laul 101. 3.

22. Täie wihhaga wihkan ma neid, nem-
mad on mo waenlasiks sanud.

23. Oh Jummal! kiusa mind läbbi, ja
wötta tunda mo süddant; katsu mind läb-
bi, ja wötta tunda mo möttid;

24. Ja wata, kas wallo te on minno
sees, ja juhhata mind iggawesse te peäle.

140. Laul.

Taweti palwe sallaja ja awwalikko waenlaste wasto.

1. Taweti laul üllema mängimehhele
antud.

2. Peästa mind, Jehowa! kurjast innimessest, hoia mind wäggiwaldse mehhe eest, Laul 43. 1. 2 Tess. 2. 3.
3. Kes mötlewad paljo kurja süddames, iggapäw tullewad nemmad kokko taplema.
4. Nemmad ibbuwad omma keelt kui maddo; pahha mao wihha on nende uulte al, Sela. Laul 5. 10.
5. Hoia mind, Jehowa! öäla kätte eest, wäggiwaldse mehhe eest hoia mind, kes mötlewad mo jalgo alt ärralükkada.
6. Kõrgid on mulle sallaja köied ja paelad pannud, nemmad on wörgud wäljalautanud teraa kõrwo, ja wörgutamisse paelad mulle seädnud, Sela.
7. Ma ütlesin Jehowale: Sinna olled mo Jummal, wötta kuulda Jehowa! mo allandlikko pallumiste healt.
8. Jehowa Issand, mo tuggew abbi! sa olled mo pead katnud taplusse päwal.
9. Jehowa! ärra anna mitte, mis öäl ihhaldab; ärra lasse korda minna temma möttet, muido töstwad nemmad endid suurels, Sela.
10. Nende sappine meel, kes mo ümber tullewad, nende uulte waew katko neid ennid.
11. Tullised söed sago nende peäle puistatud: ta lasko neid tullesse langeda, süggawa aukude sisse, kust nemmad ei sa üllestousta.
12. Keelekandja ei pea mitte sama kinnitud ma peäl: wäggiwaldne ja kurri mees, se sago taggaaetud, kunni ta saab teggoni ärraaetud.
13. Ma tean, et Jehowa willetsa kohtoasjale, ja waeste öigussele otsust teeb. Laul 9. 19.
14. Töeste, küll öiged tännawad sinno nimme, öiglased jäwad so palle ette elama.

141. Laul.

Palwe abbi pärrast waenlaste wasto.

1. Taweti laul. Jehowa! ma hüan sind appi, tötta mo jure; wötta mo healt kuulda, kui minna so pole hüan.
2. Sago mo palwe walmistud kui suitsetamisse rohhi so palle ees, ja mo kätte üllestöstminne kui öhtune roaohwer.
3. Jehowa! panne waht mo su ette, panne hoidja sinna jure, mis mo uultest tulleb. Laul 39. 2.
4. Ärra lasse mo süddant mitte kurja asja pole kallada, et ma teeksin öälaid teggusid nende meestega, kes nurjatumat tööd tewad, et minna ei sö nende maiussest. Laul 119. 36.
5. Öige löggo mind, se on heldus, ja noomigo mind, se on kui ölli mo pea peäl; agga öäla ölli ärgo tulgo mitte mo pea peäle: sest ma tahhan weel palluda öälatte kurjuste wasto. Opp. S. 12. 1.
6. Nende peamehhed sago kaljo otsast mahhakukkutud; kes minno kõnnet kuulwad, peawad sedda löbbusaks.
7. Otsekui pöllomees maad löhkiaiab ja semet laiale wiskab, nenda sawad meie luud kondid pillatud haua suus.
8. Sest mo silmad, Jehowa Jummal! waatwad sinno peäle; sinno jure ollen ma kippunud; ärra jätta mo hinge mitte kaitsmatta. Laul 123. 2.
9. Hoia mind köie eest, mis nemmad mulle wörguks pannud, ja nende wörgutamisse paelte eest, kes nurjatumat tööd tewad. Laul 140. 6.
10. Öälad langego iggaüks omma wörkude sisse, kunni ma agga saan möddaläinud.

142. Laul.

Weel üks Taweti palwe abbi pärrast waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse laul, palwe, kui temma olli kopas. 1 Sam. 24. 4.
2. Omma healega kissendan ma Jehowa pole; omma healega pallun ma Jehowat allandlikkult.
3. Ma tahhan omma kaebdusse temma ette wäljawallada, ma tahhan omma ahhastusse ta ette teäda anda. Laul 62. 9.
4. Kui mo waim on ärranörkend mo sees, siis tunned sa mo jäljed ärra; teraa peäl, kus ma käin, senna on mulle köied sallaja pandud. Laul 18. 7.
5. Wata parrama pole ja katsu, et mul ep olle sedda, kes mind tunneb; pelgopaik on mo eest ärrakaddunud, ükski ei holi mo hingest. Laul 27. 10.
6. Ma kissendan sinno pole, Jehowa! ma ütlen: Sa olled mo warjopaik, mo ossa ellawatte maal. Laul 91. 2.
7. Panne tähhele mo kissendamist, sest ma ollen wägga alwaks sanud; peästa mind ärra nende käest, kes mind taggaaiawad, sest nemmad on wäggewamad mind. Laul 7. 2.
8. Sada mo hing wangitornist wälja, et ma so nimme woin üllestunnistada; kes öiged on, piirwad mo ümber, kui sinna mulle head teed.

143. Laul.

Taweti pattustpöörmisse palwe; ta otsib abbi ja ohto.

1. Taweti laul. Jehowa! kule mo palwet, wötta kuulda mo allandlikkust pallumisst; omma tössidusse pärrast kosta mulle, ja omma öigusse pärrast.

2. Ja ärra minne mitte kohtusse omma sullasega, sest ükski ellus innimenne ep olle öige sinno palle ees. Laul 119, 124. Laul 130, 3.

3. Sest waenlane aiab mo hinge tagga, ta röhhub mo ello mahha, ta panneb mind istuma pimmedussesse kui need, kes ammogi surnud.

4. Ja mo waim nörkeb ärra mo sees, ja mo süddа ehmatab wägga ärra minno sees. Laul 39, 12.

5. Ma tulletan omma mele neid päiwi, mis wannast, ma mötlen järrele keik so teggemist, ma könnelen so kätte tööst. Laul 77, 6. Laul 119, 52.

6. Ma lautan ommad käed laiale so pole, mo hing himmustab so järrele kui ma, mis märga tahhab, Sela. Laul 42, 3.

7. Kule mind pea, Jehowa; mo waim löppeb ärra; ärra panne omma pallet mitte mo eest warjule, et ma mitte ei sa nende sarnatseks, kes hauda allalähhäwad. Laul 28, 1.

8. Anna mulle aegsaste kuulda omma heldust, sest et ma sinno peäle lodan: anna mulle teäda te, mis ma pean käima, sest mo hing himmustab wägga so järrele. Laul 139, 24.

9. Peästa mind, Jehowa! mo waenlastest, sinnule rägin ma sallaja omma häddа.

10. Öppeta mind teggema omma mele pärrast, sest sa olled mo Jummal; sinno hea Waim, se juhhatago mind tassase te peäle. Rom. 8, 14.

11. Jehowa! te mind ellawaks omma nimme pärrast, sada wälja mo hing kitsikussest, omma öigusse pärrast. Matt. 11, 28.

12. Ja kauta mo waenlased omma heldusse pärrast, ja hukka ärra keik, kes mo hingele kitsast tewad, sest minna ollen so sullane.

144. Laul.

Jehowa on üllem abbi; rummalad noudwad tühje asjo.

1. Taweti laul. Kidetud olgo Jehowa mo kaljo, kes öppetab mo kässi söddima, ja mo sörmi taplema. 2 Sam. 22, 35.

2. Temma on minno heldus ja mo tuggew lin, mo kõrge warjopaik, ja mo ärrapeästjaks on Temma mulle; minno kilp, ja temma jure ollen ma kippunud; ta heidab mo rahwa mo alla. Laul 18, 3.

3. Oh Jehowa! mis on innimenne, et sa tedda wöttad tunda? Mis on waese innimesse laps, et sa temma eest hoolt kannad. Laul 8, 5.

4. Innimenne on tühja asja sarnane; temma päwad lähhäwad möda kui warri. Job 14, 2.

5. Oh Jehowa! käna ommad taewad, ja tulle mahha; putu mäggede külge, et nemmad suitsewad. Jes. 64, 1. n. t. s.

6. Lö wälko, ja pilla neid laiale; läkkita ommad noled, ja hirmuta neid.

7. Läkkita ommad käed üllewelt, sada ja peästa mind ärra surest weest, woöra ma laste käest.

8. Kelle su tühja rägib, ja nende parram kässi wannub walskust. Laul 36, 4.

9. Ma laulan sulle, Jummal! ue laulo, ma laulan sind kites kümnekeelse nablimängiga.

10. Sa annad abbi kunningattele, kes sa omma sullase Taweti wäljasadad kurja moöga käest.

11. Sada mind wälja, ja peästa mind woöra ma laste käest, kelle su tühja rägib, ja kelle parram kässi wannub walskust. s. s.

12. Kes ütlewad: et meie poiad olleksid kui taimed, mis hästi kaswatakse nende nores pölwes; meie tütred kui nurga sambad illusaste raiutud sure hone wisi;

13. Et keik meie aitade nurgad täis olleksid, ja annaksid wälja ühhe sou wilja teise järrele; et meie lamba karri tuhhat talle teeks, ja kümmetuhhat siggiksid meie wainutte peäl,

14. Et meie härjad olleksid täis rammo, et ei olleks kahjo, ei ärralomist, egga karjumist meie ulitsatte peäl.

15. Wägga önnis on rahwas, kelle kässi sedda wisi käib: agga wägga önnis on wast se rahwas, kelle Jummal Jehowa on. Laul 33, 12.

145. Laul.

Kristus ja temma kunningriik on üllеülтse suur.

1. Taweti kitusse laul. Mo Jummal! mo kunningas! ma tahhan sind surels tösta, ja so nimme kita ikka ja iggaweste. Laul 69, 31.

2. Iggapääw tahhan ma sind auustada, ja so nimme kita ikka ja iggaweste.

3. Suur on Jehowa, ja tedda tulleb wägga kita, ja temma surust ei woi ärra-moista.
4. Ühhe pölwe rahwas kidab teise pölwe rahwale sinno teggusid, ja so suurt wägge kulutawad nemmad. Laul 118, 15.
5. Ma tahhan so auustussest ja so su-rest aulissest auust, ja so sündinud imme-asjadest könnelda.
6. Ja nemmad räkiwad üttes so wäg-gewaid teggusid, mis kardetawad, ja so surust tahhan ma juttustada.
7. So sure headuse mällestussest kön-nelewad nemmad allati, ja so öigussest laulwad nemmad röömsaste.
8. Armolinne ja üks hallastaja on Je-howa, pitka melega ja suur heldussest. Laul 103, 8.
9. Hea on Jehowa keikide wasto, ja temma hallastus käib ülle keige temma teggude. 1 Tim. 2, 4.
10. Jehowa! keik sinno teud peawad sind tännama, ja so waggad sind kiitma.
11. Nemmad räkiwad so kunningrigi auust, ja so wäest könnelewad nemmad, 4. s.
12. Et nemmad innimesse lastele teäda andwad temma sure wäe, ja temma kun-ningrigi auustusse auu.
13. Sinno kunningriik on keige igga-weste aegade kunningriik, ja sinno wallit-sus on keige pölwe rahwa seas. Dan. 2, 44.
14. Jehowa toetab keiki, kes on lange-mas, ja temma panneb püsti seisma keik, kes on kowwerdud. Laul 146, 8.
15. Keikide silmad ootwad sind, ja sinna annad neile nende roa ommal aial. Laul 104, 27. Laul 136, 25.
16. Sa teed lahti omma käe, ja täidad keik, mis ellab, hea melega.
17. Jehowa on öige keige omma wiside sees, ja wagga keige omma teggude sees. 5 Mos. 32, 4.
18. Jehowa on liggi keigile, kes tedda appi hüüdwad; keigile, kes tedda töe sees appi hüüdwad. Matt. 7, 7. 8.
19. Temma teeb nende mele pärrast, kes tedda kartwad, ja nende kissendamist ku-leb temma, ja peästab neid ärra. Joan. 16, 23.
20. Jehowa hoiab keiki, kes tedda ar-mastawad, ja wöttab keik öälad ärrakau-tada.
21. Jehowa kitust peab mo su räkima, ja keik lihha peab temma pühha nimme kiitma ikka ja iggaweste.

146. Laul.

Jehowat peab kiitma, ja temma peäle üksi lootma.

1. Halleluja. Minno hing! kida Jeho-wat.
2. Ma tahhan Jehowat kita omma ello aeges! ma tahhan omma Jummalat kites laulda, ni kaua kui ma alles ollen.
3. Ärge lootke mitte würstide peäle, eg-ga mu innimesse lapse peäle, kelle kä ep olle abbi. Laul 118, 8. 9. Jer. 17, 5.
4. Kui temma waim wäljalähhäb, siis läh-häb ta jälle omma mulda; selsammal pä-wal lähhäwad temma körged mötted hukka.
5. Wägga önnis on se, kelle abbi Jako-bi Jummal, kelle ootminne on Jehowa omma Jummala järrele; Laul 40, 5.
6. Kes on teinud taewa ja ma, merre ja keik, mis nende sees on, kelle tössidus jääb iggaweste,
7. Kes kohhut annab neile, kellele liga tehhakse; kes leiba annab näljatsile; Je-howa on se, kes lahtipeästab neid, kes on kinniseutud.
8. Jehowa on, kes pimmedatte silmad lahti teeb; Jehowa on, kes panneb püsti seisma need, kes kowwerdud; Jehowa on, kes neid armastab, kes öiged on.
9. Jehowa on se, kes wööraid hoiab, kes waesi lapsi ja leski naest üllespeab; agga öälatte wisid rikkub temma ärra. Laul 68, 6.
10. Jehowa on kunningas iggaweste; sinno Jummal, oh Sion! pölwest pöl-weni, Halleluja.

147. Laul.

Maenitsus, et Jummalat Kristusse sees peab kiitma.

1. Halleluja! sest hea on, meie Jum-malat kites laulda, sest kitus on löbbus ja kaunis. Laul 92, 2.
2. Jehowa ehhitab Jerusalemma, Is-raeli ärraaetud koggub temma.
3. Ta parrandab neid, kes süddames on röhhutud, ja seub kinni nende wallusad hawad. Jes. 61, 1.
4. Ta loeb ärra tähtede arro, ja nim-metab neid keiki nimme pärrast.
5. Meie Issand on suur ja sure ram-moga; temma moistus on ilmaarwa-matta. Laul 145, 3.
6. Jehowa peab üttes häddalissi, ja al-landab öälad mani mahha.
7. Laulge wastastikko Jehowa aunks tän-noga, laulge kites meie Jummalat kand-lega.
8. Kes taewa kattab pilwettega, kes male wihma walmistab, kes mäggede peäle laseb rohto kaswada.

9. Kes lojustele nende sömisse annab, norile kaarnaile, kes tedda appi hüüdwad.
10. Temmal ep olle mitte römo hobbosewäest, egga melebead jallameeste säreluist.
11. Jehowal on melehea neist, kes tedda kartwad, kes temma helduse peäle lootwad.
12. Auusta, Jerusalem! Jehowat, Sion! kida omma Jummalat.
13. Sest temma kinnitab so wärrawatte pomisid, önnistab so lapsi sinno sees.
14. Temma annab so raiale rahho, ja täidab sind keigekallima nissoga.
15. Temma läkkitab omma sanna ma peäle, ja temma sanna jookseb ruttuste.
16. Temma annab lund kui willa; hallo külwab temma kui tuhka.
17. Temma wiskab mahha ommad jead kui pallokessed: kes woib seista temma külma ees?
18. Temma läkkitab omma sanna, ja lasseb neid sullada; ta lasseb omma tule puhhuda, siis jookseb wessi.
19. Temma annab Jakobile omma sanna teäda, ja Israelile ommad seädmissed ja ommad kohtoseädussed. 5 Mos. 29, 29.
20. Nenda ep olle temma ei ühhelegi pagganale teinud, ja kohtoseädussi ei olle nemmad mitte tunnud, Halleluja.

148. Laul.

Keik lome kästakse Jummalat ja Kristust kita.

1. Halleluja. Kiitke Jehowat, teie, kes taewas ollete, kiitke tedda üllewel körges.
2. Kiitke tedda keik temma inglid! Kiitke tedda keik temma söawäed!
3. Kiitke tedda päike ja ku! kiitke tedda keik walguse tähhed!
4. Kiitke tedda taewaste taewad! ja keik wessi, mis ülle taewaste on! Laul 104, 3.
5. Nemmad peawad Jehowa nimme kiitma, sest kui temma olli käsknud, siis on nemmad lodud. Laul 33, 9. Jes. 34, 16.
6. Ja temma on neid pannud seisma ikka ja iggaweste; ta on seädmisse teinud, ja ükski ei lähhä selle ülle.
7. Kiitke Jehowat, teie, kes ma peäl ollete, wallaskallad ja keik süggawussed!
8. Tulli ja rahhed! lummi ja uddo! suur kange tuul! mis temma sanna järrele teeb.
9. Mäed ja keik mäekünkad, wiljalissed puud ja keik seedrid!
10. Metsalissed ja keik lojuksed, romajad ja tibadega linnud!
11. Ma kunningad ja keik rahwas, würstid ja keik mailma kohtomoistjad!
12. Nored mehhed ja neitsid ka, wannad ja nored;
13. Need peawad Jehowa nimme kiitma, sest temma nimmi on üksipäinis körge; temma suur au on ülle ma ja taewa.
14. Ja temma on surets töstnud ühhe sarwe omma rahwale, kitust keigile omma waggadele, Israeli lastele, rahwale, kes temma liggi on. Halleluja.

149. Laul.

Woimust saab Kristus ja temma ristikoggodus.

1. Halleluja. Laulge Jehowa auuks uus laul, ja temma kitust waggade koggodusses.
2. Israel römustago neist, kes neid teinud; Sioni lapsed sago wägga römsaks omma kunninga pärrast. Laul 100, 3.
3. Need kiitko temma nimme riddastikko; trummidega ja kanneldega laulgo nemmad tedda kites.
4. Sest Jehowal on hea meel ommast rahwast; ta ehhitab häddalissi illusaste önnistussega. Laul 147, 11.
5. Waggad peawad römo pärrast hüppama auuga, nemmad peawad öiskama omma woditte peäl.
6. Jummalat surets töstma, se peab nende kurkus ollema, ja kahhe terraga möök nende käes,
7. Et nemmad woiwad pagganatte kätte maksta, ja rahwast söitelda;
8. Et nemmad nende kunningad ahhelattega kinnipannewad ja nende aulissed mehhed jalgraudo;
9. Et nemmad neile tewad kohhut möda, mis kirjotud on. Sesamma auustus on keigil, kes temma melest armsad on. Halleluja. Jlm. 20, 4.

150. Laul.

Ristikoggodusse järg ue seädusse wiimsil päwil.

1. Halleluja. Kiitke Jummalat temma pühhas paikas; kiitke tedda temma aulisses lautusses.
2. Kiitke tedda ta wäggewa teggude pärrast; kiitke tedda temma wägga suurt surust möda.
3. Kiitke tedda passuna puhhumissega; kiitke tedda nablimängi ja kanneldega.
4. Kiitke tedda trummidega ja riddastikko; kiitke tedda keeltega mängiga ja pilliga.
5. Kiitke tedda helleda Siltseli mängidega; kiitke tedda Siltseli mängidega, mis kauniste hüüdwad.
6. Iggaüks, kel öhk on, se kiitko Jehowat. Halleluja. Jlm. 5, 13.

Salomoni Öppetusse=ehk Wannad Sannad.

1. Peatük.

Juhhatamine tarkusse jure; rummalusse suur kahjo.

1. Salomoni, Taweti poia, Israeli
kunninga öppetusse sannad, 1 Kunn. 2. 12.
2. Et innimie saaks tunda tarkust ja öp=
petust, ja moistaks moistusse sanno,
3. Ja wöttaks öppetust, omma asjo
targaste aiada, ja öppida öigust, ja mis
kohhus on, ja öigid wisisid;
4. Et ta annaks rummalattele oido,
noortele hea mele ja mötte.
5. Kes tark, se wöttab kuulda, ja saab
ennam öppetust; ja kes moistab, se saab
targa nouu kätte,
6. Et ta saaks moista wanno sanno ja
nende ärraselletamist, targa meeste sanno
ja nende moistetussi.
7. Jehowa kartus on tundmisse hakka=
tus: meletumad ei panne tarkust egga
öppetust mikski. Laul 111. 10.
8. Kule, mo poeg! omma issa öppetust,
ja ärra jätta mitte mahha omma emma
käsköppetust.
9. Sest need on sinno peas üks armo=
ehte, ja keed so kaela ümber.
10. Mo poeg! kui pattused sind awwa=
tawad, siis ärra wötta mitte nende nouu;
11. Kui nemmad ütlewad: Tulle meie=
ga, meie tahhame werd warritseda, meie
tahhame sallajaid wörkusid panna sellele,
kes koggoni ilmasüta;
12. Nelame need ärra, kes ellawad, nen=
da kui haud, ja need, kes täieste waggad,
kui need, kes auko langewad.
13. Küll meie keiksuggu kallist warra
leiame, ja täidame ommad koiad sagiga.
14. Meie seas peab sa omma liisko heit=
ma, meil keigil peab üks kukkur ollema.
15. Mo poeg! ärra käi mitte sedda teed
nendega; kela omma jalg nende jalgteed
kämmast.
16. Sest nende jallad jookswad kurja
pole, ja töttawad werd ärrawallama.
17. Sest asjata on, et wörk keige lindu=
de silma näbbes lautakse.
18. Agga nemmad warritsewad omma
enneste werd, ja pannewad sallajaid wör=
kusid enneste hingedele.
19. Nenda on iggaühhe teraad, kes kas=
so ahnetseb; se wöttab nende hinge käest
ärra, kelle pärralt kasso on.
20. Keigeüllem Tarkus hüab sure heä=
lega ulitsa peäl; turrude peäl annab tem=
ma omma heält kuulda. p. 8, 1. n. t. s.
21. Ulitsatte otsas, kus paljo rahwast
käib, hüab temma; wärrawatte suus lin=
nas rägib ta omma sanno.
22. Kui kaua armastate teie rummalad
rummalust? ja kui kaua ihhaldawad pilk=
jad pilkamist? ja kui kaua wihkawad hal=
bid tundmist?
23. Pöörge ümber mo nomimisse pole;
Minna tahhan omma waimo rohkeste
ettesata teie kätte, ja ommad sannad teile
teäda anda.
24. Agga et ma ollen hüüdnud, ja teie
ollete wasto törkunud, ma ollen omma
käe sirrutanud, ja ükski ei panne tähhele;
2 Aia r. 36. 16. Jes. 26. 10.
25. Ja teie ei olle ei ühhestki minno
nouust holind, egga tahtnud mo nomi=
mist mitte:
26. Siis tahhan Minna ka teie hukka=
tusses naerda, ma tahhan irwitada, kui
se tulleb, mis teile hirmo teeb:
5 Mos. 28. 63.
27. Kui se, mis teile hirmo teeb, tulleb
kui ärrahäwwitamisse tuul, ja hukkatus
teie kätte saab kui tulispä; kui kitsas ja
ahhastus teie kätte tulleb:
28. Siis nemmad küll Mind hüüdwad,
agga Minna ei wasta mitte; küll nemmad
warra hommiko Mind otsiwad, agga
nemmad ei leia Mind mitte. Jes. 59. 2.
29. Sepärrast et nemmad tundmist wih=
kasid, ja ei wallitsend mitte Jehowa kar=
tust ärra,
30. Ei nemmad wötnud minno nouu,
nemmad laitsid keik mo nomimist:
31. Sepärrast peawad nemmad omma
wiside kasso söma, ja omma nouupidda=
mistest küll sama.
32. Sest et rummalatte ärrapöörminne
neid tappab, ja halpide holeto ello neid
hukka sadab.
33. Agga kes mind wöttab kuulda, se
peab julgeste ellama, ja rahhul ollema
önnetusse hirmust. Jes. 1. 19.

2. Peatük.

Rummal aitab, kui innimie sure holega tarkust nouab.

1. Mo poeg! kui sa minno sannad
wasto wöttad, ja mo käsjud ennese jure
tallele panned;
2. Et so körw tarkust tähhele panneb

kui sa omma süddame kännad moistusse pole;
3. Sest kui sa märkusse pole hüad, ja moistussele annad omma heält kuulda;
Luk. 11, 13. Jak. 1, 5.
4. Kui sa sedda otsid kui hõbbedat, ja sedda üllesotsid kui mahhapandud warrandussi:
5. Siis saad sinna Jehowa kartust moista, ja leiad Jummala tundmisse.
6. Sest Jehowa annab tarkusse; temma suust tulleb tundminne ja moistus.
7. Temma panneb tallele öiglastele tössise asja, temma on kilbiks neile, kes ilmalaitmatta ellawad.
8. Et nemmad öigusse teraddasid kinnipeawad, siis hoiab ta omma waggade teed.
9. Siis saad sa moista öigust, ja mis kohhus on, ja öigid wisisid, ja keiki häid jälgi.
10. Kui tarkus tulleb so süddamesse, siis saab tundminne so hingele löbbusaks.
11. Hea nou hoiab sind, moistus kaitseb sind,
12. Et ta sind peästab kurja te peält ärra, mehhist, kes pöratsid asjo räkiwad;
13. Kes öiglase teraad mahhajätwad, et nemmad woiksid pimmedusse tede peäl käia;
14. Kes römustawad kurja tehhes, ja wägga röömsad on pöraste kurja teggude jures.
15. Kelle teraad on köwwerad, ja nemmad kallawad omma jälgede peält ärra.
16. Et temma sind ka peästab wöõra naese käest, wöõra ma naesest, kes libbedaid sanno rägib;
17. Kes omma nore ea söbra mahhajättab, ja omma Jummala seädusse ärraunnustab:
18. Sest temma kodda annab ennast surma pole, ja temma jäljed nende pole, kes kaddunud on.
19. Keik, kes temma jure sissesähhäwad, need ei sa taggasi, egga sa ello teraddasid mitte kätte.
20. Et sa woiksid käia heade te peäl, ja öigette teraddasid hoida.
21. Sest öiglased peawad ma peäl ellama, ja kes täieste waggad, need jäwad sinna järrele. Laul 37, 9. 11. 29. Matt. 5, 5.
22. Agga öälad kautakse ma peält ärra, ja kes pettust tewad, need sawad seält ärrakistud. Laul 37, 38.

3. Peatük.

Weel ennam öppetusst ja tarkusse käskmist.

1. Mo poeg! ärra unnusta mitte minno kässoöppetust ärra, ja so südda piddago mo käsksusid meles. Laul 119, 11.
2. Sest need lissawad sulle päwade pitkendamist, ja ello aastaid ja rahho,
3. Et heldus ja tödde sind mahha ei jätta, siis seu neid omma kaela ümber, ja kirjota neid omma süddame laua peäle.
4. Siis pead sa leidma armo, ja hea targa mele Jummala ja innimesse melest.
5. Loda Jehowa peäle keigest ommast süddamest, ja ärra toeta ennast mitte omma ennese moistusse peäle.
6. Keige omma tede peäl öppi tedda tundma, siis teeb temma so teraad öigeks.
7. Ärra olle ennese melest tark, karda Jehowat ja lahku kurjast ärra.
8. Se on ohhuks so nawwale, ja liddiks so lukontidele.
9. Auusta Jehowat ommast warrandusest, ja keigest omma woe essimessest uudsest wiljast.
10. Siis sawad so reiallussed täis küll, ja so wärske wina surrotörred aiawad ülle.
11. Ärra pölga, mo poeg, Jehowa karristust, ja ärra tüddi mitte ärra temma nomimissest. Job. 5, 17.
12. Sest, kedda Jehowa armastab, sedda nomib ta, ja temmal on temmast hea meel, kui issal ommast poiast. Ilm. 3, 19.
13. Wägga önnis on innimenne, kes tarkusse leiab, ja innimenne, kes moistusse kätte saab.
14. Sest temma kaupleminne on parram kui höbbeda kaupleminne, ja temma woos parram kui kuld.
15. Ta on kallim kui perlid, ja mis sa ial woid ihhaldada, ei sa temma waste.
16. Temma parramal pool on pitk igga, temma pahhemal pool rikkus ja au.
17. Temma teed on löbbusad teed, ja keik ta jallateed on rahho.
18. Ta on ello puuks neile, kes temmast kinnihakkawad, ja kes temmast kinnipeab, tedda tulleb önsaks kita.
19. Jehowa on tarkusse läbbi ma kinnitanud, ja moistusse läbbi taewa walmistand.
20. Temma tundmisse läbbi on süggawussed löhkenud, ja üllemad pilwed tilkuwad kastet.
21. Mo poeg! ärra lasse neid omma silmade eest mitte ärrakallada, hoia sa tössist asja ja head nou.

22. Siis on need so hingele elluks, ja so kaelale armoehteks.
23. Siis woid sa omma teed käia julgeste, et sa omma jalga ei touka.
24. Kui sa mahhaheidad, ei sinna siis wärrise; waid sinna maggad, ja so unni on maggus.
25. Ei sa karda äkkist hirmo, egga öälatte ärrahäwwitamist, kui se tulleb.
26. Sest Jehowa wöttab olla sinno lotusega, ja hoiab so jalga, et se paela sisse ei sa.
27. Ärra kela head mitte neile, kellele se tarwis on, kui sinno kä joud on, head tehha. 5 Mos. 15, 7–9.
28. Ärra ütle mitte omma liggimessele: Minne ja tulle jälle, ja homme tahhan ma anda; ja ommeti on se nüüd so kä. Jak. 2, 15. 16.
29. Ärra pea kurja nouu omma liggimesse wasto, kui ta sinno jures julgeste ellab.
30. Ärra riidle ilmaaego ühhegi innimessega ilmaaego, kui ta sulle kurja ei teinud.
31. Ärra kaetse wäggiwaldist meest, ja ärra wallitse mitte ühteainust temma wisidest.
32. Sest pörane on Jehowa melest hirmus; agga temma sallaja nou on öiglaste jures.
33. Jehowa ärraneedminne on öäla koias; agga öigette elloasset önnistab temma.
34. Kui temma pilkjaid wöttab pilkada, siis annab ta armo neile, kes häddalissed.
35. Targad sawad au pärris ossaks; agga halbid sawad häbbinaero kätte.

4. Peatük.

Tarkus on kitusse wäärt; sadab patto eest hoidma.

1. Kuulge, lapsed! issa öppetust, ja pange tähhele, et teie saaksite moistust tunda.
2. Sest minna annan teile head öppetust; ärge jätke mo kässoöppetust mitte mahha.
3. Sest minna ollin omma issale üks armas poeg, ja omma emma melest örn, ja kui ainus poeg.
4. Ja ta öppetas mind, ja ütles mulle: Piddago sinno süddà mo sanno, hoia mo käskusid, siis jääd sa ellama.
5. Sada ennesele tarkust, sada ennesele moistust; ärra unnusta mitte ärra, ja ärra kalla körwale mo su sannust.
6. Ärra jätta sedda mitte mahha, siis hoiab ta sind; armasta sedda, siis kaitseb ta sind.
7. Tarkusse hakkatus on: Sada ennesele tarkust, ja sada moistust keige omma pärrandusse eest.
8. Pea tedda sureks, siis töstab ta sind körgeks: ta auustab sind, kui sa temma ümber kaela hakkad.
9. Ta panneb so pähhä armoehte, ja annab so kätte illusa kroni.
10. Kule, mo poeg! ja wötta mo sannad wasto, siis saab so ello aastaid paljo.
11. Ma öppetan sind tarkusse tele, ma saban sind käima öigid jälgi.
12. Kui sa neid käid, siis ei lähhä so sammud mitte kitsaks, ja kui sa jooksed, siis ei kommista sa mitte.
13. Hakka öppetussest kinni, ärra anna mitte järrele, hoia sedda, sest temma on so ello.
14. Ärra tulle mitte öälatte teraa peäle, ja ärra käi mitte kurjade te peäl.
15. Ärra holi temmast, ärra minne mitte seäl peäl eddasi, kalla seält körwale, ja minne möda.
16. Sest nemmad ei sa und, ennego nemmad kurja teinud, ja nende unni woetakse ärra, kui nemmad teisi ei saatnud kommistama.
17. Sest nemmad söwad öälusse leiba, ja jowad wäggiwalla wina;
18. Agga öigette teradda on kui walgus, mis paistab, mis ikka peäle paistab, kunni pääw täis on. Laul 1, 6.
19. Öälatte te on nenda, kui hirmus must pimmedus; nemmad ei tea mitte, kus nemmad sawad kommistama.
20. Mo poeg! panne tähhele mo sanno, pöra omma körw mo könnette pole.
21. Ärra lasse neid ärrakallada omma silmade eest, hoia neid ommas süddames.
22. Sest nemmad on elluks neile, kes neid leidwad, ja keige nende lihhale ohhuks.
23. Hoia omma süddant ennam kui keik muud, mis tulleb hoida, sest temmast tulleb ello wälja.
24. Sada ennesest ärra pörane su, ja hoia ennast emale uulte kurjusse eest.
25. Lasse ommad silmad otsekohhe wadata, ja so silmalaud olgo otsekohhesed. Laul 11, 34.
26. Arwa järrele omma jalla jälgi, siis sawad keik so teed kinnitud.
27. Ärra kalla ei parramat egga pahhemat kät körwale, sada omma jalg ärra kurja poolt.

5. Peatük.

Suur wahhe walletarkusse ja tössise tarkusse wahhel.

1. Mo poeg! panne tähhele minno tarkust, pöra omma körw minno moistusse pole. Laul 45, 11.
2. Et sa hoiad head nouu, ja so uled piddago tundmist.
3. Sest wööra naese uled tilkuwad ker-jemet, ja temma sulaggi on libbedam kui ölli.
4. Agga ta wiimne luggu on wihha kui koirohhi, ja terraw kui kahheterrane möök.
5. Temma jallad lähhäwad alla surma, temma sammud piddawad pörgohauda kinni.
6. Et sinna ello teradda wahhest järrele ei arwa, siis temma jäljed käiwad seäl ja teäl, et sa ei tunne, kus sa olled.
7. Sepärrast, lapsed! wötke mind kuulda, ja ärge lahkuge minno su sannust mitte ärra.
8. Hoia omma teed emale temmast, ja ärra tulle mitte temma koia ukse liggi.
9. Et sa teiste kätte omma suurt auu ei anna, egga ennese aastaid wägga hirmsale.
10. Et wöörad sinno jouuga ennid ei täida, ja so raske waew wööra ma innimesse kotta ei sa.
11. Ja sa hakkad ommas wiimses otsas winguma, kui so lihha ja so kehha ärra-löppeb,
12. Ja ütled: Kuida ollen ma öppetust wihkand, ja kuida on mo süddа nomimist laitnud.
13. Ja ep olle mitte omma juhhatajatte sanna kuulnud, egga omma körwa kännand omma öppetajatte pole.
14. Pea ollelsin ma sanud keige önnetusse sisse rahwa hulga koggedusses.
15. Jo wet ommast kaewust, ja jooksewat wet ommast hallikast.
16. Lasse omma hallika soned ennid laiale lautada ulitsa peäle, ja weesoned turrude peäle.
17. Olgo nemmad üksi sulle, ja ei mitte wöörastele sinnoga.
18. Olgo so hallikas önnistud, ja römusta omma nore ea naese pärrast.
19. Temma on üks armas emmane hirw ja üks kenna kaljolits; temma nissad kastko sind iggal aial, ja jä itta otsego eksima ta armastamisse sisse.
20. Ja mispärrast tahhalsid sa, mo poeg, wööra naese jures eksida, ja wööra ma naese rinna ümber kinnihakkada?
21. Sest iggamehhe teed on Jehowa silmade ees, ja temma arwab järrele keik temma jälgi. Jer. 10, 23.
22. Öäla üllekohto teud wötwad tedda kinni, ja temma patto köitega petakse tedda kinni.
23. Temma surreb, et ta ilma karristusseta olnud, ja omma sure halpimissega eksib ta ärra.

6. Peatük.

Mitto patto kombet; Jummala arm hoiab nende eest.

1. Mo poeg! kui sa omma liggimesse eest olled käemehheks läinud, ja ühhe wööra pärrast olled kät lönud; p. 11, 15.
2. Olled sa omma su sannade läbbi wörgo sisse sanud, ja omma su sannadega kinniwoetud;
3. Siis te sedda nüüd, mo poeg! ja peästa ennast lahti, (sest sa olled sanud omma liggimesse kätte;) minne, heida ta jalge ette mahha, siis aia julgeste omma liggimesse peäle.
4. Ärra lasse ennese silmi maggada, egga omma silmalaugusid tukkuda.
5. Peästa ennast kui weike hirw käest lahti, ja kui lind linnopüüdja käest.
6. Minne sippelga jure, sinna laisk! wata temma wisisid, ja sa targaks.
7. Et temmal küll polle pealikkut, ei ülle-watajat, egga wallitsejat:
8. Siiski walmistab ta omma leiba suwwel, ja korjab kokko omma toidust leikusse aial.
9. Kui kaua olled sa maas, sinna laisk? Millal tahhad sa üllestousta ommast maggamisseft?
10. Tahhad sa weel nattukesse maggada, nattukesse tukkuda, nattukesse maas seista käed kous;
11. Siis tulleb waesus so kätte kui jallamees, ja tühhi kui kilbiga mees.
12. Pahharetti innimenne, ja nurjato mees prugib pörast suud.
13. Ta pilgutab silmi, rägib omma jallgega teisest, juhhatab omma sörmedega.
14. Pöratsed mötted on temma süddames, ta peab kurja nouu iggal aial, ja töstab ridо.
15. Sepärrast tulleb temma hukkatus pea, tedda murtakse äkkitselt, nenda et ep olle ohto.
16. Neid kuut asja wihkab Jehowa, küll seitse on hirmsad temma hingele.
17. Surelissed silmad, walsk keel, ja käed, mis wagga werd ärrawallawad:

18. Südda, mis nurjatumaid möttid mötleb; jallad, mis tötwad jooksma kurja pole:
19. Walle tunnistusmees, kes wallet wäljaaiab; ja kes rido töstab wendade wahhele.
20. Hoia, mo poeg! omma issa käsko; ja ärra jätta mitte mahha omma emma kässoöppetust.
21. Seu neid allati omma süddame külge, panne neid omma kaela ümber. p. 3, 3.
22. Kui sa könnid, siis se sind juhhatab; kui sa mahhabeidad, siis hoiab ta sind; kui sa üllesärkad, siis könneleb ta sinnoga.
23. Sest käsk on lamp, ja kässoöppetus on walgus, ja öppetusse nomimissed on ello te. Laul 119, 105.
24. Et nemmad sind kurja naese eest hoidwad, woöra ma naese libbeda kele eest.
25. Ärra himmusta temma illo ommas süddames, et temma sind mitte kinni ei wötta omma silmalaugude läbbi.
26. Sest horanaese läbbi tulleb leiwa palloleist kerjada, ja abbiellorikja naene püab kallist hinge wörgo sisse sada.
27. Kas woib kegi tuld omma poue wötta, et temma rided ärra ei pölle?
28. Kas kegi ellawa sütte peäl woib käia, et temma jallad ei peaks körwema?
29. Nenda on se, kes omma liggimesse naese jure läbbäb; ükski ei jä ilmasüta, kes temma külge putub.
30. Ei warrast laideta ni wägga, kui ta warrastab, kui ta püab ennese köhto täita, et temmal nälg olli.
31. Ja kui tedda leitakse, siis woib ta seitsmewörra sedda ärratassuda, ja keik omma maia warrandusse se eest anda.
32. Kes teise naesega abbiello ärrarikkub, sel ep olle meelt peas; kes omma hinge tahhab ärrarikkuda, se teeb sedda.
33. Ta leiab nuhtlust ja häbbinaero, ja temma teotus ei sa ärrakautud.
34. Sest kahtlane meel naese pärrast on mehhe tulline wihha, ja temma ei anna armo kättemaksmisse päwal.
35. Ei temma pea luggu ei ühhestki leppitamisse hinnast, ja ta ei holi, ehk sa paljo andid peaksid andma.

7. Peatük.

Manitsus, et peab hoidma naese eest, kes ehsitab.

1. Mo poeg! hoia minno sanno, ja panne mo käsud ennese jure tallele.
2. Hoia mo käskusid siis pead sa ellama, ja mo kässoöppetust kui omma silmaterra.
3. Seu neid omma sörmede ümber; kirjota neid omma süddame laua peäle. p. 6, 21.
4. Ütle tarkussele: Sinna olled mo ödde; ja hüa moistust ommaks suggulaseks,
5. Et ta sind hoiab woöra naese eest, woöra ma naese eest, kes libbedaid sanno rägib.
6. Sest ma waatsin omma koia aknast, ommast trellist läbbi,
7. Ja näggin rummalatte seas, ma tundsin poeglaste seas ühhe nore mehhe, kel ep olnud meelt peas.
8. Se läks ulitsa peäl temma nurgast möda, ja läks eddasi teed temma koia pole,
9. Widdewikkus, kui pääw öhtule joudis, keskö aial, kui hirmus must pimme olli;
10. Wata, siis tulli üks naene ta wasto hora ehtes; agga kes omma süddame nou sallaja moistis piddada.
11. Ta olli kärratseja ja kangekaelne, kelle jallad temma maias ei seisnud.
12. Pubbo olli ta ulitsa peäl, pubbo turrude peäl, ja warritses igga nurga äres.
13. Ja ta hakkas temmast kinni, ja andis temmale suud, ta olli häbbematta, ja ütles temmale:
14. Mo kohhus olli tänno ohwrid wia, tänna ollen ma ommad tootussed tassunud.
15. Sepärrast ollen ma sinno wasto wäljaläinud, sind aegsaste üllesotsima, ja nüüd ollen ma sind leidnud.
16. Ma ollen omma wodit ehhitanud sidi nöridega, nikkerdud kuiudega, ja Egiptusse louendiga.
17. Omma wodi peäle ollen ma ripputanud mirri, Ahali, ja kaneli rohtusid.
18. Mingem, sagem joobnuks armatsemissest hommikoni, tehkem ennestele römo armastusses.
19. Sest mees ei olle kodbo, ta on tele läinud kaugele.
20. Rahha kukro wöttis ta ennese kätte, täiekü päwaks tulleb ta omma koio.
21. Ta satis tedda körwale kallama omma paljo öppetamissega, omma libbeda ullega aias ta temma peäle.
22. Ta läks warsi temma järrele kui härg, kedda tappa wiakse, ja nenda kui se, kedda jalgraudas wiakse sinna, kus halpi karristakse;
23. Senni kui nool temma maksa löhki aias, otsego lind, mis töttab paela sisse, ja ei tea mitte, et se temma hinge käest ärrawöttab.

24. Ja nüüd lapsed, wötke mind kuulda, ja pange tähhele mo su sanno.
25. Ärgo kallago so süddа körwale temma tede peäle, ärra eksi ärra temma jalla tede peäle.
26. Sest paljo on mahhalöödud, kedda temma langetanud, ja neid on wägga paljo, kedda ta keik tapnud.
27. Temma kodda on pörgo teed, need lähhäwad alla surma kambritte sisse.

8. Peatük.

Tarkus ehk Jummala Poeg könneleb ommast öppetussest.

1. Eks tarkus ei hüa, ja eks moistus ei anna omma heält kuulda? p. 1, 21.
2. Körge kohtade otsas te äres, telahkmette peäl seisab Temma.
3. Wärrawatte körwas, linna wärrawa suus, kust wärrawaist sisse minnakse, hüab Ta sure heälega.
4. Teie wasto ma hüan, mehhed ja minno heäl käib innimesse laste wasto.
5. Öppige, rummalad, oido moistma, ja teie halbid, öppige süddames moistma.
6. Kuulge, sest ma tahhan räkida keige üllemaid asjo, ja minno uled peawad öigid asjo üllesräkima.
7. Sest mo sulaggi peab töt könnelema, ja öälus on hirmus mo uultele.
8. Keik mo su sannad on öigusse sees, nende sees ei olle ühtegi, mis ärrapöördud ja pörane on. 1 Peetr. 2, 23.
9. Need keik on öiged sellele, kes moistlik on, ja öiglased neile, kes tundmisse leidwad.
10. Wötke minno öppetus, ja ei mitte höbbedat selle wasto, ja ärratundminne enneminne, kui ärrawallitsetud kulda.
11. Sest tarkus on parram kui perlid, ja keik, mis woib ihhaldada, ei sa se Temma wasto.
12. Minna, tarkus ellan oio jures, ja leian hea möttette tundmisse.
13. Jehowa kartus on kurja wihkaminne; körkust ja uhkust, ja pahho wisisid, ja pörast suud wihkan minna.
14. Mo kä on nou ja tössine asi, ma ollen moistus isse, mo kä on woimus.
15. Minno läbbi wallitsewad kunningad, ja würstid seädwad, mis öigus.
16. Minno läbbi wallitsewad würstid würsti wisil, ja üllemad, ja keik mailma kohtomoistjad.
17. Minna armastan neid, kes mind armastawad, ja kes mind aegsaste otsiwad, leidwad mind. Joan. 14, 21.
18. Rikkus ja au, warrandus, mis ikka kestab, ja öigus on minno jures.
19. Minno willi on parram kui kuld ja kui keigeselgem kuld, ja minno woos parram kui ärrawallitsetud höbbe.
20. Ma käin öigusse teraa, jallatede peäl, kus kohhus on.
21. Et ma pärrisossaks annan sedda, mis ikka on, neile, kes mind armastawad, et ma nende warrandussed täidan.
22. Jehowa kä ollen ma olnud kui temma tede algus, ennekui Ta middagi ettewöttis, sitast ollin ma. Joan. 1, 1-3.
23. Iggawessest ollen ma woitud, enne algust enne mailma.
24. Ennego süggawussed olnud, ollin ma sündinud, ennego hallikad ollid, mis täis wet on.
25. Ennego mäed mahhapandi, enne mäekünkaid ollin ma sündinud.
26. Kui Temma ei olnud weel maad teinud, egga tühje ma kohte, ja ennekui mailma pörmo arro olli.
27. Kui Temma taewaid walmistas, siis ollin Minna seäl, kui Ta piirt ärramärkis süggawusse ümber.
28. Kui Ta üllemaid pilwid üllewel tuggewaks teggi, kui Ta süggawusse hallikaid kinnitas.
29. Kui Ta merrele temma seätud piirt panni, et wessi ülle temma susanna ei piddand käima, kui ta ma allussid ärramärkis.
30. Ja ma ollin temma jures kui süllelaps, ja ma ollin temma süddame röm iggapääw, ja mängisin Temma ees iggal aial.
31. Ja mängisin temma mailma ma peäl, ja minno süddame rööm on innimesse lastega olla. 5 Mos. 33, 3.
32. Ja nüüd, lapsed, wötke mind kuulda, ja wägga önsad on need, kes minno teed hoidwad.
33. Kuulge öppetust, ja sage targaks, ja ärge törkuge wasto.
34. Wägga önnis on innimenne, kes mind wöttab kuulda, et ta minno uste peäl walwaks iggapääw, et ta uste sammaste jures wahhiks seisaks.
35. Sest kes mind leiab, se leiab ello, ja saab Jehowa käest kätte, kust temmal hea meel on.
36. Agga kes minno wasto patto teeb, se teeb wäggiwalda omma hingele; keik, kes mind wihkawad, need armastawad surma.

9. Peatük.

Kristus teeb önsaks: Temma wastane sadab hukka.

1. Üllem Tarkus ehhitas omma koia, ta raius walmis omma seitse sammast.

2. Ta tappis ommad tappaweiksed, seggas omma wina, kattis ka omma laua walmis.

3. Ta läkkitas ommad ümmardajad wälja, Ta hüdis üllemais linna paikus.

4. Kes rummal on, se tulgo ärra seie; ja kel ep olle meelt peas, sellele ütles temma; 16. s.

5. Tulge, söge minno leiwast, ja joge wina, mis ma segganud.

6. Jätke rummalad mahha, siis peate teie ellama, ja käige moistusse te peäl.

7. Kes pilkjat öppetab, se saab ennesele häbbinaero, ja kes öälat nomib, sellele tulleb rojane märk külge.

8. Ärra nomi pilkjat, et ta sind ei wihka; nomi tarka innimest, ja temma armastab sind.

9. Anna targale maenitsust, siis lähhäb ta weel targemaks; öppeta öiget, siis wöttab ta ennam öppida.

10. Jehowa kartus on tarkusse hakkatus, ja pühhade tundminne on moistus. p. 1, 7.

11. Sest minno läbbi saab so päiwi paljo, ja so ello aastad sawad jätko.

12. Olled sa tark; siis olled sa ennesele tark; agga olled sa pilkja, siis kannad sa üksi sedda.

13. Halp ja kärratseja naene on rummalus isse, ja ei tea middagi.

14. Ja temma istub omma koia ukse ees aujärje peäl, linna körge kohtade peäl.

15. Et ta kutsub neid, kes sedda teed läbbäwad, kes ommad teraad öigeks tewad.

16. Kes rummal on, se tulgo ärra seie; ja kel ep olle meelt peas, sellele ütleb temma:

17. Warrastud wessi on maggus, ja leib, mis sallaja woetakse, on örk.

18. Agga teine ei tea mitte, et seäl kaddunud hinged on, et need, kes temmast on kutsutud, süggawa pörgohaudade sees on.

10. Peatük.

Keikuggused öppetussed, kuida hästi peab ellama.

1. Salomoni öppetusse sannad. Tark poeg römustab issa, agga halp poeg on omma emmale melehärmiks. p. 15, 20. ja 17, 25.

2. Öälusse warrandussed ei sada kasso; agga öigus peästab surma käest. p. 11, 4.

3. Jehowa ei lasse mitte öiget hinge nälgas olla; agga öälatte kahjoteggemisse lükkab ta ärra. Laul 37, 25.

4. Kehwaks lähhäb se, kes pettisel wisil tööd teeb; agga kermette kässi teeb rikkaks.

5. Se poeg on tark, kes suwwel kokkokorjab; kes leikusse aial raskes unnes, se on üks poeg, kes häbbi teeb. p. 6. 8. n. t. s.

6. Öige innimesse pähhä tulleb suur önnistus; agga wäekauba tö kattab öälatte suud.

7. Selle mällestus, kes öige on, jääb önnistamisseks, agga öälatte nimmi mäddaneb ärra.

8. Kes süddamest tark on, se wöttab kässud wasto; agga kes meleto on uultega, sedda kimbutakse. Laul 141, 5.

9. Kes täieste waggas ellus käib, se käib julgeste, ja kes kõwwerust teeb omma tede peäl, se tunnukse ärra.

10. Kes silmi pilgutab, sadab wallo, ja kes uultega meleto on, sedda kimbutakse.

11. Selle su, kes öige on, on ello hallikas, agga wäekauba tö kattab öälatte suud.

12. Wihkaminne kihhutab rido; agga armastus kattab keik üllеastmissed kinni.

13. Moistlikko uultest leitakse tarkust; agga witsa lähhäb tarwis selle selja peäle, kel ep olle meelt peas.

14. Targad innimessed pannewad tundmisse tallele; agga ehmatus on meletuma su liggi.

15. Rikka warrandus on ta tuggew lin; alwo ehmatab nende waesus ärra.

16. Öige innimesse tö palk on elluks: öäla woos on pattuks.

17. Teradda ello pole on se, kes öppetust hoiab; agga kes nomimisse mahhajättab, ekssib ärra. p. 13, 18. ja 14, 27.

18. Kes wihkamisse kinnikattab, sel on walskusse uled, ja kes pahha könnet töstab, se on halp.

19. Kus paljo sanno on, seäl ei löppe üllеastminne; agga kes omma uli kelab räkimast, se on moistlik. Matt. 15, 18.

20. Öige innimesse keel on kui ärrawallitsetud hõbbe; öälatte südda on pissut wäärt.

21. Öige innimesse uled söötwad paljo; agga meletumad surrewad ärra selle sü läbbi, kel ep olle meelt peas.

22. Jehowa önnistaminne, se teeb rikkaks, ja ta ei panne wallo siñna jure.
23. Wägga pahha tööd tehha on halbile otsego mäng, agga moistlikkul mehhel on tarkus.
24. Mis öäl kardab, se tulleb temma kätte; ja mis öiged iggatsewad, sedda Ta annab.
25. Otsego tulispä üllelähhäb, nenda ei olle öälat teps: agga kes öige on, se jääb iggaweste seisma.
26. Nenda kui ädikas hammastele, ja kui suits silmile, nenda on laisk neile, kes tedda wäljaläkkitawad.
27. Jehowa kartus annab ello päiwile jätko, agga öälatte aastaid lühhendakse.
28. Öigette lotus on rööm, agga öälatte ootminne lähhäb hukka.
29. Jehowa te on kinnitusseks sellele, kel täieste wagga meel on; agga ehmatusseks neile, kes nurjatumat tööd tewad.
30. Kes öige on, se ei pea mitte köikuma ei ellades; agga öälad ei pea ma peäl ellama. Laul 112. 6.
31. Öige innimesse su annab tarkust wälja; agga pörane keel kautakse ärra.
32. Öige innimesse uled teädwad, mis mele pärrast on; agga öälatte su on pörane keik.

11. Peatük.

Suur wahhe on waggade ja öälatte wahhel siin ilmas.

1. Pettised waekausid on ikka hirmus assi Jehowa melest; agga terwe lööd on temma mele pärrast. 3 Mos. 19. 35. 36.
2. Tulleb uhkus, siis tulleb ka häbbinaer; agga allandlikkude jures on tarkus.
3. Öiglaste täieste wagga meel juhhatab neid; agga nende seggane meel, kes pettust tewad, raiskab neid ärra.
4. Warra ei sada kasso hirmsa wihha päwal; agga öigus peästab surma käest.
5. Selle öigus, kes täieste wagga on, teeb temma wisid öigeks; agga öäl langeb omma öälusse läbbi.
6. Öiglaste öigus peästab neid ärra; agga kes pettust tewad, neid woetakse kinni nende kahjoteggemisse läbbi.
7. Kui öäl innimenne surreb, siis lähhäb temma lotus hukka, ja nurjatumatte ootminne on hukkas.
8. Se, kes öige, kistakse ahhastussest wälja, agga kes öäl, saab temma assemele.
9. Se, kes sallalik, rikkub omma liggimesse ärra suga; agga öiged peäswad ärra tundmisse läbbi.
10. Öigette hea põlwe pärrast hüppab lin römo pärrast; ja kui öälad hukka lähhäwad, siis on öiskaminne.
11. Öiglaste önnistamisse läbbi töstetakse lin sureks; agga öälatte su läbbi kistakse sedda mahha.
12. Kes omma liggimest mikski ei panne, sel ep olle meelt peas; ja öige moistlik seisab wait.
13. Kes kelekandmisse peäle öppind, se ilmutab sallaja nouu; agga kes ustawa waimoga on, se kattab sedda kinni.
14. Kus ep olle tarka nouu ühtegi, seäl kaub rahwas; agga seäl on önnistus, kus paljo nouupiddajaid on.
15. Kui kegi wööra eest käemehheks heidab, siis tulleb öiete pahha luggu; agga sel on julgus, kes neid wihkab, kes kät löwad.
16. Armas naene peab auust kinni; agga wägga waljud peawad rikkusest kinni.
17. Kes omma hingele head teeb, se on helde innimenne; agga kes omma lihhale tülli teeb, se on wägga hirmus.
18. Se, kes öäl, sadab ennesele walskusse tö palka; agga kes öigust külwab, saab tössist palka. Kal. 6. 8.
19. Nenda on öigus elluks; agga kes kurja taggaaiab, saab ennesele surma.
20. Kes pöratsed on süddamest, need on Jehowa melest hirmsad; agga need on ta mele pärrast, kel täieste waggad wisid on.
21. Pango ta kül kahhe käega wasto, ei siiski jä ilmasüta, kes kurri on; agga öigette suggu peäseb. P. 16. 5.
22. Kui kuld ninnaehte sea ninnas, nenda on illus naesterahwas, kel agga tarka meelt ep olle.
23. Öigette iggatseminne on agga hea; öälatte otus on hirmus wihha.
24. Seäl on monni, kes ärrajaggab, ja temmale antakse weel peälegi; ja monni hoiab kül taggasi ennam, kui öigus on, ommeti on tühhi kä. 2 Kor. 9. 6.
25. Hing, kes rohkeste annab, wöttab rammo, ja kes teisi kastab, saab issi ka kastetud.
26. Kes wilja ärrakelab, sedda wandusad rahwas ärra; agga önnistaminne tulleb selle pea peäle, kes müüb.
27. Kes aegsaste head otsib, se otsib, mis mele pärrast on; agga kes kurja tagganouab, selle kätte tulleb se.
28. Kes omma rikkusse peäle lohab, se langeb; agga öiged peawad haljandama kui lehhed.
29. Kes omma maiale tülli teeb, saab

tusse pärrisossaks, ja kes meleto, se saab selle sullaseks, kes süddamest tark on.

30. Õige innimesse willi on ello pu: ja kes tark, saab hinged ennese pole.

31. Wata, kes õige, selle kätte tassutakse siin ma peäl, paljo enneminne öäla ja pattuse kätte. 1 Peetr. 4, 18.

12. Peatük.

Suur wahhe on waggade ja öälatte wahhel siin ilmas.

1. Kes öppetust armastab, se armastab tundmist, agga kes noomimist wihkab, on totter. Laul 141, 5.

2. Hea innimenne saab Jehowa käest, mis mele pärrast; agga kurja nouuga mehhe moistab ta hukka.

3. Ei innimest kinnitata öälusse läbbi; agga õigette juur ei pea mitte köikuma.

4. Wahwa naene on omma mehhe kroon; agga kes häbbi teeb, on kui mädda temma luukontide sees.

5. Õigette mötted on nenda kui kohhus on; agga öälatte tark nou on pettus.

6. Öälatte sannad warritsewad werd; agga õiglaste su peästab neid.

7. Öälad lüakse ümber, et neid ei olle teps; agga õigette suggu jääb seisma.

8. Meest kiddetakse temma moistusse järrele; agga kes köwwera süddamega on, se ja mitsli pandud.

9. Parram on alw innimenne, kel sullane on, kui se, kes auustamist püab, ja leib puddub.

10. Õige teab omma lojukse hinge waeda; agga öälatte hallastus on wägga hirmus.

11. Kes omma maad harrib, se saab leiba küll; agga kes tühje asjo taggaajab, sel ep olle meelt peas.

12. Kes öäl, se himmustab kurjade wörko; agga õigettele annab Jummal jure.

13. Kurjade wörgutamisse pael on uulte üllesastmisses; agga kes õige, peäseb ahhastussest.

14. Mehhe su wiljast saab ta head küll: ja nenda kui innimesse tö wäärt on, tassutakse ta kätte.

15. Meletuma wiis on õige ta melest; agga kes nouu wöttab kuulda, se on tark.

16. Meletuma melepahhandust saab sellsammal päwal teäda: agga kes häbbinaero kinnikattab, sel on oid.

17. Kes tössidust üllesfulutab, se kulutab õigust: agga walle tunnistusmees on iggaine pettis.

18. Monni on, kes suust wäljaaiab, kui peaks möögaga pistma; agga tarkade keel sadab ohto.

19. Töe uli kinnitakse ikka; agga walsk keel on ürrikesseks.

20. Pettus on nende süddames, kes kurja nouu piddawad; agga neil, kes rahhuks nouu andwad, on rööm.

21. Õige peäle ei pea ei mingisuggust nurjatumat asja tullema; agga öälad on täis önnetust. Laul 32, 10.

22. Walskusse uled on Jehowa melest hirmsad; agga kes truiste keik teeb, se on temma mele pärrast. Laul 5, 7.

23. Oioga innime kattab kinni, mis ta teab; agga halpide süddа kulutab meletumad wisid wälja.

24. Kermette kässi wallitseb; agga pettis kässi saab makso alla.

25. Murre mehhe süddames nötkutab sedda; agga hea sanna römustab sedda. p. 15, 13.

26. Kes õige, läbbäb omma söbra läbbi parramaks; agga öälatte wiis ekситab neid ärra.

27. Pettis kässi ei sa küpsta omma metsa lindo; agga innimesse kallis warrandus on se, kui ta kerme on.

28. Õigusse teraa peäl on ello, ja temma sure jalla-te peäl ei olle surma.

13. Peatük.

Õigette ja öälatte, tarkade ja jöllebatte ellowisid.

1. Tark poeg wöttab issa öppetust; agga pilkja ei wötta söitlustki kuulda.

2. Hea mees saab omma su wiljast head süa; agga wäetauba tö saab nende hingele, kes pettust tewad.

3. Kes omma su kinnipeab, se hoiab omma hinge; kes ommad uled laiale aiab, sellele tulleb ehmatus.

4. Laisa hing iggatseb küll, ja ei sa ühtegi; agga kermette hing wöttab rammo.

5. Kes õige, wihkab walskusse könnet; agga kes öäl, sadab ennese peäle pahha könnet ja häbbi. Laul 119, 163.

6. Õigus hoiab sedda, kel täieste wagga wiis on: agga öälus seggab patto sisse.

7. Monni on, kes ennast rikkaks teeb, ja temmal ei olle mingisuggust; teine teeb ennast waeseks, ja temmal on warra küll.

8. Mehhe hinge lunnastamisse hind on temma rikkus; agga kes kehwa, ei sa söitlust kuulda.

9. Õige walgus römustab; agga öälatte lamp kustub ärra.

10. Uhkusse läbbi touseb agga tapleminne; agga neil, kes nouu wötwad, on tarkus.

11. Warrandus wähheneb tühja tö läbbi; agga kes omma käe peäle koggub, se kaswatab sedda.

12. Lotus, mis pitkale lähhab, teeb süddamele haiget; agga ello pu on se, kui kätte tulleb, mis sa iggatsed.

13. Kes maenitsusse sanna mikski ei panne, teeb pahhaste isseennese wasto; agga kes käsko kardab, selle kätte tassutakse head. Joan. 14. 21.

14. Targa kässoõppetus on ello hallikas, et sa woid surma wörgutamisse paelte eest ärrasada. p. 14. 27.

15. Hea tark meel sadab armo; agga nende te, kes pettust tewad, on kowwa.

16. Igga oioga innimenne aiab omma asjo moistussega; agga halp lautab meletumad wisid wälja.

17. Öäl käsk langeb önnetusse sisse; agga ustaw käsk sadab ohto.

18. Sel on waesus ja häbbinaer, kes ei holi öppetussest; agga kes nomimist wöttab kuulda, saab auustud. p. 10, 8.

19. Kui se sünnib, mis iggatsetakse, se on hingele maggus; ja halpide melest on hirmus, kurjast lahkuda.

20. Kes tarkadega ümberkäib, se saab targaks; agga kes halpide seltsi heidab, sellele tulleb pahha luggu.

21. Önnetus aiab pattusid tagga; agga head tassutakse öigette kätte.

22. Hea innimenne sadab laste lastele pärrisossa; agga pattuse warra pannakse tallele öigele.

23. Kehwade küntud söbima annab paljo leiba; agga monni löppetakse, kel ei olle warra öigussega.

24. Kes omma witsa ei prugi, se wihkab omma poega; agga kes tedda armastab, se wöttab tedda aegsaste karristada.

25. Kes öige, sööb ni paljo, kui ta süddа kutsub; agga öälatte köht seisab tühhi.

14. Peatük.

Tarkade ja jöllebatte teggeminne mitmes asjas.

1. Igga tark naene ehhitab omma koia ülles; agga meleto naene kissub sedda omma kättega mahha.

2. Kes ommas öiglases meles käib, se kardab Jehowat; agga kes temma tede peält körwale kallab, ei se panne tedda mitski.

3. Meletuma suus on surustusse wits: agga tarkade uled hoidwad neid.

4. Kus ep olle härgi, seäl on söime puhhas; agga härja rammo läbbi saab paljo wosi.

5. Tössine tunnistusmees ei walleta mitte; agga walle tunnistusmees aiab wallet wälja.

6. Pilkja otsib tarkust, agga ta ei sa mitte; agga tundminne on moistlikkule kerge.

7. Minne halbist mehhest ärra, ja kus sinna ei tunne mitte tundmisse uli.

8. Se on oioga mehhe tarkus, et ta omma te ärramoistab; agga halpide meleto wiis on pettus.

9. Meletumad pilkawad patto-süüd; agga öiglaste seas on hea meel.

10. Süddа tunneb omma hinge kibbedust, ja wööras ei woi mitte temma römo sisse ennast seggada.

11. Öälatte kodda kautakse ärra; agga öiglaste maia peab haljandama.

12. Monne melest on te öige; agga temma wiimne ots on surma teed.

13. Ka mängides wallutab süddа, ja temma wiimne ots on se: rööm lähhäb melehärmiks.

14. Se saab kül ennese wisidest, kes süddamega ärratagganeb; agga hea mees saab kül sest, mis ta kä.

15. Rummal ussub keiki sanno; agga oioga mees panneb omma sammusid tähhele.

16. Kes tark, kardab, ja lahkub kurjast ärra; agga halp wihhastab hirmsaste, ja on julge.

17. Kes äkwihhane, teeb meletumat tööd, ja kurja nouga meest wihhatakse.

18. Rummalad sawad meletumad wisid pärrisossaks; agga need, kel oid on, ehhitawad endid tundmissega.

19. Kurjad peawad mahhakummardama heade ette, ja öälad öigette wärrawatte ette.

20. Kes kehwa, sedda wihhatakse ka ommast söbrast; agga paljo on, kes rikkast armastawad.

21. Kes omma liggimest laidab, teeb patto; agga kes häddaliste peäle armo heidab, on wägga önnis.

22. Eks need ei eksi, kes kurja nou peawad; agga heldus ja tödde on neil, kes head nou peawad.

23. Keige raske waewa jures on kasso; agga nulte sanna jures on agga tühhi kä.

24. Tarkade kroon on nende rikkus: halpide meleto wiis jääb meletumaks wisiks.

25. Tössine tunnistusmees peästab hinged ärra; agga kes wallet wäljaaiab, on iggine pettis.

26. Jehowa kartusses on tuggew lotus, ja temma lastel on warjopaik. p. 18, 10.

27. Jehowa kartus on ello hallikas, et

woib ärrajada surma wörgutamisse pael-
te eest. p. 10, 27.
28. Kui paljo rahwast on, se on kun-
ninga auustus; agga kui rahwast pudub,
siis teeb ehmatus tedda lahjaks.
29. Kes pitka melega, sel on suur mois-
tus; agga kes äkki melega on, se töstab
meletumma wisi körgesse. p. 19, 11.
30. Parrandatud südda on likha ello;
agga kaddedus on mädda lukontide sees.
31. Kes alwale liga teeb, se laimab
temma teggijat; agga kes waeste peäle
armo heidab, se auustab tedda. p. 17, 5.
32. Kes öäl, lükkatakse ärra omma ön-
netusse sisse; agga öigel on warjopaik
ka ommas surmas.
33. Moistlikko süddames hingab tarkus;
agga mis meletumatte sees on, saab
teäda.
34. Öigus töstab rahwa körgeks; agga
pat on rahwale tiggedaks asjaks.
35. Kunningal on hea meel sullasest,
kes omma asjo targaste aiab; agga tem-
ma birmus wihha tulleb selle peäle, kes
häbbi teeb.

15. Peatük.

Tarkusse ja jölledusse märgid ja tö.

1. Tassane kostminne pörab tullise wih-
ha taggasi; agga kibbe sanna kihhutab
wihha.
2. Tarkade keel teeb tundmisse maggu-
saks; agga balpide su aiab meletumaid
sanno rohkeste wälja.
3. Jehowa silmad on keiges paikas, ja
wahhiwad kurjade ja heade peäle.
1 Peetr. 3, 12.
4. Keel, mis parrandab, on ello pu;
agga mis seggane, se on waimo röhhu-
minne.
5. Kes meleto, se laidab omma issa öp-
petust: agga kes nomimist wöttab kuulda,
aiab moistlikkult omma asjo.
6. Öige koias on warra küll; agga öäla
mees on tülli.
7. Tarkade uled küllwawad tundmist;
agga meletumatte südda ei olle sedda
wiisi.
8. Öälatte ohwer on Jehowa melest hir-
mus; agga öiglaste palwe on temma
mele pärrast. Joan. 9, 31.
9. Öäla te on Jehowa melest hirmus;
agga ta armastab sedda, kes öigust tag-
ga aiab. p. 11, 20.
10. Kurri karristus saab sellele, kes öige
tee mahhajättab: kes nomimist wihkab,
peab surrema.
11. Pörgo ja hukkatusse koht on Jeho-
wa ees, paljo ennam innimeste laste süd-
damed.
12. Pilkja ei armasta sedda, kes tedda
nomib, ja ei lähhä mitte targa meeste
jure.
13. Römus südda teeb hea näo; agga
kui südda wallus on, siis on waim kui
russuks peksud.
14. Moistlikko südda otsib tundmist; ag-
ga meletumatte su södab ennast meletuma
wisiga.
15. Willetsa päwad on keik pahhad;
agga hea meel on kui jodud, mis al-
lati on.
16. Parram on pissut Jehowa kartus-
ses, kui suur warrandus ja kärrin seäl
jures. p. 16, 8.
17. Parram on kapsta roog, kus ar-
mastus jures, kui nuumhärg, kus wihka-
minne jures.
18. Tullise wihhaga mees kihhutab rido;
agga kes pitka melega on, se waigistab
rido.
19. Laisa innimesse te on kui kibbo-
witsne aed; agga öiglaste teradda on kui
tassane tesild. p. 24, 30. 31.
20. Tark poeg römustab issa; agga
balp innimenne ei panne omma emma
miski. p. 10, 1. ja 17, 25.
21. Kel ep olle meelt peas, sellele on
meleto wiis römuks; agga moistlik mees
wöttab öiget teed käia.
22. Mötted lähhäwad tühjaks, kus ep
olle head nouu; agga kus paljo nouuand-
jaid on, lähhäwad nemmad korda.
23. Innimesel on rööm, kui ta su hästi
wastab, ja üks sanna öigel aial, mis hea
on se? p. 25, 11.
24. Ello teradda käib üllespiddi sellele,
kes tark on, et ta pörgo eest ärrasaab, mis
allaspiddi käib.
25. Jehowa kissub ärra körkide koia;
agga lesknaese raia sadab ta seisma.
p. 12, 7.
26. Kurja mötlemissed on Jehowa me-
lest hirmsad; agga löbbusad könned on
puhtad.
27. Kes kasso ahnetseb, teeb omma
koiale tülli; agga kes andid wihkab, jääb
ellama.
28. Öige südda mötleb järrele, mis tul-
leb wastada; agga öälatte su aiab pahho
asjo wälja.
29. Jehowa on kaugel öälattest ärra;
agga öigette palwid wöttab Ta kuulda.
8. s.
30. Silmade walgus römustab süddant:
hea sannum annab rammo lukontidele.

31. Kõrw, mis ello nomimist wöttab kuulda, jääb ikka tarkade seltsi.

32. Kes ei holi öppetussest, põlgab omma hinge ärra; agga kes nomimist wöttab kuulda, se saab targa süddame kätte.

33. Jehowa kartus on öppetus tarkusseks, ja enne auu on allandaminne.

p. 18, 12.

16. Peatük.

Jummal murretsed keik. Waggade ja kurjade wissid.

1. Innimessel on mitto nouu süddames; agga Jehowa käest tulleb, mis keel peab kostma. Jer. 10, 23.

2. Iggamehhe wisid on selged keik temma melest; agga kes waimud ärraarwab, on Jehowa. p. 21. 2.

3. Wereta ommad teggemissed Jehowa peäle, siis kinnitakse so mötlemissi.

Laul 37, 5.

4. Jehowa teeb keik sedda möda, kui se temmale sünnib: ja ka selle, kes öäl, panneb ta önnetusse päwaks.

5. Iggamees, kes ülbe süddamest, on Jehowa melest hirmus; ei ta jä ilmasüta, ehk ta kahhe käega wasto panneks.

1 Peetr. 5, 5. Õpp. Sann. 11, 21.

6. Heldusse ja töe läbbi leppitakse ülle-kohhus ärra, ja Jehowa kartus sadab kurjast lahkuma. p. 10, 12.

7. Kui Jehowa meel hea on ühhe mehhe wisidde pärrast, siis teeb Ta, et ka temma waenlased peawad temmaga rahhul ollema.

8. Parram on pissut öigussega, kui paljo woot üllekohtega. p. 15, 16.

9. Innimesse südda mötleb omma te peäle; agga Jehowa kinnitab temma sammusid.

10. Kui kunninga uulte peäl moistlik kõnne on, siis ei te temma su mitte kohtus wallatust.

11. Õige margapu ja öiged waekausid on Jehowa käest: keik löed kukrus on temma tehtud. p. 11, 1.

12. Kunningatte melest on hirmus, öälust tehha: sest aujärge kinnitakse öigusse läbbi. p. 20, 28.

13. Õigusse uled on kunningatte mele pärrast, ja ta armastab sedda, kes öigust rägib.

14. Kunninga tulline wihha on kui surma käsjud: agga tark mees püab sedda ärraleppitada.

15. Kunninga silma walgusses on ello, ja kui temma meel hea on, se on kui hilise wihma pilwe.

16. Kui paljo parram on, tarkust ennesele sata kui kulda; ja moistust saatma on paljo üllem kui hõbbe.

p. 3, 13. 14. ja 8, 10. 11. 19.

17. Õiglaste sille te on, et nemmad kurjast lahkuwad: se hoiab omma hinge, kes omma teed kinnipeab.

18. Kõrkus tulleb ennekui mahharöhbutakse, ja ennekui kegi kommistab, on ta isseennast täis.

19. Allandlik melest ollema häddalistega se on parram, kui sagi jaggama kõrkidega.

20. Kes maenitsusse sanna tähhele panneb, leiab head, ja kes Jehowa peäle lodab, on wägga önnis. Jer. 17, 7.

21. Kes süddames tark on, sedda nimmetakse moistlikkuks, ja magguſad uled annawad ikka ennam öppetust.

22. Tark meel on ello hallikas sellele, kel sedda on; agga meletumatte öppetus on meleto assi.

23. Tark südda teeb omma su targaks, ja temma uulte peäle annab ta ikka ennam öppetust.

24. Löbbusad sannad on kui kerje messi, hingele magguſad, ja ohhuks lukontidele.

p. 12, 25.

25. Monne melest on te öige; agga selle wiimne ots on surma teed. p. 14, 12.

26. Waewalinne hing nääb waewa ennese kahjuks, sest temma su sunnib tedda.

2 Sam. 1, 16.

27. Pahharetti innimenne kaewab teiste kurja augo, ja temma uulte peäl on kui tulli, mis põlletab.

28. Põrane mees töstab rido, ja keelepeksja lahbutab söbra.

29. Mees, kes wäggiwalda teeb, melitab omma liggimest, ja sadab tedda te peäle, mis ei olle hea.

30. Kes omma silmi pilgutab, se mötleb põratse tö peäle; kes omma uli pigistab, on kurja nouu ärramöttelnud.

p. 6, 12. 13.

31. Hallid juuksed on illus kroon, mis öigusse te peält leitakse. p. 20, 29.

32. Pitka melega innimenne on parram kui se, kes wäggew; ja kes omma wihhamele ülle wallitseb, on parram kui se, kes linna kätte saab.

33. Liist heidetakse süllesse; agga Jehowa käest tulleb keik selle öigus.

17. Peatük.

Tarkus sadab kasso: rummalus sadab rido ja waewa.

1. Parram on kuiw palloke, kus waikne assi jures, kui koia täis tappetud lojuksid rioga. 1 Tim. 6, 6.

2. Sullane, kes targaste omma asjo aiab, saab wallitsema perre poia ülle, kes häbbi teeb; ja wöttab wendade seas pärrisossa jaggada.
3. Sullatamisse pot läbbäb höbbedale, ja ahhi kullale tarwis; agga Jehowa katsub süddamed läbbi. Laul 66, 10. Sakar. 13, 9.
4. Kes tigge, se panneb nurjatumaid uli tähhele, ja kes walle pole körwa pörab, se panneb tähhele keelt, mis kahjo teeb.
5. Kes kehwa irwitab, se laimab temma Teggijat: kes teise hukkatusse pärrast römustab, ei se jä ilmasüta. P. 14, 31.
6. Laste lapsed on wannade kroon, ja laste illo on nende wannemad.
7. Ei se sünni jöllebale, et ta sureste rägib; kui paljo wähhem sünnib würstile, et ta wallet rägib.
8. Melebea on kui armas kallis kiwwi selle melest, kel sedda on; kuhho pole ta ial pörab, aiab ta omma asjo targaste.
9. Kes ülleastumisse kinnikattab, se otsib armastust; agga kes sedda kord korralt üllesarrotab, lahhutab söbra ärra.
10. Söitlus moödub ennam moistlikkule, kui sadda hopi halbile.
11. Kes kurri, se püab agga wastopanna; agga üks wägga hirmus käsk lähkitakse ta peäle.
12. Tulgo karro, kes poegadest lahti sanud, innimesse wasto, agga mitte halp omma meletuma wisiga.
13. Kes hea eest kurja tassub, selle koiast ei lahku önnetus ärra.
14. Kes rido hakkab, on otsego se, kes wet lahti lasseb: sepärrast jätta riid mahha, ennekui sa saad kimpu.
15. Kes äla innimessele öigust moistab, ja moistab hukka se, kes öige, need on ka mollemad hirmsad Jehowa melest. Jes. 5, 23.
16. Mis tarwis on warra halbi kä? tarkust sada, ja temmal ep olle meelt.
17. Öige söbber armastab iggal aial; agga kes siis wend on, kui kitsas kä, se peab weel sündima.
18. Sel innimessel polle meelt peas, kes kät lööb ja käemehheks läbbäb liggimesse näbbes.
19. Se armastab ülleastumist, kes taplemist armastab: kes omma uksse körgeks teeb, se otsib kahjo.
20. Kes pörane süddamest, se ei leia head, ja kes omma kelega pöörleb, langeb önnetusse sisse.
21. Kennele halp poeg sündinud, sellele on se melehärmiks; ja jölledast poiast ei tunne issa römo.
22. Römus süddame sadab head terwist; agga russuks pekstud waim kuiwatab luudki ärra.
23. Kes äl, se wöttab melehead pouest, et ta kohto öigusse te peält körwale pörab.
24. Tarkus paistab moistlikko silmist; agga halbi silmad läbbäwad mailma otsa.
25. Halp poeg on omma issale melepahhandusseks, ja kibbe sellele, kellest ta sündinud.
26. Ep olle se ka hea, nuhtlust panna selle peäle, kes öige, ja neid öiglase mele pärrast lüa, kes heameleliksed on.
27. Kes ommad könned kinnipeab, sel on tundminne; ja moistlik mees on tassase melega.
28. Ka meletumat, kui ta wait on, arwatakse targaks ja moistlikkuks, kui ta ommad uled kinnipeab.

18. Peatük.

Tarkusse tö ja wisid: jöllebusse tö ja wisid.

1. Kes ennast lahhutab teiste seltsist, se otsib, mis tulleb himmustada, ja lasseb ennast seggada keige töesisse asja sisse.
2. Moistus ei olle halbi mele pärrast, waid se, et ta süddа ennast ilmutab.
3. Kui äl innimenne tulleb, siis tulleb ka laitminne, ja häbbinaeroga tulleb laimaminne.
4. Mehhe su sannad on kui süggaw wessi, ja tarkusse hallikas on kui jöggi, mis üllesfeeb.
5. Ei olle mitte hea älast luggu piddada, ja öige öigust kohtus kömwerats pöörda.
6. Halbi uled läbbäwad rio sisse, ja temma su hüab hawo.
7. Halbi su teeb temmale ehmatust, ja ta uled on temma hingele wörgutamisse paelaks. P. 16, 26.
8. Kelepeksja sannad on kui naljakad, ja siiski läbbäwad nemmad süddame pohja.
9. Ka se, kes ommas teggemisses löbw, on selle wend, kes pahhaste teeb.
10. Jehowa nimmi on tuggew torn, sinna jure jookseb se, kes öige, ja saab körge warjopaika. P. 14, 26. Laul 20, 2.
11. Rikka warra on temma kindel lin, ja kui körge müür temma möttes.
12. Innimesse süddа läbbäb ülbeks, ennekui tedda mahharöbhutakse, ja enne auu on allandaminne. P. 29, 23.
13. Kes kostab, ennekui ta saab kuulnud, sellele on se üks meleto assi ja teotus.
14. Innimesse hea meel peab tedda ülles temma haigusses; agga kui waim russuks pekstud, kes woib tedda kannatada?

15. Moistlik süddа sadab ennesele tundmist, ja tarkade körw otsib tundmist.
16. Innimesse and teeb temmale te lahti, ja sadab tedda suurte ette.
17. Se kes öige, on essite ridus isse ennesega; tulleb temma liggimenne, siis katsub ta tedda läbbi.
18. Liisk teeb, et riud löppewad, ja sadab ka wäggewad rahhoga lahkuma.
19. Wend panneb ennam wasto kui tuggew lin, ja suur riid on kui sure koia poom.
20. Innimesse su wiljast peab ta köht täis sama, omma uulte woest saab temma täis.
21. Surm ja ello on kele kä, ja kes sedda armastab, se sööb temma wiljast.
p. 13, 3.
22. Kes hea naese leiab, se leiab hea asja, ja saab Jehowa käest sedda kätte, mis ta mele pärrast on. p. 19, 14. ja 31, 10.
23. Kes kehwa, se rägib allandlikko palwettega; agga rikkas wastab waljuste.
24. Mees, kes söbrust peab, on wäärt et tedda söbraks petakse, sest monni hea söbber hoiab teist ennam tagga kui wend.
1 Sam. 18, 3. p. 20, 17.

19. Peatük.

Kuida kegi tunneb ja arwab, nenda ta moistab: kui tö, nenda palk.

1. Kehwa, kes ommas waggadusses ellab, on parram, kui se, kes omma uultega pörane, ja isse halp on.
2. Ei se pollegi hea, kui hingel ep olle moistust, ja nobbeda jalgega innimenne eksib ärra.
3. Innimesse meleto wiis teeb temma te seggaseks, nenda et temma süddа Jehowa wasto nukraks saab.
4. Warrandus sadab paljo söbro; agga kes alw, peab ka ommast söbrast lahkuma.
5. Walle tunnistusmees ei jä ilmasüta, ja kes wallet wäljaaiab, ei pääse ärra.
p. 25, 18. 5 Mos. 19, 18. 19.
6. Paljo palluwad allandlikkult üllema käest, ja keik söbrad on sel, kel täib anda.
7. Keik kehwa innimesse wennad wihkawad tedda, paljo ennam jäwad temma söbrad temmast emale: aiab ta nende sanno tagga, siis ep olle sest middagi.
p. 14, 20.
8. Kes ennesele targa süddame sadab, se armastab omma hinge; ta hoiab moistust, et ta head leiaks.
9. Walle tunnistusmees ei jä ilmasüta, ja kes wallet wäljaaiab, läbhäb hukka.
5. s.
10. Römus luggu ei sünni halbile mitte, paljo wähhem sullasele, et ta würstide ülle wallitseb.
11. Innimesse tark meel teeb, et ta pitka melega on, ja temma illo on, et ta üleastmissest möda läbhäb. p. 14, 29.
12. Kunninga nukker meel on kui nore loukoera röküminne, ja temma hea meel on kui kaste rohho peäl. p. 20, 2.
13. Halp poeg on omma issale sureks önnetusseks, ja naese riidlemissed on kui järgne läbbitilkuminne. p. 27, 15.
14. Kodda ja warra on pärrisossa wannemaist; agga Jehowa käest on targa melega naene. p. 18, 22.
15. Laiskus teeb, et raske unni peäle langeb, ja pettis hing peab nälga tundma.
16. Kes käsko hoiab, se hoiab omma hinge: kes omma tesid mikski ei panne, peab surrema. Luk. 10, 28.
17. Kes kehwa peäle armo heidab, se laenab Jehowale, ja se tassub temma kätte, mis ta head teinud. Matt. 25, 40.
18. Karrista omma poega, et weel lotus on; agga ärra wötta omma süddamesse tedda ärrasurmada. p. 13, 24. Ewes. 6, 4.
19. Kel suur tulline wihha on, saab nuhtlust: sest kui sa tedda lahtilased, woid sa tedda weel ennam karristada.
20. Kule nou ja wötta öppetust, et sa targemaks saad ommas wiimses otsas.
21. Paljo mötlemissi on innimesse süddames; agga Jehowa nou, se läbhäb korda. p. 16, 1.
22. Innimenne peab iggatsema, et ta helde olleks; ja kes kehwa, se on parram kui mees, kes wallelik.
23. Jehowa kartus tulleb elluks, ja temmale jääb ikka küll, ja selle peäle ei tulle önnetus.
24. Laisk panneb omma käe waagna sisse, ei wöttagi sedda mitte taggasi omma su jure. p. 26, 15.
25. Pelsad sa pilkjat, siis saab rummal head oido; agga nomid sa sedda, kes moistlik, siis wöttab ta ärramoista, mis tarwis on tunda. p. 21, 11.
26. Kes issa raisko sadab, kes emma sadab ärrapöggenema, se on üks poeg, kes teeb häbbi ja naero.
27. Seisa agga, mo poeg, öppetust kuulmast, kül sa siis eksid ärra ärratundmisse kõnnetteſt.
28. Tunnistusmees, kes pahharet, pilkab mis kohhus, ja öälatte su nelab nurjatuma asja ärra.
29. Pilkjattele on öiged nuhtlussed walmistud, ja hawad halpide seljale.

20. Peatük.

Tarkus öppetab sedda, mis kahjo, ja mis kasso sadab.

1. Wiin teeb pilkama, kange jomaaeg teeb möllama: sepärrast ükski mees, kes seäl sees eksib, ei sa targaks. Ewej. 5, 18.
2. Kunninga hirmotus on kui nore louwkerra rökiminne: kes tedda wägga wihhastab, teeb patto omma hinge wasto. p. 19, 12.
3. Se on innimessele auuks, kui ta ilma rieta jääb; agga igga meleto sadab ennast kimpu.
4. Laisk ei künna maad külma pärrast; agga leikusse aial otsib ta middagi, ja ei sa ühtegi.
5. Nou innimesse süddames on kui siggaw wessi; agga moistlik mees wöttab sedda ülles.
6. Suremas innimeste hulkas kulutab iggamees omma headust; agga kes leiab öige ustawa innimesse? Job. 14, 4.
7. Kes öige, se ellab ommas täies waggadusses: ta lapsed on pärrast tedda wägga önsad. Laul 112, 1. 2.
8. Kunningas, kes kohtojärje peäl istub, wiskab omma silmadega keik kurja laiale.
9. Kes woib üttelda: Minna ollen omma süddame selgeks teinud, ma ollen puhhas ommast pattust? Rom. 3, 23.
10. Kahhesuggune lööd, kahhesuggune wak ehk kehhik, need on ka mollemad Jehowa melest hirmsad. 23. s.
11. Ka omma teggudega annab pois ennast tunda, kas temma tö selge, ja kas se öige on.
12. Kuulja körwa ja näggija silma, need mollemad on Jehowa ka teinud.
13. Ärra armasta und, et sa kehwaks ei sa; te lahti ommad silmad, siis saad sa leiba kül. p. 6, 6. 10. 11.
14. Pahha, pahha, ütleb ostja; agga kui ta ärralähhäb, siis ta kiitleb.
15. Kuld ja paljo perlid on middagi; agga paljo kallimad riistad on moistlikkud uled.
16. Kui kegi woöra eest käemehheks heitnud, siis wötta selle rie ärra, ja woöra wölla pärrast wötta pant temma käest.
17. Maggus on monnele leib, mis walskussega sadud; agga pärrast jääb temma su täis sömmeraid. p. 9, 17.
18. Mötlemissi kinnitakse nouu läbbi, ja wötta targa nouuga söddida.
19. Kes kelepeksmisse peäle öppind, se ilmutab ka sallaja nouu; ja ärra segga ennast mitte sellega, kes omma uultega melitab.
20. Kes omma issa ja omma emma ärrawannub, selle lamp kustub ärra pilkase pimmedusse sees. 5 Mos. 27, 16. Matt. 15, 4.
21. Pärrisossa, mis esmalt wägga ussinaste kätte saab, ei olle selle wiimne luggu mitte önnistud.
22. Ärra ütle mitte: Ma tahhan kurja kätte tassuda; ota Jehowat, siis sadab temma sulle abbi. Rom. 12, 19.
23. Kahhesuggune lööd on Jehowa melest hirmus, ja pettised waekausid ei olle mitte head. 10. s. 5 Mos. 25, 13–16.
24. Jehowa käest on mehhe käimissed; sest mis peaks innimenne ommast teest moistma?
25. Innimessele on se wörgutamisse paelaks, kui ta pühha asja allanelab, ja hakkab järrele arwama, pärrast sedda kui ta saab tootand.
26. Tark kunningas wiskab öälad laiale, ja panneb neid ratta alla.
27. Innimesse hinge öhk on Jehowa lamp, mis otsib läbbi keik süddame pohja.
28. Heldus ja tössidus hoidwad kunningat, ja ta toetabheldusse läbbi omma aujärge. p. 16, 12.
29. Noorte meeste illo on nende rammo; agga wanna rahwa au on hallid juuksed.
30. Muhhud, ja hawad, ja hobid süddame pohjas on kurjadele kassimisseks. p. 10, 13.

21. Peatük.

Jummal peab wallitsema, ei mitte ihha tahtminne.

1. Kunninga südda on Jehowa käes kui weesoned; Temma känab sedda, kuhho Ta ial tahhab. Laul 33, 15.
2. Iggamehhe wiis on temma melest öige; agga Jehowa arwab süddamed ärra. p. 16, 2.
3. Teggema, mis öige ja kohhus, se on üllem Jehowa melest, kui ohwer. 1 Sam. 15, 22.
4. Silmade körkus ja hooplik südda, ja öälatte lamp on pat.
5. Kerme innimesse mötlemissed saatwad kül kasso; agga kes töttab äkkiste, saab selge tühja kätte.
6. Warrandussed, mis walskusse kelega kokkopandud, on üks tühhine tulest aetud assi neile, kes otsiwad surma.
7. Kui öälaid raisatakse, se hirmutab neid; sest nemmad ei tahtnud mitte tehha, mis kohhus.
8. Wägga pörane ja woöras on inni-

messe wiis; agga kui ta selge, siis on temma tö öige.

9. Parram on kattukse nurkas ellada, kui riaka naesega, ja seäl koias, kus suur selts. 19. s.

10. Öäla hing ihhaldab kurja; ta liggimenne ei sa armo temma silma ees.

11. Kui pilkjat nubheldakse, siis saab rummal targaks, ja kui tarka innimest öppetakse, siis wöttab ta moista. p. 19. 25.

12. Kes öige, se aiab targaste omma asjo öäla innimesse koia wasto, et Jummal neid, kes öälad, seggaseks teeb önnetusseks.

13. Kes omma körwa kinnisullub alwa innimesse kissendamisse eest, sesamma peab ka kissendama, ja ei mitte sama kuuldud.

14. Sallaja and waigistab wihha, ja melehea, mis rüppe antakse, waigistab kanget tullist wihha.

15. Sedda teggema mis kohhus, se on rööm sellele, kes öige; agga ehmatusseks on se neile, kes nurjatumat tööd tewad.

16. Innimenne, kes tarkusse te peält ärraekssib, peab hingama kaddunud hingede seltsis.

17. Kes römo armastab, selle innimessele tulleb tühhi kätte; kes wina ja ölli armastab, ei se sa rikkaks.

18. Selle eest, kes öige, peab se, kes öäl, lunnastamisse hinnaks ollema, ja öiglaste asseinele sawad need, kes pettust tewad. p. 11. 8.

19. Parram on körwe maal ellada, kui riaka naesega, kes melepahhandust teeb. 9. s. p. 25. 24.

20. Kallis warrandus ja ölli on targa innimesse ellomaias; agga halp innimenne nelab sedda ärra.

21. Kes öigust ja heldust taggaaiab, se leiab ello, öigust ja auu. Matt. 5. 7.

22. Tark innimenne saab wäggewatte linna ülle woimust, ja lükkab mahha tuggewusse, mis peäle nemmad lootsid.

23. Kes omma suud ja keelt hoiab, se hoiab omma hinge abbastusse eest.

24. Kes uhke hooplik mees, selle nimmi on pilkja, kes omma teggemist teeb hirmsa uhke wihhaga.

25. Mis laisk iggatseb, se surretab tedda ärra, sest temma käed ei wiitsi tööd tehha,

26. Iggapääw iggatseb temma ikka sada; agga kes öige, se annab, ja ei hoia mitte taggasi.

27. Öälatte ohwer on hirmus assi, paljo ennam, kui ta sedda toob koerussega. Jes. 1, 11.

28. Walle tunnistusmees saab hukka agga kes peält kuleb, saab ikka rääkida.

29. Öäl mees wöttab jultund olla, et silmist näikse; agga öiglane kinnitab omma teed.

30. Ei aita tarkus, egga moistus, egga nou Jehowa wasto.

31. Hobbosid walmistakse taplusse päwaks; agga abbi on Jehowa käest.

22. Peatük.

Mis sa otsid, sedda leiad: önsa ehk önnetumma pölwe.

1. Uus nimmi on kallim, kui suur rikkus, ja arm on parram, kui hõbbe ja kuld.

2. Rikkas ja waene tullewad teine teise wasto; neid keik on Jehowa teinud. p. 29. 13.

3. Hea oioga innimenne nääb önnetust, ja läbbäb eest warjule; agga rummalad lähhäwad omma teed, ja neid nubheldakse. p. 27. 12.

4. Allandamisse ja Jehowa kartusse palk on rikkus ja au, ja ello. Laul 18, 36. 1 Tim. 4. 8.

5. Kibbowitsad ja köied on pöratse te peäl: kes omma hinge hoiab, jääb emale neist ärra.

6. Öppeta omma last nenda, kui temmale sünnib, siis ei lahku temma ka mitte sest ärra kui ta wannaks sanud.

7. Rikkas wallitseb kehwade ülle, ja kes laenuks wöttab, saab sellele sullaseks, kes temmale laenab.

8. Kes löwwerust külwab, se leikab willetsust, ja omma ennese hirmsa wihha witsa läbbi löppeb ta ärra. Kal. 6. 8.

9. Kes helde on, se saab önnistud, sest ta annab ommast leiwast kehwale. Jes. 58, 7–10.

10. Aia pilkja wälja, siis saab riid otsa, siis jääb riidleminne ja häbbinaer mahha.

11. Kes armastab süddame puhtust, selle uled on armsad, ja kunningas on temma söbber.

12. Jehowa silmad hoidwad tundmist; agga ta teeb seggaseks selle sannad, kes pettust teeb.

13. Kes laisk, se ütleb: Loukoer on ulitsa peäl; mind tappetakse ärra turrude peäl. p. 26, 13.

14. Wöörraste naeste su on kui süggaw haud; kes Jehowa melest wägga pahha on, se kukkub senna sisse. p. 23, 27.

15. Meleto assi on poisi süddames kin-

miennud; agga karristusse wits sadab
sedda kaugele temmast ärra.

16. Kes alwale liga teeb, et ta ennesele
paljo sadab, ja kes rikkale annab, saab
selge tühja kätte.

17. Pöra omma kõrw, ja kule targa
meeste sanno, ja panne tähhele minno
tundmist. p. 5. 1.

18. Sest se on lõbbus asfi, kui sa neid
hoiad ommas süddames, ja neid kinnitak-
se ühtlasi so uulte peäle.

19. Et sinno lotus woib olla Jehowa
peäle, siis ollen ma sulle, ka sinnule tän-
na sedda teäda annud.

20. Eks ma sulle mitte kallid asjo olle
kirjotanud, mitme nouuandmisse ja tund-
missega?

21. Et ma sulle piddin teäda andma
tössiste sannade õigusse, et sa sannade-
ga, mis selge tössi on, woiksid wastust
anda neile, kes sind läkkitawad.

22. Ärra risu alwa, sepärrast et ta alw
on, ja ärra röhhu mitte willetsat mahha
wärrawas.

23. Sest Jehowa selletab nende rioasja
ärra, ja wöttab nende hinge käest ärra,
kes nende õigusse käest ärrawötnud.

24. Ärra minne mitte wihhase mehhe
seltsi, ja ärra käi mitte selle mehhega üm-
ber, kes tulline wihha on, p. 29, 22.

25. Et sinna mitte temma wisisid ei õp-
pi, et sinna ei sa wörgutamisse paela
omma hinge ümber.

26. Ärra olle mitte nende seas, kes kät
lõwad, ja käemehhiks lähhäwad wölga-
de eest.

27. Kui sinnul ei olle ärratassuda, mis-
pärrast peab so wodi sinno alt ärrawoe-
tama?

28. Ärra aia mitte wanna raia ülle,
mis so wannemad on teinud.
p. 23, 10. 5 Mos. 27, 17.

29. Näād sa keddagi, kes ommas tegge-
misses ussin on, se tulleb kunningatte
ette seisma, ei ta pea alwa rahwa ees
seisma.

23. Peatük.

Tarkusse õppetus, kuida hästi sünnib ellada.

1. Kui sa istud wallitsejaga leiba wöt-
mas, siis peab sa õiete tähhele pannema,
kes sinno ees on.

2. Ja panne nugga omma kurgo külge,
kui sa himmokas olled.

3. Ärra ihhalda mitte temma maggust
roga, sest se on walle leib.

4. Ärra wötta waewa nähha, et sa rik-
kaks saaksid, waid jätta omma ennese
moistus mahha.

5. Lassed sa ommad silmad sinna peäle
lenda, mis ep olle ühtegi? sest ta teeb
töeste ennesele tiwad kui kotkas, mis tae-
wa pole lendab.

6. Ärra wötta leiba sellega, kes kadde
on, ja ärra ihhalda temma maggust roga.

7. Sest nenda kui ta arwab ommas hin-
ges, nenda on temma; sö ja jo, ütleb ta
sulle: agga temma südda ep olle mitte
sinnoga.

8. Omma pallokesse, mis sa olled sönud,
peab sa jälle wäljaokſendama, ja ommad
lõbbusad sannad olled sa ilmaaego räki-
nud.

9. Halbi kõrwade ette ärra rägi, sest ta
laidab so targameleliſſi sanno.

10. Ärra aia mitte wanna raia ülle, ja
ärra tulle mitte waeste laste põldude
peäle. p. 22, 28. 5 Mos. 19, 14.

11. Sest nende lunnastaja on wäggew,
sesamma selletab nende rioasja sinno
wasto.

12. Saba omma südda õppetusse alla,
ja ommad kõrwad tundmisse kõnnette pole.

13. Ärra hoia mitte poisi karristamist
taggasi: kui sa tedda witsaga peksad, ei
ta sest surre. p. 13, 24.

14. Sa peksad tedda küll witsaga; agga
sa kissud temma hinge põrgo seest ärra.

15. Mo poeg, kui so südda tark on, siis
rõmustab minno südda ka minno sees.

16. Ja mo nerud hüppawad rõmo pär-
rast, kui so uled õigid asjo räkiwad.

17. Ärgo kaetsego so südda pattusid,
waid olle agga Jehowa kartusses iggal
aial. p. 24, 1. Laul 73, 3. ja 1, 1. 2.

18. Sest wissiste tulleb hea ots, ja sin-
no otus ei kau mitte ärra.

19. Kule sinna, mo poeg, ja olle tark,
ja lasse omma südda te peäl kohhe käia.

20. Ärra olle nende seas, kes wina lak-
kuwad, ja lihha sües prassiwad ennese
himmo pärrast.

21. Sest lakkuja ja prassija saab wae-
seks, ja tukkuminne teeb, et peab ridehilpa
selga pannema. Luk. 15, 13–17.

22. Wötta omma issa kuulda, se on sind
sünnitanud, ja ärra põlga mitte omma
emma, kui ta wannaks sanud. p. 1, 8.

23. Osta töt, tarkust ja õppetust, ja
moistust, ja ärra mü neid ärra.

24. Õige innimesse issa saab üpris wäg-
ga rõõmsaks, ja kes targa poia sünni-
tand, se rõmustab temma pärrast.
p. 10, 1.

25. Sinno issa ja so emma wötwad rõ-

mustada, ja se saab wägga röömsaks, kellest sa sündinud.
26. Anna, mo poeg, omma südda mulle, ja so meel hoidko minno wisisid.
27. Sest hoor on süggaw haud, ja woöra ma naene kui kitsas kaew. p. 22, 14.
28. Sesamma warritseb ka kui röwel, ja sadab ikka ennam neid, kes pettust teggewad innimeste seas. p. 7, 12.
29. Kellel on oi oi! kennel woi woi! kellel paljo rido? kel kaebdus? kel hawad ilmaasjata? kellel sinnised silmad?
Jak. 4, 1. n. t. s.
30. Neil on, kes aega wiitwad wina jures, kes tullewad pohjani ärrajoma seggatud wina.
31. Ärra wata wina peäle, et ta ni punnane on, et ta karrika sees näitab omma karwa, ta lähhäb otsekohhe sisse.
32. Wimaks hammustab temma kui maddo, ja nöälab kui pasiliski maddo.
33. So silmad waatwad siis woöraste naeste järrele, ja so südda rägib pöratsid asjo.
34. Ja sinna olled kui se, kes kest merre peäl maggab, ja kes pelepu ladwas maggab;
35. Ja ütled: Nemmad on mind lönnud; agga mul ei olnud haiget; nemmad on mind peksnud, agga minna ei tunnud sedda; millal ärkan ma ülles? ma tahhaksin sedda weel ennam otsida.

24. Peatük.

Innimeste teud on monnesuggused süddame nouu polest.

1. Ärra kaetse kurje innimessi, ja ärra ihhalda nende jures olla. p. 23, 17.
2. Sest nende südda mötleb ärraraiskamist järrele, ja nende uled räkiwad, mis waewa teeb.
3. Tarkussega ehhitakse kodda ülles, ja moistusse läbbi kinnitakse sedda.
4. Ja tundmissega sawad kambrid täis keikssuggu kallist ja kaunist warrandust.
5. Tark mees on tuggew, ja moistlik mees kinnitab rammo.
6. Sest targa nouuga pead sa söddima, ja önnistus on, kus paljo nouuandjaid on.
7. Keik tarkus on meletumale wägga körge, wärrawas ei woi temma omma suud lahtitebha.
8. Kes mötleb kurja tehha, tedda hütakse kurga nouuga mehheks.
9. Meletuma koerus on pat, ja pilkja on innimesse melest hirmus.
10. Kui sa lödw olnud kitsikusse päwal, siis saab so rammo kitsaks.
11. Peästa neid, kedda surma wiakse, ja neid, kedda peaks pea ärratappetama, kui sa woid keelda. Laul 82, 4.
12. Kui sa agga ütled: Wata, meie ei tunne tedda; eks siis sesamma ei moista, kes süddamed ärraarwab? ja kes so hinge hoiab, teab sedda, ja innimesse kätte tassub Ta temma tööd möda.
1 Sam. 16, 7. Laul 62, 13.
13. Sö, mo poeg, met, sest se on hea, ja kerjemessi on maggus so sulaele.
14. Tunne, et tarkus nende so hingele on; kui sa sedda leiad, siis on ots hea, ja sinno otus ei kau mitte ärra.
15. Ärra warritse kui öäl innimenne selle elloasset, kes öige, ja ärra raiska temma hingamisse asset mitte ärra.
16. Sest öige innimenne langeb seitsekorda, ja touseb jälle ülles; agga öälad kommistawad, ja sawad önnetusse sisse.
17. Ärra römusta mitte, kui so waenlane mahhalangeb, ja ärgo olgo so südda wägga römus, kui ta kommistab:
18. Et Jehowa sedda ei wötta nähha, ja et se pahha ei olle temma silma ees, ja ta ei wötta omma wihha temma peält ärrapöörda.
19. Ärra sa wihhaseks tiggedatte peäle; ärra kaetse neid, kes öälad. Laul 37, 1.
20. Sest kurjal ei olle head otsa; öälatte lamp kustub ärra. p. 13, 9.
21. Mo poeg, karda Jehowat ja kuningat; ärra heida nende seltsi, kes teisiti mötlewad. 1 Peetr. 2, 17.
22. Sest nende hukkatus touseb äkkitselt, ja kes teab mollematte willetsust?
23. Ka needsinnatsed sannad on tarkadele öölbud: Ühhest ennam kui teisest luggu piddada kohtus, polle se mitte hea.
5 Mos. 1, 17.
24. Kes ütleb öäla wasto: Sinna olled öige: sedda wannuwad rahwas, ja innimestel on wägga pahha meel temma pärrast.
25. Agga neile, kes nomiwad, on se kaunis assi, ja hea önnistus tulleb nende peäle.
26. Sellele antakse suud, kes öigid sanno wastab.
27. Te omma tööd wäljas, ja walmista sedda ennesele wäljal, pärrast ehhita ennesele ka hone ülles.
28. Ärra olle ilmaaego tunnistusmees omma liggimesse wasto: kas sa küll tahhad omma uultega melitada? p. 19, 5.
29. Ärra ütle: Nenda kui teine mulle

teinud, nenda tahhan ma temmale jälle tehha, ma tahhan mehhe kätte tassuda temma tööd möda. p. 20. 22.
30. Ma käksin laisa mehhe põllust möda, ja innimesse winamäest möda, kel ep olnud meelt peas.
31. Ja wata, seäl ollid üllealldse ohhakad tousnud, nöggesed ollid sedda katnud, ja temma kiwwiaed olli mahhakistud.
32. Kui ma sedda näggin, pannin ma tähhele; ma waatsin öppetust.
33. Tabbad sa nattukesse weel maggada, nattukesse tukkuda, nattukesse kässi kokkepanna maas seistes? p. 6. 9. 10.
34. Siis tulleb waesus so kätte kui jallamees, ja sinno tühhi kui kilbiga mees. p. 6. 11.

25. Peatük.

Mis Jummala mele pärrast on, ja mis mitte ei kölba.

1. Ka needsinnatsed on Salomoni öppetussesannad, mis Hiskia, Juda kunninga mehhed seie üllespannud.
2. Jummala au on asja sallaja piddada; agga kunningatte au on asja järrele kulata.
3. Kui taewas kõrgusse polest, ja ma süggawusse polest: nenda ei woi kunningatte süddant ärramoista.
4. Sada sit böbbedast ärra, siis tulleb sest riist kullasseppale.
5. Sada öäl innimenne kunninga eest ärra, siis kinnitakse temma aujärge öigusse läbbi. p. 16. 12.
6. Ärra te issesennesele mitte auu kunninga ees, ja ärra minne seisma suurte paika.
7. Sest se on parram, et sulle öldakse: Astu tenna üllès! kui et sind üllema silma ees allandakse, kedda so silmad tahtsid nähha. Luk. 14, 8. 9.
8. Ärra minne mitte ruttuste wälja riosja pärrast, et sa wahhest ei wötta middagi wiiaks tehha, kui so liggimenne sulle saab hähbi teinud. Jak. 1. 19.
9. Selleta omma rioasst omma liggimessega ärra; ja ärra ilmuta mitte ühhe teise sallajat nou.
10. Et se, kes kuleb, sind ei laima, ja sinno kõnne sinnust taggasi ei sa.
11. Sanna, mis öigel aial rägitakse, on kui kuldõunad höbbetuiudega.
12. Tark nomija on selle kõrwale, kes wöttab kuulda, kui kuld kõrwarõngas, ja kui kallis ehte keigekallimast kullast.
13. Nenda kui boitud lummi leikusse aial, nenda on ustaw käsk neile, kes tedda läkkitawad, ja jahhutab omma issanda hinge.
14. Mees, kes kiitleb andist, kus ei olle tagga ühtegi, se on kui pilwed ja tuul, kus ei olle wihma jures.
15. Pitka melega woib würsti melitada, ja pehme keel murrab luud katki.
16. Olled sa met leidnud, siis sö omma tarwidussseks, et sinna sedda liaks ei sa, ja pead sedda wäljaoksendama.
17. Olgo so jalg arwalt so söbra kotta minnemas, et ta sinnoga ärra ei tüddine, ja sind ei wötta wihkada.
18. Mees, kes omma liggimesse wasto kui walle tunnistusmees rägib, se on kui hamer ja mõök, ja terraw nool.
19. Lotus selle peäle, kes pettust teeb ahhastusse aial, on kui katkend hammas, ja kui jalg, mis liugub.
20. Kes röömsaid laulusid laulab kurwa süddamele, on nenda kui se, kes külma aial rided seljast ärraheidab, ja kui ädikas salpetri peäl.
21. Kui sel, kes sind wihkab, nälg on, siis anna temmale leiba süa, ja kui temmal on janno, siis anna temmale wet jua; Rom. 12. 20.
22. Sest sinna sabad ellawaid süssi temma pea peäle, ja Jehowa tassub sulle sedda ärra.
23. Pohja tuul sünnitab sao, ja sallalik keel sabab suurt melepahhandust, mis silmist näikse.
24. Parram on kattukse nurkas ellada, kui riaka naesega, ja seäl koias, kus suur selts. p. 21, 9.
25. Nenda kui külm wessi on wässinud hingele, nenda on head sannumed kaugelt maalt.
26. Öige, kes öäla innimesse ees kõigub, on kui ärrseggatud kaew ja rikkutud hallikas.
27. Paljo met süa ep olle hea; agga kui kegi öigette auu öiete ärramoistab, se on au.
28. Mees, kes omma meelt ei woi tallitseda, se on kui mahhakistud lin, kel polle müri.

26. Peatük.

Jöllebatte wisid, ja kuida need omma asjo aiawad.

1. Nenda kui lummi on suil, ja kui wihm leikusse aial, nenda ei sünni au hallile.
2. Nenda kui lind lähhäb hulkuma, ja kui päsoke ärralendab, nenda ei tulle ilmaaego ärrawandumiune ei ühhegi külge.

3. Piits lähhäb hobbosele, ja waljad eeslile tarwis, nenda wits halpide seljale. Laul 32, 9.

4. Ärra wasta halbile mitte ta meletuma wisi järrele, et ei sinna ka temma sarnatseks ei sa.

5. Wasta halbile temma meletuma wisi järrele, et ta ennese melest tark ei olle.

6. Kes halbi läbbi lasseb asjo aiada, se on kui se, kes ommad jallad ärraraiub, ja wäckauba tööd joob.

7. Nenda kui jallust wiggane jalgo töstab, nenda on öppetusse sanna halpide suus.

8. Nenda kui se, kes kiwwi lingo sisse seub, nenda on se, kes halbile auu annab.

9. Nenda kui orjawits, mis joobnud innimesse kätte saab, nenda on öppetusse sanna halpide suus.

10. Suresuggune teeb keigile wallo, kui ta ühhe halbi palkab, ehk palkab need, kes kässo ülleastujad on.

11. Nenda kui koer omma okse kallale jälle tulleb, nenda hakkab halp ueste omma meletumat wisi.

12. Näed sa meest, kes ennese melest tark on, siis on ennam lotust halbist, kui nisuggusest. Röm. 12, 17.

13. Laisk ütleb: Tömmo loukoer on te peäl, loukoer on turrude peäl. p. 22, 13.

14. Nenda kui uks käib hingi hakide peäl, nenda laisk omma sängi peäl.

15. Laisk panneb omma käe waagna sisse, ja tüddib ärra sedda omma su jure taggasi wötmast. p. 19, 24.

16. Laisk on ommast melest targem kui seitse muud, kes keik targa melega wastawad.

17. Kes möbaminnes wägga wihhaseks saab rio pärrast, miska temmal ep olle teggemist, se on kui üks, kes koera körwust kinnihakkab.

18. Otsego se, kes teeb, kui peaks ta mängima, ja wiskab säddemid, noli ja surma riisto;

19. Nenda on mees, kes omma liggimest petnud, ja ütleb: Eks minna polle nalja pärrast teinud?

20. Kus ei olle puid, seäl kustub tulloke ärra; nenda ka, kus ep olle kelepetsjat, seäl jääb riid seiko.

21. Nenda kui kustutud söed ellawa sütte jures, ja puud tulle jures; nenda on riakas mees rido kihhutamas.

22. Kelepetsja sannad on kui naljakad, ja siiski lähhäwad nemmad süddame pohja. p. 18, 8.

23. Uled, mis armust pöllewad, ja kurri südda sees, on kui höbbeda sit, miska pottitük wabatud.

24. Omma ultega teeb se, kes wihkab, ennast teist wisi, ja ommas süddames peab ta pettust.

25. Kui ta omma heält armsaks teeb, siis ärra ussu tedda mitte; sest seitse hirmust asja on temma süddames.

26. Wihkaminne kattab ennast petmissega; agga temma tiggedus peab koggodusses ilmuma.

27. Kes augo kaewab, langeb isse senna sisse; ja kes kiwwi weretab teise peäle, selle peäle tulleb ta taggasi. Laul 7, 16.

28. Walskusse keel wihkab neid, kes temmast mahharöhhutud, ja libbe keel lükkab mahha.

27. Peatük.

Kuida innimenne mitmes asjus omma ello peab aiama.

1. Ärra kiitle homsest päwast, sest sinna ei tea mitte, mis se pääw sadab. Jak. 4, 13. 14.

2. Kiitko sind üks teine, agga ei mitte so omma su; üks wööras, agga mitte so ennese uled.

3. Kiwwil on kül raskus, ja liwal omma korem; agga meletuma melepahhandus on raskem kui need mollemad.

4. Tulline wihha on wägga hirmus, ja wihha on kui wee tousminne, agga kes woib kahtlase abbiello mele ees seista?

5. Awwalik nomiminne on parram, kui sallalik armastus.

6. Ustawad on hawad, mis armastaja käest on; agga selle suandmissed, kes wihkab, on pettised. Laul 141, 5.

7. Hing kelle köht täis, tallab kül kerjemee ärra; agga hingel, kel nälg on, on keik kibbe maggus.

8. Otsego lind, kes ommast pessast lähhäb hulkuma; nenda on mees, kes ommast paigast ärraläbbäb hulkuma.

9. Ölli ja suitsetamisse robbi römustab süddant; nenda ka on kellegi söbber maggus süddame nouu pärrast.

10. Omma söbra ja omma issa söbra ärra jätta mitte mahha; ja ärra tulle omma wenna kotta omma willetsusse aial. Naber, kes liggi, on parram kui wend, kes emal. p. 18, 24.

11. Olle tark, mo poeg, ja römusta mo süddant, et ma middagi woin wastata sellele, kes mind laimab.

12. Hea oioga innimenne nääb önnetust, ja lähhäb eest warjule; rummalad

läbhäwad omma teed, ja neid nuhhel-
dakse. p. 22. 3.
13. Kui kegi woöra eest käemehheks heit-
nud, siis wötta selle rie ärra, ja woöra
wölla pärrast wötta pant temma käest.
14. Kui kegi omma liggimest sure beä-
lega warra hommiko kidab, sedda arwa-
takse temmale ärrawandumiseks.
15. Järgne läbbitilkuminne sao aial, ja
riialas naene, need on ühhesuggused.
p. 19, 13.
16. Kes tedda püab sallaja piddada, se
peab tule sallaja, ja omma parrama peo-
ga õli, mis annab ennast tunda.
17. Raud tehhakse rauaga terrawaks, ja
mees kihhutab omma liggimesse pallet.
18. Kes omma wigipuud hoiab, saab
temma wilja süa, ja kes omma issandat
hoiab, tedda austakse.
19. Nenda kui wee sees palle paistab
palle wasto, nenda on innimesse südda
teise innimesse wasto.
20. Pörgo haud ja hukkatusse koht ei sa
ial täis, nenda ei sa innimesse silmad
mitte küll.
21. Sullatamisse pot läbhäb höbbedale,
ja ahhi kullale tarwis, nenda katsutakse
mees jest, kui tedda kidetakse.
22. Ehk sinna meletuma tango seas
mörsri sees peneks toukaksid nuiaga, siiski
ei lahku temma meleto wiis temmast ärra.
23. Sa peab omma puddolojuksid öiete
tundma, ja panne karja tähhele.
24. Sest warra ei kesta iggaweste, ja
kas kroon jääb pölwest pölweni?
25. Kui heinad löppewad, siis näikse
noor rohhi, ja keik suggu rohto koggu-
takse mäggede peäl.
26. Lamba talled on sulle ridiks, ja sik-
kud andwad hinna pöllo osta.
27. Ja sul on küll kitste pima ennese
roaks, ja ennese perre roaks, ja ello toi-
dusseks enneje ümmardajattele.

28. Peatük.

Mis wahhe waggade ja öälatte wahhel on.
Mal. 3, 18.

1. Öäl innimenne pöggeneb, ja ep olle
taggaaiajat; agga kes öige, se on julge
kui noor loukoer.
2. Ma ülleastmisse pärrast on temmal
palju würstisid; agga moistlikko innimes-
se läbbi, kes paljo näinud, pitkendakse
wallitsust.
3. Kehwa mees, kes alwadele liga teeb,
on kui wihm, mis keik ärrawiib, et ei jä
leiba.
4. Kes käsjoöppetusse mahhajätwad,
need kiitwad öälaid; agga kes käsjoöppe-
tust piddawad, need taplewad nende was-
to. Laul 49, 14.
5. Kurjad innimessed ei moista, mis
kohhus; agga kes Jehowat otsiwad, moist-
wad keik.
6. Kehwa, kes ommas waggadusses el-
lab, on parram kui se, kel pöratsed wisid,
ja kes peälegi rikkas on. p. 19, 1.
7. Kes käsjoöppetust hoiab, se on moist-
lik poeg; agga kes prassijatte seltsi hei-
dab, se teeb omma isjale häbbi.
8. Kes paljo warra kokkopanneb renti
ja kasso läbbi, se koggub sedda sellele, kes
kehwade peäle armo heidab.
9. Kes omma körwa ärrapörab käsjo-
öppetust kuulmast, selle palwegi on hir-
mus asji. Joan. 9, 31.
10. Kes öiglased ärraeksitab kurja te
peäle, se langeb omma ennese auko; agga
kes täieste waggad, peawad head pärris-
osjaks sama.
11. Rikkas mees on ennese melest tark;
agga alw moistlik innimenne katsub tedda
läbbi.
12. Kui öiged römo pärrast hüppawad,
se on wägga illus; agga kui öälad tous-
wad, siis otsitakse innimest. p. 29, 2.
13. Kui kegi omma ülleastmissi kinni-
tab, ei läbbä se temmale korda; agga kes
tunnistab ja mahhajättab, selle peäle hal-
lastakse. 1 Joan. 1, 8. 9.
14. Wägga önnis on innimenne, kes ik-
ka hirmo tunneb! agga kes omma südda-
me kowwaks teeb, langeb önnetusse sisse.
15. Öäl innimenne, kes alwa rahwa
ülle wallitseb, on kui röökiw loukoer, ja kui
karro, mis senna ja tenna joseb.
16. Würst, kel ep olle moistust peas, se
teeb paljo liga; agga kes ahnust wihkab,
se pitkendab omma päiwi.
17. Kedda wäggise ärrawoetakse teise in-
nimesse werre pärrast, kui ta ka auko pög-
geneks, ei pea tedda ommeti mitte warjul
petama.
18. Kes ilmalaitmatta ellab, se peäste-
takse; agga kel pöratsed wisid on kahhe te
peäl, se langeb ühhe peäle.
19. Kes omma maad harrib, saab leiba
küll; agga kes tühje asjo taggaaiab, saab
waesust küll.
20. Ustaw mees saab suurt önnistust;
agga kes tõttab rikkaks sama, ei se jä il-
masüta. 22. s.
21. Ühhest ennam suggu piddada kui tei-
sest, ei olle mitte hea: siisti astub monni
käskude ülle leiwa pallokesse pärrast.
22. Kadde mees püab ussinaste rikkaks

sada; agga ei ta tea mitte, et tühhi temma kätte tulleb. 20. s. 1 Tim. 6, 9.

23. Kes innimest nomib minno wisi järrele, se leiab ennam armo, kui se, kes kelega libbab.

24. Kes omma issa ja omma emma käest risub, ja ütleb: Ei se olle ülleastuminne; se on selle seltsimees, kes pahhaste teeb. Matt. 15, 5.

25. Kes hooplik süddamest, kibbutab rido; agga kes Jehowa peäle lodab, wöttab rammo.

26. Kes omma süddame peäle lodab, se on halp; agga kes tarkusses käib, se peäseb.

27. Kes kehwale annab, sellele ei sa mitte tühhi kätte; agga kes omma silmi körwale hoiab, saab paljo needmist ennese peäle. 2 Kor. 9, 6–9.

28. Kui öälad woimust wötwad, siis innimessed läbbäwad warjule; agga kui nemmad hukka läbbäwad, siis saab öigid paljo.

29. Peatük.

Mis hea on, se sadab kasso: mis kurri, se sadab kahjo.

1. Kebba saggedaste nomitakse, ja kes siiski kangekaelsets jääb, se murtakse äkkitselt, nenda et ep olle obto.

2. Kui öigid paljo saab, siis römustab rahwas; agga kui öäl wallitseb, siis rahwas öhkab.

3. Mees, kes tarkust armastab, römustab omma issa; agga kes borade seltsi heidab, hukkab warrandusse ärra.

4. Kunningas annab male hea peo öigusse läbbi; agga kes andid wöttab, teeb sedda paljaks.

5. Kes omma liggimessega libbedaste rägib, se lautab temma sammudele wörgo wälja.

6. Kurja innimeste ülleastmisse jures on wörgutamisse pael; agga, kes öige, öiskab römustes.

7. Kes öige, tunneb ärra alwade kohtoasja; agga kes öäl, ei se moista tundmist.

8. Mehhed, kes pilkawad, saatwad liñna kimpu; agga targad rahwas känawad wihha ärra.

9. Kui tark mees meletuma innimessega kohtus käib, wihhastago temma, ehk naergo temma, ei seisa ta siiski mitte rahho.

10. Mehhed, kel werresüüd, wihkawad sedda, kes täieste wagga; agga öiglased püüdwad temma hinge hoida.

11. Kes halp, lasseb keik omma wihha waimo wälja; agga tark innimenne waigistab sedda wimaks.

12. Kui wallitseja walle könnesid tähhele panneb, siis keik temma teenrid on öälad.

13. Kehwa, ja kes kawwalust täis, tullewad teine teise wasto; agga Jehowa walgustab mollematte silmi. p. 22, 2.

14. Kunningas, kes töes alwadele kohhut moistab, selle aujärge kinnitakse iggaweste.

15. Wits ja nomiminne annab tarkust: agga ülleannetud pois teeb omma emmale häbbi.

16. Kus öälaid paljo saab, seäl on ka paljo ülleastumist; agga öiged sawad nende hukkaminnemist nähha.

17. Karrista omma poega, siis sadab ta sulle rahho ja hea mele so hingele.

18. Kus ei olle prohweti näggemist, seäl läbbäb rahwas ülleannetumaks; agga kes kässoöppetust hoiab, sesamma on önnis.

19. Palja sannadega ei lasse sullane ennast mitte karristada; ehk ta kül moistab, ei ta siiski wasta.

20. Kui sa nääd nobbeda könnega meest, siis on halbist ennam lotust, kui temmast.

21. Kui sullast norelt ellaste petakse, siis tahhab ta wimaks kui poeg olla.

22. Wihhane innimenne kibbutab rido, ja kes tullist wihha täis, se astub paljo ülle kässo.

23. Innimesse surustus allandab tedda; agga se saab auu kätte, kes waimust allandlik on. Matt. 23, 12.

24. Kes wargaga jaggab, wihkab omma hinge; ta kuleb kässo needmist, ja ei kulluta sedda mitte ülles.

25. Wärristus innimeste eest sadab wörgutamisse paela; agga kes Jehowa peäle lodab, saab körge warjopaika.

26. Paljo püüdwad wallitseja ette sada; agga Jehowa käest tulleb iggamehhe kohhus.

27. Öigette melest on pörane hirmus, ja öälatte melest on hirmus se, kel öige wiis on.

30. Peatük.

Agur tunneb omma rummalust: ta palwe ja mötlikkud könned.

1. Aguri, Jake poia sannad. Üks öppetus. Sesinnane mees ütleb Itieli, Itieli ja Ukali wasto.

2. Töeste ma ollen totter ennam, kui keik muud, ja innimeste moistust ei olle minnul mitte.

3. Ja tarkust ei olle minna kül mitte öp-

pimud; agga pühhade tundmist tean minna.

4. Kes on ülles taewa läinud ja seält mahhatulnud? Kes on tule omma peusse koggunud? kes on wee ride sisse siddunud? Kes on keige mailma otsad ülles-teinud? Mis on temma nimmi, ja mis temma poia nimmi? sest sedda pead sa teädma. Job. 38, 4. n. t. s.

5. Keik Jummala sanna on selge kui sullatud, temma on kilbiks neile, kes temma jure kippuwad. Laul 12, 7.

6. Ärra laswata middagi temma sannade jure, et ta sind ei nomi, ja sinna ei jä walleliknks. 5 Mos. 4, 2.

7. Kaks asja pallun ma sinno käest; ärra kela neid mulle mitte, ennego ma surren.

8. Tühhi ja walle könne sada kaugele must ärra; waesust egga rikkust ärra anna mulle mitte; söda agga mind leiwaga, mis mo ossaks seätud.

9. Et ma sind wahhest ärra ei salga, kui ma liaks saan, ja mötlen: Kes on Jehowa? ja et ma ei warrasta, kui ma kehwaks jään, ja omma Jummala nimme külge mitte kurjaste ei putu.

10. Ärra petsa keelt sullase peäle ta issanda jures, et temma sind ei wannu, ja sulle süüd ei tulle.

11. Suggu on, mis omma issa ärrawannub, ja omma emma ei önnista.

12. Suggu on, mis pubhas on ommast melest, ja siiski ommast rojast ei olle ärrapestud.

13. Suggu on, kelle silmad surelissed on, ja temma silmalaud kohhutawad.

14. Suggu on, kelle hambad on moögad, ja kelle purrihambad on noad; et nemmad willetsad ma peält, ja waesed innimeste seast ärralöppetawad.

15. Kanil on kaks tüttart: to seie, to seie! Need kolm ei sa küll; neljas ei ütle: Küll jo.

16. Pörgo, ja kinnipandud lapsekodda; ma, mis ei sa wet täis, ja tulli ei ütle: Küll jo.

17. Silma, mis issa irwitab, ja ei tahha emma sanna kuulda, peawad kaarnad jöe äres wäljanokkima, ja kotka poiad ärrasöma.

18. Need kolm asja on mulle wägga immelis, ja nelli on, mis ma ei tea:

19. Kotka te taewa al; mao te kaljo peäl: laewa te kest merre peäl; ja mehhe te neitsi jure.

20. Renda on ka se: naese te, kes abbiello ärrarikkub, ta söbb ja pühhib omma su ärra, ja ütleb: Ei minna olle nurjatumat tööd teinud.

21. Kolme asja al wärriseb ma, ja nelja asja al, mis ta ei woi kannatada.

22. Sullase al, kui ta kunningaks saab, ja jölleda al, kui temmal leiba tül;

23. Naese al, mis wihhatud, kui ta mehhele sanud, ja tüdrukko al, kui ta omma emmanda pärrijaks saab.

24. Need nelli on kül pissokessed ma peäl; agga needsammad on targad, mis targaste öppetud:

25. Sippelgad on üks wäeti hulk, siiski walmistawad nemmad omma leiba suil. p. 6, 7. 8.

26. Mäerottid on üks woimato hulk, siiski tewad nemmad omma asseme kaljo sisse.

27. Robhotirtsudel ei olle kunningat, siiski lähhäwad nemmad keik hulgaliste wälja.

28. Ömblik wöttab käppadega kinni, ja on kunninga kunninglikku koddade sees.

29. Need kolm käiwad hästi, ja nelli käiwad omma käimist hästi:

30. Loukoer on keigewäggewam lojuste seast, sest ta ei lähhä ühhegi eest ärra taggasi.

31. Lojus, mis niudist tuggew, ja sik, ja kunningas, kelle wasto ei woi seista.

32. Kui sa olled jollanud, et sa surustand, ja kui sa kurja möttelnud, siis panne omma kässi su peäle.

33. Sest piima kirnuminne sadab woid wälja, ja ninna kange nuiskaminne sadab werre wälja, ja wihha kihhutaminne sadab rido.

31. Peatük.

Salomoni emma maenitsus: jummalakartlikko naese au.

1. Kunninga Lemueli sannad. Öppetus, mis temma emma temmale öppetas.

2. Mis? minno poeg, ja mis? mo poeg, kedda ma ihhus kannud, ja mis? mo poeg, kedda ma Jummalale ärratootanud.

3. Ärra anna omma rammo mitte naesterahwale; ja ärgo olgo sulle se wiis, kunningaid ärrakautada.

4. Ei se sünni kunningattele, oh Lemuel! ei se sünni kunningattele, wina jua, egga würstidele, kanget jomaaega ihhaldada:

5. Et nemmad ei jo, ja ei unnusta ärra, mis seätud on, ja keikide willetsa innimeste kohtoasja teist wisi ei pöra.

6. Andke kanget jomaaega sellele, kes

on hukka minnemas, ja wina neile, kel süddame kurbdus on.
7. Et ta saab jua, ja unnustab omma waesust, ja omma waewa peäle ennam ei mötle.
8. Te omma su lahti selle eest, kes keleto, ja keikide nende kohtoasja eest, kes on kaddumas.
9. Te omma su lahti ja moista öiget kohhut, ja anna kohhut willetsale ja waesele.
10. Kes leiab wahwa naese? sest temma on paljo ennam määrt, kui perlid.
p. 18, 22.
11. Temma mehhe südda lobab ta peäle, ja saki ei pudu temmal mitte.
12. Keige omma ello aia teeb ta temmale head, ja ei mitte kurja.
13. Ja otsib willo ja linno, ja teeb tööd omma kättega heal melel.
14. Ta on nenda kui kaupmehhe laewad, ta toob omma leiwa kaugelt,
15. Ja touseb ülles, kui alles ö on, ja annab omma perrele roga, ja seätud ossa omma ümmardajattele.
16. Ta mötleb pöllo peäle ja saab sedda; omma kätte tööst istutab ta winamäe.
17. Ta panneb wö tuggewaste wöle, ja teeb ommad käewarred tuggewaks.
18. Ta tunneb, et temma kaup hea on; temma lamp ei kustu öie ärra.
19. Ta pistab ommad käed koonlapu kallale, ja temma peud piddawad kedrawart.
20. Ta teeb omma käe laiale lahti willetsale, ja pakkub omma kässi waestele.
21. Ei ta karda lund omma perre pärrast, sest keigel ta perrel on kahhekordsed rided selgas.
22. Ta teeb isseennesele kallid tekkid, temma rided on kallist linnasest ja purpuri punnasest ridest.
23. Temma mees on kulus wärrawais, kui ta ma wannematte jures istub.
24. Ta teeb linnasid ridid ja müüb neid, ja wö annab ta kaupmeestele.
25. Temma rided on tuggewad ja illusad, ja ta naerab hommist päwa.
26. Ta teeb omma su lahti tarkussega, ja heldusse kässoöppetus on temma kele peäl.
27. Ta wahhib keik kohhad ommas maias ärra, ja ei sö mitte laiskusse leiba.
28. Temma poiad sawad woimust, ja kiitwad tedda önsaks, temma mees kidab tedda ka.
29. Paljo on tüttarlapsi, kes wahwaste teinud; agga sinna olled üllem, kui keik need.
30. Lahke wiis on pettus, ja illo on tühhine; naesterahwast, kes Jehowat kardab, sedda peab kiitma.
31. Andke temmale ta kätte tööst, ja temma tööd kiitko tedda wärrawais.

Öppetusse Sannade Ots.

Salomoni Kogguja Ramat.

1. Peatük.

Keik ilmalikko tarkusse asjad ja teud on kaddumad.

1. Need on Taweti poia, kogguja sannad, kes kunningas Jerusalemmas.
2. Selge tühhi assi, ütles kogguja, selge tühhi assi; keik on tühhi assi.
3. Mis kasso on innimessel keiges temma waewas, mis pärrast ta waewa peab näggema siin päikesse al?
4. Kui üks rahwa pölli lähhäb, siis tulleb teine; agga ma jääb seisma iggawesseks aiaks.
5. Ja päike touseb, ja päike lähhäb loja, ja lähhäb, kui ta touseb, omma paika, kuhho ta püab.
6. Ta lähhäb louna pole, ja pirab ümber pohja pole: tuul pirab ikka peäle minnes, ja tuul lähhäb ümber omma piirte sees.
7. Keik jöed jookswad merre sisse, ja merri ei sa mitte täis: kuhho paika jöed jookswad, seält tullewad nemmad joostes taggasi.
8. Keiki asjo, mis kallal innimessed ärrawässiwad, ei joua ükski üllesrälida. Ei sa silm ellades kül näggemast ja kõrw ei sa ellades täis kuulmast.
Laul 90. 10. Öpp. Sann. 27. 20.
9. Mis ial olnud, on sesamma, mis peab sama; ja mis ial tehtud, on sesamma, mis weel saab tehha; ja polle mingisuggust uut asja päikesse al.
10. On ehk assi, mis kegi woiks ütelda: Wata sedda, se on uus; jubba se on olnud wannast aiast, mis enne meid olnud.
11. Ei olle endisist asjust mällestust, ja nenda ei olle ka mällestust tullewaist asjust, mis peawad sündima nende jures, kes pärrast tullewad.

12. Minna kogguja ollin Israeli rahwa ülle kunningas Jerusalemmas,
13. Ja andsin omma süddame tarkussega tagganoudma, ja läbbikatsuma keik sedda, mis taewa al tehhakse: sesamma on üks waewalinne pabba tö, mis Jummal innimeste laste peäle pannud, et ta neid sega piddi waewama.
14. Ma näggin keik tööd, mis päikesse al tehhakse, ja wata, se on keik tühhi tö ja waimo närriminne.
15. Mis kõwwer, sedda ei woi õiendada: ja mis pudub, ei joua arwata.
16. Minna mötlesin ommas süddames ja ütlesin: Minna, wata, minna ollen surema tarkusse ja ennam tarkust ennesele sannud, kui keik need, kes enne mind Jerusalemma ülle olnud, ja mo südda on paljo tarkust ja tundmist näinud.
17. Ja ma andsin omma süddame, tarkust tundma, ja tundma hullo ja halpa asjo: agga ma ollen tunnud, et ka se on waimo närriminne.
18. Sest kus paljo tarkust, seäl on paljo melepahhandust; ja kes ennam tundmist sadab, sadab ennam wallo.

2. Peatük.

Inimlik rööm ja himmo on tühhi paljas ja jölledus.

1. Minna mötlesin ommas süddames: Et tulle, ma tahhan sind kinsada römo läbbi, ja katsu sedda head; agga wata, ka se olli tühhi tö.
2. Ma ütlesin naerule: Sa olled hul; ja römule: Mis se on, mis sa teed?
3 Ma katsusin läbbi ommas süddames, et ma piddin ennesele wisiks wötma wina jua; ja et siiski mo südda woiks tarkusses eddasi minna ja halpimisse ärraarwata, kunni ma piddin nähha sama, mis innimesse lastele hea olleks, et nemmad piddid teggema taewa al omma ürrikesse elle aial.
4. Ma teggin suri teggusid, ma ehhitasin ennesele koddasid, ma istutasin ennesele winamäggesid.
5. Ma teggin ennesele rohhoaedo ja illusaid aedo, ja istutasin nende sisse keiksuggu wiljapuid.
6. Ma teggin ennesele weetikisid, et ma weiksin seält jeest metsa kasta, mis puid kaswatas.
7. Ma ostsin sullasid ja tüdrukkuid, ja mul olli perre lapsi; mul olli ka weiste ja puddolojuste karri ennam kui keigil, kes enne mind Jerusalemmas olnud.
8. Ma kogguſin ennesele ka hõbbedat ja kulda, ja mis ial kunningatte ja rikide issewarrandus on; ma saatsin ennesele laulomehhi ja laulonaesi, ja mis innimeste laste melest wägga armas, ja keiksuggu mängiriisto.
9. Ja ma sain suremaks ja üllemaks kui keik need, kes enne mind Jerusalemmas olnud; minno tarkus jäi mulle ka.
10. Ja keik mis ial mo silmad tahtsid, ei keelnud ma neile mitte; ei ma keelnud omma süddamele ei mingisuggust römo, sest mo südda römustas keigest mo waewast, ja se olli mo ossa keigest mo waewast.
11. Ja minna waatsin keige omma teggude peäle, mis minno käed teinud, ja waewa peäle, mis ma näinud sedda tehhes; siis wata, keik se olli tühhi tö ja waimo närriminne, ja ei olle ühtegi kasso päikesse al.
12. Ja ma pörasin ennast, et ma piddin waatma tarkust ja hullo ja halpa asjo; (sest mis wöttab innimenne tehha, kes pärrast kunningat tulleb? sedda, mis teised jo enne teinud.) p. 1, 7.
13. Ja minna näggin, et tarkusse jures ennam kasso on, kui halbi asja jures, nenda kui ennam kasso walgussest, kui pimmedussest on.
14. Targa innimesse silmad on temma peas; agga kes halp, se käib pimmedusses; ja minna tundsin ka, et se, mis ühhele juhtub, neile keigile juhtub.
15. Ja ma mötlesin ommas süddames: Ka minnule juhtub sesamma, mis halbile juhtub; ja mispärrast ollen minna siis targemaks sanud, kui teised? siis mötlesin ma ommas süddames, et ka se tühhi tö on.
16. Sest targast ep olle ennam mällestust, kui halbist, ei iggaweste; sest et tullewal aial se keik jo on ärraunnustud, ja kuida peab tark nendasammoti surrema, kui halp?
17. Siis wihkasin ma ello, sest tö olli pahha mo melest, mis tehhakse päikesse al; sest se on keik tühhi tö, ja waimo närriminne.
18. Ja ma wihkasin keik omma waewa, mis minna päikesse al ollin näinud; et ma piddin sedda innimessele jätma, kes pärrast mind tulleb.
19. Agga kes teab, kas temma tark, ehk halp on, ja sel peab melewald ollema keige minno waewa ülle, mis ma näinud, ja mis ma targaste teinud päikesse al? ka se on tühhi tö.
20. Sepärrast pöörsin ma ennast, et ma piddin tüddimust saatma omma südda-

mele keige waewa pärrast, mis ma ollin näinud päikesse al.

21. Sest monni innimenne on, kes waewa näinud tarkussega, ja tundmissega, ja öige wisiga; siiski peab ta sedda jätma teise innimessele, kes seäl kallal ei olle waewa näinud, temma ossaks; ka se on tühhi tö, ja wägga pahha.

22. Sest mis on innimessel keigest temma waewast ja temma süddame närrimissest, mis ta waewa näinud päikesse al?

23. Sest keik temma päwad on täis wallo, ja ta waewalinne tö on melepahhandus, ka öse ei magga temma südda: ka se on tühhi tö.

24. Eks se polle parram innimessele, et ta sööb ja joob, ja annab omma hingele head nähha omma waewa jures? ka sedda ollen ma näinud, et se on Jummala käest.

25. Sest kes olleks woinud nenda süa, ja kes olleks ennam joudnud kui minna?

26. Sest ta annab innimessele, kes temma melest hea, tarkusse ja tundmisse, ja römo: agga pattusele annab ta waewa, et ta kokkopanneb ja koggub, et saaks antud sellele, kes hea on Jummala melest; ka se on tühhi tö, ja waimo närriminne.

3. Peatük.

Keik asjad on tühjad ja kaddowad ilma Jummalata.

1. Keigil asjadel on märatud aeg, ja aeg on iggal asjal, mis ette woetakse päikesse al.

2. Aeg on last sada, ja aeg on surra: ja aeg on istutada, ja aeg on ärrakitkuda, mis istutud.

3. Aeg on ärratappa, ja aeg on terweks tehha: aeg on mahhakiskuda, ja aeg on üllesehhitada.

4. Aeg on nutta, ja aeg on naerda: aeg on kaebdust tehha, ja aeg on hüppada.

5. Aeg on kiwwa laiale wiskada, ja aeg on kiwwa kogguda; aeg on teise ümber kaela hakkada, ja aeg on ümber kaela hakkamissest emal seista.

6. Aeg on otsida, ja aeg on ärrahukkata; aeg on hoida, ja aeg on ärrawissata.

7. Aeg on lohki kärristada, ja aeg on kokko ömmelda: aeg on wait olla, ja aeg on rääkida.

8. Aeg on armastada, ja aeg on wihkada; aeg on söal, ja aeg on rahhul.

9. Mis kasso on sel, kes middagi teeb, sest, mis kallal ta waewa nääb?

10. Ma ollen waewa näinud, mis Jummal innimesse laste peäle pannud, et ta neid se läbbi piddi waewama.

11. Keik sedda on temma teinud illusaks ommal aial; ka on temma iggawesse asja nende süddame sisse annud, sest et innimenne ei woi leida tööd, mis Jummal teinud algussest otsani.

12. Ma tundsin, et nende asjade jures ei olnud middagi head; waid et innimenne piddi römus ollema, ja head teggema ommas ellus.

13. Nenda on ka luggu igga innimessega, kes sööb ja joob, ja saab head nähha keige omma waewa jures; se on Jummala and.

14. Ma tundsin, et keik, mis Jummal teeb, iggaweste jääb, senna ei woi ütski middagi jure kaswatada, egga middagi sest ärrakautada; ja sedda teeb Jummal, et peab tedda kartma.

15. Mis nüüd on, jubba se olnud; ja mis weel peab sündima, jubba se olnud ja Jummal otsib sedda, kes on taggakiusatud.

16. Minna ollen ka weel näinud päikesse al kohtopaika, seäl olli öälus; ja öigusse paika, seäl olli ka öälus.

17. Siis mötlesin ma ommas süddames: Jummal wöttab kohhut moista selle peäle, kes öige, ja selle peäle, kes öäl on; (sest keigel asjadel, mis tahhetakse, on omma aeg) ja seäl moistetakse igga tö peäle kohhut.

18. Ma mötlesin ommas süddames: Se on innimeste laste luggu, et Jummal neid peab puhhastama, ja et nemmad nähha sawad, et nemmad on kui lojuksed isseennestest.

19. Sest mis innimeste lastele juhtub, se juhtub ka lojustele, ja neile juhtub ühhesuggune assi; kui üks surreb, nenda surreb teine ka, ja ühhesuggune waim on keigil, ja innimessel ei olle üllemat asja, kui lojuksel; sest se keik on tühhi assi.

20. Nemmad läbbäwad keik ühte paika: keik on pörmust, ja keik sawad jälle pörmuks.

21. Kes tunneb innimeste laste waimo ärra, mis läbbäb ülles piddi, ja weiste waimo, mis allaspiddi läbbäb ma alla?

22. Ja ma näggin, et ei olle parramat pölwe, kui se, et innimenne römus on omma teggemisse jures, sest se on temma ossa: sest kes sadab temmale sedda nähha, mis pärrast tedda sünnib?

4. Peatük.

Tühje asjo on paljo siin ilmas.

1. Ja ma näggin ta keiki neid, kellele liga sündis, kes nisugguseks sanud päikesse al; ja wata, seäl olli nende silmawessi, kellele liga tehti, ja neil ep olnud trööstijat; ja nende kä, kes neile liga teggid, olli rammo, ja neil ei olnud trööstijat.

2. Siis kiitsin minna surnuid, kes jo ollid ärrasurnud, ennam kui ellawaid, kes weel tännini ellawad.

3. Ja et sel, kes weel tännini ei olnud, parram pölli on, kui neil mollemail, et temma ei olle näinud pahha tööd, mis päikesse al tehhakse.

4. Ja ma näggin keik waewa, ja keik, mis öige wisiga tehtud, et se on innimesse kaddedus, et ta tahhab üllemaks sada, kui ta liggimenne: ka se on tühhi tö, ja waimo närriminne.

5. Nisuggune halp panneb ommad käed kokko, ja söbb omma lihha ärra.

6. Parram on üks peotäis waikse melega, kui kaks peotäit waewaga, ja waimo närrimissega. Öpp. Sann. 15, 16.

7. Ja ma näggin ta ühhe tühja tö päikesse al.

8. Seäl olli üks ainus, ja ei olnud teist, ei poega egga wenda ep olnud temmal, ja siski ei olnud otsa keigel ta waewa näggemissel, temma silm ei sanudki rikkust tül; agga kelle pärrast peaksin minna siis waewa näggema, ja ei peaks raatsima omma hingele head tehha? ka se on tühhi tö, ja pahha waewalinne tö on se.

9. Parram on kahhekessi, kui ütsi olla, et neil on nende waewast hea palk.

10. Sest kui nemmad langewad, siis woib teine omma seltsimeest üllestösta: agga hädda sellele, kes ütsi on, kui ta langeb; ja ei olle teist, kes tedda üllestöstab.

11. Kui ka kaks maggawad ühheskous, siis sawad nemmad soja; agga ütslane, kuida se soja saab?

12. Ja kui üks tahhab woimust temma peäle wötta, siis seiswad mollemad temma wasto; ja kolmekerulinne löng ei kista ni rea katki.

13. Kehwa laps, kes tark, se on parram kui kunningas, kes wanna ja halp on, ja ei moista ennam maenitsust wötta.

14. Sest monni tulleb wangihonest wäljä wallitsema; sest teine on ka ommas kunningritis kehwa wisil sündinud.

15. Ma näggin keiki, kes siin ellawad, kes käiwad päikesse al, et nemmad käisid norema poiaga, kes temma assemele jääb.

16. Ei olle otsa keigel rahwal, ei keigil, kes enne neid olnud; ka need, kes pärrast neid tullewad, ei sa sest römustada; sest se on ka tühhi tö, ja waimo närriminne.

17. Hoia omma jalgo, kui sa Jummala kotta lähhäd, ja tulle liggi kuulma enneminne, kui halpide wisil ohwrit andma: sest nemmad ei tea mitte, et nemmad kurja tewad.

5. Peatük.

Monned head öppetussed, isseärranis ahnussest.

1. Ärra olle äkkine omma suga, ja ärgo töttago so südda mitte sanna wäljaaiama Jummala ette: sest Jummal on taewas, ja sinna ma peäl, sepärrast olgo so sanno pissut.

2. Sest unnenäggo tulleb, kus paljo waewa on, ja halbi heäl, kus paljo sanno on.

3. Kui sa tootusse tootad Jummalale, siis ärra wiwi mitte sedda tassuda; sest halbid ei olle ta mele pärrast; tassu sedda, mis sa tootad. 5 Mos. 23, 22.

4. Parram on, et sa ei toota, kui et sa tootad, ja ei tassu sedda mitte ärra.

5. Ärra anna omma sule mitte melewalda, et ta sadab sinno lihha patto teggema, ja ärra ütle kässo ette, et se on eksitus; miks peab Jummal so heäle pärrast kangeste wihhastama, ja sinno kätte tö ärrarikkuma?

6. Sest kus paljo unnenäggusid, seäl on tühjad asjad; nenda ka, kus paljo sanno: agga sinna karda Jummalat.

7. Kui sa nääd ühhes ritis, et kehwadele liga tehhakse, ja et kohhus ja öigus käest ärratistakse, siis ärra panne immeks sedda, mis ettewoetakse: sest se kes körgem, kui se kes körge on, panneb tähhele, ja weel körgemad on nende ülle. Laul 58, 12.

8. Sest ma kasso on keigile: ka kunningas saab head pöllo harrimissest.

9. Kes hõbbedat armastab, se ei sa ellades hõbbedat küll, egga woot küll, kes suurt warrandust armastab: ka se on tühhi tö.

10. Kui warra paljo saab, siis on ka neid paljo, kes sedda söwad; ja mis head saab se, kel sedda on? ei muud, kui et temma silmad sedda näwad.

11. Töteggija unni on maggus, sögo ta pissut ehk paljo: agga rikka suur warra ei lasse tedda maggada.

12. Üks kibbe önnetus on se, mis ma

päikesse al näggin, et rikkus, mis hoitakse sest, kelle pärralt se on, sellele önnetusseks tulleb;

13. Ja sesinnane rikkus saab hukka pahha waewalisse tö läbbi; kui ta poia sünnitand, siis ei jä middagi selle kätte.

14. Nenda kui ta omma emma ihhust tulnud, nenda läbbäb ta allasti jälle taggasi, kui ta tulnud; ja ei sa middagi ommast waewast, mis ta omma käega woiks ärrawia. Job. 1. 21. 1 Tim. 6. 7.

15. Ja ka se on kibbe önnetus: sedda möda kui keik tulnud, nenda läbbäb se jälle omma teed; ja mis kasso jääb temmale, et ta tule kätte waewa näinud?

16. Temma sööb ka keik omma ello aia pimmedusses, ja sure melepabbandussega, ja melehaigussega, ja sure wihhaga.

17. Wata, mis minna ollen näinud: se on hea, ja mis ka kaunis on, et innimenne sööb ja joob, ja saab head nähha keige omma waewa jures, mis ta nääb päikesse al omma ürrikesse ello aial, mis Jummal temmale annud: sest se on temma ossa.

18. Nenda se on igga innimessega, kellele Jummal rikkust ja head nosi annud, ja temmale melewalla annud sest süa ja omma ossa wötta, ja römus olla omma waewa jures: se on Jummala and.

19. Kui temmal paljo ei olle, siis möttleb ta omma ello päwade peäle; sest Jummal wöttab tedda ta süddame römo sees kuulda.

6. Peatük.

Rabba-ja auuahnus on tühhine asi.

1. Üks önnetus on, mis minna päikesse al ollen näinud, ja se on suur innimesse peäl.

2. Mees, kellele Jummal annud rikkust ja head nosi, ja auu, ja kelle hingele ep olnud ühtegi waiak ei ühhestki assjast, mis ta ihbaldas; ja Jummal ei annud temmale melewalda sest süa, waid üks teine wööras peab sedda söma: se on tühhi tö, ja pahha melehaigus.

3. Kui üks mees peaks sünnitama sadda last, ja ellaks mitto aastat ja paljo aega, mis ta aastatte päwad kestnud, ja temma hing ei sanud ellades kül warrast, ei ollegi temmal hauda olnud; siis ütlen minna, et enneaegne lomoke on parram tedda.

4. Sest se tulli tühjalt, ja läbbäb pimmedas ärra, ja pimmedussega jääb temma nimmi kaetud.

5. Temma ei ollegi päwa näinud egga middagi tunnud; sel on ennam hingamist, kui teisel.

6. Ja ehk ta tubbat aastat ellaks kakskorda, ja ei olle head näinud; eks mitte keik ühte paika ei läbbä?

7. Keik innimesse waew on ta su tarwis; eks siis ka hing peaks täis sama?

8. Sest mis ollets targal ennam kasse, kui halbil? mis willetsal, kes teab, kuida ta peab ellama ellawatte ees?

9. Parram on, mis silma ees näikse, kui se, mis peäle himmo langeb; se on ka tühhi tö, ja waimo närriminne.

10. Mis sest on, et kegi olnud, et temma nimmi jo kulus olnud, ommeti on teäda, et temma innimenne on, ja ei woi sellega mitte kohhut käia, kes wäggewam tedda.

11. Sest paljo sanno on, mis tühja tööd kaswatawad; mis kasso on innimessel sest?

12. Sest kes teab, mis innimessele hea on siin ellus, temma tühja ello ürrikeste päwade sees, mis temma ellab kui warri? sest kes annab innimessele teäda, mis pärrast tedda peab sündima päikesse al?

7. Peatük.

Öppetus, kuida öige önnist pölwe woib kätte sada.

1. Auus nimmi on parram, kui hea öli, ja surma pääw on parram, kui kellegi sündimisse pääw.

2. Parram on leinamisse kotta minna, kui jodo kotta minna, sepärrast et seäl teisses on keikide innimeste ots nähha, ja se, kes ellab, woib sedda omma süddamesse wötta.

3. Parram on melehaigus kui naerminne: sest kurwa näo jures on süddamel hea luggu.

4. Tarkade südda on leinamisse koias; agga halpide südda on römo koias.

5. Parram on kuulda ühhe targa söitlust, kui et innimenne kuleb halpide laulmist.

6. Sest nenda kui kibbowitste kärrikeminne on potti al, nenda on halbi naerminne: ka se on tühhi tö.

7. Töeste, kui liga tehhakse, se woib targa tedda hullutama; ja and sadab süddame hukka.

8. Parram on assja wiimne ots, kui ta hakkatus; parram on se, kes pitkamelega, kui se, kes ülbe melega.

9. Ärra olle äkkine omma melega, et sulle pahha meel tulleks: sest melepahhandus seisab halpide poues. Jak. 1. 19.

10. Ärra ütle: Mis se on, et endised

päwad parramad olnud, kui needsinnatsed? sest sinna ei küssi mitte targaste se järrele.
11. Tarkus on ni hea kui pärrisossa, ja kassuks neile, kes päwa näwad.
12. Sest kes tarkusse warjo al, se on kui hõbbeda warjo al, ja tundmisse kasso on se, et tarkus ello annab neile, kel sedda on.
13. Wata Jummala tööd; sest kes woib sedda õiendada, mis temma on kõwwerdanud?
14. Heal päwal olgo sul hea meel, ja kurjal päwal jä watama: Jummal on ka se teise kõrwa teinud, sepärrast et innimenne ei pea leidma middagi, mis pärrast sedda tulleb. Jak. 5. 13.
15. Keik sedda ollen ma näinud omma tühja ello päiwil: monni on õige, ja saab ommas õigusses hukka, ja monni on õäl, ja pitkendab omma päiwi ommas kurjusses. p. 8. 14.
16. Ärra olle wägga õige, ja ärra arwa ennast wägga targaks; mispärrast tahhad sa ennast hukka sata?
17. Ärra olle wägga õäl, ja ärra olle halb; mispärrast tahhad sa enne omma aega surra?
18. Se on hea, et sa sest kinnipead, ja ka teist ennese käest ärra ei lasse; sest se, kes Jummalat kardab, peäseb neist keigist.
19. Tarkus kinnitab targa ennam, kui kümme wallitsejat, kes ühhes liñnas on.
20. Sest ükski innimenne ei olle ma peäl ni õige, et ta head teeks, ja mitte patto ei teeks.
21. Ärra panne ka mitte keiki sanno tähhele, mis rägitakse, et sa ei sa omma sullast kulda, kes sind wañnub.
22. Sest so süddà teab ka mitto korda, et sinna ka teisi olled wandunud.
23. Sedda keik ollen ma katsnud tarkussega; ma mõtlesin: Ma tahhan weel targemaks sada, agga se olli minnust kaugel ärra.
24. Se on kaugel ärra, mis on olnud, ja wägga süggaw, kes woib sedda leida?
25. Minna põrasin ka omma süddame senna, et ta piddi tundma ja läbbikatsuma ja otsima tarkust ja head ärramõtlemist, ja tundma halpimisse õälust, ja hullutajatte halpimist.
26. Siis leidsin minna, mis kibbedam on kui surm: ühhe naese, kelle südda olli kui wõrgud ja nodad, ja temma käed kui ahhelad; kes hea on Jummala ees, se peäseb temma käest; agga kes pattune, se woetakse temmast kinni.
27. Wata, ütleb kogguja: sedda ollen ma leidnud, ühhe teise järrel, et saaksin head ärramõtlemist leida.
28 Mis minno hing weel otsib, ja minna ei leidnud: ühhe innimesse tuhhande seast leidsin ma, agga naest, nende keikide seast ei leidnud ma mitte.
29. Wata, sedda üksipäinis ollen ma leidnud, et Jummal innimesse lonud õiglaseks; agga nemmad isse otsiwad paljo kurje ärramõtlemissi. 1 Mos. 1, 27.

8. Peatük.

Monned kaunid õppetussed; waggade ja õälatte järg.

1. Kes on nisuggune kui tark innimenne, ja kes teab asjade ärraselletamist? Innimesse tarkus walgustab temma silmi, et temma kanged silmad teist wisi sawad.
2. Minna ütlen: Pea kunninga susanna, ja sedda wande pärrast, mis sa Jummala jures wandunud.
3. Ärra olle äkkine temma silmade eest ärraminnema; ärra jä seisma kurja asja sisse; sest temma teeb keik, mis ta tahhab.
4. Sepärrast et kunninga sannal on melewald, ja kes julgeb temmale öölda: Mis sa teed?
5. Kes käsko peab, ei se sa middagi kurja tunda; ja tark südda teab aega, ja mis kohhus on.
6. Sest keigel asjal, mis ettewoetakse, on omma aeg ja kohhus; sest innimesse õnnetust on paljo ta kaela peäl.
7. Sest ta ei tea mitte sedda, mis peab sündima; sest kes woib temmale teäda anda, kuida se peab sündima?
8. Ei ühhelgi innimesel ei olle melewalda waimo ülle, et ta woiks waimo kinnipiddada, ja polle melewalda surma päwa ülle, ei pollegi siin sõas labtilaskmist; ja õälus ei woi tedda sest, mis temma peäl seisab, mitte peästa.
9. Keik sedda ollen ma näinud, kui ma tähhele pannin keik tööd, mis päikesse al tehhakse; üks aeg on, et innimessel melewald on teise ülle, ennesele õnnetusseks.
10. Ja nendasammoti näggin ma, et õälad said mahhamaetud, ja teised tullid, ja ka pühhast paigast lätsid nemmad wälja; agga neid unnustati seäl liñnas, kes teinud, mis õige; ka se on tühhi tö.
11. Et mitte warsi ei tehta sedda wisi, kui kohhus moistetud kurja tö peäle, sepärrast on innimesse laste südda nende sees täis kurja teggema.
12. Et kül pattune, kes saddakorda kur-

ja teeb, ka pitkendaks omma päiwi: siiski tean minna töeste, et hea pölli tulleb neile, kes Jummalat kartwad, kes temma pallet kartwad.
13. Ja hea pölli ei sa mitte öälale, ja temma ei sa mitte pitkendada ennese päiwi, mis on kui warri; et ta ei karda Jummala pallet.
14. Se on tühhi asji, mis ma peäl sünnib, et öigid innimessi on, kelle kätte tulleb, mis öälatte tö wäärt; ja öälaid on, kelle kätte tulleb, mis öigette tö wäärt sest ütlen minna, et ka se on tühhi assi.
p. 7, 15.
15. Sepärrast kiitsin ma römo, et innimesjel ei olle ühtegi muud head päikesse al, kui et ta sööb ja joob, ja römus on, ja et se temmale ossaks jääb ta waewas temma ello aia, mis Jummal temmale päikesse al annab.
16. Kui ma omma süddame ärraandsin tarkust tundma, ja waewalist tööd watama, mis ma peäl tehhakse, et ka monni, ei päwal egga öse, ei sa omma silmaga und nähha:
17. Siis näggin ma keik Jummala tööd, et innimenne ei woi mitte sedda tööd leida, mis tehhakse päikesse al; ni paljo waewa kui innimenne ka wöttaks nähha sedda üllesotsides, ei ta siiski leia; ja kui ka se, kes tark, ütleks, et ta woib teäda sada, siiski ei woi ta sedda mitte leida.

9. Peatük.

Monni hea öppetus: et holita suurt Kristusest.

1. Sest keik sedda pannin ma omma süddamesse, et ma piddin selgeste moistma keik sedda, et öiged ja targad ja nende teud Jummala kä on: ka armastust ja wihkamist ei tea ükski innimenne; se keik on nende ees.
2. Keik sünnib ühhele, kui keigile teistele; üks assi juhtub ni hästi öigele kui öälale, heale ja puhtale ni hästi kui rojasele, ja sellele, kes ohwerdab, ni hästi kui sellele, kes ei ohwerda; sellele kes hea, ni hästi kui pattusele, sellele, kes wannub, ni hästi kui sellele, kes wannet kardab.
3. Se on önnetus keiges, mis päikesse al sünnib, et keigile üks assi juhtub; sepärrast saab ka innimeste laste südda täis kurjust, ja mitmesuggune hullutaminne on nende süddames nende ellus; ja pärrast sedda minnakse surnutte jure.
4. Sest kes on, kedda sest ärrawallitsetakse? Iggaühhe jures, kes ellab, on weel lotus: sest ellus koer on parram, kui surnud lonkoer.
5. Sest need, kes ellus, teädwad, et nemmad peawad surrema; agga surnud, ei need tea middagi, ja ei olle neil ennam siin ühtegi palka, sest nende mällestus unnustakse ärra.
6. Nende armastus ni hästi kui nende wihkaminne, ka nende kaetseminne on jo kaddund, ja neil ei olle ellades ühtegi ossa ennam ei ühhestki asjast, mis päikesse al tehhakse.
7. Minne siis, sö omma leiba römoga, ja jo hea süddamega omma wina, sest juhba Jummala meel on hea sinno teggude pärrast.
8. Olgo sinno rided iggal aial walged, ja ärgo pudugo sul ölli so pea peäl.
9. Katsu öiete ellada naesega, kedda sa armastad, keige omma tühja ello aia, mis Temma sulle päikesse al on annud, keige sinno tühja ello aia; sest se on so ossa siin ellus ja so waewa sees, mis sa päikesse al nääd.
10. Keik, mis so kässi leiab, et sa peab omma jöudo möda teggema, sedda te: sest haudas, kuhho sa lähhäd, ei olle ühtegi teggemist egga ärramötlemist, ei tundmist egga tarkust.
11. Ma näggin ta päikesse al, et kermette kä ei olle jooksmist, egga wäggewatte kä söddimist, ei ka mitte tarkade kä leiba, egga moistlikkude kä rikkust, ei ollegi nende kä, kes paljo öppind, teiste meelest armsaks sada; sest isse aeg ja ön juhtub neile keigile.
Jer. 10, 23. Öpp. Sann. 21, 30. Jer. 9, 22.
12. Sest innimennegi ei tea mitte omma aega, nenda kui kallad, mis kurja wörgoga pütakse, ja kui linnud, mis paelaga pütakse: otsego neid, nenda wörgutakse innimesse lapsi kurjal aial, kui se äkkitselt nende peäle tulleb.
13. Ma ollen ka tarkust näinud päikesse al, ja se on suur minno melest.
14. Seäl olli weike lin, ja seäl sees pissut mehhi, ja temma alla tulli üks suur kunningas, ja piiris temma ümber, ja teggi sured kantsid ta wasto ülles.
15. Ja temma leidis seält seest ühhe kehwa mehhe, kes tark olli, ja sesamma peästis linna omma tarkusse läbbi; ja ükski innimenne ei möttelnud selle kehwa mehhe peäle.
16. Siis ütlesin minna: Tarkus on parram kui rammo; siiski ei panud kehwa tarkust mikski, ja temma sanno ei woetud kuulda.
17. Tarkade sanno peab waikse melega

kuulma, ennam kui wallitseja kissendamiit halpide seas.
18. Tarkus on parram kui sõariistad; agga üks ainus pattune hukkab paljo head ärra.

10. Peatük.

Jölle meel teeb kahjo; Tarkus sadab kasso.

1. Surnud kärbsed pannewad apteekri ölli haisema ja käima; nenda teeb pissut halpimist sellele, kes tarkusse ja auu pärrast kallis on.
2. Targa mehhe süddä on temma parramal pool; agga halbi süddä on temma pahhemal pool.
3. Ka seäl te peäl, kus halp käib, polle temmal meelt peas, ja ta ütleb iggaühhele; Se on halp.
4. Kui wallitseja wihha sinno wasto touseb, siis ärra jätta omma paika mitte mahha; sest kes järreleannab, sadab sured pattud mahhajäma. Rom. 13, 1. 5.
5. Üks kurri assi on, mis ma näggin päikesse al; se on kui eksitus, mis sellest wäljatulleb, kel melewald kä.
6. Kes halp, se pannakse sure körge aupaika, ja rikkad istuwad allamas paikas.
7. Ma näggin sullased hooste selgas istuwad, ja würstid kui sullased maas käiwad.
8. Kes augo kaewab, se langeb isse senna sisse; ja kes aia mahhakissub, sedda wottab maddo hammustada.
9. Kes kiwwa ärranihhutab, se tunneb wallo nende läbbi; kes puid löhhub, saab nende pärrast häddasse.
10. Kui kegi raua nürriks teinud, ja ei ihhu temma terra mitte, siis peab keik temma rammo tö kallal käima; agga tarkussel on se kasso, et ta keik öiete wisi pärrast teeb.
11. Kui maddo saab hammustanud ilma lausumatta, siis ep olle kasso sellel, kel keel suus.
12. Targa susannad on armsad; agga halbi uled neelwad tedda ärra.
13. Temma susannade hakkatus on halpiminne, ja temma susannade löppetus on pahha hullutaminne.
14. Ja halp lobbiseb paljo; ükski innimenne ei tea, mis weel peab sündima, ja kes annab temmale teäda, mis pärrast tedda peab tullema.
15. Halpide waew wässitab neid ärra, sepärrast et temma ei tea linna minna.
16. Hädda sulle, oh ma! kui so kunningas laps on, ja kui so würstid hommiko sööwad. Jes. 3, 4.
17. Wägga önnis olled sa, ma! kui so kunningas head sündist suggu on, ja kui so würstid öigel aial söwad rammo pärrast, ja ei mitte jomisse pärrast.
18. Sure laiskusse läbbi waub laggi mahha, ja kui kässi sülles petakse, tilkub kodda läbbi.
19. Nemmad walmistawad roga männgimisse pärrast, ja wiin peab nende ello römustama, ja rahha peab sedda keik saatma.
20. Ärra wañnu ka mitte kunningat ommas möttes, ja ärra wañnu mitte rikkast ommas maggadeskambris; sest lind, mis taewa al, wiib heäle wälja, ja kel tiwad on, se kulutab asja ülles.

11. Peatük.

Heldus, ja warra ja hillja Jummalat karta on hea siin hädda aial, ja tarwis nore ea liahimmude wasto.

1. Läkkita omma leib wee peäle, sest pitka aia pärrast leiad sa sedda jälle.
2. Anna ossa seitsmele ja ka kahheksale; sest sa ei tea, mis önnetus ma peäle woib tulla.
3. Kui pilwed täis wihma sawad, siis wallawad nemmad sedda ma peäle wälja; ja kui pu langeb louna pole, ehk pohja pole, senna paika, kus pu langeb, senna ta jääb.
4. Kes tuult tähhele panneb, ei se sa külwada; ja kes pilwette peäle watab, ei se sa leikada.
5. Nenda kui sa ei tea, missuggune tule te on, ja kuida luudkondid rasksejallatse ihhus on: nenda ei tea sinna ka mitte Jummala tööd, kes sedda keik teeb.
6. Külwa omma semet hommiko, ja ärra lasse omma kät mitte öhto seista, sest sa ei tea mitte, kumb öigeks saab, kas se ehk teine, ehk kas mollemad ühtlasi heaks sawad.
7. Ja walgus on maggus, ja silmile on hea päikest nähha.
8. Sest kui innimenne mitto aastat ellab, siis römustab temma neis keikis; agga ta mötleb ka pimmedusse päwade peäle, et neid paljo on, ja et keik, mis tulleb, tühhi assi on.
9. Olle römus, noormees, omma nore ea sees, ja teblo so süddä sulle head römo so noremehhe pölwes, ja käi omma süddame tede peäl ja omma silmade näo järrel; agga sa peab teädma, et Jummal sind keige se pärrast kohto ette wiib.
10. Sada siis ärra melepahandus ommast süddamest, ja sada, mis pahha on,

ommast ibhust mödaminnema; sest lapse pölli ja noor igga on tühhi assi.

12. Peatük.

Hinge eest norelt hoolt kanda on tarwis, enne kui wannus tulleb. Jummala sanna juhhatab öiete.

1. Ja mötle omma Loja peäle omma noremehhe pölwes, enne kui weel ep olle tulnud kurjad päwad, ja aastad liggi ei saand, kui sa ütled: Need ei olle mitte mo mele pärrast.

2. Enne kui päike ja walgus pimmedaks lähhäb, ka ku ja tähhed; ja wihma järrele pilwed jälle tullewad.

3. Sel päwal, kui koia hoidjad tuikuwad, ja wahwad mehhed kösso lähhäwad; ja kui jahwatajad seisma jäwad, et neid pissut sanud, ja need, kes aknast waatwad, pimmedaks sanud.

4. Ja kui uksed ulitsa pole lukko pannakse, kui weski kohhin maddalaks läinud, ja linnukesse heäle peäle üllestoustakse, ja keik laulo tütred waibuwad.

5. Kui ka körget paika kardetakse, ja te peäl mitto ehmatust on, kui mandlipu öitseb, ja rohhotirts koorma alla sanud, ja isso tühjaks sanud; kui innimenne omma iggawesse koia pole on minnemas, ja need, kes kaebdust tewad, ulitsa peäl ümberkäiwad.

6. Enne kui höbbeköis wennib, ja kuldkaus löhki lähhäb, ja kruus hallika jures katki murtakse, ja rattas kaewo jures katki röhhutakse.

7. Ja nenda pörm mulda jälle saab, nenda kui ta olnud, ja waim jälle Jummala jure lähhäb, kes tedda on annud.
p. 3, 20. 1 Mos. 3, 19.

8. Selge tühhi assi, ütles kogguja, se keik on tühhi assi.

9. Agga weel olgo teäda, et kogguja on tark olnud; ta on ka öppetanud rahwale tundmist, ja on tähhele pannud ja läbbikatsunud, ja öiendas paljo öppetusse sanno.
1 Kunn. 5, 12.

10. Kogguja on otsind, et ta woiks sanno mis mele pärrast on, leida, ja nenda on kirjotud, mis öige, ja tõe sannad on.

11. Tarkade sannad on kui astlad ja kui naelad, mis sisse pekstakse, mis kous peawad; need on antud ühhe Karjatse käest.

12. Ja mis muud weel kui se: Wötta maenitsust, mo poeg! sest ramatutte hulga teggemissele ei sa otsa, ja sunr luggeminne wässitab ihho ärra.

13. Kuulgem keik, mis sellesinnatse sanna otsus on: Karda Jummalat, ja pea temma käskusid, sest se on igga innimesse kohhus.
1 Tim. 1, 5.

14. Sest Jummal wiib keik, mis tehtud, kohto ette, ja keik, mis sallaja, olgo se hea ehk kurri.

Kogguja Ramato Ots.

Salomoni üllem Laul.

1. Peatük.

Kristusse ja usklikko hinge armastusse wisid.

1. Üllem laul, mis Salomoni laul on.

2. Temma andko mulle suud omma suandmistega; sest sinno armatsemissed on parramad kui wiin.

3. Sinno öllid on haiso polest head; kui ölli wallatakse sind wälja so nimmega; sepärrast armastawad sind neitsid.

4. Tomba mind, siis jookseme meie sinno järrele. Kunningas on mind omma kambritte sisse winud; meie tahhame wägga röömsad olla ja rõmustada sinno sees; meie tahhame so armatsemissi mele tulletada ennam kui wina; öiglased armastawad sind.
Jer. 31, 3.

5. Minna ollen must ja löbbus, oh Jerusalemma tütred! kui Kedari telgid, kui Salomoni tekkid.

6. Ärge wadage mo peäle, et minna wägga must ollen, et päike on mo peäle paistnud: mo emma lapsed on wägga wihhased mo peäle, nemmad on mind pannud winamäggede hoidjaks; ei minna polle hoidnud omma winamägge, mis mo pärralt.
1 Mos. 2, 15.

7. Anna mulle teäda, sinna, kedda mo hing armastab, kus sa olled karja hoidmas, kus sa sedda lassed maas seista louna aial: miks pean ma ollema kui kinnikaetud sinno seltsimeeste karjade jures?
Matt. 8, 19. 20. Joan. 1, 39. 40.

8. Kui sa ei tea, sinna keigeillusam naeste seast; siis minne wälja lammaste jälgede peäle, ja hoia kui karjane omma kitse tallesid karjaste maiade jures.

9. Ma pannen sind, mo söbroke, Warao hooste hulga sarnatseks, mis töldade ees.

10. So loualuud on illusad ehtettega, ja sinno kael kurgokedebega.

11. Meie tabbame sulle kuldehtid tehha höbbekuppudega.

12. Sennikui kunningas ommas laudas on, siis annab mo nardiölli omma hea haiso. Joan. 12, 2. 3.

13. Mo armokenne on mulle üks mirri kimbokе, mis allati jääb mo rindade wahhele.

14. Mo armokenne on mulle üks lunnastamisse kobbar Engedi winamäggede peäl.

15. Wata, sinna olled illus, mo söbroke, wata, illus olled sinna, so silmad on kui tuikesse silmad.

16. Wata, sinna olled illus, mo armoke, ka lahke; meie säng haljandab ka.

17. Meie koddade palgid on seedripuud, meie köndimissekohhad on mändadest.

2. Peatük.

Kristusse ja temma prudi lahke kõnne teisekeskis.

1. Minna ollen üks rosike Saronis, üks lillike, mis orgude sees.

2. Kui lillike orjawitste seas, nenda on mo söbroke tüttarde seas.

3. Kui ounapu metspude seas, nenda on mo armoke poegade seas: temma warjo alla ollen ma himmustanud, ja istun nüüd seäl, ja temma willi on mo sulaele maggus. Laul 61, 5. ja 91, 1.

4. Ja temma on mind winud winakotta, ja armastus on temma lip mo kohhal.

5. Toetage mind winaplaskudega, tehke mulle asse ounte jure; sest minna ollen haige armastussest.

6. Temma pahhem kässi on mo pea al, ja temma parram kässi hakkab mo ümber kaela.

7. Ma wannutan teid, oh Jerusalemma tütred! weikeste ja suurte hirwede jures wälja peäl, et teie mitte sedda, kedda ma armastan, ülles ei ärrata egga ülles ei aia, kunni ta isse tahhab. p. 3. 5.

8 Se on mo armokesse heäl: wata, temma tulleb, ta kargab mäggede peäl, ta hüppab mäekünkaste peäl.

9. Mo armoke on ühhe weikese hirwe, ehk nore hirwe sarnane: wata, ta seisab meie seina tagga, ta watab ülsi silmi aknast sisse, ja paistab akna trellidest läbbi. p. 8. 14.

10. Mo armoke wastab ja ütleb mulle: Touse ülles, mo söbroke, minno illoke, ja tulle ärra.

11. Sest wata, talwe aeg on mödaläinud, wihm on ärraläinud omma teed.

12. Ölekessi näikse ma peäl; laulmisse aeg on liggi tulnud, ja turteltuikesse heält kuulukse meie maal.

13. Wigipu on ommad marjad küpsetanud, ja winapuud on öitsmas, ja andwad head haiso; touse ülles mo söbroke, minno illoke, ja tulle ärra. Matt. 24, 32.

14. Mo tuikenne, kes sa olled kaljo praggude sees ja warjopaikas järskus kohtas, näita mulle omma näggo, lasse ma kulen so heält, sest sinno heäl on maggus, ja so näggo on löbbus.

15. Wötke meile kinni rebbased, weikesed rebbased, kes winamäed ärrarikkuwad, sest meie winamäed on öitsmas.

16. Mo armoke on minno pärralt, ja minna temma pärralt, kes lillikeste seas on karja hoidmas,

17. Kunni pääw sure lounasse saab, ja warjud pöggenewad: pöra ümber, mo armoke, olle weikese, ehk nore hirwe sarnane löhki löhhutud mäggede peäl. 9. s.

3. Peatük.

Prudi armastusse jut; Kristus on wäggew kaitsja.

1. Omma wodi peäl ollen ma mitto ööd otsinud, kedda mo hing armastab; ma ollen tedda otsinud, ja ei olle tedda mitte leidnud. p. 5. 6.

2. Ma tahhan otse üllestousta, ja möda linna ümberkäia ulitsatte ja turrude peäl, ja otsida, kedda mo hing armastab; ma otsisin tedda, ja ei leidnud tedda mitte.

3. Hoidjad leidsid mind, kes möda linna ümberkäiwad: kas ollete näinud, kedda mo hing armastab?

4. Nattukesse aia pärrast, kui ma neist sain möda läinud, leidsin minna wast tedda, kedda mo hing armastab; ma piddasin tedda kinni, ja ei tahha tedda mitte mahhajätta, kunni ma tedda omma emma kotta saan winud, ja selle kambri, kes mind ihhus kannud. p. 8. 2.

5. Ma wannutan teid, oh Jerusalemma tütred, weikeste ja suurte hirwede jures wälja peäl, et teie mitte ülles ei ärrata egga ülles ei aia sedda, kedda ma armastan, kunni ta isse tahhab.

6. Kes se on, kes ülleslähhäb körwest kui suitso sambad, kes on suitsetud mirriga ja wirokiga, ennam kui keige muunde rohhokaupmeeste rohtudega?

7. Wata Salomoni wodit: kuuskümmend wäggewat meest on seäl ümber, Israeli wäggewa meeste seast.

8. Neil keigil on möök wööl, need on öppetud söddima, iggalühhel on omma

moök omma pusa külges hirmo pärrast, mis ö aial.

9. Kunningas Salomon teggi ennesele, seedripuust Libanoni metsast, tölla;

10. Selle postid teggi ta hõbbedast, ja mis selle peäle toetas, se olli kullast, ja selle iste purpurist: temma seestpiddine kobt olli armastussega kattetud, Jerusalemma tüttarde pärrast.

11. Minge wälja ja wadage, oh Sioni tütred, kunningat Salomoni kroniga, miska temma emma tedda ebbitanud temma kihlamisse päwal, ja temma süddame rõmo päwal.

4. Peatük.

Prudi illo on Kristusse temma peigmehhe armoand.

1. Wata, sa olled illus, mo söbroke, wata, sa olled illus, so silmad on kui tuikesse silmad so juuste tukkade wahhel; so karwad on kui kitste karri, kes Kileadi mäelt hüllgawad. p. 6. 5.

2. Sinno hambad on kui lammaste karri, mis ärranidetud, kes pessemissest tullewad, kes keik kaksikkuid kandwad, ja ei olle ükski nende seast ilma souta. p. 6. 6.

3. Sinno uled on kui ellepunnane löng, ja so könne on löbbus; so silmataggused on kui löhki leigatud kranatioun so juuste tukkade wahhel. p. 6. 7.

4. So kael on kui Taweti torn, mis söariistade honeks üllesehhitud; tuhhat kilpi on temma peäl rippumas, need keik on wäggewatte kilbid.

5. So mollemad nissad on kui kaks wassikat, mis weikese hirwe kaksikkud, kes lillikeste seas söwad. p. 7. 4.

6. Kunni pääw sure lounasse saab, ja warjud pöggenewad, tahhan minna mirri mäe peäle minna, ja wiroki künkale.

7. Sa olled hopis illus, mo söbroke, ja sinno sees ei olle wigga. Ewes. 5, 27.

8. Tulle minnoga, oh pruut! Libanoni peält; tulle minnoga Libanoni peält; wata seie Amana mäe otsast, Seniri ja Ermoni otsast, emma loukoerte pessade seest, pardri metsaliste mäggede peält.

9. Sa olled mo süddame ennesele wötnud, mo ödde ja pruut! sa olled mo süddame ennesele wötnud omma ühhe silma läbbi, ühhe keega, mis sinno kaelas.

10. Mis illusad on so armatsemissed, mo ödde ja pruut! kui paljo parramad on sinno armatsemissed kui wiin, ja so öllide hais, kui keik muud kallid rohhud.

11. So uled tilkuwad kerjemet, mo pruut; met ja piima on so kele al, ja so riette hais on kui Libanoni hais.

12. Mo ödde ja pruut! sinna olled kui rohhoaed, mis lukkus; sa olled kui hallik wilja, mis lukko tagga, üks hallikas, mis kinnipandud pitseriga.

13. Sinno wössud on üks illus kranati ounapu aed keigekallima wiljaga, kui kupressipu aed nardipudega.

14. Nardid ja sabwran, wohhomeigad ja kannelipuud, ja keiksuggu wirokipuid, mirrid ja aloid, ja keiksuggu kallimaid rohtusid.

15. Oh sinna rohhoaedade hallikas, elawa wee kaew! mis Libanoni peält joseb.

16. Arka ülles pohja tuul, ja tulle louna tuul, puhhu minno rohhoaiast läbbi, et temma kallid rohhud haiso rohkeste wäljaandwad; mo armoke tulgo omma rohhoaeda, ja sögo ommast keigekallimast wiljast.

5. Peatük.

Pruut aiab jutto ommast peigmehhest, ja kiidab tedda.

1. Ma tullen omma rohhoaeda, mo ödde ja pruut! ma ollen omma mirri ja omma kalli rohho ärranoppinud, ma ollen omma kerjemee ja omma mee sönud, ma ollen omma wina ja omma piima jonud; söge mo söbrad, joge, ja sage joobnuks armatsemissest.

2. Minna pruut uinusin maggama; agga mo südda walwas; mo armokesse heäl, kes kopputas, hüdis: Te mulle lahti, minno ödde, mo söbroke, mo tuike, mo täieste wagga; sest minno pea on täis kastet, ja mo juuksed on täis ö piiske. Ma wastasin: Ilm. 3. 20.

3. Ma ollen omma kue seljast ärrawötnud, kuida pean ma sedda jälle selga pannema? ma ollen ommad jallad ärra pesnud, kuida pean ma neid roppuks teggema?

4. Mo armoke pistis omma käe august läbbi, ja mo sissikond hakkas temma pärrast mo sees wärrisema.

5. Minna tousin ülles, et ma piddin omma armokessele lahtiteggema; ja mo käed tilkusid keik mirrist, ja mo sörmed sullamirrist lukko pärra külges.

6. Ma teggin omma armokessele lahti; agga mo armoke hoidis körwale, ja olli ärraläinud: mo hing läks wälja, kui temma räkis; ma otsisin tedda, agga ei ma leidnud tedda mitte, ma hüüdsin tedda, agga temma ei wastand mulle mitte.

7. Hoidjad, kes möda linna ümberkäiwad, leidsid mind, peksid mind, ja hawa-

sid mind, ja need wötsid mo pearättiko mo pealt ärra, kes müürisid hoidsid.

8. Ma wañnutan teid, Jerusalemma tütred, kui teie mo armokesse sate leidnud, mis teie tahhate temmale teäda anda? Sedda, et minna armastussest haige ollen.

9. Mis on sinno armoke ennam kui teine armoke? oh sinna illoke naeste seast! mis on so armoke ennam kui teine armoke, et sa meid sedda wisi olled wañnutanud?

10. Minno armoke on walge ja punnane, näggus mees kümne tuhhande seast.
Laul 45. 3.

11. Temma pea on kui keigekallim ja selgem kuld, temma paksud kähharad juuksed on mustad kui kaaren.

12. Temma silmad on kui tuikesse silmad wee oiade äres, mis pimaga pesnud, ja seiswad kui kallis kiwwi kollus.

13. Temma palled on kui kalli rohho penar, kui kõrged apteekri rohho peenrad; temma uled on kui lillikessed, mis sulla mirrit tilkuwad.

14. Temma käed on kui kuldsõrmuksed, täis Tarsisikiwwa; temma ihho on kui selge elewantilu, sahwirikiwwidega ehhitud.

15. Temma säred on kui marmorikiwwi sambad, mis kindlaste selgema kuldjalge peäl seiswad; temma näggo on kui Libanon, wägga kallis kui seedripuud.

16. Temma sulaggi on selge maggus, ja temma on läbbi ja läbbi wägga armas; nisuggune on minno armoke, nisugune on minno sõbber, oh Jerusalemma tütred!

6. Peatük.

Kui pruut alles kõnneleb, siis näitab peigmees ennast.

1. Kus on so armoke läinud? oh sa illoke naeste seast! kus pole so armoke kaddunud? Siis tahhame tedda sinnoga otsida.

2. Mo armoke läks alla omma rohhoaedda kalli rohho penarde jure, ennast söötma rohhoaedade sees, ja lillikessi koggumaa.

3. Minna ollen omma armokesse pärralt, ja mo armoke on minno pärralt, kes ennast sõdab lillikeste seas.

4. Sinna olled illus mo sõbroke, kui Tirtsa lin, lõbbus kui Jerusalem, hirmus kui wäehulgad lippudega.

5. Pöra ommad silmad mo peält ärra, sest nemmad kihhutawad mind wägga; sinno juuksed on kui kitste karri, kes Kileadi mäelt hiilgawad.

6. So hambad on kui emmalammaste karri, mis pessemissest tullewad, kes keik kaksikkuid kandwad, ja ei olle ükski nende seast ilma souta. p. 4. 2.

7. So silmataggused on kui lõhki leigatud kranatioun so juuste wahhel. p. 4. 3.

8. Kuuskümmend on kunninga emmandaid, ja kahheksakümmend liignaesi, ja neitsid on arwamatta.
Laul 45. 15. Ilm. 14. 4.

9. Agga temma ükski on minno tuike, mo täieste wagga, omma emma armsam, omma sünnitaja ärrawallitsetud; tütred näwad tedda ja kiitwad tedda õnsaks, kunninga emmandad ja liignaesed näwad, ja kiitwad tedda ka, ja ütlewad: p. 5. 2.

10. Kes on se, kes paistab wälja kui koit, illus kui ku, selge kui päike, hirmus kui wäehulgad lippudega.

11. Ma läksin alla pähkle aeda, haljaid orro rohtusid waatma, waatma, kas winapu pakkatand, kas kranati ounapu õitsend.

12. Ei ma teädnud, kuida minno hing mind pannud tõllaks mo heamelelisse rahwale.

7. Peatük.

Peigmehhe ja pruudi armastusse kõnne isseskeskis.

1. Tulle jälle, tulle jälle, oh Sulammit! tulle jälle, tulle jälle, et same sind rõmoga nähha. Mis tahhate teie Sulammitist nähha? Ta on kui kahhe riddastikko leeri wahhel.

2. Kui illusad on so jallatallad kingis, sa heamelelinne tüttar! Sinno pusade liikmed on kui ustawa meistri kallis ehte.

3. So nabba on kui ümmargunne kausike, kellel seggatud jomaaega ei pudu; sinno kõht on kui nisso hunnik, kus lillikessed ümberpandud.

4. Sinno kaks nissa on kui nored weikese hirwe kaksikkud. p. 4. 5.

5. Sinno kael on kui torn elewantilust, so silmad on kui tigid Esbonis Patrabbimi wärrawa liggi; so ninna on kui Libanoni torn, kust wahhitakse Damaskusse pole.

6. Sinno pea so otsas on kui Karmeli mäggi, ja so juuksed purpurikarwa; kunningas on otsego kinniseutud weekünnade külge.

7. Kui illus ja kui lõbbus olled sinna! kui armas omma illo pärrast!

8. So pitkus on palmipu sarnane, ja so nissad winakobbaratte sarnatsed.

9. Minna ütlesin: Ma tahhan palmipu peäle astuda, ja temma üllemaist okstest kinnihakkata: et olgo siis sinno nissad kui winapu kobbarad, ja sinno ninna hais kui ounte hais.
10. Ja so sulaggi kui keigeparram wiin, mis mo armokesse sisse otsekohhe lähhäb, kellest mo uled, kui maggan, rätiwad.
11. Minna ollen omma armokesse pärralt, ja minno järrele on temma himmo. p. 2. 16.
12. Tulle tenna, mo armoke, lähhäme wäljale ja jäme öseks küllades.
13. Touseme warra ülles ja läbme winamäggede peäle, ja watame, kas winapu paltatand, kas temma öied labtilönud, kas kranatiounapu on öitsemas; seäl tahhan ma ommad armatsemissed sulle anda.
14. Seäl Tudaimimarjad andko meile head haiso, ja meie uste tagga keiksuggu kallist wilja, uut kui wanna; se ollen ma sulle, oh mo armoke! tallele pannud.

8. Peatük.

Kristusse ja ristikoggodusse, temma prudi, wiimne armastusse kõnne.

1. Oh! kes teeb sind mulle otsego wennaks, kes ka minno emma rinda immeks; kui ma sind leian ulitsa peält, siis tabban ma sulle sund anda, et ka teised ei peaks mind laitma.
2. Ma tabhaksin sind sata ja sind wia omma emma kotta, seäl peaksid sa mind öppetama; ma jodaksin sind kalli rohho winaga, omma kranatiounapude mablaga.
3. Temma pahhem kässi olleks mo peal, ja ta parram kässi hakkaks mo ümber kaela. p. 2. 6.
4. Ma wannutan teid, Jerusalemma tütred, mispärrast tahhate teie üllesärratada, mispärrast tahhate teie üllesaiada selle, kedda ma armastan, enne kui ta isse tahhab? p. 2. 7. ja 3. 5.
5. Kes se on, kes kõrwest üllestulleb, kes omma armokesse seltsi ennast annab? ütteldes: Ounapu al ärratasin minna sind, seäl, kus sind waewaga ilmale tõi so emma, kus sind waewaga ilmale tõi se, kellest sa olled sündinud.
6. Panne mind kui pitserimärk omma süddame peäle, kui pitserimärk omma käewarre peäle; sest armastus on tuggew kui surm, ja temma kange armastaminne on kowwa kui surmawald; armastusse lööik on tulline lööik, kui suur tulleleek.
7. Paljo wet ei wei armastust ärrakustutada egga jöed sedda upputada: kui innimenne armastusse eest keik omma koia warra tahhaks anda, siis saaks se töeste pölgtud.
8. Meil on pissoke õdde, ja nissasid ei olle temmal; mis meie peame omma õega teggema sel päwal, kui temmaga nalja heidetakse?
9. On temma kui müür, siis tahhame tuggewa höbbebone ta peäle ebbitada: on temma agga kui uks, siis tahhame tedda kinnitada seedrilaudadega.
10. Minna ollen kui müür, ja mo nissad kui tornid: siis ollen ma temma melest sanud kui üks, kes rahho leidnud.
11. Salomonil olli winamäggi Paalamonis, se winamäe andis ta hoidjatte kätte; iggamees tõi temma wilja eest tuhhat höbbeseklit.
12. Mo winamäggi, mis minno holeks, se jägo mulle; need tuhhat höbbeseklit olgo sinno pärralt, oh Salomon! ja kaks sadda nende pärralt, kes temma wilja hoidwad.
13. Oh sinna, kes sa rohhoaedade sees ellad! seltsimehhed on sinno heält tähhele pannemas, anna mulle sedda agga kuulda.
14. Pöggene, mo armoke, ja olle weikese hirwe, ehk sure hirwe wasikka sarnane, kalli rohtude mäggede peäl. p. 2. 9. 17.

Üllema Laulo Ots.

Prohwetid.

Prohweti Jesaia Ramat.

1. Peatük.

Ketab wäljaspiddise Jummalatenistusse peäle no-
mitakse, õige tele juhhatakse, ja üllekohto pärrast
ähwardakse, mis häddisse sadab.

1. Se on Jesaia, Amotsi poia näggemiñe,
mis ta näggi Juda ja Jerusalemma pärrast,
Usia, Jotami, Ahasse, Hiskia,
Juda kunningatte aial.
2. Kuulge taewad, ja ma! panne tähhele,
sest Jehowa rägib: Ma ollen lapsi
kaswatanud ja sureks tõstnud; agga nemmad
on mo wasto ülleastunud.
5 Mos. 32, 1.
3. Härg tunneb omma perremeest, ja
eesel omma issanda sõime; Israel ei tunne
mind mitte, mo rahwas ei wõtta mitte
meíela.
4. Hädda pattuse rahwale, rahwale,
mis üllekohtoga koormatud, tiggedatte
soule, lastele, kes pahhaste tewad, jätwad
Jehowat mahha, laitwad Israeli
pühha Jummalat, pöörwad endid ärra
taggasi. p. 43, 14.
5. Mispärrast peab teid weel pekstama?
Teie lahkute ikka ärra; keik pea on
haige, ja keik süddâ on nõrk.
6. Jallatallast peast sadik ep olle temmas
terwet ühtegi, muud kui hawad ja
muhhud, ja werrised reiad, mis ep olle
wäljawautud, egga kinniseutud, egga õliga
pehmeks tehtud. 5 Mos. 18, 35.
7. Teie ma on ärrahäwwitud, teie liñnad
on tullega ärrapölletud; woörad
pannewad teie nähhes teie ma nahka, ja
se on ärrahäwwitud, otsego woörad ühhe
ma ümberlöwad.
8. Ja Sioni tüttar on üllejänud otsego
maia winamäele, kui õmaia uritsa aedas,
kui waenlasteist kinnipetud lin.
9. Kui wäggede Jehowa ep olleks meile
suggu järrele jätnud, et kül pissut, siis
olleksime otsego Sodom, ja Komorra sarnatseks
sanud. Esek. 6, 8. 1 Mos. 19, 24.
10. Kuulge Jehowa sanna, teie Sodoma
pealikkud! pange meie Jummala käsoöppetust
tähhele, sinna Komorra rahwas:
Mik. 3, 1. 9.
11. Mis tarwis on mulle teie paljo
ohwrid, ütleb Jehowa; jäärte pölletamisse
ohwrid ja nuumweiste raswa ollen ma
kül sanud, ja wärside, ja tallede ja sikkude
werri ep olle mo mele pärrast.
Jer. 14, 12.
12. Kui teie tullete mo palle ette endid
näitma, kes otsib sedda teie käest, et teie
mo oued peate ärratallama?
13. Ärge wötke ennam tühja annet tua,
suitsetamisse rohhi on mo melest hirmus;
nored kuud ja hingamisse päwad, kus
koggodus kokkokutsutakse, ei woi ma sallida
nurjatumat tööd, ja pühhade piddamist
ühtlasi.
14. Mo hing wihkab teie nori kusid ja
teie seätud pühhi, need on mulle waewaks,
ma ollen tüddinud neid kannatades.
Amos 5, 21.
15. Ja kui teie ommad käed wäljalautate,
hoian ma omma silmi teie eest warjul;
kui teie ka mitto palwet loete, ei kule
ma mitte: teie käed on täis werresüüd.
p. 59, 2. 3.
16. Peske endid, puhhastage endid, saatke
ommad kurjad tend mo silma eest ärra,
seiske kurja teggemast. Esek. 18, 23. 31.
17. Öppige head teggema, noudke, mis
kohhus; saatke ülleannetumad õige tele;
moistke kohhut waeste lastele; selletage
lesknaeste asjad ärra. 2 Mos. 22, 23.
18. Et tulge siis, ja selletagem ommad
asjad issekeskis, ütleb Jehowa: Kui teie
pattud on kui ellepunnased rided, siiski
peawad nemmad walgeks sama kui lummi;
kui nemmad punnased on kui werrekarwa
rie, peawad nemmad ommeti walge
willa sarnatseks sama.
p. 44, 22. Laul 51, 9.
19. Kui teie tahhate, ja wöttate sanna
kuulda, siis peate teie ma heädussest süa
sama. 3 Mos. 25, 18. 19.
20. Agga kui teie törgute ja pannete
wasto, siis peab teid moögaga ärra-

löppetama; sest Jehowa su on sedda rä-
kinud.
21. Kuidas on ustaw lin boraks sanud!
Temma olli täis kohhut; öigus olli seäl
asset; agga nüüd tapjad.
22. Sinno hõbbe on hõbbeda sittaks läi-
nud, sinno selge wiin on seggatud weega.
23. Sinno würstid on kangekaelsed, ja
warraste seltsimehhed, iggaüks armastab
melehead, ja aiab tassumist tagga; waese
lapsele ei moista nemmad kohhut, ja les-
senaese riossi ei sa nende ette.
Ef. 9. 15. Jer. 5. 28.
24. Sepärrast ütleb Issand, wäggede
Jehowa, wäggew Israeli Jummal: Küll
ma tahhan ennast trööstida omma wih-
hameeste pärrast, ja omma waenlaste
kätte maksta!
25. Ja ma tahhan omma käe so pole
pöörda, ja so hõbbeda sitta puhtaks sul-
latada, ja keik so tinna ärralahhutada.
26. Ja tahhan sulle jälle sata so kohto-
wannemad kui ennemuiste, ja so nouu-
andjad kui essimessel aial: pärrast sedda
peab sind nimmetadama öigusse linnaks,
ustawaks linnaks.
27. Sion peab kohto läbbi sama lun-
nastud, ja temma wangid öigusse läbbi.
28. Ja ülleastujad ja pattused peawad
ühtlasi sama ärraröhhutud; keik, kes Je-
howa mahhajätwad, peawad otsa sama.
29. Sest teie peate häbbenema tam-
mede pärrast, mis teie ollete ihhalda-
nud, ja peate häbbi sisse sama rohhoae-
dade pärrast, mis teie ollete ärrawallit-
senud.
30. Sest teie peate ollema kui tam, kelle
lehhed puddenewad, ja kui rohhoaed, kel
ep olle wet.
31. Ja tuggewam peab ollema otsego
takkud, ja temma tö otsego säde; ja mol-
lemad peawad ühtlasi pöllema, nenda et
ükski ei woi ärrakustutada.

2. Peatük.

Ristikoggodusse aulinne põlli keigewiimsel aial.

1. Amotsi poia Jesaia näggeminne Ju-
da ja Jerusalemma pärrast.
2. Agga wiimsel päwade aial peab se
sündima: Jehowa koia mäggi peab kin-
del ollema teiste mäggede otsas, ja peab
kõrgem ollema kui mäekünkad, et keik pag-
ganad sinna kokkojooksewad.
Jer. 3. 17. Mik. 4. 1.
3. Et paljo rahwast lähhäwad, ja ütle-
wad: Tulge, ja mingem ülles Jehowa
mäe peäle, Jakobi Jummala kotta; et ta
meile wöttaks öppetada omma teed, ja
et meie woiksime käia temma teraddade
peäl: sest kässoöppetus peab Sionist wäl-
jatullema, ja Jehowa sanna Jerusa-
lemmast.
4. Ja ta wöttab kohhut moista pagga-
natte wahhel, ja märko anda mitme rah-
wale; siis tagguwad nemmad omma
mõögad kablideks, ja ommad pigid sirp-
deks; rahwas ei tösta mõöka teise rahwa
wasto, ja ei öppi ennam söddima.
Mik. 4. 3.
5. Jakobi suggu! tulge, ja käigem Je-
howa walgusses. Laul 36. 10.
6. Sest sinna, Jummal, jättad mahha
omma rahwa, Jakobi sou; sest nemmad
on täidetud ebbausioga päwatouso poolt,
ja on pilwest lausujad kui Wilistid; ja
wõõra ma rahwas on nende mele pärrast.
7. Ja nende ma on täis hõbbedat ja
kulda, ja nende warrandustel ep olle ot-
sa; ja ma on täis hobbosid, ja nende sõa-
wankrittel ep olle otsa.
8. Nende ma on ka täis tühje jumma-
laid; omma kätte tö ette kummardawad
nemmad, selle ette, mis nende sörmed on
teinud.
9. Ja alwad innimessed peawad alla-
wautud ja sured allandatud sama; ei sa
anna sedda neile mitte andeks.
10. Minne kaljo sisse, ja matta ennast
põrmo Jehowa hirmo pärrast, ja temma
kõrge auustusse eest.
11. Alwa innimeste silmade ülbus peab
allandatud, ja suurte surelinne meel alla-
wautud sama; agga Jehowa üksi peab
kõrge ollema sel päwal. Laul 18. 28.
12. Sest wäggede Jehowale tulleb üks
pääw keige kõrkide ja sureliste wasto, ja
keige uhkette wasto, et nemmad peawad
allandatud sama.
13. Ja keige Libanoni suurte ja kõrge
seedripude wasto, ja keige Pasani tam-
mede wasto.
14. Ja keige suurte mäggede wasto, ja
keige kõrge mäe küngaste wasto.
15. Ja keige kõrge tornide wasto, ja
keige tuggewa müride wasto.
16. Ja keige Tarsisi laewade wasto, ja
keige kallima kuiude wasto.
17. Ja alwa innimeste ülbus peab al-
lawautud, ja suurte surelinne meel allan-
datud sama; agga Jehowa üksi peab kõr-
ge ollema sel päwal.
18. Ja tühjad jummalad peawad kog-
goni ärrasama.
19. Siis peawad nemmad kaljude lo-
haste ja ma praggude sisse minnema,
Jehowa hirmo pärrast, ja temma kõrge

annetusse eest, kui ta kätte wöttab maad
hirmutada. s. 10. Ns. 10, 8.
20. Sel päwal wiskawad innimessed
ärra müttide ja nahkhiirte kätte ommad
tühjad hõbbe-ja ommad tühjad kuldjum-
malad, mis nemmad ennestele ollid tei-
nud, et nemmad nende ette piddid kum-
mardama. p. 30, 22. ja 31, 7.
21. Nemmad tullewad kaljude praggu-
de sisse, ja kiwwikaljude ninnade alla,
Jehowa hirmo pärrast, ja temma kõrge
aunetusse eest, kui ta kätte wõttab maad
hirmutada.
22. Sepärrast seiske emal innimessest,
kelle ninnas öhk on; sest missuggusets
tulleb tedda arwata?

3. Peatük.

Öigest sellewõtte ja kõrkusse nuhtlust kulutakse ette.

1. Sest wata, Issand wäggede Jeho-
wa tahhab Jerusalemma ja Juda käest
ärrawõtta keiksuggused toed, keik leiwa
toe, ja keik wee toe, Esek. 4, 16.
2. Wäggewad ja sõamehhed, kohtomoist-
jad ja prohwetid, ja moistlikkud ja wan-
nad mehhed,
3. Pealikkud igga wiekümne ülle, ja
aunsad mehhed ja nouuandjad, ja tar-
gad seppad ja moistlikkud könnemehhed.
4. Ja ma tahhan poisid nende würstiks
panna, kes nende ülle naero wisil pea-
wad wallitsema. Kogg. 10, 16.
5. Ja rahwast peab sunnitama, mees
mehhe läbbi, ja teine teise läbbi; poisid
läbbäwad torredaks wannade wasto, ja
alwad nende wasto, kes aun sees.
6. Sest wend hakkab omma issa perres
omma wenna käest kinni, ja ütleb: Sul
on rided, olle meile pealikkuks, se meie
häddalinne pölli olgo so käe al!
7. Siis wöttab temma sel päwal omma
käe wandudes üllestösta, ja öölda: Ei sa
se wiggadus minnust parrandatud, sest
minno kojas ep olle leiba egga ridid; är-
ge pange mind rahwa pealikkuks.
8. Sest Jerusalem kommistab, ja Juda
rahwas langeb, sest nende keel ja nende
teud on Jehowa wasto, nenda et nem-
mad wastopannes temma auu silmi wih-
hastawad.
9. Nende häbbematta julgus tunnistab
nende wasto, ja nemmad kulutawad om-
ma patto ülles kui Sodoma rahwas, ja
ei pea neid mitte warjul: hädda nende
hingele! Nemmad tewad isseennestele
kurja. Ns. 13, 9.
10. Ütelge õigele, et temmale hea pölli
tulleb: sest temma peab omma teggude
kasso kätte sama. Laul 37, 37.
11. Hädda öälale ja kurjale, sest temma
kätte peab tassutama sedda möda, kui ta
wäärt on.
12. Mo rahwa sundijad on lapsed, ja
naesed wallitsewad nende ülle: oh mo
rahwas! need kes sind önsaks kiitwad, ek-
sitawad sind, ja rikkuwad so raddade teed.
13. Jehowa on walmis kohhut käima,
ja seisab kohhut rahwa peäle moistmas.
Laul 96, 13.
14. Jehowa tulleb kohtusse omma rah-
wa wannematte ja omma würstidega:
Teie ollete winamäe kumaks ärrasööt-
nud, ja mis willetsa käest wäggise ärra-
kistud, se on teie koddade sees.
15. Mispärrast röhhute teie mo rahwast,
ja jahwatate willetsaid innimessi? ütleb
Issand wäggede Jehowa.
16. Ja Jehowa ütleb: Sepärrast et
Sioni tütred on torredad ja käiwad kael
püsti, ja pöörlewad silmi, käiwad ja kõn-
diwad tippamissi, ja pannewad ommad
jallad kalli ehtettega kinni;
17. Sepärrast tahhab Issand Sioni
tüttarde pealae kärnaseks tehha, ja Jeho-
wa tahhab nende häbbedusse paljaks
tehha.
18. Sel päwal tahhab Issand ärrasata
nende kalli jalgehtette illo, ja päikesse-ja
kuuioga kaela illud,
19. Kõrwaperlid, ja keed, ja uhdolinna-
sed kappid,
20. Peaillud, ja käeked, ja wööd ja el-
lorohho tosid, ja noia kaelarahhad,
21. Sörmuksed, ja ninnaehted,
22. Wäljaömmeldud rided, ja peälmis-
sed rided, ja pölled, ja taskud,
23. Peeglid, ja pitkad kallist linnast teh-
tud rided, ja mütsid, ja penikessed linna-
sed silmarättikud.
24. Ja se peab sündima, et kalli rohho
haiso assemel peab rambi hais ollema,
ja wö assemel wermed, ja palmitud
juuste assemel paljas pea, ja köisine as-
semel kottiride kuub, ja kõrwetus illo as-
semel.
25. So meesterahwas peab mõõga läb-
bi langema, ja so wäggewad mehhed sõas.
26. Ja ta wärrawad wötwad kurwas-
tada ja leinada, ja paljaks tehtud jääb
ta ma peäle istma.

4. Peatük.

Ristikoggodusse jahhutamisse aeg on ees.

1. Siis wötwad seitse naest ühhest meh-
hest kinnihakkada sel päwal, ja öölda:

Meie tahhame omma leiba süa, ja omma riettega endid katta; sago meie agga so nimme järrele hütud, ja wötta ärra meie teotus.

2. Sel päwal peab Jehowa wössa illuks ja auuks ollema, ja ma willi näggis ja illus neile, kes Israelist peäsewad.
p. 11, 1. Jer. 23, 5.

3. Ja peab sündima, et sedda, kes järrele jänud Sionisse ja kes üllejänud Jerusalemma, peab pühhaks hütama, iggaüht, kes elluks on üllestirjotud Jerusalemmas.

4. Kui Issand saab Sioni tüttarde roja ärrapesnud, ja Jerusalemma werresü temma seast ärraloputand kohto waimo läbbi, ja pölletamisse waimo läbbi:

5. Siis tahhab Jehowa lua iggaühhe Sioni mäe hone kohta, ja temma koggoduste kohta, pilwe päwa aial, ja suitso, ja legitsewa tulle selgusse öse; sest keige koggodusse auu peäl peab katte ollema.

6. Ja maia peab ollema päwa warjuks pallawa eest, ja kubbo woib kippuda, ja warjule minna raske sao ja wihma eest.
p. 25, 4.

5. Peatük.

Prohweti laul koggodussest, mis nurja läinud.

1. Ma tahhan nüüd omma armokessest omma suggulase winamäest laulo laulda. Minno armokessel on winamäggi wäggewa ma mäetünka peäl;

2. Ja ta teggi aia senna ümber, ja lopis kiwwid seält wälja, ja istutas hea winapu senna sisse, ja ehhitas torni kesk senna sisse, ja raius surrotörre ka temma sisse; ning otis, et se piddi häid winamarjo kaswatama, ja ta kaswatas haisewaid kobbaraid.

3. Ja nüüd, kes teie Jerusalemmas ellate, ja Juda mehhed, et moistke minno ja mo winamäe wahhel,

4. Mis peaks ennam mo winamäe kallal tehtama, mis ma ep olleks temma kallal teinud? mispärrast ollen ma siis ootnud, et ta piddi häid winamarjo kaswatama, agga ta on haisewaid kobbaraid kaswatand?

5. Sepärrast tahhan ma nüüd teile täetada sedda, mis ma omma winamäele tahhan tehha: Ma tahhan temma aia mahhakiskuda, et tedda peab paljaks ärrasödama; ma tahhan ta kiwwiaia mahhakiskuda, et tedda peab ärrasötkutama.

6. Ja tahhan tedda ärrahäwwitada, et temma tühje wössusid ei pea mahhaleigatama, egga tedda pea kabliga ümberraiutama, ja kibbowitso ja orjawitso peab üllesкaswama; ja ma tahhan pilwid käskida, et nemmad ei pea andma wihma saddada sinna peäle.

7. Sest wäggede Jehowa winamäggi on Israeli suggu, ja Juda mehhed wössud, temma süddame römuks: ja ta otis sedda, mis kohhus, ja wata, werre ärrawallaminne olli seäl; ta otis öigust, ja wata, kissendaminne olli seäl.

8. Häbba neile, kes koia koia kõrwa ennesse pole kiskuwad, ja pöllo pöllo kõrwa ennestele saatwad, kunni ep olle ennam maad, et teie üksi seäl maal piddite sama ellada.
Mik. 2, 2.

9. Minno kõrwade ette ütleb wäggede Jehowa: Need paljo koddasid, sured ja head, peawad töeste ärrahäwwitud sama, et ei jä keddagi senna sisse ellama.

10. Sest kümne tündri ma winamäggi peab agga ühhekssa kanno wina andma, ja wiis wakka semet peab agga pole wakka andma.

11. Häbba neile, kes wägga warra üllestouswad, ja aiawad kanget jomaaega tagga: kes widawad aega pimmeda öni, kunni wiin neid pallawaks teeb,

12. Neil on kandled ja nablimängid, trummid ja willed, ja wina nende jotudes; agga Jehowa tö peäle ei wata nemmad mitte, ja temma kätte teggo ei nä nemmad mitte.
Amos 6, 5. 6.

13. Sepärrast peab mo rahwas wangi minnema, et neil ep olle moistust, ja temma aulissed issandad peawad nälga surrema, ja temma alw rahwas janno pärrast ärrakörwema.

14. Sepärrast teeb haud ennast lahti, ja aiab omma su laiale otsata, ja senna sisse läbbäwad temma suresuggused ja temma alw rahwas, ni hästi need, kes mässawad, kui need, kes römo pärrast seäl hüppawad.

15. Ja alwad innimessed peawad allawantud, ja sured allandatud, ja ülbette silmad allandatud sama.
p. 2, 17.

16. Agga wäggede Jehowat peab kõrgeks arwatama kohto läbbi, ja pühha Jummalat peab pühhaks petama öigusse pärrast.

17. Ja talled peawad söma niẽda omma karjamaad, ja woörad peawad libbawatte paljaks tehtud kobbad ärrasöma.

18. Häbba neile, kes üllekohhut tombawad tühja mele nöridega, ja wankri köitega patto.

19. Kes ütlewad: Tehko Jummal, ta tehko ruttuste omma tö ärra, et same

näbba; ja sago liggi, ja tulgo waid Israeli pühha Jummala nou, et same teäda.

20. Häbba neile, kes kurja beaks, ja head kurjaks hüüdwad; kes pannewad pimmedust walguseks, ja walgust pimmedusseks; kes pannewad wihha maggusaks, ja magguat wihhaks. Amos 6, 12.

21. Häbba neile, kes enneste melest targad, ja enneste arwates moistlikkud on. Opp. Sann. 3, 7.

22. Häbba neile, kes wäggewad mehhed on wina joma ja wahwad mehhed, kanget jomaaega hästi seggama.

23. Kes öälattele öigust moistwad mehhea pärrast, ja saatwad öigette öigusse nende käest ärra. Opp. Sann. 17, 15.

24. Sepärrast otsego tulleleek kõrred ärrapölletab, ja kullo löppeb legi läbbi; nenda peab nende juur pörmuks minnema ja nende öied kui tolm ärrasama, et nemmad wäggede Jehowa kässoöppetust põlgwad, ja Israeli pühha Jummala sanna laitwad.

25. Sepärrast on Jehowa wihha süttind põllema omma rahwa wasto, ja ta on omma käe wäljasirrutanud temma peäle, ja tedda mahhalönud, nenda et mäed wärrisewad, ja nende kehhad otsego sit on kel ulitsatte peäl. Keige se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja temma kässi on alles wäljasirrutud.

26. Ja ta wöttab lippo üllestösta pagganatte pole emalt, ja hüab neid willistades mailma otsast, ja wata, nemmad tullewad ussinaste kermeste.

27. Ükski ep olle wässinud, ja ükski nende seast ei kommista, ei tukku egga maggа, egga peästa wööd wöölt ärra, ei ühhegi kinga pael ei katke ärra.

28. Nende noled on terrawad, ja keik nende ammud on üllestommatud; nende hobste kabjad näitwad kui raudkiwwi, ja nende rattad kui tulispä ollewad.

29. Nemmad möirawad kui hirmus leukoer, ja möirawad kui noored leukoerad, ja rölisewad, ja wötwad sagi kätte, ja wiwad omma teed, ja jedda ep olle, kes peästab.

30. Nemmad rökiwad nende wasto sel päwal, otsego merri kohhiseb; sa nemmad watawad ma peäle, ja wata seäl on pimmedus; abhastusses lähhäb ka walgus pimmedaks temma ärrarikkutud kohtade sees.

6. Peatük.

Jesaia nääb waimus Kristusse auu: Judide kangekaelus.

1. Sel aastal, kui kunningas Usia surri, siis näggin ma Issanda sure ja kõrge aujärje peäl istwad; ja temma pallistussed täitsid templit.

2. Serawid seisid temma kõrwas, iggalühhel olli kuus tiba; kahhega kattis temma omma pallet, ja kahhega kattis ta omma jalgo, ja kahhega lendis temma.

3. Ja teine hüdis teise wasto, ja ütles: Pühha, pühha, pühha on wäggede Jehowa! keik mailm on temma auu täis. Ilm. 4, 8. Laul 72, 19.

4. Ja läwwede postid wabbisesid hüüdja heäle pärrast, ja kodda sai täis suitso. Esek. 10, 4.

5. Ja ma ütlesin: Häbba mulle! sest ma ollen hukkas, et ma ollen rojane mees uultest, ja ellan ühhe rahwa seas, mis rojane uultest; sest mo silmad on kunningat, wäggede Jehowat näinud.

6. Ja üks Serawittest lendis mo jure, ja ellaw süssi olli ta käes, mis ta altari peält olli wötnud pihtidega,

7. Ja putus mo su külge, ja ütles: Wata, se putub sinno uulte külge, ja so üllekohhus lahkub, ja so pat on ärraleppitud.

8. Ja ma kuulsin Issanda heält, kes ütles: Kedda pean ma läkkitama, ja kes lähhäb meile? Ja ma ütlesin: Wata siin ma ollen; läkkita mind.

9. Ja ta ütles: Minne, ja ütle sellesinnatse rahwale: Kuulge kuuldes, ja ärge moistke, ja nähke nähhes, ja ärge tundke. Joan. 12, 40.

10. Te sellesinnatse rahwa süddа lihhawaks, ja nende kõrwad raskeks, ja panne nende silmad teisiti waatma, et nemmad ei nä omma silmadega, ja omma kõrwadega ei kule, ja omma süddamega ei moista, ja ei pöra, ja et nemmad ei saaks parrandatud.

11. Agga kui ma ütlesin: Kui kauaks, Issand? siis ütles temma: Senni kui linnad sawad ärrahäwwitud, et ükski seäl ei ella, ja koiad, et ükski innimenne seäl ep olle, ja kunni ma saab sutumaks ärrahäwwitud;

12. Ja kunni Jehowa innimessed saab kaugele ärrasaatnud, et paljo paiko seäl maal tühjaks jäwad.

13. Ja kui ehk weel seäl kümnes ossa ülle jääb, siis segi peab sama ärraraiјatud; agga otsekui korretamme ja wösja-

tamme paljas kehha jääb seisma, kui
nemmad lehhed mahhaaiawad, nenda
peab temma paljas kehha pühha seme
ollema.

7. Peatük.

Ahas uskmatta; Kristus peab neitsist sündima.

1. Ja se sündis Usia poia, Jotami poia
Ahasse, Juda kunninga päiwil, et Reet-
sin, Siria kunningas, ja Remalja poeg
Peka, Israeli kunningas, tullid ülles Je-
rusalemma, temma wasto sõddima; agga
nemmad ei woind sõddides senna peäle
mitte woimust sada. 2 Kunn. 16, 5.
2. Ja sedda kulutati Taweti soule, ja
ööldi: Siria kunningas lobab Ewraimi
kunninga peäle; ja temma süddä ja ta
rahwa süddä wabbises, otsego puud met-
sas tule käes wabbisewad.
3. Ja Jehowa ütles Jesaia wasto:
Minne nüüd wälja Ahasse wasto, sinna
ja so poeg Searjasub, üllema tigi kae-
wando otsa pole, uhhutaja wälja silla
pole,
4. Ja ütle ta wasto: Hoia ja olle rah-
hul, ärra karda, ja so süddä ärgo mingo
arraks nende sinnaste kahhe suitsewa tukki
otsokeste pärrast, Reetsini ja Siria rah-
wa ja Remalja poia kange wihha pärrast;
5. Sepärrast et Siria rahwas, Ewraim
ja Remalja poeg on kurja nou pidda-
nud sinno wasto, ja ütlelnud:
6. Lähki ülles Juda ma wasto, ja teh-
kem temmale tüddimust, ja lõhgem sedda
lõhki ennestele, ja tõstkem Tabeali poia
senna kunningaks.
7. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se ei
pea korda minnema egga sündima.
8. Sest Damaskus peab Siria ma pea-
linnaks, ja Reetsin Damaskusse peaks
jäma: ja ennekui wiis aastat seitsmet-
kümmend sawad mödaläinud, peab Ewrai-
mile ots peäle tehtama, et ta ei pea mitte
üks rahwas ollema.
9. Ja Samaria peab Ewraimi pealin-
naks, ja Remalja poeg Samaria peaks
jäma. Kui teie ei ussu, ei woi teie tõeste
mitte kindlad olla.
10. Ja Jehowa wöttis weel Ahasse
wasto räkida, ja ütles:
11. Küssi ennesele üks immetäht Jeho-
wa omma Jummala käest, küssi sedda
süggawast, ehk kõrgest üllewelt.
12. Kui Ahas ütles: Ei ma tahha mitte
küssida, egga Jehowat kiusada;
13. Siis ütles Jesaia: Et kuulge Ta-
weti suggu! ons se weel pissut teie me-
lest, et teie innimestele waewa tete, et teie
ka mo Jummalale waewa tete?
14. Sepärrast tahhab Issand isse teile
immetähhe anda: wata, neitsit saab käi-
ma peäle, ja toob poia ilmale, ja peab
temmale pannema nimme: Immanuel.
Matt. 1, 23.
15. Woid ja met peab ta söma, kunni
ta moistab kurja põlgada, ja head wal-
litseda.
16. Sest ennego poeglaps moistab kur-
ja põlgada, ja head wallitseda, peab se
ma, kust sulle tüddimust tulleb, mahha-
jäetud ollema ommast kahhest kunningast.
17. Jehowa tahhab sinno peäle, ja so
rahwa peäle, ja so issa sou peäle, Assu-
ri kunninga läbbi päiwi sata, missuggu-
sed ep olle enne tulnud sest päwast, kui
Ewraim Juda kõrwast ärralahkus.
18. Ja se peab sündima sel päwal, kui
Jehowa willistades hüab kärbsid, mis
Egiptusse jöggede otsas, ja messilassi,
mis Assuri maal;
19. Et nemmad keik peawad tullema, ja
hingama ärrahäwwitud orgude ja õne
kaljude sees, ja keige kibbewitsa põõsaste
sees, ja keige karjamade peäl.
20. Sel päwal tahhab Issand ühhe nu-
matud habbeme noaga, mis teine pool
suurt jögge, Assuri kunninga läbbi pea
paljaks aiada, ja jalge karwad, ja ka hab-
beme ärrawötta. p. 10, 5.
21. Ja sel päwal peab sündima, et kui
üks mees saab ellus hoidnud ühhe pula
ja kaks lammast;
22. Peab sündima, et ta saab woid süa,
et nemmad rohkeste pima andwad; sest
woid ja met saab süa iggaüks, kes sinna
male saab üllejänud.
23. Ja sel päwal peab sündima, et keik
kohhad, kus tuhhat winapuud olnud tuh-
hat hõbbeseklit wäärt, peawad täis kibbe-
witso ja orjawitso sama.
24. Noolte ja ambudega peab sinna
mindama, sest et keik ma on täis kibbe-
witso ja orjawitso.
25. Ja keige mäggede peäle, mis kabli-
dega ümberraiutakse, senna ei sa mitte
minna kartusse pärrast kibbewitste ja or-
jawitste eest; agga senna peab härgi aia-
ma, ja lambad peawad sedda ärratallama.

8. Peatük.

Mis 7. peat. ööldud, selletakse weel usklikkude
rõmuks.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wöt-
ta ennesele üks suur labtitehtud ramat,
ja kirjota senna peäle innimesse randjul-

lega: risumisseks peab tötma, ja risutud
asjaga ärratötma.
2. Ja ma saatsin ennesele tunnistama
ustawad tunnistusmehhed, preestri Uria,
ja Sekarja, Jeberekja poia.
3. Ja ma lätsin prohweti naese liggi,
ja ta sai käima peäle ja töi poia ilmale,
ja Jehowa ütles mo wasto: Panne tem-
male nimmi, Mahersalal haspas.
4. Sest ennego poeglaps öppib hiüd-
ma: Issa! ja emma! siis peab Assuri
kunninga ette Tamaskusse warrandus ja
Samaria saak ärrawidama.
5. Ja Jehowa wöttis weel ennam mo
wasto rääida, ja öölda:
6. Sepärrast et sesinnane rahwas pöl-
gab Siloa weesi, mis hiljukeste jooks-
wad, et neil rööm on Reetsinist ja Re-
malja poiast;
7. Ja wata, sepärrast tahhab Issand
nende ülle lasta tousta Wratti jöe kan-
ged ja sured weed, Assuri kunninga, ja
keik temma wäe; ja ta peab tousma ülle
keige omma weeoiade, ja jooksma ülle
keige omma kallaste,
8. Ja Juda ma peäle tullema, wägga
tousma, ja üllemiunema, kaelast sadik
peab se ullatama, ja temma wäebulgad
peawad endid wäljalautama, ja sinno ma,
mis lai kui ta on, täitma, oh Immanuel!
p. 7, 14.
9. Heitke ühte seltsi, oh rahwas! ja eh-
matage ärra, ja pange tähhele keik, kes
teie kaugel maal ollete; pange wö wöle,
ja ehmatage ärra; pange wö wöle, ja eh-
matage ärra.
10. Piddage nouu, ja se mingo tühjaks,
räkige üts sanna, ja ärgo mingo se mitte
korda, sest Jummal on meiega.
11. Sest nenda ütles Jehowa mo was-
to, mind kätpiddi wöttes, et ta mind pid-
di öppetama, et ma mitte ei piddand selle-
sinnatse rahwa te peäl käima, ja ütles:
12. Teie ei pea ütlema: Heitkem ühte
nouusse, keik sedda möda, kui sesinnane
rahwas ütleb: Heitkem ühte nouusse; ja
ärge kartke mitte, mis nemmad kartwad,
ja ärge hirmuge mitte ärra.
13. Agga wäggede Jehowat, tedda püh-
hitsege; ja temma olgo teie kartus, ja
temma olgo teie hirm.
14. Siis saab temma teile pühhaks pai-
gaks, agga tallistamisse kiwwiks ja kom-
mistamisse kaljuks mollemaile Israeli
suggudele, köieks ja wörgutamisse paelaks
neile, kes Jerusalemmas ellawad.
Rom. 9, 33.
15. Sest mitto nende seast kommista-
wad, ja langewad, ja katkewad, ja sawad
wörko kinni ja wangi.
16. Seu kinni tunnistus, panne käsko-
öppetus pitseriga kinni minno öppijatte
sees.
17. Ja ma tahhan Jehowat odata, kes
ommad silmad Jakobi sou eest warjule
panneb, küll ma otan tedda.
18. Wata siin ollen minna, ja lapsed,
mis Jehowa mulle annud tähtedeks ja
immeasjuks Israelis, wäggede Jehowa
käest, kes Sioni mäe peäl ellab. Ebr. 2, 13.
19. Ja kui nemmad wötwad teie wasto
öölda: Küssige pommisejatte ja teädma-
meeste käest, kes tiukuwad ja isseenneestes
pommisewad, siis wastage: Eks rahwas
ei pea omma Jummala käest küssima?
Kas ellawatte eest peab surnutte käest küs-
sima?
20. Hoidke käsköppetusse ja tunnistus-
se pole; kui nemmad ei rägi seddasinnast
sanna möda, siis ei pea neil koito ollema,
21. Waid rahwas käib ma läbbi ras-
keste waewatud ja näljane; siis sünnib,
kui ta nälga tunneb, et ta wägga wihha-
seks saab, ja wannub omma kunningat
ja omma Jummalat, ja watab ülles.
22. Kui ta mahha watab, wata, siis on
seäl kitsas kä, ja pimmedus ja ahhastusse
pöritus, ja tedda lükkatakse sinna, kus
pilkane pimme.
23. Sest se ei jä mitte pimmedaks, kel
enne ahhastus olli; otsekui Jummal es-
simessel aial Sebuloni maad ja Nawtali
maad alwaks piddanud, nenda wöttab
ta wiimsel aial sedda auustada, mis on
merre pool teine pool Jordanit, pagga-
natte Kalilea.

9. Peatük.

Önnistusse abbi Kristusses kulutakse; suur nuhtlus nende peäle, kes temma pole ei pöra.

1. Rahwas, mis käis pimmedusses,
on suurt walgust näinud; nende ülle, kes
ellasid surmawarjo maal, on walgus
paistnud. p. 42, 6. 7. Matt. 4, 16.
2. Sa olled rahwa paljuks teinud, suurt
römo olled sa temmale teinud; nemmad
römustawad sinno ees; rööm on otsego
leikusse aial, otsego need wägga röömsad
on, kes saki jaggawad.
3. Sest sa olled temma ikke, mis ta kan-
dis, ja temma ölla keppi, selle witsa, kes
tedda sundis, katki murdnud otsego Mid-
jani aial. Kohi. 7, 15. 22.
4. Sest keik taplejad taplewad mürrina-
ga, ja ridid weretakse werre sees; need
peawad sama ärrapölletud, ja tulle roaks.

5. Sest üks laps on meile sündinud, üks poeg on meile antud, kelle õlla peäl ta wallitsus on, ja temmale pannakse nimmi: immelik, nouandja, wäggew Jummal, iggawenne issa, rahho würst.
Luk. 1. 31. 32.
6. Temma suur wallitsus ja rahho on ilma otsata Taweti aujärje peäle, ja temma kunningrigi peäl, et ta sedda peab kinnitama, ja sedda toetama kohto ja öigussega; sest aiast ja iggawesse, tahhab wäggede Jehowa pühha wihha sedda tehha.
7. Issand on sanna läkkitanud Jakobi laste sekka, ja se langeb Israeli peäle.
8. Ja sedda peawad tundma keik rahwas, Efraim, ja kes Samarias ellawad, kes surustamissega ja sure süddamega ütlewad:
9. Honed teiliskiwwidest on mahhalangenud; agga meie tahhame raiutud kiwwidest jälle üllesehhitada: metswigipuud on mahharaiutud, agga meie tahhame seedripuid nende assemele panna.
10. Agga Jehowa tahhab Retsini wihhamehhi üllendada temma wasto, ja Israeli waenlastega neid seggada;
11. Siria rahwast eest, ja Wilistid takka, ja nemmad peawad Israeli rahwa täie suga ärrasöma. Keige se läbbi polle temma wihha pöörnud, ja temma kässi on alles wäljasirrutud.
12. Ja rahwas polle mitte selle pole pöörnud, kes tedda pessab, ja ei olle mitte wäggede Jehowat nõudnud. Jer. 5. 3.
13. Sepärrast wöttab Jehowa ühhel päwal Israeli seast ärrakautada pea ja sawwa, oksad ja roo.
14. Wannem, ja kes auustud, se on pea; ja prohwet, kes wallet öppetab, se on sabba.
15. Ja kes seddasinnast rahwast önsaks kiitwad, need on eksitajad, ja kedda neist önsaks kiidetakse, need on ärraneeldud.
p. 3. 12.
16. Sepärrast ei woi Issand temma nore rahwa pärrast mitte rõmus olla, egga temma waeste laste ja temma lesknaeste peäle hallastada; sest nemmad on keik sallalikkud ja tiggedad, ja igga su rägib jölledust. Keige se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.
17. Sest ölus wöttab pölleda kui tulli, ja kibbowitsad ja orjawitsad ärrapölletada, ja sütab pöllema metsa räggadikkud, et nemmad ärralähhäwad körgesse paksus suitsus.
18. Wäggede Jehowa hirmsa wihha läbbi on ma pimmedaks läinud, ja rahwas on kui tulle roaks sanud, üks ei anna teisele armo.
19. Ja üks leikab parramal pool, siski on temmal nälg; ja teine söób pahhemal pool, siski ei sa nende köht täis; iggamees wöttab omma käewarre lihha süa.
20. Manasse söób Efraimi, ja Efraim Manasset, ja nemmad on ühtlasi Juda wasto. Keige se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.

10. Peatük.

Õige üllekohto nuhtlus; Assur peab otsa sama.

1. Häbba neile, kes nurjatumad seädmissed seädwad, ja kirjotajattele, kes kirjotawad, mis waewa teeb. Hab. 1. 3. 4.
2. Et nemmad alwade öigusse kõwweraks pörawad, ja kohto ärrakissuwad mo rahwa willetsatte käest, et nemmad woiksid lesknaesi risuda, ja waesed lapsed paljaks tehha.
3. Agga mis tahhate teie tehha arropiddamisse ja ärrahäwwitamisse päwal, mis kaugelt tulleb? Kelle jure tahhate teie pöggeneda abbi sama? ja kubbo tahhate teie omma au jätta?
4. Eks iggaüks ei pea nende alla ennast kokkowedama, kes kinniseutud? ja eks nemmad ei pea langema nende alla, kes tappetud? Keige se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.
5. Häbba Assurile, kes mo wihha witsk, ja kelle kä mo melepahhandusse kep on!
p. 7. 20.
6. Ma tahhan tedda ühhe sallalikko rahwa peäle läkkitada, ja temmale käsko anda ühhe rahwa pärrast, kelle peäle ma hirmus wihhane ollen: et temma peab sedda sutumaks arrarisuma ja puppaljaks teggema, ja neid ärrasötkuma kui sitta, mis ulitsatte peäl.
7. Agga temma ei mötle sedda wisi, ja temma südda ei arwa sedda wisi; waid temma meel on ärrabukkada ja ärrakautada, ei mitte pissut rahwast.
8. Sest ta ütleb: Eks mo würstid ei olle keik hopis kunningad?
9. Eks olle Kalno kui Karkemis? Eks Amat olle kui Arpad? Eks Samaria olle kui Damaskus? p. 36. 19.
10. Kui mo kässi on kätte sanud tühja jummalatte kunningrigid, et kill nende nikkerdud kujud üllemad ollid, kui Jerusalemma ja Samaria kujud,

11. Eks ma sedda wisi woi tehha Jerusalemmale ja temma ebbajummalattele, kui ma ollen teinud Samariale ja temma tühja jummalattele?

12. Ja peab sündima, kui Issand keik omma tö jaab ärrateinud Sioni mäel ja Jerusalemmas, siis tahhan ma Assuri kunninga kätte nähha ta surelisse süddame tö pärrast, ja temma sureliste silmade kerkusse pärrast. p. 37, 36.

13. Sest ta ütleb: Ma ollen omma kä rammoga sedda teinud ja omma tarkusse läbbi, sest et ma moistlik ollen, ja tahhan mitme rahwa maraiad komale aiada, ja ärrarisuda, mis nemmad kokkopannud, ja tahhan mahhalükkata kui üks wäggew neid, kes seäl ellawad.

14. Ja mo kässi on rahwaste warra leidnud kui pesa, ja otsego kegi koggub mahhajäetud munnad, nenda ollen ma keik maad ennesele koggunud, ja keddagi polle olnud, kes olleks tiba ligutand, ehk su labti teind, ehk tiukunud.

15. Kas kirwes woib kitelda selle wasto, kes temmaga raiub? Kas saag surustelleb selle wasto, kes temmaga sagib? otsekui peaks wits neid wintsutama, kes sedda üleswötwad, otsego peaks kep ültendama sedda, kes ei olle mitte pu.

16. Sepärrast wöttab Issand, wäggede Issand koeratöwwe läkkituda temma libbawatte sekka, ja temma auu al peab lökke pöllema, kui tulloke pölleb.

17. Ja Israeli walgus peab tulleks, ja temma Pühha tullelegiks sama, ja peab pöllema, ja ärrasöma ta orjawitsad ja ta kibbowitsad ühhel päwal,

18. Ja temma metsa ja ta wälja auu löppetama hinge ja ihho polest; ja se peab ollema, otsego lippomees arraks lähhäb.

19. Ja temma metsa puid, mis üllejäwad, peab ni pissut ollema, ei üks poisike neid woib ülleskirjotada.

20. Ja peab sündima sel päwal, et, kes Israelist üllejääb, ja kes Jakobi soust peäseb, se ei wötta ennam ennast selle peäle toetada, kes tedda peksab; waid toetab ennast pühha Israeli Jehowa peäle tões.

21. Mis üllejääb, mis Jakobist üllejääb, se wöttab ümberpöörda wäggewa Jummala pole.

22. Sest ehk so rahwas, oh Israel! on kui liiw merre-äres, siiski peab, mis temmast üllejääb, ümberpöörma; löppetaminne on ärramääratud, öigus wöttab woimust. Rom. 9, 27.

23. Sest Issand, wäggede Jehowa, wöttab löppetamisse, mis ärramääratud, tehha keigel seäl maal. p. 28, 22.

24. Sepärrast ütleb Issand, wäggede Jehowa, nenda: Mo rahwas, kes sa Sionis ellad, ärra karda mitte Assurit; küll ta wöttab sind witsaga peksta, ja omma keppi so wasto üllestösta sedda wisi, kui Egiptusses sündis.

25. Sest weel ühhe wägga nattukesse aia pärrast, siis saab mo melepahhandus löpma, ja mo wihha peab teistele otsa peäle teggema.

26. Ja wäggede Jehowa wöttab temma peäle piitsa sata, otsekui Midjani rahwas mahhalödi Orebi kaljo peäle, ja temma kep on merre wasto, ja ta töstab sedda ülles sedda wisi kui Egiptusses.
Kohtom. 7, 15–25. 2 Mos. 14, 26.

27. Ja peab sündima sel päwal, et temma korem so öllade peält, ja ta ikke so kaela peält peab ärrasama, ja ikke peab ärrarikkutud sama ölli pärrast.

28. Ta tulleb Aijati pole, ta lähhäb Migronist läbbi, Mikmasi linna panneb ta omma söariistad mahha.

29. Jo ta on koolmest läbbiläinud, ja ütlelnud: Kibeas peab meie ömaia ollema; Rama wärriseb, Kibea, Sauli lin, lähhäb pöggenema.

30. Hüa helleda heälega, Kallimi tüttar! panne tähhele Laisa pole, sinna willets Anatot!

31. Madmena rahwas hulgub; kes Kibeas ellawad, need on ruttoga ärrapöggenend:

32. Ta jääb alles ühhe päwa Nobi seisma, siis wöttab ta omma kät ligutada Sioni tütre mäe pole, Jerusalemma mäekünka pole.

33. Wata, Issand, wäggede Jehowa, wöttab kalli otsa wäggise ärraraiuda, ja wägga pitkad oksad raiutakse ärra, ja körged allandakse.

34. Ja ta laastub metsa räggastikko ärra rauaga, ja Libanon peab ühhe aulisse läbbi langema.

11. Peatük.

Kristusse tullemissest ja temma kunningrigi sannest.

1. Ja Isai kannust peab witsoke tousma, ja wösso temma juurtest suggu teggema. p. 4, 2.

2. Ja selle peäl peab Jehowa Waim hingama, tarkusse ja moistusse waim, nouu ja wäe waim, Jehowa tundmisse ja kartusse waim. Luk. 4, 18. 21.

3. Ja temma suitsetaminne on Jehowa

kartusses; ja temma ei moista kohhut
sedda möda, kui ta silmad näwad, egga
nowi sedda möda, kui ta körwad kuul-
wad; Joan. 2. 24. 25.
4. Waid ta moistab alwadele kohhut
öigussega, ja nomib, nenda kui kohhus
on, neid, kes häddalissed ma peäl; ja
lööb maad omma su witsaga, ja tappab
öäla omma uulte waimoga.
5. Ja öigus on kui wö temma niuette
ümber, ja tössidus kui wö temma pusade
ümber.
6. Ja hunt ellab ühhes tallega, ja pardri
metsalinne maggab kitsetallega, ja was-
sikas ja noor loukoer ja nuumweis on üh-
heskous, ja pissuke poisike aiab neid.
p. 65. 25.
7. Ja lehm ja karro söwad karjas, nen-
de poiad maggawad ühhes, ja loukoer
sööb ölgi kui weis.
8. Ja immew laps on lusti pärrast kei-
gewihhasema ussi augo jures, ja ärra-
woörotud laps pistab omma käe pasilisti
mao augo sisse.
9. Nemmad ei te kahjo egga pahha kei-
ge mo pühha mäe peäl; sest mailm on
Jehowa tundmist täis, otsekui wessi mer-
re kohte kattab.
10. Ja sel päwal peab sündima, et pag-
ganad lähhäwad nouu küssima Jsai Ju-
re käest, mis seisab keige rahwa lippuks,
ja temma hingamisse asse on auu sees.
Rom. 15. 12.
11. Ja sel päwal peab sündima, et Is-
sand teistkorda kätte wöttab omma ülle-
jänud rahwa ennesele sata, mis üllejänud
Assurist, ja Egiptussest, ja Patrosist, ja
Kusist, ja Elamist, ja Sinearist, ja Ama-
tist, ja merre saartest.
12. Ja ta töstab ülles lippo pagganat-
te seas, ja koggub Israeli lapsed, mis
ollid ärralükkatud, ja otsib kokko Juda
laiale pillatud rahwa neljast mailma nur-
gast.
13. Ja Ewraimi kaddedus peab lahku-
ma, ja need, kes Judale kitsast teggid,
peab ärrakautadama; Ewraim ei kaetse
Judat, ja Juda ei te kitsast Ewraimile;
14. Waid nemmad lendwad Wilistitte
selga öhto pole, ja risuwad ühtlasi hom-
miko ma rahwast; nemmad pistwad om-
ma käe Edomi ja Moabi külge, ja Am-
moni lapsed kuulwad nende sanna.
15. Ja Jehowa tahhab sutumaks ärra-
kautada Egiptusse merre lahhe, ja omma
kät ligutada omma kange tulega jöe was-
to, ja sedda löhki lüa seitsmeks jöeks, ja
tehha, et kingis woib läbbikäia. Jlm. 16. 12.
16. Siis peab maante ollema temma
üllejänud rahwale, mis Assurist üllejä-
nud, nenda kui Israelile olli sel päwal,
kui ta üllestulli Egiptusse maalt.

12. Peatük.

Jutide tännolaul, kes Kristusse pole pöörwad.

1. Ja sel päwal ütled sinna: Ma tän-
nan sind, Jehowa! et sa wihhane mo
peäle olled olnud; so wihha wöttab pöör-
da, ja sa trööstid mind.
2. Wata, Jummal on mo önnistus, ma
ollen julge, ja ei tunne hirmo; sest Is-
sand Jehowa on mo tuggewus ja laul,
ja on mulle sanud önnistusseks.
Laul 118. 14.
3. Ja teie sate römustussega wet wöt-
ma önnistusse kaewudest,
Sakar. 13. 1. Joan. 4. 10.
4. Ja ütlema sel päwal: Tännage Je-
howat, kulutage temma nimme, andke
teäda rahwa seas temma teggusid; tulle-
tage mele, et temma nimmi körge on.
Laul 105. 1. n. t. s. ja 48. 11. Joan. 17. 6.
5. Laulge kites Jehowat, sest ta on suri
asjo teinud, se sago teäda keige ma peäl.
Laul 47. 7.
6. Hüa helleda heälega ja öiska, kes sa
Sionis ellad, sest kes pühha Israelis,
on suur sinno keskel.

13. Peatük.

Pabeli kunningriik saab otsa.

1. Raske ettekulutaminne Pabelist, mis
Amotsi poeg Jesaia on näinud. p. 14. 4.
2. Töstke körge mäe peäle lip ülles, töst-
ke heält nende pole, tombage käega, et
nemmad würstide wärrawaist peawad
sisseminnema.
3. Minna Jummal ollen neile, kes min-
nust on pühhitsetud, kasko annud, ma
ollen ka ommad wäggewad kutsnud om-
ma wihhale; need on, kes römo pärrast
hüppawad mo surusse pärrast.
4. Hulga otsekui sure rahwa heäl on
mäggede peäl, pagganatte kunningriikide
mürrina heäl, kes on koggonud; wägge-
de Jehowa katsub söawägge järrele,
5. Kes tullewad kaugelt maalt taewa
otsast; Jehowa ja temma meelepahha-
dusse riistad, keige ma ärrariklumisseks.
6. Ulluge, sest Jehowa päew on liggi;
se tulleb kui ärraraiskaminne Keigewäg-
gewama käest.
7. Sepärrast lähhäwad keik käed löd-
waks, ja keik innimeste süddamed lähhä-
wad arraks, Nah. 2. 11.
8. Ja tundwad hirmo, paljo pina ja

wallo wöttab neid kinni, ja tundwad häd-
da otsego se, kes last saab; üks watab
teise peäle ehmates, nende palled löwad
punnaiseks kui tulleleek. p. 21, 3.
9. Wata, Jehowa pääw tulleb, üks hir-
mus, ja hirmsa ja tullise wihha pääw,
maad ärrahäwwitama, ja temma pattusid
ta peält ärrakautama.
10. Sest taewa tähhed ja temma war-
datähhed ei anna omma walgust paista;
päike saab pimmedaks, kui ta touseb, ja
ku ei anna omma walgust paista.
Esek. 32, 7.
11. Ja ma tahhan mailma kätte nähha
ta kurjusse pärrast, ja öälatte kätte nende
üllekohto pärrast, ja löppetada uhkette
kõrkusse, ja allandada wägga waljude
surustust.
12. Ma tahhan mehhe kallimaks tehha
puhtast kullast, ja mu innimesse Owiri
kallimast kullast.
13. Sepärrast pannen ma taewa wärri-
sema, ja ma wabbiseb omma assemelt
ärra wäggede Jehowa hirmsa wihha läb-
bi, ja temma tullise wihha päwal.
14. Ja Pabeli rahwas peab ollema kui
peletud weike hirw, ja kui puddolojus,
mis ükski ei korrista; iggaüks watab
omma rahwa pole, ja iggaüks pöggeneb
omma male.
15. Iggaüks, kedda seält leitakse, piste-
takse läbbi, ja iggaüks nende seltsist lan-
geb mööga läbbi.
16. Ja nende nored lapsed peab nende
nähhes wasto kiwwi paisatama, nende
koiad peab ärrarisutama, ja nende naesed
peab ärranaertama.
17. Wata, ma tahhan nende wasto är-
ratada Medarahwa, kes ei holi höbbe-
dast, egga kuld ep olle nende mele pärrast.
18. Ja nende ammud paiskawad poisid
wasto maad; ja nemmad ei hallasta ih-
ho sou peäle, nende silm ei anna armo
lastele.
19. Ja Pabel, kunningrikide ehte, Kal-
dea rahwa kõrkusse illo, peab sama nen-
da kui Jummal Sodoma ja Komorra
ümberlöi. Laul 11, 6. Jer. 50, 40.
20. Ta ei jä mitte iggaweste, egga ella
ühhest pölwest teise; ja Arabia rahwas
ei lö mitte sinna telkisid ülles, ja karjat-
sed ei sada karja sinna mahhaheitma.
21. Waid metskassid peawad seäl mag-
gama, ja nende koiad täis hirmsaid met-
salissi ollema, ja surispeakulli poiad seäl
ellama, ja karrused perdilud seäl hüppa-
ma; Sewan. 2, 14.
22. Ja Ji-metsalissed ulluwad wastas-
tikko temma tühja koddade sees, ja lenda-
wad maud nende lusthonette sees; ja se
on liggi, et temma aeg tulleb, ja temma
päwad ei wiwi kauaks.

14. Peatük.

Jutide wiimsest pöörmissest; Kristusse
wastase ots.

1. Sest Jehowa tahhab Jakobi peäle
hallastada, ja Israeli jälle ärrawallitse-
da, ja neid nende omma male panna; ja
woörad wötwad nende seltsi heita, ja
hoidwad Jakobi sou pole.
2. Ja rahwas wötwad neid, ja wiwad
neid nende paika; ja Israeli suggu wöt-
tab neid Jehowa ma peäl pärrida sulla-
siks ja ümmardajaiks; ja wötwad wangi
need, kes neid enne wangi wötsid, ja wal-
litsewad nende ülle, kes neid sundsid.
3. Ja peab sündima sel päwal, kui Je-
howa sulle annab hingada sinno wallust
ja so wärrisemissest, ja kangest tenistus-
sest, miska sind sunniti tenima;
4. Siis pead sa se tähhendamisse sanna
Pabeli kunningast üllesräkima, ja ütle-
ma: Kuida on se, kes mind sundis, otsa
sanud? Kuida on kuldrahha maks otsa
sanud? Jer. 50, 1. p. 13, 1. ja 9, 3.
5. Jehowa on öälatte keppi, ja wallit-
sejatte wallitsusse keppi katkimurdnud,
6. Kes rahwast löi hirmsa wihha sees
ilmalöpmatta hopidega, kes wihhaga wal-
litses pagganatte ülle, kedda kiusatakse
tagga keelmatta.
7. Keik ma hingab nüüd, ja temmal on
rahholinne assi; nemmad tewad heält
öiskades. 2 Kunn. 11, 20. p. 44, 23.
8. Ka männad on röömsad sinno pär-
rast, ja Libanoni seedrid, ütteldes: Sest
aiast, kui sinna maas olled, ei tulle ükski
meie peäle, kes mahharaiub.
9. Pörgohaud on alt likumas so pär-
rast, kui sa temma wasto tulled; ta ärra-
tab kaddunud, keik ma üllemad so wasto
tullema; ta sadab keik pagganatte kunnin-
gad nende järgede peält üllestousma.
10. Nemmad hakkawad keik räkima, ja
ütlewad sinno wasto: Sinna olled ka ni
nödraks kui meie, meie sarnatseks sanud?
11. So kõrkus on mahhalükkatud pör-
go so nablimängide mürrinaga; sinno
alla on ussa lautud, ja maokessed kat-
wad sind.
12. Kuida olled sa elkias koidotäht tae-
wast mahhalangenud? Kuida olled sa
mahharaiutud, kes sa pagganatte ülle-
mad woimatumaks teggid?
13. Agga sinna mötlesid omma süddа-

mes: Ma tahhan üllesminna taewa, ülle Jummala tähtede tahhan ma omma au-järje tösta, ja istuda koggodusse mäe peäl pohja pool.

14. Ma tahhan üllesminna körgema pakso pilwe paika, ja ennast Keigekörgema sarnatseks tehha.

15. Agga pörgo peab sind lükkatama, süggawa augo kohta. p. 30. 33.

16. Kes sind näwad, waatwad üksi silmi so peäle, pannewad sind tähhele, ja ütlewad: Kas se on se mees, kes teggi, et ma wärrises, ja kunningrigid wabbisesid?

17. Ta teggi maad, kus ellatakse, körwe sarnatseks, ja kiskus nende linnad mahha; kedda temma wangiks sai, neid ei lasknud ta lahti koio minnema.

18. Keik pagganatte kunningad hopis maggawad auuga iggaüks ommas koias;

19. Agga sinna olled ärrawissatud ommast hauast kui birmus wösso, kui ärratappetutte rie, kes möögaga läbbipistetud, kui need, kes allaläbbäwad haua kiwwide hulka, kui üks ärratallatud raibe.

20. Sa ei pea mitte nendega ühte sama hauda, sest sa olled omma ma ärrarikkunud, ja omma rahwa ärratapnud; tiggedatte suggu ei pea iggaweste nimmetadama.

21. Walmistage tapmist temma lastele nende wannematte üllekohto pärrast, et nemmad ülles ei touse, ja maad ei pärri, egga täida maad, kus ellatakse, linnadega.

22. Sest ma tippun nende peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja kautan ärra Pabeli nimme, ja mis üllejääb, ja lapsed ja laste lapsed, ütleb Jehowa,

23. Ja teen sedda suurte silide pärrandusseks, ja weejärwiks, ja pühhin sedda ärra ärrakautamisse ludadega, ütleb wäggede Jehowa.

24. Wäggede Jehowa on wandunud, ja ütlenud: Töeste se peab nenda sündima, kui ma ollen möttelnud, ja korda minnema, nenda kui ma ollen nouu piddanud:

25. Et ma murran Assuri rahwa ommal maal, ja omma wäggede peäl sedda ärratallan; siis peab temma ikke Israelide peält ärralahkuma, ja temma koorem nende ölla peält ärralahkuma.

26. Se on se nou, mis on petud keige ma wasto, ja se on se kässi, mis wäljasirrutud keige pagganatte wasto.

27. Sest wäggede Jehowa on nouu piddanud, ja kes woib sedda tühjaks tehha? ja temma kässi on wäljasirrutud, ja kes woib sedda taggasi pöörda?

28. Sel aastal, kui kunningas Ahas surri, olli sesinnane raske ettekulutaminne: 2 Aia r. 28. 27.

29. Ärra olle römus keik sinna Wilistima, et wits on katkimurtud, mis sind pelsis; sest mao jure seest peab basiliskmaddo wäljatullema, ja temma sugu peab tulline lendaw maddo ollema. Jer. 47. 1.

30. Siis peawad keigekehwamad toidust sama, ja waesed rahhul maggama; ja sinno jure tahhan ma näljaga surretada, ja temma tappab sedda, mis sinnust üllejääb.

31. Ullu, sa wärraw! kissenda, sinna lin! Keik so Wilistima heidab mele ärra; sest pohja poolt touseb suits, ja üksi nende seltsist ei jä üksi järrele.

32. Ja mis wastawad paggana rahwa käsksud? Sedda, et Jehowa on Sioni kindlaste raianud, ja et willetsad temma rahwa seast sinna kippuwad. Laul 87. 1. 5.

15. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad Moabi rahwa peäle.

1. Raske ettekulutaminne Moabist: Sest sel ösel, kui Moabi lin Ar ärraraisati, on ta hukka sanud; sest sel ösel, kui Moabi lin Kiir ärraraisati, on ta hukka sanud. Jer. 48. 1. n. t. s. Sewan. 2. 9.

2. Ta lähhäb ülles Paita ja Tiboni körge paikade peäle nutma; Moab ullub Nebo ja Medba pärrast, nende keikide pead on paljad, keik habbemed on ärraaetud. Jer. 48. 37.

3. Nemmad pannewad enneste ümber kottirided omma ulitsatte peäl; iggaüks ullub ta kattuste ja temma turrude peäl, ja tulleb mahha nuttes.

4. Ja Esbon ja Elale kissendab, nende heält kulukse Jatsast sadik, sepärrast et Moabi walmistud söamehhed wägga karjuwad, iggaühhe meel nende seast on pahha.

5. Mo südda kissendab Moabi pärrast, temma rahwas, mis pöggenewad, kissendawad Soarist sadik, kui kolmeaastane puul: sest nemmad lähhäwad ülles nuttes teed Luhhiti pole, sest nemmad töstwad Oronaimi te peäl kissendamist häddä pärrast. Jer. 48. 34. 36.

6. Sest Nimrimi weed peawad ärrakadduma, sest rohhi kuiwab ärra, noor rohhi löppeb ärra, haljast ep olle mitte.

7. Sepärrast et nemmad sedda, mis üllejänud ja kokkopandud, ja mis nemmad tallele pannud, ärrawiwad rämmalde jöe jure.

8. Sest kissendaminne pirab Moabi
raia ümber, temma ullumist kulukse Eg-
laimist sadik, ja temma ullumist Peereli-
mist sadik.
9. Sest Timoni wessi on täis werd, sest
ma tabban Timoni peäle paljo ennam
sata; ja ühhe lonkoera nende peäle, kes
Moabist peäsewad, ja kes sinna male ül-
lejäwad.

16. Peatük.

Weel teised nuhtlussed tullewad Moabi rahwa peäle.

1. Läkkitage mawallitseja tal körwe-
beelse kaljo peält, Sioni tütre mäe pole.
2. Sest se peab sündima, et kui üks lind,
mis pessast wäljaaetud, ümber hulkub,
nenda peawad Moabi tütred ollema Ar-
noni koolme jures.
3. Pea nouu, te mis öige, panne lonna
aial omma warri otsego öse; kes on är-
raüllatud neid panne warjule, ärra tun-
nista ülles neid, kes on hulkumas.
4. Anna asse ennese jures neile, kes mo
rahwa seltsist ärraläükatud; oh Moab!
olle neile warjuks ärraraiskaja eest; sest
se, kes neid waewab, löppeb ärra, ärra-
raiskaminne saab otsa, need, kes neid
ärratallawad, kadduwad ärra ma peält.
5. Agga üks aujärg peab sama kinnitud
heldusse läbbi, ja üks peab seäl peäl is-
tuma tõe sees Taweti maias, ja kohhut
moistma ja kohhut noudma, ja ussin ol-
lema õigusse peäle.
6. Meie olleme Moabi körkussest kuul-
nud, wägga körk on ta; temma surustus,
ja ta körkus, ja ta hirmus wihha, temma
walled ei sa korda. Jer. 48, 29.
7. Sepärrast peab üks Moabimees teise
pärrast ulluma, iggaüks ullub: teie öh-
kate Kirhareseti wina plaskude pärrast,
nemmad on töeste katkimurtud.
8. Sest Esboni pöllud on sandid, ja
Sibma winapuud; pagganatte issandad
on nende kallimad winapuwössud rus-
kus lönud, nemmad jouawad Jaseri lig-
gi, ja eksiwad ärra körbes; temma wös-
sud on mabbajäetud, ja ülle merre läinud.
9. Sepärrast tabban ma, kui ma Jaseri
pärrast nuttan, ka Sibma winapuud nut-
ta; ma kastan sind märjaks omma silma-
weega, oh Esbon ja Elale! sest so suise
wilja peäle ja so leikusse peäle on waen-
laste römokarjuminne langenud.
10. Ja rööm ja römustellemine peab
pöldude peält hopis ärrawoetama, ja wi-
namäggede peäl ei pea öiskamist egga
römokarjumist ollema; tallaja ei pea wi-
na surrotörte sees tallama; ma löppetan
römokarjumisse. Jer. 48, 33.
11. Sepärrast kollisen mo sissikond Moa-
bi pärrast kui kannel, ja mo süddda Kir-
haresi pärrast.
12. Ja se sünnib, kui näikse, et Moab
on ärrawässinud körges paikas, siis tul-
leb ta omma pühha kotta luggema, ja ei
woi parrata.
13. Se on se sanna, mis Jehowa rääki-
nud Moabi wasto ammust aiast.
14. Ja nüüd rägib Jehowa, ja ütleb:
Kolme aasta pärrast, nenda kui palga-
lisse aastad on, siis peab Moabi au al-
waks sama keige sure hulgaga, ja mis
üllejääb, on wägga pissut, ei mitte paljo.

17. Peatük.

Öiged Siria, Israeli ja Asiria rahwa nuhtlussed.

1. Raske ettekulutaminne Tamaskus-
sest. Wata, Tamaskus ei pea mitte en-
nam linnaks jäma, waid kiwwiwarreks
sama. Jer. 49, 23.
2. Aroeri linnad peawad sama mabba-
jäetud, ja karjade pärralt ollema, ja nem-
mad maggawad seäl, ja ükski ei olle, kes
neid ärrapelletab.
3. Ja tuggew lin löppeb Ewraimis är-
ra; ja kunningriik Tamaskusses, ja mis
Siriast üllejääb: nemmad peawad olle-
ma otsego Israeli laste au, ütleb wäg-
gede Jehowa.
4. Ja sel päwal peab sündima, et Ja-
kobi au peab alwaks, ja temma raswane
lihha lahjaks sama.
5. Ja peab ollema, otsekui kegi leika-
matta wilja leikab, ja temma kässiwars
wilja päid koggub; ja peab ollema, otse-
go kegi päid noppib Rewaimi orgus;
6. Agga sest jääb ülle, mis weel tulleb
noppida, otsekui öllipuud rapputakse, ja
kaks kolm marja jäwad keigekörgema ok-
sa otsa, ehk nelli wiis temma wiljakandja
okste peäle, ütleb Jehowa Israeli Jum-
mal.
7. Sel päwal watab innimenne selle
peäle, kes tedda on teinud, ja ta silmad
watawad Israeli Pühha pole,
8. Ja ei wata mitte altaritte peäle, mis
temma käed on teinud, ja ei wata mitte
se peäle, mis temma sörmed teinud, ei ite
egga päitesse kuiude peäle.
9. Sel päwal peawad temma tuggewad
linnad ollema kui mabbajäetud ladwad
ja körgemad oksad, mis nemmad on mah-
bajätnud Israeli laste pärrast, ja pea-
wad ärrabäwwitud ollema.
10. Sest sa olled omma önnistusse Jum-

mala ärraunnustanud, ja ep olle omma tuggewat kaljo omma mele tulletand: sepärrast wöttad sa illusaid taimesid istutada, ja wöõra wösso mahhapanna,

11. Ja sinna koosutad sedda sel päwal, kui sa istutad, sa sadad warratselt omma seemne öitsma; agga leikusse aial tullewad parmad tebba melehaigusse ja wallo päwal, mis ei woi parrata.

12. Häddä sure rahwa hulgale! kes nenda kohhisewad, kui merri kohhiseb; ja häddä rahwa mässamissele, kes mässawad kange wee kahhina wisi.

13. Rahwas mässawad, otsekui suur wessi kohhiseb; agga Jummal wöttab tedda söitelda, et ta kaugele pöggeneb; ja tedda aetakse tagga, otsego hagganaid mäggede peäl tule ees, ja kui rattast tulispä ees.

14. Öhto aial, wata, siis seäl on hirm; ennekui hommiko tulleb, ep olle tedda ennam. Se on nende jaggo, kes meid paljaks tewad, ja nende lisoossa, kes meid risuwad. p. 37, 36.

18. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad Mora rahwa peäle.

1. Häddä male! kel kaks tiba warjuks on, mis teine pool Mora ma jöggesid,

2. Ja läkkitab käsjud ülle merre ja pillirousi tehtud laewokeste peäl ülle wee. Minge, teie nobbedad käsjud, ühhe rahwa jure, mis laiale sanud ja ärrakoritud, ühhe rahwa jure, mis tulleb karta sest aiast ja pärrast; ühhe rahwa jure, mis nöriga ärramoödetud ja ärratallatud, kelle maad jöed paljaks tewad.

3. Keik, kes ellate mailmas, kes ollete asset ma peäl, teie sate nähha, kui lippo üllestöstetakse mäggede peäl, ja kuulda, kui pasun hüab.

4. Sest nenda ütleb Jehowa mo wasto: Ma seisan rahho, ja wahhin omma assemel, kui pallaw paistab kui selge ilm, kui paks kastepilwe pallawal leikusse aial.

5. Sest enne leikust, kui pung saab lehte aianud, ja öied sawad sanud küpsmatta winamarjuks, mis hakkawad küpsets sama; siis wöttab Jummal warred sirpidega ärraleikada, ja oksad ärrawötta ja ärraraiuda.

6. Need peawad ühtlasi mahhajäma kiskuja mäggede linnudele, ja lojustele ma peäl; ja kiskujad linnud peawad sui seäl peäl ellama, ja keik lojuksed ma peäl talweks sinna peäle jäma.

7. Sel aial peab anniks wäggede Jehowale todama rahwas, mis laiale sanud ja ärrakoritud, ja selle rahwa käest, mis tulleb karta, sest aiast ja pärrast: rahwas, mis nöriga ärramoödetud ja ärratallatud, kelle ma jöed on paljaks teinud, sinna paika, kus wäggede Jehowa nimmi on, Sioni mäe peäle. Laul 68, 32.

19. Peatük.

Egiptusse ärrahäwwitaminne; se pörab Kristusse pole.

1. Raske ettekulutaminne Egiptussest. Jehowa söidab nobbeda pilwe peäl, ja tulleb Egiptusse; siis peawad Egiptusse tühjad jummalad temma palle ees wabbisema, ja Egiptusse rahwa südda sullab nende sees ärra. Jer. 46, 2. Esek. 29, 2.

2. Ja ma tahhan Egiptusse rahwa issekeskis ärraseggada, et nemmad peawad söddima iggaüks omma wenna wasto, ja söbber omma söbra wasto, lin linna wasto, ja kunningriik kunningrigi wasto.

3. Ja Egiptusse rahwa waim peab ärranörkema nende sees, ja temma nou tahhan ma ärraneelda: siis läbbäwad nemmad nou küssima tühja jummalatte ja lausujatte käest, ja pomnisejatte ja teädmameeste käest.

4. Ma tahhan ka Egiptusse rahwa waljo issandatte alla kinnipanna, ja kange kunningas peab nende ülle wallitsema, ütleb Issand wäggede Jehowa.

5. Ja wessi löppeb ärra merrest, ja jöggi tahheneb ja kuiwab ärra.

6. Ja jöed peawad sama mahhajäetud; Egiptusse jöe arrud kahhanewad, ja tahhenewad ärra; pilliroog ja körkjad närtsiwad ärra.

7. Pabberi roud jöe äres, jöe suus, ja keik jöe seme kuiwawad ärra, neid aetakse ärra, ja ei olle teps.

8. Ja kallamehhed on kurwad, ja keik need, kes önge jökke heitwad, leinawad; ja need, kes wörgud wette laskwad, on rammotumad.

9. Ja need sawad häbbisse, kes penikest linna harriwad, ja kes wörgulist riet kuduwad.

10. Ja temma allussed peawad sama ärraröhhutud, ja keik, kes palka sawad tikidest, mis hing armatseb.

11. Töeste Sioni würstid on meletumad; Warao targema nouandjatte nou on rummalaks läinud; kuida teie ütlete Warao wasto, et woib öölda: Minna ollen targa meeste poeg, ma ollen wanna kunningatte poeg?

12. Kus on nemmad? kus on so targad? Et täetago nemmad sulle, kas nemm-

mad teädwad ka, mis nouu wäggede Jehowa Egiptusse pärrast on piddanud.

13. Soani würstid on jölledaks läinud, Nowi würstid on ärrapettetud; ja nemmad eksitawad Egiptusse rahwast, ja ma suguarrude nurgaliwwi.

14. Jehowa on nende sekka pöratse waimo seggamud, et nemmad keige omma töga Egiptusse rahwast eksitawad, otsego joobnud pöörleb omma okse sees. p. 29, 10.

15. Ja Egiptusse rahwa tö ei pea mitte korda minnema, mis ial pea ja sabba, oks ja pilliroog wöttab tebba.

16. Sel päwal peab Egiptusse rahwas ollema kui naesed, ja wabbisema ja wärrisema wäggede Jehowa käe taotamisse pärrast, miska ta taotab temma wasto.

17. Ja Juda ma peab ollema Egiptusse rahwale hirmuks; iggaüks, kenne mele temme sedda tulletab, tunneb hirmo, wäggede Jehowa nouu pärrast, mis ta piddanud temma pärrast.

18. Sel päwal peawad wiis linna ollema Egiptusse maal, kes Kanaani ma keelt räkiwad, ja andwad wandudes endid wäggede Jehowa holeks; üks peab sama hüüud Jirberesiks.

19. Sel päwal peab Jehowal altar ollema keskpaikas Egiptusse maal, ja sammas temma raia körwas Jehowa auuks.

20. Ja se peab ollema tähheks ja tunnistusseks wäggede Jehowale Egiptusse maal, kui nemmad Jehowa pole kissendawad nende pärrast, kes neile hädda teggewad; ja ta läkkitab neile ühhe, kes abbi sadab, ja kes nende eest seisab, ja neid ärrapeästab.

21. Ja Jehowa peab Egiptusse rahwale teäda sama, ja Egiptusse rahwas peawad Jehowat tundma sel päwal, ja tedda teenima tappa- ja roaohwrittega, ja tootusfi Jehowale tootama ja ärratassuma.

22. Ja Jehowa wöttab Egiptusse rahwast bawada, ta bawab ja parrandab; kui nemmad Jehowa pole sawad pöörnud, siis wöttab ta nende palwed wasto, ja parrandab neid.

23. Sel päwal peab maante ollema Egiptussest Assuri male, et Assuri rahwas tulleb Egiptusse ja Egiptusse rahwas Assuri male, ja Egiptusse rahwas tenib Assuri rahwaga Jummalat.

24. Sel päwal peab Israeli rahwas ollema kolmas, Egiptusse ja Assuri rahwa körwas önnistud kesk ma peäl.

25. Sest wäggede Jehowa önnistab neid, ja ütleb: Önnistud olgo mo Egiptusse rahwas, ja mo kätte tö Assuri rahwas, ja mo pärrisossa Israel.

20. Peatük.

Egiptusse ja Mora rahwast wiakse wangi.

1. Sel aastal kui Tartan tulli Asdodi liñna alla, kui Assuri kunningas Sargon tedda läkkitas, siis taples temma Asdodi wasto, ja sai sedda kätte;

2. Sel aial räkis Jehowa Amotsi poia Jesaia läbbi, ja ütles: Minne, ja peästa kottirie omma niuette ümbert lahti, ja peästa ommad kingad ommast jallast; ja ta teggi nenda, käis allasti ja kingata.

3. Ja Jehowa ütles: Otsekui mo sullane Jesaia käib allasti ja kingata, kolm aastat tähheks ja märgiks Egiptusse ja Mora rahwa pärrast:

4. Nenda wiib Assuri kunningas ärra Egiptusse rahwa wangi ja Mora rahwa wangi, nored ja wannad, allasti ja kingata ja palja persega, Egiptusse rahwa häbbiks.

5. Siis peawad teised ärraehmatama ja häbbenema Mora rahwa pärrast, kelle peäle nemmad lootsid, ja Egiptusse rahwa pärrast, kellest nemmad kiitlesid.

6. Ja ranna rahwas ütlewad siis sel päwal: Wata, nenda läks meie lotus, kuhho meie pöggenesime abbi sama, et meie piddime peäsema Assuri kunninga käest; kuida meie peame nüüd peäsema?

21. Peatük.

Kolmesuggune ettekulutaminne.

1. Raske ettekulutaminne merrepoolsest körwest: otsego tulispassad louna poolt läbbikäiwad, nenda tulleb se körwe poolt seält maalt, mis tulleb karta.

2. Raske nähtud assi on mulle kulutud: pettis teeb pettust, ja ärraraiskaja raiskab ärra: tulle ülles Elami rahwas, minne ta liñna alla, Meda rahwas; ma ollen keik öhkamissed löppetanud.

3. Sepärrast on mo niuded kanget wallo täis, paljo waewa wöttab mind kinni, otsego sel paljo waewa on, kes on last samas; ma ollen köwweraks läinud, et ma ei kule, ma ollen hirmo tunnud, et ma ei nä.

4. Mo südda eksib, jällestus on mulle hirmo teinud; puhte, mis ma iggatsesin, on Jummal mulle wärristusseks pannud.

5. Lauda walmistakse, wahtis wahbitakse, süakse, juakse; würstid touske üllcs, woidke kilbid.

6. Sest nenda on Issand mo wasto ütlenud: Minne, panne üks wahhimees

senna seisma; mis ta nääb, sedda kulu-
tago temma.
7. Ja ta näggi sõawankrid ja rüütlid
pari wisi, eeslid wankrittega ja kamelid
wankrittega, ja ta panni üpris wägga
hästi tähhele.
8. Ja ta hüdis kui loukoer: Issand!
ma seisan allati wahbitorni peäl päwal,
ja minna seisan ommas wahtis keige pit-
ka ö. Hab. 2, 1.
9. Ja wata, seält tulleb üks mees wank-
ri peäl, ja rüütli wäggi pari wisi, ja ta
hakkas rääkima ja ütles: Langenud on,
langenud on Babel, ja ta on temma jum-
malatte nikkerdud kujud keik wasto maad
katkimurdnud. Ilm. 18, 2.
10. Oh minno peksandus, ja mo rehhe-
allune willi! mis ma wäggede Jehowa,
Israeli Jummala käest kuulnud, sedda
ollen ma teile kulutand.
11. Raske ettekulutaminne Tumast.
Üks hüab mo wasto Seirist: Wahhi-
mees, ons paljo weel ööd? Wahhimees,
ons paljo weel ööd?
12. Wahhimees ütles: Hommiko on tul-
nud, ja ö ka; kui teie tahhate otsida, ot-
sige sure holega, pöörge ümber, tulge.
13. Raske ettekulutaminne Arabia maast.
Teie Tedani rahwa seltsid peate õmaia
wötma metsas Arabia maal.
14. Wige wet nende wasto, kel janno
on; teie, kes ellate Tema maal, joudke
nende wasto leiwaga, kes hulkuwad.
15. Sest nemmad hulkuwad mõõkade
pärrast, palja mööga pärrast, ja ülles-
tommatud ammo pärrast, ja raske sõa
pärrast.
16. Sest nenda ütleb Issand mo was-
to: Ennego aasta möda saab, sedda mö-
da kui palgalisse aastad on, siis peab
keik Kedari au löpma. p. 16, 14.
17. Sest Kedari laste wäggewa küttide
arro, mis üllejääb, peab wähhenema:
sest Jehowa Israeli Jummal on sedda
ütlelnud.

22. Peatük.

Jerusalemma rikminne, ja ühhe sure würsti nuhtlus.

1. Raske ettekulutaminne näggemisse
orrust ehk Jerusalemmast. Mis on sul
nüüd, et teie keik astute ülles kattuste
peäle?
2. Sa ollid täis kärrinat, üks lin, mis
olli rahwast täis, üks rõmus lin; so mah-
halödud ep olle mööga mahhalödud,
egga sötta surnud.
3. Keik so pealikkud hulkuwad ühtlasi,
ja on küttidest kinniseutud; keik, kes sinno
seast leitakse on hopis kinniseutud, nem-
mad põggenewad kaugelt.
4. Sepärrast ütlen ma: Seiske minnust,
ma tahhan kibbedaste nutta; ärge käige
mo peäle mind trööstimas mo rahwa
tütre ärraraiskamisse pärrast.
5. Sest Issandal wäggede Jehowal on
kärrina, ja ärrasötkumisse ja seggamisse
pääw näggemisse orgus, mis seinad
mahhakissub, ja kissendaminne on mäg-
gede pool.
6. Sest Elami rahwas wöttab nole tup-
ped, wankrid, kus innimessed peäl rüütli-
wäega, ja Kiir on kilbid walmistanud.
7. Ja sinno parramad orud peawad
täis wankrid ollema, ja hobbosewäggi
tulleb seisma öiete wärrawa liggi.
8. Ja temma wöttab Juda katte eest är-
ra, siis watad sa sel päwal sõariistade
peäle, mis senna metsa üllestehtud koias
on. 1 Kunn. 7, 2.
9. Ja et teie Taweti linna praggusid
näte, et neid paljo on, siis wöttate teie
allama tigi wee kogguda.
10. Siis arwate teie ülles Jerusalem-
ma koiad, ja kisute muist koddasid mah-
ha, et teie mürisid kinnitate.
11. Ja tete krawi kahhe müri wahhele,
wanna tigi wee tarwis; ja teie ei wata
selle peäle, kes sedda teeb, ja ei nä mitte,
kes sedda emalt walmistab.
12. Ja kui Issand wäggede Jehowa
neid sel päwal kutsub nutma ja kaebdust
teggema, ja pead paljaks aiama, ja kotti-
riet selga pannema:
13. Wata, siis on lust ja rööm; nem-
mad tapwad härgi ja surmawad lambaid,
söwad lihha, ja jowad wina, ja ütlewad:
Sögem ja jogem, sest homme surreme
ärra. p. 56, 12. 1 Kor. 15, 32.
14. Ja wäggede Jehowa on ennast il-
mutanud mo kõrwade ette: se üllekohhus
ei pea tõeste mitte sama teile ärralepi-
tud, kunni teie surrete, ütleb Issand wäg-
gede Jehowa.
15. Nenda ütleb Issand wäggede Je-
howa: Tulle, minne warrandusse ülle-
waatja Sebna jure, kes kunninga koia
ülle on:
16. Mis sul on siin? ja kes sul on siin?
et sa siin ennesele olled haua raiunud, ot-
sekui se kes üllewel kõrges omma haua
wäljaraiub, ja walmistab *ennesele hone*
kaljo peäle.
17 Wata, Jehowa wiskab sind ärra,
otsekui wäggew mees keddagi ärrawis-
kab, ja kattab sind koggoni kinni.

18. Ta weretab sind walsjuste, kui palli
weretakse, wägga laia male; sinna peab
sa surrema, ja sinna peawad so autöllad
jäma, so issanda koia häbbinaeruks.
19 Ja ma tahhan sind so ammeti peält
ärralükkada, ja sind kistakse ärra sinno
asjemelt.
20. Ja sel päwal peab sündima, et ma
tahhan kutsuda omma sullase Eljakimi,
Ilkia poia,
21. Ja tedda ehhitada sinno kuega, ja
tedda kinnitada so wöga, ja so wallitsusse
temma kätte anda; ja ta peab issaks olle-
ma neile, kes Jerusalemmas ellawad, ja
Juda soule.
22. Ja ma tahhan Taweti koia wötme
temma õlla peäle panna, et ta lahtiteeb,
ja üksi ei woi kinnipanna, et ta kinni-
panneb, ja ükski ei woi lahtitehha.
Ilm. 3, 7.
23. Ja tahhan tedda kui naela kindla
kohta lüa, ja ta peab omma issa soule
aujärjeks ollema.
24. Ja nemmad pannewad temma peäle
rippuma keik temma issa sou auu, lapsed
ja laste lapsed, keik wähhemad riistad,
ni hästi kausikeste riistad, kui keik krusside
riistad.
25. Sel päwal, ütleb wäggede Jehowa,
peab nael, mis kindla kohha sisse olli
lödud, sealt wäljatullema, ja kui ta saab
mahharaiutud ja langenud, siis peab ka
koorem, mis temma peäl olli, ärrakaddu-
ma; sest Jehowa on sedda ütlelnud.

23. Peatük.

**Tiruse rikminne, parram pölli, ja pattustpöör-
minne.**

1. Raske ettekulutaminne Tirussest.
Ullage oh Tarsisi laewad; sest ta on är-
rarraisatud, et ep olle seäl ühteainust kod-
da, et ükski sinna ei tulle; Kitti rahwa
maalt peab se neile ilmuma. Esek. 26, 3.
2. Olge wait sare rahwas; Sidoni kaup-
mehhed, kes ülle merre käisid, täitsid sind.
3. Ja sure wee peäl olli Siori seme, ja
Niluse jöe leikus temmale kassuks; ja
ta on olnud pagganatte kauplemisse lin.
4. Häbbene Sidon, sest merri rägib,
tuggew merre lin ütleb: Minna ei olle
lapse waewas egga sa lapsi, ei ma kas-
wata peiomehhi, egga sada neitsid sureks.
5. Otsekui hirm olli, kui Egiptussest sai
kuulda; nenda tundwad nemmad wallo,
kui Tirussest saab kuulda.
6. Minge Tarsisi linna, ullage oh sare
rahwas!
7. Ons se teie römus lin? temma jal-
lad wiwad tedda temma endisest wanna
aia põlwest ärra, et ta kaugel maal kui
wööras peab ellama.
8. Kes on sedda nou piddanud Tirus-
se wasto, kes teisi kroniga ehhitas, kelle
kaupmehhed on würstid, ja temma kaup-
lejad surema auu sees seäl maal?
Ilm. 18, 23.
9. Wäggede Jehowa on sedda nou
piddanud, et ta tahhab ärrateotada keige
illo körkusse, ja alwaks tehha keik, kes
auustud on seäl maal.
10. Käi omma ma läbbi otsego jöggi,
oh Tarsisi tüttar! Sest sul ep olle ennam
wööd.
11. Ta on omma käe wäljasirrutanud
ülle merre, ta teeb wärrisema kunning-
rigid; Jehowa on Kanaani ma pärrast
kässo annud, temma tuggewad linnad
ärrakautada,
12. Ja ütleb: Ei sa pea teps römo pär-
rast hüppama, oh sa wägga waewatud
neitsit, Sidoni tüttar! touse ülles, ja
minne Kitti rahwa jure; ka seäl ei pea sul
hingamist ollema.
13. Wata, Kaldea ma! sedda rahwast
ep olle mitte ennam, Assur on sedda
seädnud körbes ellama: nemmad ollid
ommad wahhitornid üllesehhitand, ja sel-
le sured koiad üllesteinud, ta on sedda
kiwwihunnikuks teinud.
14. Ullage Tarsisi laewad, sest teie tug-
gew lin on ärraraisatud.
15. Ja sel päwal peab sündima, et Ti-
rus peab ärraunnustud sama seitsekümme-
mend aastat, ni kaua kui üks kunningas
woib ellada; seitsmekümne aasta pärrast
peab Tirussel ollema otsego hora laul.
16. Wötta kannel, käi ümber linna,
sinna ärraunnustatud hoor! lö hästi kan-
nelt, laula hästi peäle, et sind mele tulle-
takse.
17. Ja se peab sündima seitsmekümne
aasta pärrast, et Jehowa tulleb Tirust
katsma, et ta jälle saab omma horapal-
ga, ja teeb horatööd keige made kunning-
rikidega ma peäl.
18. Ja temma kaup ja temma horapalk
peab Jehowale pühha ollema, sedda ei
pea warraks tallele pandama egga hoi-
tama; sest nende kaup peab nende pärralt
ollema, kes Jehowa ees ellawad, rohkeks
toidusseks ja katteks, mis ikka kestab.

24. Peatük.

Hige nuhtlus tulleb Juda ma ja keige mailma peale.

1. Wata, Jehowa wöttab ma tühjendada, ja sedda sutumaks ümberliia, ja pörab mapeälsed kohhad ümber, ja pillab laiale neid, kes seäl ellawad.

2. Ja rahwas peab ollema nenda kui preester, sullane nenda kui temma issand, tüdruk nenda kui temma emmand; kes ostab, nenda kui se, kes müüb; kes laenab, nenda kui se, kes laenuks wöttab; kes kasso peäle annab, nenda kui se, kennele ta kasso peäle annab. Es. 4. 9.

3. Ma peab keik tühjendatud ja hopis paljaks tehtud sama; sest Jehowa on se sanna räkinud.

4. Ma leinab, ta närtsib ärra; ma, kus ellatakse, on sant ja närtsib ärra; ma rahwa üllemad on rammotumad.

5. Ja ma on rojaseks läinud nende al, kes seäl ellawad, sest nemmad astuwad ülle käsoöppetuste, pöörwad seädmisse teisiti, nemmad tewad iggawesse seädusse tühjaks.

6. Sepärrast sööb ärrawanduminne ma ärra, sest need, kes seäl ellawad, on süalused; sepärrast pöllewad ma rahwas ärra, ja pissut innimessi jäwad ülle.

7. Wärske wiin leinab, winapu on sant; keik, kes süddamest röömsad ollid, äggawad.

8. Trummide lust löppeb, nende mässaminne, kes römo pärrast hüppawad, jääb mahha, kandle lust löppeb.

9. Nemmad ei pea lauldes wina joma, kange jomaaeg peab wihha ollema neile, kes sedda jowad.

10. Tühhi lin on mahhamurtud, keik koiad on lukko pandud, et ükski sisse ei läbhä.

11. Karjuminne on ulitsatte peäl wina pärrast, keik rööm on seggatud, ma lust on ärraläinud.

12. Mis üllejääb liñna, se on ärrahäwwitud, ja wärrawad on sutumaks katkipekstud.

13. Sest nenda peab se ollema keskpaikas seäl maal rahwa seas, otsekui öllipu on rapputud, otsekui ärranoppitakse, mis üllejänud, kui winamarja leikus on löppetud.

14. Need töstwad omma heält, öiskawad ja hilawad belleda heälega öhto poolt Jehowa körgusse pärrast.

15. Sepärrast austage sures walgusses Jehowat, merre saarte peäl Jehowa Israeli Jummala nimme.

16. Ma otsast olleme meie kitusse laulusid kuulnud: illo on öigel; agga nüüd ütlen minna: Ma ollen lahja, ma ollen lahja, häddä mulle! Pettised tewad pettust pettisel wisil.

17. Hirm ja kaewand ja köis tulleb se peäle, oh ma rahwas!

18. Ja peab sündima: kes hirmo heäle eest pöggeneb, se peab kaewando sisse langema, ja kes kaewandust üllestulleb, se peab köiega kinniwoetama: sest aknad üllewelt on lahtitehtud, ja ma allused kohhad wabbisewad. Jer. 48. 44.

19. Maad pörrutakse wägga, ma aetakse koggoni löhki, ma köigub wägga. Jer. 32. 5.

20. Ma warub wägga otsego joobnud, ja pannakse hulkuma kui wahhi maia, ja ta ülleastminne on raske ta peäl, et se langeb, ja ei touse jälle ülles.

21. Ja sel päwal peab se sündima: Jehowa wöttab nähha körge söawäe kätte körges, ja ma kunningatte kätte ma peäl.

22. Ja neid peab koggutama, kui wangisid koggutakse augo sisse, ja wangitorni kinnipannakse, ja mitme päwa pärrast tullakse neid katsma.

23. Ja kuul peab häbbi ollema, ja päike häbbenema; sest wäggede Jehowa wallitseb kui kunningas Sioni mäe peäl, ja Jerusalemmas, ja temma wannematte ees on au.

25. Peatük.

Kitus, et Pabel otsa, ja Kristusse riik woimust saab.

1. Jehowa! Mo Jummal olled sinna, ma tahhan sind sureks tösta, ja sinno nimme auu üllestunnistada, sest sa olled immet teinud; so nouud ammust aiast on tössised ja ustawad.

2. Sest sa olled liñna kiwwiwarreks, ja tuggewa liñna kiwwihunnikkuks teinud, ja wööraste sure koia, et se ep olle teps lin: sedda ei pea ial mitte üllestehtama.

3. Sepärrast austab sind wäggew rahwas, wägga waljo pagganatte liñnad kartwad sind.

4. Sest sinna olled tuggew lin alwale, tuggew lin waesele, kui temmal kitsas lä; sa olled warjopaik raske sao eest, ja warri pallawa eest, kui wägga waljude wihha touseb kui raske saddo seina wasto. Laul 9. 10. 11.

5. Kui pallawa poudses paikas, nenda rudjud sa wööraste mässamisse mahha;

otsekui pallaw pakso pilwe warjo läbbi, nenda peab wägga waljude laul sama waigistud.
6. Ja wäggede Jehowa wöttab keige rahwale sesinnatse mäe peäl tehha jodud libbawast roast, jodud heast winast, keige-parramast libbawast roast, selgest puhtast winast, Matt. 22. 2. n. t. s. Luk. 14. 16. n. t. s.
7. Ja ärraneelda sesinnatse mäe peäl mitmesugguseid mähkmeid, mis keige rahwa ümber, ja katte, miska keik pagganad on linnikaetud.
8. Ta nelab ärra surma iggawessekš aiaks, ja Issand Jehowa pühhib ärra silmawee keige silmade peält, ja sadab ärra omma rahwa teotusse keige ma peält; sest Jehowa on sedda räkinud.
2 Tim. 1. 10. Ilm. 7. 17.
9. Siis ütlewad nemmad sel päwal: Wata, se on meie Jummal, kedda meie olleme ootnud, ja temma peästab meid; se on Jehowa, kedda meie olleme ootnud, olgem wägga röömsad ja römustagem temma ärrapeästmisse pärrast.
Laul 48. 15. ja 42. 6. 12.
10. Sest Jehowa kässi jääb hingama sesinnatse mäe peäle, ja Moabi rahwas peab ärrapeksetama temma al, otsekui ölgi ärratallatakse jönnikusse.
11. Ja temma lautab ommad käed wäljä nende sekka, otsego se, kes uiub, kässi wäljalautab uiudes, ja allandab temma suruetust omma käewartega.
12. Ja ta wöttab teie körge müridega tuggewa linna mahhawautada, allandada, ja mahha sata pörmo.

26. Peatük.

Tännolaul, et Jummal usklikkud ikka häddast peästab.

1. Sel päwal peab se laul lauldama Juda maal: Meil on tuggew lin, temma panneb önnistust meie mürikš ja kantsiks.
Laul 87. 1. Matt. 16. 18.
2. Tehke wärrawad lahti, et sisseläbhäb öige rahwas, kes usko hoiab. Laul 118. 19.
3. Üls teetud mötte on se: Sinna, Jummal! hoiad ikka rahho, sest sinno peäle lotetakse.
4. Lootke Jehowa peäle iggaweste, sest Issanda Jehowa sees on iggawenne kaljo.
Laul 118. 8. 9.
5. Sest ta wautab alla neid, kes körges ellawad, linna, mis körgeks sanud; ta allandab sedda, sedda allandab temma maani, ta sadab sedda pörmo.
6. Jallad, willetsatte jallad, alwade tallad peawad sedda ärratallama.

7. Öigette teradda on selge öigus: sinna öiglane! wagid ülles öigette teraa.
8. Jehowa! meie otame sind ka sinno kohtomoistmiste te peäl; hing ihhaldab so nimme, ja so mällestust.
9. Mo hing iggatseb sind öse; omma waimoga mo sees otsin ma sind warra hommiko: sest kui sinno öiged nuhtlussed ma peäl on, siis öppiwad öigust need, kes mailmas ellawad.
10. Ehk öäl innimenne armo saab, siiski ei öppi temma mitte öigust; ka öigusse maal teeb ta köwwerust; ja ei sa mitte Jehowa körgust nähha.
Opp. Sann. 1. 24. n. t. s. Rom. 2. 4. 5.
11. Jehowa! so kässi on sureks töstetud; siiski ei nä nemmad sedda mitte; küll nemmad sawad nähha so öiget wihha so rahwa eest, et nemmad peawad häbbenema; ka tulli peab neid, sinno waenlased, ärrapölletama.
12. Jehowa! küll sinna meile rahho sadad, sest Sa olled ka keik meie tööd meile teinud. Joan. 15. 5.
13. Jehowa, meie Jummal! muud issandad on meie ülle wallitsenud, kui sinna; agga sinno läbbi üksi kulutame so nimme.
14. Surnud ei sa ellusse; kes kaddunud, need ei touse mitte ülles: sepärrast et sa olled nende kätte näinud, ja neid ärrakautanud, ja keik nende mällestusse hukka saatnud.
15. Jehowa! sa olled rahwast kaswatanud, sa olled rahwast kaswatanud, ja omma aun üllesnäitnud, sa olled keik ma raiad emale aianud.
16. Jehowa! nemmad otsiwad sind, kui kitsas kä; nemmad wallawad öhkamissi wälja, kui sa neid karristad. Laul 77. 3.
17. Otsekui raskejallane, kes pea peab mahhasama, waewa tunneb, ja kissendab omma sure wallo sees, nenda olleme meie olnud sinno palle ees, Jehowa!
Mik. 4. 9. 10.
18. Meie ollime kui raskejallatsed, ja tundsime waewa, ja meie töime otsekui tuult ilmale; meie ei woind mingisuggust abbi sata ma peäl, ja kes mailmas ellawad, ei langend mitte.
19. Sinno surnud sawad ellusse, ja touswad ihhoga ülles; ärkage ülles ja laulge röömsaste teie, kes pörmus maggate; Sest sinno kaste on rohtude kaste; agga need kes kaddunud, panned sa sennä ma sisse langema. Esek. 37. 3. 5.
20. Tulle mo rahwas, minne omma kambritte sisse, ja panne omma uks lukko

ennese tagga: poe ärra wäbbäkesseks sil-
mapilkmisse aiaks, kunni melepahhandus
möda läbbäb.
21. Sest wata, Jehowa läbbäb omma
assemelt wälja, nende üllekohto pärrast,
kes ma peäl ellawad, nende kätte nägge-
ma; ja ma ilmutab omma werresii, ja ei
katta mitte ennam kinni neid, kes seäl
peäl tappetud. Mik. 1, 3.

27. Peatük.

Õige nuhtlus tulleb Kristusse rigi waenlaste peäle.

1. Sel päwal wöttab Jehowa omma
kowwa, ja sure, ja tuggewa moögaga
nähha krokodilli kätte, mis pitkerguune
maddo, ja krokodilli kätte, mis röngas
maddo on, ja tappab ärra lendawa mao,
mis merres on.
2. Sel päwal on üks selge wina wina-
mäggi; laulge temmast wastastikko.
3. Minna Jehowa hoian sedda, igga
silmapilkmisse aial kastan ma sedda, ma
tahhan sedda hoida ööd ja päwad, et
ütski ei pea temmale pahha teggema.
4. Tullist wihha ep olle mul; kes annab
mulle kibbowitstega ja orjawitstega söd-
dida? Ma tahhaksin nende peäle hakkata,
ja neid hopis süta põllema.
5. Ehk kui kegi hakkab mo tuggewa pai-
ga peäle, siis sadab ta mulle rahho, rahho
sadab temma mulle.
6. Tullewail päiwil peab Jakob juur-
duma, Israel öitsma ja haljandama, ja
mailm peab täis wilja ollema. p. 37, 31.
7. Ons ta tedda nenda peksnud, kui ta
sedda peksis, kes tedda peksis? Kas ta
nenda on tappetud, kui temma ärratap-
petud on tappetud?
8. Sa waidled temma wasto sure moö-
doga, kui sa tedda ennesest ärralahbutad;
ta on tedda ärrasaatnud omma kange tu-
lega päwatouso tule päwal.
9. Sepärrast leppitakse sel wisil Jakobi
üllekohhus ärra, ja se on keik kasso, et ta
temma patto ärrasadab, kui ta keik altari
kiwwid panneb, kui lubjakiwwid, mis
laiale pillatud; ied ja paikesse kuiud ei
pea mitte seisma jäma.
10. Sest tuggew lin jääb tühjaks, ja
honed on hulkas, ja mahhajäetud, kui
körb; seäl peawad wassikad karjas käi-
ma, ja seäl maggama, ja temma oksad
ärrasöma.
11. Kui temma oksad sawad ärrakui-
nud, peab neid katkimurtama; naesed tul-
lewad ja süütwad sedda põllema: sest et
se ep olle mitte moistlik rahwas, sepär-
rast ei hallasta mitte temma peäle se, kes
tedda teinud, ja kes tedda on walmis-
tand, se ei heida armo ta peäle.
12. Ja sel päwal peab sündima, et Je-
howa wöttab wäljarabbada otsego wilja-
päist Wratti jöe kohhast, Egiptusse jöest
sadik; ja teid peab koggutama üks teise
körwa, oh Israeli lapsed!
13. Ja sel päwal peab sündima, et sure
passunaga peab puhhutama, ja siis tulle-
wad need, kes ollid ärrakaddund Assuri
male, ja ärralükkatud Egiptusse male, ja
kummardawad Jehowa pühha mäe peäl
Jerusalemmas.

28. Peatük.

Ettekulutaminne Israeli ja Juda kunningrigi wasto.

1. Häbbda Ewraimi joobnud rahwa kör-
gi kronile, ja temma illusa ehte ärranärt-
sinud öiele, mis nende wäggewa orro ot-
sas, kes winast on roidund.
2. Wata, Issandal on wäggew ja tug-
gew rahwas, kui raske rahbe saddo, kui
kange tulewahk, mis teeb otsa peäle; kui
kange weetousminne, mis ülle ja ülle
touseb; se panneb neid ma peäle mahha
wäggewa käega.
3. Joobnud Ewraimi rahwa körk kroon,
se peab jalgega ärratallatama.
4. Ja temma illusa ehte ärranärtsinud
öis, mis wäggewa orro otsas olli, peab
ollema kui warrane wigimarri enne suist
aega, mis se, kes sedda saab nähha, ni pea
kui ta nääb, ärranelab, kui se alles temma
peus on.
5. Sel päwal peab wäggede Jehowa
ollema illusaks kroniks, ja kännaks pea-
ehteks omma rahwale, mis üllejääb,
6. Ja kohtomoistmisse waimuks neile,
kes kohtus istuwad, ja rammuks neile,
kes taplusse taggasi saatwad waenlaste
wärrawa ette.
7. Agga ka need eksiwad winast, ja tui-
kuwad kangest jomaaiast, preestrid ja
prohwetid eksiwad kangest jomaaiast;
nemmad on ärraneeldud winast, waru-
wad kangest jomaaiast, eksiwad prohweti
näggemisses, nemmad waruwad arwa-
misses.
8. Sest keik lauad on täis okset ja paska,
ei üksainuski koht polle puhhas.
9. Kellele peab ta tundmist öppetama?
ja kellele peab ta andma moista kulutud
sanna? kas neile, kes pimast ärrawööro-
tud, kes rinnust ärrawoetud?
10. Sest käsk tulleb kässo peäle, käsk kässo
peäle, öppetus öppetusse peäle, öppetus
öppetusse peäle, pissut siin, pissut seäl.

11. Sest Jummal tahhab irwitamisse
nultega, ja teise kelega sellesinnatse rah-
wa wasto räkida. 1 Kor. 14, 21.
12. Sest ta on nende wasto räkinud:
Se on hingaminne; saatke hingama need,
kes ärrawässinud; ja se on rahholinne
põlli; agga nemmad ei tahtnud mitte
kuulda. Matt. 11, 28. 29.
13 Sepärrast peab Jehowa sanna nei-
le ollema käsk kässo peäle, käsk kässo peä-
le, õppetus õppetusse peäle, õppetus õp-
petusse peäle, pissut siin, pissut seäl: et
nemmad peawad minnema, ja taggasi
kommistama, ja ärrakatkema, ja wõrko
ja kinni sama.
14. Sepärrast kuulge Jehowa sanna,
teie pilkajad mehhed, kes teie wallitsete
sesinnatse rahwa ülle, mis on Jerusa-
lemmas.
15. Sest teie ütlete: meie olleme seädus-
se surmaga teinud, ja põrgohauaga näg-
gija läbbi leppitusse teinud; kui nuhtlus-
se piits, mis kui wessi touseb, peäle tul-
leb, ei sa se meie liggi; sest meie olleme
walle ommaks warjopaigaks pannud, ja
walskusse alla olleme warjule läinud.
16. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, ma ollen se, kes tahhab
Sionis allusse kiwwi panna, ühhe ärra-
katsutud kalli nurgakiwwi, mis allusseks
hästi on kinnitud; kes ussub, ei se tõtta
teise jure. Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6.
17. Ja ma tahhan kohto nõriks panna,
ja õigusse waekausiks; agga rahhe peab
walle warjopaiga ärrakautama, ja wessi
peab ülle kohha tousma, kus nemmad
warjul on.
18. Ja teie seädus surmaga peab otsas
ollema, ja teie näggija leppitus põrgo-
hauaga ei pea korda minnema: kui piits,
mis kui wessi touseb, peäle tulleb, siis
peate sama temmast ärratallatud.
19. Ni pea kui se peäle tulleb, wõttab
ta teid ärra; sest igga hommiko tulleb se
peäle, päwal ja öse; ja se wintsutab teid
agga, kui teie tunnete kuuldud sanna.
20. Sest wodi on lühhem, kui et woiks
ennast sirrutada, ja katte on kitsas, kui
kegi tahhab sinna alla puggeda.
21. Sest Jehowa wõttab üllestousta,
kui Peratsimi mäe peäl, ja wihhastada
kui Kibeoni orgus, et ta tahhab tehha
omma tööd, omma wõõrast tööd, ja aiada
omma asja, omma wõõrast asja.
2 Sam. 5, 20. Jos. 10, 10. 11.
22. Ja nüüd ärge wõtke pilkada, et teie
juttad ei sa kangemaks: sest ma ollen Is-
sanda, wäggede Jehowa käest kuulnud
lõppetamist, mis ärramäratud keige ma
peäle. p. 10, 23.
23. Pöörge kõrwad, ja kuulge minno
heält, pange tähhele, ja kuulge mo kõnnet.
24. Kas se, kes künnab, iggapääw kün-
nab külwi tarwis? Kas ta ikka omma
maad tõstab, ja äästab?
25. Eks nenda? kui ta sedda peält saab
tassaseks äästand, siis külwab ta koriand-
ri semet, ja süstab köömnit mahha, ja pan-
neb parramaid nisso, ja jämmedaid odre,
ja okkasnisso omma kohta.
26. Nenda karristab tedda, kui kohhus
on, ja õppetab tedda temma Jummal.
27. Sest koriandri semet ei peksta pah-
mawankriga, ja wankri rattast ei aeta
ümber köömni peäl; sest koriandri semet
pekstakse keppiga, ja köömnid witsaga.
28. Sedda tehhakse peneks leiwaks, sest
temma ei pelsa sedda mitte allati ikka
peäle, ja aiab kül omma wankri ratta ja
mehhed senna peäle ratsa; ei ta lasse sed-
da mitte pihhuks tehha.
29. Ka se on wäggede Jehowa käest
wäljatulnud, temma on immelikko nou
piddanud, tössise asja on ta sureks tei-
nud. Laul 73, 24.

29. Peatük.

Juttide suur pimmedus; Kristus aitab neid, kes
usswad.

1. Häbba Arielile, Arielile, linnale, kus
Tawet omma leri on ülleslönud! pange
ülles aasta aasta kõrwa, nülgigo nem-
mad ohwrid pühhiks.
2. Agga minna tahhan Arielile kitsast
tehha, et kurwastus ja kurbdus peab ol-
lema, ja se peab mulle ollema kui Jum-
mala loukoer.
3. Sest ma tahhan leri üllesllüa ümber-
ringi so ümber, ja sinno alla tulla walli-
dega, ja kantsid üllestehha so wasto,
4. Ja sind peab allandatama; siis rägid
sa mulla seest, ja kõnneled põrmo seest
maddala heälega; ja so heäl mulla seest
peab ollema kui pommiseja noia heäl, ja
so kõnne põrmo seest tinkuma.
5. Ja so wõõraste hulk peab ollema kui
penike tolm, ja wägga waljude hulk kui
hagganad, mis laiale lähhäwad; ja se
peab äkkitselt kiraste sündima.
6. Wäggede Jehowa käest peab so kätte
nähtama, kõue mürristamisse, ja ma
wärrisemisse, ja suure heälega, tulispä ja
kange tulega, ja ärrasõwa tullelegiga.
p. 30, 30.
7. Ja otsego unnenäggo, mis öse näitse,
nenda peab ollema keik pagganatte hulk,

kes Arieli wasto söddiwad, ja keik, kes
temma ja ta tuggewa liñnade wasto söd-
diwad, ja tedda ahhastawad.
8. Ja peab ollema, otsekui se, kel nälg
on, unnes nääb, et wata, temma sööb, ja
kui ta üllesärkab, siis on ta köht tühhi;
ehk kui se, kel janno on, unnes nääb, et
wata, temma joob, ja kui ta üllesärkab,
siis wata, temma on nörk, ja ta südda
himmustab jua: nenda peawad keik pag-
ganatte hulgad ollema, kes Sioni mäe
wasto söddiwad.
9. Wiwige ja pange immeks, waatke
ümber ja kissendage; nemmad on joob-
nud, agga ei mitte winast; nemmad wa-
ruwad, agga ei mitte kangest jomaaiast.
10. Sest Jehowa on teie peäle walla-
nud raske unne waimo, ja on teie silmad
kinnipannud; prohwetid ja teie üllemad
näggijad on ta kinnikatnud.
11. Ja keikide näggeminne on teile kui
ramato sannad, mis pitseriga kinnipan-
dud; kui kegi sedda annab ühhegi kätte,
kes ramatut tunneb, ja ütleb: Et loe sed-
da; ja temma ütleb wasto: Ei ma woi
mitte, sest se on pitseriga kinnipandud.
12. Ehk kui ramat antakse selle kätte,
kes ei tunne ramatut, ja öeldakse: Et loe
sedda; ja temma ütleb wasto: Ei ma
tunne ramatut.
13. Ja Issand ütleb: Sest et se rah-
was liggi tulleb, ja omma suga ja omma
uultega mind austawad; agga omma
süddame minnust kaugele ärrapöörwad,
ja nende kartus minno eest ep olle muud,
kui innimestest öppetud käsk. Matt. 15, 8. 9.
14. Sepärrast, wata, ma ollen se, kes
wöttab weel immet tehha selle rahwaga,
wägga immelikkul wisil, et nende tarkade
tarkus peab kadduma, ja nende moistlik-
kude moistus peab warjule minnema.
1 Kor. 1, 19.
15. Häbda neile, kes Jehowa eest endid
süggawaste ärrapetwad, et nemmad sal-
lajat nouu piddawad, ja nende tö on
pimmedas, ja ütlewad: Kes nääb meid?
ja kes tunneb meid? Ebr. 4, 13.
16. Se on teie pörane wiis; kas potti-
seppa arwatakse saue sarnatseks, et üts
tehtud asi peaks ütlema omma teggi-
jale: Ta polle mind mitte teinud? ehk
tehtud riist peaks omma pottiseppale üt-
lema: Ei ta moista? Rom. 9, 20.
17. Eks ep olle pissut ja nattukest aega
weel, siis peab Libanon wäljamaaks sa-
ma, ja wiljamaad peab metsaks petama.
p. 32, 15.
18. Ja sel päwal peawad kurdid ramato
sanno kuulma, ja pimmedatte silmad
musta pimmeda ja pimmedusse seest näg-
gema;
19. Ja häddalissed peawad ennam rö-
mo sama Jehowa sees, ja waesed inni-
meste seas peawad wägga röömsad olle-
ma Israeli pühha Jummala sees.
Reem. 8, 10.
20. Sest wägga walli on löpnud, ja
pilkaja on otsa sanud, ja keik on ärrakau-
tud, kes walwawad nurjatumat tööd
tehhes;
21. Kes innimessed saatwad patto teg-
gema sanna läbbi, ja kulawad sedda tag-
ga, kes wärrawa suus nomib, ja lükka-
wad öige ärra körwale tühja nouuga.
Amos 5, 10.
22. Sepärrast ütleb Jehowa, kes Ab-
raami on lunnastanud, Jakobi sen was-
to nenda: Jakob ei pea nüüd mitte häb-
bisse sama, egga temma silmad nüüd är-
rakahwatama.
23. Sest kui ta nääb omma lapsi, mo
kätte tööd, ennese seas, et nemmad mo
nimme pühhitsewad, siis wötwad nem-
mad tedda, kes Jakobis pühha on, püh-
hitseda, ja Israeli Jummalat karta.
24. Ja need, kes meles eksisid, peawad
moistust tundma, ja kes enne nurrisesid,
need wötwad öppetust öppida.

30. Peatük.

Ei mitte lomade, waid Jummala peäle peab lootma.

1. Häbda kangekaelsile lastele, ütleb
Jehowa, kes nouu piddawad, agga ilma
minnota; ja kattega endid katwad, agga
ilma minno waimota: sepärrast kaswata-
wad nemmad patto patto körwa.
2. Kes wötwad allamiñna Egiptusse, ja
ei küssi nouu minno suust, et nemmad
endid woiksid kinnitada Warao wäega,
ja Egiptusse warjo alla kippuda.
3. Sest Warao wäggi peab teile sama
häbbiks; ja teotusseks, et teie Egiptusse
warjo alla kippute.
4. Sest nende würstid on Soanis ol-
nud ja nende käsjud Anesi liñna sanud.
5. Keik on häbbisse sanud ühhe rahwa
pärrast, mis ei olle neile kassuks, ei mitte
abbiks egga kassuks, waid agga häbbiks
ja naeruksi.
6. Raske ettekuulutaminne lounama lo-
juste kohta. Ühhe ahhastusse male, ja kus
kitsas kä on, kust emmalouker ja hirmus
loukoer, wägga kurri maddo ja tulline
lendaw maddo tullewad, wiwad nemmad
omma warrandusse eeslitte selgas, ja keik

omma warra kamelitte selja sadbula peäl ühhe rahwa jure, mis ei olle mitte kassuks.

7. Ja Egiptusse rahwa aitminne on ilma ja tühhine; sepärrast hüan ma sedda: nemmad on torredad koddo istudes.

8. Tulle nüüd, kirjota sedda ülles laua peäle nende jures, ja panne sedda ülles ramatusse, et se woib jäda wiimsels aiaks illa ja iggaweste.

9. Sest se on üks wastopannija rahwas, wallelikkud lapsed; lapsed, kes ei tahha Jehowa käsoöppetust kuulda;

10. Kes ütlewad näggijatte wasto: Teie ei pea mitte näggema; ja selletajatte wasto: Teie ei pea meile mitte selletama, mis õige on; räkige meile libbedaid sanno, selletage pettisid sanno;

11. Tagganege te peält, minge kõrwale teraa peält; saatke, et Israeli pühha Jummal meist rahho seisab.

12. Sepärrast ütleb Pühha Israelis nenda: Et teie sedda sanna põlgate, ja lodate liateggemisse ja kõwwerusse peäle, ja toetate endid se peäle;

13. Sepärrast peab sesinnane üllekohhus teile ollema kui müri praggo, mis langakal on, mis ennast kõrgest mürist wäljaannab, mis kiraste äkkitselt ärralaggub,

14. Ja sedda murtakse mahha nenda, kui pottiseppade krusid pihhuks katkipekstakse, egga anta armo, et temma pihho seest ei leita ühht pottitükki, miska tuld woiks leest wõtta, ehk wet oia seest tõsta.

15. Sest nenda ütleb Issand Jehowa, Israeli pühha Jummal: Kui teie pörakssite ja hingatsite, siis saaksite teie abbi; kui teie olleksite rahhul ja lodalsite, siis olleks teil rammo; agga teie ep olle mitte tahtnud.

16. Waid teie ütlete: Ei paigast mitte, meie tahhame ratsa põggeneda, (sepärrast peate teie ka põggenema) ja kerge lojukse selgas tahhame sõita, (sepärrast peawad lerwed ollema need, kes teid taggaaiawad.)

17. Tuhhat peawad ühhe ainsa waenlase sõitlemisse eest, ja wie sõitlemisse eest peate teie põggenema, kunni teie üllejäte eiego pelepu mäe otsas, ja kui lip mäetünka peäl.

18. Ja sepärrast kannatab Jehowa, et ta teie peäle woib armo heita, ja sepärrast tõstab ta ennast kõrgels, et ta teie peäle woib hallastada; sest Jehowa on kohto Jummal; õnsad on keik, kes tedda ootwad.

19. Sest sinna rahwas! mis Sionis ja Jerusalemmas ellab, sa ei pea mitte ennam nutma; kül ta wõttab wissiste armo so peäle heita sinno kissendamisse heäle pärrast; ni pea kui ta kuleb, wastab ta sulle. p. 65, 24.

20. Ja et Issand kül nüüd teile abhastusse leiba ja hädda wet annab; siiski ei pea so öppetajad ennam ärralendma, waid so silmad peawad so öppetajaid näggema;

21. Ja so kõrwad peawad ühht sanna kuulma, mis so järrele ütleb: Se on te, käige seäl peäl, kui teie parrama ehk pahhema pole ollete kõrwale läinud.

22. Siis wõttate teie roppuks piddada nikkerdud kujusid, mis sinno hõbbedaga karratud, ja wallatud kujo, mis sinno kullaga ehhitud; neid wiskad sa laiale kui ridepeälse nartso, ja ütled iggaühhele: Et minne wälja.

23. Ja temma annab wihma so seemnele, mis sa mahha külwad, ja leiba, mis ma kaswatab, ja se peab wägga hea ja wäggew ollema: so lojuksed peawad sel päwal laia karjama peäl sõma.

24. Ja härjad ja eeslid, kes maad harriwad, peawad selget seggatud wilja sõma, mis puhhetud puhhemolliga ja wisklabbidaga.

25. Ja iggaühhe kõrge mäe peäl, ja igga üllema mäetünka peäl peab ollema weesoni ja weeloikusid, surel tapmisse päwal, kui tornid mahhalangewad.

26. Ja ku walgus peab ollema kui päikesse walgus, ja päikesse walgus peab ollema seitsekorda ni selge, kui seitsme päwa walgus; sel päwal, kui Jehowa omma rahwa murtud wigga kinniseub, ja temma süggawad hawad parrandab.

27. Wata, Jehowa nimmi tulleb kaugelt, temma wihha põlleb, ja raske on se ettekulutaminne; temma uled on täis melepahhandust, ja temma keel kui tulli, mis ärrapõlletab.

28. Ja temma Waim on kui jöggi, mis touseb ja ullatab kaelani, ja wõttab pagganaid sõäluda ühhe sõälaga, mis tühjaks teeb, ja elsitaja sulisse rahwa suhho panna.

29. Siis laulate teie otsekui sel öse, kui pühha pühhitsetakse, ja ollete süddamest rõõmsad, kui need, kes willedega käiwad, ja lähhäwad Jehowa mäe peäle Israeli kaljo jure.

30. Ja Jehowa annab omma sure auu heält kuulda, ja näitab, et temma käsiwars mahhatulleb sure wihhastussega, ja ärrapõlletawa tullelegiga, laiale pillu-

tamissega, ja raske saoga, ja rahhekiwwidega.
31. Sest Assuri rahwas peab ärraehmatama Jehowa heäle pärrast, kes tedda witsaga petsab.
32. Ja igga koolme jures peab kep ollema, mis kindlaste seätud, mis jure Jehowa panneb ommaksed hingama trummide, ja kanneldega, ja tapleb teiste wasto kange söddimissega.
33. Sest Toweti org on eilsest aiast seätud, se on ka kunningale walmistud, ta on sedda süggawaks ja laiaks teinud; temma pupinnus on paljo tuld ja puid, Jehowa öhk pölleb seäl kui weewlijöggi.

31. Peatük.

Mis 30. peat. kulutud, sedda kinnitakse weel teist korda.

1. Häbba neile, kes Egiptusse alla lähhäwad abbi sama, ja toetawad ennid hooste peäle, ja lootwad söawankritte peäle, et neid on paljo, ja rüütlitte peäle, et neid wägga suur hulk on, ja ei wata mitte Israeli Pühha peäle, ja ei noua Jehowat mitte.
2. Agga temma on ka tark, ja lasseb önnetust tulla, ja ei tagganda mitte ennese sanno, ja touseb ülles tiggedatte koia wasto ja nende abbi wasto, kes nurjatumat tööd tewad. Ames 3, 6.
3. Sest Egiptusse rahwas on innimessed, ja ei mitte Jummal; ja nende hobbosed on lihha, ja ei mitte waim; ja Jehowa sirrutab wälja omma käe, et abbimees kommistab, ja se, kes abbi piddi sama, langeb, ja nemmad keik hopis otsa sawad.
4. Sest nenda on Jehowa mo wasto üttelnud: Otsekui loukoer ja noor loukoer urrisewad omma sagi peäl; kui nende wasto kokko hütakse karjaste hulk, siis ei kohku nemmad mitte nende heäle pärrast, egga olle waewas nende hulga pärrast: nenda tulleb wäggede Jehowa mahha söddima Sioni mäe wasto, ja ta mäekünka wasto.
5. Otsekui linnud lendawad, nenda tahhab wäggede Jehowa Jerusalemma kaitsta, kaitsta ja lahti sata, mödaminna, ja ärrapeästa. Laul 36, 8.
6. Pöörge taggasi selle pole, kelle jurest Israeli lapsed koggoni on ärralahkunud. Jer. 3, 12.
7. Sest nemmad pölgwad sel päwal ärra iggaüks ommad tühjad hõbbe-ja ommad tühjad kuldjummalad, mis teie käed teile ollid teinud pattuks.
8. Siis peab Assuri rahwas langema, ei mitte suurtsuggu mehhe moöga läbbi, egga pea alwa innimesse moök tedda mitte ärrahukkama; ja ta peab pöggenema moöga eest, ja ta nored mehhed peawad arraks minnema.
9. Ja temma kaljo lähhäb hirmo pärrast omma teed, ja ta würstid ehmatawad ärra lippo pärrast, ütleb Jehowa, kel tulloke Sionis, ja kel petsahhi Jerusalemmas.

32. Peatük.

Kallis ettekulutaminne Kristusse kunningrigist.

1. Wata, üks kunningas peab wallitsema öigusses, ja würstid peawad würsti wisil wallitsema, nenda kui kohhus on. Jer. 23, 5. 6.
2. Ja se Mees peab ollema kui reddopaik tule eest, ja kui warjopaik raske sao eest, kui wee soned poudses paikas, kui sure kaljo warri seäl maal, mis mörga tahhab.
3. Ja näggijatte silmad ei wata ennese ümber, ja kuuljatte kõrwad pannewad tähhele.
4. Ja äkkiliste südda peab öppima tööt tundma, ja äkkitajatte keel peab ussin ollema, selgeste räkima.
5. Jöllebat ei pea ennam heamelelissekshüütama, ja sitket ei pea ööldama helde ollewad.
6. Sest jölle rägib jöllebust, ja temma südda wöttab nurjatumat tööd ette, et ta teeb sallalikko tööd, ja rägib Jehowa wasto eksitust; et ta selle hinge tühjaks jättab, kel nälg, ja teeb, et jomaaeg sellel pudub, kel janno on.
7. Ja sitke innimesse nouurristad on kurjad; temma peab wägga kurje nouusid, et ta woiks häddalissed walle kõnnettega ärrarikkuda, ka siis, kui waene rägib, mis kohhus on.
8. Agga heamelelinne peab heamelelissi nouusid, ja temma peab heamelelissest nouust kinni.
9. Oh teie holetumad naesed touske ülles! kuulge mo heält; oh teie julged tütred pöörge ommad kõrwad mo kõnne pole!
10. Ühhe aasta ja mitme päwa pärrast peate, teie julged, wärrisema, sest et winamarja leikusse aeg on otsa sanud; koggumisse aeg ei tulle mitte.
11. Wabbisege teie holetumad, wärrisege teie julged! Iggaüks heitko rided seljast ärra, tehko ennast allasti, ja pango wö wöle.

12. Nemmad löwad omma wasto rindo
omma parrama põldude pärrast, wilja-
lisse winapu pärrast.
13. Minno rahwa ma peäl touswad
ohhakad ja kibbowitsad; kül ka keige lust-
benette peäl röömsa liñna sees.
14. Sest suur kodda on mahhajäetud,
liñna mürrin mahhajänud; mäekingas
ja wahbitorn peawad maas ollema ko-
baste jures iggaweste, metseeslitte lus-
tiks ja karjade karjamaaks,
15. Kunni waim meie peäle wallatakse
üllewelt; siis peab körb wiljamaaks sa-
ma, ja wiljamaad metsaks petama.
p. 44, 3. Esek. 39, 29.
16. Siis peab kohhus kõrbes ellama, ja
õigus wiljama peäl asset sama.
17. Ja õigusse tö peab rahho ollema,
ja õigusse asfi rahholinne ello ja julgus
iggaweste;
18. Ja mo rahwas peab ellama rahho
elloasemes, ja sure julgusse maiade sees
ja rahholissis hingamisse paikus.
Laul 84, 2–5.
19. Sest rahhet saiab, kui mets mahha-
langeb, ja liñna wägga allandakse.
20. Wägga õnsad ollete teie, kes külwa-
te keige wee äre, kes teie sadate härja ja
eesli jalla siñna minnema.

33. Peatük.

Kelle ust sadab hulka: õige usso woimus Kristusses.

1. Häddà sulle, oh ärraraiskaja, kedda
ei olle ärraraisatud, ja kes pettust teeb,
kellele teised ei olle pettust teinud! Kui sa
olled woimust wõtnud ärraraiskades, siis
peab sind ärraraisatama; kui sinno pet-
minne saab otsa sanud, siis peawad nem-
mad sinno wasto pettust teggema.
2. Jehowal olle meile armolinne, sind
otame meie; olle nende kässiwars igga
hommiko, ka meie abbi sel aial, kui kitsas
tö on.
3. Sure hulga heäle eest põggenewad
rahwas; kui sa ennast kõrgeks näitad,
siis sawad pagganad ärrapillatud.
4. Ja teie risutud asjad peab ärrawoe-
tama, otsego tirtsud keik paljaks aiawad;
otsego rohhotirtsud siñna ja tenna karga-
wad, nenda kargawad nemmad seäl siñna
ja tenna.
5. Jehowa on kõrge, sest ta ellab kõr-
ges; temma täidab Sioni kohtoga ja õi-
gussega.
6. Ja sinno aegade tössidus peab olle-
ma keige õnnistusse wäggi, tarkus ja
tundminne; Jehowa kartus, se on temma
warra.

7. Wata, nende tuggewad mehhed kis-
sendawad oues, rahho käsud nutwad
kibbedaste.
8. Maanteed on ärrahäwwitud; kes teraa
peäl käib, on lõpnud, ta on seädusse tüh-
jaks teinud, liñnad ärrapõlgnud, ja ei
holi mitte innimestest.
9. Ma leinab ja on sant, Libanon tun-
neb häbbi, ta närtsib ärra; Saron peab
ollema kui nömmema, ja temma puistab
Pasani ja Karmeli ärra.
10. Nüüd tahhan ma üllestousta, ütleb
Jehowa; nüüd tahhan ma kõrgeks sada,
nüüd tahhan ma ennast sureks tõsta.
11. Teie sate käima peäle kulloga, ja
tote kõrt ilmale; teie waimo wihha põlle-
tab teid ärra kui tulloke.
12. Ja rahwas on põlletud kui lubbi,
neid sütakse tullega põllema kui mahha-
raiutud kibbowitsad.
13. Kes teie kaugel ollete, kuulge, mis
ma ollen teinud; ja kes liggi ollete, tund-
ke mo wägge.
14. Pattused Sionis wärrisewad, wab-
biseminne on sallalikkud kinniwõtnud,
nemmad ütlewad: Kes meist woib ellada
ärrapõlletawa tulle jures? Kes meist woib
ellada iggawesse tullelegi jures?
15. Kes õigusses käib, ja rägib õigid
asjo, kes põlgab kasso, mis liateggemis-
sest tulleb, kes omma kässi puistab, et
nemmad melehead kinni ei pea; kes om-
ma kõrwa kinnisulgeb, et ta werresü nou
ei kule, ja panneb ommad silmad kinni,
et ta kurja peäle ei wata. Laul 15, 1. n. t. s.
16. Se peab üllewel kõrges ellama, tug-
gewad kaljopeälsed liñnad on temma kõr-
ge warjopaik; temma leib antakse tem-
male, temma wessi on temmal wissiste.
17. So silmad sawad kunningat temma
illo sees nähha; nemmad sawad wägga
laia maad nähha.
18. So süddà mõtleb hirmutusse peäle,
ja ütleb: Kus on kirjatundja? Kus on
järrelearwaja? Kus on se, kes tornid ül-
lesarwab? 1 Kor. 1, 20.
19. Sinna ei pea tuggewat rahwast
mitte näggema, rahwast raske kelega, mis
sa ei tunne, mis umbkeelne, mis ei woi
moista. 5 Mos. 28, 49. Jer. 5, 15.
20. Wata Sionit, meie koggodusse liñ-
na; so silmad peawad Jerusalemma näg-
gema, et se on rahholinne elloasse, üks
telk, mis ei pea ärrasama, kelle waiad ei
pea ial wäljatommatud, egga üks ainus
ta nöridest ärrakistud sama. Laul 122, 3. 4.
21. Waid seäl on aulinne Jehowa meile
wägga laia jöggede ja weesoonte assemel

seäl ei pea mitte aerolaewad käima, egga suur laew seält ülleminnema.

22. Sest Jehowa on meie kohtomoistja, Jehowa on meie käskjandja, Jehowa on meie kunningas, temma sadab meile abbi.

23. Sinno köied on lödwaks sanud, nemmad ei kinnita omma pelepu asset, nemmad polle weel purjet ühhest ärralautand, siis jaetakse ja paljo risutud saki wälja, jallotumad risuwad ärrarisutud asjo.

24. Ja ükski, kes seäl ellab, ei ütle: Ma ollen nödder; sest rahwale, kes seäl ellab, on üllekohhus andeks antud. Laul 32, 1. 2.

34. Peatük.

Jehowa nuhtleb raskeste ristikoggodusse waenlast.

1. Pagganad! tulge liggi kuulma, ja mu rahwas, pange tähhele; kuulgo ma ja temma täius, mailm ja keik, mis seäl peäl kaswab.

2. Sest Jehowal on suur wihha keikide pagganatte wasto, ja tulline wihha keige nende söawäe wasto, ta on neid sutumaks ärrakautanud, ta on neid ärraannud ärratappa.

3. Ja need, kes nende seast on mahhalödud, peab ärrawissatama, ja nende kehhade seest peab hais tousma, ja mäed peawad nende werrest ärrasullama.

4. Ja keik taewa wäggi peab ärrakuiwama ja taewas peab sama kokkokeerdud kui ramat, ja keik temma wäggi peab mahhapuddenema, otsekui lehhed puddenewad winapu peält, ja kui marjad puddenewad winapu peält. Ilm. 6, 13. 14.

5. Sest minno mööк taewas on joobnuks sanud; wata, se peab mahhatullema Edomi peäle, ja mo ärrakautawa rahwa peäle öigeks nuhtlusseks.

6. Jehowa mööк on sanud täis werd, ja raswaseks raswast, tallede ja sikkude werrest, jäärte nerude raswast: sest Jehowal on tapmist Potsras, ja paljo tapmist Edomi maal.

7. Metsharjad peawad ka allatullema nendega, ja wärsid wäggewa härgadega, ja nende ma peab joobnuks sama werrest, ja nende pörm raswaseks minnema raswast.

8. Sest se on Jehowale üks kättemaksmisse päaw, üks tassumisse aasta, Sioni riiasja pärrast. p. 63, 4. Jer. 51, 6.

9. Ja temma jöed peawad törwaks mudetud sama, ja temma pörm weewliks, ja temma ma peab ollema kui pöllew törw.

10. Ei se pea ööd egga päwa ärrakustuma, iggaweste touseb temma suits; pölwest pölweni jääb ta paljaks, ei ükski käi ial seält läbbi ei ellades.

11. Waid puggolinnud ja sured silid peawad sedda pärrima, ja ökul ja kaarnad seäl ellama, ja temma weab sinna peäle nöri, et se tühjaks, ja lodi, et se paljaks jääb.

12. Ja temma suresugguсed, neid ep olle seäl, kedda nemmad woiksid kunningrigi peäle kutsuda, ja keik temma würstid löpwad ärra.

13. Ja temma suurte koddade sees peab kibbowitso üllеskaswama, obbakaid ja orjawitso ta tuggewa linnade sees, ja peab lendawa maddudele elloassemeks ollema, rohhomaaks surispeakulli poegele.

14. Ja metskassid tullewad Jide wasto, ja karrune perdik hüab teise wasto, issegi tont wöttab seäl hingada ja leiab ennesele hingamisse asseme.

15. Süstaja maddo teeb sinna pessa ja munneb, ja korib wälja ja koggub omma warjo alla; senna tullewad ka kokko muktad kotkad üks teisega.

16. Otsige Jehowa ramato seest, ja luggege, et ühteainust neist ei olle waia, nemmad ei leia ei üht egga teist puduwad; sest minno su on käsknud, ja selle waim sadab neid kokko.

17. Ja temma on neile liso heitnud, ja temma kässi on sedda neile jagganud nöriga; iggawesseks aiaks peawad nemmad sedda pärrima, ja pölwest pölweni seäl ellama.

35. Peatük.

Kristusse koggodusse önnis pölli keigewiimsel aial.

1. Körwed ja poudsed maad on röömsad, ja nömmema on wägga römus, ja öitseb kui rosike.

2. Nemmad peawad hästi öitsma ja wägga röömsad ollema ka sure römo ja öiskamissega; Libanoni au, Karmeli ja Saroni suur au on temmale antud; nemmad sawad Jehowa auu, meie Jummala suurt auu nähha.

3. Kinnitage lödwo kässi, ja tehke tuggewaks kommistawaid pölwi. Ebr. 12, 12. 13.

4. Üttelge neile, kes on äkki melega: Kinnitage endid, ärge kartke mitte; wata, teie Jummal tulleb kätte maksma, Jummala tassumissega tulleb temma, ja sadab teile abbi.

5. Siis peawad pimmedatte silmad lahti sama, ja kurtide körwad lahti sama. Matt. 11, 5.

6. Siis peab jalloto hüppama kui hirw,

ja keletuma keel röömsaste laulma; sest
wesst leeb ülles kõrbes, ja jõed laggeda
ma seest.
7. Ja nõmmema peab järweks sama,
ja kuiw ma wee hallikaks; kus lendawa
maddude elloasse on, peab rohhi pilliroo
ja kõrkjatte assemele sama.
8. Ja seäl peab ollema sild ja te, ja sed-
da peab pühhaks teeks hüüdma; kes rop
on, ei woi seäl peäl käia, waid se on teis-
te heaks; kes sedda teed käib, se ei woi
ärraekssida, ei meletumadki. Joan. 14. 6.
9. Seäl ei pea loukoera ollema, ja kis-
kuja metsalinne ei pea mitte senna ülles-
minnema, egga nisuggust seält leitama;
egga kes on lunnastud, need käiwad seäl.
10. Ja Jehowa lunnastud tullewad
taggasi, ja läbbäwad Sioni öiskamisse-
ga: ja iggawenne rõõm on nende pea
peäl; nemmad sawad kätte lusti ja rõmo,
egga kurbdus ja öhkaminne põggenewad
ärra. p. 51. 11. Laul 126. 1. 2. 3.

36. Peatük.

Assiria kunningas Sanherib teeb Hiskiale hädda.

1. Ja se sündis neljateistkümnemal
kunninga Hiskia aastal, et Assuri kun-
ningas Sanherib üllestulli keige Juda
tuggewa liñnade wasto, ja neid ärra-
wõttis. 2 Kunn. 18. 13. n. t. s.
2. Ja Assuri kunningas läkkitas Rab-
sake Lakisist Jerusalemma sure wäega
kunninga Hiskia jure; ja ta jäi seisma
üllema tigi kaewando jure, uhhutaja wäl-
ja silla pole.
3 Ja Eljakim, Ilkia poeg, kes koia ülle,
läks temma jure wälja, ja kirjotaja Seb-
na, ja üllem nouuandja Asawi poeg Joa.
4. Ja Rabsake ütles nende wasto: Et
üttelge Hiskia wasto, nenda ütleb suur
kunningas, Assuri kunningas: Mis lo-
tus on se, mis sa lodad?
5. Ma ütlen: Töeste se on tühje jut, kui
sa ütled: Nou ja wäggi on, et woib sõd-
dida! kelle peäle lodad sa nüüd, et sa mo
wasto olled pannud?
6. Wata, sa lodad katkiröhbutud pilli-
roogise keppi peäle, Egiptusse peäle; kui
kegi temma peäle toetab, siis läbbäb se
temma peo sisse, ja aiab läbbi: nisuggu-
ne on Warao, Egiptusse kunningas, kei-
gile, kes temma peäle lootwad.
7. Ja kui sa mo wasto ütled: Meie lo-
dame Jehowa, omma Jummala peäle;
eks se olle sesamma, kelle kõrged paigad
ja kelle altarid Hiskia on ärrasaatnud, ja
üttelnud Judale ja Jerusalemmale: Seie
altari ette peate teie kummardama?
8. Agga nüüd, et wea kihla Assuri kun-
ningaga mo issandaga, ja ma tahhan
sulle kakstuhhat hoost anda; kas sa jouad
neid ennesele sata, kes nende selgas sõit-
wad?
9. Ja kuida woid sa ühhe mo issanda
wähhema sullaste pealikko taggasi aiada;
ja sinna lodad Egiptusse peäle sõawank-
ritte ja rüütlitte pärrast?
10. Ja nüüd, kas ma ilma Jehowata
ollen üllestulnud sesinnatse ma wasto,
sedda ärrarikkuma? Jehowa on mo was-
to üttelnud: Minne ülles senna male, ja
rikku sedda ärra.
11. Ja Eljakim ja Sebna ja Joa ütlesid
Rabsake wasto: Et rägi omma sullaste
wasto Siria kele, sest meie moistame sed-
da, ja ärra rägi meie wasto Juda kele
rahwa kuuldes, mis müri peäl.
12. Ja Rabsake ütles: Kas mo issand
mind on läkkitanud so issanda ja sinno
jure, et ma need sannad pean räkima?
Eks mitte ka nende meeste jure, kes müri
peäl istuwad, et nemmad teiega omma
roja peawad sõma ja omma kust joma?
13. Ja Rabsake jäi seisma, ja hüüdis
Juda kele sure beälega ja ütles: Kuulge
sure kunninga, Assuri kunninga sanno.
14. Nenda ütleb kunningas: Ärge laske
Hiskiat teid mitte petta, sest temma ei woi
teid mitte ärrapeästa.
15. Ja ärgo saatko Hiskia teid mitte
lootma Jehowa peäle, kui ta ütleb: Je-
howa wõttab meid töeste ärrapeästa, se-
sinnane lin ei pea mitte Assuri kunninga
kätte sama.
16. Ärge kuulge mitte Hiskia sanna;
sest nenda ütleb Assuri kunningas: Lep-
pige moga añni pärrast, ja tulge wälja
mo jure, ja sõge iggaüks omma wina-
puust ja iggaüks omma wigipuust, ja
joge iggaüks wet ommast kaewust;
17. Kunni ma tullen ja wõttan teid wia
ühhe male, mis on kui teie ma, üks wilja
ja wärske wina ma, üks leiwa ja wina-
mäggede ma.
18. Ärge laske Hiskiat teid mitte kihhu-
tada, kui ta ütleb: Jehowa wõttab meid
ärrapeästa! Kas on pagganatte jumma-
lad iggaüks omma ma ärrapeästnud As-
suri kunninga käest?
19. Kus on Amati ja Arpadi jumma-
lad? Kus on Sewarwaimi jummalad?
Ehk kas need on Samaria minno käest
ärrapeästnud?
20. Kes on keige nende made jumma-
latte seast, kes ommad maad mo käest är-

rapeästnud, et Jehowa Jerusalemma mo
käest peaks ärrapeästma.
21. Ja nemmad jäid wait, ja ei was-
tand temmale ei sannagi, sest se olli kun-
ninga käsk, mis ta öölnud: Teie ei pea
temmale mitte wastama.
22. Ja Ilkia poeg Eljakim, kes koia ül-
le, ja kirjotaja Sebna, ja üllem nouu-
andja Asawi poeg Joa, tullid Hiskia ju-
re, löhki kärristud rided selgas, ja kulu-
tasid temmale Rabsake sannad.

37. Peatük.

Hiskia läkkitab sannumid Jesaiale, ja saab wastust.

1. Ja se sündis, kui kunningas Hiskia
sedda kulis, et ta ommad rided löhki kär-
ristas, ja ennast kottiridega kattis, ja Je-
howa kotta läks. 2 Kunn. 19, 1. n. t. s.
2. Ja läkkitas Eljakimi, kes koia ülle
olli, ja kirjotaja Sebna, ja preestritte
wannemad, kottirided selgas, prohweti
Jesaia, Amotsi poia jure.
3. Ja nemmad ütlesid temma wasto:
Nenda ütleb Hiskia: Sesinnane pääw on
ahhastusse, ja söitlemisse, ja laimamisse
pääw; sest lapsed on tulnud lapsekoiast
wälja, egga olle rammo mitte neid ilma-
le tua.
4. Ehk Jehowa so Jummal wöttaks
Rabsake sanno kuulda, kedda Assuri kun-
ningas, temma issand, on läkkitanud,
ellawat Jummalat laimama ja söitlema
sannadega, mis Jehowa so Jummal on
kuulnud; ja te nende eest palwet, kes ül-
lejänud, kedda siin leitakse.
5. Ja Hiskia kunninga sullased tullid
Jesaia jure.
6. Ja Jesaia ütles nende wasto: Nen-
da ütlelge omma issanda wasto: Nenda
ütleb Jehowa: Ärra karda sannade pär-
rast, mis sa kuulnud, miska Assuri kun-
ninga poisid mind on teotand.
7. Wata, ma tahhan temma sisse ühhe
waimo anda, et ta peab jutto kuulma, ja
omma male taggasi minnema; ja tahhan
tedda lasta langeda mööga läbbi temma
male.
8. Ja Rabsake läks taggasi, ja leidis
Assuri kunninga söddiwad Libna wasto:
sest ta olli kuulnud, et temma olli Lakisist
ärraläinud.
9. Ja ta kulis Mora ma kunningast
Tirrakast, et öeldi: Ta on wäljatulnud
sinnoga taplema; ja kui temma sedda ku-
lis, siis läkkitas temma käsud Hiskia
jure, ja ütles:
10. Nenda peate teie Juda kunninga
Hiskiaga räkima, ja ütlema: Ärra lasse
omma Jummalat sind petta, kelle peäle
sa lodad, ja ütled: Jerusalem ei pea mit-
te Assuri kunninga kätte sama.
11. Wata, sa olled kuulnud, mis Assuri
kunningad keige madele teinud, ja neid
sutumaks ärrakautand; ja sind peaks
peästetama?
12. Kas pagganatte jummalad neid on
ärrapeästnud, kedda mo wannemad ärra-
rikkunud? Kosani ja Harani ja Retsewi
ja Edeni rahwa, mis on Telassaris.
13. Kus on Amati kunningas, ja Ar-
padi kunningas, ja Sewarwaimi linna
kunningas? Kus Ena ja Iwwa?
14. Ja Hiskia wöttis ramatud käskude
käest, ja lugges neid, ja läks ülles Jeho-
wa kotta, ja Hiskia lautas neid laiale
Jehowa ette.
15. Ja Hiskia pallus Jehowat, ja ütles:
16. Wäggede Jehowa, Israeli Jum-
mal! kes sa istud Kerubitte kohhal, sinna
olled üksi Jummal keige mailma kunning-
rikide ülle, sinna olled teinud taewa ja
ma.
17. Käna, Jehowa! omma körw, ja ku-
le; Jehowa! te ommad silmad lahti, ja
wata ja kule keiki Sanheribi sanno, kes on
läkkitanud ellawat Jummalat laimama.
18. Tössi se on, Jehowa! Assuri kun-
ningad on keige made rahwa ja nende
ma paljaks teinud,
19. Ja nende jummalad tullesse heit-
nud; sest need ei olnud jummalad, waid
innimesse kätte tö, pu ja kiwwi; sepärrast
on nemmad neid hukka pannud.
20. Ja nüüd, Jehowa meie Jummal!
peästa meid temma käest, et keik mailma
kunningrigid sawad teäda, et sinna üksi
Jehowa olled.
21. Ja Amotsi poeg Jesaia läkkitas
Hiskia jure, ja ütles: Nenda ütleb Jeho-
wa Israeli Jummal, mis sa mo käest
olled pallunud, Assuri kunninga Sanhe-
ribi pärrast,
22. Se on se sanna, mis Jehowa ta
wasto rägib: Neitsit, Sioni tüttar, ei
panne sind mikski, ja irwitab sind, Jeru-
salemma tüttar wangutab peab so tagga.
23. Kedda olled sa laimand ja teotand,
ja kelle wasto olled sa omma heält töst-
nud? Ja sa töstad ommad silmad kör-
gesse Israeli pühha Jummala wasto.
24. Sa olled omma sullaste läbbi Is-
sandat laimanud, ja öölnud: Minna ol-
len omma söawankritte jure hulgaga ül-
lesläinud körge mäggede peäle Libanoni
pole; ja tahhan ta pitkemad seedrid ja
ta wäljawallitsetud männad mahharaiu-

da, ja tulla ta üllema otsa, senna metsa
ja temma barritud põldude peäle.
25. Ma ollen kaewanud ja wet jonud,
ja tahhan omma jalge talladega keik
Egiptusse jöed kahhedaks tehha.
26. Eks sa olle kuulnud ammust aiast,
et minna sedda teinud? Jo endisist päi-
wist ollen ma sedda ärramöttelnud! Nüüd
sadan ma sedda, et sa pead tuggewad lin-
nad raiskama prüggi hunnikkuks.
27. Ja kes nende seas ellasid, on käe
polest nödraks läinud, ärraehmatand ja
häbbi sisse sanud; nemmad on kui pöllo
rohhi ja haljas noor rohhi, kui kattuste
rohhi ja körwetand orras, enne kui ta
loonud.
28. Ja ma tean, kus sa istud, ja kust sa
wäljatulled, ja kuhho sa lähhäd, ja et sa
mo wasto wihhastad.
29. Seperrast et sa mo wasto wihhas-
tad, ja so liigjulgus touseb mo körwade
ette, siis tahhan ma omma önge so nin-
nasse panna ja omma sulisse so mokkade
wahhele, ja sind taggasi wia sedda teed,
mis sa olled tulnud.
30. Ja se olgo, Hiskia! sulle märgiks:
teie peate sel aastal söma, mis isseenne-
kest kaswab, ja teisel aastal, mis sest jälle
kaswab, ja kolmandal aastal külwage ja
leikage, ja istutage winamäggesid, ja sö-
ge nende wilja.
31. Ja mis Juda soust peäseb ja ülle-
jääb, se wöttab alt juurduda, ja peält
wilja kanda.
32. Sest Jerusalemmast peab wäljatul-
lema, mis üllejänud, ja Sioni mäelt, mis
ärrapeäsenud; wäggede Jehowa pühha
wihha wöttab sedda tehha.
33. Seperrast ütleb Jehowa nenda As-
suri kunninga pärrast: Ei ta pea mitte
sesse linna tullema, egga noli senna last-
ma, egga kilbiga senna alla tullema, eg-
ga walli ta wasto üllesteggema.
34. Sedda teed, mis ta tulnud, peab ta
taggasi minnema; agga seie linna ei pea
ta mitte sama, ütleb Jehowa.
35. Ja ma tahhan seddasinnast linna
kaitsta, ja sedda ärrapeästa ennese pär-
rast, ja omma sullase Taweti pärrast.
36. Ja Jehowa ingel läks wälja, ja löi
Assuri leri mahha sadda ja wiis ühhek-
satkümmend tuhhat; ja nemmad tousid
hommiko warra ülles, ja wata, keik need
ollid surnud kehhad. 2 Kunn. 19. 35.
37. Ja Assuri kunningas Sanherib
hakkas minnema, ja läks taggasi, ja jäi
Niniwe linna.
38. Ja se sündis, kui ta omma jummala
Nisroki koias kummardas, et Adramme-
lek ja Saretser, temma poiad, tedda moö-
gaga mahhalöid ja nemmad peäsesid är-
ra Ararati male; ja temma poeg Esar-
addon sai kunningaks ta assemele.

38. Peatük.

Hiskia jääb haigeks ja saab jälle terweks; ta ello pikkendakse.

1. Neil päiwil jäi Hiskia haigeks sur-
remisse peäle; ja Amotsi poeg prohwet
Jesaia, tulli temma jure, ja ütles ta was-
to: Nenda ütleb Jehowa: Wötta omma
ellomaia asjad seäda, sest sa pead surre-
ma, ja ei mitte ellusse jäma.
2 Kunn. 20, 1. n. t. s.
2. Ja Hiskia pöris ommad silmad seina
pole, ja pallus Jehowat.
3. Ja ta ütles: Oh Jehowa! et mötle,
kuida ma sinno ees ollen ellanud töe sees
ja hea kohtlase süddamega, ja teinud, mis
so silma ees hea; ja Hiskia nuttis üpris
wägga.
4. Ja Jehowa sanna sai Jesaia kätte,
se ütles:
5. Minne ja ütle Hiskia wasto: Nenda
ütleb Jehowa, so issa Taweti Jummal:
ma ollen so palwet kuulnud, ja so silma
wet näinud; wata, ma tahhan so ello
päwade jure lissada wiisteistkümmend
aastat,
6. Ja Assuri kunninga käest sind ja se-
sinnatse linna peästa; sest ma tahhan
linna kaitsta. p. 37, 35.
7. Ja se olgo sulle märgiks Jehowa
käest, et Jehowa tahhab tehha sedda, mis
ta on räkinud.
8. Wata ma tahhan püggalatte warjo
päwaga taggasi sata kümme püggalat,
mis ta on eddasi läinud, Ahasse tunni-
pakko peäl; ja pääw läks taggasi kümme
püggalat, mis ta eddasi läinud tunni-
pakko peäl.
9. Juda kunninga Hiskia kirri, kui ta
olli haige olnud, ja ommast haigussest
sai terweks sanud:
10. Minna ütlesin: Et mo päwad löp-
wad, lähhän ma haua wärrawast sisse,
ma saan lahti aastaist, mis mul alles
olleksid olnud ellada.
11. Ma ütlesin: Ei ma sa nähha Is-
sandat, Issandat ellawatte ma peäl; ei
ma sa teps innimest nähha nendega, kes
siin kadduwas ilmas ellawad.
12. Mo igga on ärraläinud ja ärrawi-
dud minno käest, kui karjatse maia; ma
löppetan omma ello kui kangur kangast,
temma leikab mind ärra kui kanga nar-

mad; hommikust õhtoni teed sa mulle
otsa.
13. Ma arwasin hommikust sadik, tedda
loukoera sarnatse ollewad, nenda murdis
ta ärra keik mo luudkondid; päwast õöst
sadik teed sa mulle otsa.
14. Kui päsokenne ja kurg, nenda wiik-
susin minna, ma äggasin kui tuike; mo
silmad nõrkewad ärra ülles wadates;
mulle tehhakse liga, Issand! olle mo käe-
mees.
15. Mis pean ma räkima? Sest ta on
mulle ütelnud, ja on ka teinud; ma tah-
han hiljukeste käia keik ommad aastad,
omma hinge kibbedusse pärrast.
16. Issand, se läbbi ellatakse, ja keiges
ses on mo waimo ello; ja sa teed mind
terweks, ja hoiad mind ellus.
17. Wata, rahho polest olli mul wägga
kibbe kä; agga sinna olled mo hinge wäg-
ga armatsend ja peästnud hukkatusse au-
gust; sest sa olled keik mo pattud omma
selja tahha heitnud. 2 Mos. 34. 7.
18. Sest haud ei tunnista so auu mitte
ülles, egga surm kida sind; kes hauda
mahhalähhäwad, ei need loda sinno tõe
peäle.
19. Kes ellab, kes ellab, se tunnistab
so auu ülles, nenda kui minna tänna-
pääw; issa kulutab lastele sinno tõt.
20. Jehowa on walmis mind ärrapeäst-
ma, sepärrast tahhame meie laulusid mo
keeltega mängide peäl mängida keik om-
ma ello päwad Jehowa koias.
21. Ja Jesaia olli ütelnud, et nemmad
piddid wigimarja kakko wõtma, ja katki
wautama, ja paise peäle pannema, siis
piddi ta ellusse jäma.
22. Ja Hiskia olli ütelnud: Mis märk
peab mulle ollema, et ma saan üllesmin-
na Jehowa kotta?

39. Peatük.

Hiskia ekfib Pabeli kunninga sõbrusse jures.

1. Sel aial läkkitas Merodak Paladan,
Paladani poeg, Pabeli kunningas, rama-
tud ja andid Hiskia kätte, sest ta olli kuul-
nud, et ta haige olnud, ja jälle terweks
sanud. 2 Kunn. 20, 12. n. t. s.
2. Ja Hiskia olli rõmus nende pärrast,
ja näitis neile omma warrandusse kod-
dasid, hõbbedat ja kulda, ja kallid rohtu-
sid, ja parramat õlli, ja keik sedda kodda,
kus ta söariistad sees, ja keik, mis temma
warrandustes olli; ei olnud ühtegi, mis
Hiskia neile ei olleks näitnud ommas
koias, ja keiges ommas wallitsusses.
3. Siis tulli prohwet Jesaia kunninga
Hiskia jure, ja ütles ta wasto: Mis rä-
kiwad need mehhed? ja kust nemmad so
jure tullewad? ja Hiskia ütles: Nemmad
on kaugelt maalt, Pabelist mo jure tulnud.
4. Ja teine ütles: Mis on nemmad so
koias näinud? siis ütles Hiskia: Nem-
mad on keik näinud, mis mo koias on,
ei olle ühtegi, mis ma ep olleks neile
näitnud omma warrandustest.
5. Ja Jesaia ütles Hiskia wasto: Kule
wäggede Jehowa sanna.
6. Wata, päwad tullewad, et keik, mis
so koias on, ja mis so wannemad kokko-
pannud tännapäwani, peab Pabeli ärra-
widama, ei pea ühtegi järrelejäma, ütleb
Jehowa.
7. Ja nemmad wõtwad monned so poe-
gadest, kes sinno ihhust wäljatullewad,
kedda sinna sünnitad, ja need peawad ülle-
maiks teenriks ollema Pabeli kunninga
kunninglikkus koias.
8. Ja Hiskia ütles Jesaia wasto: Je-
howa sanna on hea, mis sa olled räki-
nud; ja ütles: Olgo agga rahho ja tõde
minno päiwil!

40. Peatük.

Usklikkude rõõm Kristusse tullemisse aial.

1. Trööstige, trööstige minno rahwast,
ütleb teie Jummal.
2. Rägige Jerusalemma mele pärrast,
ja kulutage temmale, et temma suur waew
otsa sanud, et ta üllekohhus on leppitud;
et ta Jehowa käest on sanud kahhewõrra
keige omma pattude sees. Os. 2. 16.
3. Hüüdja heäl on: Walmistage kõrbes
Jehowa teed, tehke laggeda ma peäl
maante tassaseks meie Jummalale.
Matt. 3. 3.
4. Keiki orgusid peab üllendatama, ja
keiki mäggesid ja mäekünkaid peab allan-
datama, ja mis mätlik on, peab tassaseks
sama, ja mis ohhakaist umbne on, sille-
daks maaks.
5. Siis ilmub Jehowa au, ja keik lihha
nääb ühtlasi, et Jehowa su on räkinud.
6. Üks heäl ütleb: Kuluta! ja teine üt-
leb: Mis ma pean kulutama? Sedda:
Keik lihha on kui rohhi, ja keik temma
headus kui öiekene wälja peäl.
7. Rohhi kuiwab ärra, öieke närtsib är-
ra, kui Jehowa waim ta peäle puhhub;
rahwas on töeste rohhi.
8. Rohhi kuiwab ärra, öieke närtsib är-
ra; agga meie Jummala sanna jääb ig-
gaweste seisma. Luk. 21. 33.
9. Sion! kes sa häid sannumid kulutad,
astu ülles kõrge mäe peäle; Jerusalem!

kes sa häid sannumid kulutad, tösta wal-
juste omma heält, tösta heält, ärra kar-
da mitte; ütle Juda liñnadele: Wata, teie
Jummal tulleb.
10. Wata, Issand Jehowa tulleb wäg-
gewa wasto, ja temma kässiwars wallit-
seb: wata, temma palk on temmaga ja
temma tö tasjo temma ees.
Luk. 11. 21. 22. 1 Joan. 3. 8.
11. Ta wöttab kui karjane omma karja
keida ja omma käewarrega pimatalled
kogguda, ja neid ommas süles kanda, ja
immetajaid lambaid pissi juhhatada.
Esek. 34, 23.
12. Kes on omma peoga wee möötnud,
ja waksiaga taewad ärramöötnud, ja wak-
saga mailma pörmo kokkopannud, ja
mäed margapuga ja mäekünkad waekau-
siga waginud?
13. Kes on Jehowa waimo juhhatanud,
ja kes woib kui ta nouuandja temmale
middagi teäda anda?
14. Kellega on ta nouu piddanud? et se
temmale piddi moistust andma, ja tem-
male öppetama sedda teradda, mis koh-
tus on, ja temmale öppetama tundmist,
ja temmale teäda andma moistusse teed.
15. Wata, pagganad on arwatud kui
tilk ämbris ja kui pörmoke waekausside
peäl; wata, ta töstab sared üles kui tol-
mo pörmukesse.
16. Ja Libanon ei lö ette süteks, egga
temma ellajad ei lö ette pölletamisse ohw-
riks.
17. Keik pagganad on kui ei ühtegi tem-
ma ees, neid arwatakse temmast wähhe-
maks kui tühja ja paljast.
18. Kelle sarnatseks tahhate teie nüüd
Jummalat panna, ja mis näo tahhate
teie temmale tehha? p. 46. 5.
19. Sep wallab kuio, ja kullasep lööb
kullast plekki selle ümber, ja jodab ühte
höbbeketteſid. p. 44, 12. 13.
20. Kes lehwa on üllestöstmisse ohwrit
andma, se wallitseb wälja ühhe pu, mis
ei mäddane, ja otsib ennesele targa pu-
seppa, et ta peab walmistama ühhe nik-
kerdud kuio, mis ei köigu.
21. Eks teie ei tea? Eks teie ei kule? Eks
se algusest ep olle teile kulutud? Eks
teie ei moista, kuida mailma allussed on
pandud?
22. Minna ollen, kes istub ma pire
peäl; ja kes seäl ellawad, need on kui
robbotirtsud. Ma ollen, kes taewa laiale
laotab kui penikesse linna, ja wennitab
neid kui telki, kus woib sees ellada.
23. Minna ollen, kes wallitsejaid mikski
ei panne, kes kohtowannemad ma peäl
tühjaks teeb.
24. Nemmad ep ollegi istutud, ep ollegi
külwatud, nende känd ei juurdugi maas,
siis puhhub temma ka nende sekka, et nem-
mad ärrakuiwawad, ja kange tuul wiib
neid ärra kui körsi.
25. Kelle sarnatseks tahhate teie mind
nüüd panna, et ma selle sarnane olleksin?
ütleb se kes pühha on.
26. Töstke ommad silmad ülles körgesse,
ja wadage, kes on neid lonud, ja sadab
nende söawäe wälja arro pärrast? Ta
kutsub neid keiki nimme pärrast; Temma
jouu ja tuggewa rammo pärrast ei pudu
neist ühtegi.
27. Mispärrast ütled sa Jakob, ja sa
Israel rägid: Minno te on Jehowa eest
warjul, ja mo kohhus lähhäb mo Jum-
malast möda.
28. Eks sa ei tea? Eks sa olle kuulnud?
Iggawenne Jummal Jehowa, mailma
otste Loja ei wässi egga tüddi ärra; tem-
ma moistus on ilma ärraarwamatta.
29. Temma annab sellele, kes wässinud,
rammo, ja jouutamaile annab ta paljo
joudo. 2 Kor. 12. 9.
30. Kül poisid wässiwad ja tüddiwad
ärra, ja nored mehhed kommistawad wis-
siste:
31. Agga kes Jehowat ootwad, need
sawad uut rammo, ja lähhäwad ülles ti-
badega kui kotkad: nemmad jookswad, ja
ei tüddi mitte ärra, nemmad käiwad, ja
ei wässi mitte ärra. p. 30, 18.

41. Peatük.

Woöra jummala tenistus on tühhine. Ussklikkude rööm.

1. Olge wait mo wasto, sared! ja rah-
was wötko uut rammo, tulgo nemmad
liggi ja rägigo siis, lähki ühtlasi liggi koh-
tusse.
2. Kes on üllesärratanud se, kes hom-
miko pool? Kes kutsus tedda öigusse po-
le ennese järrel käima? Kes andis temma
kätte pagganad, ja panni tedda kunnin-
gatte ülle wallitsema? Kes andis neid kui
pörmo temma kätte, ja kui körred, mis
laiale aetakse, temma ammo kätte?
1 Mos. 12, 1.
3. Ta aias neid tagga, läks eddasi rah-
hoga omma jalgega teradda, mis ta enne
ei olnud käinud.
4. Kes on sedda ettewötnud ja teinud?
Se, kes keige pölwe rahwa kutsub algus-
sest: minna Jehowa ollen essimenne, ja
wimistega minna ollen se.

5. Sared näggid sedda, ja kartsid; mail-
ma otsad wärrisesid, astusid liggi ja tul-
lid senna.
6. Üks wöttis teist aidata, ja omma
wennale ütteldа: Olle wahwa.
7. Ja pusep kinnitas kullaseppa, kes
haamriga sillедaks teeb, mis on tautud
allasi peäl, ja ütleb sest, mis on jodetud:
Se on hea! ja kinnitab sedda naeltega, et
se ei pea köikuma.
8. Agga sinna mo sullane Israel, Ja-
kob, kedda ma ollen ärrawallitsenud; Ab-
raami suggu, kes mind armastas;
9. Sinna, kedda ma ollen kätte sanud
mailma otsast, ja ollen sind temma ülle-
matte seast kutsunud, ja ütlesin sulle:
Sinna olled mo sullane, ma ollen sind
ärrawallitsenud, ja ei mitte ärrapölg-
nud.
10. Ärra karda mitte, sest minna ollen
sinnoga; ärra wata mitte ennese ümber,
sest minna ollen so Jummal, ma teen sind
tuggewaks, ma aitan sind ka, ma pean
sind ka ülles omma öigusse parrama käe-
ga. p. 43. 1. 1 Mos. 15. 1.
11. Wata, häbbenema ja häbbi pärrast
ärrapunnastama peawad keik, kes so peäle
wägga wihhased on; need kes soga riid-
lewad, ei pea ollema kui ühtegi, ja pea-
wad hukka minnema.
12. Kui sa neid mehhi, kes so wasto
taplesid, otsid, siis ei leia sa neid mitte;
need mehhed, kes so wasto söddisid, ei
pea mitski sama ja ollema kui ei middagi.
13. Sest minna Jehowa so Jummal
kinnitan so parramat kät, ja ütlen so was-
to: Ärra karda mitte, minna aitan sind.
14. Ärra karda mitte, sa ussike Jakob,
sinna Israeli rahwas; ma aitan sind,
ütleb Jehowa, ja so lunnastaja, kes püh-
ha Israelis. Luk. 12. 32.
15. Wata ma pannen sind ueks terra-
waks hammastega pahmareeks; sa pead
mäggesid kui rehht petsma ja neid peneks
teggema, ja mäekünkad hagganaks teg-
gema.
16. Sa pead neid laiale wiskama, ja
tuul peab neid ärrawima, ja kange tuul
neid laiale aiama; agga sinna pead wäg-
ga römus ollema Jehowa sees, ja Is-
raeli Pühhast kiitlema.
17. Willetsad ja waesed otsiwad wet, ja
polle ühtegi, nende keel löppeb ärra jan-
no pärrast; minna Jehowa tahhan neid
kuulda, minna Israeli Jummal ei tahha
neid mitte mahhajätta.
18. Ma tahhan körgema paikade peäl
jöed panna joosma, ja keik orgude sees
kaewud sata, ja körwe panna weejärweks,
ja poudsed maad weeballikaks.
19. Ma tahhan körbe panna parramat
suggu seedripuid, ja mirti- ja ölipuid: ma
tahhan laggeda ma peäle panna mände,
parramat suggu mändo ja Tassuripuid
ühtlasi.
20. Et nemmad woiksid nähha ja tunda,
ja tähhele panna ja arwata ühtlasi, et
Jehowa kässi sedda teinud, ja kes Israe-
lis pühha sedda lonud.
21. Toge ette omma riodssi, ütleb Je-
howa; laske liggi tulla ommad wägge-
wamad jummalad, ütleb Jakobi Kun-
ningas.
22. Lasko nemmad neid liggi tulla, ja
kulutago nemmad meile sedda, mis peab
sündima; kulutage endisid asjo missug-
gused nemmad on, et meie woiksime täh-
hele panna ja tunda, mis nende järrele
tulleb, ehk kulutage meile tullewaid asjo.
23. Kulutage, mis pärrast peab tullema,
et meie tunneksime, et teie jummalad olle-
te; tehke ka head ehk kurja, siis tahhame
ennese ümber wadata, ja sedda ühtlasi
nähha.
24. Wata, teie ollete wähhem kui ei üh-
tegi, ja teie tö on ussist; hirmus on se,
kes teid ärrawallitseb.
25. Ma tahhan pohja poolt ühhe ärra-
tada, ja temma tulleb; ja päwatousо
poolt, kes mo nimme peab appi hüüdma,
ja tullema würstide peäle kui saue peäle,
ja kui pottisep saue sötkuma.
26. Kes on algussest kulutanud, et meie
teaksime, ja wannast aiast, et woiksime
öölda: temma on öige! agga ükski ei an-
na teäda, ükski ei kuluta middagi, ükski
ei kuluta middagi, ükski ei kulegi teie kön-
nesid.
27. Minna ollen essimenne, kes ütleb
Sionile: Wata, wata, siin need on: ja
Jerusalemmale annan ma hea sannume
kulutaja.
28. Ja ma waatsin, ja ep olle keddagi,
ja nende seas ep ollegi nouandjat, et
ma woitsin neilt küssida, et nemmad mid-
dagi wastaksid.
29. Wata neid keiki, nende tö on murja-
to, ei ühtegi, nende wallatud jummalad
on tuul ja tühhine assi. Jer. 10. 3. 14.

42. Peatük.

Kristus on helde; Judide ja muunde tännamatta meel.

1. Wata, se on mo sullane, kedda ma
toetan; minno ärrawallitsetud, kes mo
hinge mele pärrast on; ma annan omma

Waimo temmale, ta sabab pagganattele kohhut. Matt. 17, 5. Jes. 11, 2.
2. Temma ei kissenda, egga tösta omma healt ja ei lasse sedda mitte wäljas kuulda,
3. Röhhutud pillirogo ei murra ta mitte katki, ja öhkuwat tahti, mis weel suitseb, ei kustuta temma mitte ärra, ta sabab tõhte ette tõe tundmisseks. Matt. 12, 20.
4. Temma ei nörke ärra egga jookse eest ärra, kunni ta saab kohto seädnud ma peäle; ja temma kässoöppetusse peäle peawad sared lootma.
5. Nenda ütleb Jummal Jehowa, kes taewad lonud ja neid wennitab, ja laotab ma wälja, ja mis temmast kaswab; kes öhho annab rahwale, mis seäl peäl on, ja waimo neile, kes seäl peäl käiwad:
6. Minna Jehowa ollen sind kutsnud öigussega, ja tahhan so käest kinnihakkada, ja sind hoida, ja sind panna seädusseks rahwale, pagganattele walgusseks. p. 49, 6.
7. Et sa pead pimmedatte silmad lahti teggema, et sa pead wangid wäljatoma wangihonest, ja wangitornist neid, kes istuwad pimmedusses.
8. Minna Jehowa, se on minno nimmi: ja ma ei anna mitte teisele omma auu, egga omma kitust nikkerdud kuiudele. p. 48, 11.
9. Wata endised asjad on tulnud, ja uesi asjo kulutan minna; ennekui nemmad üllestärkawad, annan ma teile sedda kuulda.
10. Laulge Jehowale uut laulo, ja temma kitust mailma otsast; kes teie merre peäle läbbäte, ja temma täius; teie sared! ja kes nende peäl ellawad.
11. Körb ja temma linnad töstko omma healt, ja küllad, kussa Kedari rahwas ellawad; kes kaljude peäl ellawad, öiskago, mäggede otsast karjugo nemmad!
12. Nemmad andko auu Jehowale, ja kulutago temma kitust saarte peäl.
13. Jehowa läbbäb wälja kui wäggew mees, ja tahhab pühha wihha kihhutada kui söamees; ta wöttab kissendada ja wägga karjuda, ja omma waenlaste peäle woimust wötta.
14. Ma ollen wait olnud ammust aiast; pean ma ikka kurt ollema ja ennast piddama? Ma tahhan karjuda kui se, kes lapst saab; ma tahhan hingada, ja ühtlasi tuult ahmida. Laul 50, 21.
15. Ma tahhan mäed ja mäekünkad paljaks tehha, ja keik nende rohho ärrakörwetada; ja tahhan jöed sariks tehha, ja järwed tahhedaks tehha.
16. Ja tahhan pimmedad sata te peäle, mis nemmad ei tea, ja neid juhhatada teraddade peäle, mis nemmad ei tunne; ma tahhan pimmedusse nende ees tehha walgusseks, ja tassaseks, mis karre on: need on need asjad, mis ma tahhan tehha, ja ei mitte neid järrelejätta. Laul 25, 8. 9. 10.
17. Need peawad taggasi tagganema, ja wägga häbbenema, kes nikkerdud kuiude peäle lootwad, kes ütlewad wallatud kuiudele: Teie ollete meie jummalad.
18. Oh teie kurdid kuulge, ja teie pimmedad wadage peäle, et teie sate nähha! p. 43, 8.
19. Kes on ni pimme, kui minno sullane? Kes on ni kurt, kui minno käsk, kedda ma läkkitan! Kes on ni pimme, kui se, kes heakohtlane piddi ollema, ja ni pimme, kui Jehowa sullane?
20. Sa nääd paljo, ja ei panne sedda tähhele; körwad on kül lahtitehtud, ja temma ei kule siiski mitte. p. 53, 1.
21. Jehowal on neist hea meel omma öigusse pärrast; sest teeb ta kässoöppetusse sureks ja aulisseks.
22. Agga se on üks ärrarisutud ja paljaks tehtud rahwas; keik nored mehhed on kinniköidetud, ja pandud puggema wangihonette sisse; nemmad on sanud risutawaks, ja ükski ei peästa neid; nemmad on wäggise käest ärrawidud, ja ükski ei ütle: Anna taggasi!
23. Kes teie seast wöttab sedda kuulda ja tähhele panna, et ta kuleks weel pärrastki?
24. Kes on Jakobi annud wäggise käest ärrawia, ja Israeli risujatte kätte? Eks Jehowa? kelle wasto meie olleme patto teinud, ja nemmad ei tahtnud ta tede peäl käia, egga kuulda temma kässoöppetust. Jer. 2, 19.
25. Sepärrast on ta omma tullise wihha temma peäle wäljawallanud ja kange söa, ja se sütab tedda pöllema ümberringi, ja ta ei tunnegi; ja se pölleb temmas, ja temma ei panne sedda mitte süddamesse.

43. Peatük.

Kristus tahhab wiimsel aial Juside peäle armo heita.

1. Ja nenda ütleb nüüd Jehowa, so loja, oh Jakob! ja so walmistaja, oh Israel! ärra karda mitte; sest ma ollen sind lunnastanud, ja nimme pärrast sind kutsnud: sa olleb minno pärralt. p. 44, 2.

2. Kui sa weest läbbiläbbäd, ollen min-
na soga, ja kui sa jöggedest läbbiläbbäd,
ei pea nemmad sind mitte ärraupputa-
ma: kui sa tulles käid, ei pea sa ärrapöl-
lema, ja tulleleek ei pea sind mitte körwe-
tama. Laul 66, 2.
3. Sest minna ollen Jehowa so Jum-
mal, Israeli Pühha, so ärrapeästja: ma
ollen so leppitusse rahhaks annud Egip-
tusse ma, Mora ja Seba ma so assemele;
4. Et sa mo melest kallis olled, siis olled
sa auliseks sanud, ja minna armastan
sind; sepärrast annan ma innimessi so
assemele, ja paljo rahwast so hinge asse-
mele.
5. Ärra karda mitte, sest minna ollen
sinnoga: ma tabhan päwatousо poolt so
sou tua, ja öhto poolt sind kokko kogguda.
6. Ma tahhan pohjamale ölda: Anna;
ja lounamale: Ärra pea kinni; to mo
poiad kaugelt, ja mo tütred ma otsast,
7. Keik, kedda nimmetakse mo nimme
järrele, ja kedda ma lonud ommaks auuks,
kedda ma ollen walmistan, kedda minna
ka teinud.
8. To wälja pimme rahwas, kel silmad
on, ja kurdid, kel körwad on. p. 42, 18.
9. Keik paggauad koggugo ühte, ja keik
suggu rahwast tulgo kokko; kes nende
seast woib sedda teäda anda, ja endisid
asjo meile kulutada; togo nemmad om-
mad tunnistusmehhed ette, et nemmad
öiged on; ja kuulgo, ja üttelgo nemmad:
Se on tössi. p. 41, 26.
10. Teie ollete minno tunnistusmeh-
hed, ütleb Jehowa, ja mo sullane, kedda
ma ollen ärrawallitsenud, et teie woite
teäda, ja mind uskuda ja moista, et min-
na sesamma ollen; enne mind ep olle
ükski jummal walmistud, ja pärrast mind
ei sa ükski ollema. p. 44, 6.
11. Minna, Minna ollen Jehowa, ja
polle muud ärrapeästjat kui minna.
p. 44, 8. Ps. 13, 4.
12. Minna ollen täetanud ja ärrapeäst-
nud, ja kulutaud, egga ükski wöörаs teie
seast; ja teie ollete mo tunnistusmehhed,
et minna ollen Jummal, ütleb Jehowa.
13. Ka ollen minna sesamma, ennekui
päwa olli, ja ükski ei woi mo käest ärra-
peästa: ma tahhan sedda tehha, ja kes
woib sedda taggasi aiada. Laul 90, 2.
14. Nenda ütleb Jehowa teie Lunnas-
taja, kes Israelis pühha on: Teie pär-
rast ollen ma läkkitanud Pabeli, ja mah-
hawiskanud keik pomid, ja Kaldea rah-
wa nende römo laewadega.
15. Minna ollen Jehowa, kes teie seas
pühha on, Israeli loja, teie kunnin-
gas!
16. Nenda ütleb Jehowa, kes merresse
teeb te, ja kange wee sisse jalgte.
2 Mos. 14, 22. Jos. 3, 16.
17. Kes wäljatoob wankrid ja hobbo-
sed, wahwad ja tuggewad mehhed, et nem-
mad ühtlasi piddid maas ollema, ja ei
mitte üllestousma; nemmad on ärrakus-
tunud, kui taht on nemmad koggoni är-
rakustunud.
18. Ärge tulletage mele endisid asjo, ja
ärge pange tähhele, mis wannast on sün-
dinud.
19. Wata ma teen ühhe ue asja, nüüd
peab se üllestärkama, eks teie ei tunne
sedda? Ka tahhan ma te tehha körbe, ja
jöggesid tühja lane sisse. Ilm. 21, 5.
20. Metsalissed, lendawad maud, ja ju-
rispea kullide poiad peawad mind auus-
tama; sest ma tahhan anda wet körbes,
jöggesid tühjas lanes, et ma jodan omma
ärrawallitsetud rahwast. p. 41, 18.
21. Rahwas, mis ma ollen ennesele wal-
mistand, peab mo kitust juttustama.
22. Ja sinna, Jakob, ei olle mind kuts-
nud, et sinna, Israel, olleksid minno pär-
rast waewa näinud.
23. Sinna ep olle omma pölletamisse
ohwritte lambaid mulle mitte tonud, eg-
ga omma tappaohwrittega mind auus-
tanud; ma polle sind pannud tenima roa-
ohwriga, egga sulle waewa teinud wiro-
kiga.
24. Sinna polle rahha pärrast mulle
rohhoputkid ostnud, egga omma ohwritte
raswaga mind täitnud; agga mind olled
sa pannud tenima omma pattudega, mul-
le olled sa waewa teinud omma üllekoh-
tuste teggudega. p. 53, 4. 5.
25. Minna, minna ollen se, kes so ülle-
astmissed kustutab isseennese pärrast, eg-
ga tulleta sinno patto mitte mele.
Jer. 31, 34. Joan. 1, 29.
26. Tulleta sinna mo mele, käigem üht
lasi kohtus, juttusta sinna, et sa woiksid
öige olla. p. 1, 18. Jer. 2, 35.
27. So essimenne issa on patto teinud,
ja so selletajad on mo wasto ülleas-
tunud.
28. Sepärrast tahhan ma pühha paiga
üllemad ärrateotada, ja Jakobi panna
ärrakautawaks, ja Israeli selgeks teo-
tusseks.

44. Peatük.

Israel peab jälle armo sama; kallid Jehowa tootussed.

1. Ja nüüd kule mo sullane Jakob, ja
Israel, kedda ma ollen ärrawallitsenud.
2. Nenda ütleb Jehowa, kes sind teinud,
ja sind emma ihhust walmistanud, kes sind
tahhab aidata: Ärra karda mo sullane
Jakob, ja Jesurun, kedda ma ollen ärra-
wallitsenud. p. 43, 1. 5. Laul 23, 4.
3. Sest ma tahhan wet wäljawallada
selle peäle, kel janno on, ja jookswaid
wessi kuiwa peäle; ma tahhan omma
waimo wäljawallada so sou peäle, ja om-
ma õnnistusse sinno suggurwössa peäle,
Joel 3, 1.
4. Et nemmad peawad kaswama kui
rohho seas, kui rämblakad weeloikude
äres. Laul 1, 3.
5. Üks ütleb: Ma ollen Jehowa pär-
ralt, ja teine nimmetab ennast Jakobi
nimme järrele, ja teine kirjotab omma
käega ennast Jehowale, ja nimmetab en-
nast lianimmega Israeliks.
6. Nenda ütleb Jehowa, Israeli kun-
ningas, ja temma Lunnastaja, wäggede
Jehowa: Minna ollen essimenne, ja min-
na ollen wiimne, ja polle muud Jumma-
lat kui minna. p. 41, 4. Ilm. 1, 8.
7. Ja kes woib nenda kui minna hüda
ja sedda kulutada, ja sedda mulle seäda,
sest aiast kui ma wannast ollen rahwa
asjutanud? Kulutago nemmad neile tul-
lewaid asjo, ja mis peab sündima!
8. Ärge wärrisege, ja ärge kartke! Eks
ma ammust aiast olle sulle annud kuulda,
ja kulutanud? Ja teie ollete mo tunnis-
tusmehhed; kas on mu Jummal kui min-
na, ja muud kaljo ei olle, minna ei tea.
9. Kes nikkerdud kuiud walmistawad,
need keik on tühhised, ja nende kallimad
kuiud ei kölba ühtegi; ja nemmad on nen-
de tunnistusmehhed, nemmad ei nä egga
tunne, et nemmad woiksid häbbeneda.
10. Kes walmistab jummala, ja wallab
kuio, mis kuhhogi ei kölba?
11. Wata, keik temma seltsimehhed pea-
wad häbbisse sama, ja seppad isse on in-
nimessed; tulgo nemmad keik kokko ja
seisko, nemmad peawad hirmuma, ja
häbbi sisse sama ühtlasi.
12. Üks taub rauda pihtidega, ja teeb
sedda kumaks süttega, ja walmistab sedda
haamrittega, ja teeb tööd seäl kallal om-
ma tuggewa käewarrega; temmal on ka
nälg, et ta rammotumaks lähhäb; ta ei
jo wet, ja wässib ärra.
13. Pusep moõdab nöriga, ta märgib
sedda ärra kridiga, ja lükkab sedda hööw-
littega sillebaks, ja märgib sedda sirkliga,
ja teeb sedda kui mehhe näuks, otsekui il-
lusaks innimesseks, et se peab koias seis-
ma.
14. Ta raiub ennesele seedripuid, ja wöt-
tab kupressi ja tamme, ja wallitseb enne-
sele kowwa suggu pu metsa pude seast;
ta istutab wahtrapu ja wihm kaswatab
sedda.
15. Ja se sünnib kül innimessele süteks,
ja temma wöttab neist, ja paistab ennast,
ta küttab ka, ja küpsetab leiba; siiski teeb
ta sest jummala ja kummardab selle ette,
ta teeb sest nikkerdud kuio, ja heidab selle
ette põlwili mahha.
16. Pole sedda põlletab ta tullega, teise
pole peält sööb ta lihha, küpsetab pradi
ja sööb kõhho täis, paistab ennast ka ja
ütleb: Hea kül, ma ollen ennast paistnud,
ma ollen tullokest näinud.
17. Ja mis sest puust üllejääb, sedda
teeb ta jummalaks, ommaks nikkerdud
kuiuks, heidab temma ette põlwili mahha,
ja kummardab ja pallub tedda, ja ütleb:
Peästa mind, sest sinna olled mo jum-
mal.
18. Nemmad ei tea egga moista, sest
nende silmad on kinniwoitud, et nemmad
ei nä, ja nende süddamed, et nemmad ei
moista arwata.
19. Ja temma ei mõtle järrele ommas
süddames, ja ei tea egga moista, et ta
mõtleks: Pole sedda puud ollen ma tulle-
ga ärrapõlletand, ja ollen ka temma sütte
peäl leiba küpsetanud, ma küpsetasin lih-
ha ja söin, ja ma peaksin sedda, mis sest
üllejääb, hirmsaks asjaks teggema, ja pu-
kandi ette põlwili mahhaheitma.
20. Ta toidab ennast tuhhaga, temma
ärrapettetud südda on tedda kõrwale kal-
lanud, et ta ei peästa omma hinge, egga
mõtle: Eks olle walskust mo parramas
käes?
21. Tulleta sedda omma mele, oh Ja-
kob ja Israel! sest sinna olled mo sulla-
ne; sind, sind ollen ma ennesele sullaseks
walmistand; oh Israel! sinna ei sa min-
nust mitte ärraunnustud.
22. Ma kautan so ülleastmissed kui pak-
so pilwe, ja sinno pattud kui kerge pilwe.
Põra mo pole, sest ma ollen sind lunnas-
tanud. p. 43, 25. Mik. 7, 18–20.
23. Laulge röömsaste, taewad; sest Je-
howa on keik hästi teinud, öiskage ma
allused kohhad, mäed tehke heält lauloga,
metsad ja keik puud seäl sees: sest Jeho-

wa on Jakobi lunnastanud, ja näitab omma auu ülles Israelis. p. 49, 13.

24. Nenda ütleb Jehowa so Lunnastaja, ja kes sind emma ihhust walmistab: Minna ollen Jehowa, kes keik teeb; ma wennitan taewast, minna üksi, ma laotan ma laiale; kes on minnoga olnud?

25. Ma ollen se, kes wallelikkude immetähhed tühjaks teeb, ja arwajad hulluks teeb; kes targad taggasi pörab, ja teeb nende tundmisse jölledaks; 1 Kor. 1, 20.

26. Kes omma sullase sanna kinnitab, ja omma käskude nouu korda sadab, kes ütleb Jerusalemmale: so sees peab ellatama, ja Juda linnadele: Teid peab üllesehhitadama, ja temma paljaks tehtud kohhad tahhan ma üllestehha.

27. Kes süggawale ütleb: Sa kuiwaks, ja sinno jöed tahhan ma tahhedaks tehha; p. 43, 16.

28. Kes ütleb Koressele: Mo karjane, ja keik, mis ma tahhan, peab temma korda saatma, ja ütlema Jerusalemmale, et se peab üllesehhitud, ja tempel kindlaste raiatud sama. Esr. 1, 1–4.

45. Peatük.

Ärrapeästmist Pabeli ja patto wangist tootakse.

1. Nenda ütleb Jehowa omma woitud mehhe Koresse wasto, kelle parramast käest ma tahhan kinnihakkata, et ma pagganad ta alla heidan, ja kuningatte wööd wöölt peästan; et ma uksed temma ette lahtiteen, ja wärrawaid ei pea lukko pandama:

2. Minna tahhan sinno ele minna, ja tassaseks tehha, mis konnarik; waskuksed tahhan ma katkimurda, ja raudpomid mahharaiuda,

3. Ja so kätte anda warrandussed, mis pimmedas paikas on, ja mis mahhapandud warjoaukude sisse; et sa pead tundma, et minna ollen Jehowa, kes sind nimme pärrast hüab, Israeli Jummal.

4. Omma sullase Jakobi ja omma ärrawallitsetud Israeli pärrast ollen ma sind so nimme pärrast hüüdnud, ja lianimmega sind nimmetand, kui sa mind ei tunnud.

5. Minna ollen Jehowa, ja ei ükski mu, ei olle ühtegi muud Jummalat kui minna; ma pannin sinno wö wöle, kui sa mind ei tunnud.

6. Et nemmad peawad tundma päwatousso ja öhto pool, et ep olle mitte muud kui minna; Minna ollen Jehowa, ja ei ükski mu.

7. Ma walmistan walgusse, ja loon pimmedusse; ma teen rahho, ja loon önnistusse; Minna ollen Jehowa, kes keik sedda teeb. Amos 3, 6.

8. Tilkuge taewad üllewelt, ja üllemad pilwed tehko wolama öigus; ma tehko ennast lahti, ja keik tehko önnistusse suggu, ja kaswatago ühtlasi öigust; minna Jehowa loon sedda. Hos. 10, 12.

9. Häbda sellele, kes riidleb sellega, kes tedda walmistand, kui pottitük teiste saweste pottitükkidega. Kas sau ütleb omma pottiseppa wasto: Mis sa teed? ja kas sinno tehtud ütleb: Temmal ep olle kässi. Jer. 18, 6. Rom. 9, 20. 21.

10. Häbda sellele, kes ütleb issa wasto: Mis sa sünnitad? ja naese wasto: Mis sa lapse waewas olnud?

11. Nenda ütleb Jehowa, kes Israeli Pühha, ja temma walmistaja on: Küssige minno käest tullewaid asjo; tahhate teie mulle käsko anda minno laste pärrast, ja mo kätte tö pärrast?

12. Minna ollen ma teinud, ja innimessed sinna peäle lonud: minno, minno käed on taewast wennitanud, ja ma ollen keige nende söawäele käsko annud. Laul 102, 26. Joan. 1, 3.

13. Minna ollen tedda üllesärratanud öigusse läbbi, ja tahhan keik temma teed tassaseks tehha; temma peab mo linna üllesehhitama, ja mo wangid lahtilaskma, ei mitte hinna egga anni pärrast, ütleb wäggede Jehowa. p. 44, 28.

14. Nenda ütleb Jehowa: Egiptusse werrewaew, ja Morama kaup, ja Seba rahwas, kes pitkad mehhed, peawad sinno jure tullema, ja sinno pärralt ollema, so järrel käima, raudus tullema, ja so ette kummardama, sind palluma ja ütlema: Ükspäinis sinno sees on Jummal, ja muud Jummalat ep olle mitte.

15. Töeste sinna olled Jummal, kes ennast warjul hoiab, Israeli Jummal, üks ärrapeästja!

16. Häbbi sisse on sanud, ja nemmad keik ka häbbi pärrast ärrapunnastand, ühtlasi on teotussega ärraläinud keik birnisa kuiude seppad.

17. Israel peästakse ärra Jehowa läbbi iggawesse ärrapeästmissega; teie ei pea mitte häbbisse sama, egga häbbi pärrast ärrapunnastama, ei ial, ei ellades. Ebr. 9, 12.

18. Sest nenda ütleb Jehowa, kes taewad loob, Jummal, kes walmistab ma ja teeb sedda; se, kes sedda kinnitanud, ja ei mitte tühjaks sedda lonud, waid on sedda walmistand, et seäl peäl peab el-

lama: minna ollen Jehowa, ja ei ükski mu.

19. Ma polle mitte sallajas pimmedas ma paikas räkinud; ei ma olle Jakobi suele ütlelnud: Otsige mind ilmaasjata: minna ollen Jehowa, kes rägib öigust, kes kulutab öigid asjo.

20. Kogguge ja tulge, astuge liggi ühtlasi, kes pagganatte seast ollete peäsnud: need ei tea ühtegi, kes omma nikkerdud puid kandwad, ja palluwad jummalat, kes ei woi ärrapeästa. p. 43. 9.

21. Kulutage ja astuge liggi, piddago nemmad ka ühtlasi nouu: kes on sedda wannast kulutand, ja ammust aiast teäda annud? eks minna Jehowa? ja ep olle muud Jummalat mitte kui minna, üks öige Jummal ja ärrapeästja, ei ükski mu kui minna.

22. Wadage minno pole, ja laske endid ärrapeästa, keik mailma otsa rahwas, sest minna ollen Jummal, ja ei ükski mu. Laul 22. 28–30.

23. Ma ollen isseenneses wandunud, sanna on mo suust wäljaläinud öigussega, ja se ei pea mitte taggasi minnema: et keik põlwed peawad mo ette nikkutama, ja keik keled wanduma, Rom. 14, 11.

24. Ültsipäinis Jehowa sees on paljo öigust ja tuggewust, ütleb ta minnule: temma jure peawad tullema ja häbbi sisse sama keik, kes temma wasto wägga wihhased olnud.

25. Jehowa sees peawad öigeks sama, ja kiitlema keik Israeli suggu.

46. Peatük.

Jehowa on öige abbimees; woöras jummal polle ühtegi.

1. Bel weab ennast kokko, Nebo on kummarkülle maas, nende ebbajummalad on ellajattele ja lojustele waewaks; teid tulleb kanda ja koormaks panna ärrawässinud weikse peäle.

2. Nemmad on kummarkülle maas, ja weawad endid ühtlasi kokko, nemmad ei woi koormat ärrapeästa; ja isse on nemmad wangi läinud.

3. Kuulge mind Jakobi suggu, ja keik, kes Israeli soust üllejänud, kedda kantakse emma ihhust, kedda woetakse süllesse jo lapsekoiast:

4. Ja kunni teie wannaks sate, ollen ma seesamma, ja kunni teie hallikš lähhäte, tahhan ma teid kanda; minna ollen teid teinud, ja minna tahhan üllestösta, ja minna tahhan kanda, ja ärrapeästa. Laul 71, 18.

5. Kelle sarnatseks ehk arrolisseks tahhate teie mind panna? Ehk kedda tahhate teie mo wasto arwada, et meie ühhesarnatsed olletsime? p. 40, 18.

6. Kes kullutawad kulda kukrust, ja wagiwad höbbedat waega, palkawad kullasseppa, et ta sest jummala peab teggema; siis heitwad nemmad põlwili mahha, ja kummardawad selle ette. p. 44, 10. 12.

7. Nemmad töstwad sedda õlla peäle, kandwad sedda, ja pannewad sedda omma asemele seisma; ja ta seisab, ei ta woi omma asemelt likuda: kui kegi ka temma pole hüab, siis ei wasta temma mitte; ta ei woi tedda mitte ärrapeästa temma ahhastussest. p. 44, 17. n. t. s.

8. Tulletage sedda mele, ja olge kui mehhed; wötke süddamesse, teie ülleastujad! p. 44, 21.

9. Tulletage mele endisid asjo iggawessest aiast, sest minna ollen Jummal ja ei ükski mu, Jummal ollen ma, ja ei ükski olle kui minna,

10. Kes kulutab algussest, mis pärrast sünnib, ja wannast aiast, mis ep olle weel tehtud, kes ütleb: Minno nou peab korda minnema, ja minna teen keik, mis ma tahhan.

11. Ma kutsun hommiko poolt ühhe kotka, ja kaugelt maalt ühhe mehhe, kes mo nouu järrele teeb; isse ma ollen räkinud, ma lassen ka sedda tulla; ma ollen sedda ärramöttelnud, ma tahhan sedda ka tehha.

12. Kuulge mind teie kange süddamega, kes teie kaugel ärra ollete öigussest!

13. Ma sadan liggi omma öigusse, se ep olle kaugel, ja mo önnistus ei pea wibima: ma pannen Sioni peäle önnistusse, ja Israeli peäle omma illo.

47. Peatük.

Pabel ehk walle usk peab hukka ja otsa sama.

1. Minne mahha, ja istu tuhha sisse, sa neitsit, Pabeli tüttar! Istu mahha ma peäle, kus ei olle aujärge, oh Kaldea tüttar! Sest sind ei pea mitte ennam nimmetama ellaks egga örnaks.

2. Wötta käsikiwwi, ja jahwata jahho; wötta lahti ommad juukse palmikud, peästa jallad, te lahti säred, minne ülle jöggede.

3. So häbbedus peab lahtiwoetud sama, ka sinno häbbi peab nähtama; ma tahhan so kätte maksta, ja ei ühhegi palwid so eest wastowötta.

4. Meie Lunnastaja, kelle nimmi on wäggede Jehowa, se on pühha Israelis!

5. Kaldea tüttar! istu wait, ja minne
pimmedasse, sest sind ei pea mitte ennam
nimmetama kunningrikide emmandaks.
6. Ma ollen wägga wihhane olnud om-
ma rahwa peäle, ja omma pärrisossa
ärrateotand, ja neid so kätte annud; sin-
na ep olle nende peäle hallastanud, wan-
nade peäle olled sa omma ikke wägga ras-
keste pannud,
7. Ja üttelnud: Ma tahhan iggaweste
emmand olla; ei sa olle ial sedda omma
süddamesse pannud, egga omma mele
tulletanud temma wimist otsa.
8. Agga kule nüüd sedda sa himmokas!
kes sa ellad julgeste, kes sa ütled ommas
süddames: Minna ollen, ja ei üksi mu,
minna ei sa ellada kui lesknaene, egga
tunda, et ma lapsita ollen. Ilm. 18, 7.
9. Agga need kaks asja peawad silma-
pilkmisses ühhel päwal so kätte tullema,
et sa lapsita ja lesse põlwes olled; täies-
te peawad need so peäle tullema so mit-
me noidusse pärrast, ja so wägga sure
lausumisse pärrast.
10. Sest sa olled lootnud omma kurjus-
se peäle, ja üttelnud: Üksi ei nä mind.
Sinno tarkus ja so tundminne, se on sind
saatnud tagganema, sest sa ütlesid ommas
süddames: Minna ollen, ja ei üksi mu.
11. Sepärrast tulleb so peäle pahha
luggu, kelle warratsest tullemissest sa ei
pea enne teädma; ja hädda peab so peäle
langema, mis sa ei woi ärraleppitada; ja
ärrahäwwitaminne tulleb äkkitselt so peä-
le, mis sa ei teal
12. Jä nüüd omma lausumiste ja om-
ma mitme noidussega seisma, miska sa
ennast ärrawässitanud omma norest põl-
west: ehk sa wabbest woid kasso sada, ehk
wahhest hirmo tehha.
13. Sa olled ärrawässinud omma mit-
me nouu läbbi: jägo nüüd seisma, ja
peästko sind taewatundjad, kes tähti waat-
wad, ja kulutawad igga ku middagi sest,
mis so peäle peab tullema.
14. Wata, nemmad on kui kõrred, tulli
põlletab neid ärra; nemmad ei woi isse-
endid peästa tullelegist, ei jä ülle ühte
süt, et kegi woiks ennast paista, egga tul-
lokest, et woiks seäl ees istuda.
15. Nenda on need sulle, kellega sa olled
waewa näinud; need, kes sinnoga so no-
rest põlwest kauplesid, ekfiwad, iggaüks
omma te peäl; ei üksi peästa sind!

48. Peatük.

Kristus nomib tännomatta Judisid; maenitseb
lahkeste.

1. Kuulge sedda, Jakobi suggu! kedda
Israeli nimmega nimmetakse, ja kes Ju-
da weest wäljatulnud; kes wandudwad
Jehowa nimme jures, ja kulutawad Is-
raeli Jummalat ei mitte tões egga õigus-
ses. Jer. 4, 2.
2. Sest nemmad nimmetawad endid
pühha linna järrele, ja toetawad endid
Israeli Jummala peäle, kelle nimmi on
wäggede Jehowa.
3. Endisid asjo ollen ma ammust aiast
kulutand, ja minno suust on need wälja-
tulnud, ja annan neid weel kuulda: ussi-
naste ollen ma teinud, et keik on sündi-
nud.
4. Et ma tean, et sa kowwa olled, et so
kuklataggune on raudsoon ja so peaots
wasknе. Jer. 5, 3.
5. Sepärrast ollen ma sulle ammust aiast
kulutand; enne kui se tulli, ollen ma sulle
kuulda annud, et sa ei peaks ütlema: Mo
ebbajummal on sedda teinud, ja mo nik-
kerdud ja mo wallatud kujo on sedda
käsknud.
6. Mis sa olled kuulnud, wata se on keik
käes. Eks teie sedda pea tunnistama?
Ma kulutan sulle usi asjo nüüd sest aiast,
ja mis warjul hoitud, mis sa mitte ei
teädnud.
7. Nüüd on need lodud, ja ei mitte am-
must aiast, ja sinna ep olle ühte päwagi
enne sedda kuulnud, et sa ei peaks ütle-
ma: Wata, ma teädsin sedda!
8. Ei polle sa kuulnudki, egga teädnud,
ka ammust aiast ep olle so kõrw ennast
lahtiteinud; sest ma tean, et sa wõttad
õiete pettust tehha, ja emma ihhust hüttak-
se sind ülleastujaks.
9. Omma nimme pärrast tahhan ma
pitka melega olla, ja omma kitusse pär-
rast sulle järrele anda, et ma sind ärra ei
kauta.
10. Wata, ma ollen sind sullatand, ag-
ga mitte kui hõbbedat; ma ollen sind är-
rawallitsenud willetsusse ahjus. P. 4, 4.
11. Isseennese, isseennese pärrast teen
ma sedda; sest kuida saaks mo nimmi
muido teotud! ja minna ei tahha mitte
omma au teisele anda. P. 42, 8.
12. Kule mind Jakob ja Israel! kes
minnust kutsutud, minna isse, minna ol-
len essimenne, minna ollen ka wiimne.
P. 41, 4.
13. Minno käsi on ka ma kindlaste

raianud, ja mo parram kässi on taewad
kämblaga ärramoötnud: ma hüan neid,
siis seiswad nemmad ühtlasi. p. 40, 28.
14. Kogguge teie keik, ja kuulge: Kes
nende seast on sedda kulutanud? Jehowa
armastab tedda, ta teeb omma tahtmisse
järrele Babeli wasto, ja temma kässi-
wars saab Kaldea rahwa wasto.
15. Minna, minna ollen räkinud, ma
ollen tedda ka hüüdnud; ma lassen ted-
da tulla, ja temma te peab korda min-
nema.
16. Tulge liggi mo jure, kuulge sedda:
ma ep olle algussest sallajas räkinud, sest
aiast kui se sündis, ollin ma seäl; agga
nüüd läkkitab Issand Jehowa mind, ja
omma Waimo. p. 45, 19.
17. Nenda ütleb Jehowa, so Lunnas-
taja, kes Israelis pühha on: Minna ol-
len Jehowa so Jummal, kes sind öppe-
tab sinno kassuks, kes sind juhhatab sen-
na tele, mis sa peab käima.
p. 41, 14. Laul 25, 12. ja 32, 8.
18. Oh et sa ollekssid mo käskussid tähhe-
le pannud! Siis ollets so rahho olnud
kui jöggi, ja so öigus kui merre laened.
Laul 81, 14.
19. Ja so suggu olleks kui liiw olnud,
ja so sissikonna sugguwössa kui selle söm-
merad: temma nimmi ei pea kautud egga
rikkutud sama mo palle eest!
20. Minge wälja Babelist, pöggenege
Kaldea maalt öiskamisse heälega, kulu-
tage, andke sedda kuulda, lautage sedda
laiale mailma otsani, üttelge: Jehowa
on omma sullase Jakobi lunnastanud.
2 Kor. 6, 17.
21. Ja nemmad ei pea janno tundma,
kui temma neid paljaks tehtud kohtade
peäle wiib; ta panneb neile wet wolama
kaljust, ja löhhub kaljo, et wessi wälja-
jooksieb. 2 Mos. 17, 6.
22. Öälattel ep olle ühtegi rahho, ütleb
Jehowa. p. 57, 21.

49. Peatük.

Kristus Judide ja pagganatte lunnastaja ja peästja.

1. Kuulge mind, sared, ja pange täh-
hele teie rahwas kaugelt! Jehowa on
mind emma ihhust hüüdnud, mo emma
sissikonnast on ta mo nimme peäle möt-
lenud; Matt. 1, 21.
2. Ja on minno su kui terrawa mööga
teinud, ta on mind omma käe warjo alla
warjule pannud, ja mind hüilgawaks no-
leks teinud; omma noletuppe on ta mind
warjule pannud, Ebr. 4, 12. Ilm. 1, 16.
3. Ja mulle ütlenud: Sinna olled mo
sullane, Israel, kelle sees ma omma auu
tahhan üllesnäidata.
4. Agga minna mötlesin: Ma nään
waewa tühjalt, ma kullutan ärra omma
rammo ilmaasjata ja kassota: töeste
minno öigus on Jehowa kä, ja minno tö
palk mo Jummala kä.
5. Ja nüüd ütleb Jehowa, kes mind
walmistand ennesele sullaseks emma ih-
hust, et ma Jakobi temma pole pean pöör-
ma, ja et Israel ta pole peab kogguma;
ja ma ollen auustud Jehowa melest, ja
minno Jummal on mo tuggewus.
6. Ja ütleb: Se on alw assi, et sa peab
mulle sullaseks ollema Jakobi sugguarrusid
korda saatmas, ja Israeli hoitud rahwast
ümberpöörmas; ma ollen sind ka pannud
pagganatte walgusseks, et mo önnistus
olleks mailma otsani. p. 42, 6. Luk. 2, 32.
7. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Lun-
nastaja, temma Pühha sellele, kes keigist
ärrapölgtud, kes rahwa melest hirmus
on, kes wallitsejatte sullane: Kunningad
peawad näggema, ja üllestousma, würs-
tid peawad ka sind kummardama, Jeho-
wa pärrast, kes ustaw on, selle pärrast,
kes Israelis pühha on, kes sind ärrawal-
litsenud.
8. Nenda ütleb Jehowa: Ma ollen sind
kuulnud sel aial, mis mo mele pärrast,
ja ollen sind önnistusse päwal aitnud;
ja tahhan sind hoida, ja sind panna rah-
wale seädusseks, et sa peab ma üllesseh-
hitama, ja ärrahäwwitud pärrisossad
wäljajaggama,
9. Ja ütlema neile, kes kinniseutud:
Minge wälja; neile kes pimmedas: Sa-
ge awwalikkuks; tede peält peawad nem-
mad toidust leidma, ja keige körge kohta-
de peäl peab nende karjama ollema.
10. Neil ei pea nälga egga janno olle-
ma; ei poud egga päike pea neid waewa-
ma; sest nende hallastaja peab neid saat-
ma, ja weehallikatte jure neid juhhatama.
11. Ja ma tahhan keik ommad mäed
teeks tehha, ja mo maanteed peawad kör-
geks sama.
12. Wata, teised tullewad kaugelt, ja
wata teised pohja ja öhto poolt, ja teised
Sinimi maalt.
13. Laulge röömsaste, oh taewad! ja
ma olgo wägga römus, mäed tehke heält
öiskades; sest Jehowa on omma rahwa
trööstinud, ja omma willetsatte peäle
hallastanud. p. 44, 23.
14. Agga Sion olli ütlenud: Jehowa

on mind mahhajätnud, ja Issand on mind ärraunnustanud.
Laul 13, 2. ja 42, 10.

15. Kas naene omma lapsokesse ärraunnustab, et ta mitte ei peaks omma ihho poia peäle hallastama; ehk nemmad ka ärraunnustaksid, siiski ei tahha minna sind mitte ärraunnustada. Laul 103, 13.

16. Wata, omma kätte peäle ollen ma sind märkinud: sinno müürid on ikka mo ees. Joan. 10, 28.

17. So poiad tõttawad; kes sind mahhakiskusid, ja sind paljaks teggid, peawad sinnust ärraminnema.

18. Tõsta ümberringi ommad silmad ülles, ja wata, keik nemmad koggowad ja tullewad sinno jure: ni tõeste kui ma ellan, ütleb Jehowa, sa pead nende keikidega kui ehtega ennast ehhitama, ja neid ennese ümber siddama kui pruut. p. 60, 4.

19. Sest sinno paljaks tehtud ja so ärrahäwwitud kohhad, ja so ärrarikkutud maad, need peawad nüüd tõeste sulle kitsad ollema nende pärrast, kes seäl sees ellawad; ja kes sind ärraneelsid, need peawad kaugel ärra ollema.

20. Weel peawad sinno kuuldes ütlema lapsed, kellest sa olled lahti olnud: Koht on mulle kitsas, minne minnust emale, et ma woin ellada.

21. Ja sinna mõtled siis ommas süddames: Kes on mulle neid ilmale tonud, kui ma ollin lapsita ja üksik, käimas ja hulkumas? Agga kes on neid kaswatand? Wata, minna ollin üksi järrelejänud, kus on needsinnatsed olnud?

22. Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan omma käe pagganatte pole tõsta, ja omma lippo püsti panna rahwa pole, ja nemmad peawad so poiad toma sülles, ja so tütred peawad õllade peäl sama kantud.

23. Ja kunningad peawad sinno eest murretsema, ja nende emmandad so ammed ollema, ja silmili mahha kummardama sinno ette, ja so jalge põrmo lakkuma. Siis pead sa tundma, et minna ollen Jehowa, kelle pärrast häbbisse ei sa need, kes mind ootwad.
p. 60, 16. Laul 72, 9. Mik. 7, 17.

24. Kas woib wäggewa käest risutud asjo ärrawõtta? Ehk kas woib õiglase wangiselts ärrapeäseda?

25. Sest nenda ütleb Jehowa: Wäggewa wangid peab siiski ärrawoetama, ja wägga waljo risutud wangid peawad peäsma; ja minna tahhan rielda nende wasto, kes sinno wasto rido tõstwad, ja minna tahhan so lapsed ärrapeästa.
Luk. 11, 22. Laul 35, 1.

26. Ja tahhan neid, kes sind waewasid, söta nende omma lihhaga, ja nemmad peawad ommast werrest joobnuks sama otsekui wärskest winast; ja keik lihha peab tundma, et minna ollen Jehowa so ärrapeästja, ja so lunnastaja, kes Jakobis wäggew on. p. 37, 20. Es. 21, 10.

50. Peatük.

Juttide wallo, kes Kristusse kannatamissest ei holi.

1. Nenda ütleb Jehowa: Kus on teie emma lahhutamisse ramat, miska ma tedda lasknud ärraminna? Ehk kes on mo wõlla issandaist, kelle kätte ma teid ärramünud? Wata, teie ollete keige omma üllekohto pärrast ärramüüdud, ja teie emma on teie ülleastmiste pärrast ärralastud.

2. Mispärrast tullin ma, ja üksi ei olnud seäl? ma hüüdsin ja ükski ei wastand: kas mo kässi on ni wägga lühhikesseks sanud, et ma ei woi lunnastada? ja kas mul ep olle rammo teid ärrapeästa? Wata, ma teen merre tahhedaks omma söitlussega, ma teen jõed kõrweks, nende kallad haisewad, et ep olle wet, ja surrewad janno pärrast. p. 59, 1.

3. Ma pannen taewa ümber musta ride, ja annan kottiride temmale katteks.

4. Issand Jehowa on mulle annud hästi õppetud kele, et ma moistan sellega, kes wässinud, õigel aial sanna rätida: ta ärratab Mind igga hommiko, ta ärratab mo kõrwa, et ma kulen kui need, kes hästi õppetud.

5. Issand Jehowa on mo kõrwa lahti teinud, ja minna ep olle wastopannud, taggasi ei olle ma tagganend.

6. Omma selja andsin ma neile kes peksid, ja ommad lõuad neile, kes mo karwo kiskid, ei ma pannud ennese silmi mitte warjule teotuste ja sülje eest. Matt. 26, 67.

7. Sest Issand Jehowa aitab mind, sepärrast ep olle ma mitte häbbi pärrast ärrapunnastand; sepärrast pannen ma ommad silmad kui tullekiwwi; sest ma tean, et ma ei sa häbbi sisse.

8. Liggi on se, kes mulle õigust moistab; kes tahhab moga rielda? Et seiskem ühtlasi; kes mo peäle tahhab kohhut tõsta, se tulgo liggi mo jure.

9. Wata, Issand Jehowa aitab mind, kes on se, kes mind woib süüaluks moista?

Wata, nemmad keik lähhäwad wannaks kui rie, koi wöttab neid ärrasüa.

10. Kes teie seast kardab Jehowat, kes kuleb temma sullase sanna? Kes sures pimmedusses käib, et temmal polle selgust, se lootko Jehowa nimme peäle, ja toetago omma Jummala peäle.

11. Wata, teie keik süütate tulle, ja pannete törwaköisi kui wösid wöle; minge omma tulle legi ja törwaköite sisse, mis teie ollete süütnud pöllema; se sünnib teile minno käest, wallo sees peate teie maggama.

51. Peatük.

Usklikkust trööstitakse raske kiusatusse aial.

1. Kuulge mind, kes teie öigust taggakiusate ja Jehowat otsite; wadage kaljo peäle, kust teie ollete wäljaraiutud, ja kaewo augo peäle, kust teie ollete wäljakaewatud.

2. Wadage omma issa Abraami peäle, ja Sara peäle, kes teid waewaga ilmale tonud: sest ma hüüdsin tedda, kui ta alles üksi olli, ja önnistasin tedda ja teggin tedda paljuks. 1 Mos. 12. 1. 2.

3. Sest Jehowa on Sionit trööstinud, ta on keiki temma paljaks tehtud kohte trööstinud, ja temma körwe teinud kui Edeni aia, ja temma laggedad maad kui Jehowa rohhoaia: lust ja rööm peab seält keik leitama, tänno ja kitusselaulo heäl.

4. Pange mind tähhele, mo rahwas! ja pörage ommad körwad mo pole, mo innimeste suggu! sest kässoöppetus peab minno käest wäljatullema, ja ma tahhan omma kohto rahwa walgusseks pea seäda.

5. Mo öigus on liggi, mo önnistus tulleb wälja, ja mo käewarred peawad rahwale kohhut saatma: sare rahwas peawad minno peäle lootma, ja mo käewart ootma.

6. Töstke ommad silmad taewa pole, ja wadage ma peäle mahha; sest taewad peawad kadduma kui suits, ja ma wannaks minnema kui rie, ja kes seäl peäl ellawad, need peawad nendasammoti ärrasurrema: agga minno önnistus jääb iggaweste, ja mo öigus ei pea mitte otsa sama.

7. Kuulge mind, kes teie öigust tunnete, oh rahwas! kelle süddames mo kässoöppetus on: ärge kartke innimeste laimamist, ja ärge ehmatage nende teotamiste pärrast! Laul 37. 31. Matt. 5. 11.

8. Sest koi peab neid ärrasöma kui ride, ja söted peawad neid ärrasöma kui willa; agga minno öigus jääb iggaweste, ja mo önnistus pölwest pölweni.

9. Ärka ülles, ärka ülles, ehhita ennast tuggewussega, oh Jehowa käsiwars! ärka ülles kui ennemuiste wanna pölwe rahwa aial! Eks sinna ei olle se, kes torredusse mahharaiunud, kes lendwa maule on wallo teinud?

10. Eks sinna ei olle se, kes merre ja sure süggawusse wee on tahhedaks teinud? kes süggawad merre hauad teinud teeks, et need, kes ärralunnastud, piddid läbbikäima. 2 Mos. 14. 22. Jos. 3. 16.

11. Nenda peawad Jehowa lunnastud taggasi tullema, ja Sioni minnema öiskades, ja iggawenne rööm nende pea peäl; nemmad sawad lusti ja römo kätte, kurbdus ja öhkaminne pöggenewad ärra. p. 35. 10. Joan. 16. 22.

12. Minna, minna ollen se, kes teid trööstib! Kes sa olled, et sa innimessi kardad, kes surrewad, ja innimesse lapsi, kes heina sarnatseks sawad? Matt. 10. 28. Laul 118. 6.

13. Ja sa unnustad ärra Jehowa, kes sind teinud, kes taewad on laiale wennitanud, ja ma kindlaste raianud; ja sa wärriseb ikka iggapääw ahhastaja tullise wihha pärrast, kui ta ennast walmistab ärrarikkuma; agga kus on ahhastaja tulline wihha?

14. Kes ruttab pitka sammoga astudes, et ta woiks lahti sada, ei se pea mitte surrema senna auko, ja temmal ei pea leiwast puddo ollema.

15. Sest minna ollen Jehowa so Jummal, kes merd ligutab, et temma laened kohhisewad; wäggede Jehowa on temma nimmi.

16. Ja ma ollen ommad sannad sinno suhho pannud, ja omma käe warjoga sind katnud, et ma taewad istutan, ja ma kindlaste raian, ja ütlen Sioni wasto: Sa olled mo rahwas. p. 59. 21. 5 Mos. 18. 18. 19.

17. Ärka ülles, ärka ülles, touse ülles Jerusalem, kes sa olled Jehowa käest temma tullise wihha karrika ärra jonud, sa olled ka melepöritusse karrika pärmi tilgatumaks wäljajonud.

18. Ükski ei juhhatand tedda keigist temma lapsist, kedda ta ilmale tonud, ja ükski ei hakkand temma käest kinni keigist lapsist, kedda ta on kaswatand.

19. Need kaks asja juhtusid sulle; kellel on ärras meel so peäle? ärraraiskaminne ja kahjo ja nälg ja möök; kes ma ollin, et ma sind piddin trööstima?

20. So lapsed minnestawad ärra, ja maggawad keige ulitsatte nurkade jures kui metskits wörkus kinni, täis Jehowa tullist wihha, ja so Jummala söitlemist.
21. Sepärrast et kule nüüd sedda, sa willets! kes joobnud olled, agga ei mitte winast.
22. Nenda ütleb so Issand Jehowa ja so Jummal, kes omma rahwa eest seisab: Wata ma ollen meleppörituse karrika so käest ärrawötnud; ja minno tullise wihha karrika pärmi, sedda ei pea sa mitte ennam joma. Jlm. 14. 10.
23. Ja ma tahhan sedda nende kätte anda, kes sind kurwastasid, kes so hingele ütlesid: Kummarda mahha, et meie woime so ülle minna; ja sa olled omma selja pannud kui ma ja kui ulitsa neile, kes so ülle käisid. p. 49. 26. Laul 129. 3.

52. Peatük.

Jehowa lunnastab omma koggodust. Röömsad sannumed.

1. Ärka ülles, ärka ülles, Sion! Wötta omma rammo ennese peäle, ehhita ennast omma illusa riettega, Jerusalem, sa pühha lin! Sest sinno sisse ei pea mitte ennam tullema, kes ümberleikamatta ja rojane. Jlm. 21. 27.
2. Jerusalem! Puista tolm ennese peält ärra, touse ülles ja istu mahha, peästa omma kaela peält juttad lahti, oh sa wang, Sioni tüttar!
3. Sest nenda ütleb Jehowa: Jlma hinnata ollete teie ärramüdud, ja ilma rahhata peate teie sama lunnastud.
4. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Mo rahwas läks essite Egiptusse, et nemmad seäl kui woörad piddid ellama, ja Assuri rahwas teggi temmale liga ilmaasjata. 1 Mos. 46. 1. 6.
5. Ja nüüd mis mul on siin teggemist, ütleb Jehowa? Sest mo rahwas on ilma hinnata ärrawidud; temma wallitsejad ulluwad, ütleb Jehowa, ja ikka iggapääw pölgtakse mo nimme.
6. Sepärrast peab mo rahwas mo nimme tundma, otse sepärrast sel päwal, et minna ollen sesamma, kes ütleb: Wata! siin ma ollen.
7. Kui armsad on mäggede peäl selle jallad, kes röömsaid sannumid kulutab, kes rahho annab kuulda, kes head kulutab, kes önnistust annab kuulda, kes ütleb Sionile: Sinno Jummal wallitseb kui kunningas.
Nah. 2. 1. Rom. 10. 15. 2 Kor. 5. 20.
8. Seäl on so wahhimeeste heäl, kes töstwad heält, nemmad öiskawad ühtlasi; sest nemmad peawad öiete omma silmaga näggema, kui Jehowa Sioni saab taggasi tonud.
9. Tehke heält, öiskage ühtlasi, oh teie Jerusalemma paljaks tehtud kohhad! Sest Jehowa on omma rahwast trööstinud, ta on Jerusalemma lunnastand.
10. Jehowa on omma pühha käewarre paljaks teinud keikide pagganatte nähhes, ja keik mailma otsad sawad meie Jummala önnistust nähha. Laul 98. 3. 4.
11. Tagganege, tagganege, minge sealt wälja, ärge putuge selle külge, mis rojane; minge nende seast wälja, puhhastage endid, kes teie Jehowa riisto kannate.
4 Mos. 16. 26. Jer. 51. 6. 45.
12. Sest teie ei pea mitte ruttoga wäljaminnema, egga pöggenemisse wisil ärraminnema; sest Israeli Jummal käib teie ees, ja Israeli Jummal käib teie wiimses otsas.
13. Wata, mo Sullane wöttab targaste asjo aiada, tedda peab sureks töstetama ja üllendatama, ja ta peab wägga körgeks sama. Fil. 2. 7.
14. Nenda kui paljo sinno pärrast on wägga ärraehmatand; nenda olli temma teggomood ärrarikkutud ennam kui ühhegi mehhe teggomood, ja temma näggo ennam kui innimeste laste näggo.
15. Agga nenda peab temma paljo pagganaid kastma, kunningad peawad omma su temma pärrast kinni; sest need sawad sedda nähha, kellele ei olle mitte juttustud, ja need moistwad ärra, kes ep olle mitte kuulnud. p. 65. 1. Rom. 15. 21.

53. Peatük.

Kristusse kannataminne, surm ja üllestousminne.

1. Kes ussub meie kulutust, ja kennele on Jehowa kässiwars ilmutud?
Joan. 12. 38.
2. Sest temma on tousnud kui wössoke temma nähhes, ja kui juur poudsest maast; ei olnud temmal näggo egga auustust; kül meie näggime tedda, agga temmal ep olnud mitte sedda näggo, et meie tedda piddime ihhaldama.
3. Ei tedda pandud mikski, ja temma olli keigealwem meeste seast, üks mees, kes olli wallo täis ja tulus haigusest, ja iggaüks pöris ommad silmad temma peält ärra: ei tedda pandud mikski, et meie temmast ei holind.
4. Töeste meie haigussed on temma ennese peäle wötnud, ja keik meie wallo kannud; agga meie arwasime tedda tem-

ma ennese sü pärrast wiggaseks tehtud, Jummalast pekstud, ja waewatud ollewad.

5. Agga temma on meie ülleastmiste pärrast hawatud, ja meie üllekohto pärrast ärraröhhutud; karristus olli temma peäl, et meil piddi rahho ollema, ja temma muhkude läbbi on meile terwis tulnud. 1 Peetr. 2, 24.

6. Meie keik ekfisime kui lambad, meie waatsime iggaüks omma te peäle; agga Jehowa on meie keikide üllekohto lasknud temma peäle tulla.

Joan. 1, 29. 1 Peetr. 2, 25.

7. Wölga on tagga aetud temma käest, ja tedda on waewatud; agga ta polle mitte omma suud lahtiteinud: kui tal, mis wiakse ärratappa, ja kui lammas, mis su kinnipeab omma niitjatte ees, nenda ei olle ta mitte omma suud lahtiteinud. Matt. 26, 63. ja 27, 14. Ap. Tegg. 8, 32.

8. Abbastussest ja kohto alt on ta ärrawoetud, ja kes woib temma ello ea üllesrääkida? sest ta on ärraleigatud ellawatte ma peält, minno rahwa ülleastmisse pärrast, ja nuhtlusse pärrast, mis neile piddi sama. 1 Kor. 15, 3.

9. Ja temma on välad pannud ta hauda jure ja ühhe rikka temma surma jure; sest et temma ei teinud wäekauba tööd, et pettust ei olnud temma suus. 1 Peetr. 2, 22.

10. Agga Jehowa hea meel olli se, et ta piddi tedda ärraröhhuma, ta on tedda waeseks teinud; kui ta omma hinge saab süüdwiks annud, siis peab ta suggu näbba sama, ja omma päiwi pitkendama, ja temma käe läbbi peab korda minnema, mis Jehowa mele pärrast on. Laul 22, 31.

11. Pärrast omma hinge waewa peab ta head sama nähha, ta peab sama kül; ja mo öige sullane teeb paljo öigeks se läbbi, et nemmad tedda tundwad; sest temma kannab keik nende üllekohhut.

12. Sepärrast tahhan ma temmale ossa anda mitme rahwa seas, ja ta peab jaggama sagiks need, kes wäggewad, se eest, et ta omma hinge on surmani wäljatühjendanud, ja tedda on ülleastujatte sekka arwatud, ja ta isse on ni mitme pattud ennese peäle wötnud, ja ülleastujatte eest palwet teinud.

Mark. 15, 28. Luk. 23, 34. Ebr. 7, 25.

54. Peatük.

Ristikoggodus peab siggima keigewiimsel aial.

1. Laula röömsaste, sa siggimatta! kes ei olle last sanud; te heält öiskades, ja hüa helleda heälega, kes ep olle lapse waewas olnud; sest sel on ennam lapsi, kes ütsik, kui sel lapsed on, kel mees on, ütleb Jehowa. Kal. 4, 27.

2. Lauta omma telkide asse laiaks, ja wennitago nemmad so maiade tekkisid pitkemale; ärra kela neid; te ommad nörid pitkemaks, ja kinnita ommad waiad.

3. Sest sa peab parrama ja pahhema pole ennast laiale lautama, ja so suggu peab paggana pärrima, ja nende ärrahäwwitud linnade sisse rahwast assutama.

4. Ärra karda, sest sinna ei pea mitte häbbenema, ja ärra punnasta mitte ärra, sest sa ei pea häbbisse sama; sest sinna pead omma nore pölwe häbbi ärraunnustama, ja omma lesse pölwe teotust ei pea sa ennam mele tulletama.

5. Sest sinno Mees on se, kes sind on teinud, kelle nimmi on wäggede Jehowa; ja so Lunnastajat, kes Israelis pühha on, nimmetakse keige mailma Jummalaks.

6. Sest Jehowa on sind kutsnud kui ühhe mahhajäetud ja waimus kurwastud naese, ja kui nore naese, kui tedda ärrapölgtakse, ütleb sinno Jummal.

7. Ma ollen sind ürrikesseks silmapilkmisse aiaks mahhajätnud, ja suure hallastussega tahhan ma sind kogguda. p. 26, 20.

8. Suure wihha tousmisses ollen ma ommad silmad silmapilkmisse aiaks so eest ärrapeitnud; agga iggawesse heldussega tahhan ma so peäle hallastada, ütleb Jehowa so Lunnastaja. Laul 30, 6.

9. Sest se on mul nenda kui Noa wessi, otse kui ma wandusin, et Noa wessi mitte ennam ei piddand ülle ma tousma; nenda ollen ma wandunud, et ma ei tahha sinno peäle ni wägga wihhane olla egga sind soitelda. 1 Mos. 8, 21. ja 9, 11.

10. Sest küll mäed likuwad ärra, ja mäekünkad köikuwad; agga minno heldus ei pea mitte sinnust likuma, egga mo rahho seädus köikuma, ütleb Jehowa, so hallastaja.

11. Oh sa willets, kes sa kangest tulest wintsutud; sa trööstimatta! wata, minna tahhan so kiwwid illusaste seäda, ja sahwiri kiwwa so allusseks panna,

12. Ja tahhan so aknad tehha kristallist, ja so wärrawad kallist biilgawaist kiwwidest, ja keik so raiad armsaist kiwwidest.

13. Ja keik so lapsed peawad Jehowast öppetud ollema, ja so laste rahho peab suur ollema. Joan. 6, 45.

14. Öigussega peab sind kinnitadama,

olle kaugel ärra liga tundmast, sest sa ei pea mitte kartma, ja ehmatussest, sest se ei pea so liggi tullema.

15. Wata, ükski ei pea kui woöras ellama minno abbi läbbi; kes so jures kui woöras ellab, peab sinno seltsi heitma.

p. 14, 1. Ewei. 2. 19.

16. Wata, minna ollen lonud seppa, kes sütte tullesse puhhub, ja omma töle riistad wäljatoob; ja minna ollen ärrarikkuja lonud, et ta peab ärrarikkuma.

17. Ei ükski neist riistust, mis sinno wasto walmistakse, ei pea mitte korda minnema, ja sinna peab keik keled, mis julgewad sinnoga kohtus käia, hukka moistma. Se on Jehowa sullaste pärrisossa, ja nende öigus minno käest, ütleb Jehowa. Laul 149, 9.

55. Peatük.

Innimessi kutsutakse Kristusse rohke armo jure.

1. Hoi, tulge wee jure keik, kennel janno on, ja kennel ep olle rahha; tulge, ostke ja söge, et tulge, ostke ilma rahhata ja ilma hinnata wina ja piima.

Sakar. 13, 1. Ilm. 21, 6.

2. Mispärrast wagite teie rahha se eest, mis ep olle leib, ja omma werrewaewa se eest, mis teid ei woi täita? Kuulge mind öiete, ja söge head, siis peab teie hing römo tundma kallimast roast.

3. Pöörge ommad körwad, ja tulge minno jure; kuulge, et teie hing woiks ellada; siis tahhan ma teiega iggawesse armo seädusse tehha ja heateggemissed, mis Tawetile ustawalt tootud, töeks tehha.

4. Wata, ma ollen tedda rahwale tunnistusmehheks seädnud, rahwale üllemaks saatjaks ja öppetajaks.

5. Wata, sa wöttad kutsuda rahwast, kedda sa ei tunnud; ja rahwas, kes sind ei tunnud, wötwad sinno jure joosta, Jehowa so Jummala ja selle pärrast, kes Israelis pühha on, et ta sind on illusaste ehhitanud.

6. Noudke Jehowat, et tedda woib leida; hüüdke tedda appi, et temma liggi on.

Matt. 7, 7.

7. Öäl jätko ommad wisid mahha, ja kes nurjato, ommad mötted, ja pöörgo Jehowa pole, siis hallastab ta temma peäle, ja meie Jummala pole, sest ta annab wägga paljo andeks.

8. Sest minno mötted ep olle mitte teie mötted, egga teie teed minno teed, ütleb Jehowa.

9. Sest otsekui taewad körgemad on kui ma, nenda on minno teed körgemad, kui teie teed, ja minno mötted körgemad, kui teie mötted.

10. Sest otsekui wihm ja lummi taewast mahhatulleb, ja ei läbbä mitte senna taggasi, waid kastab maad, ja siggitab sedda, ja teeb, et se kaswatab ja annab seemne külwjale, ja leiwa sellele, kes sööb:

11. Nenda peab mo sanna ollema, mis mo suust wäljaläbbäb; ei se pea mitte tühjalt mo jure taggasi tullema, waid teggema, mis mo mele pärrast on, ja korda saatma, mispärrast ma sedda ollen läkkitand.

12. Sest römoga peate teie wäljaminnema, ja rahhoga peab teid sadetama: mäed ja mäekünkad peawad teie ees healt teggema öiskades, ja keik wälja puud käsi laksutama.

13. Wössadikko asseniel peawad männad kaswama, ja nöggeste assemel Hadasipuud kaswama; ja se peab tullema Jehowa nimme auuks, iggawesseks märgiks, mis ei pea kautadama.

56. Peatük.

Jummala pole peab hoidma. Pahha öppetajatte wisid.

1. Nenda ütleb Jehowa: Hoidke kohhut ja tehke öigust; sest mo önnistus on liggi tullemas, ja mo öigus peab ilmuma.

2. Önnis on innimenne, kes sedda teeb, ja innimesse laps, kes sedda kinnipeab: kes hingamisse päwa peab, et ta sedda ei teota, ja kes omma kät hoiab, et ta ühtegi kurja ei te.

3. Ja woöra laps, kes Jehowa pole hoiab, ärgo rätigo, egga üttelgo: Jehowa wöttab mind ommeti omma rahwa seast ärralahhutada; ja kes kohhitsetud, se ärgo üttelgo: Wata ma ollen ärrakuinud pu.

4. Sest nenda ütleb Jehowa neile, kes kohhitsetud, kes mo hingamisse päwi piddawad, ja wallitsewad, mis mo mele pärrast on, ja mo seädussest kinnipeawad:

5. Küll ma tahhan neile omma kotta ja omma müride wahhele asseme ja nimme anda, mis parram on kui poiad ja tütred; ma tahhan iggaühhele anda iggawesse nimme, mis ei pea sama kautud.

6. Agga woöra lapsed, kes Jehowa pole hoidwad tedda tenides, ja Jehowa nimme armastades, et nemmad temmale sullasiks sawad: iggaüks, kes hingamisse päwa peab, et ta sedda ei teota, ja kes mo seädussest kinnipeawad:

7. Neidki tahhan ma sata omma pühha
mäe peäle, ja neid römustada omma
palwe koias: kül nende pölletamisse ja
nende tappaohwrid on mo mele pärrast
mo altari peäl; sest mo kodda peab pal-
we koiaks sama nimmetud keige rahwale.
1 Kunn. 8. 43. Matt. 21. 13.
8. Issand Jehowa, kes Israeli ärra-
lükkatud lapsed koggub, ütleb: Ma tah-
han weel temma jure koggoda nende kör-
wa, kes temma jure on koggutud.
9. Keik teie ellajad wälja peäl, tulge är-
rasöma, keik metsalissed, mis metsas.
10. Temma wahhimehhed keik on pim-
medad, nemmad ei tea ühtegi, nemmad
on keik kui koerad, kel polle keelt suus, kes
ei woi haukuda; nemmad maggawad nor-
rinal, armastawad tukkumist.
11. Agga nemmad on ablad koerad, ei
sa nemmad ial täis; ja nemmad on kar-
jatsed, kes ei moista middagi ärratunda;
nemmad keik waatwad omma te peäle,
keik hopis omma kasso peäle,
Esek. 34. 2. 3. 4.
12. Ja ütlewad: Tulge, ma wöttan
wina, ja lakkugem endid täis kanget jo-
maega, ja homne pääw peab ollema kui
tännapääw, surem, paljo üllem.

57. Peatük.

Jummal nuhtleb öälaid; annab armo neile, kes pöörwad.

1. Kes öige, se kaub ärra, ja ükski ei
panne sedda süddamesse, ja waggad meh-
hed korristakse ärra, nenda et ükski sedda
ei moista: sest öige korristakse önnetusse
eest ärra.
2. Ta lähhäb rahhoga; nemmad hinga-
wad omma wodide sees, iggaüks, kes
loblaste ellab. 1 Mos. 17. 1.
3. Agga teie, tulge seie liggi, teie pil-
west lausuja naese lapsed, abbiellorikkuja
suggu, kes horatööd teeb.
4. Kelle wasto tunnete teie römo, kelle
wasto ammutate teie suud, ja näitate
keelt? Eks teie olle üllekohtuse lapsed,
walskusse suggu?
5. Teie! kes wooraid jummalaid ni
wägga armatsete igga halja pu al, ja
tappate lapsi jöggede sisse, kaljude nin-
nade alla. Jer. 2. 20. p. 3. 13.
6. Jöggede libbeda kiwwide seas on so
ossa; need on sinno liso ossa: neile ol-
led sa ka jomaohwri wäljawallanud ja
roaohwri winud. Kas ma sepärrast peak-
sin ennast laskma trööstida?
7. Sa panned omma wodi körge ja ül-
lema mäe peäle, senna lähhäd sa ka üles
tappaohwrid tapma.
8. Ka ukse ja posti tahha panned sa
omma ebbausso mällestusse; sest sa olled
minnust lahkudes ennast allasti teinud,
ja üles astunud: sa olled omma wodi
laiemaks teinud, ja seädusse teinud mon-
nega nende seast; sa armastad magga-
mist nende jures, sa olled asseme ärra-
katsunud.
9. Ja tulled kunninga ette öliga ja teed
paljuks ommad salwid, ja läkkitad om-
mad kässud kaugele male, ja allandad
ennast pörgoni.
10. Sa olled ärrawässinud omma mit-
mesugguse te läbbi, ei sa ütle mitte: Se
on raiskus; sa olled ello leidnud omma
käele, sepärrast ep olle sa mitte ärratüd-
dind.
11. Ja kelle pärrast olled sa murres ja
kardad, et sa walletad, ja ei mötle minno
peäle, egga panne sedda omma südda-
messe? Eks minna olle wait seisnud, ja
ammust aiast, ja sa ei karda mind mitte?
12. Minna tahhan ülleskulutada so
öigusse, ja sinno teud, et need sulle ei pea
kasso saatma. Laul 50. 21.
13. Kui sa kissendad, siis peästko sind
so koggotud; agga tuul wiib ja tühhi
wöttab neid keik ärra. Agga kes minno
jure kippub, se peab ma pärrisossaks sa-
ma, ja mo pühha mäe pärrima.
14. Ja temma ütleb: Parrandage, par-
randage, walmistage teed, töstke kommis-
tusse asjad ärra mo rahwa te peält.
p. 62. 10.
15. Sest nenda ütleb körge ja üllem, kes
iggaweste ellab, ja kelle nimmi pühha
on: Ma ellan körges ja pühhas paikas,
ja nende jures, kes röhhutud ja waimust
allandlikkud on, et ma allandlikkude wai-
mo ellawaks teen, ja nende süddame, kes
röhhutud, ellawaks teen.
Laul 66. 2. Laul 51. 19.
16. Sest ma ei tahha iggaweste waidel-
da, egga ikka wägga wihhane olla! sest
waim nörkeks ärra mo palle eest, ja hin-
ged, mis minna ellen teinud. Laul 103. 9.
17. Temma abnusse pärrast ollen ma
wägga wihhane olnud, ja tedda peksnud,
ma lätsin warjule ja ollin wägga wih-
hane; ja temma läks ikka taggasi omma
süddame te peäl.
18. Ma näggin temma teed, sepärrast
tahhan ma tedda parrandada, ja tedda
juhhatada, ja tedda täieste trööstida, is-
seärranis neid, kes temma seas leina-
wad.

19. Ma tabban lua multe wilja: rahho,
rahho olgo sellele, kes kaugel, ja sellele,
kes liggi on, ütleb Jehowa, ja ma par-
randan tedda.
20. Agga öälad on kui merri, mis tulest
aetakse; sest se ei woi wait seista, waid
temma wessi aiab wälja kõnsa ja mudda.
21. Öälattel ep olle ühtegi rahho, ütleb
minno Jummal. p. 48, 22.

58. Peatük.

Öppetus, mis öige, mis kölbmatta Jummala tenistus.

1. Hüa täie suga, ärra seisa wait, tös-
ta omma heält kui passun, ja kuluta mo
rahwale nende ülleastmist, ja Jakobi
soule nende pattusid. Mik. 3, 8.
2. Küll nemmad noudwad mind igga
pääw, ja ihhaldawad mo teed tunda, kui
rahwas, mis öigust teeb, ja ei jätta mah-
ha, mis kohhus omma Jummala ees;
nemmad küssiwad mo käest öigusse kohto-
seädussi, ja püüdwad, et Jummal peaks
liggi tullema.
3. Mispärrast paastume meie, ja sinna
ei nä sedda? meie waewame omma hinge,
ja sinna ei tunne mitte? Wata, omma
paasto päwal teie leiate, mis teie mele
pärrast, ja keiki omma wölgo aiate teie
tagga.
4. Wata, teie paastute, et teie woite
rielda ja tappelda, ja öäla rusikaga lüa:
ärge paastuge nenda kui nüüd, et teie
annate omma heält kuulda üllewel.
5. Kas paastminne, mis ma wallitsen,
peaks nisuggune ollema, kui innimenne
ühhe päwa omma hinge waewab? Kas
se, kui ta omma peaga kummardab kui
körkjas, ja kottiride ja tuhka ennese alla
panneb? Kas sa sedda hüad paastmis-
seks ja päwaks, mis Jehowa mele pär-
rast on?
6. Eks se olle paastminne, mis minna
wallitsen? Peästa lahti öäla tö sölmed,
te lahti ikke juttad, ja lasse lahti, kes on
ärraröhhutud, ja keik ikked peate teie ärra-
kiskma.
7. Eks se olle paastminne, kui sa omma
leiba murrad näljatsele, ja wiid omma
kotta willetsad, kes pelgus on: kui sa
nääd, kes allasti, ja kattad tedda, ja kui
sa ennast körwale ei hoia omma liggi-
messe eest. Matt. 25, 35. 36. 40.
8. Siis tulleb so walgus wälja kui koit,
ja so terwis wöttab kermeste kossuda; ja
so öigus käib sinno eel, Jehowa au käib
so järrel.
9. Siis hüad sa, ja Jehowa wastab;
sa kissendad, ja temma ütleb: Wata, siin
ma ollen! kui sa saad ikked ennesest ärra-
saatnud, näitamisse sörmega, ja nurja-
tuma kõnne.
10. Kui sa heal melel wäljaannad näl-
jatsele, ja täidad selle hinge, kes waewa-
tud: siis peab so walgus pimmedas tous-
ma, ja so pilkane pimmedus peab ollema
kui louna aeg.
11. Ja Jehowa tahhab sind allati juh-
hatada, ja so hinge täita poua aial, ja
so luudkondid wapraks tehha; ja sa pead
ollema kui kastetud rohhoaed, ja kui wee-
hallikas, kelle wessi ei löppe ärra.
12. Ja need, kes sinnust on, peawad
üllesehhitama, mis iggawesest aiast pal-
jaks tehtud, raia allused kohhad pead sa
üllesteggema, et nemmad jäwad pölwest
pölweni, sa so nimmi peab ollema se, kes
praud kinnipanneb, kes jälle teraad par-
randab, et woib ellada. p. 61. 4.
13. Kui sa omma jalga ei lasse hinga-
misse päwal käia, et sa ei te, mis sinno
mele pärrast on mo pühha päwal, ja kui
sa nimmetad hingamisse päwa römus-
tusseks, mis Jehowa pühha innimessele
tulleb auustada, ja auustad sedda, et sa
ei te omma wisisid möda, ja ei püa sada,
mis so mele pärrast on, egga tühja kön-
net ei rägi;
14. Siis saad sa römo tunda Jehowa
pärrast, ja ma tahhan sind wia ülle kör-
gema ma paikade, ja tahhan sind söta so
issa Jakobi pärrisossaga, sest Jehowa su
on sedda räkinud.

59. Peatük.

Patto kurjus on suur. Kristus peästab omma rammoga.

1. Wata, Jehowa kässi ei olle lühhi-
kesseks läinud, et ta ei jouaks ärrapeäs-
ta; ja temma körw ei olle raskeks sanud,
et ta ei jouaks kuulda;
p. 50, 2. 4 Mos. 11, 23.
2. Waid teie suur üllekohhus teeb lah-
hutust teie ja teie Jummala wahhele, ja
teie pattud petwad temma palle teie eest
ärra, et ta ei wötta kuulda. Mik. 3, 4.
3. Sest teie käed on rojastud werrega,
ja teie sörmed üllekohtoga: teie uled rä-
wad walskust, teie keel kõnneleb köwwe-
rust.
4. Ükski ei hüa öigusse eest, ja ükski ei
seisa kohtus tössidusse eest: iggaüks lo-
dab tühja peäle, ja rägib, mis ei sünni:
nemmad on käima peäl waewaga, ja to-
wad nurjatumat tööd ilmale.
5. Nemmad koriwad Pasiliski munne,

ja kuddurwad ämblikko wõrko; kes nende munnest söb, se peab surrema; ja katkiwautud munnast kargab wägga kurri madde wälja.

6. Nende wõrgud ei sünni rideks, egga nemmad ei woi endid katta omma teggudega: nende teud on nurjatumad teud, ja wäewaldne tö on nende kätte sees.

7. Nende jallad jookswad kurja järrele, ja tõttawad wagga werd ärrawallama; nende mõtted on tühjad mõtted; ärraraiskaminne ja kahjo on nende maantede peäl. Rom. 3, 15.

8. Rahho teed ei tunne nemmad mitte, ja nende ropede sees ei olle mitte, mis kohhus; nemmad tewad ommad jallateed ennestele kõwweraks, ei ükski, kes seäl peäl käib, ei tunne mitte rahho.

9. Sepärrast on kohhus kaugele meilt ärraläinud, ja õigus ei sa meid kätte; meie otame walgust, ja wata, pimmedus on; selget selgust, agga meie käime pilkases pimmedas.

10. Meie katsume seina kässi kaudo kui pimmedad, ja katsume kättega kui need, kel ep olle silmi; meie kommistame louna aial kui pubte aial, keigeparramas põlwes olleme meie kui surnud.

11. Meie keik nämmiseme kui karrud, ja äggame wägga kui tuid; meie otame kohhut, ja sedda ep olle; ärrapeästmist, agga se on kaugel meist ärra.

12. Sest meie ülleastmissi on paljo sinno ees, ja meie pattud wastawad meie silmi; sest meie ülleastmissed on meie jures, ja meie tunneme ärra keik omma üllekohto.

13. Sest meie astume ülle, ja walletame Jehowa wasto ja tagganeme taggasi ommast Jummalast; meie rägime liateggemist ja ärrataggauemist, meie mõtleme ja kõnneleme süddamest walsluse sanno.

14. Ja kohhus on taggasi aetud, ja õigus seisab kaugel; sest tõdde kommistab ulitsa peäl, ja mis otsekohhene assi on, se ei woi eddasi minna.

15. Ja tõdde on sanud asjaks, mis kaua on, ja kes kurjast lahkub, se annab ennast rissuda; ja Jehowa nääb, ja se on pahha ta melest, et ei olle kohhut.

16. Ja temma nääb, et ühtegi meest ei olle, ja on wägga ärraehmatand, et ühtegi wahhemeest ei olle: sepärrast on temma käsiwars temmale abbi saatnud, ja temma õigus, se on tedda toetanud.

17. Ja ta wõttab õigusse kui raudride ennese peale, ja õnnistusse raudkübbar on ta peas; ja ta wõttab ennese peäle kättemaksmisse rided, kui katteks, ja kattab ennast pühha wihhaga, kui kuega.

18. Sedda mööda kui tö wäärt on, sedda mööda wõttab ta tassuda tullist wihha omma wihhameeste kätte, omma waenlaste kätte, sedda mööda kui nemmad wäärt on; ta wõttab sare rahwa kätte tassuda sedda mööda, kui nemmad wäärt on.

19. Et nemmad õhto pool peawad kartma Jehowa nimme, ja päwatouso pool temma auu; kui waenlane tulleb kui jöggi, siis tõstab Jehowa Waim lippo ülles temma wasto.

20. Ja Lunnastaja tulleb Sionile, ja neile, kes Jakobi seast ülleastmissest ümberpöörwad, ütleb Jehowa. Rom. 11, 26.

21. Ja minno polest, on se minno seädus nendega, ütleb Jehowa: Mo Waim, mis sinno peäl on, ja mo sannad, mis ma sinno suhho pannud, ei pea mitte ärralikkuma sinno suust, egga so sou suust, egga so sou sou suust, ütleb Jehowa, nüüd sest aiast ja iggaweste. p. 51, 16.

60. Peatük.

Ristikoggodusse õnnistus ja au keigewiimsel aial.

1. Touse ülles, sago sa walgustud, sest sinno walgus tulleb, ja Jehowa au touseb so ülle.

2. Sest, wata, pimmedus kattab maad, ja pilkane pimme rahwast; agga sinno ülle touseb Jehowa, ja temma auu näitse sinno peäl. p. 9, 1.

3. Ja pagganad peawad so walgusse järrel käima, ja kunningad paistusse järrel, mis sulle touseb. p. 49, 6.

4. Tõsta ommad silmad ümberkaudo ülles, ja wata, neid koggutakse keik, ja nemmad tullewad sinno jure; so poiad tullewad kaugelt, ja so tütrid kaswatakse nende kõrwas. p. 49, 18.

5. Siis saad sa näbha, ja kui jöggi nende wasto joosta, ja so südda wärriseb, ja saab üpris wägga rõõmsaks, kui hulk merre äres so pole pörab, ja pagganatte wäggi so jure tulleb.

6. Kamelitte hulk kattab sind, Midjani ja Ewa noored kamelid, nemmad tullewad keik Seba maalt; nemmad kandwad kulda ja wirokit, ja kulutawad rõõmsaste Jehowa kitusi.

7. Keik Kedari karri peab koggutama sinno jure, Nebajoti järad peawad sind tenima; nemmad peawad mo altari peäle tullema mo mele pärrast, ja ma tahhan omma illusa koia illusaste ehhitada.

8. Kes on need, kes kui paks pilwe
lendwad, ja kui tuid omma aknatte sise?
9. Sest sare rahwas ootwad mind, ja
Tarsisi laewad essite, et nemmad so
poiad peawad kaugelt toma; nende höb-
be ja nende kuld on nende jures, Jehowa
so Jummala nimme pärrast, ja selle pär-
rast, kes Israelis pühha on, et temma
sind illusaste ehhitab.
10. Ja woöra lapsed peawad so mürid
üllesehhitama, ja nende kunningad sind
tenima: sest ma ollen omma sure wihha
sees sind peksnud, agga omma hea mele
polest tahhan ma so peäle hallastada.
p. 54. 7. 8.
11. Ja so wärrawad peawad allati ööd
ja päwad lahti ollema, neid ei pea lukko
pandama, et pagganatte wäggi saaks
sinno jure todud, ja nende kunningad so
jure sadetud. Ilm. 21. 25. 26.
12. Sest rahwas ja kunningriik, mis
sind ei wötta tenida, peab hukka sama, ja
pagganad peawad pupaljaks sama teh-
tud.
13. Libanoni au, männad, keigeparra-
mat suggu männa ja Tassuri puud pea-
wad ühtlasi sinno kätte sama, et mo püh-
ha hone paik saaks illusaste ehhitud; ja
ma tahhan omma jalge paika auustada.
14. Ja sinno waewajatte lapsed pea-
wad kummarkülle so jure minnema, ja
keik, kes sind laitsid, so jalge tallade ette
kummardama, ja sind nimmetama Jeho-
wa linnaks, selle Sioniks, kes Israelis
pühha on.
15. Se eest, et sa ollid mahhajäetud ja
wihhatud, egga ükski käind sinnust läbbi,
tahhan ma sind iggaweste wägga kör-
geks panna, ja lustiks pölwest pölweni.
16. Ja sa pead pagganatte piima imme-
ma, ka kunningatte nissi immema, ja
tundma, et minna ollen Jehowa so ärra-
peästja, ja so Lunnastaja, kes Jakobis
wäggew on. p. 49. 23.
17. Ma tahhan wasse assemele kulda
sata, ja raua assemele hõbbedat sata, ja
pude assemele waske, ja kiwwide asse-
mele rauda; ja tahhan so üllewatajad
tehha rahholisseks, ja so sundijad öigeks.
p. 52. 7.
18. Sinno maal ei pea ennam wäkkau-
ba tööd kuuldama, ei ärraraiskamist eg-
ga kahjo so raiade peäl; ja sa pead om-
ma mürisid nimmetama önnistusseks, ja
omma wärrawaid kitusseks. p. 26. 1.
19. Päike ei pea ennam sulle päwa
walgusseks ollema, egga ku walge pais-
teks sulle ollema; waid Jehowa tahhab
sulle iggawesseks walgusseks, ja so Jum-
mal so illuks olla. Ilm. 21. 23.
20. Sinno päike ei pea ennam loja
minnema, ja so kuud ei pea warjatama:
sest Jehowa tahhab sulle iggawesseks
walgusseks olla, ja so leinamisse päwad
peawad otsas ollema.
21. Ja keik so rahwas peawad öiged
ollema, ja iggawesseks aiaks ma pärri-
ma, kui mo istutud wösio, minno kätte
tö, et ma ennast sega illusaste ehhitan.
Matt. 5. 5. 2 Peetr. 3. 13.
22. Se, kes pissukenne, peab sama tuh-
handeks, ja weike wäggewaks rahwaks;
minna Jehowa tahhan sedda ommal
aial ruttuste tehha.

61. Peatük.

Kristus on önnistus ja abbi. Häddaliste Juddide pöörmissest.

1. Issanda Jehowa Waim on minno
peäl, sepärrast on Jehowa mind woid-
nud, ta on mind läkkitand häddalistele
häid sannumid kulutama, süddame polest
röhhutuid parrandama, wangidele walla-
list pölwe kulutama, ja neile, kes kinni-
seutud, täit lahtilaskmist; Luk. 4. 18—21.
2. Kulutama Jehowa melepärralist
aastat; ja meie Jummala kättemaks-
misse päwa, ja trööstima keiki, kes leina-
wad;
3. Ja neile, kes Sionis leinawad, saat-
ma, ja neile andma illo tuhha assemele,
rõmustusse ölli leinamisse assemele, ja
kitusse riet nukra waimo assemele; ja
neid peab nimmetadama öigusse tamme-
puiks, Jehowa taimiks, miska ta ennast
illusaste ehhitab.
4. Ja nemmad peawad üllesehhitama
ennemuiste paljaks tehtud kohhad, ja
üllesteggema, mis endisel aial ärrahäw-
witud, ja uendama paljaks tehtud linnad,
mis wannast aiast on ärrahäwwitud.
p. 58. 12.
5. Ja woörad peawad seisma, ja teie
karja hoidma, ja woörama rahwas pea-
wad teie pöldusid ja teie winamäggesid
harrima.
6. Ja teid peab nimmetadama Jehowa
preestriks, teile peab öldama: Meie
Jummala teenrid ollete teie; teie peate
pagganatte warrandust sööma, ja nende
au pärrast kiitlema. 1 Peetr. 2. 9.
7. Teie häbbi eest peab kahhewörra au
ollema, ja teotusse eest peawad nemmad
öiskama omma jao sees; sepärrast pea-
wad nemmad nende maal kahhewörra pär-
rima, iggawenne rööm peab neil ollema.

8. Sest minna ollen Jehowa, kes armastab mis kohhus, ja wihkab mis risutakse põlletamisse ohwris, ja ma annan nende tö palga tõe sees, ja teen nendega iggawesse seädusse.
9. Ja pagganatte seas peab nende suggu teäda sama, ja rahwa seas nende suggu wössa; keik, kes neid näwad, peawad neid tundma, et nemmad on se suggu, mis Jehowa önnistanud.
10. Ma römustan wägga Jehowa sees, mo hing on wägga römus mo Jummala sees; sest ta on mind ehhitand önnistusse riettega, ja öigusse kuega mind katnud, otsekui peigmehhe, kes preestri ehtega ennast ehhitab, ja kui prudi, kes ennast kännalt teeb omma pulma illoga. Laul 132. 16.
11. Sest otsekui ma wäljaaiab omma wilja, ja kui aed kaswatab, mis senna külwatud: nenda tahhab Issand Jehowa laswatada öigust ja kitust keige pagganatte ees.

62. Peatük.

Judide ees, kes wiimsel aial Kristusse pole pöörwad.

1. Sioni pärrast ei tahha ma wait olla, ja Jerusalemma pärrast ei mitte rahho seista, kunni temma öigus kui selgus wäljatulleb, ja ta önnistus kui törwas põlleb.
2. Ja pagganad peawad näggema so öigust, ja keik kunningad sinno auu, ja sulle peab uus nimmi sama, mis Jehowa su wöttab üllesnimmetada. p. 65. 15.
3. Ja sinna pead illus kroon ollema Jehowa käes, ja kunninglik kübbar omma Jummala peus.
4. Sulle ei pea mitte ennam öölbama: Sa olled mahhajäetud; ja so male ei pea mitte ennam öölbama: Se on ärrakaotatud; sest so nimmi peab ollema: Mul on temmast hea meel; ja so ma nimmi: Ta on mehhele sanud; sest sa olled Jehowa mele pärrast, ja so ma peab mehhele sama. p. 60. 15.
5. Sest otsekui poismees neitsi naeseks wöttab, nenda wötwad so lapsed sind naeseks; ja kui peigmehhel rööm on prudi pärrast, nenda römustab so Jummal sinno pärrast.
6. Jerusalem! ma ollen so müride peäle pannud hoidjad, kes keige päwa ja keige ö ellades ei pea wait ollema: kes teie Jehowat tulutate, ärge olge wait. p. 52. 8.
7. Ja ärge andke temmale rahho, kunni ta Jerusalemma saab kinnitanud, ja kitusseks pannud ma peäl.
8. Jehowa on omma parrama käe ja omma tuggewa käewarre jures wandunud; Minna ei tahha so wilja mitte ennam anda so wihhameeste kätte roaks, ja wöörama rahwas ei pea so wärsket wina mitte joma, mis pärrast sa olled waewa näinud. p. 65. 21. 22.
9. Sest kes sedda koggumad, need peawad sedda söma, ja Jehowat kiitma; ja kes sedda kokkosaatwad, need peawad sedda joma mo pühha paiga oude sees.
10. Minge, minge wärrawaist läbbi, walmistage rahwa teed: parrandage, parrandage maanteed, lopige kiwwid körwale, töstke lip ülles rahwa pole. p. 57. 14. Laul 68. 5.
11. Wata, Jehowa annab kuulda ma otsani; üttelge Sioni tütrele; Wata, so Önnisteggija tulleb; wata, temma palk on ta jures, ja temma tö kasso ta palle ees. Laul 50. 2. Sakar. 9. 9. Jes. 40. 10.
12. Ja neid peab hütama pühhaks Jehowa lunnastud rahwaks; ja sind peab nimmetadama linnaks, mis noutud, mis ei olle mitte mahhajäetud. Jes. 35. 10.

63. Peatük.

Kristus woitleb, saab woimust. Allandlik Judide palwe.

1. Kes on se, kes tulleb Edomist ja Potsrast werrega kastetud riettega? Se sinnane on auustusse wäärt ommas peälmisses kubes, ta astub pitka sammoga omma sure rammoga: minna ollen se, kes rägib öigusses, kes wäggew on ärrapeästma.
2. Mispärrast on so peälminne kuub punnane, ja so rided kui selle rided, kes surrotördes wina tallab. Ilm. 19. 13.
3. Minna üksi ollen surrotördes tallanud, ja rahwa seast ei olnud ükski minnoga; ja ma wöttan neid tallata omma wihha sees, ja omma tullise wihha sees neid ärratallata: sepärrast on nende wirre mo riette peäle wirtsunud, ja keik omma peälmisse kue ollen ma rojaseks teinud.
4. Sest kättemaksmisse päaw olli mo süddames, ja se aasta, kui mo ommad piddid sama lunnastud, olli tulnud. p. 13. 9. ja 34. 8. Luk. 21. 28.
5. Ja ma wahtsin, ja ükski ei aitnud, ja ma ehmatasin wägga ärra, ja ükski ei toetand mind: sepärrast satis mo käsiwars mulle abbi, ja mo tulline wihha se toetas mind. p. 59. 16.
6. Ja ma tahhan weel omma wihha sees rahwa ärratallata, ja omma tullise

wihhaga neid joobnuks tehha, ja nende rammo mahha winnata.

7. Ma tahhan kulutada Jehowa suurt heldust ja Jehowa kitust keik sedda möda, mis Jehowa meile head teinud; ja sure headusse pärrast Israeli sou wasto, mis ta neile head teinud omma hallastusse ja omma rohke sure heldusse pärrast.

8. Ja temma ütles: Nemmad on ommeti mo rahwas, lapsed, kes ei wötta walskust tehha; ja ta on neile sanud ärrapeästjaks.

9. Keige nende ahhastusse sees olli temmal (Jehowal) kitsas kä, ja temma palle Ingel peästis neid; omma armastusse ja omma armoandmisse läbbi lunnastas ta neid, ja töstis neid ülles, ja kandis neid wannast iggal aial; 2 Mos. 32, 34.

10. Agga nemmad pannid wasto, ja kurwastasid temma pühha Waimo; seperrast sai ta jälle neile waenlaseks, ta taples isse nende wasto. Ewes. 4, 30.

11. Agga ta mötles wanna päwade, Mosesse ja temma rahwa peäle. Kus on se, kes neid merrest ülles satis omma puddolojuste karjatsega? Kus on se, kes omma pühha Waimo temma sisse panni? 2 Mos. 14, 29. 4 Mos. 11, 25.

12. Kes omma aulisse käewarre lastis käia Mosesse parramal pool, ja löhkus wee nende ees, et ta ennesele iggawesse nimme piddi teggema.

13. Ta satis neid süggawaist merre haudadest läbbi, nemmad ei kommistand mitte kui hobbone körbes.

14. Otsego lojus orgo allalähhäb, kellele Jehowa Waim annab hingada: nenda olled sa omma rahwa saatnud, et sa ennesele aulisse nimme piddid teggema.

15. Wata mahha taewast, ja wötta nähha omma pühhalt ja omma aulisselt asemelt; kus on so pühha wihha ja sinno suur wäggi? So üpris wägga halle südda ja suur ärras hallastus peab ennast waljuste mo wasto. 5 Mos. 26, 15.

16. Sest Sinna olled meie issa, sest Abraam ei tea meist, ja Israel ei tunne meid: sinna Jehowa olled meie issa, meie Lunnastaja iggawessest aiast; se on so nimmi. Ewes. 3, 15.

17. Mispärrast lassed sa, Jehowa! meid eksida omma tede peält ärra, ja lassed meie süddame kowwaks jäda, et se sind ei karda? Pöra omma sullaste pärrast, omma pärrisossa suggu arrude pärrast.

18. Nemmad on pea so pühha rahwa ärrapärrinud, meie waenlased on so pühha paiga ärratallanud. Laul 79, 1.

19. Meie olleme kui need, kelle üllé sa wannast ei olle wallitsenud, kelle peäle so nimmi ep olle pandud. Oh! et sa taewaid löhkiärristades mahha tulleksid, et mäed so palle eest ühhest ärralagguksid!

64. Peatük.

Judid pallumad armo wiimsel aial, omma patto tundes.

1. Otsekui tulli panneb need asjad sullama, mis sullawad, ja tulloke panneb wee kema; nenda peawad pagganad sinno ees wärrisema, et so nimmi so waenlastele teäda saaks.

2. Nenda kui sa wannast teggid, mis kardetaw, mis meie ei ootnud: sa olled mahha tulnud, mäed on so palle eest ärralaggunud.

3. Ja wannast aiast ei olle kuuldud, egga tähhele pandud, silm ei olle näinud, nisuggust Jummalat kui sind üksi, kes sedda woib tehha sellele, kes tedda otab. 1 Kor. 2, 9.

4. Sa tulled selle wasto, kes römus on, ja öigust teeb, kes sinno tede peäl so peäle mötlewad; wata, sinna olled wägga wihhaseks sanud, et meie olleme patto teinud; nende tede peäl on iggawenne ello, et meile abbi saab.

5. Ja meie olleme keik, kui rojased, ja keik meie öigussed kui ridepeälne rie; ja meie keik olleme ärranärtsinud kui lehhed, ja meie üllekohhus wiib meid ärra kui tuul.

6. Ja ükski ei hüa so nimme appi, egga kihhuta ennast sinnust kinnihakkama; sest sa olled omma palle meie eest warjule pannud, ja meid ärrasullatanud meie sure üllekohto läbbi. p. 59, 2.

7. Ja nüüd Jehowa! sinna olled meie issa, meie olleme sau, ja sinna se, kes meid walmistab, ja meie keik olleme so kätte tehtud. p. 63, 16. Malak. 2, 10.

8. Jehowa! ärra olle wägga liaks wihhane, ja ärra mötle iggawesse üllekohto peäle; et wata, meie keik olleme sinno rahwas. Laul 79, 8.

9. So pühha paiga linnad on körweks sanud, Sion on körweks sanud, Jerusalem on ärrahäwwitud.

10. Meie pühha ja meie illus koddo, kus meie wannemad sind kiitsid, se on tullega ärrapölletud, ja keik meie kallimad asjad on paljaks tehtud. 2 Kunn. 25, 9.

11. Jehowa! kas sa se jures woid ennast waljuste piddada? kas sa tahhad wait olla ja meid ni wägga waewata?

65. Peatük.

Kristus wastab armoga wagga Jutide palwe peäle.

1. Mind noutakse neist, kes mo järrele
ei küssinud; mind on leitud neist, kes
mind ei otsind: ma ollen ühhe rahwa
wasto, mis ei olle hütud mo nimme jär-
rele, üttelnud: Wata, siin ma ollen, wa-
ta, siin ollen. p. 55, 5. Rom. 10, 20.
2. Ma ollen ommad käed keige päwa
wäljalautanud ühhe kangekaelse rahwa
wasto, kes omma mõttete järrel käib
teed, mis ei olle mitte hea. Matt. 23, 37.
3. Ühhe rahwa wasto, kes ikka mo sil-
ma ees mind ärritawad; kes rohhoaedade
sees ohwerdawad, ja suitsetawad teilis-
kiwi altaritte peäl.
4. Kes haudade sees istuwad, ja on
ömaial lappiliste paikade sees; kes sea
lihha söwad, ja pahha kölwato leem on
nende riistade sees. p. 66, 17.
5. Kes ütlewad: Minne omma teed,
ärra tulle mo liggi, sest ma ollen püh-
ham kui sinna. Need asjad on suits mo
ninna sees, üks tulloke, mis keige päwa
põlleb.
6. Wata, se on üllestirjotud mo palle
ette: ei ma tahha wait seista, waid kätte
tassuda, ja nende süllesse tassuda,
7. Teie sure üllekohto, ja teie wanne-
matte sure üllekohto ühtlasi, ütleb Jeho-
wa neist, kes mäggede peäl on suitseta-
nud, ja mäekünkaste peäl mind laima-
nud; ja minna tahhan nende tö palga
essite nende rüppe mööta.
8. Nenda ütleb Jehowa: Otsekui wina-
marja kobbara seest wärske wiin leitakse,
ja kegi ütleb: Ärra rikku sedda mitte ärra,
sest warrandus on seäl sees; nenda tah-
han ma tehha omma sullaste pärrast, et
ma mitte keik ärra ei rikku.
1 Mos. 18, 24–32.
9. Ja ma tahhan Jakobist sou sata, ja
Juda seest, kes mo mäed pärrib; ja mo
ärrawallitsetud peawad sedda pärrima, ja
mo sullased seäl ellama.
10. Ja Saron peab sama puddolojuste
tarraaiaks, ja Akori org weiste assemeks,
mo rahwa heaks, kes mind noudwad.
11. Agga teie, kes teie Jehowa mahha-
jättate, ja unnustate mo pühha mäe är-
ra, kes teie Kaddile laua kattate, ja Me-
nile seggatud wina sisse wallate:
12. Ja minna tahhan teid üllesluggeda
mööga kätte, ja teie keik peate tapmisse
alla põlwili mahha heitma, sepärrast et
ma hüüdsin, ja teie ei wastand; ma räki-
sin, ja teie ei kuulnud, ja teggite mo näh-
hes kurja, ja wötsite sedda ärrawallitseda,
mis mo mele pärrast ei olnud.
Opp. Sann. 1, 24.
13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, mo sullased peawad söma,
agga teie peate nälgas ollema; wata,
mo sullased peawad joma, agga teie peate
jannuma; wata, mo sullased peawad
röömsad ollema, agga teie peate häbbisse
sama. Malak. 3, 19. 20.
14. Wata, mo sullased peawad öiska-
ma, et meel hea on; agga teie peate süd-
dame wallo pärrast karjuma, ja waimo
hädda pärrast ulluma.
15. Ja teie peate omma nimme need-
misseks jätma mo ärrawallitsetud sullas-
tele ja Issand Jehowa surmab sind ärra;
agga omma sullasid wöttab ta nimme-
tada teise nimmega. p. 62, 2. Ilm. 2, 17.
16. Et se, kes ennast ma peäl tahhab
önnistada, ennast önnistab tössise Jum-
mala läbbi, ja kes ma peäl wannub, tös-
sise Jummala jures wannub: sest endised
ahhastussed peawad ärraunnustud, ja
mo silma eest warjule pandud sama.
17. Sest wata, ma loon ue taewa ja
ue ma, ja endiste peäle ei pea möttel-
dama, egga need ennam mele tullema.
2 Peetr. 3, 13.
18. Sepärrast römustage, ja olge wäg-
ga röömsad iggaweste selle pärrast, mis
minna loon: sest wata, ma loon Jerusa-
lemma sureks römuks, ja temma rahwa
lustiks. p. 35, 10.
19. Ja ma tahhan wägga römus olla
Jerusalemma pärrast, ja römustada om-
ma rahwa pärrast, ja seäl ei pea ennam
nutto heält, egga kissendamisse heält
kuuldama.
20. Seäl ei pea ennam ollema monne
aasta lapsokessi, egga wanna, kes ei täi-
da omma ello aega; sest pois, sadda aas-
tat wanna, peab surrema, ja pattune,
sadda aastat wanna, peab ärrawannutud
ollema.
21. Ja nemmad peawad koddasid üllese-
ehhitama, ja seäl sees ellama, ja wina-
mäggedesse puid istutama, ja nende wil-
ja söma. p. 62, 8.
22. Nemmad ei pea üllesehhitama, et
teine seäl sees ellab, nemmad ei pea is-
tutama, et teine sest sööb; sest otsego ühhe
pu päwad on, nenda peawad mo rahwa
päwad ollema, ja mo ärrawallitsetud pea-
wad omma kätte tö wannaks saatma.
23. Nemmad ei pea mitte ilmaasjata
waewa näggema, egga lapsi sünnitama

hirmuks; sest nemmad on Jehowa önnistud suggu, ja nende sugguwössa nendega.

24. Ja peab sündima, ennego nemmad hüüdwad, siis tahhan ma wastada; kui nemmad alles rääkiwad, siis tahhan minna kuulda. p. 30, 19. ja 58, 9.

25. Hunt ja tal käiwad ühhes karjas, ja lõukoer sööb õlgi kui härg, agga ussi toidus on pörm; nemmad ei te kahjo egga pahha, keige mo pühha mäe peäl, ütleb Jehowa. p. 11, 6. 7. 8. 9.

66. Peatük.

Õigusse kasso; nende õälus ja pall, kes sest ei holi.

1. Nenda ütleb Jehowa: Taewas on mo aujärg, ja ma on mo jalgeallune järg; mis kodda peaks siis se ollema, mis teie mulle tahhate üllesehhitada? ja kus on paik mo hingamisseks. Ap. Tegg. 7, 49.

2. Ja mo käsi on keik sedda teinud, et se keik walmis sanud, ütleb Jehowa; agga ma watan willetsa, ja selle peäle, kelle waim on russuks pekstud, ja minno sanna pärrast wärriseb. p. 57, 15.

3. Se, kes härja tappab, on kui se, kes mehhe mahhalööb; kes puddolojukse ohwerdab, kui se, kes koera kaela murrab; kes roaohwri toob, kui se, kes sea werd toob; kes wirokit süütab mällestusseks, kui se, kes nurjatumat tööd heaks kidab: nemmad wallitsewad ka ommad teed, ja nende läilad asjad on nende hinge mele pärrast.

4. Minna tahhan ka ärrawallitseda wisid, mis nemmad naerawad, ja nende peäle sata, mis nemmad kartwad: sepärrast et ma hüüdsin, ja ükski ei wastand; ma räkisin ja nemmad ei kuulnud; ja teggid kurja mo näbbes, ja wallitsesid sedda, mis mo mele pärrast ei olle. p. 65, 12.

5. Kuulge Jehowa sanna teie, kes wärritsete temma sanna pärrast: teie wennad, kes teid wihkawad, kes teid kui roppud ärralükkawad, ütlewad: Minno nimme pärrast auustakse Jehowat; agga küll meie same nähha teie römust, et nemmad peawad häbbi sisse sama. Luk. 6, 22.

6. Mürrina heäl tulleb linnast, üks heäl templist, Jehowa heäl, kes omma waenlaste kätte tassub sedda möda, kui nemmad wäärt on.

7. Temma on lapse sanud, ennekui ta lapse waewas olli; ennego wallo ta peäle tulli, on ta poeglapse ilmale tonud.

8. Kes on seddasarnast kuulnud? Kes on nisuggusid asjo näinud? Kas ühhe ma rahwas woib ühhel päwal lapse waewa läbbi sündida? kas üks rahwas woib ühhe hobiga ilmale tulla? Sest Sion on lapse waewas, toob ka warsi ommad lapsed ilmale.

9. Kas minna peaksin lapsekoia lastma lahtimurda, ja ei peaks isse lapsi sünnitama? ütleb Jehowa: kas minna, kes teised sadab lapsi sünnitama, küll isseennast peaksin kinnipannema? ütleb so Jummal.

10. Römustage Jerusalemmaga, ja olge wägga röömsad temmaga keik, kes teie tedda armastate; olge wägga röömsad temmaga keik, kes teie temma pärrast leinasite.

11. Sepärrast et teie peate immema, ja küll sama temma trööstimiste nissadest, sepärrast et teie peate wäljaimmema, ja römustama temma wägga surest auust.

12. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma lautan wälja temma pole rahho kui jõe, ja pagganatte auu kui jõesone, mis üllejookseb, et teie peate immema; teie peate käe peäl sama kantud, ja põlwede peäl jahhutud.

13. Kui sedda, kedda temma emma trööstib, nenda tahhan minna teid trööstida, ja teie peate Jerusalemmas sama trööstitud.

14. Ja teie peate sedda näggema ja teie süddä peab römustama, ja teie luudkondid peawad haljandama kui noor rohhi; ja Jehowa käsi peab teäda sama omma sullaste wasto, ja temmal on wägga pahha meel temma waenlaste wasto.

15. Sest, wata, Jehowa tulleb tullega, ja temma söawankrid kui tulispassaga, et ta omma wihha lasseb jälle tulla tulise wihhaga, ja omma söitlusse tulleleekidega. 2 Tess. 1, 8.

16. Sest Jehowa käib kohtus tulle läbbi, ja omma mööga läbbi keige lihhaga, ja neid, kes Jehowast mahhalöödud, peab paljo ollema.

17. Kes endid pühhitsewad ja puhhastawad kesk rohhoaedus Ahhadi ebbajummala järrel käies: kes sea lihha söwad ja läilaid ellajaid ja hiri, need peawad ühtlasi otsa sama, ütleb Jehowa. p. 65, 4. 5.

18. Agga minno käest peab nende teggude ja nende möttete pärrast aeg tullema, et ma koggun keik pagganad ja keled; ja nemmad peawad tullema, ja mo auu näggema.

19. Ja ma tahhan märgi nende sekka panna, ja nende seast neid, kes ärrapeä-

wad, läkkitada pagganatte jure Tarsisi,
Puli ja Ludi pole, kes ammoga laskwad,
Tubali ja Jawani pole; saarte peäle,
mis kaugel, kes ep olle minnust kömnet
kuulnud, egga mo auu näinud; ja need
peawad mo auu kulutama pagganatte seas.
20. Ja nemmad peawad keik teie wen-
nad keige pagganatte seast toma, roaohwo-
riks Jehowale, hoostega ja wankrittega,
ja töldadega ja hobboeeslittega, ja kermet
juggu kamelittega, mo pühha mäe peäle
Jerusalemma, ütleb Jehowa; otsekui Is-
raeli lapsed roaohwri towad puhta riis-
tade sees Jehowa kotta.
21. Ja tahhan ka nende seast wötta
menned preestriks ja Lewitideks, ütleb
Jehowa.
22. Sest otsekui uus taewas ja uus
ma, mis minna teen, minno palle ees
seiswad, ütleb Jehowa; nenda peab ka
teie suggu ja teie nimmi seisma.
p. 65, 17.
23. Ja iggast kuust teise, ja iggast hin-
gamisse päwast teise peab sündima, et
keik lihha peab tullema mo palle ette kum-
mardama, ütleb Jehowa.
24. Ja nemmad peawad wäljaminne-
ma, ja näggema nende meeste surnuid
kehhasid, kes mo wasto on ülleastunud:
sest nende us ei surre mitte ärra, ja nende
tulli ei kustu mitte ärra, ja nemmad pea-
wad keige lihhale üks jälk assi ollema.
Mark. 9, 44.

Jesaia Ramato Ots.

Prohweti Jeremia Ramat.

1. Peatük.

Jeremia prohweti ammetit kinnitakse nähtud asjaga.

1. Need on Jeremia, Ilkia poia san-
nad, kes olli preestritteſt, kes Anatotis
Penjamini maal.
2. Kelle kätte Jehowa sanna on sanud
Josia, Ammoni poia, Juda kunninga
päiwil, temma wallitsusse kolmeteistküm-
nemal aastal. 2 Kunn. 22, 1. n. t. s.
3. Ja se sündis ka Jojakimi, Josia poia,
Juda kunninga päiwil, kunni Sidkia,
Josia poia, Juda kunninga üksteistküm-
nes aasta täis sai, kunni Jerusalem wan-
gi widi wiendamal kuul.
2 Kunn. 23, 34. n. t. s. ja 24, 18. n. t. s. ja 25, 8. n. t. s.
4. Ja mulle sai Jehowa sanna kätte,
sedda wisi:
5. Ennego minna sind walmistasin em-
ma ibbus, tundsin ma sind, ja ennego sa
lapsekeiast wäljatullid, ollen ma sind
pühhitsenud: ma ollen sind pannud pag-
ganattele prohwetiks. Laul 139, 13–16.
6. Ja minna ütlesin: Oh Issand Jeho-
wa! wata, minna ei moista räkida, sest
minna ollen noor. 2 Mos. 4, 10.
7. Agga Jehowa ütles mo wasto: Ärra
ütle mitte, ma ollen noor; sest sa pead
minnema igga assja peäle, kuhho ma sind
läkkitan, ja keik, mis minna sulle käsfin,
peab sa räkima.
8. Ärra karda neid; sest minna ollen
sega, et ma sind peästan, ütleb Jehowa.
p. 15, 20.
9. Ja Jehowa sirrutas omma käe wäl-
ja, ja putus mo su külge; ja Jehowa üt-
les mo wasto: Wata, ma annan ommad
sannad so suhho.
10. Wata, ma pannen sind selsinnatsel
päwal pagganatte ülle ja kunningrikide
ülle, ärrakitkuma ja mahhakiskuma, ja
ärrahukkama ja ärrapillutama, üllesehhi-
tama ja istutama.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se
ütles: Mis sa nääd, Jeremia? ja ma
ütlesin: Ma nään mandlipu keppi.
12. Ja Jehowa ütles mo wasto: Sa
olled hästi näinud, sest minna ollen wal-
was omma sanna peäle, sedda teggema.
13. Ja Jehowa sanna sai mo kätte teist-
korda, ja ütles: Mis sa nääd? ja ma
ütlesin: Minna nään kewa potti, ja ta
essimenne külg on pohja pool.
14. Ja Jehowa ütles mo wasto:
Pohja poolt peab önnetus lahti sama
keikide peäle, kes siin maal ellawad.
p. 4, 6.
15. Sest wata, ma hüan keik suggurös-
sad kunningrikide seest, mis pohja pool,
ütleb Jehowa; ja nemmad tullewad, ja
pannewad iggaüks omma aujärje Jeru-
salemma wärrawatte su wasto, ka keige
ta müride wasto ümberringi, ja keige
Juda linnade wasto.
16. Ja ma moistan omma kohhut nen-
de peäle keige nende kurjusse pärrast; et
nemmad mind on mahhajätnud, ja suitse-
tanud teiste jummalattele, ja kummarda-
nud omma kätte teggude ette.

17. Agga sinna panne wö wöle, ja wötta kätte, ja rägi nende wasto keik, mis minna sulle kässin: ärra ehmata nende pärrast ärra, et minna sind wahhest ei panne ehmatama nende pärrast. p. 1, 8.
18. Ja minna, wata, ma pannen sind tänna tuggewaks liñnaks, ja raudsambaks, ja waskmüriks keige ma wasto, Juda kunningatte, temma würstide, ta preestritte, ja ma rahwa wasto.
19. Ja nemmad söddiwad kül sinno wasto, agga nemmad ei sa woimust so peäle: sest minna ollen sinnoga, ütleb Jehowa, et ma sind peästan. p. 15, 20.

2. Peatük.

Jehowa heateggeminne; Judide tännamatta meel ja patt.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se ütles:
2. Minne, ja hüa Jerusalemma rahwa körwade ette, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa: ma mötlen sinno peäle, so nore pölwe headusse peäle, so kiblamisse peäle, kui sa käisid minno järrel körbes, seäl maal, mis ilmakülwamatta.
3. Israel olli pühha Jehowale, ja temma esimenne wilja warrandus; keik, kes tedda tahtsid ärrasüa, need said süalluseks, önnetus tulli nende peäle, ütleb Jehowa.
4. Kuulge Jehowa sanna, Jakobi suggu, ja keik Israeli seltsi sugguwössad!
5. Nenda ütleb Jehowa: Mis üllekohhut on teie wannemad minnust leidnud, et nemmad minnust kaugele ärralahkunud, ja on läinud tühja järrele, ja tühhiseks sanud?
6. Ja ei olle ütlelnud: Kus on Jehowa, kes meid seie üllestonud Egiptusse maalt? kes meid on saatnud körbes, seäl maal, mis lagge ja orro ma, seäl poudsel ja surmawarjo maal, seäl maal, kust ükski läbbi ei käi, ja kus ükski innimenne ei ella. 2 Mos. 12, 51.
7. Ja ma ollen teid winud ühhe wiljalisse pöllo male, temma wiljast ja ta headussest söma; agga teie ollete tulnud, ja minno ma rojaseks teinud, ja mo pärrisossa hirmsaks teinud.
8. Preestrid ei ütlelnud mitte: Kus on Jehowa? ja kässoöppetusse ärraselletajad ei tunnud mind, ja karjatsed on mo wasto ülleastunud, ja prohwetid on Paali läbbi prohweti wisil räkinud, ja on käinud asjade järrel, mis ei kölba.
9. Sepärrast tahhan ma weel teiega waidelda, ütleb Jehowa, ja teie laste lastega tahhan ma waidelda.
10. Sest minge Kittide sared läbbi, ja wadage; ja läkkitage Kedari male, ja pange wägga hästi tähhele ja katske, kas on seddasuggust sündinud?
11. Kas ükski rahwas on ommad jummalad wahhetanud, et nemmad kül ep olle jummalad? Agga minno rahwas on omma auu wahhetanud se wasto, mis ei kölba. 5 Mos. 32, 21.
12. Taewad ehmatage ärra sepärrast, ja jällestus tulgo teie peäle, ehmatage wägga ärra, ütleb Jehowa.
13. Sest mo rahwas on kahhewörra kurja teinud: mind, ellawe hallika on nemmad mahhajätnud, et nemmad ennestele kaewusid kaewawad, kaewusid, mis katkised, mis wet ei pea. p. 17, 13. Laul 36, 10.
14. Kas Israel on sullane? Ehk on ta orja laps? Mispärrast on ta risutawaks sanud?
15. Temma wasto möirawad nored louwkoerad, nemmad andwad omma häält kuulda, ja tewad temma ma laggedaks; temma liñnad on pandud pöllema, et ükski seäl ei ella.
16. Ka Nowi ja Tahpanesse lapsed söwad so pealae paljaks.
17. Eks sa ei te sedda ennesele; et sa olled mahhajätnud Jehowa omma Jummala, sel aial kui ta olli sind te peäl saatmas?
18. Ja nüüd, mis sul on teggemist Egiptusse te peäl, et sa Siori wet jood? ja mis on sul teggemist Assuri te peäl, et sa Wratti jöe wet jood?
19. Sinno kurjus karristage sind, ja so ärratagganemissed nomigo sind; ja eppi tundma ja wata, et se kurri ja kibbe on, et sa Jehowa omma Jummala mahhajättad, ja et hirm minno eest ei olle sinno jures, ütleb Issand wäggede Jehowa. p. 4, 18. 4 Mos. 14, 34.
20. Sest ma ollen wannast aiast so ikke katkimurdnud, ja so juttad katkikiskunud, ja sa ütlesid: Ei ma tahha sullane olla; ommeti astud sa pitka sammoga kui hoor igga körge mäekünka peäle, ja igga halja pu alla.
21. Ja minna isse ollin sind istutanud heaks winapuuks, koggoni tössiseks seemneks; kuida olled sa siis mulle teiseks läinud, woöra winapu kölwatumaks oksaks?
22. Et sa ennast kül salpeetri lehhelissega pessekſid, ja wöttaksid ennesele paljo

sepi; siiski on so üllekohhus tähtis mo
palle ees, ütleb Issand Jehowa.
23. Kuida woid sa öölda: Polle ma ro-
jasels sanud, polle minna Paalitte järrel
käinud? Wata omma te peäle orgus,
katsu mis ta teed; sa kerge noor emma-
kamel, kes joseb kaksipiddi omma tede
peäl!
24. Sinna metseesel, kes öppinud körbes
ellama, kes omma hinge himmus tuult
ahmib: kes woib temma kange himmo
taggasi aiada? Keik, kes tedda taggaot-
siwad, ei wässi mitte ärra, nemmad leid-
wad tedda temma nore ku aial.
25. Kela omma jalga, et sa kingata ei
käi, ja omma kurko, et se janno ei tunne;
agga sinna ütled: Ilma keik, ei mitte; sest
ma armastan woöraid, ja tahhan nende
järrel käia.
26. Otsekui warras häbbeneb, kui tedda
leitakse, nenda peab Israeli suggu häb-
bisse sama, nemmad, nende kunningad,
nende würstid, ja nende preestrid, ja nen-
de prohwetid.
27. Kes ütlewad pu wasto: Mo issa
olled sinna; ja kiwwi wasto: Sinna ol-
led mind sünnitanud! Sest nemmad
pöörwad mo wasto kuklatagguse, ja ei
mitte silmi; ja omma önnetusse aial üt-
lewad nemmad: Wötta kätte, ja peästa
meid. Esek. 23, 35.
28. Agga kus on sinno jummalad, mis
sa ennesele teinud? Wötko nemmad kätte,
kas nemmad sind woiwad peästa önne-
tusse aial; sest ni mitto liña kui sul on,
ni mitto jummalat on sul olnud, Juda!
p. 11, 13.
29. Mispärrast riidlete teie minno was-
to? Teie ollete keik mo wasto ülleastu-
nud, ütleb Jehowa.
30. Ilma aego ollen ma teie lapsi peks-
nud, nemmad ei olle öppetust wötnud;
teie mööt on teie prohwetid ärrasönud,
kui ärrarikkuja lonkoer. Laul 36, 4.
31. Selle pölwe rahwas, teie isse wa-
dage Jehowa sanna; kas minna ollen
Israelile körweks sanud, ehk wägga mus-
tals pimmedaks maaks? mispärrast ütle-
wad mo rahwas: Meie olleme wallitse-
mas; ei meie tulle mitte ennam sinno jure.
32. Kas neitsit omma ehte ärraunnus-
tab, ehk prunt ommad juukse paelad? ag-
ga minno rahwas on mind ärraunnus-
tand ilmaarwamatta päiwist.
33. Miks sinna ommad wisid ni heaks
teed, et sa armastamist otsid? Sepärrast
olled sa ka ennese wisidega kurje öppeta-
nud. 2 Kunn. 17, 9.
34. Ka so ölmade seest leitakse waeste
wagga hingede werri, mis sinna ei olle
leidnud läbbimurdmisse jurest, waid keik
sepärrast, et sind nomiti.
35. Ja sinna ütled: Ommeti ollen ma
ilmasüta; temma wihha on jo minnust
taggasi läinud. Wata, ma tahhan kohtus
käia sinnoga, sepärrast et sa ütled: Polle
ma patto teinud.
36. Miks sa wägga josed sinna ja ten-
na, et sa omma teed wahhetad? Sinna
saad ka Egiptusse pärrast häbbi sisse,
nenda kui sa olled Assuri pärrast häbbi
sisse sanud.
37. Ka siit pead sa wäljaminnema, ja
sinno käed so pea peäl; Sest Jehowa pöl-
gab ärra keik, mis peäle sa lodad, ja sin-
na ei sa nende asjadega mitte korda.

3. Peatük.

Jehowa käsib keiki pattust pöörda, ja tootab
armo.

1. Issand ütleb: Wata, kui mees las-
seb omma naese ärraminna, ja ta lähhäb
ta jurest ärra, ja saab teise mehhele; kas
mees ennam temma jure taggasi lähhäb?
eks sesamma ma üpris wägga rojaseks
ei sa? ja sinna olled mitme söbraga ho-
ratööd teinud: agga pöra minno pole,
ütleb Jehowa. 5 Mos. 24, 4.
2. Tösta ommad silmad ülles körge koh-
tade peäle, ja wata, kus ei olle sa mitte
ärranaerdud; sa olled läinud istuma te-
de äre neid ootma, kui Arabiamees kör-
bes, ja sa olled ma rojaseks teinud omma
horusse läbbi, ja omma kurjusse läbbi.
3. Sepärrast on wihmapisad ärrakeel-
dud, ja hillist wihma ei olle olnud: ja
horanaese peaots on sul olnud, sa ei
wötnud häbbi pärrast ärrapunnastada.
4. Eks sa hüa mitte sest aiast mo wasto:
Mo issa, sinna olled mo nore ea juhha-
taja.
5. Kas ta iggaweste wöttab wihha pid-
dada? Kas ta hoiab sedda itka peäle?
Wata, sedda rägid sa, ja siiski teed sa
paljo kurja, ja wöttad woimust.
6. Ja Jehowa ütles mo wasto kunnin-
ga Josia aial: Kas sa olled näinud, mis
ärrapöördud Israel on teinud? Ta on
käinud igga körge mäe peäl, ja igga hal-
ja pu al, ja on seäl horatööd teinud;
p. 2, 20. 2 Kunn. 16, 4. Esek. 6, 13.
7. Ja ma ütlesin pärrast, kui ta sedda
keik sai teinud: Pöra minno pole, agga
temma ei pöörnud mitte; ja sedda näggi
temma pettis ödde Juda.
8. Ja ma näggin, et ma kül keige se sü

pärrast, et ärrapöördud Israel abbiello on rikkunud, tedda ollen lasknud ärraminna, ja temmale temma lahhutamisse ramato annud; et siiski ei olle temma pettis ödde Juda kartnud, waid isse läinud ka horatööd teggema.

2 Kunn. 17, 18. 19.

9. Ja se on sündinud temma kuulsa horatö läbbi, et ta ma rojaseks teggi, ja abbiello ärrarikkus kiwwiga ja puga.

10. Ja ka keige se läbbi ei olle temma pettis ödde Juda mitte mo pole pöörnud keigest ommast süddamest, waid walskussega, ütleb Jehowa.

11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ärrapöördud Israel on issennast öigemaks teinud, kui pettis Juda.

12. Minne, ja hüa need sannad pohja pole ja ütle: Pöra ümber sa ärrapöördud Israel, ütleb Jehowa, siis ei tahha minna ennese silmi ei mitte lasta wihha pärrast teie peäle näotumaks sada, sest minna ollen helde, ütleb Jehowa; ei ma tahha mitte iggaweste wihha piddada.

Jer. 31, 6.

13. Agga öppi tundma omma üllekohhut, et sa Jehowa omma Jummala wasto olled üllеastunud, ja olled mitto teed wötnud käia wööraste jure, igga halja pu alla; ja minno heält ei olle teie mitte wötnud kuulda, ütleb Jehowa.

14. Pöörge ümber teie ärrapöördud lapsed, ütleb Jehowa, sest minna tahhan teid ennesele wötta, ja tahhan teid wötta linnast ühhe, ja sugguwössast kaks, ja tahhan teid wia Sioni,

15. Ja teile anda karjatsed omma süddame järrele, ja need peawad teid söötma tundmisse ja targa moistussega.

16. Ja se peab nenda ollema, kui teie sate paljuks sanud, ja neil päiwil seäl maal suggu teinud, ütleb Jehowa, et nemmad ei pea mitte ennam ütlema: Jehowa seädusse laegas; ja se ei pea nende melegi tullema, ja nemmad ei pea se peäle mötlema, egga minnema sedda katsma, ja sedda ei pea ennam tehtama.

17. Selsammal aial hüüdwad nemmad Jerusalemma Jehowa aujärjeks, ja temma jure kogguwad keik pagganad, Jehowa nimme jure Jerusalemma; ja nemmad ei käi ennam omma kurja süddame arwamisse järrel. Jes. 2, 2. 3.

18. Neil päiwil lähhäb Juda suggu Israeli sou jure, ja nemmad tullewad ühtlasi pohja maalt senna male, mis minna teie wannemaile pärrisossaks ollen annud,

19. Ja minna ollen ütlelnud; Kuida ma sind tahhan panna laste sekka, ja sulle anda kalli ma, pagganatte söawäe illusa pärrisossa; ja ma ütlen: Sa pead mind hüüdma ommaks issaks, ja ei mitte taggasi pöörma minno takka.

20. Töeste, nenda kui naene pettust teeb omma teise pole wasto, nenda ollete teie minno wasto pettust teinud, oh Israeli suggu! ütleb Jehowa.

21. Körge kohtade peäl kulukse heält, Israeli laste allandlikko palwette nutmist, et nemmad omma te on köwweraks teinud, ja Jehowa omma Jummala ärraunnustanud.

22. Pöörge ümber teie ärrapöördud lapsed! ma tahhan parrandada teie ärrapöörmissed. Wata, meie tulleme sinno jure, sest sinna olled Jehowa, meie Jummal. P. 25. 5.

23. Töeste, ilmaaego obetakse abbi mäekünkastest ja mäggede hulgast; töeste Jehowa, meie Jummala sees on Israeli abbi.

24. Ja häbbi on ärrasönud meie wannematte werrewaewa meie norest east sadik, nende puddolojuksed ja nende weiksed, nende poiad ja nende tütred.

25. Meie olleme maas omma häbbi sees, ja meie teotus kattab meid, sest Jehowa omma Jummala wasto olleme patto teinud, meie ja meie wannemad ommast norest pölwest tännapäwani, ja ei wötnud kuulda Jehowa omma Jummala heält.

4. Peatük.

Pattustpöörmisse jutlus: Judama ärrahäwwitaminne.

1. Kui sa tahhad pöörda Israel, siis pöra minno pole, ütleb Jehowa; ja kui sa ärrasadad ommad läilad asjad mo palle eest, siis ei pea sa mitte minnema hulkuma.

2. Ja siis wannud sinna, ni töeste kui Jehowa ellab, töes, kui kohtus on, ja öigusses; ja pagganad önnistawad endid temma sees, ja kiitlewad temmast.

3. Sest nenda ütleb Jehowa Juda meestele ja Jerusalemma rahwale: Kündke ennestele söti, ja ärge külwage mitte kibbowitste sekka. Os. 10, 12.

4. Andke endid ümberleigata Jehowale, ja saatke ärra omma süddamette eestnahhad, Juda mehhed, ja teie kes ellate Jerusalemmas; et wahhest wälja ei tulle kui tulli mo tulline wihha, ja ei pölle, ja

ei olle kustutajat, teie teggude kurjusse
pärrast. 5 Mos. 10. 16.
5. Andke teäda Judamaal, ja andke kuul-
da Jerusalemmas, ja üttelge: Puhbuge
pasunat seäl maal, hüüdke sure heälega
ja üttelge: Tulge kokko, ja läkki tuggewa
liñnade sisse.
6. Tõstke lip ülles Sioni pole, pögge-
nege ruttoga ärra, ärge seiske; sest minna
toon önnetust pohja poolt, ja suurt häd-
da. p. 1, 14.
7. Loukoer touseb üles ommast rägga-
dikkust, ja pagganatte ärrarikkuja tulleb,
ja läbbäb wälja ommast paigast, sinno
maad laggedaks teggema, so linnad rai-
satakse ärra, et ükski seäl ei sa ellada.
8. Sepärrast pange kottiriided enneste
ümber, tehke kaebdust ja ulluge; sest Je-
howa tulline wihha ei olle meist ärra-
pöörnud.
9. Ja sel päwal sünnib, ütleb Jehowa,
et kunninga südda ja würstide südda är-
rakaub, ja preestrid ärraehmatawad, ja
prohwetitte südda läigib.
10. Agga ma ütlesin: Oh Issand Je-
howa töeste, sa olled üpris wägga las-
nud petta sedda rahwast ja Jerusalemma,
kui nemmad ütlesid: Teil peab rahho ol-
lema; ja möök ullatab hingest sadik.
11. Sel aial öeldakse selle rahwale ja
Jerusalemmale: poudne tuul, mis körbes,
tulleb kõrgest kohtadest, mo rahwa tütre
pole, ei mitte tulamisseks egga puhhas-
tamisseks.
12. Üks kangem tuul, kui need tuled,
peab mulle tullema; nüüd tahhan minna
ka kohhut kulutada nende wasto.
13. Wata, temma touseb üles kui pil-
wed, ja temma söawankrid kui tulispä,
temma hobbosed on nobbedamad kui kot-
kad. Hädda meile, sest meie olleme ärra-
raisatud.
14. Pesse omma südda kurjussest, oh
Jerusalem, et sa woiksid peästetud sada;
kui kaua tahhad sa asset anda omma
nurjatuma möttettele ennese sees?
Jes. 1, 16.
15. Sest üks heäl on, mis sedda Tan-
nist teäda annab, ja mis Ewraimi mäe
poolt kulutab willetsust.
16. Tulletage pagganattele mele, wata,
andke kuulda Jerusalemma wasto: Hoid-
jad on tullemas kaugelt maalt ja hüüd-
wad omma heälega Juda liñnade wasto.
17. Need on temma wasto ümberringi
sanud otsego wälja wahhid, sest tem-
ma on minno wasto pannud, ütleb Je-
howa.
18. Sinno wiis ja so teud on sulle sed-
da teinud; se on sinno kurjus, et se kibbe
on, et se sinno süddamest sadik ullatab.
p. 2, 19.
19. Mo sissikond! mo sissikond! ma
tunnen wallo omma süddame külgede
sees, mo südda kolliseb mo sees, ei ma
woi wait olla; sest mo hing kuleb pas-
suna heält, ja söa karjumist.
20. Hädda hädda peäle hüüakse, sest keik
ma on ärraraisatud; äkkitselt on mo tel-
gid ärraraisatud, silma pilkmisse aias mo
tekkid.
21. Kui kaua pean ma lippo näggema,
ja passuna heält kuulma?
22. Sest mo rahwas on meleto, nem-
mad ei tunne mind mitte; nemmad on
halbid lapsed, ja nemmad ei olle mitte
moistlikkud; targad on nemmad kül kurja
teggema, agga head tehha ei moista nem-
mad mitte. 5 Mos. 32. 6.
23. Ma näggin maad, ja wata, se olli
tühhi ja paljas; ja taewa pole, ja sellel
ei olnud walgust.
24. Ma näggin mäggesid, ja wata, need
wabbisesid, ja keik mäekünkad köikusid wal-
juste.
25. Ma näggin, ja wata, ei olnud ühte
innimest, ja keik linnud mis taewa al,
ollid ärralendnud.
26. Ma näggin, ja wata, wiljalinne
pöld olli körb, ja keik temma liñnad ollid
mahhakistud Jehowa ees, temma tullise
wihha pärrast.
27. Sest nenda ütleb Jehowa: Keik ma
peab laggedaks sama, ommeti ei tahha
ma otsa peäle tehha. p. 5, 10. 18.
28. Sepärrast leinab ma, ja taewas
läbbäb mustaks üllewel; sepärrast et ma
ollen räkinud ja möttelnud, ja minna ei
tahha kahhetseda, egga sest taggasi pöör-
da.
29. Hobbosewäe ja ammoga laskjatte
heäle pärrast pöggeneb keik lin ärra, nem-
mad läbbäwad pakso metsa sisse, ja as-
tuwad üles kaljude peäle; igga lin jäe-
takse mahha, et ükski ei sa seäl sees el-
lada.
30. Agga sinna ärraraisatud! mis sa
tahhad tehha? et sa kül ennast ehhitad
elleda punnase riettega, ehk teed ennast
kännaks kuldehtega, et sa kül omma silmi
hörud wärwiga, siiski teed sa ennast il-
maaego illusaks; armatsejad pölgwad
sind ärra, ja käiwad so hinge peäle.
31. Sest ma ollen kui naese heält kuul-
nud, kes lapsewaewas; ahhastust, kui
sellel on, kes essimest last saab, Sioni

tütre heält, kes äggab ja aiab ommad käed laiale, häddа mulle nüüd, sest mo hing on ärrawässinud tapjatte pärrast.
p. 6. 24. ja 13. 21.

5. Peatük.

Jutide tiggedust nomitakse; nende öige nuhtlus.

1. Käige Jerusalemma ulitsad läbbi, ja wadage ommeti, ja katske, ja otsige temma turrude peält, kas teie leiate kedagi? Kas sedda on, kes teeb, mis kohhus, ja kes usko otsib? siis tahhan ma temmale andeks anda. 1 Mos. 18. 32.
2. Et nemmad küll ütlewad: Ni töeste kui Jehowa ellab; siiski wanduwad nemmad wallega.
3. Jehowal eks sinno silmad ei wata usso peäle? Sa olled neid peksnud, ja nemmad ei tunnud wallo: sa olled neid löppetand, ja nemmad on törkunud öppetust wastowöttes; nemmad on ommad palled kowwemaks teinud kui kaljo, nemmad törkuwad ümberpöördes.
Jes. 48. 4. Esek. 2. 4.
4. Agga minna mötlesin: Need on agga alwad, need on jöllebad, sest nemmad ei moista Jehowa wisi, egga omma Jummala öigust.
5. Ma tahhan otse minna üllematte jure, ja nendega rääkida; sest nemmad teawad Jehowa wisi, ja omma Jummala öigust; agga needsammad on ühtlasi ikke katkimurdnud, ja juttad katkikisknud.
6. Sepärrast lööb neid lõukoer metsast mahha, ja laggeda ma hunt raiskab neid ärra, pardri metsalinne, mis wahhib nende linnade jures, keiki, kes nende seest wäljatullewad, kistakse: sest nende ülleastmissi on paljo, ja nende ärrapöörmissed on wägga sured.
7. Kuida woin ma sedda sulle andeks anda? So lapsed on mind mahhajätnud, ja on wandunud selle jures, mis ei olle Jummal; ja minna ollen neid pannud ennesele wanduma, agga nemmad on abbiello ärrarikkunud, ja hora reddusse hulgal kokkotulnud.
8. Kui hästi södetud hobbosed on nemmad warra üllewel; iggaüks hirnub omma liggimesse naese järrele.
9. Eks ma nende asjade pärrast ei peaks kätte näggema? ütleb Jehowa, ja eks mo hing ei peaks maksma ühhe rahwa kätte, mis on kui sesinnane? p. 9. 8.
10. Astuge temma müride peäle ja rikkuge ärra, agga ärge tehke otsa peäle; saatke ärra temma oksad, sest need ei olle Jehowa pärralt;
11. Sest nemmad on paljo pettust mo wasto teinud, Israeli suggu, ja Juda suggu, ütleb Jehowa.
12. Nemmad salgawad Jehowat, ja ütlewad: Temma polle sesamma; ja önnetus ei tulle mitte meie peäle, ja mööka ja nälga ei sa meie mitte näbba.
13. Ja prohwetid sawad tuleks, ja sedda kes rägib, ei olle nende sees; nenda sündko neile.
14. Sepärrast ütleb Jehowa, wäggede Jummal: Et teie sedda sanna rägite, wata, minna pannen ommad sannad sinno suus tulleks, ja se rahwa puuks, ja se sööb neid ärra. Jes. 30. 33.
15. Wata, ma toon teie peäle ühhe rahwa kaugelt, oh Israeli suggu! ütleb Jehowa; üks kange rahwas on se, üks rahwas iggawast aiast on se, üks rahwas, kelle keelt sinna ei tunne, ja ei moista, mis ta rägib. p. 6. 22.
16. Temma noletup on kui haud, mis lahti; nemmad on keik wäggewad.
17. Ja temma sööb ärra so leikusse ja so leiwa, nemmad söwad ärra so poiad ja so tütred, ta sööb ärra so puddolojuksed ja so weiksed, ta sööb ärra so winapuud ja so wigipuud; temma teeb sandiks möögaga sinno tuggewad linnad, mis peäle sinna lootsid.
18. Agga ka neil päiwil, ütleb Jehowa, ei tahha ma mitte teile otsa peäle tehha.
19. Ja se peab nenda ollema, kui teie ütlete: Mis pärrast on Jehowa meie Jummal meile sedda keik teinud? siis pead sa nende wasto ütlema: Otsekui teie ollete mind mahhajätnud, ja wööraid jummalaid teninud ommal maal; nenda peate teie wööraid tenima ühhel maal, mis ei olle teie pärralt. p. 16. 10.
20. Andke teäda sedda Jakobi soule, ja andke sedda kuulda Judamale, ja üttelge:
21. Et kuulge sedda, teie halp rahwas, ja kel polle mitte meelt; silmad on neil, ja nemmad ei nä, körwad on neil, ja nemmad ei kule. Jes. 6. 9. 10.
22. Eks teie mind ei tahha karta, ütleb Jehowa? Eks teie mind kartes ei wärrise? kes minna ollen pannud liwa merrele raiaks, seätud pireks iggawesseks aiaks, et se selle ülle ei pea minnema; ehk temma laened wägga likuwad, siiski ei sa nemmad woimust; ehk nemmad kohhisewad, siiski ei pea nemmad mitte raia ülle minnema. p. 10. 7. Job. 38. 8–11.
23. Agga sel rahwal on kangekaelne ja

wastopannija süddа; nemmad on ärratag-
ganend ja ärraläinud,
24. Ja ei ütle mitte ommas süddames:
Et kartkem Jehowat omma Jummalat,
kes annab wihma, warratse ja hillise
wihma ommal aial, kes meile hoiab näd-
dalaid, mis on seätud leikussеks.
25. Teie üllekohto wisid pöörwad need
asjad ärra, ja teie pattud keelwad hea
teist ärra. Jes. 59. 2.
26. Sest minno rahwa seast leitakse neid,
kes öälad, iggaüks wahhib, otsego linno-
püüdjad mahhaheitwad, pannewad wälja
ärrarikmisse paelad, ja püüdwad inni-
messi.
27. Kui linnokodda on täis lindo, nen-
da on nende honed täis kawwalust; se-
pärrast on nemmad sureks ja rikkaks sa-
nud.
28. Nemmad on libbawaks sanud ja
hiilgawad, nemmad tewad ka pahhemaid
asjo, kui se, kes pahha on; nemmad ei
anna kohhut kohtoasjas, egga waeste
laste kohtoasjas, ja se lähhäb neile kor-
da; ja waestele ei moista nemmad mitte
kohhut, kui kohhus on. Jes. 1, 23.
29. Eks ma nende asjade pärrast ei
peaks kätte näggema, ütleb Jehowa?
Eks mo hing peaks maksma ühhe rahwa
kätte, mis on kui sesinnane?
30. Üks immelik ja jälle assi on sündi-
nud seäl maal:
31. Prohwetid kulutawad wallet, ja
preestrid wallitsewad nende kätte läbbi,
ja mo rahwas armatsewad sedda nenda;
mis teie kül tahhate wimaks sedda wisi
tehha?

6. Peatük.

Juddide wangipölli tulleb nende kangekaelussest.

1. Pöggenege ruttoga Jerusalemma
seest ärra, Benjamini lapsed! ja puhhuge
wahwaste pasjunat Tekoas, ja Petkere-
mi peäle pange üllеs üks tulletäht; sest
önnetust näitse pohja poolt, ja suurt
häddа.
2. Ma pean Sioni tüttart illusa ja ör-
na naesterahwa sarnatseks.
3. Temma jure tullewad karjatsed ja
nende karjad, nemmad löwad ommad tel-
gid üllеs temma wasto ümberringi, nem-
mad söötwad iggaüks omma kohha ärra.
p. 4. 17.
4. Walmistage wisi pärrast söddа tem-
ma wasto, wötke kätte, ja mingem ülles
lonna aial; hädda meile, sest pääw we-
rib, sest ohto warjud on pitkaks wen-
ninud.
5. Wötke kätte, ja mingem ülles öse, ja
rikkugem ärra ta sured honed.
6. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa:
Raiuge puid mahha, ja tehke Jerusalem-
ma wasto walli üllеs; se on se lin, kelle
kätte peab nähtama, seäl sees on ülleüldse
liateggeminne.
7. Otsego kaew omma wet ülleskеdab,
nenda kedab ta omma kurjust üllеs; wäg-
giwalda ja ärraraiskamist kulukse seäl
sees minno palle ees ühtepuhko, haigust
ja hawa.
8. Lasse ennast karristada, Jerusalem,
et wahhest mo hing ei lahku sinnust, et
minna sind wahhest ei te laggedaks, üh-
heks maaks, kus sees ei ellata.
Matt. 23, 37.
9. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Nem-
mad noppiwad sure holega kui winapuust
ärra, mis Israelist üllejänud; pista jälle
omma kässi korwide sisse, kui winamar-
jade leikaja.
10. Kelle wasto pean ma räkima ja
tunnistama, et nemmad kuulwad? Wata,
nende körwadel on eestnahk, et nemmad
ei woi tähhele panna; wata Jehowa san-
na on neile leinamisseks sanud, ei se polle
nende mele pärrast.
11. Sepärrast ollen ma täis Jehowa
tullist wihha, ma tüddin sedda kannata-
mast; walla wihha wälja noorte laste
peäle, mis ulitsa peäl, ja noorte meeste
seltsi peäle ühtlasi; sest ka mees woetakse
naesega kinni, ja wanna sellega, kes on
ellatand.
12. Ja nende koiad sawad teiste kätte,
pöllud ja naesed ühtlasi; sest ma tahhan
omma käe sirrutada nende wasto, kes seäl
maal ellawad, ütleb Jehowa.
13. Sest ni hästi nende wähhemad, kui
nende suremad ahnitsewad hopis kasso,
ja ni hästi prohwetid kui preestrid tewad
iggaüks walskust.
14. Ja parrandawad mo rahwa tütre
hawa kerge wisiga, ja ütlewad: Rahho,
rahho! ja ep olle rahho. Esek. 13. 10. 16.
15. Nemmad on häbbi sisse sanud, sest
nemmad on teinud, mis hirmus on, siiski
ei häbbene nemmad paigast mitte, nem-
mad ei moistagi häbbi pärrast ärrapun-
nastada; sepärrast langewad nemmad
nende sekka, kes langewad; sel aial kui ma
nende kätte nään, peawad nemmad kom-
mistama, ütleb Jehowa.
16. Nenda ütleb Jehowa: Seiske tede
peäl, ja wadage, ja küssige iggaweste
jalgtede järrele, mis se hea te on, ja
käige seäl peäl, siis leiate teie hingamist

omma hingele; agga nemmad ütlewad: Ei meie lähhä mitte.

Matt. 11, 29. Jer. 44, 16.

17. Ja ma ollen wahhimehhi teie üllе seädnud, pange tähhele passuna healt, agga nemmad ütlewad: Meie ei tahha tähhele panna.

18. Sepärrast kuulge pagganad, ja moista sinna koggodus, mis nende seas on.

19. Kule sinna ma! wata, minna toon önnetust selle rahwa peäle, nende möttette palga, et nemmad ei pannud minno sanna tähhele, ja mo kässoöppetusse pölgwad nemmad ka ärra.

20. Mis tarwis on mulle wirok, mis Sebast tulleb, ja head rohhoputked kaugelt maalt? teie pölletamisse ohwrid ei olle mo mele pärrast, ja teie tappaohwrid ei olle mulle maggusad.

21. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma pannen selle rahwa ette kommistusse asjo, ja nende peäle peawad kommistama issad ja lapsed ühtlasi, naber omma naabrega, ja lähhäwad hukka.

22. Nenda ütleb Jehowa: Wata, üks rahwas tulleb pohja maalt, ja üks suur rahwas ärratakse üllеs ma otstest.

p. 5, 15. 5 Mos. 28, 49.

23. Ambo ja odda piddawad nemmad käes, nemmad on wägga hirmsad, ja ei hallasta mitte, nende heäl on nenda, kui merri kohhiseb, ja söitwad hooste selgas, nemmad on walmis kui mehhed taplema, sinno wasto, Sioni tüttar!

24. Meie olleme temmast jutto kuulnud, meie käed on lödwaks läinud, ahhastus on meid kinniwötnud, kui selle wallo, kes last saab.

25. Ärge minge wäljale, ja ärge minge te peäle, sest waenlasel on möök, hirm on ümberringi.

26. Mo rahwa tüttar! panne kottirie ennese ümber, ja pöörle tuhha sees, te ennesele leinamist kui ainsa poia pärrast, ja wägga kibbedat kaebdust; sest ärraraiskaja tulleb äkkitselt meie peäle.

Amos 8, 10.

27. Wahhi torniks ollen minna sind pannud mo rahwa seas, ja tuggewaks linnaks, ja sa pead tundma ja läbbikatsma nende wisisid.

28. Nemmad keik on üpris wägga kangekaelsed, nemmad käiwad kui kelekandjad; nemmad on kui wask ja raud, nemmad on keik pahhaste teinud.

29. Lööts on ärrapöllend, seatinna on tullest ärralöpnud; ilmaaego sullatab sullataja, ja kurjad ei olle lahkunud.

30. Neid hütakse ärrapöltud höbbedaks; sest Jehowa on neid ärrapölgnud.

p. 7, 15.

7. Peatük.

Lotus kirriko peäle on tühhine, kui süddа ei sa uеks.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, se ütles:

2. Seisa Jehowa koia wärrawas, ja kuluta seäl se sanna ja ütle: Kuulge Jehowa sanna keik Juda rahwas, kes tullewad neistsinnatsist wärrawaist sisse, Jehowat kummardama.

3. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Tehke heaks ommad wisid ja ommad tend, siis tahhan ma teid jätta ellama seie paika. p. 6, 8. ja 26, 13.

4. Ärge lootke mitte walskusse sannade peäle, kui nemmad ütlewad: Jehowa tempel, Jehowa tempel, Jehowa tempel on need honed.

5. Agga kui teie öiete heaks tete ommad wisid ja ommad tend, kui teie keikipiddi tete, mis kohhus ühhe ja teise wahhel;

6. Kui teie ei te liga woörale, ei waeste lapsele egga lesse naesele, ja ei walla ärra wagga werd siin paikas, ja ei käi mitte teiste jummalatte järrel ennestele önnetusseks; p. 22, 3. 4. ja 25, 6.

7. Siis tahhan ma teid jätta ellama seie paika, seie male, mis ma teie wannemaile ollen annud ühhest iggawessest aiast teise.

8. Wata, teie lodate walskusse sannade peäle, mis kasso ei sada.

9. Kas teie tahhate ikka peäle warrastada, tappa, ja abbiello rikkuda, ja wallega wanduda, ja Paalile suitsetada, ja käia teiste jummalatte järrel, mis teie ei tunne?

10. Ja nenda tulla, ja seista minno palle ees siin koias, mis peäle mo nimmi on pandud? ja tahhate öölda: Meie olleme peästetud, et teie woiksite tehha keiki neidsinnatsid hirmsaid töfid.

11. Ons sesinnane kodda, mis peäle mo nimmi pandud, röwlikobas teie melest? ka minna isse, wata, ma ollen sedda näinud, ütleb Jehowa. Matt. 21, 13.

12. Sest minge agga mo paika, mis Silus olli, kuhho ma omma nimme essite pannud ellama, ja wadage, mis ma temmale ollen teinud omma Israeli rahwa kurjusse pärrast.

Jos. 18, 1. 1 Sam. 4, 3. 11.

13. Ja nüüd et teie tete keik neidsinnat-
sid teggusid, ütleb Jehowa, ja ma ollen
teie wasto aegsaste kül räkinud, ja teie ei
olle kuulnud, ja ma ollen teid hüüdnud,
ja teie polle wastand: Opp. Sann. 1, 24. 25.
14. Siis tabhan ma tehha koiale, mis
peäle mo nimmi on pandud, mis peäle
teie lodate, ja paigale, mis ma teile ja
teie wannemaile annud, nenda kui ma
Silule teinud. p. 26, 6.
15. Ja tabhan teid ärraheita omma palle
eest, nenda kui ma ollen ärraheitnud keik
teie wennad, keik Ewraimi sou.
2 Kunn. 24, 20.
16. Ja sinna, ärra pallu selle rahwa
eest, ja ärra tösta nende pärrast kissen-
damist egga palwet, ja ärra käi palwega
minno peäle; sest minna ei kule sind mitte.
p. 11, 14. ja 14, 11.
17. Eks sa nä, mis needsinnatsed tewad
Juda linnades, ja Jerusalemma ulitsatte
peäl?
18. Lapsed korjawad puid kokko, ja is-
sad tewad tuld ülles, ja naesed sötkuwad
taignat, et kokisid tehha taewa Meleketile,
ja joma ohwrid wallada teiste jummalat-
tele, et nemmad mind ärritawad.
p. 44, 19.
19. Kas nemmad ärritawad mind? üt-
leb Jehowa: Eks nemmad isse endid ei
ärrita, et nende silmad häbbisse sawad.
20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, mo wihha ja mo tulline
wihha on wäljawallatud seie paika, in-
nimeste peäle, ja lojuste peäle, ja pude
peäle, mis wäljal, ja ma wilja peäle; ja
se peab pöllema, ja ei mitte ärrakustuma.
p. 4, 4. ja 21, 12.
21. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Is-
raeli Jummal: Pange ommad pölleta-
misse ohwrid omma tappaohwritte kör-
wa, ja söge lihha.
22. Sest minna ei olle räkinud teie
wannemattega, egga sel päwal, kui ma
neid Egiptusse maalt ärratöin, neile käs-
ko annud pölletamisse ja tappaohwri
pärrast:
23. Kui agga sedda ollen ma neile käsk-
nud, ja öölnud: Kuulge minno heält, siis
tabhan ma teile Jummalaks olla, ja teie
peate mulle rahwaks ollema; et teie wöt-
talsite käia keige te peäl, mis minna teile
käsin, et teil hea pölli woiks olla.
p. 11, 4.
24. Agga nemmad ei wötnud kuulda,
egga omma körwa mo pole pöörda, ja
nemmad on käinud omma nouu ja om-
ma kurja süddame arwamisse järrel;
ja nemmad on taggasi sanud, ja ei mitte
eddasi. p. 11, 8.
25. Sest päwast kui teie wannemad
wäljalätsid Egiptusse maalt tännapäwa-
ni, ollen ma kül aegsaste ikka teie jure
läkkitanud keik ommad sullased, proh-
wetid.
26. Agga nemmad ei wötnud mind
kuulda, egga omma körwa mo pole pöör-
da, ja on kangekaelseks läinud, ja on pah-
heminne teinud, kui nende wannemad.
p. 6, 10. ja 16, 12.
27. Ja sa rägid kül nendele keik need-
sinnatsed sannad, agga nemmad ei wötta
sind mitte kuulda; ja sa hüad kül nende
wasto, agga nemmad ei kosta sulle
mitte.
28. Sepärrast ütle nende wasto: Se on
se rahwas, mis ei wötta kuulda Jehowa
omma Jummala heält, ja mis ei wötta
öppetust wasto; usk on hukkas ja nende
suust ärrakautud.
29. Leika ärra ommad juuksed, ja wiska
neid ärra, ja hakka nuttolaulo körge koh-
tade peäl; sest Jehowa on ärrapölgnud,
ja mahhajätnud selle pölwe rahwa, kelle
wasto temmal hirmus wihha on.
p. 6, 30.
30. Sest Juda lapsed on kurja teinud
minno nähhes, ütleb Jehowa; nemmad
on pannud ommad läilad asjad senna
kotta, mis peäle mo nimmi on pandud,
et nemmad sedda rojaseks tewad,
31. Ja on ehhitanud Toweti körged
paigad, mis Innomi poia orgus, et nem-
mad ommad poiad ja ommad tütred tul-
lega ärrapölletawad; mis minna ei olle
käsknud, ja ei olle mo süddamesse tous-
nud. p. 19, 5. 5 Mos. 18, 10.
32. Sepärrast wata, päwad tullewad,
ütleb Jehowa, et sedda ei hüta ennam
Towetiks ja Innomi poia orruks, waid
tapmisse orruks; ja nemmad mat-
wad surnud Towetisse, et ei olle muud
paika.
33. Ja selle rahwa kehhad peawad sama
roaks lindudele, mis taewa al, ja metsa-
listele, mis ma peäl on, ja polle sedda,
kes ärrapelletab. p. 9, 21. ja 19, 7.
34. Ja ma tabhan Juda linnadest, ja
Jerusalemma ulitsatte peält ärralöppeta-
da römustusse heäle, ja römo heäle, peig-
mehhe heäle, ja prudi heäle; sest ma peab
paljaks sama.

8. Peatük.

Öiget nuhtlust kulutakse neile, kes uskmatta on.

1. Sel aial, ütleb Jehowa, peawad
nemmad Juda kunningatte luud, ja tem-
ma würstide luud, ja preestritte luud, ja
prohwetitte luud, ja Jerusalemma rahwa
luud nende haudade seest wäljatoma,
2. Ja neid lautama päwa ette, ja ku
ette, ja keige taewa wäe ette, mis nem-
mad on armastand, ja mis nemmad on
teninud, ja mis järrel nemmad käinud,
ja mis nemmad noudnud, ja mis ette
nemmad kummardanud: neid ei pea jälle
kokkokorjatama egga mahhamaetama; sit-
taks peawad nemmad jäma ma peäle.
3. Ja surm wallitsetakse ello eest keigist
teisist, kes üllejänud sestsinnatsest pahhast
sugguwössast, kes üllejänud igga paika,
kuhho ma neid ollen lükkanud, ütleb wäg-
gede Jehowa.
4. Sepärrast pead sa nende wasto ütle-
ma: Nenda ütleb Jehowa, kas need, kes
langewad, ei touse jälle ülles? Kas se, kes
ärrapörab te peält, ei pöra jälle taggasi?
5. Mispärrast on sesinnane rahwas Je-
rusalemmas ärrapöördud allatise ärra-
pöörmissega? nemmad peawad kawwa-
lussest kinni, nemmad törkuwad ümber-
pöördes.
6. Ma ollen tähhele pannud ja kuulnud,
agga nemmad ei rägi, mis öige: ei olle
keddagi, kes omma kurjust kahhetseks, ja
ütleks: Mis ma ollen teinud? Nemmad
on keik omma joso sees taggasi läinud,
kui hobbone, mis söast täit nelja ärra-
kargab.
7. Ka tonekurg, mis taewa al, teab
omma seätud aega, ja turteltuike, ja pä-
soke ja kurg pannewad tähhele omma tul-
lemisse aega; agga minno rahwas ei
moista Jehowa öigust.
8. Kuida woite teie öölda: Meie olleme
targad, ja Jehowa kässoöppetus on meie
kä? Töeste, wata, kirjatundjatte walle
sulg on keik walleks teinud.
9. Targad on häbbi sisse sanud, nem-
mad on ärraehmatand ja kinniwoetud:
wata, nemmad on Jehowa sanna ärra-
pölgnud, ja mis asja tarkus peaks neil
ollema?
10. Sepärrast annan ma nende naesed
teistele, nende pöllud teiste pärrijattele:
sest ni hästi wähhemad kui suremad ah-
nitsewad hopis kasso, ni hästi prohwetid
kui preestrid tewad iggaüks walskust,
p. 6, 13.
11. Ja parrandawad mo rahwa tütre
hawa kerge wisiga ja ütlewad: Rahho,
rahho! ja ep olle mitte rahho.
p. 6, 14. Mik. 3. 5. 11.
12. Nemmad on häbbi sisse sanud, sest
nemmad on teinud, mis hirmus; siiski
ei häbbene nemmad paigast mitte, egga
moista häbbi pärrast ärrapunnastada;
sepärrast langewad nemmad nende sekka,
kes langewad: sel aial kui nende käte
näikse, peawad nemmad kommistama,
ütleb Jehowa. p. 6. 15.
13. Ma tahhan neid sutumaks hopis
ärrawötta, ütleb Jehowa: Ei pea wina-
marjo winapu peäle, egga wigimarjo wi-
gipu peäle jäma, ja lehhed peawad pud-
denema; ja mis ma neile annud, peab
neist mödaminnema.
14. Agga teised ütlewad: Mis tarwis
istume meie? Tulge kokko, mingem tug-
gewa linnade sisse, et meie seäl hukka sa-
me: sest Jehowa meie Jummal on meid
lastnud hukka sada, ja on meid jootnud
sappi weega, et meie patto teinud Jehowa
wasto.
15. Meie olleme rahho ootnud, ja head
ei olle; parrama pölwe aega, ja wata,
hirmutus tulleb.
16. Tanni poolt kulukse temma hoeste
noorskamist, temma täkkude hirnumiste
healest wärriseb keik ma; ja nemmad tul-
lewad ja söwad ma paljaks, ja ta täidse,
linnad, ja kes seäl ellawad.
17. Sest wata, ma läkkitan teie sekka
maddusid ja pasiliski maddusid, kelle tül-
ge ei hakka noia pommisemiune; ja need
peawad teid nöälama, ütleb Jehowa.
18. Mo süddа on minno sees siiski nõrk
mo jahhutamisse jures kurbdusses.
19. Wata, mo rahwa tütre kissenda-
misse heäl on kaugelt maalt; Eks Jeho-
wa polle Sionis? eks temma kunningas
polle seäl? Mispärrast on nemmad mind
ärritand omma nikkerdud kuiudega, woe-
raste tühja asjadega?
20. Leikus on mödaläinud, sui on löp-
nud; ja meid ei olle mitte ärrapeästetud.
21. Omma rahwa tütre kahjo pärrast
ollen ma ärraröhhutud, ma ollen kurb,
ehmatus on mind kinniwötnud.
22. Eks Kileadi maal polle kallist wai-
ko? Eks seäl polle arsti? ons agga?
Mispärrast ei olle siis koor tömband mo
rahwa tütre hawa peäle? p. 46. 11.
23. Kes annab mulle, et mo peas wet
olleks, ja mo silmad silmawee hallikad
ollekſid; siis nuttaksin mo ööd ja päwad
neid, kes mo rahwa tüttarde seast mahha-
lödud. p. 13. 17.

9. Peatük.

Kaebtus rahwa kurjusse pärrast; nende raske nuhtlus.

1. Kes annab mulle körbes tekäijatte
õmaia, siis jättaksin ma omma rahwa
mahha, ja läbbäksin nende jurest ärra;
sest nemmad keik on abbiello rikkujad, ja
pettiste selts.
2. Sest nemmad tombawad omma kele
kui omma walskusse ammo üllės, nem-
mad wötwad woimust ma peäl, agga ei
mitte tössidusse polest; sest ühhest kurjus-
sest läbbäwad nemmad teise, ja mind ei
tunne nemmad mitte, ütleb Jehowa.
3. Hoidke endid iggaüks omma söbra
eest, ja ärge lootke ühhegi wenna peäle;
sest igga wend pettab teist otse kawwalas-
te, ja igga söbber lähhäb keelt kandma.
Mik. 7, 6.
4. Ja nemmad narriwad iggamees om-
ma söbra, ja töt ei rägi nemmad mitte;
nemmad öppetawad omma keelt wallet
rääkima ja wässitawad endid ärra üllekoh-
hut tehhes.
5. Sinna ellad öige kawwalatte seas;
kawwalusse pärrast törkuwad nemmad
mind tundes, ütleb Jehowa.
6. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa
nenda: Wata, ma sullatan neid, ja tah-
han neid läbbikatsuda; sest kuida ma mui-
de wein tehha omma rahwa tütre patto
pärrast?
7. Nende keel on üks terrawaks tautud
noel, se rägib kawwalust; omma suga
rägib ta rahho omma söbraga, ja ommas
süddames warritseb ta tedda. Laul 28, 3.
8. Eks ma nende asjade pärrast peaks
nende kätte näggema, ütleb Jehowa; eks
mo hing peaks maksma rahwa kätte, mis
on kui sesinnane? p. 5, 29.
9. Wäggede pärrast hakkan ma nutto ja
ärrast kaebmist, ja körwe rohhomade pär-
rast nutto luggu; sest need on ärrapölle-
tud, et ükski seält läbbi ei lähhä, ja ei sa
weiste heält kuulda; ni hästi linnud, mis
taewa al, kui lojuksed, on ärralendnud ja
ärraläinud.
10. Ja ma teen Jerusalemma kiwwi-
warreks ja lendwa maddude pessaks, ja
Juda linnad tahhan ma ärrahäwwitada,
et ükski seäl ei sa ellada. p. 26, 18.
11. Kes on tark mees, kes sedda mois-
tab? ja kulutab sedda, mis Jehowa su
temma wasto rägib, mispärrast ma on
hukka läinud, ja ärrapölletud kui körb, et
ükski seält läbbi ei käi. 5 Mos. 32, 29.
12. Ja Jehowa ütleb: Sepärrast et nem-
mad on mahhajätnud mo käsoöppetusse,
mis ma nende kätte annud, ja ei wötnud
mo heält mitte kuulda, egga se järrel käia;
13. Ja on käinud omma süddame ar-
wamisse järrel, ja Paalitte järrel, mis
nende wannemad neile on öppetanud;
14. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal, nenda: Wata, ma sö-
dan neid, seddasinnast rahwast koirohho-
ga, ja jodan neid sappiweega.
15. Ja ma pillutan neid laiale pagga-
natte sekka, kedda nemmad ja nende wan-
nemad ei olle tunnud, ja läkkitan mööga
nende järrele, kunni ma neid löppetan.
16. Nenda ütleb wäggede Jehowa:
Pange tähhele, ja kutsuge nuttonaesed, et
nemmad tullewad; ja läkkitage targa
naeste jure, et nemmad tullewad,
17. Ja joudko nemmad ja hakkago är-
rast kaebmist meie pärrast, ja meie silmist
tulgo silmawessi mahha, ja meie silma
laud jooskso wet;
18. Sest ärda kaebmisse heält kulukse
Sionist: Kuida olleme meie ärraraisatud!
meie häbbeneme wägga, et meie piddime
omma ma mahhajätma, et nemmad meie
honed mahhawiskanud.
19. Naesed! et kuulge Jehowa sanna,
ja teie körw wötko wasto temma su san-
na, ja öppetage omma tütrile ärrast kaeb-
mist, ja üks teisele nutto luggu.
20. Sest surm on üllestulnud meie ak-
naist läbbi, ta on meie suurte koddade
sisse tulnud, et ta ärrakautab nored lap-
sed ulitsa peält ja nored mehhed turrude
peält.
21. Ütle: Nenda ütleb Jehowa, et in-
nimeste kehhad peawad langema ja olle-
ma, kui sit wälja peäl, ja kui wihk leikaja
tagga, mis ükski ei korrista.
22. Nenda ütleb Jehowa: Ärgo kitelgo
tark ommast tarkussest, ja ärgo kitelgo
wäggew mees ommast wäest, ärgo kitelgo
rikkas ommast rikkussest;
23. Waid kes tahhab kitelda, se kitelgo
sest, et ta targa melega on, ja mind tun-
neb, et minna ollen Jehowa, kes teeb
head, ja mis kohhus ja öige on ma peäl;
sest need asjad on mo mele pärrast, ütleb
Jehowa. 1 Kor. 1, 31.
24. Wata, päwad tullewad, ütleb Je-
howa, et ma tahhan iggaühhe kätte näh-
ha, kes ümberleigatud, ja kel eestnahk on;
25. Egiptusse ja Juda kätte, ja Edomi
ja Ammoni laste kätte, ja Moabi kätte,
ja keikide kätte, kelle juuksed ärrapiratud
pealaest sadik, kes körbes ellawad; sest kei-
gil pagganail on eestnahk, agga keigil
Israeli soul on süddame eestnahk.

10. Peatük.

Jehowat tulleb karta ja appi hüda, et mitte tuiustid.

1. Kuulge sanna, mis Jehowa rägib teie wasto, Israeli suggu!

2. Nenda ütleb Jehowa: Ärge öppige mitte pagganatte wisi, ja ärge ehmatage mitte taewa tähtede eest ärra, sest pagganad ehmatawad nende eest ärra.

3. Sest pagganatte seädmissed on tühbi asji; sest se on pu, mis metsast raiutud, se on puseppa kätte tö kirwega.

4. Höbbeda ja kullaga teeb ta sedda illusaks; nemmad kinnitawad neid naelte ja haamrittega, et ta ei köigu.

5. Nemmad on ühhest tüttist kui palmipu, ja ei rägi mitte; neid kantakse ikka, sest nemmad ei woi köndida. Ärge kartke neid, sest nemmad ei te kahjo, ja head tehha polle ka nende kä. Laul 115. 5. 6. 7.

6. Ükski ei olle ollemas kui sinna, oh Jehowa! suur olled sinna, ja suur on so nimmi woimusse polest.

7. Kes ei peaks sind kartma, sa pagganatte kunningas? sest sulle sünnib se; sest pagganatte tarkade seas ja keiges nende kunningrikis ei olle ükski ollemas, kui sinna. Laul 33. 8. Ilm. 15. 4.

8. Ja nemmad on hopis totrad ja halbid; selge tühhine öppetus tulleb sestsammast pujummalast.

9. Tautud höbbekarda tuakse Tarsisist, ja kulda Uwasist; se on puseppa tö, ja kullaseppa kätte tehtud: nende rided on walwakad sinnised ja purpuri punnased, need keik on tarkade tö.

10. Agga Jehowa Jummal on tödde isse, temma on üks ellaw Jummal, ja iggawenne kunningas; temma sure wihha pärrast wärriseb ma, ja pagganad ei woi ta melepahhandust mitte kannatada. Jes. 13. 13.

11. Sedda wisi ütlelge neile: Jummalad, kes ei olle taewast egga maad teinud, kaddugo need ma peält ja taewa alt ärra.

12. Temma on omma rammo läbbi ma teinud, ja mailma omma tarkusse läbbi walmistanud, ja taewast wennitand omma moistusse läbbi.

13. Kui ta heält teeb, siis on hulk wet taewas, ja temma teeb, et uddo touseb ma otsast; ta teeb walgud wihma körwa, ja sadab tule wälja ommast warrandusse honest. Laul 135. 7. Job. 38. 25.

14. Keik innimessed on totraks läinud, et nemmad ühtegi ei moista; keik kullaseppad on häbbi sisse sanud igga nikkerdud kuio pärrast; sest nende wallatud kuio on walle, ja ei olle waimo nende sees. p. 51. 17.

15. Nemmad on selged tühhised, ja selge ekssitusse tö; sel aial, kui nende kätte näitse, läbbäwad nemmad hukka.

16. Jakobi jaggo ei olle mitte kui need, sest temma on se, kes keik walmistab, ja Israel, se on temma ärramöödetud pärrisosja; wäggede Jehowa on temma nimmi. Jes. 51. 15.

17. Koggu omma kaup maalt kokko, kes sa ellad tuggewas linnas.

18. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma wiskan kui lingoga ärra se kord neid, kes siin maal ellawad, ja ma sadan neile kitsast kätte, et nemmad sedda peawad tundma.

19. Häbda mulle mo hawa pärrast! mo wigga teeb wägga haiget; agga minna ollen möttelnud, se on töeste haigus, ma tabhan siis sedda kanda.

20. Mo telk on ärraraisatud, ja keik mo nörid on katkitistud; mo poiad on mo käest ärraläinud ja neid ei olle; ei olle keddagi, kes weel mo telgi ülleslööks, ja mo tekkid üllespanneks.

21. Sest karjatsed on totraks läinud, ja Jehowat ei olle nemmad noudnud; sepärrast ei olle nemmad mitte targaste ennneste asjo aianud, ja keik nende karri on laiale pillatud.

22. Wata, jutto heäl tulleb, ja suur wärrisemiune pohja ma poolt, et nemmad Juda linnad laggedaks tewad, ja lendwa maddude pessaks.

23. Jehowa! ma tean, et innimesse kä ep olle mitte temma te, ei olle mitte mehhe kä, kes könnib, et ta woib omma sammo kinnitada. Jeb. 34. 21.

24. Karrista mind, Jehowa; agga nenda kui kohhus, ei mitte omma wihha sees, et sa mind mitte ei kauta. Laul 6. 2

25. Walla omma tulline wihha pagganatte peäle, kes sind ei tunne, ja nende suggurwössade peäle, kes so nimme appi ei hüa; sest nemmad on Jakobi ärrasönud, jah! nemmad on tedda ärrasönnud, ja tedda löppetand, ja temma elloasemme ärrahäwwitanud. Laul 79. 6.

11. Peatük.

Jehowa rahwas teeb seätust tuhjaks; Jeremia hädda.

1. Se on se sanna, mis Jehowa käest Jeremia kätte sai, sedda wisi:

2. Kuulge selle seädusse sanno, ja rääkige Juda meeste wasto, ja Jerusalemma rahwa wasto.

3. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb
Jehowa, Israeli Jummal: Ärranetud
on mees, kes ei tule selle seädusse sanno,
5 Mos. 27, 26.
4. Mis ma ollen käsknud teie wanne-
maile sel päwal, kui ma neid ärratöin
Egiptusse maalt, seält raudahjust, ja üt-
lesin: Wötke minno healt kuulda, ja teh-
ke sedda, keik sedda möda kui ma teid käs-
sin; siis peate teie mulle rahwaks ollema,
ja minna tahhan teile Jummalaks olla.
p. 7, 23.
5. Et ma kinnitan wannet, mis ma
teie wannemaile wandunud, et ma neile
riddin andma ma, mis pima ja mes jo-
seb, nenda kui se tännapääw on; ja min-
na wastasin ja ütlesin: Amen, Jehowa!
1 Mos. 12, 7.
6. Ja Jehowa ütles mo wasto: Kuluta
keik neidsinnatsid sanno Juda liñnades
ja Jerusalemma ulitsatte peäl, ja ütle:
Kuulge sellesinnatse seädusse sanno, ja
tehke nende järrele.
7. Sest ma ollen järgeste tunnistanud
teie wannematte wasto sel päwal, kui ma
neid seie üllestöin Egiptusse maalt tän-
napäwani, aegsaste ollen ma tunnista-
nud, ja öölnud: Kuulge minno healt.
8. Agga nemmad ei wötnud kuulda,
egga omma körwa mo pole pöörda, waid
nemmad käisid iggamees omma kurja süd-
dame arwamisse järrel: sepärrast ollen
ma nende peäle tonud keik selle seädusse
sannad, mis ma käskin tehha, ja nemmad
ei olle mitte teinud.
9. Ja Jehowa ütles mo wasto: Üks
sallaja kurri non leitakse Juda meeste ja
Jerusalemma rahwa seast.
10. Nemmad on pöörnud omma endiste
wannematte sure üllekohto pole, kes ei
tahtnud mitte mo sanna kuulda, ja nem-
mad isse on läinud teiste jummalatte
järrele, neid tenima. Israeli suggu ja
Juda suggu on tühjaks teinud mo seä-
dusse, mis ma nende wannemattega tei-
nud.
11. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
Wata, ma toon önnetust nende peäle, kust
nemmad ei woi peäseda; ja nemmad kis-
sendawad siis kül mo pole, ja minna ei
tule neid mitte. Jes. 1, 15.
12. Mingo siis Juda liñnad ja Jerusa-
lemma rahwas, ja kissendago jummalat-
te pole, kellele nemmad on suitsetanud;
agga need ei woi neid polegi peästa nen-
de önnetusse aial. p. 2, 28.
13. Sest so liñnade arro möda on sul
jummalad, oh Juda! ja Jerusalemma
ulitsatte arro möda ollete teie altarid häb-
bematta jummalale pannud, altarid, kus
peäl Paalile suitsetakse.
14. Ja sinna, ärra pallu mitte selle rah-
wa eest, ja ärra tösta nende pärrast mit-
te kissendamist egga palwet; sest minna
ei kule mitte sel aial, kui nemmad mo po-
le hüüdwad omma önnetusse pärrast.
p. 7, 16.
15. Mis on minno armokessel teggemist
mo koias, et surem hulk wägga pahha tööd
teeb, ja saatwad pühha ohwritte lihha sin-
nust mödaminnema; kui sinno kurjus suur
on, siis hüppad sa römo pärrast.
16. Haljaks öllipuuks, mis illus olli
näggise wilja pärrast, on Jehowa so nim-
me hüüdnud; sure kärrina healega on ta
tulle temma wasto süütnud pöllema, ja
temma oksad süakse paljaks.
17. Ja wäggede Jehowa, kes sind on
istutand, rägib so wasto önnetust, Is-
raeli sou ja Juda sou kurjusse pärrast,
mis nemmad on teinud enneste seas,
mind ärritades, et nemmad Paalile suit-
setawad.
18. Ja Jehowa on mulle teäda annud,
ja ma tean sedda; siis olled sinna mulle
näitnud nende teggusid.
19. Ja minna ollin kui tal ehk härg,
mis tappa wiakse, ja ei teädnud mitte,
et nemmad mo wasto neid möttid mötle-
sid: Rikkugem pu temma wiljaga, ja kau-
tagem sedda ellawatte ma peält ärra, et
temma nimme ei tulletata ennam mele.
20. Agga wäggede Jehowa, kes öiget
kohhut moistab, kes nerud ja süddame
läbbikatsub, lasse ma nään, et sinna nen-
de kätte maksad; sest sulle ollen ma omma
rioasja ilmutand.
21. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Ana-
toti meeste wasto, kes so hinge püawad,
ja ütlewad: Sinna ei pea mitte prohweti
wisil rääkima Jehowa nimmel, et sa ei sa
surma meie käe läbbi;
22. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa
nenda: Wata, ma tahhan nende kätte
nähha, nored mehhed peawad surrema
möögа läbbi, ja nende poiad ja nende
tütred peawad nälga surrema.
23. Ja ükski ei pea neile üllejäma, sest
ma tahhan önnetust tua Anatoti meeste
peäle sel aastal, kui nende kätte näikse.

12. Peatük.

Jeremia küssib; Jehowa kostab; kälatte on
kaub pea.

1. Sinna olled öige, Jehowa; kui ma
tahhaksin sinnoga waidelda: siiski tahhan

ma õigist nuhtlussist sinnoga rägida:
mispärrast läbhäb öälatte te hästi korda,
ja keigil, kes pettust tewad, on waikne
assi? Laul 73, 2–20.
2. Sa olled neid istutand, nemmad on
ka juurdunud, nemmad läbbäwad eddasi,
kandwad peälegi wilja: sinna olled liggi
nende suus, ja kaugel ärra nende ne-
rudest.
3. Agga sinna, Jehowa! tunned mind,
näād mind, ja katsud läbbi mo süddame,
kuida se on sinno ees: wea neid wäggise
kui lambaid tappa, ja labhuta neid ärra
tapmisse päwaks. Jak. 5, 5. 6.
4. Kui kaua peab ma leinama, ja igga
wälja rohhi ärrakuiwama? Nende kur-
jusse pärrast, kes seäl ellawad, on ärra-
löpnud lojukked ja linnud; sest nemmad
ütlewad: Temma ei sa mitte meie wimist
luggu näbha.
5. Kui sa jallarahwaga josed, ja nem-
mad wässitawad sind ärra; kuida tabbad
sa siis boostega woito joosta? Ja kui sa
rabholissel maal ükssipäinis julge olled,
mis sa siis wöttad tebha, kui Jordan tou-
seb?
6. Sest ka sinno wennad ja so issa per-
re, ka need tewad pettust so wasto, ka
need hüüdwad so tagga: Temma on küps
surmale. Ärra ussu neid mitte, kui nem-
mad soga hästi rägiwad.
7. Ma ollen omma koia mahhajätnud,
ja omma pärrisossa ülleannud; ma ol-
len annud, mis mo hingele armas olli,
temma waenlaste kätte.
8. Mo pärrisossa on mulle sanud lou-
koeraks, mis metsas; ta on mo wasto
heält teinud; sepärrast wihkan ma tedda.
9. Kas on mo pärrisossa kirjuks kistu-
jaks linnuks mulle sanud? Kas kiskujad
linnud on temma ümberringi? Minge,
kogguge keik metsaliessed, kässige neid sö-
ma tulla.
10. Paljo karjatsid on mo winamäe är-
rarikkunud, ja mo pölloossa ärrasötku-
nud: nemmad on mo kalli ossa lagge-
daks körweks teinud.
11. Se on laggedaks tehtud, ärrahäw-
witud ma leinab minno pärrast; keik ma
on ärrahäwwitud, sest keddagi ei olle, kes
sedda süddamesse panneb.
12. Keige kõrge kohtade peäle kõrbes
tullewad ärraraiskajad; sest Jehowa mõök
löppetab sedda ärra teisest ma otsast teise;
ei ühhelgi lihhal ei olle rahho.
13. Nemmad on nisso külwanud, ja kib-
bowitso leikanud; nemmad on endid wäs-
sitanud, ja ei sa kasso; olgo siis teil häbbi
omma wilja sagi pärrast, Jehowa tullise
wihha pärrast. Os. 8, 7.
14. Nenda ütleb Jehowa keikide mo kur-
ja naabrette wasto, kes putuwad pärris-
ossa külge, mis ma ollen omma rahwa-
le, Israelile pärrisossaks annud: Wata,
ma kitkun neid ärra nende ma peält, ja
Juda sou kitkun minna nende keskelt ärra.
15. Ja se peab nenda ollema, kui ma
neid saan ärrakitkunud, tahhan ma jälle
nende peäle hallastada, ja neid taggasi
tua iggaühhe omma pärrisossa jure, ja
iggaühhe omma male.
16. Ja se peab nenda ollema, kui nem-
mad hästi öppiwad minno rahwa wisisid,
et nemmad wanduwad minno nimmel, ni
töeste kui Jehowa ellab; nenda kui nem-
mad on öppetanud mo rahwast wandu-
ma Paali jures, siis peab neid minno
rahwa sekka asjutama.
17. Ja kui nemmad ei wötta kuulda,
siis tahhan ma se rahwa koggoni ärra-
kitkuda, ja hukka sata, ütleb Jehowa.

13. Peatük.

Jutide uhkus ja nuhtlus; pat ei parrane ennesest.

1. Nenda ütles Jehowa mo wasto:
Minne, ja osta ennesele üks linnane wö,
ja panne sedda omma wöle, ja ärra wi
sedda mitte wette.
2. Ja ma ostsin wö Jehowa sanna jär-
rele, ja pannin sedda ennese wöle.
3. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, ja
ütles teist korda:
4. Wötta wö, mis sa olled ostnud, mis
sinno wööl, ja wötta kätte, minne Wratti
jöe jure, ja matta sedda sinna ärra kaljo
prao sisse.
5. Ja ma läksin, ja matsin sedda Wratti
jöe jure mahha, nenda kui Jehowa mind
olli käsknud.
6. Ja se sündis mitme päwa pärrast, et
Jehowa ütles mo wasto: Wötta kätte,
minne Wratti jöe jure, ja wötta seält wö,
mis ma sind käsksin senna mahhamatta.
7. Ja ma läksin Wratti jöe jure, ja kae-
wasin ülles, ja wötsin wö seält paigast,
kuhho ma sedda ollin mahhamatnud; ja
wata, wö olli ärrarikkutud, ei kölband se
kuhhogi ennam.
8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:
9. Nenda ütleb Jehowa: Nisammoti
tahhan ma rikkuda Juda rahwa körkusse,
ja Jerusalemma körkusse, mis suur on.
10. Sesinnane kurri rahwas, kes ei tah-
ha mo sanna kuulda, kes käiwad omma
süddame arwamisse järrel, ja läbhäwad

teiste jummalatte järrele, et nemmad neid
tenniwad, ja nende ette kummardawad; se
peab sama, kui sesinnane wö, mis ei köl-
ba kubbogi.
11. Sest nendago wö mehhe wööl kinni
on, nenda ollen ma ennese külge kinni-
pannud keik Israeli sou, ja keik Juda
sou, ütleb Jehowa, et nemmad piddid ol-
lema mulle rahwaks, ja nimmeks, ja ki-
tusseks, ja illuks; agga nemmad ei wöt-
nud kuulda.
12. Ja sinna peab nende wasto ütlema
se sanna: Nenda ütleb Jehowa, Israeli
Jummal: Igga kruus peab winaga täi-
detama; siis ütlewad nemmad so wasto:
Eks meie sedda muidogi ei tea, et igga
kruus winaga peab täidetama?
13. Siis ütle nende wasto: Nenda üt-
leb Jehowa: Wata, ma tahhan täita need
keik, kes siin maal ellawad, et nemmad
joobnuks sawad, ja kunningad, kes Ta-
weti istmel istuwad temma aujärje peäl, ja
preestrid, ja prohwetid, ja keik, kes Jeru-
salemmas ellawad.
14. Ja minna tahhan neid rabbada üks
teise wasto, ja issad ja poiad ühtlasi, üt-
leb Jehowa; ei ma tahha armo anda eg-
ga järrele anda, egga hallastada, et ma
neid ei peaks ärrarikkuma.
15. Kuulge, ja pöörge körwad seie, ärge
surustage mitte; sest Jehowa rägib.
16. Andke Jehowale, omma Jumma-
lale au, ennego ta lasseb pimmedusse
tulla, ja ennego teie jallad endid touka-
wad wasto ämmarnsse mäggesid; ja teie
otate küll walgust, agga ta panneb sedda
surmawarjuks, ta teeb sedda pilkasets
pimmedaks. Joan. 9, 4.
17. Agga kui teie ei wötta sedda kuulda,
siis nuttab mo hing warjopaikus teie uh-
kusse pärrast, ja mo silm nuttab wägga,
ja joseb wet, et Jehowa karri wangi
wiakse. p. 8, 23. ja 14, 17.
18. Ütle kunningale, ja kunninga em-
mandale: Allandage endid, istke maas,
sest teie pea ehte on mahhalangenud, teie
illo kroon.
19. Linnad, mis louna pool, on lukko
pandud, ja ükski ei te lahti; keik Juda
rahwas on wangi widud, keik puhhas on
nemmad wangi widud.
20. Töstke ommad silmad ülles, ja wa-
dage, kes pohja poolt tullewad; kus on
karri, mis sulle olli antud, so illusad pud-
dolojuksed?
21. Mis sa tahhad üttelda, kui temma
sinno kätte nääb? Ja sa isse olled neid
öppetanud ennese ülle würstiks ja pealik-
kuks sama; eks wallud wötta sind kinni
nendago naese, kes last saab?
22. Ja kui sa mötled ommas südda-
mes: Mispärrast on need asjad mulle
sattunud? Sinno sure üllekohto pärrast
on so kue ölmad üllestöstetud, ja so kan-
badele on wäggiwalda tehtud.
23. Kas Morameés woib omma nahha
muta, ja pardri metsalinne ommad täh-
hed? siis woite ka teie head tehha, kes
teie ollete öppinud kurja teggema.
24. Ja minna tahhan neid laiale aiada
kui körred, mis mödalähhäwad, körwe
tule kätte. Laul. 1, 4.
25. Se on sinno liso jaggo, so kätte
moöodetud ossa minnult, ütleb Jehowa;
sest sa olled mind ärraunnustanud, ja
lootnud walskusse peäle.
26. Ja minnagi tahhan ülleswötta so
kue ölmad so ülle silmade, et sind näkse
ärranaertud ollewad.
27. So abbiello ärrarikkumissed ja so
hirnumissed, sinno wägga pahha horatö
on mäekünqaste peäl wäljal, ma ollen
näinud so läilaid asjo; häbda sulle, Je-
rusalem! kui kaua ei tahha sinna weel
mitte puhtaks sada?

14. Peatük.

Suur poud ja näl̃g: Jeremia palwe; Jehowa wastus.

1. Jehowa sanna, mis Jeremia kätte
sanud sure poua pärrast.
2. Judama leinab, ja temma wärrawad
on sandid, nemmad on mustaks sanud
mani, ja Jerusalemma kissendaminne
touseb.
3. Sest nende aulissed läkkitawad om-
mad allamad wee järrele, nemmad tulle-
wad kaewandutte jure, ja ei leia wet, nen-
de astjad tullewad tühjalt taggasi; nem-
mad häbbenewad ja punnastawad ärra
häbbi pärrast, ja kattawad omma pea
kinni.
4. Ma pärrast, mis on ärraehmatud, et
wihma ei olle ma peäl, on pöllomehhed
ärrahäbbenend, nemmad on omma pea
kinnikatnud.
5. Sest ka emmahirw wäljal se poegeb,
ja jättab omma poia mahha, et ei olle
rohto.
6. Ja metseeslid seiswad körge kohtade
peäl, nemmad ahmiwad tuult, kui lenda-
wad maud, ja nende silmad löppewad
ärra, et ei olle rohto.
7. Kui meie suur üllekohhus meie was-
to kostab, oh Jehowa! siis te meiega om-
ma nimme pärrast; sest meie ärrapöör-

missi on paljo, miska meie sinno wasto patto teinud.
8. Oh Israeli otus, temma ärrapeästja ahhastusse aial! mispärrast tabbad sa olla kui woöras siin maal, ja kui üks te-käija, kes körwale läbbäb ömaia wötma?
9. Mispärrast tabbad sa olla kui üks mees, kes ärrawässinud, kui üks wäggew mees, kes ei woi ärrapeästa? ja sinna isse olled meie keskel, Jehowa! ja so nimmi on meie peäle pandud, ärra jätta meid mitte mahha. p. 15. 16. Jes. 43. 7.
10. Nenda ütleb Jehowa selle rahwale: Nenda on nemmad armatsenud hulkumist, ennese jalgo ei kela nemmad mitte; sepärrast ei olle Jehowal neist mitte hea meel, nüüd tabbab ta mälletada nende üllekohhut, ja nende kätte nähha nende pattud.
11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ärra pallu selle rahwa eest nende heaks. p. 11. 14.
12. Kui nemmad paastuwad, ei kule ma nende kissendamist mitte, ja kui nemmad ohwerdawad pölletamisse ja roaohwrid, ei polle mul neist hea meel; sest moöga, ja nälja, ja katko läbbi tahhan minna neid ärralöppetada. Jes. 58. 3–5. Jes. 1. 11. Jer. 6. 20.
13. Agga ma ütlesin: Oh Issand Jehowa! wata, prohwetid ütlewad neile: Ei teie sa moöka mitte nähha, ja nälg ei tulle mitte teie peäle; sest tössise rahho tahhan ma teile anda siin paikas. p. 6. 13. 14.
14. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wallet kulutawad prohwetid minno nimmel; minna ei olle neid läkkitanud, egga neid käsknud, ja minna ei olle nende wasto räkinud; nemmad räkiwad teile prohweti wisil walle näggemist, ja önneandmist, mis middagi ei olle, ja omma süddame kawwalust.
15. Sepärrast ütleb Jehowa nenda prohwetitte pärrast, kes minno nimmel prohweti wisil räkiwad, ja minna ei olle neid mitte läkkitanud, ja nemmad ütlewad, et moök ja nälg ei pea siin maal ollema: Moöga ja nälja läbbi peawad nisuggused prohwetid sama ärralöppetud.
16. Ja rahwas, kellele nemmad prohweti wisil räkiwad, peawad sama heidetud Jerusalemma ulitsatte peäle nälja ja moöga pärrast, ja keddagi ei olle, kes neid mattab; nemmad isse, nende naesed, ja nende poiad, ja nende tütred, ja ma tahhan nende peäle wallada nende kurjusse.
17. Ja sa pead neile ütlema se sanna: Mo silmad joosko silmawet ööd ja päwad ja ärgo seisko rahho, sest neitsit, mo rahwa tüttar on röhbutud suure röhbumissega, ühhe hobiga, mis wägga haiget teeb. p. 13. 17.
18. Kui ma wäljale lähhän, wata, siis on neid seäl, kes moögaga mahhalöödud, ja kui ma linna tullen, wata, siis on seäl suur nälja hädda; sest kui prohwet, nenda preester kauplewad seäl maal, ja ei tea ühtegi.
19. Kas sa olled Juda rahwa koggoni ärrapölgnud? Kas so hing tülkab Sioni wasto? Mispärrast olled sa meid peksnud, et meie ei woi terweks sada? Rahho odetakse, ja polle head, ja parrama pölwe aega, ja wata, hirmutus on.
20. Jehowa! meie tunneme omma öälust, omma wannematte üllekohhut, et meie so wasto olleme patto teinud. Laul 106. 6.
21. Ärra pölga meid mitte omma nimme pärrast, ärra teota mitte omma au-järge: tulleta mele, ärra te tühjaks omma seädust meiega.
22. Kas pagganatte tühja jummalatte seas on, kes lassewad wihma saddada? Ja kas taewad wihmapiisko andwad? Eks sinna olle sesamma, Jehowa meie Jummal? Ja meie otame sind, sest sinna olled keik sedda teinud.

15. Peatük.

Jehowa ei kule palwet rahwa eest; Jeremia saab abbi.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: Kui Moses ja Samuel peaksid seisma mo palle ees, siiski ei olle mo hing selle rahwa pool; sada neid mo palle eest ärra, et nemmad ärraläbbäwad. Esek. 14. 14.
2. Ja se peab sündima, kui nemmad so wasto ütlewad: Kuhho peame meie minnema? siis pead sa nende wasto ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Kes surma kätte saab, se sago surma kätte, ja kes moöga kätte saab, se sago moöga kätte, ja kes nälja kätte saab, se sago nälja kätte, ja kes wangi saab, sago wangi.
3. Ja ma tahhan nende peäle panna nelja suggu nuhtlust, ütleb Jehowa: moöga, neid tapma, ja koerad, neid weddama, ja linnud, mis taewa al, ja metsalissed ma peäl, neid söma ja ärrarikkuma.
4. Ja ma tahhan neid anda wintsutada möda keiki mailma kunningrikkisid, Manasse, Hiskia poia, Juda kunninga pärrast, se pärrast, mis ta Jerusalemmas teinud. 2 Kunn. 21. 11. n. t. j.

5. Sest kes peaks sulle armo andma, Jerusalem? Ja kel peaks ärras meel so pärrast ollema? Ja kes peaks kül körwale minnema küssima, kas so kässi hästi käib?
6. Sa olled mind mahhajätnud, ütleb Jehowa, ja olled taggasi läinud; ja ma tahhan omma käe sirrutada so wasto, ja sind ärrarikkuda, ma tüddinen ärra kahhetsedes.
7. Ja ma wiskan neid wisklabbidaga keigist ma wärrawaist läbbi, ma teen omma rahwa lapsist lahti: ja hukkan neist ärra need, kes ei pöra omma tede peält.
8. Nende leskaesi peab paljo ennam mulle ollema kui liwa merre äres, ma tahhan neile ühhe nore mehhe tua nende emma peäle, kes ärraraiskab louna aial; ma tahhan lasta temma peäle äkkitselt langeda liña mürid ja hirmo.
9. Se, kes seitse ilmale tonud, on rammuks läinud, ta on omma hinge heitnud, temma päike on loja läinud, kui pääw alles olli, ta on häbbenend ja häbbi sisse sanud; ja mis neile on üllejänud, sedda tahhan ma mööga kätte anda waenlaste ette, ütleb Jehowa.
10. Häddä mulle, mo emma! et sa mind ilmale tonud, ma ollen üks mees, kellega keik ma riidleb ja tapleb; ma polle middagi kasso peäle annud, ja nemmad ep olle mulle kasso peäle annud; iggaüks sajatab mind ärra.
11. Jehowa ütles: Töeste, ma tahhan sind peästa so heaks; töeste, ma tahhan sinno eest kosta waenlaste ees önnetusse aial ja ahhastusse aial.
12. Kas woib rauda katki murda, pohja poolt rauda ja waske?
13. Sinno warra ja so warrandussed tahhan ma risutawaks anda, ei mitte hinna pärrast; ja sedda keikide so pattude pärrast, ja keikide so raiade peäl. p. 17. 3.
14. Ma tahhan sind so waenlastega lasta ärrawia siña male, mis sa ei tea; sest tulli on süttud pöllema mo wihha sees, se peab teie peäl pöllema.
15. Sinna tead, Jehowa! mötle mo peäle, ja tulle mind katsma, ja maksa minno pärrast nende kätte, kes mind taggakiusawad; omma pitka mele pärrast ärra wötta mind mitte ärra, et tunne, et ma sinno pärrast teotust kannan.
16. Kui so sannad leiti, siis söin minna neid, ja so sanna on mulle olnud lustiks ja mo süddame römuks; sest so nimmi on mo peäle pandud, Jehowa wäggede Jummal! Laul 119, 50. 92.
17. Minna ei olle istunud mängijatte seltsis, et ma olleksin rõmo pärrast hüppanud; sinno käe pärrast ollen ma üksi istunud, sest sa olled mind täitnud melepahhandussega.
18. Mispärrast on mo wallo ni iggaw, ja mo wigga koggoni hukkas? Peält nähha olled sa mulle öiete kui se, kes pettab, kui wessi, mis ei jä seisma.
19. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Kui sa pörad, ja minna sind pöran, siis pead sa mo palle ees seisma; ja kui sa kalli ärralahhutad alwast, siis pead sa kui minno su ollema; nemmad peawad pöörma sinno pole, agga sinna ei pea mitte pöörma nende pole.
20. Ja ma tahhan sind panna selle rahwale tuggewaks wasktmüriks; ja kui nemmad so wasto söddiwad, siis ei pea nemmad mitte so peäle woimust sama; sest minna ollen sinnoga, et ma sulle abbi sadan, ja sind ärrapeästan, ütleb Jehowa.
p. 1. 18. Jes. 41. 10.
21. Ja ma tahhan sind kiskuda kurjade käest, ja sind peästa wägga waljude käest.

16. Peatük.

Mis Juda rigi ja rahwaga pidi sündima kulutakse ette.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se ütles:
2. Ärra wötta ennesele naest, ja ärgo olgo sulle ei poege egga tütrid siin paikas.
3. Sest nenda ütleb Jehowa poegade pärrast, ja tüttarde pärrast, kes siin paikas sündiwad, ja nende emmade pärrast, kes neid ilmale towad, ja nende issade pärrast, kes neid sünnitawad siin maal;
4. Nemmad peawad mitmesugguse surmahaigusse läbbi surrema, ei tehta kaebdust nende pärrast, egga neid maeta mahha; sittaks peawad nemmad sama ma peäl, ja möoga ja nälja läbbi peab neid löppetadama, ja nende kehhad peawad roaks sama lindudele, mis taewa al, ja metsa ellajattele.
5. Sest nenda ütleb Jehowa: Ärra minne mitte mattuste kotta, ja ärra minne mitte kaebdust teggema, ja ärgo olgo sul ärras meel nende pärrast; sest ma ollen omma rahho, heldusse ja hallastusse selle rahwa käest hopis ärrawötnud, ütleb Jehowa.
6. Ja sured ja pissokessed peawad surrema seie male, neid ei maeta mahha, egga tehta kaebdust nende pärrast, ja ükski ei leika ennast killule, egga aia omma pead paljaks nende pärrast.
7. Ei jaeta neile ka leiba leinamisse pär-

rast, et nemmad neid trööstiksid surno
pärrast; ja neid ei jodeta trööstimisse
karrika seest, nende issa ja nende emma
pärrast.
8. Ärra minne ka mitte siña kotta, kus
jodud, nendega istuma, sömа ja joma.
9. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Wata, ma tahhan löp-
petada siit paigast teie nähhes, ja teie
päiwil, römustusse heäle ja römo heäle,
peigmehhe heäle ja prudi heäle.
10. Ja peab sündima, kui sa kulutad
selle rahwale keik needsinnatsed sannad,
ja nemmad ütlewad so wasto: Mispär-
rast rägib Jehowa meie wasto keik sed-
dasinnast suurt önnetust? ja mis on meie
üllekohhus, ja mis on meie pat, mis meie
teinud Jehowa, omma Jummala wasto?
p. 5, 19.
11. Et sa neile peab ütlema: Sepärrast
et teie wannemad mind on mahhajätnud,
ütleb Jehowa, ja on läinud teiste jum-
malatte järrele, ja neid teninud, ja nende
ette kummardanud, ja mind mahhajät-
nud, ja ei olle mo kässoöppetust piddanud.
12. Ja teiegi ollete kurjeminne teinud,
kui teie wannemad, ja wata, teiegi käite
iggaüks omma kurja süddame arwamisse
järrel, et teie mitte minno sanna ei wötta
kuulda. p. 7, 26.
13. Sepärrast tahhan ma teid ärrawis-
kada siit ma peält, ühhe ma peäle, mis
teie ei tunne, ei teie egga teie wannemad,
ja teie tenite seäl teisi jummalaid ööd ja
päwad, et ma teie peäle mitte ei woi ar-
mo heita.
14. Wata, sepärrast tullewad päwad,
ütleb Jehowa, et ei pea ennam ööldama:
Ni töeste kui Jehowa ellab, kes Israeli
lapsed on wäljatonud Egiptusse maalt;
p. 23, 7–8.
15. Waid, ni töeste kui Jehowa ellab,
kes Israeli lapsed on tonud pohja
maalt, ja keige made seest, kuhho ta neid
olli ärralükkanud; ja ma tahhan neid tag-
gasi tua nende male, mis ma nende wan-
nemaile ollen annud.
16. Wata, ma läkkitan sure hulga kalla-
meeste järrele, ütleb Jehowa, ja nemmad
peawad neid püüdma; ja pärrast sedda
läkkitan ma sure hulga küttide järrele, ja
nemmad peawad neid kui liñnud aiama
igga mäe peält, ja igga mäekünka peält,
ja kaljude praggude seest.
17. Sest mo silmad watawad keige nen-
de tede peäle, need ei olle warjul mo pal-
le eest, ja nende üllekohhus ei olle ärra-
pettetud mo silmade eest. p. 23, 24.
18. Agga enne tahhan ma kahhewörra
tasjuda nende üllekohhut ja nende patto,
et nemmad on minno ma ärrateotanud,
omma läila asjade raipega, ja omma
birmsa asjadega on nemmad täitnud mo
pärrisossa.
19. Jehowa! sa olled mo tuggewus ja
mo tuggew paik, ja mo pelgopaik ahhas-
tusse aial, sinno jure tullewad pagganad
ma otsast, ja ütlewad: Töeste meie wan-
nemaile on walle pärrisossaks olnud,
tühjad asjad on need, ja nende sees ei
olle mitte, mis kölbab.
20. Kas innimenne woib ennesele jum-
malaiks tehha need, kes ei olle mitte
jummalad?
21. Wata, sepärrast tahhan ma neile
teäda anda se kord, ma tahhan neile teä-
da anda omma kät ja omma wägge, ja
nemmad peawad teäda sama, et mo nim-
mi on Jehowa.

17. Peatük.

Juda pat ja nuhtlus; Jeremia palwe; Jehowa käsk.

1. Juda rahwa pat on kirjotud raud-
sullega, terrawa temanti kiwwiga; se on
leigatud nende süddame laua peäle, ja
teie altaritte sarwede peäle,
2. Kui ma mötlen nende laste peäle,
nende altaritte peäle, ja nende ite peäle,
mis halja pude jures, mis körge mäekün-
gaste peäl.
3. Oh minno mäggi, mis wäljal! so
warra, ja keik so warrandussed, ja sinno
körged paigad tahhan ma risutawaks an-
da patto pärrast, mis keikide so raiade
peäl.
4. Siis peab sa mahhajätma omma
pärrisossa, mis ma sulle annud, ja sed-
da isseennesest, ja ma tahhan sind panna
tenima so waenlaste jure siña male, mis
sa ei tunne; sest teie ollete tulle süütnud
pöllema mo wihha sees, se peab iggawes-
te pöllema.
5. Nenda ütleb Jehowa: Ärranetud on
mees, kes lodab innimesse peäle, ja pan-
neb lihha ommaks käewarreks, ja lahkub
Jehowast omma süddamega ärra.
Laul 146, 3.
6. Ja temma on kui kannarpik nömmes,
ja ei sa mitte nähha, kui hea tulleb, ja ta
ellab pondse paikade sees körbes, ühhe
pahha nömmema peäl, kus ükski ei ella.
7. Önnistud on mees, kes lodab Jeho-
wa peäle, ja kelle lotus Jehowa on.
Laul 146, 5.
8. Sest temma on kui pu, mis wee jure

istutud, ja jõe äres omma juri aianud,
ja ta ei tunne, kui poud tulleb, ja temma
lehhed on haljad; ja poudsel aastal ei
murretse temma mitte, ja ei anna järrele
wilja kandmast.
9. Süddа on kawwalam petma, kui
mingisuggune mu asi, ja temma on kog-
goni hukkas; kes woib sedda ärratunda?
10. Minna Jehowa urin süddame läb-
bi, ja katsun nerud läbbi, et ma annan
iggamehhele temma tede järrele temma
teggude kasso järrele. Laul 7. 10. Rom. 2, 6.
11. Kui põldpil, mis munne koggub, ja
ei haudu wälja; nenda on se, kes rikkust
kokkopanneb, agga ei mitte õigussega:
omma pole ea sees peab ta sedda järrele-
jätma, ja omma wiimses otsas saab ta
jöllедaks. Laul 39, 7.
12. So aujärg, kõrgus algussest on
meie pühha paiga asse.
13. Oh Jehowa, Israeli otus! keik, kes
sind mahhajätwad, need peawad häbbi
sisse sama; kes minnust ärratagganewad,
neid kirjotakse mulla sisse, sest nemmad
jätwad Jehowa, ello hallika mahha.
p. 2, 13.
14. Te mind terweks, Jehowa! siis saan
ma terweks; sada mulle abbi, siis saan
ma abbi: sest sinna olled mo kitus.
15. Wata, nemmad ütlewad mo wasto:
Kus on Jehowa sanna? et tulgo se nüüd.
Jes. 5, 19.
16. Ja minna, polle ma peäleaianud
ennam kui karjatse kobbus, kes sinno jär-
rel käib: et ma wägga õnnetumat päwa
mitte ep olle ihhaldand, sedda tead sinna;
mis mo uultest wäljatulnud, se on sinno
palle ees olnud.
17. Ärra olle mulle ehmatusseks, sinna
olled mo warjopaik kurjal aial.
18. Sago need häbbi sisse, kes mind
taggakiusawad; agga minna, ärgo sago
ma häbbi sisse; sago nemmad ärraehma-
tama, agga minna, ärgo sago ma ehma-
tama; lasse nende peäle õnnetusse päwa
tulla, ja rõhhu neid ärra kahhewörrase
rõhhumissega.
19. Nenda ütleb Jehowa mo wasto:
Minne, ja seisa rahwa laste wärrawas,
kust Juda kunningad sissetullewad, ja kust
nemmad wäljaläbhäwad, ja iggaühhes
Jerusalemma wärrawas.
20. Ja ütle nende wasto: Kuulge Je-
howa sanna, Juda kunningad, ja keik
Juda ja keik Jerusalemma rahwas, kes
neist wärrawaist sissetullewad.
21. Nenda ütleb Jehowa: Hoidke endid
omma hingede pärrast, ja ärge kandke
koormat hingamisse päwal, ja ärge toge
sedda Jerusalemma wärrawaist sisse;
22. Ja ärge toge koormat wälja omma
koddade seest hingamisse päwal, ja ärge
tehke mingisuggust tööd, waid pühhitsege
hingamisse päwa, nenda kui ma teie wan-
nemaile ollen kässo annud.
23. Agga nemmad ei wõtnud kuulda,
egga omma kõrwa senna pöörda, waid
teggid omma kaela kangeks, et nemmad
ei tahtnud kuulda, egga öppetust wötta.
p. 7, 24. 26.
24. Ja peab sündima, kui teie mind
hästi wõttate kuulda, ütleb Jehowa, et
teie ei to koormat sellesinnatse liña wär-
rawaist sisse hingamisse päwal, ja et teie
pühhitsete hingamisse päwa, et teie siis
mingisuggust tööd ei te;
25. Siis peawad tullema sellesinnatse
liña wärrawaist sisse kunningad ja
würstid, kes istuwad Taweti aujärje
peäl, kes tõldas söitwad ja hooste selgas,
nemmad ja nende würstid, Juda mehhed
ja kes Jerusalemmas ellawad; ja seäl
liñas peab iggaweste ellatama.
26. Ja Juda liñnadest ja ümberkaudselt
Jerusalemma maalt, ja Penjamini maalt,
ja mäealluselt ja mäggiselt maalt, ja seält
louna poolt peawad need tullema, kes
towad põlletamisse-ja tappa-ja roaohw-
rid, ja wirokit, ja tänno ohwri towad Je-
howa kotta.
27. Agga kui teie ei wötta mind kuulda,
et teie hingamisse päwa peate pühhitse-
ma, ja et teie ei pea kandma koormat,
waid tullete Jerusalemma wärrawaist
sisse hingamisse päwal; siis tahhan ma
tulle süta temma wärrawais, ja se peab
ärrasöma Jerusalemma sured honed, ja
ei pea mitte sama ärrakustutud.

18. Peatük.

Pattustpöörminne sadab kasso, kangekaelus kahjo.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, sedda wisi:
2. Touse, ja minne alla pottiseppa kot-
ta, ja seäl tahhan ma omma sanno sulle
anda kuulda.
3. Ja ma läksin alla pottiseppa kotta,
ja wata, ta olli tööd teggemas omma to-
li peäl.
4. Ja riist rikkus ärra, mis ta teggi, (kui
sau wahhest rikkub pottiseppa käes) ja ta
teggi sedda jälle teiseks riistaks, nenda kui
se õige olli pottiseppa melest, et sedda
piddi tehtama.
5. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:

6. Eks minna woi nenda teile tehha kui
pottisep, oh Israeli suggu! ütleb Jeho-
wa: Wata, kui sau on pottiseppa käes,
nenda ollete teie minno käes, sa Israeli
suggu! Jes. 45. 9.
7. Silmapilkmisses wöttan ma räkida
ühhe rahwa wasto, ja ühhe kunningrigi
wasto, et ma tahhan ärrakiskuda, ja mah-
hakiskuda, ja ärrahukkata.
8. Agga kui sesamma rahwas pörab
ommast kurjussest, mis wasto ma räki-
nud; siis kahbetsen minna önnetusse pär-
rast, mis ma mötlesin temmale tehha.
9. Ja silmapilkmisses wöttan ma räki-
da ühhe rahwa wasto ja kunningrigi
wasto, et ma tahhan sedda ehhitada ja
istutada.
10. Agga kui ta teeb kurja mo silma ees,
et ta ei wötta mo heält kuulda; siis kah-
betsen minna ka hea pärrast, mis ma
mötlesin temmale head tehha.
11. Ja nüüd, et ütle Juda meeste was-
to, ja Jerusalemma rahwa wasto sedda
wisi: Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma
walmistan teie wasto önnetust ja mötlen
teie wasto issemöttet; et pöörge igga-
mees omma kurja te peält taggasi, ja teh-
ke heaks ommad wisid ja ommad teud.
p. 3. 14.
12. Agga nemmad ütlewad: Ilma keik;
sest omma möttette järrel tahhame meie
käia, ja iggaüks tehha omma kurja süd-
dame arwamisse järrele. p. 44. 16.
13. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Et
küssige ommeti paggannatte seas, kes on
seddasuggust kuulnud? Israeli neitsit teeb
wägga hirmust kurja tööd.
14. Kas Libanoni lummi, mis kaljo
peält mahhajoseb, jättab mo wäljad mah-
ha? Kas löpwad woörad külmad weed,
mis seält mahha jookswad,
15. Et minno rahwas mind on ärra-
unnustanud? Tühhise asjale suitsetawad
nemmad, ja teised saatwad neid kommis-
tama nende tede peäl, mis iggaweste te-
raad olnud, et nemmad käiwad jallateed,
teed, mis ei olle parrandatud;
16. Et nemmad omma ma ehmatusseks
tewad, iggawesseks willistamisseks; ig-
gaüks, kes seält mödalähhäb, ehmatab
wägga ärra, ja wangutab omma pead.
17. Kui päwatousu tuul tahhan ma
neid laiale pillada waenlase eest; kukla-
taggusega ja ei mitte pallega, tahhan ma
nende peäle wadata nende hukkatusse pä-
wal.
18. Ja nemmad ütlewad: Tulge, ja
möttelgem ärra kurje möttid Jeremia
wasto; sest käsoöppetus ei kau mitte
preestri käest, egga neu tarkade käest, eg-
ga sanna prohweti käest; tulge, ja peks-
kem tedda kelega, ja ärgem pangem tähhele
ei ühteainust temma sanna.
19. Jehowa! wata mind, ja kule nende
heält, kes mo wasto rido tösiwad.
20. Kas hea eest peab kurja tassuma?
sest nemmad on mo hingele augo kaewa-
nud; mötle, et ma ollen so palle ees seis-
nud, ja head räkinud nende eest, et ma
piddin so tullise wihha ärrakäänma nen-
de peält.
21. Sepärrast anna nende poiad nälja
kätte, ja anna nende werri moöga läbbi
ärrawallada, et nende naesed ilma lapsi-
ta ja lesseks sawad, ja nende meesterah-
was sago tappetud issesurmaga, nende
noored mehhed sago söas mahhalödud
moögaga.
22. Sago kissendamist kuuldud nende
koddadest kui sa tood nende peäle wäebul-
ga äkkitselt; sest nemmad on augo kaewa-
nud, et nemmad mind kinnisaaksid, ja on
paelad sallaja pannud mo jalgele.
23. Ja sinna, Jehowa! tead keik nende
nouu minno wasto, et nemmad püüawad
mind surma sata; ärra te leppitamist
nende üllekohto eest, ja ärra kustuta mitte
ärra nende patto omma palle eest, ja sa-
go nemmad kommistama sinno palle ees,
omma wihha aial te neile sedda.

19. Peatük.

Juda ma peab sutumaks ärrahäwwitadama.

1. Nenda ütleb Jehowa: Minne, ja
osta üks kruus, mis pottiseppa tehtud, ja
wötta ennesega monned rahwa wanne-
maist, ja preestritte wannemaist;
2. Ja minne wälja Innomi poia orgo,
mis Karsiti wärrawa ees, ja hüa seäl
need sannad, mis minna so wasto tah-
han räkida,
3. Ja ütle: Kuulge Jehowa sanna, Ju-
da kunningad, ja Jerusalemma rahwas!
nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli
Jummal: Wata, ma toon önnetust sie
paiga peäle, et iggaühhe körwad, kes sed-
da kuleb, peawad kummisema:
1 Sam. 3. 11. 2 Kunn. 21. 12.
4. Sepärrast et nemmad on mind mah-
hajätnud, ja se paiga woöra kätte saat-
nud, ja seäl sees teiste jummalattele suit-
setanud, kedda ei nemmad, egga nende
wannemad, egga Juda kunningad ei olle
tunnud, ja on täitnud se paiga waggade
werrega;
5. Ja on üllesehhitanud Paali körged

paigad, et nemmad piddid ommad poiad ärrapölletama tullega pölletamisse ohwriks Paalile, mis minna ei olle kässnud, egga räkinud, se ei ollegi mo süddamesse tulnud: p. 7, 31. ja 32, 35.
6. Wata, sepärrast tullewad päwad, ütleb Jehowa, et seddasinnast paika ei hüta ennam Towetiks, egga Innomi poia orruks, waid tapmisse orruks. p. 7, 32.
7. Ja ma tahhan tühjaks tehha Juda ja Jerusalemma nouu siinsammas paikas, ja tahhan neid lasta langeda mööga läbbi nende waenlaste ette, ja nende käe läbbi, kes nende hinge püüdwad, ja tahhan nende kehhad anda roaks lindudele, mis taewa al, ja lojustele mis ma peäl on;
8. Ja ma tahhan sellesinnatse liñna tehha ehmatusseks, ja willistamisseks; iggaüks, kes seält möddakäib, ehmatab wägga ärra, ja willistab keikide temma nuhtluste pärrast: p. 18, 16. ja 50, 13.
9. Ja ma tahhan neid söma panna nende poegade lihha, ja nende tüttarde lihha, ja nemmad peawad üks teise lihha sömа, kui lin kinni ja kitsas kä on, kui neile kitsast tewad nende waenlased ja need, kes nende hinge püüdwad. 5 Mos. 28, 53.
10. Ja sa pead se krusi katkimurdma meeste nähhes, kes sinnoga läinud,
11. Ja ütlema nende wasto: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Nendasammoti tahhan ma katkimurda sellesinnatse rahwa, ja sellesinnatse liñna, otsego kegi teeb pottiseppa riista katki, mis ei sünni ennam parrandada, ja senna Toweti peawad nemmad matma, et ei olle muud paika mahhamatta.
12. Nenda tahhan ma tehha sellesinnatse paigale, ütleb Jehowa, ja neile, kes seäl sees ellawad, et ma teen se liñna nenda kui Toweti.
13. Ja Jerusalemma koiad, ja Juda kunningatte koiad peawad sama, kui Toweti paik, mis wägga rojane; keikide koddadega kelle kattuste peäl nemmad on suitsetanud keige taewa wäele, ja wallanud jomaohwrid wälja teiste jummalattele.
14. Ja Jeremia tulli Towetist, kuhho Jehowa tedda läkkitanud prohweti wisil räkima, ja seisis Jehowa koia oues, ja ütles keige rahwa wasto:
15. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Wata, ma toon seie liñna peäle, ja keikide temma liñnade peäle keik önnetusse, mis ma temma wasto ollen räkinud; sest nemmad on omma kaela kangeks teinud, et nemmad ei wötta mo sanno kuulda.

20. Peatük.

Jeremia kange kiusatus.

1. Kui Passur, preestri Immeri poeg, kes Jehowa koia ülle olli üllemaks seätud, kulis Jeremia prohweti wisil räkiwad neidsinnatsid sanno;
2. Siis löi Passur prohweti Jeremia, ja panni tedda senna wangitorni, mis Penjamini üllemas wärrawas olli, mis Jehowa koia körwas.
3. Ja se sündis teisel päwal, et Passur Jeremia seält wangitornist wäljatöi, ja Jeremia ütles temma wasto: Ei Jehowa hüa so nimme mitte Passuriks, waid hirmuks keikipiddi.
4. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma pannen sind hirmuks sulle ja keigile neile, kes sind armastawad, ja nemmad peawad langema omma waenlaste mööga läbbi, et sinno silmad sedda näwad; ja keik Juda rahwa annan ma Pabeli kunninga kätte, ja temma wiib neid wangi Pabeli, ja lööb neid mööga mahha.
5. Ja ma annan ärra keik sesinnatse liñna warra, ja keik ta werrewaewa, ja keik temma kallid asjad; ja keik Juda kunningatte warrandussed tahhan ma anda nende waenlaste kätte, ja need peawad neid risuma, ja neid ärrawötma, ja neid wima Pabeli.
6. Ja sinna, Passur! ja keik, kes ellawad so koias, teie peate minnema wangi, ja sinna saad Pabeli, ja senna surred sa, ja senna maetakse sind mahha, sind ja keik so armastajad, kellele sinna prohweti wisil olled wallet räkinud.
7. Jehowa! sa olled mind melitand, ja minna ollen ennast lasknud melitada, sa olled olnud wäggewam mind, ja olled woimust sanud; ma ollen naeruks sanud iggapääw, iggaüks irwitab mind.
8. Sest, kui ma hakkasin räkima, sest aiast kissendan minna, ja hüan wäekauba tö ja ärraraiskamisse pärrast; sest Jehowa sanna on mulle sanud teotusseks ja pilkamisseks iggapääw.
9. Ja ma mötlesin: ei ma tahha sedda kulutada, egga ennam temma nimmel räkida; agga se sai mo süddames kui pöllew tulloke, mis kinnipeti mo lukontide sees, ja ma tüddisin ärra kannatades, ja ei sudand mitte.
10. Sest ma ollen kuulnud mitmelt pahha könnet, hirmust keikipiddi: räkige ülles, ja meie tahhame ka tedda üllesräkida,

(iggamees kes moga peaks rahho pidda-
ma, panneb mo lonkamist tähhele) ehk ta
lasseb wahhest ennast melitada, ja meie
same siis woimust ta peäle, ja same tem-
ma kätte maksta.
11. Agga Jehowa on minnoga, kui üks
wäggew walli mees; sepärrast peawad
need, kes mind taggakiusawad, kommista-
ma, ja ei sa woimust; nemmad sawad wäg-
ga sure häbbi sisse, et nemmad ei olle tar-
gaste teinud; se on üks iggawenne häbbi,
se ei sa mitte ärraunnustud.
p. 1, 8. 19. ja 15. 20.
12. Ja nüüd, wäggede Jehowa, kes sa
öige läbbikatsud ja nääd nerusid ja süd-
dant, kül ma saan nähha, et sa nende
kätte maksad; sest sulle ollen ma omma
rioasja ilmutanud.
13. Laulge Jehowa auuks, kiitke Jeho-
wat, sest temma kissub waese hinge tigge-
datte käest wälja.
14. Ärranetud olgo se pääw, kui ma ol-
len sündinud, se pääw, kui mo emma
mind ilmale tonud, ärgo olgo se önnis-
tud.
15. Ärranetud olgo se mees, kes mo is-
sale head sannumed töi, ja ütles: Sulle
on poeglaps sündinud; kes tedda wägga
piddi römustama.
16. Ja se mees olgo kui liñnad, mis
Jehowa on ümberlönud, ja ei mitte sed-
da kahhetsenud; ja temma kuulgo kissen-
damist hommiko, ja karjumist louna aial.
17. Oh! et ei olle mind surmatud, enne
kui ma lapsekoiast wälja sain, ehk et mo
emma mulle olleks mo hauaks olnud, ja
temma ihho ikka ennast wasto jänud.
18. Mispärrast ollen ma lapsekoiast
wäljatulnud, hädda ja waewa näggema?
ja mo päwad löpwad ärra häbbiga.

21. Peatük.

Jehowa ähwardaminne ja nou, kui Jerusalem linni olli.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, kui kunningas Sidkia
temma jure läkkitas Passuri, Malkija
poia, ja preestri Sewanja, Maaseja poia,
ja ütles:
2. Et küssi nouu meie pärrast Jehowa
käest, sest Nebukadnetsar, Pabeli kunnin-
gas söddib meie wasto; ehk Jehowa teeb
wahhest meiega keige omma immeasjade
järrele, et temma meie kallalt ärralähhäb.
3. Ja Jeremia ütles nende wasto: Nen-
da peate teie ütlema Sidkia wasto:
4. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jum-
mal: Wata, ma pöran ümber söariistad,
mis teie käes, miska teie söddite Pabeli
kunninga ja Kaldea rahwa wasto, kes
teie liñna al wäljaspool müri on; ja tah-
han neid kogguda kesk seie liñna.
5. Ja ma tahhan isse teie wasto söddi-
da wäljasirrutud käega, ja tuggewa käe-
warrega, ja wihhaga ja tullise wihhaga,
ja wägga sure wihhaga;
6. Ja tahhan neid mahhalüa, kes siin
liñnas ellawad, ni hästi innimessed kui
lojuksed: sure katko läbbi peawad nem-
mad ärrasurrema.
7. Ja pärrast sedda, ütleb Jehowa, tah-
han ma Sidkia, Juda kunninga, ja tem-
ma sullased ja rahwa, kes seie liñna kat-
kust, moögast ja näljast üllejänud, anda
Nebukadnetsari, Pabeli kunninga kätte, ja
nende waenlaste kätte, ja nende kätte, kes
nende hinge püüdwad, et temma neid
mahhalööb moöga terraga, et temma nei-
le ei anna järrele, ei anna armo, egga
hallasta nende peäle.
8. Ja selle rahwa wasto peab sa ütle-
ma: Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma
pannen teie ette ello te, ja surma te.
5 Mos. 11. 26.
9. Kes seie liñna jääb, se surreb moöga
läbbi, ja nälga ja katko; agga kes wälja-
lähhäb, ja heidab Kaldea rahwa alla,
kes teie liñna al on, se jääb ellusse, ja
temmale saab temma hing sagiks. p. 38. 2.
10. Sest ma ollen omma palle pannud
seie liñna wasto kurjaks, ja ei mitte heaks,
ütleb Jehowa; sedda peab antama Pa-
beli kunninga kätte, ja ta pölletab sedda
ärra tullega.
11. Ja Juda kunninga soule ütle: Kuul-
ge Jehowa sanna.
12. Taweti suggu! nenda ütleb Jeho-
wa: Andke aegsaste kohhut, ja peästke se,
kes risutud, selle käest, kes liga teeb, et
mo tulline wihha wälja ei lähhä kui tulli,
ja ei pölle, et ükski ei woi kustutada, teie
teggude kurjusse pärrast.
13. Wata, ma tullen sinno peäle, kes
sa ellad orgus tassase kaljo peäl, ütleb
Jehowa; teie ütlete: Kes tulleb mahha
meie jure, ja kes tulleb meie honette
sisse?
14. Agga ma tahhan teie kätte nähha
teie teggude kasso möda, ütleb Jehowa,
ja tahhan tulle süta temma metsa pölle-
ma; ja se peab laggedaks teggema keik
mis seäl ümberkaudo on.

22. Peatük.

Kunningaid öppetakse ja ähwardakse.

1. Nenda ütleb Jehowa: Minne alla
Juda kunninga kotta, ja rägi seäl se
sanna,
2. Ja ütle: Kule Jehowa sanna, Juda
kunningas! kes sa istud Taweti aujärje
peäl, sinna ja so sullased, ja so rahwas,
kes neist wärrawaist sissetullewad.
3. Nenda ütleb Jehowa: Saatke kohhut
ja öigust, ja peästke tedda, kes on risutud,
selle käest, kes liga teeb, ja ärge waewa-
ge, ärge tehke wäggiwalda woörale, wae-
se lapsele egga lesse naesele, ja ärge wal-
lage mitte wagga werd ärra siin paikas.
4. Sest kui teie hästi tete se sanna jär-
rele, siis peawad selle koia wärrawaist
sissetullema kunningad, kes Taweti jär-
rel istuwad temma aujärje peäl, kes töl-
das ja hooste selgas söitwad, temma isse
ja ta sullased, ja ta rahwas.
5. Agga kui teie ei wötta neid sanno
mitte kuulda, siis ollen ma ennese jures
wandunud, ütleb Jehowa, et sesinnane
kodda peab sama paljaks tehtud.
6. Sest nenda ütleb Jehowa Juda kun-
ninga koiast: Sinna olled mulle kui Ki-
lead, kui Libanoni ots; töeste ma tahhan
sind tehha körweks, linnadeks, kus ei el-
lata kees.
7. Ja ma lahhutan ärra sinno wasto
ärrarikkujad, iggamehhe temma söariis-
tadega, ja nemmad raiuwad mahha so
ärrawallitsetud seedri palgid, ja wiska-
wad neid tullesse.
8. Siis lähhäwad paljo pagganaid siit
linnast möda, ja ütlewad üks teise was-
to: Mispärrast on Jehowa sedda wisi
teinud selle sure linnale?
9. Ja neile öeldakse: Sepärrast et nem-
mad on Jehowa, omma Jummala seä-
dusse mahhajätnud, ja kummardanud
teiste jummalatte ette, ja on neid teninud.
10. Ärge nutke surno pärrast, ja ärgo
olgo teil ärras meel temma pärrast; nut-
ke hästi sedda, kes ärralähhäb, sest ta ei
tulle mitte ennam taggasi, ja ei sa omma
sündimisse maad nähha.
11. Sest nenda ütleb Jehowa Sallumi,
Josia poia, Juda kunninga pärrast, kes
wallitseb omma issa Josia assemel, kes
on ärraläinud siit paigast; temma ei tulle
mitte ennam seie taggasi.
12. Sest senna paika, kuhho nemmad
tedda wangi winud, surreb temma, ja ei
sa seddasinnast maad mitte ennam nähha.
13. Häddа sellele, kes ehhitab omma koia,
ei mitte öigussega, ja ommad peälmissed
toad üllekohtoga, kes omma liggimest
sunnib tenima ilma, ja ei anna temmale
mitte temma tö palka;

5 Mos. 24, 14. 15. Jak. 5, 4.

14. Kes ütleb: Ma tahhan ennesele pit-
ka koia üllesehhitada, ja awwarad peäl-
missed toad, ja raiub ennesele aknad, ja
sedda wodertakse seedri laudadega, ja wa-
batakse punnase wärwiga.
15. Kas sinna peaksid kunningaks jäma,
et sa seedri koias ümberkönnid? Eks so
issa polle sönud ja jonud, ja teinud, mis
kohhus ja öige? siis olli temmal hea
pölli.
16. Ta andis willetsale ja waesele koh-
hut, siis olli se hea; eks se olle mind
tundma, ütleb Jehowa?
17. Agga sinno silmad ja so süddа ei
wata mu peäle, kui agga so ahnusse
peäle, ja wagga werre peäle, et sa sedda
saaksid ärrawallada, ja liga tehha, ja
neid kimbutada.
18. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Je-
hojakimi, Josia poia, Juda kunninga
pärrast: Nemmad ei te kaebdust ta pär-
rast, oh mo wend! egga, oh ödde! Nem-
mad ei te kaebdust temma pärrast, oh is-
sand! egga oh aulinne!
19. Tedda maetakse mahha kui esel, et
nemmad tedda weddawad, ja kaugele Je-
rusalemma wärrawaist ärrawiskawad.
20. Minne ülles Libanoni mäe peäle,
ja kissenda, ja Pasani maal anna omma
healt kuulda, ja kissenda Abarimist, sest
keik so armastajad on wägga ärraröh-
hutud.
21. Ma ollen räkinud so wasto, kui sul
hea waikne aŝsi olli; sa ütlesid: Ei ma
tahha kuulda; se on sinno te so norest
pölwest, et sa ei wötnud minno healt mit-
te kuulda.
22. Tuul söob keik sinno karjatsed pal-
jaks ärra, ja keik so armastajad lähhä-
wad wangi; kül sa siis häbbened, ja pun-
nastad ärra häbbi pärrast, keige omma
kurjusse pärrast.
23. Sa ellad Libanoni peäl, sul on pes-
sa tehtud seedripude peäl; kuida saad sa
armo, kui wallud so peäle tullewad, kui
selle waew, kes last saab?
24. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Jeho-
wa, et kül Konja, Jojakimi poeg, Juda
kunningas olleks üks pitseriga sörmus
mo parramas käes; siiski tahhan ma sind
seält ärrakiskuda;
25. Ja sind anda nende kätte, kes so
hinge püüdwad, ja nende kätte, kedda

sinna kardad, ja Nebukadnetsari, Babeli kunninga kätte, ja Kaldea rahwa kätte;
26. Ja tahhan wiskada sind ja so emma, kes sind ilmale tonud, teise male, kus teie ep olle sündinud, ja senna peate teie surrema. 2 Kunn. 24. 12. 15.
27. Ja senna male, kuhho nende hing wägga himmustab taggasi minna, senna ei pea nemmad mitte taggasi sama.
28. Kas siis sesinnane mees Konja ei olle mikski pandud ja kui laiale pillatud astja? Kas ta on üks riist, kelle pärrast ei ühhegi meel hea ei olle? Mispärrast on nemmad, temma ja temma suggu ärrawiskatud ja ärraheidetud senna male, mis nemmad ei tunnud?
29. Oh ma, oh ma, oh ma! kule Jehowa sanna.
30. Nenda ütleb Jehowa: Kirjotage ülles se mees kui nisuggune, kes ilma lapsita on, kui mees, kelle asjad ei lähhä korda temma aial; sest ei ühhelegi temma soust ei pea korda sama, et üks mees peaks istma Taweti aujärje peäl, ja weel wallitsema Juda maal.

23. Peatük.

Tootus Kristusest; walle prohwetid nomitakse.

1. Häddа karjastele, kes hukkawad ja ärrapillutawad mo karjama lambad, ütleb Jehowa. p. 34, 2. n. t. s. Es. 13, 2. n. t. s.
2. Sepärrast ütleb Jehowa, Israeli Jummal, nenda karjaste pärrast, kes mo rahwast peawad hoidma kui karjatsed: Teie ollete mo lambad pillutanud, ja neid ärraaianud, ja ei katsunud mitte nende järrele; wata, ma tahhan teie kätte nähha teie teggude kurjusse, ütleb Jehowa.
3. Ja ma isse tahhan kogguda, mis üllejäetud mo lambaist, keige made seest, kuhho ma neid ollen ärralükkanud, ja tahhan neid taggasi tua nende lautade sisse, ja nemmad peawad suggu teggema, ja paljuks sama.
4. Ja ma tahhan seäda nende üllе karjatsed, kes neid peawad söötma, ja nemmad ei pea ennam kartma egga ärraehmatama, ei ükski neist ei pea puduma, ütleb Jehowa.
5. Wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et ma wöttan üllesseäda Tawetile ühhe öige wösso, ja temma peab kui kunningas wallitsema, ja tark ollema, ja teggema, mis kohhus ja öigus ma peäl.
6. Temma päiwil peab Juda abbi sama ja Israel julgeste ellama, ja se on temma nimmi, miska tedda hütakse: Jehowa, kes meie öigus. p. 33, 16. 1 Kor. 1, 30.
7. Wata, sepärrast tullewad päwad, ütleb Jehowa, et nemmad ei pea ennam ütlema: Ni töeste kui Jehowa ellab, kes Israeli lapsed on Egiptusse maalt seie üllestonud: p. 16. 14. 15.
8. Waid ni töeste kui Jehowa ellab, kes seie üllestonud, ja kes on saatnud Israeli seltsi sou pohja maalt, ja keige made seest, kuhho ma neid ollin ärralükkanud; ja nemmad peawad ommal maal ellama.
9. Prohwetitte pärrast lähhäb se diete mo lähhi süddame, keik mo luudkondid on likumas, ma ollen kui joobnud mees, ja kui mees, kelle pähhä wiin hakkand, Jehowa pärrast ja temma pühha sannade pärrast.
10. Sest ma on täis abbiellorikkujaid, sest sajatamisse pärrast leinab ma, rohhomaad korbes on ärrakuinud; ja nende jooksminne on kurri, ja nende wäggi ei olle mitte öige.
11. Sest ni hästi prohwet kui preester on rojaseks sanud, ma leian ka ommast koiast nende kurjusse, ütleb Jehowa.
12. Sepärrast on nende te neile sanud kui libbedad kohhad pilkases pimmedas, neid lükkatakse, et nemmad mahhalangewad sinna peäle: sest ma toon nende peäle önnetust, se aasta, millal nende kätte näikse, ütleb Jehowa. Laul 35, 6.
13. Ja ma näggin kül jölledust Samaria prohwetitte jures, nemmad rääkisid prohweti wisil Baali lähbi, ja eksitasid mo Israeli rahwast.
14. Agga Jerusalemma prohwetitte jures ollen ma näinud jällедaid asjo; nemmad rikkuwad abbiello, ja käiwad walskusses, ja kinnitawad tiggedatte kässi, et ükski ümber ei pöra ommast kurjussest; nemmad keik on mulle kui Sodom, ja kes seäl ellawad kui Komorra. Hes. 13, 22.
15. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda prohwetitte pärrast: Wata, ma söödan neid koirohhoga, ja jodan neid sappiweega; sest Jerusalemma prohwetittest on sallalik ello wäljaläinud keige male.
16. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ärge wötke mitte prohwetitte sanno kulda, kes teile prohweti wisil rääkiwad, need sinnatsed tewad teid tühhiseks; nemmad rääkiwad omma süddame näggemist, ei mitte Jehowa suust. p. 14. 14.
17. Nemmad ütlewad ühte puhko neile, kes mind laitwad: Jehowa on üttelnud, teil peab rahho ollema; ja iggaühhele, kes omma süddame arwamisse järrel käib, ütlewad nemmad: Ei tulle teie peäle önnetust.

18. Sest kes on seisnud Jehowa sallajas nouus, et ta saaks nähha ja kuulda temma sanna? Kes on tähhele pannud temma sanna ja kuulnud?

19. Wata, Jehowa kange tuul on wäljaläinud tullise wihhaga, ja kurri ilm, mis kaua kestab, se peab öälatte pea peäle jäma. Laul 11, 6.

20. Jehowa wihha ei pöra taggasi, kunni ta sedda saab teinud, ja kunni temma omma süddame nouud korda saatnud; wimsel päwade aial peate teie sedda öiete meistma. p. 30, 24.

21. Minna ei olle prohwetid läkkitanud, ja nemmad isse jooksid; ma polle mitte nende wasto räkinud, ommeti räkisid nemmad prohweti wisil. 16. f.

22. Agga kui nemmad olleksid seisnud mo sallajas nouus, siis olleksid nemmad mo rahwale minno sannad kulutanud ja neid ümberpöörnud nende kurja te peält, ja nende kurjest teggudest.

23. Kas minna ollen Jummal liggidal? ütleb Jehowa, ja ei mitte ka Jummal kaugel?

24. Kas kegi woib warjule minna warjepaiko, et minna ei peaks tedda näggema? ütleb Jehowa. Eks minna täida taewast ja maad? ütleb Jehowa. p. 16, 17.

25. Ma ollen kuulnud, mis prohwetid üttelnud, kes minno nimmel prohweti wisil wallet räkiwad, ja ütlewad: Ma ollen unnenäo näinud, ma ollen unnenäo näinud.

26. Kui kauaks peab se kestma? Kas middagi on prohwetitte süddames, kes prohweti wisil wallet räkiwad? Nemmad on prohwetid omma süddame kawwalusse järrele.

27. Kas nemmad mötlewad, et nemmad tahtwad sata mo rahwa ärraunnustama minno nimme omma unnenäggude läbbi, mis nemmad juttustawad üks teisele? nenda kui nende wannemad mo nimme ärraunnustasid Paali pärrast.

28 Prohwet, kelle jures on unnenäggo, se juttustago unnenäggo, ja kelle jures on minno sanna, se räkigo mo sanna tões; mis ölgel on teggemist puhta wiljaga? ütleb Jehowa.

29. Eks minno sanna ei olle nenda kui tulli, ütleb Jehowa, ja kui hamer, mis kalje pihhuks katki peksab? Laul 29, 3–9.

30. Wata, seppärrast, ütleb Jehowa, tullen minna prohwetitte peäle, kes mo sannad üks teise käest warrastawad.

31. Wata, ma tullen prohwetitte peäle, ütleb Jehowa, kes wõtwad omma kele, ja ütlewad: Jehowa ütleb!

32. Wata, ma tullen nende peäle, kes prohweti wisil walle unnenäggusid ülles räkiwad, ütleb Jehowa, ja juttustawad neid, ja ekkitawad mo rahwast omma wallette ja omma wallatusse läbbi, ja minna ei olle neid läkkitand egga neid käsknud, ja nemmad ei sada ühtegi kasso sellesinnatse rahwale, ütleb Jehowa.

33. Ja kui sesinnane rahwas, ehk prohwet, ehk preester sult küssib, ja ütleb: Missuggune on Jehowa raske ettekulutaminne? siis pead sa nende wasto ütlema, missuggune se raske ettekulutaminne on: et minna teid tahhan mahhajätta, ütleb Jehowa.

34. Ja prohwet, ja preester, ja rahwas, kes ütleb: Se on Jehowa raske ettekulutaminne; selle mehhe, ja temma sou kätte tahhan ma nähha.

35. Nenda peate teie ütlema üks teise wasto, ja iggaüks omma wenna wasto: Mis on Jehowa kostnud? ja mis on Jehowa räkinud?

36. Agga Jehowa raske ettekulutaminne ärgo olgo mitte ennam teie meles; sest iggamehhele peab temma omma sanna raskeks sama; agga teie ollete ellawa Jummala, wäggede Jehowa, meie Jummala sannad teisiti pöörnud.

37. Nenda pead sa ütlema prohweti wasto: Mis on Jehowa sulle kostnud? ja mis on Jehowa räkinud?

38. Agga kui teie siiski wõttate öölda: Se on Jehowa raske ettekulutaminne; seppärrast ütleb Jehowa nenda: Et teie ütlete se sanna Jehowa raske ettekulutaminnesse ollewad, ja ma ollen teie jure läkkitanud, ja öölnud: Teie ei pea mitte ütlema: Se on Jehowa raske ettekulutaminne;

39. Wata, seppärrast tahhan minna ka teid koggoni ärraunnustada, ja tahhan teid ja linna, mis ma annud teile ja teie wannemaile, omma palle eest mahhajätta.

40. Ma tahhan ka teie peäle panna iggawest teotust, ja iggawest häbbi, mis ei pea ärraunnustud sama.

24. Peatük.

Näggemisses selletaise Jutide luggu ärra.

1. Jehowa andis mulle middagi nähha; ja wata, seäl olli kaks korwi wigimarjo, mis ollid pandud seisma Jehowa templi ette (pärrast kui Nebukadnetsar, Pabeli kunningas, sai wangi winud Jekonja, Jojakimi poia, Juda kunninga,

ja Juda würstid, ja puseppad, ja raudseppad Jerusalemmast, ja neid winud Pabeli.) p. 29, 2. 2 Kunn. 24, 15.

2. Teises korwis ollid wägga head wigimarjad, kui warratsed wigimarjad: ja teises korwis wägga pahhad wigimarjad, mis ei kölband süa, et nemmad ni pahhad ollid.

3. Ja Jehowa ütles mo wasto: Mis sa nääd Jeremia? ja ma ütlesin: Wigimarjo. Head wigimarjad on wägga head, ja pahhad on wägga pahhad, mis ei kölba süa, et nemmad ni pahhad on.

4. Siis sai Jehowa sanna mo kätte sedda wisi:

5. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal: Otsekui need head wigimarjad on, nenda tahhan ma ärratunda Juda wangid, mis ma ollen läkkitanud siit paigast Kaldea male, nende heaks.

6. Ja ma tahhan ommad silmad nende peäle panna nende heaks, ja neid taggasi tua seie male; ja tahhan neid ehhitada, ja ei mitte mahhakiskuda, ja ma tahhan neid istutada, ja ei mitte ärrakitkuda. p. 31, 28.

7. Ja ma tahhan neile süddame anda, mind tundma, et minna ollen Jehowa; ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile olla Jummalaks, kui nemmad minno pole pöörwad keigest ommast süddamest. p. 31, 33.

8. Agga otsego pahhad wigimarjad on, mis ei kölba süa et nemmad ni pahhad on; sest ütleb Jehowa nenda: Nisugguseks tahhan ma panna Sidkia, Juda kunninga, ja temma würstid, ja kes Jerusalemma on järrelejänud, kes on järrelejänud seie male, ja kes Egiptusse maal ellawad. p. 29, 17.

9. Ja ma tahhan neid anda wintsutada önnetusseks, mööda keiki mailma kunningriikisid, teotusseks ja tähhendamisse sannaks, naerojuttuks ja ärrawandumisseks keikis paikus, kuhho ma neid ärralükkan.

10. Ja ma tahhan nende sekka läkkitada mööga, nälja ja katko, kunni neid löppetakse siit ma peält ärra, mis ma neile ja nende wannemaile ollen annud.

25. Peatük.

Jehowa pitkamele pölgminne sadab otsa peäle.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai keige Juda rahwa pärrast, Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandamal aastal, se olli Nebukadnetsari, Pabeli kunninga, essimenne aasta;

2. Mis prohwet Jeremia rääkis keige Juda rahwa wasto, ja keige Jerusalemma rahwa wasto, ja ütles:

3. Josia, Amoni poia, Juda kunninga kolmeteistkümnemast aastast siit päwast sadik, need kolm aastat kolmatkümmend on Jehowa sanna mo kätte sanud, ja ma ollen teie wasto sure holega ikka rääkinud; agga teie ep olle mitte wötnud kuulda.

4. Ja Jehowa on teie jure sure holega ikka läkkitanud keik ommad sullased, prohwetid, ja teie ep olle mitte wötnud kuulda, egga omma körwa pöörnud kuulma.

5. Kui ta ütles: Et pöörge iggamees omma kurja te peält, ja omma kurjest teggudest, ja jäge siis kül ellama seie male, mis Jehowa on annud teile, ja teie wannemaile ühhest iggawast aiast teise. p. 18, 11.

6. Ja ärge käige teiste jummalatte järrel, neid tenimas, ja nende ette kummardamas; ja ärge ärritage mind mitte omma kätte tö läbbi, siis ei te minna teile mitte kurja. 5 Mos. 8, 19. 20. p. 7, 6. ja 11, 25.

7. Agga teie ei wötnud mind kuulda, ütleb Jehowa, sepärrast et teie mind piddite ärritama omma kätte töga ennestele önnetusseks.

8. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda: Sest et teie ei wötnud kuulda minno sanno;

9. Wata, ma toon seie keik pohjama sugguwössad, ütleb Jehowa, ja läkkitan Nebukadnetsari, Pabeli kunninga, omma sullase jure, ja toon neid seie ma ja selle rahwa peäle, ja keige nende pagganatte peäle, mis ümberkaudo on; ja tahhan neid sutumaks ärrakautada ja neid panna ehmatusseks ja willistamisseks ja nisuggusiks, kes iggawesseks aiaks paljaks jäwad.

10. Ja ma tahhan hukka sata nende seast lusti heäle ja römo heäle, peigmehhe heäle ja prudi heäle, kässikiwwi kohhina ja lambi walgusse.

11. Ja keik sesinnane ma peab sama paljaks tehtud ja ärrabäwwitud; ja need rahwas peawad Pabeli kunninga allamaiks jäma seitsekümmend aastat. p. 29, 10. 2 Aia r. 36, 21. Dan. 9, 2.

12. Ja peab sündima, kui seitsekümmend aastat täis sawad, et ma tahhan Pabeli kunninga, ja sesinnatse rahwa kätte nende üllekohto pärrast nähha, ütleb Jehowa, ja Kaldea ma kätte, ja tahhan sedda panna iggawesseks ärrabäwwitamisseks.

13. Ja ma tahhan lasta tulla seie ma peäle keik ommad sannad, mis ma ta wasto rääkinud, keik mis kirjotud on sinna rama-

tusse, mis Jeremia prohweti wisil räki-
nud keige pagganatte wasto.
14. Sest wäggewad pagganad ja sured
kunningad peawad neid, neidsammo ka
sundima tenima; ja ma tahhan tasjuda
nende kätte nende teggude palga, ja nen-
de kätte tö järrele.
15. Sest nenda on Jehowa, Israeli
Jummal, mo wasto üttelnud: Wötta
sesinnane tullise wihha wina karrikas
minno käest, ja joda sega keiki pagganaid,
kelle jure minna sind läkkitan,
16. Et nemmad jowad, ja wabbisewad
jalge peäl, ja läbhäwad hulluks mööga
pärrast, mis minna nende sekka läkkitan.
17. Ja ma wötsin karrika Jehowa käest,
ja jootsin keik rahwast, kelle jure Jehowa
mind olli läkkitanud.
18. Jerusalemma, ja Juda liñno, tem-
ma kunningaid, ja temma würstisid, et
neid piddi tehtama paljaks, ehmatusseks,
willistamisseks ja ärrawandumisseks,
nenda kui tännapääw on.
19. Waraut, Egiptusse kunningat, ja
temma sullasid, ja ta würstisid, ja keik ta
rahwast.
20. Ja keik rahwast, kes seggamiste el-
lawad, ja keiki Uutsi ma kunningaid, ja
keik Wilisti maad, ehk Askeloni ja Assa
ja Ekroni kunningaid, ja mis Asdodist
üllejänud.
21. Edomi, ja Moabi, ja Ammoni
lapsi.
22. Ja keiki Tirusse kunningaid, ja keiki
Sidoni kunningaid, ja saarte kunningaid,
kes teine pool merd on.
23. Tedani ja Tema, ja Pusi rahwast
ja keiki, kelle juukfed laest sadik piratud.
24. Ja keiki Arabia kunningaid, ja keiki
nende kunningaid, kes seggamiste körbes
ellawad.
25. Ja keiki Simri kunningaid, ja keiki
Elami kunningaid ja keiki Meda kunnin-
gaid.
26. Ja keiki pohjama kunningaid, kes
liggi, ja kes kaugel on, ni hästi üht kui
teist, ja keiki mailma kunningrikisid, mis
ma peäl on: ja kunningas Sesak peab
pärrast neid joma.
27. Ja sa peab nende wasto üttlema:
Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli
Jummal: Joge, ja sage joobnuks, ja ok-
sendage, ja langege mahha, ja ärge tous-
ke ülles mööga pärrast, mis minna tah-
han teie sekka läkkitada. p. 51. 7.
28. Ja peab sündima, kui nemmad tör-
kuwad wöttes sedda karrikat so käest, ja
törkuwad jues; siis peab sa nende wasto
üttlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa:
Teie peate siiski joma.
29. Sest wata, liñnale, kelle peäle mo
nimmi pandud, hakkan ma kurja tegge-
ma, ja teie peaksite koggoni ilma süta jä-
ma? ei teie pea mitte ilma süta jäma; sest
minna kutsun mööga keikide peäle, kes
ma peäl ellawad, ütleb wäggede Jehowa.
1 Peetr. 4. 17.
30. Ja sinna peab prohweti wisil nende
wasto räkima keik needsinnatsed sannad,
ja nende wasto üttlema: Jehowa möirab
üllewelt, ja ommast pühhast honest an-
nab ta omma heält kuulda, hirmsaste
möirab ta omma elloasseme wasto; rö-
mo karjuminne otsekui winamarjade tal-
lajatte heäl kostab wasto keikide pärrast,
kes ma peäl ellawad. Amos 1. 2.
31. Mürrin on tulnud ma otsani, sest
Jehowal on rioassi pagganatte wasto,
temma isse käib kohtus keige lihha was-
to; neid, kes öälad, annab ta mööga kät-
te, ütleb Jehowa.
32. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wa-
ta, önnetus tulleb wälja ühhest rahwast
teise, ja suur kange tuul töstetakse ma
kaartest.
33. Ja kedda Jehowa mahhalönud, need
on sel päwal teisest ma otsast teise; nende
pärrast ei tehta kaebdust, ja neid ei kor-
jata kokko, ja neid ei maeta mahha; sit-
taks peawad nemmad sama ma peäl.
34. Ulluge karjatsed ja kissendage, ja
pöörlege tuhkas, teie karja üllemad! sest
teie päwad on täis, et teid tappetakse, ja
teie peate pillutud sama ja katki langema,
kui üks kallis riist.
35. Ja karjatsed ei sa polegi pöggeneda,
ja karja üllemad ei woi peäseda.
36. Heäl on karjaste kissendamisse heäl,
ja karja üllematte ulluminne, et Jehowa
nende karjama on ärraraiskanud.
37. Ja rahho elloassemed on hukka sa-
nud Jehowa tullise wihha pärrast.
38. Temma on omma maia mahhajät-
nud kui noor loukoer, sest nende ma on
ärrahäwwitud waewaja tullise wihhasta-
misse pärrast ja temma tullise wihha
pärrast.

26. Peatük.

Teised on Jeremia wasto; teised kostwad
temma eest.

1. Jojakimi, Josia poia, Juda kunnin-
ga wallitsusse algusses, sai se sanna Je-
howa käest sedda wisi:
2. Nenda ütleb Jehowa: Seisa Jehowa
koia oues, ja rägi keige Juda liñnade

rahwa wasto, kes tullewad kummardama
Jehowa kotta, keik need sannad, mis ma
sind ollen käsknud neile rälida; ärra kau-
ta sest mitte sannagi.
3. Ehk nemmad wötwad wahhest kuul-
da, ja pöörwad ümber, iggaüks omma
kurja te peält, et ma woilsin kahhetseda
kurja pärrast, mis ma mötlen neile tehha,
nende kurja teggude pärrast. p. 36. 3.
4. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb
Jehowa: Kui teie ei wötta mind kuulda,
et teie käite mo kässoöppetusses, mis ma
ollen teie ette pannud,
5. Et teie kulete mo sullaste, prohwe-
titte sanno, kedda minna teie jure läkki-
tan ikka, ja sure holega, ja kedda teie
mitte ei wötnud kuulda;
6. Siis tahhan ma se koia nisuggusseks
tehha kui Silo, ja sellesinnatse liñna pan-
na ärrawandumisseks keige ma pagga-
nattele. p. 7. 14.
7. Ja preestrid, ja prohwetid, ja keik
rahwas kuulsid Jeremia rälimad neidsin-
natsid sanno Jehowa koias.
8. Ja se sündis, kui Jeremia sai löp-
pend keik rälimast, mis Jehowa olli käsk-
nud, keige rahwa wasto rälida; siis wöt-
sid preestrid, ja prohwetid ja keik rahwas
tedda kinni, ja ütlesid: Surma pead sa
surrema.
9. Mispärrast rägid sa prohweti wisil
Jehowa nimmel, ja ütled: Sesinnane
kodda peab sama kui Silo, ja sesinnane
lin peab paljaks sama, et ükski seäl ei sa
ellada; ja keik rahwas tulli kokko Jere-
mia wasto Jehowa kotta.
10. Ja Juda würstid said neidsinnat-
sid asjo kuulda, ja nemmad läksid ülles
kunninga koiast Jehowa kotta, ja istusid
Jehowa ue wärrawa suhho mahha.
11. Ja preestrid ja prohwetid rääkisid
würstide wasto, ja keige rahwa wasto,
ja ütlesid: Se mees on surma kohto
wäärt, sest ta on prohweti wisil rälinud
sesinnatse liñna wasto, nenda kui teie
omma körwadega ollete kuulnud.
12. Agga Jeremia rälis keige würstide
wasto, ja keige rahwa wasto, ja ütles:
Jehowa on mind läkkitanud prohweti
wisil rälima se koia wasto ja se liñna
wasto keiki sanno, mis teie ollete kuul-
nud.
13. Ja nüüd tehke heaks ommad wisid
ja ommad tend, ja wötte Jehowa, omma
Jummala heält kuulda, siis kahhetseb
Jehowa kurja pärrast, mis ta teie wasto
rälinud. p. 6. 8. ja 7. 3. ja 18. 8.
14. Ja minna, wata, minna ollen teie
kä, tehke mulle, nenda kui hea ja kui öige
on teie melest.
15. Kummatagi peate teie kowwaste
teädma, kui teie mind surmate, et teie ja-
date wagga werd enneste peäle, ja selle
liñna peäle, ja nende peäle, kes seäl sees
ellawad; sest töeste on Jehowa mind läk-
kitanud teie jure, teie körwade ette rälima
keiki neidsinnatsid sanno.
16. Ja würstid ja keik rahwas ütlesid
preestritte ja prohwetitte wasto: Se mees
ei olle mitte surma kohto wäärt, sest ta
on Jehowa, meie Jummala nimmel rä-
kinud meie wasto.
17. Ka tousid ülles mehhed ma wanne-
mattest, ja ütlesid keige rahwa koggodus-
se wasto sedda wisi:
18. Mika Morastimees rälis prohweti
wisil Hiskia, Juda kunninga, päiwil, ja
ütles keige Juda rahwa wasto sedda wisi:
Nenda ütleb wäggede Jehowa: Sionit
peab küntama kui wälja, ja Jerusalem
peab kiwwiwarreks ja koia mäggi kör-
geks metsa paigaks sama. Mik. 1. 1. n. t. s.
19. Kas pannid Juda kunningas, His-
kia, ja keik Juda rahwas tedda warsi sur-
ma? eks temma kartnud Jehowat? ja
pallus allandlikkult Jehowa pallet? ja
Jehowa kahhetses kurja pärrast, mis ta
nende wasto olli rälinud; ja meie peal-
sime se sure kurja omma hingede wasto
teggema?
20. Agga üks mees Uria, Semaja poeg,
Kirjatjearimist, rälis ka prohweti wisil
Jehowa nimmel, ja ta rälis sesinnatse
liñna wasto ja se ma wasto sedda wisi,
kui keik Jeremia sannad on.
21. Ja kunningas Jojakim, ja keik tem-
ma wäggewad, ja keik würstid kuulsid
temma sanno, ja kunningas püdis tedda
surmata; agga Uria kulis sedda, ja kar-
tis ja pöggenes, ja sai Egiptusse.
22. Ja kunningas Jojakim läkkitas meh-
hed Egiptusse, Elnatani, Akbori poia, ja
muid mehhi temmaga Egiptusse.
23. Ja nemmad töid Uria Egiptussest
ärra, ja wisid tedda kunninga Jojakimi
jure, ja temma löi tedda möögaga mah-
ha, ja wiskas temma kehha alwa rahwa
hauda.
24. Kummatagi olli Ahikami, Sawani
poia käsi Jeremiaga, et ta tedda ei an-
nud mitte rahwa kätte, tedda surmada.
2 Kunn. 22. 12. 14.

27. Peatük.

Monned kunningrigid sawad Pabeli kunninga alla.

1. Jojakimi, Josia poia, Juda kunnin-
ga wallitsusse hakkatusses sai sesinnane
sanna Jeremia kätte Jehowa käest, sedda
wisi:
2. Nenda on Jehowa mo wasto üttel-
nud: Te ennesele juttad ja ikked, ja panne
neid omma kaela peäle.
3. Ja läkkita neid Edomi kunninga jure,
ja Moabi kunninga jure, ja Ammoni
laste kunninga jure, ja Tirusse kunnin-
ga jure, ja Sidoni kunninga jure, käs-
kude läbbi, kes Jerusalemma tullewad
Sidkia, Juda kunninga jure.
4. Ja kässi neid enneste issandattele
öölda: Nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Nenda peate teie ütle-
ma omma issandatte wasto:
5. Minna ollen teinud ma, innimessed
ja lojuksed, mis ma peäl, omma sure
rammo läbbi ja omma sirrutud käewarre
läbbi, ja annan sedda sellele, kes mo me-
lest õige on.
6. Ja nüüd, minna ollen annud keik
need sinnatsed maad omma sullase, Pabeli
kunninga, Nebukadnetsari kätte, ja ka
metsalissed ollen ma temmale annud
tedda tenima.
7. Ja keik pagganad peawad tedda te-
nima ja temma poega, ja ta poia poega,
kunni temma ennese ma aeg ka tulleb; siis
peawad wäggewad pagganad ja sured
kunningad tedda sundima tenima.
8. Ja peab sündima selle rahwale ja
kunningrigile, mis ei tahha temma, Ne-
bukadnetsari, Pabeli kunninga, alla heita,
ja kes ial omma kaela ei panne Pabeli
kunninga ikke alla, et ma moöga ja
näljaga ja katkoga tahhan selle rahwa
kätte nähha, ütleb Jehowa, kunni ma neid
lõpetan temma käe läbbi.
9. Ja teie, ärge wötke mitte kuulda en-
neste prohwetid, ei enneste önneandjaid,
egga enneste unnenäggemissi, ei enneste
laulujaid, egga enneste noide, kes teie
wasto ütlewad sedda wisi: Teie ei pea
mitte Pabeli kunninga alla sama.
10. Sest nemmad räkiwad teile prohweti
wisil wallet, et nemmad teid saatwad kau-
gele ärra teie maalt, et minna teid ärra-
lükkan, ja teie hukka sate.
11. Agga rahwas, kes heidab omma
kaela Pabeli kunninga ikke alla, ja tenib
tedda, se tahhan ma jätta temma omma
male, ütleb Jehowa, ja ta peab sedda
harrima, ja seäl ellama.
12. Ja Sidkia, Juda kunninga wasto
rääkisin minna keiki neid sanno möda, ja
ütlesin: Heitke omma kael Pabeli kun-
ninga ikke alla, ja tenige tedda ja ta rah-
wast, siis peate teie ellusse jäma.
13. Mispärrast tahhate teie surra, sin-
na ja so rahwas moöga läbbi, nälja läb-
bi ja katko läbbi? nenda kui Jehowa on
räkinud rahwa wasto, kes ei tahha Pabeli
kunninga alla heita.
14. Ja ärge wötke mitte kuulda proh-
wetitte sanno, kes teie wasto ütlewad sed-
da wisi: Ei teie pea mitte Pabeli kunnin-
ga alla heitma; sest nemmad räkiwad teile
wallet prohweti wisil.
15. Sest minna ei olle neid mitte läkki-
tanud, ütleb Jehowa, ja nemmad räkiwad
prohweti wisil minno nimmel wallet, et
ma teid pean ärralükkama et teie hukka
sate, teie, ja prohwetid, kes teile prohweti
wisil räkiwad.
16. Ja preestritte ja keige sesinnatse rah-
wa wasto rääkisin minna ja ütlesin: Nen-
da ütleb Jehowa: Ärge wötke mitte kuul-
da omma prohwetitte sanno, kes teile
prohweti wisil räkiwad, ja ütlewad: Wata,
Jehowa koia riistad peab taggasi todama
Pabelist nüüd pea; sest nemmad räkiwad
teile prohweti wisil wallet.
17. Ärge wötke neid mitte kuulda, heitke
Pabeli kunninga alla, siis teie jäte ellus-
se: mispärrast peab sesamma lin paljaks
kohhaks sama?
18. Ja kui nemmad on prohwetid, ja
kui Jehowa sanna on nende jures, siis
käigo nemmad palwega wäggede Jeho-
wa peäle, et riistad mitte ei sa Pabeli,
mis järrele jänud Jehowa kotta, ja Juda
kunninga kotta, ja Jerusalemma.
19. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa
sammaste pärrast, ja waskastja pärrast,
ja jalgade pärrast, ja mis muud riistad
weel on, mis järrele jäetud seie linna,
2 Kunn. 25, 13.
20. Mis Nebukadnetsar Pabeli kunnin-
gas ärra ei wötnud, kui ta Jekonja, Jo-
jakimi poia, Juda kunninga, ja keik Juda
ja Jerusalemma suurtsugga rahwa Jerusa-
lemmast wangi wiis Pabeli. 2 Kunn. 24, 12. 13.
21. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal riistade pärrast, mis
järrele jäetud Jehowa kotta, ja Juda kun-
ninga kotta, ja Jerusalemma:
22. Pabeli peab neid widama ja seäl
peawad nemmad ollema sest päwast sadik,
kui ma neid tullen katsma, ütleb Jehowa,
kui ma neid üllestoon, ja neid taggasi toon
seie paika. 2 Aia r. 36, 22.

28. Peatük.

Suur wahhe on walle ja töſiste prohwetitte wahhel.

1. Ja ſe ſündis ſelſammal aastal, Sid-
kia, Juda kunninga wallitſusſe algusſes,
neljandama aasta wiendamal kuul, et
prohwet Ananja Asſuri poeg, kes Kibeo-
ni liñnaſt, mo wasto ütles Jehowa koias
preeſtritte ja keige rahwa nähhes, ſedda
wiſi:
2. Nenda rägib wäggede Jehowa, Js-
raeli Jummal, ja ütleb: Ma ollen Pabeli
kunninga ikke katki murdnud.
3. Ennego kaks aastat möda ſaab, tah-
han minna ſeie paika taggaſi tua keik Je-
howa koia riistad, mis Nebukadnetſar,
Pabeli kunningas, ſiit paigaſt ärrawöt-
nud, ja Pabeli winud,
4. Ja Jekonja, Jojakimi poia, Juda
kunninga, ja keik Juda wangid, kes läi-
nud Pabeli, tahhan minna taggaſi tua
ſeie paika, ütleb Jehowa, ſeſt ma tahhan
katki murda Pabeli kunninga ikke.
5. Ja prohwet Jeremia ütles prohweti
Ananja wasto, preeſtritte nähhes ja keige
rahwa nähhes, kes ſeiſid Jehowa koias;
6. Nenda ütles prohwet Jeremia:
Amen, nenda tehko Jehowa, Jehowa kin-
nitago ſinno ſanno, mis ſa prohweti wi-
ſil räkinud, et ta Jehowa koia riistad ja
keik wangid Pabeliſt ſeie paika taggaſi
tooks.
7. Et kule kummatagi ſedda ſanna, mis
minna rägin ſinno kuuldes, ja keige rah-
wa kuuldes:
8. Prohwetid, kes on olnud enne mind
ja enne ſind ammuſt aiaſt, need on proh-
weti wiſil räkinud mitme ma wasto, ja
ſuurte kunningriikide wasto, ſöaſt, ja ön-
netusſeſt, ja katkuſt.
9. Prohwet, kes prohweti wiſil rägib
rahhuſt, kui tulleb ſelle prohweti ſanna,
ſedda tunnukſe prohwet ollewad, kedda
Jehowa on töeste läkkitanud.
10. Ja prohwet Ananja wöttis ikke
prohweti Jeremia kaela peält, ja murdis
ſedda katki. p. 27. 2.
11. Ja Ananja räkis keige rahwa näh-
hes, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, nen-
daſammoti tahhan ma Pabeli kunninga
Nebukadnetſari ikke, ennego kaks aastat
möda on, keige rahwa kaela peält katki
murda; ja prohwet Jeremia läks omma
teed.
12. Ja Jehowa ſanna ſai Jeremia kätte,
pärraſt kui prohwet Ananja ſai katki
murdnud ikke prohweti Jeremia kaela
peält, ſe ütles:
13. Minne, ja rägi Ananja wasto, ja
ütle: Nenda ütleb Jehowa: pu-ikked olled
ſa katki murdnud; agga ſa pead raud-
ikked nende asſemele teggema.
14. Seſt nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Ma ollen raud-ikke
pannud keige ſeſinnatſe rahwa kaela peäle,
et nemmad peawad Pabeli kunninga Ne-
bukadnetſari alla ſama, ja peawad tem-
ma alla jäma: ja ma ollen ka metſalisſed
temma kätte annud.
p. 25. 9. ja 27. 6. Dan. 2. 37.
15. Ja prohwet Jeremia ütles prohweti
Ananja wasto: Et kule, Ananja! Jeho-
wa ei olle ſind mitte läkkitanud, ja ſinna
teed, et ſeſinnane rahwas walle peäle lo-
dab.
16. Sepärraſt ütleb Jehowa nenda:
Wata, ma wiskan ſind ärra ma peält; ſel
aastal pead ſinna ſurrema: ſeſt ſa olled
räkinud ärratagganemiſt Jehowa wasto.
17. Ja prohwet Ananja ſurri ſeſamma
aasta ſeitsmendal kuul.

29. Peatük.

Jeremia kirjotab Jutide kätte, kes Pabelis.

1. Ja need on ramato ſannad, mis
prohwet Jeremia läkkitas Jeruſalemmaſt
teiste wangirahwa wannematte jure, ja
preeſtritte ja prohwetitte jure, ja keige
rahwa jure, mis Nebukadnetſar Jeruſa-
lemmaſt olli wangi winud Pabeli.
2. (Pärraſt ſedda kui kunningas Jekon-
ja, ja kunninga emmand, ja üllemad
teenrid, Juda ja Jeruſalemma würstid,
ja puſeppad, ja raudſeppad Jeruſalem-
maſt ſaid wäljaläinud.) p. 24. 1.
3. Elaſa, Sawani poia, ja Kemarja,
Ilkia poia käe läbbi (kedda Sidkia, Juda
kunningas, läkkitas Nebukadnetſari, Pa-
beli kunninga jure, Pabeli) ſedda wiſi:
4. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Js-
raeli Jummal, keigile wangidele, kedda
ma ollen laſtnud ärrawia Jeruſalemmaſt
Pabeli:
5. Ehhitage koddaſid ülles, ja ellage
neis: ja istutage rohhoaedo, ja ſöge nen-
de wilja.
6. Wötke naeſed, ja ſünnitage poege ja
tütrid, ja wötke omma poegadele naeſed,
ja ommad tütred pange mehhele, ja nem-
mad togo poege ja tütrid ilmale; ja
ſeäl ſago teid paljo, ja ärge wähhenege
mitte.
7. Ja noudke ſedda, mis liñnale heaks
tulleb, kuhho ma teid laſtnud ärrawia, ja

pallnge selle eest Jehowat; sest kui temmal hea pölli on, siis on ka teil hea pölli.

8. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Ärge laske enneste prohwetid, kes teie seas on, ja enneste önneandjaid teid mitte ärrapetta, ja ärge wötke kuulda enneste unnenäggusid, mis teie unnes näte.

9. Sest nemmad räkiwad prohweti wisil teile wallet minno nimmel; polle minna neid läkkitand, ütleb Jehowa.

10. Sest nenda ütleb Jehowa: Küll ma tullen teid katsma, ni pea kui seitsekümmend aastat Pabelis täis sawad, ja tahhan teie pärrast töeks tehha omma hea sanna, et ma teid taggasi toon seie paika. p. 25, 11.

11. Sest minna tean möttid, mis minna mötlen teie pärrast, ütleb Jehowa, need on rahho mötted, ja ei mitte önnetussekš, et ma teile annan hea otsa, ja mis teie otate.

12. Ja teie hüate mind appi, et teie saksite seält ärraminña, ja pallute mind, ja minna wöttan teid kuulda.

13. Ja teie wöttate mind otsida, ja leiate mind; kui teie mind nouate keigest ommast süddamest,

14. Siis annan ma ennast teile leida, ütleb Jehowa, ja tahhan taggasi tua teie wangid, ja teid kogguda keige pagganatte seast, ja keigist paigust, kuhho ma teid ollen ärralükkanud, ütleb Jehowa, ja tahhan teid jälle sata senna paika, kust ma teid ollen lasknud wangi wia;

15. Sest teie ollete öölnud: Jehowa on meile saatnud prohwetid Pabelis. 8. s.

16. Sest nenda ütleb Jehowa kunningast, kes istub Taweti asjärje peäl, ja keigest rahwast, mis siin liñnas ellawad, teie wendadest, kes ei olle teiega wangi ärraläinud.

17. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wata, ma läkkitan nende sekka möögä, nälja ja katko, ja annan neid ärra, kui läilad wigimarjad, mis ei kölba süa, et nemmad ni pahhad on; p. 24, 8.

18. Ja tahhan neid taggaaiada möögaga, näljaga ja katkoga, ja neid anda wintsutada möda keiki mailma kunningriikid, sajatellemissekš ja ehmatussekš, ja willistamissekš ja teotussekš keikide pagganatte seas, kuhho ma neid ärralükkanud;

19. Sepärrast et nemmad ei wötnud mo sanno kuulda, ütleb Jehowa, et ma nende jure läkkitan ommad sullased, prohwetid, sure holega ikka, ja teie ei olle mitte wötnud kuulda, ütleb Jehowa.

20. Agga teie, kuulge Jehowa sanna, keik wangid, kedda ma ollen saatnud Jerusalemmast Pabeli.

21. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal, Ahabist, Kolaja poiast, ja Sidkiast Maaseja poiast, kes teile prohweti wisil räkiwad wallet minno nimmel: Wata, ma annan neid Nebukadnetsari Pabeli kunninga kätte, ja temma lööb neid teie nähhes mahha.

22. Ja keik Juda wangid, mis Pabelis, wötwad neist wandumise sanna, ja ütlewad: Pango sind Jehowa kui Sidkia, ja kui Ahabi, kedda Pabeli kunningas tullega körwetas;

23. Sepärrast et nemmad jölledust teggid Israelis, ja rikkusid abbiello omma liggimeste naestega, ja räkisid sanna mo nimmel, mis walle, mis minna neile ei käsknud; ja minna tean sedda, ja ollen tunnistusmees, ütleb Jehowa.

24. Ja Semaja, Neelamimehhe wasto pead sa ütlema sedda wisi:

25. Nenda rägib wäggede Jehowa, Israeli Jummal, ja ütleb: Sepärrast et sinna olled läkkitanud ommal nimmel ramato keige rahwa kätte, mis Jerusalemmas, ja preestri Sewanja, Maaseja poia kätte, ja keige preestritte kätte, sedda wisi:

26. Jehowa on sind pannud preestriks, preestri Jojada assemele, et teie peate ollema üllewaatjad Jehowa koias igga hullo mehhe üle, ja kes prohweti wisil rägib, et sinna tedda panned wangitorni ja jalgraudo.

27. Ja nüüd, mispärrast ei olle sa söitelnud Jeremiat Anatotimeest, kes teile prohweti wisil rägib?

28. Sepärrast et ta meie jure on läkkitanud Pabeli, ja öölnud: Pitk aeg on weel; ehhitage koddasid üles, ja ellage neis, ja istutage rohhoaedo, ja söge nende wilja.

29. Ja preester Sewanja lugges sedda ramatut prohweti Jeremia kuuldes.

30. Siis sai Jehowa sanna Jeremia kätte, sedda wisi:

31. Läkkita keige wangide jure, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa Semaja, Neelamimehhe pärrast: Sepärrast et Semaja teile prohweti wisil räkinud, ja minna polle tedda läkkitanud, ja on teinud, et teie lodate walle peäle:

32. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma tahhan Semaja, Neelamimehhe, ja ta sou kätte nähha; ei pea temmal

sedda ollema, kes ellab selle rahwa seas,
ja ta ei pea nähha sama head, mis min-
na omma rahwale teen, ütleb Jehowa;
sest ta on ärrataggamemist rääkinud Jeho-
wa wasto.

30. Peatük.

Judibele tootakse monda asja leigewiimseks aiaks.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, sedda wisi:
2. Nenda rägib Jehowa, Israeli Jum-
mal ja ütleb: Kirjota ennesele keik san-
nad, mis ma sulle rägin, ramatusse.
3. Sest wata, päwad tullewad, ütleb
Jehowa, et ma omma Israeli ja Juda
rahwa wangipölwe pöran, ütleb Jeho-
wa, ja tahhan neid taggasi tua senna
male, mis ma nende wannemaile annud,
et nemmad sedda piddid pärrima.
4. Ja need on need sannad, mis Jehowa
räkis Israeli ja Juda rahwa pärrast.
5. Sest nenda ütleb Jehowa: Meie ol-
leme wärristusse heält kuulnud; hirm on
ja ei mitte rahho.
6. Et küssige, ja wadage, kas meeste-
rahwas lapse saab: mispärrast nään ma
keik meesterahwast, et nende käed nende
pusade peäl, otsego naene, kes last saab,
ja keik silmad on ärrakahwatand.
Jes. 13, 8.
7. Häbda, sest se pääw on suur, et sed-
dasuggust ep olle, ja se on ahhastusse
aeg Jakobile; agga tedda peästetakse sest.
Joel 2, 11. Amos 5, 18.
8. Ja peab sündima sel päwal, ütleb
wäggede Jehowa, et ma tahhan katkimur-
da temma ikke so kaela peält, ja so juttad
tahhan ma katkiskuda, ja wöörad ei pea
tedda mitte ennam enneste alla sundi-
ma.
9. Agga nemmad peawad Jehowat,
omma Jummalat tenima, ja Taweti,
omma kunningat, kedda ma nende ülle
tahhan tösta.
10. Ja sinna, mo sullane Jakob, ärra
karda mitte, ütleb Jehowa, ja ärra eh-
mata mitte, Israel; sest wata, ma peäs-
tan sind kaugelt maalt, ja so sou nende
wangi maalt, ja Jakob tulleb taggasi, ja
temmal on rahholinne ja julge asi, ja
ei olle sedda, kes pelletab. p. 46, 27.
11. Sest minna ollen sinnoga, ütleb Je-
howa, sind peästmas; sest ma tahhan ot-
sa tehha keikide pagganattele, kuhho ma
sind laiale pillutanud; agga sinnule ei
tahha ma mitte otsa tehha, agga ma tah-
han sind karristada, nenda kui kohhus,
ja sind ei polegi mitte ilma süta jätta.
12. Sest nenda ütleb Jehowa: So
murdund haaw on koggoni hukkas, so
wigga teeb wägga haiget.
13. Ei ükski moista, mis kohhus on,
senna hawa tarwis; ei olle sul arstirohto,
mis sulle terwist sadab.
14. Keik so armastajad on sind ärraun-
nustand, nemmad ei noua sind mitte; sest
ma ollen sind peksnud, nenda kui waen-
lane peksab wägga hirmsa mehhe karris-
tamissega, sinno sure üllekohto pärrast, et
so patto on wägga paljo.
15. Mis sa kissendad omma hawa pär-
rast? Ei so wallo woi parraneda; so sure
üllekohto pärrast, et so patto paljo on,
ollen ma sedda sulle teinud.
16. Sepärrast süakse ärra keik sinno sö-
jad, ja keik, kes sind ahhastawad, peawad
hopis wangi minnema; ja kes sind riiu-
nud, need sawad risutawaks, ja keik, kes
sind paljaks tewad, need lassen ma pal-
jaks tehha.
17. Sest ma tahhan sulle terwist sata,
ja sind terweks tehha so wiggadussest, üt-
leb Jehowa; et nemmad on sind hüüd-
nud sesuggusseks, kes ärralükkatud: Sion
on se, kellest ükski ei holi. p. 33, 6.
18. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma
pöran Jakobi telkide wangipölwe, ja hal-
lastan temma honette peäle, ja lin peab
sama ehhitud omma warre kohta, ja suur
hone peab seisma nenda, kui temma koh-
hus on. p. 29, 14. ja 31, 23.
19. Ja neist peab wäljatullema tänno
ja mängijatte heäl, ja ma tahhan neid
paljuks tehha, ja nemmad ei pea mitte
wähhenema, ja tahhan neid aulisseks
tehha, ja nemmad ei pea mitte wähhemaks
sama.
20. Ja temma poiad peawad ollema kui
wannast, ja ta koggodus peab sama kin-
nitud mo palle ees; sest ma tahhan keikide
kätte nähha, kes temmale häbda tewad.
21. Ja temma aulinne peab temmast
tullema, ja temma wallitseja ta seest wäl-
jatullema; ja ma tahhan tedda lasta lig-
gi tulla, ja ta tulleb liggi mo jure; sest
kes on se, kes omma südame eest seisab,
et ta minno liggi woib tulla? ütleb Je-
howa.
22. Ja teie peate mulle rahwaks ollema,
ja minna tahhan teile Jummalaks olla.
p. 24, 7. ja 31, 1. 33.
23. Wata, Jehowa kange tuul on wäl-
jaläinud tullise wihhaga, kurri ilm jääb
ühte pukko, se peab öälatte pea peäle jä-
ma. p. 23, 19.
24. Jehowa kange wihha ei pöra tag-

gasi, kunni temma sedda saab teinud, ja
kunni ta korda saatnud omma süddame
nouud; wiimsel päwade aial peate teie
sedda moistma.

31. Peatük.

Siin kulutakse seddasamma, mis 30. peatükkis.

1. Selsammal aial, ütleb Jehowa, tah-
han ma keigile Israeli suggurvössadele
Jummalaks olla, ja nemmad peawad
mulle rahwaks ollema.
2. Nenda ütleb Jehowa: Rahwas, mis
moögast üllejänud, se on armo leidnud
körwest; ma lähhän temmale, Israelile,
hingamist saatma.
3. Jehowa on emalt ennast mulla näh-
ha annud; ja ma ollen sind iggawesse
armastussega armastand, sepärrast ollen
ma sind heldussega tombanud.
4. Ma tahhan sind jälle ehhitada, et sa
peab ollema ehhitud, neitsit Israel! weel
peab sa ennast ehhitama omma trummi-
dega, ja wäljaminnema mängimeestega
riddastikko.
5. Weel peab sa winamäggesid istuta-
ma Samaria mäggede peäle; istuta-
jad peawad istutama, ja ta wiljast kas-
so sama.
6. Sest üks pääw on, et wahhimehhed
Samaria mäe peäl hüüdwad: Touske
üllés, ja mingem üllés Sioni, Jehowa
omma Jummala jure.
7. Sest nenda ütleb Jehowa: Öiskage
Jakobi pärrast römoga, ja hüüdke helleda
häälega paggananatte üllematte seas; kulu-
tage, kiitke, ja üttelge: Jehowa! peästa
omma rahwas ärra, mis Israelist ülle-
jänud.
8. Wata, ma toon neid pohja maalt,
ja koggun neid kokko ma kaartest; pim-
medaid ja jallotumaid, raskejallatsid, ja
kes lapsi sawad, neid peab ühtlasi nende
seas ollema; suure koggodussega peawad
nemmad seie taggasi tullema.
9. Nemmad tullewad nuttoga, ja al-
landlikko pallumissega toon minna neid;
ma tahhan neid wia weejöggede jure,
öige te peäle, kus peäl nemmad ei kom-
mista; sest ma ollen Israelile Issaks, ja
Ewraim, se on mo essimenne poeg.
p. 50, 4.
10. Pagganad, kuulge Jehowa sanna,
ja kulutage saarte peäl kaugel, ja üttelge:
Kes Israeli laiale pillutanud, se wöttab
tedda koggoda, ja tedda hoida, kui karja-
ne omma karja.
11. Sest Jehowa lunnastab Jakobi, ja
peästab tedda ärra selle käest, kes wägge-
wam tedda. Laul 130, 8. Luk. 1, 68.
12. Ja nemmad tullewad ja öiskawad
Sioni körges paikas, ja jookswad kokko
Jehowa headusse jure, wilja jure, ja
wärske wina ja ölli jure, ja noorte pud-
dolojuste ja weiste jure; ja nende hing
peab ollema kui kastetud rohhoaed, ja
nemmad ei pea ennam kurwad ollema.
13. Siis sawad neitsid röömsaks riddas-
tikko käies, ja poismehhed ja wannad
ühtlasi; ja ma tahhan nende leinamisse
römustussesks pöörda, ja neid trööstida, ja
neile römo anda pärrast nende kurbdust.
14. Ja ma tahhan kasta preestritte hin-
ge raswaga, ja mo rahwas peawad mo
headust kül sama, ütleb Jehowa.
15. Nenda ütleb Jehowa: Ramas ku-
lukse healt, ärrast kaebmist, wägga kibbe-
dat nutmist, Rael nuttis omma poege;
temma ei tahha lasta ennast trööstida
omma poegade pärrast, et keddagi neist
ennam ei olle.
16. Nenda ütleb Jehowa: Kela ärra
omma healt nutmast, ja omma silmi wet
jooksmast: sest sinno tööl on palk, ütleb
Jehowa, ja nemmad peawad taggasi tul-
lema waenlase maalt.
17. Sest otus on so wiimsel aial, ütleb
Jehowa, ja lapsed tullewad taggasi om-
ma raiasse.
18. Küll ma ollen kuulnud Ewraimi är-
da melega räkiwad: Sinna olled mind
karristand, ja ma ollen karristud, kui üks
öppimatta wärs; pöra mind ümber, siis
pöran ma ümber, sest sinna olled Jehowa,
mo Jummal.
19. Sest pärrast, kui ma saan pöörnud,
kahhetsen minna, ja pärrast, kui ma hak-
kasin ennast tundma, ollen ma pusa peks-
nud; ma häbbenen, ja punnastan ka
häbbi pärrast ärra, sest ma ollen kand-
nud omma nore ea teotust.
20. Kas on Ewraim mulle üks kallis
poeg? Kas on temma üks wägga armas
laps? Sest, ni pea kui ma temmast rä-
gin, wöttan ma jälle tühte puhko ta peäle
möttelda; sepärrast kollisеb mo sisfikond
temma pärrast, ma tahhan ta peäle wäg-
ga hallastada, ütleb Jehowa.
Laul 106, 4.
21. Panne ennesele püsti seisma mär-
gikiwwid, panne ennesele postid te äre,
panne tähhele maanteed, teed, mis sa
olled käinud! tulle taggasi, Israeli neitsit,
tulle taggasi nendesinnaste omma linnade
sisse.
22. Kui kaua tahhad sa körwale hoida,

ja ärratagganend tüttar? Sest Jehowa
loob ühhe ue asja ma peäle, üks naeste-
rahwas pirab mehhe ümber.
23. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Is-
raeli Jummal: Weel peawad nemmad
ütlema se sanna Juda maal, ja temma
liñnades, kui ma nende wangipölwe pö-
ran: Jehowa önnistago sind, sa öigusse
elloasse, sinna pühha mäggi!
24. Ja seäl sees peawad ellama Juda
rahwas, ja keik ta liñnad ühtlasi, pöllo-
mehhed ja kes karjaga käiwad.
25. Sest ma tahhan hinge, mis märga
tahhab, kasta, ja igga kurwa hinge täita.
Matt. 11, 28.
26. Seks ollen ma üllesärkanud, ja
ümberwaatnud, ja mo unni on mulle
maggus olnud.
27. Wata, päwad tullewad, ütleb Je-
howa, et ma tahhan külwada Israeli
suggu, ja Juda suggu, innimeste seem-
nega ja weiste seemnega.
28. Ja peab sündima, otsego ma ollen
wapper olnud nende wasto, neid wälja-
kitkuma, ja mahhakiskuma, ja ärrapillu-
tama ja hukkama, ja önnetumaks tegge-
ma; nenda tahhan ma wapper olla nende
pärrast, neid üllesehhitama, ja istutama,
ütleb Jehowa.
29. Neil päiwil ei pea nemmad mitte
ennam ütlema: Issad on küpsmatta wi-
namarja kobbaraid sönud, ja poegade
hambad on nürriks läinud.
30. Waid iggaüks peab omma üllekohto
pärrast surrema; igga innimenne, kes
sööb küpsmatta winamarja kobbaraid,
selle hambad peawad nürriks jäma.
2 Kunn. 14, 6.
31. Wata, päwad tullewad, ütleb Je-
howa, et ma tahhan ühhe ue seädusse Is-
raeli souga ja Juda souga tehha,
32. Ei mitte kui se seädus olli, mis ma
nende wannemattega teinud sel päwal,
kui ma neid kätpiddi wötsin, ja neid Egip-
tusse maalt wäljawisin; et nemmad mo
seädusse tühjaks teggid, siis piddin min-
na ka waljuste nende ülle wallitsema,
ütleb Jehowa.
33. Sest se on se seädus, mis ma Israeli
souga tahhan tehha pärrast neid päiwi,
ütleb Jehowa: Ma tahhan omma kässo-
öppetusse nende sisse anda, ja nende süd-
dame peäle sedda kirjotada, ja tahhan
neile Jummalaks olla, ja nemmad pea-
wad mulle rahwaks ollema. Ebr. 8, 10.
34. Ja nemmad ei pea mitte ennam
üks teist, egga ükski omma wenda öppe-
tama, ja ütlema: Tundke Jehowat; sest
nemmad keik peawad mind tundma ni
hästi nende pissokessed, kui nende sured,
ütleb Jehowa; sest ma tahhan nende ülle-
kohto andeks anda, ja ei tahha mitte en-
nam nende patto peäle mötelda.
Jes. 54, 13.
35. Nenda ütleb Jehowa, kes annab
päikesse walgusseks päwa aial, ku ja
tähtede seätud korrad ö walgusseks, kes
merd ligutab, et temma laened kohhise-
wad, wäggede Jehowa on temma nimmi.
Laul 136, 7. 8. 9.
36. Kui needsinnatsed seätud korrad tag-
ganewad minno palle eest, ütleb Jehowa,
siis peab ka Israeli suggu löpma, et se
ei olle rahwas mo palle ees keik need pä-
wad.
37. Nenda ütleb Jehowa: Kui saab tae-
wad mööta üllewel, ja läbbikatsuda ma
allussed al, siis tahhan minna ka pölga-
da keik Israeli suggu, keige se pärrast,
mis nemmad on teinud, ütleb Jehowa.
38. Wata, päwad tullewad, ütleb Je-
howa, et lin üllesehhitakse Jehowale,
Ananeli tornist, nurga wärrawaist sadik.
39. Ja möödo nöör peab weel jooksma
wälja senna emale, Karebi mäekünka
pole, ja ümberpiirma Koatist sadik.
40. Ja keik surnokehhade ja tuhha org,
ja keik pöllud Kidroni jöest sadik, heeste
wärrawa nurgast sadik hommiko pole,
on pühhad Jehowale; sedda ei kitkuta
wälja, egga kista ennam mahha ei el-
lades.

32. Peatük.

Judid piddid Pabeli wangi, ja seält taggasi sama.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, kümnemal Sidkia, Juda
kunninga aastal, sesamma aasta olli
Nebukadnetsari kahheksasteistkümnes aas-
ta.
2. (Ja siis olli jubba Pabeli kunninga
wäggi Jerusalemma al, ja prohwet Je-
remia olli kinnipandud wangitoia öue,
mis olli Juda kunninga koia jures;
2 Kunn. 25, 1. 2.
3. Kus Sidkia, Juda kunningas, tedda
olli kinnipannud, ja ütlelnud: Mispär-
rast olled sa prohweti wisil räkinud, ja
ütlelnud: Nenda ütleb Jehowa, wata,
ma annan se liñna Pabeli kunninga kät-
te, ja ta wöttab sedda ärra.
p. 21, 7. p. 38, 3.
4. Ja Sidkia, Juda kunningas, ei peäse
mitte Kaldea rahwa käest, waid tedda an-
takse wisiste Pabeli kunninga kätte, ja
ta saab räkida temmaga suud suud was-

tu, ja temma silmad sawad teise silmi
nähha. p. 34, 3.
5. Ja ta wiib Sidkia Pabeli, ja senna
peab ta jäma, kunni ma tedda tullen
katsma, ütleb Jehowa: Kui teie Kaldea
rahwa wasto wöttate söddida, ei se pea
teile mitte korda minnema.)
6. Ja Jeremia ütles: Jehowa sanna
on mo kätte sanud, sedda wisi:
7. Wata, Anameel, Sallumi, so issa
wenna poeg, tulleb sinno jure, ja ütleb:
Osta ennesele mo pöld, mis Anatotis, sest
sul on lunnastamisse öigus, sedda osta.
8. Ja Anameel, mo issa wenna poeg,
tulli mo jure Jehowa sanna möda wan-
gikoia oue, ja ütles mo wasto: Et osta
minno pöld, mis Anatotis on, mis Ben-
jamini maal; sest sul on pärrimisse öigus,
ja sulle sünnib sedda lunnastada, osta
sedda ennesele; siis tundsin minna, et se
olli Jehowa sanna.
9. Ja ma ostsin Anameeli, omma issa
wenna poia käest pöllo, mis Anatotis,
ja wagisin hōbbeda ta kätte, seitseteist-
kümmend hōbbeseklit.
10. Ja kirjotasin sedda ramato sisse, ja
pannin pitseriga kinni, ja wötsin tunnis-
tusmehhed siñna jure, ja wagisin hōbbeda
waekausi peäl.
11. Ja ma wötsin ostoramato, mis pit-
seriga kinnipandud, käsko ja seädmist mö-
da, ja ramato, mis lahti olli.
12. Ja andsin ostoramato Parukile,
Neria poiale, kes Mahseja poeg, Ana-
meeli, omma issawenna poia nähhes, ja
tunnistusmeeste nähhes, kes ostoramato
alla ollid kirjotanud, ja keige Judide näh-
hes, kes wangikoia oues ellasid.
13. Ja ma käskſin Parukit nende nähhes,
ja ütlesin:
14. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Is-
raeli Jummal: Wötta needsinnatsed ra-
matud, se ostoramat, mis pitseriga kinni-
pandud, ja se ramat, mis lahti, ja panne
neid ühhe kiwwiriista sisse, et nemmad
seiswad mitto päwa.
15. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Weel peab koddasid,
ja pöldusid ja winamäggesid siin maal
ostetama.
16. Ja pärrast kui ma sain annud osto-
ramato Parukile, Neria poiale, pallusin
ma Jehowat, ja ütlesin:
17. Oh Issand Jehowa! wata, sinna
olled teinud taewa ja ma omma sure ram-
mo läbbi, ja omma sirrutud käewarre
läbbi; ei ükski assi ei olle ni immelik, mis
sinna ei jouaks tehha. Luk. 1, 37.
18. Sa teed head tuhhandettele, ja tas-
sud wannematte üllekohto nende laste sül-
lesse pärrast neid; sinna olled suur wäg-
gew Jummal, kelle nimmi on wäggede
Jehowa, 2 Mos. 20, 5.
19. Kes suur on nouu polest, ja wäggew
teggude polest; sinna! kelle silmad lahti
on keikide innimeste laste tede kohhal, et
sa iggamehhele annad temma wisisid möda,
ja ta teggude kasso möda.
20. Kes sa olled immetähti ja imme-
teggusid Egiptusse maal teinud tänna-
päwani, ni hästi Israeli rahwa seas,
kui muunde innimeste seas, ja olled en-
nesele nimme teinud, nenda kui tänna-
pääw on.
21. Ja sa olled ärratonud omma Is-
raeli rahwa Egiptusse maalt immetäh-
tede ja immeteggude läbbi, ja wäggewa
käega, ja sirrutud käewarrega, ja sure
hirmoga;
22. Ja olled neile annud se ma, mis sa
nende wannemaile wandunud, neile anda,
üks ma, mis pima ja met joseb.
23. Ja nemmad on tulnud ja sedda pär-
rinud, agga nemmad ei wötnud so sanna
mitte kuulda, egga so kässoöppetusses
käia; keik, mis sa neid käsknud tehha, ei
teind nemmad mitte; sepärrast olled sa
lasknud nende kätte tulla keik se önne-
tusse.
24. Wata, wallid tullewad liggi liñna,
sedda ärrawötma; ja lin antakse mööga,
ja nälja ja katko pärrast, Kaldea rahwa
kätte, kes ta wasto söddiwad; sest, mis
sinna rätinud, se on sündinud, ja wata,
sinna nääd sedda.
25. Ja sinna, oh Issand Jehowa! olled
siiski ütelnud mo wasto. Osta ennesele
pöld rahha pärrast, ja wötta tunnistus-
mehhed siñna jure, et kül lin antakse Kal-
dea rahwa kätte.
26. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte
sedda wisi:
27. Wata, minna Jehowa ollen keige
lihha Jummal: kas mingisuggune assi
peaks ni immelik ollema, mis minna ei
jouaks tehha? 17. s.
28. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
Wata, ma annan se liñna Kaldea rahwa
kätte, ja Nebukadnetsari, Pabeli kunninga
kätte, ja ta wöttab sedda ärra.
29. Ja Kaldea rahwas, kes sesinnatse
liñna wasto söddiwad, peawad tullema
sisse, ja selle liñna süütma pöllema tulle-
ga ja sedda ärrapölletama; ja koiad, kelle
kattuste peäl nemmad Paalile suitseta-
nud, ja jomaohwrid wallanud teiste jum-

malattele, et nemmad mind piddid ärri-
tama. p. 19. 13.
30. Sest Israeli lapsed, ja Juda lap-
sed, ei olle minno näbbes muud teinud
kui kurja ommast noorest east; sest Israeli
lapsed on mind agga ärritanud omma
kätte tööga, ütleb Jehowa.
31. Sest se lin on mulle olnud minno
wihha ja mo tullise wihha sütteks, sest
päwast kui nemmad sedda ehhitasid tänna-
päwani, et ma sedda omma palle eest
piddin ärrasaatma,
32. Keige Israeli laste ja Juda laste
kurjusse pärrast, mis nemmad teinud
mind ärritades, nemmad, nende kunnin-
gad, nende würstid, nende preestrid ja
nende prohwetid, ja igga Judamees, ja
kes ellawad Jerusalemmas.
33. Ja on kuklatagguse mo pole pöör-
nud ja ei mitte pallet, ja minna ollen
neid sure holega ja hästi öppetanud, ja
nemmad ei wötnud mitte kuulda, et nem-
mad ollekssid öppetust wötnud.
p. 2. 27. Esek. 23. 35.
34. Ja nemmad on pannud ommad läi-
lad jummalad sinna kotta, mis peäle mo
nimmi on pandud, et nemmad sedda ro-
jaseks teggid: p. 7. 30. 2 Kunn. 21. 4. 5.
35. Ja on üllesehhitanud Paali körged
paigad, mis Innomi poia orgus on, et
nemmad lasknud tullest läbbi minna om-
mad poiad ja ommad tütred obwriks
Molekile, mis ma neile ei käsknud, ja
mis mo süddamesse ei tousnud, et nem-
mad piddid nisugguse hirmsa asja tegge-
ma, et nemmad Juda saatsid patto teg-
gema. p. 7. 31.
36. Ja nüüd sepärrast ütleb Jehowa,
Israeli Jummal, nenda sellesinnatse lin-
na wasto, kellest teie ütlete: Sedda peab
Pabeli kunninga kätte antama mööga
läbbi, ja nälja läbbi, ja katko läbbi;
37. Wata, ma tahhan neid koggoda
keige made seest, kuhho ma neid ärralük-
kanud omma wihha läbbi ja omma tullise
wihha läbbi, ja sure kange wihhastusse
läbbi, ja tahhan neid taggasi tua seie
paika ja tehha, et nemmad woiwad jul-
geste ellada;
38. Ja nemmad peawad mulle rahwaks
ollema, ja minna tahhan neile Jumma-
laks olla?
39. Ja tahhan neile anda ühhesugguse
süddame ja ühhesugguse wisi, et nemmad
mind kartwad iggapääw, nende ja nende
laste heaks pärrast neid;
40. Ja tahhan nendega tehha iggawesse
seädusse, et ma ei tahha järrele anda
neile head teggemast, ja omma kartusse
tahhan ma anda nende süddamesse, et
nemmad ei pea minnust lahkuma;
Jes. 54. 10.
41. Ja tahhan römus olla nende pär-
rast neile head tehhes, ja tahhan neid
istutada seie male tões keigest ommast
süddamest ja keigest ommast hingest.
42. Sest nenda ütleb Jehowa: Otsekui
ma ollen tonud se rahwa peäle keik se
sure önnetusse; nenda tahhan minna ka
nende peäle keik hea tua, mis minna nen-
de pärrast räkinud.
43. Ja siin maal peab weel pöldusid
ostetama, kellest teie ütlete, et se on ärra-
häwwitud, et ei olle temma sees ei inni-
mest egga lojust, ja sedda peab Kaldea
rahwa kätte antama.
44. Nemmad wötwad pöldusid rahha
pärrast osta, ja ramatusse kirjotada, ja
sedda pitseriga kinnipanna, ja tunnistus-
mehhed senna jure wötta Penjamini maal,
ja Jerusalemma ümberkaudsis paikus, ja
Juda linnades, ja mäggise ma linnades,
ja mäealluste linnade sees, ja lounapool-
sis linnades; sest ma tahhan nende wan-
gipölwe pöörda, ütleb Jehowa.
p. 29. 14. ja 30. 3. ja 33. 7.

33. Peatük.

Judide ärrapeästmissest; Kristusse kunningriigist.

1. Ja Jehowa sanna sai teist korda Je-
remia kätte, kui tedda weel kinnipeti wan-
gikoia ones, sedda wisi:
2. Nenda ütleb Jehowa, kes sedda teeb,
Jehowa kes sedda walmistab, et ta sedda
kinnitab, Jehowa on temma nimmi.
3. Hüa minno pole, ja ma tahhan sulle
kosta, ja sulle teäda anda suri ja raskid
asjo, mis sinna ei tea.
4. Sest nenda ütleb Jehowa, Israeli
Jummal, selle linna koddadest, ja Juda
kunningatte koddadest, mis mahhakistud
waenlase wallide wasto ja mööga wasto.
Jes. 22. 10.
5. Need tullewad seks, et woib Kaldea
rahwa wasto tappelda, ja neid peab täit-
ma innimeste surnokehhadega, mis ma
ollen mahhalönud omma wihha sees ja
omma tullise wihha sees, ja et ma ollen
omma palle warjule pannud selle linna
eest keige nende kurjusse pärrast.
6. Wata ma tahhan temmale sata par-
ranemist ja terwist, ja neid terweks tehha,
ja tahhan neile ilmutada rohket rahho ja
tööt; p. 30. 17.
7. Ja tahhan Juda wangipölwe ja Is-

raeli wangipölwe pöörda, ja neid üllesehhitada nenda kui ennemuiste; p. 29, 14.

8. Ja tahhan neid puhhastada keigest nende üllekohtust, miska nemmad mo wasto patto teinud; ja tahhan andeks anda keik nende üllekohto, miska nemmad mo wasto patto teinud, ja miska nemmad mo wasto ülleastunud. p. 31, 34. Ap. Tegg. 10, 43.

9. Ja se peab mulle ollema römustusse nimmeks, kitusseks ja illuks keige mailma pagganatte seas, kui nemmad kuulwad keik head, mis minna neile teen, et nemmad hirmo tundwad ja wärrisewad keige hea pärrast ja keige rahho pärrast, mis minna temmale saadan.

10. Nenda ütleb Jehowa: Siin paikas, kellest teie ütlete, se on paljaks tehtud, et siin ei olle innimest egga lojust, Juda liñnades ja Jerusalemma ulitsatte peäl, mis nenda on ärrahäwwitud, et ei olle innimest, ei woörastki, kes seäl ellab, egga lojust; siin peab weel kuulma

11. Lusti heält ja römo heält, peigmehhe heält ja prudi heält, nende heält, kes ütlewad: tunnistage wäggede Jehowa auu ülles, et Jehowa on hea, et temma heldus iggaweste kestab, nende heält, kes towad tänno ohwrit Jehowa kotta; sest ma tahhan ma wangipölwe pöörda nenda kui ennemuiste, ütleb Jehowa.

12. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Weel siin paikas, mis paljaks tehtud, et ei olle innimest egga lojust, ja keige temma liñnade sees peawad ollema karjaste elloassemed, kes lambad lassewad maas hingada;

13. Mäggise ma liñnades, mäealluse ma liñnades, ja lounapoolsis liñnades, ja Benjamini maal, ja Jerusalemma ümberkaudsis paikus, ja Juda liñnades, seäl peawad weel lambad käima selle käe al, kes neid üllesloeb, ütleb Jehowa.

14. Wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et minna töeks teen hea sanna, mis ma ollen räkinud Israeli sou pärrast, ja Juda sou pärrast.

15. Neil päiwil, ja sel aial tahhan ma sata üllekaswama Tawetile öigusse Wösso, ja temma peab kohhut ja öigust teggema ma peäl. p. 32, 1. Jes. 4, 2.

16. Neil päiwil peab Juda abbi sama, ja Jerusalem julgeste ellama; ja se on se nimmi, miska tedda nimmetakse: Jehowa meie öigus. Jes. 45, 24. 1 Kor. 1, 30.

17. Sest nenda ütleb Jehowa; Ei pea kautadama Tawetile sedda meest, kes istub Israeli sou aujärje peäl.

18. Ja preestrittele, kes Lewitid, ei pea kautadama üht meest mo palle eest, kes pölletamisse ohwri toob, ja roaohwri suitsetab, ja tappaohwri walmistab igga päaw.

19. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte sedda wisi:

20. Nenda ütleb Jehowa: Kui teie woite tühjaks tehha mo seädusse päwaga ja mo seädusse öga, nenda et ei peaks ollema päwa egga ööd ommal aial; p. 31, 36.

21. Siis peab ka minno seädus tühjaks sama mo sullase Tawetiga, et temmal ei pea ollema poega, kes wallitseb temma aujärje peäl; ja nendasammoti lewitidega, preestrittega, kes mind teniwad.

22. Nenda kui ei woi taewa wägge üllesarwata, egga merre liwa ärramööta; nenda tahhan ma omma sullase Taweti sou, ja lewitid, kes mind teniwad, paljuks tehha. Laul 110, 3.

23. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte sedda wisi:

24. Eks sa polle näinud, mis need rahwas räkiwad ja ütlewad: Need kaks suggunössa, mis Jehowa olli wallitsenud, need on temma ka ärrapölgnud; ja nemmad laitwad mo rahwast, et nemmad ei olle mitte ennam rahwas nende melest.

25. Nenda ütleb Jehowa: Kui mo seädust ep olle ennam päwa ja öga, kui ma ei pea ülles seätud taewa ja ma korde;

26. Siis tahhan ma ka ärra pölgada Jakobi ja omma sullase Taweti sou, et ma ei wötta temma soust neid, kes wallitsewad Abraami, Isaaki ja Jakobi sou ülle; sest ma tahhan nende wangi pölwe pöörda, ja nende peäle hallastada.

34. Peatük.

Kowwad sannumed said Juda kunninga ja rahwa kätte.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, (kui Nebukadnetsar, Pabeli kunningas, ja keik ta söawäggi, ja keik mailma kunningrigid, mis temma käe wallitsusse al ollid, ja keik rahwas Jerusalemma wasto, ja keige temma liñnade wasto söddisid) sedda wisi: p. 32, 2.

2. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal: Minne ja ütle Sidkia, Juda kunninga wasto, ja rägi temmale: Nenda ütleb Jehowa, wata, ma annan selle liñna Pabeli kunninga kätte, ja ta pölletab sedda ärra tullega.

3. Ja sinna ei peäse temma käest, sest sind woetakse töeste kinni, ja antakse tem-

ma kätte, ja so silmad peawad Pabeli
kunninga silmi näggema, ja temma rägib
soga suud suud wasto, ja Pabeli pead sa
sama. p. 32. 4.
4. Kummatagi kule Jehowa sanna,
Sidkia Juda kunningas! nenda ütleb Je-
howa sinno pärrast: Sa ei pea mitte sur-
rema moöga läbbi.
5. Rahho sees pead sa surrema, ja ot-
sekui so wannematte, endiste kunningatte
pärrast, kes enne sind olnud, mattukse
pölletamissed on olnud, nenda peab sulle
ka pölletadama, ja kaebdust so pärrast
tehtama: woi issand! sest minna isse ollen
se sanna räkinud, ütleb Jehowa.
6. Ja prohwet Jeremia räkis Sidkia,
Juda kunninga wasto, keik needsinnatsed
sannad Jerusalemmas.
7. Ja Pabeli kunninga söawäggi söddis
Jerusalemma wasto, ja keige Juda lin̄-
nade wasto, mis üllejänud, Lakisi wasto
ja Aseka wasto, sest need ollid üllejänud
Juda linnade seast, mis tuggewad lin-
nad.
8. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, pärrast sedda kui kun-
ningas Sidkia sai seädusse teinud keige
rahwaga, mis Jerusalemmas, et neile
piddi kulutama orjade lahtilaskmist.
9. Et iggamees piddi lahtilaskma omma
sullase, ja iggamees omma ümmardaja,
kes Ebreamees ja Ebrea naesterahwas,
et ükski ei piddand teist, kes Juda suggu,
sundima tenima.
10. Kui keik würstid ja keik rahwas, kes
ollid tulnud seädusse alla, kuulsid, et
nemmad piddid lahtilaskma iggaüks om-
ma sullase, ja iggaüks omma ümmardaja,
et nemmad neid mitte ennam ei piddand
sundima tenima; siis wötsid nemmad
sanna kuulda, ja laskfid neid ärraminna.
11. Ja pärrast sedda tagganesid nem-
mad, ja töid taggasi sullased ja ümmar-
dajad, kedda nemmad lahtilasknud, ja
sundsid neid enneste alla sullasiks ja üm-
mardajaiks.
12. Siis sai Jehowa sanna Jeremia
kätte Jehowa käest, sedda wisi:
13. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jum-
mal: Minna ollen seädusse teinud teie
wannemattega sel päwal, kui ma neid
ärratöin Egiptusse maalt, seält orjusse
koiast, ja ütlesin:
14. Seitsme aasta pärrast peate teie
lahtilaskma iggamees omma wenna, kes
Ebreamees, kes ennast sulle on ärramü-
nud, kui ta sind kuus aastat saab teninud,
siis pead sa tedda lahtilaskma ennese ju-
rest; agga teie wannemad ei wötnud mind
mitte kuulda, egga omma körwa mo pole
pöörda. 2 Mos. 21, 2.
15. Agga teie ollete ümberpöörnud tän-
napääw, ja teinud, mis öige mo melest,
et teie ollete lasknud lahtilaskmist kulutada
iggamees omma liggimessele, ja ollete
seädusse teinud mo palle ees seäl koias,
mis peäle mo nimmi on pandud.
16. Agga teie ollete tagganenud, ja mo
nimme ärrateotand, ja ollete taggasi te-
nud iggamees omma sullase ja igga-
mees omma ümmardaja, kedda teie ollete
lahtilasknud nende mele järrele, ja ollete
neid enneste alla sundinud, et nemmad
peawad ollema teile sullasiks ja ümmar-
dajaiks.
17. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
Teie ei olle wötnud mind kuulda, et teie
öiete olleksite kulutanud lahtilaskmist ig-
gamees omma wennale ja iggamees om-
ma liggimessele; wata, minna kulutan
teile lahtilaskmist, ütleb Jehowa, moöga
kätte, katko kätte, ja nälja kätte, ja ma
annan teid ärrawintsutada möda keik
mailma kunningrikisid.
18. Ja nende meestega, kes mo seädusse
ülle läinud, kes ei olle kindlaste pidda-
nud seädusse sanno, mis nemmad mo
palle ees on teinud, tahhan ma tehha kui
wassikaga, mis nemmad raiunud kahheks
tükkiks, ja selle tükkide wahhelt läbbiläi-
nud. 1 Mos. 15. 17.
19. Juda würstidega, ja Jerusalemma
würstide, üllema teenritte ja prestrittega,
ja keige rahwaga siin maal, kes wassika
tükkide wahhelt läbbiläinud.
20. Ja ma tahhan neid anda nende
waenlaste kätte, ja nende kätte, kes nende
hinge püawad; ja nende kehhad peawad
sama roaks lindudele, mis taewa al, ja
lojustele mis ma peäl.
21. Ja Sidkia, Juda kunninga ja tem-
ma würstid tahhan ma anda nende
waenlaste kätte, ja nende kätte, kes nen-
de hinge püawad, ja Pabeli kunninga
söawäe kätte, kes teie jurest on ärraläi-
nud.
22. Wata, minna kässin, ütleb Jehowa,
ja toon neid taggasi seie lin̄na jure, ja
nemmad peawad ta wasto söddima, ja
sedda ärrawötma, ja sedda tullega ärra-
pölletama; ja Juda lin̄nad tahhan ma
laggedaks tehha, et ükski seäl ei pea el-
lama.

35. Peatük.

Juudid sawad häbbi, et Rekabi selts sannakulelik on.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte
sai Jehowa käest, Jojakimi, Josia poia,
Juda kunninga päiwil, sedda wisi:
2. Minne Rekabitte sou jure, ja rägi
nendega, ja to neid Jehowa kotta, ühhe
kambrisse, ja pakku neile wina jua.
3. Ja ma wötsin Jaasanja, Jirmeja
poia, kes Abatsinja poeg, ja temma wen-
nad, ja keik ta poiad, ja keik Rekabitte
sou,
4. Ja töin neid Jehowa kotta, Anani,
Jigdalja poia, Jummala mehhe poegade
kambrisse, mis würstide kambri körwas,
mis olli Maaseja, Sallumi poia, läwwe-
hoidja kambri kohhal.
5. Ja ma pannin Rekabitte sou laste
ette peekrid täis wina ja karrikad, ja ütle-
sin nende wasto: Joge wina.
6. Agga nemmad ütlesid: Ei meie jo
mitte wina; sest Rekabi poeg Jonadab,
meie issa on meid käsknud, ja ütelnud:
Ärge joge mitte wina, ei teie, egga teie
lapsed ei ellades.
7. Ja ärge ehhitage koddasid, ja ärge
külwage semet, ja ärge istutage wina-
mäggesid, ja ärgo olgo teil seddasuggust;
waid ellage telkide sees keige omma ello
aia, et teie woiksite ellada mitto päwa seäl
maal, kus sees teie kui woörad ellate.
8. Ja meie wöttame kuulda omma issa
Jonadabi, Rekabi poia sanna keikis, mis
ta meile käsknud, et meie ei jo wina keik
omma ello aeg otsa, ei meie, egga meie
naesed, ei meie poiad egga meie tütred.
9. Ja et meie ei ehhita koddasid ülles,
et meie seäl sees ellaksime, ja meil ep olle
winamägge, egga pöldo egga semet.
10. Waid meie ellame telkide sees, ja
kuleme, ja teme keik sedda möda, kui Jo-
nadab meie issa meid on käsknud.
11. Ja se on sündinud, kui Nebukadnet-
sar, Pabeli kunningas, üllestulli seie
male, et meie ütlesime: Tulge, ja lähki
Jerusalemma Kaldea rahwa söawäe eest,
ja Siria rahwa söawäe eest; ja meie olle-
me Jerusalemma jänud.
12. Ja Jeremia kätte sai Jehowa sanna
sedda wisi:
13. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Is-
raeli Jummal: Minne, ja ütle Juda
meestele ja Jerusalemma rahwale: Eks
teie tahha öppetust wötta, et teie minno
sanno kuleksite? ütleb Jehowa.
14. Jonadabi, Rekabi poia sannad, mis
ta omma lastele on käsknud, et nemmad
ei pea wina joma, neid petakse kowwaste,
et nemmad wina ei jo tännapäwani, sest
nemmad kuulwad omma issa käsko; ja
minna ollen teie wasto räkinud sure ho-
lega ja kowwaste; agga teie ei wötnud
mind mitte kuulda. p. 25, 3. 4.
15. Ja ma ollen läkkitanud teie jure
keik ommad sullased, prohwetid, ikka ja
sure holega, ja ütelnud: Et pöörge igga-
mees omma kurja te peält, ja tehke heaks
ommad teud, ja ärge käige teiste jumma-
latte järrel, neid tenimas; siis peate
teie jäma seie male, mis ma teile ja teie
wannemaile ollen annud; agga teie ei
olle omma körwa mitte mo pole pöörnud,
egga mind wötnud kuulda.
16. Et Jonadabi, Rekabi poia, lapsed
on kowwaste piddanud omma issa käsko,
mis ta neile käsknud, ja sesinnane rah-
was ei wötnud mind mitte kuulda:
17. Sepärrast ütleb Jehowa, wäggede
Jummal, Israeli Jummal nenda: Wa-
ta, ma toon Juda peäle, ja keige Jerusa-
lemma rahwa peäle, keik önnetusse, mis
ma nende wasto ollen räkinud; sepärrast
et ma nende wasto räkinud, ja nemmad
ei olle kuulnud, ja ollen neid hüüdnud,
ja nemmad ei olle wastanud.
18. Ja Rekabitte soule ütles Jeremia:
Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli
Jummal: Sepärrast et teie ollete kuulnud
Jonadabi, omma issa käsko, ja ollete
piddanud keik temma kästusid, ja ollete
teinud keik sedda möda, kui ta teid käsk-
nud;
19. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal nenda: Ei pea ärra-
kautud sama Jonadabile, Rekabi poiale
mees, kes minno palle ees seisab igga-
päw.

36. Peatük.

Jeremia ettekulutamisse ramatut kistakse katki, pölle-
takse ärra, ja kirjotakse ueste ülles.

1. Ja se sündis Jojakimi, Josia poia,
Juda kunninga neljandamal aastal, et
sesinnane sanna sai Jeremia kätte Jeho-
wa käest, sedda wisi:
2. Wötta ennesele üks kokkokeratud ra-
mat, ja kirjota senna sisse keik sannad,
mis minna so wasto ollen räkinud Is-
raeli pärrast, ja Juda pärrast, ja keikide
pagganatte pärrast, sest päwast kui ma ol-
len so wasto räkinud, Josia päiwist tänna-
päwani.
3. Ehk Juda suggu wöttab wahhest
kuulda keik önnetust, mis minna mötlen
neile tehha, et nemmad ümberpöörwad

iggaüks omma kurja te peält, et ma andeks annan nende üllekohto ja nende patto.

4. Ja Jeremia kutsus Baruki, Neria poia; ja Baruk kirjotas Jeremia suust ühhe kokkokeratud ramato sisse keik Jehowa sannad, mis ta temma wasto olli räkinud.

5. Siis käskis Jeremia Barukit, sa ütles: Minna ollen kinnipandud, ei ma woi tulla Jehowa kotta;

6. Siis minne sinna, ja loe kokkokeratud ramato seest, mis sa mo suust olled kirjotanud, Jehowa sanno rahwa kuuldes, Jehowa koias, paasto päwal; ja ka keige Juda rahwa kuuldes, kes tullewad enneste liñnadest, pead sa neid luggema.

7. Ehk wahhest tulleb nende allandlik palwe Jehowa palle ette, et iggamees pörab omma kurja te peält; sest wihha ja tulline wihha on suur, mis Jehowa on räkinud selle rahwa wasto.

8. Ja Baruk, Neria poeg, teggi keik, sedda möda kui prohwet Jeremia tedda olli käsknud, et ta ramato seest lugges Jehowa sanno Jehowa koias.

9. Agga se sündis Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga wiendama aasta ühheksamal kuul, et nemmad Jehowa ees paastopäwa mahhakulutasid keige rahwale, mis Jerusalemmas, ja keige rahwale, mis Juda liñnadest ollid tulnud Jerusalemma.

10. Siis lugges Baruk ramatust Jeremia sanno Jehowa koias, kirjotaja Kemarja, Sawani poia, kambris üllemas oues, ue Jehowa koia wärrawa suus, keige rahwa kuuldes.

11. Ja Mikaja, Kemarja poeg, kes Sawani poeg, kulis keik Jehowa sanno ramatust.

12. Ja ta läks alla kunninga kotta kirjotaja kambri, ja wata, seäl istusid keik würstid, kirjotaja Elisama, ja Delaja, Semaja poeg, ja Elnatan, Akbori poeg, ja Kemarja, Sawani poeg, ja Sidkia, Ananja poeg, ja keik muud würstid.

13. Ja Mikaja ütles neile keik sannad, mis ta olli kuulnud, kui Baruk ramato seest lugges rahwa kuuldes.

14. Siis läkkitasid keik würstid Baruki jure Judi, Netanja poia, kes Selemja poeg, kes Kusi poeg, ja ütlesid: Kokkokeratud ramat, kust seest sa olled luggenud rahwa kuuldes, wötta sedda ennese kätte, ja tulle seie: siis wöttis Baruk, Neria poeg, kokkokeratud ramato ennese kätte, ja tulli nende jure.

15. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Et istu mahha, ja loe sedda meie kuuldes; ja Baruk lugges nendes kuuldes.

16. Ja se sündis, kui nemmad kuulsid keiki sanno, et nemmad issekeskis hirmo tundsid; ja nemmad ütlesid Baruki wasto: Meie tahhame töeste kunningale teäda anda keik needsinnatsed sannad.

17. Ja Barukit pallusid nemmad, ja ütlesid: Et rägi meile ülles, kuida olled sa keik need sannad temma suust kirjotanud?

18. Ja Baruk ütles neile: Omma suust lugges ta minno ette keik needsinnatsed sannad, ja minna kirjotasin ramato sisse plakkiga.

19. Siis ütlesid würstid Baruki wasto: Minne ärra, minne warjule, sinna ja Jeremia, et ükski ei sa teäda, kus teie ollete.

20. Ja nemmad läksid kunninga jure senna oue, ja kokkokeratud ramato pannid nemmad seisma kirjotaja Elisama kambri; ja nemmad räkisid ülles kunninga körwade ette keik sannad.

21. Ja kunningas läkkitas Judi, et ta piddi kokkokeratud ramato toma; ja ta wöttis sedda kirjotaja Elisama kambrist; ja Judi lugges sedda kunninga körwade ette, ja keige würstide körwade ette, kes kunninga jures seisid.

22. Ja kunningas istus talwe koias ühheksamal kuul, ja tulloke olli temma ees pöllemas ledes.

23. Ja se sündis, kui Judi sai luggenud kolm ehk nelli külge, siis leikas ta sedda kirjotaja sullenoaga katki, ja wiskas siñna tullesse, mis ledes, kunni keik kokkokeratud ramat otsa sai seäl tulles, mis ledes olli.

24. Ja nemmad ei tunnud hirmo, egga kärristand enneste ridid mitte löhki, ei kunningas, egga ükski temma sullasist, kes keiki neidsinnatsid sanno kuulsid.

25. Ja et kül Elnatan, ja Delaja, ja Kemarja, kunninga käest wägga pallusid, et ta mitte ei piddand ärrapölletama kokkokeratud ramatut, siiski ei wötnud ta neid mitte kuulda.

26. Ja kunningas käskis Jerahmeeli, Ammeleki poega, ja Serajat, Asrieli poega, ja Selemjat, Abdeeli poega, et nemmad kirjotaja Baruki ja prohweti Jeremia piddid kinniwötma; agga Jehowa olli neid warjule saatnud.

27. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte, (pärrast sedda kui kunningas sai ärrapölletanud kokkokeratud ramato, ja san-

nad, mis Paruk olli kirjotand Jeremia suust) ja ütles:

28. Wötta ennesele jälle üks teine kokkokeratud ramat, ja kirjota senna sisse keik endised sannad, mis ollid kirjotud esimesse kokkokeratud ramato sisse, mis Jojakim, Juda kunningas, ärrapölletanud.

29. Ja Jojakimi, Juda kunninga wasto pead sa ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Sinna olled kokkokeratud ramato ärrapölletanud ja üttelnud: Mispärrast olled sa kirjotanud senna sisse sedda wisi: Pabeli kunningas tulleb wissiste, ja rikkub se ma ärra, ja löppetab seält seest ärra innimessed ja lojuksed.

30. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Jojakimi, Juda kunninga pärrast: Ei temmal pea ollema sedda, kes istub Taweti aujärje peäl, ja temma surnud kehha heidetakse pallawa kätte päwal, ja külma kätte öse.

31. Ja ma tahhan nähha temma kätte, ja ta sou kätte, ja ta sullaste kätte nende üllekohto, ja tahhan tua nende peäle, ja Jerusalemma rahwa peäle, ja Juda meeste peäle, keik önnetusse, mis ma nende wasto rääkinud, ja nemmad ei wötnud kuulda.

32. Ja Jeremia wöttis ühhe teise kokkokeratud ramato, ja andis sedda kirjotaja Baruki, Neria poia kätte, ja temma kirjotas sisse Jeremia suust keik ramato sannad, mis Jojakim, Juda kunningas, olli tulles ärrapölletanud; ja senna jure pandi weel paljo ennam nisuggusid sanno.

37. Peatük.

Jeremiat pekketakse ja wiakse wangihonesse.

1. Ja kunningas Sidkia, Josia poeg, sai kunningaks Jojakimi poia Konja assemele, tedda Nebukadnetsar, Pabeli kunningas, olli kunningaks töstnud Juda male.

2. Agga temma ja temma sullased, ja ma rahwas, ei wötnud mitte Jehowa sanno kuulda, mis ta rääkis prohweti Jeremia läbbi.

3. Ja kunningas Sidkia läkkitas Jukali, Selemja poia, ja preestri Sewanja, Maaseja poia, prohweti Jeremia jure, ja laskis üttelda: Et pallu meie eest Jehowat, meie Jummalat.

4. Ja Jeremia tulli ja käis rahwa seas, ja nemmad ei olnud tedda weel mitte pannud wangikotta.

5. Ja Warao söawäggi olli wäljaläinud Egiptussest, ja Kaldea rahwas, kes Jerusalemma al, ollid jutto neist kuulnud, ja ollid Jerusalemma alt ärraläinud.

6. Ja Jehowa sanna sai prohweti Jeremia kätte, sedda wisi:

7. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal: Nenda peate teie ütlema Juda kunninga wasto, kes teid mo jure läkkitanud mult küssima: Wata Warao wäggi, mis teile appi wäljaläinud, lähhäb taggasi omma male Egiptusse.

8. Ja Kaldea rahwas tullewad taggasi, ja söddiwad selle linna wasto, ja sawad sedda kätte, ja pölletawad sedda ärra tullega.

9. Nenda ütleb Jehowa: Ärge petke mitte enneste hingesid mötteldes: Kaldea rahwas lähhäb ommeti meie jurest ärra; sest nemmad ei pea mitte ärraminnema.

10. Et kül teie peaksite mahhalöma keik Kaldea wäe, kes teie wasto söddiwad, ja nende seast peaksid agga üllejäma need mehhed, kes läbbipistetud on; siiski peawad need iggaüks omma telgi sees üllestousma ja se linna tullega ärrapölletama.

11. Ja se sündis, kui Kaldea wäggi Jerusalemma alt olli ärraläinud, Warao söawäe pärrast,

12. Et Jeremia Jerusalemmast wäljaläks, et ta piddi minnema Penjamini male, seält pärrisossa sama rahwa seas.

13. Kui ta sai Penjamini wärrawasse, siis olli seäl wahhi pealik, Jiria nimmi, Selemja poeg, kes Ananja poeg, ja temma wöttis prohweti Jeremia kinni, ja ütles: Sinna tahhad kargada Kaldea rahwa jure.

14. Ja Jeremia ütles: Se on walle, ei ma karga Kaldea rahwa jure; agga temma ei wötnud tedda mitte kuulda, waid Jiria wöttis Jeremia kinni, ja wiis tedda würstide jure.

15. Ja würstid said wägga wihhaseks Jeremia peäle, ja peksid tedda, ja pannid tedda wangikotta, kirjotaja Jonatani kotta, sest se ollid nemmad wangikoiaks teinud.

16. Kui Jeremia sai wangihone auko ja kambrikeste sisse, siis jäi Jeremia senna mitto päwa:

17. Ja kunningas Sidkia läkkitas senna, ja laskis tedda tua, ja kunningas küssis temmalt sallaja ommas koias, ja ütles: Kas sanna on Jehowa käest? ja Jeremia ütles: On jab, ja ütles weel: Sind antakse Pabeli kunninga kätte.

p. 34. 21.

18. Weel ütles Jeremia kunninga Sidkia wasto: Mis patto ollen ma teinud sinno wasto, ja so sullaste wasto, ja selle rahwa wasto, et teie mind ollete pannud wangikotta?

19. Ja kus on teie prohwetid, kes teile prohweti wisil räkisid ja ütlesid: Ei tulle Babeli kunningas teie wasto, egga selle ma wasto.

20. Ja nüüd, et kule mo issand kunningas, et langego mo allandlik palwe sinno ette, ja ärra lasse mind taggasi wia kirjotaja Jonatani kotta, et ma sinna ei surre.

21. Siis käskis kunningas Sidkia, et nemmad piddid Jeremia järrele waatma wangikoia oues, ja temmale ühhe leiwakakko andma iggapääw paggaritte ulitsast, kunni keik leib ärralöppes linnast; nenda jäi Jeremia wangikoia oue.

38. Peatük.

Jeremia wangiärg lähhäb raskeks, ja jälle kergeks.

1. Ja Sewatja, Mattani poeg, ja Kedalja, Passuri poeg, ja Jukal, Selemja poeg ja Pasjur, Malkia poeg, kuulsid sanno, mis Jeremia olli rätinud keige rahwa wasto, ja üttelnud:

2. Nenda ütleb Jehowa: Kes seie linna jääb, se peab surrema moöga läbbi, nälja läbbi ja katko läbbi; agga kes wäljalähhäb Kaldea rahwa jure, et ta weiks ellusse jäda, se saab omma hinge sagiks, ja jääb ellusse.

3. Nenda ütleb Jehowa: Sesinnane lin antakse wisiste Babeli kunninga söawäe kätte, ja ta wöttab sedda ärra.

4. Ja würstid ütlesid kunninga wasto: Et sago sesinnane mees surma; sest temma teeb lödwaks söameeste käed, kes seie linna üllejänud, ja keige rahwa käed, sedda wisi nende wasto neidsinnatsid sanno räkides: sest se mees ei noua mitte, mis selle rahwale rahhuks, waid mis önnetuseks tulleb. Amos 7, 10.

5. Siis ütles kunningas Sidkia: Wata temma on teie kä, sest kunningas ei woi ühtegi teie wasto tehha.

6. Siis wötsid nemmad Jeremia, ja wiskasid tedda Ammeleki poia Malkia auko, mis wangikoia oues, ja nemmad lasksid Jeremia mahha köitega; agga seäl aukus ei olnud wet, waid mudda; siis waus Jeremia mudda sisse.

7. Kui Moramees Ebedmelek, üks üllem tener kulis (ja sesamma olli kunninga koias,) et nemmad Jeremia auko pannud; ja kunninga istus otse Penjamini wärrawas;

8. Siis läks Ebedmelek wälja kunninga koiast, ja räkis kunninga wasto, ja ütles:

9. Mo issand kunningas, needsinnatsed mehhed on kurjaste teinud keik, mis nemmad prohweti Jeremiale teinud, et nemmad tedda on wiskanud auko: küll ta olleks surnud omma asemele nälga, et ep olle leiba ennam linnas.

10. Ja kunningas käskis Moramees Ebedmelekit, ja ütles: Wötta siit omma wallitsusse alla kolmkümmend meest, ja wötta prohwet Jeremia ülles seält august, ennego ta surreb.

11. Siis wöttis Ebedmelek mehhed omma nese käe alla, ja tulli kunninga kotta warrandusse koia alla, ja wöttis seält wanno kattkisid ridehilpa, ja wanno tullunud ridehilpa, ja laskis neid köitega auko mahha Jeremia kätte.

12. Ja Moramees Ebedmelek, ütles Jeremia wasto: Et panne kattkised ja tullunud ridehilbud omma kaenla allusse alla, köite alla; ja Jeremia teggi nenda.

13. Siis tombasid nemmad Jeremia köitega wälja, ja wötsid tedda ülles august, ja Jeremia jäi wangikoia oue.

14. Ja kunningas Sidkia läkkitas sinna, ja laskis prohweti Jeremia ennese jure tulla kolmandama ukse jure, mis Jehowa koias; ja kunningas ütles Jeremia wasto: Ma tahhan sult middagi küssida, ärra salga mulle ühtegi.

15. Siis ütles Jeremia Sidkia wasto: Kui ma sulle middagi üllesrägin, eks sa mind warsi ärra ei tappa? ja kui ma sulle nouu annan, siis ei wötta sa mind kuulda.

16. Siis wandus kunningas Sidkia Jeremia wasto sallaja, ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, kes meile hinge on lonud, ei ma tappa sind mitte ärra, egga anna sind nendesinnaste meeste kätte, kes sinno hinge püüdwad.

17. Ja Jeremia ütles Sidkia wasto: Nenda ütleb wäggede Jummal, Jehowa, Israeli Jummal: Kui sa hea melega wäljalähhäd Babeli kunninga würstide jure, siis jääb sinno hing ellusse, ja sesinnane lin ei sa mitte tullega ärrapölletud, ja sinna ja so suggu jääb ellusse.

18. Agga kui sa ei lähhä mitte wälja Babeli kunninga würstide jure, siis antakse se lin Kaldea rahwa kätte, ja nemmad pölletawad sedda ärra tullega, ja sinna ei peäse mitte nende käest.

19. Ja kunningas Sidkia ütles Jeremia

wasto: Minna ollen murres Jutide pär-
rast, kes on karganud Kaldea rahwa jure,
et mind wahhest antakse nende kätte, ja
need mo ga immet tewad.
20. Agga Jeremia ütles: Nemmad ei
anna mitte; et kule Jehowa healt, sedda
möda kui minna so wasto rägin, et sul
woiks hea pölli olla, ja so hing woiks el-
lusse jäda.
21. Ja kui sinna törgud wäljaminnes,
siis on se se sanna, mis Jehowa mulle
on tähhendanud.
22. Sest wata, keik naesed, kes on järre-
lejänud Juda kunninga kotta, need wiakse
wälja Pabeli kunninga würstide jure, ja
need naesed ütlewad: Sinno rahho meh-
hed on sind kihhutanud, ja woimust so
peäle sanud; nüüd on so jallad waunud
sombi sisse, nemmad on taggaja läinud.
23. Sest keik so naesed ja so poiad wi-
wad nemmad wälja Kaldea rahwa jure,
ja sinna ei peäse nende käest ärra; sest
sind woetakse kinni ja antakse Pabeli kun-
ninga kätte, ja sesinnatse liñna sadad sa
tullega ärrapöllema.
24. Siis ütles Sidkia Jeremia wasto:
Ärge sago ükski neid sanno teäda, et sin-
na surma ei sa.
25. Ja kui würstid sawad kuulda, et ma
sinnoga ollen rääkinud, ja tullewad so jure
ja ütlewad so wasto: et rägi meile ülles,
mis sa kunningaga räkinud, ärra salga
meile mitte, siis ei tahha meie sind mitte
surma sata; ja mis on kunningas so
wasto räkinud?
26. Siis pead sa nende wasto ütlema:
Ma ollen lasknud omma allandlikko pal-
we kunninga ette langeda, et ta mind ei
piddand taggasi saatma Jonatani kotta,
et ma senna peaksin surrema. p. 37. 20.
27. Siis tullid keik würstid Jeremia
jure, ja küssisid temmalt; ja ta räkis neile
üles keik, neid sanno möda, mis kunnin-
gas olli käsknud; siis jäid nemmad wait,
ja läksid temma jurest ärra, et sannagi ei
olnud kuulda.
28. Ja Jeremia jäi wangikoia oue se
päwani, kui Jerusalem sai ärrawoetud;
ja olli seäl alles, kui Jerusalem ärrawoeti.

39. Peatük.

Sidkia wangis n. t. s. Jeremia ja Ebedmelek
sawad armo.

1. Sidkia, Juda kunninga üheksama
aasta kümnemal kuul tulli Nebukadnet-
sar, Pabeli kunningas, ja keik temma
sõawäggi Jerusalemma alla, ja nemmad
pannid sedda kinni. 2 Kunn. 25. 1.
2. Sidkia üheteistkümnema aasta nel-
jandamal kuul, selle ku ühheksamal päwal
tungiti wäggise liñna sisse.
3. Siis tullid Pabeli kunninga würs-
tid, ja istusid keskmisses wärrawas, Ner-
galsaretser, Samgarnebu, Sarsekim, ülle-
ma teenritte peamees, Nergalsaretser,
preestritte üllem, ja keik muud Pabeli
kunninga würstid.
4. Ja se sündis, kui Sidkia, Juda kun-
ningas, ja keik sõamehhed neid näggid,
siis pöggenesid nemmad, ja läksid öse liñ-
nast wälja kunninga rohhoaia teed mö-
da, seält wärrawast läbbi, mis kahhe
müri wahhel; ja seält läks temma wälja
laggeda ma teed.
5. Ja Kaldea wäggi aiasid neid tagga,
ja said Sidkia kätte Jeriko laggedatte
peäl; ja nemmad wötsid tedda, ja wisid
tedda ülles Nebukadnetsari, Pabeli kun-
ninga jure, Riblasse Amati male, ja ta
moistis temma peäle kohhut.
6. Ja Pabeli kunningas tappis Sidkia
poiad Riblas temma nähhes; ja keik
suurtsuggu Juda rahwa tappis Pabeli
kunningas ärra.
7. Ja Sidkia silmad teggi temma pim-
medaks, ja siddus tedda kahhe waskahhe-
laga, et tedda piddi Pabeli widama.
2 Kunn. 25. 7.
8. Ja kunninga kodda, ja rahwa koiad,
pölletasid Kaldea rahwas tullega ärra;
ja kistusid Jerusalemma mürid mahha.
p. 52. 13.
9. Ja mu rahwas, mis liñna olli järre-
lejänud, ja kargajad, kes ärrakarganud
temma jure, ja mis muud rahwast weel
olli, need wiis Nebusaradan, kunninga
wahhimeeste pealik wangi Pabeli.
10. Agga alwast rahwast, kel middagi
ep olnud, laskis Nebusaradan, kunninga
wahhimeeste pealik, järrelejäda Juda
male, ja andis neile winamäggesid ja pöl-
dusid sel päwal.
11. Ja Nebukadnetsar, Pabeli kunnin-
gas, olli Jeremia pärrast käsko annud
Nebusaradani, omma wahhimeeste pea-
likko kätte, ja ütlelnud:
12. Wötta tedda, ja seisko so silmad ta
peäl, ja ärra te temmale ei mingisuggust
kurja; waid nenda kui temma so wasto
ütleb, nenda te temmaga. Laul 105. 15.
13. Siis läkkitas Nebusaradan, kunnin-
ga wahhimeeste pealik, ja Nebusasban,
üllema teenritte peamees, ja Nergalsaret-
ser, preestritte üllem, ja keik Pabeli kun-
ninga pealikkud,
14. Ja nemmad läkkitasid, ja lasksid

Jeremia wangikoia ouest tua, ja andsid tedda Kedalja holeks, kes Abbikami poeg, kes Sewani poeg olli, et temma piddi tedda wäljawima omma kotta; ja temma jäi rahwa sekka.

15. Ja Jehowa sanna olli Jeremia kätte sanud, kui tedda wangikoia oues kinnipeti, sedda wisi:

16. Minne, ja rägi Moramehhele Ebedmelekile, ja ütle: Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Wata, ma sadan ommad sannad selle liñna peäle önnetussets, ja ei mitte beaks, ja need peawad sel päwal sinno silma ees töeks sama. p. 38, 7–12.

17. Ja ma tahhan sind peästa sel päwal, ütleb Jehowa, ja sind ei pea antama nende meeste kätte, kedda sinna kardad. 2 Peetr. 2, 9.

18. Sest ma tahhan sind töeste peästa, et sa moöga läbbi ei pea langema; ja sa pead omma hinge sagiks sama, et sa olled minno peäle lootnud, ütleb Jehowa.

40. Peatük.

Jeremia saab lahti, jääb mu rahwaga Kedalja jure.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, pärrast sedda kui Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, tedda sai lasknud ärramiñna Rama liñnast, kui ta tedda laskis tulla, kui ta olli kinniseutud ahhelattega keige Jerusalemma ja Juda rahwa wangide seas, kedda ärrawidi Pabeli.

2. Kui nüüd kunninga wahhimeeste pealik Jeremia lasknud ennese jure tulla, siis ütles ta temma wasto: Jehowa, sinno Jummal, on sest önnetussest räkinud selle paiga wasto,

3. Ja Jehowa on sedda saatnud tullema, ja teinud, nenda kui ta räkinud: sest teie ollete patto teinud Jehowa wasto, ja ei wötnud temma heält mitte kuulda, sepärrast on teile se assi sündinud.

4. Ja nüüd, wata, ma ollen sind tänna lahti teinud ahhelaist, mis so kätte ümber ollid; kui se sinno melest hea on, et sa moga Pabeli tulled, siis tulle, siis peawad mo silmad so peäl seisma; agga kui se pahha on so melest, et sa moga Pabeli tulled, siis lasse sedda seista; wata, keik ma on sinno ees, minne senna, kuhho so melest hea ja öige on miñna.

5. Ja kui temma weel ei läinud taggasi, siis ütles Nebusaradan: Pöra ümber Sawani poia, Abbikami poia, Kedalja jure, kedda Pabeli kunningas on seädnud Juda liñnade ülle, ja jä temma jure rahwa sekka, ehk minne igga paika, kuhho se melest öige on miñna. Ja kunninga wahbimeeste pealik andis temmale teroga ja andid, ja laskis tedda ärramiñna.

6. Siis tulli Jeremia Kedalja, Abbikami poia jure Mitspa linna, ja jäi temma jure rahwa sekka, mis järrelejänud sinna male.

7. Kui keik wäepealikkud, kes wälja peäl, nemmad, ja nende mehhed kuulsid, et Pabeli kunningas olli seädnud Kedalja, Abbikami poia, ma ülle, ja et ta temma holeks olli annud mehhi ja naesi, ja wäetimaid lapsi, ja monda alwa ma rahwa seast, neist, kes ärra ei widud wangi Pabeli;

8. Siis tullid nemmad Kedalja jure Mitspa, ja need ollid Ismael, Netanja poeg, ja Joanan, ja Jonatan, Karea poiad, ja Seraja, Tannumeti poeg, ja Netowatimehhe Ewai poiad, ja Jesanja, Maakatimehhe poeg, nemmad iese, ja nende mehhed.

9. Ja Sawani poia Abbikami poeg, Kedalja wandus neile, ja nende meestele, ja ütles: Ärge kartke Kaldea rahwa al olles; jäge seie male, ja jäge Pabeli kunninga alla, et teil woiks hea pölli olla. 2 Kunn. 25, 24.

10. Ja minna, wata, ma jään Mitspa, et ma seisan Kaldea rahwa ees, kes meie jure tullewad; agga teie kogguge wina, ja suist wilja, ja ölli, ja pange omma assjatte sisse, ja ellage omma liñnade sees, kus teie asset wötnud.

11. Kui keik Judid, kes Moabi maal, ja Ammoni laste seas, ja Edomi maal, ja kes keikis ma paikus ollid, ka said kuulda, et Pabeli kunningas olli monned järrelejätnud Juda male, ja et ta nende ülle seädnud Sewani poia Abbikami poia Kedalja;

12. Siis tullid keik Judid taggasi keigist paigust, kuhho neid olli lükkatud, ja nemmad tullid Juda male Kedalja jure Mitspa, ja koggusid wägga paljo wina ja suwi wilja.

13. Ja Joanan, Karea poeg, ja keik wäepealikkud, kes wäljal, need tullid Kedalja jure Mitspa,

14. Ja ütlesid temma wasto: Kas sa küll tead, et Paalim, Ammoni laste kunningas, on Ismaeli, Netanja poia, läkkitanud, et ta peab sind surnuks lööma? agga Kedalja, Abhikami poeg, ei usknud neid mitte.

15. Ja Joanan, Karea poeg, rätis sallaja Kedalja wasto Mitspas, ja ütles:

Et lasse ma lähhän, ja löön Ismaeli, Netanja poia mahha, et ükski ei sa teäda; mispärrast peab ta sind surnuks löma, et laiale pillutakse keik Judid, kes sinno jure koggunud, ja hukka lähhäb üllejänud Judda rahwas.

16. Agga Kedalja, Ahhikami poeg, ütles Joanani, Karea poia wasto: Ärra te sedda asja mitte, sest sinna rägid wallet Ismaeli peäle.

41. Peatük.

Ismael tappab Kedaljat ärra, ja mis pärrast sündind.

1. Ja se sündis seitsmendal kuul, et Ismael, Netanja poeg, kes Elisama poeg, kunninglikkust soust, kes kunninga pealikkutte seast olli, ja kümme meest temmaga tullid Kedalja, Ahhikami poia jure Mitspa, ja söid ühhes leiba seäl Mitspas.

2. Ja Ismael, Netanja poeg, wöttis kätte, ja need kümme meest, kes temma jures ollid, ja löid moögaga mahha Sawani poia, Ahhikami poia Kedalja ja surmasid tedda ärra, kedda Pabeli kunningas olli seädnud ma ülle;

3. Ka löi Ismael mahha keik Judid, kes temma jures, Kedalja jures ollid Mitspas, ja Kaldea rahwa, mis seäl leiti, mis söamehhed ollid.

4. Ja se sündis teisel päwal, pärrast sedda kui ta Kedalja sai surmanud, ja ükski sedda ei teädnud,

5. Et kahheksakümmend meest tullid Sekemist, Silust ja Samariast, kelle habbe olli aetud, ja kärristud rided selgas, ja kes endid killule leikanud, ja nende kä olli roaohwer ja wirokit Jehowa kotta wia.

6. Ja Ismael, Netanja poeg, läks wälja nende wasto Mitspast, ikka peäle käies ja nuttes; ja se sündis, kui ta nende wasto tulli, et ta neile ütles: Tulge Kedalja, Ahhikami poia jure.

7. Ja se sündis, kui nemmad keskt linna tullid, et Ismael, Netanja poeg, neid tappis, ja kaewo wiskas, temma ja ta mehhed, kes temma jures. 2 Kunn. 25, 25.

8. Agga kümme meest olli nende seas, need ütlesid Ismaeli wasto: Ärra surma meid mitte, sest meil on warrandusse augud wälja sees, kus sees nisso ja ohre, ja öli ja met; siis seisis ta rahho, ja ei surmanud neid mitte nende wendade sekka.

9. Agga kaew, kuhho Ismael wiskas keik meeste surnud kehhad, kedda ta mahhalönud, kes Kedalja käe al olnud, se olli sesamma, mis kunningas Asa olli teinud Baesa, Israeli kunninga pärrast; se täitis Ismael, Netanja poeg, nendega, kes mahhalödud.

10. Ja Ismael wiis wangi keik järrelejänud rahwa, mis Mitspas olli, kunninga tütred ja keik rahwa, mis Mitspa järrelejänud, kedda Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, olli jätnud Kedalja, Ahhikami poia holeks; ja need wiis Ismael, Netanja poeg wangi, ja läks ärra, et ta piddi minnema Ammoni laste jure.

11. Kui Joanan, Karea poeg, ja keik wäe pealikkud, kes temmaga, said kuulda keik kurja, mis Ismael, Netanja poeg, olli teinud;

12. Siis wötsid nemmad keik mehhed, ja läksid söddima Ismaeli, Netanja poia wasto, ja leidsid tedda suure wee jurest, mis Kibeoni liggi on.

13. Ja se sündis kui keik rahwas, mis Ismaeli jures, Joanani, Karea poega näggid, ja keili wäepealikkuid, kes temmaga ollid; siis said nemmad röömsaks.

14. Ja keik rahwas, mis Ismael Mitspast olli wangi winud, pöörsid ümber, ja läksid taggasi, ja tullid Joanani, Karea poia jure.

15. Agga Ismael, Netanja poeg, peäsis ärra kahheksa mehhega Joanani eest, ja läks Ammoni laste jure.

16. Siis wöttis Joanan, Karea poeg, ja keik wäepealikkud, kes temma jures, keik üllejänud rahwa, mis ta taggasi töi Ismaeli, Netanja poia käest Mitspast, (pärrast sedda kui ta Kedalja, Ahhikami poia, sai mahhalönud) mehhed, kes söamehhed, ja naesed ja wäetimad lapsed, ja üllemad teenrid, kedda temma Kibeonist taggasi tonud;

17. Ja nemmad läksid, ja jäid asset wötma Kimmamis, mis Petlemma jures on, et nemmad piddid minnema ja sama Egiptusse, 2 Kunn. 25, 26.

18. Kaldea rahwa pärrast, sest nemmad kartsid neid, et Ismael, Netanja poeg, olli mahhalönud Kedalja, Ahhikami poia, kedda Pabeli kunningas ma ülle seädnud.

42. Peatük.

Jeremia nou, et rahwas ei piddand Egiptust noudma.

1. Siis astusid liggi keik wäepealikkud, Joanan, Karea poeg, ja Jesanja, Osaja poeg, ja keik rahwas, ni hästi wähhemad kui sured,

2. Ja ütlesid prohweti Jeremia wasto: Et langego meie allandlik palwe sinno ette, ja pallu meie eest Jehowat, omma Jummalat, keik se üllejänud rahwa eest;

(sest meid on pissut surest hulgast ülle-
jäetud, nenda kui so silmad meid näwad.)
3. Et Jehowa, so Jummal, meile teäda
annaks te, mis meie peame käima, ja as-
ja, mis meie peame teggema.
4. Ja prohwet Jeremia ütles nende
wasto: Kül ma kulen, wata, ma tahhan
palluda Jehowat, teie Jummalat, teie
sannade järrele; ja se peab sündima, et
ma igga sanna, mis Jehowa teile kos-
tab, teile tahhan teäda anda, ei minna
tahha teie eest ei sannagi ärrakeelda.
5. Siis ütlesid nemmad Jeremia was-
to: Jehowa olgo meie seas üks tössine
ja ustaw tunnistusmees, kui meie ei wöt-
ta tehha nenda, keik sedda sanna möda,
miska Jehowa, so Jummal, sind meie
jure läkkitab.
6. Olgo se hea ehk kurri, kül meie tah-
hame kuulda Jehowa, omma Jummala
sanna, kelle jure meie sind läkkitame, et
meil woiks hea pölli olla, kui meie wöt-
tame Jehowa, omma Jummala heält
kuulda.
7. Ja se sündis kümne päwa pärrast,
et Jehowa sanna sai Jeremia kätte.
8. Siis hüdis ta Joanani, Karea poia,
ja keik wäepealikkud, kes temma jures, ja
keik rahwa, ni hästi wähhemad kui sured,
9. Ja ütles nende wasto: Nenda ütleb
Jehowa, Israeli Jummal, kelle jure teie
mind ollete läkkitanud, et ma piddin teie
allandlikko palwe ta ette mahhapannema:
10. Kui teie taggasi tulles seie male jä-
te, siis tahhan ma teid üllesehhitada, ja
ei mitte mahhakiskuda; ja tahhan teid is-
tutada, ja ei mitte wäljakitkuda; sest ma
ollen kahhetsenud önnetust, mis ma teile
teinud.
11. Ärge kartke mitte Babeli kunningat,
kedda teie kardate; ärge kartke tedda,
ütleb Jehowa, sest minna ollen teiega, et
ma teile abbi sadan, ja teid ärrapeästan
temma käest.
12. Ja ma tahhan teile hallastust sata,
et ta hallastab teie peäle, ja lasseb teid
taggasi tulla teie made peäle.
13. Agga kui teie wöttate öölda: Ei meie
jä mitte seie male, et teie ei wötta kuul-
da Jehowa, omma Jummala sanna,
14. Ja ütlete: Ei mitte, sest meie tahha-
me miñna Egiptusse male, kus meie ei
sa södda nähha, egga passuna heält kuul-
da, ja kus meil ei olle leiwa nälga, ja
senna tahhame jäda.
15. Ja nüüd, sepärrast kuulge Jehowa
sanna, teie üllejänud Juda rahwas: nen-
da ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jum-
mal: Kui teie kangeste pannete ommad
silmad se peäle, et teie Egiptusse tahhate
miñna, ja lähhäte senna kui woörad el-
lama:
16. Siis peab moök, mis teie kardate,
seäl Egiptusse maal teid kätte sama; ja
nälg, mis pärrast teie murres ollete, peab
seäl Egiptusses teie kaela peäle tullema,
ja senna peate teie surrema.
17. Ja keik mehhed, kes ommad silmad
on pannud se peäle, et nemmad piddid
Egiptusse minnema, ja seäl kui woörad
ellama, need peawad surrema moöga läb-
bi, nälja läbbi ja katko läbbi; ja nende
seas ei pea sedda ollema, kes üllejääb, ja
ärrapeäseb önnetusse eest, mis minna
nende peäle tahhan tua.
18. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Otsekui mo wihha ja
mo tulline wihha on wäljawallatud Je-
rusalemma rahwa peäle; nenda walla-
takse mo tulline wihha teie peäle, kui teie
lähhäte Egiptusse; ja teie peate sama saa-
tellemisseks ja ehmatusseks, ja ärrawan-
dumisseks ja teotusseks, ja teie ei pea
mitte ennam seddasinnast paika nähha
sama.
19. Jehowa on teie wasto räkinud, teie
üllejänud Juda rahwas: Ärge minge
Egiptusse; teie peate wissiste teädma, et
ma tänna teie wasto ollen tunnistanud.
20. Sest teie ollete ommad hinged ärra
eksitanud, et teie mind ollete läkkitanud Je-
howa, omma Jummala jure, ja ütlenud:
Pallu meie eest Jehowat, meie Jumma-
lat; ja keik sedda möda, kui Jehowa meie
Jummal ütleb, nenda anna meile teäda,
siis tahhame sedda tehha.
21. Ja ma ollen tänna sedda teile teäda
annud, agga teie ei wötta kuulda Jeho-
wa, omma Jummala sanna, egga ühtegi,
mis pärrast ta mind teie jure on läkki-
tanud.
22. Ja nüüd peate teie wissiste teädma,
et teie moöga läbbi, nälja läbbi ja katko
läbbi peate surrema senna paika, kuhho
teie tahhate miñna, et teie seäl kui woö-
rad tahhate ellada.

43. Peatük.

Rahwas ja üllemad lähwad siiski Egiptusse male.

1. Ja se sündis, kui Jeremia löppes
räkimast keige rahwa wasto keiki Jehowa,
nende Jummala, sanno, nenda kui Jeho-
wa, nende Jummal, tedda nende jure olli
läkkitand, keige nende sannadega;
2. Siis ütles Asarja, Osaja poeg, ja
Joanan, Karea poeg, ja keik uhked meh-

hed, need ütlesid Jeremia wasto: Sinna rägid wallet, polle sind Jehowa, meie Jummal, mitte läkkitanud, egga ütlenud: Teie ei pea mitte minnema Egiptusse, senna kui woörad ellama.
3. Waid Paruk, Neria poeg, kihhutab sind meie wasto, et ta meid sadaks Kaldea rahwa kätte, et nemmad meid surmawad, ehk meid wangi wiwad Pabeli.
4. Nenda ei wötnud Joanan, Karea poeg, ei ükski wäepealikkutte, egga ükski rahwa seast Jehowa heält kuulda, et nemmad ollekssid jänud Juda male.
5. Sest Joanan, Karea-poeg, ja keik wäepealikkud wötsid keik üllejänud Juda rahwa, kes ollid keige pagganatte seast, kubbo neid olli aetud, taggasi tulnud, et nemmad piddid ellama Juda maal:
6. Mehhed ja naesed, ja wäetimad lapsed, ja kunninga tütred, ja keik hinged, kedda Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, jätnud Sawani poia, Ahhikami poia, Kedalja jure, ka prohweti Jeremia ja Paruki, Neria poia.
7. Ja nemmad läksid Egiptusse male, sest nemmad ei wötnud kuulda Jehowa heält, ja nemmad tullid Tahpannessest sadik.
8. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte Tahpannesses sedda wisi:
9. Wötta omma käega suri kiwwa, ja panne neid mahha saue sisse, mis teiliskiwwide hones, mis Warao koia uksе ees on Tahpannesses, Judameeste nähhes.
10. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Wata, ma läkkitan, ja wöttan Nebukadnetsari, Pabeli kunninga, omma sullase, ja pannen temma aujärje nende siinnaste kiwwide peäle, mis ma ollen mahhapannud, ja temma peab omma illusa telgi ülleslöma nende peäle;
11. Ja peab tullema, ja Egiptusse ma rahwa mahhalöma; kes surma kätte saab, se sago surma kätte; ja kes wangi saab, se sago wangi; ja kes möögа kätte saab, se sago mööga kätte.
12. Ja ma tahhan tulle süta pöllema Egiptusse jummalatte koddades, et ta neid peab ärrapölletama, ja neid wangi wima; ja ta mässib ennese ümber Egiptusse ma, otsego karjane ennese ümber mässib ommad rided, ja ta lähhäb seält ärra rabboga.
13. Ja ta murrab katki päikesse koia ebbausjo sambad, mis Egiptusse maal, ja Egiptusse jummalatte koiad pölletab ta tullega ärra.

44. Peatük.

Jeremia ärras maenitsus; Jutide kangelaelus.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai keige Jutide pärrast, kes Egiptusse maal ellasid, kes ellasid Migdolis ja Tahpannesses ja Nowis ja Patrosse maal; se olli sedda wisi:
2. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Teie isse ollete näinud keik önnetust, mis ma ollen saatnud Jerusalemma peäle, ja keige Juda linnade peäle; ja wata, need on alles paljaks tehtud kohhad tännapääw, ja seäl sees ei ella keddagi,
3. Nende kurjusse pärrast, mis nemmad teinud mind ärritades, et nemmad läksid suitsetama, ja tenima teisi jummalaid, kedda nemmad ei olle tunnud, ei nemmad, ei teie, egga teie wannemad.
4. Ja ma läkkitasin aegsaste ikka teie jure keik ommad sullased, prohwetid, ja ütlesin: Et ärge tehke mitte sedda hirmust asja, mis minna wihkan.
5. Agga nemmad ei wötnud kuulda egga omma körwa pöörda, et nemmad ollekssid ümberpöörnud ommast kurjussest, et nemmad ei ollcks suitsetand teiste jummalattele.
6. Sepärrast on mo tulline wihha ja mo wihhastus wäljawallatud, ja on pöllend Juda linnades, ja Jerusalemma ulitsatte peäl, et nemmad on sanud paljaks ja ärrahäwwitud, kui tännapääw on.
7. Ja nüüd ütleb Jehowa, wäggede Jummal, Israeli Jummal nenda: Mispärrast tete teie ni suurt kurja omma hingede wasto, et teie enneste seast ärrakautate mehhed ja naesed, nored ja immewad lapsed, Juda rahwa seast, et teile suggugi järrele ei jäeta?
8. Et teie mind ärritate omma kätte töga, et teie suitsetate teiste jummalattele Egiptusse maal, kubbo teie tulnud, senna ellama kui woörad; et teie jures keik peab ärrakautadama, ja et teie sate ärrawandumissels ja teotussеks, keige mailma pagganatte seas.
9. Kas teie ollete ärra unnustanud omma wannematte kurjussed, ja Juda kunningatte kurjussed, ja nende naeste kurjussed, ja teie ommad kurjussed, ja omma naeste kurjussed, mis nemmad on teinud Juda maal ja Jerusalemma ulitsatte peäl?
10. Ei olle nemmad siiski waimus russuks pekstud tännapäwani, ja nemmad ei olle kartnud, ja ei käinud minno kässo-

öppetusses egga mo seäbmiste sees, mis
ma ollen pannud teie ja teie wannematte
ette.
11. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal nenda: Wata ma pan-
nen ommad silmad teie wasto önnetus-
seks, ja et ma kautan keik Juda rahwa.
12. Ja ma wöttan üllejänud Juda rah-
wa, kes ommad silmad on pannud Egip-
tusse male minnema, seäl kui woörad el-
lama, ja nemmad keik peawad otsa sama,
Egiptusse male langema, ja moöga läbbi
ja nälja läbbi otsa sama; ni bästi wäh-
hemad kui sured peawad moöga läbbi ja
nälja läbbi surrema, ja sama sajatamis-
seks, ehmatusseks, ja ärrawandumisseks
ja teotusseks. p. 42, 17.
13. Ja ma tahhan Egiptusse ma rahwa
kätte nähha, nenda kui ma ollen Jerusa-
lemma kätte näinud, moöga läbbi, nälja
läbbi ja katko läbbi.
14. Ja sedda, kes peäseb ja üllejääb, ei
pea üllejänud Juda rahwal ollema, kes
on läinud Egiptusse male, senna kui woö-
rad ellama; et nemmad seält piddid tag-
gasi tullema Juda male, kuhho nemmad
wägga himmustawad, et nemmad woik-
sid jälle taggasi tulla, senna ellama; sest
nemmad ei pea taggasi tullema, kui agga
pissut, kes peäswad.
15. Siis kostsid keik mehhed, kes teädsid,
et nende naesed ollid teiste jummalattele
suitsetanud, ja keik naesed, kes seäl sures
koggodusses seisid, ja keik rahwas, kes
ellasid Egiptusse maal Patrosse rikis, ja
ütlesid Jeremiale:
16. Sanna, mis sa meie wasto olled
rākinud Jehowa nimmel, sedda ei wötta
meie mitte sinno käest kuulda;
17. Waid meie tahhame ikka peäle tehha
keik sedda sanna möda, mis meie suust
wäljatulnud, et meie suitsetame taewa
Meleketile, ja temmale jomaohwri wälja-
wallame, nenda kui olleme teinud, meie,
ja meie wannemad, meie kunningad, ja
meie würstid, Juda liñnades ja Jerusa-
lemma ulitsatte peäl; siis saime täidetud
leiwaga, ja meil olli hea meel, ja önne-
tust ei näinud meie mitte.
18. Agga, kui meie sedda mahhajätsime,
et meie ei suitsetand taewa Meleketile, ja
temmale jomaohwrid wälja ei walland,
sest aiast on meil pudo olnud keigist, ja
olleme moöga läbbi ja nälja läbbi otsa
sanud.
19. Ja kui meie taewa Meleketile suitse-
tame, ja temmale jomaohwrid wäljawal-
lame, kas meie ilma enneste mehhita tem-
male kokisid teme, et meie waewaga teni-
me, ja temmale jomaohwrid wäljawal-
lame?
20. Siis rākis Jeremia keige rahwa
wasto, meeste ja naeste wasto, ja keige
mu rahwa wasto, kes temmale ollid se
sanna kostnud, ja ütles:
21. Eks Jehowa ei olle neid asjo mele
tulletanud? Ja eks ep olle ta süddamesse
tousnud suitsetaminne, mis teie ollete
suitsetanud Juda liñnades, ja Jerusalem-
ma ulitsatte peäl, teie, ja teie wannemad,
teie kunningad, ja teie würstid, ja mu
ma rahwas;
22. Nenda et Jehowa ei woind ennam
sedda salliba teie kurja teggude pärrast,
hirmsa asjade pärrast, mis teie ollete tei-
nud; sest on teie ma paljaks sanud, ja eh-
matusseks, ja ärrawandumisseks, et ked-
dagi seäl ei ella, nenda kui tännapääw on.
23. Sepärrast et teie ollete suitsetand, ja
et teie patto teinud Jehowa wasto, ja ei
wötnud kuulda Jehowa sanna, egga käi-
nud temma käsſoöppetusses, egga ta seäd-
miste, egga ta tunnistuste sees; sepärrast
on teile tulnud sesinnane önnetus, nenda
kui tännapääw on.
24. Ja Jeremia ütles keige rahwa was-
to ja keikide naeste wasto: Kuulge Jeho-
wa sanna, keik Juda rahwas! kes Egip-
tusse maal on.
25. Nenda rägib wäggede Jehowa, Js-
raeli Jummal, ja ütleb: Teie ja teie nae-
sed, kül teie ollete rākinud omma suga, ja
täieste teinud omma kättega, ja öölnud:
Kowwaste tahhame meie omma tootussi
piddada, mis meie tootanud, et meie pid-
dime suitsetama taewa Meleketile, ja tem-
male jomaohwrid wäljawallama; kül teie
kinnaste peate omma tootussi, ja tete ik-
ka peäle omma tootuste järrele.
26. Sepärrast kuulge Jehowa sanna,
keik Juda rahwas! kes teie ellate Egip-
tusse maal: Wata, ma ollen wandunud
omma sure nimme jures, ütleb Jehowa:
et minno nimmi ei pea ennam nimmeta-
dama ei ühhegi Judamehhe su läbbi, kes
ütleks keige Egiptusse maal: ni tööste kui
Issand Jehowa ellab.
27. Wata, ma ollen wapper nende was-
to kurjaks, ja ei mitte heaks, ja keik Juda-
mehhed, kes Egiptusse maal on, peawad
otsa sama moöga läbbi ja nälja läbbi,
kunni nemmad ärralöpwad.
28. Ja kes peäsewad moöga eest, tulle-
wad Egiptusse maalt taggasi Juda male
pissut innimessi; siis keik üllejänud Ju-
da rahwas, kes ollid läinud Egiptusse

male, senna kui woörad ellama, peawad tundma, kumb sanna tödeks sanub, se, mis minnult, woi se, mis neilt on.
29. Ja se olgo teile tähheks, ütleb Jehowa, et ma tahhan teie kätte nähha siin paikas, et teie peate tundma, et minno sannad töeste teie wasto töeks sawad önnetusseks.
30. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma annan Warao Owra, Egiptusse kunninga, temma waenlaste kätte, ja nende kätte, kes ta hinge püüdwad: nenda kui ma ollen annud Sidkia, Juda kunninga, Nebukadnetsari, Babeli kunninga kätte, kes temma waenlane, ja temma hinge püdis.

45. Peatük.

Baruk on sures murres, agga Jehowa kinnitab tedda.

1. Se on se sanna, mis prohwet Jeremia räkis Baruki, Neria poia wasto, kui ta neidsinnatsid sanno kirjotas ramato sisse Jeremia suust Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandamal aastal, sedda wisi: p. 36, 4.
2. Nenda ütleb Jehowa, Israeli Jummal, sinno pärrast, Baruk:
3. Sa olled ütlelnud: Oh häbda mulle! sest Jehowa lissab kurbdust mo wallo jure; ma ollen wässinud ommas öhkamisses, ja ei olle hingamist leidnud.
4. Nenda pead sa temma wasto ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Wata, mis ma ollen üllesehhitanud, sedda kissun minna mahha, ja mis ma ollen istutand, sedda kitkun ma wälja, ja keik se ma hopis.
5. Ja sinna otsid ennesele suri asjo? Ärra otsi mitte; sest wata, ma toon önnetust keige libha peäle, ütleb Jehowa, agga sulle tahhan ma anda sinno hinge saagiks keikis paikus, kuhho sa lähhäd.

46. Peatük.

Ettekulutaminne Egiptusse wasto; Israel saab abbi.

1. Jehowa sanna, mis prohweti Jeremia kätte sai pagganatte wasto.
2. Egiptusse wasto, Warao Neko Egiptusse kunninga söawäe wasto, mis olli Wratti jöe jures Karkemisis, mis Nebukadnetsar, Babeli kunningas, mahhalöi Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandamal aastal. Jes. 19, 1. Esek. 29, 2.
3. Walmistage wähhemad ja suremad kilbid, ja tulge liggi sötta.
4. Rakkestage hobbosed, ja ratsutlid astuge selga, ja minge seisma raudkübbarattega, tehke pigid haljaks, pange raudrided selga.
5. Mispärrast nään ma neid ärraehmatud ollewad, ja taggasi tagganewad? ja nende wäggewad mehhed on ärrapekstud, ja pöggenewad ühte puhko, ja ei wata taggasi; hirm on ümberringi, ütleb Jehowa.
6. Ei woi se, kes kerge, ärrapöggeneda, ja wäggew mees ei peäse ärra; pohja pool Wratti jöe kaldas on nemmad kommistand, ja langenud.
7. Kes se on, kes kui jöggi tonseb, kelle wessi wägga ligub kui jöed? Laul 93, 3. 4.
8. Egiptusse rahwas touseb kui jöggi, ja wessi ligub wägga kui jöed, ja temma ütleb: Ma tahhan tousta, ma tahhan ma katta, ma tahhan hukka sata liñna, ja kes seäl sees ellawad.
9. Tulge ülles, teie hobbosed, ja aiage kui hullud teie söawankrid, ja wäggewad mehhed mingo wälja; teie Mora ja Puti mehhed, kes moistwad kilpi kätte wötta, ja Ludi mehhed, kes moistwad ambo kätte wötta, ja üllestombada.
10. Ja sesinnane pääw on Issandale, wäggede Jehowale, üks kättemaksmisse pääw, et ta omma waenlaste kätte maksab, ja möök peab söma, ja täis ja joobnuks sama nende werrest: sest üks tapminne on Issandal, wäggede Jehowal, pohja maal Wratti jöe jures.
11. Neitsit, Egiptusse tüttar! minne ülles Kileadi, ja wötta kallist waiko; ilmaaego aiab sa paljo arstirohto kokko, ei tulle sulle parranemist.
12. Pagganad on so häbbinaero kuulnud, ma on täis sanud so kissendamist; sest wäggew on wäggewa peäle kommistand, ühtlasi on nemmad mollemad langenud.
13. Se on se sanna, mis Jehowa prohweti Jeremia wasto räkis, kui Nebukadnetsar, Babeli kunningas tulli, Egiptusse ma rahwast mahhalöma.
14. Andke teäda Egiptusse maal, ja andke kuulda Migdolis, ja andke kuulda Nowis ja Tahpannesses, ütlege: Minne seisma, ja walmista ennast, sest möök on ärralöppetanud, mis so ümberkaudo on.
15. Mispärrast on so wäggewad ärrawidud kui weest? Ei ükski woind jäda seisma, sest Jehowa on neid ärralükkanud.
16. Ta on saatnud paljo kommistama, üks on ka teise peäle langenud, ja ütlelnud: Touskem ülles, ja mingem taggasi omma rahwa jure ja omma sündimisse male selle mööga eest, kes waewab.

17. Seäl on nemmad hüüdnud: Warao, Egiptusse kunningas, on ärrahäwwitud, ta on seätud aia lasknud möddaminna.
18. Ni tõeste kui ma ellan, ütleb kunningas, kelle nimmi on wäggede Jehowa: Tõeste kui Tabor mäggede seas, ja kui Karmel merre äres, nenda ta tulleb.
19. Oh sinna Egiptusse tüttar! kes sa seäl ellad, walmista ennesele wangiminnemisse riistad; sest Nowi lin saab ärrahäwwitud, ja sedda sütakse põllema, et ütski ei sa seäl ellada.
20. Egiptusse ma on üks wägga illus puul; se, kes astlaga pistab, tulleb pohja poolt, ta tulleb wissiste.
21. Ka temma palgalissed temma keskel on kui nuumwassikad, sest ka needsammad on taggasi pöörnud, nemmad on ühtlasi ärrapöggenend, ei nemmad jänud seisma; sest nende hukkatusse päaw on nende peäle tulnud, nende kättenäggemisse aeg.
22. Temma heäl käib kui ussi heäl, sest nemmad käiwad peäle söawäega, ja tullewad kirwestega temma peäle, otsego puraiujad.
23. Nemmad raiuwad ta metsa mahha, ütleb Jehowa, sest et sedda ei woi läbbikatsuda; sest neid on ennam kui rohhotirtsusid, ja neil polle arro.
24. Egiptusse tüttar on häbbisse sanud, ta on antud pohja ma rahwa kätte.
25. Wäggede Jehowa, Israeli Jummal, on ütteldnud: Wata, ma nään ebbajummala Ammoni kätte, mis No liñnas, ja Warao kätte ja Egiptusse ma kätte, ja ta jummalatte kätte, ja ta kunningatte kätte: keigeennamiste Warao kätte, ja nende kätte, kes temma peäle lootwad. p. 43. 12.
26. Ja ma tahhan neid anda nende kätte, kes nende hinge püüdwad, ja Nebukadnetsari, Pabeli kunninga kätte, ja ta sullaste kätte; ja pärrast sedda peab seäl ellatama, kui neil päwil wannast, ütleb Jehowa.
27. Ja sinna, mo sullane Jakob! ärra karda, ja Israel! ärra ehmata mitte ärra; sest, wata, ma ollen se, kes sind ärrapeästab kaugelt maalt, ja so sou nende wangi maalt; ja Jakob tulleb taggasi, siis on temmal rahholinne ja julge asst, ja ükski ei pea tedda pelletama. p. 30. 10.
28. Sinna, mo sullane Jakob! ärra karda, ütleb Jehowa, sest minna ollen sinnoga; sest ma teen otsa peäle keigile paggauaile, kuhho minna sind ollen ärralükkanud; agga sinnule ei tahha ma mitte otsa tehha; agga ma tahhan sind karristada nenda kui kohhus, ja ei mitte koggoni sind ilmasüta jätta. p. 30. 11.

47. Peatük.

Ettekulutaminne Wilistitte, Tiruse ja Sidoni wasto.

1. Se on Jehowa sanna, mis prohweti Jeremia kätte sai Wilistitte wasto, ennego Warao sai Asja liñna mahhalönud. Esek. 25. 15. 16.
2. Nenda ütleb Jehowa: Wata, wessi touseb pohja poolt, ja saab jöeks mis touseb, ja temma upputab ma ärra ja keik, mis seäl on, linna ja neid, kes seäl ellawad, et innimessed kissendawad, ja keik ma rahwas ulluh,
3. Temma täkkude kabjade kabbina pärrast, temma wankritte mürrina pärrast, temma rattaste kärrina pärrast ei olle isfad waatnud taggasi laste järrele, et nende käed on lödwats läinud,
4. Päwa pärrast, mis tulleb keiki Wilistid ärraraiskama, ja keiki Tiruse ja Sidoni abbimehhi, mis üllejänud, ärrakautama; sest Jehowa raiskab ärra Wilistid, kes Kawtori sarest üllejänud.
5. Asja liñnale tulleb paljas pea, Askelon ja mis üllejänud nende orgo, se saab hukka; kui kaua tahhad sa ennast killule leikada?
6. Woi! sinna Jehowa moök! kui kaua ei tahha sa mitte rahho seista? Minne omma tuppe, olle rahholinne ja wait.
7. Kuida woid sa rahho seista? sest Jehowa on temmale käsko annud Askeloni wasto, ja merre ranna wasto, ta on temmale sanna annud senna tulla.

48. Peatük.

Moabitte ärrakautamist kulutakse ette.

1. Moabi wasto. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Häddä Nebo liñnale, sest ta on ärraraisatud, Kirjataim on häbbisse sanud ja ärrawöetud, Misgab on häbbisse sanud ja ärraehmatand. Jes. 15. 1.
2. Moabil polle ennam kitust, Esbonis mötlewad nemmad temma wasto kurja: Mingem, ja kautagem tedda rahwa seast ärra; ka sinna Madmen saad hukka, moök käib se tagga.
3. Kissendamisse heäl tulleb Oronaimist, ärraraiskaminne ja suur kahjo.
4. Moab on ärramurtud, temma wäetimad lassewad kissendamist kuulda.
5. Sest kust Luhhiti üllesminnakse, seäl

tousep nut nutto peäle; sest kust allaminnakse Oronaimi, seäl kulukse kissendamist
kahjo pärrast, mis kitsast kätte teeb.
6. Põggenege, peästke ommad hinged,
ja jage kui kannarpik kõrbes.
7. Sest et sa lodad omma tö peäle, ja
omma warranduste peäle, peab sind ka
ärrawoetama; ja Kamos läbbäb wälja
wangi, temma preestrid, ja ta würstid
ühtlasi. 1 Kunn. 11. 7.
8. Ja ärraraiskaja tulleb igga liñna
peäle, ja ükski lin ei peäse, ja org läbbäb
hukka, ja tassane ma rikkutakse ärra, sest
et Jehowa sedda üttelnud.
9. Andke Moabile tiwad, sest ta läbbäb
lendes ärra, ja temma linnad sawad ärrahäwwitud, et ükski neis ei ella.
10. Ärranetud on, kes Jehowa tööd
kawwalaste teeb, ja ärranetud on, kes
omma mööka kelab werd ärrawallamast.
11. Moab on boleto olnud ommast noorest east, ja temma on rahbo seisnud omma tömebbe peäl, ja ei olle ial wallatud
ühhest astjast teise, et ta polle ial wangi
läinud; sepärrast on temma maggo ta
jure jänud, ja temma hais ei olle teist
wisi sanud.
12. Wata, sepärrast tullewad päwad,
ütleb Jehowa, et ma temma peäle läkkitan neid, kes pitka sammoga astuwad, ja
tedda sundiwad pitka sammoga astuma; ja
nemmad peawad temma astjad tühjendama, ja temma krusid katkiwiskama.
13. Ja Moab peab häbbenema Kamosse
pärrast, nenda kui Israeli suggu on häbbenend Peteli pärrast, mis peäle nemmad
lootsid. 1 Kunn. 12. 29. 30.
14. Kuida woite teie öölda: Meie olleme wäggewad ja wahwad mehhed sõa
tarwis?
15. Moab on ärraraisatud, kui ta omma liñnadesse ülles läks, ja temma ärrawallitsetud nored mehhed läbbäwad mahha, et neid tappetakse, ütleb kuñingas,
kelle nimmi on wäggede Jehowa.
16. Moabi hukkatus on liggi tullemas,
ja ta önnetus jouab wägga.
17. Olgo teil ärras meel temmast, keigil,
kes temma ümberkaudo; ja keik, kes teie
temma nimme tunnete, üttelge: Kuida on
tuggew wits, illus kep katkimurtud!
18. Astu mahha auust, ja istu jannus,
siñna tüttar, kes sa ellad Tibonis; sest
Moabi ärraraiskaja tulleb ülles so wasto, ta rikkub ärra so tuggewad liñnad.
19. Seisa te äres, ja wahhi, kes sa ellad Aroeris; küssi neilt kes põggenewad
ja ärrapeäswad, ütle: Mis on sündinud?
20. Moab on häbbisse sanud, sest ta on
ärraehmatand, ulluge ja kissendage, andke teäda Arnonis, et Moab on ärraraisatud.
21. Ja kohhus on tassase ma peäle tulnud, Oloni ja Jatsa peäle, ja Mewaati
peäle,
22. Ja Tiboni peäle, ja Nebo peäle, ja
Pettiblataimi peäle,
23. Ja Kirjataimi peäle, ja Petgamuli
peäle, ja Petmeoni peäle,
24. Ja Kerioti peäle, ja Potsra peäle,
ja keikide Moabi ma liñnade peäle, mis
kaugel ja mis liggi on.
25. Moabi sarw on ärraraiutud, ja ta
käsiwars on katkimurtud, ütleb Jehowa.
26. Tehke tedda joobnuks, (sest ta on
Jehowa wasto surustand) et Moab kässi
peksab omma okse jures, ja temma peab
ka naeruks sama.
27. Ja eks Israel ei olle sulle naeruks
olnud? Kas tedda on warraste seast leitud? Sest ni mittokorda kui sa temmast
olled rääkinud, olled sa pead wangutand.
28. Moabi rahwas, jätke liñnad mahha, ja ellage kaljus, ja olge kui tuike, kes
pessa teeb augo su külgede äre.
29. Meie olleme Moabi kõrkust kuulnud, (wägga kõrk on temma) ta ülbust,
ja temma kõrkust, ja ta surustamist, ja ta
süddame uhkust,
30. Minna tean, ütleb Jehowa, temma
hirmust wihha, et se ei olle õige; ma tean
temma wallesid, ei sa nemmad nenda
tehha.
31. Sepärrast tahhan ma Moabi pärrast ulluda, ja keige Moabi pärrast kissendada; küll ta issegi äggab Kirerest
meeste pärrast.
32. Oh sa Sibma winapu! küll ma nuttan sinno pärrast ennam kui ma nutsin
Jaeseri pärrast; so oksad on ülle merre
läinud, need on ullatanud Jaeseri merrest sadik; so leikusse peäle, ja so winamarja leikusse peäle on ärraraiskaja
tulnud.
33. Ja rööm ja suur rõmustus on hopis ärrawoetud wiljaliste põldude peält,
ja Moabi maalt, ja ma löppetan wina
ärra surrotõrte seest, ei sedda tallata rõmokarjumisega, rõmokarjuminne ei pea
mitte rõmokarjuminne ollema.
34. Esboni kissendamisse pärrast Elealest sadik andwad nemmad omma heält
kuulda Jatsast sadik; Soarist, Oronaimist sadik, kui kolmeaastane puul; sest ka
Nimrimi weesi peab ärrakaddduma.
35. Ja ma löppetan Moabi seast (ütleb

Jehowa) se, kes ohwerdab kõrge paiga
peäl, ja kes omma jummalaile suitsetab.
36. Sepärrast peab mo süddа hallедas-
te hüüdma kui willed Moabi pärrast, mo
südda hüab hallедaste ka Kireresi meeste
pärrast kui willed, sepärrast et warra, mis
olli kokkopandud, on hukkaläinud.
37. Sest keik pead on paljad, ja keik
habbemed on ärraaetud, keikide kätte peäl
on märgid, mis killule leigatud, ja niuette
ümber on kottirie.
38. Keikide Moabi kattuste peäl, ja ta
ulitsatte peäl on ülleüldse kaebdust; sest
ma ollen Moabi rahwa katkimurdnud kui
ühhe riista, mis ei olle mele pärrast, üt-
leb Jehowa.
39. Kuida on ta ärraehmatand! nem-
mad ulluwad; kuida on Moab omma
selja pöörnud häbbiga! ja Moab on sa-
nud naerniks ja ehmatusseks keigile, kes
temma ümberkaudo on.
40. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata,
ta lennab kui kotkas, ja lautab ommad
tiwad Moabi kohta.
41. Keriot on ärrawoetud, ja tuggewad
liñnad kätte sadud, siis on Moabi wäg-
gewatte südda sel päwal kui naese südda,
kes lapse waewas on.
42. Ja Moab kautakse ärra rahwa seast,
sest ta on surustand Jehowa wasto. 26. s.
43. Hirm, ja kaewand, ja köis tulleb
sinno peäle, kes sa ellad Moabi maal,
ütleb Jehowa.
44. Kes hirmo eest pöggeneb, se peab
kaewando sisse langema, ja kes kaewan-
dust üllestulleb, se peab köiega kinniwoe-
tama; sest ma toon temma peäle, Moabi
peäle, nende kättenäggemisse aasta, ütleb
Jehowa.
45. Need, kes pöggenend (et nemmad
rammaks sanud) on Esboni warjo alla
jänud seisma; agga tulli lähhäb Esbo-
nist wälja, ja tulleleek kest Sihoni liñnast,
ja pölletab ärra Moabi habbeme otsa, ja
möllajatte pealae.
46. Häddа sulle Moab, Kamosse rah-
was on hukka läinud; sest so poiad on
wangi woetud, ja so tütred on wangis.
4 Mos. 21, 29.
47. Agga ma tahhan Moabi wangipöl-
we pöörda wiimsel päwade aial, ütleb
Jehowa. Siit sadik on kohhus Moabi
wasto.

49. Peatük.

Ettekulutaminne Ammoni, Edomi, Siria ja monne-
mu rahwa wasto.

1. Ammoni laste wasto ütleb Jehowa
nenda: Eks Israelil polle lapsi? Eks
temmal polle pärrijat? Mispärrast on
Malkam Kaddi ma pärrinud, ja temma
rahwas ellab teise liñnade sees?
Esek. 25, 2. n. t. s.
2. Wata, sepärrast tullewad päwad, üt-
leb Jehowa, et ma lassen kuulda Rabba,
Ammoni laste liña wasto söa öisla-
mist; ja ta peab sama ärrabäwwitud kiw-
wiwarreks, ja ta wähhemad liñnad sü-
takse pöllema tullega; siis pärrib Israel
ommad pärrijad, ütleb Jehowa.
3. Esbon ullu, sest Ai on ärraraisatud;
kissendage Rabba wähhemad liñnad, pan-
ge kottirie enneste ümber, tehke kaebdust,
ja jookske senna ja tenna mööda kiwwi-
aedo; sest Malkam peab wangi minnema,
temma preestrid ja ta würstid ühtlasi.
4. Mis sa kiitled orgudest? Sinno org
on upputud, sa ärratagganend tüttar!
kes lodab omma sure warrandusse peäle,
ja ütleb: Kes woib minno peäle tulla?
5. Wata, ma toon so peäle hirmo kei-
gist neist, kes so ümberkaudo on, ütleb
Issand, wäggede Jehowa, ja teid peab
ärralükkatama, igganees omma teed, ja
hulkujattel ei olle korristajat.
6. Ja pärrast sedda tahhan ma Ammo-
ni laste wangipölwe pöörda, ütleb Je-
howa.
7. Edomi wasto. Nenda ütleb wäggede
Jehowa: Eks ei olle ennam tarkust Te-
manis? Kas on nou moistlikkude käest
hukka läinud? Kas nende tarkus tühjaks
sanud? Jes. 21, 11. Esek. 25, 12. 13.
8. Pöggenege, pöörge endid, minge süg-
gawa kohta ellama, Dedani rahwas! sest
ma toon Esawi hukkatusse temma peäle,
ja se aia, kui ma temma kätte nään.
9. Kui winamarja leikajad so kallale tul-
leksid, eks nemmad ei jättaks järrele, mis
sünnib ärranoppida; kui wargad öse tul-
leksid, siis rikkuksid nemmad agga ärra,
et neile küll saaks.
10. Sest minna tahhan Esawi paljaks
wötta, ma ollen temma sallajad augud
ilmsiks teinud, et ta ei woi ärrapuggeda;
temma suggu on ärraraisatud, ja ta wen-
nad ja ta naabred, et ep olle keddagi ennam.
11. Jätta ommad waesed lapsed mah-
ha; minna tahhan neid ellus piddada, ja
so lessed naesed peawad minno peäle
lootma.

12. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, kelle kohhus ei olle, sedda karrikat ärrajua, need peawad siiski joma, kas siis sinna peaksid koggoni ilmasüta jäma? Ei sa pea ilmasüta jäma, waid pead töeste joma. p. 25, 39.
13. Sest mo ennese jures ollen ma wandunud, ütleb Jehowa, et Botsra peab sama ehmatussseks, teotussseks, paljaks kohhaks ja ärrawandumissseks, ja keik ta linnad peawad sama iggawessseks paljaks tehtud kohtadeks.
14. Ma ollen jutto kuulnud Jehowa käest, et käsk on pagganatte jure läkkitud: Koggunge enbid, ja tulge ta wasto, ja wötke kätte söddida. Obad 1. s. n. t. s.
15. Sest wata, ma ollen sind pissokesseks teinud pagganatte seas, et sind mitte ei panda innimeste seas.
16. Sinno hoopleminne, so süddame uhkus on sind petnud, kes sa ellad kaljo praggude sees, ja wöttad asseme körge mäekünkaste sisse; kui sa ülles körgesse kui kotkas omma pessa teeksid, siiski tahhan ma sind seält mahhawinnata, ütleb Jehowa.
17. Ja Edom peab ehmatussseks sama; iggaüks, kes temmast mödaläbhäb, ehmatab ja willistab keikide temma nuhtluste pärrast.
18. Otsego Sodom ja Komorra ja nende naabred ümberlödi, ütleb Jehowa, nenda ei pea ükski seäl ellama, egga innimesse laps seäl asset ollema.
1 Mos. 19, 25.
19. Wata, temma tulleb ülles kui louker Jordani körge kalda peält tuggewa tarraaia wasto; sest ma tahhan äkkitselt tedda lasta seält ärrajoosta; ja kes on se ärrawallitsetud, kedda minna ta ülle sean? Sest kes on kui minna? Ja kes woib mind kohtusse kutsuda? Ja kes on se karjane, kes minno ees woiks seista?
p. 50, 44.
20. Sepärrast kuulge Jehowa nouu, mis ta piddanud Edomi wasto, ja temma möttid, mis ta möttelnud Temani rahwa wasto; töeste wähhemad puddolojuste seast peawad neid ärraweddama, ta wöttab töeste nende elloassemed nende peält ärrabäwwitada.
21. Nende langmisse rakkumissest wärrises ma, kissendamisse heält kulukse körkjatte merre peäl.
22. Wata, ta lähhäb ülles, ja lennab kui kotkas, ja lautab ommad tiwad laiale Botsra kohta, ja sel päwal on Edomi wäggewatta süddа, kui naese südda, kes lapse waewas.
23. Damaskusse wasto. Amati ja Arpadi lin on häbbisse sanud; et nemmad kurja jutto kuulnud, on nemmad kui ärrasullanud, merre jures on murre, ei neil woi rahholinne assi olla.
Jes. 17, 1. s. n. t. s. Amos 1, 3. s. n. t. s.
24. Damaskus on ärranörkenud, ta pörab ümber pöggenema, ja hirm on tedda kinniwötnud; ahhastus ja wallo on tedda kätte sanud kui naese, kes last saab.
25. Kuida on kulus lin mahhajäetud! minno lusti lin.
26. Sepärrast langewad temma nored mehhed temma turrude peäle, ja keik söamehhed sawad hukka sel päwal, ütleb wäggede Jehowa.
27. Ja ma pistan tulle Damaskusse müri sisse, et se peab ärrapölletama Benhadadi sured koiad.
28. Kedari wasto, ja Atsori kunningrikide rahwa wasto, mis Nebukadnetsar, Babeli kunningas mahhalööb, ütleb Jehowa nenda: Wötke kätte, minge ülles Kedari wasto, ja raiskage ärra hommiko ma lapsed.
29. Nende telgid ja nende puddolojuksed wötwad nemmad ärra; nende telgitekkid, ja keik nende riistad, ja nende kamelid wötwad nemmad ennestele, ja hüüdwad ümberringi nende wasto, neile hirmo tehhes.
30. Pöggenege, minge ruttuste hukkuma, Atsori rahwas; minge süggawa kohta ellama, ütleb Jehowa; sest Nebukadnetsar, Babeli kunningas, on teie wasto nouu piddanud, ja pahho möttid teie wasto möttelnud.
31. Wötke kätte, minge ülles ühhe rahwa wasto, kel waikne assi, kes ellab ilma holeta, ütleb Jehowa: polle temmal uksi egga pomisid, nemmad ellawad üksi.
32. Ja nende kamelid peawad risutud, ja nende weiste hulk sagiks sama; ja ma tahhan neid pillutada igga tule kätte, kelle juuksed laest sadik piratud; ja keigist temma külgedest tahhan ma lasta tulla nende hukkatusse, ütleb Jehowa.
33. Ja Atsori lin peab lendawa maddude pessaks sama, ärrabäwwitud iggaweste; ei seäl pea ükski ellama egga ühhegi innimesse laps seäl asset ollema.
34. Jehowa sanna, mis prohweti Jeremia kätte sai Elami rahwa wasto, Sidkia, Juda kunninga wallitsusse algusses, se olli sedda wisi:
35. Nenda ütleb wäggede Jehowa:

Wata, ma murran katki Elami ammo, nende üllema wäe.

36. Ja ma tahhan lasta tulla Elami peäle nelli tuult neljaſt taewa nurgaſt, ja tahhan neid pillutada keikide nende tuulte kätte; et ei olle rahwaſt, kuhho Elami ärralükkatud ei ſa tulla.

37. Ja ma tahhan Elami ärraehmatada nende waenlaste eeſt, ja nende eeſt, kes nende hinge püüdwad, ja tahhan nende peäle ſata önnetuſt, omma tulliſe wihha, ütleb Jehowa, ja tahhan läkkitada moöga nende järrele, kunni ma neid ſaan löppetand.

38. Ja ma tahhan omma aujärje Elami ma peäle panna, ja ſeält hukka ſata kunninga ja würstid, ütleb Jehowa.

39. Agga wiimſel päwade aial peab ſündima, et ma Elami wangipölwe tahhan pöörda, ütleb Jehowa.

50. Peatük.

Pabeli ärrakautamiſt kulutakſe.

1. Se on ſe ſanna, mis Jehowa räkis Pabeli wasto, Kaldea ma wasto, prohweti Jeremia läbbi. Jeſ. 13, 1. n. t. ſ.

2. Kulutage pagganatte ſeas, ja andke kuulda, ja töſtke lip üllės, andke kuulda, ärge ſalgage, ütlelge: Pabel on ärrawoetud, Pel on häbbisſe ſanud, Merodak on ärraehmatand, temma ebbajummalad on häbbisſe ſanud, temma ſittajummalad on ärraehmatand.

3. Seſt temma wasto tulleb üllės üks rahwas pohja poolt, ſe teeb temma ma laggedaks, et ei olle, kes ſeäl ellab; ni hästi innimesſed kui lojukſed on ärraläinud ja on hulkumas.

4. Neil päiwil ja ſel aial, ütleb Jehowa, tullewad Israeli lapſed, nemmad ja Juda lapſed ühtlaſi, nemmad tullewad ühtepuhko nuttes, ja otſiwad Jehowat, omma Jummalat. p. 31, 9.

5. Nemmad küsſiwad Sioni järrele, teed, mis ſenna wiib, ſeie pole watawad nende ſilmad, ja ütlewad: Tulge, ja hoidkem Jehowa pole iggaweſſe ſeädusſega, mis ei ſa ärraunnuſtud.

6. Mo rahwas on ſanud kui ärrakaddunud lambad, nende karjatſed on neid ekſitanud, nemmad on neid ſaatnud taggaſi mäggede peäle: nemmad on läinud mäe peält mäekünka peäle, ja on unnuſtand omma paika, kus nemmad maas ſeiſid.

7. Keik, kes neid leidnud, on neid ärraſönud, ja nende waenlaſed on ütlelnud: Ei meile tulle ſeſt ſüüd; ſepärraſt et nemmad patto teinud Jehowa wasto, kes öigusſe elloasſe on, ja Jehowa wasto, kes nende wannematte otus.

8. Pöggenege Pabeli ſeeſt ärra, ja tulge wälja Kaldea maalt, ja olge kui ſikkud karja ees. p. 51, 6. 45.

9. Seſt, wata, minna ärratan ja toon üllės Pabeli wasto ſure pagganatte koggodusſe pohja maalt, ja nemmad walmistawad endid ta wasto, ſeält on need, kelle läbbi tedda peab ärrawoetama; nende noled on kui wäggewa targa mehhe noled, ei ükski tulle tühjalt taggaſi.

10. Ja Kaldea ma ſaab riſutawaks, keik temma riſujad ſawad kül, ütleb Jehowa.

11. Et teie ollete röömſad olnud, et teie römo pärraſt hüppanud, kes teie mo pärrisosſa ollete riſunud; ſeſt teie ollete libhawaks ſanud kui wasſikas, mis rohho peäl käib, ja hirnunud kui täkkud.

12. Teie emma häbbeneb wägga, ſe, kes teid ilmale tonud, on häbbisſe ſanud, wata, temma on wiimne pagganatte ſeaſt, üks körb, poudne ja lagge ma.

13. Jehowa ſure wihha pärraſt ei ſa ſeäl ellatud, waid ta ſaab koggoni ärrahäwwitud; iggaüks, kes Pabeliſt mödaläbbäb, ehmatab ärra, ja willistab keikide ta nuhtluste pärraſt.

14. Walmistage endid Pabeli wasto ümberkaudo keik, kes teie ambo üllestombate, laske temma peäle, ärge andke armo nooltele; ſeſt ta on Jehowa wasto patto teinud.

15. Öiskage ta wasto ümberkaudo, ta on annud omma kät, temma allusſed on mahhalangenud, ta mürid on mahhakistud; ſeſt ſe on Jehowa kättemaksminne, makske ta kätte; nenda kui temma teinud, tehke temmale. Ilm. 18, 6.

16. Kautage ärra külwaja Pabeliſt, ja kes ſirpi kätte wöttab leikusſe aial; waewaja moöga eeſt pöörwad nemmad iggamees omma rahwa jure, ja pöggenewad iggamees omma male.

17. Israel on üks ärrapillatud lammas, mis loukoerad ärraaianud; esſite ſöi tedda ärra Asſuri kunningas, ja ſeſinnane wiimne, Pabeli kunningas Nebukadnetſar, on temma luud murdnud.

18. Sepärraſt ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal, nenda: Wata, ma nään Pabeli kunninga ja temma ma kätte, nenda kui ma ollen Asſuri kunninga kätte näinud.

19. Agga ma toon Israeli taggaſi temma elloasſemele, et ta Karmelis ja Paſanis peab ſöma, ja temma hing

peab Ewraimi ja Kileadi mäe peäl kül
sama.
20. Neil päiwil ja sel aial, ütleb Jeho-
wa, otsitakse Israeli üllekohhut, ja sedda
pelle mitte ennam, ja Juda rahwa pat-
tusid, agga neid ei leita; sest ma tahhan
andeks anda neile, kedda ma järrelejättan.
21. Wastopannija ma wasto, selle was-
te minne ülles, ja nende wasto, kes Pe-
kedis ellawad; raiu moögaga mahha, ja
lauta sutumaks ärra nende tagga, ütleb
Jehowa, ja te keik sedda möda, kui min-
na ollen sind käsknud.
22. Sõa heäl on seäl maal, ja suur
häddä.
23. Kuida on mahharaiutud ja katki-
murtud keige mailma hamer? Kuida on
Pabel ehmatusseks sanud pagganatte
seas? p. 51, 20. Jes 13. 19. n. t. s.
24. Ma ollen sulle wörgutamisse pae-
lad pannud ja sind sadi ka kätte, Pabel!
et sinna ei teädnudki; sind leiti ja woeti
ka kinni, et sa Jehowa wasto tappelnud.
25. Jehowa on lahtiteinud omma sõa-
riistade hone; ja wäljatonud omma me-
lepahhandusse riistad; sest se on Issan-
da wäggede Jehowa tö Kaldea maal.
26. Tulge temma wasto ma otsast, teh-
ke lahti temma wilja aidad, aiage tedda
hunnikkusse kui kuhjad, ja kautage tedda
sutumaks ärra, et suggugi temmale ülle
ei jä.
27. Raiuge moögaga mahha keik nende
wärsid, mingo nemmad alla tappa; häd-
da neile, sest nende pääw on tulnud, aeg,
nende kätte nähha.
28. Nende heält, kes ärrapöggenewad
ja peäswad Pabeli maalt, kuulukse, et
nemmad peawad Sionis kulutama Jeho-
wa, meie Jummala kättemaksmist, kätte-
maksmist temma templi pärrast.
29. Kutske kokko Pabeli wasto küttid,
keik, kes ammo üllestombawad, tehke leri
temma wasto ümberringi, ärge laske ked-
dagi neist ärrapeäseda; tassuge temmale,
nenda kui temma tö on, tehke temmale
keik sedda möda, kui temma teinud: sest
ta on uhke olnud Jehowa wasto, selle
wasto, kes Israelis pühha on.
30. Sepärrast langewad temma nored
mehhed ta turrude peäle, ja keik ta sõa-
mehhed sawad hukka sel päwal, ütleb Je-
howa.
31. Wata, ma pannen sinno wasto,
sinna uhke! ütleb Issand wäggede Jeho-
wa, sest sinno pääw on tulnud, aeg, so
kätte nähha.
32. Süs peab se, kes uhke, kommista-
ma ja langema, ja temmal ei olle sedda,
kes üllestöstab; ja ma sütan temma lin-
nad tullega pöllema, ja se sööb ärra keik,
mis ta ümberkaudo on.
33. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Is-
raeli lastele ja Juda lastele ühtlasi on
liga tehtud; ja keik, kes neid wangi wi-
nud, on neid kinnipiddanud, nemmad ei
tahtnud neid paigast mitte lahtilasta.
34. Nende lunnastaja on wäggew, wäg-
gede Jehowa on temma nimmi; kül ta
selletab nende riodasjad hästi ärra, et ta
sadab ma hingama, ja Pabeli rahwa
wärrisema.
35. Moök tulleb Kaldea rahwa peäle,
ütleb Jehowa, ja Pabeli rahwa peäle, ja
ta würstide peäle, ja temma targade peäle.
36. Moök tulleb walleliktude peäle, et
nemmad jölledaks läbbäwad; moök tem-
ma wäggewa meeste peäle, et nemmad
ärraehmatawad.
37. Moök temma hooste peäle, ja ta
sõawankritte peäle, ja keige teistsuggu rah-
wa peäle, kes temma seas, et nemmad
sawad kui naesed; moök tulleb temma
warranduste peäle, et neid ärrarisutakse.
38. Poud tulleb ta wee peäle, et se är-
rakuiwab; sest se on üks nikkerdud kuiude
ma, ja nemmad küitlewad hullo wisi hirm-
sast jummalaist.
39. Sepärrast ellawad seäl metskassid
Ji metsalistega, ja seäl ellawad surispea
tulli poiad; ja seäl ei ellata ennam ei ig-
gaweste, egga olle asset pölwest pölweni.
Ilm. 18, 2. n. t. s.
40. Otsego Jummal on ümberlönud
Sodoma ja Komorra, ja nende naabred,
ütleb Jehowa, nenda ei pea seäl ükski el-
lama, egga ühhegi innimesse laps seäl
asset ollema. p. 49, 18. Jes. 13, 19. Amos 4, 11.
41. Wata, üks rahwas tulleb pohja
poolt, ja üks suur rahwas ja paljo kun-
ningaid ärratakse ülles ma külgedest. 9. s.
42. Ambo ja odda piddawad nemmad
käes, nemmad on wägga hirmsad ja ei
hallasta mitte; nende heäl on nenda kui
merri kohhiseb, ja nemmad söitwad hoos-
te selgas, nemmad on walmis kui mehhed
taplema sinno wasto, Pabeli tüttar!
43. Pabeli kunningas on jutto neist
kuulnud, ja temma käed on lödwaks läi-
nud; abbastus on tedda kinniwötnud,
kui naese wallo, kes last saab.
44. Wata, temma tulleb ülles kui lon-
koer Jordani körge kalda peält tuggewa
tarraaia wasto; sest ma tahhan äkkitselt
neid lasta seält ärrajoosta, ja kes on se
ärrawallitsetud, kedda minna ta ülle sean?

Sest kes on kui minna? Ja kes woib
mind kohtusse kutsuda? Ja kes on se kar-
jane, kes mo palle ees woiks seista?
p. 49, 19.
45. Sepärrast kulge Jehowa nouu,
mis ta piddanud Pabeli wasto, ja tem-
ma möttid, mis ta möttelnud Kaldea ma
wasto: töeste wähhemad puddolojuste
seast peawad neid ärraweddama; töeste
ta wöttab elloassème nende peält ärra-
häwwitada. p. 49, 20.
46. Heälest, mis käib, et Pabel on ärra-
woetud, pannakse ma wärrisema, ja kis-
sendamist kulukse pagganatte seas.

51. Peatük.

Pabel saab otsa kätte, ja Jummala rahwas peästetakse.

1. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma
sadan tule tousma, mis pahha teeb, Pa-
beli wasto ja nende wasto, kes nende
kestel ellawad, kes minno wasto panne-
wad.
2. Ja ma läkkitan Pabeli wasto woö-
rad, et nemmad tedda tulawad, ja temma
ma tühjaks tewad; sest nemmad peawad
ta wasto ümberringi ollema önnetusse
päwal.
3. Kes ambo üllestombanud, se peab
ambo üllestombama selle wasto, kes am-
bo üllestombab, ja selle wasto, kes sure-
linne on ommas raudrides; ja ärge and-
ke armo temma noorte meestele, kautage
sutumaks ärra keik temma söawäggi,
4. Et hawatud mahhalangewad Kaldea
male, ja läbbipistetud temma ulitsatte
peäle.
5. Sest Israel ja Juda ei jä lesseks
ommast Jummalast, wäggede Jehowast,
sest teiste ma on täis süüd selle ees, kes
Israelis pühha on.
6. Pöggenege Pabeli seest ärra, ja peäst-
ke iggamees omma hing, et teie hukka ei
sa temma üllekohto sees; sest se on Jeho-
wa kättemaksmisse aeg, sedda möda kui
ta wäärt, tassub ta temma kätte.
Jes. 52, 11. 2 Kor. 6, 17.
7. Pabel on üks kuldkarrikas Jehowa
käes, mis keik mailma joobnuks teeb;
temma winast on pagganad jonud, se-
pärrast on pagganad hullutanud.
8. Pabel on äkkitselt langenud ja katki-
murtud; ulluge ta pärrast, wötke kallist
waiko temma wallo tarwis, ehk ta wah-
hest terweks saab.
9. Meie olleme Pabelit arstinud, agga
temma ei olle terweks sanud; jätke tedda
mahha, ja mingem iggaüks omma male,
sest temma pattude kohhus ullatab taewa-
ni, ja touseb üllemaist pilwist sadik.
10. Jehowa on keik meie öigusse ettewo-
nud; tulge, ja juttustagem Sionis Je-
howa omma Jummala tööd.
11. Tehke noled baljaks, wötke rohkeste
kilpa; Jehowa on ärratanud Meda kun-
ningatte waimo, sest temma mötte on
Pabeli wasto, sedda ärrarikkuda; sest se
on Jehowa kättemaksminne, kättemaks-
minne temma templi pärrast. p. 50, 28.
12. Töstke lip üles Pabeli müride
wasto, seädke wahti rohkeminne, pange
wahhimehhed seisma, seädke warritsejad;
sest Jehowa on ni hästi sedda möttel-
nud, kui ka teinud, mis ta Pabeli rahwa
wasto räkinud.
13. Kes sa ellad sure wee peäl, ja sul
on paljo warrandust; so ots on tulnud,
so ahnusse löek on täis.
14. Wäggede Jehowa on wandunud
omma hinge jures: töeste ma tahhan
sind täita innimestega kui Jeleki lindude-
ga, et nemmad peawad so wasto wastas-
tikko hüüdma römokarjumissega.
15. Temma on ma teinud omma ram-
mo läbbi, ta on mailma kinnitanud om-
ma tarkusse läbbi, ta on ka taewast wen-
nitanud omma moistusse läbbi.
16. Kui temma heält teeb, siis on hul-
wet taewas, ja temma teeb, et pilwed
touswad ma otsast, ta teeb walgud wih-
ma körwa, ja sadab tule wälja omma
warrandusse kohtest.
17. Keik innimessed on totraks läinud,
et nemmad ühtegi ei moista, keik kulla-
seppad on häbbisse sanud igga nikkerdud
kuio pärrast: sest nende wallatud kuio on
walle, ja ei olle waimo nende sees.
p. 10, 14. Jes. 44, 9. 11.
18. Nemmad on selged tühhised, ja sel-
ge ekstitusse tö; sel aial kui nende kätte
näikse, läbhäwad nemmad hukka.
19. Jakobi jaggo ei olle mitte kui need,
sest temma on se, kes keik walmistab, ja
omma ärramoöbetud pärrisossa, wäg-
gede Jehowa on temma nimmi.
p. 10, 16.
20. Sinna olled mulle olnud haamrike,
ja söariistuks, ja minna ollen so läbbi
laiale pillanud pagganad, ja sinno läbbi
ärrarikkunud kunningrigid. p. 50, 23.
21. Ja ma ollen so läbbi laiale pilla-
nud hobbosed, ja neid, kes nende selgas,
ja ollen so läbbi laiale pillanud söawank-
rid, ja kes nendega söitsid.
22. Ja ma ollen so läbbi laiale pilla-
nud mehhed ja naesed, ja ollen so läbbi

laiale pillanud wannad ja nored, ja ollen
so läbbi laiale pillanud poismehhed ja
neitsid.
23. Ja ma ollen so läbbi laiale pilla-
nud karjatsed ja nende karja, ja ollen so
läbbi laiale pillanud pöllomehhed ja nen-
de bärgade parid, ja ollen so läbbi laiale
pillanud mawallitsejad ja üllemad.
24. Agga nüüd tassun ma Pabeli ja
keige Kaldea rahwa kätte keik nende kur-
jusse, mis nemmad on Sioni wasto tei-
nud, teie nähhes, ütleb Jehowa.
p. 50, 29. 2 Tess. 1, 6.
25. Wata, ma pannen sinno wasto, sa
ärrarikkuja mäggi! ütleb Jehowa, kes sa
rikkud keik mailma ärra, ja ma sirrutan
omma käe so wasto, ja weretan sind kal-
jude peält mahha, ja teen sind ärrapölle-
tud mäeks.
26. Ja nemmad ei pea so käest wötma
ei ühtegi kiwwi nurga tarwis, egga kiw-
wi allusse tarwis, sest sa pead iggaweste
ärrahäwwitud ollema, ütleb Jehowa.
27. Pange ülles lip senna male, puh-
buge passunat pagganatte seas, walmis-
tage wisi pärrast pagganad ta wasto,
kutsuge ta wasto kokko Ararati, Minni
ja Askenasse kunningrigid, seädke ta
wasto pealikkud, toge ülles hobbosed kui
karwed Jeleki liñnud.
1 Mos. 8, 4. Jes. 37, 38.
28. Walmistage wisi pärrast ta wasto
pagganad, Meda ma kunningad, selle
pealikkud ja keik selle üllemad, ja keik nen-
de wallitsusse ma rahwas;
29. Et ma wärriseb ja wallo tunneb;
sest Jehowa mötted touswad Pabeli was-
to, et ta teeb Pabeli ma laggedaks, et
üksi seäl ei sa ellada.
30. Pabeli wäggewad mehhed on löp-
pend söddimast, nemmad jäwad tuggewa
kantside sisse, nende wäggi on ärralöp-
pend, nemmad on sanud otsekui naesed,
nemmad on temma maiad süütnud pölle-
ma, temma pomid on katkimurtud.
31. Jooksja jookseb jooksja wasto, ja
sannumetoja sannumetoja wasto, Pabeli
kunningale sannumid wima, et temma lin
on ärrawoetud keigelt poolt.
32. Et koolmed on ärrawoetud, ja jär-
wed on nemmad ärrapölletanud tullega,
ja söamehhed on hirmo tunnud.
33. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa,
Israeli Jummal: Pabeli tüttar on kui
rehhealluse, aeg on seäl pahmast tallada;
weel on pissut aega, siis tulleb temmale
leikusse aeg.
34. Nebukadnetsar, Pabeli kunningas,
on mind ärrasönud, on mind ärrahirmu-
tand; ta on mind teinud tühjaks riistaks,
ta on kui lendaw maddo mind ärraneel-
nud, ta on omma köhho täitnud minno
maiussega; ta on mind ärralükkanud.
35. Wäggiwald, mis mulle ja mo lih-
hale tehtud, tulgo Pabeli peäle, ütleb
Sioni rahwas, ja mo werri Kaldea rah-
wa peäle, ütleb Jerusalem.
36. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
Wata, ma selletan so rioasja ärra, ja
maksan sinno pärrast teiste kätte, ja teen
tahhedaks temma merre, ja teen kuiwaks
temma hallika.
37. Ja Pabel peab sama kiwwiwarreks,
lendwa maddude pessaks, ehmatusseks ja
willistamisseks, et ükski seäl ei sa ellada.
38. Nemmad peawad ühtlasi möirama
kui nored loukoerad, ja kissendama kui
loukoerte kutsikad.
39. Ma tahhan neile jodud tehha, kui
nemmad soja sanud, ja neid joobnuks
tehha, et nemmad peawad römo pärrast
hüppama, ja uinuma maggama igga-
west und, ja ei mitte üllesärkama, ütleb
Jehowa.
40. Ma tahhan neid allawia kui talled
tappa, kui järad sikkudega.
41. Kuida on Sesak kätte sadud ja är-
rawoetud, se, kes keige ma peäl kulus
olli? Kuida on Pabel ehmatusseks sanud
pagganatte seas?
42. Merri on tousnud ülle Pabeli, ted-
da kaetakse temma laenette hulgast.
43. Ta liñnad on ärrahäwwitud, pond-
seks ja nömmemaaks sanud, ühheks maaks,
kus ükski mees ei ella, ja kust ei ühhegi
innimesse laps möda ei lähhä.
44. Ja ma tahhan Pelli kätte nähha
Pabelis, ja tahhan temma suust kiskuda,
mis ta piddi sisseneelma, et temma jure
ei pea pagganad ennam kokko jooksma;
Pabeli müür langeb ka mahha.
45. Minge seält seest wälja, minno rah-
was! ja peästke iggaüks omma hing, Je-
howa tullise wihha pärrast. p. 50, 8.
46. Ja et wahhest teie südda arraks ei
lähhä, ja teie ei karda jutto pärrast, mis
seäl maal kulukse; sest jut tulleb sel aas-
tal, ja jut pärrast sedda teisel aastal jäl-
le, ja seäl maal on wäekauba tö, wallit-
seja on wallitseja wasto.
47. Wata sepärrast tullewad päwad, et
ma tahhan Pabeli nikkerdud kuiude kätte
nähha, ja keik temma ma peab häbbene-
ma, ja keik ta mahhalödawad peawad
langema senna peäle.
48. Ja taewas ja ma, ja keik, mis nen-

de sees on, öiskawad Pabeli pärrast, et
ärraraiskajad ta wasto tullewad pohja
poolt, ütleb Jehowa. Ilm. 18, 20.
49. Ka Pabel peab langema, kui need,
kes Israelist mahhalöodud; ka Pabelis
peawad langema, kui need, kes keige ma
peäle mahhalöodud on.
50. Teie, kes ollete ärrapeäsnud mööga
eest, minge ärra, ärge seiske mitte; mõt-
telge kaugel Jehowa peäle, ja Jerusalem
tulgo teie mele. Laul 137, 5. 9.
51. Meie häbbenesime, kui meie laima-
mist kuulsime, häbbi on meie silmad kat-
nud, et woörad on tulnud Jehowa koia
pühha paikade wasto.
52. Wata, sepärrast tullewad päwad,
ütleb Jehowa, et ma temma nikkerdud
kuiude kätte nään, ja keigel temma maal
äggawad hawatud.
53. Kui Pabel peaks üllesminnema tae-
wani, ja kui ta omma kõrget tuggewat
liñna bästi kinnitaks; kummatagi peawad
ärraraiskajad tullema temma peäle min-
no käest, ütleb Jehowa.
54. Kissendamisse hääl on Pabelist, ja
sure häddа heäl Kaldea maalt.
55. Sest Jehowa raiskab Pabeli ärra, ja
hukkab seält sest ärra, mis sure heälega
on, ja nende laened kobbisewad kui suur
wessi; nende heäle mürrinat kulukse.
56. Sest temma wasto, Pabeli wasto
tulleb ärraraiskaja, ja ta wäggewad woe-
takse kinni, nende ammud murtakse katki;
sest kättetassumisse Jummal, Jehowa,
tassub wissiste kätte.
57. Sest ma teen joobnuks ta würstid
ja temma targad, ta mawallitsejad, ja
temma üllemad ja ta wäggewad, et nem-
mad peawad iggawest und uinuma mag-
gama, ja ei mitte üllesärkama, ütleb kun-
ningas, kelle nimmi on wäggede Jehowa.
58. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Laia
Pabeli mürid kistakse toggoni mahha
ha, ja temma kõrged wärrawad süütakse
tullega põllema; et marahwas ilmaaego,
ja mu rahwas tulle tarwis waewa näinud,
ja ennast ärrawässitand.
59. Se on se sanna, mis prohwet Jeremia
on käsknud Maseja poia Neria poiale Se-
rajale, kui temma läks Sidkia, Juda kun-
ningaga Pabeli, temma wallitsusse neljan-
damal aastal, ja Seraja olli üks rahho-
linne würst.
60. Ja Jeremia kirjotas ülles keik kur-
ja, mis Pabeli peäle piddi tullema, ühhe
ramato sisse, keik needsinnatsed sannad,
mis kirjotud on Pabeli wasto.
61. Ja Jeremia ütles Seraja wasto:
Kui sa saad Pabeli, siis katsu, et sa loed
keiki neidsinnatsid sanno.
62. Ja ütle: Jehowa! sinna olled räki-
nud se paiga wasto, et sa sedda tabbad
ärrakautada, et ei pea ükski senna jäm-
ma ellama, ei innimessed egga lojuksed, waid
et ta peab iggaweste ärrahäwwitud olle-
ma.
63. Ja, kui sa se ramato saad otsa lug-
genud, siis seu üks kiwwi temma külge,
ja wiska sedda kest Wratti jõkke.
Ilm. 18, 21.
64. Ja ütle: Nenda peab Pabel alla-
wauma, ja ei mitte üllestousma önne-
tusse pärrast, mis minna temma peäle
toon, et nemmad ärrawässiwad. Siit
sadik on Jeremia sannad.

52. Peatük.

Jerusalemma häwwitakse ärra; Jojakin saab
jalle auu.

1. Sidkia olli üks aasta kolmatküm-
mend wanna, kui ta kunningaks sai, ja
wallitses üksteistkümmend aastat Jerusa-
lemmas, ja temma emma nimmi olli
Amutal, Jirmeja tüttar Libnast.
2 Kunn. 24, 18.
2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees,
keik sedda mööda kui Jojakim teinud.
3. Sest se sündis nenda Jerusalemmaga
ja Judaga Jehowa wihha pärrast, sen-
ni kui ta neid omma palle eest ärraheitnud;
ja Sidkia panni Pabeli kunninga wasto.
4. Ja se sündis, temma wallitsusse üh-
heksama aasta kümnemal kuul, selle ku
kümnemal päwal, et Pabeli kunningas
Nebukadnetsar tulli, temma ja keik ta
wäggi Jerusalemma wasto, ja lõid leri
temma wasto ülles, ja ehhitasid pukor-
nid ta wasto ülles ümberringi.
2 Kunn. 25, 1. n. t. k.
5. Ja lin sai kinnipandud kunninga
Sidkia ühheteistkümnemast aastast sadik.
6. Neljandama ku ühheksamal päwal,
siis sai nälg woimust liñnas, ja ma rah-
wal ei olnud leiba,
7. Siis tungisid nemmad wäggise liñna
sisse, ja keik söamehhed põggenesid, ja
läksid öse liñnast wälja, teed wärrawa
pole kahhe müri wahhel, mis kunninga
rohhoaia jures, ja Kaldea rahwas olid
ümberringi liñna wasto: ja teised läksid
laggeda ma teed.
8. Ja Kaldea wäggi aias kunningat
tagga, ja said Sidkia kätte Jeriko lagge-
datte peäl, ja keik temma wäggi läks laia-
le ta jurest ärra.
9. Ja nemmad wõtsid kunninga kinni,

ja wisid tedda ülles Pabeli kunninga jure
Ribla, mis Amati maal, ja temma mois-
tis ta peäle kohhut.
10. Ja Pabeli kunningas tappis Sidkia
poiad temma silma ees ärra, ja ka keik Ju-
da würstid tappis ta ärra Riblas. p. 39. 6. 7.
11. Ja Sidkia silmad lastis ta pimme-
daks tehha, ja tedda kahhe waskahhelaga
kinnipanna; nenda laskis Pabeli kunnin-
gas tedda Pabeli wia, ja panni tedda
wahhikotta temma surma päwani.
12. Ja wiendama ku kümnemal päwal,
se on kunninga Nebukadnetsari, Pabeli
kunninga üks

kunninga ühheksasteistkümnes aasta, siis
tulli Nebusaradan, kunninga wahhimees-
te pealik, kes Pabeli kunninga ees seisis,
Jerusalemma,
13. Ja pölletas ärra Jehowa koia, kun-
ninga koia, ja keik Jerusalemma koiad, ja
keik suurte issandatte koiad pölletas ta är-
ra tullega.
14. Ja keik Kaldea wäggi, mis kunnin-
ga wahhimeeste pealikkul olli, kiskusid keik
Jerusalemma mürid ümberringi mahha.
15. Ja monned alwa rahwa seast, ja
mu rahwa, mis linna järrelejänud, ja
targajad, kes ollid ärrakarganud Pabeli
kunninga jure, ja mis mu rahwas olli,
neid wiis Nebusaradan, kunninga wahhi-
meeste pealik, wangi.
16. Ja ma alwast rahwast jättis Nebu-
saradan, kunninga wahhimeeste pealik,
monned järrele winamäggede ja pöldude
harrijaiks.
17. Ja waskkambad, mis Jehowa koias,
ja jallad ja waskastja, mis Jehowa koias,
murdsid Kaldea mehhed katki, ja wisid keik
nende wasse Pabeli. p. 27. 19.
18. Ja pottid, ja labbidad, ja noad, ja
kaussid, ja suitsetamisse rohho kaussid, ja
keik waskriistad, miska nemmad tenistust
teggid, wötsid nemmad ärra.
19. Ja kunninga wahhimeeste pealik
wöttis ärra kaussid, ja süttepannud, ja pek-
kid, ja pottid, ja küünlajallad ja suitseta-
misse rohho kaussid, ja kahwlid, mis ial
kullast ja mis ial höbbedast olli.
20. Kaks sammast, ühhe astja, ja kaks-
teistkümmend waskhärga, mis nende jalge
assemel ollid, mis kunningas Salomo
olli teinud Jehowa koia tarwis, keige
nende riistade waske ei woind üllesswagi-
da. 1 Kunn. 7. 25.
21. Sammaste luggu olli se: samba
körgus olli kahheksateistkümmend künart,
ja kahheteistkümne-künnrane nöör käks ta
ümber, ja se olli nelli sörme paks ja önes.
1 Kunn. 7. 15.

22. Ja nup temma peäl olli wassest, ja
nuppo körgus olli wiis künart, ja wörk
ja kranatiounad nuppo külges ollid üm-
berringi, keik wassest; ja nisammasuggu-
ne olli ka teine sammas kranatiountega.
23. Ja kranatiouno olli kuus peäle üh-
heksakümne iggapiddi; keiki kranatiouno
olli sadda, wörgo külges ümberringi.
24. Ja kunninga wahhimeeste pealik
wöttis ka ärra üllema preestri Seraja, ja
preestri Sewanja teisest korrast, ja kolm
läwweboidjat.
25. Ta wöttis ka linnast ühhe üllema
teenri, kes olli üllewataja söameeste ülle,
ja seitse meest neist, kes ikka kunninga sil-
ma ees ollid, kedda linnast leiti, ja wäe-
pealikko kirjotaja, kes ma rahwast söa
tarwis ülleskirjotas, ja kuuskümmend
meest ma rahwast, kedda linnast leiti.
26. Ja kunninga wahhimeeste pealik
Nebusaradan wöttis neid, ja wiis neid
Pabeli kunninga jure Ribla.
27. Ja Pabeli kunningas löi neid mah-
ha ja surmas neid ärra Riblasse Amati
male; nenda läks Juda omma maalt
wangi. 2 Kunn. 25. 21.
28. Se on se rahwas, mis Nebukadnet-
sar on wangi winud; seitsmendal aastal,
kolmtuhhat kolm kolmatkümmend Juti:
29. Kahheksateistkümnemal Nebukadnet-
sari aastal widi Jerusalemmast ärra
kahheksa sadda, kolmkümmend ja kaks
hinge.
30. Kolmandamal Nebukadnetsari aas-
tal kolmatkümmend wiis Nebusaradan,
kunninga wahhimeeste pealik, wangi Ju-
tisid, seitse sadda nellikümmend ja wiis
hinge; keiki hingesid olli nellituhhat ja
kuus sadda.
31. Ja se sündis seitsmendal aastal
neljatkümmend, pärrast sedda kui Juda
kunningas Jojakin olli sanud wangi wi-
dud, kahheteistkümnema ku wiendamal pä-
wal kolmatkümmend, et Pabeli kunningas
Ewilmerodak, sel aastal, kui ta kunnin-
gaks sai, Juda kunninga Jojakini pea
üllestöstis, ja tedda wäljatöi wangikoiast.
32. Ja rätis temmaga lahkeste, ja pan-
ni temma aujärje kunningatte aujärje
ülle, kes temma jures Pabelis ollid.
33. Ja ta wahhetas omma wangipölwe
rided, ja söi allati leiba temma ees keige
omma ello aia.
34. Ja temma toidussega olli se luggu:
allati toidus anti temmale Pabeli kun-
ninga polest iggapääw päwa ossa, tem-
ma surma päwani keige temma ello aia.

Prohweti Jeremia Ramato Ots.

Prohweti Jeremia Nuttolaulud.

1. Peatük.

Juda rahwas kaebab omma wägga willetsat pölwe.

1. Kuida istub lin, kus paljo rahwast sees olli, üksi? Ta on sanud kui lesknaene; ta olli suur pagganatte seas, üks würsti emmand rikide sees; nüüd on ta maksjo alla sanud.

2. Ta nuttab öhtepuhko öse, ja temma silmawessi joseb temma möda pallet; polle temmal trööstijat keikide temma armatsejatte seas; keik ta söbrad on pettust temma wasto teinud, nemmad on ta waenlasiks sanud.

3. Juda on ärraläinud willetsusse ja sure orjamisse pärrast, temma ellab pagganatte seas, ja ei leia mitte hingamist; keik temma taggakiusajad sawad tedda kätte kitsa kohtade wahhel.

4. Sioni teed on leinamas, et ei olle neid, kes pühhiks tullewad; keik temma wärrawad on ärrahäwwitud, temma preestrid öhkawad, temma neitsid on kurwad, ja temmal ennejel on kibbe kä.

5. Temma wihhamehhed on peaks sanud, ta waenlastel on waikne asji; sest Jehowa on tedda kurwastanud temma suurte ülleastmiste pärrast; ta nored lapsed on wangi läinud waenlase ees.
Jer. 2, 17. 19.

6. Ja Sioni tütre käest on keik ta ehte ärraläinud, ta würstid on kui hirwed, kes ei leia karjamaad, ja lähhäwad ilma rammota selle ees, kes taggaaiab.

7. Jerusalem mötleb omma willetsusse ja omma kaebduse päwade peäle, keige omma armsa asjade peäle, mis temmal wannast aiast olnud; et temma rahwas on langend waenlase kätte, ja temmal ep olle abbimeest, waenlased watawad ta peäle, ja naerwad temma hingamisse päiwi.

8. Jerusalem on paljo patto teinud, seepärrast on ta sanud hulkuma: keik kes tedda auustasid, peawad tedda alwaks, et nemmad on ta häbbedust näinud, temma isse öhkab, ja pörab taggasi.

9. Temma rojus on ta pallistuste peäl näbba, ei ta möttelnud omma wiimse otsa peäle, ja on allamale sanud immelikkult, ei olle temmal trööstijat. Wata, Jehowa, mo willetsuste peäle, sest waenlane surustab.
Jes. 26, 16.

10. Waenlane on omma käe wäljalautand keige ta armsa asjade peäle: sest ta on näinud, et pagganad tulnud temma pühha paika, mis pärrast sa ollid käsknud, et nemmad ei piddand so koggodusse sisse tullema.

11. Keik ta rahwas öhkawad, ja otsiwad leiba, nemmad andwad ärra ommad kallimad asjad roa eest, et nemmad weiksid hinge jahhutada. Katsu, Jehowa, ja wata, sest ma ollen alwaks sanud.

12. Eks teil polle sega teggemist, teie keik, kes teie möda teed lähhäte? Wadage ja katske, kas üks wallo on kui minno wallo, mis mulle on tehtud: miska Jehowa mind kurwastand omma tullise wihha päwal.

13. Ta on üllewelt kõrgest tulle läkkitanud mo lukontide sisse, ja se on woimust sanud nende peäle; ta on wörgo wäljalautand mo jalgele, ta on mind taggasi aianud, ta on mind laggedaks teinud ja nörgaks igga pääw.

14. Mo ülleastmiste ikke on kinniseutud temma käe läbbi, need on ristati mo kaela peäle tulnud, temma on mo rammo nödraks teinud; Issand on mind nende kätte annud, kelle eest minna ei woi üllestousta.

15. Issand on mo wäggewad mehhed, kes mo jures ollid, mahhatallanud, ta on ühhe seätud rahwa mo wasto kokkokutsnud, mo nori mehhi mahharöhbuma; Issand on surrotört tallanud neitsile Juda tütrele.

16. Nende asjade pärrast nuttan minna; mo silm, minno silm jookseb wet: sest tröstija, kes mo hinge piddi jahhutama, on kaugel minnust ärra; mo lapsed on ärrahäwwitud, sest waenlane on woimust sanud.

17. Sion lautab wälja ommad käed, temmal ei olle tröostijat, Jehowa on käsko annud Jakobi wasto ta waenlastele, kes temma ümberkaudo on; Jerusalem on nende seas, kui se, kedda issearranis petakse.

18. Öige on Jehowa, sest ma ollen temma susanna wasto pannud; et kuulge keik rahwas, ja wadage mo wallo; mo neitsid ja mo poismehhed on wangi läinud.

19. Ma ollen hüüdnud omma armatsejaid, agga nemmad on mind petnud; mo preestrid ja mo wannemad on linnas

hinge heitnud: sest nemmad on ennestele roga otsinud, et nemmad piddid omma hinge jahhutama.

20. Wata, Jehowa! sest mul on kitsas kä, mo sisikond on koggoni seggaseks sanud, mo süddä pöritab minno sees, sest ma ollen wägga wastopannud; wäljas on möök mind lapsist lahtiteinud, koddo on otsego surm.

21. Nemmad on kuulnud, et minna öhkan, minna waene! ei mul olle trööstijat; keik mo waenlased on kuulnud mo önnetust, nemmad on röömsaks sanud, et sinna sedda teinud; agga tood sa se päwa, mis sa olled kulutand, siis sawad nemmad nenda kui minna.

22. Tulgo keik nende kurjus so palle ette, ja te neile, nenda kui sa mulle teinud leikide mo ülleastmiste pärrast: sest mo öhkamissi on paljo, ja mo süddä on nörk. Jer. 51, 35.

2. Peatük.

Mis leigevarras nou, kui Jehowa öigeb nuhtlussed kä.

1. Kuida on Issand kui pakso pilwega katnud ommas wihhas Sioni tütre! temma on taewa seest ma peäle mahhawisfanud Israeli illo, ja ep olle möttelnud omma jalgealluse järje peäle omma wihha päwal.

2. Issand on ärraneelnud keik Jakobi elloasemed, ei ta polle armo annud, ta on ommas hirmsas wihhas Juda tütre tuggewad liñnad mahhakiskinud ja mahhajaatnud; ta on ärrateotand kunningriki ja temma würstid.

3. Ta on mahharaiunud omma tullise wihha sees keik Israeli sarwed; ta on taggasi wötnud omma parrama käe waenlase eest, ja ta on pöllend Jakobis kui üks tulleleek, mis ärrapölletab ümberringi. Jer. 17, 27.

4. Ta on omma ammo üllestombanud kui waenlane, ta on seisnud omma parrama käega kui wihhamees, ja tapnud keik, mis armas olli peält nähha; Sioni tütre telgi peäle on ta omma tullise wihha wäljawallanud kui tulle.

5. Issand on olnud kui waenlane, ta on Israeli ärraneelnud, ta on ärraneelnud keik temma sured koiad, ta on ärrarikkunud temma tuggewad liñnad, ja on paljo kurwastust ja kurbdust saatnud Juda tütrele;

6. Ja on wäggise ärrakiskunud temma aia kui rohhoaia aia, ta on rikkunud temma koggodusse paiga: Jehowa on teinud, et Sionis unnustakse pühhi ja hingamisse päiwi, ja on laitnud omma wihha melepahhandusses kunningaid ja preestrid.

7. Issand on omma altari ärralükkanud, ta on omma pühha paiga ärraheitnud, ta on waenlase kätte annud temma suurte koddade mürid: nemmad on heält teinud Jehowa koias, otsego surel pühhal.

8. Jehowa on möttelnud Sioni tütre müri ärrarikkuda, ta on nöri tombanud, ei ta olle omma kät taggasi wötnud ärraneelmast: sest ta on pannud leinama müritagguse ja müri, ühtlasi on need sanbiks läinud.

9. Temma wärrawad on ma sisse waunud, ta on hukkasaatnud ja katkimurdnud temma pomid; ta kunningas ja ta würstid on pagganatte seas ilma käsoöppetusseta, ka temma prohwetid ei olle näggemist leidnud Jehowa käest.

10. Sioni tütre wannemad istuwad maas, nemmad on wait, ja pannewad tuhka omma pea peäle, nemmad pannewad kottiribed enneste ümber; Jerusalemma neitsid piddawad enneste päid nörkus ma pole.

11. Mo silmad on sure silma weega peast ärralöpnud, mo sisikond on koggoni seggaseks läinud, minno maks on wäljawallatud ma peäle mo rahwa tütre kahjo pärrast, et nored ja immewad lapsed ärranörkesid liñna turrude peäl.

12. Nemmad ütlesid omma emmadele: Kus on wilja ja wina? Kui nemmad ärranörkesid kui need, kes mahhalöbud liñna turrude peäle, kui nende hing ennast wäljaaias omma emmade süllesse.

13. Mis woin ma sulle tunnistada, mis woin ma so sarnatseks piddada, oh Jerusalemma tüttar? Mis woin ma so wasto arwata, oh neitsit, Sioni tüttar, et ma sind woiksin trööstida? Sest so kahjo on ni suur kui merri; kes woib sind terweks tehha! Jer. 30, 12–15.

14. So prohwetid on sulle kulutanud tühja ja rummalat näggemist, ja ei olle so üllekohto peält kattet ärrawötnud, et nemmad olleksid so wangipölwe ärrapöörnud; waid nemmad on sulle kulutanud tühje ettekulutamissi, mis pärrast sind on ärralükkatud. Jer. 27, 14. 15.

15. Keik, kes mödaläbbäwad sedda teed, plakfutawad käsi sinno pärrast, nemmad willistawad ja wangutawad omma pead Jerusalemma tütre pärrast: kas se on se lin, mis nemmad ütlesid täieste illusa, keige ma lusti ollewad?

16. Keik so waenlased aiawad omma su ammule so wasto, nemmad willistawad ja kirristawad hambaid, nemmad ütlewad: Meie olleme tedda ärraneelnud, se on tõeste se pääw, mis meie ootnud, se olleme leidnud ja näinud.

17. Jehowa on teinud, mis temma mõttelnud; ta on tõeks teinud omma sanna, mis ta käsknud wannast aiast, ta on mahhakiskmud, ja ep olle armo annud; ja on so waenlast sinno pärrast rõmustand, ta on so wihhameeste sarwe üllendanud.
5 Mos. 28, 15. n. t. s.

18. Nende süddа on kissendanud Issanda pole; oh sa Sioni tütre müür! lasse omma silmawessi joosta kui jöggi ööd ja päwad; ärra anna ennesele puhkamisse aega, ärgo seisko so silmaterra wait.

19. Touse üller, karju öse wahhikordade hakkatusses, walla omma südda wälja kui wet, Issanda palle ette, tösta ülles temma pole ommad käed omma noorte laste hinge pärrast, kes ärranörkenud nälja pärrast iggas ulitsatte nurkas.

20. Katsu, Jehowa! ja wata; kellele olled sa nenda teinud? Kas naesed on enne omma ihho suggu sönud, nori lapsi, kedda kätte peäl kantakse? Kas on tül enne preester ja prohwet tappetud Issanda pühhas paikas?

21. Poisid ja wannad maggawad maas ulitsatte peäl, mo neitsid ja mo poismehhed on langenud mõõga läbbi: sa olled omma wihha päwal surnuks lönud, sa olled tapnud, ei olle sa armo annud.

22. Sa olled kui surel pühhal keigilt poolt kokkokutsnud neid, kes mind hirmutawad, ja Jehowa wihha päwal ep olnud sedda, kes ärrapeäsnud ehk üllejänud; mo waenlane on otsa teinud neile, kedda ma kätte peäl kandsin ja kaswatasin.

3. Peatük.

Jeremia kibbe kaebdus, lotus, palwe, Jutide heaks.

1. Minna ollen se mees, kes willetsust näinud temma hirmsa wihha witsa läbbi.

2. Ta on mind saatnud ja pannud käima pimmedusses, ja ei mitte walgusses.

3. Ta on omma käe ühte puhko mo wasto pöörnud iggapääw.

4. Ta on mo lihha ja nahha wannaks teinud, ta on mo luudkondid kattimurdnud.

5. Ta on kantsisid mo wasto üllesteinud, ja on mo ümber piirnud sappi ja äpparдussega.

6. Ta on mind pannud ellama pimmeda paikade sisse, kui need, kes ammogi surnud.

7. Ta on aia teinud mo ümber, et minna ei woi wäljaminna, ta on mo waskahhelad raskeks teinud.

8. Kui minna ka ollen kissendanud ja karjunud, on ta siiski mo palwe kinnipannud.

9. Ta on mo tede ümber aia teinud raiutud kiwwidest, ta on mo jallateed kõwweraks aianud.

10. Ta on mulle kui karro, mis warritseb, kui loukoer sallajas paikus.

11. Ta on mo teed ärraekksitanud, ta on mind murdnud ja mind laggedaks teinud.

12. Ta on omma ammo üllestombanud, ja on mind seisma pannud märgiks nolele.

13. Ta on mo nerude sisse lasknud tulla omma tuppe noled.

14. Ma ollen sanud naeruks keige omma rahwale, nende laulomängiks igga pääw.

15. Ta on mind täitnud wihha rohtudega, ta on mind jootnud koirohhoga.

16. Ja temma on sömmerattega mo hambad ärrahõrunud, ta on mind wastanud tuhha sisse.

17. Ja sinna olled mo hinge rahho seest ärralükkanud, ma ollen hea ärrаunnustanud;

18. Et ma ütlesin: Hukkas on minno joud, ja mo lotus Jehowa käest.

19. Mötle mo willetsusse ja mo kaebdusse peäle, mo koirohho ja sappi peäle.

20. Kül sa ikka se peäle mötled, et minno hing mo sees on allawautud.

21. Sedda wöttan ma jälle omma süddamesse, sepärrast lodan minna.

22. Jehowa suur heldus on se, et meie ep olle otsa sanud, et temma hallastussed ei olle ärralöpnud. Room. 9, 31.

23. Nemmad on ued igga hommiko, so tössidus on suur.

24. Jehowa on mo jaggo, ütleb minno hing; sepärrast tahhan ma temma peäle lota. Laul 73, 26.

25. Hea on Jehowa neile, kes tedda ootwad, selle hingele, kes tedda nouab.

26. Se on hea, et innimenne otab, ja wait on Jehowa ärrapeästmist otes.

27. Hea on mehhele, kui ta ikket ommas nores eas kannab;

28. Kui ta üksi istub, ja on wait, et ta sedda temma peäle pannud.

29. Kui ta pistab omma su põrmo sisse möttеldes: ehk wahhest on otus.

30. Kui ta omma louga pakkub sellele, kes tedda lööb, ja teotust küll saab.
31. Sest Issand ei heida mitte iggaweste ärra;
32. Waid kui ta saab kurwastand, siis hallastab temma ka omma sure helbusse järrele. Jes. 54, 8.
33. Sest ta ei waewa ommast süddamest, kui ta innimesse lapsi kurwastab;
34. Et teine omma jalge alla mahharöhhuks keik mailma finniseutud.
35. Et teine mehhe öigusse köwwerats pöraks Keigekörgema palle ees;
36. Et teine innimessele köwweruſt teeks temma kohtoasjas, eks Issand sedda peaks näggema?
37. Kes on se, kes ütleb, et se on sündinud, kui Issand ei olleks käsknud?
Amos 3, 6.
38. Eks Keigekörgema suust peaks wäljatullema kurjad ja head asjad?
39. Mispärrast nurriseb siis üks ellus innimenne? Iggamees nurrisego omma patto pärrast.
40. Otsigem ja kiusagem läbbi omma wisisid, ja pöörgem Jehowa pole.
41. Töstkem ülles omma süddame kättega Jummala pole, kes taewas on.
42. Meie olleme ülleastunud ja wastopannud: sinna ei olle mitte andeks annud. Laul 106, 6. n. t. s.
43. Sa olled meid wihhaga katnud ja meid taggaaianud; sa olled tapnud, ei mitte armo annud.
44. Sa olled ennast katnud pilwega, et palwe ei piddand läbbisama.
45. Sa olled meid pühkeks ja roistuks teinud rahwa seas.
46. Keik meie waenlased aiawad omma su ammule meie wasto.
47. Hirm ja kaewand on meile sanud, ärrahäwwitaminne ja kahjo.
48. Mo silm joseb weesoni mo rahwa tütre kahjo pärrast. Jer. 8, 23.
49. Mo silm wolab wet ühte puhko, ja ei seisa kuiw,
50. Kunni Jehowa saab taewast waatnud ja näinud. Jes. 63, 15.
51. Minno silm teeb mo hingele teggemist keikide mo linna tüttarde pärrast.
52. Kes ilmaaego mo waenlased, need on mind wägga taggaaianud kui lindo.
53. Nemmad piddid mo ello aukus ärralautama, et nemmad kiwwa mo peäle wiskasid.
54. Wessi on ülle mo pea jooksnud, ma ütlesin: Minna ollen kui ärraleigatud.
55. Ma hüüdsin so nimme appi, Jehowa! keigesüggawamast august.
Laul 130, 1. 2.
56. Sinna kuulsid mo heält; ärra hoia ennese körwo mitte körwale mo kissendamisse eest, et ma saan hingada.
57. Sa olled liggi olnud sel päwal, kui ma sind appi hüüdsin; sa olled ütlelnud: Ärra karda mitte.
58. Sa olled, oh Issand! mo hinge rioasjad ärrasellletanud, sa olled mo ello lunnastand.
59. Sinna, Jehowa! olled näinud üllekohhut, mis mulle tehhakse, moista mulle öiget kohhut.
60. Sa olled näinud keik nende meeste kättemaksmist, keiki nende möttid minno wasto.
61. Sa olled kuulnud nende laimamist, oh Jehowa! keiki nende möttid mo wasto;
62. Nende uli, kes mo wasto seiswad, ja nende mötlemissi mo wasto igga päw.
63. Wata nende istumisse ja nende üllestousmisse peäle; minna ollen nende laulomäng.
64. Küll sa tassud nende kätte, oh Jehowa! mis nemmad wäärt on, nende kätte tö järrele.
65. Küll sa annad neile ülleannetud mele, sinno sajataminne tulgo nende peäle.
66. Küll sa aiad neid tagga wihhaga, ja kautad neid ärra Jehowa taewa alt.

4. Peatük.

Mis hirmus nälg Jerusalemmas olnud, ja mis sü pärrast.

1. Kuida on kuld ni tummedaks läinud, ja hea keigekallim kuld teist näggo sanud? Kuida on pühha paiga kiwwid ärraheidetud keikide ulitsatte nurkade peäle?
2. Kallid Sioni lapsed, kes puhtama kulla wasto arwatud, kuida petakse neid kiwwikrusside sarnatseks, mis pottiseppa kätte tö?
3. Ka ülged annawad nissad wälja, immetawad omma poege; agga minno rahwa tüttar on wägga hirmus kui Jaana linnud körbes.
4. Immewa lapse keel hakkab temma su laest kinni janno pärrast, nored lapsed pallowad leiba, polle sedda, kes neile jaggab.
5. Need, kes maiiast roga söid, on ärraehmatand ulitsatte peäl, kedda kanti purpuriette peäl, need hakkawad sönnikko ümber kinni.
6. Ja mo rahwa tütre üllekohhus on

surem kui Sodoma pat, mis ümberlöbud silmapilkmisse aial, nenda et käed ei näinud ta kallal waewa. 1 Mos. 19. 4. n. t. s.

7. Temma würstid ollid puhtamad kui lummi, nemmad ollid walgemad kui piim, nemmad ollid illusamad näo polest kui perlid, otsego Sahwirist raiutud.

8. Nüüd on nende teggomood mustemaks läinud, kui must on, neid ei tunta ulitsatte peäl, nende nahk hakkab nende lude külge kinni, se on ärrakuinud ja sanud kui pu.

9. Neil, kes moögaga mahhalöbud, on parram pölli olnud, kui neil, kes nälja läbbi mahhalöbud, et need kui läbbipistetud pitka surrewad pöllo warrandusse pudusse pärrast.

10. Halleda naeste käed on omma lapsi keetnud; need on neile roaks olnud mo rahwa tütre hädda sees. p. 2, 20. 5 Mos. 28, 53.

11. Jehowa on omma tullise wihha löppetanud, ta on omma pöllewa wihha wäljawallanud, ja on süütnud tulle Sionis pöllema, mis nende allussed on ärrapölletanud.

12. Ma kunningad ja keik mailma rahwas ei olleks usknud, et wihhamees ja waenlane piddand Jerusalemma wärrawaist sissetullema.

13. Temma prohwetitte pattude pärrast, temma preestritte sure ülleкohto pärrast, kes seäl sees öigette werre ärrawalland, on se sündinud.

14. Need on kui pimmedad warunud ulitsatte peäl, ja rojaseks sanud werrega, nenda ei teised ei woi nende riette külge putuda.

15. Lahkuge ärra, ta on rojane, hüüdsid nemmad nende wasto; lahkuge ärra, lahkuge ärra, ärge putuge mitte, sest nemmad on ärralendnud ja hulkuwad; pagganatte seas öeldi: Nemmad ei woi ennam seäl asset olla.

16. Jehowa palle on neid ärrajagganud, ei ta wötta ennam nende peäle wadata; preestrittest ei olle nemmad luggu piddanud, wannade peäle polle nemmad armo heitnud.

17. Kui meie alles paigal ollime, siis löpsid meie silmad ärra, otes meie tühja abbi; omma wahhitornide peält wahtsime ühhe rahwa järrele, mis ei woind peästa.

18. Nemmad on meie sammusid taggaaianud, et meie ei woinud käia omma turrude peäl; meie ots on liggi tulnud, meie päwad on täis sanud, töeste meie ots on tulnud.

19. Need, kes meid taggaaiasid on kergemad olnud kui kotkad taewa al, mäggede peäl on nemmad meid kurjaste taggaaianud, körbes on nemmad meid warritsenud.

20. Meie ninna öhk, Jehowa woitud mees, on kinniwoetud nende hukkatusse aukude sees; kellest meie ütlesime: Kül meie ellame temma warjo al pagganatte seas. Jer. 52, 8. 11.

21. Römusta ja olle römus, Edomi tüttar! kes sa ellad Uutsi maal; ka sinnо kätte tulleb karrikas, kül sinna saad joobnuks, ja teed ennast paljaks. Jer. 49, 7–12. n. t. s.

22. So üllekohhus on otsa sanud, Sioni tüttar! ei temma wi sind ennam wangi: agga ta nääb sinno üllekohto so kätte, Edomi tüttar! ta ilmutab so pattud. Jes. 40, 2.

5. Peatük.

Jeremia allandlik palwe, et Jehowa armo annaks.

1. Mötle Jehowa, mis meile on sündinud, wata ja katsu meie teotust.

2. Meie pärrisossa on wooraste kätte sanud, meie koiad woöra ma rahwa kätte.

3. Meie olleme waesiks lapsiks sanud, kellel ei olle issa, meie emmad on kui lessed.

4. Meie olleme jonud omma wet rahha pärrast, meie puud on hinna pärrast meie kätte sanud.

5. Meid kiusatakse tagga neist, kes meie kaela peäl on; meie olleme wässinud, ja meile ei anta mitte hingada.

6. Meie olleme kät annud Egiptusse rahwale ja Assuri rahwale, et meie saaksime köhho täit leiba.

7. Meie wannemad, kes ei olle ennam, need on patto teinud, meie kanname nende üllekohhut. 2 Mos. 20, 5. Jer. 31, 29. Hesek. 18, 2–4.

8. Sullased wallitsewad meie ülle, polle sedda, kes meid nende käest ärrakissuks.

9. Omma hinge eest olleme meie omma leiwa tonud moöga pärrast körbes.

10. Meie nahhad on mustaks pöllenud kui petsahhi, wägga hirmsa nälja pärrast.

11. Nemmad on naesed ärranaernud Sionis, ja neitsid Juda linnades.

12. Würstid on nende käe läbbi üllespodud; wannad ei olle auustud.

13. Nored mehhed on ärrawidud käsikiwwiga jahwatama, ja poismehhed on puid kandes mahha kommistanud.

14. Wannemad on löpnud wärrawatte

alt ärra, nored mehhed ommast laulomängist.
15. Meie süddame rööm on löpnud, meie tantsiminne on pöördud leinamissekś.
16. Meie pea kroon on mahhalangenud; oh häddä meile! et meie olleme patto teinud. Jer. 13, 18.
17. Sepärrast on meie südda nörgaks sanud, nende asjade pärrast on meie silmad pimmedaks läinud;
18. Sioni mäe pärrast, mis ärrahäwwitud; rebbased köndiwad seäl.
19. Sinna, Jehowa! jääd iggaweste, so aujärg pölwest pölweni.
20. Mispärrast tahhad sa meid ikka ärraunnustada, ja meid mahhajätta pitkaks aiaks. Laul 13, 2.
21. Pöra meid, Jehowa! ennese pole, siis pörame meie; uenda meie päiwi kui wannast.
22. Sest kas sa meid olled koggoni ärralükkanud? Tahhad sa üpris wägga wihhastada meie peäle?

Nuttolaulude Ots.

Prohweti Esekieli Ramat.

1. Peatük.

Kristus ilmutab ennast ühhes aulisses näggemisses.

1. Ja se sündis kolmekümnemal aastal, neljandama ku wiendamal päwal, kui minna ollin wangide seas Kebari jöe jures; siis tehti taewas lahti, ja minna näggin Jummala näggemissi.
2. Sellesamma ku wiendal päwal (se olli wies aasta, kui kunningas Jojakin olli wangi widud), 2 Kunn. 24, 15.
3. Siis sai Jehowa sanna selgeste preestri Busi poia Esekieli kätte Kaldea maal, Kebari jöe jures, ja Jehowa kässi tulli senna temma peäle.
4. Ja ma näggin, ja wata, suur kange tuul tulli pohja poolt, suur pilwe ja tulli, mis legitses, ja ümberringi olli temmal selgus; ja kesk seält seest olli nähha otsekui hiilgaw walge wask kesk tulle seest.
5. Ja kesk seält seest olli nelja ellaja sarnane nähha, ja se olli nende näggo: nemmad ollid ennamiste innimeste sarnatsed.
6. Ja nelli pallet olli iggalühhel, ja iggalühhel neist olli nelli tiba.
7. Ja nende jallad ollid sirged jallad; ja nende jallatallad ollid kui wassika jallatallad, ja hiilgasid nenda kui hiilgaw wask peält nähha.
8. Ja innimesse käed ollid nende tibade al nende neljas külges, ja iggal neist neljast ollid ommad palled ja ommad tiwad.
9. Nende tiwad ollid üks teise külges kinni; nemmad ei pöörnud endid ümber, kui nemmad käisid, iggaüks käis otsekohhe.
10. Ja nende teggomood olli kui innimesse näggo, ja loukoera näggo olli neil neljal parramal pool, ja härja näggo olli neil neljal pahhemal pool, ja kotka näggo olli neil neljal. Ilm. 4, 7.
11. Ja nenda olli nende näggo; ja nende tiwad ollid üllemast otsast ühhest ärralahhutud; iggalühhel olli kaks teine teise külges kinni, ja kahhega katsid nemmad omma kehhasid.
12. Ja nemmad käisid iggaüks otsekohhe eddasi; kuhho ial waim olli minnemas, senna läksid nemmad; nemmad ei pörand endid ümber kui nemmad käisid.
13. Ja ellajad ollid ühhesarnatsed, nende näggo olli kui ellawad söed, need pöllesid kui tulle törwatsed peält nähha; sesamma tulli käis ühte puhko ellajatte wahhel: ja selgus olli tullel, ja tullest läks walk wälja.
14. Ja ellajad jooksid eddasi ja taggasi, peält nähha kui walgolöminne.
15. Ja ma näggin ellajaid, ja wata, üks rattas olli ma peäl ellajatte körwas nelja külje pool.
16. Rattaste näggo ja kuida need tehtud, olli peält nähha kui Tarsisi kiwwi, ja need nelli ollid ühhesarnatsed; ja nende näggo ja kuida nemmad tehtud, se olli, otsego olleks rattas teise ratta sees. p. 10, 9.
17. Kui nemmad käisid, siis käisid nemmad omma nelja külje järrel; nemmad ei pöörnud endid ümber, kui nemmad käisid.
18. Ja nende pöiad, need ollid körged ja hirmsad peält nähha; ja nende pöiad ollid täis silmi ümberringi nende nelja külges.
19. Ja kui ellajad käisid, siis käisid rattad nende körwas; ja kui ellajad ma peält üllestösteti, siis tösteti ka rattad üllés.

20. Kubbo ial waim olli minnemas, sen-
na läksid nemmad, senna läks ka waim;
ja rattad tösteti nende körwas ülles; sest
ellaw waim olli rattaste sees.
21. Kui teised läksid, siis läksid need ka;
ja kui teised seisid, siis seisid need ka; ja
kui teised üllestösteti ma peält, siis tös-
teti rattad ka nende körwas, sest ellaw
waim olli rattaste sees.
22. Ja ellajatte peade peälne olli tae-
wa lautusse sarnane, peält näbba kui hir-
mus jeä; se olli wäljalautud nende peade
kohta üllewel.
23. Ja lautusse al ollid nende tiwad
püsti teine teise külges; iggalühhel olli
kaks, miska nemmad siit poolt katsid, ja
iggalühhel olli kaks, miska nemmad seält
poolt omma kehhasid katsid.
24. Ja ma kuulsin nende tibade kahhi-
semist kui sure wee kohhiseminne on, kui
Keigewäggewama heäl, kui nemmad käi-
sid; se olli kärrina heäl, kui mürrin leris;
agga kui nemmad seisid, siis piddasid
nemmad omma tibo mahha.
25. Ja üks heäl olli lautusse peäl, mis
nende pea kohhal; kui nemmad seisid, siis
piddasid nemmad omma tibo mahha.
26. Ja lautusse peäl, mis nende pea
kohhal, seäl olli peält näbba kui Sahwiri
kiwwi aujärje wisil; ja seäl peäl, mis au-
järje wisil, üllewel seäl peäl olli üks kui
innimesse sarnane peält näbba.
Ilm. 4. 3. n. t. s.
27. Ja ma näggin otsekui hiilgawa wal-
ge wasse näggo, se olli kui tulloke peält
näbba kest seäl sees ümberringi, mis tem-
ma reitest nähti üllespiddi; ja mis tem-
ma reitest nähti allaspiddi, näggin minna
kui tulle näo ollewad, ja sel olli selgus
ümberringi.
28. Otsekui wikkerkaar, mis pilwette sees
on peält näbba wihmasel päwal, nenda
olli se selgus peält näbba ümberringi; se
olli Jehowa au sarnane näggo. Kui
ma näggin, siis heitsin ma silmili mah-
ha, ja kuulsin üht heält, mis rääkis.

2. Peatük.

Esekieli kutsutakse prohweti ammeti peäle.

1. Ja temma ütles mo wasto: Inni-
messe poeg, seisa omma jalge peäl, ja
minna tahhan sinnoga rääkida.
2. Ja Waim tulli minno sisse, kui ta
mo wasto rääkis, ja panni mind seisma
mo jalge peäle; ja ma kuulsin sedda, kes
moga rääkis.
3. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, minna tahhan sind läkkitada Is-
raeli laste jure, ühhe wastopannija rah-
wa jure, kes minno wasto pannud; nem-
mad ja nende wannemad on mo wasto
ülleastunud tännapäwani.
4. Ja lapsed on häbbematta pallest ja
kange süddamega; ma tahhan sind läkki-
tada nende jure, ja sa pead nende wasto
ütlema: Nenda ütleb Issand Jehowa.
Jes. 48. 4. Jer. 5. 3.
5. Agga kuulgo nemmad ehk kuulmatta,
(sest nemmad on üks wastopannija sug-
gu) siiski peawad nemmad teädma, et
prohwet nende seas on olnud.
6. Ja sinna, innimesse poeg, ärra karda
neid, ja ärra karda nende sanno, sest
nemmad on kangekaelsed ja terrawad
okkad sinno wasto, ja sinna ellad korpio-
nide jures; ärra karda nende sanno, ja
ärra ehmata nende pärrast, sest nemmad
on üks wastopannija suggu.
7. Ja sa pead minno sannad rääkima
nende wasto, kuulgo nemmad ehk kuul-
matta, sest nemmad on wastopannijad.
8. Agga sinna, innimesse poeg, kule,
mis minna so wasto räägin, ärra olle
wastopannija, kui se wastopannija sug-
gu on; te omma su lahti ja söö ärra, mis
minna so kätte annan.
9. Ja ma näggin, ja wata, üks kässi
olli sirrutud mo wasto, ja wata, temma
sees olli üks kokkokeratud ramat.
10. Ja se teggi sedda lahti mo silma
ees, ja ramat olli kirjotud seest ja wälgast-
piddi, ja sinna peäle ollid kirjotud nutto-
loud, ja äggaminne, ja häddа sannad.

3. Peatük.

Esekiel saab öppetust, ja kinnitust ommas ammetis.

1. Ja temma ütles mo wasto: Inni-
messe poeg, mis sa leiad, sedda söö, söö se
kokkokeratud ramat ärra, ja minne, räägi
Israeli sou wasto.
2. Ja minna teggin omma su lahti, ja
ta andis mulle sellesinnatse kokkokeratud
ramato süa.
3. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, omma köhto pead sa söötma ja
omma sissikonna täitma sellesinnatse kok-
koferatud ramatoga, mis minna sulle
annan; ja minna söin, ja se olli mo suus
ni maggus kui messi. Ilm. 10. 9.
4. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, tulle, minne Israeli sou jure, ja
rägi minno sannadega nende wasto.
5. Sest sind ei läkkitata ühhe rahwa jure,
kes umbkeelne ehk kange keelega on, waid
Israeli sou jure.
6. Ei mitte mitme sou rahwa jure, kes

umbkeelne, ehk kel kange keel, kelle sanno sa ei moista; töeste kui ma sind olleksin nende jure läkkitanud, küll need wöttaksid sind kuulda.
7. Agga Israeli suggu ei tahha sind mitte kuulda, sest nemmad ei tahha mindki kuulda; sest keik Israeli suggu on kange peaotsaga ja kowwa süddamega.
8. Wata, ma ollen ka teinud sinno palle kangets nende palle wasto, ja sinno peaotsa kangets nende peaotsa wasto.
Jer. 15, 20.
9. Ma ollen so peaotsa teinud kui temantikiwwi, kowwemaks kui kaljo; ei sa pea neid kartma, egga nende pärrast ärraehmatama, sest nemmad on üks wastopannija suggu.
10. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, keik minno sannad, mis ma so wasto rägin, need wötta omma süddamesse, ja kule omma körwadega.
11. Ja tulle, minne wangide jure, omma rahwa laste jure, ja rägi nende wasto, ja ütle neile: Nenda ütleb Issand Jehowa, kuulgo nemmad ehk kuulmatta.
12. Ja Waim töstis mind ülles, ja ma kuulsin ennese tagga ühhe sure mawärrisemisse healt: Kidetud olgo Jehowa au temma kohhast.
13. Ja ellajatte tibade kahhisemist, mis üks teise külge putusid, ja rattaste kärrinat nende körwas, ja sure mawärrisemisse healt.
14. Ja waim töstis mind ülles, ja wöttis mind ärra; ja ma läksin kurwalt ärra, ja mul olli soe kä mo waimus; agga Jehowa käsi olli tuggew mo peäl.
15. Ja ma tullin wangide jure Telabibi, kes Kebari jöe jures ellasid, ja ma istusin senna, ja nemmad ellasid seäl; ja ma jäin senna seitse päwa kui ärraehmatud nende sekka.
16. Ja se sündis seitsme päwa pärrast, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
17. Innimesse poeg, ma ollen sind pannud wahhimehheks Israeli sou ülle, et sa pead minno suust sanna kuulma, ja neid maenitsema minno polest. p. 33, 7.
18. Kui ma ütlen öäla wasto: Sa pead armota surrema; ja sinna ei maenitse tedda, ja ei rägi mitte, et sa wöttaksid öälat maenitseda, et ta pöraks ärra omma öäla te peält, et sa saaksid tedda ellus piddada; siis peab sesamma öäl surrema omma üllekohto pärrast, agga sinno käest tahhan ma temma werd küssida.
19. Ja kui sinna öälat maenitsed, ja temma ei pöra ommast öälussest egga omma öäla te peält; siis peab sesamma omma üllekohto pärrast surrema, agga sinna olled ommo hinge peästnud.
20. Ja kui üks öige ommast öigussest pörab, ja teeb köwwerust, siis pannen minna temma ette kommistust, et ta peab surrema; kui sinna ei olle tedda mitte maenitsend, siis peab ta surrema omma patto pärrast, ja temma öige teggude peäle, mis ta teinud, ei pea mötteldama, ja temma werd tahhan ma sinno käest küssida.
p. 18, 24.
21. Agga kui sinna öiget maenitsed, et öige ei pea mitte patto teggema, ja temma ei te ka patto; siis peab ta töeste ellusse jäma, sest ta on maenitsust wötnud, ja sinna olled omma hinge peästnud.
22. Ja seäl sai Jehowa käsi mo peäle, ja ta ütles mo wasto: Touse ülles, minne wälja senna orgo, ja seäl tahhan ma sinnoga räkida.
23. Ja ma tousin ülles, ja läksin senna orgo, ja wata, seäl seisis Jehowa au, nenda kui au, mis ma näggin Kebari jöe äres, ja ma heitsin silmili mahha.
p. 1, 3.
24. Ja minno sisse tulli üks waim, ja panni mind mo jalge peäle seisma, ja temma räkis minnoga ja ütles mo wasto: Minne, panne ennast lukko tahha omma kotta.
25. Ja sinna, innimesse poeg, wata, nemmad pannewad köied so külge, ja siddUwad nendega sind kinni, et sa ei woi wäljaminna nende sekka.
26. Ja so kele tahhan ma kinnipanna so sulae külge, et sa peab su kinnipiddama, ja ei pea mitte neile nomijaks ollema; sest nemmad on üks wastopannija suggu.
27. Ja kui ma soga rägiu, siis tahhan ma so su lahtitehha, et sa peab nende wasto räkima: Nenda ütleb Issand Jehowa: Kes kuleb, se kuulgo, ja kes ei wötta kuulda, se lasko seista; sest se on üks wastopannija suggu.

4. Peatük.

Tähhendaminne, kuida Jerusalem piddi kinnipandama.

1. Ja sinna, innimesse poeg, wötta ennesele üks telliskiwwi, ja panne sedda ennese ette, ja kirjuta senna peäle üks lin, se on Jerusalem.
2. Ja panne sedda kinni, ja ehhita temma wasto putornid, ja wötta ta wasto walli üllestehha ja sea ta ümber lerid,

ja panne ümberringi ta wasto raudot-
saga palgid.
3. Ja sinna, wötta ennesele üks raud-
pan, ja panne sedda raudmürriks ennese
ja linna wahhele; ja pöra ommad silmad
otsekohhe temma wasto, et ta kinni saaks,
ja sa pead kui waenlane senna peäle
hakkama; se olgo tähheks Israeli soule.
4. Ja sinna magga omma pahhema külje
peäl, ja panne Israeli sou üllekohhus
senna peäle päwade arro järrele, mis sa
selle peäl maggad, pead sa nende ülle-
kohhut kandma.
5. Ja ma tahhan sulle panna nende
üllekohto aastad päwade arruks, se on
kolmsadda ja ühheksakümmend päwa; et
sa pead Israeli sou üllekohhut kandma.
6. Ja kui sa neid olled otsa sanud, siis
pead sa maggama omma parrama külje
peäl teistkorda, ja pead Juda sou üllekoh-
hut kandma nellikümmend päwa, igga-
ühhe päwa ollen ma sulle pannud aas-
taks.
7. Ja sa pead omma silmi ja omma
ülleskäritud käewart kinnitama Jerusa-
lemma kinnipiddamisse wasto, ja pead
ta wasto prohweti wisil rääkima.
8. Ja wata, ma pannen köied so külge,
et sa ennast ei pea pöörma ommast teisest
küljest teise, senni kui sa olled otsa sanud
omma linna kinnipannemisse päwad.
9. Agga sinna wötta ennese jure nisso
ja odre, ja ubbe ja läätsi, ja tatro ja kur-
rehernid, ja panne neid ühhe astja sisse,
ja te ennesele neist leiba, päwade arro
möda, mis sa pead omma teise külje peäl
maggama; kolmsadda ja ühheksaküm-
mend päwa pead sa sest söma.
10. Ja roog, mis sa sest sööd, peab wa-
gima kakskümmend seklit igga päaw; sed-
da pead sa söma ühhest aiast teise.
11. Ja wet pead sa mööda järrele joma,
pole topi, mis sa ühhest aiast teise pead
joma.
12. Ja pead sedda söma otsego odra-
koki, ja pead sedda roja peäl, mis inni-
messest wäljatulnud, küpsetama nende
silma ees.
13. Ja Jehowa ütles: Nenda peawad
Israeli lapsed söma omma leiba rojas-
tusse sees pagganatte seas, kuhho ma
neid ärralükkan.
14. Ja ma ütlesin: Oh Issand Jeho-
wa! wata, mo hing ei olle ial ennast ro-
jaseks teinud; ei raibet, egga mis kistud,
ei olle ma mitte sönud ommast noorest pöl-
west tännini, ja pahha kölwato lihha polle
mo suhho sanud.
15. Ja ta ütles mo wasto: Wata, ma
annan sulle lubba wötta weikse kaggarad
innimeste roja asemele, et sa nende peäl
pead omma leiba teggema.
16. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, wata, ma murran katki leiwa toe
Jerusalemmas, ja nemmad peawad leiba,
mis wagitud, murrega söma ja wet joma
mööda järrele ja ehmatussega;
17. Sepärrast et neil leiwast ja weest
peab pudo ollema, ja peawad üks teisega
ärraehmatud ollema, ja ärrakuiwama
omma üllekohto sees.

5. Peatük.

Judide ärrahäwwitamisse ettetähhendaminne.

1. Ja sinna, innimesse poeg, wötta en-
nesele üks terraw nugga, üks habbe-
meaiaja nugga wötta ennesele, ja aia
paljaks omma pea ja omma habbe; ja
wötta wagkausid ennesele, ja jagga neid
ärra.
2. Kolmandama ossa pead sa ärrapölle-
tama tullega kesk linna sees, kui linna
kinnipannemisse päwad täis sawad, ja
kolmandama ossa pead sa nende ümber-
ringi mööga löma, ja kolmandama
ossa pead sa laiale wiskama tule kätte;
sest ma tahhan mööga wäljatombada
nende tagga.
3. Ja wötta neist pissut arro pärrast,
ja seu neid omma ölmade sisse.
4. Ja neist wötta weel, ja wiska neid
tullesse, ja pölleta neid ärra tullega; neist
peab tulli wäljatullema keige Israeli sou
peäle.
5. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se
on Jerusalem, mis ma ollen pagganatte
keskele pannud, et mitto maad temma
ümber on.
6. Ja temma on mo kohtoseädusste was-
to pannud äla töga, ennam kui pagga-
nad, ja mo seädmiste wasto ennam kui
maad, mis seäl ümberkaudo on; sest min-
no kohtoseädussi on nemmad pölgnud,
ja mo seädmiste sees polle nemmad käi-
nud.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Et teie weel ennam möllate kui pag-
ganad, kes teie ümberkaudo on, ja ei olle
mo seädmiste järrel käinud, egga mo koh-
toseäduste järrele teinud, ja ei teinud pag-
ganattegi kohtowiside järrele, kes teie üm-
berkaudo on;
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Wata, minna tahhan ka so peäle
tulla, ja sinno sekka omma öiged nuhtlus-
sed panna pagganatte nähhes,

9. Ja tahhan sulle tehha, mis ma enne
polle teinud, ja mähhärdust ma ei tahha
ennam tehha, keige so hirmsa teggude pär-
rast.
10. Sepärrast peawad issad omma lapsi
sõma sinno seas, ja lapsed peawad sõma
omma issasid; ja ma tahhan öiged nuht-
lussed so peäle panna, ja tahhan keik,
mis sulle üllejääb, keikide tuulte kätte
laiale wiskada. Jer. 19, 9.
11. Sepärrast ni töeste kui ma ellan,
ütleb Issand Jehowa, et sa mo pühha
paiga olled rojaseks teinud keige omma
läila jummalattega, ja keige omma hirm-
sa asjadega; siis tahhan minna ka omma
armo wähhendada, ja mo silm ei pea
mitte järreleandma, ja minna ei tahha ka
mitte armo anda.
12. Kolmas ossa sinnust peab katko sur-
rema, ja nälja läbbi so seast ärralöppe-
ma, ja teine kolmas ossa peab langema
mööga läbbi sinno ümber, ja wiimse kol-
manda ossa tahhan ma keige tuulte kätte
laiale wiskada, ja mööga nende tagga
wäljatombada.
13. Ja mo wihha peab otse keik sama
nende peäle, ja ma pannen omma tullise
wihha nende peäle hingama, ja tahhan so
kätte maksta; ja nemmad peawad tund-
ma, et minna Jehowa ollen rääkinud om-
mas pühhas wihhas, kui ma saan om-
ma tullise wihha otse keik saatnud nende
peäle.
14. Ja minna tahhan sind paljaks ja
teotamisseks tehha pagganatte seas, kes
so ümberkaudo on, keikide nähhes, kes
möbaläbhäwad.
15. Ja sa peab sama teotusseks ja söi-
mamisseks, karristusse märgiks ja ehma-
tusseks pagganattele, kes so ümberkaudo
on, kui ma saan pannud öiged nuhtlus-
sed sinno peäle, wihhastamissega, ja tul-
lise wihhaga, ja hirmsa nomimistega:
minna Jehowa ollen sedda rääkinud.
Jer. 29, 18.
16. Kui ma nende peäle lassen pahhad
nälja noled, mis peawad ollema ärra-
rikkumisseks, mis ma lassen, et need teid
ärrarikkuwad; ja ma tahhan weel ennam
nälga teie peäle sata, ja teile leiwa toe
katkimurda.
17. Ja ma tahhan teie peäle läkkitada
nälja, ja pahhad metsalissed, mis sind
peawad lapsist lahtiteggema; ja katk ja
werri peab sinnust läbbitäima, ja ma tah-
han mööga so peäle sata: minna Jeho-
wa ollen sedda rääkinud.

6. Peatük.

Juda ma ärrahäwwitaminne katko, mööga ja
näljaga.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi.
2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad
Israeli mäggede pole, ja rägi prohweti
wisil nende wasto,
3. Ja ütle: Teie Israeli mäed! kuulge
Issanda Jehowa sanna; nenda ütleb Is-
sand Jehowa mäggedele ja mäe küngas-
tele, wee oiadele ja orgudele: Wata, min-
na toon teie peäle mööga, ja sadan teie
körged paigad hukka.
4. Ja teie altarid peawad sama ärra-
häwwitud, ja teie päikesse kujud katki-
murtud, ja ma tahhan lasta langeda
need, kedda teie seast mahhalüakse, teie
sitta jummalatte ette.
5. Ja tahhan Israeli laste surnud keh-
had nende sitta jummalatte ette mahha-
panna, ja tahhan teie luud laiale wiskada
teie altaritte ümber.
6. Kus teie ial ellate, seäl peawad lin-
nad paljaks, ja körged paigad ärrahäw-
witud sama; et teie altarid saaksid pal-
jaks tehtud ja ärrahäwwitud, et teie sitta
jummalad saaksid katkimurtud ja ärra-
löppetud, ja teie päikesse kujud saaksid
mahharaiutud, ja teie kätte tö ärrakautud.
7. Ja need, kedda mahhalüakse, peawad
maas ollema teie keskel, ja teie peate
tundma, et minna Jehowa ollen.
8. Ja ma tahhan monned üllejätta, kui
teie seas on kes mööga eest peäsewad,
pagganatte sekka, kui teid ärrapillutakse
made sisse.
9. Ja need, kes teie seast peäsewad, wöt-
wad minno peäle möttelda pagganatte
seas, kuhho nemmad wangi widud; kui
minna saan russuks peksnud nende hora
süddame, mis minnust ärralahkunud ja
nende silmad, mis hora wisil nende sitta
jummalaid taggaboidsid: ja neil tulleb
isseennestest tüddimus kurjuste pärrast,
mis nemmad teinud, ja keige omma hirmsa
teggude pärrast.
10. Ja nemmad peawad tundma, et
minna Jehowa ollen; minna ei olle il-
maaego rääkinud, et ma neile se kurja pid-
din teggema.
11. Nenda ütleb Issand Jehowa: Lö
omma kässi kokko, ja peksa wasto maad
omma jallaga, ja ütle: Oh! oh! keige Is-
raeli sou hirmsa pahha teggude pärrast,
kes mööga, nälja ja katko läbbi peawad
langema.

12. Kes kaugel ärra on, se peab katko surrema, ja kes liggi on, peab mööga läbbi langema, ja kes üllejääb ja se eest hoitud, peab nälga surrema; nenda tahhan ma omma tullise wihha otse keik sata nende peäle.

13. Ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kui need, kes nende seast mahhalödud, nende sitta jummalatte seas on, nende altaritte ümber; igga kõrge mäekünka peäl, igga mäe otsas, ja igga balja pu al, ja igga jämmeda tamme al, seäl paikas, kus nemmad on maggusat haiso teinud keige omma sitta jummalattele.

14. Ja ma tahhan omma käe nende wasto wäljasirrutada, ja ma paljo laggedamaks tehha, kui Tiblata kõrwe, iggas paikas, kus nemmad ellawad; ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Peatük.

Jerusalemma ja Juda kunningrigi ärrakautaminne.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Ja sinna, innimesse poeg, nenda ütleb Issand Jehowa Israeli maast: Ots käl ots on peäle tulnud keige nelja ma nurgale.

3. Nüüd tulleb sulle ots peäle, sest ma tahhan omma wihha so peäle läkkitada ja kohhut moista so peäle sinno wiside järrele, ja tahhan so peäle panna keik sinno hirmsad teud.

4. Ja mo silm ei pea sulle järreleandma, ja minna ei tahha armo anda; waid tahhan sinno wisid so peäle panna, ja so hirmsad teud peawad so sekka sama, ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

5. Nenda ütleb Issand Jehowa: Siin on önnetus, üks önnetus, wata, se tulleb.

6. Ots tulleb, ots tulleb, se ärkab ülles so wasto: wata, se tulleb.

7. Se kord tulleb sinno kätte, kes sa seäl maal ellad; aeg tulleb, kärrina pääw on liggi, ja se ei olle mitte mäggede wastokostmisse heäl.

8. Nüüd tahhan ma pea omma tullise wihha so peäle wäljawallada, ja omma wihhastusse otse keik sata so peäle, ja tahhan sinno peäle kohhut moista so wiside järrele, ja so peäle panna keik so hirmsad teud.

9. Ja mo silm ei pea järreleandma, ja minna ei tahha armo anda; so wisisid möda tahhan ma so peäle panna, ja so hirmsad teud peawad so sekka sama: ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kes pekjab.

10. Wata, pääw, wata, se tulleb, ta koit on jo wäljas, kep öitseb, uhkus kaswab.

11. Wäckauba tö touseb keppiks öälusse peäle; neist ei jä ükski ülle, ei nende jurest hulgast, egga nende kärrinast; egga ärrast kaebmist ei pea nende pärrast ollema.

12. Aeg tulleb, pääw saab liggi; kes ostab, ärgo olgo römus, ja kes müüb, ärgo kurwastago: sest tulline wihha tulleb keige ta hulga peäle.

13. Sest se, kes müüb, ei sa taggasi senna jure, mis ta münud, ehk kül nende hing on alles ellawatte seas: sest prohweti näggeminne keige hulga pärrast ei taggane mitte, ja ükski ei pea omma ello omma üllekohto sees kinnitama.

14. Nemmad puhhuwad kül ühte puhke passunat, ja walmistawad endid keik: agga ükski ei läbbä sötta: sest mo tulline wihha käib keige nende hulga wasto.

15. Möök on wäljastpiddi, ja katk ja nälg seestpiddi: kes wälja peäl on, se peab mööga läbbi surrema, ja kes linnas, se peab nälg ja katk ärrawötma.

16. Ja kui need, kes neist peäsewad, ärrasawad, siis peawad nemmad keik mäggede peäl ollema kui tuid orgude sees, kes äggawad, iggaüks omma üllekohto pärrast. Jes. 59. 11.

17. Keik käed sawad lödwaks, ja keik pölwed lähhäwad weddelaks kui wessi.

18. Ja nemmad peawad kottiriided ennese ümber pannema ja jällestus peab neid katma, ja keik silmad peawad ollema häbbi täis, ja keik nende pead paljad.

19. Nemmad heitwad omma hõbbeda ulitsatte peäle, ja nende kuld peab ollema kui riepeälne narts; nende hõbbe ja nende kuld ei woi neid peästa Jehowa hirmsa wihha päwal, ei woi nemmad omma hinge toita egga omma köhto täita, sest se on neile olnud nende üllekohto kommistusseks. Opp. Sann. 11. 4. Sefan. 1. 18.

20. Ja omma kõnna illo on nemmad kõrkusseks pannud, ja on sest teinud ommad hirmsad kuiud ja ommad läilad asjad: sepärrast ollen ma sedda neile kui riepeälse nartso teinud;

21. Ja ma tahhan sedda anda woörastte kätte ärrarisuda, ja öäla rahwale ma peäl sagiks, ja nemmad peawad sedda ärrateotama.

22. Ja ma tahhan omma palle neist ärrapöörda, ja teised peawad minno sal-

laja paiga ärrateotama, ja senna peawad
üllcannetumad minnema, ja sedda ärra-
teotama.
23. Te abbelad, sest ma on täis werre
süüd, ja lin on täis wäekauba tööd.
24. Ja ma tabban keigepabbemad pag-
ganad sata, et nemmad peawad nende
koiad pärrima, ja tabban nende wägge-
watte körkusse ärralöppetada, ja nende
pübbad paigad ärrateotada.
25. Hukkatus tulleb, ja nemmad otsiwad
rabbo, ja sedda ep olle mitte.
26. Häbda tulleb bädda peäle, ja üks
jut on teise järrel: kül nemmad siis otsi-
wad näggemist prohweti käest, agga käs-
soppetus on hukka sanud preestri käest,
ja nou wannade käest.
27. Kunningas leinab, ja würstid ebbi-
tawad endid ehmatussega, ja ma rahwa
käed tundwad hirmo: nende wiside pär-
rast teen ma sedda neile, ja tabban nende
peäle kohhut moista nende kohtowiside
järrele, ja nemmad peawad tundma, et
minna ollen Jehowa.

8. Peatük.

Esekiel näab Jerusalemma wöbra jummala tenistust.

1. Ja kuendamal aastal kuendama ku
wiendamal päwal sündis, et ma ommas
koias istusin, ja Juda wannemad istsid
mo ees, ja seäl langes Issanda Jehowa
käsi minno peäle.
2. Ja ma näggin, ja wata, ühhe näggo
olli kui tulli peält nähha; mis temma
reitest nähti allaspiddi, olli kui tulli; ja
mis temma reitest nähti ülles piddi, olli
kui selgus nähha, kui walge hiilgaw wask
peält nähha.
3. Ja ta sirrutas middagi otsekui käe,
ja hakkas mo pea tukkast kinni; ja waim
tõstis mind ülles ma ja taewa wahhele,
ja wiis mind Jerusalemma Jummala
näggemiste sees seestpiddise wärrawa suh-
ho, mis wasto pohja on, kus kuio asse
olli, mis Jummala pühha wihha kih-
hutas.
4. Ja wata, seäl olli Israeli Jummala
au, mis nenda olli nähha, kui ma orgus
ollin näinud.
5. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, tösta nüüd ommad silmad ülles
pohja pole; ja ma töstsin ommad silmad
ülles pohja pole, ja wata, pohja pool al-
tari wärrawas, seäl wärrawa suus olli
se kuio, mis pühha wihha kihhutas.
6. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, kas sa näed, mis nemmad tegge-
wad? suri hirmsaid teggusid, mis Israeli
lapsed siin tewad, et ma kaugele pean
minnema ommast pühhast paigast, ja sa
pead jälle sama nähha weel suremaid
hirmsaid asjo.
7. Ja temma wiis mind oue ukse jure,
ja ma näggin, ja wata, üks auk olli sei-
nas.
8. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, kaewa nüüd seinast läbbi; ja ma
kaewasin seinast läbbi, ja wata, seäl olli
üks uks.
9. Ja ta ütles mo wasto: Minne sisse,
ja wata kurje hirmsaid asjo, mis nem-
mad siin teggewad.
10. Ja ma läksin sisse, ja näggin, ja
wata, keigesugguste läila romajatte ja
lojuste kuiud, ja keik Israeli sou sitta
jummalad, need ollid seina külge malitud
ümber ja ümber.
11. Ja seitsekümmend meest Israeli sou
wannematest, (ja Jaasanja, Sawani
poeg, seisis nende keskel) need seisid kuiude
ees, ja iggaühhe kä olli ta suitsetamisse
pan, ja paks suitsetamisse pilwe tousis
ülles.
12. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse
poeg, kas sa näed, mis Israeli sou wan-
nemad tewad pimmedas, iggaüks omma
kuio kambritte sees? Sest nemmad ütle-
wad: Ei Jehowa nä meid mitte, Jehowa
on ma mahhajätnud. Jes. 29. 15.
13. Ja ta ütles mo wasto: Sa pead
jälle sama nähha weel suremaid hirmsaid
asjo, mis nemmad teggewad.
14. Ja ta wiis mind Jehowa koia wär-
rawa suhho, mis on pohja pool, ja wata,
seäl ollid naesed istumas, ja nutmas eb-
bajummalat Tammusit.
15. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa ol-
led sedda näinud, innimesse poeg? Sa
pead jälle weel suremaid hirmsaid asjo
sama nähha, kui need on.
16. Ja ta wiis mind Jehowa koia seest-
piddise oue, ja wata, Jehowa templi ukse
ees, eestkoia ja altari wahhel, olli liggi
kakskümmend ja wiis meest; nende seljad
ollid Jehowa templi pool ja nende sil-
mad päwatouso pool, ja nemmad kum-
mardasid päikesse ette päwatouso pole.
17. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa sed-
da näed, innimesse poeg? Ons se ni alw
asi Juda soule, et nemmad hirmsaid
asjo teggewad, mis nemmad siin te-
wad? Et nemmad on ma täitnud wäe-
kauba tööga, ja wötwad mind jälle ärrita-
da: sest wata, nemmad pannewad lehtes
wössud omma palle ette.

18. Nenda tabban ma ka neile tebba
omma tullise wihhaga, mo silm ei pea
järreleandma, ja minna ei tabba armo
anda; ja ehk nemmad kül hüüdwad sure
heälega mo kõrwade ees, siiski ei tabba
minna neid mitte kuulda. Jes. 1. 15.

9. Peatük.

Jehowa maksab Judide hirmsaid teggusid nende kätte.

1. Ja ta hüüdis mo kõrwade ees sure
heälega, ja ütles: Laske liggi tulla liña
nuhtlejad, ja iggaühhe kä olgo temma
ärrarikkumisse sõariist.
2. Ja wata, kuus meest tullid üllema
wärrawa te poolt, mis läbbäb pohja pole,
ja iggaühhe kä olli ta kattipeksmisse riist;
agga üks mees nende seast olli linnaste
riettega ehhitud, ja kirjamusta toos olli
ta pusa külges; ja nemmad läksid ja sei-
sid waskaltari kõrwas.
3. Ja Israeli Jummala au tousis ülles
Kerubi peält, mis peäl ta olli, koia läw-
we pole, ja hüüdis meest, kelle selgas lin-
nased rided, kelle pusa külges kirjotamisse
riist olli.
4. Ja Jehowa ütles temma wasto:
Minne läbbi liña, läbbi Jerusalemma,
ja panne märk nende meeste otste peäle,
kes õhkawad ja äggawad keige hirmsa
asjade pärrast, mis seäl sees tehhakse.
Ilm. 7. 3.
5. Agga teistele ütles temma mo kuul-
des: Minge senna liña temma järrele,
ja lõge peäle: ärgo andko teie silm jär-
rele, ja ärge andke armo.
6. Lõge surnuks wannad, poismehhed
ja neitsid, ja wäetimad lapsed, ja naesed,
kunni keik hukka sawad; agga ärge putuge
ühhegi külge, kel märk otsas on, sa hak-
kage mo pühhast paigast: ja nemmad hak-
kasid wannust mehhist, kes seäl koia ees
ollid. 1 Peetr. 4. 17.
7. Ja ta ütles nende wasto: Tehke kod-
da rojaseks, ja täitke oued nendega, kes
mahhalöddud on, minge wälja; ja nem-
mad läksid wälja, ja lõid peäle liñnas.
8. Ja kui nemmad neid said mahhalöd-
dud, siis jäin minna üksi ülle; ja ma heit-
sin silmili mahha, ja kisendasin, ja ütle-
sin: Oh Issand Jehowa! kas sa tahhad
ärrarikkuda keik, mis Israelist üllejänud?
et sa omma tullise wihha nenda wälja-
wallad Jerusalemma peäle.
9. Ja ta ütles mo wasto: Israeli ja
Juda sou üllekohhus on üpris wägga
suur, ja ma on werresüüd täis, ja lin on
täis kõwwerust: sest nemmad ütlewad:
Jehowa on ma mahhajätnud, ja Jehowa
ei nä mitte.
10. Sepärrast ka minno silm ei pea
mitte järreleandma, ja minna ei tabba
armo anda; ma tabban nende pea peäle
panna, mis nende wisid wäärt on.
11. Ja wata, mees, kel linnased rided
selgas, kelle pusas kirjotamisse riist olli,
töi wastusse, ja ütles: Ma ollen teinud,
nenda kui sa mind käsknud.

10. Peatük.

Uus näggeminne: ellawad söed, Jehowa au, ja Kerubid.

1. Ja ma näggin, ja wata, taewa lau-
tusse külges, mis Kerubitte pea kohhal,
olli nenda kui Sahwiri kiwwi peält näh-
ba, otsekui üks aujärg; sedda nähti nen-
de kohhal. p. 1. 26.
2. Ja ta rääkis mehhe wasto, kel linna-
sed rided selgas, ja ütles: Minne sisse
rattaste wahhele Kerubi alla, ja wõtta
mollemad pend täis ellawaid süssi Keru-
bitte wahhelt, ja külwa neid laiale liña
peäle; ja temma läks sisse mo nähhes.
3. Ja Kerubid seisid koia parremal pool,
kui mees sisseläks, ja pilwe täitis seest-
piddise oue.
4. Ja Jehowa au tousis kõrgesse Keru-
bi peält, ja läks koia läwwe pole; ja kod-
da sai täis pilwest, ja oue sai täis Je-
howa auu selgusest.
5. Ja Kerubitte tibade kahhisemist kuuldi
waljastpiddise oue, nenda kui keigewägge-
wama Jummala heäl on, kui ta rägib.
6. Ja se sündis, kui ta meest, kel linna-
sed rided selgas, sai käsknud ja öölnud:
Wõtta tuld rattaste wahhelt, Kerubitte
wahhelt; et ta sisse läks, ja seisis seäl
ratta jures.
7. Ja üks Kerub pistis omma kä Ke-
rubitte wahhelt tulle jure, mis olli Keru-
bitte wahhel, ja wõttis ja andis selle pih-
hude sisse, kel linnased rided selgas; ja
teine wõttis, ja läks wälja.
8. Ja Kerubittel olli nähha otsekui inni-
messe kässi nende tibade al.
9. Ja ma näggin, ja wata, nelli rattast
olli Kerubitte kõrwas, rattas iggaühhe
Kerubi kõrwas, ja rattaste näggo olli
peält nähha kui Tarsisi kiwwi, p. 1. 16.
10. Ja neil neljal olli ühhesuggune näg-
go, otsego olleks rattas ratta sees.
11. Kui nemmad käisid, siis käisid nem-
mad omma nelja külje pool, nemmad ei
pöörnud endid ümber, kui nemmad käi-
sid; sest senna, kubbo essimenne pöris,
selle järrel käisid nemmad, ei nemmad

pöörnud endid ümber, kui nemmad käi-
sid,
12. Ja keik nende kehha, ja nende selg,
ja nende käed, ja nende tiwad, ja rattad,
nende nelja Kerubi rattad ollid ümber-
ringi täis silmi. p. 1, 18.
13. Ja, minno kuuldes, ta hüdis rat-
taste pole: käige ümber!
14. Ja iggalühhel olli nelli pallet: essi-
messe palle olli Kerubi näggo, ja teise
palle olli innimesse näggo, ja kolmanda-
ma olli lõukoera näggo, ja neljandama
olli kotka näggo. p. 1, 10.
15. Ja Kerubid tõsteti ülles, (seep se
ellajas on, mis ma näggin Kebari jõe
äres.) p. 1, 3.
16. Ja kui Kerubid käisid, siis käisid ka
rattad nende kõrwas, ja kui Kerubid om-
mad tiwad üllestõstsid, et nemmad piddid
ma peält üllesminnema, ei pöörnud ka
rattad endid mitte nende kõrwast ärra.
17. Kui teised seisid, seisid nemmad ka,
ja kui teised endid üllestõstsid, tõsteti neid
ka; sest ellaw waim olli nende sees.
18. Ja Jehowa au läks ärra koia läw-
we peält, ja seisis Kerubitte kohhal.
19. Ja Kerubid tõstsid ommad tiwad
ülles, ja lätsid ma peält ülles minno
nähhes, kui nemmad wäljalätsid, ja rat-
tad ollid nende kõrwas; ja seisid Jehowa
koia wärrawa suus, mis päwatouso pool,
ja Israeli Jummala au olli nende kohhal
üllewelt.
20. Seep se ellajas on, mis ma näggin
Israeli Jummala al ollewad Kebari jõe
äres; ja ma tundsin, et nemmad Kerubid
ollid. 15. s.
21. Iggalühhel olli nelli pallet, ja ig-
galühhel nelli tiba, ja otsego innimesse
käed nende tibade al.
22. Ja nende pallette näggo olli sesam-
ma, mis ma Kebari jõe äres näggin,
nende näggo ja nemmad isse; iggaüks
käis otsekohhe.

11. Peatük.

Würstide pahha nou, kõnne ja nuhtlus; armo tootus.

1. Ja Waim tõstis mind ülles, ja wiis
mind Jehowa koia päwatouso wärrawa
jure, mis läbbäb hommiko pole, ja wata,
seäl wärrawa suus ollid kakskümmend
ja wiis meest; ja ma näggin nende seas
Jaasanjat, Asuri poega, ja Pelatjat,
Benaja poega, rahwa würstisid.
2. Ja temma ütles mo wasto: Inni-
messe poeg, need on need mehhed, kes
nurjatuma asja peäle mõtlewad, ja pid-
dawad kurja nouu siin liñnas.
3. Kes ütlewad: Ei olle häbda liggi,
ehhitagem honid. Lin on pot, ja meie
olleme lihha temma sees.
4. Sepärrast rägi nende wasto proh-
weti wisil, rägi prohweti wisil, innimesse
poeg!
5. Ja mo peäle langes Jehowa Waim,
ja ütles mo wasto: Rägi, nenda ütleb
Jehowa: Nenda ollete teie ütteluud, Is-
raeli suggu, ja mis teie waimus touseb,
tunnen ma keik ärra.
6. Teie ollete paljo enneste seast mah-
halöünud seie liñna, ja temma ulitsad täit-
nud nendega, kes mahhalöödud.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Kedda teie mahhalöünud, kedda teie
kest seie liñna mahhapannud, need on lih-
ha, ja lin on pot, ja teid sadetakse seält
wälja.
8. Teie kardate moöka, ja moöga tah-
han ma tua teie peäle, ütleb Issand Je-
howa.
9. Ja ma tahhan teid seält liñnast wäl-
jasata, ja teid wööraste kätte anda, ja
tahhan öiged nuhtlussed teie peäle panna.
10. Moöga läbbi peate teie langema,
Israeli ma raia peäl tahhan ma teie peä-
le kohhut moista, ja teie peate tundma,
et minna Jehowa ollen.
11. Lin ei pea teile ollema pottiks, ja
teie ei pea seäl sees ollema lihhaks, waid
Israeli raia peäl tahhan ma teie peäle
kohhut moista.
12. Ja teie peate tundma, et minna ol-
len Jehowa, sest et teie mo seädmiste sees
ei olle käinud, ja mo kohtoseäduste järrele
ei olle teinud; waid teinud pagganatte
wiside järrele, kes teie ümberkaudo on.
13. Ja se sündis, kui ma prohweti wisil
sain räkinud, siis surri Pelatja, Benaja
poeg; ja ma heitsin silmili mahha, ja kis-
sendasin sure heälega, ja ütlesin: Oh Is-
sand Jehowa! sa teed neile otsa, kes Is-
raelist üllejänud.
14. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
15. Innimesse poeg, so wennad, so wen-
nad, sinno suggulased, ja keik Israeli
suggu hopis on need, kellele Jerusalem-
ma rahwas on ütteluud: Minge kaugele
Jehowa templi jurest ärra, ma on meile
pärrandussets antud.
16. Sepärrast ütle: Nenda ütleb Issand
Jehowa: Kui ma neid saan kaugele ärra-
saatnud pagganatte sekka, ja kui ma neid
made sisse saan laiale pillutanud: siis

tahhan ma neile pisko rahwale pühhaks paigaks olla made sees, kuhho nemmad sanud. Jer. 24. 5.

17. Sepärrast ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan teid ka kogguda rahwa seast, ja teid kokkosata made seest, kuhho teid on laiale pillatud, ja Israeli ma teie kätte anda. Jer. 23. 3.

18. Ja nemmad peawad senna tullema, ja seält ärrasaatma keik temma läilad ja temma hirmsad asjad.

19. Ja ma tahhan neile ühhesugguse süddame anda, ja ue waimo nende sisse anda, ja tahhan ärrasata kiwwise süddame nende ihho seest, ja neile anda ühhe lihhase süddame. 5 Mos. 30. 6.

20. Et nemmad mo seädmiste sees woiwad käia, ja mo kohtoseädussi piddada, ja nende järrele tehha; ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, siis minna tahhan neile Jummalaks olla. p. 36. 28. Jer. 31. 33.

21. Agga kelle südda omma läila ja omma hirmsa jummalatte mele järrel käib, nende pea peäle tahhan ma panna nende wisid, ütleb Issand Jehowa. p. 9. 10.

22. Ja Kerubid töstsid ommad tiwad ülles, ja rattad nende kõrwas, ja Israeli Jummala au olli nende kohhal üllewelt.

23. Ja Jehowa au läks keskelt liñna peält ülles, ja jäi seisma ölli mäele, mis hommiko pool liñna. 2 Sam. 15. 30. Sakar. 14. 4.

24. Ja Waim töstis mind ülles, ja wiis mind Kaldea male wangide jure näggemisses Jummala Waimo läbbi; ja näggeminne, mis ma näggin, läks ülles mo jurest ärra.

25. Ja ma rääkisin wangide wasto keiki Jehowa asjo, mis ta mulle andis nähha.

12. Peatük.

Jerusalemma hädda tähhendakse ette monda wisi.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, sa ellad wastopannija sou hulkas, keil on silmad nähha, agga nemmad ei nä; kõrwad on neil kuulda, agga nemmad ei kule, sest nemmad on üts wastopannija suggu. Jes. 6. 9. 10.

3. Ja sinna, innimesse poeg, te ennesele tekäimisse riistad, ja minne käima päwa aial nende nähhes; ja sa pead ommast paigast ärraminnema teise paika nende nähhes; ehk nemmad sawad nähha, et nemmad üts wastopannija suggu on. Jer. 26. 3. ja 36. 3. 7.

4. Ja sa pead nende nähhes päwa aial wäljatoma ommad riistad, mis on kui tekäija riistad, ja sinna pead õhto wäljaminnema nende nähhes kui need, kes ärraläbbäwad wangi.

5. Nende silma ees kaewa mürist läbbi, ja wi neid seält läbbi wälja.

6. Nende nähhes pead sa neid õlla peäl kandma, pimmedas wäljawima ja ommad silmad katma, et sa ei sa maad nähha: sest ma ollen sind immetähhets pannud Israeli soule.

7. Ja ma teggin, nenda kui mind olli kästud; ommad riistad wisin ma wälja kui tekäimisse riistad päwal, ja õhto kaewasin ma seinast läbbi käega, pimmedas wisin ma ja kandsin neid wälja, õlla peäl nende nähhes.

8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte hommiko sedda wisi:

9. Innimesse poeg, eks Israeli suggu, se wastopannija suggu, ei wötta so wasto öölda: Mis sinna teed?

10. Ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa, se korem taotab würstiñe, kes Jerusalemmas, ja keik Israeli suggu, kes teiste seas on.

11. Ütle: Minna ollen teile immetähheks: kui minna ollen teinud, nenda peab neile tehtama, nemmad peawad minnema käima, ja wangi.

12. Ja würst, kes nende seas on, se peab kandma õlla peäl, ja pimmedas wäljaminnema; nemmad wötwad seinast läbbi kaewada, et nemmad woiksid seält wäljawia: ommad silmad kattab temma, et ta isse silmaga ei sa maad nähha.

13. Ja ma tahhan omma wõrgo temma ülle wäljalautada, ja tedda peab mo liñnopaelaga kinniwoetama, ja ma tahhan tedda Babeli Kaldea male wia, agga sedda maad ei pea ta mitte näggema, ja senna peab ta surrema.

14. Ja keik mis ümberkaudo temmale abbiks on, ja keik temma wäebulgad tahhan ma laiale wiskada keige tuulte kätte, ja mõöga wäljatombada nende tagga.

15. Siis peawad nemmad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma neid jo laiale pillutanud pagganatte sekka, ja neid laiale wiskand made sisse.

16. Ja ma tahhan pissut mehhi neist üllejätta mõögast, näljast ja katkust, et nemmad woiwad pagganatte seas, kuhho nemmad tullewad, juttustada keik ommad hirmsad teud, ja tunda, et minna ollen Jehowa.

17. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
18. Innimesse poeg, sa peab omma lei-
ba söma wabbisemissega, ja omma wet
joma wärrisemisse ja murrega.
19. Ja pead ütlema ma rahwa wasto:
Nenda ütleb Issand Jehowa Jerusalem-
ma rahwale Israeli maal: Omma leiba
peawad nemmad murrega söma, ja om-
ma wet ehmatussega joma: sepärrast et
nende ma peab sama tühjaks tehtud sest,
mis ta täis on, nende keikide wäekauba
tö pärrast, kes seäl ellawad.
20. Ja linnad, kus sees ellatakse, need
peawad paljaks tehtud, ja ma ärrahäw-
witud sama; ja teie peate tundma, et min-
na ollen Jehowa.
21. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
22. Innimesse poeg, mis wanna sanna
on se teil Israeli maal? et teie ütlete:
Paljo aega jubba läinud, sest keik nägge-
missed on ärrakaddund.
Hab. 2, 3. 2 Peetr. 3, 4.
23. Sepärrast ütle nende wasto: Nen-
da ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan se
wanna sanna löppetada, ja nemmad ei
pea sedda wanna sanna ennam mitte üt-
lema Israelis; waid ütle nende wasto:
Aeg on liggi tulnud ja igga näggemisse
assi.
24. Sest eddespiddi ei pea mingisuggust
tühja näggemist, egga libbedat ettekulu-
tamist ollema Israeli sou sees.
25. Sest minna ollen Jehowa, ma tah-
han rääkida, mis sanna ma tahhan rääkida,
se peab ka nenda sündima, ei se pea en-
nam pitkale wibima; sest teie aeges, oh
sinna wastopannija suggu! tahhan ma
ühhe sanna rääkida, ja sedda möda tehha,
ütleb Issand Jehowa.
26. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
27. Innimesse poeg, wata, Israeli sug-
gu ütleb: Näggeminne, mis sesinnane
näeb, tulleb wast mitme päwa pärrast,
ja sesinnane rägib prohweti wisil, mis
pitka aia pärrast sünnib.
28 Sepärrast ütle nende wasto: Nenda
ütleb Issand Jehowa: Ei pea ükski min-
no sannust ennam kauaks wibima; san-
na, mis ma rägin, peab ka sündima, üt-
leb Issand Jehowa.

13. Peatük.

Walle prohwetitte pettised kombed ja raske nuhtlus.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil
Israeli prohwetitte wasto, kes prohweti
wisil räkiwad, ja ütle neile, kes omma
enneste süddamest prohwetid on: Kuulge
Jehowa sanna. p. 34, 2. n. t. s.
3. Nenda ütleb Issand Jehowa: Häd-
da jölleda prohwetittele, kes omma en-
neste waimo järrel käiwad, ja sedda mö-
da, mis nemmad ep olle näinud.
Jer. 23, 1. 31.
4. Kui rebbased paljaks tehtud kohtade
peäl, nenda on teie prohwetid, oh Is-
rael!
5. Teie ep olle mitte ülleskäinud müri
praggude ette, egga warjo teinud Israeli
koia ümber, et teie olleksite seisnud tap-
lusses Jehowa päwal. p. 22, 30. Jes. 64, 17.
6. Nemmad näwad tühja, ja kulutawad
wallet ette, kes ütlewad: Jehowa sanna
on se; ja Jehowa polle neid läkkitand;
siiski käskwad nemmad rahwast odata, ja
püawad nenda omma sanna töeks tehha.
Jer. 23, 32.
7. Eks teie olle tühja näggemist näinud,
ja walle ettekulutamist räkinud? ja ütlete:
Jehowa sanna on se; ja minna ei olle
mitte räkinud.
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Et teie rägite tühja, ja näte wallet;
wata, sepärrast tullen ma teie peäle, üt-
leb Issand Jehowa.
9. Ja minno kässi peab prohwetitte
wasto ollema, kes näwad tühja, ja kulu-
tawad önne walle wisi: minno rahwa
koggodusses ei pea nemmad mitte olle-
ma, ja Israeli sou kirja ei pea nemmad
mitte sama ülleskirjotud, egga Israeli
male tullema; ja teie peate tundma, et
minna ollen Issand Jehowa. p. 14, 9.
10. Sepärrast, ja otse sepärrast, et nem-
mad mo rahwast eksitawad, ja ütlewad:
Rahho, ja ep olle mitte rahho; ja rah-
was ehhitab sauest seina, ja wata, proh-
wetid lubjawad sedda kölwatuma lubjaga;
Mik. 3, 5.
11. Ütle nende wasto, kes kölwatuma
lubjaga lubjawad, et se peab mahhalan-
gema; üks raske saddo peab peäle tulle-
ma, ja teie, oh sured rahhetükkid, teie pea-
te se peäle langema, ja suur kange tuul
peab sedda löhkuma.
12. Ja wata, sein peab mahhalange-
ma; eks siis ei sa öeldud teie wasto: Kus
on lubjaminne, mis teie lubjanud?
13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Ma tahhan sure kange tulega om-
mas tullises wihhas löhkuda, ja raske
saddo peab peäle tullema mo wihha läb-

bi, ja sured rahhetükkid peawad otsa peäle teggema tullise wihha läbbi.

14. Nenda tahhan ma seina mahhakiskuda, mis teie ollete lubjanud kölwatuma lubjaga, ja tahhan sedda mahhalükkada, et temma allus peab näbba, ja maas ollema; ja teie peate seäl sees otsa sama, ja tundma, et minna ollen Jehowa.

15. Ja ma tahhan otse keik omma tullise wihha seina peäle sata, ja nende peäle, kes sedda kölwatuma lubjaga lubjanud, ja tahhan teile ütelda: Ei olle seina egga neid, kes sedda lubjawad.

16. Need on Israeli prohwetid, kes prohweti wisil Jerusalemma wasto räkiwad, ja kes temmale rahho näggemist näwad, kus ep olle mitte rahho, ütleb Issand Jehowa. Jer. 6, 14.

17. Agga sinna, innimesse poeg, pöra ommad silmad omma rahwa tüttarde pole, kes prohweti wisil räkiwad omma enneste süddamest, ja rägi prohweti wisil nende wasto,

18. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Häddä naesterahwale, kes padjo kokkoömblewad keige ölla nukkude alla, ja tewad kattid keigesugguse ea innimeste peade tarwis, et nemmad woiksid hingesid püda; kas teie tahhate mo rahwa hingesid püda, ja ommad hinged ellus piddada?

19. Ja teie teotate mind ärra mo rahwa jures ühhe peo täie odra pärrast, ja leiwa pallokesse pärrast, surretades hingesid, mis ei pea surrema; ja peate hinged ellus, mis ei piddand ellusse jäma; et teie walletate mo rahwa ees, mis hea melega wallet kuleb.

Jes. 5, 23. Opp. Sann. 17, 15.

20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tullen teie padjade kallale, miska teie seäl hingesid püate tootades, et need peawad öitsema; agga ma tahhan padjad löhkikärristada teie käewarte alt, ja tahhan hinged lahtilasta, siis kui teie hingesid püate tootades, et nemmad peawad öitsema:

21. Ja tahhan teie katted löhkikärristada, ja omma rahwa teie käest ärrapeästa, ja nemmad ei pea ennam ollema teie kätte püda; ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

22. Sepärrast et teie russuks pekfate öige süddame walekussega, kellele minna ei olle wallo teinud; ja et teie öäla käsi kinnitate, et ta mitte ei pöra omma kurja te peält, et ma tedda woiksin ellus piddada. Jer. 23, 14.

23. Sepärrast ei pea teie mitte tühja näggema, egga önneandmist ennam kulutama; sest ma tahhan omma rahwa teie käest peästa, ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

14. Peatük.

Jehowa sanna pölgiaid pölgtakse jälle; nende nuhtlus.

1. Ja mo jure tullid monned mehhed Israeli wannematte seast, ja istsid mo ette mahha.

2. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

3. Innimesse poeg, needsinnatsed mehhed on ommad sitta jummalad omma süddamesse üllespannud, ja omma üllekohto kommistusse on nemmad pannud omma silma ette; kas minna pean kostma, kui nemmad ikka peäle mo käest küssiwad?

4. Sepärrast rägi nendega, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Iggaüks Israeli soust, kes ommad sitta jummalad omma süddamesse üllespannud, ja omma üllekohto kommistusse awwalikkuks teeb ja tulleb prohweti jure: sellele tahhan minna, Jehowa kosta, kui ta tulleb omma hulga sitta jummalatte pärrast,

5. Et ma Israeli sou kinni saan nende süddames, et nemmad minno jurest on ärrapöörnud keik hopis omma sitta jummalatte läbbi.

6. Sepärrast ütle Israeli sou wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Pöörge, ja laske endid pöörda omma sitta jummalaist, ja laske ommad silmad pöörda keige omma hirmsa teggude poolt ärra.

Jes. 31, 6.

7. Sest, kes ial Israeli sou, ja woöraste seast, kes Israeli jures asset on, mo jurest ärralahkub, ja panneb omma sitta jummalad ülles omma süddamesse, ja omma üllekohto kommistust awwalikkuks tunnistab, ja tulleb prohweti jure temma läbbi mo käest küssima; sellele tahhan minna, Jehowa, wastusse anda isse ennese läbbi;

8. Ja tahhan omma palle sellesinnatse mehhe wasto panna, ja tedda ärrahämmitada, et ta saab tähheks ja wannatsannaks, ja tahhan tedda ärrakautada omma rahwa seast; et teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

9. Ja kui prohwet ennast lasseb melitada, ja rägib ühhe walle sanna, otsego olletsin minna, Jehowa, lasknud seddasinnast prohwetit melitada: siis tahhan ma

omma käe ta wasto sirrutada, ja tedda
ärrakautada omma Israeli rahwa seast.
10. Ja nemmad peawad omma üllekohhut
kandma; kui küssija üllekohhus, nenda
peab ka prohweti üllekohhus ollema.
11. Sepärrast ei pea ennam mitte Israeli
suggu mo järrelt ärraeksima, egga
ennast ennam rojasseks teggema keige omma
ülleastmistega; sest nemmad peawad
mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan
neile Jummalaks olla, ütleb Issand Jehowa.
p. 11, 20. ja 36, 28.
12. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:
13. Innimesse poeg, kui üks ma patto
teeb minno wasto, et ta suurt wallatust
teeb, siis tahhan ma omma käe sirrutada
temma wasto, ja temma leiwa toe katki
murda, ja senna läkkitada nälja, et minna
seält ärrakautan innimessed ja lojuksed.
14. Ja kui seälsammas olleksid need
kolm meest, Noa, Taniel ja Job, siis
peästaksid needsammad omma enneste
hinged omma õigusse läbbi, ütleb Issand
Jehowa.
15. Kui ma lasseksin kurjad metsalissed
ma läbbikäia, et nemmad sedda innimestest
paljaks teeksid, et ta laggedaks saaks,
nenda et üksti seält ei woiks läbbikäia
metsaliste pärrast:
16. Olleksid need kolm meest seälsammas,
ni tõeste kui ma ellan, ütleb Issand
Jehowa, ei nemmad peästaks mitte
ei poege egga tütrid: nemmad üksi peästeksid,
ja ma saaks laggedaks.
17. Ehk kui ma mõõga lasseksin tulla
selle ma peäle, ja ütleksin, et mõõk peab
maast läbbiminnema, ja kautaksin seält
ärra innimessed ja lojuksed:
18. Ja need kolm meest olleksid seälsammas,
ni tõeste kui ma ellan, ütleb Issand
Jehowa, nemmad ei peästaks mitte
ei poege egga tütrid, waid nemmad isse
peäseksid üksi.
19. Ehk kui ma läkkitaksin katko selle
male, ja wallaksin omma tullise wihha ta
peäle wälja werresüü pärrast, et ma seält
innimessed ja lojuksed ärrakautaksin:
20. Ja Noa, Taniel ja Job olleksid
seälsammas, ni tõeste kui ma ellan, ütleb
Issand Jehowa, nemmad ei peästaks
ei poega egga tüttart, nemmad isse peästaksid
omma hinge omma õigusse läbbi.
21. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Nenda ka on se, kui ma omma nelli õiget
kurja nuhtlust, mõõga ja nälja ja kurjad
metsalissed ja katko, läkkitan Jerusalemma
peäle, et ma seält ärrakautan innimessed
ja lojuksed. p. 5, 17. Jer. 24, 10.
22. Wata, siis peawad senna üllejäma,
kes ärrapeäswad, kedda wäljawiakse,
poege ja tütrid: wata, need tullewad wälja
teie jure, et teie nähha sate nende wisid
ja nende teggusid, ja sate endid
trööstida õnnetusse pärrast, mis ma Jerusalemma
peäle ollen saatnud, keige
selle pärrast, mis ma temma peäle lasknud
tulla.
23. Ja nemmad peawad teid trööstima,
kui teie näte nende wisisid ja nende teggusid;
ja teie peate tundma, et ma mitte ilmaasjata
teinud keik, mis ma seäl ollen
teinud; se on Issanda Jehowa sanna.

15. Peatük.

Jerusalem lääb hukka, kui kõlbmatta winapu oksad.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:
2. Innimesse poeg, mis on winamarja
pu suggu parram kui keik muud puud, ja
winapu oks kui need, mis metsa pude
külges on?
3. Kas temmast woib tarwispu wõtta,
kust sünnib middagi tehha? Kas woetakse
sest warnapu, mis peäle sa woiksid keiksuggusid
riisto panna rippuma?
4. Wata, sedda antakse tulle roaks; kui
tulloke jo temma mollemad otsad ärrapõlletand,
ja keskminne koht on jo ärrakörwend;
kas ta peaks kõlbama ühhegi tö
tarwis? Joan. 15, 6.
5. Wata, kui ta terwe olli, siis ei sündind
sest middagi tehha: weel wähhem
sünnib sest ennam middagi tehha, kui tulli
tedda põlletand, ja tedda ärrakörwetand.
6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda:
Otsego winapu metsa pude seas, mis
ma ollen tulle roaks annud; nenda ollen
minna ka Jerusalemma rahwa ülleannud.
7. Ja ma pannen omma palle nende
wasto; on nemmad ühhest tullest wäljasanud,
siis peab teine tulli neid ärrasöma:
ja teie peate tundma, et minna ollen
Jehowa, kui ma omma palle nende wasto
pannen.
8. Ja ma tahhan ma laggedaks tehha,
sepärrast et nemmad on wägga suurt
wallatust teinud: se on Issanda Jehowa
sanna.

16. Peatük.

Suur Jehowa heldus; rahwas tännamatta; nende nuhtlussed; armo tootakse neile, kelle süddä pehmeks lööb.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:

2. Innimesse poeg, anna Jerusalemmale teäda temma hirmsad teud,

3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa Jerusalemmale: Sinno pärris suggu ja so sündimissed on Kanaani maalt; so issa olli Emorimees, ja so emma Hittima naene.

4. Ja sedda wisi olli so sündiminne: sel päwal kui sa ilmale tullid, ei olnud so nabbawars ärraleigatud, ja weega ei olnud sa puhtaks pestud, kui ma so peäle waatsin; ja solaga ei olnud sa örutud, egga mähkmette sisse mähhitud.

5. Ühhegi silm ei heitnud armo so peäle, et ta olleks sulle ühhe ainsa neist asjust teinud, et ta olleks armo pärrast sulle sedda teinud; waid sind wissati wälja peäle, sest et so hing ni weider olli sel päwal, kui sa ilmale sündsid.

6. Ja minna lätsin sinnust möda, ja näggin sind, et sind piddi ärratallatama so werre sees; siis ütlesin ma sinnule: Omma werresse jä ellusse; jah ma ütlesin sinnule: Omma werresse jä ellama.

7. Ma ollen sind mitmeks tuhhandeks pannud, kui se, mis kaswab wäljal; ja sinna olled paljuks sanud, ja sureks kasnud, ja wägga sure illo kätte sanud: sinna ollid walmis, ja täis innimenne; agga sinna ollid weel allasti ja paljas.

8. Ja ma lätsin sust möda, ja näggin sind, ja wata, so aeg olli armastamisse aeg, ja ma lautasin omma ölma so ülle, ja katsin so allastusse; ja ma wandusin sulle, ja teggin seädusse sinnoga, ütleb Issand Jehowa, ja sinna said mo ommaks. Rut. 3, 9.

9. Ja ma pessin sind weega, ja lopputasin so werre so peält ärra, ja woidsin sind ölliga;

10. Ja ehhitasin sind wäljaömmeldud riettega, ja pannin sinnised nahkkingad so jalga, ja pannin pene kalli linnase ride so ümber, ja katsin sind sidiga;

11. Ja teggin sind wägga kännaks, ja pannin kässiteed so kätte ümber, ja kee so kaela ümber;

12. Ja andsin ehte so ninna alla, ja körwaröngad so körwade sisse, ja illusa kroni so pähhä.

13. Sedda wisi ollid sa ehhitud kulla ja höbbedaga, ja so üllikondrided ollid kallist linnasest ja sidi ja wäljaömmeldud ridest; sa söid saia, ja met, ja ölli, ja ollid üpris wägga illus, ja said ennesele kunningrigi.

14. Ja so nimmi sai kuulsaks pagganatte seas so illo pärrast: sest se olli täieste illus minno ehte pärrast, mis ma so ümber pannin, ütleb Issand Jehowa.

15. Agga sinna lootsid omma illo peäle, ja ellasid hora wisil omma nimme häbbiks, ja piddasid omma horajahti iggaühhega, kes möda läks, kes se ial olli.

16. Ja sa wötsid ommast ridist, ja teggid ennesele kirjud körged paigad, ja teggid horatööd nende peäl, mis ei olle enne olnud, egga sagi ollema.

17. Ja sa wötsid ommad illusad riistad minno kullast ja mo höbbedast, mis ma sulle ollin annud, ja teggid ennesele meeste kuiud, ja teggid nendega horatööd.

18. Ja wötsid ommad wäljaömmeldud rided, ja katsid neid; ja pannid nende ette mo ölli ja mo suitsetamisse robbo.

19. Ja mo leiwa, mis ma sulle annud, peent jahho, ja ölli ja met, misga ma sind söötsin, sedda pannid sa nende ette magguaks haisuks; wist on se sündinud, ütleb Issand Jehowa.

20. Ja sa wötsid ommad poiad ja ommad tütred, mis sa mulle ollid ilmale tonud, ja ohwerdasid neid neile ärrasüa: olli se pissut so horatö polest? Jer. 7, 31.

21. Ja sa tapsid ka minno poiad, ja andsid neid ärra, et sa lastsid neid tullest läbbiminna nende auuks.

22. Ja keige omma hirmsa teggude ja omma horatö jures ei olle sa mitte mötelnud omma nore ea päwade peäle, kui sa allasti ja paljas ollid, kui sind so werre sees piddi ärratallatama.

23. Ja se on sündinud pärrast keik se kurjust, (häddä, häddä sulle! ütleb Issand Jehowa.)

24. Et sa ennesele olled ehhitanud kummitud koiad, ja ennesele teinud körged paigad igga turro peäle.

25. Igga te otsa olled sa ehhitanud ommad körged paigad, ja omma illo hirmsaks teinud, ja ommad jallad laiale ajanud iggaühhe wasto, kes möda läks, ja olled paljo horatööd teinud:

26. Ja olled horatööd teinud Egiptusse ma lastega, kes so naabred on, kes palie libhaga on, ja olled paljo horatööd teinud, et sa mind piddid ärritama.

27. Ja wata, ma ollen omma käe sirrutanud so wasto, ja so seätud ossa wähhendanud, ja ollen sind annud nende mellewalda, kes sind wihkasid, Wilistitte tüttarde kätte, kes häbbi pärrast ärrapunnastasid so wägga pahha tö wisi pärrast. Kohtom. 13, 1.

28. Ja sa olled horatööd teinud Assuri lastega, et sa ei woinud kül sada: sa olled

nendega horatööd teinud, ja siiski mitte
küll sanud:
29. Waid olled paljo ennam horatööd
teinud Kanaani maal sennikui Kaldea
male; ja siiski ep olle sa sest mitte küll
sanud.
30. Kui himmokas on so süddа, ütleb
Issand Jehowa, et sa sedda keik teed,
ühhe ilmama horanaese tööd,
31. Et sa ommad kummitud honed eh-
hitasid igga te otsa, ja ommad körged
paigad teinud igga turro peäle; sa ei ol-
legi kui muud horad olnud, nenda et sa
horapalka ollcksid pilkand.
32. Oh sa abbiellorikkuja naene; kes
omma mehhe asseemele wööraid wasto-
wöttab.
33. Keigile horadele antakse horusse
palk; agga sinna olled ommad horapal-
gad annud iggaühhele, kes sind armat-
send, ja olled neile weel andid peälegi an-
nud, et nemmad tulleksid so jure seält
ümberkaudo so sure horusse pärrast.
34. Nenda on sul teist wisi luggu olnud
kui muil naestel sinno sure horussega,
sest so järrele ei olle mindud horatööd
teggema; sest sinna olled horapalka an-
nud, ja sulle ei olle horapalka antud, sest
on luggu sinnoga teist wisi.
35. Sepärrast kule Jehowa sanna, sin-
na hoor!
36. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se-
pärrast et so rahha on pillutud, ja so häb-
bedus on paljaks woetud sinno sure ho-
russe läbbi nende wasto, kes sind armat-
sesid, ja keige so hirmsa sitta jummalatte
wasto; ja so laste werre pärrast, mis sa
neile olled annud:
37. Wata, sepärrast koggun ma keik so
armatsejad, kelle melest sa olled armas
olnud, ja keik, kedda sa armastanud, kei-
kidega, kedda sa olled wihkanud; ja neid
tahhan ma kogguda so wasto ümberrin-
gi, ja so häbbedusse neile paljaks wötta,
et nemmad keik so häbbedust peawad näh-
ha sama.
38. Ja minna tahhan so peäle kohhut
moista, nenda kui abbiello ärrarikkujatte
ja werre ärrawallajatte peäle kohhut mois-
tetakse, ja tahhan so werre ärrawallada
tullise ja pühha wihhaga:
39. Sest ma tahhan sind anda nende
kätte, ja nemmad peawad so kummitud
honed ärrapillutama, ja so körged paigad
mahhakiskuma, ja so rided so seljast risu-
ma, ja so illusad riistad ärrawötma, ja
sind paljaks ja allasti jätma,
40. Ja peawad koggodusse kogguma
so wasto, ja sind kiwwidega wiskama,
ja sind omma mööкadega läbbiaiama.
41. Ja peawad so honed tullega ärra-
pölletama, ja öiged nuhtlussed so peäle
pannema mitme naese silma ees; nenda
tahhan ma sind ärralöppetada, et sa ei
pea hoor ollema, egga ennam horapalka
andma.
42. Ja tahhan omma tullise wihha so
peäle panna seisma, et mo pühha wihha
sinnust lahkub, siis tahhan ma rahho seis-
ta, ja mul ei pea mitte ennam melepah-
handust ollema.
43. Sepärrast et sinna ei olle mitte om-
ma nore ea päwade peäle möttelnud, ja
olled mind wihhale kihhutanud keige se
läbbi; wata, siis tahhan minna ka sinno
wisid so pea peäle panna, ütleb Issand
Jehowa; sest eks sa ei olle teinud sedda
pahha tööd peäle keige omma muunde
hirmsa teggude? p. 9. 10.
44. Wata iggaüks, kes tähhendamisse
sanna rägib, wöttab so peäle jutto tösta,
ja ölda: Otsekui emma, nenda on ka
temma tüttar.
45. Sa olled omma emma tüttar, kelle
süddame wasto tülkawad temma mees ja
temma lapsed, ja olled omma öe ödde,
kelle mehhed ja lapsed temma süddame
wasto tülkawad: teie emma on Hitti ma
naene, ja teie issa Emorimees.
46. Ja sinno suur ödde on Samaria,
temma ja temma tütred, kes ellab so pah-
hemal käel: ja so ödde, kes wähhem sind,
kes ellab so parramal käel, on Sodom ja
temma tütred.
47. Ja sinna pollegi nende tede peäl
käinud, egga teinud nende hirmsa teggude
järrele; neid sa pölgasid pisukes, sest sa
olled weel pahheminne teinud keige om-
ma wisside järrele, kui nemmad.
48. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand
Jehowa, ei olle so ödde Sodom isse egga
ta tütred nenda teinud, kui sinna olled
teinud, ja so tütred.
49. Wata, se olli so öe Sodoma ülle-
kohhus: körkus, leiba küll, ja wägga rah-
holinne assi olli temmal ja temma tüttar-
del; agga willetsa ja waese kät ei kinni-
tand temma mitte; 1 Mos. 18. 20. n. t. s.
50. Waid nemmad ollid torredad, ja
teggid hirmsaid teggusid mo ees; agga
ma saatsin neid ärra, kui ma sedda sain
näinud.
51. Ja Samaria ei olle poolt sedda pat-
to mitte teinud, mis sinna, sa olled paljo
ennam hirmsaid teggusid teinud kui nem-
mad, sa olled keige omma hirmsa teggude

läbbi, mis sa teinud, ommad öed öigeks
teinud. 2 Kunn. 17, 7. n. t. s.
52. Sepärrast kanna ka sinna omma
teotust, mis sa olled moistnud omma öe
peäle, so omma pattude pärrast, miska
sa hirmsamaid teggusid teinud kui nem-
mad, ja nemmad on öigemad sind: sepär-
rast häbbene ka, ja kanna omma teotust,
et sa olled ommad öed öigeks teinud.
53. Agga ma tahhan nende wangipöl-
we pöörda, Sodoma ja temma tüttarde
wangipölwe, ja Samaria ja temma tüt-
tarde wangipölwe, ja sinno wangide
wangipölwe nende seas.
54. Et sa pead omma teotust kandma,
ja häbbi pärrast ärrapunnastama keige
se pärrast, mis sa teinud, kui sa neid saad
trööstinud.
55. Ja so öed Sodom ja temma tütred
peawad taggasi tullema omma endise
pölwe peäle, ja Samaria ja temma tüt-
red peawad taggasi tullema omma endise
pölwe peäle, ja sinna ja so tütred peate
taggasi tullema omma endise pölwe peäle.
56. Eks olle Sodom so ödde olnud jut-
tuks sinno suus, so körkusse aial?
57. Ennego so kurjus ilmus, sel aial,
kui sind teotasid Siria tütred ja keik, kes
ta ümber ollid, ja Wilistitte tütred, kes
sind ümberringi ärrapölgsid.
58. Omma pahha tööd ja omma hirm-
said teggusid, neid pead sinna kandma:
se on Jehowa sanna.
59. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Ma tahhan ka soga tehha, nenda kui sa
olled teinud, et sa omma wannet mikski
ei pannud, et sa minno seädusse tühjaks
teinud.
60. Agga minna tahhan mötteldа om-
ma seädusse peäle, mis ma sinnoga teg-
gin so nore ea päiwil, ja tahhan igga-
wesse seädusse sinnoga tehha. Ds. 2, 14-16.
61. Siis wöttad sa omma wisisde peäle
mötteldа, ja häbbi pärrast ärrapunnas-
tada, kui sa wastowöttad ommad öed, kes
suremad sind, nende körwa, kes wähhe-
mad sind: sest ma tahhan neid sulle tüt-
riks anda, agga mitte sinno seädussest;
p. 20, 43.
62. Waid minna tahhan omma seädusse
sinnoga tehha, ja sa pead tundma, et
minna Jehowa ollen.
63. Et sa se peäle mötled, ja häbbened,
ja ei pea ennam omma suud lahtitegge-
ma omma teotusse pärrast, kui ma so
eest ärraleppitamist teen keige se pärrast,
mis sa olled teinud: se on Issanda Je-
howa sanna. p. 36, 31. 32.

17. Peatük.

Öiget nuhtlust kulutakse Sidkia peäle: Kristusest.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, rägi üks moistetus
ülles, ja ütle tähhendamisse sanna Is-
raeli sou peäle,
3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jeho-
wa: Üks suur kotkas suurte tiibadega,
pitka sulgedega, mis täis sulgi, mis täh-
nelissed, se tulli Libanoni mäele, ja wöt-
tis seedripu ladwa otsa.
4. Temma wössude üllema otsa murdis
ta ärra, ja wiis sedda kauba male, ja
panni sedda kaupmeeste linna.
5. Ta wöttis ka ma seemnest, ja heitis
sedda wilja pöllo peäle, ta wiis sedda
sure wee jure, sure holega panni ta sedda
senna.
6. Ja se tousis ülles, ja sai laiaks wi-
napuuks, kenne kehba maddal olli, et tem-
ma oksad kallasid kotka pole, ja temma
jured ollid selle al; ja se sai winapuuks,
ja sai püsti oksad, ja kaswatas wiljalissi
okse.
7. Agga seäl olli teine suur kotkas, sel
ollid sured tiwad ja paljo sulgi; ja wata,
sesinnane winapu känas ommad jured
temma pole, ja aias ommad oksad ta po-
le, et ta tedda pibdi kastma temma penar-
dest seäl, kus temma olli istutud.
8. Temma olli hea wälja peäle istutud
sure wee äre, et ta olleks woinud okse aia-
da, ja wilja kanda, ja kalliks winapuuks
sada.
9. Ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa:
Kas se peaks korda minnema? Eks teine
mitte temma jured ei wötta ärrakiskuda,
ja temma wilja ärraleikada, et ta ärra-
kuiwab, keik temma wössude lebbed ku-
wawad ärra; ja se sünnib, ei mitte suure
käewarrega egga paljo rahwaga; kui ted-
da ärratöstetakse temma juurtega tükkis.
10. Sest wata, temma on istutud, kas
ta peaks kaswama? Eks mitte ni pea kui
päwatouso tuul temma külge putub, tem-
ma hopis ärra ei kuiwa? Ta kuiwab är-
ra seäl penarde peäl, kus ta kaswis.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
12. Et ütle selle wastopannija soule:
Eks teie ei tea, mis se on? Ütle: Wata,
Pabeli kunningas tulli Jerusalemma, ja
wöttis temma kunninga ja temma würs-
tid, ja wiis neid ennese jure Pabeli.
13. Ja wöttis kunningrigi soust ühhe,
ja teggi temmaga seädusse, ja panni ted-

da wandduma, ja wöttis ärra ma sured
issandad;
14. Et kunningriik piddi maddal olle-
ma, et ta ennast mitte ei üllendaks, et ta
peaks omma seädust, et se jääks seisma.
15. Agga ta panni temma wasto, ja
läkkitas ommad käsfud Egiptusse male,
et nemmad temmale piddid andma hob-
bosid ja paljo rahwast: kas se peaks kor-
da minnema? Kas se, kes sedda teeb,
peaks peäsema? Ja kes seädusse tühjaks
teeb, kas se peaks peäsma?
16. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Is-
sand Jehowa, temma peab selle kunninga
male, kes tedda kunningaks töstnud, kelle
wannet ta mikski ei pannud, ja kelle seä-
dusse ta tühjaks teinud, selle jure peab ta
Pabeli surrema.
17. Ja Warao ei woi middagi temmale
tehha sõas, ei sure wäega egga hulga
rahwaga, kui Pabeli kunningas hakkab
walli üllesteggema, ja putorna ehhitama,
et ta paljo hingesid saaks ärrakautada.
18. Sest ta polle wannet mikski pan-
nud, et ta seädusse on tühjaks teinud; ja
wata, temma on omma kät annud, siiski
on ta sedda keik teinud; ei ta pea mitte
peäsma.
19. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Ni töeste kui ma ellan, ma tah-
han omma wande, mis temma mikski ei
pannud, ja omma seädusse, mis ta tühjaks
teinud, temma pea peäle panna;
20. Ja tahhan omma wörgo temma üllc
lautada, ja ta peab mo wörgutamisse
paelte sisse kinnisama, ja ma tahhan ted-
da Pabeli wia, ja seäl temmaga kohtus
käia temma-wallatusse pärrast, mis ta
minno wasto teinud;
21. Ja keik temma pöggenejad keige ta
wäebulkadega peawad mööga läbbi lan-
gema, ja kes üllejäwad, need peawad
laiale sama pillatud keikide tuulte kätte;
ja teie peate tundma, et minna, Jehowa,
ollen rääkinud.
22. Nenda ütleb Issand Jehowa: Min-
na tahhan ka körge seedri ladwa otsast
wötta, ja sedda istutada; temma wössude
üllemast otsast tahhan ma ärramurda üh-
he örna otsokesse, ja minna tahhan sedda
istutada ühhe körge ja sure mäe peäle:
23. Israeli körge mäe peäle tahhan ma
sedda istutada, ja ta peab okse aiama, ja
wilja kandma, ja kallils seedriks sama;
ja temma al peawad keik linnud keigesug-
gu'sest lendawast soust ellama, temma oks-
te warjo al peawad nemmad ellama.
24. Ja keik metsa puud peawad tund-
ma, et minna, Jehowa, körge pu ollen
allandanud, ja maddala pu üllendand, ja
tore pu kuiwaks teinud, ja ärrakuinud pu
pannud haljandama: Minna, Jehowa,
ollen rääkinud, ja teen ka sedda.
p. 21, 31. Matt. 23, 12.

18. Peatük.

Nurrin Jehowa wasto ei kölba; Ta moistab keik
öiete.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Mis teil on, et teie rägite sedda wan-
na sanna Israeli maast, ja ütlete: Issad
on sönud küpsmatta winamarja kobba-
raid, ja laste hambad on nürriks sanud.
Jer. 31, 29.
3. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand
Jehowa, teil ei pea ennam sedda ollema,
kes sedda tähhendamisse sanna rägib Is-
raelis.
4. Wata, keik hinged, need on minno
pärralt; minno pärralt on need: ni hästi
issa hing, kui poia hing, hing, mis patto
teeb, sesamma peab surrema. Jer. 31, 30.
5. Agga kui kegi öige on, ja teeb mis
kohhus ja öigus on;
6. Kes mäggede peäl ei sö, egga tösta
ennese silmi Israeli sou sitta jummalatte
pole, ja omma liggimesse naest ärra ei
naera, ja naese jure, kel ommad kirjad,
liggi ei lähhä: 3 Mos. 18, 19.
7. Ja keddagi ei waewa, annab omma
wölglase pandi taggasi, milgi wisil ei risu,
annab omma leiwa näljatsele, ja kattab
riettega se, kes allasti: Jes. 58, 6. 7.
8. Kes ei anna rahha keeldud rendi peä-
le wälja, ja ei wötta liga kasso, kes om-
ma käe köwwerussest taggasi wöttab, kes
teeb, mis tössine kohhus, ni ühhele kui
teisele:
9. Kes minno seädmiste sees käib, ja
peab mo kohtoseädussi, et ta truiste se
järrele teeb: sesamma on öige, temma
peab töeste ellama, ütleb Issand Jehowa.
10. Agga kui ta ülleannetuma poia sün-
nitab, kes werd ärrawallab, ja teeb teisele
ühhe neist asjust,
11. Ja temma ei te neist häist asjust üh-
tegi, waid sööb ka mäggede peäl, ja nae-
rab omma liggimesse naese ärra;
12. Kes waewab willetsat ja waest, ri-
sub mitmel wisil, ei anna panti taggasi,
ja töstab ommad silmad sitta jummalatte
pole, ja teeb mis hirmus on:
13. Annab rahha keeldud rendi peäle,
ja wöttab liga kasso; ja se peaks ellama?
Ei pea se mitte ellama; ta on keik need

hirmsad asjad teinud, tedda peab töeste
surma pandama, temma werresü olgo ta
peäl.
14. Agga wata, kui ta poia sünnitab,
ja se nääb keiki omma issa pattusid, mis
ta teeb, ja kardab, ja ei te mitte sedda wisi;
15. Temma ei sö mitte mäggede peäl,
ja ei tösta ennese silmi mitte Israeli sou
sitta jummalatte pole, ei naera omma lig-
gimesse naest ärra:
16. Ja ei waewa keddagi, ei wötta pan-
ti, ja milgi wisil ei risu, kes omma leiwa
näljatsele annab, ja kattab riettega se,
kes allasti;
17. Ei putu omma käega willetsa külge,
ei wötta kurja renti egga kasso, teeb min-
no kohtoseäduste järrele, käib mo seäd-
miste sees: sesamma ei pea mitte surre-
ma omma issa üllekohto pärrast, ta peab
töeste ellama.
18. Temma issa, et ta ikka liga teinud,
wenda mitmel wisil risunud, ja omma
rahwa seas teinud, mis ei olle hea; wa-
ta, se peab surrema omma üllekohto sees.
19. Teie ütlete: Miks ei pea mitte poeg
kandma middagi issa üllekohtust? Sepär-
rast et poeg teeb, mis kohhus ja öigus
on, ta peab keiki mo seädmissi, ja teeb
nende järrele, ta peab töeste jäma ellama.
20. Hing, mis patto teeb, sesamma peab
surrema, ja poeg ei pea middagi kandma
issa üllekohtust, ja issa ei pea middagi
kandma poia üllekohtust: öige öigus olgo
temma peäl, ja öäla öälus olgo temma
peäl. 5 Mos. 24, 16.
21. Agga kui se, kes öäl, pörab keigist
ommast pattudest, mis ta teinud, ja peab
keiki mo seädmissi, ja teeb, mis kohhus
ja öigus on: se peab töeste ellama, ei
mitte surrema.
22. Keiki temma ülleastmissi, mis ta
teinud, ei peagi mälletadama; omma öi-
gusse pärrast, mis ta teeb, peab ta jäma
ellama.
23. Kas mul ial peaks hea meel ollema
öäla surmast? ütleb Issand Jehowa; eks
sest olle hea meel, kui ta ümberpörab om-
ma tede peält, et ta woiks ellada?
p. 33, 11.
24. Ja kui öige ommast öigussest pörab,
ja teeb kowwerust, kui ta wöttab tehha
keiki hirmsaid asjo möda, mis öäl teinud,
kas ta peaks jäma ellama? Keiki temma
öigussi, mis ta teinud, ei pea mälletada-
ma; ommas wallatusses, mis ta teinud,
ja omma patto sees, mis ta teinud, nende
sees peab ta surrema. p. 3, 20. ja 33, 12.
25. Ommeti ütlete teie: Issanda te ei
olle ühhetassane. Et kuulge Israeli sug-
gu, kas minno te ei peaks ühhetassane
ollema? Eks olle, et teie teed ei olle ühhe-
tassased? p. 33, 20.
26. Kui öige pörab ommast öigussest,
ja teeb kowwerust, ja surreb sepärrast;
siis surreb ta omma kowwerusse sees,
mis ta on teinud.
27. Ja kui öäl pörab ommast öälussest,
mis ta teinud, ja teeb, mis kohhus ja öi-
gus on; sesamma peab omma hinge ellus.
28. Sest ta watab, ja pörab keigist om-
mast ülleastmistest, mis ta teinud, se peab
töeste ellama, ei mitte surrema.
29. Ommeti ütleb Israeli suggu: Is-
sanda te ei olle ühhetassane. Eks minno
teed ei olle ühhetassased, Israeli suggu?
Eks olle, et teie teed ei olle ühhetassased?
30. Sepärrast tahhan ma iggaühhe peä-
le teie seast kohhut moista, oh Israeli
suggu! temma wisisid möda, ütleb Is-
sand Jehowa: pöörge, ja andke endid
pöörda keigist ommast üllleastmistest, et
teie üllekohhus teile mitte ei sa kommis-
tusseks.
31. Heitke ennestest ärra keik ommad
üllleastmissed, miska teie üllleastunud, ja
tehke ennestele üks uus südda, ja üks
uus waim: sest miks teie tahhate surra,
sa Israeli suggu? p. 33, 11.
32. Sest mul ep olle hea meel selle sur-
mast, kes surreb, ütleb Issand Jehowa;
sepärrast andke endid pöörda, siis peate
teie jäma ellama. 33. 11.

19. Peatük.

Kaebbusselaul, et Juda kunningriik otsa sanud.

1. Ja sinna hakka üht nuttolaulo Is-
raeli würstide pärrast,
2. Ja ütle: Mis sinno emma, emmane
loukoer, maggab issaste loukoerte hulkas?
Noorte loukoerte hulkas on ta kaswatand
omma kutsikaid.
3. Ja on ühhe ommast kutsikattest kas-
watanud, et ta noreks loukoeraks sai: ja
ta öppis saki kiskuma, innimessi söi temma.
4. Kui pagganad temmast kuulsid, siis
woeti tedda nende aukus kinni, ja nem-
mad wisid tedda öngedega Egiptusse ma-
le. 2 Kunn. 23, 33.
5. Ja kui temma näggi, et ta ilma olli
ootnud, ja ta lotus hukkas olli; siis wöt-
tis ta ühhe ommast kutsikattest, ja teggi
tedda noreks loukoeraks.
6. Ja temma käis kest loukoerte seas, ja
sai noreks loukoeraks; ja öppis saki kis-
kuma, innimessi söi temma.
7. Ja ta tundis ärra nende lessed nae-

sed, ja teggi paljaks nende linnad, nenda et ma ja keik selle täius on ärrahäwwitud temma möiramisse heäle läbbi.
8. Sepärrast on pagganad ümberkaudsist rikidest temma wasto pannud, ja omma wörgo ta ülle lautanud; nende aukus on tedda kinniwoetud.
9. Ja nemmad on tedda raud linno korwi kinnipannud öngedega, ja tedda winud Babeli kunninga jure; nemmad wisid tedda tuggewa linnade sisse, et temma healt ei peaks mitte ennam kuulma Israeli mäggede peäl. 2 Aia r. 36. 6.
10. Sinno emma olli kui winapu, nenda kui sinna wee äre istutud; ta olli wiljalinne ja täis okse surest weest.
11. Ja temmal ollid tuggewad wössud, mis kölbasid wallitseja keppiks, ja temma kebba sai körgeks pakso okste wahhel; ja se olli nähha temma körgusses ta hulga okste seas;
12. Agga tedda kitkuti wälja tullise wihha sees, ja wissati mahha, ja päwatousotuul kuiwatas ärra temma wilja; ta tuggewad raud on ärrakistud ja ärrakuinud, tulli on neid ärrasönud.
13. Ja nüüd on ta istutud körbe, ühhe kuiwa ja poudse male,
14. Ja tulli lähhäb wälja ta okste wössudest, ja söob ärra temma wilja, et temma külges ei olle tuggewat wösso, mis kölbab wallitsusse keppiks. Se on üks nuttoluggu, ja on nuttolouks sanud.

20. Peatük.

Rahwa langekaelus; öige nuhtlus; armo tootus.

1. Ja se sündis seitsmenda aasta wiendamal kuul, selle ku kümnemal päwal, et mehhed tullid Israeli wannemaist, Jehowa käest nouu küssima, ja istsid mo ette mahha.
2. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
3. Innimesse poeg, rägi Israeli wannemattega, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Kas teie ollete tulnud mo käest küssima? Ni töeste kui ma ellan, ei ma anna ennast teile mitte küssida, ütleb Issand Jehowa.
4. Kas sa tahhad neile öigust moista? Tahhad sa öigust anda, innimesse poeg? Et anna neile teäda nende wannematte hirmsad teud.
5. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Sel päwal kui ma ärrawallitsesin Israeli rahwa, siis töstsin ma omma käe ülles wandudes Jakobi soo seltsi pole, ja andsin ennast neile teäda Egiptusse maal, ja töstsin omma käe ülles wandudes nende pole, ja ütlesin: Minna ollen Jehowa, teie Jummal.
2 Mos. 6. 8.
6. Sel päwal töstsin ma omma käe nende pole, et ma neid piddin wäljawima Egiptusse maalt senna male, mis ma neile ärrakatsund, mis piima ja met joseb, mis olli illo keige made seast.
7. Ja ma ütlesin nende wasto: Heitke ärra iggaüks omma silmade läilad jummalad, ja ärge tehke endid rojaseks Egiptusse sitta jummalattega: minna ollen Jehowa, teie Jummal.
2 Mos. 23. 24. Jos. 24. 14. 23.
8. Agga nemmad pannid mo wasto, ja ei tahtnud minno sanna mitte kuulda, nemmad ei heitnud ei ütski omma silmade läilaid jummalaid ärra, egga jätnud mahha Egiptusse sitta jummalaid; ja ma mötlesin omma tullist wihha nende peäle wäljawallada, et ma omma wihha otse keik piddin nende peäle saatma Egiptusse maal.
9. Agga ma teggin omma nimme pärrast, et sedda ei piddand teotadama pagganatte nähhes, kelle seas nemmad ollid, kenne silma ees ma ennast neile ollin teäda annud, et ma neid piddin Egiptusse maalt wäljasaatma.
10. Ja ma saatsin neid ka Egiptusse maalt wälja, ja wisin neid körbe,
2 Mos. 20. 1. n. t. s. 5 Mos. 5. 6. n. t. s.
11. Ja andsin neile ommad seädmissed, ja ommad kohtoseädussed andsin ma neile teäda; kui innimenne nende järrele teeb, siis ellab ta nende sees.
12. Ja minna andsin neile ka ommad hingamisse päwad, et nemmad piddid ollema tähheks minno ja nende wahhel; et nemmad piddid tundma, et minna Jehowa ollen, kes neid pühhitseb.
13. Ja körbes panni Israeli suggu mo wasto, nemmad ei käind mo seädmiste sees, ja pölgsid mo kohtoseädussed ärra, mis sees innimenne ellab, kes nende järrele teeb, ja nemmad teotasid mo hingamisse päiwi wägga: siis mötlesin ma omma tullist wihha nende peäle wäljawallada körbes, ja ma piddin neile otsa teggema. 2 Mos. 32. 10.
14. Agga ma teggin omma nimme pärrast, et sedda mitte ei piddand teotadama pagganatte silma ees, kelle nähhes ma neid ollin wäljawinud.
15. Ja minna töstsin ka omma käe ülles nende wasto körbes, et ma neid mitte ei piddand wima senna male, mis ma neile

annud, mis pima ja met joseb, mis olli
illo keige made seast.
16. Sepärrast et nemmad mo kohtoseä-
dusfed ärrapölgsid, ja mo seädmiste sees
ei käinud, ja mo hingamisse päwad ärra-
teotasid: sest nende süda käis nende sitta
jummalatte järrel;
17. Agga mo silm andis neile armo, et
ma neid mitte ärra ei rikkund, egga neile
otsa peäle teinud kõrbes.
18. Ja ma ütlesin nende laste wasto
kõrbes: Ärge käige omma wannematte
seädmiste sees, ja ärge piddage nende
kohtowisisid, ja ärge tehke endid mitte ro-
jasets nende sitta jummalattega.
19. Minna ollen Jehowa, teie Jummal,
käige minno seädmiste sees, ja piddage
minno kohtoseädussi, ja tehke nende järrele.
20. Ja pühhitsege mo hingamisse päiwi,
et nemmad olletsid tähheks minno ja teie
wahhel, et teie sate tunda, et minna ollen
Jehowa, teie Jummal.
21. Agga lapsed pannid mo wasto,
nemmad ei käinud mitte mo seädmiste
sees, ja ei piddand mitte mo kohtoseädussi,
et nemmad nende järrele olletsid teinud,
mis sees innimenne ellab, kes nende jär-
rele teeb; mo hingamisse päwad teotasid
nemmad ärra; siis mötlesin ma omma
tullist wihha nende peäle wäljawallada,
et ma otse keik omma wihha nende peäle
piddin saatma kõrbes;
22. Agga ma wötsin omma käe taggasi,
ja teggin omma nimme pärrast, et sedda
ei piddand teotadama pagganatte nähhes,
kelle nähhes ma neid ollin wäljawinud.
23. Minna töstsin ka omma käe nende
wasto kõrbes, et ma neid piddin laiale
pillutama pagganatte sekka, ja neid laiale
wiskama made sisse,
24. Sepärrast, et nemmad mo kohtoseä-
duste järrele ei teind, waid pölgsid mo
seädmissed ärra, ja teotasid mo hinga-
misse päiwi; ja nende silmad käisid nen-
de wannematte sitta jummalatte järrel.
25. Siis andsin minna ka neile seäd-
missed, mis ep olnud head, ja kohtowisid,
mis sees nemmad ei sanud ellada.
2 Tess. 2, 11.
26. Ja ma arwasin neid rojasets nende
annettega, kui nemmad laskfid tullest läb-
biminna keik, mis lapsetoia lahtiteeb,
et ma neid piddin ärraehmatama, et
nemmad piddid tundma, et minna ollen
Jehowa. p. 16, 20.
27. Sepärrast, innimesse poeg, rägi
Israeli sou wasto, ja ütle nende wasto:
Nenda ütleb Issand Jehowa: Weel en-
nam on mind teie wannemad teotanud,
kui nemmad suurt wallatust mo wasto
teggid.
28. Kui ma neid senna male sain wi-
nud, mis pärrast ma omma käe üllestöst-
sin wandudes, et ma neile piddin sedda
andma: ja kui nemmad ial näggid kõrge
künka, ehk jämmeda pu, siis ohwerdasid
nemmad seäl ommad tappaohwrid, ja wi-
sid senna omma melepahhandusse anni,
ja pannid senna ommad magguſa haiſo
annid, ja wallasid senna wälja ommad
jomaohwrid.
29. Ja minna ütlesin nende wasto:
Mis peab se kõrge paik ollema, kubbo teie
lähhäte? Siiski on se nimmetud kõrgeks
paigaks tännapäini.
30. Sepärrast ütle Israeli sou wasto:
Nenda ütleb Issand Jehowa, kas teie
endid tahhate omma wannematte te peäl
rojasets tehha, ja nende läilaid jumma-
laid hora wisil taggaboida?
31. Ja kui teie ommad annid tote, kui
teie lassete ommad poiad tullest läbbikäia,
siis tete teie endid rojasets keige omma
sitta jummalattega tännapäini: ja minna
peaksin ennast teist laskma küssida, oh
Israeli suggu! Ni töeste kui ma ellan,
ütleb Issand Jehowa, ei ma anna ennast
teile mitte küssida.
32. Ja mis ial teie mele tulleb, ei pea
paigast mitte sündima; et teie ütlete:
Meie tahhame olla kui pagganad, kui
made suggumössad, et meie tenime puid
ja kiwwa.
33. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Js-
sand Jehowa, ma tahhan töeste teie ülle
wallitseda wäggewa käega, ja wäljasirru-
tud käewarrega, ja wäljawallatud tullise
wihhaga.
34. Ja tahhan teid wäljasata rahwa
seast, ja teid kogguda made seest, kubbo
teid on laiale pillutud, wäggewa käega,
ja wäljasirrutud käewarrega, ja wälja-
wallatud tullise wihhaga.
35. Ja tahhan teid wia kõrbe, kus rah-
wast on, ja seäl teiega kohtus käia suud
suud wasto:
36. Otse kui ma teie wannemattega koh-
tus käinud kõrbes Egiptusse maal; nen-
da tahhan ma teiega kohtus käia, ütleb
Issand Jehowa, 4 Mos. 14, 22. 23.
37. Ja tahhan teid lasta witsa al käia,
ja teid wia seädusse siddemesse.
38. Ja tahhan wastopannijad teie seast
puhhas ärrasata, ja need, kes mo wasto
illeastuwad; seält maalt, kus nemmad
asset on, tahhan ma neid wäljatua, ag-

ga Israeli male ei pea ükski tullema; ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.

39. Agga teie Israeli suggu, nenda ütleb Issand Jehowa: Minge ja tenige iggaüks omma sitta jummalaid, ja pärrast sedda, kui teie ei tahha minno sanna mitte kuulda; siis ärge teotage mitte ennam mo pühha nimme ärra omma annettega egga omma sitta jummalattega.

40. Sest minno pühha mäe peäl, Israeli kõrge mäe peäl, ütleb Issand Jehowa, seäl peab mind keik Israeli suggu ühhes tenima seäl maal; seäl peawad nemmad mo mele pärrast ollema, ja seäl tahhan ma nouda teie üllestöstmisse ohwrid ja teie essimesi andid, keige teie pühha asjadega.

41. Mul peab teist hea meel ollema magusa haisoga annist, kui ma teid saan wäljawinud rahwa hulgast, ja teid koggunud made seest, kubbo teid olli laiale pillutud; ja minna tahhan teie kallal ennast näidata pühha ollewad pagganatte nähhes.

42. Ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma teid wiin Israeli male, senna male, mis pärrast ma ollen omma käe wandudes üllestöstnud, et ma sedda teie wannemaile piddin andma.

43. Ja seäl peate teie mötlema omma wisside peäle, ja keige omma teggude peäle, miska teie endid rojasets teinud; ja teil peab pahha meel ollema issiennest wasto keigest teie kurjussest, mis teie ollete teinud. p. 16, 61. ja 36, 31. 32.

44. Siis peate teie tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma sedda teiega teen omma nimme pärrast, ei mitte teie kurje wisid egga teie pahho teggusid möda, oh Israeli suggu! se on Issanda Jehowa sanna.

21. Peatük.

Jerusalemma ärrakautamist kulutakse ue märgiga.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad louna te pole, ja lasse tilkuda ommad sannad louna pole, ja rägi prohweti wisil wällise metsa wasto, mis louna pool.

3. Ja ütle metsa wasto mis louna pool: Kule Jehowa sanna, nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma sütan sinno sees tulle, ja se peab so sees ärrapölletama keik toreb puud, ja keik ärrakuinud puud, se suur tulleleek ei pea mitte ärrakustuma, ja peawad sega körwetud sama keik kohhad louna poolt pohja pole.

Jer. 17, 27. Amos 5, 6.

4. Ja keik lihha peab nähha sama, et minna, Jehowa, sedda süütnud pöllema; ei se pea mitte ärrakustuma.

5. Ja ma ütlesin: Oh Issand Jehowa, küll nemmad ütlewad mulle: Eks sesamma olle se, kes tähhendamisse sanno rägib?

6. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

7. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Jerusalemma pole, ja lasse ommad sannad tilkuda pühha paiga wasto, ja rägi prohweti wisil Israeli ma wasto,

8. Ja ütle Israeli male: Nenda ütleb Jehowa, wata, ma tullen so peäle, ja tomban omma mööga ta tuppest wälja, ja tahhan so seast ärrakautada, kes öige ja kes öäl on.

9. Sepärrast et ma tahhan so seast ärrakautada selle, kes öige ja kes öäl, sepärrast lähhäb mo möök ommast tuppest wälja keige lihha wasto lounast pohja pole.

10. Ja keik lihha peab tundma, et minna, Jehowa, omma möga ta tuppest ollen wäljatombanud; ei ta pea ennam taggasi tuppe sama.

11. Agga sinna, innimesse poeg, öhka; sa pead nende silma ees öhkama kibbedaste, ja otsego olleksid niuded murtud.

12. Ja kui sünnib, et nemmad so wasto ütlewad: Mispärrast öhkad sinna? siis ütle: Ühhe jutto pärrast, et se tulleb; sest keikide südda peab ärrasullama, ja keikide käed löbwaks minnema ja keikide waim peab nukker ollema, ja keik pölwed peawad kui wessi jooksma: wata, se tulleb, ja peab sündima; se on Issanda Jehowa sanna.

13. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

14. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, ütle: Möök, möök on ihhutud, ja ka hilgawaks tehtud.

15. Sepärrast, et ta peab hästi tapma, on se ihhutud; sepärrast, et se peab kui walk ollema, on se hiilgawaks tehtud; ehk olleme meie röömsad? Mo Poia kep on se, mis keik puud ärrapölgab.

16. Ja ta on tedda annud hiilgawaks tehha, ja kätte wötta; sesamma möök on ihhutud, ja sesamma on hiilgawaks tehtud, et sedda peab antama tapja kätte.

17. Kissenda ja ullu, innimesse poeg, sest möök tulleb mo rahwa peäle, ja keige

Israeli würstide peäle; suur hirm peab
mo rahwal ollema moöga pärrast, sepär-
rast pekfa pusa peäle.
18. Sest se on läbbikatsuminne; mis-
suggune siis? eks siis kep, mis keik puud
ärrapölgab, ei peaks middagi ollema?
ütleb Issand Jehowa.
19. Ja sinna innimesse poeg, rägi proh-
weti wisil, ja lö kässi kokko; moök peab
teistkorda tullema, kül kolmatkorda, moök,
miska neid mahhalüakse, seep se moök on,
miska suur mees saab mahhalödud, mis
tungib läbbi nende sisse.
20. Sepärrast ollen ma keige nende wär-
rawatte wasto moöga terra pannud, et
südda peab ärrasullama ja paljo kommis-
tussi saaksid: woi woi! se on tehtud hiil-
gawaks kui walk, se on wahhedaks tehtud
tapmisseks.
21. Minne ühte parrama pole, panne
wasto pahhema pole, kuhho ial so terra
on seätud.
22. Ja minna tahhan ka omma kässi
kokkolüa, ja omma tullise wihha lasta
hingada; minna, Jehowa, ollen sedda rä-
kinud.
23. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
24. Ka sinna innimesse poeg, te enne-
sele kaks teed, kust Pabeli kunninga moök
peab tullema; ühhelt maalt peawad mol-
lemad teed tullema: ja walmista üks te
post, walmista sedda linna te otsa.
25. Teed pead sa teggema, et moök
woiks tulla Rabbati, Ammoni laste lin-
na, ja Juda rahwa jure, kes Jerusalem-
mas, et se kül on tuggewaks tehtud.
26. Sest Pabeli kunningas tulleb seis-
ma te lahkmette peäle, kahhe te otsa ön-
neandmist otsides: ta on noled wahhe-
daks teinud, küssinud Terawitte käest, ta
on maksa läbbiwatanud.
27. Temma parramal käel on önneand-
minne Jerusalemma peäle sanud, et ta
seädis pealikkud, et nemmad piddid su
lahti teggema, ja kässkma tappa, ja heält
teggema öiskamissega, ja raudotsaga pal-
gid wärrawatte wasto pannema, ja walli
üllesteggema, ja putornid ehhitama.
28. Ja se on kül Jutide melest kui tüh-
hine önneandminne, agga need on wan-
ded, mis neile wannutud: sest temma tul-
letab mele üllekohhut, et sedda woiks kät-
te sada.
29. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Sest et teie isse tete, et teie ülle-
kohhus mele tulleb, et teie ülleastmissed
awwalikkuks sawad, et teie pattusid näikse
keige teie teggude sees, et teid mele tulle-
takse, siis peab teid käega kinniwoetama.
30. Ja sinna pühhitsematta ja öäl, Is-
raeli würst, kelle nuhtlusse pääw tulnud;
et üllekohto aeg täis on:
31. Nenda ütleb Issand Jehowa: Hei-
da ärra omma kübbar, ja wötta kroon
peast ärra; sesinnane ei pea mitte ennam
jäma. Mis allandlik on, üllendan min-
na, ja mis körge on, allandan minna.
32. Nurja, nurja, nurja tahhan ma sed-
da tehha; kroni ei ollegi mitte ennam,
sennikui se tulleb, kelle kohhus on sedda
sada, sellele annan minna sedda.
33. Ja sinna, innimesse poeg, rägi
prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Is-
sand Jehowa Ammoni lastest, ja nende
teotussest; ja ütle: Moök, moök on wäl-
jatombatud, ja hiilgawaks tehtud tapmis-
seks, et se woib ärrawötta, sepärrast et se
kui walk hiilgab;
34. Sest et nemmad sulle tühja näwad,
ja sulle önne andwad wallega, et sind
woiks panna mahhalödud öälatte kaela
peäle, kelle pääw tulnud, et üllekohto aeg
täis on.
35. Pista moök ta tuppe; seäl paikas,
kus sa olled lodud, seäl maal, kust so sug-
gu pärrit, tahhan ma so peäle kohhut
moista,
36. Ja omma melepahhandusse so peä-
le wäljawallada, ma tahhan omma hirm-
sa wihha tullega so wasto turtsuda, ja
sind anda nende meeste kätte, kes wihha
pärrast pöllewad, kes targad on rikkumis-
se peäle.
37. Sa pead tulle roaks sama, so werri
peab ollema kesk seäl maal; sind ei pea
ennam mele tulletadama: sest minna, Je-
howa, ollen sedda räkinud.

22. Peatük.

Juda patto süüd on hirmsad; raske nuhtlus
tulleb.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Sinna, innimesse poeg! tahhad sa
öigust moista, tahhad sa öigust moista
werresüalluse linnale? Anna temmale
enneminne teäda keik temma hirmsad teud,
3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jeho-
wa: Oh lin! kes isseenneses werd ärra-
wallab, et temma aeg tulleks; ja kes sitta
jummalaid teeb ennesele, et ta ennast pid-
di rojaseks teggema. Matt. 23. 37.
4. Omma werre läbbi, mis sa ärrawal-
lanud, olled sa süalluseks sanud, ja om-
ma sitta jummalatte läbbi, mis sa teinud,

olled sa rojaseks sanud; ja sabad ommad
päwad liggi, ja olled ommad aastad kät-
te janud; sepärrast ollen ma sind annud
teotusseks pagganattele, ja pilkamisseks
keige madele.
5. Need, kes liggi ja kes kaugel sinnust
ärra on, need peawad sind pilkama: oh
sinna rojane nimme polest, kel paljo kär-
rinat on!
6. Wata, Israeli würstid, iggaüks on
loetnud omma käewarre peäle sinno sees,
werd ärrawallamas.
7. Issa ja emma on nemmad so sees
alwaks piddanud, woörastele on nem-
mad sinno sees liga teinud, waesi lapsi
ja leskinaesi on nemmad so sees waewanud.
8. Mo pühhi paiko ei olle sa mitte-ski
pannud, ja mo hingamisse päwad olled
sa ärrateotand.
9. Kelekandjad on olnud so sees werd
ärrawallamas; ja mäggede peäl on nem-
mad sönud so sees, ja wägga pahha tööd
sinno keskel teinud.
10. Issa häbbedusse on nemmad pal-
jaks wötnud so sees; naese kes omma as-
jade pärrast rojane, se on nemmad so
sees ärranaernud,
11. Ja üks on teise naesega teinud, mis
hirmus, ja teine on omma minnia roja-
seks teinud wägga pahha töga, ja teine
on omma öe, omma issa tütre so sees
ärranaernud.
12. Nemmad wötwad melehäid so sees,
et nemmad sawad werd ärrawallama;
üllekohtust renti ja kasso wöttad sa, ja
püad kasso sada omma liggimesse käest
liateggemissega, ja unnustad mind ärra,
ütleb Issand Jehowa.
13. Ja wata, ma ollen omma kässi kok-
kelönud so ahne tö pärrast, mis sa tei-
nud, ja so werresü pärrast, mis so sees on.
14. Kas so süddа woib wastoseista?
Kas so käed on tuggewad neil päiwil,
kui minna sinno peäle kohhut moistan?
Minna, Jehowa, ollen rääkinud, ja tah-
han sedda tehha,
15. Ja tahhan sind laiale pillutada
pagganatte sekka, ja sind laiale wiskada
made sisse, ja nenda so rojusse so seest
ärralöppetada.
16. Sa pead ärrateotud sama pagga-
natte silma ees, ja tundma, et minna Je-
howa ollen.
17. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
18. Innimesse laps, Israeli suggu on
mulle höbbeda sittaks sanud, nemmad on
keik kui wask ja tinna, ja raud ja seatin-
na ahjo sees; höbbeda sittaks on nem-
mad sanud.
19. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Et teie keik ollete höbbeda sittaks
sanud, wata, sepärrast tahhan ma teid
kogguda keskt Jerusalemma.
20. Kui höbbedat, ja waske, ja rauda,
ja seatinna ja tinna kokkopannakse ahjo
sisse, ja tuld üllespuhhutakse se peäle, sed-
da sullatada; nenda tahhan ma teid kog-
guda ommas wihhas ja ommas tullises
wihhas, ja senna sisse panna ja sulla-
tada.
21. Ja tahhan teid kogguda ja omma
kange wihha tulle teie peäle puhhuda, et
teie seäl sees peate ärrasullama.
22. Nenda kui höbbedat sullatakse ahjo
sees, nenda peate teie seäl sees ärrasulla-
ma, ja tundma, et minna, Jehowa, ollen
omma tullise wihha teie peäle wäljawal-
lanud. Sakar. 13, 9.
23. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
24. Innimesse poeg, ütle temmale:
Sinna olled ma, mis ei woi puhhastada;
se ei sa wihma melepahhandusse päwal.
25. Temma prohwetid seäl sees heitwad
sallaja kurja nouusse, kui möirajad lou-
koerad, mis saki kiskwad; hinged söwad
nemmad ärra, warrandussed ja mis kal-
lis, sedda wötwad nemmad ärra, ja te-
wad paljo naesi leskedeks seäl sees.
26. Temma preestrid on mo kässoöppe-
tusse wäggise tühjaks teinud, ja mo püh-
had paigad ärrateotanud; ei olle nem-
mad wahhet teinud pühha ja selle wah-
hel, mis ei olle pühha, egga teäda annud,
mis wahhe rojase ja puhta asja wahhel
on; ja mo hingamisse päwade eest on
nemmad ommad silmad ärrapetnud, ja
minna ollen ärrateotud nende seas.
27. Temma würstid on temma sees kui
hundid, mis saki kissuwad, et sawad werd
ärrawallada, ja hingesid hukka sata, et
nemmad hästi kasso saaksid. Sewan. 3, 3.
28. Ja temma prohwetid lubjawad neid
kölwatuma lubjaga, nemmad näwad tüh-
ja näggemist, ja andwad neile önne walle
wisi, ja ütlewad: Nenda ütleb Issand
Jehowa; ja Jehowa ei olle sedda mitte
rääkinud.
29. Ma rahwas teggewad paljo liga,
ja risuwad wägga, ja waewawad neid,
kes willetsad ja waesed on, ja tewad liga
woörastele üllekohtoga.
30. Ja ma otsisin nende seast meest, kes
piddi warjo ümberteggema, ja prao sees
seisma mo palle ees ma eest, et ma sedda

mitte ei piddand ärrarikkuma; agga ei ma leidnud keddagi. p. 13. 5.

31. Sepärrast tahhan ma nende peäle wäljawallada omma melepahhandusse, ja omma birmsa wihha tulle läbbi neid ärralöppetada; nende wisid tahhan ma nende pea peäle panna; se on Issanda Jehowa sanna.

23. Peatük.

Israeli ja Judat arwatakse kahhe hora sarnatseks.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, kaks naest ollid ühhe emma tütred,

3. Ja need ellasid hora wisil Egiptusses, ommas nores eas ellasid nemmad hora wisil: seäl on nende nissad rudjutud, ja seäl on nemmad nende nissapäid katsunud nende neitsi pölwes.

4. Ja nende nimmed on: Ohola olli wannem, ja Oholiba temma ödde, ja nemmad said mulle naesiks, ja töid ilmale poege ja tütrid; ja nende nimmed on: Ohola on Samaria, ja Oholiba Jerusalem.

5. Ja Ohola ellas hora wisil minno körwas, ja ta armatses omma armastajaid, Assuri rahwast, kes liggi ollid,

6. Mawallitsejaid ja üllemaid, kes ollid ehhitud walwaka sinniste riettega, nemmad keik ollid armsad nored mehhed, ja rüütlid, kes hooste selgas söitsid.

7. Ja temma teggi horatööd nendega, kes keik ollid wäljawallitsetud Assuri laste seast; ja keige se läbbi, et ta armatses keiki nende sitta jummalaid, sai temma rojaseks.

8. Ja omma horatööd Egiptusse rahwaga ei jätnud ta mitte mahha, sest nemmad ollid temma jures magganud ta nores eas, ja temma neitsi pölwe nissapäid katsunud, ja omma horajahti temmaga piddanud.

9. Sepärrast ollen ma tedda annud temma armastajatte kätte, Assuri laste kätte, kedda ta armatses.

10. Nemmad on temma häbbedusse palgaks wötnud, ja temma poiad ja temma tütred ärrawötnud, ja tedda möögaga tapnud; ja ta on kuulsaks sanud naeste seas, et teised ollid öiged nuhtlussed ta peäle pannud.

11. Kui temma ödde Oholiba sedda näggi, siis läks ta pahhemaks omma armatsemissega, kui teine; ja temma horatööd olli ennam, kui temma öe horatööd.

12. Temma armatses Assuri lapsi, mawallitsejaid ja üllemaid, kes liggi ja ehhitud ollid keigekallima ehtega, rüütlid, kes hooste selgas söitsid, need ollid keik armsad nored mehhed.

13. Ja ma näggin, et ta olli rojaseks sanud, et üks wiis neil mollemail olli.

14. Ja ta teggi weel ennam omma horatööd; ja näggi malitud mehhi seina külges, Kaldea meeste kuiusid, malitud punnase wärwiga,

15. Wö olli nende wööl nende niuette ümber, ja laiad kirjud kübbarad nende peas; üllema pealikkutte näggo olli neil keigil, nenda kui Pabeli laste, Kaldea rahwa näggo on nende sündimisse maal:

16. Siis halkas ta neid armatsema, ni pea kui temma silmad neid näggid, ja läkkitas käsud nende jure Kaldea male.

17. Ja Pabeli lapsed tullid ta jure maggama hora armastussega, ja teggid tedda rojaseks omma horatöga; ja ta sai rojaseks nende läbbi, nenda et temma hing neist ärralahkus.

18. Ja kui ta omma horatö sai awwalikkuks teinud, ja omma häbbedusse palgaks wötnud; siis lahkus minno hing temmast ärra, nenda kui mo hing olli ärralahkunud temma öest.

19. Agga ta teggi weel paljo ennam horatööd, ja mötles omma nore ea päwade peäle, kui ta hora wisil ellas Egiptusse maal.

20. Ja ta armatses nende liigmehhi, kelle lihha on kui eesli lihha, ja mis nemmad wäljaaiawad, on kui se, mis hobbosed wäljaaiawad.

21. Nenda olled sa jälle katsnud omma nore ea wägga pahha tööd, kui Egiptusse rahwas katsusid so nissapäid, so nore ea nissade pärrast.

22. Sepärrast, Oholiba! ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tahhan sinno armastajad üllesärratada so peäle, kellest so hing on ärralahkunud, ja tahhan neid so peäle sata ümberringi, p. 16. 37.

23. Pabeli ja keik Kaldea mehhed, Pekodi, Koa, Poa ja Assuri rahwa ja keik nendega; nemmad on keik armsad nored mehhed, mawallitsejad ja üllemad, ja üllemad pealikkud ja kokkokutsutud, kes keik hooste selgas söitwad,

24. Ja tullewad peäle leikwankrittega, söawankritte ja rattastega, ja rahwa hulgaga, suurte ja wähhema kilpidega, ja raudkübbarattega pannewad nemmad so wasto ümberringi; ja ma tahhan neile lubba anda, et nemmad peawad so peäle

kohhut moistma omma kohtowiside järrele. p. 21. 27. Luk. 19, 43.

25. Ja ma tahhan omma pühha wihha so wasto panna, et nemmad sinnoga peawad teggema tullist wihha möda; so ninna ja so kõrwad peawad nemmad ärraleikama, ja so wiimne selts peab mõõga läbbi langema: nemmad peawad so poiad ja so tütred ärrawõtma, ja so wiimne selts peab tulle läbbi ärralöppetadama.

26. Ja nemmad peawad so rided seljast ärrakiskuma ja so illusad ehted ärrawõtma.

27. Nenda tahhan ma so wägga pahha tö sinnust ärralöppetada, ja so horatö, mis Egiptusse maalt on, et sa ennam ei pea ennese silmi nende pole üllestõstma, egga ennam Egiptusse peäle mötlema.

28. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan sind anda nende kätte, keddä sa wihkad, nende kätte, kennest so hing on ärralahkunud.

29. Ja nemmad peawad sinnoga teggema omma wihha möda, ja ärrawõtma keik so werrewaewa, ja sind paljaks ja allasti jätma; et saaks awwalikkuks so horusse häbbedus, ja so wägga pahha tö, ja so pordo ello.

30. Sedda tewad nemmad sulle, et sa olled hora wisil pagganaid taggaboidnud, ke eest, et sa ennast olled rojaseks teinud nende sitta jummalattega.

31. Omma õe te peäl olled sa käinud, sepärrast annan ma temma karrika sinno kätte. 5. 11. s.

32. Nenda ütleb Issand Jehowa: Omma õe karrikat pead sa joma, ni süggaw ja ni lai kui ta on; sa pead sama naeruks ja hirmitamisseks, sest se karrikas mahhutab paljo.

33. Sa pead joobnuks ja täis kurbdust sama; so õe Samaria karrikas on üks karrikas, mis laggedaks teeb ja ärrahäwwitab.

34. Sa pead sedda tilgatumaks wäljajoma, siis wõttad sa temma tükkid pihhuks murda, ja ommad nissad ärrakiskuda: sest minna ollen sedda räkinud, ütleb Issand Jehowa.

35. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et sa mind olled unnustanud, ja mind omma selja tabba heitnud; siis kañna sa ka omma wägga pahha tö ja omma horatö nuhtlust. Jer. 32, 33.

36. Ja Jehowa ütles mo wasto: Innimesse poeg, kas sa tahhad kohtus käia Ohola ja Oholiba eest? Siis kuluta neile nende hirmsaid teggusid.

37. Sest nemmad on abbiello ärrarikkunud, ja werri on nende kätte külges, ja omma sitta jummalattega rikkuwad nemmad abbiello ärra; ja ka ommad lapsed, mis nemmad mulle ilmale tonud, on nemmad lasknud tullest läbbiminna neile roaks.

38. Weel on nemmad sedda mulle teinud: nemmad on mo pühha paiga sel aial rojaseks teinud, ja mo hingamisse päiwi teotanud.

39. Ja kui nemmad ommad lapsed tapsid omma sitta jummalattele, siis tullid nemmad selsammal päwal mo pühha paika, sedda ärrateotama; ja wata, nenda on nemmad teinud kesk paikas mo koias.

40. Ja peälegi nemmad läkkitasid meeste järrele, kes piddid kaugelt tullema, kelle jure käsk läbbätati: ja wata, nemmad tullid, neile olled sa ennast pesnud, ja omma silmi wärwiga hõrunud, ja ennast ehtega kännaks teinud;

41. Ja sinna istusid kalli wodi peäl, ja laud olli walmistud siñna ette, ja mo suitsetamisserohho ja mo õlli pannid sa senna peäle.

42. Siis kuuldi hulga rõmo kiitlemist, et neil rahholinne asi olli. Weel todi Saba mehhed kõrwest nende meeste jure, kes ollid surest innimeste hulgast; ja need pannid käekeed nende kätte ümber, ja illusad kronid nende pähhä.

43. Ja ma ütlesin: Wanna naene rikkub weel abbiello ärra; kül nemmad nüüd temmaga ellawad hora wisil, ja temma nendega.

44. Ja temma jure minnakse, nenda kui minnakse horanaese jure sisse: nenda läksid nemmad Ohola ja Oholiba jure, wägga pahha naeste jure.

45. Ja õiged mehhed, need peawad nende peäle kohhut moistma, nenda kui abbiello ärrarikja naeste kohhus, ja nende kohhus on, kes werd ärrawallawad: sest nemmad on abbiello ärrarikjad naesed, ja werri on nende kätte külges. p. 16. 38.

46. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan nende peäle tua waenlaste hulga, ja neid anda wintsutada ja ärrarisuda. Jer. 15. 3.

47. Ja hulk peab neid kiwwidega wiskama, ja neid omma mõõkadega mahharaiuma; nende poiad ja nende tütred peawad nemmad tapma, ja nende honed tullega ärrapöletama.

48. Ja minna tahhan se wägga pahha tö seält maalt ärralöppetada; ja keik nae-

sed peawad maenitsust wötma, et nemmad mitte ei te teie wägga pahha tö järrele.

49. Ja nemmad peawad teie wägga pahha tö teie peäle pannema, ja teie peate omma sitta jummalatte pattusid kandma: et teie öppite tundma, et minna ollen Issand Jehowa.

24. Peatük.

Tähhendus, et Jerusalem ärrahäwwitakse.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte üheksama aasta kümnemal kuul, selle kümnemal päwal, sedda wisi:

2. Innimesse poeg, kirjota ennesele selle päwa nimmi, otse sellesinnatse päwa: Babeli kunningas toetab ennast Jerusalemma wasto otse selsammal päwal:

3. Ja rägi tähhendamisse sanna wastopannija sou wasto, ja ütle neile: Nenda ütleb Issand Jehowa: Panne pot tulle, et panne, ja walla ka wet senna sisse.

4. Panne libha tükkid ühtlasi sinna sisse, keik head tükkid, reis ja labbalu; parrama luddi kontidega täida sedda.

5. Wötta parramad lambad, ja panne ka nende alla tulle puid kontide tarwis; küpseta neid häst, et ka nende kondid seäl sees saaksid keedetud.

6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Oh hädda werrejüallusse linnale! se on pot, kus roostet sees, ja temma rooste ei lähhä sest wälja: tösta tük tükki järrele seält seest wälja, ei pea selle pärrast liisko heidetama.

7. Sest temma werri on ta sees olnud, palja kaljo peäle on ta sedda pannud, ei olle ta sedda ärrawallanud ma peäle, et pörm sedda olleks woind katta.

8. Et ma piddin tullise wihha süütma pöllema, ja kangeste temma kätte maksma, sest ollen ma temma werre palja kaljo peäle pannud, et se mitte ei saaks kinnikaetud.

9. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Oh hädda werrejüallusse linnale! ka minna tahhan sure puhinno tehha.

10. Sada paljo puid, süta tulli pöllema, panne libha hopis sisse, ja panne maggusaid rohtusid peäle, et ka kondid hakkawad ärrakörwema.

11. Ja panne pot tühjalt ellawa sütte peäle, et temma wask pallawaks saab ja pölleb, et temma rojus ta sees sullaks, ja temma rooste ärralöppeks.

12. Ilmaaego nähhakse waewa, ja siiski ei lähhä temma hulk roostet temmast mitte ärra; tullesse peab temma rooste sama.

13. So rojusse jures on wägga pahha assi, et ma sind piddin puhhastama, ja sa ep olle puhtaks sanud; ei sa sinna ennam puhtaks ommast rojussest, kunni ma keik omma tullise wihha so peäle sadan hingama.

14. Minna, Jehowa, ollen rääkinud, se tulleb, ja ma tahhan sedda tehha, ei tahha ma järreleanda, egga armo heita, egga kahhetseda; sinno wisisid ja so teggusid möda peawad nemmad so peäle kohhut moistma, se on Issanda Jehowa sanna.

15. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

16. Innimesse poeg, wata, ma wöttan sinnust ärra so silmade lusti nuhtlusse läbbi, ja sa ei pea mitte kaebdust teggema, egga nutma, ja ei pea wee pissargi so silmist tullema.

17. Agga kurda waikselt, ärra te surnutte pärrast leinamist, panne omma peaillo pähhä, ja panne ommad kingad jalga; ja ärra katta omma silmi kinni, ja ärra sö leinajatte leiba.

18. Ja ma räkisin rahwa wasto hommiko, ja mo naene surri öhto ärra, ja ma teggin hommiko, nenda kui mind kästi.

19. Ja rahwas ütles mo wasto: Eks sa tahha meile teäda anda, mis se meile on, et sa sedda teed?

20. Ja ma ütlesin nende wasto: Jehowa sanna on mo kätte sanud sedda wisi:

21. Ütle Israeli soule: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan ärrateotada omma pühha paiga, teie körgi tuggewusse, teie silma lusti, ja kellele teie hing tahhaks armo anda; ja teie poiad ja teie tütred, mis teie mahhajätnud, peawad mööga läbbi langema.

22. Ja teie peate nenda teggema, kui minna teinud; omma pallet ei pea teie mitte kinnikatma, egga leinajatte leiba sönna.

23. Ja teie peaillo peab ollema teie peas, ja teie kingad teie jalgas; teie ei pea mitte kaebdust teggema egga nutma, ja peate ärrakuiwama omma üllekohto teggude sees, ja röökima üks teise wasto.

24. Ja Esekiel peab teile immetähheks ollema; keik sedda möda, mis temma teinud, peate teie teggema: kui se tulleb, siis peate tundma, et minna Issand Jehowa ollen. p. 12. 6. 11.

25. Ja sinna, innimesse poeg! eks mitte sel päwal, kui ma neist ärrawöttan nende rammo, nende illo römo, nende silmade lusti ja nende hinge iggatsemisse, nende poiad ja nende tütred:

26. Sel päwal tulleb se, kes ärrapeäs-
nud, sinno jure, et ta sedda körwadele an-
nab kuulda. p. 33, 21.
27. Sel päwal saab sinno su lahti selle-
ga, kes ärrapeäsnud, et sa pead räkima,
ja mitte ennam suud kinnipiddama; ja sa
pead neile immetähheks ollema, ja nem-
mad peawad tundma, et minna Jehowa
ollen.

25. Peatük.

Ähwardaminne Ammoni, Moabi, Edomi ja Wilistitte wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, pöra ommad sil-
mad Ammoni laste pole, ja rägi proh-
weti wisil nende wasto, Jer. 49, 1. n. t. s.
3. Ja ütle Ammoni lastele: Kuulge
Issanda Jehowa sanna, nenda ütleb Is-
sand Jehowa: Sepärrast et sa ütled: öit-
sa! minno pühha paiga pärrast, et se on
ärrateotud, ja Israeli ma pärrast, et se
on ärrahäwwitud, ja Juda sou pärrast,
et nemmad on wangi läinud:
4. Wata, sepärrast tahhan ma sind an-
da hommiko ma laste pärrandusseks, ja
nemmad peawad ommad tuggewad liñ-
nad so male teggema, ja ommad honed
sinno male pannema: nemmad peawad
sōma so wilja, ja joma so piima.
5. Ja ma tahhan Rabba liñna panna
kamelitte laudaks, ja Ammoni laste ma
puddelojuste karjaaiaks, ja teie peate
tundma, et minna Jehowa ollen.
6. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Sepärrast et sinna kässi plaksutad, ja pek-
sad jallaga, ja olled römus olnud Israe-
li ma pärrast keige omma süddame pölg-
dussega, p. 16, 57.
7. Wata, sepärrast sirrutan ma omma
käe so wasto wälja, ja annan sind pag-
ganattele roaks, ja kautan sind ärra rah-
wa seast, ja hukkan sind ärra made seest:
ma lörpetan sind ärra, et sa pead tund-
ma, et minna Jehowa ollen.
8. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se-
pärrast et Moab ja Seir ütlewad: Wata,
Juda suggu on sedda wisi kui keik muud
pagganad: Jes. 15, 1. n. t. s.
9. Wata, sepärrast tahhan ma lahtiteh-
ha Moabi ma küljed, se on liñnad, tem-
ma liñna, mis temma raia otsas on;
temma illusa ma, Petjesimoti ma, Paal-
meoni ka Kirjataimist sadik,
10. Hommiko ma lastele, kes Ammoni
laste körwas, ja tahhan sedda neile anda
pärrandusseks; et ei pea Ammoni laste
peäle mötteldama pagganatte seas,
11. Ja tahhan Moabi peäle panna öi-
ged nuhtlussed, et nemmad peawad tund-
ma, et minna Jehowa ollen.
12. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se-
pärrast et Edom Juda souga nenda tei-
nud, et ta kurjaste ta kätte maksnud, ja
on sure sü ennese peäle saatnud, et nem-
mad nende kätte maksnud; Jer. 49, 7. n. t. s.
13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Ma tahhan ka sirrutada omma
käe Edomi wasto, ja temma seest ärra-
kautada innimessed ja lojuksed, ja tedda
laggedaks tehha Temanist, ja Tedanist
sadik peawad nemmad mööga läbbi lan-
gema.
14. Ja ma tahhan Edomi kätte maksta
omma Israeli rahwa läbbi, ja nemmad
peawad teggema Edomiga minno wihha
ja mo tullist wihha möda, et nemmad
peawad tundma mo kättemaksmist; se on
Issanda Jehowa sanna.
15. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se-
pärrast et Wilistid nenda ka on teinud
kättemaksmisse melega, ja kurjaste nende
kätte maksnud omma süddame kange him-
moga, et nemmad neid piddid ärrarikku-
ma iggawessest wihhawaenust:
Jer. 47, 1. n. t. s.
16. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, ma sirrutan omma käe
wälja Wilistitte wasto, ja kautan ärra
ärrakautajad, ja tahhan ärrahukkada, mis
üllejänud merre randa:
17. Ja tahhan raskeste nende kätte
maksta tullise wihha nuhtlustega; et nem-
mad peawad tundma, et minna Jehowa
ollen, kui ma nende kätte maksan.

26. Peatük.

Ettekulutaminne Tirusse wasto.

1. Ja se sündis, et ühheteistkümnemal
aastal, essimesse ku essimessel päwal
Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
2. Innimesse poeg, sepärrast et Tirus
ütleb Jerusalemmast: Öitsa! ta on kat-
kimurtud, kes rahwa uks olli, järg on
minno kätte sanud; minna saan täis, et
temma on paljaks sanud.
3. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, ma tullen so peäle Tirus!
ja tahhan so peäle tua paljo pagganaid,
nenda kui merri lasseb ommad laened
tousta; Jes. 23, 1. n. t. s.
4. Ja nemmad peawad Tirusse mürid
ärrarikkuma, ja ta tornid mahhakiskuma,
ja ma tahhan temma pörmo temmast är-
rapühkida, ja tedda paljaks kaljuks tehha.
5. Ta peab sama paigaks, kus note

wäljalautakse kesk merres, sest minna ol-
len sedda räkinud, se on Issanda Jeho-
wa sanna; ja ta peab pagganattele risu-
tawaks sama.
6. Ja temma tütred, kes wälja peäl,
peawad moögaga sama ärratappetud, et
nemmad peawad tundma, et minna Je-
howa ollen.
7. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Wata, ma tahhan Tirusse peäle sata Ne-
bukadnetsari, Babeli kunninga pohja poolt,
kes on kunningatte kunningas, hoostega
ja sõawankrittega, ja rüütlittega, ja hul-
kadega, ja sure rahwaga:
8. Se peab so tütred wälja peäl moö-
gaga ärratapma, ja putornid so wasto
ehhitama, ja walli so wasto üllestegge-
ma, ja kilbiga mehhed so wasto seädma;
9. Ja raudotsaga palgid otsekobbe pan-
nema so müride wasto, ja omma raud-
riistadega so tornid mahhakiskuma.
10. Temma hooste hulga pärrast kattab
sind nende tolm kinni, temma rüütlitte,
ja rattaste ja sõawankritte kahhina pär-
rast wabbisewad so mürid, kui ta tulleb
so wärrawaist sisse, nenda kui minnakse
ühhe linna sisse, kuhho on wäggise sisse-
tungitud.
11. Omma hooste kabjadega peab ta
ärratallama keik so ulitsad; so rahwa
peab ta moögaga ärratapma, ja so tug-
gewad sambad peawad mahha sama.
12. Ja nemmad peawad ärrarisuma so
warra, ja wäggise käest ärrawötma so
kauba, ja ärrapillutama so mürid, ja so
armsad koiad mahhakiskuma, ja peawad
so kiwwid, ja so puud ja so pörmo kesk
wette pannema.
13. Nenda tahhan ma löppetada so lau-
lude kärrina, ja so kannelde häält ei pea
ollema ennam kuulda.
14. Ma tahhan sind tehha paljaks kal-
juks, sa pead sama ühheks paigaks, kus
note wäljalautakse, ei sind pea ennam
üllesehhitadama; sest minna Jehowa ol-
len sedda räkinud; se on Issanda Jeho-
wa sanna.
15. Nenda ütleb Issand Jehowa Ti-
russest: Eks mitte sared ei wabbise so
langmisse rakkumissest? Ja need, kes ha-
watud, äggawad, kui sinno sees wägga
paljo tappetakse.
16. Ja keik merreäärsed wirrstid astu-
wad omma aujärgede peält mahha, ja
heitwad ennesest ärra ommad kued, ja
wötwad ommad wäljaömmeldud rided
seljast ärra: nemmad ehhitawad endid su-
re wabbisemissega, istwad maas ja wab-
bisewad igga silmapilk, ja ehmatawad
ärra so pärrast.
17. Ja hakkawad sinno pärrast nutto-
luggu, ja ütlewad sulle: Kuida olled sa
hukka sanud, sinna, kus merreäärsed rah-
was ellasid, kulus lin, mis olli wäggew
merre peäl, temma, ja kes seäl ellasid, kes
omma hirmo pannid keikide peäle, kes
seäl sees ellasid. Luk. 1. 52.
18. Nüüd wabbisewad sared so lang-
misse päwal, ja sared, mis merre sees,
tundwad hirmo sinno otsa pärrast.
19. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Kui ma sind pannen paljaks tehtud lin-
naks, kui linnad, kus sees ei ellata; kui
ma lassen süggawusse so ülle tulla, et
sind suur wessi kattab;
20. Siis tahhan ma sind mahhalükkada
nendega, kes allaläbbäwad auko, rahwa
jure, mis ammust aiast surnud, ja pan-
nen sind istuma allama ma paikade sisse,
nende kobtade peäle, mis ammust aiast
paljaks tehtud, nendega, kes allaläbbä-
wad auko, et so sees ei pea ellatama; ag-
ga ellawatte male tahhan ma illo anda.
21. Ma tahhan sind täis hirmo tehha,
et sind ei pea mitte ennam ollema, ja
sind otsitakse, agga sind ei leita ennam ei
ellades: se on Issanda Jehowa sanna.
Laul 37. 36.

27. Peatük.

Kaebbusse laul Tirusse pärrast.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Ja sinna, innimesse poeg, hakka Ti-
russe pärrast nuttoluggu,
3. Ja ütle Tirussele, mis istub sesl,
kust merre peäle minnakse, mis kaupleb
rahwaga mitme sare peäl: Nenda ütleb
Issand Jehowa: Tirus, sa ütlesid: Min-
na ollen koggoni illus.
4. Kesk merre sees on so raiad; so ehhi-
tajad on sind täieste illusaks teinud.
5. Nemmad on sulle keik woodrilauad
teinud mändadest, mis Seniri mäelt;
nemmad on wötnud seedripuid Libanoni
peält, et nemmad sulle piddid pelepuud
teggema.
6. Basani tammest on nemmad teinud
so aerud, so pingilauad on nemmad lap-
pilissets teinud elewanti luga, ja Assuri
pu souga, mis todud Kittimi saarte peält.
7. So purjed ollid kallist wäljaömmel-
dud linnasest ridest Egiptusse maalt, et
nemmad sulle piddid ollema lippuks;
walwaka sinnisest ja purpuri punnasest ri-
dest, mis Elisa saartest todi, ollid so katted.

8. Sidoni ja Arwadi rahwas ollid so
soudjad; kes keigetargemad ollid sinno
seast, oh Tirus! need ollid so kiprid.
9. Kebali wannemad ja nende targad
mehhed ollid so sees, ja kohhendasid, mis
laggunud: keik merre laewad, ja nende
laewamehhed ollid so sees, sinnoga kau-
pa kauplemas. 1 Kunn. 5, 32.
10. Persia ja Lidia ja Libia mehhed ol-
lid so wäe al so söamehhed; omma kilbi
ja raudkübbara pannid nemmad so sees
rippuma warna, need saatsid sulle aun.
11. Arwadi lapsed ja so söawäggi ollid
so müride peäl ümberringi, ja Kammadi
mehhed so tornide peäl; ommad kilbid
pannid nemmad rippuma so müride peä-
le ümberringi, nemmad teggid sind kog-
goni illusaks.
12. Tarsis olli sinnoga kauplemas, sest
et sul keik warra rohkeste olli; höbbedat,
rauda, tinna ja seatinna on nemmad an-
nud so kauba eest.
13. Jawan, Tubal ja Mesek, need ollid
so kauplejad; need andsid so kauba eest
innimeste hingesid ja waskriisto.
14. Kes Togarma soust, need andsid
hobbosid, ja rüütlid, ja hobboeeslid so
kauba eest.
15. Tedani lapsed ollid so kauplejad, sa
olled mitme sare rahwaga kaupelnud;
need töid sulle elewanti lu sarwi ja Ebni
puid jälle sulle hinnaks.
16. Siria rahwas ollid so kauplejad so
mitmesugguste tehtud asjade pärrast;
nemmad andsid so kauba eest kallid kiwwa
purpuri punnasid, ja wäljaömmeldud ja
kallid linnasid ridid, ja koralli helmid ja
kristalli riisto.
17. Juda ja Israeli ma ollid ka so kaup-
lejad; nemmad andsid so kauba eest nisso
Minnitist ja Pannagit, ja met, ja öli,
ja kallist waiko.
18. Damaskusse rahwas ollid so kaup-
lejad so mitmesugguste tehtud asjade
pärrast, sest et sul keik suggu warra olli;
nemmad töid wina Elbonist ja walget
willa.
19. Ja Dan ja Jawan Ussalist andsid
se kauba eest hiilgawat rauda, Kasia ja
rohho putkid; se olli so kauba eest.
20. Tedani rahwas ollid so kauplejad,
need töid kallid ridid söidoriistade tarwis.
21. Arabia rahwas ja keik Kedari würs-
tid, need kauplesid sinnoga; tallesid ja jä-
ro ja sikkusid, need töid nemmad sulle
kaubaks.
22. Seba ja Rama kaupmehhed, need
ollid so kauplejad, keigeparramad kallid
rohhud, ja keigesuggusid kallid kiwwa, ja
kulda andsid nemmad so kauba eest.
23. Harani ja Kanne, ja Edeni ja Se-
ba kaupmehhed, Assuri ja Kilmadi rah-
was kauplesid sinnoga.
24. Nemmad ollid so kauplejad keige-
parrama asjadega, walwaka sinniste, ja
wäljaömmeldud riette pakkidega ja kalli
riette warrandustega, mis köitega kinni-
seutud, ja ollid seedri kirstude sees sinno
kauplemisses.
25. Tarsisi laewad ollid so tuggewus so
kauplemisse jures, ja sa olled täis sanud
ja wägga auustud kesk merre peäl.
26. Sinno soudjad on sind winud mit-
me wee peäle; päwatouso tuul murrab
sind katki kesk merres.
27. So warrandus ja so kaup, so kaup-
leminne, so laewamehhed ja so kiprid, kes
kohhendasid, mis so sees laggunud, ja kes
kauplesid so kaubaga, ja keik so söameh-
hed, kes sinno sees, ja keik so selts, mis
so jures ellawad, need peawad langema
kesk merresse so langemisse päwal.
28. So kipritte kissendamisse heäle pär-
rast peawad allewid wabbisema.
29. Ja keik, kes aerusid kätte wötwad,
laewamehhed, keik merre kiprid tullewad
mahha omma laewade peält, nemmad
seiswad ma peäl,
30. Ja andwad omma heält kuulda sin-
no pärrast, ja kissendawad kibbedaste, ja
heitwad pörmo enneste peade peäle, ja
pöörlewad tuhkas. Ilm. 18, 9. 19.
31. Ja nemmad aiawad omma pea pal-
jaks sinno pärrast, ja pannewad kottiri-
ded enneste ümber, ja nutwad sind hinge
kibbedusses kibbeda kaebdussega.
32. Ja nemmad hakkawad sinno pär-
rast ommas ärdas kaebmisses nuttolug-
gu, ja laulwad nuttes so pärrast: kes on
kui Tirus? Kes on nenda hukkas kesk
merre sees?
33. Kui sinno kaup wäljatulli merre
peält, olled sa mitto rahwast täitnud;
omma sure warra ja omma kaubaga ol-
led sa ma kunningad rikkaks teinud.
34. Agga sel aial murtakse sind katki
merrest ärra wee süggawusse sisse, et sin-
no kaup ja keik so selts sinno sees on
mahhalangenud;
35. Siis ehmatawad keik saarte rahwas
ärra sinno pärrast, ja nende kunningatte
ihho karwad seisawad püsti, ja nemmad
on jummetumaks läinud.
36. Kaupmehhed rahwa seas willistawad
so peäle; sa olled hirmuks sanud, ja sind
ei olle mitte ennam, ei ellades. p. 28, 19.

28. Peatük.

Kohhus käib Tirusse würsti ja Sidoni rahwa peäle.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, ütle Tirusse würs-
tile: Nenda ütleb Issand Jehowa, sepär-
rast et so süddа ülbe on, ja sa ütled:
Minna ollen Jummal, ma istun Jum-
mala aujärje peäl keſk merre peäl; ja sa
olled siiski innimenne, ja ei mitte Jum-
mal, ja olled omma süddant arwanud
kui Jummala süddant.
Dan. 5, 20. Ap. Tegg. 12, 22. 23.
3. Wata, sa olled ennese melest targem
kui Daniel, kui polleks mingisuggune sal-
laja asji so eest kinnikaetud.
4. Omma tarkussega ja omma moistus-
sega olled sa ennesele warra saatnud, ja
kulda ja höbbedat omma warranduste
sekka pannud.
5. Omma sure tarkussega ommas kaup-
lemisses olled sa ennesele paljo warra
saatnud, ja so süddа on ülbeks läinud so
warra pärrast.
6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Et sa omma süddant arwad kui
Jummala süddant;
7. Wata, sepärrast tahhan ma so peäle
sata woörad, kes wägga waljud pagga-
natte seas, ja nemmad peawad omma
moöga wäljatombama so illusa tarkusse
peäle, ja so paistusse ärrateotama.
8. Nemmad peawad sind auko mahha-
lükkama, ja sa pead surrema keſk merres-
se, nenda kui need surrewad, kedda mah-
haliüakse.
9. Kas sa selle wasto, kes sind tappab,
julged öölda: Minna ollen Jummal!
sest sinna olled innimenne, ja ei mitte
Jummal, selle käes, kes sind tappab.
10. Sa pead surrema, kui üks ümber-
leikamatta surreb woörasste käe läbbi, sest
minna ollen sedda rääkinud: se on Issan-
da Jehowa sanna.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
12. Innimesse poeg, hakka nuttolaulu
Tirusse kunninga pärrast, ja ütle temma-
le: Nenda ütleb Issand Jehowa: Sinna
olled se, kes keigesugguse warra kinnipan-
neb pitseriga, sa olled täis tarkust, ja tog-
goni illus.
13. Sa ollid Edenis Jummala aedas,
keigesugguſed kallid kiwwid ollid so katte,
Odemi, Pitda, ja Jemanti, Tarsisi, Oni-
ki ja Jaſewe, Sahwiri, Noweki ja Pare-
kati kiwwid ja kuld: so trummide ja so
willette mängid ollid so jures walmistud
sel päwal, kui sind lodi.
14. Sa ollid kui Kerub, kes woitud, ja
kes ärraleppitamisse kaant kattis, ja ma
ollen sind pannud Jummala pühha mäe
peäle, et sa tulliste kiwwide seas köndisid.
15. Sa ollid ilmalaitmatta omma tede
peäl sest päwast, kui sind lodi, senni kui
köwweruſt so seest leiti.
16. So sure kauplemissega on so seest-
piddine täis wäekauba tööd sanud, ja sa
olled patto teinud: sepärrast tahhan ma
sind ärrateotada, et sa ei pea Jummala
mäe peäl ollema, ja sind ärrahukkada
tulliste kiwwide seast, sinna Kerub! kes
kattab.
17. So süddа on ülbeks sanud so illo
läbbi, sa olled omma tarkusse ärrarikku-
nud omma paistusse pärrast: ma tahhan
sind mahhawiskada ma peäle, ma tahhan
sind silma immeks tebba kunningatte ees.
18. Omma wägga sure ülleko̱hto pär-
rast olled sa omma kauplemisse köwwe-
russe läbbi ommad pühhad paigad ärra-
teotanud; ja minna tahhan tulle so wah-
helt ettetua, se peab sind ärralöppetama,
ja tahhan sind tuhhaks tebba ma peäl
keikide silma ees, kes sind näwad.
19. Keik, kes sind tundwad rahwa seas,
ehmatawad so pärrast ärra; sa olled hir-
muks teistele sanud, ja sind ei olle ennam
ei ellades. p. 27, 36.
20. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
21. Innimesse poeg, pöra ommad sil-
mad Sidoni pole, rägi prohweti wisil ta
wasto,
22. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Je-
howa: Wata, ma tullen sinno peäle, Si-
don! ja tahhan so sees omma auu ülles-
näidata; ja nemmad peawad tundma, et
minna Jehowa ollen, kui ma öiged nuht-
lussed ta peäle pannen, et ma ennast
temma kallal näitan pühha ollewad.
23. Ja ma tahhan senna sisse lästitada
katko, ja werre temma ulitsatte peäle, ja
iggaüks peab seäl sees sama arwatud kui
mahhalödud moögaga, mis ümberringi
on temma wasto; ja nemmad peawad
tundma, et minna ollen Jehowa.
24. Ja ta ei pea mitte ennam ollema
Israeli soule okkaks, mis pistab, egga
kibbowitsaks, mis wallo teeb, keikide seast,
kes nende ümberkaudo neid alwaks pan-
nid: ja nemmad peawad tundma, et min-
na ollen Issand Jehowa.
25. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui

ma koggun Israeli rahwa rahwaste
seast, kelle sekka nemmad on laiale pilla-
tud, siis näitan ma ennast nende kallal
pühha ollewad pagganatte silma ees, ja
nemmad peawad ellama ommal maal,
mis ma omma sullasele Jakobile ollen
annud.
26. Ja seäl peawad nemmad julgeste
ellama, ja honid ehhitama, ja winamäg-
gesid istutama, ja julgeste ellama, kui ma
saan öiged nuhtlussed pannud keikide peä-
le, kes neid alwaks pannud nende ümber-
kaudo; ja nemmad peawad tundma, et
minna ollen Jehowa, nende Jummal.

29. Peatük.

Ennekulutaminne Egiptusse kunninga ja rahwa wasto.

1. Kümnema aasta kümnemal kuul,
selle ku kahheteistkümnemal päwal sai Je-
howa sanna mo kätte sedda wisi:
2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad
Egiptusse kunninga Warao wasto, ja
rägi prohweti wisil temma wasto, ja kei-
ge Egiptusse wasto:
Jes. 19. 1. n. t. s. Jer. 46. 2. n. t. s.
3. Rägi ja ütle: Nenda ütleb Issand
Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle,
Warao Egiptusse kunningas, sa suur
krokodil! kes omma jöggede keskel mag-
gab; kes ütleb: Minno pärralt on mo
jöggi, ja minna ollen sedda ennesele tei-
nud. p. 32. 2. Jes. 27. 1.
4. Agga minna tabhan panna önge so
leugade sisse, ja sata, et so jöggede kal-
lad sinno somuste külge kinnihakkawad;
ja tahhan sind so jöggede keskelt üllestua,
ja keik so jöggede kallad peawad sinno
somuste külge kinnihakkama.
5. Ja ma tahhan sind mahhawissata
körbe, sind, ja keik so jöggede kallad; sa
pead wälja peäle langema, sinna ei pea
mitte sama ei kogglutud egga korristud;
metsa ellajattele ja lindudele taewa al ol-
len ma sind roaks annud.
6. Ja keik, kes Egiptusses ellawad, pea-
wad tundma, et minna Jehowa ollen, se-
pärrast et nemmad Israeli soule on ol-
nud üks pilliroogne tuggi. 2 Kunn. 18. 21.
7. Kui nemmad sinnust kägga kinnibak-
kasid, siis röbbuti sind katki, siis löhkusid
sa neile keik külje löhki; agga kui nemmad
so peäle toetasid, siis läksid sa katki: ni
pästi pannid sa keik nende reied püsti
seisma.
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Wata, ma toon so peäle mööga, ja
kautan sinnust ärra innimessed ja lojuksed.
9. Ja Egiptusse ma peab sama lagge-
daks ja paljaks, ja tundma, et minna
Jehowa ollen; sepärrast et ta ütleb:
Jöggi on minno pärralt, ja minna ollen
sedda teinud,
10. Wata, sepärrast tullen ma sinno
peäle ja so jöggede peäle, ja teen Egip-
tusse ma koggoni paljaks, laggedaks, ja
puhtaks paljaks Seweni tornist, Mora
ma raiast sadik.
11. Innimesse jalg ei pea seält läbbi-
käima, egga lojuste jalg seält läbbikäima;
ei pea seäl ka mitte ellatama nellikümm-
mend aastat.
12. Ja ma tahhan Egiptusse ma lag-
gedaks tehha keige muunde ärrahäwwi-
tud made seas, ja temma liñnad peawad
palja liñnade seas laggedad ollema nelli-
kümmend aastat; ja ma tahhan Egip-
tusse rahwa ärrapillutada pagganatte
sekka, ja neid laiale wiskada made sisse.
13. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Neljakümne aasta pärrast tahhan ma
Egiptusse rahwa kogguda rahwaste seast,
kuhho nemmad on ärrapillatud.
14. Ja tahhan Egiptusse rahwa wangi-
pölwe pöörda, ja neid taggasi wia Pat-
rosse male, nende pärris sou male; ja
seäl peawad nemmad ollema üks wäeti
kunningriik.
15. Sa pead wäetim ollema kui teised
kunningrigid, ja ei pea ennast mitte en-
nam surels töstma üle pagganatte; ja
ma tahhan neid wähbendada, et nemmad
ei pea pagganatte üle wallitsema;
16. Ja nemmad ei pea ennam Israeli
soule ollema lotussels, mis üllekohhut
Jummala mele tulletab, kui nemmad tag-
gasi nende peäle waatwad; ja peawad
tundma, et minna ollen Issand Jehowa.
17. Ja se sündis seitsmendal aastal
kolmatkümmend, essimesse ku essimessel
päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sed-
da wisi:
18. Innimesse poeg, Nebukadnetsar Pa-
beli kunningas on omma söawäe raske
tööd pannud teggema Tirusse alla, keiki-
de pead on paljaks sanud, ja keikide öllad
on ärranühhitud; ja temma ei olle mitte
palka sanud egga temma söawäggi Ti-
russest tö eest, mis ta seäl kallal teinud.
19. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, ma tahhan Nebukadnetsa-
rile, Pabeli kunningale anda Egiptusse
ma; ja temma peab ta rahwa hulga är-
rawima, ja temma sagi ärrarisuma, ja ta
püi wäggise käest ärrawötma, ja se peab
ta söawäele palgaks ollema.

20. Temma tö hinnaks, mis ta temma
kallal teinud, ollen ma temmale Egiptus-
se ma annud; sest et nemmad sedda min-
nule on teinud: se on Issanda Jehowa
sanna.
21. Sel päwal tahhan ma Israeli sou-
le sarwe kaswatada, ja sinno su lahtiteh-
ha nende seas, ja nemmad peawad tund-
ma, et minna Jehowa ollen.

30. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad Egiptusse peäle.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil,
ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa:
Ulluge, oi, oi! sedda päwa!
3. Sest pääw on liggi, ja liggi on Je-
howa pääw; üks pilline pääw, pagga-
natte aeg on kä.
4. Ja mööf peab Egiptusse peäle tulle-
ma, ja kibbe wallo peab ollema Mora
maal, kui need, kedda mahhalüakse, Egip-
tusse langewad; ja nemmad wötwad
temma rahwa hulga ärra, ja ta allussed
kistakse mahha.
5. Mora ma ja Punt ja Lund ja keik
koggund rahwas ja Kuub, ja seädusse ma
lapsed peawad teistega möga läbbi lan-
gema.
6. Nenda ütleb Jehowa: Ka need, kes
Egiptust toetawad, peawad langema, ja
temma kork tuggewus peab mahha sama;
Seweni tornist sadik peawad nemmad
mööga läbbi langema: se on Issanda
Jehowa sanna.
7. Ja nemmad peawad sama ärrahäw-
witud, ärrahäwwitud made seas, ja nen-
de linnad peawad laggeda linnade seas
ollema:
8. Ja peawad tundma, et minna Jeho-
wa ollen, kui ma tulle üllesteen Egip-
tusses, nenda et keik ta abbilissed peawad
katkema.
9. Sel päwal peawad minno jurest käs-
sud wäljaminnema laewadega, Mora
rahwast, mis holeto on, hirmutama; ja
nende seas peab kibbe wallo ollema, nen-
da kui Egiptusse rahwa päwal: sest, wa-
ta, se tulleb. Jes. 20. 3. n. t. s.
10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma
tahhan ka ärralöppetada Egiptusse rah-
wa hulga Nebukadnetsari, Pabeli kun-
ninga läbbi.
11. Tedda, ja temma rahwas temmaga,
kes wägga waljud on pagganatte seas,
peab sadetama maad ärrarikkuma; ja
nemmad peawad ommad möögad wälja-
tombama Egiptusse wasto, ja ma täitma
mahhalöbud innimestega.
12. Ja ma tahhan jöed tahhedaks teh-
ha, ja ma ärramüa kurjade kätte, ja är-
rahäwwitada ma, ja keik selle täiusse,
woöraste läbbi; Minna Jehowa ollen
sedda räkinud.
13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma
tahhan ka hukka sata sitta jummalad, ja
ärralöppetada tühjad jummalad Nowist,
ja ei pea mitte ennam würsti Egiptusse
maal ollema; ma tahhan ka Egiptusse
male kartust tehha.
14. Ja tahhan Patrosse ärrahäwwita-
da, ja Soanis tulle üllestehha, ja öiged
nuhtlussed panna No peäle,
15. Ja omma tullise wihha wäljawal-
lada Sini, Egiptusse tuggewa kantsi peä-
le, ja ärrakautada No wäehulgad:
16. Ja tahhan tulle üllestehha Egip-
tusses, Siin peab suurt wallo tundma,
ja No sisse peab wäggise tungima, ja No-
wil peawad iggapääw waenlased ollema.
17. Aweni ja Pibeseti nored mehhed
peawad mööga läbbi langema, ja naes-
terahwas peawad wangi minnema.
18. Ja Tahpannesses peab pääw pim-
medaks minnema, kui ma seäl Egiptusse
ikked katkimurran, ja seält seest peab är-
ralöpma temma kõrk tuggewus; pilwe
peab tedda katma, ja temma wähhemad
tütred peawad wangi minnema.
19. Ja ma tahhan öiged nuhtlussed
panna Egiptusse peäle: ja nemmad pea-
wad tundma, et minna Jehowa ollen.
20. Ja se sündis üheteistkümnemal
aastal essimesse ku seitsmendal päwal,
et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
21. Innimesse poeg, Warao Egiptusse
kunninga käewarre ollen ma katkimurd-
nud, ja wata, se ep olle mitte nenda kin-
niseutud, egga arstirohtusid temmale an-
tud, egga nartsusid ümberpandud, et se
olleks kinnisentud, et se tuggewaks
saaks, mööka kätte wötma.
22. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Wata, ma tullen Egiptusse kun-
ninga Warao wasto, ja murran temma
käewarred katki, sedda, mis tuggew ja
mis murtud on, ja tahhan tehha, et mööf
temma käest mahhalangeb.
23. Ja tahhan Egiptusse rahwa pag-
ganatte sekka ärrapillutada, ja neid laiale
wiskada made sisse.
24. Agga Pabeli kunninga käewarsi
tahhan ma kinnitada, ja omma mööga
temma kätte anda, ja Warao käewarred
katkimurda ja ta peab temma ees ägga-

ma, kui need äggawad, kedda mahhalüakse.

25. Ja tahhan Pabeli kunninga käewarsi kinnitada, et Warao käewarred peawad mahhalangema; et nemmad sawad tunda, et minna Jehowa ollen, kui ma omma mõõga annan Pabeli kunninga kätte, et ta sedda sirrutab Egiptusse ma wasto.

26. Ja tahhan Egiptusse rahwa ärrapillutada pagganatte sekka, ja neid laiale wiskada made sisse, et nemmad sawad tundma, et minna Jehowa ollen.

31. Peatük.

Egiptusse kunningriki allandakse kui Assuri rikk.

1. Ja se sündis ühheteistkümnemal aastal, kolmandama ku essimessel päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:

2. Innimesse poeg, ütle Warao, Egiptusse kunninga ja temma rahwa hulga wasto: Kelle sarnane olled sa omma surusse sees?

3. Wata, Assuri ma olli üks seedripu Libanoni mäel, illus oksest ja ladwa oksest, mis warjo andsid, ja kõrge pitkusse polest, ja jämmeda okste wahhel olli temma ladwa ots.

4. Wessi kaswatas sedda sureks, süggaw wessi teggi sedda kõrgeks, se käis omma jõggedega paiga ümber, kus ta olli istutud, ja ommad kaewandikkud laskis ta joosta keige wälja pude pole.

5. Sepärrast on temma pitkus kõrgemaks sanud, kui keik wälja puud, ja temma okse on paljo sanud, ja ta illusad oksad on pitkaks sanud sure wee pärrast, kui ta okse aias.

6. Temma okste peäle teggid keik linnud taewa al pessad, ja ta illusa okste alla teggid keik metsellajad poege, ja temma warjo al ellasid keik suur rahwas.

7. Ja ta sai illusaks ommas surusses omma pitka okste pärrast: sest temma juur olli sure wee äres.

8. Seedripuud Jummala aedas ei katnud sedda mitte; männad ei sanud ta okste wasto, ja Armoni puud ei olnud nenda kui ta illusad oksad: ei ükski pu Jummala aedas ei sanud temma wasto ta illo sees.

9. Ma ollen sedda illusaks teinud temma mitme oksaga, nenda et keik Edeni puud, mis Jummala aedas on, sedda kaetsesid.

10. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et ta kõrgeks sanud pitkusse polest, et ta on omma ladwa otsa jämmeda okste wahhele pannud, ja temma südda on ubkeks läinud omma ülbusse läbbi;

11. Siis tahhan ma sedda anda wäggewa kätte, kes pagganatte seas; se peab temmaga teggema, mis ta tahhab: temma õäla tö pärrast ollen ma sedda ärraheitnud.

12. Ja woõrad, kes wägga waljud pagganatte seas, need on sedda ärrakautand ja sedda mahhajätnud: temma oksad langsid mahha mäggede peäle, ja keige orgude peäle, ja temma illusad oksad murti katki keige ma weeoiade kohta, ja keik rahwas ma peäl lähhäwad temma warjo alt ärra, ja jätwad sedda mahha.

13. Temma kännu peäle wötsid keik linnud, mis taewa al, asseme ja ta illusa okste peäle said keik metsellajad:

14. Sepärrast et ükski pu, mis wee äres, ei pea ülbeks sama omma pitkusse pärrast, egga omma ladwa otsa pannema jämmeda okste wahhele, ja et ükski neist, kel wet rohkeste on, ei jä seisma omma ülbusse läbbi: sest neid peab keik surma kätte andama maalluse kohta, innimeste laste sekka, nende jure, kes allalähhäwad hauda.

15. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sel päwal, kui ta allalähhäb hauda, siis sadan ma leinamist; ma kattan süggawusse temma pärrast, ja kelan ärra temma jõed, ja sured weed pannakse kinni; ma teen Libanoni mustaks temma pärrast, ja keik wälja puud nõrkewad ta pärrast ärra.

16. Temma langmisse raksumisse pärrast pannen ma pagganad wabbisema, kui ma sedda põrgo lükkan nendega, kes allalähhäwad auko; ja keik Edeni puud maalluses paikas peawad endid trööstima, kallimad ja parramad Libanoni puud, keik, kel wet rohkeste on.

17. Ka need lähhäwad alla temmaga hauda nende jure, kes mõõgaga mahhalödud, ja temma kässiwars, ja kes temma warjo al ellanud pagganatte keskel.

18. Kelle sarnane olled sa nenda auu ja surusse polest Edeni pude seast? Agga sind peab mahhalükkatama Edeni pudega maalluse paika: nende seas, kes ümberleikamatta pead sa maggama nendega, kes mõõgaga mahhalödud; nenda on Warao järg temma rahwa hulgaga. Se on Issanda Jehowa sanna.

32. Peatük.

Kaebdusse laul Egiptusse hukkasamisse pärrast.

1. Ja se sündis kahheteistkümnemal aastal, kahheteistkümnema ku essimessel

päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, hakka nuttoluggu
Warao, Egiptusse kunninga pärrast, ja
ütle ta wasto: Sa olled pagganatte nore
loukoera sarnatseks sanud, ja sinna olled
kui wallaskalla merre sees, ja karganud
wälja omma jöggede sisse, ja weed ärra-
segganud omma jalgega, ja ärratallanud
nende jöed. p. 29, 2. 3.
3. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma
tahhan ka omma wörgo so ülle lautada
surre rahwa koggodussega, ja nemmad
peawad sind wäljawedama minno no-
daga;
4. Ja ma tahhan sind mahhajätta mäe-
le, ma tahhan sind ärrawiskata wälja
peäle, ja sinno peäle lasta asseme tehha
keik linnud, mis taewa al, ja tahhan sin-
noga söta keiki metsellajaid.
5. Ja tahhan so lihha panna mäggede
peäle, ja orrud täita so kõrgussega.
6. Ja tahhan so maa, kust weśsi üllejo-
seb, so werrega jota mäggedest sadik, ja
weeojad peawad sind täis sama.
7. Ja kui ma sind saan ärrakustutand,
tahhan ma taewa kinnikatta, ja temma
tähhed mustaks tehha; päikesse tahhan
ma kinnikatta pilwettega, ja ku ei pea
omma walgust andma.
8. Keik walgussed, mis paistawad tae-
was, tahhan ma mustaks tehha sinno
kohhal, ja pimmedusse panna so ma peä-
le: se on Issanda Jehowa sanna.
9. Ja ma tahhan mitme rahwa süddant
ärritada, kui ma teäda sadan so kahjo
pagganatte seas, made sees, mis sinna ei
tunne. p. 31, 16.
10. Ja tahhan ehmatust tehha mitme
rahwale so pärrast, ja nende kunningatte
ihho karwad peawad so pärrast püsti seis-
ma, kui ma wehhin omma moöga nende
silma ees: siis peawad nemmad igga sil-
mapilk wärrisema, iggaüks omma hinge
pärrast, so langmisse päwal.
11. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Pabeli kunninga moök peab so peäle tul-
lema.
12. Wäggewatte moökade läbbi tahhan
ma langetada so rahwa hulga, nemmad
keik on wägga waljud pagganatte seas;
need peawad Egiptusse kõrkusse ärra-
raiskama, ja keik temma rahwa hulk peab
ärrakautud sama.
13. Ja ma tahhan keik ta lojukked hukka
sata surre wee äreft ärra, et ei pea inni-
messe jalg neid ärrasegama, egga lojus-
te sõrrad neid ärrasegama.
14. Siis tahhan ma nende wee lasta
settida, ja nende jöed sata jooksma kui
õlli; se on Issanda Jehowa sanna.
15. Kui ma Egiptusse ma saan lagge-
daks teinud, ühheks maaks, mis tühjaks
saab ommast täiussest; kui ma saan mah-
halönud keik, mis seäl sees ellab; et nem-
mad sawad tunda, et minna ollen Je-
howa.
16. Se on nuttoluggu, ja nemmad laul-
wad nuttes temma pärrast, pagganatte
tütred laulwad sedda; Egiptusse pärrast
ja keige ta rahwa hulga pärrast wõtwad
nemmad sedda laulda; se on Issanda Je-
howa sanna.
17. Ja se sündis kahheteistkümnemal
aastal, sellesamma ku wieteistkümnemal
päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sed-
da wisi:
18. Innimesse poeg, kaeba ärdaste
Egiptusse rahwa hulga pärrast, ja panne
tedda mahha, tedda ja wäggewa pagga-
natte tütred maalluste paiko nendega, kes
allaläbbäwad auko.
19. Kas sa olled löbbusam olnud kui
mu kegi? Minne mahha, ja sago sa
maggama nende jures, kes ümberleika-
matta.
20. Nemmad peawad langema nende
keskele, kes moögaga mahhalödud: jubba
moök on kätte antud; tombage tedda är-
ra, ja keik temma rahwa hulk.
21. Keigeüllemad wäggewatte seast räki-
wad temmale, ja temma abbimeestega
põrgust, ka on allaläinud ja maggawad
need kes ümberleikamatta, kes moögaga
mahhalödud.
22. Seäl on Assur ja keik ta koggodus,
temma ümberringi ta haudade sees, nem-
mad on keik mahhalödud ja langenud
moöga läbbi.
23. Kelle hauad on tehtud selle auge
äre, ja temma koggodus on ta haua üm-
ber: nemmad keik on mahhalödud ja lan-
genud moöga läbbi, kes ellawatte ma
peäl on paljo hirmo teinud.
24. Seäl on Elam, ja keik ta rahwa hulk
temma haua ümberringi, nemmad keik on
mahhalödud ja langenud moöga läbbi,
kes on kui ümberleikamatta allaläinud
maalluste paiko, kes hirmo teinud ella-
watte maal; nemmad kandwad omma
häbbi nendega, kes allaläbbäwad auko.
25. Nemmad on temmale keige ta rah-
wa hulgaga asseme annud nende keskele,
kes mahhalödud, temma ümberringi on
temma hauad; nemmad keik on ümber-
leikamatta, kes moögaga mahhalödud, jest

neist on hirm tehtud ellawatte maal;
nemmad kandwad omma häbbi nendega,
kes allalähhäwad auko, temma on pan-
dud nende sekka, kes mahhalödud.
26. Seäl on Mesek, Tubal ja keik tem-
ma rahwa hulk, temma hauad on temma
ümberringi; nemmad keik on ümberleika-
matta, kes moögaga mahhalödud, sest
nemmad on hirmo teinud ellawatte maal.
27. Ja nemmad ei pea maggama wäg-
gewattega, kes nende seast, kes ümberlei-
kamatta, on langenud, kes omma söa-
riistadega allaläinud pörgo, ja nende
moögad on nende pea alla pandud, ja
nende üllekohto teud on nende lude körwa
jäänud, sest nemmad on wäggewattele hir-
muks olnud ellawatte ma peäl.
28. Agga sinna pead nende seas, kes
ümberleikamatta, sama ärraröhhutud,
ja maggama nendega, kes moögaga
mahhalödud.
29. Seäl on Edom, temma kunningad
ja keik ta würstid, kes on pandud omma
wäega nendega, kes moögaga mahhalö-
dud; nemmad peawad maggama nende
jures, kes ümberleikamatta, ja nendega,
kes allalähhäwad auko.
30. Seäl on pohja ma würstid, nem-
mad keik ja keik Sidoni mehhed, kes on
allaläinud nendega, kes mahhalödud, kes
omma hirmoga, mis nende woimussest
tulli, on häbbisse sanud, ja maggawad
kui ümberleikamatta nendega, kes moöga-
ga mahhalödud, ja kandwad omma häbbi
nendega, kes allalähhäwad auko.
31. Neid saab Warao nähha ja trööst-
tib ennast keige omma rahwa hulga pär-
rast, kes moögaga mahhalödud, Warao
isse ja keik temma wäggi. Se on Issan-
da Jehowa sanna.
32. Sest minna annan omma hirmo el-
lawatte male, ja Warao ja keik temma
rahwa hulk peab sama heidetud maggama
nende sekka, kes ümberleikamatta, nen-
dega, kes moögaga on mahhalödud: se
on Issanda Jehowa sanna.

33. Peatük.

Örretajatte tööhus; rahwa wallatus Jehowa wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, rägi omma rahwa
laste wasto, ja ütle nende wasto: Kui
ma ühhegi ma peäle moöga toon, ja ma
rahwas wötwad ühhe mehhe enneste
seast, ja pannewad tedda ennestele wah-
himehheks;
3. Ja temma nääb moöga tullewad ma
peäle, ja puhhub passunat, ja maenitseb
rahwast;
4. Ja kui se, kes kuleb, saab kuulda
passuna heält ja ei wötta maenitsust, ja
moök tulleb, ja wöttab tedda ärra; selle
werresü saab temma pea peäle.
5. Ta on kuulnud passuna heält, ja ei
wötnud maenitsust; temma werresü on
temma peäl. Sest olleks ta maenitsust
wötnud, siis olleks ta omma hinge peäst-
nud.
6. Agga kui wahhimees nääb moöga
tullewad, ja ei puhhu mitte passunat, ja
rahwas ei sa mitte maenitsust, ja moök
tulleb, ja wöttab rahwa seast ühhe hinge
ärra; siis woetakse tedda küll ärra temma
üllekohto pärrast, agga temma werd tah-
han ma wahhimehhe käest nouda.
7. Ja sinna, innimesse poeg, ma ollen
sind wahhimehheks pannud Israeli sou
ülle, et sa pead sanna minno suust kuul-
ma, ja neid maenitsema minno polest.
p. 3. 17.
8. Kui ma öäla wasto ütlen: Sa öäl
peab surma surrema; ja sinna ei rägi
mitte, et sa öälat wöttaksid maenitseda, et
ta pöraks omma te peält: siis peab öäl
omma üllekohto pärrast surrema, agga
temma werd tahhan ma sinno käest küssida.
9. Agga sinna, kui sa öälat maenitsed
temma te pärrast, et ta sest pöraks, ja ta
ei pöra mitte ümber omma te peält: siis
peab temma omma üllekohto pärrast sur-
rema, agga sinna olled omma hinge
peästnud.
10. Ja sinna, innimesse poeg, ütle Is-
raeli sou wasto: Nenda rägite teie, ja
ütlete: Et meie ülleastmissed ja meie pat-
tud meie peäl on, siis kuiwame meie nen-
de sees ärra, kuida peame siis ellama?
11. Ütle nende wasto: Ni tööste kui ma
ellan, se on Issanda Jehowa sanna, mul
ep olle hea meel selle surmast, kes öäl,
waid sest, kui se, kes öäl, pörab omma te
peält, et ta woiks ellada. Pöörge ümber,
pöörge ümber omma kurja tede peält, sest
mispärrast tahhate teie surra, oh Israeli
suggu! p. 18. 23. n. t. s.
12. Ja sinna innimesse poeg, ütle om-
ma rahwa laste wasto: Öige öigus ei
peästa tedda mitte temma ülleastmisse
päwal, ja öäl ei pea ommas öälusses
mitte kommistama sel päwal, kui ta pö-
rab ommast öälusest; ja öige ei woi mit-
te ses ellada sel päwal, kui ta patto teeb.
p. 3. 20. ja 18. 24.
13. Kui ma ütlen öigele: Ta peab töös-

te ellama, ja temma lobab omma õigusse peäle, ja teeb kõwwerust; siis ei pea middagi temma õigussest mälletadama, waid omma kõwwerusse peab ta surrema, mis ta teinud.

14. Ja kui ma õälale ütlen: Sa peab töeste surrema; ja ta pörab ommast pattust, ja teeb, mis kohhus ja õigus on,

15. Et õäl annab pandi taggasi, ja tassub jälle, mis ta risunud, ja käib ello seädmiste sees, et ta mitte ei te kõwwerust; siis peab ta töeste ellama, ei mitte surrema. p. 18, 27. 28.

16. Keik temma patto, mis ta teind, ei pea mitte mälletadama temmale; ta teeb, mis kohhus ja õige, ta peab töeste ellama. Jes. 43, 25. Jer. 31, 34.

17. Agga so rahwa lapsed ütlewad: Ei olle Issanda te ühhetassane; agga nemmad isse, nende te ei olle ühhetassane.

18. Kui ükski õige pörab ommast õigussest, ja teeb kõwwerust, siis surreb temma sepärrast.

19. Ja kui õäl pörab ommast õälussest, ja teeb, mis kohhus ja õige, siis peab temma se pärrast ellama.

20. Siis ütlete teie: Issanda te ei olle ühhetassane. Ma tahhan kohhut moista iggaühhe peäle teie seast temma tesid möda, oh Israeli suggu. p. 18, 25.

21. Ja se sündis meie wangipölwe kahheteistkümnemal aastal, kümnema ku wiendamal päwal, et minno jure tulli üks, kes olli Jerusalemmast ärrapeäsenud, ja ütles: Lin on mahhalödud. p. 24, 26.

22. Ja Jehowa kässi sai mo peäle öhto, enne kui se tulli, kes ärrapeäsnud, ja ta teggi mo su lahti, sennikui ta mo jure tulli hommiko; ja mo su tehti lahti, ja minna ei piddand ennam suud kinni.

23. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

24. Innimesse poeg, need, kes ellawad paljaks tehtud kohtade peäl Israeli maal, räkiwad ja ütlewad: Abraam olli üks ainus, ja ta pärris ma; ja meid on paljo, meie kätte on ma antud pärrandussets.

25. Sepärrast ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Teie söte libba werrega, ja töstate ommad silmad omma sitta jummalatte pole, ja wallate werd ärra; ja teie tahhate ma pärrida? 1 Sam. 14, 33. 34. Ap. Tegg. 15, 20.

26. Teie jäte omma mõõga peäle lootma, teie tete, mis hirmus, ja teotate iggaüks omma liggimesse naese ärra, ja teie tahhate ma pärrida?

27. Nenda peab sa nende wasto ütlema: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ni töeste kui ma ellan, kes paljaks tehtud kohtade peäl on, need peawad mõõga läbbi langema, ja kes wälja peäl, se tahhan ma metsaliste kätte anda tedda ärrasüa, ja kes tuggewa linnade sees ja kobaste sees on, need peawad katko ärrasurrema.

28. Ja ma tahhan ma koggoni laggedaks tehha, ja temma kõrk tuggewus peab ärralöppema, ja Israeli mäed peawad ärrahäwwitud sama, et ükski seäl ei wõi käia.

29. Ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma ma koggoni laggedaks teen keitide hirmsa asjade pärrast, mis nemmad on teinud.

30. Ja sinna, innimesse poeg, so rahwa lapsed räkiwad sinnust isseleslis seinte jures, ja koddade uste suus, ja üks rägib teisega, iggaüks omma wennaga, ja ütlewad: Et tulge, ja kuulge, mis sanna Jehowa käest wäljatulleb.

31. Ja nemmad tullewad so jure, kui rahwa wiis on tulla, ja istuwad so ees kui minno rahwas, ja kuulwad so sanno, agga nemmad ei te nende järrele mitte: sest nemmad räkiwad kül libbedaid sanno omma suga, agga nende südda aiab nende ahnust tagga. Jean. 12, 38. Jes. 42, 20.

32. Ja wata, sa olled neile kui armatsemisse laul, kel illus heäl, ja kes hästi moistab kaunelt lüa; ja nemmad kuulwad sinno sanno, agga nemmad ei te nende järrele.

33. Ja kui se tulleb, (wata se tulleb) siis peawad nemmad tundma, et prohwet nende seas olnud.

34. Peatük.

Kes kurjad hinge karjatsed. Kristus on hea karjane.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil Israeli karjaste wasto; rägi prohweti wisil, ja ütle nende wasto, karjaste wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Häddä Israeli karjastele, kes isseenesid söötwad: eks karjatsed ei pea karja söötma? p. 13, 2. n. t. s. Jer. 23, 1. n. t. s.

3. Teie söte rasswa, ja kattate ennast willaga, tedda, mis libbaw, tappate teie ärra; lammaste karja ei söda teie mitte.

4. Teie ei kinnita mitte neid, kes nödrad, ja sedda, mis haige, ei parranda teie mitte, ja mis hawatud on, ei seu teie mitte

kinni, ja mis ärraaetud, ei sada teie tag-
gasi, ja mis ärrakaddunud, ei otsi teie
mitte; waid teie wallitsete nende ülle wal-
juste ja kange hirmoga.
5. Ja nemmad on laiale pillatud, et ei
olle karjast; ja on keige metsellajatte
roaks sanud ja laiale pillatud. Jes. 53, 6.
6. Mo lammaste karri ekfib keige mäg-
gede peäl, ja keige körge mäeküngaste
peäl; ja keige ilmama peäl on mo lam-
maste karri laiale pillatud, ja ükski ei
noua, ja ükski ei otsi sedda.
7. Sepärrast kuulge teie karjatsed Jeho-
wa sanna:
8. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand
Jehowa, töeste, et minno karri risuta-
waks sanud, ja mo karri on keikide mets-
ellajatte roaks sanud, et ep olle karjast,
ja mo karjatsed ei holi mo karja pärrast,
ja karjatsed söötwad isseendid, agga min-
no karja ei söda nemmad mitte;
9. Sepärrast, teie karjatsed, kuulge Je-
howa sanna:
10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Wa-
ta, ma tullen karjaste peäle, ja nouan
nende käest omma karja, ja tahhan neid
ärralöppetada, et nemmad ei pea karja
söötma, ja karjatsed ei pea ennam isse-
endid söötma; ja tahhan omma karja
nende suust ärrakiskuda, et se neile ei pea
roaks ollema.
11. Sest nenda ütleb Issand Jehowa:
Wata minna, ma isse tahhan omma kar-
ja nouda, ja sedda üllesotsida.
12. Nenda kui karjane omma karja ül-
lesotsib sel päwal, kui ta on ommas kar-
jas, mis laiale pillatud; nenda tahhan
ma üllesotsida omma karja, ja sedda är-
rapeästa keigist paigust, kuhho temma on
laiale pillatud pilwe ja sure pimmedusse
aial. Luk. 15, 4.
13. Ja tahhan lambad wäljasata rah-
wa seast, ja neid kogguda made seest, ja
neid wia nende male; ja neid söta Israe-
li mäggede peäl, weeoiade jures, ja keikis
ma paikus, kus ellatakse.
14. Hea karjama peäl tahhan ma neid
söta, ja Israeli körge mäggede peäl pea-
wad nende karjaaiad ollema: seäl pea-
wad nemmad maggama hea karjaaedade
sees, ja wäggewa karjama peäl peawad
nemmad söma Israeli mäggede peäl.
Laul 23, 2.
15. Minna tahhan hoida omma karja
ja minna tahhan neid sata hingama; se
on Issanda Jehowa sanna.
16. Mis on kaddunud, sedda tahhan ma
otsida, ja taggasi tua mis ärraaetud, ja
kinnisiddud mis hawatud, ja kinnitada
mis haige on; agga mis libbaw ja wäg-
gew on, sedda tahhan ma ärrakautada,
ma tahhan neid söta, nenda kui kohhus on.
17. Agga teie minno karri, nenda ütleb
Issand Jehowa, wata, ma tahhan koh-
hut moista lamba ja lamba wahhel, jäär-
te ja sikkude wahhel. Matt. 25, 32.
18. On se teile wähhä, et teie hea karja-
ma peäl söte? Ja mis teie karjamaast
üllejääb, tallate teie omma jalgega ärra;
ja jote selget wet, ja mis üllejääb, sedda
seggate teie omma jalgega ärra.
19. Ja minno karri, se peab söma, mis
teie omma jalgega ärratallanud, ja jo-
ma, mis teie omma jalgega ärrasegga-
nud.
20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda nende wasto: Wata, minna isse
tahhan kohhut moista libhawa lamba ja
lahja lamba wahhel.
21. Sepärrast et teie pusaga ja öllaga
ärralükkate, ja omma sarwedega toukate
keiki nödro lambaid, sennikui teie neid
laiale ollete pillutanud wälja:
22. Sepärrast tahhan ma omma karjale
abbi sata, ja temma ei pea ennam olle ma
risutawaks, ja tahhan kohhut moista lam-
ba ja lamba wahhel,
23. Ja tahhan nende peäle tösta ühhe
ainsa karjatse, ja ta peab neid hoidma, se
on mo sullane Tawet: temma peab neid
söötma, ja temma peab neile karjatseks
olleme. Joan. 10, 12. 14.
24. Ja minna Jehowa tahhan neile ol-
la Jummalaks, ja mo sullane Taweti
peab würst nende seas olleme: minna
Jehowa ollen sedda räkinud.
25. Ja ma tahhan nendega rahho seä-
dusse tehha, ja kurjad ellajad ma peält
ärralöppetada, ja nemmad peawad kör-
bes julgeste ellama, ja metsade sees mag-
gama. p. 37, 26. Jes. 54, 10.
26. Ja ma tahhan neid, ja mis mo mäe-
künka ümber on, önneks panna, ja wih-
ma lasta saddada ommal aial: need pea-
wad önnistud wihmad olleme.
Laul 68, 10. Jes. 44, 3. 4.
27. Ja pu wälja peäl peab omma wilja
kandma, ja ma peab omma wilja kaswa-
tama, ja nemmad peawad omma ma peäl
julged olleme, ja tundma, et minna Je-
howa ollen, kui ma katkimurran nende
ikkette pund, ja neid peästan nende käest,
kes neid sundsid tenima.
28. Ja nemmad ei pea ennam olleme
pagganattele risuda, ja metsellajad ei
pea neid ärrasöma, ja peawad julgeste

ellama, nenda et ükski ei pea neid pelletama.

29. Ja minna tahhan neile üllesseäda ühhe taime, mis kulus on, ja neid ei pea ennam ollema, kedda nälg sinn maal ärrawöttab, ja nemmad ei pea ennam paggagnatte teotust kandma.

30. Ja nemmad peawad tundma, et minna, Jehowa, nende Jummal, ollen nendega, ja et nemmad on mo rahwas Israeli suggu; se on Issanda Jehowa sanna.

31. Ja teie minno karri, mo karjama karri ollete kül innimessed, minna ollen teie Jummal; se on Issanda Jehowa sanna. Laul 100, 3.

35. Peatük.

Ettekulutaminne Edomi rahwa wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Seiri mäggise ma pole, ja rägi prohweti wisil temma wasto, p. 25, 8. Jer. 49, 7.

3. Ja ütle temmale: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle, oh Seiri mäggine ma! ja sirrutan omma käe so wasto wälja, ja teen sind koggoni laggedaks.

4. So linnad tahhan ma paljaks tehha, ja sinna pead laggedaks sama, ja tundma, et minna Jehowa ollen.

5. Sepärrast et sul üks iggawenne wihhawaen olnud, et sa Israeli laste werre ärrawallanud moögaga nende hukkatusse aial, kui üllekohto aeg täis olli.

6. Sepärrast, ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, tahhan ma sind werreks tehha, ja werri peab sind taggaaiama; sest et sinna ei olle wihkanud werd, siis peab werri sind taggaaiama. Ilm. 13, 10.

7. Ja ma tahhan Seiri mäggise ma koggoni laggedaks tehha, ja seält ärrakautada minnijad ja tullijad;

8. Ja tahhan temma mäed täita temma mahhalödawattega; so mäekünkaste peäl, ja so orgude sees, ja keige so weeoiade sees peawad maas ollema need, kes moögaga mahhalödud.

9. Ma tahhan sind iggawesseks aiaks tehha laggedaks, ja so linnade sees ei pea mitte ellatama, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.

10. Sepärrast et sa ütled: Mollemad rahwad, ja mollemad maad peawad minno pärralt ollema, ja meie tahhame neid pärrida, et kül Jehowa seäl olnud.

11. Sepärrast ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, ma tahhan sogatehha so wihha möda, ja so kaddedust möda, mis sa olled teinud ommast wihhast nende wasto; agga teistele tahhan ma tutwaks saba, kui ma sinno peäle kohhut saan moistnud. Jes. 33, 1.

12. Ja sa pead tundma, et minna Jehowa ollen: ma ollen kuulnud keik so laimamissi, mis sa olled rääkinud Israeli mäggede wasto ja öölnud: Nemmad on ärrahäwwitud, ja meile roaks antud.

13. Ja teie ollete suruustellend minno wasto omma suga, ja paljo mo wasto lobbisend; minna ollen sedda kuulnud.

14. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui keik ma römus on, siis tahhan ma sind laggedaks tehha.

15. Otsekui sinno rööm olli Israeli sugu pärrisossa pärrast, sepärrast et se olli ärrahäwwitud, nenda tahhan ma sulle tehha; Seiri mäggine ma, ja keik Edomi ühtlasi peab laggedaks sama, ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

36. Peatük.

Tootus, mis wiimsel ue seädusse aial peab sundima.

1. Ja sinna, innimesse poeg, rägi prohweti wisil Israeli mäggede wasto, ja ütle: Teie Israeli mäed, kuulge Jehowa sanna.

2. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et waenlane teie wasto ütleb: Oh sa! sest iggawessed körged paigad on meile pärrandusseks sanud. p. 25, 3. ja 26, 2.

3. Sepärrast rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Otse sepärrast, et nemmad teid ärrahäwwitanud ja ärraneelnud ümberringi, et teie muunde pagganatte pärrandusseks sanud, ja ollete nende kele uulte peäle, ja rahwa pahha könne alla sanud:

4. Sepärrast kuulge, Israeli mäed, Issanda Jehowa sanna: Nenda ütleb Issand Jehowa mäggedele ja mäekünkastele, weeoiadele ja orgudele, ja paljaks ja laggedaks tehtud kohtadele, ja mahhajäetud linnadele, mis on risutawaks ja hirmitamisseks sanud muunde pagganattele, kes ümberkaudo on,

5. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Töeste omma pühha tullise wihha sees ollen ma rääkinud muunde pagganatte, ja keige Edomi wasto, kes minno ma issieennestele wötnud pärrandusseks keige süddame römoga ja hinge põlgdussega, sepärrast et selle rahwas ollid ärraaetud ja risutud. p. 25, 6.

6. Sepärrast rägi prohweti wisil Israeli
ma wasto, ja ütle mäggedele ja mäekün-
gastele, weeoiadele ja orgudele: Nenda
ütleb Issand Jehowa: Wata, omma
pühha wihha ja omma tullise wihha sees
ollen ma rääkinud, sepärrast et teie pagga-
natte teotust ollete kannud.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nen-
da: Ma töstan omma käe ülles wandu-
des, tösiste pagganad, kes teie ümberkau-
do on, need peawad omma teotust kand-
ma;
8. Agga teie, Israeli mäed! peate om-
ma okse aiama, ja omma wilja kandma
mo Israeli rahwale, sest need asjad on
liggi tullemas.
9. Sest, wata, minna ollen teie jures,
ja watan teie peäle, ja teid peab harrita-
ma ja külwatama. Jes. 54. 7. 8.
10. Ja ma tahhan paljo innimessi teie
peäle sata, keik Israeli sou ühhes: ja lin-
nade sees peab ellatama, ja paljaks teh-
tud kohhad peawad sama üllesehhitud.
11. Ja ma tahhan teie jure paljo inni-
messi ja lojuksid sata, ja need peawad
paljuks sama ja suggu teggema; ja tah-
han teid assutada, nenda kui teie wan-
nast aiast, ja tahhan teile ennam head
tehha kui teie hakkatusses, ja teie peate
tundma, et minna Jehowa ollen.
12. Ja ma tahhan innimessed, omma
Israeli rahwa, sata teie peäl käima, ja
nemmad peawad sind pärrima; ja sa
peab neile pärrisossaks sama, ja sa ei pea
neid mitte ennam lapsist lahtiteggema.
13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se-
pärrast et nemmad teile ütlewad: Sinna
ma olled innimessi sönud, ja omma rah-
wa lapsist lahtiteinud:
14. Sepärrast ei pea sa mitte ennam
innimessi söma, egga omma rahwast en-
nam saatma kommistama: se on Issan-
da Jehowa sanna.
15. Ja minna ei tahha mitte ennam
lasta kuulda so jures pagganatte teota-
mist, ja sa ei pea ennam kandma rahwa
laimamist, ja ei pea ennam omma rah-
wast saatma kommistama: se on Issan-
da Jehowa sanna.
16. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
17. Innimesse poeg, kui Israeli rah-
was ellasid ommal maal, ja sedda roja-
seks teggid omma wisiga ja omma teggu-
dega; kui ühhe naese rojus on, kel ride-
peälsed, nenda olli nende wiis minno
palle ees, Jes. 64. 5.
18. Siis wallasin ma omma tullise wih-
ha nende peäle wälja werre pärrast, mis
nemmad siin maal ärrawallasid, ja sedda
omma sitta jummalattega rojaseks teggid.
19. Ja ma pillutasin neid ärra pagga-
natte sekka, et neid made sisse laiale wis-
sati; ma moistsin nende peäle kohhut nen-
de wisi ja nende teggusid möda.
20. Ja kui nemmad tullid pagganatte
jure, kuhho nemmad said, siis teotasid
nemmad mo pühha nimme ärra, nenda et
neist öldi: Ons need Jehowa rahwas,
mis ommalt maalt piddand wäljamin-
nema?
21. Ja ma andsin armo omma pühha
nimme pärrast, mis Israeli suggu ärra-
teotas pagganatte seas, kuhho nemmad
ollid sanud. p. 20. 9. 4 Mos. 14. 14. n. t. s.
22. Sepärrast ütle Israeli soule: Nen-
da ütleb Issand Jehowa: Minna ei te
sedda mitte teie pärrast, Israeli suggu!
waid omma pühha nimme pärrast, mis
teie ärrateotanud pagganatte seas, kuhho
teie ollete sanud.
23. Ja ma tahhan pühhitseda omma
suurt nimme, mis pagganatte seas on
ärrateotud, mis teie ärrateotand nende
seas; ja pagganad peawad tundma, et
minna Jehowa ollen, ütleb Issand Je-
howa, kui ma ennast teie kallal näitan
pühha ollewad teie silma ees.
24. Ja ma tahhan teid wötta pagga-
natte käest, ja teid koggude keige made
seest, ja teid sata teie male.
25. Ja ma tahhan teie peäleripputada
puhhast wet, et teie puhtaks sate; keigist
teie rojusist ja keigist teie sitta jumma-
laist tahhan ma teid puhhastada;
26. Ja ma tahhan teile ue süddame an-
da, ne waimo teie sisse anda, ja kiwwise
süddame ärrasata teie lihhast, ja teile lih-
he lihhase süddame anda, p. 11. 19.
27. Ja omma Waimo tahhan ma teie
sisse anda, ja tehha, et teie wöttate käia
minno seädmiste sees, ja mo kohtoseä-
dussi piddada, ja nende järrele tehha.
p. 39. 29. ja 37. 24.
28. Ja teie peate ellama seäl maal, mis
ma teie wannemaile ollen annud, ja peate
mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan
teile Jummalaks olla. Jer. 31. 33.
29. Ja tahhan teid ärrapeästa keigist
teie rojusist, ja wilja kutsuda, ja paljo
sedda sata, ja ei tahha mitte teie peäle
nälga panna.
30. Ja minna tahhan paljuks tehha pu-
de wilja ja pöldude warra, sepärrast et
teie ei pea ennam sama teotust nälja pär-
rast pagganatte seas.

31. Küll teie siis mötlete omma kurja wiside ja omma teggude peäle, mis mitte head-ei olnud; ja teie siddä peab tülkama teie enneste wasto teie üllekohto teggude pärrast, ja teie hirmsa asjade pärrast. p. 16,61.63.

32. Ei te ma sedda mitte teie pärrast, ütleb Issand Jehowa, se olgo teile teäda: häbbenege, ja punnastage ärra häbbi pärrast omma wiside ülle, oh Israeli suggu!

33. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sel päwal, kui ma teid puhhastan keigist teie üllekohto teggudest, siis tahhan ma tehha, et linnade sees peab ellatama, ja paljaks tehtud kohhad peawad sama üllesehhitud.

34. Ja ärrahäwwitud ma peab sama harritud, se eest, et se olli laggedaks sanud keikide nähhes, kes möda lätsid.

35. Siis peab öldama: Sesinnane ma, mis olli ärrahäwwitud, on sanud nenda kui Edeni rohhoaed; ja linnad, mis ollid paljaks tehtud, ja ärrahäwwitud, ja mahhakistud, need on tuggewaks tehtud, ja neis ellatakse.

36. Ja pagganad, kes teie ümberkaudo üllejänud, peawad tundma, et minna, Jehowa, ollen üllesehhitanud, mis mahhakistud, ja istutanud mis olli ärrahäwwitud: minna, Jehowa, ollen räkinud, ja teen sedda ka. Cj. 6,1.

37. Nenda ütleb Issand Jehowa: Weel lassen ma Israeli sou ennese käest nou küssida, mis ma neile pean teggema; ma tahhan neid ni paljuks tehha, kui innimeste karja.

38. Kui pühhade karri, kui Jerusalemma karri temma seätud pühhade aeges, nenda peawad paljaks tehtud linnad ollema täis innimeste karja, ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

37. Peatük.

Surnutte luud sawad jälle ühte; se tähhendatse, et Judid piddid jälle armo sama.

1. Jehowa käsi sai minno peäle, ja Jehowa wiis mind wälja waimus, ja panni mind seisma kesk orgo, ja se olli täis luid.

2. Ja ta wiis mind nende jure ümberringi, ja wata, neid olli wägga paljo seäl orgus, ja wata, nemmad ollid wägga ärrakuinud.

3. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, kas needsinnatsed luud küll pealsid jälle sama ellama? ja ma ütlesin: Issand Jehowa, sinna tead sedda.

4. Ja ta ütles mo wasto: Rägi prohweti wisil neistsinnatsist luist, ja ütle nende wasto: Teie ärrakuinud luud, kuulge Jehowa sanna.

5. Nenda ütleb Issand Jehowa nende ludele: Wata, ma sadan teie sisse waimo, et teie peate ellawaks sama.

6. Ja ma annan soned teie külge, ja lassen teie peäle lihha kaswada, ja pannen nahha teie ümber, ja annan teie sisse waimo, et teie peate ellawaks sama; ja peate tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Ja ma räkisin prohweti wisil, nenda kui mind kästi; ja heäl olli kui ma prohweti wisil räkisin, ja wata, üks krabbiseminne olli, ja luud tullid, igga lu omma lu külge.

8. Ja ma näggin, ja wata, nende peäle kaswasid soned ja lihha, ja ta panni nahha nende ümber; agga waimo ei olnud nende sees.

9. Ja ta ütles mo wasto: Rägi prohweti wisil waimo wasto, innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja ütle waimo wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Waim, tulle neljast tulest, ja puhhu nendesinnaste tappetud innimeste sisse, et nemmad ellawaks sawad.

10. Ja ma räkisin prohweti wisil, nenda kui ta mind käskis; ja nende sisse tulli waim, ja nemmad hakkasid ellama, ja seisid omma jalge peäl, üks pärrato suur wäggi.

11. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, need luud, need on keik Israeli suggu; wata, nemmad ütlewad: Meie luud on ärrakuinud, ja meie otus on hukkas, isseenneste polest olleme meie kui ühhest ärraleigatud.

12. Sepärrast rägi prohweti wisil, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, minna teen lahti teie hauad, ja toon teid, omma rahwa, ülles teie haudade seest, ja wiin teid Israeli male;

13. Ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma teie hauad lahtiteen, ja kui ma teid, omma rahwa, üllestoon teie haudade seest. p. 36,38.

14. Ja ma tahhan omma waimo teie sisse anda, et teie sate ellama, ja tahhan teid panna teie male; ja teie peate tundma, et minna, Jehowa, ollen sedda räkinud, ja teinud: se on Jehowa sanna.

15. Ta sai Jehowa sanna mo kätte sedda wisi:

16. Ja sinna, innimesse poeg, wötta ennesele üks pu, ja kirjota senna peäle: Juda pärralt ja Israeli laste pärralt,

kes nende seltsimehhed; ja wötta üks teine
pu, ja kirjota senna peäle: Josepi pär-
ralt, se on Ewraimi, ja keige Israeli sou,
temma seltsimeeste pu.
17. Ja panne neid teine teise liggi üh-
heks puuks, et nemmad ühheks puuks sa-
wad sinno käes.
18. Ja kui so rahwa lapsed so wasto
räkiwad, ja ütlewad: Eks sa ei anna mei-
le teäda, mis need sulle on?
19. Siis rägi nende wasto: Nenda üt-
leb Issand Jehowa: Wata, minna wöt-
tan Josepi pu, mis Ewraimi käes, ja
temma seltsimeeste Israeli sugguarrude
pu, ja tahhan neid panna teise jure, Ju-
da rahwa puga ühte, ja neid tehha ühheks
puuks, ja nemmad peawad üks ollema
mo käes.
20. Ja puud, mis peäle sa kirjotad,
peawad so käes ollema nende silma ees.
21. Ja rägi nende wasto: Nenda ütleb
Issand Jehowa: Wata, minna tahhan
wötta Israeli lapsed pagganatte seast,
kubbo nemmad on läinud, ja tahhan neid
kogguda seält ümberkaudo, ja neid wia
nende male,
22. Ja tahhan neid tehha ühheks rah-
waks seäl maal Israeli mäggede peäl, ja
üks kunningas peab neile keigile ollema
kunningaks; ja nemmad ei pea mitte en-
nam ollema kaks rahwast, egga mitte en-
nam jaetama kahheks kunningrigiks.
23. Ja nemmad ei pea mitte ennam en-
did rojaseks teggema omma sitta jumma-
lattega, egga omma läila jummalattega,
egga keikide omma ülleastmistega; ja ma
tahhan neid peästa keigist nende ellomaia-
dest, kus nemmad patto teinud, ja tahhan
neid puhhastada, ja nemmad peawad
mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan
neile Jummalaks olla. p. 36, 28.
24. Ja mo sullane Tawet peab nende
ülle kunningaks ollema, ja üksainus kar-
jane peab neil keigil ollema; ja nemmad
peawad minno kohtoseäduste sees käima,
ja mo seädmissi piddama, ja nende jär-
rele teggema, Joan. 10, 12.
25. Ja peawad ellama seäl maal, mis
ma omma sullasele Jakobile ollen annud,
kus teie wannemad ellanud; ja seäl pea-
wad nemmad ellama, nemmad, ja nende
lapsed ja nende laste lapsed iggaweste,
ja Tawet mo sullane on neile würstiks
iggaweste.
26. Ja ma tahhan nendega rahho seä-
dusse tehha, üks iggawenne seädus peab
nendega ollema; ja ma tahhan neid assu-
tada, ja neid paljuks tehha, ja omma
pühha paiga nende sekka panna iggawes-
seks aiaks. Jes. 54, 10.
27. Ja mo maia peab ollema nende ju-
res; ja ma tahhan neile olla Jummalaks,
ja nemmad peawad mulle rahwaks olle-
ma. Laul 22. 4. 2 Kor. 6, 16.
28. Ja pagganad peawad tundma, et
minna Jehowa ollen, kes Israeli pühhit-
sed, kui minno pühha paik nende seas on
iggaweste.

38. Peatük.

Koog tulleb wägga sure wäega Jummala rahwa peäle.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sed-
da wisi:
2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad
Kogi wasto Magogi male, kes üllem
würst on Meseki ja Tubali ülle, ja rägi
prohweti wisil temma wasto, Ilm. 20, 8.
3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jeho-
wa, wata, ma tullen sinno peäle, Koog,
sa Meseki ja Tubali üllem würst,
4. Ja tahhan sind taggasi pöörda, ja
önge so lougade sisse panna, ja sind wäl-
jawia ja keik so wäe, hobbosed, ja rüüt-
lid, kes keik ülleüldse ehhitud, sure hulga,
surema ja wähhema kilpidega, kes keik
mööga mehhed on.
5. Persia, Mora ja Puti ma rahwas
on nendega, neil keigil on kilbid ja raud-
kübbarad.
6. Komer, ja keik temma wäehulgad,
Togarma rahwas, nende pohjapoolsed,
ja keik nende wäehulgad, paljo rahwast
on sinnoga.
7. Olle walmis, ja walmista ennast,
sinna ja keik so hulgad, kes so jure koggu-
nud, ja olle sinna neile üllemaks wallit-
sejaks.
8. Mitme päwa pärrast peab so kätte
nähtama; aastatte wiimsel aial tulled sa
senna male, mis mööga käest on taggasi
todud, mis koggutud mitme rahwa seast
Israeli mäggede peäle, mis ikka ollid pal-
jaks tehtud: ja temma on rahwa käest
wäljatodud, ja nemmad ellawad keik jul-
geste.
9. Ja sinna toused ülles, ja tulled kui
tulispask; sa olled kui pilwe, mis maad
kattab, sinna ja keik so wäehulgad, ja pal-
jo rahwast sinnoga.
10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Siis
peab sel päwal sündima, et asjad so süd-
damesse touswad, ja sa mötled kurja möt-
lemist,
11. Ja wöttad ölda: Ma tahhan ülles-
minna senna male, kus selged küllad on:

ma tahhan tulla nende peäle, kel rahholinne assi on, kes julgeste ellawad: nemmad keik ellawad ilma mürita, ja neil ep olle pomisid egga uksi;

12. Et sa saaksid saki risuda, ja püdi wäggise käest ärrawötta, ja omma käe pöörda paljaks tehtud kohtade wasto, kus nüüd ellatakse, ja rahwa wasto, mis koggutud pagganatte käest, mis on joudnud sada lojuksid ja warrandust, kes ellawad keskmas süddames.

13. Seba, ja Tedan, ja Tarsisi kaupmehhed, ja keik temma nored loukoerad ütlewad sulle: Kas sinna tulled risuma? Olled sa omma hulga koggunud püdi wäggise käest ärrawötma, ja ärrawima höbbedat ja kulda, ja ärrawötma lojuksid ja warrandust, ja paljo saki risuma?

14. Sepärrast rägi prohweti wisil, innimesse poeg, ja ütle Kogile: Nenda ütleb Issand Jehowa: Eks sa tea mitte sel aial, et mo Israeli rahwas ellab julgeste?

15. Ja sinna tulled ommast paigast pohja kare poolt, sinna ja paljo rahwast sinnoga, need keik on hooste selgas, üks suur hulk, ja paljo wägge.

16. Ja sa tulled mo Israeli rahwa wasto kui pilwe, maad katma: wiimsel päwade aial peab se sündima, ja ma tahhan sind lasta tulla omma ma wasto, et pagganad mind peawad tundma, kui ma ennast näitan pühha ollewad sinno kallal, oh Koog! nende silma ees.

17. Nenda ütleb Issand Jehowa: Olled sinna se, kellest ma endisil päiwil ollen räkinud omma sullaste Israeli prohwetitte läbbi, kes neil päiwil prohweti wisil räkisid aastaist, et minna sind lassen tulla nende peäle.

18. Ja se peab sel päwal sündima, sel päwal, kui Koog tulleb Israeli ma wasto, ütleb Issand Jehowa, siis peab mo tulline wihha tousma mo wihha sees.

19. Sest ma rägin sedda omma pühha wihha sees, ja omma hirmsa tullise wihha sees: töeste sel päwal peab suur wärriseminne ollema Israeli maal:

20. Nenda et minno palle ees peawad wärrisema kallad merres, ja linnud, mis taewa al, ja metsellajad, ja keik romajad, mis romawad ma peäl, ja keik innimessed, kes ma peäl; ja mäed peawad sama mahhakistud, ja järsud kobbad peawad mahhalangema, ja keik mürid peawad mahhalangema.

21. Ja ma tahhan kutsuda temma wasto moöga keige omma mäggede peäle, ütleb Issand Jehowa; ühhe moök peab teise wasto ollema.

22. Ja ma tahhan temmaga kohtus käia katkoga ja werrega, ja tahhan lasta saddada rasket wihma, mis upputab, ja suri rahhe tükkisid, tuld ja weewlit temma peäle, ja ta wäehulkade peäle, ja rahwa hulga peäle, mis temmaga on.

23. Ja ma tahhan ennast sureks tehha, ja ennast näidata pühha ollewad, ja ennast anda tunda hulga pagganatte silma ees, ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

39. Peatük.

Koog hukkatakse ärra; Jummala rahwas pääseb ta kaest.

1. Ja sinna, innimesse poeg, rägi prohweti wisil Kogi wasto, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle, Koog, sa würst Meseki ja Tubali ülle! p. 38. 2.

2. Ja ma tahhan sind taggasi sata, ja sind kuearrolissega märkida, ja sind üllestua pohjakare poolt, ja sind lasta tulla Israeli mäggede peäle.

3. Ja ma tahhan so ammo so wassakust käest wäljalüa, ja so parramast käest tahhan ma so noled lasta mahhalangeda.

4. Israeli mäggede peäle pead sa mahhalangema, sinna ja keik so wäehulgad, ja rahwas, mis sinnoga on; ma tahhan sind anda keigesugguse lendawa kisluja lindude ja metsellajatte roaks. Ilm. 19. 17. 18.

5. Wälja peäle pead sa langema, sest minna ollen sedda räkinud, se on Issanda Jehowa sanna.

6. Ja ma tahhan tulle läkkitada Magogi peäle, ja nende peäle, kes ellawad saarte peäl julgeste, ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Ja ma tahhan omma pühha nimme teäda anda omma Israeli rahwa sees, ja ei tahha lasta ennam ärrateotada omma pühha nimme, ja pagganad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kes pühha on Israelis.

8. Wata, se tulleb ja peab sündima, ütleb Issand Jehowa; se on se päaw, mis ma ollen räkinud.

9. Ja Israeli linnade rahwas peawad wäljaminnema, ja süütma pöllema, ja kütma söariistadega, ja wähbema ja surema kilpidega, ambudega ja nooltega, ja käsikeppidega ja pikidega; ja peawad nendega seitse aastat tuld teggema.

10. Ja nemmad ei pea mitte wäljalt

puid toma, egga metsast raiuma, sest
nemmad peawad tuld teggema söarriista-
dega; ja peawad neid ärrarisuma, kes
neid risunud, ja wäggise nende käest ärra-
wötma, kes wäggise nende käest ärrawöt-
nud: se on Issanda Jehowa sanna.
11. Ja sel aial peab sündima, et ma
tahhan Kogile senna anda ühhe paiga
hauaks Israeli maal, seäl orgus hommi-
kopoolses merreäres ja se teeb, et keik, kes
mödalähhäwad, ninna kinnipiddawad:
siis matwad nemmad senna Kogi ja keik
temma hulga, ja nimmetawad sedda Kogi
hulga orruks.
12. Ja Israeli suggu wöttab neid mat-
ta, et nemmad maad puhhastawad, seitse
kuud.
13. Ja keik ma rahwas peab matma,
ja se peab neile kuulsaks nimmeks sama
sel päwal, kui ma saan auustud, se on
Issanda Jehowa sanna.
14. Ja nemmad lahhutawad allati meh-
hi ärra, kes ma läbbikäiwad, ja matwad
nendega, kes seält läbbikäiwad, need, kes
üllejänud ma peäle, et nemmad sedda
puhhastawad; seitsme ku pärrast kula-
wad nemmad järrele.
15. Ja läbbikäijad käiwad ma läbbi,
ja kui kegi innimesse luud nääb, siis pan-
neb ta senna jure hauakiwwi, kunni mat-
jad tedda matwad senna Kogi hulga orgo.
16. Ja ka ühhe linna nimmi peab olle-
ma Hamona; ja nenda puhhastawad
nemmad maad.
17. Ja sinna, innimesse poeg, nenda
ütleb Issand Jehowa, ütle keigesugguste
tiwadega linnudele ja keige metsalistele:
Kogguge ja tulge, tulge kokko siit ümber-
kaudo minno tapmisse jure, mis minna
teile tappan, sureks tapmisseks Israeli
mäggede peäl, ja söge lihha, ja joge werd.
Jer. 12, 9. Jak. 5, 5.
18. Wäggewatte lihha peate teie söma,
ja ma würstide werd joma; järad, talled,
sikkud, ja wärsid, keik need on Pasanis
joudo joosnud, Ilm. 19, 17. 18.
19. Ja peate raswa söma, et köht täis
saab, ja werd joma, et sate joobnuks, min-
no tapmissest, mis ma teile ollen tapnud;
20. Ja teie peate täis sama minno lau-
das ratsa-ja söawankritte hoostest, wäg-
gewaist ja keigesuggusist söameestest: se
on Issanda Jehowa sanna.
21. Ja ma tahhan omma au näidata
pagganatte seas, ja keik pagganad pea-
wad näggema minno öiget nuhtlust, mis
ma ollen saatnud, ja minno kät, mis ma
ollen nende külge pistnud.
22. Ja Israeli suggu saab tunda, et
minna ollen Jehowa nende Jummal,
sestsammast päwast ja eddespiddi.
23. Ja pagganad sawad tunda, et Is-
raeli rahwas omma üllekohto pärrast on
wangi läinud, et nemmad mo wasto on
wallatust teinud, ja et minna omma pal-
le nende eest ollen ärrapeitnud, ja neid
annud nende waenlaste kätte, et nemmad
keik mööga läbbi on langenud.
24. Ma ollen teinud nende rojust möda,
ja nende ülleastmissi möda, ja ollen om-
ma palle nende eest ärrapeitnud.
25. Sepärrast ütleb Issand Jehowa
nenda: Nüüd tahhan ma Jakobi wangi-
pölwe pöörda, ja hallastada keige Israeli
sou peäle, ja pühha wihhaga wihhasta-
da omma pühha nimme pärrast.
Jer. 31, 23.
26. Ja nemmad peawad omma häbbi
kandma ja keik omma wallatust, mis
nemmad mo wasto teinud, kui nemmad
nüüd julgeste ellawad ommal maal, ja
ükski neid ei hirmuta.
27. Kui ma neid saan taggasi tonud
rahwa seast, ja neid koggunud waenlaste
made seest, ja ennast näitnud pühha olle-
wad nende kallal hulga pagganatte silma
ees.
28. Siis peawad nemmad tundma, et
minna Jehowa, nende Jummal ollen, et
ma neid ollen lasnud wangi minna pag-
ganatte jure, ja neid jälle koggunud nen-
de male, ja ei jätnud neist ei ühteainust
ennam senna.
29. Ja ma ei tahha ennam omma pal-
let nende eest ärrapeita, sest ma wallan
omma waimo Israeli sou peäle; se on
Issanda Jehowa sanna. p. 36, 25. Jes. 44, 3.

40. Peatük.

Jummala rahwa tullew pölli; ue templi
möötminne.

1. Meie wangipölwe wiendamal aas-
tal kolmatkümmend, aasta hakkatusses,
essimesse ku kümnemal päwal, neljateist-
kümnemal aastal pärrast sedda kui lin
mahhalöödi; otse selsammal päwal sai Je-
howa kässi mo peäle, ja wiis mind senna.
2. Jummala näggemiste sees wiis ta
mind Israeli male, ja panni mind seis-
ma wägga körge mäe peäle; ja selle peäl
olli kui ehhitud lin lonna pool.
3. Ja ta wiis mind senna, ja wata, seäl
olli üks mees, selle näggo olli kui wasse
näggo, ja linnane nöör ta käes ja möö-
doridw; ja temma seisis wärrawa suus.
4. Ja mees ütles mo wasto: Innimesse

poeg, wata omma silmadega, ja kule om-
ma kõrwadega, ja panne täbbele keik, mis
minna sulle näitan, sest sepärrast olled
sa seie toodud, et ma sulle sedda piddin
näitma: anna teäda keik, mis sa nähha
saad, Israeli soule.
5. Ja wata, müür olli wäljastpiddi koia
ümber ümberringi, ja mehhe käes olli
moõdoridw, kuus künart pitk, kämbla
laius olli igga küünra peäl ülle; ja ta
moõtis hone müri laiusse, se olli üks
moõdoridw, ja kõrgusse, se olli ka üks
moõdoridw.
6. Ja temma tulli senna wärrawa jure,
kelle su hommiko pole lähhäb, ja käis ül-
les treppisid möda, ja moõtis wärrawa
läwwe, üks moõdoridw olli selle laius, ja
teise läwwe, üks moõdoridw olli selle
laius.
7. Ja üks moõdoridw olli igga kambri
pitkus, ja üks moõdoridw selle laius, ja
kambritte wahhel wiis künart; ja wärra-
wa läwwi, mis wärrawa eestkoia kõrwas,
olli seestpiddi üks moõdoridw.
8. Ja ta moõtis wärrawa eestkoia seest-
piddi, se olli ka üks moõdoridw.
9. Ja ta moõtis wärrawa eestkoia kah-
heksa künart, ja temma kiwwisambad kaks
künart, ja wärrawa eestkodda olli seest-
piddi.
10. Ja wärrawa kambrid hommiko pool,
neid olli kolm siin pool ja kolm seäl pool,
üks moõt olli neil kolmel; ja üks moõt
olli kiwwisammastel siin ja seäl pool.
11. Ja ta moõtis wärrawa su laiusse
kümme künart, wärrawa pitkus olli kolm-
teistkümmend künart.
12. Ja raia kambritte ees olli üks kü-
nar, ja üks künar raia seäl pool; ja kam-
ber isse olli kuus künart siit poolt ja kuus
künart seält poolt.
13. Ja ta moõtis wärrawa teise kambri
seinast teise seinast sadik, selle laius olli
kakskümmend ja wiis künart, uks olli ukse
wasto.
14. Ja ta teggi sambad kuuskümmend
künart, ja igga samba jures olli wahhe
wärrawa ümberringi.
15. Ja wärrawa suust, kust sisse mindi,
seestpiddise wärrawa eestkoia suust sadik,
olli wiiskümmend künart.
16. Ja aknad ollid seestpiddi kitsad
kambritte ja kiwwisammaste külges seest-
piddi wärrawat ümberringi, ja nenda ka
eestkoddade külges, ja aknad ollid ümber-
ringi seestpiddi, ja igga samba külges ol-
lid palmipu kuiud.
17. Ja ta wiis mind wäljastpiddise oue,
ja wata, oue ümberringi ollid tehtud toad
ja põrmand, kolmkümmend tubba põr-
mando peäl.
18. Ja põrmand olli wärrawatte kül-
ges wärrawatte pitkust möda, se on allu-
minne põrmand.
19. Ja ta moõtis laiusse allumisse
wärrawa suust seestpiddise oue pole wäl-
jaspool, sadda künart, päwatouso ja poh-
ja pole.
20. Ja wärrawa, kelle su lähhäb pohja
pole, mis wäljastpiddise oue pole lähhäb,
moõtis temma ta pitkusse ja ta laiusse
järrele.
21. Ja temma kambrid ollid kolm siin,
ja kolm seäl pool, ja temma sambad ja
ta eestkoiad ollid kui essimesse wärrawa
moõt: wiiskümmend künart olli ta pitk,
ja wiis kolmatkümmend künart lai.
22. Ja temma aknad, ja ta eestkoiad, ja
ta palmipu kuiud ollid selle wärrawa
moõdo järrel, kelle su lähhäb päwatouse
pole, ja senna mindi ülles seitse treppi
möda, ja temma eestkoiad ollid nende ees.
23. Ja seestpiddise oue wärraw olli selle
wärrawa kohhal pohja ja päwatouse
pool; ja ta moõtis teisest wärrawast teise
sadda künart.
24. Ja ta satis mind minnema louna
pole, ja wata, seäl olli wärraw louna
pool, ja ta moõtis temma sambad ja ta
eestkoiad sesamma moõdo järrele.
25. Ja temmal ollid aknad ja ta eest-
koddadel ümberringi, nenda kui teised ak-
nad; wiiskümmend künart olli ta pitk, ja
wiis kolmatkümmend künart lai.
26. Ja seitse treppi olli temmal ülles-
minna, ja temma eestkoiad ollid nende
ees; ja temmal ollid palmipu kuiud, teine
siit, teine seält poolt temma sammaste
külges.
27. Ja wärraw olli seestpiddisel ouel
louna pool, ja ta moõtis teisest wärra-
wast teise louna pole sadda künart.
28. Ja ta wiis mind seestpiddise oue
louna wärrawasse, ja moõtis louna wär-
rawa teiste moõdo järrele.
29. Ja temma kambrid ja ta sambad ja
ta eestkoiad ollid teiste moõdo järrele, ja
aknad ollid temmal ja ta eestkoddadel
ümberringi: wiiskümmend künart olli se
pitk, ja wiis kolmatkümmend künart lai.
30. Ja eestkoiad ollid ümberringi wiis
kolmatkümmend künart pitkad, ja wiis
künart laiad.
31. Ja ta eestkoiad läksid wäljastpiddise
oue pole, ja palmipu kuiud ollid temma

sammaste külges, ja temmal olli kahheksa
treppi üllesminna.
32. Ja ta wiis mind seestpiddise oue
päwatousso pole, ja mõõtis selle wärra-
wa teiste mõõdo järrele.
33. Ja temma kambrid, ja ta sambad,
ja ta eestkoiad ollid teiste mõõdo järrele,
ja temmal ja ta eestkoddadel ollid aknad
ümberringi: wiiskümmend künart pitkuti,
ja wiis kolmatkümmend künart laiuti.
34. Ja ta eestkoiad ollid wäljastpiddise
oue pool, ja palmipu kuiud ollid ta sam-
maste külges siit ja seält poolt: ja tem-
mal olli kahheksa treppi üllesminna.
35. Ja ta wiis mind pohja wärrawa
pole, ja mõõtis se teiste mõõdo järrele.
36. Ta mõõtis temma kambrid, ta sam-
bad, ja ta eestkoiad, ja temmal ollid ak-
nad ümberringi: wiiskümmend künart
pitkuti, ja wiis kolmatkümmend laiuti.
37. Ja ta sambad ollid wäljastpiddise
oue pool, ja palmipu kuiud ollid ta sam-
maste külges siit ja seält poolt: ja tem-
mal olli kahheksa treppi üllesminna.
38. Ja sel olli üks tubba omma uksega
wärrawatte sammaste peäl; seäl loppu-
tati põlletamisse ohwrit.
39. Ja wärrawa eestkoia sees olli kaks
lauda siin pool, ja kaks lauda seäl pool,
nende peäl tappa põlletamisse ohwrit, ja
patto- ja süühwrit.
40. Ja teises külges wäljaspool, kust
üllesminnakse pohja wärrawa suhho, olli
kaks lauda; ja teises külges, mis wärra-
wa eestkoias, olli kaks lauda.
41. Nelli lauda olli siin pool, ja nelli
lauda seäl pool wärrawa külges: kahhek-
sa lauda olli, mis peäl tappeti.
42. Weel olli nelli lauda põlletamisse
ohwri tarwis, raiutud kiwwidest, pitkus
olli poolteist künart, ja laius poolteist kü-
nart, ja üks künar olli kõrgus: ja nende
peäle pannid nemmad riistad, miska
nemmad tapsid põlletamisse ja tappa-
ohwrit.
43. Ja põõnad ollid üks kämmel pitkad,
ja ollid seätud seestpiddi ümberringi; ja
laudade peäl olli ohwriañni libha.
44. Ja wäljaspool seestpiddist wärra-
wat ollid lauljatte toad seestpiddises oues,
mis pohja wärrawa külges, ja need ollid
wasto lounat: agga üks tubba olli hom-
miko wärrawa külges, se olli pohja pool.
45. Ja ta ütles mo wasto: Tubba, mis
louna pole lähhäb, on preestritte pärralt,
kes teggemist tewad siin koia jures.
46. Ja tubba, mis lähhäb pohja pole,
on preestritte pärralt, kes altari jures
teggemist tewad: need on Sadoki poiad,
kes Lewi lastest Jehowa liggi tullewad,
tedda tenima.
47. Ja ta mõõtis oue, sadda künart pit-
kuti, ja sadda künart laiuti, se olli nelja-
nurgane; ja altar olli Jummala koia ees.
48. Ja ta wiis mind koia eestkotta; ja
mõõtis eestkoia samba, wiis künart siin
ja wiis künart seäl pool; ja wärrawa
laius olli kolm künart siit ja kolm künart
seält poolt.
49. Eestkoia pitkus olli kakskümmend
künart, ja laius üksteistkümmend künart,
treppidega ühhes, kust sinna üllesmindi:
ja toed ollid sammaste külges, teine siit
ja teine seält poolt.

41. Peatük.

Uut templit mõõdetakse weel.

1. Ja ta wiis mind templi jure, ja
mõõtis sambad, kuus künart laiuti siin
pool, ja kuus künart laiuti seäl pool,
se olli hone laius.
2. Ja ukse laius olli kümme künart, ja
wärrawa küljed ollid wiis künart siit
poolt, ja wiis künart seält poolt; ja ta
mõõtis temma pitkusse nellikümmend kü-
nart, ja laiusse kakskümmend künart.
3. Ja ta läks sissepiddi, ja mõõtis ukse
sambad kaks künart, ja ukse kuus künart,
ja ukse laius olli seitse künart.
4. Ja ta mõõtis temma pitkusse kaks-
kümmend künart, ja laiusse templi was-
to kakskümmend künart; ja ta ütles mo
wasto: Se on keigepühham paik.
5. Ja ta mõõtis koia müri kuus künart,
ja küljekambri laiusse nelli künart üm-
berringi koia ümber.
6. Ja küljekambrid, neid olli, kamber
kambri kõrwas, kolm neljatkümmend kor-
ra pärrast, ja need läksid müri sisse, mis
koia külges küljekambritte tarwis ümber-
ringi, et nemmad piddid ühhes kinni olle-
ma: agga nemmad ei olnud mitte koia
müri külges kinni.
7. Ja küljekambrittel olli ikka laiem ma
üllestikko, mis ümberringi käis, sest koia
käsipu käis üllespiddi hopis koia ümber,
sepärrast olli sellesinnatse hone laius ül-
lespiddi laiem; ja nenda mindi seält al-
lumissest kambrist ülles üllemasse, kesk-
missest läbbi.
8. Ja ma waatsin koia kõrgust, mis
ümberringi; küljekambritte allused ollid
üks täis mõõdoridw, ehk kuus künart jär-
gust sadik.
9. Müri laius, mis küljekambritte kül-
ges wäljaspool, olli wiis künart; ja tüh-

hi koht olli kambritte asse, mis koia külges ollid.

10. Ja tubbade wahhel olli kahhekümne küünra laius koia ümber ümberringi.

11. Ja küljekambri uks olli tühja kohha pool, teine uks pohja pool, ja teine louna pool; ja tühja kohha laius olli wiis künart ümberringi.

12. Ja hone, mis wahhekohha ees, olli öhtokare pool seitsekümmend künart lai, ja hone müür olli wiis künart lai ümberringi, ja selle pitkus olli ühheksakümmend künart.

13. Ja ta moötis koia sadda künart pitkuti, ja wahhekoht, ja hone, ja ta mürid ollid sadda künart pitkad.

14. Ja koia eestpoolne laius, ja wahhekoht päwatouso pool olli sadda künart.

15. Ja ta moötis hone pitkusse wahhekohha ees, mis seäl tagga, ja temma kambritte tagguse siin ja seäl pool sadda künart, ja templi, mis seestpiddi, ja oue eestkoiad.

16. Ta moötis ka läwwed, ja kitsad aknad, ja kambritte tagguséd kolme külje ümber; läwwe ees olli katte puust ümberringi: ja ma aknattest sadik, ja aknad ollid kaetud.

17. Seält sadik, mis üllewel ukse peäl, ja seestpiddisest koiast sadik, ja wäljastpiddi, ja keige müri külges ümberringi seest- ja wäljastpoolt, olli moödo järrele.

18. Ja Kerubid ollid tehtud ja palmipuud, ja igga Kerubi wahhel olli palmipu, ja iggal Kerubil ollid kaks pallet.

19. Ja innimesse palle siin pool palmipuud, ja loukoera palle seäl pool palmipuud olli tehtud keige koia ümber ümberringi.

20. Maast uksepeälsest sadik ollid Kerubid ja palmipuud tehtud: ja nenda olli templi müür.

21. Templil ollid nelja nurgaga postid, ja pühha paiga näggo olli ühte wisi nähha.

22. Altar olli puust kolm künart körge, ja kaks künart olli ta pitk, ja temmal ollid temma nurgad, ja ta pitkus ja ta seinad ollid puust; ja ta ütles mo wasto: Se on laud, mis Jehowa palle ees on.

23. Ja kaks ust ollid templil ja keigepühhamal paigal.

24. Ja ustel ollid kahhed poled, mis andsid likuda, kahhed poled ollid teisel uksel, ja kahhed poled teisel.

25. Ja templi uste peäle ollid Kerubid ja palmipuud tehtud, nenda kui müride külges ollid tehtud; ja pupalgid ollid eestkoia ees wäljaspool.

26. Ja kitsad aknad ja palmipuud ollid eestkoia külges siit ja seält poolt, ja nenda koia külgede ja palkide peäl.

42. Peatük.

Wäljaspoolne ou; selle ellohoned; wärraw hommiko pole.

1. Ja ta wiis mind wälja wäljastpiddise oue teed, mis pohja pole lähhäb, ja wiis mind senna tuppa, mis wahhekohha ees on, ja senna, mis hone ees on pohja pool.

2. Seäl kohhal, kus se sadda künart pitk olli pohja pool ukse ees ja wiiskümmend künart lai.

3. Kahhekümne küünra ees, mis seestpiddisel ouel on, ja pörmando ees, mis wäljastpiddisel ouel, neil olli kamber kambri kohhal kolm üllestikko.

4. Ja tubbade ees olli tekoht kümme künart lai seestpiddi, igga teradda olli üks künar lai, ja nende uksed ollid pohja pool.

5. Ja peälmissed toad ollid kitsamad; sest need läksid komale, ennam kui allumissed ja keskmissed.

6. Sest need ollid kolmekordsed, ja neil ei olnud sambaid, nenda kui ouede sambad: sepärrast olli se kitsam, kui allumissed ja keskmissed maast.

7. Ja müür, mis wäljastpiddi tubbade kohhal wäljastpiddise oue pool tubbade wasto, olli wiiskümmend künart pitk.

8. Sest tubbade pitkus, mis wäljastpiddises oues, olli wiiskümmend künart, ja wata, templi ees olli sadda künart.

9. Ja nendesinnaste tubbade al olli se, kust hommiko poolt sissemindi, kui kegi seie sisse tulleb wäljastpiddisest ouest.

10. Oue müri laiusses päwatouso pool wahhekohha ees, ja hone ees, ollid ka toad.

11. Ja üks tekobt nende ees olli nähha kui tubbade te, mis pohja pool, kui pitkuti, nenda laiuti: ja keik nende wäljaminnemisse kohhad ollid nende seätud moödo järrele, nenda kui nende uksed.

12. Ja nenda kui tubbade uksed ollid, mis louna pool, nenda olli seäl uks te hakkatusses, mis sirge müri ees on päwatouso pool, kust sisseminnakse.

13. Ja ta ütles mo wasto: Toad pohja pool, ja toad louna pool, mis wahhekohha ees, need on pühha paiga toad, kus preestrid, kes Jehowa liggi tullewad, keigepühhamaid ohwrid söwad: senna peawad nemmad ärrapannema keigepühha-

mad ohwrid, ja roa=ja patto=ja süohwrid, sest se paik on pühha.

14. Kui preestrid sawad nende sisse läinud, siis ei pea nemmad mitte pühhast paigast wäljaminnema senna wäljastpiddise one; nemmad peawad agga ommad rided, miska nemmad ammeti tööd teinud, senna mahhapannema; sest need on pühhad: nemmad peawad teised rided selga pannema, ja siis woiwad nemmad senna one liggi minna, mis rahwa pärralt on.

15. Kui ta sai koia seestpiddi ärramöötnud, siis wiis ta mind wälja selle wärrawa teed, kelle su päwatouso pole lähhäb, ja möötis sedda ärra ümberringi.

16. Ta möötis sedda päwatouso kare pool möödoridwaga, wiissadda ridwa pitkuti möödoridwaga ümberringi.

17. Ta möötis pohjakare pool wiissadda ridwa möödoridwaga ümberringi.

18. Ta möötis ka lounakare pool wiissadda ridwa möödoridwaga ümberringi.

19. Ta kallas öhtokare pole, ja möötis wiissadda ridwa möödoridwaga.

20. Ta möötis sedda nelja kare pool, selle ümberringi olli müür pitkuti wiissadda, ja laiuti wiissadda: et se piddi wahhet teggema se wahhel, mis pühha, ja mis ei mitte pühha.

43. Peatük.

Jummala au ja tenistus templis, mis pühhitsetakse.

1. Ja ta satis mind wärrawa jure, sinna wärrawa jure, mis päwatouso pole lähhäb.

2. Ja wata, Israeli Jummala au tulli päwatouso poolt; ja temma heäl olli kui sure wee kohhiseminne, ja ma ugas temma auust.

3. Ja se näggo olli otsego näggo, mis ma enne näggin, kui näggo, mis ma näggin, kui ma tullin sedda linna ärrarikkuma; ja need näud ollid kui näggo, mis ma näggin Kebari jöe jures, ja ma heitsin silmili mahha. p. 1, 3.

4. Ja Jehowa au tulli koia sisse wärrawast läbbi, mis päwatouso pole lähhäb.

5. Ja Waim töstis mind ülles, ja wiis mind seestpiddise one: ja wata, kodda sai Jehowa auu täis. 1 Kunn. 8. 10. 11.

6. Ja minna kuulsin ennese wasto räkiwad koiast, ja üks mees olli minno körwas seismas.

7. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, se on mo aujärje paik, ja mo jalgetallade paik, kus ma tahhan iggaweste ellada Israeli laste seas; ja Israeli suggu ei pea ennam ärrateotama mo pühha nimme, ei nemmad egga nende kunningad omma horussega, egga omma kunningatte surnokehhadega körge paikade peäl.

8. Kui nemmad omma läwwe pannid minno läwwega ühte, ja ommad postid minno postide körwa, et müür agga olli minno ja nende wahhel; ja teotasid ärra mo pühha nimme omma hirmsa teggudega, mis nemmad teggid, sepärrast ollen ma neile otsa teinud omma wihha sees.

9. Nüüd wötwad nemmad omma horusse, ja omma kunningatte surnokehhad kaugele minnust ärrasata; ja ma tahhan nende seas ellada iggaweste.

10. Sinna innimesse poeg, anna Israeli soule teäda se kodda, et nemmad häbbi pärrast ärrapunnastawad omma sure üllekohto ülle, ja nemmad peawad sedda öigel wisil ärramöötma.

11. Ja kui nemmad häbbi pärrast ärrapunnastawad keige sepärrast, mis nemmad on teinud, siis anna neile teäda koia näggo ja temma ehhitaminne, ja kust temmast wäljaminnakse ja sissetullakse, ja keik temma näggo, ja keik ta seädmissed, ja keik ta näggo ja keik ta kässoöppetussed, ja kirjota nende silma ette, et nemmad tähhele pannewad keik temma näggo ja keiki ta seädmissi, et nemmad nende järrele teggewad.

12. Se on koia seädus, seäl mäe otsas peab keik ta raia ümberringi keigepühham ollema; wata, se on koia seädus.

13. Ja need on altari möödud künarde järrele, igga küünra peäle üks künar ja kämbla laius, ja jalg on üks künar körge, ja üks künar lai, ja temma raia ta äres ümberringi üks waks; ja se on altari tagguminne pool.

14. Ja jallast, mis ma külges temma allumissest ärest sadik, on kaks künart; ja selle laius on üks künar, ja temma weikesest ärest surest sadik on nelli künart, ja selle laius on üks künar.

15. Ja leed on nelli künart, ja leest üllespiddi on nelli sarwe.

16. Ja leed on pitk kaksteistkümmend künart, ja lai kaksteistkümmend künart, näljanurgane omma nelja külje poolt.

17. Ja äär on pitk nelliteistkümmend künart, ja lai nelliteistkümmend künart, temma nelja külje poolt; ja raia temma ümber on pool künart, ja temma jalg on üks künar ümberringi, ja temma treppid on päwatouso pool.

18. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse

poeg, nenda ütleb Issand Jehowa: Need
on altari seädmissed sel aial kui tedda
tehhakse, et temma peäl peab pölletamis-
se ohwrid ohwerdama, ja ta peäle werd
riputama.
19. Ja preestrittele Lewitidele, kes Sa-
doki sougst on, kes mo liggi tullewad,
mind tenima, ütleb Issand Jehowa, nei-
le peab sa andma ühhe wärsi, mis noor
weis on, patto ohwriks. p. 40. 46.
20. Ja sa peab wötma temma werrest
ja pannema altari nelja sarwe peäle, ja
äärte nelja nurga peäle, ja raia peäle
ümberringi; ja sa peab sedda puhhasta-
ma pattust, ja ta eest ärraleppitamist teg-
gema.
21. Ja sa peab wötma patto ohwri wär-
si, ja sedda ärrapölletama seätud koia
paikas wäljaspool pühha paika.
3 Mos. 16. 27.
22. Ja teisel päwal peab sa toma ühhe
nore sikko, mis selge terwe, patto ohw-
riks; ja nemmad peawad altarit pattust
puhhastama, nenda kui nemmad sedda
on puhhastanud wärsiga.
23. Kui sa olled löppetanud puhhasta-
misse, siis peab sa toma ühhe wärsi, mis
noor weis on, mis selge terwe, ja ühhe
jära lammaste karjast, mis selge terwe.
24. Ja teie peate sedda toma Jehowa
ette, ja preestrid peawad temma peäle
heitma sola, ja neid ohwerdama Jehowa-
le pölletamisse ohwriks.
25. Seitse päwa peab sa sikko walmis-
tama patto ohwriks, iggapääw ühhe, ja
wärsi, mis noor weis, ja jära lammaste
karjast, mis selge terwed on, peawad nem-
mad walmistama.
26. Seitse päwa peawad nemmad ärra-
leppitust teggema altari eest, ja sedda puh-
hastama, ja ommad käed täitma.
27. Kui nemmad sawad need päwad otsa
sanud, siis peab se nenda ollema kahheks-
samal päwal ja eddespiddi, et preestrid
altari peäl teie pölletamisse ja tänno
ohwrid walmistawad; ja mul peab teist
hea meel ollema, ütleb Issand Jehowa.

44. Peatük.

Jummal seab preestritte ammetit uues templis.

1. Ja ta wiis mind taggasi teed pühha
koia wäljaspiddise wärrawa jure, mis
päwatouso pole lähhäb, ja se olli lukkus.
2. Ja Jehowa ütles mo wasto: Sesin-
nane wärraw peab lukkus ollema, ei sed-
da pea mitte lahtitehtama, ja ükski ei pea
mitte seält sisseminnema, sest Jehowa,
Israeli Jummal, on seält sisseläinud;
sepärrast peab se lukkus ollema.
3. Agga würst, würst ütsi peab seäl ist-
ma ja leiba söma Jehowa ees: teed wär-
rawa eestkoiast peab ta sissetullema, ja
sedda teed seält wäljaminnema.
4. Ja ta wiis mind teed pohja wärra-
wa jure koia ette; ja ma näggin, ja wa-
ta, Jehowa kodda olli täis Jehowa auu:
ja ma heitsin silmili mahha. p. 43. 5.
5. Ja Jehowa ütles mo wasto: Inni-
messe poeg, panne tähhele, ja wata om-
ma silmaga, ja kule omma körwadega
keik, mis minna soga rägin keigist Jeho-
wa koia seädmistest, ja keigist ta käsio-
öppetustest; ja panne tähhele, kust sinna
kotta sissetullakse, ja kust ial pühhast pai-
gast wäljaminnakse. p. 40. 4.
6. Ja ütle wastopannija Israeli seu
wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa:
Keigist teie hirmsaist teggudest saab teile
jo kül, oh Israeli suggu!
7. Et teie sissetonud woöra ma lapsed,
kes ümberleikamatta süddame ja ümber-
leikamatta lihha polest, et nemmad piddid
mo pühhas paikas ollema, ja mo koia
ärrateotama; et teie tote mo leiwa, ras-
wa ja werre, ja nemmad tewad tühjaks
mo seädusse keige teie hirmsa teggude
pärrast.
8. Sest teie ei te mo pühha paiga teg-
gemist, ja teie peate omma enneste meli
pärrast nisuggusid, kes mo pühha paiga
teggemist peawad teggema.
9. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ei
ükski ainus woöra ma rahwast, kes üm-
berleikamatta süddame ja ümberleikamat-
ta lihha polest, ei pea mitte tullema mo
pühha paika, egga ükski woöra ma inni-
messe, kes on Israeli laste seas.
Ilm. 21. 27.
10. Ei muud kui Lewitid, kes minnust
kaugele ärralätsid, kui Israel ärraeksis,
kes ka minnust ärraeksisid omma sitta
jummalatte järrele; ja need peawad om-
ma üllekohto süüd kandma.
11. Ja nemmad peawad ollema tem-
mas mo pühhas paikas kui üllewaatjad
koia wärrawatte jures, ja peawad am-
meti tööd teggema mo koias; nemmad
peawad pölletamisse ja tappaohwrid rah-
wale tapma, ja nemmad peawad nende
silma ees seisma nende eest ammeti tööd
teggemas.
12. Sepärrast et nemmad neid on teni-
nud nende sitta jummalatte ees ja Is-
raeli soule üllekohto kommistusseks ol-
nud: sepärrast ollen ma omma käe nende

wasto wandudes üllestöstnud, ütleb Issand Jehowa, et nemmad peawad omma üllekohto süüd kandma.

13. Ja nemmad ei pea mitte minno liggi tullema, egga mo preestri ammeti peäl ollema, egga mingisugguste mo pühha asjade liggi tullema, egga keigepühhama asjade liggi; waid nemmad peawad omma häbbi kandma ja omma hirmsaid teggusid, mis nemmad teinud.

14. Ja ma ollen neid seädnud, et nemmad koia jures teggemist tewad keige ta tenistusse tarwis, ja keige se tarwis, mis seäl sees peab tehtama.

15. Agga preestrid, kes Lewitid/Sadoki poiad, kes mo pühha paiga teggemist teggid, kui Israeli lapsed minnust ärraeksisid, need peawad mo liggi tullema mind tenima, ja mo ees seisma, et nemmad mo ette towad raswa ja werre, ütleb Issand Jehowa. p. 48, 11.

16. Nemmad peawad mo pühha paiga sisse minnema, ja nemmad peawad mo laua jure liggitullema, mind tenima, ja peawad mo teggemist teggema.

17. Ja nende peab se ollema, kui nemmad seestpiddise oue wärrawaist sissetullewad, et nemmad linnased rided peawad selga pannema, ja willased rided ei pea nende ihho peäle mitte sama, kui nemmad seestpiddise oue wärrawais ja seäl koias tenivad.

18. Linnased kännad mütsid peawad nende peas ollema, ja linnased püksid peawad nende reite ümber ollema: nemmad ei pea mitte wööd wöle pannema, kui nemmad higgised on. 2 Mos. 39, 28.

19. Ja kui nemmad seält wäljastpiddise oue läbbäwad, sinna wäljastpiddise oue rahwa jure, peawad nemmad ommad rided seljast ärrawötma, miska nemmad ammeti tööd teinud, ja neid ärrapannema pühha paiga tubbade sisse, ja teised rided selga pannema, et nemmad rahwast ei pühhitse omma riettega.

20. Ja nemmad ei pea mitte omma päid paljaks aiama, egga enneste juuksid pitkaks kaswatama; ommad juuksed peawad nemmad ilka wisi pärrast leikama. 3 Mos. 21, 5.

21. Ja ei ükski preester ei pea wina joma, kui ta läbbäb seestpiddise oue. 3 Mos. 10, 9.

22. Ei pea nemmad ka mitte ei leske egga ärraaetud naest ennestele naeseks wötma, waid se, kes neitsit on Israeli rahwa seust, ehk ühhe preestri lesknaese, kes öige lesknaene on, se peawad nemmad wötma. 3 Mos. 21, 7. 13. 14.

23. Ja peawad mo rahwale öppetama wahhet pühha, ja selle wahhel, mis ei mitte pühha, ja neile teäda andma wahhet rojase ja puhta wahhel.

24. Ja nemmad peawad ka seisma rioasja peäle kohhut moistmas, minno kohtoseäduste järrele peawad nemmad se peäle kohhut moistma, ja mo käsoöppetussi ja mo seädmissi piddama igga seätud aial, ja peawad mo hingamisse päiwi pühhitsema.

25. Ja ükski ei pea minnema surno innimesse liggi, ennast rojaseks teggema: agga issa, ja emma, ja poia, ja tütre, ja wenna ja öe pärrast, mis ei olle mehhel olnud, woiwad nemmad endid rojaseks tehha. 3 Mos. 21, 1. 2. 3.

26. Ja pärrast temma puhhastamist peawad nemmad seitse päwa temmale arwama.

27. Ja sel päwal, kui ta tulleb pühha paika seestpiddise oue, pühhas paikas ammeti tööd teggema, peab ta toma omma patto ohwri, ütleb Issand Jehowa.

28. Ja se peab neile pärrisossaks ollema, minna ollen nende pärrisossa; ja teie ei pea neile mitte pärrandust andma Israelis, Minna ollen nende pärrandus. 4 Mos. 18, 20. Laul 73, 16.

29. Roa-ja patto-ja süüohwrid, neid peawad nemmad söma, ja keik, mis Jehowale on ärratootud Israelis, se peab nende pärralt ollema.

30. Ja keik essimenne uudne willi keigist, ja keik, mis üllestöstetakse keigist teie üllestöstmisse ohwrittest, peab preestrittele ossaks ollema; ja ommast taignast peate teie essimesse preestrittele andma, et ön jääks sinno perre peäle hingama.

31. Preestrid ei pea mitte söma ei ühtegi raibet, egga mis kistud, olgo lindudest ehk lojuksist. 2 Mos. 22, 30.

45. Peatük.

Maad jaetakse ärra; monned kohtoseädmissed.

1. Ja kui teie ma jaggate liso läbbi pärrisossaks, siis peate teie isse maossa sest ärrawötma, mis Jehowale peab pühha ollema maast, pitkuti wiis kolmatkümmend tuhhat möödoridwa, ja laiuti kümme tuhhat; se peab pühha ollema keige temma raiaga ümberringi.

2. Sest peab ollema pühha paiga tarwis wiissadda, neljanurgane ümberringi, ja üls allewi koht temma ümber wiiskümmend künart.

3. Ja sest mõõdust peab sa mõõtma pitkuti wiis kolmatkümmend tuhhat ridwa, ja laiuti kümmetuhhat; ja seäl sees peab pühha paik ollema, keigepühham.

4. Se on pühha ossa maast, se peab ollema preestritte pärralt, kes pühhas paikas ammeti tööd tewad, kes liggitullewad Jehowat tenima; ja peab neile paigaks ollema honette tarwis, ja pühhaks maaks pühha paiga tarwis.

5. Ja wiis kolmatkümmend tuhhat ridwa maad pitkuti, ja kümmetuhhat laiuti peab Lewitide pärralt ollema, kes seäl koias ammeti tööd tewad, neile pärrandusseks kahhekümne toaga.

6. Ja linna pärrandusseks peate teie andma wiistuhhat laiuti, ja pitkuti wiis kolmatkümmend tuhhat, pühha ma körwas, mis on sest ärrawõetud; se peab keige Israeli rahwa pärralt ollema.

7. Ja würstil peab ma ollema siin ja seäl pool, pühha ma, mis peält ärrawõetud, ja linna pärrandus pühha ma tagga, mis peält ärrawõetud ja linna pärrandusse tagga õhtokare pool õhto pole, ja päwatouso kare pool päwatouso pole; ja temma pitkus ühhe nende ossade körwas õhto raiast päwatouso raia pole.

8. Se ma peab temmale ollema pärrandusseks Israelis; et mo würstid ei pea ennam mo rahwast waewama, waid peawad ma Israeli soule andma nende sugguarrudele.

9. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sest saab teile kül, Israeli würstid! saatke ärra wäekauba tö ja ärraraiskaminne, ja tehke, mis kohhus ja õigus on; saatke ärra se tö, et teie mo rahwast mitte ennam ärra ei aia, ütleb Issand Jehowa.

10. Õiged waekausid, ja õige Ehwa mööt ja õige Patti mööt olgo teil.
3 Mos. 19. 36. 37.

11. Ühhesuggune Ehwa-ja Pattimööt peab teil ollema, et Pat on kümnes ossa Homerit ja Ehwa kümnes ossa Homerit; Homeri järrele peab se mööt ollema.

12. Ja üks Sekkel peab kakskümmend Kera ollema; üks Mina peab teile ollema kakskümmend Seklit, wiis kolmatkümmend Seklit, wiisteistkümmend Seklit.
2 Mos. 30. 13.

13. Se on se üllestöstmisse ohwer, mis teie peate peält ärrawötma, kues ossa Ehwat ühhest nisso Homerist, ja kuendama ossa Ehwat peate ühhest odra Homerist andma.

14. Ja seätud õlli ossa olgo õlli Patti moodo järrele, kümnes ossa Patti ühhest Korist; kümme Patti on üks Homer, sest kümme Patti on üks Homer.

15. Ja üks tal puddolojustest kahhest saast, Israeli karjama peält, kus wet kül, roa ja põlletamisse ja tänno ohwriks; et nende eest woiks ärraleppitamist tehha, ütleb Issand Jehowa.

16. Keige mo rahwa kohhus on sesinnatse üllestöstmisse ohwri tarwis anda würsti kätte, kes Israelis on.

17. Ja würsti kohhus on, põlletamisse ja roa ja joma ohwrid anda pühhade ja nore ku ja hingamisse päiwil, iggal aial, mis seätud on Israeli soule: temma peab walmistama patto ohwri, ja roa ja põlletamisse ja tänno ohwri, et Israeli sou eest ärraleppitamist tehhakse.

18. Nenda ütleb Issand Jehowa: Esimesse ku essimessel päwal peab sa wõtma ühhe wärsi, mis noor weis ja selge terwe, ja pattust puhhastama pühha paika.

19. Ja preester peab patto ohwri werrest wõtma, ja pannema koia postide peäle, ja altari äre nelja nurga peäle, ja seestpiddise oue wärrawa postide peäle.

20. Ja sedda wisi peab sa teggema selle ku seitsmendal päwal innimesse eest, kes ekssind ja ennast lasknud ekssitada; ja teie peate pühha koia eest ärraleppitamist teggema.

21. Esimesse ku neljateistkümnemal päwal peab teile Pasa pühha ollema, üks seitsmepäwane pühha; hapnematta leibo peab södama.
4 Mos. 9. 3.

22. Ja würst peab sel päwal isseennesse ja keige ma rahwa eest ühhe wärsi patto ohwriks walmistama.

23. Ja seitse pühhade päwa peab ta Jehowale põlletamisse ohwri walmistama seitse wärsi ja seitse jära, mis selged terwed, iggapääw need seitse päwa; ja patto ohwriks ühhe nore sikko iggapääw.

24. Ja roaohwriks peab ta walmistama ühhe Ehwa wärsi peäle, ja Ehwa jära peäle, ja ühhe Hinni õlli Ehwa peäle.

25. Seitsmenda ku wieteistkümnemal päwal peab ta nisammoti pühhal teggema kui need seitse päwa; üht wisi peab patto ohwer, ja põlletamisse ja roa-ohwer, ja õlli ollema.

46. Peatük.

Mis würsti ja rahwa kohhus on ue templi aial.

1. Nenda ütleb Issand Jehowa: Seestpiddise oue wärraw, kelle su päwatouse pole lähhäb, peab lukkus ollema kuus argipäwa, agga hingamisse päwal peab

sedda lahtitehtama, ja nore ku päwal
peab sedda lahtitehtama.
2. Ja würst peab sissetullema wärrawa
eestkojast läbbi wäljastpoolt, ja seisma
wärrawa posti jures, ja preestrid peawad
temma pölletamisse ja tänno ohwrid wal-
mistama, ja ta peab kummardama wär-
rawa läwwe peäl, ja jälle wäljaminne-
ma; agga wärrawat ei pea mitte enne
öhtut lukko pandama.
3. Ja mu marahwas peab kummarda-
ma selle wärrawa suus hingamisse ja
nore ku päiwil Jehowa ette.
4. Agga pölletamisse ohwer, mis würst
Jehowale toob, peab hingamisse päwal
ollema kuus lambatalle, mis selged ter-
wed, ja üks jäär, mis selge terwe.
5. Ja roaohwer peab ollema üks Ebwa
jära peäle, agga roaohwer lambatallede
peäle, mis temma kässi jouab anda; ag-
ga üks Hin ölli Ebwa peäle.
6. Ja nore ku päwal üks wärs, mis
noor weis ja selge terwe, ja kuus lamba-
talle, ja üks jäär, selged terwed peawad
nemmad ollema.
7. Ja ühhe Ebwa peab ta walmistama
wärsi peäle, ja ühhe Ebwa jära peäle
roaohwriks, ja lambatallede peäle, nenda
kui temma kässi jouab anda, ja ühhe
Hinni ölli Ebwa peäle.
8. Ja kui würst sissetulleb, peab ta wär-
rawa eestkojast sissetullema, ja sedda teed
peab ta wäljaminnema.
9. Agga kui mu marahwas tulleb Je-
howa ette seätud pühhade aeges, siis se,
kes pohja wärrawast sissetulleb Jehowat
kummardama peab louna wärrawast jälle
wäljaminnema, ja kes louna wärrawast
sissetulleb, peab pohja wärrawast wälja-
minnema: ta ei pea mitte sedda wärrawa
teed taggasi minnema, kust ta sissetulnud,
sest nemmad peawad otsekohhe wälja-
minnema.
10. Ja würst peab nende seas sissetulle-
ma, kui nemmad sissetullewad, ja kui
nemmad wäljalähhäwad, peawad nem-
mad ühtlasi wäljaminnema.
11. Ja nende pühhade ja mu seätud
pühhade aeges peab roaohwer ollema üks
Ebwa wärsi peäle, ja üks Ebwa jära
peäle, ja lambatallede peäle, mis ta kässi
jouab anda, ja üks Hin ölli Ebwa peäle.
12. Ja kui würst heameelelisse ohwri
tahhab walmistada, olgo pölletamisse
ehk tänno ohwer, heameelelisseks ohwriks
Jehowale: siis peab wärraw, mis päwa-
tousu pool on, temmale lahtitehtama, ja
ta peab omma pölletamisse ohwri ja om-
ma tänno ohwrid walmistama, nenda
kui ta walmistab hingamisse päwal: ja
kui ta wäljalähhäb, siis peab wärraw
lukko pandama, pärrast kui ta saab wäl-
jaläinud.
13. Ja aastase lambatalle, mis selge
terwe, pead sa Jehowale iggapääw wal-
mistama pölletamisse ohwriks; igga
hommiko pead sa sedda walmistama.
14. Ja sa pead roaohwriks igga hom-
miko walmistama kuendama ossa Ebwat
temma peäle, ja kolmandama ossa Hinni
ölli penikesse jahho kasteks; se on üks
roaohwer Jehowale iggawesseks seätud
wisiks allati.
15. Ja lambatalle, ja roaohwri, ja ölli
peawad nemmad igga hommiko walmis-
tama; se on alla pölletamisse ohwer.
16. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui
würst tahhab ühhele ennese poegadest an̄-
ni anda, se on temma pärrisossa, se peab
ta poegade kätte jäma, se on pärrandus
nende pärrisossaks.
17. Ja kui ta annab an̄ni ommast pärris-
ossast ühhele ommast sullasest, se peab
temma kätte jäma lahtilaskmisse aastani,
siis peab se jälle würsti kätte taggasi sa-
ma; agga ta pärrisossa peab ta poegade
kätte jäma.
18. Agga würst ei pea mitte wötma
rahwa pärrisossast, et ta neid ei waewa
egga ärra ei lükka nende pärrandussest;
ommast pärrandussest woib ta omma
poegadele pärrisossa anda, et minno
rahwas ei sa ärrapillatud, ei ükski om-
mast pärrandussest.
19. Ja ta wiis mind sin̄na kohta, kust
sisseminnakse, mis wärrawa külges,
preestritte jure, pühha tubbade jure, mis
pohja pole läbhäwad; ja wata, seäl olli
üks paik kummalgi pool öhto pool.
20. Ja ta ütles mo wasto: Se on paik,
kus preestrid peawad keetma sü-ja patto
ohwrid, kus nemmad peawad küpsetama
roaohwrit, et neile ei olle tarwis wäljawia
wäljastpiddise oue, et rahwast ei pühhit-
seta.
21. Ja ta wiis mind wälja sin̄na wäl-
jastpiddise oue, ja satis mind läbbikäima
oue nelja nurga pole, ja wata, igga oue
nurkas olli weel üks ou.
22. Nelja oue nurga sees ollid rowi-
dega ouekessed nellikümmend künart pik-
kad ja kolmkümmend laiad, üks moöt olli
neil neljal nurkade ouel.
23. Ja nende ümber olli müür, nende
nelja ümber, ja kögid ollid tehtud alla
müride külge ümberringi.

24. Ja ta ütles mo wasto: Need on
kökide assemed, kus need, kes Jehowa
koias ammeti tööd tewad, peawad rahwa
ohwrid keetma.

47. Peatük.

Pühha templi wessi; pühha ma raiad.

1. Ja ta wiis mind taggasi sinna koia
ukse jure, ja wata, wessi jooksis koia läw-
we alt wälja päwatouso pole, sest koia
essimenne pool olli hommiko pool; ja
wessi jooksis mahha koia parrama külje
alt louna poolt altari kohhast.
2. Ja ta wiis mind wälja pohja wär-
rawa teed, ja ta wiis mind ümber wälja-
pole, wäljastpiddise wärrawa pole, teed,
mis päwatouso pole läbbäb; ja wata,
wessi jooksis parramast küljest wälja.
3. Kui mees wäljaläks päwatouso pole,
siis olli nöör temma kä, ja ta möötis
tuhhat künart, pärrast wiis ta mind weest
läbbi, kus wessi olli lupeksest sadik.
4. Ja ta möötis ta tuhhat künart, ja
satis mind weest läbbiminnema, et wessi
olli pölwest sadik; ja ta möötis ta tuhhat
künart, ja wiis mind seält läbbi, kus
wessi olli niudist sadik.
5. Ta möötis temma tuhhat künart, siis
olli jöggi, kust ma ei woind läbbiminna;
sest wessi olli körge, wessi öiete uiuda,
üks jöggi, kust ei woind läbbiminna.
6. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa sedda
näinud, innimesse poeg? Ja ta satis
mind ja wiis mind taggasi jöe kallast
möda.
7. Kui ta mind taggasi töi, wata, siis
olli jöe kaldas wägga paljo puid siin ja
seäl pool.
8. Ja ta ütles mo wasto: Sesinnane
wessi joseb köwwerite päwatouso pole, ja
läbbäb alla laggeda ma peäle; ja läbbäb
merre sisse, saab ta wäljajoosnud senna
merresse, siis saab selle wessi terweks.
9. Ja se sünnib, et keik ellawad hinged,
mis seäl likuwad, kuhho ial need kaks jög-
ge jookswad, peawad ellama, ja seäl peab
wägga paljo kallo ollema; kui sesinnane
wessi senna tulleb, siis peab keik terweks
sama ja ellawaks sama, kuhho se jöggi
tulleb.
10. Ja peab sündima, et kallamehhed
temma äres seiswad Engedist Eneglai-
mist sadik; need peawad wörkude lauta-
misse paigaks sama: keigesugused kallad
peawad seäl ollema, nenda kui sure merre
kallad, wägga paljo.
11. Nende mudda ja sombi augud, need
ei sa kül mitte terweks, neid jäetakse sola
kätte.
12. Ja jöe äres temma kaldas siin ja
seäl pool peawad üllestaswama keigesug-
gused wiljalissed puud, kelle lehhed ei
puddene, ja nende willi ei löppe ärra,
igga ku kannawad nemmad udist wilja,
sest nende wessi jookseb pühhast paigast
wälja; ja nende willi peab ollema roaks
ja nende lehhed terwisseks. Ilm. 12. 2.
13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se
on raia märk, mis möda teie peate ma
pärrisossaks jaggama kahheteistkümne
Israeli suguarrule; Josepile kaks nöri.
1 Mos. 48. 5. Jos. 17. 17.
14. Ja teie peate sedda pärrisossaks
sama üks ni hästi kui teine, sest ma ollen
wandudes omma käe üllestöstnud, et ma
teie wannemaile sedda tahhan anda; ja
sesinnane ma peab teie kätte sama pärris-
ossaks.
15. Ja se on ma raia: pohjakare pool
surest merrest Etloni pole, kunni tullakse
Sedadi.
16. Amat, Perota, Sibraim, mis Ta-
maskusse raia wahhel on, ja Amati lin-
na raia wahhel; Atsertikon, mis Awrani
raia pool on.
17. Ja raia merrest peab ollema Atsar-
enon, Tamaskusse raia, ja Sawon poh-
ja pool, ja Amati raia; ja se on pohja-
kaarne pool.
18. Ja päwatouso kaar Awrani ja Ta-
maskusse wahhel, ja Kileadi, ja Israeli
ma wahhel, mis Jordani jures, raiast
päwatouso-poolse merre pole, se peate teie
möötma; ja se on päwatouso-kaarne pool.
19. Ja louna kaar louna pool on Ta-
marist riowecst sadik, mis Kadesis, jöe
pool sure merre pole; ja se on louna kaar
louna pool. 4 Mos. 20. 11-13.
20. Ja öhto kaar on suur merri, raiast
kunni otsekohhe minnakse Amati; se on
öhtokaarne pool.
21. Ja teie peate sesamma ma jaggama
ennestele, se on Israeli suguarrudele.
22. Ja se peab nenda ollema, et teie ma
liso läbbi annate pärrisossaks ennestele,
ja woörastele, kes teie seas asset on, kes
lapsi teie seas sünnitanud; ja nemmad
peawad teile ollema kui omma ma rah-
was Israeli laste seas, nemmad peawad
teiega liso läbbi pärrisossa sama Israeli
suguarrude seas.
23. Ja peab nenda ollema, et teie seäl
suguarrus, kelle jures woöras asset on,
peate temmale temma pärrisossa andma,
ütleb Issand Jehowa.

48. Peatük.

Maat jaetakse isseärranis; ne templi, pühha liñna, würsti ja 12. sugguarro ossa; missuggune pühha lin on.

1. Ja need on sugguarrude nimmed:
pohjapoolsest otsast Etloni te körwas, kust
minnakse Amati Atsarenani, Tamaskusse
raia pohja pole Amati körwas, ja tem-
mal peab ollema päwatouso kaar öhto
pole, Tannile üks ossa.
2. Ja Tanni raia körwas päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, Aserile üks ossa.
3. Ja Aseri raia körwas, päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, Nawtalile
üks ossa.
4. Ja Nawtali raia körwas, päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, Manassele
üks ossa.
5. Ja Manasse raia körwas, päwatou-
so kare poolt öhto karest sadik, Ewraimile
üks ossa.
6. Ja Ewraimi raia körwas, päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, Rubenile üks
ossa.
7. Ja Rubeni raia körwas, päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, Judale üks
ossa.
8. Ja Juda raia körwas, päwatouso
kare poolt öhto karest sadik, peab ollema
isse ma ossa, mis teie peate peält ärra-
wötma, wiis kolmatkümmend tuhbat moö-
doridwa laiuti, ja pitkuti kui üks muist
jaggudest, päwatouso kare poolt öhto ka-
rest sadik; ja pühha paik peab kesk seäl
paikas ollema.
9. Se on isse ma ossa, mis teie peate
peält ärrawötma Jehowale: se peab olle-
ma pitk wiis kolmatkümmend tuhbat rid-
wa, ja kümmetuhbat lai.
10. Ja seäl sees peab ollema peält är-
rawoetud pühha ma ossa preestrittele,
pohja pool wiis kolmatkümmend tuhbat
ridwa, ja öhto pool kümmetuhbat laiuti,
ja päwatouso pool kümmetuhbat laiuti,
ja louna pool wiis kolmatkümmend tuh-
bat pitkuti: ja Jehowa pühha paik peab
seäl keskel ollema;
11. Preestrittele, kes pühhitsetud Sadoki
poegade seast, kes minno teggemist teinud,
kes mitte ei olle eksinud, kui Israeli lap-
sed ärraeksisid, nenda kui Lewitid eksisid:
p. 44. 15.
12. Neile peab seppärrast se ma ossa
peält ärrawoetud maast keigepühham ol-
lema Lewitide raia jures.
13. Ja Lewitid peawad sama preestritte
raia körwas wiis kolmatkümmend tuhbat
ridwa pitkuti, ja laiuti kümmetuhbat:
keik pitkus on wiis kolmatkümmend tuh-
bat, ja laius kümmetuhbat.
14. Ja nemmad ei pea mitte sest müma,
ja üksi ei pea wahhetama, ei pea ka mit-
te selle ma essimest andi teiste kätte saat-
ma; sest se on Jehowale pühha.
15. Ja wiistuhbat ridwa, mis ülle on
laiusses nende wietuhhande körwas kol-
matkümmend, se peab liñnale pühhitse-
matta ollema ellomaiade ja allewi tarwis;
ja lin peab seäl keskel ollema.
16. Ja se peab nende moöt ollema:
pohja kare pool wiissadda ja nellituhhat,
ja louna kare pool wiissadda ja nellituhhat,
ja päwatouso kare pool wiissadda ja
nellituhhat, ja öhto kare pool wiissadda
ja nellituhhat.
17. Ja liñnal peab allew ollema: poh-
ja pool kakssadda ja wiiskümmend rid-
wa, ja louna pool kakssadda ja wiiskümm-
mend, ja päwatouso pool kakssadda ja
wiiskümmend, ja öhto pool kakssadda ja
wiiskümmend.
18. Ja mis üllejääb pitkusest, mis püh-
ha ma ossa körwas, ehk kümmetuhhat
moödoridwa päwatouso pool, ja kümme-
tuhhat öhto pool, se peab ollema pühha
ma ossa körwas; ja selle woos peab nei-
le leiwaks ollema, kes liñna tööd tewad.
19. Ja liñna töteggijad peawad seäl
keigist Israeli sugguarrudest tööd teggema.
20. Keik isse ma ossa peab ollema wiis-
kolmatkümmend tuhhat ridwa nende wie-
tuhhandega kolmatkümmend; teie peate
neljandama ossa peält ärrawötma püh-
ha ma ossa, liñna pärrandusse körwas.
21. Ja mis ülle on, se on würsti pär-
ralt, siin ja seäl pool pühha ma ossa kör-
was ja liñna pärrandusse körwas, nende
wietuhhande ridwa ees kolmatkümmend
isse ma ossast päwatouso raiast sadik, ja
öhto pool nende wietuhhande ridwa ees
kolmatkümmend öhto raiast sadik, nende
jaggude körwas peab würstile ollema;
ja pühha ma ossa, ja pühha koia paik
peab seäl keskel ollema.
22. Ja Lewitide pärrandussest ja liñna
pärrandussest peab kesk paikas ollema,
mis würsti pärralt; mis Juda ja Pen-
jamini raia wahhel, peab würstile ollema.
23. Ja teised sugguarrud: päwatouso
karest öhto karest sadik peab Penjaminile
ollema üks ossa.
24. Ja Penjamini raia körwas, päwa-
touso karest öhto karest sadik, Simeonil
üks ossa.
25. Ja Simeoni raia körwas, päwatouso
karest öhto karest sadik, Isaskaril üks ossa.

26. Ja Isaskari raia körwas, päwa-
touso karest öhto karest sadik, Sebulonil
üks ossa.
27. Ja Sebuloni raia körwas, päwa-
touso karest öhto karest sadik, Kaddil üks
ossa.
28. Ja Kaddi raia körwas, louna kare
pool wasto lounat, peab raia ollema Ta-
marist Kadesi rioweest sadik, jöe äres
wasto suurt merd.
29. Seep se ma on, mis teie liso läbbi
peate jaggama pärrisossaks Israeli sug-
guarrudele; ja need on nende pärrisjaud,
ütleb Issand Jehowa.
30. Ja need on need kohhad, kust liñnast
wäljaminnakse: pohja kare pool wiissad-
da ja nellituhhat moödoridwa.
31. Ja liñna wärrawad peawad ollema
Israeli sugguarrude nimmede peäl, kolm
wärrawat pohja pool, üks Rubeni wär-
raw, üks Juda wärraw, üks Lewi wär-
raw.
32. Ja päwatouso kare pool wiissadda
ja nellituhhat ridwa, ja kolm wärrawat,
üks Josepi wärraw, üks Penjamini wär-
raw, üks Tanni wärraw.
33. Ja louna kare pool on wiissadda
ja nellituhhat moödoridwa, ja kolm wär-
rawat, üks Simeoni wärraw, üks Isas-
kari wärraw, üks Sebuloni wärraw.
34. Öhto kare pool wiissadda ja nelli-
tuhhat ridwa, nende kolm wärrawat on,
üks Kaddi wärraw, üks Aseri wärraw,
üks Nawtali wärraw.
35. Ümberringi peab ollema kahheksa-
teistkümmend tuhhat ridwa; ja liñna nim-
mi peab sest päwast ollema; Jehowa on
seäl. Laul 68, 17.

Prohweti Esekieli Ramato Ots.

Prohweti Tanieli Ramat.

1. Peatük.

Taniel ja ta kolm seltsimeest on wangis; neid öp-
petakse seäl; nende jummalakartus ja tarkus.

1. Jojakimi, Juda kunninga wallitsus-
se kolmandamal aastal tulli Pabeli kun-
ningas Nebukadnetsar Jerusalemma, ja
panni sedda kinni. 2 Kunn. 24. 10. n. t. s.
2. Ja Issand andis Juda kunninga Jo-
jakimi temma kätte, ja ühhe ossa Jum-
mala koia riisto, ja ta wiis neid Sineari
male omma jummala kotta, ja needsam-
mad riistad wiis ta omma jummala war-
randusse kotta.
3. Ja kunningas ütles Aspenale, om-
ma üllema teenritte pealikkule, et ta Is-
raeli lastest, ja kunninglikkust soust ja su-
resuggusist piddi saatma
4. Nori mehhi, kelle külges ei olleks min-
gisuggust wigga, ja kes illusad näust, ja
keigesugguse tarkusse peäle moistlikkud,
ja kes piddid ärratundma, mis tarwis
teäda, ja ärramoistma, mis tulleb mois-
ta, ja kes kölbalsid kunninga kunninglik-
kus koias seisma, ja et ta neile piddi öp-
petama Kaldea kirjo ja keelt.
5. Ja kunningas seädis neile igga päwa
ossa ommal päwal kunninga roast, ja
ommast jodawast winast, ja et neid kolm
aastat nenda piddi ülleskaswatama, ja et
nemmad pärrast neid piddid kunninga ees
seisma.
6. Ja nende seas ollid Juda lastest Ta-
niel, Ananja, Misael ja Asarja.
7. Ja üllema teenritte pealik panni nei-
le nimmed: Tanieli nimmetas ta Pelt-
satsariks, ja Ananja Sadrakiks, ja Mi-
saeli Mesakiks, ja Asarja Abednegoks.
8. Ja Taniel wöttis ette ommas südda-
mes, et ta ei tahtnud ennast kunninga
roaga egga temma jodawa winaga roja-
seks tehha, ja pallus üllema teenritte pea-
likko käest, et ta ei piddand sama ennast
rojaseks tehha.
9. Ja Jummal teggi, et üllema teenritte
pealikkul helde ja halle meel olli Tanieli
wasto.
10. Ja üllema teenritte pealik ütles Ta-
nielile: Ma kardan kunningat omma is-
sandat, kes teie roa ja teie jomaaia on
seädnud: sest mispärrast peab ta nägge-
ma teie palled sandimad ollewad, kui
teiste noorte meeste palled, kes teiega üh-
hearrolissed, ja teie sadate surma sü me
peäle kunninga ees.
11. Siis ütles Taniel Meltsari wasto,
kedda üllema teenritte pealik olli seädnud
Tanieli, Ananja, Misaeli, ja Asarja
üllе:
12. Et katsu omma sullastega kümme
päwa, ja lasse meile anda kauna wilja,
et meie sedda same süa, ja wet jua:
13. Siis saad sa nähha meie näggo ja
noorte meeste näggo, kes kunninga roast

sõwad, ja te siis omma sullastega nenda, kui sa tunned.
14. Ja ta wöttis nende sanna kuulda ses asjas, ja katsus nendega kümme päwa.
15. Ja kümne päwa pärrast olli näbba nende näggo illusam, ja nende libba täiem, kui keige noorte meeste näggo, kes kunninga roast söid.
16. Siis wöttis Meltsar nende roa ja nende jodawa wina ärra, ja andis neile kauna wilja.
17. Agga neile nelja nore mehhele andis Jummal tundmisse ja moistusse keigesugguses kirjas, ja tarkusses, ja Taniel olli moistlik keigesugguse näggemisse ja unnenäggude peäle.
18. Ja pärrast neid aastaid, mis kunningas olli räkinud, et neid piddi temma ette todama, wiis üllema teenritte pealik neid Nebukadnetsari ette.
19. Ja kunningas räkis nendega; ja nende keikide seast ei leitud nisuggust kui Taniel, Ananja, Misael, ja Asarja: ja nemmad seisid kunninga ees.
20. Ja keigist moistlikko tarkusse asjust, mis kunningas neilt küssis, leidis ta neid kümmekorda üllemad ollewad, kui keik kuntsimehhed ja tähtetundjad, kes keiges temma kunningrikis ollid.
21. Ja Taniel jäi kunninga Koresse esimessest aastast sadik. p. 6, 28.

2. Peatük.

Taniel selletab Nebukadnetsari unnenäggo ärra.

1. Ja kunninga Nebukadnetsari teisel aastal näggi Nebukadnetsar unnes unnennäggusid, ja temma waim läikis temma sees, ja temma unni läks käest ärra.
2. Ja kunningas käskis kutsuda kuntsimehhed, ja tähtetundjad, ja lausujad, ja Kaldea targad, et nemmad kunningale piddid üllesräkima temma unnenäud; ja nemmad tullid, ja seisid kunninga ees.
1 Mos. 40, 8.
3. Ja kunningas ütles neile: Ma ollen unnes näinud unnenäo ja mo waim on roidund, et ma sedda unnenäggo woiksin teäda sada.
4. Ja Kaldea targad räkisid kunninga wasto Siria kele: Kunningas ellago iggaweste! ütle se unnenäggo omma sullastele, siis tahhame teäda anda, mis se tähhendab.
5. Kunningas wastas ja ütles Kaldea tarkadele: Sanna on mo käest wäljaläinud; kui teie unnenäggo mulle teäda ei anna, ja mis se tähhendab, siis peate teie tükkideks raiutud, ja teie koiad sittahunnikkuks tehtud sama.
6. Agga kui teie unnenäo, ja mis se tähhendab, woite teäda anda, siis peate teie andid, ja melebäid, ja suurt auu mo käest sama; sepärrast andke mulle teäda unnenäggo, ja mis se tähhendab.
7. Nemmad kostsid teistkorda ja ütlesid: Kunningas üttelgo unnenäo omma sullastele, siis tahhame meie teäda anda, mis se tähhendab.
8. Kunningas kostis ja ütles: Ma tunnen töeste, et teie aega wibate, sepärrast et teie näte, et sanna mo käest on wäljaläinud.
9. Kui teie unnenäggo mulle mitte ei anna teäda, siis on üks kohhus teie peäl, et teie ollete ettewötnud wallet ja tühje sanno mo ette räkida, kunni teine aeg tulleb; sepärrast üttelge mulle unnenäggo, siis saan ma teäda, et teie mulle woite teäda anda, mis se tähhendab.
10. Kaldea targad kostsid kunningale ja ütlesid: Ei olle sedda innimest ma peäl, kes kunninga sanna woib teäda anda, sepärrast et ükski suur ja wäggew kunningas ei olle nisuggust asja küssinud ei ühhegi kuntsimehhe ja tähte tundja, egga Kaldea targa käest.
11. Ja asi, mis kunningas küssib, on raske, ja ei olle muud, kes sedda kunninga ette woib teäda anda, kui agga jummalad, kes ei olle ellamas innimeste jures.
12. Selle sanna pärrast olli kunninga meel pahha, ja ta sai wägga wihhaseks, ja käskis keik Pabeli targad ärrahukkata.
13. Ja käsk läks wälja, et targad piddi tappetama; ja nemmad otsisid Tanieli ja temma seltsimehhi, et neid piddi tappetama.
14. Siis küssis Taniel selle nouu ja käsjo pärrast kunninga wahhimeeste pealikko Arjoki käest, kes wäljaläks Pabeli tarko ärratapma.
15. Ta hakkas räkima ja ütles Arjokile, kunninga üllema pealikkule: Mispärrast on se käsk ni ruttuste kunninga käest wäljatulnud? Siis andis Arjok asja Tanielile teäda.
16. Ja Taniel läks sisse ja pallus kunningat, et ta temmale piddi aega andma, et ta woiks kunningale teäda anda, mis unnenäggo piddi tähhendama.
17. Siis läks Taniel omma kotta ja andis asja omma seltsimeestele, Ananjale, Misaelile ja Asarjale teäda.
18. Et nemmad taewa Jummala käest piddid hallastust otsima sesinnatse sallaja

asja pärrast, et Taniel ja temma seltsimehhed ei saaks hukka teiste Pabeli tarkadega.
19. Siis ilmutati Tanielile se sallaja assi ühhes näggemisses öse; siis tittis Taniel taewa Jummalat.
20. Taniel hakkas ütlema: Jummala nimmi olgo kidetud iggawessest aiast iggaweste, et temma kä on tarkus ja wäggi,
21. Ja temma pörab keilsuggust aega, ta teeb, et kunningad omma aujärje peält ärrasawad, ja töstab teised kunningaiks; ta annab tarkadele tarkusse, ja moistlikkudele moistusse. p. 4, 14. 22. ja 5, 21.
22. Ta ilmutab, mis süggaw ja sallaja on: ta teab, mis pimmedusses on, sest temma jures ellab walgus.
23. Sind, omma wannematte Jummalat tännan ja kidan minna, et sa mulle tarkust ja wägge annud, ja olled mulle nüüd teäda annud, mis meie sult olleme pallunud, et sa kunninga asja meile teäda annud.
24. Pärrast sedda läks Taniel Arjoki jure, kedda kunningas olli pannud Pabeli tarko ärrahukkama; ta tulli ja ütles nenda temmale: Ärra hukka mitte Pabeli tarko ärra, wi mind sisse kunninga ette, siis tahhan ma kunningale teäda anda, mis unnenäggo tähhendab.
25. Siis wiis Arjok Tanieli ruttuste sisse kunninga ette, ja ütles temmale nenda: Ma ollen leidnud ühhe mehhe Juda wangide seltsist, kes kunningale tahhab teäda anda, mis unnenäggo tähhendab.
26. Kunningas kostis ja ütles Tanielile, kelle nimmi Peltsatsar: Kas sinna jouad mulle teäda anda unnenäggo, mis ma näinud, ja mis se tähhendab?
27. Taniel wastas kunningale ja ütles: Targad, tähtetundjad, kuntsimehhed, taewatundjad ei woi kunningale teäda anda sallajat asja, mis kunningas küssib.
28. Agga Jummal taewas on se, kes sallajad asjad ilmutab, ja on kunningale Nebukadnetsarile teäda annud, mis wiimsel aial peab sündima; so unnenäggo, ja mis sa ommas peas näinud omma wodi peäl, ollid needsinnatsed. 1 Mos. 41, 16.
29. Sinno sees, oh kunningas! tousid sulle mötted ülles so wodi peäl, mis ehk pärrast seddasinnast aega piddi sündima; ja se, kes sallajad asjad ilmutab, on sulle teäda annud, mis peab sündima.
30. Ja mulle, mulle on sallaja assi ilmutud, ei mitte tarkusse läbbi, mis mo sees peaks ollema üllem kui keige munnde ellawatte sees; waid sepärrast et kunningale piddi teäda sama, mis se tähhendab, ja et sa omma süddame möttid teäda saaksid.
31. Sinna, kunningas näggid, ja wata, seäl olli üks suur kuio, sesinnane kuio olli suur, ja temma auu selgus olli wägga kallis, se seisis so kohhal, ja olli hirmus peält nähha.
32. Kuio pea olli beast kullast, temma rinnad ja ta käewarred ollid höbbedast, temma köht ja ta pusad ollid wassest,
33. Temma säred ollid rauast, temma jallad ollid muist rauast, muist sauest.
34. Sa näggid, senni kui üks kiwwi ennast mahhalastis, ei mitte kättega, ja löi kuio temma jalge peäle, mis rauast ja sauest ollid, ja pekšis neid russuks katki.
35. Siis peksti russuks ühtlasi raud, sau, wask, höbbe ja kuld, ja said ärra nenda kui pörm suise peksandusse pörmando peält, ja tuul wiis neid ärra, ja neile ei leitud ei ühtegi paika: agga kiwwi, mis kuio mahhalöi, sai sureks mäeks, ja täitis keik mailma.
36. Se on se unnenäggo: nüüd tahhame kunninga ette ölda, mis se tähhendab.
37. Sinna, kunningas, olled kunningatte kunningas: sulle on taewa Jummal annud kunningrigi, wäe, ja rammo, ja auu. Esek. 26, 7.
38. Ja keikis paikus, kus innimesse lapsed ellawad, on temma lojuksed wälja peäl, ja linnud mis taewa al, so kätte annud, ja sind pannud wallitsema nende keikide ülle; sinna olled pea, mis kullast. Jer. 27, 6. ja 28, 14.
39. Ja sinno järrele touseb teine kunningriik, mis on alwem sind, ja kolmas kunningriik, mis wassest, mis keige ma ülle peab wallitsema.
40. Ja neljas kunningriik peab ollema ni tuggew kui raud; sepärrast et raud keik russuks peksab ja waejeks teeb, nenda peab se, otsego raud, mis keik asjad piddeks lööb, russuks peksma ja pihhuks lööma.
41. Et sa agga olled näinud jallad ja sörmed muist pottiseppa sauest, ja muist rauast ollewad, on se: se peab üks löhkilödud kunningriik ollema, agga raua tuggewus on seäl sees; nenda kui sa olled näinud rauda sitke sauega seggatud ollewad.
42. Et jalge warbad ollid muist rauast, ja muist sauest, on se: teine ossa kunningrigist peab tuggew ollema, ja teine ossa peab rabbe ollema.

43. Et sa olled näinud rauda sitke sauega seggatud ollewad, on se: nemmad seggawad endid innimesse seemnega, kessides; agga nemmad ei jä mitte teine teise külge kinni, otsego raud ei anna ennast seggada sauega.

44. Agga nende kunningatte päiwil wöttab taewa Jummal ühhe kunningrigi üllesehhitada, mis ei pea sama ärrarikkutud ei iggaweste; ja se kunningriik ei pea mitte teise rahwa kätte sama: se peab pihhuks lõma ja ärralöppetama keik kunningrigid, agga isse jääb ta iggaweste seisma. Matt. 6, 10. Ilm. 19, 6.

45. Sepärrast olled sa näinud, et üks kiwwi ennast mahhalaskis mäe peält, ei mitte kättega, ja löi pihhuks raua, wasse, saue, hõbbeda ja kulla: se läbbi on suur Jummal kunningale teäda annud, mis pärrast seddasinnast aega peab sündima; ja unnenäggo on kindel, ja mis se tähhendab on tössi.

46. Siis heitis kunningas Nebukadnetsar silmili mahha ja kummardas Tanieli ette, ja käskis temmale roaohwri ja maggusa haisoga ohwri, jomaohwri, wäljawallada.

47. Kunningas kostis ja ütles Tanielile: Se on tössi, et teie Jummal on jummalatte Jummal, ja kunningatte Issand, ja kes sallajad asjad ilmutab: sest et sinna woinud sellesinnatse sallaja asja ilmutada. 2 Mos. 15, 11. Laul 86, 8.

48. Siis teggi kunningas Tanieli sureks ja andis temmale paljo suri andid, ja panni tedda wallitsejaks keige Pabeli rigi üle, ja keigeüllemaks keige Pabeli tarkade üle.

49. Ja Taniel pallus kunningat, et ta piddi Sadraki, Mesaki, ja Abednego seädma Pabeli rigi teggemisse üle: agga Taniel jäi kunninga wärrawasse.

3. Peatük.

Lige nesse läbbi peäsewad kolm meest tulle ahjust.

1. Kunningas Nebukadnetsar laskis ühhe kuldkuio tehha, selle körgus olli kuuskümmend künart, ja temma laius kuus künart: ta laskis sedda püsti panna Tura orgo Pabeli riki.

2. Ja kunningas Nebukadnetsar läkkitas ühte koggoma suri würstisid, üllemaid ja mawallitsejaid, kohto issandaid, warrandusse üllewatajaid, kässo tundjaid, öigusse moistjaid ja keiki rigi wallitsejaid, et nemmad piddid tullema kuio pühhitsemisseks, mis kunningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna.

3. Siis tullid kokko sured würstid, üllemad ja mawallitsejad, kohto issandad, warrandusse üllewatajad, kässo tundjad, öigusse moistjad ja keik rigi wallitsejad, kuio pühhitsemisseks, mis kunningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna; ja nemmad seisid kuio ees, mis Nebukadnetsar lasknud püsti panna.

4. Ja hüüdja hüdis waljuste: Teile öldakse, oh rahwas, sugguwössad ja keled,

5. Sel aial kui teie kulete sarwede, willette, kannelde, sabbeka, pesanteri, ja sumponja mängide ja keigesugguste laulmiste heält; siis peate teie mahhaheitma ja kuldkuio kummardama, mis kunningas Nebukadnetsar on lasknud püsti panna.

6. Agga kes ei heida mitte mahha, egga kummarda mitte, se peab sel tunnil kest kuma ahjo sama wissatud.

7. Sepärrast sel aial, kui keik rahwas kuulsid sarwede, willette, kannelde, sabbeka, pesanteri mängide ja keigesugguste laulmiste heält: siis heitsid keik rahwas, sugguwössad ja keled mahha, ja kummardasid kuldkuio, mis kunningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna.

8. Sepärrast astusid sel aial liggi monned Kaldea mehhed, ja Judide ärrahukkaminne olli neil ni maggus kui roog.

9. Need wötsid ette ja ütlesid kunninga Nebukadnetsarile: Kunningas ellago iggaweste.

10. Sinna, kunningas, olled kässo annud, et igga innimenne, kes kuleb sarwede, willette, kannelde, sabbeka, pesanteri ja sumponja mängide ja keigesugguste laulmiste heält, piddi mahhaheitma ja kuldkuio kummardama.

11. Ja kes mitte ei piddand mahhaheitma, egga kummardama, se piddi kest kuma ahjo sama wissatud.

12. Siin on Juda mehhed, kedda sa olled Pabeli rigi teggemisse üelle seädnud, Sadrak, Mesak, ja Abednego; need mehhed ei holi, oh kunningas! sinnust, so jummalaid ei teni nemmad, egga kummarda mitte kuldkuio, mis sa olled lasknud püsti panna.

13. Siis käskis Nebukadnetsar kange tullise wihhaga tua Sadraki, Mesaki, ja Abednego. Siis töid nemmad mehhed kunninga ette.

14. Nebukadnetsar wöttis ette ja ütles neile: Kas teie sedda tete melega, teie Sadrak, Mesak ja Abednego, et teie mo jummalat ei austa, ja ei kummarda mitte kuldkuio, mis ma lasknud püsti panna.

15. Kui teie nüüd walmis ollete, et sel aial, kui teie kulete sarwede, willette, kannelde, sabbeka, pesanteri ja sumponja mängide ja keigesugguste laulmiste healt, et teie siis mahhalangete ja kummardate kuio, mis ma laskmud tehha, siis on hea: agga kui teie mitte ei kummarda, siis peate teie sel tunnil kesk põllewat tulle ahjo sama wissatud; ja mis Jummal on se, kes teid mo käest woib ärrapeästa?

2 Mos. 5. 2.

16. Sadrak, Mesak, ja Abednego kostsid ja ütlesid kunningale: Nebukadnetsar, meile ei olle tarwis se peäle sulle sannagi lausta.

17. Wata, üks on meie Jummal, kedda meie austame, se on wäggew meid ärrapeästma: põllewast tulle ahjust ja sinno käest, oh kunningas, woib ta ärrapeästa.

Laul 68. 21.

18. Agga kui ta ei wötta peästa, olgo sulle teäda, oh kunningas! et meie ei wötta so jummalaid mitte austada, egga kummardada kuldkuio, mis sa lasknud püsti panna.

19. Siis sai Nebukadnetsar täis tullist wihha, ja temma palle jumme mudeti Sadraki, Mesaki, ja Abednego wasto: ta wastas ja käskis ahjo seitsekorda ennam kütta, kui wiis olli sedda kütta.

20. Ja käskis wäggewaid wahwo mehhi, kes temma wäe al ollid, et nemmad piddid Sadraki, Mesaki, ja Abednego kinnisiddumа, ja põllewa tulle ahjo sisse wiskama.

21. Siis seuti mehhed omma püksidega, omma kübbaratte ja omma sukkade ja omma riettega kükkis, ja neid wissati kesk kuma ahjo.

22. Sepärrast et kunninga sanna jouдо teggi, ja ahjo wägga köti, siis tulleleek tappis need mehhed ärra, kes Sadraki, Mesaki, ja Abednego üllesrvisid.

23. Ja need kolm meest Sadrak, Mesak, ja Abednego langsid kinniseutud kesk põllewat tulle ahjo.

24. Siis ehmatas kunningas Nebukadnetsar ärra ja tousis ülles ruttuste, hakkas ütlema omma nouuandjattele: Eks meie olle kolm meest wiskand kinniseutud kesk tullesse? Nemmad kostsid ja ütlesid kunningale: Tössi se on, kunningas.

25. Ta kostis ja ütles: Wata, ma nään nelli meest lahtipeästetud kesk tulles köndiwad, ja neil polle ühtegi wigga, ja neljandama näggo on ühhe Jummala poia sarnane.

26. Siis tulli Nebukadnetsar põllewa tulle ahjo ukse liggi, hakkas ütlema: Teie körgema Jummala sullased, Sadrak, Mesak, ja Abednego, minge wälja ja tulge seie; siis läksid Sadrak, Mesak, ja Abednego kesk tullest wälja.

27. Ja sured üllemad, ja mawallitsejad ja kunninga nouuandjad koggusid: nemmad waatsid neidsinnatsid mehhi, et tulli ei sanud woimust nende kehha peäle, ja nende juuksed ei olnud körwetud egga nende püksid teist karwa sanud, ja tulle hais ei hakkand nende külge.

28. Nebukadnetsar kostis ja ütles: Kidetud olgo nende, Sadraki, Mesaki, ja Abednego Jummal, et ta omma ingli läkkitanud ja ommad sullased ärrapeästnud, kes temma peäle lootnud, ja kes kunninga sannast ei holind, ja ommad kehhad ärraannud, et nemmad ei tahtnud tenida egga kummardada ei ühte muud jummalat, kui omma Jummalat.

29. Nüüd antakse mo käest käsk, et igga rahwas, sugguwössa ja keel, kes teotust rägib nende, Sadraki, Mesaki, ja Abednego Jummalast, peab tükkideks sama raiutud, ja ta kodda sittahunnikkuks tehtama: sepärrast et ei olle ühtegi muud jummalat, kes nenda woib ärrapeästa.

30. Siis satis kunningas hea põlwe Sadrakile, Mesakile ja Abednegule Pabeli rikis.

31. Kunningas Nebukadnetsar keige rahwale, sugguwössadele ja keeltele, kes keige ma peäl ellawad: Paljo rahho sage teile!

32. Immetähhed ja immeteud, mis keigekörgem Jummal mulle teinud, on hea mo arwates teäda anda.

33. Kui sured on ta immetähhed, ja kui wäggewad on temma immeteud! Temma kunningriik on iggawenne kunningriik, ja ta wallitsus on pölwest pölweni.

p. 6. 27. 28. ja 7. 27.

4. Peatük.

Taniel selletab Nebukadnetsari teist unnenäggo ärra.

1. Minna Nebukadnetsar ollin rahbelinne ommas koias, ja ollin kui haljas pu ommas kunninglikkus hones.

2. Ma näggin unnenäo, ja se hirmutas mind, ja mötted mo wodi peäl, mis mo peas nähti, teggid mulle ehmatust.

3. Ja minnust anti käsk, et nemmad piddid mo ette toma keik Pabeli targad, kes mulle piddid teäda andma, mis se unnenäggo piddi tähhendama.

4. Siis tullid kuntsimehhed, tähtetundjad, Kaldea targad ja taewatundjad; ja

minna räkisin unnenäo nende ette, agga
nemmad ei woind mulle mitte teäda an-
da, mis se tähbendas.
5. Ja wimaks tulli Taniel mo ette, kelle
nimmi Peltsatsar, mo jummala nimme
järrele, ja kenne sees pühha Jummalatte
waim on; ja ma ütlesin temma ette un-
nenäo.
6. Peltsatsar, sa kuntsimeeste üllem, kel-
lest ma tean, et pühha Jummalatte waim
se sees on, ja ei ükski sallaja asši polle
sulle raske; ütle ülles mo unnenäo näg-
gemissed, mis ma näinud, ja mis se täh-
bendab. Esek. 28, 3.
7. Agga se on, mis mo peas nähtud
mo wodi peäl: ma näggin, ja wata, üks
pu olli kesk ma peäl, ja ta kõrgus olli
suur. Esek. 31, 3. n. t. s.
8. Suur olli pu ja jämme, ja ta kõrgus
ullatas taewast sadik, ja se olli nähha kei-
ge ma otsani.
9. Temma lehhed ollid illusad, ja ta
wilja paljo, ja temmas olli toidust keigi-
le; temma al olli warjo metsa ellajattele,
ja ta okste peäl ellasid linnud, mis taewa
al, ja keik lihha toitis ennast temmast.
10. Ma näggin omma pea näggemiste
sees omma wodi peäl, ja wata, üks püh-
ha wahhimees tulli taewast mahha.
11. Ta hüdis waljuste ja ütles nenda:
Raiuge pu mahha, ja laastuge ta oksad,
puistage temma lehhed mahha, ja pillage
ta willi laiale; siis põggenewad ellajad
temma alt ärra, ja linnud ta okste peält.
12. Agga jätke temma känd juurtega
ma sisse ja raud-ja waskahhelas kinni
wälja rohho peäle, ja ta peab taewa kas-
tega sama kastetud, ja ma rohhi olgo
temmale ossaks metsalistega.
13. Temma südda peab sama mudetud,
et se ei jä innimeste sarnatseks, ja metsa-
liste südda peab temmale antama, ja seit-
se aega peawad temma ülle mödasama.
14. Se assi on wahhimeeste nouu sees,
ja pühhade kõnnelemisses on se nou pe-
tud: sennikui need, kes ellawad, tundwad
et Keigekõrgem on wallitseja innimeste
kunningriikis, ja annab sedda, kellele ta
ial tahhab, ja woib keigeallama innimes-
se senna ülle panna.
15 Se unnenäo ollen minna kunningas
Nebukadnetsar näinud: ja sinna, Peltsat-
sar, ütle, mis se tähbendab, sepärrast et
keik mo kunningrigi targad ei woi mulle
teäda anda, mis se tähbendab, agga sul
on se jõud, et pühha Jummalatte waim
se sees on.
16. Siis Taniel, kelle nimmi Peltsatsar,
ehmatas ärra pea ühheks tunniks, ja ta
mõtted teggid temmale ehmatust. Kun-
ningas hakkas räkima ja ütles: Peltsat-
sar, unnenäggo, ja mis se tähbendab, är-
go tehko sulle ehmatust. Peltsatsar was-
tas ja ütles: Oh mo issand, unnenäggo
sago nende kätte, kes sind wihkawad, ja
mis se tähbendab, so waenlaste kätte.
17. Pu, mis sa näinud, mis suur ja
jämme olli, ja kelle kõrgus ullatas tae-
wast sadik, ja mis olli nähha keige ma
peäl,
18. Ja kelle lehhed illusad, ja kelle wilja
paljo olli, ja kelle peäl toidust keigile, kel-
le al metsa ellajad ellasid, ja kelle okste
peäl linnud, mis taewa al, ellasid;
19. Sinna, kunningas, olled sesamma,
kes sa ni sureks ja wäggewaks sanud, ja
so surus on kasnud, et se ullatab taewast
sadik, ja so wallitsus ilma otsani.
p. 2, 37.
20. Ja et kunningas näinud ühhe püh-
ha wahhimehhe taewast mahhatullewad
ja ütlewad: Raiuge pu mahha, ja rikkuge
sedda ärra; jätke agga temma känd juur-
tega ma sisse, ja raud-ja waskahhelas
kinni wälja rohho peäle, ja ta peab tae-
wa kastega sama kastetud, ja metsa ella-
jattega olgo temma ossa, senni kui seitse
aega temma ülle sawad mödaläinud:
21. Sedda tähbendab se, oh kunningas!
seep se on Keigekõrgema nou, mis tulleb
mo issanda kunninga peäle.
22. Sind tõukatakse ärra innimeste ju-
rest, ja sa pead ellama metsalistega wäl-
ja peäl, ja nenda kui härgadele antakse
sulle rohto süa, ja taewa kastega kastakse
sind kasta, ja seitse aega lähhäwad möda
sinno ülle; kunni sa tunned, et Keigekõr-
gem on wallitseja innimeste kunningriikis,
ja sedda annab, kellele ta ial tahhab.
23. Ja et kästi pu juurte känno järrele-
jätta, on se: so kunningriik peab ikka jä-
ma sinno pärralt, kui sa saad tunnud, et
taewa kä wallitsus on.
24. Sepärrast, oh kunningas, olgo mo
nou so mele pärrast: Et kisu ennast lah-
ti omma pattudest õigusse läbbi, ja enne-
se üllekohto teggudest, et sa armo heidad
willetsatte peäle, ehk siis so rahhopölli
saab pitkemale. Õpp. Sann. 16, 6.
25. Keik se tulli kunninga Nebukadnet-
sari peäle.
26. Kui kaksteistkümmend kuud otsa said,
olli temma Pabeli kunninglikko hone peäl
käimas.
27. Kunningas hakkas siis ütlema: Eks
sesinnane ei olle suur Pabel, mis minna

ollen üllesehhitanud kunninglikkus ho-
neks omma rammo wäe läbbi, ja omma
auu illuks?
28. Sanna olli alles kunninga suus,
siis langes üks heäl taewast: Sulle ööl-
dakse, kunningas Nebukadnetsar, kunning-
riik on sinnust ärraläinud.
29. Ja sind peab innimeste jurest ärra-
lükkatama, ja sa pead metsalistega ella-
ma wälja peäl, rohto peab sulle süa an-
tama nenda kui härgadele, ja seitse aega
peab so ülle möddaminnema; sennikui sa
tunned, et Keigekörgem on wallitseja in-
nimeste kunningrikis, ja sedda annab,
kellele ta ial tahhab.
30. Selsammal tunnil sai se sanna töeks
Nebukadnetsari kätte, ja tedda lükkati in-
nimestest ärra, ja ta söi rohto kui härjad,
ja temma ihho sai kastetud taewa kastest,
kunni temma karwad kaswid kui kotka
sulled, ja temma küned kui linno küned.
31. Ja kui päwad otsa said, siis töstsin
minna Nebukadnetsar ommad silmad ül-
les taewa pole, ja mo meel tulli jälle mo
kätte, ja ma önnistasin sedda, kes Keige-
körgem, ja kiitsin ja auustasin sedda, kes
ellab iggaweste, kelle wallitsus on igga-
wenne wallitsus, ja kelle kunningriik on
pölwest pölweni.
32. Ja keik, kes ma peäl ellawad, on ar-
wata kui ühtegi, ja temma teeb taewa
wäega ja nendega, kes ma peäl ellawad,
nenda kui ta tahhab; ja sedda ep olle, kes
temma käe peäle woib lüa ja temmale
öölda: Mis sa teed?
33. Selsammal aial tulli mo meel jälle
mo kätte, ja mo au, ja mo selge teggo-
mood tulli jälle mo kätte mo kunningrigi
illuks, ja mo nouandjad ja mo sured
issandad otsisid mind; ja mind tösteti mo
kunningrigi peäle, ja suremat auu anti
mulle peälegi.
34. Nüüd kidan minna Nebukadnetsar
ja töstan surels ja auustan taewa kun-
ningat, kelle tead keik on tödde ja temma
teed on öiged, ja temma woib neid allanda-
da, kes körkusses käiwad. p.5.20. Luk.1,51.52.

5. Peatük.

Taniel sellетab ärra immekirja, mis seina külges.

1. Kunningas Pelsatsar teggi sured jo-
dud omma tuhhandele sure issandale, ja
jöi wina nende tuhhande ees.
2. Kui ta sai paljo wina maitsnud,
kästis Pelsatsar ette tua kuld-ja hobbe-
riistad, mis temma wanna issa Nebu-
kadnetsar Jerusalemma templist olli wäl-
jatonud, et kunningas ja temma sured
issandad, temma naesed ja liad naesed
neist piddid joma.
3. Siis todi kuldriistad ette, mis nem-
mad Jummala koia templist, mis Jeru-
salemmas, ollid wäljatonud; ja kunnin-
gas ja temma sured issandad, temma
naesed ja ta liad naesed jöid seält sest.
4. Nemmad jöid wina, ja kiitsid kuld-ja
hobbe-, wask, raud-, pu-, ja kiwwijum-
malaid.
5. Selsammal tunnil tullid innimesse
käe sörmed wälja, ja kirjotasid kunning-
likko bone lubjatud seina peäle küünla-
jalla kohhal; ja kunningas näggi käe ot-
sa, mis kirjotas.
6. Siis kahwatas kunninga selge teggo-
mood ärra, ja temma mötted teggid tem-
male ehmatust, ja temma niuette wööd
läksid wallale ja temma pölwed löddisid
teine teise külge.
7. Siis hüdis kunningas waljuste, et
nemmad piddid sissetoma tähhetundjad,
Kaldea targad ja taewatundjad. Kunnin-
gas hakkas siis ütlema Pabeli tarkadele:
Missuggune innimenne ial sedda kirja
woib luggeda, ja mulle teäda anda, mis
se tähhendab, se peab purpuri rided sama,
ja kuldkee omma kaela ümber, ja kui kol-
mas wallitsema kunningrikis.
8. Siis tullid keik kunninga targad sis-
se; agga nemmad ei woinud mitte kirja
luggeda egga kunningale teäda anda, mis
se tähhendas.
9. Siis ehmatas kunningas Pelsatsar
wägga ärra, ja temma teggomood kah-
watas temmas ärra, ja ta sured issandad
kohmetasid hirmust ärra.
10. Kunninga lesk emmand läks sisse
sinna jotude tuppa kunninga ja temma
suurte issandatte sanna pärrast. Kun-
ninglik lesk emmand hakkas siis ütlema:
Kunningas ellago iggaweste! ärgo tehko
so mötted sulle ehmatust, ja ärgo kahwa-
tago so teggomood.
11. So kunningrikis on üks mees, kelle
sees pühha Jummalatte waim on, ja so
wanna issa päiwil leiti temma sees wal-
gustus, ja hea moistus, ja tarkus, kui
Jummalatte tarkus, ja kunningas Nebu-
kadnetsar, so wanna issa, so wanna issa,
oh kunningas! töstis tedda kuntsimeeste,
tähhetundjatte, Kaldea tarkade, taewa-
tundjatte ülлemaks.
12. Sepärrast et temma sees, Tanielis,
kedda kunningas satis Peltsatsari nimme
alla, leiti üks kallis, ja tundmisse ja
moistusse waim ollewad, kes unnenäud
ärrasellletab, ja moistetussed teäda an-

nab, ja sõlmede sarnatsed asjad üllesarrotab: kutsugo nemmad nüüd Taniel seie, kül temma teäda annab, mis se tähhendab.

13. Siis widi Taniel sisse kunninga ette; kunningas hakkas räkima ja ütles Tanielile: Olled sinna Taniel, Juda wangide seltsist, kedda kunningas, mo wanna issa, seie tonud Juda maalt?

14. Sest ma ollen sinnust kuulnud, et Jummalatte waim so sees on, ja et walgustus, ja moistus, ja wägga suur tarkus sinno sees leitakse.

15. Ja nüüd on mo ette tobud targad ja tähtetundjad, kes seddasinnast kirja piddid luggema ja mulle teäda andma, mis se tähhendab: agga neil ei olle joudo mulle teäda anda, mis se assi tähhendab.

16. Agga sinnust ollen ma kuulnud, et sa woid ärrasselletada, mis nisuggused asjad tähhendawad, ja sõlmede sarnatsed asjad üllesarrotada. Kui sa nüüd woid kirja luggeda ja mulle teäda anda, mis se tähhendab, siis pead sa purpuri rided sama, ja kuldkee omma kaela ümber, ja kui kolmas wallitsema kunningrikis.

17. Siis wastas Taniel ja ütles kunninga ette: So annid jägo sinno pärralt, ja anna ommad melehead teisele; siiski tahhan ma kirja kunningale luggeda ja temmale teäda anda, mis se tähhendab.

18. Oh sinna kunningas, keigekõrgem Jummal olli so wanna issale Nebukadnetsarile annud kunningrigi, ja surusse, ja illo, ja auu. p. 2, 37. ja 4, 19.

19. Ja surusse pärrast, mis ta temmale annud, wärrisesid ja kartsid tedda keik rahwas, sugguwõssad ja keled: ta tappis, kedda ta tahtis, ja piddas ellus, kedda ta tahtis, ja tõstis surets, kedda ta tahtis, ja allandas, kedda ta tahtis.

20. Ja kui temma süddа surustas, ja ta waim hakkas wägga uhkeks minnema, siis tougati tedda temma kunninglikko aujärje peält mahha, ja illo sai temma käest ärra. p. 4, 27. n. t. s.

21. Ja tedda lükkati innimeste laste jurest ärra, ja temma südda sai metsaliste sarnatseks, ja ta ellas metseeslitte jures, rohto anti temmale süa kui härgadele, ja temma kehha sai taewa kastega kastetud, senni kui ta tundis, et keigekõrgem Jummal wallitseja on innimeste kunningrikis, ja panneb sinna ülle, kedda ta tahhab.

22. Ja sinna, temma poeg Pelsatsar, ei olle omma süddant allandand; et sa kül tedda keik teädsid.

23. Waid olled taewa Issanda wasto ennast sureks pannud, ja ta koia riistad on so ette tobud, ja sinna ja so sured issandad, so naesed ja so liadnaesed ollete wina jonud seält seest, ja olled kiitnud hõbbe-ja kuld-wask-raud-pu-ja kiwwijummalaid, mis ei nä egga kule, ja ei moista; ja sinna ei olle aunstand sedda Jummalat, kelle kä so hing, ja kelle kä keik sinno teraad on.

24. Siis on temma käest se käe ossa läkkitud, ja sesinnane kirri kirja pandud.

25. Ja se on se kirri, mis kirja pandud: Mene, mene, tekel uwarsin.

26. Sedda tähhendab se sanna: Mene, se on: Jummal on so kunningrigi üllesarwanud ja sedda ärralõppetand.

27. Tekel, se on: sind on waetud waekausside peäl, ja sind on leitud wägga kerge ollewad.

28. Peres, se on: so kunningriik on ärrajaetud ja antud Meda ja Persia meeste kätte.

29. Siis ütles Pelsatsar, et nemmad piddid Tanielile purpuri rided selga pannema, ja kuldkee ta kaela ümber, ja temmast kulutama, et ta kolmas wallitseja piddi ollema kunningrikis.

30. Selsammal öjel tappeti Pelsatsar, Kaldea kunningas ärra.

6. Peatük.

Jehowa kaitseb Tanieli loukoerte aukus n. t. s.

1. Ja Tarius, kes Medamees, sai kunningrigi kätte, kui ta kaks aastat seitsmekümmend wanna olli.

2. Tariusse mele pärrast olli, et ta seädis kunningrigi ülle suriks würstideks sadda ja kakskümmend, kes keige kunningrigi ülle piddid ollema;

3. Ja nende ülle kolm suremat würsti, kelle seast Taniel üks olli, kennele needsinnatsed sured würstid piddid arro teggema, et kunningale ei piddand kahjo sama.

4. Siis olli sesinnane Taniel üllem kui keigesuremad würstid ja sured würstid: sepärrast et üks kallis waim temma sees olli, ja kunningal olli mõtte, tedda keige kunningrigi ülle panna.

5. Siis püüdsid würstid ja mawallitsejad süüd leida Tanielist kunningrigi wasto: agga nemmad ei woind ühtegi süüd egga wigga leida, sepärrast et ta ustaw olli, ja ühtegi eksitust egga wigga ei leitud temmast. Laul 94, 21.

6. Siis ütlesid needsinnatsed mehhed: Meie ei leia sest Tanielist ühtegi süüd, kui

meie sedda ei leia temmast ta Jummala käskoöppetusse pärrast.

7. Siis tullid needsinnatsed würstid ja mawallitsejad ühtlasi kunninga jure ja ütlesid temmale nenda: Tarius kunningas ellago iggaweste!

8. Keik kunningrigi suremad würstid, üllemad ja sured würstid, nouandjad ja mawallitsejad on nou piddanud, et üks kunninglik seädminne peab seätud ja kange keloga kinnitud sama, et iggaüks, kes ial pallumist pallub übbeltki jummalalt, ehk innimesselt kolmeskümnes päwas, kui agga sinnult, kunninga käest; se peab loukoerte auko wissatama.

9. Nüüd kunningas, wötta keeldusse seäda ja kirja üllespanna, et ei pea ütski sedda taggasi pöörma, nenda kui Meda ja Persia rahwa öigus on, mis ülle ei pea astuma.

10. Sepärrast kirjotas kunningas Tarius kirja ja keeldusse.

11. Ja Taniel läks sisse omma kotta, kui ta sai teäda, et kirri olli üllespandud; ja ta aknad ollid lahti üllemas toas Jerusalemma pole, ja kolm korda päwas heitis ta pölwili mahha, ja lugges, ja kitis omma Jummalat, sepärrast et ta sedda enne olli teinud.

12. Siis tullid need mehhed ühtlasi ja leidsid Tanieli pallumad, ja allandlikkult luggewad omma Jummala ees.

13. Siis astusid nemmad liggi ja ütlesid kunninga ette kunninga kelo pärrast: Eks sa olle keeldusse kirjotand, et igga innimenne, kes middagi piddi palluma übbeltki jummalalt ehk innimesselt kolmeskümnes päwas, kui agga sinnult, kunninga käest, se piddi loukoerte auko wissatama? Kunningas wastas ja ütles: Sanna on tössi, Meda ja Persia rahwa öigusse järrele, mis ülle ei pea astuma.

14. Siis wastasid ja ütlesid nemmad kunninga ette: Taniel, kes Juda wangide seltsist, ei holi sinno pärrast, kunningas, egga so kelo pärrast, mis sa kirjotanud, waid ta pallub omma pallumist kolm korda päwas.

15. Siis olli kunninga meel wägga kurb kui ta sedda sanna kulis, ja ta kandis hoolt Tanieli pärrast tedda ärrapeästa, ja näggi paljo waewa, et ta tedda piddi lahti saatma, kunni pääw loja läks.

16. Siis tullid need mehhed ühtlasi kunninga jure ja ütlesid kunningale: Mötle kunningas, et Meda ja Persia rahwa öigus on, et ei woi mingisuggust keeldust egga seädmist muta, mis kunningas seab.

17. Siis käskis kunningas Tanieli tua ja loukoerte auko wissata. Kunningas hakkas siis ütlema Tanielile: So Jummal, kedda sa allati tenid, se peästko sind. Laul 91, 11–16.

18. Ja kiwwi todi ja pandi augo su peäle, ja kunningas pauni sedda omma pitseri sörmuksega ja omma suurte issandatte sörmuksega kinni, et middagi teisi wisi ei piddand sündima Tanieli kallal.

19. Siis läks kunningas ärra omma kotta ja jäi ülle ö sömatta, ja ei lasknud mängisid ennese ette tua, ja temma unni läks ta käest ärra.

20. Siis tousis kunningas koites, kui walge sai, ülles, ja läks ruttuste loukoerte augo jure.

21. Ja kui ta augo liggi sai Tanieli jure, kissendas ta kurwa healega; kunningas hakkas ütlema Tanielile: Taniel sa ellawa Jummala sullane, kas on so Jummal, kedda sa allati tenid, sind woinud loukoertest ärrapeästa?

22. Siis rääkis Taniel kunningaga: Kunningas ellago iggaweste!

23. Mo Jummal on omma ingli läkkitanud ja loukoerte su kinnipannud, et nemmad mulle kahjo ei teinud; sepärrast et minna temma ees puhhas ollen leitud, siis ep olle minna ka sulle, kunningas kahjo teinud.

24. Siis olli kunninga meel wägga hea temma pärrast, ja ta käskis Tanieli august ülleswötta; ja Tanieli woeti august ülles, ja ühtegi wigga ei leitud temma külges, et ta omma Jummala sisse olli usknud.

25. Ja kunningas käskis need mehhed tua, kellel Tanieli ärrahukkaminne m maggus olli kui roog, ja neid loukoerte auko wissata, nende poiad ja nende naesed, ja nemmad ei saand weel augo pohja, kui loukoerad nende peäle woimust said, ja murdsid keik nende luudkondid russuks. Laul 94, 2

26. Siis kirjotas kunningas Tarius keige rahwale, suggowössadele ja keeltele, kes ellasid keige ma sees: Paljo rahho sago teile!

27. Minno käest antakse käsk, et nemmad keiges mo kunningrigi wallitsusses peawad wärrisema, ja kartma temma, Tanieli, Jummalat; sest temma on ellaw Jummal ja seisab iggaweste, ja ta kunningriik ei läbbä hukka, ja ta wallitsus jääb otsani.

28. Ta on ärrapeästja ja abbimees, ja teeb immetähti ja immeteggusid taewas

ja ma peäl, kes Tanieli on loukoerte käest
ärrapeästnud.
29. Ja sesinnatsel Tanielil olli hea
põlli Tariusse kunningrikis, ja Persia-
mehhe Koresse kunningrikis.

7. Peatük.

Tanieli immelik unnenäggo neliast metsallisest.

1. Essimesel Pabeli kunninga Pelsat-
sari aastal näggi Taniel ühhe unnenäo
ja omma pea näggemissed omma wodi
peäl; siis kirjotas ta unnenäo ülles, ta
rääkis jannad üllepea üllés.
2. Taniel hakkas rääkima sedda wisi:
Ma näggin ommas näggemisses ö aial,
ja wata, nelli taewa tuult käisid mürri-
nal suure merre peäl.
3. Ja nelli suurt ellajat tousid üllés
merrest, üks teist wisi kui teine.
4. Essimenne olli kui loukoer, ja tem-
mal ollid tiwad kui kotkal; ma näggin,
kunni temma tiwad ärranoppiti, ja tedda
tösteti üllés ma peält ja pandi jalge peä-
le seisma kui innimenne, ja innimesse
südda anti temmale.
5. Ja wata, teine ellajas, temma järg-
minne, olli karro sarnane, ja seisis ühhel
pool, ja kolm küljeluud olli temma suus
ta hammaste wahhel; ja temmale öldi
nenda: Touse üllés, sö wägga paljo lihha.
6. Pärrast sedda näggin ma, ja wata,
üks teine olli otsego Pardri metsalinne,
ja temmal olli nelli linno tiba ommas
seljas; ja ellajal olli nelli pead, ja wal-
litsus anti temmale.
7. Pärrast sedda näggin ma ö nägge-
miste sees, ja wata, neljas ellajas olli
hirmus, ja jälle, ja wägga tuggew, ja
temmal ollid suured raudhambad, ta söi
ärra ja murdis russuks, ja mis üllejäi,
tallas ta ärra omma jalgega; ja se olli
teist wisi kui keik ellajad, mis enne tedda,
ja kümme sarwe olli temmal.
8. Ma pannin sarwi tähhele, ja wata,
üks teine pissoke sarw tousis üllés nende
wahhelt, ja kolm endisist sarwist kisti ju-
reni wälja selle eest, ja wata, se sarwe
külges ollid silmad kui innimesse silmad,
ja su, mis suri asjo rääkis.
9. Ma näggin sedda, kunni aujärjed
sinna pandi, ja Wanna päiwist istus
mahha: kuub olli kui walge lummi, ja ta
juuksed kui puhtad willad, ta aujärg olli
tullelegid, temma rattad kui põllew tul-
lole.
10. Tulle jöggi wolas ja läks wälja ta
jurest, tuhhat korda tuhhat tenisid tedda,
ja kümmetuhhat seisid temma ees; koh-
tus istus mahha, ja ramatud tehti lah-
ti. Ilm. 5, 11. Laul 68, 18.
11. Ma näggin siis suurte sannade heä-
le pärrast, mis sarw rääkis; ma näggin
kunni ellajas ärratappeti, ja ta kehha
hukka sai, ja anti tulle põlletusse sisse.
12. Ja teiste ellajatte wallitsus olli är-
rawoetud, ja pitkem aeg olli neile antud
siin ellus ommats aiaks ja tunniks.
13. Ma näggin ö näggemiste sees, ja
wata, üks tulli taewa pilwettega kui in-
nimesse Poeg, ja sai selle jure, kes Wan-
na päiwist, ja widi liggi temma ette.
14. Ja temmale anti wallitsus, ja au,
ja kunningriik; ja keik rahwas, suggu-
wössad ja keled peawad tedda tenima;
temma wallitsus on iggawenne wallit-
sus, mis ei läbbä möda, ja ta kunning-
riik ei läbbä hukka. p. 2, 44. Luk. 1, 33.
15. Minno, minno Tanieli waim pis-
teti läbbi kest ihho sees, ja mis ma om-
mas peas näggin, teggi mulle hirmo.
16. Ma läksin ühhe liggi neist, kes seäl
seisid, ja pallusin temmalt otsust keigist
neist asjust; ja ta ütles mulle ja andis
mulle teäda, mis need asjad tähhendasid.
17. Needsinnatsed suured ellajad, mis
nelli on, se on: nelli kunningat touswad
ma seest.
18. Ja Keigekörgema pühhad sawad
kunningrigi kätte, ja kunningriik jääb nen-
de kätte iggaweste ja iggaweste iggawes-
seks aiaks.
19. Siis tahtsin ma otsust neljandama
ellaja pärrast, mis olli teist wisi kui keik
muud, mis wägga hirmus, kel raudham-
bad ja waskküned ollid, mis ärrasöi ja
russuks murdis ja jalgega ärratallas,
mis üllejäi.
20. Ja kümne sarwe pärrast, mis ta pea
peäl, ja teise pärrast, mis tousis, ja mis
eest need kolm mahhalangsid, ja sarwe
pärrast, kel silmad ollid ja su, mis suri
asjo rääkis, ja kes peält nähha surem olli
kui temma selts.
21. Ma näggin, et sesamma sarw tap-
lust teggi pühhadega, ja sai nende peäle
woimust. Ilm. 11, 7. ja 13, 7.
22. Senni kui se, kes päiwist Wanna,
tulli, ja kohhus anti Keigekörgema püh-
hade kätte, ja seätud aeg tulli, et pühhad
piddid kunningrigi kätte sama.
23. Ta ütles nenda: Neljas ellajas on
neljas kunningriik ma peäl, mis teist wisi
on kui keik muud kunningrigid, ja se sööb
keik maad ärra ja tallab neid ärra ja
murrab neid russuks.
24. Ja kümme sarwe sest kunningrigist,

on kümme kunningat, kes touswad: ja
pärrast neid touseb üks teine, ja se on
teist wisi kui endised, ja allandab kolm
kunningat. Ilm. 17, 12.
25. Ja ta wöttab Keigekörgema wasto
sanno räkida, ja Keigekörgema pühhasid
raskeste waewada: ja temma mötte on,
seätud aego ja kohtowisisid teist wisi seä-
da, ja neid antakse ta kätte ühheks aiaks,
ja kahheks aiaks, ja poleks aiaks.
Ilm. 13, 6.
26. Siis istub kohhus mahha, ja ta
wallitsus woetakse käest ärra, et ta peab
ärrakautud ja hukka sama otsani.
27. Agga kunningriik, ja wallitsus ja
kunningriikide surus keige taewa al an-
takse Keigekörgema pühha rahwale: tem-
ma kunningriik on iggawenne kunning-
riik, ja keik wallitsussed peawad tedda
tenima, ja temma sanna kuulma.
Ilm. 12, 10.
28. Siit sadik on könne ots: mulle Ta-
nielile, mulle teggid mo mötted wägga
suurt hirmo, ja mo teggomood kahwatas
mulle ärra; agga sedda asja piddasin
ma ommas meles.

8. Peatük.

Taniel näeb näggemisses ühhe jära ja sikko.

1. Kunninga Pelsatsari wallitsusse kol-
mandamal aastal anti mulle, mulle Ta-
nielile nähha üks näggeminne pärrast
sedda, mis mulle wallitsusse hakkatusses
nähha anti.
2. Ja ma näggin ses näggemisses (ja
se sündis, kui ma näggin, et ma ollin
kunninglikkus linnas Susanis, mis Ela-
mi rikis) ja ma näggin ses näggemisses,
et ma ollin Ulai jöe äres.
3. Ja ma töstsin ommad silmad ülles
ja näggin, ja wata, üks jäär seisis jöe
ees, ja sel olli kaks sarwe: ja need kaks
sarwe ollid körged, ja teine körgem teist,
ja körgem tousis wimaks.
4. Ma näggin jära kaewlewad öhto, ja
pohja, ja louna pole: ja temma wasto
ei woind ükski ellajas seista, egga tedda-
gi olnud, kes temma käest ärrapeästis, ja
ta teggi omma meelt möda, ja surustas.
5. Ja ma ollin tähhele pannemas, ja
wata, üks noor sik tulli öhto poolt keige
ma peäle, ja ei puttunud ma külge: ja sik-
kul olli näggus sarw ta silmade wahhel.
6. Ja ta tulli siña jära jure, kel kaks
sarwe olli, mis ma näinud jöe ees seis-
wad, ja ta joksis temma peäle tullises
wihhas omma rammoga.
7. Ja ma näggin tedda jära liggi tulle-
wad, ja ta wihhastas wägga selle peäle,
ja löi jära mahha, ja murdis temma kaks
sarwe katki, ja jära sees ei olnud rammo
ta wasto seista; ja ta wiskas tedda was-
to maad, ja tallas tedda ärra, ja kedda-
gi ei olnud järal, kes tedda temma käest
peästis.
8. Ja noor sik surustas üpris wägga,
ja kui ta sai wäggewaks sanud, siis murti
suur sarw katki, ja nelli näggust sarwe
tousid temma assemele, nelja taewa tule
wasto.
9. Ja ühhest nende seast tulli üks wäg-
ga pissokenne sarw wälja, ja sai wägga
sureks louna, ja hommiko, ja illusa ma
pole.
10. Ja ta läks sureks taewa wäest sadik,
ja langetas wasto maad monned selle
wäe ja tähtede seast, ja tallas neid ärra.
11. Ja ta surustas ka wäe Würsti
wasto, ja temmast löppetati allatiohwer
ärra, ja temma pühha paiga elloasse
wissati mahha.
12. Ja wäggi anti ärra allatiohwriga
ülleastumisse pärrast, ja sarw wiskas
töe mahha, ja mis ta wöttis tehha, se
läks temmale ka korda.
13. Ja ma kuulsin ühhe pühha räkiwad,
ja üks teine pühha ütles selle wasto, kes
räkis: Kauaks peab se ollema, mis alla-
tiohwrist on nähtud, ja ülleastumisest,
mis ärrahäwwitamisse sadab, ja sest, et
ni hästi pühha paik, kui wäggi antakse
ärratallata?
14. Ja ta ütles mo wasto: Kunni kaks-
tuhhat ja kolmsadda öhtut hommikut mö-
da sawad; siis peab pühha paik sama ci-
geks tehtud.
15. Ja se sündis, kui minna, minna
Taniel sedda näggemist näggin, et ma
püüdsin tarkust sada: ja wata, mo kohhal
seisis üks, kes peält olli nähha kui mees.
16. Ja ma kuulsin innimesse heält Ulai
arrude wahhel, ja se hüdis, ja ütles: Ka-
briel, selleta sellele näggeminne.
17. Ja ta tulli senna, kus ma seisin, ja
kui ta tulli, siis kohkusin minna, ja lang-
sin silmili mahha; ja ta ütles mo wasto:
Innimesse poeg, panne tähhele, sest se
näggeminne näitab wimist aega.
18. Ja kui ta moga rätis, langsin ma
raskes unnes silmili mahha: ja ta puttus
mo külge, ja panni mind seisma senna,
kus ma enne seisin,
19. Ja ütles: Wata, ma annan sulle
teäda sedda, mis peab sündima wiimsel
wihha aial: sest seätud aial tulleb ots.
20. Jäär, mis sa näinud, kel kaks

sarwe olli, on Meda ja Persia kunningad.
21. Ja karrune sik on Kreka ma kunningas, ja suur sarw, mis temma silmade wahhel, se on essimenne kunningas.
22. Ja et sedda katkimurti, ja temma asemele nelli tousid; se on, nelli kunningriki touswad rahwa seast, agga mitte temma rammoga.
23. Ja nende kunningrigi wiimsel aial, kui ülleastujad sawad woimust wötnud, siis touseb üks kunningas, kes kowwa silmist, ja moistetussi moistab;
24. Ja temma rammo saab wäggewaks, agga ei mitte ta omma rammo läbbi, ja ta wöttab immelikkult ärrarikkuda, ja sadab omma tö korda, ja aiab omma asjo: ja rikkub ärra wäggewad ja pühhade rahwa.
25. Ja omma targa melega wöttab ta siis kawwalust korda sata omma käe läbbi, ja ommas süddames surustada, ja, kui waikne asi on, paljo ärrarikkuda: ja ta wöttab seista würstide Würsti wasto, agga tedda peab ilma käeta katkimurtama.
26. Ja öhto ja hommiko näggeminne, kellest rägiti, on tössi: agga sinna panne kinni se näggeminne, sest se sünnib mitme päwa pärrast.
27. Ja minna Taniel sain nörgaks ja haigeks monnets päwaks: pärrast tousin ma üles, ja teggin kunninga teggemist; ja ma ehmatasin näggemisse pärrast, ja ükski ei moistnud sedda.

9. Peatük.

Taniel luggeb ja saab tarkust 70 aasta näddalast.

1. Essimessel Tariusse aastal, kes Ahhasweruse poeg Meda rahwa soust, kedda kunningaks tösteti Kaldea kunningrigi üle;
2. Temma wallitsusse essimessel aastal wötsin minna Taniel ramatutte sees tähhele panna aastatte arro, mispärrast Jehowa sanna prohweti Jeremia kätte olli sanud, et Jerusalemma ärrahäwwitamisse peäle seitsekümmend aastat piddid täis sama. Jer. 25, 11. 12.
3. Ja ma andsin ommad silmad Issanda Jummala pole, ja otsisin palwega ja allandlikko pallumistega, paastmissega, ja kottirides, ja tuhkas.
4. Ja ma pallusin Jehowat, omma Jummalat, ja tunnistasin pattud üttes ja ütlesin: Oi, oi! Issand, sinna suur ja kardetaw Jummal, kes seädust ja heldust hoiab neile, kes tedda armastawad ja temma käskusid piddawad. 2 Mos. 20, 6.
5. Meie olleme patto ja üllekohhut teinud, ja öälaste ellanud, ja wastopannud, ja so käskudest ja so kohtoseädussist ärralahkunud.
6. Ja meie ei olle mitte so sullaste, prohwetitte sanna wötnud kuulda; kes sinno nimmel meie kunningatte, meie würstide, ja meie wannematte wasto räkisid, ja keige ma rahwa wasto.
7. Sul, Issand, on öigus, agga meil on häbbi silmis, nenda kui tännapääw on, Juda meestel, ja Jerusalemma rahwal, ja keigel Israelil, mis liggi ja kaugel on keige made sees, kuhho sa neid olled ärralükkanud nende wallatusse pärrast, mis nemmad so wasto teinud.
8. Issand, meil on häbbi silmis, meie kunningattel, meie würstidel, ja meie wannemattel, et meie so wasto patto teinud. Neem. 9, 34.
9. Issandal, meie Jummalal on hallastus, ja andeksandmissed, ehk meie küll temma wasto olleme pannud,
10. Ja meie ei olle mitte wötnud Jehowa, omma Jummala heält kuulda, et meie olleksime käinud temma kässoöppetuste sees, mis ta meie ette pannud omma sullaste, prohwetitte läbbi:
11. Waid keik Israel on sinno ülle kässoöppetusse astunud ja ärralahkunud, et nemmad ei wötnud so heält kuulda; sepärrast on meie peäle wäljawallatud sajataminne ja wanne, mis Jummala sullase Mosesse kässoöppetusse ramatusse on kirjotud, et meie temma wasto patto teinud. 5 Mos. 28, 15.
12. Ja ta on töeks teinud ommad sannad, mis ta räkinud meie peäle ja meie kohtowannematte peäle, kes meie peäle kohhut moistsid, et ta meie peäle suurt önnetust piddi saatma, missuggust ei olle sündinud keige taewa al, nenda kui Jerusalemmas sündinud.
13. Kui Mosesse kässoramatusse kirjotud, nenda on keik se önnetus meie peäle tulnud; agga meie ep olle mitte Jehowa, omma Jummala pallet allandlikkult pallunud, et meie olleksime ommast üllekohto wisidest pöörnud, ja sinno töt tähhele pannud.
14. Sepärrast on Jehowa wapper olnud önnetussega, ja sedda meie peäle saatnud: sest Jehowa meie Jummal on öige keige omma teggude sees, mis ta teinud, et meie temma heält ei wötnud kuulda.

15. Ja nüüd, Issand meie Jummal!
kes sa olled omma rahwa Egiptusse
maalt wäljatonud tuggewa käega, ja en=
nesele nimme teinud, nenda kui on tän=
napääw: meie olleme patto teinud, ja
öälaste ellanud.
16. Pöörgo, pallun ma, Issand! so
wihhastus ja so tulline wihha so liñnast
Jerusalemmast taggasi, ja so pühhast
mäest, keik so suurt heldust möda; sest
meie pattude, ja meie wannematte ülle=
kohto teggude pärrast on Jerusalem ja
sinno rahwas teotusseks saand keigile, kes
meie ümberkaudo on.
17. Ja nüüd kule, meie Jummal! om=
ma sullase palwet, ja temma allandlikkusi
pallumissi, ja Issanda pärrast lasse om=
ma palle paista omma pühha paiga peä=
le, mis on ärrahäwwitud.
18. Pöra, meie Jummal! omma körw,
ja kule, te ommad silmad lahti, ja wata
meie sure ärrahäwwitamisse ja liñna
peäle, mis peäle so nimmi on pandud;
sest meie ei heida mitte omma sure öigus=
se pärrast omma allandlikkusi palwid so
palle ette mahha, waid so wägga sure
hallastusse pärrast.
19. Issand kule, Issand anna andeks,
Issand panne tähhele, ja te sedda, ärra
wiwi mitte, issiennese pärrast, mo Jum=
mal! sest so nimmi on so liñna ja so rah=
wa peäle pandud.
20. Kui ma alles räkisin ja luggesin, ja
omma patto ja omma Israeli rahwa
patto üllestunnistasin, ja omma alland=
likko pallumist Jehowa, omma Jummala
palle ette mahhaheitsin, omma Jumma=
la pühha mäe pärrast;
21. Kui ma alles palwes räkisin, siis se
mees Kabriel, kedda ma esmalt nägge=
misses ollin näinud, lendis mo jure, kui
ma nödraks sain, ja putus mo külge öh=
to roaohwri aial.
22. Ja ta andis mulle tarkust, ja räkis
mega, ja ütles: Taniel, nüüd ollen ma
wäljatulnud sulle moistmist ja tarkust
andma.
23. So allandlikko pallumiste hakkatus=
ses läks sanna wälja, ja ma ollen tulnud
teäda andma, et sa wägga armas olled;
ja öppi moistma sanna, ja panne nägge=
mist tähhele.
24. Seitsekümmend aasta=näddalat on
seätud so rahwale, ja so pühha liñnale,
pärrast peab ülleastumist ärrakeeldama,
ja pattusid ärralöppetadama, ja üllekohto
eest ärraleppitamist tehtama, ja öigust sa=
detama, mis iggaweste kestab, ja nägge=
mist ja prohweti sanna peab kinnitadama
otsego pitseriga, ja Keigepühhamat peab
woitama. Luk. 1, 35.
25. Ja sulle olgo teäda, ja panne täh=
hele (sest aiast kui sanna wäljatulleb, et
Jerusalem peab sama kohhendatud ja ül=
lesehhitud, Messiast, Würstist sadik) seit=
se näddalat; ja kahhes aasta=näddalas
seitsmetkümmend peawad ulitsad ja kra=
wid jälle üllestehtud sama, ja sedda ah=
hastusse aeges.
26. Ja kahhe aasta=näddala järrele seits=
metkümmend peab Messias ärrakautud
sama, et tedda ennam ei olle; ja ühhe
würsti rahwas, kes tulleb, wöttab liñna
ja pühha paiga ärrarikkuda, ja temma
teeb otsa kui weetousminne, ja söddimisse
otsani on ärrahäwwitamissed ärramä=
ratud.
27. Ja ta wöttab seädusse kindlaks teh=
ha mitme pärrast, ühhe aasta=näddala,
ja pole näddalat löppetada tappa=ja roa=
ohwri, ja ärrahäwwitaja peab tullema
omma läila wäehulgaga, ja sedda löppe=
tamisse kohtuks, mis ärramäratud: sedda
wallatakse wälja nende peäle, kedda peab
ärrahäwwitadama. p. 12, 11.

10. Peatük.

Taniel paastub; üks ingel kinnitab tedda kaksorda.

1. Persia kunninga Koresse kolmanda=
mal aastal ilmuti üks asji Tanielile, ked=
le nimme hütakse Peltsatsariks; ja sanna
on tössi ja ilmutab suurt söawaewa: ja
temma öppis moistma sedda sanna, ja sai
tarkust näggemissest.
2. Neil päiwil ollin minna Taniel lein=
nanud kolm päwade näddalat.
3. Örna roga ei sönud ma mitte, ja lih=
ha egga wina ei saand mo suhho, ja ma
ei woidnud ennast ei milgi wisil, seniks kui
kolm päwade näddalat täis said.
4. Ja essimesse ku neljandamal päwal
kolmatkümmend, siis ollin minna sure
Iddekeli jöe kaldas.
5. Ja töstsin ommad silmad ülles ja
näggin, ja wata, seäl olli üks mees, lin=
najed rided selgas, ja temma niuette üm=
ber olli wö kallimast Uwasi kullast,
Ilm. 1, 13. n. t. j.
6. Ja temma ihho kui Tarsisi kiwwi, ja
ta palle olli peält näbba kui walk, ja ta
silmad kui tulletörwakied, ja ta käewarred
ja ta jallad ollid kui hüilgawa wasse kar=
wa, ja temma sannade heäl kui sure hul=
ga heäl.
7. Ja minna Taniel näggin üksi sedda

näggemist, ja mehhed, kes moga ollid, ei näinud sedda näggemist mitte: ommeti langes suur wärristus nende peäle, et nemmad pöggenesid ja eest ärrapuggesid.
8. Ja minna jäin üksi järrele, ja näggin seddasinnast suurt näggemist, ja mulle ei jäunud rammo, ja mo illus näggo muddeti minnus pahhaks, ja ma jäin rammuks.
9. Ja ma kuulsin temma sannade heält, ja kui ma temma sannade heält kuulsin, siis uinusin ma raske unnesse silmili mahha, et mo silmad maas ollid.
10. Ja wata, üks kässi putus mo külge, ja satis mind likuma mo pölwede, ja mo kämmalde peäle;
11. Ja ta ütles mo wasto: Taniel, sa wägga armas mees, panne sanno tähhele, mis minna so wasto rägin, ja jä seisma senna, kus sa seisad, sest nüüd on mind so jure läkkitud. Ja kui ta moga sedda sanna räkis, seisin ma wärristes.
12. Ja ta ütles mo wasto: Ärra karda, Taniel! sest essimessest päwast, kui sa andsid omma süddame tähhele panna, ja ennast waewada omma Jummala palles, siis woeti so sanno kuulda, ja minna ollen tulnud so sannade pärrast.
13. Agga Persia kunningrigi würst seisis mo wasto kakskümmend ja ühhe päwa, ja wata, Mikael, üks essimessist würstidest, tulli mind aitma ja mind jäeti siñna Persia kunningatte jure.
14. Agga ma ollen tulnud sulle tarkust andma sest, mis so rahwale juhtub wimsel päwade aial; sest näggeminne näitab weel wimsist päiwist sadik.
15. Ja kui ta moga räkis neid sanno mödda, siis löin ma ommad silmad mahha, ja ei woinud sanna lausta.
16. Ja wata, üks, kes innimesse laste sarnane, putus mo uulte külge, ja ma teggin omma su lahti, ja räkisin ja ütlesin selle wasto, kes mo kohhal seisis: Mo issand, näggemisse pärrast pöörleb mo wallo mo sees, et ma rammaks jänud.
17. Ja kuida woin minna, omma issanda sullane, räkida sinno, omma issandaga? Ja minna ollen sest aiast seisggune, et ei seisa rammo mo sees, ja hing ei jänud mo sisse.
18. Ja se, kes innimesse sarnane olli, putus jälle mo külge, ja kinnitas mind,
19. Ja ütles: Ärra karda, sa wägga armas mees, rahho olgo sulle, olle wahwa, et olle wahwa! Ja kui ta moga räkis, siis kinnitasin ma ennast, ja ütlesin: Räkigo mo issand, sest sa olled mind kinnitanud.
20. Ja temma ütles: Kas sa tead, mispärrast ma so jure tulnud? ja nüüd tahhan ma jälle taggasi miñna, Persia würstiga söddima; ja kui ma wäljalähhän, wata, siis tulleb Kreka ma würst.
21. Ommeti tahhan ma sulle teäda anda sedda, mis on kirjotud töe ramatusse; ja ühteainust ei olle moga, kes mind aitab nende wasto, kui agga teie würst Mikael.

11. Peatük.

Persia, Kreka ja muundest kunningrikidest.

1. Ja minna seisin Medamehhe Tariusse essimessel aastal temmale kinnitusseks ja rammuks.
2. Ja nüüd tahhan ma sulle teäda anda, mis tössi: Wata, weel touswad kolm kunningat Persia rahwale, ja neljas on sure rikkusse polest rikkam kui keik, ja kui ta saab wäggewaks sanud omma rikkusse läbbi, siis kihhutab ta keik Kreka kunningriki.
3. Ja üks wäggew kunningas touseb ja wallitseb sures wallitsusses, ja teeb omma meelt mödda.
4. Ja kui ta nenda seisab, murtakse temma kunningriik katki, ja jaetakse wälja nelja taewa tule pole, agga ei mitte temma soule egga temma wallitsusse wisi järrele, nenda kui ta wallitsend, sest ta kunningriik kitkutakse ärra, ja saab teiste kätte, ei mitte neile. p. 8, 8. 22.
5. Ja louna kunningas saab wäggewaks, kes üks on temma würstidest, ja üks teine saab wäggewamaks tedda ja wallitseb, selle wallitsus on suur wallitsus.
6. Ja monne aasta pärrast heitwad nemmad ühte nousse, ja louna kunninga tüttar tulleb pohja kunninga jure, neid asjo ärraselletama: agga temma käewars jääb rammaks, ja temma ei jä seisma egga temma seme, ja tedda antakse ärra, ja need, kes tedda siñna saatnud ja need kes tedda kinnitand sel aial.
7. Ja üks wösso selle juurtest touseb temma asjemele, ja tulleb wäega, ja tulleb pohja kunninga tuggewa paikade sisse, ja seab keik ja saab woimust.
8. Ja ta wöttab ka nende jummalad nende würstidega, nende kallima böbbe ja kuld riistadega wangi wia Egiptusse male, ja temma jääb monned aastad seisma pohja kunninga wasto.
9. Ja se tulleb kül louna kunninga kunningriki, agga ta pörab jälle taggasi omma male.
10. Agga ta poiad lähhäwad taplema,

ja suurt wäehulka koggunia; ja üks tulleb kermeste, ja touseb kui wessi, ja käib läbbi, ja wöttab jälle tappelda temma tuggewast paigast sadik.

11. Siis wihhastab louna kunningas wägga, ja lähhäb wälja, ja söddib temmaga, pohjakunningaga, ja ta sadab sure hulga kokko, et se hulk antakse temma kätte.

12. Sest surustab hulk, ja temma südda lähhäb ulkeks; et ta kül monne kümmekonna tuhhat mahhalönud, ei ta siiski sa woimust.

13. Sest pohja kunningas sadab jälle hulga kokko, mis on surem endist; ja monne aasta pärrast tulleb ta kermeste sure söawäega ja sure warraga.

14. Ja sel aial seiswad paljo louna kunninga wasto, ja üllearnetumatte lapsed so rahwa seast wötwad surustada, et nemmad näggemist kinnitawad, agga nemmad peawad langema.

15. Ja pohja kunningas tulleb, ja teeb walli ülles, ja saab tuggewad liñnad kätte, ja louna käewarred ei woi wastoseista egga temma ärrawallitsetud rahwas, ei ollegi rammo wastoseistes.

16. Ja kes ta wasto tulleb, wöttab omma meelt möda tehha, ja ükski ei woi seista temma ees; ja ta touseb illusa ma wasto, ja teeb otsa peäle omma käe läbbi.

17. Ja ta pörab ommad silmad, et ta tullecks keige omma kunningrigi wäega, ja öiglased temmaga, ja aiab ommad asjad ärra; ja ta annab temmale ühhe tüttarlapse naeseks, et se tedda peab ärrarikkuma; agga se ei pea korda minnema, egga sündima temma mele pärrast.

18. Siis pörab ta jälle ommad silmad saarte pole, ja saab paljo kätte, ja üks würst teeb, et temma teotaminne löppeb ta wasto, peälegi maksab ta temma teotamisse ta kätte.

19. Siis pörab ta ommad silmad omma ma tuggewa paikade pole, agga ta kommistab ja langeb mahha, et tedda ei leita.

20. Ja üks touseb temma assemele, kes panneb ühhe sundija illusat kunningriki läbbikäima: agga tedda murtakse katki monne päwa pärrast, agga ei mitte wihha läbbi, egga söa läbbi.

21. Ja ta assemele touseb üks, kedda miksti ei pandud, kelle kätte nemmad ei ollcks kunningrigi au annud: agga ta tulleb siis, kui waikne asi on, ja sadab kunningrigi ennese kätte libbeda sannadega.

22. Ja käewarred, mis kui upputus tousnud, peawad temma ees sama ärrauppputud, ja katkimurtud, ja seädusse würst ka.

23. Ja pärrast, kui ta teisega ühte nousse saab heitnud, teeb ta kawwalust, ja lähhäb ülles, ja saab wäggewaks pisko rahwaga.

24. Temma tulleb rigi waikiste ja parrama kohtade peäle, ja teeb, mis temma wannemad ja ta wannematte wannemad ei olle teinud: püi ja sagi ja warrandusse pillutab ta omma rahwa kätte, ja temma mötted käiwad tuggewa liñnade wasto, ja sedda tükkiks aiaks.

25. Ja ta kibbutab omma rammo, ja omma süddant sure söawäega louna kunninga wasto, ja louna kunningas seggab ennast siña sötta sure ja üpris wägga kange söawäega: agga temma ei woi wastoseista; sest nemmad mötlewad kurje möttid temma wasto.

26. Ja kes temma roga söwad, murdwad tedda katki, kui teise wäggi hakkab tousma kui wessi; ja mitto lüakse, ja nemmad langewad mahha.

27. Ja mollema kunningatte süddames on kahjo tehha, ja nemmad räkiwad ühhes laudas wallet: agga se ei lähhä korda, sest ots tulleb wast seätud aial.

28. Ja ta lähhäb taggasi omma male sure warrandussega, ja temma südda on pühha seädusse wasto; ja seäl teeb temma, mis ta tahhab, ja lähhäb taggasi omma male.

29. Seätud aial tulleb ta jälle taggasi louna pole; agga se ei sünnigi pärrast nenda kui enne.

30. Ja Kittide laewad tullewad ta wasto, ja temma meel jääb haigeks, ja ta lähhäb taggasi, ja temma meel on sest wägga pahha pühha seädusse wasto, ja ta teeb seäl, mis ta tahhab: kui ta saab taggasi tulnud, siis panneb ta tähhele neid, kes pühha seädusse on mahhajätnud.

31. Ja käewarred ehk söamehhed, kes temmast seäl seiswad, need teotawad tuggewa pühha paiga ärra, ja saatwad allatiehwri ärra, ja pannewad senna läilaid asjo, mis ärrahäwwitawad.

32. Ja kes ülalaste tewad seädusse wasto, neid sadab ta libbeda sannadega kawwalaste teggema: agga need rahwas, kes omma Jummalat tundwad, tewad wahwaste, ja aiawad omma asjo hästi.

33. Ja moistlikkud rahwa seast öppetawad paljo: agga nemmad langewad

mööga ja tullelegi kätte, sawad wangi ja
riisumisse alla mitto päwa.
34. Ja kui nemmad langewad, awwi-
takse neid wähhä abbiga: ja paljo heit-
wad neude pole libbeda sannadega.
35. Ja moistlikkudest langewad mon-
ned, et nende kallal saaks sullatud, ja
puhbastud, ja walgeks tehtud, kunni aeg
otsa saab: sest se tulleb wast seätud aial.
36. Ja kunningas wöttab tehha omma
meelt möda, ja lähhäb uhkeks, ja surus-
tab igga jummala wasto, ja rägib jum-
malatte Jummala wasto immeasjo, ja
se lähhäb temmale korda, kunni melepah-
handus löppeb; sest se on ärramäratud,
se sünnib nenda.
37. Ja ta ei holi omma wannematte
Jummalast, egga himmust naeste järrele,
ja ei holi ei ühhestki jummalast; waid su-
rustab ülle keige asjade, 1 Tim. 4. 2. 3.
38. Ja auustab tuggewa paikade jum-
malat omma asseme peäl, ja jummalat,
kedda ta wannemad ei tunnud, auustab
temma kullaga, ja höbbedaga, ja kalli
kiwwiga, ja muunde kalli asjadega.
39. Ja nenda teeb ta tuggewa paikade
kantsidele wöõra jummalaga; kes neid
kallils peab, sellele näitab ta paljo auu,
ja panneb neid wallitsema hulga ülle, ja
jaggab ma ärra hinna pärrast.
40. Ja otsa aial hakkab louna kunnin-
gas temmaga kaewlema, ja pohja kun-
ningas tulleb kui tulispea temma peäle
söawankrittega, ja rüütlittega, ja hulga
laewadega; ja tulleb temma made sisse,
ja tousеb kui wessi, ja käib neid läbbi,
41. Ja tulleb sinna illusa male, ja pal-
jo langewad senna; agga needsinnatsed
peäsewad ta käest: Edomi ja Moabi rah-
was, ja keigeüllemad Ammoni lastest.
42. Ja ta pistab omma käe made kül-
ge; ja Egiptusse ma ei sa mitte ärra-
peäsma.
43. Ja ta wallitseb kulla ja höbbeda
warranduste ülle, ja keige kalli Egiptusse
asjade ülle, ja Libia ja Mora mehhed on
temma seltsis.
44. Ja juttud hommiko ja pohja poolt
tewad temmale hirmo, ja ta lähhäb seält
ärra sure tullise wihhaga, paljo ärrahuk-
kama ja sutumaks ärrakautama.
45. Ja ta lööb ommad ehhitud telgid
ülles merrede wahhele pühha illusa mäe
pole: siis tulleb temmale ots kätte, ja
ükski ei olle temmale abbimehheks.

12. Peatük.

Juttde hirmsast willetsusest n. t. s.

1. Agga sel aial touseb suur würst
Mikael ülles, kes so rahwa laste eest sei-
sab; siis on ni kitsas aeg, mähhärdust ei
olnud, sidast kui üks rahwas olnud, siit
aiast sadik: agga sel aial peäseb so rah-
was ärra, iggaüks, kedda leitakse rama-
tusse ülleskirjotud ollewad. Matt. 24, 21.
2. Ja paljo neist, kes mulla põrmus
maggawad, ärkawad siis ülles: teised ig-
gawesseks elluks, ja teised sureks teotus-
seks, iggawesseks häbbiks.
3. Ja moistlikkud peawad paistma kui
taewa lautusse paiste, ja kes paljo saat-
wad öigusse tele, kui tähhed ikka ja igga-
weste. Matt. 13, 43. 1 Kor. 15, 41.
4. Agga sinna Taniel panne sannad
warjule, ja panne ramat pitseriga kinni
kunni aeg otsa saab: siis wötwad paljo neid
läbbiaiada, ja tundminne lähhäb sureks.
5. Ja minna Taniel näggin, ja wata,
kaks teist seisid, teine siin pool jöe äres,
ja teine seäl pool jöe äres.
6. Ja ta ütles mehhele, kel linnased ri-
ded selgas, kes jöe wee peäl olli: Kui
kaua on, et nende immeasjade ots tulleb?
7. Ja ma kuulsin meest, kel linnased ri-
ded selgas, kes jöe wee peäl olli; ja ta
töstis omma parrama ja omma wassako
käe ülles taewa pole, ja wandus selle ju-
res, kes iggaweste ellab, et nende ots
jääb ühheks aiaks, kahheks aiaks, ja po-
leks aiaks: ja kui pühha rahwa wäe är-
rapillutaminne saab löpnud, siis peawad
keik need asjad otsa sama. p. 7, 25. Ilm. 12, 14.
8. Ja minna kuulsin sedda, agga ei moist-
nud mitte; ja ma ütlesin: Mo Issand, mis-
suggune on nende asjade wiimne luggu?
9. Ja temma ütles: Minne Taniel, sest
sannad on warjule ja pitseriga kinnipan-
dud, kunni aeg otsa saab.
10. Paljo peawad sama puhhastud, ja
walgeks tehtud, ja sullatud: agga öälad
tewad öälust, ja ei ükski, kes öäl on, ei
wötta sedda moista; agga moistlikkud
moistwad kül. Ilm. 22, 11. 12.
11. Ja sest aiast, kui allatiohwer saab
ärrasadetud, et läila ärrahäwwitaw asst
sinna pandud, tullewad tuhhat kaksadda
ja ühheksakümmend päwa. Matt. 24, 15.
12. Wägga önnis on se, kes otab, ja
saab näbha tuhhat kolmsadda ja wiis pä-
wa neljatkümmend.
13. Agga sinna minne otsa pole; ja sa
pead hingama, ja üllestousma omma liso
ossaks päwade otsas.

Tanieli Ramato Ots.

Prohweti Osea Ramat.

1. Peatük.

Mis Osea abbiello, temma kolm last, ja nende nimmed tähhendawad.

1. Se on Jehowa sanna, mis Osea,
Peeri poia kätte sai, Usia, Jotami, Ahas-
se, Hiskia, Juda kunningatte päiwil, ja
Joasse poia Jerobeami, Israeli kunnin-
ga päiwil.
2. Hakkatusses, kui Jehowa räkis Osea
läbbi, Jehowa ütles Osea wasto: Min-
ne, wötta ennesele horanaene ja wärdjad;
sest ma lahtub ühtepuhho hora wisil Je-
howa jurest ärra.
3. Ja ta läks ja wöttis ennesele Kome-
ri, Tiblaimi tütre, ja se sai ennast was-
to, ja töi temmale poia ilmale.
4. Ja Jehowa ütles temma wasto: Hüa
temma nimme Jisreelits; sest weel on
pissut aega, siis tahhan ma Jisreeli wer-
resü pärrast Jeu sou kätte nähha, ja löp-
petada Israeli sou kunningrigi.
5. Ja sel päwal peab sündima, et ma
katkimurran Israeli ammo Jisreeli or-
gus.
6. Ja temma sai ta ennast wasto, ja töi
tütre ilmale, ja Jehowa ütles temmale:
Hüa temma nimme Loruhamats; sest
minna ei tahha mitte ennam hallastada
Israeli sou peäle, waid tahhan nende
käest keik sutumats ärrawötta.
7. Agga Juda sou peäle tahhan ma
hallastada, ja neile abbi sata Jehowa,
nende Jummala läbbi; agga ma ei tah-
ha neile abbi sata ammo läbbi, egga
mööga läbbi, ei hooste egga ratsmehhe
läbbi. Jes. 35. 4.
8. Ja ta woörotas Loruhama ärra, ja
sai ennast wasto, ja töi poia ilmale.
9. Ja Jehowa ütles: Hüa temma nim-
me Loammits, sest teie ep olle mo rah-
was, ja minna ei tahha teie pärralt olla.

2. Peatük.

Israel on kaua ärralükkatud; saab wimats armo.

1. Ja Israeli laste arro peab ollema
kui liiw merre äres, mis ei woi mööta
egga ülleslugyeda; ja peab sündima, et
seäl paikas, kus nende wasto on öeldud:
Teie ep olle mitte mo rahwas; seäl peab
neile öeldama: Teie ellawa Jummala
lapsed! Rom. 9. 25. 26.
2. Ja Juda lapsed ja Israeli lapsed
peawad ühte sama koggutud, ja nemmad
pannewad ühhe ennestele peaks, ja tulle-
wad seält maalt ülles; sest Jisreeli päw
on suur. Esek. 37. 22.
3. Ütelge omma wendadele, et nemmad
on minno rahwas, ja omma öddedele, et
iggaüks saab hallastust.
4. Rielge omma emmaga, rielge, sest
temma ei olle mitte mo naene, egga min-
na temma mees; et ta ennesest ärrasadaks
omma horatööd, ja ommad abbiellorik-
missed omma nissade wahhelt.
5. Et ma tedda ridist paljaks ei te, ja
tedda ei panne seisma nenda kui sel pä-
wal, kui ta sündis, ja et ma tedda kör-
weks ei te, ja tedda ei panne poudse ma
sarnatseks, ja tedda ärra ei tappa janno-
ga. Esek. 16. 4.
6. Et ma muido ei woi armo heita tem-
ma laste peäle, sest nemmad on wärdjad.
7. Sest nende emma on horatööd tei-
nud, kes neid ihhus kannud, se on häbbi
teinud; sest temma on üttelnud: Ma tah-
han minna omma armatsejatte järrele,
kes andwad mulle leiba ja wet, willo ja
linno, ölli ja jomaaega. Jer. 44. 17. 18.
8. Sepärrast wata ma pannen so te kin-
ni kibbewitstega, ja teen kiwwiaia temma
ette kinni, et ta omma jalgtesid ei pea
leidma.
9. Ja ta aiab kül omma armatsejaid
tagga, agga ei sa ta neid kätte, ja ta ot-
sib neid, agga ta ei leia mitte; siis ütleb
temma: Ma tahhan jälle taggasi minna
omma essimesse mehhe jure, sest mul olli
siis parram pölli kui nüüd.
10. Ja temma ei tunne mitte, et minna
temmale ollen annud wilja, ja wärsket
wina ja ölli, ja ollen temmale paljo höb-
bedat ja kulda annud, mis nemmad Paa-
lile kullutanud.
11. Sepärrast tahhan ma taggasi wötta
omma wilja ommal aial, ja omma wärs-
ke wina ommal seätud aial; ja tahhan
käest ärrakiskuda omma willa ja omma
linna, mis nende allastust piddi katma.
12. Ja nüüd tahhan ma temma häbbi-
tööd awwalikkuks tehha temma armatse-
jatte nähhes, ja ükski ei pea tedda mo
käest peästma.
13. Ja ma tahhan keik temma lusti löp-
petada, temma pühhad, temma nored
kuud, ja ta hingamisse päwad, ja keik ta
seätud pühhad.
14. Ja tahhan ärrahäwwitada temma

wina ja wigipuud, kellest ta ütles: Need
on mulle horapalgaks, mis mo armatsejad
mulle annud; ja tahhan neid metsaks
tehha, et metsalissed neid peawad ärra-
sömа,
15. Ja tahhan ta kätte nähha Paalitte
tenistusse päwade pärrast, kui ta neile
suitsetas, ja ennast ehhitas omma pea ot-
saehtega ja omma kalli ehtega, ja läks
omma armatsejatte järrele; agga mind
on ta ärraunnustanud, ütleb Jehowa.
16. Wata, kül tahhan siis ma tedda
melitada, ja tedda wia senna körbe, ja
rätida temma mele pärrast; Jes. 40, 2.
17. Ja tahhan temmale seält anda tem-
ma winamäed, ja lotusse ukseks Akori
orro; ja seälsammas wöttab ta wastata
kui ommas nores eas, ja kui sel päwal,
kui ta ülleskulli Egiptusse maalt.
18. Ja peab sel päwal sündima, ütleb
Jehowa, et sa mind hüad: Mo mees! ja
mitte ennam mind ei hüa: Mo Paal!
19. Ja ma tahhan temma suust ärrasa-
ta Paalitte nimmed, ja need ei pea en-
nam omma nimmega mele tullema.
20. Ja ma tahhan nende heaks seädusse
tehha selsammal päwal metsa ellajattega,
ja lindudega taewa al, ja romajattega
ma peäl; ja ma tahhan katkimurda am-
mud ja mööad ja söa ma peäl, ja teh-
ha, et nemmad julgeste sawad ellada,
Jes. 1. 6. n. t. s. Laul 46. 10.
21. Ja ma tahhan sind ennesele kihlata
iggawesseks aiaks, ja sind ennesega kih-
lata öigusse läbbi, ja kohto läbbi, ja hel-
dusse läbbi, ja hallastusse läbbi: Jer. 31. 3.
22. Ja tahhan sind ennesele kihlata us-
so läbbi, ja sa peäd Jehowat tundma.
2 Mos. 34. 6. 7.
23. Ja sel päwal peab sündima, et ma
tahhan kuulda, ütleb Jehowa, et ma wöt-
tan kuulda taewast, ja se wöttab maad
kuulda.
24. Ja ma wöttab kuulda wilja, ja
wärsket wina ja ölli, ja nemmad wötwad
Jisreeli kuulda.
25. Ja ma tahhan tedda ennesele kül-
wada senna male, ja hallastada selle
peäle, kes ei olle hallastust sanud, ja tah-
han sellele, kes ei olnud mo rahwas, öl-
da: Sa olled mo rahwas; ja temma wöt-
tab ölda: Minno Jummal! 1. s.

3. Peatük.

Mis teises peatükkis on kulutud, sedda kinnitakse jälle.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: Min-
ne weel armastama üht naest, kes ommast
abbikasast armastud, agga abbiello ärra-
rikkunud; nenda kui Jehowa armastab
Israeli lapsi, agga nemmad waatwad
teiste jummalatte järrele, ja armastawad
winamarjade plaskusid.
2. Ja minna kauplesin tedda ennesele
wieteistkümne hõbbesetli eest, ja polekol-
manda tündri odrade eest.
3. Ja ma ütlesin temma wasto: Sa
peäd mitto päwa mo jure jäma, ei sa pea
mitte horatööd teggema egga teise meh-
hele minnema; ja minna tahhan ka so
wasto nenda olla.
4. Sest Israeli lapsed peawad mitto
päwa jäma ilma kunningata, ja ilma
würstita, ja ilma ohwrita, ja ilma ebba-
usso sambata, ja ilma käikkita kuekesseta,
ja ilma Terawi kuiota.
5. Pärrast wötwad Israeli lapsed püör-
da ja otsida Jehowat omma Jummalat,
ja Tawetit omma kunningat, ja wötwad
wärristes tulla Jehowa jure, ja temma
headusse jure wiimsel päwade aial.
Jer. 30, 9. 10. 21. 22. Esek. 34, 23.

4. Peatük.

Suur hädda tulleb, kui Jummala sannast ei holita.

1. Kuulge Jehowa sanna, Israeli lap-
sed, sest Jehowal on rioassi nendega, kes
siin maal ellawad, sest siin maal ei olle
ei tössidust, ei heldust, egga Jummala
tundmist:
2. Selge sajataminne ja walletaminne,
ja tapminne ja warrastaminne, ja ab-
biellorikminne: nemmad tullewad wäg-
gise peäle, ja üks werresü pattub teise
peäle.
3. Sepärrast peab ma leinama, ja keik,
kes seäl ellawad, rammotumaks sama
metsa ellajattega ja lindudega taewa al;
ka kallad merres peawad hopis sama är-
rawoetud.
4. Ommeti ei pea ükski söitlema, ja üks-
ki ei pea noomima, sest sinno rahwas on
otsego need, kes preestri wasto riidlewad.
5 Mos. 17, 12.
5. Sepärrast peab sa päwal kommista-
ma, ja prohwet peab ka kommistama
sinnoga öse, ja ma tahhan so emma huk-
ka sata.
6. Mo rahwas on hukkas, et ep olle
tundmist; sest sa olled tundmisse ärra-
pölgnud, siis tahhan ma sind ärrapölga-
da, et sa ei pea mo preestriammeti peäl
ollema: ja et sa olled ärraunnustand om-
ma Jummala käsoöppetusse, siis tahhan
ka minna so lapsed ärraunnustada.

7. Midda ennam neid saab, sedda en-
nam nemmad mo wasto patto tewad;
ma tahhan nende auu häbbinaeruks
pöörda.
8. Mo rahwa patto ohwrid söwad nem-
mad, ja himmustawad wägga nende ülle-
kohhut.
9. Sepärrast on rahwas nenda kui
preestrid: ma tahhan nende kätte näbba
nende wisid, ja nende kätte tassuda nende
teud. Jes. 24, 2.
10. Ja nemmad peawad söma, ja ei
mitte omma kõhto täis sama; nemmad
lassewad horatööd tehha, agga nemmad
ei pea mitte siggima; sest nemmad on
Jehowa mahhajätnud ja ei hoia ta pole.
11. Horaello, ja wiin, ja wärske wiin
wöttab mele ärra.
12. Mo rahwas küssib omma pujum-
mala käest, ja nende kep peab neile ülles-
räkima: sest horusse waim on neid ärra-
eksitanud, et nemmad hora wisil omma
Jummala alt ärralahkuwad.
13. Nemmad ohwerdawad mäggede ot-
sas, ja suitsetawad mäekünkaste peäl,
tamme, ja libnepu, ja kowwa tamme al,
et ta warri hea on; sepärrast tewad teie
tütred horatööd, ja teie minniad rikku-
wad abbiello.
14. Eks ma peaks teie tüttarde kätte
näggema, et nemmad horatööd tewad, ja
teie minniatte kätte, et nemmad abbiello
rikkuwad? sest mehhed lahhutawad endid
naesist ärra horadega, ja ohwerdawad
pordonaestega; ja rahwas, mis moist-
matta on, kimbutakse sekka.
15. Kui sinna wöttad horatööd tehha,
Israel, siis ärgo sago Juda mitte süal-
luseks; ja ärge tulge Kilgali, ja ärge
minge ülles Petaweni, ja ärge wanduge:
Ni töeste kui Jehowa ellab.
16. Sest Israel on ni kangekaelne otse-
kui kange kaelaga lehm: nüüd lasseb Je-
howa neid karjas olla, nenda kui tal laia
karjama peäl on.
17. Ewraim on ebbajummalatte seltsi
heitnud; lasse tedda minna.
18. Nende peast läbbäb selge wiin ärra:
ma kaitsjad lassewad ühtepuhko horatööd
tehha, nemmad armastawad sedda: to
seie; oh sedda häbbinaero!
19. Tuul seub tedda kinni omma tiba-
dega, et nemmad peawad häbbenema om-
ma ohwritte pärrast.

5. Peatük.

Israeli ja Juda rahwale kulutakse higiw nuhtlus
nende pattude pärrast.

1. Kuulge sedda, teie preestrid, ja pan-
ge tähhele, Israeli suggu, ja teie kunnin-
ga suggu tehke ommad kõrwad lahti, sest
teie peäle käib kohhus: sest teie ollete
Mitspale köieks olnud, ja wäljalautud
wörguks Tabori peäl.
2. Ja nemmad on wägga paljo ärra-
tagganemisse ohwrid tapnud; agga min-
na tahhan neid keiki karristada.
3. Minna tunnen Ewraimi, ja Israel
ei olle mo eest warjul: sest nüüd, oh
Ewraim! olled sa lasnud horatööd teh-
ha, Israel on rojaseks sanud.
4. Nende teud ei anna neid mitte nende
Jummala pole pöörda; sest horusse waim
on nende süddames, ja Jehowat ei tunne
nemmad mitte. p. 4, 12.
5. Ja Israeli kõrkus tunnistab nende
su sisse, ja Israel ja Ewraimi rahwas
peawad kommistama omma üllekohto
läbbi; Juda peab ka nendega kommis-
tama.
6. Nemmad läbhäwad küll omma lam-
mastega ja omma häfgega Jehowat ot-
sima, agga nemmad ei leia tedda mitte:
temma on neist ärralahkund.
7. Nemmad on Jehowa wasto pettust
teinud, sest nemmad on ilmale tonud
wööraid lapsi: nüüd peab noor ku neid
ärrasöma nende ossadega.
8. Puhhuge passunaga Kibeas, trum-
petiga Ramas; karjuge Petawenis, se
tagga oh Penjamin!
9. Ewraim peab ärrahäwwitud sama
söitlusse päwal; Israeli sugguarrude
seas ollen ma teäda annud, et se wissiste
peab sündima.
10. Juda würstid on kui need, kes ülle
raia aiawad; nende peäle tahhan ma om-
ma hirmsa wihha wallada kui wet.
5 Mos. 27, 17.
11. Ewraimile on liga tehtud, ta on al-
larõhhutud nenda kui kohhus, sest ta on
nenda ettewötnud, ja käinud tühja käsko
järrel.
12. Ja minna ollen Ewraimile kui koi,
ja Juda soule kui mäddaneminne.
13. Ja Ewraim on näinud omma hai-
gust ja Juda omma hawa, agga Ewraim
läks Assuri jure, ja teine läkkitas kun-
ninga jure, kes wastane; agga temma ei
woind teid mitte parrandada, egga hawa
teie küljest ärrasata.
14. Sest minna ollen Ewraimile kui

tõmmo loukoer, ja kui noor loukoer Juda
soule: minna, minna tahhan neid kisku-
da ja ärraminna, ma tahhan ärrawia, ja
ütski ei pea peästma.
15. Ma tahhan taggasi minna omma
paika, kunni nemmad omma süüd tund-
wad, ja minno pallet otsiwad: kui neil
kitsas kä, siis otsiwad nemmad mind ho-
lega:

6. Peatük.

Israel pörab Jehowa pole; Jehowa wastab hel-
deste, kulutab ülles kuriade wallatust.

1. Läkki, ja pöörgem Jehowa pole, sest
temma on meid kisknud, temma parran-
dab meid ka; ta on meile hawad lönud,
ja ta seub meile neid kinni.
2. Ta teeb meid ellawaks kahhe päwa-
ga, kolmandamal päwal kinnitab ta meid,
et meie temma palle ees ellame.
3. Wötkem siis tunda, noudkem sedda,
et meie öppime Jehowat tundma; kui koit
on ta walmis wäljatullema, ja ta tulleb
meile kui wihm, kui hilline wihm, mis
maad kastab.
4. Mis ma teen sinnoga, Ewraim? Mis
ma teen sinnoga, Juda? Sest teie wag-
gadus on kui hommikune pilwe, ja kui
warrane kaste, mis pea ärralähhäb.
5. Sepärrast tahhan ma prohwetitte
läbbi neid ärraraiuda, ma tahhan neid
tappa omma su sannadega; ja sinno öi-
gus peab wäljatullema kui walgus.
6. Sest mo mele pärrast on heldus, ja
ei mitte ohwer, ja Jummala tundminne
en ennam, kui pölletamisse ohwrid.
1 Sam. 15, 22.
7. Agga nemmad astuwad ülle seädus-
se kui Adam; seälsammas tewad nem-
mad mo wasto pettust. 1 Mos. 3, 6.
8. Gilead on üks lin täis nurjatuma tö
teggijaid, ta on werrega ärrasötkutud.
p. 12, 12.
9. Ja otsego röwlid wahhiwad üht
meest, nenda on preestritte selts: te peäl
Sikemi pole tapwad nemmad, sest nem-
mad tewad koerust.
10. Israeli sous ollen ma näinud hirm-
said asjo: seäl on Ewraimil horatö, Is-
rael on rojasets tehtud. p. 5, 3.
11. Ka sulle, Juda, on pandud leikus
ette, kui minna omma rahwa wangipöl-
we pöran. Joel 4, 13. 5 Mos. 30, 3.

7. Peatük.

Israeli pörane sallalik meel ja nuhtlus.

1. Kui minna Israelile terwist sadan,
siis saab awwalikkuks Ewraimi üllekoh-
hus ja Samaria kurjussed, sest nemmad
tewad walskust; ja warras lähhäb sisse,
röwlihulk tulleb wäljast keigilt poolt
peäle.
2. Ja nemmad ei mötle mitte ommas
süddames, et keik nende kurjus mo meles
on: nüüd piirawad nende teud nende üm-
ber, need on minno palle ees.
3. Nemmad tewad röömsaks kunningat
omma kurjusega, ja würstisid omma
wallega.
4. Nemmad on keik abbiellorikjad kui
petsahhi, mis paggarist wägga kötud: se,
kes piddi kihhutama, seisab wait, et ta
taignat ei söttu, ennego se lähhäb hap-
nema.
5. Meie kunninga pääw on, ütlewad
nemmad; siis wässitawad endid würstid
wina lähkriga, siis sirrutab ta omma käe
wälja pilkjattega.
6. Kui nemmad omma süddame panne-
wad kui petsahjo ommas warritsemisses:
siis maggab keige ö nende paggar, war-
ra hommiko pölleb temma kui tulleleek.
7. Nemmad on keik pallawad kui pets-
ahhi, ja söwad ärra ommad kohtomoist-
jad: keik nende kunningad langewad, ja
ütski ep olle nende seast, kes minno pole
hüaks. Laul 14. 4.
8. Ewraim on ennast woöra rahwaga
ärrasegganud; Ewraim on kui tuhhakook,
mis ei olle teise pole pöördud.
9. Woörad söwad temma rammo ärra,
ja temma ei tunnegi; hallid juuksed on
ka külwatud temma peäle, ja temma ei
tunnegi.
10. Ja Israeli körkus tunnistab tem-
ma su sisse; agga nemmad ei pöra mitte
Jehowa, omma Jummala pole, ja ei otsi
tedda mitte keige selle sees.
11. Ja Ewraim on kui tui, mis annab
ennast awwatada, kel ei olle meelt:
Egiptusse rahwast kutswad nemmad,
Assuri rahwa jure lähhäwad nemmad.
12. Kui nemmad lähhäwad, siis tahhan
ma omma wörgo nende ülle lautada; kui
linnud, mis taewa al, tahhan ma neid
mahhawiñnata; ma tahhan neid karris-
tada, nenda kui nende koggodusse sees
on kulutud.
13. Hädda neile, sest nemmad on min-
nust ärrahulkunud; raisko sawad nem-
mad, sest nemmad on mo wasto ülleas-
tunud: ja minna piddin neid lunnasta-
ma, agga nemmad rägiwad wallet mo
wasto,
14. Ja ei kissenda mitte minno pole
ommas süddames, kui nemmad ulluwad

omma wobitte peäl: wilja ja wärske wi-
na pärrast koggowad nemmad kül, agga
nemmad lahkuwad ärra mo wasto.
15. Ja minna ollen neid karristanud;
ma ollen nende käewarsi kinnitanud; ag-
ga minno wasto mõtlewad nemmad
kurja.
16. Nemmad põõrwad endid, ei mitte
Keigekõrgema pole; nemmad on kui kaw-
wal amb; sepärrast langewad nende
würstid mõõga läbbi omma wägga pah-
ha kele pärrast: se on nende hirwitamisse
palk Egiptusse maal. Laul 78, 57.

8. Peatük.

Hirmus nuhtlus kulutakse uskmatta rahwale.

1. Sinno sulae külges olgo passun, ta
tulleb kui kotkas Jehowa koia peäle; se-
pärrast et nemmad on ülle mo seädusse
läinud, ja ülle mo käsjoöppetusse astu-
nud. Jes. 58, 1.
2. Minno pole kissendawad nemmad
siis: Minno Jummal! meie, sinno Js-
rael, tunneme sind.
3. Agga Israel on hea ärraheitnud;
waenlane aiab tedda tagga.
4. Nemmad on kunningaid tõstnud, ag-
ga ei mitte minnust; nemmad on würs-
tisid tõstnud, ja minna ei teagi: ommast
hõbbedast ja ommast kullast on nemmad
ennestele ebbajummalaid teinud, et nem-
mad saaksid ärrakautud.
5. So wassikas on sind ärralükkanud,
oh Samaria! mo wihha põlleb nende
wasto; kui kaua ei woi nemmad sallida
puhhastamist?
6. Sest Israelist on se ka, sep on sedda
teinud, ja temma ei olle Jummal; sest
Samaria wassikas peab tükkidets tan-
guks sama raiutud.
7. Sest nemmad külwawad tuult, ja
tulispea peawad nemmad leikama; ei pea
neil ollema leikamatta wilja, orras ei
pea neile saatma jahho: ehk ta sadaks,
siis peawad woörad sedda nahka panne-
ma. Jer. 12, 13. Mik. 6, 14. 15.
8. Israel on ärraneeldud; nemmad
peawad nüüd ollema pagganatte seas kui
riist, mis ei olle ühhegi pärrast.
9. Sepärrast et nemmad lähhäwad As-
suri jure kui metsesel, mis üksik on;
Ewraimi rahwas palkawad ennestele ar-
matsejaid.
10. Ehk nemmad kül neid palkawad
pagganatte seas, siiski tabban ma neid
kogguda; ja nemmad hakkawad jo pissut
kunninga ja würstide koormast tundma.
11. Sest Ewraim on paljo altarid ehhi-
tanud pattuks, altarid on temmale sanud
pattuks.
12. Kui minna mitto omma käsjoöppe-
tussest neile kirjotan, siis arwatakse sedda
woörraks asjaks.
13. Minno annette ohwrid on nenda:
nemmad ohwerdawad libha, ja sõwad
sedda ärra; Jehowal ei olle neist hea
meel; ta mõtleb nüüd nende üllekohto
peäle, ja tabbab nende kätte nähha nende
pattude pärrast; nemmad lähhäwad jälle
Egiptusse male. Jes. 1, 11.
14. Ja Israel on se ärraunnustanud,
kes tedda teind, ja on üllesehhitanud suri
koddasid; Juda on ka paljo tuggewaid
linno teinud: agga ma tabban tulle
pista temma linnade sisse, ja se peab ta
sured honed laggedaks teggema.

9. Peatük.

Raske pattude peäle tullewad rasked nuhtlussed.

1. Ärra olle rõmus Israel, nenda kui
teised rahwas rõmustawad, sest sa olled
hora wisil omma Jummala jurest ärra-
lahkund: sa olled armastand horapalka
keige wilja rehhealluste sees.
2. Rehhealune ja wina surrotõrs ei pea
neid toitma, ja wärske wiin peab neid
petma.
3. Nemmad ei pea mitte jäma Jehowa
male; ja Ewraim lähhäb jälle Egiptusse
male, ja peab rojast sõma Assuri maal.
4. Nemmad ei pea mitte Jehowale wal-
lama wina ohwriks, ja need polle mitte
temma mele pärrast; nende tappaohwrid
peawad neile ollema kui nende leib, kes
kurwastawad; keik, kes sedda sõwad, te-
wad endid rojaseks; sest nende leib on
nende hinge toidusseks, ei se sa Jehowa
kotta.
5. Mis teie tabbate tehha seätud aia
päwal ja Jehowa pühhal?
6. Sest wata, nemmad on ärraläinud
ärraraiskamisse eest: Egiptusse ma wöt-
tab neid kogguda, Mowi lin mattab neid
mahha, kallimad asjad, mis nende rahha
eest ostetud, need peawad obbakad pärri-
ma, orjawitsad peawad nende maiade
sees ollema.
7. Kättenäggemisse päwad tullewad,
kättetassumisse päwad tullewad, Israeli
rahwas peawad sedda tundma: prohwet
on meleto, waimomees on hul; se sünnib
so sure üllekohto pärrast ja so sure wih-
hawaeno pärrast.
8. Ewraim wahhib teiste abbi mo
Jummala kõrwas, prohwet on kui lin-
nopüüdja pael keige temma tede peäl;

ta sadab wihhawaeno omma Jummala
leias.
9. Nemmad on koggoni pahhaste tei-
nud, nenda kui neil päiwil Kibeas sün-
dis, kül ta mötleb nende üllekohto peäle,
kui ta nääb nende kätte nende pattude
pärrast. Kohtt. 19, 20. n. t. s. p. 20, 13.
10. Kui winamarjad körbes, nenda leid-
sin ma Israeli; kui warrast marja wigi-
puus temma essimessest uudsest wiljast,
nenda näggin ma teie wannemaid: agga
nemmad tullid Paalpeori jure, ja lahku-
sid minnust ärra ühhe häbbematta asja
pole, ja neil ollid läilad jummalad, sed-
da möda kui nemmad wötsid armatseda.
4 Mos. 25, 3.
11. Ewraimi rahwale tulleb se luggu:
nende au peab ärralendma kui lind sest
aiast, kui ta lapsi saab, ehk neid ihhus
kannab, ehk käima peäle saab.
12. Ehk nemmad kül kaswataksid omma
lapsi, siiski tahhan ma neid innimessist
lahti tehha: sest, kül neile hädda saab, kui
minna neist ärralahkun.
13. Otsekui ma nään Tirust, nenda on
Ewraim kui istutud hea elloassemele peä-
le: agga Ewraim peab ommad lapsed
wäljawima tapja kätte. Esek. 27, 3.
14. Anna neile, Jehowa, mis sa piddid
andma, anna neile lapsekodda, mis ärra-
loob, ja nissad, mis ärrakuinud.
15. Keik nende kurjus on Kilgalis näh-
ha, (sest seäl wihkan ma neid) nende kur-
ja teggude pärrast tahhan ma neid om-
mast koiast ärraajada; ei tahha ma neid
ennam armastada, keik nende würstid on
kangekaelsed. Jes. 1, 23.
16. Ewraim on mahhalöbud, nende juur
on ärrakuinud, nemmad ei sada suggu;
ehk nemmad kül lapsi ilmale towad, tah-
han ma siiski nende armsama ihho sou
surretada.
17. Kül minno Jummal pölgab neid,
sest nemmad ei wötta tedda kuulda, se-
pärrast peawad nemmad ollema hulku-
mas pagganatte seas.

10. Peatük.

Jehowa maksab nende kätte, kes tedda ei karda.

1. Israel on üks paljaks tehtud wina-
pu, temma kannab wilja, mis temma sar-
nane on; kui temmal paljo wilja on, siis
teeb ta paljo altaritte peäle; kui temma
ma hästi kannab, siis tewad nemmad il-
lusaid ebbausso sambaid. p. 12, 12.
2. Nende süddà teeb neid waggaks, kül
nemmad jo on süallused: temma kissub
mahha nende altarid, ta raiskab ärra nen-
de ebbausso sambad.
3. Sest nüüd ütlewad nemmad: Eks
meil olle kunningas? Kui meie ei karda
Jehowat, mis peab siis kunningas meile
teggema?
4. Nemmad räkiwad tühje sanno tühja
wandudes, ja seädust tehhes; sepärrast
hajjandab kohhus kui surmarohhi mo pöl-
lo waggude peäl.
5. Wassikatte pärrast mis Petawenis
kartwad Samaria linna naabred; sest selle
pärrast leinab temma rahwas ja temma
pappid; (kes nüüd wägga röömsad on
temma pärrast, temma au pärrast) sest
se on temma jurest wangi widud.
6. Sedda peab ka Assuri male widama
anniks kunningale, kes wastane on; häb-
bi wöttab Ewraimi kinni, ja Israel peab
häbbenema omma nouu pärrast.
7. Samaria ja temma kunningas on
hukka läinud kui waht, mis wee peäl on.
8. Ja Aweni körged paigad on ärrakau-
tud, mis Israelile pattuks olnud: kibbo-
witsad ja ohhakad peawad tousma nende
altaritte peält; siis ütlewad nemmad
mäggedele: Katke meid; ja mäekünkaste-
le: Langege meie peäle. Luk. 23, 30.
9. Kibea päiwist olled sa patto teinud,
Israel! senna jäid nemmad seisma: ei
saand Kibeas neid kätte södda, pöraste
laste wasto. p. 9, 9.
10. Omma himmo järrele karristasin
ma neid ka, ja rahwas koggusid nende
wasto, kui ma neid kinnisiddusin nende
kahhe wao peäl.
11. Ja Ewraim on üks öppetud wärs,
mis armastab pahmast tallada; agga
minna tahhan temma libbawa kaela peä-
le tulla. Kas ma pannen Ewraimi söit-
ma? Kas Juda peab kündma, ja Jakob
temmale äästama?
12. Küllwage ennestele öigusseks, leika-
ge heldusseks, kündke ennestele söti; sest
aeg on Jehowat otsida, kunni ta tulleb
ja lasseb öigust teile saddada.
Jes. 55, 6. ja 45, 8.
13. Teie ollete öälust künnud, köwwerust
ollete teie leikanud, ja walle wilja sönud;
sest sa olled lootnud omma wisi peäle,
omma hulga wäggewa meeste peäle.
p. 8, 7.
14. Sepärrast peab ärrahäwwitaminne
tousma so rahwa seas, ja keik so tugge-
wad linnad peawad sama ärraraisatud,
nenda kui Salman Petarbeli ärrarais-
kas taplusse päwal, kui emma lastega
tükkis wasto kiwwi paisati.

15. Nenda on Petel teile teinud teie wägga sure kurjusse pärrast: koido aial peab Israeli kunningas koggoni hukka sama.

11. Peatük.

Tännamatta meel saab nuhtlusse kätte; armo tootus.

1. Kui Israel alles noor olli, siis armastasin ma tedda, ja Egiptusse maalt kutsun ma omma poia.

2. Kui prohwetid neid hüüdsid, sedda ennam lätsid nemmad nende eest ärra: nemmad ohwerdasid Paalittele, ja suitsetasid nikkerdud kuiudele.

3. Agga minna tallutasin Ewraimi kui se, kes neid omma käe peäle wöttis: agga nemmad ei tunne mitte, et minna neid ollen parrandanud.

4. Ma tombasin neid innimeste nöridega, armastusse köitega, ja ma ollin se-suggune nende wasto, kui need, kes ikke nende kaela peält ärrawötwad, ja ollen nende ette toidust saatnud.

5. Temma ei pea ennam minnema Egiptusse male, waid Assur, se peab temma kunningas ollema; sest nemmad törkuwad ümberpöördes.

6. Sest moök peab temma linnade peäle jäma, ja temma pomidele ehk üllemattele otsa teggema, ja neid ärralöppetama nende nonde pärrast. p. 14. 1.

7. Ja minno rahwas seisab kahhe wahhel, et nemmad minnust ärrataggauenud; kui prohwetid tedda Keigekörgema pole kutsuwad, ei tösta ükski ennast üles Jehowa pole.

8. Kuida, kas pean ma sind ülleandma, Ewraim? Pean ma sind ärraandma, Israel? kuida, kas ma pean sind Adama liñna sarnatseks teggema? Pean ma sind Seboimi sarnatseks pannema? Mo süddà pörab ennast mo sees, mo halle meel pölleb hopis so pärrast.

1 Mos. 19. 24. 25. Jer. 31. 20.

9. Minna ei tahha mitte omma tullist wihha möda tehha, ei ma tahha Ewraimi jälle ärraritkuda; sest minna ollen Jummal, ja ei mitte innimenne, so keskel ollen ma pühha; agga nüüd ei tulle ma mitte liñna. 5 Mos. 23. 19.

10. Nemmad wötwad Jehowa järrel käia, kes kui lowoer möirab: kui temma möirab, siis tullewad temma lapsed wärristes merre poolt.

11. Wärristes peawad nemmad tullema kui liñnud Egiptusse maalt, ja Assuri maalt kui tuikessed, ja ma tahhan neid panna ellama nende koddade sisse, se on Jehowa sanna.

12. Peatük.

Israeli ärrataggaueminne, maenitsus ja nuhtlus.

1. Ewraimi rahwas on mind wallega ja Israeli suggu kawwalussega ümberpiirnud: agga Juda jääb kowwaste Jummala jure, ja on ustaw pühhade jures.

2. Ewraim jödab ennast tulega, ja aiab tagga päwatousmisse tuli, igga pääw teeb ta paljo wallet ja ärraraiskamist: pubbo tewad nemmad seädusse Assuriga, pubbo wiakse ölli Egiptusse male.

3. Agga nüüd on Jehowal rioasi Judaga, et ta wöttab Jakobi kätte nähha temma wisisid möda, temma teggusid möda tahhab ta nende kätte tasfuda.

4. Emma ibbus hakkas ta omma wenna kaññast kinni, ja omma jouuga weitles ta Jummalaga kui würst.

1 Mos 25. 22. 26. ja 32. 29.

5. Ja ta woitles kui würst Ingliga, ja sai woimust, ta nuttis ja pallus tedda allandlikkult; Petelist leidis ta tedda, ja seäl rätis ta meiega.

6. Ja Jehowa on wäggede Jummal, Jehowa on temma mällestus.

7. Sepärrast pöra sinna ennast omma Jummala läbbi, pea heldust ja öigust, ja ota omma Jummalat allati.

8. Kaupmehhe käes on kawwalad waekausid, ta teeb hea melega liga.

9. Ja siiski ütleb Ewraim: Ma ollen ommeti rikkaks sanud, ma ollen joudo ennesele leidnud, keige mo werrewaewa sees ei leia nemmad mitte minnust üllekohhut, mis pat olleks. Ilm. 3. 17.

10. Agga minna ollen Jehowa, so Jummal, kes sind Egiptusse maalt tonud; ma tahhan jälle sind panna ellama telkide sisse, nenda kui ennemuiste seätud aial.

11. Ja ma ollen räkinud prohwetitte wasto, ja minna ollen paljo näggemissi annud, ja prohwetitte läbbi tähhendamissi räkind.

12. Kas Kileadi ja Aweni rahwas ükspäinis tühjad olnud? Kilgalis tapwad nemmad ka härgi; ka nende altarid on kui wilja hunnikud pöllo waggude peäl.

p. 6. 8. ja 10. 1. Jer. 11. 13.

13. Ja Jakob pögenes Siria male, ja Israel tenis seäl naese pärrast, ja naese pärrast hoidis ta lambaid.

1 Mos. 28. 5. ja 29. 20.

14. Ja prohweti läbbi on Jehowa Is-

raeli üllestonud Egiptusse maalt, ja
prohweti läbbi on temma hoitud.
2 Mos. 3. 13. ja 12. 37.
15. Ewraim on Jehowat ärritanud
wägga kibbedaste, sepärrast jättab temma
Issand ta werresü temma peäle, ja tas-
sub ta laimamisse temma kätte.

13. Peatük.

Pat satab hukka. Kristus peästab pörgust ja surmast.

1. Kui Ewraim rätis hirmsaid asjo,
siis on temma ka Israelis patto kannud:
kui ta Baali pärrast süüallusseks sai, siis
on ta surma sanud.
2. Agga nüüd tewad nemmad weel en-
nam patto, ja tewad ennestele wallatud
kujusid ommast höbbedast, nenda kui nem-
mad arwawad, ebbajummalaid, mis keik
seppa tö on; neist ütlewad teised: Kes in-
nimessi ohwerdawad, need peaksid enne-
minne wassikattele suud andma.
3. Sepärrast peawad nemmad ollema
kui hommiko pilwe, ja kui kaste, mis war-
ra langeb ja ärraläbbäb, kui hagganad,
mis tangest tulest rehheallusest ärraaetak-
se, ja kui suits korstnast.
4. Ja minna ollen Jehowa, so Jum-
mal, Egiptusse maalt siit sadik, ja ei
muud jummalat kui mind ei piddand sa
mitte tundma, ja muud ärrapeästjat ei
olle kui minna.
2 Mos. 20, 2. 3. Ap. Tegg. 4. 12.
5. Minna ollen sind tunnud körbes seäl
pondsel maal. 5 Mos. 8, 15. ja 32. 10.
6. Kui neile hea karjama sai, siis sai
nende köht täis; nende köht sai täis, ja
nende südda surustelles: sepärrast unnus-
tasid nemmad mind ärra. 5 Mos. 32. 15. 16.
7. Ja minna ollen neile ka ku tömmo
loukoer; kui pardri metsalinne tabhan
ma te peäl wahtida.
8. Ma tabhan nende wasto tulla kui
karro, kes poegest lahtisanud, ja nende
süddame lukko löhki kiskuda, ja neid seäl-
sammas ärrasüa kui hirmus loukoer, met-
salinne peab neid löhkuma.
9. Se on sind ärrarikkunud, Israel, et
sa minno wasto, omma abbi wasto ol-
led pannud. Jes. 3. 9. Jer. 2. 17.
10. Kus on so kunningas nüüd? Se
peästko sind nüüd keige so linnade sees;
ja kus on so kohtomoistjad, kellest sa ütle-
sid: Anna mulle kunningas ja würstisid.
1 Sam. 8. 5. 6.
11. Ma andsin sulle kunninga omma
wihha sees, ja ma tabhan tedda ärrawöt-
ta omma hirmsa wihha sees.
12. Ewraimi üllekohhus on kinniseutud,
temma pat on tallele pandud.
13. Wallud peawad temmale tullema
kui naesel, kes last saab; (ta on üks moist-
matta laps, sest ta ei seisa mitte omma
aega lapsekoias.
14. Ma tabhan neid ärrapeästa pörgo
käest, ja tabhan neid lunnastada surmast;
kus on keik so katk, oh surm? Kus on so
hukkaminne, oh pörgo? Kahhetseminne
peab mo silma eest ollema ärrapeidetud.)
15. Sest temma ellab omma wendade
seas kui metsesel; päwatouso tuul, Jeho-
wa tuul, mis körwest touseb, peab tulle-
ma, ja temma hallikas peab ärratahhe-
nema ja temma kaew ärratahhanema; se
peab warrandusse ärrarisuma, keik kallid
riistad.

14. Peatük.

Israeli pat, nuhtlussed ja öige pattustpöörminne.

1. Samaria on sü läbbi ärrahäwwitud,
sest ta on omma Jummala wasto pan-
nud; mööga läbbi peawad nemmad lan-
gema, nende noored lapsed peawad wasto
kiwwi paisatud, ja nende raskejallased
löhki löhhutud sama. p. 11, 6.
2. Pöra ümber, Israel, Jehowa omma
Jummale pole, sest sa olled kommistanud
omma üllekohto läbbi.
p. 12, 7. Jer. 3, 12. 13.
3. Wötke ennestega palwe sannad, ja
pöörge Jehowa pole; üttelge temma was-
to: Wötta ärra keik üllekohhus, ja anna
ja wötta head, siis tahhame tassuda om-
ma multe wärsid.
4. Assur ei woi meile abbi sata, hooste
selgas ei tabba meie söita, ja meie ei tab-
ha ennam öölda omma kätte töle: Oh
meie jummalad! sest sinno sees saab ka
waene laps hallastust. Jer. 17, 5.
5. Ma tabhan nende ärratagganemisse
parrandada, ma tabhan neid armastada
hea mele polest, sest mo wihha on iggast-
ühhest ärrapöörnud.
6. Ma tabhan Israelile olla kui kaste,
ta peab öitsema kui lillike, ja omma juri
aiama kui Libanon.
7. Temma wössud peawad ettetullema,
ja temma suur au peab ollema kui ölli-
pu, ja hea hais peab temmal ollema kui
Libanonil.
8. Kes ta warjo al istuwad, need pea-
wad ümberpöörma, ja ello wilja kand-
ma, ja öitsma kui winapu: temma mäl-
lestus on kui Libanoni wiin.
9. Issand ütleb: Oh Ewraim! mis on

mul ennam teggemist ebbajummalatte-
ga? Minna kostan, ja tabban tedda
wahtida; minna ollen kui haljas mänd,
minno seest leitakse so willi.
10. Kes on tark, se moistab sedda, ja
kes on moistlik, se wötko neid asjo tun-
da; sest Jehowa teed on öiged, ja kes
öiged, need käiwad nende peäl; agga
need, kes ülleastuwad, langewad nende
peäle.

Laul 25. 8. 9. 10. Jes. 8. 14.

Osea Ramato Ots.

Prohweti Joeli Ramat.

1. Peatük.

Nuhtlust kulutakse; maenitsus pattust pöörda.

1. Se on Jehowa sanna, mis Joeli,
Petueli poia kätte sai.
2. Kuulge sedda, teie wanna rahwas,
ja pöörge ommad körwad seie keik, kes
teie siin maal ellate: kas seddasuggust on
teie päiwil ehk teie wannematte päiwil
sündinud?
3. Juttustage sedda omma lastele, ja
teie lapsed omma lastele, ja nende lap-
sed teise tullewa pölwe rahwale.
4. Mis Kasami liñnud üllejätnud, sed-
da söwad rohhotirtsud, ja mis rohhotirt-
sud üllejätnud, sedda söwad Jeleki liñ-
nud, ja mis Jeleki liñnud üllejätnud, sed-
da söwad Asili liñnud. Amos 4. 9.
5. Ärkage ülles, teie joobnud innimes-
sed, ja nutke ja ulluge keik, kes teie wina
jote, wärske wina pärrast; sest sedda kis-
takse teie su eest ärra.
6. Sest üks woöras selts tulleb mo ma
peäle, mis wäggew ja ilmaarwamatta
on: temma hambad on kui louwoera ham-
bad, ja hirmsa louwoera purrihambad on
temmal.
7. Ta teeb mo winapu paljaks ja mo
wigipu täis käsni, ta korib sedda hopis,
ja wiskab ärra, et temma oksad walgeks
läbbäwad.
8. Ullu kui norik, kel kottirie selgas on,
omma nore ea mehhe pärrast.
9. Roa- ja jomaohwer on ärrakautud
Jehowa koiast: preestrid leinawad, kes
Jehowat teniwad.
10. Wäljad on ärraraisatud, ma leinab;
sest willi on ärraraisatud, wärske wina
on poud ärrawötnud, öli on wäeti.
Amos 1. 2.
11. Pöllomehhed on häbbisse sanud,
winamäe mehhed ulluwad nisjude pär-
rast ja odrade pärrast; sest pöllo leikus
on hukkas.
12. Winapuud on ärrakuinud, ja wigi-
puud on wäetimad, kranatiouna puud,
ka palmipuud ja ounapuud, keik metsa
puud on ärrakuinud: sest rööm on otse-
go ärrakuinud innimeste laste käest.
13. Pange enneste ümber kottirie, ja teh-
ke kaebdust, teie preestrid; ulluge, kes teie
altari jures tenite; tulge, olge allati kot-
tiridis, teie kes minno Jummalat tenite:
sest roa- ja jomaohwer teie Jummala
koiast on ärrakeeldud.
14. Pühhitsege paasto pühha, kulutage
suur pühha mahha, kogguge kokko wan-
nemad ja keik ma rahwas, Jehowa om-
ma Jummala kotta, ja kissendage Jeho-
wa pole.
15. Oh sedda päwa! sest Jehowa pääw
on liggi, ja tulleb kui ärraraiskaminne
Keigewäggewama käest.
16. Eks olle meie silma eest toidus, ja
meie Jummala koiast rööm ja suur rö-
mustus ärrakautud?
17. Iwwad on ärramäddanend omma
pankade al, warrandusse honed on ärra-
häwwitud, wiljaaidad on mahhakistud:
sest poud on wilja ärrawötnud.
18. Oh kuida äggawad lojuksed! weiste
karjad on seggased, sest neil ei olle mitte
rohhomaad; ka puddolojuste karjad on
sü läbbi ärraraisatud.
19. Sinno pole, Jehowa! tahhan ma
hüda; sest tulli on ärrawötnud rohho-
maad körbes, ja tulleleek on körwetanud
keik metsa puud.
20. Ka metsa lojuksed kissendawad so
pole: sest weeoiad on ärrakuinud, ja tul-
leke on ärrawötnud rohhomaad körbes.

2. Peatük.

Öige nuhtlus; armo tootus neile, kes pattust pöörwad.

1. Puhhuge pasunat Sionis, ja kar-
juge mo pühha mäe peäl; wärrisego keik
ma rahwas, et Jehowa pääw tulleb, et se
liggi on,
2. Üks pilkane pimme pääw, üks pilline

ja suur pimme pääw, nenda kui koit, mis
wäljalautud ülle mäggede: nisuggune
suur ja wäggew rahwas, kui ep olle am-
must aiast olnud, ja ei tulle ennam mitte
pärrast tedda ei ühhegi tullewa pölwe
rahwa aastaist sadik.
3. Temma ees on tulli laggedaks tei-
nud, ja temma tagga legib tulleleek; tem-
ma ees on ma kui Edeni rohhoaed, ja
temma tagga kui üks ärrahäwwitud körb;
ei ollegi sedda, kes selle eest ärrapeäseb.
4. Temma näggo on kui hooste näggo;
ja nemmad jookswad nenda kui rüütli
wäggi.
5. Kui wankritte kärrin mäggede otsas
hüppawad nemmad, kui tullelegi murrin,
mis körsi ärrapölletab; kui wägga paljo
rahwast, mis seätud taplusse tarwis.
6. Temma pärrast tundwad keik rahwas
wallo, keik palled kahwatawad ärra.
7. Nemmad jookswad kui wäggewad
mehhed, nemmad lähhäwad ülles müri
peäle kui söamehhed, ja käiwad iggaüks
omma te peäl, ja ei kalla körwale omma
teraddade peält.
8. Ja üks ei tungi teise peäle, nemmad
käiwad iggamees omma te peäl; ja ehk
nemmad süstoddade sekka peaksid lange-
ma, ei sa nemmad hawo.
9. Liñna sees kargawad nemmad senna
ja tenna, müri peäl jookswad nemmad,
nemmad lähhäwad ülles koddade peäle,
aknaist lähhäwad nemmad sisse kui war-
ras.
10. Temma seltsi eest wärriseb ma, tae-
was wabbiseb, pääw ja ku lähhäwad
mustaks, ja taewa tähhed ei anna omma
selgust wälja.
11. Ja Jehowa annab omma heält
kuulda omma wäe ees; sest temma leer
on wägga suur, sest se on wäggew, kes
temma sanna möda teeb; sest Jehowa
pääw on suur, ja tulleb wägga karta, ja
kes jouab sedda kannatada? Jer. 30. 7.
12. Agga nüüdki weel on Jehowa san-
na: Pöörge minno pole keigest ommast
süddamest, ja paastmissega, ja nuttoga,
ja kaebdussega. Esek. 33. 11.
13. Agga kärristage löhki omma südda,
ja ei mitte enneste ridid, ja pöörge Jeho-
wa omma Jummala pole; sest temma on
armolinne ja üks ballastaja, pitka mele-
ga ja rikkas heldusjest, ja kahhetseb kurja
pärrast. 2 Mos. 34. 6. 7.
14. Kes teab ehk ta pörab ja kahhetseb;
ja jättab ennese järrele önnistusse roa-
ja jomaohwriks Jehowale, teie Jumma-
lale. Jer. 18. 7. 8.

15. Puhhuge passunat Sionis, püh-
hitsege paasto, kulutage mahha suur
pühha.
16. Kogguge kokko rahwas, pühhitsege
koggodust, kogguge wannemad, kogguge
kokko nored lapsed, ja kes rindas imme-
wad; peigmees mingo ommast kambrist
wälja, ja pruut omma katte alt.
17. Eeskoia ja altari wahhel nutko
preestrid, kes Jehowat teniwad, ja ütlel-
go: Anna armo, Jehowa, omma rahwa-
le, ja ärra panne omma pärrisossa teo-
tamisseks, et pagganad nende ülle wallit-
sewad; mispärrast peab rahwa seas ööl-
dama: Kus on nende Jummal?
18. Siis wöttab Jehowa pühha wihha-
ga boolt kanda omma ma eest, ja omma
rahwale armo anda.
19. Ja Jehowa kostab, ja ütleb omma
rahwale: Wata, ma läkkitan teile wilja,
ja wärsket wina, ja ölli, et teie köht neist
peab täis sama, ja ma ei tahha teid mitte
ennam teotamisseks panna pagganatte
sekka.
20. Ja pohjapoolse seltsi tahhan ma teie
peält kaugele ärrasata, ja sedda ärralük-
kada ühhe kuiwa ja ärrahäwwitud male;
temma essimesse otsa päwatouso merre
pole, ja temma taggumisse otsa taggu-
misse merre pole: ja temma hais peab
tousma, ja ta mäddahais peab tousma,
et se selts on suurt kahjo teinud.
21. Ärra karda, oh ma! olle wägga rö-
mus ja römusta, sest Jehowa on suri
asjo teinud.
22. Ärge kartke mitte, teie metsa lojuk-
sed; sest rohhomaad körbes kaswatawad
rohto, sest puud kandwad omma wilja,
wigi- ja winapuud andwad omma ram-
mo wälja.
23. Ja teie, Sioni lapsed, olge wägga
röömsad, ja römustage Jehowa, omma
Jummala sees, sest ta annab teile Öppe-
taja öigusseks, ja lasseb teile warratse ja
hillise wihma mahhatulla essimessel kuul.
24. Ja rehhealused peawad täis puh-
hast wilja sama, ja surrotörred wärstest
winast ja öllist üllejooksma.
25. Ja ma tahhan teile ärratassuda
aastad, mis rohhotirtsud, Jeleki ja Asili
ja Kasami linnud on ärrasönud, mo suur
wäggi, mis ma teie peäle ollin lähhä-
tanud.
26. Ja teie peate rohkeste söma ja köh-
ho täis sama, ja kiitma Jehowa, omma
Jummala nimme, kes immet teiega on
teinud; ja mo rahwas ei pea iggaweste
häbbisse sama.

27. Siis peate teie tundma, et minna
Israeli seas, ja et minna Jehowa, teie
Jummal ollen, ja ei ükski muu; ja mo
rahwas ei pea iggaweste häbbisse sama.

3. Peatük.

Pühha Waimo, ja ärrapeästmist tootakse.

1. Ja pärrast sedda peab sündima: ma
tahhan omma Waimo wäljawallada kei-
ge lihha peäle, ja teie poiad ja teie tütred
peawad prohweti wisil räkima; teie wan-
na rahwas peab unnenäggusid unnes
näggema, teie nored mehhed peawad
prohweti näggemissi näggema.
Jes. 44. 3. Ap. Tegg. 2. 16. 17.
2. Ja ka sullaste peäle ja ümmardajatte
peäle tahhan ma neil päiwil omma Wai-
mo wäljawallada,
3. Ja immeteggusid tehha taewas ja ma
peäl, werd, ja tuld, ja suitsosambaid.
4. Päike peab pimmedusseks, ja ku wer-
reks muudetama, ennego tulleb Jehowa
pääw, mis suur on ja tulleb karta.
5. Ja peab sündima: iggaüks, kes Je-
howa nimme appi hüab, se peab ärra-
peäsema; sest Sioni mäe peäl ja Jerusa-
lemmas peab ärrapeäsminne ollema,
nenda kui Jehowa on üttelnud ka nende
seas, kes on üllejänud, kedda Jehowa
wöttab kutsuda.

4. Peatük.

Jehowa tootab omma rahwast kaitsta waenlaste wasto.

1. Sest wata, neil päiwil ja sel aial,
kui ma Juda ja Jerusalemma wangipöl-
we pöran,
2. Siis tahhan ma koggoda keik pagga-
nad, ja neid allawia Josawati orgo, ja
tahhan nendega seäl kohtus käia omma
rahwa ja omma pärrisossa Israeli pär-
rast, et nemmad sedda pagganatte sekka
ärrapillanud, ja minno ma ärrajagga-
nud;
3. Et nemmad mo rahwa pärrast liisko
heitnud, ja poeglapse annud hora eest, ja
tüttarlapse münud wina eest, et nemmad
piddid jua sama.
4. Ja mis on mul ka teggemist teiega?
oh Tirus ja Sidon! ja keik Wilisti rah-
wa raiad! Kas teie tahhate kurja mo kät-
te tassuda? Ja kui teie tahhate sedda mo
kätte tassuda, siis tahhan minna kermes-
te ussinaste jälle teie pähhä sata, mis
teie wäärt ollete.
5. Sepärrast et teie mo höbbeda ja mo
kulla wötnud, ja mo kallid ja parramad
asjad winud omma suurte honette sisse;
6. Ja ollete Juda lapsed ja Jerusalem-
ma rahwa lapsed ärramünud Kreka rah-
wa laste kätte, et teie neid piddite kaugele
nende raiade peält ärrasaatma.
7. Wata, ma tahhan neid üllesärrata-
da, ja ärratua seält paigast, kuhho teie
neid ollete ärramünud, ja tahhan jälle
teie pähhä sata, mis teie wäärt ollete.
8. Ja tahhan teie poiad ja teie tütred
ärramüa Juda laste kätte, ja nemmad
peawad neid ärramüma Seba meeste kät-
te, ühhe rahwa kätte, mis kaugel on; sest
Jehowa on sedda räkinud.
9. Kulutage sedda pagganatte seas,
walmistage wisi pärrast söda, ärratage
ülles need, kes wäggewad mehhed; tulgo
liggi ja mingo ülles keik söamehhed.
10. Taggoge ommad kablid möögaks
ja ommad sirbid pigiks; kes woimato se
üttelgo: Minna ollen wäggew.
11. Tulge kokko, ja tulge keik teie rah-
was seält ümberkaudo, ja koggoge: Jeho-
wa! sada ommad wäggewad senna alla-
minnema.
12. Sago rahwas üllesärratud, ja min-
go ülles Josawati orgo: sest seäl tahhan
ma istuda, ja kohhut moista keige rahwa
peale seäl ümberkaudo.
13. Pistke sirp wilja kallale, sest leikus
on walmis; tulge, minge alla, sest wina-
marja wautusse riist on täis, surrotörred
jookswad ülle, sest nende kurjust on paljo.
Ilm. 14. 15. 18.
14. Suur hulk, suur hulk rahwast on
kange kohtomoistmisse orgus, sest Jeho-
wa pääw on liggi kange kohtomoistmisse
orgus.
15. Päike ja ku lähhäwad mustaks, ja
tähhed ei anna omma selgust wälja.
p. 2. 10. ja 3. 4.
16. Sest Jehowa möirab Sionist, ja
annab omma heält Jerusalemmast kuul-
da, ja taewas ja ma wärrisewad; ja Je-
howa on omma rahwale warjopaigaks,
ja Israeli lastele tuggewaks paigaks.
17. Siis peate teie tundma, et minna
ollen Jehowa, teie Jummal, kes ellab
Sionis omma pühha mäe peäl; ja Jeru-
salem peab üks pühha paik ollema, ja
wöörad ei pea ennam seält läbbikäima.
Esek. 34. 30. 31.
18. Ja sel päwal peab se sündima:
mäed peawad tilkuma wärsket wina, ja
mäekünkad jooksma pima, ja keige Juda
weeoiade seest peab wessi jooksma, ja
hallikas Jehowa koiast wäljaminnema,
ja kastma Sittimi orgo. Amos 9. 13.
19. Egiptus peab laggedaks, ja Edom

Juda lastele tehtud wäewalla pärrast ärrahäwwitud körweks sama, et nemmad on ommal maal wagga werd ärrawallanud.
20. Agga Juda peab iggaweste jäma, ja Jerusalem pölwest pölweni.
21. Ja ma tahhan neid arwada ilmasüta ollewad, kelle werd ma enne ei arwand ilmasüta ollewad: ja Jehowa wöttab Sionis ellada.
Laul 9, 12.

Joeli Ramato Ots.

Prohweti Amosse Ramat.

1. Peatük.

Jummala kigeb nuhtlussed pagganatte peäle.

1. Amosse sannad, kes olli karjaste seast Tekoast, mis ta näggi Israeli pärrast, Uſia, Juda kunninga päiwil, ja Joasse poia Jarobeami, Israeli kunninga päiwil, kaks aastat enne mawärrisemist.
Sakar. 14, 5.
2. Ja temma ütles: Jehowa möirab Sionist, ja Jerusalemmast annab ta omma heält kuulda, et karjaste rohhomaad leinawad, ja Karmeli mäe ots ärrakuiwab.
Jer. 25, 30. Joel 1, 10. ja 4, 16.
3. Nenda ütleb Jehowa: Tamaskusse kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta, sepärrast et nemmad Kileadi rahwast raud pahmawankrittega on peksnud.
Jes. 17, 1. n. t. s.
4. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Hasaeli kotta, ja se peab ärrapölletama Bennadadi sured koiad.
5. Ja ma tahhan Tamaskusse pomid katkimurda, ja Aweni orrust rahwa ärrakautada, ja Petedenist se, kes wallitsusse keppi peab; ja Siria rahwas peab wangi minnema Kiri, ütleb Jehowa.
6. Nenda ütleb Jehowa: Assa kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta: sepärrast et nemmad wangid keik puhhas wangi winud, et nemmad neid piddid Edomi rahwa kätte kinni andma;
2 Kun. r. 21, 16. 17.
7. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Assa müri sisse, ja se peab temma sured koiad ärrapölletama.
8. Ja ma tahhan rahwa Asdodist ärrakautada, ja Askelonist se, kes wallitsusse keppi peab, ja tahhan omma käe Ekroni wasto pöörda, ja üllejäänud Wilistid peawad hukka sama, ütleb Issand Jehowa.
9. Nenda ütleb Jehowa: Tirusse kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad on wangid keik puhhas Edomi rahwa kätte kinniannud, ja ei olle mitte wendade seädusse peäle mötlenud;
10. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Tirusse müri sisse, ja se peab temma sured koiad ärrapölletama.
11. Nenda ütleb Jehowa: Edomi kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et ta möögaga omma wenda taggaaiand ja omma hallastusse kautand, ja temma wihha on ikka kiskunud, ja ta on omma hirmust wihha löpmatta piddanud;
12. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Temani sisse, ja se peab Potsra sured koiad ärrapölletama.
13. Nenda ütleb Jehowa: Ammoni laste kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad Kileadi käimapeälsed naesed lõhki lõhkund, et nemmad ommad raiad piddid laiemale aiama;
14. Sepärrast tahhan ma Rabba müris tulle süta pöllema, ja se peab temma sured koiad ärrapölletama, öiskamissega söa päwal, kange tulega tulispä päwal.
15. Ja nende kunningas peab wangi minnema, temma, ja ta würstid ühtlasi, ütleb Jehowa.

2. Peatük.

Ähwardaminne Moabi, Juda ja Israeli rahwa wasto.

1. Nenda ütleb Jehowa: Moabi kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et ta Edomi kunninga luud lubjaks on pölletanud,
2 Kunn. 3, 27.
2. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Moabi sisse, ja se peab Kerijoti sured koiad ärrapölletama, ja Moab peab mür-

rinaga ärrasurrema, karjumissega, passuna heälega.

3. Ja tahhan kohtomoistjad temma seast ärrakautada, ja keik temma würstid temmaga ärratappa, ütleb Jehowa.

4. Nenda ütleb Jehowa: Juda kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad Jehowa käsoöppetusse on ärrapölgnud ja temma seädmissi mitte ei piddanud, ja et nende walled neid ärraeksitanud, mis järrel nende wannemad on käinud:

5. Sepärrast tahhan ma tulle läkkitada Juda sisse, ja se peab Jerusalemma sured koiad ärrapölletama.

6. Nenda ütleb Jehowa: Israeli kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad rahha eest öiged ärramünud, ja waesed ühhe pari kingade pärrast. p. 8. 6.

7. Kes ahmiwad ma pörmo alwade pea eest, ja on häddaliste te kõwweraks pörand, ja poeg ja temma issa lähhäwad ühhe tüdrukko jure, et nemmad mo pühha nimme peaksid ärrateotama.

8. Ja igga altari jure heitwad nemmad mahha pandi riette peäle, ja jowad nende wina, kelle peäle rahha maks pandud, omma jummalatte koias.

9. Ja minna ollen Emorid nende eest ärrakautanud, kenne körgus ni körge kui seedrid, ja kes ni tuggewad kui tammed ollid; ja ma ollen nende wilja ärrakautanud peält, ja nende jured alt. 4 Mos. 21. 21. 24.

10. Ja minna ollen teid Egiptusse maalt üllestonud, ja teid saatnud körbes nellikümmend aastat, et teie piddite Emoritte ma pärrima. 2 Mos. 12, 51.

11. Ja ma ollen monned teie poegade seast prohwetiks, ja monned teie noorte meeste seast Nasiriks töstnud; eks se mitte nenda ei olle, Israeli poiad? ütleb Jehowa.

12. Ja teie ollete Nasirid winaga jootnud, ja prohwetid käsknud, ja ütelnud: Teie ei pea mitte prohweti wisil räkima.

13. Wata, ma tahhan teid ennese alla röhhuda, nenda kui wanker röhhub, mis wihkusid täis.

14. Ja kermed ei sa polegi pöggeneda; ja kes wahwa, se ei woi omma rammo mitte tuggewaks tehha, ja kes wäggew, ei se woi omma hinge mitte ärrapeästa.

15. Ja kes ambo moistab kätte wötta, ei se woi mitte seista; ja kes kerge jallaga, ei se woi hinge ärrapeästa, ja kes hobbose selgas söidab, ei se woi omma hinge mitte ärrapeästa.

16. Ja kes süddamik olnud wäggewatte seas, se saab allasti selsammal päwal ärrapöggeneda, ütleb Jehowa.

3. Peatük.

Öiget nuhtlust kulutakse tännamatta Israeli peäle.

1. Kuulge sanna, mis Jehowa teie pärrast, oh Israeli lapsed! on räkinud keige sugguwössade pärrast, mis ma ollen Egiptusse maalt üllestonud, ja öölnud:

2. Teid ollen ma keigist ma sugguwössadest üksipäinis tunnud; sepärrast tahhan ma teie kätte nähha keik teie üllekohto wisid pärrast.

3. Kas kaks köndiwad ühhes, kui nemmad ep olle ühhes nouus?

4. Kas lõukoer möirab metsas, kui temmal saki ep olle? Kas noor lõukoer omma heält annab kuulda ommast pessast, kui ta ep olle middagi püüdnud?

5. Kas lind sattub paela sisse, mis maas on, kui ep olle linnopaela temmale seätud? Kas kegi wöttab köie ma peält ärra, kui ta ei olle ei suggu püüdnud?

6. Kas passunat puhhutakse linnas, et rahwas ei wärrise? Kas sünnib önnetus linnas, mis Jehowa ei teeks? Jes. 31. 2.

7. Sest Issand Jehowa ei te middagi, kui temma mitte ei ilmuta omma sallajat nou omma sullastele, prohwetittele. 1 Mos. 18, 17. Joan. 15. 15.

8. Lõukoer möirab, kes ei peaks mitte kartma? Issand Jehowa rägib, kes ei peaks mitte prohweti wisil räkima?

9. Kulutage suurte koddade sees Asdodis, ja suurte koddade sees Egiptusse maal, ja üttelge: Kogguge Samaria mäggede peäle, ja wadage ni mitto kärrinat temma sees, ja neid, kellele liga tehhakse temma sees!

10. Nemmad ep olle moistnud öigust tehha, ütleb Jehowa; nemmad pannewad kokko omma suurte koddade sisse, mis wäggiwaldsel wisil ja ärraraiskamisse läbbi sadud.

11. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Waenlane tulleb kül keige ma ümber, ja sinno rammo lükkab ta mahha so käest, ja so sured koiad peawad sama paljaks risutud.

12. Nenda ütleb Jehowa: Otsekui karjane lõukoera suust kaks jalga ehk ühhe körwa otsokest wäljakissub; nenda peab

Israeli lapsed, kes Samarias ellawad, wäljakistama, kes on wodi nurkas ja sängi naal.

13. Kuulge, ja tunnistage Jakobi soule, ütleb Issand Jehowa, wäggede Jummal.

14. Sest sel päwal, kui ma Israeli ülleastmisse pärrast nende kätte nään, tahhan ma Peteli altaritte pärrast nende kätte nähha; ja altari sarwed peawad sama ärraraiutud, ja langema ma peäle.

15. Ja tahhan mahhalüa talwkoia suwwikoiaga, ja elewantilu koiad peawad hukka sama, ja sured koiad ärralöpma, ütleb Jehowa.

4. Peatük.

Israeli õige nuhtlus, kui nemmad pattust ei pöra.

1. Kuulge sedda sanna, Pasani lehmad, kes teie Samaria mäe peäl alwadele liga tete, ja waesid röhbute, ja ütlete omma issandaile: To tenna, et meie jome.

2. Issand Jehowa on omma pühhitsusse jures wandunud: Wata, päwad tullewad töeste teie peäle, et teid peab ärrawidama öngedega, ja teie järgmissed kalla püüdmisse undadega.

3. Ja müri aukudest peate teie wäljaminnema iggaüks otsekohhe, ja keik, mis jures koias, ärrawistama, ütleb Jehowa.

4. Tulge Peteli, ja astuge ülle kässo; Kilgalis kaswatage ülleastmist, ja toge warra ommad ohwrid, ja kolme päwa tagga ommad kümnesed.

5. Ja suitsetage happotaignast kitusse ohwer, ja kulutage heameleliссi ohwrid, andke neid kuulda; sest nenda armatsete teie sedda, teie Israeli lapsed, ütleb Issand Jehowa. Mik. 2, 11.

6. Sepärrast minna ollen teile ka puhtad hambad annud keige teie linnade sees, ja leiwa pudusse keikis teie paikus; ja teie ei pörand mitte minno pole, ütleb Jehowa. Es. 7, 10.

7. Ja minna ollen ka teile wihma ärrakelland, kui weel kolm kuud leikusseni olli, ja ma ollen lasknud saddada ühhe linna peäle, ja teise linna peäle ei ma lasknud mitte saddada; üks tükk sai wihma, ja teine tükk, mis peäle wihma ei tulnud, kuiwis ärra. 1 Kunn. 17, 1. n. t. s.

8. Ja kaks, kolm linna lätsid hulkuma ühhe linna jure, wet joma; agga nemmad ei saand mitte janno aiada: teie ei pörand mitte minno pole, ütleb Jehowa.

9. Ma ollen teid lönud wilja kõrwetussega ja rooste uddoga; teie sured hulgad rohhoaedo, ja teie winamäed, ja teie wigi ja teie õllipuie aiad söid nored rohhotirtsud ärra: teie ei pörand mitte mo pole, ütleb Jehowa. Agg. 1, 11.

10. Ma ollen teie peäle katko läkkitanud sedda wisi, kui Egiptusses sündis; ma ollen teie nored mehhed mõõgaga tapnud, ja teie hobbosed wangi saatnud; ja ollen teie leride haiso ka teie ninnasse lasknud tousta: ja teie ei pörand mitte minno pole, ütleb Jehowa.

11. Ma ollen teid ümberlönud, nenda kui Jummal Sodoma ja Komorra ümberlöi, nenda et teie ollite kui tuk, mis tullest on wäljakistud, ja teie ei pörand mitte mo pole, ütleb Jehowa. Jer. 50, 40. Luk. 17, 29.

12. Sepärrast tahhan ma, Israel, sulle nenda tehha: sepärrast et ma sulle sedda tahhan tehha, lasse ennast walmistada omma Jummala wasto, oh Israel!

13. Sest wata, kes mäed walmistab ja tule loob, ja annab teäda innimessele, mis temma mötte on; ja teeb koido sureks pimmedusseks, ja astub körge ma paikade peäle: Jehowa, wäggede Jummal, on temma nimmi.

5. Peatük.

Nuttolaul Israeli patto pärrast; hea maenitsus.

1. Kuulge seddasinnast sanna, et minna teie pärrast nuttoluggu hakkan, oh Israeli suggu!

2. Israeli neitsit on mahhalangend, ei ta touse mitte ennam ülles; ta on mahhawissatud, ütski ei aita tedda ülles.

3. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Senna linna, kust tuhhat wäljalähhäwad, jäwad agga sadda ülle; ja kust sadda wäljalähhäwad, senna jäwad agga kümme ülle Israeli soule.

4. Sest nenda ütleb Jehowa Israeli soule: Noudke mind, et teie jäte ellama.

5. Ja ärge noudke Petelit, ja ärge tulge mitte Kilgali, ja ärge minge mitte Persebast läbbi; sest Kilgali rahwas peab wissiste wangi minnema, ja Petel peab tühjaks sama.

6. Noudke Jehowat, et teie jäte ellama, et ta wahhest tui tulloke kermeste Josepi kotta ei läbbä, ja ei pölleta ärra, et keddagi ep olle Petelis, kes kustutab;

7. Kes teie kohto pörate koirohhuks, ja toukate õigusse mahha.

8. Noudke tedda, kes teinud sööla-ja wardatähhed, ja kes surmawarjo hom-

mikuks pörab, ja teeb päwa pimmedaks ööks; kes merre wee kutsub, ja wallab sedda wälja ma peäle, Jehowa on temma nimmi. Job. 38, 31. 32.

9. Ta lasseb ärraraiskamisse tousta wäggewa peäle, et ärrahäwwitaminne tulleb tuggewa linnade peäle.

10. Nemmad wihkawad wärrawas sedda, kes nomib, ja kes rägib, mis ilmalaitmatta, se on nende melest hirmus. Jes. 29. 21.

11. Sepärrast et teie alwa peäle tallate, ja wilja makso nende käest ärrawöttate; siis ollete küll koiad raiutud kiwwidest ehhitanud, agga teie ei pea mitte nende sees ellama; teie istutate kallid winamäed, agga teie ei pea neist mitte wina joma.

12. Sest ma tean, et teie üleastmissi paljo, ja teie patto wägga paljo on; öiget ahhastawad nemmad, wötwad leppitusse rahha, ja pöörwad waeste kohto wärrawas köwweraks.

13. Sepärrast peab moistlik sel aial wait jäma, sest et se on kurri aeg.

14. Noudke head, ja ei mitte kurja, et teie jäte ellama; siis on Jehowa, wäggede Jummal, teiega, nenda kui teie ütlete. Laul 97. 10.

15. Wihkage kurja, ja armastage head, ja toimetage wärrawas kohhut; ehk Jehowa, wäggede Jummal, wöttab armo heita nende peäle, kes Josepist üllejänud. Laul 34. 15.

16. Sepärrast ütleb Jehowa, wäggede Jummal, Issand nenda: Keige turrude peäl on kaebdust, ja iggas ulitsas öldakse: Häddä, häddä! ja kutsutakse põllomehhi leinamissele, ja kaebamissele neid kes nuttolaulo peäle öppinud.

17. Ja iggal winamäel on kaebdust, sest ma tahhan keskelt so maast läbbiminna, ütleb Jehowa.

18. Häddä neile, kes ihhaldawad ennesele Jehowa päwa: mis tarwis on teil Jehowa pääw? pimmedus on temma, ja ei mitte walgus. Jer. 30. 7.

19. Se on otsego peaks mees lõukoera eest ärrapöggenema, ja karro tulleks temma peäle; ja kui ta läbbäks ühte kotta, ja toetaks omma kät seina naale, ja us nöälaks tedda.

20. Eks Jehowa pääw ei olle pimmedus, ja ei mitte walgus? Pilkane pimmedus on temmal, ja ei mitte selgust. Joel. 2, 2.

21. Ma wihkan, ma põlgan teie pühhi, ja ei tahha mitte ohwrid haista teie suurte pühhade aeges. Malak. 2, 3.

22. Et teie mulle küll tote põlletamisse ja omnad roa-ohwrid, ei neist polle mul hea meel; ja teie libhawa tänno ohwri peäle ei tahha ma mitte wadata.

23. Saada ärra mo eest omma laulude kärrin, ja so nablimängide hüüdmist ei tahha ma mitte kuulda.

24. Agga kohhus wolago kui wessi, ja öigus kui wolas jöggi.

25. Kas teie ollete tappa-ja roaohwrid mulle tonud körbes nellikümmend aastat? oh Israeli suggu!

26. Agga teie ollete kannud omma Moleki maia, ja omma kuiude asset, omma jummalatte tähte, mis teie ennestele teinud.

27. Sepärrast tahhan ma teid teiselpole Damaskust ärrawia, ütleb se, kelle nimmi on Jehowa, wäggede Jummal.

6. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad rahwa pattude pärrast.

1. Häddä neile, kes holetumad on Sionis, ja lootwad Samaria mäe peäle, keddä hüttakse keigeüllemaks pagganatte seas, ja kelle jure Israeli rahwa suggu tulleb.

2. Minge Kalnest läbbi, ja wadage, ja seält minge suure Amatisse, ja minge alla Wilistitte Gati linna; kas need sinnatsed on parramad, kui need kunningrigid? Ons nende raia surem kui teie raia?

3. Oh teie, kes kurja päwa kaugele lükkate, ja sadate wäggiwaldse kohtojärje liggi!

4. Kes teie maggate elewantilu woditte peäl, ja körkust prugite omma sängide peäl, ja söte talled karjast ja wassikad nuumlaudast.

5. Kes illusaste laulate nablimängi keelte järrele; teie ollete ennestele laulomängisid ärramöttelnud, nenda kui Tawet.

6. Kes jote suurte karrikatte seest wina, ja woiate endid keigeparrama õlliga: agga Josepi wiggast ei tunne teie mitte haiget!

7. Sepärrast peawad nemmad nüüd wangi minnema essimesses wangide otsas, ja nende woöraspiddo, kes körkust prukiwad, peab ärralahkuma.

8. Issand Jehowa on omma ello jures wandunud, ja Jehowa wäggede Jummal ütleb: Jakobi körkus on hirmus mo melest, ja ma wihkan temma suri koddasid; sepärrast tahhan ma linna ja keik, mis seäl sees, waenlase kätte anda. Ps. 5. 5. ja 7. 10.

9. Ja peab sündima, kui kümme meest

ühte kotta järrelejäwad, et need peawad
surrema.
10. Ja kui surno suggulane ja temma
hanakaewaja tedda wöttab, ja luud koiast
wäljakannab, ja sellele, kes koia nurkas
on, ütleb: Ons weel tegi sinnoga? ja se
wastab: Ei keddagi; siis ütleb teine:
Olle wait, sest nüüd ei sa Jehowa nim-
me mitte nimmetada.
11. Sest wata, Jehowa käsib ja wöt-
tab lüa suri koddasid, et nemmad läbbi-
joiewad, ja wähhemaid koddasid, et nem-
mad praggusid sawad.
12. Kas woiwad hobbosed joosta kaljo
peäl? Kas seäl woib künda härgadega?
sest teie ollete kohto surmarohhuks pöör-
nud, ja öigusse wilja koirohhuks:
13. Kes teie röömsad ollete se peäle,
mis ep olle middagi, ja ütlete: Eks meie
olle omma wäe läbbi ennestele sarwed
wötnud?
14. Sest wata, ma sadan, oh Israeli
suggu! teie peäle rahwa, ütleb Jehowa,
wäggede Jummal, ja need peawad teile
häddä teggema seält, kust minnakse Amati
laggeda ma jöest sadik.

7. Peatük.

Amosse kolm näggemist; Amatsia kaebab Amosse peäle.

1. Nenda näitis mulle Issand Jeho-
wa: ja wata, ta olli walmistamas roh-
hotirtsusid, siis kui häddal hakkas kaswa-
wama, ja wata, häddal olli pärrast sedda,
kui kunningas lasnud nita.
2. Ja se sündis, kui nemmad said ma
rohho ärrasönud, siis ütlesin minna: Is-
sand Jehowa, anna, pallun ma, andeks;
kuida woib Jakob jäda seisma? Sest
tedda on pissut.
3. Jehowa kahhetses selle pärrast; ei se
pea mitte sündima, ütles Jehowa.
4. Nenda näitis mulle Issand Jehowa;
ja wata, Issand Jehowa kutsus tullega
öiete waidlema: ja se wöttis ärra sure
süggawusse, ja wöttis ka ärra ühhe ma-
jao.
5. Ja ma ütlesin: Issand Jehowa!
seisa, pallun ma; kuida woib Jakob jäda
seisma? Sest tedda on pissut!
6. Jehowa kahhetses selle pärrast; ei
seddagi pea sündima, ütleb Issand Je-
howa.
7. Nenda näitis ta mulle: ja wata, Is-
sand seisis müri peäl, mis lödi möda
tehtud, ja lööd olli ta kä.
8. Ja Jehowa ütles mo wasto: Amos,
mis sa nääd? Ja ma ütlesin: lödi; ja
Issand ütles: Wata, ma pannen löe
omma Israeli rahwa sekka, ei ma tahha
mitte ennam temmast mödaminna.
9. Ja Isaaki körged paigad peawad
ärrahäwwitud, ja Israeli pühhad paigad
paljaks tehtud sama; ja ma tahhan Ja-
robeami sou peäle kippuda moögaga.
10. Ja Amatsja, Peteli preester, läkki-
tas Jarobeami, Israeli kunninga jure,
ja ütles: Amos peab sallajat kurja nouu
Israeli rahwa seas sinno wasto; ei maa
suda mitte keiki temma sanno kanna-
tada.
11. Sest Amos on nenda ütlenud:
Moöga läbbi peab Jarobeam surrema,
ja Israel peab wissiste omma ma peält
ärra wangi minnema.
12. Ja Amatsja ütles Amosse wasto:
Sinna näggija! minne, pöggene Juda
male, ja sö seäl leiba, ja rägi seäl proh-
weti wisil.
13. Ja Petelis ei pea sa mitte ennam
prohweti wisil rääkima, sest temma on
kunninga pühha paik, ja kunningrigi
kodda.
14. Ja Amos wastas, ja ütles Amats-
ja wasto: Ei minna olnud prohwet, eg-
ga ma olnud prohweti poeg, sest ma ot-
sisin ja noppisin metswigimarjo.
15. Agga Jehowa wöttis mind puddo-
lojuste järrelt ärra, ja Jehowa ütles mo
wasto: Minne, rägi prohweti wisil mo
Israeli rahwa wasto.
16. Ja nüüd kule Jehowa sanna: Sin-
na ütled: Ärra rägi mitte prohweti wisil
Israeli wasto, ja ärra kuluta mitte no-
mimissi, Isaaki sou peäle;
17. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
So naene peab linnas horaks sama, ja
so poiad ja so tütred peawad moöga läb-
bi langema, ja so ma peab nöriga sama
ärrajaetud; ja sinna pead rojase ma peäle
surrema, ja Israel peab wissiste omma
ma peält ärra wangi minnema.

8. Peatük.

Israeli ja Juda wiimne nuhtlus, ja suur hinge nälg.

1. Nenda näitis mulle Issand Jeho-
wa: ja wata, seäl olli üks korw täis wi-
gimarjo.
2. Ja ta ütles: Mis sa nääd Amos?
Ja ma ütlesin: Üht korwi täis wigimar-
jo; ja Jehowa ütles mo wasto: Ots tul-
leb mo Israeli rahwa peäle; ei ma tah-
ha mitte ennam temmast mödaminna.
3. Sest nende suurte honette laulud pea-
wad ullumisseks sama sel päwal, ütleb

Issand Jehowa; paljo raipid peab ig-
gas paikas ollema, ja neid peab salla-
mahti ärra wissatama.
4. Kuulge sedda, kes teie waest püüate
ärraneelda, ja häddalistele siin maal otsa
tete,
5. Ja ütlete: Millal läbbäb noor ku
möda, et same wilja müa? ja hingamisse
pääw, et same wiljaaidad lahtitehha? et
meie wakka wähhemaks, ja sekli suremaks
teme, ja et meie kawwala waekausidega
same üllekohhut tehha.
6. Et meie need, kes alwad on, same
osta rahha pärrast, ja waese pari kinga-
de eest, ja woime wilja allumist müa.
7. Jehowa on wandund Jakobi kör-
gusse jures: töeste minna ei unnusta
mitte löpmatta keiki nende teggusid ärra.
Laul 47. 5.
8. Eks maa selle pärrast ei peaks wärri-
sema, ja keik leinama, kes seäl ellawad?
Eks se peaks keik tousma kui jöggi, ja
aetama ja ärrauppputadama nenda kui
Egiptusse jöest? p. 9. 5.
9. Se peab sündima, ütleb Issand Je-
howa, selsammal päwal, et ma sadan
päikesse louna aial loja minnema, ja
tahhan päwa walgel ma peäle pimme-
dust sata.
10. Ja tahhan teie pühhad leinamisseks
pöörda, ja keik teie laulud nuttolouks;
ja tahhan keige niuette ümber kottiride
panna, ja keikide pead paljaks tehha; ja
tahhan ma panna nenda, kui ühhe ainsa
poia pärrast leinatakse, ja temma wiimse
otsa kui kibbeda päwa.
11. Wata, päwad tullewad, ütleb Js-
sand Jehowa, et ma sadan nälja ma
peäle, ei mitte üksipäinis leiwa nälga, eg-
ga janno wee järrele, waid Jehowa san-
nade kuulmisse järrele, 1 Sam. 3. 1.
12. Et nemmad peawad hulkuma ühhest
merrest teise, ja pohja poolt päwatousso
pole: nemmad peawad senna ja tenna
minnema, Jehowa sanna otsima, agga
nemmad ei leia mitte.
13. Selsammal päwal peawad illusad
neitsid ja noored mehhed janno pärrast
ärraminnestama,
14. Kes wandusid Samaria sü jures,
ja ütlesid: Ni töeste kui sinno jummal el-
lab, oh Dan! ja se ellab, kedda Perseba
te peält otsitakse! Need peawad langema,
ja ei mitte ennam üllestousma.

9. Peatük.

Juda ilmalik kunningriik hämmitakse ärra; waimolik kunningriik touseb jälle Kristusse läbbi.

1. Ma näggin Issanda altari peäl
seiswad, ja temma ütles: Lö nuppo peä-
le, et läwwed wabbisewad, ja löhhu neid
katki nende keikide pähhä, ja nende wiimse
hulga tahhan ma mööga ärratappa;
se, kes tahhab pöggeneda, ei pea neist
mitte ärrapöggenema, ja se, kes tahhab
ärrapeäseda, ei pea neist mitte ärrapeäs-
ma.
2. Kui nemmad endid läbbi kaewaksid
allama ma kobta, siis peab mo kässi neid
seält ärrawötma; ja kui nemmad ülles-
lähhäksid taewa, siis tahhan ma neid
seält mahhawinnata. Laul 139. 8. 9. 10.
3. Ja kui nemmad Karmeli otsa pug-
geksid, tahhan ma neid seält üllesotsida
ja ärrawötta; ja kui nemmad warjule
lähhäksid mo silma eest merre pohja, siis
tahhan ma seäl maud käskida neid nöä-
lada.
4. Ja kui nemmad ärralähhäksid wangi
omma waenlaste ees, siis tahhan ma
seäl mööka käskida, et se neid peab ärra-
tapma; ja tahhan ommad silmad nende
wasto panna kurjaks, ja ei mitte heaks.
Jer. 44. 11.
5. Sest Issand, wäggede Jehowa, hak-
kab ma külge, et se ärrasullab, et keik kes
seäl ellawad, peawad leinama; ja se peab
keik tousma kui üks jöggi, ja peab sama
ärrauppputud kui Egiptusse jöest.
6. Kes ehhitab omma üllema toa tae-
wasse, ja seab omma kummitud hone ma
peäle, kes hüab merre wee, ja wallab
sedda wälja ma peäle, Jehowa on tem-
ma nimmi.
7. Eks teie olle mulle kui Mora meeste
poiad, oh Israeli lapsed? ütleb Jehowa;
eks ma olle Israeli Egiptusse maalt
üllestonud, ja Wilistid Kawtorist, ja
Siria rahwa Kirist?
8. Wata! Issanda Jehowa silmad on
pattuse kunningrigi wasto, et ma sedda
ma peält ärrakautan: ommeti ei tahha
ma mitte Jakobi suggu koggoni ärra-
kautada, ütleb Jehowa.
9. Sest wata, minna käsfin ja sadan
Israeli sou hulkuma keige pagganatte
sekka, otsekui wilja pubbetakse söälas, et
ei iwwike ei lange ma peäle.
10. Mööga läbbi peawad surrema keik
pattused mo rahwa seast, kes ütlewad:
Ei sa lasse liggi sada, egga meie ette jou-
da önnetust.

11. Sel päwal tabban ma Taweti ärralaggund maia üllestehha, ja temma müri praud tinnipanna, ja temma mahhalistud lohhad tahhan ma üllestehha, ja teddä ehhitada, nenda kui wannast aiast. Ap. Tegg. 15, 16.
12. Et nemmad peawad pärrima, mis Edomist ja keigist pagganatteſt üllejänud, kelle peäle mo nimmi on pandud, ütleb Jehowa, kes ſedda teeb.
13. Wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et kündja leikaja külge putub, ja winamarja tallaja ſeemne külwaja külge; ja mäed peawad wärsket wina tilkuma, ja keik mäekinkad ſullama. Joel 4, 18.
14. Ja ma tabban omma Israeli rahwa wangipölwe pöörda, ja nemmad peawad ärrahäwwitud linnad üllesehhitama, ja neis ellama, ja winamäggeſid istutama, ja neist wina joma, ja rohhoaedo teggema, ja neist wilja söma. 5 Mos. 30, 3. Jer. 29, 14.
15. Ja ma tahhan neid nende omma ma peäle istutada, et neid ei pea ennam nende ma ſeest ärrakitkutama, mis ma neile ollen annud, ütleb Jehowa, ſinno Jummal.

Amosſe Ramato Ots.

Prohweti Obadja Ramat.

Cige Edomitte nuhtlus; Kristus peästab ustlikkud.

1. Se on Obadja näggeminne. Nenda ütleb Isſand Jehowa Edomist: Meie olleme Jehowast jutto kuulnud, ja käſt on läkkitud pagganatte jure: touske ülles, ja kippugem temma wasto söddima. Jer. 49, 14.
2. Wata, ma tahhan ſind pagganatte ſeas pisikeks tehha; ſind ei pea ei mitski pandama.
3. So süddame uhkus pettab ſind, kes ſa kaljo praggude ſees ellad ſeäl körges paikas, ja ütled ommas süddames: Kes woib mind mahhalükkata ma peäle? Jerem. 49, 15.
4. Kui ſa ni körgesſe üllesläbhäkſid kui kotkas, ja kui ſa ka omma pesſa öiete tähtede wahhele teekſid; ſiis tahhan ma ſind ſeält mahhalükkata, ütleb Jehowa. Jer. 49, 16.
5. Kui wargad ſo jure tulleksid, kui ka öriſujad (kuida ſa ſiis hukka ſaad!) eks nemmad ei wöttaks warrastada ni paljo, kui neile tarwis? Kui winamarja leikajad ſo jure tulleksid, eks nemmad ei jättaks middagi järrele ärranoppida?
6. Kuida otſitakſe Esſawi lapſed üllés! Kuida otſitakſe nende ſallajad augud läbbi!
7. Keik ſo ſeädusſe mehhed on ſind ma raiani ärraſaatnud; kes ſinnoga rahho peawad, need on ſind ärrapetnud, ja ſo peäle woimust ſanud; kes ſo leiba söwad, pannewad köie ſo alla, ja ſinna ei pannegi tähhele.
8. Eks minna, ütleb Jehowa, ſel päwal ei tahha ka ärrahukkata neid, kes targad Edomist, ka moistusſe Esſawi mäe peält?
9. Siis peawad wäggewad, oh Teman! ärraehmatama, et iggamees Esſawi mäe peält peab ſama ärrataputud.
10. Tapmisſe pärrast, wäekauba tö pärrast, mis ſo wennale Jakobile tehtud, peab häbbi ſind katma, ja ſind peab ärrakautadama iggawesſeks aiaks. 1 Mos. 27, 40. Malak. 1, 3.
11. Sel päwal, kui ſa wasto ſeiſid, ſel päwal, kui woörad temma wäe wangi wiſid, ja woöra ma rahwas ta wärrawast ſisſetullid, ja Jeruſalemma pärrast liisko heitſid; ſiis ollid ka ſinna kui üks nende ſeast.
12. Ja ſinna ei olleks mitte piddand römoga watama omma wenna päwa, ſe päwa peäle, kui ta wooraste kätte ſai: ja ſinna ei olleks mitte piddand römus ollema Juda laste pärrast ſel päwal, kui nemmad hukka ſaid; ja ſinna ei olleks mitte piddand omma ſuga nenda ſurustama ahhastusſe päwal.
13. Ei ſa olleks mitte piddand mo rahwa wärrawast ſisſeminnema nende hukkatusſe päwal; ſinna ei olleks ka mitte piddand waatma römoga temma önnetusſe peäle, ta hukkatusſe päwal; ja teie ei olleks mitte piddand kät piſtma temma warrandusſe külge, ta hukkatusſe päwal.
14. Ei ſa olleks ka mitte piddand ſeisma telahkmette peäl neid ärrakautamas, kes temma ſeast ärrapeäsnud; ei ſa olleks ka mitte piddand neid kinniandma, kes temmast üllejänud ahhastusſe päwal.
15. Sest Jehowa pääw on liggi keige pagganatte wasto; otſego ſinna teinud, nenda peab ſulle tehtama, ſo pea peäle peab jälle ſama, mis ſa wäärt olled.

16. Sest otsego teie ollete mo pühha
mäe peäl jonud, nenda peawad keik pag=
ganad allati joma, ja nemmad peawad
joma ja allaneelma, ja peawad ollema,
kui ep olleks neid ial olnud.
17. Ja Sioni mäe peäl peawad mon=
ned ollema, kes ärrapeäswad, ja se peab
pühha ollema, ja Jakobi rahwas pea=
wad omma pärrandussed taggasi pärri=
ma.
18. Ja Jakobi suggu peab ollema tulli,
ja Josepi suggu tulleleek, agga Esawi sug=
gu kui kõrs; ja need süttiwad põllema
nende sees, ja põlletawad neid ärra, ja
ei pea suggugi Esawi soule üllejäma; sest
Jehowa on sedda räkinud.
19. Ja nemmad peawad pärrima lou=
nakare Esawi mäega, ja mäeallused maad
Wilistitte maga, ja peawad pärrima Ew=
raimi wällise ma, ja Samaria wällise
ma, ja Penjamini ma Kileadi maga.
20. Ja Israeli laste wangi widud
wäggi, mis olli Kanaani rahwa seas
Sarwatist sadik, ja Jerusalemma wan=
gid, mis Sewaradis, need peawad pär=
rima lounapoolsed linnad.
21. Ja ärrapeästjad peawad üllesmin=
nema Sioni mäele, kohhut moistma Esa=
wi mäe peäle; ja Jehowa kätte peab kun=
ningriik sama.

Obadja Ramato Ots.

Prohweti Jona Ramat.

1. Peatük.

Jehowa kutsub Jonast; Jonas ei tule Jehowa sanna.

1. Jehowa sanna sai Amittai poia
Jona kätte sedda wisi:
2. Wõtta kätte, minne sure Ninewe lin=
na, ja kuluta temma wasto; sest nende
kurjus on minno ette üllestulnud.
3. Ja Jonas wõttis kätte Jehowa palle
eest ärrapõggeneda Tarsisi, ja läks alla
Jawo, ja leidis laewa, mis Tarsisi piddi
minnema, ja andis laewa rabba, ja as=
tus senna sisse, et ta piddi nendega Tar=
sisi minnema Jehowa palle eest ärra.
Laul 139, 7–9.
4. Ja Jehowa tõstis sure tule merre
peäle, sa kange torm sai merre peäle, ja
laewamehhed mõtlesid, et laew piddi kat=
kema.
5. Ja laewamehhed kartsid, ja iggaüks
kissendas omma jummala pole; ja lodi=
sid riistad, mis laewas ollid, merresse,
et sedda neist kergitada; ja Jonas olli
mahhaläinud laewa rumi sisse, ja mah=
haheitnud, ja maggas rasfeste.
6. Ja laewameeste üllem astus temma
jure, ja ütles temmale: Mis sul on, et
sa ni raskeste maggad? Touse üllez, hüa
omma Jummala pole, ehk Jummal saab
meie wasto lahkeks, et meie hukka ei lähhä.
7. Ja nemmad ütlesid üks teise wasto;
Lähme, ja heitkem liisko, et same teäda,
kelle süi pärrast se õnnetus meile sanud;
ja nemmad heitsid liisko, ja liisk langes
Jona peäle.
8. Ja nemmad ütlesid temma wasto:
Et rägi meile üllez, mis ja kelle pärrast
on sesinnane õnnetus meile sanud? Mis
on so ammet ja kust sa tulled? Kust maalt
sa pärrit? ja missuggusest rahwast ol=
led sinna?
9. Ja ta ütles nende wasto: Ma ollen
Ebreamees, ja ma kardan Jehowat, tae=
wa Jummalat, kes merre ja kuiwa ma
on teinud.
10. Ja mehhed hakkasid üpris wägga
kartma, ja ütlesid ta wasto: Mis pärrast
olled sa sedda teinud? (sest mehhed teäd=
sid, et temma Jehowa palle eest olli põg=
genemas, sest ta olli neile sedda täeta=
nud.)
11. Ja nemmad ütlesid ta wasto; Mis
peame meie sulle teggema, et merri meist
soiko jääks? Sest merri läks ikka ennam
mässama.
12. Ja ta ütles nende wasto: Wõtke
mind, sa wiskage mind merresse, siis
jääb merri teist soiko: sest ma tean, et
minno pärrast sesinnane kange torm teie
wasto on.
13. Ja mehhed soudsid, et nemmad pid=
did laewa jälle mäele saatma, agga nem=
mad ei woind mitte, sest merri läks ikka
ennam mässama nende wasto.
14. Ja nemmad hüüdsid Jehowa pole,
ja ütlesid: Oh Jehowa! ärra lasse meid,
pallume, mitte selle mehhe hinge pärrast
hukka saada, ja ärra sada mitte wagga
werd meie peäle; sest sinna olled Jehowa,
sa teed nenda, kui so mele pärrast on.
15. Ja nemmad wõtsid Jona, ja wis=

laskid tedda merresse: ja merri jäi seisma
ommast mässamisest.
16. Ja mehhed kartsid üpris wägga
Jehowat, ja ohwerdasid Jehowale ohw-
rid, ja tootasid tootussi.

2. Peatük.

Suur kalla nelab Jonast ärra; oksendab tedda
walja.

1. Ja Jehowa olli saatnud ühhe sure
kalla, kes Jona piddi ärraneelma: ja
Jonas olli kalla sissikondas kolm päwa
ja kolm ööd. Matt. 12, 40.
2. Ja Jonas pallus Jehowat, omma
Jummalat kalla sissikonnast,
3. Ja ütles: Ma hüüdsin, kui mul kit-
sas kä, Jehowa pole, ja ta wastas mulle;
haua kõhhust kissendasin minna, sa wöt-
sid mo healt kuulda. Laul 120. 1 ja 130. 1.
4. Sest sa ollid mind süggawasse wis-
kand merre süddamesse, ja wolas wessi
piris mo ümber, keik so woud ja so lae-
ned käisid mo ülle.
5. Ja minna mötlesin: Ma ollen so sil-
ma eest ärrabeidetud; ommeti saan ma
weel sinno pühha templit näbba.
6. Wessi sai mo ümber hingest sadik,
süggawus piris mo ümber; körkjad ollid
mo pea ümber mässitud.
7. Ma läksin alla mäggede juurtest sa-
dik, ma olli omma pomidega mo ümber
lukkus iggawessets aiats, agga sinna
wötsid mo ello ülles hukkatussest, Jeho-
wa mo Jummal!
8. Kui mo hing tahtis ärranörkeda min-
no sees, mötlesin ma Jehowa peäle; ja
mo palwe tulli sinno jure so pühha
templi.
9. Need, kes tühjast paljast asjast kinni-
peawad, jätwad omma Jummala hel-
dusse mahha.
10. Agga minna tahhan tänno heälega
sulle ohwerdada; mis ma tootand, tah-
han ma tasjuda: Jehowa jures on ärra-
peästminne! Laul 116. 17.
11. Siis käskis Jehowa kalla, ja tem-
ma oksendas Jona wälja mäele.

3. Peatük.

Jonas wöttab Jehowa sanna; Ninewe rahwas
pörab.

1. Ja Jehowa sanna sai Jona kätte
teistkorda sedda wisi:
2. Wötta kätte, minne senna sure Nine-
we liñna, ja kuluta temmale jutlus, mis
minna so wasto rägin.
3. Siis wöttis Jonas ette, ja läks Ni-
newe liñna Jehowa sanna järrele: ja
Ninewe olli üks suur Jummala lin, kol-
me päwaga ümberkäia.
4. Ja Jonas hakkas liñna läbbi käima
ühhe päwa teed, ja hüdis, ja ütles: Weel
on nellikümmend päwa, siis peab Ninewe
sama ümberlödud.
5. Ja Ninewe mehhed usksid Jummala
sisse, ja kulutasid paastopäwa; ja ni
hästi nende suremad kui nende wähhe-
mad pannid kottirided selga. Matt. 12. 41.
6. Kui se sanna Ninewe kunningale teä-
da sai, siis tousis ta omma aujärje peält
üles, ja heitis omma pitka kue ennese
peält ärra, ja kattis ennast kottiridega, ja
istus tuhha peäle mahha;
7. Ja laskis kulutada, ja üttelda Nine-
wes, kunninga ja temma üllematte kässo
järrele, sedda wisi: Innimessed ja lojuk-
sed, weiksed ja puddolojuksed ei pea ühtegi
surust suhho sama, nemmad ei pea mitte
karja minnema, egga wet joma;
8. Waid nemmad peawad endid kotti-
riettega katma, innimessed ja lojuksed, ja
Jummala pole hüüdma rasteste; ja
nemmad pöörgo ümber iggaüks omma
kurja te peält, ja omma kätte wäekauba
tööst.
9. Kes teab, ehk Jummal pörab ja kah-
hetseb, ja pörab ommast tullisest wihhast,
et meie mitte ei sa hukka.
10. Kui Jummal näggi nende teggusid,
et nemmad omma kurja te peält ümber-
pöörsid! siis kahhetses Jummal kurja
pärrast, mis ta käsknud neile tehha, ja ei
teind sedda mitte. Jer. 18, 7. 8.

4. Peatük.

Jona meel saab nukrals; Jehowa nomib tedda.

1. Ja Jona meel olli üpris wägga
pahha sepärrast, ja temma wihha süttis
pöllema.
2. Ja ta pallus Jehowat, ja ütles: Oh
Jehowa! eks se olnud minno sanna, ni
kaua kui ma ommal maal ollin? Sepär-
rast joudsin ma ärrapöggeneda Tarsisi;
sest ma teädsin, et sinna olled üks armo-
linne Jummal, ja hallastaja, pitka me-
lega ja rikkas heldussest, ja kes önnetusse
pärrast kahhetseb. 2 Mos. 34. 6.
3. Ja nüüd, Jehowa! wötta, pallun
ma, mo hinge minnust; sest parram on
mulle surra, kui ellada.
4. Agga Jehowa ütles: Kas sa hästi
teinud, et so wihha süttind pöllema?
5. Ja Jonas olli liñnast wäljaläinud
ja mahhaistunud päwatousso pole liñna;
ja olli ennesele senna lehtmaia teinud, ja

ellas seäl al warjus, senni kui ta piddi nähha sama, mis liñnale piddi sündima.

6. Ja Jehowa Jummal seädis ühhe kikajonipu, ja se tousis ülle Jona, et se piddi ollema temma peale warjuks, ja tedda peästma temma päwa pallawa waewast; ja Jonas olle kikajonipu pärrast üpris wägga römus.

7. Agga Jummal satis ühhe ussi, kui jo hakkas koito teggema teise päwa hommiko, ja us närris kikajonipuud, et se ärrakuiwis.

8. Ja se sündis, kui pääw sai tousnud, siis satis Jummal hommiko tule lebba, ja pääw hakkas Jona pähhä kinni, et ta piddi ärraminnestama; siis pallus ta ennesele surma, ja ütles: Parram on mulle surra, kui ellada.

9. Siis ütles Jummal Jona wasto: Kas sa hästi teed, et so wihha süttind pöllema kikajonipu pärrast? Ja temma ütles: Jah, hästi küll on mo wihha süttind pöllema surmani.

10. Ja Jehowa ütles: Sinna tahhaksid kikajonipule armo anda, mis kallal sinna ei olle mitte waewa näinud, ja mis sa ep olle kaswatand, mis ühhe öga sai, ja ühhe öga hukka sai.

11. Ja minna ei peaks mitte armo andma Ninewele, sure liñnale, kus sees ennam on kui kaksteistkümmend kerda kümmetuhhat innimest, kes mitte ei tunne wahhet omma parrama ja omma pahhema käe wahhel, ja paljo lojuksid.

Jona Ramato Ots.

Prohweti Mika Ramat.

1. Peatük.

Israeli ja Juda kunningrigid häwwitakse ärra.

1. Jehowa sanna, mis Mika, Morastimehhe kätte sai, Jotami, Ahasse, ja Hiskia, Juda kunningatte päiwil, mis ta näggi Samaria ja Jerusalemma wasto: Jer. 26, 18.

2. Kuulge keik rahwas puhhas, panne tähhele sinna ma ja ta täius, ja Issand Jehowa sago tunnistusmehheks teie wasto, Issand ommast pühhast templist.

3. Sest wata, Jehowa tulleb ommast paigast wälja, ja astub alla, ja tallab körge ma paikade peäle: Jes. 26, 21.

4. Ja mäed sullawad temma al ärra, ja orrud löhkewad, nenda kui meewahha tulle eest, kui wessi, mis joa peält mahhatulleb. Laul 97, 5.

5. Keik se sünnib Jakobi ülleastmisse pärrast, ja Israeli sou pattude pärrast; kellel on sü Jakobi ülleastmisessest? Eks Samarial? Ja kellel Juda körge paikade pärrast? Eks Jerusalemmal?

6. Sepärrast tahhan ma Samaria tehha kiwwikangruks wälja peäl, winamäe istutamisse asjemeks, ja tahhan temma kiwwid ärralopida orro sisse, ja temma allussed ülleskatta.

7. Ja keik temma nikkerdud kuiud peawad sama katkipekstud, ja keik temma horapalk tullega ärrapölletud, ja ma tahhan keik ta ebbajummalad ärrahäwwitada: sest ta on sedda horapalgast koggunud, sago nemmad jälle horapalgaks!

8. Sepärrast pean ma kaebdust teggema ja ulluma, ma pean kui üks riisutud, ja allasti käima; ma pean kaebdust teggema kui rebbaschunt, ja leinama kui Jaanaliñno poiad.

9. Sest keik temma wigga on koggoni hukkas; sest se on Judast sadik tulnud, se on mo rahwa wärrawast sadik, Jerusalemmast sadik ullatanud.

10. Ärge andke sedda mitte teäda Katti liñna, ärge nutke paigast mitte; pöörle pörmus Petawras!

11. Sa illusa liñna rahwas, minge ärra allasti ja häbbiga; Saanani rahwas ei läbbä wälja; kaebdus on Petetselis, ta ei anna teile mitte ennese jures asset.

12. Sest Maroti rahwas tunneb wallo kaddund hea pärrast; sest önnetus on Jehowa käest allatulnud Jerusalemma wärrawast sadik. Jes. 45, 7

13. Panne tölla ette kermed hobbused, sa Lakisi rahwas; temma an Sioni tütrele patto hakkatusseks: sest sinno seest on Israeli ülleastmissed leitud.

14. Sepärrast pead sa weel andid andma Katti Moretsetile, Aksibi liñna koiad peawad Israeli kunningattele ollema pettusseks.

15. Ma tahhan sulle ue pärrija sata, oh Maresa rahwas! Israeli aulissed peawad Adullamist sadik pöggenema.

16. Aia pea paljaks, ja leika ommad

junkfed ärra omma poegade pärrast, kes so melest wägga armsad on; aia omma pea laialt paljaks kui kotkas, sest nemmad läbbäwad so jurest ärra wangi.

2. Peatük.

Esurte ja rikkaste pattusid söiteldakse; tootus.

1. Häbba neile, kes nurjatuma tö peäle mötlewad, ja omma wodite peäl kurja nou piddawad, ja teggewad sedda, kui hommiko walge saab, sest et melewald nende käes on. Laul 36. 5.
2. Nemmad ihhaldawad wäljo, ja kissuwad neid wäggise käest ärra, ja koddasid, ja wötwad käest ärra; nemmad tewad liga mehhele ja temma koiale, ja iggaühhele ja ta pärrisossale. Jes. 5. 8.
3. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma mötlen önnetust sata sesinnatse suggugwössa peäle, kust teie mitte ei pea omma kaela alt ärrasaatma; ja teie ei pea mitte kobbutamisse wisil käima, sest kurri aeg on tullemas. Amos 5. 13.
4. Sel päwal peab kiusteluggu teie wasto allustadama, ja ärdaste kaebatama wägga ärda kaebmissega ja öeldama: Meie olleme koggoni ärraraisatud; temma wahhetab mo rahwa ossa ärra: oh kuida sadab ta sedda minno käest ärra! Ta teeb jaggo, et meie peame ommad wäljad käest ärraandma!
5. Sepärrast ei pea sul keddagi ollema, kes nöri wäljaheidab liso ossaks Jehowa koggodusses.
6. Teied ütlewad: Ärge kulutage mitte prohweti wisil! Nemmad peawad ommeti kulutama! Sest kui nemmad ka neile mitte ei kuluta, siiski ei jä teotus mitte tullematta.
7. Oh sinna, kedda Jakobi souks hütakse! Kas Jehowa waim on lühhikesseks sanud! Ons needsinnatsed temma teud? Eks minno sannad ei te hea sellele, kes kui öiglane ellab?
8. Agga ammust aiast touseb mo rahwas mo wasto kui waenlane; seljast kissute teie kue wammusse peält ärra nende käest, kes julgeste mödaläbbäwad, kes kui söast taggasi tullewad.
9. Mo rahwa naesed aiate teie ärra nende koddade seest, mis wägga armsad nende melest; nende noorte laste käest wöttate teie minno ehte ärra iggawesseks aiaks.
10. Touske üles, ja minge ärra, sest se ma ep olle hingamisse asse; rojusse pärrast wöttab se teid ärrarikkuda, ja sedda, kibbeda ärrarikkumissega.
11. Kui ma ollekfin mees kes tühja rägib, ja wallet walletab; kui ma sulle prohweti wisil kulutaksin winast ja kangest jomaaiast: kül se olleks prohwet selle rahwale.
12. Ma tahhan sind Jakobi hopis öiete koggudu, ma tahhan öiete kokkosata, mis Israelist üllejänud: ma tahhan tedda hopis kui Potsra puddolojuksed ühtepanna; kui karri omma karra sees peab ta kihhisema innimessi täis. Rom. 11. 26. Joan. 10. 16.
13. Se, kes wäggise läbbitungib, peab nende ele üllesminnema; nemmad peawad wäggise läbbitungima, ja wärrawast läbbiminnema, ja seält jälle wäljaminnema; ja nende kunningas peab nende ele läbbiminnema, ja Jehowa nende essimesses otsas.

3. Peatük.

Mawannematte ja öppetajatte kurjad teud ja nende öige nuhtlus.

1. Ja ma ütlesin: Et kuulge, teie Jakobi peamehhed ja Israeli sou peälikkud, eks ei olle teie kohhus sedda teäda, mis öige on?
2. Kes teie head wihkate, ja kurja armastate, kes teie kissute nende nahha wäggise nende peält ärra, ja nende lihha nende lukontide peält.
3. Kes mo rahwa lihha ka söwad, ja nende nahha nende peält ärranülgiwad, ja nende luukondid katkimurdwad, ja leikawad tükkideks nenda kui kondid pottis ja kui lihha katlas.
4. Siis wötwad nemmad Jehowa pole kissendada, agga temma ei kosta neile mitte, waid ta panneb omma palle nende eest warjule sel aial, nenda kui nemmad on ommad teud pahhaste teinud. Jes. 59. 2.
5. Nenda ütleb Jehowa prohwetitte wasto, kes mo rahwast eksitawad; kes rabbo kulutawad kui neil middagi hammaste wahhel on; agga kes selle wasto, kes ei anna middagi nende suhho, södda walmistawad.
6. Sepärrast peab teile ö näggemissest, ja pimmedus önne kulutamissest teile sama; ja päike peab ülle prohwetitte loja minnema; ja pääw nende kohhal mustaks sama.
7. Ja näggijad peawad häbbenema, ja önne kulutajad häbbi sisse sama, ja nemmad peawad keik omma habbeme kinnikatma; sest Jummal ei kosta mitte.
8. Agga kül minna ollen täis rammo

Jehowa waimust, ja täis kohtomoistmist
ja wägge, et ma kulutan Jakobile temma
ülleastmist, ja Israelile temma patto.
9. Et kuulge sedda teie Jakobi sou pea-
mehhed, ja Israeli sou pälikkud, kelle
melest se, mis kobbus, hirmus on, ja kes
teie tete kõwwerats keik, mis öige on.
10. Iggaüks ehhitab Sionit werrega,
ja Jerusalemma kõwwerussega.
11. Temma peawannemad moistwad
kohhut melehea pärrast, ja temma preest-
rid öppetawad hinna pärrast, ja ta proh-
wetid kulutawad önne rahha pärrast:
siiski toetawad nemmad endid Jehowa
peäle, ja ütlewad: Ets olle Jehowa meie
seas? Ei sa kurja meie peäle tullema!
Ecwan. 3, 3. n. t. s.
12. Sepärrast peab Sionit teie pärrast
kui wälja küntama, ja Jerusalem saab
kiwwiwarreks, ja pühha koia mäggi kör-
geks metsa paigaks.

4. Peatük.

Kristusse kunningriik saab woimust ilm ilmas.

1. Agga wiimsel päwade aial peab se
sündima: Jehowa koia mäggi peab kindel
ollema teiste mäggede otsas, ja körgem
peab sesamma ollema kui mäekünkad, et
rahwas senna kokkojooksewad; Jes. 2. 2.
2. Et paljo pagganaid läbbäwad, ja
ütlewad: Tulge, ja mingem üllés Jeho-
wa mäe peäle, ja Jakobi Jummala kotta,
et ta meid wöttaks öppetada omma tedele,
ja et meie woiksime käia temma teraddade
peäl; sest kässoöppetus peab Sionist wäl-
jatullema, ja Jehowa sanna Jerusalem-
mast.
3. Ja ta wöttab kohhut moista mitme
rahwa wahhel, ja märko anda wägga
suure hulga pagganattele kaugele male;
siis taggowad nemmad ommad möögad
kablits, ja ommad pigid sirpideks; rah-
was ei tösta mööka teise rahwa peäle,
ja ei öppi ennam söddima. Jes. 2, 4.
4. Ja nemmad peawad iggaüks omma
winapu al ja omma wigipu al ellama,
ja ei pea ükski neid ärrapelletama: sest
wäggede Jehowa su on sedda räkinud.
5. Sest keik rahwas käiwad iggaüks
omma jummala nimmel; agga meie tah-
hame Jehowa omma Jummala nimmel
käia ikka ja iggaweste.
6. Sel päwal, ütleb Jehowa, tahhan
ma kogguda, mis lonkab, ja kokkosata,
mis on ärralükkatud, ja kellele ma ollen
kurja teinud.
7. Ja ma tahhan selle, kes lonkab, nen-
da seäda, et ta peab järrelejäma, ja kes
kaugele ärraaetud, sureks rahwaks tehha:
ja Jehowa peab wallitsema kui kunningas
nende ülle Sioni mäe peäl siit aiast ja
iggaweste. Ecwan. 3, 19. Luk. 1. 33.
8. Ja sinna karjatorn, sa Sioni tütre
mäeküngas, sinno jure peab sama ja tul-
lema endine wallitsus, Jerusalemma tütre
kunningriik.
9. Mispärrast karjud sinna nüüd ni
wägga? Ets sinno sees ep olle mitte kun-
ningat? On so nouuandja hukkas? et
wallo so külge on hakkanud nenda kui
lapsesaja naese külge.
10. Olle lapse waewas, ja to ilmale,
Sioni tüttar, kui se, kes on last samas:
sest nüüd peab sa linnast wäljaminnema,
ja wälja peäle jäma ellama ja Babelist
sadik minnema, seält peab sind ärrapeäs-
tetama, seäl lunnastab sind Jehowa so
waenlaste käest.
11. Ja nüüd peawad paljo pagganaid
so wasto sama koggutud, kes ütlewad:
Sago temma rojaseks, et meie silmad
saaksid Sioni häbba römoga näbba.
12. Agga nemmad ei tunne mitte Je-
howa möttid, egga moista temma nou;
sest ta sadab neid kokko kui wihhud reh-
heallusе sisse. Jes. 55. 8.
13. Wötta kätte, Sioni tüttar, ja pelja
neid kui reht: sest ma tahhan sinno sarwe
rauaks tehha, ja so sörrad wasseks tehha,
ja sa pead paljo rahwast peneks touka-
ma: ja ma tahhan nende kasso Jehowale,
ja nende warrandusse keige mailma Is-
sandale ärratootada.
14. Tungi nüüd kokko, sinna röwli
hulga tüttar; waenlane on kantsi meie
wasto teinud: nemmad wötwad Israeli
kohtomoistjat keppiga loua peäle lüa.

5. Peatük.

Kallis tootus Kristusesest ja temma surest wäest.

1. Ja sinna, Petlehem Ewrata, se on
wähhä et sa olled Juda tuhhandette seast:
sinnust peab mulle wäljatullema se, kes
peab wallitseja ollema Israelis; ja tem-
ma wäljaminnemissed on wannast igga-
wessest aiast olnud. Matt. 2. 5. 6.
2. Siiski tahhab ta neid anda waewata
sest aiast sadik, kunni se on lapse sanud,
kes peab lapse sama, ja kunni temma
teised wennad Israeli laste seltsi pöör-
wad.
3. Ja temma seisab, ja hoiab kui karjane
Jehowa tuggewusses, Jehowa omma
Jummala körge nimme läbbi, ja nemmad
ellawad julgeste, sest nüüd on temma
suur mailma otsani.

4. Ja sesinnane peab rahho isse ollema;
kui Assur meie male tulleb, ja kui ta meie
suurte koddude sisse astub; siis tahhame
temma wasto seitse karjast ja kahheksa in-
nimeste würsti seäda.
5. Ja nemmad peawad Assuri ma ärra-
söetma moögaga, ja Nimrodi ma temma
wärrawatte sees; ja temma peab meid
Assuri käest peästma, kui ta meie male
tulleb, ja kui ta meie raia peäle astub.
6. Ja Jakobi jättiksed peawad hulga
rahwa seas ollema, kui kaste Jehowa
käest, kui wihma pisad rohho peäl, mis
mehhe abbi ei ota, egga loda innimesse
poegade peäle.
7. Ja Jakobi jättiksed peawad pagga-
natte seas, hulga rahwa seas ollema kui
lõukoer metsa lojuste seas, kui noor lou-
koer puddolojuste karja sees, kes läbbi-
käies ärratallab ja murrab, ja ei olle
sedda, kes käest ärrakissub.
8. Sinno kässi peab so waenlaste ülle
surets sama töstetud, ja keik so wihha-
mehhed peawad sama ärrakautud.
9. Ja se peab sündima sel päwal, ütleb
Jehowa, et ma sinno hobbosed so seast
ärrakautan, ja so söawankrid hukka sa-
dan.
10. Ja ma tahhan so ma linnad ärra-
kautada, ja keik so tuggewad linnad mah-
hakiskuda.
11. Ja tahhan noidussed so käest ärra-
kautada, ja pilwest lausujaid ei pea en-
nam mitte sul ollema.
12. Ja ma tahhan ärrakautada so nik-
kerdud kuiud ja so ebbausso sambad sinno
seast, ja sa ei pea mitte ennam omma
kätte tehtud asjo kummardama.
13. Ja ma tahhan so ied ärrakiskuda
sinno seast, ja so linnad ärrakautada.
14. Ja tahhan wihhas ja tullises wih-
has pagganatte kätte maksta, kes ei wöt-
nud kuulda.

6. Peatük.

Jehowa käib otsekui kohtus omma rahwaga; mis õige ohwer on; ähwardamissed.

1. Et kuulge, mis Jehowa ütleb: Wötta
kätte, riidle mäggedega, ja mäekünkad
kuulgo so sanna.
2. Kuulge, teie mäed, Jehowa riidlemist,
ja teie tuggewad ma allussed; sest Jeho-
wal on riidlemist omma rahwaga, ja ta
tahhab Israeliga kohtus käia.
3. Mo rahwas, mis ma ollen sulle tei-
nud? ja miska ollen ma sulle waewa
teinud? Kosta mo wasto.
4. Sest ma ollen sind Egiptusse maalt
üllestonud ja seält orjamisse koiast sind
ärralunnastand, ja ollen so ele Mosesse,
Aaroni ja Mirjami läkkitanud.
2 Mos. 12. 37. 41.
5. Mo rahwas, et tulleta mele, mis
nouu Palak, Moabi kunningas, piddas,
ja mis Pileam, Peori poeg, temmale
kostis; tulleta mele, mis sündind Sitti-
mist Kilgalist sadik, et sa öppiksid Jehowa
öigussi tundma. 4 Mos. 22. 5. 6. 7.
6. Rahwas ütleb: Miska pean ma Je-
howa ette joudma? Pean ma pölwili kei-
gekörgema Jummala ette kummardama?
Kas ma pean pölletamisse ohwrittega,
ühheaastaste mullikattega temma ette
joudma?
7. Kas Jehowal peaks hea meel ollema
tuhhandest järast? ehk mitmest kümnest
tuhhandest õlli jöest? Kas ma pean om-
ma essimesse poia andma ohwriks omma
ülleastmisse eest, ja omma ihho sou patto
ohwriks omma hinge eest?
8. Temma on sulle teäda annud, oh in-
nimenne! mis hea on; ja mis nouab Je-
howa so käest muud, kui et sa pead tegge-
ma, mis kohhus on, ja heldust armasta-
ma, ja ennast allandama käies omma
Jummalaga. Kogg. 12. 13. 14. 1 Tim. 1. 5.
9. Jehowa heäl hüab linna wasto;
(sest sinno nimmi nääb, mis tössine assi
on) kuulge witsast, ja kes sedda on seäd-
nud.
10. Eks olle ikka weel öäla koias öälaid
warrandussi, ja ärranetud kassin wak?
11. Kas ma peaksin puhhas ollema
öäla waekausidega ja kukroga, kus kaw-
walad löed on sees?
12. Sest linna rikkad on täis wäekauba
tööd, ja kes seäl ellawad, räkiwad wals-
kust, ja nende keel on täis kawwalust
nende suus.
13. Ja minna tahhan ka sind waeseks
tehha pekstes, ja sind ärrahäwwitades so
pattude pärrast.
14. Kül sinna söod, ja so köht ei pea
mitte täis sama, ja tühhi peab ollema so
sissikondas, kül sa püad ka körwale sata,
agga sa ei woi middagi peästa; ja mis
sa weel sadad ärrapeäsema, sedda tahhan
ma moöga kätte anda.
15. Kül sa külwad, agga sinna ei sa
mitte leikada; kül sa öllimarjo tallad,
agga sa ei sa mitte ennast õlliga wöida:
ja kül sa tallad wärsket wina, agga sa ei
sa mitte wina jua.
16. Sest iggaüks wöttab Omri seädmissi
kowwaste piddada, ja keik Ahabi sou tehd,
ja teie käite nende nouu järrel; sepärrast

pean ma sind ehmatusseks teggema, ja willistamisseks need, kes seäl ellawad, ja teie peate minno rahwa teotust kandma.
1 Kunn. 16. 25. 30.

7. Peatük.

Pärrast pahha aega tulleb parram põlli foggodussele.

1. Häbda mulle! Ma ollen kui suiwilja ärrakorristamisse järrel, kui se kes pärrast winamarja leikust püab noppida: ei olle ühtegi winamarja kobbarat süa, ja südda kutsuks warrast wilja.
2. Kes wagga, se on löpnud ärra ma peält, ja öiglast ep olle mitte innimeste seas; nemmad keik warritsewad selget werd, nemmad püüdwad üks teist otsego nodaga. Laul 12. 2.
3. Et nemmad mollema kättega saaksid hästi kurja tehha, siis küsib würst andid, ja kohtomoistja moistab kobbut melehea eest, ja kes suur, sesamma rägib omma hinge tiggedusse järrele, ja nemmad korrotawad sedda ikka jämmedamaks.
4. Keigeparram nende seast on kui kibbowits, ja öiglane kui kibbowitsne aed: so wahhimeeste pääw, kui so kätte peab nähtama, tulleb; siis peab neile ehmatus tullema.
5. Ärge uskuge mitte tutwat, ärge lootke mitte söbra peäle; hoia omma su uksi selle eest, kes sinno kaenlas maggab.
Laul 118. 8. 9.
6. Sest poeg teotab issa ärra, tüttar seisab omma emma wasto, minnia omma ämma wasto, ja iggaühhe koddakondsed on temma waenlased.
Matt. 10. 21. 35. 36.
7. Agga minna tahhan Jehowa pole wadata, ma tahhan omma önnistusse Jummalat odata; küll mo Jummal mind kuleb!
8. Ärra olle mitte römus, mo waenlane! minno pärrast; kui ma mahhalangen, siis tousen ma jälle ülles; kui ma pimmedusses istun, siis on Jehowa mulle walgusseks.
9. Ma tahhan Jehowa wihha kanda, sest ma ollen ta wasto patto teinud; kunni ta minno riodsja ärrasellctab, ja sadab mulle kobbut; ta toob mind wälja walguse ette, küll ma saan temma öigust römoga nähha.

10. Ja mo waenlane peab sedda näggema, ja häbbi wöttab tedda katta, kes mo wasto ütles: Kus on Jehowa sinno Jummal? Mo silmad sawad sedda temmast nähha, pea peab ta sama ärratallatud kui sit ulitsatte peäl.
11. Üts pääw peab tullema, et sinno mürid üllesehhitakse: sesamma pääw on kaugel, agga jo märatud.
12. Sesamma pääw peab ka sinno jure tullema seält Assuri poolt, ja Egiptusse linnadest, ja seält Egiptusse poolt Wratti jöest sadik, ja merre poolt merre pole, ja mäggede poolt mäggede pole.
13. Ja ma peab ärrahäwwitud sama nende pärrast, kes seäl ellawad, nende teggude kasso pärrast.
14. Hoia kui karjane omma rahwast omma witsaga, omma pärrisossa lambaid, mis isseäinis ellawad metsas keset Karmelit; sögo nemmad Pasanis ja Kileadis kui wannast aiast,
15. Otsego neil päiwil, kui sinna wäljatullid Egiptusse maalt, tahhan ma temmale immeasjo näidata.
16. Pagganad peawad sedda näggema, ja ärrahäbbenema keige nende wäe pärrast; nemmad peawad omma käe su peäle pannema, nende körwad peawad otsego kurdiks sama.
17. Nemmad peawad pörmo lakkuma kui mand, kui ma romajad peawad nemmad wärristes wäljalikuma omma wanglhonetest: nemmad tullewad wärristes Jehowa meie Jummala jure, ja wötwad sind karta. Laul 72. 9.
18. Kes on sesuggune Jummal kui sinna? kes üllekohto ärrawöttab, ja löbbib ülleastmissest möda, omma üllejänud pärrisossa heaks: ei temma pea mitte iggaweste omma wihha, sest heldus on temma mele pärrast.
2 Mos. 34. 6. 7. Laul 103. 3. 8. 11
19. Küll temma wöttab jälle meie peäle hallastada, ta sunnib meie paljo üllekohhut meie alla, ja sinna wiskad keik nende pattud keigesüggawama merre kohta.
20. Sinna Jehowa annad Jakobile tö ja heldusse, mis Abraamile tootud, mis sa meie wannemattele ammust aiast ollet wandudes tootand.
Laul 89. 3.

Mika Ramato Ots.

Prohweti Nahumi Ramat.

1. Peatük.

Jehowa wihha waenlaste wasto; Ta on üls kindel lin.

1. Naske ettekulutaminne Ninewest.
Nahumi Elkosimehhe näggemisse ramat.
2. Jehowa on üls pühha wihhaga Jum-
mal, ja üls kättemaksja, kättemaksja on
Jehowa, ja kel tulline wihha on: Jeho-
wa maksab omma wihhameeste kätte, ja
sesamma peab wihha omma waenlaste
wasto. 2 Mos. 20, 5.
3. Jehowa on pitka melega ja rammust
suur, ja ei pea süüllust polegi mitte ilma-
süta: Jehowa te on tulispä sees, ja kan-
ge tule sees, ja pilwed on temma jalgade
põrm. 2 Mos. 34, 7.
4. Ta sõitleb merd, ja kuiwatab sedda
ärra, ja keik jõed lasseb ta ärratabbene-
da; Pasan ja Karmel on wäetimad, ja
Libanoni öied närtsiwad ärra.
5. Mäed wärrisewad temma eest, ja
mäekünkad sullawad ärra: ja ma kergib
ülles temma palle eest, ma, kus ellatakse,
ja keik, kes seäl ellawad. Laul 97, 5.
6. Kes woib temma sure melepahhan-
dusse ees seista? ja kes woib temma kan-
ge tullise wihha ees jäda seisma? Tem-
ma tulline wihha wallatakse wälja kui
tulli, ja kaljud tistakse temmast mahha.
5 Mos. 32, 22.
7. Jehowa on hea, tuggewaks paigaks
ahhastusse päwal; ja temma tunneb
neid, kes temma jure kippuwad.
Laul 84, 12. 13.
8. Agga woolsa weetousmissega teeb
temma otsa selle paigale, ja pimmedus
peab temma waenlasi taggaaiama.
9. Mis teie mötlete Jehowa wasto?
Temma teeb otsa peäle; ahhastus ei pea
mitte katskorda tousma. Laul 2, 1. 2.
10. Sest otsego kibbowitsad, mis ristati
ja poigiti kasnud, ja kui need, kes endid
täis lakkunud, ja joobnud maas on:
nenda peawad nemmad sama ärralöppe-
tud kui kuiw kõrs ülleüldse.
11. Sinnust on wäljaläinud, kes Jeho-
wa wasto kurja mötleb, üks pahharetti
nouandja.
12. Nenda ütleb Jehowa: Et neil kül
rabbo, ja neid sest paljo on; ommeti pea-
wad nemmad ärranidetud, ja otsa sama;
ja ehk minna sind, oh Juda! ollen wae-
wanud, ei tahha ma siiski sind mitte en-
nam waewata.
13. Ja nüüd tahhan ma temma ikke so
peält katkimurda, ja so juttad ärrakis-
kuda.
14. Agga sinno pärrast, Assur, annab
Jehowa käsko: sinno nimmest ei pea mit-
te ennam suggu külwatama; sinno jum-
malatte koiast tahhan ma nikkerdud ja
wallatud kuiud ärrakautada, ma tahhan
senna so haua panna, sest sa olled alwaks
jänud.

2. Peatük.

Römus sannum Jehowa rahwale; Ninewe öige nuhtlus.

1. Wata, mäggede peäl on selle jallad,
kes röömsaid sannumid kulutab, kes rah-
ho annab kuulda: Juda! pea omma püh-
hi, tassu ärra ommad tootussed; sest
pahharet ei pea ennam mitte so peäle
tullema, ta on hopis ärrakautud.
Jes. 52, 7. Laul 50, 14.
2. Ärrapillutaja tulleb ülles sinno ele,
hoia hästi kantsi, wahhi te peäl, kinnita
niudid, te omma rammo wägga tugge-
waks.
3. Sest Jehowa on Jakobi kõrgusse
nenda jälle kui Israeli kõrgusse saatnud,
sepärrast et ärrahäwwitajad neid on tüh-
jaks teinud, ja nende wössud ärrarikku-
nud.
4. Temma wäggewatte kilbid on pun-
nased; wahwad mehhed on werripunna-
sis ridis, söawankritte wikkatid paista-
wad kui tulli sel päwal, kui ta neid söddi-
ma seab ja mändsed pigid läigiwad hirm-
saste.
5. Nemmad aiawad kui hullud ulitsatte
peäl söawankrittega, nemmad kargawad
senna ja tenna turrude peäl; nende näg-
go on kui tullised tõrwaksed, kui walgud
röhhuwad nemmad keik ärra.
6. Kunningas mötleb omma auliste
peäle; nemmad kukkuwad mahha, astu-
des, nemmad töttawad linna müri peäle,
ja warjokattus on walmis.
7. Jöggede wärrawad tehhakse lahti, et
kunninglik hone sullab.
8. Se on seätud! Temma häbbi peab
ilmuma, tedda peab ärrawidama; temma
ümmardajad on tedda saatmas kui tuide
äggamissega, ja löwad omma wasto
rindo.
9. Ninewe on kui weetiik mis wannast
olnud; agga nemmad pöggenewad ärra;

kül ööldakse: Jäge seisma, seisma; siiski ei wala ükski taggasi.
10. Risuge ärra höbbedat, risuge ärra kulda; sest warrandus on ilma otsata, seäl on suur hulk keigesuggusid kallid riisto.
11. Ta on tühjaks paljaks tehtud ja sutumaks ümberlödud, ja südda sullab ärra, ja põlwede wabbiseminne on, ja kibbe wallo keige niuette sees, ja nende keikide palled kahwatawad ärra.
12. Kus on loukoerte pessa, ja noorte loukoerte paik, kus nemmad söwad, kus loukoer, hirmus loukoer käis ja loukoera kutsikas, et ükski neid ei pelletand?
13. Kus on loukoer, kes murdis ni paljo kui tarwis omma kutsikattele, ja kes ärrakägistas omma emmaste loukoertele; ja täitis sagiga ommad augud, ja ommad pessad sega, mis ta murdnud?
14. Wata, ma tullen sinno peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja ma tahhan suitsus süta pöllema temma söawankrid, ja so nored loukoerad peab moök ärralöppetama; ja tahhan so sagi ma peält ärrakautada, ja so käskude heält ei pea mitte ennam kuuldama.

3. Peatük.

Ninewe rahwa ja Assiria kunningrigi önnetus.

1. Häbda werre süalluse linnale! Ta on keik täis wallet, ja ärrakiskumist, mahhamurdminne ei jä temmast mahha.
2. Seäl on piitsade plaksutaminne ja rattaste mürrina heäl, ja hobbosed on nelja jooksmas, ja söawankrid on hüppamas;
3. Temma toob rüütliwäe ülles, ja moögad kui tullelegid, ja pigid kui walgud; ja paljo on neid, kes mahhalödud, ja suur hulk kehhasid, ja ilma otsata on surnud ihhud, et nemmad surnutte kehhade peäle kommistawad;
4. Illusa lahke hora mitme horatö pärrast, kes wäljaöppetud noiduste peäle, kes pagganad omma mitme horatöga, ja sugguwössad omma noidustega ärramünud.
5. Wata, ma tullen sinno peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja tahhan so kue ölmad so ülle silmade üllewötta, ja tahhan pagganaile so allastust, ja kunningrikidele so häbbinaero näidata,
6. Ja tahhan so peäle wissata läilaid asjo, ja sind ärrateotada, ja sind silmaimmeks panna.
7. Ja se peab sündima, et keik, kes sind näwad, so jurest ärrapöggenewad, ja ütlewad: Ninewe on ärraraisatud; kellel on temma pärrast ärras meel? Kust peab ma neid otsima, kes sind tröstiwad?
8. Kas sa olled parram kui Noamon, mis jöggede wahhel seisab, kelle ümber wessi, kelle müri tagga merri, kellele müriks merri on?
9. Mora ma ja Egiptus olli temma rammo, mis ilma otsata olli: Puti ja Lubi rahwas on sulle abbiks olnud.
10. Siiski on ta wangi läinud wangide seas, temma nored lapsed paisati wasto kiwwi keige ulitsatte otsas, ja temma auliste pärrast heitsid nemmad liisto, ja keik temma üllemad on ahhelattega kinnipandud.
11. Ka sinna peab joobnuks sama, ja peab teädmatta ollema; ka sinna peab waenlase pärrast tuggewa paika otsima.
12. Keik so tuggewad linnad on kui warratse wiljaga wigipuud, kui neid puistetakse, siis langewad marjad selle suhho, kes tahhab süa.
13. Wata, so rahwas on kui naesed sinno seas; so ma wärrawad peab so waenlastele pärrani lahtitehtama; tulli peab so pomid ärrapölletama.
14. Wötta ennesele wet, kui lin kinni on, kohhenda ommad tuggewad linnad; minne saue sisse, ja sötku sedda, kohhenda teiliskiwwi ahjo.
15. Seäl peab sind tulli ärrapölletama, moök peab sind ärrakautama, se peab sind ärrasöma kui pouapornikad; olgo sind ni paljo kui pouapornikaid, ni paljo kui rohhotirtsusid.
16. Sa olled kül ennesele saatnud paljo ennam kaupmehhi kui taewa tähti: agga nemmad on kui pouapornikad, mis laiale lahkuwad, ja ärralendawad.
17. So üllemaid würstisid on ni paljo kui rohhotirtsusid, ja so pealikkuid kui suur hulk rohhotirtsusid, mis külmal päwal jäwad aedade äre paigale; ja kui pääw touseb, siis hulkuwad nemmad ümber, et nende paika polle teädagi, kus nemmad olnud.
18. So karjatsed tukkuwad, oh Assuri kunningas! so aulissed on maas: so rahwas on mäggede peäl laiale pillatud, ja ep olle koggujat.
19. Ei lähhä so haaw komale, so wigga teeb haiget; keik, kes jutto sinnust kuulwad, plaksutawad kässi so pärrast, sest kelle peäle ei olle sinno kurjus käinud allati? Mik. 5. 4. 5.

Nahumi Ramato Ots.

Prohweti Habakuki Ramat.

1. Peatük.

Kaebdus säla ellust; Kaldea rahwas tulleb Juda peäle.

1. Raske ettekulutaminne, mis proh-
wet Habakuk on näinud.
2. Jehowa! kui kaua pean ma karjuma,
ja sinna ei wötta kuulda? Kui kaua pean
ma jo pole kissendama wäekauba tö pär-
rast, ja sa ei sada mitte abbi?
Laul 13, 2. 3.
3. Miks sa lassed mind nähha nurjatu-
mat tööd, ja watad peält sedda waewa?
ja ärraraiskaminne ja wäekauba tö on
minno ees, ja rido on ja tapluft töste-
takse.
4. Sepärrast jääb kässoöppetus järrele,
ja ei tulle ial wälja, mis kohhus: sest öäl
pirab öige ümber, sepärrast tulleb woö-
riti kohhus wälja.
5. Katsuge pagganatte seas, ja wadage,
ja pange wägga immeks; sest ma teen
ühhe teo teie aial, mis teie ei ussu, kui
sedda juttustakse.
6. Sest wata, ma sadan ülles Kaldea
mehhed, ühhe rahwa, kel kibbe ja ättilinne
meel on, kes käib ma läbbi ni lai kui se
on, et ta saaks pärrida honed, mis ep
olle temma pärralt.
7. Sesamma on hirmus, ja tedda tulleb
karta; ta käest tulleb wälja, mis ta öigeks
arwab, ja kuida ta kohhut moistab.
8. Temma hobbosed on kermemad kui
pardri metsalissed, ja ablamad kui hun-
did öhto aial, ja temma rüütlid andwad
endid laiale: ja ta rüütlid tullewad kau-
gelt, nemmad lendwad kui kotkas, mis
tõttab söma.
9. Keik temma wäggi tulleb wäggiwal-
da teggema; nende silmade himmo käib
hommiko pole, ja koggub wangid kui
liwa.
10. Ja temma pilkab kunningaid, ja
würstid on temmale naeruks, temma
naerab keiki tuggewaid liñno, ja kuhjab
mullast wallid, ja wöttab iggaühhe liñna
ärra.
11. Siis käib ta läbbi kui tuul, ja läh-
häb ikka peäle, ja saab süallusseks; sest
temma rammo on temmale jummalaks!
12. Eks sinna olle wannast Jehowa, mo
Jummal, mo pühha Lunnastaja? Ärra
lasse meid mitte ärrasurra. Oh Jehowa!
sa olled tedda öigeks nuhtlusseks pan-
nud, ja sinna, oh Kaljo! olled tedda kin-
nitand meile märko andma. Jer. 10, 24.
13. Sa olled ni puhhas silmist, et sa ei
woi kurja nähha, ja waewa ei woi sa
peältki mitte wadata; miks sa peaksid
waatma nende peäle, kes pettust tewad,
ja peaksid wait ollema, kui öäl se ärra-
nelab, kes öigem tedda? Jer. 12, 1.
14. Kas sa siis olled innimessed merre
kallade sarnatseks teinud, ehk kui roma-
jad, kelle ülle ep olle wallitsejat?
15. Keik neid weab ta öngega ülles, ta
aiab neid kokko omma noda sisse, ja kog-
gub neid omma wörgo sisse; sepärrast
römustab ta, ja on wägga römus.
16. Sepärrast ohwerdab ta omma no-
dale, ja suitsetab omma wörgule; sest
nende läbbi saab temma ossa lihhawaks,
ja temma roog raswaseks.
17. Kas ta sepärrast peab ikka omma
noda tühjendama? Ja kas ta ei pea ar-
mo andma, ühtepuhko pagganaid ärra-
tappes?

2. Peatük.

Öige usk peab Jummala tootussest kinni; Pabeli rahwas saab hukka.

1. Ma tahhan seista ommas wahtis,
ja seisma jäda kantsi, ja tahhan wahtida,
et ma saan nähha, mis ta wöttab mo
sees rägida, ja mis ma pean wastama
omma nomimisse peäle. Jes. 21, 8.
2. Ja Jehowa wastas mulle ja ütles:
Kirjota näggeminne, ja panne sedda
selgeste laudade peäle üllес, et luggija
woiks sedda kermeste läbbiaiada.
3. Sest näggeminne on seätud aia
peäle ja ruttab otsa pole, egga walleta
mitte; kui se wiwib, siis ota sedda, sest se
tulleb wissiste, ei se jä järrele. 2 Kor. 1, 20.
4. Wata, kes üllemeelse süddamega on,
selle hing ei olle mitte öiglane temma
sees; agga, kes öige on ommas ussus,
se peab ellama. Jer. 3, 10. 11.
5. Agga peälegi kedda wiin sadab pet-
ma, kes hooplik mees, sel ei olle asset;
kes kui haud omma hinge laiatiteeb, ja
isse on kui surm, ja ei sa ial täis, ja kog-
gub ennese jure keik pagganad, ja sadab
ennese jure kokko keik rahwa.
6. Eks nemmad mitte keik ei wötta tem-
ma peäle tösta üht tähhendamisse sanna,
ja selletust, mis temmale jääb moistatus-
seks; ja iggaüks ütleb: Häbda sellele, kes

paljo kokkopanneb, mis ep olle temma pärralt; kanaks se on? Temma koormab agga ennast pakso muddaga.

Matt. 16, 26. 1 Tim. 6, 9. 10.

7. Eks need wötta äkkitselt üllestousta, kes sind hammustawad, ja üllesärkada, kes sind wintsutawad? ja sa pead neile risutawaks sama.

8. Sest sinna olled paljo pagganaid risunud, keik üllejänud rahwas peawad sind jälle risuma; innimesse werre pärrast ja wäekauba tö pärrast, mis tehtud male, linnale, ja keigile, kes seäl ellawad.

9. Häbda sellele, kes ahnitseb kurja kasso omma soule, et ta panneks omma pessa ülles körgesse, et ta peäseks kurja käest.

10. Sa olled nou piddand häbbiks omma soule, et sa ni paljo rahwast kullutanud, ja olled patto teinud omma hinge wasto.

11. Sest kiwwid kissendawad mürist, ja palgid puseintest wastawad neile:

12. Häbda sellele, kes ehhitab linna werrega, ja kinnitab linna kölwerussega.

13. Wata, eks se olle wäggede Jehowa käest et rahwas waewa näwad tulle tarwis, ja rahwa seltsid endid ärrawässitawad tühja tarwis.

14. Sest ma peab täis sama Jehowa au tundmist, nenda kui wessi merre kohte kattab. Jes. 11, 9.

15. Häbda sellele, kes joobnuks jodab omma liggimesse, kes sa kätte pakkud omma lähkrit, ja peälegi joobnuks teed, et sa woitsid nende allastust nähha sada.

16. Sa pead häbbinaero küllal sama au eest; jo nüüd sinna ka, et so eestnahk saaks nähtud; Jehowa parrama käe karrikas tulleb jälle so kätte, ja üts naerus okse saab so au peäle.

17. Sest Libanonile tehtud wäekauba tö peab sind katma, ja lojuste ärraraiskaminne peab sulle hirmo teggema; innimeste werre pärrast, ja wäekauba tö pärrast, mis tehtud male, linnale, ja keigile, kes seäl ellawad.

18. Mis kasso on nikkerdud kujust olnud, et selle teggija sedda on nikkerdand? Mis kasso wallatud kujust, ja walle öppetajast, et tehtud kujo teggija se peäle lodab, et ta tühje tumme jummalaid teeb?

19. Häbda sellele, kes pule ütleb: Hakka walwama! ja keletuma kiwwile: Arka ülles! Kas se peab öppetama? Wata, kulla ja hõbbedaga on temma karratud, agga ühtegi waimo polle temma sees.

Laul 135, 15. 17.

20. Agga Jehowa on ommas pühhas templis; temma palle ees olle wait, keik mailm! Laul 11, 4.

3. Peatük.

Habakuk teeb palwet usklikkude eest; on rõõmus lotes.

1. Prohweti Habakuki palwe, ahhastusse laulude wisi:

2. Jehowa ma ollen kõnnet sinnust kuulnud, ma ollen kartnud; Jehowa omma tehtud rahwas hoia ellus hädda aastattes, hädda aastattes anna armo teäda, mötle hallastamisse peäle wihhastusses!

3. Jummal tulleb Temanist, Pühha Parani mäe peält, Sela; temma suur au kattab taewast, ja ma on temma kitust täis. Jes. 6, 3. Laul 72, 19.

4. Ta selgus on kui walgus, päwa joned on temma käes; seäl on temma wäggi warjul.

5. Temma palle ees käib katk; ja temma jalge ees käib willitöbbi.

6. Temma seisab ja moödab ma ärra; ta watab ja aiab rahwa ärra; iggawessed mäed pillatakse laiale; iggawessed mäekünkad wauwad alla; iggawessed käimissed on temmal.

7. Waewa al ollewad näggin ma Kusani telgid; Midjani ma telgi tekkid wärrisesid.

8. Kas jöggede wasto, kas sinno wihha, Jehowa! jöggede wasto süttis pöllema? Kas so hirmus wihha olli merre wasto? Kui sa söidad omma hooste selgas, siis so söawankrid saatwad woimust.

9. Sa wöttad paljaks omma ammo, suggnarrudele tootud wande pärrast, ja sanna pärrast! Sela. Jöggedega löhhud sa ma läbbi.

10. Mäed näwad sind, ja on kui lapsewaewas; suur wee tousminne käib seit läbbi; süggawus annab omma heält kuulda, ta töstab ommad käed körgesse ülles.

11. Päike ja ku jäwad seisma assemele; nemmad läbbäwad sinno noolte walgussega, ja so pigi walgo selgussega.

Jos. 10, 13.

12. Sure melepahhandussega läbbäd sinna eddasi möda maad; sa peksad wihha sees pagganaid kui reht.

13. Sa läbbäd wälja omma rahwale abbiks, abbiks omma woitud mehhega; öäla koia peamehhe peksad sa mahha; sa teed allusse paljaks kaelast sadik, Sela.

14. Sa pistad keppiga temma küllade peamehhe läbbi, kes tullewad kui kange tuul mind laiale pillutama, kes hüppa-

wad rõmo pärrast, otsego saaksid nem-
mad willetsad ärrasüa sallajas pai-
kas.
15. Sa tallad merd omma hoostega,
sured weed kobbisewad.
16. Ma kuulsin, ja mo kõht wärrises,
selle heäle peäle löddisesid mo uled; mäd-
danemine läks mo lukontide sisse ja ma
wärrisesin ommas paikas, minna, kes
ma pean hingama ahhastusse päwal, kui
üllesminnakse rahwa wasto, mis hulga-
kiste meie peäle tulleb.
17. Ehk wigipu ei õitse ja winapu peäl
wilja ei olle; ehk õllipu willi pettab, ja
wäljad ei anna toidust; ehk puddolojuk-
sed lautade seest ärrakaddawad, ja ei olle
weiksid weiste lautade sees:
18. Ommeti tahhan minna rõmo pär-
rast hüppada Jehowas, ma tahhan wäg-
ga rõmus olla omma õnnistusse Jum-
malas. Jes. 61, 10.
19. Issand Jehowa on minno wäggi,
ja ta on mo jallad teinud kui emmaste
hirwede jallad, ja juhhatab mind mo
kõrge paikade peäle. Antud üllema män-
gimehhele mo keeltega mängidega laulda.

Habakuki Ramato Ots.

Prohweti Sewanja Ramat.

1. Peatük.

Juda kunningriik läbbäb hukka; ei sa kusiki abbi.

1. Jehowa sanna, mis sai Sewanja
kätte, kes Kusi poeg, kes Kedalja poeg,
kes Amarja poeg, kes Hiskia poeg, Amo-
ni poia Josia, Juda kunninga, päiwil.
2. Ma tahhan sutumaks keik hopis är-
rawõtta ma peält, ütleb Jehowa.
3. Ma tahhan otsa tehha innimestele
ja lojustele, ma tahhan otsa tehha lindu-
dele, mis taewa al, ja kalladele mis mer-
res, ja pahhandustele, õälattega; ja tah-
han innimessed ärrakautada ma peält,
ütleb Jehowa.
4. Ja minna tahhan omma käe wälja-
sirrutada Juda wasto ja keige Jerusa-
lemma rahwa wasto, ja siit paigast är-
rakautada, mis weel järrelejänud Baa-
list, ja pappide nimmed preestrittega;
5. Ja need, kes kattuste peäl kummar-
dawad taewa wäe ette; ja need kes kum-
mardawad, kes wanduwad Jehowa jures,
ja kes wanduwad Malkami jures;
6. Ja need, kes Jehowa järrelt ärratag-
ganenud, ja kes Jehowat ei otsi, egga
teddа ei noua.
7. Olle wait Issanda Jehowa palle
ees; sest Jehowa pääw on liggi, sest Je-
howa on tapmisse seädnud, ja ommad
wõõrad ärrawallitsenud.
8. Ja peab sündima Jehowa tapmisse
päwal, et ma tahhan würstide ja kun-
ninga poegade kätte nähha, ja keikide kät-
te, kes wõõrama rahwa rided selga pan-
newad.
9. Ka tahhan keikide kätte nähha, kes
ülle läwwe kargawad selsammal päwal,
kes omma issanda koia täitwad wäekan-
ba tõga ja kawwalussega.
10. Ja sel päwal, ütleb Jehowa, peab
tousma kissendamisse heäl kalla wärra-
wast, ja ullumine teisest liñna jaust, ja
suur bädda mäeküngaste poolt.
11. Ulluge, kes teie õnes kohtas ellate;
sest keik Kanaani rahwas on hukka sanud,
keik on ärrakautud, kes rahhaga on koor-
matud.
12. Sel aial peab sündima: ma tahhan
lampidega Jerusalemma läbbiotsida, ja
nende meeste kätte nähha, kes on kui tar-
retand omma tõmehhe peäl, kes ommas
süddames ütlewad: Jehowa ei te head,
egga temma te kurja.
13. Nende warra peab risutawaks, ja
nende koiad laggedaks sama; ehk nem-
mad koddasid üllesehhitawad, siiski ei
pea nemmad seäl ellama; ehk nemmad
winamäggesid istutawad, siiski ei pea
nemmad nende wina joma.
14. Jehowa suur pääw on liggi, se on
liggi, ja ruttab wägga; Jehowa päwa
heäl tulleb, wäggewgi mees kissendab
seäl kibbedaste.
15. Üks hirmsa wihha pääw on sesam-
ma pääw, üks kitsikusse ja ahhastusse
pääw, üks ärrahäwwitamisse ja ärra-
raiskamisse pääw, üks pilkase pimme-
dusse pääw, üks pilwine ja sure pimme-
dusse pääw; Jer. 30, 7.
16. Üks passuna ja õiskamisse pääw
tuggewa liñnade wasto, ja kõrge nurga-
tornide wasto.
17. Ma tahhan innimestele kitsast teh-
ha, et nemmad peawad käima kui pimme-
dad, sest nemmad on Jehowa wasto patto

teinud; ja nende werri peab ärrawallata-
ma kui pörm, ja nende toidusse rammo
kui sit.
18. Ei nende hōbbegi egga nende kuld
ei woi neid ärrapeästa Jehowa hirmsa
wihha päwal, ja temma pühha wihha
tulle läbbi tehhakse keik ma laggedaks;
sest ta teeb otsa keigile, kes siin maal el-
lawad, ja sedda ruttuste. Esek. 7, 19.

2. Peatük.

Maenitsus pattust pöörda; waenlased sawad otsa.

1. Katsuge isseendid läbbi, katsuge läb-
bi, oh teie häbbematta rahwas!
2. Ennekui Issanda seädminne se nuht-
lusse ilmale toob, ennekui teie laiale läh-
häte kui hagganad; et enne teie peäle ei
tulle Jehowa tulline wihha, et enne teie
peäle ei tulle Jehowa wihha päaw.
3. Otsige Jehowat, keik bäddalissed ma
peäl, kes tewad, mis temma ees kohhus
on; otsige öigust, otsige allandamist, ehk
teie woite warjule sada Jehowa wihha
päwal.
4. Sest Assa peab mahhajäetud, ja
Askelon ärrabäwwitud sama; Asdodi
rahwa wötwad nemmad louna aial är-
raaiada, ja Ekron peab ärrarikkutud sa-
ma.
5. Häbda teile, kes teie ellate merre ka-
re pool, oh Kreti rahwas! Jehowa san-
na on teie wasto, oh Kanaan Wilistitte
mal ja ma tahhan sind ärrahukkata, et
ütski siin ei sa ellada.
6. Sest merrekare poolsed peawad olle-
ma karjastest kaewatud elloassemiks, ja
puddolojuste aedeks.
7. Ja se kobt peab sama neile, kes Ju-
da soust üllejänud, kes seäl peawad karjo
söötma; Askeloni koddade sees peawad
nemmad öhto maas maggama, kui Je-
howa nende Jummal tulleb neid katsma,
ja pörab nende wangipölwe.
8. Ma ollen kuulnud Moabi laimamist,
ja Ammoni laste teotamissi, miska nem-
mad mo rahwast on laimanud, ja surus-
tellenud nende raia wasto.
9. Sepärrast ni töeste kui ma ellan, üt-
leb wäggede Jehowa, Israeli Jummal,
Moab peab töeste sama Sodoma sarnat-
seks, ja Ammoni lapsed Komorra sarnat-
seks, nöggeste nömmeks, ja sola auguks,
mis ärrabäwwitud on iggaweste; kes ül-
lejäwad mo rahwa seast, need peawad
neid ärrarisuma, ja kes mo Israeli soust
järrelejänud, need peawad neid pärrima.
10. Se saab neile nende körkusse eest,
et nemmad on laimand, ja surustanud
wäggede Jehowa rahwa wasto.
11. Jehowat tulleb neile karta, sest tem-
ma teeb keik ma jummalad wäetimaks;
siis peawad nemmad tedda kummardama
iggamees ommast paigast, keik pagganat-
te sared.
12. Ka teie Mora mehhed! teid endid
peab mo moögaga mahhalödama.
13. Ja ta sirrutab omma käe wälja
wasto pohja, ja hukkab Assuri ärra, ja
teeb Ninewe laggedaks, poudseks maaks,
kui körwe.
14. Ja seäl kesk paikus peawad magga-
ma karjad, keigesugguste ellajatte hul-
gad; ni hästi puggohanned kui sured silid
wötwad öse jäda temma sammaste nup-
pude peäle: heäl hüab aknas; ärrabäw-
witaminne on läwwede peäl, sest ta on
seedripuust woodrid peält ärrakiskunud.
15. Se on se römus lin, mis ellas he-
leto, mis ommas süddames mötles:
Minna ollen se, ja ei ütski mu; kuida on
ta laggedaks sanud, ühheks paigaks, kus
ellajad maas seisawad; iggaüks, kes tem-
mast mödaläbbäb, willistab, ja näitab
omma käega imme pärrast.

3. Peatük.

Sannakuulmatta Judid sawad hukka; nende sugg
pörab wiimsel aial Kristusse pole.

1. Häbda hirmsa rojase linnale, kes
teisi waewab!
2. Temma ep olle sanna kuulnud, ei ta
olle öppetust wötnud; ei ta olle Jehowa
peäle lootnud, omma Jummala jurre ei
olle ta mitte liggi tulnud.
3. Temma würstid temma sees on kui
möirajad loukoerad: temma kohtomeist-
jad on kui hundid öhto aial, need ei när-
ri konta hommikoni. Esek. 22, 27.
4. Temma prohwetid on wallatumad,
ja pettised mehhed; ta preestrid teotawad
pühha paika, nemmad tewad käsoppe-
tussele wäggiwalda.
5. Jehowa on öige seäl sees, ei temma
te köwwerust, ta töstab omma kohto igga
hommiko walge ette, ei olle ühtegi waia;
agga, kes pörane on, ei se moista häbbe-
neda.
6. Ma ollen rahwa ärrakautanud, nen-
de nurgatornid on ärrahäwwitud, ma
ollen nende ulitsad paljaks teinud, et üll-
ki seält läbbi ei käi; nende linnad on tüh-
jaks tehtud, et seäl ei olle mehhi egga
muud rahwast.
7. Ma mötlesin: Küll sa ikka wöttad
mind karta, küll sa wöttad öppetust; et

temma elloasse ei saaks ärrakautud, egga
temmale ühtegi ei juhtuks, mis ma tem-
ma peäle piddin pannema: agga nem-
mad on warratsed olnud pahha teggema
keige omma teggemissega.
8. Sepärrast ootke mind, ütleb Jeho-
wa, sel päwal, kui ma üllestousen sali
sama; sest se on mo öige nuhtlus, et ma
pagganad koggun, et ma kunningrigid
kokkojadan, et ma omma sure melepah-
bandusse, keik omma tullise wihha nende
peäle wäljawallan; sest mo pühha wihha
tulle läbbi peab keik ma laggedaks teh-
tama.
9. Sest siis tahhan ma rahwale jälle
anda puhtad uled, et nemmad keik Jeho-
wa nimme peawad appi hüüdma, ja ted-
da tenima ühhe ikke al.
10. Teine poolt Mora ma jöggesid wöt-
wad mo allandliktud pallujad, mo laiale
pillatud suggu, mo annid tua.
11. Sel päwal ei pea sa mitte ennam
häbbenema keige omma teggemisse pär-
rast, miska sa olled ülleastnud minno
wasto: sest ma tahhan siis sinno seast
ärrasata need, kes römo pärrast hüppasid
so surustusse pärrast, ja sa ei pea mitte
ennam ülbe ollema mo pühha mäe peäl.
12. Ja ma tahhan sinno sekka üllejätta
ühhe willetsa ja alwa rahwa, ja need
peawad Jehowa nimme jure kippuma.
13. Kes Israelist üllejäwad, need ei
pea mitte köwweruft teggema, egga wal-
let rälima, ja nende suust ei pea mitte
kawwalat keelt leitama: sest nemmad pea-
wad kui karri söma ja maas seisma, ja
ükski ei pea neid ärrapelletama.
14. Laula röömsaste, Sioni tüttar!
Hiska Israel! Olle römus ja hüppa rö-
mo pärrast keigest süddamest, Jerusalem-
ma tüttar!
15. Jehowa on so öiged nuhtlussed är-
rasaatnud, ta on so waenlase ärrakülis-
tanud; Jehowa Israeli kunningas on so
seas, ei sa pea mitte ennam sama önne-
tust nähha. Jes. 43, 1. 2.
16. Sel päwal öeldakse Jerusalemma-
le: Ärra karda, oh Sion! Ärgo sago
so käed lödwaks.
17. Jehowa so Jummal sinno sees, kei-
gewäggewam, tahhab abbi sata; ta wöt-
tab üpris wägga römustada sinno pär-
rast, temma on rahhul omma armastus-
se läbbi, ja wägga römus so pärrast öis-
kamissega.
18. Ma tahhan kogguda need, kes seä-
tud aia pärrast kurwad on, kes sinno
seast on; teotus on kui korem nende peäl.
19. Wata, ma tahhan sel aial otsa teh-
ha keigile, kes sind waewawad, ja abbi
sata sellele, kes lonkab, ja koggud, mis
ärralükkatud, ja tahhan neid tehha kide-
tawaks ja kuulsaks keige made sees, kus
neil häbbi olnud.
20. Sel aial tahhan ma teid wia omma
linna, otse sel aial, kui ma teid koggun;
sest ma tahhan teid tehha kuulsaks ja ki-
detawaks keige ma rahwa seas, kui ma
teie wangipölwe pöran teie nähhes, üt-
leb Jehowa.

Sewanja Ramato Ots.

Prohweti Aggai Ramat.

1. Peatük.

Rahwas on wässin templi tö kallal Jehowa käsko peäl.

1. Kunninga Tariusse teise aasta kuen-
dama ku essimessel päwal sai Jehowa
sanna prohweti Aggai läbbi Sealtieli poia
Serubabeli kätte, kes Juda mawallitseja
olli, ja Jotsadaki poia Josua kätte, kes ül-
lem preester olli, sedda wisi: Esr. 5, 1. p. 6, 14.
2. Nenda rägib wäggewe Jehowa, ja
ütleb: Needsinnatsed rahwas ütlewad:
Aeg ep olle tulnud, aeg, Jehowa kodda
üllesehhitada.
3. Ja Jehowa sanna sai prohweti Ag-
gai kätte sedda wisi:
4. Oh teie! ons teil aega istuda omma
woderdud koddade sees, ja sesinnane kod-
da on ärralaggunud?
5. Sepärrast ütleb nüüd wäggewe Je-
howa nenda: Pange omma wisisid täh-
hele.
6. Teie külwate paljo, ja sate pissut
kätte; kül teie söte, agga köht ei sa täis;
kül teie jote, agga teie ei woi janno aia-
da; iggaüks panneb kül rided selga, ag-
ga temmal ei olle soja; ja kes palga saab,
se panneb omma palga kattise kukrusse.
7. Nenda ütleb wäggewe Jehowa: Pan-
ge omma wisisid tähhele.
8. Minge ülles mäe peäle, ja toge puid,
ja ehhitage kodda ülles; mul peab sest

hea meel ollema, ja se tulleb minno au-
uks, ütleb Jehowa.
9. Teie watate mitme asja järrele, ja
wata, se lähhäb wähhemaks; ja teie wite
omma kotta, ja minna puhhun sedda är-
ra: mispärrast? ütleb wäggede Jehowa.
Minno koia pärrast, et se on ärralaggu-
nud, ja teie jooksete iggaüks omma kotta.
10. Sepärrast on taewas kaste teie peält
ärrakeelnud, ja ma on omma wilja ärra-
keelnud.
11. Ja ma ollen poua hüüdnud ma peä-
le, ja mäggede peäle, ja wilja peäle, ja
wärske wina peäle, ja ölli peäle, ja keige
se peäle, mis ma wäljaannab, ja inni-
meste peäle, ja lojuste peäle, ja keige
kätte tö peäle.
12. Ja Sealtieli poeg Serubabel ja
Jotsadaki poeg, üllem preester Josua, ja
keik üllejänud rahwas wötsid Jehowa
omma Jummala sanna kuulda, ja proh-
weti Aggai sanno, nenda kui Jehowa
nende Jummal tedda olli läkkitanud, ja
rahwas kartsid Jehowat.
13. Ja Aggai, Jehowa käsk, ütles Je-
howa kässoammeti sees rahwale sedda
wisi: Minna ollen teiega, ütleb Jehowa.
14. Ja Jehowa ärratas Sealtieli poia
Serubabeli, Juda mawallitseja waimo
üles, ja Jotsadaki poia, üllema preestri
Josua waimo, ja keige üllejänud rahwa
waimo, et nemmad tullid ja tööd teggid
wäggede Jehowa omma Jummala koia
kallal.
15. Kuendama ku neljandamal päwal
kolmatkümmend, teisel kunninga Tariusse
aastal.

2. Peatük.

Teine tempel on üllem kui essimenne Kristusse tullemisse pärrast.

1. Seitsmenda ku essimessel päwal kol-
matkümmend sai Jehowa sanna prohweti
Aggai kätte sedda wisi:
2. Et rägi Sealtieli poia Serubabeli,
Juda mawallitseja wasto, ja Jotsadaki
poia, üllema preestri Josua wasto, ja
üllejänud rahwa wasto, ja ütle:
3. Kes on teie seast üllejänud, kes sedda
kodda näinud temma endise au sees?
Ehk kuida näte teie nüüd sedda? Ets se
polle kui ei middagi teie melest teise
wasto?
4. Ja nüüd olle wahwa, Serubabel,
ütleb Jehowa, ja olle wahwa, Jotsadaki
poeg Josua, sa üllem preester, ja olle
wahwa keik ma rahwas, ütleb Jehowa,
ja tehke peäle; sest minna ollen teiega,
ütleb wäggede Jehowa,
5. Sannaga, mis pärrast ma teiega
seädusse teinud, kui teie Egiptusse maalt
wäljatullite, ja mo waim teie seas olli
seismas; ärge kartke mitte. 2 Mos. 19, 5. 6.
6. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa:
Weel on üks nattuke sinna, siis pannen
ma taewa ja ma ja merre, ja kuiwa wär-
risema. Ebr. 12, 26.
7. Ja minna tahhan keik paggana
panna wärrisema, et nemmad tullewad
selle jure kedda keik pagganad iggatsewad,
ja tahhan sellesinnatse koia täita auuga,
ütleb wäggede Jehowa.
Jes. 49, 6. Luk. 2, 29–32.
8. Minno pärralt on hõbbe ja minno
pärralt on kuld, ütleb wäggede Jehowa.
9. Selle wiimse koia au peab surem ol-
lema kui essimesse, ütleb wäggede Jeho-
wa, ja seie paika tahhan ma rahho an-
da, ütleb wäggede Jehowa. Malak. 3, 1.
10. Ühheksama ku neljandamal päwal
kolmatkümmend, teisel Tariusse aastal,
sai Jehowa sanna prohweti Aggai kätte
sedda wisi:
11. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Et
küssi preestritte käest kässoöppetusse pär-
rast, ja ütle:
12. Kui kegi pühha lihha kannab om-
ma ride õlmas, ja putub omma õlmaga
leiwa külge, ja leme külge, ja wina kül-
ge, ja õlli külge, ehk mingisuggust roa
külge; kas se keik saab pühhaks? Ja
preestrid wastasid ja ütlesid: Ei mitte.
13. Ja Aggai ütles: Kui üks rojane
hing nende keikide külge putub, kas se keik
rojaseks saab? Ja preestrid wastasid, ja
ütlesid: Se saab rojaseks.
14. Ja Aggai wastas ja ütles: Nenda
on sesinnane rahwas, ja nenda on sesin-
nane suggu minno palle ees, ütleb Jeho-
wa, ja nenda on keik nende kätte tö, ja
mis nemmad seäl ohwerdawad, se on
rojane.
15. Ja nüüd, et pange teie tähhele sest
päwast ja endisest aiast, ennekui kiwwi
kiwwi peäle pandi Jehowa templi tarwis.
16. Kui kegi neist tulli hunnikko jure,
kus kakskümmend mööto piddi ollema,
siis olli agga kümme; kui kegi tulli surro-
törre jure, et ta piddi surrotörrest wötma
wiiskümmend mööto, siis olli agga kaks-
kümmend.
17. Ma ollen teid lönud wilja kõrwe-
tussega, ja rooste uddoga, ja rahhega
keige teie kätte teggude sees, ja teie ep olle
mitte minno pole pöörnud, ütleb Jehowa.
18. Et pange tähhele sest päwast ja en-
disest aiast, ühheksama ku neljandamast

päwast kolmatkümmend; sest päwast, kui
Jehowa templi allus pandi, pange täh-
bele.
19. Kas alles semet olli aitas? Ni häs-
ti winapu kui wigi-ja kranati-ja öllipuud
ei kannud wilja; sestsinnatsest päwast tah-
han ma önnistust anda.
20. Ja Jehowa sanna sai teistkorda
Aggai kätte, selle ku neljandamal päwal
kolmatkümmend, sedda wisi:
21. Rägi Serubabeli, Juda mawallitse-
ja wasto, ja ütle: Minna pannen taewa
ja ma wärrisema,
22. Ja wöttan kunningrikide aujärjed
ümberlüa, ja pagganatte kunningrikide
rammo ärrakautada; ja tahhan ümberlüa
söawankrid, ja kes seäl peäl söitwad; ja
hobbosed, ja kes nende selgas söitwad,
peawad maas ollema, igganees omma
wenna mööga läbbi.
23. Sel päwal, ütleb wäggede Jeho-
wa, tahhan ma sind Sealtieli poia Se-
rubabeli, omma sullase, wötta, ütleb Je-
howa, ja sind sörme panna kui pitseriga
sörmukse; sest sind ollen ma ärrawallitse-
nud, ütleb wäggede Jehowa.

Aggai Ramato Ots.

Prohweti Sakaria Ramat.

1. Peatük.

Israeli maenitsetakse pattust pöörda kolme naggemisse läbbi.

1. Dariusse teise aasta kahheksamal
kuul sai Jehowa sanna prohweti Sakaria
kätte, kes olli Iddo poia Berekja poeg,
sedda wisi: Esr. 5, 1. p. 6, 14.
2. Jehowa on üpris wägga wihhane
olnud teie wannematte peäle.
3. Sepärrast pead sa nende wasto ütle-
ma: Nenda ütleb wäggede Jehowa:
Pöörge minno pole, ütleb wäggede Je-
howa, siis tahhan minna teie pole pöör-
da, ütleb wäggede Jehowa.
4. Ärge olge mitte nenda kui teie wan-
nemad, kedda endised prohwetid hüüdsid,
ja ütlesid: Nenda ütleb wäggede Jeho-
wa: Et pöörge omma kurja tede peält
ja ommast kurjest teggudest; agga nem-
mad ei kuulnud mitte, egga holind min-
nust, ütleb Jehowa. Jer. 44, 4. 5.
5. Kus on teie wannemad ja prohwe-
tid? Kas nemmad iggaweste ellawad?
6. Agga minno sannad ja minno seäd-
missed, mis ma omma sullastele, proh-
wetittele käksin, eks need olle teie wan-
nematte kohta töeks läinud? nenda et
nemmad taggasi tulles ütlesid: Nenda
kui wäggede Jehowa on möttelnud meile
tehha meie wisisid möda ja meie teggusid
möda, nenda on ta meiega teinud.
7. Dariusse teise aasta ühheteistkümne-
mal kuul (se on Sebati ku) neljandamal
päwal kolmatkümmend, sai Jehowa san-
na prohweti Sakaria kätte, kes olli Iddo
poia Berekja poeg, sedda wisi:
8. Ma näggin öse, ja wata, üks mees
söitis punnase hobbose selgas, ja sesam-
ma seisis mirtipude wahhel, need ollid
maddala ma sees; ja temma järrele tul-
lid punnased, woigud, ja walged hob-
bosed.
9. Ja ma ütlesin: Issand, kes need on?
Ja Ingel, kes minno wasto räkis, ütles
mulle: Minna tahhan sulle näidata, mis
needsinnatsed on.
10. Ja Mees, kes mirtipude wahhel sei-
sis, räkis weel, ja ütles: Need on, kedda
Jehowa on läkkitanud, et nemmad pea-
wad ma läbbikäima.
11. Ja needsammad hakkasid Jehowa
Ingliga räkima, kes mirtipude wahhel
seisis, ja ütlesid: Meie olleme ma läbbi-
käinud, ja wata, keik ma ellab hästi ja
rahhul.
12. Siis kostis Jehowa Ingel, ja üt-
les: Wäggede Jehowa! kui kaua ei wöt-
ta sinna mitte Jerusalemma ja Juda lin-
nade peäle hallastada, kelle pärrast so
meel wägga pahha olnud need seitsekküm-
mend aastat? Laul 102, 14.
13. Agga Jehowa wastas Inglile, kes
minno wasto häid sanno räkis, tröösti-
misse sanno.
14. Ja Ingel, kes minno wasto räkis,
ütles mulle: Hüa peäle, ja ütle: Nenda
ütleb wäggede Jehowa: Ma ollen sure
pühha wihhaga wihhaseks sanud Jerusa-
lemma ja Sioni pärrast.
15. Sest minna wihhastan üpris wäg-
ga holetuma pagganatte peäle: sest min-
na wihhastasin wähhä, agga nemmad
aitasid kurja pole.
16. Sepärrast ütleb Jehowa nenda:
Ma pöran hallastussega Jerusalemma
pole; mo kodda peab senna sama ülles-

ebbitud, ütleb wäggede Jehowa, ja Je-
rusalem peab nöriga mööddetama.
17. Hüa weel, ja ütle: Nenda ütleb
wäggede Jehowa: Minno linnad pea-
wad weel endid laiale lautama hea pöl-
we pärrast: sest Jehowa tahhab weel
Sionit trööstida, ja Jerusalemma weel
ärrawallitseda.

2. Peatük.

Nelias näggeminne; üks mees möödonöör kä.

1. Ja ma töstsin ommad silmad üles,
ja waatsin, ja wata, seäl olli nelli sarwe.
2. Ja ma ütlesin Inglile, kes minno
wasto rätis: Mis need on? Ja ta ütles
mo wasto: Need on need sarwed, mis
Juda, Israeli ja Jerusalemma rahwa on
laiale saatnud.
3. Ja Jehowa näitis mulle nelli seppa.
4. Ja kui ma ütlesin: Mis need tulle-
wad teggema? siis wastas temma ja üt-
les: Need on need sarwed, mis Juda rahwa
on laiale saatnud, nenda et ükski ei woind
omma pead ülles tösta, ja seppad on tul-
nud neid ärrapelletama, pagganatte sar-
wi mahhawiskama, kes ollid omma sar-
we üllestöstnud Juda ma wasto, et nem-
mad sedda laiale sadaksid.
5. Ja ma töstsin ommad silmad ülles
ja näggin, ja wata seäl olli üks mees,
ja temma kä olli möödonöör.
6. Ja ma ütlesin: Kuhho sinna lähhäd?
Ja ta ütles mo wasto: Jerusalemma
möötma, et saab nähha, kui suur temma
laius ja kui suur temma pitkus on.
7. Ja wata, Ingel, kes minno wasto
rätis, läks wälja, ja üks teine Ingel läks
wälja temma wasto.
8. Ja ütles temma wasto: Jookse, rägi
selle poisi wasto ja ütle: Jerusalemma
rahwas peab küllades ellama, sest et pal-
jo rahwast ja lojuksid seäl sees on.
9. Ja minna tahhan temmale olla tul-
liseks müriks ümberringi, ütleb Jehowa,
ja tahhan temma au olla temma keskel.
p. 9, 8.
10. Oi! oi! et pöggenege ärra pohja
maalt, ütleb Jehowa, sest ma ollen teid
nelja taewa tule pole laiale pillanud, üt-
leb Jehowa.
11. Oi Sion! katsu, et sa peäsed, kes sa
ellad Babeli tütre jures.
12. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa:
Pärrast au mis teile tulleb, wöttab ta
mind läkkitada pagganatte jure, kes teid
risunud; sest kes teie külge putub, se pu-
tub temma silmaterra külge.
13. Sest wata, ma tahhan omma kät
liigutada nende wasto, ja nende sullaied
peawad neid risuma, ja teie peate tund-
ma, et wäggede Jehowa mind on läkki-
tanud.
14. Hiska ja olle römus, Sioni tüttar;
sest wata, ma tahhan tulla, ja sinno ju-
res ellada, ütleb Jehowa.
15. Ja paljo pagganaid peawad sel
päwal Jehowa pole hoidma, ja mulle
rahwaks ollema; ja kui ma sinno jures
ellan, siis pead sa tundma, et wäggede
Jehowa mind so jure on läkkitanud.
16. Siis wöttab Jehowa Juda rahwa
ommaks jauks pärrida pühha ma peäl,
ja wallitseb Jerusalemma jälle ärra.
17. Olle wait keik lihha Jehowa ees,
kui temma saab üllesärkanud omma püh-
ha elloasemelt.

3. Peatük.

Sakaria nääb üllemat preestrit Josuat.

1. Ja temma näitis mulle üllemat
preestrit Josuat, se seisis Jehowa Ingli
ees, ja Satan seisis temma parramal
pool, ja olli temma wastane.
2. Ja Jehowa ütles Satani wasto:
Jehowa söitelgo sind, Satan! Jah Je-
howa, kes Jerusalemma on ärrawallitse-
nud, söidelgo sind; eks sesinnane ei olle
üks tuk, mis tullest wäljakistud?
3. Ja Josua selgas ollid rojased rided,
ja ta seisis Ingli ees.
4. Siis hakkas temma rākima, ja ütles
nende wasto, kes ta ees seisid sedda wisi:
Wötke rojased rided temma seljast ärra.
Ja ta ütles temma wasto: Wata, ma ol-
len so üllekohto sinnult ärrawötnud, ja
sind ute riettega ehhitanud.
5. Siis ütles temma: Pango nemmad
puhhas kübbar temma pähhä; ja nem-
mad pannid puhta kübbara temma päh-
hä, ja ehhitasid tedda riettega, ja Jehowa
Ingel seisis seäl jures.
6. Ja Jehowa Ingel kinnitas Josuale,
ja ütles:
7. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Kui
sa wöttad minno tede peäl käia, ja kui sa
hoiad, mis ma käsknud piddada; siis
pead sinna ka öigust moistma minno
koiale, ja ka minno pühhi ouesid hoidma;
ja ma tahhan sulle saatjaid anda nende
seltsist, kes siin seiswad.
8. Et kule üllem preester Josua, sinna
ja so söbrad, kes so ees istuwad, sest
nemmad on immelikkud mehhed; sest wa-
ta, ma tahhan omma sullase Sema ette
tua. Jes. 52. 13.
9. Sest wata kiwwi, mis ma Josua ette

ollen pannud, selle ühhe kiwwi peäl on
seitse silma; wata, ma tahhan sedda illu-
saste tikkida, ütleb wäggede Jehowa, ja
selle ma üllekohto ühhel päwal ärrasata.
p. 4. 10.
10. Sel päwal, ütleb wäggede Jehowa,
peate teie üks teist kutsma winapu alla
ja wigipu alla. Mik. 4, 4.

4. Peatük.

Sakaria nääb kuldküünlajalga, ja kaks öllipuud.

1. Pärrast tulli Ingel, kes minno was-
to räkis, jälle, ja ärratas mind ülles, ot-
sekui mehhe, kedda unnest üllesärratakse.
2. Ja ta ütles mo wasto: Mis sa
nääd? Ja ma ütlesin: Ma nään, ja wa-
ta, üks selge kuldküünlajalg, ja ölli kaus
selle otsas ja seitse ölli lampi, mis ta
peäl, ja seitse putke igga lambil, mis
küünlajalla otsas.
3. Ja kaks öllipuud temma körwas, tei-
ne kausi parramal, ja teine temma pah-
hemal pool.
4. Ja ma kostsin, ja ütlesin Ingli was-
to, kes minno wasto räkis, ja ütlesin:
Mis need on, mo Issand?
5. Ja Ingel, kes minno wasto räkis,
wastas ja ütles mo wasto: Eks sa tea,
missuggused need on? Ja ma ütlesin:
Ei tea mitte, Issand.
6. Ja ta wastas, ja räkis mo wasto
ja ütles: Se on Jehowa sanna Serruba-
belile öeldud: se ei pea sündima ei mitte
wäe läbbi egga rammo läbbi, waid min-
no Waimo läbbi, ütleb wäggede Jehowa.
7. Mis olled sinna suur mäggi Seru-
babeli ees? Laggedaks maaks pead sa
sama! Sest ta peab üllema kiwwi etteto-
ma mürrina healega: arm, arm olgo
temmale!
8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:
9. Serubabeli käed on sesinnatse koia
raianud, ja temma käed peawad ta sedda
täieste üllesteggema; et sinna pead tund-
ma, et wäggede Jehowa mind on teie ju-
re läkkitanud.
10. Sest kes on, kes pissokeste asjade
päwa miksti ei panne? Sest need seitse
silma peawad röömsad ollema, ja näggе-
ma tinnalödi Serubabeli käes, Jehowa
silmad, kes käiwad keik ma läbbi.
p. 3. 9. Ilm. 5. 6.
11. Ja ma wastasin, ja ütlesin temma
wasto: Mis on need kaks öllipuud, küün-
lajalla parramal ja ta pahhemal pool?
12. Ja ma wastasin teistkorda, ja ütle-
sin temma wasto: Mis on need kaks öl-
lipu oksa, mis kahhe kuldputke külges on,
mis kuldkarwa ölli wäljawallawad en-
neste seest?
13. Ja ta räkis mo wasto ja ütles:
Eks sa tea, mis need on? ja ma ütlesin:
Ei ma tea, Issand.
14. Ja temma ütles: Need on kaks ölli-
pu wösso, mis keige mailma Issanda ees
seiswad. Ilm. 11, 4.

5. Peatük.

Kaks näggemist: üks lendaw ramat, ja naene wakkas.

1. Ja ma töstsin jälle ommad silmad
üllеs, ja näggin, ja wata, seäl olli üks
kokkokeratud ramat, mis lendis.
2. Ja temma ütles mo wasto: Mis sa
nääd? Ja ma ütlesin: Minna nään kok-
kokeratud ramatut, mis lendab; ta pitkus
on kakskümmend künart, ja ta laius küm-
me künart.
3. Ja ta ütles mo wasto: Se on saja-
tellemisse sanna, mis wäljalähhäb ülle
keige ma; sest iggaüks, kes warrastab,
tedda peab sedda möda ärrakautadama
ma peält; ja iggaüks, kes wallet wan-
nub, tedda peab sedda möda ärrakauta-
dama ma peält.
4. Ma tahhan sedda wäljatua, ütleb
wäggede Jehowa, ja se peab tullema
warga koia peäle, ja selle koia peäle, kes
wallet wannub minno nimme jures, ja
peab temma kotta allati jäma, ja sedda
ärralöppetama, ni hästi temma puud kui
temma kiwwid.
5. Ja Ingel, kes minno wasto räkis,
läks wälja, ja ütles mo wasto: Et tösta
ommad silmad üllеs, ja wata, mis se on
mis wäljatulleb?
6. Ja ma ütlesin: Mis se on? Ja tem-
ma ütles: Se on Ehwamoöt mis wälja-
lähhäb; ja ta ütles: Se on nende näggo
keige ma sees.
7. Agga wata, üks talent seatinna tös-
teti üllеs, ja se, kes Ehwamoödo sees is-
tus, olli üks naesterahwas.
8. Ja temma ütles: Se on öälus isse;
ja ta wiskas tedda Ehwamoödo sisse, ja
wiskas seatinna löe senna Ehwa su
peäle.
9. Ja ma töstsin ommad silmad üllеs,
ja waatsin; ja wata, kaks naest läksid
wälja, ja tuul olli nende tibade sees, ja
neil ollid tiwad kui tonekurre tiwad; ja
nemmad wisid Ehwamoödo üllеs ma ja
taewa wahhele.
10. Ja ma ütlesin Ingli wasto, kes

minno wasto räkis: Kuhho wiwad nem-
mad se Ehwa?
11. Ja ta ütles mo wasto: Et nemmad
temmale koia ehhitawad Sineari male;
sinna peab sedda üllestehtama, ja pan-
dama temma seätud kohta.

6. Peatük.

Kaks wimist näggemist: nelli wankrit ja kaks
kront.

1. Ja ma töstsin jälle ommad silmad
ülles, ja näggin; ja wata, nelli wankrit
läksid wälja kahhe mäe wahhelt, ja mäed
ollid waskmäed.
2. Essimesse wankri ees ollid punnased
hobbosed, ja teise wankri ees mustad hob-
bosed,
3. Ja kolmandama wankri ees walged
hobbosed, ja neljandama wankri ees kir-
jud tuggewad hobbosed.
4. Ja ma hakkasin räkima, ja ütlesin
Inglile, kes minno wasto rälis: Mis
need on, Issand?
5. Ja Ingel kostis, ja ütles mo wasto:
Need on nelli taewa tuult, mis wäljaläh-
häwad seält, kus nemmad seisid keige
mailma Issanda jures.
6. Kus mustad hobbosed ees, need läk-
sid wälja pohja male, ja walged läksid
wälja nende järrele; ja kirjud läksid wäl-
ja louna male.
7. Ja tuggewad läksid wälja, ja püüd-
sid minna maad läbbikäima; ja temma
ütles: Minge, käige ma läbbi; ja nem-
mad käisid ma läbbi.
8. Ja ta hüdis mind, ja räkis mo was-
to ja ütles: Wata need, kes wäljaläksid
pohja male, on saatnud mo waimo hin-
gama pohja male.
9. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda
wisi:
10. Wötta wangide Eldai, Tobia ja
Jedaja käest, kes Pabelist tulnud, ja tulle
sa sel päwal, ja minne Sewanja poia
Josia kotta;
11. Wötta siis hōbbedat ja kulda, ja te
kronid, ja panne Jotsadaki poia Josua,
üllema preestri pähhä.
12. Ja rägi temma wasto, ja ütle:
Nenda rägib wäggede Jehowa ja ütleb:
Wata üks mees, Sema nimmi, se peab
omma asemelt üllestousma, ja Jehowa
templi üllesehhitama. p. 3. 8.
13. Ja sesamma peab Jehowa templi
üllesehhitama, ja sesamma peab suurt
auu sama, ja istma ja wallitsema omma
aujärje peäl, ja peab preestriks ollema
omma aujärje peäl, ja rahho nou peab
ollema mollematte wahhel.
Malak. 3. 1. 1 Kor. 15. 25. Ebr. 5. 5–7.
14. Ja kronid peawad ollema Elemile,
ja Tobiale, ja Jedajale, ja Sewanja poia
Enile mällestusseks Jehowa templis.
15. Ja kes kaugel on, need peawad tul-
lema, ja Jehowa templi kallal tööd teg-
gema; ja teie peate tundma, et wäggede
Jehowa mind on läkkitand teie jure: ja
se peab sündima kui teie Jehowa omma
Jummala sanna öiete wöttate kuulda.
Jes. 60. 4–10.

7. Peatük.

Öppetus, mis öige paastminne on.

1. Ja se sündis kunninga Tariusse
neljandamal aastal, et Jehowa sanna sai
Sakaria kätte, ühheksama Kislewi ku nel-
jandamal päwal.
2. (Kui rahwas olli läkkitanud Jumma-
la kotta Saretseri ja Regemmeleki ja tem-
ma mehhed Jehowat allandlikkult pal-
luma;
3. Et nemmad pidid ütlema preestritte-
le, kes wäggede Jehowa koias ollid, ja
prohwetitte wasto räkima: Kas ma pean
nutma wiendamal kuul, ja ärralahhutud
ollema, nenda kui ma sedda monne aas-
ta teinud?)
4. Ja wäggede Jehowa sanna sai min-
no kätte sedda wisi:
5. Rägi keige ma rahwa wasto, ja
preestritte wasto, ja ütle: Kui teie ollete
paastunud, ja kaebdust teinud wienda-
mal ja seitsmendal kuul, ja sedda jo seit-
sekümmend aastat, kas teie ollete öiete
minno, minno pärrast paastunud?
p. 8. 19. Jes. 58. 5. 6. 7.
6. Ja kui teie söite, ja kui teie jöite, eks
teie ei söönud ja eks teie ei jonud isseen-
neste pärrast?
7. Eks need ep olle needsammad san-
nad, mis Jehowa on kulutanud endiste
prohwetitte läbbi, kui Jerusalemmas al-
les rahwas olli ellamas sees, ja wailne
assi olli, ja temma linnades seäl ümber-
kaudo; ja kui rahwas olli ellamas louna-
poolsel ja mäeallusel maal.
8. Ja Jehowa sanna sai Sakaria kätte
sedda wisi:
9. Nenda rägib wäggede Jehowa, ja
ütleb: Moistke tössist kohhut, ja heldus-
sest ja hallastussest tehke head iggamees
omma wennale. p. 8. 16. Ös. 12. 7.
10. Ja ärge tehke liga ei lesse naesele,
egga waesele, egga waese lapsele, ei wöö-
rale, egga willetsale; ja ärge möttelge

ommas süddames üks teisele kurja teh-
ba. 2 Mos. 22. 21. 22. 23.
11. Agga nemmad törkusid tähhele pan-
nes, ja tombasid öllad taggasi, ja teggid
ommad körwad kurdiks, et nemmad ei
piddand kuulma.
12. Ja teggid omma süddame kui Te-
mantikiwwi, et nemmad ei piddand kuul-
ma käsoöppetust, egga sanno, mis wäg-
gede Jehowa omma waimo läbbi endiste
prohwetitte läbbi olli läkkitanud: ja suur
kange wihha on tulnud wäggede Jehowa
käest.
13. Ja se sündis, otsekui temma hüdis
ja nemmad ei kuulnud; nenda wötsid
nemmad hüda, ja minna ei kuulnud, üt-
leb wäggede Jehowa.
14. Ja ma aiasin neid kange tulega kei-
kide pagganatte sure, kedda nemmad ei
tunnud, ja ma häwwitati ärra nende tag-
ga, et ükski seält läbbi ei läinud egga
taggasi ei tulnud; nenda on nemmad kalli
ma ärrahäwwitanud.

8. Peatük.

Juda ja paljo pagganaid pöörwad Kristusse pole.

1. Ja wäggede Jehowa sanna sai mo
kätte sedda wisi:
2. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ma
ollen sure pühha wihhaga wihhaseks sa-
nud Sioni pärrast, ja ollen pühhaste
wihhastand temma pärrast sure tullise
wihhaga.
3. Nenda ütleb Jehowa: Ma pöran
Sioni pole, ja tahhan Jerusalemmas el-
lada; et Jerusalemma peab töe liñnaks
nimmetadama, ja wäggede Jehowa mäg-
ge pühhaks mäeks. p. 1. 16.
4. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Weel-
gi peawad wannad mehhed ja wannad
naesed Jerusalemma turrude peäl istu-
ma, ja iggalühhel on temma sau temma
käes wannadusse pärrast.
5. Ja liñna turrud peawad ollema täis
poeg- ja tüttarlapsi, kes temma turrude
peäl mängiwad.
6. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ehk
se immelik on üllejäñud rahwa melest neil
päiwil, kas se peaks ka minno melest im-
melik ollema? ütleb wäggede Jehowa.
Luk 1. 37.
7. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wa-
ta, ma tahhan omma rahwa ärrapeästa
päwatousmisse maalt, ja päwa lojamin-
nemisse maalt;
8. Ja neid taggasi tua, et nemmad pea-
wad ellama Jerusalemmas, ja nemmad
peawad mulle rahwaks ollema, ja minna
tahhan neile Jummalaks olla töes ja öi-
gusses. Jer. 24. 7.
9. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Teie
käed olgo tuggewad, teie, kes neilsinnatsil
päiwil neid sanno kulete prohwetitte suust,
kes ollid sel aial, kui wäggede Jehowa
kodda, tempel kindlaste raiati, et sedda
piddi üllesehhitadama. p. 4. 9. Agg. 2. 4.
10. Sest enne neid päiwi ei olnud inni-
messe palka ühtegi, ja lojuste palka ei
olnud middagi, ja minnijad ja tullijad ei
saand waenlase eest rahho, ja ma laskfin
miñña keik innimessed üks teise wasto.
Agg. 1. 6.
11. Agga nüüd ei olle ma mitte üllejä-
nud rahwale säbbärdune kui endisil päi-
wil, ütleb wäggede Jehowa.
12. Sest nemmad peawad üks rahho se-
me ollema; winapu peab omma wilja
andma, ja ma peab omma önnistust and-
ma, ja taewas omma kastet andma: ja
ma tahhan tehha, et üllejänud rahwas
peab sedda keik pärrisossaks sama.
13. Ja peab sündima, otsego teie ollete
ärrawañnutud olnud pagganatte seas,
oh Juda suggu, ja Israeli suggu! nenda
tahhan ma teid ärrapeästa, et teie peate
önnistud ollema; ärge kartke, teie käed
olgo tuggewad.
14. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa:
Otsekui ma ollen möttelnud teile kurja
tehha, kui teie wannemad mind wägga
wihhastasid, ütleb wäggede Jehowa, ja
ma polle sedda kahhetsenud:
15. Nenda mötlen ma jälle neil päiwil
head tehha Jerusalemmale ja Juda sou-
le; ärge kartke mitte.
16. Need on need asjad, mis teie peate teg-
gema: räkige töt üks teisega; moistke töe
ja rahho kohhut enneste wärrawais. p. 7. 9.
17. Ja ärge möttelge ommas süddames
üks teisele kurja tehha, ja ärge armastage
walle wandumist; sest seep se keik on, mis
ma wihkan, ütleb Jehowa. p. 7. 10.
18. Ja wäggede Jehowa sanna sai mo
kätte sedda wisi:
19. Nenda ütleb wäggede Jehowa:
Neljandama ku paastminne, ja wiendama
paastminne, ja seitsmenda paastminne,
ja kümnema ku paastminne peab Juda
soule lustiks ja römuks, ja häiks seätud
pühhiks sama: armastage agga töt ja
rahho. p. 7. 5.
20. Nenda ütleb wäggede Jehowa:
Weel peab sündima, et paljo rahwast, ja
kes mitmes liñnas ellawad, peawad tul-
lema,
21. Ja peawad ühhe liñna rahwas teise

sure minnema, ja ütlema: Lähme ikka
Jehowa pallet allandlikkult palluma, ja
wäggede Jehowat otsima; minna tahhan
ka minna. Jes. 2. 3.
22. Ja siis tullewad paljo rahwast ja
wägga paljo pagganaid, wäggede Je-
howat Jerusalemmast otsima, ja Jeho-
wa pallet allandlikkult palluma.
Jes. 60. 4-11.
23. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Neil
päiwil peab sündima, et kümme meest
pagganatte seast keigesugguse keelega kin-
nihakkawad, et nemmad kinnihakkawad
ühhe Judamehhe ölmast, ja ütlewad:
Meie tahhame teiega minna, sest meie
olleme kuulnud, et Jummal on teiega.

9. Peatük.

Jehowa suur arm; Kristusse lunnastamissest.

1. Jehowa raske ettekuulutamisse sanna,
Adraki ma wasto, kelle rahhopaik
Damaskusse lin on, (sest Jehowa silm
watab innimeste, nenda kui keige Israeli
sugguarrude peäle.)
2. Ja ka Amati wasto, mis seäl raia
liggi on, ka Tirusse ja Sidoni wasto,
ehk se kül wägga tark on. Jer. 23. 1. n. t. s.
3. Sest Tirus ehhitab ennesele kantsi ja
panneb höbbedat kokko kui pörmo, ja kul-
da kui roja ulitsatte peäl.
4. Wata, Jehowa tahhab tedda waeseks
tehha, ja temma wäe mahhalüa merresse,
ja temma isse peab tullega sama ärra-
pölletud.
5. Askelon nääb sedda, ja kardab, ja
Assa ka tunneb suurt wallo, Ekron ka;
sest temma lotus on häbbisse sanud, ja
kunningas on hukka läinud Assast, ja
Askelonis ei olle rahwast ellamas.
Jer. 47. 1. n. t. s.
6. Ja Asdodis peab wöörας rahwas
ellama, ja ma tahhan Wilistitte körkusse
ärrakautada,
7. Ja nende werresü nende sunst ärra-
sata, ja nende läilad asjad nende ham-
maste wahhelt, ja temma peab ka ülle-
jäma meie Jummalale, ja ollema kui üks
peälik Juda rahwa seas, ja Ekron kui
Jebusi lin.
8. Ja ma tahhan omma koia ümber
leri tehha wahhiga, minnijatte ja tulli-
jatte pärrast, ja sundjad ei pea ennam
nende peäle tullema; sest ma ollen sedda
nüüd omma silmaga näinud. p. 2. 5.
9. Olle üpris wägga römus, Sioni
tüttar, öiska Jerusalemma tüttar! Wa-
ta, sinno Kunningas tulleb sulle, öige,
ja temma saab abbi; willets, ja söidab
eesli selgas, ja emmaeesli sällo sel-
gas. Jes. 62. 11. Matt. 21. 5.
10. Ja ma tahhan söawankrid ärrakau-
tada Ewraimi seast, ja hobbosed Jerusa-
lemmast, ja söaammud peawad sama är-
rakautud, ja temma peab rahho üllesrä-
kima pagganattele; ja ta peab wallitse-
ma teisest merrest teise, ja Wratti jöest
ma otsani. Laul 72. 3. 7. 8.
11. Ka sinna Sion kule: Sinno seädus-
se werre läbbi tahhan ma so kinniseutud
wangid lahtilasta august, kus polle wet
sees.
12. Tulge jälle tuggewa linna pole teie,
kes ollete kinniseutud lotusse peäle; ka
tännapääw annan ma kahhewörra teäda,
mis ma tahhan sinno kätte tassuda.
13. Sest ma tomban ennesele ülles Ju-
da kui ammo, ja täidan Ewraimi nelega
kui ammo, ja ärratan ülles so lapsed oh
Sion! sinno poegade wasto, oh Jawan!
ja teen sind ühhe wäggewa moögaks.
14. Ja Jehowa saab nähtud nende koh-
hal, ja temma nool lähhäb wälja kui
walk, ja Issand Jehowa puhhub pasu-
nat ja käib kange louna tuultega.
15. Wäggede Jehowa wöttab neid kaits-
ta, et nemmad sawad süa ja ennese alla
sundiwad lingo kiwwid, et nemmad jo-
wad, ja möllawad otsekui winast, ja täis
sawad otsekui kausid, kui altari nurga-
sambad.
16. Ja Jehowa nende Jummal tahhab
sel päwal neid ärrapeästa kui omma rah-
wa karja; sest kiwwid kroni wisil peawad
sama püsti pandud temma ma peäle.
17. Sest missugune on temma headus?
ja missuggune on temma illo? Willi,
mis poismehhi, ja wärske wiin, mis neit-
sid kossutab.

10. Peatük.

Juda rahwale tulleb armo lota ewangeliummi
läbbi.

1. Pallunge Jehowalt wihma, hilise
wihma aial; Jehowa teeb walge pilwed:
ja tahhab teile wihmasaddo anda, igga-
ühhele rohto wälja peäle. Jer. 5. 24.
2. Sest Terawituid räkiwad, mis nur-
jato on, ja önneandjad näwad wallet, ja
unnenäggijad räkiwad ülles, mis ei üün-
ni; nemmad trööstiwad tühja wisi: se-
pärrast on nemmad omma teed läinud
kui lambad, nemmad ollid waewas, et
karjast ei olnud.
3. Mo wihha on süttinud pöllema kar-
jaste wasto, ja ma tahhan sikkude kätte
nähha; sest wäggede Jehowa tulleb ar-

moga katsma omma karja, Juda suggu, ja neid teggema sõas omma kauniste ehhitud hooste sarnatseks. Esek. 34, 2. n. t. s.
4. Temmast peab nurgakiwwi, temmast nael, temmast sõaamb, temmast keik head junejad ühtlasi wäljatullema;
5. Ja nemmad peawad ollema kui wäggewad mehhed, kes roja ulitsatte peäl sõas ärrasõtkuwad, ja peawad söddima, sest Jehowa on nendega; ja kes hooste selgas sõitwad, sawad häbbisse.
6. Ja ma tahhan Juda sou wäggewaks tehha, ja Josepi sou ärrapeästa, ja neid jälle assutada; sest ma wõttan nende peäle hallastada, ja nemmad peawad ollema otsekui ep olleks ma neid mitte ärraheitnud: sest minna Jehowa ollen nende Jummal, ja tahhan neile wastada.
7. Ja Efraimi rahwas peawad ollema kui üks wäggew mees, ja nende süddа peab rõmus ollema otsego winast, ja nende poiad peawad sedda näggema, ja rõemsad ollema; nende süddа peab wäggа rõmus ollema Jehowa sees.
8. Ma tahhan neile willistada, ja neid kogguda, sest ma lunnastan neid; ja neid peab paljo ollema, nenda kui neid ennemuiste paljo olli.
9. Ja ma tahhan neid küllwada rahwa sekka, ja nemmad peawad mo peäle kaugel maal mõtlema, ja omma lastega ellama, ja taggasi tullema.
10. Ja ma tahhan neid taggasi tua Egiptusse maalt, ja Assuri maalt neid kogguda, ja neid Kileadi ja Libanoni male wia, et neile ei pea asset kül leitama.
11. Ja iggaüks peab ahhastusse merrest läbbiminnema, ja Issand lööb merres laened mahha, ja keik Nilusse jöe süggawad kohhad peawad ärrakuiwama häbbiga: siis peab Assuri kõrkus sama mahhalükkatud, ja Egiptusse wits ärralahkuma.
12. Ja ma tahhan neid wäggewaks tehha Jehowa sees, et nemmad temma nimme sees peawad käima, ütleb Jehowa. Mik. 4, 5.

11. Peatük.

Judide hukkatusse sü, et nemmad Kristust põlgnud.

1. Libanon! te ommad uksed lahti, ja tulli põlletago so seedripuud ärra!
2. Ullu mänd, et seedripuud on mahhalangenud, et suresuggused on ärraraisatud; ullüge Pasani tammed, sest tuggew mets on maas!
3. Karjaste ullumisse heält kulukse, et nende kallis illo on ärraraisatud; noorte lonkoerte mõiramisse heält, et Jordani kõrged kaldad on ärraraisatud.
4. Nenda ütleb Jehowa mo Jummal: Hoia kui karjane tappalambaid,
5. Mis need, kelle pärralt nemmad on, tapwad, ja ei arwa endid süallusseks, ja iggaüks, kes neid ärramüüb, ütleb: Kidetud olgo Jehowa, et ma ollen rikkaks sanud; ja nende karjatsed ei anna neile armo.
6. Sepärrast ei tahha ma mitte ennam ma rahwale armo anda, ütleb Jehowa; ja wata, minna tahhan innimessed ärraanda, iggamehhe temma liggimesse kätte, ja temma kunninga kätte, ja need wõtwad ma ärrapeksta, ja ma ei tahha neid mitte nende käest ärrapeästa.
7. Ja minna hoidsin tappalambaid kui karjane, teie pärrast, oh willetsad lambad! ja ma wõtsin ennesele kaks keppi, teist nimmetasin minna lahkeks, ja teist nimmetasin ma wallusaks; ja nenda hoidsin ma lambaid.
8. Ja ma kautasin kolm karjast ärra ühhes kuus, sest mo hing tüddis ärra nende pärrast, ja ma ollin ka weider olnud nende melest.
9. Ja ma ütlesin: Ei ma tahha teid mitte kui karjane hoida! Mis surreb, se surgo; ja mis ärrakautakse, sago ärrakautud, ja mis üllejäwad, need sõgo üks teise lihha.
10. Ja ma wõtsin omma keppi, mis lahke, ja raiusin sedda katki, et ma piddin omma seädusse tühjaks teggema, mis ma keige rahwaga ollin teinud.
11. Ja sedda tehti tühjaks selsammal päwal; ja nenda tundsid willetsad lambad, kes minno pole hoidsid, et se olli Jehowa sanna.
12. Ja ma ütlesin nende wasto: Kui se teie melest hea on, siis andke minno palk; agga kui mitte, siis laske seista; ja nemmad wagisid ärra mo palga, kolmkümmend hõbbeseklit. Matt. 26, 15.
13. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wiska sedda pottiseppa kätte. Woi sedda kallist hinda, mis mind neist on wäärt arwatud! ja ma wõtsin need kolmkümmend hõbbeseklit, ja wiskasin neid Jehowa kotta pottiseppale. Matt. 27, 9. 10.
14. Ja ma raiusin omma teise keppi katki, mis wallus, et ma piddin tühjaks teggema wennasöbrusse Juda ja Israeli wahhel.
15. Ja Jehowa ütles mo wasto: Et wõtta weel ennesele ühhe meletuma karjatse riistad.

16. Sest wata, minna tahhan sellesin-
natse ma peäle ühhe karjatse sata, ei se
läbbä katsma, mis on ärrakautud, ei se
otsi, mis noor on, ei se parranda, mis
hawatud, ei se toeta, mis jo on kui seis-
mas; agga ta wöttab libbawatte libha süa,
ja nende sörrad löhki kiskuda. Hesek. 34, 3. 4.
17. Häddä tühja karjatsele, kes lambad
mahhajättab! Möök tulleb temma käe-
warre peäle, ja temma parrama silma
peäle; temma kässiwars peab koggoni
ärrakuiwama, ja temma parram silm peab
koggoni tüntsits minnema.

12. Peatük.

Mis tullewal aial Juda rahwaga peab sündima.

1. Jehowa raske ettekulutamisse sanna
Israeli pärrast: Jehowa ütleb, kes tae-
wad laiale wennitab, ja ma kindlaste
raiab, ja walmistab innimesse waimo
temma sees:
2. Wata, minna teen Jerusalemma kar-
rikaks, mis teeb warruma keik rahwa, mis
ümberkaudo on, ja ka Juda peäle pan-
nakse, et ta peab Jerusalemma wasto ol-
lema, sedda kinni pannemas.
3. Ja sel päwal peab sündima: ma
tahhan Jerusalemma raskeks kiwwiks
tehha keige rahwale; keik, kes sedda taht-
wad ärrakanda, peawad sest kriipsusid küll
sama; kui ka keik mailma pagganad peaks
koggutama temma wasto.
4. Sel päwal, ütleb Jehowa, tahhan
ma keik hobbosed kohtumissega nuhhelda,
ja neid, kes nende selgas söitwad, hullo
melega; ja Juda koia kohhal tahhan ma
ommad silmad lahti tehha, agga keik rah-
wa hobbosed tahhan ma söggedussega
nuhhelda.
5. Ja iggaüks Juda würstidest wöttab
möttelda ommas süddames: Jerusalem-
ma rahwas on mulle rammuks, wäggede
Jehowa omma Jummala sees.
6. Sel päwal tahhan ma Juda würstid
tehha kui tullise süttepanno pude sekka, ja
kui tullised törwatsed wihhude sekka, ja
nemmad peawad parramal ja pahhemal
pool ärralöppetama keik rahwa ümber-
ringi, ja Jerusalemmas peab weel rah-
was ollema ellamas, omma asjemel Je-
rusalemmas.
7. Ja Jehowa tahhab esmalt Juda tel-
gid ärrapeästa, sepärrast et Taweti koia
ello ja Jerusalemma rahwa ello ei pea
surustellema Juda wasto.
8. Sel päwal wöttab Jehowa Jerusa-
lemma rahwast kaitsta, ja kes nende seast
kommistab, se peab sel päwal ollema kui
Tawet, ja Taweti suggu kui Jummal, kui
Jehowa Ingel nende ees.
9. Ja sel päwal peab sündima: ma tah-
han püda ärrakautada keiki pagganaid,
kes Jerusalemma peäle tullewad. Ilm. 20, 9.
10. Ja ma tahhan Taweti sou peäle, ja
Jerusalemma rahwa peäle wäljawallada
armo ja allandlikko pallumiste Waimo,
ja nemmad wötwad wadata minno peäle,
kedda nemmad on läbbipistnud; ja wöt-
wad kaebdust tehha temma pärrast, nenda
kui ühhe ainsa lapse pärrast kaebdust teh-
hakse, ja wötwad kibbedaste nutta temma
pärrast, nenda kui ühhe essimesse poia
pärrast kibbedaste nuttetakse. Joan. 19, 37.
11. Sel päwal peab ni suur kaebdus
Jerusalemmas ollema, kui kaebdus Adad-
rimmonis Megiddoni orgus. 2 Aia r. 35, 22.
12. Sest ma teeb kaebdust, igga suggu-
wössa issearranis: Taweti seltsi suggu-
wössa issearranis, ja nende naesed isse-
ärranis: Natani seltsi sugguwössa isse-
ärranis, ja nende naesed issearranis.
13. Lewi seltsi sugguwössa issearranis,
ja nende naesed issearranis: Simei sug-
guwössa issearranis, ja nende naesed is-
seärranis.
14. Keik sugguwössad mis üllejäwad,
igga sugguwössa issearranis, ja nende
naesed issearranis.

13. Peatük.

Kristus on rohke armo hallikas; Juhide pöörmisses.

1. Sel päwal peab Taweti soul ja Je-
rusalemma rahwal üks lahtitehtud halli-
kas ollema patto ja rojusse puhhasta-
misse tarwis. Jes. 55, 1. Joan. 7, 37. 38.
2. Ja sel päwal peab sündima, ütleb
wäggede Jehowa: ma tahhan ebbajum-
malatte nimmed ma peält ärrakautada, et
need ei pea ennam melegi tullema, ja
tahhan ka walle prohwetid ja rojase wai-
mo seält maalt ärrasata. Mik. 5, 12.
3. Ja peab sündima, kui kegi weel proh-
weti wisil rägib, et temma issa ja ta em-
ma, kes tedda sünnitand, temma wasto
peawad ütlema: Sinna ei pea ellama,
sest sa rägid wallet Jehowa nimmel: ja
temma issa ja ta emma, kes tedda sünni-
tand, wötwad tedda läbbipista, sepärrast
et ta prohweti wisil on rääkinud.
4. Ja sel päwal peab sündima: proh-
wetid peawad häbbenema, igganees om-
ma näggemisse pärrast, kui ta prohweti
wisil räkis; ja ei pea karrust pitka kube
selga pannema, seks et nemmad tahhaksid
walletada:
5. Waid iggaüks neist ütleb: Minna ep

olle prohwet, ma ollen mees, kes maad harrib, sest üks innimenne on mind pallanud lapse pölwest.
6. Ja kui kegi temma wasto ütleb: Mis hawad on need sinno kätte sees? siis ütleb temma: Need on, mis mind lödi nende koias, kes mind enne armastasid.
7. Möök! ärka ülles minno karjatse wasto, ja mehhe wasto, kes moga ühhesuggune on, ütleb wäggede Jehowa: lö karjast, et lambad laiale sawad; siis tahhan ma omma käe pöörda weikeste pole.
Mark. 14, 27.
8. Ja peab sündima keige ma peäl, ütleb Jehowa, kus kaks ossa on, need peawad sama ärrakautud, ja hinge heitma; ja kolmas ossa peab senna üllejäma.
9. Ja ma tahhan kolmanda ossa tulle sisse wia, ja neid sullatada, kui höbbedat sullatakse, ja tahhan ärrakatsuda, kui kulda ärrakatsutakse; sesinnane hüab mo nimme appi, ja minna tahhan temmale wastada, ja ütelda: Se on mo rahwas, ja temma ütleb: Se on Jehowa, mo Jummal.

14. Peatük.

Kristus kaitseb omma koggodust waenlaste wasto.

1. Wata, üks pääw tulleb Jehowa auuks, et sinno saak wäljajaetakse sinno keskel.
2. Ja ma tahhan keik pagganad koggoda Jerusalemma wasto söddima; ja lin peab ärrawoetud, ja koiad ärrarisutud, ja naesterahwas ärranaerdud sama; ja pool liñna rahwast peab wangi minnema, agga rahwas, mis üllejääb, ei pea mitte ärrakautud sama liñna seest.
3. Ja Jehowa lähhäb wälja, ja söddib nendesinnaste pagganatte wasto, nenda kui sel päwal, kui ta söddis tapluse päwal.
4. Ja temma jallad seiswad sel päwal öllipu mäe peäl, mis on Jerusalemma kohhal päwatousmisse pool; ja öllipu mäggi löhkeb löhki keskelt, päwatousmisse ja päwa lojaminnemisse pole, wägga surreks orruks: sest pool mägge langeb pohja pole, ja teine pool louna pole.
5. Kül teie siis pöggenete mo mäggede orrust läbbi, sest mäggede org ullatab warjo kohta; siis pöggenete teie, nenda kui teie pöggenesite ma wärrisemisse pärrast Juda kunninga Usia aial: sest Jehowa minno Jummal tulleb, ja keik pühhad sinnoga. Amos 1, 1. Jud. 14. s.
6. Ja sel päwal peab sündima, et ei olle walgust; külm peab ollema ja jeä.
7. Ja peab üks pääw ollema, se on Jehowale teäda, et ei olle mitte päwa, egga ööd; agga öhto aial peab sündima, et walgus on.
8. Ja sel päwal peab sündima, et ellaw wessi Jerusalemmast wäljajookseb, pool ossa essimesse merre pole, ja teine pool ossa taggumisse merre pole; se peab sui ja talwe aial nenda ollema.
9. Ja Jehowa peab kunningas ollema keige ma ülle: sel päwal peab Jehowa üks ainus ollema ja ta nimmi üks ainus.
Laul 97, 1.
10. Keik ma peab ümberringi laggedaks maaks sama, Kebast Rimmonist sadik, louna pool Jerusalemma; ja se peab surreks sama, ja omma paika jäma Penjamini wärrawast, essimesse wärrawa paigast sadik, nurga wärrawast sadik, ja Ananeli tornist kunninga surrotörtest sadik.
11. Ja nemmad peawad seäl sees ellama, ja ei pea mitte ennam üks ärrakautaw assi ollema; sest Jerusalemma rahwas peab julgeste ellama. Ilm 22. 3.
12. Agga se peab se nuhtlus ollema, miska Jehowa tahhab nuhhelda keik rahwast, kes Jerusalemma wasto söddiwad: temma panneb iggaühhe lihha, nenda kui ta omma jalge peäl seisab, ärrakuiwama, ja iggaühhe silmad peawad omma aukude sees ärrakuiwama, ja iggaühhe keel peab temma suus ärrakuiwama.
13. Ja sel päwal peab sündima: suur kärrin Jehowa käest peab nende seas ollema, et nemmad üks teise käest kinnihakkawad, ja ühhe kässi touseb teise käe wasto.
14. Sest ka Juda rahwas wöttab söddida Jerusalemma wasto: ja keikide pagganatte warrandus peab koggutama ümberringi, kulda, ja höbbedat, ja ridid üpris paljo.
15. Ja nenda peab hooste, hobboeeslitte, kamelitte ja eeslitte, ja keikide lojuste nuhtlus ollema, mis nende leride sees on, otsekui sesinnane nuhtlus.
16. Ja peab sündima, et need, kes üllejäwad keigist pagganattest, kes Jerusalemma peäle tullewad, peawad keik aasta aastalt üllesminnema, kunningat, wäggede Jehowat kummardama, ja lehtmaiade pühha piddama.
17. Ja peab sündima, et nende peäle ei pea wihma saddama, kes ilma rahwa suggu wössade seast ei lähhä ülles Jerusalemma, kunningat, wäggede Jehowat kummardama.
18. Ja kui Egiptusse rahwa suggu wössa ülles ei lähhä egga tulle, siis ei sa ka

nende peäle mitte wihma; nende kätte
saab nuhtlus, miska Jehowa nuhtleb
pagganaid, kes ei lähhä ülles lehtmaia-
de pühha piddama.
19. Se on Egiptusse rahwa patto nuht-
lus, ja keikide pagganatte patto nuhtlus,
kes ei lähhä ülles lehtmaiade pühha pid-
dama.
20. Sel päwal peawad hooste kellokeste
peäl ollema need sannad: Need on Jeho-
wale pühhad! ja pottid Jehowa koias
peawad ollema kui kausid altari ees.
21. Ja keik pottid Jerusalemmas ja Ju-
da maal peawad ollema pühhad wägge-
de Jehowale, ja keik, kes tahtwad ohwer-
dada, need tullewad, ja wötwad menned
neist, ja keetwad nende sees; ja sel päwal
ei pea mitte ennam Kanaani innimest ol-
lema wäggede Jehowa koias.

Sakaria Ramato Ots.

Prohweti Malakia Ramat.

1. Peatük.

Innimeste tännamatta meelt Jehowa wägga sure armastusse wasto nomitakse.

1. Jehowa raske ettekuulutamisse sanna
Israeli wasto Malakia läbbi.
2. Ma ollen teid armastanud, ütleb Je-
howa; siiski ütlete teie: Mis asjas olled
sa mind armastanud? Eks Esaw olnud
Jakobi wend? ütleb Jehowa; siiski ollen
ma Jakobit armastanud: Rom. 9, 12. 13.
3. Agga Esawit ollen ma wihkanud, ja
temma wäggised maad laggedaks teinud,
ja temma pärrisossa annud rebbasehun-
tidele, mis körbes on.
4. Kui Edomi rahwas ütleb: Meie olle-
me waeseks rikkutud, agga meie tahhame
paljaks tehtud kohhad jälle üllesehhitada;
siis ütleb wäggede Jehowa nenda: Nem-
mad ehhitawad küll ülles, agga minna
tahhan mahhakiskuda; neid peab hüüdma
öäla rahwa raiaks, ja ühheks rahwaks,
kelle peäle Jehowa meel wägga pahha on
iggaweste.
5. Ja teie silmad sawad sedda näbba,
ja teie wöttate öölda: Jehowa sago su-
reks Israeli raia kohhal!
6. Poeg auustab omma issa, ja sullane
omma issandat: kui minna nüüd issa ol-
len, kus on mo au? kui minna nüüd Is-
sand ollen, kus on mo kartus? ütleb
wäggede Jehowa teie wasto, oh preest-
rid! kes teie mo nimme miksti ei panne,
ja ütlete: Mis asjas ei panne meie so
nimme ei miksti?
7. Jehowa wastab: Teie tote mo altari
peäle ärrateotud leiba, ja ütlete: Mis as-
jas teotame sind ärra? Se läbbi, et teie
ütlete: Jehowa laud, ei sedda panda
miksti.
8. Ja kui teie tote sedda ohwerdada, mis
pimme on, ei se olle pahha teie meelest,
ehk kui teie tote, mis lonkab, ehk többine
on, ei se olle pahha teie meelest. Et wi
sedda omma mawallitseja kätte, katsu,
kas temmal sinnust hea meel on, ehk kas
ta sinnust wöttab luggu piddada, ütleb
wäggede Jehowa. 3 Mos. 22, 20.
9. Ja nüüd, et palluge allandlikkult
Jummala pallet, siis wöttab temma meie
peäle armo heita: teie käest on se tulnud,
kas ta peaks teist luggu piddama? ütleb
wäggede Jehowa.
10. Kes on teie seast, kes templi uksed
lukko panneks, et teie ei sütaks tuld ilma-
aego mo altari peäl pöllema! Mul ep
olle teist hea meel, ütleb wäggede Jeho-
wa, egga ma wötta roaohwrit hea melega
teie käest wasto.
11. Sest päwatousmissest sinna male,
kus ta loja lähhäb, on mo nimmi suur
rahwa seas, ja keiges paikas wiakse mo
nimmele suitsetamisse rohto ja puhhas
roaohwer: sest mo nimmi on suur pag-
ganatte seas, ütleb wäggede Jehowa.
12. Ja teie teotate sedda ärra, se läbbi
et teie ütlete: Jehowa laud, se on ärra-
teotud, ja temma warra, se on temma
roog, sedda ei tulle miksti panna.
13. Ja teie ütlete: Wata, missuggune
ärrawässitaminne on se! ja teie tete, et
sedda ärrapölgtakse, ütleb wäggede Jeho-
wa; ja teie tote ohwriks, mis riswtud, ja
mis lonkab, ja mis többine on, seddasug-
gust tote teie roaohwriks: kas ma peak-
sin sedda hea melega teie käest wastowöt-
ma? ütleb Jehowa.
14. Ja ärranetud on se, kes kawwalas-
te teeb, ja kel on ommas karjas üks is-
sane lojus, ja ta tootab Issandale, ja
ohwerdab, mis wiggane on: sest minna
ollen suur kunningas, ütleb wäggede Je-
howa, ja mo nimmi on kardetaw pagga-
natte seas.

2. Peatük.

Paljo süüd lükkatakse preestritte ja mu rahwa peäle.

1. Ja nüüd teile, oh preestrid! antakse
jesinnane käsk:
2. Kui teie ei wötta kuulda, ja kui teie
ei panne südbamesse, et teie mo nimmele
auu annate, ütleb wäggede Jehowa, siis
tahhan ma teie peäle läkkitada ärraneed-
mist, ja teie önnistussed ärraneda; kül
ma tahhan sedda ärraneda, sepärrast et
teie ei wötta süddamesse panna.
3. Wata, ma tahhan teile seemne wilja
soitelda, ja tahhan sitta, teie pühhade sitta
laiale wissata teie silmi, et se teid enne-
sega peab ärrawima. Amos 5, 21.
4. Et teie peate tundma, et ma teie kätte
ollen läkkitanud sesinnatse kässo, et mo
seädus peaks jäma Lewiga, ütleb wägge-
de Jehowa.
5. Mo seädus olli temmaga, ello- ja
rahhoseädusseks, ja neid andsin ma tem-
male kartusseks, ja temma kartis mind,
ja temma olli ärraehmatud mo nimme
pärrast.
6. Tõe kässoõppetus olli temma suus,
ja köwwerust ei olle leitud ta uulte peält;
rahho sees ja öiglase melega käis ta min-
nega, ja pöris paljo üllekohtust ümber.
7. Sest preestri uled peawad tarkusse
tundmist hoidma, ja teised peawad kässo-
õppetust temma suust otsima, sest temma
on wäggede Jehowa käsk.
8. Ja teie ollete seält te peält ärralah-
kund, ja paljo saatnud kommistama käs-
soõppetusses; teie ollete Lewi seädusse
ärrarikkunud, ütleb wäggede Jehowa.
9. Sepärrast ollen ka minna teinud, et
teid mikski ei panda, ja et teie ollete al-
wad keige rahwa melest, sepärrast et teie
ei pea minno wisisid, ja peate ühhest en-
nam luggu kui teisest kässoõppetusses.
10. Eks meil keigil olle üks issa? Eks
üks Jummal ei olle meid lonud? Mis-
pärrast teme siis pettust üks teise wasto,
ja teotame omma wannematte seädust?
11. Juda teeb pettust, ja mis hirmus,
se on Israelis ja Jerusalemmas sündi-
nud: sest Juda teotab Jehowa pühhas-
tust, mis temma armastab, ja on wöōra
jummala tütre naeseks wötnud.
12. Jehowa wöttab ärrakautada Jakobi
maiade seest se mehhe, kes sedda teeb, ni
hästi se, kes walwab, kui se, kes temmale
kostab, ja kes roaohwri wiib wäggede
Jehowale.
13. Ja seddasinnast tete teie weel: teie
kattate Jehowa altari silmaweega, nutto-
ga ja äggamissega, et temma ei woi roa-
ohwri peäle mitte ennam wadata, egga
melehead teie käest wastowötta.
14. Agga teie ütlete: Mispärrast siis?
Sepärrast et Jehowa tunnistab sinno ja
so nore ea naese wahhel, kelle wasto sin-
na olled pettust teinud; ommeti on ta
sinno abbikaas, ja naene, kellega sul seä-
dus on.
15. Nenda ei teinud se üks, sest temmal
olli teine Waim, ja mis teggi se üks? Ta
otsis Jummala tootud suggu; sepärrast
hoidke omma waimo eest, et temma ei
te pettust teie nore ea naese wasto.
Jes. 51, 2.
16. Sest Issand wihkab lahhutamist,
ütleb Jehowa Israeli Jummal; ja se-
suggune kattab ennast wäekauba töga kui
omma kuega, ütleb wäggede Jehowa;
sepärrast hoidke omma waimo eest, et teie
ei te pettust.
17. Teie ollete Jehowa ärrawässitanud
omma sannadega; siisti ütlete teie: Mis-
ka olleme meie ärrawässitanud? Se läb-
bi et teie ütlete: Kes ial kurja teeb, se on
hea Jehowa melest, ja need on temma
mele pärrast; ehk, kus on Jummal, kes
kohhut teeb?

3. Peatük.

Kristusse tullemisest; rahwas wabbandab ennast ja neid nomitakse; hädda kulutakse ja armo tootakse.

1. Wata, ma läkkitan omma ingli, ja
temma peab mo palle eel teed walmista-
ma; ja pea tulleb omma templi jure Is-
sand, kedda teie otsite, ja seädusse Ingel,
kedda teie tahhate: wata, ta tulleb, ütleb
wäggede Jehowa. Matt. 11, 10.
2. Agga kes kannatab temma tullemisse
päwa? ja kes jääb seisma, kui ta ilmub?
Sest temma on kui sullataja tulli, ja nen-
da kui wannutajatte seep.
3. Ja temma istub, kui se, kes sullatab
ja puhhastab höbbedat; temma puhhas-
tab Lewi lapsed, ja sullatab neid kui kul-
da ja kui höbbedat: siis towad nemmad
Jehowale roaohwri öigusses. Sakar. 13, 9.
4. Siis on Juda ja Jerusalemma roa-
ohwer Jehowa melest maggus, kui enne-
muiste ja ammust aiast.
5. Agga teie liggi tahhan ma tulla koh-
tuks, ja olla üks kerme tunnistusmees
noidade ja abbiellorikkujatte wasto, ja
nende wasto kes wallet wanduwad, ja
nende wasto, kes liga tewad palgalissele
palga polest, lesse naesele ja waese lapsele,
ja kes wöōra öigusse köwweraks pöör-
wad, ja kes mind ei kartnud, ütleb wäg-
gede Jehowa.

6. Sest minna Jehowa ei sa teist wisi, ja teie, Jakobi lapsed, ei olle otsa sanud.
7. Teie ollete omma wannematte päiwist ärralahkund minno seädmistest, ja teie ei olle neid mitte piddanud; pöörge minno pole, siis tahhan ma teie pole pöörda, ütleb wäggede Jehowa; ja teie ütlete: Mis asjas peame pöörma?
Sakar. 1. 3.
8. Kas innimenne peab Jummalat petma? et teie wöttate mind petta, ja ütlete siiski: Mis asjas pettame meie sind? Teie pettate kümnesse ja üllestöstmisse ohwriga.
9. Ärrancedmisse läbbi ollete teie ärranetud, et teie mind pettate, keik rahwas.
10. Toge keik kümnes warrandusse kotta, et toidust woiks mo koias olla, et katsuge selle läbbi minno peäle, ütleb wäggede Jehowa; kas ma ei wötta teile taewa lukisid lahtitehha, ja önnistust teie kätte wäljapuistada, senni kui liaks saab.
11. Ja ma tahhan teie pärrast söjaid söitelda, et nemmad ei pea teile mawilja ärrarikkuma, ja ma ei pea teile winapuud, mis wälja peäl on, tühjaks jätma, ütleb wäggede Jehowa.
12. Ja keik rahwas wötwad teid önsaks kita; sest teie peate üks wägga armas ma ollema, ütleb wäggede Jehowa.
13. Teie sannad mo wasto on waljud, ütleb Jehowa; ja teie ütlete: Mis olleme issekeskis sinno wasto räkinud?
14. Teie ütlete: Jummalat tenima, se on ilma, ja mis kasso on sest, kui meie peame, mis ta käsknud piddada, ja kui meie kurwa melega käime wäggede Jehowa pärrast?
15. Sepärrast kidame meie nüüd önsaks neid, kes uhked on; ka need siggiwad, kes öälat tööd tewad; nemmad katsuwad ka Jummala peäle, ja peäswad ärra.
16. Need, kes Jehowat kartwad, räkiwad siis issekeskis üks teise wasto: Kül Jehowa panneb tähhele ja kuleb, ja üks mällestusse ramat on kirjotud temma palle ees nende heaks, kes Jehowat kartwad, ja temma nimme peäle mötlewad.
17. Ja nemmad peawad, ütleb wäggede Jehowa, minno pärralt ollema sel päwal, kui ma neid teen isserahwaks, ja tahhan neile armo anda, nenda kui mees armo annab omma poiale, kes tedda tenib.
18. Ja teie peate jälle siis nähha sama wahhet ühhe öige ja selle wahhel, kes öäl on; selle, kes Jummalat tenib, ja selle wahhel, kes tedda mitte ei teni.
19. Sest wata, pääw tulleb, mis pölleb kui ahhi, ja keik uhked, ja keik, kes öälat tööd teggewad, peawad ollema kui körs; ja pääw, mis tulleb, körwetab neid ärra kui tulleleek, ütleb wäggede Jehowa; ja se ei jätta neile mitte juurt egga oksa.
20. Agga teile, kes teie mo nimme kardate, peab öigusse päike tousma, ja parrandaminne temma tibade al; ja teie peate wäljaminnema, ja lihhawaks sama kui nuumwassikad. Jes. 55. 2.
21. Ja teie peate neid, kes öälad on, ärratallama, sest nemmad peawad pörm ollema teie jalge tallade al sel päwal, mis minna walmistan, ütleb wäggede Jehowa.
22. Tulletage mele mo sullase Mosesse kässoöppetust, mis ma tedda käskin Horebi mäe peäl keige Israeli kätte anda, seädmissi ja kohtoseädussi. 2 Mos. 20. 1. n. t. j.
23. Wata, minna läkkitan teile prohweti Elia, enne kui tulleb Jehowa pääw, mis suur on ja kardetaw. Matt. 11. 14.
24. Ja temma peab wannematte süddame pöörma poegade pole, ja poegade süddame wannematte pole; et ma wahhest ei tulle, ja ei lö maad, et se saab ärrakautawaks.

Malakia Ramato Ots.

Wanna Seädusse Ramatutte Ots.

Meie

Issanda Jesusse Kristusse

Uus Testament

ehk

Ue Seädusse Ramat.

Nüjorki liñnas
Amerika-maa Piibli-kogudus,
alustatud 1816nel aastal.

1887.

Ue Seäduse Ramatud.

Ewangelium.

ehk

Hea sannum mailma Lunnastajast

Jesussest Kristussest,

Pühha Matteusse kirjotud.

1. Peatük.

Jesusse suggupöölwa, nimmi ja sündiminne.

1. Jesusse Kristusse sündimisse ra-
mat, kes on Abraami poia Taweti poeg.
2. Abraam sünnitas Isaaki, ja Isaak
sünnitas Jakobi, ja Jakob sünnitas Ju-
da ja temma wennad.
1 Mos. 21, 3. ja 25, 26. ja 29, 35.
3. Ja Judas sünnitas Peretsi ja Sara
Tamariga, ja Perets sünnitas Esromi,
ja Esrom sünnitas Arami.
1 Mos. 38, 29. 1 Aia r. 2, 5. 9. Rut. 4, 19.
4. Ja Aram sünnitas Aminadabi, ja
Aminadab sünnitas Naassoni, ja Naas-
son sünnitas Salmoni. 1 Aia r. 2, 10. 11.
5. Ja Salmon sünnitas Poasse Raa-
biga, ja Poas sünnitas Obedi Ruttiga,
ja Obed sünnitas Jesse. Rut. 4. 17. 21. 22.
6. Ja Jesse (Isai) sünnitas kunninga
Taweti, ja kunningas Tawet sünnitas
Salomoni Uria naesega.
1 Aia r. 2, 15. 2 Sam. 12, 24.
7. Ja Salomon sünnitas Roboami, ja
Roboam sünnitas Abia, ja Abia sünni-
tas Asa. 1 Kunn. 11, 43. 1 Aia r. 3, 10.
8. Ja Asa sünnitas Josawati, ja Jo-
sawat sünnitas Jorami, ja Joram sün-
nitas Usia.
1 Kunn. 15, 24. ja 22, 51. 1 Aia r. 3, 11. 12.
9. Ja Usia sünnitas Jotami, ja Jotam
sünnitas Ahasse, ja Ahas sünnitas His-
kia. 2 Kunn. 15, 7. ja 16, 1. 20.
10. Ja Hiskia sünnitas Manasse, ja
Manasse sünnitas Amoni, ja Amon sün-
nitas Josia. 2 Kunn. 20, 21. ja 21, 18. 24.
11. Ja Josia sünnitas Jekonja ja tem-
ma wennad Pabiloni wangiwimisse aial.
1 Aia r. 3, 15.
12. Agga pärrast Pabiloni wangiwi-
mist sünnitas Jekonja Sealtieli, ja Seal-
tiel sünnitas Serubabeli. 1 Aia r. 3, 17.
13. Ja Serubabel sünnitas Abiudi, ja
Abiud sünnitas Eliakimi, ja Eliakim sün-
nitas Asori.
14. Ja Asor sünnitas Sadoki, ja Sa-
dok sünnitas Ahhimi, ja Ahhim sünnitas
Eliudi.
15. Ja Eliud sünnitas Eleatsari, ja
Eleatsar sünnitas Mattani, ja Mattan
sünnitas Jakobi.
16. Ja Jakob sünnitas Josepi, Maria
mehhe, kellest, Mariast, on sündinud Je-
sus, kedda nimmetakse Kristusseks.
p. 27, 17. 22.
17. Keik pölwed nüüd Abraamist Tawe-
tist sadik on nelliteistkümmend pölwe; ja
Tawetist Pabiloni wangiwimissest sadik
on nelliteistkümmend pölwe; ja Pabiloni
wangiwimissest Kristussest sadik on nel-
liteistkümmend pölwe.
18. Agga Jesusse Kristusse sündiminne
olli nenda: sest kui temma emma Maria
Josepile kihlatud olli, ennego nemmad
kokko said, leiti tedda käima peäl ollewad
pühhast Waimust. Luk. 1, 27. 34. p. 2. 5.
19. Agga et temma mees Josep öige
olli, ja ei tahtnud tedda häbbi sisse sata,
wöttis temma nouu sallaja temmast ärra-
lahkuda.
20. Agga kui temmal se mötte olli, wa-
ta, siis näitis ennast temmale Issanda
ingel unnes, ja ütles: Josep, Taweti
poeg, ärra karda mitte Mariat, omma
naest, ennese jure wötta, sest mis temma
sisse on sündinud, se on pühhast Wai-
must.
21. Agga temma peab poia ilmale to-
ma ja sinna pead temmale nimme panne-
ma Jesus, sest temma peästab omma
rahwa nende pattudest.
Luk. 2, 21. Ap. Tegg. 4, 12.
22. Agga se keik on sündinud, et piddi
töeks sama, mis Issandast on öeldud
prohweti läbbi, kes ütleb: Jes. 7, 14. n. t. s.
23. Ennä, neitsit saab käima peäle, ja
peab poia ilmale toma, ja nemmad pea-
wad temmale nimme pannema Imma-
nuel, se on ärraselletud: Jummal meiega.
Jes. 8, 8. 10.

24. Agga kui Josep unnest üllesärkas, teggi temma nenda kui Jssanda ingel tedda olli täsknud, ja wöttis omma naese ennese jure;
25. Ja temma ei puutnud temmasse mitte, kunni temma omma essimesse poia sai ilmale tonud, ja ta panni temmale nimme Jesus.
Rom. 8, 29. Ebr. 1, 6. Kol. 1, 15.

2. Peatük.

Mis Jesussele sundinud temma lapse põlwes.

1. Agga kui Jesus olli sündinud Petlemmas Juda maal kunninga Herodesse aial, wata, siis tullid targad hommiko poolt Jerusalemma, ja ütlesid:
Luk. 2, 6. 7. Matt. 8, 11. 12.
2. Kus on se sündinud Juda rahwa Kunningas? sest meie olleme temma tähte näinud hommiko maal, ja olleme tulnud tedda kummardama.
4 Mos. 24, 17. 2 Peetr. 1, 19. Jes. 60, 3.
3. Agga kui kunningas Herodes sedda kulis, ehmatas temma wägga ärra, ja keik Jerusalem temmaga.
4. Ja temma koggus kokko keik üllemad preestrid ja kirjatundjad rahwa seast, ja kulas neilt, kus Kristus piddi sündima.
Joan. 5, 39. 40.
5. Agga nemmad ütlesid temmale: Petlemmas Juda maal, sest nenda on prohweti läbbi kirjotud:
6. Ja sinna Petlem Juda maal, sinna ep olle milgikombel wähhem Juda würstide seas, sest sinnust peab wäljatullema se Wallitseja, kes minno Israeli rahwast peab kui karjane hoidma.
Mik. 5, 1. Joan. 7, 42.
7. Siis kutsus Herodes targad sallaja, ja kulas neilt öiete sedda aega, mil täht olli paistnud.
8. Ja temma läkkitas neid Petlemma, ja ütles: Minge ja kulage öiete hästi lapsokest järrele, ja kui teie tedda leiate, siis kulutage mulle, et ka minna tullen tedda kummardama. Matt. 15, 8.
9. Agga kui nemmad said kunningat kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, täht, mis nemmad hommiko maal ollid näinud, käis nende eel, kunni temma tulli, ja seisis kohhe seäl üllewel, kus lapsokenne olli.
10. Agga kui nemmad tähte näggid, said nemmad üpris wägga röömsaks.
Laul 119, 105. 130.
11. Ja kui nemmad senna kotta said, leidsid nemmad lapsokesse Maria temma emmaga, ja heitsid mahha ja kummardasid tedda, ja wötsid omma warrandusse lahti, ja wisid temmale andid, kulda ja wirokit ja mirrit. Laul 72, 10. 15. Jes 60, 6.
12. Ning et Jummal neid käsknud unnes, et nemmad mitte ei piddand Herodesse jure taggasi minnema, läksid nemmad teist teed taggasi omma male.
Laul 32, 8.
13. Agga kui nemmad said taggasi läinud, wata, siis näitis ennast Jssanda ingel unnes Josepile, ja ütles: Touse üles, ja wötta lapsoke ning temma emma ennesega, ja pöggene Egiptusse male, ja olle seäl, kunni minna sulle saan ütlenud; sest Herodes püab last ärrahukkata.
14. Agga temma tousis üles ja wöttis lapsokesse ennesega ja temma emma öse, ja pöggenes Egiptusse male.
15. Ja olli seäl, kunni Herodes sai ärrasurnud, et piddi töeks sama, mis Jssand on rääkind prohweti läbbi, kes ütleb: Egiptusse maalt ollen minna omma Poia kutsnud. Os. 11, 1.
16. Kui nüüd Herodes näggi, et temma tarkadest olli pettetud, sai temma wägga wihhaseks, ja läkkitas wälja, ja laskis ärratappa keik poeglapsed Petlemmas, ja keikis temma raiades, kes ollid kahheaastased ja nende järgmissed, sedda aega möda, mis temma hästi olli tarkadelt kulanud. Kalat. 4, 29.
17. Siis on töeks sanud, mis prohwetist Jeremiast on rägitud, kes ütleb:
Jer. 31, 15.
18. Ramas kuuldi heält, paljo kaebmist ja nutmist ja ullumist. Rael nuttis omma lapsi, ja ei tahtnud ennast mitte lasta römustada, sest nemmad ei olnud teps ellus.
19. Agga kui Herodes sai ärrasurnud, wata, siis näitis ennast Jssanda ingel Josepile unnes Egiptusse maal,
20. Ja ütles: Touse üles, ja wötta lapsoke ja temma emma ennesega, ja minne Israeli male, sest need on surnud, kes lapsokesse hinge püüdsid. 2 Mos. 4, 19.
21. Siis tousis temma üles, ja wöttis lapsokesse ja temma emma ennesega, ja tulli Israeli male.
22. Agga kui temma kulis, et Arkelaus Juda maal kunningas olli omma isa Herodesse asemel, kartis temma senna minna. Agga kui temma Jummalalt käsko sanud unnes, pöggenes temma Kalilea male.
23. Ja tulli, ja ellas ühhes linnas, mis hütakse Naatsarettiks, et piddi töeks sama, mis rägitud on prohwetitte läb-

ki, et tedda peab Naatsareussets hütama.

3. Peatük.

Kristust ristitakse Joannessest.

1. Agga neil päiwil tulli ristija Joannes ja teggi jutlust Juda kõrbes.
Mark. 1, 4.
2. Ja ütles: Parrandage meelt; sest taewariik on liggi tulnud. p. 4, 17.
3. Sest temma on se, kellest prohwet Jesaias on rääkinud ja üttelnud: hüüdja häl on kõrbes: walmistage Issanda teed, tehke temma teraad tassasets.
Jes. 40, 3. Mark. 1, 3. Luk. 3, 4. Joan. 1, 23.
4. Agga Joannessel olli kuub kameli karwust, ja nahkwö wööl; agga temma roog olli rohhotirtsud ja metsmessi.
5. Siis läks temma jure wälja Jerusalem, ja keik Juda ma, ja keik ma Jordani ümberkaudo;
6. Ja said temmast ristitud Jordanis, kes ommad pattud üllestunnistasid.
Mark. 1, 5.
7. Agga kui temma paljo Wariserisid ja Sadduserisid näggi omma ristmisse jure tullewad, ütles temma nende wasto: Teie wihhasema maddude suggu, kes on teile näitnud ärrapöggeneda tullewa wihha eest? Luk. 3, 7.
8. Sepärrast kandke õiget meleparrandamisse wilja; Luk. 3, 8.
9. Ja ärge möttelge isseennestes ütelda: meil on Abraam issaks; sest minna ütlen teile, et Jummal woib neistsinnatsist kiwwidest Abraamile lapsi sata.
Joan. 8, 39.
10. Agga kirwes on ka jo pude jure külge pandud; sepärrast igga pu, mis head wilja ei kañna, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.
p. 7, 19. Luk. 3, 9. Joan. 15, 2. 6.
11. Minna ristin teid küll weega meleparrandamissets; agga kes pärrast mind tulleb, se on wäggewam mind, kelle kingi kandma minna wäärt ep olle: sesamma peab teid ristima pühha Waimo ja tullega. Mark. 1, 8.
12. Temma wisklabbidas on temma käes, ja temma wöttab omma reiallust puhtaks, ja ommad nissud aita kokkopanna; agga hagganad wöttab temma kustutamatta tullega ärrapölletada.
13. Siis tulli Jesus Kalilea maalt Jordani jöele Joannesse jure, et tedda piddi temmast ristitama. Luk. 3, 21. n. t. s.
14. Agga Joannes kelas tedda wägga, ja ütles: Mulle on tarwis, et mind sinnust peaks ristitama, ja sinna tulled minno jure.
15. Agga Jesus wastas ja ütles temma wasto: Olgo nüüd nenda; sest nenda on meie kohhus keik öigust täieste tehha; siis jättis temma tedda.
16. Ning kui Jesus olli sanud ristitud, tulli temma seddamaid weest wälja, ja wata! taewad tehti temmale lahti; ja Joannes näggi Jummala Waimo kui tuikesse ennast mahhalaskwad, ja temma peäle tullewad. Luk. 3, 21. Joan. 1, 32. 33.
17. Ja wata, üks häl taewast ütles: Sesinnane on minno armas Poeg, kellest mul hea meel on. p. 17, 5.

4. Peatük.

Jesust kiusatakse kurratist; temma hakkab omma ammetit, ning utleb rahwale jutlust.

1. Siis widi Jesus pühhast Waimust kõrbe, et tedda piddi kurratist kiusatama.
Mark. 1, 12. Ebr. 4, 15.
2. Ja kui temma nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd sai paastnud, siis tulli temmale pärrast nälg kätte.
3. Ja kiusaja tulli temma jure, ja ütles: Kui sa Jummala Poeg olled, siis ütle, et needsinnatsed kiwwid leiwaks sawad.
4. Agga temma wastas ja ütles: Kirjotud on: Innimenne ei ella mitte ütsipäinis leiwast waid iggastühhest sannast, mis Jummala suust wälja tulleb.
5 Mos. 8, 3. Joan. 4, 34.
5. Siis wöttis tedda kurrat ennesega pühha liña, ja panni tedda pühha koia harja peäle seisma,
6. Ja ütles temmale: Kui sa Jummala Poeg olled, siis kukkuta ennast mahha, sest kirjotud on: Temma tahhab omma inglid sinno pärrast käskida, ja nemmad peawad sind kätte peäle wötma, et sinna omma jalga wasto kiwwi ial ei pea toukama. Laul 91, 11. 12.
7. Jesus ütles temmale: ta on kirjotud: Sinna ei pea Issandat omma Jummalat mitte kiusama. 5 Mos. 6, 16.
8. Ta wöttis tedda kurrat ennesega ühhe wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keik mailma kunningrikisid ja nende auu, 1 Joan. 2, 16.
9. Ja ütles temmale: sedda keik tahhan minna sulle anda, kui sa mahhaheidad ja mind kummardad.
10. Siis ütles Jesus temmale: Taggane minnust Sadan, sest kirjotud on: Sinna pead Issandat omma Jummalat

kummardama, ja tedda üksipäinis tenima. 5 Mos. 10, 20.

11. Siis jättis tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temma jure, ja tenisid tedda. Ebr. 1, 14.

12. Agga kui Jesus kulis, et Joannes olli wangi ärraantud, läks temma taggasi Kalilea male, Mark. 1, 14.

13. Ja jättis Naatsaretti liña mahha, tulli ja ellas Kapernauma liñnas, mis järwe äres, Sabuloni ja Newtalimi raiade peäl. Luk. 4, 31.

14. Et piddi töeks sama, mis öeldud on prohweti Jesaia läbbi, kes ütleb:

Jes. 8, 23. p. 9, 1.

15. Sabuloni ma, ja Newtalimi ma, mis järwe äres on teine pool Jordanit, ja pagganatte Kalilea ma,

16. Rahwas, mis pimmedusses istus, on suurt walgust näinud, ja neile, kes istusid surma maal ja warjus, neile on walgus tousnud. Jes. 60, 1. 2. 3.

17. Sest aiast hakkas Jesus jutlust teggema ja ütlema: Parrandage meelt, sest taewariik on liggi tulnud.

p. 3, 2. Mark. 1, 14. 15.

18. Agga kui Jesus Kalilea järwe äres köndis, näggi temma kaks wenda, Simona, kedda nimmetakse Peetrusseks, ja Andreasse temma wenna wörko järwe heitwad: (sest nemmad ollid kallamehhed.)

Mark. 1, 16. 19.

19. Ja temma ütles neile: Tulge minno järrele, ja minna tahhan teid innimesse püüdjaiks tehha.

20. Ja ni kohhe jätsid nemmad wörgud mahha, ja käisid temma järrel.

21. Ja kui temma seält emale läks, näggi temma kaks wenda, Jakobusse, Sebedeusse poia, ja Joannesse, temma wenna, laewas omma issa Sebedeussega omma wörkusid parrandawad; ja temma kutsus neid.

22. Ja ni kohhe jätsid nemmad laewa ja omma issa mahha, ja käisid temma järrel.

23. Ja Jesus käis keik Kalilea ma läbbi, ja öppetas nende koggodusse koddades, ja kulutas kunningrigi armoöppetust, ja parrandas keik tõbbe ja keik wigga rahwa seas. Luk. 4, 15. 31.

24. Ja temmast läks kõnne wälja keik ülle Siria ma, ja nemmad töid temma jure keik wiggased, monnesugguse törwe ja walloga waewatud ja kurjast waimust ahhastud, ja kutöbbised, ja kes ollid alwatud, ja temma teggi neid terweks.

Ap. Tegg. 10, 38.

25. Ja paljo rahwast käis temma järrel Kalilea maalt ja kümne liña maalt, ja Jerusalemmast, ja Judamaalt, ja teine poolt Jordani jögge. Luk. 6, 17.

5. Peatük.

Kristusse mäejutlus ristiinnimeste önnistussest, ja sest, mis kasi öiete öppetab.

1. Agga kui temma rahwast näggi, läks temma ülles ühhe mäe peäle, ja kui ta sai mahha istunud, tullid temma jüngrid temma jure.

2. Ja temma teggi omma su lahti, öppetas neid ja ütles:

3. Önsad need, kes waimust waesed; sest nende pärralt on taewariik. Jes. 57, 15.

4. Önsad need, kes kurwad on; sest nemmad peawad sama römustud.

Luk. 6, 21. Laul 126. 5. 6. Jes. 61, 2.

5. Önsad on tassased; sest nemmad peawad ma pärrima. Laul 37, 11.

6. Önsad need, kellel nälg ja janno on öigusse järrele; sest nemmad peawad täis sama.

Luk. 6, 21. Jes. 49, 10. p. 55, 1. 2. p. 65, 13. 14.

7. Önsad on armolissed; sest nemmad peawad armo sama.

Öpp. Sann. 21, 21. Jak. 2, 13.

8. Önsad need, kes puhtad süddamest; sest nemmad peawad Jummalat näggema. 1 Joan. 3, 2. 3.

9. Önsad on rahho noudjad; sest neid peab Jummala lapsiks hüttama. Ebr. 12, 14.

10. Önsad need, kedda taggakiusatakse öigusse pärrast; sest nende pärralt on taewariik. Rom. 8, 17. 1 Peetr. 3, 14.

11. Önsad ollete teie, kui innimessed teid minno pärrast laimawad, ja taggakiusawad, ja räkiwad keik suggu kurja teie peäle, kui nemmad walletawad.

Luk. 6, 22. 1 Peetr. 4, 14.

12. Römustage, ja olge wägga römsad; sest teie palk on suur taewas; nendasammotigi on nemmad prohwetid taggakiusanud, kes enne teid olnud.

Ap. Tegg. 5, 41. Ebr. 11, 36. 2c. 2c.

13. Teie ollete ma sool; agga kui sool tuimaks saab, miska peab sedda soolaseks tehtama? se ei kölba ennam kuhhegi, kui wäljawissata ja innimestest ärrasötkuda jalgega. Mark. 9, 50. Luk. 14, 34.

14. Teie ollete mailma walgus; lin, mis mäe peäl on, ei woi mitte warjul olla. Ewes. 5, 8. Wilip. 2, 15.

15. Ei süta ka ükski künalt, ja ei panne sedda wakka alla, waid küünlajalla peäle, siis paistab temma keigile, kes koias on.

Mark. 4, 21.

16. Nenda paistko teie walgus innimeste ees, et nemmad teie häid teggusid näwad, ja auustawad teie Issa, kes taewas on. 1 Peetr. 2, 12.

17. Ärge möttelge, et minna ollen tulnud käsko ehk prohwetid kautama; minna ei olle tulnud neid kautama, waid töeks teggema. Laul 40, 8. 9.

18. Sest minna ütlen teile töeste: Kunni taewas ja ma hukka läbbäb, ei läbbä mitte hukka kässust, mis keigewähhem kirri, ehk tähhekenne on, senni kui keik sünnib. Luk. 16, 17. p. 21, 33.

19. Kes nüüd ial ühhe neistsinnatsist wähhemaist kässosannust kautab, ja öppetab nenda innimessi, tedda peab keigewähhemaks hütama taewariikis; agga kes ial sedda teeb, ja öppetab, tedda peab suureks hütama taewariikis. Jak. 2, 10.

20. Sest minna ütlen teile: Kui teie öigus ep olle paljo üllem kui kirjatundjatte ja Wariseride öigus, siis ei sa teie mitte taewariiki. p. 23, 27. 28. Luk. 11, 39.

21. Teie ollete kuulnud, et wannemattele on rägitud: Sinna ei pea mitte tapma: agga kes ial tappab, on kohto wäärt. 2 Mos. 20, 13.

22. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes omma wenna peäle ilma asjata wihha kannab, on kohto wäärt; agga kes ial omma wenna wasto ütleb: Raka, se on suure kohto wäärt; agga kes ial ütleb: Sa jölle, se on pörgo tulle wäärt. 1 Joan. 3, 15. Jak. 3, 9. 10.

23. Sepärrast kui sinna omma annet altari peäle tood, ja seäl so mele tulleb, et sinno wennal middagi on sinno wasto;

24. Siis jätta senna omma anne altari ette, ja minne, ja leppi enne omma wennaga ärra, ja siis tulle ja to omma anne. Mark. 11, 25. Kol. 3, 12. 13.

25. Olle pea heameleinne omma wihhamehhe wasto, ni kaua kui sinna temmaga te peäl olled, et wihhamees sind ei anna ärra kohtomoistja kätte, ja kohtomoistja sind ei anna ärra sullase kätte, ja sind ei wisjata wangitorni. p. 18, 34. 35.

26. Töeste, minna ütlen sulle, sinna ei peäse seält wälja, ennego sinna ka wiimse tinga saad ärramaksnud. Luk. 12, 58. 59.

27. Teie ollete kuulnud, et wanna rahwale on öldud: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma. 2 Mos. 20, 13. Ebr. 13, 4.

28. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes naese peäle watab tedda himmustades, on jo abbiello temmaga ärrarikkunud ommas süddames. Job. 31, 1. Laul 119, 37.

29. Agga kui sinno parram silm sind pahhandab, siis kissu sedda wälja, ja wiska ennesest ärra; sest sulle on parram, et üks sinno liikmist hukka läbbäb, kui et keik so ihho heidetakse pörgusse. p. 18, 9. Mark. 9, 47.

30. Ja kui sinno parram kässi sind pahhandab, siis raiu sedda mahha, ja wiska ennesest ärra; sest sulle on parram, et üks sinno liikmist hukka läbbäb, kui et keik so ihho heidetakse pörgusse. Kol. 3, 5.

31. Ka on öldud, et kes ial ommast naesest ennast lahhutab, se peab temmale lahhutamisse ramato andma. 5 Mos. 24, 1. Matt. 19, 7. Mark. 10, 4.

32. Agga minna ütlen teile, et kes ial ommast naesest ennast lahhutab, (muido kui horatö pärrast) se teeb, et temma abbiello ärrarikkub; ja kes ial selle ärralahhutud naeseks wöttab, se rikkub abbiello ärra.

33. Ta ollete teie kuulnud, et wanna rahwale on öldud: Sinna ei pea mitte üllekohhut wanduma, waid sinna peab Issandale ommad wanded piddama. 2 Mos. 20, 7. 3 Mos. 19, 12. 4 Mos. 30, 3.

34. Agga minna ütlen teile, et teie ei pea koggoni mitte wanduma, ei taewa jures, sest se on Jummala aujärg; Jes. 66, 1.

35. Egga ma jures, sest se on temma jalgealune järg; egga Jerusalemma jures, sest se on suure kunninga lin.

36. Ei pea sinna ka mitte omma pea jures wanduma, sest et sinna ei woi ühte ainust juutse karwa ei walgeks egga mustaks tehha.

37. Agga teie könne olgo jah, jah; ei mitte, ei mitte; agga mis ülle selle on, se on tiggedast. Jak. 5, 12.

38. Teie ollete kuulnud, et öldud on: Silm silma wasto, ja hammas hamba wasto: 2 Mos. 21, 23. 24.

39. Agga minna ütlen teile, et teie ei pea mitte tiggeda wasto pannema; waid kui kegi sind lööb parrama körwa äre, siis pöra ka teine temma pole. Jer. Nutt. Laul 3, 30. 1 Peetr. 3, 9.

40. Ja sellele, kes sinnoga tahhab kohhut käia, ja sinno kue wötta, sellele jätta ka wammus. Luk. 6, 29. 1 Kor. 6, 7.

41. Ja kui kegi sind sunnib üht pennikoormat käima, siis minne temmaga kats.

42. Anna sellele, kes sult pallub; ja ärra pöra ennast sellest ärra, kes sinnult tahhab laenata. Luk. 6, 34.

43. Teie ollete kuulnud, et öldud on:

Sinna pead omma liggimest armastama, ja omma wihhameest wihkama. 3 Mos. 19. 18.

44. Agga minna ütlen teile: Armastage omma wihhamehhi, önnistage neid, kes teid ärrawannuwad, tehke head neile, kes teid wihkawad, ja palluge nende eest, kes teile liga tewad, ja teid taggakiusawad, Luk. 23. 34. Ap. Tegg. 7. 59.

45. Et teie woiksite saba omma Issa lapsiks, kes taewas on; sest temma lasseb omma päikesse tousta kurjade ja heade ülle, ja lasseb wihma sabdada öigette ja üllekohtuste peäle.

46. Sest kui teie neid armastate, kes teid armastawad, mis palga sate teie sest? Eks tölnerid ka seddasamma ei te? Luk. 6. 32.

47. Ja kui teie üksipäinis omma wendade wasto löbbusad ollete, mis head tete teie ennam kui teised? Eks tölnerid ka nendasammoti ei te?

48. Sepärrast peate teie täieste waggad ollema, nenda kui teie Issa taewas täieste wagga on. Ewes. 4. 13. 2 Peetr. 1. 3–8.

6. Peatük.

Kuida menned head teud peab teggema, et nemmad Jummala mele pärrast woiksid olla.

1. Katske, et teie omma waesteandid innimeste nähhes ei anna, et teid neist peab nähtama, muido ei olle teil palka teie Issa jures, kes taewas on.

2. Sepärrast kui sinna waestele andid annad, ei pea sinna ennese ees lasktma passunat aiada, nenda kui sallalikkud tewad koggodusse koddade sees ja ulitsatte peäl, et neid innimestest peab auustadama. Töeste minna ütlen teile: neil on omma palk käes. 1 Kor. 13. 3.

3. Agga kui sinna waestele andid annad, siis ei pea sinno pahhem kässi mitte teädma, mis sinno parram kässi teeb,

4. Et sinno waesteanded woiksid sallajad olla, ja sinno Issa, kes sallajasse nääb, küll se sulle maksab awwalikkult. Luk. 14. 14. Joan. 3. 21.

5. Ja kui sinna Jummalat palludb, ei pea sinna mitte ollema kui sallalikkud; sest nemmad armastawad, koggodusse koddades ja ulitsatte nurkade peäl seistes, Jummalat palluda, et neid innimestest peab nähtama. Töeste minna ütlen teile, neil on omma palk käes. Luk. 18. 11.

6. Agga sinna, kui sa Jummalat palludb, siis minne omma kambri, ja panne uks kinni, ja pallu omma Issa, kes sallajas on, ja sinno Issa, kes sallajasse nääb, maksab sulle awwalikkult. 2 Kunn. 4. 33.

7. Agga kui teie Jummalat pallute, ei pea teie mitte paljo lobbisema, nenda kui pagganad, sest nemmad arwawad, et neid kuuldakse nende sure lobbisemisse pärrast. Jes. 1. 15.

8. Sepärrast ärge sage mitte nende sarnatseks, sest teie Issa teab, mis teile tarwis on, ennego teie tedda pallute.

9. Sepärrast luggege nenda: Meie Issa, kes sa olled taewas, pühhitsetud sago sinno nimmi. Luk. 11. 2. 2 Mos. 20. 7.

10. Sinno riik tulgo, sinno tahtminne sündko kui taewas nenda ka ma peäl. Ilm. 12. 10. Ap. Tegg. 21. 14.

11. Meie iggapäwane leib anna meile tännapääw. p. 4. 4. Joan. 6. 48. 49. 50.

12. Ja anna andeks meile meie wöllad, kui ka meie andeks anname omma wölglastele. Laul 32. 1. 2. 5. Matt. 18. 35.

13. Ja ärra saba meid mitte kiusatusse sisse, waid peästa meid ärra kurjast: sest sinno pärralt on riik, ja wäggi, ja au iggaweste, Amen. p. 26. 41. 2 Tim. 4. 18.

14. Sest kui teie innimestele nende ekksitussed andeks annate, siis annab ka teie taewane Issa teile andeks. Mark. 11. 25.

15. Agga kui teie innimestele nende ekksitussi mitte andeks ei anna, siis ei anna ka teie Issa teie ekksitussi mitte andeks. p. 18. 35.

16. Agga kui teie paastute, siis ärge sage mitte kurwanäolisseks, nenda kui sallalikkud; sest nemmad tewad omma palle näotumaks, et rahwas peab näggema neid paastwad. Töeste minna ütlen teile, neil on omma palk käes. Jes. 58. 5. 6.

17. Agga kui sinna paastud, siis woia omma pead, ja pesse omma silmi.

18. Et innimessed ei nä sind paastwad, waid sinno Issa, kes sallajas on; ja sinno Issa, kes sallajasse nääb, tassub sulle awwalikkult.

19. Ärge kogguge ennestele warrandust ma peäl, kus koi ja rooste sedda ärrarikkub, ja kussa wargad läbbikaewawad ja warrastawad. p. 19. 21. 1 Tim. 6. 9.

20. Agga kogguge ennestele warrandust taewas, kussa egga koi egga rooste ei rikku, ja kussa wargad läbbi ei kaewa egga warrasta. 1 Tim. 6. 17–19.

21. Sest kussa teie warrandus on, seäl on ka teie südda. Luk. 12. 34. Joan. 20. 11. 15. 16.

22. Silm on ihho künal, kui nüüd sinno silm selge on, siis on keik sinno ihho selge. Laul 32. 2.

23. Agga kui sinno silm pahha on, siis on keik sinno ihho pimme. Kui nüüd walgus sinno sees pimmedus on, kui suur on siis pimmedus?

24. Ükski ei woi kahht issandat tenida, sest ehk temma wihkab teist ja armastab teist; ehk hoiab teise pole, ja pölgab teise ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat. Luk. 16, 13.

25. Sepärrast ütlen minna teile: ärge murretsege mitte omma ello eest, mis teie peate söma, ja mis teie peate joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga pannema. Ets ello ennam olle kui toidus, ja ihho ennam kui rided? Luk. 12, 22. Wil. 4, 6.

26. Pange tähhele lindu taewa al: nemmad ei külwa egga leika, egga panne kokko aitade sisse, ja teie taewane Issa toidab neid. Ets teie olle paljo üllemad kui need? Matt. 10, 29–31.

27. Agga kes on teie seast, kes omma murrega ennese pitkusse jure woib ühhe küünra jätkata?

28. Ja mis murretsete teie riette pärrast? Pange tähhele lillekessi wälja peäl, kuida nemmad kaswawad, nemmad ei te tööd egga kehra. Luk. 21, 34.

29. Agga minna ütlen teile, et Salomongi keige omma auu sees ep olle mitte nenda olnud ehhitud kui üks neistsinnatsist. 1 Kunn. 5, 1. n. t. s.

30. Kui nüüd Jummal rohto wälja peäl, mis tänna on, ja homme ahjo wissatakse, nenda ehhitab, ets siis paljo ennam teid, teie nödrausklikkud?

31. Sepärrast ei pea teie mitte murretsema ja ütlema: Mis peame meie söma? ehk mis peame meie joma? ehk miska peame meie endid katma?

32. Sest keik sedda noudwad pagganad tagga; sest teie taewane Issa teab, et teile sedda keik tarwis lähhäb. 1 Peetr. 5, 7.

33. Agga noudke essite Jummala riki ja temma öigust, siis sedda keik peab teile peälegi antama. Luk. 17, 21. Rom. 14, 17.

34. Sepärrast ärge murretsege mitte homse ette, sest kül homne päew omma eest murret peab. Iggal päwal saab kül ommast waewast.

7. Peatük.

Monningaist asjust, mis kelawad önsaks samast.

1. Ärge moistke kohhut, et teie peäle kohhut ei moisteta. Luk. 6, 37. Rom. 2, 1.

2. Sest mis kohtoga teie kohhut moistate, sega peab teie peäle ka kohhut moistetama; ja mis moöboga teie moödate, sega peab teile jälle moödetama. Mark. 4, 24.

3. Agga mis sa pinda nääd omma wenna silmas, agga palki ommas silmas ei panne sa mitte tähhele?

4. Ehk kuis tahhad sa ütteldа omma wenna wasto: lasse, ma kissun pinna sinno silmast wälja! ja wata, sinno silmas on palk.

5. Ob sinna sallalik! kissu essite palk ommast silmast wälja, ja siis selletad sinna pinna wäljakiskuda omma wenna silmast.

6. Ärge andke pühha koertele, ja ärge heitke omma perlid siggade ette, et nemmad neid ärra ei sötku omma jalgega ja endid ümber ei pöra, ja teid ei kissu. Opp. Sann. 9, 7. 8.

7. Palluge, siis peab teile antama, otsige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama. Mark. 11, 24.

8. Sest iggaüks, kes pallub, se saab, ja kes otsib, se leiab, ja kes kopputab, sellele tehhakse lahti.

9. Ehk missuggune innimenne on teie seast, kui temma poeg temmalt leiba pallub, kas ta peaks temmale kiwwi andma? Luk. 11, 11.

10. Ja kui temma kalla pallub, kas ta peaks temmale mao andma?

11. Kui nüüd teie, kes teie kurjad ollete, moistate häid andid anda omma lastele, kui paljo ennam annab teie Issa taewas häid andid neile, kes tedda palluwad? Jak. 1, 5. 17. Laul 10, 17.

12. Keik nüüd mis teie ial tahhate, et innimessed teile peawad teggema, nendasammoti tehke ka teie neile; sest se on käsk ja prohwetid. Luk. 6, 31.

13. Minge sisse kitsast wärrawast; sest se wärraw on lai, ja se te on suur, mis hukkatusse sisse wiib, ja paljo on neid, kes seält sisse lähhäwad. Luk. 13, 24.

14. Sest se wärraw on kitsas, ja se te on waewalinne, mis ello sisse wiib, ja pissut on neid, kes sedda leidwad. Ap. Tegg. 14, 22.

15. Agga hoidke walle prohwetitte eest, kes teie jure tullewad lammaste rides, agga seestpiddi on nemmad kiskjad hundid. 1 Joan. 4, 1.

16. Nende wiljast peate teie neid tundma. Kas winamarjo noppitakse kibbowitsust, ehk wigimarjo ohhakaist? p. 12, 33. Jak. 3, 12.

17. Nenda igga hea pu kannab head wilja, agga pahha pu kannab pahha wilja.

18. Hea pu ei woi pahha wilja kanda, egga pahha pu woi head wilja kanda.
19. Igga pu, mis head wilja ei kanna, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.
p. 3, 10. Joan. 15. 2. 6.
20. Sepärrast nende wiljast peate teie neid tundma.
21. Ei sa keik, kes minno wasto ütlewad: Issand, Issand, taewarikko, waid kes tewad minno Issa tahtmisse järrele, kes taewas on. Luk. 6. 46.
22. Paljo ütlewad minno wasto sellsammal päwal: Issand, Issand, eks meie olle sinno nimmel prohweti wisil räkinud, ja sinno nimmel kurje waimusid wäljaaianud, ja sinno nimmel paljo wäggewaid teggusid teinud? p. 25. 44.
23. Ja siis tunnistan minna neile: Minna ei olle teid ellades tunnud, taggannege minnust ärra, kes teie üllekohhut tete. p. 25. 41.
24. Sepärrast iggaüks, kes neid minno sanno kuleb, ja teeb nende järrele, tedda pean minna ühhe moistlikko mehhe sarnatseks, kes omma koia kaljo peäle on ehhitanud. Luk. 6. 47. 48. Joan. 13. 17.
25. Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli, ja tuled puhhusid, ja käisid selle koia peäle, ja temma ei langenud mitte; sest temma allus olli kaljo peäle pandud.
26. Ja iggaüks, kes neidsinnatsid minno sanno kuleb, ja nende järrele ei te, tedda peab jölleda mehhe sarnatseks petama, kes omma koia liwa peäle ehhitanud; Luk. 6. 49.
27. Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli ja tuled puhhusid, ja löid wasto sedda kodda, ja temma langes mahha, ja temma langeminne olli suur.
Esek. 13. 10. 11. Matt. 13. 21.
28. Ja se sündis, kui Jesus needsinnatsed könned sai löppetanud, ehmatas rahwas temma öppetusse pärrast. Luk. 4. 32.
29. Sest temma öppetas neid kui se, kellel melewald olli, ja ei mitte nenda kui kirjatundjad. Mark. 1. 22.

8. Peatük.

Kristusse immeteud, keigeennamiste slin pool järwe.

1. Agga kui temma mäelt allaläks, käis paljo rahwast temma järrel.
2. Ja wata, üks piddalitöbbine tulli ja kummardas tedda, ja ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha.
Mark. 1. 40. Luk. 5. 12.
3. Ja kui Jesus omma käe sai sirrutanud, putus temma temma külge ja ütles: Minna tahhan, sa puhtaks! Ja seddamaid sai temma piddalitöwwest puhtaks;
p. 11. 5.
4. Ja Jesus ütles temma wasto: Katsu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid minne, näita ennast preestrile, ja wi and, mis Moses on käsknud, neile tunnistusseks.
3 Mos. 14. 2. Luk. 17. 14.
5. Agga kui Jesus Kapernauma sisse läks, tulli üks söapealik temma jure, pallus tedda, Luk. 7. 2. n. t. s.
6. Ja ütles: Issand, minno sullane on alwatud koddo maas sures wallus.
7. Ja Jesus ütles temma wasto: Minna tahhan tulla ja tedda terweks tehha.
8. Ja söapealik kostis ja ütles: Issand, minna ep olle mitte wäärt, et sa minno kattukse alla tulled, waid ütle agga üks sanna, siis saab minno sullane terweks.
Luk. 15. 21. Laul 33. 9.
9. Sest minna ollen ka innimenne wallitsusse al, ja minno al on söamehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähhäb temma, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temma.
10. Agga kui Jesus sedda kulis, immetelles temma ja ütles nende wasto, kes järrel käisid: Töeste minna ütlen teile, ei Israelistti polle minna ni suurt usko leidnud. p. 15. 28.
11. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad hommiko ja öhto poolt, ja istuwad laudas Abraami ja Isaaki ja Jakobiga taewarikis. Luk. 13. 28. 29. Jes. 49. 12.
12. Agga kunningrigi lapsed lükkatakse wälja keigesüggawama pimmedusse sisse, seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne. p. 21. 43.
13. Ja Jesus ütles söapealikko wasto: Minne, ja sulle sündko nenda kui sinna olled uskunud. Ja temma sullane sai terweks selsammal tunnil. p. 15. 28.
14. Ja Jesus tulli Peetrusse kotta, ja näggi, et temma äm maas olli ja sojas töwwes. Mark. 1. 29.
15. Siis hakkas temma temma kätte kinni, ja soe többi lahkus temmast; ja temma tousis ülles, ja tenis neid. p. 9. 25.
16. Agga kui öhto sai, töid nemmad temma jure paljo, kes kurjest waimudest waewatud ollid; ja temma aias waimud wälja sannaga, ja teggi keik haiged terweks. Mark. 1. 32. Luk. 4. 40.
17. Et piddi töeks sama, mis öeldud on prohweti Jesaia läbbi, kes ütleb: Temma on meie nödrussed ennese peäle wötnud, ja meie többesid on temma kannud. Jes. 53. 4. 5.

18. Ja kui Jesus paljo rahwast ennese ümber näggi, käskis temma teine pole järwe ärraminna.
19. Ja temma jure tulli üks kirjatundja, se ütles temma wasto: Öppetaja, ma tahhan sinno järrel käia, kuhho sa ial lähhäd. Luk. 9, 57.
20. Ja Jesus ütles temma wasto: Rebbastel on augud, ja lindudel taewa al pessad; agga innimesse Poial ei olle mitte, kuhho temma pead woiks panna. 2 Kor. 8, 9.
21. Ja üks teine temma jüngritte st ütles temma wasto: Issand, anna mulle lubba enne ärraminna, ja omma issa mahhamatta. Luk. 9, 59. 60.
22. Agga Jesus ütles temma wasto: Käi sinna mo järrel, ja lasse surnud ommad surnud mahhamatta.
1 Tim. 5, 6. Ilm. 3, 1. 2 Kor. 6, 17. 18.
23. Ja kui temma laewa läks, siis käisid temma jüngrid temma järrel.
Mark. 4, 36. Luk. 8, 22.
24. Ja wata, siis tousis suur laenetaminne merre peäle, nenda et laew laenettega katteti, agga temma maggas.
Jona 1, 4. 5. Laul 46, 2. 4.
25. Ja temma jüngrid tullid temma jure, ja ärratasid tedda üles, ja ütlesid: Issand, aita meid! meie lähhäme hukka. Laul 35, 23.
26. Ja temma ütles nende wasto: Mispärrast ollete teie arrad, teie nödrausulissed? Siis tousis temma üles, ja ähwardas tuli ja merd, siis sai se koggoni waikseks.
27. Agga innimessed immetellesid, ja ütlesid: Missuggune on se, et ka tuled ja merri temma sanna wötwad kuulda?
28. Ja kui temma sai teine pole järwe Kergesea rahwa male, tullid temma wasto kaks kurjast waimust waewatut, need tullid surno haudadest wälja, ja ollid wägga hirmsad, nenda et ükski ei woinud sedda teed käia. Mark. 5, 1.
29. Ja wata, nemmad kissendasid ja ütlesid: Jesus, Jummala Poeg, mis on meil sinnoga teggemist? olled sa seie tulnud meid enne aega waewama?
Luk. 4, 41. Jak. 2, 19.
30. Agga kaugel neist ärra olli suur sea karri sömas. Mark. 5, 11.
31. Ja kurjad waimud pallusid tedda ja ütlesid: Kui sa meid wäljaaiad, siis anna meile lubba sea karja sisse minna.
Luk. 8, 31. n. t. s.
32. Ja temma ütles neile: Minge. Siis läksid nemmad wälja, ja läksid sea karja sisse. Ja wata, keik sea karri kukkutas ennast ülle kaela kalda peält järwe, ja nemmad surrid ärra wette.
33. Agga sea karjatsed pöggenesid, ja läksid ärra linna, ja rääkisid keik ülles ja mis nendega sündinud, kes ollid kurjast waimust waewatud.
34. Ja wata, siis läks keik lin wälja Jesusse wasto, ja kui nemmad tedda näggid, pallusid nemmad, et temma nende raiade peält piddi ärraminnema.

9. Peatük.

Kristusse immeteud pärrast sedda, kui temma koio sai.

1. Ja temma läks laewa ja tulli ülle järwe, ja sai omma linna.
2. Ja wata, nemmad kandsid temma jure ühhe alwato, kes wodis maas olli. Ja kui Jesus nende usko näggi, ütles temma alwato wasto: Olle julge minno poeg, sinno pattud on sulle andeks antud.
Mark. 2, 1. n. t. s. Luk. 5, 18. n. t. s.
3. Ja wata, monningad kirjatundjatte seast räkisid isseennestes: Sesinnane teotab Jummalat.
4. Agga kui Jesus nende möttid näggi, ütles temma: Mispärrast mötlete teie kurja ommas süddames? Joan. 2, 25.
5. Sest mis on kergem üttelda: pattud on sulle andeks antud, woi üttelda: touse ülles ja könni.
6. Agga et teie peate teädma, et innimesse Poial melewald on pattusid ma peäl andeks anda, (siis ütleb temma alwato wasto:) Touse ülles, tösta omma wodi ülles, ja minne omma kotta.
p. 28, 18. Joan. 5, 8. Ap. Tegg. 9, 34.
7. Ja temma tousis ülles, ja läks omma kotta. Mark. 2, 12.
8. Agga kui rahwas sedda näggi, pannid nemmad sedda immeks, ja auustasid Jummalat, kes nisugguse melewalla innimestele annab.
9. Ja kui Jesus sealt ärraläks, näggi temma ühhe innimesse tolli jures istwad, Matteus nimmi, ja ütles temma wasto: Käi minno järrel. Ja temma tousis ülles ja käis temma järrel. Mark. 2, 14.
10. Ja se sündis, kui temma Matteusse koias laudas istus, wata, siis tullid paljo tölnerid ja pattusid, ja istsid senna lauda Jesusse ja temma jüngrittega.
Luk. 15, 1. n. t. s.
11. Ja kui Wariserid sedda näggid, ütlesid nemmad temma jüngrittele. Mispärrast sööb teie öppetaja tölneritte ja pattustega?

12. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles temma nende wasto: Neile, kes terwed on, ep olle arsti tarwis, waid haigettele. Luk. 5. 31. 32.

13. Agga minge ja öppige, mis se on: minna tahhan hallastust, ja ei mitte ohwrit, sest minna ep olle tulnud öigid, waid pattusid meleparrandamissele kutsma. 1 Sam. 15. 22. Matt. 12. 7.

14. Siis tullid Joannesse jüngrid temma jure, ja ütlesid: Mispärrast paastume meie ja Wariserid ni paljo, ja sinno jüngrid ei paastu mitte? Mark. 2. 18.

15. Agga Jesus ütles nende wasto: Kas woiwad pulmarahwas kurwad olla ni kaua kui peigmees nende jures on? agga päwad tullewad, mil peigmees neilt saab ärrawoetud, siis paastuwad nemmad. Joan. 3. 29.

16. Agga ükski ei panne wannumatta ride tükki wanna kue peäle; sest paik kissub middagi kuest ärra, ja auk saab pahhemaks. Luk. 5. 36.

17. Ei panda ka mitte wärsket wina wanna nahkastjattesse; muido löhkewad nahkastjad löhki, ja wiin saab pillatud, ja nahkastjad läbbäwad hukka: waid wärske wiin peab ute nahkastjatte sisse pandama, siis seisawad mollemad terwed. Mark. 2. 22.

18. Kui temma sedda nende wasto räkis, wata, siis tulli üks üllem, ja kummardas tedda ja ütles: Minno tüttar on praego ärrasurnud, agga tulle ja panne omma kässi temma peäle, siis saab temma ellawaks. Mark. 5. 22. n. t. s.

19. Ja Jesus tousis ülles, ja käis temma järrel, ja temma jüngrid. Laul 145. 18.

20. (Ja wata, üks naene, kellel kaksteistkümmend aastat werritöbbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma kue pallistusse külge. Mark. 5. 25. Luk. 8. 43. n. t. s.

21. Sest temma ütles issienneses: Saaksin minna agga temma kue külge putuda, siis saaksin minna terweks. p. 14. 36.

22. Agga Jesus pöris ennast ümber, ja näggi tedda, ja ütles: Olle julge, tüttar, sinno usk on sind aitnud. Ja naene sai terweks seljamal tunnil.) Luk. 17. 19.

23. Ja kui Jesus üllema kotta sai, ja näggi willepuhhujad ning rahwa mässawad,

24. Siis ütles temma nende wasto: Tagganege, sest neitsikenne polle mitte surnud, waid temma maggab. Ja nemmad naersid tedda. Joan. 11. 11.

25. Agga kui rahwas olli wäljaaetud, läks temma sisse ja hakkas temma kätte kinni, ja neitsikenne tousis ülles. Mark. 5. 41. Ap. Tegg. 9. 41.

26. Ja sesinnane kõnne läks laiale läbbi keige selle ma. Luk. 7. 17.

27. Ja kui Jesus sealt emale läks, käisid temma järrel kaks pimmedat, need kissendasid, ja ütlesid: Taweti Poeg, heida armo meie peäle.

28. Agga kui temma koio tulli, astsid pimmedad temma jure, ja Jesus ütles nende wasto: Kas teie ussute, et minna sedda woin tehha? Nemmad ütlesid temmale: Küll Issand. p. 8. 2.

29. Siis putus temma nende silmade külge, ja ütles: Teile sündko teie usso järrele.

30. Ja nende silmad said lahti; ja Jesus ähwardas neid kowwaste, ja ütles: Katske, et ükski sedda ei sa teäda.

31. Agga nemmad läksid wälja, ja teggid tedda kuulsaks keige sesamma ma sees. Mark. 7. 36.

32. Kui needsammad ollid wäljaläinud, wata, siis töid nemmad temma jure ühhe innimesse, se olli keleto, ja kurjast waimust waewatud. Luk. 11. 14. n. t. s.

33. Ja kui kurri waim olli wäljaaetud, rälis keleto; ja rahwas immetellesid ja ütlesid: Sedda ep olle weel ial Israelis nähtud.

34. Agga Wariserid ütlesid: Kurja waimude üllema läbbi aiab temma kurjad waimud wälja. p. 12. 24. Mark. 3. 22.

35. Ja Jesus käis keik liñnad ja allewid läbbi, öppetas nende koggodusse koddade sees, ja kulutas armoöppetust Jummala rigist, ja parrandas keik többe ja keik wigga rahwa seas. p. 4. 23.

36. Agga kui temma rahwa hulka näggi, olli temmal halle südda nende pärrast, sest nemmad ollid rammotumad, ja ärrapillatud otsego lambad, kellel ep olle karjast. Mark. 6. 34.

37. Siis ütles temma omma jüngritte wasto: Leikust on paljo, agga pissut töteggijaid. Luk. 10. 2.

38. Sepärrast palluge leikusse Issandat, et temma töteggijaid omma leikussele wöttaks wäljaaiada. 2 Tess. 3. 1.

10. Peatük.

Kristusse kahheteistkümnest jüngrist.

1. Ja temma kutsus ommad kaksteistkümmend jüngrit ennese jure, ja andis neile melewalla rojaste waimude üllе, neidsammo wäljaaiada, ja keik többe ja keik wigga parrandada. Mark. 3, 13. Luk. 9, 1.

2. Agga nende kahheteistkümne apostli nimmed on needsinnatsed: Essimenne Simon nimmetud Peetrusseks, ja Andreas temma wend; Jakobus Sebedeusse poeg, ja Joannes temma wend.

3. Wilippus ja Partolomeus, Tomas ja Matteus tölner, Jakobus Alweusse poeg, ja Lebeus, kelle liignimmi Tadbeus.

4. Simon Kanast ja Judas Iskariotist, kes tedda ka ärraandis.

5. Need kaksteistkümmend läkkitas Jesus, käskis neid ja ütles: Ärge minge mitte pagganatte te peäle ja ärge minge mitte Samaria rahwa liñna.

6. Agga minge enneminne Israeli sou ärrakaddunud lammaste jure. p. 15, 24.

7. Agga minge, ja kulutage, ja üttelge: Taewariik on liggi tulnud. p. 3, 2. Luk. 10, 9.

8. Tehke haigid terweks, puhhastage piddalitöbbisid, ärratage surnuid üttes, aiage kurje waimusid wälja; ilma ollete teie sanud, ilma andke.

9. Teie ei pea mitte kulda egga höbbedat, egga waskrahha omma wööl piddama, Mark. 6, 8. Luk. 9, 3.

10. Egga pauna te peäl; egga kahte kube, egga kingi, egga saua; sest töteggija on omma toidusse wäärt.

11. Agga kui teie ial ühhe liñna ehk allewi sisse lähhäte, siis kulage, kes seäl sedda wäärt on? ja senna jäge, senni kui teie seält ärralähhäte. Mark. 6, 10.

12. Agga kui teie ühhe koia sisse lähhäte, siis terretage sedda. Luk. 10, 5.

13. Ja kui se kodda sedda wäärt on, siis tulgo teie rahho selle peäle; agga kui se ep olle mitte wäärt, siis pöörgo teie rahho teie pole taggasi. Luk. 10, 6.

14. Ja kes ial teid wasto ei wötta, egga teie sanno ei kule, sest koiast, ehk sest liñnast minge wälja, ja puistage tolm enneste jalgade peält ärra. Mark. 6, 11. Ap. Tegg. 13, 51.

15. Töeste minna ütlen teile: Sodoma ja Komorra maal peab kohto päwal hölpsam pölli ollema, kui nisuggusel liñnal. p. 11, 24.

16. Wata minna läkkitan teid kui lambad keskel huntide sekka; sepärrast olge meisslikkud kui ussid, ja waggurad kui tuikesed. Luk. 10, 3.

17. Agga hoidke innimeste eest; sest nemmad annawad teid ärra suurte kohhutte kätte, ja pekswad teid piitsaga koggodusse koddades. p. 24, 9.

18. Ja teid wiakse minno pärrast ka mawallitsejatte ja kunningatte ette, neile ja pagganattele tunnistussesks. Luk. 21, 12.

19. Kui nemmad teid nüüd ärraandwad, siis ärge murretsege mitte, kuida ehk mis teie peate räkima; sest sedda peab teile sel tunnil antama, mis teie peate räkima. Mark. 13, 11.

20. Sest teie ep olle mitte need, kes rägiwad, waid se on teie Issa Waim, kes teie seest rägib. Rom. 15, 18.

21. Agga wend annab wenna ärra surma, ja issa omma poia; ja lapsed pannewad wannematte wasto, ja tapwad neid. Mik. 7, 6.

22. Ja teid wihhatakse keigist minno nimme pärrast; agga kes otsani jääb kannatama, se peab önsaks sama. Mark. 13, 13. Luk. 21, 17.

23. Agga kui nemmad teid siin liñnas kiusawad, siis pöggenege teise. Sest töeste minna ütlen teile: teie ei sa Israeli liñno mitte keiki öppetades läbbikäinud, ennego innimesse Poeg saab tulnud.

24. Jünger ep olle üllem omma öppetajat, egga sullane üllem omma issandat. Luk. 6, 40.

25. Küllap jüngrile sestki saab, et temma on kui temma öppetaja, ja sullane kui temma issand; kui nemmad perre wannemat Peeltsebuliks on hüüdnud, kui paljo ennam temma perret? p. 12, 24. Luk. 11, 15.

26. Sepärrast ärge kartke neid mitte; sest ühtegi ep olle kinnikaetud, mis ei peaks ilmuma, ja ühtegi ep olle sallaja, mis ei peaks teäda sama. Mark. 4, 22.

27. Mis minna teile rägin pimmedusses, sedda räkige walges; ja mis teie kulete körwa rägitawa, sedda kulutage kattuste peält.

28. Ja ärge kartke neid mitte, kes ihho ärratapwad, ja ei woi mitte hinge tappa; agga kartke ennam tedda, kes hinge ja ihho woib rikkuda pörgus. Luk. 12, 4. 5. Jer. 1, 8. 18.

29. Eks kaks wärblast müda weringi eest? ja ei lange üks ainus neist mahha ilma teie Issata.

30. Agga ka teie juukse karwad keik on ärraloetud. Luk. 21, 18.

31. Sepärrast ärge kartke mitte; teie ollete parramad, kui paljo wärblast. Luk. 12, 7.

32. Sepärrast iggaüks, kes mind tunnistab innimeste ees, tedda tahhan ka minna tunnistada omma Issa ees, kes taewas on. Luk. 12, 8.

33. Agga kes ial mind ärrasalgab inni-

meste ees, tedda tahhan ka minna ärrasallata omma Issa ees, kes taewas on.
Mark. 8. 38. 2 Tim. 2, 12.
34. Ärge möttelge mitte, et minna ollen tulnud rahho läkkitama ma peäle; minna ep olle tulnud rahho läkkitama, waid moöka. Luk. 12, 51.
35. Sest minna ollen tulnud innimesfele rido saatma temma issa wasto, ja tütrele temma emma wasto, ja minniale temma ämma wasto. 21. s. Luk. 14. 26.
36. Ja innimesse waenlased on temma kobbakondsed. Joan. 13, 18.
37. Kes issa ehk emma ennam armastab kui mind, se ep olle mitte minno wäärt; ja kes poega ehk tüttart ennam armastab kui mind, se ep olle mitte minno wäärt. 5 Mos. 33, 9. Luk. 14, 26.
38. Ja kes ei wötta omma risti ennese peäle, ja ei käi minno järrel, se ep olle mitte minno wäärt. p. 16. 24.
39. Kes omma ello leiab, se kautab sedda ärra; ja kes omma ello ärrakautab minno pärrast, se leiab sedda. p. 16. 25.
40. Kes teid wastowöttab, se wöttab mind wasto; ja kes mind wastawöttab, se wöttab tedda wasto, kes mind on läkkitanud. Luk. 10. 16.
41. Kes ühhe prohweti wastowöttab prohweti nimme peäle, se saab prohweti palga; ja kes ühhe öige wastowöttab öige innimesse nimme peäle, se saab öige innimesse palga. 1 Kunn. 17. 10. n. t. s.
42. Ja kes ial ühhele neiststinnatsist wähhemaist jobab karrika täie külma wet jüngri nimme peäle, töeste minna ütlen teile, se ei pea ommast palgast mitte ilma jäma. p. 25, 40. Mark. 9, 41.

11. Peatük.

Joannesse kulaminne. Kristusse ähwardaminne, ja helde kutsminne.

1. Ja se sündis, kui Jesus sai löppenud omma kahheteistkümne jüngrile sedda käskmast, läks temma seält emale öppetama, ja jutlust teggema liñnade sees.
2. Agga Joannes, kui temma wangitornis kulis Kristusse teggusid, siis läkkitas temma kaks omma jüngrittest,
Luk. 7. 18. 19.
3. Ja ütles temmale: Kas olled sinna se, kes peab tullema, woi peame meie teist ootma? 5 Mos. 18, 15. Laul 40, 8.
4. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannessele, mis teie kulete ja näte.
5. Pimmedad näwad jälle, ja jallotumad käiwad, piddalitöbbisid tehhakse puhtaks, ja kurdid kuulwad, surnuid ärratakse üllés, ja waestele kulutakse armoöppetust. Jes. 35, 5. 6. ja 61. 1. 2. 3.
6. Ja önnis on, kes ial ennast minnust ei pahhanda.
7. Agga kui need ärraläksid, hakkas Jesus rahwale rääkima Joannessest: Mis teie ollete wäljaläinud körbe waatma? pilliroogo, mis tulest köigutakse? Luk. 7. 24.
8. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühht innimest pehme riettega ehhitud? wata kes pehmid ridid kandwad, need on kunningatte kobbade sees.
Luk. 16. 19. Kalat. 6. 14.
9. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühht prohwetit? töeste minna ütlen teile, kes weel üllem on kui prohwet;
Luk. 1. 76. p. 21. 26.
10. Sest se on sesamma, kennest kirjotud on: Wata, minna läkkitan omma ingli sinno palle ele, kes sinno teed sinno ees peab walmistama. Malak. 3. 1.
11. Töeste minna ütlen teile: nende seast, kes naesest on sündinud, ep olle mitte suremat tousnud, kui ristija Joannes, agga kes wähhem taewariikis, on surem tedda. Luk. 7. 28.
12. Ristija Joannesse päiwist siit sadik käiakse wäggise taewarigi peäle, ja kes wäggise peäle käiwad, kiskwad sedda enneste pole. Luk. 16. 16. Wil. 3. 8. 12.
13. Ja keik prohwetid ja käsk on ettekulutanud Joannessest sadik. Mal. 3. 22.
14. Ja kui teie tahhate wastowötta, temma on Elias, kes piddi tullema.
p. 17. 12. Malak. 3. 23.
15. Kel körwad on kuulda, kuulgo!
Ilm. 2. 7.
16. Agga kenne sarnatseks pean minna seddasinnast suggu arwama? temma on poisikeste sarnane, kes turrude peäl istuwad ja hüüdwad omma seltsi wasto,
Luk. 7. 31. n. t. s.
17. Ja ütlewad: Meie olleme teile willet aianud, ja teie ep olle tantsinud; meie olleme teile nuttoluggu laulnud, ja teie ep olle mitte nutnud.
18. Sest Joannes on tulnud, ei sönud egga jonud, ja nemmad ütlewad: temmal on kurri waim. p. 3, 4. Luk. 7. 33.
19. Innimesse Poeg on tulnud, söob ja joob; ja nemmad ütlewad: Wata, se innimenne on söbik ja wina jobik, tölneritte ja pattuste söbber; ommeti moistetakse tarkus öigeks ommast lapsist.
p. 9. 10. n. t. s.
20. Siis hakkas temma neid liñno söitlema, kus sees keigeennamiste temma

wäggewad teud ollid sündinud, sest et
nemmad mitte ei olnud meelt parrandanud.
21. Häbda sulle Koratsin, häbda sulle
Betsaida! Sest kui need wäggewad teud
olleksid Tirusses ja Sidonis sündinud,
mis teie jures on sündinud, küll nemmad
olleksid ennemuiste kottis ja tuhkas meelt
parrandanud. Luk. 10, 13.
22. Siiski ütlen minna teile: Tirussel
ja Sidonil peab hölpsam pölli ollema
kohto päwal, kui teil. Jer. Nutt. Laul 4, 6.
23. Ja sinna Kapernaum, kes sinna tae-
wani olled üllendatud, sind peab pörgo-
ni mahhalükkatama: sest kui Sodomas
olleksid need wäggewad teud sündinud,
mis sinno sees on sündinud, temma sei-
saks weel terwe tännapääw.
24. Ommeti ütlen minna teile: Sodo-
ma maal peab hölpsam pölli ollema koh-
to päwal, kui sul. p. 10, 15.
25. Sel aial wastas Jesus ja ütles:
Minna kidan sind, Issa, taewa ja ma
Issand, et sinna sedda tarkade ja moist-
likkude eest olled ärrapeitnud, ja olled
sedda wäetimattele teäda annud.
Luk. 10, 21. 1 Kor. 1, 27.
26. Tõeste, Issa, se on nenda sinno
mele pärrast olnud.
27. Keik on minno kätte antud minno
Issast, ja ükski mu ei tunne Poega, kui
agga Issa, ja ükski ei tunne Issa, kui
agga Poeg, ja kennele Poeg sedda tah-
hab ilmutada. p. 28, 18. Laul 8, 7. Wil. 2, 9.
28. Tulge minno jure keik, kes teie wae-
watud ja koormatud ollete, ja minna
tahhan teile hingamisse sata. Jer. 31, 25.
29. Wötke enneste peäle minno ikke, ja
öppige minnust; et minna ollen tassane,
ja süddamest allandlik, siis leiate teie
hingamisse enneste hingedele.
Joan. 16, 33. Wil. 2, 7. 8.
30. Sest minno ikke on hea ja minno
koorem on kebja. Wil. 4, 13. 1 Joan. 5, 3.

12. Peatük.

Kristus kostab ennese eest Wariseride wasto.

1. Sel aial käis Jesus wiljast läbbi
hingamisse päiwil; agga temma jüngrit-
tel olli isso, ja hakkasid päid katkuma ja
söma. Mark. 2, 23.
2. Kui nüüd Wariserid sedda näggid,
ütlesid nemmad temma wasto: Wata,
sinno jüngrid tewad, mis ei sünni hinga-
misse päwal tehha.
3. Agga temma ütles nende wasto:
Eks teie olle luggenud, mis Tawet teggi,
kui temmal näig olli, ja neil kes temma-
ga ollid? 1 Sam. 21, 6. 7.
4. Kuida temma Jummala kotta läks,
ja söi ettepannemisse leiwad, mis tem-
mal ep olnud lubba süa, egga neil, kes
temmaga ollid, kui agga ükssipäinis preest-
rittel. 2 Mos. 29, 33.
5. Ehk, eks teie olle käskus luggenud,
et preestrid hingamisse päiwil pühhas
koias hingamisse päwa teotawad, ja siis-
ki ilma süta on?
6. Agga minna ütlen teile, et siin on
se, kes surem on, kui pühha kodda.
7. Agga kui teie teaksite, mis se on:
Minna tahhan hallastust, ja ei mitte
ohwrit, siis ep olleks teie küll mitte neid,
kes ilma süta, hukka moistnud. p. 9, 13.
8. Sest innimesse Poeg on ka hinga-
misse päwa issand.
9. Ja kui temma seält emale läks, tulli
temma nende koggodusse kotta. Mark. 3, 1.
10. Ja wata, seäl olli üks innimenne,
selle kässi olli ärrakuinud; ja nemmad
küssisid temmalt, ja ütlesid: Kas sünnib
hingamisse päiwil terweks tehha? et nem-
mad woiksid temma peäle kaebada.
11. Agga temma ütles nende wasto:
Missuggune innimenne on teie seast, kel-
lel on üks lammas, ja kui se hingamisse
päwal auko langeb, eks ta sest kinni ei
hakka, ja tedda wälja ei tomma?
12. Kui paljo üllem on nüüd innimen-
ne, kui lammas? sepärrast sünnib küll
head tehha hingamisse päiwil.
Laul 13, 10–16.
13. Siis ütles temma selle innimesse
wasto: Sirruta omma kässi, ja temma
sirrutas sedda; ja se sai jälle terweks ot-
sego teine.
14. Siis läksid Wariserid wälja, ja pid-
dasid nouu temma wasto, kuida nemmad
tedda piddid hukka saatma. Mark. 3, 6.
15. Agga kui Jesus sedda teäda sai,
läks temma seält ärra; ja paljo rahwast
käis temma järrel, ja temma teggi neid
keik terweks.
16. Ja kelas neid kowwaste, et nemmad
tedda ei piddand wäljakulutama.
Joan. 8, 50.
17. Et piddi töeks sama, mis ööldud
on prohweti Jesaia läbbi, kes ütleb:
Jes. 42, 1.
18. Wata, se on minno sullane, kedda
minna ollen ärrawallitsenud, minno ar-
mas, kellest minno hingel hea meel on.
Minna tahhan omma Waimo temma
peäle panna, ja temma peab pagga-
nattele kohhut kulutama.
p. 17, 5. Jes. 11, 2.
19. Ei temma pea riidlema egga kis-

sendama, ja temma heält ei pea ükski
kuulma ulitsatte peäl.
20. Mahharöbbutud pillirogo ei murra
temma mitte katki, ja tahti, mis weel
suitseb, ei kustuta temma mitte ärra;
kunni temma kohtule woimust saatnud.
Jes. 61, 1. ja 66, 2.
21. Ja pagganad peawad temma nimme
peäle lootma. Rom. 15, 12.
22. Siis todi üks kurjast waimust waewatud
temma jure, se olli pimme ja keleto;
ja temma teggi tedda terweks, nenda
et pimme ja keleto ni hästi rälis kui
näggi.
23. Ja keik rahwas ehmatas, ja ütles:
Eks sesinnane olle Taweti poeg?
24. Agga kui Wariserid sedda kuulsid,
ütlesid nemmad: Sesinnane ei aia kurje
waimusid muido wälja, kui Peeltsebuli
kurja waimude üllema läbbi. p. 9, 34.
25. Agga kui Jesus nende mõttid moistis,
ütles temma nende wasto: Igga
kunningriik, mis isseķeskis ridus on, läbbäb
hukka; ja ükski lin ehk kodda, mis
isseķeskis ridus on, ei woi seista.
Luk. 11, 17.
26. Kui nüüd Saban Sabana wäljaaiab,
siis on temma isseennesega ridus;
kuida woib siis temma riik seista?
27. Kui nüüd minna Peeltsebuli läbbi
kurje waimusid wäljaaian, kelle läbbi aiawad
teie lapsed neid wälja? sepärrast
peawad nemmad teile kohtomoistjaiks ollema.
28. Agga kui minna Jummala Waimo
läbbi kurje waimusid wäljaaian, siis on
jo Jummala riik teie jure tulnud.
1 Joan. 3, 8.
29. Ehk kuida woib kegi ühhe wäggewa
kotta minna, ja temma riisto risuda, kui
temma sedda wäggewat enne ei sa kinnisiddunud,
ja siis woib ta temma kodda
risuda. Joan. 12, 31.
30. Kes minnoga ep olle, se on minno
wasto; ja kes minnoga ei koggu, se pillab
ärra. Luk. 11, 23.
31. Sepärrast ütlen minna teile: igga
pat ja teotaminne antakse innimestele
andeks; agga teotamist pühha Waimo
wasto ei anta innimestele mitte andeks.
32. Ja kes ial sanna rägib innimesse
Poia wasto, sellele peab sedda andeks
antama; agga kes ial middagi rägib pühha
Waimo wasto, sellele ei pea sedda
mitte andeks antama ei selsinnatsel egga
tullewal aial. Mark. 3, 28. Luk. 12, 10.
33. Ehk istutage hea pu, siis on ka temma
willi hea; ehk istutage pahha pu, siis
on ka temma willi pahha; sest puud tunnukse
temma wiljast. p. 7, 17. Luk. 6, 44.
34. Teie wihhasema maddude suggu,
kuida woite teie head räkida, kes teie kurjad
ollete? sest, mis südda täis on, sest
rägib su. Luk. 6, 45.
35. Hea innimenne sadab head ette hea
süddame warrandussest; ja kurri innimenne
aiab kurja wälja kurjast warrandussest.
p. 15, 19.
36. Agga minna ütlen teile, et innimessed
peawad arro teggema kohto päwal
iggast ühhest tühjast sannast, mis nemmad
on räkinud. 2 Kor. 5, 10.
37. Sest sinno sannust peab sind õigeks
arwatama, ja sinno sannust peab sind
hukka moistetama.
38. Siis wastasid monningad kirjatundjatte
ja Wariseride seast, ja ütlesid: Õppetaja,
meie tahhame immetähte sinnust
nähha. p. 16, 1.
39. Agga temma kostis ja ütles nende
wasto: Se kurri ja abbiellorikkuja suggu
otsib tähte, ja ei pea temmale muud tähte
antama, kui agga prohweti Jona täht.
Luk. 11, 29.
40. Sest otsego Jonas olli kolm päwa
ja kolm ööd wallaskalla kõhho sees: nenda
peab innimesse Poeg kolm päwa ja
kolm ööd ma poues ollema. Jon. 2, 1. 2.
41. Ninewe linna mehhed tousewad ülles
kohtus sellesinnatse souga ja moistwad
sedda hukka; sest nemmad parrandasid
meelt Jona jutlusse peäle; ja wata,
siin on ennam kui Jonas. Jon. 3, 5.
42. Kunninga emmand louna poolt
touseb ülles kohtus sellesinnatse souga, ja
moistab sedda hukka; sest temma tulli
mailma otsast Salomoni tarkust kuulma;
ja wata, siin on ennam kui Salomon.
1 Kunn. 10, 1. n. t. s.
43. Agga kui rojane waim innimessest
on wäljaläinud, siis käib temma kuiwe
paiko läbbi, ja otsib hingamist, ja ei leia
mitte. Luk. 11, 24.
44. Siis ütleb temma: Minna tahhan
ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen
wäljatulnud: ja kui temma tulleb, siis
leiab temma sedda tühja ollewad, luaga
pühhitud ja ehhitud.
45. Siis läbbäb temma ja wõttab ennesega
teist seitse waimo, kes kurjemad
on tedda ennast, ja kui nemmad senna
sisse tullewad, ellawad nemmad seäl; siis
läbbäb selle innimesse wiimne luggu pahhemaks
kui essimenne; nenda peab
ka sellesinnatsele kurja soule sündima.
2 Peetr. 2, 20.

46. Agga kui temma weel rahwale rä-
kis, wata, siis seisid temma emma ja tem-
ma wennad oues, ja püüdsid temmaga
rälida. Mark. 3, 31. Luk. 8, 19.
47. Siis ütles üks temma wasto: Wa-
ta, sinno emma ja sinno wennad seiswad
oues, ja püüdwad sinnoga rälida.
5 Mos. 33, 9. 10.
48. Agga temma wastas, ja ütles sel-
lele, kes sedda temmale olli ütlelnud:
Kes on minno emma, ja kes on minno
wennad? 1 Kor. 1, 26. 27.
49. Ja ta sirrutas omma käe jüngritte
ülle ja ütles: Wata minno emma ja min-
no wennad.
50. Sest kes ial minno Issa tahtmisse
järrele teeb, kes taewas on, sesamma on
minno wend, ja ödde ja emma.
Joan. 15, 14.

13. Peatük.

Nenned tähhendamisse sannad pühha risti koggo-
dussest ja Kristusse sanna wäest.

1. Sel päwal läks Jesus seält koiast
ärra, ja istus mahha järwe äre.
Mark. 4, 1. n. t. s.
2. Ja paljo rahwast koggus temma ju-
re, nenda et temma piddi laewa peäle
minnema ja mahha istuma: ja keik rah-
was seisis järwe äres.
3. Ja temma räkis nende wasto paljo
tähhendamisse sannade läbbi, ja ütles:
Wata, üks külwaja läks wälja külwama.
4. Ja kui temma külwas, kukkus muist
te äre; siis tullid linnud, ja söid sedda
ärra.
5. Agga muist kukkus kaljopeälse ma
peäle, kussa temmal ep olnud paljo mul-
da; ja tousis pea ülles, sepärrast et tem-
mal ep olnud süggawat mulda.
6. Agga kui päike tousis, wöttis poud
sedda kinni, ja et temmal juurt ep olnud,
kuiwis temma ärra.
7. Agga muist kukkus ohhakatte sekka, ja
ohhakad kaswid ülles, ja lämmatasid sed-
da ärra.
8. Agga muist kukkus hea ma peäle, ja
monni kandis saa wörra, monni kuekümme
ne wörra, agga monni kolmekümne wör-
ra wilja.
9. Kel körwad on kuulda, se kuulgo!
Jes. 53, 1.
10. Ja jüngrid astsid temma jure, ja
ütlesid temma wasto: Mispärrast rä-
gid sinna neile tähhendamisse sannade
läbbi?
11. Agga temma kostis ja ütles nende
wasto: Teile on antud taewarigi salla-
jaid asjo moista, agga neile ep olle mit-
te antud.
12. Sest kellel ial on, sellele peab anta-
ma, ja temmal peab kül ollema; agga
kellel ep olle, selle käest peab ka ärrawoe-
tama, mis temmal on. p. 25, 29.
13. Sepärrast rägin minna nende was-
to tähhendamisse sannade läbbi, sest et
nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei kule,
egga moista. Joan. 9, 40. 41.
14. Ja neile saab töeks Jesaia prohweti
kulutaminne, mis ütleb: Kuuldes peate
teie kuulma, ja ei mitte moistma, ja näh-
hes peate teie näggema, ja ei mitte tund-
ma. Jes. 6, 9. 10.
15. Sest sesinnatse rahwa südda on tui-
maks läinud, ja nemmad kuulwad ras-
keste körwadega, ja pannewad ommad
silmad kinni, et nemmad wahhest silmaga
ei nä ja körwadega ei kule, ja süddamega
ei moista, ja ümber ei pöra, ja minna
neid ei parranda.
16. Agga önsad on teie silmad, et nem-
mad näwad; ja teie körwad, et nemmad
kuulwad. Luk. 10, 23.
17. Sest töeste minna ütlen teile: pal-
jo prohwetid ja öigid on tahtnud nähha,
mis teie näte, ja ep olle sedda mitte näi-
nud, ja kuulda, mis teie kulete, ja ep olle
sedda mitte kuulnud. Ebr. 11, 13.
18. Siis kuulge nüüd teie tähhendamis-
se sanna külwajast.
19. Kui kegi kunningrigi sanna kuleb,
ja ei moista sedda mitte, siis tulleb tigge
ja kissub sedda ärra, mis temma südda-
me sisse olli külwatud. Se on se, mis te
äre on külwatud.
20. Agga mis kaljopeälse ma peäle kül-
watud, se on se, kes sanna kuleb, ja sedda
warsi römoga wastowöttab;
21. Agga temmal ep olle juurt ennefes,
waid seisab agga ürrikesseks; kui willet-
sus ja kiusatus tulleb sanna pärrast, siis
pahhandakse tedda warsi.
22. Agga mis ohhakatte sekka külwa-
tud, se on se, kes sanna kuleb; ja sesin-
natse mailma murre ja pettis rikkus läm-
matab sanna ärra, ja se jääb ilma wil-
jata. Luk. 21, 34. 1 Kor. 7, 32.
23. Agga mis hea ma peäle külwatud,
se on se, kes sanna kuleb ja moistab, kes
ka wilja kannab; ja monni kannab saa
wörra, agga monni kuekümne, agga mon-
ni kolmekümne wörra wilja.
Jak. 1, 25. Ap. Tegg. 17, 11. 12.
24. Ühhe teise tähhendamisse sanna
panni temma nende ette, ja ütles: Tae-
wariik on ühhe innimesse sarnane, kes

head semet omma pöllo peäle külwas. 36. s. Mark. 4. 26.
25. Agga kui innimessed maggasid, tulli temma waenlane ja külwas umbrohto kesk nisso sekka, ja läks ärra.
Ebr. 4. 2. 1 Tess. 5. 6. 7. Ewes. 5. 14.
26. Kui nüüd orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti ka umbrohhi.
27. Agga maia issanda sullased tullid temma jure ja ütlesid temmale: Issand, eks sa olle head semet omma pöllo peäle külwanud, kust temmale nüüd umbrohhi tulleb?
28. Agga temma ütles neile: Sedda on teinud üks innimenne, kes waenlane. Siis ütlesid sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad, et meie peame minnema, ja sedda kokkokogguma?
29. Agga temma ütles: Ei mitte, et teie ühtlasi sega nisso wälja ei kissu, kui teie umbrohto kokkokoggute.
30. Laske mollemad ühtlasi kaswada leikussets, ja leikusse aial tahhan minna leikajattele öölda: kogguge enne umbrohhi, ja siddoge wihko sedda ärrapölletada, agga nissud pange kokko minno aita.
31. Ühhe teise tähhendamisse sanna panni temma nende ette, ja ütles: Taewariik on sinnapi iwwikesse sarnane, mis üks innimenne wöttis ja külwas omma pöllo peäle, Mark. 4. 31. Luk. 13. 19.
32. Mis kül keigewähhem on keigist seemnist; agga kui temma saab üllekaswanud, siis on temma keigesurem aiarohtude seast, ja saab puuks, nenda et linnud taewa alt tullewad ja tewad pessad temma okste peäle. Mik. 4. 1.
33. Ühhe teise tähhendamisse sanna räkis temma neile: Taewariik on happotaigna sarnane, mis üks naene wöttis ja seggas kolme wakka jahho sekka, kunni keik läks happnema. Luk. 13. 21.
34. Sedda keik räkis Jesus tähhendamisse sannade läbbi rahwa wasto, ja ilma tähhendamisse sannata ei räkind temma mitte nende wasto.
35. Et piddi töeks sama, mis ööldud on prohweti läbbi, kes ütleb: Minna tahhan omma su lahtitehha tähhendamisse sannade läbbi ja tahhan rohkeste kulutada sallajaid asjo mailma algussest.
Laul 78. 2.
36. Siis laskis Jesus rahwa ärraminna ja tulli koio, ja temma jüngrid astsid temma jure ja ütlesid: Selleta meile tähhendamisse sanna umbrohhust pöllo peäl.
Ewes. 1. 17.
37. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Kes head semet külwab, on innimesse Poeg.
38. Agga pöld on mailm, hea seme on kunningrigi lapsed; agga umbrohhi on tiggeda lapsed. 1 Kor. 3. 9. Joan. 8. 44.
39. Waenlane, kes sedda külwab, on kurrat; agga leikus on mailma löppetus; leikajad on inglid. Ilm. 14. 15.
40. Otsego nüüd umbrohhi koggutakse, ja tullega ärrapölletakse, nenda peab se ka sesinnatse mailma aia löppetussel ollema.
41. Innimesse Poeg läkkitab ommad inglid, ja nemmad peawad kogguma keik pahhandussed temma kunningrigi seest, ja neid, kes tewad kässo wasto. p. 24. 31.
42. Ja peawad neid tullise ahjo heitma; seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne.
43. Siis peawad öiged paistma kui päike omma Issa kunningrikis. Kel körwad on kuulda, se kuulgo.
Dan. 12. 3. 1 Kor. 15. 41. 42.
44. Ta on taewariik ühhe warrandusse sarnane, mis pöllul auko mahhapandud, mis üks innimenne leidis ja sallaja piddas, ja läks seält ärra römus selle pärrast, ja müüs ärra keik, mis temmal olli, ja ostis se pöllo. Luk. 9. 23.
45. Ta on taewariik ühhe kaupmehhe sarnane, kes häid perlid otsis.
46. Kui temma ühhe kalli perli leidis, läks temma ja müüs keik, mis temmal olli, ja ostis sesamma.
47. Ta on taewariik ühhe noda sarnane, mis merresse wissatakse, ja keiksuggu kallo kokkoweab,
48. Mis nemmad, kui se täis on, weddawad ülles mäele, ja istuwad mahha, ja kogguwad head astjatte sisse, agga pahhad wiskawad nemmad ärra.
49. Nenda peab se sündima mailma aia löppetussel; inglid peawad wäljaminnema, ja kurjad öigette seast ärralahhutama. p. 25. 32.
50. Ja peawad neid tullise ahjo heitma; seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne.
51. Jesus ütles nende wasto: Kas teie ollete sedda keik moistnud? Nemmad ütlesid temmale: Kül, Issand.
52. Siis ütles temma nende wasto: Seperrast on igga kirjatundja, kes taewarigi pole öppetud, perremehhe sarnane, kes ommast warrandussest uut ja wanna ettetoob.
53. Ja se sündis, kui Jesus needsinnat-

sed tähhendamisse sannad sai löppetanud, läks temma seält ärra, Luk. 4, 16.
54. Ja tulli omma pärrismale, ja öppetas neid nende koggodusse koias; nenda et nemmad ehmatasid ärra ja ütlesid: Kust on sellel se tarkus, ja need wäggewad teud?
55. Eks sesinnane ei olle puseppa poeg? Eks temma emma ei hüta Mariaks, ja temma wendi Jakobusseks ja Josesseks, ja Simonaks ja Judaks? Luk. 4, 22.
56. Ja eks temma öed keik olle meie jures? Kust temma siis sedda keik sanud?
57. Ja nemmad pahhandasid endid temmast. Agga Jesus ütles nende wasto: Prohwet ei olle ni auuto kussagi, kui ommal pärrismaal, ja ommas koias. Joan. 4, 44.
58. Ja temma ei teinud seälsammas mitte paljo wäggewaid teggusid nende uskmatta süddame pärrast.

14. Peatük.

Joannesse pead raiutakse ärra. Kristusse immesöötminne. Temma immelik köndiminne järwe peäl ja temma abbi.

1. Sel aial kulis Nelliwürst Herodes könne Jesussest. Mark. 6, 14. Luk. 9, 7.
2. Ja temma ütles omma sullaste wasto: Sesinnane on ristija Joannes; sesamma on surnust üllestousnud, ja seppärrast teeb wäggi temma sees immetähti.
3. Sest Herodes olli Joannesse kinniwötnud, tedda siddunud ja wangitorni heitnud Herodia omma wenna Wilippusse naese pärrast. Mark. 6, 17.
4. Sest Joannes olli temma wasto ütlenud: Sul ep olle lubba tedda ennesele piddada.
5. Ja kui temma tedda tahtis tappa, kartis temma rahwast, sest nemmad piddasid tedda prohwetiks.
6. Agga kui Herodes sündimisse päwa piddas, siis tantsis Herodia tüttar nende ees; ja se olli Herodesse mele pärrast.
7. Seppärrast tootas temma wandega temmale anda, mis temma ial piddi palluma. p. 5, 34.
8. Agga temma, kui ta enne ommast emmast olli öppetud, ütles: Anna mulle waagna peäl ristija Joannesse pea.
9. Ja kunningas sai kurwaks; agga wannette, ja nende pärrast, kes temmaga laudas istsid, kästis ta temmale sedda anda.
10. Ja läkkitas, ja laskis Joannesse pea otsast ärraraiuda wangitornis.
11. Ja temma pea todi waagna peäl, ja anti neitsikessele; ja temma wiis sedda omma emmale. 1 Kor. 4, 9.
12. Ja temma jüngrid tullid, ja wötsid temma kehha, ja matsid sedda mahha, ja tullid ja kulutasid sedda Jesussele. Mark. 6, 29.
13. Kui Jesus sedda kulis, läks temma seält ärra laewaga ühte tühja paika körwale. Ja kui rahwas sedda kuulsid, käisid nemmad jalla linnadest temma järrel. Mark. 6, 31. 32. Luk. 9, 10.
14. Ja Jesus läks wälja, ja näggi paljo rahwast; ja temmal olli nende pärrast halle meel, ja ta teggi nende többised terweks.
15. Agga kui öhto sai, astusid temma jüngrid temma jure, ja ütlesid: Se on tühhi paik, ja aeg on jo möda läinud; lasse rahwas ärra, et nemmad woiwad allewitte sisse minna, ja ennestele roga osta. Joan. 6, 5.
16. Agga Jesus ütles nende wasto: Neile ep olle mitte tarwis ärraminna; andke teie neile süa. Luk. 9, 13.
17. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Meil ei olle siin ennam, kui wiis leiba, ja kaks kalla.
18. Agga temma ütles: Toge neid mulle tenna.
19. Ja temma kästis rahwa mahha istuda rohho peäle, ja wöttis need wiis leiba, ja kaks kalla, watas üles taewa pole ja önnistas, ja murdis, ja andis leiwad jüngrittele, agga jüngrid rahwale. Joan. 6, 11. Mark. 6, 41.
20. Ja nemmad söid keik, ja nende köhhud said täis ja korjasid kokko sedda, mis pallokessist üllejänud, kaksteistkümmend korwi täit.
21. Agga neid, kes ollid sönud, olli liggi wiistuhhat meest, isse naesed ja lapsed.
22. Ja seddamaid sundis Jesus ommad jüngrid laewa peäle minnema, ja temma ele teise pole minnema, senni kui temma rahwa piddi ärralaskma. Mark. 6, 45. Joan. 6, 17.
23. Ja kui temma rahwa sai ärralasknud, läks ta üles ühhe mäe peäle issepäinis luggema; ja kui öhto sai, olli temma üksi seälsammas. Luk. 6, 12.
24. Agga laew olli jo keskpaikas järwes, ja olli öiete häddas laenette pärrast, sest tuul olli wasto. Jak. 1, 2.
25. Agga neljandamal ö wahhi korral läks Jesus nende jure, ja köndis järwe peäl.
26. Ja kui jüngrid tedda näggid järwe peäl köndiwad, ehmatasid nemmad ja

ütlesid: Se on tont; ja kissendasid hirmo pärrast. Laul 24. 37.
27. Agga seddamaid räkis Jesus nendega, ja ütles: Olge julged, Minna ollen se, ärge kartke mitte.
28. Agga Peetrus kostis temmale ja ütles: Issand, kui sinna se olled, siis käsi mind ennese jure tulla wee peäle.
29. Agga temma ütles: Tulle. Ja Peetrus tulli laewa peält ärra, ja köndis wee peäl, et temma Jesusse jure piddi tullema.
30. Agga kui temma tule näggi kange ollewad, siis kartis temma ja hakkas waumma, kissendas ja ütles: Issand! aita mind.
31. Agga Jesus sirrutas warsi omma käe wälja, hakkas temmast kinni, ja ütles temma wasto: Oh sinna nödrausulinne! mispärrast olled sinna kahhewahhel? Jak. 1. 6.
32. Ja nemmad läksid laewa peäle, ja tuul heitis ärra.
33. Agga kes laewas ollid, tullid ja kummardasid tedda, ja ütlesid: Töeste sinna olled Jummala Poeg. p. 16. 16.
34. Ja kui nemmad ülle järwe said, tullid nemmad Kenesareti male. Mark. 6. 53.
35. Ja kui mehhed seälsammas paikas tedda tundsid, läkkitasid nemmad wälja läbbi keige ma ümberkaudo, ja töid keiksuggusid haigid temma jure.
36. Ja pallusid tedda, et nemmad agga temma kue pallistusse saaksid putuda, ja ni mitto kui puutsid, need said terweks. p. 9. 21.

15. Peatük.

Innimeste seädmissest. Kananea naene, ja muud Kristusse immetegud.

1. Siis tullid Jesusse jure kirjatundjad ja Wariserid Jerusalemmast, ja ütlesid: Mark. 7. 5.
2. Mispärrast tewad sinno jüngrid wannematte seädmisse wasto? Sest nemmad ei pesse käsi mitte, kui nemmad leiba wötwad.
3. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Mispärrast tete teiegi Jummala käsosanna wasto omma seädmisse pärrast? Tit. 1. 14. Kol. 2. 22.
4. Sest Jummal on käsknud ja ütelnud: Auusta omma issa ja emma, ja kes issa ehk emma neab, se peab surma surrema. 2 Mos. 20. 12.
5. Agga teie ütlete: Kes ial issa ehk emma wasto ütleb: se on ohwriand, mis sulle minno käest woiks kassuks tulla, se teeb hästi; ehk temma küll omma issa ehk omma emma ei auusta. Opp. Sann. 28. 24.
6. Ja ollete nenda Jummala käsosanna tühjaks teinud omma seädmisse pärrast.
7. Teie sallalikkud, Jesaia on teist hästi prohweti wisil räkinud, ja ütlenud: Jes. 29. 13.
8. Sesinnane rahwas tulleb minno liggi omma suga, ja auustab mind omma ultega, agga nende süddа on kaugel minnust ärra. Mark. 7. 6.
9. Agga ilma aego tenïwad nemmad mind, et nemmad öppetawad öppetussi, mis innimeste käskmissed on. 5 Mos. 4. 2. Kol. 2. 18.
10. Ja temma kutsus rahwa ennese jure, ja ütles neile: Kuulge ja moistke. Mark. 7. 14.
11. Ei se, mis suust sisselähhäb, ei te mitte innimest rojaseks; waid se, mis suust wäljatulleb, se teeb innimesse rojaseks. Rom. 14. 14. Kol. 2. 16.
12. Siis astsid temma jüngrid temma jure ja ütlesid temmale: Kas sinna tead, et Wariserid endid pahhandasid, kui nemmad sedda sanna kuulsid?
13. Agga temma kostis ja ütles: Iggа taime, mis minno taewane Issa ep olle istutanud, kitkutakse ärra. Joan. 15. 2.
14. Jätke neid; nemmad on söggedatte söggedad tejuhhatajad. Agga kui sögge söggedale teed juhhatab, siis langewad nemmad mollemad kaewandusse. Luk. 6. 39. Rom. 2. 19.
15. Siis kostis Peetrus ja ütles temma wasto: Selleta meile se tähhendamisse sanna.
16. Ja Jesus ütles: Welaks teiegi ollete moistmatta? p. 16. 9.
17. Eks teie weel ei moista, et keik, mis suust sisselähhäb, se lähhäb köhto, ja heidetakse wälja omma paika.
18. Agga mis suust wäljatulleb, se tulleb süddame seest wälja, ja se teeb innimesse rojaseks. Jak. 3. 6. 10.
19. Sest süddame seest tullewad wälja kurjad mötlemissed, tapmissed, abbiellorikmissed, horajahhid, wargussed, walletunnistussed, teotamissed. Mark. 7. 22. 1 Mos. 6. 5. p. 8. 21. Jer. 17. 9.
20. Need on need asjad, mis innimesse rojaseks tewad; agga pessematta kättega söminne ei te mitte innimest rojaseks.
21. Ja Jesus tulli seält ärra, ja läks Tirusse ja Sidoni pole. Mark. 7. 24.
22. Ja wata, üks Kananea ma naene tulli seält raiadest wälja, ja kissendas ja

ütles temmale: Issand, Taweti Poeg, hallasta minno peäle, minno tüttart waewatakse kurjast waimust kurjaste.
Jes. 28. 19. p. 26. 16.
23. Agga temma ei wastand temmale sannagi. Siis astsid temma jüngrid temma jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: Sada tedda ärra; sest temma kissendab meid tagga.
24. Agga temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läkkitud kui agga Israeli sou ärrakaddunud lammaste jure.
p. 10. 6.
25. Agga naene tulli ja kummardas tedda ja ütles: Issand, aita mind!
26. Agga temma kostis ja ütles: Se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse ja koerte ette heidetakse: Rom. 3. 1. 2.
27. Agga temma ütles: Jah, Issand, kummatagi söwad koerokessed neist rasokestest, mis nende issandatte laua peält mahhalangewad.
28. Siis kostis Jesus, ja ütles temma wasto: Oh naene! sinno usk on suur, sulle sündko nenda kui sa tahhad. Ja temma tüttar sai terweks sestsammast tunnist.
p. 8. 10.
29. Ja Jesus läks sealt emale, ja tulli Kalilea järwe äre, ja temma läks ühhe mäe peäle, ja istus senna mahha.
Mark. 7. 31.
30. Ja paljo rahwast tulli temma jure, ja töid ennestega jallotumaid, pimmedaid, keletumaid, wiggasid ja paljo teisi, ja heitsid neid Jesusse jalge ette, ja temma teggi neid terweks. p. 11. 5.
31. Nenda et rahwas immeks panni, kui nemmad näggid, et keletumad rääkisid, wiggased terweks said, jallotumad käisid, ja pimmedad näggid; ja nemmad kiitsid Israeli Jummalat.
32. Ja Jesus kutsus ommad jüngrid ennese jure ja ütles: Mul on wägga halle meel rahwa pärrast, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa, ja minna ei tahha neid mitte lasta miñna sömatta, et nemmad te peäle mitte ärra ei nörgu.
Mark. 8. 1. 2.
33. Siis ütlesid temma jüngrid temma wasto: Kust meil ni paljo leibo on siin körbes, et meie ni paljo rahwast täidame?
Luk. 12. 22. 4 Mos. 11. 21–23.
34. Ja Jesus ütles nende wasto: Mitto leiba teil on? Ja nemmad ütlesid: Seitse, ja pissut kallokessi. Laul 37. 16.
35. Ja temma käskis rahwa mahha istuda ma peäle. 1 Kor. 14. 40.
36. Ja kui temma need seitse leiba, ja kallad sai wötnud, tännas temma, murdis, ja andis jüngrittele, agga jüngrid andsid rahwale.
37. Ja nemmad söid keik, ja nende köhhud said täis, ja korjasid kokko sedda, mis üllejänud pallokesist, seitse korwi täit.
Laul 145. 16.
38. Agga neid, kes ollid sönud, olli nellituhhat meest, isse naesed ja lapsed.
39. Ja kui temma rahwa sai lasknud ärraminna, läks temma laewa ja tulli Mahdala raiade peäle. Mark. 8. 10.

16. Peatük.

Wariserid küssiwad tähte Jesusselt. Jesus maenitseb jüngrid hoida Wariseride happotaigna eest. Peetrusse tunnistus. Kristusse kannatamissest, ja ristirahwa ristist.

1. Siis tullid Wariserid ja Sadduserid temma jure, need kiusasid tedda ja küssisid temmalt, et temma neile immetähte taewast piddi näitma. Mark. 8. 11.
2. Agga temma kostis ja ütles neile: Kui öhto saab, ütlete teie: Meile tulleb hea ilm, sest taewas punnab. Luk. 12. 54.
3. Ja hommiko ütlete teie: Tänna tulleb meile kurri ilm, sest taewas punnab ja on pilwes. Teie sallalikkud, kül taewa näggo moistate ärraarwata; eks siis teie ei woi ka aegade tähti ärraarwata?
4. Se kurri ja abbiello ärrarikkuja suggu otsib immetähte, ja temmale ei pea tähte antama, kui agga prohweti Jona täht. Ja temma jättis neid mahha, ja läks ärra. p. 12. 39. 40. Jon. 2. 1.
5. Ja kui temma jüngrid said teise pole randa sanud, ollid nemmad unnustanud leiba kasa wötta. Mark. 8. 14.
6. Agga Jesus ütles nende wasto: Katske ja hoidke Wariseride ja Sadduseride happotaigna eest.
Luk. 12. 1. Kal. 5. 9. 1 Kor. 5. 6.
7. Siis mötlesid nemmad isseennestes ja ütlesid: Seep se on, et meie ep olle leiba kasa wötnud?
8. Agga kui Jesus sedda moistis, ütles temma nende wasto: Teie nödraussulissed, mis teie mötlete isseennestes, et teie ep olle leiba kasa wötnud? p. 6. 30.
9. Eks teie weel ei moista? Eks teie ei mälleta neid wiit leiba wie tuhhandele, ja mitto korwi täit teie sealt saite?
p. 14. 17. Joan. 6. 9.
10. Egga neid seitset leiba nelja tuhhandele, ja mitto korwi täit teie siis saite?
p. 15. 34. 37.
11. Kuida ei moista teie siis mitte, et

minna leiwast teile ei räkinud, kui ma käskin teid hoida Wariseride ja Sadduseride happotaigna eest?

12. Siis moistsid nemmad, et temma ei olnud ütelnud, et nemmad piddid hoidma leiwa happotaigna eest, waid Wariseride ja Sadduseride öppetusse eest. 1 Tim. 6, 5. 2 Tim. 2, 17.

13. Agga kui Jesus tulli Kaisarea Wilippusse liña raiale, küssis temma jüngrittelt ja ütles: Kedda ütlewad innimessed mind, innimesse Poia, ollewad? Mark. 8, 27. Luk. 9, 18.

14. Agga nemmad ütlesid: Monned ütlewad, et sa olled ristija Joannes; agga teised, Elias, agga teised, Jeremias, ehk üks prohwetittest.

15. Temma ütles nende wasto: Agga kedda teie mind ütlete ollewad? Joan. 10, 14.

16. Siis wastas Simon Peetrus, ja ütles: Sinna olled Kristus, ellawa Jummala Poeg. Joan. 6, 69.

17. Ja Jesus wastas ja ütles temmale: Önnis olled sinna, Simon Jona poeg, sest lihha ja werri ep olle sulle sedda mitte teäda annud, waid minno Issa, kes taewas on.

18. Ja minna ütlen sulle ka: Sinna olled Peetrus, ja sesinnatse kaljo peäle tahhan minna ehhitada omma koggodusse, ja pörgo wärrawad ei pea sedda mitte ärrawoitma, Joan. 1, 43. 1 Kor. 3, 11.

19. Ja minna tahhan sulle taewariggi wötmed anda, ja, mis sinna ma peäl kinniseud, se peab taewas kinniseutud ollema, ja mis ial sinna ma peäl peästad, peab ka taewas peästetud ollema. p. 18, 18.

20. Siis kelis temma omma jüngrid, et nemmad ühhelegi ei piddand ütlema, et temma on Jesus Kristus. Mark. 8, 30. Luk. 9, 21.

21. Sest aiast hakkas Jesus täetama omma jüngrittele, et temma piddi Jerusalemma minnema, ja paljo kannatama wannemattest, ja üllemaist preestrittest ja kirjatundjaist, ja et tedda piddi tappetama, ja kolmandamal päwal üllesärratadama. p. 17, 22.

22. Ja Peetrus wöttis tedda isseärranis, ja hakkas tedda nomima, ja ütles: Issand, heida ennese peäle armo: ärgo sündko sulle sedda!

23. Agga temma pöris ennast ümber, ja ütles Peetrusse wasto: Taggane minnust, sadan! sinna olled mulle pahhandusseks, sest sinna ei mötle se peäle, mis Jummala, waid mis innimeste mele pärrast on. 2 Sam. 19, 23.

24. Siis ütles Jesus omma jüngrittele: Kui kegi minno järrele tahhab tulla, se salgago isseennast ärra, ja wötko omma rist ennese peäle, ja käigo minno järrel. p. 10, 38. Mark. 8, 34.

25. Sest kes ial omma ello tahhab hoida, se kautab sedda ärra; agga kes ial omma ello ärrakautab minno pärrast, se leiab sedda. Luk. 17, 33.

26. Sest mis kasso on innimessel sest, kui temma keik mailma kassuks saaks, agga omma hingele kahjo teeks; ehk mis lunnastamisse hinda woib innimenne anda omma hinge eest. 1 Joan. 2, 15. Luk. 9, 25.

27. Sest se saab sündima, et innimesse Poeg tulleb omma Issa auu sees omma inglittega ja siis tassub temma iggaühhe kätte temma tö järrele.

28. Töeste minna ütlen teile: neist kes siin seiswad, on monned, kes ei pea surma maitsma, ennego nemmad innimesse Poia näwad tullewad ommas kunningrikis. Mark. 9, 1.

17. Peatük.

Kristust mudetakse; kutöbbist parrandatakse; kohtorahha maksetakse.

1. Ja kue päwa pärrast wöttis Jesus ennesega Peetrusse, ja Jakobusse, ja Joannesse temma wenna, ja wiis neid üles ühhe körge mäe peäle issepäinis, Mark. 9, 2. n. j.

2. Ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks otsego walgus. Wilip. 3, 21.

3. Ja wata, Moses ja Elias näitsid ennast neile, ja könnelesid temmaga.

4. Agga Peetrus wastas, ja ütles Jesussele; Issand, siin on meil hea olla; kui sa tahhad, siis teme seie kolm maia, ühhe sinnule, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale.

5. Kui temma alles räkis, wata, siis warjas nende ülle üks selge pilwe, ja wata, üks heäl pilwest ütles: Sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda kuulge. p. 3, 17. Luk. 9, 35.

6. Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid nemmad silmili mahha ja kartsid wägga.

7. Ja Jesus tulli nende jure, puttus neisse ja ütles: Touske ülles, ja ärge kartke mitte.

8. Agga kui nemmad ommad silmad üllestöstsid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jesust üksipäinis.

9. Ja kui nemmad mäelt alla läksid,

käskis neid Jesus ja ütles: Teie ei pea
tedda näitmist ühhelegi ütlema, kunni in-
nimesse Poeg surnust saab üllestousnud.
p. 16, 20.
10. Ja temma jüngrid küssisid temmalt
ja ütlesid: Mis siis kirjatundjad ütlewad,
et Elias peab enne tullema?
Malak. 3, 23. Mark. 9, 11.
11. Agga Jesus kostis ja ütles nende
wasto: Elias peab kül enne tullema, ja
keik jälle korda saatma. Luk. 1, 17.
12. Agga minna ütlen teile, et Elias on
jo tulnud, ja nemmad ep olle tedda mitte
tunnud; waid on temmale teinud, mis
nemmad ial tahtnud: nenda peab ka in-
nimesse Poeg neist kannatama.
p. 14, 9. n. t. s.
13. Siis moistsid jüngrid, et temma ris-
tijast Joannessest nende wasto olli räki-
nud.
14. Ja kui nemmad rahwa jure tullid,
astus temma jure üks innimenne, ja hei-
tis pölwili mahha temma ette,
Mark. 9, 17. Luk. 9, 38.
15. Ja ütles: Issand hallasta minno
poia peäle, et temma kutöbbine on, ja kur-
jaste tedda waewatakse, sest temma langeb
saggedaste tullesse, ja saggedaste wette.
16. Ja minna ollen tedda sinno jüng-
ritte jure tonud, ja nemmad ei woinud
tedda mitte terweks tehha.
17. Agga Jesus kostis ja ütles: Oh
sinna uskmatta ja pörane suggu! Kui
kaua pean minna teiega ollema? Kui
kaua pean minna teiega kannatama? To-
ge tedda minnule seie.
18. Ja Jesus söitles tedda, ja kurri
waim läks temmast wälja, ja pois sai ter-
weks sestsammast tunnist.
19. Siis läksid jüngrid Jesusse jure is-
seärranis, ja ütlesid: Miks meie ei woi-
nud tedda wäljaaiada?
20. Agga Jesus ütles nende wasto:
Teie uskmatta süddame pärrast. Sest
töeste minna ütlen teile: kui teil usk ol-
leks kui sinnapi iwwite, siis teie woiksite
selda sesinnatse mäe wasto: Minne siit
senna, siis läbbäks temma senna, ja üh-
tegi ep olleks teil woimatta.
Luk. 17, 6. Mark. 11, 23.
21. Agga sesinnane suggu ei läbbä mui-
do mitte wälja, kui agga palwe ja paast-
misse läbbi.
22. Agga kui nemmad omma asjo aia-
sid Kalilea maal, ütles Jesus nende was-
to: Innimesse Poeg peab ärraantama
innimeste kätte. p. 20, 17. 18. ja p. 16, 21.
23. Ja nemmad tappawad tedda ärra,
ja kolmandamal päwal ärratakse tedda
üles. Ja nemmad said wägga kurwaks.
Luk. 18, 33. p. 24, 7.
24. Agga kui nemmad Kapernauma
said, tullid Peetrusse jure need, kes koh-
torahha wastowötsid, ja ütlesid: Eks teie
öppetaja kohtorahha ärra ei maksa?
2 Mos. 30, 13. Wilip. 2, 7.
25. Temma ütles: Jah, maksab. Ja
kui temma sai koio sanud, joudis Jesus
temma ette, ja ütles: Mis arwad sinna,
Simon? Kellelt wötwad kunningad ma
peäl tolli ehk pearahha? omma laste, woi
wöraste käest? p. 22, 21. Rom. 13, 7.
26. Siis ütles Peetrus temma wasto:
Wöraste käest. Jesus ütles temma
wasto: Siis on lapsed lahti sest.
27. Agga et meie neid mitte ei pahhan-
da, siis minne järwe äre, ja heida öng
sisse, ja wötta essimenne kalla, mis ülles-
tulleb, ja kui sinna temma su lahti teed,
siis leiad sa ühhe rahha; se wötta, ja an-
na neile minno ja sinno eest. Luk. 23, 2.

18. Peatük.

Öppetus pahhandussest. Melewallast pattusid an-
deks anda ja kinnitada. Kawwalast sullasest.

1. Selsammal tunnil tullid jüngrid Je-
susse jure, ja ütlesid: Kes on kül keige
surem taewariikis? Mark. 9, 34. 35.
2. Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse en-
nese jure, ja panni se seisma nende keskele,
3. Ja ütles: Töeste minna ütlen teile:
kui teie ei pöra ümber, ja ei sa kui lapso-
kessed, siis ei sa teie mitte taewariiki.
p. 19, 14.
4. Kes nüüd isseennast allandab kui se-
sinnane lapsoke, se on surem taewariikis.
5. Ja kui kegi ühhe nisugguse lapsokesse
minno nimmel wastowöttab, se wöttab
mind wasto.
6. Agga kes pahhandab üht neistsinnat-
sist pissokessist, kes minno sisse usswad,
sellele olleks parram, et üks weskikiwwi
temma kaela peaks podama, ja tedda är-
rauppputadama keige süggawama merre
kohta. Mark. 9, 42. Luk. 17, 1. 2.
7. Häbda mailmale pahhanduste pär-
rast; sest pahhandussed peawad tullema,
agga häbda selle innimessele, kelle läbbi
pahhandus tulleb. 1 Kor. 11, 19.
8. Agga kui sinno kässi ehk sinno jalg
sind pahhandab, siis raiu neid ärra, ja
heida ennesest ärra; parram on sulle, et
sinna jallota ehk wiggane ello sisse läh-
häd, kui et sul kaks kät ehk kaks jalga on,
ja sind iggawesse tullesse heidetakse.
p. 5, 30. Kol. 3, 5.

9. Ja kui sinno silm sind pahhandab, kissu tedda wälja ja wiska ennesest ärra; parram on sulle, et sinna ühhe silmaga ello sisse lähhäd, kui et sul kaks silma on, ja sind põrgo tullesse heidetakse.

10. Katske, et teie mitte üht neistsinnatsist pissokesist ärra ei põlga: sest minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati näwad minno Issa pallet, kes taewas on. Laul 34, 8.

11. Sest innimesse Poeg on tulnud õnsaks teggema, mis on ärrakaddunud. Luk. 19, 10.

12. Mis teie arwate? Kui ühhel innimessel sadda lammast olleks, ja üks neist peaks ärraeksima, eks temma jättaks need ühheksakümmend peäle ühheksa, ja lähhäks mäggede peäle, ja otsiks sedda, mis ärraeksinud. Luk. 15, 4. n. t. s.

13. Ja kui se juhtub, et temma sedda leiab, tõeste minna ütlen teile, et temma selle pärrast rõõmsam on, kui nende ühheksakümne peäle ühheksa pärrast, mis mitte ep olle ärraeksinud.

14. Nenda ep olle ka mitte teie Issa tahtminne, kes taewas on, et üks neist pissokessist peaks hukka sama. Esek. 33, 11. 1 Tim. 2, 4.

15. Agga kui sinno wend sinno wasto ekksib, siis minne ja nomi tedda ennese ja temma keskis ükspäinis; kui temma sind kuleb, siis olled sinna omma wenna kassuks sanud. 3 Mos. 19, 17. Luk. 17, 3.

16. Agga kui temma sind ei kule, siis wõtta weel üks ehk kaks ennesega, et keik assi kahhe ehk kolme tunnistaja suus seisaks. 5 Mos. 19, 15. Joan. 8, 17.

17. Agga kui temma neid ei kule, siis anna koggodussele teäda. Agga kui temma koggodustki ei kule, siis olgo ta sinno melest kui paggan ja tölner.

18. Tõeste minna ütlen teile: mis teie ial ma peäl seute, peab ka taewas seutud ollema, ja mis teie ial ma peäl peästate, peab ka taewas peästetud ollema. p. 16, 19. Joan. 20, 23.

19. Ta ütlen minna teile: Kui kaks teie seast ühhes nous on ma peäl ühhegi asja pärrast, mis nemmad ial pallewad, se peab neile sama minno Issa käest, kes taewas on.

20. Sest kus kaks ehk kolm minno nimmel on ühhes kous, seäl ollen minna keskel nende seas. p. 28, 20. Luk. 24, 15. 36.

21. Siis astus Peetrus temma jure ja ütles: Issand, mitto korda pean minna siis, kui mo wend minno wasto ekksib, temmale andeks andma? ons küll seitse korda? Luk. 17, 4.

22. Jesus ütles temma wasto: Ei minna ütle sulle mitte: seitse korda, waid ka seitsekümmend korda seitse korda. p. 6, 14. Kol. 3, 13.

23. Sepärrast on taewariik ühhe kunninga sarnane, kes omma sullastega tahtis arro piddada.

24. Agga kui temma hakkas arwama, todi üks temma ette, sel olli temmaga kümmetuhhat talenti wõlgo. Laul 130, 3.

25. Agga kui temmal ep olnud maksta, käskis temma issand müa tedda ja temma naese ja lapsed, ja keik, mis temmal olli, ja maksta.

26. Siis heitis sullane mahha, kummardas tedda, ja ütles: Issand kannata minnoga, ja minna tahhan sulle keik maksta. Laul 5, 3.

27. Siis olli issandal halle meel sesamma sullase pärrast, ta laskis tedda lahti, ja wõlla jättis temma temmale mahha. Mik. 7, 18. Luk. 7, 42.

28. Agga sesamma sullane läks wälja, ja leidis ühhe ommast kasullasist, sel olli temmaga sadda tenari rahha wõlgo; ja temma wõttis tedda kinni, käggistas tedda ja ütles: Maksa mulle, mis sul wõlgo on minnoga. Joan. 5, 14. Ewes. 4, 32.

29. Siis heitis kasullane temma jalge ette mahha, pallus tedda, ja ütles: Kannata minnoga, ja minna tahhan sulle keik maksta.

30. Agga temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja heitis tedda wangitorni, kunni temma omma wõlla ärramaksis.

31. Agga kui temma kasullased näggid mis sündis, said nemmad wägga kurwaks, ja tullid ja öördasid omma issandale keik, mis olli sündinud.

32. Siis kutsus temma issand tedda ennese ette, ja ütles temma wasto: Sinna tigge sullane, keik wõlla ollen minna sulle mahhajätnud, sest et sinna mind pallusid.

33. Eks siis sinna ka piddand armo heitma omma kasullase peäle, nenda kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud? Jak. 2, 13.

34. Ja temma issand sai wihhaseks, ja andis tedda ärra waewajatte kätte, kunni temma piddi maksma keik, mis temmal temmaga wõlgo olli.

35. Nenda teeb ka minno taewane Issa teile, kui teie iggaüks ommast süddamest andeks ei anna omma wennale temma ekksitussi. p. 6, 15.

19. Peatük.

Abbiello lahhutamissest, lastest, ja rikkussest.

1. Ja se sündis kui Jesus neidsinnatsed kõnned sai löppetanud, läks temma Kalilea maalt ärra, ja tulli Juda ma raia peäle teine pole Jordanit. Mark. 10, 1.

2. Ja paljo rahwast käis temma järrel, ja temma teggi neid seäl terweks.

3. Siis tullid temma jure Wariserid, kiusasid tedda, ja ütlesid temmale: Ons innimessel lubba, olgo mis süi pärrast tahhab, ommast naesest ennast lahhutada?

4. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Eks teie olle luggenud, et se kes algussest innimesse teinud, on neid mehheks, ja naeseks teinud, 1 Mos. 1, 27.

5. Ja üttelnud: Sepärrast jättab innimenne issa ja emma mahha, ja jääb kindlaste omma naese jure, ja need kaks peawad üks lihha ollema. 1 Mos. 2, 24. Mark. 10, 7.

6. Sepärrast ep olle nemmad ennam kaks, waid üks lihha. Mis nüüd Jummal on ühte pannud, sedda ärgo lahhutago innimenne mitte.

7. Nemmad ütlesid temma wasto: Mispärrast on siis Moses käsknud lahhutamisse ramato anda, ja ennast temmast lahhutada? Mark. 10, 4.

8. Temma ütles nende wasto: Moses on teile lubba annud teie süddame kangusse pärrast ommast naesest endid lahhutada; agga algussest ep olle se mitte nenda olnud. 5 Mos. 24, 1.

9. Agga minna ütlen teile: kes ial ommast naesest ennast lahhutab, muido kui horaello pärrast, ja wöttab teise, se rikkub abbiello ärra, ja kes lahhutud naese wöttab, se rikkub abbiello ärra.

10. Siis ütlesid temma jüngrid temmale: Kui innimesse luggu naesega nenda on, siis ep olle hea abbiellusse minna.

11. Agga temma ütles nende wasto: Ei moista keik sedda sanna, waid need kellele se antud on. 1 Kor. 7, 17.

12. Sest kohhitsetuid on, kes emma ihhust nenda on sündinud, ja kohhitsetuid on, kes innimestest on kohhitsetud, ja kohhitsetuid on, kes isseendid kohhitsenud taewarigi pärrast; kes jouab moista, se moistko! 1 Kor. 7, 32. 34.

13. Siis todi lapsokessi temma jure, et temma ommad käed nende peäle piddi pannema, ja palwet teggema; agga jüngrid söitlesid neid. p. 18, 15.

14. Agga Jesus ütles: Jätke lapsokessed, ja ärge keelge neid mitte minno jure tullemast, sest nisugguste pärralt on taewariik. p. 18, 2. 3.

15. Ja panni ommad käed nende peäle, ja läks seält ärra.

16. Ja wata, üks astus temma jure ja ütles temmale: Hea öppetaja, mis head pean minna teggema, et ma iggawesse ello saaksin. Luk. 18, 18.

17. Agga temma ütles temma wasto: Miks sa mind heaks hüad? Ükski ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal. Agga tahhad sinna ello sisse minna, siis pea käsosanno. Luk. 10, 26. 28.

18. Temma ütles temma wasto: Missuggused? Agga Jesus ütles: Sinna ei pea mitte tapma: sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma: sinna ei pea mitte warrastama: sinna ei pea mitte üllekohhut tunnistama. 2 Mos. 20, 12. 13. Rom. 13, 9.

19. Auusta omma issa ja emma: ja sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.

20. Noormees ütles temma wasto: Sedda keik ollen minna piddanud ommast noorest pölwest; mis mulle weel waia on?

21. Jesus ütles temma wasto: Tahhad sa täieste wagga olla, siis minne, müi omma warrandus ärra, ja anna waestele, siis on sul warrandus taewas; ja tulle, käi minno järrel. p. 6, 20. Luk. 12, 33.

22. Agga kui noormees sedda sanna kulis, läks temma kurwa melega ärra; sest temmal olli paljo warra.

23. Agga Jesus ütles jüngritte wasto: Töeste minna ütlen teile, et rikkas waewalt taewariki saab.
Mark. 10, 23. Luk. 18, 24. 1 Tim. 6, 9. 10. 19.

24. Ja ta ütlen minna teile: se on hölpsam, et üks kamel nöäla silmast läbbi lähhäb, kui et rikkas Jummala rigi sisse lähhäb.

25. Agga kui temma jüngrid sedda kuulsid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja ütlesid: Kes woib siis önsaks sada? Wilip. 2, 12. 13.

26. Agga Jesus watas nende peäle, ja ütles neile: Innimeste jures on se woimatta; agga Jummal woib keik tehha. Luk. 18, 27.

27. Siis wastas Peetrus ja ütles temma wasto: Wata, meie olleme keik mahhajätnud, ja sinno järrel käinud, mis meil nüüd sest on? Mark. 10, 28. Luk. 18, 28.

28. Agga Jesus ütles nende wasto: Töeste minna ütlen teile, et teie, kes teie minno järrel ollete käinud, jällesündimis-

ses, kui innimesse Poeg istub omma au-järje peäl, peate ka istma kahheteistkümne järje peäl, ja kahheteistkümne Israeli sugguarro peäle kohhut moistma.

29. Ja iggaüks, kes on mahhajätnud koiad ehk wennad, ehk öed, ehk issa, ehk emma, ehk naese, ehk lapsed, ehk pöllud minno nimme pärrast, peab sedda saawörra sama, ja iggawesse ello pärrima.

30. Agga paljo, kes on essimessed, peawad wiimsed ollema, ja kes wiimsed essimessed. p. 20, 16.

20. Peatük.

Töteggiiad winamäel; Kristusse kannatamissest; Jüngritte kabbetus. Kahhe pimmeda abbi, mis nemmad Jesusselt sanud.

1. Sest taewariik on ühhe innimesse sarnane, kes maia issand, ja kes warra hommiko wäljaläks töteggijaid palkama omma winamäele.

2. Agga kui temma töteggijattega sai leppinud ühhe tenari rahha peäle päwa palgaks, siis läkkitas temma neid omma winamäele. Ebr. 6. 10.

3. Ja temma läks wälja kolmandamal tunnil ja näggi teisi turro peäl töta seiswad, Laul 50. 1.

4. Ja ütles nende wasto: Minge ka teie winamäele, ja mis ial öige on, tahhan minna teile anda. 1 Kor. 3. 8.

5. Ja nemmad läksid ärra. Ta läks temma wälja kuendamal ja ühheksamal tunnil, ja teggi nendasammoti. Opp. Sann. 8. 1–4.

6. Agga ühheteistkümnemal tunnil läks temma wälja, ja leidis teisi töta seiswad, ja ütles nende wasto: Mis teie siin keige päwa töta seisate?

7. Nemmad ütlesid temmale: Meid ep olle ükski palkanud. Temma ütles neile: Minge teiegi winamäele, ja mis ial öige on, peate teie sama.

8. Agga kui öhto sai, ütles winamäe issand omma üllewaatja wasto: Kutsu töteggijad, ja anna neile nende palk, ja hakka wiimsist essimessist sadik.

9. Ja kui need tullid, kes ühheteistkümnemal tunnil ollid palgatud, said nemmad iggaüks ühhe tenari rahha.

10. Agga kui essimessed tullid, mötlesid nemmad, et nemmad piddid ennam sama, ja needsammad said ka iggaüks ühhe tenari rahha.

11. Agga kui nemmad sedda sanud, nurrisesid nemmad maia issanda wasto, Luk. 15. 28.

12. Ja ütlesid: Needsinnatsed wiimsed on agga ühhe tunni tööd teinud, ja sinna olled neid meie arrolissets teinud, kes meie päwa koormat ja pallawat olleme kannud.

13. Agga temma kostis, ja ütles ühhele nende seast: Söbber, minna ei te sulle mitte liga, eks sa olle minnoga ühhe tenari rahha peäle leppinud?

14. Wötta ennese omma, ja minne omma teed; agga minna tahhan sellesinnatse wiimsele anda nenda kui sullegi;

15. Ehk eks mul olle lubba ennese ommaga tehha, mis minna tahhan? Ehk ons sinno meel pahha, et minna hea ollen? Rom. 9, 21.

16. Nenda sawad wiimsed essimessiks, ja essimessed wiimsiks; sest paljo on kutsutud, agga pissut ärrawallitsetud. p. 19, 30. Mark. 10. 31.

17. Ja Jesus läks ülles Jerusalemma, ja wöttis need kaksteistkümmend jüngritte peäl ennese jure issepäinis, ja ütles neile: p. 17, 22.

18. Wata meie lähhäme ülles Jerusalemma, ja innimesse Poeg antakse ärra üllema preestritte ja kirjatundjatte kätte, ja nemmad moistwad tedda surma. Mark. 9, 31. Luk. 18, 31.

19. Ja andwad tedda pagganatte kätte naerda, ja piitsaga peksta ja risti peäle pua; ja kolmandamal päwal peab temma jälle üllestousma.

20. Siis astus Sebedeusse poegade emma temma jure omma poegadega, kummardas ja pallus temmalt middagi. Mark. 10 35.

21. Agga temma ütles temma wasto: Mis sa tahhad? Temma ütles temmale: Kässi needsinnatsed minno kaks poega istuda, teine sinno parramal, ja teine pahhemal käel sinno kunningrikis.

22. Agga Jesus wastas ja ütles: Teie ei tea mitte, mis teie pallute; kas teie woite sest karrikast jua, mis minna pean joma, ja se ristmissega ennast lasta ristida, miska mind ristitakse? Nemmad ütlesid temma wasto: Jah woime.

23. Ja temma ütles neile: Minno karrikast peate teie kül joma, ja se ristmissega, miska mind ristitakse, peab teid ristitama: agga minno parramal ja minno pahhemal käel istuda, ep olle minno käes teile anda, waid kellele se on walmistud minno Issast.

24. Ja kui need kümme sedda kuulsid, sai nende meel pahhaks nende kahhe wenna peäle.

25. Agga Jesus kutsus neid ennese jure

ja ütles: Teie teate, et pagganatte üllemad wallitsewad nende ülle, ja sured wötwad woimust nende peäle.

Mark. 10, 42. Luk. 22, 25.

26. Agga teie seas ei pea se nenda mitte ollema; waid kes ial tahhab teie seast sureks jada, se olgo teie tener. 1 Peetr. 5, 3.

27. Ja kes ial teie seast keigeüllem tahhab olla, se olgo teie sullane. p. 23, 11.

28. Nenda kui innimesse Poeg ep olle tulnud, ennast lasfma tenida waid isse tenima ja omma hinge andma lunnastamisse hinnaks mitme eest. Wil. 2, 7.

29. Ja kui nemmad Jeriko liñnast wäljaläksid, käis paljo rahwast temma järrel.

Mark. 10, 46.

30. Ja wata, kaks pimmedat istsid te äres, ja kui nemmad kuulsid, et Jesus möda läks, kissendasid nemmad, ja ütlesid: Issand, Taweti Poeg, heida armo meie peäle! Luk. 18, 35.

31. Agga rahwas söitles neid, et nemmad piddid wait ollema; agga nemmad kissendasid weel ennam, ja ütlesid: Issand, Taweti Poeg, heida armo meie peäle! Luk. 18, 1.

32. Ja Jesus jäi seisma ja hüdis neid, ja ütles: Mis teie tahhate, et minna teile pean teggema? Laul 50, 15.

33. Nemmad ütlesid temma wasto: Issand, et meie silmad saaksid lahti.

34. Agga Jesussel olli halle meel ja ta puttus nende silmade külge ja seddamaid näggid nende silmad jälle, ja nemmad käisid ta järrel.

21. Peatük.

Kristus läbbäb Jerusalemma; aiab neid, kes kauplewad, Jummala koiast wälja; pöggeneb ärra; waidleb kirjatundjattega, ja söitleb neid.

1. Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said, ja Petwage pole öllimäe jure tullid, siis läkkitas Jesus kaks jüngrit, ja ütles nende wasto: Mark. 11, 1. Luk. 19, 29.

2. Minge senna allewisse, mis teie kohhal on, ja seddamaid leiate teie ühhe kinniseutud emmaeesli, ja sällo temma jures, peästke neid lahti ja toge minno jure.

3. Ja kui teile kegi middagi ütleb, siis ütelge: Issandale on neid tarwis; siis läkkitab temma neid seddamaid.

4. Agga se on keik sündinud, et piddi töeks sama, mis öldud on prohweti läbbi, kes ütleb:

5. Ütelge Sioni tütrele: wata, sinno Kunningas tulleb sulle tasane, ja istub emmaeesli selgas, ja sällo selgas, mis on koormakandja emmaeesli poeg. Sakar. 9, 9.

6. Siis läksid jüngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jesus neid olli käsknud,

7. Ja töid emmaeesli ja sällo, ja pannid ommad rided nende peäle ja pannid tedda nende peäle istma. 2 Kunn. 9, 13. Joan. 1, 50.

8. Agga surem hulk lautasid ommad rided te peäle, agga teised raiusid okse puist, ja heitsid te peäle.

9. Agga rahwas, mis eel ja tagga käis, kissendas ja ütles: Hosianna Taweti Poiale! kidetud olgo, kes tulleb Issanda nimmel, Hosianna kõrges! Laul 118, 25. 26.

10. Ja kui ta Jerusalemma sisse läks, olli keik liñna rahwas likumas, ja ütles: Kes sesinnane on? Joan. 5, 39.

11. Agga rahwas ütles: Se on Jesus, se prohwet, kes Naatsarettist Kalilea maalt on. p. 2, 23.

12. Ja Jesus läks Jummala pühha kotta, ja aias wälja keik, kes müsid ja ostsid pühhas koias, ja wiskas rahha wahhetajatte lauad ümber, ja nende pingid, kes müsid tuikessi. Mark. 11, 15.

13. Ja ütles neile: Kirjotud on: Minno kodda peab palwe koiaks hütama, agga teie ollete sedda röömli auguks teinud.

Jes. 56, 7. Jer. 7, 11.

14. Ja pühhas koias tulli temma jure pimmedaid ja jallotumaid, ja temma teggi neid terweks.

15. Agga kui üllemad preestrid ja kirjatundjad näggid immeteggusid, mis temma teggi, ja poisa, kes pühhas koias kissendasid ja ütlesid: Hosianna Taweti Poiale! siis sai nende meel pahhaks.

16. Ja ütlesid temmale: Kas sa kuled, mis need ütlewad? Agga Jesus ütles nende wasto: Kül; eks teie ial olle luggenud: wäetima ja immewa laste suust olled sinna ennesele kitust walmistanud.

Laul 8, 3.

17. Ja temma jättis neid mahha, ja läks liñnast wälja Petania, ja jäi senna öseks.

18. Agga kui temma warra hommiko jälle liñna läks, olli temmal nälg.

Mark. 11, 12.

19. Ja temma näggi ühhe wigipu te äres, ja läks senna jure, ja ei leidnud ühtegi seält peält, kui agga lehti üksi; ja temma ütles pu wasto: Ärgo kaswago ennam ilmaski sinno peäle wilja, ja wigipu kuiwis warsi ärra. Luk. 13, 6. 7.

20. Ja kui jüngrid sedda näggid, pannid nemmad sedda immeks, ja ütlesid: Kuida on wigipu ni kohhe ärrakuinud?

Laul 33, 9.

21. Agga Jesus kostis ja ütles nende

wasto: Tõeste minna ütlen teile, kui teil usk olleks, ja teie ei mötleks kaksipiddi, siis ei teeks teie mitte üksipäinis sedda, mis wigipule on sündinud, waid kui teie ka ütleksite sellesinnatse mäe wasto: Sago sa üllestöstetud ja merresse heidetud! siis peaks se sündima.
p. 17, 20. Mark. 11, 23. Luk. 17, 6.

22. Ja keik, mis teie ial palwes pallute, kui teie ussute, peate teie sama.
Mark. 11, 24.

23. Ja kui temma pühha kotta tulli, astusid temma jure, kui temma öppetas, üllemad preestrid ja rahwa wannemad ja ütlesid: Missugguse melewallaga teed sa sedda? ja kes on sulle se melewalla annud? Mark. 11, 27. Luk. 20, 1. 2.

24. Agga Jesus kostis, ja ütles nende wasto: Minna tahhan ka teilt ühhe asja küssida, kui teie mulle sedda ütlete, siis tahhan minna teile ka öölda, missugguse melewallaga minna neid asjo teen.

25. Kust olli Joannesse ristminne, taewast woi innimestest? Agga nemmad mötlesid isseennestes ja ütlesid: Kui meie ütleme: taewast, siis ütleb temma meile: Mispärrast ep olle teie siis tedda mitte usknud?

26. Agga kui meie ütleme: innimestest, siis tulleb meile rahwast karta, sest nemmad piddawad keik Joannest prohwetiks.
p. 14, 5.

27. Ja nemmad kostsid Jesussele ja ütlesid: Meie ei tea mitte. Siis ütles temma ka neile: Egga minnagi teile ütle, missugguse melewallaga minna neid asjo teen. Mark. 11, 33.

28. Agga mis teie arwate? ühhel innimessel olli kaks poega, ja temma läks essimesse jure, ja ütles: Mo poeg, minne tänna töle minno winamäele.

29. Agga temma kostis ja ütles: Ei ma tahha; agga pärrast kahhetses temma sedda, ja läks.

30. Ja temma läks teise jure ka, ja ütles nendasammoti. Agga se kostis ja ütles: Minna lähhän, issand; ja ei läinud polegi mitte.

31. Kumb neist on issa tahtmisse järrele teinud? Nemmad ütlesid temma wasto: essimenne. Jesus ütles nende wasto: Tõeste minna ütlen teile: tölnerid ja horad sawad kül enneminne Jummala riki, kui teie. Luk. 3, 12.

32. Sest Joannes tulli teie jure öigusse te peäl, ja teie ei usknud tedda mitte; agga tölnerid ja horad uskusid tedda: teie agga, ehk teie sedda kül näggite, ep olle pärrastki kahhetsenud, et teie olleksite tedda usknud.

33. Kuulge teist tähhendamisse sanna: Üks innimenne olli maia issand, kes istutas winamäe, ja teggi aia ümber, ja kaewas asseme sisse winamarja surrotörrele, ja ehhitas torni, ja andis sedda nmma peäle wälja mameeste kätte, ja läks wöörа male. Mark. 12, 1. n. t. j.

34. Agga kui winamarja noppimisse aeg liggi sai, läkkitas temma ommad sullased mameeste jure, omma wilja sama.

35. Siis wötsid mamehhed temma sullased kinni, muist peksid nemmad, muist tapsid nemmad, muist wiskasid nemmad kiwwidega.

36. Ta läkkitas temma teisi sullasid ennam kui essimessed, ja nemmad teggid neile nisammoti.

37. Agga wimaks läkkitas temma omma poia nende jure, ja ütles: Küllap nemmad ehk wötwad mo poega häbbenеda.

38. Agga kui mamehhed poega näggid, ütlesid nemmad isseкeskis: Sesinnane on se pärrija; tulge, tapkem tedda ärra, ja siis same temma pärrandusse ennestele.
p. 26, 3. 4. ja p. 27, 1.

39. Ja nemmad wötsid, ja lükkasid tedda winamäest wälja, ja tapsid tedda ärra.

40. Kui nüüd winamäe issand tulleb, mis wöttab temma neile mameestele tehha?

41. Nemmad ütlesid temma wasto: Need kurjad hukkab temma kurjaste ärra, ja annab winamäe teiste mameeste kätte, kes temmale ommal aial wilja kätte saatwad.

42. Jesus ütles nende wasto: Eks teie polle ellades kirjas luggenud: Se kiwwi mis hone ehhitajad kui kölbmatta ärraheitnud, se on nurgakiwwiks sanud: Issandast on se sündinud, ja on üks immeassi meie silma ees. Laul 118, 22. Jes. 8, 14.

43. Sepärrast ütlen minna teile: Jummala riik peab teilt ärrawoetama, ja jelle rahwale antama, kes temma wilja kannab.

44. Ja kes sesinnatse kiwwi peäle langeb, läbhäb russuks, agga kelle peäle temma langeb, se teeb temma pihhuks.
Jes. 8, 15.

45. Ja kui üllemad preestrid ja Wariserid temma tähhendamisse sanno kuulsid, tundsid nemmad, et ta neist räkis.

46. Ja nemmad püüdsid tedda kinniwötta, agga nemmad kartsid rahwast, sest et nemmad tedda prohwetiks piddasid.
Joan. 7, 40.

22. Peatük.

Kuninglikkud pulmad; pearahhast; surnutte üllestousmissest; keigeüllem käsk, ja missuggune Kristus on.

1. Ja Jesus wastas ja räkis neile ta
tähhendamisse sannade läbbi, ja ütles:
2. Taewariik on ühhe innimesse sarnane
kes kunningas, ja kes omma poiale
pulmad teggi.
3. Ja temma läkkitas ommad sullased
wälja neid, kes kutsutud, pulma kutsma,
ja nemmad ei tahtnud mitte tulla.
4. Ta läkkitas temma teisi sullasid wälja,
ja ütles: Üttelge neile, kes on kutsutud:
Wata omma sömaaia ollen ma walmistanud,
mo härjad ja nuumweissed on
tappetud, ja keik on walmis, tulge pulma!
Jes. 65, 2.
5. Agga nemmad ei holind sest, ja läksid
ärra, üks omma pöllule, agga teine
omma kaubale.
6. Agga teised wötsid temma sullased
kinni, teotasid ja tapsid neid ärra.
7. Agga kui kunningas sedda kulis, sai
temma wihhaseks, ja läkkitas ommad söawäed
wälja, ja hukkas needsammad tapjad
ärra, ja sütas nende linna pöllema.
Luk. 19, 43.
8. Siis ütles temma omma sullaste
wasto: Pulmad on küll walmis, agga
need, kes kutsutud, ep olnud mitte sedda
wäärt.
9. Sepärrast minge telahkmette peäle,
ja kutsuge pulma ni mitto, kui teie ial
leiate.
Luk. 14, 21.
10. Ja needsammad sullased läksid wälja
tede peäle, ja koggusid keik kokko, ni
mitto kui nemmad leidsid, kurje ja häid,
ja pulma kodda sai täis neid, kes laudas
istsid.
11. Siis läks kunningas sisse neid
waatma, kes laudas istsid, ja näggi seäl
ühhe innimesse, kellel pulmariet ep olnud
selgas.
12. Ja ta ütles temma wasto: Söbber,
kuida sinna seie olled sisse tulnud, ja sinnul
ep olle pulmariet? Agga temma ei
sanud sannagi suust.
13. Siis ütles kunningas teenrittele:
Siddüge temma käed ja jallad kinni, ja
wötke tedda, ja heitke tedda keigesüggawama
pimmedusse sisse, seäl on ullumine
ja hammaste kirristaminne.
14. Sest paljo on kutsutud, agga pissut
ärrawallitsetud.
p. 20, 16.
15. Siis läksid Wariserid ärra, ja piddasid
nouu ühheskous, kuida nemmad
tedda temma könnest piddid wörgutama,
Mark. 12, 13.
16. Ja läkkitasid temma jure ommad
jüngrid Herodesse seltsiga, ja ütlesid: Öppetaja,
meie teame, et sa tössine olled, ja
öppetad Jummala teed töe sees, ja ei holi
ühhestki, sest sinna ei pea innimeste suurussest
luggu.
Luk. 20, 20.
17. Sepärrast ütle meile, mis sinna arwad,
kas sünnib kohtorahha Keisrile anda,
woi ei sünni?
18. Agga kui Jesus nende tiggedusse
ärra moistis, ütles temma: Teie sallalikkud,
mis teie mind kiusate?
19. Näitke mulle üks kohtorahha tük, ja
nemmad töid temma kätte ühhe tenari
rahha.
20. Ja temma ütles nende wasto: Kelle
kuio ja peälekirri se on?
21. Nemmad ütlesid temma wasto:
Keisri. Siis ütles temma nende wasto:
Andke siis Keisrile, mis Keisri kohhus,
ja Jummalale, mis Jummala kohhus on.
Rom. 13, 7.
22. Ja kui nemmad sedda kuulsid, pannid
nemmad immeks, ja jätsid tedda mahha,
ja läksid ärra.
23. Selsammal päwal tullid temma jure
Sadduserid, kes ei ütle üllestousmist
ollewad, ja küssisid temmalt,
Mark. 12, 18.
24. Ja ütlesid: Öppetaja, Moses on
üttelnud: Kui keggi ärrasurreb, kel ep olle
lapsi, siis peab temma wend selle naese
jälle wötma, ja omma wennale suggu
saatma.
5 Mos. 25, 5.
25. Agga meie jures ollid seitse wenda,
ja essimenne wöttis naese ja surri ärra,
ja et temmal suggu ep olnud, jättis temma
omma naese omma wennale.
26. Nendasammoti ka teine, ja kolmas,
seitsmendast sadik.
27. Agga keigewimaks surri ka naene
ärra.
28. Agga üllestousmisses, kelle naene
peab temma ollema nende seitsme seast?
sest temma on neil keigil olnud.
29. Agga Jesus kostis ja ütles nende
wasto: Teie eksite, sest et teie ei moista
pühha kirja, egga Jummala wägge.
30. Sest üllestousmisses ei wötta nemmad
naest, egga läbbä mehhele, waid
nemmad on kui Jummala inglid taewas.
Luk. 20, 34—36.
31. Agga eks teie olle surnutte üllestousmissest
luggenud, mis teile Jummalast
on öeldud, kes ütleb:
32. Minna ollen Abraami Jummal, ja
Isaaki Jummal, ja Jakobi Jummal;

Jummal ep olle surnutte, waid ellawatte Jummal. 2 Mos. 3, 6.

33. Ja kui rahwas sedda kulis, ehmatasid nemmad ärra temma öppetusse pärrast. p. 7, 28.

34. Agga kui Wariserid said kuulda, et temma Sadduseride su olli kinnisulgnud, siis tullid nemmad ühhel melel kokko. Mark. 12, 28.

35. Ja üks nende seast kes kässotundja, küssis ja kiusas tedda, ja ütles: Luk. 10, 25.

36. Öppetaja, missuggune kässosanna on suur käskus? Laul 119, 172.

37. Agga Jesus ütles temma wasto: Sinna peab Issandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast melest. Mark. 12, 30.

38. Sesamma on essimenne ja suur kässosanna.

39. Agga teine on selle sarnane: Sinna peab omma liggimest armastama kui isseennast. Mark. 12, 31.

40. Neis kahhes kässosannas on keik käsk ja prohwetid kous. p. 7, 12.

41. Agga kui Wariserid ühheskous ollid, küssis neilt Jesus, Mark. 12, 35.

42. Ja ütles: Mis teie arwate Kristussest, kelle poeg temma on? Nemmad ütlesid temmale: Taweti poeg.

43. Ta ütles nende wasto: Kuida siis Tawet tedda waimus Issandaks hüab, kui temma ütleb:

44. Issand on ütlelnud mo Issandale: istu minno parrama pole, kunni ma sinno waenlased saan pannud sinno jalgealluseks järjeks. Laul 110, 1.

45. Kui nüüd Tawet tedda Issandaks hüab, kuida ta siis temma poeg on?

46. Ja ükski ei woinud temmale sanna wastada, ja ükski ei julgnud sest päwast temmalt middagi ennam küssida. Luk. 14, 6.

23. Peatük.

Jesus öppetab, missuggused kirjatundjad ja Wariserid on.

1. Siis räkis Jesus rahwa ja omma jüngritte wasto,

2. Ja ütles: Mosesse järje peäl istwad kirjatundjad ja Wariserid;

3. Sepärrast keik, mis nemmad ial wötwad teile öölda, et teie peate piddama, sedda piddage ja tehke; agga nende teggude järrele ärge tehke mitte; sest nemmad ütlewad küll, agga ei te mitte.

4. Sest nemmad siddurwad rasked koormad, mis rängad, ja pannewad neid innimeste öllade peäle, agga isse ei tahha nemmad neid sörmegagi ligutada. Luk. 11, 46.

5. Agga keik ommad teud tewad nemmad, et neid innimestest peab nähtama: sest nemmad tewad laiad ommad mällestusse märgid, ja tewad omma riette pallistussed sured.

6. Nemmad armastawad üllemat otsa laudas wööraspiddudel, ja essimessi pinkisid koggodusse koddades. Mark. 12, 38. n. t. s.

7. Ja terretamissi turrude peäl, ja et neid innimestest hütakse: Rabbi, Rabbi.

8. Agga teie ei pea endid mitte laskma Rabbiks hüda, sest üks on teie öppetaja, Kristus; agga teie keik ollete wennaksed. Jak. 3, 1. Jes. 33, 22.

9. Ja teie ei pea keddagi ma peäl ommaks issaks hüüdma; sest üks on teie Issa, kes taewas on.

10. Ja teie ei pea endid mitte laskma öppetajaks hüda; sest üks on teie öppetaja, Kristus. Joan. 13, 13.

11. Agga kes üllem teie seast, se olgo teie tener. p. 20, 26. 27.

12. Agga kes isseennast üllendab, sedda peab allandatama, ja kes ennast isse allandab, sedda peab üllendatama. Öpp. Sann. 29, 23.

13. Agga häddа teile, teie kirjatundjad ja Wariserid! teie sallalikkud, kes teie taewarigi kinnipannete innimeste eest; sest teie ei lähhä isse sisse, egga lasse neid sisse minna, kes tahtwad sisse minna. Luk. 11, 52.

14. Häddа teile! teie kirjatundjad ja Wariserid! teie sallalikkud, et teie leskede honed ärrasöte, ja loete silmakirjaks pitkid palwid, sepärrast peate teie sedda raskema hukkatusse sama.

15. Häddа teile! teie kirjatundjad ja Wariserid! teie sallalikkud, et teie merd ja maad läbbikäite, sedda saatmas, et üks teie usko heidab, ja kui ta sedda usko on sanud, siis tete teie tedda pörgo lapseks kahhe wörra ennam, kui teie isse ollete.

16. Häddа teile! teie söggedad juhhatajad, kes teie ütlete: Kes ial templi jures saab wandunud, sest ep olle middagi, agga kes ial templi kulla jures saab wandunud, sel on süüd.

17. Teie jölledad ja söggedad! sest kumb on üllem, kuld, woi tempel, mis kulda pühhitseb? p. 5, 33–35.

18. Ja: Kes ial altari jures saab wandunud, sest ep olle middagi; agga kes

ohwriaṅni jures saab wandunud, mis
seäl peäl on, sel on süüd.
19. Teie jöllebad ja söggebad! sest
kumb on üllem, ohwer, woi altar, mis
ohwrit pühhitseb?
20. Sepärrast kes altari jures waṅnub,
se waṅnub sellesamma jures, ja keige se
jures, mis temma peäl on.
21. Ja kes templi jures waṅnub, se
waṅnub sellesamma jures, ja temma ju-
res, kes seäl sees ellab.
22. Ja kes taewa jures waṅnub, se
waṅnub Jummala aujärje jures, ja selle
jures, kes se peäl istub.
23. Häbba teile! teie kirjatundjad ja
Wariserid! teie sallalikkud, et teie kümnest
maksate mündist ja tillist ja köömnist, ja
mis raskem on kässoöppetusses, kohto
ja hallastusse ja usso jättate teie mah-
ha; sedda peab teggema, ja teist ei pea
mitte mahhajätma.
24. Teie söggedad juhhatajad, kes teie
sääsksi kurnate, agga kamelid sissenelate.
25. Häbba teile! teie kirjatundjad ja
Wariserid! teie sallalikkud, sest et teie kar-
rika ja waagna wäljastpiddi puhtaks tete,
agga seestpiddi on nemmad täis risumist
ja prassimist. Luk. 11, 39. 40.
26. Oh sinna sögge Wariseer! te esmalt
puhtaks seestpiddi karrikas ja wagen, et
ka nende wäljastpiddine pool puhtaks
saaks.
27. Häbba teile! teie kirjatundjad ja
Wariserid! teie sallalikkud, sest teie ollete
lubjatud haudade sarnatsed, mis kül wäl-
jastpiddi näggusad on, agga seestpiddi on
nemmad täis surnutte luid ja keik roja.
Ap. Tegg. 23, 3.
28. Nenda ollete ka teie kül wäljastpiddi
peält nähha öiged innimeste ees; agga
seestpiddi ollete teie täis sallalikko meelt
ja üllekohhut.
29. Häbba teile! teie kirjatundjad ja
Wariserid! teie sallalikkud, sest et teie
prohwetitte hauad üllesehhitate, ja öiget-
te hauad illusaks tete,
30. Ja ütlete: Olleksime meie omma
wannematte aial olnud, ei meie kül nen-
de seltsi ei olleks heitnud, prohwetitte
werd ärrawallama.
31. Nenda siis tunnistate isseenneste
wasto, et teie nende lapsed ollete, kes
prohwetid on ärratapnud. Ap. Tegg. 7, 52.
32. Et täitke siis omma wannematte
moöt.
33. Teie maud ja wihhasema maddude
suggu, kuida sate teie pörgo hukkatusse
eest ärrapöggeneda. p. 3, 7.
34. Wata, sepärrast läkkitan minna teie
jure prohwetid, ja tarko, ja kirjatundjaid,
ja muist neist tappate teie ärra, ja löte
risti ja muist neist peksate teie piitsaga
omma koggodusse koddades, ja kiusate
neid tagga ühhest liṅnast teise. Luk. 11, 49.
35. Et teie peäle tulleb keik wagga wer-
ri, mis ärrawallatud on ma peäl, wagga
Abeli werrest Sakaria, Parakia poia
werrest sadik, kedda teie ollete tapnud
templi ja altari wahhel.
1 Mos. 4, 8. 2 Aia r. 24, 20–22.
36. Töeste minna ütlen teile: Se keik
tulleb sesinnatse sou peäle.
37. Jerusalem, Jerusalem! kes sa tap-
pad prohwetid, ja wiskad kiwwidega neid
surnuks, kes sinno jure on läkkitud, kui
mitto korda ollen minna sinno lapsed
tahtnud kogguda, otsego kanna kokkokog-
gub ommad poiad tibade alla, ja teie ep
olle mitte tahtnud. Luk. 13, 34.
38. Wata, teie kodda peab teile tühjaks
jäetama.
39. Sest minna ütlen teile: Teie ei sa
mind sest aiast mitte nähha, ennego teie
ütlete: Kidetud olgo se, kes tulleb Issan-
da nimmel. Joan. 12, 13.

24. Peatük.

Jerusalemma linna ärrarikkmissest, ja mailma löppetussest.

1. Ja Jesus tulli ärra ja läks pühhast
koiast wälja, ja temma jüngrid astsid
temma jure, temmale pühha koia honid
näitma. Mark. 13, 1.
2. Agga Jesus ütles neile: Eks teie ei
nä sedda keik? töeste minna ütlen teile:
Seie ei jäeta mitte kiwwi kiwwi peäle,
mis ei peaks mahhakistama. Luk. 19, 44.
3. Ja kui temma öllimäel istus, astsid
jüngrid issepäinis temma jure, ja ütlesid:
Ütle meile, mil aial peab se keik sündi-
ma, ja mis peab sinno tullemisse ja
mailma aia löppetusse täht ollema?
4. Agga Jesus kostis ja ütles neile:
Katske, et teid ükski ärra ei eksita.
Ewes. 5, 6.
5. Sest paljo tullewad minno nimme
peäle ja ütlewad: Minna ollen Kristus!
ja wötwad paljo ärraeksitada.
6. Agga teie sate kuulda söddadest, ja
juttusid söast: katske, ärge ehmatage, sest
se peab keik enne sündima, agga ots ei
olle weel mitte käes.
7. Sest rahwas touseb rahwa wasto,
ja kunningriik kunningrigi wasto, ja nälg
ja katk ja mawärrisemissed on siis mon-
nes paikas.

8. Agga keik se on sure waewa bakkatus.
9. Siis andwad nemmad teid ärra willetsusse sisse ja tapwad teid, ja teid wihhatakse keigest rahwast minno nimme pärrast. Joan. 16, 2.
10. Ja siis sawad paljo pahhandud, ja andwad üks teise ärra ja wihkawad üks teist. p. 11, 6.
11. Ja paljo walle prohwetid tousswad ülles ja eksitawad paljo ärra, 2 Peetr. 2, 1.
12. Ja, et üllekohhus wägga woimust wöttab, lähhäb mitme armastus külmaks. 2 Tim. 3, 1–4.
13. Agga kes otsani jääb kannatama, se peäseb. p. 10, 22. Ilm. 2, 10.
14. Ja seddasamma kunningrigi armoöppetust peab kulutadama keiges mailmas, tunnistusseks keige rahwale; ja siis wast tulleb ots.
15. Kui teie nüüd näte selle hirmsa ärrakautamisse tö, mis öeldud on prohweti Tanieli läbbi, seäl pühhas paikas seiswad (kes sedda loeb, se pango tähhele,) Mark. 13, 14. Luk. 21, 20. Tan. 9, 26. 27.
16. Siis pöggenego need, kes Juda maal on, mäggede peäle. Laul 121, 1.
17. Kes kattukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha, middagi ärrawötma ommast koiast; Luk. 17, 31.
18. Ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggasi omma ridid ärrawötma.
19. Agga häddа neile, kes käima peäl on, ja neile, kes immetawad neil päiwil.
20. Agga pallуge, et teie pöggeneminne ei juhtu talwel, egga hingamisse päwal.
21. Sest siis tulleb suur willetsus, mähhärdust ep olle olnud mailma alguisest siit sadik, egga peagi mitte tullema. Tan. 12, 1. Joel 2, 2.
22. Ja kui need päwad ei saaks lühhendud, siis ei peäseks ial ei ükski liha; agga nende pärrast, kes ärrawallitsetud, lühhendatakse need päwad.
23. Kui siis kegi teie wasto ütleb: Wata, siin on Kristus ehk seäl, ärge usfuge mitte. Mark. 13, 21.
24. Sest walle kristussed, ja walle prohwetid sawad üllestousma, ja suri tähti ja immetegguisid teggema, et nemmad saaksid eksitada ka neid, kes ärrawallitsetud, (kui se wöiks sündida.)
25. Wata, minna ollen teile sedda enne üttelnud.
26. Sepärrast kui nemmad teile ütlewad: Wata, temma on körbes, ärge minge mitte wälja: Wata, temma on kambrittes, ärge usfuge mitte.
27. Sest otsego walk touseb hommiko poolt, ja paistab öhto pole, nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema. Ilm. 3, 11.
28. Sest kus ial raibe on, senna koggutwad kotkad. Luk. 17, 37. Hab. 1, 8.
29. Agga warsi pärrast sedda willetsusse aega lähhäb päike pimmedaks, ja ku ei anna omma walget, ja tähhed langewad taewast mahha ja taewa wäggesid peab köigutadama. Mark. 13, 24.
30. Ja siis peab innimesse Poia täht taewas nähtama, ja siis peab nullama keik rahwa suggu ma peäl, ja peawad näggema innimesse Poia tullewad taewa pilwette peäl sure wäe ja auuga. Mark. 13, 26.
31. Ja temma läkkitab ommad inglid sure passuna heälega, ja nemmad peawad kokkokogguma temma ärrawallitsetud neljast tulest, teisest taewa otsast teise. 1 Kor. 15, 51. 52.
32. Agga wigipuust öppige tähhendamisse sanna: kui temma oksad jo pungas on ja lehti aiawad, siis tunnete teie, et sui liggi on. Mark. 13, 28.
33. Nenda ka teie, kui teie sedda keik näte, siis tundke, et se liggi on ukse ees. Jak. 5, 9.
34. Töeste minna ütlen teile: Sesinatse pölwe rahwas ei löppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud.
35. Taewas ja ma lähhäwad hukka, agga minno sannad ei lähhä mitte hukka. Mark. 13, 31. Luk. 21, 33.
36. Agga sest päwast ja tunnist ei tea ükski, ei inglidki taewas, kui agga minno Isa üksi.
37. Agga nenda kui Noa päwad ollid, nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema. 1 Mos. 7, 7.
38. Sest nenda kui nemmad ollid päiwil enne weeupputust: nemmad söid ja jöid, wötsid naese ja läksid mehhele sest päwast sadik, kui Noa laewa läks; Luk. 17, 27.
39. Ja nemmad ei pannud sedda tähhele, kunni weeupputus tulli, ja wöttis neid keik ärra; nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema.
40. Siis on kaks wäljal: teine woetakse wasto, ja teine jäetakse mahha. Luk. 17, 34. 35. 36.
41. Kaks naesterahwast on jahwatamas weskil: teine woetakse wasto, ja teine jäetakse mahha.
42. Sepärrast walwage, sest teie ei tea, mil tunnil teie Issand tulleb. p. 25, 13.
43. Agga se olgo teil teäda, kui perre-

mees teaks, mil öwahhi aial warras peaks tullema, küll temma siis walwaks, ja ei lasseks omma kotta auko kiskuda.
1 Tess. 5, 2. Luk. 12, 39.
44. Seperrast olge ka teie walmis, sest innimesse Poeg tulleb tunnil, mil teie ei mötle.
45. Kes on nüüd ustaw ja moistlik sullane, kedda temma issand on pannud omma perre ülle, neile ommal aial roga andma? Luk. 12, 42.
46. Önnis on se sullane, kedda temma issand tulles nenda leiab teggewad.
Joan. 13, 17. Ilm. 16, 15.
47. Töeste minna ütlen teile, ta panneb tedda keige omma warra ülle.
Luk. 22, 29. 30.
48. Agga kui se kurri sullane ommas süddames mötleb: Minno issand wiwib tulla, 2 Peetr. 3, 3. 9.
49. Ja hakkab kasullasid peksma, ja sömma ja joma lakkujattega:
50. Siis tulleb selle sullase issand päwal, mil temma tedda ei ota, ja tunnil, mil temma ei tea.
51. Ja löhhub tedda ja annab temmale osa sallaliktudega: seäl on ulluminne ja hammaste kirristaminne. p. 8, 22.

25. Peatük.

Kümme neitsit; talentidest, mis iggaühhele on antud, ja wiimsest kohto pawast.

1. Siis on taewariik kümne neitsi sarnane, kes ommad lambid wötsid, ja läksid wälja peigmehhe wasto.
2. Agga wiis nende seast ollid moistlikkud, ja wiis rummalad.
3. Kes rummalad ollid, need wötsid ommad lambid, agga nemmad ei wötnud mitte ölli ennestega.
4. Agga moistlikkud wötsid ölli omma astjatte sisse ühtlasi omma lampidega.
5. Agga kui peigmees wiwis, said nemmad keik unniseks, ja uinusid maggama.
6. Agga kesk öse kuuldi healt: Wata, peigmees tulleb, minge wälja temma wasto!
7. Siis tousid keik needsammad neitsid ülles, ja walmistasid omma lampisid.
Luk. 12, 36. 37.
8. Agga rummalad ütlesid moistlikkude wasto: Andke meile omma öllist, sest meie lambid kustuwad ärra.
9. Agga moistlikkud kostsid ja ütlesid: Ei mitte, et ei meil nisammo kui teil ei pudu; waid minge enneminne kaupmeeste jure, ja ostke ennestele.
10. Agga kui nemmad ärraläksid ostma, tulli peigmees, ja kes walmis ollid, läksid temmaga pulma, ja uks pandi lukko.
Luk. 13, 25.
11. Agga wimaks tullid ka teised neitsid ja ütlesid: Issand, issand, te meile lahti.
12. Agga temma kostis ja ütles: Töeste minna ütlen teile, ma ei tunne teid mitte. p. 7, 23.
13. Seperrast walwage, sest teie ei tea ei päwa egga tundi, millal innimesse Poeg tulleb. p. 24, 42. Mark. 13. 33.
14. Sest nenda kui üks innimenne, kes woöra male läks, ommad sullased kutsus, ja andis omma warrandusse nende kätte.
Mark. 13, 34. Luk. 19, 12.
15. Ja ühhele andis ta wiis talenti, teisele kaks, ja teisele ühhe, igga mehhele temma joudo möda, ja läks warsi ärra woöra male.
16. Siis läks se, kes wiis talenti olli sanud, ja kaupleś nendega, ja satis teist wiis talenti.
17. Nendasammoti, kes kaks olli sanud, segi sai teist kaks kassuks. 1 Tim. 3, 13.
18. Agga se, kes ühhe olli sanud, läks ärra ja mattis sedda mahha, ja peitis omma issanda rahha ärra.
Öpp. Sann. 6, 6. n. t. s.
19. Agga pitka aia pärrast tulli nende sullaste issand, ja piddas arro nendega.
Luk. 19, 15.
20. Siis tulli temma jure se, kes wiis talenti olli sanud, ja panni weel teist wiis talenti körwa, ja ütles: Issand, sinna olled mulle wiis talenti kätte annud; wata, minna ollen nendega teist wiis kassuks sanud. 1 Kor. 15, 10.
21. Siis ütles temma issand temma wasto: Se on hea, sinna hea ja ustaw sullane, sinna olled pisko ülle ustaw olnud, minna tahhan sind paljo ülle panna; minne omma issanda römo sisse.
p. 24, 47.
22. Siis tulli ka temma jure se, kes kaks talenti olli sanud, ja ütles: Issand, sinna olled mulle kaks talenti kätte annud; wata, ma ollen nendega teist kaks talenti kassuks sanud.
23. Temma issand ütles temma wasto: Se on hea, sinna hea ja ustaw sullane; sinna olled pisko ülle ustaw olnud, minna tahhan sind paljo ülle panna; minne omma issanda römo sisse.
24. Siis tulli ka temma jure se, kes ühhe talenti olli sanud, ja ütles: Issand, ma tundsin sind ühhe kowwa innimesse ollewad; sinna leikad, kus sa ep olle kül-

wanud, ja koggud kokko seält, kus sa ep olle wäljawiskanud: Luk. 19, 21.

25. Ja minna kartsin, ja läksin ärra ja matsin sinno talenti mahha; wata, siin on sul so omma.

26. Agga temma issand kostis ja ütles temma wasto: Sinna tigge ja laisk sullane, sa teädsid, et minna leikan, kus ma ep olle külwanud, ja koggun kokko seält, kus minna ep olle wälja wiskanud;

27. Siis olleksid sa piddand mo rahha andma rahha wahhetajatte kätte, ja kui ma olleksin tulnud, olleksin ma kül kassoga ennese omma jälle kätte sanud.

28. Sepärrast wötke talent temma käest ärra, ja andke sellele, kel kümme talenti on.

29. Sest iggaühhele, kel on, sellele peab antama, ja temmal peab kül ollema, agga kel ep olle, selle käest peab ka ärrawoetama, mis temmal on. p. 13, 12. Mark. 4, 25.

30. Ja kölbmatta sullane heitke wälja keigesüggawama pimmedusse sisse; seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kiristaminne.

31. Agga kui innimesse Poeg tulleb omma auu sees, ja keik pühhad inglid temmaga, siis istub temma omma aujärje peäl. p. 16, 27.

32. Ja siis peab keik rahwas temma ette koggutama, ja temma lahhutab neid ühhest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahhutab sikkudest, Rom. 14, 10.

33. Ja temma panneb lambad omma parrama käele, agga sikkud pahhema käele seisma.

34. Siis wöttab kunningas neile öölda, kes temma parramal käel on: Tulge temna, minno Issa önnistud, pärrige kunningriik, mis teile on walmistud mailma assutamissest.

35. Sest mul on nälg olnud, ja teie ollete mulle süa annud; mul on janno olnud, ja teie ollete mind jootnud; minna ollen wööras olnud ja teie ollete mind korristanud; Ebr. 6, 10.

36. Minna ollen allasti olnud, ja teie ollete mind katnud; minna ollen haige olnud, ja teie ollete tulnud mind katsma; minna ollen wangis olnud, ja teie ollete mo jure tulnud. Jak. 1, 27.

37. Siis wötwad öiged temmale wastada: Issand, millal olleme meie näinud sul nälga ollewad, ja olleme sind söötnud? ehk sul janno ollewad, ja olleme sind jootnud? p. 6, 3.

38. Millal olleme meie sind näinud wööra ollewad, ja olleme sind korristanud? ehk allasti, ja olleme sind katnud?

39. Millal olleme meie sind näinud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure tulnud?

40. Siis wastab kunningas, ja ütleb neile: Töeste minna ütlen teile, mis teie ial ollete teinud ühhele nendesinnaste mo wähhema wendade seast, sedda ollete teie mulle teinud. p. 10, 42.

41. Siis wöttab temma ka öölda neile, kes pahhemal käel on: Minge ärra minnust, teie ärranetud, iggawesse tullesse, mis walmistud on kurratile ja temma inglittele.

42. Sest mul on nälg olnud, ja teie ep olle mulle süa annud; mul on janno olnud, ja teie ep olle mind jootnud: 1 Joan. 3, 17.

43. Minna ollen wööras olnud, ja teie ep olle mind mitte korristanud; minna ollen allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud; minna ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind katsma.

44. Siis wötwad ka needsammad temmale öölda: Issand, millal olleme meie näinud nälga ehk janno sul ollewad, ehk sind wöörra, ehk allasti, ehk haige, ehk wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teninud?

45. Siis wöttab temma neile wastada ja öölda: Töeste minna ütlen teile: mis teie ial ep olle teinud ühhele nendesinnaste wähhematte seast, sedda ep olle teie minnulegi teinud.

46. Ja needsinnatsed lähhäwad iggawesse wallusse, agga öiged iggawesse ellusse. Joan. 5, 29.

26. Peatük.

Kristust woitakse. Pärrast öhtosömaaega weitleb temma rohhoaedas. Tedda antakse ärra, ja wiakse sure kohto ette.

1. Ja se sündis, kui Jesus keik need könned sai löppetanud, siis ütles temma omma jüngritte wasto: Luk. 22, 1. n. t. l.

2. Teie teate, ehk kahhe päwa pärrast pasapühha on, ja innimesse Poeg antakse ärra risti pua. Mark. 14, 1. n. t. l.

3. Siis tullid kokko üllemad preestrid, ja kirjatundjad ja rahwa wannemad üllema preestri kotta, kedda hüti Kaiwaks.

4. Ja piddasid issekeskis nouu, et nemmad Jesusse kawwalussega piddid kinniwötma ja ärratapma.

5. Agga nemmad ütlesid: Ei mitte pühhade aial, et mässamist rahwa seas ei touse.

6. Agga kui Jesus Petanias olli pid-
dalitöbbise Simona koias, Mark. 14, 3.
7. Siis tulli temma jure üks naene, sel
olli alabastri riist wägga kalli salwiga,
ja wallas sedda temma pea peäle, kui
temma laudas istus. Joan. 12, 3.
8. Agga kui temma jüngrid sedda näg-
gid, sai nende meel pahhaks, ja ütlesid:
Mis tarwis on sesinnane hukkaminne?
9. Sest seddasinnast salwi olleks woinud
ärramüa hulga rahha eest, ja waestele
anda.
10. Agga kui Jesus sedda moistis, üt-
les ta nende wasto: Miks teie selle nae-
sele waewa tete? sest temma on hea tö
mulle teinud.
11. Sest waest on ikka teie jures, agga
mind ei olle teil mitte ikka.
5 Mos. 15, 11. Mark. 14, 7. Joan. 12, 8.
12. Et temma salwi on minno ihho
peäle wallanud, sedda on temma teinud,
et ta mind piddi matmisseks walmis-
tama.
13. Töeste minna ütlen teile: Kus ial
seddasinnast armoöppetust kulutakse kei-
ges mailmas, seäl peab ka rägitama tem-
ma mällestusseks, mis sesinnane on tei-
nud.
14. Siis läks üks neist kahhesteistkümm-
nest, kedda hüti Judaks Iskariotiks,
preestritte jure, Mark. 14, 10. Luk. 22, 3. 4.
15. Ja ütles; Mis teie tahhate mulle
anda, siis tahhan ma tedda teie kätte är-
raanda? Siis pakkusid nemmad temmale
kolmkümmend hõbbetükki.
16. Ja sest aiast otsis temma parrast
aega, tedda ärraanda.
17. Agga essimessel hapnematta leiba-
de päwal tullid jüngrid Jesusse jure, ja
ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie
sulle peame walmistama pasatalle süa?
Mark. 14, 12.
18. Temma ütles: Minge linna ühhe
jure ja üttelge temmale: Öppetaja ütleb:
mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures
pasatalle walmistada, ja süa omma jüng-
rittega.
19. Ja jüngrid teggid nenda, kui Jesus
neid olli kässinud, ja nemmad walmistasid
pasatalle.
20. Agga kui öhto sai, istus temma
mahha laua jure nende kahheteistkümnega.
Mark. 14, 17. 18. Luk. 22, 14.
21. Ja kui nemmad söid, ütles temma:
Töeste minna ütlen teile: Üks teie seast
annab mind ärra.
22. Ja nemmad said wägga kurwaks,
ja iggaüks nende seast hakkas ütlema
temma wasto: Issand, minnaks se ol-
len? Ebr. 4, 12.
23. Agga temma kostis ja ütles: Kes
minnoga omma käe waagnasse pistab,
sesinnane annab mind ärra. Mark. 14, 20.
24. Küll innimesse Poeg lähhäb ärra,
nenda kui temmast on kirjotud; agga häd-
da selle innimessele, kelle läbbi innimesse
Poeg ärraantakse; hea olleks nisugguse
innimessele, kui temma ei olleks mitte
sündinud.
25. Siis kostis Judas, kes tedda ärra-
andis, ja ütles: Minnaks se ollen, Rab-
bi? Temma ütles temma wasto: Olled,
jah! Jes. 3, 9.
26. Agga kui nemmad söid, wöttis Je-
sus leiwa, ja önnistas, ja murdis, ja
andis omma jüngrittele ja ütles: Wötke,
söge, se on minno ihho.
Mark. 14, 22. Luk. 22, 19.
27. Ja temma wöttis karrika, ja tännas
ja andis neile, ja ütles: Joge keik seält
seest.
28. Sest se on minno werri, ue seädusse
werri, mis mitme eest ärrawallatakse pat-
tude andeksandmisseks.
Ebr. 8, 8. Ewes. 1, 7.
29. Agga minna ütlen teile, et minna
ei wötta mitte sest aiast sestsinnatsest wi-
napu wiljast jua sest päwast sadik, kui
minna sedda ueste teiega joon omma Is-
sa rikis. Mark. 14, 25.
30. Ja kui nemmad kitusse laulo said
laulnud, läksid nemmad wälja öllimäele.
Mark. 14, 26.
31. Siis ütles Jesus neile: Selsinnat-
sel ösel wöttate teie keik endid minnust
pahhandada; sest kirjotud on: Ma tah-
han karjast lüa, ja karja lambad pillatak-
se laiale. Mark. 14, 27. Joan. 16, 32.
32. Agga pärrast, kui ma saan ülles-
tousnud, tahhan ma teie ele minna Ka-
lilea male.
33. Agga Peetrus kostis ja ütles tem-
male: Ehk ka keik peaksid endid sinnust
pahhandama, ei tahha minna ennast po-
legi pahhandada.
34. Jesus ütles temma wasto: Töeste
minna ütlen sulle: selsinnatsel ösel, enne
kui kuk saab laulnud, salgad sinna mind
kolm korda ärra. Mark. 14, 72.
35. Peetrus ütles temma wasto: Ehk
ma ka sinnoga peaksin surrema, ei tahha
ma sind mitte ärrasallata; nendasammoti
ütlesid ka keik jüngrid.
36. Siis tulli Jesus nendega ühte moi-
sa, mis hütakse Ketsemaneks, ja ütles
omma jüngritte wasto: Istke seie mah-

ha, kunni ma saan senna läinud, ja luggenud. Mark. 14, 32. Luk. 22, 39.

37. Ja temma wöttis ennese jure Peetrusse ja kaks Sebedeusse poega ja hakkas kurwaks sama ja hirmust ahhastust tundma.

38. Siis ütles ta neile: Minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage minnoga. Joan. 12, 27.

39. Ja temma läks pissut emale, heitis silmili mahha, lugges ja ütles: Minno Issa! kui se woib olla, siis mingo sesinnane karrikas minnust möda; ommeti mitte nenda, kui minna tahhan, waid kui sinna tahhad. Luk. 22, 41. 42.

40. Ja temma tulli jüngritte jure, ja leidis neid maggawad, ja ütles Peetrussele: Nendaks teie ei suda ühte tundi minnoga walwada? Mark. 14, 37.

41. Walwage ja luggege, et teie kiusatusse sisse ei sa; waim on küll walmis, agga lihha on nödder.

42. Ta läks temma teist korda ärra, lugges ja ütles: Minno Issa, kui sesinnane karrikas ei woi minnust möda minna, muido kui et ma sedda joon, siis sündko sinno tahtminne.

43. Ja temma tulli, ja leidis neid ta maggawad, sest nende silmad ollid rasked unnest.

44. Ja temma jättis neid, ja läks ta ärra ja lugges kolmat korda, ja ütles needsammad sannad.

45. Siis tulli ta omma jüngritte jure ja ütles nende wasto: Maggage pärrast ja hingage; wata, tund on joudnud, ja innimesse Poeg antakse ärra pattuste kätte. Mark. 14, 41.

46. Touske üles, läkki ärra: Wata, se on liggi tulnud, kes mind ärraannab. Joan. 14, 31.

47. Ja kui temma alles rätis, wata, siis tulli Judas, üks neist kahheteistkümnest, ja temmaga paljo rahwast moökade ja nuiadega üllemaist preestrist ja rahwa wannemattest läkkitud. Mark. 14, 43.

48. Agga se, kes tedda ärraandis, olli neile tähhe annud, ja üttelnud: Kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wötke kinni.

49. Ja warsi tulli temma Jesusse jure, ja ütles: Terre Rabbi! ja andis temmale suud. Laul 41, 10.

50. Agga Jesus ütles temmale: Söbber, mispärrast olled sinna siin? Siis tullid nemmad temma jure, pistsid ommad käed temma külge, ja wötsid tedda kinni. Laul 109, 4.

51. Ja wata, üks neist, kes Jesussega ollid, sirrutas omma käe, ja tombas omma moöga wälja, ja löi üllema preestri sullast ja raius temma körwa ärra. Mark. 14, 47. Joan. 18, 10.

52. Siis ütles Jesus temmale: Pista omma moök tuppe, sest keik, kes moöga wötwad, need sawad moöga läbbi hukka. Mark. 4, 24.

53. Ehk mötled sinna, et minna praego ei woiks omma Issa palluda, et ta mulle seie sadaks ennam kui kaksteistkümmend legioni inglid?

54. Agga kuida peaksid kirjad töeks sama? sest se peab nenda sündima. Luk. 24, 26.

55. Sel tunnil ütles Jesus rahwale: Teie ollete wäljaläinud otsego röwli peäle moökade ja nuiadega, mind kinni wötma. Minna ollen iggapääw teie jures istnud ja öppetanud pühhas koias, ja teie ep olle mind mitte kinniwötnud.

56. Agga se on keik sündinud, et prohwetitte kirjad piddid töeks sama. Siis jätsid tedda keik jüngrid mahha ja pöggenesid ärra. Laul 88, 9.

57. Agga need, kes Jesusse ollid kinniwötnud, wisid tedda ärra üllema preestri Kaiwa jure, kuhho kirjatundjad ja wannemad ollid kokkotulnud. Mark. 14, 53. Luk. 22, 54. Joan. 18, 13.

58. Agga Peetrus käis kaugelt temma (Jesusse) järrel üllema preestri koiast sadik, ja temma läks sisse, ja istus sullaste jure mahha, et temma otsa piddi nähha sama.

59. Agga üllemad preestrid ja wannemad ja keik suur kohhus otsisid walle tunnistust Jesusse wasto, kuida nemmad tedda piddid surmama, Laul 94, 21. Mark. 14, 55.

60. Ja ei leidnud ühtegi, ja et küll paljo walletunnistusmehhi ettetullid, ei leidnud nemmad middagi; agga wimaks tullid kaks walletunnistusmeest ette,

61. Ja ütlesid: Sesinnane on üttelnud: Minna woin Jummala templi mahhakiskuda, ja kolme päwaga sedda üllesehhitada. Joan. 2, 19-21.

62. Ja üllem preester tousis üles, ja ütles temma wasto: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsinnatsed sinno wasto? Mark. 14, 60.

63. Agga Jesus jäi wait. Ja üllem preester kostis ja ütles temma wasto: Minna wannutan sind ellawa Jummala jures, et sinna meile ütled, kas sa olled Kristus Jummala Poeg?

64. Jesus ütles temma wasto: Jah, minna ollen; ommeti ütlen minna teile: sest aiast peate teie näggema innimesse Poia istwad Jummala wäe parramal pool, ja tullewad taewa pilwette peäl.
Mark. 14, 62.
65. Siis kärristas üllem preester ommad rided lõhki, ja ütles: Temma on Jummalat teotanud, mis meile ennam tunnistusmehhi tarwis on? Wata, nüüd ollete teie temma Jummala teotamist kuulnud.
66. Mis teie arwate? Agga nemmad wastasid ja ütlesid: Temma on surma wäärt. Jer. 26. 11.
67. Siis süllitasid nemmad temma silmi, ja lõid temma kõrwa äre, agga monningad lõid tedda keppidega, Jes. 50, 6.
68. Ja ütlesid: Moista meile kui prohwet, Kristus, kes se on, kes sind lõi?
69. Agga Peetrus istus wäljas oue peäl, ja üks tüdruk tulli temma jure, ja ütles: Ka sinna ollid se Kalileamehhe Jesussega. Mark. 14, 66. Luk. 22, 56. Joan. 18, 17.
70. Agga temma salgas keikide ees ja ütles: Ei ma moista, mis sa rägid.
71. Agga kui temma wärrawa pole ärraläks, näggi tedda üks teine, ja ütles neile, kes seäl ollid: Sesinnanegi olli Naatsaretti Jesussega.
72. Ja temma salgas ta wandega: Minna ei tunne sedda innimest.
73. Agga ürrikesse aia pärrast tullid temma jure need, kes seäl seisid, ja ütlesid Peetrussele: Tõeste sinnagi olled nende seltsist, sest sinno keelgi tunnistab sind üllés.
74. Siis hakkas temma ennast wägga ärraneedma ja wandma: Ei ma tunne sedda innimest; ja seddamaid laulis kuk.
75. Siis tulli Peetrusse mele Jesusse sanna, kes temmale olli üttelnud: Enne kui kuk saab laulnud, salgad sinna mind kolmkorda ärra, ja temma läks wälja ja nuttis kibbedaste. Mark. 14. 72.

27. Peatük.

Kristusse kannataminne ilmalikko kohto ees. Temma ristipominne, surm ja mattus.

1. Agga kui walge sai, piddasid keik üllemad preestrid ja rahwa wannemad nouu Jesusse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma. Mark. 15, 1.
2. Ja nemmad siddusid tedda kinni, wisid tedda ärra, ja andsid tedda mawallitseja Pontsiusse Pilatusse kätte. Luk. 23, 1.
3. Kui Judas, kes tedda olli ärraannud, näggi, et ta olli hukka moistetud, siis kahhetses temma sedda, ja tõi need kolmkümmend hõbbetükki jälle üllema preestritte ja wannematte kätte,
4. Ja ütles: Minna ollen patto teinud, et ma ollen wagga werre ärraannud; agga nemmad ütlesid: Mis meil sega teggemist, katsu sinna isse.
5. Ja temma heitis hõbbetükkid mahha sinna templisse, ja läks kõrwale ärra ja poos ennast üles. Ap. Tegg. 1, 18.
6. Agga üllemad preestrid wõtsid hõbbetükkid, ja ütlesid: Neid ei sünni mitte ohwri kirsto panna, sest se on werre hind.
7. Agga nemmad piddasid nouu, ja ostsid nende eest ühhe pottiseppa põllo matmisse paigaks woörastele.
8. Sepärrast hütakse sedda põldo werrepõlluks tännapäwani.
9. (Siis on tõeks sanud, mis öldud on prohweti Jeremia läbbi, kes ütleb: Ja nemmad on wõtnud Israeli laste käest kolmkümmend hõbbetükki, selle hinna, kedda ni kallits arwati, kedda monned Israeli lastest ni kallikś arwasid.
Jer. 32, 6. 7. 9. Sakar. 11, 12. 13.
10. Ja on neid annud ühhe pottiseppa põllo eest, nenda kui Issand mind on käsknud.)
11. Agga Jesus seisis mawallitseja ees, ja mawallitseja küssis temmalt, ja ütles: Olled sa Juda rahwa kunningas? Agga Jesus ütles temmale: Jah, ollen.
Mark. 15, 2. Luk. 23, 3.
12. Ja kui üllemaist preestrittest ja wannematteft temma peäle kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Jes. 53, 7.
13. Siis ütles Pilatus temma wasto: Eks sa kule, mis rasket asja nemmad sinno wasto tunnistawad?
14. Ja temma ei wastand temmale ei ühhe ainsa sanna peäle, nenda et mawallitseja sedda wägga immeks panni.
Ap. Tegg. 8, 32.
15. Agga pühhiks olli mawallitsejal wiis, rahwale ühhe wangi lahtilasta, kedda nemmad tahtsid.
16. Agga siis olli neil üks kulus wang, kedda hüti Parrabaks. Mark. 15, 7. n. t. s.
17. Kui nemmad nüüd ühheskous ollid, ütles Pilatus nende wasto: Kumma teie tahhate, et ma teile pean lahtilaskma, Parraba woi Jesusse, kedda hütakse Kristusseks?
18. Sest temma teädis, et nemmad tedda kaddedusse pärrast ollid ärraannud.
19. Agga kui temma kohto järje peäl istus, läkkitas temma naene temma jure, ja laskis öölda: Ärgo olgo sulle ühtegi

teggemist sesinnatse öigega, sest minna
ollen tänna unnes paljo kannatanud
temma pärrast.
20. Agga üllemad preestrid ja wanne-
mad melitasid rahwast, et nemmad Par-
raba piddid lahtipalluma, ja Jesusse
hukka saatma. Mark. 15. 11. Luk. 23. 18.
21. Siis kostis mawallitseja, ja ütles
nende wasto: Kumma neist teie tahhate,
et ma teile pean lahtilaskma? Agga nem-
mad ütlesid: Parraba.
22. Pilatus ütles nende wasto: Mis
minna siis pean teggema Jesussele, ked-
da hütakse Kristussekś? Nemmad ütlesid
keik: Sago temma risti lödud!
23. Agga mawallitseja ütles: Mis tem-
ma siis kurja teinud? Agga nemmad kis-
sendasid weel ennam ja ütlesid: Sago
temma risti lödud!
24. Agga kui Pilatus näggi, et temma
ei woind ühtegi parrata, waid et weel
ennam kärra sündis, wöttis temma wet,
ja pessi kässi rahwa nähhes, ja ütles:
Ma ollen ilmasüta sellesinnatse öige wer-
rest; küll teie sate nähha.
25. Siis wastas keik rahwas ja ütles:
Temma werri tulgo meie peäle, ja meie
laste peäle!
26. Siis laskis temma neile Parraba
lahti, agga Jesust laskis temma piitsaga
peksta, ja andis tedda ärra, risti lüa.
Mark. 15. 15.
27. Siis wötsid mawallitseja söameh-
hed Jesusse ennestega kohto kotta, ja kog-
gusid temma jure keik omma seltsi kokko.
Mark. 15. 16.
28. Ja wötsid temma rided seljast ärra,
ja pannid temma ümber purpuri mantli,
29. Ja punnusid kroni kibbowitsust, ja
pannid sedda temma pähhä, ja andsid
pilliroo temma parrama kätte, ja heitsid
temma ette pölwili mahha, naersid tedda
ja ütlesid: Terre Juda rahwa kunningas!
Mark. 15. 17. 18.
30. Ja nemmad süllitasid temma peäle
ja wötsid pilliroo, ja löid sega temma
pähhä. Jes. 50, 6.
31. Ja kui nemmad tedda said naernud,
wötsid nemmad mantli temma seljast är-
ra, ja pannid temma ommad rided tem-
ma selga, ja wisid tedda ärra, et nemmad
tedda piddid risti löma. Mark. 15. 20.
32. Agga kui nemmad wäljalätsid, leid-
sid nemmad ühhe innimesse, kes Küreni
linna mees, Simon nimmi, sedda sundsid
nemmad, temma risti kandma.
Mark. 15. 21.
33. Ja kui nemmad senna paika said,
mis hütakse Kolgataks, se on ärrasselle-
tud: Pealae asse, Mark. 15. 22.
34. Siis andsid nemmad temmale ädi-
kat jua sappiga seggatud, ja kui ta sai
maitsnud, ei tahtnud ta mitte jua. Laul 69. 2.
35. Agga kui nemmad tedda said risti
lönud, jaggasid nemmad temma rided, ja
heitsid liisko nende pärrast, et piddi töeks
sama, mis on öeldud prohweti läbbi:
Nemmad on mo rided issekeskis jagga-
nud, ja mo kue pärrast liisko heitnud.
Laul 22. 19.
36. Ja nemmad istsid, ja hoidsid tedda
seäl.
37. Ja temma pea kohta pannid nem-
mad temma surma süt, kirjotud: Sesinna-
ne on Jesus, Juda rahwa kunningas.
Mark. 15. 26.
38. Siis podi temmaga kaks rööwlit
risti, teine parrama, ja teine pahhema
pole. Jes. 53. 12.
39. Agga need, kes möda käksid, teotasid
tedda, wangutasid pead,
Laul 22, 8. Mark. 15. 29.
40. Ja ütlesid: Sinna, kes sa templi
mahhakissud, ja kolme päwaga üllesehhi-
tad, aita isseennast; olled sinna Jumma-
la Poeg, siis astu risti peält mahha.
p. 26. 61.
41. Agga nendasammoti naersid tedda
ka üllemad preestrid kirjatundjatte ja
wannemattega ja ütlesid:
42. Muid on temma aitnud, isseennast
ei woi temma mitte aidata; kui temma
Israeli kunningas on, astko temma nüüd
risti peält mahha, siis tahhame meie ted-
da uskuda. Luk. 23. 35.
43. Temma on Jummala peäle loot-
nud, se peästko tedda nüüd, kui ta temma
mele pärrast on; sest temma on üttelnud:
Minna ollen Jummala Poeg. Laul 22. 9.
44. Nendasammoti teotasid tedda ka
röwlid, kes temmaga ollid risti podud.
45. Agga kuendamal tunnil sai pimme-
dus keik ülle ma ühheksamast tunnist sa-
dik. Mark. 15. 33. Luk. 23. 44.
46. Ja ühheksamal tunnil kissendas Je-
sus sure heälega, ja ütles: Eli! Eli! la-
ma sabahtani, se on: Mo Jummal! mo
Jummal! miks sa mind olled mahhajät-
nud? Ebr. 5. 7.
47. Agga kui monningad neist, kes
seäl seisid, sedda kuulsid, ütlesid nemmad:
Sesinnane kutsub Eliast. Mark. 15. 35.
48. Ja warsi jooksis üks nende seast,
wöttis käsna, täitis sedda ädikaga, ja pis-
tis pilliroo otsa, ja jotis tedda.
Laul 69. 22. Joan. 19. 29.

49. Agga teised ütlesid: Ota, saab näh-
ha, kas Elias tulleb, aitma tedda.
50. Agga Jesus kissendas jälle sure
healega, ja heitis hinge.
Mark. 15, 37. Luk. 23, 46.
51. Ja wata, ettepodud tek, mis templis
kige pühhama ees, kärrises lõhki kahheks
üllemast otsast allamast sadik. Ja ma
wärrises, ja kaljud lõhksid lõhki.
2 Mos. 26, 31. Ebr. 10, 20.
52. Ja hauad läksid lahti, ja tousid ül-
les paljo pühhade ihhusid, kes ollid mag-
ganud.
53. Ja pärrast temma üllestousmist
tullid nemmad haudadest wälja, ja läksid
pühha liñna, ja näitsid endid mitmele.
54. Agga pealik, ja need, kes temmaga
ollid, ja Jesust hoidsid, kui nemmad näg-
gid ma wärrisewad, ja mis sündis, kart-
sid nemmad wägga, ja ütlesid: Töeste
sesinnane olli Jummala Poeg.
Mark. 15, 39. Luk. 23, 47.
55. Agga seäl olli paljo naesi kaugelt
waatmas, kes Jesusse järrel ollid käinud
Kalilea maalt, ja tedda teninud;
56. Nende seas olli Maria Mahdalena,
ja Maria Jakobusse ja Josesse emma,
ja Sebedeusse poegade emma.
Mark. 15, 40.
57. Agga kui öhto kätte sai, tulli üks
rikkas mees Arimatiast, Josep nimmi,
kes ka Jesusse jünger olli.
Mark. 15, 42. 43. Luk. 23, 50. Joan. 19, 38.
58. Se läks Pilatusse jure ja pallus
ennesele Jesusse ihho; siis käskis Pilatus
ihho temmale anda.
59. Ja Josep wöttis ihho ja mähkis
sedda puhta kalli linnase ride sisse.
Mark. 15, 46.
60. Ja panni sedda ennese ude hauda,
mis temma olli lasknud raiuda kaljo sis-
se, ja weretas ühhe sure kiwwi haua ukse
ette ja läks ärra. Jes. 53, 9.
61. Agga Maria Mahdalena, ja teine
Maria ollid seäl istumas haua kohhal.
Luk. 23, 55.
62. Agga teisel päwal, mis tulleb pär-
rast walmistamisse päwa, tullid üllemad
preestrid ja Wariserid kokko Pilatusse
jure,
63. Ja ütlesid: Issand, meie mele on
tulnud, et temma, pettis, ütles, kui ta al-
les ellus olli: Minna tousen kolme päwa
pärrast üles.
64. Se pärrast käski hauda hästi hoida
kolmandama päwani, et temma jüngrid
öiel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta,
ja ei ütle rahwa wasto: Temma on sur-
nust üllestousnud, siis on wiimne pettus
pahhem kui essimenne.
65. Agga Pilatus ütles nende wasto:
Hoidjad on teil, minge ja hoidke hästi
nenda kui teie tunnete.
66. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid
hauda hästi hoidjattega, ja pannid kiw-
wi pitseriga kinni.

28. Peatük.

Kristusse üllestousminne, ja mis ta pärrast käsknud jüngrid tehha.

1. Agga hingamisse päwa öhtul, kui
essimenne näddala pääw hakkas, tulli
Maria Mahdalena, ja teine Maria hau-
da waatma. Mark. 16, 1.
2. Ja wata, suur mawärriseminne sün-
dis, sest Issanda ingel tulli taewast mah-
ha, läks senna jure, ja weretas kiwwi
ukse eest ärra, ja istus senna peäle.
3. Ja temma näggo olli otsego walk, ja
temma rided walged kui lummi.
4. Agga hirmo pärrast temma eest wär-
risesid hoidjad, ja said otsego surnuks.
5. Agga ingel kostis ja ütles naeste
wasto: Ärge kartke mitte, sest ma tean,
et teie otsite Jesust, kes risti olli lödud.
Mark. 16, 5. 6.
6. Tedda ep olle siin; sest ta on ülles-
tousnud, nenda kui temma on ütlelnud;
tulge tenna, wadage asset, kus Issand
on magganud. p. 12, 40. ja 16, 21.
7. Ja minge ussinaste ärra, ja ütelge
temma jüngrittele, et temma on surnust
üllestousnud, ja wata, temma lähhäb
teie ele Kalilea male, seäl sate teie tedda
nähha. Wata, minna ollen teile sedda
ütlelnud. Mark. 16, 7.
8. Ja nemmad läksid ruttuste haua ju-
rest ärra, kartussega ja sure römoga, ja
jooksid sedda temma jüngrittele kulutama.
9. Agga kui nemmad ärraläksid temma
jüngrittele sedda kulutama, wata, siis
tulli Jesus nende wasto, ja ütles: Ter-
re! Agga nemmad tullid temma jure, ja
hakkasid temma jalge ümber, ja kummar-
dasid tedda.
10. Siis ütles Jesus neile: Ärge kartke
mitte, minge, kulutage minno wendadele,
et nemmad Kalilea male lähhäwad, ja
seäl sawad nemmad mind nähha.
11. Agga kui nemmad ärraläksid, wata,
siis tullid monned hoidjaist liñna, ja ku-
lutasid üllema preestrittele keik, mis olli
sündinud.
12. Ja nemmad tullid wannemattega
kokko, ja piddasid issekeskis nou, ja and-
sid söameestele rahha küll,

13. Ja ütlesid: Ütlelge, et temma jüngrid öse tulnud, ja tedda ärrawarrastanud, kui meie maggasime.

14. Ja kui mawallitseja sedda saab kuulda, tahhame meie tedda melitada, ja sata, et teie peate ilma murreta ollema.

15. Agga nemmad wötsid rahha, ja teggid nenda kui neid öppetati, ja se könne sai kuulsaks Juda rahwa jures tännapäwani.

16. Agga need üksteistkümmend jüngrit läksid ärra Kalilea male senna mäe peäle, kuhho Jesus neid olli käsknud minna. 1 Kor. 15, 6.

17. Ja kui nemmad tedda näggid, kummardasid nemmad tedda. Agga monningad ollid kahhe wahhel.

18. Ja Jesus tulli nende jure, ja rääkis neile ja ütles: Minnule on antud keik melewald taewas ja ma peäl. p. 11, 27. Joan. 3, 35.

19. Sepärrast minge ja tehke jüngriks keik rahwas, neid ristides Issa, ja Poia, ja pühha Waimo nimmel, Mark. 16, 15.

20. Ja neid öppetades piddama keik, mis minna teile ollen käsknud. Ja wata, minna ollen iggapääw teie jures mailma otsani. Mark. 16, 16–18. p. 18, 20.

A M E N.

Ewangelium

Pühha Markusse kirjotud.

1. Peatük.

Kristust ristitakse Joannessest, kiusatakse kurratist. Temma utleb jutlust, kutsub jungrid, ja teeb haigid terweks.

1. Jesusse Kristusse, Jummala Poia ewangeliummi hakkatus. Rom. 1, 16.

2. Nenda kui kirjotud on prohwetitte kirjas: Wata, minna läkkitan omma ingli sinno palle ele, kes sinno teed sinno ees peab walmistama. Malak. 3, 1. Matt. 11, 10. Luk. 7, 27.

3. Hüüdja heäl on körbes: Walmistage Issanda teed, tehke temma teraad tassaseks. Matt. 3, 3. Luk. 3, 4. Jes. 40, 3.

4. Joannes olli körbes ristimas ja kulutamas meleparrandamisse ristmist pattude andeksandmisseks.

5. Ja temma jure läks wälja keik Judama, ja Jerusalemma rahwas, ja keik said temmast ristitud Jordani jöes, kes ommad pattud üllestunnistasid. Matt. 3, 5. 6. Luk. 3, 7.

6. Agga Joannesse selgas olli kuub kameli karwust, ja nahkwö wööl, ja temma söi rohhotirtsusid, ja metsmet. Matt. 3, 4.

7. Ja temma kulutas ja ütles: Se tulleb pärrast mind, kes on wäggewam mind, kelle kingapaelo kummardades lahtipeästma minna wäärt ep olle. Matt. 3, 11. Luk. 3, 16.

8. Minna kül ollen teid ristinud weega; agga temma peab teid pühha Waimoga ristima.

9. Ja neil päiwil sündis, et Jesus tulli Naatsarettist Kalilea maalt, ja ristiti Joannesest Jordanis. Matt. 3, 13. Luk. 3, 21.

10. Ja seddamaid, kui temma weest wäljatulli, näggi Joannes taewad lahtiminnewad, ja Waimo kui tuikesse temma peäle mahhatullewad. Joan. 1, 33.

11. Ja heäl tulli taewast: Sinna olled minno armas Poeg, kellest mul hea meel on. Matt. 3, 17. p. 17, 5. Luk. 3, 22.

12. Ja seddamaid aias pühha Waim tedda körbe. Matt. 4, 1. Luk. 4, 1.

13. Ja temma olli seäl körbes nellikümmend päwa, ja tedda kiusati sadanast, ja olli metsaliste jures, ja inglid tenisid tedda. Matt. 4, 11. Ebr. 2, 9.

14. Agga pärrast kui Joannes olli ärraantud wangi, tulli Jesus Kalilea male, ja kulutas Jummala rigi ewangeliummi, Matt. 4, 12.

15. Ja ütles: Aeg on kätte joudnud, ja Jummala riik on liggi tulnud; parrandage meelt, ja uskuge armoöppetust. Matt 4, 17.

16. Agga kui temma Kalilea järwe äres köndis, näggi temma Simona ja Andreasse temma wenna wörko järwe laskwad. (Sest nemmad ollid kallamehhed.) Matt. 4, 18.

17. Ja Jesus ütles neile: Tulge minno järrele, ja minna tahhan tehha, et teie innimesse püüdjaiks sate.

18. Ja ni kohhe jätsid nemmad wörgud mahha, ja käisid temma järrel.

19. Ja kui ta sealt pissut emale läks, näggi temma Jakobusse Sebedeusse poia, ja Joannesse, temma wenna, laewas wörkusid parrandawad. Matt. 4, 21.
20. Ja temma kutsus neid warsi, ja nemmad jätsid omma issa Sebedeusse laewa palgalistega, ja läksid ärra temma järrele. Matt. 4, 22. Luk. 5, 11.
21. Ja nemmad läksid Kapernauma, ja temma läks warsi hingamisse päwal koggodusse kotta, ja öppetas, Luk. 4, 31.
22. Ja nemmad ehmatasid temma öppetusse pärrast; sest temma öppetas neid kui se, kel melewald olli, ja ei mitte nenda kui kirjatundjad. Matt. 7, 28. 29.
23. Ja nende koggodusse koias olli üks innimenne, sel olli üks rojane waim, ja se kissendas. Luk. 4, 33.
24. Ja ütles: Et seisa, mis meil on sinnoga teggemist, Jesus Naatsarettist? Olled sa tulnud meid ärrarikkuma? Ma tunnen sind, kes sa olled, Jummala pühha Poeg. Matt. 8, 29.
25. Ja Jesus söitles tedda, ja ütles: Olle wait, ja minne temmast wälja.
26. Ja rojane waim rapputas tedda waljuste, ja läks sure heälega kissendades temmast wälja.
27. Ja nemmad keik ehmatasid wägga, nenda et nemmad isseketskis küssisid ja ütlesid: Mis se on? mis uus öppetus on se? et temma kässib rojasid waimusidki melewallaga, ja nemmad kuulwad temma sanna. Ap. Tegg. 17, 19.
28. Ja könne läks temmast seddamaid laiale sinna ümberkaudo läbbi keige Kalilea ma.
29. Ja seddamaid läksid nemmad koggodusse koiast wälja, ja tullid Simona ja Andreasse kotta Jakobusse ja Joannessega. Luk. 4, 38.
30. Agga Simona äm olli sojas töwwes maas, ja nemmad räkisid temmale warsi temmast.
31. Ja temma läks temma jure ja hakkas temma kätte kinni, ja aitis tedda ülles; ja seddamaid jättis soe tõbbi tedda mahha, ja temma tenis neid.
32. Agga kui öhto sai, kui pääw loja läks, töid nemmad temma jure keik haiged, ja neid, kedda kurjast waimudest waewati. Luk. 4, 40.
33. Ja keik lin olli ukse ette kokko tulnud.
34. Ja temma teggi paljo terweks, kes ollid haiged mitmesugguses töwwes, ja aias mitto kurja waimo wälja, ja ei lasknud kurje waimusid mitte räkida, et nemmad tedda tundsid,
35. Ja warra hommiko enne walget tousis temma ülles ja läks wälja, ja läks ärra ühte tühja paika, ja lugges seäl. Luk. 4, 42.
36. Ja Simon ja need, kes temma jures ollid, tötsid temma järrele.
37. Ja kui nemmad tedda leidsid, ütlesid nemmad temmale: Keik otsiwad sind.
38. Ja temma ütles neile: Mingem läbhema linnadesse, et minna ka seäl woin Jummala sanna kulutada, sest seks ollen minna wäljaläinud. Luk. 4, 43.
39. Ja temma piddas jutlust koggodusse koddades ümber keige Kalilea ma, ja aias kurjad waimud wälja. Luk. 4, 44. Ebr. 12, 25.
40. Ja temma jure tulli üks piddalitöbbine, se pallus tedda, ja heitis temma ette pölwili mahha ja ütles temmale: Kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Luk. 5, 12.
41. Ja Jesus hallastas temma peäle, sirrutas käe, ja putus temma külge, ja ütles temmale: Minna tahhan, sa puhtaks.
Matt. 8, 3.
42. Ja kui temma sedda sai ütlelnud, lahkus piddalitöbbi seddamaid temmast ärra, ja temma sai puhtaks. Laul 33, 9.
43. Ja temma kelis tedda kowwaste, ja satis tedda warsi ärra,
44. Ja ütles temmale: Katsu, et sa ühhelegi middagi ei rägi, waid minne, näita ennast preestrile, ja ohwerda omma puhhastamisse eest, mis Moses on käsknud neile tunnistusseks. Luk. 5, 14. 3 Mos. 14, 2. n. t. s.
45. Agga kui temma sai wäljaläinud, hakkas temma paljo kulutama, ja sedda asja laiale lautama, nenda et temma ennam ei woinud awwalikkult linna minna, waid temma olli wäljas tühjes paikus, ja nemmad tullid temma jure keigilt poolt. Luk. 5, 15.

2. Peatük.

Alwatud innimessest. Matteusse kutsmissest ja Kristusse kostmissest jungritte eest Wariseride wasto.

1. Ja monne päwa pärrast läks temma ta Kapernauma linna, ja sadi kuulda, et temma koddo olli.
2. Ja seddamaid koggus paljo rahwast sinna, nenda et neil ennam ep olnud maad wäljaski ukse ees, ja temma räkis neile Jummala sanna.
3. Ja temma jure tullid, kes töid ühhe alwato, neljast kantud. Luk. 5, 18.
4. Ja kui nemmad ei woinud temma

liggi sadda rahwa pärrast, kiskid nemmad
seält, kus temma olli, kattusse lahti ja
kui nemmad sedda said läbbikaewanud,
lasksid nemmad wodi alla, kus alwatud
sees olli. p. 9. 23.
5. Agga kui Jesus nende usko näggi,
ütles temma alwato wasto: Poeg, sinno
pattud on sulle andeks antud. Luk. 5. 20.
6. Agga seäl istsid monned kirjatund-
jad, ja mötlesid ommas süddames:
Matt. 9. 3.
7. Mis sesinnane nenda Jummala teo-
tussi rägib? Kes woib pattusid andeks
anda muud kui ainus Jummal üksi?
8. Ja warsi tundis Jesus ommas wai-
mus, et nemmad isseennestes nenda möt-
lesid, ja ütles nende wasto: Mis teie
sedda mötlete ommas süddames?
Joan. 2. 25.
9. Kumb on kergem alwato wasto ööl-
da: Pattud on sulle andeks antud; woi
öölda: Touse ülles, ja wötta omma wo-
di, ja kõnni? Matt. 9. 5.
10. Agga et teie peate teäda sama, et
innimesse Poial melewald on pattusid
ma peäl andeks anda; (ütles temma al-
wato wasto:) Luk. 5. 24.
11. Ma ütlen sulle, touse ülles, ja wöt-
ta omma wodi, ja minne omma kotta.
12. Ja seddamaid tousis temma ülles,
ja wöttis wodi, ja läks wälja keikide näh-
hes, nenda et keik ärraehmatasid, ja Jum-
malat kiitsid, ja ütlesid: Sähhärdust ep
olle meie ilmaski näinud.
13. Ja temma läks jälle wälja järwe
äre, ja keik rahwas tulli temma jure, ja
temma öppetas neid.
14. Ja kui ta möda läks, näggi temma
Lewi, Alweusse poia tollihone jures ist-
wad, ja ütles temmale: Käi minno jär-
rel. Ja temma tousis ülles ja käis tem-
ma järrel. Luk. 5. 27.
15. Ja se sündis, kui temma laudas is-
tus temma koias, istsid ka paljo tölnerid
ja pattusid laudas Jesusse ja temma
jüngrittega; sest neid olli paljo, kes tem-
ma järrel käisid. Matt. 9. 10.
16. Ja kui kirjatundjad ja Wariserid
näggid, et temma tölneritte ja pattustega
söi, ütlesid nemmad temma jüngritte was-
to: Mis se on, et ta tölneritte ja pattus-
tega sööb ja joob? Luk. 19. 7.
17. Ja kui Jesus sedda kulis, ütles tem-
ma nende wasto: Neile, kes terwed on,
ep olle arsti tarwis, waid haigettele?
Minna ep olle tulnud õigid, waid pattu-
sid meleparrandamissele kutsma.
Matt. 9. 12.

18. Ja Joannesse ja Wariseride jüngrid
paastsid, ja tullid ja ütlesid temmale:
Miks Joannesse ja Wariseride jüngrid
paastwad, agga sinno jüngrid ei paastu
mitte? Matt. 9. 14. Luk. 5. 33.
19. Ja Jesus ütles nende wasto: Kas
pulmarahwas woiwad paastuda, siis kui
peigmees nende jures on? Ni kaua kui
peigmees nende jures on, ei woi nemmad
mitte paastuda.
20. Agga päwad tullewad, mil peig-
mees nende käest saab ärrawoetud, ja siis
paastwad nemmad neil päiwil.
Joan. 16. 20.
21. Ja ükski ei panne wannutamatta
ride tükki paigaks wanna kue peäle; mui-
do rewwistab temma uus paik middagi
ärra wannast, ja auk saab pahhemaks.
Matt. 9. 16. Luk. 5. 36. Joan. 3. 3.
22. Ja ükski ei panne wärsket wina
wanna nahkastjattesse; muido aiab wärs-
ke wiin nahkastjad lõhki, ja wiin jookseb
mahha, ja nahkastjad läbbäwad hukka;
waid wärske wiin peab ute nahkastjatte
sisse pandama. Kal. 6. 15.
23. Ja se sündis, et temma ühhel hin-
gamisse päwal läbbi wilja käis, ja tem-
ma jüngrid hakkasid käies päid katkuma.
Matt. 12. 1. Luk. 6. 1.
24. Ja Wariserid ütlesid temmale: Wa-
ta, miks tewad nemmad hingamisse pä-
wal, mis ei sünni?
25. Ja temma ütles nende wasto: Eks
teie ilmas olle luggenud, mis Tawet teg-
gi, kui temmale tarwis olli, ja temmal
nälg olli, ja neil, kes temmaga ollid.
1 Sam. 21. 6.
26. Kuida temma Jummala kotta läks
üllema preestri Abjatari aial, ja söi ette-
pannemisse leiwad, mis ühhelgi ep ol-
nud lubba süa, kui agga preestrittel, ja
andis ka neile, kes temmaga ollid.
27. Ja temma ütles neile: Hingamisse
pääw on innimesse pärrast tehtud, ei
mitte innimenne hingamisse päwa pär-
rast, 5 Mos. 5. 14.
28. Sepärrast on innimesse Poeg ka
hingamisse päwa Issand.
Matt. 12. 8. Luk. 6. 5.

3. Peatük.

Ärrakuinud käsi; Kristusse põggeneminne; Aps-
litte kutsminne; kirjatundjatte teotaminne; Kri-
stusse õiged suggulased.

1. Ja temma läks jälle koggodusse kot-
ta, ja seäl olli üks innimenne, sel olli är-
rakuinud käsi. Luk. 6. 6.
2. Ja nemmad wahtsid tedda, kas ta

tedda hingamisse päwal piddi terweks
teggema, et nemmad woiksid temma peä-
le kaebada.
3. Ja temma ütles innimesse wasto,
kellel ärrakuinud käsi olli: Touse ülles
ja astu seie kesk paika.
4. Ja teistele ütles temma: Kas hinga-
misse päwal sünnib head tehha, woi kur-
ja tehha, ello hoida woi hukkata? Agga
nemmad jäid wait. Matt. 12, 12.
5. Ja temma watas ümber nende peäle
wihhaga, ja olli ka kurb nende süddame
kangusse pärrast, ja ütles innimesse
wasto: Sirruta omma käsi. Ja temma
sirrutas, ja temma käsi sai jälle terweks
otsego teinegi.
6. Ja Wariserid läksid wälja, ja pidda-
sid seddamaid nonu Herodesse seltsiga
temma wasto, et nemmad tedda piddid
hukka saatma. Jes. 8, 9. 15.
7. Agga Jesus läks körwale omma
jüngrittega järwe pole, ja suur rahwa
hulk käis temma järrel Kalilea ja Juda
maalt.
8. Ja Jerusalemmast, ja Idumea maalt,
ja teine poolt Jordanit ja kes Tirusse ja
Sidoni ümber ellawad, suur rahwa hulk
tullid temma jure, kui nemmad kuulsid,
mis suri asjo temma teggi. Matt. 12, 15.
9. Ja temma ütles jüngrittele, et üks
laewokenne temmale piddi walmis peta-
ma rahwa pärrast, et nemmad ei piddand
temma peäle tungima.
10. Sest ta olli paljo terweks teinud,
nenda et ni mitto, kui waewatud ollid,
temma peäle tungisid, et nemmad piddid
sama temma külge putuda.
11. Ja kui rojased waimud tedda näg-
gid, heitsid nemmad temma ette mahha,
ja kissendasid ja ütlesid: Sinna olled
Jummala Poeg.
12. Ja temma kelis neid kangeste, et
nemmad tedda ei piddand üllesfulutama.
13. Ja temma läks ülles ühhe mäe peä-
le ja kutsus ennese jure, kedda temma
tahtis, ja nemmad tullid temma jure.
Luk. 6, 12. 13.
14. Ja temma seädis kaksteistkümmend,
et nemmad piddid temma jures ollema,
ja et temma neid woiks wäljalähkitada
jutlust piddama.
15. Ja et neil piddi melewald ollema
többesid parrandada, ja kurje waimusid
wäljaaiada.
16. Ja panni Simonale nimme: Peet-
rus.
17. Ja Jakobusse Sebedeusse poia, ja
Joannesse Jakobusse wenna (ja panni
neile nimmed: Poanerges, se on, pitkse
lapsed.)
18. Ja Andreasse, ja Wilippusse, ja
Partolomeusse, ja Matteusse, ja Toma,
ja Jakobusse Alweusse poia ja Tadde-
usse, ja Simona Kanast.
19. Ja Juda Iskarioti, kes tedda ärra-
andis. Matt. 10, 4.
20. Ja nemmad tullid koio. Ja rahwas
tulli jälle kokko, nenda et nemmad ei woi-
nud leibagi wötta. Luk. 6, 19.
21. Ja kui need, kes temma jures ollid,
sedda kuulsid, läksid nemmad wälja tedda
kinnipiddama, sest nemmad ütlesid: Tem-
ma saab melest ärra.
22. Ja kirjatundjad, kes Jerusalemmast
ollid alla tulnud, ütlesid: Temmal on
Peeltsebul, ja kurja waimude üllema läb-
bi aiab temma kurjad waimud wälja.
Matt. 12, 24. Joan. 8, 48.
23. Ja temma kutsus neid ennese jure,
ja ütles neile tähhendamisse sannade läb-
bi: Kuida woib sadan sadanat wälja-
aiada?
24. Ja kui üks kunningriik issekeskis
ridus on, ei woi se kunningriik mitte seis-
ta. Luk. 11, 17.
25. Ja kui üks kodda issekeskis ridus
on, ei woi se kodda mitte seista.
26. Ja kui sadan isseennese wasto pan-
neb, ja ridus on, ei woi temma mitte
seista, waid temmal on ots kä.
Matt. 12, 26.
27. Ükski ei woi ühhe wäggewa kotta
minna ja temma riisto risuda, kui ta sed-
da wäggewat enne ei sa kinnisiddunud.
Ja siis woib ta temma kodda risuda.
Kol. 2, 15. 1 Joan. 3, 8.
28. Töeste minna ütlen teile, et keik pat-
tud innimeste lastele andeks antakse, ka
Jummala teotussed, ni paljo kui nem-
mad ial sawad teotanud. Matt. 12, 31. 32.
29. Agga kes ial pühha Waimo on teo-
tanud, sel ep olle andeksandmist ei igga-
westegi, waid temma on iggawesse kohto
wäärt. Luk. 12, 10.
30. Sest nemmad ütlesid: Temmal on
rojane waim. Joan. 7, 20.
31. Siis tullid temma emma ja wen-
nad, ja seisid oues ja läkkitasid temma
jure, ja kutsusid tedda.
32. Ja rahwas istus temma ümber, ja
ütlesid temmale: Wata so emma ja so
wennad on oues ja otsiwad sind.
Matt. 12, 47. Luk. 8, 20.
33. Ja temma wastas neile ja ütles:
Kes on mo emma ehk mo wennad?
34. Ja temma watas ümberringi nende

peäle, kes temma ümber istsid, ja ütles:
Wata, mo emma ja mo wennad on siin.
35. Sest kes ial Jummala tahtmisse
järrele teeb, se on minno wend, ja minno
öde, ja emma. Ebr. 2. 11.

4. Peatük.

Tähhendamisse sannad Jummala sanna seemnest, seemne kossumisfest ja sinnapi seemnest. Järw ja tuled sawad waikseks.

1. Ja temma hakkas ta öppetama jär-
we äres, ja paljo rahwast koggus temma
jure, nenda et ta piddi laewa minnema,
ja järwe peäl istma: ja keik rahwas olli
mäel järwe äres. Matt. 13. 1. 2.
2. Ja temma öppetas neid paljo täh-
hendamisse sannade läbbi, ja ommas
öppetusses ütles temma neile: Luk. 8. 4.
3. Kuulge! Wata, üks külwaja läks
wälja külwama.
4. Ja se sündis, kui temma külwas,
kukkus muist te äre, ja linnud taewa alt
tullid, ja söid sedda ärra.
5. Agga muist kukkus kaljopeälse ma
peäle, kus temmal ep olnud paljo mulda,
ja tousis pea üles, sepärrast et temmal
ep olnud süggawat mulda.
6. Agga kui päike tousis, wöttis poud
sedda kinni, ja et temmal juurt ep olnud,
kuiwis temma ärra.
7. Ja muist kukkus ohhakatte sekka, ja
ohhakad kaswid üles ja lämmatasid sed-
da ärra, ja temma ei annud mitte wilja.
8. Ja muist kukkus hea ma peäle, ja kui
temma tousis ja kaswis, andis temma
wilja, ja monni kandis kolmekümne wör-
ra, ja monni kuekümne wörra, ja monni
saa wörra.
9. Ja temma ütles neile: Kel körwad
on kuulda, se kuulgo!
10. Agga kui temma üksi olli, siis küs-
sisid need, kes nende kabbeteistkümnega
temma ümber ollid, temmalt se tähhen-
damisse sanna pärrast. Luk. 8. 9.
11. Ja temma ütles neile: Teile on
Jummala rigi sallajat asja teäda antud;
agga neile, kes wäljas on, sünnib se keik
tähhendamisse sannade läbbi,
Matt. 13. 11. 13.
12. Et nemmad nähhes näwad, ja siiski
ei tunne; ja kuuldes kuulwad, ja siiski ei
moista, et nemmad wahhest ümber ei
pöra, ja neile pattusid andeks ei anta.
Jes. 6. 9. 10. Joan. 12. 40. Ap. Tegg. 28. 26.
13. Ja temma ütles neile: Teie ei
moista sedda tähhendamisse sanna, ja
kuida tahhate teie keiki teisi tähhenda-
misse sanno moista? Joan. 3. 12.
14. Külwaja on, kes sanna külwab.
Luk. 8. 11. n. t. s.
15. Agga teäärsed on: kui sanna külwa-
takse ja kui nemmad sedda sawad kuul-
nud, tulleb sadan seddamaid, ja wöttab
sanna ärra, mis nende süddamesse olli
külwatud.
16. Ja nendasammoti on need, kes kal-
jopeälse ma peäle on külwatud, kes warsi
römoga sanna wastowötwad, kui nem-
mad sedda kuulwad,
17. Ja neil ep olle juurt ennestes, waid
seiswad agga ürrikesseks, pärrast kui wil-
letsus ehk kiusaminne sanna pärrast tou-
seb, siis pahhandakse neid warsi.
Matt. 15. 13.
18. Ja kes ohhakatte sekka on külwatud,
on need, kes sanna kuulwad, Matt. 13. 22.
19. Ja selle mailma murred ja pettis
rikkus ja himmud muunde asjade järrele
läbhäwad süddame sisse, ja lämmatawad
sanna ärra, ja se jääb ilma wiljata.
Matt. 19. 22. Luk. 21. 34.
20. Ja kes hea ma peäle külwatud, on
need, kes sanna kuulwad, ja wastowöt-
wad, ja wilja kandwad, monni kolme-
kümne wörra, ja monni kuekümne wör-
ra, ja monni saa wörra.
21. Ja temma ütles neile: Kas künal
tuakse, et sedda peab wakka alla panda-
ma ehk wodi alla? Eks sepärrast, et sedda
peab küünlajalla peäle pandama?
Matt. 5. 15. Luk. 8. 16.
22. Sest ühtegi ei olle sallaja, mis ei
peaks awwalikkuks sama, ja ühtegi ep
olle ärrapeidetud, mis ei peaks ilmuma.
Matt. 10. 26. Luk. 12. 2.
23. Kui kellelgi körwad on kuulda, se
kuulgo!
24. Ja temma ütles neile: Katske, mis
teie kulete! Mis moödoga teie moödate,
sega peab teile moödetama, ja teile, kes
teie kulete, peab jure pandama.
25. Sest kel ial on, sellele peab anta-
ma: ja kel ei olle, selle käest peab ka är-
rawoetama, mis temmal on. Luk. 8. 18.
26. Ja temma ütles: Nenda on Jum-
mala riik, otsekui üks innimenne peaks
semet wiskama ma peäle.
27. Ja peaks maggama ja üllestous-
ma ö ja päwa aial, ja seme touseks, ja
kaswaks pitkaks, et ta isse ei tea kuida.
Jak. 5. 7.
28. Sest ma kannab isseennesest wilja,
esmalt orrast, pärrast päid, pärrast täit
nisjo pea sees.
29. Agga kui willi näitab walmis olle-

wad, siis lässkitab temma seddamaid sirbi senna, et leikusse aeg käes on.
30. Ja temma ütles: Kelle sarnatseks peame meie Jummala riki arwama? Ehk missugguse tähhendamisse sannaga peame meie sedda tähhendama?
31. Otsego sinnapi iwwike: kui sedda mahhakülwatakse, siis on se wähhem, kui keik muud seemned, mis ma peäl on.
Matt. 13, 31. Luk. 13, 19.
32. Ja kui se külwatud on, kaswab temma ülles, ja saab suremaks, kui keik aiarohhud, ja aiab suri okse, nenda et linnud taewa al woiwad temma warjo alla pessi tehha.
33. Ja mitme nisugguse tähhendamisse sannaga rääkis temma neile sanna, nenda kui nemmad suutsid kuulda. Matt. 13, 3. 34.
34. Agga ilma tähhendamisse sannata ei rääkind temma neile mitte; agga issepäinis selletas temma jüngrittele keik ärra.
35. Ja-sel päwal, kui öhto olli sanud, ütles temma neile: Mingem teine pole järwe.
36. Ja kui nemmad rahwa said lasknud ärraminna, siis wötsid nemmad tedda, nenda kui ta laewas olli, enneste jure; agga temmaga olli ka muid laewokessi.
Matt. 8, 23. Luk. 8, 22.
37. Ja suur kange tulispask tousis, ja aias laenid laewa, nenda et se jo täis sai.
38. Ja temma olli laewa pärras maggamas peapadja peäl, ja nemmad ärratasid tedda ülles, ja ütlesid temmale: Opetaja, eks sinna sest ei holi, et meie hukka lähhäme?
39. Ja temma tousis ülles, ja ähwardas tuult, ja ütles järwele: Olle wait, ja wagga! Ja tuul heitis, siis sai koggoni waikseks.
40. Ja temma ütles neile: Mispärrast ollete teie ni arrad, kuis ep olle teil usko?
Jes. 43, 1. 2.
41. Ja nemmad kartsid üpris wägga, ja ütlesid üks teise wasto: Kes siis sesinnane on, et ka tuul ja järw temma sanna wötwad kuulda? Jer. 5, 22.

5. Peatük.

Kes kurjast waimust olli waewatud. Naene, kel werritöbbi olli. Jairusse tütrekenne.

1. Ja nemmad said teine pole järwe Kadara rahwa male.
Matt. 8, 28. Luk. 8, 26.
2. Ja kui ta laewast wäljaläks, tulli seddamaid temma wasto surnohaudade seest üks rojase waimoga innimenne.
3. Se ellas surnohaudades, ja ükski ei woinud tedda ei ahhelattegagi kinnipanna,
4. Sest et temma olli mittokorda jalgraudus ja ahhelattega kinni olnud, ja olli ahhelad katki kisknud, ja jalgrauad katki hörunud; ja ükski ei suutnud tedda tallitada. Ilm. 12, 12.
5. Ja temma kissendas allati ööd ja päwad mäggede peäl ja surnohaudades, ja peksis isseennast kiwwidega.
6. Agga kui temma Jesust kaugelt näggi, jooksis temma, ja kummardas tedda,
7. Ja kissendas sure healega, ja ütles: Mis on mul sinnoga teggemist, Jesus, keigekörgema Jummala Poeg? ma wañnutan sind Jummala jures, et sa mind ei waewa.
8. (Sest ta ütles temmale: Minne wälja innimessest, sinna rojane waim.)
Luk. 11, 14.
9. Ja temma küssis temmalt: Mis so nimmi on? Ja temma kostis ja ütles: Legeon on mo nimmi, sest meid on paljo.
10. Ja temma pallus tedda wägga, et ta neid ei piddand seält maalt ärrasaatma.
11. Agga seäl olli möda mäggesid suur sea karri sömas.
12. Ja keik kurjad waimud pallusid tedda ja ütlesid: Aia meid siggade sisse, et meie nende sisse lähhäme. Luk. 8, 32.
13. Ja Jesus andis neile warsi lubba. Ja kui rojased waimud said wäljaläinud, läksid nemmad siggade sisse; ja sea karri kukkutas ennast ülle kaela kalda peält järwe, (agga neid olli liggi kakstuhhat) ja uppusid ärra järwe.
14. Agga sea karjatsed pöggenesid, ja kulutasid sedda liñnas ja maal, ja nemmad tullid wälja waatma, mis se piddi ollema, mis olli sündinud.
15. Ja tullid Jesusse jure, ja näggid kurjast waimust waewato istwad ja ridis ja öige melega ollewad, kelle sees Legeon olli olnud, ja nemmad kartsid.
Matt. 8, 34. Luk. 8, 35.
16. Ja need, kes sedda ollid näinud, rääkisid neile ülles, kuida se olli sündinud sellele, kes kurjast waimust olli waewatud olnud, ja siggadest.
17. Ja nemmad hakkasid tedda pallumа, et ta nende raialt piddi ärraminnema. Luk. 8, 37.
18. Ja kui temma laewa peäle läks, pallus temmalt se, kes kurjast waimust olli waewatud olnud, et temma woiks temma jure jäda.

19. Agga Jesus ei annud temmale mitte lubba, waid ütles temmale: Minne omma koio ommaste jure, ja kuluta neile, mis sured asjad Jssand sulle on teinud, ja sinno peäle hallastanud.

20. Ja temma läks ärra, ja hakkas kümne liñna maal ülleskulutama, mis sured asjad Jesus temmale olli teinud. Ja keik pannid sedda immeks.

21. Ja kui Jesus jälle laewaga seie pole ülle järwe tulnud, koggus paljo rahwast temma jure, ja temma olli järwe äres. Matt. 9, 1. Luk. 8, 40.

22. Ja wata, üks koggodusse koddade üllem, Jairus nimmi, tulli, ja kui temma tedda näggi, heitis ta temma jalge ette mahha, Matt. 9, 18. Luk. 8, 41.

23. Ja pallus tedda wägga ja ütles: Minno tütreke wagub hinge; ma pallun, tulle ja panne ommad käed temma peäle, et ta terweks saab ja ellusse jääb.

24. Ja temma läks temmaga ärra, ja paljo rahwast käis temma järrel ja tungis temma peäle.

25. (Ja üks naene, kes olli kaksteistkümmend aastat werritõwwes olnud, Matt. 9, 20. Luk. 8, 43.

26. Ja paljo kannatanud mitmest arstist, ja olli keik omma warra ärrakullutanud, ja ei ühtegi abbi sanud, waid weel pahhemaks läinud;

27. Kui temma Jesussest kulis, siis tulli temma rahwa seast temma selja tahha, ja putus temma kue külge.

28. Sest temma mötles: Kui minna agga temma riette külge saaksin putuda, siis saaksin ma terweks.

29. Ja warsi kuiwis temma werrehallik ärra, ja temma tundis ommast ihhust, et temma waewast olli terweks sanud.

30. Ja ni pea kui Jesus isseennesest tundis wäe temmast wäljaläinud ollewad, siis pöris ta ennast ümber rahwa seas, ja ütles: Kes on minno riette külge puutnud? Luk. 6, 19.

31. Ja temma jüngrid ütlesid temma wasto: Sinna näääd rahwa sinno peäle tungiwad, ja ütled: Kes on minno külge puutnud?

32. Ja temma watis ümber, et ta tedda piddi näbha sama, kes sedda olli teinud.

33. Agga naene kartis ja wärrises, sest et temma teädis, mis temmale olli sündinud, tulli, heitis temma ette mahha, ja rätis temmale keik töe ülles.

34. Agga ta ütles temmale: Tüttar, sinno usk on sind aitnud; minne ärra rahhoga, ja olle ommast waewast terwe.) Matt. 9, 22. Luk. 8. 48.

35. Kui temma alles rätis, tullid monned koggodusse koia üllema perrest, ja ütlesid: So tüttar on surnud, mis sa ennam öppetajale waewa teed? Luk. 8. 49.

36. Agga ni pea kui Jesus se könne sai kuulnud, mis öeldi, ütles temma koggodusse koia üllemale: Ärra karda; usu agga! Luk. 8. 50.

37. Ja temma ei lasknud keddagi ennesega tulla, kui agga Peetrusse ja Jakobusse ja Joannese, Jakobuse wenna.

38. Ja temma tulli koggodusse koia üllema kotta, ja näggi tülli, ja neid, kes wägga nutsid ja ullusid. Matt. 9, 23.

39. Ja kui ta olli senna sisseläinud, ütles temma nende wasto: Mis tülli tete teie ja nuttate? Laps ep olle mitte surnud, waid temma maggab.

40. Ja nemmad naersid tedda. Agga kui ta keik sai wäljaaianud, siis wöttis temma ennesega lapse issa ja emma, ja neid, kes temma jures ollid, ja läks senna sisse, kus laps maas olli. Matt. 9, 25. Luk. 8, 54.

41. Ja temma hakkas lapse kätte kinni, ja ütles temmale: Talita kumi, se on ärraselletud: Neitsike, (ma ütlen sulle) touse ülles.

42. Ja seddamaid tousis neitsike ülles, ja köndis, sest temma olli kahheteistkümne aastane, ja nemmad ehmatasid üllewägga ärra.

43. Ja temma kästis neid kangeste, et ükski ei piddand sedda teäda sama, ja ütles, et temmale piddi süa antama.

6. Peatük.

Kristust põlgtakse. Apostlid läkkitakse wälja. Joannesse pead raiutakse otsast ärra. Immelik rahwa söötminne.

1. Ja temma läks seält wälja, ja tulli omma pärrismale, ja jüngrid käisid temma järrel.

2. Ja kui hingamisse pääw sai, hakkas temma koggodusse koias öppetama. Ja paljo, kes tedda kuulsid, ehmatasid wägga ärra, ja ütlesid: Kust sellesinnatsele keik se tulnud? Ja mis tarkus se on, mis temmale on antud, et ka sisuggused wäggewad teud temma kätte läbbi sündiwad?

3. Eks sesinnane olle se pusep, Maria poeg, Jakobusse ja Josesse ja Juda ja Simona wend? Ja eks temma öed ka olle siin meie jures? ja nemmad pahhandasid temmast meelt. Matt. 13. 55.

4. Agga Jesus ütles nende wasto:

Prohwet ei olle ni auuto kussagi, kui ommal pärrismaal ja sugulaste jures, ja ommas koias. Matt. 13, 57.
5. Ja temma ei woinud seäl ühtegi wäggewat teggu tehha muud, kui et temma pisko haigette peäle ommad käed panni, ja neid terweks teggi. Matt. 13, 58.
6. Ja ta panni immeks nende uskmatta süddant. Ja temma käis ümberkaudo allewid läbbi ja öppetas. Matt. 9, 35.
7. Ja temma kutsus need kaksteistkümmend ennese jure, ja hakkas neid wäljalākkitama kaks ikka hawalt, ja andis neile melewalla rojaste waimude ülle.
Matt. 10, 1. Luk. 10, 1.
8. Ja käskis neid, et nemmad ei piddand ühtegi ennestega te peäle wötma muud kui keppi ütsipäinis, ei mitte pauna, egga leiba, egga rahha wöle.
9. Waid kingad piddid jalgas ollema, ja nemmad ei piddand kahte kube selga pannema.
10. Ja temma ütles neile: Kus kotta teie ial sisse läbbäte, senna jäge, senni kui teie seält ärraläbbäte.
11. Ja kes ial teid ei wötta wasto, egga teid ei kule, seält minge wälja, ja puistage tolm omma jalgade peält ärra, neile tunnistusseks. Töeste minna ütlen teile: Sodoma ja Komorra rahwal peab kohto päwal hölpsam pölli ollema kui sesuggusel linnal.
Matt. 10, 14. Luk. 9, 5. Ap. Tegg. 13, 51.
12. Ja nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust, et nemmad piddid meelt parrandama;
13. Ja aiasid paljo kurje waimusid wälja, ja woidsid paljo többisid ölliga, ja teggid neid terweks.
14. Ja kunningas Herodes kulis (sest temma nimmi olli jo kulus) ja ütles: Ristija Joannes on surnust üllestousnud, ja sepärrast suur wäggi, mis temma sees on, teeb sedda. Matt. 14, 1. Luk. 9, 7.
15. Muud ütlesid: Temma on Elias. Agga teised ütlesid: Temma on prohwet, ehk kui üks prohwetitest. Matt. 16, 14.
16. Agga kui Herodes sedda kulis, ütles temma: Sesinnane on Joannes, kelle pea ma ollen otsast ärraraiunud; sesamma on surnust üllestousnud.
17. Sest Herodes isse olli wäljaläkkitanud, ja Joannesse kinniwötnud, ja tedda wangitorni kinnipannud Herodia, omma wenna Wilippusse naese pärrast, et ta tedda olli ennesele naeseks wötnud.
Matt. 14, 3. Luk. 3, 19. 20.
18. Sest Joannes ütles Herodessele: Sul ep olle lubba omma wenna naest ennesele piddada.
19. Agga Herodias wahtis tedda, ja tahtis tedda ärratappa, ja ei woinud mitte.
20. Sest Herodes kartis Joannest, et ta teädis tedda ühhe öige ja pühha mehhe ollewad, ja piddas tedda auus, ja kui temma tedda kulis, teggi temma monda, ja kulis tedda hea melega.
21. Ja kui üks pääw tulli, mis temmale parras aeg olli, kui Herodes omma sündimisse päwal öhtosömaaia teggi omma sure issandattele ja pealikkuile ja Kalilea ma üllemattele, Matt. 14, 6.
22. Ja kui sellesamma Herodia tüttar sisse tulli ja tantsis, ja se Herodesse ja nende mele pärrast olli, kes laudas istsid, siis ütles kunningas neitsikessele: Pallu mult, mis sa ial tahhad, ja minna tahhan sulle anda.
23. Ja temma wandus temmale: Ma tahhan sulle anda, mis sa ial minnult palllud, ehk olleks mo pool kunningriki.
24. Agga temma läks wälja, ja ütles omma emmale: Mis pean ma pallума? Agga temma ütles: Ristija Joannesse pead. Matt. 14, 8.
25. Ja temma läks warsi ruttoga kunninga jure, pallus ja ütles: Minna tahhan, et sa mulle seddamaid waagna peäl annad ristija Joannesse pea. Rom. 3, 15.
26. Ja kunningas sai wägga kurwaks, siiski ei tahtnud temma wannette ja nende pärrast, kes temmaga laudas istsid, temmale sedda mitte keelda.
27. Ja kunningas läkkitas warst ühhe wahhimehhe ja käskis temma pea tua.
28. Ja ta läks ärra, ja raius temma pea otsast ärra wangitornis, ja töi temma pea waagna peäl, ja andis sedda neitsikessele, ja neitsike andis sedda omma emmale.
29. Ja temma jüngrid, kui nemmad sedda kuulsid, tullid, wötsid temma kehha, ja pannid sedda hauda. Matt. 14, 12.
30. Ja apostlid tullid Jesusse jure kokko, ja kulutasid temmale keik, mis nemmad ollid teinud, ja mis nemmad ollid öppetanud. Luk. 9, 10.
31. Ja temma ütles neile: Tulge teie körwale ühte tühja paika, ja hingage pissut, sest tullijaid ja minnijaid olli paljo, ja nemmad ei sanud öiget aega süa.
32. Ja nemmad läksid laewaga ühte tühja paika körwale.
Matt. 14, 13. Luk. 9, 10. Joan. 6, 1.
33. Ja rahwas näggi neid minnewad,

ja paljo tundsid tedda, ja jooksid senna
kokko jalla keigist liñnadest, ja joudsid
nende ette, ja tullid temma jure kokko.
34. Ja kui Jesus laewast wälja astus,
näggi temma paljo rahwast, ja temmal
olli nende pärrast halle meel, et nemmad
ollid otsego lambad, kel ep olle karjast.
Ja temma hakkas neid paljo öppetama.
35. Ja kui jo mitto tundi ollid möda
läinud, tullid temma jüngrid temma jure,
ja ütlesid: Se on üks tühhi paik, ja aeg
jääb hiljaks.
36. Lasse neid ärra, et nemmad woi-
wad siñna ümberkaudo küllade ja alle-
witte sisse miñna, ja ennestele leiba os-
ta, sest neil ep olle, mis nemmad peawad
söma.
37. Agga temma wastas ja ütles neile:
Andke teie neile süa. Ja nemmad ütlesid
temmale: Kas meie peame minnema ja
kahhe saa tenari rahha eest leibo ostma,
ja neile süa andma? Joan. 6. 7.
38. Agga temma ütles neile: Mitto lei-
ba teil on? minge ja katske. Ja kui nem-
mad said katsnud, ütlesid nemmad: Wiis
leiba, ja kaks kalla.
39. Ja temma käskis neid, et nemmad
piddid saatma keik mahha istuma, hulk
hulga körwa, halja rohho peäle.
Laul 145. 15.
40. Ja nemmad istusid riddamissi mah-
ha, mennes reas sadda, mennes reas
wiiskümmend.
41. Ja temma wöttis need wiis leiba,
ja kaks kalla, watis ülles taewa pole ja
önnistas ja murdis leiwad, ja andis om-
ma jüngrittele, et nemmad piddid nende
ette pannema. Ja need kaks kalla jag-
gas temma keigile.
Matt. 14. 19. Luk. 9. 16. Joan. 6. 11.
42. Ja nemmad söid keik, ja nende köh-
hud said täis.
43. Ja nemmad korjasid kokko kaksteist-
kümmend korwi täit pallokesi, ja kallust.
44. Ja neid, kes leiwust ollid sönud, olli
wiistuhhat meest. Laul 34. 9.
45. Ja seddamaid sundis ta ommad
jüngrid laewa peäle minnema, ja temma
ele teise pole Petsaida minnema, senni
kui temma rahwa piddi ärralaskma.
Matt. 14. 22. Joan. 6. 15–17.
46. Ja kui ta neid sai ärralasknud, läks
temma mäe peäle luggema. Luk. 9. 18.
47. Ja kui öhto kätte sai, olli laew kesk
järwe peäl ja temma üksipäinis mäel.
Matt. 14. 23.
48. Ja temma näggi neil püsti häddа
käes ollewad soudes (sest tuul olli nende
wasto), ja neljandamal öwabbi korral
tulli temma nende jure järwe peäl köndi-
des, ja tahtis neist mödaminna.
Matt. 14. 24. 25. Joan. 6. 18.
49. Agga kui nemmad tedda näggid
järwe peäl köndiwad, mötlesid nemmad
tondi ollewad, ja karjusid.
50. (Sest keik näggid tedda, ja ehmata-
sid ärra.) Ja seddamaid rätis temma
nendega, ja ütles neile: Olge julged,
minna ollen se, ärge kartke mitte.
Matt. 14. 27. Joan. 6. 20.
51. Ja temma läks nende jure laewa
peäle, ja tuul heitis ärra, ja nemmad eh-
matasid üpris wägga ärra isseennestes,
ja pannid sedda immeks.
52. Sest nemmad ei olnud targaks sa-
nud leibade polest; sest nende süddа olli
kowwaks läinud, p. 8. 17.
53. Ja kui nemmad ülle järwe said, tul-
lid nemmad Kenesareti male, ja said mäe-
le; Matt. 14. 34.
54. Ja kui nemmad laewast ärratullid,
tundsid nemmad tedda seddamaid.
55. Ja jooksid seäl ümberkaudo lõbbi
keige se ma, ja hakkasid haigid wodittega
ümberkandma, kus nemmad tedda kuulsid
ollewad.
56. Ja kubbo temma ial allewisse, ehk
liñnadesse, ellik külladesse läks, senna
pannid nemmad neid, kes pöddesid, tur-
rude peäle, ja pallusid tedda, et nemmad
agga temma kue pallistusse külge saaksid
putuda; ja ni mitto kui temma külge
puutsid, need said terweks. Matt. 14. 35. 36.

7. Peatük.

Wariseride kawwalus. Kreka naese tütrekene.
Ühhest kurdist ja keletumast.

1. Ja Wariserid, ja monned kirjatund-
jattest, kes Jerusalemmast ollid tulnud,
tullid temma jure kokko. Matt. 15. 1.
2. Ja kui nemmad monningad temma
jüngrittest rojaste (se on, pessematta)
kättega näggid leiba wötwad, laitsid nem-
mad sedda.
3. (Sest Wariserid ja keik Juda rahwas
ei sö mitte, kui nemmad käesi mitto kord
ei pesnud, sest et nemmad wannematte
seädmisse piddawad,
4. Ja turrult tulles ei sö nemmad, kui
nemmad ep olle endid pesnud, ja mitto
muud asja on, mis nemmad on wötnud
piddada, karrikatte ja puastjatte ja wask-
riistade ja woditte pessemissed.)
5. Pärrast küssisid temmalt Wariserid,
ja kirjatundjad: Miks ei ella sinno jüng-

rid wannematte seädmisse järrele, waid
sömad leiba pessematta kättega?
6. Agga temma kostis, ja ütles nende
wasto: Jesaia on hästi teist sallalikkudest
ettekulutanud, nenda kui kirjotud on: Se-
sinnane rahwas auustab mind uultega,
agga nende süddа on kaugel minnust är-
ra. Jes. 29. 13.
7. Agga nemmad teniwad mind ilma-
aego, et nemmad öppetawad öppetussi,
mis innimeste käskmissed on.
Kol. 2. 18. 20. Tit. 1. 14.
8. Sest teie jättate Jummala kässosan-
na mahha, ja peate innimeste seädmisse,
puastjatte ja karrikatte pessemissed, ja
muid seddasuggu tete teie paljo.
9. Ja temma ütles nende wasto: Hästi
kül pölgate teie Jummala kässosanna, et
teie omma seädmisse piddaksite.
Matt. 15. 3.
10. Sest Moses on üttelnud: Auusta
omma issa ja omma emma, ja kes issa
ehk emma neab, se peab surma surrema.
2 Mos. 20. 12.
11. Agga teie ütlete: Kui innimenne
ütleb issa ehk emma wasto: Korban, (se
on ohwriand) mis sulle minno käest woiks
kassuks tulla.
12. Ja sel wisil ei lasse teie tedda en-
nam ühtegi head tehha omma issale eg-
ga omma emmale.
13. Ja tete Jummala sanna tühjaks
omma seädmisse läbbi, mis teie ollete
seädnud, ja muid seddasuggu tete teie pal-
jo. Matt. 15. 6.
14. Ja temma kutsus keik rahwa ennese
jure, ja ütles neile: Kuulge mind keik, ja
moistke.
15. Ühtegi ei olle, mis läbbäb wäljast-
piddi innimesse sisse, mis tedda woib ro-
jaseks tehha; agga mis temmast wälja-
tulleb, seep se on, mis innimesse rojaseks
teeb. Matt. 15. 11.
16. Kui kellelgi körwad on kuulda, se
kuulgo.
17. Ja kui temma rahwa jurest ühte
kotta läks, küssisid temma jüngrid tedda
se tähhendamisse sanna pärrast.
Matt. 15. 15.
18. Ja temma ütles nende wasto: Nen-
da teiegi moistmatta ollete? Eks teie
moista, et keik, mis wäljastpiddi inni-
messe sisse läbbäb, ei woi tedda rojaseks
tehha? Matt. 15. 16. 17.
19. Sest se ei läbbä temma süddamesse,
waid köhto, ja läbbäb wälja pärrakast
selest, mis puhhastab keik road.
20. Agga temma ütles: Se, mis inni-
messest wälja läbbäb, sesamma teeb inni-
messe rojaseks. Jak. 3. 6.
21. Sest seestpiddi innimeste süddamest
läbbäwad wälja kurjad mötlemissed, ab-
biellorikmissed, horajahhid, tapmissed,
Matt. 15. 19. n. t. s.
22. Wargussed, ahnussed, kurjussed,
kawwalus, kimalus, kadde silm, teota-
minne, körkus, rummalus.
23. Keik needsinnatsed kurjad asjad läb-
bäwad seestpiddi wälja, ja tewad inni-
messe rojaseks.
24. Ja temma tousis üles, ja läks seält
ärra Tirusse ja Sidoni raiale, ja läks
ühte kotta, ja ei tahtnud, et ükski piddi
sedda teädma, agga temma ei woinud
mitte warjul olla. Matt. 15. 21.
25. Sest üks naene, kelle tütrekessel olli
üks rojane waim, kui ta olli temmast
kuulda sanud, tulli ja heitis temma jalge
ette mahha. Matt. 15. 22.
26. (Agga se olli üks Kreka naene Si-
rowöniitsia maal sündinud,) ja pallus ted-
da, et temma kurja waimo temma tütrest
piddi wäljaaiama. Matt. 15. 25.
27. Agga Jesus ütles temma wasto:
Lasse esmalt laste köhhud täis sada; sest
se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse
ja koerte ette heidetakse.
28. Agga naene kostis ja ütles temma
wasto: Jah Issand, agga ka koerokessed
sömad laua al lapsokeste rasokessist.
Matt. 15. 27.
29. Ja temma ütles temma wasto:
Selle sanna pärrast minne; kurri waim
on sinno tütrest wäljaläinud! Matt. 15. 28.
30. Ja temma läts omma koio, ja lei-
dis kurja waimo wäljaläinud ollewad ja
tütre wodis maggawad.
31. Ja kui temma jälle Tirusse ja Si-
doni raiadest wäljaläks, tulli temma Ka-
lilea järwe äre kesk kümne linna raiasse.
Matt. 15. 29.
32. Ja nemmad töid temma jure ühhe
kurdi, kel kidda keel olli, ja pallusid tedda,
et ta piddi omma käe temma peäle pan-
nema.
33. Ja temma wöttis tedda rahwa seast
ärra körwale, ja pistis ommad sörmed
temma körwo, ja süllitas, ja putus tem-
ma kele külge,
34. Ja watis ülles taewa, öhkas ja üt-
les temmale: Ewata! se on: sa lahti!
35. Ja seddamaid said temma körwad
lahti, ja temma keletöidik peäsis lahti, ja
temma rätis selgeste. Laul 33. 9.
36. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi
räkimast; agga midda ennam temma

neid kelis, sedda ennam kulutasid nemmad sedda.
37. Ja nemmad ehmatasid üllewägga ärra, ja ütlesid: Temma on keik hästi teinud, kurdidki teeb temma kuulma ja keletumad rääkima.
1 Mos. 1, 31. Ap. Tegg. 10, 38.

8. Peatük.

Seitsmest leiwast. Wariserid püüdwad tähte nähha sada. Nende happotaignast. Tunnistus Kristussest. Temma kannatamissest.

1. Neil päiwil, kui wägga paljo rahwast koos olli, ja neil ep olnud middagi süa, kutsus Jesus ommad jüngrid ennese jure, ja ütles neile:
2. Mul on wägga halle meel rahwa pärrast, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Matt. 15, 32.
3. Ja kui minna neid lassen koio minna sömatta, siis nörguwad nemmad ärra te peäle, sest monned neist ollid kaugelt tulnud. Laul 23, 3.
4. Ja temma jüngrid wastasid temmale: Kust woib kegi siin körbes neid leiwaga täita?
5. Ja temma küssis neilt: Mitto leiba teil on? Ja nemmad ütlesid: Seitse.
Matt. 15, 34.
6. Ja temma käskis rahwa mahha istuda ma peäle, ja wöttis need seitse leiba, tännas, murdis ja andis jüngrittele, et nemmad piddid ettepannema. Ja nemmad pannid rahwa ette.
7. Ja neil olli pissut kallokessi, ja temma önnistas ja käskis ka neid ettepanna.
8. Agga nemmad söid ja nende kõhhud said täis, ja korjasid kokko üllejänud pallokessi seitse korwi täit.
9. Agga neid, kes ollid sönud, olli liggi nellituhhat, ja temma laskis neid minna.
Matt. 15, 38.
10. Ja seddamaid läks ta jüngrittega laewa, ja sai Talmanuta ma kotta.
Matt. 15, 39.
11. Ja Wariserid tullid wälja ja hakkasid temmaga waidlema, ja püüdsid temmalt immetähte taewast ja kiusasid tedda.
Matt. 12, 38.
12. Ja temma öhkas wägga ommas waimus, ja ütles: Miks sesinnane suggu tähte otsib? töeste minna ütlen teile: selle soule ei pea tähte antama.
13. Ja temma jättis neid mahha, ja astus jälle laewa, ja läks ärra teise pole.
14. Ja nemmad ollid unnustanud leiba kasa wötta, ja neil ei olnud ennam kui üks leib ennueste jures laewas.
Matt. 16, 5.
15. Ja temma käskis neid ja ütles: Katske, hoidke Wariseride happotaigna eest, ja Herodesse happotaigna eest.
Matt. 16, 6.
16. Ja nemmad mötlesid isseneskes, ja ütlesid: Seep se on, et meil ei olle leiba.
17. Ja kui Jesus sedda moistis, ütles ta nende wasto: Mis teie mötlete, et teil ei olle leiba? Eks teie weel ei tunne, egga moista? Welaks teil kowwa südda alles on?
18. Silmad teil on, ja teie ei nä; körwad teil on, ja teie ei kule, ja ei mälleta.
19. Kui minna wiis leiba murdsin wietuhhandele, mitto korwi täit pallokessi teie siis korjasite? Nemmad ütlesid: Kaksteistkümmend. Matt. 14, 19. 20.
20. Agga kui ma seitse leiba murdsin nelja tuhhandele, mitto korwi täit pallokessi teie siis korjasite? Agga nemmad ütlesid: Seitse. Matt. 15, 34–37.
21. Ja temma ütles nende wasto: Kuis teie siis ei moista? Ebr. 5, 12.
22. Ja temma sai Petsaida, ja nemmad töid temma jure ühhe pimmeda, ja pallusid tedda, et ta piddi temma külge puutma.
23. Ja kui temma pimmeda kätte sai kinnihakkanud, satis temma tedda allewist wälja. Ja kui temma sai temma silmi süllitanud, ja ommad käed temma peäle pannud, küssis ta temmalt, kas ta middagi piddi näggema.
24. Ja kui ta ülleswatis, ütles temma: Minna nään innimessi köndiwad otsego puid.
25. Pärrast panni ta jälle ommad käed temma silmade peäle, ja panni tedda ta üllesmatama, ja temma sai jälle terwels, ja näggi keik selgeste ärra.
26. Ja temma käskis tedda omma koio minna, ja ütles: Ärra minne allewisse, ärra ütle sedda ühhelegi allewis.
27. Ja Jesus ja temma jüngrid läksid wälja Keisarea Wilippusse allewitte sisse, ja temma küssis omma jüngrittelt te peäl, ja ütles neile: Kedda mind innimessed ütlewad ollewad?
Matt. 16, 13. Luk. 9, 18.
28. Agga nemmad wastasid: Ristija Joannesse; ja teised, Elia; agga teised, ühhe prohwetitest.
29. Ja temma ütles nende wasto: Agga teie, kedda teie mind ütlete ollewad? Siis wastas Peetrus ja ütles temma wasto: Sinna olled Kristus. Matt. 16, 15. 16.

30. Ja temmä kelis neid kowwaste, et
nemmad ei piddand ei ühhelegi temmast
ütlema. Matt. 16. 20. Luk. 9. 21.
31. Ja temma hakkas neid öppetama:
Innimesse Poeg peab paljo kannatama,
ja kui kölbmatta ärraheidetama wanne-
mattest ja üllemaist preestrittest ja kirja-
tundjaist, ja ärratappetama, ja kolme pä-
wa pärrast üllestousma.
Matt. 16. 21. Luk. 9. 22.
32. Ja temma räkis sanna julgeste, ja
Peetrus wöttis tedda isseärranis, ja hak-
kas tedda kowwaste keelma.
33. Agga temma pöris ennast ümber,
ja watis omma jüngritte peäle, ja söitles
Peetrust ja ütles: Taggane minnust, sa-
tan, sest sinna ei mötle se peäle, mis
Jummala, waid mis innimeste mele pär-
rast on. Matt. 16. 23.
34. Ja temma kutsus rahwa ennese jure
omma jüngrittega, ja ütles neile: Kes
minno järrele tahhab tulla, se salgago is-
sennast ärra ja wötko omma rist ennese
peäle ja käigo minno järrel.
Matt. 16. 24. Luk. 9. 23.
35. Sest kes ial omma ello tahhab hoi-
da, se kautab sedda ärra; agga kes ial
omma ello ärrakautab minno ja armo-
öppetusse pärrast, se hoiab sedda.
Matt. 10. 39. Luk. 9. 24. Joan. 12. 25.
36. Sest mis kasso on innimessel sest,
kui temma keik mailma kassuks saaks, ja
omma hingele kahjo sadaks?
Matt. 16. 26. Luk. 9. 25.
37. Ehk mis woib innimenne anda om-
ma hinge lunnastusseks? Laul 49. 9.
38. Sest kes ial minnust ja minno san-
nadest on häbbenenud sesinnatse abbiello-
rikja ja pattuse sou sees, sellest tahhab ka
innimesse Poeg häbbeneda, kui temma
saab tulnud omma Issa auu sees pühha
inglittega. Matt. 10. 32. 33. Luk. 12. 8. 9.
2 Tim. 2. 12. 1 Joan. 2. 23.

9. Peatük.

Kuida Kristus on mudetud. Kutöbbisest polast. Öppetus allandussest ja pabbandussest.

1. Ja temma ütles neile: Töeste min-
na ütlen teile: Meist, kes siin seiswad, on
monned, kes ei pea surma maitsma, kun-
ni nemmad näwad, et Jummala riik wäe-
ga on tulnud. Matt. 16. 28. Luk. 9. 27.
2. Ja kue päwa pärrast wöttis Jesus
ennesega Peetrusse, ja Jakobusse, ja
Joannesse, ja wiis neid ülles ühhe kõrge
mäe peäle kõrwale issepäinis, ja tedda
mudeti nende ees. Matt. 17. 1. Luk. 9. 28.
3. Ja temma rided läksid hiilgawaks,
wägga walgeks otsego lummi, mähhär-
dussi ride wannutaja ma peäl ei woi ni
walgeks tehha. Matt. 28. 3.
4. Ja Elias Mosessega näitsid ennast
neile, ja könnelesid Jesussega.
5. Ja Peetrus wastas ja ütles Jesus-
sele: Rabbi, siin on meil hea olla. Teh-
kem nüüd kolm maia, sinnule ühhe, ja
Mosessele ühhe, ja Eliale ühhe.
6. Sest temma ei teädnud, mis ta piddi
räkima, sest nemmad ollid kartust täis.
7. Ja üks pilwe tulli, se warjas nende
ülle, ja üks heäl tulli pilwest, ja ütles:
Sesinnane on mo armas Poeg, tedda
kuulge. Matt. 3. 17.
8. Ja kui nemmad äkkitselt ümberwaat-
sid, ei näinud nemmad keddagi ennam,
kui agga Jesust üksi enneste jures.
9. Agga kui nemmad mäelt allaläksid,
kelas temma neid, et nemmad ei piddand
ühhelegi üllesrutatama, mis nemmad ol-
lid näinud, enne kui innimesse Poeg sur-
nust saaks üllestousnud. Matt. 17. 9.
10. Ja nemmad piddasid se sanna me-
les, ja küssisid issekeskis: Mis se on,
surnust üllestousma?
11. Ja nemmad küssisid temmalt, ja
ütlesid: Miks kirjatundjad ütlewad, et
Elias peab enne tullema? Matt. 17. 10.
12. Agga temma kostis ja ütles nende
wasto: Elias tulleb küll enne ja sadab
keik jälle korda, ja segi saab töeks, mis
innimesse Poiast on kirjotud, et ta paljo
peab kannatama, ja et tedda ei pea miks-
ki petama.
13. Agga minna ütlen teile, et ka Elias
on tulnud, ja et nemmad temmaga tei-
nud, mis nemmad tahtnud, nenda kui
temmast on kirjotud.
14. Ja kui temma jüngritte jure sai,
näggi temma paljo rahwast nende ümber
ollewad, ja kirjatundjad nendega waidle-
wad.
15. Ja seddamaid, kui keik rahwas ted-
da näggid, ehmatasid nemmad wägga
ärra ja jooksid temma wasto, ja terreta-
sid tedda.
16. Ja temma küssis kirjatundjatte käest:
Mis teie issekeskis waidlete?
17. Ja üks rahwa seast wastas ja üt-
les: Öppetaja, ma ollen omma poia so
jure tonud, sel on üks keleto waim.
Matt. 17. 14. Luk. 9. 38.
18. Ja kus ta ial temmasse kinnihak-
kab, kissub temma tedda, ja temma aiab
wahto ja kirristab hambaid, ja kuiwab
ärra; ja minna ollen räkinud sinno jüng-

rittega, et nemmad tedda piddid wälja-
aiama, ja nemmad ei woinud mitte.
19. Agga temma wastas temmale, ja
ütles: Oh uskmatta suggu! kui kaua pean
ma teie jures ollema? Kui kaua pean
ma teid kannatama? Toge tedda minno
jure. Matt. 17. 17. Luk. 9. 41.
20. Ja nemmad töid tedda temma jure,
ja kui temma tedda näggi, seddamaid
rapputas waim tedda, ja temma langes
mahha, ja aeles möda maad ja aias
wahto.
21. Ja temma küssis temma issalt:
Ammuks se on, kui se temmale on sanud?
Agga temma ütles: Lapsest sadik.
22. Ja temma on tedda mitto pukko
kül tullesse, kül wette heitnud, et ta tedda
piddi hukka saatma; agga kui sinna mid-
dagi woid, siis hallasta süddamest meie
peäle, ja aita meid. Laul 65. 3.
23. Agga Jesus ütles temmale: Kül
woin, kui sinna woid uskuda; keik woib
sündida sellele, kes ussub.
Matt. 17. 20. Luk. 17. 6. Wil. 4. 13.
24. Ja poisi issa kissendas warsi ja
ütles nuttes: Issand, minna ussun, aita
minno uskmatta süddant. Matt. 12. 20.
25. Agga kui Jesus näggi, et rahwas
kokkojooksis, söitles ta rojast waimo, ja
ütles temmale: Sinna keleto ja kurt
waim, ma kässin sind: minne temmast
wälja, ja ärra tulle ennam temma sisse.
Luk. 9. 42.
26. Siis kissendas waim, ja rapputas
tedda wägga, ja läks wälja; ja pois jäi
otsego surnuks, nenda et mitto ütlesid, et
ta olli surnud.
27. Agga Jesus hakkas temma kätte
kinni, ja aitis tedda ülles, ja temma tou-
sis ülles.
28. Ja kui temma koio tulli, küssisid
temma jüngrid temmalt isseärranis:
Miks meie ei woinud tedda wäljaaiada?
Matt. 17. 19.
29. Ja temma ütles nende wasto: Se-
sinnane suggu ei woi milgi wisil wälja-
minna, kui agga palwe ja paastmisse
läbbi. Matt. 17. 21.
30. Ja kui nemmad seält said wäljaläi-
nud, käisid nemmad Kalilea ma läbbi, ja
temma ei tahtnud, et kegi sedda piddi teä-
da sama.
31. Sest temma öppetas jüngrid ja üt-
les neile: Innimesse Poeg antakse ärra
innimeste kätte, ja nemmad tappawad
tedda ärra, ja kui temma on ärratappe-
tud, siis touseb ta kolmandamal päwal
ülles. Matt. 17. 22.

32. Agga nemmad ei moistnud mitte
sedda sanna, ja kartsid temmalt küssida.
Luk. 9. 45.
33. Ja temma tulli Kapernauma, ja kui
temma ühte kotta sai, küssis temma neilt:
Mis teie te peäl issekeskis waidlesite?
Luk. 9. 46. 47.
34. Agga nemmad jäid wait; sest nem-
mad ollid te peäl issekeskis waidlenud,
kes surem piddi ollema.
35. Ja temma istus mahha, ja hüdis
need kaksteistkümmend, ja ütles neile:
Kui kegi tahhab essimenne olla, se olgo
keikide seast wiimne ja keikide tener.
p. 10. 43.
36. Ja temma wöttis ühhe lapsokesse
ja panni sedda nende keskele seisma, ja
wöttis sedda sülle ja ütles neile:
Matt. 18. 2.
37. Kes ial ühhe nisugguse lapsokesse
mo nimmel wastowöttab, se wöttab mind
wasto, ja kes ial mind wastowöttab, se
ei wötta mind, waid tedda wasto, kes
mind on läkkitanud. Luk. 9. 48.
38. Agga Joannes wastas temmale ja
ütles: Öppetaja, meie näggime ühhe
sinno nimmel kurje waimusid wäljaaia-
wad, kes meie järrel ei käi, ja meie olle-
me tedda keelnud, sest et ta meie järrel ei
käi. Luk. 9. 49.
39. Agga Jesus ütles: Ärge keelge ted-
da mitte; sest ei olle keddagi, kes ühhe
wäggewa teo minno nimmel teeb, ning
woib seddamaid kurja minnust rätida.
1 Kor. 12. 3.
40. Sest kes meie wasto ei olle, se on
meie poolt.
41. Sest kes ial teid jodab karrika täie
weega minno nimmel, sest et teie Kris-
tusse pärralt ollete, töeste minna ütlen
teile: Se ei pea ommast palgast mitte
ilma jäma. Matt. 10. 42. p. 25. 35. 40.
42. Ja kes ial pahhandab ühe neist pis-
sokessist, kes minno sisse uskwad, sellele
olleks parram, kui üks weskikiwwi tem-
ma kaela ümber peaks pandama ja tedda
merresse wissatama. Matt. 18. 6. Luk. 17. 2.
43. Ja kui sinno kässi sind pahhandab,
raiu tedda ärra; parram on sulle, et sa
wiggane ellusse läbbäd, kui et sul kaks
kät on, ja pead pörgo minnema kustuta-
matta tullesse, Matt. 5. 30.
44. Kus nende us ärra ei surre, ja tulli
ärra ei kustu. Jes. 66. 24.
45. Ja kui so jalg sind pahhandab, raiu
tedda ärra; parram on sulle, et sa jalloto
ellusse läbbäd, kui et sul kaks jalga on,

ja sind peab pörgo heidetama kustutamatta tullesse, Matt. 18, 8.
46. Kus nende us ärra ei surre, ja tulli ärra ei kustu.
47. Ja kui sinno silm sind pahhandab, kisku tedda wälja; parram on sulle, et sa ühhe silmaga Jummala riki lähhäd, kui et sul kaks silma on, ja sind peab pörgo tullesse heidetama. Matt. 5, 29.
48. Kus nende us ärra ei surre, ja tulli ärra ei kustu.
49. Sest iggaüht peab tullega solatama, ja igga ohwrit peab solaga solatama. 3 Mos. 2, 13.
50. Sool on hea; agga kui sool tuimaks lähhäd, miska tahhate teie sedda solaseks tehha? Hoidke isseennneste sees sola, ja piddage isseskeskis rahho.
Matt. 5, 13. Luk. 14, 34. Kol. 4, 6. Ebr. 12, 14.

10. Peatük.

Abbiello lahhutamissest. Pissokessist lapsokessist. Mailma rikkast rahwast. Kristusse kannatamissest. Jüngritte aun abnus. Pimme Partimeus.

1. Ja temma tousis seält ülles, ja tulli Juda ma raia peäle, mis teine pool Jordanit on, ja rahwas tulli jälle temma jure kokko, ja temma öppetas neid ta, nenda kui temma wiis olli. Matt. 19, 1. 2.
2. Ja Wariserid tullid temma jure, ja küssisid temmalt: Ons mehhel lubba ommast naesest ennast lahhutada? ja kiusasid tedda. Matt. 19, 3.
3. Agga ta kostis ja ütles nende wasto: Mis on Moses teile käsknud?
4. Ja nemmad ütlesid: Moses on lubba annud lahhutamisse ramatut kirjotada, ja ennast lahhutada. 5 Mos. 24, 1.
5. Ja Jesus kostis ja ütles nende wasto: Teie süddame kangusse pärrast on temma teile selle kässo kirjotanud.
6. Agga lomisse algussest on Jummal neid mehheks ja naeseks lonud. 1 Mos. 1, 27.
7. Sepärrast jättab innimenne omma issa ja emma mahha, ja jääb kindlaste omma naese jure. 1 Mos. 2, 24.
8. Ja need kaks peawad üks lihha ollema; sepärrast ep olle nemmad ennam kaks, waid üks lihha.
9. Mis nüüd Jummal on ühte pannud, sedda ärgo lahhutago innimenne mitte. Matt. 19, 6.
10. Ja koddo küssisid temma jüngrid jälle temmalt sesamma asja pärrast.
11. Ja temma ütles neile: Kes ial ommast naesest ennast lahhutab, ja wöttab teise, se rikkub abbiello ärra temma wasto. Luk. 16, 18.
12. Ja kui üks naene ommast mehhest ennast lahhutab, ja saab teisele, se rikkub abbiello ärra.
13. Ja nemmad töid lapsokessi temma jure, et ta nende külge piddi puutma; agga jüngrid söitlesid neid, kes neid temma jure töid. Matt. 19, 13. Luk. 18, 15.
14. Agga kui Jesus sedda näggi, sai temma meel wägga haigeks ja ta ütles neile: Laske lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jummala riik.
15. Töeste minna ütlen teile: Kes ial Jummala riki wasto ei wötta kui lapsoke, se ei sa mitte senna sisse.
1 Peetr. 2, 2. Matt. 18, 3.
16. Ja temma wöttis neid süllesse, ja panni ommad käed nende peäle, ja önnistas neid. p. 9, 36.
17. Ja kui temma ärraläks te peäle, jooksis üks temma jure, ja heitis pölwili temma ette mahha, ja küssis temmalt: Hea öppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin?
Matt. 19, 16. Luk. 18, 18.
18. Agga Jesus ütles temma wasto: Miks sa mind beaks hüad? ükski ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal.
19. Käsosanno tead sinna: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei pea mitte wallet tunnistama; sinna ei pea mitte petma; austa omma issa ja emma.
2 Mos. 20, 12. 13.
20. Agga ta kostis ja ütles temma wasto: Öppetaja, sedda keik ollen minna piddanud ommast norest pölwest.
Ilm. 3, 17.
21. Ja Jesus watis temma peäle, ja armastas tedda, ja ütles temma wasto: Üht asja on sulle waia, minne ja mü ärra keik, mis sul on, ja anna waestele, siis peab sul warrandus taewas ollema; ja tulle, käi minno järrel ja wötta rist ennese peäle.
22. Agga temma sai murresse se sanna pärrast, ja läks kurwa melega ärra, sest temmal olli paljo warra.
23. Ja kui Jesus sai ümberwaatnud, ütles ta jüngritte wasto: Kui waewalt sawad need, kel paljo warrandust on, Jummala riki.
24. Agga jüngrid ehmatasid temma sannade pärrast; agga Jesus kostis jälle ja ütles neile: Lapsed, kui waewalinne assi

on se, et need, kes paljo warrandusse peäle lootwad, Jummala riki sawad.
Laul 62, 11.

25. Se on hölpsam, et üks kamel nöäla silmast läbbi läbbäb, kui et üks rikkas Jummala rigi sisse läbbäb.
Matt. 19, 24. Luk. 18, 25.

26. Agga nemmad ehmatasid weel ennam ärra, ja ütlesid issekeskis: Kes siis woib önsaks sada?

27. Agga Jesus watas nende peäle ja ütles: Innimeste jures on se woimatta, agga mitte Jummala jures, sest Jummal woib keik tehha.

28. Ja Peetrus hakkas temmale ütlema: Wata, meie olleme keik mahhajätnud, ja olleme sinno järrel käinud.
Matt. 19, 27. Luk. 18, 28.

29. Agga Jesus wastas ja ütles: Töeste minna ütlen teile, ep olle keddagi, kes koia, ehk wennad, ehk öed, ehk issa, ehk emma, ehk naese, ehk lapsed, ehk pöllud minno ja armoöppetusse pärrast on mahhajätnud, 5 Mos. 33, 9. Luk. 22, 28–30.

30. Kes ei peaks sama saawörra nüüd selsinnatsel aial koddasid, ja wendi, ja öddesid, ja emmasid, ja lapsi, ja pöldusid taggakiusamistega, ja tullewas ilmas iggawest ello. Ebr. 10, 32–37.

31. Agga paljo, kes on essimessed, peawad wiimsed ollema, ja kes wiimsed, essimessed. Matt. 19, 30.

32. Agga nemmad ollid te peäl üllesminnemas Jerusalemma, ja Jesus käis nende ees, ja nemmad ehmatasid ärra, ja käisid temma järrel, ja kartsid. Ja temma wöttis jälle need kaksteistkümmend ennese jure, ja hakkas neile räkima, mis temmale piddi sündima: Matt. 20, 17. Luk. 18, 31.

33. Wata, meie läbbäme ülles Jerusalemma, ja innimesse Poeg antakse ärra üllema preestritte ja kirjatundjatte kätte, ja nemmad moistwad tedda surma ja andwad tedda ärra pagganatte kätte.

34. Ja nemmad wötwad tedda naerda, ja piitsaga tedda peksta, ja temma peäle süllitada, ja tedda ärratappa; ja kolmandamal päwal peab temma jälle üllestousma.

35. Siis läksid temma jure Sebedeusse poiad Jakobus ja Joannes ja ütlesid: Öppetaja, meie tahhame, et sa meile teed, mis meie pallume.

36. Agga temma ütles nende wasto: Mis teie tahhate, et ma teile pean teggema?

37. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Anna meile, et meie same istuda teine sinno parramal, ja teine sinno pahhemal pool sinno auu sees.

38. Agga Jesus ütles nende wasto: Teie ei tea mitte, mis teie pallute: kas teie woite sedda karrikat jua, mis minna joon, ja se ristmissega endid lasta ristida, miska mind ristitakse. Matt. 20, 22.

39. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Jah woime; agga Jesus ütles neile: Sedda karrikat, mis minna joon, peate teie küll joma, ja se ristmissega, miska mind ristitakse, peab teid ristitama;

40. Agga minno parramal ja pahhemal pool istuda, ep olle minno käes teile anda, waid neile, kellele se on walmistud. Ilm. 3, 21.

41. Ja kui need kümme sedda kuulsid, hakkas nende meel pahhaks sama Jakobusse ja Joannesse peäle. Matt. 20, 24.

42. Agga Jesus kutsus neid ennese jure, ja ütles neile: Teie teate, et need, kedda arwatakse pagganatte üllemad ollewad, wallitsewad nende ülle, ja sured nende seast wötwad woimust nende peäle.

43. Agga teie seas ei pea se nenda mitte ollema; waid kes ial tahhab teie seast sureks sada, se olgo teie tener.

44. Ja kes ial teie seast keigeüllem tahhab olla, se olgo keikide sullane,

45. Sest innimesse Poeg ei ollegi tulnud ennast lasma tenida, waid isse tenima ja andma omma hinge lunnastamisse hinnaks mitme eest.
Matt. 20, 28. Joan. 13, 14. Wil. 2, 7.

46. Ja nemmad tullid Jeriko linna; ja kui ta Jerikust wäljaläks, ja temma jüngrid, ja paljo rahwast, siis istus Timeusse poeg, pimme Bartimeus, te äres ja kerjas. Matt. 20, 29.

47. Ja kui temma kulis, et Jesus Naatsarettist seäl olli, hakkas temma kissendama ja ütlema: Jesus Taweti poeg, heida armo minno peäle!

48. Ja mitto söitlesid tedda, et ta piddi wait ollema; agga temma kissendas paljo ennam: Taweti poeg, heida armo minno peäle!

49. Ja Jesus jäi seisma, ja käskis tedda ennese jure kutsuda, ja nemmad kutsusid pimmedat, ja ütlesid temmale: Olle julge, touse ülles, temma kutsub sind.

50. Agga temma heitis kue seljast ärra, tousis ülles ja tulli Jesusse jure.

51. Ja Jesus wastas, ja ütles temmale: Mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? Agga pimme ütles temma wasto: Rabbuni, et minna woiksin jälle nähha.

52. Ja Jesus ütles temmale: Minne,

so usk on sind aitnud. Ja seddamaid
näggi temma jälle, ja käis Jesusse järrel
te peäl.

11. Peatük.

Kristus lähhäb Jerusalemma; neab wigipuud ärra; puhhastab Jummala kodda.

1. Ja kui nemmad Jerusalemma liggi
said Petwage ja Petania pole, öllimäe
jure, läkkitas temma kaks omma jüngrit-
test, Matt. 21, 1. Luk. 19, 29.
2. Ja ütles neile: Minge senna alle-
wisse, mis teie kohhal on, ja seddamaid,
kui teie senna sisse sate, siis leiate teie
ühhe kinniseutud sällo, kelle selgas ükski
innimenne ep olle istnud: peästke tedda
lahti, ja toge tenna.
3. Ja kui kegi teile ütleb: miks teie tete
sedda? siis ütelge, et Issandale sedda
tarwis on, siis läkkitab temma sedda sed-
damaid seie.
4. Agga nemmad läksid ärra, ja leidsid
sällo ukse jurest, wäljas te arro peält, ja
peästsid sedda lahti.
5. Ja monningad neist, kes seäl seisid,
ütlesid neile: Mis teie tete, et teie sälgo
lahtipeästate?
6. Agga nemmad ütlesid nende wasto,
nenda kui Jesus olli käsknud, ja nemmad
laksid neid minna.
7. Ja nemmad wisid sällo Jesusse jure,
ja pannid ommad rided selle peäle, ja
temma astus temma selga. Joan. 12, 14.
8. Agga paljo lautasid ommad rided te
peäle, ja monningad raiusid okse puist, ja
heitsid te peäle.
9. Ja need, kes eel ja tagga käisid, kis-
sendasid ja ütlesid: Hosanna: kidetud ol-
go se, kes tulleb Issanda nimmel.
Laul 118, 25. 26.
10. Kidetud olgo meie issa Taweti kun-
ningriik, mis tulleb Issanda nimmel,
Hosanna kõrges! Matt. 21, 9. Luk. 19, 38.
11. Ja Jesus läks Jerusalemma ja
pühha kotta, ja kui temma keik sai läbbi-
waatnud, ja öhto aeg jo käes olli, läks
temma wälja Petania nende kabheteist-
kümnega. Matt. 21, 12. 17.
12. Ja kui nemmad teisel päwal Peta-
niast wäljaläksid, olli temmal nälg.
Matt. 21, 18.
13. Ja kui temma kaugelt ühhe wigipu
lehtes näggi, läks temma katsma, kas ta
middagi seält peält piddi leidma: ja kui
ta senna jure sai, ei leidnud temma muud
middagi, kui agga lehti; sest siis ep ol-
nud weel wigimarja aeg.
14. Ja Jesus hakkas räkima, ja ütles
temmale: Ärgo sinnust ükski iggaweste
ennam wilja sögo. Ja temma jüngrid
kuulsid sedda.
15. Ja nemmad said Jerusalemma. Ja
Jesus läks pühha kotta, ja hakkas wälja-
ajama neid, kes müsid ja ostsid pühhas
koias, ja rahha wahhetajatte lauad, ja
tuimüjatte pingid wiskas temma ümber.
Matt. 21, 12. Luk. 19, 45.
16. Ja ei sallinud mitte, et kegi astjat
pühhast koiast läbbi piddi kandma.
17. Ja temma öppetas ja ütles neile:
Eks kirjotud olle, minno kodda peab pal-
we koiaks hüttama keigest rahwast? agga
teie ollete sedda röwli auguks teinud.
Jes. 56, 7.
18. Ja kirjatundjad ja üllemad preest-
rid kuulsid sedda, ja otsisid, kuida nem-
mad tedda piddid hukka saatma, sest nem-
mad kartsid tedda, et keik rahwas wägga
ehmatas temma öppetusse pärrast.
Luk. 19, 47. 48.
19. Ja kui öhto sai, läks temma linnast
wälja.
20. Ja warra hommiko näggid nemmad
möda minnes wigipu jureni ärrakuinud
ollewad.
21. Ja kui se Peetrusse mele tulli, ütles
ta temmale: Rabbi, wata, wigipu, mis
sinna ärraneedsid, on ärrakuinud.
Matt. 21, 20.
22. Ja Jesus wastas ja ütles neile:
Uskuge Jummalat.
23. Sest töeste minna ütlen teile: Kes
ial sesinnatse mäe wasto ütleb: Sago sa
üllestöstetud, ja merresse heidetud, ja ei
mötle kahhepiddi ommas süddames, waid
ussub, et se, mis temma ütleb, peab sün-
dima, sellele peab sama, mis ta ial ütleb.
Matt. 17, 20. Luk. 17, 6.
24. Sepärrast ütlen minna teile: Keik,
mis teie ial luggedes pallute, uskuge, et
teie sedda sate, siis saab se teile.
Jer. 29, 12. 13. Matt. 7, 7.
25. Ja kui teie seisate, ja loete, siis and-
ke andeks, kui teil middagi kellegi wasto
on, et ka teie Issa, kes taewas on, teile
andeks annaks teie ekſitussed.
26. Agga kui teie ei anna andeks, siis
ei anna ka teie Issa, kes taewas on, teie
ekſitussi mitte andeks. Matt. 6, 15.
27. Ja nemmad said jälle Jerusalem-
ma, ja kui temma pühhas koias köndis,
tullid temma jure üllemad preestrid ja
kirjatundjad, ja wannemad,
Matt. 21, 23. Luk. 20, 1.
28. Ja ütlesid temma wasto: Missug-
guse melewallaga teed sa neid asjo, ja

kes on sulle melewalla annud, neid asjo tehha?

29. Agga Jesus kostis ja ütles neile: Minna tahhan ka teilt ühhe asja küssida, et wastage mulle, siis tahhan ma teile ka öölda, missugguse melewallaga minna sedda teen:

30. Kas Joannesse ristminne olli taewast, woi innimestest? et kostke mulle.

31. Ja nemmad mötlesid issekeskis ja ütlesid: Kui meie ütleme: Taewast, siis ütleb temma: Mispärrast ep olle teie siis tedda mitte usknud?

32. Agga kui meie ütleme: Innimestest; siis kartsid nemmad rahwast, sest keik arwasid, et Joannes töeste prohwet olli olnud.

33. Ja nemmad kostsid ja ütlesid Jesussele: Meie ei tea mitte. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Egga minnagi teile ütle, missugguse melewallaga ma neid asjo teen. Matt. 21, 27. Luk. 20, 7. 8.

12. Peatük.

Winamäest; pearahha; üllestousmissest; üllem käsk. Kristussest; kirjatundjattest; waesest lessest.

1. Ja temma hakkas neile tähhendamisse sannade läbbi ütlema: Üks innimenne istutas winamäe, ja teggi aia ümber, ja kaewas asseme winamarja surrotörrele, ja ehhitas torni, ja andis sedda numa peäle wälja mameeste kätte, ja läks woöra male. Matt. 21, 33. Luk. 20, 9.

2. Ja kui aeg olli, läkkitas temma ühhe sullase mameeste jure, et temma mameeste käest piddi winamäe wiljast sama.

3. Agga nemmad wötsid ja peksid tedda, ja saatsid tedda tühjalt ärra.

4. Ja temma läkkitas jälle ühhe teise sullase nende jure, seddagi wiskasid nemmad kiwwidega, ja löid temma pea löhki, ja saatsid tedda teotud ärraminnema.

5. Ja temma läkkitas ta ühhe teise: sellegi tapsid nemmad ärra, ja paljo teisi, muist peksid, agga muist tapsid nemmad.

6. Kui temmal nüüd üks ainus poeg alles olli, kes temma melest armas, siis läkkitas temma ka selle wiimseks nende jure, ja ütles: küllap nemmad wötwad minno poega häbbeneda.

7. Agga mamehhed ütlesid üks teise wasto: Sesinnane on se pärrija. Tulge, tapkem tedda ärra, siis jääb pärrandus meile. Laul 2, 8.

8. Ja nemmad wötsid ja tapsid tedda ärra, ja wiskasid tedda winamäest wälja. Ebr. 13, 12.

9. Mis wöttab nüüd winamäe issand tehha? Küll temma tulleb, ja hukkab mamehhed ärra, ja annab winamäe teiste kätte. Matt. 21, 40.

10. Eks teie sedda kirja ei olle luggenud: Se kiwwi, mis hone ehhitajad kui kölbmatta ärraheitnud, se on nurgakiwwiks sanud? Laul 118, 22.

11. Issandast on se sündinud, ja on üks immeassi meie silma ees. Rom. 9, 33.

12. Ja nemmad püüdsid tedda kinniwötta, agga nemmad kartsid rahwast; sest nemmad tundsid, et temma nende kohta se tähhendamisse sanna olli ütlenud, ja nemmad jätsid tedda mahha, ja läksid ärra. Matt. 21, 46. Luk. 20, 19.

13. Ja nemmad läkkitasid temma jure monningad Wariseridest, ja Herodesse seltsist, et nemmad tedda piddid sannast kinniwötma. Matt. 22, 15. 16. Luk. 20, 20.

14. Ja nemmad tullid ja ütlesid temmale: Öppetaja, meie teame, et sa tössine olled, ja ei holi ühhestki; sest sinna ei pea mitte luggu innimeste surussest, waid sinna öppetad Jummala teed töeses; kas sünnib keisrile pearahha anda, woi ei sünni? Kas peab andma, woi ei pea mitte andma?

15. Agga et temma nende sallalikko meelt teädis, ütles ta nende wasto: Mis teie mind kiusate? toge mulle tenari rahha näbha. Jer. 23, 24.

16. Ja nemmad töid. Ja temma ütles neile: Kelle kuio ja peälekirri se on? agga nemmad ütlesid temma wasto: Keisri.

17. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Andke keisrile, mis keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jummala kohhus on. Ja nemmad pannid tedda immeks. Matt. 22, 21. 22. Luk. 20, 25. 26.

18. Ja Sadduserid tullid temma jure, kes ei ütle üllestousmist ollewad, ja küssisid temmalt ja ütlesid: Matt. 22, 23. Luk. 20, 27.

19. Öppetaja, Moses on meile kirjotanud, et, kui kellegi wend ärrasurreb, ja naese järrelejättab, ja lapsi ei jätta, temma wend siis peab temma naese wötma ja omma wennale suggu saatma. 5 Mos. 25, 5.

20. Nüüd ollid seitse wenda, ja essimenne wöttis naese, ja kui ta ärrasurri, ei jätnud temma suggu järrele.

21. Ja teine wöttis tedda, ja surri ärra ja temmagi ei jätnud suggu, ja nenda sammoti kolmas.

22. Ja need seitse wötsid tedda, ja ei

jätnud suggu järrele; keigewimaks surri ka naene.

23. Agga üllestousmisses, kui nemmad üllestousewad, kelle naene peab temma ellema nende seast? sest ta on neile seitsmele naeseks olnud.

24. Ja Jesus kostis ja ütles neile: Eks teie sepärrast ei eksi, et teie ei moista kirja egga Jummala wäggo?

25. Sest kui nemmad surnust sawad üllestousnud, siis ei wötta nemmad naest, egga läbhä mehhele, waid nemmad on kui inglid, kes taewas on.

26. Agga surnuist, et neid üllesärratakse, eks teie olle luggenud Mosesse ramatust, kuida Jummal temmaga on räkinud kibbowitsa pöösas, ja üttelnud: Minna ollen Abraami Jummal, ja Isaaki Jummal, ja Jakobi Jummal. 2 Mos. 3, 2–6.

27. Temma ep olle surnutte Jummal, waid ellawatte Jummal, sepärrast eksite teie wägga.

28. Ja üks kirjatundjaist tulli temma jure, kes neid olli kuulnud teine teist küssitellewad, ja teädis, et temma neile hästi olli kostnud, ja küssis temmalt: Missuggune on keigeüllem käsjosanna keikide seast? Matt. 22, 35.

29. Agga Jesus wastas temmale: Keigeüllem keige kässosannade seast on se: Kule Israel, Issand, meie Jummal on üksainus Issand. 5 Mos. 6, 4. 5.

30. Ja sinna pead Issandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast melest, ja keigest ommast wäest, se on keigeüllem kässosanna.

31. Ja teine, temma sarnane, on se: Sinna pead omma liggimest armastama kui issеennast. Ei teist suremat kässosanna ep olle. 3 Mos. 19, 18.

32. Ja kirjatundja ütles temma wasto: Öppetaja, sinna olled tööste hästi ütte lnud: sest üksainus Jummal on, ja ei olle muud, kui temma.

33. Ja tedda armastama keigest süddamest, ja keigest melest, ja keigest hingest, ja keigest wäest, ja liggimest armastama kui isseennast, se on ennam kui keik pöllетamisse ohwrid, ja muud ohwrid. 1 Sam. 15, 22.

34. Ja kui Jesus näggi, et temma targaste olli kostnud, ütles ta temma wasto: Sinna ei olle mitte kaugel Jummala rigist ärra. Ja ükski ei julgend temmalt ennam küssida.

35. Ja Jesus kostis ja ütles, pühhas koias öppetades: Kuida kirjatundjad ütlewad, et Kristus on Taweti poeg? Matt. 22, 41. 42. Luk. 20, 41.

36. Sest Tawet ütleb isse pühha Waimo läbbi: Issand on minno Issandale ütelnud: istu minno parrama pole, kunni minna sinno waenlased saan pannud sinno jalgealluseks järjeks. Laul 110, 1.

37. Nüüd hüab Tawet isse tedda Issandaks, kuida ta siis on temma poeg? Ja paljo rahwast kulis tedda heal melel. Ap. Tegg. 2, 34.

38. Ja temma ütles neile ommas öppetusses: Hoidke kirjatundjatte eest, kes pitkis ridis tahtwad käia, ja armastawad terretamissi turrude peäl, Matt. 23, 2–7. Luk. 20, 46.

39. Ja essimessi pinkisid koggodusse koddades ja üllemat otsa laudas öhtosömaaegus.

40. Nemmad söwad leskede honed ärra, ja loewad silmakirjaks pitki palwid. Needsinnatsed sawad sedda raskema hukkatusse.

41. Ja kui Jesus ohwrirahha kirsto kohhal istus, watis temma, kuida rahwas ohwrirahha kirsto panni, ja paljo rikkaid pannid paljo sisse. Luk. 21, 1.

42. Ja üks waene lesk naene tulli, ja panni kaks weringit sisse, se on üks runstik. 2 Kor. 8, 12.

43. Ja temma kutsus ommad jüngrid ennese jure, ja ütles neile: Tööste ma ütlen teile, et sesinnane waene lesk naene ennam on ohwrirahha kirsto pannud, kui keik, kes on sisse pannud.

44. Sest nemmad on keik ommast liast warrandussest sisse pannud; agga sesinnane on ommast waesussest keik, mis temmal olli, keik omma toidusse, sisse pannud. 2 Kor. 9, 7. Laul 138, 6.

13. Peatük.

Jerusalemma linna ärrarikmissest, ja mailma otsast.

1. Ja kui temma pühhast koiast wäljaläks, ütles üks temma jüngritest temmale: Öppetaja, ennä! missugused kiwwid, ja missuggused honed need on. Matt. 24, 1. Luk. 21, 5.

2. Agga Jesus wastas ja ütles temmale: Kas sinna nääd needsinnatsid suri honid? ei jäeta mitte kiwwi kiwwi peäle, mis ei peaks ärratistama. Luk. 19, 44.

3. Ja kui temma öllimäe peäl istus pühha koia kohhal, küssisid temmalt issepäinis Peetrus, ja Jakobus ja Joannes ja Andreas: Matt. 24, 3. Luk. 21, 7.

4. Ütle meile, millal peab se sündima, ja mis peab täht ollema, millal se keik peab töeks sama?
5. Agga Jesus wastas neile, ja hakkas ütlema: Katske, et teid ükski ärra ei eksita. Jer. 29, 8.
6. Sest paljo tullewad minno nimme peäle ja ütlewad: minna ollen se, ja wötwad paljo ärraeksitada. Matt. 24, 5. 24.
7. Agga kui teie söddadest kulete, ja söa juttusid, siis ärge ehmatage; sest se peab enne sündima, agga ots ei olle weel mitte käes.
8. Sest rahwas touseb rahwa wasto, ja kunningriik kunningrigi wasto, ja mawärrisemissed peawad ollema monnes paikas, ja nälg ja seggased asjad peawad ollema. Matt. 24, 7. Luk. 21. 10.
9. Need on sure waewa hakkatussed; agga katske teie enneste ette; sest nemmad andwad teid ärra suurte kohhutte alla ja koggodusse koddadesse: ja teid peksetakse, ja wiakse mawallitsejatte ja kunningatte ette minno pärrast neile tunnistusseks. Matt. 24, 9.
10. Ja keige rahwale peab enne armoöppetust kulutadama.
11. Agga kui nemmad teid wiwad ja ärraandwad, ärge murretsege enne mitte, mis teie peate räkima, ja ärge möttelge mitte se peäle; waid mis teile sel tunnil antakse, sedda räkige; sest teie ei olle mitte need, kes rägiwad, waid pühha Waim.
12. Agga siis annab wend wenna ärra surma, ja issa omma lapse, ja lapsed pannewad wannematte wasto ja saatwad neid surma. Mik. 7, 6.
13. Ja teid peab sama wihhatud keigist minno nimme pärrast; agga kes otsani jääb kannatama, se pääseb.
Ebr. 10, 38. 39. Ilm. 2, 10.
14. Agga kui teie näte kautamisse hirmo, mis öeldud on prohwetist Danielist, seäl seiswad, kus se ei peaks seisma (kes sedda loeb, se pango tähhele), siis pöggenego need, kes Juda maal on, mäggede peäle. Dan. 9, 27. Matt. 24, 15.
15. Ja kes kattukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha kotta, ja ärgo mingo mitte senna sisse, middagi ärrawötma ommast koiast.
16. Ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggasi omma ridid ärrawötma.
Luk. 17, 31.
17. Agga hädda neile, kes käima peäl on, ja neile, kes immetawad neil päiwil.
18. Agga palluge, et teie pöggenemine ei juhtu talwel.
19. Sest neil päiwil peab selge willetsus ollema, mähhärdust ei olle olnud loma algussest, mis Jummal on lonud siit sadik, ja ei peagi mitte tullema.
Matt. 24, 21. Dan. 12. 1. Joel 2. 2.
20. Ja kui Issand ei olleks neid päiwi lühhendanud, siis ei peäseks ükski libha; agga ärrawallitsetutte pärrast, kedda temma on ärrawallitsenud, on ta need päwad lühhendanud.
21. Ja kui siis kegi teile ütleb: Wata, siin on Kristus, ehk wata, seäl on temma, ärge uskuge mitte.
22. Sest walle kristussed, ja walle prohwetid sawad üllestousma, ja immetähti ja teggusid teggema, et nemmad saaksid ärraeksitada ka ärrawallitsetud, kui se woiks sündida.
23. Agga teie hoidke endid; wata, ma ollen teile keik ette ütlenud.
1 Tess. 3, 4. 2 Peetr. 3. 17.
24. Agga neil päiwil pärrast sedda willetsust lähhäb päike pimmedaks, ja ku ei anna omma walget.
25. Ja taewa tähhed langewad mahha, ja wäggesid, mis taewas on, peab kõigutadama.
26. Ja siis peawad nemmad näggema innimesse Poia tullewad pilwette sees sure wäe ja auuga.
27. Ja siis läkkitab ta ommad inglid, ja koggub kokko ommad ärrawallitsetud nelja tule nurgast, ma otsast taewa otsani.
Matt. 24. 31.
28. Agga wigipuust öppige tähhendamisse sanna: kui temma oksad jo pungas on, ja lehti aiawad, siis tunnete teie, et sui liggi on.
29. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et se liggi on uksees.
30. Töeste minna ütlen teile: Sesinnatse pölwe rahwas ei löppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud.
31. Taewas ja ma lähhäwad hukka; agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
32. Agga sest päwast ja tunnist ei tea ükski, ei inglidki taewas, egga Poeg, kui agga Issa üksi.
Matt. 24. 36. Ap. Tegg. 1. 7.
33. Katske, walwage, ja palluge Jummalat, sest teie ei tea mitte, millal se aeg on. Matt. 25. 13. 14.
34. Otsego üks innimenne, kes wöõra male läks, ja jättis omma koia mahha, ja andis omma sullastele melewalla, ja iggaühhele omma tö, ja käskis ukshoidja walwama.

35. Sepärrast walwage, (sest teie ei tea, millal koia issand tulleb, kas öhto, woi kesk ö aial, woi kukkes, woi warra hommiko). 1 Tess. 5. 6. Luk. 12. 35. 36.

36. Et temma ei tulle äkkitselt, ja teid ei leia maggawad. 2 Peetr. 3. 10. Ilm. 3. 3. p. 16. 15.

37. Agga mis ma teile ütlen, sedda ma ütlen keigile: Walwage! Rom. 13. 11.

14. Peatük.

Kristust weitakse. Temma söob öhtosömaaega. Weitleb Ketsemane aedas. Tedda wiakse wangi. Temma tunnistus Kaiwa ees. Peetrusse ärrasalgaminne.

1. Agga kahhe päwa pärrast olli pasa ja happnematta leibade päwad, ja üllemad preestrid ja kirjatundjad otsisid, kuida nemmad tedda kawwalussega piddid kinniwötma ja ärratapma. Matt. 26. 2. Luk. 22. 1.

2. Agga nemmad ütlesid: Ei mitte pühhade aial, et mässamist rahwa seas ei touse.

3. Ja kui temma Petanias olli piddalitöbbise Simona koias, kui ta laudas istus, tulli üks naene, sel olli alabastri riist selge ja kalli nardi salwiga, ja ta murdis alabastri riista katki, ja wallas sedda temma pea peäle. Matt. 26. 6. 7.

4. Agga monningatte meel sai pahhaks issenneses, ja nemmad ütlesid: Mis tarwis on sesinnane salw hukkatud?

5. Sest sedda olleks woinud ärramüa ennam kui kolme saa tenari rahha eest, ja waestele anda; ja nemmad said kurjaks temma peäle.

6. Agga Jesus ütles: Jätke tedda rahbule, mis teie temmale waewa tete? Temma on hea tö minnule teinud.

7. Sest waesi on ikka teie jures, ja kui teie tahhate, woite teie neile head tehha; agga mind ei olle teil mitte ikka. 5 Mos. 15. 11.

8. Temma on teinud, mis ta woinud. Temma on ette joudnud mo ihho woidma matmisseks.

9. Töeste minna ütlen teile: Kus ial sesinnane armoöppetus kulutakse keiges mailmas: seäl peab ka rägitama temma mällestusseks, mis sesinnane on teinud.

10. Ja Judas Iskariot üks neist kahhestteistkümnest läks üllema preestritte jure, et ta tedda nende kätte piddi ärraandma. Matt. 26. 14. Luk. 22. 4.

11. Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad röömsaks, ja tootasid temmale rahha anda; ja temma katsus, kuida ta tedda woiks parrajaste nende kätte ärraanda.

12. Ja happnematta leibade essimessel päwal, kui nemmad pasatalle tapsid, ütlesid temma jüngrid temmale: Kus sa tahhad, et meie peame minnema ja walmistama, et sa pasatalle woid süa? Matt. 26. 17.

13. Ja temma läkkitas kaks omma jüngritest, ja ütles neile: Minge linna, ja üks innimenne tulleb teie wasto, se kannab weekrusi; käige temma järrel. Luk. 22. 8–10.

14. Ja seäl, kuhho temma sisse lähhäb, üttelge koia issandale: Öppetaja ütleb: Kus on wööraste tubba, kus ma pasatalle omma jüngrittega woin süa?

15. Ja sesamma näitab teile ühhe sure ehhitud toa üllewel, mis walmis on: senna walmistage meile.

16. Ja temma jüngrid läksid ärra, ja said linna, ja leidsid nenda, kui temma neile olli üttelnud: ja nemmad walmistasid pasatalle.

17. Agga kui öhto sai, tulli temma nende kahheteistkümnega. Matt. 26. 20. Luk. 22. 14.

18. Ja kui nemmad laudas istsid, ja söid, ütles Jesus: Töeste minna ütlen teile, üks teie seast, kes minnoga söob, annab mind ärra. Laul 41. 10.

19. Agga nemmad hakkasid kurwaks sama, ja järrestikko temma wasto ütlema: Minnaks se ollen? ja teine jälle: Minnaks se ollen? Matt. 26. 22.

20. Agga temma wastas ja ütles neile: Üks neist kahhestteistkümnest, kes minnoga käe waagnasse pistab, annab mind ärra. Matt. 26. 23. Joan. 13. 26.

21. Küll innimesse Poeg lähhäb ärra, nenda kui temmast on kirjotud; agga häbda selle innimessele, kelle läbbi innimesse Poeg ärraantakse; hea olleks nisuggusse innimessele, kui temma ei olleks mitte sündinud.

22. Ja kui nemmad söid, wöttis Jesus leiwa, ja önnistas, murdis ja andis neile ja ütles: Wötke, söge, se on minno ihho. Matt. 26. 26. Luk. 22. 19.

23. Ja temma wöttis karrika, tännas ja andis neile: ja nemmad jöid keik seält seest.

24. Ja temma ütles neile: Se on minno werri, ue seädusse werri, mis mitme eest ärrawallatakse. Ebr. 9. 14.

25. Töeste minna ütlen teile, et ma ei wötta ennam winapu wiljast jua sest päwast sadik, kui minna ue joon Jummala rikis. Matt. 26. 29.

26. Ja kui nemmad kitusse laulo said
laulnud, läksid nemmad wälja öllimäele.
Matt. 26. 30. Luk. 22. 39.
27. Ja Jesus ütles neile: Selsinnatsel
öjel wöttate teie keik endid minnust pah-
handada, sest kirjotud on: Ma tabhan
karjast lüa, ja lambad pillatakse laiale.
Sakar. 13. 7.
28. Agga pärrast, kui ma saan üllesз-
tousnud, tahhan ma teie ele minna Ka-
lilea male. Matt. 26. 32.
29. Agga Peetrus ütles temmale: Ehk
ka keik peaksid endid sinnust pahhandama,
siiski ei minna mitte. Matt. 26. 33.
30. Ja Jesus ütles temmale: Töeste
minna ütlen sulle, tänna, selsinnatsel
öjel, enne kui kuk saab kaksforda laul-
nud, salgad sa mind kolmkorda ärra.
31. Agga temma ütles weel ennam
peälegi: Ehk ma sinnoga peaksin surre-
ma, ei tahha ma sind mitte ärrasalgada.
Ja nenda sammoti ütlesid ka keik.
32. Ja nemmad tullid ühte moisa, Ket-
semane nimmi, ja temma ütles omma
jüngrittele: Istke seie mahha, kunni min-
na saan luggenud. Matt. 26. 36.
33. Ja temma wöttis ennesega Peet-
russe, ja Jakobusse, ja Joannesse; ja
hakkas wägga wärrisema ja ahhastust
tundma.
34. Ja ütles neile: Minno hing on
wägga kurb surmani: jäge seie ja wal-
wage. Matt. 26. 38.
35. Ja temma läks pissut emale, ja
heitis ma peäle mahha, ja lugges, et,
kui se woiks olla, se tund temmast piddi
möda minnema, Luk. 22. 41.
36. Ja ütles: Abba Issa! sinna woid
keik tehha, wötta se karrikas minnult är-
ra; agga ei mitte, mis minna tahhan,
waid mis sinna tahhad.
Matt. 26. 39. Luk. 22. 42.
37. Ja temma tulli ja leidis neid mag-
gawad, ja ütles Peetrussele: Simon,
maggad sa? Eks sa ei suda ühte tundi
walwada?
38. Walwage ja luggege, et teie kiusa-
tusse sisse ei sa: waim on küll walmis,
agga lihha on nödder. Kal. 5. 17.
39. Ja temma läks jälle ärra, ja lug-
ges ja ütles sesamma palwe.
40. Ja temma tulli taggasi, ja leidis
neid ta maggawad, sest nende silmad ol-
lid rasked unnest ja nemmad ei teädnud
mitte, mis nemmad temmale piddid was-
tama.
41. Ja temma tulli kolmat puhko ja
ütles neile: Maggage pärrast ja hin-
gage: aeg on möda, tund on tulnud!
wata innimesse Poeg antakse ärra pat-
tuste kätte. Matt. 26. 45.
42. Touske üлles, läkki ärra: wata, se,
kes mind ärraannab, on liggi tulnud.
43. Ja seddamaid, kui ta alles räkis,
tulli Judas, kes üks neist kahhesteistküm-
nest olli, ja temmaga paljo rahwast mök-
kade ja nuiadega, üllema preestritte, ja
kirjatundjatte ja wannematte poolt läk-
kitud. Matt. 26. 47. Luk. 22. 47. Joan. 18. 3.
44. Agga se, kes tedda ärraandis, olli
neile täbhe annud, ja ütlelnud: Kellele
ma suud annan, se on sesamma, tedda
wötke kinni ja wige julgeste ärra.
Matt. 26. 48.
45. Ja kui ta senna sai, tulli ta warsi
temma jure, ja ütles: Rabbi, Rabbi, ja
andis temmale suud.
46. Ja nemmad pistsid ommad käed
temma külge, ja wötsid tedda kinni.
Laul 22. 17.
47. Agga üks neist, kes seäl jures sei-
sid, tombas moöga wälja, ja löi üllema
preestri sullast, ja raius temma körwa
ärra. Matt. 26. 51. Luk. 22. 50. Joan. 18. 10.
48. Ja Jesus wastas ja ütles neile:
Teie ollete wäljaläinud otsego röölli
peäle, moökade ja nuiadega mind kinni-
wötma.
49. Ma ollen iggapääw teie jures ol-
nud pühhas koias öppetamas, ja teie ei
olle mind mitte kinniwötnud; agga se
sünnib, et kirjad piddid töeks sama.
Matt. 26. 56. 57. Luk. 22. 52. 53.
50. Ja keik jätsid tedda mahha, ja pög-
genesid ärra.
51. Ja üks noor mees käis temma jär-
rel, sel olli kallis linnane rie selgas pal-
ja ihho peäl, ja söamehhed wötsid tedda
kinni.
52. Agga temma jättis kalli linnase
ride mahha, ja pöggenes allasti nende
käest ärra.
53. Ja nemmad wisid Jesusse ärra
üllema preestri jure: ja temma jure tul-
lid keik üllemad preestrid ja wannemad,
ja kirjatundjad kokko.
Matt. 26. 57. Luk. 22. 54. Joan. 18. 13. 14.
54. Ja Peetrus käis kaugelt temma
järrel, senni kui ta üllema preestri koia
sisse sai, ja temma istus sullaste jures,
ja sojendas ennast tulle äres.
Matt. 26. 58.
55. Agga üllemad preestrid, ja keik
suur kohhus otsisid tunnistust Jesusse
wasto, et nemmad tedda piddid surma
saatma, ja ei leidnud ühtegi.

56. Sest paljo tunnistasid wallet temma peäle, agga nende tunnistussed ei olnud ühhesuggused.
57. Ja monningad wötsid kätte, ja tunnistasid wallet temma peäle, ja ütlesid:
58. Meie olleme kuulnud tedda ütlewad: Ma tahhan se templi, mis kättega on tehtud, mahhakiskuda ja kolme päwaga teise üllesehhitada, mis ep olle mitte kättega tehtud.
59. Ja nendagi ei olnud nende tunnistus ühhesuggune.
60. Ja üllem preester tousis ja astus keskele, ja küssis Jesusselt, ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsinnatsed so wasto? Matt. 26. 62.
61. Agga temma jäi wait ja ei wastand middagi. Ta küssis temmalt üllem preester, ja ütles temmale: Sinnaks olled Kristus, kidetud Jummala Poeg?
Jes. 53. 7.
62. Ja Jesus ütles: Ma ollen se, ja teie peate näggema innimesse Poia istwad Jummala wäe parramal pool, ja tullewad taewa pilwettega. Matt. 26. 64.
63. Agga üllem preester kärristas omma kue löhki, ja ütles: Mis meile ennam tunnistusmehhi tarwis on?
64. Teie ollete Jummala teotamist kuulnud; mis teie arwate? Agga nemmad keik moistsid kohhut, et ta piddi surma wäärt ollema.
65. Ja monningad hakkasid temma peäle süllitama, ja temma silmi kinnikatma, ja temma körwa äre löma, ja temmale ütlema: Moista kui prohwet; ja sullased löid tedda keppidega.
66. Ja kui Peetrus seäl al one peäl olli, tulli üks üllema preestri tüdrukuist.
Matt. 26. 69. Luk. 22. 56.
67. Ja kui ta näggi Peetrusse ennast soojendawad, watis ta temma peäle, ja ütles: Ka sinna ollid Naatsaretti Jesussega?
68. Agga temma salgas, ja ütles: Ei ma moista egga tea, mis sa rägid. Ja temma läks wälja etteoue, ja kuk laulis.
69. Ja tüdruk näggi tedda jälle, ja hakkas ütlema neile, kes seäl jures seisid: Sesinnane on üks nende seast.
Matt. 26. 71. Joan. 18. 25.
70. Agga temma salgas ta. Ja ürrikesse aia pärrast ütlesid need jälle, kes seäl jures seisid, Peetrusele: Töeste sinna olled nende seast: sest sinna olled Kalilea mees, ja sinno kelemurre on sedda wisi.
71. Agga temma hakkas needma ja wandma: Ei ma tunne sedda innimest, kellest teie rägite.
72. Ja kuk laulis teist korda; siis tulli Peetrusse mele se sanna, mis Jesus temmale olli üttelnud: Ennego kuk kakskorda saab laulnud, salgad sinna mind kolmkorda ärra. Ja temma kattis ommad silmad kinni ja nuttis.
Matt. 26. 75. Luk. 22. 61. Joan. 18. 27.

15. Peatük.

Kristusse kannataminne Pilatusse ees. Temma ristipominne, surm ja mattus.

1. Ja warsi warra hommiko piddasid üllemad preestrid wannematte ja kirjatundjattega, ja keik suur kohhus nouu, ja siddusid Jesusse kinni, ja wisid tedda ärra ja andsid tedda Pilatusse kätte.
Matt. 27. 2. Luk. 23. 1. Joan. 18. 28.
2. Ja Pilatus küssis temmalt: Olled sa Juda rahwa kunningas? agga temma wastas, ja ütles temmale: Jah ollen.
Luk. 23. 3. Joan. 18. 33.
3. Ja üllemad preestrid kaebasid paljo temma peäle.
4. Agga Pilatus küssis temmalt jälle, ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? Wata, mis rasket asja nemmad sinno wasto tunnistawad.
5. Agga Jesus ei wastand ennam ühtegi, nenda et Pilatus sedda immeks panni. Jes. 53. 7.
6. Agga pühhade wasto laskis ta neile ühhe wangi lahti, kedda nemmad ial lahti pallusid. Matt. 27. 15. Luk. 23. 17.
7. Agga üks mees, kedda hüti Parrabaks, olli kinnipandud mässajattega, kes mässamisses ollid ühhe ärratapnud.
Luk. 23. 19.
8. Ja rahwas kissendas, ja hakkas palluma, et ta piddi teggema, nenda kui ta ikka neile olli teinud.
9. Agga Pilatus wastas neile ja ütles: Tahhate teie, et ma teile Juda rahwa kunninga pean lahtilaskma? Joan. 18. 39.
10. (Sest temma teädis, et üllemad preestrid tedda kaddedusse pärrast ollid ärraannud.)
11. Agga üllemad preestrid kihhutasid rahwast, et temma enneminne Parraba neile piddi lahtilaskma. Matt. 27. 20.
12. Siis wastas Pilatus, ja ütles neile jälle: Mis teie siis tahhate, et ma pean teggema sellele, kedda teie ütlete Juda rahwa kunninga ollewad?
13. Agga nemmad kissendasid ta: Lö tedda risti!

14. Agga Pilatus ütles nende wasto: Mis ta siis kurja teinud? Agga nemmad kissendasid weel ennam: Lö tedda risti! Matt. 27. 23.

15. Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha, ja andis neile Parraba lahti, ja Jesusse laskis ta piitsaga peksta ja andis tedda ärra risti lüa. Matt. 27. 26. Luk. 23. 25. Joan. 19. 1.

16. Agga söamehhed wisid tedda ärra sinna kotta, mis on kohtopaik, ja kutsusid keik wäehulga kokko. Matt. 27. 27.

17. Ja pannid temma ümber purpuri mantli, ja punnusid kibbowitsa kroni, ja pannid sedda temma pähhä. Matt. 27. 28. Joan. 19. 2.

18. Ja hakkasid tedda terretama: Terre, Juda rahwa kunningas!

19. Ja löid temma pähhä pilliroogа, ja süllitasid temma peäle, ja heitsid pölwili mahha, ja kummardasid tedda. Laul 22. 7.

20. Ja kui nemmad tedda said naernud, wötsid nemmad purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma ommad rided temma selga, ja wisid tedda wälja, et nemmad tedda piddid risti löma. Matt. 27. 31. Joan. 19. 16.

21. Ja nemmad sundsid wäggise ühhe, kes möda läks, Simona, Küreni linna mehhe (kes wäljalt tulli, Aleksandri ja Ruhwi issa) temma risti kandma. Matt. 27. 32. Luk. 23. 26.

22. Ja nemmad wisid tedda Kolgata paika, se on ärraselletud, pealae asse. Matt. 27. 33. Joan. 19. 17.

23. Ja nemmad andsid temmale jua mirriga seggatud wina; agga temma ei wötnud mitte. Matt. 27. 34.

24. Ja kui nemmad tedda said risti lönud, jaggasid nemmad temma rided, ja heitsid liisko nende pärrast, mis iggaüks piddi sama. Matt. 27. 35. Luk. 23. 34.

25. Agga se olli kolmas tund, kui nemmad tedda risti löid.

26. Ja peälekirri temma surma süüst olli temma pea kohta kirjotud: Juda rahwa kunningas. Matt. 27. 37. Luk. 23. 38.

27. Ja nemmad posid temmaga kaks röwlit risti, teise parrama, ja teise pahhema pole. Matt. 27. 38.

28. Siis sai kirri töeks, mis ütleb: Ja tedda on üllekohtuste sekka arwatud. Jes. 53. 12.

29. Ja need, kes möda läksid, teotasid tedda, wangutasid pead, ja ütlesid: Woi! kes sa templi mahhakissud, ja kolme päwaga üllesehhitad! Matt. 27. 39. 40.

30. Aita isseennast, ja astu risti peält mahha.

31. Agga nendasammoti naersid tedda ka üllemad preestrid issekeskis kirjatundjattega, ja ütlesid: Muid on temma aitnud, isseennast ei woi ta mitte aidata. Matt. 27. 41.

32. Kristus, Israeli kunningas astko nüüd risti peält mahha, et meie näme, ja usfume. Ja need, kes temmaga ollid risti podud, teotasid tedda. Matt. 27. 42. 43. 44. Luk. 23. 39.

33. Agga kui kues tund olli, sai pimmedus keik ülle ma ühheksamast tunnist sadik. Matt. 27. 45. Luk. 23. 44.

34. Ja ühheksamal tunnil kissendas Jesus sure heälega, ja ütles: Eli! Eli! lamma sabahtani, se on ärraselletud: Minno Jummal! minno Jummal! miks sa mind olled mahhajätnud! Matt. 27. 46. Laul 22. 2.

35. Ja monningad neist, kes seäl jures seisid, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Wata, temma kutsub Eliast. Laul 69. 21.

36. Siis jooksis üks, ja täitis käsna ädikaga, ja pistis sedda pilliroo otsa, ja jotis tedda, ja ütles: Oötke, same näbba, kas Elias tulleb tedda mahhawötma. Laul 69. 22. Matt. 27. 48. Joan. 19. 29.

37. Agga Jesus kissendas sure heälega, ja heitis hinge. Matt. 27. 50. Luk. 23. 46. Joan. 19. 30.

38. Ja templi wahhetek keigepühhama ees kärrises löhki kahheks tükkiks üllemast otsast allamast sadik. Matt. 27. 51. Luk. 23. 45.

39. Agga kui pealik, kes temma kohhal seisis, näggi, et ta nenda kissendades hinge heitis, ütles temma: Töeste sesinnane innimenne olli Jummala Poeg. Matt. 27. 54. Luk. 23. 47.

40. Agga seäl olli ka naesi kaugelt waatmas, kelle seas ka olli Maria Mahdalena, ja Maria, weike Jakobusse ja Josesse emma, ja Salome, Matt. 27. 55. 56. Luk. 23. 49.

41. Kes ka ollid temma järrel käinud, ja tedda teninud, kui ta Kalilea maal olli, ja paljo muid naesi, kes temmaga ühtlasi ollid ülleskäinud Jerusalemma.

42. Agga kui jo öhto kätte tulnud, (et walmistamisse pääw olli, se on pühhade laupääw.)

43. Siis tulli Josep Arimatiast, üks aus raeissand, kes issegi otis Jummala riki, se julges ja läks Pilatusse jure, ja pallus ennesele Jesusse ihho. Matt. 27. 57. Luk. 23. 50. Joan. 19. 38.

44. Agga Pilatus panni immeks, et ta jo olli ärrasurnud, ja kutsus pealikko ennese jure, ja küssis temmalt, kas ta jo ammo ärrasurnud.

45. Ja kui temma sedda pealikkult olli teäda sanud, andis temma ihho Josepile.
Matt. 27. 58.

46. Ja temma ostis kalli linnase ride, ja wöttis tedda mahha, ja mähkis tedda kalli linnase ride sisse, ja panni tedda senna hauda, mis kaljo sisse olli raiutud, ja weretas kiwwi haua ukse ette.
Matt. 27. 60. Luk. 23. 53. Joan. 19. 41.

47. Agga Maria Mahdalena, ja Maria Josesse emma waatsid, kuhho tedda pandi. Matt. 27. 61. Luk. 23. 55. Rom. 8. 38. 39.

16. Peatük.

Kristusse üllestousminne ja taewaminneminne.

1. Ja kui hingamisse pääw sai möda läinud, ostsid Maria Mahdalena, ja Maria Jakobusse emma, ja Salome kallid rohtusid, et nemmad piddid tullema ja tedda woidma.
Matt. 28. 1. Luk. 24. 1. Joan. 20. 1.

2. Ja essimessel näddala päwal tullid nemmad wägga warra päwa tousmes haua jure,

3. Ja ütlesid isseketis: Kes weretab meile kiwwi haua ukse peält ärra?
1 Peetr. 5. 7.

4. Ja kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et kiwwi olli ärraweretud; sest temma olli wägga suur. Luk. 24. 2.

5. Ja nemmad läksid haua sisse ja näggid ühhe nore mehhe parramal pool istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga.

6. Agga temma ütles nende wasto: Ärge ehmatage! teie otsite Jesust Naatsarettist, kes olli risti podud: temma on üllestousnud, tedda ep olle siin, wata asset, kuhho nemmad tedda ollid pannud.
Matt. 28. 5. 6.

7. Agga minge, üttelge temma jüngrittele, ka Peetrussele, et temma teie ele lähhäb Kalilea male, seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on üttelnud.

8. Ja nemmad läksid ruttuste wälja, ja jooksid haua jurest ärra: sest nende peäle olli wärristus ja ehmatus tulnud, ja ei üttelnud kellelegi ühtegi, sest nemmad kartsid. Matt. 28. 8. Luk. 24. 9.

9. Agga kui temma warra olli üllestousnud essimessel näddala päwal, näitis ta ennast essite Maria Mahdalenale, kellest temma seitse kurja waimo olli wäljaaianud. Joan. 20. 14. 16. 18. Luk. 8. 2.

10. Se läks ja kulutas neile, kes temmaga ollid olnud, kes leinasid ja nutsid.
Joan. 20. 18.

11. Ja need, kui nemmad kuulsid, et ta ellas, ja temmast olli nähtud, ei usknud nemmad mitte. Luk. 24. 11.

12. Agga pärrast, kui kaks neist köndisid, näitis ta ennast teisel näul, kui nemmad male läksid. Luk. 24. 13. n. t. s.

13. Ja needsammad läksid, ja kulutasid sedda teistele; ei neidki nemmad usknud.
Luk. 24. 35.

14. Wimaks, kui need üksteistkümmend laudas istsid, näitas ta ennast, ja söitles nende uskmatta ja kowwa süddant, et nemmad neid ei olnud usknud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad.
Luk. 24. 36. Joan. 20. 19.

15. Ja temma ütles neile: Minge keige mailma, ja kulutage armoöppetust keige lomale. Matt. 28. 19.

16. Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab önsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama.
Joan. 3. 18. 36.

17. Agga neile, kes uskwad, peawad nisugguseb tähhed jures ollema: Minno nimmel peawad nemmad kurje waimusid wäljaaiama, usi keli räkima,

18. Ussa üllestwötma, ja kui nemmad üht surmajoki peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama; haigette peäle peawad nemmad ommad käed pannema, siis sawad nemmad parramaks.
Matt. 10. 8. Ap. Tegg. 28. 5. 8.

19. Ja Issand, kui ta nendega sai räkinud, woeti ülles taewa, ja istub Jummala parramal pool.
Luk. 24. 50. 51. Ap. Tegg. 1. 9. Laul 110. 1.

20. Agga nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Issand aitas neid, ja kinnitas sanna immetähtede läbbi, mis seäl jures sündsid.
Ap. Tegg 3. 16. p. 14. 3. Ebr. 2. 4.

AMEN.

Markusse Ewangeliummi Ots.

Ewangelium
Pühha Luka kirjotud.

1. Peatük.

Joannesse sündiminne ja lapsepölli.

1. Et mitto on kätte wötnud ühte järge üllespanna nende asjade juttustamisse, mis peäle meie isseennestes julged olleme,

2. Nenda kui meie kätte on annud need, kes isse algusest näggijad ja sanna sullased olnud, Joan. 1. 1. 2. 3.

3. Ollen minnagi heaks arwanud, et ma algussest keik ollen öiete hästi ärrakulanud, ühte järge sulle kirjotada, kallis Teowilus:

4. Et sa piddid ärratundma nende asjade kindla töe, kellele sa olled susannaga öppetud. 2 Tim. 3. 16.

5. Herodesse Juda ma kunninga aial olli üks preester, Sakarias nimmi, Abia korrast, ja temma naene olli Aaroni tüttardest, Elisabet nimmi.
Matt. 2. 1. 1 Aia r. 24. 1. 10. 19. Neem. 12. 4. 17.

6. Agga nemmad ollid mollemad öiged Jummala ees, ja ellasid keige käskude ja Issanda öigusse seädmiste sees laitmatta.

7. Ja neil ei olnud last; sepärrast et Elisabet olli siggimatta, ja nemmad mollemad ollid wägga ellatand.

8. Agga se sündis, kui ta preestri ammetis olli omma korra aial Jummala ees,

9. Ja temma kord tulli preestri ammeti kombe pärrast suitsetada, siis läks ta Issanda templisse.

10. Ja keik rahwa hulk olli oues Jummalat pallumas suitsetamisse tunnil. 3 Mos. 16. 17.

11. Agga Issanda ingel näitis ennast temmale, ja seisis suitsetamisse altari parramal pool.

12. Ja kui Sakarias tedda näggi, ehmatas temma ärra, ja hirm tulli temma peäle.

13. Agga ingel ütles temma wasto: Ärra karda, Sakarias, sest sinno palwe on kuuldud; ja sinno naene Elisabet peab sulle poia ilmale toma, ja sinna peab temmale nimme pannema Joannes.

14. Ja sul peab rööm ja wägga hea meel ollema, ja paljo peawad temma sündimisse pärrast röömsad ollema,

15. Sest temma peab Issanda ees suur ollema, ja wina ja wäggewat jomaaega ei pea temma mitte joma, ja tedda peab jo omma emma ihhus pühha Waimoga täidetama. Matt. 11. 9. 11.

16. Ja temma peab paljo Israeli lapsi Issanda nende Jummala pole pöörma.

17. Ja temma peab temma eel käima Elia waimus ja wäes, et ta pörab issade süddamed laste pole, ja neid, kes sannakuulmatta öigette tarkusse pole, et ta walmistab Issandale ühhe walmistud rahwa. Mal. 3. 1. 23. 24.

18. Ja Sakarias ütles ingli wasto: Kust ma sedda pean tundma, sest ma ollen wanna ja mo naene on wägga ellatand?
1 Mos. 17. 17.

19. Ja ingel wastas ja ütles temmale: Ma ollen Kaabriel, kes Jummala ees seisab, ja mind on läkkitud sulle rääkima, ja sulle neid häid sannumid kulutama.
Laul 103. 20. Ebr. 1. 14.

20. Ja wata, sa pead keletumaks jäma, ja ei pea woima rääkida selle päwani, kui se sünnib: sepärrast et sa ei olle mo sanno uskmud, mis ommal aial peawad tötteks sama.

21. Ja rahwas ootsid Sakariast, ja pannid immeks, et ta ni kaua templisse wibis.

22. Agga kui ta wälja tulli, ei woinud temma mitte nendega rääkida, ja nemmad moistsid, et ta näggemist olli templis näinud. Ja temma isse näitis nende pole käega, ja jäi keletumaks.

23. Ja se sündis, kui temma tenistusse korra päwad täis said, läks ta omma koio.

24. Ja pärrast neid päiwi sai temma naene Elisabet käima peäle, ja hoidis ennast warjul wiis kuud, ja ütles:

25. Nenda on Issand mulle teinud neil päiwil, millal temma minno peäle on waatnud, et ta piddi mo teotusse innimeste seast ärrawötma. 1 Mos. 30. 23.

26. Agga kuendamal kuul läkkitati ingel Kaabriel Jummalast Kalilea male ühte linna, Naatsaret nimmi,

27. Ühhe neitsi jure, kes olli kihlatud ühhe mehhele, Josep nimmi, kes Taweti suggu, ja selle neitsi nimmi olli Maria.
Jes. 7. 14.

28. Ja ingel tulli temma jure, ja ütles:
Terre, kes sa olled armo sanud! Issand
olgo sinnoga, sinna önnistud naeste seas!
s. 30. 42.
29. Agga kui ta tedda nähha sai, ehma-
tas ta temma sanna pärrast wägga ärra,
ja mötles, mähhärdune terretaminne se
piddi ollema?
30. Ja ingel ütles temma wasto: Ärra
karda, Maria, sest sinna olled armo leid-
nud Jummala jurest.
31. Ja wata sa pead käima peäle sama
ja Poia ilmale toma, ja sinna pead tem-
male nimme pannema Jesus.
Matt. 1, 21.
32. Sesinnane peab suur ollema, ja
Keigekörgema Poiaks hütama; ja Is-
sand Jummal tahhab temmale anda tem-
ma issa Taweti aujärje.
33. Ja temma peab kui kunningas
wallitsema Jakobi sou ülle iggaweste,
ja temma kunningrigil ei pea otsa ollema.
Laul 45, 7. Mik. 4. 7.
34. Agga Maria ütles ingli wasto:
Kuida se peab sündima? sest et ma meh-
hest ei tea.
35. Ja ingel wastas ja ütles temmale:
Pühha Waim peab so peäle tullema, ja
Keigekörgema wäggi so ülle warjama,
sepärrast peab ka pühha, mis sinnust
sünnib, Jummala Poiaks hütama.
Matt. 1. 18. 20.
36. Ja wata, Elisabet sinno suggulane
on ka poiaga käima peäl omma wanna
ea sees, ja se on temmale kues ku, kedda
öldi siggimatta ollewad,
37. Sest Jummala jures ei olle ükski
asti woimatta.
1 Mos. 18, 14. Job. 42, 2. Jer. 32, 17. 27.
38. Agga Maria ütles: Wata, siin on
Issanda ümmardaja; mulle sündko so
sanna järrele. Ja ingel läks temma ju-
rest ärra.
39. Agga neil päiwil wöttis Maria
kätte, ja läks ruttoga mäggise male Ju-
da linna. Jes. 21, 11.
40. Ja temma tulli Sakaria kotta, ja
terretas Elisabeti. Matt. 18. 20.
41. Ja se sündis, kui Elisabet Maria
terretamist kulis, et laps temma ihhus
hüppas. Ja Elisabet sai täis pühha
Waimo,
42. Ja kissendas sure heälega, ja ütles:
Önnistud olled sinna naeste seas, ja ön-
nistud on sinno ihho suggu!
43. Ja kust se mulle sünnib, et minno
Issanda emma minno jure tulleb?
44. Sest wata, kui sinno terretamisse
heäl minno körwo sai, siis hüppas lap-
soke sure römo pärrast minno ihhus.
s. 15.
45. Ja önnis on se, kes on uskuud, sest
se peab töeks sama, mis temmale Issan-
dast on öldud. Joan. 20. 29.
46. Ja Maria ütles: Minno hing
auustab wägga Issandat.
1 Sam. 2, 1. Laul 145, 1–6.
47. Ja mo waim on wägga römus
Jummala minno Önnisteggija pärrast:
48. Sest temma on waatnud omma
ümmardaja allandusse peäle; sest wata,
sest aiast kütwad mind önsaks keige pölwe
rahwas.
49. Sest mulle on suri asjo teinud wäg-
gew, ja kelle nimmi pühha on.
Laul 126. 2. 3.
50. Ja temma hallastus kestab pölwest
pölwesse nende ülle, kes tedda kartwad.
Laul 103, 13. 17.
51. Temma on omma käewarrega suurt
wägge üllesnäitnud, temma on laiale
pillanud neid, kes surelissed on omma
süddame melest. Jes. 51, 9. 1 Peetr. 5, 5.
52. Temma on mahhatoukanud wägge-
waid aujärgede peält, ja allandlikkusi
üllendanud. 1 Sam. 2, 7. 8. Laul 147, 6.
53. Näljatsid on temma täitnud hea
andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud.
Laul 34, 11. ja 107, 9.
54. Temma on wastowötnud omma
sullase Israeli, et ta piddi omma hallas-
tust mele tulletama iggaweste,
Jes. 30, 18. p. 41, 8–12.
55. Nenda kui temma on räkinud meie
wannematte wasto, Abraamile ja temma
soule. 1 Mos. 18, 18.
56. Agga Maria jäi temma jure liggi
kolm kuud, ja läks pärrast taggasi omma
kotta.
57. Agga Elisabeti aeg sai täis, et ta
piddi mahhasama, ja temma töi poia il-
male.
58. Ja temmad naabred ja suggulased
kuulsid, et Issand omma hallastusse olli
sureks teinud temma wasto, ja ollid
röömsad temmaga.
59. Ja se sündis, et nemmad tullid kah-
heksamal päwal lapsokest ümberleikama:
ja nemmad nimmetasid tedda temma issa
nimme peäle Sakariaks. 3 Mos. 12, 3.
60. Agga temma emma wastas ja üt-
les: Ei mitte, waid temma nimmi peab
Joannes ollema.
61. Ja nemmad ütlesid temma wasto:
So suggumössas polle keddagi, kel sesin-
nane nimmi on.

62. Agga nemmad näitsid käega temma issa pole, kuida temma tahtis, et tedda piddi nimmetama?
63. Ja ta küssis übbe lauakesse, ja kirjotas, ja ütles: Joannes on temma nimmi; ja nemmad keik pannid sedda immeks.
64. Agga seddamaid peässis temma su ja temma keel lahti, ja temma räkis ja kitis Jummalat.
65. Ja kartus tulli keikide peäle, kes nende ümberkaudo ellasid, ja keigist neist asjadest rägiti keige Juda mäggise ma sees.
66. Ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda omma süddamesse, ja ütlesid: Mis peab sest lapsest sama? Ja Issanda kässi olli temmaga. 5 Mos. 11. 18.
67. Ja Sakarias temma issa sai täis pühha Waimo, räkis prohweti wisil, ja ütles;
68. Kidetud olgo Issand Israeli Jummal, et ta on tulnud katsma, ja ärralunnastamisse saatnud omma rahwale.
69. Ja on meile ärratanud önnistusse sarwe, omma sullase Taweti soust. Laul 132. 17.
70. (Nenda kui temma on räkinud omma pühha prohwetitte su läbbi, kes mailma algusest on olnud.) Jes. 35. 4. Jer. 23. 6. Os. 1. 7.
71. Et ta meid piddi ärrapeästma meie waenlaste käest, ja keikide käest, kes meid wihkawad, Laul 106. 10. 2 Tim. 4. 18.
72. Ja meie wannematte peäle hallastama, ja omma pühha seädust mele tulletama,
73. Wande järrele, mis ta on wandunud meie issa Abraamile, meile anda, 1 Mos. 22. 16. 17.
74. Et meie, omma waenlaste käest ärrapeästetud, ilmakartmatta tedda piddime temma. Kal. 1. 4. Tit. 2. 14. Ebr. 9. 14.
75. Pühhitsusses ja öigusses temma ees keige omma ello aia. Kol. 1. 22. 1 Peetr. 1. 15.
76. Ja sinna, lapsoke, sind peab Keigekörgema prohwetiks hütama; sest sa pead Issanda palle eel käima temma teed walmistama, Malak. 3. 1.
77. Et önnistusse tundmist anda temma rahwale nende pattude andeksandmisses; Jer. 31. 34.
78. Meie Jummala süddamelikko hallastusse läbbi, miska meid on tulnud katsma Se, kes touseb körgest, Joan. 3. 16. Matt. 24. 17.
79. Paistma neile, kes istwad pimmedusses ja surma warjus, et meie jallad öiete rahho te peäle sata. Jes. 9. 1. Matt. 4. 16.
80. Agga lapsoke kaswis, ja sai kangeks waimust, ja olli körbes selle päwani, kui temma ennast Israeli rahwale piddi näitma.

2. Peatük.

Kristusse sündiminne ja ümberleikaminne. Maria puhhastaminne. Simeon ja Anna. Kristusse targad küssimissed ja kostmissed Jummala kojas.

1. Agga se sündis neil päwil, et sanna keisrist Augustussest wäljaläks, et keik mailm piddi üllesskirjotud sama.
2. (Sesinnane kirjotus sündis enne, kui Kirenius Siria ma ülle wallitseja olli.)
3. Ja keik läksid endid laskma üllesskirjotada, iggaüks omma linna.
4. Siis läks ka Josep Kalilea maalt Naatsaretti linnast ülles Juda male Taweti linna, mis hütakse Petlemmaks, sepärrast et ta olli Taweti soust ja pärrismaalt,
5. Et ta ennast piddi laskma üllesskirjotada Maria omma kihlatud naesega, kes olli käima peäl. Matt. 1. 18.
6. Agga se sündis, kui nemmad seäl ollid, sai aeg täis, et ta piddi mahhasama. Kalat. 4. 4.
7. Ja temma töi omma essimesse Poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panni tedda mahha söime, sest neil ep olnud muud asset maias. Matt. 1. 25.
8. Ja seälsammas wäljal ollid karjatsed öitses, ja hoidsid öse omma karja.
9. Ja wata, Issanda ingel seisis nende jures, ja Issanda au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üllewägga.
10. Ja ingel ütles neile: Ärge kartke! sest wata, ma kulutan teile suurt römo, mis keige rahwale peab sama. Jes. 52. 10.
11. Sest teile on tänna Taweti linnas Önnisteggija sündinud, kes on Issand Kristus. Jes. 9. 5. 6. Joan. 3. 16.
12. Ja se olgo teile tähheks: teie leiate lapse mähhitud ja söimes maggawad.
13. Ja äkkitselt olli ingliga taewa söawäe hulk, need kiitsid Jummalat ja ütlesid: Ebr. 12. 22.
14. Au olgo Jummalale körges, ja ma peäl rahho, innimestest hea meel. Jes. 57. 19. Rom. 5. 1.
15. Ja se sündis, kui inglid nende jurest said ärraläinud taewa, siis ütlesid karjatsed üks teise wasto: Et läkki nüüd Petlemma, ja watagem sedda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teäda annud.

16. Ja nemmad tullid ruttuste ja leid-
sid Maria ja Josepi, ja lapsokesse söimes
maggawad.
17. Agga kui nemmad said näinud,
lautasid nemmad asja laiale, mis neile
sest lapsokessest olli rägitud. 1 Joan. 1, 1. 2. 3.
18. Ja keik, kes sedda kuulsid, pannid
sedda immeks, mis karjastest neile olli
rägitud.
19. Agga Maria piddas keik need san-
nad meles, ja mötles nende peäle ommas
süddames. s. 51.
20. Ja karjatsed läksid taggasi, auusta-
sid ja kiitsid Jummalat keige se eest, mis
nemmad ollid kuulnud ja näinud, nenda
kui neile olli öeldud.
21. Ja kui kahheksa päwa täis said, et
laps piddi ümberleigatama, siis pandi
temmale nimmi Jesus, mis inglist olli
pandud, ennego temma emma ihhusse
sai. p. 1, 31.
22. Ja kui nende puhhastamisse päwad
Mosesse kässoöppetusse järrele täis said,
siis wisid nemmad tedda Jerusalemma,
et nemmad tedda piddid Issanda ette
seädma. 3 Mos. 12, 2. n. t. s.
23. (Nenda kui Issanda kässoöppetusse
on kirjotud: Igga poeglaps, kes emma
essimenne laps on, peab Issandale püh-
haks hütama.) 2 Mos. 13, 2.
24. Ja et nemmad piddid ohwri andma
sedda möda, kui Issanda kässoöppetusses
on öeldud: Üks paar turteltuikessi, ehk
kaks tui poega. 3 Mos. 12, 8.
25. Ja wata, üks innimenne olli Jeru-
salemmas, Simeon nimmi, ja se inni-
menne olli öige ja jummalakartlik, ja otis
Israeli römo, ja pühha Waim olli tem-
ma peäl. Agg. 2, 7.
26. Ja temma olli sanna sanud pühhalt
Waimult, et temma ei piddand mitte sur-
ma näggema, enne kui ta piddi Issanda
Kristust sama näinud.
27. Ja temma tulli Waimo läbbi püh-
ha kotta. Ja kui wannemad lapsokesse
Jesusse senna töid, et nemmad temma
pärrast piddid kässoöppetusse kombe jär-
rele teggema:
28. Siis wöttis temma isse tedda om-
ma süllesse, ja kitis Jummalat, ja üt-
les:
29. Issand, nüüd lassed sinna omma
sullase rahhus ärraminna omma sanna
järrele, 1 Mos. 46, 30.
30. Sest mo silmad on sinno önnistust
näinud,
31. Mis sinna olled walmistanud keige
rahwa nähhes, Jes. 49, 6.
32. Walgusseks, pagganaid walgusta-
ma, ja omma Israeli rahwa auuks.
Jes. 42, 6.
33. Ja Josep ja temma (Kristusse)
emma pannid immeks, mis temmast rä-
giti.
34. Ja Simeon önnistas neid, ja ütles
Maria temma emma-wasto; Wata, se-
sinnane seisab seäl langmisseks ja ülles-
tousmisseks mitmele Israelis, ja mär-
giks, kelle wasto rägitakse; Jes. 8, 14.
35. (Agga sinnogi ommast hingest peab
moök läbbi tungima) et mitme süddame
mötlemissed peawad awwalikkuks sama.
36. Ja seäl olli Anna üks naesterah-
was, kes prohwet, Wanueli tüttar, As-
seri sugguarrust, se olli wägga ellatand,
ja olli omma mehhega seitse aastat ella-
nud pärrast omma neitsipölwe,
37. Ja temma olli liggi nelli aastat
peäle kahheksakümmend lesk; se ei tulnud
ial ärra pühhast koiast, tenis Jummalat
paastmisse ja palwettega ööd ja päwad.
1 Tim. 5, 5.
38. Ja sesinnane tulli senna selsammal
tunnil, ja tunnistas Issanda auu ülles,
ja rääkis temmast keigile, kes ärralunnas-
tamist Jerusalemmas ootsid.
39. Ja kui nemmad keik said löppeta-
nud, mis Issanda kässoöppetusse järrele
piddi sündima, läksid nemmad taggasi
Kalilea male, omma Naatsaretti liñna.
40. Agga lapsoke kaswis, ja sai kan-
geks waimust, täis tarkust, ja Jummala
arm olli temma peäl.
41. Ja temma wannemad käisid igga
aasta Jerusalemmas pasapühhiks.
2 Mos. 23, 14. 15.
42. Ja kui temma kahheteistkümne aas-
taseks sai, ja nemmad ülleslässid Jeru-
salemma, pasapühha kombe pärrast,
43. Ja päwad täis said, et nemmad
jälle koio pole läksid, siis jäi poeglaps
Jesus Jerusalemma, ja Josep, ja temma
(Kristusse) emma ei teädnud sedda
mitte.
44. Agga kui nemmad mötlesid tedda
tekäijatte seltsis ollewad, käisid nemmad
ühhe päwa teed, ja otsisid tedda suggu-
laste ja tutwatte jures;
45. Ja kui nemmad tedda ei leidnud,
läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja
otsisid tedda.
46. Ja se sündis kolme päwa pärrast,
et nemmad tedda leidsid pühhas koias
istwad kesk öppetajatte seas, ja neid kuul-
wad ja neilt küssiwad.
47. Agga keik, kes tedda kuulsid, ehma-

tasid ärra temma moistusse ja kostmiste pärrast.
48. Ja kui nemmad tedda näggid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja temma emma ütles temma wasto: Poeg, miks sa meile nenda olled teinud? wata, sinno issa ja minna olleme sind öiete waewaga otsinud.
49. Ja temma ütles nende wasto: Mis se on, et teie mind ollete otsinud? eks teie ei teädnud, et ma ses pean ollema, mis mo Issa pärralt on?
50. Ja nemmad ei moistnud sedda sanna, mis ta neile räkis.
51. Ja temma läks nendega alla, ja tulli Naatsaretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas keiki neidsinnatsid sanno ommas süddames. s. 19.
52. Ja Jesus kaswis tarkusses ja pitkusses, ja armus Jummala ja innimeste jures.

3. Peatük.

Joannesse pattustpöörmisse jutlus ja tunnistus Kristussest. Kristusse ristminne, ja sugguwössa.

1. Agga wieteistkümnemal keisri Tiberiusse wallitsusse aastal, kui Pontsius Pilatus Juda ma wallitseja, ja Herodes Kalilea ma nelliwürst, agga Wilippus, temma wend, Iturea ja Trakoniti ma nelliwürst, ja Lisanias Abilene ma nelliwürst olli,
2. Kui Annas ja Kaiwas üllemad preestrid ollid, sai Jummala sanna Sakaria poia Joannesse kätte körbes.
3. Ja temma tulli keige Jordani ümberkaudse male, ja kulutas meleparrandamisse ristmist pattude andeksandmisseks.
Matt. 3, 1. 2. Mark. 1, 4.
4. Nenda kui Jesaia prohweti sannade ramatusse on kirjotud, kes ütleb: Hüüdja heäl on körbes: walmistage Issanda teed; tehke temma teraad tassaseks.
Matt. 3, 3. Jes. 40, 3.
5. Keik orrud peawad täis sama, ja keik mäed ja mäekingud peawad allamaks sama, ja mis köwwer on, peab öigeks, ja mis mätlik on, peab tassaseks teeks sama;
6. Ja keik lihha peab Jummala önnistust näggema. Laul 98, 2.
7. Siis ütles temma rahwa wasto, mis wälja tulli ennast temmast lastma ristida: Teie wihhasema maddude suggu! kes on teile näitnud ärrapöggeneda tullewa wihha eest? Matt. 3, 7.
8. Sepärrast kandke öiget meleparrandamisse wilja, ja ärge wötke isseennestes öölda: Meil on Abraam issaks! Sest minna ütlen teile, et Jummal woib neistsinnatsist kiwwidest Abraamile lapsi sata.
Matt. 3, 9. Joan. 8, 39. Rom. 9, 6. 7. 8.
9. Agga kirwes on ka jo pude jure külge pandud; sepärrast igga pu, mis head wilja ei kanna, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.
Matt. 3, 10. p. 7, 19. Joan. 15, 2. 6. Matt. 15, 13.
10. Ja rahwas küssis temmalt ja ütles: Mis peame meie siis teggema?
Ap. Tegg. 2, 37.
11. Agga temma wastas ja ütles neile: Kel kaks kube on, se andko sellele, kel ei olle, ja kel roga on, se tehko nendasammoti. 1 Joan. 3, 17.
12. Agga tölnerid tullid ka endid lastma ristida, ja ütlesid temma wasto: Öppetaja, mis peame meie teggema?
13. Agga temma ütles nende wasto: Ärge püüdke ennam, kui teile on seätud.
p. 19, 8.
14. Siis küssisid temmalt ka söamehhed ja ütlesid: Ja meie, mis siis meie peame teggema? Ja temma ütles nende wasto: Ärge tehke ühhelegi liga egga pettust, ja olge omma palgaga rahhul.
15. Agga kui rahwas otis, ja keik ommas süddames mötlesid Joannessest, ehk temma wahhest peaks Kristus ollema:
16. Siis wastas Joannes ja ütles keigile: Minna ristin teid wee kül weega; agga se tulleb, kes wäggewam on mind, ja minna ei olle wäärt temma kinga paela lahtipeästma: se peab teid ristima pühha Waimo ja tullega.
Matt. 3, 11. Mark. 1, 7.
17. Temma wiskkabbidas on temma kä, ja temma wöttab omma reiallust pühkida, ja nissud omma aita kokkopanna; agga hagganad wöttab temma kustutamatta tullega ärrapölletada. Matt. 3, 12.
18. Ka mitto muud asja maenitsedes, kulutas temma rahwale armoöppetust.
19. Agga nelliwürst Herodes, kui tedda temmast nomiti, Herodia temma wenna Wilippusse naese pärrast, ja keige kurja pärrast, mis Herodes olli teinud;
Matt. 6, 17.
20. Teggi peäle keige selle ka sedda, et ta panni Joannesse wangitorni kinni.
21. Agga se sündis, kui keik rahwast ristiti, ja Jesus ka olli ristitud, ja Jummalat pallus, et taewas lahti tehti,
Matt. 3, 16. Mark. 1, 10. Joan. 1, 32.
22. Ja pühha Waim mahha tulli ihhelikko näoga kui tui temma peäle, ja üks heäl tulli taewast, se ütles: Sa olled

mo armas Poeg, sinnust on minnul hea
meel, Matt. 3, 17. Mark. 1, 11.
23. Ja Jesus isse hakkas pea kolme-
kümne aastaseks sama, ja olli (nenda kui
arwati) Josepi poeg, kes olli Eli poeg.
24. Se olli Mattati, se olli Lewi, se
olli Melki, se olli Janna, se olli Josepi
poeg.
25. Se olli Mattatia, se olli Amosi, se
olli Nahumi, se olli Esli, se olli Nangi
poeg.
26. Se olli Maati, se olli Mattatia, se
olli Simei, se olli Josepi, se olli Juda
poeg.
27. Se olli Joanna, se olli Räsa, se
olli Sorobabeli, se olli Sealtieli, se olli
Näri poeg.
28. Se olli Melki, se olli Addi, se olli
Kosami, se olli Elmodami, se olli Äri
poeg.
29. Se olli Josesse, se olli Elietseri, se
olli Joreimi, se olli Mattati, se olli Lewi
poeg.
30. Se olli Simeoni, se olli Juda, se
olli Josepi, se olli Jonani, se olli Elia-
kimi poeg.
31. Se olli Melea, se olli Mainani, se
olli Mattata, se olli Natani, se olli Ta-
weti poeg; 2 Sam. 5, 14.
32. Se olli Jesse, se olli Obedi, se olli
Boasse, se olli Salma, se olli Nahsoni
poeg, Rutt. 4, 17.
33. Se olli Aminadawi, se olli Arami,
se olli Esromi, se olli Peretsi, se olli Ju-
da poeg. 1 Aia r. 2, 10.
34. Se olli Jakobi, se olli Isaaki, se olli
Abraami, se olli Tora, se olli Naori poeg.
1 Mos. 21, 2. 3.
35. Se olli Saruki, se olli Ragawi, se
olli Waleki, se olli Eberi, se olli Sala
poeg. 1 Aia r. 1, 24. 25.
36. Se olli Kainani, se olli Arwaksadi,
se olli Semi, se olli Noa, se olli Lemeki
poeg. 1 Mos. 11, 10.
37. Se olli Metusala, se olli Enoki, se
olli Jeredi, se olli Maalaleli, se olli Ke-
nani poeg.
38. Se olli Enosi, se olli Seti, se olli
Adama, se olli Jummala poeg.

4. Peatük.

Kristust kiusatakse, ta ütleb juttust; temma peäle kipputakse; ta teeb immeteggusid.

1. **Agga** Jesus, täis pühha Waimo
tulli taggasi Jordanist, ja tedda aeti Wai-
mo läbbi körbe. Matt. 4, 1. Mark. 1, 12.
2. Ja kiusati nellikümmend päwa kur-
ratist, ja temma ei sönud middagi neil
päiwil; ja kui need möda said, siis tulli
temmale pärrast näig kätte.
3. Ja kurrat ütles temmale: Kui sa
Jummala Poeg olled, siis ütle selle kiw-
wile, et ta leiwaks saab.
4. Ja Jesus wastas temmale ja ütles:
Kirjotud on, et innimenne ei ella ütsi-
päinis leiwast, waid iggastühhest Jum-
mala sannast.
5. Ja kurrat wiis tedda ühhe kõrge mäe
peäle, ja näitis temmale keiki mailma
kunningrikisid silmapilkmisse aial.
Matt. 4, 8.
6. Ja kurrat ütles temmale: Keik mele-
walla nende ülle tahhan ma sulle anda,
ja nende auu; sest se on mulle antud, ja
minna annan sedda, kellele ma tahhan.
7. Kui sa nüüd minno ette tahhad kum-
mardada, siis peab keik sinno pärralt ol-
lema.
8. Ja Jesus wastas temmale ja ütles:
Taggane minnust, sadan, sest kirjotud
on: Sinna pead Issandat omma Jum-
malat kummardama, ja tedda ütsipäinis
tenima.
9. Ja temma wiis tedda Jerusalemma,
ja panni tedda pühha koia harja peäle
seisma, ja ütles temmale: Kui sa Jum-
mala Poeg olled, siis kukkuta ennast siit
mahha. Matt. 4, 5.
10. Sest kirjotud on: Temma tahhab
omma inglid sinno pärrast käskida, et
nemmad sind peawad hoidma;
11. Ja et nemmad sind kätte peäle pea-
wad wötma, et sinna omma jalga wasto
kiwwi ei pea toukama.
12. Ja Jesus wastas ja ütles tem-
male: Öldud on: Sinna ei pea Issan-
dat omma Jummalat mitte kiusama.
13. Ja kui kurrat keik kiusatussed sai
löppetanud, tagganes ta temmast tükkiks
aiaks. Matt. 4, 11.
14. Ja Jesus läks taggasi Waimo wäes
Kalilea male; ja temmast widi kõnne
läbbi keige ma seäl ümberkaudo.
15. Ja temma öppetas nende koggo-
dusse koddades, ja tedda auustati kei-
gist.
16. Ja temma tulli Naatsaretti, kus ta
olli üllestasnud, ja läks omma wisi jär-
rele hingamisse päwal koggodusse kotta,
ja tousis üles kirja luggema.
17. Ja temma kätte anti prohweti Je-
saia ramat; ja kui ta ramato lahti teggi,
leidis temma selle kohha, kus kirjotud
olli: Jes. 61, 1. 2. 3.
18. Issanda Waim on minno peäl;
sepärrast on ta mind woidnud; ta on

mind läkkitanud waestele armoöppetust kulutama, neid, kes süddame polest röhhutud, parrandama, wangidele lahtilaskmist kulutama, ja pimmedattele näggemist, ja waewatuid andeksandmisse läbbi lahtilaskma, Matt. 11. 5.
19. Ja kulutama Issanda melepärralist aastat.
20. Ja kui temma ramato kinnipanni, andis ta sedda sullase kätte, ja istus mahha, ja keikide silmad koggodusse koias waatsid ütsi silmi temma peäle.
21. Ja temma hakkas ütlema nende wasto: Tänna on sesinnane kirri töeks sanud, teie kuuldes.
22. Ja nemmad tunnistasid keik temmast, ja pannid immeks temma armsaid sanno, mis temma suust wäljatullid, ja ütlesid: Eks sesinnane olle Josepi poeg? Matt. 13. 55. Mark. 6. 3. Joan. 6. 42.
23. Ja temma ütles nende wasto: Küll teie öiete mulle selle wanna sanna ütlete: Arst aita isseennast! mis meie olleme kuulnud Kapernaumas sündinud ollewad, sedda te ka siin omma pärrismaal. Matt. 27. 42.
24. Agga temma ütles: Töeste minna ütlen teile: ükski prohwet ei olle armas omma pärrismaal. Joan. 4. 44.
25. Agga töe polest ütlen minna teile: Mitto leskuaest olli Elia aial Israelis, kui taewas olli kolm aastat ja kuus kuud kinnipandud, kui suur nälg olli keik ülle ma.
26. Ja ei ühhegi jure nende seast ei läkkitud Eliast, kui agga Sarepta liñna Sidonia male ühhe lesse naese jure. 1 Kunn. 17. 9.
27. Ja paljo piddalitöbbisid olli Israelis prohweti Elisa aial, ja ükski neist ei sanud puhtaks, kui agga Naaman Siriamees. 2 Kunn. 5. 14.
28. Ja keik said täis wihha, kes koggodusse koias ollid, kui nemmad sedda kuulsid,
29. Ja tousid ülles ja toukasid tedda liñnast wälja ja wisid tedda ülles mäe otsa, mis peäle nende lin olli ehhitud, et nemmad tedda piddid ülle kaela mahhatukkutama. Joan. 8. 44.
30. Agga temma läks keskelt neist läbbi ärra, ja läks omma teed. Joan. 8. 59.
31. Ja tulli alla Kapernauma Kalilea ma liñna, ja öppetas neid hingamisse päiwil. Mark. 1. 21.
32. Ja nemmad ehmatasid temma öppetusse pärrast, sest temma sannal olli melewald. Matt. 7. 28. 29.
33. Ja seäl koggodusse koias olli üks innimenne, sel olli üks rojase kurrati waim, ja se kissendas sure heälega, Mark. 1. 23.
34. Ja ütles: Et seisa! mis meil on sinnoga teggemist, Jesus Naatsarettist? Olled sa tulnud meid ärrarikkuma? ma tunnen sind, kes sa olled, Jummala pühha Poeg.
35. Ja Jesus söitles tedda, ja ütles: Olle wait ja minne temmast wälja. Ja kurri waim wiskas tedda kesk nende sekka, ja läks temmast wälja, ja ei teinud temmale ühtegi kahjo.
36. Ja suur ehmatus tulli keikide peäle, ja räkisid üks teisega ja ütlesid: Mis luggu se on, et ta rojasid waimusid käsfib melewalla ja wäega, ja nemmad läbbäwad wälja? Mark. 1. 26. 27.
37. Ja kõnne läks temmast wälja läbbi keige ma seäl ümberkaudo.
38. Agga temma tousis ülles koggodusse koiast, ja läks Simona kotta; agga Simona äm olli haige kanges sojas töwwes, ja nemmad pallusid tedda temma pärrast. Mark. 1. 29. 30.
39. Ja ta seisis temma jures püsti, ta ähwardas soja többe, ja se lahkus temmast; agga seddamaid tousis ta ülles ja tenis neid.
40. Agga kui päike loja läks, siis wisid keik need, kel haigid olli mitmesuggusis töwwes, neid temma jure; ja temma panni igga ühhe peäle ommad käed ja teggi neid terweks. Mark. 1. 32.
41. Agga kurjad waimud läksid ka mitmest wälja kissendades, ja ütlesid: Sinna olled Kristus, Jummala Poeg. Ja temma söitles neid, ja ei lasknud neid mitte räkida, sest nemmad tundsid tedda Kristusse ollewad.
42. Agga kui walge sai, läks temma wälja, ja läks ühte tühja paika, ja rahwas otsisid tedda, ja tullid temma jure, ja piddasid tedda, et ta neist ei piddand ärraminnema. Mark. 1. 35. 36. 37.
43. Agga temma ütles nende wasto: Minna pean ka muile liñnadele armoöppetust kulutama Jummala rigist, sest seks ollen ma läkkitud.
44. Ja temma ütles jutlust Kalilea ma koggodusse koddades.

5. Peatük.

Peetrusse rohke loom; piddalitöbbine ja alwatud sawad terweks; Matteust kutsutakse jüngriks. Kristus kostab omma jüngritte eest paastmisse pärrast.

1. Agga se sündis, kui rahwas temma jure tungis Jummala sanna kuulma, ja

temma isse seisis Kenetsareti järwe äres,
2. Ja näggi kaks laewa järwe äres seiswad, agga kallamehhed ollid neist wäljaläinud, ja lopputasid note:
3. Siis läks temma ühhe laewa peäle, mis Simona pärralt olli, ja pallus tedda, et ta mäelt nattukesse piddi ärrasoudma: ja temma istus mahha, ja öppetas rahwast laewa seest.
4. Agga kui ta löppes räkimast, ütles temma Simona wasto: Soua senna süggawa kohta, ja laske ommad nodad sisse lowa katseks.
5. Ja Simon wastas ja ütles temmale: Öppetaja, meie olleme keige se ö tööd teinud, ja ep olle ühtegi sanud, agga sinno sanna peäle tahhan ma noda sisselasta.
6. Ja kui nemmad sedda teggid, said nemmad sure hulga kallo; agga nende noot kärrises löhki.
7. Ja nemmad tombasid käega omma seltsimeeste wasto, kes teises laewas ollid, et nemmad piddid tullema, ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad laewad täis, nenda et nemmad waiusid.
8. Agga kui Simon Peetrus sedda näggi, heitis temma Jesusse pölwede ette mahha, ja ütles: Issand, minne minno jurest ärra, sest ma ollen üks pattune innimenne!
9. Sest suur ehmatus olli temma peäle tulnud ja keikide peäle, kes temmaga ollid, kallajagi pärrast, mis nemmad ühhes ollid sanud.
10. Nendasammoti ka tulli suur ehmatus Jakobusse ja Joannesse, Sebedeusse poegade peäle, kes Simona seltsimehhed ollid. Ja Jesus ütles Simona wasto: Ärra karda, sest aiast pead sa innimessi püüdma.
11. Ja nemmad aiasid laewadega mäele, ja jätsid keik mahha, ja käisid temma järrel.
12. Ja se sündis, kui ta ühhes liinnas olli, wata seäl olli üks mees täis piddalitöbbe: ja kui ta Jesust näggi, heitis temma silmili mahha, pallus tedda ja ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Mark. 1, 40.
13. Ja temma sirrutas omma käe, ja putus temma külge, ja ütles: Ma tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid lahkus piddalitöbbi temmast ärra.
14. Ja temma kelis tedda sedda ei kellelegi ütlemast, waid ütles: Minne ärra ja näita ennast preestrile, ja ohwerda omma puhhastamisse eest, nenda kui Moses on käsknud, neile tunnistusseks.
3 Mos. 14, 2. Mark. 1, 44.
15. Agga könne temmast laggus laiemale, ja paljo rahwast tulli kokko tedda kuulma, ja temmalt terwist sama többedest.
16. Agga temma läks körwale tühja paikadesse, ja pallus Jummalat.
17. Ja se sündis ühhel päwal, et ta öppetas, ja seäl ollid Wariserid ja kässotundjad istmas, kes ollid tulnud keigist Kalilea ja Juda ma allewist ja Jerusalemmast; ja Issanda wäggi olli seäl neid terweks teggemas.
18. Ja wata, ühhed mehhed töid wodi peäl ühhe innimesse, kes olli alwatud; ja nemmad püüdsid tedda sisse wia, ja temma ette panna. Mark. 2, 3.
19. Ja kui nemmad rahwa pärrast maad ei leidnud, kust nemmad piddid tedda sissewima, läksid nemmad ülles kattukse peäle, ja lasksid tedda kiwwi laest läbbi mahha, wodiga tükkis, kesk paika Jesusse ette.
20. Ja kui ta nende usko näggi, ütles ta temma wasto: Innimenne, sinno pattud on sulle andeks antud.
Matt. 9, 2.
21. Ja kirjatundjad ja Wariserid hakkasid mötlema, ja ütlesid: Kes on se, kes Jummala teotussi rägib? Kes woib pattusid andeks anda, muud kui Jummal üksi?
22. Agga kui Jesus nende mötlemissi tundis, kostis temma ja ütles nende wasto: Mis teie mötlete ommas süddames? Ebr. 4, 12. 13.
23. Kumb on kergem öölda: Sinno pattud on sulle andeks antud: woi öölda: Tõuse ülles ja kõnni?
24. Agga et teie peate teäda sama, et innimesse Poial melewald on ma peäl pattusid andeks anda, (ütles ta selle wasto, kes olli alwatud:) Ma ütlen sulle, touse ülles, ja wötta omma wodi, ja minne ärra omma kotta. Mark. 2, 10. 11.
25. Ja seddamaid tousis ta ülles nende nähhes, wöttis omma wodi, mis peäl temma olli magganud, ja läks omma koio Jummalat kites.
26. Ja suur ehmatus tulli keikide peäle, ja austasid Jummalat, ja said täis kartust ja ütlesid: Meie olleme tänna immelikkusi asjo näinud.
27. Ja pärrast sedda läks temma wälja, ja näggi ühhe tölneri, Lewi nimmi, tolli-

hones istuwad, ja ütles temmale: Käi
minno järrel. Mark. 2. 13. 14.
28. Ja temma jättis keik mahha, tousis
ülles ja käis temma järrel.
29. Ja Lewi teggi temmale sure woö-
raspeo ommas koias, ja suur hulk tölne-
rid ja teisi ollid temmaga laudas istmas.
Matt. 9. 10. 12.
30. Ja kirjatundjad ja Wariserid nurri-
sesid temma jüngritte wasto ja ütlesid:
Mispärrast söte ja jote teie tölneritte ja
pattustega?
31. Ja Jesus wastas ja ütles nende
wasto: Neile, kes terwed on, ei olle arsti
tarwis, waid haigettele. Mark. 2. 17.
32. Minna ei olle tulnud öigid, waid
pattusid meleparrandamissele kutsma.
1 Tim. 1. 15.
33. Agga nemmad ütlesid temma was-
to: Miks Joannesse jüngrid paastwad
ni saggedaste ja tewad palwid, nenda-
sammoti ka Wariseride jüngrid; agga
sinno jüngrid söwad ja jowad? Mark. 2. 18.
34. Agga temma ütles nende wasto: Kas
teie woite pulmarahwa pañna paastma,
ni kaua kui peigmees nende jures on?
35. Agga päwad tullewad, mil peig-
mees nende käest saab ärrawoetud, siis
paastwad nemmad neil paiwil.
Joan. 16. 5. 6. 20. 22.
36. Agga temma ütles ka neile ühhe
tähhendamisse sanna: Ükski ei panne ue
ride paika wanna kue peäle, muido uus
kärristab wanna, ja ue ride paik ei sünni
mitte wanna peäle. Mark. 2. 21.
37. Ja ükski ei panne wärsket wina
wanna nahkastjattesse, muido aiab wärs-
ke wiin nahkastjad löhki, ja temma joseb
mahha ja nahkastjad lähhäwad hukka.
38. Waid wärske wiin peab ute nahkast-
jatte sisse pandama, siis seiswad molle-
mad terwed.
39. Ja ükski, kes wanna jonud, ei tah-
ha warsi wärsket, sest ta ütleb: Wanna
on parram.

6. Peatük.

Jüngrid katkuwad päid pühhapäwal. Kristus teeb ärrakuinud kät terweks; wallitseb kaksteistkümmend apostlit ommast jüngrittest; teeb jutlust wäljal.

1. Ja se sündis pasapühha teisel pä-
wal, et temma läbbi wilja käis; ja tem-
ma jüngrid katkusid päid, örusid kättega
ja söid. Mark. 2. 23.
2. Agga monningad Wariseridest ütle-
sid neile: Mispärrast tete teie sedda, mis
ei sünni hingamisse päiwil tehha?
3. Ja Jesus wastas, ja ütles nende
wasto: Eks teie sedda olle luggenud, mis
Tawet teggi, kui temmal nälg olli, ja
neil, kes temmaga ollid? 1 Sam. 21. 6.
4. Kuida temma Jummala kotta läks,
ja wöttis ettepannemisse leiwad, ja söi,
ja andis ka neile, kes temmaga ollid, mis
ühhelgi ep olnud lubba süa, muud kui
preestrittel. Mark. 2. 26.
5. Ja temma ütles neile: Innimesse
Poeg on ka hingamisse päwa Issand.
6. Agga se sündis ühhel teisel hinga-
misse päwal, et ta koggodusse kotta läks,
ja öppetas: ja seäl olli üks innimenne,
kelle parram kässi olli ärrakuinud.
Mark. 3. 1.
7. Agga kirjatundjad ja Wariserid wahti-
sid tedda, kas ta hingamisse päwal piddi
terweks teggema, et nemmad piddid kaeb-
bust temma peäle leidma.
8. Agga temma teädis nende mötle-
missed ärra ja ütles selle innimesse was-
to, kel kuinud käsi olli: Touse ülles, ja
astu seie keskpaika: ja temma tousis ül-
les ja seisis seäl.
9. Siis ütles Jesus nende wasto:
Minna tahhan teilt middagi küssida:
Kas hingamisse päiwil sünnib head teh-
ha, woi kurja tehha? ello hoida, woi huk-
ka sata?
10. Ja temma watas ümber nende kei-
kide peäle, ja ütles selle innimesse wasto:
Sirruta omma kässi, ja temma teggi
nenda: ja temma käsi sai jälle terweks
otsego teine.
11. Agga nemmad jäid koggoni meletu-
maks, ja räkisid üks teisega, mis nemmad
küll Jesussele piddid teggema.
12. Agga neil päiwil sündis, et ta wäl-
jaläks ühhe mäe peäle Jummalat pallu-
ma, ja temma jäi palwesse Jummala
pole keige se ö.
13. Ja kui walge sai, kutsus temma
ommad jüngrid ennese jure, ja wallitses
nende seast kaksteistkümmend, neid nim-
metas temma ka apostliks.
Mark. 3. 13. n. t. s.
14. Need ollid: Simon, kedda temma
ka Peetrusseks nimmetas, ja temma wend
Andreas, Jakobus ja Joannes, Wilip-
pus ja Partolomeus.
15. Matteus ja Tomas, Jakobus Al-
wensse poeg, ja Simon, kedda Selotes-
seks hütakse.
16. Judas Jakobusse poeg, ja Judas
Iskariot, kes ka sai ärraandjaks.
17. Ja kui ta nendega sai allaläinud,
seisis temma laggeda peäl, ja temma
jüngritte hulk, ja suur hulk rahwast keige

Juda maalt, Jerusalemmast, ja merre-
äärjest Tirussest ja Sidonist,
18. Kes ollid tulnud tedda kuulma, ja
et nemmad woitsid terweks sada omma
haigussist, ja kedda rojasist waimudest
waewati; ja nemmad said terweks.
19. Ja keik rahwas püdis temma külge
putuda, sest wäggi läks temmast wälja,
ja teggi keik terweks.
20. Ja temma töstis ommad silmad
jüngritte peäle, ja ütles: Önsad ollete
teie waesed; sest teie pärralt on Jummala
riik. Matt. 5, 2. 3.
21. Önsad ollete teie, kel nüüd nälg on;
sest teie peate täis sama. Önsad ollete
teie, kes teie nüüd nuttate; sest teie peate
naerma. Matt. 5, 4. 6.
22. Önsad ollete teie, kui innimessed
teid wihkawad, ja kui nemmad teid wäl-
jalükkawad koggodussest, ja laimawad,
ja pölgwad teie nimme ärra kui ühhe
pahha nimme innimesse Poia pärrast.
Matt. 5, 11.
23. Römustage sel päwal ja hüppage,
sest wata, teie palk on suur taewas; sest
nende wannemad teggid nendasammoti
prohwetittele.
24. Agga hädda teile, kes teie rikkad
ollete; sest teie römustaminne on jo teie
kä. Amos. 6, 1. Luk. 16, 25.
25. Hädda teile, kes teie täis ollete: sest
teie peate nälgas ollema. Hädda teile,
kes teie nüüd naerate; sest teie peate lei-
nama ja nutma. Jes. 65, 13. 14.
26. Hädda teile, kui keik innimessed head
teist rägiwad: sest nende wannemad teg-
gid nendasammoti walle prohwetittele.
27. Agga teile, kes teie kulete, ütlen
minna: Armastage omma wihhamehhi,
tehke head neile, kes teid wihkawad.
Matt. 5, 44. Rom. 12, 14. 20.
28. Önnistage neid, kes teid ärraneed-
wad, palluge nende eest, kes teile liga teg-
gewad.
29. Kes sind teise körwa äre lööb, sel-
lele pakku ka teist: ja sellele, kes so kue
ärrawöttab, ärra kela ka mitte wammust.
Matt. 5, 39. Rom. 12, 17.
30. Agga anna iggaühhele, kes sind
pallub: ja kes sinnult sinno omma wöt-
tab, selt ärra küssi taggasi. 5 Mos. 15, 7.
31. Ja nenda kui teie tahhate, et inni-
messed teile peawad teggema, nenda-
sammoti tehke teie ka neile. Matt. 7, 12.
32. Ja kui teie neid armastate, kes teid
armastawad, mis tänno teil sest on?
Sest pattused armastawad ka neid, kes
neid armastawad. Matt. 5, 46.
33. Ja kui teie omma heateggijattele
head tete, mis tänno teil sest on? Sest
pattused tewad seddasamma ka.
34. Ja kui teie neile laenate, kellelt teie
lodate jälle kätte sawad, mis tänno teil
sest on? Sest pattused laenawad ka pat-
tustele, et nemmad selle wörra jälle saak-
sid.
35. Agga armastage omma wihha-
mehhi, ja tehke head ja laenage, ei ühtegi
selle wasto lotes: siis peab teie palk suur
ollema, ja teie peate Keigekörgema lapsed
ollema; sest temma on helde tännamat-
tatte ja kurjade wasto. Laul 37, 26.
36. Sepärrast olge armolissed, nenda
kui teie Issagi armolinne on.
37. Ja ärge moistke kohhut, siis ei
moisteta ka mitte teie peäle kohhut; ärge
moistke hukka, siis ei moisteta ka teid
mitte hukka. Matt. 7, 1. Rom. 2, 1.
38. Andke andeks, siis antakse teile an-
deks: andke, siis peab teile antama: üks
hea kinniwautud ja kubja peaga ja puis-
tatud moöt peab teie rüppe antama, sest
sellesamma moödoga, miska teie moödate,
peab teile jälle moödetama.
Mark. 15, 24.
39. Agga temma ütles neile tähhen-
damisse sanna: Kas pimme woib pimme-
dale teed juhhatada? Eks nemmad molle-
mad auko ei lange? Matt. 15, 14.
40. Ei jünger olle mitte üllem kui tem-
ma öppetaja; agga iggaüks täieste öppe-
tud peab ollema kui temma öppetaja.
41. Agga mis sa pinda nääd omma
wenna silmas, agga palki so ommas sil-
mas ei panne sa mitte tähhele?
Matt. 7, 3.
42. Ehk kuida woid sa omma wenna
wasto öölda: Wend, lasse ma kissun
pinna so silmast wälja, ja isse ei nä sa
palki ommas silmas? Oh sinna sallalik!
kissu essite palk ommast silmast wälja,
ja siis selletad sinna pinna wäljakiskuda
omma wenna silmast.
43. Sest se ei olle hea pu, mis pahha
wilja kannab, egga pahha pu, mis head
wilja kannab. Matt. 12, 33.
44. Sest igga puud tunnukse temma
wiljast: sest kibbowitsust ei noppita wigi-
marjo, egga ohhakaist kogguta winamarja
kobbaraid. Matt. 7, 16. Kal. 5, 19.
45. Hea innimenne toob head wälja
omma süddame heast warrandussest: ja
kurri innimenne toob kurja wälja omma
süddame kurjast warrandussest, sest mis
süddа täis on, sedda rägib temma su.
Matt. 12, 34. 35. Mark. 7, 21.

46. Agga miks teie mind hüate: Issand, Issand! ja ei te mitte, mis ma ütlen? Matt. 7, 21.

47. Iggaüks, kes minno jure tulleb ja kuleb mo sanno ja teeb nende järrele, sedda tahhan ma teile näidata, kelle sarnane ta on.

Matt. 7, 24. Joan. 7. 17. Jak. 1, 22. n. t. s.

48. Temma on ühhe innimesse sarnane, kes koia ehhitas, ja kaewas ja süggawaste kaewas, ja panni temma allusse kaljo peäle; agga kui suur wessi tulli, käis wolas wessi selle koia peäle, ja ei woinud sedda mitte ligutada, sest temma allus olli kaljo peäle raiatud.

49. Agga kes kuleb, ja ei te mitte, se on ühhe innimesse sarnane, kes hone ehhitas ma peäle ilma allusseta ja wolas wessi käis temma peäle, ja seddamaid langes ta mahha, ja se koia lagguminne olli suur.

7. Peatük.

Ühhe pealikko sullasest. Poismehhest Naini linnast. Joannessest ja temma jüngrittest. Pattusest naesest.

1. Agga pärrast, kui ta keik ommad sönned rahwa kuuldes sai löppetanud, läks temma Kapernauma.

2. Ja ühhe pealikko sullane, kes temma melest kallis olli, se olli haige ja surremisse peäl. Matt. 8, 5.

3. Agga kui ta Jesussest kulis, läkkitas temma Juda rahwa wannemad temma jure, ja pallus tedda, et ta piddi tullema ja temma sullase terweks teggema.

4. Agga kui nemmad Jesusse jure said, pallusid nemmad tedda üllewägga ja ütlesid: Temma on sedda wäärt, et sa temmale sedda teed.

5. Sest ta armastab meie rahwast, ja koggodusse koia on ta isse meile ülleseh-hitanud.

6. Ja Jesus läks nendega; agga kui temma ei olnud ennam kaugel koiast ärra, läkkitas pealik ommad söbrad temma jure, ja käskis temmale öölda: Issand, ärra wötta sedda waewa nähha; sest minna ei olle mitte wäärt, et sa mo kattukse alla tulled.

7. Sepärrast ei olle ka minna ennast wäärt arwanud sinno jure tullagi; waid ütle agga üks sannagi, siis saab mo sullane terweks.

8. Sest minnagi ollen innimenne teise wallitsusse alla seätud, ja minno al on söamehhi, ja ma ütlen sellele: Minne, ja temma lähhäb; ja teisele: Tulle, ja temma tulleb; ja omma sullasele: Te sedda, siis ta teeb. Matt. 8, 9.

9. Agga kui Jesus sedda kulis, panni temma tedda immeks, ja pöris ümber ja ütles rahwa wasto, mis järrel käis: Ma ütlen teile, sähhärdust usko ei olle ma Israelistki leidnud. Matt. 8, 10.

10. Ja kui need, kes wäljaläkkitud, jälle koio said, leidsid nemmad haige sullase terwe ollewad.

11. Ja se sündis teisel päwal, et temma ühte liñna läks, mis hütakse Nainiks, ja temmaga läksid paljo temma jüngrid ja paljo rahwast;

12. Agga kui ta liggi liñna wärrawat sai, wata, siis kanti surnut wälja, se olli omma emma ainus poeg, kes olli lesk; ja paljo liñna rahwast olli temmaga.

13. Ja kui Issand tedda näggi, siis olli temmal wägga halle meel temma pärrast ja ütles temmale: Ärra nutta mitte.

14. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma pusärgist kinni, (agga kandjad seisid) ja temma ütles: Noor mees, ma ütlen sulle, touse ülles!

15. Ja surnud tousis istma ja hakkas räkima, ja ta andis tedda temma emmale.

16. Agga nende keikide peäle tulli hirm, ja austasid Jummalat ja ütlesid: Üks suur prohwet on meie seas tousnud, ja Jummal on omma rahwast tulnud katsma.

17. Ja sesinnane könne wibi temmast laiale läbbi keige Juda ma, ja keiki paikko seäl ümberkaudo.

18. Ja sedda keik kulutasid Joannessele temma jüngrid: ja Joannes kutsus ennese jure kaks omma jüngrittest,

Matt. 11, 2. n. t. s.

19. Ja läkkitas neid Jesusse jure, ja käskis temmale öölda: Kas sinna se olled, kes peab tullema, woi peame meie teist ootma?

20. Agga kui mehhed temma jure said, ütlesid nemmad: Ristija Joannes on meid so jure läkkitanud, ja käskis öölda: Kas sinna se olled, kes peab tullema, woi peame meie teist ootma?

21. Agga selsammal tunnil teggi ta mitto terweks többedest ja mitmest waewast ja kurjest waimudest, ja mitme pimmedale kinkis temma näggemisse.

22. Ja Jesus wastas, ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannessele, mis teie ollete näinud ja kuulnud, et pimmedad näwad, jallotumad käiwad, piddalitöbbised sawad puhtaks, kurtid kuulwad, sur-

ja tousmad ülles, waestele kulutakse Ewangeliummi. Jes. 35, 5.
23. Ja önnis on se, kes minnust ial
meelt ei pahhanda. Matt. 11, 6.
24. Agga kui Joannesse käsjud said
ärraläinud, hakkas temma Joannesseſt
rahwa wasto räkima: Mis teie ollete
wäljaläinud kõrbe waatma? Pillirogo,
mis tuleſt kõigutakse? Matt. 11, 7.
25. Ehk mis teie ollete wäljaläinud
waatma? Üht innimeſt pehme riettega
ehhitud? Wata, kes kallis ridis ja lihha
ellitamisses ellawad, need on kunning-
likko koddade sees.
26. Ehk mis teie ollete wäljaläinud
waatma? Üht prohwetit? Tõeste minna
ütlen teile: Kes weel ennam on, kui
prohwet.
27. Sesinnane on se, kelleſt on kirjotud:
Wata, ma läkkitan omma ingli sinno
palle ele, kes so teed sinno eel peab wal-
mistama. Malak. 3, 1.
28. Seſt minna ütlen teile: Nende seaſt,
kes naeseſt on sündinud, ei olle mitte su-
remat prohwetit, kui ristija Joannes;
agga kes wähhem Jummala rikis, on su-
rem tedda. Matt. 11, 11.
29. Ja keik rahwas, mis tedda kulis,
ja tölnerid, kes Joannesse ristmissega
ollid ristitud, kiitsid Jummalat õigeks.
30. Agga Wariserid ja käsſotundjad
põlgsid ärra Jummala nouu nende en-
neste wasto, ja ei lasnud endid mitte
temmaſt ristida. Ap. Tegg. 13, 46.
31. Agga Issand ütles: Kelle sarnat-
seks pean minna seddasinnaſt innimeste
suggu pannema, ja kelle sarnatsed on
nemmad? Matt. 11, 16.
32. Nemmad on laste sarnatsed, kes
turro peäl istwad, ja hüüdwad teise seltsi
wasto ja ütlewad: Meie olleme teile wil-
let aianud, ja teie ei olle tantsinud: meie
olleme teile nuttolaulo laulnud, ja teie
ei olle mitte nutnud.
33. Seſt ristija Joannes on tulnud, ei
ta sönud leiba, egga jonud wina; ja teie
ütlete: Temmal on kurri waim. Matt. 3, 4.
34. Innimesse Poeg on tulnud, sööb ja
joob, ja teie ütlete: Wata, se innimenne
on söbik ja winajodik, tölneritte ja pat-
tuste söbber. p. 15, 2.
35. Ommeti moistetakse tarkus õigeks
keigiſt ommaſt lapſiſt.
36. Agga üks Wariseribeſt pallus ted-
da, et ta temmaga piddi leiba wötma;
ja temma läks Wariseri kotta, ja istus
lauda mahha.
37. Ja wata, üks naene olli linnas, se
olli pattune; kui ta teäda sai, et temma
Wariseri koias laudas istus, töi temma
ühhe alabastririista kalli salwiga.
38. Ja temma seisis tagga temma jalge
jures, nuttis ja hakkas temma jalgo kast-
ma silmaweega, ja kuiwatas neid omma
juustega, ja andis temma jalgele suud,
ja woidis neid salwiga.
39. Agga kui Wariseer, kes tedda olli
kutsnud, sedda näggi, mötles ta isseenne-
ses ja ütles: Kui sesinnane olleks proh-
wet, kül ta siis moistaks, mis ja missug-
gune naene se on, kes temma külge pu-
tub; seſt ta on pattune.
40. Ja Jesus wastas ja ütles temma
wasto: Simon, mul on middagi sulle
räkimiſt; agga temma ütles: Öppetaja,
rägi.
41. Ühhel kassowötjal olli kaks wölg-
laſt, teisel olli wölgo wiissadda tenari
rahha, agga teisel wiiskümmend.
42. Agga kui nemmad ei joudnud maks-
ta, kinkis temma mollemattele sedda: ütle
nüüd, kumb neiſt wöttab tedda ennam
armastada?
43. Agga Simon wastas ja ütles: Ma
arwan se, kellele ta ennam on kinkinud;
agga temma ütles temmale: Sa olled
õiete moiſtnud.
44. Ja temma pöris ennaſt naese pole
ja ütles Simonale: Kas sa sedda naeſt
nääd? Minna ollen sinno maiasse tul-
nud, sinna ei olle minno jalgade tarwis
wet annud; agga sesinnane on silmawee-
ga minno jalgo kaſtnud ja ennese juus-
tega kuiwatanud.
45. Sinna ei olle minnule suud annud;
agga sesinnane, ni pea kui ta sisſetulli, ei
annud järrele, minno jalgele mitto korda
suud andmaſt.
46. Sinna ei olle mo pead ölliga woid-
nud, ja sesinnane on mo jalgo salwiga
woidnud.
47. Sepärraſt, ütlen minna sulle, tem-
ma paljo patto on andeks antud, seſt ta
on paljo armastanud; agga kellele pis-
sut andeks antakse, se armastab pissut.
48. Ja ta ütles temmale: Sinno pat-
tud on sulle andeks antud. Matt. 9, 2.
49. Ja need, kes temmaga laudas istsid,
hakkasid isseennestes mötlema: Kes se-
sinnane on, kes ka pattud andeks annab?
50. Agga temma ütles naese wasto:
Sinno uſt on sind aitnud; minne rahho-
ga. Mark. 5, 34.

8. Peatük.

Jummala sanna seemnest. Kangest tulest järwe peal. Kuriast waimust waewatud innimessest. Ühhest haigest naesest. Jairusse tütrest.

1. Ja pärrast sündis, et temma läks ühhest linnast ja allewist teise, ja ütles jutlust ja kulutas Ewangeliummi Jummala rigist; ja need kaksteistkümmend ollid temmaga,
2. Ja monned naesed, kedda temma olli terweks teinud kurjest waimudest ja tõbbedest, Maria, kedda hütakse Mabdalenaks, kellest seitse kurja waimo olli wäljaläinud, Mark. 16. 9.
3. Ja Joanna, Kusa, Herodesse warrahoidja, naene, ja Susanna, ja paljo muid, kes tedda aitsid omma warraga.
4. Agga kui paljo rahwast ühheskous olli, ja keigist linnadest temma jure töttsid, räkis ta tähhendamisse sanna läbbi:
5. Üks külwaja läks wälja omma semet külwama, ja kui ta külwas, kukkus muist te äre ja sõtkuti ärra, ja linnud taewa alt söid sedda ärra; Matt. 13. 3. Mark. 4. 3.
6. Ja muist kukkus kaljo peäle, ja kui temma tousis, kuiwis temma ärra, sepärrast et temmal ep olnud märga;
7. Ja muist kukkus kesk obhakatte sekka, ja ohhakad tousid ühtlasi ülles ja lämmatasid sedda ärra;
8. Ja muist kukkus hea ma peäle, ja kui temma tousis, kandis temma saakordist wilja. Kui ta sedda ütles, hüdis temma: Kel kõrwad on kuulda, se kuulgo!
9. Agga temma jüngrid küssisid temmalt ja ütlesid, mis tähhendamisse sanna se piddi ollema.
10. Agga temma ütles: Teile on antud Jummala rigi sallajaid asjo moista; agga teistele tähhendamisse sannade läbbi, et nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei moista. Matt. 13. 11. Mark. 4. 11.
11. Agga se on se tähhendamisse sanna: Seme on Jummala sanna.
12. Agga teäärsed on need, kes sedda kuulwad; pärrast tulleb kurrat ja wõttab sanna nende süddamest ärra, et nemmad ei pea uskma egga õnsaks sama.
13. Agga kaljopeälsed on need, kes, kui nemmad kuulwad, sanna rõmoga wastowõtwad; agga neil ei olle mitte juurt; ürrikesseks aiaks uskwad nemmad, ja kiusatusse aial tagganewad nemmad ärra. Matt. 13. 20. Mark. 4. 16.
14. Agga mis obhakatte sekka kukkus, needsinnatsed on need, kes kuulwad ja läbbäwad omma töle, ja neid lämmatakse ärra mailma murrest ja rikkussest ja sesinnatse ello himmudest, ja ei kanna walmist wilja.
15. Agga mis hea ma sees on, need on needsinnatsed, kes sanna kuulwad, ja kanni ja hea süddame sees piddawad, ja kandwad wilja kannatades.
16. Agga ükski ei süta künalt, ja ei katta sedda astjaga kinni, egga panne lawa alla; waid panneb küünlajalla peäle, et need, kes sissetullewad, walget näwad. Mark. 4. 21.
17. Sest ühtegi ei olle sallaja, mis ei peaks ilmuma: ei olle ka ühtegi warjul, mis ei peaks teäda sama, ja ilmuma. Matt. 10. 26. Mark. 4. 22.
18. Sepärrast katske, kuida teie kulete; sest kel ial on, sellele peab antama, ja kel ei olle, selle käest peab ka ärrawoetama, mis ta mõtleb ennesel ollewad. Matt. 13. 12. Mark. 4. 25.
19. Agga temma jure tullid temma emma ja wennad, ja ei woinud mitte temma liggi sada rahwa pärrast. Matt. 12, 46. Mark. 3. 31.
20. Ja temmale kulutati ja ööldi: Sinno emma ja so wennad seiswad ouес, ja tahtwad sind nähha sada.
21. Agga temma wastas ja ütles neile: Minno emma, ja mo wennad on need, kes Jummala sanna kuulwad, ja se järrele teggewad.
22. Ja ühhel päwal sündis, et ta laewa läks ja temma jüngrid, ja ütles nende wasto: Lähme teine pole järwe: ja nemmad läksid ärra. Matt. 8. 23. Mark. 4. 36.
23. Ja kui nemmad laewaga läksid, mi-nus temma maggama: ja tulispask tousis järwe peäle; ja nemmad said ülleüldse märjaks, ja neil olli hädda käes.
24. Agga nemmad tullid temma jure, ja ärratasid tedda ülles ja ütlesid: Öppetaja, öppetaja, meie läbbäme hukka; agga temma tousis ülles ja ähwardas tuult ja laenid, ja nemmad jäid wait, siis jäi se waikseks.
25. Agga temma ütles nende wasto: Kus on teie usk? Agga nemmad kartsid ja immetellesid, ja ütlesid üks teise wasto: Kes siis sesinnane on, et temma ka tuli ja wet kässib, ja need wõtwad temma sanna kuulda?
26. Ja nemmad läksid laewaga Kadara rahwa male, se on Kalilea kohhal. Mark. 5. 1.
27. Agga kui temma määle läks, tulli linnast temma wasto üks mees, kel olli kurje waimusid ammust aiast, ja temmal

ei olnud kube selgas, ja ei seisnud koddo,
waid surnohaudades. Matt. 8, 28.
28. Agga kui ta Jesust näggi, siis kar-
jus temma wägga, ja heitis temma ette
mahha, ja ütles sure heälega: Mis on
mul sinnoga teggemist, Jesus, keigekör-
gema Jummala Poeg! ma pallun sind,
et sa mind ei waewa. Mark. 5, 6. 7.
29. Sest temma käskis rojast waimo in-
nimessest wäljamiñna: sest ta olli tedda
kaua aega waewanud; ja temma olli ah-
helattega kinni ja tedda hoiti jalgraudus,
ja temma kiskus rauad katki, ja tedda aeti
kurjast waimust körbedesse.
30. Ja Jesus küssis temmalt, ja ütles:
Mis so nimmi on? Agga temma ütles:
Legeon. Sest paljo kurje waimusid ollid
temma sisse läinud.
31. Ja temma pallus tedda, et ta neid
ei piddand käskma süggawasse miñna.
32. Agga seäl olli suur sea karri mäe
peäl sömas: ja nemmad pallusid tedda,
et ta neile piddi lubba andma nende sisse
miñna, ja temma andis neile lubba.
Matt. 8, 30. 31. Mark. 5, 11.
33. Agga kui kurjad waimud innimes-
sest said wäljatulnud, läksid nemmad sig-
gade sisse, ja sea karri kukkutas ennast
ülle kaela kalda peält järwe, ja läkkastas
ärra.
34. Agga kui sea karjatsed näggid mis
sündis, pöggenesid nemmad ärra, ja läk-
sid ja kulutasid sedda liñnas ja maal.
Matt. 8, 33. Mark. 5, 14.
35. Siis läksid nemmad wälja sedda
waatma, mis olli sündinud, ja tullid Je-
susse jure ja leidsid innimesse, kellest kur-
jad waimud ollid wäljaläinud, Jesusse
jalgade jures istwad, ridis ja öige mele-
ga: ja nemmad kartsid.
Matt. 8, 34. Mark. 5, 14. 15.
36. Ja need, kes sedda ka ollid näinud,
kulutasid neile, kuida kurjast waimust
waewatud olli terweks sanud.
37. Ja keik rahwa hulk, mis seäl Kada-
ra rahwa maal ümberkaudo ollid, pallus
tedda, et ta piddi nende jurest ärramin-
nema: sest et suur hirm olli nende peäle
tulnud. Ja temma läks laewa, ja läks
taggasi.
38. Agga mees, kellest kurjad waimud
ollid wäljaläinud, pallus tedda, et ta pid-
di sama temma jure jäda; agga Jesus
jättis tedda minnema, ja ütles:
Mark. 5, 18. 19.
39. Minne omma kotta taggasi, ja rägi
ülles, mis sured asjad Jummal sulle on
teinud. Ja temma läks ärra, ja kulutas
läbbi keige liñna, mis Jesus temmale olli
teinud. Mark. 5, 20.
40. Agga se sündis, kui Jesus taggasi
tulli, wöttis rahwas tedda wasto; sest
nemmad ootsid tedda keik. Mark. 5, 21.
41. Ja wata, üks mees, Jairus nimmi,
tulli, ja temma olli koggodusse koia ül-
lem, ja temma heitis Jesusse jalge ette
mahha, ja pallus tedda ennese kotta tul-
la: Matt. 9, 18. Mark. 5, 22.
42. Sest temmal olli üks ainus tüttar,
arwata kahheteistkümne aastane, ja se
olli surremas. Agga kui temma senna
läks, lämmatas rahwas tedda pea ärra.
43. Ja üks naene, kes kaksteistkümmend
aastat werritöwwes olnud, kes keik om-
ma peatoidusse arstide kätte olli ärra-
kullutanud, ja ei woinud ühhegi käest
terwist sada, Matt. 9, 20. Mark. 5, 25. 26.
44. Se tulli temma selja tahha, ja pu-
tus temma kue pallistusse külge, ja sed-
damaid löppes temma werritöbbi ärra.
45. Ja Jesus ütles: Kes on minno külge
putunud? Agga kui keik salgasid, üt-
les Peetrus ja need, kes temma jures
ollid: Öppetaja, rahwas tungib sinno
peäle ja röhhuwad sind ja sinna ütled:
Kes se on, kes minno külge putunud?
46. Agga Jesus ütles: Üks on min-
no külge putunud; sest ma ollen tunnud,
et wäggi minnust on wäljaläinud.
47. Agga kui naene näggi, et ta ei woi-
nud warjule jäda, siis tulli ta wärristes
ja heitis temma ette mahha, tunnistas
temmale keige rahwa ees ülles, mis asja
pärrast ta temma külge olli putunud, ja
kuida temma ni kohhe olli terweks sanud.
48. Agga ta ütles temmale: Olle julge,
tüttar, sinno usk on sind aitnud; minne
rahhoga.
49. Kui temma alles räkis, tulli üks
koggodusse koia üllema perrest, ja ütles
temmale: Sinno tüttar on surnud, ärra
te öppetajale waewa. Mark. 5, 35.
50. Agga kui Jesus sedda kulis, was-
tas ta temmale ja ütles: Ärra karda,
ussu agga, siis peab temma abbi sama.
Mark. 5, 36.
51. Agga kui ta kotta sai, ei lasknud
temma keddagi sisseminna, muud kui
Peetrusse ja Jakobusse ja Joannesse, ja
lapse issa ja emma.
52. Agga keik nutsid ja kaebasid tedda;
agga temma ütles: Ärge nutke mitte, ta
ep olle surnud, waid ta maggab.
53. Ja nemmad naersid tedda, sest nem-
mad teädsid, et ta olli surnud.
54. Agga temma aias keik wälja, ja

hakkas ta kätte kinni, ja hüüdis ja ütles: Tüttarlaps, touse ülles! Matt. 9, 25.

55. Ja temma hing tulli jälle, ja temma tousis seddamaid ülles; ja ta käskis temmale süa anda. Mark. 5, 42.

56. Ja temma wannemad ehmatasid ärra: agga temma kelis neid ühhelegi sedda räkimast, mis olli sündinud.

9. Peatük.

Kahheksteistkümnest apostlist. Wiest leiwast. Kristust mudetakse. Temma kannatamisesest. Jüngritte auuahnus, ja wihha. Kuida öiete peab Kristusse järrel käima.

1. Agga temma kutsus ommad kaksteistkümmend jüngrit kokko, ja andis neile wäe ja melewalla keikide kurja waimude ülle, ja tõbbesid parrandada. Matt. 10, 1. Mark. 6, 7.

2. Ja läkkitas neid wälja kulutama Jummala riki, ja haigid terweks teggema, Matt. 10, 5–8.

3. Ja ütles nende wasto: Ärge wötke ühtegi te peäle, ei keppisid, egga pauna, ei leiba, egga rahha; ei pea ka ühhelgi kaht kube ollema. Matt. 10, 9. 10. Mark. 6, 8.

4. Ja kus kotta teie ial lähhäte, senna jäge, ja seält minge tele. Matt. 10, 11.

5. Ja kes ial teid wasto ei wötta, sest liñnast minge wälja, puistage tolmgi omma jalgade peält ärra neile tunnistusseks. Matt. 10, 14. Mark. 6, 11.

6. Ja nemmad läksid wälja, käisid möda allewid, ja kulutasid armoöppetust, ja teggid haigid terweks keikis paikus. Mark. 6, 12. 13. Laul 68, 10. 11. 12.

7. Agga nelliwürst Herodes kulis keik, mis temmast tehti, ja olli kahhe wahhel, sepärrast et monningad ütlesid: Joannes on surnust üllestousnud; Matt. 14, 1. Mark. 6, 14.

8. Agga monningad, et Elias on ennast näitnud; agga monned, et üks wannust prohwetittest on üllestousnud.

9. Ja Herodes ütles: Joannesse pea ollen minna käsknud otsast ärraraiuda; agga kes se on, kellest ma sähhärdust kulen? Ja temma püüdis tedda nähha sada.

10. Ja kui apostlid taggasi tullid, räkisid nemmad temmale, mis nemmad ollid teinud. Ja temma wöttis neid ennese jure, ja läks ärra ühte tühja paika körwale, senna liña pole, mis hütakse Petsaidaks. Matt. 14, 12. 13. Mark. 6, 30. 31. 32.

11. Agga kui rahwas sedda teäda sai, käisid nemmad temma järrel: ja temma wöttis neid wasto, ja räkis neile Jummala rigist; ja kellele parrandamist tarwis olli, neid teggi ta terweks. Matt. 14, 14. Mark. 6, 33. 34.

12. Agga pääw hakkas werima, ja need kaksteistkümmend tullid ta jure ja ütlesid temmale: Lasse rahwas ärra, et nemmad allewitte ja küllade sisse ümberkaudo woiwad miñna ömaiale ja roga leida: sest meie olleme siin tühjas paikas. Matt. 14, 15. Mark. 6, 35. 36.

13. Agga temma ütles nende wasto: Andke teie neile süa. Agga nemmad ütlesid: Meil polle ennam kui wiis leiba ja kaks kalla; olgo siis, et meie lähhäme, ja roga ostame keige selle rahwale.

14. Sest neid olli liggi wiistuhhat meest. Agga temma ütles jüngritte wasto: Saatke neid mahha istuma riddamissi, wiiskümmend igga reasse. Matt. 14, 19. Mark. 6, 39.

15. Ja nemmad teggid nenda, ja saatsid keik mahha istuma.

16. Agga temma wöttis need wiis leiba ja kaks kalla, watas ülles taewa pole, ja önnistas neid ja murdis, ja andis jüngrittele rahwa ette panna.

17. Ja nemmad söid, ja keikide köhhud said täis, ja pallokessi, mis neile olli üllejänud, korjati kokko kaksteistkümmend korwi täit. Matt. 14, 20. Mark. 6, 42. 43.

18. Ja se sündis, kui ta üksi olli palwet teggemas, ollid jüngrid temmaga; ja temma küssis neilt ja ütles: Kedda mind rahwas ütleb ollewad? Matt. 16, 13. Mark. 8, 27.

19. Agga nemmad wastasid ja ütlesid: Ristija Joannesse; agga monningad: Elia; agga teised, et üks wannust prohwetittest on üllestousnud.

20. Agga temma ütles nende wasto: Agga teie, kedda teie mind ütlete ollewad? Siis wastas Peetrus ja ütles: Jummala Kristusse. Matt. 16, 16. Mark. 8, 29.

21. Ja temma ähwardas neid kowwaste, ja kelis ühhelegi sedda räkimast, Matt. 16, 20. Mark. 8, 30

22. Ja ütles: Innimesse Poeg peab paljo kannatama, ja kui kölbmatta ärraheidetama wannemattest ja üllemaist preestrittest ja kirjatundjaist, ja ärratapetama, ja kolmandamal päwal jälle üllesärratadama. Matt. 16, 21. Mark. 8, 31.

23. Ja temma ütles keigile: Kui kegi minno järrele tahhab tulla, se salgago issiennast ärra, ja wötko omma rist iggapääw ennese peäle, ja käigo minno järrel: Matt. 16, 24. Mark. 8, 34.

24. Sest kes ial omma ello tahhab hoi-

da, se kautab sedda ärra; agga kes ial
omma ello ärrakautab minno pärrast, se
hoiab sedda.
25. Sest mis kasso on innimessel sest,
kui ta olleks keik mailma kassuks sanud,
ja kautaks isseennast, ehk teeks ennesele
kahjo? Matt. 16, 26. Mark. 8, 36. 37.
26. Sest kes ial minnust ja minno san-
nust on häbbenenud, sellest tahhab inni-
messe Poeg häbbeneda, kui ta saab tul-
nud omma, ja Issa ja pühha inglitte
au sees. Mark. 8. 38.
27. Agga minna ütlen teile tödeste:
Monned neist, kes siin seiswad, ei pea
surma maitsma, kunni nemmad sawad
Jummala riki nähha.
Matt. 16, 28. Mark. 9, 1.
28. Agga arwata kahheksa päwa pärrast
neid sönnesid sündis, et ta ennese jure
wöttis Peetrusse ja Joannesse ja Jako-
busse, ja läks mäe peäle luggema.
Matt. 17, 1. Mark. 9, 2.
29. Ja kui temma lugges, läks temma
teggomood teise näule, ja temma rided
läikid walgeks ja hiilgasid.
30. Ja wata, kaks meest räkisid temma-
ga, need ollid Moses ja Elias.
31. Need nähti au sees ollewad, ja rä-
kisid temma kannatamisse otsussest, mis
temma Jerusalemmas piddi löppetama.
32. Agga Peetrus ja need, kes temma-
ga ollid, ollid raskes unnes; agga kui
nemmad üllesärkasid, näggid nemmad
temma au, ja need kaks meest temma
jures seiswad.
33. Ja se sündis, kui need temmast
ärralahkusid, ütles Peetrus Jesusse was-
to: Öppetaja, siin on meil hea olla. Teh-
kem kolm maia, ühhe sulle, ja ühhe Mo-
sessele, ja ühhe Eliale; ja temma ei teäd-
nud, mis ta ütles.
Matt. 17, 4. Mark. 9, 5. 6.
34. Agga kui temma sedda räkis, tulli
üks pilwe ja warjas nende ülle; agga
nemmad kartsid, kui nemmad pilwe sisse
said. Matt. 17, 5. Mark. 9, 7.
35. Ja üks heäl tulli pilwest ja ütles:
Sesinnane on minno armas Poeg, tedda
kuulge. Matt. 3, 17.
36. Ja kui heäl sündis, siis leiti Jesus
üksi: ja nemmad jäid wait, ja ei kuluta-
nud neil päiwil ei ühhelegi middagi neist
asjust, mis nemmad ollid näinud.
37. Agga teisel päwal sündis, kui nem-
mad mäelt alla läksid, et paljo rahwast
temma wasto tulli.
38. Ja wata, üks mees rahwa seast kis-
sendas ja ütles: Öppetaja, ma pallun
sind, wata minno poia peäle; sest ta on
minno ainussündinud poeg.
Matt. 17, 14. Mark. 9, 17.
39. Ja wata, üks waim hakkab tem-
masse kinni, ja temma kissendab sedda-
maid ja waim rapputab tedda, et ta wah-
to aiab; ja ta lahkub temmast waewalt
ärra, kui ta tedda saab röhhunud.
40. Ja minna ollen so jüngrid pallu-
nud, et nemmad tedda piddid wäljaaia-
ma, ja nemmad ei woinud mitte.
41. Agga Jesus wastas ja ütles: Oh
sinna uskmatta ja pörane suggu! kui kaua
pean ma teie jures ollema, ja teiega kan-
natama? To omma poeg siie.
42. Agga kui ta weel tullemas olli, kis-
kus tedda kurri waim, ja rapputas tedda;
agga Jesus söitles rojast waimo, ja teg-
gi poisi terweks, ja andis tedda temma
issale. Mark. 9, 20—24.
43. Agga keik ehmatasid se sure Jum-
mala au tö pärrast; agga kui keik im-
meks pannid, mis Jesus teggi, ütles
temma omma jüngritte wasto:
44. Pange teie need sönned omma kör-
wadesse. Sest innimesse Poeg peab in-
nimeste kätte ärraantama.
45. Agga nemmad ei moistnud mitte
sedda sanna, ja se olli nende eest warjule
pandud, et nemmad sedda ei tunnud: ja
nemmad kartsid se sanna pärrast temmalt
küssida.
46. Agga nende seas tousis arwamin-
ne, kes kül nende seast surem piddi ol-
lema;
47. Agga kui Jesus nende süddame
mötlemist näggi, siis wöttis ta ühhe lap-
sokesse, ja panni sedda ennese körwa seis-
ma, Mark. 9, 33—36.
48. Ja ütles neile: Kes ial se lapso-
kesse minno nimmel wastowöttab, se
wöttab mind wasto; ja kes ial mind
wastowöttab, se wöttab se wasto, kes
mind on läkkitanud: sest kes teist keigist
wähhem on, se peab suur ollema.
Mark. 9, 37.
49. Agga Joannes wastas ja ütles:
Öppetaja, meie näggime ühhe kurje wai-
musid so nimmel wäljaaiawad: ja meie
olleme tedda keelnud, et ta meiega sinno
järrel ei käi. Mark. 9, 38.
50. Ja Jesus ütles temma wasto: Är-
ge keelge mitte, sest, kes meie wasto ei
olle, se on meie poolt.
51. Agga se sündis, kui need päwad
kätte said, et tedda piddi ülleswoetama,
siis pöris temma julgeste omma palle
Jerusalemma pole minnema.

52. Ja temma läkkitas ennese ele käs-
sud, ja need käisid ja läksid ühhe Sama-
ria rahwa allewisse, temmale ömaia wal-
mistama.
53. Ja nemmad ei wötnud tedda mitte
wasto, sest et temma meel olli Jerusa-
lemma pole minna.
54. Agga kui temma jüngrid Jakobus
ja Joannes sedda näggid, ütlesid nem-
mad: Issand, tahhad sa, siis tahhame
meie käskida tulle taewast mahhatulla
ja neid ärrarikkuda, nenda kui Eliaski
teggi? 2 Kunn. 1, 10–12.
55. Agga temma pöris ennast ümber,
söitles neid ja ütles: Teie ei tea mitte,
missugguse waimo pärralt teie ollete.
Kal. 5, 22. Ewes. 5, 9.
56. Sest innimesse Poeg ei olle mitte
tulnud innimeste hingesid hukka saatma,
waid ärrapeästma. Ja nemmad läksid
ühte teise allewisse.
Joan. 3, 17. 1 Joan. 4, 14.
57. Agga se sündis, kui nemmad senna
läksid, et üks te peäl temma wasto ütles:
Issand, ma tahhan so järrel käia, kuhho
sa ial lähhäd. Matt. 8, 19. 20.
58. Ja Jesus ütles temmale: Rebbastel
on augud, ja lindudel taewal al on pes-
sad; agga innimesse Poial ei olle mitte
asset, kuhho ta pead woiks panna.
2 Kor. 8, 9.
59. Agga temma ütles ühhe teise was-
to: Käi mo järrel; agga ta ütles: Is-
sand, anna mulle lubba minna ja omma
issa enne mahhamatta.
60. Agga Jesus ütles temma wasto:
Lasse surnud ommad surnud matta; ag-
ga sinna, minne ja kuluta Jummala riki.
Matt. 8, 22.
61. Ja üks teine ütles ka: Issand, ma
tahhan so järrel käia; agga anna mulle
lubba, enne Jummalaga jätta neid, kes
minno maias on;
62. Agga Jesus ütles temma wasto:
Ei ükski, kes omma käe adra külge pan-
neb, ja watab taggasi, ei kölba Jummala
rigile. Ebr. 10, 38. 39.

10. Peatük.

Seitsmekümnest jüngrist. Armoöppetust kulutakse. Te ello pole. Marta rummalus ja Maria tarkus.

1. Agga pärrast sedda seädis Issand
ka teist seitsekümmend, ja läkkitas neid
kaksi ennese ele igga linna ja paika, kuh-
ho ta piddi minnema.
2. Siis ütles temma nende wasto: Lei-
kust on paljo, agga pissut töteggijaid;
sepärrast palluge leikusse Issandat, et
temma töteggijaid omma leikussele wöt-
takse wäljaaiada. Matt. 9, 37. 38.
3. Minge! Wata, ma läkkitan teid kui
talled kest huntide sekka. Matt. 10, 16.
4. Ärge kandke kukrut, ei pauna, egga
kingi, ja ärge terretage keddagi te peäl.
p. 9, 3.
5. Kuhho kotta teie ial sisse lähhäte,
seäl ütelge essite: Rahho olgo sellesin-
natse koiale. Matt. 10, 12.
6. Ja kui ial seäl on üks rahholaps,
siis hingab teie rahho temma peäl; agga
kui ei olle, siis tulleb se teie peäle taggasi.
7. Agga senna kotta jäge, söge ja jöge,
mis neil on: sest töteggija on omma pal-
ga wäärt; ärge köndige mitte ühhest koiast
teise. 1 Kor. 9, 14.
8. Ja kuhho linna teie ial lähhäte, ja
nemmad teid wastowötwad, seäl söge,
mis teie ette pannakse.
9. Ja tehke selle kobba haiged terweks,
ja ütelge neile: Jummala riik on teie
jure liggi tulnud.
10. Agga kuhho linna teie ial lähhäte,
ja nemmad ei wötta teid mitte wasto,
seält minge wälja temma ulitsatte peäle,
ja ütelge: Matt. 10, 14. Mark. 6, 11.
11. Ka tolmo, mis teie linnast on meie
külge hakkanud, pühhime meie ärra teile;
ommeti peate teie sedda teädma, et Jum-
mala riik teie jures liggi olnud.
12. Agga minna ütlen teile, et sel pä-
wal Sodoma rahwal peab hölpsam pölli
ollema kui nisuggusel linnal.
13. Häbda sulle Koratsin, häbda sulle
Betsaida! sest kui Tiruses ja Sidonis
need wäggewad teud olleksid sündinud,
mis teie jures sündinud, kül nemmad ol-
leksid ennemuiste kottiridis ja tuhkas is-
tudes meelt parrandanud. Matt. 11, 21.
14. Sepärrast peab Tirussel ja Sidonil
hölpsam pölli ollema kohtus kui teil.
15. Ja sinna Kapernaum, kes sa tae-
wast sadik olled üllendatud, sind peab
pörgoni mahhalükkatama.
16. Kes teid kuleb, se kuleb mind, ja
kes teid ärrapölgab, se pölgab mind är-
ra; agga kes mind ärrapölgab, se pölgab
selle ärra, kes mind on läkkitanud.
Matt. 10, 40. Joan. 13, 20.
17. Agga need seitsekümmend tullid rö-
moga taggasi, ja ütlesid: Issand, kurjad
waimudki on meie melewalla al sinno
nimmel;
18. Agga temma ütles neile: Ma näg-
gin sadana kui walgo taewast mahha-
langewad. Ilm. 12, 8. 9.

19. Wata, ma annan teile melewalla
maddude ja korpionide peäle tallada, ja
waenlase keige wäe peäle; ja ei ühtegi ei
pea teile kahjo teggema. Laul 91, 13.
20. Ommeti ärge olge sepärrast rööm-
sad, et waimud teie melewalla al on;
waid olge ennam röömsad, et teie nim-
med taewa on üllespandud. Wilip. 4, 3.
21. Selsammal tunnil olli Jesus wai-
mus wägga römus ja ütles: Ma tun-
nistan se aun ülles, Issa, taewa ja ma
Issand, et sa sedda tarkade ja moistlikku-
de eest olled warjule pannud, ja olled
sedda ilmutanud wäetimattele. Töeste,
Issa, se on nenda so mele pärrast olnud:
Ja temma pöris ennast jüngritte pole ja
ütles: Matt. 11, 25. 26.
22. Keik on mulle minno Issast antud,
ja ükski ei tunne, kes Poeg on, kui agga
Issa, ja kes Issa on, kui agga Poeg, ja
kellele Poeg sedda tahhab ilmutada.
Matt. 11, 27. p. 28, 18. Joan. 1, 18.
23. Ja temma pöris ennast jüngritte
pole ja ütles neile isseärranis: Onsad
on need silmad, kes näwad, mis teie näte:
Matt. 13, 16.
24. Sest minna ütlen teile, et paljo
prohwetid ja kunningaid on tahtnud näh-
ha, mis teie näte, ja ei olle mitte näinud,
ja kuulda, mis teie kulete, ja ei olle mitte
kuulnud. 1 Peetr. 1, 10.
25. Ja wata, üks kässotundja wöttis
kätte, kiusas tedda ja ütles: Oppetaja,
mis pean ma teggema, et ma iggawesse
ello pärrin?
26. Agga temma ütles temmale: Mis
on kässo ramatusse kirjotud? kuida sa
loed?
27. Agga temma wastas ja ütles: Sin-
na pead Issandat omma Jummalat ar-
mastama keigest ommast süddamest, ja
keigest ommast hingest, ja keigest ommast
wäest, ja keigest ommast melest: ja omma
liggimest kui isseennast.
28. Agga ta ütles temmale: Sinna ol-
led öiete wastanud; te sedda, siis pead sa
ellama.
29. Agga temma tahtis isseennast öi-
geks panna ja ütles Jesusse wasto: Kes
siis on mo liggimenne?
30. Agga Jesus wastas ja ütles: Üks
innimenne läks Jerusalemmast alla Je-
riko pole, ja sattus röwlitte kätte; kui
need temma rided said ärrarissunud ja
peälegi hopa annud, läksid nemmad ärra,
ja jätsid tedda pool surnud mahha.
31. Agga üks preester läks koggematta
sedda teed alla, ja kui ta tedda näggi,
läks temma möda;
32. Ja nendasammoti ka üks Lewiit,
kui ta senna paika sai, tulli temma ja
watis, ja läks möda.
33. Agga üks Samaria mees käis sed-
da teed, ja tulli temma jure; ja kui ta
tedda näggi, sai temma südda halledaks.
34. Ja temma astus liggi, ja siddus
temma hawad kinni, ja wallas ölli ja
wina sisse, töstis tedda ka omma en-
nese weikse selga, ja wiis tedda ömaiale,
ja kandis hoolt temma eest.
35. Ja kui temma teisel päwal ärra-
läks, wöttis ta kaks tenari rahha wälja
ja andis perremehhele, ja ütles temmale:
Kanna hoolt temma eest, ja mis sa ial
weel peaksid kullutama, sedda tahhan ma
taggasi tulles sulle maksta.
36. Kedda sa nüüd neist kolmest arwad
selle lähhema ollewad olnud, kes rööw-
litte kätte olli sattund?
37. Agga temma ütles: Se, kes temma
peäle hallastas. Siis ütles Jesus tem-
ma wasto: Minne, ja te sinna nenda-
sammoti. Joan. 13, 17.
38. Agga se sündis, kui nemmad käisid,
siis läks temma ühte allewisse; agga
üks naene, Marta nimmi, wöttis tedda
wasto omma maiasse. Joan. 11, 1.
39. Ja temmal olli öde, kedda Ma-
riaks hüti, se istus ka Jesusse jalgade
ees, ja kulis temma kõnnet.
40. Agga Martal olli paljo teggemist
mitmesugguse töga, ja temma tulli senna
ja ütles: Issand, eks sa sest ei holi, et
minno öde mind lasseb üksi waewa näh-
ha? Et ütle nüüd temmale, et temma
mind ka peab aitma.
41. Agga Jesus wastas ja ütles tem-
male: Marta, Marta, sa murretsed ja
teed ennesele tülli mitme asja pärrast.
42. Agga üht asja on tarwis: Maria
on hea ossa wallitsenud, se ei pea mitte
temmalt ärrawoetama.

11. Peatük.

Palwe wisist ja wäest. Kurratit aetakse wälja.
Monned kussiwad immetähte taewast. Wariserid
nomitakse.

1. Ja se sündis, et ta ühhes paikas
olli luggemas, ja kui ta olli löppetanud,
ütles üks temma jüngrittest temma was-
to: Issand, öppeta meid luggema, nenda
kui Joanneski omma jüngrid on öppe-
tanud.
2. Agga temma ütles neile: Kui teie
loete, siis üttelge: Meie Issa, kes sa ol-

led taewas! pühhitsetud sago sinno nimmi; sinno riik tulgo; sinno tahtminne sündko, kui taewas nenda ka ma peäl;
Matt. 6. 9. n. t. s.

3. Meie iggapäwane leib anna meile iggapäaw;

4. Ja anna meile andeks meie pattud, sest meiegi anname andeks keigile, kel meiega wölgo on; ja ärra sada meid mitte kiusatusse sisse; waid peästa meid ärra tiggedast.

5. Ja temma ütles nende wasto: Kellel teie seast on söbber, ja se tulleks kesk öse temma jure, ja ütleks temma wasto: Söbber, laena mulle kolm leiba;

6. Sest minno söbber on te peält mo jure tulnud, ja mul ei olle mitte, mis ma temma ette woiksin panna.

7. Ja temma peaks toast wastama ja ütlema: Ärra te mulle waewa; jubba uks on lukko pandud, ja minno lapsokessed on minnoga wodis; minna ei woi üllestousta ja sulle anda.

8. Ma ütlen teile: Ehk ta ülles ei touseks, ja temmale ei annaks sepärrast, et ta temma söbber on, siis touseb ta ommeti temma häbbematta küssimisse pärrast ülles, ja annab temmale ni paljo, kui temmale tarwis on. p. 18. 5.

9. Ja minna ütlen teile ka: Palluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate teie leidma; kopputage, siis peab teile lahti tehtama. Matt. 7. 7.

10. Sest iggaüks kes pallub, se saab, ja kes otsib, se leiab, ja kes kopputab, sellele tehhakse lahti. Matt. 7. 8. Joan. 14. 13.

11. Agga missuggune issa on teie seas, kellelt poeg leiba pallub, kas peaks ta temmale kiwwi andma? Kui temma ka kalla pallub, kas ta peaks temmale mao andma kalla asseniele. Matt. 7. 9. 10.

12. Ehk ka, kui temma munna pallub, kas ta peaks temmale korpioni andma?

13. Kui nüüd teie, kes teie kurjad ollete, märkate häid andid anda omma lastele: kui paljo ennam annab taewane Issa pühha Waimo neile, kes tedda palluwad.
Matt. 7. 11.

14. Ja temma aias ühhe kurja waimo wälja, ja sesamma olli keleto; agga kui kurri waim sai wäljaläinud, siis sündis, et keleto räkis, ja rahwas panni sedda immeks.

15. Agga monningad nende seast ütlesid: Temma aiab kurje waimusid wälja Peeltsebuli, kurja waimude üllema läbbi.
Matt. 12. 24.

16. Agga teised kiusasid tedda, ja küssisid temmalt immetähte taewast.
Matt. 16. 1.

17. Agga temma moistis nende mötted ärra, ja ütles nende wasto: Igga kunningriik, mis isseneskis ridus on, läbbäb hukka, ja kodda langeb koia peäle.

18. Agga kui sadan ka issesenneiega ridus on, kuis woib temma kunningriik jäda seisma? et teie ütlete, mind Peeltsebuli läbbi kurje waimusid wäljaaiawad.

19. Agga kui minna Peeltsebuli läbbi kurje waimusid wäljaaian, kelle läbbi aiawad teie poiad neid wälja? sepärrast peawad nemmad teile kohtomoistjaiks ollema.

20. Agga kui minna Jummala sörme läbbi kurje waimusid wäljaaian, siis on Jummala riik teie jure tulnud.
Matt. 12. 28.

21. Kui üks wäggew söariistadega ehhitud söamees omma kodda hoiab, siis on temma warra rahhul.

22. Agga kui üks wäggewam tedda temma peäle tulleb, ja tedda ärrawoidab, siis wöttab ta ärra keik temma söariistad, mis peäle ta lotis, ja jaggab temma jagi wälja. Kol. 2. 15.

23. Kes minno poolt ei olle, se on minno wasto: ja kes minnoga ei koggu, se pillab ärra. Matt. 12. 30.

24. Kui rojane waim innimessest on wäljaläinud, siis käib temma kuiwe paiko läbbi ja otsib hingamist; ja kui temma ei leia, siis ütleb temma: Ma tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen wäljatulnud. Matt. 12. 43.

25. Ja kui temma tulleb, siis leiab ta sedda luaga pühhitud ja ehhitud ollewad.

26. Siis läbbäb temma ja wöttab ennesega teist seitse waimo, kes kurjemad on tedda ennast, ja kui nemmad senna sissetullewad, siis ellawad nemmad seäl, ja läbbäb selle innimesse wiimne luggu pahhemaks kui essimenne. Joan. 5. 14.

27. Agga se sündis, kui ta sedda räkis, töstis üks naene rahwa seas omma heält ja ütles temmale: Önnis on ihho, mis sind on kannud, ja rinnad, mis sinna olled immenud.

28. Agga temma ütles: Jah! önsad on need, kes Jummala sanna kuulwad ja sedda tallele pannewad.
Joan. 15, 7. Jak. 1. 21.

29. Agga kui rahwas ollid kokko tulnud, hakkas temma ütlema: Sesinnane suggu on tigge, otsib immetähte, ja temmale ei

hea tähte antama muud, kui agga prohweti Jona täht: Matt. 16. 4.
30. Sest nenda kui Jonas Ninewe rahwale on täbbeks sanud, nenda peab ka innimesse Poeg selle soule ollema.
Jon. 3, 1. 2. n. t. s.
31. Kunninga emmand louna poolt touseb ülles kohtus sellesinnatse sou rahwaga, ja moistab neid hukka; sest temma tulli ma otsast Salomoni tarkust kuulma: ja wata, siin on ennam kui Salomon.
1 Kunn. 10, 1. n. t. s. Matt. 12. 42.
32. Ninewe linna mehhed tousewad ülles kohtus sellesinnatse songa, ja moistwad sedda hukka; sest nemmad parrandasid meelt Jona jutlusse peäle; ja wata, siin on ennam kui Jonas.
Jon. 3. 5. Matt. 12. 41.
33. Agga ükski ei süta künalt, ja ei panne sedda warjule, egga wakka alla, waid küünlajalla peäle, et need, kes sisse tullewad, walget näwad. p. 8. 16.
34. Silm on ihho künal: kui nüüd sinno silm selge on, siis on ka keik sinno ihho selge; agga kui temma pahha on, siis on ka sinno ihho pimme. Matt. 6. 22. 23.
35. Sepärrast katsu, et walgus, mis sinno sees on, pimmedus ei olle.
36. Kui nüüd keik sinno ihho selge on, et temmal suggugi pimmedust ei olle, siis on temma keik selge, nenda otsego künal omma walgega sind walgustab.
37. Agga kui temma alles räkis, pallus tedda üks Wariseer, et ta temma jures piddi lounat sönna: ja temma läks sisse, ja istus lauda mahha.
38. Agga Wariseer panni immeks, kui ta näggi, et temma enne lounasömaaega ennast ei pesnud; Matt. 15. 2.
39. Agga Issand ütles temmale: Teie Wariserid tete kül wäljastpiddi karrika ja waagna puhtaks; agga seestpiddi ollete teie täis risumist ja tiggedust.
Matt. 23. 25–28.
40. Teie meletumad, eks se, kes wäljastpiddise teinud, ka seestpiddist ei teinud?
41. Ommeti andke waestele, mis seäl sees on, ja wata, siis on teile keik puhhas.
42. Agga häbba teile Wariseridele, et teie kümnest maksate müntist ja rudist, ja keigest aia robhust, ja lähhäte kohtust ja Jummala armastussest möda! Sedda peaks teggema, ja teist ei peaks mahhajätma.
43. Häbba teile Wariseridele! Sest teie armastate essimest pinki koggodusse koddades ja terretamissi turrude peäl.
Matt. 23. 6.
44. Häbba teile, oh kirjatundjad ja Wariserid! Teie sallalikkud! kes teie ollete kui teädmatta hauad, kus ülle rahwas käib, ja ei tea sedda. Matt. 23. 27.
45. Agga üks kässotundjatteft wastas ja ütles temmale: Oppetaja, et sa sedda ütled, siis teotad sinna meid ka.
46. Agga temma ütles: Häbba ka teile, käsotundjattele, sest teie pannete innimeste peäle koormad, mis rängad, ja isse ei putu teie neisse koormatesse ei ühhegi sörmega. Matt. 23. 4.
47. Häbba teile! Sest teie ehhitate prohwetitte hauad; agga teie wannemad on neid ärratapnud. Matt. 23. 29.
48. Sepärrast tunnistate teie, et teil hea meel on omma wannematte teggudest; sest nemmad on neid kül tapnud, agga teie ehhitate nende hauad.
49. Sepärrast on ka Jummala tarkus ütlelnud: Minna läkkitan nende jure prohwetid ja apostlid, ja nemmad tapwad monned neist ärra ja kiusawad neid tagga.
50. Et keige prohwetitte werd, mis mailma asjutamissest on ärrawallatud, selt soult peab küssitama, Matt. 23. 35.
51. Abeli werrest Sakaria werrest sadik, kes hukka sai altari ja Jummala koia wahhel. Töeste minna ütlen teile: sedda peab küssitama selt soult.
52. Häbba teile käsotundjattele! Sest teie ollete tundmisse wötme ärrawötnud: isse ei olle teie sisse läinud, ja kelate neid ärra, kes sisse lähhäksid. Matt. 23. 13.
53. Agga kui ta sedda neile ütles, hakkasid kirjatundjad ja Wariserid kowwaste temma peäle käima, ja temma suust sanno kiusama mitmest asjast.
54. Ja nemmad warritsesid tedda ja püüdsid middagi temma suust kätte sada, et nemmad saaksid temma peäle kaebada.

12. Peatük.

Hoiatus happotaignast; ôigest jummalakartussest; ahnussest; walmolikkust walwamissest. Kiid Jummala sanna pärrast. Leppimissest.

1. Sedda aega, kui mitto tuhhat rahwa seast ollid kokkotulnud, nenda et nemmad üks teist ärratallasid, hakkas temma räkima omma jüngritte wasto: Keigeennamiste hoidke Wariseride happotaigna eest, mis sallalik meel on. Matt. 16. 6.
2. Agga ühtegi ei olle kinnikaetud, mis ei peaks ilmuma; egga olle sallaja, mis ei peaks teäda sama.
Matt. 10, 26. Mark. 4. 22.
3. Sepärrast, mis teie pimmedusses rä-

gite, sedda peab walges kuuldama; ja mis teie kambrittes teine teise körwa ollete räkinud, sedda peab kattuste peält kulutadama.

4. Agga minna ütlen teile, omma söbradele: Ärge kartke neid mitte, kes ihho ärratapwad, ja ei woi pärrast ennam ühtegi tehha. Matt. 10. 28.

5. Agga minna tahhan teile näidata, kedda teie peate kartma: kartke Tedda, kellel pärrast ärratapmist melewald kä on, pörgo heitá: Töeste minna ütlen teile, Sedda kartke.

6. Eks wiis warblast kahhe weringi eest ei müda, ja ühte ainust ei olle Jummala ees ärraunnustud.

7. Agga teie juukse karwadki on keik ärraloetud. Sepärrast ärge kartke mitte: teie ollete üllemad, kui mitto warblast.

8. Agga minna ütlen teile: Kes ial mind tunnistab innimeste ees, sedda tahhab ka innimesse Poeg tunnistada Jummala inglitte ees. Matt. 10, 32.

9. Agga kes mind innimeste ees ärrasalgab, se peab ärrasallatama Jummala inglitte ees. 2 Tim. 2. 12.

10. Ja iggaüks, kes innimesse Poia wasto rägib sanna, sellele peab se andeks antama; agga sellele, kes pühha Waimo teotab, ei pea mitte andeks antama.
Matt. 12, 31. 32. Mark. 3. 28. 29.

11. Agga kui nemmad teid wiwad koggodusse koddadesse, ja üllematte ja wallitsejatte ette, siis ärge murretsege mitte, kuida ehk mis teie enneste eest peate wastama, ehk mis teie peate ütlema; Mark. 13. 11.

12. Sest pühha Waim peab teid selsammal tunnil öppetama, mis teie peate räkima.

13. Agga üks rahwa seast ütles temmale: Öppetaja, ütle minno wennale, et temma minnoga peab pärrandusse jaggama.

14. Agga temma ütles temmale: Innimenne, kes mind on kohtomoistjaks ehk jaggajaks teie ülle seädnud?

15. Agga temma ütles neile: Katske, ja hoidke ahnusse eest: sest ükski ei ella ommast warrandussest se läbbi, et temmal wägga paljo on. 2 Tim. 6. 10.

16. Agga temma räkis neile tähhendamisse sanna ja ütles: Ühhe rikka mehhe pöld olli hästi wilja kaswatanud.

17. Ja temma mötles issiennesses ja ütles: Mis pean ma teggema? Sest mul ei olle maad, kuhho ma omma wilja woiksin kokkopanna;

18. Siis ütles ta: Sedda tahhan minna tehha: ma tahhan ommad aidad mahhakiskuda ja suremad ehhitada, ja tahhan senna kogguda keik omma wilja ja omma warra,

19. Ja tahhan omma hingele öölda: Hing, sul on kokkopandud suur warra mitmeks aastaks: olle nüüd rahhul, sö, jo, ja olle römus.

20. Agga Jummal ütles temmale: Sinna meleto, selsinnatsel ösel noutakse sinno hing sinnult ärra; agga kellele saab, mis sa olled walmistanud?

21. Nenda on selle luggu, kes ennesele warra koggub, ja ei olle rikkas Jummalas. Matt. 6. 20.

22. Agga temma ütles omma jüngritte wasto: Sepärrast ütlen minna teile: Ärge murretsege mitte omma ello eest, mis teie peate söma, egga ihho eest, mis teie peate selga pannema. Matt. 6. 25.

23. Ello on ennam kui toidus, ja ihho ennam kui rided.

24. Pange tähhele kaarnaid: sest nemmad ei külwa, egga leika; neil ei olle kambrit, egga aita, ja Jummal toidab neid emmeti: kui paljo üllemad ollete teie, kui linnud? Laul 147, 9.

25. Agga, kes on teie seast, kes omma murrega ennese pitkusse jure woib ühhe küünra jätkata?

26. Kui teie nüüd keigewähhemat ei woi, mis teie siis murretsete mu eest?

27. Pange lillikessi tähhele, kuida nemmad kaswawad: nemmad ei te tööd, egga kedra; agga minna ütlen teile: ei Salomongi keige omma auu sees ep olle mitte nenda ehhitud olnud, kui üks neist sinnatsist.

28. Kui nüüd Jummal rohto, mis tännawäljal on, ja homme ahjo wissatakse, nenda ehhitab; kui paljo ennam teid, teie nödrausklikkud.

29. Ja teiegi, ärge küssige mitte, mis teie peate söma, ehk mis teie peate joma, ja ärge möttelge kaksipiddi.

30. Sest sedda keik nouwad mailma pagganad tagga; agga teie Issa teab, et teile sedda tarwis lähhäb. Matt. 6, 32.

31. Waid noudke Jummala riki, ja se keik peab teile peälegi antama. Matt. 6. 33.

32. Ärra karda mitte, sinna pissokenne karjoke, sest teie Issa hea meel on, teile kunningriki anda. Matt. 11. 25–27.

33. Müge ärra, mis teil on, ja andke waestele andid; tehke ennestele kukrud, mis ei lähhä wannaks; saatke ennestele warrandus taewas, mis ei wähhene,

tahho warras liggi ei sa, egga mis koi
ei rikku. Matt. 6, 20.
34. Sest kus teie warrandus on, seäl
on ka teie süddа.
35. Teie niuded olgo wöga ümberpan-
dud, ja teie küünlad pöllego; 1 Peetr. 1, 13.
36. Ja olge teie innimeste sarnatsed,
kes omma issandat ootwad, millal tem-
ma pulmast lahkub, et, kui ta tulleb ja
copputab, nemmad warsi temmale woi-
wad ust lahtitehha.
37. Önsad on need sullased, kedda is-
sand tulles leiab walwawad: töeste min-
na ütlen teile, et temma ommad rided
wöga kinniseub, ja neid panneb lauda
istma, ja tulleb ja tenib neid.
38. Ja kui temma tulleb teisel öwahhi
korral ja tulleb kolmandamal öwahhi kor-
ral, ja nenda leiab, önsad on need sul-
lased.
39. Agga sedda teädke, et kui perremees
teaks, mil tunnil warras tulleb, küll tem-
ma siis walwaks ja ei lasseks omma kot-
ta mitte auko kiskuda. 1 Tess. 5, 2.
40. Sepärrast olge teiegi walmis, sest
innimesse Poeg tulleb sel tunnil, millal
teie ei mötle. Matt. 24, 44.
41. Agga Peetrus ütles temma wasto:
Issand! ütled sa sedda tähhendamisse
sanna meie, woi keikide wasto?
42. Agga Issand ütles: Kes on nüüd
üks ustaw ja moistlik maiapiddaja, kedda
issand omma perre ülle panneb, neile
öigel aial seätud roga andma?
Matt. 24, 45.
43. Önnis on se sullane, kedda issand
tulles nenda leiab teggewad!
44. Töeste minna ütlen teile, et ta ted-
da keige omma warra ülle panneb.
45. Agga kui se sullane ommas südda-
mes mötleb: Minno issand wiwib tulla:
ja hakkab peksma sullasid ja tüdrukkuid,
ja söma ja joma, ja joobnuks sama;
Matt. 24, 48. 49.
46. Selle sullase issand tulleb sel pä-
wal, millal ta tedda ei ota, ja sel tunnil,
millal temma ei tea, ja löhhub tedda, ja
annab temmale palga nendega, kes usk-
matta. p. 19, 27.
47. Agga se sullane, kes omma issanda
tahtmist teädnud, ja ei olle ennast mitte
walmistanud, egga temma mele pärrast
teinud, se peab paljo hawo sama.
Jak. 4, 17.
48. Agga se, kes ei olle mitte teädnud,
ja hawade wäärt teinud, peab pissut ha-
wo sama. Agga paljo küssitakse igga-
ühhe käest, kelle kätte paljo on antud; ja
kelle holeks paljo on antud, selle käest
peab weel ennam noutama. Rom. 2, 6.
49. Minna ollen tulnud tuld wiskama
ma peäle; ja mis ma ennam tahhaksin,
kui et se jo olleks süttud pöllema?
Matt. 10, 34.
50. Agga mind peab ühhe ristmissega
ristitama, ja mis kitsas on mul kä, kun-
ni se löppetakse.
51. Mötlete teie, et ma ollen tulnud
rahho andma ma peäle? minna ütlen
teile: Ei mitte, waid enneminne rido.
52. Sest sest aiast peawad wiis ühhes
maias ollema ridus, kolm kahhe wasto,
ja kaks kolme wasto. Matt. 10, 35.
53. Issa peab ollema ridus poiaga, ja
poeg issaga: emma tütrega, ja tüttar
emmaga: äm omma minniaga, ja min-
nia omma ämmaga. Mik. 7, 6.
54. Agga temma ütles ka rahwa was-
to: Kui teie näte pilwe touswad öhto
poolt, siis ütlete teie warsi: Raske saddo
tulleb, ja se sünnib nenda. Matt. 16, 2.
55. Ja kui teie näte louna tule puhhu-
wad, siis ütlete teie: Pallaw tulleb, ja
se sünnib nenda.
56. Teie sallalikkud, ma ja taewa näg-
go märkate teie ärraarwata, kuis siis teie
seddasinnast aega ärra ei arwa?
57. Ja kuis teie isseennestest ei moista,
mis öige on? 1 Kor. 11, 31.
58. Sepärrast, kui sa omma wihhameh-
bega üllema ette lähhäd, siis pea nou te
peäl, et sa temmast peäsekssid, et ta sind
ei wea kohtomoistja ette, ja kohtomoistja
sind ärra ei anna kohtosullase kätte, ja
kohtosullane sind ei heida wangitorni.
Matt. 5, 25.
59. Minna ütlen sulle: Sa ei peäse
seält wälja, ennego sinna wiimsegi we-
ringi ärramakssad.

13. Peatük.

Meleparrandamisse juttus. Kalilea rahwa hukka-
saminne. Wigivu. Haige naene. Ewangelium.
Kitsas warraw. Jerusalemma ärraritminne.

1. Agga selsammal aial ollid monnin-
gad seäl jures, ja kulutasid temmale Kali-
lea ma rahwast, kelle werre Pilatus nen-
de ohwrittega olli segganud.
2. Ja Jesus wastas ja ütles neile:
Mötlete teie, et needsinnatsed Kalilea rah-
was suremad pattused olnud, kui keik mu
Kalilea rahwas, et nemmad sedda on
kannatanud?
3. Minna ütlen teile, ei mitte; waid kui
teie meelt ei parranda, siis lähhäte teie
nendasammoti keik hukka. Laul 7, 13.

4. Ehk mötlete teie, et need kahheksateistkümmend, kelle peäle Siloa torn langes ja tappis neid ärra, suremad süallused olnud, kui keik innimessed, kes Jerusalemmas ellasid?

5. Minna ütlen teile, ei mitte; waid kui teie meelt ei parranda, siis läbbäte teie nendasammoti keik hukka. 1 Kor. 10, 11.

6. Ja temma ütles se tähhendamisse sanna: Ühhel innimessel olli wigipu, se olli temma winamäkke istutud, ja temma tulli ja otsis wilja temma peält, ja ei leidnud mitte.

7. Siis ütles temma winamäe mehhe wasto: Wata, ma tullen kolm aastat, ja otsin wilja sest wigipuust, ja ei leia mitte: raiu sedda mahha; mis temma ka maad rikkub?

8. Agga ta wastas ja ütles temmale: Issand, jätta sedda weel sekski aastaks, senni kui ma temma ümber saan kaewanud ja sönnikut pannud. Jer. 18, 20.

9. Ehk temma wahhest wilja kannaks; agga kui mitte, siis raiu tedda pärrast mahha.

10. Ja temma öppetas ühhes koggodusse koias hingamisse päwal.

11. Ja wata, üks naene olli, sel olli üks haigusse waim kahheksateistkümmend aastat olnud, ja temma käis kummarkülle, ja ei woinud paigastki ennast sirgeks aiada.

12. Agga kui Jesus tedda näggi, kutsus ta tedda ennese jure, ja ütles temmale: Naene, sa olled lahti sanud ommast haigussest.

13. Ja ta panni ommad käed temma peäle, ja seddamaid sai temma sirgeks, ja aunustas Jummalat.

14. Agga koggodusse koia üllem, kelle meel pahha olli, et Jesus hingamisse päwal olli terweks teinud, wastas ja ütles rahwale: Kuus päwa on, millal tööd peab teggema, siis tulge neil päiwil ja laske endid terweks tehha, ja ei mitte hingamisse päwal.

15. Agga Issand wastas temmale ja ütles: Sinna sallalik, eks iggaüks teie seast omma härja ehk eesli söime küljest ei peästa hingamisse päwal, ja ei wi tedda joma?

16. Eks siis sedda, kes Abraami tüttar on, kedda sadan, wata, kahheksateistkümmend aastat olli kinnisiddunud, ei piddand lahti peästetama sest köiest hingamisse päwal?

17. Ja kui temma sedda ütles, siis sai keigile häbbi, kes temma wasto pannid; ja keik rahwas olli römus keige auliste asjade pärrast, mis temmast tehti.

18. Ja temma ütles: Kelle sarnane on Jummala riik? ja kelle sarnatseks pean ma sedda pannema?

19. Temma on sinnapi iwwikesse sarnane, mis innimenne wöttis ja wiskas omma aeda, ja temma kaswis ja sai sureks puuks, ja linnud taewa al tewad pessad temma okste peäle. Matt. 13, 31. Mark. 4, 31.

20. Ja temma ütles ta: Kelle sarnatseks pean ma Jummala riki pannema?

21. Temma on happotaigna sarnane, mis üks naene wöttis, ja panni kolme wakka jahho sekka, kunni keik läks happnema. Matt. 13, 33.

22. Ja temma käis linno ja allewid läbbi, öppetas ja läks teed Jerusalemma pole.

23. Agga üks ütles temmale: Issand, kas pissut neid on, kes önsaks sawad? Agga temma ütles nende wasto:

24. Woitelge, et teie woitsite kitsast wärrawast sisse minna; sest paljo, ütlen minna teile, püüdwad sisse minna, ja ei woi mitte. Matt. 7, 13. Wil. 3, 12.

25. Sest aiast, kui perremees saab üllestousnud ja ukse lukko pannud, siis hakkate teie oues seisma ja ukse peäle koppotama, ütteldes: Issand, Issand! te meile lahti! Siis wastab temma ja ütleb teile: Minna ei tunne teid, kust teie ollete.

26. Siis wöttate teie öölda: Meie olleme sinno ees sönud ja jonud, ja meie ulitsatte peäl olled sa öppetanud. Matt. 7, 22.

27. Siis wöttab temma öölda: Minna ütlen teile, ei ma tunne teid, kust teie ollete; tagganege minnust ärra, keik teie üllekohtoteggijad. Matt. 25, 41.

28. Seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne, kui teie näte Abraami ja Isaaki ja Jakobi ja keik prohwetid Jummala rikis, agga endid wäljalükkatud ollewad. Matt. 8, 12.

29. Ja teised peawad tullema hommiko ja öhto poolt, pohja ja louna poolt, ja peawad istuma Jummala rikis laudas. Matt. 8, 11. Jes. 2, 2. 3.

30. Ja wata, wiimsid on, kes peawad essimessed ollema, ja essimessi on, kes peawad wiimsed ollema. Matt. 19, 30. Mark. 10, 31.

31. Selsammal päwal tullid monningad Wariserid ja ütlesid temmale: Minne wälja ja joua siit ärra, sest Herodes tahhab sind tappa.

32. Ja temma ütles neile: Minge ja ütlelge selle rebbasele: Wata, minna aian kurje waimusid wälja, ja teen terweks tänna ja homme, ja kolmandamal päwal tulleb mulle ots peäle.

33. Ommeti pean minna weel käima tänna ja homme, ja tunnahomme; sest se ei sünni mitte, et prohwet maial hukka saab kui Jerusalemmas.

34. Jerusalem, Jerusalem, kes sa tappad prohwetid ja kiwwidega surnuks wiskad neid, kes sinno jure on läkkitud! kui mitto korda ollen minna sinno lapsed tahtnud kokkokogguda, otsego kanna ommad poiad tibade alla, ja teie ei olle mitte tahtnud. Matt. 23, 37.

35. Wata, teie kodda peab teile tühjaks jäetama; agga tõeste minna ütlen teile, et teie mind ei pea näggema, ennego aeg tulleb, millal teie ütlete: Kidetud olgo se, kes tulleb Jssanda nimmel.

Matt. 23, 38. Laul 118, 26.

14. Peatük.

Wessitöbbine. Kristusse maenitsus wöörasperl. Suur öhtosömaaeg. Kuida Kristusse järrel peab käima.

1. Ja se sündis, kui temma ühhel hingamisse päwal ühhe Wariseride üllema kotta tulli leiba wötma, siis wahtsid nemmad tedda.

2. Ja wata, üks wessitöbbine innimenne olli temma ees,

3. Ja Jesus wastas ja räkis kässotundjatte ja Wariseride wasto, ja ütles: Kas hingamisse päwal sünnib terweks tehha?

4. Agga nemmad jäid wait. Ja temma hakkas temmast kinni, ja teggi tedda terweks, ja laskis tedda minna.

5. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on teie seast, kelle esel ehk härg kaewo langeb, et ta tedda warsi wälja ei tomba hingamisse päwal?

6. Ja nemmad ei woinud temmale se peäle mitte wastada.

7. Agga temma ütles neile, kes ollid kutsutud, tähhendamisse sanna, et temma meistis, kuida nemmad wallitsesid üllema paika istuda, ja ütles neile:

8. Kui sa kellestki pulma olled kutsutud, siis ärra istu mitte üllema paika mahha, et ei olleks wahhest kegi ausam sind temmast kutsutud,

9. Ja se, kes sind ja tedda on kutsnud, tulleks ja ütleks sulle: Anna sellesinnatsele maad! ja sinna siis peaksid häbbiga allama paika istma.

10. Agga kui sinna olled kutsutud, siis minne ja istu allama paika mahha, ja kui se tulleb, kes sind on kutsnud, ja ütleb sulle: Söbber, minne senna üllemale, siis on sul au nende ees, kes sinnoga laudas istwad. Õpp. Sann. 25, 6. 7.

11. Sest iggaüks, kes ennast isse üllendab, tedda peab allandatama; ja kes ennast isse allandab, tedda peab üllendatama. Matt. 23, 12.

12. Agga temma ütles ka selle wasto, kes tedda olli kutsnud: Kui sa louna- ehk öhtosömaaia teed, siis ärra kutsu ennese söbro, egga ennese wendi, ei ennese suggulassi, egga rikkaid naabrid, et nemmad siis sind enneste jure jälle ei kutsu, ja sedda sulle ei tasju. p. 6, 33.

13. Waid kui sa wöörraspeo teed, siis kutsu waesed, wiggased, jallotumad, pimmedad.

14. Siis olled sa önnis, sest et neil ei olle middagi sulle tassuda; sest se peab sulle tassutama öigette üllestousmisses. p. 16, 9.

15. Agga kui üks neist, kes temmaga laudas istsid, sedda kulis, ütles ta temmale: Önnis se, kes leiba sööb Jummala rikis!

16. Agga ta ütles temmale: Üks innimenne teggi sure öhtosömaaia, ja kutsus paljo,

17. Ja läkkitas omma sullase öhtosömaaia tunnil, neile, kes ollid kutsutud, ütlema: Tulge, sest keik on jo walmis.

18. Ja nemmad hakkasid endid keik ühhest suust wabbandama. Essimenne ütles temmale: Minna ollen pöllo ostnud, ja pean wäljaminnema ja sedda waatma; ma pallun sind, wabbanda mind.

19. Ja teine ütles: Ma ollen wiis pari härgi ostnud, ja lähhän neid katsma; ma pallun sind, wabbanda mind.

20. Ja teine jälle ütles: Ma ollen naese wötnud, ja sepärrast ei woi minna tulla.

21. Ja sullane tulli taggasi ja kulutas sedda omma issandale. Siis wihhastas koia issand ja ütles omma sullasele: Minne warsi wälja liñna laia ulitsatte ja poikulitsatte peäle, ja to seie sisse waesed ja wiggased, ja jallotumad ja pimmedad.

22. Ja sullane ütles: Jssand, se on tehtud, nenda kui sa käskisid; agga weel on maad.

23. Ja issand ütles sullase wasto: Minne wälja tede peäle ja aedade äre, ja sunda neid sisse tullema, et minno kodda täis saaks: 1 Kor. 1, 28.

24. Sest minna ütlen teile, et ükski neist kutsutud mehhist ei pea minno öhtosömaaega maitsma. Jes. 65, 11–14.
25. Agga temmaga läks paljo rahwast, ja temma pöris ennast ümber ja ütles neile: Sakar. 8, 22.
26. Kui kegi minno jure tulleb, ja ei wihka omma issa ja emma, ja naest ja lapsi, ja wendi ja öddesid, ja weel peälegi omma ello, se ei woi mitte mo jünger olla. Matt. 10, 37. p. 19, 29. 5 Mos. 33, 9.
27. Ja, kes omma risti ei kañna, ja minno järrel ei käi, se ei woi mo jünger olla. Mark. 8, 34.
28. Sest kes on teie seast, kes torni tahhab ehhitada, eks ta ei istu enne mahha ja ei arwa kullo, kas temmal keik on, mis ehhitamisseks tarwis lähhäb?
29. Et, kui temma allusse saab pannud, ja ei joua löppetada, keik näggijad tedda ei hakka naerma,
30. Ja ütlema: Se mees hakkas ehhitama, ja ei joua walmis sata.
31. Ehk mis kunningas lähhäb sötta teise kunninga wasto taplema, eks ta enne mahha ei istu, ja ei pea nou, kas temma kümnetuhhandega selle wasto wöib miñna, kes kahhekümnetuhhandega temma peäle tulleb.
32. Agga kui mitte, siis läkkitab temma kässud, kui teine alles kaugel on, ja pallub rahho.
33. Nenda ka iggaüks teie seast, kes ei jätta mahha keik, mis temmal on, se ei woi mo jünger olla.
34. Sool on hea; agga kui sool tuimaks saab, miska peab sedda solaseks tehtama? Matt. 5, 13. Mark. 9, 50.
35. Ei se kölba ei ma egga sönniko tarwis: se heidetakse ärra. Kel körwad on kuulda, se kuulgo.

15. Peatük.

Jummala hallastust kitetakse tähhendamisse sannade läbbi: ärrakaddunud lambast, trahma rahhast ja poiast.

1. Agga keik tölnerid ja pattused tullid temma jure, tedda kuulma. Matt. 9, 10. Mark. 2, 15.
2. Ja Wariserid ja kirjatundjad nurrisesid ja ütlesid: Sesinnane wöttab pattused wasto, ja sööb nendega. Matt. 11, 19.
3. Agga temma räkis neile se tähhendamisse sanna ja ütles:
4. Missuggune innimenne teie seast on, kellel sadda lammast on, ja, kui ta ühhe neist ärrakautab, eks ta jätta need ühhekssakümmend peäle ühheksa körbe, ja eks ta lähhä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kunni ta sedda leiab? p. 19, 10. Matt. 18, 12. Esek. 34, 11. 16.
5. Ja kui ta saab leidnud, siis panneb temma sedda omma öllade peäle römoga.
6. Ja kui temma koio saab, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred, ja ütleb neile: Olge minnoga röömsad, sest ma ollen leidnud omma lamba, mis olli ärrakaddunud. 1 Peetr. 2, 25.
7. Minna ütlen teile, et nenda on röm taewas ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab, ennam kui ühhekssakümne peäle ühheksa öige pärrast, kellele mele parrandamist ei olle tarwis. p. 5, 32.
8. Ehk missuggune naene on, kel kümme trahma rahha on, kui ta ühhe trahma rahha ärrakautab, eks ta künalt ei süta pöllema ja eks ta kodda ei pühhi, ja eks ta holega ei otsi, senni kui ta sedda leiab?
9. Ja kui ta saab leidnud, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred, ja ütleb: Olge minnoga röömsad, sest ma ollen trahma rahha leidnud, mis ma ollin ärrakautanud.
10. Nenda, ütlen minna teile, on röm Jummala inglitte ees ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab. Ebr. 1, 14.
11. Agga temma ütles: Ühhel innimessel olli kaks poega.
12. Ja norem neist ütles issa wasto: Issa, anna mulle warra, mis minno osaks tulleb. Ja temma jaggas neile warra.
13. Ja ei mitte kaua pärrast sedda aega koggus norem poeg keik kokko, ja läks ärra kaugele male; ja seäl pillas ta omma warra ärra, ja ellas önnetumas ellus.
14. Agga kui ta keik sai ärrahukkanud, tulli senna male kange nälg; ja tühhi hakkas temma kätte tullema.
15. Ja temma läks ja seisis ühhe koddanikko jures seäl maal, ja se läkkitas tedda omma wäljale siggo hoidma.
16. Ja temma püdis omma köhto täita tühjest lestidest, mis sead söid, ja ükski ei annud temmale.
17. Agga kui ta parramad mötted saand, ütles temma: Mitto palgalist on mo issal, kel leiba küll on, agga minna lähhän hukka nälja pärrast?
18. Ma tahhan kätte wötta ja omma issa jure miñna, ja tahhan temmale öölda: Issa, ma ollen patto teinud taewa wasto ja sinno ees,
19. Ja minna ei olle ennam wäärt, et

mind so poiaks hütakse; pea mind kui üh-
te omma palgalistest.
20. Ja temma wöttis kätte ja läks om-
ma issa jure; agga kui ta weel kaugel
ärra olli, näggi tedda temma issa, ja
temmale sai halle meel; ja ta jooksis ja
hakkas temma ümber kaela, ja andis tem-
male suud.
21. Agga poeg ütles temmale: Issa,
ma ollen patto teinud taewa wasto ja
sinno ees, ja ei olle ennam wäärt, et mind
so poiaks hütakse.
22. Agga issa ütles omma sullastele:
Toge keigekallim kuub ja pange temma
selga, ja andke temmale sörmus sörme ja
kingad jalga,
23. Ja toge ja tapke üks nuumwassi-
kas, ja sögem ja olgem röömsad:
24. Sest sesinnane mo poeg olli surnud,
ja on jälle ellawaks sanud; ja temma olli
ärrakaddunud, ja on leitud. Ja nemmad
hakkasid röömsad ollema.
25. Agga temma wannem poeg olli
wäljal; ja kui temma tulli ja koia liggi
sai, kulis ta laulmist ja tantsimist.
26. Ja temma kutsus ühhe sulla-
sist ennese jure ja kulas, mis se peaks ol-
lema.
27. Agga se ütles temmale: So wend
on tulnud, ja so issa on ühhe nuumwas-
sika tapnud, et ta tedda on terwelt jälle
sanud.
28. Ja temma sai wihhaseks, ja ei taht-
nud mitte sisse minna; siis läks temma
issa wälja ja pallus tedda.
29. Agga ta wastas ja ütles issale:
Wata, ni mitto aastat tenin minna sind,
ja ei olle ial ülle sinno sanna astnud, ja
sinna ei olle mulle ellades ühte sikkogi
annud, et ma olleksin woinud omma söb-
radega römus olla.
30. Agga kui sesinnane sinno poeg on
tulnud, kes sinno warra horadega nahka
pannud, olled sinna nuumwassika temma
pärrast tapnud.
31. Agga ta ütles temma wasto: Poeg,
sinna olled ikka mo jures, ja keik, mis
minno on, on sinno pärralt.
32. Nüüd peaks sinno meel hea ja rö-
mus ollema, et sesinnane sinno wend olli
surnud, ja on jälle ellawaks sanud; ja et
ta olli ärrakaddunud, ja on leitud.

16. Peatük.

Kawwal maiapiddaja; monned öppetussed selle pärrast. Abbiello lahhutaminne. Rikkas mees ja waene Laatsarus.

1. Agga ta ütles ka omma jüngritte
wasto: Üks innimenne olli rikkas; tem-
mal olli maiapiddaja, ja selle peäle olli
temma ette kõnne töstetud, kui peaks ta
temma warra ärrahukkama.
2. Ja temma kutsus tedda ja ütles tem-
male: Kuida ma sedda sinnust kulen? te
arro ommast maiapiddamissest, sest sinna
ei woi mitte ennam maia piddada.
3. Agga maiapiddaja mötles isseenne-
ses: Mis pean ma teggema? minno is-
sand wöttab maiapiddamisse minno käest
ärra: kaewada ei suda minna mitte; häb-
bi on mul kerjades.
4. Ma tean, mis ma tahhan tehha, et,
kui minna maiapiddamissest lahti saan,
nemmad mind wastowötwad omma kod-
dadesse.
5. Ja temma kutsus ennese jure igga-
ühhe omma issanda wölglasist, ja ütles
essimesse wasto: Paljuks sul mo issan-
daga wölgo on?
6. Ja se ütles: Sadda wati ölli. Ja
temma ütles temmale: Wötta omma ra-
mat, ja istu mahha, ja kirjota warsi
wiiskümmend.
7. Pärrast ütles ta teisele: Agga pal-
juks sul wölgo on? Temma ütles: Sad-
da wakka nisso. Ja temma ütles tem-
male: Wötta omma ramat ja kirjota kah-
heksakümmend.
8. Ja issand kitis sedda üllekohtust
maiapiddajat, et ta targaste olli teinud,
sest sesinnatse mailma lapsed on omma
suggu rahwa seas moistlikkumad, kui
walgusse lapsed.
9. Ja minnagi ütlen teile: Tehke ennes-
tele söbro üllekohtusest Mammonast, et,
kui teie keigest lahti sate, nemmad teid
wastowötwad iggaweste maiadesse.
Matt. 19, 21. 1 Tim. 6, 19.
10. Kes keigewähhemas ustaw on, se
on ka sures ustaw; ja kes keigewähhe-
mas üllekohtune on, se on ka sures ülle-
kohtune. p. 19, 17.
11. Kui teie nüüd üllekohtuse Mammo-
na sees ustawad ei olnud, kes woib tös-
sist warra teie kätte uskuda?
12. Ja kui teie wööras asjas ustawad
ei olnud, kes woib teile teie omma kätte
anda?
13. Ükski koiasullane ei woi kahte issan-
dat tenida; sest ehk ta wihkab teist, ja ar-
mastab teist; ehk hoiab teise pole, ja pöl-
gab teise ärra; teie ei woi mitte Jumma-
lat tenida ja Mammonat. Matt. 6, 24.
14. Agga sedda keik kuulsid ka Warise-
rid, kes rahha peäle ahned ollid: ja nem-
mad hirwitasid tedda.

15. Ja temma ütles neile: Teie ollete need, kes endid õigeks pannewad rahwa ees; agga Jummal tunneb teie süddamid; sest, mis innimeste seas kõrge on, se on Jummala ees üks hirmus assi.
p. 18, 9. Laul 7, 10.

16. Käskööpetus ja prohwetid ullatawad Joannessest sadik; sest aiast kulutakse armoöppetust Jummala rigist, ja iggaüks käib wäggise Jummala rigi peäle.
Matt. 11, 12. 13.

17. Agga kergem on, et taewas ja ma hukka läbbäwad, kui et üks tähhele kässoöppetussest peaks kaddumа.
p. 21, 33. Matt. 5, 18.

18. Iggaüks, kes ommast naesest lahkub ja wõttab teise, se rikkub abbiello; ja iggaüks, kes mehhest ärralahhutud naese wõttab, se rikkub abbiello ärra.
Matt. 19, 9. 1 Kor. 7, 10.

19. Agga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhitas ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas iggapääw rõõmsaste ja sureste.

20. Agga üks waene olli, Laatsarus nimmi, se olli maas temma wärrawa ees täis paisid,

21. Ja püüdis omma kõhto täis saba leiwa rasokessist, mis rikka laua peält mahhalangsid; agga koeradki tullid ja lakkusid temma paisid.

22. Agga se sündis, et waene surri, ja et tedda inglittest kanti Abraami süllesse; agga rikkas surri ka ja maeti mahha.

23. Ja, kui ta põrgus sures wallus olli, ja ommad silmad üllestõstis, siis näggi ta Abraami kaugelt, ja Laatsarust temma süles.

24. Ja temma hüüdis ja ütles: Issa Abraam, heida armo mo peäle, ja läkkita Laatsarus, et ta omma sõrme otsa wette kastaks, ja minno keelt jahhutaks, sest mind waewatakse wägga sesinnatse tulleleekis.
Jes. 66, 24.

25. Agga Abraam ütles: Poeg, mõtle, et sa omma hea põlwe ommas ellus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja; agga nüüd rõmustakse tedda siin, ja sind waewatakse.

26. Ja peälegi on meie ja teie wahhele suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senna teie jure minna, ei woi mitte, egga need, kes seäl on, ei sa seält tenna meie jure tulla.
Jes. 30, 33.

27. Agga temma ütles: Ma pallun siis sind, issa, et sa tedda läkkitad minno issa kotta,

28. Sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadki ei sa seie wallo paika.

29. Abraam ütles temmale: Neil on Moses ja prohwetid, kuulgo nemmad neid.
Jes. 8, 20. Joan. 5, 39.

30. Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraam, waid, kui kegi surnuttest nende jure läbbäks, siis parrandaksid nemmad meelt.

31. Agga ta ütles temmale: Kui nemmad Mosest ja prohwetid ei kule, egga nemmad ialgi wõttaks nouu, kui kegi surnust üllestouseks.
Jes. 25, 3. 4.

17. Peatük.

Pahhandussest. Leppimissest. Ussust ja teggudest. Kümnest piddalitõbbisest. Jummala rigi tullemissest.

1. Ja temma ütles jüngritte wasto: Sedda ei woi olla, et pahhandussi ei peaks tullema; agga häbda sellele, kelle läbbi need tullewad.
Matt. 18, 7.

2. Se on temmale tullusam, et üks weskiwi temma kaela peaks pandama, ja tedda merresse wissatama, kui et ta ühhe neist pissokessist peaks pahhandama.

3. Hoidke endid! Agga kui sinno wend so wasto eksib, siis nomi tedda; ja kui ta sedda kahhetseb, siis anna temmale andeks.
Matt. 18, 15.

4. Ja kui ta seitse korda päwas sinno wasto eksib, ja seitse korda päwas jälle sinno jure tulleb ja ütleb: Ma kahhetsen sedda; siis peab sa temmale andeks andma.
Matt. 18, 22.

5. Ja apostlid ütlesid Issanda wasto: Kaswata meie usko!
Mark. 9, 24.

6. Agga Issand ütles: Kui teil usk olleks kui sinnapi iwwoke, ja teie ütleksite sesinnatse metswigipu wasto: Kisu ennast jureni wälja, ja istuta ennast merresse; siis kuleks se teie sanna.
Matt. 17, 20.

7. Agga kes teie seast on, kellel sullane kündmas on, ehk karja hoidmas, kui ta wäljalt tulleb, et ta warsti peaks temmale ütlema: Tulle seie, ja istu mahha lauda.

8. Eks ta enne ütle temmale: Walmista, mis ma õhtuks pean sõma, ja panne wö wöle, ja passi mind, kunni ma saan sõnud, ja jonud; ja pärrast sedda sõ ja jo sinna.

9. Kas ta seddasamma sullast tännab, et ta sedda on teinud, mis temmale olli käsktud? Ei ma arwa mitte.

10. Nenda ka teie, kui teie ollete keik teinud mis teile on käsktud, siis üttelge: Meie olleme kõlwatumad sullased, sest

meie olleme teinud, mis meie kohhus olli tehha. Rom. 11. 35.
11. Ja se sündis, kui ta Jerusalemma läks, siis käis temma keskelt Samaria ja Kalilea maast läbbi.
12. Ja kui ta ühte allewisse sai, siis tullid temma wasto kümme piddalitöbbist meest, kes emalt seisid. Jes. 59. 2.
13. Ja nemmad tõstsid omma heält ja ütlesid: Jesus öppetaja, heida armo meie peäle!
14. Ja kui ta neid näggi, ütles temma neile: Minge, ja näitke endid preestrittele. Ja se sündis, kui nemmad ärraläksid, said nemmad puhtaks.
3 Mos. 13. 2. Matt. 8. 4.
15. Agga üks nende seast, kui ta näggi et ta olli terweks sanud, läks taggasi, ja auustas Jummalat sure heälega;
2 Kunn. 5. 15. Laul 50. 14.
16. Ja heitis temma jalge ette silmili mahha, ja tännas tedda, ja sesamma olli Samaria mees. Laul 50. 23.
17. Agga Jesus wastas ja ütles: Eks kümme polle puhtaks sanud? agga kus need ühheksa on?
18. Eks muid polle leitud, kes olleksid taggasi tulnud Jummalale au andma, kui agga sesinnane woöra ma mees?
5 Mos. 32. 6.
19. Ja ta ütles temmale: Touse ülles ja minne, so usk on sind aitnud.
20. Agga kui Wariserid temmalt küssisid: Millal tulleb Jummala riik? siis wastas ta neile ja ütles: Jummala riik ei tulle mitte ilmsi. 1 Kor. 4. 20.
21. Ei öölda ka: Wata siin, ehk wata seäl se on, sest wata, Jummala riik on seestpiddi teie sees.
22. Ja temma ütles jüngritte wasto: Päwad tullewad, mil teie himmustate üht innimesse Poia päiwist nähha, ja teie ei sa sedda mitte nähha.
23. Siis wötwad teised teile öölda: Wata siin, ehk wata seäl! Ärge minge mitte, ja ärge noudke sedda tagga.
Matt. 24. 23.
24. Sest otsego walk, mis teiselt poolt taewa al walko lööb, teise pole taewa al paistab: nenda peab ka innimesse Poeg ollema ommal päwal.
25. Agga enne peab temma paljo kannatama ja sestsinnatsest soust kui kölbmatta ärrapölgtama. Matt. 16. 21.
26. Ja nenda kui Noa päiwil olli, nenda peab ka innimesse Poia päiwil ollema. Matt. 24. 37.
27. Nemmad söid, jöid, wötsid naese, ja läksid mehhele sest päwast sadik, millal Noa laewa läks, ja weeupputus tulli ja kautas neid keik ärra.
28. Nendasammoti ka, kui Lotti päiwil olli: nemmad söid, jöid, ostsid, ja müsid, istutasid ja ehhitasid honid.
29. Agga sel päwal, kui Lot Sodomast wäljaläks, siis saddas tuld ja weewlit taewast, ja kautas neid keik ärra.
1 Mos. 19. 15. 16. 24.
30. Sedda wisi peab ollema sel päwal, millal innimesse Poeg ilmub.
31. Kes seljammal päwal kattukse peäl on, ja temma riistad koias, ärgo tulgo se mitte mahha neid ärrawötma; ja nendasammoti, kes wäljal on, ärgo mingo se mitte jälle taggasi. Matt. 24. 17.
32. Möttelge Lotti naese peäle!
1 Mos. 19. 26.
33. Kes ial omma ello püab hoida, se kautab sedda ärra, ja, kes ial sedda ärrakautab, se hoiab sedda iggawesse ellusse.
Matt. 16. 25. Joan. 12. 15.
34. Minna ütlen teile: Selsammal ösel on kaks ühhes wodis: teine peab wastowoetama, ja teine mahhajäetama.
35. Kaks naesterahwast jahwatawad ühtlasi: teine peab wastowoetama, ja teine mahhajäetama. Matt. 24. 41.
36. Kaks on wäljal: teine peab wastowoetama, ja teine mahhajäetama.
Matt. 24. 40.
37. Ja nemmad wastasid ja ütlesid temmale: Issand, kussa? Agga temma ütles neile: Kus surnud kehha on, senna kogguwad kotkad. Matt. 24. 28.

18. Peatük.

Palwest. Wariseer ja tölner. Lapsokessist. Ühhest rikkast. Kristusse kannatamissest. Üks pimme saab terweks.

1. Agga temma ütles neile ka tähhendamisse sanna, et ikka peab Jummalat pallума, ja ei mitte ärratüddima,
Rom. 12. 12. Ewes. 6. 18. Kol. 4. 2. 1 Tess. 5. 17.
2. Ja ütles: Üks kohtomoistja olli ühhes linnas, kes Jummalat ei kartnud, egga innimest ei häbbenend:
3. Agga üks lesk naene olli seäl linnas, ja tulli temma jure, ja ütles: Sada mulle öigust minno wihhamehhe wasto.
4. Ja temma ei tahtnud kaua mitte; agga pärrast mötles temma isseenneses: Et ma küll Jummalat ei karda, ja innimest ei häbbene,
5. Ommetigi, et sesinnane lesk mulle waewa teeb, tahhan ma temmale öigust

sata, et ta allati ei tulle, ja mind ärra ei tüddita. p. 11. 7. 8.

6. Siis ütles Issand: Kuulge, mis üllekohtune kohtomoistja ütleb.

7. Eks siis Jummal ei peaks öigust saatma neile, kes temma ärrawallitsetud on, ja temma pole kissendawad ööd ja päwad, et ta kül pitka melega nende pärrast kannatab. Laul 145. 19.

8. Minna ütlen teile: Kül ta neile pea sadab öigust. Siiski kui innimesse Poeg tulleb, kas temma usko leiab ma peält. 5 Mos. 32. 43.

9. Agga ka monnede wasto, kes isseenneste peäle lootsid, et nemmad piddid öiged ollema, ja muid pölgsid, ütles temma se tähhendamisse sanna:

10. Kaks innimest läksid ülles pühha kotta palwet piddama, teine olli Wariseer, ja teine tölner.

11. Wariseer seisis ja lugges isseenneses sedda: Oh Jummal! minna tännan sind, et minna ep olle nenda kui muud innimessed, risujad, üllekohtused, abbiellorikjad, egga nenda kui sesinnane tölner. Ilm. 3. 17.

12. Minna paastun kakskorda näddalas, ma annan kümnest keigist, mis mul on.

13. Ja tölner seisis emal, ja ei tahtnud omma silmigi taewa pole üllestösta, waid löi omma wasto rindo ja ütles: Oh Jummal, olle mulle pattusele armolinne! Laul 51. 3.

14. Minna ütlen teile: Sesinnane läks alla omma kotta parraminne öigeks moistetud kui teine. Sest iggaüks, kes ennast isse üllendab, tedda allandakse; agga, kes ennast isse allandab, tedda üllendakse. Matt. 23. 12.

15. Agga nemmad töid ka lapsokessi temma jure, et ta nende külge piddi puutma; agga kui jüngrid sedda näggid, söitlesid nemmad neid. Matt. 19. 13. Mark. 10. 13.

16. Agga Jesus kutsus neid ennese jure, ja ütles: Laske lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jummala riik.

17. Töeste minna ütlen teile; Kes ial Jummala riki wasto ei wötta kui lapsoke, se ei sa mitte sinna sisse. 1 Peetr. 2. 2.

18. Ja üks üllem küssis temmalt, ja ütles: Hea öppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin. Matt. 19. 16. Mark. 10. 17.

19. Agga Jesus ütles temmale: Mis sa mind heaks hüad, ükski ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal.

20. Käskusid tead sinna: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma. Sinna ei pea mitte tapma. Sinna ei pea warrastama. Sinna ei pea mitte wallet tunnistama. Auusta omma issa ja omma emma.

21. Agga temma ütles: Sedda keik ollen ma piddanud ommast noorest pölwest. Jes. 58. 2.

22. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles ta temmale: Üht asja on sulle weel waia: mü keik ärra, mis sul on, ja jagga waestele, siis on sul warrandus taewas; ja tulle, käi minno järrel. Matt. 19. 21. Mark. 10. 21.

23. Ja kui temma sedda kulis, sai temma koggoni kurwaks, sest ta olli wägga rikkas.

24. Agga kui Jesus näggi, et ta koggoni kurwaks sanud, ütles temma: Kui waewalt sawad need Jummala riki, kellel paljo warrandust on. Matt. 19. 23. Mark. 10. 23.

25. Sest hölpsam on, et üks kamel nöäla silmast läbbi läbbäb, kui et üks rikkas Jummala rigi sisse läbbäb. Matt. 19. 24. Mark. 10. 25.

26. Agga need, kes kuulsid, ütlesid: Kes siis woib önsaks sada? Matt. 19. 25. Mark. 10. 26.

27. Agga temma ütles: Mis innimeste jures on woimatta, sedda woib Jummal tehha.

28. Agga Peetrus ütles: Wata, meie olleme keik mahhajätnud, ja olleme sinno järrel käinud. Matt. 19. 27. Mark. 10. 28.

29. Agga temma ütles neile: Töeste minna ütlen teile, et ep olle keddagi, kes on mahhajätnud koia ehk wannemad, ehk wennad, ehk naese, ehk lapsed Jummala rigi pärrast, 5 Mos. 33. 9.

30. Kes ei peaks jälle sama mitme wörra selsinnatsel aial, ja tullewas ilmas iggawest ello. Matt. 19. 29. Mark. 10. 30.

31. Agga temma wöttis need kaksteistkümmend ennese jure, ja ütles neile: Wata, meie läbbäme ülles Jerusalemma, ja keik peab löppetadama, mis prohwetite läbbi on kirjotud innimesse Poiast. Matt. 20. 17. 18. Mark. 10. 32. 33.

32. Sest tedda antakse ärra pagganatte kätte, ja tedda naertakse ja teotakse ärra, ja temma peäle süllitakse, p. 23. 1.

33. Ja kui nemmad tedda sawad piitsaga peksnud, siis tapwad nemmad tedda ärra, ja kolmandamal päwal peab temma jälle üllestousma.

34. Agga nemmad ei moistnud sest middagi, ja sesinnane lönne olli nende eest warjul, ja nemmad ei moistnud mitte, mis ööldi.
35. Agga se sündis, kui temma Jeriko liña liggi sai, siis istus üks pimme te äres, ja kerjas.
36. Agga kui ta rahwa kulis mödaminnewad, kulas temma, mis se piddi ollema.
37. Agga nemmad kulutasid temmale: Jesus Naatsarettist lähhäb möda.
38. Siis kissendas temma wägga ja ütles: Jesus, Taweti poeg, heida armo minno peäle!
39. Agga need, kes eel käisid, söitlesid tedda, et ta piddi wait ollema; agga temma kissendas paljo ennam: Taweti poeg, heida armo minno peäle!
40. Agga Jesus jäi seisma, ja käskis tedda ennese jure tua; agga kui temma liggi sai, küssis ta temmalt,
41. Ja ütles: Mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? Agga temma ütles: Issand, et ma woiksin jälle nähha.
42. Ja Jesus ütles temmale: Et nä jälle! Sinno usk on sind aitnud!
43. Ja seddamaid näggi temma jälle, ja käis temma järrel Jummalat auustades. Ja keik rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kitust.

19. Peatük.

Sakkeus. Rahha naelad. Kristus lähhäb ratsa Jerusalemma sisse ja kulutab nuttes temma ärrarikmist, ja puhhastab templit.

1. Ja kui ta sai Jeriko liña tulnud, läks temma seält läbbi.
2. Ja wata, seäl olli üks mees, Sakkeus nimmi, ja sesamma olli tölneritte üllem, ja se olli rikkas,
3. Ja temma püdis Jesust nähha sada, kes ta piddi ollema; ja temma ei saand mitte rahwa pärrast, et ta maddal mees olli. Joan. 12, 21. 22.
4. Ja temma jooksis ette, ja läks ühhe metswigipu peäle, et ta tedda piddi nähha sama: sest ta piddi sedda teed minnema.
5. Ja kui Jesus senna paika sai, watis ta ülles, ja näggi tedda, ja ütles temma wasto: Sakkeus, tulle ussinaste mahha, sest tänna pean ma sinno kotta jäma.
6. Ja ta tulli ussinaste mahha, ja wöttis tedda römoga wasto. Joan. 1, 11. 12.
7. Ja keik, kes sedda näggid, nurrisesid ja ütlesid: Temma on ühhe pattuse mehhe jures sees käinud.
8. Agga Sakkeus jäi seisma, ja ütles Issanda wasto: Wata, Issand, minna annan omma pole warrandust waestele; ja kui ma kellelegi ollen üllekohhut teinud, annan minna neljawörra taggasi.
9. Agga Jesus ütles temma wasto: Tänna on sellesinnatse koiale önnistus tulnud, sest et sesamma ka Abraami poeg on.
10. Sest innimesse Poeg on tulnud otsima, ja önsaks teggema, mis ärrakaddunud on. Matt. 18, 11. 1 Tim. 1, 15.
11. Agga kui nemmad sedda kuulsid, ütles temma weel siña jure ühhe tähhendamisse sanna, sepärrast et ta Jerusalemma liggi olli, ja et nemmad mötlesid, et Jummala riik warsi piddi ilmuma.
12. Sepärrast ütles temma: Üks suurt suggu innimenne läks ärra kaugele male, et ta piddi ennesele kunningrigi sama, ja taggasi tullema. Matt. 25, 14. Mark. 13. 34.
13. Agga temma kutsus omma kümme sullast, ja andis neile kümme naela rahha, ja ütles nende wasto: Kauplege, senni kui ma taggasi tullen. p. 12. 48.
14. Agga temma koddanikkud wihkasid tedda, ja läkkitasid kässud temma järrele, ja ütlesid: Meie ei tahha, et sesinnane meie ülle kui kunningas peab wallitsema. Joan. 19. 15.
15. Ja se sündis, kui temma taggasi tulli, ja olli selle rigi sanud, siis käskis ta need sullased ennese jure kutsuda, kellele temma rahha olli annud, et ta piddi teäda sama, mis kasso iggaüks kaupeldes olli sanud. Matt. 25, 19.
16. Agga essimenne tulli ja ütles: Issand, sinno nael rahha on kümme naela kasso saatnud.
17. Ja ta ütles temma wasto: Se on hea, sinna hea sullane, et sa keigewähhema sees olled ustaw olnud, sepärrast peab sul kümne liña ülle melewald ollema. Matt. 25. 21.
18. Ja teine tulli ja ütles: Issand, sinno nael on wiis naela saatnud;
19. Agga temma ütles sellegi wasto: Ja sinna pead wie liña ülle ollema. Matt. 25. 23.
20. Ja üks teine tulli ja ütles: Issand, wata, siin, on sinno nael, mis ma higgirättikus ollen hoidnud;
21. Sest ma kartsin sind, et sa walli innimenne olled: sinna wöttad, mis sa ei olle ärrapannud, ja leikad, mis sa ei olle külwanud. Matt. 25. 24. 25.
22. Agga ta ütles temmale: Sinno suust moistan ma kohhut sinno peäle, sinna tigge sullane! Kui sa teädsid, et ma walli mees ollen, ja wöttan, mis ma ei

olle ärrapannud, ja leikan, mis ma ep
olle küllwanud, Matt. 12. 37.
23. Mispärrast ep olle sinna siis min-
no rahha kasso peäle wäljaannud? Kül
minna siis taggasi tulles olleksin sedda
kassoga taggasi noudnud. Matt. 25. 27.
24. Ja temma ütles nende wasto, kes
seäl jures seisid: Wötke nael temma käest
ärra, ja andke sellele, kel kümme naela on.
25. (Ja nemmad ütlesid temmale: Is-
sand, temmal on kümme naela.)
26. Sest minna ütlen teile: Kellel on,
sellele peab antama; agga kellel ep olle,
selle käest peab ärrawoetama ka se, mis
temmal on. Matt. 13. 12.
27. Agga need minno waenlased, kes ei
tahtnud, et ma nende ülle piddin kui kun-
ningas wallitsema, toge tenna, ja tapke
neid ärra minno ette.
28. Ja kui ta sedda sai räkinud, läks
temma eddasi, üllesminnes Jerusalemma.
29. Ja se sündis, kui ta Petwage ja
Betania liggi sai mäe jure, mis öllimäeks
hütakse, läkkitas temma kaks omma jüng-
ritteſt, Matt. 21. 1. Mark. 11. 1.
30. Ja ütles: Minge senna allewisse,
mis teie kohhal on, ja kui teie senna sisse
sate, siis leiate teie kinniseutud sällo, kelle
selgas üksli innimenne ial ei olle istnud,
peästke tedda lahti ja toge tedda seie.
31. Ja kui kegi teilt küssib: Miks teie
tedda lahtipeästate? siis üttelge temmale
nenda, et Issandale sedda tarwis on.
32. Agga kui need, kes ollid läkkitud,
said ärraläinud, leidsid nemmad nenda,
kui temma neile olli üttelnud.
Matt. 21. 6. Mark. 11. 4.
33. Agga kui nemmad sälgo lahtipeäst-
sid, siis ütlesid temma issandad nende
wasto: Miks teie sälgo lahtipeästate?
34. Agga nemmad ütlesid: Issandale
on sedda tarwis.
35. Ja nemmad töid sedda Jesusse ju-
re, ja heitsid ommad rided sällo selga, ja
pannid Jesusse temma peäle istuma.
Matt. 21. 7. Mark. 11. 7. Joan. 12. 14.
36. Agga kui temma olli minnemas,
lautasid nemmad ommad rided te peäle.
37. Agga kui temma jo senna liggi sai,
kust öllimäelt mahhaläidi, siis hakkas keik
jüngritte hulk römustes sure healega
Jummalat kiitma keikide wäggewa teg-
gude pärrast, mis nemmad ollid näinud.
38. Ja ütlesid: Kidetud olgo kunningas,
kes tulleb Issanda nimmel, rahho tae-
was, ja au körges! Matt. 21. 9. Mark. 11. 9.
39. Ja monningad Wariserid rahwa
seast ütlesid temma wasto: Öppetaja,
söitle omma jüngrid.
40. Ja ta wastas ja ütles neile: Min-
na ütlen teile, et, kui needsinnatsed wait
jääksid, peaksid kül kiwwid kissendama.
Habak. 2. 11. Matt. 3. 9.
41. Ja kui temma liggi sai ja linna
näggi, nuttis ta temma pärrast,
Jer. 13. 17. Jer. 9. 1.
42. Ja ütles: Kui sinnagi teaksid, ja
weelgi selsinnatsel ommal päwal, mis
sinno rahhuks tarwis lähhäb: agga nüüd
on se sinno silma eest warjule pandud.
5 Mos. 32. 29. Jer. 4. 22.
43. Sest aeg tulleb sinno peäle, et se
waenlased sinno ümber walli tewad, ja
sinno ümber piirwad, ja sind keikipiddi
waewawad; Esek. 21. 22.
44. Ja nemmad löwad sind mahha, ja
sinno lapsed sinno sees, ja ei jätta kiwwi
kiwwi peäle, sepärrast et sa ei olle tunnud
omma armo katsmisse aega.
p. 21. 6. Matt. 24. 1. Mark. 13. 2.
45. Ja temma läks pühha kotta, ja
hakkas wäljaaiama neid, kes seäl sees
müsid ja ostsid, Matt. 21. 12.
46. Ja ütles neile: Kirjotud on: Min-
no kodda on palwe kodda; agga teie ol-
lete sedda röömli auguks teinud.
Jes. 56. 7. Jer. 7. 11.
47. Ja temma olli iggapääw pühhas
koias öppetamas; agga üllemad preestrid
ja kirjatundjad ja rahwa üllemad püüdsid
tedda hukka sata,
48. Ja ei leidnud mitte, mis nemmad
piddid teggema: sest keik rahwas, kes ted-
da kuulsid, hoidsid temma pole.

20. Peatük.

Kristusse öppetus ennesest ja ommast ammetist. Winamäest. Kohtorahhast. Surnutte üllestous-
misesest.

1. Ja se sündis ühhel neist päiwist, kui
ta rahwast öppetas pühhas koias ja ar-
moöppetust kulutas, tullid üllemad preest-
rid ja kirjatundjad wannemattega se peä-
le, Matt. 21. 23. Mark. 11. 27.
2. Ja räksid temma wasto, ja ütlesid:
Ütle meile, missugguse melewallaga teed
sa sedda, ehk kes se on, kes sulle se mele-
walla annud?
3. Agga temma kostis ja ütles nende
wasto: Minna tahhan ka teilt ühhe san-
na küssida; üttelge mulle:
4. Kas Joannesse ristminne olli tae-
wast, woi innimestest?
Matt. 21. 25. Mark. 11. 30.
5. Agga nemmad arwasid isseneskis, ja

ütlesid: Kui meie ütleme: Taewast, siis
ütleb temma: Mispärrast ep olle teie siis
tedda mitte uskund?
6. Agga kui meie ütleme: Innimestest,
siis wiskab meid keik rahwas kiwwidega;
sest nemmad ollid julged se peäle, et
Joannes olli prohwet.
7. Ja nemmad ei üttelnud endid teäd-
wad, kust.
8. Ja Jesus ütles nende wasto: Egga
minnagi teile ütle, missugguse melewal-
laga ma sedda teen.
Matt. 21, 27. Mark. 11, 33.
9. Agga temma hakkas rahwale sedda
tähhendamisse sanna ütlema: Üks inni-
menne istutas winamäe, ja andis sedda
numa peäle wälja mameeste kätte, ja
läks woõrale male tükkiks aiaks.
Matt. 21, 33. Mark. 12, 1.
10. Ja kui aeg olli, läkkitas temma üh-
he sullase mameeste jure, et nemmad
temmale winamäe wiljast piddid andma;
agga mamehhed peksid tedda, ja saatsid
tedda tühjalt ärra.
11. Ja temma läkkitas weel teise sulla-
se; agga nemmad peksid ka sedda, ja teo-
tasid ja saatsid tedda tühjalt ärra.
12. Ja temma läkkitas weel kolmanda-
ma; agga nemmad hawasid ka sedda, ja
lükkasid tedda wälja.
13. Agga winamäe issand ütles: Mis
pean minna teggema? Ma tahhan om-
ma armsa poia läkkitada, ehk nemmad
häbbenewad, kui nemmad tedda näwad;
Joan. 3, 16.
14. Agga kui mamehhed tedda näggid,
mõtlesid nemmad isseleskis ja ütlesid:
Sesinnane on pärrija; tulge, tapkem
tedda ärra, et pärrandus meile saab.
Matt. 21, 38. Mark. 12, 7.
15. Ja nemmad lükkasid tedda wina-
mäest wälja, ja tapsid tedda ärra. Mis
wõttab nüüd winamäe issand neile tehha?
16. Kül temma tulleb ja hukkab need-
sinnatsed mamehhed ärra, ja annab wi-
namäe teiste kätte. Agga, kui nemmad
sedda kuulsid, ütlesid nemmad: Ärgo sed-
da sündko!
17. Agga temma watis nende peäle ja
ütles: Mis se siis on, mis on kirjotud:
Se kiwwi, mis hone ehhitajad kui kõlwa-
tuma ärraheitnud, se on nurgakiwwiks
sanud. Matt. 21, 42. Mark. 12, 10.
18. Iggaüks, kes selle kiwwi peäle lan-
geb, se lähhäb russuks; agga kelle peäle
se langeb, se teeb temma pihhuks.
Jes. 8, 15.
19. Agga üllemad preestrid ja kirjatund-
jad püüdsid sellsammal tunnil käsſi tem-
ma külge pista; agga nemmad kartsid
rahwast, sest nemmad moistsid, et temma
nende kohta se tähhendamisse sanna olli
üttelnud. Matt. 21, 46. Mark. 12, 12.
20. Ja nemmad wahtsid tedda, ja läk-
kitasid kawwalaid kulajaid wälja, kes en-
did waggaks teggid, et nemmad tedda
kõnnest piddid kinni sama, ja tedda ärra-
andma mawallitseja woimusse ja mele-
walla alla. Matt. 22, 15. 16. Mark. 12, 13.
21. Ja nemmad küssisid temmalt ja üt-
lesid: Õppetaja, meie teame, et sinna
õiete rägid ja õppetad, ja ei pea ei ühhegi
surussest luggu, waid õppetad Jummala
teed töt mõda;
22. Kas meile sünnib keisrile kohtorah-
ha anda, woi ei sünni?
23. Agga et ta nende tiggeda kawwa-
lusse ärramoistis, ütles temma nende
wasto: Mis teie mind kiusate?
24. Näitke mulle tenari rahha: Kelle
kuio ja peälekirri on temmal? Agga nem-
mad wastasid ja ütlesid: Keisri.
25. Siis ütles temma neile: Sepärrast
andke keisrile, mis keisri kohhus on, ja
Jummalale, mis Jummala kohhus on.
Matt. 22, 21. Mark. 12, 17.
26. Ja nemmad ei woind tedda mitte
rahwa ees kõnnest kinni sada, ja pannid
immeks temma kostmist, ja jäid wait.
27. Agga temma jure tullid monningad
Sadduserid, (kes ei ütle üllestousmist po-
legi ollewad) ja küssisid temmalt.
Matt. 22, 23. Mark. 12, 18.
28. Ja ütlesid: Õppetaja, Moses on
meile kirjotanud: Kui kellegi wend, kellel
naene on, ärrasurreb, ja sesinnane surreb
ärra lapseta, et temma wend se naese
peab wõtma, ja omma wennale suggu
saatma. 5 Mos. 25, 5.
29. Nüüd ollid seitse wenda, ja essimen-
ne wõttis naese, ja surri lapseta.
30. Ja teine wõttis se naese, ja sesinna-
ne surri ka ärra lapseta.
31. Ja kolmas wõttis tedda, ja nenda-
sammoti ka keik seitse, ja ei jätnud mitte
lapsi, ja surrid ärra.
32. Agga keigewimaks surri ka naene
ärra.
33. Agga üllestousmisses, kelle naene
peab temma ollema nende seast? sest ta
on neile seitsmele naeseks olnud.
34. Ja Jesus kostis ja ütles neile: Se-
sinnatse mailma lapsed wõtwad naese, ja
lähhäwad mehhele.
35. Agga, kes wäärt on arwatud teist
mailma sama, ja surnust üllestous-

ma, ei need wötta naest, egga lähhä mehhele.

36. Sest nemmad ei woi mitte ennam ärrasurra; sest nemmad on inglitte sarnatsed, ja nemmad on Jummala lapsed, et nemmad üllestousmisse lapsed on. 1 Joan. 3. 2.

37. Agga et surnud üllestouswad, näitab ka Moses kibbowitsa poösas, kui temma Issandat nimmetab Abraami Jummalaks, ja Isaaki Jummalaks, ja Jakobi Jummalaks; 2 Mos. 3. 2. 6.

38. Agga Jummal ei olle mitte surnutte, waid ellawatte Jummal: sest keik ellawad temmale. Matt. 22. 32. Mark. 12. 27.

39. Agga monningad kirjatundjattest wastasid ja ütlesid: Oppetaja, sinna olled hästi räkinud.

40. Agga nemmad ei julgend temmalt ühtegi ennam küssida.

41. Agga temma ütles nende wasto: Kuida nemmad ütlewad Kristusse Taweti Poia ollewad?

42. Ja Tawet isse ütleb laulo-ramatus: Issand on minno Issandale ütlenud: Istu minno parrama pole, Laul 110. 1.

43. Kunni minna sinno waenlased saan pannud sinno jalgealluseks järjele.

44. Nüüd hüab Tawet tedda Issandaks, kuida ta siis on temma Poeg? Mark. 12. 37.

45. Agga temma ütles keige rahwa kuuldes omma jüngrittele: Matt. 23. 1. Mark. 12. 38.

46. Hoidke kirjatundjatte eest, kes pitkis ridis tahtwad käia, ja armastawad terretamissi turrude peäl, ja essimessi pinkisid koggodusse koddades, ja üllemat otsa laudas öhtosömaaegus. Matt. 23. 5–7. Mark. 12. 38. 39.

47. Nemmad söwad leskede honed ärra, ja luggewad silmakirjaks pitki palwid: needsinnatsed peawad sedda raskema hukkatusse sama. Matt. 23. 14. Mark. 12. 40.

21. Peatük.

Lesse naese annist. Jerusalemma linna ärrarikmissest. Mailma löppetussest.

1. Agga temma watis ja näggi rikkad omma andid ohwrirahha kirsto pannewad. Mark. 12. 41.

2. Agga temma näggi ka ühhe waese lesse naese kaks weringit senna pannewad.

3. Ja temma ütles: Töeste minna ütlen teile, et sesinnane waene lesk naene on ennam kui keik muud sisse pannud. 2 Kor. 8. 2. 3. 12.

4. Sest needsinnatsed keik on ommast liast warrandussest sisse pannud Jummalale anniks; agga sesinnane on ommast waesussest keik toidusse, mis temmal olli, sisse pannud.

5. Ja monningad räkisid pühhast koiast, et temma illusa kiwwide ja andidega olli ehhitud, siis ütles temma: Matt. 24. 1. Mark. 13. 1.

6. Küll päwad tullewad, et sest keigest, mis teie näte, ei jäeta kiwwi kiwwi peäle, mis ei peaks ärrakistama.

7. Agga nemmad küssisid temmalt, ja ütlesid: Oppetaja, millal peab se siis ollema? ja mis peab täht ollema, millal se peab sündima? Matt. 24. 3. Mark. 13. 3. 4.

8. Agga temma ütles: Katske, et teid ärra ei eksitata; sest paljo tullewad minno nimme peäle, ja ütlewad, et minna se ollen, ja aeg on liggi sanud; sepärrast ärge minge mitte nende järrele. Matt. 24. 4. 5. Mark. 13. 5. 6.

9. Agga kui teie söddadest ja seggasist asjust kulete, ärge kohkuge: sest se peab enne sündima; agga ots ep olle weel ni pea kä.

10. Siis ütles temma neile, rahwas touseb rahwa wasto, ja kunningriik kunningrigi wasto.

11. Sured mawärrisemissed peawad ka ollema monnes paikas, ja nälg ja katk ja hirmsad asjad, ja sured immetähhed taewast peawad sündima.

12. Agga enne sedda keik pistwad nemmad ommad käed teie külge, ja kiusawad teid tagga, ja andwad teid ärra koggodusse koddadesse ja wangi, ja wiwad teid kunningatte ja mawallitsejatte ette minno nimme pärrast. Matt. 24, 9. Mark. 13. 9.

13. Agga se peab teile tunnistusseks sündima.

14. Sepärrast pange omma süddamesse, et teie enne ei mötle se peäle, mis teie enneste eest peate wastma: Mark. 13. 11.

15. Sest minna tahhan teile su ja tarkusse anda, mis wasto ei pea woima räkida egga panna ei ülski, kes teie wastesed on.

16. Agga teid peab ärraantama ka teie wannemattest, ja wendadest, ja suggulassist, ja söbradest, ja nemmad wötwad monningad teie seast ärratappa.

17. Ja teid peab sama wihhatud keigist minno nimme pärrast. Mark. 13. 13. Joan 15. 18.

18. Agga ei juuksekarwa ei pea teie peast hukka sama.

19. Hoidke omma hingesid omma kan-
natusse läbbi.
20. Agga kui teie näte Jerusalemma
söawäest ümberpiirtud ollewad, siis tund-
ke, et temma ärrakautaminne on liggi
tulnud. Matt. 24, 15. Mark. 13, 14.
21. Siis pöggenego need, kes Juda
maal on, mäggede peäle, ja need, kes
keskpaikas seäl sees on, need mingo wäl-
ja; ja kes wäljas on, ärgo mingo nem-
mad mitte senna sisse.
22. Sest needsinnatsed on kättemaks-
misse päwad, et keik peab töeks sama,
mis on kirjotud. Dan. 9, 26. 27.
23. Agga häbda neile, kes käima peäl
on, ja neile, kes immetawad neil päiwil:
sest seäl maal peab suur häbda ollema,
ja wihha sesinnatse rahwa peäle.
Matt. 14, 19. Mark. 13, 17.
24. Ja nemmad peawad langema mõö-
ga terra läbbi, ja neid peab wangi wi-
dama keige pagganatte sekka, ja Jerusa-
lem peab pagganattest ärratallatud olle-
ma, kunni pagganatte aeg täis saab.
Rom. 11, 25.
25. Ja päwas, kuus ja tähtedes pea-
wad immetähhed ollema, ja ma peäl
peab rahwal ahhastus ollema ilma nouu-
ta, et merri ja wee woud kohhisewad.
Matt. 24, 29. Mark. 13, 24.
26. Ja innimessed lähhäwad rammo-
tumaks kartusse ja asjade ootmisse pär-
rast, mis mailma peäle peawad tullema;
sest taewa wäggesid peab köigutadama.
27. Ja siis näwad nemmad innimesse
Poia tullewad pilwes sure wäe ja auuga.
Matt. 24, 30. Mark. 13, 26.
28. Agga kui se keik hakkab sündima,
siis waatke ülles, ja tõstke ommad pead
ülles, sepärrast et teie ärralunnastamin-
ne liggi tulleb.
29. Ja temma ütles neile ühhe tähhen-
damisse sanna: Wadage wigipuud ja
keiki puid; Matt. 24, 32. Mark. 13, 28.
30. Kui nemmad jo pakkatawad, ja teie
sedda näte, siis tunnete teie isseennestest,
et sui jo liggi on:
31. Nenda ka teie, kui teie näte sedda
sündiwad, siis tundke, et Jummala riik
liggi on. Luk. 17, 20.
32. Töeste minna ütlen teile, et sesin-
natse pölwe rahwas ei löppe mitte ärra,
kunni se keik saab sündinud.
Matt. 24, 34. Mark. 13, 30.
33. Taewas ja ma lähhäwad hukka;
agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
Matt. 24, 35.
34. Agga hoidke, et teie süddamed ei sa
koormatud liasömisse, ei liajomisse, egga
peatoidusse murrettega, ja et sesamma
pääw äkkitselt teie peäle ei tulle.
35. Sest kui linnopael tulleb temma
keikide peäle, kes keige ma peäl asset on.
1 Tess. 5, 2.
36. Sepärrast walwage ja palluge ig-
gal aial, et teid wäärt arwatakse ärra-
pöggenema keige se eest, mis peab sündi-
ma, ja seisma innimesse Poia ees.
Matt. 24, 42. Mark. 13, 33.
37. Agga temma öppetas päwa aial
pühhas koias, agga ösels läks ta wälja,
ja olli ömaial mäe peäl, mis hütakse öl-
limäeks.
38. Ja keik rahwas tulli warra hommi-
ko temma jure, tedda pühhas koias kuul-
ma.

22. Peatük.

Ärraandja Judas. Pasatal ja öhtosömaaeg. Jüng-
ritte auuabnus. Kristusse kannataminne aedas ja
Kaiwa ees. Peetrusse ärrasalgaminne.

1. Agga hapnematta leibade pühha
tulli liggi, mis hütakse pasapühhaks.
Matt. 26, 2. Mark. 14, 1.
2. Ja üllemad preestrid ja kirjatundjad
otsisid, kuida nemmad tedda piddid ärra-
tapma; sest nemmad kartsid rahwast.
3. Agga sadanas olli läinud Juda sisse,
kedda lianimmega hütakse Iskariotiks,
kes nende kahheteistkümne arrust olli.
Matt. 26, 14. Mark. 14, 10.
4. Ja temma läks ärra, ja räkis üllema
preestritte ja söapealikkuttega sedda, kuida
temma tedda piddi nende kätte ärraand-
ma.
5. Ja nemmad said röömsaks, ja leppi-
sid temmaga temmale rahha anda.
Matt. 26, 15.
6. Ja temma tootas, ja otsis pärrast
aega, tedda neile ärraanda ilma tüllita.
7. Agga hapnematta leibade pääw tulli,
millal pasatal piddi tappetama.
Matt. 26, 17. Mark. 14, 12.
8. Ja temma läkkitas Peetrusse ja Jo-
annesse, ja ütles: Minge ja walmistage
meile pasatal, et meie sedda woime süa.
9. Agga nemmad ütlesid temmale: Kus
sa tahhad, et meie sedda peame walmis-
tama?
10. Agga temma ütles neile: Wata,
kui teie linna sisse tullete, siis tulleb teie
wasto üks innimenne, se kannab wee-
krusi, käige temma järrel sinna kotta, kuh-
ho temma sisse lähhäb.
Matt. 26, 18. Mark. 14, 13.
11. Ja ütlelge selle koia issandale:
Öppetaja ütleb sulle: Kus on wööraste

tubba, kus ma pasatalle omma jüngrittega woin süa?

12. Siis näitab temma teile ühhe sure ebbitud toa üllewel; senna walmistage.

13. Agga kui nemmad ärraläksid, leidsid nemmad nenda, kui temma neile olli ütlelnud; ja nemmad walmistasid pasatalle. Mark. 14, 16.

14. Ja kui tund tulli, istus temma mahha, ja need kaksteistkümmend apostlit temmaga, Matt. 26, 20. Mark. 14, 17.

15. Ja temma ütles nende wasto: Minna ollen süddamest iggatsenud sedda pasatalle teiega süa, enne kui ma kannatan.

16. Sest minna ütlen teile, et ma sest mitte ennam ei sö, kunni keik saab sündinud Jummala rikis.

17. Ja kui ta karrika sai wötnud, tännas temma ja ütles: Wötke se, ja jaggage ennestele.

18. Sest ma ütlen teile, et minna ei jo mitte winapu wiljast, kunni Jummala riik saab tulnud.

19. Ja temma wöttis leiwa, tännas ja murdis, ja andis neile ja ütles: Se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestusseks. Matt. 26, 26. Mark. 14, 22.

20. Selsammal kombel ka karrika pärrast sömaaega ja ütles: Sesinnane karrikas on uus seädus minno werre sees, mis teie eest ärrawallatakse.

21. Siiski wata, minno ärraandja kässi on minnoga laudas. Laul 41, 10.

22. Ja innimesse Poeg läbbäb küll, nenda kui on seätud; siiski häddä selle innimessele, kelle läbbi tedda ärraantakse.

23. Ja nemmad hakkasid üks teise käest küssitellema, kes se küll nende seast piddi ollema, kes sedda piddi teggema.

24. Agga nende sekka tousis ka riidleminne, kedda neist piddi suremaks arwatama? Matt. 18, 1.

25. Agga temma ütles neile: Pagganatte kunningad wallitsewad nende ülle, ja kes nende peäle woimust wötwad, neid hütakse armolikkuks issandaiks; Matt. 20, 25.

26. Agga teie mitte nenda, waid surem teie seast olgo kui noorem, ja üllem kui se, kes tenib.

27. Sest kes on surem, se, kes laudas istub, woi se, kes tenib? eks se, kes laudas istub? agga minna ollen kesk teie seas nenda kui se, kes tenib. Matt. 20, 28.

28. Agga teie ollete need, kes minno jure jänud minno kiusatuste sees.

29. Ja minna sean teile kunningriki, nenda kui minno Issa sedda mulle on seädnud,

30. Et teie peate söma ja joma minno laudas minno kunningrikis, ja istma aujärgede peäl, ja kahheteistkümne Israeli suggu arro peäle kohhut moistma.

31. Agga Issand ütles: Simon, Simon, wata, sadanas on teid wägga püüdnud söäluda kui nisso; 1 Peetr. 5, 8.

32. Agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno usk ei pea ärralöpma, ja kui sa pärrast saad ümberpöörnud, siis kinnita omma wendi. Joan. 17, 20.

33. Agga ta ütles temmale: Issand, ma ollen walmis, sinnoga ni hästi wangi kui surma minnema.

34. Agga temma ütles: Minna ütlen sulle, Peetrus: Kuk ei laula tänna mitte enne, kui sinna mind kolmkorda saad ärrasalganud. Joan. 13, 38.

35. Ja temma ütles nende wasto: Kui ma teid ollen läkkitanud kukrota, ja paunata ja kingata, ons teile middagi waia olnud? Agga nemmad ütlesid: Ei ühtegi.

36. Siis ütles temma neile: Agga nüüd, kel kukkur on, se wötko sedda, nendasammoti ka paun, ja kellel ep olle, se müügo ärra omma kuub, ja ostko möök.

37. Sest minna ütlen teile, et se weel minnule peab sündima, mis kirjotud on: Tedda on ka üllekohtuste sekka arwatud, sest ka sel, mis minnust on kirjotud, on ots. Jes. 53, 12.

38. Agga nemmad ütlesid: Issand, ennä! siin on kaks mööka; agga temma ütles neile: Küll on.

39. Ja temma läks wälja, ja läks omma wisi järrele öllimäele; agga temma jüngrid käisid ka temma järrel. Matt. 26, 30. Mark. 14, 26. Joan. 18, 1.

40. Ja kui temma senna paika sai, ütles temma nende wasto: Pallunge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa.

41. Ja temma isse lahkus neist ärra ni kaugele, kui kiwwiga woib süsta, ja heitis pölwili mahha, ja pallus Jummalat, Matt. 26, 39. Mark. 14, 35.

42. Ja ütles: Issa, kui sinna tahhaksid selle karrika minnult ärrawötta! ommetti ärgo sündko minno waid sinno tahtminne. Mark. 14, 36.

43. Agga üks ingel näitis ennast temmale taewast, ja kinnitas tedda.

44. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne; agga temma higgi olli kui werrepissarad, need langsid ma peäle.

45. Ja temma tousis ülles Jummalat
pallumast, ja tulli omma jüngritte jure,
ja leidis neid maggawad kurbdusse pär-
rast. Matt. 26, 45. Mark. 14, 41.
46. Ja temma ütles neile: Mis teie
maggate? Touske ülles ja palluge Jum-
malat, et teie kiusatusse sisse ei sa.
47. Agga kui temma alles rätis, wata
hulk rahwast, ja se, kedda hüti Judaks,
üks neist kahheisteistkümnest käis nende
ees, ja tulli Jesusse liggi temmale suud
andma. Matt. 26, 47. Mark. 14, 43.
48. Agga Jesus ütles temmale: Judas,
annad sinna suandmissega innimesse
Poia ärra?
49. Agga kui need, kes temma ümber
ollid, näggid, mis piddi sündima, ütlesid
nemmad temmale: Issand, kas meie pea-
me moögaga sekka lönna?
50. Ja üks neist löi üllema preestri sul-
last, ja raius temma parrama körwa är-
ra. Matt. 26, 51. Mark. 14, 47. Joan. 18, 10.
51. Agga Jesus wastas ja ütles: Jätke
siit sadik. Ja temma putus temma kör-
wa külge, ja teggi tedda terweks.
52. Agga Jesus ütles üllema preestrit-
te, ja pühha koia pealikkutte ja wanne-
matte wasto, kes temma peäle tullid:
Teie ollete wäljaläinud otsego röömli
peäle moökade ja nuiadega.
Matt. 26, 55. Mark. 14, 48.
53. Et ma kül iggapääw teie jures ol-
nud pühhas koias, ei olle teie minno kül-
ge kässi pistnud; agga se on teie tund, ja
pimmedusse woimus.
54. Agga nemmad wötsid tedda kinni,
ja wisid ja saatsid tedda üllema preestri
kotta; agga Peetrus käis kaugelt järrel.
Matt. 26, 57. Mark. 14, 53.
55. Agga kui nemmad kesk oue tuld ül-
lesteggid, ja nemmad ühhes mahha ist-
sid, siis istus Peetrus kesk nende seas.
Matt. 26, 58. Mark. 14, 54.
56. Agga üks ümmardaja näggi tedda
tulle äres istwad, ja watas üksi silmi
temma peäle, ja ütles: Ka sesinnane olli
temmaga. Matt. 26, 69. Mark. 14, 66.
57. Agga temma salgas tedda ärra ja
ütles: Naene, minna ei tunne tedda.
58. Ja ürrikesse aia pärrast näggi ted-
da üks teine ja ütles: Sinnagi olled nen-
de seast; agga Peetrus ütles: Innimen-
ne, minna ei olle mitte.
59. Ja liggi ühhe tunni aega wahhet
kinnitas sedda üks teine, ja ütles: Tõe
polest, sesinnanegi olli temmaga; sest
temma on ka Kalilea ma mees.
Matt. 26, 73. Mark. 14, 70.
60. Agga Peetrus ütles: Innimenne,
ei ma moista, mis sa rägid: ja sedda-
maid, kui temma alles rätis, laulis kuk.
61. Ja Issand pöris ennast ümber, ja
watis Peetrusse peäle, ja Peetrusse mele
tulli Issanda sanna, kui ta temma wasto
olli üttelnud: Enne kui kuk saab laulnud,
salgad sinna mind kolmkorda ärra.
Matt. 26, 75. Mark. 14, 72.
62. Ja Peetrus läks wälja, ja nuttis
kibbedaste.
63. Agga mehhed, kes Jesust kinnipid-
dasid, naersid ja peksid tedda.
64. Ja nemmad katsid temma silmad
kinni, ja löid temma wasto silmi, ja küs-
sisid temmalt ja ütlesid: Moista kui
prohwet, kes se on, kes sind löi.
65. Ja paljo muid asjo räkisid nem-
mad temma wasto ja teotasid tedda.
66. Ja kui walge sai, tullid rahwa wan-
nemad, üllemad preestrid ja kirjatundjad
kokko, ja wisid tedda ülles omma sure
kohto ette, Matt. 27, 1. Mark. 15, 1.
67. Ja ütlesid: Olled sinna Kristus?
ütle meile; agga temma ütles neile: Kui
ma teile peaksin ütlema, ei teie ussuks
polegi.
68. Agga kui minna ka peaksin küssima,
siis teie ei wastaks mulle polegi, egga
lasseks mind mitte lahti.
69. Sest aiast peab innimesse Poeg is-
tuma Jummala wäe parramal pool.
70. Agga nemmad ütlesid keik: Olled
sinna siis Jummala Poeg? Agga temma
ütles nende wasto: Teie ütlete, sest min-
na ollen se.
71. Agga nemmad ütlesid: Mis meile
ennam tunnistust tarwis on? sest meie
olleme isse temma suust kuulnud.

23. Peatük.

Kristus wiakse Pilatusse ja Herodesse ette ja löakse
risti. Temma surm ja mahhamatminne.

1. Ja keik rahwa hulk wötsid kätte, ja
wisid tedda Pilatusse jure.
Matt. 27, 2. Mark. 15, 1. Joan. 18, 28.
2. Agga nemmad hakkasid temma peäle
kaebama, ja ütlesid: Tedda olleme meie
leidnud, kui ta rahwast ärrapörab, ja ke-
lab keisrile kohtorahha andmast, ja ütleb
ennast Kristusse, ühhe kunninga ollewad.
3. Agga Pilatus küssis temmalt ja üt-
les: Olled sinna Juda rahwa kunningas?
Agga temma wastas temmale ja ütles:
Jah, ollen.
Matt. 27, 11. Mark. 15, 2. Joan. 18, 33. 34.
4. Agga Pilatus ütles üllema preest-

ritte ja rahwa wasto: Minna ei leia ühtegi süüd sest innimessest. Joan. 18, 38.
5. Agga nemmad aiasid peäle, ja ütlesid: Temma annab rahwale pahha nou, ja öppetab keik möda Juda maad, ja on algand Kalilea maast siit sadik.
6. Agga kui Pilatus Kalilea maad kulis, küssis temma, kas se innimenne Kalilea ma mees piddi ollema?
7. Ja kui temma teäda sai, et ta Herodesse wallitsusse alt olli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, kes neilgi päiwil Jerusalemmas olli.
8. Agga Herodes sai wägga röömsaks, kui ta Jesust nähha sai: sest ta olleks tedda hea melega jo ammogi näinud, sepärrast et ta olli paljo temmast kuulnud, ja temma lotis üht immetähte nähha sada, mis temmast piddi tehtama.
9. Küll ta küssis temmalt mitme sannaga: agga temma ei wastand temmale ühtegi.
10. Agga üllemad preestrid ja kirjatundjad seisid, ja kaebasid wägga waljuste temma peäle.
11. Agga kui Herodes omma sõameestega tedda sai alwaks pannud, ja naernud, siis panni temma walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure.
12. Ja sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks; sest enne ollid nemmad teine teise peäle wihhased olnud.
13. Agga Pilatus kutsus kokko üllemad preestrid, ja rahwa üllemad, ja rahwa,
14. Ja ütles nende wasto: Teie ollete selle innimesse minno jure tonud, otsego rahwa ärrapöörja; ja wata, ma ollen tedda teie ees kulanud, ja minna ep olle sest innimessest ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate,
15. Egga Herodeski: sest ma ollen teid temma jure läkkitanud, ja wata, polle temmast ühtegi tehtud, mis surma wäärt olleks.
16. Sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahtilasta.
17. Agga temma piddi neile pühhiks ühhe lahtilaskma.
Matt. 27, 15. Mark. 15, 6. Joan. 18, 39.
18. Agga keik hulk kissendas wägga ja ütles: Hukka tedda ärra, ja lasse meile Parrabas lahti,
19. Kes olli ühhe linnas sündinud mässamisse ja tapmisse pärrast wangitorni heidetud.
20. Siis hüüdis Pilatus ta nende wasto, et ta tahtis Jesusse lahtilasta;
21. Agga nemmad karjusid wasto ja ütlesid: Lö risti! lö tedda risti!
22. Agga temma ütles kolmat puhko nende wasto: Mis sesinnane siis kurja teinud? Ma polle temmast ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahtilasta.
Matt. 27, 23. Mark. 15, 13.
23. Agga nemmad aiasid peäle sure kissendamissega ja pallusid, et tedda piddi risti lödama, ja nende ja üllema preestritte kissendaminne wöttis woimust.
Matt. 27, 23. Mark. 15, 14.
24. Agga Pilatus moistis kohhut, et nende palwe järrele piddi sündima.
25. Siis laskis temma neile selle lahti, kes mässamisse ja tapmisse pärrast olli wangitorni heidetud, kedda nemmad lahti pallusid; agga Jesusse andis ta ärra, nende kui nemmad tahtsid.
Matt. 27, 26. Mark. 15, 15.
26. Ja kui nemmad tedda wäljawisid, said nemmad kätte ühhe Küreni linna mehhe, Simon nimmi, kes wäljalt tulli, ja temma peäle pannid nemmad risti, et ta sedda Jesusse järrele piddi kandma.
Matt. 27, 32. Mark. 15, 21.
27. Agga temma järrel käis suur hulk rahwast ja naesi, kes ka kaebasid ja tedda nutsid.
28. Agga Jesus pöris ennast ümber nende pole, ja ütles: Jerusalemma tütred, ärge nutke mind, waid nutke issennesid ja omma lapsi.
29. Sest wata, päwad tullewad, millal öeldakse: Önsad on need, kes siggimatta, ja ihhud, mis ilmale ei kannud, ja nissad, mis ep olle immetanud.
30. Siis hakkawad nemmad ütlema mäggedele: Langege meie peäle; ja mäekinkude wasto: Katke meid. Jlm. 6. 16.
31. Sest kui sedda torele pule tehhakse, mis siis kuiwale peab sündima?
1 Peetr. 4. 17.
32. Agga temmaga wiid teist kaks kurjateggijat wälja ärrahukkata. Jes. 53. 12.
33. Ja kui nemmad sinna paika said, mis hütakse pealae assemeks, löid nemmad tedda ja need kurjateggijad sinna risti, teise parrama, teise pahhema pole.
Joan. 19, 17. 18.
34. Agga Jesus ütles: Issa, anna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad tewad. Agga nemmad jaggasid temma rided, ja heitsid liisko nende pärrast. Laul 22, 19.
35. Ja rahwas seisis seäl waatmas, ja üllemadki irwitasid tedda nendega, ja üt-

lesid: Muid on ta aitnud, aitko temma
issieennast, kui ta on Kristus, Jummala
ärrawallitsetud.
36. Agga ka söamehhedki naersid tedda,
ja läksid temma jure ja wisid temmale
äbikat,
37. Ja ütlesid: Kui sinna olled Juda
rahwa kunningas, siis aita isseennast.
38. Agga peälekirri olli ka temma pea
kohta kirjotud, Kreka, Laddina ja Ebrea
kele tähtedega: Sesinnane on Juda rah-
wa kunningas. Matt. 27, 37. Mark. 15, 26.
39. Agga teine kurjateggijaist, kes ollid
üllespodud, teotas tedda ja ütles: Kui sa
olled Kristus, siis aita isseennast ja meid.
Matt. 24, 44. Mark. 15, 32.
40. Agga teine kostis ja söitles tedda,
ja ütles: Eks sinnagi ei karda Jumma-
lat, sest et sinna sesjammas hukkatusses
olled.
41. Ja meie küll öigusse polest, sest meie
same kätte, mis meie tö väärt on; agga
sesinnane ep olle ühtegi pahha teinud.
42. Ja temma ütles Jesusse wasto:
Issand, mötle minno peäle, kui sa omma
kunningriki tulled.
43. Ja Jesus ütles temmale: Töeste,
minna ütlen sulle, tänna pead sa minno-
ga Paradisis ollema.
44. Agga kui jo kues tund liggi olli, siis
sai pimmedus keik ülle ma ühheksamast
tunnist sadik. Matt. 27, 45. Mark. 15, 33.
45. Ja päike läks pimmedaks, ja tek kei-
gepühhama paiga ees templis kärrises
keskelt löhki. Matt. 27, 51. Mark. 15, 38.
46. Ja Jesus kissendas sure heälega,
ja ütles: Issa, sinno kätte annan ma
omma waimo. Ja kui ta sedda sai üttel-
nud, heitis temma hinge.
Matt. 27, 50. Mark. 15, 37.
47. Agga, kui pealik näggi, mis sün-
dis, siis austas temma Jummalat ja
ütles: Se innimenne olli töeste öige.
Matt. 27, 54. Mark. 15, 39.
48. Ja keik rahwas, mis sinna tulli,
sedda waatma, kui nemmad näggid, mis
sündis, löid nemmad omma wasto rindo,
ja läksid taggasi.
49. Agga keik temma tutwad seisid emal,
ja naesed, kes temma järrel ollid käinud
Kalilea maalt, näggid sedda.
Matt. 27, 55. Mark. 15, 40.
50. Ja wata, üks mees, Josep nimmi,
kes rae issand olli, üks hea ja öige mees,
Matt. 27, 57. Mark. 15, 42. 43. Joan. 19, 38.
51. (Se ei olnud mitte nendega ühhes
nous, egga kiitnud nende tööd heaks) se
olli Arimatiast Juda rahwa linnast, kes
issegi Jummala riki ka otis.
52. Se läks Pilatusse jure, ja pallus
ennesele Jesusse ihho.
53. Ja temma wöttis sedda mahha, ja
mähkis sedda kalli linnase ride sisse, ja
panni sedda ühte hauda, mis kiwwi sisse
olli raiutud, kuhho ep olnud weel ial
ükski pandud.
Matt. 27, 59. Mark. 15, 46. Joan. 19, 40.
54. Ja se olli walmistamisse pääw, ja
hingamisse pääw tulli peäle.
55. Agga naesed, kes temmaga ollid Ka-
lilea maalt tulnud, käisid ka järrel, ja
waatsid hauda, ja kuida temma ihho sin-
na pandi.
56. Agga nemmad läksid taggasi, ja
walmistasid kallid rohtusid ja salwi, ja
hingamisse päwal seisid nemmad rahhul
kässo järrele.

24. Peatük.

Kristusse üllestousminne ja taewaminneminne.

1. Agga essimessel näddala päwal
puhte aial läksid nemmad haua jure, ja
kandsid kallid rohtusid, mis nemmad ollid
walmistanud, ja monningad ollid nende-
ga. Mark. 16, 1. 2. Joan. 20, 1.
2. Agga nemmad leidsid kiwwi haua
peält ärraweretud ollewad. Mark. 16, 4.
3. Ja, kui nemmad sisse läksid, ei leid-
nud nemmad Issanda Jesusse ihho mitte.
4. Ja se sündis, kui nemmad sepärrast
kahhe wahhel ollid, wata, siis seisid kaks
meest nende körwas hiilgawas ridis.
5. Agga kui nemmad wägga kartsid ja
ommad silmad mahhalöid, siis ütlesid
nemmad nende (naeste) wasto: Mis teie
ellawat surnutte jurest otsite?
6. Ei ta polle siin, waid ta on ülles-
tousnud, tulletage mele, kuida temma
teile on räkinud, kui ta alles Kalilea
maal olli,
7. Ütteldes: Innimesse Poeg peab är-
raantama pattuste innimeste kätte, ja
risti lödama, ja kolmandamal päwal
jälle üllestousma.
8. Ja temma sannad tullid nende mele.
9. Ja nemmad läksid haua jurest tag-
gasi, ja kulutasid sedda keik neile ühhe-
teistkümnele, ja keigile teistele.
Matt. 28, 8. Mark. 16, 8.
10. Agga Maria Magdalena ja Joan-
na, ja Maria Jakobusse emma, ja muud
naesed nendega ollid need, kes sedda
apostlittele räkisid.
11. Ja nende könne olli nende melest

otsego tühhi jut, ja nemmad ei uskuud neid mitte.

12. Agga Peetrus wöttis kätte, ja jooksis haua jure; ja kui ta kummarkülle sisse watis, näggi temma surnolinnad üksi maas ollewad, ja temma läks ärra, ja panni sedda isseennese immeks, mis olli sündinud. Joan. 20. 3. 6.

13. Ja wata, kaks nende seast ollid minnemas selsammal päwal ühte allewisse, mis Jerusalemmast liggi kunskümmend waggo maad olli, selle nimmi olli Emmaus, Mark. 16. 12.

14. Ja nemmad räkisid isseskeskis keigist asjust, mis ollid sündinud.

15. Ja se sündis, kui nemmad teine teisega jutto aiasid ja teine teiselt küssisid, siis tulli ka Jesus isse nende jure ja käis nendega.

16. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud.

17. Ja temma ütles nende wasto: Mis könned need on, mis teie isseskeskis könnelete käies, ja ollete kurwanäolissed?

18. Agga üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui wööras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teäda sanud, mis neil päiwil seälsammas on sündinud?

19. Ja temma ütles neile: Mis siis? Agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jesusest Naatsarettist, kes olli prohwet, wäggew teggudest ja sannast Jummala ja keige rahwa ees,

20. Kuida meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraannud, ja tedda risti lönud.

21. Agga meie lootsime, et ta piddi sesamma ollema, kes Israeli rahwa piddi ärralunnastama, ja peäle keige selle on tänna kolmas pääw, kui se on sündinud.

22. Agga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra hommiko haua jures ollid olnud,

23. Ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, endid ka inglitte näggemist näinud, kes ütlewad tedda ellawad.

24. Ja monningad meie seast läksid haua jure, ja leidsid nenda, kui naesed ka ütelnud; agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte.

25. Ja temma ütles nende wasto: Oh! teie rummalad ja süddamest pitkaldased sedda keik ustuma, mis prohwetid on räkinud.

26. Eks Kristus sedda piddand kannatama, ja omma auu sisse minnema?

27. Ja temma hakkas Mosesest peäle ja keigist prohwetittest, ja selletas neile ärra keige kirjade seest sedda, mis temmast olli kirjotud.

28. Ja nemmad said allewi liggi, kuhho nemmad läksid, ja temma teggi ennast emale minnema.

29. Ja nemmad pallusid tedda wäggise ja ütlesid: Jä meie jure, sest öhto jouab, ja pääw werib; ja temma läks sisse nende jure jäma.

30. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wöttis temma leiwa, önnistas ja murdis ja andis neile.

31. Siis peäsid nende silmad lahti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra.

32. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei pöllend, kui ta meiega räkis te peäl, ja kui ta meile kirja ärraselletas?

33. Ja nemmad tousid selsammal tunnil ülles, ja läksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid need üksteistkümmend, ja neid, kes nende jures ollid, kous ollewad,

34. Kes ütlesid: Issand on töeste üllestousnud, ja ennast Simonale näitnud. 1 Kor. 15. 4. 5.

35. Ja nemmad räkisid sedda ülles, mis te peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiwa murdmisest ollid tunnud

36. Agga kui nemmad sedda räkisid, seisis Jesus isse nende keskel, ja ütles neile: Rahho olgo teile! Mark. 16. 14. Joan. 20. 19.

37. Agga nemmad kohkusid ja kartsid, ja mötlesid endid waimo näggewad.

38. Ja temma ütles neile: Miks teie ollete ni wägga ärraehmatand? Ja mispärrast touswad nisuggused mötlemissed teie süddamette seest?

39. Et watage mo kässi ja mo jalgo, et minna sesamma ollen: katske mind kättega ja watage, sest waimul ep olle mitte libha egga luid, nenda kui teie näte mul ollewad.

40. Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile omma kässi ja jalgo. Joan. 20. 20.

41. Agga kui nemmad römo pärrast weel ei uskunud, ja immeks pannid, siis ütles ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süa?

42. Ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud kalla ja kerjemet.

43. Ja temma wöttis ja söi nende ees.

44. Agga temma ütles nende wasto: Need on need könned, mis ma teile räki-

sin, kui minna alles teie jures ollin; sest
keik peab töeks sama, mis Mosesse kässo-
öppetussesse, ja prohwetitte ja laulora-
matusse minnust on kirjotud.
45. Siis teggi temma nende moistusse
lahti, et nemmad kirja moistsid.
46. Ja temma ütles neile: Nenda on
kirjotud, ja nenda piddi Kristus kanna-
tama, ja üllestousma surnust kolmanda-
mal päwal,
47. Ja temma nimmel piddi kulutada-
ma meleparrandamist ja pattude andeks-
andmist keige rahwa seas, ja allatama
Jerusalemmast.
48. Agga teie ollete nende asjade tun-
nistajad.
49. Ja wata, minna läkkitan teie peäle
omma Isa tootusse; agga teie jäge Je-
rusalemma linna senniks, kui teid ehhi-
takse wäega körgest.
Joan. 15, 26. Ap. Tegg. 1, 4.
50. Agga temma wiis neid wälja Be-
taniast sadik ja töstis ommad käed ülles,
ja önnistas neid.
51. Ja se sündis, kui ta neid önnistas,
lahkus temma neist ärra, ja tedda woeti
ülles taewa. Mark. 16, 19. Ap. Tegg. 1, 9.
52. Ja kui nemmad tedda said kummar-
danud, läksid nemmad taggasi Jerusalem-
ma sure römoga.
53. Ja nemmad ollid allati pühhas
koias, kiitsid ja tännasid Jummalat.
Ap. Tegg. 1, 13.

AMEN.

Luka Ewangeliummi Ots.

Ewangelium
Pühha Joannesse kirjotud.

1. Peatük.

Kristus tössine Jummal ja tössine innimenne. Ristija Joannesse tunnistus temmast. Andreas, Peetrus, Wilippus ja Natanael tullid Jesusse jure.

1. Algusses olli Sanna, ja Sanna
olli Jummala jures, ja Sanna olli Jum-
mal. 1 Joan. 1, 1.
2. Sesamma olli algusses Jummala
jures. p. 17, 5. Öpp. Sann. 8, 22.
3. Keik asjad on temma läbbi tehtud,
ja ilma temmata ep olle ühtegi tehtud,
mis tehtud on. Kol. 1, 16.
4. Temma sees olli ello, ja ello olli in-
nimeste walgus, p. 5, 26. ja 8, 12.
5. Ja walgus paistis pimmedusses,
ja pimmedus ei wötnud sedda wasto.
p. 3, 19.
6. (Üks innimenne, Joannes nimmi, sai
Jummalast läkkitud.
Matt. 3, 1. Mark. 1, 4. Luk. 3, 2. 3.
7. Sesinnane tulli tunnistusseks, et tem-
ma walgussest piddi tunnistama, et keik
temma läbbi piddid uskma.
8. Temma ep olnud mitte walgus, waid
et temma piddi tunnistama walgussest.)
p. 5, 35.
9. Se olli tössine walgus, kes walgus-
tab keiki innimessi, kui ta mailma sisse
tulnud. p. 9, 5. p. 12, 46.
10. Temma olli mailmas, ja mailm on
temma läbbi tehtud, ja mailm ei tunnud
tedda mitte. Ebr. 1, 2.
11. Temma tulli omma sisse, ja ommak-
sed ei wötnud tedda mitte wasto;
12. Agga ni mitto, kui tedda wasto-
wötsid, neile andis temma melewalla
Jummala lapsiks saba, kes temma nim-
me sisse uskwad, 2 Peetr. 1, 4.
13. Kes ep olle werrest, ei lihha taht-
missest, egga mehhe tahtmissest, waid
Jummalast sündinud. Jak. 1, 18.
14. Ja Sanna sai lihhaks, ja wöttis
kui lihhes maias meie seas ellada, ja
meie näggime temma auu, kui Isast ai-
nosündinud Poia auu, täis armo ja tödt.
p. 3, 16.
15. Joannes tunnistas temmast, hüdis
ja ütles: Sesinnane olli, kellest minna
ollen ütlelnud: Kes pärrast mind tulleb,
se on enne mind olnud, sest temma olli
enne kui minna. Matt. 3, 11. Mark. 1, 7.
16. Ja temma täiussest olleme meie keik
wötnud kül armo armo pärrast.
Kol. 1, 19. p. 2, 9.
17. Sest kässoöppetus on Mosesse läb-
bi antud; arm ja tödde on Jesusse Kris-
tusse läbbi sanud.
18. Ükski ei olle ial Jummalat näinud;

ainussündinud Poeg, kes Issa sülles on, se on meile ärraselletanud.
p. 6, 46. 1 Joan. 4. 12.
19. Ja se on Joannesse tunnistus, kui Juda rahwas läkkitasid Jerusalemmast preestrid ja Lewitid, et nemmad temmalt piddid küssima: kes sa olled?
20. Ja ta tunnistas, ja ei salgand mitte, ja tunnistas: Minna ep olle mitte Kristus. Luk. 3, 15. 16.
21. Ja nemmad küssisid temmalt: Mis siis, olled sinna Elias? Temma ütles: Polle mitte. Olled sinna prohwet? Ja temma kostis: Ei mitte.
22. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Kes sa siis olled? Et meie wastusse woime wia neile, kes meid on läkkitanud, mis sa ütled isseennesest?
23. Temma ütles: Ma ollen hüüdja heäl körbes: Tehke tassaseks Issanda te, nenda kui prohwet Jesaia on ütlenud.
Jes. 40, 3.
24. Ja need, kes ollid läkkitud, ollid Wariseride seast.
25. Ja nemmad küssisid temmalt ja ütlesid temma wasto: Miks sinna siis ristid, kui sa ep olle Kristus, egga Elias, egga prohwet?
26. Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristin weega; agga se seisab kesk teie seas, kedda teie mitte ei tunne.
Matt. 3. 11.
27. Se on sesamma, kes pärrast mind tulleb, kes enne mind on olnud, kelle kinga paela lahti peästma minna wäärt ep olle.
28. Se sündis Petabaras teine pool Jordanit, kus Joannes ristis.
29. Teisel päwal nääb Joannes Jesusse ennese jure tullewad, ja ütleb: Wata, se on Jummala Tal, kes mailma patto ärrakannab. Jes. 53, 7.
30. Sesinnane on, kellest ma ollen ütlenud: Pärrast mind tulleb üks mees, kes enne mind on olnud, sest ta olli enne kui minna.
31. Ja minna ei tunnud tedda mitte: waid et ta piddi Israelis awwalikkuks sama, sepärrast ollen ma tulnud ristima weega. p. 3, 28.
32. Ja Joannes tunnistas ja ütles: Minna näggin Waimo otse kui tui taewast mahha tullewad, ja temma jäi temma peäle. Matt. 3, 16.
33. Ja minna ei tunnud tedda mitte; agga, kes mind läkkitas weega ristima, se ütles mulle: Kelle peäle sa nääd Waimo mahha tullewad, ja temma peäle jäwad, sesinnane on, kes pühha Waimoga ristib. Ap. Tegg. 1. 5.
34. Ja ma ollen näinud ja tunnistanud, et sesinnane on Jummala Poeg.
1 Joan. 4, 14. 15.
35. Teisel päwal seisis Joannes ta, ja kaks temma jüngritest.
36. Ja kui temma näggi Jesusse kõndiwad, ütles temma: Ennä, se on Jummala Tal! 29. s.
37. Ja need kaks jüngrit kuulsid tedda räkiwad, ja käisid Jesusse järrel.
38. Agga Jesus pöris ennast ümber, ja näggi neid ennese järrel käiwad, ja ütles neile:
39. Mis teie otsite? Agga nemmad ütlesid temmale: Rabbi! (se on, kui tedda ärraselletakse, Öppetaja) kus sinna asset olled?
40. Temma ütles neile: Tulge ja wadage. Nemmad tullid ja waatsid, kus ta piddi asset ollema, ja jäid sel päwal temma jure; agga se olli arwata kümnes tund.
41. Teine neist kahhest, kes Joannesest kuulsid, ja Jesusse järrel käisid, olli Andreas, Simona Peetrusse wend.
42. Sesinnane leiab essite omma wenna Simona, ja ütleb temmale: Meie olleme Messia leidnud, se on ärraselletud: Kristus.
43. Ja temma wiis tedda Jesusse jure. Agga, kui Jesus tedda näggi, ütles temma: Sinna olled Simon Jona poeg, sind peab hütama Kewaks, se on ärraselletud: Peetrus. Matt. 16. 18.
44. Teisel päwal tahtis Jesus Kalilea male miñna, ja leiab Wilippusse ja ütleb temmale: Käi minno järrel.
45. Agga Wilippus olli pärrit Petsaidast, Andreasse ja Peetrusse liñnast.
46. Wilippus leiab Natanaeli, ja ütleb temmale: Kellest Moses on kirjotanud kässoramatusse, ja prohwetid, tedda olleme meie leidnud, Jesusse Josepi poia Naatsarettist. 5 Mos. 18, 18. Jes. 53. 2.
47. Ja Natanael ütles temmale: Kas Naatsarettist woib middagi head tulla? Wilippus ütles temmale: Tulle ja wata.
48. Jesus näggi Natanaeli ennese jure tullewad ja ütles temmast: Ennä! üks tössine Israeli mees, kenne sees ei olle kawwalust. Laul 32, 2.
49. Natanael ütleb temmale: Kust sa mind tunned? Jesus kostis ja ütles temma wasto: Ennego Wilippus sind kutsus, näggin minna sind, kui sa wigipu al ollid.

50. Natanael kostab ja ütleb temma wasto: Öppetaja, sinna olled Jummala Poeg, sinna olled Israeli kunningas. p. 6, 69. Matt. 16, 16.

51. Jesus wastas ja ütles temmale: Et minna sulle ollen ütteldnud: Ma näggin sind wigipu al, siis ussud sinna: sa pead suremaid asjo näggema kui neid sinnatsid. p. 20, 29.

52. Ja ütles temmale: Töeste, töeste minna ütlen teile: Sest aiast peate teie taewa näggema lahti ollewad ja Jummala inglid ülles ja mahha astwad innimesse Poia peäle. 1 Mos. 28, 12.

2. Peatük.

Pulmad Kana linnas. Templi puhhastaminne.

1. Ja kolmandamal päwal said pulmad Kanas Kalilea maal, ja Jesusse emma olli seäl;

2. Agga Jesus ja temma jüngrid ollid ka pulma kutsutud.

3. Ja kui wina puddus, ütles Jesusse emma temma wasto: Neil ep olle wina.

4. Jesus ütles temmale: Naene, mis mul on sinnoga teggemist? minno tund ep olle weel tulnud.

5. Temma emma ütles teenrittele: Mis temma teile ial ütleb, sedda tehke.

6. Agga senna ollid pandud kuus kiwwist weeriista Juda rahwa puhhastamisse pärrast, ja iggaühhe sisse läks kaks ehk kolm moöto.

7. Jesus ütles neile: Täitke weeriistad weega; ja nemmad täitsid neid äre tassa.

8. Ja temma ütles neile: Wötke nüüd nende seest, ja wige pulmarahwa tallitajale. Ja nemmad wisid.

9. Agga kui pulmarahwa tallitaja wet maitsis, mis winaks olli sanud, ja ei teädnud mitte, kust se olli; (agga teenrid teädsid, kes wee ollid tonud,) siis kutsus pulmarahwa tallitaja peigmehhe,

10. Ja ütles temmale: Iggamees annab essite hea wina, ja kui nemmad jo küll sanud, siis lahjema; sinna olled head wina siit sadik hoidnud.

11. Se olli immeteggude hakkatus, mis Jesus teggi Kanas Kalilea maal, ja näitis omma auu ülles; ja temma jüngrid usksid temma sisse.

12. Pärrast läks temma alla Kapernauma, temma ja temma emma ja temma wennad ja temma jüngrid; ja ei jänud senna mitte kaua aega.

13. Ja Juda rahwa pasapühha olli liggi; ja Jesus läks Jerusalemma,

14. Ja leidis pühhas koias istwad neid, kes härgi, ja lambaid ja tuikessi müsid, ja rahha wahhetajad. Matt. 21, 12. Mark. 11, 15.

15. Ja temma teggi paelust piitsa, ja aias keik pühhast koiast wälja lammaste ja härgadega tükkis, ja rahha wahhetajatte rahha pillas temma laiale, ja lükkas nende lauad ümber.

16. Ja ütles neile, kes tuikessi müsid: Wige se siit ärra; ärge tehke minno Issa kodda kaubakoiaks. Luk. 19, 46.

17. Agga temma jüngrid mälletasid, et kirjotud olli: Pühha wihha sinno koia pärrast on mind ärrasönud. Laul 69, 10.

18. Siis kostsid Juda mehhed, ja ütlesid temmale: Mis tähte näitad sinna meile, et sa sedda teed? Matt. 12, 38.

19. Jesus wastas ja ütles neile: Kiskuge sesinnane tempel mahha, ja minna tahhan sedda kolme päwaga üllesehhitada. Matt. 27, 40.

20. Siis ütlesid Juda mehhed: Sesinnane tempel on kue aastaga wietkümmend üllesehhitud, ja sinna tahhad sedda üllesehhitada kolme päwaga?

21. Agga temma rääkis omma ihho templist.

22. Agga, kui ta sai surnust üllestousnud, siis tulli temma jüngritte mele, et ta sedda neile olli ütteldnud, ja nemmad usksid kirja, ja sanna, mis Jesus olli ütteldnud. Luk. 24, 8.

23. Agga kui ta Jerusalemmas olli pasapühhal, siis usksid paljo temma nimme sisse, kui nemmad näggid temma immetähti, mis ta teggi. p. 4, 45.

24. Agga Jesus isse ei usknud ennast mitte nende kätte, et ta keik ärratundis; p. 6, 64.

25. Ja et temmale ei olnud tarwis, et kegi ühhest innimessest piddi tunnistama; sest temma moistis, mis innimesse sees olli. Ebr. 4, 12. 13.

3. Peatük.

Kristusse kõnne Nikodemussega. Joannesse kõnne omma jüngrittega.

1. Agga üks innimenne olli Wariseride seast, Nikodemus nimmi, Juda rahwa üllem.

2. Sesinnane tulli Jesusse jure ösel, ja ütles temmale: Öppetaja, meie teame, et sa olled Jummalast tulnud öppetajaks; sest ükski ei woi neid immetähti tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temmaga.

3. Jesus wastas ja ütles temmale: Töeste, töeste minna ütlen sulle, kui kegi

ei sünni üllewelt, ei woi temma mitte Jummala riki nähha. 5. s.

4. Nikodemus ütles temma wasto: Kuis woib innimenne sündida, kui ta wanna on? Kas ta woib teistkorda omma emma ihho sisse minna, ja sündida?

5. Jesus wastas: Tõeste, tõeste minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei woi temma mitte Jummala riki sada. Esek. 36. 25—27.

6. Mis lihhast sündinud, se on lihha, ja mis Waimust sündinud, se on waim.

7. Ärra panne immeks, et ma sulle ollen ütlelnud: Teie peate üllewelt sündima.

8. Tuul puhhub, kuhho ta tahhab, ja sinna kuled temma heält, agga sinna ei tea mitte, kust ta tulleb, ja kuhho ta lähhäb; nenda on iggaüks, kes Waimust on sündinud.

9. Nikodemus wastas ja ütles temmale: Kuida se woib sündida? Esek. 36. 26.

10. Jesus wastas ja ütles temmale: Olled sinna Israeli öppetaja, ja ei moista sedda mitte? Ebr. 5. 12.

11. Tõeste, tõeste minna ütlen sulle: Meie rägime, mis meie teame, ja tunnistame, mis meie olleme näinud, ja teie ei wötta meie tunnistust mitte wasto.

12. Kui minna teile rägin neist asjust, mis ma peäl on, ja teie ei ussu mitte: kuida wöttakssite teie uskuda, kui ma teile rägikssin neist asjust, mis üllewel taewas on? Ebr. 5. 13.

13. Sest ükski ei olle taewa läinud, kui agga se, kes taewast mahhatulnud, innimesse Poeg, kes taewas on. p. 6. 62.

14. Ja nenda kui Moses ussi on körbes üllendanud, nenda peab innimesse Poeg üllendatama, 4 Mos. 21. 8. 9.

15. Et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid, et temmal iggawenne ello peab ollema. Mark. 16. 16.

16. Sest nenda on Jummal mailma armastanud, et temma omma ainosündinud Poia on annud, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid et iggawenne ello temmal peab ollema. Rom. 8. 32.

17. Sest Jummal ep olle omma Poega mitte läkkitanud mailma, et temma mailma piddi hukkamoistma, waid et mailm temma läbbi piddi önsaks sama. p. 12. 47. 1 Joan. 4. 14.

18. Kes temma sisse ussub, tedda ei moisteta mitte hukka; agga kes ei ussu mitte, jubba se on hukkamoistetud, sest temma ep olle ussunud Jummala ainosündinud Poia nimme sisse. p. 5. 24. ja 6. 40. 47.

19. Agga se on hukkamoistminne, et Walgus on tulnud mailma, ja innimessed armastasid pimmedust ennam kui Walgust; sest nende teud ollid kurjad. p. 1. 5. 9.

20. Sest iggaüks, kes kurja teeb, wihkab Walgust, ja ei tulle Walgusse jure, et temma teggusid ei pea laidetama, Ewes. 5. 13.

21. Agga kes tõt teeb, se tulleb Walgusse jure, et temma teud woiksid awwalikkuks sada; sest nemmad on Jummala sees tehtud.

22. Pärrast sedda tulli Jesus ja temma jüngrid Juda male: ja sinna wibis temma nendega ja ristis.

23. Agga Joannes ristis ka Ainonis liggi Salimit, et seäl paljo wet olli, ja sinna tullid rahwas, ja neid ristiti.

24. Sest Joannes ei olnud weel mitte wangitorni heidetud. Matt. 14. 3.

25. Siis hakkasid Joannesse jüngrid Juda meestega küssitellema puhhastamisse pärrast.

26. Ja tullid Joannesse jure, ja ütlesid temmale: Öppetaja, kes sinnoga olli teine pool Jordanit, kellele sinna tunnistust andsid, wata, sesinnane ristib, ja keik tullewad temma jure. Matt. 3. 11. 13.

27. Joannes wastas ja ütles: Innimenne ei woi ei middagi wötta, kui se ep olle temmale antud taewast. p. 19. 11. Ebr. 5. 4.

28. Teie isse ollete minno tunnistajad, et ma ollen ütlelnud: Minna ei olle mitte Kristus, waid et ma ollen temma ele läkkitud. p. 1. 20. 30.

29. Kellel pruut on, se on peigmees; agga peigmehhe söbber seisab, ja kuleb tedda, ja on wägga rõmus peigmehhe heäle pärrast; sesinnane mo rõõm on nüüd täis sanud.

30. Temma peab kaswama, agga minna pean wähhenema.

31. Kes üllewelt tulleb, se on keikide ülle; kes maast on, se on maast, ja rägib maast; kes taewast tulleb, se on keikide ülle, p. 8. 23. 1 Kor. 15. 47.

32. Ja tunnistab sedda, mis temma on näinud ja kuulnud, ja ükski ei wötta temma tunnistust wasto. p. 5. 20. p. 8. 26. 28. ja 12. 49.

33. Kes temma tunnistusse wastawöttab, se kinnitab, et Jummal tõssine on. 1 Joan. 5. 10.

34. Sest, kedda Jummal on läkkitanud, se rägib Jummala sanna: sest Jummal ei anna Waimo möödo järrele. Laul 45. 8.

35. Issa armastab Poega, ja on keik
temma kätte annud. Matt. 11, 27.
36. Kes ussub Poia sisse, sel on igga-
wenne ello; agga, kes ei ussu Poia san-
na, se ei pea ello näggema, waid Jum-
mala wihha jääb temma peäle.
p. 3, 18. Mark. 16, 16. 1 Joan. 5, 10.

4. Peatük.

Samaria rahwa pattustpöörminne. Kuninga mehhe poega tehhakse terweks.

1. Kui nüüd Issand teäda sai, et Wa-
riserid ollid kuulnud, et Jesus ennam
jüngrid teggi ja ristis, kui Joannes;
p. 3, 22. 26.
2. (Et küll Jesus isse ei ristinud, waid
temma jüngrid;)
3. Siis jättis temma Juda ma mahha,
ja läks jälle Kalilea male.
4. Agga temma piddi Samariast läbbi
minnema.
5. Siis tulli temma ühte Samaria lin-
na, mis hüttakse Sigariks, põllo liggi,
mis Jakob omma poiale Josepile olli
annud. 1 Mos. 48, 22. Jos. 24, 32.
6. Agga seälsammas olli Jakobi kaew.
Kui nüüd Jesus teekäimissest olli wässi-
nud, istus temma kaewo jure mahha; ja
se olli pea kues tund.
7. Siis tulli üks Samaria naene wet
toma. Jesus ütleb temmale: Anna mul-
le jua. 1 Mos. 24, 17.
8. (Sest temma jüngrid ollid ärraläi-
nud linna, et nemmad piddid roga ost-
ma.)
9. Siis ütles Samaria naene temma
wasto: Sinna olled Judamees, kuida
küssid sa siis minnult jua, ja minna ol-
len Samaria naene? (Sest Juda rah-
was ei leppi mitte kokko Samaria ma
rahwaga.)
10. Jesus wastas ja ütles temmale:
Kui sa teaksid Jummala andi, ja kes se
on, kes sinnule ütleb: Anna mulle jua;
sa olleksid tedda pallunud, ja temma ol-
leks sinnule ellawat wet annud.
p. 7, 38. 39.
11. Naene ütles temmale: Issand,
ämbrit ep olle sinnul, ja kaew on süg-
gaw; kust siis on sinnul se ellaw wessi?
12. Sinnaks surem olled, kui meie issa
Jakob, kes meile se kaewo on annud, ja
temma isse on seält seest jonud ja temma
poiad ja temma lojuksed?
13. Jesus wastas ja ütles temmale:
Iggaüks, kes sestsinnatsest weest joob, se
jannutab jälle.
14. Agga kes ial saab jonud sest weest,
mis minna temmale annan, temma ei
jannuta mitte ei iggaweste; waid se wes-
si, mis minna temmale annan, saab tem-
ma sees wee kaewuks, mis owab igga-
wesse ellusse.
15. Naene ütles temma wasto: Is-
sand, anna mulle sedda wet, et minna ei
jannuta, egga mulle tarwis olle seie tulla
wet toma.
16. Jesus ütles temmale: Minne, kutsu
omma mees, ja tulle seie.
17. Naene wastas ja ütles: Minnul
ep olle meest. Jesus ütles temmale:
Sinna ütled õiete, minnul ep olle meest;
18. Sest wiis meest on sinnul olnud, ja
kes nüüd sinnul on, se ep olle mitte sinno
mees: sedda olled sa õiete ütlelnud.
19. Naene ütles temmale: Issand,
minna nään, et sa prohwet olled. p. 6, 14.
20. Meie wannemad on sesinnatse mäe
peäl Jummalat kummardanud, ja teie
ütlete, et Jerusalemmas paik on, kus peab
Jummalat kummardama.
21. Jesus ütles temmale: Naene, ussu
mind, et tund tulleb, et teie ei pea ei se-
sinnatse mäe peäl, egga Jerusalemmas
Issa kummardama.
22. Teie kummardate, mis teie ei tea;
agga meie kummardame, mis meie teame,
sest õnnistus tulleb Juda rahwa seast.
23. Agga tund tulleb ja on jo nüüd, et
tõssised kummardajad peawad Issa kum-
mardama Waimus ja tões, sest Issa ot-
sib ka sähhärdussi, kes tedda nenda kum-
mardawad.
24. Jummal on Waim, ja, kes tedda
kummardawad, need peawad Waimus ja
tões kummardama. 2 Kor. 3, 17.
25. Naene ütleb temmale: Ma tean, et
Messias tulleb, kedda nimmetakse Kris-
tusseks; kui se saab tulnud, siis kulutab
temma meile keik. p. 1, 42.
26. Jesus ütles temmale: Minna ollen
se, kes sinnoga rägib. p. 8, 25. ja 9, 37.
27. Ja se peäle tullid temma jüngrid,
ja immetellesid, et temma naesega kõnne-
les; siiski ei ütlelnud ükski: Mis sinna
küssid, ehk, mis sa rägid temmaga?
28. Naene jälle jättis omma weekrusi
senna, ja läks ärra linna, ja ütles rah-
wa wasto:
29. Tulge, watage innimest, kes minnu-
le keik on ütlelnud, mis ma ollen teinud,
eks sesinnane ei olle Kristus?
30. Siis läksid nemmad linnast wälja,
ja tullid temma jure.
31. Agga se wahhel pallusid jüngrid
tedda ja ütlesid: Oppetaja, sö.

32. Agga temma ütles neile: Minnul
on roga süa, mis teie mitte ei tea.
33. Siis ütlesid jüngrid isseäskis: Ons
kegi temmale süa tonud?
34. Jesus ütles neile: Minno roog on
se, et ma teen selle tahtmisse järrele, kes
mind on läkkitanud, ja löppetan temma
tö. p. 5. 30. ja 6. 38.
35. Eks teie isse ei ütle, et weel nelli
kuud on, siis tulleb leikus kätte? Wata,
minna ütlen teile: Töstke ommad silmad
ülles, ja watage pöldusid, sest nemmad
on jo walged leikussele.
Matt. 9. 37. Luk. 10. 2.
36. Ja, kes leikab, se saab palka, ja
koggub wilja iggawesseks ellulks, et ni
hästi se, kes külwab, kui se, kes leikab,
ühtlasi woiksid röömsad olla.
37. Sest siin on se sanna tössi, et teine
on, kes külwab, ja teine, kes leikab.
38. Ma ollen teid läkkitanud sedda lei-
kama, mis kallal teie ei olle mitte tööd
teinud: teised on tööd teinud, ja teie olle-
te nende tö peäle tulnud.
39. Agga paljo Samaria rahwast sest
linnast uskkid temma sisse naese könne
pärrast, kes tunnistas: Temma on min-
nule keik üttelnud, mis ma ollen teinud.
40. Kui nüüd Samaria rahwas temma
jure tullid, pallusid nemmad tedda, et ta
nende jure piddi jäma: ja temma jäi siñ-
na kaks päwa.
41. Ja paljo ennam uskkid temma san-
na pärrast,
42. Ja ütlesid naese wasto: Meie ei
ussu mitte ennam sinno könne pärrast;
sest meie olleme isse kuulnud, ja teame,
et sesinnane on töeste mailma Onnis-
teggija, Kristus. p. 17. 8.
43. Agga kahhe päwa pärrast tulli tem-
ma seält wälja, ja läks ärra Kalilea
male.
44. Sest Jesus isse olli tunnistanud, et
prohwetil ommal pärrismaal auu ei olle.
Matt. 13. 57. Mark. 6. 4. Luk. 4. 24.
45. Kui temma nüüd sai tulnud Kalilea
male, wötsid Kalilea ma rahwas tedda
wasto, kes keik ollid näinud, mis ta olli
Jerusalemmas teinud surel pühhal, sest
nemmad ollid ka pühhiks siña tulnud.
46. Siis tulli Jesus jälle Kana, Kali-
lea ma liña, kus ta wee olli winaks
teinud. p. 2. 9.
47. Ja üks kunninga mees olli, selle
poeg olli haige Kapernaumas; kui sesin-
nane sai kuulnud, et Jesus olli tulnud
Juda maalt Kalilea male, läks ta temma
jure ja pallus tedda, et ta piddi alla tul-
lema ja temma poia terweks teggema,
sest ta piddi jo ärrasurrema. Jes. 26. 16.
48. Siis ütles Jesus temma wasto:
Kui teie ei nä immetähti egga immeteg-
gusid, siis ei ussu teie mitte.
1 Kor. 1. 21. 22.
49. Kunninga mees ütles temmale:
Issand tulle alla, ennego mo poiske sur-
reb.
50. Jesus ütleb temmale: Minne, sin-
no poeg ellab; ja innimenne uskus san-
na, mis Jesus temmale ütles, ja läks
ärra.
51. Kui temma jo olli alla tullemas,
tullid temma sullased temma wasto, ja
kulutasid ja ütlesid: Sinno poeg ellab.
52. Siis kulas temma neilt tundi, mil-
lal temma olli parramaks sanud, ja nem-
mad ütlesid temmale: Eile seitsmenda
tunni aial lahkus soetöbbi temmast ärra.
53. Siis moistis issa, et se olli sündi-
nud selsammal tunnil, millal Jesus tem-
male üttelnud: Sinno poeg ellab. Ja
temma uskus, ja keik temma perre.
54. Sesinnatse teise immetähhe teggi
Jesus jälle, kui temma Juda maalt tulli
Kalilea male.

5. Peatük.

Kristus tostab omma immeteo eest, mis ta selle teggi, kes kahheksa aastat neljatkümmend olli haige olnud.

1. Pärrast olli Juda rahwa pühha, ja
Jesus läks Jerusalemma. 3 Mos. 23. 2.
2. Agga Jerusalemmas on lammaste
wärrawa liggi üks tiik, sedda hütakse
Ebrea kele Betesdaks, sel on wiis wöl-
witud honet.
3. Nende sees maggasid suur hulk hai-
gid, pimmedaid, jallotumaid, ärrakui-
wanud, kes ootsid wee likumist.
4. Sest üks ingel tulli mahha ommal
aial tiki, ja seggas wet: kes nüüd essi-
messeks pärrast weeseggamist sisse astus,
sai terweks, mis haigus temmal ial olli.
5. Agga seäl olli üks innimenne kahhek-
sa aastat neljatkümmend haige olnud.
6. Kui Jesus tedda näggi maas mag-
gawad, ja teäda sai, et ta jo kaua aega
olli maas olnud, ütles ta temmale: Kas
sa tahhad terweks sada?
7. Haige wastas temmale: Issand,
polle mul sedda innimest, kes mind aitaks
tiki, kui wet seggatakse; agga senni, kui
minna tullen, astub teine minno ele sisse.
Laul 72. 12. 13.
8. Jesus ütles temmale: Touse üllés,
wötta oma wodi, ja könni. Matt. 9. 6.

9. Ja innimenne sai warsi terweks, ja
wöttis omma wodi, ja köndis; agga se
päaw olli hingamisse päaw.
10. Sepärrast ütlesid Juda rahwas sel-
lele, kes olli terweks sanud: Hingamisse
päaw on, sulle ei sünni mitte wodit kan-
da. Luk. 6, 2.
11. Temma wastas neile: Kes mind
terweks teggi, se ütles minnule: Wötta
omma wodi ja könni.
12. Siis küssisid nemmad temmalt: Kes
on se innimenne, kes sinnule ütles: wöt-
ta omma wodi, ja könni?
13. Agga se, kes olli terweks sanud, ei
teadnud mitte, kes se olli olnud; sest Je-
sus olli körwale läinud, et hulk rahwast
seäl paikas olli.
14. Pärrast leiab Jesus tedda pühhast
koiast, ja ütles temmale: Katsu, sinna ol-
led terweks sanud, ärra te mitte ennam
patto, et sulle middagi kurjemat ei sünni.
p. 8, 11. 2 Peetr. 2, 20.
15. Innimenne läks ärra, ja kulutas
Juda rahwale, et Jesus se olnud, kes ted-
da olli terweks teinud.
16. Ja sepärrast kiusasid Juda rahwas
Jesust tagga, ja püüdsid tedda ärratap-
pa, et ta sedda olli teinud hingamisse
päwal.
17. Agga Jesus wastas neile: Minno
Issa teeb tööd tännini, ja minna teen
tööd. p. 9, 4. ja 14, 10.
18. Sepärrast nüüd püüdsid Juda meh-
hed weel ennam tedda ärratappa, et tem-
ma mitte üksipäinis hingamisse päwa
olli teotanud, waid et ta olli ka ütlelnud,
Jummala ennese Issa ollewad, ja ennast
Jummala sarnatseks teinud.
19. Agga Jesus wastas ja ütles neile:
Töeste, töeste, minna ütlen teile, Poeg
ei woi ühtegi isseennesest tehha, kui agga
sedda, mis ta nääb Issa teggewad; sest
mis se ial teeb, sedda teeb Poeg ka nen-
dasammoti. p. 3, 11. 32.
20. Sest Issa armastab Poega, ja näi-
tab temmale keik, mis ta teeb: ja tahhab
temmale suremaid teggusid näita, kui
needsinnatsed on, et teie peate sedda im-
meks pannema. p. 3, 35.
21. Sest otsekui Issa surnud üllesärra-
tab, ja teeb ellawaks, nenda teeb Poeg
ka ellawaks, kedda temma tahhab. 25. 28. s.
22. Sest Issagi ei moista kohhut ei üh-
tegi peäle, waid keik kohtomoistmisse on
temma Poia kätte annud. Ap. Tegg. 17, 31.
23. Et keik peawad Poega austama,
nenda kui nemmad Issa austawad; kes
ei austa Poega, se ei austa mitte Issa,
kes tedda on läkkitanud. 1 Joan. 2, 23.
24. Töeste, töeste minna ütlen teile:
kes minno sanna kuleb, ja ussub sedda,
kes mind on läkkitanud, sel on iggawen-
ne ello, ja se ei sa mitte kohto alla, waid
on surmast ello sisse läinud.
p. 3, 18. p. 8, 51.
25. Töeste, töeste minna ütlen teile, et
tund tulleb, ja nüüd jo on, et surnud
peawad Jummala Poia heält kuulma,
ja, kes sedda sawad kuulnud, need pea-
wad ellama. p. 11, 43. 44.
26. Sest, otsego Issal on ello isseenne-
ses, nenda on temma ka Poiale annud,
et ello peab temma ennese sees ollema.
p. 10, 30.
27. Ja on temmale ka melewalla an-
nud kohhut moista, et ta innimesse Poeg
on. 22. s.
28. Ärge pange sedda immeks: sest tund
tulleb, millal keik, kes haudade sees on,
peawad temma heält kuulma,
25. s. 1 Kor. 15, 52. 1 Tess. 4, 16.
29. Ja wälja tullema, kes on head tei-
nud, ello üllestousmisseks; agga kes on
pahha teinud, hukkamoistmisse üllestous-
misseks. Dan. 12, 2.
30. Minna ei woi isseennesest ühtegi
tehha; minna moistan kohhut nenda kui
ma kulen, ja minno kohhus on öige, sest
minna ei otsi mitte omma tahtmist, waid
Issa tahtmist, kes mind on läkkitanud.
19. s. p. 6, 38.
31. Kui ma tunnistan isseennesest, siis
ei olle mo tunnistus mitte tössine.
p. 8, 14. 18.
32. Üks teine on, kes minnust tunnis-
tab, ja ma tean, et tunnistus tössine on,
mis temma minnust tunnistab.
Matt. 3, 17. Jes. 43, 1.
33. Teie ollete läkkitanud Joannesse ju-
re, ja temma on töele tunnistust annud.
p. 1, 19.
34. Agga minna ei wötta tunnistust
innimessest; waid sedda ütlen minna, et
teie önsaks saaksite.
35. Temma olli üks künal, mis pölles
ja paistis; agga teie tahtsite ürrikesseks
aiaks temma walgusse sees wägga rööm-
sad olla. Matt. 3, 5. p. 21, 26.
36. Agga minnul on surem tunnistus,
kui Joannesse tunnistus: sest teud, mis
Issa minnule on annud, et ma neid pean
löppetama, needsammad teud, mis min-
na teen, tunnistawad minnust, et Issa
mind on läkkitanud.
37. Ja Issa, kes mind on läkkitanud,

sesamma on minnust tunnistanud; teie ei olle ial temma heält kuulnud, egga temma näggo näinud. 32. s.
38. Ja teil ei olle mitte temma sanna teie sees ollemas; sest teie ei ussu seddasinnast, kedda temma on läkkitanud.
Kol. 3, 16. Jak. 1, 21.
39. Katsuge kirjo läbbi, sest teie arwate, et teil nende sees on iggawenne ello, ja need on, mis minnust tunnistawad.
Laul 40, 8.
40. Agga teie ei tahha mitte minno jure tulla, et teie ello saatsite. p. 6, 36.
41. Minna ei noua mitte auu innimestest. Ebr. 5, 5. 6.
42. Agga minna tunnen teid, et Jummala armastus teie sees ei olle. p. 2, 25.
43. Minna ollen omma Issa nimmel tulnud, ja teie ei wötta mind mitte wasto: kui üks teine tulleb omma ennese nimmel, tedda wöttate teie wasto.
44. Kuida woite teie uskuda, kui teie auu üks teise käest nouate, ja ei otsi mitte sedda auu, mis üksipäinis Jummalast tulleb? p. 12, 42. 43. Rom. 2, 29.
45. Ärge möttelge, et minna teie peäle tahhan kaebada Issa jures; üks on, kes teie peäle kaebab, Moses, kelle peäle teie lodate.
46. Sest kui teie Mosest ussuksite, siis ussuksite teie ka mind: sest temma on minnust kirjotanud. 5 Mos. 18, 15.
47. Agga kui teie temma kirjo ei ussu, kuida woite teie siis minno sanno uskuda?

6. Peatük.

Kristusse immelik söötminne, ja köndiminne merre peäl. Öppetus waimolikkust Jesusse ihho ja werre sömissest ja jomissest.

1. Pärrast sedda läks Jesus ärra, ülle Kalilea järwe Tiberia linna kaudo,
Matt. 14, 13. Mark. 6, 32.
2. Ja paljo rahwast käis temma järrel, et nemmad temma immetähti näggid, mis temma haigettele teggi.
3. Agga Jesus läks ülles mäe peäle, ja istus sinna omma jüngrittega.
4. Agga Juda rahwa pasapühha olli liggi.
5. Kui nüüd Jesus ommad silmad üllestöstis, ja näggi paljo rahwast ennese jure tullewad, siis ütles temma Wilippusse wasto: Kust peame meie leibo ostma, et needsinnatsed sawad sia?
6. (Agga sedda ütles temma tedda kiusades, sest ta teädis kül, mis ta piddi teggema.)
7. Wilippus wastas temmale: Leibo kahhe saa tenari rahha eest ei ullata neile mitte, et iggaüks neist agga pisut wöttaks. Mark. 6, 37.
8. Üks temma jüngrittest Andreas, Simona Peetrusse wend ütleb temmale:
Matt. 14, 17. Mark. 6, 38. Luk. 9, 13.
9. Siin on üks poisike, sel on wiis ohra leiba ja kaks kallokest, agga mis se on ni mitmele?
10. Agga Jesus ütles: Saatke innimessed mahha istma. Agga seäl paikas olli paljo rohto; siis istusid mahha arro järrele liggi wiistuhhat meest.
11. Agga Jesus wöttis leiwad, ja tännas ja andis jüngrittele, agga jüngrid neile, kes maas istsid; selsammal kombel ka neist kallokessist, ni paljo kui nemmad tahtsid.
12. Agga kui nende köhhud täis samud, ütles temma omma jüngrittele: Korristage üllejänud pallokessed kokko, et ühtegi ei sa hukka.
13. Siis korristasid nemmad kokko kaksteistkümmend korwi täit pallokessi neist wiest ohra leiwast, mis ollid üllejänud neist, kes ollid sönud.
Matt. 14, 20. Mark. 6, 43. 44. Luk. 9, 17.
14. Kui nüüd rahwas immetähte näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nemmad: Sesinnane on töeste prohwet, kes ilmma peab tullema.
15. Kui nüüd Jesus moistis, et nemmad tahtsid tulla, ja tedda wäggise wötta, et nemmad tedda piddid kunningaks töstma, siis läks ta jälle körwale mäe peäle ainoüksi.
16. Agga kui öhto sai, läksid temma jüngrid järwe peale,
17. Ja astsid laewa, ja tullid ülle järwe Kapernauma; agga pimme olli jo käes, ja Jesus ei olnud nende jure tulnud. Matt. 14, 22. Mark. 6, 45.
18. Ja järw hakkas tousma, et suur tuul puhhus. Laul 107, 25. Laul 46, 4.
19. Kui nemmad nüüd ollid soudnud liggi wiis kolmatkümmend ehk kolmkümmend waggo maad, siis näggid nemmad Jesusse järwe peäl köndiwad, ja laewa liggi tullewad, ja kartsid.
Matt. 14, 25. 26. Mark. 6, 48. 49.
20. Agga temma ütles neile: Minna ollen se, ärge kartke mitte.
21. Siis tahtsid nemmad tedda laewa wötta, ja warsi sai laew senna mäele, kuhho nemmad läksid.
22. Kui nüüd rahwas, mis teine pool järwe seisis, teisel päwal näggi, et teist laewokest seäl ep olnud, kui agga se üks-

ainnus, mis sisse temma jüngrid läksid, ja, et Jesus mitte ei läinud ühtlasi omma jüngrittega laewokesse sisse, waid et temma jüngrid üksipäinis ollid ärraläinud;
23. Agga teised laewokessed tullid Tiberiast senna paiga liggi, kus nemmad ollid leiba sõnud, kui Issand olli Jummalat tännanud;
24. Kui nüüd rahwas näggi, et Jesust seäl ei olnud, egga temma jüngrid, läksid nemmad ka laewade sisse, ja tullid Kapernauma ja otsisid Jesust.
25. Ja kui nemmad tedda teine poolt järwe said leidnud, ütlesid nemmad temmale: Öppetaja, millal olled sa seie sanud?
26. Jesus wastas neile, ja ütles: Töeste, minna ütlen teile, teie otsite mind, ei mitte sepärrast, et teie ollete immetähti näinud, waid et teie neist leiwust ollete sönud, ja teie kõht on täis sanud.
27. Ärge noudke roga, mis kaub, waid roga, mis jääb iggawesse ellusse, mis innimesse Poeg teile tahhab anda; sest sellesinnatse on Jummal Issa kinnitanud.
28. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Mis peame meie teggema, et meie woiksime Jummala teggusid tehha?
29. Jesus wastas ja ütles neile: Se on Jummala teggo, et teie ussute selle sisse, kedda temma on läkkitanud.
1 Joan. 3, 23.
30. Siis ütlesid nemmad temmale: Mis tähhe teed sinna siis, et meie näme ja sind ussume? Mis teed sinna?
31. Meie wannemad söid mannat kõrbes, kui kirjotud on: Temma andis neile leiba taewast süa.
32. Siis ütles Jesus neile: Töeste, töeste, minna ütlen teile: Moses ei olle teile mitte leiba taewast annud, waid minno Issa annab teile tössise leiwa taewast.
2 Mos. 16, 15.
33. Sest Jummala leib on se, kes taewast mahhatulleb, ja annab mailmale ello.
34. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Issand, anna meile ikka seddasinnast leiba.
35. Agga Jesus ütles neile: Minna ollen ello leib: kes minno jure tulleb, se ei pea nälga näggema, ja kes minno sisse ussub, se ei pea ial jannutama. Jes. 55, 1.
36. Agga minna ollen teile ütlelnud, et teie mind küll ollete näinud, ja ei ussu mitte.
37. Keik, mis Issa minnule annab, se tulleb minno jure, ja kes minno jure tulleb, tedda ei tahha ma mitte wäljalükkada.
p. 17, 9.
38. Sest minna ollen taewast mahhatulnud, ei mitte, et ma teen omma tahtmisse, waid selle tahtmisse järrele, kes mind on läkkitanud. p. 4, 34. p. 5, 30.
39. Agga se on Issa tahtminne, kes mind on läkkitanud, et minna ühtegi ei kauta sest, mis temma minnule on annud, waid et ma sedda wiimsel päwal ülles-ärratan. p. 10, 28. 29. p. 17, 12.
40. Agga se on selle tahtminne, kes mind on läkkitanud, et iggawenne ello peab ollema iggalühhel, kes Poega nääb ja temma' sisse ussub, ja minna tahhan tedda üllesärratada wiimsel päwal.
41. Siis nurrisesid Juda rahwas temma peäle, et temma ütles: Minna ollen leib, mis taewast on mahhatulnud.
42. Ja nemmad ütlesid: Eks sesinnane polle Jesus, Josepi poeg, kelle issa ja emma meie tunneme? Kuida siis sesinnane ütleb: Minna ollen taewast mahhatulnud?
Luk. 4, 22.
43. Agga Jesus wastas ja ütles neile: Ärge nurrisege issekeskis.
44. Ükski ei woi minno jure tulla, kui ei tomba tedda Issa, kes mind on läkkitanud, ja minna ärratan tedda ülles wiimsel päwal.
45. Prohwetitte ramatuttesse on kirjotud: Nemmad peawad keik ollema Jummalast öppetud: sepärrast keik, kes kuulwad Issast ja öppiwad, need tullewad minno jure. Jes. 54, 13.
46. Ei mitte, et kegi olleks Issa näinud, kui agga se, kes Jummalast on: sesinnane on Issa näinud.
47. Töeste, töeste minna ütlen teile: Kes minno sisse ussub, sel on iggawenne ello. p. 3, 16. 18.
48. Minna ollen ello leib.
49. Teie wannemad söid kõrbes mannat, ja surrid ärra.
2 Mos. 16, 15. Laul 78, 24. 1 Kor. 10, 3. 5.
50. Sesinnane on leib, mis taewast mahhatulleb, et se, kes sest sööb, mitte ärra ei surre.
51. Minna ollen ellaw leib, mis taewast on mahhatulnud. Kui kegi sestsinnatsest leiwast sööb, se peab ellama iggaweste: ja leib, mis minna annan, se on minno lihha, mis ma annan mailma ello eest. Ebr. 10, 5. 10.
52. Siis riidlesid Juda rahwas issekeskis, ütteldes: Kuida woib sesinnane meile anda omma lihha süa? p. 3, 9.
53. Siis ütles Jesus neile: Töeste,

tõeste minna ütlen teile: Kui teie ei sö mitte innimesse Poia lihha, egga jo temma werd, siis ei olle ello teie sees.
54. Kes minno lihha sööb, ja minno werd joob, sel on iggawenne ello: ja minna ärratan tedda ülles wiimsel päwal.
55. Sest minno lihha on tössine roog, ja minno werri on tössine jomaaeg.
56. Kes minno lihha sööb, ja minno werd joob, se jääb minno sisse, ja minna temma sisse.
57. Kuida ellaw Issa mind on läkkitanud, ja minna ellan Issa läbbi, nenda peab ka se, kes mind sööb, ellama minno läbbi.
58. Se on se leib, mis taewast on mahhatulnud, ei mitte, kui teie wannemad on mannat sönud, ja ärrasurnud: kes seddasinnast leiba sööb, se peab ellama iggaweste.
59. Sedda ütles temma koggodusse koias, kui ta öppetas Kapernaumas.
60. Agga paljo temma jüngrid, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Sesinnane könne on kowwa; kes woib sedda kuulda?
61. Agga Jesus teädis isseenneses, et temma jüngrid selle pärrast nurrisesid, ja ütles neile: Kas se teid pahhandab?
Matt. 11, 6.
62. Agga mis siis, kui teie näte innimesse Poia sinna üllesminnewad, kus ta enne olli? p. 3, 13.
63. Waim on, kes ellawaks teeb: lihha ei kölba kuhhogi: need sannad, mis ma teile rägin, need on Waim ja on ello.
2 Kor. 3, 6.
64. Agga monningad on teie seast, kes ei ussu mitte; sest Jesus teädis algusest, kes need ollid, kes ei usknud, ja kes se olli, kes tedda piddi ärraandma.
65. Ja ta ütles: Sepärrast ollen ma teile ütlelnud, et ükski ei woi mo jure tulla, kui temmale sedda ei olle antud minno Issast. 37. 44. s.
66. Sest aiast läksid paljo temma jüngrid taggasi, ja ei köndinud mitte ennam temmaga.
67. Siis ütles Jesus nende kahheteistkümne wasto: Kas teiegi ka tahhate ärraminna?
68. Siis kostis temmale Simon Peetrus: Issand, kelle jure peame meie minnema? Sul on iggawesse ello sannad.
63. s.
69. Ja meie olleme usknud ja tunnud, et sinna olled Kristus, ellawa Jummala Poeg.
70. Jesus kostis neile: Eks minna teid kaksteistkümmend ei olle ärrawallitsenud, ja üks teie seast on ommeti kurrat?
p. 17, 12.
71. Agga temma räkis Judast Simona poiast, Iskariotist; sest sesinnane piddi tedda ärraandma, ja olli üks neist kahheteistkümnest. p. 12, 4. Matt. 26, 47.

7. Peatük.

Kristusse öppetussed Jummala koias. Sest teused riid Juda rahwa seas; teised pannewad waste, teised usswad.

1. Ja pärrast sedda käis Jesus Kalilea ma läbbi, sest temma ei tahtnud Juda maad läbbikäia, sest et Juda mehhed tedda püüdsid ärratappa.
2. Agga Juda rahwa lehtmaiade pühha olli liggi. 3 Mos. 23, 34.
3. Siis ütlesid temma wennad temma wasto: Minne siit ärra, ja minne Juda male, et ka sinno jüngrid näwad sinno teggusid, mis sinna teed.
4. Sest ükski ei te middagi sallajas, ja püab isse awwalik olla; kui sa neidsinnatsid asjo teed, siis ilmuta ennast maailmale.
5. Sest temma wennadki ei usknud temma sisse.
6. Siis ütles Jesus neile: Minno aeg ei olle weel kä, agga teie aeg on ikka walmis.
7. Mailm ei woi teid mitte wihkada, agga mind wihkab temma; sest minna tunnistan temmast, et temma teud kurjad on.
8. Minge teie ülles neiks pühhiks; minna ei tahha weel neiks pühhiks üllesminna: sest minno aeg ei olle weel täis sanud.
9. Agga kui ta neile sedda sai räkinud, jäi temma Kalilea male.
10. Agga kui temma wennad said ülles läinud, läks temma ka ülles pühhiks, mitte awwalikkult, waid otsego sallaja.
11. Siis otsisid Juda rahwas tedda pühhal ja ütlesid: Kus temma on?
12. Ja suur nurriseminne olli temma pärrast rahwa seas; monned ütlesid: Temma on hea; teised ütlesid jälle: Ei mitte, waid temma ekssitab rahwast.
13. Agga ükski ei räkinud julgeste temmast, et nemmad Juda rahwast kartsid.
14. Agga jo kesk pühhade aegus läks Jesus ülles pühha kotta ja öppetas.
15. Ja Juda rahwas pannid sedda immeks ja ütlesid: Kuidas sesinnane kirja tunneb ilma öppimatta?
16. Jesus wastas ja ütles neile: Min-

no öppetus ei olle mitte minno, waid selle, kes mind on läkkitanud. p. 8, 28.
17. Kui kegi temma tahtmisse järrele tahhab tehha, se tunneb, kas se öppetus Jummalast on, woi kas minna issennesest rägin.
18. Kes isseennesest rägib, se otsib ennese auu; agga kes selle auu otsib, kes tedda on läkkitanud, se on tössine, ja ühtegi üllekohhut ei olle temma sees.
19. Eks Moses olle teile käsoöppetusse annud, ja ükski teie seast ei te käsoöppetusse järrele? Mispärrast püate teie mind tappa?
20. Rahwas kostis ja ütles: Sinnul on kurri waim; kes püab sind tappa?
p. 8, 48. 52. p. 10, 20.
21. Jesus wastas ja ütles neile: Ühhe teo ollen minna teinud, ja teie pannete sedda keik immeks.
22. Sepärrast on Moses teile ümberleikamisse annud, mitte et se Mosesest on, waid wannematest; teie leikate innimesse ka hingamisse päwal ümber. 1 Mos. 17, 10.
23. Kui innimenne ümberleigatakse hingamisse päwal, et Mosesse käsoöppetust ei pea rikkutama; kas ollete teie siis minno peäle wihhased, et minna keige innimesse ollen hingamisse päwal terweks teinud? p. 5, 8. 9.
24. Ärge moistke mitte kohhut silmanäo järrele, waid moistke öiget kohhut.
5 Mos. 1, 16. 17.
25. Siis ütlesid monningad Jerusalemma rahwa seast: Eks se olle sesinnane, kedda nemmad püüdwad tappa?
26. Ja ennä, temma rägib julgeste, ja nemmad ei ütle temmale middagi; jooks meie üllemad öiete tundwad, et sesinnane töeste Kristus on?
27. Agga meie teame, kust sesinnane on; agga kui Kristus tulleb, siis ei tea ükski, kust temma on.
28. Siis hüdis Jesus pühhas koias, kui temma öppetas, ja ütles: Küll teie tunnete mind, ja teate, kust minna ollen, ja isseennesest ei olle minna mitte tulnud; agga se on tössine, kes mind on läkkitanud, kedda teie ei tunne. p. 8, 26. 42. 55.
29. Agga minna tunnen tedda, sest et ma ollen temmast, ja temma on mind läkkitanud. p. 10, 15.
30. Siis püüdsid nemmad tedda kinniwötta, agga ükski ei pistnud kät temma külge; sest et temma tund ep olnud weel mitte tulnud. p. 8, 20. Luk. 22, 53.
31. Agga paljo rahwa seast uskſid temma sisse, ja ütlesid: Kui Kristus tulleb, kas temma weel ennam tähti peaks teggema, kui sesinnane on teinud?
32. Wariserid kuulsid, et rahwas issekeskis sedda temmast sallaja räkisid; ja Wariserid ja üllemad preestrid läkkitasid sullasid, et nemmad tedda piddid kinniwötma.
33. Siis ütles Jesus neile: Minna ollen weel ürrikesseks aiaks teie jures, ja siis lähhän minna selle jure, kes mind on läkkitanud. p. 13, 33. p. 16, 5.
34. Teie wöttate mind otsida, ja ei leia mind, ja kus minna ollen, senna ei woi teie mitte tulla. p. 8, 21. p. 13, 33.
35. Siis ütlesid Juda rahwas issekeskis: Kuhho tahhab se miñna, et meie tedda ei pea leidma? Tahhab temma Kreka rahwa sekka laiale pillatud Juda rahwa jure miñna, ja Kreka rahwast öppetada?
36. Mis kõnne se on, mis temma rägib: Teie wöttate mind otsida, ja ei leia mind, ja kus minna ollen, senna ei woi teie mitte tulla?
37. Agga pühha wiimsel päwal, mis suur olli, seisis Jesus, ja hüdis ja ütles: Kui kellelgi janno on, se tulgo minno jure ja jogo.
38. Kes minno sisse ussub, (nenda kui kirri ütleb,) selle ihhust peawad ellawa wee jöed jooksma.
p. 4, 14. Jes. 12, 3. p. 44, 3. Joel 3, 1.
39. (Agga sedda ütles temma Waimust, kedda need piddid sama, kes temma sisse uskwad: sest pühha Waim ep olnud weel mitte nende peäl, sest Jesus ei olnud weel mitte auu sisse töstetud.)
40. Siis ütlesid paljo rahwa seast, kes sedda könnet kuulsid: Sesinnane on töeste prohwet.
41. Muud ütlesid: Sesinnane on Kristus; agga muud ütlesid: Kas Kristus Kalilea maalt tulleb? p. 1, 47.
42. Eks kirri ütle, et Kristus tulleb Taweti soust, ja Petlemmast, allewist, kust Tawet olli? Mat. 2, 5. 6. Mik. 5, 1.
43. Siis tousis riid rahwa sekka temma pärrast.
44. Agga monningad neist tahtsid tedda kinniwötta, agga ükski ei pistnud kässi temma külge.
45. Siis tullid sullased üllema preestritte ja Wariseride jure, ja nemmad ütlesid neile: Mispärrast ei olle teie tedda tonud?
46. Sullased kostsid: Ükski innimenne ei olle ellades nenda räkinud, kui sesinnane innimenne.

47. Siis wastasid Wariserid neile: Ollete teie ka ärraeksitud?
48. Kas ükski üllematteſt, ehk Wariseridest on temma sisse usknud?
49. Waid sesinnane rahwas, kes ei moista kässoöppetust, on ärranetud.
50. Nikodemus, kes öſel temma jure tulli, ja üks nende seltsist olli, ütles nende wasto: p. 3. 1. 2.
51. Kas meie käsk ühhe innimesse hukka moistab, ennego temmast kulatakse ja teäda saab, mis ta on teinud?
52. Nemmad wastasid ja ütlesid temmale: Olled sinna ka Kalilea maalt? Otsi läbbi ja wata, et Kalilea maalt ei olle ükski prohwet üllestousnud.
53. Ja iggamees läks omma koio.

8. Peatük.

Ühhest abbiellorikiast naesest. Kristusest ennesest, ja temma ammetist. Juda rahwas kippuwad Kristusse peäle.

1. Agga Jesus läks öllimäele.
2. Ja koido aial tulli temma jälle pühha kotta, ja keik rahwas tulli temma jure, ja temma istus mahha, ja öppetas neid.
3. Agga kirjatundjad ja Wariserid töid ühhe naese temma jure, se olli abbiellorikmissest leitud; ja kui nemmad tedda senna kesk paika said pannud,
4. Ütlesid nemmad temmale: Öppetaja, sesinnane naene on leitud abbiellorikmisse tö peält.
5. Agga Moses on kässoöppetusses meid käsknud, nisugguſed kiwwidega surnuks wissata; agga mis sinna ütled? 3 Mos. 20. 10.
6. Agga sedda ütlesid nemmad tedda kiusates, et neil piddi kaebamist ollema temma peäle. Agga Jesus kummardas mahha, ja kirjotas sörmega ma peäle. Rom. 2. 1. 5 Mos. 17. 7. Matt. 7. 3.
7. Agga kui nemmad küssides temma peäle aiasid, sirrutas temma ennast, ja ütles neile: Kes teie seast pattota on, se olgo essimenne temma peäle kiwwi wiskama.
8. Ja kummardas jälle mahha, ja kirjotas ma peäle.
9. Agga kui nemmad sedda kuulsid, ja süddame tunnistussest märko said, läksid nemmad wälja üks teise järrele, ja hakkasid ärraminnema wannematteſt wiimsist sadik; ja Jesus jäeti üksipäinis, ja naene kesk paika seisma.
10. Agga Jesus sirrutas ennast, ja kui ta keddagi ei näind, kui naest, ütles ta temma wasto: Naene, kus on need sinno peäle kaebajad? Eks ükski sind olle hukkamoistnud?
11. Agga temma kostis: Ei ükski, Issand. Agga Jesus ütles temmale: Egga minnagi ei moista sind hukka: minne ja ärra te mitte ennam patto. p. 5. 14.
12. Siis räkis Jesus ta neile, ja ütles: Minna ollen mailma walgus: kes minno järrel käib, se ei käi pimmedusses, waid temmal peab ello walgus ollema. p. 1. 5. 9. p. 12. 46.
13. Siis ütlesid Wariserid temma wasto: Sinna tunnistad isseennesest, sinno tunnistus ep olle mitte tössi.
14. Jesus kostis ja ütles neile: Ehk minna küll isseennesest tunnistan, siis on minno tunnistus tössi; sest minna tean, kust ma ollen tulnud, ja kuhho ma lähhän; agga teie ei tea mitte, kust ma tullen, ja kuhho ma lähhän.
15. Teie moistate kohhut lihha melt möda; minna ei moista kohhut kellegi peäle.
16. Agga kui minna ka kohhut moistan, siis on minno moistminne tössi; sest minna ep olle üksipäinis, waid minna ja Issa, kes mind on läkkitanud. p. 16. 32.
17. Ja teie käsko on ka kirjotud, et kahhe innimesse tunnistus tössi on. 5 Mos. 17. 6. p. 19. 15.
18. Minna ollen, kes ma isseennesest tunnistan, ja Issa, kes mind on läkkitanud, tunnistab minnust ka.
19. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Kus on sinno Issa? Jesus wastas: Teie ei tunne mind, egga minno Issa; kui teie mind tunneksite, siis tunneksite teie ka minno Issa. p. 16. 3. p. 14. 9.
20. Needsinnatsed sannad räkis Jesus ohwrirahha kirsto jures, kui ta pühhas koias öppetas; ja ükski ei wötnud tedda kinni, sest et temma tund ei olnud weel mitte tulnud. p. 7. 30.
21. Siis ütles Jesus jälle neile: Minna lähhän ärra, ja teie otsite mind, ja teie surrete omma patto sisse; kuhho minna lähhän, senna ei woi teie mitte tulla. p. 7. 34. p. 13. 33.
22. Siis ütlesid Juda rahwas: Tahhab temma isseennast ärratappa, et temma ütleb: Kuhho minna lähhän, senna ei woi teie mitte tulla?
23. Ja temma ütles neile: Teie ollete alt, minna ollen üllewelt; teie ollete sestsinnatsest mailmast, minna ei olle mitte sestsinnatsest mailmast.
24. Sepärrast ollen minna teile ütlenud, et teie surrete omma pattude sisse:

sest kui teie ei ussu, et minna se ollen,
siis surrete teie omma pattude sisse.
25. Siis ütlesid nemmad temma was-
to: Kes sa siis olled? Ja Jesus kostis
neile: Minna ollen se, mis minna teile
algussest ollen üttelnud ennast ollewad.
26. Mul on teist weel paljo räkimist ja
moistmist; agga kes mind on läkkitanud,
se on tössine, ja mis ma temmast ollen
kuulnud, sedda rägin minna mailmale.
27. Nemmad ei moistnud mitte, et tem-
ma Issast neile räkis.
28. Siis ütles Jesus nende wasto:
Kui teie innimesse Poia sate üllendanud,
siis moistate teie, et minna se ollen, ja
et minna ei te ühtegi isseennesest, waid
ma rägin sedda, nenda kui minno Issa
mind on öppetanud. p. 3, 14. p. 12, 32.
29. Ja kes mind on läkkitanud, se on
minnoga; Issa ei jätta mind mitte üksi,
sest et ma ikka teen, mis temma mele pär-
rast on.
30. Kui ta sedda räkis, uskfid paljo tem-
ma sisse.
31. Siis ütles Jesus Juda rahwa was-
to, kes tedda uskfid: Kui teie minno san-
na sisse jäte, siis ollete teie töeste minno
jüngrid; p. 15, 10. 14.
32. Ja sate töt tunda, ja tödde peab
teid wabbaks teggema.
33. Nemmad kostsid temmale: Meie ol-
leme Abraami suggu, ja meie ep olle weel
ial ei ühhegi sullased olnud, kuida sinna
siis ütled: Teie peate wabbaks sama?
34. Jesus kostis neile: Töeste, töeste
minna ütlen teile, et iggaüks, kes patto
teeb, se on patto sullane.
Rom. 6, 16. 20. 2 Peetr. 2, 19. 1 Joan. 3, 8.
35. Agga sullane ei jä mitte iggaweste
maiasse; poeg jääb iggaweste.
36. Kui nüüd Poeg teid wabbaks teeb,
siis ollete teie öiete wabbad.
Rom. 6, 18. 22. Kal. 5, 1.
37. Minna tean, et teie Abraami suggu
ollete, agga teie püate mind ärratappa,
et minno sanna teie sisse ei mahhu.
38. Minna rägin, mis ma ommast Is-
sast ollen näinud; ja teie tete, mis teie
ommast issast ollete näinud.
39. Nemmad kostsid ja ütlesid temmale:
Abraam on meie issa; Jesus ütles neile:
Kui teie Abraami lapsed olleksite, siis
teeksite teie ka Abraami teggusid.
Matt. 3, 9. Luk. 3, 8.
40. Agga nüüd püate teie mind ärra-
tappa, üht innimest, kes minna ollen teile
töt räkinud, mis ma Jummalast ollen
kuulnud; seddaei olle Abraam mitte teinud.
41. Teie tete omma issa teggusid. Siis
ütlesid nemmad temma wasto: Meie ei
olle mitte pordoellust sündinud, meil on
üks Issa, Jummal.
42. Siis ütles Jesus neile: Olleks
Jummal teie Issa, siis armastaksite teie
ka mind; sest ma ollen Jummalast wäl-
jaläinud, ja tullen temmast: sest minna
ep olle mitte isseennesest tulnud, waid
temma on mind läkkitanud. p. 16, 27.
43. Mispärrast ei tunne teie mitte min-
no könnesid? Sellepärrast et teie ei woi
minno sanna mitte kuulda.
44. Teie ollete issast, kurratist, ja om-
ma issa himmude järrele tahhate teie teh-
ha; temma on innimesse tapja olnud al-
gussest ja ep olle mitte seisma jänud töe
sisse, sest töt ei olle mitte temma sees;
kui ta wallet rägib, siis rägib temma om-
mast, sest ta on wallelik, ja wallelikko issa.
1 Joan. 3, 8. 1 Mos. 3, 4. 2 Peetr. 2, 4.
1 Kunn. 22, 22.
45. Agga et minna töt rägin, siis ei
ussu teie mind mitte.
46. Kes teie seast woib patto minno
peäle töeks tunnistada? Agga kui min-
na töt rägin, mispärrast ei ussu teie
mind mitte? 1 Peetr. 2, 22. Ebr. 7, 26.
47. Kes Jummalast on, se kuleb Jum-
mala sanno, sepärrast ei kule teie mitte,
sest et teie Jummalast ei olle.
p. 10, 26. 1 Joan. 4, 6.
48. Siis kostsid Juda rahwas, ja ütle-
sid temmale: Eks meie öiete ei ütle, et
sinna Samariamees olled, ja et sul kurri
waim on?
49. Jesus kostis: Mul ei olle kurja
waimo, waid minna auustan omma Is-
sa, ja teie teotate mind.
50. Agga minna ei otsi mitte omma
auu; üks on, kes sedda otsib ja kätte
maksab.
51. Töeste, töeste minna ütlen teile, kui
kegi minno sanna saab piddanud, se ei
pea mitte surma näggema iggaweste.
p. 5, 24.
52. Siis ütlesid Juda rahwas temma
wasto: Nüüd olleme meie tunnud, et
sinnul kurri waim on. Abraam on sur-
nud ja prohwetid, ja sinna ütled: Kui
kegi minno sanna saab piddanud, se ei
pea mitte surma maitsma iggaweste.
53. Sinnaks surem olled kui meie issa
Abraam, kes on surnud? Ja prohwetid
on surnud. Kelleks sinna isseennast pan-
ned?
54. Jesus kostis: Kui minna isseennast
auustan, siis ei olle minno au middagi;

minno Issa on, kes mind auustab, kedda teie ütlete enneste Jummala ollewad. p. 5. 31. 41.

55. Ja teie ei olle tedda mitte tunnud; agga minna tunnen tedda, ja kui ma peaksin ütlema, et minna tedda ei tunne, siis olleksin minna teie sarnane, üks wallelik; agga minna tunnen tedda, ja pean temma sanna.

56. Abraam teie issa sai wägga röömsaks, et temma minno päwa piddi näggema, ja temma näggi sedda, ja olli röömus. Luk. 10, 24.

57. Siis ütlesid Juda rahwas temma wasto: Sinna ei olle weel wiiskümmend aastat wanna, ja olled Abraami näinud?

58. Jesus ütles nende wasto: Töeste, töeste minna ütlen teile, enne kui Abraam sai, ollen minna.

59. Siis wötsid nemmad kiwwa ülles, et nemmad tedda piddid wiskama; agga Jesus peitis ennast ärra, ja läks keskelt neist läbbi minnes pühhast koiast wälja; ja nenda peäsis temma ärra.

9. Peatük.

Kristus sadab sedda näggema, kes pimme olli sündinud, ja mis könne sest tousnud.

1. Ja kui Jesus möda läks, näggi temma ühhe innimesse, kes pimme olli sündinud.

2. Ja temma jüngrid küssisid temmalt, ja ütlesid: Öppetaja, kes on patto teinud, sesinnane, woi temma wannemad, et ta pimme on sündinud?

3. Jesus kostis: Ei sesinnane polle patto teinud, egga temma wannemad, waid et Jummala teud temmas piddid awwalikkuks sama. p. 11, 4.

4. Minna pean teggema selle teggusid, kes mind on läkkitanud ni kaua, kui päaw on; ö tulleb, millal ükski ei woi middagi tehha. p. 5. 17. 19. p. 11, 9.

5. Ni kaua kui minna mailmas ollen, ollen minna mailma walgus. p. 8, 12.

6. Kui ta sedda sai üttelnud, süllitas temma ma peäle, ja teggi mudda süljest, ja woidis selle muddaga pimmeda silmi.

7. Ja ütles temma wasto: Minne, pesse silmi Siloa tikis; (sedda selletakse: läkkitud) siis läks temma senna, ja pessi silmi, ja tulli näggew taggasi.

8. Agga naabred, ja kes tedda enne ollid näinud pimmeda ollewad, ütlesid: Eks sesinnane se olle, kes istus ja kerjas?

9. Muud ütlesid: Se on sesinnane. Agga muud: Temma on seddasamma näggo. Temma isse ütles: Minna ollen se.

10. Siis ütlesid nemmad temmale: Kuida on sinno silmad lahti tehtud?

11. Temma kostis ja ütles: Innimenne, kedda Jesusseks hütakse, teggi mudda, ja woidis sega minno silmi, ja ütles minnule: Minne Siloa tigi jure, ja pesse silmi; agga kui ma senna läksin ja silmi pessin, sain ma näggijaks.

12. Siis ütlesid nemmad temmale: Kus on temma? Temma ütles: Ei minna tea.

13. Siis wisid nemmad tedda, kes enne pimme olli, Wariseride jure.

14. Agga se olli hingamisse pääw, kui Jesus mudda teggi, ja temma silmad lahti teggi.

15. Siis küssisid nemmad jälle temmalt, ja Wariserid ka, kuida temma olli näggijaks sanud. Agga temma ütles neile: Temma panni mudda minno silmade peäle, ja minna pessin neid, ja nään.

16. Siis ütlesid monningad Wariseridest: Sesinnane ei olle Jummalast, et ta hingamisse päwa ei pea; teised ütlesid: Kuida woib pattune innimenne nisuggusid tähti tehha? Ja nende seas olli riid.

17. Nemmad ütlesid jälle pimmedale: Sinna, mis sa ütled temmast, et ta sinno silmad on lahti teinud? Agga temma ütles: Temma on prohwet.

18. Agga Juda rahwas ei usknud mitte, et temma olli pimme olnud ja näggijaks sanud, kunni nemmad kutsusid selle wannemad, kes näggijaks olli sanud.

19. Ja nemmad küssisid neilt, ja ütlesid: Kas se on teie poeg, kedda teie ütlete pimmeda sündinud ollewad? Kuida temma siis nüüd nääb?

20. Temma wannemad kostsid neile, ja ütlesid: Meie teame, et se meie poeg on, ja et ta pimme ilmale tulnud.

21. Agga kuida temma nüüd nääb, ei tea meie mitte, ehk, kes temma silmad on lahti teinud, ei tea meie mitte; temma on wanna küll, küssige temmalt; küll ta isse ennese eest kostab.

22. Sedda ütlesid temma wannemad, et nemmad Juda rahwast kartsid; sest Juda rahwas ollid jo issekeskis nouks wötnud, et, kui kegi tedda Kristusseks piddi tunnistama, se piddi koggodusest wäljalükkatama. p. 7. 13.

23. Sepärrast ütlesid temma wannemad: Temma on wanna küll; küssige temmalt.

24. Siis kutsusid nemmad teist korda innimesse, kes pimme olnud, ja ütlesid

temmale: Anna Jummalale auu; meie
teame, et sesinnane innimenne pattune on.
25. Siis wastas temma ja ütles: Kas
temma pattune on, ei tea minna mitte;
ühte asja tean ma, et ma pimme ollin, ja
nään nüüd.
26. Agga nemmad ütlesid jälle temma
wasto: Mis teggi temma sinnule? Kuida
teggi temma sinno silmad lahti?
27. Temma kostis neile: Jubba ma
ollen teile üttelnud, ja teie ei olle sedda
kuulnud? Miks teie jälle tahhate sedda
kuulda? Kas teie tahhate ka temma
jüngriks heita?
28. Siis sõimasid nemmad tedda, ja
ütlesid: Sinna olled temma jünger, agga
meie olleme Mosesse jüngrid. p. 8, 39.
29. Meie teame, et Jummal Mosessega
on räkinud, agga seddasinnast ei tea meie
mitte, kust ta on.
30. Innimenne kostis ja ütles neile:
Se on ommeti öiete imme, et teie ei tea,
kust ta on, ja temma on minno silmad
lahti teinud. p. 10. 37. 38.
31. Agga meie teame, et Jummal pat-
tusid ei kule, waid kui kegi jummalakart-
lik on ja teeb temma tahtmisse järrele,
sedda kuleb temma.
32. Mailma algussest ei olle mitte kuul-
dud, et kegi on lahti teinud kellegi silmad,
kes pimme on sündinud.
33. Kui sesinnane ei olleks Jummalast,
siis temma ei woiks ühtegi tehha. p. 3, 2.
34. Nemmad kostsid ja ütlesid temmale:
Sinna olled koggoni pattude sees sündi-
nud, ja sinna öppetad meid? Ja toukasid
tedda wälja. Luk. 6, 22.
35. Jesus kulis sedda, et nemmad tedda
ollid wäljatoukanud; ja kui ta tedda lei-
dis, ütles Jesus temma wasto: Kas sa
ussud Jummala Poia sisse? Matt. 14, 33.
36. Temma kostis ja ütles: Issand,
kes se on, et minna temma sisse woiksin
uskuda?
37. Agga Jesus ütles temma wasto:
Kül sa olled tedda näinud, ja kes sinnoga
rägib, se on sesamma. p. 4, 26.
38. Agga temma ütles: Issand, minna
ussun; ja kummardas tedda. p. 6, 69.
39. Ja Jesus ütles: Minna ollen koh-
tomoistmissekś sesinnatse mailma sisse
tulnud, et need, kes ei nä, sawad näggi-
jaks, ja kes näwad, pimmedaks sawad.
40. Ja monningad Wariseridest, kes
temma jures ollid, kuulsid sedda, ja ütle-
sid temma wasto: Kas meie ka pimme-
dad olleme?
41. Jesus ütles nende wasto: Olleksite
teie pimmedad, siis ei olleks teil mitte
patto, agga et teie nüüd ütlete: Meie
näme; siis jääb teie pat. p. 15, 22.

10. Peatük.

Heast karjatsest ja temma lambaist. Lammaste lauda uksest. Kas Kristus öige önnisteggija piddi ollema?

1. Töeste, töeste minna ütlen teile:
Kes ei lähhä uksest sisse lammaste lauta,
waid astub maialt sisse, se on warras ja
röwel.
2. Agga kes uksest sisselähhäb, se on
lammaste karjane.
3. Sellele teeb uksehoidja lahti, ja lam-
bad kuulwad temma häält, ja temma
kutsub omma lambaid nimme pärrast, ja
wiib neid wälja. Jes. 43, 1.
4. Ja kui ta ommad lambad saab wäl-
jaaianud, siis käib temma nende eel, ja
lambad käiwad temma järrel, sest nem-
mad tundwad temma häält. p. 8, 43.
5. Agga woöra järrel ei käi nemmad
mitte, waid pöggenewad temma eest, sest
nemmad ei tunne wooraste häält mitte.
6. Se tähhendamisse sanna ütles Je-
sus neile; agga nemmad ei moistnud
mitte, mis se piddi ollema, mis temma
neile räkis.
7. Sepärrast ütles Jesus jälle nende
wasto: Töeste, töeste minna ütlen teile:
Minna ollen lammaste uks.
8. Keik, kes enne mind on tulnud, need
on wargad ja röömlid; agga lambad ei
olle neid mitte kuulnud.
Jer. 23, 2. Esek. 34, 2–6.
9. Minna ollen uks; kui kegi minnust
sisse lähhäb, se peab önsaks sama, ja
peab sisse- ja wäljaminnema ja sömist
leidma.
10. Warras ei tulle mu pärrast, kui
warrastama, ja tapma, ja hukkama;
minna ollen tulnud, et neil peab ello ja
keik rohkeste ollema.
11. Minna ollen hea karjane; hea kar-
jane jättab omma ello lammaste pärrast.
Laul 23, 1.
12. Agga palgalinne, kes ei olle karja-
ne, kelle ommad lambad ei olle, nääb
hundi tullewad, ja jättab lambad mahha
ja pöggeneb; ja hunt wöttab neid kinni,
ja pillab lambad laiale.
13. Agga palgalinne pöggeneb, sest et
temma on palgalinne, ja temma ei holi
lammastest mitte.
14. Minna ollen hea karjane, ja tun-
nen ommatsid, ja minno ommaksed tund-
wad mind,

15. Nendä kui mind Issa tunneb, ja minna tunnen Issa, ja jättan omma ello lammaste pärrast. p. 6. 46. p. 7. 29.
16. Ja minnul on weel teised lambad, need ei olle mitte sestsinnatsest laudast, ja neid pean minna ka seie toma, ja nemmad kuulwad minno heält, ja peab üks karri ja üks karjane ollema. Jes. 49, 6.
17. Sepärrast armastab mind Issa, sest et minna jättan omma ello, et ma sedda jälle wöttan.
18. Ükski ei wötta sedda minno käest, waid ma jättan sedda isseennesest; minnul on melewald sedda jätta, ja melewald sedda jälle wötta; se käsksanna ollen minna omma Issalt sanud. p. 14. 31.
19. Siis tousis ta riid Juda rahwa sekka nende sannade pärrast. p. 7, 43. p. 9. 16.
20. Agga paljo nende seast ütlesid: Temmal on kurri waim, ja temma jamsib; mis teie tedda kulete?
21. Teised ütlesid: Need ei olle mitte nisugguused sannad, kui selle, kedda kurjast waimust waewatakse; kas kurri waim woib pimmedatte silmi lahti tehha?
22. Agga siis peti kirrikopäwa Jerusalemmas, ja talwe olli.
23. Ja Jesus köndis pühhas koias Salomoni wölwitud hones.
24. Siis astusid Juda rahwas ringi temma ümber, ja ütlesid temma wasto: Kauaks jättad sa meie hinge kahbe wahhele? Olled sa Kristus, siis ütle meile sedda julgeste.
25. Jesus kostis neile: Minna ollen teile jo üttelnud, ja teie ei ussu mitte; tend, mis minna teen omma Issa nimmel, needsinnatsed tunnistawad minnust. p. 5. 36. p. 15. 24.
26. Agga teie ei ussu mitte; sest teie ei olle mitte minno lammastest, nenda kui ma teile ollen üttelnud. p. 8. 45.
27. Minno lambad kuulwad minno heält, ja minna tunnen neid, ja nemmad käiwad minno järrel. p. 8, 19. 47.
28. Ja minna annan neile iggawesse ello, ja nemmad ei sa ellades hukka, ja ükski ei kissu neid minno käest. p. 6, 39. p. 17, 12.
29. Minno Issa, kes neid mulle on annud, on surem kui keik; ja ükski ei woi neid minno Issa käest kiskuda. p. 14, 28.
30. Minna ja Issa olleme üks. p. 17. 21.
31. Siis wötsid Juda rahwas jälle kiwwa maast, tedda nendega wiskada.
32. Jesus kostis neile: Paljo häid teggusid ollen ma teile näitnud omma Issast; missugguse teo pärrast nende seast wiskate teie mind kiwwidega?
33. Juda rahwas kostsid temmale ja ütlesid: Hea teo pärrast ei wiska meie sind mitte kiwwidega, waid Jummala teotamisse pärrast, ja et sinna, kes sa inimenne olled, isseennast Jummalaks teed.
34. Jesus kostis neile: Eks teie käsko ei olle kirjotud: Minna ollen üttelnud, teie ollete jummalad? Laul 82. 6.
35. Kui temma neid jummalaiks hüab, kellele Jummala sanna öldi, ja kirri ei woi walleks jäda;
36. Kas teie siis ütlete sellele, kedda Issa on pühhitsenud, ja mailma sisse läkkitanud: Sinna teotad Jummalat! et ma ollen üttelnud: Minna ollen Jummala Poeg?
37. Kui minna omma Issa teggusid ei te, siis ärge ussuge mind;
38. Agga kui minna neid teen, siis ussuge teggusid, kui teie mind ei ussu, et teie moistaksite ja ussuksite, et Issa minno sees, ja minna temma sees ollen. p. 14. 11.
39. Siis püüdsid nemmad ta tedda kinniwötta; ja temma läks nende käest ärra.
40. Ja temma läks jälle teine pole Jordanit, senna paika, kus Joannes essmalt olli ristimas: ja jäi senna.
41. Ja paljo tullid temma jure, ja ütlesid: Joannes ei teinud kül ühtegi immetähte; agga keik mis Joannes sestsinnatsest on üttelnud, se on tössi.
42. Ja seäl ussid paljo temma sisse.

11. Peatük.

Laatsarusse üllesärratamisest. Wariseride nou Kristusse wasto.

1. Agga üks haige olli, Laatsarus Betaniast, Maria ja temma öe Marta allewist. Luk. 10. 38. 39.
2. (Agga Maria olli se, kes Issandat kalli salwiga on woidnud, ja temma jalgo omma juustega kuiwatand; kelle wend Laatsarus haige olli.) p. 12. 3.
3. Siis läkkitasid temma öed temma jure, ja ütlesid: Issand, wata, kedda sinna armastad, se on haige. Jer. 31. 3.
4. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles temma: Sesinnane haigus ei olle surmaks, waid Jummala auuks, et Jummala Poega se läbbi peab auustadama.
5. Agga Jesus armastas Martat ja temma öbde, ja Laatsarust. p. 14. 21.
6. Kui ta nüüd kulis, tedda haige olle-

wad, siis jäi temma weel kaks päwa senna paika, kus ta olli.
7. Pärrast sedda ütles temma jüngrittele: Lähme jälle ärra Juda male.
8. Jüngrid ütlesid temmale: Öppetaja, wast püüdsid sind Juda rahwas kiwwidega wissata, ja sinna lähhäd jälle senna? p. 8, 59. p. 10, 31.
9. Jesus kostis: Eks kaksteistkümmend tundi ei olle päwal? Kui kegi päwa aial kõnnib, ei touka temma ennast mitte, sest ta nääb selle mailma walget.
10. Agga kui kegi öse kõnnib, se toukab ennast, sest temma sees ei olle walgust. p. 12, 35. p. 8, 21.
11. Sedda räkis temma, ja pärrast sedda ütles temma neile: Laatsarus meie sõbber maggab, agga ma lähhän tedda unnest üllesärratama. Matt. 9, 24.
12. Siis ütlesid temma jüngrid: Issand, maggab temma, siis saab ta terweks.
13. Agga Jesus räkis temma surmast; agga nemmad mötlesid, et temma unne maggamissest pibdi räkima.
14. Siis ütles Jesus neile julgeste: Laatsarus on ärrasurnud,
15. Ja minna ollen rõmus teie pärrast, et ma seäl ei olle olnud, (et teie wöttaksite uskuda;) agga läkki ärra temma jure.
16. Siis ütles Tomas, kedda hüütakse kaksikkuks, nende wasto kes ka jüngrid: Lähme meie ka ärra, et meie temmaga surreme.
17. Ja kui Jesus tulli, leidis temma, et ta jo nelli päwa olli haudas olnud.
18. Agga Jerusalemma liggi olli Petania, liggi wiisteistkümmend waggo maad.
19. Ja paljo Juda rahwast ollid tulnud Marta ja Maria jure nende meelt lahhutama nende wenna pärrast.
20. Kui nüüd Marta sai kuulnud, et Jesus tulli, läks ta temma wasto; agga Maria jäi koio.
21. Siis ütles Marta Jesusse wasto: Issand, olleksid sinna siin olnud, minno wend ei olleks mitte surnud.
22. Agga nüüdki tean minna, et Jummal sulle annab, mis sinna ial Jummala käest pallud.
23. Jesus ütles temma wasto: Sinno wend peab üllestousma.
24. Marta ütles temmale: Ma tean, et ta peab üllestousma üllestousmisses wiimsel päwal.
25. Jesus ütles temmale: Minna ollen üllestousminne ja ello; kes minno sisse usşub, se peab ellama, ehk temma küll surreb!
26. Ja iggaüks, kes ellab ja ussub minno sisse, se ei pea mitte iggaweste ärrasurrema; kas sinna sedda ussub? p. 6, 35. 51.
27. Temma ütles temma wasto: Jah, Issand, ma ollen usknud, et sinna olled Kristus Jummala Poeg, kes mailma pibdi tullema.
28. Ja kui ta sedda sai üttelnud, läks temma ärra, ja kutsus omma öde Maria sallaja, ja ütles: Öppetaja on siin ja kutsub sind.
29. Kui temma sedda kulis, tousis ta seddamaid ülles, ja tulli temma jure.
30. (Sest Jesus ep olnud weel mitte allewisse tulnud, waid olli weel seäl paikas, kus Marta temma wasto olli tulnud.)
31. Kui nüüd Juda rahwas, kes temma jures seäl koias ollid ja tedda kinnitasid, näggid, et Maria äkkitselt üllestousis ja wäljaläks; käisid nemmad temma järrel, ja ütlesid: Temma lähhäb haua jure seäl nutma.
32. Kui nüüd Maria senna tulli, kus Jesus olli, ja tedda näggi, heitis ta temma jalgade ette mahha, ja ütles temma wasto: Issand, olleksid sinna siin olnud, minno wend ei olleks mitte ärrasurnud.
33. Kui nüüd Jesus tedda näggi nutwad, ja Juda rahwa ka nutwad, kes temmaga ollid tulnud, siis kihwatas temma süddа waimus, ja temma meel sai seggaseks,
34. Ja ta ütles: Kubho ollete teie tedda pannud? Nemmad ütlesid temmale: Issand, tulle ja wata.
35. Jesus nuttis.
36. Siis ütlesid Juda rahwas: Wata, kuida temma tedda on armastanud.
37. Agga monningad nende seast ütlesid: Eks sesinnane, kes pimmeda silmad on lahti teinud, ei woinud tehha, et ka sesinnane ep olleks surnud?
38. Siis kihwatas Jesusse süddа ta temma sees, ja temma tulli haua jure; agga seäl olli auk, ja kiwwi sinna peäle pandud.
39. Jesus ütles: Tõstke kiwwi ärra; siis ütles Marta, surno öde, temma wasto: Issand, temma haiseb jo, sest temma on jo nelli päwa haudas olnud.
40. Jesus ütles temmale: Eks minna olle sulle üttelnud: kui sa ussuksid, saaksid sinna Jummala auu nähha?
41. Siis tõstsid nemmad kiwwi ärra,

kus al surnud olli; agga Jesus töstis ommad silmad ülles, ja ütles: Minna tännan sind, Issa, et sa mind olled kuulnud;

42. Agga minna teädsin, et sa mind ikka kuled; agga rahwa pärrast, mis siin ümber seisab, rägin minna, et nemmad uskuksid, et sinna mind olled läkkitanud. p. 12. 30.

43. Ja kui ta sedda sai üttelnud, kissendas temma sure healega: Laatsarus, tulle wälja. p. 5. 28. 29.

44. Ja surnud tulli wälja jallust ja käsfist surno mähkmettega mähhitud, ja temma silmad ollid higgirättikoga ümbermässitud. Jesus ütleb neile: Peästke tedda lahti, ja laske tedda minna.

45. Siis usksid temma sisse paljo Juda rahwast, kes Maria jure ollid tulnud ja näinud, mis Jesus olli teinud. p. 10. 42.

46. Agga monningad neist läksid ärra Wariseride jure, ja ütlesid neile, mis Jesus olli teinud.

47. Siis koggusid üllemad preestrid ja Wariserid sure kohto kokko, ja ütlesid: Mis peame meie teggema? Sest sesinnane innimenne teeb paljo immetähti.

48. Kui meie tedda nenda jättame, siis uskwad keik temma sisse; siis tullewad Roma rahwas, ja wötwad meie paiga ja rahwa ärra.

49. Agga üks nende seast Kaiwas, kes sel aastal üllem preester olli, ütles nende wasto: Teie ei tea ühtegi,

50. Egga mötle mitte se peäle, et meile parram on, et üks innimenne surreb rahwa eest, ja et keik rahwas hukka ei sa. p. 18. 14.

51. Agga sedda ei räkinud temma mitte isseennesest, waid et temma sel aastal üllem preester olli, siis kulutas temma prohweti wisil, et Jesus piddi surrema rahwa eest.

52. Ja mitte sesinnatse rahwa eest üksipäinis, waid et temma ka laiale pillatud Jummala lapsed piddi ühtekokko koggума.

53. Sepärrast piddasid nemmad sest päwast ühheskous nou et nemmad tedda piddid ärratapma.

54. Siis ei käinud Jesus ennam awwalikkult Juda rahwa seas, waid läks seält ärra ühte makohta körwe liggi, linna, mis hüttakse Ewraimiks; ja wibis senna omma jüngrittega.

55. Agga Juda rahwa pasapühha olli liggi, ja paljo läksid seält maalt Jerusalemma enne pasapühha, et nemmad endid piddid puhhastama.

56. Siis otsisid nemmad Jesust, ja räkisid üks teisega pühhas koias seistes: Mis arwate teie, et temma ei tulle pühhiks?

57. Sest üllemad preestrid ja Wariserid ollid ka käsko annud, et se, kes peaks teädma, kus ta piddi ollema, piddi teäda andma, et nemmad tedda woiksid kinniwötta.

12. Peatük.

Kristust woitakse. Ta läbbäb Jerusalemma. Öppetab omma surma kassust. Juda rahwa söggedus. Kristusse öppetus isseennesest.

1. Agga kuus päwa enne pasapühha tulli Jesus Betania, kus Laatsarus olli, kes surnud olli olnud, kedda temma surnust olli üllesärratanud.

2. Siis teggid nemmad seäl temmale öhtosömaaia, ja Marta tallitas keik; ja Laatsarus olli üks neist, kes temmaga laudas istsid.

3. Siis wöttis Maria naela selget ja wägga kallist nardi salwi, ja woidis Jesusse jalgo, ja kuiwatas temma jalgo omma juustega; agga kodda sai täis salwi haiso.

4. Siis ütles üks temma jüngrittest, Judas Simona poeg Iskariot, kes tedda pärrast ärraandis: Matt. 26. 8.

5. Mispärrast ei olle se salw mitte ärramüüdud kolme saa tenari rahha eest, ja waestele antud?

6. Agga sedda ütles temma, ei mitte et ta waeste eest murret kandis, waid et ta üks warras olli, ja temma käes kukkur olli, ja ta kandis, mis sisse pandi.

7. Siis ütles Jesus: Jätta tedda rahhule; sedda on temma hoidnud minno mattukse päwaks;

8. Sest waesed on ikka teie jures, agga mind ep olle teil mitte ikka.

9. Agga paljo Juda rahwa seast said nüüd teäda, et temma seäl olli, ja ei tulnud mitte üksipäinis Jesusse pärrast senna, waid et nemmad ka Laatsarust woiksid nähha sada, kedda temma olli surnust üllesärratanud. p. 11. 43. 44.

10. Agga üllemad preestrid piddasid nou, et nemmad Laatsarust ka woiksid ärratappa;

11. Sest temma pärrast läks paljo Juda rahwast senna, ja usksid Jesusse sisse. p. 11. 45.

12. Teisel päwal, kui paljo rahwast, mis olli pühhiks tulnud, kulis, et Jesus Jerusalemma piddi tullema,

13. Wötsid nemmad palmipu okse, ja läksid wälja temma wasto, ja kissendasid: Hosanna, kidetud olgo se, kes tulleb Issanda nimmel, Israeli kunningas!
Laul 118. 25. 26.
14. Agga Jesus leidis ühhe eesli, ja istus temma selga, nenda kui kirjotud on:
Matt. 21, 7. Mark. 11, 7. Luk. 19, 35.
15. Ärra karda mitte, Sioni tüttar! wata, sinno kunningas tulleb, ja istub emmaeesli sällo selgas. Sakar. 9. 9.
16. Agga sedda ei moistnud jüngrid essialgo mitte; waid kui Jesus olli auu sisse töstetud, siis tulli nende mele, et se temmast olli kirjotud, ja et nemmad temmale sedda ollid teinud.
17. Agga rahwas, mis temma jures olli, tunnistas, et temma Laatsarusse olli hauast wälja hüüdnud, ja tedda surnust üllesärratanud.
18. Sepärrast läks ka rahwas temma wasto, kui nemmad kuulsid, et temma selle immetähhe olli teinud.
19. Agga Wariserid räkisid issekeskis: Eks teie nä, et teie ei woi middagi tehha; wata, keik mailm jookseb temma järrele.
20. Agga monningad Kreka mehhed ollid nende seast, kes ollid tulnud pühhiks Jummalat kummardama:
21. Needsinnatsed tullid nüüd Wilippusse jure kes olli Betsaidast, Kalilea ma linnast, ja pallusid tedda ja ütlesid: Issand, meie tahhame Jesust nähha.
22. Wilippus tulleb ja ütleb sedda Andreale, ja Andreas ja Wilippus ütlesid jälle Jesussele.
23. Agga Jesus kostis neile ja ütles: Tund on tulnud, et innimesse Poeg peab auu sisse töstetama. p. 13. 32. p. 17. 1.
24. Töeste, töeste minna ütlen teile: Kui nissoiwwa ma sisse ei lange, ja ärra ei surre, siis jääb temma üksi; agga kui ta surreb, siis kannab temma paljo wilja: 1 Kor. 15. 37.
25. Kes omma ello armastab, se kautab sedda, ja kes omma ello wihkab siin mailmas, se hoiab sedda iggawesseks elluks. Luk. 17. 33.
26. Kui kegi mind tenib, se käigo minno järrel, ja kus minna ollen, seäl peab minno tener ka ollema; ja kes mind tenib, sedda tahhab minno Issa austada.
p. 14. 3. p. 17. 24.
27. Nüüd on minno hing seggane. Ja mis pean ma ütlema? Issa, peästa mind sest tunnist! Agga sepärrast ollen minna se tunni sisse tulnud.
28. Issa, austa ommä nimme. Siis tulli heäl taewast: Jubba minna ollen austanud, ja tahhan jälle austada.
29. Agga rahwas, mis seäl seisis ja sedda kulis, ütles: Pitkne on mürristanud; agga teised ütlesid: Üks ingel on temmaga räkinud.
30. Jesus kostis ja ütles: Se heäl ep olle mitte minno pärrast sündinud, waid teie pärrast.
31. Nüüd käib kohhus selle sesinnatse mailma; nüüd lükkatakse sesinnatse mailma würst wälja. p. 16. 11.
32. Ja minna tahhan, kui mind maast üllestöstetakse, neid keik ennese pole tommata.
33. (Agga sedda ütles temma, tähhendades, mis surma temma piddi surrema.)
34. Siis wastas rahwas temmale: Meie olleme kuulnud kässoöppetussest, et Kristus jääb iggaweste; kuida ütled siis sinna et innimesse Poega peab üllendatama? Kes on se innimesse Poeg?
Laul 110. 4.
35. Siis ütles Jesus neile: Walgus on weel ürrikesseks aiaks teie jures; köndige ni kaua kui teil walgus on, et pimmedus teid kinni ei wötta; sest kes pimmedusses könnib, se ei tea, kuhho temma lähhäb. p. 8. 12.
36. Uskuge walgusse sisse ni kaua kui teil walgus on, et teie walgusse lapsiks sate. Sedda räkis Jesus, ja läks ja peitis ennast nende eest ärra. Ewes. 5. 8.
37. Ja et temma küll ni mitto immetähte olli teinud nende nähhes, ei usknud nemmad siiski temma sisse;
38. Et prohweti Jesaia sanna piddi töeks sama, mis temma ütleb: Issand, kes on meie kulutamist usknud, ja kellele on Issanda kässiwars ilmutud?
Jes. 53. 1.
39. Sepärrast ei woinud nemmad uskuda, sest Jesaia ütleb ta:
40. Temma on nende silmad söggedaks teinud ja nende süddamed kowwaks, et nemmad silmadega ei nä, ja süddamega ei moista, ja ümber ei pöra, et minna neid ei ja parrandaba. Jes. 6. 9. 10.
41. Sedda ütles Jesaia, kui ja temma (Jesusse) auu näggi, ja temmast räkis.
Jes. 6. 1–3.
42. Siiski uskid ka paljo üllematteft temma sisse; agga Wariseride pärrast ei tunnistanud nemmad sedda mitte ülles, et neid ei peaks koggodussest wäljalükkatama.

43. Sest nemmad armastasid innimeste auu ennam, kui Jummala auu. p. 5, 44.
44. Agga Jesus hüdis ja ütles: Kes minno sisse ussub, se ei ussu mitte minno sisse, waid selle sisse, kes mind on läkkitanud.
45. Ja kes mind nääb, se nääb sedda, kes mind on läkkitanud. p. 14, 9. p. 10, 30.
46. Minna, walgus, ollen mailma tulnud, et ükski, kes minno sisse ussub, pimmedusse sisse ei pea jäma.
p. 1, 9. p. 8, 12. p. 9, 5. Jes. 49, 6.
47. Ja kui kegi minno sanno kuleb, ning ei ussu mitte, selle peäle ei moista minna mitte kohhut; sest minna ei olle tulnud, mailma peäle kohhut moistma, waid mailma önsaks teggema. p. 3, 17.
48. Kes mind pölgab ja ei wötta minno sanna wasto, sel on jo se, kes temma peäle kohhut moistab, sanna, mis ma ollen räkinud, sesamma peab temma peäle kohhut moistma wiimsel päwal.
p. 3, 18. 5 Mos. 18, 18. 19.
49. Sest ma polle isseennesest räkinud, waid Issa, kes mind on läkkitanud, se on mulle kässosanna annud, mis ma pean ütlema, ja mis ma pean räkima.
p. 14, 31.
50. Ja minna tean, et temma kässosanna on iggawenne ello; mis minna nüüd rägin, sedda rägin ma nenda, kui Issa mulle on üttelnud.

13. Peatük.

Jalgade pesseminne. Kässosanna armastussest. Jesus tunnistab ülles omma ärraandjat, ja Peetrusse langmist patto sisse.

1. Agga enne pasapühha, kui Jesus teädis, et temma tund olli tulnud, et ta siit mailmast piddi ärraminnema Issa jure, otsego temma olli armastanud ommaksid, kes mailmas ollid, nenda on ta neid armastanud otsani,
2. Ja kui öhtosömaaeg kä olli, (kui kurrat jo olli Juda Simona poia Iskarioti süddamesse annud, et ta tedda piddi ärraandma), Luk. 22, 3.
3. Ja Jesus teädis, et Issa keik temma kätte olli annud, ja et temma Jummalast olli tulnud, ja Jummala jure läks;
Matt. 11, 27.
4. Siis tousis temma öhtosömaaiast ülles, ja panni ommad rided mahha, ja wöttis rättiko, ja siddus ennese ümber.
5. Pärrast wallas temma wet waagna sisse, ja hakkas jüngritte jalgo pessema, ja rättikoga kuiwatama, mis temma ümber olli seutud:
6. Siis tulleb temma Simona Peetrusse jure, ja temma ütleb temma wasto: Issand, sinnaks minno jalgo pessed?
7. Jesus wastas ja ütles temma wasto: Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pärrast sedda pead sa teäda sama.
8. Peetrus ütleb temma wasto: Ellades ei pea sa minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: Kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga.
9. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Issand, ei mitte üksipäinis minno jalgo, waid ka kässi ja pead.
10. Jesus ütleb temmale: Kes pestud on, sellele ep olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest ta on ülleüldse puhhas; ja teie ollete puhtad, agga mitte keik.
11. Sest temma teädis, kes tedda piddi ärraandma; sepärrast ütles temma: Teie ep olle keik puhtad. p. 6, 64.
12. Kui temma nüüd nende jallad sai ärra pesnud, ja ommad rided wötnud, siis istus temma jälle mahha, ja ütles nende wasto: Kas teie teate, mis minna teile ollen teinud?
13. Teie hüate mind öppetajaks ja Issandaks! ja ütlete öiete, sest minna ollen se.
14. Kui nüüd minna, Issand ja öppetaja, teie jalgo ollen pesnud, siis peate teie ka üks teise jalgo pessema; Luk. 22, 27.
15. Sest ühhe öppetusse märgi ollen ma teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud.
1 Peetr. 2, 21. 1 Joan. 2, 6.
16. Töeste, töeste minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte surem kui temma issand, egga käst surem kui se, kes tedda on läkkitanud. p. 15, 20.
17. Kui teie sedda teate, önsad ollete teie, kui teie sedda tete.
Matt. 7, 24. Jak. 4, 17.
18. Minna ep ütle teist keigist; ma tean, kedda ma ollen ärrawallitsenud, waid sepärrast, et kirri piddi töeks sama: Kes minnoga leiba sööb, se töstab omma kanda minno wasto ülles. Laul 41, 10.
19. Sest aiast ütlen minna teile, enne kui se sünnib, et, kui se saab sündinud, teie ussute, et minna se ollen.
20. Töeste, töeste minna ütlen teile: Kes wastowöttab, kui minna keddagi läkkitan, se wöttab mind wasto, agga kes mind wastowöttab, se wöttab tedda wasto, kes mind on läkkitanud.
Matt. 10, 40.
21. Kui Jesus sedda sai üttelnud, sai

temma koggoni kurwaks, ja tunnistas ja ütles: Töeste, töeste minna ütlen teile, et üks teie seast mind ärraannab.
Matt. 26, 21.
22. Siis waatsid jüngrid üks teise silmi, ja ollid kahhe wahhel, kellest ta piddi räkima.
23. Agga Jesusse süles olli maas laudas üks temma jüngritteft, kedda Jesus armastas;
24. Selle pole löi Simon Peetrus peaga, et temma piddi kulama, kes se küll piddi ollema, kellest temma räkis.
25. Agga sesinnane laskis ennast Jesusse rinna peäle, ja ütles temma wasto: Issand, kes se on?
26. Jesus wastas: Se on sesamma, kellele minna pallokesse sissekastan ja annan; ja temma kastis pallokesse sisse, ja andis sedda Judale, Simona poiale Iskariotile.
27. Ja pallokesse järrele läks saddan temma sisse. Siis ütles Jesus temmale: Mis sa teed, sedda te ussinaste.
28. Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas maas istusid, mispärrast temma sedda temmale ütles.
29. Sest monned mötlesid, et Juda käes kukkur olli, et Jesus temmale piddi ütlema: Osta, mis meile tarwis on pühhiks, ehk et temma waestele middagi piddi andma. p. 12, 6.
30. Kui temma nüüd pallokesse sai wötnud, läks temma seddamaid wälja; agga ö olli.
31. Kui ta nüüd olli wäljaläinud, ütles Jesus: Nüüd on innimesse Poeg austud, ja Jummal on temma sees austud.
32. Ons Jummal temma sees austud, siis austab tedda ka Jummal isseenneses, ja austab tedda pea.
p. 12, 23. p. 17, 1.
33. Lapsokessed, minna ollen weel ürrikesseks aiaks teie jures, küll teie otsite mind, ja otsego minna Juda rahwa wasto ollen ütlelnud: Kuhho ma lähhän, senna ei woi teie mitte tulla, nenda ütlen minna nüüd teile ka. p. 7, 34. p. 8, 21.
34. Ühhe ue kässosanna annan minna teile, et teie üks teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka üks teist peate armastama:
p. 15, 12. 17.
35. Sestsammast tundwad keik, et teie minno jüngrid ollete, kui teil armastus on issekeskis.
36. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Issand, kuhho sa lähhäd? Jesus wastas temmale: Kuhho minna lähhän, ei woi sa nüüd mitte minno järrel käia, agga pärrast pead sa mo järrel käima.
37. Peetrus ütleb temma wasto: Issand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel käia? Ma tahhan omma ello sinno pärrast jätta.
38. Jesus wastas temmale: Tahhad sinna omma ello minno pärrast jätta? Töeste, töeste minna ütlen sulle: Kuk ei laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad ärrasalganud. Mark. 14, 30. 72.

14. Peatük.

Kristusse ärramiñnemissest. Öppetus ussust, armastussest, palwest, pühhast Waimust, ja waimolikkust rahhust.

1. Teie süddа ärgo ehmatago mitte; uskuge Jummala sisse, siis ussute teie ka minno sisse.
2. Minno Issa maias on mitto elloasset. Kui se nenda ep olleks, siis ütleksin minna teile: Ma lähhän teile asset walmistama. 2 Kor. 5, 1.
3. Ja kui ma saan läinud, ja teile asseme walmistanud, siis tullen minna jälle, ja tahhan teid ennese jure wötta, et teie ka ollete, kus minna ollen.
p. 12, 26. p. 17, 24.
4. Ja teie teate, kuhho minna lähhän, ja teed teate teie.
5. Tomas ütleb temma wasto: Issand, meie ei tea, kuhho sa lähhäd, ja kuida woime meie teed teäda?
6. Jesus ütles temma wasto: Minna ollen te, ja tödde, ja ello. Ükski ei sa Issa jure muido, kui minno läbbi.
7. Kui teie mind tunneksite, siis tunneksite teie ka minno Issa, ja sest aiast tunnete teie tedda, ja ollete tedda näinud.
8. Wilippus ütleb temmale: Issand näita meile Issa, siis saab meile sest küll.
9. Jesus ütleb temma wasto: Ni kaua aega ollen minna teie jures, ja sinna ei olle mind mitte tunnud. Wilippus, kes mind on näinud, se on Issa näinud; kuida ütleb sinna siis: Näita meile Issa?
p. 12, 45.
10. Eks sa ussu, et minna Issa sees, ja Issa minno sees on? Minna ei rägi mitte isseennesest neid sanno, mis minna teile rägin; waid Issa, kes minno sisse jääb, sesamma teeb neid teggusid.
11. Uskuge mind, et minna Issa sees ollen, ja et Issa minno sees on; agga kui mitte, siis uskuge mind nendesamma teggude pärrast.
12. Töeste, töeste minna ütlen teile:

Kes minno sisse ussub, se teeb ka neid teggusid, mis minna teen, ja teeb weel suremaid, kui need on. Sest minna lähhän omma Issa jure,

13. Ja mis teie ial pallute minno nimmel, sedda tahhan minna tehha, et Issa saaks auustud Poia sees.
Matt. 7, 11. p. 21, 22.

14. Kui teie middagi minno nimmel pallute, siis tahhan minna sedda tehha.

15. Kui teie mind armastate, siis piddage minno kässosannad.
p. 15, 10. 1 Joan. 5, 3.

16. Ja ma tahhan Issa palluda, ja temma annab teile ühhe teise rõmustaja, et temma teie jure iggaweste jääb,

17. Tõe Waimo, kedda mailm ei woi wastowötta, sest ta ei nä tedda mitte, egga tunne tedda mitte; agga teie tunnete tedda, sest temma jääb teie jure, ja peab teie sees ollema.

18. Minna ei tahha teid mitte waesiks lapsiks jätta; minna tullen teie jure.

19. Weel on pissut aega, siis mailm ei nä mind mitte ennam, agga teie peate mind näggema; sest minna ellan, ja teie peate ellama. p. 16, 16.

20. Sel päwal peate teie tundma, et ma ollen omma Issa sees, ja teie minno sees, ja minna teie sees.

21. Kellel minno kässosannad on, ja kes neid peab, se on se, kes mind armastab; agga kes mind armastab, tedda armastakse minno Issast, ja minna tahhan tedda armastada, ja isseennast temmale ilmutada.

22. Temma wasto ütleb Judas (mitte Iskariot): Issand, mis se on, et sa ennast meile tahhad ilmutada, ja ei mitte mailmale?

23. Jesus wastas ja ütles temmale: Kui kegi mind armastab, küll se peab minno sanna, ja minno Issa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja elloasset temma jure tehha.

24. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanno; ja sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno waid Issa sanna, kes mind on läkkitanud.

25. Sedda ollen minna teile räkinud teie jures olles.

26. Agga trööstija, pühha Waim, kedda minno Issa tahhab läkkitada minno nimmel, sesamma peab teile öppetama keik, ja teie mele tulletama keik, mis minna teile ollen ütlelnud.

27. Rahho jättan minna teile, omma rahho annan ma teile; minna ei anna teile mitte, nenda kui mailm annab. Teie süddа ärgo ehmatago, egga sago mitte arraks. Wil. 4, 7.

28. Teie ollete kuulnud, et ma teile ollen ütlelnud: Minna lähhän ärra, ja tullen jälle teie jure. Kui teie mind armastaksite, küll teie siis olleksite röömsad, et ma ollen ütlelnud: Minna lähhän Issa jure; sest minno Issa on surem mind.

29. Ja nüüd ollen minna teile ütlelnud enne kui se sünnib, et teie ussute, kui se sünnib. p. 13, 19.

30. Minna ei sa ennam paljo teiega räkida, sest sesinnatse mailma würst tulleb, ja ei sa minnust ühtegi.

31. Agga et mailm moistaks, et minna Issa armastan, ja nenda teen, kui Issa mind on käsknud: Touske üles, minge siit ärra.

15. Peatük.

Kristus on õige winapu. Temma öppetus armastusest, ja mailma wihkamisest. Ta tootab pühha Waimo.

1. Minna ollen tössine winapu, ja minno Issa on mamees.

2. Igga winapu oksa minno sees, mis wilja ei kanna, kissub temma ärra, ja iggaüht, kes wilja kannab, harrib temma, et ta ennam wilja kannab. Matt. 15, 13.

3. Jubba teie ollete puhtad sanna pärrast, mis minna teile ollen räkinud.

4. Jäge minno sisse, ja minna teie sisse; otsekui winapu oks ei woi wilja kanda isseennesest, kui temma ei jä winapu külge, nenda ka teie, kui teie ei jä minno sisse.

5. Minna ollen winapu, teie winapu oksad; kes minno sisse jääb, ja minna temma sisse, se kannab paljo wilja; sest minnota ei woi teie ühtegi tehha.

6. Kui kegi minno sisse ei jä, se heidetakse wälja kui winapu oks, ning kuiwab ärra; ja neid koggutakse kokko, ja heidetakse tullesse ja pölletakse ärra.

7. Kui teie minno sisse jäte, ja minno sannad teie sisse jäwad, siis pallute teie, mis teie ial tahhate, ja se peab teile sündima.

8. Ses on minno Issa auustud et teie paljo wilja kannate, ja peate minno jüngrid ollema.

9. Otsekui minno Issa mind on armastanud, nenda ollen minna ka teid armastanud; jäge minno armastusse sisse.

10. Kui teie minno kässosannad peate, siis jäte teie minno armastusse sisse, nenda kui minna omma Issa kässosanna

ollen piddanud, ja jään temma armas-
tusse sisse.
11. Sedda ollen minna teile räkinud, et
minno rööm teie sisse jääks, ja teie rööm
täis saaks.
12. Se on minno kässosanna: et teie
üks teist peate armastama, nenda kui
minna teid ollen armastanud.
13. Suremat armastust ep olle ühhelgi,
kui se, et temma omma ello jättab omma
söbrade eest.
14. Teie ollete minno söbrad, kui teie
tete, mis minna teile kässin.
15. Minna ei ütle, teid ennam sullased
ollewad; sest sullane ei tea, mis temma
issand teeb; agga teid ollen minna söb-
raks hüüdnud, et ma, keik mis minna
omma Issalt ollen kuulnud, teile ollen
teäda annud.
16. Teie ep olle mitte mind ärrawallit-
senud, waid minna ollen teid ärrawallit-
senud, ja ollen teid seädnud, et teie peate
minnema, ja wilja kandma, ja et teie willi
jääks, et, mis teie ial minno Issalt pal-
lute minno nimmel, temma teile an-
naks.
17. Sedda kässin minna teile, et teie üks
teist armastate.
18. Kui mailm teid wihkab, siis teädke,
et temma mind enne teid on wihkanud.
19. Olleksite teie mailmast, siis armas-
taks mailm omma; agga et teie mail-
mast ep olle, waid minna ollen teid mail-
mast ärrawallitsenud, sepärrast wihkab
teid mailm. 1 Joan. 3, 13. p. 4, 5.
20. Möttelge se sanna peäle, mis min-
na teile ollen üttelnud: Sullane ep olle
surem, kui temma issand. On nemmad
mind taggakiusanud, siis kiusawad nem-
mad teidki tagga; on nemmad minno
sanna piddanud, siis peawad nemmad
teiegi sanna.
21. Agga sedda keik tewad nemmad tei-
le minno nimme pärrast, sest et nemmad
tedda ei tunne, kes mind on läkkitanud.
22. Kui minna mitte ei olleks tulnud,
ja ei olleks sedda neile üttelnud, siis ep
olleks neil mitte patto; agga nüüd ei woi
nemmad mitte omma patto wabban-
dada.
23. Kes mind wihkab, se wihkab ka min-
no Issa.
24. Kui minna teggusid ep olleks teinud
nende seas, mis ükski mu ei teinud, siis
ep olleks neil mitte patto; agga nüüd on
nemmad ka näinud ja wihkanud ni hästi
mind, kui minno Issa. p. 10, 37.
25. Waid et sanna töeks saaks, mis
nende kässoöppetusse on kirjotud: Nem-
mad on mind ilmaasjata wihkanud.
Laul 35, 19. ja 59, 5.
26. Agga kui trööstija saab tulnud,
kedda minna teile tahhan läkkitada Is-
sast, (töe Waim, kes Issast wäljalähhäb,)
sesamma peab minnust tunnistama.
p. 14, 26.
27. Ja teie peate ka tunnistama, sest
teie ollete algussest minnoga olnud.

16. Peatük.

Kristus kulutab tullewat kiusatust. Kristusse ärra-
minneminne Issa jure. Pühha Waimo ammet.
Willetsusse önnis löppetus. Palwest.

1. Sedda ollen minna teile räkinud, et
teie endid ei pahhanda.
2. Ja nemmad lükkawad teid koggodus-
sest wälja; ja tulleb tund, et iggaüks, kes
teid tappab, mötleb ennast Jummalale
melehead kui ohwriga teggewad.
3. Ja sedda wötwad nemmad teile teh-
ha, sepärrast et nemmad ei olle tunnud
Issa egga mind. p. 15, 21.
4. Agga sedda ollen ma teile räkinud,
et, kui tund saab tulnud, teie se peäle
mötlete, et ma teile sedda ollen üttelnud;
agga sedda ep olle minna algussest teile
mitte üttelnud, sest et ma teiega ollin.
5. Agga nüüd lähhän minna selle jure,
kes mind on läkkitanud, ja ükski teie seast
ei küssi mult: Kuhho sa lähhäd? p. 7, 33.
6. Waid et minna teile sedda ollen üt-
telnud, on teie süddа täis kurwastust sa-
nud.
7. Agga minna ütlen teile töt: Se tul-
leb teile heaks, et minna ärralähhän, sest
kui minna ärra ei lähhä, siis ei tulle rö-
mustaja mitte teie jure; agga kui minna
saan ärraläinud, tahhan minna tedda teie
jure läkkitada. p. 14, 16. 26.
8. Ja kui sesamma saab tulnud, annab
temma mailmale märko patto pärrast, ja
öigusse pärrast, ja kohto pärrast.
9. Patto pärrast, et nemmad ei ussu
minno sisse;
10. Agga öigusse pärrast, et minna
Issa jure lähhän, ja teie mind ennam
ei nä;
11. Ja kohto pärrast, et sesinnatse mail-
ma würsti peäle kohhus on moistetud.
p. 12, 31. p. 14, 30.
12. Minnul on teile weel paljo ütle-
mist, agga teie ei woi sedda nüüd mitte
kanda;
13. Agga kui temma, töe Waim, tulleb,
se juhhatab teid keige töe sisse, sest tem-
ma ei rägi mitte issеennesest, waid mis

temma tuleb, sedda rägib temma, ja tullewaid asjo kulutab temma teile.
14. Sesamma auustab mind, sest minno ommast wöttab temma, ja kulutab teile.
15. Keik se, mis Issal on, se on minno; sepärrast ollen minna üttelnud, et temma peab minno ommast wötma ja teile kulutama. p. 17, 10.
16. Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, sest minna lähhän Issa jure. p. 7, 33. p. 13, 33.
17. Siis ütlesid monningad temma jüngrittest issekeskis: Mis se on, mis temma meile ütleb: ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ja minna lähhän Issa jure?
18. Sepärrast ütlesid nemmad: Mis se on, mis temma ütleb: ürrikesse aia pärrast? Meie ei tea mitte, mis temma rägib.
19. Siis moistis Jesus, et nemmad temmalt tahtsid küssida, ja ütles nende wasto: Sedda küssite teie issekeskis, et minna ollen üttelnud: ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind.
20. Töeste, töeste minna ütlen teile: Teie peate nutma ja ulluma, agga mailm on römus. Teid peab kurwastadama; agga teie kurwastus peab römuks minnema. Jes. 65, 13. 14.
21. Naesel, kui temma last ilmale toob, on kurwastus, sest temma tund on tulnud, agga kui temma saab lapse sanud, ei mötle temma ennam ahhastusse peäle römo pärrast, et innimenne ilmale on sündinud. Jes. 26. 17.
22. Ja teil on kül nüüd ka murret: agga minna tahhan teid jälle nähha, ja teie süddа peab römus ollema, ja ükski ei pea teie römo teilt ärrawötma. Jes. 35, 10.
23. Ja selsammal päwal ei küssi teie mult middagi. Töeste, töeste minna ütlen teile: Mis teie ial Issalt pallute minno nimmel, sedda annab temma teile. Mark. 11. 14.
24. Tännini ep olle teie middagi pallunud minno nimmel. Palluge, siis peate teie wötma, et teie rööm woiks täis olla.
25. Sedda ollen minna teile tähhendamisse sannadega rätinud; agga tund tulleb, et minna tähhendamisse sannadega ennam teile ei rägi, waid kulutan teile julgeste ommast Issast.
26. Selsammal päwal peate teie palluma minno nimmel. Ja minna ei ütle teile mitte, et minna tahhan Issa teie pärrast palluda;
27. Sest Issa isse armastab teid, sest et teie mind ollete armastanud, ja usknud, et minna Jummalast ollen wäljaläinud. p. 14, 21. p. 17, 8. 25.
28. Minna ollen Issast wäljaläinud, ja tulnud mailma; ta jättan minna mailma mahha, ja lähhän Issa jure. p. 13, 3.
29. Siis ütlesid temma jüngrid temma wasto: Wata, nüüd rägid sinna julgeste, ja ei ütle mitte tähhendamisse sanna.
30. Nüüd teame meie, et sinna keik tead, ja sulle ep olle tarwis, et sinnult kegi küssib. Sest ussume meie, et sinna Jummalast olled wäljaläinud.
31. Jesus wastas neile: Ussute teie nüüd?
32. Wata tund tulleb, ja on nüüd tulnud, et teid ärrapillatakse iggaüks omma sisse, ja jättate mind üksi! Ja minna ep olle mitte üksi, sest Issa on minnoga. Mark. 14. 27. Joan. 8, 16.
33. Sedda ollen minna teile rätinud, et teil minno sees rahho olleks. Mailmas on teil ahhastust; agga olge julged, minna ollen mailma ärrawoitnud.
p. 14, 27. Rom. 5, 1. Ewes. 2, 14. Kol. 1, 20.

17. Peatük.

Kristusse palwe ennese, omma jüngritte, ja pühha ristikoggodusse pärrast.

1. Sedda rätis Jesus, ja töstis ommad silmad taewa pole, ja ütles: Issa, tund on tulnud; auusta omma Poega, et ka Poeg sind auustaks.
2. Nenda kui sinna temmale olled meelewalla annud keige lihha üle, et temma keigile, kedda sinna temmale olled annud, iggawesse ello annaks. p. 3, 35. Matt. 11, 27.
3. Agga se on iggawenne ello, et nemmad tundwad sind, ainust tössist Jummalat, ja Jesust Kristust, kedda sinna olled läkkitanud. Luk. 9, 20. Ap. Tegg. 9, 22. p. 18, 5. 28.
4. Minna ollen sind auustanud ma peäl: ma ollen tö löppetanud, mis sa mulle olled annud, et ma piddin teggema. p. 4, 34.
5. Ja nüüd auusta mind, sinna Issa, ennese jures auuga, mis mul olli sinno jures, ennego mailm olli.
6. Minna ollen sinno nimme teäda annud innimestele, kedda sa mulle mailmast olled annud; sinno pärralt ollid nemmad, ja sa olled neid mulle annud, ja nemmad on sinno sanna piddanud. p. 6, 37.

7. Nüüd on nemmad tunnud, et keik, mis sinna mulle olled annud, sinnust on.

8. Sest sannad, mis sinna mulle olled annud, ollen ma neile annud, ja nemmad on sedda wastowõtnud, ja tõeste tunnud, et ma sinnust ollen wäljaläinud; ja nemmad on usknud, et sinna mind olled läkkitanud. p. 16, 27. 30.

9. Minna pallun nende pärrast; mailma pärrast ei pallu minna mitte, waid nende pärrast, kedda sinna mulle olled annud, sest nemmad on sinno pärralt.

10. Ja keik, mis minno on, on sinno, ja mis sinno on, on minno, ja nende sees ollen minna auustud. p. 16, 15.

11. Ja minna ep olle eddespiddi ennam mailmas, agga needsinnatsed on mailmas, ja ma tullen sinno jure. Pühha Issa, hoia neid omma nimme sees, kedda sa mulle olled annud, et nemmad üks olleksid, nenda kui meie. p. 10, 30.

12. Kui ma nendega ollin mailmas, hoidsin minna neid sinno nimme sees; kedda sa mulle olled annud, neid ollen minna hoidnud, ja ükski ep olle neist kaddunud, kui agga kaddumisse laps, et kirri piddi tõeks sama. Laul 109, 8.

13. Agga nüüd tullen minna sinno jure, ja rägin sedda mailmas, et minno rööm neil woiks olla täieste nende sees.

14. Minna ollen neile sinno sanna annud, ja mailm on neid wihkanud; sest nemmad ep olle mitte mailmast, nenda kui minna mailmast ei olle. p. 15, 18. 19.

15. Minna ei pallu mitte, et sa neid mailmast ärrawõttaksid, waid et sa neid tiggeda eest hoiaksid. 2 Tess. 3, 3.

16. Nemmad ep olle mitte mailmast, nenda kui minna mailmast ei olle.

17. Pühhitse neid omma tõe sees; sinno sanna on tõdde.

18. Otsekui sinna mind olled läkkitanud mailma, nenda läkkitan minna neid ka mailma.

19. Ja nende eest pühhitsen minna isseennast, et ka nemmad peawad tões ollema pühhitsetud. Ebr. 2, 11.

20. Agga minna ei pallu mitte üksipäinis nendesinnaste pärrast, waid ka nende pärrast, kes nende sanna läbbi minno sisse ussuwad.

21. Et nemmad keik üks olleksid, nenda kui sinna, Issa, minno sees, ja minna sinno sees, et nemmad ka meie sees üks olleksid, et mailm ussuks, et sa mind olled läkkitanud. Kal. 3, 28. Joan. 10, 38.

22. Ja minna ollen se auu, mis sa mulle olled annud, neile annud, et nemmad üks olleksid, nenda kui meie üks olleme.

23. Minna nende sees, ja sinna minno sees, et nemmad täieste olleksid ühhes, ja et mailm tunneks, et sinna mind olled läkkitanud, ja armastanud neid, nenda kui sa mind olled armastanud.

24. Issa, ma tahhan, et kus minna ollen, ka nemmad minno jures on, kedda sa mulle olled annud, et nemmad näwad minno auu, mis sa mulle olled annud; sest sa olled mind armastanud enne mailma assutamist. p. 12, 26.

25. Õige Issa, mailm ep olle sind mitte tunnud; agga minna tunnen sind, ja needsinnatsed on tunnud, et sinna mind olled läkkitanud. p. 15, 21.

26. Ja minna ollen sinno nimme neile teäda annud, ja tahhan sedda teäda anda, et armastus, miska sinna mind olled armastanud, nende sees olleks, ja minna nende sees. p. 15, 9.

18. Peatük.

Kristusse kannataminne aedas, Kaiwa ja Pilatusse ees. Peetrusse ärrasalgaminne.

1. Kui Jesus sedda sai räkinud, läks temma wälja omma jüngrittega üle Kidroni jõe, kus aed olli, senna sisse läks temma ja temma jüngrid. Matt. 26, 30. Mark. 14, 26. Luk. 22, 39.

2. Agga Judas, kes tedda ärraandis, teädis ka sedda paika, sest et Jesus saggedaste senna omma jüngrittega olli kokkotulnud.

3. Kui nüüd Judas ennese jure sai wõtnud wäebulga, ja monningad üllema preestritte ja Wariseride sullasist, tulleb ta senna lühtide, lampide ja sõariistadega. Matt. 26, 47. Mark. 14, 43. Luk. 22, 47.

4. Kui nüüd Jesus teädis keik, mis temma peäle piddi tullema, läks temma wälja, ja ütles nende wasto: Kedda teie otsite?

5. Nemmad wastasid temmale: Jesust Naatsarettist. Jesus ütles neile: Minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures.

6. Kui temma nüüd neile ütles: Minna ollen se, siis läksid nemmad taggasi, ja langsid mahha.

7. Siis küssis temma neilt ta: Kedda teie otsite? Agga nemmad ütlesid: Jesust Naatsarettist.

8. Jesus wastas: Ma ollen teile ütelnud, et minna se ollen; kui teie nüüd mind otsite, siis laske needsinnatsed ärraminna.

9. Et sanna piddi töeks sama, mis ta olli ütelnud: Minna ep olle keddagi ärrakautanud neist, kedda sa mulle olled annud.

10. Siis olli Simon Peetrussel moök, ja temma tombas sedda wälja, ja löi üllema preestri sullast, ja raius temma parrama körwa ärra; agga sullase nimmi olli Malkus.

Matt. 26, 51. Mark. 14, 47. Luk. 22, 50.

11. Siis ütles Jesus Peetrusse wasto: Pista omma moök tuppe; eks minna sedda karrikat pea joma, mis mulle Issa on annud?

12. Agga wäehulk ja üllem pealik ja Juda rahwa sullased wötsid Jesusse kinni, ja siddusid tedda,

13. Ja wisid tedda essite Anna jure; sest se olli Kaiwa äi, kes sel aastal üllem preester olli.

Matt. 26, 57. Mark. 14, 53. Luk. 22, 54.

14. Agga Kaiwas olli se, kes Juda rahwale nou olli annud, et se piddi heaks tullema, et üks innimenne rahwa eest piddi hukkatama. p. 11, 50.

15. Agga Simon Peetrus käis Jesusse järrel, ja üks teine jünger temmaga; agga se jünger olli üllema preestriga tuttaw, ja läks Jesussega üllema preestri kotta.

16. Agga Peetrus seisis wäljas ukse ees; siis läks teine jünger, kes üllema preestriga tuttaw olli, wälja, ja rääkis uksehoidjaga, ja wiis Peetrusse sisse.

17. Siis ütles uksehoidja tüdruk Peetrusse wasto: Eks sinnagi olle sesinnatse innimesse jüngrittest? Temma ütles: Ei olle mitte.

18. Agga sullased ja teenrid seisid, ja ollid süttetulle teinud, et külm olli, ja sojendasid endid; agga Peetrus seisis nende jures, ja sojendas ennast.

Matt. 26, 58. Mark. 14, 54. Luk. 22, 55.

19. Agga üllem preester küssis Jesusselt temma jüngritte ja temma öppetusse pärrast.

20. Jesus kostis temmale: Minna ollen julgeste räkinud mailmale; ma ollen ikka öppetanud koggodusse ja pühhas koias, kubbo keigist paigust Juda rahwas kokkotulleb, ja sallaja ep olle minna ühtegi räkinud. p. 7, 26.

21. Mis sa mult küssid? Küssi neilt, kes kuulnud, mis ma neile ollen räkinud; wata, need teädwad, mis ma ollen räkinud.

22. Agga kui ta sedda sai ütelnud, löi üks teenrittest, kes seäl jures seisid, Jesust keppiga ja ütles: Nendaks sa üllema preestrile wastad?

23. Jesus kostis temmale: Kui ma kurjaste ollen räkinud, siis tunnista sedda kurja ollewad; agga kui ma hästi ollen räkinud, mis sa mind lööd?

24. (Agga Annas olli tedda läkkitanud kinniseutud üllema preestri Kaiwa jure.)

25. Agga Simon Peetrus seisis ja sojendas ennast. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Eks sinna ka olle temma jüngritte seast? Temma salgas, ja ütles: Ei ma olle.

Matt. 26, 71. 72. Mark. 14, 69. 70. Luk. 22, 58.

26. Siis ütleb üks üllema preestri sullasist, selle suggulane, kelle körwa Peetrus olli ärraraiunud: Eks minna sind temmaga näinud aedas?

27. Siis salgas Peetrus ta; ja seddamaid laulis kuk.

Matt. 26. 74. Mark. 14. 71. 72. Luk. 22. 60. 61.

28. Siis wisid nemmad Jesusse Kaiwa jurest kohtokotta; agga se olli warra. Ja nemmad ei läinud isse mitte kohtokotta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad piddid pasatalle söma.

Matt. 27. 2. Mark. 15. 1. Luk. 23. 1.

29. Siis läks Pilatus nende jure wälja ja ütles: Mis teil on kaebamist selle innimesse peäle?

30. Nemmad kostsid ja ütlesid temma wasto: Kui ep olleks sesinnane mitte kurjateggija, siis ei olleks meie tedda sulle ärraannud.

31. Siis ütles Pilatus neile: Wötke teie tedda ja moistke omma käsoöppetusse järrele temma peäle kohhut. Siis ütlesid Juda rahwas temma wasto: Meil ep olle lubba keddagi ärratappa.

p. 19, 6.

32. Et Jesusse sanna piddi töeks sama, mis ta olli ütelnud, kui ta tähhendas, missuggust surma temma piddi surrema.

Matt. 20, 19. Mark. 10, 33. 34. Luk. 18, 32. 33.

33. Siis läks Pilatus jälle kohtokotta, ja kutsus Jesusse ja ütles temma wasto: Olled sinna Juda rahwa kunningas?

Matt. 27, 11.

34. Jesus wastas temmale: Rägid sinna sedda isseenneseft, woi on sulle teiset sedda minnust ütelnud?

35. Pilatus wastas: Ollen minna Judamees? Sinno omma rahwas ja üllemad preestrid on sind mulle ärraannud. Mis sa olled teinud?

36. Jesus kostis: Minno kunningriik ep olle mitte sestsinnatsest mailmast; olleks mo kunningriik sestsinnatsest mail-

mast, kül mo teenrid tapleksid, et mind
Juda rahwa kätte ei saaks ärraantud;
agga nüüd ep olle mo kunningriik mit-
te siit.
37. Siis ütles Pilatus temma wasto:
Olled sinna siis ommeti kunningas? Je-
sus kostis: Jah, ollen, sest minna ollen
kunningas; ma ollen seks sündinud, ja
seks ilmale tulnud, et ma tõele pean tun-
nistust andma; iggaüks, kes tõe seest on,
se kuleb minno heält.
38. Pilatus ütleb temmale: Mis on
tõdde? Ja kui ta sedda sai üttelnud, läks
temma jälle wälja Juda rahwa jure, ja
ütles nende wasto: Minna ei leia ühtegi
süüd temmast.
39. Agga teil on wiis, et minna ühhe
teile lahtilassen pasapühhal; tahhate teie
nüüd, et ma teile Juda rahwa kunninga
pean lahtilaskma?
Matt. 27, 15. Mark. 15, 6. Luk. 23, 17.
40. Siis kissendasid nemmad ta keik ja
ütlesid: Ei mitte tedda, waid Parraba:
agga Barrabas olli röwel.
Matt. 27, 21. 22. Mark. 15, 11. 12. Luk. 23, 18.

19. Peatük.

Kristust pekstakse piitsaga, ehhitakse kibbowitsa kroniga, luakse risti, ta surreb ja tedda maetakse mahha.

1. Siis wöttis Pilatus Jesusse, ja pek-
sis tedda piitsaga.
Matt. 27, 26. 27. Mark. 15, 15. Luk. 23, 25.
2. Ja söamehhed punnusid kroni kibbo-
witsust, ja pannid sedda temma pähhä,
ja pannid purpuri mantli temma ümber,
Matt. 27, 29. Mark. 15, 17.
3. Ja ütlesid: Terre Juda rahwa kun-
ningas! ja löid tedda keppidega.
4. Siis läks Pilatus jälle wälja, ja
ütles nende wasto: Wata, ma toon ted-
da teile wälja, et teie tunnete, et minna
temmast ühtegi süüd ei leia.
5. Siis läks Jesus wälja, ja kandis
kibbowitsa kroni ja purpuri mantlit; ja
Pilatus ütles nende wasto: Ennä inni-
mest!
6. Kui nüüd üllemad preestrid ja teen-
rid tedda näggid, kissendasid nemmad ja
ütlesid: Po risti! po risti! Pilatus üt-
les nende wasto: Wötke teie tedda, ja
poge tedda risti, sest minna ei leia süüd
temmast.
7. Juda rahwas kostsid temmale: Meil
on käsk, ja meie käsjo järrele peab tem-
ma surrema, sest ta on isseennast Jum-
mala Poiaks teinud.
8. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis,
kartis temma weel ennam,
9. Ja läks jälle kohtokotta, ja ütleb Je-
susse wasto: Kust sinna olled? Agga
Jesus ei annud temmale wastust.
10. Siis ütleb Pilatus Jesusse wasto:
Eks sa rägi minnoga? Eks sa ei tea, et
mul melewald on sind risti pua, ja mele-
wald on sind lahtilasta?
11. Jesus kostis: Sinnul ep olleks üh-
tegi melewalda minno ülle, kui se sinnule
ei olleks antud üllewelt; sepärrast on sel-
lel, kes mind sulle on ärraannud, su-
rem pat.
12. Sest aiast püdis Pilatus tedda lah-
tilasta; agga Juda rahwas kissendasid
ja ütlesid: Kui sa sellesinnatse lahtilas-
sed, siis ep olle sinna keisri söbber mitte,
sest iggaüks, kes isseennast kunningaks
teeb, se on keisri wastane.
13. Kui nüüd Pilatus sedda sanna ku-
lis, wiis temma Jesusse wälja, ja istus
mahha kohto järje peäle senna paika, mis
hüütakse kiwwi pörmanduks, agga Ebrea
kele Kabbataks.
14. Agga se olli pasapühha walmista-
misse pääw arwata kuendamal tunnil;
ja temma ütles Juda rahwa wasto: En-
nä teie kunningat!
15. Agga nemmad kissendasid: Wi är-
ra, wi ärra, po tedda risti! Pilatus üt-
les neile: Kas minna pean teie kunnin-
ga risti poma? Üllemad preestrid wast-
sid: Meil ep olle kunningat, kui agga
keiser.
16. Siis andis temma tedda nende kätte
risti pua. Matt. 27, 31. Mark. 15, 20.
17. Agga nemmad wötsid Jesusse ja
wisid tedda ärra; ja temma kandis omma
risti, ja läks wälja senna paika, mis hü-
takse pealae asjemeks, sedda hütakse Eb-
rea kele Kolgataks.
Matt. 27, 33. Mark. 15, 22.
18. Seäl posid nemmad tedda risti ja
teist kaks temmaga kummagi pole, agga
Jesusse keskele. Luk. 23, 33.
19. Agga Pilatus kirjotas ka peälkirja,
ja panni sedda risti külge; agga se olli
kirjotud: Jesus Naatsarettist, Juda rah-
wa kunningas.
20. Sedda peälkirja nüüd luggesid pal-
jo Juda rahwast; sest paik olli liggi lin-
na, kus Jesus risti podi; ja se olli kirjo-
tud Ebrea, Kreka ja Laddina kele.
21. Siis ütlesid Juda rahwa üllemad
preestrid Pilatusse wasto: Ärra kirjota
mitte: Juda rahwa kunningas; waid et

temma üttelnud: Minna ollen Juda rahwa kunningas.

22. Pilatus kostis: Mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.

23. Kui nüüd sõamehhed Jesusse said risti punud, wõtsid nemmad temma rided, ja teggid nelli ossa, igga sõamehhele ühhe ossa, ja kue; agga kuub olli õmblematta üllewelt ülleüldse kootud.

Matt. 27. 35. Mark. 15. 24. Luk. 23. 34.

24. Siis ütlesid nemmad üks teise wasto: Ärgem kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärralt se peab ollema; et kirri piddi tõeks sama, mis ütleb: Nemmad on minno rided isseketskis jagganud, ja minno kue pärrast liisko heitnud; sedda teggid ka sõamehhed. Laul 22. 19.

25. Agga Jesusse risti jures seisis temma emma, ja temma emma õdde Maria Kleopa naene, ja Maria Mahdalena.

26. Kui nüüd Jesus omma emma näggi, ja jüngri seäl jures seiswad, kedda temma armastas, ütleb ta omma emma wasto: Naene, wata, se on sinno poeg.

27. Pärrast ütleb temma jüngri wasto: Wata, se on sinno emma. Ja sestsammast tunnist wõttis jünger tedda omma kotta.

28. Pärrast, kui Jesus teädis, et jo keik olli lõppetud, et kirri piddi tõeks sama, ütleb temma: Mul on janno.

29. Agga seäl seisis üks astja täis ädikat; ja nemmad täitsid käsna ädikaga, ja pistsid isopi otsa, ja pannid sedda temma su ette. Matt. 27. 48. Mark. 15. 36.

30. Kui nüüd Jesus ädika sai wõtnud, ütleb temma: Se on lõppetud; ja nõrgutas pead, ja heitis hinge.

31. Agga et walmistamisse pääw olli, ja kehhad ei piddand hingamisse päwal risti peäle jäma, (sest se hingamisse pääw olli suur,) pallusid Juda rahwas Pilatust, et nende säreluud piddi murtama ja neid mahhawoetama.

32. Siis tullid sõamehhed, ja murdsid essimesse säreluud, ja teise, kes temmaga olli risti podud.

33. Agga kui nemmad Jesusse jure tullid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad temma säreluid mitte;

34. Waid üks sõamehhist pistis odaga temma külge, ja seddamaid tulli werri ja wessi wälja.

35. Ja kes sedda on näinud, se on sedda tunnistanud, ja temma tunnistus on tõssine, ja se teab, et ta rägib, mis tõssi on, et teie peate uskma.

36. Sest se on sündinud, et kirri piddi tõeks sama: Temmale ei pea luudki katki murtama. 2 Mos. 12. 46.

37. Ja ta ütleb teine kirri: Nemmad peawad näggema, kelle sisse nemmad on pistnud. Sakar. 12. 10.

38. Agga pärrast sedda pallus Pilatusse käest Josep Arimatiast, (kes Jesusse jünger olli, agga sallaja, kartusse pärrast Juda rahwa eest) et ta piddi sama Jesusse ihho mahhawõtta; ja Pilatus andis temmale lubba; siis tulli temma ja wõttis Jesusse ihho mahha.

Matt. 27. 57. Mark. 15. 43. Luk. 23. 50.

39. Siis tulli ka Nikodemus (kes enne öse Jesusse jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirrit ja aloet liggi sadda naela.

p. 3. 2.

40. Siis wõtsid nemmad Jesusse ihho, ja mähksid sedda linnaste riette sisse kalli rohtudega, nenda kui Juda rahwal mahhamatmisse wiis on.

41. Agga seäl paikas, kus ta olli risti lödud, olli aed, ja aedas uus haud, kuhho ep olnud ükski ial pandud.

Matt. 27. 60. Mark. 15. 46. Luk. 23. 53.

42. Senna pannid nemmad siis Jesusse Juda rahwa walmistamisse päwa pärrast, sest et haud liggi olli.

20. Peatük.

Kristusse üllestousminne ilmub, ja saab teäda mitmel wisil. Tomas on uskmatta.

1. Agga essimessel näddala päwal tulli Maria Mahdalena warra, kui alles pimme olli, haua jure, ja nääb, et kiwwi haua eest olli ärrawoetud.

Mark. 16. 1. 2. Luk. 24. 1.

2. Siis jookseb temma ja tulleb Simona Peetrusse ja teise jüngri jure, kedda Jesus armastas, ja ütleb neile: Nemmad on Issanda haua seest ärrawõtnud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud.

3. Siis läks Peetrus wälja ja teine jünger, ja tullid haua jure.

4. Agga need jooksid mollemad ühtlasi, ja teine jünger jooksis ele ussinaminne kui Peetrus, ja tulli enne haua jure.

5. Ja temma nääb kummarkülle wadates surnolinnad seäl ollewad, agga temma ei läinud mitte sisse.

6. Siis tulleb Simon Peetrus, kes temma järrel käis, ja läks haua sisse, ja nääb surnolinnad maas ollewad,

7. Ja et higgirättik, mis temma pea peäl olli, mitte ep olnud surnolinnadega

maas, waid issepäinis mässitud ühhes
teises paikas.
8. Siis läks ka teine jünger, kes enne
olli tulnud, haua sisse, ja näggi, ja uskus.
9. Sest nemmad ei moistnud weel mitte
kirja, et temma piddi surnust üllestousma.
10. Siis läksid jüngrid jälle ommaste
jure.
11. Agga Maria seisis haua jures wäl-
jas ja nuttis; kui ta nuttis, watis tem-
ma kummarkülle haua sisse,
12. Ja nääb kaks inglit walge riettega
istwad, teise pea ja teise jalge otsas, kus
Jesusse ihho olli magganud.
13. Ja nemmad ütlewad temmale:
Naene, mis sa nuttad? Temma ütleb
neile: Nemmad on minno Issanda ärra-
winud, ja minna ei tea, kuhho nemmad
tedda on pannud. Mark. 16. 9.
14. Ja kui ta sedda sai üttelnud, pöris
temma ennast ümber, ja nääb Jesusse
seiswad, ja ei teädnud, et se Jesus olli.
15. Jesus ütleb temmale: Naene, mis
sa nuttad? Kedda sa otsid? Temma möt-
les, et se piddi kärner ollema, ja ütles
temmale: Issand, kui sinna olled tedda
ärrakannud, siis ütle mulle, kuhho sa
tedda olled pannud, ja ma tahhan tedda
ärrawötta.
16. Jesus ütles temmale: Maria!
Temma pöris ennast ümber, ja ütleb
temmale: Rabbuni, se on: Öppetaja!
17. Jesus ütles temmale: Ärra putu
minno külge, sest ma polle weel ülleslä-
nud omma Issa jure, agga minne mo
wendade jure ja ütle neile: Minna lähhän
ülles omma Issa ja teie Issa jure, ja
omma Jummala ja teie Jummala jure.
18. Maria Mahdalena tulleb ja kulu-
tab jüngrittele, et ta olli Issandat näi-
nud, ja et ta temmale sedda olli üttelnud.
Mark. 16. 10.
19. Kui nüüd öhto aeg olli, selsammal
essimessel näddala päwal, ja uksed luk-
kus ollid seäl, kus jüngrid ühheskous ol-
lid kartusse pärrast Juda rahwa eest, siis
tulli Jesus ja seisis kesk nende seas, ja
ütles neile: Rahho olgo teile!
Mark. 16. 14. Luk. 24. 36.
20. Ja kui ta sedda sai üttelnud, näitis
temma neile omma kässi ja külge, siis
said jüngrid röömsaks, kui nemmad Is-
sandat näggid; Luk. 24. 40.
21. Siis ütles Jesus neile jälle: Rah-
ho olgo teile! nenda kui Issa mind on
läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka.
p. 17. 18.
22. Ja kui ta sedda sai üttelnud, puh-
hus temma nende peäle, ja ütles neile:
Wötke pühha Waimo!
23. Kellele teie ial pattud andeks an-
nate, neile on need andeks antud: kellele
teie ial pattud kinnitate, neile on need
kinnitud. Matt. 16. 19.
24. Agga Tomas, üks neist kabheteist-
kümnest, kedda nimmetakse kaksikkuks, ei
olnud mitte nendega, kui Jesus olli tul-
nud.
25. Siis ütlesid teised jüngrid temmale:
Meie olleme Issandat näinud. Agga
temma ütles neile: Ei ma ussu mitte,
kui minna ei nä temma kätte sees naelte
asset, ja ei panne omma sörme naelte
asseme sisse, ja ei panne omma kät tem-
ma külje sisse.
26. Ja kahheksa päwa pärrast ollid
jüngrid jälle seälsammas, ja Tomas
nendega; siis tulleb Jesus, kui uksed luk-
kus ollid, ja seisis kesk nende seas, ja üt-
les: Rahho olgo teile!
27. Pärrast ütleb temma Tomale: Pis-
ta omma sörm seie, ja wata minno kässi,
ja anna omma käsi seie, ja panne min-
no külje sisse, ja ärra olle uskmatta, waid
usklik.
28. Ja Tomas wastas ja ütles tem-
male: Minno Issand, ja minno Jum-
mal!
29. Jesus ütles temmale: Tomas, sa
olled usknud, sest et sa mind olled näi-
nud; önsad on need, kes ei nä ja siiski
uskwad. 1 Peetr. 1. 8.
30. Agga Jesus on küll muid paljo im-
metähti teinud omma jüngritte ees, mis
ep olle ülleskirjotud sesinnatse ramato
sisse; p. 21. 25.
31. Agga needsinnatsed on kirjotud, et
teie peate uskma, et Jesus on Kristus
Jummala Poeg, ja et teie peate usso
läbbi ello sama temma nimme sees.
1 Joan. 5. 13.

21. Peatük.

Kristus ilmutab ennast pärrast omma üllestous-mist Kalilea maal; könneleb Peetrussega.

1. Pärrast sedda näitis Jesus ennast
jälle jüngrittele Tiberia järwe äres; ag-
ga temma näitis ennast nenda:
2. Simon Peetrus ja Tomas, kedda
hütakse kaksikkuks, ja Natanael, kes olli
Kana linnast Kalilea maalt, ja Sebede-
usse poiad, ja weel teist kaks temma
jüngritteft ollid seäl kous.
p. 1. 46. 48. p. 20. 24.
3. Siis ütles Simon Peetrus neile:
Ma lähhän kallo püüdma. Nemmad üt-

lesid temmale: Meie tulleme ka sinnoga. Nemmad läksid wälja, läksid warsi laewa peäle, ja selsammal ösel ei sanud nemmad ühtegi.

4. Agga kui jo walge sanud, seisis Jesus järwe äres, ja jüngrid ei teädnud, et se Jesus olli.

5. Siis ütleb Jesus neile: Lapsokessed, eks teil polle ühtegi leiwa körwast? Nemmad kostsid temmale: Polle mitte.

6. Agga temma ütles neile: Heitke noot wälja parrama pole laewa, siis peate teie leidma. Nemmad heitsid siis, ja ei sudand ennam sedda weddada kallade hulga pärrast. Luk. 5, 4–6.

7. Siis ütleb sesamma jünger, kedda Jesus armastas, Peetrussele: Se on Issand. Kui nüüd Simon Peetrus kulis, tedda Issanda ollewad, siis panni temma särgi ennese ümber, (sest ta olli allasti) ja heitis ennast järwe.

8. Agga teised jüngrid tullid laewokessega (sest nemmad ei olnud kaugel mäelt ärra, waid liggi kaksadda künart maad) ja weddasid nota kallabega.

9. Kui nemmad nüüd seält ärratullid mäele, näggid nemmad süttetulle seäl maas, ja kallokesse peäle pandud ollewad ja leiba.

10. Jesus ütleb neile: Toge neist kallokessist, mis teie praego ollete püüdnud.

11. Simon Peetrus läks, ja weddas noda mäele täis suri kallo sadda ja kolm kuetkümmend, ja noot ei läinud mitte katki, et neid küll ni paljo olli.

12. Jesus ütles neile: Tulge, wötke lounat; agga ükski jüngritest ei julgend temmalt küssida: Kes sinna olled? Sest nemmad teädsid tedda Issanda ollewad.

13. Siis tulli Jesus ja wöttis leiwa, ja andis neile, ja kallokesse selsammal kombel.

14. Jubba se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma jüngrittele, kui temma olli surnust üllestousnud.

15. Agga kui nemmad said lounat sönud, ütleb Jesus Simona Peetrusse wasto: Simon Jona poeg! armastad sinna mind ennam kui needsinnatsed? Temma ütleb temmale: Jah, Issand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: Olle mo tallekeste karjane.

16. Temma ütleb temmale jälle teistkorda: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Temma ütleb temmale: Jah, Issand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: Hoia mo lambaid kui karjane. Ap.Tegg. 20, 28. 1 Peetr. 5, 2. 3.

17. Kolmatkorda ütleb temma temmale: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et ta temmale kolmatkorda olli üttelnud: Armastad sinna mind? ja ütles temmale: Issand, sa tead keik, sinna tunned, et ma sind armastan. Jesus ütleb temmale: Olle mo lammaste karjane.

18. Töeste, töeste minna ütlen sinnule: Kui sinna norem ollid, siis pannid sa isse omma wö wöle, ja köndisid, kuhho sa tahtsid; agga kui sinna saad wannaks sanud, siis pead sa ommad käed wäljasirrutama, ja üks teine panneb wö so ümber, ja wiib sind, kuhho sa ei tahha.

19. Agga sedda ütles temma tähhendades, missugguse surmaga temma piddi Jummalat auustama. Ja kui ta sedda sai räkinud, ütleb temma temmale: Käi minno järrel. 2 Peetr. 1, 14.

20. Agga Peetrus pöris ennast ümber, ja näggi jüngri, kedda Jesus armastas, järrel käiwad, (kes ka olli öhtosömaaial ennast Jesusse rinna peäle laskund ja üttelnud: Issand, kes se on, kes sind ärraannab?) p. 13, 23.

21. Kui Peetrus tedda näggi, ütles temma Jesusse wasto: Issand, agga mis sesinnane peab kannatama?

22. Jesus ütleb temmale: Kui minna tahhan, et ta peab jäma, kunni ma tullen, mis sul sellega asja? Käi sinna minno järrel.

23. Siis tousis könne wendade seas, et sesinnane jünger ei piddand surrema: agga Jesus ei olnud mitte temmale üttelnud, et ta ei piddand surrema, waid: kui minna tahhan, et ta peab jäma, kunni ma tullen: mis sul sellega asja?

24. Sesinnane on se jünger, kes neistsinnatsist asjust tunnistab, ja sedda on üllestirjotanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tössi.

25. Agga weel paljo muid asjo on, mis Jesus on teinud; kui need keik isseärranis saaksid üllestirjotud, siis arwan minna, et ka mailm isse ei jouaks kirjotud ramatuid mahhutada. p. 20, 30.

AMEN.

Joannesse Ewangeliummi Ots.

Pühha Luka teine Ramat
Pühha Apostlitte Teggudest.

1. Peatük.

Kristusse taewaminnemissest. Mattiast töstetakse apostliks.

1. Essimesse ramato ollen minna kül teinud, Teowilus, keigest sest, mis Jesus hakkatussest teggi ja öppetas, Luk. 1, 3.
2. Se päwani, mil tedda ülleswoeti, kui ta apostlittele (kedda ta olli ärrawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai käsko annud; Luk. 24, 50. 51.
3. Kellele temma ka pärrast omma kannatamist isseennast ellawalt olli näitnud mitme tössise märgiga, ja olli neist nähtud nellikümmend päwa, ja rääkis Jummala rigi asjo.
4. Ja kui ta neid sai kokko koggonud, käskis temma neid, et nemmad ei piddand Jerusalemmast ärraminnema, waid Issa tootust ootma, mis teie, ütles temma, minnult ollete kuulnud. Luk. 24, 49.
5. Sest Joannes on kül weega ristinud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neidsinnatsid päiwi. Matt. 3, 11.
6. Kes nüüd ollid kokkotulnud, küssisid temmalt ja ütlesid: Issand, kas sinna selsinnatsel aial jälle Israelile üllesehhitad kunningrigi?
7. Agga temma ütles neile: Teile ei sünni aego egga tundisid teäda, mis Issa omma ennese melewalda pannud;
Matt. 24, 36. Mark. 13, 32.
8. Waid teie peate pühha Waimo wäe sama, kes teie peäle saab tullema, ja peate minno tunnistajad ollema, ni hästi Jerusalemmas kui ka keigel Juda ja Samaria maal, ja mailma otsani.
9. Ja kui ta sedda sai üttelnud, tösteti tedda nende nähhes ülles, ja pilwe wöttis tedda ülles nende silma eest ärra.
Mark. 16, 19. Luk. 24, 51.
10. Ja kui nemmad ükssisilmi taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ridis,
11. Kes ka ütlesid: Kalilea mehhed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? Sesinnane Jesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema selsammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad. Luk. 21, 27. 1 Tess. 4, 16.
12. Siis läksid nemmad taggasi Jerusalemma seält mäelt, mis öllimäeks hüitakse, mis Jerusalemma liggi ühhe hingamisse päwa tekonna maad olli.
Luk. 24, 52.
13. Ja kui nemmad senna said, siis läksid nemmad ülles üllema tuppa, kus asset ollid Peetrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus ja Tomas, Partolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend. Matt. 10, 2. 3. 4.
14. Need keik ollid ühhel melel allati ühheskous palwes ja pallumisses, naestega, ja Maria Jesusse emmaga, ja temma wendadega. p. 2, 1.
15. Ja neil päiwil tousis Peetrus ülles keskt jüngritte seast, ja ütles: (agga rahwa hulka olli ühhes kous liggi sadda peäle kakskümmend waimo.)
16. Mehhed, wennad, kirri piddi töeks sama, mis pühha Waim on enne üttelnud Taweti su läbbi Judast, kes juhhatajaks sai neile, kes Jesusse kinniwötsid.
Laul 41, 10. Joan. 18, 3.
17. Sest temma olli meie sekka arwatud, ja olli sesinnatse ammeti ossa sanud.
Matt. 10, 4. Luk. 6, 16.
18. Sesamma on nüüd kül üllekohtusest palgast saatnud ühhe pöllo, agga temma isse on ülle kaela mahhakukkunud ja keskelt löhki läinud, ja keik temma sisfikond on wäljapuistetud. Matt. 27, 5.
19. Ja se on teäda sanud keigile, kes Jerusalemmas ellawad, nenda et seddasamma pöldo nende omma kele murde järrele hütakse Akeldamaks, se on: werrepöld. Matt. 27, 7–9. Sakar. 11, 12. 13.
20. Sest Laulo ramatusse on kirjotud: Temma ellomaia sago tühjaks, ja ärgo olgo sedda, kes seäl sees ellab, ja üks teine sago temma üllewaatja ammet.
Laul 69, 26. ja 109, 8.
21. Siis peab üks neist mehhist, (kes meie jures on olnud keige se aia, millal Issand Jesus meie seas sisse- ja wäljaläinud,
22. Ja hakkanud Joannesse ristmissest selle päwani, mil temma meilt on ülleswoetud) temma üllestousmisse tunnistajaks meiega sama.

23. Ja nemmad seädsid kaks ette, Jose-
pi, kedda hütakse Parsabaks, kelle liig-
nimmi olli Justus, ja Mattia:
24. Ja nemmad luggesid ja ütlesid:
Sinna Issand keikide süddame tundja!
näita ülles, kumma neist kahhest sinna
olled ärrawallitsenud,
25. Et temma selle tenistusse ja apostli
ammeti liso ossa peab wötma, kust Ju-
das on ärratagganenud, et ta omma en-
nese paika piddi minnema.
26. Ja nemmad heitsid liisko nende
pärrast, ja liisk langes Mattia peäle, ja
tedda arwati nende ühheteistkümne apostli
sekka.

2. Peatük.

Pühha Waim wallatakse wälja apostlitte peäle. Peetrus kulutab, et Jummala tootus pühhast Waimust ja Kristusest töeks sanud. Kolmtuhhat pöörwad Jesusse pole.

1. Ja kui nellipühhi päälw kätte sai,
siis ollid nemmad keik ühhel melel koos.
2. Ja taewast sündis äkkitselt kohhise-
minne, otsego kange tuul olleks puhhu-
nud, ja täitis keik koia, kus nemmad istsid.
3. Ja neist nähti kui löhhutud tulle keli,
ja se seisis iggaühhe peäl nende seast.
4. Ja nemmad said keik täis pühha Wai-
mo ja hakkasid räkima teisi keli, nenda
kui Waim neile andis selgeste üllesräkida.
5. Agga Jerusalemmas ollid Juda rah-
was ellamas, jummalakartlikkud mehhed
keigesugguse rahwa seast, mis taewa al on.
6. Kui nüüd sesinnane heäl sündis, siis
tulli rahwa hulk kokko, ja said ommas
möttes seggaseks, sest iggaüks kulis neid
omma kele murret räkiwad.
7. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja
pannid immeks, ja ütlesid üks teise was-
to: Wata, eks needsinnatsed keik, kes räki-
wad, Kalilea ma mehhed ei olle?
8. Kuida siis meie iggaüks kuleme om-
ma kele murret, mis sees meie olleme
sündinud?
9. Olgo meie Parti rahwas ja Meda
ja Elami rahwas, ja kes meie ellame Me-
sopotamia, ja Juda ja Kappadokia, Pon-
tusse ja Asia maal,
10. Wrigia ja Pamwilia, Egiptusse ja
Libia rikide sees Kürene kaudo, ja Roma
rahwa woörad, Juda rahwas ni hästi
kui need, kes Juda rahwa usko heitnud,
11. Kreta ja Arabia rahwas, siis kule-
me meie neid räkiwad meie omma keli
Jummala suri asjo.
12. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja
ollid otsego kahhe peäl, ja ütlesid üks tei-
se wasto: Mis se küll peaks ollema?
13. Agga muud pannid sedda naeruks,
ja ütlesid: Nemmad on täis magguſat
wina. 1 Peetr. 4. 14.
14. Agga Peetrus seisis nende ühhe-
teistkümnega, töstis omma heält, ja räkis
neile selgeste: Juda mehhed ja keik, kes
teie Jerusalemmas ellate, se olgo teile
teäda, ja pange minno sanno tähhele.
15. Needsinnatsed ep olle mitte joobnud,
nenda kui teie arwate, sest se on kolmas
päwa tund;
16. Waid se on, mis prohweti Joeli
läbbi on ööldud: Joel 3. 1. 2.
17. Ja wiimsil päiwil peab sündima
(ütleb Jummal:) Minna tahhan ommast
Waimust wäljawallada keige lihha peäle,
ja teie poiad ja teie tütred peawad proh-
weti wisil räkima, ja teie nored mehhed
peawad näggemisst näggema, ja teie
wannemad peawad unnenäggusid unnes
näggema. Jes. 44. 3. Esek. 39. 29.
18. Ja omma sullaste, ja omma üm-
mardajatte peäle tahhan minna neil päi-
wil ennese Waimust wäljawallada, ja
nemmad peawad prohweti wisil räkima,
19. Ja minna tahhan immeteggusid
auda üllewel taewas, ja tähti al ma peäl,
werd, ja tuld, ja pakso suitso.
20. Päike peab pimmedaks ja ku wer-
reks minnema, ennego Issanda suur ja
kallis aupäälw tulleb.
21. Ja peab sündima, et iggaüks, kes
ial Issanda nimme appi hüab, peab ön-
saks sama.
22. Israeli rahwa mehhed, kuulge neid-
sinnatsid sanno: Jesusse Naatsarettist,
Jummalast teile awwalikkuks tehtud meh-
he wäe ja immeteggude ja tähtedega, mis
Jummal temma läbbi teie seas teggi,
nenda kui teie issegi teate,
23. Sellesinnatse, kui temma Jummala
seätud nouu ja enneteädmisse järrele olli
ärraantud, ollete teie wötnud üllekohtuste
kätte läbbi, ja naeltega kinni lönud ja
ärratapnud.
24. Agga Jummal on tedda üllesärra-
tanud, kui ta tedda sai peästnud surma
wallust, sest et se ei woinud mitte olla, et
tedda piddi temmast kinnipetama.
25. Sest Tawet ütleb temmast: Minna
ollen Issanda ikka ennese ette seädnud,
sest temma on mo parramal pool, et ma
ei pea köikuma. Laul 16. 8. n. t. s.
26. Sepärrast on minno südda römus,
ja mo keel on wägga römus, ja ka min-
no lihha peab hingama lotusses.
27. Sest sinna ei jätta mo hinge mitte

hauda, egga salli, et sinno pühha mees peab ärramäddanemist näggema.
28. Sa olled mulle teäda annud ellotee, sa täidad mind römoga omma palle ees.
29. Mehhed, wennad, ons lubba julgeste teile räkida peawannemast Taweist, et ka temma on surnud ja mahhamaetud, ja temma haud on meie jures tännapäwani. p. 13, 36. 1 Kunn. 2, 10.
30. Et ta nüüd prohwet olli, ja teädis, et Jummal temmale wandega olli tootanud, temma niuette soust Kristust ülles-ärratada libha polest, et se piddi istuma temma aujärje peäl;
Laul 89, 4. 5. Luk. 1, 32.
31. Siis näggi temma enne ärra, ja räkis Kristusse üllestousmissest, et temma hing ei olle mitte hauda jäetud, ja temma libha ei olle mitte mäddanemist näinud. p. 13, 35.
32. Sellesinnatse Jesusse on Jummal surmast üllesärratanud; selle asja tunnistajad olleme meie keik. p. 3, 15.
33. Et temma nüüd Jummala parrama käe läbbi on üllendatud, ja pühha Waimo tootusse Issalt sanud, siis on temma sedda wäljawallanud, mis teie nüüd näte ja kulete; p. 5, 31. Wil. 2, 9.
34. Sest Tawet ei olle mitte taewa läinud, agga temma ütles: Issand on ütlelnud minno Issandale: Istu minno parrama pole, Laul 110, 1.
35. Kunni minna so waenlased pannen sinno jalgeallusets järjeks.
36. Sepärrast olgo nüüd keige Israeli soule öiete teäda, et Jummal tedda Issandaks ja Kristusseks on teinud, sellesinnatse Jesusse, kedda teie ollete risti lönud.
37. Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis läks se nende läbbi süddame, ja ütlesid Peetrusse ja teiste apostlitte wasto: Mehhed, wennad, mis peame meie teggema? p. 9, 6.
38. Agga Peetrus ütles nende wasto: Parrandage meelt, ja iggaüks teie seast lasko ennast ristida Jesusse Kristusse nimme peäle pattude andeksandmisseks, ja siis peate teie pühha Waimo anni sama:
39. Sest teie ja teie laste pärralt on se tootus, ja keikide pärralt, kes kaugel on, kedda ial Jummal meie Issand tahhab ennese jure kutsuda. Joan. 10, 16.
40. Ka mitme mu sannaga tunnistas temma, ja maenitses ja ütles: Laske endid aidata sestsinnatsest tiggedast soust.
41. Kes nüüd heal melel temma sanna wastowötsid, neid ristiti, ja sel päwal kogguti nende jure liggi kolmtuhhat hinge.
42. Agga nemmad jäid allati apostlitte öppetusse ja ossasamisse, ja leiwa murdmisse, ja palwettesse.
43. Agga iggaühhe hingele tulli kartus peäle, ja paljo immeteggusid ja tähti sündisid apostlitte läbbi.
44. Agga keik need, kes uskfid, ollid ühheskous, ja keik, mis neil olli, olli neil ühhes. p. 4, 32.
45. Omma pärrandusse ja warra müsid nemmad ärra, ja jaggasid neid iggaühhele sedda möda, kui kellelegi tarwis läks.
46. Ja ollid iggapääw ühhel melel pühhas koias, ja murdsid leiba koddasid möda, ja wötsid roga wägga röömsa ja täieste wagga süddamega, p. 20, 7.
47. Ja kiitsid Jummalat, ja neil olli arm keige rahwa jures; agga Issand panni iggapääw koggodusse jure neid, kedda ärrapeästeti. p. 4, 4. p. 5, 14. p. 11, 21.

3. Peatük.

Peetrus teeb immelikkul kombel übt sallotumat terweks, ja kulutab Kristust meleparrandamisseks.

1. Agga Peetrus ja Joannes läksid ühtlasi ülles pühha kotta palwe tunnil, mis ühheksas olli.
2. Ja üks mees, kes emma ihhust jalloto olli, kanti ja pandi iggapääw sinna pühha koia uksе ette, mis Illusaks hütakse, andid palluma neilt, kes pühha kotta läksid. p. 14, 8.
3. Kui temma näggi Peetrusse ja Joannesse tahtwad pühha kotta sisseminna, pallus temma, et ta piddi andi sama.
4. Agga Peetrus watis ükkisilmi temma peäle Joannessega, ja ütles: Wata meie peäle.
5. Agga temma wahtis nende peäle, ja otis, et ta neilt middagi piddi sama.
6. Agga Peetrus ütles: Höbbedat ja kulda ei olle mul mitte, agga mis mul on, sedda annan minna sulle: Jesusse Kristusse nimmel, kes Naatsarettist on, touse ülles ja könni.
7. Ja ta hakkas temma parrama kätte kinni, ja aitas tedda ülles; ja seddamaid jäid temma jallapeiad ja lupeksed tuggewaks;
8. Ja temma kargas ülles, seisis ja köndis, ja läks sisse nendega pühha kotta, köndides ja karrates, ja Jummalat kites.
9. Ja keik rahwas näggi tedda köndiwad, ja Jummalat kiitwad.

10. Nemmad tundsid tedda ka, et temma sesinnane olli, kes olli istunud kerjamisse pärrast pühha koia Illusa wärrawa ees, ja nemmad pannid sedda wägga immeks ja ehmatasid selle pärrast, mis temmale olli sündinud.

11. Agga kui jalloto, kes terweks olli sanud, Peetrust ja Joannest taggaheidis, jooksis ka keik rahwas nende jure senna paika, mis Salomoni wölwitud honeks hüttakse, ja ehmatas ärra.

12. Agga kui Peetrus sedda näggi, kostis temma rahwale: Israeli mehhed, mis teie sedda immeks pannete, ehk mis teie ükssisilmi meie peäle watate, otsego ollek-sime meie omma wäe ehk jummalakartusse läbbi sellesinnatse teinud köndima?

13. Abraami ja Isaaki ja Jakobi Jummal, meie wannematte Jummal on omma last Jesust auustanud, kedda teie ollete ärraannud, ja ärrasallanud Pilatusse ees, kui temma kohhut moistis, et tedda piddi lahtilastama;

14. Agga teie salgasite pühha ja öige ärra, ja pallusite, et se mees, kes tapja olli, teile saaks kingitud; Matt. 27. 20. 21.

15. Agga ello üllema saatja ollete teie ärratapnud, kedda Jummal on surnust üllesärratanud; selle asja tunnistajad olleme meie. p. 2. 24. 32.

16. Ja usso läbbi temma nimme sisse, on temma nimmi sellesinnatse kinnitanud, kedda teie näte ja tunnete; ja usk, mis temma läbbi on, on temmale selle öige terwisse annud teie keikide silma nähhes.

17. Ja nüüd, wennad, tean minna, et teie sedda ollete teinud rummalusse pärrast, nenda kui teie üllemadki;

p. 13. 27. 1 Kor. 2. 8.

18. Agga Jummal on nenda töeks teinud sedda, mis temma keikide omma prohwetitte su läbbi on ettekulutanud, et Kristus piddi kannatama. Luk. 24. 44.

19. Sepärrast parrandage meelt, ja pöörge ümber, et teie pattud woiksid saba ärrakustutud, nenda et jahhutamisse aiad tulleksid Issanda pallest,

20. Ja ta läkkitaks Jesusse Kristusse, kes teile enne on kulutud,

21. Kes taewasse peab minnema se aiani, millal keik peab korda sadetama, mis Jummal on rääkinud keikide omma pühha prohwetitte su läbbi ilma algussest.

22. Sest Moses on wannemattele ütte-lnud: Ühhe prohweti tahhab teile Issand teie Jummal ärratada teie wendade seast, nenda kui mind; tedda peate teie kuulma keikis, mis ta ial teile ütleb. 5 Mos. 18. 15.

23. Ja peab sündima, et igga hing, kes seddasinnast prohwetit ei kule, peab ärrakautadama rahwa seast. 5 Mos. 18. 19.

24. Ja keik prohwetid Samueli aiast, ja pärrast, ni mitto kui on rääkinud, need on neidsinnatsid päiwi ettekulutanud.

25. Teie ollete prohwetitte ja seädusse lapsed, mis Jummal on seädnud teie wannemattele, kui temma Abraamile ütles: Ja sinno seemnes peab keik rahwa suggu ma peäl sama önnistud.

1 Mos. 22. 18.

26. Teile on Jummal omma Poia Jesusse üllesärratanud, ja on tedda essite teie jure läkkitanud, teid önnistama, kui iggaüks pörab ommast tiggedussest.

p. 13. 46.

4. Peatük.

Apostlid kusatakse tagga. Ustlikkude palwe issekeskis ja ello wisis.

1. Agga kui nemmad rahwa wasto rääkisid, tullid preestrid ja pühha koia pealik ja Sadduserid nende liggi,

2. Ja nende meel olli pahha, et nemmad rahwast öppetasid, ja kulutasid Jesusse sees üllestousmist surnust.

3. Ja nemmad pistsid ommad käed nende külge, ja pannid neid wangi homseks, sest et olli jo öhto. p. 5. 18.

4. Agga paljo neist, kes sanna kuulsid, uskusid; ja meeste arro olli liggi wiie-tuhhat.

5. Agga teisel päwal sündis, et nende üllemad ja wannemad, ja kirjatundjad Jerusalemma kokko tullid,

6. Ja üllem preester Annas ja Kaiwas ja Joannes ja Aleksander, ja ni mitto kui neid olli üllema preestri soust;

7. Ja nemmad pannid neid kesk paika seisma, ja küssisid neilt: Missugguse wäest, ehk kelle nimmel ollete teie sedda teinud?

8. Siis ütles Peetrus täis pühha Waimo nende wasto: Rahwa üllemad ja Israeli wannemad!

9. Kui meilt tänna kohtus küssitakse heateggemisse pärrast, mis wiggase innimessele on sündinud, kelle läbbi sesinnane on terweks sanud;

10. Siis olgo teile keigile ja keige Israeli rahwale teäda, et Jesusse Kristusse nimmel Naatsarettist, kedda teie ollete ristilönud, kedda Jummal surnust on üllesärratanud, sellesinnatse läbbi seisab sesinnane siin teie ees terwe. p. 3. 16.

11. Sesinnane on se kiwwi, mis teist

koiaehhitajattest on ärrapölgtud, kes nurgakiwwiks on sanud. Matt. 21. 42.
12. Ja ühhegi mu sees ep olle önnistust; sest ühtegi muud nimme ei olle taewa al innimestele antud, kelle läbbi meie peame önsaks sama. p. 10. 43.
13. Agga kui nemmad Peetrusse ja Joannesse julgust näggid, ja teäda said, et nemmad kirjatundmatta ja öppimatta mehhed ollid, pannid nemmad sedda immeks, ja tundsid neid, et nemmad ollid Jesussega olnud.
14. Agga kui nemmad innimesse, kes terweks olli sanud, nende jures näggid seiswad, siis ep olnud neil se wasto middagi rääkimist.
15. Agga nemmad käsksid neid wäljaminna surest kohtust, ja piddasid issekeskis nouu, ja ütlesid:
16. Mis peame meie nende innimestega teggema, sest teädaw immetäht on nende läbbi sündinud, ja on kulus keigile, kes Jerusalemmas ellawad, ja meie ei woi sedda mitte sallata;
17. Agga et sedda mitte laiemale ei lautata rahwa sekka, siis ähwardagem neid kowwaste, et nemmad ei pea mitte ennam rääkima ei ühhelegi innimessele sel nimmel.
18. Ja nemmad kutsusid neid, ja andsid neile teäda, et nemmad ei paigaski piddand rääkima egga öppetama Jesusse nimmel.
19. Agga Peetrus ja Joannes kostsid neile ja ütlesid: Kas on öige Jummala ees, teid ennam kuulda kui Jummalat, moistke isse; p. 5. 29.
20. Sest meie ei woi sedda mitte rääkimatta jätta, mis meie olleme näinud ja kuulnud.
21. Agga nemmad ähwardasid neid, ja lasksid neid lahti, ja ei leidnud rahwa pärrast middagi, mispärrast nemmad neid piddid nuhtlema; sest nemmad kiitsid keik Jummalat se eest, mis olli sündinud.
22. Sest innimenne olli jo ennam kui nellikümmend aastat wanna, kellele se immetäht sündinud, et ta olli terweks tehtud.
23. Agga kui nemmad lahti said, tullid nemmad ommaste jure, ja kulutasid, mis üllemad preestrid ja wannemad neile ollid ütlelnud.
24. Agga kui teised sedda kuulsid, töstsid nemmad ühhel melel omma healt Jummala pole, ja ütlesid: Issand, sinna olled se Jummal, kes on teinud taewa ja ma, ja merre, ja keik, mis nende sees on.
25. Sinna olled omma sullase Taweti su läbbi ütlelnud: Mispärrast tewad pagganad tülli, ja rahwas mötlewad tühja? Laul 2. 1.
26. Mailma kunningad tullewad kokko, ja üllemad kogguwad ühte Issanda wasto ja temma Kristusse wasto. Laul 2. 2.
27. Sest Herodes ja Pontsius Pilatus on töe polest kokkotulnud pagganattega ja Israeli rahwaga sinno pühha Poia Jesusse wasto, kedda sa olled woidnud,
28. Et nemmad piddid teggema sedda, mis sinno kässi ja nou olli enne seädnud, et se piddi sündima.
29. Sepärrast wata nüüd, Issand, nende ähwardamiste peäle, ja anna omma sullastele keige julgussega so sanna rääkida,
30. Ja sirruta omma kässi, et sa terweks teed, ja et immetähhed ja teud woiksid sündida sinno pühha Poia Jesusse nimme läbbi.
31. Ja kui nemmad said Jummalat pallunud, köikus paik, kus nemmad kous ollid, ja nemmad said keik täis pühha Waimo, ja räkisid Jummala sanna julgeste.
32. Ja nende hulgal, kes uskssid, olli üks süddа ja meel; ja ei ükski ütlelnud ommast warrandussest, et se piddi temma omma ollema, waid keik olli neil ühhes. p. 2. 44.
33. Ja apostlid tunnistasid sure wäega Issanda Jesusse üllestousmist, ja suur arm olli nende keikide jures.
34. Sest santi ep olnud nende seas keddagi; sest ni mitto, kellel pöllud ehk koiad ollid, need müsid neid, ja töid ärramüdud asjade hinna,
35. Ja pannid apostlitte jalgade ette; agga iggaühhe kätte jaggati sedda möda, kui iggaühhele tarwis olli.
36. Ja Joses, kedda apostlittest liignimmega hüti Parnabaks, (se on ärraselletud, römustamisse poeg) olli Lewiit, ja Küprusse sarest pärrit:
37. Temmal olli pöld, ja temma müüs sedda ärra, ja töi hinna, ja panni sedda apostlitte jalgade ette.

5. Peatük.

Anania ja Sawira äkkilinne surm. Apostlid wiakse wangi, ja nemmad peäsewad lahti.

1. Agga üks mees, Ananias nimmi, olli omma naese Sawiraga omma pärrandusse münud,
2. Ja muist hinda körwale saatnud omma naese teädes, ja muist töi temma, ja panni apostlitte jalgade ette.

3. Agga Peetrus ütles: Ananias, mispärrast on sadan sinno süddame täitnud, et sa olled pühha Waimule wallet räkinud, ja muist pöllo hinda körwale saatnud?

4. Eks sa ei woinud sedda ennesele piddada, kui se so omma olli; ja kui se sai müdud, eks se siis olnud sinno melewaldas? Mispärrast olled sa se asja ettewötnud ommas süddames? Sinna ei olle walletanud innimeste, waid Jummala ette.

5. Kui nüüd Ananias neidsinnatsid sanno kulis, langes temma mahha, ja heitis hinge. Ja suur kartus sai keikide peäle, kes sedda kuulsid.

6. Agga nored mehhed wötsid kätte, ehhitasid tedda walmis, ja kandsid tedda wälja, ja matsid tedda mahha.

7. Ja se sündis arwata kolme tunni pärrast, et temma naene tulli, ja ei teädnud mitte, mis olli sündinud.

8. Agga Peetrus hakkas temmale räkima: Ütle mulle, kas teie ollete pöllo selle hinna eest ärramünud? Agga temma ütles: Selle hinna eest, jah.

9. Siis ütles Peetrus temma wasto: Mispärrast on teil üks nou olnud Issanda Waimo kiusata? Wata, nende jallad, kes sinno mehhe on matnud, on ukse ees, ja peawad sind ka wäljakandma.

10. Siis langes ta warsi temma jalge ette mahha, ja heitis hinge; agga nored mehhed lätsid sisse, ja leidsid tedda surnud ollewad, ja kandsid tedda wälja, ja matsid tedda temma mehhe körwa.

11. Ja suur kartus sai keige koggodusse peäle, ja keikide peäle, kes sedda kuulsid.

12. Agga paljo immetähti ja teggusid sündsid rahwa seas apostlitte kätte läbbi; (ja nemmad ollid keik kous ühhel melel Salomoni wölwitud hones. p. 2. 43.

13. Agga ükski teisist ei julgend nende seltsi tungida; sest rahwas piddas neist paljo luggu.

14. Agga meeste ja naeste hulk, kes Issanda sisse ussid, sai ikka suremaks.) p. 2. 47.

15. Nenda et nemmad haigid möda ulitsaid kandsid, ja pannid neid woditte ja ramide peäle, et kui Peetrus piddi tullema, temma warri agga monne peäle neist piddi warjama.

16. Agga rahwa hulk tulli ka linnadest, mis Jerusalemma ümberkaudo ollid, kokko, ja töid haigid, ja kes rojasist waimudest ollid waewatud, ja need keik said terweks.

17. Agga üllem preester tousis üles, ja keik, kes temmaga ollid, (se on Saddukeride selts) said wibba täis,

18. Ja pistsid ommad käed apostlitte külge, ja pannid neid wangitorni.

19. Agga Issanda ingel teggi ösel wangitorni uksed lahti, ja wiis neid wälja, ja ütles: p. 12. 7.

20. Minge, seiske ja räkige rahwale pühhas koias keik sannad sestsinnatsest ellust.

21. Agga kui nemmad sedda said kuulnud, läksid nemmad koido aial pühha kotta, ja öppetasid: agga üllem preester tulli, ja need, kes temmaga ollid, ja kutsusid sure kohto ja keik Israeli laste wannemad kokko, ja läkkitasid wangitorni, neid toma.

22. Agga kui teenrid senna said, ei leidnud nemmad neid mitte wangitornist, ja kui nemmad taggasi tullid, andsid nemmad sedda teäda,

23. Ütteldes: Wangitorni leidsime meie kül wägga hästi lukkus ollewad, ja hoidjad wäljas uste ees seiswad; agga kui meie lahtiteggime, ei leidnud meie keddagi mitte seält seest.

24. Kui nüüd üllem preester, ja pühha koia pealik, ja teised üllemad preestrid neid sannumid kuulsid, ollid nemmad kahhe wahhel nende pärrast, mis sest kül piddi sama.

25. Agga üks tulli senna, ja kulutas neile, ütteldes: Wata, mehhed, kedda teie ollete wangitorni pannud, seiswad pühhas koias, ja öppetawad rahwast.

26. Siis läks pealik teenrittega, ja töi neid, agga mitte wäggise, sest nemmad kartsid rahwast, et neid ehk piddi kiwwidega surnuks wissatama.

27. Agga nemmad töid ja pannid neid seisma sure kohto ette; ja üllem preester küssis neilt, ütteldes:

28. Eks meie olle teid kowwaste käskinud, et teie ei pea mitte öppetama sesinnatsel nimmel? Ja wata, teie ollete Jerusalemma omma öppetussega täitnud, ja tahhate sesinnatse innimesse werre meie peäle sata.

29. Agga Peetrus ja teised apostlid kostsid ja ütlesid: Jummala sanna peab ennam wötma kuulda, kui innimesse sanna. p. 4. 19.

30. Meie wannematte Jummal on Jesusse üllesärratanud, kedda teie ollete puu külge lönud ja tapnud.

31. Sellesinnatse on Jummal omma parrama käe läbbi üllemaks saatjaks ja önnisteggijaks töstnud, et ta piddi Israeli rahwale andma meleparrandamisse ja pattude andeksandmisse.

32. Ja meie olleme temma tunnistajad neist asjust, ja pühha Waim ka, kedda Jummal on annud neile, kes temma sanna wötwad kuulda.
33. Agga kui nemmad sedda kuulsid, läks se nende läbbi süddame; ja piddasid nouu neid tappa.
34. Agga siis tousis sures kohtus ülles üks Wariseer, Kamaliel nimmi, üks käsoöppetaja, kedda keik rahwas austas, ja käskis apostlid nattukesseks aiaks wäljaminna.
35. Ja ütles nende wasto: Israeli mehhed, katske, mis teie nende innimestega wöttate tehha.
36. Sest enne neid päiwi wöttis Teidas kätte, ja ütles ennast middagi ollewad, ja temma seltsi heitsid liggi nellisadda meest arro järrele; se on tappetud, ja keik, kes temma nouu wötsid, on laiale pillatud ja raisko läinud.
37. Pärrast sedda wöttis üks Kalilea ma mees Judas kirjotusse päiwil kätte, ja awwatelles paljo rahwast ennese järrele, ja temma sai hukka, ja keik, kes temma nouu wötsid, said laiale. Luk. 2. 1.
38. Ja nüüd ütlen minna teile: Jätke need innimessed rahhule, ja laske neid minna; sest kui sesinnane nou ja sesinnane tö on innimestest, siis läbbäb se tühja,
39. Agga kui se Jummalast on, siis teie ei woi sedda mitte tühjaks tehha, et teid ei leita Jummala wasto pannewad.
40. Ja nemmad wötsid temma nouu; ja kui nemmad apostlid said kutsunud, peksid nemmad neid, ja keelsid neid Jesusse nimmel rääkimast, ja lasksid neid lahti;
41. Agga nemmad läksid römoga surest kohtust ärra, sest et neid olli wäärt arwatud, Jesusse nimme pärrast teotust kannatama. Matt. 5. 10. 11. 12.
42. Ja nemmad ei jätnud mitte mahha iggapääw pühhas koias ja koddasid möda öppetada ja Jesust Kristust kulutada. Laul 119. 46.

6. Peatük.

Seitse meest seätakse, et nemmad waeste tolbusse eest peawad murret kandma. Tehwanusse peäle kaebatakse.

1. Agga neil päiwil, kui jüngrid paljo sai, tousis Kreka rahwa nurriseminne Ebrea rahwa wasto, et nende leskede eest ei petud öiget murret iggapäwases jaggamisses.
2. Siis kutsusid need kaksteistkümmend ennese jure jüngritte hulga, ja ütlesid: Se ei sünni mitte, et meie Jummala sanna mahhajättame, ja toidusse eest murret kanname.
3. Sepärrast, wennad, katske ennestele seitse meest enneste seast, kel hea tunnistus on, kes täis pühha Waimo ja tarkust on, kedda meie woime sesinnatse ihho toidusse ammeti peäle panna.
4. Agga meie tahhame allati Jummalat palluda, ja Jummala sanna öppetada.
5. Ja sesinnane könne olli keige rahwa hulga mele pärrast. Ja nemmad wallitsesid Tehwanusse, kes olli mees täis usko ja pühha Waimo, ja Wilippusse, ja Prokurusse ja Nikanora, ja Timona ja Parmena ja Nikolausse Antiohkia liña mehhe, kes olli Juda rahwa usko heitnud:
6. Neid pannid nemmad apostlitte ette seisma, ja kui nemmad said palwet teinud, pannid nemmad ommad käed nende peäle.
7. Ja Jummala sanna kaswis; ja jüngritte arro sai wägga sureks Jerusalemmas; ja suur hulk preestrid wötsid öige usso sanna kuulda.
8. Agga Tehwanus täis usko ja wägge teggi immeteggusid ja suri immetähti rahwa seas.
9. Siis tousid monned neist, kes ollid koggodussest, mis hütakse Libertinide, Kürenitte, ja Aleksandritte koggodussest, ja neist, kes ollid Kilikia ja Asia maalt, kes waidlesid Tehwanussega.
10. Ja ei woinud mitte seista tarkusse ja Waimo wasto, kelle läbbi temma rääkis.
11. Siis seädsid nemmad kawwalaste mehhi, kes ütlesid: Meie olleme tedda kuulnud teotamisse sanno rääkiwad Mosesse ja Jummala wasto.
12. Ja nemmad kihhutasid ni hästi rahwast kui wannemaid ja kirjatundjaid, ja kippusid temma peäle, kiskusid ja wisid tedda sure kohto ette.
13. Nemmad seädsid ka senna walletunnistusse mehhi, need ütlesid: Sesinnane innimenne ei jätta mahha teotamisse sanna rääkida sesinnatse pühha paiga ja käsoöppetusse wasto.
14. Sest meie olleme kuulnud tedda ütlewad, et sesamma Jesus Naatsarettist peab sellesinnatse paiga ärrarikkuma, ja teisiti seädma kombed, mis Moses meie kätte on annud.
15. Ja kui keik, kes sures kohtus istsid, ükssi silmi temma peäle waatsid, siis näggid nemmad temma palle otsego ingli palle ollewad.

7. Peatük.

Tehwanus kulutab Jummala sanna ja wissatakse kiwwidega surnuks.

1. Agga üllem preester ütles: Ons se luggu siis nenda?
2. Agga temma ütles: Mehhed, wennad ja wannemad, kuulge! Auu Jummal näitis ennast meie issa Abraamile, kui ta Mesopotamias olli, ennego temma Haranis ellas, 1 Mos. 11, 31.
3. Ja ütles temma wasto: Minne wälja omma maalt, ja omma sugguwössa jurest, ja tulle senna male, mis ma sulle tahhan näidata. 1 Mos. 12, 1.
4. Siis läks temma Kaldea rahwa maalt wälja, ja ellas Haranis; ja kui temma issa sai surnud, satis Jummal tedda seält seie male, kus teie nüüd ellate. 1 Mos. 12, 5.
5. Ja ei annud temmale seäl sees pärrandust, ei jallagi täit maad, ja tootas sedda temmale ja temma soule pärrast tedda anda pärrandussеks, kui temmal ep olnud last. 1 Mos. 12, 7.
6. Agga Jummal räkis nenda, et temma suggu piddi ollema wööras wöörama sees, ja seäl piddi neid orjaks tehtama, ja kurjaste waewatama nellisadda aastat. 1 Mos. 15, 13.
7. Ja rahwast, kedda nemmad teniwad, tahhan minna nuhhelda, ütles Jummal: ja pärrast peawad nemmad wäljaminnema ja mind tenima sessinnatses paikas. 2 Mos. 3, 12. 20.
8. Ja ta andis temmale ümberleikamisse seädusse, ja nenda sünnitas temma Isaaki, ja leikas tedda ümber kahheksamal päwal; ja Isaak sünnitas Jakobi, ja Jakob need kaksteistkümmend peawannemat. 1 Mos. 17, 10. p. 21, 2. 3. p. 25, 26. p. 46, 8–27.
9. Ja peawannemad kaetsesid Josepit ja müsid tedda ärra Egiptusse male; agga Jummal olli temmaga, 1 Mos. 37, 4. 28.
10. Ja peästis tedda keigest temma willetsussest, ja andis temmale armo ja tarkusse Egiptusse kuninga Warao ees, ja se töstis tedda üllemaks Egiptusse ma, ja keige omma koia ülle.
11. Agga nälg tulli üllе keige Egiptusse ja Kanaani ma, ja suur willetsus; ja meie wannemad ei leidnud mitte toidust.
12. Agga kui Jakob kulis, et Egiptusse maal wilja olli, läkkitas temma meie wannemad essimest korda. 1 Mos. 42, 1. 2.
13. Ja teist korda tunti Josep ärra ommа wendadest, ja Warao sai teäda Josepi suggu. 1 Mos. 45, 4.
14. Siis läkkitas Josep ja laskis kutsuda omma issa Jakobi, ja keik omma sugguwössa, wiis kahheksatkümmend waimo.
15. Ja Jakob läks alla Egiptusse male ja surri ärra, temma ja meie wannemad, 1 Mos. 46, 1. p. 49, 33.
16. Ja nemmad on ülleswidud Sekemi, ja pandud haua sisse, mis Abraam olli ostnud rahha pärrast Emori, Sekemi issa laste käest. 1 Mos. 23, 16. 17. Jos. 24, 23.
17. Kui nüüd tootusse aeg liggi jonudis, mis Jummal Abraamile olli wandega tootanud, kaswis rahwas, ja siggis paljuks Egiptusse maal, 2 Mos. 1, 7.
18. Senni kui üks teine kunningas towsis, kes Josepist ühtegi ei teädnud. 2 Mos. 1, 8. 9.
19. Sesinnane piddas kawwalaste nou meie sou wasto, ja teggi kurja meie wannemattele, et nemmad piddid ommad noored lapsed körwale saatma, seks et nemmad ei piddand siggima. 2 Mos. 1, 16. 22.
20. Sel aial sündis Moses, ja olli üks illus laps Jummala armo läbbi, ja tedda toideti kolm kuud temma issa koias; 2 Mos. 2, 2.
21. Agga kui ta olli körwale sadetud, wöttis tedda Warao tüttar ülles, ja kaswatas tedda ennesele poiaks. 2 Mos. 2, 5. 6. 10.
22. Ja Mosest öppetati keige Egiptusse ma rahwa tarkussele, ja temma olli wäggew sannadest ja teggudest.
23. Agga kui ta nellikümmend aastat wannaks sai, tulli temma süddamesse mötte, et ta piddi minnema omma wendi, Israeli lapsi katsma, 2 Mos. 2, 11.
24. Ja kui ta üht näggi, kellele üllekohhut tehti, tulli temma appi, ja peästis sedda ärra, kellele liga tehti, ja löi Egiptusse mehhe mahha.
25. Agga ta mötles, et temma wennad sedda piddid moistma, et Jummal temma käe läbbi neid tahtis ärrapeästa; agga nemmad ei moistnud sedda mitte. Kohtum. 13. 15. Jes. 26. 10.
26. Agga teisel päwal juhtus temma nende jure, kes taplesid, ja ta sündis neid rahhul seisma, ja ütles: Mehhed, teie ollete wennad, miks teie teine teisele liga tete? 2 Mos. 2, 13.
27. Agga se, kes omma liggimessele liga teggi, toukas tedda ennesest ärra ja ütles: Kes on sind meile üllemaks, ja kohtomoistjaks töstnud? 2 Mos. 2, 14.

28. Kas sa mind tahhad ärratappa, nenda kui sa eile Egiptusse mehhe tapsid?
29. Agga Moses pöggenes ärra se könne pärrast, ja ellas kui maialinne Midiani maal, seälsammas sünnitas temma kaks poega.
2 Mos. 2, 15. p. 18, 2. 3. 4. Ebr. 11, 27.
30. Ja kui nellikümmend aastat möda said, näitis ennast temmale Sina mäe körbes Issanda ingel tullekkis kibbowitsa pöösas. 2 Mos. 3, 2. n. t. s.
31. Agga kui Moses sedda näggi, panni temma näggemist immeks; ja kui ta liggi astus waatma, sai Issanda heäl temmale:
32. Minna ollen sinno wannematte Jummal, Abraami Jummal, ja Isaaki Jummal, ja Jakobi Jummal. Agga Moses jäi wärrisema ja ei julgend peäle wadata. 2 Mos. 3, 6. 15. 16.
33. Agga Issand ütles temma wasto: Peästa kingad ennese jallust, sest paik, kus peäl sa seisad, on pühha ma.
34. Minna ollen küll näinud omma rahwa hädda, mis Egiptusse maal on, ja ollen nende ökkamist kuulnud, ja ollen mahhatulnud neid ärrapeästma; siis tulle nüüd, ma tahhan sind Egiptusse male läkkitada. 2 Mos. 3, 9. 10.
35. Se Mosesse, kedda nemmad ärrasalganud, ja ütelnud: Kes on sind üllemaks ja kohtomoistjaks töstnud, se läkkitas Jummal üllemaks ja ärrapeästjaks ingli käe läbbi, kes ennast temmale näitis kibbowitsa pöösas. 2 Mos. 2, 14.
36. Sesinnane wiis neid wälja ja teggi immeteggusid ja tähti Egiptusse maal, ja punnases merres, ja körbes nellikümmend aastat. 2 Mos. 7, 20. n. t. s. 2 Mos. 14, 21.
37. Se on se Moses, kes Israeli laste wasto on ütelnud: ühhe Prohweti tahhab teile Issand teie Jummal ärratada teie wendade seast, nenda kui mind; tedda peate teie kuulma. p. 3, 22.
38. Sesinnane on, kes olli koggodusse sees körbes ingliga, kes temmaga räkis Sina mäe peäl, ja meie wannemattega; se sai ellawad sannad, mis ta meile piddi andma, 2 Mos. 19, 3. n. t. s.
39. Kelle sanna meie wannemad ei tahtnud mitte kuulda, waid lükkasid tedda ennesest ärra, ja pöörsid omma süddamega Egiptusse ma pole,
40. Ja ütlesid Aaroni wasto: Te meile jummalaid, kes meie eel woiksid käia, sest meie ei tea mitte, mis selle Mosessele on sündinud, kes meid on Egiptusse maalt wäljawinud. 2 Mos. 32, 1.
41. Ja nemmad teggid neil päiwil wassika, ja wisid selle ebba jummalale ohwrid, ja ollid röömsad omma kätte teggude pärrast.
42. Agga Jummal pöris ennast, ja andis neid ülle, et nemmad tenisid taewa wägge, nenda kui kirjotud on prohwetitte ramatusse: Kas ollete teie, Israeli suggu, nellikümmend aastat körbes mulle ial tappa- ja muid ohwrid tonud?
Jer. 19, 13. Amos 5, 25.
43. Waid teie wötsite enneste peäle Moleki telgi ja omma jummala Remwani taewa tähhed, kuiud, mis teie ollite teinud, et teie neid piddite kummardama; ja minna tahhan teid ärrawia teine pole Pabiloni.
44. Meie wannematte seas olli tunnistusse telk körbes, nenda kui seädnud olli se, kes Mosessega räkis, et ta sedda piddi teggema kuio järrele, mis ta olli näinud,
2 Mos. 25, 40. Ebr. 8, 5.
45. Mis meie wannemad ka wötsid ja wisid sedda Josuaga senna male, kus pagganad pärrit ollid, kedda Jummal wäljaaias meie wannematte palle eest Taweti päiweni. Jos. 3, 14. n. t. s.
46. Temma leidis armo Jummala ees, ja pallus, et temma asset leiaks Jakobi Jummalale. 2 Sam. 7, 2. Laul 132, 5.
47. Agga Salomon ehhitas temmale koia.
48. Agga Keigekörgem ei ella mitte templitte sees, mis kättega on tehtud, nenda kui prohwet ütleb:
49. Taewas on minno aujärg, ja ma minno jalgeallune järg; mis koia tahhate teie mulle ehhitada, ütleb Issand; ehk mis on minno hingamisse asse?
Jer. 66, 1. 2 Aia r. 6, 18.
50. Eks minno käsi sedda keik ei olle teinud?
51. Teie kangekaelsed ja ümberleikamatta süddamest ja körwust! Teie pannete ikka pühha Waimo wasto, kui teie wannemad, nenda teiegi. 2 Mos. 32, 9.
52. Kedda prohwetitte seast ei olle teie wannemad taggakiusanud, ja tapnud neid, kes ettekulutasid selle öige tullemist, kelle ärraandjaiks ja tapjaiks teie nüüd ollete sanud? Matt. 23, 31.
53. Kes teie ollete kässoöppetusse sanud inglitte tenistusse läbbi, ja teie ei olle sedda mitte piddanud.
2 Mos. 20, 1. Kal. 3, 19.
54. Agga kui nemmad sedda kuulsid, leikas se nende läbbi süddamette, ja kirristasid hambaid temma peäle. p. 5, 33.

55. Agga kui ta pühha Waimo täis olli, ja ütsisilmi taewa pole watis, siis näggi temma Jummala auu, ja Jesusse seiswad Jummala parramal pool,

56. Ja ütles: Ennä! ma nään taewad lahti ollewad, ja innimesse Poia Jummala parramal pool seiswad.

57. Siis kissendasid nemmad sure healega, piddasid ommad kõrwad kinni, ja keik ühhel melel kargasid temma peäle,

58. Ja lükkasid tedda liñnast wälja, ja wiskasid tedda kiwwidega; ja tunnistusmehhed pannid ommad rided mahha ühhe noremehhe jalge ette, kedda hüti Saulusseks: p. 22, 20.

59. Ja nemmad wiskasid Tehwanust kiwwidega, kes appi hüdis, ja ütles: Issand Jesus, wötta minno waim wasto.

60. Agga temma heitis põlwili mahha, ja hüdis sure healega: Issand, ärra arwa sedda patto neile mitte süüks! Ja kui ta sedda sai üttelnud, uinus temma maggama. Luk. 23, 34.

8. Peatük.

Saulus kiusab ristikoggodust kurjaste. Simona, ühhe noia kawwalus. Samaria rahwas, ja üks suur issand pöörwad Jesusse pole.

1. Agga Saulussel olli hea meel temma surmast: ja sel päwal tousis suur taggakiusaminne koggodusse wasto, mis Jerusalemmas olli, ja neid pillati keik ärra Juda ja Samaria male; agga ei mitte apostlid.

2. Ja monned jummalakartlikkud mehhed korristasid Tehwanusse ärra, ja tössid suurt kaebdust temma pärrast.

3. Agga Saulus pillutas koggodust, läks möda koddasid, töi wälja mehhi ja naesi, ja andis neid ärra wangi.

4. Siis käisid need ärrapillatud möda maad, ja kulutasid armoöppetusse sanna. p. 11, 13.

5. Agga Wilippus tulli ühte Samaria liñna, ja kulutas neile Kristust.

6. Ja rahwas pannid ühhel melel sedda tähhele, mis Wilippus ütles, kui nemmad kuulsid ja näggid immetähti, mis temma teggi;

7. Sest mitme seest, kellel rojased waimud ollid, läksid nemmad sure healega kissendades wälja, ja mitto, kes ollid alwatud ja jallotumad, said terweks.

8. Ja suur röõm olli seälsammas liñnas.

9. Agga üks mees, Simon nimmi, olli enne seäl liñnas noidust prukimas, ja eksitas Samaria rahwast, ja ütles ennast middagi suurt ollewad.

10. Sedda pannid keik tähhele, ni hästi pissokessed kui sured, ja ütlesid: Seesinnane on Jummala suur wäggi.

11. Agga nemmad hoidsid temma pole, sepärrast et temma kaua aega neid noidussega olli ärraekksitanud.

12. Agga kui nemmad Wilippust usksid, kes neile armoöppetust kulutas Jummala rigist, ja Jesusse Kristusse nimmest, siis ristiti ni hästi mehhi kui naesi.

13. Ja Simon isse uskus ka, ja kui ta olli saand ristitud, jäi temma allati Wilippusse jure, ja kui ta näggi neid immetähti ja suri wäggewaid teggusid, mis sündsid, panni temma sedda wägga immeks.

14. Ja kui apostlid, kes Jerusalemmas ollid, said kuulda, et Samaria lin Jummala sanna olli wastowötnud, läkkitasid nemmad nende jure Peetrusse ja Joannesse.

15. Kui need senna said, pallusid nemmad Jummalat nende pärrast, et nemmad pühha Waimo piddid sama.

16. (Sest temma ei olnud weel ei ühhegi peäle nende seast langenud, waid nemmad ollid agga Issanda Jesusse nimmel ristitud.) p. 19, 2.

17. Siis pannid nemmad ommad käed nende peäle, ja nemmad said pühha Waimo.

18. Agga kui Simon näggi, et apostlitte kätte peälepannemisse läbbi pühha Waimo anti, pakkus temma neile rahha,

19. Ja ütles: Andke mulle ka se meelewald, et se, kelle peäle minna ial ommad käed pannen, pühha Waimo saaks.

20. Agga Peetrus ütles temma wasto: Kaddugo so rahha sinnoga tükkis, et sa mötled Jummala añni rahha läbbi kätte sawad. Matt. 10, 8.

21. Sul ep olle ossa egga jaggo seüsinnatsest sannast, sest et sinno südda ei olle öige Jummala ees.

22. Sepärrast parranda meelt seststinnatsest ommast kurjussest, ja pallu Jummalat, ehk sinno süddame mötleminne wahhest sulle andeks antakse.

23. Sest minna nään sind wihhawas sappis, ja üllekohto sölmes kinni ollewad.

24. Agga Simon wastas ja ütles: Palluge teie Issandat minno pärrast, et sest ühtegi minno peäle ei tulle, mis teie ollete üttelnud. 4 Mos. 21, 7.

25. Kui nemmad nüüd said tunnistanud, ja räkinud Issanda sanna, pöörsid nemmad jälle ümber Jerusalemma pole,

ja kulutasid armoöppetust mitmes Samaria ma allewis.

26. Ja Issanda ingel räkis Wilippusse wasto, ja ütles: Wötta kätte ja minne louna pole sedda teed, mis Jerusalemmast alla lähhäb Kaatsa pole, se on üks tühhi paik.

27. Ja temma wöttis kätte ja läks ärra; ja wata, üks kohhitsetud Mora ma mees, Mora rahwa kuninga emmanda Kandake suur issand, kes olli keige temma warrandusse ülle, se olli tulnud Jerusalemma, Jummalat kummardama.

28. Ja temma olli taggasi tullemas, ja istus omma tölla sees, ja lugges prohweti Jesaia ramatut.

29. Ja Waim ütles Wilippussele: Tulle, ja astu seie tölla liggi.

30. Agga kui Wilippus senna liggi jooksis, kulis temma tedda prohweti Jesaia ramatut luggewad, ja ütles: Kas sa ka moistad, mis sa loed?

31. Agga temma ütles: Kuida ma woin moista, kui ükski mind ei juhhata; ja pallus Wilippust üllesastuda, ja ennese kōrwa istuda.

32. Ja kirja tük, mis ta lugges, olli se: Temma on kui lammas wibud tappa, ja otsego tal wait on omma niitja ees, nenda ei olle temma omma suud mitte lahtiteinud. Jes. 53, 7. 8.

33. Temma allandusse sees on temma kohhus ärrawoetud; agga kes woib temma ello ea üllesräkida, sest et temma ello ma peält ärrawoetakse.

34. Agga kohhitsetud issand räkis Wilippussega ja ütles: Ma pallun sind, kellest ütleb prohwet sedda, ennesest, ehk ühhest teisest?

35. Agga Wilippus teggi omma su lahti, ja hakkas sestsinnatsest kirjast, ja kulutas temmale armoöppetust Jesussest.

36. Agga kui nemmad teed möda läksid, said nemmad ühhe wee jure, ja kohhitsetud issand ütles: Ennä wet! Mis kelab, et mind ei peaks ristitama?

37. Agga Wilippus ütles: Kui sa ussud keigest süddamest, siis woib se sündida. Agga temma kostis ja ütles: Minna ussun, et Jesus Kristus on Jummala Poeg. Matt. 16. 16.

38. Ja temma käskis tölla kinnipiddada, ja nemmad astusid mollemad mahha wette, ni hästi Wilippus, kui kohhitsetud issand, ja temma ristis tedda.

39. Agga kui nemmad weest wäljatullid, siis wöttis Issanda Waim Wilippusse ärra, ja kohhitsetud issand ei näinud tedda mitte ennam, agga ta läks omma teed rōmoga.

40. Agga Wilippus leiti Asodist, ja läbbiminnes kulutas temma armoöppetust keigile liñnadele, kunni ta sai Keisarea liñna.

9. Peatük.

Paulus pōrab Jesusse pole. Peetrus teeb Eneast terweks, ja ärratab Tabeat surmast üllea.

1. Agga Saulus turtsus weel ikka ähwardamisse ja tapmissega Issanda jüngritte wasto, ja läks üllema preestri jure, Kal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

2. Ja pallus temmalt ramatuid Tamaskusse liñna koggoduste kätte, kui ta ial monned piddi leidma usso te peäl ollewad, ni hästi mehhed kui naesed, et temma neid woiks kinnisiddnda, ja Jerusalemma wia.

3. Agga kui ta olli minnemas, ja Tamaskusse liggi sai, siis sündis, et äkkitselt paistis temma ümber walgus taewast, 1 Kor. 15, 8.

4. Ja temma langes ma peäle mahha, ja kulis ühhe heäle, mis temmale ütles: Saul, Saul, miks sa mind taggakiusad?

5. Agga temma ütles: Issand, kes sa olled? Agga Issand ütles: Minna ollen Jesus, kedda sa taggakiusad; se tulleb sulle raskeks, astla wasto takka üllesläa.

6. Siis ütles temma wärristes ja ehmates: Issand, mis sa tahhad, et ma pean teggema? Ja Issand ütles temmale: Touse ülles ja minne liñna, ja seäl peab sulle ööldama, mis sa pead teggema.

7. Agga mehhed, kes temmaga te peäl ollid, seisid ja ollid ehmatud, kuulsid küll heält, agga ei näinud keddagi.

8. Agga Saulus tousis ülles maast, ja kui ta ommad silmad lahtiteggi, ei näinud temma keddagi; agga nemmad tallotasid tedda kässipiddi, ja wisid tedda Tamaskusse liñna.

9. Ja temma ei näinud kolm päwa, ja ei sönud egga jonud.

10. Agga Tamaskusses olli üks jünger, Ananias nimmi, ja Issand ütles temma wasto näggemisses: Ananias! Ja temma ütles: Issand, wata siin ma ollen.

11. Agga Issand ütles temma wasto: Wötta kätte, ja minne senna ulitsale, mis öigeks hütakse, ja kula Juda koias ühhe järrele, Saulus nimmi, kes Tarsussest; sest wata, temma pallub Jummalat,

12. Ja temma on näggemisses näinud ühhe mehhe, Ananias nimmi, sisse tullewad, ja omma kät ennese peäle panne-

wad, et ta omma näggemisse piddi jälle sama.
13. Agga Ananias wastas: Issand, ma ollen mitmelt kuulnud sest mehhest, kui paljo kurja temma sinno pühhadele Jerusalemmas on teinud;
14. Ja temmal on siin lubba üllemailt preestrittelt keiki sidduda, kes sinno nimme appi hüüdwad.
15. Agga Issand ütles temma wasto: Minne, sest sesinnane on mul üks ärrawallitsetud riist, et ta minno nimme pagganatte ja kunningatte ja Israeli laste ette peab kandma.
16. Sest ma tahhan temmale näidata, kui paljo ta peab kannatama minno nimme pärrast.
17. Siis läks Ananias ärra, ja sai senna kotta; ja kui temma omma käe sai temma peäle pannud, ütles temma: Saul, wend, Issand on mind läkkitanud, (Jesus, kes sinnust on nähtud seäl te peäl, mis sinna tullid) et sa omma näggemisse pead jälle sama, ja täis sama pühha Waimo.
18. Ja seddamaid puddus temma silmade peält otsego somuksed, ja temma sai warsi omma näggemisse jälle, ja tousis ülles, ja tedda ristiti.
19. Ja kui ta sai leiba wötnud, sai temma tuggewamaks; ja Saulus olli monned päwad jüngritte jures Damaskusses,
20. Ja warsi kulutas temma koggodusse koddades Kristust, et sesinnane on Jummala Poeg.
21. Agga keik, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra, ja ütlesid: Eks se olle sesinnane, kes Jerusalemmas neid pillutas, kes sedda nimme appi hüüdsid, ja on sepärrast seie tulnud, et ta neid piddi kinnisidduma, ja ärrawima üllema preestritte jure?
22. Agga Saulus sai ikka wäggewamaks ja woitis Jummala sannaga Juda rahwa ärra, kes Damaskusses ellasid, ja teggi töeks, et sesinnane on Kristus.
23. Agga monne päwa pärrast piddasid Juda rahwas nou, tedda ärratappa.
24. Agga Saulussele sai nende nou teäda; ja nemmad wahtsid ühhe päwa ja ö wärrawais, et nemmad piddid tedda ärratapma;
25. Agga jüngrid wötsid tedda öse, ja saatsid tedda mürist läbbi, ja lasksid tedda korwiga mahha.
26. Agga kui Saulus Jerusalemma sai, püdis temma jüngritte seltsi heita, ja nemmad kartsid tedda keik, ja ei usknud mitte, et ta piddi jünger ollema; Kal. 1.18.
27. Agga Barnabas wöttis tedda wasto, ja wiis tedda apostlitte jure, ja rääkis neile, kuida temma te peäl olli Issandat näinud, ja temmaga könnelenud, ja kuida temma Damaskusses Jesusse nimmel julgeste olli kulutanud armoöppetust.
28. Ja ta olli nende jures sisse- ja wäljakäimas Jerusalemmas, ja kulutas julgeste armoöppetust Issanda Jesusse nimmel.
29. Temma rääkis ka ja könneles Kreka rahwaga; agga nemmad püüdsid tedda ärratappa.
30. Agga kui wennad sedda teäda said, saatsid nemmad tedda Keisarea, ja seält läkkitasid nemmad tedda Tarsusse linna.
31. Siis olli nüüd koggodustel rahbo keige Juda ja Kalilea ja Samaria maaees, ja nemmad siggisid ja käisid Issanda kartusses, ja said täis pühha Waimo römustamist.
32. Agga se sündis, kui Peetrus keiki paiko läbbikäis, et temma ka tulli pühhade jure, kes Lüdda linnas ellasid.
33. Ja seält leidis temma ühhe immimesse, Eneas nimmi, kes olli kahheksa aastat wodis maas olnud, se olli alwatud.
34. Ja Peetrus ütles temmale: Eneas! Jesus Kristus teeb sind terweks; touse ülles, ja te isse ennesele asse. Ja seddamaid tousis temma ülles.
35. Ja keik näggid tedda, kes Lüddas ja Saronis ellasid, kes Issanda pole pöörsid.
36. Agga Joppe linnas olli üks ustlik naesterahwas, Tabita nimmi, se on meie kele emmane hirw; sesinnane olli täis häid teggusid, mis ta teggi, ja andis rehkeste waestele.
37. Agga neil päiwil sündis, et ta haigeks sai ja ärrasurri; siis pesid nemmad tedda, ja pannid tedda üllema tuppa.
38. Agga Lüdda olli Joppe liggi: kui jüngrid kuulsid, et Peetrus seäl olli, läkkitasid nemmad kaks meest temma jure, ja pallusid tedda, et temma ei piddand wibima nende jure tulla.
39. Agga Peetrus wöttis kätte ja tulli nendega; ja kui ta olli senna sanud, wisid nemmad tedda üllese üllema tuppa, ja keik lesked naesed seisid temma ümber, nutsid, ja näitsid kubesid ja ridid, mis Tabita, nende jures olles, olli teinud.
40. Agga kui Peetrus keik sai wäljaajanud, heitis ta pölwili mahha, pallus Jummalat, ja pöris surno pole, ja üt-

les: Tabita, touse ülles! Siis teggi temma ommad silmad lahti, ja kui ta Peetrust näggi, tousis ta istma.

41. Ja temma andis temmale käe, ja töstis tedda püsti; ja temma kutsus pühhad ja lesjed sisse, ja panni tedda ellawalt nende ette seisma.

42. Agga se sai teäda läbbi keige Joppe liñna, ja paljo uskfid Issanda sisse.

43. Ja se sündis, et ta monned päwad jäi Joppe ühhe Simona jure, kes olli nahkur.

10. Peatük.

Kornelius wöttab Jesusse sisse uskuda Peetrusse jutlusse läbbi, ja temma söbrad ja suggulased ka.

1. Agga Keisarea liñnas olli üks mees, Kornelius nimmi, selle wäe pealik, mis hüti Italiasseks,

2. Wagga, ja kartis Jummalat keige omma perrega, ja jaggas rahwale paljo andid, ja pallus allati Jummalat.

3. Se näggi näggemisses awwalikkult, arwata ühheksamal päwa tunnil Jummala ingli ennese jure sissetullewad, ja ennesele ütlewad: Kornelius.

4. Agga ta watis ükfisilmi temma peäle, ehmatas ärra, ja ütles: Issand, mis on? Agga ta ütles temmale: Sinno palwed ja so añnid on tousnud ülles Jummala ette ühheks mällestusseks.

5. Ja nüüd läkkita mehhi Joppe, ja lasse kutsuda Simona, kelle liignimmi on Peetrus;

6. Sesinnane on asset nahkro Simona jures, kelle kodda on merre äres, se peab sulle ütlema, mis sa pead teggema.

p. 9. 43.

7. Agga kui ingel ärraläks, kes Korneliussega räkis, siis kutsus temma kats ommast perrest, ja ühhe wagga söamehhe neist, kes temma jures wahtis ollid,

8. Ja kui ta neile sedda keik sai könnelenud, läkkitas ta neid Joppe.

9. Agga teisel päwal, kui nemmad te peäl ollid, ja liñna liggi said, läks Peetrus ülles kattukse peäle luggema kuendamal tunnil.

10. Ja temmale tulli nälg kätte, ja ta tahtis süa; agga kui nemmad temmale toga walmistasid, tulli temma peäle, otsego olleks temma ennesest ärra olnud,

11. Ja temma näggi taewa lahti ollewad, ja ennese jure mahhatullewad ühhe astja otsego sure linnase ride neljast nurgast kinniseutud, ja se lasti mahha ma peäle.

12. Seäl sees olli keiksuggusid neljajalgsid ma ellajaid, ja metsalissi, ja romajaid, ja lindo, mis taewa al.

13. Ja temmale tulli heäl: Touse ülles Peetrus, tappa ja sö.

14. Agga Peetrus ütles: Ei mitte, Issand, sest ma polle weel ellades sedda sönud, mis keeldud ehk rojane on.

Esek. 4. 14.

15. Ja heäl ütles ta teist puhko temma wasto: Mis Jummal puhhastanud, sedda ärra arwa sa mitte keeldud ollewad.

Matt. 15. 11. Rom. 14. 14. 17.

16. Ja se sündis kolmat puhko, ja astja woeti jälle ülles taewa.

17. Agga kui Peetrus isseenneses kahhe wahhel olli, mis näggeminne se küll piddi ollema, mis ta olli näinud, wata, siis kulasid mehhed, kes Korneliusfest ollid läkkitud, Simona koia järrele, ja seisid wärrawa tagga,

18. Ja nemmad hüüdsid ja küssisid, kas Simon, kelle liignimmi on Peetrus, seäl piddi sees ollema.

19. Agga kui Peetrus weel alles ennese meles mötles näggemisse peäle, ütles Waim temmale: Wata, kolm meest otsiwad sind.

20. Agga touse ülles, ja astu alla, ja minne nendega, ja ärra mötle mitte kakfipiddi, sest minna ollen neid läkkitanud.

21. Siis tulli Peetrus mahha meeste jure, kes Korneliussest ollid läkkitud temma jure, ja ütles: Wata, ma ollen se, kedda teie otsite; mis asfi se on, mispärrast teie siin ollete?

22. Agga nemmad ütlesid: Pealik Kornelius, üks mees, kes öige on ja Jummalat kardab, kel hea tunnistus on keigest Juda rahwast, se on pühhalt inglilt sanna sanud, et ta sind piddi kutsma ennese kotta, ja sinnult önnistusse sanno kuulma.

23. Siis kutsus ta neid sisse, ja wöttis neid wasto ömaiale. Agga teisel päwal läks Peetrus nendega ärra, ja monned wennad, kes Joppest ollid, käisid temmaga.

24. Ja teisel päwal said nemmad Keisarea; agga Kornelius otis neid, ja kutsus kokko ommad suggulased ja keigeparrajad söbrad.

25. Agga kui Peetrus sisse tulli, läks Kornelius temma wasto, ja heitis temma jalge ette mahha ja kummardas.

26. Agga Peetrus aitas tedda ülles ja ütles: Touse ülles, minna ollen isse ka innimenne.

27. Ja kui ta temmaga olli könnelenud, läks temma sisse, ja leidis paljo neid, kes ollid kokkotulnud,
28. Ja ta ütles neile: Teie teate, et Juda mehhele ei sünni ühhegi woöra ma mehhe seltsi heita, ehk temma jure tulla; agga Jummal on mulle näitnud, et minna keddagi ei pea alwaks egga rojaseks innimesseks piddama. Joan. 4, 9.
29. Sepärrast ollen minna ka törkumatta tulnud, kui mind kutsuti; siis küssin ma nüüd, mis asja pärrast ollete teie mind kutsnud?
30. Ja Kornelius ütles: Ma ollen nelli päwa paastnud sestsinnatsest tunnist sadik, ja ühheksamal tunnil pallusin minna Jummalat ommas koias, ja wata, üks mees seisis minno ees hiilgawas rides,
31. Ja ütles: Kornelius sinno palwe on kuuldud, ja so annid on Jummal ennese mele tulletanud.
32. Siis läkkita nüüd Joppe, ja kutsu Simon, kedda lianimmega hütakse Peetrusseks; sesinnane on asset nahkro Simona koias merre äres, se peab sulle ütlema, kui ta tulleb.
33. Siis läkkitasin minna seddamaid sinno jure, ja sa olled hästi teinud, et sa olled tulnud; nüüd olleme meie keik siin ühheskous Jummala ees, keik kuulmas, mis sulle Jummalast on kästud.
34. Agga Peetrus teggi omma su lahti ja ütles: Nüüd moistan minna tõeste, et Jummal ei pea luggu, missuggusest ousst innimenne on, Rom. 2, 11.
35. Waid keige rahwa seast on se, kes tedda kardab, ja öigust teeb, armas temma melest. Jes. 56, 6. 7.
36. Se on se sanna, mis ta Israeli lastele on läkkitanud, ja on lasknud rahho kulutada Jesusse Kristusse läbbi; sesamma on keikide Issand.
37. Teie teate sedda asja, mis on sündinud läbbi keige Judama, ja on hakkanud Kalilea maalt pärrast ristmist, mis Joannes kulutas,
38. Jesussest, kes on Naatsarettist, kuida Jummal tedda on woidnud pühha Waimo ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head teinud ja terwisse saatnud keigile, kelle peäle kurrat olli woimust sanud, sest Jummal olli temmaga.
39. Ja meie olleme keige nende asjade tunnistajad, mis ta on teinud Juda rahwa maal ja Jerusalemmas; kedda nemmad on tapnud, kui nemmad tedda pu külge said ponud.
40. Tedda on Jummal üllesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda lasknud ilmsiks sada,
41. Ei mitte keige rahwale, waid tunnistajattele, kedda Jummal enne olli ärrawallitsenud, meile, kes meie temmaga olleme sönud ja jonud pärrast sedda, kui ta surnust sai üllestousnud.
42. Ja temma on mind käsknud rahwale kulutada, ja tunnistada, et sesamma on Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoistja. Joan. 5, 27.
43. Sestsinnatsest tunnistawad keik prohwetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse ussuwad, peawad pattude andeksandmisse sama.
Jes. 53, 5. 6. Jer. 31, 34. Esek. 34, 16. Dan. 9, 24. Os. 1, 7. Mik. 7, 18. Hab. 2, 4. Sew. 3, 9. Sakar. 9, 9.
44. Kui Peetrus neid sanno alles räkis, langes pühha Waim keikide peäle, kes sedda sanna kuulsid. p. 4, 31. p. 8, 17.
45. Ja usklikkud ümberleikamissest, ni mitto kui Peetrussega ollid tulnud, ehmatasid ärra, et ka pagganatte peäle pühha Waimo and sai wallatud.
46. Sest nemmad kuulsid neid woöraid keli räkiwad, ja Jummalat wägga austawad. Siis kostis Peetrus:
47. Kas kegi woib wet keelda, et neid ei peaks ristitama, kes pühha Waimo on sanud nenda kui meiegi?
48. Ja temma käskis neid ristida Jesanda nimmel. Siis pallusid nemmad tedda, et ta monneks päwaks nende jure piddi jäma.

11. Peatük.

Peetrus kostab ennese eest. Paljo rahwast pagganatte seast sawad usklikkuks. Antiohias kinnitakse ristikoggodust Jummala sannaga.

1. Agga apostlid ja wennad, kes Judamaal ollid, kuulsid, et ka pagganad ollid Jummala sanna wastowötnud.
2. Ja kui Peetrus üllestulli Jerusalemma, waidlesid temmaga need, kes ümberleigatud ollid,
3. Ja ütlesid: Sinna olled sisse läinud nende jure, kes ümberleikamatta on, ja olled nendega sönud.
4. Agga Peetrus hakkas ja selletas neile pärrastikko keik ärra, ja ütles:
5. Minna ollin Joppe linnas Jummalat pallumas, ja näggin, kui ma ennese eest ärra ollin, näggemist; seäl olli üks astja, mis mahha tulli otse kui suur rättik, mis neljast nurgast peti, ja taewast mahha lasti, ja se sai senni kui minno jure. p. 10, 9. n. t. s.

6. Kui ma üksisilmi se peäle waatsin, tundsin minna ja näggin neljajalgsid ma ellajaid, ja metsalissi, ja romajaid ja lindo, mis taewa al.
7. Agga ma kuulsin heäle ütlewad: Touse üles Peetrus, tappa ja sö.
8. Agga ma ütlesin: Ei mitte, Issand; sest minno suhho ei olle ellades ühtegi ärrakeeldut egga rojast sanud.
9. Agga mulle wastas teist korda heäl taewast: Mis Jummal on puhhastanud, sedda ärra arwa sa mitte keeldud ollewad.
10. Ja se sündis kolmkorda; ja keik tommati jälle üles taewa.
11. Ja wata, seddamaid seisid kolm meest koia ees, kus ma sees ollin, kes ollid Keisareast minno jure läkkitud; p. 10, 17.
12. Agga Waim ütles mulle, et ma piddin nendega minnema, ja ei mitte kaksipiddi mötlema. Siis tullid ka needsinnatsed kuus wenda minnoga, ja meie läksime mehhe kotta.
13. Ja temma kulutas meile, kuida ta olli näinud ingli ommas koias seiswad ja temmale ütlewad: Läkkita Joppe mehhi, ja kutsu Simon, kedda lianimmega Peetrusseks hüitakse,
14. Se peab sulle räkima sanno, mis läbbi sinna ja keik sinno perre peab önsaks sama.
15. Agga kui ma hakkasin räkima, langes pühha Waim nende peäle, nenda kui meiegi peäle algusses. p. 10, 44.
16. Siis mötlesin minna Issanda sanna peäle, kui ta ütles: Joannes on küll weega ristinud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama. p. 1. 5.
17. Et nüüd Jummal neile nisammasugguse añni on annud kui meilegi, kes meie usume Issanda Jesusse Kristusse sisse, kes siis minna ollin, et ma Jummalat woiksin keelda?
18. Agga kui nemmad sedda kuulsid, jäid nemmad wait, ja austasid Jummalat, ja ütlesid: Siis on Jummal ka pagganaile meleparrandamisse annud ello pole.
19. Agga need, kes ollid laiale pillatud willetsusse läbbi, mis Tehwannusse pärrast sündis, läksid maad läbbi, Wönikiast ja Küprusse sarest ja Antiohkiast sadik, ja nemmad ei räkind ühhelegi sanna, kui agga Juda rahwale üksi. p. 8, 1.
20. Agga monningad mehhed nende hulgast ollid Küprussest ja Küreenist, need läksid Antiohkia ja räkisid Kreka rahwale, ja kulutasid Issandat Jesust.
21. Ja Issanda käsi olli nendega, ja suur hulk uskus, ja pöris Issanda pole.
22. Agga koggodus, mis Jerusalemmas olli, sai se könne neist kuulda; ja nemmad läkkitasid Parnaba wälja, et ta Antiohkiast sadik piddi minnema.
23. Kui ta senna sai, ja näggi Jummala armo, sai temma röömsaks ja manitses keiki, et nemmad piddid kindla süddamega Issanda jure jäma.
24. Sest ta olli hea mees, täis pühha Waimo ja usko, ja paljo rahwast kogguti Issandale.
25. Agga Parnabas läks wälja Tarsusse pole, Saulust otsima, ja kui ta tedda leidis, töi temma tedda Antiohkia.
26. Agga se sündis, et nemmad terwe aasta koggodussesse kokkotullid, ja paljo rahwast öppetasid, ja Antiohkias hüti jüngrid keigeesite ristiinnimessiks.
27. Agga neilsinnatsil päiwil tullid Jerusalemmast prohwetid Antiohkia.
28. Agga üks neist, Agabus nimmi, tousis, ja andis Waimo läbbi suure nälja teäda, mis piddi üle keige mailma tullema; ja se sündis ka keisri Klaudiusse aial. p. 21, 10.
29. Agga iggalühhel jüngritte seast olli nou sedda möda, kui kellelgi joudo olli, andid läkkitada wendade tarwidusseks, kes Juda maal ellasid. 2 Kor. 9, 7. 8.
30. Sedda teggid nemmad ka, ja läkkitasid andid wannematte kätte Parnaba ja Saulusse käe läbbi.

12. Peatük.

Jakobusse surm. Ingel peästab Peetrust wangitornist. Herodes surreb akkiste omma uhkusse pärrast.

1. Agga sel aial pistis kunningas Herodes omma käe nende külge, et ta monnele koggodussest piddi kurja teggema,
2. Ja temma tappis moögaga ärra Jakobusse, Joannesse wenna.
3. Ja kui ta näggi, et se Juda rahwa mele pärrast olli, siis hakkas temma ka Peetrust kinniwötma; (agga siis ollid hapnematta leibade päwad.)
4. Ja kui ta tedda sai kinniwötnud, heitis temma tedda wangitorni, ja andis tedda nelja neljandikko söameeste kätte hoida, ja tahtis pärrast pasapühha tedda rahwa ette tua.
5. Ja Peetrust peti küll wangis; agga koggodussest tehti löpmatta palwet Jummala pole temma eest. Laul 12. 6.
6. Ja kui Herodes tedda tahtis wäljatua, siis maggas Peetrus sel ösel kahhe

sõamehhe wahhel, kahhes raudahhelas kinni, ja hoidjad ukse ees hoidsid wangitorni.

7. Ja wata, Issanda ingel seisis seäl, ja walgus paistis seäl toas; agga temma löi Peetrusse külge ja ärratas tedda ülles, ja ütles: Touse ussinaste ülles. Ja temma ahhelad langsid temma kätte peält mahha. p. 5, 19.

8. Ja ingel ütles temma wasto: Panne wö wöle, ja panne ommad kingad jalga. Ja ta teggi nenda; weel ta ütles temmale: Panne omma kuub selga, ja käi minno järrel.

9. Ja ta tulli wälja, ja käis temma järrel, ja ei teädnud mitte, et se piddi tössi ollema, mis ingli läbbi sündis, waid temma mötles ennast näggemist näggewad. Laul 126, 1. 2. 3.

10. Agga kui nemmad essimessest ja teisest wahhist said läbbiläinud, said nemmad raudwärrawa ette, mis linna lähhäb, se läks isseennesest neile lahti; ja nemmad läksid wälja, ja käisid ühht ulitsat möda eddasi, ja ingel lahkus seddamaid temmast ärra.

11. Ja kui Peetrus enneses hakkas jälle öiete moistma, ütles temma: Nüüd tean ma töeste, et Issand omma ingli on läkkitanud, ja mind on ärrapeästnud Herodesse käest, ja keigest Juda rahwa ootmissest. Ebr. 1, 14.

12. Ja kui ta sai järrelemöttelnud, siis tulli temma Maria, Joannesse emma koia jure, kelle liignimmi olli Markus, kuhho mitto ollid kokkotulnud, ja luggesid.

13. Agga kui Peetrus jalgwärrawa peäle kopputas, tulli üks tüdruk, Rode nimmi, wälja, kulama.

14. Ja kui ta Peetrusse heäle ärratundis, ei teinud temma wärrawat mitte lahti römo pärrast, waid jooksis sisse ja kulutas, et Peetrus wärrawa tagga seisab.

15. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Sa jamsid. Agga ta tunnistas kowwaste, et se nenda olli; ja nemmad ütlesid: Se on temma ingel.

16. Agga Peetrus jäi weel kopputama; ja kui nemmad lahtiteggid, siis näggid nemmad tedda, ja ehmatasid ärra.

17. Agga temma löi käega nende pole, et nemmad piddid wait ollema, ja räkis neile, kuida Issand tedda olli wangitornist wäljasaatnud, ja ütles: Kulutage sedda Jakobussele ja wendadele; ja ta läks wälja ja läks ärra teise paika.

18. Agga kui walge sai, siis ei olnud pissut murret sõameestel sepärrast, mis Peetrussele olli sündinud.

19. Agga kui Herodes tedda otsis, ja ei leidnud, siis laskis ta hoidjatte peäle kohhut käia, ja käskis neid ärrahukkada; ja isse läks temma Juda maalt Keisarea, ja wibis senna.

20. Ja Herodes tahtis Tirusse ja Sidoni rahwaga söddida; agga nemmad tullid ühhel melel temma jure ja melitasid Plastust, kunninga kambri üllemat, ja pallusid rahho, sest et nende ma piddi kunninga maast ennast toitma.

21. Agga ühhel seätud päwal panni Herodes kunninglikkud rided selga, ja istus kohtojärje peäle, ja könneles nende wasto.

22. Agga rahwas kissendas: Se on Jummala, ja ei mitte innimesse heäl.

23. Agga seddamaid löi tedda Issanda ingel, sepärrast et ta Jummalale auu ei annud, ja tedda söi ärra ussidest, ja temma heitis hinge.

24. Agga Jummala sanna kaswis ja wössus. Jes. 55, 11.

25. Agga Parnabas ja Saulus tullid taggasi Jerusalemmast, kui nemmad omma ammeti said löppetanud, ja ollid ennestega wötnud ka Joannesse, kedda liasnimmega Markussets hüti. p. 11, 30.

13. Peatük.

Paulust ja Parnabast seätakse Jummala sanna kulutama pagganattele. Nöid Elimas saab pimmedaks. Juda rahwa wastopannemisse pärrast pöörwad nemmad ennid pagganatte pele.

1. Agga Antiohkias ollid koggodusses, mis seäl olli, monned prohwetid ja öppetajad, Parnabas, ja Simon, kedda hütti Nigriks, ja Lukius Küreenist ja Manaen, kes nelliwürsti Herodessega olli üllekaswatud, ja Saulus. 1 Kor. 12, 28.

2. Agga kui nemmad Issandat tenisid ja paastsid, ütles pühha Waim: Lahhutage mulle Parnabas ja Saulus ärra töle, mis tarwis minna neid ollen kutsnud.

3. Siis paastsid nemmad ja pallusid Jummalat, ja pannid ommad käed nende peäle, ja laskid neid minna.

4. Needsinnatsed nüüd, kui nemmad pühhast Waimust ollid sanud wäljaläkkitud, tullid Seleikia male, ja seält läksid nemmad laewaga Küprusse sare.

5. Ja kui nemmad Salamina linna said, kulutasid nemmad Jummala sanna Juda rahwa koggodusse koddades; neil olli ka Joannes teenriks.

6. Agga kui nemmad sare said läbbikäinud Pawussest sadik, leidsid nemmad ühhe noia ja walle prohweti, kes Judamees, Parjesus nimmi;
7. Se olli mawallitseja Sergius Paulusse, ühhe moistlikko mehhe jures; sesinnane kutsus Parnaba ja Saulusse ennese jure, ja püdis Jummala sanna kuulda.
8. Agga nende wasto panni noid Elimas, (sest nenda selletakse temma nimmi) ja püdis mawallitsejat ussust ärrapöörda.
9. Agga Saulus, kedda ka Paulusseks hütakse, olli täis pühha Waimo, ja watis ükkisilmi temma peäle,
10. Ja ütles: Oh sa kurrati laps! keik kawwalust ja keik tiggedust täis, sa keige õigusse waenlane, eks sinna ei seisa Issanda õigid tesid rikkumast.
11. Ja nüüd, wata, Issanda kässi tulleb sinno peäle, ja sa pead pimme ollema, ja mitte päikest näggema tükki aega. Ja seddamaid langes temma peäle söggedus ja pimmedus, ja temma käis seäl ümber, ja otsis tallotajaid.
12. Kui mawallitseja näggi mis sündis, siis ussus temma, ja ehmatas üllewägga Issanda öppetusse pärrast.
13. Agga kui need, kes Paulussega ollid, Pawussest ärraläksid, said nemmad Perge, Pamwilia ma liñna; agga Joannes lahkus neist ärra, ja läks taggasi Jerusalemma.
14. Agga nemmad läksid Pergest läbbi, ja said Pisidia ma liñna Antiohtia, ja läksid koggodusse kotta ühhel näddala pühhal, ja istusid mahha.
15. Agga pärrast, kui käsk ja prohwetid ollid sanud loetud, läkkitasid koggodusse koia üllemad nende jure, ja ütlesid: Mehhed, wennad, kui teil on maenitsusse sanna rahwale räkida, siis üttelge.
16. Siis tousis Paulus ülles, ja löi kaega nende pole, ja ütles: Israeli mehhed, ja kes teie Jummalat karbate, kuulge.
17. Sesinnatse Israeli rahwa Jummal on ärrawallitsenud meie wannemad, ja rahwast üllendanud seäl, kus nemmad woörad ollid Egiptusse maal, ja kõrge käewarrega töi temma neid seält wälja.
2 Mos. 12, 37. 41.
18. Ja liggi nellikümmend aastat sallis temma nende kombid kõrbes,
4 Mos. 11, 34. Laul 95, 10.
19. Ja kautas ärra seitse suggu rahwast Kanaani maal, ja jaggas nende ma neile liso läbbi. Jos. 14, 2.
20. Ja pärrast andis ta neile kohtomoistjad liggi kolmsadda ja wiiskümmend aastat prohweti Samueli aiani.
Kohtom. 2, 16.
21. Ja sest aiast pallusid nemmad ennestele kunningat, ja Jummal andis neile neljakskümnets aastaks Sauli, Kisi poia, Penjamini soust mehhe.
1 Sam. 8, 5. 6. 1 Sam. 10, 21.
22. Ja kui ta tedda sai ärralükkanud, töstis temma Taweti neile kunningaks, kellest temma ka tunnistades ütles: Ma ollen leidnud Taweti Jesse poia, mehhe minno süddame pärrast, kes keige mo tahtmiste järrele peab teggema. Laul 89, 21.
23. Selle soust on Jummal omma tootusse järrele üllesärratanud Jesusse Israeli önnisteggijaks,
2 Sam. 7, 12. Jes. 11, 1. Matt. 1, 1.
24. Kui Joannes olli ettekulutanud enne temma tullemist meleparrandamisse ristmist keige Israeli rahwale. Malak. 3, 1.
25. Agga kui Joannes omma ellokorra sai löppetanud, ütles temma: Kedda teie mind arwate ollewad, ei olle minna se mitte; agga wata, temma tulleb pärrast mind, kelle kinga jallast peästma minna wäärt ep olle. Joan. 1, 27.
26. Mehhed, wennad, Abraami sou lapsed, ja kes teie seast Jummalat kartwad, teile on sesinnatse önnistusse sanna läkkitud. p. 3, 26.
27. Sest kes Jerusalemmas ellawad ja nende üllemad, et nemmad seddasinnast Jesust ei tunnud, on tedda hukkamoistes töeks teinud prohwetitte sannad, mis igga hingamisse päwal loetakse. Joan. 16, 3.
28. Ja kui nemmad ühtegi surma süüd ei leidnud, pallusid nemmad Pilatust, et tedda piddi ärrahukkatama.
Matt. 27, 22. 23.
29. Agga kui nemmad keik said löppetanud, mis temmast olli kirjotud, wötsid nemmad tedda pu peält mahha, ja pannid tedda hauda. Matt. 27, 59. 60.
30. Agga Jummal on tedda üllesärratanud surnust, Mark. 16, 6.
31. Kes on nähtud saand mitto päwa neist, kes temmaga ollid läinud Kalilea maalt Jerusalemma, kes on temma tunnistajad rahwa ees. Joan. 20, 19. 25.
32. Ja meie kulutame teile tootust, mis meie wannemattele on sanud, et Jummal sedda meile, nende lastele, on täieste töeks teinud, kui temma Jesusse sai üllesärratanud.
33. Nenda kui ka teise laulo on kirjotud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud. Laul 2, 7.

34. Agga et ta tedda on surnust üllesärratanud, et temma ial ei pea ärramäddanema, on ta nenda ütlenud: Ma tahhan teile anda heateggemissed, mis Tawetile ustawalt on tootud. Jes. 55. 3.

35. Sepärrast ütleb temma ka teises paikas: Sinna ei anna mitte omma pühhale mäddanemist nähha. Laul 16. 10.

36. Sest Tawet, kui ta ommas pölwes Jummala mele pärrast olli teinud, on uinunud maggama, ja on pandud omma wannematte jure, ja on mäddanemist näinud.

37. Agga se, kedda Jummal on üllesärratanud, ei olle mitte mäddanemist tunnud.

38. Sepärrast olgo teile nüüd teäda, mehhed, wennad, et teile sesinnatse Kristusse läbbi pattude andeksandmist kulutakse. Luk. 24. 47.

39. Ja iggaüks, kes ussub, moistetakse sellesinnatse sees öigeks keigest sest, kust teie Mosesse käsoöppetusse läbbi ei woind öigeks sada. Galat. 2. 16. Jes. 53. 6. 11.

40. Katske nüüd, et teie peäle ei tulle, mis prohwetitte kirja sees on öeldud:

41. Wadage teie pölgjad, ja pange immeks, ja minge tühja; sest ma teen ühhe teo teie aial, ühhe teo, mis teie mitte ei ussu, kui kegi teile sedda rägib. Hab. 1. 5.

42. Agga kui Juda rahwas koggodusse koiast wäljaläksid, pallusid pagganad, et neile neid sanno hingamisse päwa wahhel piddi rägitama.

43. Agga kui koggodus ühhest ärralahkus, käisid palio Juda rahwast, ja kes Juda rahwa usko ollid heitnud, ja Jummalat tenisid, Paulusse ja Parnaba järrel, kes nendega räkisid ja neid melitasid, et nemmad piddid jäma Jummala armo sisse. p. 11. 22. 23. p. 14. 22.

44. Agga teisel hingamisse päwal pärrast sedda koggus pea keik lin Jummala sanna kuulma.

45. Agga kui Juda rahwas rahwast näggid, said nemmad täis wihha, ja räkisid se wasto, mis Paulus ütles, nemmad räkisid wasto ja teotasid.

46. Agga Paulus ja Parnabas räkisid julgeste ja ütlesid: Se olli tarwis, et Jummala sanna teile piddi essite rägitama; agga nüüd, et teie sedda ennestest ärralükkate, ja ei arwa issiennast mitte iggawesse ello wäärt ollewad, wata, siis pörame meie endid pagganatte pole. Matt. 10. 6. Luk. 7. 30.

47. Sest nenda on meid Issand käsknud: Minna ollen sind pagganatte walgusseks pannud, et sa pead ollema önnistusseks ma otsani. Jes. 49. 6.

48. Agga kui pagganad sedda kuulsid, said nemmad röömsaks, ja auustasid Issanda sanna ja said usklikkuks ni mitto, kui iggawesseks elluks ollid walmistud.

49. Agga Issanda sanna lautati laiale läbbi keige ma.

50. Agga Juda rahwas kihhutasid naesi, kes Jummalat tenisid, ja auu sees ollid, ja linna üllemaid, ja töstsid kiusamist Paulusse ja Parnaba wasto ja aiasid neid omma raiade peält ärra.

51. Agga nemmad puistasid omma jalge pörmo nende peäle, ja tullid Ikonia linna. Matt. 10. 14.

52. Agga jüngrid täideti römoga ja pühha Waimoga.

14. Peatük.

Paulus ja Parnabas öppetawad Ikonias ja muis paikus. Juda rahwas kippuwad nende peäle. Paggana rahwas mötlewad neid jummalad ollewad. Paulust wiskatakse kiwwidega, pärrast läbbkäwad nemmad Antiohkia.

1. Agga Ikonias sündis, et nemmad ühtlasi tullid Juda rahwa koggodusse kotta, ja nenda räkisid, et suur hulk ni hästi Juda kui Kreka rahwast usklikkuks sai.

2. Agga sannakuulmatta Juda rahwas kihhutasid ja teggid wihhaseks pagganatte meled wendade wasto.

3. Siis wibisid nemmad senna kaua aega, ja öppetasid julgeste Issanda peäle lootes, kes andis tunnistust omma armosannale; ja laskis tähti ja immetegguisid sündida nende kätte läbbi.

4. Agga linna rahwas läks lahte jakko, ja teised ollid Juda rahwa poolt, agga teised apostlitte poolt.

5. Agga kui pagganad ja Juda rahwas omma üllemattega nende peäle kippusid, et nemmad neid piddid teotama ja kiwwidega wiskama,

6. Siis said nemmad sedda teäda, ja pöggenesid Likaonia male Lüstra ja Terbeni linnadesse, ja senna ümberkaudo. Matt. 10. 23.

7. Ja seäl ollid nemmad armoöppetust kulutamas.

8. Ja üks mees olli Lüstras, se olli wiggane jallust ja istus: se olli jalloto emma ihhust, ja ellades ei olnud köndinud.

9. Sesinnane kulis Paulusse räkiwad; ja kui ta ükkisilmi temma peäle watis, ja näggi, et temmal usko olli, et ta weiks terweks sada;

10. Ütles temma sure healega: Touse omma jalgade peäle püsti. Ja temma kargas ülles, ja köndis.
11. Agga kui rahwas näggi, mis Paulus olli teinud, töstsid nemmad omma healt, ja ütlesid Lükaonia kele: Jummalad on innimeste sarnatseks sanud, ja meie jure mahhatulnud,
12. Ja hüüdsid Parnabast Jupitriks, ja Paulust Merkuriusseks, sest et temma könnemees olli.
13. Agga Jupitri preester, kes nende linna allewis olli, töi härgi ja öiekessist pärgi koia wärrawa ette, ja tahtis rahwaga ohwrida.
14. Agga kui apostlid Parnabas ja Paulus sedda kuulsid, kärristasid nemmad ommad kued löhki, ja kargasid kissendades rahwa sekka,
15. Ja ütlesid: Mehhed, mispärrast teie sedda tete? Meie olleme ka nisammasugguse nödrad innimessed kui teie, ja kulutame teile armoöppetust, et teie tühjest asjust peate pöörma ellawa Jummala pole, kes on teinud taewa ja ma, ja merre, ja keik, mis nende sees on;
16. Kes endisel pölwel on lasknud keik pagganad käia omma tesid,
17. Ja siiski ei olle temma isseennast mitte tunnistamatta jätnud, et ta meile on head teinud, ja on taewast meile wihma ja head wiljalist aega annud, ja roa ja römoga meie süddamed täitnud.
18. Ja kui nemmad sedda ütlesid, siis waigistasid nemmad waewalt rahwa, et nemmad neile mitte ei piddand ohwrima.
19. Agga Antiohkiast ja Ikoniast tullid Juda rahwas senna, ja melitasid rahwast, ja wiskasid Paulust kiwwidega, ja weddasid tedda linnast wälja, ja mötlesid tedda surnud ollewad.
20. Agga kui jüngrid temma ümber tullid, tousis temma ülles, ja läks linna; ja teisel päwal läks ta ärra Parnabaga Terbeni.
21. Ja kui nemmad selle linnale armoöppetust said kulutanud, ja mitto jüngrits teinud, läksid nemmad taggasi Lüstra, ja Ikonia, ja Antiohkia,
22. Kinnitasid jüngritte hingesid, ja maenitsesid neid usso sisse jäda, ja et meie mitme willetsusse läbbi peame Jummala riki minnema. 2 Tim. 3. 12.
23. Agga kui nemmad igga koggodusfele siin ja seäl said wannemad seädnud, ja paastmissega Jummalat pallunud, jätsid nemmad neid Issanda holeks, kenne sisse nemmad ollid hakkanud ustma.
24. Ja kui nemmad Pisidia ma ollid läbbikäinud, said nemmad Pamwilia male.
25. Ja kui nemmad Perges said sanna räkinud, läksid nemmad alla Attalia linna.
26. Ja seält läksid nemmad laewaga Antiohkia, kust neid olli Jummala armo holeks antud seks töks, mis nemmad ollid löppetanud. p. 13. 1. 2.
27. Agga kui nemmad senna said ja koggodusse said kokkokoggonud, siis kulutasid nemmad, mis suri asjo Jummal nendega olli teinud, ja et temma pagganattele usso ukse olli lahtiteinud.
28. Agga nemmad wibisid senna kaua aega jüngrittega.

15. Peatük.

Apostlitte öppetusest ümberleikamisest ja bigelsamisest.

1. Ja monningad tullid alla Juda maalt, ja öppetasid wendi: Kui teie ei lasse endid Mosesse kombe järrele ümberleikada, siis ei woi teie mitte önsaks sada.
2. Kui nüüd kärra tousis, ja Paulussel ja Parnabal nendega mitte pissut waidlemist ei olnud, seädsid nemmad, et Paulus ja Parnabas ja monni muu neist piddid üllesminnema Jerusalemma apostlitte ja wannematte jure sesinnatse küssimisse pärrast.
3. Ja koggodus satis neid tele, ja nemmad läksid Wönikiast ja Samariast läbbi, ja kulutasid pagganatte ümberpöörmist, ja teggid suurt römo keigile wendadele.
4. Agga kui nemmad Jerusalemma said, woeti neid koggodussest, ja apostlittest ja wannemattest wasto; ja nemmad kulutasid, mis suri asjo Jummal nendega olli teinud.
5. Agga monningad Wariseride seltsist, kes ustlikkuks ollid sanud, wötsid kätte ja ütlesid: Neid peab ümberleikama, ja käskma Mosesse käsko piddada.
6. Siis tullid apostlid ja wannemad kokko, sedda asja järrele kulama.
7. Agga kui se assi paljo waidlemist teggi, wöttis Peetrus kätte, ja ütles nende wasto: Mehhed, wennad, teie teate, et Jummal jo ammust aiast meie seast mind on ärrawallitsenud, et minno su läbbi pagganad armoöppetusse sanna piddid kuulma ja ustma. p. 11. 18.
8. Ja süddametundja Jummal on neile tunnistanud, ja neile pühha Waimo annud, nenda kui meilegi.
9. Ja ep olle ühtegi wahhet teinud meie

ja nende wahhel, ja on nende süddamed
usso läbbi puhtaks teinud.
10. Mis siis teie nüüd Jummalat kiu-
sate, et teie jüngritte kaela peäle ikke pan-
nete, mis ei olle meie wannemad egga
meie suutnud kanda?
11. Waid meie ussume Issanda Je-
susse Kristusse armo läbbi önsaks saba,
otse nenda kui nemmadki.
Rom. 3. 21. Ewes. 2. 4. 8.
12. Agga keik rahwa hulk jäi wait, ja
kuulsid Parnaba ja Paulusse üllesräki-
wad, mis suri tähti ja immetteggusid
Jummal pagganatte seas nende läbbi
ollit teinud.
13. Agga pärrast kui nemmad said wait
jänud, kostis Jakobus ja ütles: Mehhed,
wennad, kuulge mind.
14. Simon on ärrasellletanud, kuida
Jummal essite on tulnud katsma ja pag-
ganatte seast üht rahwast wötma omma
nimme peäle. p. 10, 44.
15. Ja sega sünniwad ühte prohwetitte
sannad, nenda kui kirjotud on:
16. Pärrast sedda tahhan ma jälle tulla
ja üllesehhitada Taweti maia, mis on
ärralaggunud, ja tahhan temma praud
ärraparrandada, ja sedda üllesehhitada.
Amos 9, 11.
17. Et üllejänud rahwas ja keik pagga-
nad, kelle peäle minno nimmi on appi
hütud, Issandat peawad otsima, ütleb
Issand, kes sedda keik teeb.
18. Jummalal on keik ommad teud ig-
gawessest teäda.
19. Sepärrast arwan minna, et neile,
kes pagganatte seast Jummala pole pöör-
wad, mitte ei pea tülli tehtama,
20. Waid et neile peab kirjotama, et
nemmad hoidwad woöraste jummalatte
rojastamisse, ja pordo ello, ja ärraläkka-
tud lojuste, ja werre eest. 3 Mos. 3, 17.
21. Sest Mosessel on wannast aiast kei-
ge liñnade sees neid kül, kes tedda kulu-
tawad, ja tedda loetakse igga hingamisse
päwal koggodusse koddades.
22. Siis arwasid apostlid ja wanne-
mad keige koggodussega heaks, enneste
seast mehhi wallitseda ja läkkitada An-
tiohkia Paulusse ja Parnabaga Judast,
kelle liignimmi Parsabas, ja Silast kes
üllemad mehhed ollid wendade seast,
23. Ja kirjotasid nende käe läbbi nenda:
Meie, apostlid ja wannemad ja wennad
läkkitame terwist wendadele, kes pagga-
natte seast on Antiohkias, ja Siria ja Ki-
likia maal.
24. Et meie olleme kuulnud, et monnin-
gad meie seast on wäljaläinud, ja on teid
öppetamissega seggaseks teinud, ja teie
hinged kahsipiddi mötlema teinud, ütel-
des, et peab ümberleikama, ja käsko pid-
dama, kellele meie sedda mitte ep olle
käsknud;
25. Siis olleme meie, kes meie ühhel
melel koos ollime, heaks arwanud, mehhi
ärrawallitseda ja teie jure läkkitada meie
armsa Parnaba ja Paulussega,
26. Nisuggustega, kes ommad hinged
on ärraannud meie Issanda Jesusse
Kristusse nimme eest.
27. Siis olleme meie nüüd läkkitanud
Juda ja Sila, kes sussannaga seddasam-
ma peawad kulutama.
28. Sest pühha Waim, ja meie olleme
heaks arwanud, ei ühtegi koormat ennam
teie peäle panna, kui agga sedda, mis
wägga tarwis on,
29. Et teie peate hoidma woöra jum-
mala ohwritte ja werre, ja ärraläkkatud
lojuste ja pordo ello eest; kui teie endid
nende eest hoiate, siis tete teie hästi. Jä-
ge Jummalaga.
30. Kui nemmad nüüd ollid tele sade-
tud, said nemmad Antiohkia, ja koggu-
sid rahwa hulga kokko, ja andsid neile ra-
mato kätte.
31. Agga kui nemmad sedda said lugge-
nud, said nemmad röömsaks maenitsusse
pärrast.
32. Agga Judas ja Silas, kes ka isse
prohwetid ollid, maenitsesid wendi mitme
sannaga, ja kinnitasid neid.
33. Agga kui nemmad senna tükki aega
ollid wibinud, sadeti neid rahhoga wen-
badest apostlitte jure.
34. Agga Silas arwas hea olleward
senna jäda.
35. Agga Paulus ja Parnabas wibisid
Antiohkia, ja öppetasid ja kulutasid Is-
sanda armoöppetusse sanna ka mitme
teisega.
36. Agga monne päwa pärrast ütles
Paulus Parnaba wasto: Et mingem
taggasi omma wendi katsma keikis linna-
des, kus meie Issanda sanna olleme ku-
lutanud, kuida nende kässi käib.
37. Agga Parnabas andis nou, et
nemmad ennestega piddid wötma Joan-
nesse, kedda hütakse Markusseks.
p. 12, 12. 25.
38. Agga Paulus ei arwand heaks,
seddasinnast ennesega wötta, kes neist
Pamwilias olli ärralahkunud, ja mitte
nendega töle läinud. p. 13. 13.
39. Sepärrast tulli neile nukker meel, et

nemmad teine teisest ärralahkusid, ja et Parnabas ennese jure wöttis Markusse, ja läks laewaga Küprusse sare.
40. Agga Paulus wallitses Sila, ja läks ärra, ja tedda jäeti wendadest Jummala armo holeks.
41. Agga temma läks Siria ja Kilikia maad läbbi, ja kinnitas koggodussi.

16. Peatük.

Paulus wöttab Timoteusse ümberleikada. Oppetab mennes linnas. Aiab Wilippi linnas kuria waimo walja. Sepärrast peksakse tedda ja Silast witsteega. Jummal peastab neid wangitornist, n. t. s.

1. Ja temma sai Terbeni ja Lüstra liñna, ja wata, seäl olli üks jünger, Timoteus nimmi, usklikko Juda naese poeg, agga Kreka issast.
2. Sel olli hea tunnistus wendadelt, kes Lüstras ja Ikonias ollid.
3. Sedda tahtis Paulus, et ta temmaga piddi wäljaminnema, ja wöttis kätte ja leikas tedda ümber Juda rahwa pärrast, kes neissammus paikus ollid; sest nemmad tundsid keik temma issa, et ta Krekamees olli. 1 Kor. 9. 20.
4. Agga kui nemmad liñno läbbikäisid, käsksid nemmad neid piddada seädmissed, mis apostlittest ja wannemattest Jerusalemmas ollid seätud. p. 15. 20. 29.
5. Siis kinnitati koggodussi usfus, ja neid sai iggapääw ennam lou polest.
6. Agga kui nemmad Wrigia ja Kalatia maad läbbikäisid, keeldi neid pühhast Waimust, sanna rääkimast Asia maal.
7. Kui nemmad Misia male said, püüdsid nemmad Pitinia maast läbbimiñna, ja pühha Waim ei lasknud neid mitte.
8. Agga kui nemmad said Misia maast möda läinud, tullid nemmad alla Troa pole.
9. Ja Paulus näggi näggemist öse: üks Makedonia ma mees seisis, ja pallus tedda ja ütles: Tulle alla Makedonia male, ja aita meid.
10. Agga kui temma sedda näggemist olli näinud, siis püüdsime meie seddamaid wäljamiñna Makedonia male, ja ollime se peäle julged, et Issand meid olli kutsnud, neile armooppetust kulutama.
11. Siis laksime meie Troast wälja, ja tullime otsekohhe Samotrakia male, ja teisel päwal Neapoli liñna,
12. Ja seält Wilippi liñna, mis on Makedonia rigi üllem lin, ja kus Roma rahwas tulnud ellama; ja senna liñna wibisime meie monnets päwaks.
13. Ja hingamisse päwal läksime meie liñnast wälja jöe äre, kus nende wiis olli Jummalat palluda, ja istsime mahha, ja rääkisime naestele, kes senna kokkotullid.
14. Ja üks naene, Lidia nimmi, purpuri müja Tiatira liñnast, kes Jummalat tennis, kulis peält; selle süddame teggi Issand lahti, et ta sedda tähhele panni, mis Paulus ütles.
15. Agga kui temma ja temma perre olli ristitud, pallus temma meid ja ütles: Kui teie arwate, et ma ollen usklikkuks sanud Issanda sisse, siis tulge minno kotta, ja jäge senna; ja ta sundis meid omma pallumissega.
16. Agga se sündis, kui meie palwele läksime, et üks tüdruk meie wasto tulli, sel olli lausuja waim, se satis omma issandattele paljo kasso lausumissega.
17. Sesamma tulli Paulusse ja meie järrele, kissendas ja ütles: Needsinnatsed innimessed on keigekörgema Jummala sullased, kes teile önnistusse teed kulutawad.
18. Ja sedda teggi temma mitto päwa; agga Paulusse meel olli haige sepärrast, ja ta pöris ennast ümber, ja ütles waimo wasto: Ma kässin sind Jesusse Kristusse nimmel, temma seest wäljamiñna. Ja temma läks wälja selsammal tunnil.
19. Agga kui temma issandad näggid, et nende kasso lotus olli ärralöpnud, wötsid nemmad Paulusse ja Sila kinni, ja weddasid neid turro peäle üllematte ette,
20. Ja wisid neid pealikkutte jure, ja ütlesid: Needsinnatsed innimessed eksitawad meie liñna rahwast, ja on Juda mehhed,
21. Ja kulutawad kombid, mis meile ei sünni wastowötta, egga nende järrele tehha, sest et meie Roma rahwas olleme.
22. Ja rahwas tousis ülles nende wasto, ja pealikkud käsksid nende rided seljast mahha kiskuda, ja neid witstega peksta.
23. Ja kui nemmad said neid wahwaste peksnud, heitsid nemmad neid wangitorni, ja käsksid wangitorni hoidja, neid kowwaste hoida.
24. Kui temma nisugguse kange sanna sai, heitis temma neid keigesisemas wangitorni, ja panni nende jallad pakko.
25. Agga keik öse luggesid Paulus ja Silas, ja kiitsid laulbes Jummalat; ja wangid kuulsid neid.
26. Agga äkkitselt sündis suur mawärrisseminne, et wangihone allussed wabbisesid, ja seddamaid läksid keik uksed

lahti, ja keikide köidikud peäsid wallale.
27. Agga kui wangihoidja unnest ülles-
ärkas, ja näggi wangitorni ukfed lahti
ollewad, tombas temma moöga wälja,
ja piddi issеenneſele ſurma teggema; ſest
ta mötles, et wangid ollid ärrapöggenenud.
28. Agga Paulus kissendas ſure healega, ja ütles: Ärra te issеenneſele kurja,
ſest meie olleme keik ſiin.
29. Agga temma küssis tuld, kargas
ſisſe, wärrises ja heitis Paulusse ja Sila ette mahha,
30. Ja töi neid wälja, ja ütles: Issandad, mis pean ma teggema, et ma önsaks
ſaan? Luk. 3. 10.
31. Agga nemmad ütlesid: Ussu Issanda Jeſusſe Kristusſe ſisſe, siis ſaad
ſinna ja ſinno perre önsaks. Joan. 3. 16. 36.
32. Ja nemmad räkisid temmale Issanda ſanna, ja keigile, kes temma koias
ollid.
33. Ja ta wöttis neid ſel ö tunnil ennese jure ja pessi nende hawo; ja tedda
ristiti ſeddamaid, ja keik temma perre.
34. Ja temma wiis neid omma kotta,
panni roga lauale, ja olli wägga römus,
et ta keige omma perrega uſtlikkuks ſanud Jummala ſisſe.
35. Agga kui walge kätte ſai, siis läkkitasid pealikkud liñna ſullaſed ütlema:
Lasſe need innimesſed lahti.
36. Siis räkis wangihoidja neidſinnatſid ſanno Paulusſele: Pealikkud on ſeie
läkkitanud, et teid peab lahtilastama; ſeperrast tulge nüüd wälja, ja minge rahhoga.
37. Agga Paulus ütles neile: Nemmad on meid awwalikkult petsnud ilma
kohhutmoiſtmatta, ja meie olleme Roma
mehhed; nemmad on meid wangitorni
heitnud, ja nüüd tahtwad nemmad meid
ſallaja wäljalükkada! Ei mitte nenda.
Waid tulgo nemmad isſe, ja ſaatko meid
wälja.
38. Agga liñna ſullaſed kulutasid need
ſannad pealikkuile, ja nemmad kartſid, kui
nemmad kuulſid, neid Roma mehhed ollewad,
39. Ja nemmad tullid ja pallusid neid,
ja kui nemmad neid wäljatöid, pallusid
nemmad neid, et nemmad liñnast piddid
ärraminnema.
40. Siis tullid nemmad wangitornist
wälja, ja läksid Lidia jure; ja kui nemmad ſaid wennad näinud, kinnitasid nemmad neid, ja läksid ärra.

17. Peatük.

Mis Paulus teinud, ja mis waewa ta näinud Tesſalonika, Peroe ja Atena linnas.

1. Agga kui nemmad Amwipolist ja
Apolloniast ſaid läbbiläinud, siis ſaid
nemmad Tesſalonika liñna, kus üks Juda rahwa koggodusſe kodda olli.
2. Agga Paulus läks omma kombe järrele ſisſe nende jure, ja räkis neile kolmel
hingamisſe päwal kirjast,
3. Selletas, ja näitis ſelgeste, et Kristus piddi kannatama ja üllestousma ſurnust, ja et ſeſinnane on Kristus Jeſus,
kedda minna, ütles temma, teile kulutan.
Luk. 24. 26. 46.
4. Ja monningad neist uskusid, ja heitsid Paulusſe ja Sila pole, ja ſuur hulk
Kreka rahwast, kes Jummalat tenisid, ja
ſuurt ſuggu naesi ei mitte pisſut.
5. Agga ſanna kuulmatta Juda rahwas ſaid wihhaseks, ja wötſid ennestega
monningad wallatumad, tiggedad mehhed, ja ſaatſid rahwa kokkojooksma, ja
töstſid tülli liñnas, ja tormasid Jasoni
koia peäle, ja püüdſid neid rahwa ette
weddada.
6. Agga kui nemmad neid ei leidnud,
weddasid nemmad Jasoni, ja monningad
wennad liñna üllematte ette, ja kisſendasid: Need kes keiges mailmas tülli töstwad, on ka ſiin;
7. Neid on Jason wastowötnud, ja
needſinnatſed keik tewad keisri käskude
wasto, ja ütlewad, teiſe kunninga ollewad, Jeſusſe. Luk. 23. 2.
8. Ja nemmad ukkutasid tagga rahwast
ja liñna üllemaid, kes ſedda kuulſid.
9. Ja kui nemmad Jasoni, ja teiſi ſaid
käemehhiks wastowötnud, laſkſid nemmad neid lahti.
10. Agga wennad ſaatſid ſeddamaid
läbbi öid Paulusſe ja Sila Peroe liñna.
Kui nemmad ſenna ſaid, läkſid nemmad
Juda rahwa koggodusſe kotta.
11. Agga need ollid auſamad kui need,
kes Tesſalonikas ollid, ſest nemmad wötſid ſanna keige hea melega wasto, ja otſisid iggapääw kirja ſeest, kas ſe nenda
piddi ollema. Jeſ. 34. 16. Joan. 5. 39.
12. Siis uſkſid nüüd paljo neid, ja ei
mitte pisſut Kreka rahwa auſaid naesi ja
mehhi.
13. Agga kui Juda rahwas Tesſalonikas teäda ſaid, et ka Peroes Jummala
ſanna Paulusſest kulutati, tullid nemmad ka ſenna, ja ukkutasid rahwast tagga.
14. Agga siis ſaatſid wennad Paulusſe

sebbamaid merrest sadik minnema; agga
Silas ja Timoteus jäid senna. p. 16. 1.
15. Agga need, kes Paulust saatsid, wi-
sid tedda Atena liñnast sadik, ja kui nem-
mad käsko ollid sanud Sila ja Timo-
teusse kätte, et need otse ruttuste temma
jure piddid tullema, läksid nemmad ärra.
16. Agga kui Paulus Atenas neid otis,
siis läks temma waim temma sees nuk-
rals, kui ta näggi, liñna woöra jummala
tenistust täis ollewad.
17. Sepärrast räkis temma koggodusse
koias Juda rahwaga ja nendega, kes
Jummalat tenisid, ja kes turro peäl ig-
gapääw temma jure juhtusid.
18. Agga monningad targad Epikurus-
se ja Toikuste seltsist waidlesid temmaga,
ja monningad ütlesid: Mis siis se lobba
tahhab öölda? Agga teised ütlesid: Ted-
da näikse woöraid waimusid kulutawad.
Sest ta olli Jesust ja üllestousmist neile
kulutanud.
19. Ja nemmad wötsid tedda kinni, ja
wisid kohto paika, mis hütakse Areopa-
gusseks, ja ütlesid: Kas meie woime teä-
da sada, mis uus öppetus se on, mis
sinna öppetad? 1 Kor. 2. 14.
20. Sest sa tood monda woörast asja
meie körwade ette, sepärrast tahhame
meie nüüd teäda sada, mis se peaks ol-
lema.
21. (Agga keik Atena rahwas, ja woö-
rad, kes nende jure ollid tulnud ellama,
ei teinud muud, kui et nemmad usi san-
numid könnelesid ja kuulsid.)
22. Agga Paulus seisis keik kohtopaika,
mis Areopagusseks hüti, ja ütles: Atena
mehhed, minna nään, et teie keikipiddi
omma jummalaid surema holega kui mu
rahwas tenite.
23. Sest ma ollen läbbiminnes, ja teie
jummala tenistusse wisisid wadates, ka
ühhe altari leidnud, mis peäle olli kirjo-
tud: Tundmatta Jummalale. Kedda teie
nüüd teädmatta tenite, sedda kulutan
minna teile.
24. Jummal, kes mailma on teinud ja
keik, mis seäl sees, sesinnane, et temma
taewa ja ma Issand on, ei ella mitte
templitte sees, mis kättega on tehtud;
25. Tedda ei tenita ka mitte innimeste
kässist, otsego olleks temmale middagi
waia; ta annab isse keigile ello ja öhho,
ja keik.
26. Ja temma on teinud ühhest werrest
keik innimeste sou keige ma peäl ellama,
ja on märanud aia, mis ta enne on seäd-
nud, ja raiad, kus nemmad peawad ellama.
27. Et nemmad Issandat piddid otsi-
ma, kas nemmad tedda kül woiksid otsego
kättega katsuda ja leida, ehk temma kül
iggastühhest meie seast kaugel ep olle.
Jes. 55. 6. Jer. 23. 23. 24.
28. Sest temma sees ellame, ja likume,
ja olleme meie; nenda kui monningad
lauloteggijad, kes teie jures on, ka üttel-
nud: Sest meie olleme ka temma suggu.
Job. 10. 12.
29. Kui meie nüüd Jummala suggu ol-
leme, siis ei pea meie mitte mötlema, et
jummalik olleminne kulla ehk höbbeda
ehk kiwwi kuio sarnane on, mis innimes-
te oskamisse ja mötte läbbi on tehtud.
30. Sepärrast on Jummal kül mitto
rummalusse aega sallinud; agga nüüd
kulutab temma keigile innimestele keikis
paikus, et nemmad peawad meelt par-
randama, p. 14. 16. Luk. 24. 47.
31. Sepärrast et temma ühhe päwa on
seädnud, millal ta mailma peäle tahhab
kohhut moista öigusses ühhe mehhe läb-
bi, kedda ta seks on seädnud, ja pakkub
usko keigile pärrast sedda, kui ta tedda
on surnust üllesärratanud.
32. Agga kui nemmad surnutte ülles-
tousmist kuulsid, pannid monned sedda
naeruks, agga teised ütlesid: Meie tah-
hame sind se asja pärrast teist puhko
kuulda.
33. Ja nenda läks Paulus nende kes-
kelt ärra.
34. Agga monningad mehhed hoidsid
temma pole, ja uksid, kelle seast ka olli
Tionisius, üks kohto issand, ja üks nae-
ne, Tamaris nimmi, ja muud nendega.

18. Peatük.

Mis Paulussel Korintusse linnas ja muus paikas on teggemist. Apollos kulutab Kristust.

1. Agga pärrast sedda läks Paulus
Atenast ärra, ja tulli Korintusse liñna,
2. Ja leidis ühhe Judamehhe, Akilas
nimmi, se olli Pontussest pärrit, kes olli
hilja Italia maalt tulnud omma naese
Priskillaga, sepärrast et keiser Klaudius
olli käsknud keik Juda rahwa Roma liñ-
nast ärramiñna; nende jure läks temma.
3. Ja et temmal nendega üks ammet
olli, jäi temma nende jure, ja teggi tööd,
sest nemmad ollid omma ammeti polest
telgi teggijad. p. 20. 34. 2 Kor. 11. 9.
4. Agga temma öppetas koggodusse
koias iggal hingamisse päwal, ja meli-
tas Juda ja Kreka rahwast uskma.
5. Agga kui Silas ja Timoteus Make-
donia maalt tullid, siis tundis Paulus

kitsast ommas waimus, et ta Juda rahwale piddi tunnistama, et Jesus on Kristus.
6. Agga kui nemmad wastopannid ja teotasid, puistas temma omma ridid, ja ütles nende wasto: Teie werri tulgo teie pea peäle; minna ollen puhhas, ja tahhan sest aiast pagganatte jure miñna.
7. Ja kui ta seält ärraläks, sai temma ühhe mehhe kotta, Justus nimmi, kes Jummalat tenis, ja temma kodda olli otse koggodusse koia körwas.
8. Agga Krispus, koggodusse koia üllem, uskus Issanda sisse keige omma perrega; ja paljo Korintusse rahwast, kes sedda kuulsid, usksid, ja neid ristiti.
9. Agga Issand ütles näggemisse läbbi öse Paulussele: Ärra karda, waid rägi, ja ärra olle mitte wait;
10. Sest minna ollen sinnoga, ja ükski ei pea sinno peäle tullema, et ta saaks sulle kurja tehha: sest mul on paljo rahwast siin liñnas.
11. Siis seisis temma seäl ühhe aasta ja kuus kuud, ja öppetas nende seas Jummala sanna.
12. Agga kui Kallion Ahkaja ma wallitseja olli, seisid Juda rahwas ühhes meles Paulusse wasto, ja wisid tedda kohtojärje ette,
13. Ja ütlesid: Sesinnane melitab rahwast, kässo wasto Jummalat tenima.
14. Agga kui Paulus tahtis su lahtitehha, siis ütles Kallion Juda rahwa wasto: Kui se ial üks ülletohtune asi ehk kurri tö olleks, oh Juda rahwas! siis wöttaksin minna kül teid kuulda, nenda kui kohhus on. p. 25, 11.
15. Agga et se üks waidleminne on sanna, ja nimmede, ja kässoöppetusse pärrast teie seas, siis katske isse; sest minna ei tahha nende asjade ülle kohtomoistja olla.
16. Ja temma aias neid kohtojärje eest ärra.
17. Agga keik Kreka rahwas wötsid Sostenesse, ühhe koggodusse koia üllema kätte, ja peksid tedda kohtojärje ees; ja Kallion ei holind sest middagi.
18. Agga Paulus jäi senna weel mitto päwa, ja kui ta sai wennad Jummalaga jätnud, läks temma laewaga Siria male, ja temmaga Priskilla ja Akilas, kui ta sai omma pea paljaks aianud Kenkreas, sest ta olli sedda tootanud.
19. Ja temma tulli Ewesusse liñna, ja jättis neid senna; agga temma isse läks koggodusse kotta, ja könneles Juda rahwaga.
20. Ja kui nemmad tedda pallusid, et ta ennam aega nende jure piddi jäma, ei tahtnud temma mitte;
21. Waid jättis neid Jummalaga, ja ütles: Minna pean töeste tullewa pühha Jerusalemmas piddama; agga ma tahhan jälle teie jure taggasi tulla, kui Jummal tahhab; ja temma läks Ewesussest ärra.
22. Ja kui ta Keisarea sai, läks temma ülles, ja terretas koggodust, ja läks alla Antiohkia.
23. Ja kui ta seäl sai olnud tükki aega, läks ta ärra, ja käis ülsijärgi Kalatia ja Wrigia ma läbbi, ja kinnitas keik jüngrid.
24. Agga üks Judamees, Apollos nimmi, Aleksandria liñnast pärrit, üks wahwa könnemees, tulli Ewesusse, se olli wäggew kirjas. 1 Kor. 3, 5. 6.
25. Sesinnane olli öppetud Issanda te peäle, ja olli tulline waimust, rälis ja öppetas öiete hästi Issanda öppetust, ja teädis üksipäinis Joannesse ristmissest.
26. Ja sesinnane hakkas julgeste öppetama koggodusse koias; agga kui Akilas ja Priskilla tedda kuulsid, wötsid nemmad tedda enneste jure, ja selletasid temmale selgeminne ärra Jummala te.
27. Agga kui ta tahtis Ahkaja male miñna, siis maenitsesid wennad tedda, ja kirjotasid jüngrittele, et nemmad piddid tedda wastowötma; kui ta senna sai, sattis temma paljo kasso neile, kes ollid usklikkuks sanud armo läbbi.
28. Sest ta andis wahwaste Juda rahwale märko awwalikkult, ja näitis kirjast, et Jesus on Kristus.

19. Peatük.

Mis Paulus Ewesusses teinud.

1. Agga se sündis, kui Apollos Korintusses olli, et Paulus üllemad makohhad läbbikäis ja Ewesusse tulli; ja kui ta monningad jüngrid leidis,
2. Ütles temma neile: Kas teie ollete pühha Waimo sanud, kui teie usklikkuks saite? Agga nemmad ütlesid temmale: Meie ep ollegi kuulnud, kas pühha Waimo on. Joan. 7, 38. 39.
3. Ja temma ütles neile: Mis peäle teie siis ollete ristitud? Agga nemmad ütlesid: Joannesse ristmisse peäle.
4. Agga Paulus ütles: Joannes on kül ristinud meleparrandamisse ristmissega, ja on rahwale üttelnud, et nemmad selle sisse piddid uskma, kes pärrast tedda

piddi tullema, se on Kristusse Jesusse sisse. Matt. 3. 11.
5. Agga said nemmad sedda kuulnud, ristiti neid Issanda Jesusse nimme sisse.
6. Ja kui Paulus ommad käed nende peäle panni, tulli pühha Waim nende peäle, ja nemmad räkisid wooraid keli, ja räkisid prohweti wisil.
7. Agga neid keiki olli liggi kaksteistkümmend meest.
8. Agga temma läks koggodusse kotta, ja räkis julgeste kolm kuud, öppetas ja melitas neid Jummala rigi asjo nouduma.
9. Agga kui monningad kowwaks said, ja ei usknud, ja rahwa hulga ees kurjaste räkisid teest (ehk armoöppetussest), läks temma nende jurest ärra, ja lahhutas jüngrid neist ärra, ja räkis iggapääw ühhe mehhe kolis, kedda hüti Tirannusseks.
10. Agga se sündis kaks aastat, nenda et keik, kes Asia maal ellasid, Issanda Jesusse sanna said kuulda, ni hästi Juda kui Kreka rahwas. p. 18. 19.
11. Ja Jummal teggi wäggewaid immetteggusid Paulusse kätte läbbi. p. 14. 3.
12. Nenda et nemmad ka temma ihho peält higgirättikuid ja pöllesid haigette peäle wisid, ja et töwwed neist ärralahkusid, ja kurjad waimud neist wäljaläksid.
13. Agga monningad hulkujad Juda mehhed, kes kurja waimude wannutajad ollid, wötsid kätte Issanda Jesusse nimme nende peäle nimmetada, kel kurjad waimud ollid, ja ütlesid: Meie wannutame teid Jesusse polest, kedda Paulus kulutab.
14. Agga need, kes sedda teggid, ollid üllema preestri Skewa, ühhe Judamehhe, seitse poega.
15. Agga kurri waim wastas, ja ütles: Jesust tunnen minna, ja Paulust tean minna; agga teie, kes teie ollete?
16. Ja innimenne, kelle sees kurri waim olli, kargas nende peäle, ja kui ta sai woimust nende ülle sanud, woitis temma neid ärra, nenda et nemmad allasti ja hawatud sest koiast ärrapöggenesid.
17. Agga se sai teäda keigile Juda ja Kreka rahwale, kes Ewesusses ellasid; ja hirm tulli nende keikide peäle, ja Issanda Jesusse nimme auustati wägga.
18. Ja neid tullid ka paljo, kes usklikkuks ollid sanud, ja tunnistasid ja kulutasid ülles ommad teud.
19. Agga paljo neist, kes ligakunsi ollid prukinud, töid ramatud kokko, ja pölletasid neid keikide nähhes ärra, ja arwasid nende hinna ülles, ja leidsid sedda wiiskümmend tuhhat böbbetükki ollewad.
20. Ni wäggewaste kaswis Issanda sanna, ja sai woimust. p. 12. 24. Jes. 55. 11.
21. Agga kui se olli sündinud, wöttis Paulus waimus ette Makedonia ja Ahkaja maast läbbikäies Jerusalemma minna, ja ütles: Kui ma saan seäl käinud, siis pean minna ka Roma linna näggema. p. 18. 21.
22. Siis läkkitas temma kaks neist, kes tedda tenisid, Timoteusse ja Erastusse Makedonia male, ja jäi isse puhhuks aiaks Asia male.
23. Agga sel aial ei tousnud mitte pissut tülli te ehk öppetusse pärrast.
24. Sest üks kullasepp, Temetrius nimmi, teggi Tiana templi kuiusid böbbedast, ja ei saatnud ammetmeestele ei pissut kasso.
25. Neid koggus temma kokko ja kes nisugguse tö kallal töteggijad ollid, ja ütles: Mehhed, teie teate, et meil sestsinnatsest tööst kasso on;
26. Ja teie näte ja kulete, et sesinnane Paulus mitte üksipäinis Ewesusses, waid ka pea keige Asia maal paljo rahwast melitab ja ärraeksitab, ütteldes, et need polle mitte jummalad, mis kättega on tehtud. Laul 115. 4.
27. Agga se ei sada meile mitte üksipäinis sedda kahjo, et meie ammet ennam middagi ei maksa, waid et ka sure jummala Tiana pühha kodda miski ei panda, ja et ka temma suur au ärrakaub, kedda keik Asia ja mailm kui jummalat tenib.
28. Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis said nemmad täis wihha, kissendasid ja ütlesid: Suur on Ewesusse rahwa Tiana!
29. Ja keik lin sai täis kärratsemist, ja nemmad tormasid ühhel melel mängiturro peäle, ja wötsid kinni Kajusse ja Aristarkusse, Makedonia mehhed, Paulusse seltsimehhed.
30. Agga kui Paulus rahwa sekka tahtis minna, ei lasknud jüngrid tedda mitte.
31. Agga monningad Asia ma üllemad ollid ka temmaga söbrad, need läkkitasid temma jure, ja pallusid, et ta mitte ei piddand minnema senna mängiturro peäle.
32. Ja ühhed kissendasid sedda, teised teist; sest rahwa koggodus olli seggane, ja surem hulk ei teädnud mitte, mispärrast nemmad ollid kokkotulnud.
33. Agga nemmad wisid Aleksandrusse

rahwa seast wälja, kui Juda rahwas
tedda sai ette lükkanud; agga Aleksand-
rus löi käega nende pole, ja tahtis rah-
wa kuuldes ennese eest kosta.
34. Agga kui nemmad moistsid, et ta
Juda mees olli, siis teggid keik üht hëält,
ja kissendasid liggi kaks tundi: Suur on
Ewesusse rahwa Tiana!
35. Agga kui kohtokirjotaja rahwa sai
waigistanud, ütles temma: Ewesusse
mehhed, missuggune innimenne on, kes
ei peaks teädma, et Ewesusse rahwa lin
suure jummala Tiana ja taewast mahha-
langenud kuio hoidja on?
36. Et nüüd ükski ei woi senna wasto
räkida, siis on teie kohhus wait olla, ja
ei ühtegi äkkitse melega tehha.
37. Sest teie ollete mehhed siie tonud,
kes ei olle teie templi risujad, egga teie
jummala teotajad.
38. Kui Temetriussel ja ammetmeestel,
kes temmaga on, kellegi peäle middagi
on kaebamist, siis petakse kohhut, ja siin
on mawallitsejad, kaebago nemmad teine
teise peäle.
39. Agga kui teil muid asjo on otsimist,
siis sünnib sedda öige koggodusse sees
selletada.
40. Sest meile tulleb karta, et tännapä-
wase kärra pärrast meie peäle weel kaeba-
takse, ja meil ep olle ühtegi, miska meie
woime wastada sellesinnatse kokkojooks-
misse pärrast. Ja kui ta sedda sai üttel-
nud, laskis temma rahwa ärramiñna.

20. Peatük.

Paulus läbbäb Troa ja Miletusse pole, ja mis ta seäl on teinud.

1. Kui nüüd kärrin olli waigistud kut-
sus Paulus jüngrid ennese jure; ja kui
ta neid sai Jummalaga jätnud, läks tem-
ma ärra Makedonia male minnema.
2. Agga kui ta need makohhad sai läb-
bikäinud, ja neid mitme sannaga maenit-
senud, tulli temma Kreka male.
3. Ja kui ta senna kolm kuud olli wibi-
nud, ja Juda rahwas tedda sallaja tag-
gakiusasid, kui temma piddi Siria male
laewaga minnema, siis olli temmal nou,
Makedonia maast läbbi taggasi tulla.
4. Agga Sopatrus, kes Peroest, satis
tedda Asia maast sadik, ja Tessalonika
rahwa hulgast saatsid tedda Aristarkus
ja Sekundus, ja Kajus, kes Terbenist, ja
Timoteus; agga Asia ma mehhed ollid
temmaga, Tigikus ja Trowimus:
5. Need läksid ele ärra, ja ootsid meid
Troas. p. 16, 8.
6. Agga meie läksime laewaga pärrast
hapnematta leibade päiwi Wilippist ärra,
ja saime nende jure Troa wiendamal
päwal, ja ollime seäl seitse päwa.
Luk. 22. 1. p. 23. 56.
7. Agga essimessel näddala päwal, kui
jüngrid ollid kokkotulnud leiba murdma,
räkis Paulus nendega, ja tahtis teisel
päwal ärramiñna, ja jätkas omma kõnne
kesk öni.
8. Agga seäl olli mitto lampi üllemas
toas, kus nemmad kous ollid.
9. Agga üks noormees, Eitikus nimmi,
istus akna peäl, ja raske unni tulli tem-
ma peäle, kui Paulus kaueminne räkis;
kui nüüd unni tedda woitis, langes tem-
ma kolmanda korra toast mahha, ja ted-
da tösteti surnud ülles.
10. Agga Paulus läks alla, ja heitis
ennast temma peäle, ja hakkas temma
ümber kinni, ja ütles: Ärge tehke tülli,
sest temma hing on weel temma sees.
11. Ja temma läks ülles ja murdis lei-
ba ja söi, ja kõnneles paljo koidoni, ja
läks nenda ärra.
12. Agga nemmad töid poismehhe ella-
walt, ja ei saand mitte pissut rõmustud.
13. Agga meie läksime ele laewa peäle,
ja saime Assoni liñna, ja tahtsime Pau-
lusse seält ennese jure wötta, sest nenda
olli ta käsknud, ja temma isse tahtis jalla
tulla.
14. Kui ta nüüd meiega kokko sai Asso-
nis, wötsime meie tedda enneste jure, ja
tullime Mitilene liñna.
15. Ja seält läksime meie ärra laewaga,
ja saime teisel päwal Kiusse sare kohta,
ja teisel päwal läksime meie Samusse sa-
re, ja jäime Trogillioni liñna, ja teisel
päwal saime meie Miletusse liñna.
16. Sest Paulusse nou olli Ewesussest
mödamiñna laewaga, et temmale ei pid-
dand tarwis ollema Asia male aega wi-
ta; sest temma töttis nellipühhi päwaks
Jerusalemma sada, kui ta jouaks.
17. Agga Miletussest läkkitas temma
Ewesusse liñna, ja kutsus koggodusse
wannemad ennese jure.
18. Agga kui nemmad temma jure tul-
lid, ütles temma neile: Teie teate essi-
messest päwast, kui minna Asia male tul-
lin, kuida ma iggal aial teie jures ollen
olnud, p. 19. 10.
19. Issandat tenides keige allandussega
ja paljo silmaweega, ja kiusatustega, mis
mulle juhtusid Juda rahwa sallaja tag-
gakiusamiste läbbi.
20. Kuida ma polle middagi teie eest

sallaja piddanud, mis teile tarwis piddi ollema, mis minna ei olleks teile kulutanud, ja teid öppetanud awwalikkult ja koddasid möda,

21. Ja ollen tunnistanud ni hästi Juda kui Kreka rahwale meleparrandamist Jummala pole, ja usko meie Issanda Jesusse Kristusse sisse. Luk. 24, 47.

22. Ja nüüd wata, minna waimus seutud lähhän Jerusalemma, ja ei tea mitte, mis mulle seäl woib juhtuda,

23. Kui agga sedda, et pühha Waim iggas liñnas tunnistab ja ütleb, et köidikkud ja willetsussed mind ootwad. p. 21, 4. 11.

24. Agga minna ei holi sest middagi, ei pea ka omma ello isse mitte kalliks, et minna agga omma ellokorra römoga löppetan, ja ammeti, mis ma ollen sanud Issanda Jesusse käest, et ma pean tunnistama Jummala armo ewangeliummi.

25. Ja nüüd wata, ma tean, et teie keik ei sa ial ennam minno silmi nähha, kelle jures ma ollen läbbikäies Jummala riki kulutanud.

26. Sepärrast tunnistan minna teile tännasel päwal, et ma puhhas ollen keikide werrest.

27. Sest ma polle ühtegi Jummala nouu teie eest sallaja piddanud, mis ma teile ei olleks kulutanud.

28. Sepärrast pange isseendid ja keik karja tähhele, kelle peäle teid pühha Waim on üllewatajaks pannud, et teie peate kui karjatsed hoidma Jummala koggodust, mis ta omma ennese werre läbbi ennesele on saatnud.

29. Sest ma tean sedda, et pärrast minno ärraminnemist teie sekka tullewad hirmsad hundid, kes karjale armo ei anna. Matt. 7, 15. 2 Peetr. 2, 1.

30. Ka teie enneste seast sawad tousma mehhed, kes pöratsid könnesid rälkiwad, et nemmad woiksid jüngrid enneste järrele haugutada.

31. Sepärrast walwage ja möttelge, et minna kolm aastat, ööd ja päwad ei olle jätnud keddagi silmaweega maenitsematta.

32. Ja nüüd annan minna teid, wennad, Jummala ja temma armo sanna holeks, kes wäggew on üllesehhitama, ja teile andma pärrandust keikide seas, kes on pühhitsetud.

33. Minna ep olle ühhegi höbbedat, egga kulda, egga ridid ihhaldanud. 1 Sam. 12, 3.

34. Agga teie teate isse, et needsinnatsed käed on abbiks olnud minno ja nende tarwidusseks, kes minnoga ollid. p. 18, 3. 1 Tess. 2, 9.

35. Minna ollen teile keikis näitnud, et nenda tööd tehhes, nödrad peab wastowötma, ja Issanda Jesusse sanno meles piddama, mis ta on isse öölnud: Onsam on anda, kui wötta.

36. Ja kui ta sedda sai ütlelnud, laskis temma ennast omma pölwede peäle mahha, ja pallus Jummalat nende keikidega. p. 21, 5.

37. Agga suur nut tulli keigile, ja nemmad hakkasid Paulusse ümber kaela, ja andsid temmale suud.

38. Keigeennamiste teggi neile se sanna haiget, mis ta ütlelnud, et nemmad temma silmi ei piddand ennam nähha sama; ja nemmad saatsid tedda laewa peäle.

21. Peatük.

Paulus läbbäb Miletussest Jerusalemma, ja mis ta seäl teinud ja kannatanud.

1. Agga kui se sündis, et meie neist ärraläksime ja lahkusime, siis läksime meie otsekohhe, ja tullime Kossi sare, agga teisel päwal Rodusse, ja seält Patara sare.

2. Ja kui meie ühhe laewa leidsime, mis Wönikia male läks, astusime meie senna peäle, ja läksime ärra.

3. Agga kui meie Küprusse saime nähha sanud, ja sedda pahhemat kät jätnud, siis läksime laewaga Siria male ja saime Tirusse liñna, sest seäl piddi laew koormast tühjendatama.

4. Ja kui meie seält jüngrid leidsime, jäime meie senna seitse päwa; need ütlesid Paulussele Waimo läbbi, et ta ei piddand ülles Jerusalemma minnema. p. 20, 23.

5. Agga kui meie need päwad seäl saime olnud, tullime meie wälja, ja läksime ärra, ja nemmad keik saatsid meid naeste ja lastega liñnast wälja, ja meie heitsime pölwili mahha ranna äre, ja luggesime. p. 20, 36.

6. Ja kui meie üks teise saime Jummalaga jätnud, läksime meie laewa peäle; agga nemmad pöörsid taggasi omma koio.

7. Agga meie läksime laewaga Tirussest ärra, ja saime Tolemai liñna, ja terretasime wendi, ja jäime ühheks päwaks nende jure.

8. Agga teisel päwal läksime meie wälja, kes Paulussega ollime, ja tullime Keisarea: ja meie läksime ewangelisti Wilippusse kotta, (se olli üks neist seitsmest), ja jäime temma jure. p. 6, 5.

9. Agga temmal olli nelli tüttart, need ollid neitsid ja räkisid prohweti wisil.
10. Agga kui meie mitto päwa senna jäime, siis tulli alla üks prohwet, Agabus nimmi, Juda maalt. p. 11, 28.
11. Ja kui ta meie jure tulli, siis wöttis temma Paulusse wö, siddus ommad käed ja jallad kinni, ja ütles: Sedda ütleb pühha Waim: mehhe, kenne pärralt se wö on, siddumad Juda rahwas Jerusalemmas nenda kinni, ja andwad tedda pagganatte kätte. p. 20, 23.
12. Agga kui meie sedda kuulsime, pallusime meie tedda, ja rahwas, mis seäl ellas, et temma mitte ei piddand ülles Jerusalemma minnema.
13. Agga Paulus wastas: Mis tete teie, et teie nuttate, ja mo süddant kurwastate? Sest ma polle mitte üksipäinis walmis ennast lasknia siddusa, waid ka surrema Jerusalemma Issanda Jesusse nimme pärrast. p. 20, 24.
14. Agga kui temma meie nou ei wötnud wasto, jäime meie wait, ja ütlesime: Issanda tahtminne sündko.
15. Agga pärrast neid päiwi walmistasime meie tele, ja läksime ülles Jerusalemma.
16. Siis tullid ka meiega monningad jüngrid Keisareast, need töid ennestega ühhe wanna jüngri Mnasoni, Küprusse sare mehhe, kelle jures meie piddime sees käima.
17. Agga kui meie Jerusalemma saime, siis wötsid meid wennad heal melel wasto.
18. Agga teisel päwal läks Paulus meiega Jakobusse jure; ja keik wannemad tullid senna.
19. Ja kui ta neid sai terretanud, räkis temma keik korra pärrast ülles, mis Jummal pagganatte seas olli teinud temma ammeti läbbi.
20. Agga kui nemmad sedda kuulsid, austasid nemmad Issandat, ja ütlesid temma wasto: Sinna nääd, wend, kui mitto tuhhat Juda rahwast on, kes usklikkuks sanud, ja need keik piddawad kangeste käsjo kombid.
21. Agga nemmad on sinnust kuulda sanud, et sa pead öppetama Mosesest ärratagganema keik Juda rahwast, kes pagganatte seas ellawad, ja ütlema et nemmad ei pea poeglapsi ümberleikama, egga nende kombette järrele ellama.
22. Mis nou on nüüd? Otse töeste peab keik koggodus kokkotullema, sest nemmad sawad kuulda, et sa olled tulnud.
23. Siis te nüüd sedda, mis meie sulle ütleme: meil on nelli meest, kellel on tootus enneste peäl.
24. Needsinnatsed wötta ennese jure, ja puhhasta ennast nendega, ja te kulle nende pärrast, et nemmad omma pea paljaks aiawad; siis saab keigile teäda, et se ühtegi ep olle, mis nemmad sinnust on kuulnud, waid et sinna ka isse nenda ellad, ja käsko peab.
25. Agga pagganattele, kes usklikkuks on sanud, olleme meie kirja läkkitanud ja seädnud, et nemmad ei pea neist ühtegi piddama, kui agga hoidma woöra jummala ohwri, ja werre, ja ärraläkkatud lojuste, ja hora ello eest. p. 15, 20. 29.
26. Siis wöttis Paulus mehhed ennese jure, ja laskis ennast teisel päwal nendega puhhastada, ja läks pühha kotta ja kulutas, et puhhastamisse päwad ollid löpnud, ja jäi senna, kunni iggaühhe eest nende seast ohwer olli todud.
27. Agga kui need seitse päwa hakkasid otsa sama, näggid tedda Juda rahwas, kes Asia maalt ollid, pühhas koias, ja seggasid keik rahwa ärra, ja pistsid ommad käed temma külge,
28. Ja kissendasid: Israeli mehhed, tulge appi! Se on se innimenne, kes sesinnatse rahwa, ja käsjo ja sesinnatse paiga wasto keiges paikas keik rahwast öppetab; ja peäle sedda on temma Kreka rahwa pühha kotta winud, ja sesinnatse pühha paiga ärrateotanud.
29. (Sest nemmad ollid enne näinud temmaga linnas ollewad Trowimusse, Ewesusse mehhe, temmast mötlesid nemmad, et Paulus tedda olli pühha kotta winud.)
30. Ja keik lin likus, ja rahwas jooksid kokko; ja nemmad wötsid Paulusse kinni, ja tombasid tedda pühhast koiast wälja, ja seddamaid pandi uksed lukko.
31. Agga kui nemmad püüdsid tedda ärratappa, sai üllem wäepealik teäda, et keik Jerusalem olli seggane.
32. Se wöttis seddamaid söamehhi, ja pealikkuid ennese jure, ja tulli joostes nende sekka; agga kui nemmad üllemat pealikkut ja söamehhi näggid, seisid nemmad Paulust peksmast.
33. Siis tulli üllem pealik liggi, wöttis tedda kinni, ja kästis tedda kahhe abbelaga kinnipanna, ja küssis, kes ta piddi ollema, ja mis ta olli teinud.
34. Agga rahwa seast kissendasid ühhed sedda, teised teist; ja kui temma ei woind

öiete asja teäda sada kärrina pärrast, käskis ta tedda kantsi wia.
35. Agga kui ta treppide peäle sai, siis piddid söamehhed tedda kandma, rahwa peäletunginisse pärrast.
36. Sest rahwa hulk käis järrel, ja kissendas: Hukka tedda ärra.
37. Ja kui Paulus jo kantsi piddi widama, ütles temma üllema pealikko wasto: Ons mul lubba middagi sulle räkida? Agga temma ütles: Kas sa moistad Kreka keelt?
38. Eks sinna olle se Egiptusse ma mees, kes enne neid päiwi tülli töstis, ja wiis wälja körbe nellituhhat mörtsukat?
39. Agga Paulus ütles: Minna ollen Judamees Tarsussest, kuulsa Kilikia ma liña mees; agga ma pallun sind, anna mulle lubba rahwa wasto räkida.
40. Agga kui ta lubba andis, astus Paulus treppide peäle, ja löi käega rahwa pole, ja kui keik wait jäid, räkis temma neile Ebrea kele, ja ütles:

22. Peatük.

Paulus kostab ennese eest, ja peäseb nuhtlussest, et temma ka Roma mees olli.

1. Mehhed, wennad ja wannemad, kuulge, mis ma nüüd ennese eest kostan teie wasto.
2. Agga kui nemmad kuulsid, et temma Ebrea kele nende wasto räkis, jäid nemmad waiksemaks, ja temma ütles:
3. Minna ollen Juda ma mees sündinud Tarsusses Kilikia maal, ja ülleskaswatud sellesinnatse liña sees Kamalieli jalgade ees, öppetud keigekangemale wannematte kässule, ja ollin kowwa Jummala noudja, nenda kui teie keik tännapääw ollete.
4. Ja ma ollen sedda teed ehk öppetust kangeste kaetsenud, surmani köites, ja wangitorni sates ni hästi mehhi kui naesi. p. 8, 3. p. 9, 2.
5. Nenda kui mulle ka üllem preester ja keik wannemad tunnistusse andwad, kellelt minna ka ollen kirja wötnud wendade kätte wia, ja läksin wälja Tamaskusse linna, ka neid, kes seäl piddid ollema, kinniköitma ja Jerusalemma wima, et neid piddi nuhheldama. p. 9, 2.
6. Agga se sündis, kui ma te peäl ollin, ja liggi Tamaskusse liña sain louna aial, paistis äkkitselt mo ümber suur walgus taewast. p. 9, 3.
7. Ja ma langsin ma peäle mahha, ja kuulsin ühhe heäle mulle ütlewad: Saul, Saul, mis sa mind taggakiusad? p. 9, 4.
8. Agga minna wastasin: Issand, kes sa olled? Ja temma ütles mulle: Minna ollen Jesus Naatsarettist, kedda sa taggakiusad.
9. Agga need, kes minnoga ollid, näggid küll walgust ja kartsid, agga selle heält, kes mulle räkis, ei kuulnud nemmad mitte.
10. Siis ütlesin minna: Issand, mis pean ma teggema? Agga Issand ütles mulle: Touse ülles, minne Tamaskusse liña, ja seäl peab sulle öölbama keik, mis sulle on seätud tehha.
11. Agga kui ma selle walgusse selgusse pärrast ei woind nähha, tallotati mind kätpiddi neist, kes minno seltsist ollid, ja minna sain Tamaskusse liña.
12. Agga üks Ananias, kes kässo järrele jummalakartlik mees olli, kellel hea tunnistus olli keigest Juda rahwast, kes seäl ellasid, p. 9, 10. 17.
13. Se tulli mo jure, astus liggi, ja ütles minno wasto: Saul, wend, et nä jälle. Ja minna waatsin selsammal tunnil temma peäle.
14. Pärrast ütles temma: Meie wannemautte Jummal on sind enne ärrawallitsenud, et sa pead temma tahtmist tundma, ja sedda Digget näggema, ja heält temma suust kuulma.
15. Sest sinna pead temma tunnistaja ollema keigile innimestele neist asjust, mis sa olled näinud ja kuulnud.
16. Ja mis sa nüüd otad? Touse ülles, ja lasse ennast ristida, ja ommad pattud ärrapesta, ja hüa appi Issanda nimme.
17. Agga kui ma jälle Jerusalemma tullin, ja luggesin pühhas koias, siis sündis, et ma ennesest otsego ärra sain,
18. Ja näggin Jesust, kes mulle ütles: Tötta, ja minne nobbedaste ärra Jerusalemmast, sest et nemmad sinno tunnistust minnust wasto ei wötta.
19. Ja minna ütlesin: Issand, nemmad teädwad isse, et ma wangi wisin ja peksin koggodusse koddade sees neid, kes sinno sisse uskssid. p. 8, 3.
20. Ja kui Tehwanusse, so tunnistaja werri ärrawallati, seisin minna ka isse seäl liggi, ja mul olli temma hukkamissest hea meel, ja hoidsin nende ridid, kes tedda tapsid. p. 7, 58. p. 8, 1.
21. Ja temma ütles mulle: Minne, sest ma tahhan sind kaugele pagganatte sekka läkkitada. p. 9, 15.
22. Agga nemmad kuulsid tedda sest sannast sadik, ja töstsid enneste heält, ja ütlesid: Hukka sesuggune ärra ma

peält, sest se ei sünni, et ta peab ellama. p. 21, 36.

23. Agga kui nemmad kissendasid, ja ommad rided seljast ärraheitsid, ja pörmo wasto taewast wiskasid,

24. Käskis üllem pealik tedda kantsi wia, ja ütles, et tedda piddi piitsaga kiusatama; et ta woiks teäda sada, mis sü pärrast nemmad nenda temma peäle kissendasid.

25. Agga kui nemmad tedda rihmadega said wännitanud, ütles Paulus pealikko wasto, kes seäl jures seisis: Kas teil on lubba Roma meest piitsaga peksta, enne kui kohhus temma ülle käinud? p. 16, 37.

26. Agga kui pealik sedda kulis, läks temma ja kulutas sedda üllema pealikkule, ja ütles: Katsu, mis sa wöttad tehha; sest sesinnane innimenne on Roma mees.

27. Siis tulli üllem pealik temma jure, ja ütles: Ütle mulle, olled sa Roma mees? Ja temma ütles: Ollen jah!

28. Ja üllem pealik wastas: Ma ollen sure rahhaga selle Roma liñna öigusse ennesele saatnud. Agga Paulus ütles: Minna ollen sündinudki Roma mees.

29. Siis läksid seddamaid need temma jurest ärra, kes tedda piddid piitsaga kiusama, ja üllem pealik kartis, kui ta teäda sai, et ta Roma mees olli, ja et temma tedda olli kinnisiddunud.

30. Agga teisel päwal tahtis temma öiete teäda sada, mispärrast Juda rahwast temma peäle kaebati, ja peästis tedda rihmust lahti, ja käskis üllemad preestrid ja keik nende sure kohto kokkotulla; ja temma töi Paulusse wälja, ja panni tedda nende ette seisma.

23. Peatük.

Paulus kostab ennese eest, tedda lüakse sure kohto ees. Jesand römustab tedda, ja temma peäseb häddast.

1. Agga Paulus watis ükkisilmi sure kohto peäle ja ütles: Mehhed, wennad, ma ollen keige hea süddame tunnistussega Jummala ees ellanud sesinnatse päwani. p. 24, 16. 2 Tim. 1, 3.

2. Agga üllem preester Ananias käskis neid, kes temma liggi seisid, temma su peäle lüa. Jer. 20, 2.

3. Siis ütles Paulus temma wasto: Küll Jummal sind lööb, sinna wikkitud sein! Istud sinna, ja moistad käsko järrele mo peäle kohhut, ja käsksid mind lüa, käsko wasto tehhes? 2 Mos. 19, 15. 5 Mos. 25, 1. 2.

4. Agga need, kes temma liggi seisid, ütlesid: Söimad sa Jummala üllemat preestrit?

5. Ja Paulus ütles: Wennad, ei ma teädnud mitte, et ta üllem preester on, sest se on kirjotud? Sinna ei pea omma rahwa üllemat mitte söimama. 2 Mos. 22, 28.

6. Agga kui Paulus teädis, et teine ossa olli Sadduseridest, ja teine Wariseridest, kissendas temma sure kohto ees: Mehhed, wennad, ma ollen Wariseer, ja Wariseri poeg, minno peäle moistetakse kohhut lotusse ja surnutte üllestousmisse pärrast. p. 24, 15. 21. p. 26, 5. 6.

7. Agga kui ta sedda sai räkinud, tousis kärra Wariseride ja Sadduseride wahhele, ja hulk lahkus ühhest ärra. Laul 55, 10.

8. Sest Sadduserid ei ütle ollewad üllestousmist, egga inglid, egga waimo; agga Wariserid tunnistawad mollemad ollewad. Matt. 22, 23.

9. Agga suur karjuminne tousis, ja kirjatundjad Wariseride hulgast wötsid kätte, riidlesid ja ütlesid: Meie ei leia ühtegi kurja sest innimessest; ons agga üks waim ehk ingel temmaga räkinud, siis ärgem pangem mitte Jummala wasto. p. 25, 25.

10. Agga kui tülli sureks läks, kartis üllem pealik, et Paulus neist piddi löhkistama, ja käskis söawäe allamiñna, ja tedda nende seast ärrakiskuda ja kantsi wia.

11. Agga teisel ösel seisis Issand temma jures ja ütles: Olle julge, Paulus; sest otse kui sa neid asjo minnust Jerusalemmas olled tunnistanud, nenda peab sinna ka Roma liñnas tunnistama. p. 18, 9.

12. Kui nüüd walge sai, wötsid monningad Juda mehhed nouu piddada, wannusid isseendid ärra, ja ütlesid, et nemmad ei tahtnud süa egga jua, ennego nemmad piddid Paulusse sama ärratapnud.

13. Agga neid olli ennam kui nellikümmend, kes nenda ollid ühhes wandunud.

14. Need läksid üllema preestritte ja wannematte jure, ja ütlesid: Meie olleme endid kowwaste ärrawandunud ei ühtegi suhho wötta, ennego meie Paulusse olleme ärratapnud.

15. Sepärrast andke teie nüüd sure kohtoga teäda üllema pealikkule, et ta tedda homme teie ette toob, otsekui tahhaksite teie temma asja parreminne kulata; agga meie olleme walmis tedda ärratapma, ennego temma teie ette saab.

16. Agga kui Paulusse öe poeg warritsemisse nouu kulis, läks temma ja tulli kantsi, ja kulutas sedda Paulussele.
Jer. 11. 18. 19.
17. Siis kutsus Paulus ennese jure ühhe pealikkuist, ja ütles: Wi se pois üllema pealikko jure, sest temmal on middagi temmale kulutamist.
18. Se wöttis siis tedda, ja satis üllema pealikko jure, ja ütles: wang Paulus kutsus mind ennese jure, ja pallus sedda poisi sinno jure wia, sest temmal on middagi sulle räkimist.
19. Agga üllem pealik wöttis tedda kätpiddi, ja wiis tedda körwale, ja küssis temmalt: Mis se on, mis sul on kulutamist?
20. Agga temma ütles: Juda mehhed on ühte nouusse heitnud sind palluda, et sa Paulusse homme sure kohto ette pead lasma wia, otsekui piddid nemmad temma pärrast parreminne kulama.
21. Agga ärra wötta sinna mitte neid uskuda, sest ennam kui nellikümmend meest nende seast wahhiwad tedda, need on endid ärrawandnud, et nemmad ei tahha süa egga jua, ennego nemmad tedda sawad ärratapnud, ja nüüd on nemmad walmis, ja ootwad sinno tootust.
22. Siis laskis üllem pealik poisi ärra, ja käskis tedda: Sa ei pea ühhelegi üllesräkima, et sa sedda mulle olled teäda annud.
23. Ja temma kutsus ennese jure kaks pealikkut, ja ütles: Pange walmis kaksadda söameest, et nemmad Keisarea lähhäwad, ja seitsekümmend rüütlit ja kaksadda pigimeest kolmandamal ö tunnil,
24. Ja käskis lojuksid walmis piddada, et nemmad Paulusse ühhe selga saaksid panna, ja terwelt mawallitseja Welikst jure wia,
25. Ja kirjotas ramato nende sannadega:
26. Klaudius Lüsias läkkitab kalli mawallitseja Welikssile paljo terwist.
27. Sellesinnatse mehhe ollid Juda rahwas kinniwötnud, ja püüdsid tedda ärratappa, siis tullin ma söawäega peäle, ja wötsin tedda nende käest ärra, ja sain teäda, et ta Roma mees on.
p. 21. 33. p. 22. 25.
28. Agga kui ma tahtsin teäda sada, mis sü pärrast nemmad temma peäle kaebasid, wisin ma tedda nende sure kohto ette.
29. Siis moistsin minna, et temma peäle kaebati nende kässoöppetusse waidlemiste pärrast, agga ei ükski kaebminne ep olnud surma egga kinnipannemisse wäärt.
30. Agga kui mulle teäda anti, et Juda rahwas mehhele kawwalust tahtsid tehha, läkkitasin minna tedda seddamaid sinno jure, ja käskin ka kaebajad ödlda sinno ees, mis neil temma wasto piddi ollema. Jä Jummalaga.
31. Siis wötsid söamehhed Paulusse, nenda kui neid olli kästud, ja wisid tedda ärra läbbi öid Antipatri linna.
32. Agga teisel päwal lasksid nemmad rüütlid temmaga minna, ja tullid taggasi kantsi.
33. Kui need Keisarea said, andsid nemmad ramato mawallitseja kätte, ja jätsid Paulusse temma jure.
34. Kui nüüd mawallitseja ramato sai luggenud, küssis temma, kust rigist ta piddi ollema? ja kui ta teäda sai, et temma Kilikia maalt olli, p. 22. 3.
35. Ütles temma: Ma tahhan sind kuulda, kui sinno kaebajad ka seie sawad; ja käskis tedda hoida Herodesse kohtokoias.

24. Peatük.

Juda rahwas kaebawad Paulusse peäle mawallitseja ette. Paulus kostab ennese eest.

1. Agga wie päwa pärrast tulli üllem preester Ananias alla wannemattega, ja ühhe könnemehhe Tertullussega; need tullid mawallitseja ette Paulusse pärrast.
2. Ja kui ta olli ettekutsutud, hakkas Tertullus kaebama temma peäle, ja ütles:
3. Et meie sinno läbbi sure rahho olleme sanud, ja mitto ausat asja sellesinnatse rahwale sinno holekandmisse läbbi on sündinud, sedda wöttame meie ikka ja keikis paikus, kallis Weliks, sure tännoga wasto.
4. Agga et ma sind kauaks ei wiwita, siis pallun minna sind, et sa meid lühhidelt kuled omma tassandusse pärrast.
5. Sest meie olleme leidnud, et se mees kahjo teggija on, ja et ta tülli töstab keige Juda rahwa seas keiges mailmas, ja et ta Naatsarejide woöra usso peamees on,
6. Kes ka püüdnud pühha kodda ärrateotada, kedda meie ka kinniwötsime ja tahtsime temma peäle kohhut moista omma kässo järrele. p. 21. 28.
7. Agga üllem pealik Lüsias tulli peäle, ja wöttis tedda wäggise meie käest ärra, p. 21. 31. 32.
8. Ja käskis temma kaebajad sinno jure tulla, kellelt sa isse woid küssida, ja kei-

gist neist asjust teäda saba, mis meie temma peäle kaebame. p. 23, 30.

9. Agga Juda rahwas tunnistasid sedda ka, ja ütlesid sedda nenda ollewad.

10. Agga Paulus, kui mawallitseja temmale käega näitis, et ta piddi räkima, wastas: Et minna tean, et sa mitto aastat selle rahwa mawallitseja olled olnud, siis tahhan ma sedda julgeminne ennese eest kosta. 1 Peetr. 3, 15. 16.

11. Sest sa woid moista, et ennam ep olle kui kaksteistkümmend päwa, kui ma ollen üllesläinud, Jerusalemmas Jummalat kummardama,

12. Ja et nemmad mind ep olle leidnud pühhas koias ühhegi innimessega kõnnelewad, ehk tülli rahwa seas tõstwad, ei koggodusse kodbades egga linnas. p. 25, 8.

13. Egga nemmad woi sedda töeks tehha, mis nemmad nüüd mo peäle kaebawad. 5. salm.

14. Agga sedda tunnistan minna sulle, et ma sedda teed ehk öppetust möda, mis nemmad wööraks usfuks hüüdwad, nenda omma wannematte Jummalat tenin, et minna ussun keik, mis kässo ja prohwetitte kirja on kirjotud.

15. Ja mul on se lotus Jummala peäle, mis ka needsinnatsed isse ootwad, et õigette ja üllekohtuste surnutte üllestousminne peab tullema. Dan. 12, 2.

16. Ja selle sees püan minna allati puhhast süddame tunnistust hoida Jummala ja innimeste wasto. p. 23, 1.

17. Agga nüüd ollen ma tulnud mitmet aasta pärrast andid ja ohwrid toma omma rahwale. p. 21, 26.

18. Se peält leidsid mind monned Juda mehhed Asia maalt, et ma lasksin ennast puhhastada pühhas koias, ei mitte hulga rahwa egga kärraga.

19. Need peaksid siin so ees ollema, ja kaebama, kui neil middagi mo wasto olleks.

20. Ehk üttelgo needsinnatsed isse, kas nemmad mingisuggust üllekohhut minnust leidnud, kui ma sure kohto ees seisin,

21. Kui agga se ainsa sanna pärrast, et ma nende seas seistes kissendasin: Surnutte üllestousmisse pärrast moistetakse teist tänna kohhut minno peäle. p. 23, 6.

22. Agga kui Weliks sedda kulis, wiwitas temma neid; sest ta teädis sest teest ehk öppetussest parreminne, ja ütles: Kui üllem pealik Lüsias seie allatulleb, siis tahhan ma teie asja järrele kulata.

23. Ja ta kästis pealikko Paulust hoida, et ta saaks hingata, ja ei keddagi temma ommaksist keelda temmale abbiks ollemast, ehk temma jure tullemast.

24. Agga monne päwa pärrast tulli Weliks Trusilla, omma naesega, kes olli Juda rahwa suggu, ja kutsus Paulusse ennese ette, ja kulis tedda räkiwad ussust Kristusse sisse.

25. Agga kui temma räkis õigussest ja kassinast ellust, ja tullewast kohtust, ehmatas Weliks ja kostis: Minne seks puhhuks ärra, kui mul ennam aega on, tahhan ma siis sind kutsun.

26. Agga temma lotis ka Paulusselt rahha saba, et ta tedda piddi lahtilaskma; sepärrast kutsus ta tedda ka saggedaste ennese jure, ja kõnneles temmaga.

27. Kui nüüd kaks aastat täis sai, tulli Porkius Westus Weliksi assemele, ja Weliks tahtis Juda rahwale meleheab tehha, ja jättis Paulusse wangi.

25. Peatük.

Juda rahwa üllemad kaebawad Paulusse peäle. Paulus otsib kohhut keisri jurest.

1. Kui nüüd Westus sai sinna rigi peäle sanud, läks temma kolme päwa pärrast Keisareast Jerusalemma.

2. Siis tullid temma ette üllemad preestrid ja Juda rahwa üllemad Paulusse pärrast, ja pallusid tedda,

3. Ja püüdsid temmalt armo temma wasto, et ta tedda piddi Jerusalemma kutsuma; agga nemmad warritsesid te peäl, et nemmad tedda piddid ärratapma.

4. Siis wastas Westus, et Paulus Keisareas piddi kinnipetama, agga temma isse tahtis pea senna minna.

5. Kes nüüd teie seast woiwad, ütles temma, need tulgo ühtlasi minnoga alla, ja kui selsinnatsel mehhel süüd on, kaebago nemmad temma peäle.

6. Ja kui ta ennam kui kümme päwa nende jure sai wibinud, läks temma alla Keisarea, ja teisel päwal istus ta kohtojärje peäle, ja kästis Paulusse ettetua.

7. Agga kui ta senna sai, siis seisid Juda mehhed, kes Jerusalemmast ollid senna allatulnud, temma ümber, ja tõstsid mitto ja rasket kaebdust Paulusse wasto, mis nemmad ei woinud töeks tehha,

8. Sest et temma ennese eest wastas: Minna ep olle egga Juda rahwa kässo wasto, egga pühha koia wasto, egga keisri wasto ühtegi eksinud.

9. Agga Westus tahtis Juda rahwale meleheab tehha, ja wastas Paulussele, ja ütles: Tahhad sa ülles Jerusalemma minna, ja seäl minnust lasta koh-

hut ennese peäle moista nende asjade pärrast?

10. Agga Paulus ütles: Ma seisan keisri kohtojärje ees, seäl peab mo peäle kohhut moistetama; Juda rahwale polle ma middagi liga teinud, nenda kui sinna ka parreminne tead.

11. Sest kui ma middagi ollen liga teinud, ja mis surma wäärt on, siis ei törku minna mitte surres; agga kui sest middagi ei olle, mis needsinnatsed mo peäle kaebawad, siis ei woi mind ükski nende kätte ärraanda; keisri jurest otsin ma kohhut.

12. Siis kõnneles Westus sure kohtoga, ja wastas: Keisri kohhut olled sa noudnud, keisri jure peab sa minnema.

13. Agga kui monned päwad said mödda läinud, tulli kunningas Agrippas ja Pernike Keisarea, Westust terretama.

14. Ja kui nemmad senna jo mitto päwa said wibinud, siis räkis Westus kunningale Paulusse asja, ja ütles: Üks mees on seie Welikfist kinni jäetud,

15. Kelle pärrast üllemad preestrid ja Juda rahwa wannemad minno ette tullid, kui minna Jerusalemmas ollin, ja pallusid kohhut temma peäle.

16. Neile kostsin minna, et Roma rahwal sedda wisi ei olle, üht innimest ärraanda hukkata, ennego se, kelle peäle kaebatakse, saab suud suud wasto kaebajattega, ja aega saab ennese eest kosta sü pärrast, mis temma peäle kaebatakse.

17. Kui nemmad nüüd seie kokta tullid, siis ei wibind minna mitte, waid läksin teisel päwal kohtojärje peäle istma, ja käsksin mehhe ettetua.

18. Kui kaebajad kohto ees seisid, ei woinud nemmad ühtegi süüd temma peäle tösta neist, mis minna mötlesin.

19. Agga neil ollid monningad waidlemissed temma wasto nende ommast ebbaussust, ja ühhest ärrasurnud Jesussest, kedda Paulus ütles ellawad.

20. Kui ma nüüd sesinnatse asja küssimisse peäle ei moistnud, ütlesin minna: Kas ta piddi tahtma Jerusalemma minna, ja seäl nende asjade peäle lasta kohhut moista?

21. Agga kui Paulus pallus, et tedda ni kana piddi kinnipetama, kunni keiser piddi kohhut moistma, siis käsksin minna tedda kinnipiddada sennikš, kui ma tedda keisri jure woiksin läkkitada.

22. Siis ütles Agrippas Westusse wasto: Minna issegi tahhaksin sedda innimest kuulda; ja temma ütles: Homme pead sa tedda sama kuulda.

23. Kui nüüd Agrippas ja Pernike teisel päwal sure körkussega tullid, ja kohto kotta läksid üllema pealikkuttega ja meestega, kes liñnas keigeüllemad ollid, siis todi Paulus Westusse sanna peäle.
1 Kor. 4, 9.

24. Ja Westus ütles: Kunningas Agrippas, ja keik mehhed, kes siin on meiega, teie näte seddasinnast, kelle pärrast keik Juda rahwa hulk mind on pallunud Jerusalemmas ja siin, kissendades, et ta ei pea ennam ellusse jäma.

25. Agga kui ma teäda sain, et ta polle ühtegi surma wäärt teinud, ja temma isse ka keisrilt öigust noudis, siis on mo mötte olnud tedda senna läkkitada: p. 23, 9.

26. Kellest mul ep olle ühtegi öiete issandale kirjotada; sepärrast ollen ma tedda wäljatonud teie ette, ja keigeennamiste sinno ette, kunningas Agrippas, et, kui assi saab järrelekulatud, mul woiks olla middagi kirjotada.

27. Sest minno arwates on se üks rummal assi, ühhe wangi läkkitada, ja ei mitte süüd, mis temma peäle töstetakse, teäda anda.

26. Peatük.

Kui Paulus ennese eest on kostnud, siis tunnistab kunningas Agrippas, et temma on ilmasüta.

1. Agga Agrippas ütles Paulusse wasto: Sul on lubba ennese eest räkida. Siis sirrutas Paulus omma käe ja wastas ennese eest:

2. Ma arwan ennesele önneks, kunningas Agrippas, et ma tännapääw sinno ees saan ennese eest kosta keige asjade pärrast, mis Juda rahwas mulle süüks andwad; Rom. 1, 16.

3. Keigeennamiste, et sa tead keik Juda rahwa kombed ja küssimissed: sepärrast pallun minna sind, et sa mind kannatlikkult kuled.

4. Minno ello wisid norest east sadik, mis mul algussest omma rahwa seas Jerusalemmas olnud, teädwad keik Juda rahwas,

5. Kes mind jo enne tunnud (kui nemmad sedda agga tahtwad tunnistada) et minna meie Jummala tenistusse keigekangema wisi järrele ollen kui Wariseer ellanud. p. 23, 6.

6. Ja nüüd seisan minna, ja mo peäle moistetakse kohhut lotusse pärrast, mis Jummalast meie wannemattele on totud. p. 24, 15. 21.

7. Senna lotusse jure lootwad tulla meie kaksteistkümmend sugguarro, ööd ja päwad allati Jummalat tenides; se lotusse pärrast, kunningas Agrippas, töstetakse mo peäle süüd Juda rahwast.

8. Mis? kas teie jures sedda usknatta asjaks petakse, et Jummal surnud ülles-ärratab?

9. Kül ma mötlesin isseennesses, et ma Naatsaretti Jesusse nimme wasto paljo kurja piddin teggema, p. 22. 4. 1 Kor. 15. 9. Kal. 1. 13.

10. Mis minna ka Jerusalemmas ollen teinud, ja mitto pühha innimest wangitorni kinnipannud, kui ma üllemailt preestrittelt ollin lubba sanud; ja kui neid ärratappeti, siis andsin minna omma sanna senna körwa. 1 Tim. 1. 13.

11. Ja ma nuhtlesin neid saggedaste keige koggoduste koddades, ja sundsin neid Jummalat teotama, ja ollin wägga hul nende peäle, ja kiusasin neid tagga ka wööraist liñnadest sadik. p. 8. 3. p. 9. 1. 2. n. t. s.

12. Ja kui minna ka sepärrast Tamaskusse liñna läksin üllema preestritte mele walla ja loaga,

13. Siis näggin minna, oh kunningas, kesk päwa aial te peäl ülhe walgusse, mis selgem kui päike, mis taewast minno ja nende ümber paistis, kes minnoga te peäl käisid.

14. Agga kui meie keik ma peäle mahhalangsime, kuulsin minna ühhe heäle ennese wasto räkiwad ja Ebrea kele ütlewad: Saul! Saul! mis sa mind taggakiusad? Se tulleb sulle raskeks astla wasto takka ülleslüa.

15. Agga ma ütlesin: Issand, kes sa olled? Ja temma ütles: Minna ollen Jesus, kedda sinna taggakiusad.

16. Siis touse nüüd ülles, ja seisa omma jalgade peäle, sest sepärrast ollen ma sulle ennast näitnud, et ma sind tahhan seäda ommaks teenriks ja tunnistajaks ni hästi sest, mis sa olled näinud, kui ka sest, mis ma sulle weel tahhan näidata,

17. Ja tahhan sind peästa rahwa ja pagganatte käest, kelle jure ma sind nüüd läkkitan,

18. Nende silmi lahtiteggema, et nemmad pimmedussest woiksid pöörda walgusse pole, ja sadana woimusest Jummala pole, et nemmad woiksid pattude andeksandmisse sada, ja ossa nende seas, kes on pühhaks tehtud usso läbbi minno sisse. Ewes. 1. 18.

19. Sepärrast, kunningas Agrippas, ei olnud ma mitte taewase näggemisse wasto usknatta;

20. Waid ma kulutasin essite neile kes Tamaskusses, ja Jerusalemma ja keige Juda rahwale, ja pagganattele, et nemmad piddid meelt parrandama, ja Jummala pole pöörma, ja öigid meeleparrandamisse teggusid teggema. p. 9. 20.

21. Se asja pärrast on Juda mehhed mind pühhas koias kinniwötnud, ja püüdsid mind ärratappa.

22. Agga et ma Jummalalt ollen abbi sanud, seisan ma weel tännapäwani, ja tunnistan ni hästi weikestele kui suurtele, ja minna ei ütle muud middagi kui sedda, mis prohwetid ja Moses on räkinud, mis piddi sündima, Luk. 24. 44.

23. Et Kristus piddi kannatama, ja essimenne ollema surnutte üllestousmissest, ja walgust kulutama Juda rahwale ja pagganattele. 1 Kor. 15. 20.

24. Agga kui ta sedda ennese eest kostis, ütles Westus suure heälega: Paulus, sinna jamsid, suur kirjamoistminne sadab sind jamsima.

25. Agga temma ütles: Kallis Westus, ei ma jamsi mitte, waid ma rägin tössisid ja moistlikkusi sanno.

26. Sest kunningas teab neid asjo kül, kelle wasto minna ka julgeste rägin; sest minna ei arwa middagi neist asjust temmale teädmatta ollewad, sest se ep olle mitte nurkas sündinud.

27. Usjud sinna, kunningas Agrippas, prohwetid? ma tean, et sa usjud.

28. Agga Agrippas ütles Paulusse wasto: Ei pudu paljo, sa meelitad mind, et ma ristiinnimesseks saan.

29. Agga Paulus ütles: Ma sowiksin kül Jummalast, puduks pissut ehk paljo, et mitte üksipäinis sinna, waid ka keik, kes mind tännapääw kuulwad, sähhärdussiks saaksid, kui minna ollen, agga ilma nende köidikuttetta.

30. Ja kui ta sedda ütles, tousis kunningas ja mawallitseja ja Pernike ja need, kes nendega istsid, ülles,

31. Ja läksid körwale, ja räkisid isseleskis, ja ütlesid: Sesinnane innimenne ei te middagi, mis surma ehk köidikutte wäärt on. p. 23. 9. p. 25. 25.

32. Siis ütles Agrippas Westussele: Sedda innimest olleks sündinud lahtilasta, kui temma ei olleks keisri kohhut noudnud. p. 25. 11.

27. Peatük.

Paulusse suur hädda, kui ta laewaga piddi Roma linna minnema. Jummal peästab tedda ja keiki, kes temmaga laewa peäl olnud.

1. Agga kui nou olli petud, et meie piddime laewaga Italia male minnema, andsid nemmad Paulusse ja monned muud wangid ühhe pealikko kätte, Julius nimmi, kes keisri wahhimeeste wäehulgast olli.
2. Kui meie nüüd ühhe Adramiti laewa peäle saime läinud, et meie Asia ma kohtade kaudo piddime laewaga minnema, siis läksime meie ärra; ja meiega olli Aristarkus, Makedonia ma mees Tessalonikast.
3. Ja teisel päwal saime meie Sidoni, ja Julius olli lahke Paulusse wasto, ja andis temmale lubba omma söbrade jure minna, et nemmad temma eest woiksid murret kanda. p. 24, 23. p. 28, 16.
4. Ja kui meie seält saime ärraläinud, läksime meie laewaga Küprusse sare alt möda, et tuled wasto ollid.
5. Ja kui meie saime läinud ülle merre, mis Kilikia ja Pamwilia kohhal on, siis saime meie Miria linna, mis Likia maal;
6. Ja seält leidis pealik ühhe Aleksandria linna laewa, mis Italia male läks, ja panni meid senna peäle.
7. Agga kui meie mitto päwa pissi ollime läinud, ja waewalt Knidusse kohta saime, (et tuul meid ei lasknud) läksime meie Kreta sare alt möda Salmone pole.
8. Ja kui meie waewalt seält möda saime, siis saime meie ühte paika, mis hütakse heaks saddamaks, selle liggi olli Lasea lin.
9. Agga kui paljo aega sai möda läinud, ja nüüd jo pahha olli laewaga minna, et ka paasto aeg jo olli möda läinud, maenitses Paulus,
10. Ja ütles neile: Mehhed, ma nään, et purjetaminne sureks kahjuks ja häddaks tahhab tulla, mitte üksipäinis koormale ja laewale, waid ka meie ellule.
11. Agga pealik wöttis ennam tüürmanni ja kipri nouu kuulda, kui sedda, mis Paulus ütles.
12. Agga et senna saddamasse ei olnud hea ülle talwe jäda, siis olli surema hulga nou, seält ärraminna, ehk nemmad woiksid Wönika sada ja ülle talwe senna jäda, mis on üks saddam Kretas wasto eddela ja loet-pohja tuult.
13. Agga kui louna tuul tassa puhhus, ja nemmad mötlesid, et nemmad nüüd enneste nouu järrele wöiksid eddasi minna, tombasid nemmad ankro ülles, ja läksid lähhidelt Kretast möda.
14. Agga ei mitte kaua pärrast sedda tousis suur torm nende wasto, mis hütakse Eiroklidoniks. (Se on iddapohja tuul.)
15. Ja kui torm laewa kinni hakkas, et ta ei woinud wasto tuult minna, lasksime meie sedda tulest aiada.
16. Agga meie saime ühhe weikese sare liggi, mis Klaudaks hüti, seäl ei woinud meie naljalt omma pati kätte sada;
17. Sedda wötsid nemmad ülles, ja prukisid keik abbi, ja köitsid laewa kinni köitega, ja kui nemmad kartsid, et nemmad ehk woiksid liwa peäle juhtuda, lasksid nemmad purjed mahha, ja weersid nenda.
18. Agga kui meid kurjast ilmast wägga aeti, siis heitsid nemmad teisel päwal muist koormat wälja.
19. Ja kolmandamal päwal heitsime meie omma kättega laewa riistad wälja.
20. Agga kui mitto päwa ei päike egga tähhed ei paistnud, ja ei mitte pissut kurja ilma meie wasto olnud, siis löppes wimaks keik lotus ärra hinge jäda.
21. Agga kui nemmad kaua aega ollid sömatta olnud, siis astus Paulus nende keskele, ja ütles: Oh mehhed! teie olleksite piddand minno sanna kuulma, ja ei mitte Kretast ärratullema, ja sest kahjust ja häddast ilma jäma.
22. Ja nüüd maenitsen minna: olgo teil hea meel, sest hukka ei sa ükski hing meie seast, kui agga laew.
23. Sest sel ösel seisis selle Jummala ingel minno jures, kelle pärralt ma ollen, kedda minna ka tenin,
24. Ja ütles: Ärra karda Paulus, sa pead keisri ette sama, ja wata, Jummal on sulle neid keik kinkinud, kes sinnoga laewa peäl on. p. 23, 11.
25. Sepärrast, mehhed, olgo teil hea meel, sest ma ussun Jummalat, et se nenda peab sündima, kui mulle on ööldud.
26. Agga meie peame ühhe sare peäle aiama.
27. Agga kui jo neljasteistkümnes ö kätte tulli ja meid Adria merre peäl senna ja tenna aeti, siis arwasid laewamehhed kesk ö aial, et nemmad ühhe ma liggi piddid sama.
28. Ja kui nemmad lodi wette heitsid, leidsid nemmad kakskümmend sülda wet; agga kui nemmad pissut eddasi said läinud, ja jälle lodi heitsid, leidsid nemmad wiisteistkümmend sülda.
29. Siis kartsid nemmad, et nemmad

piddid kowwa paikade peäle juhtuma, ja heitsid nelli ankrut wälja laewa taggumissest otsast, ja sowisid, et walge piddi tullema.
30. Agga kui laewamehhed laewast püüdsid ärrapöggeneda, ja pati merresse lasksid, otsekui piddid nemmad essimesest laewa otsast ankro mahhalaskma,
31. Ütles Paulus pealikko ja söameeste wasto: Kui need ei jä laewa, siis ei woi teie hinge jäda.
32. Siis raiusid söamehhed padi köied katki ja lasksid sedda merresse langeda.
33. Agga senni kui walge piddi tullema, maenitses Paulus neid keiki leiba wötta, ja ütles: Tänna on neljasteistkümnes pääw, et teie otate, ja sömatta ollete, ja et teie ep olle middagi wötnud süa.
34. Sepärrast maenitsen minna teid leiba wötta, sest se tulleb teie süddame kinnitusseks; sest ei übbegi peast teie seast ei pea juukse karwagi weerma.
35. Agga kui ta sedda sai üttelnud, ja leiwa kätte wötnud, tännas ta Jummalat nende keikide nähhes, murdis sedda, ja hakkas söma.
36. Siis sai neile keigile hea meel, ja nemmad wötsid ka leiba.
37. Agga neid keiki olli laewa peäl kakssadda ja kuus hinge kahheksatkümmend.
38. Ja kui nemmad said leiba wötnud, siis kergitasid nemmad laewa, ja heitsid wilja merresse.
39. Agga kui walge sai, ei tunnud nemmad maad mitte; agga nemmad näggid ühhe lahhe, kus mäele sada; senna olli nende mötte laewa aiada, kui nemmad piddid joudma.
40. Ja kui nemmad ankrud said ülleswötnud, siis andsid nemmad laewa merre melewallale, ja peästsid türi paelad lahti, ja weddasid purje ülles tuult möda, ja püüdsid mäele minna.
41. Agga kui meie ühte paika sattusime, kus üks neem olli, aiasid nemmad laewa senna peäle, ja essimenne ots jäi kül likumatta seisma, agga tagguminne ots kattes kangist laenettest katki.
42. Agga söameestel olli nou, et nemmad tahtsid wangid ärratappa, et ükski ei piddand uiudes ärrapeäsma.
43. Agga pealik tahtis Paulusse ellus piddada, ja kelis neid ärra sedda nouu wötmast, ja käskis neid, kes moistsid uiuda, essite wäljahüppada ja mäele taotada,
44. Ja teist muist laudade peäl, muist laewa tükkide peäl; ja nenda sündis, et keik terwelt mäele said. 24. 25. s.

28. Peatük.

Paulusse immeteggo Melite sare peäl; temma saab Roma linna ja kulutab seäl armoöppetust.

1. Ja kui nemmad terwelt ollid mäele sanud, siis said nemmad teäda, et se saar Meliteks hütti.
2. Agga umbkeelsed sare rahwas ei teinud meile pissut söbrust, sest nemmad teggid tulle, ja wötsid meid keik wasto wihma pärrast, mis meie peäle olli tulnud, ja külma pärrast.
3. Agga kui Paulus hulka haggo kokkorisus ja tullesse panni, tulli üks wihhasem maddo pallawast, ja hakkas temma kätte kinni.
4. Agga kui umbkeelsed rahwas näggid ellaja temma käe külges rippuwad, ütlesid nemmad issekeskis: Wist on se mees üks mehhe ekssija, kedda Jummala wihha ei lasse ellada, ehk temma kül merrest on peäsnud.
5. Agga temma wiñnas ellaja tullesse, ja ei tunnud ühtegi wigga. Mark. 16. 18.
6. Agga nemmad ootsid, et ta piddi üllespaistetama, ehk äkkitselt surnud mahhalangema; agga kui nemmad kaua said ootnud, ja näggid, et temmale ühtegi wigga ei sündinud, siis mötlesid nemmad teisiti, ja ütlesid, tedda Jummala ollewad.
7. Agga seälsammas paikas ümberkaudo olli sare üllemal, Publiussel, üks mois, se wöttis meid wasto, ja piddas meid kolm päwa wägga hästi.
8. Siis sündis, et Publiusse issa soja ja köhhotöwwes haige maas olli; selle jure läks Paulus, ja pallus Jummalat, panni ommad käed temma peäle, ja teggi tedda terweks. Jak. 5. 14. 15.
9. Kui se olli sündinud, tullid ka teised temma jure, kellel se sare peäl wigga olli, ja said terweks.
10. Ja nemmad auustasid meid wägga, ja kui meie piddime ärraminnema, andsid nemmad meile te peäle, mis tarwis olli.
11. Agga kolme ku pärrast läksime meie ärra ühhe laewaga, se olli Aleksandriast, ja olli ülle talwe seäl sares olnud, sel olli se täht: Kastor ja Polluks.
12. Ja kui meie Sirakusa saime, seisime meie kolm päwa paigal.
13. Kui meie seält laewaga ümberkäisime, saime meie Regioni liñna; ja kui

ühhe päwa pärrast louna tuul tousis, saime meie teisel päwal Puteoli liña.
14. Seält leidsime meie wendi; neist palluti meid seitse päwa nende jure jäda, ja nenda saime Roma liña.
15. Ja kui seäl wennad meist said kuul- da, tullid nemmad wälja meie wasto Ap- piwerist ja Tritabernist sadik; kui Pau- lus neid näggi, tännas ta Jummalat, ja sai julgust.
16. Agga kui meie Roma saime, andis pealik wangid üllema pealikko kätte; ag- ga Paulussele anti lubba jäda issepäinis ühhe söamehhega, kes tedda hoidis.
17. Agga kolme päwa pärrast sündis, et Paulus kokkokutsus neid, kes Juda rahwa üllemad ollid; ja kui nemmad kok- kotullid, ütles temma nende wasto: Mehhed, wennad, ma polle middagi tei- nud meie rahwa egga wannematte kom- bette wasto, ja siisti ollen ma kui wang Jerusalemmast ärraantud Roma rahwa kätte:
18. Kui need mind said kulanud, tahtsid nemmad mind lahtilasta, sest et minnul ei olnud ühtegi surma süüd.
19. Agga kui Juda rahwas se wasto räkisid, siis piddin ma hädda pärrast keis- ri kohhut noudma, ei mitte kui olleks mul middagi omma rahwa peäle kaebamist.
p. 25. 11.
20. Sesinnatse asja pärrast ollen min- na teid nüüd ennese jure kutsnud, et ma teid saaksin nähha, ja teiega räkida; sest Israeli lotusse pärrast ollen ma sessin- natses ahhelas kinni. p. 26. 6. 7.
21. Agga nemmad ütlesid temma was- to: Meie ei olle ühtegi kirja sinno pär- rast sanud Juda maalt; ep ollegi ükski wend seie tulnud, kes sinnust middagi kurja olleks kulutanud ehk räkinud.
22. Agga meie arwame tarwis ollewad sinnult kuulda, mis sa mötled; sest sest- sinnatsest woörast ussust on meil teäda, et selle wasto iggas paikas rägitakse.
23. Agga kui nemmad temmale ühhe päwa ollid nimmetanud, tullid paljo temma jure senna, kus ta sees olli, kellele ta ärraselletas, ja tunnistas Jummala riki, ja hommikust öhtoni melitas temma neid uskma Mosesse kässo ja prohwetitte seest neid asjo, mis Jesussest ollid kirjo- tud. p. 26. 22.
24. Ja muist wötsid sedda uskuda, mis öldi, agga muist ei usknud mitte.
25. Agga kui nemmad issekeskis ei ol- nud ühhemeelelissed, läksid nemmad ärra, kui Paulus se ühhe sanna sai ütelnud, et pühha Waim hästi räkinud prohweti Jesaia läbbi meie wannematte wasto,
26. Ja ütelnud: Minne sellesinnatse rahwa jure, ja ütle: Kuuldes peate teie kuulma, ja ei mitte moistma, ja nähhes peate teie näggema, ja ei mitte tundma.
Jes. 6. 9. 10.
27. Sest sellesinnatse rahwa südda on tuimaks läinud, ja nemmad kuulwad raskeste kõrwadega, ja pannewad ommad silmad kinni, et nemmad wahhest silma- dega ei nä, ja kõrwadega ei kule, ja süd- damega ei moista, ja ümber ei pöra, et ma neid ei parranda.
28. Siis olgo teile teäda, et pagganat- tele on läkkitud Jummala önnistus, ja needsammad wötwad sedda kuulda.
p. 13. 46–48. p. 18. 6.
29. Ja kui ta sedda sai räkinud, läksid Juda rahwas ärra, ja neil olli issekeskis paljo waidlemist.
30. Agga Paulus jäi kaks terwet aas- tat omma palgatud honesse, ja wöttis wasto keik, kes temma jure tullid,
31. Kulutas Jummala riki, ja öppetas Issandast Jesussest Kristussest keige jul- gussega ilmakeelmatta.

Pühha apostlitte teggude ramato ots.

Apostli Paulusse Ramat
Roma rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Öigus ei tulle mitte innimeste wäest egga teggu- dest, sest keik pagganad on pattused ja ullekohtused.

1. Paulus Jesusse Kristusse sullane, kutsutud apostliks, ärralahhutud Jumma- la armoöppetust kulutama, Ap. Tegg. 9. 15.
2. (Mis temma on enne tootanud om- ma prohwetitte läbbi pühha kirjade sees,)
3. Temma Poiast, (kes on sündinud Taweti soust lihha polest, p. 9. 5.
4. Kes üllestousmisse läbbi surnust wäggewaste on üllesnäidetud Jummala

Poeg ollewad pühhitsusse Waimo polest) Jesussest Kristussest meie Issandast;

5. Kelle läbbi meie olleme sanud armo ja apostli ammeti keikide pagganatte seas, et nemmad wöttaksid usso sanna kuulda, mis temma nimmel kulutakse;

6. Kelle seast ka teie ollete, Jesusse Kristusse pole kutsutud;

7. Keigile, kes Roma liñnas on, neile, kedda Jummal armastab, kutsutud pühhadele: Arm olgo teile ja rabbo Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.

8. Essite tännan minna omma Jummalat Jesusse Kristusse läbbi teie keikide pärrast, et teie usk kulus on keiges mailmas.

9. Sest Jummal on minno tunnistaja, kedda ma tenin ommas waimus temma Poia armoöppetusses, kuida ma löpmatta teie peäle mötlen,

10. Ja iggal aial omma palwettes pallun, kas ma saaksin wahhest Jummala tahtmisse järrele teie jure tulla. p. 15, 32.

11. Sest minna iggatsen teid nähha, et ma teile ka middagi waimolikkust annist woiksin jaggada teie kinnitusseks;
p. 15, 23. 29.

12. Se on, et meie üks teisega saaksime römustud teie jures, ni hästi teie kui minno usso läbbi, mis meil issekeskis on.
2 Peetr. 1, 1.

13. Agga, wennad, minna ei tahha, et teile peab teädmatta ollema, et mul saggedaste nou on olnud teie jure tulla, (agga ma polle tännini sanud) et ma ka teie seas woiksin mingisuggust kasso sata, nenda kui ka muunde pagganatte seas.

14. Minna ollen ni hästi Kreka kui umbkele rahwa, ni hästi targade kui rummalatte wölglane.

15. Nenda ollen ma omma polest walmis ka teile Romas armoöppetust kulutama. Ap. Tegg. 28. 31.

16. Sest minna ei häbbene mitte Kristusse armoöppetust, sest se on Jummala wäggi önnistussseks iggaühhele, kes ussub, ni hästi Judamehhele essite, kui ka Krekamehhele. 1 Kor. 1, 18.

17. Sest Jummala öigus ilmutakse sellesamma sees ussust usko, nenda kui kirjotud on: Agga kes ussust öige on, peab ellama. Hab. 2, 4.

18. Sest Jummala wihha ilmutakse taewast keige innimeste jummalakartmatta ello ja üllekohto peäle, kes töt üllekohto sees kinnipiddawad.

19. Sest et se, mis Jummalast on teäda, on awwalik nende sees; sest Jummal on neile sedda teäda annud.
Ap. Tegg. 14, 15–17.

20. Sest temma näggematta asjo, ni hästi temma iggawest wägge, kui jummalikko ollemist näikse mailma lomisest, kui neid täbbele pannakse teggudest, nenda et nemmad ei woi endid wabbandada.
Job. 12, 7. 8. 9.

21. Sepärrast, et nemmad Jummalat tundes, tedda mitte ep olle kui Jummalat auustannud egga tännanud; waid on isse omma mötlemistes tühhiseks sanud, ja nende moistmatta südda on pimmedaks läinud. Ewes. 4. 17. 18.

22. Kui nemmad endid arwasid targad ollewad, on nemmad jölledaks sanud.
1 Kor. 1. 20.

23. Ja on hukkaminnematta Jummala auu kadduwa innimesse, ja lindude, ja neljajalgiste ja romajatte kuio sarnatseks muutnud.

24. Sepärrast on Jummal neid ka ülleannud nende süddame himmude sees rojusseks, et nemmad omma ihhusid issekeskis teotasid. Laul 81. 13.

25. Kes Jummala töe on teisiti pöörnud walleks, ja on auustanud ja teninud loma ennam kui lojat, kes on kiidetud iggaweste, amen.

26. Sepärrast on Jummal neid ülleannud häbbematta himmude sisse; sest nende naesed on lodud ühtepiddamisse teisiti pöörnud, kui lodud on.

27. Selsammal kombel on ka meesterahwas mahhajätnud lodud ühtepiddamisse naesterahwaga, ja nende südda on läinud pöllema teine teise wasto omma himmo sees, ja meesterahwas teggi meesterahwaga häbbematta tööd, ja jaid omma eksitusse palga, nenda kui kohhus olli, isseenneste katte. 1 Kor. 6. 9. 10. 18.

28. Ja otsego nemmad ep olle mitte holind Jummalat öiete tundmast, nenda on Jummal neid ka ülleannud ühhe kölwatuma mele sisse, sedda tehha, mis ei sünni,

29. Et nemmad ollid keik üllekohtut täis, täis horust, kurjust, ahnust, tiggedust; täis kaddedust, tapmist, rido, kawwalust, pahha wisi, Mark. 15. 19.

30. Ja ollid kelekandjad, kelepeksjad, Jummala wihkajad, laitjad, surelised, hooplejad, targad kurja peäle, kes wannematte sanna ei kuulnud,

31. Ja ollid moistmatta leppitusse

rikjad, kes ommaksid ei armasta, leppimatta, ilma hallastussjeta,
32. Kes, ehk nemmad küll Jummala kohto teädsid, (et need, kes nisuggust tewad, surma wäärt on) ei te seddasamma üksipäinis isse, waid neil on ka hea meel neist, kes sedda teggewad. Laul 50. 18.

2. Peatük.

Juda rahwas on omma süntimisse polest sammasugguset pattused, kui pagganad, et nemmad kül Mosesse kässust ja ümberleikamissest kiitlewad.

1. Sepärrast, oh innimenne! ei woi sa ennast mitte wabbandada, kes sa ial kohhut moistad; sest mis asja sees sinna teise peäle kohhut moistad, moistad sa issennast hukka; sest sinna teed seddasamma, kes sa teiste peäle kohhut moistad.
2. Ja meie teame, et Jummala kohhus on tössine nende wasto, kes nisuggust tewad. p. 3. 4.
3. Agga, oh innimenne! kes sinna kohhut moistad nende peäle, kes nisuggust tewad, ja teed ka seddasamma, mötled sa sedda, et sa Jummala kohtust peäsed?
Laul 139. 7–12.
4. Woi pölgad sa temma heldusse, ja kannatusse, ja pitka mele rikkust? Eks sa ei tea, et Jummala heldus sind meleparrandamissele sadab?
5. Agga sinna koggud issiennesele omma kangusse ja pattustpöörmatta süddamega wihha otsekui warrandust, wihha ja Jummala öige kohto ilmutamisse päwaks, p. 9. 22.
6. Kes iggaühhele maksab temma teggude järrele. Matt. 16. 27.
7. Küll neile iggawest ello, kes head tehhes kannatussega auu, ja kitust, ja hukkaminnematta önne otsiwad. Mark. 13. 13.
8. Agga kanget hirmo ja wihha neile, kes riiatad on, ja töe sanna ei kule, agga wötwad üllekohto sanna kuulda;
2 Tess. 1. 8.
9. Willetsus ja ahhastus tulleb iggaühhe innimesse hinge peäle, kes kurja teeb, ni hästi Judamehhe peäle essite, kui ka Krekamehhe peäle.
10. Agga au, ja kitus, ja rahho saab iggaühhele, kes head teeb, ni hästi Judamehhele essite, kui ka Krekamehhele,
Jes. 3. 10.
11. Sest Jummal ei pea ennam luggu ühhest innimessest kui teisest.
Ap. Tegg. 10. 34.
12. Sest kes ial ilma kässota on patto teinud, need peawad ka ilma kässota hukkaminnema: ja kes ial kässo al on patto teinud, nende peäle peab ka kässo läbbi kohhut moistetama. Matt. 11. 22. 24.
13. (Sest kässo kuuljad ep olle öiged Jummala ees, waid kässo teggijaid peab öigeks moistetama.
14. Sest kui pagganad, kellel ep olle käsko, issiennestest kässo teud tewad, needsinnatsed, kellel ep olle käsko, on issennestele kässuks,
15. Sest nemmad näitwad ülles, et kässo teggo on kirjotud nende süddame sisse, sest et nende süddame tunnistus sedda ka tunnistab, ja nende mötted issekeskis enneste peäle kaebawad, ehk enneste eest kostwad.) Laul 32. 9. Jes. 59. 12.
16. Sel päwal kui Jummal innimeste sallaja tö peäle Jesusse Kristusse läbbi kohhut moistab minno armoöppetusse järrele. Ap. Tegg. 17. 31.
17. Wata, sind nimmetakse Judamehheks, ja sa lodad kässo peäle, ja kiitled Jummalast,
18. Ja tunned temma tahtmist, ja et sa kässust olled öppetud, katsud sinna läbbi, mis ei sünni ühte kässoga. Luk. 12. 47.
19. Ja arwad issiennast ollewad söggedatte juhhataja; nende walgusse, kes on pimmedusses;
20. Rummalatte juhhataja, wäetimatte öppetaja, et sul tundmisse ja töe öppetusse näggo kässoöppetusses. 2 Tim. 3. 5.
21. Kes sinna nüüd teist öppetad, eks sa issiennast ei öppeta? Kes sa kulutad, et ei pea warrastama, eks sa isse ei warrasta? Matt. 23. 4.
22. Kes sa ütled, et ei pea abbiello ärrarikkuma, eks sa abbiello ärra ei rikku? Sul on hirm woöra jummalatte eest, eks sa isse ei risu pühhi asjo?
23. Kes sa kässust kiitled, eks sa isse ei teota Jummalat kässo ülleastmisse läbbi?
24. Sest Jummala nimme laidetakse teie pärrast pagganatte seas, nenda kui kirjotud on. Jes. 52. 5.
25. Sest ümberleikaminne sadab küll kasso, kui sa kässo järrele teed; agga kui sa olled kässo ülleastja, siis on sinno ümberleikaminne eesnahhaks sanud.
26. Kui nüüd ümberleikamatta kässo öigussi peab, eks siis temma eesnahka ei pea ümberleikamisseks arwatama?
27. Ja eks siis se, kes sündimisse polest ümberleikamatta on, ja kässo täieste peab, sinno peäle kohhut ei moista, kes sinna kirjatähhe ja ümberleikamisse jures kässo ülleastja olled.
28. Sest se ep olle Judamees, kes wäl-

jastpiddi Judamees on; egga se ep olle ümberleikaminne, mis wäljastpiddi lihhas sünnib. p. 9, 7. Joan. 8, 39.

29. Waid se on Judamees, kes seestpiddi on, ja süddame ümberleikaminne waimus, ei mitte kirjatähtes, se on öige ümberleikaminne: selle (Judamehhe) kitus ep olle mitte innimestest, waid Jummalast. 5 Mos. 30, 6.

3. Peatük.

Mis kasso Juda rahwal on, mis ep olle pagganatel: siiski on mollemad süudimiesse polest uhbesugguſed pattuſed. Keik ſawad armust öigeks usso läbbi.

1. Mis on siis Judamehhel suremat? Ehk mis kasso on ümberleikamissest? Kal. 5, 6.

2. Jah, on paljo keikipiddi; sest üllem kül se, et Jummala sanna nende kätte on ustud. p. 9, 4.

3. Agga mis sest on, et monningad ep olle ustnud? Kas nende ustmatta südda peaks Jummala usso tühjaks teggema? Ebr. 4, 2.

4. Ei paigast mitte; waid Jummal olgo tössine, agga keik innimessed wallelikkud, nenda kui kirjotud on, et sind peab öigeks moistetama sinno sannade sees, ja et sa woidad, kui sinno peäle kohhut moistetakse. Laul 51, 6.

5. Agga kui meie üllekohhus Jummala öigusse awwalikkuks teeb, mis peame meie ütlema? Ons Jummal üllekohtune, kui ta meie peäle wihha sadab? (ma rägin innimesse wisil!) p. 9, 22.

6. Ei mitte; kuida Jummal muido mailma peäle woib kohhut moista? 1 Mos. 18, 25. Laul 7, 9. 12.

7. Sest kui Jummala tödde minno walle läbbi on üllemaks läinud temma auuks, mis siis weel minno, kui ühhe pattuse peäle kohhut moistetakse?

8. Ja eks meie ei peaks mitte enneminne nenda teggema, kuida meid teotakse, ja kuida monned räkiwad, kui peaksime meie ütlema: Tehkem kurja, et head sest woiks tulla! Nisugguste nuhtlus on öige.

9. Mis siis? Kas meie olleme parramad? Ei paigastki; sest meie olleme enne selgeste töeks teinud, et ni hästi keik Juda kui Kreka rahwas patto al on. p. 11, 32. Kal. 3, 22.

10. Nenda kui kirjotud on: Ei olle, kes öige on, ei ühteainustki. Laul 14, 3.

11. Ep olle sedda, kes moistab; polle sedda, kes Jummalat öiete otsib. 1 Mos. 6, 5.

12. Nemmad on keik körwale läinud, nemmad on ühtlasi kölwatumaks sanud, ei olle sedda, kes head teeb, ei olle ühteainustki. Tit. 1, 16.

13. Nende kurk on üks lahti haud; omma keeltega räkiwad nemmad kawwalust; wihhasema maddude kihwt on nende mulle al. Laul 5, 10. ja 140, 4.

14. Nende su on täis sajatamist, ja kibbedaid sanno. Laul 10, 7.

15. Nende jallad on nobbedad werd ärrawallama.

16. Ahhastaminne ja waewaminne on nende tede peäl. 1 Mos. 6, 11. 12.

17. Ja rahho teed ep olle nemmad tunnud. 2 Peetr. 1, 19.

18. Ei olle Jummala kartust nende silmade ees. Laul 36, 2.

19. Agga meie teame, et, mis ial käsk ütleb, sedda rägib se neile, kes kässo al on, et igga su peab sama kinnisulgetud, ja keik mailm peab Jummala ees süallune ollema. Kal. 3, 10.

20. Sepärrast et kässo teggudest ükski lihha ei moisteta temma ees öigeks; sest kässo läbbi tulleb patto tundminne.

21. Agga nüüd on ilma kässota Jummala öigus awwalikkuks sanud, mis käsk ja prohwetid tunnistawad. Ap. Tegg. 15, 11.

22. Agga Jummala öigus saab awwalikkuks Jesusse Kristusse usso läbbi keigile, ja keikide peäle, kes uskwad: sest siin ep olle ühtegi wahhet. p. 5, 1. p. 10, 12.

23. Sest keik on patto teinud, ja on Jummala auust ilma.

24. Ja neid moistetakse temma armust öigeks ilma, ärralunnastamisse läbbi, mis Kristusse Jesusse sees on. Ewei. 2, 8.

25. Kedda Jummal on enne seädnud leppitamisse kaneks usso läbbi temma werres, omma öigusse üllesnäitmisseks, et temma neid pattusid, mis enne ollid sündinud, ja mis Jummal sallis, ei arwand süüks. Ebr. 4, 16.

26. Omma öigusse üllesnäitmisseks nüüd sel aial, et temma isse öige on, ja öigeks teeb se, kes Jesusse usust on. p. 1, 17.

27. Kus nüüd on kiitleminne? Se on otsas. Missugguse kässo läbbi? Kas teggude kässo läbbi? Ei mitte, waid usse kässo läbbi.

28. Sepärrast arwame meie, et innimenne öigeks saab usso läbbi, ilma kässo teggusita. Kal. 2, 16.

29. Ehk on Jummal ükspäinis Juda rahwa Jummal? Eks ta ei olle ka pag-

ganatte Jummal? Tõeste temma on ka
paggaantte Jummal. Jes. 49, 6.
30. Sest et ükssainus Jummal on, kes
õigeks teeb ussust se, kes ümberleigatud,
ja usso läbbi se, kes ümberleikamatta.
31. Kas meie siis kässo tühjaks teme
usso läbbi? Ei mitte, waid meie kinnitame
käsko. 1 Tim. 1, 8.

4. Peatük.

Abraami usso läbbi selletakse ärra, mis usso õigus on.

1. Mis meie siis peame ütlema, et
meie issa Abraam on sanud lihha polest?
Joan. 8, 39. 40.
2. Sest kui Abraam teggudest on õigeks
moistetud, siis on temmal kitust, agga
mitte Jummala jures.
3. Sest mis ütleb kirri: Abraam on
Jummalat usknud, ja se on temmale õigusseks
arwatud. 1 Mos. 15, 6. Kal. 3, 6.
4. Agga sellele, kes teggusid teeb, ei arwata
palka armo pärrast, waid wölla
pärrast. p. 11, 6.
5. Agga kes teggusid ei te, waid ussub
selle sisse, kes jummalakartmatta innimesse
õigeks moistab, sellele arwatakse
temma usk õigusseks. p. 3, 28.
6. Nenda kui ka Tawet selle innimesse
ütleb õnsa ollewad, kellele Jummal omma
õigust temma ommaks arwab ilma
teggusita: Laul 32, 1. 2.
7. Õnsad need, kelle üllekohhus on andeks
antud, ja kelle pattud on kinnikaetud.
8. Õnnis se mees, kellele Jummal patto
ei arwa süüks. Mark. 2, 7. 10.
9. Kas nüüd sesinnane õnnistus on
ümberleikamisse, woi ka eestnahha pärralt?
Sest meie ütleme, et Abraamile usk
on õigusseks arwatud. Ap. Tegg. 10, 15. 35.
10. Kuidas on se siis arwatud? Kui
temma ümberleigatud, ehk ümberleikamatta
olli? Ei mitte, kui ta ümberleigatud,
waid kui ta ümberleikamatta olli.
11. Ja ümberleikamisse tähhe sai temma
usso õigusse kinnitusseks, mis temmal
olli ümberleikamatta põlwes, et ta
piddi ollema keikide issa, kes ümberleikamatta
põlwes uskwad, et se ka neile piddi
õigusseks arwatama.
1 Mos. 17, 10. 11. Kal. 3, 6. 7.
12. Ja et ta piddi ollema ümberleikamisse
issa; ei mitte üksipäinis nende issa,
kes on ümberleigatud, waid ka nende
issa, kes käiwad usso jälgede sees, mis
meie issa Abraamil olli, kui temma alles
olli ümberleikamatta. Matt. 8, 11. 12.
13. Sest tootus, mis Abraamile ehk
temma soule on sanud, et ta piddi mailma
pärrija ollema, ei olle mitte kässo
läbbi, waid usso õigusse läbbi antud.
14. Sest kui need, kes kässust on, pärrijad
on, siis ep olle usk middagi, ja tootus
on tühjaks sanud.
15. Sest käsk sadab wihha; sest kus ep
olle käsko, egga seäl polle ülleastmist.
p. 5, 13. 20. p. 7, 8. 10.
16. Sepärrast tulleb pärrandus ussust,
et se peab armust ollema, et tootus peab
kindel ollema keige soule, ei mitte üksipäinis
sellele, kes kässust on, waid kes Abraami
ussust on, kes on meie keikide issa,
17. (Nenda kui kirjotud on: Minna ollen
sind pannud mitme rahwa issaks)
Jummala ees, kedda temma on usknud,
kes surnud ellawaks teeb, ja kutsub neid
asjo, mis ep olle, otsego olleksid nemmad.
1 Mos. 17, 5.
18. Kes on lotusse wasto lotes usknud,
et temma mitme rahwa issaks piddi sama,
sedda möda kui öldud on: Nenda
peab sinno suggu ollema.
19. Ja temma ei saand uskus nödraks,
ja ei pannud tähhelegi omma ennese ihho,
mis jo olli ärraellatand, sest et ta
pea saddaaastane olli, ja ei pannud tähhelegi
Sara ärraellatanud lapsekodda.
1 Mos. 17, 17.
20. Ja Jummala tootussest ei möttelnud
temma mitte kaksipiddi uskmatta süddamega,
waid sai wäggewaks uskus, ja
andis Jummalale auu. Ebr. 11, 6.
21. Ja olli se peäle täieste julge, et
Jummal wäggew on sedda ka teggema,
mis temma on tootanud.
Laul 115, 3. Luk. 1, 37.
22. Sepärrast on se ka temmale õigusseks
arwatud. 1 Mos. 15, 6.
23. Agga se ep olle üksipäinis temma
pärrast kirjotud, et se temmale on arwatud,
p. 15, 4.
24. Waid ka meie pärrast, kellele se peab
õigusseks arwatama, kui meie ussume
selle sisse, kes meie Issanda Jesusse on
üllesärratanud surnust;
25. Kes meie ülleastmiste pärrast on
ärraantud, ja meie õigekssamisse pärrast
üllesärratud. p. 8, 32.

5. Peatük.

Usso õigus sadab monnesugguse kasso. Kristust ja essimest Adamat arwatakse wastastikko.

1. Et meie nüüd ussust olleme õigeks
sanud, siis on meil rahho Jummala jures
meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi.
Jes. 32, 17. Ewes. 2, 14.

2. Kelle läbbi meie olleme liggi sanud uskus sellesinnatse armo jure, mis sees meie seisame, ja kiitleme Jummala auu lotusse pärrast. Ewes. 2, 18.
3. Agga mitte ütsipäinis sepärrast, waid meie kiitleme ka willetsuste sees, et meie teame, et willetsus sadab kannatus-se, Jak. 1, 2.
4. Ja kannatus sadab kinnitud mele, ja kinnitud meel sadab lotusse. Ebr. 10, 36.
5. Agga lotus ei te meile häbbi, sest et Jummala armastus on wäljawallatud meie süddame sisse pühha Waimo läbbi, kes meile on antud.
Ebr. 6, 18. 19. 1 Joan. 4, 16.
6. Sest Kristus on, kui meie alles nödrad ollime, omınal aial surnud nende eest, kes jummalakartmatta.
Ewes. 2, 1. 5. 1 Peetr. 3, 18.
7. Sest ütski ei wötta naljalt ühhe öige eest surra, ehk kül ühhe hea söbra eest kegi ka julgeks surra.
8. Agga Jummal näitab wälja omma armastust meie wasto, et Kristus meie eest on surnud, kui meie alles pattused ollime. Joan. 3, 16.
9. Sepärrast peab meid, kes meie nüüd temma werre läbbi olleme öigeks sanud, paljo ennam temma läbbi peästetama wihhast, p. 2, 5.
10. Sest kui meie Jummalaga olleme leppitud temma Poia surma läbbi, kui meie waenlased ollime; paljo ennam peab meid temma ello läbbi peästetama, et meie jo olleme leppitud. 2 Kor. 5, 18.
11. Agga mitte ütsipäinis sepärrast, waid meie kiitleme ka Jummalas meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi, kelle läbbi meie nüüd leppitusse olleme sanud.
1 Kor. 1, 30. 31.
12. Sepärrast otsekui ühhe innimesse läbbi pat on mailma sisse tulnud, ja patto läbbi surm; nenda on ka surm keikide innimeste sisse läbbiläinud, sest et nemmad keik on patto teinud. p. 6, 23.
13. Sest pat olli mailmas käsfust sadik; agga patto ei arwata süüks, kus ep olle käsko. p. 4, 15.
14. Agga surm on kui kunningas wallitsenud Adama aiast Mosesse aiani ka nende ülle, kes ep olle patto teinud ühhesarnatse ülleastmissega kui Adam, kes on üks ettetähhendus sest, kes piddi tullema.
1 Kor. 15, 45.
15. Agga armoanniga ep olle nenda luggu kui pattolangmissega; sest kui se ühhe innimesse pattolangmisse läbbi paljo on surnud, paljo ennam on Jummala arm ja and mitmele rohkeste sanud se armo läbbi, mis ühhe innimesse Jesusse Kristusse pärralt on. 1 Kor. 15, 22.
16. Ja anniga ep olle sedda luggu kui surmaga, mis on tulnud ühhe läbbi, kes patto on teinud; sest kohhus on ühhest pattolangmissest tulnud hukkasamisseks; agga armoand aitab mitmest pattolangmissest öigusseks. 20. 21. s.
17. Sest kui selle ühhe innimesse pattolangmisse läbbi surm kui kunningas on wallitsenud selle ühhe läbbi, paljo ennam peawad need, kes sawad wägga rohke armo ja öigusse anni, kui kunningad wallitsema ellus selle ühhe Jesusse Kristusse läbbi. Joan. 1, 16.
18. Sepärrast nüüd, nenda kui ühhe pattolangmisse läbbi süi on tulnud keikide innimeste peäle hukkasamisseks; nenda on ka ühhe (Kristusse) öigusse läbbi Jummala arm tulnud keikide innimeste peäle ello öigeksamisseks. 15. s.
19. Sest otsego ühhe innimesse sannapölgmisse läbbi paljo on sanud pattuseks; nenda sawad ka ühhe (Kristusse) sannakuulmisse läbbi paljo öigeks.
Jes. 53, 11.
20. Agga käsk on senna körwa tulnud sisse, et pattolangminne piddi suremaks sama; agga kus pat on suremaks sanud, seäl on arm paljo rohkem olnud:
21. Et, otsego pat on kui kunningas wallitsenud surmas, nenda ka arm peaks kui kunningas wallitsema öigusse läbbi iggawesseks elluks Jesusse Kristusse, meie Issanda, läbbi. p. 6, 23.

6. Peatük.

Patto sees ei sünni ellada. Usso öigusfest tulleb öige ello parrandaminne.

1. Mis meil siis tulleb öölda? Kas meie peame patto sisse jäma, et arm peaks suremaks minnema?
2. Ei milgi kombel. Kes meie olleme pattule ärrasurnud, kuidas peame meie weel selle sees ellama? 1 Peetr. 2, 24.
3. Ehk eks teie ei tea, et meie, mitto meid Kristusse Jesusse sisse on ristitud, temma surma sisse olleme ristitud?
Kal. 3, 27. Kol. 2, 12.
4. Siis olleme meie temmaga mahhamaetud ristmisse läbbi surma sisse, et, otsego Kristus on üllesärratud surnust Issa auu läbbi, meie ka nenda peame udes ellus käima. Ewes. 4, 23.
5. Sest kui meie temmaga olleme istutud temma surma sarnadusseks, siis pea-

me meie ka temma üllestousmisse sarnatsed olema. * p. 8, 11. Wil. 3, 10. 11.
6. Et meie sedda teame, et meie wanna innimenne temmaga on risti lödud, et patto ihho peab tühjaks minnema, et meie mitte ennam patto ei teni; Kal. 5, 24.
7. Sest kes surnud on, se on öigeks moistetud pattust. 1 Peetr. 4, 1.
8. Agga kui meie Kristussega olleme surnud, siis ussume meie, et meie ka temmaga peame ellama,
9. Sest et meie teame, et Kristus surnust üllesärratud mitte ennam ei surre, surm ei wallitse ennam temma ülle.
Ilm. 1, 18.
10. Sest, mis temma on surnud, sedda on ta pattule surnud ükskord; agga mis ta ellab, sedda ellab temma Jummalale.
Ebr. 7, 27.
11. Nenda arwage ka teie endid pattule kül surnud ollewad, agga Jummalale ellawad Kristusse Jesusse, meie Issanda, sees. Kal. 2, 19. 20.
12. Sepärrast ärgo wallitsego pat mitte kui kunningas teie surrelikko ihho sees, et teie wöttaksite temma sanna kuulda temma himmude sees.
13. Ärge andke ka mitte omma liikmid üllekohto söariistuks pattule: waid andke endid isse Jummalale kui need, kes surnuist on ellawaks sanud, ja ommad liikmed öigusse söariistuks Jummalale.
14. Sest pat ei pea mitte teie ülle wallitsema, sest teie ep olle mitte käsjo al, waid armo al.
15. Mis siis? Kas peame meie patto teggema, et meie käsjo al ep olle, waid armo al? Ei paigast mitte. Kal. 2, 17. 18.
16. Eks teie ei tea, et, kelle sullasiks teie heidate sanna kuulma, selle sullased teie ollete, kelle sanna teie kulete, olgo patto sullased surmaks, ehk sannakuulmisse sullased öigusseks? Joan. 8, 34.
17. Agga tänno Jummalale, et teie patto sullased ollite: agga süddamest ollete selle öppetusse sanna kuulnud, kelle tähhe peäle teid on juhhatud.
18. Agga et teie ollete pattust lahti sanud, ollete teie öigusse sullasiks sanud.
Joan. 8, 32.
19. Minna rägin innimesse kombel teie lihha nödrusse pärrast; sest otsego teie ommad liikmed ollete annud rojastussele ja üllekohtule orjaks üllekohtuks: nenda andke nüüd ommad liikmed öigussele orjaks pühhitsusseks. 13. s. Rom. 12, 1.
20. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie öigussest lahti. Joan. 8, 34.
21. Mis kasso olli teil siis neist asjust, mis pärrast teil nüüd häbbi on? Sest nende ots on surm.
22. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahti ja Jummala orjeks sanud, on teil omma kasso, et teie pühhaks sate, ja ots on iggawenne ello.
23. Sest surm on patto palk, agga iggawenne ello on Jummala armoand Kristusse Jesusse, meie Issanda, sees. p. 5, 17.

7. Peatük.

Kristusse läbbi peäseb innimenne käsjo ähwardamissest. Mis käsk teeb innimesse sees. Lihha panneb waimo ehk seestpiddise innimesse wasto.

1. Ehk eks teie ei tea, wennad, (sest minna rägin neile, kes käsko moistwad) et käsk wallitseb innimesse ülle ni kaua kui ta ellab. p. 6, 14.
2. Sest naene, kes mehhe melewalla al on, on, ni kaua kui mees ellab, käsjo läbbi temma al? agga kui mees on ärrasurnud, siis on temma mehhe käsjust lahti sanud. 1 Kor. 7, 39.
3. Sepärrast, kui ta teise mehhele lähhäb, kui temma mees alles ellab, siis hütakse tedda abbiellorikjaks; agga kui mees on ärrasurnud, siis on temma käsjust lahti et temma ep olle abbiellorikja, kui ta teise mehhele saab.
4. Sepärrast, mo wennad, ollete teie ka surmatud käsjule Kristusse ihho läbbi, et teie peate teise mehhele sama, kes surnust on üllesärratud, et meie Jummalale peame wilja kandma. 2 Kor. 5, 15.
5 Sest kui meie lihha sees ollime, siis ollid pattused himmud, mis käsjo läbbi tousid, wäggewad meie liikmette sees, surmale wilja kandma.
6. Agga nüüd, et meie olleme surnud, olleme meie käsjust lahti sanud, kelles meid kinnipeti, et meie peame tenima waimo ue ollemisse, ja mitte kirjatähhe wanna ollemisse sees. p. 6, 2. 2 Kor. 3, 6. 8.
7. Mis peame meie nüüd ütlema? Ons käsk pat? Ei milgi kombel. Agga patto ei tunnud minna muido mitte, kui käsjo läbbi: sest ma ei teädnud kurja himmo patto ollewad, kui käsk ep olleks öölnud: Sinna ei pea mitte himmustama.
2 Mos. 20, 14.
8. Agga pat leidis maad, ja ärratas käsjo läbbi minno sees keik himmud; sest ilma käsjota on pat surnud.
p. 5, 13. p. 4, 15.
9. Agga ma ellasin ennemuiste ilma käsjota; agga kui käsjosanna tulli, sai pat jälle ellawaks.

10. Agga ma surrin ärra, ja sesinnane kässosanna, mis mulle olli antud elluks, leiti mulle surmaks ollewad.

11. Agga pat, kui ta maad sai leidnud kässosanna läbbi, pettis mind, ja tappis mind sesamma läbbi.

12. Sepärrast on käsk küll pühha, ja kässosanna pühha, ja öige, ja hea. 1 Tim. 1. 8.

13. Ons siis se hea mulle surmaks sanud? Ei milgi kombel! Waid pat on mulle surmaks sanud, et se piddi ilmuma pat ollewad, mis hea läbbi mulle surma sadab, et pat piddi sama kässosanna läbbi üllewägga pattuseks. p. 5. 20.

14. Sest meie teame, et käsk on waimolik; agga minna ollen lihhalik, ja patto alla müdud.

15. Sellepärrast minna ei kiida heaks, mis ma teen; sest ma ei te mitte, mis ma tahhan, waid minna teen sedda, mis ma wihkan.

16. Kui ma nüüd sedda teen, mis ma ei tahha, siis tunnistan minna, et käsk hea on.

17. Agga nüüd ei te minna mitte ennam sedda, waid pat, mis minno sees ellab.

18. Sest ma tean, et minno sees (se on: mo lihha sees) ei ella mitte head. Tahtmist on mul küll, agga head tehha ei leia ma mitte.

19. Sest minna ei te mitte head, mis ma tahhan: waid ma teen kurja, mis ma ei tahha.

20. Kui ma nüüd sedda teen, mis ma ei tahha, siis ei te minna ennam sedda, waid pat, mis minno sees ellab.

21. Sepärrast leian ma ennese seest selle kässo, et kui ma tahhan head tehha, minno sees on kurja.

22. Sest mul on hea meel Jummala kässust seestpiddise innimesse polest. 2 Kor. 4. 16. Ewes. 3. 16.

23. Agga ma tunnen teist kästo omma liikmette sees, se panneb mo mele kässo wasto, ja wöttab mind wangi patto kässo alla, mis mo liikmette sees on. Kal. 5. 17.

24. Oh mind willetsat innimest! Kes peästab mind sellesinnatse surma ihhust?

25. Ma tännan Jummalat Jesusse Kristusse, meie Issanda, läbbi. Sepärrast tenin minna isse nüüd omma melega Jummala kästo; agga lihhaga patto kästo.

8. Peatük.

Jummala lapsed on lahti hukkamoistmissest. Nende kohhus on patto wasto panna. Nemmad on siin ilmas risti ja kiusatuste al. Mis suur rööm neil on kiusatuste wasto.

1. Sepärrast ei moisteta nüüd mitte neid hukka, kes Jesusse Kristusse sees on, kes ei käi lihha järrel, waid waimo järrel. p. 10. 4. Kal. 5. 16.

2. Sest ello waimo käsk Kristusse Jesusse sees on mind patto ja surma kässust lahtiteinud.

3. Sest et käsk ei woind pattust lahtitehha, sepärrast et se rammoto olli lihha läbbi, siis läkkitas Jummal omma Poia pattuse lihha sarnadusses, ja patto pärrast, ja moistis patto hukka, mis lihha sees;

4. Et kässo öigus piddi täieste sündima meie sees, kes meie ei käi lihha järrel, waid waimo järrel. Ewes. 2. 5. 10.

5. Sest kes lihha järrele on ellamas, neil on lihha meel; agga kes waimo järrele ellawad, neil on waimo meel.

6. Sest lihha meel on surm; agga waimo meel on ello ja rahho. Kal. 6. 8.

7. Sepärrast et lihha meel on waen Jummala wasto, sest temma ei heida Jummala kässo alla, sest ei temma woigi heita.

8. Ja kes lihha sees on, ei woi Jummala mele pärrast olla. 1 Kor. 15. 50.

9. Agga teie ep olle mitte lihha sees, waid waimo sees, kui Jummala Waim teie sees ellab; agga kellel ep olle Kristusse Waimo, sesinnane ep olle mitte temma pärralt. 1 Kor. 3. 16.

10. Agga kui Kristus teie sees on, siis on küll ihho surnud patto pärrast; agga waim on ello öigusse pärrast.

11. Agga kui selle Waim, kes Jesusse on surnust üllesärratanud, teie sees ellab, siis wöttab se, kes Kristusse on surnust üllesärratanud, ka teie surrelikkud ihhud ellawaks tehha temma Waimo läbbi, kes teie sees ellab. p. 6. 4. 5.

12. Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wölgo lihhaga, et meie peaksime lihha järrele ellama. p. 6. 7. 18.

13. Sest kui teie lihha järrele wöttate ellada, siis peate teie surrema; agga kui teie Waimo läbbi ihho teud wöttate surretada, siis peate teie ellama. Ewes. 4. 22. Koloss. 3. 5. 6.

14. Sest ni mitto kui Jummala Waimo läbbi juhhatakse, needsinnatsed on Jummala lapsed. Kal. 5. 18.

15. Sest teie ep olle sanud sullase pöl-

we waimo, et teie jälle peaksite kartma, waid teie ollete lapse põlwe Waimo sanud, kelle läbbi meie kissendame: Abba, Issa! 2 Tim. 1, 7. Kal. 3, 26. p. 4, 6.
16. Sesamma Waim tunnistab meie waimoga, et meie olleme Jummala lapsed. 2 Kor. 1, 22.
17. Olleme meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärrijad, ni hästi Jummala pärrijad kui Kristusega pärrijad, kui meie temmaga kannatame, et meie ka temmaga auu sisse same. Kal. 4, 7.
18. Sest minna arwan, et sesinnatse aia kannatamissed ep olle ühtegi wäärt auu wasto, mis meile peab ilmutadama.
2 Kor. 4, 17. 18. 1 Joan. 3, 1. 2.
19. Sest loom otab pitkisilmi Jummala laste auu ilmumist. Kol. 3, 3. 4.
20. Sest loom on tühja põlwe alla heidetud, ei mitte hea melega, waid selle pärrast, kes tedda on senna alla heitnud,
1 Mos. 3, 17.
21. Se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab peästetud sama kadduwa asja tenistussest Jummala laste auu wabbadussesse. 2 Peetr. 3, 13.
22. Sest meie teame, et keik loom ühtlasi äggab, ja ühtlasi sures waewas on tännini.
23. Agga mitte üksipäinis se, waid ka need isse, kellel Waimo essimessed annid on, ja meie isse äggame isseennestes, ja otame laste õigust, se on: meie ihho ärrapeästmist.
24. Sest meie olleme ärrapeästetud lotusse läbbi; agga lotus, mis näikse, ep olle lotus; sest mis kegi nääb, kuida peaks temma sedda weel lootma? Ebr. 11, 1.
25. Agga kui meie sedda lodame, mis meie ei nä, siis otame meie kannatusses.
2 Kor. 4, 18.
26. Agga selsammal kombel tulleb ka Waim meie nõdrustele appi; sest meie ei tea mitte, mis meie peame palluma, nenda kui kohhus on; agga sesamma Waim teeb palwid meie eest õhkamistega, mis ükski ei woi üllesräkida.
27. Agga kes süddamed läbbikatsub, se teab, mis Waimo meel on, sest et temma Jummala tahtmisse järrele pühhade eest palwid teeb.
28. Agga meie teame, et keik heaks tulleb neile, kes Jummalat armastawad, kes temma ennepetud nouu järrele on kutsutud. Ewes. 1, 11. p. 3, 11.
29. Sest kedda ta enne on ärratunnud, neid on temma ka enne seädnud, et nemmad peawad ollema temma Poia näo sarnatsed, et ta piddi ollema essimesseks sündinud mitme wenna seas.
Ebr. 2, 10. 11.
30. Agga, kedda temma on enneseädnud, neid on temma ka kutsnud, ja kedda ta on kutsnud, neid on temma ka õigeks teinud, ja kedda ta on õigeks teinud, neid on ta ka auustanud. Joan. 17, 22. 24.
31. Mis peame meie nüüd senna jure ütlema? Ons Jummal meie poolt, kes woib meie wasto panna?
32. Kes omma ennese Poialegi polle armo annud, waid on tedda meie keikide eest ärraannud, kuis ei peaks temma mitte ka sellesammaga meile keik armust andma?
33. Kes woib nende peäle süüd tösta kes Jummala ärrawallitsetud on? Jummal on se, kes õigeks teeb. Jlm. 12, 10.
34. Kes on, kes woib hukkamoista? Kristus on se, kes surnud, ja mis weel ennam, kes ka üllesärratud, kes ka on Jummala parramal käel, kes ka meie eest pallub.
35. Kes woib meid lahhutada Kristusse armastussest? Kas willetsus, ehk ahhastus, ehk taggakiusaminne, ehk nälg, ehk allastus, ehk hädda, ehk mõök?
Ull. Laul 8, 6.
36. (Nenda kui kirjotud on: Sinno pärrast tappetakse meid keige päwa, meid arwatakse tappalambaiks.)
Laul 44, 23. 1 Kor. 4, 9. 2 Kor. 4, 11.
37. Agga selle keige sees same meie woimust küll selle läbbi, kes meid on armastanud. 2 Kor. 2, 14.
38. Sest minna ollen se peäle julge, et ei surm, egga ello, ei inglid, ei würstid, egga wäggewad, ei se mis praego, egga mis tullew on; Wil. 1, 6. 2 Tim. 1, 12.
39. Ei kõrgus, egga süggawus, egga ükski mu loom ei woi meid lahhutada Jummala armastussest, mis on Jesusse Kristusse, meie Issanda sees.

9. Peatük.

Jummal ei pea ühhest ennam luggu kui teisest sündimisse poolest; wallitseb selgest armust iggawessels ellniks, kes temma kutsmisse sanna ei põlga egga isseennast ei arwa õige ollewad.

1. Ma rägin tõt Kristusses, minna ei walleta mitte (nenda et ka minno süddame-tunnistus sedda mulle tunnistab pühha Waimo läbbi),
2. Et mul suur kurbdus ja lõpmatta wallo on minno süddames.
3. Sest minna isse sowiksin ärrakautadawaks sada Kristusse käest omma wen-

dade pärrast, kes mo suggulased on libha polest; 2 Mos. 32. 32.
4. Kes on Israeli rahwas, kelle pärralt on lapse õigus, ja au, ja seädussed, ja käsoandminne, ja Jummala tenistus, ja tootussed;
5. Kelle pärralt wannemad on, ja kellest Kristus tulleb libha polest, kes on keikide ülle Jummal, kidetud iggaweste, amen.
6. Agga se ei woi olla, et Jummala sanna olleks tühjaks sanud; sest keik need ep olle mitte Israeli suggu, kes Israelist on sündinud. 4 Mos. 23, 19. Joan. 8. 39.
7. Egga keik olle Abraami lapsed, sepärrast et nemmad Abraami suggu on: waid Isaaki sees peab sulle pärrissuggu nimmetadama. 1 Mos. 21, 12.
8. Se on, libha lapsed, needsinnatsed ep olle mitte Jummala lapsed; waid tootusse lapsi arwatakse souks. Kal. 4, 28. p. 3, 29.
9. Sest se on tootusse sanna: selsinnatsel aial aasta pärrast tahhan minna jälle tulla, ja Saral peab poeg ollema. 1 Mos. 18. 10.
10. Agga ei mitte üksipäinis sellega, waid ka Rebekkaga on sesamma luggu olnud, kui temma ühhest, se on, meie issast Isaakist käima peäle sai. 1 Mos. 25, 21.
11. Sest kui lapsed weel ei olnud sündinud, ja ei middagi head egga kurja teinud, et ennepetud nou Jummala ärrawallitsemisse järrele piddi kindlaks jäma, ei mitte teggude pärrast, waid kutsuja pärrast,
12. Siis öldi temmale: Surem peab wähhemat tenima. 1 Mos. 25. 23.
13. Nenda kui kirjotud on: Jakobit ollen minna armastanud, agga Esawit ollen ma wihkanud. Malak. 1, 2. 3.
14. Mis peame meie nüüd ütlema? Ons Jummala jures ülletohhus? Ei milgi kombel. 5 Mos. 32, 4.
15. Sest ta ütleb Mosessele: Ma tahhan armo heita selle peäle, kelle peäle ma armo heidan, ja tahhan hallastada selle peäle, kelle peäle ma hallastan. 2 Mos. 33, 19
16. Sepärrast nüüd ei maksa selle nou, kes tahhab, egga selle, kes jookseb, waid Jummala nou, kes armo heidab. Joan. 6. 44 65.
17. Sest kirri ütleb Waraule: Otse seks ollen minna sind üllespiddanud, et ma omma wägge sinnus piddin üllesnäitma, ja et mo nimme keige ma peäl peab kulutadama. 2 Mos. 9, 16.
18. Sepärrast heidab ta nüüd armo, kelle peäle ta tahhab, ja teeb kowwaks, kedda temma tahhab.
19. Ütled sinna nüüd minnule: Mis ta siis weel kaebab? Kes woib temma tahtmisse wasto seista?
20. Agga, oh innimenne! kes olled sinna, kes sa wasto Jummalat kostad? Kas tehtud riist ütleb teggija wasto: Miks olled sa mind nenda teinud?
21. Ehk kas pottiseppal ep olle melewalda saue ülle, sestsammast ühhest sauetükkist tehha teist riista auuks, agga teist auutumaks riistaks. 2 Tim. 2. 20. 21.
22. Kui nüüd Jummal tahtis omma wihha näidata, ja omma wägge teäda anda, siis on temma sure pitka melega kannatanud wihhariistadega, mis walmistud on hukkatusseks;
23. Ja on kannatanud usklikkudega, et ta piddi teäda andma omma auu rikkust armoriistade wasto, mis ta on enne walmistanud auuks. Kol. 1. 27.
24. Kedda temma ka on kutsnud, se on: meid, ei mitte üksipäinis Juda, waid ka paggana rahwa seltsist, Luk. 2. 31. 32.
25. Nenda kui temma ka Osea ramato sees ütleb: Minna tahhan ommaks rahwaks hüda, mis ei olnud mitte minno rahwas: ja armokesseks, mis ei olnud mitte armokenne. Os. 2. 25. 1 Peetr. 2. 10.
26. Ja peab sündima seäl paikas, kus neile on öldud: Teie ep olle mitte minno rahwas! seäl peab neid hütama ellawa Jummala lapsiks. Os. 2. 1.
27. Agga Jesaia kissendab Israelist: kui Israeli laste arro, mis hukka läbbäb, olleks kui liiw merre äres, siiski peab suggu ärrapeäsma. Jes. 10. 22. Rom. 11. 5.
28. Sest temma wöttab sellesamma asja otsa sata ja löppetada õigusses; jah! Issand teeb omma otsusse töeks ma peäl. Laul 80. 12–17.
29. Ja nenda kui Jesaia on enne ütlenud: Kui wäggede Issand meile ei olleks suggu jätnud, siis ollelsime meie kui Sodoma rahwas olnud, ja Komorra rahwa sarnatseks sanud. Jes. 1. 9. 1 Mos. 19. 24.
30. Mis ütleme meie nüüd? Sedda, et pagganad, kes ep olle õigust noudnud, on õigusse kätte sanud, agga se õigusse, mis ussust tulleb.
31. Agga Israeli rahwas, kes õigusse käsko noudis, ep olle mitte õigusse käsko jure sanud.
32. Mispärrast? sest et nemmad õigust ep olle mitte noudnud ussust, waid nenda kui kässo teggudest; sest nemmad on

enbib toukanud wasto wastotoukamisse kiwwi. Luk. 2, 34.
33. Nenda kui kirjotud on: Wata, ma pannen Sionisse wastotoukamisse kiwwi, ja pahhandusse kaljo, ja ükski, kes temma sisse ussub, ei pea mitte häbbi sisse sama. Jes. 8, 14. p. 28, 16.

10. Peatük.

Meie õigus Jummala ees et tulle kässust, waid ewangeliummist. Jummal ei te wahhet innimeste wahhel nende sou ehk sündimisse polest.

1. Wennad, minno süddame hea meel ja palwe, mis ma teen Jummala pole Israeli rahwa eest, on se, et nemmad õnsaks saaksid. p. 9, 3.
2. Sest ma annan neile tunnistusse, et nemmad peält nähha wägga hoolsad on Jummala pärrast, agga ilma moistusseta.
3. Sest et nemmad ei moista Jummala õigust, ja omma enneste õigust püüdwad kinnitada, ep olle nemmad Jummala õigusse alla heitnud.
4. Sest kässo ots on Kristus, õigusseks iggaühhele, kes ussub. Matt. 5, 17. Ap. Tegg. 13, 39.
5. Sest Moses kirjotab õigussest, mis kässust tulleb, et innimenne, kes sedda teik teeb, se peab se läbbi ellama. 3 Mos. 18, 5.
6. Agga õigus, mis ussust tulleb, ütleb nenda: Ärra ütle mitte ommas süddames: Kes tahhab üllesminna taewa? se on: Kristust mahhatoma. 5 Mos. 30, 11–13.
7. Ehk kes tahhab allaminna süggawusse? se on: Kristust surnuist üllestoma.
8. Agga mis ütleb temma: Sanna on so liggi sinno suus, ja sinno süddames; se on usso sanna, mis meie kulutame. 5 Mos. 30, 14. Jes. 46, 13.
9. Sest kui sinna omma suga saad üllestunnistanud Issandat Jesust, ja saad uskunud ommas süddames, et Jummal tedda on surnust üllesärratanud, siis peab sa õnsaks sama. Matt. 10, 32.
10. Sest süddamega ussakse õigusseks, ja suga tunnistakse ülles õnnistusseks. Laul 116, 10.
11. Sest kirri ütleb: Ükski, kes temma sisse ussub, ei pea mitte häbbi sisse sama. Jes. 28. 16.
12. Sest wahhet ep olle Juda ja Kreka mehhe wahhel, sest sesamma on keikide Issand, rikkas keikide heaks, kes tedda appi hüüdwad. Ap. Tegg. 10, 34.
13. Sest iggaüks, kes ial Issanda nimme appi hüüab, peab õnsaks sama. Joel 3, 5. Ap. Tegg. 2, 21.
14. Kuida peawad nemmad nüüd appi hüüdma tedda, kelle sisse nemmad ep olle usknud? Agga kuida peawad nemmad uskma, mis nemmad ep olle kuulnud? Agga kuida peawad nemmad kuulma ilma kulutajata?
15. Agga kuida peawad nemmad kulutama, kui neid ei olle läkkitud? Nenda kui kirjotud on: Kui illusad on nende jallad, kes rahho kulutawad, kes head kulutawad. Jes. 52, 7.
16. Agga keik ei wötta armoöppetusse sanna mitte kuulda. Sest Jesaia ütleb: Issand, kes on meie kulutust usknud? Jes. 53, 1.
17. Sepärrast tulleb usk kulutamissest, agga kulutaminne Jummala sanna läbbi. Joan. 17, 20.
18. Agga minna ütlen: Eks nemmad polle sedda kuulnud? Küll ikka, sest keik ülle ma on nende heäl wäljaläinud, ja nende sannad mailma otsani.
19. Agga minna ütlen: Eks Israel polle sedda tunnud? Moses, kes essimenne on, ütleb: Ma tahhan teid ärritada nende läbbi, kes ei olnud minno rahwas, ja tahhan teid wihhaseks tehha ühhe rummala rahwa läbbi. 5 Mos. 32, 21.
20. Agga Jesaia rägib julgeste, ja ütleb: Mind on leitud neist, kes mind ei otsi; ma ollen ilmunud neile, kes minno järrele ei küssi. Jes. 65, 1.
21. Agga Israeli wasto ütleb temma: Keige päwa ollen minna ommad käed wäljalautanud ühhe rahwa wasto, mis ei kule sanna, ja wasto rägib. Jes. 65, 2.

11. Peatük.

Juda rahwa süddame kangussest. Jummala heldussest pagganatte wasto. Juda rahwa tullewast pattustpöörmissest.

1. Sepärrast ütlen minna: Ons Jummal omma rahwa ärralükkanud? Ei milgi kombel. Sest minnagi ollen Israelimees, Abraami soust, Penjamini suggu-arrust.
2. Jummal ep olle mitte omma rahwast ärralükkanud, mis temma on enne ärratunnud. Ehk eks teie ei tea, mis kirri Eliast ütleb, kuida temma Jummalaga rägib Israeli wasto, ja ütleb:
3. Issand, nemmad on sinno prohwetid tapnud, ja sinno altarid mahhakisku-

nub, ja minna ollen ükſi üllejänud, ja
nemmad käiwad minno hinge peäle.
1 Kunn. 19. 10.
4. Agga mis ütleb temmale Jummala
kostus: Minna ollen enneſele üllejätnud
ſeitſetuhhat meeſt, kes ep olle pölwe nik-
kutanud Baali ees. 1 Kunn. 19. 18.
5. Nenda on ka nüüd ſelſinnatſel aial
ſuggu üllejänud Jummala armo ärra-
wallitſemiſſe järrele.
6. On ſe nüüd armuſt, ſiis ei olle ſe
ennam teggudeſt; muido ep olleks arm
mitte ennam arm; on ſe agga teggudeſt,
ſiis ep olle ſe ennam arm; muido ep ol-
leks teggo mitte ennam teggo.
7. Mis on nüüd? Mis Israel otſib,
ſedda ep olle temma mitte ſanud; ärra-
wallitſetud on ſedda ſanud, agga teiſed
on kowwaks läinud.
8. (Nenda kui kirjotud on: Jummal on
neile annud raske unne waimo, ſilmad,
et nemmad ei nä, ja körwad, et nemmad
ei kule) tännapäwani. Jeſ. 29. 10.
9. Ja Tawet ütleb: Nende laud ſago
köieks, ja wörgutamiſſe paelaks, ja pah-
handuſſeks, ja kättemaksmiſſeks neile:
Laul 69. 23. 24.
10. Nende ſilmad ſago pimmedaks, et
nemmad ei nä: ja murra nende ſelg köw-
weraks iggal aial.
11. Sepärraſt ütlen minna: Ons nem-
mad kommistand, et nemmad piddid lan-
gema? Ei paigaſt mitte. Waid nende
langmiſſe läbbi on pagganattele önnis-
tus ſanud, et pagganad Juda rahwa pid-
did hoolſaks teggema. Ap. Tegg. 13. 46.
12. Agga kui nende langminne on mail-
ma rikkus, ja nende kahjo pagganatte
rikkus; kui paljo ennam peaks ſe pagga-
natte heaks tullema, kui nemmad keik
wötwad uskuda. 25. 26. ſ. Oſ. 2. 1.
13. Seſt ma rägin teile pagganattele:
ſeſt et minna pagganatte apostel ollen,
auustan minna omma ammetit,
14. Kas ma woikſin omma lihha hool-
ſaks, ja monningad nende ſeaſt önſaks
tehha.
15. Seſt kui mailm on leppitud ſe läb-
bi, et Juda rahwas on ärralükkatud; mis
on ſe, kui neid wastowoetakſe, muud kui
ello ſurnuilt ſama?
16. Agga kui esſimenne uudne willi
on pühha, ſiis on ka taigen pühha, ja kui
juur pühha on, ſiis on ka okſad pühhad.
17. Kui nüüd oksteſt monningad on är-
ramurtud; agga ſinna kui metsöllipu ol-
led nende asſemele pogitud, ja öige öllipu
jureſt ja mahlaſt osſa ſanud:
18. Siis ärra kiitle mitte okste wasto;
agga kui ſa nende wasto kiitled, ſiis möt-
le, et ſinna ei kañna juurt, waid juur
kannab ſind.
19. Ütled ſinna nüüd: Okſad on ärra-
murtud, et mind piddi ſisſe pogitama.
20. Öige kül; nemmad on ärramurtud
omma uſkmatta ſüddame läbbi: agga
ſinna ſeiſad usſo läbbi: ärra olle ſure-
linne ommas meles, waid karda.
21. Seſt kui Jummal ep olle armo an-
nud lodud okstele, katſu, ehk temma ſin-
nulegi ei anna armo.
22. Sepärraſt wata Jummala helduſt
ja hirmo; hirmo kül nende wasto, kes on
langenud; agga helduſt ſinno wasto, kui
ſa jääd heldusſe ſisſe, muido ſindki mah-
haraiutakſe. Ebr. 10. 38. 39.
23. Ja neid, kui nemmad ei jä uſkmat-
ta ſüddamega, peab pu ſisſe pogitama;
ſeſt Jummal on wäggew neid jälle ſisſe
pokima. 5 Moſ. 30. 1–7.
24. Seſt kui ſinna ühheſt lodud mets-
öllipuuſt olled ärraleigatud, ja wasto lo-
dud wiſi hea öllipu ſisſe pogitud, kui pal-
jo ennam peab neid, kes lodud hea öllipu
okſad on, omma enneste öllipu ſisſe po-
gitama.
25. Seſt minna ei tahha mitte, wennad,
et teil ſeſinnane ſallaja asſi peab teäd-
matta ollema (et teie ei pea enneste me-
leſt targad ollema), et Israeli rahwas on
muiſt kowwaks läinud, kuuni pagganatte
arro ſaab täis ſanud.
26. Ja nenda keik Israeli rahwas peab
önſaks ſama, otſego kirjotud on: Sioniſt
peab ärrapeäſtja tullema ja Jakobi ſoost
jummalakartmatta ello ärrapöörma.
Jeſ. 59. 20.
27. Ja ſeſinnane on ſe ſeädus, mis
minnuſt neile on antud, kui ma nende
pattud ſaan ärrawötnud. Jer. 31. 33. 34.
28. Armoöppetusſe poleſt on nemmad
kül waenlaſed teie pärraſt; agga ärrawal-
litſemiſſe poleſt on nemmad armſad wan-
nematte pärraſt.
29. Seſt Jummal ei kahhetſe mitte om-
ma armoandi egga kutsmiſt. 2 Tim. 2. 13.
30. Seſt otſego teiegi ennemuiste ep
olle Jummala ſanna kuulnud; agga
nüüd nende ſannakuulmatta ſüddame
läbbi ollete armo ſanud:
31. Nenda ep olle nüüd ka needſinnat-
ſed ſanna kuulnud, et ka nemmad piddid
armo ſama, armo läbbi, mis teile on
ſündinud.
32. Seſt Jummal on keik innimesſed
ſannakuulmatta ello alla kinnipannud,

et ta keikide peäle piddi armo heitma. Kal. 3, 22. Laul 145, 9.
33. Oh sedda Jummala rikkusse ja tarkusse ja tundmisse süggawust! kuis ärraarwamatta on temma kohtomoistmissed, ja ärramoistmatta temma wisid!
Job. 11, 7. Laul 36, 7.
34. Sest kes on Issanda mele ärra tunnud? Ehk kes on temma nouuandja olnud? Job. 15, 8.
35. Ehk kes on temmale middagi enne annud, et se peaks temmale jälle tassutama?
36. Sest temma seest, ja temma läbbi, ja temma sisse on keik asjad; temmale olgo au iggaweste, Amen.

12. Peatük.

Mis meie kohhus on Jummala, isseenneste, liggimesse ja ka waenlaste wasto.

1. Sepärrast maenitsen minna teid, wennad, Jummala sure süddamelikko hallastusse läbbi, et teie annate ommad ihhud ellawaks, pühhaks ja Jummala melepärralisseks ohwriks, se olgo teie moistlik Jummala tenistus.
2. Ja ärge wötke mitte sesinnatse mailma sarnatsed olla; waid muutke endid omma mele uendamisse läbbi, et teie woiksite katsuda, mis Jummala hea, ja melepärralinne, ja täis tahtminne on.
3. Sest ma ütlen se armo läbbi, mis mulle on antud, iggaühhele, kes teie seast on, et temma ei arwa ennast targemaks, kui sünnib arwata, waid et iggaüks ennesest arwaks nenda, kui kohhus on arwata sedda möda, kui Jummal iggaühhele usso moödo on jagganud.
4. Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liikmid on; agga keigil liikmettel ep olle ühhesuggust tööd:
5. Nenda olleme meiegi mitmed üks ihho Kristusse sees; agga iggaüks ennese kohhal olleme meie üks teise liikmed.
1 Kor. 12, 12. 27.
6. Agga meil on armoannid, mis sedda armo möda, mis meile on antud, monnesuggused on. Ehk meil on prohweti kulutaminne, siis peab se usso moödo järrele ollema.
7. Ehk meil on järrelewaatmisse ammet, siis olleme meie üks teise liikmed järrelewaatmisse ammetis; ehk on, kes öppetab, se on teise lige öppetusse sees.
8. Ehk on, kes maenitseb, se on teise lige maenitsusse sees; kes jaggab, se tehko sedda wagga süddamega; kes on üllewaatja, se olgo ussin; kes waeste ette murretseb, se tehko sedda römoga.
9. Armastus ärgo olgo mitte sallalik; hirm olgo teil kurja eest; hoidke head tagga.
10. Armastage üks teist ellaste kui wennad; üks joudko teise ette auustamissega.
11. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema; olge tullised waimust; pange aega tähhele.
12. Olge röömsad lotusses, kannatlikkud ahhastusses; jäge kindlaste palwesse;
13. Aitke pühhasid, kennel pudus on; püüdke heal melel wööraid wastowötta.
14. Önnistage neid, kes teid taggakiusawad; önnistage, ja ärge wanduge mitte.
15. Olge röömsad röömsattega, ja nutke nutjattega.
16. Olge ühhemelelissed üks teise wasto. Ärge noudke körkisid asjo, waid heitke allandlikkude seltsi.
17. Ärge olge enneste melest targad; ärge makske ühhelegi kurja kurjaga; noudke häid asjo keikide innimeste nähhes.
18. Kui se woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo kui teie poolt sünnib.
19. Ärge makske isse kurja kätte, armsad, waid andke maad Jummala wihhale, sest kirjotud on: Minno pärralt on kättemaksminne, minna tahhan kättemaksta, ütleb Issand.
20. Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda tedda, kui temmal janno on, siis joda tedda; sest, kui sa sedda teed, siis koggud sinna tullisid süssi temma pea peäle. Öpp. Sann. 25, 21. 22.
21. Ärra anna ennast kurjast ärrawoita, waid woida sinna kurri ärra heaga.

13. Peatük.

Öppetussed, missuggused meie peame ollema kohtowannematte, omma liggimesse, ja isseenneste wasto.

1. Igga hing heitko üllematte alla, kellel keigeüllem melewald on, sest üllemaid ep olle muid kui Jummalast; agga kes üllemad on, need on Jummalast seätud.
2. Kes nüüd üllematte wasto panneb, se panneb Jummala seädmisse wasto; agga kes wastopannewad, need saatwad isseenneste peäle nuhtlust.
3. Sest wallitsejad ei olle hirmuks hea teggudele waid kurjadele; agga kui sinna ei tahha üllema hirmo karta, siis te head, ja siis saad sinna kitust temmalt.

4. Sest temma on Jummala tener sinno heaks; agga kui sa kurja teed, siis karda, sest ta ei kañna moöka mitte ilmaasjata; sest temma on Jummala tener, kättemaksja, sedda nuhtlema, kes kurja teeb.
5. Sepärrast on tarwis, et teie allaheidate, ei mitte üksipäinis nuhtlusse, waid ka süddametunnistusse pärrast.
6. Sepärrast makske ka makso; sest nemmad on Jummala sullased, kes otse se eest murret kandwad.
7. Siis tassuge nüüd keigile, mis teie kohhus on: makso, kellele makso; tollirahha, kellele tollirahha; kartust, kellele kartust; auu, kellele auu tulleb anda.
Matt. 22. 21.
8. Ärgo olgo teil ühtegi wölgo kellegagi, kuid et teie üks teist armastate, sest kes teist armastab, se on kässo täieste piddanud. Kal. 5. 14.
9. Sest se: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei pea mitte üllekohhut tunnistama; sinna ei pea mitte himmustama; ja kui weel üks teine käsk on, se pannakse sellesinnatse sanna sisse ühte: Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.
Mark. 12. 31.
10. Armastus ei te liggimessele kurja; siis on armastus kässo täitminne.
11. Ja sedda tehkem sepärrast, et meil teäda on aeg, et tund on, et meie jo olleme üllesärratud unnest; (sest nüüd on meie önnistus lähhem kui siis, kui meie ussklikkuks saime. Ewes. 5. 14. 1 Tess. 5. 6.
12. Ö on möda läinud, agga pääw on liggi tulnud,) sepärrast heitkem ennestest ärra pimmedusse teud, ja ehhitagem endid walgusse söariistadega. 1 Joan. 2. 8.
13. Ellagem aufaste kui päwa aial, ei mitte prassimisses egga liasjomisses, ei mitte abbiello ärrateotamisses, egga kimalusses, ei mitte ridus egga kaddedusses, Luk. 21, 34. Ewes. 5. 18. Jak. 3. 14.
14. Waid ehhitage endid Jssanda Jesusse Kristussega, ja ärge kandke omma lihha eest hoolt, nenda et himmud sest touswad. Kal. 3. 27. Kol. 3. 10.

14. Peatük.

Missugguseb neeb, kel kange usk on, peawad ollema nende wasto, kes nödrad on usus.

1. Agga wötke se wasto, kes nödder on usus, ja ärge saatke tedda mitte kakstpiddi mötlema. p. 15. 1.
2. Monni ussub kül, et ta woib keik süa; agga kes nödder on, se sööb aiarohtusid. 1 Mos. 1. 29. p. 9. 3.
3. Kes sööb, se ärgo pölgago sedda, kes mitte ei sö; ja kes ei sö, se ärgo moistko kohhut selle peäle, kes sööb, sest Jummal on tedda wastowötnud. Kol. 2. 16.
4. Kes sinna olled, kes sa teise sullase peäle kohhut moistad? Temma seisab ehk langeb omma issandale; agga tedda peab kinnitadama, sest Jummal on wäggew tedda kinnitama. Jak. 4. 12.
5. Teine arwab kül ühhe päwa parrama ollewad teist; agga teine arwab keik päiwi ühhesuggusteks: iggaüks olgo ommas meles se peäle julge. Kal. 4. 10.
6. Kes päwa tähhele panneb; se panneb sedda tähhele Jssandale, ja kes päwa mitte tähhele ei panne, se ei panne sedda mitte tähhele Jssandale; kes sööb, se sööb Jssandale, sest temma tännab Jummalat, ja kes mitte ei sö, se ei sö Jssandale, ja tännab Jummalat. 1 Kor. 10. 31.
7. Sest ükski meist ei ella isseennesele, ja ükski ei surre isseennesele.
2 Kor. 5. 15. Kal. 2. 20.
8. Sest kui meie ellame, siis meie ellame Jssandale: ja kui meie surreme, siis meie surreme Jssandale; sepärrast ehk meie ellame, ehk meie surreme, siis olleme meie Jssanda pärralt. 1 Tess. 5. 10.
9. Sest seks on Kristus ka surnud ja üllestousnud, ja jälle ellawaks sanud, et temma ni bästi surnutte kui ellawatte ülle piddi Jssand ollema.
10. Agga sinna, mis sa omma wenna peäle kohhut moistad? Ehk sinnagi, mis sa omma wenda mikski ei panne? Sest meid peab keik Kristusse kohtojärje ette seätama. Luk. 6. 37.
11. Sest kirjotud on: Minna ellan, ütleb Jssand, mulle peab igga pölw ennast nikkutama, ja igga keel peab Jummalat tunnistama. Wil. 2. 10. Jes. 45. 23.
12. Sepärrast peab iggaüks meist isseennese eest Jummalale arro andma.
13. Sepärrast ärgem moistkem teps kohhut üks teise peäle; waid moistke enneminne se peäle kohhut, et ükski omma wennale tükki egga pahhandust ei te.
14. Ma tean, ja ollen julge se peäle Jssanda Jesusse sees, et ühtegi ep olle ärrakeeldud isseenneses, kui agga, kes middagi arwab ärrakeeldud ollewad, sel on se ärrakeeldud. Matt. 15. 11. 1 Tim. 4. 4. 5.
15. Agga kui sinno wend roa pärrast kurwaks saab, siis ei käi sinna teps armastusse järrel: ärra sada hukka omma

roaga sedda, kelle eest Kristus on sur-
nud. 1 Kor. 8, 11. 13.
16. Sepärrast ärge andke omma head
mitte teotada.
17. Sest Jummala riik ep olle mitte
roog egga jomaaeg, waid öigus, ja rah-
ho, ja rööm pühha Waimo sees.
Luk. 17, 20. 1 Kor. 4, 20. p. 8, 8.
18. Sest kes neis asjus Kristust tenib,
se on Jummala mele pärrast, ja kölbab
innimeste melest.
19. Sepärrast noudkem nüüd sedda tag-
ga, mis rahhuks, ja parrandusseks teile
isseenestis tarwis tulleb.
20. Ärra rikku roa pärrast Jummala
teggo; keik roab on kül puhtad; agga sel
innimessel on se pahha, kes pahhandus-
sega sööb.
21. Se on hea, et sa libha ei sö, egga
wina ei jo, egga sedda, kubbo wasto sin-
no wend ennast toukab, ehk pahhandab,
ehk nödraks saab.
22. Ons sinnul usk, siis olgo se sulle en-
nesele Jummala ees. Önnis on se, kes
isseennese peäle kohhut ei moista selle
asja sees, mis ta tunneb hea ollewad.
23. Agga kes kaksipiddi mötleb, kui ta
sööb, se on hukkamoistetud, sest et se ei
tulle ussust; agga keik, mis ussust ei tul-
le, se on pat. Tit. 1, 15. Ebr. 11, 6.

15. Peatük.

Nendega, kelle usk nödder on, peab kannatama, Kristusse pärrast, kes keikidega kannatab. Monnesuggused öppetussed ja head maenitsussed.

1. Agga meie, kes kanged olleme, pea-
me joutumatte nödrussi kandma, ja ei
pea mitte isseenneste mele pärrast ollema.
p. 14, 1. 1 Kor. 9, 22.
2. Sest iggaüks meist olgo liggimesse
mele pärrast temma heaks, se on parran-
dusseks. p. 14, 19.
3. Sest Kristuski ep olle omma ennese
mele pärrast olnud, waid nenda kui kir-
jotud on: Nende teotamissed, kes sind
teotawad, on minno peäle langenud.
Laul 69, 10. Jes. 53, 4.
4. Sest mis ial enne on kirjotud, se on
meie öppetusseks ennekirjotud, et meil
kannatusse ja kirja römustamisse läbbi
peab lotus ollema.
5. Agga kannatusse ja römustamisse
Jummal andko teile, et teie ühte meelt
peate isseenestis Jesusse Kristusse järrele,
Wil. 3, 16. Laul 133, 1. 2. 3.
6. Et teie ühhe mele ja ühhe suga aus-
tate Jummalat ja meie Issanda Jesusse
Kristusse Issa.
7. Sepärrast wötke üks teist wasto, nen-
da kui ka Kristus meid on wastowötnud
Jummala auuks.
8. Agga ma ütlen, et Jesus Kristus on
ümberleikamisse teenriks sanud Jumma-
la töe pärrast, et ta piddi wannematte
tootussed kinnitama.
9. Ja et ka pagganad hallastusse pär-
rast piddid Jummalat austama, nenda
kui kirjotud on: Sepärrast tahhan minna
sind kita pagganatte seas, ja sinno nim-
mele mängides laulda. Laul 18, 50.
10. Ja ta ütleb temma: Olge röömsad,
pagganad, temma rahwaga. 5 Mos. 42, 43.
11. Ja ta: Kiitke Issandat, keik pagga-
nad, ja kiitke tedda keik rahwas!
Laul 117, 1.
12. Ja ta ütleb Jesaia: Se peab olle-
ma Jesse juur, ja kes touseb wallitsema
pagganatte üle, selle peäle peawad pag-
ganad lootma. Jes. 11, 10.
13. Agga lotusse Jummal täitko teid
keige römo ja rahhoga usso sees, et teil
woiks rohkeste lotust olla pühha Waimo
wäes.
14. Agga minna issegi tean töeste teist,
mo wennad, et teiegi isse täis headust ol-
lete, täidetud keige tundmissega, ja woite
ka endid isseenestis maenitseda.
15. Agga ma ollen muist teile julge-
minne kirjotanud, wennad, et ma sedda
jälle teie mele tulletan, armo pärrast, mis
mulle Jummalast on antud,
16. Et minna pean Jesusse Kristusse
sullane ollema pagganatte seas, ja Jum-
mala armoöppetusse pühha tööd tegge-
ma, et pagganatte ohwer Jummala me-
lest öiete armas olleks, pühhitsetud püh-
ha Waimo läbbi.
17. Sepärrast on mul kiitlemist Kris-
tusse Jesusse sees neist asjust, mis Jum-
mala pärralt on.
18. Sest minna ei julgeks middagi rä-
kida neist asjust, mis Kristus ep olle tei-
nud minno läbbi sanna ja teoga, et pag-
ganad piddid sanna kuulma,
19. Tähtede ja immeteggude wäe läbbi,
Jummala Waimo wäe läbbi, nenda et
minna Jerusalemmast ja ümberkaudo Il-
liriko maast sadik keik Kristusse armoöp-
petussega ollen täitnud.
20. Agga nenda ollen minna wägga
püüdnud armoöppetust kulutada, kus
Kristus ep olle nimmetud, et ma woöra
allusse peäle ei ehhita;
21. Waid nenda kui kirjotud on: Need,
kellele temmast ep olle middagi kulutatud,

peawad näggema, ja need, kes ei olle
kuulnud, peawad moistma. Jes. 52, 15.
22. Sepärrast on mind ka mittokorda är-
rakeeldud teie jure tullemast.
23. Agga nüüd, (et mul polle ennam
maad neissinnatsis paikus; agga ni mit-
to aastat wägga ollen iggatsenud teie ju-
re tulla,)
24. Kui ma läbhän Hispania male,
tabhan minna teie jure tulla, sest ma lo-
dan läbbiminnes teid näbha, ja teist sen-
na sadetud sada, kui ma enne teie seltsis
ennast pissut saan rõmustanud.
25. Agga nüüd läbhän minna Jerusa-
lemma pühhi ristiinnimessi tenima.
26. Sest Makedonia ja Ahkaja ma kog-
godussed on heaks arwanud middagi jag-
gada waeste pübhadele, kes Jerusalem-
mas on. 1 Kor. 16, 1. 2 Kor. 8, 1. 2.
27. Sest nemmad on sedda heaks arwa-
nud, ja on ka nende wölglased; sest kui
pagganad nende waimolikkust andidest
ossa sanud, siis on ka nende kohhus, neid
ihholikko andidega aidata.
28. Kui ma nüüd sedda saan löppeta-
nud, ja neile sesinnatse kasso ausaste
kätte saatnud, tabhan minna teie kaudo
Hispania male minna.
29. Agga ma tean, kui ma teie jure
tullen, et ma siis tullen Kristusse armo-
öppetusse rohke jätkoga.
30. Agga minna maenitsen teid, wen-
nad, meie Issanda Jesusse Kristusse
läbbi, ja waimo armastusse läbbi, et teie
minnoga woitlete palwette sees minno
eest Jummala pole, 2 Tess. 3, 1. 2.
31. Et ma saaksin peästetud sannakuul-
matta rahwa käest, mis Juda maal on;
ja et se, mis ma ollen koggunud, ja Je-
rusalemma wiin, woiks pühha rahwa
melest öiete armas olla;
32. Et ma woiksin rõmoga teie jure tul-
la Jummala tahtmisse järrele, ja teiega
rõmustada.
33. Agga rahho Jummal olgo teie kei-
kidega. Amen. p. 16, 20.

16. Peatük.

Paulus annab Wöbet Roma rahwa holeks, terretab neid, kes pühhad, maenitseb neid, ja kidab Jummalat.

1. Agga minna annan teie holeks meie
õe Wöbe, kes on Kengrea koggodusse
kässilinne:
2. Et teie tedda wastowöttaksite Issan-
da sees, nenda kui pühhade kohhus on,
ja olleksite temmale abbiks, mis asjas
tal temmale teid tarwis on; sest sesinna-
ne on mitmele, ka mulle ennesele abbiks
olnud.
3. Terretage Priskillat ja Akilat, min-
no abbimehhi Kristusse Jesusse sees:
Ap. Tegg. 18, 2. 26.
4. Kes minno ello eest omma kaela on
pannud, kedda mitte üksipäinis minna ei
tänna, waid ka keik pagganatte kogge-
dussed;
5. Ja terretage koggodust nende koias.
Terretage Epenetust, kedda ma armatsen,
kes essimenne olnud Ahkaja maal Kris-
tusse pole pöörma.
6. Terretage Mariat, kes paljo tööd
meie eest on teinud.
7. Terretage Andronikust ja Juniat,
minno sugulassi, ja kes minnoga wan-
gis olnud: kes on kuulsad apostlitte seas,
kes ka enne mind on olnud Kristusse sees.
8. Terretage Ampliat, kedda ma armat-
sen Issanda sees.
9. Terretage Urbanust meie abbimeest
Kristusse sees, ja Takist, kedda ma ar-
matsen.
10. Terretage Appellest, kes on läbbi-
katsutud Kristusse sees. Terretage neid,
kes Aristobulusse perrest on.
11. Terretage Herodioni, minno suggu-
last. Terretage neid, kes Narkissusse
perrest, kes Issanda sees on.
12. Terretage Triwänat ja Triwosat,
kes tööd tewad Issandas. Terretage
Persidat, kedda ma armatsen, kes paljo
tööd on teinud Issanda sees.
13. Terretage Ruwust, kes on üks ärra-
wallitsetud Issanda sees, ja temma ja
minno emma.
14. Terretage Asinkritust, Wlegonit,
Hermast, Paatrobat, Hermest, ja wendi,
kes nende jures on.
15. Terretage Wilologust, ja Juliat,
Nereust, ja temma õdde, ja Olimpat, ja
keiki pühhasid, kes nende jures on.
16. Terretage üks teist pühha suand-
missega. Kristusse koggodussed lükki-
tawad teile terwist. 1 Kor. 16, 20.
17. Agga minna maenitsen teid, wen-
nad, et teie neid tähhele pannete, kes lah-
kumissi ja pahhandussi töstwad öppetus-
se wasto, mis teie ollete öppinud, ja tag-
ganege neist ärra. Matt. 7, 15.
18. Sest needsinnatsed ei teni mitte meie
Issandat Jesust Kristust, waid omma
köhto; ja petwad magguså sanna, ja lib-
beda kõnne läbbi waggade süddamid.
Wil. 3, 19. Esek. 13, 18.
19. Sest teie sannakuulminne on keigile
teäda sanud, sepärrast ollen ma teie pär-

rast rõmus; agga ma tahhan, et teie kül hea peäle peate targad, agga kurja peäle waggurad ollema.
20. Agga rahho Jummal tallab pea sa-
dana teie jalgade alla. Meie Issanda
Jesusse Kristusse arm olgo teiega. Amen.
21. Teid terretawad Timoteus, minno
abbimees, ja Lukius, ja Jason, ja Sosi-
patrus, minno suggulased.
22. Minna Tertius terretan teid, kes
ma se ramato ollen kirjotanud Issanda
sees,
23. Teid terretab Kajus, minno ja kei-
ge koggodusse perremees. Teid terretab
Erastus linna rentmeister, ja wend
Kuartus.
24. Meie Issanda Jesusse Kristusse
arm olgo teie keikidega, amen.
25. Agga sellele, kes teid woib kinnitada
minno armoöppetusse ja Jesusse Kris-
tusse jutlusse järrele, mis läbbi se sallaja
assi on ilmutud, mis iggawessest aiast
on kinnipetud olnud; Ewes. 3, 9.
26. Agga nüüd on ilmutud prohweti
kirjade läbbi iggawesse Jummala kässo
pärrast, usso sannakuulmissiks, ja teäda
antud keikide pagganatte seas,
27. Aino targa Jummalale olgo au
Jesusse Kristusse läbbi iggaweste.
AMEN. 1 Tim. 1, 17.

Roma rahwale kirjotud Korintussest
Wöbe läbbi, kes olli Kengrea koggo-
dusse kässilinne.

Paulusse Ramato ots, mis Roma rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat
Korintusse linna rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Maenitsus, et ühhesuggune meel ja allandlik süddа peab ustlikkudel ollema.

1. Paulus Jesusse Kristusse kutsutud
apostel Jummala tahtmisse järrele, ja
wend Sostenes,
2. Jummala koggodussele, mis Korin-
tusse linnas on, neile, kes on pühhitse-
tud Kristusse Jesusse sees, kutsutud püh-
hadele, nende keikidega, kes meie Issanda
Jesusse Kristusse nimme appi hüüdwad
keikis nende ja meie paikus,
3. Arm olgo teiega, ja rahho Jumma-
last meie Issast, ja Issandast Jesussest
Kristussest.
4. Minna tännan ikka omma Jumma-
lat teie pärrast Jummala armo eest, mis
teile on antud Kristusse Jesusse sees,
Ewes. 1, 15. 16.
5. Et teie temma sees keigist ollete rik-
kaks sanud, keigest öppetusse sannast ja
keigest tundmissest.
6. Sedda möda kui Kristusse tunnistus
teie sees on kinnitud, Rom. 1, 16.
7. Nenda et teil ühhestki armoannist ei
olle puddo, ja otate meie Issanda Jesusse
Kristusse ilmumist;
8. Kes ka teid tahhab kinnitada ot-
sani, et teie laitmatta woiksite olla
meie Issanda Jesusse Kristusse pä-
wal. 2 Kor. 1, 21. 1 Tess. 5, 23.
9. Jummal on ustaw, kelle läbbi teie
ollete kutsutud temma Poia, meie Issan-
da Jesusse Kristusse ossasamissiks.
1 Tess. 5, 24. Joan. 15, 5.
10. Agga minna maenitsen teid, wen-
nad, meie Issanda Jesusse Kristusse
nimme läbbi, et teie keik ühtwisi rägite,
ja et ei olle lahkumissi teie seas, waid ol-
ge kokkolidetud ühhesugguses meles, ja
ühhesuggnses mõttes.
Rom. 15, 5. 6. Fil. 2, 2. 3. p. 3, 16.
11. Sest ma ollen Kloe perre käest teist
teäda sanud, minno wennad, et teie seas
riidlemissi on.
12. Agga ma ütlen sedda, et iggaüks
teie seast ütleb: Minna ollen Paulusse
poolt, ja teine: Minna ollen Apollosse
poolt, ja teine: Minna ollen Kewa poolt,
ja teine: Minna ollen Kristusse poolt.
13. Ons Kristus ühhest ärralahhutud?
Ons Paulus teie eest risti lödud? Ehk
ollete teie Paulusse nimme peäle risti-
tud?
14. Ma tännan Jummalat, et minna ei
olle keddagi teie seast ristinud, kui ükski-
päinis Krispusse ja Kajusse; Ap. Tegg. 18, 8.
15. Et ükski ei woi öölda, et ma omma
nimme peäle ollen ristinud.

16. Agga ma ollen ka ristinud Tehwana perre; ennam ei tea minna mitte, kas ma keddagi muud ollen ristinud. p. 16. 15.
17. Sest Kristus ei olle mind mitte läkkitanud ristima, waid armoöppetust kulutama, ei mitte sanna tarkusses, et Kristusse risti ei peaks tühjaks tehtama.
p. 2. 4. 13.
18. Sest sanna ristist on neile üks jöllebus, kes hukka läbhäwad, agga meile, kes meie önsaks same, on se üks Jummala wäggi. Rom. 1. 16.
19. Sest kirjotud on: Minna tahhan tarkade tarkusse ärrakautada, ja moistlikkude moistusse tühjaks tehha. Jes. 29. 14.
20. Kus on tark? Kus on kirjatundja? Kus on sellesinnatse mailma asjade ärraarwaja? Ets Jummal olle sellesinnatse mailma tarkusse jöllebaks teinud?
21. Sest et mailm omma tarkusse läbbi ei tunnud Jummalat Jummala tarkusse sees, siis on Jummala mele pärrast olnud, jölleda jutlusse läbbi önsaks tehha neid, kes ussuwad. Matt. 11. 25.
22. Sest Juda rahwas küssiwad tähte, ja Kreka rahwas noudwad tarkust.
Matt. 12. 38. p. 16. 1.
23. Agga meie kulutame Kristust, kes risti lödud, mis Juda rahwale üks pahhandus, agga Kreka rahwale üks jöllebus on. Matt. 11. 6.
24. Agga neile, kes on kutsutud, ni häti Juda kui Kreka rahwale kulutame meie Kristust, Jummala wägge, ja Jummala tarkust. 18. s. Kol. 2. 3.
25. Sest Jummala jölle assi on targem, kui innimessed on, ja Jummala nödrus on wäggewam, kui innimessed on.
26. Sest teie näte, wennad, omma kutsmist, et ei mitte paljo tarko lihha polest, ei mitte paljo wäggewaid, ei mitte paljo suurtsuggu rahwast teie seas ei olle;
Joan. 7. 48. Jak. 2. 5.
27. Waid mis jölle on mailma ees, sedda on Jummal ärrawallitsenud, et temma tarkadele häbbi teeks, ja mis nödder on mailma ees, sedda on Jummal ärrawallitsenud, et temma häbbi teeks sellele, mis wäggew on.
28. Ja mis mailma ees alw ja ärrapölgtud on, sedda on Jummal ärrawallitsenud, ja sedda, mis ühtegi ei olle, et ta piddi tühjaks teggema sedda, mis middagi on:
29. Et ükski lihha temma ees ei pea kiitlema.
30. Agga temmast ollete teie Kristusse Jesusse sees, kes meile Jummalast on sanud tarkusseks, ja öigusseks ja pühhitsemisseks, ja lunnastamisseks.
31. Et se olleks nenda, kui kirjotud on: Kes kiitleb, se kitelgo Issanda sees.
Jer. 9. 23. 2 Kor. 10. 17.

2. Peatük.

Armoöppetust peab jummalikko tarkussega kulutama.

1. Ka minna, kui ma teie jure tullin, wennad, ei tulnud mitte körge sannade ehk tarkussega, kui ma teile Jummala tunnistust kulutasin. p. 1. 17.
2. Sest minna ei arwand ennast teie seas ühtegi muud teädwad, kui agga Jesust Kristust, ja sedda kui risti lödud Kristust. Kal. 6. 14.
3. Ja minna ollin teie jures nödrusse, ja kartusse, ja suure wärristusse sees.
Ap. Tegg. 18. 1. 9. 2 Kor. 10. 10.
4. Ja minno könne ja minno jutlus ei olnud mitte innimesse tarkusse melitaja sannadega, waid Waimo ja wäe üllesnäitmisses. 2 Peetr. 1. 16.
5. Et teie usk mitte ei olleks innimeste tarkusses, waid Jummala wäes.
Ewes. 1. 17. 18. 1 Tess. 1. 5.
6. Agga meie rägime sedda tarkust, mis täieste waggade sees on, ei mitte sellesinnatse mailma, egga sellesinnatse mailma üllematte tarkust, kes isse ärrakaddumad;
7. Waid meie rägime Jummala tarkust sallajas asjas, warjule pandud tarkust, mis Jummal enne mailma algust enne on seädnud meie auuks; Laul 51. 8.
8. Mis ükski sellesinnatse mailma üllematteft ei olle tunnud; sest kui nemmad sedda ollefsid tunnud, siis ei olleks nemmad auu Issandat mitte risti lönud.
9. Waid nenda kui kirjotud on: Mis silm ei olle näinud, ja körw ei olle kuulnud, ja innimesse süddamesse ei olle tousnud, mis Jummal on walmistanud neile, kes tedda armastawad, Jes. 64. 3.
10. Sedda on Jummal meile ilmutanud omma Waimo läbbi: sest Waim urib keik asjad läbbi, ka Jummala süggawussed.
11. Sest kes innimeste seast teab sedda, mis innimesse sees on, kui agga innimesse waim, kes temma sees on? Nenda ei tea ka ükski, mis Jummala sees on, kui agga Jummala Waim.
12. Agga meie ei olle mitte mailma waimo sanud, waid selle Waimo, kes Jummalast on, et meie woime teäda, mis meile Jummalast on armust antud.
13. Sedda rägime meie ka, ei mitte san-

nadega, mis innimesse tarkus öppetab, waid mis pühha Waim öppetab, ja arwame waimolikkud asjad ärra waimolikkul kombel. 1. 4. s.

14. Agga lihhalik innimenne ei sa mitte kätte, mis Jummala Waimo asjad on; sest se on temmale jölledus, ja temma ei woi neid mitte tunda, sest neid peab waimolikkult ärramoistetama.

15. Agga waimolik innimenne moistab kül keik ärra, ja tedda ennast ei moisteta ühhestki ärra.

16. Sest kes on Issanda meelt tunnud, kes tedda piddi öppetama? Agga meil on Kristusse meel.

3. Peatük.

Öppetajad on teenrid, pölloharrijad ja hone ehhitajad. Kristus on meie önnistusse Issand ja allus.

1. Ka minna, wennad, ei olle mitte woinud räkida teile kui waimolikkudele, waid kui lihhalikkudele, kui wäetima lastele Kristusse sees.

2. Piima ollen minna teile jua annud, ja ei mitte kowwa roga; sest teie ei woinud weel mitte, egga woi weel nüüdki mitte wastowötta. Ebr. 5, 12. 13.

3. Sest teie ollete alles lihhalikkud; sest kui kaddedust, ja rido, ja wastastikkust meli teie seas on, eks teie olle lihhalikkud, ja eks teie ei ella innimeste wisil?

4. Sest kui kegi ütleb: Minna ollen Paulusse poolt, agga teine: Minna ollen Apollosse poolt, eks teie siis ei olle lihhalikkud? p. 1, 12.

5. Kes on nüüd Paulus? ja kes on Apollos? Mis muud kui teenrid, kelle läbbi teie ollete usklikkuks sanud, ja nenda kui Issand iggaühhele on annud.

6. Minna ollen istutanud, Apollos on kastnud, agga Jummal on kaswatanud.

7. Siis ei olle nüüd middagi, egga se, kes istutab, egga se, kes kastab, waid Jummal, kes kaswatab.

8. Agga kes istutab, ja kes kastab, need on ühhesuggused; agga iggaüks saab omma palga omma tö järrele. Rom. 2, 6.

9. Sest meie olleme Jummala abbimehhed, teie ollete Jummala pölloma, ja Jummala hone.

10. Jummala armo järrele, mis minnule on antud, ollen minna allusse seädnud kui tark hone ehhitaja, ja üks teine ehhitab se peäle; agga iggaüks katsko, kuida temma se peäle ehhitab. p. 15, 10.

11. Sest teist allust ei woi ükski seäda, kui agga se, mis jo seätud on, se on Jesus Kristus.

12. Agga kui kegi sellesinnatse allusse peäle ehhitab kulda, hōbbedat, kallid kiwwa, puid, heina, kört;

13. Siis peab iggaühhe tö awwalikkuks sama: sest (katsmisse) pääw peab sedda selletama; sest tulle läbbi peab se ilmuma, ja tulli peab läbbikatsuma iggaühhe tööd, missuggune se on.

14. Kui kellegi tö jääb, mis temma se peäle on ehhitanud, siis peab ta palga sama.

15. Kui kellegi tö ärrapölleb, siis saab temma sest kahjo; agga temma isse peäseb, siiski nenda kui läbbi tulle.

16. Eks teie ei tea, et teie Jummala tempel ollete, ja et Jummala Waim teie sees ellab? p. 6, 19.

17. Kui kegi Jummala templi ärrarikkub, tedda tahhab Jummal ärrarikkuda; sest Jummala tempel on pühha, ja se ollete teie.

18. Ärgo petko ükski issennast; kui kegi teie seast ennast arwab targa ollewad sessinnatses mailmas, se sago jölledaks, et ta woiks targaks saba.

19. Sest sellesinnatse mailma tarkus on jölledus Jummala jures; sest kirjotud on: Temma tabbab targad nende tiggeda kawwalusse sees. Job. 5, 13.

20. Ja ta: Issand tunneb tarkade mötlemissed ärra, et nemmad tühjad on. Laul 94, 11.

21. Sepärrast ärgo kitelgo ükski innimestest; sest keik on teie pärralt,

22. Olgo Paulus ehk Apollos, olgo Kewas ehk mailm, olgo ello ehk surm, olgo ollewad asjad ehk tullewad asjad, keik on teie pärralt.

23. Agga teie ollete Kristusse pärralt, agga Kristus on Jummala pärralt. p. 11, 3.

4. Peatük.

Apostlitte ammet ja pölli.

1. Nenda arwago meid iggaüks kui Kristusse sullasid ja maiapiddajaid Jummala sallaja asjade ülle. Matt. 16, 19.

2. Agga peäle selle, siis küssitakse maiapiddajatte käest, et iggaüks peab tru ollema. Luk. 12, 42.

3. Agga ma ei panne sedda mikski, et teist minno peäle kohhut moistetakse, ehk innimesse kohtopäwast; agga egga minnagi moista ennese peäle kohhut.

4. Sest minna ei tea ennese peäle ühtegi süüd; agga sepärrast ep olle ma mitte

õigeks arwatud: sest Issand on se, kes mo peäle kohhut moistab.

5. Sepärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kunni Issand tulleb, kes ka pimmedusse sallajad asjad päwa ette tösstab, ja süddamette nouud awwalikkuks teeb; ja siis saab iggaüks Jummalalt kitust.

6. Agga sedda ollen minna, wennad, ennese ja Apollosse peäle tähhendanud teie pärrast, et teie meist peate öppima, ei mitte targemad ollema ülle selle, kui kirjotud on, et teie üks teise wasto ühhegi pärrast ei pea surustellema. Rom. 12. 3.

7. Sest kes teeb sinno wahhel wahhet? Agga mis on sul, mis sinna ei olle sanud? Agga kui sa ka sedda olled sanud, mis sa siis kiitled, otse kui ei olleks sa sedda mitte sanud? Joh. 3, 27. Jak. 1. 17.

8. Jubba teie ollete täis sanud, jubba teie ollete rikkaks läinud; teie wallitsete kui kunningad ilma meieta; ja Jummal andko, et teie wallitsekssite kui kunningad, et ka meie woiksime kui kunningad teiega wallitseda.

9. Sest minna arwan, et Jummal meid, wiimsed apostlid on pannud kui surmale ärraantud; sest meie olleme silma immeks sanud mailmale, ja inglittele, ja innimestele. Laul 44. 23. Rom. 8. 36.

10. Meie olleme jöllebad Kristusse pärrast, agga teie ollete moistlikkud Kristusse sees; meie nödrad, agga teie kanged; teie ausad, agga meie auutumad.

11. Selle tunnini kannatame meie ka nälga ja janno, ja olleme allasti, ja meid peksetakse kämmeldega, ja meil ei olle kuski pool asset, 2 Kor. 11. 26. 27.

12. Ja meie näme waewa tööd tehhes omma kättega; kui meid söimatakse, siis önnistame meie; kui meid taggakiusatakse, siis kannatame meie sedda.

13. Kui meid teotakse, siis pallume meie; meie olleme tännini otsego mailma pühkits ja keikide roistuks sanud. Ebr. 10. 33.

14. Minna ei kirjota sedda mitte, et ma teile häbbi teeksin, waid minna maenitsen teid, kui omma armsaid lapsi.

15. Sest ehk teil olleks kümmetuhhat juhhatajat Kristusse sees, ommeti ei olle teil mitte paljo issasid, sest Kristusse Jesusse sees ollen minna teid sünnitanud armoöppetusse läbbi. Ap. Tegg. 18. 11.

16. Sepärrast maenitsen minna teid, olge minno järrelkäijad.

17. Sepärrast ollen minna Timoteusse teile läkkitanud, kes mo armas ja tru poeg on Issanda sees, kes teie mele peab tulletama minno teed, mis Kristusse sees on, nenda kui ma keikis paikus iggas koggodusses öppetan. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2.

18. Monningad kül surustellewad, kui ei peaks minna mitte teie jure tullema.

19. Agga ma tahhan pea teie jure tulla, kui Issand tahhab, ja tahhan katsuda ei mitte uhkette könnet, waid nende wägge.

20. Sest Jummala riik ei seisa mitte könnes, waid wäes. Rom. 14. 17. 18.

21. Mis teie tahhate; pean minna witsaga teie jure tullema, woi armastusse ja tassase waimoga?

5. Peatük.

Werrise horatöteggija patto nuhtlus; Maenitsus, et wanna happotaigna peab wäljapühkima, ja kuida ja mispärrast ei pea ollema teggemist pattustega.

1. Ülleüldse kuulukse horust teie seas ollewad, ja nisuggust horust, mis ei paggganattegi seas ei nimmetata, et ühhel omma issa naene peab ollema. 3 Mos. 18. 8.

2. Ja teie ollete uhked, ja ei olle mitte enneminne kurwa melega murretsenud, et se, kes sedda tööd teinud, teie seast saaks ärralükkatud.

3. Agga minna ollen jo, et minna kül ihhoga seält ärra, siiski waimus liggi ollen, kui teie jures olles, kohhut selle peäle moistnud, kes sedda nenda on teinud,

4. Meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel, kui teie ja minno waim kous on, meie Issanda Jesusse Kristusse wäega, Matt. 16. 19.

5. Nisuggust sadanale ärraanda lihha hukkasamisseks, et waim woiks peäseda Issanda Jesusse päwal.

6. Teie kiitleminne ep olle mitte hea; eks teie ei tea, et pissut happotaignat keik taigna happuks teeb?

7. Sepärrast pühhkige wälja wanna happotaigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda kui teie hapnematta ollete; sest ka meie pasatal Kristus on meie eest tappetud. Jes. 53. 7. 1 Peetr. 1. 19.

8. Sepärrast piddagem pühhad, ei mitte wannas happotaignas, ei kurjusse egga kawwalusse happotaignas, waid selge mele ja töe hapnematta taignas.

9. Minna ollen teile kirjotanud ramato, et teil ei pea ollema teggemist horapiddajattega.

10. Ja sedda ei ütle minna mitte selle sinnatse mailma horapiddajattest, egga ahnettest, ei risujattest, egga wööra jummala teenrittest ülleüldse, muido peaksite teie ilmast ärraminnema.

11. Agga nüüd ollen minna teile kirjo-
tanud, et teil ei pea sellega middagi ol-
lema teggemist, kui kegi, kedda wennaks
nimmetakse, on ehk horapiddaja, ehk ah-
ne, ehk woöra jummala tener, ehk laitja,
ehk jodik, ehk risuja; sähhärdussega ei
pea teie ühhes sömagi. 2 Tess. 3, 6.
12. Sest mis minnule tarwis ka nende
peäle kohhut moista, kes wäljas on?
Eks teie nende peäle kohhut ei moista,
kes sees on?
13. Agga Jummal moistab nende peäle
kohhut, kes wäljas on; sepärrast lükkage
kurjateggija enneste seast wälja.

6. Peatük.

Keid söiteldakse, kes kohtus käiwad pagganatte jures ja horatööd tewad.

1. Kas julgeb kegi teie seast, kui tem-
mal teisega on teggemist, kohtus käia ül-
lekohtuste jures, ja ei mitte pühhade ju-
res?
2. Eks teie ei tea, et pühhad peawad
mailma peäle kohhut moistma? Ja kui
nüüd teist mailma peäle peab kohhut
moistetama, eks teie siis ei kölba wähhe-
ma asjade peäle kohhut moistma?
3. Eks teie ei tea, et meie peame inglitte
peäle kohhut moistma, miks siis mitte
aialikko asjade peäle?
4. Kui teile nüüd aialikko asjade peäle
tulleb kohhut moista, siis seate teie neid,
kes koggodusses ärrapölgtud on, kohto-
moistjaks.
5. Minna ütlen sedda teile häbbiks; eks
siis ei olle ühtki tarka teie seast, ei ühte-
ainustki, kes wenna ja wenna wahhel
woiks kohhut moista?
6. Waid wend käib kohtus wennaga, ja
peälegi uskmatta rahwa jures.
7. Nüüd on jo töeste wigga teie seas,
et teie teine teisega kohtus käite; miks teie
enneminne üllekohhut ei kannata? Miks
teie enneminne ei lasse kahjo ennestele
tehha? Matt. 5, 39. 40.
8. Waid teie tete üllekohhut ja kahjo, ja
sedda wendadele.
9. Ehk eks teie ei tea, et üllekohtused ei
pea mitte Jummala riki pärrima? Ärge
eksige mitte; ei horapiddajad, egga woö-
ra jummala teenrid, ei abbiello ärrarik-
jad, egga sallajad roppud, egga poiste
naerjad, Gal. 5, 19–21.
10. Ei wargad, egga ahned, ei jodikkud,
ei laitjad, egga risujad ei pea Jummala
riki pärrima. Ewes. 5, 5.
11. Ja teie ollite monningad sesuggu-
sed; agga teie ollete ärrapestud, teie ollete
pühhitsetud, teie ollete öigeks tehtud Is-
sanda Jesusse nimme sees, ja meie Jum-
mala Waimo läbbi.
12. Keik on mul lubba tehha, agga kei-
gest ei olle kasso; keik on mul lubba teh-
ha, agga ühtegi ei pea mind omma mele-
walla alla sundima. p. 10, 23.
13. Roog on köhhule, ja köht on roale
seätud, agga Jummal tahhab teise ni
hästi kui teise löppetada; agga ihho ei
olle mitte horussele, waid Issandale, ja
Issand ihhule seätud. Matt. 15, 17.
14. Agga Jummal on ka Issanda ül-
lesärratanud, ja tahhab teid ka üllesär-
ratada omma wäe läbbi.
15. Eks teie ei tea, et teie ihhud Kris-
tusse liikmed on? Pean minna siis Kris-
tusse liikmed wötma, ja neid hora liik-
miks teggema? Ärgo sedda sündko.
16. Ehk eks teie ei tea, et, kes hora pole
hoiab, se on üks ihho temmaga? Sest
need kaks, ütleb temma, peawad üks ih-
ha ollema.
17. Agga kes Issanda pole hoiab, se
on üks waim temmaga. Joan. 17, 21. 22.
18. Põggenege horatö eest; igga pat,
mis innimenne ial teeb, se on wäljastpid-
di ihho, agga kes horatööd teeb, se teeb
patto omma ennese ihho wasto.
19. Ehk eks teie ei tea, et teie ihho on
pühha Waimo tempel, kes teie sees on,
kedda teie Jummalalt sanud, ja teie ei
olle mitte isseenneste pärralt? p. 3, 16.
20. Sest teie ollete kalli hinnaga oste-
tud; sepärrast austage Jummalat om-
mas ihhus ja ommas waimus, mis Jum-
mala pärralt on. p. 7, 23. 1 Petr. 1, 18. 19.

7. Peatük.

Kostus se peäle, mis on küsstud abbiellust, wallalissest ellust, ja lesse pölwest.

1. Agga mis asjust teie mulle ollete
kirjotanud, kostan minna: Se on inni-
messele hea, et temma naese külge ei putu.
2. Agga horatö pärrast olgo iggalühhel
omma naene, ja iggalühhel olgo omma
mees.
3. Mees tehko omma naesele sedda me-
leheab, mis temma kohhus on, ja nenda-
sammoti naene ka mehhele. 1 Petr. 3, 7.
4. Naesel ei olle melewalda omma ihho
ülle, waid mehhel; ja nendasammoti ei
olle mehhel melewalda omma ihho ülle,
waid naesel.
5. Ärge keelge endid teine teisele muido,
kui wahhest mollematte tahtes tükkiks
aiaks, et teil aega woiks olla paastuda, ja
luggeda; ja tulge jälle ühte, et teid saban

ei kiusa, sepärrast et teie ei woi ilma ai-
data.
6. Agga sedda ütlen minna lubba an-
des, ei mitte käskides.
7. Sest ma tahhaksin, et keik innimessed
olleksid nenda kui minnagi; agga iggal-
ühhel on omma ennese armoand Jum-
malalt, ühhel nenda, teisel teisiti.
8. Agga ma ütlen wallalisse rahwale
ja leskedele, se on neile hea, kui nemmad
jäwad nenda kui minnagi.
9. Agga kui nemmad ei woi ilma aida-
ta, siis heitko nemmad abbiellusse, sest
parram on abbiellusse heita, kui himmu-
de pöllemist tunda.
10. Agga neid, kes abbiellus on, ei
käsk minna, waid Issand, et naene meh-
hest ei pea lahkuma.
11. Agga kui temma ka olleks lahhutud,
siis jägo temma mehheta, ehk leppigo
mehhega ärra, ja et mees ei pea naest
mahhajätma. Matt. 19, 9.
12. Agga teistele ütlen minna, ei mitte
Issand: Kui ühhel wennal uskmatta nae-
ne on, ja temma mele pärrast on, tem-
maga ellada, ärgo jätko se tedda mitte
mahha.
13. Ja kui ühhel naesel uskmatta mees
on, ja temma mele pärrast on, temmaga
ellada, se ärgo jätko tedda mitte mahha.
14. Sest uskmatta mees on pühhitsetud
naese läbbi, ja uskmatta naene on püh-
hitsetud mehhe läbbi, sest muido olleksid
teie lapsed rojased, agga nüüd on nem-
mad pühhad.
15. Agga kui uskmatta pool ärralahkub,
siis lahkugo temma; nisuggusis asjus ei
olle wend egga öde mitte orjaks tehtud,
agga Jummal on meid rahho sees kuts-
nud. Ewes. 2, 14. 17.
16. Sest mis tead sinna, naene, kas
sinna mehhe woid önsaks tehha? Ellik
mis tead sinna, mees, kas sinna naese
woid önsaks tehha, ehk mitte?
17. Nenda kui Jummal iggaühhele on
jagganud, nenda kui Issand iggaühhe on
kutsnud, nenda käigo temma, ja nenda
sean minna keikide koggoduste sees.
18. On kegi ümberleigatud kutsutud,
ärgo saatko se ennesele eestnahka; on kegi
eestnahkas kutsutud, ärgo lasko se ennast
mitte ümberleikada.
19. Ümberleikaminne ei olle middagi,
ja eestnahk ei olle middagi, waid Jum-
mala käskude piddaminne. Kal. 5, 6. p. 6, 15.
20. Iggaüks jägo se kutsmisse sisse,
mis sees temma on kutsutud.
21. Olled sinna kui sullane kutsutud,
siis ärra murretse mitte, agga kui sinna
ka woid lahti sada, siis te sedda enne-
minne.
22. Sest sullane, kes on kutsutud Is-
sanda sees, se on Issanda wabbat inni-
menne; nendasammoti ka, kes kui wab-
bat innimenne on kutsutud, se on Kris-
tusse sullane. Joan. 8, 36. Rom. 6, 18. 22.
23. Teie ollete kalli hinnaga ostetud,
ärge sage mitte innimeste sullasiks.
p. 6, 20.
24. Iggaüks, wennad, kuida temma on
kutsutud, nenda jägo temma Jummala
jure.
25. Agga neitsittest ei olle mul Issan-
da käsko, agga minna annan nouu, kui
se, kes Issandalt on armo sanud, ustaw
olla.
26. Siis arwan minna nüüd sedda hea
ollewad sellesinnatse aia hädda pärrast,
et innimessele hea on nenda olla.
27. Olled sa naesega ühte sanud, siis
ärra püa lahti sada; olled sa ilma nae-
seta, siis ärra otsi naest.
28. Agga kui sinna ka ennast abbiellus-
se heidaksid, ei teeks sinna mitte patto; ja
kui üks neitsit mehhele lähhäks, siis ei
teeks temma mitte patto; agga nisuggus-
tele tulleb willetsus ihho polest. Agga
minna annan teile armo.
29. Agga sedda ütlen minna, wennad,
et aeg pärrast sedda lühhikenne on, et ka
need, kellel naesed on, nenda peawad ol-
lema, otsego ei olleks neil mitte.
Rom. 13, 11. 1 Petr. 4, 7.
30. Ja kes nutwad, otsego ei nuttaks
nemmad mitte, ja kes röömsad on, otsego
ei olleks nemmad mitte röömsad, ja kes
ostwad, otsego ei olleks se mitte nende
pärralt.
31. Ja kes seddasinnast mailma prugi-
wad, et nemmad sedda liaks ei prugi; sest
sellesinnatse mailma näggo löppeb ärra.
32. Agga minna tahhaksin, et teie ilma
murreta olleksite. Kes naeseta on, se
murretseb sedda, mis Issanda pärralt
on, kuida temma Issanda mele pärrast
woib olla.
33. Agga kes on naese wötnud, se mur-
retseb sedda, mis mailma pärralt on, kui-
da temma naese mele pärrast woib olla.
34. Isse luggu on naesel, isse neitsil.
Kes mehheta on, se murretseb sedda, mis
Issanda pärralt on, et temma pühha
woiks olla ni hästi ihho kui waime po-
lest; agga kellel mees on, se murretseb
sedda, mis mailma pärralt on, kuida tem-
ma mehhe mele pärrast woib olla.

35. Agga sedda ütlen minna teie enneste kassuks, ei mitte, et ma köit teie kaela pannen, waid seks, et se kaunis on, ja et teie ei lasse endid senna ja tenna tiskuda, waid et teie Issanda pole hoiate.
36. Agga kui kegi mötleb, et ta omma neitsi wasto mitte hästi ei te, kui temma parras aeg üllelähhäks, ja et se nenda peab sündima, siis tehko temma, mis ta tahhab, temma ei te patto, mingo nemmad mehhele.
37. Agga kui kegi se peäle kindlaste seisab ommas süddames, ja temmale sedda tarwis ei olle, agga temmal on melewald tehha, mis ta tahhab, ja on sedda ommas süddames ettewötnud, omma neitsi neitsiks jätta, se teeb hästi.
38. Sepärrast nüüd, kes omma tütre mehhele panneb, se teeb hästi, agga kes tedda mehhele ei panne, se teeb parraminne.
39. Naene on kässo läbbi kinni, ni kaua kui temma mees ellab, agga kui temma mees on läinud maggama, siis on temma lahti, et ta woib mehhele miñna, kellele ta tahhab, agga se sündko Issanda sees. Rom. 7, 2.
40. Agga temma on önsam, kui ta nenda jääb, minno arwates; agga ma arwan, et minnulgi Jummala Waim on.

8. Peatük.

Woöra jummala ohwrist, ja kuida ilma pahhandusseta neid asjo peab prukima, mis muido lubba on prukida.

1. Agga woöra jummala ohwrittest ütlen minna: Meie teame, et meil keigil on tundminne; tundminne teeb uhkeks, agga armastus parrandab.
2. Agga kui kegi ennast arwab middagi teädwad, se ei tunne weel ühtegi nenda, kui ta peab tundma. Kal. 6, 3.
3. Agga kui kegi Jummalat armastab, sesinnane on temmast ärratuntud. Kal. 4. 9.
4. Siis teame meie nüüd woöra jummala ohwritte sömissest, et woöras jummal mailmas ei olle middagi, ja et teist jummalat ei olle, muud kui üks.
5. Sest et neid kül on, kedda jummalaiks hütakse, olgo taewas ehk ma peäl, (nenda kui paljo jummalaid on, ja paljo issandaid,) Joan. 10, 34.
6. Siiski on meil agga üks Jummal, Issa, kellest keik asjad on, ja meie temma sees, ja üks Issand Jesus Kristus, kelle läbbi keik asjad on, ja meie temma läbbi.
7. Agga keigil ei olle sedda tundmist mitte; sest monningad tewad ennestele tännini süddame koorma woöra jummala pärrast, et nemmad sedda söwad kui woöra jummala ohwrit, ja nende süddametunnistus, mis nödder on, saab rojaseks.
8. Agga roog ei te meid Jummala melest heaks; sest kui meie söme, ei olle meie mitte parramad, egga kurjemad, kui meie ei sö. Rom. 14, 17.
9. Agga katske, et sesinnane teie melewald nödradele pahhandusseks ei sünni. Kal. 5, 13. 1 Peetr. 2, 16.
10. Sest kui sind, kellel tundminne on, kegi woöra jummala koias nääks laudas istwad, eks siis selle süddame-tunnistus, kes nödder on, ei sadeta woöra jummala ohwrit söma?
11. Ja nödder wend lähhäb sinno tundmisse läbbi hukka, kelle pärrast Kristus on surnud. Rom. 14, 15.
12. Agga kui teie nenda wendade wasto patto tete, ja nende nödra süddametunnistust hawate, siis tete teie patto Kristusse wasto.
13. Sepärrast kui roog minno wenda pahhandab, siis ei tahha minna ial mitte lihha süa, et minna omma wenda ei pahhanda. Rom. 14, 21. 2 Kor. 11, 29.

9. Peatük.

Kuida Paulus omma melewalda omma ammeti sees prugib.

1. Eks minna ei olle apostel? Eks ma wabbat innimenne ei olle? Eks minna ei olle Jesust Kristust meie Issandat näinud? Eks teie ei olle minno tö Issanda sees?
2. Kui minna muile ei olle apostliks, siis ollen minna ommeti teile; sest teie ollete minno apostli ammeti pitserimärk Issanda sees. 2 Kor. 3, 2. 3.
3. Minno wastaminne neile, kes minnult küssiwad, on se:
4. Eks meil ei olle lubba süa ja jua? Luk. 10, 8.
5. Eks meil ei olle lubba üht ödde naeseks ennese kasa wötta, kui teistel apostlittel, ja Issanda wendadel ja Kewal?
6. Ehk kas minnul üksipäinis ja Parnabal ei olle lubba, ei mitte tööd tehha?
7. Kes lähhäb ial omma ennese palga peäle sötta? Kes istutab winamäe, ja ei sö temma wiljast? Ehk kes hoiab karja, ja ei sö karja piimast? 2 Kor. 10, 4.
8. Kas minna sedda rägin innimesse wisil? Ehk eks käsk sedda ka ei ütle?
9. Sest Mosesse kässoramatusse on kirjotud: Sinna ei pea härja suud kinnisid-

duma, kes pahmast tallab. Murretseb
Jummal härgade eest? 5 Mos. 25, 4.
10. Woi, ets ta sedda keigeennamiste
meie pärrast ei ütle? Sest se on meie pär-
rast kirjotud, et, kes künnab, se peab lo-
tusse peäle kündma, ja, kes reht peksab,
se peab lotusse peäle ommast lotusest
ossa sama. 2 Tim. 2, 6.
11. Kui meie teile waimolikkust asjo ol-
leme külwanud, ons siis suur asi, et
meie teie lihhalikkust asjo leikame?
Rom. 15, 27.
12. Kui teistel se melewald on teie ülle,
mispärrast mitte paljo ennam meil? Ag-
ga meie ei olle sedda melewalda mitte
prukinud, waid meie kannatame keik, et
meie Kristusse armoöppetussele ühtegi
wiwitust ei te. 2 Kor. 11, 9. 12. p. 12. 13.
13. Eks teie ei tea, et, kes pühha tööd
tewad, need söwad pühhast ohwrist? Ja,
kes altari jures allati on, need sawad
altari peält ossa. 4 Mos. 18, 8. 5 Mos. 18, 1–3.
14. Nenda on ka Issand seädnud neile,
kes armoöppetust kulutawad, et nemmad
armoöppetussest peawad ellama.
15. Agga minna ei olle neist ühtegi
prukinud; ja ma polle sedda mitte kirjo-
tanud, et mulle nenda peab tehtama; sest
paljo parram olleks mulle surra, kui et
kegi minno kiitlemisse peaks tühjaks teg-
gema.
16. Sest kui minna armoöppetust kulu-
tan, ei olle mul sest kiitlemist; sest se on
mulle seätud, et ma pean sedda teggema;
agga häbda mulle, kui ma armoöppetust
ei kuluta.
17. Sest kui ma sedda hea melega teen,
siis on mul palk; agga kui wasto meelt,
siis on ommeti ammet minno kätte ustud.
18. Mis palk on mul siis? Et ma Kris-
tusse armoöppetust kulutan, ja sedda il-
ma maksota teen, et minna omma mele-
walda armoöppetusse sees pahhaste ei
prugi.
19. Sest ehk minna kül keigist lahti ol-
len, ollen ma ommeti keikide sullaseks
heitnud, et ma ennam innimessi woitsin
kassuks sada. Matt. 20, 27. 28.
20. Ja minna ollen Juda rahwale ot-
sego Judamehheks sanud, et ma Juda
rahwa kassuks saaksin: neile, kes kässo
al on, ollen ma sanud kui need, kes kässo
al on, et ma neid, kes kässo al on, kas-
suks saaksin.
21. Neile, kes kässota on, ollen ma sa-
nud kui se, kes kässota on, (ehk ma kül
kässota Jummalale ei olle, waid Kris-
tusse kässo sees) et ma neid, kes kässota
on, kassuks saaksin.
22. Nödradele ollen ma otsego nödraks
sanud, et ma nödrad kassuks saaksin; ma
ollen keigile keigeks sanud, et ma keikipid-
di monningad önsaks teeksin.
23. Agga sedda teen minna armoöppe-
tusse pärrast, et minna sestsammast ka
ossa saaksin.
24. Eks teie tea, et, kes woito jookswad,
need jookswad kül keik, agga üks saab
jooksmisse woido anni? Jookske nenda,
et teie sedda kätte sate.
25. Agga iggaüks, kes woitleb, on kei-
kis asjus kassin; nemmad on kül sepär-
rast kassinad, et nemmad kadduwa kroni
sawad, agga meie same hukkaminnemat-
ta kroni.
26. Sepärrast jooksen minna nüüd nen-
da, ei mitte kui teädmatta asja peäle, ma
woitlen nenda, ei mitte kui se, kes tuult
peksab,
27. Waid minna sunnin omma ihho, ja
tallitsen sedda, et minna muile jutlust ei
ütle, ja isse ei sa kölwatumaks. Rom. 8, 13.

10. Peatük.

Lihhalikko julgusse eest peab hoidma.

1. Agga minna ei tahha mitte, wen-
nad, et teil peab teädmatta ollema, et
meie wannemad keik on pilwe al olnud,
ja on keik merrest läbbikäinud,
2 Mos. 13, 21. 22. p. 14, 22.
2. Ja on keik Mosesse peäle ristitud
pilwe ja merre sees;
3. Ja keik on ühhesuggust waimolikko
roga sönud, 2 Mos. 16, 15.
4. Ja on keik ühhesuggust waimolikko
jomaaega jonud, sest nemmad jöid wai-
molikkust järreletullewast kaljust; agga se
kaljo olli Kristus. 2 Mos. 17, 6.
5. Agga surem hulk nende seast ep ol-
nud mitte Jummala mele pärrast, sest
nemmad on körbe mahhalödud.
4 Mos. 26, 65.
6. Agga need asjad on meile ettetähhen-
damisseks sündinud, et meie kurje asjo ei
pea himmustama, nenda kui nemmad on
himmustanud. 4 Mos. 11, 4.
7. Ärge sage ka mitte woöra jummala
teenriks, nenda kui monningad neist, kui
kirjotud on: rahwas istus mahha söma
ja joma, ja tousis ülles mängima.
2 Mos. 32, 6.
8. Ärgem piddagem ka horaello, nenda
kui monningad neist on horaello pidda-
nud, ja langsid ühhel päwal kolmtuhhat
kolmatkümmend. 4 Mos. 25, 1. 9.

9. Ärgem kiusagem ka Kristust, nenda
kui monningad neist kiusasid, ja neid rik-
kuti maddudest ärra. 4 Mos. 21. 5. 6.
10. Ärge nurrisege ka mitte, nenda kui
ka monningad neist nurrisesid, ja said
hukka ärrarikkuja läbbi. 4 Mos. 14. 2. 36. 37.
11. Agga se keik on sündinud neile ette-
tähhendamisseks; agga se on kirjotud
meile maenitsussseks, kelle peäle mailma
ots on tulnud.
12. Sepärrast kes ennast arwab seis-
wad, se katsko, et temma ei lange.
Rom. 11. 20.
13. Teile ei olle weel muud kui inni-
messe kiusatus kätte tulnud; agga Jum-
mal on ustaw, kes teid ei lasse kiusata,
ennam kui teie sudate kanda, waid tah-
hab kiusatussega ka otsa tehha, et teie su-
date kanda.
14. Sepärrast, minno armsad, pögge-
nege woöra jummala tenistusse eest.
1 Joan. 5. 21.
15. Ma rägin kui moistlikkudele, arwa-
ge teie, mis ma rägin.
16. Önnistud karrikas, mis meie önnis-
tame, eks se ei olle Kristusse werre ossa-
saminne? Leib, mis meie murrame, eks
se ei olle Kristusse ihho ossasaminne?
Matt. 26. 27.
17. Sest üks leib on, nenda olleme meie
mitmed üks ihho; sest meie keik same ühhe
leiwa ossalisseks. Rom. 12. 5.
18. Watage Israeli peäle lihha polest;
eks need, kes ohwrid söwad, ei sa altari
peält ossa?
19. Mis siis minna nüüd ütlen? Kas
sedda, et woöras jummal middagi on?
Ehk et woöra jummala ohwer middagi
on? p. 8. 4.
20. Agga ma ütlen: Mis pagganad
ohwerdawad, sedda ohwerdawad nem-
mad kurja waimudele, ja ei mitte Jum-
malale; agga ma ei tahha mitte, et teie
kurja waimude ossalisseks peate sama.
21. Teie ei woi mitte jua Issanda kar-
rikat, ja kurja waimude karrikat; teie ei
woi mitte ossa sada Issanda lauast, ja
kurja waimude lauast.
22. Ehk tahhame meie Issandat ärrita-
da? Kas meie olleme wäggewamad
tedda?
23. Keik on mul lubba tehha, agga kei-
gest ei olle kasso; keik on mul lubba teh-
ha, agga keik ei parranda mitte. p. 6. 12.
24. Ärgo otsigo ükski, mis temma en-
nese kasso on, waid iggaüks otsigo, mis
teise kasso on. Fil. 2. 4.
25. Keik, mis lihhakarnis müakse, sedda
söge, ja ärge küssige järrele süddame-tun-
nistusse pärrast.
26. Sest ma on Issanda pärralt, ja
keik selle täius. Laul 24. 1.
27. Agga kui kegi uskmatta rahwa seast
teid kutsub, ja teie tahhate minna, siis
söge keik, mis teie ette pannakse, ja ärge
küssige ühtegi järrele süddame-tunnis-
tusse pärrast.
28. Agga kui kegi teile ütleks: Se on
woöra jummala ohwer; siis ärge söge
mitte sellesamma pärrast, kes sedda on
täetanud, ja süddame-tunnistusse pär-
rast; sest ma on Issanda pärralt, ja keik
selle täius. p. 8. 7.
29. Agga minna ei ütle mitte sinno,
waid teise süddame-tunnistusse pärrast;
sest mispärrast peab minno wabbadusse
peäle kohhut moistetama teisest süddame-
tunnistussest?
30. Ja kui ma sedda tännoga wasto-
wöttan, miks mind selle pärrast teotakse,
mis eest ma tännan?
31. Sepärrast ehk teie söte ehk jote, ehk
mis teie tete, sedda tehke keik Jummala
auuks.
32. Ärge olge mitte pahhandusseks, ei
mitte Juda rahwale, ei Kreka rahwale,
egga Jummala koggodussele. Rom 14. 13.
33. Nenda kui minna ka keikis keikide
mele pärrast ollen, ja minna ei otsi mitte
omma, waid mitmette kasso, et nemmad
önsaks saaksid.

11. Peatük.

Monningad head wissid, mis palwe jures peawad ollema; ja kuida kallist öhtosömaaega ausaste peab petama.

1. Olge minno järrelkäijad, nenda kui
minna ollen Kristusse järrelkäija. p. 4. 16.
2. Agga ma kidan teid, wennad, et teie
keige asja sees minno peäle mötlete, ja
peate seädmissed, nenda kui ma teile neid
ollen annud.
3. Agga ma tahhan, et teie peate teäd-
ma, et Kristus on iggaühhe mehhe pea,
agga mees on naese pea, ja Jummal on
Kristusse pea. Ewes. 5. 23.
4. Igga mees, kes loeb ehk prohweti
wisil rägib kübbar peas, se naerab om-
ma pea ärra.
5. Agga igga naene, kes loeb, ehk proh-
weti wisil rägib katmatta peaga, se nae-
rab omma pea ärra, sest se on otse ni
paljo, kui olleks temma pea paljaks ae-
tud.
6. Sest kui naese pea ei olle mitte kin-
nikaetud, siis peab ka temma juuksed är-

raleikama; agga et naesel häbbi on juuksid ärraleikades, ehk pead paljaks aiades, siis katko temma omma pea kinni.
7. Sest mees ei pea kül mitte pead kinnikatma, et temma on Jummala kuio ja au, agga naene on mehhe au.
1 Mos. 1, 27. p. 2, 21. 22.
8. Sest mees ei olle naesest, waid naene on mehhest.
9. Sest mees ei olle ka mitte naese pärrast lodud, waid naene mehhe pärrast.
1 Mos. 2, 18. 23.
10. Sepärrast peab naesel melewalla täht ollema pea peäl inglitte pärrast.
11. Ommeti ei olle egga mees naeseta, egga naene mehheta Issanda sees.
Kal. 3, 28.
12. Sest otsego naene mehhest, nenda on ka mees naese läbbi, agga keik on Jummalast.
13. Arwage issekeskis, kas naesele sünnib katmatta peaga Jummalat palluda.
14. Ehk eks mitte teid ka teie lodud meel ei öppeta, et mehhel häbbi on, kui temma pitki juuksid kannab.
15. Agga kui naene pitki juuksid kannab, siis on se temmale auuks, sest pitkad juuksed on temmale katte eest antud.
16. Agga kui kegi heal melel näikse riakas ollewad, ei olle meil säbhärdust wisi mitte, egga Jummala koggodustel.
1 Tim. 6, 4.
17. Agga kui minna sedda kulutan, ei kida ma mitte, et teie ei tulle kokko parrandusseks, waid pahhandusseks.
18. Sest esmalt kulen minna, kui teie Jummala koggodusses kokkotullete, et lahkumissi teie seas on, ja muist ussun minna sedda.
p. 1, 10–12.
19. Sest seggased öppetussed peawad teie seas ollema, et need, kes kölbawad, woiksid teie seas awwalikkuks sada.
1 Joan. 2, 19.
20. Kui teie nüüd issekeskis kokkotullete, siis ei olle mitte Issanda öhtosömaaia piddamist;
21. Sest iggaüks wöttab sües omma roa enne ärra, ja monnel on nälg, monni on kül jonud.
22. Eks teil siis koddasid ei olle, kus teie woite süa ja jua? Ehk pölgate teie Jummala koggodust, ja tete häbbi neile, kellel ei olle ühtegi? Mis pean ma teile ütlema? Pean minna teid kiitma? Ses ei kida minna teid mitte.
Jak. 2, 6.
23. Sest minna ollen Issandalt sedda sanud, mis ma teilegi ollen annud, et Issand Jesus sel ösel, kui tedda ärraanti, leiwa wöttis,
24. Ja tännas, ja murdis, ja ütles: Wötke, söge, se on minno ihho, mis teie eest murtakse; sedda tehke minno mälles-tusseks.
Mark. 14, 22.
25. Selsammal kombel wöttis temma ka karrika pärrast öhtosömaaega, ja ütles: Sesinnane karrikas on uus seädus minno werre sees, sedda tehke ni mittokorda kui teie ial sedda jote, minno mälles-tusseks.
26. Sest ni mittokorda, kui teie ial sedda leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kulutage Issanda surma, senni kui temma tulleb.
27. Sepärrast kes ial sedda leiba söob, ehk Issanda karrika seest joob kölwatumal wisil, sel on Issanda ihhust ja werrest süüd.
28. Agga innimenne katsko issennast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwast, ja jogo se karrika seest.
29. Sest kes kölwato söob ja joob, se söob ja joob isseennesele nuhtlust, sest et temma ei te wahhet Issanda ihho jures.
30. Sepärrast on ka paljo nödro ja haigid teie seas, ja paljo maggawad.
31. Sest kui meie isseenneste peäle kohhut moistame, siis ei moisteta mitte meie peäle kohhut.
Laul 32, 5.
32. Agga kui meie peäle kohhut moistetakse, siis antakse meile Issandast hirmo, et meid mailmaga ei pea hukka moistetama.
Ebr. 12, 5. 6.
33. Sepärrast, minno wennad, kui teie kokko tullete söma, siis ootke üks teist.
34. Agga kui kellelgi nälg on, se sögo koddo, et teie nuhtlusseks kokko ei tulle; agga muud asjad tahhan ma seäda, kui ma tullen.

12. Peatük.

Waimolikkust andist.

1. Agga waimolikkust andist, wennad, ei tahha minna mitte, et teil peab teädmatta ollema.
2. Teie teate, et teie ollite paggana, ja läksite keletuma woöra jummalatte jure, nenda kui teid sadeti. p. 6, 11. Ewes. 2, 11. 12.
3. Sepärrast annan ma teile teäda, et ükski, kes Jummala Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Issandaks nimmetada, kui agga püh-ha Waimo läbbi.
Mark. 9, 39.
4. Kül armoannid on mitmesuggused, agga sesamma Waim.
Rom. 12, 6. Ewes. 4, 4.

5. Ja ammetid on mitmesugguseд, ag-
ga sesamma Issand. Ewef. 4. 6. 11.
6. Ja teud on mitmesugguseд, agga se-
samma Jummal on, kes keik keikide sees
teeb. Ewef. 1, 23.
7. Agga iggaühhele antakse Waimo
walgustaminne teiste kassuks.
8. Sest ühhele antakse Waimo läbbi
tarkusse sanna, agga teisele tundmisse
sanna sesamma Waimo järrele;
9. Agga teisele antakse usk sesamma
Waimo sees; agga teisele annid terweks
tehha sesamma Waimo sees;
10. Agga teisele wäggewaid teggusid
tehha; agga teisele prohweti kuulutamin-
ne; agga teisele waimusid ärraarwata;
agga teisele antakse monnesuggusid keli;
agga teisele keelte ärraselletaminne.
11. Agga sedda keik teeb üks ja sesam-
ma Waim ja jaggab iggaühhele omma,
nenda kui temma tahhab. Ewef. 4, 7.
12. Sest otsego ihho üks on, ja temmal
on paljo liikmid; agga keik selle ühhe ih-
ho liikmed, mis paljo on, on üks ihho,
nenda ka Kristus. p. 10, 17.
13. Sest meie olleme ka keik ühhe Wai-
mo läbbi ühheks ihhuks ristitud, olgo
Juda ehk Kreka rahwas, olgo sullased
ehk wabbat innimessed, ja olleme keik
ühheks Waimuks jodetud.
14. Sest ka ihho ei olle mitte üks lige,
waid paljo.
15. Kui jalg ütleks: Sepärrast et ma
polle mitte käsi, ei olle minna ihho pär-
ralt; eks ta sepärrast ei olle ihho pärralt?
16. Ja kui kõrw ütleks: Sepärrast et
ma polle mitte silm, ei olle minna ihho
pärralt; eks ta sepärrast ei olle ihho
pärralt?
17. Kui keik ihho silm olleks, kubbo
jääks kuulminne? Kui keik olleks kuul-
minne, kubbo jääks haiso tundminne?
18. Agga nüüd on Jummal liikmed
pannud, iggaühhe neist ihho külge, nenda
kui temma on tahtnud. Kol. 2, 19.
19. Ja kui nemmad keik üks lige ollek-
sid, kubbo jääks ihho?
20. Agga nüüd on kül paljo liikmid,
agga üks ihho.
21. Agga silm ei woi käe wasto öölda:
Mulle ei olle sind tarwis; ehk pea jälle
jalgade wasto: Mulle ei olle teid tar-
wis.
22. Waid paljo ennam on neid ihho
liikmid tarwis, mis näitwad nõdramad
ollewad.
23. Ja mis meie arwame auutumad ih-
ho külges ollewad, nende ümber panne-
me meie üllema ehte, ja meie illotumail
liikmil on keigeüllem ehte.
24. Sest neile, mis meil illusad on, ei
olle ehtet tarwis; sest Jummal on ihho
nenda ühte sünnitanud, ja sellele, kellel
wigga on, ennam auu annud.
25. Et ihho sees ei peaks lahkumist olle-
ma, waid et liikmed peaksid ühhesuggust
murret kandma üks teise eest. Ewef. 4. 16.
26. Ja kui üks lige kannatab, siis kan-
natawad ka keik liikmed, ja kui üht liget
auustakse, siis on keik liikmed ka röömsad.
27. Agga teie ollete Kristusse ihho ja
liikmed, iggaüks omma ossa poolest.
Rom. 12, 5. Ewef. 5, 30.
28. Ja Jummal on monningad koggo-
dusse sees seädnud, esmalt apostliks, tei-
seks prohwetiks, kolmandaks öppetajaiks,
pärrast wäggewad teud, pärrast annid
terweks tehha, aitajad, wallitsejad, mon-
nesarnatsed keled. Ewef. 4, 11. Rom. 12, 6–8.
29. Kas siis keik on apostlid? kas keik
prohwetid? kas keik öppetajad? kas keik
immeteggijad?
30. Kas keigil on armoannid terweks
tehha? Kas keik keli räkiwad? Kas keik
kirja ärraselletawad?
31. Agga noudke keigeparrajaid armo-
andid tagga, ja minna näitan teile weel
ühhe te, mis keigeüllem on.

13. Peatük.

Armastusse wisid ja temma au.

1. Kui ma innimeste ja inglitte keelte-
ga rägiksin, agga mul ei olleks armas-
tust, siis olleksin minna wask, mis kum-
miseb, ja kelloke, mis helliseb.
2. Ja kui ma woiksin prohweti wisil rä-
kida, ja teaksin keik sallajad asjad ja keik
tundmisse, ja kui mul olleks keik usk,
nenda et ma woiksin mäggesid asemelt
ärratösta, agga mul polleks armastust,
siis ei olleks minnust ühtegi.
Matt. 7, 22. p. 17, 20.
3. Ja kui ma keik omma warra ärra-
jaggaksin, ja kui ma omma ihho annaksin
ärrapölletada, ja mul ei olleks armas-
tust, siis ei olleks minnul sest ühtegi
kasso.
4. Armastus on pitkamelelinne, ja näi-
tab omma heldust ülles, armastus ei
olle kadde, armastus ei te wallatust,
temma ei surustelle.
5. Temma ei näita ennast kurjaste,
temma ei otsi omma kasso, temma ei se
wihhaseks, temma ei mötle kurja peäle.
6. Temmal ei olle römo üllekohtust, ag-
ga töe pärrast on temmal teistega rööm.

7. Temma sallib keik, ta ussub keik, ta
lodab keik, temma kannatab keik.
8. Armastus ei wässi ial ärra. Agga
olgo prohweti kulutamissed, need löpwad
ärra, olgo keled, need jäwad mahha, ol-
go tundminne, se löppeb ärra.
9. Sest pissut on, mis meie tunneme,
ja pissut on, mis meie prohweti wisil
rägime.
10. Agga kui täis assi tulleb, siis löp-
peb se ärra, mis polik on. Ewes. 4. 13.
11. Kui ma wäeti laps ollin, siis räki-
sin minna kui wäeti laps, ma ollin tark
kui wäeti laps, ja mul ollid wäetima
lapse mötted; agga kui ma mehheks sain,
siis jätsin minna mahha wäetima lapse
kombed.
12. Sest meie näme nüüd kui ühhes
peeglis moistetusses, agga siis pallest
pallesse; nüüd tunnen minna pissut, ag-
ga siis saan ma ärratunda, nenda kui
minna ka ollen ärratuntud.
13. Agga nüüd jääb usk, lotus, armas-
tus, need kolm; agga surem neist on ar-
mastus.

14. Peatük.

Kuida sigel wisil keli peab räkima ja kirja ärrasellетama.

1. Noudke armastust tagga, ja olge
ussinad waimolikko andide peäle, agga
keigeennamiste, et teie prohweti wisil
rägite.
2. Sest kes wööraft keelt rägib, se ei
rägi mitte innimestele, waid Jummala-
le; sest sedda ei kule ütski, agga waimus
rägib temma sallajaid assjo.
3. Agga kes prohweti wisil rägib, se
rägib innimestele parrandusseks, ja mae-
nitsusseks, ja römustamisseks.
4. Kes wööraft keelt rägib, se parran-
dab isseennast; agga kes prohweti wisil
rägib, se parrandab koggodust.
5. Agga ma tahhaksin, et teie keik wöö-
raid keli rägiksite, agga weel ennam, et
teie prohweti wisil rägiksite; sest kes kirja
selletab, se on surem tedda, kes wööraid
keli rägib, olgo siis et ta neid ärraselle-
tab, et koggodus sest parrandust saab.
4 Mos. 11. 29.
6. Agga nüüd, wennad, kui ma teie ju-
re tulleksin, ja rägiksin wööraid keli, mis
kasso olleks teil minnust, kui ma teile ei
rägiks ehk ilmutamisse läbbi, ehk tund-
misse, ehk prohweti kulutamisse, ehk öp-
petusse läbbi?
7. Nenda on ka järg hingetuma assja-
dega, mis heält andwad, olgo wille ehk
kannel, kui nemmad monnesuggust heält
ei anna, kuida siis peab tundma, mis
willega on aetud, ehk kandlega lödud?
8. Sest kui passun seggast heält annab,
kes panneb ennast walmis sötta?
9. Nenda ka teie, kui teie kelega moist-
likkust sanno ei rägi, kuida siis tunnukse,
mis rägitakse? Sest teie rägiksite tule
kätte.
10. Mailmas on kül mittosuggu heäli,
ja ei ükski neist ei olle heäleta.
11. Kui minna ei tea heäle tähhendust,
siis ollen ma sellele, kes rägib, umbkeel-
ne, ja kes rägib, se on mulle umbkeelne.
12. Nenda ka teie, et teie ussinad ollete
waimolikkust andid püüdma, siis noudke,
et teil woiks neid rohkeste olla, koggo-
dusse parrandusseks.
13. Sepärrast, kes wööraft keelt rägib,
se pallugo Jummalat, et ta sedda woiks
ärrasellетada. 5. s.
14. Sest kui minna wöõra kele pallun
Jummalat, siis loeb mo waim, agga
minno moistminne ei sada ei ühhelegi
kasso.
15. Mis siis nüüd on? Ma tahhan lug-
geda waimus, ja tahhan ka luggeda
moistlikkult; ma tahhan laulda waimus,
ja tahhan ka laulda moistlikkult. Ewes. 5. 19.
16. Muido kui sa waimus önnistad,
kuida siis se, kes seäl seisab kui üks öppi-
matta, peab sinno tänno peäle Amen üt-
lema; sest ta ei tea mitte, mis sa ütled.
17. Sest sa tännad kül hästi, agga teist
ei parrandata mitte.
18. Ma tännan omma Jummalat, et
minna ennam wööraid keli rägin, kui
teie keik.
19. Agga ma tahhan enneminne koggo-
dusses wiis sanna omma moistusсega
räkida, et minna ka muid woin öppetada,
kui kümmetuhhat sanna wöõra kele.
20. Wennad, ärge sage lapsiks moist-
misse polest, waid kurjusse polest olge
lapsed, agga moistmisse polest sage täies-
te targaks. Rom. 16. 19. Ewes. 4. 14.
21. Kässoramatusse on kirjotud: Min-
na tahhan teiste keeltega ja teiste uulte-
ga selle rahwale räkida, ja nendagi ei ku-
le nemmad mind mitte, ütleb Issand.
Jes. 28. 11.
22. Sepärrast on keled tähheks, ei mitte
neile, kes uskwad, waid neile, kes uskmat-
ta on; agga prohweti kulutaminne, ei
mitte neile, kes uskmatta on, waid neile,
kes uskwad.
23. Kui nüüd keik koggodus ühte paika
kokko tulleks, ja keik rägiksid wööraid keli,

agga öppimatta ehk usskmatta rahwas
tulleksid sisse, eks nemmad ei ütleks, et
teie jamsite?
24. Agga kui nemmad keik prohweti wi-
sil rägiksid, ja tulleks üks usskmatta ehk
öppimatta innimenne sisse, siis saaks se
keigist nomitud, ja keigist ta peäle kohhut
moistetud.
25. Ja nenda saaks awwalikkuks, mis
temma süddames sallaja on, ja nenda
heidaks ta silmili mahha, ja kummardaks
Jummalat, ja tunnistaks, et Jummal
töeste teie sees on. p. 4, 5.
26. Mis siis nüüd on, wennad? Kui
teie kokkotullete, on siis iggalühhel teie
seas laulo, ons temmal öppetust, ons
temmal wöörast keelt, ons temmal ilmu-
tamist, ons temmal kirja selletamist, siis
sündko se keik parrandusseks.
27. Ehk kui kegi wöörast keelt rägib, siis
räkigo kaks, ehk keigeennam kolm ja jär-
restikko, ja üks selletago sedda ärra.
28. Agga kui ei olle selletajat, siis olgo
ta wait koggodusses; agga temma räkigo
isseennesele ja Jummalale.
29. Agga kirja selletajaist räkigo kaks
ehk kolm, ja teised moistko se peäle.
30. Ja kui ühhe teisele, kes istub, ilmu-
takse middagi, siis olgo essimenne wait.
31. Sest teie woite keik järrestikko proh-
weti wisil räkida, et keik öppiwad, ja keik
maenitsust sawad.
32. Ja prohwetitte waimud on proh-
wetitte melewalla al.
33. Sest Jummal ei olle mitte seggase
asja, waid rahho Jummal, nenda kui kei-
kide pühhade koggoduste sees.
34. Teie naesed olgo koggoduste sees
wait, sest neile ei olle lubba antud räkida,
waid nemmad peawad allamad ollema,
nenda kui ka käst ütleb.
35. Agga kui nemmad tahhawad mid-
dagi öppida, siis küssigo nemmad koddo
omma meeste käest. Sest naestel on häb-
bi räkides koggodusse sees.
36. Kas on Jummala sanna teist wäl-
jatulnud? Kas on se ükspäinis teie jure
sanud?
37. Kui kegi arwab ennast kirja selleta-
ja ehk waimolikko ollewad, se moistko,
mis ma teile kirjotan; sest need on Is-
sanda käsosannad.
38. Agga kui kegi moistmatta on, se ol-
go moistmatta.
39. Sepärrast wennad, noudke prohweti
wisil räkida, ja ärge keelge mitte wööraid
keli räkimast.
40. Keik sündko ausaste ja wisil pärrast.

15. Peatük.

Surnutte üllestousmissest, ja kuida se peab
sündima.

1. Agga ma annan teile teäda, wen-
nad, se armoöppetusse, mis ma teile ol-
len kulutanud, mis teie ka ollete wasto-
wötnud, mis sees teie ka seisate,
2. Mis läbbi teie ka önsaks sate, kui
teie sedda nenda peate, mil wisil minna
teile ollen kulutanud, olgo siis, et teie
ollete ilmaasjata usknud.
3. Sest ma ollen keigeessite teile sedda
annud, mis minna ka ollen sanud, et
Kristus on surnud meie pattude eest kir-
jade järrele. Jes. 53, 8. 9.
4. Ja et tedda on maetud, ja et ta on
üllestousnud kolmandamal päwal kirjade
järrele. Laul 16, 10.
5. Ja et tedda on nähtud Kewast, pär-
rast neist kahheskteistkümnest.
Luk. 24, 34. Mark. 16, 14.
6. Pärrast on tedda nähtud ennam kui
wiest saast wennast ühhel hobil, kelle seast
weel siit sadik surem hulk ellus on, agga
monningad on ka maggama läinud.
7. Pärrast on tedda nähtud Jakobus-
sest, pärrast keigist apostlittest.
8. Agga wimaks keikide järrel on tedda
ka minnust kui ühhest enneaegsest nähtud.
p. 9, 1. Ap. Tegg. 9, 5.
9. Sest ma ollen keigewähhem apostlitte
seast, kes ei olle wäärt, et mind apostliks
hüütakse, sepärrast et ma Jummala koggo-
dust ollen taggakiusanud.
Ewes. 3, 8. Ap. Tegg. 26, 9.
10. Agga Jummala armust ollen min-
na, mis ma ollen, ja temma arm minno
wasto ei olle mitte tühhine olnud, waid
ma ollen paljo ennam tööd teinud, kui
nemmad keik; agga ei mitte minna, waid
Jummala arm, mis minnoga on.
Ewes. 3, 7. 8.
11. Olgo nüüd minna ehk nemmad,
nenda kulutame meie, ja nenda ollete teie
usknud.
12. Agga kui Kristust kulutakse, et tem-
ma on surnust üllesärratud, kuida siis
monningad teie seast ütlewad, et ei olle
surnutte üllestousmist?
13. Agga kui ei olle surnutte üllestous-
mist, siis ei olle ka Kristus üllesärratud.
14. Agga kui Kristus ei olle üllesärra-
tud, siis on meie jutlus tühhine, agga
teie usk on ka tühhine.
15. Ja meid leitakse ka kui Jummala
walletunnistajad ollewad, et meie Jum-
malast olleme tunnistanud, et ta Kris-

tusse on üllesärratanud, kedda temma ei olle üllesärratanud, kui surnuid ülles ei ärratata,

16. Sest kui surnuid ülles ei ärratata, siis ei olle ka Kristus üllesärratud. Rom. 8, 11.

17. Agga kui Kristus ei olle üllesärratud, siis on teie usk tühhine; siis ollete teie alles omma pattude sees.

18. Siis on ka need, kes Kristusse sees on läinud maggama, hukka läinud.

19. Kui meie sellesinnatse ello sees üksipäinis Kristusse peäle olleme lootnud, siis olleme meie keikide innimeste seast keigearmotumad.

20. Agga nüüd on Kristus surnust üllesärratud, ja on essimesseks sanud nende seast, kes on läinud maggama. Ap. Tegg. 26, 23.

21. Sest et ühhe innimesse läbbi surm on, siis on ka ühhe innimesse läbbi surnutte üllestousminne.

22. Sest, nendago Adama sees keik ärrasurrewad, nenda peab ka keik Kristusse sees ellawaks tehtama. Rom. 5, 12. 17. 18. 19. 21.

23. Agga iggaüks omma korra pärrast; essimenne on Kristus, pärrast need, kes Kristusse pärralt on, kui ta tulleb; 1 Tess. 4, 14. 16. 17.

24. Pärrast tulleb ots, kui temma kunningrigi saab annud Jummalale ja Issale, kui ta keige wallitsussele, ja keige melewallale, ja wäele saab otsa teinud.

25. Sest ta peab kui kunningas wallitsema, kunni temma keik waenlased ennese jalgade alla saab pannud. Matt. 22, 44.

26. Wiimne waenlane, kellele ots tehhakse, on surm. Ilm. 20, 14. Ebr. 2, 15.

27. Sest ta on keik temma jalgade alla pannud; agga kui ta ütleb, et keik temma alla on pandud, siis on awwalik, et se ei olle allapandud, kes keik temma alla on pannud. Matt. 11, 27. Laul 8, 7.

28. Agga kui keik temma alla pannakse, siis peab ka Poeg isse selle alla pandama, kes keik temma alla on pannud, et Jummal keik olleks keikide sees.

29. Mis tewad muido need, kedda surnutte pärrast ristitakse, kui surnuid koggoni ülles ei ärratata? Mispärrast ristitakse neid ka surnutte pärrast?

30. Ja mispärrast olleme meie ka iggal tunnil häddas? Rom. 8, 36.

31. Minna surren iggapääw, sedda ütlen ma töeste meie kiitlemisse pärrast, mis mul on Kristusse Jesusse, meie Issanda sees.

32. Ollen minna innimesse wisil Ewesusses metsalistega taplenud, mis mul sest kasso on, kui surnuid ülles ei ärratata? Sögem ja jogem, sest homme surreme ärra, ütleb monni.

33. Ärge eksige mitte! Kurjad könned rikkuwad head kombed ärra. Swei. 5, 6.

34. Ärkage öiete ülles, ja ärge tehke mitte patto; sest monningad ei tea ühtegi Jummalast; sedda ütlen minna teile häbbiks.

35. Agga monni wöttab öölda: Kuida peawad surnud üllestousma? Ja missugguse ihhoga tullewad nemmad? Esek. 37, 3. n. t. s.

36. Rummal! mis sa külwad, ei se sa ellawaks, kui temma ei surre. Joan. 12, 24.

37. Ja kui sa külwad, ei külwa sa sedda ihho, mis peab sündima, waid palja iwwa, olgo nisso ehk teistsuggu willi.

38. Agga Jummal annab temmale ihho, nenda kui ta tahhab, ja iggaühhe seemnele omma ihho.

39. Keik lihha ei olle mitte ühhesuggune lihha, waid isse on innimeste lihha, ja isse on weiste lihha, ja isse kallade, ja isse on lindude lihha.

40. Ja on taewalikkusi ihhusid, ja mapeälsid ihhusid; agga isse on taewalikkude au, ja isse mapeäliste au.

41. Isse on päikesse selgus, ja isse ku selgus, ja isse tähtede selgus; sest ühhel tähhel on ennam selgust kui teisel.

42. Nenda on ka surnutte üllestousminne; kadduwas pölwes külwatakse ihho, hukkaminnematta pölweks ärratakse sedda ülles. Wil. 3, 20. 21.

43. Auuta külwatakse, au sees ärratakse ülles; nödrusses külwatakse, wäes ärratakse ülles.

44. Lihhalik ihho külwatakse, waimolik ihho ärratakse ülles; sest on lihhalik ihho ja on waimolik ihho.

45. Nenda on ka kirjotud: Essimenne innimenne Adam on tehtud ellawaks hingeks; wiimne Adam waimuks, kes ellawaks teeb. 1 Mos. 2, 7.

46. Agga waimolik ihho ei olle mitte essimenne, waid lihhalik, pärrast on waimolik.

47. Essimenne innimenne mullast on mullane, teine innimenne on Issand taewast.

48. Mähhärdune mullane on, sähhärdused on ka mullased; ja mähhärdune taewane on, sähhärdused on ka taewased.

49. Ja otse nenda kui meie olleme mullase kuio kannud, nenda peame meie ka taewase kuio kandma.

50. Agga sedda ütlen minna, wennad,
et lihha ja werri ei woi mitte Jummala
riki pärrida, egga kadduw assi ei woi
hukkaminnematta pölwe pärrida.
51. Wata, ma ütlen teile ühhe sallaja
asja: ei meie kül keik lähhä maggama,
agga meid keik peab mudetama.
1 Tess. 4. 15–17.
52. Äkkitselt ühhes silmapilkmisses
wiimse passunaga; sest passun peab
hüüdma, ja surnud peawad üllestousma
hukkaminnematta pölwes, ja meid peab
mudetama.
53. Sest sesinnane kadduw assi peab
ennese peäle wötma hukkaminnematta
pölwe, ja sesinnane surrelik peab en-
nese peäle wötma surrematta pölwe.
54. Agga kui sesinnane kadduw assi
ennese peäle wöttab hukkaminnematta
pölwe, ja sesinnane surrelik wöttab en-
nese peäle surrematta pölwe, siis saab
sanna töeks, mis kirjotud on: Surm on
ärraneeldud woimusse sisse. Jes. 25. 8.
55. Surm, kus on sinno astel? pörgo-
hand, kus on sinno woimus? Os. 13. 14.
56. Agga surma astel on pat, ja patto
wäggi on käsk. Rom. 7. 13.
57. Agga tänno Jummalale, kes meile
woimust annab meie Issanda Jesusse
Kristusse läbbi.
58. Sepärrast, mo armsad wennad, ol-
ge kindlad, likumatta, ja sage ikka täie-
maks Issanda tö sees, et teie teate, et
teie tö Issanda sees ei olle mitte tühhine.

16. Peatük.

Rahhast, mis Jerusalemma waestele pibbi korgutama.

1. Agga otsego minna rahha pärrast,
mis pühhadele koggutakse, ollen seädnud
Kalatia ma koggodustele, nenda tehke
teie ka. Ap. Tegg. 11. 29.
2. Iggal essimessel näddala päwal
pango iggaüks teie seast middagi ennese
jure kokko, ja koggugo warrandust sedda
möda, kui temmal joudo on, et siis wast
rahha ei kogguta, kui ma tullen.
3. Agga kui ma saan senna sanud, tah-
han minna ramatuttega läkkitada neid,
kedda teie arwate sels kölbawad ollewad,
et nemmad teie anni Jerusalemma pea-
wad wima. 2 Kor. 8. 16–19.
4. Ja kui se sedda wäärt on, et minna
ka senna lähhän, siis peawad nemmad
minnoga ühhes minnema.
5. Agga ma tahhan teie jure tulla, kui
minna Makedonia maast läbbilähhän;
(Sest Makedonia maast lähhän ma
läbbi.)
6. Ehk minna jään wahhest teie jure,
ehk ollen ka ülle talwe, et teie mind sada-
te, kuhho ma ial lähhän.
7. Sest minna ei tahha teid nüüd mitte,
möda minnes, nähha: waid ma loban
tükkiks aiaks teie jure jäda, kui Issand
lubba annab.
8. Agga ma jään nellipühhini Ewesus-
se linna.
9. Sest mulle on suur ja wäggew uks
lahti tehtud, ja seäl on paljo wastopan-
nijaid.
10. Agga kui Timoteus tulleb, siis kats-
ke, et ta ilmakartmatta teie jures woiks
olla, sest ta teeb Issanda tööd, nenda kui
minnagi.
11. Ärgo pango siis ükski tedda ei miks-
ki, waid saatke tedda rahho sees, et ta
minno jure woib tulla, sest ma otan ted-
da wendadega. 1 Tim. 4. 12.
12. Agga wennast Apollossest teädke, et
ma tedda saggedaste ollen maenitsenud,
et temma wendadega teie jure pibbi min-
nema, ja temmal ei olnud polegi sedda
meelt, et ta nüüd pibbi tullema; agga
kül ta tulleb, kui temmal ennam aega on.
13. Walwage, seiske ustus, olge kui
mehhed, sage kangeks.
14. Keik teie asjad sündko armastusses.
15. Agga minna maenitsen teid, wen-
nad: Teie tunnete Tehwana perret, et
temma essimenne on Ahkaja maal, ja
nemmad on isse pühhade kässilissiks
heitnud,
16. Et ka teie nisugguste alla heidate,
ja iggaühhe alla, kes ka aitab, ja tööd
teeb.
17. Agga ma ollen römus Tehwana,
ja Wortunatusse, Ahkaikusse tullemisse
pärrast, sest nemmad on teie pudusse
täitnud.
18. Sest nemmad on minno ja teie wai-
mo jahhutanud, sepärrast piddage nisug-
gusid kalliks.
19. Asia ma koggodussed läkkitawad
teile terwist. Akilas ja Priskilla läkkita-
wad teile paljo terwist Issanda sees, kog-
godussega, mis nende koias on.
Ap. Tegg. 18. 2. Rom. 16. 3.
20. Keik wennad läkkitawad teile ter-
wist. Terretage endid issekeskis pühha
suandmissega.
21. Se terretaminne on minno, Pau-
lusse omma käe läbbi.
22. Kui kegi Issandat Jesust Kristust

ei armasta, se olgo ärranetud, Maranata.
23. Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teiega.
24. Minno armastus on teie keikidega Kristusse Jesusse sees. AMEN.

Essimenne ramat, mis Korintusse rahwale on kirjotud Ewesusse linnast, ja läkkitud Tehwana ja Wortunatusse ja Ahkaikusse ja Timoteussega.

Essimesse ramato ots, mis Korintusse rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse teine Ramat
Korintusse rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Paulusse kannatus temma kinnitusse sees.

1. Paulus, Jesusse Kristusse apostel Jummala tahtmisse järrele, ja wend Timoteus, Jummala koggodussele, mis Korintusse linnas on, keige pühhadega, kes keige Ahkaja maal on, 1 Kor. 1, 1.
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest. Rom. 1, 7.
3. Kidetud olgo Jummal, ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, südbamelikko hallastusse Issa, ja keige römustamisse Jummal. 1 Peetr. 1, 3.
4. Kes meid römustab keige meie willetsusse sees, et meie woime römustada neid, kes keigesugguse willetsusse sees on, römustamissega, miska meid endid Jummalast römustakse. p. 4, 17.
5. Sest otsego meil Kristusse kannatamissi paljo on, nenda römustakse meid ka rohkeste Kristusse läbbi. Laul 34, 20. ja 71, 20.
6. Olgo meil nüüd willetsust, siis sünnib se teie römustamisseks ja önnistusseks, mis wäggew on teie sees, kui teie kannate neidsammo kannatamissi, mis meiegi kannatame: ehk kui meid römustakse, siis sünnib se ka teie römustamisse ja önnistusse pärrast.
7. Ja meie lotus teie pärrast on kindel, sest et meie teame, et otsego teie ossa sate kannatamistest, nenda ka römustamissest. 2 Tess. 1, 4. 7.
8. Sest meie ei tahha mitte, wennad, et teil peab teädmatta ollema meie willetsus, mis meil Asia maal on olnud, et meid üllewägga waewati üllе meie rammo, nenda et meie kahhe wahhel ollime ka omma ello pärrast:
9. Waid meil olli meie enneste arwates surm kä, et meie ei piddand enneste peäle lootma, waid Jummala peäle, kes surnud üllesärratab,
10. Kes meid ni surest surmast on peästnud, ja weelgi peästab; kelle peäle meie lodame, et temma meid ka eddespiddi peästab, 2 Tim. 4, 18.
11. Kui ka teie ühtlasi palwega meie eest meile appi tullete, et armoanni pärrast, mis meile mitmest innimessest on sadetud, ka tänno peals tehtama mitme läbbi meie eest. Ewes. 6, 18. 19. Rom. 15, 30.
12. Sest meie kiitleminne on se, et meile meie südda tunnistusse annab, et meie Jummala waggadusses ja selges meles, ei mitte lihhalikkus tarkusses, waid Jummala armus mailmas olleme ellanud; agga keigeennamiste teie jures.
13. Sest meie ei kirjota teile muud middagi, kui agga sedda, mis teie loete, ehk ka tunnete; agga ma lodan, et teie sedda ka otsani peate tundma.
14. Nenda kui teie meid ka wähhä ollete tunnud; sest meie olleme teie kiitleminne, nenda kui teie ka meie kiitleminne ollete Issanda Jesusse päwal.
15. Ja nisugguse lotusse sees tahtsin minna enne teie jure tulla, et teie ühhe teise armoanni woiksite sada,
16. Ja ma tahtsin teist läbbiminna Makedonia male, ja jälle Makedonia maalt teie jure tulla, ja teist ennast lasta sata Juda male. Ap. Tegg. 19, 21. 1 Kor. 16, 5.
17. Kui ma nüüd sedda nou piddasin, kas ma siis kawwalust prukinud? Ehk kas minna lihha polest nou pean, mis nou ma pean, et jah jah, ja ei mitte ei mitte peab üks ikka mo jures ollema?
18. Agga Jummal on ustaw, et meie sanna teie jures ei olle olnud jah, ja ei mitte. 1 Kor. 1, 9.
19. Sest Jummala Poeg Jesus Kris-

tus, kes meie läbbi teie seas on kulutud minno ja Silwanusse ja Timoteusse läbbi, ei olnud mitte jah, ja ei mitte, waid jah olli temma sees,
20. (Sest keik Jummala tootussed on temma sees jah, ja temma sees amen,) Jummala auuks meie läbbi.
21. Agga kes meid kinnitab teiega Kristusse sisse, ja kes meid on woidnud, se on Jummal,
22. Kes meid ka pitseriga on kinnitanud, ja annud Waimo pandi meie süddamesse. Ewes. 1, 14.
23. Agga ma kutsun Jummalat tunnistajaks omma hinge peäle, et ma teile ollen armo annud ses, et minna weel mitte ei olle Korintusse tulnud.
24. Ei mitte, et meie olleme issandad teie usso ülle, waid meie olleme teie rõmo abbimehhed: sest teie seisate uskus.

2. Peatük.

Waene, kes pattust pöörnud, peab jälle wastowoetama.

1. Agga minna ollen ennesele nouu wötnud, ei mitte kurbdusses jälle teie jure tulla. p. 12, 21.
2. Sest kui minna teid kurwastan, kes on siis, kes mind römustab, kui agga se, kes minnust on kurwastud.
3. Ja seddasamma ollen ma teile kirjotanud, et mulle, teie jure tulles, kurwastust ei sa neist, kelle pärrast ma piddin römustama; sest et mul teist keigist lotus on, et minno rööm teie keikide rööm on.
4. Sest minna ollen teile kirjotanud suure willetsusse ja süddame ahhastusse sees mitme silmapissaraga, ei mitte, et teie piddite kurwaks sama, waid et teie armastust piddite tundma, mis mul on wägga rohkeste teie wasto.
5. Agga kui kegi on kurwastust saatnud, se ei olle mind kurwastanud, waid ennamiste teid keiki, et minna tedda ennam ei waewa.
6. Sellesuggusel on söitlussest küll, mis mitmest on sündinud,
7. Nenda et teie se wasto enneminne peate andeks andma, ja tedda kinnitama, et sähhärdust liia suure kurwastusse läbbi ärra ei neelta.
8. Sepärrast maenitsen minna teid, et teie temmale armastust kinnitate.
9. Sepärrast ollen ma teile ka kirjotanud, et ma teäda saaksin teie selget meelt, kas teie keikipiddi sannakuuljad ollete.
10. Agga kellele teie middagi andeks annate, sellele annan minna ka andeks; sest kui minnagi kellelegi middagi andeks annud, ollen ma andeks annud teie pärrast Kristusse nähhes, et meid sadanast ei pea pettetama.
11. Sest temma mötted ei olle meil teädmatta.
12. Agga kui ma Troa linna tullin, Kristusse armoöppetust kulutama, ja mulle olli uks lahti tehtud Issanda sees, ei olnud mul rahho ommas waimus, sepärrast et minna omma wenda Titust ei leidnud;
13. Waid minna jätsin neid Jummalaga, ja läksin ärra Makedonia male.
14. Agga tänno Jummalale, kes meile ikka woimust annab Kristusse sees, ja teeb omma tundmisse haiso awwalikkuks meie läbbi keiges paikas.
15. Sest meie olleme Jummalale üks hea Kristusse hais nende seas, kes önsaks sawad, ja nende seas, kes hukka lähhäwad. 1 Kor. 1, 18.
16. Neilesinnatsile küll üks surma hais surmaks; agga teistele üks ello hais elluks; ja kes kölbab seks?
17. Sest meie ei olle mitte kui mitto, kes Jummala sanna seggawad, waid kui selgest melest, ja kui Jummala seest, Jummala ees rägime meie Kristusses.

3. Peatük.

Paulus kostab armoöppetusse ammeti eest, arwab armoöppetust ja käsoöppetust wastastikko.

1. Hakkame meie siis ta isseendid kiitma, ehk kas meile kitusse ramatuid teie kätte tarwis on, kui monnile, ehk kitusse ramatuid teie käest? p. 5, 12.
2. Teie ollete meie ramat, meie süddamesse kirjotud, mis tunnukse ja loetakse keigist innimestest;
3. Kes teie ollete awwalikkuks sanud, et teie Kristusse ramat ollete, meie ammeti läbbi walmistud, ja ei mitte ramato mustaga, waid ellawa Jummala Waimoga kirjotud, ei mitte kiwwiste lauakeste sisse, waid lihhaste süddame lauakeste sisse.
4. Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi Jummala pole.
5. Ei mitte, et meie isseennestest kölbame middagi arwama kui isseennestest, waid meie kölbdus tulleb Jummalast, p. 2, 16. Wil. 2, 13.
6. Kes meid ka on teinud kölbawaks ue seädusse teenriks, ei mitte kirjatähhe, waid Waimo sullasiks; sest kirjatäht surretab, agga Waim teeb ellawaks.
7. Ja kui surma ammet kirjatähtes, mis

kiwwide sisse olli tikkitud, auu sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei woinud mitte ültsisilmi Mosesse pallesse wadata temma palle auu pärrast, mis siiski piddi ärralöpma: 2 Mos. 34. 30.
8. Kuis ei peaks paljo ennam Waimo ammet auu sees ollema?
9. Sest kui hukkamoistmisse ammetil au olnud, paljo ennam on hopis surema auu sees öigusse ammet. 11. s.
10. Sest ka se, mis auustud olnud, ei olle mitte auuks arwata selle asja sees, selle üllewägga sure auu wasto, mis Waimo ammetil on.
11. Sest kui auu sees olli se, mis piddi ärralöpma, paljo ennam on auu sees se, mis jääb.
12. Et nüüd meil nisuggune lotus on, prugime meie suurt julgust rakides,
13. Ja ei te mitte nenda kui Moses, kes katte omma palle peäle panni, et Israeli lapsed ei woinud mitte ültsisilmi wadata selle otsa peäle, mis piddi ärralöpma.
2 Mos. 34. 33. 35.
14. Waid nende meled on kowwaks sanud; sest tännapäwani jääb sesamma katte wanna seädusse luggemisse jure ja sedda kattet ei woeta mitte peält ärra, mis wast Kristusse sees ärralöppeb.
Jes. 6. 10.
15. Sest tännapäwani, kui Mosest loetakse, siis seisab katte nende süddame peäl;
16. Agga kui nemmad sawad Issanda pole pöörnud, siis woetakse katte ümbert ärra. Rom. 11. 23. 26.
17. Agga Issand on Waim; kus nüüd Issanda Waim on, seäl on wabbadus.
Joan. 4. 24.
18. Agga meid keik, kes meie katmatta pallega otsego peeglis näme Issanda auu, mudetakse sellesamma kuiuks, ühhest auust teise, otsego Issanda Waimust.

4. Peatük.

Armoöppetus sadab kasso neile, kes risti al on.

1. Sepärrast et meil nisuggune ammet on, nenda kui meie peäle on armo heidetud, ei tüddi meie mitte ärra;
2. Waid meie olleme ärraheitnud sallajad häbbi asjad, ja meie ei ella mitte tiggeda kawwalusse sees, ei meie segga ka mitte Jummala sanna ärra, waid tõe teädaandmissega näitame meie endid wälja keige innimeste süddame-tunnistusse wasto Jummala ees.
3. Kui nüüd ka meie armoöppetus on kinnikaetud, siis on se nende sees kinnikaetud, kes hukka sawad; 1 Kor. 1. 18.
4. Kelle sees sellesinnatse mailma jummal ustmatta rahwa meled söggedaks teinud, et neile ei pea paistma armoöppetusse walgus Kristusse auust, kes on Jummala kuio. Ebr. 1. 3.
5. Sest meie ei kuluta mitte isseendid, waid Kristusse Jesusse Issanda ollewad, agga meid endid teie sullased Jesusse pärrast. r. 21. 24.
6. Sest Jummal, kes walgusse käskis pimmedusse seest wäljapaista, on se, kes meie süddame sisse paistnud, et meie woiksime teisi Jummala auu tundmissega Jesusse Kristusse palle sees walgustada.
1 Mos. 1. 3. 2 Peetr. 1. 19.
7. Agga meil on sesinnane warra sanriistade sees, et üllewägga suur wäggi Jummala pärralt olleks, ja ei mitte meist.
p. 5. 1. 1 Kor. 2. 5.
8. Meid waewatakse keikipiddi, agga meie ei ahhasta endid mitte; meie olleme kui ilma nouuta, agga meie ei olle mitte koggoni ilma nouuta.
9. Meid kiusatakse tagga, agga meid ei jäeta mahha; meid wissatakse mahha, agga meie ei sa hukka. Laul 37. 24.
10. Meie kanname ikka ennestega Issanda Jesusse surremist ommas ihhus, et ka Jesusse ello meie ihhus woiks awwalikkuks sada.
11. Sest meid, kes meie ellame, antakse ikka surma Jesusse pärrast, et ka Jesusse ello meie surrelikko ihha sees woiks awwalikkuks sada.
12. Nenda on küll ristisurm wäggew meie sees, agga ello teie sees. 1 Kor. 15. 31.
13. Agga et meil sesamma usso Waim on sedda möda, mis kirjotud on: Minna ollen usknud, sepärrast ollen ma rääkinud; siis ussume meiegi, ja sepärrast rägime meie ka;
14. Ja meie teame, et se, kes Issanda Jesusse on üllesärratanud, wöttab meid ka Jesusse läbbi üllesärratada, ja teiega ennese ette seäpa.
15. Sest se keik sünnib teie pärrast, et üllewägga rohke arm mitme innimesse tännamisse läbbi peaks rohke ollema Jummala auuks.
16. Sepärrast ei wässi meie mitte ärra, waid et küll meie wäljaspiddine innimenne ärrarikkutakse, ommeti uendakse seestpiddine innimenne pääw päwalt.
1 Peetr. 4. 1.
17. Sest meie willetsus, mis on silmapilkmisse aiaks ja kerge, sadab meile iggawest ja üllewägga suurt auu;
Rom. 8. 18.

18. Sest et meie mitte tähhele ei panne sedda, mis nähtaw, waid mis näggematta on; sest nähtawad asjad on aialikkud, agga näggematta asjad on iggawessed.
Rom. 8, 24. Ebr. 13, 14.

5. Peatük.

Ustlikkude röôm teige willetsusse wasto, ja Jummala armoöppetusse wäggi.

1. Sest meie teame, kui meie maia mullane hone mahhakistakse, et meil elloasse on Jummala käest, hone, mis ei olle kättega tehtud, waid iggawenne taewas.
Joan. 14, 2.
2. Sest ka selle maia sees öhkame meie, ja iggatseme omma elloasset tagga, mis taewast on, et saaksime sellega kaetud.
Rom. 8, 23.
3. Ommeti nenda, et meid leitakse kaetud, ja mitte allasti ollewad. Jlm. 16, 15.
4. Sest meiegi, kes siin maias olleme, öhkame, ja olleme waewatud, sest et meie ei tahha ridist peästetud, waid kaetud olla, et se, mis surrelik on, saaks ärraneelbud ellust.
5. Agga kes meid senna tarwis walmistab, se on Jummal, kes ka meile Waimo pandi on annud.
6. Sepärrast olleme meie julged iggal aial, ja teame, et ni kaua kui meie koddo olleme ihhus, siis olleme meie Issanda jurest ärra;
7. Sest meie ellame usso sees, ei mitte näggemisse sees. 1 Kor. 13, 12.
8. Agga meie olleme julged, ja tahhaksime enneminne ihhust ärra olla, ja koddo olla Issanda jures. Jlm. 22, 17.
9. Sepärrast püame meie ka wägga temma mele pärrast olla, ehk meie olleme koddo, ehk olleme wäljas. Wil. 1, 23.
10. Sest meie peame keik awwalikkuks sama Kristusse kohtojärje ees, et iggaüks peab sedda möda sama, kui temma ihhus on teinud, olgo se hea ehk kurri.
Rom. 14, 10.
11. Et meie nüüd Issanda hirmo teame, siis melitame meie innimessi, agga Jummalale olleme meie awwalikkuks sanud; agga ma lodan, et meie ka teie süddame-tunnistussés awwalikkud olleme.
12. Sest meie ei kida endid mitte jälle teie ees, waid meie anname teile sedda asjaks, et teie meist woiksite kitelda, et teil woiks olla middagi nende wasto, kes silmanäo polest kiitlewad, ja ei mitte süddame polest.
13. Sest ehk meie olleksime otsego meleft ärra, se olleme meie Jummalale; ehk olleme targa melega, se olleme teile.
14. Sest Kristusse armastus aiab meie peäle.
15. Ja meie arwame sedda, et kui üks keikide eest on ärrasurnud, siis on keik ärrasurnud; ja temma on keikide eest ärrasurnud, et need, kes ellawad, ei pea ennam ennestele ellama, waid sellele, kes nende eest on ärrasurnud ja üllesärratud.
1 Tim. 2, 6.
16. Sepärrast ei tunne meie sest aiast keddagi lihha polest, ja ehk meie ka Kristust lihha polest olleme tunnud, siis ei tunne meie tedda nüüd mitte ennam lihha polest.
17. Sepärrast kui kegi Kristusse sees on, siis on ta uus loom; waunad asjad on möda läinud, wata, keik on ueks sanud. Kal. 6, 15. 16. Jlm. 21, 5.
18. Agga se on keik Jummalast, kes meid on isseennesega ärraleppitanud Jesusse Kristusse läbbi, ja on meile ärraleppitamisse ammeti annud. Rom. 5, 10.
19. Sest et Jummal olli Kristusse sees, ja leppitas mailma isseennesega ärra, ja ei arwanud neile mitte nende ülleastmisst süüks, ja on meie sisse pannud ärraleppitamisse sanna: Rom. 3, 24. 25.
20. Sepärrast olleme meie nüüd kässud Kristusse asemel, otsego maenitseks Jummal meie läbbi; siis pallume meie nüüd Kristusse asemel: Andke endid Jummalaga ärraleppitada. Jes. 52, 7.
21. Sest temma on tedda, kes ühhestki pattust ei teädnud, meie eest patto ohwriks teinud, et meie piddime Jummala öigusseks sama temma sees.
1 Peetr. 2, 22. Ebr. 7, 26—28. Kol. 1, 14. Ewes. 1, 6. 7.

6. Peatük.

Maenitsus, et Jummala armo peab hästi ja ausaste wastowötma.

1. Agga meie kui abbimehhed maenitseme teid ka, et teie Jummala armo ei pea asjata wastowötma.
2. Sest temma ütleb: Minna ollen sind armsal aial kuulnud, ja ollen sind önnistusse päwal aitnud. Wata, nüüd on öige armas aeg, wata, nüüd on önnistusse pääw. Jes. 49, 8.
3. Meie ei anna ühhegi asja sees ei ühtegi pahhandust, et meie ammet ei sa ärranaertud;
4. Waid keikis näitame meie endid wälja kui Jummala teenrid, sures kannatusses, mitmes willetsusses, mitmes häddas, mitmes ahhastusses,

5. Hawus, wangis, mässamistes, mitmes töös, mitmes walwamisses, mitmes paastmisses,
6. Puhhastusses, tundmisses, pitkas meles, heldusses, pühhas Waimus, armastusses, mis ep olle sallalik;
7. Töe sannas, Jummala wäes, öigusse söariistade läbbi parramal ja pahhemal pool,
8. Auu ja häbbi läbbi, kurja könne ja hea könne läbbi; kui eksitajad, ja siiski tössised;
9. Kui tundmatta, ja ommeti kül tutwad, kui need, kes surrewad, ja wata, meie ellame; kui need, kedda karristakse, ja kedda ommeti ei surmata; p. 4. 10. 11.
10. Kui kurwastud, agga ikka röömsad; kui waesed, agga kes paljo rikkaks teggewad; kui need, kellel middagi ei olle, ja kelle kä ommeti keik on.
11. Oh Korintusse rahwas! meie su on teie wasto lahti tehtud, meie süddа on wäljalautud.
12. Teil ei olle kitsast meie sees, waid teil on kitsas ommas süddames.
13. Agga minna ütlen teile kui omma lastele wastotassumisse pärrast, lautage teie endid ka meie wasto wälja!
1 Kor. 4. 14.
14. Ärge weddage mitte woöras ikkes uskmatta rahwaga; sest mis on öigussel teggemist üllekohtoga? Mis on walgussel teggemist pimmedussega? 5 Mos. 7. 2. 3.
15. Kuida sünnib Kristus ja pahharet ühte? Ehk mis ossa on usklikkul uskmatta innimessega?
16. Kuida sünnib Jummala tempel ühte woöra jummalattega? Sest teie ollete ellawa Jummala tempel, nenda kui Jummal on ütteInud: Ma tahhan nende sees ellada, ja nende sees käia, ja tahhan nende Jummal olla, ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema.
1 Kor. 3. 16. 3 Mos. 26. 12.
17. Sepärrast minge nende seast ärra, ja lahhutage endid, ütleb Issand, ja ärge putuge mitte rojase külge, siis tahhan minna teid wastowötta. Jлm. 18. 4.
18. Ja ma tahhan teile Issaks olla, ja teie peate mulle poegeks ja tütriks ollema, ütleb keigewäggewam Issand.
Jer. 31. 1. 9. 33.

7. Peatük.

Maenitsus, et peab pühhaste ellama ihho ja hinge polest. Waimolik kurbdus sadab kasso.

1. Et meil nüüd nisuggused tootussed on, minno armsad, siis tehkem endid keigest libba ja waimo rojussest puhtaks, ja löppetagem pühhitsemisse Jummala kartusses. p. 6. 14. 17.
2. Wötke meid wasto; meie ei olle ühhelegi üllekohhut teinud, meie ei olle keddagi ärrarikkunud, meie ei olle keddagi petnud. p. 12. 17. Ap. Tegg. 20. 33.
3. Sedda ei ütle minna mitte teie hukkamoistmisseks; sest minna ollen enne ütteInud, et teie ollete meie süddames, teiega surra ja ellada. p. 6. 11. 12. 13.
4. Mul on suur julgus rägides teie wasto, mul on paljo kiitlemist teie pärrast, ma ollen römo täis: minnul on wägga rohke rööm keiges meie willetsusses.
5. Sest ka kui meie Makedonia male saime, ei olnud meie libhal ühtegi hingamist, waid keikipiddi waewati meid, wäljastpiddi olli paljo taplemist, seestpiddi paljo kartmist.
6. Agga Jummal, kes allandlikkust kinnitab, on meid kinnitanud Titusse tullemisse läbbi.
7. Agga ei mitte üksipäinis temma tullemisse läbbi, waid ka römustamisse läbbi, miska temma teie pärrast olli römustud, kui ta meile kulutas teie iggatsemist, teie ullumist, teie suurt hoolt minno pärrast, nenda et minna weel ennam röömsaks sain.
8. Sepärrast, ehk minna teid kül ramatoga ollen kurwaks teinud, ei kahbetse ma sedda mitte, ehk minna ka olleksin kahbetsenud; sest ma nään, et se ramat teid agga ürrikesseks aiaks on kurwastanud.
9. Nüüd ollen minna römus, ei mitte sepärrast, et teie ollete kurwaks sanud, waid et teie ollete kurwaks sanud meleparrandamisseks; sest teie ollete Jummala pärrast kurwastud, et teie ühhestki asjas kahjo meist ei olle sanud.
10. Sest kurwastus Jummala pärrast sadab meleparrandamisse önnistusseks, mis ei kahbetseta, agga mailma kurwastus sadab surma. Matt. 5. 4.
11. Sest wata, sesamma, et teie Jummala pärrast ollete kurwaks sanud, mis sure hole on se teile saatnud? Missuggusse wastamisse, ja melepahhandusse, ja kartusse, ja iggatsemisse, ja öige wihha, ja kättemaksmisse? Teie ollete keikipiddi wäljanäitnud, endid puhtad ollewad sest tööst.
12. Sepärrast ehk minna teile kül ollen kirjotanud, siis ei olle se mitte sündinud selle pärrast, kes kurja teinud, egga selle pärrast, kellele kurja on tehtud, waid se

pärrast, et meie hool teie pärrast awwa-
likkuks piddi sama teie jures, Jummala
ees.
13. Sepärrast olleme meie römustud
teie römustamisse pärrast; agga meie ol-
leme paljo ennam römustud Titusse rö-
mo pärrast, et temma waim teist keigist
on jahhutud.
14. Sest kui minna temma wasto teist
middagi ollen kiitlenud, siis ei olle mul
sest häbbi olnud, waid otsego meie teile
keik töes olleme räkinud, nenda on ka meie
kiitleminne Titusse wasto töeks sanud.
15. Ja temmal on üllewägga halle süd-
da teie wasto, kui ta mötleb teie keikide
sannakuulmisse peäle, kuida teie tedda
kartusse ja wärristussega ollete wasto-
wötnud.
16. Sepärrast ollen ma römus, et min-
na keikis teie peäle woin lota. 2 Tess. 3, 4.

8. Peatük.

Maenitsus, et rahha peab waestele korjama.

1. Agga meie anname teile teäda, wen-
nad, Jummala armo, mis Makedonia
ma koggodustele on antud,
2. Et kui neid mitme willetsusse läbbi
kiusati, olli nende rööm üllewägga suur,
ja ehk nemmad koggoni waesed ollid, on
nemmad kummatagi wagga süddamega
rohkeste annud,
3. Sest (ma tunnistan sedda) nemmad
ollid keige jouo polest ja ülle jouo wal-
mis andma,
4. Ja pallusid meid mitme maenitsusse-
ga, et meie piddime selle anni ja jagga-
misse tolmetamisse enneste kätte wötma,
ja pühhadele wima.
5. Ja nemmad ei teinud mitte üksipäi-
nis nenda kui meie lootsime, waid nem-
mad andsid isseenid essite Issandale,
pärrast meile, Jummala tahtmisse läbbi:
6. Et meie piddime Titust maenitsema,
et temma nenda, kui ta enne olli hakka-
nud, ka selle anni korjamisse teie jures
piddi löppetama.
7. Agga otsego teie keikis rikkad ollete,
uskus ja sannas, ja tundmisses, ja keige-
sugguses ussinusses, ja ommas armas-
tusses meie wasto, nenda tehke, et teie ka
sellesinnatse anni sees rikkad ollete.
8. Minna ei ütle sedda mitte kui käski-
des, waid teiste ussinusse läbbi kiusan
minna ka teie armastust, kas se tös-
sine on.
9. Sest teie teate meie Issanda Jesusse
Kristusse armo, et temma teie pärrast on
waeseks sanud, kui ta rikkas olli, et teie
temma waesusse läbbi piddite rikkaks
sama.
10. Ja ses annan minna omma nouu,
sest se tulleb teile kasuks, kes teie jo mul-
lo ollete enne hakkanud, mitte üksipäinis
sedda teggema, waid ka sedda tahtma.
11. Agga nüüd löppetage ka se tegge-
minne, et nenda kui hea meel on, et teie
tahhate, nenda olgo ka hea meel, et teie
löppetate omma joudo möda.
12. Sest kui kellelgi enne hea meel on,
siis on temma öiete armas, sedda möda
kui temmal on, ei mitte sedda möda kui
temmal ei olle. Mark. 12, 43.
13. Sest sedda ütlen ma, ei mitte
et teistel peab hölp ja teil willetsus olle-
ma; waid ühhesugguse arro pärrast aita-
go selsinnatsel aial teie rikkus nende pudo,
14. Et ka nende rikkus woiks teie pudo
aidata, et ühhesuggune arro woiks olla.
p. 9, 12.
15. Nenda kui kirjotud on: Kes paljo
olli koggunud, sel ei olnud liaks, ja kes
pissut olli koggunud, sel ei olle wähhem
olnud. 2 Mos. 16, 18.
16. Agga tänno olgo Jummalale, kes
nisugguse hole teie pärrast Titusse süd-
damesse on annud.
17. Sest temma wöttis küll maenitsusse
wasto: agga et ta ussinam olli, siis on
temma isse hea melega teie jure läinud.
18. Agga meie olleme ühhe wenna üht-
lasi temmaga läkkitanud, kedda kidetakse
armoöppetusse pärrast keigist koggo-
dustest.
19. Agga ei mitte üksipäinis se, waid
temma on ka koggodustest meie te seltsi-
mehheks wallitsetud sellesinnatse anniga,
mis meist toimetakse Issanda ennese au-
uks, ja teie hea mele tähheks.
20. Ja meie hoiame se eest, et ükski meid
ei pea laitma se rohke anni pärrast, mis
meist toimetakse,
21. Ja nouame head, ei mitte üksipäi-
nis Issanda ees, waid ka innimeste ees.
22. Agga meie olleme nendega läkkita-
nud omma wenna, kedda meie mitmes
asjas olleme saggedaste tunnud ussina
ollewad, agga nüüd paljo ussinama sure
lotusse pärrast, mis temmal teie peäle on.
23. Olgo se Titus, kes minno seltsimees
ja abbimees on teie jures, ehk meie wen-
nad: nemmad on koggoduste apostlid ja
Kristusse au.
24. Sepärrast näitke ülles, omma ar-
mastusse ja meie kiitlemisse teist töe olle-
wad, nende ees ja koggoduste ees.

9. Peatük.

Mispärrast rahha waestele peab koggutama, ja et se pea, hea melega, ja ausaste peab suntima.

1. Sest abbi pärrast, mis pühhadele peab sama, ei olle mulle tarwis teile kirjotada.

2. Sest ma tean teie head meelt, mis ma teist kidan Makedonia rahwale, et Ahkaja ma mullo jo on walmis olnud, ja et teie suur hool on mitto kihhutanud.

3. Agga ma ollen wennad läkkitanud, et meie kiitleminne teie pärrast ses asjas ei peaks tühjaks minnema, et teie nenda, kui minna ollen räkinud, walmis olleksite,

4. Et, kui Makedonia mehhi minnoga tulleks, ja nemmad teid ei leiaks walmis ollewad, meile (ei ütle minna: teile) häbbi ei saaks sestsinnatsest tössisest kiitlemissest.

5. Siis ollen minna arwanud tarwis ollewad wendi maenitseda, et nemmad ele teie jure peawad minnema, ja enne walmis teggema teie enne tootud rohke anni, et se woiks walmis olla nenda kui rohke and, ja ei mitte kui sitkus.

6. Agga sedda ütlen minna: Kes kassinaste külwab, se peab ka kassinaste leikama, ja kes rohkeste külwab, se peab ka rohkeste leikama. Õpp. Sann. 22. 8. 9.

7. Iggaüks nenda kui temma ommas süddames ettewöttab, ei mitte kurwa melega, egga hädda pärrast; sest Jummal armastab römust andjat. 2 Mos. 25. 2.

8. Agga Jummal on wäggew keik armo rohkeste teile andma, et teie ikka keikis keigega woite rahhul ja rohked olla keige hea töle.

9. Nenda kui kirjotud on: Temma on külwand; ta on waestele annud; temma öigus kestab iggaweste. Laul 112. 9.

10. Agga kes seemne annab külwjale, se annab ka leiba toidusseks, ja teeb teie seemne paljuks, ja kaswatab teie öigusse wilja. Õpp. Sann. 11. 24. 25.

11. Et teie keikis rikkaks läbhäte keik head waggast süddamest teggema, mis meie läbbi Jummalale tänno sadab.

12. Sest sellesinnatse anni toimetaminne ei täida mitte üksipäinis pühha rahwa pudo, waid saab ka se läbbi suremaks, et paljo Jummalat tännawad.

13. (Et nemmad sellesinnatse ausa toimetamisse läbbi Jummalat kiitwad sepärrast, et teie Kristusse armoöppetust sannakulelikkult üllestunnistate, ja waggast süddamest neile ja keigile ka jaggate.)

14. Ja et nemmad teie eest palluwad, ja iggatsewad teie järrele Jummala üllewägga sure armo pärrast, mis teie sees on.

15. Agga tänno olgo Jummalale, temma ilmaarwamatta anni eest. 1 Kor. 15. 57.

10. Peatük.

Maenitsus, et peab hoidma walle apostlitte eksitamisse eest.

1. Agga minna isse, Paulus, maenitsen teid Kristusse tassase ja järreleandja mele läbbi, kes ma teie jures olles küll allandlik ollen, agga julge ollen teie wasto, kui ma ärra ollen. Rom. 12. 1.

2. Agga ma pallun, et mulle ei olle tarwis, teie jures olles, julge olla se julgussega, misla mind arwatakse liaks julge olnud ollewad nende wasto, kes meid arwawad otsego lihha järrel käiwad.

3. Sest meie käime küll lihha sees; agga meie ei söddi mitte lihha wisi järrele; p. 6. 7.

4. Sest meie woitlemisse söariistad ei olle mitte lihhalikkud, waid wäggewad, Jummala läbbi kantsisid ärrarikkuma. Ewes. 6. 13.

5. Ja meie rikkume ärra mötlemissed, ja keik körgusse, mis ennast sureks töstab Jummala tundmisse wasto, ja wöttame keik mötted wangi Kristusse sannakuulmisse alla;

6. Ja olleme walmis keiki sannakuulmatta wisisid nuhtlema, kui teie sannakuulminne saab täis sanud.

7. Kas teie watate silmanäo peäle? Kui kegi ennese meles se peäle julge on, et temma Kristusse pärralt on, se arwago sedda jälle isseennesest, et otsego temma Kristusse pärralt on, nenda olleme meie ka Kristusse pärralt. p. 5. 12. 1 Kor. 14. 37.

8. Sest kui minna ka middagi ennam peaksin kiitlema meie melewallast, mis Issand meile on annud parrandusseks, ja ei mitte teie ärrarikkumisseks, ei saaks ma mitte häbbisse, p. 13. 10.

9. Et minnust ei pea arwatama, kui tahhaksin minna ramatutte läbbi teid hirmutada.

10. Sest nemmad ütlewad: Küll ramatud on rasked ja kanged, agga meie jures olles on ta nödder ihho polest, ja könne on sant.

11. Üks sähhärdune möttelgo sedda, et mähhärdused meie olleme sanna sees ramatutte läbbi ärra olles, sähhärdused olleme ka teo sees, teie jures olles.

12. Sest meie ei julge isseennast mitte monningatte sekka arwata, ehk nende sarnatseks panna, kes isseendid kiitwad; ag-

ga nemmad ei moista mitte, et nemmad
isseendid omma enneste mötte järrele
mootwad, ja isseendid isseenneste sar=
natsets arwawad.
13. Agga meie ei tahha endid mitte ülle
moödo kita, waid selle nöri moödo jär=
rele, mis moödoga Jummal meid on
moötnud, et meie ka teie jure piddime sa=
ma. Rom. 12, 3.
14. Sest meie ei lähhä mitte ülle mära,
otsego ei olleks meie mitte teie jure sa=
nud; sest meie olleme jo teist sadik tulnud
Kristusse armoöppetussega.
15. Ja meie ei kida endid mitte ülle
moödo woöra tö sees, waid meil on se
lotus, kui teie usk kaswab, et meie siis ka
omma nöri järrele paljo suremaks teie
seas same, Rom. 15, 20.
16. Et meie ka nende made sees, mis on
teine pool teid, armoöppetust kulutame,
et meie endid ei kida sest, mis woöra nöri
järrele jo on walmistud.
17. Agga kes kiitleb, se kitelgo Issan=
da sees. 1 Kor. 1, 31.
18. Sest se ei kölba mitte, kes isseennast
kidab, waid kedda Issand kidab.
Öpp. Sann. 27, 2.

11. Peatük.

Häbbast ja waewast, mis Paulussel olnud armo-öppetust kulutades.

1. Andko Jummal, et teie minnust nat=
tukest rummalust sallikssite; kül teie sallite
ka sedda minnust.
2. Sest ma kannan suurt hoolt teie pär=
rast Jummala sure holega; sest ma ollen
teid kiblanud ühhe mehhele, et minna üh=
he puhta neitsi Kristussele woiksin sata.
3. Agga ma kardan, et nenda kui us
Ewa on ärrapetnud omma tiggeda kaw=
walussega, teie mötted nisammoti riktu=
takse, ja lahkuwad ükssipiddisest melest,
mis Kristusse peäle peab watama.
1 Mos. 3, 4. Joan. 8, 44.
4. Sest kui kegi tulleb, ja üht teist Je=
sust kulutab, kedda meie ei olle kulutanud,
ehk kui teie ühhe teise Waimo sate, mis
teie ei olle sanud, ehk ühhe teise armo=
öppetusse, mis teie ei olle wastowötnud,
siis sallitsite teie tedda kül. Gal. 1, 8. 9.
5. Sest minna ei arwa ennast et suggu=
gi wähhema ollewad, kui keigeüllemad
apostlid.
6. Agga ehk minna kül ollen öppimatta
könnelemisse polest, ei olle ma siiski mitte
tundmisse polest, waid meie olleme keikis
keikide seas teile awwalikkuks sanud.
7. Ehk ollen minna patto teinud, kui
ma ennast allandasin, et teid piddi üllen=
datama, et ma ilma palgata Jummala
armoöppetust teile ollen kulutanud.
1 Kor. 9, 18.
8. Teisi koggodussi ollen ma risunud,
ja ollen neilt palka wötnud, et ma teile
woiksin abbiks olla, ja kui mul, teie jures
olles, pudo olli, ei olle minna ei ühhele=
gi waewaks olnud. Ap. Tegg. 20, 33.
9. Sest mis mulle waia olli, sedda tas=
susid wennad, kes Makedonia maalt tul=
lid; ja keige asjade sees ei tahtnud min=
na isse teile koormaks olla, ei tahha
weelgi mitte.
10. Ni töeste kui Kristusse tödde min=
no sees on, ei pea sesinnane minno kiit=
leminne mitte löpma Ahkaja ma kohtade
sees.
11. Miks? Kas sepärrast, et minna teid
ei armasta? Jummal teab sedda.
12. Agga mis ma teen, tahhan minna
weel tehha, et ma woiksin neid keelda as=
jaga teggemist samast, kes tahhawad as=
jaga teggemist sada, et neid saaks leitud
ollewad (ses, mispärrast nemmad kiitle=
wad) nisuggused kui meiegi.
13. Sest nisugguned walle=apostlid on
pettised töteggijad, ja tewad endid Kris=
tusse apostliks.
14. Ja se ei olle imme; sest sadan isse
teeb ennast walgusse ingliks.
15. Sepärrast ei olle se ni suur assi, et
ka temma teenrid endid tewad, otsego ol=
lessid nemmad öigusse teenrid, kelle ots
peab ollema nende teggude järrele.
16. Ta ütlen minna: ükski ärgo arwa=
go mind rummala ollewad; agga kui
mitte muido, siis wötke mind wasto kui
üks rummal, et minna ka woiksin pissut
kitelda.
17. Mis ma rägin, ei rägi ma mitte
Issanda nouu järrele, waid kui rumma=
lusses, selle kindla kiitlemisse asja sees.
18. Sest et paljo kiitlewad lihha polest,
siis tahhan ka minna kitelda.
19. Sest teie sallite rummalaid heal
melel, et teie moistlikkud ollete.
20. Sest teie sallite, kui teid kegi sulla=
siks teeb, kui kegi teie omma ärrasööb,
kui kegi palka wöttab, kui kegi surustelleb,
kui kegi teid wasto silmi lööb.
21. Teotusse pärrast rägin minna sed=
da, kui olleksime meie nödraks läinud.
Agga mis peäle kegi julge on, (ma rägin
rummalusses) se peäle ollen minna ka
julge.
22. Nemmad on Ebrea mehhed, minna
ka; nemmad on Israeli lapsed, minna

ka; nemmad on Abraami suggu, minna ka.
23. Nemmad on Kristusse teenrid, (ma rägin rummalaste) minna ollen üllem; ma ollen ennam waewa näinud, paljo ennam hopa sanud, ennam wangis ja saggedaste surma häddas olnud.
24. Juda rahwa käest ollen minna wiiskorda sanud ühhe hobi wähhem kui nellikümmend.
25. Kolmkorda ollen ma witstega peksetud, ükskord kiwwidega wissatud, kolmkorda on laew käest ärra hukka läinud, terwe ö ja päwa ollen ma süggawas merres olnud.
26. Saggedaste on mul tekäimissi olnud, ma ollen olnud jöggede peäl mitmes häddas, mitmes häddas mörtsukatte seas, mitmes häddas omma rahwa seas, mitmes häddas pagganatte seas, mitmes häddas linnas, mitmes häddas körbes, mitmes häddas merre peäl, mitmes häddas walle wendade seas,
27. Tö ja waewa sees, saggedaste mitmes walwamisses, nälja ja janno sees, saggedaste paastmistes, külmas ja allastusses.
28. Peäle se, mis wäljast on, käib murre keikide koggoduste eest hulgal mo peäle.
29. Kes on nödder, ja minna ei peaks nödraks sama? Kedda pahhandakse, ja mo süddа ei peaks sees põllema?
30. Kui peab kiitlema, siis tahhan minna neist asjust, mis minno nödrusses on, kitelda.
31. Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes on iggaweste kidetud, se teab, et ma mitte ei walleta.
32. Damaskusses hoidis Areta kuninga pealik Damaskusse rahwa linna, ja tahtis mind kinniwötta,
33. Ja mind lasti aknast korwi sees mahha müri möda, ja minna peäsesin temma käest. Ap. Tegg. 9, 25.

12. Peatük.

Paulusse kiitleminne, ja mis Jummal temmale ilmutanud, nende wasto, kes temma wastased ollid.

1. Kiitlemissest ei olle mul küll kasso, siiski tullen minna näggemissi ja Issanda ilmutamissi üllesrääkima.
2. Ma tunnen ühhe innimest Kristusse sees, kedda neljateistkümne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei tea minna, ehk kas ta ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab), kisti kolmandamast taewast sadik.
3. Ja ma tunnen seddasamma innimest (kas ta ihhus, ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab;)
4. Tedda kisti Paradisi sisse, ja ta kulis sanno, mis ei woi üllesräkida, mis innimessele ei sünni räkida.
5. Sestsammast tahhan minna kitelda; agga isseennesest ei tahha ma kitelda muido, kui agga omma nödruste sees. p. 11, 30.
6. Sest kui minna ka tahhaksin kitelda, ei olle minna sepärrast rummal; sest ma tahhan töt räkida; agga ma jättan sedda nenda, et ei ükski minnust ei arwa ennam, kui ta mind nääb ollewad, ehk mis ta minnust kuleb. p. 10, 8.
7. Ja et ma üllewägga suurte ilmutamiste pärrast ei pea suruskellema, on mulle lihha sisse wai antud, sadana ingel, et ta mind peab rusikaga lööma, et minna mitte ei surustelle.
8. Sesamma pärrast ollen minna kolmkorda Issandat pallunud, et se minnust peaks ärralahkuma.
9. Agga temma on mulle ütlelnud: Sulle saab küll minno armust; sest mo wäggi saab nödrusse sees täie woimusse. Sepärrast tahhan ma paljo ennam omma nödruste sees kitelda, et Kristusse wäggi minno ülle woiks warjada.
10. Sepärrast on mo meel hea nödruste sees, teotuste sees, hädda sees, kiusatuste sees, ahhastuste sees Kristusse pärrast; sest kui ma nödder ollen, siis ollen ma wäggew.
11. Kiteldes ollen minna rummalaks sanud: teie ollete mind sundinud; sest mind piddi teist kidetama, sest ma polle ei suggugi wähhem, kui keigeüllemad apostlid, et ma küll ühtegi ei olle.
12. Apostli tähhed on jo teie seas tehtud keige kannatusse sees, immetähtedega, immeteggudega ja wäggewa teggudega.
13. Sest mis on, mis sees teie ollete alwemad olnud kui teised koggodussed, kui agga et minna isse teile ei olle koormaks olnud? Andke mulle se üllekohhus andeks. p. 11, 9.
14. Wata, ma ollen walmis kolmat korda teie jure tullema, ja ei tahha teile mitte koormaks olla; sest minna ei noua mitte teie omma tagga, waid teid endid: sest lapsed ei pea mitte wannemattele warrandust kogguma, waid wannemad lastele. p. 13, 1.
15. Agga ma tahhan heal melel kullo tehha, ja isseennast ärrakullutada teie

hingebe eest, et mind kül, kes ma teid
wägga armastan, pissut armastakse.
16. Agga olgo nenda, minna ei olle teile
mitte waewa teinud; agga et minna keiki-
piddi kawwal ollin, ollen ma pettussega
teid kinnisanud. p. 11, 9. 2 Tess. 3, 8.
17. Kas ma ollen teid petnud ühhegi
läbbi neist, kedda minna teie jure ollen
läkkitanud?
18. Minna ollen Titust pallunud, ja
temmaga ühhe wenna läkkitanud; ons
Titus teid petnud? Eks meie olle ühhe-
sugguse Waimo sees käinud? Eks meie
olle ühhesugguste jälgede sees käinud?
19. Kas teie ta mötlete, et meie teie ees
kostame enneste eest? Meie rägime Kris-
tusse sees Jummala ees; agga keik, arm-
sad wennad, teie parrandusseks.
20. Sest ma kardan, kui ma tullen, et
minna teid ei leia sesuggused ollewad,
kui ma tahhan, ja et mind leitakse teist
sesuggune ollewad, kui teie ei tahha, et ei
olle wahhest teie seas rido, kaddedust,
suurt wihha, riidlemissi, kelepeksmissi,
kelekandmissi, hooplemissi, mässamissi;
p. 10, 2. ja 13, 2.
21. Et, kui ma saan jälle tulnud, min-
no Jummal mind ei allanda teie jures,
ja minna pean kurb ollema mitme pär-
rast, kes enne patto teinud, ja ei olle mit-
te pöörnud ommast rojussest, ja horus-
sest, ja kimalussest, mis nemmad on
teinud.

13. Peatük.

Maenitsus, et meelt peab parrandama.

1. Nüüd tullen minna kolmat korda
teie jure. Kahhe ja kolme tunnistaja
tunnistusse peäle peab keik assi sama
ärrasellетud.
2. Ma ollen enne ütteluud, ja ütlen
weel enne teistkorda, otsego ollekssin min-
na teie jures, ja nüüd, et ma teie jurest
ärra ollen, kirjotan minna neile, kes enne
on patto teinud, ja keigile muile, et, kui
ma saan jälle tulnud, minna ei tahha ar-
mo anda.
3. Sest et teie püate katsuda sada Kris-
tust, kes minno sees rägib, kes teie seas
ei olle nödder, waid on wäggew teie sees.
4. Sest et temma kül nödrusse polest
on risti lödud, ommeti ellab ta Jumma-
la wäe läbbi; ehk meie ka olleme nödrad
temma sees, siiski ellame meie temmaga
Jummala wäe läbbi teie seas.
Wil. 2, 7–11.
5. Katske isseendid läbbi, kas teie ollete
uskus; kiusage isseendid; ehk kas teie is-
seendid ei tunne, et Jesus Kristus teie
sees on? Olgo siis, et teie wahhest köl-
watumad ollete.
6. Agga ma loban, et teie sate tunda,
et meie ei olle mitte kölwatumad.
7. Agga ma pallun Jummalat, et teie
ühtegi kurja ei te, ei mitte et meid piddi
nähtama kölbawad ollewad, waid et teie
peaksite head teggema, ja meie olleksime
kui kölwatumad.
8. Sest meie ei woi ühtegi töe wasto,
waid töe eest.
9. Sest meie olleme röömsad, kui meie
nödrad olleme, agga teie wäggewad olle-
te; ja sedda sowime meie ka, teie parra-
nemist.
10. Sepärrast kirjotan minna sedda är-
raolles, et ei olle tarwis, teie jures olles,
walli olla, melewalla järrele, mis Issand
mulle on annud parrandamissseks, ja ei
mitte ärrarikkumissseks.
11. Mis muud, wennad, olge röömsad,
sage ikka parramaks, wötke maenitsust,
olge ühhemeelelissed, piddage rahho, kül
armastusse ja rahho Jummal on siis
teiega. Wil. 4, 4. 5. 7.
12. Terretage üks teist pühha suand-
missega; keik pühhad läkkitawad teile
terwist.
13. Issanda Jesusse Kristusse arm, ja
Jummala armastus ja pühha Waimo
ossasaminne olgo teie keikidega.

A M E N.

Teine ramat Korintusse rahwale läk-
kitud Wilippist, Makedonia ma lin-
nast, Titusse ja Lukaga.

Teise Ramato ots, mis Korintusse rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat Kalatia ma rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Paulus nomib Kalatia rahwast nende ärrataggamisse pärrast; kostab omma apostli ammeti eest.

1. Paulus, apostel (ei mitte innimessest, egga ühhegi innimesse läbbi, waid Jesusse Kristusse ning Jummala Issa läbbi, kes tedda on surnust üllesärratanud;)
2. Ja keik wennad, kes minno jures on, Kalatia ma koggodustele:
3. Arm olgo teiega ja rahho Jummalast Issast, ja meie Issandast Jesussest Kristussest,
4. Kes ennast isse meie pattude eest on annud, et temma meid piddi ärrapeästma kurjast mailmast, mis nüüd on, Jummala ja meie Issa tahtmisse järrele. p. 2, 20.
5. Sellele olgo au iggaweste, iggawesseks aiaks, amen.
6. Minna pannen immeks, et teie sellest, kes teid on kutsnud Kristusse armo läbbi, ni pea endid lassete ärrapöörda ühhe teise ewangeliumni pole,
7. Ja teist ei olle ommeti, kui agga et monningad on, kes teid seggaseks tewad, ja tahhawad Kristusse armoöppetust teiseks pöörda.
8. Agga ehk meiegi, ehk üks ingel taewast teist armoöppetust teile peaks kulutama peäle se, mis meie teile olleme kulutanud, se olgo ärranetud.
9. Otsego meie enne olleme üttelnud, nenda ütlen minna ka nüüd jälle: Kui kegi teile teist armoöppetust kulutab kui sedda, mis teie ollete sanud, se olgo ärranetud.
10. Sest kas ma nüüd melitan innimessi, nende, woi Jummala meleheaks? Ehk kas ma püan innimeste mele pärrast olla? Sest kui ma weel innimeste mele pärrast olleksin, siis ep olleks minna mitte Kristusse sullane.
11. Agga ma annan teile teäda, wennad, et armoöppetus, mis minnust on kulutud, mitte ep olle innimessest. 1 Kor. 15, 1.
12. Sest ma polle sedda mitte innimessest sanud egga öppinud, waid Jesusse Kristusse ilmutamisse läbbi. 1 Kor. 11, 23.
13. Sest teie ollete kuulnud minno endisest ellust, kui ma Juda uskus ollin, et minna üllewägga Jummala koggodust taggakiusasin, ja sedda häwwitasin.
14. Ja minna kossusin Juda rahwa uskus ennam kui mitto, kes minno soust minnoga ühheealissed ollid; ja mul olli surem hool omma wannematte seädmiste pärrast.
15. Agga kui se Jummala mele pärrast olli, kes mind mo emma ihhust on ärralahhutanud, ja omma armo läbbi kutsunud,
16. Omma Poia minno sees ilmutada, et ma tedda pagganatte seas piddin kulutama, warsi ei piddanud minna mitte lihha ja werrega nou,
17. Ei läinud ka mitte jälle Jerusalemma nende jure, kes enne mind apostlid ollid, waid ma läksin Arabia male, ja tullin jälle taggasi Damaskusse linna.
18. Pärrast läksin minna kolme aasta pärrast jälle Jerusalemma Peetrust katsma, ja jäin temma jure wiisteistkümmend päwa. Ap. Tegg. 9, 26.
19. Agga minna ei näinud muud keddagi apostlitte seast, kui Jakobust, Issanda wenda.
20. Agga mis ma teile kirjotan, wata, sedda tunnistan minna Jummala ees, et ma ei walleta.
21. Pärrast tullin minna Siria ja Kilikia ma kohtadesse.
22. Agga minna ep olnud pallest tuttaw Juda ma koggodustel, mis Kristusses on.
23. Muud kui et nemmad agga ollid kuulnud, et se, kes meid ennemuiste taggakiusas, nüüd kulutab sedda usso-öppetust, mis ta enne häwwitas.
24. Ja nemmad auustasid Jummalat minno pärrast.

2. Peatük.

Paulus arwab ennast teiste apostlitte sarnatseks, nomib Peetrust, öppetab mis läbbi innimenne önsaks saab.

1. Pärrast läksin minna neljateistkümne aasta pärrast jälle üllès Jerusalemma Parnabaga, ja wötsin ka Titusse kasa. Ap. Tegg. 15, 2.
2. Agga ma läksin ülles ilmutamisse läbbi, ja räkisin nendega sest armoöppe-

tussest, mis ma pagganatte seas kulutan; agga issearranis nendega, kedda sureks arwati, et minna ei piddand tühja jooksma, egga olleks jooksnud.
3. Agga ei Titustki, kes minnoga, ning Krekamees olli, ep olle sunnitud ennast lastma ümberleikada.
4. Agga se sündis walle wendade pärrast, kes ollid sallaja sissepuggenud, ja sallaja sissetulnud meie wabbadust kulama, mis meil on Jesusse Kristusse sees, et nemmad meid piddid orjaks teggema,
5. Kellele meie ei tundigi ei annud järrele, nende sanna kuulda, et armoöppetusse tössidus teie jure piddi jäma.
6. Agga nende pärrast, kedda arwati middagi ollewad, on se mulle üks keik, missugguſed nemmad ial olnud, Jummal ei pea mitte ühhest innimessest ennam luggu, kui teisest; sest mulle ep olle need, kedda sureks arwatakse, ühtegi muud jure öppetanud.
7. Waid se wasto, kui nemmad näggid, et minno holeks olli antud neile, kes on ümberleikamatta, armoöppetust kulutada, nenda kui Peetrusse holeks olli antud neile kulutada, kes on ümberleigatud;
8. (Sest se, kes Peetrusse sees on wäggew olnud apostli ammetis nende seas, kes on ümberleigatud, se on ka minno sees wäggew olnud pagganatte seas.)
9. Ja kui Jakobus, ja Kewas, ja Joannes, kedda arwati sambad ollewad, armo tundsid, mis mulle olli antud, siis andsid nemmad minnule ja Parnabale parramat kät, ja leppisid meiega se peäle, et meie pagganatte seas, agga nemmad nende seas, kes on ümberleigatud, piddid armoöppetust kulutama.
10. Muud kui sedda kinnitasid nemmad meile, et meie ka waeste peäle piddime mötlema; seddasamma ollen minna ka ussin olnud teggema.
11. Agga kui Peetrus Antiohkia sai, siis seisin minna temma wasto su sisse, sest et ta nomimisse wäärt olli.
12. Sest enne kui monningad Jakobusse jurest tullid, söi temma ühhes pagganattega; agga kui nemmad tullid, siis tagganes temma, ja lahkus neist ärra, et ta neid kartis, kes ümberleigatud ollid.
13. Ja temmaga teggid ka teised Judamehhed endid teist wisi, nenda et ka Parnabas ühtlasi eksitati nendega ennast teist wisi teggema.
14. Agga kui ma näggin, et nemmad siete ei käinud armoöppetusse töt möda, ütlesin minna keikide ees Peetrusse wasto: Kui sinna, kes sa Judamees olled, pagganatte kombel ellad, ja ei mitte Juda rahwa kombel, mis sa siis sunnid pagganaid Juda rahwa kombid piddama?
15. Meie olleme Juda mehhed sündimisse polest, ja ei mitte pattused pagganaist;
16. Ja meie teame, et innimenne kässo teggude läbbi ei sa öigeks, kuid agga Jesusse Kristusse usso läbbi; siis olleme meie ka Jesusse Kristusse sisse usknud, et meie Kristusse ussust piddime öigeks sama, ja ei mitte kässo teggudest, sest et kässo teggudest ei sa ükski lihha öigeks.
Rom. 3, 28. p. 4, 5.
17. Agga kui meid endid ka leitakse pattused ollewad, kes meie püame Kristusses öigeks saba, ons siis Kristus patto tener? Ei milgi kombel. 1 Joan. 3, 8. 9.
18. Sest kui minna sedda, mis ma ollen mahhakiskud, jälle üllesehhitan, siis teen ma isseennast ülleastujaks.
19. Sest ma ollen kässo läbbi kässule surnud, et minna Jummalale peau ellama.
20. Ma ollen Kristussega risti lödud; agga ma ellan, ei mitte ennam minna, waid Kristus ellab minno sees, ja mis ma nüüd ellan lihhas, sedda ellan ma uskus Jummala Poia sisse, kes mind on armastanud, ja isseennast minno eest ärraannud. 2 Kor. 13, 5.
21. Minna ei te mitte Jummala armo tühjaks. Sest kui kässo läbbi öigus tulleb, siis on Kristus ilmaasjata surnud.
Rom. 4, 14.

3. Peatük.

Paulus kinnitab usso öigust, ja öppetab, mis kässo ammet on, et käst juhhatab Kristusse jure.

1. Oh teie moistmatta Kalatia rahwas! Kes on teid ärrateinud, et teie ei wötta töe sanna kuulda? Teie, kelle silmade ette Jesus Kristus on kirjotud olnud, ja otsego nähtawal kombel teie seas risti lödud.
2. Sedda üksipäinis tahhan minna teilt teäda sada: Ollete teie Waimo sanud kässo teggudest, woi usso kulutamissest?
3. Ollete teie ni moistmatta? Waimus ollete teie hakkanud, kas teie tahhate nüüd lihhas löppetada?
4. Ollete teie ni paljo ilmaasjata kannatanud? kui se ial on ilmaasjata.
5. Kes teile nüüd Waimo andi jaggab, ja teeb wäggewaid teggusid teie seas, kas se sedda teeb kässo teggudest, woi usso kulutamissest?

6. Nenda kui Abraam on Jummalat
usknud, ja se on temmale öigusseks ar-
watud. Rom. 4, 3.
7. Jubba teie siis tunnete, et kes ussust
on, needsinnatsed on Abraami lapsed.
Rom. 4, 11. 12. 16.
8. Agga kirri on enne ärranäinud, et
Jummal pagganad ussust öigeks teeb, ja
on ettekulutanud Abraamile se hea: Sin-
no sees peawad keik pagganad önnistud
sama. 1 Mos. 12, 3.
9. Sepärrast önnistakse neid, kes ussust
on, usklikko Abraamiga.
10. Sest ni mitto kui kässo teggudest
on, need on needmisse al; sest kirjotud
on: ärranetud on iggaüks, kes ei jä kei-
kide sisse, mis kirjotud on kässoramatus-
se, et ta sedda keik peab teggema.
5 Mos. 27, 26.
11. Agga et kässo läbbi ükski ei sa öi-
geks Jummala ees, se on teäda, sest et
se, kes ussust öige on, peab ellama.
Rom. 1, 17.
12. Agga käsk ei olle mitte ussust, waid
innimenne, kes sedda keik teeb, se peab se
läbbi ellama.
13. Kristus on meid ärralunnastanud
kässo needmissest, kui ta sai needmisseks
meie eest, (sest kirjotud on: ärranetud on
iggaüks, kes puus poob.)
2 Kor. 5, 21. 5 Mos. 21, 23.
14. Et Abraami önnistus piddi pagga-
nattele sama Kristusse Jesusse sees, et
meie tootud Waimo piddime sama usso
läbbi. 1 Mos. 12, 3.
15. Wennad, minna rägin innimesse
wisil; ei innimessegi wimist seädust pöl-
ga ükski ärra, kui se kinnitud on, egga
panne middagi senna körwa.
16. Agga nüüd on tootussed Abraami-
le ja temma seemnele rägitud. Temma
ei ütle mitte: ja sinno seemnettele, kui
mitmest, waid kui ühhest, ja sinno seem-
nele, se on Kristus. 1 Mos. 22, 18.
17. Agga minna ütlen sedda: Käsk,
mis nellisadda peäle kolmkümmend aas-
tat pärrast on antud, ei te mitte tölwatu-
maks seädust, mis Jummalast Kristusse
peäle on ennekinnitud, et käsk tootusse
piddi tühjaks teggema.
18. Sest kui pärrandus kässust olleks,
ei se siis olleks ennam tootussest; agga
Jummal on sedda Abraamile tootusse
läbbi armust annud.
19. Mis tarwis on siis käsk? Se on
üllekastmiste pärrast senna jure antud,
(kunni seme piddi tullema, kellele tootus
olli sündinud) ja on seätud inglitte läbbi
wahhemehhe käe läbbi.
20. Agga wahhemees ep olle mitte üh-
he ainsa wahhemees, agga Jummal on
üks. 5 Mos. 4, 39. p. 6, 4.
21. Kas siis käsk on Jummala tootuste
wasto? Ei olle mitte. Sest kui käsk ol-
leks antud, mis woiks ellawaks tehha,
siis tulleks öigus töeste kässust.
22. Agga kirri on keik kinnipannud pat-
to alla, et tootus piddi Jesusse Kristusse
ussust antama neile, kes ussuwad.
Rom. 11, 32.
23. Agga enne, kui usk tulli, hoiti meid
kässo al, ja meie ollime kinnipandud us-
so peäle, mis piddi ilmutadama.
24. Nenda on käsk meie juhhataja ol-
nud Kristusse jure, et meie usso läbbi
piddime öigeks sama.
25. Agga et usk on tulnud, ep olle meie
mitte ennam juhhataja al.
26. Sest teie ollete keik Jummala lapsed
usso läbbi Kristusse Jesusse sees,
Joan. 1, 12. Rom. 8, 14.
27. Sest mitto teid Kristusse sisse on
ristitud, need on ka endid Kristussega
ehhitanud. Rom. 6, 3.
28. Ep olle Judameest egga Krekameest,
ep olle sullast egga wabba, ep olle meest
egga naest, sest teie keik ollete üks Kris-
tusse Jesusse sees;
29. Agga kui teie Kristusse pärralt ol-
lete, siis ollete teie ka Abraami suggu, ja
pärrijad tootusse järrele.

4. Peatük.

Kristus on innimessed kässo ähwardamissest peästnud. Usso bigust selletakse ärra.

1. Agga minna ütlen: Ni kaua kui
pärrija wäeti laps on, ep olle temma ja
sullase wahhel ühtegi wahhet, ehk ta küll
keige pärrandusse issand on;
2. Waid temma on järrelekulajatte ja
üllewaatjatte al seks aiaks, mis issast on
seätud.
3. Nenda ka meie, kui meie wäetimad
lapsed ollime, siis ollime meie kui sulla-
sed essimeste mailma seädmiste al.
p. 3, 23. p. 5, 1. Kol. 2, 20.
4. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jum-
mal omma Poia, et ta piddi naesest sün-
dima, ja kässo alla sama, 1 Mos. 49, 10.
5. Et temma neid, kes kässo al ollid,
piddi ärralunnastama, et meie piddime
laste öigusse sama. p. 3, 13.
6. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on
Jummal omma Poia Waimo teie süd-

bamesse läkkitanud, se kissendab: Abba, Issa!
7. Sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa olled laps, siis sa olled ka Jummala pärrija Kristusse läbbi. p. 3, 29. Rom. 8, 16. 17.
8. Agga siis, kui teie Jummalat ei tunnud, tenisite teie neid, kes omma ollemisse polest jummalad ei olle.
9. Agga nüüd, et teie Jummalat tunnete, ehk paljo ennam Jummalast ollete ärratuntud, kuida pörate teie jälle ümber nödrade ja essimeste kehwade seädmiste pole, mis teie jälle ueste kui sullased tahhate tenida?
10. Teie peate päiwi, ja kusid, ja aegu, ja aastaid.
11. Minna kardan teie pärrast, et ma teie kallal ehk asjata ollen tööd teinud.
12. Sage nisuggusiks kui minna, sest minnagi ollen kui teie. Wennad, ma pallun teid; teie ep olle mulle ühtegi liga teinud;
13. Sest teie teate, et ma lihha nödrusses teile ollen esmalt armoöppetust kulutanud.
14. Ja minno kiusatust, mis ma ommas lihhas ollen kannatanud, ep olle teie mitte alwaks pannud, egga ärrapölgnud; waid ollete mind wastowötnud kui Jummala ingli, kui Kristusse Jesusse.
15. Mähhärdune olli siis teie önnistus? Sest ma tunnistan teile, et teie, kui se olleks woinud sündida, ollekfite ommad silmad peast kaewanud, ja mulle annud.
16. Kas ma nüüd ollen teie waenlaseks sanud, et minna teile töt rägin.
17. Nemmad kandwad suurt hoolt teie pärrast, agga mitte öiete, waid nemmad tahtwad meid ärralükkata, et teie nende pärrast peate suurt hoolt kandma.
18. Agga hole kandminne on hea, kui se järgeste hea pärrast sünnib, ja mitte üksipäinis siis, kui minna teie jures ollen.
19. Mo lapsokesfed, kelle pärrast ma jälle otsekui lapsewaewas ollen, kunni Kristus teie sees teggomoo saab.
20. Agga ma tahhaksin nüüd teie jures olla, ja omma heält teiseks pöörda, sest ma ollen kahhe peäl teie pärrast.
21. Üttelge mulle, kes teie kässo al tahhate olla, eks teie ei kule kästo?
22. Sest kirjotud on, et Abraamil kaks poega olnud, teine ümmardajast, ja teine wabbatnaesest. 1 Mos. 16, 15. 1 Mos. 21, 2.
23. Ja teine ümmardajast on lihha polest sündinud, agga teine wabbatnaesest tootusse läbbi.
24. Need asjad tähhendawad middagi. Sest need kaks naesterahwast on kaks seädust, teine Sinai mäelt, mis sullase pölweks sünnitab, se on Agar;
25. Sest Agar on Sinai mäggi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusalemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab omma lastega;
26. Agga se Jerusalem, mis üllewel on, se on wabbatnaene, mis meie keikide emma on.
27. Sest kirjotud on: Olle römus sa siggimatta, kes sinna ei kanna ilmale; tösta heält ja kissenda wägga, kes sa lapsewaewas ei olle, sest sel, kes mehheta on, on paljo ennam lapsi kui sel, kellel mees on. Jes. 54, 1.
28. Agga, wennad, meie olleme nenda kui Isaak tootusse lapsed. Rom. 9, 7. 8.
29. Agga kui sel aial se, kes lihha polest olli sündinud, tedda taggakiusas, kes Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. 1 Mos. 21, 9.
30. Agga, mis ütleb kirri? Lükka ümmardaja ja temma poeg wälja, sest ümmardaja poeg ei pea mitte pärrima wabbatnaese poiaga. 1 Mos. 21, 10. 11.
31. Sepärrast, wennad, ep olle meie mitte ennam ümmardaja, waid wabbatnaese lapsed.

5. Peatük.

Paulus öppetab, kuida peab öiget wabbadust öiete hoidma. Lihha himmo ja teud peab mahhajätma, ja Waimo kasso noudma.

1. Seiske nüüd wabbadusses, miska Kristus meid on wabbaks teinud, ja ärge laske endid mitte jälle sullase ikkesse panna. Joan. 8, 32. 36.
2. Wata, minna Paulus ütlen teile: Kui teie endid lassete ümberleikada, siis ep olle teil Kristussest ühtegi kasso.
3. Agga minna tunnistan ta iggaühhe innimessele, kes ennast lasseb ümberleikada, et temma kohhus on keik kästo piddada.
4. Teie ollete Kristussest lahti sanud, kes teie kässo läbbi tahhate öigeks sada: teie ollete armust ärralangenud. p. 2, 21.
5. Sest meie otame ussust öigusse lotust Waimo läbbi.
6. Sest Kristusse Jesusse sees ei maksa ümberleigatud egga ümberleikamatta, waid usk, mis armastusse läbbi teggew on. 1 Kor. 7, 19.
7. Teie joofsite hästi: kes on teid keelnud töe sanna kuulmast? p. 3, 1.
8. Se nouandminne ei olle sest, kes teid kutsub.

9. Pissut happotaignat teeb keik taigna
happuks. 1 Kor. 5. 6.
10. Minna lodan teist Issanda sees, et
teil teist möttet ei olle; agga kes teid seg-
gaseks teeb, se peab omma nuhtlust kand-
ma, kes se ial on.
11. Agga minna, wennad, kui ma ümber-
berleikamist weel kulutan, mispärrast
mind weel taggakiusatakse? Siis olleks
pahhandus, mis ristist on, tühjaks sanud.
12. Oh! et need wöttaksid issependid kog-
goni ärraleikada, kes teie seas tülli töst-
wad.
13. Sest, wennad, teie ollete wabba-
dusseks kutsutud; agga katske, et teie ei
anna wabbadusse läbbi libbale melewal-
da, waid tenige üks teist armastusse läb-
bi. 1 Kor. 8. 9.
14. Sest keik käsk saab täieks ühhes san-
nas, se on selle sees: Sinna peab omma
liggimest armastama kui isseennast.
Mark. 12. 31.
15. Agga kui teie issekeskis purrelete,
ja üks teist söte, siis katske, et teid üks
teisest ärra ei neelta.
16. Agga minna ütlen: Käige Waimus,
siis ei te teie mitte libha himmo järrele.
Rom. 6. 12.
17. Sest libha bimmustab Waimo was-
to, ja Waim libha wasto; agga need-
sinnatsed on teine teise wasto, et teie sed-
da mitte ei te, mis teie ial tahhate.
Rom. 7. 15. 23.
18. Agga kui teid Waimust juhhatakse,
siis ei olle teie mitte kässo al. Rom. 8. 2.
19. Agga awwalikkud on libha teud,
mis on needsinnatsed: abbiellorikminne,
horus, rojus, kimalus, 1 Kor. 6. 9.
20. Woöra jummala tenistus, noidus,
waen, riud, kadde wibha, wibhastellemis-
sed, riidlemissed, lahkumissed, seggased
öppetussed,
21. Kaddedus, tapmissed, liigjominne,
prassiminne, ja mis nende sarnatsed on,
kellest minna teile enne ütlen, nenda kui
minna ka enne ollen ütelnud, et need,
kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jum-
mala riki pärrima.
22. Agga Waimo kasso on armastus,
rööm, rahho, pitk meel, heldus, headus,
truus, tassandus, kassinus:
Ewes. 5. 9. Kol. 3. 12.
23. Nisugguste wasto ep olle käsk mitte.
1 Tim. 1. 9.
24. Agga kes Kristusse pärralt on, need
on omma libha risti lönud ihhaldamis-
tega ja himmudega.
25. Kui meie Waimus ellame, käigem
ka Waimus.
26. Ärgem olgem tühja auu peäle ah-
ned, üks teist ärritades, ja üks teist kad-
sedes. Wil. 2. 3.

6. Peatük.

Usklikkude kohhus on tassased ja allandlikkud olla. Kiitleminne Kristusse ristist.

1. Wennad, kui innimenne ka ühhe ek-
situsse sisse sattuks, siis parrandage ni-
suggust jälle tassase waimoga, kes teie
waimolikkud ollete; ja wata hästi isse-
ennese peäle, et sind ka ei kiusata.
Matt. 18. 15.
2. Kandke üks teise koormaid, ja nenda
täitke Kristusse kässo. Rom. 14. 1.
3. Sest kui kegi mötleb, ennast middagi
ollewad, kui temma ühtegi ep olle, se pet-
tab isseennast. Jak. 1. 26.
4. Agga iggaüks näitko omma teo lait-
matta ollewad, ja siis on temmal enne-
sest üksipäinis kiitlemist, ja ei mitte teisest.
5. Sest iggaüks peab omma koormat
kandma.
6. Agga kedda öppetakse sannaga, se
jaggago keik head sellele, kes tedda öppe-
tab. Rom. 15. 27.
7. Ärge eksige mitte, Jummal ei anna
ennast mitte pilkada; sest, mis innimenne
ial külwab, sedda temma ka leikab.
8. Sest kes omma libha peäle külwab,
se leikab libhast hukkatust; agga kes Wai-
mo peäle külwab, se leikab Waimust ig-
gawest ello. Öpp. Sann. 22. 8.
9. Agga kui meie head teme, siis ärgem
tüddigem mitte ärra, sest meie peame om-
mal aial leikama, kui meie järrele ei an-
na. 2 Tess. 3. 13.
10. Sepärrast nüüd, et meil aega on,
tehkem head keigile, agga keigeennamiste
neile, kes meie usku on.
11. Watage, kui mitto sanna minna
teile omma käega ollen kirjotanud.
12. Kes ial tahtwad kölbada libha pe-
lest, needsinnatsed sunniwad teid, et teid
peab ümberleigatama, üksipäinis sepär-
rast et neid Kristusse ristiga ei pea tag-
gakiusatama. Wil. 3. 18.
13. Sest needki isse, kes on ümberleiga-
tud, ei pea mitte kässo; waid nemmad
tahtwad, et teid peab ümberleigatama, et
nemmad teie libhast woiksid kitelda.
14. Agga ärgo sündko sedda minnust,
et ma peaksin kiitlema muust asjast, kui
agga meie Issanda Jesusse Kristusse
ristist, kelle läbbi mailm mulle on risti
lödud, ja minna mailmale.

15. Sest Jesusse Kristusse sees ei mak-
sa kes ümberleigatud, egga kes ümberlei-
kamatta on, waid uus loom.
16. Ja ni mitto kui seddasinnast nöri
möda käiwad, nende ülle olgo rahho ja
hallastus ja Jummala Israeli ülle.
Wil. 3. 16.
17. Wimaks, ärgo tehko mulle ükski
waewa, sest minna kannan Issanda Je-
susse arma omma ihho külges. 2 Kor. 4. 10.
18. Wennad, meie Issanda Jesusse
Kristusse arm olgo teie waimoga.

AMEN.

Kalatia rahwale Ewesusse linnast
kirjotud.

Paulusse ramato ots, mis Kalatia rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat
Ewesusse rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Tänno waimolikko andide eest. Kuida Jummal in-
nimessed on ärrawallitsenud. Palwe usso kaswa-
tamisse pärrast.

1. Paulus, Jesusse Kristusse apostel
Jummala tahtmisse läbbi, pühhadele,
kes Ewesusse linnas on, ja ustlikkudele
Kristusse Jesusse sees:
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast,
meie Issast, ja Issandast Jesussest Kris-
tussest.
3. Kiddetud olgo Jummal, ja meie Is-
sanda Jesusse Kristusse Issa, kes meid
on önnistanud keige waimolikko önnis-
tamissega taewastes asjus, Kristusse
sees; 1 Peetr. 1. 3.
4. Nenda kui temma meid on ärrawal-
litsenud temma sees enne mailma assu-
tamist, et meie piddime ollema pühhad
ja ilmalaitmatta temma ees armastusse
sees, p. 2. 10. Joan. 15. 16.
5. Ja on omma tahtmisse hea mele
järrele Jesusse Kristusse läbbi meile en-
ne seädnud laste öigusse ennese pole,
6. Omma armo auu kitussesks, miska
temma meid on ennesele armsaks teinud
armsa Poia sees. Matt. 3. 17.
7. Kelle sees meil on ärralunnastamin-
ne temma werre läbbi, pattude andeks-
andminne temma armo rikkust möda,
Ap. Tegg. 20. 28.
8. Miska temma on rohke olnud meie
wasto, keiges tarkusses ja moistusses,
9. Ja on meile omma hea mele pärrast
teäda annud omma tahtmisse sallaja as-
ja, mis temma enneses on ettewötnud;
Kol. 1. 26.
10. Mis aia täiusses piddi seätama, et
keik Kristusse sees piddi kokkowoetama,
ni hästi need, mis taewas, kui need, mis
ma peäl on:
11. Temma sees, kelle sees meiegi olle-
me pärrijaiks sanud, kes meie enne olle-
me seätud selle nouu piddamisse järrele,
kes keik teeb omma tahtmisse nouu möda:
12. Et meie temma auu kitussesks peame
ollema, kes meie enne Kristusse peäle ol-
leme lootnud,
13. Kelle sees teiegi ollete, pärrast sedda
kui teie saite töe sanna ehk armoöppetust
omma önnistussest kuulnud; kelle sees
teiegi, kui teie wötsite uskuda, ollete ot-
sego pitseriga kinnitud tootud pühha
Waimoga, p. 4. 30.
14. Kes on meie pärrandusse pant meie
lunnastamissesks, mis meile on sadetud
Kristusse läbbi temma auu kitussesks.
2 Kor. 1. 22.
15. Sepärrast ka minna, (kui ma sain
kuulda usko, mis teie jures on Issanda
Jesusse sees, ja armastust, mis teil on
keige pühhade wasto,)
16. Ei anna minna mitte järrele teie
eest tännamast, ja tulletan teid omma
palwettes ennese mele,
17. Et meie Issanda Jesusse Kristusse
Jummal, auu Issa, teile wöttaks anda
tarkusse ja ilmutamisse Waimo, ennese
tundmisses;
18. Ja teie moistusse walgustud silmad,
et teie woiksite teäda, mis temma kuts-
misse lotus, ja mis temma auu pärran-
dusse rikkus on pühhade sees;
19. Ja mis temma üllewägga suur
wäggi on meie kohta, kes meie ussume
temma suurt wäggewat teggemist möda,
1 Kor. 2. 5.
20. Mis temma Kristusse sees on tei-
nud, kui ta tedda surnust on üllesärra-

tanud, ja pannud istma omma parrama käele taewas, Ap. Tegg. 3. 15.

21. Ülle keige würstirigi, ja melewalla, ja wäe, ja wallitsusse, ja ülle keige nimme, mis nimmetakse, ei mitte ütsipäinis sessinnatses, waid ka tullewas ilmas;

22. Ja temma on keik temma jalge alla pannud, ja on tedda keige asjade ülle peaks pannud koggodussele,

23. Mis on temma ihho, mis täidetakse sellest, kes keik keikis täidab. Rom. 12, 5.

2. Peatük.

Innimenne on ine waene ilma Kristusseta, agga wägga önnis Kristusse sees.

1. Jummal on Kristussega ellawaks teinud ka teid, kes teie ollite surnud ülleastmiste ja pattude sees,

2. Mis sees teie ennemuiste ollete käinud sessinnatse mailma wisi järrele, würsti wisi järrele, kellel melewald on taewa al, waimo wisi järrele, kes nüüd omma tööd teeb sannakuulmatta laste sees: Tit. 3, 3.

3. Kelle seas ka meie keik ennemuiste olleme käinud omma lihha himmude sees, ja teggime lihha ja möttette tahtmisse järrele; ja ollime sündimisse polest wihha lapsed nenda kui teisedki; Kol. 3, 5. 6. 7.

4. Agga Jummal, kes rikkas on hallastussest, omma sure armastusse pärrast, miska temma meid on armastanud, p. 1. 7.

5. Se on ka meid, kui meie ülleastmiste sees surnud ollime, Kristussega ellawaks teinud, (armust ollete teie önsaks sanud!) Rom. 5, 6. n. t. s.

6. Ja on meid ka üllesärratanud, ja ka taewaste asjade sisse pannud istma Kristusse Jesusse sees,

7. Et temma tullewal aial omma armo wägga suurt rikkust piddi üllesnäitma omma heldusse läbbi meie wasto Kristusse Jesusse sees.

8. Sest teie ollete armust önsaks sanud usso läbbi: ja sedda ei mitte teie käest; Jummala and on se. Kal. 2, 16.

9. Ei mitte teggudest, et ükski ei pea kiitlema.

10. Sest meie olleme temma tehtud, Kristusse Jesusse sees lodud hea teggudele, mis pärrast Jummal meid on enne walmistanud, et meie nende sees piddime käima. Laul 100, 3. Tit. 2, 14.

11. Sepärrast tulletage omma mele, et teie, kes teie ennemuiste lihha polest pagganad ollite, ja kedda ümberleikamatta rahwaks hüti neist, kedda öödi ümberleigatud ollewad, mis kättega tehhakse,

12. Et teie sel aial ilma Kristusseta ollite, kaugel ärra Israeli koggodusse öigussest, ja woörad tootusse seädussest, ja teil ep olnud lotust, ja teie ollite ilma Jummalata mailmas.

13. Agga nüüd ollete teie, kes teie ennemuiste kaugel ollite, Kristusse Jesusse sees liggi sanud Kristusse werre läbbi.

14. Sest temma on meie rahho, kes mollemad on ühheks teinud, ja on selle aia wahheseina mahhakisknud, Jes. 9, 5. 6. Ap. Tegg. 10. 36.

15. Kui ta omma lihha sees kautas waeno, se on kässosannade kässo temma kombettega, et temma neid kaks ennese sees ühheks ueks innimesseks piddi loma, rahho tehhes, Kol. 2. 14.

16. Ja mollemad Jummalaga ärraleppitama ühhes ihhus risti läbbi, kui ta waeno seäl risti pu külges surretas. Kol. 1. 20.

17. Ja temma on tulnud, ja rahho kulutanud teile, kes teie kaugel ollite, ja neile, kes liggilähhidel ollid;

18. Sest temma läbbi woime meie mollemad ühhes waimus liggi minna Issa jure. Joan. 14. 6.

19. Sepärrast ei olle teie ennam woörad ja maialissed, waid pühhade seltsirahwas ja Jummala koddakondsed, Wil. 3. 20. Ebr. 12, 22. 23.

20. Apostlitte ja prohwetitte raia peäle üllesehhitud, kus Jesus Kristus isse nurgakiwwi on. Jes. 28, 16.

21. Kelle sees keik hone on kokkolidetud, ja kaswab pühhaks Jummala templiks Issanda sees;

22. Kelle sees ka teid ühtlasi üllesehhitakse Jummala elloassemeks Waimo sees. 1 Peetr. 2. 5.

3. Peatük.

Armoöppetus sadab innimessed Jummala pöle pöörma. Paulusse maenitsus ja palwe temma kuuljatte eest.

1. Sepärrast ollen minna Paulus Kristusse Jesusse wang teie pagganatte eest. Ap. Tegg. 21, 33. Wil. 1. 7.

2. Kui teie ial ollete kuulnud Jummala armo kulutamisse ammetist, mis mulle teie heaks on antud:

3. Sest et Jummal ilmutamisse läbbi mulle on teäda annud sallaja asja, nenda kui ma lühhidelt ollen enne kirjotanud: p. 1, 9. 10.

4. Sest woite teie sedda luggedes arwata, mis minna Kristusse sallaasjast moistan, Kol. 4. 3.

5. Mis muil põlwil innimeste lastele ep olle teäda antud, nenda kui se nüüd on ilmutud temma pühha apostlittele ja prohwetittele Waimo läbbi,
6. Et pagganad peawad ka pärrijad, ja ühhes ihhus ollema, ja temma tootussest ka ossa sama Kristusse sees armoõppetusse läbbi: Kal. 3, 28. 29.
7. Selle teenriks ollen minna sanud Jummala armoanni läbbi, mis mulle on antud temma wäggewat teggemist möda mo sees. Rom. 1, 5.
8. Mulle keige wähhemale keige pühhade seast on sesinnane arm antud pagganatte seas kulutada Kristusse rikkust, mis ükski ei woi ärraarwata,
9. Ja et ma pean keik walgustama, et nemmad woiksid moista, mis se sallaasja ossasaminne on, mis iggawessest aiast Jummala sees on warjul olnud, kes keik Jesusse Kristusse läbbi on lonud:
10. Et Jummala mitmesuggune tarkus koggodusse läbbi nüüd piddi teäda sama würstirikidele, ja wäggewattele taewaste asjade sees, 1 Peetr. 1, 12.
11. Iggawesse nouupiddamisse järrele, mis temma on piddanud Kristusse Jesusse meie Issanda sees:
12. Kelle sees meil on julgus, lotussega temma jure miñna temma usso läbbi. Joan. 14, 6. Ebr. 4, 16.
13. Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei tüddi minno willetsuste sees teie pärrast, mis teie au on. 1 Tess. 3, 3.
14. Sepärrast nikkutan minna omma põlwi meie Issanda Jesusse Kristusse Issa ette,
15. Kellest keiki sugguwössasid taewas ja ma peäl lapsiks nimmetakse,
16. Et temma teile annaks omma auu rikkusse järrele, wägga kangeks sada temma Waimo läbbi seestpiddise innimesse polest, p. 6. 10.
17. Et Kristus usso läbbi teie süddamette sees woiks ellada, Joan. 14, 23.
18. Ja teie Jummala armastusse sees juurdunud ja kinnitud olla, et teie woiksite ärramoista keige pühhadega, mähhärdune armastusse laius, ja pitkus, ja süggawus ja kõrgus on;
19. Ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keik moistminne, et teie keige Jummala täiussega saaksite täidetud.
20. Agga sellele, kes ennam kui rohkeste woib tehha ülle keige selle, mis meie pallume ehk moistame, wägge möda, mis meie sees wäggew on,
21. Sellesammale olgo au koggodusses Kristusse Jesusse sees keige rahwa põlwes iggawessekss aiaks iggaweste, Amen. Rom. 16, 27.

4. Peatük.

1. Sepärrast maenitsen minna teid, kes minna Issanda pärrast wang ollen, et teie nenda käite, kui teie kohhus on, kutsmisse järrele, miska teie ollete kutsutud,
2. Keige allandusse ja tassandussega, ja pitka melega üks teist sallides armastusse sees. Kol. 3, 12. 13.
3. Ja olge ussinad üht meelt piddama waimus rahho sideme läbbi. Kol. 3, 14.
4. Üks ihho on ja üks waim, nenda kui teie ka ollete kutsutud ühhes lotusses omma kutsmisse polest;
5. Üks Issand, üks usk, üks ristminne,
6. Üks Jummal ja keikide Issa, kes on keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.
7. Agga iggaühhele meie seast on armo antud Kristusse añni moödo järrele. 1 Kor. 12, 11.
8. Sepärrast ütleb temma: Temma on kõrgesse üllesläinud, ja on wangipõlwe wangi winud, ja on innimestele andid annud. Laul 68, 19.
9. Agga et ta ülleslainud, mis on se muud kui se, et temma ka enne on allaläinud keige allama ma kohtade sisse?
10. Kes alla on läinud, se on sesamma, kes ka ülles on läinud ülle keige taewaste, et temma keik piddi täitma. Ap. Tegg. 2, 33.
11. Ja sesamma on pannud monningad apostliks, ja monningad prohwetiks, ja monningad armoõppetusse kulutajaiks, ja monningad karjatsiks ja õppetajaiks, 1 Kor. 12, 28.
12. Pühhade parrandamissekss, õppetusse ammeti tõle, Kristusse ihho ülles-ehhitamissekss;
13. Senni kui meie keik ühhesugguse usso ja Jummala Poia tundmisse kätte same, ja täieks mehheks same Kristusse täie ea moöto möda: p. 3. 18. 19.
14. Et meie ei pea ennam wäetimad lapsed ollema, ja ei lasse endid õätsotada egga kaksipiddi kõigutada iggast õppetusse tulest, innimeste petmisse ja tiggeda kawwalusse läbbi, miska nemmad kawwalaste püüdwad meid petta. 1 Kor. 14, 20.
15. Agga noudkem tõt armastussega, ja kaswagem keikis selle sisse, kes pea on, se on Kristus,
16. Kellest keik ihho on kokkolidetud, ja

kokkopandud iggaühhe liikme läbbi üks teise abbiks, Kristusse wäe läbbi iggaühhe liikme moödo järrele, ja teeb, et ihho kaswab ennese parrandamisseks armastusses. Rom. 12, 5. 1 Kor. 12, 12.

17. Sepärrast ütlen minna sedda, ja tunnistan Issanda sees, et teie ei pea ennam nenda käima, kui muudki paggauad käiwad omma tühja mele sees: Rom. 1, 21.

18. Kes ommas meles pimmedaks sanud, ja on kaugel Jummala ellust ärra, rummalusse pärrast, mis nende sees on, nende süddame kowwadusse pärrast: 1 Tess. 4, 5.

19. Kes pärrast sedda, kui nemmad tunnaks läinud, isseendid on ärraannud kimalusse peäle keik rojust ahneste teggema. Rom. 1, 24. 26.

20. Agga teie ep olle Kristust mitte nenda öppinud;

21. Kui ial teie tedda ollete kuulnud, ja temma läbbi öppetud otse nenda, kui tödde on Jesusse sees,

22. Et teie enneste peält peate ärraheitma endise ello polest wanna innimesse, kedda rikkutakse pettusse himmude läbbi; Rom. 6, 6.

23. Agga et teie peate ueks sama omma mele waimus, Rom. 12, 2. Kol. 3, 10.

24. Ja enneste peäle wötma ue innimesse, kes Jummala sarnatseks on lodud tössise ögusse ja pühhitsusse sees. 1 Mos. 1, 26. 27.

25. Sepärrast jätke mahha walle, ja rägige töt, iggaüks omma liggimessega, sest et meie olleme üks teise liikmed. Kol. 3, 9. Rom. 12, 5.

26. Olge wihhased, agga ärge tehke mitte patto. Jak. 1, 19. 20.

27. Ärge laske päwa loja minna omma wihhastamisse ülle, ja ärge andke maad kurratile.

28. Kes warrastanud, se ärgo warrastago mitte ennam, waid tehko enneminne tööd, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kellel pudo on.

29. Ärge laske ei ühtki nurjatumat sanna ommast suust wäljaminna, kuid se, mis hea on tarwilisseks parrandamisseks, et se armas on neile, kes sedda kuulwad. Kol. 3, 16. 17.

30. Ja ärge kurwastage mitte Jummala pühha Waimo, kellega teie otsego pitseriga ollete kinnitud ärralunnastamisse päwani.

31. Keik wihhastus ja tulline wihha, ja wihha, ja kärrin, ja teotaminne sago kaugele teist ärra keige kurjussega; Kol. 3, 8.

32. Agga olge üks teise wasto helded, süddamest halledad, ja andke üks teisele andeks, nenda kui ka Jummal Kristusse sees teile on andeks annud.

5. Peatük.

Maenitsus, et pühha ello sees peab ellama. Öppetus, mis meeste ja naeste kohhus on.

1. Siis olge nüüd Jummala järrelkäijad, kui armsad lapsed,

2. Ja käige armastusse sees, nenda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on isseennast meie eest ärraannud anniks ja ohwriks, Jummalale maggusaks haisuks; Joan. 15, 12. 13.

3. Agga horajaht ja keik rojastus ehk ahnus olgo nimmetamatta teie seas, nenda kui pühhadele sünnib, Kol. 3, 5.

4. Ja häbbematta tö, ja jölle könne, ehk naljaheitminne, mis ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas. v. 4, 29.

5. Sest sedda teate teie, et ei ühhelgi horapiddajal, egga roppul, egga ahnel, kes on wööra jummala tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummala rikis.

6. Ükski ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende asjade pärrast tulleb Jummala wihha sannakuulmatta laste peäle; Matt. 24, 4.

7. Sepärrast ärge sage mitte nende seltsimehhiks.

8. Sest teie ollite ennemuiste pimmedus, agga nüüd ollete teie walgus Issanda sees; ellage kui walgusse lapsed. 1 Peetr. 2, 9. Joan. 12, 36.

9. Sest Waimo kasso näitab ennast keigesugguse headusse, ja ögusse, ja tö sees. Gal. 5, 22.

10. Ja katske, mis Issanda mele pärrast on:

11. Ja ärgo olgo teil teggemist pimmedusse siggimatta teggudega, waid nomige neid enneminne. 2 Kor. 6, 14.

12. Sest mis neist sallaja sünnib, on ka häbbi ütteldes.

13. Agga se keik ilmub, mis walgussest nomitakse; sest keik, mis middagi ilmutab, se on walgus.

14. Sepärrast ütleb temma: Ärka ülles, kes sa maggad, ja touse ülles surnust, siis wöttab Kristus sind walgustada. Jes. 60, 1.

15. Sepärrast katske, kuida teie öiete hästi ellate, ei mitte kui rummalad, waid kui targad; Matt. 10, 16.

16. Ja piddage aega kallliks, sest päwad on pahhad. Laul 32. 6. Kol. 4. 5.
17. Sepärrast ärge olge rummalad, waid moistke, mis Issanda tahtminne on. Rom. 12. 2.
18. Ja ärge joge endid täis wina, kust üks õnneto ello tulleb, waid sage täis Waimo, Luk. 21. 34.
19. Ja räkige isseleskis laulude ja kitusse luggudega, ja waimolikko lauludega; laulge, ja laulge mängides Issandale ommas süddames, Kol. 3. 16.
20. Ja tännage ikka keige asjade eest Jummalat ja Issa meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel.
21. Ja olge allandlikkud üks teise wasto Jummala kartusse sees. 1 Peetr. 5. 5.
22. Naesed, kuulge omma meeste sanna, kui Issanda sanna.
1 Mos. 3. 16. Kol. 3. 18. 1 Peetr. 3. 1.
23. Sest mees on naese pea, nenda kui Kristuski on koggodusse pea, ja temma on omma ihho õnnisteggija. 1 Kor. 11. 3.
24. Agga nenda kui koggodus Kristusse melewalla al on, nenda ka naesed omma meeste melewalla al keige asjade sees.
25. Mehhed, armastage omma naesi, nenda kui Kristuski on armastanud koggodust, ja on isseennast selle eest ärraannud. Kol. 3. 19.
26. Et ta sedda piddi pühhitsema, ja on sedda puhtaks pesnud wee pessemisse läbbi sanna sees:
27. Et ta koggodusse ennesele piddi seädma ausaks, ühheks koggodusseks, kel ep olleks ühtegi wigga, egga kortso, egga muud seddasarnast, waid et ta piddi ollema pühha ja laitmatta. Laul 45. 14.
28. Nenda peawad ka mehhed omma naesi armastama, kui omma enneste ihhusid; kes omma naest armastab, se armastab isseennast.
29. Sest ükski ep olle ial omma ennese lihha wihkanud, waid temma toidab ja hoiab sedda, nenda kui ka Issand koggodust.
30. Sest meie olleme temma ihho liikmed, temma lihhast ja temma luist.
Rom. 12. 5. 1 Kor. 6. 15.
31. Sepärrast jättab innimenne omma issa ja emma mahha, ja hoiab omma naese pole, ja need kaks peawad ollema üks lihha. Matt. 19. 5.
32. Sesinnane sallaja assi on suur; agga ma rägin Kristussest ja koggodussest.
33. Sepärrast teiegi, iggamees ennese kohhal armastago omma naest, nenda kui isseennast; agga naene kartko meest.

6. Peatük.

Mis laste, wannematte, sullaste ja issandatte kohhus on. Waimolikkust söariistust.

1. Lapsed, kuulge omma wannematte sanna Issanda sees: sest se on õige. Kol. 3. 20.
2. Auusta omma issa ja emma, se on essimenne käsk sanna tootussega:
2 Mos. 20. 12.
3. Et sinno kässi woiks hästi käia, ja sinna woiksid kaua ellada ma peäl.
4. Ja teie issad, ärge ärritage mitte omma lapsi wihhale, waid kaswatage neid karristamisses ja Issanda maenitsemisses. Kol. 3. 21.
5. Teie sullased, kuulge nende sanna, kes teie issandad on lihha polest, kartusse ja wärristussega, omma süddame waggadusses, nenda kui Kristusse sanna,
Tit. 2. 9. 10. 1 Peetr. 2. 18.
6. Ei mitte silmakirjaks tenides, kui need, kes innimeste mele pärrast püüdwad olla, waid kui Kristusse sullased, kes süddamest Jummala tahtmisse järrele tewad,
7. Kes heal melel Issandat tenniwad, ja ei mitte innimessi:
8. Ja teädke, mis head kegi ial saab teinud, et temma sedda saab tassutud Issanda käest, olgo sullane ehk wabbat innimenne. Rom. 2. 6. 10.
9. Ja, teie issandad, tehke ka seddasamma nende wasto, ja jätke ähwardaminne mahha, ja teädke, et ka teil ennestel Issand taewas on, ja temma ei pea ennam luggu ühhest kui teisest. Ap. Tegg. 10. 34. 35.
10. Mis muud, mo wennad kui sage wäggewaks Issanda sees, ja temma kange wäe sees. 1 Kor. 16. 13.
11. Wötke enneste peäle keik Jummala söariistad, et teie woite seista kurrati kawwala nonude wasto:
12. Sest meil ep olle mitte woitlemist werre ja lihha wasto, waid suurte würstiritide ja waldade wasto, sellesinnatse mailma pimmedusse wallitsejatte wasto, waimolikko kurjuste wasto taewaste asjade sees.
13. Sepärrast wötke keik Jummala söariistad kätte, et teie woite wastopanna kurjal päwal, ja woite seisma jäda, kui teie keik sate ärrateinud.
14. Sepärrast seiske, ja teie niuded olgo töega kui wöga ümberpandud, ja ehhitage endid õigusse raudridega,
Luk. 12. 35.
15. Ja kingad olgo teie jalges, et teie

walmis ollete rahho rõmust sannumet kulutama.
16. Keigeennamiste wõtke usso kilp kätte, miska teie woite ärrakustutada keik tiggeda kurrati tulliscd noled. 1 Peetr. 5, 9.
17. Ja wõtke õnnistusse raudkübbar, ja waimo mõõk, se on Jummala sanna.
Jes. 59, 17. 1 Tess. 5, 8.
18. Ja palluge iggal aial keige palwe ja pallumissega waimus, ja sesamma pärrast walwage keige peäleaiamisse ja pallumissega keige pühhade eest,
19. Ja minno eest, et sanna mulle antakse, suud julgeste lahtitehhes, kulutada armoöppetusse sallaasja. Kol. 4, 3. 4.
20. Mispärrast minna kui käst omma ammetit teen ahhelas, et ma selle sees julgeste pean räkima, nenda kui mo kohhus on rätida.
21. Agga et teie ka saaksite teäda, kuida minno kässi käib, mis ma teen, siis peab teile armas wend ja ustaw tener Issanda sees, Tigikus, keik teäda andma;
22. Kedda ma otse sepärrast teie jure ollen läkkitanud, et teie teäda saaksite, kuida meiega luggu on, ja et ta teie süddamid kinnitaks. Kol. 4, 7.
23. Rahho olgo wendadele, ja armastus ussoga, Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
24. Arm olgo nende keikidega, kes meie Issandat Jesust Kristust armastawad selge melega.

AMEN.

Ewesusse rahwale Roma liñnast kirjotud, Tigikusse läbbi.

Paulusse ramato ots, mis Ewesusse rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat
Wilippi linna rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Paulusse tänno, palwe, ja maenitsus, et peab kindlaste ja kowwaste woitlema.

1. Paulus ja Timoteus, Jesusse Kristusse sullased, keigile pühhadele Kristusse Jesusse sees, kes Wilippi liñnas on, üllewatajattele ja koggodusse teenrittele:
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Ma tännan omma Jummalat, ni saggedaste kui minna teie peäle mõtlen, Rom. 1, 8. 9.
4. (Kes minna iggakord keiges ommas palwes teie keikide eest rõmoga palwid teen,)
5. Teie ossasamisse pärrast armoöppetussest, essimessest päwast siit sadik:
6. Ja ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alganud hea tö, sedda ka löppetab Jesusse Kristusse päwani:
7. Nenda kui se ka minno kohhus on sedda teist keigist mõttelda, sepärrast et teie ollete mo süddames minno wangipölwes, ja minno kostmisses armoöppetusse eest, ja selle kinnitamisses, sest et teie keik minnoga armust ossa sate.
8. Sest Jummal on minno tunnistaja, kuida minna teid keik süddamest iggatsen Jesusse Kristusse süddamelikko hallastussega. Rom. 1, 10. 11.
9. Ja sedda pallun minna, et teie armastus weel ennam ja ennam rohkemaks saaks moistmisses ja keiges tundmisses,
10. Et teie woite läbbikatsuda, mis üble ei sünni, et teie olleksite selged, ja teist ei pahhandaks Kristusse päwast sadik,
Rom. 2, 18.
11. Täidetud õigusse kassoga, mis Jesusse Kristusse läbbi tulleb, Jummala auuks ja kitusseks. Ewes. 5, 9.
12. Agga minna annan teile teäda, wennad, et mis mulle on juhtunud, se on weel laiemalt armoöppetusse kassuks sündinud:
13. Nenda et minno wangipölli on awwalikkuks sanud Kristusses, keiges kohtokoias, ja keigile muile;
14. Ja et surem wendade hulk Issandas, kes minno wangipölwe läbbi lotust sanud, julgewad weel rohkeminne sanna ilmakartmatta rätida. Ewes. 3, 13.
15. Küll monningad kulutawad ka Kristust kaddedusse ja rio pärrast; agga monningad ka hea mele pärrast.
16. Teised kulutawad Kristust rio pärrast, ei mitte selgest melest, sest nemmad

mõtlewad willetsust minno wangipõlwe peäle lissada.
17. Agga teised kulutawad armastusse pärrast; sest et nemmad teädwad, et minna siin seisan armoöppetusse eest kostmas.
18. Mis siis? Ommeti kulutakse Kristust iggal wisil, olgo silmakirjaks, olgo tões, ja se pärrast ollen minna rõmus, ja tahhan ka rõmus olla;
19. Sest ma tean, et se mulle õnnistusseks peab tullema teie palwe, ja Jesusse Kristusse Waimo abbi läbbi. 2 Kor. 1, 11.
20. Sest et minna pitkisilmi otan ja lodan, et mulle ei ühhestki asjast ei pea häbbi sama, waid et Kristus keige julgussega, kui ikka nenda nüüdki, peab wägga aunstud sama minno ihhus, olgo se ello ehk surma läbbi.
21. Sest Kristus on minno ello ja surm mo kasso.
22. Agga kui libhas ellaminne on minno tö kassuks; siis ei tea ma mitte, mis ma pean wallitsema.
23. Sest mollemailt poolt petakse mind kinni, et ma himmustan siit lahkuda, ja Kristussega olla, sest se on wägga paljo parram; 2 Kor. 5, 8.
24. Agga libha sisse jäda on ennam tarwis teie pärrast.
25. Ja se peäle ollen ma julge, ja tean, et ma jään, ja pean teie keikide jure jäma teie kassuks, ja teie usso rõmuks,
26. Et teie kiitleminne minnust woiks rohke olla Kristusse Jesusse sees, se läbbi et ma jälle teie jure tullen.
27. Agga ellage nenda kui kohhus on Kristusse armoöppetusse järrele, et minna, olgo et ma tullen ja teid nään, ehk teie jurest ärra olles saan kuulda, kuida teie kässi käib, ja et teie ühhes waimus seisate, ja ühhes meles ühtlasi woitlete armoöppetusse usso läbbi,
28. Ja et teie ei lasse endid ärraehmatada ei mingisugguse asja sees neist, kes wastopannewad: se on neile hukkaminnemisse, agga teile õnnistusse tähhets, ja se Jummalast.
29. Sest se on teile armust antud Kristusse pärrast, et teie ei pea mitte ükspäinis temma sisse uskma, waid ka temma pärrast kannatama; Rom. 5, 3.
30. Ja teil on sesamma woitleminne, missuggust teie minnust ollete näinud, ja nüüd minnust kulete.
Ap. Tegg. 16, 19. n. t. s.

2. Peatük.

Et Kristus allandatud ning üllendatud, se õppetab, et usklikkud woiwad allandlikkud, ja ühhes meles olla n. t. s.

1. Kui teil nüüd mingisuggust maenitsust on Kristusses, kui mingisuggust armastusse rõmustamist, kui mingisuggust Waimo ossasamist, kui mingisuggust süddamelikko hallastust ja ärrast meelt,
2. Siis täitke minno rööm, et teie wõttaksite ühhemelelissed olla, ja ühhesuggust armastust piddada, kui üks hing ja kui ühhes meles. p. 1, 27.
3. Ärge tehke ühtegi, ei rio egga tühja auu pärrast, waid arwage allandusse läbbi üks teist üllemaks, kui isseennast. Rom. 12, 10.
4. Ärgo watago ükski se peäle, mis temma omma kassuks tulleb, waid iggaüks watago ka se peäle, mis teiste kassuks tulleb.
5. Sest sesammasuggune meel olgo teie sees, mis Kristusse Jesusse sees ka olli,
6. Kes, kui ta Jummala näul olli, sedda ei arwand sagiks, et temma Jummalaga ühhesuggune olli;
7. Waid allandas isseennast, ja wõttis sullase näo ennesele, ja sai innimeste sarnatseks, Jes. 42, 1. p. 52, 13.
8. Ja leiti wäljastpiddisest kombest kui innimenne, ja allandas isseennast, ja sai sannawõtlikkuks surmani, peälegi risti surmani. Ebr. 12, 2.
9. Sepärrast on ka Jummal tedda wägga üllendanud, ja on temmale annud ühhe nimme, mis ülle igga nimme on,
10. Et Jesusse nimmel keik nende põlwed peawad endid nikkutama, kes taewas, ja ma peäl, ja ma al on.
Jes. 45, 23. Rom. 14, 11.
11. Ja keikide keel peab üllestunnistama, et Jesus Kristus on Issand, Jummala Issa auuks.
12. Sepärrast, minno armsad, otsekui teie ikka ollete sanna kuulnud, mitte ükspäinis kui ma teie jures ollin, waid ka nüüd paljo ennam, kui ma ärra ollen, noudke enneste õnnistust tagga kartusse ja wärristussega.
13. Sest Jummal on, kes teie sees teeb, et teie tahhate, ja woite tehha temma hea mele pärrast.
14. Tehke keik nurrisematta, ja kakssipiddi mõtlematta;
15. Et teie woiksite olla ilmalaitmatta ja waggurad, wiggata Jummala lapsed keskt tiggedat ja pörast suggu, kelle seas

teie paistate otsego selged taewa tähhed mailmas,

16. Ja hoiate ello sanna pole, et ma woin kitelda Kristusse päwal, et minna tühja ep olle jooksnud, egga tühja tööd teinud.

17. Ja et mind kül ohwerdakse teie usso ohwri ja tenistusse pärrast, siiski ollen ma römus, ja ollen römus teie keikidega.

18. Sesamma pärrast olge teie ka röömsad, ja olge röömsad minnoga.

19. Agga ma lodan Issandas Jesusses Timoteust pea teie jure läkkitada, et ka minno meel woiks hea olla, kui ma teäda saan, kuida teie kässi käib.

20. Sest mul polle keddagi muud, kellel ühhesuggune meel olleks minnoga, kes nenda tössisel wisil teie eest wöttaks murret kanda.

21. Sest keik otsiwad omma, ei mitte mis Kristusse Jesusse auuks tulleb.

22. Agga teie teate temma tössidust, sest otsego laps omma issaga, nenda on ta minnoga tööd teinud armoöppetust kulutades.

23. Sepärrast lodan minna, et ma saan tedda läkkitada, ni pea kui ma saan näinud, kuida minno asjad käiwad.

24. Agga mul on kindel lotus Issandas, et minna ka isse pea tullen. p. 1, 25.

25. Agga ma ollen arwanud tarwis ollewad omma wenda Epawroditust, omma abbimeest, ja söddimisse seltsimeest, ning teie apostlit, ja omma tarwidusse teenrit teie jure läkkitada:

26. Sest et temma teid keik wägga iggatses, ja suurt ahhastust tundis, sepärrast et teie ollite kuulnud tedda wägga haige ollewad.

27. Sest ta olli ka surremisse peäl haige; agga Jummal on temma peäle armo heitnud, agga mitte temma peäle üksipäinis, waid ka minno peäle, et mul ei piddand kurbdust kurbdusse peäl ollema.

28. Sepärrast ollen ma tedda sedda nobbedaminne läkkitanud, et teie tedda jälle nähhes röömsaks saaksite, ja mul wähhem kurbdust olleks.

29. Sepärrast wötke tedda wasto Issandas keige römoga, ja piddage nisuggusid kalliks.

30. Sest Kristusse tö pärrast on temma surma liggi sanud, ja ei olle ommast ellust holinud, et, kui teie ei joudnud, temma teie assemel mulle tahtis abbiks olla.

3. Peatük.

Usso öigussest walle apostlitte wasto.

1. Mis muud, mo wennad, olge röömsad Issandas. Et minna teile ühtesuggust kirjotan, sest ei tüddi kül minna mitte ärra, agga teid kinnitab se. p. 4, 4.

2. Watage koerte peäle, watage kurja töteggijatte peäle, watage nende katkileikamisse peäle.

3. Sest meie olleme ümberleikaminne, kes meie Jummalat tenime waimus, ja kiitleme Kristusse Jesusse sees, ja ei loda mitte lihha peäle.

4. Ehk mul ka kül woiks lotust olla lihha peäle; kui mu kegi arwab, et temma woib lihha peäle lota, minna weel ennam. 2 Kor. 11, 18.

5. Mind on ümberleigatud kahheksamal päwal, ma ollen Israeli suggu, Benjamini sugguarrust, Ebreamees Ebrea rahwast sündinud, kässo polest Wariseer. 2 Kor. 11, 22.

6. Kaddeda wihhaga kiusasin minna koggodust tagga, ja ollin laitmatta öigusse polest, mis kässust on.

7. Agga mis mulle kassuks olli, sedda ollen ma Kristusse pärrast kahjuks arwanud.

8. Ja töeste minna arwan ka keik kahjuks omma Issanda Jesusse Kristusse wägga kalli tundmisse wasto, kelle pärrast ma keik ollen kahjuks arwanud, ja arwan sedda keik pühkmed ollewad, et ma Kristusse woiksin kassuks sada,

9. Ja et mind temma sees leitakse, et mul ei olle omma öigust, mis kässust tulleb, waid mis Kristusse usso läbbi tulleb, se öigus, mis Jummalast tulleb usso läbbi,

10. Et ma woiksin tedda tunda, ja temma üllestousmisse wägge, ja et ma temma kannatamistest ossa saaksin, ja temma surma sarnatseks saaksin.

11. Kas ma kuigipiddi surnutte üllestousmisse pole woiksin sada.

12. Ei mitte, et ma olleksin sedda jo kätte sanud, ehk et ma olleksin jo täieste walmistud; agga ma nouan sedda tagga, kas ma woiksin sedda kätte sada, mispärrast Kristus Jesus mind on kätte sanud.

13. Wennad, minna ei arwa ennast isse mitte seks, kes sedda kätte sanud; agga ühhe asja ütlen minna: Ma unnustan ärra, mis tagga on, agga ma sirrutan ennast senna pole, mis ees on.

14. Minna kiusan ettesäetud märgi pe-

le, üllewelse Jummala kutsmisse woidoanni pole Kristusse Jesusse sees.
15. Mitto nüüd meist täieste waggad on, neil olgo sesinnane meel; ja kui teie middagi teistwisi mötlete, kül Jummal teile ka sedda ilmutab.
16. Ommeti peame meie ses, kuhho meie olleme sanud, seddasamma nöri möda käima, ja ühhemeelelissed ollema. Rom. 12. 16.
17. Käige minno järrel, wennad, ja watage nende peäle, kes nenda käiwad, kui meie teile märgiks olleme. 1 Kor. 4. 16.
18. Sest mitto käiwad, kellest ma teile saggedaste ollen üttelnud, agga nüüd ütlen minna ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased ollewad,
19. Kelle ots on hukkatus, kelle jummal on nende köht, ja kelle au on nende häbbi sees, kes mapeälsid asjo noudwad.
20. Sest meie ello on taewas, kust meie ka otame önnisteggijat, Issandat Jesust Kristust,
21. Kes meie alwa ihho tahhab muta, et se temma ärrasellelund ihho sarnatseks peab sama, sedda wägge möda, miska temma ka keik asjad woib ennese alla heita. 1 Kor. 15. 43. 49. 53.

4. Peatük.

Jummala lapsed peawad kindlad ja röömsad ollema Jummala sees. Paulus kiidab Wilippi rahwa murret, mis nemmad temma eest on kannud.

1. Sepärrast, mo armsad ja süddame wennad, minno rööm ja kroon, seiske nenda Issandas, minno armsad.
2 Kor. 1. 14. 1 Tess. 2. 19. 20.
2. Minna maenitsen Ewodiat, ja maenitsen Sintiket, et nemmad ühhemeelelissed peawad ollema Issandas.
3. Ja ma pallun sind ka, mo tössine seltsimees, aita neid naesi, kes ühtlasi minnoga on woitelnud armoöppetusses ni hästi Klementiga, kui minno teiste abbimeestega, kelle nimmed on ello ramatus. Ilm. 3. 5.
4. Olge ikka röömsad Issandas; ta ütlen minna: Olge röömsad. p. 3. 1.
5. Teie järreleandminne sago teädawaks keige innimestele; Issand on liggi!
6. Ärge murretsege ühtegi; waid laske keikis ommad pallumissed palwe ja öhkamisse läbbi tännoga Jummalale teäda sada. Matt. 6. 25. 31.
7. Siis Jummala rahho, mis üllem on kui keik moistus, hoiab teie süddamid ja teie meli Kristusse Jesusse sees.
8. Mis muud, wennad, mis tössine on, mis auus, mis öige, mis kassin, mis löbbus, mis hea on kuulda, kui üks hea kombe, ja mis kitusse wäärt on se peäle möttelge.
9. Mis teie ka ollete öppinud, ja sanud, ja kuulnud, ja näinud minnult, sedda tehke; ja rahho Jummal on siis teiega.
Rom. 15. 33.
10. Agga ma ollen wägga römus olnud Issandas, et teie jo jälle ollete wapraks sanud minno eest hoolt kandma; se eest ollete teie ka enne hoolt kannud, agga aeg on teid keelnud.
11. Ei ütle minna sedda mitte waesusse pärrast; sest ma ollen öppinud sega, mis mul on, rahhul ollema. 1 Tim. 6. 6.
12. Minna moistan kehwa ja rikkas olla, ma ollen keikipiddi ja keikis asjus öppetud, ni hästi söma, kui nälga kannatama, ni hästi kui mul kül on, kui et mul pudo on. 2 Kor. 11. 27.
13. Minna ärrendan keik Kristusse läbbi, kes mind wäggewaks teeb.
14. Siiski ollete teie hästi teinud, et teie minno willetsust ollete aitnud kanda.
15. Agga teiegi, Wilippi rahwas, teate, et armoöppetusse hakkatussest, kui minna Makedonia maalt wäljaläksin, ükski koggodus ep olle mulle jagganud wäljaandmisse ja wastowötmisse arro järrele, kui teie üksipäinis.
16. Sest ka Tessalonika linna läkkitasite teie minno tarwidusseks ühhe, ja teise korra.
17. Mitte, et minna andi püan, waid ma püan sedda kasso, mis rohke on teie arropiddamisse heaks. 2 Kor. 9. 6.
18. Sest ma ollen keik sanud, ja mul on rohkeste; ma sain kül, kui ma Epawroditusselt sain wastowötnud sedda, mis teilt läkkitati kui maggus hais, ja armas ohwer, mis Jummala mele pärrast on.
19. Agga kül minno Jummal täidab keik teie tarwidusse omma rikkust möda aunga Kristusse Jesusse sees. 2 Kor. 9. 8.
20. Agga Jummalale, ja meie Issale olgo au iggaweste iggawesseks aiaks. Amen. 2 Tim. 4. 18.
21. Terretage keiki pühhasid, kes Kristusse Jesusse sees on. Wennad, kes minno jures on, läkkitawad teile terwist.
1 Kor. 16. 20.
22. Keik pühhad läkkitawad teile terwist, agga keigeennamiste need, kes keisri peresl on. 2 Kor. 13. 12.
23. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega, Amen.

Wilippi rahwale Roma linnast kirjotud Epawrodituse läbbi.

Paulusse ramato ots, mis Wilippi rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat
Kolossusse rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Önnistus, mis Kristus innimestele on saatnud, paktutakse neile armoöppetusse läbbi.

1. Paulus, Jesusse Kristusse apostel Jummala tahtmisse läbbi, ja wend Timoteus 2 Kor. 1, 1.
2. Pühhadele, kes Kolossusse linnas on, ja ustlikko wendadele Kristusse sees: arm olgo teile ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest. Rom. 1, 7.
3. Meie tänname Jummalat, ja omma Issanda Jesusse Kristusse Issa, ja teme iggal aial palwid teie eest. Rom. 1, 8.
4. Kui meie teie usko Kristusse Jesusse sees saime kuulda, ja teie armastust keige pühha rahwa wasto,
5. Se lotusse pärrast, mis teile taewas on tallele pandud, mis teie enne ollete kuulnud armoöppetusse töe sannast. 1 Peetr. 1, 3. 4.
6. Mis teie jure on tulnud, nenda kui se ka keiges mailmas on, ja kannab wilja, otsego teiegi seas sest päwast, kui teie ollete kuulnud, ja töeste tunnud Jummala armo: Rom. 10, 18.
7. Nenda kui teie ka ollete öppinud Epawra, meie armsa kasullase käest, kes üks ustaw Kristusse tener on teie heaks: p. 4, 12.
8. Kes meile ka on teäda annud teie armastust waimus.
9. Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda olleme kuulnud, ei anna meie järrele, teie eest palwid teggemast, egga pallumast, et teid peab täidetama temma tahtmisse tundmissega, keiges tarkusses ja waimolikko moistmisses, Ewes. 1, 15. 16.
10. Et teie nenda woitsite ellada, kui kohhus on Issanda ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige hea tö sees, ja kaswada Jummala tundmisses, Ewes. 4, 1. Wil. 1, 27. 1 Tess. 2, 12.
11. Ja keige wäega wäggewaks sada, temma au wägge möda, keiges kannatusses ja pitkas meles römoga;
12. Issa tännades, kes meid on kölbawaks teinud, et meil piddi ossa ollema pühha rahwa pärrandussest walgusse sees; Ap. Tegg. 26, 18.
13. Kes meid on ärrapeästnud pimmedusse woimussest, ja on meid saatnud omma armsa Poia kunningriki, p. 2, 15.
14. Kelle sees meil on lunnastaminne temma werre läbbi, se on pattude andeksandminne; Ewes. 1, 7.
15. Kes on näggematta Jummala täis kuio, kes enne keik loma on sündinud. Ebr. 1, 3.
16. Sest temma läbbi on keik lodud, mis taewaste sees, ja mis ma peäl on, mis nähtaw ja näggematta on, olgo aujärjed, olgo wallitsussed, olgo würstirigid, olgo wallad; keik on temma läbbi ja temmale lodud, Joan. 1, 3. 10.
17. Ja temma on enne keiki, ja keik lomad seiswad temma sees ühhes. Opp. Sann. 8, 22–31.
18. Ja temma on omma ihho ehk koggodusse pea, ta on hakkatus ja essite sündinud surnuttest, et temma keikis essimenne piddi ollema.
19. Sest se on Issa hea meel olnud, et keik Jummala täius temma sees piddi ellama, p. 2, 9. Joan. 1, 16.
20. Ja et Issa temma läbbi keik piddi ärraleppitama temma ennesele, olgo se, mis ma peäl ehk mis taewas on, kui ta olli rahho teinud temma risti werre läbbi. Rom. 5, 10. 2 Kor. 5, 19. 1 Joan. 4, 10.
21. Ja temma on teid, kes teie ennemuiste, kurja teggude peäle mötteldes, woörad ja waenlased ollite, nüüd ka ärraleppitanud omma lihha ihhus surma läbbi; Ewes. 2, 2. 12.
22. Et temma teid kui pühha rahwa, ja ilmawiggata, ja ilmalaitmatta ennese ette piddi seädma; Ewes. 1, 4. p. 5, 27.
23. Kui teie agga jäte usso peäle raiatud ja kindlaks, ja ei lasse endid ärrapöörda armoöppetusse lotussest, mis teie ollete kuulnud, mis on kulutud keige loma seas, mis taewa al on; selle teenriks ollen minna Paulus sanud. 1 Kor. 15, 58.
24. Nüüd ollen ma römus omma kannatamiste sees teie eest, ja, mis Kristusse willetsussest alles tullemas on, sedda täidan ma peäle ommas lihhas temma ihho heaks, mis on koggodus, 2 Kor. 7, 4. Ewes. 3, 13. 2 Tim. 2, 10.
25. Kelle teenriks ma ollen sanud, Jummala seädmisse järrele, mis mulle on

antud teie heaks, et ma piddin Jummala
sanna täieste kulutama,
26. Ehk sallaasja, mis endisest aiast ja
mitme põlwe rahwa eest olli warjul ol-
nud, agga nüüd on awwalikkuks tehtud
temma pühha rahwale, Ewef. 3, 9.
27. Kellele Jummal on tahtnud teäda
anda, mis sellesinnatse sallaja asja auu
rikkus piddi ollema pagganatte seas, se
on Kristus teie sees, auu lotus,
28. Kedda meie kulutame, ja maenitse-
me iggameest, ja õppetame iggameest kei-
ges tarkusses, et meie iggameest woitsime
täielissets tehha Kristusse Jesusse sees.
Ewef. 5, 27.
29. Mispärrast minna ka tööd teen, ja
woitlen temma wäe järrele, mis minno
sees wäggewaste tööd teeb.

2. Peatük.

Jummala armo rikkusest Kristusse sees; surest kassust, mis tulleb Kristusse surmast; innimeste tühjad õppetussed ja seädmissed.

1. Sest minna tahhan, et teile peab
teäda ollema, mis suur woitleminne mul
on teie ja nende pärrast, kes Laodikea
linnas on, ja keikide pärrast, kes mo pal-
let lihhas ep olle näinud. Wil. 1, 30.
2. Et nende süddamed saaksid kinnitud,
ja kokkolidetud armastusses, ja keige tös-
sise moistmisse polest rikkaks saaksid,
Jummala ja Issa, ja Kristusse salla-as-
ja õiete tundma. Joan. 17, 3.
3. Kelle sisse keik tarkusse ja tundmisse
warrandussed on warjule pandud.
Jes. 11, 2.
4. Agga sedda ütlen minna, et ükski
walle nou andes teid ei petta kawwala
melitamisse kõnnega.
5. Sest ehk minna kül ihho polest teie
jurest ärra ollen, siis ollen ma ommeti
waimus teie jures, ollen rõmus, ja nään
teie wisi, ja teie usso kinnitust Kristusse
sisse. 1 Kor. 5, 3.
6. Otsego teie nüüd Issanda Kristusse
Jesusse ollete wastowõtnud, nenda käige
temma sees.
7. Ja olge juurdunud ja üllesehhitud
temma sees, ja olge kinnitud uskus, nen-
da kui teid on õppetud, ja olge usso sees
rohked tänno polest. Ewef. 3, 17. 18.
8. Katske, et ükski teid ei risu ilmalikko
tarkusse, ja tühja pettusse läbbi inni-
meste seädmisse ja mailma tühja kom-
bette järrele, ja mitte Kristusse järrele.
9. Sest temma sees ellab keik Jummala
ollemisse täius ihholikkult.
10. Ja teie ollete täidetud temma sees,
kes on keige würstirikide ja waldade
pea; Joan. 1, 16. Ewef. 1, 21.
11. Kelle sees teie ka ollete ümberleiga-
tud ümberleikamissega, mis käega ei sün-
ni, waid pattuse libha ihho mahhaheit-
misse läbbi, Kristusse ümberleikamisse-
ga. 5 Mos. 10, 16. p. 30, 6. Rom. 2, 29.
12. Ja ollete temmaga ristmisses mah-
hamaetud, kelle sees teie ka ollete temma-
ga üllesärratud usso läbbi, mis Jum-
mal omma wäega sadab, kes tedda on
surnust üllesärratanud. Rom. 6, 4.
13. Ja on teid ka temmaga ellawaks
teinud, kui teie surnud ollite ülleastmis-
tes, ja teie ümberleikamatta lihhas, ja
on teile andeks annud keik ülleastmissed:
14. Ja on ärrakustutanud wõllakirja
seädmiste sees, mis meie wasto olli; ja
sedda on temma wahhelt ärrawõtnud, ja
on sedda risti külge lönud:
15. Ja on paljaks risunud würstirigid
ja wallad, ja on neid awwalikkult ette
tonud, ja on neist ärrawoitmisse rõmo
teinud risti läbbi.
16. Sepärrast ärgo moistko ükski koh-
hut teie peäle sõma ehk joma, ehk sure
pühha ehk nore ku ehk hingamisse päwa-
de pärrast, Rom. 14, 2. 3.
17. Mis tullewa asjade warri on, ag-
ga ihho on Kristusse sees.
Ebr. 8, 5. p. 10, 1.
18. Ärge andke woimust enneste peäle
ühhelegi, kes allandusse ja inglitte tenis-
tusse läbbi sedda püab, ja se peäle aiab,
mis ta polle näinud, ja on asjata uhke
ommas lihhalikkus meles, Matt. 24, 4.
19. Ja ei pea peast kinni, kellest keik ih-
ho liikmette ja soonte läbbi aidetakse, ja
kokkolidetakse, ja kaswab Jummala kas-
watamisse läbbi. Ewef. 4, 15. 16.
20. Kui teie nüüd Kristussega ollete är-
rasurnud mailma tühja kombettele, mis
teie siis endid lassete seädmistega wae-
wata, otsego ellatsite teie alles mailmas?
21. Kui nemmad ütlewad: Ärra putu;
ärra maitse; ärra katsu! 1 Tim. 4, 3. 4.
22. Need asjad löppewad keik prukides
ärra, et nemmad on innimeste kässud ja
õppetussed. Jes. 29, 13. Matt. 15, 9.
23. Neilsinnatsil asjadel on kül tarkus-
se näggo, issetehtud Jummala tenistusse
ja allandusse sees, ja ses, et nemmad ih-
hule armo, egga lihhale auu ei anna
temma toidussets.

3. Peatük.

Mis hinge parrandamisseks tulleb, peab noudma; monned kallid öppetussed, ja mis ellomaia ja perre rahwa kohhus on.

1. Kui teie nüüd Kristussega ollete ül-
lesärratud, siis otsige sedda, mis üllewel
on, kus Kristus on istmas Jummala
parramal käel. p. 2. 12.
2. Mötlege nende asjade peäle, mis ül-
lewel on, ei mitte nende peäle, mis ma
peäl on. Matt. 6. 33.
3. Sest teie ollete surnud, ja teie ello on
warjule pandud Kristussega Jummala
sees. p. 2. 20.
4. Kui Kristus, meie ello, awwalikkuks
saab, siis peate ka teie temmaga auu sees
awwalikkuks sama.
5. Sepärrast surmage ommad liikmed,
mis ma peäl on, horus, rojus, tirastus,
kurri himmo ja ahnus, se on wööra jum-
mala tenistus:
6. Nende pärrast tulleb Jummala wih-
ha sannakuulmatta laste peäle; Ewes. 5. 6.
7. Nende sees ollete teie ka ennemuiste
köndinud, kui teie nende sees ellasite.
8. Agga nüüd jätke ka teie mahha se
keik, wihha, kange hirm, kurjus, teota-
minne, roppud könned teie suust.
Ewes. 4. 22.
9. Ärge walletage mitte üks teise peäle,
sest et teie ollete ärraheitnud wanna inni-
messe temma teggudega, Ewes. 4. 25.
10. Ja ollete kui ühhe ride ennese peäle
wötnud ue innimesse, kedda uendakse öi-
ge tundmissele selle kuio järrele, kes ted-
da on lonud; Ewes. 4. 23. 24.
11. Kus ep olle Kreka- egga Judameest,
ei ümberleigatud, ei ümberleikamatta, ei
umbkeelt, ei Kütameest, ei sullast egga
wabba; waid keik ja keikide sees on Kris-
tus.
12. Sepärrast ehhitage endid kui Jum-
mala ärrawallitsetud, pühhad ja armas-
tud süddamelikko hallastussega, heldus-
sega, allandussega, tassandussega, pitka
melega;
13. Kannatage üks teisega, ja andke
andeks üks teisele, kui kellelgi on middagi
kaebamist teise peäle; kui Kristus teile ka
on andeks annud, nenda tehke ka teie.
Matt. 6. 14. Ewes. 4. 2.
14. Agga peäle keige selle ehhitage en-
did armastussega, se on öige tuggew
sidde. Joan. 13. 34.
15. Ja Jummala rahho wallitsego om-
ma woidoanniga teie süddamettes, seks
ollete teie ka kutsutud ühhe ihho sees, ja
olge tännolikkud. Fil. 4. 7.
16. Kristusse sanna ellago rohkeste teie
sees keige tarkussega; öppetage ja man-
nitsege isseendid mängi ja kitusse laulu-
dega ja muu waimolikko lauludega; laul-
ge kauniste Issandale ommas süddames.
Ewes. 5. 19.
17. Ja keik, mis teie ial wöttate tehha
sanna ehk töga, sedda tehke keik Issanda
Jesusse nimmel, ja tännage Jummalat
ja Issa temma läbbi. 1 Kor. 10. 31.
18. Naesed, kuulge omma meeste sanna,
nenda kui kohhus on Issanda sees.
Ewes. 5. 22.
19. Mehhed, armastage omma naest,
ja ärge sage wihhaseks nende wasto.
Ewes. 5. 25. 1 Peetr. 3. 7.
20. Lapsed, kuulge omma wannematte
sanna keige asjade sees; sest se on Issan-
da mele pärrast. Ewes. 6. 1.
21. Issad, ärge ärritage mitte omma
lapsi, et nemmad meelt ärra ei heida.
Ewes. 6. 4.
22. Sullased, kuulge keikis asjus nende
sanna, kes teie issandad on lihha polest,
ei mitte silmakirjaks, kui need, kes inni-
meste mele pärrast püüdwad olla, waid
wagga süddamega, Jummalat kartes;
Ewes. 6. 5.
23. Ja keik, mis teie ial wöttate tehha,
sedda tehke süddamest, nenda kui Issan-
dale, ja ei mitte innimestele: Ewes. 6. 7.
24. Ja teädke, et teie Issanda käest
pärrandusse palga peate sama, sest teie
tenite Issandat Kristust. Ewes. 6. 8.
25. Agga kes üllekohhut teeb, peab en-
nese kätte sama, mis ta on üllekohhut tei-
nud, ja siin ei peta luggu ei ühhestki en-
nam kui teisest. Ewes. 6. 9.

4. Peatük.

Ussklikkude palwest, ja hoolsast ellust.

1. Issandad, tehke sedda sullastele,
mis öige ja kohhus on, ja teädke, et ka
teil Issand on taewas.
2. Jäge kindlaste palwesse, ja walwa-
ge palwe sees tännoga;
1 Tess. 5. 17. Ewes. 6. 18.
3. Ja palluge ühtlasi ka meie eest, et
Jummal sanna ukse meile wöttaks lahti-
tehha, Kristusse salla-asja rägida, mis
pärrast minna ka ollen seutud: Ewes. 6. 19.
4. Et ma sedda woiksin ülleskulutada,
nenda kui ma pean rägima.
5. Ellage targaste nende wasto, kes
wäljas on, ja piddage aega kalliks.
Ewes. 5. 15. 16.

6. Teie kõnne olgo ikka armo sees, ja solaga solatud, et teie teaksite, kuida teie iggaühhele peate kostma. Mark. 9, 50.
7. Kuida mo käsi käib, küll sedda keik teile teäda annab armas wend, ja ustaw tener, ja kasullane Issanda sees, Tigikus, Ewes. 6, 21. 22.
8. Kedda minna teie jure otse sepärrast ollen läkkitanud, et ta teäda saaks, kuida teie käsi käib, ja et ta teie süddamid peab kinnitama,
9. Ustawa ja armsa wenna Onesimussega, kes on teie seast; küll need teile keik teäda andwad, kuida siin luggu on. Wilem. 10.
10. Teile läkkitab terwist Aristarkus, kes minnoga wang on, ja Markus, Parnaba õe poeg, kelle pärrast teie ollete sanna sanud: kui ta teie jure tulleb, wõtke tedda wasto;
11. Ja Jesus, kedda hütakse Justusseks, kes ümberleikamissest on; needsinnatsed on ükspäinis minno abbimehhed Jummala rigi kallal, kes mulle ka rõmuks on olnud.
12. Teile läkkitab terwist Epawras, kes on teie seast, üks Kristusse sullane, kes allati woitleb teie eest palwettes, et teie peaksite seisma kui täieste waggad, ja täidetud keige Jummala tahtmissega. p. 1, 7.
13. Sest ma annan temmale tunnistusse, et ta wägga suurt hoolt kannab teie eest, ja nende eest, kes Laodikeas ja Jerapolis on.
14. Teile läkkitab terwist armas Lukas, kes arst on, ja Dämas. 2 Tim. 4, 11.
15. Terretage wendi, kes Laodikeas on, ja Nimwat, ja koggodust, mis temma koias on.
16. Ja kui se ramat teie jures on sanud loetud, siis saatke, et se ka Laodikea koggodusses loetakse, ja et teie ka sedda loete, mis Laodikeast on.
17. Ja ütlege Arkippussele: Katsu, et sa ammetit, mis sa olled sanud Issanda sees, hästi aiad.
18. Se terretaminne on minna, Paulusse käega. Mõtlege minno wangipölwe peäle. Arm olgo teiega.

AMEN.

Kolossusse rahwale Roma liinnast kirjotud, Tigikusse ja Onesimusse läbbi.

Paulusse ramato ots, mis Kolossusse rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat
Tessalonika rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Paulus tännab Jummalat Tessalonika rahwa usso ja armastusse eest.

1. Paulus, ja Silwanus, ja Timoteus Tessalonika rahwa koggodussele, Jummala Issa ja Issanda Jesusse Kristusse sees, arm olgo teile ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
2. Meie tänname Jummalat ikka teie keikide pärrast, ja mõtleme teie peäle omma palwettes.
3. Ja tulletame lõpmatta omma mele teie usso teggo ja armastusse tööd, ja kannatlikko lotust meie Issanda Jesusse Kristusse peäle Jummala ja meie Issa ees; Joan. 6, 29. Ebr. 6, 10.
4. Ja teame, Jummalast armastud wennad, kuida teie ollete ärrawallitsetud.
5. Sest et meie ewangelium ep olle teie jure tulnud mitte ükspäinis sannaga, waid ka wäega ja pühha Waimoga, ja sure kindla julgussega: nenda kui teie teate, missuggused meie teie seas olleme olnud teie pärrast. 1 Kor. 2, 5. Ewes. 1, 13. 14.
6. Ja teie ollete meie ja Issanda järrelenoudjaiks sanud, ja ollete sanna sure willetsusse sees wastowõtnud pühha Waimo rõmoga, 1 Kor. 3, 16. Ewes. 5, 1.
7. Nenda et teie ollete sanud märgiks keigile, kes usswad Makedonia ning Ahkaja maal. p. 4, 10.
8. Sest teie jurest on Issanda sanna kuulsaks sanud ei mitte ükspäinis Makedonia ning Ahkaja maal, waid ka iggale pole on kõnne teie ussust Jummala sisse wäljaläinud, nenda et meile polle tarwis middagi rääkida. Rom. 1, 8.
9. Sest nemmad isse kulutawad meist,

kuida meie teie jure olleme tulnud, ja kuida teie ollete wööraist jummalaist pöörnud Jummala pole, et teie piddite ellawat ja tössist Jummalat tenima,
10. Ja taewast ootma temma Poega, kedda temma on surnust üllesärratanud, Jesust, kes meid tullewast wihhast ärrapeästab. Wil. 3, 20.

2. Peatük.

Ustawad öppetajad on röömsad, kui nende kuuljad on holikad.

1. Sest teie isse teate, wennad, meie tullemist teie jure, et se ep olle tühhine olnud; p. 1. 5. 9.
2. Waid ehk meie küll enne olleme kannatanud, ja ärrateotud Wilippi linnas, nenda kui teie teate, siiski olleme meie Jummala sees julgusse wötnud, Jummala armoöppetust teile kulutada mitme woitlemissega. Ap. Tegg. 16, 22. p. 17, 2.
3. Sest meie maenitsus ei olnud mitte pettussest, egga roppust nouust, egga kawwalusses. 2 Kor. 7, 2.
4. Waid nenda kui Jummal meid on kölbawaks arwanud, armoöppetust meie kätte uskuda, nenda rägime meie, ei mitte nenda kui innimeste, waid Jummala mele pärrast, kes meie süddamed läbbikatsub. Kal. 1, 10. p. 2, 7.
5. Sest meie ep olle ial teie su pärrast räkinud, nenda kui teie teate, egga middagi ahnusse näul teinud, Jummal on tunnistaja.
6. Meie ei otsi auu innimeste käest, ei teie, egga teiste käest. Joan. 5, 41. 44.
7. Et meie küll woiksime teile koormaks olla, kui Kristusse apostlid; agga meie olleme lahked olnud teie seas, kui immetaja naene omma lapsi hoiab:
8. Nenda ihhaldasime meie teid, ja tahtsime hea melega teile jaggada ei mitte üksipäinis Jummala armoöppetusse, waid ka enneste hinged, sepärrast, et teie meie melest ollete armsaks sanud.
9. Sest teie meles, wennad, seisab meie tö ja waew; sest ööd ja päwad olleme meie tööd teinud, sepärrast et meie ei tahtnud ühhelegi teie seast koormaks olla, ja olleme teie seas Jummala armoöppetust kulutanud. 1 Kor. 4, 12.
10. Teie ollete tunnistajad ning Jummal, kui pühhaste, ja öiete, ja ilmalaitmatta meie olleme olnud teie wasto, kes teie ussute.
11. Nenda kui teie teate, kuida meie iggaühht teie seast otsekui issa omma lapsi maenitsesime ja kinnitasime.
12. Ja tunnistasime, et teie piddite ellama, nenda kui kobbus on Jummala ees, kes teid kutsub omma kunningrigi ja auu sisse. Ewes. 4, 1. Wil. 1, 27.
13. Sepärrast tänname meie ka Jummalat löpmatta, et, kui teie Jummala kulutud sanna meie käest saite, teie sedda wastowötsite, ei mitte kui innimeste sanna, waid (nenda kui se töeste on) kui Jummala sanna, kes ka wäggew on teie sees, kes teie ussute. p. 1. 5. Matt. 10, 40.
14. Sest teie ollete, wennad, sanud Jummala koggoduste järrelenoudjaiks, mis Juda maal on, Kristusse Jesusse sees, et teie ka omma enneste seltsist ollete kannatanud, nenda kui nemmadki Judamehhist, Ap. Tegg. 17, 5. 13.
15. Kes ka Issanda Jesusse ja ommad prohwetid on tapnud, ja meid taggakiusanud, ja ep olle Jummala mele pärrast, ning on keikide innimeste wastased;
16. Keelwad meid pagganattele räkimast, et nemmad woiksid önsaks sada, ja nenda täitwad nemmad omma pattusid ikka peäle, sest Jummala wihha on tulnud nende peäle otsani. Matt. 23, 32. 33.
17. Agga meie olleme, wennad, teist ärralahhutud olnud nattukesseks aiaks palle, ei mitte süddame polest, ja olleme sedda ennam noudnud teie pallet nähha sure himmoga. Rom. 1, 11. p. 15, 23.
18. Sepärrast olleme meie tahtnud teie jure tulla (minna Paulus) ükskord ja kakskorda, ja sadan on meid keelnud. Rom. 1. 13. p. 15, 22.
19. Sest kes on meie lotus, ehk rööm, ehk kiitlemisse kroon? Ehk eks teiegi ei olle se meie Issanda Jesusse Kristusse ees temma tullemisses; Wil. 4, 1.
20. Sest teie ollete meie au ja rööm.

3. Peatük.

Paulusse suur hool, ja palwe Tessalonika rahwa eest.

1. Sepärrast ei woinud meie ennam kannatada, ja olleme heaks arwanud üksipäinis jäda Atena linna; Ap. Tegg. 17, 15.
2. Ja olleme läkkitanud Timoteusse, omma wenna, ja Jummala teenri, ja omma abbimehhe Kristusse armoöppetusses, et temma teid peab kinnitama, ja teid maenitsema teie usso pärrast.
3. Et ükski ei lasse ennast wintsutada nendesinnaste willetsuste sees; sest teie isse teate, et meid seks on seätud. Ewes. 3, 13.
4. Sest ka siis, kui meie teie jures ollime, ütlesime meie teile enne, et meid pid-

hi waewatama, nenda kui ka on sündinud, ja teie teate. Ap. Tegg. 17. 12.

5. Sepärrast ei woinud ka minna ennam kannatada, ja ollen tedda läkkitanud, et ma teie usko teäda saaksin, kas ehk wahhest kiusaja teid kiusanud, ja meie tö tühjaks läinud: Wil. 2. 16.

6. Agga kui Timoteus nüüd hilja teie jurest meie jure tulli, ja töi röömsad sannumed teie ussust ja armastussest, ja et teie ikka häid möttid meist peate, ja iggatsete meid nähha sada, nenda kui meiegi teid;

7. Siis saime meie römustud teie pärrast, wennad, keige omma willetsusse ja hädda sees teie usso läbbi.

8. Sest nüüd ellame meie, kui teie seisate Issanda sees.

9. Sest mis tänno woime meie Jummalale jälle anda teie pärrast keige se römo eest, miska meie röömsad olleme teie pärrast omma Jummala ees?

10. Ja pallume ööd ja päwad wägga raskeste, et meie teie pallet saaksime nähha, ja täita sedda, mis teie ussule weel waia on. Rom. 1. 10. 11.

11. Agga meie Jummal ja Issa isse, ja meie Issand Jesus Kristus juhhatago meie teed teie jure.

12. Agga Issand kaswatago teid, ja tehko rohkeks teie armastusse issekeskis, ja keikide wasto, nenda kui meie armastus on teie wasto,

13. Et temma woiks teie süddamid kinnitada, et need ollekssid ilmalaitmatta pühhitsusses Jummala, ja meie Issa ees, meie Issanda Jesusse Kristusse tullemisses keige temma pühhadega. 2 Tess. 2. 17.

4. Peatük.

Maenitsus, et peab pühhaste ellama. Kes kurwad on surma pärrast, neid römustakse surnutte üllestousmisse läbbi: kui nemmad Kristusse sees on.

1. Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pallume ja maenitseme Issanda Jesusse sees, nenda kui teie ollete meie käest sanud sedda, mil wisil teie peate ellama, ja Jummala mele pärrast ollema, et teie weel täiemaks sate. 2 Tess. 3. 12.

2. Sest teie teate, mis kässud meie teile olleme annud Issanda Jesusse läbbi.

3. Sest se on Jummala tahtminne, teie pühhitseminne, et teie hoiate hora ello eest,

4. Et iggaüks teie seast teaks omma astjat hoida pühhitsemisse ja au sees; 1 Kor. 6. 13. 15.

5. Ei mitte himmo töwwes, nenda kui pagganad, kes Jummalat ei tunne; Kol. 3. 5.

6. Et ükski ei te üllekohhut, egga petta omma wenda sesinnatse asja sees, sepärrast et Issand on kättemaksja keige nendesinnaste asjade pärrast, nenda kui meiegi teile olleme enne üttelnud ning tunnistanud. 1 Kor. 6. 8.

7. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsnud rojusseks, waid pühhitsemisseks. 2 Tim. 1. 9.

8. Sepärrast, kes sedda pölgab, se ei pölga innimest, waid Jummalat, kes ka omma pühha Waimo meie sisse on annud. Luk. 10. 16.

9. Agga wennalikkust armastussest ei olle tarwis teile kirjotada, sest teie ollete isse Jummalast öppetud, et teie peate üks teist armastama.

10. Sest teie tete sedda ka keigile wendadele keige Makedonia maal; agga meie maenitseme teid, wennad, et teie wöttaksite weel täiemaks minna,

11. Ja nouda waiksed olla, ja isse enneste asjo aiada, ja omma kättega tööd tehha, nenda kui meie teid olleme käsknud, 2 Tess. 3. 7. 12.

12. Et teie peate ausaste ellama nende wasto, kes wäljas on, ja et teile ühhegi abbi ei läbbä tarwis.

13. Agga minna ei tahha, et teil peab teädmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kurwaks kui teisedki, kellel ep olle lotust.

14. Sest kui meie ussume, et Jesus on surnud ning üllestousnud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jesusse läbbi on läinud maggama, temmaga ettetua. Rom. 14. 9. 1 Kor. 15. 13. 17. 18.

15. Sest sedda ütleme meie teile kui Issanda sanna, et meie, kes meie ellame ja üllejäme Issanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama läinud. 1 Kor. 15. 23. 51. n. t. s.

16. Sest et Issand isse tahhab mahhatulla taewast, söakissendamisse, peaingli heäle ning Jummala passunaga, ja kes Kristusse sees surnud, need peawad üllestousma esmalt; Matt. 24. 31.

17. Pärrast peab meid, kes meie ellame ja üllejäme, ühtlasi nendega pilwette sees kistama Issanda wasto taewa pole; ja nenda peame meie ikka Issandaga ollema. Joan. 14. 3.

18. Kinnitage nüüd üks teist nendesinnaste sannadega.

5. Peatük.

Wiimsest päwast, ja kuida meie senna wasto endid peame walmistama.

1. Agga, wennad, aegest ja tundidest
ep olle tarwis teile kirjotada. Matt. 24. 36.
2. Sest teie isse teate öiete hästi, et Js-
sanda pääw nenda tulleb kui warras ösel.
Matt. 24. 42. 43.
3. Sest kui nemmad ütlewad: Rahho
on, ja polle ühtegi häddа! siis tulleb äk-
kilinne hukkatus nende peäle, nenda kui
lapsewaew selle peäle, kes käima peäl on,
ja nemmad ei peäse mitte.
4. Agga teie, wennad, ep olle mitte pim-
medusses, et se pääw teid peaks kui war-
ras kinnisama.
5. Teie keik ollete walgusse lapsed, ja
päwa lapsed; meie ep olle mitte ö, egga
pimmedusse lapsed.
6. Sepärrast nüüd, ärgem maggagem
ka mitte kui teised, waid walwagem ning
olgem kassinad. Rom. 13. 11. 12.
7. Sest, kes maggawad, need magga-
wad ösel, ja kes joobnuks sawad, need on
ösel joobnud.
8. Agga meie, kes meie päwa lapsed
olleme, olgem kassinad, ehhitud usso ja
armastusse raudridega, ja raudkübbara-
ga, se on, önnistusse lotussega.
Ewes. 6. 14. 17.
9. Sest Jummal ep olle meid seädnud
wihha alla, waid et meie peame önnis-
tusse kätte sama omma Jssanda Jesusse
Kristusse läbbi,
10. Kes meie eest on surnud, et meie,
ehk walwame ehk maggame, temmaga
ühtlasi peame ellama.
Rom. 14. 8. 9. 2 Kor. 5. 15.
11. Sepärrast maenitsege endid issekes-
kis, ja öppetage üks teist, nenda kui teie
ka tete. Ebr. 10. 24. 25.
12. Agga meie pallume teid, wennad,
et teie wöttate nisuggusiks, kui nemmad
on, neid piddada, kes teie seas tööd teg-
gewad, ja teie üllewatajad on Jssanda
sees, ja teid maenitsewad,
13. Ja et teie wöttate neid üllewägga
armsaste piddada nende tö pärrast. Pid-
dage rahho issekeskis.
14. Agga meie pallume teid, wennad,
maenitsege neid, kes ei olle wisi pärrast,
römustage argo, aitke nödro, olge pitka
melega keikide wasto. 2 Tess. 3. 15.
15. Katske, et ükski teisele kurja kurja-
ga ei maksa, waid noudke ikka head tag-
ga, ni hästi issekeskis, kui keikide wasto.
Rom. 12. 17. 1 Petr. 3. 9.
16. Olge ikka röömsad. Luk. 10. 20.
17. Palluge löpmatta Jummalat.
Luk. 18. 1. Rom. 12. 12. Kol. 4. 2.
18. Tännage keige asja sees, sest se on
Jummala tahtminne Kristusse Jesusse
sees teie wasto. Ewes. 5. 20.
19. Ärge kustutage Waimo.
20. Ärge pange prohweti kulutamissi
alwaks.
21. Katske keik läbbi: piddage kinni,
mis hea on.
22. Hoidke keige se eest, mis näitab kur-
ri ollewad. Rom. 12. 9.
23. Agga rahho Jummal isse pühhit-
sego teid läbbi ja läbbi, ja keik, mis teil
on, waim, ja hing, ja ihho sago hoitud
ilmalaitmatta meie Jssanda Jesusse
Kristusse tullemisses. Rom. 15. 33.
24. Ustaw on se, kes teid kutsub, kül
temma ka sedda teeb.
1 Kor. 1. 9. 2 Tim. 2. 13. 1 Joan. 1. 9.
25. Wennad, tehke palwid meie eest.
26. Terretage keiki wendi pühha suand-
missega.
27. Minna wañnutan teid Jssanda ju-
res, et se ramat keige pühha wendade ette
peab loetama.
28. Meie Jssanda Jesusse Kristusse
arm olgo teiega.

AMEN.

Essimenne ramat Tessalonika rahwale
Korintusse linnast kirjotud.

Paulusse essimesse ramato ots, mis Tessalonika rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse teine Ramat

Tessalonika rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Maenitsus, et kiusatuste aial usk peab kindlaks jäma.

1. Paulus, ja Silwanus, ja Timoteus
Tessalonika rahwa koggodussele, Jum-
mala meie Issa ning Issanda Jesusse
Kristusse sees,
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast
meie Issast, ja Issandast Jesusest Kris-
tussest.
3. Meie peame ikka Jummalat tänna-
ma teie eest, wennad, nenda kui kohhus
on, sest et teie usk wägga kaswab, ja ig-
gaühhe armastus teie keikide seas rohke
on isiekeskis:
4. Nenda et meie isse teie pärrast kiit-
leme Jummala koggoduste sees teie kan-
natusse ja usso pärrast, keikide teie kiusa-
tuste ja willetsuste sees, mis teie kan-
natate.
5. Se näitab Jummala öiget kohhut
ülles, et teid peab arwatama Jummala
rigi wäärt ollewad, mis pärrast teie ka
kannatate.
6. Sest et se öige on Jummala jures
willetsust nende kätte maksta, kes teid
waewawad;
7. Ja teile, kedda waewatakse, anda
hingamist meiega, kui Issand Jesus tae-
wast awwalikkuks saab omma wäe ing-
littega, 1 Peetr. 4, 13.
8. Ja tullelegiga maksab nende kätte,
kes Jummalat ei tunne, ja kes meie Is-
sanda Jesusse Kristusse armoöppetusse
sanna ei kule:
9. Kes peawad nuhtlust kannatama, ig-
gawest hukkatust, ärrabeidetud Issanda
pallest, ja temma wäe auust;
Matt. 25, 41. 46.
10. Kui temma tulleb, et ta peab sama
sel päwal auustud omma pühha rahwa
sees, ja immeks ollema keikide sees, kes
uskwad (sest et meie tunnistus teie seas
on ustud.) Kol. 3, 4.
11. Sepärrast pallume meie ka allati
teie eest, et meie Jummal teid teeks köl-
bawaks teie kutsmissele, ja et ta keik hea-
dusse, mis temma mele pärrast on, ja
usso teo wäega täidaks;
12. Et meie Issanda Jesusse Kristusse
nimmi teie sees saaks auustud, ja teie
temma sees, meie Jummala, ja meie Is-
sanda Jesusse Kristusse armo järrele.
1 Kor. 6, 20.

2. Peatük.

Ettekulutaminne, et innimessed töe te peält tagganewad, et Kristusse wastane tulleb. Issanda Jesusse wiimsest tullemisest.

1. Agga meie pallume teid, wennad,
meie Issanda Jesusse Kristusse tulle-
misse ja meie ühtesamisse pärrast tem-
maga, 1 Tess. 4, 16. 17.
2. Et teie ei anna ennid mitte pea sen-
na ja tenna köigutada selgest melest, egga
hirmutada, ei mitte waimo läbbi, egga
sanna läbbi, egga ramato läbbi, otsego
olleks se meist läkkitud, kui peaks Kris-
tusse pääw liggi ollema, 1 Joan. 4, 1.
3. Et ükski teid ei pea petma ei milgi
kombel; sest se ei tulle mitte, kui ärratag-
ganeminne enne ei sa tulnud, ja patto
innimenne ja ärrarikmisse poeg ei sa aw-
walikkuks sanud, Ewes. 5, 6. 1 Joan. 2, 18.
4. Kes wastopanneb, ja ennast üllendab
ülle keige, mis Jummalaks ehk Jumma-
la tenistusseks hütatse, nenda et temma
otsego Jummal Jummala templis is-
tub, ja näitab issennast, otsego peaks
temma Jummal ollema. Tan. 11, 36.
5. Eks teie ei mälleta, et ma teile sedda
ütlesin, kui ma alles teie jures ollin?
6. Ja mis tedda nüüd wiwitab, teate
teie, et temma ommal aial peab awwa-
likkuks sama.
7. Sest üllekohto salla-asti on jo liku-
mas, senni kui agga se saab wahhelt ärra
sanud, kes sedda nüüd wiwitab:
8. Ja siis peab üllekohtune awwalik-
kuks sama, kedda Issand tahhab ärra-
kautada omma su waimoga, ja kellele ta
omma tullemisse ilmumisse läbbi otsa
tahhab tehha, Ilm. 19, 15-20.
9. Kelle tulleminne on sadana wägge-
wa teggemisse järrele, keige walle wäega,
ja immetähtede ja teggudega,
Matt. 24, 24. Ilm. 13, 13. 14.
10. Ja keige üllekohto petmissega nen-
de seas, kes hukka sawad; sepärrast et
nemmad ei wötnud töt armastada, et
nemmad olleksid önsaks sanud:
11. Ja sepärrast tahhab Jummal neile

läkkitada wäggewat eksitust, et nemmad wötwad wallet uskuda,
Rom. 1. 24. 1 Tim. 4. 1.
12. Et kobbut peab moistetama keikide peäle, kes töt ei olle usknud, waid kelle melest üllekobbus hea on olnud.
13. Agga meie peame ikka Jummalat tännama teie pärrast, Issandast armastud wennad, et Jummal algussest teid on ärrawallitsenud önnistusseks, Waimo pühhitsemisse ja töe usso läbbi.
14. Seks on temma teid kutsnud meie ewangeliummi läbbi, et teie meie Issanda Jesusse Kristusse auu piddite kätte sama. 1 Peetr. 5. 10.
15. Sepärrast seiske nüüd, wennad, ja piddage neid öppetussi, mis teie ollete öppinud, ehk sanna läbbi, ehk meie ramato läbbi.
16. Agga meie Issand Jesus Kristus isse, ja meie Jummal ja Issa, kes meid on armastanud, ja annud iggawest römo, ja head lotust armo sees, Joan. 3. 16.
17. Se römustago teie süddamid, ja kinnitago teid keige hea sanna ja teo sees.
1 Tess. 3. 13.

3. Peatük.

Palwet läbbäb tarwis, kui armoöppetus peab siggima; usklikkud peawad laiswala wendade eest hoidma, laiskusse mahhajätma, ja wisi pärrast ellama.

1. Mis muud weel, wennad, kui tehke palwid meie eest, et Issanda sanna woiks joosta, ja auustud sada nenda kui teiegi jures,
2. Ja et meie saaksime ärrapeästetud sündimatta ja kurja innimeste käest. Sest usk ep olle mitte keikide kä.
3. Agga Issand on ustaw, kes teid tahhab kinnitada ja kurja eest hoida.
1 Kor. 10. 13.
4. Agga meie lodame Issanda sees teist, et teie ka tete, ja wöttate tehha, mis meie teile käsfime.
5. Agga Issand saatko teie süddamed Jummala armastusse, ja Kristusse kannatusse pole.
6. Agga meie käsfime teid, wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel, et teil ei pea teggemist ollema ei übbegi wennaga, kes wisi pärrast ei ella, egga öppetusse järrele, mis ta meilt on sanud.
Matt. 18. 17. Rom. 16. 17. 1 Kor. 5. 11.
7. Sest teie teate isse, kuida teie peate meie wisi järrele ellama, sest meie ep olle mitte ilma hea wisita teie seas ellanud,
1 Kor. 4. 16.
8. Egga übbegi jures leiba sönud ilmaaego, waid tö ja waewaga,ööd ja päwad tööd tehhes, et meie ei piddand übbelegi teie seast koormaks ollema.
1 Kor. 4. 12.
9. Ei mitte, et meil polleks sedda melewalda, waid et meie isseendid teile piddime märgiks andma, kuida teie meie wisi järrele peate ellama. Matt. 10. 10.
10. Sest ka siis, kui meie teie jures ollime, käksime meie teid nenda, et, kes ei tahha tööd tehha, se ei peagi mitte söma.
1 Mos. 3. 19.
11. Sest meie kuleme, et monningad teie seas ilma hea wisita ellawad, ja ei te mitte tööd, waid aiawad tühje asjo tagga.
12. Agga nisuggusid käsfime, ja maenitseme meie omma Issanda Jesusse Kristusse läbbi, et nemmad waikfel wisil tööd tehhes isse enneste leiba peawad söma. 1 Tess. 4. 11.
13. Agga teie, wennad, ärge tüddige mitte ärra head tehhes. Kal. 6. 9.
14. Agga kui kegi meie sanna, mis ramato sees on, ei wötta kuulda, se andke teäda, ja ärge seggage endid temma sekka, et temmale häbbi saaks,
15. Ärge piddage tedda ommeti kui waenlast, waid maenitsege tedda kui wenda. Matt. 18. 15.
16. Agga rahho Issand isse andko teile rahho allati keikipiddi. Issand olgo teie keikidega.
17. Se terretaminne minno, Paulusse käega, se on tähheks iggaühhes ramatus; nenda kirjotan minna. 1 Kor. 16. 21.
18. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega.

A M E N.

Teine ramat Tessalonika rahwale Korintusse linnast kirjotud.

Paulusse teise ramato ots, mis Tessalonika rahwale kirjotud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat Timoteussele kirjotud.

1. Peatük.

Paulusse öppetus kässust ja armoöppetussest; ta kidab Jummala roblet armo eunese wasto.

1. Paulus, Jesusse Kristusse apostel,
Jummala meie önnisteggija, ja Issan-
da Jesusse Kristusse käskmisse järrele,
kes meie lotus on,
2. Timoteussele, minno tössise poiale
uskus, olgo arm, hallastus, rahho Jum-
malast, meie Issast, ja Jesusest Kris-
tussest meie Issandast.
3. Nenda kui ma sind ollen maenitsenud,
et sa piddid Ewesusse linna jäma, kui
minna Makedonia male lätsin, nenda
maenitsen minna ta, et sa monningaid
pead käskma, et nemmad muid öppetussi
ei öppeta,
4. Egga tähhele ei panne tühje juttusid,
egga ilmamäramatta sugguwössade ül-
lesarwamist, sest need saatwad ennam
küssimissi, kui Jummala parrandamist,
mis usso sees on. p. 4, 7.
5. Sest käskmisse ots on armastus puh-
tast süddamest, ja heast süddame-tunnis-
tussest, ja ussust, mis ep olle sallalik;
6. Neist on monningad ärrataggane-
nud, ja körwale pöörnud tühja tönne
pole; p. 6, 4. 20.
7. Ja tahtwad kässoöppetajad olla, ja
ei moista mitte, ei sedda, mis nemmad
ütlewad, egga sedda, mis nemmad kinni-
tawad.
8. Agga meie teame, et käst hea on, kui
kegi sedda prugib, nenda kui kohhus on,
Rom. 7, 12.
9. Ja teab sedda, et öigele ep olle kässo
seätud, waid üllekohtustele, ja kangekael-
sile, jummalakartmatta innimestele, ja
pattustele, neile, kes on pühhitsematta ja
üllemeelsed, issa tapjattele ja emma tap-
jattele, mehhe ekssijattele, Kal. 5, 23.
10. Hora piddajattele, poiste naerjat-
tele, innimeste warrastele, walletajattele,
wallewandjattele, ja kui muud middagi
terwe öppetusse wasto on,
11. Önsa Jummala auu armoöppetusse
järrele, mis minno kätte on ustud.
12. Ja ma tännan Kristust Jesust meie
Issandat, kes mind on wäggewaks tei-
nud, et ta mind on ustawaks arwanud,
ja ammeti peäle pannud,
13. Kes ma enne ollin üks Jummala
teotaja, ja taggakiusaja, ja laitja; agga
ma ollen armo sanud, sest et minna teäd-
matta sedda teinud uskmatta süddamega.
14. Agga meie Issanda arm on paljo
surem olnud usso ja armastussega, mis
Kristusse Jesusse sees on.
15. Ustaw on se sanna, ja keige wasto-
wötmisse wäärt, et Kristus Jesus mail-
ma sisse on tulnud, pattusid önsaks teg-
gema, kelle seast minna keigeüllem ollen.
Matt. 18, 11.
16. Agga sepärrast ollen ma armo sa-
nud, et Jesus Kristus keik pitka meelt
piddi üllesnäitma minno, keigeüllema
pattuse wasto, öppetusse märgiks neile,
kes wötwad uskuda temma sisse iggawes-
seks elluks.
17. Agga iggawesse kunningale, kes huk-
kaminnematta, kes näggematta on, üksi-
päinis targa Jummalale olgo auustus ja
au iggaweste iggawesseks aiaks, Amen.
18. Sellesinnatse sanna annan ma sin-
no kätte, mo poeg Timoteus, endiste
prohweti kulutamiste järrele, mis sinnust
enne on ööldud, et sa nende asjade sees
pead söddima head söddimist, p. 6, 12.
19. Ja piddama usko ja head süddame-
tunnistust, mis monningad on ärrapölg-
nud; ja usk on nende käest ärra ja kui
laew hukka läinud; p. 9, 3.
20. Kelle seast on Imeneus ja Alek-
sandrus, kedda ma ollen sadanale ärra-
annud, et nemmad hirmo tundes ei wöt-
ta ennam ussoöppetust teotada.

2. Peatük.

Maenitsus ja öppetus palwest, ja kuida meeste ja naesterahwas koggodusses Jummalat peawad palluma.

1. Sepärrast maenitsen minna keige-
essite, et peab tehtama pallumissi, pal-
wid, pallumissi teiste eest, ja tännamissi
keikide innimeste eest,
2. Kunningatte ja keikide eest, kellel kei-
geüllem melewald on, et meie rahholist
ja waikist ello woiksime ellada keige jum-
malakartusse ja ausa ello sees.
3. Sest se on hea, ja armas Jummala,
meie önnisteggija melest,
4. Kes tahhab, et keik innimessed pea-

wad õnsaks sama, ja tõe tundmissele
tullema. Hes. 18, 23.
5. Sest üks Jummal on, üks wahhe-
mees ka Jummala ja innimeste wahhel,
innimenne Kristus Jesus,
Joan. 17, 3. Ebr. 7, 25.
6. Kes ennast isse on annud lunnasta-
misse hinnaks keikide eest, et se ommal
aial piddi üllestunnistadama. Kal. 1, 4.
7. Seks on minno tõstetud kulutajaks ja
apostliks, (ma rägin tõt Kristusse sees,
minna ei walleta mitte) ja pagganatte
õppetajaks usus ja tões.
8. Sepärrast tahhan minna, et mehhed
peawad keiges paikas luggema, ja ülles-
tõstma pühhad käed ilma wihhata, ja
kaksipiddi mõtlematta;
9. Selsammal kombel ka, et naesed
puhta riettega, häbbelikko ja moistlikko
melega endid peawad ehhitama, mitte
palmitsetud juustega, egga kullaga, egga
perlitega, egga kalli riettega; 1 Peetr. 3, 3.
10. Waid hea teggude läbbi, nenda kui
sünnib naestele, kes tootanud jummala-
kartlikkult ellada.
11. Naene õppigo waikfel wisil keige
allandussega. Ewes. 5, 22.
12. Agga naesele ei anna ma mitte
lubba õppetada, egga mehhe ülle wallit-
seda, waid et ta peab waikne ollema.
1 Kor. 14, 34. 1 Mos. 3, 16.
13. Sest Adam on tehtud essite, pärrast
Ewa.
14. Ja Adam ep olle mitte pettetud;
agga naene on pettetud, ja ülleastmisse
sisse juhtunud. 1 Mos. 3, 6.
15. Agga ta saab õnsaks lapsesamisses,
kui ta jääb usso, ja armastusse, ja püh-
hitsemisse sisse moistlikko melega.

3. Peatük.

Missuggused õppetajad ja koggodusse teenrid peawad ollema. Koggodussest, ja jummalakartusse salla-asjast.

1. Se on ustaw sanna, kui kegi ülle-
wataja ammetit püab, se iggatseb head
tööd. Ap. Tegg. 20, 28.
2. Sepärrast peab koggodusse üllewata-
ja ollema laitmatta, ühhe naese mees,
kassin, moistlik, puhtaste ehhitud, wõõ-
raste wastowõtja, kes kõlbab õppetama;
Tit. 1, 6. n. t. s.
3. Ei mitte jodik, ei mitte taplik, ei mit-
te roppo kasso püüdja; waid kes järrele-
annab, ei mitte riakas, ei mitte rahha
peäle ahne, 1 Peetr. 5, 2. 3.
4. Kes omma maia rahwa ülle hästi
watab, kes omma lapsi peab sannakuul-
misses keige tõssise wisiga.
5. (Sest kui kegi omma ennese maia
rahwa ülle ei märka üllewataja olla, kui-
da woib temma Jummala koggodusse
eest hoolt kanda?) Luk. 16, 10.
6. Ei mitte sejuggune, kes usso hilja
wastowõtnud, et temma ei sa uhkeks, ja
ei lange kurrati nuhtlusse alla. 11. s.
7. Agga temmal peab ka hea tunnistus
ollema neilt, kes ei olle koggodussest, et
temma ei lange naero egga kurrati kõie
sisse.
8. Nendasammoti peawad koggodusse
teenrid ausad ollema, ei mitte kahhekeel-
sed, ei mitte jomamehhed, ei mitte roppo
kasso püüdjad;
9. Kel usso sallaja asji on puhtas süd-
dame-tunnistusses.
10. Agga neidsinnatsid peab ka enne
läbbikatsutama, pärrast piddago nem-
mad sedda ammetit ülles, kui nemmad on
laitmatta. 1 Tess. 5, 21.
11. Nendasammoti peawad nende nae-
sed ausad ollema, ei mitte teotajad, waid
kassinad, ustawad keikis asjus.
12. Koggodusse teenrid peawad ollema
ühhe naese mehhed, kes head üllewatajad
on omma laste ja omma maia rahwa
ülle.
13. Sest kes hästi omma ammeti sa-
wad üllespiddanud, need saatwad isse-
ennestele hea järje, ja suurt julgust us-
kus, mis Kristusse Jesusse sees on.
14. Sedda kirjotan minna sulle, ja lo-
ban pea sinno jure tulla; 3 Joan. 14 s.
15. Agga kui ma wiwin, et sa woitsid
teäda, kuida peab Jummala koias ella-
ma, mis on ellawa Jummala koggodus,
tõe sammas ja tuggi.
16. Ja keikide teädes suur on se jum-
malakartusse sallaja asji: Jummal on
awwalikkuks sanud lihhas, õigeks mois-
tetud waimus, nähtud inglittest, kulutud
pagganatte seas, ustud mailmas, ülles-
wõetud auga. Joan. 1, 14.

4. Peatük.

Manitsus, et peab wimse aia ärraeksitamisse eest hoidma ja jummalakartust tagganoudma.

1. Agga Waim ütleb selgeste, et wiim-
sel aial monningad wõtwad ussust ärra-
tagganeda, ja eksitaja waimude, ja kurja
waimude õppetuste pole hoida,
2 Tim. 3, 1. 2 Peetr. 3, 3. Jud. 18. s.
2. Kes endid waggaks tehhes wallet rä-
giwad, kelle süddame-tunnistus otsekui
raudmärgiga on põlletud, Kol. 2, 18.

3. Ja keelwad ärra abbiellusſe heitmaſt, ja käſkwad hoida roa eeſt, mis Jummal usklikkudele ja neile, kes töt tundwad, on lonud tännoga wastowötta. 1 Moſ. 9. 3.
4. Seſt keik Jummala loom on hea, ja ühtegi ep olle kölwato, mis tännoga wastowoetakſe.
5. Seſt ſedda pühhitſetakſe Jummala ſanna ja palwe läbbi. Tit. 1. 15. 1 Kor. 10. 30.
6. Kui ſinna ſedda wendade ette panned, ſiis olled ſa Jeſusſe Kristusſe hea tener, üllesfaswatud öige usſo ja hea öppetusſe ſannades, mis ſa olled tagganoudnud. 2 Tim. 1. 5.
7. Agga pölga ärra üllemeelſed ja tühjad wanna naeste juttud, agga öppeta isſeennaſt ikka peäle Jummalat kartma. p. 6. 20. 1 Tim. 2. 16. 23.
8. Seſt ihholik öppiminne ſadab pisſut kasſo; agga jummalakartus ſadab keigile asjadele kasſo, ja temmal on ſelleſinnatſe, ja tullewa ello tootus. p. 6. 6.
9. Ustaw on ſe ſanna, ja keige wastowötmisſe wäärt. p. 1. 15.
10. Seſt ſepärraſt teme meie ka tööd, ja meid teotakſe, et meie ellawa Jummala peäle olleme loetnud, kes keikide innimeste, keigeennamiste usklikkude önnisteggija on. Tit. 2. 11. Ewef. 5. 23.
11. Sedda käsſi ja öppeta. p. 6. 2.
12. Ärgo pölgago ükski ſinno noruſt, waid olle usklikkudele märgiks ſannas, ellamisſes, armastusſes, waimus, uskus, puhtusſes. Tit. 2. 15.
13. Olle usſin luggema, maenitſema, öppetama, kunni ma tullen.
14. Ärra olle holeto armoanni pärraſt, mis ſulle on antud prohweti tulutamisſe läbbi, kui wannemad ommad käed ſinno peäle pannid. Ap. Tegg. 6. 6.
15. Nende asjade peäle mötle, nende ſees olle aggar, et ſinno kosſuminne keikis woiks awwalik olla.
16. Panne tähhele isſeennaſt ja öppetuſt: jä kindlaste nende ſisſe; ſeſt kui ſa ſedda teed, ſiis woid ſinna ni häſti isſeennaſt, kui neid, kes ſind kuulwad, önſaks tehha.

5. Peatük.

Missuggune öppetaja nore ja wanna rahwa wasto peab ollema. Monned muud öppetusſed.

1. Ärra ſöitle mitte waljuste wanna meeſt, waid maenitſe tedda kui isſa; ja neid, kes nored, kui wendi, 3 Moſ. 19. 32.
2. Neid, kes wannad naeſed, kui emmaſid; neid, kes nored, kui öddeſid keiges puhtusſes.
3. Leski naeſi auusta, kes öiged lesſed on.
4. Agga kui ühhel lesſel naeſel lapſed ehk laste lapſed on, ſiis öppigo need esſite omma maia rahwaſt jummalakartusſe pole ſaatma, ja omma wannemattele head jälle tasſuma; ſeſt ſe on hea ja armas Jummala ees.
5. Agga kes öige leſk naene on, ja ükſi järrele jänud, ſe lodab Jummala peäle, ja jääb kindlaste pallumiste ja palwette ſisſe ööd ja päwad; Luk. 2. 37.
6. Agga kes lihha himmus ellab, ſe on ellawalt ſurnud. Rom. 8. 13.
7. Ja ſedda käsſi ſinna, et nemmad woikſid laitmatta olla. p. 4. 11.
8. Agga kui kegi enneſe ommaste, keigeennamiste koddakondiste eeſt ei kaña murret, ſe on usſo ärraſalganud, ja on kurjem kui usſmatta innimenne. Kal. 6. 10.
9. Leske naeſt ei pea noremat kuetkümmend aastat koggodusſe käsſilisſeks ärrawallitſema, kes ühhe mehhe naene on olnud;
10. Kellel hea teggude pärraſt tunnistus on, kui ta lapſi on üllesfaswatanud, kui ta wooraid wastowötnud, kui ta pühhade jalgo pesnud, kui ta häddalistele on abbiks olnud, kui ta keik head tööd on tagganoudnud.
11. Agga ärra wötta mitte nori leski naeſi wasto koggodusſe käsſilisſiks, ſeſt kui nemmad Kristusſe wasto on, ja kimalisſeks läinud, ſiis tahtwad nemmad mehhele miña;
12. Ja nemmad on ſeſt ſüallused, et nemmad esſimesſe usſo on tühjaks teinud.
13. Agga nemmad on ka ühtlaſi laiſad, ja öppiwad koddaſid möda ümberhulkuma; agga nemmad ei olle mitte ükſipäinis laiſad, waid ka lobbad, ja aiawad tühje asjo tagga, ja rägiwad, mis ei ſünni.
14. Sepärraſt tahhan minna, et nored peawad mehhele minnema, lapſi ilmale kandma, maia piddama, et nemmad wastopannijale ei anna asja teotada. 1 Kor. 7. 9. Tit. 2. 8.
15. Seſt monningad on jo ſadana järrele pöörnud. p. 1. 6.
16. Kui usklikkul mehhel ehk usklikkul naeſel leski naeſi on, ſiis olgo nemmad neile abbiks; ja ärgo tulgo ſe koggodusſele koormaks, et koggodus neile, kes öiged lesſed naeſed on, woiks abbiks olla.

17. Wannemaid, kes omma ammetit hästi üllespiddawad, peab kahhewörra aunustusse wäärt petama, keigeennamiste neid, kes tööd tewad sannas ja öppetusses.
18. Sest kirri ütleb: Sinna ei pea mitte härja suud kinnisiddoma, kes pahmast tallab; ja töteggija on omma palga wäärt.
5 Mos. 25. 4. 1 Kor. 9. 9. Luk. 10. 7.
19. Wannema wasto ärra wötta kaebdust wasto, kui ep olle kaht ehk kolme tunnistusmeest.
20. Kes patto tewad, neid nomi keikide ees, et ka teised wöttaksid karta.
Ewes. 5. 12. 13.
21. Minna tunnistan Jummala, ja Issanda Jesusse Kristusse, ja ärrawallitsetud inglitte ees, et sa sedda pead tähhele pannema ilma umbes moistmatta, ja et sa ei pea ühtegi söbrusse polest teggema.
22. Ärra panne ni pea kässi ei ühhegi peäle, ja ärra sa mitte teiste pattude osalisseks. Pea isseennast puhhas.
23. Ärra jo mitte ennam wet, waid wötta pissut wina omma sissikonna pärrast, ja omma saggeda pöddemisse pärrast.
24. Monninga innimeste pattud on enne awwalikkud, et neist enne woib arwata; agga monningatte pattud tousewad pärrast. Kal. 5. 19.
25. Nendasammoti on ka head teud enne awwalikkud; ja need, miska teine luggu on, ei woi mitte warjule jäda.

6. Peatük.

Sullastest; neist, kes wallet öppetawad; rikkaist innimestest; usso woitlemisest n. t. s.

1. Sullased, ni mitto kui neid ikke al on, need piddago omma issandaid keige aunustusse wäärt, et Jummala nimmi ja öppetus ei sa teotud. Ewes. 6. 5. Tit. 2. 9. 10.
2. Agga kellel usklikkud issandad on, need ärgo pölgago neid sepärrast, et nemmad wennad on, waid tenigo neid weel ennam, sest et nemmad usklikkud ja armsad on, ja sullaste hea teggemisse hästi wastowötwad. Sedda öppeta ja maenitse.
3. Kui kegi teist öppetust öppetab, ja ei hoia meie Issanda Jesusse Kristusse terwe sannade pole, egga se öppetusse pole, mis sadab heaga Jummalat kartma, Kal. 1. 6–9. 2 Tim. 1. 13.
4. Se on uhke, ja ei tea ühtegi, waid on hul küssimistega ja sanna riidlemistega; neist touseb kaddedus, riid, teotamissed, kurjad mötlemissed,
5. Tühjad nisugguste innimeste waidlemissed, kelle meel on ärrarikkutud, ja kelle käest tödde on ärrarisutud, kes arwawad jummalakartusse öppetusse kauplemisse kasso ollewad: neist sinna hoia taggane. 2 Peetr. 2. 3.
6. Agga jummalakartus on suur kasso kui meie ommaga rahhul olleme.
p. 4. 8. Öpp. Sann. 15. 16.
7. Sest meie ep olle ühtegi ilmale tonud, awwalik on, et meie middagi ei woi mailmast ärrawia.
8. Agga kui meil peatoidus ja ihho katte on, siis peame sega rahhul ollema.
9. Agga kes tahtwad rikkaks sada, need langewad kiusatuste ja köie sisse, ja mitme rummala ja kahjo teggewa himmo sisse, need waiutawad innimessed alla hukkamisse ja ärrarikmisse sisse.
10. Sest rahha ahnus on keikide kurja asjade juur, mis monningad on püüdnud, ja ussust ärraeksinud, ja nemmad on isseendid mitme walloga läbbipistnud.
11. Agga sinna, oh Jummala innimenne! pöggene se eest ärra: agga noua tagga öigust, jummalakartust, usko, armastust, kannatust, tassandust;
12. Woitle head usso woitlemist, hakka iggawessest ellust kinni, seks olled sinna ka kutsutud, ja olled üllestunnistanud head tunnistust mitme tunnistaja ees.
1 Kor. 9. 25. 26.
13. Minna kässin sind Jummala ees, kes keik ellawaks teeb, ja Kristusse Jesusse ees, kes Pontsius Pilatusse ees head tunnistust on tunnistanud,
14. Et sa kässosanna pead piddama ilma wiggata ja laitmatta sest sadik, kui meie Issand Jesus Kristus awwalikkuks saab,
15. Mis önnis ja ainus wäggew Issand, kunningatte kunningas, ja keige issandatte Issand ommal aial tahhab üllesnäidata, Ilm. 17. 14. 5 Mos. 10. 17.
16. Kes üksi on se, kes ei woi surra, kes ellab ühhes walgusses, kuhho ükski ei sa, kedda ükski innimenne ep olle näinud, egga woi nähha; sellele olgo aunustus ja iggawenne wäggi. Amen. Joan. 1. 18.
17. Kässi neid, kes rikkad sessinnatses mailmas, et nemmad ei pea surelissed ollema, egga kaddowa rikkusse peäle lootma, waid ellawa Jummala peäle, kes meile keik rohkeste annab tarwidusseks;
Laul 62. 11.
18. Et nemmad peawad head teggema, ja hea teggude sees rikkaks sama, heal meel andma, ja teistele jaggama, 5 Mos. 15. 7. 10.

19. Ja ennestele warrandust koggumа
heaks allusseks tullewa peäle, et nemmad
iggawesse ello woilsid kätte sada.
Matt. 6, 20.
20. Oh Timoteus! hoia sinno holeks
antud warra, ja pöra ennast ärra ülle-
meelsist, tühjest juttudest, ja wasto otsa
öppetussist, mis pahhaste tarkusseks nim-
metakse, 2 Tim. 2, 14.
21. Mis monningad on kiitnud ennes-
tel ollewad, ja on ussust ärraeksinud.
Arm olgo sinnoga.

AMEN.

Essimenne Ramat Timoteussele Ma-
kedonia maalt kirjotud.

Paulusse essimesse ramato ots, mis Timoteussele kirjotud.

Apostli Paulusse teine Ramat Timoteussele kirjotud.

1. Peatük.

Maenitsus, et peab Jummala armus wägge wötma, ja heal melel armoöppetusse pärrast risti kannatama.

1. Paulus, Jesusse Kristusse apostel
Jummala tahtmisse läbbi, ello tootusse
järrele, mis on Kristusse Jesusse sees,
2. Timoteussele, minno armsa poiale,
olgo arm, hallastus, rahho Jummalast
Issast, ja Kristussest Jesussest meie Is-
sandast. 1 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4.
3. Minna tännan Jummalat, kedda ma
tenin omma endisist wannematteſt puhta
süddame-tunnistusse sees, sest et ma al-
lati sinno peäle mötlen omma pallumis-
tes ööd ja päwad.
4. Minna iggatsen sind nähha, kui ma
sinno silma pisaratte peäle mötlen, et
ma woiksin täis römo sada:
5. Kui ma ennese mele tulletan usko
sinno sees, mis ep olle sallalik, mis on
enne ellanud sinno emma emma Loise, ja
sinno emma Eunike sees, agga ma tean
töeste, et se ka sinno sees on.
Ap. Tegg. 16, 1.
6. Selle asja pärrast tulletan ma sinno
mele, et sa Jummala armoanni peab ül-
lesöhhutama, mis sinno sees on mo kätte
peälepannemisse läbbi.
1 Tess. 5, 19. 1 Tim. 4, 14.
7. Sest Jummal ei olle meile mitte an-
nud argdusse waimo, waid wäe, ja ar-
mastusse, ja moistlikko mele waimo.
Rom. 8, 15.
8. Sepärrast ärra häbbene mitte meie
Issanda tunnistust, egga mind, kes tem-
ma pärrast wangis ollen, waid kannata
kurja armoöppetusse pärrast Jummala
wäe järrele, Rom. 1, 16.
9. Kes meid on önsaks teinud, ja kuts-
nud pühha kutsmissega, ei mitte meie
teggude järrele, waid omma nouupidda-
misse ja armo järrele, mis meile on an-
tud Kristusse Jesusse sees enne mailma
aega; Tit. 3, 5.
10. Agga nüüd awwalikkuks sanud
meie önnisteggija Jesusse Kristusse tul-
lemisse läbbi, kes surma on ärrakauta-
nud, ja ello, ja hukkaminnematta pölwe
walge ette tonud armoöppetusse läbbi:
1 Kor. 15, 55. 57. Ebr. 2, 14.
11. Seks on mind seätud kulutajaks ja
apostliks, ja pagganatte öppetajaks:
1 Kor. 1, 17. 1 Tim. 2, 7.
12. Selle asja pärrast kannatan minna
ka sedda; agga minna ei häbbene mitte
sest: sest ma tean, kedda ma ollen usknud,
ja ollen se peäle julge, et ta wäggew on
minno tallele pandud warra hoidma tul-
lemisse päwani. p. 4, 8.
13. Pea meles terwet sannade öppe-
tusse märki, mis sa minnult olled kuul-
nud usfus ja armastusses, mis Kris-
tusse Jesusse sees on. Tit. 2, 1.
14. Sedda head so holeks antud warra
hoia pühha Waimo läbbi, kes meie sees
ellab.
15. Sinna tead sedda, et keik, kes Asia
maal on, minnust on ärrapöörnud, kelle
seast on Wigellus ja Hermogenes.
1 Tim. 5, 15.
16. Issand hallastago Onesiworusse
perrerahwa peäle, sest temma on mind
saggedaste jahhutanud, ja ei olle mitte
mo ahhelatte pärrast häbbenenud. p. 4, 19.
17. Waid kui ta Romas olli, on tem-
ma mind wägga sure holega otsinud, ja
leidnud.

18. Issand andko temmale, et ta woiks hallastust leida Issanda käest selsinnatsel päwal; ja kui paljo temma Ewesusses mulle on abbiks olnud, teab sinna parraminne. Jak. 2, 13. Matt. 25, 35. 36.

2. Peatük.

Öppetaja peab omma ammetis wägga ustaw ollema. Rööm kannatamisest. Kurjast wisist ja patto te peält peab lahkuma.

1. Agga sinna, mo poeg, wötta wägge armo sees, mis Kristusse Jesusse sees on.

2. Ja mis sa minnult olled kuulnud mitme tunnistaja kuuldes, se anna ustawa innimeste holeks, kes kölbawad ka teisi öppetama.

3. Et kannata sinna nüüd kurja kui Jesusse Kristusse hea söamees. p. 1, 8. p. 4. 5.

4. Ei ükski, kes söddib, ei anna ennast peatoidusse tö kimpo, et ta woiks selle mele pärrast olla, kes tedda söamehheks on töstnud. 1 Kor. 9, 25.

5. Ja kui kegi ka woitleb, ei sa temma mitte woido kroni, kui ta ei woitle nenda, kui kohhus on.

6. Mamees, kes tööd teeb, peab essite wiljast kasso sama. 1 Kor. 9, 10.

7. Panne tähhele, mis ma ütlen; agga Issand andko sulle keikis moistust. 1 Joan. 2, 27.

8. Pea meles Jesust Kristust, kes on üllesärratud surnust, kes on Taweti soust, minno armoöppetusse järrele, 1 Kor. 15, 4. 20. 2 Sam. 7, 12.

9. Mis pärrast minna ka kurja kannatan, et ma wangis kinni ollen, kui üks kurjateggija; agga Jummala sanna ep olle mitte kinnisetud.

10. Sepärrast kannatan minna keik nende pärrast, kes on ärrawallitsetud, et ka nemmad peawad önnistusse sama, mis Kristusse Jesusse sees on, iggawesse auuga. Kol. 1, 25.

11. Ustaw on se sanna: sest kui meie temmaga olleme surnud, siis peame meie ka temmaga ellama. Rom. 6, 5. 1 Petr. 4, 13.

12. Kui meie kannatlikkud olleme, siis peame meie ka kui kunningad temmaga wallitsema: kui meie tedda ärrasalgame, siis wöttab temma meid ka ärrasalgada. Luk. 9, 26.

13. Kui ka meie ei ussu, siiski jääb temma ustawaks; temma ei woi isseennast mitte ärrasalgada. Rom. 3, 3.

14. Sedda tuleta nende mele, ja tunnista Issanda ees, et nemmad ei pea sannade pärrast riidlema; se ei kölba kuhhogi, kui agga kuuljatte ekkitamiseks. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 9.

15. Olle ussin ennast Jummalale kölbawaks näitma, kui töteggija, kellele ei olle tarwis häbbeneda, kes töe sanna öiete ärrajaggab.

16. Agga seisa üllemeliste tühja juttude wasto; sest nemmad saatwad weel ennam jummalakartmatta wisi pole. 1 Tim. 4, 7.

17. Ja nende sanna wöttab ikka peäle süa, otsego söja; nende seast on Imeneus ja Wiletus,

18. Kes töest on ärraekkinud, ja ütlewad, et üllestousminne jo on sündinud, ja rikkuwad mönningatte usko. 1 Tim. 6, 21. 1 Kor. 15, 12.

19. Agga Jummala raia seisab kindlaste, ja temmal on sesinnane pitseri märk: Issand tunneb neid, kes temma ommaksed on; ja: Üllekohtust tagganego iggaüks, kes Kristusse nimme nimmetab. Joan. 10, 14. 27. Laul 1, 6.

20. Agga sures koias ei olle mitte ükspäinis kuld- ja höbberiisto, waid ka puastjaid ja kiwwiriisto; ja muist on auuks, agga muist auutumaks asjaks. Rom. 9, 23.

21. Kui nüüd kegi neist sinnatsist isseennast puhhastab, se on üks auuks pühhitsetud astja, ja Issandale hästi tarwis, ja keige hea teggudele walmistud.

22. Agga pöggene nore ea himmude eest; ja noua tagga öigust, usko, armastust, rahho nendega, kes Issandat puhtast süddamest appi hüüdwad. 1 Tim. 6, 11.

23. Agga pölga ärra jölledad küssimised, ja mis ei sünni öppetusseks; sest sa teab, et need saatwad riidlemissi. 1 Tim. 1, 4. p. 4, 7.

24. Agga Issanda sullane ei pea mitte riidlema, waid lahke ollema keikide wasto, kes kölbab öppetama, kes kurja woib kannatada, Tit. 1, 7. 9.

25. Kes tassase melega juhhatab neid, kes wastopannewad; ehk Jummal neile wahhest annaks meelt parrandada, ja töt tunda. p. 4, 2.

26. Ja et nemmad woiksid jälle üllesärkada ja kurrati köiest peäseda, kellest nemmad on kinniwoetud, temma tahtmisse järrele teggema. 1 Kor. 15, 34.

3. Peatük.

Wiimse aia kuriest innimestest ning ekkitajaist. Pühha kirri on ainus öige te juhhataja.

1. Agga se olgo sulle teäda, et wiimsil päiwil hirmsad aiad peawad ollema. 1 Tim. 4, 1.

2. Sest siis on innimesst, kes isseennestest paljo luggu piddawad, kes rahha ahned, booplikkud, surelissed, teotajad, wannematte sanna põlgjad, tännamatta, pühhitsematta on, Rom. 1, 30. 31.
3. Kes ommakssid ei armasta, leppitusse rikjad, laitjad, prassijad, waljud, kes head ei armasta,
4. Pettised ärraandjad, kes on äkkitse melega, uhked, kes libba himmusid ennam armastawad kui Jummalat,
5. Kellel on jummalakartusse näggo, agga selle wäe salgawad nemmad ärra. Ja neist lahku. Tit. 1, 16.
6. Sest neistsinnatsist on monned, kes koddade sisse puggewad, ja wiwad naesterahwokesse wangi, kelle peäl patto koorem on, ja kedda aetakse monnesuggusist himmudest, Tit. 1, 11.
7. Kes ikka õppiwad, ja ei woi ial tõe tundmissele sada. 1 Tim. 2, 4.
8. Agga otsego Jannes ja Jambres Mosesse wasto seisid, nenda seiswad ka needsinnatsed tõe wasto: need on innimessed, kelle meel on ärrarikkutud, ja kes kõlwatumad on usso polest. 2 Mos. 7, 11.
9. Agga nemmad ei pea mitte ennam paljo eddasi sama, sest nende hullustaminne peab keigile awwalikkuks sama, nenda kui teistegi sai.
10. Agga sinna olled kätte sanud minno õppetusse, ello wisi, nouu, usso, pitka mele, armastusse, kannatusse, 1 Tim. 4, 6.
11. Kanged kiusatussed, kannatamissed, mis mulle on juhtunud Antiohkias, Ikonias, Listras: nisuggusid kangid kiusatussi ollen minna kannatanud, ja Issand on mind keigist ärrapeästnud.
12. Ning keik, kes tahtwad jummalakartlikkult ellada Kristusse Jesusse sees, neid peab ka taggakiusatama.
Matt. 16, 24. Ap. Tegg. 14, 22.
13. Agga pahhad innimessed ja pettised lähhäwad ikka peäle kurjemaks, nemmad ekssitawad, ja neid ekssitakse.
14. Agga sinna jä selle sisse, mis sa olled õppinud, ja sest märko sanud, sest et sa tead, kelle käest sa olled õppinud:
v. 2, 1. 2.
15. Ja et sinna lapsest sadik pühhi kirjo tunned; need woiwad sind targaks tehha õnnistusseks usso läbbi, mis Kristusse Jesusse sees on.
16. Keik pühha kirri on Jummalast sisse antud, ja sadab kasso õppetusseks, nomimisseks, parrandamisseks, juhhatamisseks, mis õigusses on,
2 Peetr. 1, 19. n. t. s. Rom. 15, 4.
17. Et Jummala innimenne woiks täieste kõlbolinne, ja keige hea tõle täieste walmistud olla.

4. Peatük.

Suurt pühha julgust ja murret läbbäb tarwis õppetusse ammetis. Põratsist innimestest. Paulus kulutab ette omma surma n. t. s.

1. Sepärrast tunnistan minna Jummala, ja Issanda Jesusse Kristusse ees, kes ellawatte ja surnutte peäle peab kohhut moistma, omma tullemisses ja omma kunningrikis. Matt. 25, 31.
2. Kuluta sanna, kinnita sedda ühtepuhko, olgo õigel aial, ehk ollematta, nomi, sõitle, maenitse keige pitka melega ja õppetamissega. Jes. 58, 1.
3. Sest aeg tulleb, et nemmad terwet õppetust ei wõtta sallida, waid omma enneste himmude järrele ennestele õppetajaid wõtwad kogguda, sedda mõda kui nende kõrwad süggelewad, 1 Tim. 6, 3.
4. Ja põõrwad kõrwad ärra tõe poolt, ja heitwad tühja juttude pole. 1 Tim. 4, 7.
5. Agga sinna olle walwas keikis, kannata kurja, te armoõppetusse kulutaja tööd: pea omma ammetit õiete ülles.
Jer. 15, 19.
6. Sest mind ohwerdakse jo, ja minno ärrapeäsemisse aeg on liggi joudnud.
Wil. 2, 17.
7. Minna ollen head woitlemist woitelnud, ma ollen omma ellokorra lõppetanud, ma ollen usko kinni piddanud.
8. Mis muud weel, õigusse kroon on mulle tallele pandud, mis mulle Issand, õige kohtomoistja, tullemisse päwal tahhab anda, agga mitte ükspäinis mulle, waid ka keigile, kes temma tullemist armastawad. 1 Peetr. 5, 4.
9. Tõtta pea minno jure tullema.
10. Sest Tämas on mind mahhajätnud, ja wõtnud mailma, mis nüüd on, armastada, ja on Tessalonika läinud, Kreskes Kalatia male, Titus Talmatia male, Kol. 4, 14.
11. Lukas on ükspäinis minno jures; wõtta Markus, ja to tedda ennesega, sest tedda on mulle wägga tarwis abbiks.
12. Agga Tigikusse ollen ma Ewesusse läkkitanud.
13. Ramato laegas, mis ma Troasse jätsin Karpusse jure, to ennesega tulles, ja ramatud, agga keigeennamiste nahkramatud.
14. Wasksep Aleksander on mulle paljo kurja teinud; Issand maksko temmale temma teggude järrele. 1 Tim. 1, 20.

15. Hoia sinna ka temma eest, sest ta on wägga meie sannade wasto pannud.
16. Kui ma essimest korda ennese eest kostsin, siis ei olnud ükski mo jures, waid keik jätsid mind mahha. Ärgo olgo se neile süüks arwatud.
17. Agga Issand olli minno poolt, ja kinnitas mind, et sanna kulutaminne minno läbbi piddi täie julgussega sündima, ja keik pagganad sedda kuulma: ja ma ollen ärrapeästetud lousera suust.
18. Küll Issand mind ka peästab keigest nende kurjast teust, ja aitab omma taewase riki; temmale olgo au iggaweste iggawesseks aiaks, Amen.
19. Terreta Priskast ja Akilat, ja Onesiworusse perret.
20. Erastus jäi Korintusse; agga Trowimusse jätsin minna haigelt Miletusse.
21. Joua, et sa enne talwe tulled; Ebulus, ja Pudes, ja Linus, ja Klaudja, ja keik wennad terretawad sind.
22. Issand Jesus Kristus olgo sinno waimoga. Arm olgo teiega, Amen. Tit. 3, 15.

Teine ramat Timoteussele, kes essimesseks üllewatajaks Ewesusse rahwa koggodusse ülle olli töstetud, kirjotud Roma linnast, kui Paulus teist korda keisri Nero ees seisis.

Paulusse teise ramato ots, mis Timoteussele kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat

Titussele kirjotud.

1. Peatük.

Missuggused koggodusse üllewatajad ehk öppetajad peawad ollema, ja mis nende kohhus on nende ammetis.

1. Paulus, Jummala sullane, agga Jesusse Kristusse apostel, nende usso järrele, kes Jummalast on ärrawallitsetud, ja tõe tundmisse järrele, mis sadab heaga Jummalat kartma,
2. Iggawesse ello lotusses, mis Jummal, kes ei woi walletada, enne mailma aega on tootanud, Ebr. 6, 18. Rom. 16, 25.
3. Agga ommal aial omma sanna awwalikkuks teinud kulutamisse läbbi, mis minno kätte on ustud Jummala, meie önnisteggija käskmisse järrele; Ewes. 1, 9.
4. Titussele, minno tössise poiale, meie mollematte usso polest, olgo arm, hallastus, rahho Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest, meie önnisteggijast. 1 Tim. 1, 2.
5. Separrast jätsin minna sind Kreta sare, et sa piddid toimetama, mis weel waia olli, ja möda linno wannemaid seädma, nenda kui ma sind ollen käsknud; Ap. Tegg. 14, 23.
6. Kui kegi on laitmatta, ühhe naese mees, kellel usklikkud lapsed on, kelle peäle kaebdust ei olle önnetuma ello pärrast, ja kes ei olle kangekaelsed. 1 Tim. 3, 2. n. t. s.
7. Sest üllewataja peab ollema laitmatta, kui Jummala maiapiddaja, ei mitte kes isseennast täis, mitte äkwihhane, ei mitte jodik, ei mitte taplik, ei mitte roppo kasso püüdja;
8. Waid woöraste wastowötja, kes head armastab, moistlik, öige, pühha, kassin,
9. Kes kinni peab ustawast sannast, minno öppetusse järrele, et ta weiks wäggew olla ni hästi maenitsema terwe öppetusse läbbi, kui ka neid, kes wastoräkijad on, noomima.
10. Sest neid on ka paljo, kes on kangekaelsed, tühja jutto mehhed, ekssitajad, keigeennamiste nende seast, kes ümberleikatud; 1 Tim. 1, 6.
11. Nende su peab kinnisulgma; kes ka terwed perred ärrapöörwad, ja öppetawad sedda, mis ei sünni, roppo kasso pärrast. Matt. 22, 34.
12. Üks nende seast, nende enneste prohwet on ütelnud: Kreta rahwas on ikka wallelikkud, kurjad ellajad, ja laisad köhhud.
13. Se tunnistus on tössi; selle asja pärrast noomi neid waljuste, et nemmad woiksid terwed olla uskus,
14. Ja ei panne tähhele Juda rahwa tühje juttusid, egga innimeste käskmissi, kes endid tõe öppetussest ärrapöörwad. 1 Tim. 4, 7.

15. Puhhastele on küll keik asjad puhtad, agga rojastele ja uskmatta rahwale polle ühtegi puhhas, waid rojane on ni hästi nende meel kui süddame-tunnistus.
16. Nemmad tunnistawad ülles, et nemmad Jummalat tundwad, agga teggudega salgawad nemmad sedda ärra; sest nemmad on Jummala melest hirmsad, ja ei kule sanna, ja on keige hea töle kölwatumad. 2 Tim. 3, 5.

2. Peatük.

Öppetussed, kuida iggaüks peab omma ammetis ellama Jummala sure armo pärrast.

1. Agga sinna rägi sedda, mis sünnib terwe öppetusse järrele:
1 Tim. 6, 3. 2 Tim. 1, 13.
2. Et wannad mehhed peawad ollema kassinad, ausad, moistlikkud, terwed uskus, armastusses ja kannatusses. p. 1, 13.
3. Selsammal kombel peawad wannad naesed ollema ommas ridis, nenda kui pühhade kombus on, ei mitte teotajad, ei mitte kes paljo wina laktuwad, waid kes head öppetawad;
4. Et nemmad nori naesi woiwad moistlikkult öppetada, et nemmad peawad omma mehhi armastama, lapsi armastama,
5. Moistlikkud ollema, kassinad, maiapiddajad, head, omma meeste sanna kuuljad, et Jummala sanna ei saaks teotud.
6. Nendasammoti maenitse nori mehhi, et nemmad peawad moistlikkud ollema.
7. Keikipiddi näita issennast ülles hea teggude märgiks, ja öppetades olle selge ja ausa wisiga, 1 Peetr. 5, 3.
8. Terwe sannaga, mis kegi ei woi laita, et wastane peab häbbenema, ja et temmal teist ei olle ühtegi pahha rälimist.
1 Tim. 5, 14. 1 Peetr. 2, 12.
9. Sullased kässi omma issandatte sanna kuulda, keikis asjus nende mele pärrast olla, ja et nemmad ei haukn wasto,
Ewes. 6, 5. Kol. 3, 22.
10. Ja ühtegi körwale ei sada, waid et nemmad keik head truust üllesnäitwad, et nemmad Jummala, meie önnisteggija öppetussele keikipiddi woiksid illo tehha.
11. Sest Jummala arm, mis önnistust sadab, on ilmunud keigile innimestele,
p. 3, 4.
12. Ja juhhatab meid, et meie peame ärrasalgama jummalakartmatta ello, ja ilmalikkud himmud, ja peame moistlikkult ja öiete ja jummalakartlikkult ellama sesinnatses mailmas,
13. Ja ootma önnist lotust, ja sure Jummala, ja meie önnisteggija Jesusse Kristusse auu ilmumist, 1 Kor. 1, 7.
14. Kes issennast meie eest on annud, et ta meid piddi ärralunnastama keigest üllekohtust, ja puhhastama ennesele isserahwaks, mis ussin on hea töle. Kal. 1, 4.
15. Sedda rägi ja maenitse, ja noni keige kinnitamissega; ärgo pölgago ükski sind ärra. 1 Tim. 4, 12.

3. Peatük.

Kohtowannemaid peab auustama. Jummala arm on üllewagga suur. Tühja kussimiste ja walle öppetajatte eest peab hoidma.

1. Tulleta nende mele, et nemmad würstide ja üllematte wasto allandlikkud on, nende sanna wötwad, ja keige hea teule walmis on, 1 Peetr. 2, 13.
2. Et nemmad keddagi ei teota, riakad ei olle, waid järreleandwad, ja keik tassandust üllesnäitwad keikide innimeste wasto.
3. Sest meie ollime ennemuiste ka rummalad, sannakuulmatta, ekssijad, himmude ja mitmesugguste libhalikko ihhaldamiste orjad, ja aiasime kurjusses ja kaddedusses omma ello, ollime wihkamisse wäärt, ja wihkasime üks teist.
1 Kor. 6, 11. Ewes. 2, 2.
4. Agga kui Jummala, meie önnisteggija heldus ja armastus innimeste wasto ilmus, p. 2, 11. 1 Joan. 4, 9.
5. Siis on temma meid önsaks teinud ei mitte öigusse teggudest, mis meie ollime teinud, waid omma hallastusse pärrast, uestsündimisse pessemisse ja pühha Waimo uendamisse läbbi, Ewes. 2, 8. 9.
6. Kedda temma on wäljawallanud meie peäle rohkeste Jesusse Kristusse meie önnisteggija läbbi, Rom. 5, 5.
7. Et meie temma armo läbbi öigeks tehtud, iggawesse ello pärrijaiks piddime sama lotusse järrele: Rom. 8, 17.
8. Se on ustaw sanna. Ja minna tahhan, et sa neidsinnatsid asjo hästi kinnitad, et need, kes on Jummalat usknud, hoolt kandwad hea teggude sees ellada; se on hea, ja sadab innimestele kasso.
9. Agga seija jölleda küssimiste, ja sugguwössa arwamiste, ja keige rio, ja nende riidlemiste wasto, mis on kässo pärrast; sest need ei sada kasso, ja on tühjad. 1 Tim. 4, 7.
10. Seggase öppetussega innimenne jätta mahha, kui ta üts kord ehk kaks korda on maenitsetud;
Matt. 18, 15–17.
11. Ja tea, et nisuggune on pörane, ja

teeb patto, ja on isseennesest hukka moistetud. 1 Tim. 6. 5.
12. Kui ma so jure saan läkkitanud Artema ehk Tigikusse, siis tulle ruttuste mo jure Nikopoli liñna; sest mul on meel ülle talwe senna jäda.
13. Käsjo tundja Senas, ja Apollos sada holega tele, et neil ühtegi ei pudu.
14. Agga ka meie ommaksed öppigo hea teggude sees ellama, et nemmad kölbawad senna, kus neid tarwis on, ja et nemmad ilma usso kassota ei olle.
15. Sind terretawad keik, kes minnoga on; terreta neid, kes meid armastawad uskus; arm olgo teie keikidega, Amen.

Titussele, kes essimesseks üllewatajaks Kreta rahwa koggodusse ülle olli töstetud, kirjotud Nikopolist Makedonia maalt.

Paulusse ramato ots, mis Titussele kirjotud.

Apostli Paulusse Ramat
Wilemonile kirjotud.

Paulus pallub Onesimusse, ühhe sullase pärrast, kes olli Jummala pole pöörnud.

1. Paulus, Jesusse Kristusse wang, ja wend Timoteus, armsa Wilemonile, meie abbimehhele, Ewes. 3. 1.
2. Ja armsa Appiale, ja Arkippussele, kes ühtlasi meiega woitleb, ja koggodussele, mis so koias on. Kol. 4. 17.
3. Arm olgo teile, ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
4. Minna tännan omma Jummalat, ja mötlen ikka sinno peäle ommas palwes, 2 Tim. 1. 3.
5. Et ma kulen sinno armastussest, ja ussust, mis sul on Issanda Jesusse sisse, ja keige pühha rahwa wasto. Ewes. 1. 15. Kol. 1. 4.
6. Et sinno usk, mis meil on isseskeskis, woiks wäggewaks sada keik head öiete tundma, mis teie sees on Jesusse Kristusse pole.
7. Sest meil on paljo römo ja jahhutamist sinno armastusse pärrast, et sinno läbbi, armas wend, pühhade süddamed on jahhutud.
8. Sepärrast, ehk minnul küll paljo julgust on Kristusse sees sind käskida, mis kohhus on,
9. Siiski pallun minna enneminne armastusse pärrast, kes ma nisuggune ollen, wanna Paulus, agga nüüd ka Jesusse Kristusse wang.
10. Siis pallun minna sind omma poia Onesimusse pärrast, kedda ma ollen sünnitanud ommas wangipölwes; Kol. 4. 9.
11. Kes ennemuiste sulle ei kölband, agga nüüd sulle ja mulle wägga kölbolinne on, tedda läkkitan ma taggasi.
12. Agga sinna, wötta tedda, se on mo süddа, wasto, s. 17.
13. Kedda ma ennese jures tahtsin piddada, et ta sinno assemel mulle piddi abbiks ollema mo wangipölwes, armo-öppetusse pärrast.
14. Agga ilma sinno teädmatta ei tahtnud minna ühtegi tehha, et sinno heateggeminne ei piddand wasto meelt ollema, waid hea melega.
15. Sest temma on ehk sepärrast monneks aiaks sinnust ärralahhutud olnud, et ta iggaweste piddi sinno jure jäma,
16. Ei mitte kui sullane, waid ennam kui sullane, kui armas wend, keigeennamiste mulle, agga paljo ennam sulle, ni hästi lihha polest kui Issanda polest.
17. Kui sa mind nüüd pead ommaks seltsimehheks, siis wötta tedda wasto kui mind ennast.
18. Agga kui ta sulle mingisuggust pahha teinud, ehk kui temmal sinnoga wölgo on, sedda arwa mulle wöllaks. Kal. 6. 2.
19. Minna Paulus ollen sedda kirjotanud omma käega: ma tahhan maksta, et ma sulle ei ütle, et sa isseennast mulle wölgo olled. 1 Kor. 9. 11.
20. Jah, wend, sedda tahhaksin minna sinnult kassuks sada Issanda sees; jahhuta mo süddant Issanda sees. 1 Tess. 2. 20. p. 3. 8. 9.
21. Sinno sannakuulmisse peäle lotes, ollen ma sulle kirjotanud, sest ma tean, et sa weel ennam, kui ma ütlen, wöttad tehha. 2 Kor. 7. 15. 16.

22. Agga walmista mulle ka öhtlasi asset, sest ma loban, et mind teie palwette läbbi teile peab armust antama.
Wil. 1, 25.
23. Sind terretawad Epawras, kes minnoga wangis on Jesusse Kristusse sees, Kol. 1, 7. p. 4, 12.
24. Markus, Aristarkus, Tämas, Lukas, minno abbimehhed.
25. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie waimoga, Amen.

Wilemonile Roma liñnast kirjotud, Onesimusse läbbi.

Paulusse ramato ots, mis Wilemonile kirjotud.

Apostli Peetrusse essimenne Ramat,

keige usklikkude heaks kirjotud.

1. Peatük.

Tänno Jummala walmolikko heateggemisse eest. Oppetus, mis Jummala laste kobhus on.

1. Peetrus, Jesusse Kristusse apostel, wöörastele, kes ärrawallitsetud, kes laiale on pillatud Pontusse, Kalatia, Kapadokia, Asia ja Bitinia maal,
2. Jummala Issa enneteädmisse järrele, Waimo pühhitsemisses sannakuulmisseks, ja Jesusse Kristusse werre peälerippûtamisseks. Armo ja rahho sago teile rohkeste.
3. Kidetud olgo Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes omma sure hallastusse pärrast meid ueste on sünnitanud ellawaks lotusseks, Jesusse Kristusse üllestousmisse läbbi surnust,
4. Ühheks pärrandusseks, mis ei woi hukka miñna, egga ärrateotud saba, egga ärranärtsida, mis taewasse on tallele pandud meile, p. 5, 4.
5. Kedda Jummala wäes usso läbbi hoitakse önnistusseks, mis walmis on, et se peab ilmuma wiimsel aial, 1 Joan. 3, 2.
6. Millal teie wägga röömsad peate ollema, kes teie nüüd nattokesseks aiaks (kui se tarwis läbbäb) kurwad ollete monnesarnaste kiusatuste sees;
Rom. 5, 3. 2 Kor. 4, 17.
7. Et teie usk, kui se saab läbbikatsutud, peab leitama paljo üllem ollewad kui kuld, mis kaub, ja siiski tulles läbbikatsutakse, kitusseks, ja aunks, ja auustamisseks, kui Jesus Kristus ilmub.
8. Kedda teie polle näinud, ja siiski armastate, kelle sisse teie nüüd usjute, ehk teie tedda nüüd mitte ei nä, ja ollete wägga röömsad kalli römoga, mis üksi ei woi üllesräkida.
Joan. 20, 29.
9. Ja sate omma usso otsa kätte, se on hingede önnistusse. Rom. 6, 22.
10. Sedda önnistust on otsinud ja tagganoudnud prohwetid, kes armust, mis teie kätte on tulnud, enne on kulutanud,
Tan. 9, 24. Luk. 10, 24.
11. Kui nemmad tagganoudsid, mis ja missuggust aega Kristusse Waim, kes nende sees olli, täbhendas, ja ettetunnistas kannatamissi, mis Kristusse kätte piddid tullema, ja keik auu nende kannatamiste järrele:
12. Kellele olli ilmutud, et nemmad sedda ei mitte isseennestele, waid meile jagganud, mis teile nüüd on kulutud nende läbbi, kes teile armoöppetust on kulutanud pühha Waimo läbbi, kes taewast on läkkitud, kuhho sisse ka inglid iggatsewad kummarkülle wadata.
13. Sepärrast walmistage omma mele niudid, olge kassinad, ja lootke täieste armo peäle, mis teile pakkutakse Jesusse Kristusse ilmutamisse läbbi;
14. Otsego sannawötlikkud lapsed, ja ärge wötke mitte endiste himmude wisi järrele ellada, kui teie ommas rummalusses ollite; Ewes. 4, 17. 18.
15. Waid nenda kui se, kes teid on kutsnud, pühha on, sage ka teie pühhaks keige omma ello sees.
Luk. 1, 75. 1 Tess. 4, 7. Ebr. 12, 10.
16. Sest et kirjotud on: Olge pühhad, sest minna ollen pühha. 3 Mos. 11, 44.
17. Ja kui teie tedda Issaks hüate, kes ilma innimessest luggu piddamatta kohhut moistab iggaühhe teo järrele, siis ellage kartusses, ni kaua kui teie siin maialissed ollete.
Ap. Tegg. 10, 34. Ebr. 12, 28.
18. Ja teie teate, et teid ei olle kaddunwa asjadega, ei hõbbeda egga kullaga

lunnastud teie tühjast ellust, mis teie ollete wannemattest öppinud; 1 Kor. 6. 10.

19. Waid Kristusse, kui ühhe ilmawiggata ja puhta talle, kalli werrega; Ebr. 9. 14. Ap. Tegg. 20. 28.

20. Kes küll enne olli ärranähtud, ennego mailma raia olli pandud, agga wiimsel aial on awwalikkuks sanud teie pärrast, Ewes. 1. 9.

21. Kes teie temma läbbi Jummala sisse ussute, kes tedda on surnust ülles-ärratanud, ja temmale auu annud, et teie usk ja lotus peab Jummala peäle ollema. Joan. 14. 6. Ap. Tegg. 3. 15.

22. Siis tehke puhtaks ommad hinged tõe sannawötmisses Waimo läbbi wennalikko armastamisseks, mis ep olle sallalik, ja armastage üks teist keigest wäest ja puhtast süddamest, Ewes. 4. 3. 2 Peetr. 1. 7.

23. Kes teie ollete ueste sündinud ei mitte kadduwast, waid hukkaminnematta seemnest, ellawa Jummala sanna läbbi, mis ka iggaweste jääb.

24. Sest keik lihha on kui rohhi, ja keik innimesse au kui rohho lillikenne. Rohhi on ärrakuinud, ja temma lillike on mahhalangenud; Laul 102. 12. Jes. 40. 6. 7.

25. Agga Issanda sanna jääb iggaweste: ja se on se sanna, mis teile on armoöppetusse läbbi kulutud.

2. Peatük.

Mis nende, kes ueste sündinud, ja allamatte ja sullaste kohhus on.

1. Siis pange nüüd mahha keik kurjus, ja keik pettus, ja kawwalussed, ja kaddedussed, ja keik kelekandmissed,

2. Ja himmustage otsego praego sündinud lapsokessed Jummala sanna selget pima, et teie selle läbbi woite kaswada:

3. Kui teie agga ollete maitsnud, et Issand helde on, Laul 34. 9.

4. Kelle jure teie tullete, kui ellawa kiwwi jure, kes küll innimestest kui kölwato on ärraheidetud, agga Jummala melest on ärrawallitsetud ja wägga kallis. Laul 118. 22.

5. Ja teid endid ehhitakse ka ülles kui ellawad kiwwid waimolikkuks koiaks, ja pühhaks preestri ammetiks, et teie peate ohwerdama waimolikkust ohwrid, mis Jummala melest öiete armsad on Jesusse Kristusse läbbi.

6. Sepärrast seisab ka kirjas: Wata, minna pannen Sionisse ühhe ärrawallitsetud wägga kalli nurgakiwwi, ja kes temma sisse ussub, se ei pea mitte häbbisse sama. Jes. 28. 16.

7. Teile nüüd, kes teie ussute, on ta kallis, agga neile, kes uskmatta, on sesamma kiwwi, mis hone ehhitajad kui kölwatuma on ärraheitnud, nurga peakiwwiks sanud, ning wastotoukamisse kiwwiks, ja pahhandusse kaljuks sanud: Matt. 21. 42.

8. Kes endid wasto sanna toukawad, ja ei wötta sanna kuulda; seks on nemmad ka pandud. Luk. 2. 34. Rom. 9. 33.

9. Agga teie ollete ärrawallitsetud suggu, kunninglik preestri ammet, pühha rahwas, pärris rahwas, et teie peate selle wäggewaid nouusid kulutama, kes teid pimmedast on kutsnud omma immelikko walgusse jure.

10. Ja kes teie ennemuiste ei olnud rahwas, agga nüüd ollete teie Jummala rahwas, kes ennemuiste armo ep olnud sanud, agga nüüd ollete armo sanud.

11. Armsad, minna maenitsen teid kui maialissi ja wööraid, et teie hoiate lihhalikko himmude eest, mis hinge wasto söddiwad,

12. Ja et teie head ello peate paggannatte seas, et nemmad se eest, mis nemmad teist kui kurjateggijattest pahha rääkiwad, wöttaksid teie hea teggude pärrast, mis nemmad teist näwad, Jummalat auustada katsmisse päwal. Wil. 2. 15. Matt. 5. 16.

13. Sepärrast heitke keige innimeste seädmisse alla Issanda pärrast, olgo kunninga kui üllema alla; Rom. 13. 1. n. t. s. Tit. 3. 1.

14. Ehk pealikkutte, kui nende alla, kes temmast on läkkitud kurjateggijattele kül nuhtlusseks, agga heateggijattele kitusseks.

15. Sest nenda on Jummala tahtminne, et teie head tehhes moistmatta innimeste rummalusse kinnisullute, Tit. 2. 8.

16. Kui wabbad, ja ei mitte otsego olleks teile wabbadus kurjusse katteks, waid kui Jummala sullased. 1 Kor. 7. 2.

17. Auustage keiki, armastage wendi, kartke Jummalat, auustage kunningat.

18. Teie sullased, kuulge keige kartussega omma issandatte sanna, ei mitte üksipäinis heade sanna, kes järreleandwad, waid ka tiggedatte sanna. Ewes. 6. 5.

19. Sest se on arm, kui kegi süddametunnistusse pärrast Jummala ees keik kurwastust heaks wöttab, ja üllekohhut kannatab. Matt. 5. 10.

20. Sest mis kitus on se, kui teid sü

pärrast pekfetakse, ja teie nenda kannatlikkud ollete? Agga kui teie head tehhes ja kurja näbhes kannatate, se on arm Jummala jures.
21. Sest seks ollete teie kutsutud, et ka Kristus on teie eest kannatanud, ja teile tähhe jätnud, et teie peate temma jälgedes käima, Joan. 13, 15.
22. Kes ei olle patto teinud, ja kelle suust polle pettust leitud; Jes. 53. 9.
23. Kes ei söimand wasto, kui tedda söimati, kes ei ähwardand, kui ta kannatas; waid andis selle holeks, kes öiete kohhut moistab. Jes. 53. 7.
24. Kes meie pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu peäle, et meie piddime pattust ärra sama, ja öigussele ellama, kelle wermette läbbi teie ollete terweks sanud. Jes. 53. 4. 1 Joan. 3, 5.
25. Sest teie ollite kui ekfsijad lambad; agga nüüd ollete teie pöördud omma hinge karjatse ja üllewaatja pole. Jes. 53. 6.

3. Peatük.

Mis abbiello rahwa kohhus on; Kristusse minnemissest surnu wangide jure; ristmissest.

1. Nendasammoti, teie naesed, kuulge omma meeste sanna, et kui monningad on, kes sanna ei ussu, naeste ello läbbi woiksid sada ilma sannata öige usso pole, Ewes. 5, 22.
2. Kui nemmad teie puhhast ello Jummala kartusses tähhele pannewad; Matt. 5, 16.
3. Kelle ehte ei pea wäljastpiddi ollema ei juuste palmitamisses, ei kulla ümberpannemisses, egga riette ehhitamisses;
4. Waid süddame sallaja innimenne, hukkaminnematta tassase ja waikse waimo kombes; se on kallis Jummala ees. Laul 45. 14. Rom. 2. 9.
5. Sest nenda on ka ennemuiste pühhad naesed endid ehhitanud, kes Jummala peäle lootsid, ja omma meeste sanna kuulsid. Ebr. 11, 11.
6. Nenda kui Sara Abraami sanna wöttis kuulda, ja hüdis tedda issandaks, kelle lapsiks teie ollete sanud, kui teie head tete, ja ühtegi hirmo ei karda.
7. Selsammal kombel, teie mehhed, ellage nendega targaste, ja tehke naesterahwale, kui nödrama astjale au, nenda kui neile, kes ka armoello pärrijad on, et teie palwid ärra ei keelta. Kol. 3, 19.
8. Agga wimaks, olge keik ühhemelessed, ärda melega teiste wasto, wendade armastajad, süddamest hallebad, lahked. Wil. 3, 16.
9. Ärge makske mitte kurja kurjaga, ehk söimamist söimamissega, waid se wasto önnistage, sest et teie teate, et teie seks ollete kutsutud, et teie önnistamisse peate pärrima. 1 Tess. 5, 15.
10. Sest kes ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha, se waigistago omma keelt kurja eest, ja omma mokke kawwalust räkimast. Laul 34. 13.
11. Temma pöörgo kurjast ärra, ja tehko head, temma otsigo rahho, ja noudko sedda tagga.
12. Sest Issanda silmad watawad öigette peäle, ja temma körwad kuulwad nende pallumist; agga Issanda palle on nende wasto, kes kurja tewad. Laul 33. 18.
13. Ja kes on, kes teile peaks kurja teggema, kui teie head tagganouate?
Matt. 10 28. 31.
14. Ja kui teie ka peaksite kannatama öigusse pärrast, siis ollete teie önsad; agga ärge kartke nende hirmo, ja ärge ehmatage mitte wägga ärra. p. 2. 20.
15. Agga pühhitsege Issandat Jummalat omma süddamette sees. Agga olge iggal aial walmis tassandusse ja kartusega, et teie woite enneste eest kosta iggaühhele, kes teilt arro püab lotusse pärrast, mis teie sees on.
Jes. 8, 13. p. 29. 23.
16. Ja teil olgo hea südame-tunnistus, et need selle sees, mis nemmad pahha räkiwad teist kui kurjateggijattest, häbbi sawad, et nemmad teie head ello Kristusses teotawad. Wil. 2. 12.
17. Sest se on parram, kui Jummala tahtminne nenda tahhab, head tehhes kannatada, kui kurja tehhes. Matt. 5, 10.
18. Sest et Kristus ka ükskord pattude eest on kannatanud, öige üllekohtuste eest, et temma meid Jummala jure piddi saatma, küll lihha polest surmatud, agga ellawaks tehtud waimo polest;
Rom. 5, 6. Ebr. 9, 28.
19. Sest waimus on temma ka ärraläinud, ja on armo kulutanud waimudele, kes wangis on, p. 4. 6.
20. Kes ennemuiste ei uskfnud, kui Jummala pitk meel otis Noa päiwil, kui laewa walmistati, kus sees pissut, se on kahheksa hinge, wee sees hoiti;
Matt. 24, 37.
21. Selle wastotähhendus, ristminne, teeb meid nüüd ka önsaks, (ei mitte rojusse ärrasaatminne lihha peält, waid hea süddame-tunnistusse tootaminne

Jummalale) Jesusse Kristusse üllestousmisse läbbi, Mark. 16. 16. Ewes. 5. 6.
22. Kes on Jummala parramal käel, pärrast sedda kui temma on taewa läinud, ja temma melewalla alla on pandud inglid, ja wallad, ja wäed.
Ewes. 1. 20. 21.

4. Peatük.

Kist ja kannatus sadab kasso. Muist häist kombetteſt.

1. Et nüüd Kristus lihhas meie eest on kannatanud, siis ehhitage ka teie endid sesamma melega kui söariistadega; sest kes lihhas on kannatanud, se on patto mahhajätnud, p. 2. 20. 21. Wil. 2. 5.
2. Et ta aega, mis weel ülle on, mitte ei wötta ennam ellada innimeste himmude järrele, waid Jummala tahtmisse järrele. 2 Kor. 5. 15.
3. Sest se on kül, et meie minnewal ello aial olleme pagganatte tahtmisse järrele teinud, kui meie ellasime keige kimalusse, himmude, liajomisse ja prassimisse, jotude, ja hirmsa woöra jummala teenistuste sees. Ewes. 4. 17. 18. Tit. 3. 3.
4. Se on nende melest woöras, et teie nendega ei jose sellesamma önnetuma ja wallatuma ello sisse, ja nemmad teotawad teid. Joan. 15. 19.
5. Nemmad peawad arro andma sellele, kes walmis on kohhut moistma ellawatte ja surnutte peäle.
6. Sest seks on ka surnuttele armoöppetus kulutud, et nende peäle piddi kohhut moistetama innimeste polest lihhas, agga waimus piddid nemmad ellama Jummala järrele. p. 3. 19.
7. Agga keige asjade ots on liggi sanud; sepärrast olge moistlikkud ja walwsad palwettele. Luk. 21. 36.
8. Agga keigeennamiste piddage issekeskis ühtepuhko armastust; sest armastus kattab pattude hulga.
9. Olge issekeskis woöraste wastowötjad ilmanurrisematta. Ebr. 13. 2.
10. Sedda möda kui iggaüks on armoanni sanud, nenda aitage üks teist sellega, kui Jummala monnesarnatse armo head maiapiddajad.
11. Kui kegi rägib, kui Jummala sanno rägigo temma sedda, kui kegi tenib, se tenigo kui jouust, mis Jummal annab, et keikis Jummal saaks auustud Jesusse Kristusse läbbi, kellel on au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks, Amen.
12. Minno armsad, ärge pange pallawat, mis teile juhtub, mitte woöraks, mis teile kiusatusseks juhtub, otsego juhtuks teile üks woöras asji;
13. Waid nenda kui teil Kristusse kannatamisest ossa on, nenda olge röömsad, et teie ka temma auu ilmumisses sure römoga woite röömsad olla.
Matt. 5. 10–12.
14. Önsad ollete teie, kui teid teotakse Kristusse nimme pärrast, et auu ja Jummala Waim teie peäl hingab; teiste polest teotakse tedda kül, agga teie polest auustakse tedda. Matt. 5. 11. 12.
15. Sest ärgo kannatago ei ükski teie seast kui tapja, ehk kui warras, ehk kui kurjateggija, ehk kui teiste asjade kulaja;
p. 2. 20.
16. Agga, kui temma kui ristiinnimenne kannatab, siis ärgo häbbenego temma mitte, waid ta auustago Jummalat se polest.
17. Sest aeg on, et kohhus peab Jummala koiast hakkama; agga kui se meist esmalt hakkab, mis ots saab siis neile, kes Jummala armoöppetusse sanna ei wötta kuulda? Jer. 25. 29.
18. Ja kui öige waewalt peäseb, kuida siis jummalakartmatta ja pattune korda saab?
19. Sepärrast ka, kes kannatawad Jummala tahtmisse järrele, need peawad temma, kui ustawa Loja holeks ommad hinged andma, head tehhes.

5. Peatük.

Mis wannematte, nore rahwa, ja keikide ristiinnimeste kohhus on.

1. Wannemaid, kes teie seas on, manitsen minna, kes ma ka üks wannem ja Kristusse kannatamiste tunnistaja ollen, kellel ka ossa on auust, mis peab ilmutadama:
2. Hoidke kui karjatsed Jummala karja, mis teie seas on, ja olge selle üllewatajad, ei mitte wasto meelt, waid hea melega, ei mitte roppo kasso pärrast, waid heldest süddamest; Ap. Tegg. 20. 28.
3. Ja ei mitte kui need, kes koggoduste ülle wallitsewad, waid olge karjale märgiks. 2 Kor. 1. 24. 1 Kor. 11. 1. 2 Tim. 3. 10. 11.
4. Siis peate teie, kui keigeüllem karjane awwalikkuks saab, ilmanärtsimatta auu kroni sama.
5. Selsammal kombel teie nored, olge wannematte wasto allandlikkud, agga keik olge üks teise wasto allandlikkud, ja ehhitage endid seestpiddi allandlikko melega; sest Jummal panneb sureliste was-

to, agga allandlikkudele annab temma armo.
6. Siis allandage endid nüüd Jumma-
la wäggewa käe alla, et temma teid woiks
üllendada öigel aial. Jak. 4, 10.
7. Heitke keik omma murre temma peä-
le, sest ta murretseb teie eest. Laul 37, 5.
8. Olge kassinad, walwage, sest teie
waenlane, kurrat, käib ümber kui möira-
ja loukoer, ja otsib, kedda temma woiks
ärraneelda:
9. Selle wasto seiske kindlaste uskus,
ja teädke, et needsammad kannatamissed
täieste sawad teie wendade seltsi kätte,
kes mailmas on. Ewes. 6, 14.
10. Agga keige armo Jummal, kes meid
on kutsnud omma iggawesse auu sisse
Kristusse Jesusse sees, se parrandago,
kinnitago, tehko wahwaks, ja raiago teid
tuggewaste, kui teie ürrikeste sate kanna-
tanud:
11. Sellesammale olgo au ja wäggi ig-
gaweste iggawessiks aiaks. Amen.
12. Silwanussega, (minno arwates)
ustawa wennaga, ollen ma teile natto-
kesse kirjotanud, maenitsenud ja tunnis-
tanud, et se on tössine Jummala arm,
mis sees teie seisate.
13. Teid terretab koggodus Pabiloni
linnas, mis teiega on ärrawallitsetud, ja
minno poeg Markus.
14. Terretage üks teist armastusse su-
andmissega: Rahho olgo teile keigile, kes
teie Kristusse Jesusse sees ollete.

AMEN.

Peetrusse essimesse ramato ots.

Apostli Peetrusse teine Ramat,

keige usklikkude heaks kirjotud.

1. Peatük.

Usk sadab head teud. Jummala sanna kindetakse.

1. Simon Peetrus, Jesusse Kristusse
sullane ja apostel, neile, kes meiega üh-
hesugguse kalli usso on sanud, meie Jum-
mala ja Önnisteggija Jesusse Kristusse
öigusse läbbi;
2. Armo ja rahho sago teile rohkeste
Jummala ja Jesusse, meie Issanda,
tundmisses. Rom. 1, 7.
3. Nenda kui temma jummalik wäggi
meile on armoanniks annud keik, mis el-
luks ja jummalakartussesks tarwis tulleb,
selle tundmisse läbbi, kes meid on kuts-
nud omma auu ja wäggewa nouu läbbi,
4. Mis läbbi meile keigesuremad ja kal-
lid tootussed on armoanniks antud, et
teie nende läbbi jummalikkust ollemissest
peate ossa sama, kui teie sate ärrapögge-
nenud kaddumast asjast, mis kurja him-
mo sees on siin ilmas.
5. Ja sellesamma asja pärrast kandke
siis keikipiddi hoolt ja näitke ülles ommas
uskus head kindlat nouu, ja wäggewas
nouus tundmist,
6. Ja tundmisses kassinust, ja kassi-
nusses kannatust, ja kannatusses jum-
malakartust,
7. Ja jummalakartusses wendade ar-
mastamist, ja wendade armastamisses
armastust keikide wasto.
8. Sest kui teil need asjad on, ja neid
rohkeste teie jures on, siis ei jätta need
teid mitte laisaks egga souta meie Is-
sandat Jesust Kristust tundma.
9. Agga kelle jures neid ei olle, se on
pimme, ja ei nä mitte kaugele, ja on är-
raunnustanud omma endiste pattude
puhhastamisse. 1 Joan. 2, 9. 11.
10. Sepärrast, wennad, olge sedda usi-
namad omma kutsmist ja ärrawallitse-
mist kinnitama; sest kui teie sedda tete,
siis ei kommista teie ial. Ebr. 3, 14.
11. Sest nenda antakse teile rohkeste
sisseminnemist meie Issanda ja Önnis-
teggija Jesusse Kristusse iggawesse kun-
ningriki. Luk. 13, 24.
12. Sepärrast ei tahha minna mitte jär-
rele anda neid asjo ikka teie mele tulleta-
mast, ehk teie küll sedda teate, ja kinnitud
ollete töe sees, mis teil nüüd kä on.
Rom. 15, 14. 15.
13. Ja ma arwan öige ollewad, ni kaua
kui minna seššinnatses maias ollen, teid
ärratada meletulletamissega.
14. Sest ma tean, et ma omma maia
pea pean mahhapannema, nenda kui ka
meie Issand Jesus Kristus mulle on teä-
da annud.

15. Agga ma tahhan hoolt kanda, et teie iggal aial pärrast minno lahkumist neid asjo woiksite meles piddada.

16. Sest meie olleme omma Issanda Jesusse Kristusse wäe ja tullemisse teile teäda annud, ei mitte kui need, kes ommast peast kawwalaste woetud tühja juttude järrel käinud, waid meie olleme isse temma suurt auu näinud.
1 Kor. 1, 17. p. 2, 4.

17. Kui temma Jummalalt Issalt sai auustust ja auu heäle läbbi, mis temmale sündis üllewägga surest auust nenda: Sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on. Matt. 3, 17.

18. Ja selle heäle olleme meie kuulnud taewast mahhatullewad, kui meie temmaga pühha mäe peäl ollime; Matt. 17, 5.

19. Ja meil on üks kindlam prohweti sanna, ja teie tete hästi, et teie sedda tähhele pannete kui üht künalt, mis pimmedas paikas paistab, senni kui pääw wälja paistab, ja koidotäht touseb teie süddames.

20. Ja se olgo teile esmalt teäda, et ükski prohweti kulutaminne kirjas ei tulle omma ennese ärrasellетamissest.
Rom. 12, 7. 2 Tim. 3, 16.

21. Sest innimesse tahtmisse läbbi ei olle ial ei ühtegi prohweti kulutamist kätte sadud, waid pühhad Jummala mehhed on räkinud, juhhatud pühhast Waimust.

2. Peatük.

Walle prohwetittest, nende nuhtlussest, ja ekſitajast ellust.

1. Agga walle prohwetid ollid ka rahwa seas, nenda kui ka teie seas sawad ollema walle öppetajad, kes körwalt sissetowad walle öppetussi, mis hukka saatwad, ja salgawad Issanda ärra, kes neid on ostnud, ja saatwad isseenneste peäle äkkilisse hukkatusse; 1 Tim. 4, 1.

2. Ja mitto wötwad nende sure hukkatusse järrel käia, kelle pärrast töe teed teotakse. 2 Tim. 4, 3.

3. Ja ahnusse läbbi kauplewad nemmad teid ärra wallesannadega, kelle nuhtlus jo ammust aiast ei wiwi, ja nende hukkatus ei tukku mitte. 5 Mos. 32, 35.

4. Sest kui Jummal inglittele, kes patto teinud, armo ei annud, waid on neid pimmedusse ahhelattega pörgo lükkanud, ja ärraannud, et neid kohto päwani kinnipetakse; Jud. 6.

5. Ei olle ka mitte armo annud wanna endise mailmale, waid on öigusse kulutaja Noa kahheksakesi hoidnud, kui temma weeupputusse jummalakartmatta mailma peäle satis; 1 Mos. 7, 7. 8.

6. Ja on Sodoma ja Komorra rahwa linnad tuhhaks teinud, ja neid ümberlönud ja hukkamoistnud, ja hirmo tähheks pannud neile, kes tullewal aial Jummalat ei wötta karta, 1 Mos. 19, 24.

7. Ja on Lotti, kes öige olli, ärrapeästnud, kellele ülleannetu rahwas melehaigust teggi omma kimalisse elloga:
1 Mos. 19, 16.

8. (Sest se öige, kui ta nende seas ellas, waewas päwast päwa omma wagga hinge, nähhes ja kuuldes nende üllekohtusid teggusid.)

9. Siis Issand moistab jummalakartlikkusi kiusatussest ärrapeästa, agga üllekohtusid piddada kohto päwaks, et neid peab nuhheldama; 1 Kor. 10, 13.

10. Agga keigeennamiste neid, kes rojusse himmus lihha järrel käiwad, ja üllemaid pölgawad; kes liaks julged, ja isseendid täis on, ja ei karda mitte neid teotada, kes sure auu sees on;
Jud. 4. 7. 8. 10. 16.

11. Kui inglidki, ehk nemmad kül woimussest ja wäest suremad on, ühtegi teotamisse kohhut nende peäle ei kanna Issanda ette.

12. Agga needsinnatsed, kui meletumad lojuksed omma sündimisse polest, mis püüdmisseks ja tapmisseks on lodud, need teotawad sedda, mis nemmad ei moista, ja sawad koggoni omma kaddumwa ello sees hukka,

13. Ja nemmad sawad omma üllekohtepalga kätte, ja pannewad iggapäwast lihha ellitamist römuks: nemmad on rojamärgid ja pilkjad, kes omma pettusse läbbi omma lihha ellitawad, kui nemmad teiega wööraspeul on; Jud. 12.

14. Neil on silmad täis abbiellorikmist, ja ei wötta patto mahhajätta, nemmad awwatellewad kinnitamatta hingesid, neil on ahnusse peäle öppind südda, nemmad on ärranetud lapsed, Matt. 5, 28.

15. Kes öige te on mahhajätnud, ja ärraeksinud, ja on käinud Palaami, Pesori poia teed, kelle melest üllekohtepalk armas olli; Ilm. 2, 14.

16. Agga tedda nomiti temma kässepölgmisse pärrast; üks koormakandja kelleto weis, mis räkis innimesse heälega, kelis prohweti jölledusse ärra.
4 Mos. 22, 28. n. t. s.

17. Needsinnatsed on kaewud ilma wee-

ta, tulispassa aetud pilwed, kellele paks
pimmedus tallele petakse iggaweste.
Jud. 12.
18. Sest nemmad räkiwad tühje hoop-
likkusi sanno, ja awwatellewad lihha him-
mude läbbi kimalusses neid, kes ollid
töeste ärrapöggenenud neist, kes eksitus-
ses käiwad; Laul 17. 10.
19. Ja tootawad neile wabbadust, ehk
nemmad kül isse kadduwa asja orjad on;
sest kellest kegi on ärrawoidetud, selle or-
jaks on temma ka sanud. Joan. 8. 34.
20. Sest kui nemmad on ärrapöggene-
nud mailma roppust ellust Issanda ja
önnisteggija Jesusse Kristusse tundmisse
läbbi, ja neid seggatakse jälle selle sekka,
ja woidetakse ärra, siis on nende wiimne
luggu kurjemaks sanud kui essimenne.
21. Sest se olleks neile parram, et nem-
mad ei olleks mitte öigusse teed tunnud,
kui se, et nemmad sedda tundwad, ja är-
rapöörwad pühhast kässust, mis nende
kätte on antud. Luk. 12. 47. 48.
22. Agga neile on kätte tulnud mis
tössine wanna sanna ütleb: Koer lähhäb
jälle omma okse kallale, ja: pestud em-
mis lähhäb porri sisse pöörlema.
Öpp. Sann. 26. 11.

3. Peatük.

Wiimsest aiast, Kristusse tullemisest, ja kuida
senna wasto peab ennast walmistama.

1. Sedda teist ramatud kirjotan minna
nüüd teile, mo armsad, ja mollematte
sees ärratan minna maenitsedes teie sel-
get meelt ülles, p. 1. 13.
2. Et teie peate mötlema sannade peäle,
mis enne on öldud pühha prohwetitte
läbbi, ja meie kässo peäle, kes meie olle-
me Issanda ja Önnisteggija apostlid.
p. 1, 15.
3. Ja sedda peate teie keigeessite teäd-
ma, et wiimsil päiwil tullewad pilkjad,
kes omma enneste himmude järrele ella-
wad, 1 Tim. 4. 1.
4. Ja ütlewad: Kus on temma tulle-
misse tootus? Sest sest aiast, kui wanne-
mad maggama läinud ilmast ärra, jääb
keik nenda, kui loma algusest on olnud.
Jes. 5. 19.
5. Agga neile, kes sedda arwawad, on se
teädmatta, et taewad wannast olnud, ja
ma weest ja wee sees ühhes seisnud Jum-
mala sanna läbbi; 1 Mos. 1, 2. 6.
6. Sepärrast on mailm, mis siis olli,
weega ärraupputud ja hukka läinud.
1 Mos. 7. 21.
7. Agga taewad ja ma, mis nüüd on,
on sesamma sanna läbbi tallele pandud,
ja hoitakse neid tulle tarwis kohto ja
jummalakartmatta innimeste hukkatusse
päwani.
8. Agga se üks assi ärgo olgo teile mit-
te teädmatta, minno armsad, et üks pääw
Issanda jures on kui tuhhat aastat, ja
tuhhat aastat kui üks pääw. Laul 90. 4.
9. Issand ei wiwita mitte tootust, (nen-
da kui monningad sedda wiwitusseks pan-
newad) waid temma on pitka melega
meie wasto, ja ei tahha mitte, et monned
peawad hukka minnema, waid et keik pea-
wad meleparrandamisse kätte sama.
Hab. 2, 3. Esek. 18. 23.
10. Agga Issanda pääw tulleb kui
warras öse, millal taewad raksumissega
peawad hukka minnema, ja ilmalikkud
asjad ärrapöllema ja löpma, ja ma ja
tend, mis seäl sees on, peawad ärrapölle-
ma. 1 Tess. 5. 2. 3.
11. Et nüüd se keik peäb ärralöpma,
missugguseb teie siis peate ollema keiges
pühhas ellus ja jummalakartusses,
12. Otes ja töttades Jummala tulle-
misse päwa pole, millal taewad tulle
läbbi peawad ärralöpma, ja ilmalikkud
asjad ärrapöllema ja ärrasullama?
13. Agga meie otame usi taewaid, ja
uut maad temma tootusse järrele, kus
öigus sees ellab.
Jes. 65. 17. p. 66. 22. Ilm. 21. 1.
14. Sepärrast, mo armsad, et teie sedda
otate, siis katske hästi, et teid temmast
ilma wiggata ja laitmatta rahho seest lei-
takse. 1 Tess. 3. 13.
15. Ja meie Issanda pitka meelt ar-
wage önnistusseks, nenda kui ka meie
armas wend Paulus teile on kirjotanud
tarkusse järrele, mis temmale on antud.
Rom. 2. 4.
16. Nenda kui ka temma neist sinnatsist
asjust rägib keikide ramatutte sees, kus
sees monningad asjad on rasked moista,
mis öppimatta ja kinnitamatta hinged
pahhaste ärrasselletawad, otsego muudki
kirjad, omma enneste hukkasamisseks.
17. Et teie nüüd, mo armsad, sedda en-
ne ärrateate, siis hoidke, et teid ülleanne-
tuma rahwa eksitusse läbbi ühtlasi eksi-
tusse sisse ei sadeta, ja et teie ärra ei
lange ommast kinnitussest.
Mark. 13. 5. 9. 33.
18. Agga kaswage meie Issanda ja
Önnisteggija Jesusse Kristusse armus
ja tundmisses. Sellesammale olgo au,
ni hästi nüüd kui iggawessel aial.
A M E N.

Peetrusse teise ramato ots.

Apostli Joannesse essimenne Ramat,

keige usklikkude heaks kirjotud.

1. Peatük.

Kristussest, temma sannast, ja öigest pattust-pöörmissest.

1. Mis algussest olli, mis meie olleme kuulnud, mis meie olleme näinud omma silmaga, mis peäle meie olleme waatnud, ja mis meie käed on katsnud ello Sannast, Joan. 1. 1. 14. Luk. 24. 39.
2. (Sest ello on ilmutud, ja meie olleme näinud, ja meie tunnistame ja kulutame teile sedda ello, mis iggawenne on, mis Issa jures olli, ja meile on ilmutud;) Joan. 1. 14.
3. Mis meie olleme näinud ja kuulnud, sedda kulutame meie teile, et ka teie meiega peate ossa sama, ja meie ossasaminne woiks olla Issaga, ja temma Poia Jesusse Kristussega. 2 Kor. 4. 13.
4. Ja sedda kirjotame meie teile, et teie rööm woiks täis olla. Joan. 15. 11. p. 16. 24.
5. Ja se on se kulutaminne, mis meie temmalt olleme kuulnud, ja teile kulutame, et Jummal on walgus, ja temma sees ei olle ühtegi pimmedust.
6. Kui meie ütleme, et meil ossa temmaga on, ja käime pimmedusses, siis walletame meie, ja ei te mitte sedda, mis tössi on.
7. Agga kui meie walgusses käime, nenda kui temma isse walgusses on, siis on meil isseleslis ossa, ja Jesusse Kristusse, temma poia, werri teeb meid puhtaks keigest pattust. Ebr. 9. 14.
8. Kui meie ei ütle ennesel patto ollewad, siis pettame meie isseendid, ja töddе ei olle mitte meie sees.
9. Kui meie ommad pattud ülles tunnistame, siis on temma ustaw ja öige, et ta meile pattud andeks annab, ja teeb meid puhtaks keigest üllekohtust. Öpp. Sann. 28. 13.
10. Kui meie ei ütle endid patto teinud ollewad, siis teme meie tedda walletikkuks, ja temma sanna ei olle mitte meie sees. Kal. 3. 22. p. 2. 17.

2. Peatük.

Ristirahwa ello wissid, täbbed, ja waenlassed; maenitsus, et peab patto eest keidma.

1. Minno lapsokessed, sedda kirjotan minna teile, et teie mitte ei pea patto teggema, ja kui kegi on patto teinud, siis on meil eestkostja Issa jures, Jesus Kristus, kes öige on. Rom. 8. 34. Ebr. 7. 25.
2. Ja temma on ärraleppitus meie pattude eest; agga mitte ükspäinis meie, waid ka keige mailma pattude eest. Kol. 1. 20.
3. Ja sest tunneme meie, et meie tedda olleme tunnud, kui meie temma kässosannad peame.
4. Kes ütleb: Minna tunnen tedda, ja ei pea mitte temma kässosanno, se on wallelik, ja tödde ei olle mitte temma sees. p. 1. 6.
5. Agga kes ial temma sanna peab, selle sees on töeste Jummala armastus täieks sanud; sest tunneme meie, et meie temma sees olleme. Joan. 14. 21. 23.
6. Kes ennast ütleb temma sisse jäwad, sesamma peab ka nenda käima, kui temma on käinud.
7. Wennad, minna ei kirjota teile mitte uut kässosanna, waid wanna kässosanna, mis teil algussest on olnud; wanna kässosanna on se sanna, mis teie ollete kuulnud algussest.
8. Ta kirjotan minna teile ühhe ue kässosanna, mis tössi on temma sees, ja teie sees; sest pimmedus läbbäb möda, ja tössine walgus paistab nüüd. Rom. 13. 12.
9. Kes ennast ütleb walgusses ollewad, ja wihkab omma wenda, se on pimmedusse sees siit sadik.
10. Kes omma wenda armastab, se jääb walgusse sisse, ja pahhandust ei olle mitte temma sees.
11. Agga kes omma wenda wihkab, se on pimmedusses, ja käib pimmedusses, ja ei tea mitte, kubbo ta läbbäb, sest et pimmedus temma silmad on pimmedaks teinud. p. 3. 14. 15. p. 4. 20. 2 Petr. 1. 9.
12. Ma kirjotan teile, lapsokessed, et pattud teile on andeks antud temma nimme pärrast.
13. Ma kirjotan teile, issad, sest et teie

tedda tunnete, kes algussest on; ma kirjotan teile, nored mehhed, sest et teie tiggeda ollete ärrawoitnud; ma kirjotan teile, lapsokesied, sest teie tunnete Issa.
14. Ma ollen teile kirjotanud, issad, sest et teie tedda tunnete, kes algussest on; ma ollen teile kirjotanud, nored mehhed, sest et teie wäggewad ollete, ja Jummala sanna teie sisse jääb, ja et teie tiggeda ollete ärrawoitnud. Ewes. 6, 10.
15. Ärge armastage mitte mailma, egga sedda, mis mailmas on; kui kegi mailma armastab, siis Issa armastus ei olle mitte temma sees.
Rom. 12, 2. Jak. 4, 4.
16. Sest keik, mis mailmas on, lihha himmo, silma himmo, ja ello kõrkus, ei olle mitte Issast, waid se on mailmast.
p. 5, 19. 21.
17. Ja mailm lähhäb hukka, ja temma himmo; agga, kes Jummala tahtmisse järrele teeb, se jääb iggaweste.
Laul 90, 10. 1 Kor. 7, 31.
18. Lapsokessed, wiimne tund on kä, ja nenda kui teie ollete kuulnud, et Kristusse wastane tulleb, ja nüüd on Kristusse wastasid paljo sanud; sest tunneme meie, et wiimne tund kä on. Matt. 24, 5. 24.
19. Nemmad on meist wäljaläinud, agga nemmad ei olnud mitte meist; sest olleksid nemmad meist olnud, siis olleksid nemmad kül meie jure jänud, agga se on sündinud, et nemmad piddid awwalikkuks sama, et keik ei olle meist. Ap. Tegg. 20, 30.
20. Ja teil on woidmisse and selt, kes pühha on, ja teie teate keik.
21. Ma ei olle teile mitte kirjotanud sepärrast, et teie tõt ei tea, waid et teie sedda teate, ja et ühtegi wallet tõe seest ei tulle.
22. Kes on wallelik, kui agga se, kes ärrasalgab, et Jesus ei olle Kristus? Se on Kristusse wastane, kes Issa ja Poia ärrasalgab. p. 4, 3.
23. Iggaüks, kes Poia ärrasalgab, sel ei olle ka Issa. p. 4, 15.
24. Mis teie nüüd algussest ollete kuulnud, se jägo teie sisse; kui se teie sisse jääb, mis teie algussest ollete kuulnud, siis jäte teie ka Poia ja Issa sisse.
25. Ja se on se tootus, mis temma isse meile on tootanud, ello, mis iggawenne on.
26. Sedda ma ollen teile kirjotanud neist, kes teid eksitawad. p. 4, 1.
27. Ja woidmisse and, mis teie ollete temmalt sanud, jääb teie sisse, ja teile ei olle tarwis, et teid kegi peaks öppetama, waid otsego sesamma woidmisse and teid keigele öppetab, nenda on se ka tössi, ja ei olle mitte walle, ja otsego se teid on öppetanud, nenda jäge selle sisse.
s. 20. Joan. 14, 26. p. 16, 13.
28. Ja nüüd, lapsokessed, jäge temma sisse, et kui ta ilmub, meil woiks julgus olla, et meie mitte temmast ei sa häbbistud temma tullemisses.
29. Kui teie teate, et temma õige on, siis öppige tundma, et iggaüks, kes õigust teeb, on temmast sündinud. p. 3, 7. 10.

3. Peatük.

Tössiste ristiinnimeste auust, wiisidest, rööst ja römust.

1. Watage, missugguse armastusse Issa meile on annud, et meid peab Jummala lasteks hüütama; sepärrast ei tunne mailm meid mitte, sest ta ei tunne tedda.
Joan. 16, 3. p. 17, 26.
2. Mo armsad, meie olleme nüüd Jummala lapsed, ja ei olle weel mitte awwalikkuks sanud, mis meie same ollema; agga meie teame, kui ta saab awwalikkuks sanud, et meie temma sarnatsed peame ollema; sest meie same tedda näbha, nenda kui temma on.
Joan. 1, 12. Rom. 8, 18. n. t. s.
3. Ja iggaüks, kellel sesinnane lotus on temma peäle, se puhhastab ennast, nenda kui temma puhhas on. 2 Kor. 7, 1.
4. Iggaüks, kes patto teeb, se teeb ka sedda, mis kässo wasto on, ja pat on se, mis kässo wasto on;
5. Ja teie teate, et temma on awwalikkuks sanud, sepärrast et ta meie pattud piddi ärrawötma; ja patto ei olle mitte temma sees. 1 Peetr. 2, 24.
6. Ei ükski, kes temma sisse jääb, ei te patto; ei ükski, kes patto teeb, ei olle tedda näinud egga tedda tunnud. p. 5, 18.
7. Lapsokessed, ärgo ükski teid eksitago; kes õigust teeb, se on õige, nenda kui temma õige on.
8. Kes patto teeb, se on kurratist; sest kurrat teeb patto algussest; seks on Jummala Poeg awwalikkuks sanud, et temma kurrati teud piddi ärrarikkuma.
Joan. 8, 44.
9. Ei ükski, kes Jummalast on sündinud, ei te patto, sest temma seme jääb temma sisse, ja ta ei woi patto tehha, sest ta on Jummalast sündinud.
10. Sest näikse, kes Jummala lapsed, ja kes kurrati lapsed on; ei ükski, kes õigust ei te, ei olle Jummalast, egga se, kes omma wenda ei armasta.

11. Sest need on need sannumed, mis teie ollete kuulnud algusſest, et meie peame üts teist armastama. Joan. 13. 34.
12. Ei mitte nenda kui Kain, kes tiggedast olli, ja tappis omma wenna; ja mispärrast tappis ta tedda? Sepärrast et temma tegud kurjad ollid, ja wenna tegud öiged. 1 Mos. 4. 8.
13. Ärge pange immeks, minno wennad, kui mailm teid wihkab. Matt. 5. 11. Joan. 15. 18. 19.
14. Meie teame, et meie surmast olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame wendi; kes wenda ei armasta, se jääb surma sisse.
15. Iggaüks, kes omma wenda wihkab, se on innimesse tapja; ja teie teate, et ei ühbelgi innimesse tapjal ei olle iggawest ello ennese sisse jäwad. p. 2. 11.
16. Ses olleme meie Jummala armastusse ärra tunnud, et temma omma ello meie eest on jätnud; ja meie peame ka ello wendade eest jätma. Joan. 15. 13.
17. Agga kel mailma peatoidust on, ja kes nääb omma wennale middagi tarwis ollewad, ja panneb omma süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummala armastus temma sisse? p. 4. 20.
18. Minno lapsokessed, ärgem armastagem mitte sannaga egga kelega, waid teoga ja töega.
19. Ja sest tunneme meie, et meie töe seest olleme, ja woime temma ees omma süddamid waigistada,
20. Kui meie südda meid hukkamoistab, et Jummal surem on kui meie südda, ja temma tunneb keik ärra.
21. Mo armsad, kui meie südda meid hukka ei moista, siis on meil julgus Jummala pole.
22. Ja mis meie ial pallume, sedda same meie temmalt, sest meie peame temma käsſosanno, ja teme, mis temma meie pärrast on. Mark. 11. 24.
23. Ja se on temma käsſosanna, et meie peame uskma temma Poia Jesusse Kristusse nimme sisse, ja üts teist armastama, nenda kui ta meile käsſosanna on annud. Joan. 6. 29.
24. Ja kes temma käsſosanno peab, se jääb temma sisse, ja temma selle sisse; ja sest tunneme meie, et ta meie sisse jääb, Waimust, kedda ta meile on annud. Joan. 14. 23. 1 Joan. 4. 13.

4. Peatük.

Öigest usſoöppetussest, ja armastussest.

1. Mo armsad, ärge uskuge mitte igga waimo, waid katske waimusid läbbi, kas nemmad Jummalast on; sest mitto walle prohwetit on wäljaläinud mailma sisse. 1 Tess. 5. 21.
2. Sest peate teie Jummala Waimo tundma; igga waim, kes tunnistab, et Jesus Kristus on lihha sisse tulnud, se on Jummalast. 1 Kor. 12. 3.
3. Ja ei ükski waim, kes ei tunnista Jesust Kristust lihha sisse tulnud ollewad, ei olle se Jummalast; ja se on Kristusse wastase waim, kedda teie ollete kuulnud tullewad, ja nüüd on ta jo mailmas.
4. Teie ollete Jummalast, lapsokessed, ja ollete neid ärrawoitnud; sest surem on se, kes teie sees on, kui se, kes mailmas on. 2 Kunn. 6. 16.
5. Nemmad on mailmast, sepärrast räkiwad nemmad mailmast, ja mailm kuleb neid.
6. Meie olleme Jummalast: kes Jummalat tunneb, se kuleb meid; kes ei olle Jummalast, se ei kule meid mitte; sest tunneme meie töe waimo, ja ekſitusse waimo. Joan. 8. 47.
7. Mo armsad, armastagem üks teist, sest armastus on Jummalast, ja iggaüks, kes armastab, se on Jummalast sündinud, ja tunneb Jummalat.
8. Kes ei armasta, se ei olle Jummalat mitte tunnud; sest Jummal on armastus. 1 Kor. 8. 3.
9. Ses on Jummala armastus awwalikkuks sanud meie sees, et Jummal on omma aino sündinud Poia mailma sisse läkkitanud, et meie temma läbbi peame ellama. Joan. 3. 16.
10. Ses on armastus, ei mitte et meie olleme Jummalat armastanud, waid et temma meid on armastanud, ja omma Poia läkkitanud leppitusseks meie pattude eest. Kol. 1. 20.
11. Mo armsad, et Jummal meid nenda on armastanud, siis peame meie ka üks teist armastama. Joan. 15. 12. 13.
12. Ükski ei olle ial Jummalat näinud. Kui meie üks teist armastame, siis jääb Jummal meie sisse, ja temma armastus on täieks sanud meie sees.
13. Sest tunneme meie, et meie temma sisse jäme, ja temma meie sisse, et ta meile ommast Waimust on annud. p. 3. 24. 1 Kor. 2. 12.
14. Ja meie olleme näinud, ja tunnistame, et Isa on Poia läkkitanud mailma önnisteggijaks. p. 1. 2. 3. Joan. 1. 14.
15. Kes ial tunnistab, et Jesus on

Jummala Poeg, selle sisse jääb Jummal, ja temma Jummala sisse.
16. Ja meie olleme tunnud ja usknud armastust, mis Jummalal on meie wasto. Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse jääb, se jääb Jummala sisse, ja Jummal temma sisse.
17. Sees on armastus täieks sanud meie jures, et meil woiks julgust olla kohto päwal, sest, otsego temma on, nenda olleme ka meie sessinnatses mailmas.
18. Kartust ei olle mitte armastusses, waid täis armastus aiab kartusse wälja, sest kartussel on wallo; agga kes kardab, se ei olle mitte täieks sanud armastusses. 2 Tim. 1, 7.
19. Armastagem tedda, sest ta on meid enne armastanud. Rom. 5, 8–10.
20. Kui kegi ütleb: Ma armastan Jummalat, ja wihkab omma wenda, se on wallelik; sest, kes ei armasta omma wenda, kedda ta nääb, kuida se woib Jummalat armastada, kedda temma mitte ei nä? p. 2, 4. 11.
21. Ja sesinnane kässosanna on meil temmalt, et se, kes Jummalat armastab, se peab ka omma wenda armastama.

5. Peatük.

Öige usso wäest, kassust, ja wissidest.

1. Iggaüks, kes ussub, et Jesus on Kristus, se on Jummalast sündinud, ja iggaüks, kes sedda armastab, kes tedda on sünnitanud, se armastab ka sedda, kes temmast on sündinud. Joan. 1, 12. 13.
2. Sest tunneme meie, et meie Jummala lapsi armastame, kui meie Jummalat armastame, ja temma kässosanno peame.
3. Sest se on Jummala armastus, et meie temma kässosanno peame, ja temma kässosannad ei olle mitte rasked. Joan. 14, 23. 24. Matt. 11, 30.
4. Sest keik, mis Jummalast on sündinud, woidab mailma ärra, ja meie usk, se on se woimus, mis mailma on ärrawoitnud. Joan. 16, 33.
5. Kes mu on, kes mailma ärrawoidab, kui agga se, kes ussub, et Jesus Jummala Poeg on?
6. Se on sesamma, kes tulleb wee ja werre läbbi, Jesus Kristus, ei mitte weega üksipäinis, waid wee ja werrega. Ja Waim on kes tunnistab, et waim on tödde. Joan. 19, 34. 35.
7. Sest kolm on, kes tunnistawad taewas, Issa, Sanna ja pühha Waim, ja need kolm on üks: Matt. 28, 19.
8. Ja kolm on, kes tunnistawad ma peäl, Waim, ja wessi ja werri, ja need kolm on ühheks tunnistusseks.
9. Kui meie innimeste tunnistusse wastowöttame, siis on Jummala tunnistus surem, sest se on Jummala tunnistus, mis temma on tunnistanud ommast Poiast. Joan. 8, 17. 18.
10. Kes ussub Jummala Poia sisse, sel on tunnistus ennese sees; kes ei ussu Jummalat, se on tedda walleliktuks teinud, sest temma ei olle mitte usknud tunnistust, mis Jummal on tunnistanud ommast Poiast. Rom. 8, 16. Joan. 3, 36.
11. Ja se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawesse ello annud; ja sesamma ello on temma Poia sees. Joan. 1, 4.
12. Kellel Poeg on, sellel on ello, kellel Jummala Poega ei olle, sellel ei olle ello mitte.
13. Sedda ollen ma kirjotanud teile, kes teie ussute Jummala Poia nimme sisse, et teie peate teädma, et teil iggawenne ello on, ja et teie peate uskma Jummala Poia nimme sisse. Joan. 20, 31.
14. Ja se on se julgus, mis meil on temma pole, kui meie middagi pallume temma tahtmisse järrele, siis kuleb temma meid. p. 3, 22. Ebr. 4, 16.
15. Ja kui meie teame, et ta meid kuleb, mis meie ial pallume, siis teame meie, et meie same pallumissed, mis meie temmalt olleme pallunud.
16. Kui kegi nääb omma wenna patto teggewad, üht patto ei mitte surmaks, se peab Jummalat palluma, siis annab temma sellele ello, se on neile, kes ei te patto surmaks; üks pat on surmaks, selle eest, ei ütle minna mitte, et kegi peab palluma.
17. Keik üllekohhus on pat; ja patto on, mis ei olle surmaks. p. 3, 4.
18. Meie teame et ükski, kes Jummalast on sündinud, ei te mitte patto, waid kes Jummalast on sündinud, se hoiab ennast, ja tigge ei putu temmasse mitte. p. 3, 9. 2 Tess. 3, 3.
19. Meie teame, et meie Jummalast olleme, ja keik mailm seisab kurjusses. Ewes. 2, 2. p. 6, 12.
20. Agga meie teame, et Jummala Poeg on tulnud, ja on meile moistusse annud, et meie tunneme tössist, ja meie olleme tössise sees, temma Poia Jesusse Kristusse sees; sesinnane on tössine Jummal, ja iggawenne ello.
21. Lapsokessed, hoidke woöra jummalatte eest.

AMEN.

Apostli Joannesse teine Ramat.

Jummalakartlikko emmanda wissd.

1. Wannem Joannes läkkitab terwist ärrawallitsetud emmandale, ja temma lastele, kedda ma armastan tõe sees, ja ei mitte minna üksi, waid ka keik, kes tõt on tunnud;
2. Se tõe pärrast, mis meie sisse jääb, ja meie jures peab ollema iggaweste;
3. Teiega olgo arm, hallastus, rahho Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest, Issa Poiast, tões ja armastusses.
4. Minna ollen wägga rõmustud, et ma ollen leidnud sinno laste seast, kes tões käiwad, nenda kui meie Issalt olleme kässosanna sanud.
5. Ja nüüd pallun ma sind, emmand, ei mitte otsego kirjotaksin minna sulle ue kässosanna, waid se, mis meil algussest on olnud, et meie üks teist peame armastama. 1 Joan. 4. 7.
6. Ja se on armastus, et meie temma kässosanna järrel peame käima, se on kässosanna, nenda kui teie algussest ollete kuulnud, et teie ses peate käima. 1 Joan. 5. 3.
7. Sest paljo ekstitajaid on mailma sisse tulnud, kes ei tunnista, et Jesus Kristus on tulnud lihhas; sesinnane on ekstitaja ja Kristusse wastane. 1 Joan. 2. 18.
8. Katske enneste ette, et meie ärra ei kauta, mis eest meie olleme waewa näinud, waid et meie täie palga kätte same. Kal. 3. 4. Ebr. 10. 32.
9. Iggaüks, kes ülleastub, ja ei jä mitte Kristusse öppetusse sisse, sel ei olle Jummalat; kes Kristusse öppetusse sisse jääb, selsinnatsel on ni hästi Issa kui Poeg. 1 Joan. 2. 22. 23.
10. Kui kegi teie jure tulleb, ja ei to ennesega sedda öppetust, sedda ärge wötke omma maiasse, ja ärge üttelge temma wasto: Terre. 2 Tess. 3. 6.
11. Sest kes temmale ütleb: Terre, se saab temma kurja teggude ossalisseks.
12. Mul olli paljo teile kirjotamist, agga ei ma tahtnud pabberi ja ramatomustaga, waid ma lodan teie jure tulla, ja suud suud wasto teiega rääkida, et meie rööm woiks täis olla.
13. Sind terretawad sinno ärrawallitsetud öe lapsed.

AMEN.

Joannesse teise ramato ots.

Apostli Joannesse kolmas Ramat.

Joannes kidab Kajusse pühha ello, et ta wöörald wastowötnud, ning kaebab Diotrewesse peale.

1. Wannem Joannes armsa Kajussele, kedda ma armastan tõe sees.
2. Minno armas! ma sowin keigeennamiste, et sinno kässi woiks hästi käia, ja et sa terwe olleksid, nenda kui hea järg on sinno hingega.
3. Sest ma ollen wägga rõmus olnud, kui wennad tullid, ja tunnistasid sinno tössidussest, nenda kui sinna tões käid.
4. Mul polle suremat rõmo kui sest, et ma kulen ommad lapsed tões käiwad. 1 Tess. 3. 7–9.
5. Minno armas, sa teed truiste, mis sa ial wendade ja wöörraste wasto olled teinud,
6. Kes koggodusse ees on tunnistanud so armastussest; kui sinna neid saad ärrasaatnud, nenda kui Jummala ees kohhus on, siis teed sa hästi.
7. Sest temma nimme pärrast on nemmad wäljaläinud, ja ei olle pagganatte käest ei middagi wötnud.
8. Sepärrast peame meie nisuggused wastowötma, et meie tõe abbimehhed woiksime olla.
9. Ma ollen koggodussele kirjotanud; agga Diotrewes, kes nende seas püab üllem olla, ei wötta meid mitte wasto.
10. Sepärrast, kui ma tullen, siis tahhan ma temma mele tulletada tend, mis ta teeb, ja lobbiseb kurja sannadega meie wasto, ja pollegi sega rahhul; ei wötta ta isse wendi wasto, ja kelab neid, kes tahtwad wastowötta, ja lükkab neid koggodussest wälja.
11. Minno armas, ärra wötta kurja,

waid hea wisi järrele ellada; kes head teeb, se on Jummalast, agga kes kurja teeb, se ep olle Jummalat näinud.
Laul 37, 27. 1 Joan. 3, 6. 9.

12. Demetriussele antakse tunnistust keigist, ja töest ennesest, ja meiegi tunnistame ka, ja teie teate, et meie tunnistus töesi on. Joan. 19, 35.

13. Mul olleks paljo kirjotamist; agga ei ma tahha ramatomusta ja sullega sinnule kirjotada.

14. Agga ma loban pea sind nähha sada, ja meie tahhame suud suud wasto räkida.

15. Rahho olgo sulle; sulle läkkitawad terwist söbrad; terreta söbro nimme pärrast.

Joannesse kolmandama ramato ots.

Apostli Paulusse Ramat
Ebrea rahwale kirjotud.

1. Peatük.

Kristus on Jummala Poeg, ja üllem kui keik inglid, ja muud lomad.

1. Kui Jummal ennemuiste mittokorda ja mitmel kombel wannemattele prohwetitte läbbi on räkinud, siis on temma neilsinnatsil wiimsil päiwil meile räkinud Poia läbbi,

2. Kedda temma on keige asjade pärrijaks seädnud, kelle läbbi temma ka mailma on teinud; Laul 2, 8. Joan. 1, 10.

3. Kes, et ta on temma auu paistus ja temma ollemisse märk, ja keik omma wäggewa sannaga kannab, pärrast sedda, kui temma sai meie pattude puhhastamisse isseennese läbbi teinud, on ta istnud sure auu parrama käele üllewel kõrges, Kol. 1, 14. 15.

4. Ja on sanud sedda üllemaks kui inglid, sedda paljo kallima nimme temma on pärrinud kui nemmad.
Wil. 2, 9. 10. Ewes. 1, 21.

5. Sest missugguse ingli wasto on ta ial üttelnud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud? ja ta: Ma tahhan temmale Issaks olla, ja ta peab mulle Poiaks ollema?
Laul 2, 7. 2 Sam. 7, 14.

6. Ja kui ta jälle essite sündinud mailma sisse tahhab wia, ütleb temma: Ka keik Jummala inglid kummardago tedda.
Rom. 8, 29. Laul 97, 7.

7. Ja inglittest ütleb temma küll: Ta teeb omma inglid waimudeks, ja ommad teenrid tullelegiks. Laul 104, 4.

8. Agga Poia wasto ütleb temma: Jummal, sinno aujärg seisab iggaweste iggawesseks aiaks, so rigi kep on õigusse kep. Laul 45, 7.

9. Sa olled õigust armastanud, ja üllekohhut wihkanud, sepärrast on Jummal, sinno Jummal sind woidnud sure rõmo õlliga, ennam kui sinno seltsimehhi.
Laul 45, 8. Ap. Tegg. 10, 38.

10. Ja teises paikas: Sinna Issand olled algussest ma raianud, ja taewad on sinno kätte teud. Laul 102, 26.

11. Needsammad peawad hukkaminnema, agga sinna jääd ikka, ja need peawad keik otsego kuub wannaks minnema.
Jes. 51, 6. 2 Peetr. 3, 10.

12. Ja sinna wöttad neid kui ride kokkomässida, ja neid peab mudetama; agga sinna olled sesamma, ja sinno aastad ei löppe mitte ärra.

13. Agga missugguse ingli wasto on ta ial üttelnud: Istu minno parrama pole, kunni ma saan pannud so waenlased sinno jalge allusseks järjeks? Matt. 22, 44.

14. Eks nemmad keik ei olle tenijad waimud, wäljaläkkitud tenistusseks nende pärrast, kes önnistusse peawad pärrima? Laul 34, 8. Laul 91, 11.

2. Peatük.

Öppetusse Kristussest peab wastowötma; kui paljo head meie Kristusse läbbi same.

1. Sepärrast peame meie paljo ennam sanno tähhele pannema, mis meie ollenne kuulnud, et meie ei lasse neid wahhest möda joosta.

2. Sest kui sanna, mis inglitte läbbi on rägitud, kindlaks on jänud, ja keik üllеastminne ja sannakuulmatta ello omma õige palga on sanud;
Ap. Tegg. 7, 53. Kal. 3, 19.

3. Kuida peame meie ärrapeäsma, kui
meie ni surest önnistussest ei holi? Mis
pärrast sedda, kui Issand sedda hakkas
rääkima, meie peäle on kinnitud neist, kes
sedda on kuulnud; p. 10, 29. p. 12, 25.
4. Kui Jummal ühtlasi tunnistust an-
dis immetähtede ja teggudega, ja mitme-
sugguste wäggewa teggudega ja pühha
Waimo jaggamistega, omma tahtmisse
järrele.
5. Sest temma ei olle inglitte alla pan-
nud tullewat mailma, kellest meie rägime.
6. Agga üks on ühhes paikas tunnis-
tanud, ütteldes: Mis on innimenne, et
sa temma peäle mötled, ehk innimesse
Poeg, et sa tulled tedda katsma?
Laul 8, 5.
7. Sa olled tedda ürrikesseks aiaks al-
wemaks teinud kui inglid; aun ja auus-
tussega olled sa tedda otsego kroniga eh-
hitanud, ja tedda töstnud omma kätte teg-
gude ülle;
Matt. 4, 11. Matt. 28, 18. Ewes. 1, 22.
8. Keik olled sa temma jalge alla pan-
nud. Sest et ta keik temma alla on pan-
nud, ei olle ta middagi jätnud temma al-
la pannematta; agga nüüd ei nä meie
weel mitte, et keik temma alla on pandud.
Matt. 11, 27.
9. Agga, kes aun ja auustussega on
ehhitud otsego kroniga, se on Jesus, kes
ürrikesseks aiaks alwemaks on sanud kui
inglid surma kannatamisse pärrast, et
ta Jummala armo läbbi iggaühhe eest
piddi surma maitsma. Wil. 2, 8. 9.
10. Sest se olli selle kohhus, kelle pär-
rast keik ja kelle läbbi keik asjad on, kes
paljo lapsi auu sisse wiib, et ta nende
önnistusse üllema saatja kannatamiste
läbbi piddi täieks teggema.
Joan. 1, 3. Rom. 11, 36.
11. Sest ni hästi se, kes pühhitseb, kui
need, kedda pühhitsetakse, need on keik üh-
hest; sepärrast ei häbbene temma mitte,
neid wendeks nimmetades, Joan. 20, 17.
12. Kui ta ütleb: Ma tahhan sinno
nimme omma wendadele kulutada, kesk
koggodusse sees tahhan ma sulle kitust
laulda. Laul 22, 23.
13. Ning ta: Ma tahhan temma peäle
lota; ning ta: Wata, siin ollen minna
ja lapsokessed, mis mulle Jummal on
annud. Laul 18, 3. Jes. 8, 18.
14. Et nüüd lapsokesed lihha ja werre
ossalissed on, otse nenda on temma ka
isse sest ossa sanud, et ta piddi surma
läbbi ärrakautama selle wäe, kel surma
ülle woimus olli, se on kurrati, 2 Tim. 1, 10.
15. Ja leppitades ärrapeästma neid,
kes surma kartusse pärrast keige ello aia
sullase pölwes ollid. Laul 102, 21. Luk. 1, 74.
16. Sest ta ei wötta polegi inglitte sug-
gu ennesele, waid Abraami innimesse
sou wöttab temma ennesele.
17. Sepärrast piddi ta keikis wendade
sarnatseks sama, et ta piddi armolinne
ja ustaw üllem preester ollema neis as-
jus, mis Jummala ees on tehha, et rah-
wa pattud ärraleppitada. p. 4, 15. Wil. 2, 7.
18. Sest mis sees temma isse on kan-
natanud ja kiusatud, selle sees woib tem-
ma neid, kedda kiusatakse, aidata. p. 5, 2.

3. Peatük.

Kuida Kristusse, ue seädusse üllema preestri, sanna peab kuulma.

1. Sepärrast, pühhad wennad, kes teie
taewasest kutsmissest ollete ossa sanud,
pange tähhele apostlit ja üllemat preest-
rit, Jesust Kristust, kedda meie üllestun-
nistame, p. 4, 14. p. 7, 26. 27. p. 8, 1.
2. Kes ustaw on selle wasto, kes tedda
on seädnud, nenda kui ka Moses olli kei-
ges temma koias. 4 Mos. 12, 7.
3. Sest sesinnane on surema auu wäärt
petud kui Moses; nenda kui sel, kes koia
on walmistanud, surem au on kui koial.
Sakar. 6, 12.
4. Sest igga kodda walmistakse kellestki;
agga se, kes keik on walmistanud, se on
Jummal.
5. Ja Moses olli küll ustaw keiges tem-
ma koias otsego sullane, nende asjade
tunnistusseks, mis piddi rägitama;
6. Agga Kristus nenda kui Poeg tem-
ma koia ülle; kelle kodda meie olleme,
kui meie julgust ja lotusse kiitlemist otsa-
ni kindlaste peame. Ewes. 2, 22.
7. Sepärrast, nenda kui pühha Waim
ütleb: Tänna, kui teie temma healt kule-
te, Laul 95, 7. 8. 9.
8. Siis ärge tehke enneste süddamid
mitte kowwaks, nenda kui wihhastamisse
aial, kiusatusse päwal körbes sündis,
9. Kus teie wannemad mind kiusanud,
nemmad on mind läbbikatsunud, ja min-
no teggusid nellikümmend aastat näinud.
2 Mos. 17, 7.
10. Sepärrast ollin ma wihhane selle
sou peäle, ja ütlesin: Nemmad eksiwad
ikka süddamega; agga minno wisisid ei
olle nemmad mitte moistnud.
11. Sepärrast wandusin minna ommas
wihhas: Nemmad ei pea mitte mo hin-
gamisse sisse sama.
12. Siis katske, wennad, et wahhest

kellegi sees teie seast kurri usklmatta süddä ei olle, mis ellawast Jummalast wöttab ärratagganeda. 5 Mos. 29, 18.
13. Waid maenitsege üks teist iggapääw ni kaua, kui tännapääw nimmetakse, et ükski teie seast kowwaks ei sa patto pettusse läbbi.
14. Sest meie olleme Kristussest ossa sanud, kui meie kindla lotusse hakkatust otsani kindlaste kinnipeame.
15. Ni kaua kui öeldakse: Tännapääw, kui teie temma heält kulete, siis ärge tehke enneste süddamid mitte kowwaks, nenda kui wihhastamisse aial sündis.
16. Sest monningad, kes sedda ollid kuulnud, wihhastasid tedda, agga ei mitte keik, kes Egiptusse maalt wäljalätsid Mosesse läbbi.
17. Agga kelle peäle on ta nellikümmend aastat wihhane olnud? Eks nende peäle, kes patto teinud, kelle kehhad körbes mahhalangsid?
18. Agga kellele wandus temma, et nemmad ei piddand temma hingamisse sisse sama, muido kui neile, kes ei wötnud sanna kuulda? 4 Mos. 14, 30.
19. Ja meie näme, et nemmad omma usklmatta süddame pärrast ei woind sisse sada. 5 Mos. 1, 28.

4. Peatük.

Kuida sannakuulmisse läbbi Kristusse hingamisse sisse saab.

1. Sepärrast kartkem, et meie tootust wahhest mahha ei jätta, temma hingamisse sisse sada, ja et ei keddagi teist ei nähta mahhajänud ollewad.
2. Sest head sannumed on ka meile kulutud, nenda kui neilegi; agga kuuldud sanna ei olnud neile kassuks, sepärrast et sanna ei olnud seggatud ussoga nende sees, kes sedda kuulsid.
3. Sest meie, kes meie ussume, same hingamisse sisse, nenda kui temma on ütelnud: Sepärrast wandusin minna ommas wihhas: nemmad ei pea mitte mo hingamisse sisse sama; ja temma olli jo hinganud teggudest, mis mailma assutamissest ollid tehtud. Laul 95, 11.
4. Sest ta on ühhes paikas seitsmendast päwast nenda ütelnud: Ning Jummal on hinganud seitsmendal päwal keigist ommast teggudest. 1 Mos. 2, 2.
5. Ja siin paikas ta: Nemmad ei pea mitte mo hingamisse sisse sama.
Laul 95, 11. 4 Mos. 14, 30.
6. Sest et se nüüd alles ees on, et monningad senna sisse sawad, ja, kellele häid sannumid esmalt kulutati, need ei olle mitte senna sisse sanud omma sannakuulmatta süddame pärrast;
7. Siis märab temma jälle ühhe päwa tännapäwaks, kui temma Taweti läbbi ütleb, ni pitka aia pärrast: (nenda kui öeldud on) Tänna, kui teie temma heält kulete, siis ärge tehke enneste süddamid mitte kowwaks. p. 3, 7.
8. Sest kui Josua neid olleks hingamisse sisse saatnud, siis ei olleks temma pärrast sedda ühhest teisest päwast mitte räkinud. 5 Mos. 31, 7.
9. Sepärrast on Jummala rahwal weel üks hingamisse aeg ees.
10. Sest kes temma hingamisse sisse on sanud, se hingab ka isse ommast teggudest, otsekui Jummal ommast teggudest.
11. Sepärrast joudkem sesamma hingamisse sisse minnema, et ükski sesamma sannapölgmisse kombe sisse ei lange.
12. Sest Jummala sanna on ellaw, ja wäggew, ja terrawam kui ükski kahheterrane moök, ja tungib läbbi, senni kui ta löhhub hinge ja waimo, ka liikmette soned ja üddi, ja on möttette ja süddame nounde ärramoistja;
13. Ja ükski loom ei olle temma ees näggematta, waid keik on paljas ja awwalik temma silma ees, kellest meie rägime.
14. Et meil nüüd üks suur üllem preester on, Jesus, Jummala Poeg, kes taewad läbbi on läinud, siis piddagem kinni tunnistamissest.
15. Sest meil polle üllem preester, kel ei peaks ärrast meelt ollema meie nöddruste pärrast, waid kes keikis on kiusatud otsego meie, siiski ilma patteta. p. 2, 17.
16. Sepärrast lähki nüüd julgussega armo aujärje jure, et meie hallastust same, ja armo leiame sel aial, kui meile abbi tarwis on. 1 Joan. 3, 21.

5. Peatük.

Mis wahhe üllema preestri Aaroni ja Kristusse wahhel on.

1. Sest igga üllem preester, kedda innimeste seast woetakse, tedda pannakse innimeste eest nende asjade ülle, mis Jummala ees on tehha, et ta peab ohwrima andid ja ohwrid pattude eest;
2. Kel woiks tassane meel olla nende wasto, kes rummalad on ja eksiwad, sepärrast et ka temma ennese ümber nöddrus on. p. 4, 15.
3. Ja selle pärrast peab temma, kui

rahwa eest, nenda ka isse ennese eest ohwrima pattude pärrast.
4. Ja ükski ei wötta ennesele isse auustust, waid kedda Jummalast ka kutsutakse otsekui Aaron. 2 Mos. 28, 1.
5. Nenda ei olle ka Kristus ennast isse auustanud, üllemaks preestriks sada, waid kes temma wasto on räkinud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud. Laul 2, 7.
6. Nenda kui temma ka teises paikas ütleb: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele. Laul 110, 4.
7. Sesamma on ohwrinud omma lihha päiwil palwid ja allandlikkusi pallumissi wägga sure kissendamisse ja silmaweega sellele, kes tedda surmast wois peästa, ja temma palwed on ka kuuldud, sepärrast et ta Jummalat kartis.
8. Ja et ta kül Poeg olli, ommeti on temma sest, mis ta on kannatanud, sannawötmist öppinud.
9. Ja kui ta keik sai löppetanud, on temma keigile, kes temma sanna kuulwad, iggawesse önnistusse saatjaks sanud,
10. Ja on Jummalast nimmetud üllemaks preestriks Melkisedeki wisi järrele.
11. Kellest meil paljo olleks räkimist, agga se on raske ärraselletada, sepärrast et teie laisaks läinud kuulma. Joan. 16, 12.
12. Sest teilegi, kes teie aia polest piddite öppetajad ollema, läbbäb jälle tarwis, et teid peab öppetama, mis Jummala sannade esimessed tähhed on; ja teie ollete nende arrolissets sanud, kellele pima tarwis läbbäb, ja ei mitte kowwa roga. 1 Kor. 3, 1. 2. 3.
13. Sest iggaüks, kellele pima tarwis on, ei moista öiete öigusse sanna; sest ta on wäeti.
14. Agga kes täieste waggad on, neile läbbäb kowwa roga tarwis, kellel saggeda öppimisse läbbi walmistud meled on, et nemmad woiwad ärraarwada, mis hea ja kurri on.

6. Peatük.

Manitsus, et ei pea Kristusseſt ärrataganema, waid et peab kindlaste temma pole hoidma.

1. Sepärrast tahhame meie Kristusse esimesse öppetusse nenda jätta, ja täiema öppetusse pole nouda, ei mitte jälle mele parrandamisse allust pannes surnuist teggudest, egga hakkades ussust Jummala sisse,
2. Egga ristimisse öppetusse, kätte peälepannemisse, surnutte üllestousmisse ja iggawesse kohto allust panna.
3. Ja sedda tahhame meie tehha, kui Jummal lubba annab. 1 Kor. 4, 19. Jak. 4, 15.
4. Sest neid, kes ükskord on olnud walgustud, ja taewast andi maitsnud, ja pühhast Waimust ossa sanud, p. 10, 26. 2 Peetr. 2, 20.
5. Ja kes Jummala head sanna, ja tullewa ilma wägge on maitsnud, 1 Peetr. 2, 3.
6. Ja on ärrataganenud, ei neid wei ueste sata meleparrandamisse pole, sest et nemmad isseennestele kahjuks Jummala Poia risti löwad, ja naeruks pannewad.
7. Sest ma, mis wihma joob, mis saggedaste temma peäle tulleb, ja tarwilist rohto kaswatab neile, kes sedda ka harriwad, se saab önnistust Jummalalt. Jes. 55, 10. 11.
8. Agga mis kibbowitso ja ohhakaid kaswatab, se on kölwato, ja ärraneedmisse liggi, ja tedda pölletakse wimaks ärra.
9. Agga, mo armsad, meie lodame parrama lou teie jures ollewad, ja mis önnistussega kokkosünnib, ehk meie kül nenda rägime.
10. Sest Jummal ei olle mitte üllekohtune, et ta peaks ärraunnustama teie teggo, ja armastusse waewa, mis teie ollete näinud temma nimme pärrast, kui teie pühha rahwale abbiks ollite, ja weel abbiks ollete. Rom. 3, 4. Matt. 10, 42.
11. Agga meie himmustame sedda, et iggaüks teist seddasamma hoolt wöttaks üllesnäidata julge lotusse kinnitamiseks otsani; p. 3, 6. 14.
12. Et teie mitte laisaks ei läbbä, waid nende wisi järrele tete, kes usso ja pitka mele läbbi sedda pärriwad, mis on tootud. p. 12, 1.
13. Sest kui Jummal Abraamile tootas, et ühtegi surement tedda ei olnud, kelle jures ta olleks piddand wanduma, siis wandus temma isseennese jures,
1 Mos. 22, 16. 17.
14. Ja ütles: Töeste ma tahhan sind wägga önnistada, ja sind wägga siggitada.
15. Ja nenda otsis temma pitka melega, ja sai tootusse kätte. p. 11, 9. Jak. 5, 7.
16. Sest innimessed wanduwad kül ühhe surema jures, ja wanne teeb neile keige wastoräkimissele otsa kinnitamiseks.
17. Kui Jummal nüüd tootust pärrijattele rohkeminne tahtis üllesnäidata,

et temma nou mitte ei ligu, siis on temma wandega senna wahhele tulnud:
18. Et kahhe asja läbbi, mis ei ligu, mis pärrast Jummal ei woi walletada, kindel römustaminne peaks ollema meil, kes meie ruttame ettepandud lotust kätte sama, Tit. 1, 2.
19. Mis meil on otsego hinge ankur, mis kindel ja kowwa on, ja läbbäb wahhetekki tahha seestpiddise paiga sisse:
p. 10. 20. 2 Mos. 26, 33.
20. Kubbo, kui eeljooksja, meie eest on sisse läinud Jesus, kes Melkisedeki wisi järrele on üllemaks preestriks sanud iggaweste. p. 4, 14.

7. Peatük.

Kristust arwatakse Melkisedekiga ühte.

1. Sest sesinnane Melkisedek olli Salemi kunningas, keigekörgema Jummala preester, kes Abraami wasto tulli, kui ta kunningad sai mahhalönud ja taggasi tulnud, ja önnistas tedda; 1 Mos. 14, 18.
2. Kellele ka Abraam keigist kümnesse jaggas. Esmalt selletakse tedda ärra öiguse kunningaks; agga pärrast on temma ka Salemi kunningas, se on rahho kunningas,
3. Issata, emmata, kelle wannemad ei olle teäda, kellel ei olle päwade algmist, egga ello otsa; agga temma on Jummala Poia sarnatseks arwatud, ja jääb preestriks iggaweste.
4. Agga waatke, kui suur sesinnane on, kellele ka peawannem Abraam on kümnesse annud sagist.
5. Ja kes Lewi lastest preestriammeti sawad, neil on kässosanna kümnest wötta kässo järrele rahwa käest, se on, omma wendade käest, ehk kül nemmadki Abraami niudist on wälja tulnud.
5 Mos. 14, 28. 29.
6. Agga se, kelle suggu nende sekka ei arwata, se on Abraami käest kümnesse wötnud, ja tedda önnistanud, kel tootussed ollid. 1 Mos. 14, 19. 20.
7. Agga ilmawastoräkimatta on se, et alwemat üllemast önnistakse. Matt. 3, 14.
8. Ja siin wötwad kül surrelikkud innimessed kümnest; agga seäl wöttab se, kel tunnistus on, et ta ellab.
9. Ja (et ma nenda ütlen:) Abraami läbbi on ka Lewi, kes kümnest wöttab, kümnest maksnud:
10. Sest ta olli weel issa niudis, kui Melkisedek temma wasto tulli.
11. Kui nüüd Lewitide preestriammet olleks joudnud keik täieste korda sata, (sest selle al on rahwas kässo sanud) mis siis weel tarwis olleks öölda, et üks teine preester Melkisedeki wisi järrele piddi tousma, ja ei mitte Aaroni wisi järrele?
s. 18. 19. Kal. 2, 21.
12. Sest kui preestriammet ümberwahhetakse, siis läbbäb tarwis, et ka kässo ümberwahhetaminne sünnib. p. 8. 7.
13. Sest kellest neid asjo öölbakse, se on teise sugguarro pärralt, kust weel ükski ei olle altari jure sanud.
14. Sest se on awwalik, et meie Issand Juda sugguarrust on tousnud, kelle sugguarro wasto Moses ei olle middagi räkinud preestriammetist.
1 Mos. 49, 10. Jes. 11, 1.
15. Ja se on weel ennam awwalik, kui üks teine Melkisedeki sarnane preester touseb,
16. Kes ei olle lihhalikko kässosanna möda preestriks sanud, waid löpmatta ello wägge möda.
17. Sest ta tunnistab: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele, p. 5, 6. Laul 110, 4.
18. (Sest endine kässosanna kautakse, et se nödder ja kölwato olli.
Kal. 4, 9. Rom. 8, 3.
19. Sest käsk ei olle middagi täieste korda saatnud, waid se, mis parrama lotusse sadab, mis läbbi meie Jummala liggi woime sada.)
20. Ja peälegi weel, ei mitte ilma wandeta.
21. Sest need on ilma wandeta preestriks sanud, agga sesinnane wandega, selle läbbi, kes temma wasto ütleb: Issand on wandunud, ja temma ei läbbä sedda mitte kahbetsema: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele. Laul 110, 4.
22. Ni paljo parrama seädusse käemehheks on Jesus sanud.
23. Ja teisi on kül paljo, kes preestriks on sanud, sepärrast et surma läbbi neid keeldi jämast.
24. Agga selsinnatsel on sepärrast, et ta iggaweste jääb, ilmalöpmatta preestriammet:
25. Sepärrast woib temma ka allati ja täieste önsaks tehha neid, kes temma läbbi Jummala jure tullewad, ja ellab ikka seks, et ta nende eest pallub. 1 Joan. 2, 1.
26. Sest sesuggune üllem preester läks meile tarwis, kes piddi ollema pühha, ilmasüta, puhhas, pattustest ärralahhutud, ja körgem kui taewad;
27. Kellele ei olle tarwis iggapääw nen-

da kui üllema preestrittele, essite omma pattude eest ohwrid wia, pärrast rahwa pattude eest; sest sedda on temma ütskord teinud, kui ta issiennast ohwriks töi.

28. Sest käsk seab innimessed üllemaks preestriks, kel nödrus on; agga wande sanna, mis pärrast käsko on ööldud, seab Poia, kes iggaweste täielinne on.
p. 5. 1. 2. 9.

8. Peatük.

Kristusse preestriammetit arwatakse ühte Lewitide preestriammetiga.

1. Agga se on peatük neist asjust, mis rägitakse: Meil on nisuggune üllem preester, kes istub parramal käel sure aujärje peäl taewas, p. 4. 14.

2. Kui pühha asjade, ja tössise telgi ammeti tener, mis Jummal on üllesehhitanud, ja ei mitte innimenne.

3. Sest igga üllem preester pannakse ohwerdama andid ja ohwrid; seppärrast lähhäb ka sellesinnatsele middagi tarwis, mis ta woib ohwerdada.

4. Sest kui temma nüüd ma peäl olleks, ei ta siis olleks preester, sepärrast et preestrid on, kes kässo järrele ohwerdawad,

5. Kes taewaste asjade märgi ja warjo jures tenjwad, nenda kui Jummalast Mosesfele ööldi, kui ta telgi piddi walmistama; sest temma ütles: Katsu, et sa keik teed kuio järrele, mis sulle mäe peäl on näidetud. 2 Mos. 25. 40.

6. Agga nüüd on temma sedda kallima ammeti sanud, sedda parrama seädusse wahhemees temma ka on, mis ka parrama tootuste peäle on seätud.

7. Sest kui essimenne olleks laitmatta olnud, siis ei olleks teisele asset otsitud.

8. Sest ta laidab sedda, ja ütleb neile: Wata, päwad tullewad, ütleb Issand, ja ma tahhan Israeli souga ja Juda souga ühhe ue seädusse tehha; Jer. 31. 31.

9. Ei mitte selle seädusse järrele, mis ma nende wannemattega ollen teinud sel päwal, kui ma neid kätpiddi wötsin neid Egiptusse maalt wäljasata; sest et nemmad ei olle minno seädusse sisse jänud, siis ei minnagi olle neist holinud; ütleb Issand. 2 Mos. 19. 5. n. t. s.

10. Sest se on se seädus, mis minna Israeli souga tahhan seäda pärrast neid päiwi, ütleb Issand: Ma tahhan ommad kässud nende mele sisse anda, ja neid nende süddamesse kirjotada; ja ma tahhan neile Jummalaks olla, ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema.
Jes. 54. 13. Jer. 31. 33. 34.

11. Ja ei pea ükski omma liggimest öppetama, egga ükski omma wenda, ja ütlema: Tunne Issandat; sest nemmad peawad mind keik tundma, ni hästi nende pissokessed, kui nende sured.

12. Sest ma tahhan armolinne olla nende mitme üllekohto ja nende pattude wasto; ja nende üllekohto teggude peäle ei tahha ma mitte ennam möttelda.

13. Et temma uut nimmetab, on ta essimesse wannaks teinud; agga mis wannaks on läinud ja ellatand, se on kaddumisse liggi.

9. Peatük.

Seädusse telk ja ohwrid on tähheks, missuggune Kristus piddi ollema.

1. Essimessel telgil olli ka kül ommad Jummala tenistusse kombed, ja ka ilmalik pühha asse.

2. Sest eesttelk olli walmistud, seäl sees olli küünlajalg, ja laud, ja ettepannemisse leiwad; sedda nimmetakse pühhaks paigaks. 2 Mos. 25. 23. 31.

3. Agga teise wahhetekki tagga olli telk, mis nimmetakse keigepühhamaks paigaks; 2 Mos. 26. 33.

4. Seäl sees olli kullane suitsetamisse pan, ja seädusse laegas, mis keikipiddi kullaga olli karratud, seäl sees olli kuldkruus, kus sees Manna olli, ja Aaroni kep, mis olli öitsnud, ja seädusse lauad.
2 Mos. 16. 33. 4 Mos. 17. 10.

5. Agga seäl peäl ollid auu Kerubid, kes seädusse laeka kane ülle warjasid; neist ei woi nüüd iggastükkest issearranis räkida. 2 Mos. 25. 18. 2 Mos. 26. 34.

6. Agga kui need asjad nenda ollid walmistud, siis läksid kül preestrid illa eesttelgi sisse, ja saatsid Jummala tenistussi korda. 4 Mos. 18. 3. n. t. s.

7. Agga teise sisse läks agga ütskord aastas üllem preester üksi, ei mitte ilma werreta, mis temma ohwerdas omma ja rahwa rummalusse eest. 2 Mos. 30. 10.

8. Miska pühha Waim teäda andis, et pühha asjade te weel ep olnud awwalikkuks sanud, ni kaua kui essimenne telk alles seisis.

9. Se olli ettetähhendaminne sellesinnatse aia peäle, millal andid ja ohwrid ohwerdakse, mis ei woi süddame-tunnistusse polest sedda täieste korda sata, kes tenistust peab,

10. Üksipäinis mitmesugguse roaga, ja jomaaiaga, ja mitmesugguse pessemissega, ja lihha pühhitsemisse kombettega mis parrandamisse aiaks ollid nende peäle pandud.

11. Agga Kristus on tulnud, kui tullewa hea asjade üllem preester ja ühhe suurema ja täiema telgi läbbi, mis ei olle kättega tehtud, se on, mis ei olle sedda wisi ehhitud,
12. Ja ei mitte sikkude egga wassikatte werre läbbi, waid omma werre läbbi on temma ükskord senna pühha paiga sisse läinud, ja iggawesse ärralunnastamisse leidnud.
13. Sest kui härgade ja sikkude werri ja lehma tuhk, mis nende peäle, kes rojaseks sanud, ripputakse, pühhaks teeb lihha puhhastussets:
14. Kui paljo ennam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läbbi ennast isse ilma wiggata Jummalale on ohwrinud, puhhastab teie süddame-tunnistusse surnuist teggudest, ellawat Jummalat tenima. 1 Peetr. 1, 19. 1 Joan. 1, 7.
15. Ja sepärrast on temma ue seädusse wahhemees, et need, kes on kutsutud, iggawesse pärrandusse tootusse piddid sama, pärrast sedda kui Kristusse surm sai olnud ärralunnastamissets eksitussist, mis essimesse seädusse al ollid.
16. Sest kus wiimne seädus on, seäl peab ka selle surma obetama, kes seädusse teinud.
17. Sest wiimne seädus seisab kindlaste, kui innimessed ärrasurnud, muido ei maksa temma ühtegi, kui se alles ellab, kes sedda on seädnud.
18. Sepärrast ei olle ka essimenne seädus ilma werreta seätud. Matt. 26, 28.
19. Sest kui Moses keik kässosannad kässo järrele sai rääkinud keige rahwa wasto, wöttis temma wassikatte ja sikkude werre, weega ja walwaka punnase willa ja isopiga, ja ripputas sedda sesamma ramato ja keige rahwa peäle,
20. Ja ütles: Se on se seädusse werri, mis Jummal teile on käsknud. 2 Mos. 24, 8.
21. Ja nendasammoti ripputas temma ka werd telgi ja keige Jummala tenistusse riistade peäle.
22. Ja pea keik tehhakse puhtaks werrega kässo järrele, ja ilma werre wallamatta ei sünni andeksandminne.
3 Mos. 17, 11. Ewes. 1, 7.
23. Sepärrast olli tarwis, et taewalikko asjade märgid nendega piddi puhtaks tehtama; agga taewasid asjo endid peab parrama ohwrittega kui nendesinnastega puhhastama.
24. Sest Kristus ei olle mitte senna pühha paiga sisse läinud, mis kättega on tehtud, mis on tössise pühha paiga tähhendaminne, waid sinna taewa sisse, ennast nüüd näitma Jummala palle ees meie eest;
25. Ei mitte, et temma isseennast mittokorda piddi ohwerdama, nenda kui üllem preester igga aasta pühha paiga sisse läks woöra werrega.
26. Muido olleks temma mittokorda piddand kannatama mailma assutamissest: agga nüüd on ta wiimsel mailma aial ükskord ilmunud, omma ennese ohwri läbbi patto ärrakautama.
27. Ja otsego innimestele on seätud, ükskord surra, agga pärrast sedda kohhus; 1 Mos. 3, 19.
28. Nenda on Kristus ükskord ohwerdud mitme pattusid ärrawötma; teist korda peab tedda pattota nähtama neist, kes tedda ootwad önnistussets.

10. Peatük.

Kristusse ohwer on paljo üllem, kui keik muud ohwrid.

1. Sest kässul on tullewa hea asjade warri, ei mitte asjade kuio isse, ja ei woi polegi täieste korda sata neid, kes tullewad igga aasta ühhesugguste ohwrittega, mis nemmad ühtepuhko ohwerdawad.
2. Muido olleksid ohwrid mahhajänud, sepärrast et neil ühtegi süddame-tunnistust ennam ei olleks pattust, kes Jummala tenistust piddawad, kui nemmad ükskord olleksid puhtaks tehtud.
3. Agga nende ohwritte läbbi tulletakse pattusid igga aasta mele.
4. Sest se ei woi olla, et härgade ja sikkude werri peaks pattud ärrawötma.
3 Mos. 16, 14. 18. Laul 50, 13.
5. Sepärrast ütleb ta, mailma sisse tulles: Ohwrit egga andi ei olle sinna tahtnud, agga ihho olled sa mulle walmistanud. Laul 40, 7.
6. Pölletamisse ohwrid ja ohwrid patto eest ei olle mitte sinno mele pärrast olnud.
7. Siis ütlesin minna: Wata, (ramatusse on minnust kirjotud) ma tullen, oh Jummal! sinno tahtmisse järrele teggema.
8. Kui ta enne sai öölnud: Ohwrit, ja andi, ja pölletamisse ohwrid, ja ohwrid pattude eest ei olle sinna tahtnud, need ei ollegi mitte so mele pärrast (mis kässo järrele tuakse),
9. Siis ütles temma pärrast: Wata, ma tullen, oh Jummal! sinno tahtmisse järrele teggema. Siis kautab temma essimesse ohwri tö ärra, et ta teise piddi kinnitama.
10. Sesamma tahtmisse sees olleme

meie pühhitsetud ükskord Jesusse Kris-
tusse ihho ohwri läbbi. p. 9, 12. 28.
11. Ja igga preester seisis küll, ja tenis
ommas ammetis iggapääw, ja ohwerdas
ühhesuggusid ohwrid saggedaste, mis ei
woi ial pattusid ärrawötta.
12. Agga temma, kui ta ühhe ohwri
pattude eest sai ohwerdanud, istub igga-
weste Jummala parramal käel.
p. 8, 1. Laul 110. 1.
13. Mis muud weel kui et temma otab,
senni kui temma waenlased temma jalge
allusseks järjeks pannakse. 1 Kor. 15, 25.
14. Sest ühhe ohwriga on ta iggaweste
täieste korda saatnud neid, kedda pühhit-
setakse.
15. Agga sedda tunnistab meile ka
pühha Waim; sest, pärrast sedda kui ta
sai öölnud:
16. Se on se seädus, mis ma nende ga
tahhan tehha pärrast neid päiwi, ütleb
Issand: Ma tahhan ommad käsjud nen-
de süddame sisse anda, ja tahhan neid
nende mele sisse kirjotada, p. 8, 8.
17. Ja ma ei tahha nende pattude, eg-
ga se peäle, mis nemmad kässo wasto
on teinud, mitte ennam möttelda.
Jer. 31, 34.
18. Agga kus nende andeksandminne
on, senna ei olle ennam ohwrit patto eest
tarwis.
19. Sepärrast, wennad, et meil nüüd
julgus on, senna pühha paiga sisse min-
na Jesusse werre läbbi,
p. 4, 16. Joan. 14, 6. Ewes. 2, 18.
20. Mis ta meile on walmistanud uueks
ja ellawaks teeks wahhetekki läbbi, se on,
omma lihha läbbi, Ewes. 2, 14. 16.
21. Ja et meil on üks suur preester
Jummala koia ülle; p. 4, 14. 16.
22. Siis läkki senna jure töesise südda-
mega, kindlas usjo julgusses, ja kui
meie ollemeripputamisse läbbi puhhas-
tud süddame polest kurjast süddame-tun-
nistussest, Ewes. 3, 12.
23. Ja ihho polest puhta weega pestud;
siis piddagem lotusse tunnistamist ilma-
tagganemata, (sest se on ustaw, kes sed-
da tootanud) p. 4, 14.
24. Ja pangem üks teist tähhele, et meie
üks teist armastusse ja hea teggude pole
kihhutame; Joan. 13, 34.
25. Ja ärgem jätkem mitte mahha om-
ma koggodust, nenda kui monnel wiis
on, waid maenitsegem üks teist, ja sedda
paljo ennam, et teie näte selle päwa lig-
gi tullewad: 1 Kor. 10, 11. Jak. 5, 8.
26. Sest kui meie melega patto teme
pärrast sedda, kui meie töe tundmisse ol-
leme sanud, siis ei jä ennam ohwrit ülle
pattude eest; p. 6, 4. 4 Mos. 15. 30.
27. Waid üks hirmus kohto ja tullise
wihha ootminne, mis wastopannijad
peab ärrasöma.
28. Kes Mosesse kässoöppetusse on är-
rapölgnud, se peab ilma armota kahhe
ehk kolme tunnistaja sanna peäle surrema.
29. Kui paljo kurjema nuhtlusse arwa-
te teie tedda wäärt ollewad, kes Jumma-
la Poega jalgega tallab, ja seädusse werd
rojaseks panneb, mis läbbi temma on
pühhitsetud, ja kes armo Waimo teotab?
p. 2, 3. p. 11, 25.
30. Sest meie tunneme sedda, kes ütleb:
Kättemaksminne on minno pärralt, min-
na tahhan jälle kätte maksta, ütleb Is-
sand; ja ta: Küll Issand moistab kohhut
omma rahwa peäle. Rom. 12, 19.
31. Hirmus on, ellawa Jummala kätte
langeda.
32. Agga tulletage enneste mele endised
päwad, millal teie ollete walgustud, ja
suurt kannatamiste woitlemist kannata-
nud, Wil. 1, 29. 30.
33. Ni hästi sedda, et teie teotamiste ja
willetsuste läbbi ollete awwalikkult nae-
ruks pandud, kui ka sedda, et teie nende
osjamehhiks ollete sanud, kelle kässi nen-
da käib. Wil. 4, 14.
34. Sest teil on ka minno wangipölwe
pärrast ärras meel olnud, ja teie ollete
omma warra risumist römoga sallinud,
sepärrast et teie teate, et teil isseennestes
parram warra on taewas, ja mis ikka
jääb.
35. Ärge nüüd heitke mitte ärra omma
julgust, mis suure palga saab.
36. Sest kannatust läbhäb teile tarwis,
et teie Jummala tahtmisse järrele tehhes
woite tootusse kätte sada. Jak. 5 7.
37. Sest weel wägga ürrikesse aia pär-
rast tulleb se, kes peab tullema, ja ei wi-
wi mitte.
38. Agga, kes usjust öige on, se peab
ellama, ja kui kegi ärratagganeb, siis ei
olle minno hingel temmast hea meel.
Rom. 1, 17.
39. Agga meie ei olle mitte nende seast,
kes tagganewad hukkasamisseks, waid
nende seast, kes usjuwad hinge ärrapeäst-
misseks.

11. Peatük.

Öigest usjust ja temma wäest.

1. Agga usk on kindel lotus nende as-
jade peäle, mis weel odetakse, ja nen-

de asjade märgoandminne, mis ei nähta. Joan. 20, 29.

2. Sest selle läbbi on wannemad tunnistust sanud.

3. Usso läbbi moistame meie, et mailm Jummala sanna läbbi on walmistud, et se, mis nähhakse, on sanud neist, mis ei nähta. Joan. 1, 10.

4. Usso läbbi on Abel Jummalale üllema ohwri tonud kui Kain, mis läbbi temma on tunnistusse sanud, et ta öige olli, kui Jummal temma andist tunnistas; ja sesamma läbbi rägib temma alles, et ta küll on ärrasurnud. 1 Mos. 4, 4.

5. Usso läbbi woeti Enok ärra, et temma ei piddand surma näggema, ja tedda ei olle leitud, sepärrast et Jummal tedda ärrawötnud; sest ennego tedda ärrawoeti, on temmal tunnistus olnud, et ta Jummala mele pärrast on olnud. 1 Mos. 5, 24.

6. Agga ilma ussota ei woi üksti Jummala mele pärrast olla; sest kes Jummala jure tahhab sada, se peab uskma, et temma on, ja et ta tassujaks saab neile, kes tedda otsiwad. Jer. 5, 3.

7. Usso läbbi on Noa, Jummalat kartes, laewa walmis teinud omma perre ärrapeästmisseks, kui temma Jummalalt sanna sai neist asjust, mis weel ei olnud nähha, mis läbbi temma mailma hukkamoistis, ja sai selle öigusse pärrijaks, mis usso läbbi tulleb. 1 Mos. 6, 8. n. t. s.

8. Usso läbbi wöttis Abraam sanna kuulda, kui tedda kutsuti, ja wäljaminna senna paika, mis ta piddi pärrandusseks sama, ja läks wälja, ja ei teädnud mitte, kuhho ta piddi sama. 1 Mos. 12. 1. 4.

9. Usso läbbi on temma kui maialinne ellanud seäl tootusse maal, otsego woöral maal, ja on telkide sees ellanud Isaakiga ja Jakobiga, kes ka ollid sellesamma tootusse pärrijad.

1 Mos. 14, 13. p. 35, 27.

10. Sest temma otis sedda linna, kel allussed on, kelle üllesehhitaja ja walmistaja Jummal on.

11. Usso läbbi sai ka Sara isse rammo käima peäle sada, ja ta sai lapse ülle omma ea aia, sest ta piddas tedda ustawaks, kes sedda olli tootanud. 1 Mos. 21, 2.

12. Sepärrast on ka ühhest, ja peälegi ühhest ärraellatand ibbust ni paljo sündinud, kui taewa tähhed, ja kui liiw, mis merre äres, mis ilmaarwamatta.

1 Mos. 15, 5. p. 22, 17.

13. Uskus on needsinnatsed keik ärrasurnud, ja ei olle tootussi mitte kätte sanud, waid nemmad on kaugelt neid nähnud, ja nende peäle julged olnud, ja neid terretanud, ja tunnistanud, et nemmad woörad ja maialissed ma peäl ollid.

Laul 39, 13.

14. Sest, kes sedda ütlewad, need andwad teäda, et nemmad sündimisse maad sure holega taggaotsiwad.

15. Ja kui nemmad weel selle peäle olleksid möttelnud, kust nemmad ollid wäljaläinud, siis olli jo nendel aega taggasi pöörda.

16. Agga nüüd iggatsewad nemmad parramat, se on, taewast maad; sepärrast ei olle Jummalal mitte häbbi neist ennast lasta nende Jummalaks hüda; sest ta on neile ühhe linna walmistanud.

17. Usso läbbi wiis Abraam Isaaki ohwriks, kui tedda kiusati, ja wiis ohwriks selle ainsa, kes temmale sündinud, kui temma jo tootussed olli kätte sanud,

1 Mos. 22, 1. n. t. s.

18. Kelle wasto olli rägitud: Isaakis peab sulle suggu nimmetadama. Rom. 9, 7.

19. Ja temma mötles, et Jummal wäggew on ka surnust üllesärratama, sepärrast töi temma tedda ka ettetähhendamisseks taggasi. Rom. 4, 17.

20. Usso läbbi önnistas Isaak tullewa asjade peäle Jakobit ja Esawit.

1 Mos. 27, 28. n. t. s.

21. Usso läbbi önnistas Jakob, kui ta surri, iggaühht Josepi poegadest, ja kummardas Jummalat omma keppi naal.

1 Mos. 48, 15. n. t. s.

22. Usso läbbi tulletas Josep, kui ta surri, Israeli laste wäljaminnemisse omma mele, ja andis kässo omma lude pärrast. 1 Mos. 50, 24.

23. Usso läbbi hoiti Mosest warjule temma wannematest kolm kuud, kui ta sai sündinud, sepärrast et nemmad näggid, tedda illusa lapse ollewad, ja ei kartnud mitte kunninga käsko. 2 Mos. 2, 2.

24. Usso läbbi ei tahtnud Moses, kui ta suremaks sai, et tedda piddi Warao tütre poiaks hüitama, 2 Mos. 2, 11. 12.

25. Ja wöttis enneminne Jummala rahwaga waewa nähha, kui ürrikesse aia patto römo piddada,

26. Ja arwas Kristusse teotust suremaks rikkusseks, kui Egiptusse ma warra; sest temma watis tassumisse peäle.

27. Usso läbbi jättis temma Egiptusse ma mahha, ja ei kartnud mitte kunninga kanget wihha, sest ta olli julge selle peäle, kedda temma ei näinud, otsego olleks ta tedda näinud. Ap. Tegg. 7, 29.

28. Usso läbbi piddas temma paſa ja

werre ärrawallamisse, et se, kes essite sündinud ärratappis, neisse ei piddand puttuma. 2 Mos. 12, 12. 18.
29. Usso läbbi käksid nemmad punnasest merrest läbbi otsego kuiwa maad möda, mis Egiptusse rahwas ka katsus tehha, ja uppus ärra. 2 Mos. 14, 22.
30. Usso läbbi langsid Jeriko mürid mahha, kui neid seitsmendast päwast sadik ümberpirati. Jos. 6, 20.
31. Usso läbbi ei sanud hoor Raab mitte hukka nendega, kes ei wötnud sanna kuulda, kui ta sallajad makulajad rahhoga wastowöttis. Jos. 2, 18.
32. Ja mis pean minna weel ütlema? Sest mul puduks aega, kui ma peaksin juttustama Kideonist, ja Parakist, ja Samsonist, ja Jebwtast, ja Tawetist, ja Samuelist, ja teisist prohwetittest,
33. Kes usso läbbi on kunningrigid ärrawoitnud, öigust teinud, tootussed kätte sanud, lonkoerte suud kinnipannud,
34. Tulle wäe ärrakustutanud, moöga terra eest ärrapeäsnud, nödrussest rammo sanud, wäggewaks sanud söas, ja wööraste leri pakko aianud;
35. Naesed on ommad surnud jälle sanud üllestousmisse läbbi; agga monningad on ärrawennitud, ja ei olle ärralunnastamist mitte kätte sanud, sepärrast et nemmad parrama üllestousmisse piddid sama.
36. Agga monningad on naero ja piitsa katsnud, ja peälegi wangipölwe ja wangitorni.
37. Neid on kiwwidega wissatud, lõhki sagitud, kiusatud, nemmad on mööga surma sanud; nemmad on lamba nahkas ja kitse nahkas ma läbbikäinud; nemmad ollid waesed ja waewatud, ja nende kässi käis kurjaste.
38. (Kelle wäärt mailm ei olnud.) Nemmad hulkusid körbedes, ja mäggede peäl, ja orgude sees, ja ma aukude sees.
39. Ja needsinnatsed keik on usso läbbi tunnistust sanud, ja tootust ei olle nemmad mitte kätte sanud,
40. Et Jummal parrama asja meile olli enne ärranäinud, et nemmad ilma meieta täieste ei piddand korda sama.

12. Peatük.

Maenitsus, et peab kannatama, ja Jummalat kartma.

1. Sepärrast, et meil ni suur hulk tunnistajaid meie ümber on kui pilwed, pangem meiegi mahha keik koorma, ja patto, mis kowwaste meie ümber seisab, ja jooskem kannatusses woido jooksmist, mis meile seätud; Rom. 6, 4.
2. Ja watagem Jesusse peäle, kes meie usso üllem saatja ja löppetaja on, kes on risti kannatanud römo eest, mis temmale olli seätud, ja ei pannud häbbi mikski, ja on istnud Jummala aujärje parramal pool. Jes. 53, 4. 7.
3. Sest pange sedda täbbele, kes ninggust wasteräkimist pattusist ennese wasto on kannatanud, et teie ärra ei wässi, ja omma hingedes nörgaks ei lähhä. Luk. 2, 34.
4. Teie ei olle weel mitte werrest sadik wastopannud, patto wasto woideldes:
5. Ja ollete maenitsusse ärraunnustanud, mis teile kui lastele ütleb: Mo poeg, ärra arwa mitte alwaks Issanda hirmoandmist, ja ärra sa mitte nörgaks, kui sind temmast nomitakse. Opp. Sann. 3, 11. 12.
6. Sest kedda Issand armastab, sellele annab temma hirmo; agga ta peksab igga poega, kedda ta wastowöttab. Ilm. 3, 19.
7. Kui teie hirmoandmist kannatate, siis pakkub Jummal ennast teile kui lastele; sest missuggune poeg on se, kellele issa hirmo ei anna?
8. Agga kui teie hirmoandmissest ilma ollete, kust keik on ossalisseks sanud, siis ollete teie wärdjad, ja ei mitte lapsed.
9. Peälegi on meile meie lihhased issad hirmotajaks olnud, ja meie olleme neid kartnud; eks meie paljo ennam ei tahha waimude Issa sanna kuulda, ja ellada?
10. Sest teised on küll meile pissut aega enneste arwates hirmo annud; agga sesinnane annab meile hirmo meie kasuks, et meie temma pühhitsusse peame kätte sama.
11. Agga keik hirmoandminne, kui se kä on, ei sedda arwata römo waid kurbdusse ollewad; agga küll ta wimaks rahholisse öigusse kasso neile annab, kes se läbbi on hästi öppetud.
12. Sepärrast töstke jälle ülles laisad käed, ja nörgad pölwed, Jes. 35, 3.
13. Ja tehke öiged raad omma jalgele, et se, mis lonkab, körwale ei lähhä, waid et se enneminne terweks saaks.
14. Noudke rahho keikidega tagga, ja pühhitsemist; ilma selleta ei sa ükski Issandat näbba. Rom. 12, 18. 2 Tim. 2, 22.
15. Ja katske, et ükski Jummala armust mahha ei jä, et ükski wibba juur ülles ei kaswa, ja tülli ei sada, ja se läbbi mitto rojaseks ei sa; 5 Mos. 29, 18.

16. Et ükski ei olle horapiddaja, egga üllemeelne, nenda kui Esaw, kes ühhe roa pärrast omma essimesse sündimisse öigusse ärraandis. Ewes. 5, 3. 1 Mos. 25, 33.
17. Sest teie teate, kui temma pärrast ka tahtis önnistamist pärrida, siis on ta kui kölwato ärraheidetud; sest ta ei leidnud kahhetsemisse maad issa jurest, ehk ta sedda kül silma pissarattega otsis. 1 Mos. 27, 34.
18. Sest teie ei olle mitte mäe jure sanud, mis kättega woib katsuda, egga tulle jure, mis pölleb, ei ämmarikko egga pimmedusse, egga kurja ilma jure, 2 Mos. 19, 12.
19. Ei passuna hellina egga selle sannade heäle jure, mispärrast need, kes sedda kuulsid, pallusid, et nende wasto sedda sanna ei piddand mitte ennam rägitama. 2 Mos. 20, 16.
20. (Sest nemmad ei woinud sedda mitte kannatada, mis kästi; ja kui üks lojus piddi mäe külge putuma, siis piddi se kiwwidega surnuks wissatama, ehk nolega mahhalastama. 2 Mos. 19, 12. 13.
21. Ja se, mis nähti, olli ni hirmus, et Moses ütles: Minna ollen ehmatand, ja wärrisen.)
22. Agga teie ollete Sioni mäe jure sanud, ja ellawa Jummala liñna, taewase Jerusalemma jure, ja mitme tuhhande ingli jure,
23. Essite sündinutte kokkotullemisse ja koggodusse jure, kes taewas on üllestirjotud, ja Jummala jure, kes keikide kohtomoistja on, ja öigette waimude jure, kes täieste pühhaks sanud,
24. Ja ue seädusse wahhemehhe Jesusse jure, jaripputamisse werre jure, mis parramaid asjo rägib kui Abeli werri. 1 Mos. 4, 10.
25. Katske, et teie sedda ärra ei pölga, kes rägib; sest kui need ei olle mitte ärrapeäsnud, kes selle ärrapölgsid, kes ma peäl Jummala sanna räkis: kui paljo wähheminne peäseme meie, kui meie temmast ärrataggaueme, kes taewast on, p. 2, 3. p. 10, 29.
26. Kelle heäl sel aial maad köigutas, agga nüüd on ta tootanud, ja öölnud: Weel ükskord tahhan minna, ei mitte ükspäinis maad, waid ka taewast liigutada. Agg. 2, 7.
27. Agga se sanna: weel ükskord, täetab, et neid, mis köigutakse, peab teisiti tehtama, kui nisuggusid, mis tehtud on, et need asjad peawad ikka jäma, mis ei woi köigutada. Laul 102, 27.
28. Sepärrast, et meie ühhe kunningrigi same, mis ikka jääb, siis piddagem sedda armo, mis läbbi meie Jummalat peame temma mele pärrast tenima hähbelikko wisi ja kartussega. Wil. 2, 12.
29. Sest meie Jummal on üks ärralöppetaja tulli. 5 Mos. 4, 24.

13. Peatük.

Maenitsus, et peab pühhaste ellama, ja selgeste öppetama.

1. Wendade armastus jägo kindlaks. Rom. 12, 10.
2. Ärge unnustage mitte ärra woörraste wastowötmist; sest se läbbi on monningad teädmatta inglid kui woöraid wastowötnud. 1 Mos. 18, 3. p. 19, 2. 3.
3. Möttelge wangide peäle, otsego ollekssite teie isse wangid, ja nende peäle, kelle kässi kurjaste käib, otsego need, kes isse ka weel ihhus on.
4. Keikide jures olgo abbiello au sees, ja abbiello wodi olgo rojastamatta; agga kül Jummal nuhtleb horapiddajaid ja abbiellorikjaid. 2 Mos. 20, 14.
5. Teie ello wisid olgo ilma rahha ahnusseta, ja olge rahhul sega, mis kä on; sest temma on öölnud: Ei tahha ma sinnust mahhajäda egga sind ei paigast mitte mahhajätta. Jos. 1, 5.
6. Nenda et meie julgeste woime öölda: Issand on minno abbimees, ja minna ei tahha mitte karta; mis woib mulle innimenne tehha? Laul 56, 5. Laul 118, 6.
7. Möttelge omma juhhatajatte peäle, kes teile Jummala sanna on räkinud, pange tähhele nende ello wisi otsa, ja käige nende usso järrel.
8. Jesus Kristus on sesamma, eile ja tänna, ja iggaweste. Ilm. 1, 17. 1 Kor. 3, 11.
9. Ärge laske endid mitte mitmesuggusste ja woöra öppetustega wintsutada; sest se on hea, et armo läbbi süddant kinnitakse, ei mitte roa läbbi, kust ei olle kasso sanud need, kes sedda on prukinud.
10. Meil on üks altar, mis peält neil ei olle lubba süa, kes telgi tenistust üllespeawad.
11. Sest missugguste weiste werri üllemast preestrist ohwriks patto eest pühha paiga sisse wiakse, nende kehhad pölletakse leri tahha ärra. 3 Mos. 16, 27. 2 Mos. 29, 14. 4 Mos. 19, 3.
12. Sepärrast ka Jesus, et ta omma ennese werre läbbi rahwast piddi pühhitsema, on wärrawa tagga kannatanud. Joan. 19, 17.
13. Siis mingem nüüd temma jure

wälja leri tahha, ja kandkem temma teo-
tust.
14. Sest meil polle siin mitte jädawat
linna, waid meie otsime tullewat.
Laul 39. 13. 14.
15. Sepärrast wigem temma läbbi ikka
Jummalale kitusse ohwrit, se on nulte
kasso, kes temma nimme üllestunnista-
wad. 3 Mos. 7. 12. Laul 50. 23.
16. Ärge unnustage mitte ärra head
tehha ja teistele jaggada; sest nisuggused
ohwrid on Jummala mele pärrast.
Wil. 4. 18.
17. Kuulge omma juhhatajaid, ja wötke
nende sanna; sest nemmad walwawad
teie hingede eest, nenda kui need, kes was-
tust peawad andma, et nemmad sedda
römoga tewad, ja ei mitte öhkades; sest
teil polle sest mitte kasso. Wil. 2. 29.
18. Tehke palwid meie eest; sest meie ol-
leme julged se peäle, et meil hea süddа-
me-tunnistus on, ja tahhame keige asja-
de sees hästi ellada. 2 Kor. 1. 12.
19. Agga minna maenitsen rohkeminne
sedda tehha, et mind sedda ussinaminne
jälle teie jure sadetakse.
20. Agga rahho Jummal, kes surnutte
seast on wäljatonud lammaste jure kar-
jatse iggawesse seädusse werre läbbi,
meie Issanda Jesusse,
Joan. 10. 11. 1 Peetr. 2. 25.
21. Se walmistago teid keige hea teg-
gude sees, temma tahtmisse järrele tegge-
ma, ja saatko teie sees sedda, mis temma
mele pärrast on, Jesusse Kristusse läbbi;
sellele olgo au iggaweste iggawesseks
aiaks. Amen.
22. Agga, wennad, ma pallun teid,
wötke maenitsemisse sanna heaks; sest
minna ollen teile lühhidelt kirjotanud.
23. Teile olgo teäda, et meie wend Ti-
moteus jälle lahti on, kellega, kui ta pea
tulleb, minna teid tahhan nähha sada.
24. Terretage omma juhhatajaid ja kei-
ki, kes pühhad on. Teid terretawad need,
kes Italia maalt on.
25. Arm olgo teie keikidega.

AMEN.

Ebrea rahwale kirjotud Italia maalt,
Timoteusse läbbi.

Paulusse ramato ots, mis Ebrea rahwale kirjotud.

Apostli Jakobusse Ramat,

keige usklikkude heaks kirjotud.

1. Peatük.

Kannatust on tarwis willetsusses. Jummal on keige hea annette andja. Ristiinnimenne ei pea ollema paljas kuulja, waid teggija usus.

1. Jakobus, Jummala ja Issanda Je-
susse Kristusse sullane, sowib römo nei-
le kahheteistkümne sugguarrule, mis laia-
le pillatud.
2. Minno wennad, pange selgeks rö-
muks, kui teie mitmesugguste kiusatuste
sisse sattute,
3. Ja moistke, et teie usk, mis on läbbi-
katsutud, sadab kannatust. Rom. 5. 3.
4. Agga kannatussel olgo täielinne tö,
et teie woiksite olla täieste waggad ja
ilmalaitmatta, ja et teil ühtegi ei puduks.
5. Agga kui kellelgi teie seast tarkust
pudub, se pallugo Jummala käest, kes
keigile ükssipiddisest melest annab, ja ei
hauguta, siis antakse sedda temmale.
Mark. 11. 24.
6. Agga ta pallugo uskus, ja ärgo olgo
mitte kahhe wahhel; sest kes kahhe wah-
hel on, se on merre laenette sarnane, mis
tulest aetakse, ja kakssipiddi heidetakse.
7. Sest sesamma innimenne ärgo möt-
telgo, et ta middagi Issanda käest saab.
8. Kakssipiddise süddamega mees ei olle
kindel ei ühhegi omma wisi sees.
9. Agga wend, kes madal on, kitelgo
ommast surussest.
10. Agga kes rikkas on, se kitelgo om-
mast maddalussest, sest ta peab kui rohho
öiekenne kaddu̇ma.
11. Sest päike touseb pallawaga, ja
kuiwatab rohho ärra, ja temma öiele
puddeneb mahha, ja temma illo, mis
peält olli nähha, kaub; nenda peab ka
rikkas omma tede peäl ärranärtsima.
12. Önnis se mees, kes kiusatust kanna-
tab, sest kui temma saab läbbikatsutud
sanud, siis peab ta ello kroni sama, mis
Issand on tootanud neile, kes tedda ar-
mastawad. Ilm. 3. 19. Luk. 22. 28. 29.

13. Ärgo ütlelgo ükski, kedda kiusatakse: Mind kiusatakse Jummalast; sest Jummal ei woi sada kurjaga kiusatud, ja temma isse ei kiusa keddagi kurjaga.
14. Agga iggaüht kiusatakse, kui tedda temma ennese himmust wetakse, ja aiwwatelletakse.
15. Pärrast kui himmo ennast wasto sanud, siis toob temma patto ilmale, agga kui pat saab täieste tehtud, siis sünnitab temma surma. Rom. 6, 23.
16. Ärge ekfige mitte, mo armsad wennad.
17. Keik hea andminne, ja keik täis and on üllewelt, ja tulleb mahha walgusse Issast, kelle jures ei olle muutmist egga wahhetamisse warjo.
18. Temma on meid sünnitanud omma tahtmisse järrele tõe sanna läbbi, et meie piddime kui üks essimenne suggu ollema temma lomade seast.
Joan. 1, 13. 1 Peetr. 1, 23.
19. Sepärrast, minno armsad wennad, olgo igga innimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkima, pitkalinne wihhale.
20. Sest innimesse wihha ei te mitte, mis Jummala ees õige on.
21. Sepärrast, heitke ennesteft ärra keik rojus ja kurjus, mis wägga paljo on, ja wõtke tassase melega sanna wasto, mis teie sisse on istutud, ja woib teie hinged õnsaks tehha. Rom. 13, 12. Kol. 3, 8.
22. Agga olge sanna teggijad, ja ei mitte üksipäinis kuuljad, et teie wallemõtlemisse läbbi endid ei petta.
23. Sest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte teggija, se on mehhe sarnane, kes omma ihholikko pallet peeglis katsub.
Luk. 6, 49.
24. Sest ta on ennast katsnud, ja ärraläinud, ja seddamaid ärraunnustanud, missuggune temma olli.
25. Agga kes wabbadusse täie käsko sisse kummardades watab, ja selle jure jääb, sesinnane ei olle mitte unnustaw kuulja, waid teoteggija, sesinnane on wast õnnis omma teggemisses.
p. 2, 12. Joan. 13, 17.
26. Kui kegi teie seast arwab Jummala tenija ollewad, ja ei tallitse mitte omma keelt, waid pettab omma süddant, selle Jummala tenistus on tühhine. Laul 34, 14.
27. Üks puhhas ja laitmatta tenistus Jummala ja Issa ees on se: Waeste laste ja lesknaeste järrele kulama nende willetsusses, ja isseennast ilma wiggata mailmast piddama.

2. Peatük.

Innimesse suruseft ei pea luggu petama.
Walle usfust.

1. Minno wennad, meie auu Issanda Jesusse Kristusse usk olgo teil nenda, et teie ühhest innimessest ei pea ennam luggu kui teisest.
2. Sest kui teie koggodusse sisse tulleks üks mees kuldsõrmuksega ja hiilgawa riettega, agga ka üks waene tulleks tahmaste riettega,
3. Ja teie wataksite selle peäle, kes hiilgawaid riid kannab, ja ütleksite temma wasto: Sinna, istu seie hästi; ja ütleksite waesele: Sinna, seisa seäl, ehk istu seie minno jalgealluse alla;
4. Eks teie siis isseennestes wahhet ei te, ja eks teie ei sa kohtomoistjaiks, agga kurjaste arwates?
5. Kuulge, mo armsad wennad, eks Jummal ei olle sellesinnatse mailma waesed ärrawallitsenud, kes uskus rikkad, ja kunningrigi pärrijad on, mis ta on tootanud neile, kes tedda armastawad?
1 Kor. 1, 26. 27. 28.
6. Agga teie ollete waesele häbbi teinud; eks rikkad ei wõtta woimust teie ülle, ja ei wea teid kohtojärgede ette?
1 Kor. 11, 22.
7. Eks needsammad ei teota head nimme, miska teie ollete nimmetud?
8. Kui teie nüüd kunninglikko käsko täieste peate kirja järrele: Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast, siis tete teie hästi; Mark. 12, 31.
9. Agga kui teie ühhest ennam luggu peate kui teisest, siis tete teie patto, ja teid nomitakse käsfust kui ülleastujaid.
3 Mos. 19, 15. 5 Mos. 1, 17.
10. Sest kes keik käsfoõppetust peab, ja ühhe käsfosanna wasto eksib, se on keigist süüallusseks sanud.
11. Sest kes on ütlenud: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma, se on ka ütlenud: Sinna ei pea mitte tapma. Kui sa nüüd ei rikku abbiello, agga sa tappad, siis olled sa käsfo ülleastujaks sanud.
12. Nenda räkige, ja nenda tehke, otsekui need, kelle peäle wabbadusse käsfo läbbi peab kohhut moistetama. p. 1, 25.
13. Sest kohhus peab ilma hallastusseta käima selle peäle, kes ei olle hallastanud; ja hallastus kiitleb kohto wasto.
Matt. 5, 7. p. 18, 30. 34.
14. Mis kasso on sest, mo wennad, kui kegi ütleb ennesel usso ollewad, agga

teggusid ep olle temmal? Kas usk woib
tedda õnsaks tehha?
15. Agga kui üks wend ehk õdde allasti
olleks, ja neil puduks iggapäwane toi-
dus, Luk. 3. 11.
16. Ja üks teie seast peaks ütlema nen-
de wasto: Minge rahho sees, sojendage
endid, ja sõge kõht täis; agga teie ei an-
na neile mitte ihho tarwidust, mis sest
kasso? 1 Joan. 3. 17. 18.
17. Nenda ka usk, kui temmal ei olle teg-
gusid, on isseenneses surnud.
18. Agga monni woiks öölda: Sul on
usk, ja mul on tend; näita mulle usko
ennese teggudega, siis tahhan ka minna
omma usko sulle näidata omma teggu-
dega. Kal. 5. 6.
19. Sa ussud, et Jummal on üks ai-
nus; sa teed hästi; kurjad waimud usk-
wad ka, ja wärrisewad.
20. Agga tahhad sa teäda, oh tühhine
innimennel et usk ilma teggusita on sur-
nud?
21. Eks Abraam, meie issa, ei olle õi-
geks moistetud teggudest, kui ta omma
poia Isaaki altari peäle ohwriks wiis?
1 Mos. 22. 9. 10. 12.
22. Nenda nääd sa, et usk temma teg-
gudele on abbiks olnud, ja teggudest on
usk täieks sanud.
23. Ja kirri on tõeks sanud, mis ütleb:
Abraam on Jummalat usknud, ja se on
temmale õigusseks arwatud, ja temma
on Jummala sõbraks hüitud.
Rom. 4. 3. Kal. 3. 6. Jes. 41. 8.
24. Nüüd näte teie, et innimenne teggu-
dest õigeks moistetakse, ja mitte üksipäi-
nis ussust.
25. Ja nendasammoti ka hoor Raab,
eks temma ei olle teggudest õigeks mois-
tetud, kui ta kässud wastowöttis, ja sa-
tis neid teist teed wälja? Ebr. 11. 31.
26. Sest otsekui ihho ilma waimota on
surnud, nenda on ka usk ilma teggusita
surnud.

3. Peatük.

Innimesse keele head ja kurjad wisid.

1. Mo wennad, ärge sage mitte igga-
mees öppetajaks, et teie teate, et meie su-
remat nuhtlust peame sama. Matt. 23. 8.
2. Sest meie eksime keik paljo; kui kegi
kõnnes ei eksi, se on täis mees, ja woib
ka keik ihho tallitseda.
3. Wata, meie panneme waljad hooste
suhho, et nemmad meie sanna peawad
kuulma, ja kallame ümber keik nende ihho.
Laul 32. 9.
4. Wata, ka laewad, mis ni sured on,
ja kangist tuultest aetakse, neidki põõrtakse
wähhema türiga, kuhho pole se, kes türib,
neid ial tahhab aiada.
5. Nenda on ka keel üks pissoke lige, ja
surustelleb wägga; wata, mis sure metsa
sütab pissoke tulli põllema?
Laul 12. 4. 5. Laul 57. 5.
6. Ka keel on üks tulli, ja üks mailm
täis üllekohhut, nisuggune on keel meie
liikmette seas, mis rojaseks teeb keik ihho,
ja sütab põllema meie ellokorra sündi-
missest surmast sadik, kui sedda põrgust
sütakse. Matt. 15. 11. 18. 19.
7. Sest keik, ni hästi metsaliste kui lin-
dude, ni hästi romajatte kui merre ella-
jatte suggu tallitsetakse, ja on tallitsetud
innimeste soust;
8. Agga keelt ei woi ükski innimenne
tallitseda, sedda kurja liget ei woi sundi-
da; se on täis surmajat rohto.
9. Sellega kidame meie Jummalat ja
Issa, ja sellesammaga sajatame meie in-
nimessi, kes Jummala sarnatseks on sa-
nud. 1 Mos. 1. 27.
10. Ühhest suust tulleb wälja õnnista-
minne ja sajataminne; se ei pea, mo wen-
nad, nenda mitte ollema.
11. Kas hallikas ühhest sonest üllesk-
dab maggusat ja wihha?
12. Kas wigipu, mo wennad, woib öl-
limarjo, ehk winapu wigimarjo kanda?
Nendasammoti ei woi ükski hallikas so-
last ja magguſat wet anda.
13. Kes teie seast on tark ja moistlik?
Se näitko heast ellust omma teggusid ül-
les targa tassandussega. Ewes. 5. 9. 15.
14. Agga kui teil wihhakaddedust ja ri-
do süddames on, siis ärge kitelge, ja är-
ge walletage mitte tõe wasto. Ewes. 4. 31.
15. Se ep olle mitte se tarkus, mis ül-
lewelt mahhatulleb, waid se on maine,
lihhalik, ja kurjast waimust öppitud.
1 Kor. 2. 6. 7.
16. Sest kus kaddedust ja rido on, seäl
on üks seggane ja selge pahha tö.
17. Agga tarkus, mis üllewelt tulleb,
on essite puhhas, pärrast rahholinne,
annab järrele, on sannawötlik, täis hal-
lastust ja keik head kasso, ei pea ennam
luggu ühhest kui teisest, ja ep olle sallalik.
18. Agga õigusse semet külwatakse rah-
ho sees nende heaks, kes rahho noudwad.
Jes. 32. 17.

4. Peatük.

Kurjest libha himmudest peab lahkuma; ligimesse peäle ei pea keelt kandma. Jummala nimmel peab keik tehtama.

1. Kust tullewad sõddimissed ja taplemissed teie seas? Eks sest, teie himmudest, mis sõddiwad teie liikmette sees? Rom. 7, 23.
2. Teie himmustate, ja teil ei olle middagi; teie tappate ja kaetsete, ja ei woi kätte sada; teie taplete ja sõddite, agga teil polle middagi, sepärrast et teie mitte ei pallu.
3. Teie pallute, ja ei sa mitte, sepärrast et teie pahhaste pallute, nenda et teie sedda omma himmudes woiksite kullutada.
4. Teie abbiellorikkujad mehhed ja naesed, eks teie ei tea, et mailma sõbrus on waen Jummala wasto? Kes nüüd tahhab mailma sõbber olla, se saab Jummala waenlaseks. Joan. 15, 19. Kal. 1, 10.
5. Woi mõtlete teie, et kirri asjata ütleb: Waim, mis meie sees ellab, himmustab kaddedusse wasto, Kal. 5, 17.
6. Ja temma annab suremat armo; sepärrast ütleb kirri: Jummal panneb surelisite wasto, agga allandlikkudele annab temma armo. 1 Peetr. 5, 5. 6.
7. Siis heitke Jummala alla; seiske kurrati wasto, siis peab ta teie jurest ärrapõggenema. Ewes. 6, 12. n. t. s. 1 Peetr. 5, 9.
8. Tulge Jummala liggi, siis tulleb temma teie liggi: puhhastage kässi, teie pattused, ja kassige süddamid, teie kaksipiddise melega innimessed. Sak. 1, 3.
9. Oppige omma hädda tundma, ja olge kurwad, ja nutke; teie naer sago nuttuks, ja teie rõõm kurbdusseks.
10. Allandage endid Issanda ette, siis wõttab temma teid üllendada. 1 Peetr. 5, 6.
11. Ärge kandke keelt üks teise peäle, wennad; kes wenna peäle keelt kannab, ja omma wenna peäle kohhut moistab, se kannab keelt kässo peäle, ja moistab kässo peäle kohhut; agga kui sa kässo peäle kohhut moistad, siis ei olle sa mitte kässo järrele teggija, waid kohtomoistja. Laul 15, 3. 1 Peetr. 2, 1.
12. Üks ainus kässoandja on, kes woib õnsaks tehha, ja hukka panna: sinna, kes sa olled, et sa teise peäle kohhut moistad? Matt. 7, 1. Rom. 2, 1.
13. Et kuulge nüüd, kes teie ütlete: Tänna ehk homme tahhame meie sinna ehk teise linna minna, ja sinna ühheks aastaks wibida, ja kaupelda, ja ennestele kasso sata.
14. Ja teie ei tea mitte, mis homme sünnib: sest missuggune on teie ello? Sest se on üks aur, mis nattokesse aega näikse, agga pärrast ärrakaub.
15. Se eest tulleb teile öölda: Kui Issand tahhab, ja kui meie ellame, siis tahhame sedda ehk teist tehha.
16. Agga nüüd kiitlete teie ommas hooplemisses; keik nisuggune kiitleminne on kurri. 1 Kor. 5, 6.
17. Kes nüüd moistab head tehha, ja ei te sedda mitte, sellele on se pattuks. Luk. 12, 47.

5. Peatük.

Rikkus on üks tühhi asi. Kannatlikkust kannatamisest. Wäggewast palwest.

1. Et kuulge nüüd, teie rikkad, nutke ja ulluge keige omma hädda pärrast, mis on tullemas teie peäle.
2. Teie rikkus on ärramäddanenud, ja teie rided on koidest söbud.
3. Teie kulla ja hõbbeda on rooste rikkunud, ja nende rooste peab teile tunnistusseks ollema, ja keik teie ihho lihha ärrasöma, kui tullekе: teie ollete warrandust koggunud wiimsil päiwil.
4. Wata, töteggijatte palk, kes teie maad on ärraleikanud, mis teist on kinnipetud, se kissendab, ja leikajatte kissendamissed on tulnud wäggede Issanda kõrwade ette. 3 Mos. 19, 13.
5. Teie ollete prassimisses ja omma himmude järrele ellanud ma peäl: teie ollete omma süddamid toitnud otsekui tapmisse päwal.
6. Teie ollete hukkamoistnud, teie ollete õiglase ärratapnud; temma ei panne teie wasto.
7. Olge nüüd pitka melega, mo wennad, Issanda tullemissest sadik. Wata, mamees otab kallist ma wilja, pitka melega sedda otes, kunni ta saab warratse ja hillise wihma. Luk. 21, 19.
8. Olge nüüd teiegi pitka melega, kinnitage omma süddamid, sest et Issanda tulleminne on liggi joudnud. 1 Kor. 10, 11.
9. Ärge õhkage mitte üks teise wasto, wennad, et teid hukka ei moisteta; wata kohtomoistja seisab ukse ees. Matt. 24, 33.
10. Wõtke, mo wennad, prohwetid, kes Issanda nimmel on räkinud, märgiks, kuida nemmad on kannatanud ja pitka melega olnud.
11. Wata, meie kidame neid õnsaks, kes kannatlikkud on; Jobi kannatussest ollete teie kuulnud ja näinud, mis otsa Issand

sellele on teinud, sest et Issandal wägga ärras ja halle süddā on. Job. 1. 21. 22.
12. Agga keigeennamiste, mo wennad, ärge wanduge mitte ei taewa, egga ma jures, egga mu wandega; agga teie jah olgo jah; ja ei mitte olgo ei mitte, et teie kohto alla ei lange. Matt. 5. 34. n. t. s.
13. Kui kegi teie seast kurja kannatab, se pallugo Jummalat; kelle meel hea on, se laulgo mängides.
14. Kui kegi teie seast nödder on, se kutsugo ennese jure koggodusse wannemad, ja need pallugo Jummalat temma peäle, ja woidko tedda ölliga Issanda nimmel. Mark. 6. 13.
15. Ja usso palwe saab haiget aitma, ja Issand saab tedda terweks teggema; ja et ta kül on patto teinud, siis peab se temmale andeks antama. Laul 30. 3.
16. Tunnistage üks teisele issekeskis omma eksitussi, ja tehke palwid üks teise eest, et teie terweks sate; öige innimesse wäggew palwe makſab paljo. Laul 145. 18.
17. Elias olli nisammasuggune nödder innimenne kui meiegi, ja ta pallus Jummalat rasteste, et wihma ei piddand saddama, ja kolm aastat ja kuus kuud ei saddand wihma ma peäle. Luk. 4. 25. 1 Kunn. 17. 1. n. t. s.
18. Ja temma pallus ta, ja taewas andis wihma, ja ma kandis omma wilja. 1 Kunn. 18. 41. n. t. s.
19. Wennad, kui kegi teie seast tõe te peält ärraeksib, ja kegi pörab tedda jälle ümber tele, Matt. 18. 15. Kal. 6. 1.
20. Se peab teädma, et kes ühhe pattuse temma eksitusse te peält ümberpörab, se peästab hinge surmast, ja kattab pattude hulga kinni. Laul 51. 15.

Jakobusse ramato ots.

Apostli Juda Ramat,

keige usklikkude heaks kirjotud.

Maenitsus, et peab kindlaste jäma puhta öppetusse ja ello sisse, ja hoidma nende eest, kes üllemeelsed, teotajad ja pilkajad on.

1. Judas, Jesusse Kristusse sullane, agga Jakobusse wend, neile kes on kutsutud, pühhitsetud Jummala Issa läbbi, ja hoitud Jesusse Kristussele, Matt. 13. 55.
2. Hallastust ja rahho ja armastust sago teile rohkeste. 2 Peetr. 1. 2.
3. Armsad, et ma keik hoolt kandsin teile kirjotada meie keikide önnistussest, siis olli tarwis teile maenitsedes kirjotada, et teie peate woitlema usso pärrast, mis ükskord pühhade kätte on antud.
4. Sest monningad innimessed on körwalt sisse puggenud, kes jubba ennemuiste seks hukkatusseks on enne üllleskirjotud, kes jummalakartmatta, kes meie Jummala armo wallatusseks pöörwad, ja salgawad ärra ainsa wallitseja Jummala, ja meie Issanda Jesusse Kristusse. Tit. 1. 16.
5. Agga ma tahhan teie mele tulletada, kes teie sedda ammogi teate, et Issand, kui ta rahwa Egiptusse maalt sai ärrapeästnud, on pärrast ärrahukkanud neid, kes ei usknud. 4 Mos. 14. 35. 1 Kor. 10. 5.
6. Ja inglid, kes omma hakkatust ei hoidnud, waid omma elloasseme mahhajätnud, on temma sure päwa kohtoni iggawesses wangipölwes pimmedusse al kinnipiddanud, 2 Peetr. 2. 4.
7. Otsego Sodoma ja Komorra, ja nende ümberkaudsed linnad, mis selsammal kombel, kui needsinnatsed porbo ellus ellanud, ja muud lihha tagganoudnud, ühheks märgiks on pandud, ja kannatawad iggawesse tulle nuhtlust. 1 Mos. 19. 24. 25.
8. Nendasammoti tewad ka needsinnatsed unnenäggijad omma lihha rojaseks, ja pölgwad üllemat wallitsust, ja teotawad neid, kes sures auus on.
9. Agga peaingel Mikael, kui ta kurratiga rieldes waidles Mosesse kehha pärrast, ei julgend mitte teotusse kohhut temma peäle moista, waid ütles: Issand söitelgo sind. Sak. 3. 2.
10. Agga needsinnatsed teotawad sedda, mis nemmad ei moista; agga mis nemmad enneste wäest kui moistmatta ellajad teädwad, ses rikkuwad nemmad endid ärra. 2 Peetr. 2. 12.
11. Häbba neile! sest et nemmad on Kaini teed käinud, ja Palaami palga pettusse pärrast otsego wäljawallatud,

ja Kore wastoräkimisse läbbi hukka läinud. 1 Mos 4. 8. Ilm. 2. 14. 4 Mos. 16. 1. 31.

12. Needsinnatsed on teie armastusse sömaaegus rojamärgid, ja kui nemmad teiega wöörasspeul on, täitwad nemmad isseenndid ilmakartmatta: nemmad on ilma weeta pilwed, tuultest ümber aetud, süggisjed paljad puud, ilma wiljata, kaks korda ärrasurnud, jurega wäljakistud,

13. Hirmsad merre laened, mis ennesste omma häbbi wäljawahhutawad, ekssijad tähhed, kellele paks pimmedus iggawesste on tallele petud.

14. Agga neile on ka ettekulutanud Enok, kes seitsmes Adamast, ja ütlelnud: Wata, Issand tulleb mitme tuhhande pühhaga, 1 Mos. 5. 21.

15. Kohhut piddama keikide peäle, ja noomima keiki neid, kes jummalakartmatta on keige nende jummalakarmatta ello teggude pärrast, mis nemmad jummalakartmatta wisil on teinud, ja keige kowwa sannade pärrast, mis jummalakartmatta pattused temma wasto on räkinud. Matt. 25. 31. n. t. s.

16. Needsinnatsed on nurrisejad, kes ikka kaebawad, ja kes omma himmude järrel käiwad, ja nende su rägib uhtid sanno, ja nemmad pannewad innimessi immeks kasso pärrast. Laul 17. 10. 2 Peetr. 2. 18.

17. Agga teie, armsad, tulletage ennesste mele neid sanno, mis meie Issanda Jesusse Kristusse apostlittest on enne öldud, 2 Peetr. 3. 2. 15.

18. Kui nemmad teile ütlesid, et wiimsel aial sawad pilkjad ollema, kes omma ennesste jummalakartmatta ello himmude järrel käiwad. 1 Tim. 4. 1.

19. Needsinnatsed on, kes isseenndid ärralahhutawad, lihhalikkud, kellel waimo ep olle.

20. Agga teie, armsad, ehhitage isseenndid omma keigepühhama usso peäle, ja palluge Jummalat pühha Waimo sees, Kol. 1. 23. p. 2. 7. 1 Peetr. 2. 5.

21. Ja hoidke enndid Jummala armastusse sisse, ja ootke meie Issanda Jesusse Kristusse hallastust iggawesseks elluks. 1 Kor. 1. 7. 2 Peetr. 3. 17.

22. Ja wahhet piddades heitke teiste peäle armo;

23. Agga tehke teised kartussega önsaks, ja kiskuge neid tullest wälja, ning wihkage ka kube, mis lihhast rojaseks tehtud. Jak. 5. 19. 20.

24. Agga sellele, kes teid woib hoida, et teie ei kommista, ja ilmawiggata seäda omma auu ette suure römoga, 1 Tess. 5. 23.

25. Ainsa targa Jummalale, meie Önnisteggijale, olgo au ja suur auustus, wäggi ja melewald nüüd ja ikka iggawesste.

AMEN.

Juda ramato ots.

Joannesse, Jummala sanna öppetaja, Ilmutamisse Ramat.

1. Peatük.

Kallis maenitsus ja öppetus Jummalast Issast ja Kristussest. Joannes näab ühhes näggemisses Jesust Kristust. Sallaia asst 7 taewa tähhest, ja 7 küünlajallast.

1. Se on Jesusse Kristusse ilmutaminne, mis Jummal temmale on annud, et ta omma sullastele piddi näitma, mis nobbedaste piddi sündima, ja on sedda tähhendanud omma sullasele Joannessele ja läkkitanud omma ingli läbbi.

2. Sesinnane on tunnistanud Jummala sanna, ja Jesusse Kristusse tunnistust, ja keik, mis ta on näinud. 1 Joh. 1. 1.

3. Önnis on se, kes loeb, ja need, kes kuulwad neidsinnatsid prohweti kulutamisse sanno, ja peawad, mis sesse on kirjotud, sest aeg on liggi. p. 22. 7.

4. Joannes neile seitsme koggodussele, mis on Asia maal: arm olgo teile ja rahho sest, kes on, ja kes olli, ja kes tulleb; ja neist seitsmest Waimust kes temma aujärje ees on. Sak. 3. 9. p. 4. 10.

5. Ja Jesussest Kristussest, kes on ustaw tunnistaja, essite sündinud surnutte seast, ja mailma kunningatte üllem, kes meid on armastanud, ja meid pesnud meie pattudest omma werre sees.

6. Ja on meid kunningaiks ja preestriks töstnud Jummalale ja omma Issale: temmale olgo au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks. Amen. p. 5. 10. p. 20. 6.

7. Wata, temma tulleb pilwettega, ja
keik ſilmad peawad tedda näggema, ka
need, kes tedda on läbbipiſtnud, ja keik
ma ſugguarrud peawad temma pärraſt
ulluma; jah, amen. Sak. 12. 10.
8. Minna ollen A ning O, Algus ja
Ots, ütleb Jssand, kes on, ja kes olli, ja
kes tulleb, ſe keigewäggewam.
p. 4. 11. 17. p. 21. 6.
9. Minna Joannes, kes ka teie wend ja
ſeltſimees ollen Jeſuſſe Kristuſſe willet-
ſuſſes ja kunningrikis ja kannatuſſes,
ma ollin ſeäl ſare peäl, mis Patmuſſeks
hütakſe, Jummala ſanna pärraſt, ja Je-
ſuſſe Kristuſſe tunnistuſſe pärraſt.
10. Ma ollin waimus Jssanda päwal,
ja kuulſin enneſe tagga ühhe ſure kui
passuna heäle. p. 4. 2.
11. Ütlewad: Minna ollen A ning O,
essimenne ja wiimne, ja mis ſa nääd,
ſedda kirjota ramato ſiſſe, ja läkkita kog-
goduste kätte, mis on Aſia maal, Ewe-
ſuſſe, ja Mürna, ja Pergamuſſe, ja Tüa-
tira, ja Sardiſſe, ja Wiladelwia ja Lao-
dikea linnadeſſe. 8. ſ.
12. Ja ma pöörſin ennaſt ümber ſedda
heält waatma, mis minnoga rääkis: ja
kui ma ennaſt ſain ümberpöörnud, ſiis
näggin ma ſeitſe kuldküünlajalga,
13. Ja keſt nende ſeitsme küünlajalla
wahhel üht, kes olli innimeſſe Poia ſar-
nane, ſel olli pitk kuub ſelgas, ja kuldwö
temma rindade alla pandud.
Tan. 7. 13. p. 10. 5. 6.
14. Agga temma pea ja juukſed ollid
walged, kui walge wil, kui lummi, ja
temma ſilmad kui tulleleek.
15. Ja temma jallad ollid hiilgawa
waſſe ſarnatſed, ja kumad otſekui ahjus,
ja temma heäl olli otſekui wette hulga
kohhiſeminne.
16. Ja temmal olli parramas käes ſeit-
ſe taewa tähte, ja temma ſuuſt läks wäl-
ja üks terraw kahheterrane möök, ja tem-
ma palle olli otſekui päike paistab om-
mas wäes. 20. ſ. p. 2. 1. 12. p. 19. 15.
17. Ja kui ma tedda näggin, langſin
ma kui ſurnud temma jalge ette mahha,
ja ta panni omma parrama käe minno
peäle, ja ütles mo waſto: Ärra karda,
minna ollen essimenne ja wiimne,
18. Ja ellaw, ja ollin ſurnud, ja wata,
ma ellan iggaweste iggaweſſeks aiaks,
Amen. Ja minno kä on pörgo ja ſurma
wötmed.
19. Kirjota, mis ſa olled näinud, ja
mis nüüd on, ja mis pärraſt ſedda peab
ſündima.
20. Kirjota nende ſeitsme taewa tähhe
ſallajat asja, mis ſa minno parramas
käes olled näinud, ja neid ſeitſe kuldküün-
lajalga. Need ſeitſe tähte on ſeitsme kog-
goduſſe inglid, ja need ſeitſe küünlajalga,
mis ſa olled näinud, on ſeitſe koggoduſt.

2. Peatük.

Nelli essimeſt ramatut, nende kes on öppetuſſed, maenitſuſſed, tootuſſed, ähwardamiſſed.

1. Kirjota Eweſuſſe koggoduſſe ingli-
le: Sedda ütleb ſe, kes need ſeitſe tähte
peab ommas parramas käes, kes keſk
nende ſeitsme kuldküünlajalla wahhel
könnib: p. 1. 13. 16. 20.
2. Ma tean ſinno teggusid, ja ſinno
tööd, ja ſo kannatuſt, ja et ſa ei woi mit-
te kurje ſallida, ja olled kiuſanud neid,
kes endid ütlewad apostlid ollewad, ja
polle mitte, ja olled neid leidnud walle-
likkud ollewad. 1 Joan. 4. 1. 2.
3. Ja olled kandnud, ja ſul on kanna-
tuſt, ja mo nimme pärraſt olled ſa tööd
teinud, ja ep olle mitte ärrawäsſinud.
Ebr. 6. 10.
4. Agga mul on middagi ſinno waſto,
et ſa omma essimeſſe armastuſſe olled
mahhajätnud.
5. Siis mötle nüüd, kuſt ſa olled ärra-
langenud, ja parranda meelt, ja te essi-
meſſi teggusid; agga kui mitte, ſiis tul-
len ma ſulle nobbedaste, ja tahhan ſo
küünlajalla temma aſſemelt ärralükkada,
kui ſa meelt ei parranda. 1 Peetr. 4. 17.
6. Agga ſe on ſul, et ſa Nikola uſſo-
ſeltſi teggusid wihkad, mis minna ka
wihkan. Laul 139. 21. 22.
7. Kel körw on, ſe kuulgo, mis Waim
koggodustele ütleb: Kes woidab, ſellele
tahhan ma anda ſüa ello puuſt, mis keſk
Jummala Paradiſi on.
8. Ja Mürna koggoduſſe inglile kirjo-
ta: Sedda ütleb essimenne ja wiimne,
kes olli ſurnud, ja on ellawaks ſanud:
p. 1. 8. p. 22. 13. 14.
9. Ma tean ſinno teggusid, ja willetſuſt
ja waeſuſt (agga ſa olled rikkas) ja nende
teotamiſt, kes ütlewad endid Juda rahwa
ollewad, ja ei olle mitte, waid on ſadana
koggodus. p. 3. 9. Rom. 2. 28. 29.
10. Ärra karda ühtegi, mis ſa pead kan-
natama; wata, kurrat wöttab monnin-
gad teie ſeaſt wangitorni wisſata, et teid
peab kiuſatama; ja teil peab willetſus
ollema kümme päwa. Olle ustaw ſur-
mani, ſiis tahhan ma ſulle ello kroni
anda.
11. Kel körw on, ſe kuulgo, mis Waim

koggodustele ütleb: Kes woidab, sellele ei pea pahha tehtama teisest surmast.
12. Ja Pergamusse koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se, kelle kä terraw kahheterrane moök on:
p. 1, 16. Ebr. 4, 12. 13.
13. Ma tean sinno teggusid, ja kus sa ellad, kus sadana aujärg on, ja pead mo nimmest kinni, ja sinna ei olle minno usko mitte ärrasalganud, ka neil päiwil, millal Antipas mo ustaw tunnistaja olli, kedda teie jures on ärratappetud, kus sadanas ellab.
14. Agga mul on pissut sinno wasto, et sul seäl neid on, kes kinnipeawad Palaami öppetussest, kes Palakit öppetas pahhandust pannema Israeli laste ette, et nemmad piddid woöra jummalatte ohwrid söma, ja hora tööd teggema.
4 Mos. 24, 14. p. 25, 2.
15. Nendasammoti on sul ka neid, kes Nikola ussoseltsi öppetussest kinnipeawad, sedda wihkan minna. 6. s.
16. Parranda meelt; agga kui mitte, siis tullen ma sulle nobbedaste, ja tahhan nendega söddida omma su moögaga.
17. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb: Kes woidab, sellele tahhan ma süa anda warjule pandud mannast, ja tahhan temmale anda ühhe walge kiwwikesse ja ue nimme kiwwikesse peäle kirjotud, mis ükski mu ei tunne, kui agga se, kes sedda saab.
18. Ja Tüatira koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb Jummala Poeg, kel silmad on otsekui tulleleek, ja temma jallad on hiilgawa wasse sarnatsed.
p. 1, 14. 15.
19. Ma tean sinno teggusid ja armastust, ja ammetit ja usko, ja sinno kannatust, ja sinno teggusid, ja et wiimsid ennam on, kui essimessi.
20. Agga mul on pissut sinno wasto, et sa naese Jesabeli, kes ennast ütleb prohweti ollewad, lassed öppetada, ja minno sullasid petta, et nemmad hora tööd tewad, ja woöra jummalatte ohwrid söwad. 1 Kunn. 16, 31. Öpp. Sann. 7, 5.
21. Ja ma ollen temmale aega annud, et ta ennast piddi pöörma omma hora ellust, ja temma ei olle mitte ümberpöörnud.
22. Wata, ma wiskan tedda wodisse, ja neid, kes temmaga on abbiello rikkunud, sure willetsusse sisse, kui nemmad ei pöra omma teggudest.
23. Ja temma lapsed tahhan minna surmaga löppetada, ja keik koggodussed peawad tundma, et minna ollen se, kes nerud ja süddamed läbbikatsub; ja ma tahhan iggaühhele teie seast anda temma teggude järrele. Jer. 17, 10. Laul 7, 10.
24. Agga teile ütlen minna, ja teistele, kes Tüatiras on, kellel ei olle sedda öppetust, ja kes ei olle sadana süggawussi tunnud, (nenda kui nemmad ütlewad): Ma ei tahha mitte teist koormat teie peäle panna.
25. Kummatagi piddage kinni, mis teil on, kunni ma tullen.
p. 3, 11. Esek. 33, 12. 13. 18.
26. Ja kes woidab, ja kes otsani peab minno teggusid, sellele tahhan ma melewalla anda paggauatte ülle. Laul 2, 8. 9.
27. Ja ta peab neid raudkeppiga kui karjane hoidma, neid peab otsego pottiseppa riisto pihhuks lödama, nenda kui minnagi omma Issa käest melewalla ollen sanud. Laul 149, 6–9.
28. Ja ma tahhan temmale koidotähhe anda.
29. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb.

3. Peatük.

Kolm wimist ramatut, nende sees on öppetussed, maenitsussed, tootussed, ähwardamissed.

1. Ja Sardisse koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se, kellel need seitse Jummala waimo on, ja need seitse tähte: Ma tean sinno teggusid, et sul nimmi on, et sa ellad, ja sa olled surnud.
p. 1, 4. 16. 20.
2. Olle walwas, ja kinnita neid, kes järrele jänud, kes on surremisse peäl, sest minna ei olle mitte leidnud sinno teggusid täied ollewad Jummala ees.
3. Sepärrast mötle, kuida sa olled sanud ja kuulnud, ja pea sedda ja parranda meelt; kui sa nüüd ei wötta walwada, siis tullen ma sinno peäle kui warras, ja sa ei pea mitte teädma, mil tunnil ma so peäle tullen. p. 2, 5. Matt. 24, 43.
4. Ommeti on sul pissut nimmesid ka Sardisses, kes ei olle omma ridid rojastanud, ja nemmad peawad minnoga käima walgis ridis, sest nemmad on sedda wäärt. Jes. 41, 14.
5. Kes woidab, sedda peab walge riettega ehhitadama, ja minna ei tahha temma nimme mitte ärrakustutada ello ramatust, ja ma tahhan temma nimme üllestunnistada omma Issa ees, ja keige temma inglitte ees.
p. 13, 8. p. 17, 8. p. 20, 15. p. 21, 27.

6. Kel kõrw on, se kuulgo, mis Waim
koggodustele ütleb.
7. Ja Wiladelwia koggodusse inglile
kirjota: Sedda ütleb se pühha, se tössine,
kellel on Taweti wötti, kes lahtiteeb, ja
ükski ei panne kinni; ja temma panneb
kinni, ja ükski ei te lahti. p. 1. 18.
8. Ma tean sinno teggusid; wata, ma
ollen so ette annud ühhe lahtitehtud ukse,
ja ükski ei woi sedda kinnipanna; sest
sul on pissut rammo, ja sa olled mo
sanna piddanud, ja ep olle mitte minno
nimme ärrasalganud. 2 Kor. 12. 9.
9. Wata, ma annan sadana koggodus-
sest monned, kes endid ütlewad Juda rah-
wa ollewad, ja ei olle mitte, waid walle-
tawad; wata, ma tahhan tehha, et nem-
mad peawad tullema ja sinno jalge ette
kummardama, ja tundma, et ma sind ol-
len armastanud. p. 2. 9.
10. Sest et sa olled mo kannatusse san-
na piddanud, siis tahhan ka minna sind
hoida kiusatusse tunni eest, mis on tulle-
mas keige mailma peäle, neid kiusama,
kes ma peäl ellawad.
11. Wata, ma tullen nobbedaste: pea
kinni, mis sul on, et ükski ei sa sinno
kroni wötta. p. 2. 25.
12. Kes woidab, se tahhan ma sambaks
tehha omma Jummala templis, ja tem-
ma ei pea mitte ennam seält wäljamin-
nema, ja ma tahhan temma peäle kirjo-
tada omma Jummala nimme, ja omma
Jummala liñna, ue Jerusalemma nim-
me, mis taewast minno Jummalast mah-
hatulleb, ja omma ue nimme.
p. 21. 1. 2. 22. p. 22. 4.
13. Kel kõrw on, se kuulgo, mis Waim
koggodustele ütleb.
14. Ja Laodikea koggodusse inglile kir-
jota: Sedda ütleb Amen, ustaw ja
tössine tunnistaja, Jummala loma hak-
katus. Kol. 1. 18.
15. Ma tean sinno teggusid, et sa ei olle
külm egga keew: oh olletsid sa külm ehk
keew!
16. Et sa leige olled, ja ei olle külm eg-
ga keew, sepärrast tahhan ma ommast
suust sind wäljasüllitada.
17. Sest et sa ütled: Ma ollen rikkas,
ja ollen rikkaks sanud, ja mulle polle üh-
tegi tarwis! Ja sinna ei tea mitte, et sa
olled willets ja armoto, ja waene, ja
pimme, ja allasti. 1 Kor. 4. 8. Jes. 58. 2. n. t. s.
18. Ma annan sulle nou, et sa mo
käest ostad kulda, mis tulles on läbbikat-
sutud, et sa woitsid rikkaks sada, ja wal-
ged rided, et sa woitsid neid ennese ümber
panna, ja et so allastusse häbbi ei saaks
awwalikkuks, ja woia omma silmi silma-
salwiga, et sa woitsid nähha.
19. Ma noomin ja karristan neid, kedda
ma armastan; sepärrast olle wägga ho-
las ja parranda meelt. Ebr. 12. 6.
20. Wata, ma seisan ukse ees, ja kop-
putan: kui kegi minno heält wöttab kuul-
da ja ukse lahtitehha, selle jure tahhan
ma sisse miñna, ja öhtosömaaega tem-
maga süa, ja temma minnoga.
21. Kes woidab, sellele tahhan ma an-
da minno ennese aujärje peäl istuda,
nenda kui minnagi ollen woitnud, ja ist-
nud omma Issaga temma aujärje peäl.
Joan. 17. 24. Matt. 19. 28.
22. Kel kõrw on, se kuulgo, mis Waim
koggodustele ütleb.

4. Peatük.

Taewase Issa sure aujärjest.

1. Pärrast sedda näggin ma, ja wata,
üks uks olli lahtitehtud taewas, ja essi-
menne heäl, mis ma otsego passuna kuul-
sin ennesega räkiwad, ütles: Astu seie
üles, ja ma tahhan sulle näidata, mis
pärrast sedda peab sündima. p. 1. 10. 19.
2. Ja seddamaid ollin minna waimus,
ja wata, üks aujärg pandi taewa, ja üks
istus järje peäl.
3. Ja se, kes istus, olli peält nähha ot-
sego jaspine ja sardine kiwwi, ja üks
wikkerkaar olli aujärje ümber, nenda peält
nähha, otsego maragdi kiwwi. Hesek. 1. 26.
4. Ja aujärje ümber ollid nelli kolmat-
kümmend aujärge; ja aujärgede peäl näg-
gin ma nelli kolmatkümmend wannemat
istwad, walge riettega ehhitud, ja neil ol-
lid kuldkronid peas. p. 11. 16.
5. Ja aujärjest läksid wälja wälgud ja
pitksed, ja heäled; ja seitse tullist lampi
pöllesid aujärje ees, need on seitse Jum-
mala waimo. p. 1. 4.
6. Ja aujärje ees olli üks klaasmerri,
kristalli karwa, ja kesk aujärge, ja aujär-
je ümber nelli ellajat täis silmi eest ja
takka. p. 15. 2. Hesek. 10. 20. 21.
7. Ja essimenne ellajas olli loukoera
sarnane, ja teine ellajas olli wassika sar-
nane, ja kolmandamal ellajal olli otsego
innimesse näggo, ja neljas ellajas olli
lendwa kotka sarnane. Hesek. 1. 10.
8. Ja ellajattel olli iggaühhel kuus ti-
ba ümber ja ümber, ja ollid seestpiddi
täis silmi, ja neil ei olnud hingamist ei
ööd egga päwad, ja ütlesid: Pühha, püh-
ha, pühha on Issand, keigewäggewam

Jummal, kes olli, ja kes on, ja kes tulleb. Jes. 6, 2. 3.
9. Ja kui ellajad auu ja auustust ja tänno wötsid anda sellele, kes aujärje peäl istub, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks;
10. Siis heitsid need nelli kolmatkümmend wannemat mahha selle ette, kes aujärje peäl istub, ja kummardasid sedda, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks, ja heitsid ommad kronid aujärje ette, ja ütlesid: p. 5, 13. 14.
11. Issand, sinna olled wäärt wötma auu ja auustust ja wägge, sest et sa olled keik asjad lonud: ja sinno tahtmisse läbbi on nemmad, ja on lodud.
p. 5, 12. p. 10, 6. Rom. 11, 36.

5. Peatük.

Kristus on Loukoer ja Tal, kelle kä pitseriga kinnipandud ramat on. Tedda kidetakse ue lauloga.

1. Ja ma näggin selle parramas käes, kes aujärje peäl istus, ühhe ramato, kirjotud seestpiddi ja wäljastpiddi, kinnipandud seitsme pitseriga.
2. Ja ma näggin ühhe wäggewa ingli, kes sure heälega kulutas: Kes on wäärt sedda ramatut lahtiteggema, ja temma pitserid lahtiwötma?
3. Ja ükski ei woinud, ei taewas, ei ma peäl, egga ma al ramatut lahtitehha, egga senna sisse wadata.
4. Ja ma nutsin wägga, et keddagi ep olnud wäärt leitud, kes ramatut piddi lahtiteggema ja sedda luggema, ehk sinna sisse waatma.
5. Ja üks wannematte st ütles mulle: Ärra nutta; wata, loukoer, kes on Juda sugguarrust, Taweti juur, on woitnud, nenda et ta woib ramato lahtitehha, ja temma seitse pitserit lahtiwötta.
6. Ja ma näggin, ja wata, kesk aujärje ja ellajatte wahhel, ja kesk wannematte wahhel olli üks Tal seismas, otsekui tappetud, ja temmal olli seitse sarwe, ja seitse silma: need on Jummala seitse waimo, mis on läkkitud keige ma sisse.
7. Ja se tulli ja wöttis ramato selle parramast käest, kes aujärje peäl istus.
8. Ja kui temma ramato olli wötnud, siis heitsid need nelli ellajat, ja need nelli kolmatkümmend wannemat Talle ette mahha, ja iggamehhe kä olli kannel ja kuldkausid täis suitsetamisse rohto, need on pühha rahwa palwed. p. 4, 4.
9. Ja nemmad laulsid ühhe ue laulo, ja ütlesid: Sinna olled wäärt ramatut wötma ja selle pitserid lahti teggema, sest et sa olled ärratappetud, ja olled omma werrega meid Jummalale ostnud, keige sugguarrude, ja keelte, ja rahwa ja pagganatte seast. p. 4, 11.
10. Ja olled meid teinud kunningaiks ja preestriks meie Jummalale, ja meie peame kui kunningad wallitsema ma peäl. p. 1, 6.
11. Ja ma näggin ja kuulsin mitme ingli heält aujärje ja ellajatte ja wannematte ümberringi, ja nende arro olli mitto kümmend tuhhat korda kümmend tuhhat, ja tuhhat korda tuhhat.
12. Ja nemmad ütlesid sure heälega: Tal, mis on ärratappetud, se on wäärt, wötma wägge, ja rikkust, ja tarkust, ja rammo, ja auustust, ja auu ja kitust. p. 4, 11.
13. Ja keik lomad, mis taewas on ja ma peäl, ja ma al, ja mis merres on, ja keik, mis nende sees on, kuulsin ma ütlewad: Sellele, kes aujärje peal istub, ja Tallele olgo kitus, ja auustus ja au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks. Wil. 2, 10. 11.
14. Ja need nelli ellajat ütlesid: Amen. Ja need nelli kolmatkümmend wannemat heitsid mahha, ja kummardasid sedda, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks. p. 19, 4.

6. Peatük.

Kue pitseri lahtiteggemissest. Sega antakse teäda, missuggune järg pühha ristikoggodusel siin ilmas piddi ollema.

1. Ja ma näggin, et Tal ühhe neist pitserist lahtiwöttis, ja minna kuulsin ühhe neist neljast ellajast ütlewad kui pitkse heälega: Tulle ja wata.
2. Ja ma näggin, ja wata, üks walge hobbone, ja sel, kes temma selgas istus, olli amb käes, ja temmale anti üks kroon, ja ta läks wälja kui ärrawoitja, ja et ta piddi woitma. p. 19, 11–14.
3. Ja kui ta teise pitseri lahtiwöttis, siis kuulsin ma teise ellaja ütlewad: Tulle ja wata.
4. Ja üks teine tullipunnane hobbone läks wälja, ja sellele, kes temma selgas istus, anti ma peält rahho ärrawötta, ja et nemmad üks teist piddid ärratapma: ja temmale anti üks suur mööк.
5. Ja kui ta kolmandama pitseri lahtiwöttis, siis kuulsin ma kolmandama ellaja ütlewad: Tulle ja wata. Ja ma näggin, ja wata, üks must hobbone, ja sel, kes temma selgas istus, ollid waekausid kä.
6. Ja ma kuulsin ühhe heäle kesk nelja

ellaja seast ütlewad: üks moöt nisso ühhe tenarirahha eest, ja kolm moöto odre ühhe tenarirahha eest, ja öllile ja winale ärra te pahha.

7. Ja kui ta neljandama pitseri lahti wöttis, siis kuulsin ma neljandama ellaja heäle ütlewad: Tulle ja wata. p. 4. 7.

8. Ja ma näggin, ja wata, üks tuhkur hobbone, ja selle nimmi, kes temma selgas istus, olli surm, ja pörgohaud käis temmaga, ja neile anti melewald ma neljat ossa ärratappa moögaga ja näljaga, ja katko surmaga, ja metsaliste läbbi, mis ma peäl.

9. Ja kui ta wiendama pitseri lahti wöttis, siis näggin ma altari al nende hingesid, kes ollid ärratappetud Jummala sanna pärrast, ja tunnistusse pärrast, mis neil olli. p. 20. 4.

10. Ja nemmad kissendasid sure heälega ja ütlesid: Oh pühha ja tössine Issand, kui kaua ei moista sa kohhut, ja ei maksa mitte meie werd nende kätte, kes ma peäl ellawad? Laul 18. 7. Laul 79. 10.

11. Ja neile anti iggaühhele pitkad walged rided, ja neile öldi, et nemmad weel piddid hingama nattokesse aega, senni kui nende kasullaste, ja nende wendade arro piddi täis sama, kedda piddi ärratappetama, nenda kui neidki.

12. Ja ma näggin, kui ta kuendama pitseri lahti wöttis ja wata, suur mawärriseminne sündis, ja päike sai mustaks kui karrune kot, ja ku sai otsego werri. p. 16. 18. Joel 2. 10.

13. Ja taewa tähhed langsid ma peäle, otsekui wigipu ommad küpsmatta marjad mahha aiab, kui tedda surest tulest köigutakse. Matt. 24. 29.

14. Ja taewas tagganes otsekui kokkokeratud pabber, ja keik mäed ja sared lükkati ommalt assemelt. p. 16. 20. p. 20. 11. Laul 102. 27.

15. Ja ma kunningad ja sured, ja rikkad, ja pealikkud tuhhande ülle, ja wäggewad, ja keik sullased, ja keik wabbatmehhed puggesid warjule kobaste ja mäggede kaljude sisse,

16. Ja ütlesid mäggede ja kaljude wasto: Langege meie peäle, ja pange meid warjule selle palle eest, kes aujärje peäl istub, ja Talle wihha eest. Luk. 23. 30.

17. Sest et temma suur wihha pääw on tulnud, ja kes woib ees seista?

7. Peatük.

Jummal römustab ristikoggodust ja kannab temma eest hoolt temma kurwa pölwe sees.

1. Ja pärrast sedda näggin ma nelli inglit seiswad ma nelja nurga peäl, need piddasid neid nelli ma tuult, et tuul ei piddand puhhuma ei ma peäle, egga merre peäle, egga ühhegi pu peäle. Matt. 24. 31.

2. Ja ma näggin ühhe teise ingli üllestouswad päwatousmisse poolt, kellel ka olli ellawa Jummala pitser, ja ta kissendas sure heälega nende nelja ingli wasto, kellele olli antud pahha tehha male ja merrele.

3. Ja temma ütles: Ärge tehke pahha ei male, ei merrele, egga pudele, sennitskui meie omma Jummala sullaste otsa same pitseriga märkinud.

4. Ja minna kuulsin nende arro, kes pitseriga ollid märgitud, nelli wiekümmend tuhhat peäle saa tuhhande, kes pitseriga ollid märgitud keigest Israeli laste sugguarrudest. p. 14. 1.

5. Juda sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud: Rubeni sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Kaddi sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud;

6. Aseri sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Nawtali sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Manasse sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud;

7. Simeoni sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Lewi sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Isasgari sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud;

8. Sabuloni sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Josepi sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud; Penjamini sugguarrust kaksteistkümmend tuhhat pitseriga märgitud.

9. Pärrast sedda näggin ma, ja wata, suur hulk rahwast, mis ükski ei woinud üllesarwata, keigist pagganattest ja sugguarrudest, ja rahwast, ja kelist, need seisid aujärje ees, ja Talle ees, ehhitud pitka walge riettega, ja palmi oksad nende käes.

10. Ja kissendasid sure heälega, ja ütlesid: Onnistus tulleb meie Jummala käest, kes aujärje peäl istub, ja Talle käest.

11. Ja keik inglid seisid aujärje, ja wannematte ja nelja ellaja ümberringi, ja heitsid aujärje ette silmili mahha, ja kummardasid Jummalat, p. 5, 11–14.

12. Ja ütlesid: Amen, kitus ja au ja tarkus, ja tänno, ja auustus ja wäggi ja rammo olgo meie Jummalale iggaweste iggawesseks aiaks, amen.

13. Ja üks wannematteſt kostis, ja ütles minno wasto: Kes on needsinnatsed, kes walge pitka riettega ehhitud, ja kust on nemmad tulnud?

14. Ja ma ütlesin temmale: Issand, sinna tead; ja temma ütles mo wasto: Needsinnatsed on, kes tullewad surest willetsussest, ja on ommad pitkad rided ärra pesnud, ja on ommad pitkad rided walgeks teinud Talle werres.

15. Sepärrast on nemmad Jummala aujärje ees, ja teniwad tedda ööd ja päwad temma templis, ja kes aujärje peäl istub, wöttab nende ülle warjada.

16. Neil ei pea ennam nälga egga janno ennam ollema; ei peagi nende peäle langema päike, egga mingisugguſt pallawat. Jes. 49, 10.

17. Sest Tal, mis keſt aujärge on, peab kui karjane neid hoidma, ja neid juhhatama ellawa wee hallikatte jure, ja Jummal wöttab keik silmapissarad nende silmist ärrapühhida.
p. 5, 6. Laul 23, 2. Jes. 25, 8. Ilm. 21, 4.

8. Peatük.

Seitsmes pitserimärk woetakse lahti, ja mis siis pärrast on sündinud.

1. Ja kui ta seitsmenda pitseri lahtiwöttis, sai waikne assi taewas pea pool tundi.

2. Siis näggin ma neid seitse inglit, kes Jummala ees seisid, ja neile anti seitse passunat.

3. Ja üks teine ingel tulli, ja seisis altari jures, ja temmal olli kuldsuitsetamissepan; ja temmale anti paljo suitsetamisse rohto, et ta piddi andma keige pühha rahwa palwette tarwis kuldaltari peäle, mis aujärje ees olli.

4. Ja suitsetamisse rohho suits pühha rahwa palwettega tousis ülles ingli käest Jummala ette.

5. Ja ingel wöttis suitsetamisse panno, ja täitis sedda altari tulleſt, ja heitis sedda ma peäle: ja siis sündsid heäled, ja pitksed, ja wälgud, ja mawärriseminne.

6. Ja need seitse inglit, kellel need seitse passunat ollid, walmistasid endid, et nemmad piddid passunat aiama.

7. Ja essimenne ingel aias passunat, ja rahhe sai ja tulli werrega seggatud, ja heideti ma peäle, ja kolmas ossa puid pölles ärra, ja keik haljas rohhi pölles ärra.

8. Ja teine ingel aias passunat, ja otsego suur mäggi, mis tulleſt pölles, heideti merresse, ja kolmas ossa merd sai werreks. Jer. 51, 25.

9. Ja kolmas ossa lome, mis merres ja hinges on, surri ärra, ja kolmas ossa laewo sai hukka.

10. Ja kolmas ingel aias passunat, ja üks suur tähht, mis pölles otsekui lamp, langes taewast mahha, ja langes kolmandama ossa jöggede peäle, ja wee hallikatte peäle. p. 9, 1. Jes. 14, 12.

11. Ja tähhe nimme hütakse koirohhuks, ja kolmas ossa wet sai koirohhuks, ja paljo innimessi surri weest, et se olli wihhaks sanud.

12. Ja neljas ingel aias passunat, ja siis löödi kolmat ossa päikest, ja kolmat ossa kuud, ja kolmat ossa tähti, nenda et kolmas ossa neid piddi pimmedaks minnema, ja kolmas ossa päwa ei piddand paistma, ja ö nisammoti. p. 9, 2.

13. Ja ma näggin ja kuulsin ühhe ingli, kes lendis keskelt taewast läbbi, ja ütles sure heälega: Häbda, häbda, häbda neile, kes ma peäl ellawad, nende kolme ingli teiste passuna heälte pärrast, kes weel peawad passunat aiama.
p. 9, 12. p. 11, 14. p. 12, 12.

9. Peatük.

Wies ja kues ingel aiawad passunat, ja mis Joannes siis pärrast näinud.

1. Ja wies ingel aias passunat, ja ma näggin ühhe tähhe taewast mahhalangewad ma peäle, ja temmale anti süggawusse kaewo wötti. p. 8, 10. p. 17, 8.

2. Ja ta teggi süggawusse kaewo lahti, ja kaewust tousis suits ülles otsekui sure ahjo suits, ja päike ja taewa allune kohht said pimmedaks kaewo suitsust.

3. Ja suitsust tullid tirtsud wälja ma peäle, ja neile anti melewald, nenda kui korpionidel ma peäl melewald on.

4. Ja neile öeldi, et nemmad ei piddand pahha teggema ei marohhule, egga sellele, mis ial haljas on, egga ühhegi pule; kui agga innimestele ütsi, kellel ei olle Jummala pitseri märki omma otste ees.

5. Ja neile anti melewald, et nemmad neid ei piddand tapma, waid et nemmad neid piddid pinama wiis kuud; ja nende

pinaminne on otsekui korpioni pinaminne, kui ta innimest on lönud.

6. Ja neil päiwil wötwad innimessed surma otsida, ja ei leia sedda mitte, ja püüdwad ärrasurra, ja surm peab neist ärrapöggenema.

7. Ja tirtsude näggo on hooste sarnane, mis sötta on walmistud, ja nende peas on kulla sarnatsed kronid, ja nende palled otsekui innimeste palled.

8. Ja neil ollid juuksed, otsego naeste juuksed, ja nende hambad ollid otsego loukoerte hambad.

9. Ja neil ollid rinnarided, otsego raudrided, ja nende tibade kabbiseminne olli otsego wankritte kärrin, kui paljo hobbosid sötta jookswad.

10. Ja neil ollid sawwad, otsekui korpionidel, ja nende sabbade otsas ollid astlad, ja nende melewald olli wiis kuud innimestele pahha tehha.

11. Ja nende ülle olli kunningas süggawusse ingel: temma nimmi on Ebrea kele Abaddon, ja Kreka kele on temma nimmi Apolliion.

12. Üks hädda on ärraläinud, wata, kaks hädda tullewad weel pärrast sedda. p. 8. 13.

13. Ja kues ingel aias passunat, ja minna kuulsin ühhe heäle kuldaltari neljast nurgast, mis Jummala ees on.

14. Se ütles kuendama inglile, kelle kä passun olli: Peästa lahti need nelli inglit, kes seutud on seäl sure Wratti jöe äres.

15. Ja need nelli inglit peästeti lahti, kes walmis ollid tunniks ja päwaks, ja kuuks ja aastaks, et nemmad kolmandama ossa innimessi piddid tapma.

16. Ja hobbosewäe arro olli kakskümmend tuhhat korda kümmetuhhat, ja ma kuulsin nende arro.

17. Ja nenda näggin ma näggemisses hobbosid, ja neid, kes nende selgas istsid, ja neil ollid tullised, ja sinnised ja weewli karwa raudrided, ja hooste pead ollid otsekui loukoerte pead, ja nende suust käis wälja tulli ja suits ja wewel.

18. Neist kolmest tappeti kolmas ossa innimessi tullest ja suitsust ja weewlist, mis nende suust wäljatulli.

19. Sest keik nende wäggi on nende suus; sest nende sawwad on maddude sarnatsed, kel on pead, ja nendega tewad nemmad pahha.

20. Agga teised innimessed, kes ei olle ärratappetud keige sesinnatse nuhtlusse sees, ei pöörnud siiski mitte omma kätte teggudest, et nemmad ei olleks kummardanud kurje waimusid, ja kuld- ja hobbe- ja wask- ja kiwwi- ja puijummalaid, kes ei woi nähha egga kuulda egga köndida. p. 16. 11. 21.

21. Ja nemmad ei pöörnud ommast tapmissest egga ommast noidussest, ei ommast hora ellust, egga ommast wargustest.

10. Peatük.

Joannes söön ühhe ramatokesse ärra, mis suus maggus, ja köhtus wihha olli.

1. Ja ma näggin ühhe teise wäggewa ingli taewast mahhatullewad, se olli pilwega ehhitud, ja wikkerkaar olli temma pea kohhal, ja temma palle otsego päike, ja temma jallad otsego tullesambad.

2. Ja temma käes olli üks lahtitehtud ramatoke, ja ta panni omma parrama jalla merre peäle, ja pahhema ma peäle.

3. Ja ta kissendas sure heälega, otsekui loukoer möirab; ja kui ta sai kissendanud, siis räkisid need seitse pitkist omma heäli.

4. Ja kui need seitse pitkist ommad heäled said räkinud, tahtsin ma kirjotada: ja ma kuulsin ühhe heäle taewast mulle ütlewad: Panne pitseriga kinni, mis need seitse pitkist on räkinud, ja ärra kirjota sedda mitte. Tan. 8. 26. p. 12. 4. 9.

5. Ja ingel, kedda ma näggin seiswad merre ja ma peäl, töstis omma käe ülles taewa pole,

6. Ja wandus selle jures, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks, kes on loonud taewa, ja mis seäl sees, ja ma, ja mis seäl sees, ja merre, ja mis seäl sees, et ei pea teps aega ollema; Tan. 12. 7.

7. Waid seitsmenda ingli heäle päiwil, kui ta wöttab passunat aiada, siis peab Jummala sallaja assi töeks sama, nenda kui ta on röömsa sannume kulutanud prohwetittele, omma sullastele.

8. Ja heäl, mis ma taewast kuulsin, räkis jälle minnoga ja ütles: Minne, wötta ramatoke, mis lahtitehtud on ingli käes, kes merre peäl ja ma peäl seisab.

9. Ja ma läksin ingli jure, ja ütlesin temmale: Anna mulle se ramatoke; ja ta ütles mo wasto: Wötta ja sö sedda ärra, ja se peab so köhtus wihha, agga so suus maggus ollema kui messi. Hesek. 3. 1. 2. 3.

10. Ja ma wötsin ramatokesse ingli käest, ja söin sedda ärra, ja se olli minno suus maggus otsego messi, ja kui ma sedda sain sönud, olli se wihha mo köhtus: Jer. 15. 16.

11. Ja ta ütles mulle: Sa peab jälle prohweti wisil räkima mitme rahwale, ja pagganale, ja mitme kelele ja kunningale.

11. Peatük.

Jummala kodda mõõdetakse. Kahhest tunnistajast, nende ammetist, ja põlwest.

1. Ja mulle anti üks keppi sarnane pilliroog, ja ingel seisis ja ütles: Touse ülles, ja mõõda Jummala kodda ja altar ja neid, kes seäl sees Jummalat kummardawad; p. 21. 15.
2. Ja ou, mis Jummala koia ees on, jätta mahha, ja ärra mõõda sedda mitte, sest et se pagganattele on antud; ja nemmad wõtwad pühha linna jalgega ärrasõtkuda kaks kuud wietkümmend. Luk. 21. 24.
3. Ja ma tahhan omma kahhe tunnistajale anda melewalla, et nemmad peawad prohweti wisil räkima tuhhat kakssadda ja kuuskümmend päwa, kottirided selgas.
4. Needsinnatsed on need kaks õllipuud, ja kaks küünlajalga, mis ma jummala ees seiswad. Sak. 4. 2. 3. 11. 14.
5. Ja kui kegi neile tahhab pahha tehha, siis tulleb tulli nende suust wälja, ja sööb nende waenlased ärra, ja kui kegi neile tahhab pahha tehha, tedda peab nenda ärratappetama. Laul 105. 15.
6. Neil on melewald taewast kinnipanna, et nende prohweti kulutamisse päiwil wihma ei pea saddama, ja neil on melewald wette ülle, neid werreks muta, ja maad lüa keige nuhtlussega ni mitto korda, kui nemmad ial tahtwad. 1 Kunn. 17. 1. 2 Mos. 7. 19. 20.
7. Ja kui nemmad omma tunnistusse sawad löppetanud, siis wöttab metsalinne, mis süggawussest üllestouseb, nendega söddida, ja neid ärrawoita, ja neid ärratappa.
8. Ja nende kehhad on maas sure linna ulitsa peäl, mis waimolikkult hütakse Sodomaks ja Egiptusseks, kus ka meie Issand on risti lödud. p. 18. 10.
9. Ja monningad rahwa, ja suggurude, ja keelte ja pagganatte seast näwad nende kehhasid pool neljat päwa ja ei lasse nende kehhasid mitte haudade sisse panna.
10. Ja need, kes ma peäl ellawad, wötwad nende pärrast röömsad olla, ja wägga rõmustada, ja üks teisele andid läkkitada, sest et needsinnatsed kaks prohwetit neid waewasid, kes ma peäl ellawad.
11. Ja pärrast neid pool neljat päwa läks ello Waim Jummalast nende sisse, ja nemmad seisid püsti omma jalge peäl, ja suur kartus langes nende peäle, kes neid näggid.
12. Ja nemmad kuulsid ühhe sure heäle taewast, se ütles neile: Tulge tenna ülles; ja nemmad läksid ülles taewa pilwes, ja nende waenlased näggid neid.
13. Ja sel tunnil sündis suur mawärrisseminne, ja kümnes ossa linna langes mahha, ja ses mawärrisemisses tappeti seitsetuhhat innimeste nimme; ja teised hakkasid wägga kartma, ja andsid taewa Jummalale auu.
14. Teine hädda on ärraläinud, wata, kolmas hädda tulleb pea. p. 8. 13. p. 9. 12.
15. Ja seitsmes ingel aias passunat, ja sured heäled sündsid taewas, need ütlesid: Mailma kunningrigid on meie Issanda, ja temma Kristusse pärralt sanud, ja temma peab kui kunningas wallitsema iggaweste iggawesseks aiaks. p. 19. 6.
16. Ja need nelli wannemat kolmatkümmend, kes Jummala ees omma aujärgede peäl istusid, heitsid silmili mahha, ja kummardasid Jummalat, p. 4. 4. 10.
17. Ja ütlesid: Meie tänname sind, Issand keigewäggewam Jummal, kes olled, ja kes ollid, ja kes tulled, et sa omma sure wäe olled kätte wötnud, ja kui kunningas wallitsenud. p. 4. 8.
18. Ja pagganad on wihhaseks sanud, ja sinno wihha on tulnud; ja surnutte aeg, et nende peäle peab kohhut moistetama, ja et sa palga annad prohwetittele omma sullastele, ja pühhadele, ja neile, kes sinno nimme kartwad, pissokestele ja suurtele; ja et sa neid ärrarikkud, kes maad rikkuwad.
19. Ja Jummala tempel taewas tehti lahti, ja temma seädusse laegast nähti temma templis, ja siis sündsid wälgud ja heäled, ja pitkfed, ja mawärriseminne ja suur rahhe. p. 15. 5.

12. Peatük.

Nelias näggeminne ristikoggodusse woitlemissest, ja et temma ärrawoitab kurrati ja temma seltsi.

1. Ja üht suurt tähte nähti taewas: Üks naene olli ehhitud päikessega, ja ku temma jalge al, ja temma peas kroon kahheksteistkümnest tähhest.
2. Ja ta olli käima peäl, ja kissendas lapsewaewas, ja temmal olli suur wallo, kui ta piddi lapse sama.
3. Ja üht teist tähte nähti taewas, ja wata, üks suur tullekarwa lendaw mad-

do, sel olli seitse pead, ja kümme sarwe, ja temma peades seitse kunninglikko peaehtet.
4. Ja temma sabba tombas kolmandama ossa taewa tähti, ja wiskas neid ma peäle, ja lendaw maddo seisis naese ees, kes lapse piddi sama, et ta, kui ta saaks lapse sanud, temma lapse piddi ärrasöma.
5. Ja temma sai poeglapse, kes kui karjane keiki pagganaid raudkeppiga peab hoidma; ja temma laps kisti Jummala ja temma aujärje jure. Laul 2, 9.
6. Ja naene pöggenes körbe, kus temmale asse olli walmistud Jummalast, et tedda seäl piddi toidetama tuhhat kakssadda kuuskümmend päwa.
7. Ja södda tousis taewas: Mikael ja temma inglid söddisid lendwa mao wasto, ja lendaw maddo söddis ja temma inglid. Dan. 10, 13. 21.
8. Ja nemmad ei saand woimust, ja nende asset ei leitud mitte ennam taewast.
9. Ja suur lendaw maddo heideti wälja, wanna maddo, kedda hütakse kurratiks ja sadanaks, kes keik ilmamaad eksitab, tedda heideti ma peäle, ja temma inglid heideti mahha temmaga.
10. Ja minna kuulsin sure heäle taewas ütlewad: Nüüd on önnistus ja wäggi ja kunningriik meie Jummala, ja melewald temma Kristusse pärralt sanud, sest et mahhaheidetud on meie wendade peälekaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummala ees ööd ja päwad.
11. Ja needsammad on tedda ärrawoitnud Talle werre läbbi, ja omma tunnistusse sanna läbbi, ja ei olle omma ello mitte armastanud surmani. Rom. 8, 37.
12. Sepärrast olge wägga röömsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate. Häddа neile, kes ellawad ma ja merre peäl, sest et kurrat teie jure mahhatulnud, ja temmal on suur wihha, sest ta teab, et temmal pissut aega on.
13. Ja kui lendaw maddo näggi, et ta ma peäle olli heidetud, kiusas temma naest kowwaste tagga, kes poeglapse olli ilmale tonud.
14. Ja naesele anti kaks sure kotka tiba, et ta piddi lendma körbe omma paika mao silma eest ärra, kus tedda toidetakse ühhe aia, ja kaks aega, ja pole aega. Dan. 7, 25.
15. Ja maddo aias naese järrele ommast suust wet otsekui jöe, et ta tedda otsekui jöewooga piddi ärrawima.
16. Agga ma aitis naest, ja ma teggi omma su lahti, ja nelas jöe ärra, mis lendaw maddo ommast suust wäljaaias.
17. Ja lendaw maddo sai wihhaseks naese peäle, ja läks söddima nendega, kes temma soust üllejänud, kes Jummala kässosanno peawad, kellel Jesusse Kristusse tunnistus on. p. 14. 12. 1 Joan. 5. 10.
18. Ja mind pandi seisma merre liwa peäle.

13. Peatük.

Seitsme peaga metsalissest. Teise metsalisse teotamissest ja eksitamissest.

1. Ja minna näggin ühhe metsalisse merrest üllesastuwad, sel olli seitse pead ja kümme sarwe, ja temma sarwede peäl kümme kunninglikko peaehtet, ja temma peade otsas teotamisse nimmi. p. 17, 3. 9. 12.
2. Ja metsalinne, mis ma näggin, olli pardri metsalisse sarnane, ja temma jallad otsego karro jallad, ja temma su otsego loukoera su, ja lendaw maddo andis temmale omma wäe ja aujärje ja sure melewalla. p. 12. 3.
3. Ja ma näggin ühhe temma peadest, otsego olleks temmal surma haaw olnud, ja temma surma haaw parranes ärra, ja keik mailm panni tedda immeks, ja käis metsalisse järrel. p. 17. 8.
4. Ja nemmad kummardasid lendwat maddo, kes metsalissele melewalla olli annud, ja kummardasid metsalist ja ütlesid: Kes on metsalisse sarnane, kes woib temma wasto söddida?
5. Ja temmale anti su, mis suri asje ja teotamisse sanno räkis, ja temmale anti melewald söddida kaks kuud wietkümmend.
6. Ja ta teggi omma su lahti teotamisseks Jummala wasto, ja wöttis temma nimme teotada, ja temma telki, ja neid, kes taewas ellawad.
7. Ja temmale anti söddida pühhadega ja neid ärrawoita: ja temmale anti melewald keige sugguarro ja kele ja paggana rahwa ülle.
8. Ja tedda wötwad kummardada keik, kes ma peal ellawad, kelle nimmed ei olle kirjotud mailma algussest ärratappetud Talle elloramatusse. Wil. 4. 3.
9. Kui kellelgi körw on, se kuulgo.
10. Kui kegi wangi wiib, se peab isse wangi minnema: kui kegi möögaga tappab, sesamma peab möögaga tappetama. Siin on pühhade kannatus ja usk.
11. Ja minna näggin ühhe teise metsa-

lisse ma seest üllesastuwad, ja temmal olli kaks sarwe otsekui tallel, ja ta räkis kui lendaw maddo.

12. Ja ta teeb essimesse metsalisse keige melewalla järrele temma näbbes, ja teeb, et ma, ja need, kes seäl peäl ellawad, peawad essimest metsalist kummardama, kelle surma haaw olli parranenud.

13. Ja teeb suri immetähti, nenda et temma ka teeb tuld taewast mahhalangema ma peäle innimeste näbbes,

14. Ja ekſitab neid, kes ma peäl ellawad immetähtedega, mis temmale antud tehha essimesse metsalisse näbbes, ja käsſib neid, kes ma peäl ellawad, ühhe kuio tehha metsalissele, kellel moöga haaw on, ja kes olli ellusse jänud.

15. Ja temmale anti melewald metsalisse kuiule waimo anda, et ka metsalisse kuio piddi räkima ja teggema, et neid, kes ial ei wötnud metsalisse kuio kummardada, piddi ärratappetama.

16. Ja ta teeb, et keik, pissokessed ja sured, ni hästi rikkad kui waesed, ni hästi wabbat rahwas kui sullased wötwad ühhe märgi omma parrama käe peäle, ja omma otsa ette. p. 19. 20.

17. Ja et ükski ei woi osta egga müa, kui agga se, kel se märk, ehk metsalisse nimmi, ehk temma nimme arro on.

p. 14. 9. 11.

18. Siin on tarkus. Kel moistus on, se arwago ärra metsalisse arro; sest se on innimesse arro, ja temma arro on kuussadda ja kuus seitsmetkümmend.

p. 17. 9.

14. Peatük.

Tal Kristus omma seltsiga Sioni mäe peäl. Kristust näitse terrawa sirbiga pilwes.

1. Ja ma näggin, ja wata, üks Tal seisis Sioni mäe peäl, ja temmaga nelli wietkümmend tuhhat peäle saa tuhhande, kel olli temma Issa nimmi nende otsa kirjotud. p. 7. 4.

2. Ja ma kuulsin ühte heält taewast otsego hulga wette kohhisemist, ja kui sure pitkse mürrisemist; ja ma kuulsin kandlelöjatte heält, kes omma kandlid löid.

3. Ja nemmad laulsid otsego ühhe ue laulo aujärje ees, ja nende nelja ellaja, ja wannematte ees; ja ükski ei woinud sedda laulo öppida, kui agga need nelli wietkümmend tuhhat peäle saa tuhhande, kes ma peält on ärraostetud.

4. Needsinnatsed on, kes endid naestega ep olle rojasteks teinud; sest nemmad on neitsid; needsinnatsed on, kes Talle järrel käiwad, kuhho ta ial lähhäb; needsinnatsed on innimeste seast ärraostetud kui essimessed annid Jummalale ja Tallele.

5. Ja nende suust ei olle kawwalust leitud, sest nemmad on ilma wiggata Jummala aujärje ees.

6. Ja ma näggin ühhe teise ingli kesk taewast lendwad, sel olli iggawenne ewangelium, et ta sedda piddi kulutama neile, kes ma peäl ellawad, ja keigile pagganattele ja sugguarrudele, ja keeltele ja rahwastele.

7. Ja ta ütles sure heälega: Kartke Jummalat, ja andke temmale auu, sest et temma kohto tund on tulnud, ja kummardage sedda, kes on teinud taewa, ja ma, ja merre ja wee hallikad.

8. Ja teine ingel käis järrel ja ütles: Langenud on, langenud on suur lin Babilon, sest et ta omma hora wihha winaga keiki pagganaid on jootnud. p. 18. 2.

9. Ja kolmas ingel käis nende järrel, ja ütles sure heälega: Kui kegi metsalist ja temma kuio kummardab, ja wöttab temma märgi omma otsa ette ehk omma käe peäle,

10. Sesamma peab ka Jummala kange wihha winast joma, mis seggamatta on wallatud temma wihha karrika sisse; ja tedda peab tulle ja weewli sees waewatama pühha inglitte ja Talle ees.

11. Ja nende wallo suits touseb ülles iggaweste iggawesseks aiaks; ja neil ei olle hingamist ei ööd egga päwad, kes metsalist ja temma kuio kummardawad, ja kui kegi temma nimme märgi wastowöttab.

12. Siin on pühhade kannatus; siin on need, kes Jummala käsſosanno ja Jesusse usko peawad. p. 13. 10. p. 12. 17.

13. Ja minna kuulsin ühhe heäle taewast mulle ütlewad: Kirjota: Onsad on need surnud, kes Issandas surrewad sest aiast; töeste, ütleb Waim, et nemmad peawad hingama ommast waewast, ja nende teud käiwad ka nende järrel.

Jes. 3. 10.

14. Ja ma näggin, ja wata, üks walge pilwe, ja se, kes pilwe peäl istus, olli innimesse Poia sarnane, ja temmal olli kuldkroon peas ja terraw sirp käes.

p. 1. 13.

15. Ja üks teine ingel tulli templist wälja, ja kissendas sure heälega selle wasto, kes pilwe peäl istus: Hakka peäle omma sirbiga, ja leika, sest et leikamisse tund sulle on tulnud; sest et mawilli on walmis sanud. Joel. 3. 18.

16. Ja kes pilwe peäl istus, se pistis omma sirbi ma külge, ja ma leigati ärra.
17. Ja üks teine ingel tulli wälja templist, mis taewas on, ja temmalgi olli terraw sirp.
18. Ja üks teine ingel tulli altarist wälja, ja temmal olli melewald tulle üllе, ja hüdis sure kissendamissega selle wasto, kel terraw sirp olli, ja ütles: Hakka peäle omma terrawa sirbiga, ja leika mahha ma winamäe marjade warred, sest et selle kobbarad on küpsed.
19. Ja ingel pistis omma sirbi ma külge, ja leikas ma winamäe ärra, ja wiskas marjad Jummala kange wihha sure surrotörre sisse. p. 19. 15.
20. Ja surrotört sötkuti liñna wärrawa tagga, ja werri tulli törrest wälja hooste waljastest sadik tuhhat ja kuussadda waggo maad. Jes. 63. 3.

15. Peatük.

Wies näggeminne seitsmest wiimsest nuhtlussest. Usklikkude kitusse laul.

1. Ja ma näggin üht teist suurt ja immelikko tähte taewas, seitse inglit, nende käes ollid seitse wimist nuhtlust, sest et nendega Jummala kange wihha on löppetud.
2. Ja ma näggin otsego klaasmerd tullega seggatud, ja neid, kes woimust said metsalisse peäle ja temma kuio peäle, ja temma märgi peäle, ja temma nimme arro peäle, need seisid klaasmerre äres, ja Jummala kandled ollid nende käes. p. 4. 6.
3. Ja nemmad laulsid Jummala sullase Mosesse laulo, ja Talle laulo ja ütlesid: Sured ja immelikkud on sinno teud, Issand Jummal sa keigewäggewam! öiged ja tössised on sinno teed, sa pühhade kunningas!
4. Kes ei peaks sind kartma, Issand, ja sinno nimme auustama; sest et sa üksi pühha olled, sest et keik pagganad tullewad ja kummardawad sinno ette, sest et so öiged kohtomoistmissed on awwalikkuks sanud. Jer. 10. 7. Jes. 66. 23.
5. Ja pärrast sedda näggin ma, ja wata, tunnistusse telgi tempel taewas tehti labti. p. 11. 19.
6. Ja need seitse inglit, kelle käes need seitse nuhtlust olli, tullid templist wälja, ehhitud puhta ja hiilgawa linnase ridega, ja nende rindade al ollid kuldwööd seutud.
7. Ja üks neist neljast ellajast andis neile seitsme inglile seitse kuldkausi täis Jummala kanget wihha, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks.
8. Ja tempel sai täis suitso Jummala auust, ja temma wäest, ja ükski ei woinud sisse miñna siñna templisse, ennego nende seitsme ingli seitse nuhtlust said löppetud. Jes. 6. 4. 2 Mos. 40. 34. 1 Kunn. 8. 10.

16. Peatük.

Jummala wihha wallatakse kausist wälja neist seitsmest inglist.

1. Ja ma kuulsin ühhe sure heäle templis ütlewad neile seitsme inglile: Minge ja wallage wälja Jummala kange wihha kausid ma peäle.
2. Ja essimenne läks ärra, ja wallas omma kausi wälja ma peäle, ja üks kurri ja tigge paise löi innimeste külge, kellel metsalisse märk olli, ja kes temma kuio kummardasid.
3. Ja teine ingel wallas omma kausi wälja merresse, ja se sai otsego surno werreks, ja igga ellaw hing merre sees surri ärra.
4. Ja kolmas ingel wallas omma kausi wälja jöggede ja wee hallikatte sisse, ja nemmad said werreks.
5. Ja ma kuulsin wee ingli ütlewad: Öige olled sa, Issand, kes sa olled, ja kes sa ollid, ja pühha, sest et sa selle kohto olled moistnud.
6. Sest et nemmad pühhade ja prohwetitte werre ärrawallanud, siis olled sa ka werd neile jua annud; sest nemmad on sedda wäärt. Laul 79. 3.
7. Ja ma kuulsin altarist ühhe teise ütlewad: Töeste Issand Jummal, sa keigewäggewam, sinno kohtud on tössised ja öiged.
8. Ja neljas ingel wallas wälja omma kausi päikesse peäle: ja temmale anti tullega körwetada innimessi.
9. Ja innimessi körwetati surest pallawast, ja nemmad teotasid Jummala nimme, kel melewald on nendesinnaste nuhtluste üllе, ja ei parrandanud mitte meelt, et nemmad temmale piddid auu andma.
10. Ja wies ingel wallas wälja omma kausi metsalisse aujärje peäle, ja temma kunningriik sai pimmedaks; ja nemmad närrisid omma keli wallo pärrast,
11. Ja teotasid taewa Jummalat keige omma wallo ja omma paisette pärrast, ning ei pöörnud mitte omma teggudest. p. 9. 20.
12. Ja kues ingel wallas wälja omma kausi sure Wratti jöe peäle, ja temma wessi kuiwis ärra, et kunningatte te, kes

päwa tousmisse pool on, olleks walmistud. Jes. 11. 15. 16.
13. Ja minna näggin, et lendwa mao suust, ja metsalisse suust, ja walle prohweti suust kolm rojast waimo otsego konnad wälja tullid:
14. Sest needsinnatsed on kurja waimude waimud, kes immetähti tewad, kes wälja läbhäwad ma ja keige mailma kunningatte jure, neid keigewäggewama Jummala surekś päwaks sötta koggunia. p. 13. 13.
15. Wata, ma tullen kui warras; önnis on se, kes walwab, ja hoiab omma ridid, et temma ei käi allasti, ja et temma häbbi ei sa nähtud. 1 Tess. 5. 2. 3.
16. Ja temma on neid kokkokoggunud ühte paika, mis Ebrea kele Armageddoniks hütakse.
17. Ja seitsmes ingel wallas omma kausi wälja tule kätte, ja suur heäl tulli wälja taewa templist aujärje peält, se ütles: Se on sündinud. p. 21. 6.
18. Ja beäled, ja pitkse mürrisemissed, ja wälgud sündisid, ja suur mawärrisemine sündis, mäbbärdust ei olle olnud, sitast kui innimessed ma peäle sanud, sähhärdune wägga kange mawärrisemine olli se. p. 4. 5. p. 8. 5. p. 11. 13. 19.
19. Ja suur lin löbi kolmeks ossaks, ja pagganatte linnad langsid, ja suurt Pabiloni mälletati Jummala ees, et ta omma sure kange wihha wina karrika temmale piddi andma. p. 14. 10.
20. Ja keik sared pöggenesid, ja mäggesid ei olle leitud. p. 6. 14.
21. Ja suur rahhe ni raske kui üks talent tulli taewast mahha innimeste peäle, ja innimessed teotasid Jummalat rahhe nuhtlusse pärrast, sest temma nuhtlus olli wägga suur.

17. Peatük.

Kues näggeminne. Kristusse wastase ehk waenlase riik. Tedda nimmetakse horaks, sest et se wastane hora sainane on.

1. Ja üks neist seitsmest inglist, kel need seitse kausi on, tulli ja rätis minnoga, ja ütles mulle: Tulle, ma tahhan sulle sure hora nuhtlust näidata, kes sure wee peäl istub,
2. Kellega ma kunningad on hora tööd teinud, ja need, kes ma peäl ellawad, on temma hora ello winast joobnuks sanud. p. 14. 8.
3. Ja temma wiis mind waimus ärra körbe; ja ma näggin ühhe naese, kes istus werrepunnase metsalisse selgas, täis teotamisse nimmesid, ja temmal olli seitse pead, ja kümme sarwe.
4. Ja naene olli ehhitud purpuripunnase ja walwaka punnase ridega, ja kuldehtega ja kalli kiwwiga, ja perlittega, ja temmal olli kuldkarrikas ommas käes, täis hirmsaid asjo ja omma hora ello rojust. p. 18. 16.
5. Ja temma otsa olli üks nimmi kirjotud: Sallaja assi: Suur Pabilon, horade ja keige hirmsa asjade emma ma peäl. p. 14. 8. p. 16. 19. p. 18. 9.
6. Ja ma näggin naese joobnud ollewad pühhade werrest, ja Jesusse tunnistajatte werrest, ja ma pannin üllewägga immeks, kui ma tedda näggin. p. 18. 24.
7. Ja ingel ütles mulle: Mispärrast pannid sa tedda immeks? Ma tahhan sulle öölda sallaja asja naesest ja metsalissest, kes naest kannab, ja kellel seitse pead on, ja kümme sarwe.
8. Metsalinne, mis sa olled näinud, olli ja ei olle mitte, ja peab süggawussest üllestousma ja hukkatusse sisse minnema, ja need, kes ma peäl ellawad, (kelle nimmed ei olle kirjotud elloramatusse mailma assutamissest) wötwad immeks panna, kui nemmad näwad metsalist, kes olli, ja ep olle mitte, ja jälle tulleb.
9. Ja siin on moistus, kus tarkus sees. Need seitse pead on seitse mägge, kus peäl naene istub. p. 13. 18. p. 13. 1.
10. Ja seitse kunningat on; wiis on langenud; ja üks on, ja teine ei olle weel tulnud, ja kui ta saab tulnud, siis peab temma nattokesseks aiaks jäma.
11. Ja metsalinne, mis olli, ja ep olle mitte, sesamma on kabbeksas, ja on nende seitsme seast, ja läbhäb hukkatusse sisse.
12. Ja need kümme sarwe, mis sa näggid, on kümme kunningat, kes ei olle weel kunningriki sanud, agga nemmad sawad melewalla kui kunningad ühheks tunniks metsalissega.
13. Neil on üks nou, ja andwad omma wäe ja melewalla metsalisse kätte.
14. Need wötwad söddida Tallega, ja Tal peab neid ärrawoitma, sest et temma on issandatte Issand, ja kunningatte kunningas, ja need kutsutud ja ärrawallitsetud ja ustawad, kes temmaga on. 1 Tim. 6. 15.
15. Ja temma ütles mulle: Wessi, mis sa näggid, kus hoor istub, on rahwas, ja hulk rahwast, ja pagganad ja keled.
16. Ja need kümme sarwe, mis sa näggid metsalisse peas, need wötwad hora wihkada ja tedda pupaljaks ja allasti

tebba, ja söwad temma lihha, ja põlletawad tedda ärra tullega.

17. Sest Jummal on nende süddamesse annud, et nemmad peawad temma nou järrele teggema, ja ühte nou piddama, ja omma kunningrigi metsalisse kätte andma, kunni Jummala sannad sawad löppetud.

18. Ja naene, kedda sa näggid, on suur lin, kellel on kunningriik ma kunningatte üle. p. 16. 19.

18. Peatük.

Kristusse wastase kunningrigi langmissest ja nuhtlussest.

1. Ja pärrast sedda näggin ma ühhe ingli taewast mahhatullewad, sel olli suur melewald, ja ma walgustati temma auust.

2. Ja ta kissendas wahwaste sure heälega, ja ütles: Langenud on, langenud on suur Pabilon, ja on kurja waimude elloassemeks sanud ja keige rojaste waimude wangitorniks, ja keige rojaste linnude, mis iggaüks wihkab, wangitorniks.

3. Sest et temma omma horusse kange wihhawinaga keik pagganaid on joonud, ja ma kunningad on temmaga hora tööd teinud, ja ma kaupmehhed on temma liast kullutamissest rikkaks sanud.

4. Ja ma kuulsin ühhe teise heäle taewast ütlewad: Minge temmast wälja, mo rahwas, et teie mitte ei sa ossa temma pattudest, ja et teie ei sa midbagi temma nuhtlustest. 2 Kor. 6. 17.

5. Sest temma pattud on taewast sadik tulnud, ja Jummal on temma üllekohtused teud mele tulletanud. 1 Mos. 18. 20. Jer. 51. 9.

6. Makske temma kätte, nenda kui ta teie kätte on maksnud, ja tassuge temma kätte kahhe wörs temma teggude järrele: karrikasse, mis ta täis wallanud, wallage temmale kahhe wörs.

7. Ni paljo kui ta isseennast on auustanud, ja liga himmude peäle kulutanud, selle wörs tehke temmale pina ja kurwastust, sest et ta ommas süddames ütleb: Ma istun kui kunninga emmand, ja ep olle lesk, ja ei sa polegi kurwastust nähha.

8. Sepärrast peawad temma nuhtlussed ühhel päwal tullema, surm, ja kurwastus, ja nälg, ja tedda peab tullega ärrapölletadama, sest et Jummal Issand wäggew on, kes temma peäle kohhut moistab. Jes. 47. 9.

9. Ja tedda nutwad ja kaebawad tagga ma kunningad, kes temmaga hora tööd teinud ja lias himmus ellanud, kui nemmad temma põllemisse suitso näwad, p. 17. 2.

10. Ja seiswad kaugel temma pina hirmo pärrast, ja ütlewad: Häbba! häbba! Pabilon, sinna suur lin, ja wäggew lin, sest et ühhe tunniga so kohhus on tulnud. p. 14. 8.

11. Ja kaupmehhed ma peäl nutwad ja leinawad temma pärrast, sest et nende kaupa ükski ennam ei osta,

12. Ei kulda egga höbbedat, ei kallist kiwwi egga perlit, ei kallist linnast riet egga purpurit, ei sidi egga walwaka punnase kallewi kaupa, egga mingisuggust hea haisoga puud, ei mingisuggust elewanti luist tehtud riista, egga mingisuggust kallimast puust tehtud astjat, ei wassest, ei rauast egga marmori kiwwist tehtud riista. Esek. 27. 12. 13. 22.

13. Ei kaneli egga suitsetamisse rohto, ei salwi egga wirokit, ei wina egga ölli, ei nissojahho egga nisso, ei weiksid egga lambaid, ei hobbosid egga tõldo, ei orje egga innimeste hingesid ükski ennam ei osta.

14. Ja süggisene willi, mis so hing ihhaldab, on so käest ärraläinud, ja keik, mis lihhaw ja wägga kenna olli, on so käest ärraläinud, ja sedda ei leia sa ennam mitte.

15. Nendesinnaste asjade kaupmehhed, kes temmast on rikkaks sanud, seiswad kaugel temma pina hirmo pärrast, ja nutwad, ja leinawad, Jer. 50. 13. 46.

16. Ja ütlewad: Häbba! häbba! sedda suurt linna, mis olli ehhitud kalli linnase ridega, ja purpuri ja walwaka punnase kallewiga, ja olli kullatud kulla ja kalli kiwwi ja perlittega, sest et ühhel tunnil ni suur rikkus on pupaljaks tehtud. p. 17. 4.

17. Ja keik laewa tüürmannid, ja keik rahwa hulk laewade peäl, ja laewamehhed, ja ni mitto kui merre peäl kauplewad, seisid emal,

18. Ja kissendasid, kui nemmad temma põllemisse suitso näggid, ja ütlesid: Mis olli selle sure linna sarnane? Jes. 34. 10.

19. Ja nemmad heitsid põrmo omma peade peäle, ja kissendasid nuttes ja leinades, ja ütlesid: Häbba! häbba! et se suur lin, kelle sees on rikkaks sanud temma kallist hinnast keik, kellel laewad ollid merre peäl, ühhel tunnil on pupaljaks tehtud.

20. Olle wägga römus temma pärrast, sinna taewas, ja teie pühhad apostlid ja

prohwetid! sest et Jummal teie waewa
temma kätte on nubbelnud.
21. Ja üks wäggew ingel tõstis ühhe
kiwwi otsego sure westikiwwi ülles, ja
wiskas sedda merresse ja ütles: Nenda
peab suur lin Babilon äkkitselt sama är-
rawissatud, ja ei pea tedda mitte ennam
leitama. Jer. 51. 63. 64.
22. Ja kandlelöjatte ja mängimeeste ja
wille ja pasuna aiajatte heält ei pea so
sees mitte ennam kuuldama, egga ühhegi
ammeti ammetmeest ei pea ennam so seest
leitama, ja westi kahhinat ei pea ennam
se sees kuuldama. Jes. 24. 8. Esek. 26. 13.
23. Ja küünla walgust ei pea ennam
so sees paistma, ei peigmehhe, egga pru-
di heält ei pea ennam so sees kuuldama:
sest et sinno kaupmehhed ollid ma ülle-
mad, sest et so noidusse läbbi keik pagga-
nad on ärraekstitud.
Jer. 7. 34. p. 16. 9. Jes. 23. 8.
24. Ja prohwetitte ja pühhade werri on
temmast leitud ja keikide werri, kes on är-
ratappetud ma peäl. p. 17. 6.

19. Peatük.

Ärrawallitsetud kiitwad Jummalat, et temma sure
hora peäle kohhut moistnud; n. t. s.

1. Ja pärrast sedda kuulsin ma otsego
hulga rahwa suurt heält taewas, se üt-
les: Alleluja, önnistus ja au ja auus-
tus ja wäggi olgo Issandale, meie Jum-
malale: p. 11. 15.
2. Sest et temma kohtud tössised ja öi-
ged on, sest et ta kohhut moistnud sure
hora peäle, kes ma omma hora elloga
ärrarikkunud, ja on omma sullaste werre
temma kätte maksnud. 5 Mos. 32. 43.
3. Ja nemmad ütlesid teist korda: Alle-
luja! Ja temma suits touseb ülles igga-
weste iggawesseks aiaks, p. 18. 18.
4. Ja need nelli kolmatkümmend wan-
nemat, ja need nelli ellajat heitsid mah-
ha, ja kummardasid Jummalat, kes au-
järje peäl istub, ja ütlesid: Amen, Alle-
luja! p. 4. 10.
5. Ja heäl tulli aujärjest wälja, ja üt-
les: Kiitke meie Jummalat, kes temma
sullased, ja kes tedda kartwad, ni hästi
pissokessed kui sured.
6. Ja ma kuulsin otsego hulga rahwa
heält, ja otsego sure wee kohhisemist, ja
otsego kange pitkse mürrisemist, need üt-
lesid: Alleluja! Sest et Issand, keige-
wäggewam Jummal, kui kunningas wal-
litseb. p. 11. 15.
7. Römustagem, ja olgem wägga rööm-
sad ja andkem temmale auu, sest et Talle
pulmad on tulnud, ja temma naene on
ennast walmistanud.
8. Ja temmale anti selga panna puh-
has ja hülgaw kallis linnane rie; sest
kallis linnane rie on pühhade öiged teud.
Laul 45. 14. 15.
9. Ja temma ütles mulle: Kirjota:
Önsad on need, kes Talle pulma öhtosö-
maaiale on kutsutud. Ja temma ütles
mulle: Need on tössised Jummala san-
nad. p. 21. 5.
10. Ja ma heitsin temma jalge ette
mahha, et ma tedda piddin kummarda-
ma, ja ta ütles mulle: Katsu, ärra te
sedda mitte: minna ollen sinno ja so
wendade kasullane, kellel Jesusse tun-
nistus on; kummarda Jummalat; sest
Jesusse tunnistus on prohweti kuluta-
misse Waim. p. 22. 8.
11. Ja ma näggin taewa lahti tehtud
ollewad, ja wata, üks walge hobbone, ja
sedda, kes temma selgas istus, hüti us-
tawaks ja tössiseks, ja ta moistab kohhut
ja söddib öigusses. p. 6. 2. Jes. 11. 5.
12. Agga temma silmad ollid otsego
tulleleek, ja temma peas ollid paljo kun-
ninga ehtid: ja temmal on nimmi kirjo-
tud, mis üksi ei tea, kui temma isse.
p. 1. 14. Kohtem. 13. 18. Jes. 9. 6.
13. Ja temmal olli kuub selgas werre-
ga kastetud ja temma nimme hütakse
Jummala Sannaks. Jes. 63. 1. Joan. 1. 1.
14. Ja söawäggi, mis taewas on, käis
temma järrel walge hooste selgas, walge
ja puhta kalli linnaste riettega ehhitud.
15. Ja temma suust tulli wälja terraw
mööк, et temma sega piddi pagganaid lö-
ma; ja temma isse peab neid raudkeppi-
ga otsego karjane hoidma. Ja temma
isse sötkub jalgega keigewäggewama
Jummala äkki ja kange wihhawina sur-
rotört. Laul 2. 9. Jes. 63. 3.
16. Ja temmal on omma kue ja pusa
peäle se nimmi kirjotud: Kunningatte
kunningas, ja issandatte Issand.
p. 17. 14. 1 Tim. 6. 15.
17. Ja ma näggin ühhe ingli päwa
sees seiswad, ja ta kissendas sure heäle-
ga, ja ütles keigile lindudele, mis kesk
taewast lendsid: Tulge ja kogguge kokko
sure Jummala öhtosömaaiale,
Esek. 39. 4. 17.
18. Et teie sate süa kunningatte lihha,
ja üllema pealikkutte lihha, ja wägge-
watte lihha, ja hooste ja nende lihha,
kes nende selgas istwad ja keikide wabbat-
rahwa ja sullaste, ja pissokeste ja suurte
lihha.

19. Ja ma näggin metsalisse, ja ma
kunningad, ja nende söawäe koggowad
ja söddiwad sellega, kes hobbose selgas
istus, ja temma söawäega.
20. Ja metsalinne woeti kinni, ja tem-
maga walle prohwet, kes immetähhed
temma ees olli teinud, mis läbbi temma
olli ekfitanud neid, kes metsalisse märgi
ollid wastowötnud, ja kes temma kuio
kummardasid; neid wissati mollemad el-
lawalt sinna tulle järwe, mis weewlis
pölleb.
21. Ja teised tappeti ärra Issanda moö-
gaga, kes hobbose selgas istus, mis
temma suust wälja tulli. Ja keige lin-
dude köhhud said täis nende lihhast.

20. Peatük.

Kurratit pannakse kinni tuhhandeks aastaks, ta saab pärrast lahti, ja satab Kogi ja Magogi Jummala koggodusse wasto söddima, agga nemmad sawad hukka. Wiimne kohhus.

1. Ja minna näggin ühhe ingli tae-
wast mahhatullewad, sel olli süggawusse
wötti, ja ühhed sured ahhelad ommas
käes.
2. Ja ta wöttis lendwa mao kinni,
wanna mao, se on kurrat ja sadanas, ja
panni tedda kinni tuhhandeks aastaks.
p. 12. 9.
3. Ja heitis tedda süggawusse sisse, ja
panni tedda lukko tahha, ja panni tedda
peält pitseriga kinni, et ta mitte ennam
ei piddand pagganaid ekfitama, senni kui
need tuhhat aastat piddid otsa sama; ja
pärrast peab tedda lahti lastama natto-
kesseks aiaks.
4. Ja ma näggin aujärgi, ja nemmad
istusid nende peäle, ja kohhus anti nende
kätte; ja ma näggin nende hingesid, kelle
peab ollid kirwega otsast ärraraiutud Je-
susse tunnistusse pärrast, ja Jummala
sanna pärrast, ja kes ei wötnud metsa-
list egga temma kuio kummardada, ja ei
wötnud temma märki omma otsa ette,
egga omma käe peäle; ja nemmad ellasid
ja wallitsesid kui kunningad Kristussega
tuhhat aastat. Dan. 7. 9. 22. 27. Matt. 19. 28.
5. Agga teised surnud ei saand mitte
ellawaks, kunni need tuhhat aastat otsa
said. Se on essimenne üllestousminne.
6. Önnis ja pübha on se, kel ossa on
essimessest üllestousmissest; nende ülle
ep olle teisel surmal mitte melewalda;
waid nemmad peawad Jummala ja Kris-
tusse preestrid ollema, ja temmaga kui
kunningad wallitsema tuhhat aastat.
p. 5. 10.
7. Ja kui need tuhhat aastat sawad otsa
sanud, siis peab sadan lahti lastama
ommast wangist.
8. Ja ta lähhäb wälja ärraekfitama
pagganaid, kes on mailma neljas nur-
kas, Kogi ja Magogi, neid sötta koggu-
ma, kelle arro on kui liiw merre äres.
Esek. 38. 2. n. t. s.
9. Ja nemmad tullid ma laiusse peäle,
ja piirsid pühhade leri ja armastud lin-
na ümber, ja tulli langes taewast mahha
Jummalast, ja söi neid ärra.
Esek. 38. 22. p. 39. 6.
10. Ja kurrat, kes neid ärraekfitas, hei-
beti tulle ja weewli järwe, kus metsalin-
ne ja walle prohwet ollid: ja neid peab
waewatama ööd ja päwad iggaweste
iggawesseks aiaks. p. 19. 20. p. 14. 10. 11.
11. Ja ma näggin ühe suurt walget
aujärge, ja sedda, kes selle peäl istus,
kelle palle eest pöggenes ma ja taewas,
ja neile ei leitud asset. p. 6. 14–16.
12. Ja ma näggin surnud, pissokessed
ja sured Jummala ees seiswad, ja ra-
matud tehti lahti, ja teine ramat tehti
lahti, se on elloramat; ja surnutte peäle
moisteti kohhut sedda möda, kui rama-
tutte sisse olli kirjotud, nende teggude
järrele.
13. Ja merri andis surnud, kes temma
sees ollid, ja surm ja pörgohaud andsid
surnud, kes nende sees ollid, ja iggaühhe
peäle moisteti kohhut nende teggude jär-
rele.
14. Ja surm ja pörgohaud heideti tulle
järwe. Se on teine surm.
1 Kor. 15. 26. 54. 55.
15. Ja kedda ei olle leitud elloramato
sisse kirjotud ollewad, sedda heideti tulle
järwe. Matt. 25. 41.

21. Peatük.

Seitsmes näggeminne uest Jerusalemmast.

1. Ja ma näggin uut taewast ja uut
maad; sest essimenne taewas, ja essimen-
ne ma ollid möda läinud, ja merd ei ol-
nud mitte ennam.
2. Ja minna, Joannes, näggin pühha
linna, ue Jerusalemma Jummalast mah-
ha tullewad otsego omma mehhele ehhi-
tud prudi.
3. Ja ma kuulsin ühhe suure heäle tae-
wast ütlewad: Wata, Jummala telk on
innimeste jures, ja temma tahhab nende
jures kui telgi sees ellada, ja nemmad
peawad temma rahwas ollema, ja Jum-
mal isse tahhab nendega olla, nende
Jummal. 2 Kor. 6. 16.

4. Ja Jummal tahhab ärrapühhida keik
weepissarad nende silmist, ja surma ei
pea ennam ollema, egga leinamist, egga
kissendamist, egga waewa ei pea ennam
ollema; sest et essimessed asjad on ärra-
läinud.
5. Ja kes aujärje peäl istus, se ütles:
Wata, ma teen keik ueks. Ja ta ütles
mulle: Kirjota, sest et needsinnatsed san-
nad on tössised ja ustawad. 2 Kor. 5. 17.
6. Ja ta ütles mulle: Se on sündinud.
Minna ollen A ning O, Algus ning
Ots; ma tahhan sellele, kel janno on,
ilma anda ello wee hallika seest.
Jes. 55. 1. n. t. s.
7. Kes woidab, se peab keik pärrima,
ja ma tahhan temmale Jummalaks olla,
ja ta peab minnule poiaks ollema.
p. 2. 26. 28. Sak. 8. 8.
8. Agga argade, ja uskmattatte, ja hirm-
satte, ja tapjatte ja horapiddajatte, ja
noidade ja woöra jummala teenritte, ja
keige walleliklude ossa peab tulle ja weew-
liga pöllewas järwes ollema, se on teine
surm.
9. Ja minno jure tulli üks neist seits-
mest inglist, kel need seitse kausi ollid täis
seitse wiimist nuhtlust, ja ta rätis minno-
ga ja ütles: Tulle, ma tahhan sulle pru-
ti, Talle naest, näidata. p. 15. 1. 6. 7.
10. Ja temma wiis mind waimus ühhe
sure ja körge mäe peäle, ja näitis mulle
suurt liñna, pühha Jerusalemma, mis
taewast mahhatulleb Jummalast. Esek. 40 2.
11. Ja sellel olli Jummala au, ja tem-
ma walgus olli keigekallima kiwwi sar-
nane, otsego jaspi kiwwi, mis hiilgab
kui kristalli klaas. Esek. 48. 35.
12. Ja temmal olli suur ja körge müür,
ja temmal olli kaksteistkümmend wärra-
wat, ja wärrawatte peäl kaksteistküm-
mend inglit, ja nimmed peäle kirjotud,
need on nende kabbeteistkümne Israeli
laste sugguarro nimmed. Esek. 48. 31. n. t. s.
13. Päwatousmisse pool kolm wärra-
wat: pohja pool kolm wärrawat: louna
pool kolm wärrawat: öhto pool kolm
wärrawat. Luk. 13. 29.
14. Ja liñna müril olli kaksteistküm-
mend allust, ja nende peäl Talle kabbe-
teistkümne apostli nimmed. Ewes. 2. 20.
15. Ja sellel, kes minnoga rätis, olli
kuldpilliroog, et temma liñna ja temma
wärrawad ja temma müri piddi moötma.
Esek. 40. 3.
16. Ja lin on neljanurgane, ja temma
pitkus on nisammasuggune kui temma
laiuski, ja temma moötis liñna pilliroo-
ga kaksteistkümmend tuhhat waggo: tem-
ma pitkus ja laius ja körgus on ühhe-
suggune.
17. Ja ta moötis temma müri sadda ja
nelli wietkümmend künart, innimesse
moödo järrele, mis inglil olli.
18. Ja temma tehtud müür olli jaspi
kiwwi, ja lin selge kuld, puhta klasi sar-
nane.
19. Ja liñna müri allussed ollid illu-
saste ehhitud keigesugguse kalli kiwwiga;
essimenne allus olli jaspis: teine, sawiir:
kolmas, kalkädon: neljas, maragd.
20. Wies, sardoniks: kues, sardius:
seitsmes, krüsolitus: kahheksas, pärillus:
ühheksas, topasion: kümnes, krüsopra-
sus: üksteistkümnes, hüakintus: kaksteist-
kümnes, ametüstus. 2 Mos. 28. 17–20.
21. Ja need kaksteistkümmend wärra-
wat ollid kaksteistkümmend perlit, igga
wärraw olli ühhest perlist, ja liñna ulits
olli selge kuld, otsekui klaas, mis läbbi-
paistab.
22. Ja minna ei näinud templit seäl
sees, sest Issand, keigewäggewam Jum-
mal, on temma tempel, ja Tal.
23. Ja liñnale ei olle päikest egga kuud
tarwis, et nemmad seäl sees peaksid paist-
ma: sest Jummala au walgustab sedda,
ja temma künal on Tal. p. 22. 5. Jes. 60. 19.
24. Ja pagganad, kes önsaks sawad,
käiwad temma walgusses: ja mailma
kunningad wiwad omma auu auustusse
siñna liñna sisse. Jes. 60. 3. 5.
25. Ja temma wärrawaid ei panda
mitte lukko päwal; sest seäl ei olle ööd.
Jes. 60. 11. 20.
26. Ja pagganatte au ja auustus peab
siñna sisse widama.
27. Ja siñna sisse ei pea ühtegi sama,
mis ärrateeldud on, egga mis hirmsaid
asjo ja wallet teeb, kui agga need, kes
Talle elloramatusse on kirjotud. Wil. 4. 3.

22. Peatük.

Ue Jerusalemma ellowesst ja puust, ja önsast põl-
west. Keik, mis öeldud, on tössiste tössist. Weel
monni öppetus ja maenitsus.

1. Ja temma näitis mulle puhta ello-
wee jögge, mis selge otsego kristalli
klaas, se tulli Jummala ja Talle aujär-
jest wälja, Esek. 47. 1. 12. Sak. 14. 8.
2. Kesk temma ulitsat ja mollemail pool
jögge olli ellopu, se kandis kaksteistküm-
mend wilja suggu, ja andis iggas kuus
omma wilja, ja pu lehhed tullid pagga-
natte terwisseks.
3. Ja ühtegi ärranetud ei pea ennam

ollema: ja Jummala ja Talle aujärg on seäl sees, ja temma sullased tenniwad tedda. Sak. 14, 11.
4. Ja nemmad näwad temma pallet, ja temma nimmi on nende otste ees. Laul 17, 15.
5. Jaööd ei olle seäl, ja neile ei olle künalt egga päwa walget tarwis, sest et Issand Jummal neid walgustab, ja nemmad peawad kui kunningad wallitsema iggaweste iggawessists aiaks. p. 21, 25. Laul 36, 10.
6. Ja ta ütles mulle: Need on ustawad ja tössised sannad; ja Issand, pühha prohwetitte Jummal, on läkkitanud omma ingli omma sullastele näitma, mis nobbedaste peab sündima. Amos 3. 7.
7. Wata, ma tullen pea: Õnnis on se, kes sellesinnatse ramato prohweti kulutamisse sanno peab.
8. Ja minna, Joannes, ollen se, kes sedda näggi ja kulis, ja kui ma sedda sain kuulnud ja näinud, heitsin minna kummardades mahha ingli jalge ette, kes mulle sedda näitis. p. 19, 10.
9. Ja ta ütles mulle: Katsu, ärra te sedda mitte; sest ma ollen sinno ja prohwetitte, so wendade, ja nende kasullane, kes sellesinnatse ramato sanno piddawad; kummarda Jummalat.
10. Ja ta ütles mulle: Ärra panne mitte pitseriga kinni sellesinnatse ramato prohwetikulutamisse sanno; sest et aeg liggi on. Dan. 8, 26. p. 12, 4. Wil. 4, 5. Ilm. 1, 3.
11. Kes üllekohhut teeb, se tehko weel üllekohhut, ja kes rojane on, se sago weel rojasets; ja kes öige on, se sago weel öigets; ja kes pühha on, se sago weel pühhaks. 2 Tim. 3. 13.
12. Ja wata, ma tullen nobbedaste, ja mo palk on minnoga, iggaühhe kätte tassuda, nenda kui temma teggo on.
13. Minna ollen A ning O, Algus ning Ots, essimenne ning wiimne. Jes. 41, 4. p. 44, 6. p. 48, 12. Ilm. 1. 8. 11.
14. Õnsad on need, kes temma kässosannade järrele tewad, et neil woiks melewald olla ellopuust süa, ja nemmad woiksid wärrawaist liñna sisse miñna. Joan. 14, 23.
15. Agga oues on koerad, ja noiad, ja horapiddajad, ja tapjad, ja woöra jummala teenrid, ja keik, kes wallet armastawad ja tewad. p. 21. 8. 1 Kor. 6. 10.
16. Minna Jesus ollen läkkitanud omma ingli, teile sedda tunnistama koggoduste sees; ma ollen Taweti juur ja suggu, elkjas koidotäht. p. 1. 1. 2. Jes. 11. 10. 2 Peetr. 1, 19.
17. Ja Waim ja pruut ütlewad: Tulle; ja kes sedda kuleb, ütelgo: Tulle; ja kel janno on, se tulgo, ja kes tahhab, se wötko ellowet ilma. Jes. 55, 1. Joan. 7. 37. Ilm. 21. 1. 6.
18. Sest ma tunnistan ka keigile, kes sellesinnatse ramato prohweti kulutamisse sanno kuulwad: Kui kegi middagi siñna jure kaswatab, siis wöttab Jummal nuhtlussed temma peäle panna, mis sellesinnatse ramato sisse on kirjotud.
19. Ja kui kegi middagi ärrakautab sellesinnatse prohweti kulutamisse ramato sannadest, siis wöttab Jummal ärrakautada temma ossa elloramatust, ja pühhast liñnast, ja neist, mis selle ramato sisse on kirjotud. 5 Mos. 4. 2.
20. Se, kes sedda tunnistab, ütleb: Jah wist, minna tullen nobbedaste. Amen. Tulle wissist, Issand Jesus. p. 1. 7.
21. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega.

AMEN.

Joannesse Ilmutamisse ramato ots.

Ue Seädusse Ramatu Ots.

